BIJBEL

De gehele Heilige Schrift, bevattende de canonieke boeken van het Oude en Nieuwe Testament volgens de Statenvertaling

met de ingelaste verklaringen

Door

Karl August Dächsel

2 KORINTHE

EFEZE

FILIPPENZEN

KOLLLOSENZEN

1 EN 2 TIMOTHEUS

TITUS

FILEMON

HEBREEËN

Digitale versie

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015

DE TWEEDE BRIEF VAN PAULUS AAN DE CORINTHIËRS

Moet de tweede brief aan de Corinthiërs een bijzondere naam hebben, dan mag men die boven andere de Herdersbrief noemen. Paulus stort hier als de herder en zielverzorger, in tedere, trouwe zorg zijn hart voor de Corinthiërs uit en verklaart wat zij aan hem hebben. Deze brief is de eigenlijke Paulusbrief onder al de geschriften van de apostel. Geheel in de dienst van de liefde en tot eer van de Heere, wiens ambt hij bedient, spreekt Paulus in deze brief van zichzelf, zoals hij het in de vorige deed over de toestand van de zaken in de gemeente te Corinthiërs. Hij zocht niets minder dan de gemeente, door verleiders afgevoerd, vast te houden bij de apostolische prediking, waaraan zij niet verbonden kon blijven, wanneer het de satan lukte hen af te trekken van de man, die waarlijk haar apostel was.

HOOFDSTUK 1

PAULUS' GEDULD IN VERVOLGING

Het begin van deze tweede brief, die omstreeks vier maanden na de eersten aan de Corinthiërs geschreven is Ac 20: 2 kan evenals de eerste in twee delen verdeeld worden.

Vs. 1 en 2. Bij het schrijven staat de apostel niet, zoals bij de eerste brief Sosthenes terzijde, die zich nu niet meer te Efeze maar te Filippi in Macedonië bevindt. Nu is Timotheus bij hem, die zijn groet erbij voegt. De groet is dezelfde als in de overige brieven van Paulus. Het opschrift in deze brief is iets korter dan in de vorigen en komt met dat in Kol. 1: 1 overeen, terwijl dat van de eerste brief overeenstemt met het uitgebreider woord in Rom. 1: 1 vv.

Paulus, een apostel van Jezus Christus, door de wil van God en tegelijk met hem Timotheus, de broeder, die u kort geleden bij u gehad heeft en die mij berichten aangaande u heeft overgebracht, aan de gemeente van God, die te Corinthiërs is, met al de heiligen, die in geheel Achaje zijn.

a) Genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus

Efez. 1: 2. 1 Petrus 1: 2.

In het opschrift van de vorige brief had Paulus naast zich een, Sosthenes genaamd, die tot de gemeente in geen andere verhouding stond dan welke hij daarmee uitdrukte, dat hij hem "broeder" noemde. Eveneens noemt hij nu Timotheus, maar terwijl hij daar de brief zelf in de eerste persoon enkelvoud begon en voortzette (1 Kor. 1: 4 vv.), schrijft hij hier (vs. 4 vv.), evenals in de brieven aan de Thessalonicenzen (1 Thessalonicenzen. 1: 2 vv. 2 Thessalonicenzen. 1: 3 vv., van het begin af in de eersten persoon meervoud. Hij gaat op die wijze voort, schrijft dus wat hij de lezer heeft te zeggen, ook tevens in naam van Timotheus, die toch, doordat hij mee deel had aan de stichting van de gemeente (Hand. 18: 5 vv.) in zo geheel andere verhouding tot hem stond dan die Sosthenes.

De brief is geen rondgaande aan de gemeenten in Achaje, zoals de brief aan de Galaten aan die in Galatië (Gal. 1: 2), maar het schijnt dat de heiligen of Christenen, die door geheel Achaje verstrooid woonden, zich beschouwd hebben als behorend tot de Corinthische gemeente en zich aan haar hebben gehouden. Onder Achaje moet de Romeinse provincie van die naam worden verstaan, die ongeveer het gebied van het tegenwoordige koninkrijk Griekenland omvatte.

Wij herinneren ons, hoe Paulus nog vóórdat hij het schrijven van de eerste brief Timotheus naar Corinthiërs had gezonden, veronderstelde, dat hij later dan de brief daar zou aankomen, maar hem ook snel terugwenste, om door hem berichten te ontvangen omtrent de indruk en de invloed van zijn zendbrief (1 Kor. 4: 17; 16: 10 v.). Nu is ook zonder twijfel Timotheus naar Corinthiërs gekomen en weer snel tot de apostel naar Efeze teruggekeerd, nog voordat deze met Pinksteren van het jaar 57 de stad verliet, hoewel wij geen bepaalde berichten daarover hebben. Toch was reeds ten gevolge van zijn schikking, zoals, van Kreta in gezelschap van Tychicus een andere helper van de apostelen, Titus, naar Corinthiërs gekomen, om daar nog meer te werken dan Timotheus, die Paulus zo snel had moeten terugroepen. Deze, Titus, moest het dan zo schikken, dat hij zijn terugweg over Macedonië nam en de apostel, als deze van Efeze naar dit land zou reizen (1 Kor. 16: 5), tot Troas tegemoet kwam. De mededelingen, die Timotheus gegeven heeft, luidden in zoverre gunstig, dat het groter deel van de gemeente de aanwijzing omtrent de bloedschender, die in 1 Kor. 5: 13 wordt gevonden, heeft opgevolgd en die maatregel op deze een gunstige invloed had uitgeoefend. Daarentegen had deze ook zeer treurige zaken te melden, zoals men ook de apostel van zwakheid en onbestendigheid beschuldigde, omdat hij zijn oorspronkelijk reisplan, zoals hij dat had meegedeeld, veranderd had. Men verweet hem grootspraak, achtte zich over sommige plaatsen van zijn brief diep gekrenkt en beklaagde zich ook over de onverstaanbaarheid van het Evangelie. Des te meer verlangde Paulus de berichten te ontvangen, die Titus zou overbrengen en zo reisde hij omstreeks Pinksteren van Efeze naar Troas. Hij vond hier echter de verwachte persoon niet; toch liet hij zich niet terughouden, hoe graag men hem daar langer had gehouden, maar zonder toeven zette hij de reis naar Filippi voort en schreef nu bij Lukas het eerste deel van de brief, dat behalve de inleiding in Hoofdstuk 1: 1-11 de afdeling Hoofdstuk 1: 12 tot 7: 1 omvat. Het tweede en derde deel benevens het slot valt daarentegen in de tijd, dat Titus werkelijk bij de apostel was gekomen en betere berichten had overgebracht, hoewel er aan de andere kant nog vele moeilijkheden waren.

II. Vs. 3-11. Met het opschrift en de groet verbindt de apostel een verheerlijken van God voor de vertroosting, die hem in al zijn droefenis is gegeven en die hem in staat stelde ook anderen te vertroosten. Evenals nu aan het begin van de vorige brief de naam van Jezus Christus gedurig weer werd vernomen, is hier steeds weer sprake van troost en vertroosting. Daaraan moet de gemeente opmerken, wat een gemoedsstemming en wat een bedoeling op de voorgrond staat van Paulus' ziel, terwijl hij zich nu gereed maakt tot het schrijven van deze tweede brief. Het is de redding uit een doodsgevaar, die hij met Timotheus onlangs heeft ondervonden, die zijn hart sterk beroert. Zo geeft hij opzettelijk zijn dankzegging aan God en zijn hoop voor de toekomst aan het begin van dit schrijven te kennen, om met zich ook de lezer te verheffen tot een standpunt, verheven boven tweespalt en miskenning en om de band van liefde en gemeenschappelijk gebed des te vaster aan te trekken, hoe slapper de overige banden voor een tijd zijn geworden.

Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus (Efeze. 1: 3. 1 Petrus 1: 3. 1 Kor. 15: 24, de Vader van de barmhartigheden, Hij, die de barmhartigheid werkelijk eigen is (Rom. 12: 1) en de God aller vertroosting (Rom. 15: 5).

De apostel noemt God op tweeërlei wijze naar Zijn verhouding tot de Heere Jezus, als diens God en als diens Vader (Joh. 20: 27). Omdat nu God in betrekking tot Jezus Christus het ene niet is zonder het andere, zo is Hij ook voor ons niet anders God, dan dat Hij voor ons tevens de Vader is. Des te gemakkelijker sluit zich hieraan de andere naam van God, de Vader van de barmhartigheid en de God aller vertroosting, waarvan de betekenis met de eerste in omgekeerde orde overeenstemt. Die naam zegt wat een Vader en wat een God Hij is in betrekking tot ons en wel zo, dat Zijn eerste naam als van de God en Vader van Jezus Christus hiertoe de veronderstelling vormt - omdat Hij dit is, daarom hebben wij zo'n Vader en God aan

Hem. Door iets, dat ons overkomt of ten deel wordt, zijn beide begrippen, Vader en God, nader bepaald. Hij is op die wijze Vader, dat Hij Zich over hen ontfermt, wier Vader Hij is (Ps. 103: 13) en op die wijze is Hij God, dat zij, wier God Hij is, alles van Hem kunnen verwachten, wat geschikt is om hem in uitwendige of inwendige nood staande te houden, of weer op te richten.

Juist daar, waar de natuurlijke mens slechts liefdeloosheid of onbarmhartigheid ziet, in droefenis en lijden, komt Gods barmhartigheid aan het geloof voor in haar schoonste licht en in de rijkste mate, ten gevolge van de vertroosting, die zij geeft.
Die ons, mij en Timotheus, alsmede alle andere arbeiders in Zijn rijk, vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die is allerlei verdrukking zijn, waarin zij zich mogen bevinden, door de vertroosting, waarmee zelf door God vertroost worden door Christus, in de Heilige Geest.

Naar zijn innige gemeenschap met de gemeente beschouwde de apostel al wat hem geschonken was als niet slechts voor hem bestemd, maar ook voor de aan zijn zorgen toevertrouwde gemeente. Zoals de apostelen de zwaarste last van lijden en beproeving moesten dragen, zoals zij de veelvuldigste en bangste strijd moesten strijden, zo deelden zij ook de troost, die hun rijkelijk ten deel viel, met de nog tedere planten, die geen storm konden verduren, zoals waaraan zij het hoofd boden. Wij zijn minnen van Christus kinderkens, zegt Baxter; nuttigen wij geen voedsel, dan doen wij hen hongeren, gebruiken wij ongezond voedsel, dan zullen zij weldra aan ziekte lijden. (V.).

Een goed herder ontvangt voor zijn kudde alles van God. Hij is een kanaal, zowel van troost als van andere genadegiften, die God aan Zijn volk wil geven.

a) Want zoals het lijden van Christus overvloedig is in ons, het lijden, zoals Hij, het Hoofd, dat heeft moeten dulden en dit nu nog doet in de leden van Zijn lichaam (Hand. 9: 4. Gal. 6:
Kol. 1: 24. Fil. 3: 10), zo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig, omdat Hij met Zijn Geest, de Trooster, in ons woont (Rom. 8: 9 v. Efeze. 3: 17. Ps. 94: 19).

Ps. 34: 20.

Naar de grondstelling (1 Joh. 4: 17), "dat zoals Hij is, wij ook zijn in deze wereld" stelt de apostel lijden en troost van de gelovigen zoals met het lijden en de troost, als ook met de heerlijkheid van Christus. Het "lijden van Christus" is het lijden, dat Christus onderging; dit herhaalt zich bij de gelovigen, evenals de troost, die de Verlosser ondervond en daarna de heerlijkheid.

Het lijden van Christus, in zoverre het op Zijn dienaars overgaat en deze in de gemeenschap daarvan kunnen ingaan, is het lijden met de wereld en haar vorst, lijden om de zaak van God (om de gerechtigheid). Ieder, die dat doorstaat, lijdt wat de categorie aangaat, hetzelfde als Christus. Met dit lijden komt overeen, de vertroosting door Christus. Hem, die in de gemeenschap van Zijn lijden intreedt, geeft zij ook zijn sympathie (medegevoel) te ondervinden, die naar de mate van het lijden zich vertroostend aan hem openbaart.

Daarentegen is het lijden van deze wereld gal zonder honing; en naarmate het toeneemt, neemt ook de troosteloosheid toe.

Ziedaar een heerlijke verhouding. De bestuurder van de voorzienigheid houdt een weegschaal in de hand; in de ene schaal houdt Hij de beproevingen van Zijn volk en in de andere hun vertroostingen. Als de schaal van de beproevingen bijkans leeg is, zult u de schaal van de vertroostingen steeds in dezelfde toestand bevinden; en is de schaal van de beproeving vol,

dan zult u die van de vertroosting eveneens zien overwegen. Wanneer de zwarte wolken het meest samenpakken, te heerlijker wordt het licht aan ons geopenbaard. Als de nacht zwart wordt en de storm dreigt is de hemelse Bevelhebber altijd het dichtst bij Zijn scheepsvolk. Hoe zalig is het, wanneer wij het diepst zijn terneer geslagen, dat wij juist het hoogst opgeheven worden door de vertroostingen van de Geest. Een reden daarvoor is, dat beproeving meer ruimte voor vertroosting maakt. Ruime harten worden alleen uit grote beproevingen geboren. De spade van de smart graaft de bewaarplaats van de troost dieper en maakt meer plaats voor de vertroosting. God komt in ons hart, Hij vindt het vol. Hij begint onze troostgronden omver te werpen en het leeg te maken, zodat er dan meer toegang voor de genade komt. Hoe ootmoediger men is, hoe meer men vertroost zal worden, omdat men meer geschikt zal zijn om vertroostingen te ontvangen. Een andere reden waarom wij vaak het gelukkigst in onze droefenissen zijn, is deze: wij leven dan het nauwst met de Heere. Wanneer de schuren vol zijn, kunnen wij buiten God leven; wanneer de schatkist goed gevuld is, trachten wij het met wat minder gebed te stellen. Maar worden onze gebroken bakken weggenomen, dan hebben wij onze God nodig; wordt ons huis van de afgoden gezuiverd, dan worden wij gedrongen om de Heere te eren. Uit de diepten roep ik tot U, o Heere. Geen geroep is zo luid, als dat, dat van de voet van de berg komt: geen gebed zo innig, als dat hetwelk uit de diepten van de ziel opgezonden wordt door diepe smarten en beproevingen heen. Zij voeren ons op tot God en wij worden gelukkiger, want de nabijheid Gods is zaligheid. Welnu, bedroefde gelovige, treur niet over uwe zware beproevingen, want zij zijn de herauten van machtige zegeningen.

Maar hetzij dat wij verdrukt worden, het is tot uw vertroosting en zaligheid, a) die gewrocht wordt in de lijdzaamheid van hetzelfde lijden, dat wij ook lijden (Rom. 15: 4 v.), want bij uw lijden ziet u op ons, die hetzelfde hebben ondergaan en u leert daaruit geduldig te zijn, u wordt onze navolgers, zoals wij het zijn van Christus; hetzij dat wij vertroost worden, om ook het tegengestelde u voor te houden, het is weer tot uw vertroosting en zaligheid.

2 Kor. 4: 17.

En onze hoop van u, over u 1Co 15: 29, is vast, als die weten, dat, zoals u gemeenschap heeft aan het lijden, u ook zo gemeenschap heeft aan de vertroosting.

De apostel wil zeggen dat beide, lijden en troost, van dergelijke leden van de kerk, die door gaven zozeer uitmunten, als hij met zijn medeapostelen (vgl. Kol. 1: 24) voor de gehele kerk een betekenis hebben, deels daardoor, dat hun persoonlijke opleiding en volmaking hun ten zegen is tot uitoefening van hun ambt (vs. 4), maar ook deels daardoor, dat de gehele kerk deel heeft aan de zegen en die mee geniet, die zij door worsteling en strijd moeten verkrijgen. Anders vertaalt het bijbelwerk van v., in aansluiting aan Luther’s vertaling vs. 6 Maar hetzij dat wij droefenis of troost hebben, zo geschiedt het u ten goede. Is het droefenis, zo geschiedt het u tot vertroosting en zaligheid, die zich bewijst, als u zo lijdt met standvastigheid, zoals wij lijden. Is het troost, zo geschiedt het u ook tot vertroosting en zaligheid. vs 7. En onze hoop van u staat vast, omdat wij weten, dat, zoals u deelt in het lijden, u ook de troost zult krijgen. Hierbij wordt de aanmerking gevoegd: Zowel het lijden als de troost van een dienaar van het Evangelie, als kampioen in de strijd van Christus, strekt de overige Christenen tot troost en tot heil; zijn lijden daardoor, dat alle lijden voor Christus en met en in Hem een overwinning is. Omdat de volhardende geloofsmoed van de getuigen in de hete strijd, de zonde en de wereld in hen overwint, wordt hun aanblik ten troost voor allen, die hun strijd aanschouwen en er hen in volgen. En terwijl de getuigen van Christus weer getroost worden, vloeit nu ook na de moeilijker lijdenservaring een mildere bron van troost en kracht van hen tot anderen uit. Bij de eerste stelling voegt de apostel nog, dat dit heil zich betoont, krachtig werkt in de volharding onder hetzelfde lijden, dat hij draagt; want ofschoon de Corinthiërs nu rust hadden en geenszins zoveel hadden te lijden als de apostel, was voor hen, zoals alle Christenen, een soortgelijke

strijd weggelegd en daarop volgt dan de verzekering van goed vertrouwen, dat hij zeker verwacht dat zij zullen bestaan in de strijd, zoals 1 Kor. 1: 8, 9 Aan de tweede stelling, dat hij tot hun vertroosting vertroost mag worden, voegt de apostel als reden toe: zoals zij met hem geleden hadden door de gemeenschap van de liefde, zo is nu ook de troost hem en hun gemeen, zodat zij wat hem geschonken werd mee genoten.

Want wij willen niet, broeders, dat u onwetend bent, opdat u zich kunt verklaren, waarom wij juist met de gedachten, in vs. 3-7 uitgesproken, deze brief aan u openen (1 Kor. 10: 1; 12: 1), van onze verdrukking, a) die ons in Azië overgekomen is, dat wij, wat de uitwendige grootheid van het lijden aangaat, uitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven onze macht, als men van menselijke macht (1 Kor. 10: 13) kan spreken, zodat wij zeer in twijfel waren ook van het leven (Wijsh. 17: 15 Aanm.).

Hand. 19: 23.

Ja, wij hadden als zelf in ons zelf het vonnis van de dood, wij hadden naar de mens geen ander uitzicht dan dat wij zouden sterven. Dat het met ons door Gods beschikking tot een zo zware en geheel hopeloze toestand kwam, geschiedde daarom, a) opdat wij, zoals toen en ook in elke verdere nood, ook waar het gevaar niet zo ten toppunt stijgt, niet op onszelf vertrouwen zouden, maar op God, die de doden verwekt en zo zelfs daar, waar alles reeds verloren schijnt en niet meer schijnt te hopen te zijn, een nieuw leven kan scheppen (Rom. 4: 17 v. Hebr. 11: 19).

Jer. 17: 5, 7.

Die dan ook werkelijk ons uit zo’n grote dood, als ons reeds had omvangen, verlost heeft en nog verlost (deze laatste woorden ontbreken in enige handschriften), waarop wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal, zolang het nodig is, dat wij in het vlees blijven (Fil. 1: 24).

Paulus stelt op de voorgrond een bepaalde gebeurtenis, die zonder twijfel nog pas had plaats gehad, een voorval uit zijn lijden, dat hij zeker wel bijzonder op het oog had bij hetgeen hij vroeger schreef (vgl. het "want" bij de aanvang van vs. 8), "wij willen niet, broeders, dat u onwetend bent. " Om de bijzondere grootheid van zijn lijden bij die gebeurtenis aan de hand te geven, worstelt hij bijna met de taal en hoopt hij de sterkste uitdrukkingen opeen. Toch kan de gebeurtenis, waarop hij het oog heeft, moeilijk worden aangegeven. Op de strijd, in 1 Kor. 9 vermeld, een strijd met zijn tegenstanders te Efeze, kunnen de woorden niet zien, want dat kon de lezers niet als iets nieuws worden aangekondigd.

Ook kan niet gedacht worden aan de oploop van Demetrius te Efeze (Hand. 19: 23 vv.), waarnaar de uitleggers veelal verwijzen, omdat Paulus toen niet in persoonlijk gevaar was. En als anderen aan een zware ziekte denken, staat daar tegenover, dat het volgens vs. 5 een lijden van Christus moet geweest zijn, het voorgevallene ook niet alleen de apostel zelf, maar tevens Timotheus heeft getroffen, omdat hij in het meervoud daarvan spreekt.

De plaatsbepaling "in Azië" doet aan een andere gebeurtenis dan die te Efeze denken; waarvan aard die geweest is, kan wellicht worden afgeleid uit hetgeen Paulus daarover zegt. Bovenmate zwaar noemt hij het gewicht van het lijden, waardoor hij getroffen is, zo zwaar, dat het boven hun vermogen was daaronder staande te blijven en zij niet wisten, hoe zij hun leven zouden behouden. Als zij nu op de vraag, wat er van hen zou worden, geen ander antwoord hadden, dan dat van de dood sprak, moest dit, zoals de apostel verder opmerkt, daartoe dienen, dat zij, zoals zij dan ook doen, hun vertrouwen niet op zichzelf stelden, maar op die God, die de doden opwekt. Het lijden moet dus een zodanig zijn geweest, waarbij de dood hun voor ogen stond, zonder dat enig middel of enige mogelijkheid zich aan hen

aanbood, om zichzelf te redden, dat met Hand. 19: 30 moeilijk zou zijn te verenigen. Wanneer ten slotte de apostel hun redding een redding noemt van "zo'n grote dood" en de hoop uitspreekt dat God hen ook verder van zo'n dood zou redden, dan past dat op generlei gevaar, dat hun van de kant van de mensen kon dreigen, want door de hand van de vijanden te sterven, kon voor hen geen bijzonder verschrikkelijke dood zijn. Hij was toch zoals hij in Hoofdstuk 11: 25 zegt, reeds eenmaal gestenigd en voor dood blijven liggen. Daarentegen denkt hij juist daar aan een doodsgevaar, waarin het hun inderdaad verschrikkelijk zou geweest zijn om te komen; "dag en nacht heb ik in de diepte van de zee doorgebracht" lezen wij daar en wij krijgen daardoor de voorstelling, dat hij eenmaal (waarschijnlijk op zijn reis van Efeze naar Troas, Hand. 20: 1), ten gevolge van een schipbreuk, een dag en nacht lang zonder hoop op het leven en zonder alle mogelijkheid om zichzelf te helpen, een speelbal van de golven is geweest, altijd in gevaar, door deze te worden verslonden. Zou hij door een ongeluk, dat God zelf over hem had beschikt zo'n wrede dood sterven, die niet, als wanneer hij als bloedgetuige van Christus stierf, voor de heilige zaak, voor welke hij leefde, iets uitwerkte? Als hij op grond van de ervaring, die hij in de laatste tijd had gehad, voor de toekomst zich van datzelfde verzekerd hield, zodat hij zijn hoop blijvend daarop heeft gevestigd, dan doet hij het met het oog daarop, dat volgens zijn reisplannen (Hand. 19: 21. Rom. 15: 24 v.) hem herhaaldelijk zeereizen wachtten, van Corinthiërs naar Judea, vandaar naar Rome en van Rome naar Spanje. Daarbij vestigt hij zijn hoop op God, dat die hem niet in de golven van de zee de dood zal laten vinden, terwijl hij op weg is zijn verheven roeping te vervullen, maar dat die hem uit zo'n gevaar niet minder zal redden, dan Hij hem in Azië zo tegen alle hoop gered heeft (en zo'n verwachting is dan werkelijk vervuld in Hand. 27: 9 vv). De plaatsbepaling "in Azië" kan ons van onze overigens over het geheel bevestigde voorstelling, waarvan aard dat levensgevaar geweest is, niet afbrengen, omdat het niet nodig was de plaats nauwkeurig aan te wijzen, waar hem dat lijden getroffen had, maar alleen het land genoemd hoefde te worden, waar hij, toen hij reeds op het punt stond het te verlaten, nog zo'n doodsgevaar moest ondervinden.

Wij hebben daarop te meer vertrouwen, als jullie ook meewerken voor ons door het gebed (Rom. 15: 30 vv. Fil. 1: 19), opdat, als de nu afgebeden redding plaats heeft gehad, a) over de gave, namelijk, dat wij Christus nog verder mogen verkondigen en Hem ook kunnen bekend maken, waar Hij nog niet gekend wordt (Efeze. 3: 8 v.) een gave door vele personen aan ons teweeggebracht, door middel van hun smekingen, ook voor ons dankzegging door velen gedaan wordt. Allen toch die te voren voor ons hebben gebeden, zullen vervolgens ook over ons denken.

2 Kor. 4: 15.

Ook hier voert ons de apostel tot het inwendig wezen van de Christelijke gemeenschap. Omdat God vrije wezens naar Zijn evenbeeld geschapen heeft, wil Hij met hun hulp Zijn rijk uitbreiden en besturen. Op hun gebed zal Zijn naam worden geheiligd, moet Zijn rijk komen, Zijn wil geschieden. Op hun bede moeten ook de werktuigen, die Hij tot uitbreiding van Zijn rijk heeft verkoren uit hun gevaren worden gered. De algemeen door de Christenen gevoelde dood werkt dan ook de algemeen gevoelde dank. (V.).

Zo'n heerlijke zaak is het danken, vooral het gemeenschappelijk danken, dat Paulus daarin het einddoel van de goddelijke gebedsverhoring stelt.

Vs. 12-Hoofdstuk 7: 1. De eigenlijke brief begint nu pas na de inleiding. Deze staat in dit eerste deel nog op het eerste standpunt van die mededelingen, die de apostel door Timotheüs

gegeven zijn over de toestanden en de heersende gezindheid te Corinthiërs (vgl. vs. 2). Er kunnen drie afdelingen worden onderscheiden, waarvan de beide eerste een zelfrechtvaardiging van de apostel bevatten, een tegenspreken van een hem gedaan verwijt. De derde bevat een vermaning voor de Corinthiërs, die zich aan het onderwerp, in de tweede afdeling behandeld, aansluit, om de tijd van de genade, waarin zij zijn, met alle ernst waar te nemen.

Vs. 12-Hoofdstuk 2: 17. Paulus had in het eerste schrijven aan de Corinthiërs, dat voor ons verloren gegaan is 1Co "5. 9 het reisplan, waarvan hij in vs. 15 v. dit hoofdstuk melding maakt, aangekondigd, maar in zijn derde schrijven, dat nu de eerste brief aan de Corinthiërs wordt genoemd, een ander daarvoor in de plaats gesteld (1 Kor. 16: 5 v.). Dit hadden zijn tegenstanders begerig opgevat als een teken van zijn overtrouwbaar en wankelmoedig karakter, om zijn aanzien bij de gemeente te verminderen, daarom handelt hij in deze eerste afdeling uitvoeriger over de zaak en rechtvaardigt hij zich over de gemaakte verandering.

Vs. 12-24. De voorbede en dankzegging, waarvan hij vroeger gesproken heeft, acht de apostel met hem, die bij zijn brief hem terzijde staat (vs. 1), zich niet onwaardig, vanwege zijn wandel, zoals zij die in de wereld in het algemeen en in het bijzonder ook bij de Corinthiërs hebben geleid. Is dat een wandel in Goddelijke eenvoudigheid en reinheid geweest, dan zal het blijken, dat dezelfde eenvoudigheid en reinheid ook geheerst heeft in de zaak, waarover nu wordt gehandeld, in de verandering van het oorspronkelijk reisplan. De tegenstanders hebben deze zaak waarschijnlijk tot een voorwendsel genomen om hem, Paulus, van lichtvaardigheid te beschuldigen en zijn voornemens vleselijk te noemen, als die nu eens ja zei en dan weer nee, nu een belofte gaf en die dan weer terugtrok. Nu, als ook in zijn besluiten zo’n ja en nee eens beide voorkomen mocht, zo was dat toch niet in het Evangelie van Jezus Christus, dat hij in gemeenschap met zijn medearbeiders de Corinthiërs had gebracht en dat alleen ja en amen bevatte, zoals de Corinthiërs dat aan zichzelf hebben ervaren. Maar ook het nee bij het ja omtrent de verandering van het reisplan was voor hen zeer welgemeend een verschoning over hen en een vrijlating van henzelf, ten einde zij zichzelf weer in het geloof opheffen.

Zeker zult u ook uw voorbede en dankzegging op de wijze in vs. 11 meegedeeld, voor ons en over ons, als over mannen u dierbaar en hooggeacht, opzenden. Zeker vertrouwen wij dit van u en al ondervonden wij menige vijandelijkheid, wij blijven aanspraak maken op uw liefde en achting. Want onze roem is deze, namelijk, de getuigenis van ons geweten (Hebr.
18), dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid van God, niet in vleselijke wijsheid, die wij integendeel met ernst hebben gemeden (1 Kor. 1: 17 vv. ; 2: 1 en 4), maar in de genade van God in de wereld verkeerd hebben en allermeest bij jullie, bij wie wij nog in bijzondere mate om deugdelijke redenen ons op zo’n wandel hebben toegelegd.

Paulus kent zichzelf geen geringe waarde toe, dat hij van de Corinthiërs vertrouwde, dat zij over hem als over een dierbaar geschenk God zouden danken. Zijn roemen was echter van die aard, dat hij in dat opzicht niet kon worden beschaamd. Zijn geweten gaf hem getuigenis, dat hij aanspraak had op de hulp en de voorbede van de Corinthiërs, nadat hij waardig was, dat zij hem hun dank betaalden. Tegenover de valse getuigenis van zijn tegenstanders, die de gemeente van hem wilden aftrekken, plaatst hij met vertrouwen de getuigenis van zijn geweten. Daarop mocht hij vertrouwen als op een juiste getuigenis, omdat zijn geweten in de Heilige Geest tot een heldere en trouwe spiegel van de in het hart gelegden wil van God was gemaakt.

Evenals er een dubbel gericht is, zo is er ook een dubbele roem; er is een gericht van de mensen en een gericht van God. Voor de mensen roemen wij op ons geweten, voor God op Zijn barmhartigheid.

Evenals de Christenen worden vermaand (Efeze. 5: 1) Gods navolgers te zijn en de bestemming hebben aan Zijn heiligheid deel te hebben (Hebr. 12: 10), zo stelt de apostel de oprechtheid en reinheid, die zijn gezag kenmerken, voor als zijnde naar de wil van God (vgl. Jak. 1: 5). Heeft hij nu hiermee de zedelijke gesteldheid te kennen gegeven, die hij in zijn wandel heeft betoond, zo wil het "in de genade van God" zeggen, wat hem bij zijn stappen bestuurde, dat zijn gehele wandel zijn grond had niet in vleselijk verstand, maar in deze. De vleselijke wijsheid is een bezitting van de natuurlijke mens, ten gevolge waarvan hij zijn doen en laten zo weet in te richten, dat aan zijn zondige eigen wil voldoening toekomt. De apostel kan zich daarentegen de getuigenis geven, dat hij Gods genade tot de grond van zijn wandelen heeft gesteld. Wat hij hiermee bedoelt, blijkt daaruit dat er sprake van is, hoe hij en Timotheus zich gedragen hebben bij de uitoefening van hun ambt. Als zij voor hun gedrag als regel hadden gesteld hun roeping, dan kon hetgeen hun stappen bestuurde, Gods genade worden genoemd, omdat hun God had gegeven wat zij doen en hoe zij doen moesten, in tegenstelling tot de zondige wijsheid, die het doen en laten van de natuurlijke mens bestuurt. Is dit waar van zijn gedrag en van dat van Timotheus in het algemeen, dan is het zo, vooral tegenover de gemeente van Corinthiërs. Hij kan zichzelf de getuigenis geven, hier in het bijzonder deze richtsnoer van zijn gedrag in het oog te hebben gehouden, niet als had hij het elders minder gedaan, maar omdat hij onder de omstandigheden aldaar, die hem zo gemakkelijk tot middelen van vleselijke wijsheid konden verleiden, bijzonder op zijn hoede was.

Ja, in eenvoudigheid en oprechtheid hebben wij bij u gewandeld. Want wij schrijven u in de brieven, die wij tot u richten, geen andere dingen, dan die u kent, reeds uit uzelf weet, of ook erkent, waarvan u bij het vernemen voelt, dat zij waar zijn; en ik hoop, dat u ze ook tot het einde toe erkennen zult en u door geen vorderingen van die eenvoudige waarheid zult laten aftrekken.

Zoals u ook ten dele van de eerste dag van onze komst tot u tot op dit uur ons erkend heeft als betrouwbaar en in ieder opzicht oprecht, al zeggen onze tegenstanders ook het tegengestelde. Ik weet dat wij uw roem zijn, zoals leraars en verzorgers van uw geestelijk leven degenen zijn, in wie U zich zult kunnen beroemen, zoals u ook de onze, onze roem, bent in de dag van de Heere Jezus Christus, als wanneer u parels zult zijn in onze kroon (1 Thessalonicenzen. 2: 19 v. Fil. 2: 16).

De verzekering van de oprechtheid van zijn handelwijze bevestigt Paulus nu ook ten opzichte van zijn brieven, waarschijnlijk met het oog op de verdachtmaking van zijn tegenstanders.

De apostel zegt van zich en zijn medegenoten in vs. 14 dat hij de roem van de Corinthiërs was. Hem tot leraar en geestelijke vader te hebben gehad, was iets, waarop zij zelf wel roem mochten dragen. Opdat hij echter niet te veel zou schijnen gezegd te hebben, voegt hij er met evenveel waarheid als tederheid bij: "zoals u onze roem bent. " Zij zullen niet alleen op hem te roemen hebben, ook hij wil roemen op hen en hij doet het reeds, waarvoor hij hen terug geeft de erkenning, die hij voor zichzelf vraagt. Hij wijst hen op de dag van de Heere als op dat tijdpunt, waarop de volle waarheid in helder licht openbaar zal worden en is er zeker van, dat de genoemde dubbele roem de beproeving van die dag zal doorstaan.

Het is heerlijk als de prediker zich beroemt op zijn vrome geestelijke kinderen en deze weer op hem. Daarentegen is het niet goed als hij zijn werk al zuchtend doet (Hebr. 13: 17). Weer komt het voor hem er op aan, dat hij tot aan het einde getrouw is. Daarentegen is het treurig, als een leraar zich wel enige tijd trouw betoont, maar daarna een smakeloos zout wordt en tot wereldsgezindheid vervalt.

En op dit betrouwen, dat u mij eveneens als uw roem aanziet, zoals ik u als de mijne beschouw in de dag van de Heere Jezus, wilde ik te voren, toen ik de brief in 1 Kor. 5: 7 vermeld, schreef onmiddellijk van Efeze, mijn toenmalige verblijfplaats tot u komen, opdat u een tweede genade in geestelijke versterking (Rom. 1: 11) zou hebben, zoals u die bij mijn eerste verblijf (Hand. 18: 1 vv) ontving, terwijl ik bij mijn tweede aanzijn slechts in het voorbijtrekken (1 Kor. 16: 7) bij u geweest ben.

Dit doel wilde ik door tweemalen tot u te komen bereiken en daarom door uw stad naar Macedonië gaan en weer van Macedonië tot u komen en dan verder van jullie naar Judea geleid worden, als ik op het pinksterfeest naar Jeruzalem reizen zou (Rom. 15: 25).

Als de apostel verklaart, dat zijn vertrouwen op de Corinthiërs hem een zo liefdevol plan heeft ingegeven, als hij "tevoren" had gehad, geeft hij te kennen dat hij er niet aan had kunnen denken, dat men hem een verandering, als had plaats gehad, ten kwade zou duiden.

Met Paulus mogen zij zich vertroosten, die broeders tot lasteraars zien worden en moeten ondervinden wat de oude Reiszner zegt: "de wereld jaagt met leugen na; en spant verborgen netten", maar uit Paulus kunnen wij ook leren, dat een Christen, om zwakke broeders, het niet beneden zijn waardigheid acht, om zich zo veel mogelijk tegen laster te verdedigen.

Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook lichtvaardigheid gebruikt, zodat ik het bij nader nadenken weer zou hebben moeten intrekken? Of neem ik het naar het vlees voor, zodat ik eigenlijk niet echt weet wat ik wil en heden ja zeg en een belofte geef, maar daarvoor weer nee in de plaats stel en mijn belofte terugneem, naardat het vlees mij ingeeft, mijn lust mij nu naar deze dan naar gene kant dringt? Meent u, dat het aldus is met hetgeen ik voorneem, opdat bij mij zou wezen: Ja, ja en tegelijk nee, nee (MATTHEUS. 5: 37), een ja, waarop men niet kan vertrouwen, omdat het elk ogenblik in een nee kan veranderen?

De apostel stelt vragend een gevolgtrekking voor, die de tegenstanders trokken uit de verandering van zijn reisplan. "Was het lichtvaardigheid, vraagt hij, dat ik het zo van plan was als in vs. 16 is gezegd, omdat ik nu anders besloten heb? " Wij zien hieruit, dat de bespieders en vijanden van de apostel deze schijnbare onbestendigheid zich dadelijk hebben ten nutte gemaakt, om te zeggen: "wat is dat voor een man, die heden zo en morgen anders spreekt? " Dit verwijt neemt Paulus nog meer bepaald in de tweede vraag. "Naar het vlees" staat tegenover "naar de geest" en geeft als bron aan niet de Geest van God, waardoor Paulus als apostel zich ten allen tijde moest laten leiden en bepalen, maar het vlees d. i. de natuurlijke gezindheid, die, wankelend en onzeker in zichzelf, zo vaak zij ja heeft gezegd, ook het nee zich voorbehoudt, om het naar goeddunken in de plaats van het eerste te laten treden. Het ja zowel als het nee schrijft de apostel tweemalen in de levendigheid van de rede, om de tegenstelling van beide met nadruk aan te geven.

Maar God, die ons dat verleend heeft, is getrouw, dat ons woord, dat tot u is gekomen, toen wij u het Evangelie verkondigden (Hand. 18: 1 vv.), a) niet is geweest ja en tegelijk nee.
MATTHEUS. 5: 37. Jak. 5: 12.

Want de Zoon van God, Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, namelijk omdat hier voornamelijk sprake is van hen, die bij u hebben geplant (1 Kor. 3: 6) door mij en Silvanus en Timotheus (Hand. 18: 5), was geheel en al volgens dit, dat Hij Gods Zoon is en met de Vader één van wezen en één in willen en werken en dus niet ja en nee, nu eens het een en dan weer het andere, maar is geweest niet dan ja in Hem, wat betreft datgene, dat wij van Hem hadden te prediken.

Want zoveel beloften van God als er in het Oude Testament geschreven zijn, zijn geenszins wat de daarop gevolgde vervulling aangaat, een ja en nee tegelijk, een bevestiging aan de ene kant in de volvoering van de gemaakte toezegging en een ontkenning aan de andere kant in het terugnemen van zulke beloften, die niet tot uitvoering kwamen. Integendeel, die zijn alle in Hem ja en zijn in Hem amen; zij zijn beide verzekering en bevestiging, verzekering in de vervulling en bevestiging door de manier waarop het vervulde nu ook wordt toegeëigend en dit God tot heerlijkheid, door ons, die daarbij de bemiddelende personen zijn.

Maar die ons, de verkondigers van het Evangelie, met u, die in het Evangelie gelovig bent geworden, bevestigt in Christus, om in Hem te zijn en te blijven en die ons gezalfd heeft, met die zalving heeft begenadigd, die een vol vertrouwen en vastheid van het geloof teweeg bracht (1 Joh. 2: 20 vv.), is God.

Die ons ook tot de dag van de verlossing (Efeze. 1: 13 v. 4: 30) heeft verzegeld en het onderpand van de Geest, tot vaste verzekering van onze toekomstige volmaakte verlossing in onze harten gegeven (Hoofdstuk 5: 5. Rom. 8: 23).

Maar (als ook werkelijk eens wat de mannelijke besluiten van een apostel aangaat een verandering volgt, zodat ja en nee bij elkaar schijnen te zijn) o, wat een getrouwheid van God, dat ons woord aan u niet ja en nee geweest is (het is dus zeker gans anders wat de apostolische prediking aangaat). Paulus maakt in deze verzen zeer bepaald onderscheid tussen de absolute waarachtigheid van God en de relatieve waarachtigheid van zijn eigen menselijke besluiten. In de apostolische prediking van het woord was elke belofte van God ja en amen geworden; daarvoor stond niet menselijk gezag, maar het gezag van de Heilige Geest borg, voor wiens toedeling God had bevestigd, dat de prediking waarachtig was. Daarentegen was het besluit van de apostel genomen onder voorbehoud. Nadat de omstandigheden waren veranderd had hij in het belang van de liefde, namelijk om de Corinthiërs niet hard te moeten vallen, zijn eerste besluit laten varen. Daarom mag men om het voornemen, dat Paulus in Rom. 15: 28 uitspreekt, niet dadelijk veronderstellen, dat hij de reis naar Spanje ook werkelijk zal hebben gemaakt, omdat, als het voornemen van de apostel niet ten uitvoer was gebracht, daaruit zeer bedenkelijke gevolgtrekkingen voor de waarachtigheid van de apostolische prediking moesten worden gemaakt. Slechts in een geval was de apostel volkomen zeker van zijn weg. Die weg moest later werkelijk zo worden bewandeld, als de Heere zelf hem die uitdrukkelijk had aangewezen of onmiddellijk had bekend gemaakt en nu ontvangt hij in Hand. 23: 11 inderdaad een nadere verklaring over de bedoeling van het woord in Hand. 22:
daardoor werd de reis naar Spanje, die tot de vroegere opvatting van het woord behoorde, beter begrepen.

Als de wijze, waarop de apostel iets besluit en zich voorneemt, meebrengt dat zijn ja, waarmee hij het uitdrukt, geen volstrekt ja is (en dus later ten gevolge van een verandering in zijn oorspronkelijk besluit, in de plaats van het ja een nee kan komen, in de plaats van een belofte het terugnemen ervan, zoals dat bij de besproken reis naar Corinthiërs het geval was),

zo kan hij toch verzekeren, dat het over hetgeen hij en zijn medepredikers de lezers hebben gepredikt, in zo verre anders is, zodat een ja geen nee is. Bij zijn eigen besluiten is het ja altijd bedoeld onder voorbehoud van een nee, omdat het voortkomt uit eigen overweging, terwijl het woord van zijn prediking niet voortkomt uit zijn denken en willen, maar Gods woord is (1 Thess. 2: 13) en zich als zodanig ook aan de lezers heeft betoond.

De apostel herinnert de Corinthiërs zijn prediking onder hen, hij verwisselt daarbij indirect de rol van aangeklaagde met die van een man, die zich niet echt over hen bezwaard mag achten. Is zijn prediking gebleken goddelijk zeker te zijn en heeft zij zich krachtig betoond de waarheid te zijn, hoe kunnen zij de man, die hun zo'n boodschap van onbetwijfelbare zaligheid gebracht heeft, wiens woord God zelf heeft bevestigd, nu zo lichtvaardig beschuldigen van vleselijke voornemens en van wankelmoedigheid, omdat hij in een zaak, door hemzelf besloten, zijn vroeger plan heeft veranderd? Moest niet de vele ervaring, die zij reeds van zijn prediking hadden, hen gedrongen hebben om hun oordeel achterwege te houden en om, in plaats van dadelijk het verwijt van lichtvaardigheid uit te spreken, het besluit te trekken, dat hij zeker zijn goede redenen zou hebben gehad tot verandering van zijn plan.

De apostel heeft aan de ene kant gezorgd, dat men uit het aanwezige feit van een ja en nee bij hem ten opzichte van het reisplan geen besluit zou trekken over de aard van zijn evangelieprediking, als had men ook daar een ja en nee en kon men dus niet op de onvoorwaardelijke waarheid van de inhoud zich verlaten. Aan de andere kant heeft hij indirect gewezen op de liefdeloosheid, waarmee men dat ja en nee over het reisplan misbruikt heeft tot een valse veronderstelling. Nu stelt hij de ware staat van zaken met een verzekering voor, verklaart om welke reden hij het beloofde bezoek te Corinthiërs niet had gebracht. Alleen de liefdevolle belangstelling, de begeerte om hen te sparen heeft hem daartoe bewogen en omdat er hem veel aan gelegen ligt, dat deze verzekering ook wordt geloofd, verzekert hij de waarheid ervan in verheven stemming door het afleggen van een eed, dat van belang is om met betrekking tot het gebod van zweren in Jak. 5: 12 uit de mond van Christus aangehaald, een juist oordeel te verkrijgen.

a) Maar ik wil u wel de reden mededelen, die mij gedrongen heeft tot een nee, nee na het vroegere ja, (vs. 17) de reden, waarom ik de vroeger gegeven toezegging niet heb volbracht en ik wil die met ede bevestigen, opdat u er zich op zou mogen verlaten, dat het werkelijk zo is Hoofdstuk 11: 31. Gal. 1: 20. Rom. 1: 9). Ik roep God aan tot een getuige over mijn ziel, dat ik niet mijn woord gebroken, maar alleen, dat ik om u te sparen, nog te Corinthiërs niet ben gekomen voor ik naar Macedonië reisde zoals ik u had doen verwachten (vs. 15 v.). Ik zou dan, zoals nog ook nu de toestand bij u is, met de roede hebben moeten komen (1 Kor. 4:
en ik wilde u juist zo mogelijk sparen, opdat ik niet genoodzaakt zou zijn al de macht van mijn apostolisch ambt u te doen voelen (Kol. 3: 21).
Rom. 9: 1. Filip. 1: 8. 1 Thessalonicenzen. 2: 5. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1.

Paulus roept God tot getuige over zijn ziel, om door zo'n aanroepen van de allerhoogste getuige de uitspraak te bevestigen, waarmee hij uit het diepst van zijn ziel de waarheid zegt, die alleen aan hem en aan God bekend is. Te voren heeft hij met "wij" en "ons" (vs. 18 vv.) gesproken, zijn ambtgenoten uitdrukkelijk in zijn verantwoording insluitend; de eed neemt hij echter alleen op zijn eigen ziel, als in zijn zaak, waarin God alleen zijn medewetende is. Reeds Augustinus heeft deze plechtige eed van de heiligen apostel daarvoor ten bewijze aangevoerd, dat het verbod van de Heren in de bergrede (MATTHEUS. 5: 34 vv.) niet elke eed zonder onderscheid betreft, maar alleen dat zweren, waardoor de naam van God niet

wordt geheiligd, maar ijdel gebruikt, dus het eigenwillige zweren, de eed uit eigenbaat. Paulus zweert hier tot welzijn van zijn naaste en ter ere van God, de verdediging bij ede van zijn gekrenkte ambtseer is een ware godsdienst.

De verzekering heeft daarin haar goede, zedelijke grond, dat hier Zijn ambtelijk aanzien moest worden verdedigd tegenover tegenstanders, die zijn oprechtheid in verdenking brachten en waarmee de eer van Christus, zijn Zender en de zaak van God, die hij te Corinthiërs vertegenwoordigde, werkelijk samenhing.

Als Paulus in zijn brieven vaker zijn woorden met eden bekrachtigt, dan moeten wij bedenken, dat hij aan zwakke broeders schrijft, in wier hart hij nog veel wantrouwen moest bestrijden. In de gemeenschap van de heiligen daarentegen, in het volmaakte rijk van God, waarin geen ban, geen leugen meer is, waar waarheid alle leden doordringt, waar algemeen vertrouwen heerst, zowel in het openbare, als in het bijzondere leven, is er voor de eed geen plaats meer Re 14: 5.

Als ik echter spreek van een sparen van u, van een inhouden van mijn apostolische macht, zeg ik niet (zoals de tegenstanders licht meteen weer gereed zullen zijn om een valse verklaring aan mijn woorden te geven), dat zij aan mijn voeten moeten gaan zitten. Niet dat wij, dienaren van Christus, heerschappij voeren over uw geloof (1 Petr. 5: 3); wij willen dat niet met geweld naar ons goeddunken vormen, of waar het ontbreekt, bewerken; maar wij zijn in plaats van meesters over uw geloof te zijn, waar wij te doen hebben met een reeds bestaande gemeente, medewerkers van uw blijdschap. Wij hebben bij ons doen alleen dit doel op het oog, dat wij iets bijdragen tot uw groei in de vreugde van de Heilige Geest, die het bezitten van het rijk van God aanbrengt (Rom. 14: 17) en deze roeping moest ik ook bij u Corinthiërs tot maatstaf nemen van mijn gedrag: want u staat door het geloof, u bent dus wel bekwaam om opgebouwd te worden in de Christelijke blijdschap en zelf daarvoor het uwe te doen.

De reden, waarom Paulus niet volgens zijn vroeger voornemen, onmiddellijk naar Corinthiërs is gekomen, maar eerst de Macedonische gemeenten bezocht heeft en zich nog eens tot de Corinthiërs wendt, ligt in het "om u te sparen". Hij hoopt, dat de gemeente door dit schrijven op het juiste spoor zal worden teruggebracht, in haar betrekking tot hem zal worden gesteld. Dan zou het niet nodig zijn, dat hij met gestrengheid optrad, hoewel hij ook nu nog niet zonder zorg in dit opzicht was (vgl. Hoofdstuk 12: 20 v. 13: 1 vv.).

Een vader wendt soms liever het oog van iets af, dan dat hij een goed geaard kind te veel beschaamt.

Van die tederheid van de ziel verzorgende liefde verstonden de meesterachtige geesten, die te Corinthiërs voor apostel wilden spelen en Paulus in de schaduw wilden stellen (Hoofdstuk 11: niets. Met bedachtzaamheid en zorgvuldigheid kiest hij daarom zijn woorden en zorgt hij, dat niet verkeerd verstaan wordt wat hij zo-even van sparen heeft gezegd. Dat hij hen had gespaard, dus ook de macht bezat hen niet te sparen (Hoofdstuk 13: 2) moest niemand in die zin verkeerd opvatten, alsof hij zichzelf of een van zijn medearbeiders tot heerschappijvoerders over hun geloof maakte. Hij is verre van zo’n aanmatiging verwijderd, heerschappij over de gelovigen te willen voeren, als een huisheer over zijn knechten; wel zou hij een medewerker van hun blijdschap willen zijn. Als hij persoonlijk was gekomen konden sommigen zich uit mensenvrees, anderen uit begeerte om mensen te behagen, dus in menselijke onderdanigheid voor zijn gezag buigen en zich naar zijn regelingen schikken,

maar blijdschap zouden zij daarvan niet hebben gehad, om zo door hen te worden ontvangen als medewerker van de blijdschap en niet als een, die met de roede kwam of als partijhoofd kwam, wachtte hij op de uitwerking van zijn brief en van de zending van zijn boden, eerst van Timotheus en nu van Titus, omdat hij zich liever aan een boze uitlegging van zijn reine bedoeling door de tegenstanders blootstelde, dan dat hij iets wilde doen dat voor zwakke broeders de zegen van zijn bezoek (vs. 15) tot een verleiding zou kunnen maken.

Die door het geloof een dienstknecht van God is geworden, is juist daardoor een bevrijde van Christus en kan niet meer de knecht van een mens zijn (1 Kor. 7: 22 vv.). Dat dit ook van de Corinthiërs waar was betuigt Paulus uitdrukkelijk met de woorden: "u staat in het geloof. " In dat opzicht, wil hij zeggen, heb ik geen heerschappij over u uit te oefenen (Gal. 5: 1. Joh. 8: 36), maar mijn werk is alleen, dat ik een medewerker van uw blijdschap voor u wordt. Welke blijdschap hij bedoelt, is duidelijk uit het verband. Verstoringen in het geloofsleven, in de ware geloofsontwikkeling, zoals die te Corinthiërs voorkwamen, verhinderden de vreugde in Christus, lieten haar ten minste niet volkomen zijn. Wie die storingen wegneemt bevordert de vreugde. Dit nu wil de apostel doen en hij noemt zichzelf een medewerker tot dat doel, omdat hij hun medewerking daartoe nodig heeft en wil aanwenden. Zonder deze kon hij zijn doel niet bereiken.

De apostelen willen niet eens over het geloof heersen, hoeveel minder moeten hun plaatsbeklerders het doen! De Geest moet door het woord elke Christen in vrijheid leiden.

HOOFDSTUK 2

OVER HET OPNEMEN VAN DE BOETVAARDIGE ZONDAAR

Vs. 1-11. Ook omwille van zichzelf, zo gaat de apostel voort, heeft hij het vermeden naar Corinthiërs te komen; hij wilde niet weer in droefheid bij de gemeente vertoeven, zoals dat de vorige keer had plaats gehad. Hij zou dan toch ook haar treurig hebben moeten maken en zich van de vreugde hebben beroofd, die bij een bezoek van de gemeente voor hem toch zozeer behoefte was. Daarom had hij zich liever met een brief tot de Corinthiërs willen wenden en door schriftelijke berisping het verkeerde uit de weg willen ruimen, wat een oorzaak van droefheid zou hebben uitgemaakt. Hij heeft dan ook werkelijk reeds met grote droefheid en vrees van het hart, met vele tranen zijn brief geschreven (vs. 1-4). Als Paulus nu in het bijzonder over de bloedschender handelt, erkent hij dat deze door hetgeen het grootste deel van de gemeente gedaan heeft en door hetgeen in de kwaaddoener reeds bereikt is, uit de weg is geruimd. Hij dringt er nu zelf op aan, dat deze vergeving wordt geschonken en hij weer als broeder wordt aangenomen (vs. 5-11).

Maar ik heb dit bij mijzelf voorgenomen, ook omwille van mijzelf, maar vooral omwille van u (Hoofdstuk 1: 23), dat ik niet weer, zoals het geval was, toen ik van Efeze u in het voorbijgaan bezocht (1 Kor. 16: 7. en "Ac 19: 20, in droefheid tot u komen zou, wanneer ik namelijk nog zo vele verkeerdheden bij u vond.

Want als ik door berisping en bestraffing, die ik u onder dergelijke omstandigheden zou moeten geven, jullie bedroef, wie is het toch, die mij zal vrolijk maken, dan degene, die door mij bedroefd is geworden. Ik beroof er mij dan zelf van in blijdschap bij u te zijn, hetwelk mij toch bij zo’n bezoekreis behoefte van het hart is; ik bedroef dan toch juist hen, van wie alleen vreugde mij kan toevloeien.

De apostel doelt met zijn "weer" op zijn vorig bezoek aan de gemeente, waaraan het bezoek, waarover hier wordt gesproken, maar dat ten gevolge van veranderd reisplan niet volvoerd is, daarin zou zijn zoals geweest, dat hij, evenals toen, droefheid van het hart zou hebben gehad. Hij verklaart zich vervolgens in vs. 2 waarom hij voor de tweede maal zo niet had willen komen. Als ik, zo zegt hij, weer in droefheid tot u kom, dan maak ik u bedroefd en wie is het nu, die mij verheugt, behalve hij, wie van mij droefheid overkomt?

Buiten hen kan hem te Corinthiërs niets en niemand blij maken; en juist zij, van wie hem vreugde moest toekomen en alleen kon toekomen, had hij zelf moeten treurig maken, hoe zouden zij hem dan tot vreugde zijn? Deze is de reden, waarom hij ook om zichzelf besloten heeft, niet weer in droefheid tot hen te komen.

Het enkelvoudige in deze zin "dan degene, die door mij bedroefd is geworden" is door de voorgaande vraag, die met opzet in het enkelvoud gesteld is: "wie is het toch, die mij zal vrolijk maken" nodig geworden. Zeker had ook het meervoud kunnen gezet worden, maar het enkelvoud maakt de rede treffender, zinrijker.

Evenals hij hun een dienend werktuig tot vreugde wil zijn (Hoofdstuk 1: 24), zo zoekt hij ook zijn hogere vreugde, de verzoetende vergoeding van zoveel lijden en offers, van zo vele bekommernissen aan zijn ambt verbonden bij hen, de blijdschap, die een (geestelijk) vader over zijn kinderen heeft, die een leermeester heeft in de welvaart en de liefde van zijn leerlingen. Hij gaat uit van het zuiver en geheiligd menselijk gevoel van tedere vriendschap,

welke vreugde het genieten van de vriend ten doel en als vrucht van het bezoeken en vertoeven heeft. Hoe teder en innig spreekt hij zich daarover uit in Rom. 1: 12; 15: 24 en hoe hartelijk zijn verlangen naar een bezoeken van de gemeente in Fil. 1: 8 !

En ditzelfde, wat ik tot bestraffing en kastijding moest doen, heb ik u in de vorige brief, omstreeks pasen van dit jaar aan Stefanas, Fortunatus en Achaïcus medegegeven, geschreven, (vgl. vooral 1 Kor. 1: 10 tot 1 Kor. 6: 20), opdat ik, daar komende, zoals ik dan ook na verandering van mijn reisplan nog steeds tot u denk te komen (1 Kor. 16: 5 v.), geen droefheid zou hebben. En die smart zou ik toch in zo vele bestaande verkeerdheden en gebreken moeten hebben en wel juist van hen, waardoor ik verblijd moest worden. Nu heeft u een geruime tijd tussen het heden en mijn aankomst, die u kunt gebruiken, om al die verkeerdheden uit de weg te ruimen en die gebreken weg te nemen. U zult zeker wel bereid zijn, mij die vreugde mogelijk te maken en u heeft slechts tijd nodig om het werkelijk te doen. Ik verwacht het dus, a) vertrouwende van u allen, dat mijn blijdschap uw aller blijdschap is.

2 Kor. 8: 22. Gal. 5: 10.

Beide keren, in vs. 1 v. en in vs. 3 v. spreekt Paulus van iets, dat hij voor zich niet wilde, namelijk: ten eerste wil hij niet in droefheid komen, waarom hij besloot, weg te blijven, ten tweede wil hij geen droefheid hebben als hij kwam, waarom hij hun schreef, voor hij kwam, maar beide keren was het hem toch om de gemeente te doen. Daar veronderstelt hij, dat zijn droefheid de gemeente bedroefd zou maken en hier spreekt hij het vertrouwen uit, dat zijn vreugde hun aller vreugde was.

De schoonste trekken, die Paulus in dat heerlijk lied van de liefde: 1 Kor. 13: 6 v. tekent, laat hij hier verwezenlijkt aanschouwen, in dit bewijs van zijn herdersliefde, in dit meesterstuk van apostolische kunst om zielen te winnen. Hij stort als het ware van de overvloed van zijn liefde in de lezers over, hij ademt die hun in. Hij miskent de werkelijkheid en het grote gebrek en de schaduwzijden in de gemeenten niet; maar hij appelleert op hun inwendig Christelijk wezen, op de inwendige levenskiem van hun in liefde werkzaam geloof, dat wel is aangetast, maar niet is verstikt. De overvloeiende mate van zijn apostolische liefde treedt nog vooral in het licht door de uitbreiding van zijn vertrouwen tot allen, bij zoveel verdeeldheid en disharmonie en bij de verbittering van zekere partijen tegen hen; maar zijn hart is ook daarvoor ruim genoeg. Hij stelt het allen nog bijzonder op de voorgrond door het te herhalen. Hij zoekt er toch ernstig naar, om de treurige zaak, waarover nu gehandeld wordt, te maken tot een heilige aangelegenheid van de gemeente en ook door deze hen allen met zich en onder elkaar te verbinden.

Eerst de gehele gemeente met liefde te winnen, dat is het wat de apostel zoekt; pas nadat tot dit doel al het mogelijke gedaan is en wel, zoals hij mag hopen, niet zonder vrucht, gaat hij in Hoofdstuk 10 v. over tot openlijke bestrijding en beschaming van zijn tegenstanders.

De Heere geeft aan elke zielverzorger van de Geest, die in Paulus deze wet heeft vervuld (Zach. 7: 10): "denk niet in uw hart de een des anderen kwaad! "

Is iemand verzocht geworden tot argwaan en bitterheid, dan is het Paulus geweest, onder wiens lijden de gevaren van valse broeders (Hoofdstuk 11: 26) en het wee over ondankbare kinderen (Hoofdstuk 12: 15) niet het minste was. Toch heeft de Heere hem sterk gemaakt in de liefde en in hem een zacht vriendelijk hart, een hart zonder bitterheid bewaard.

Want ik heb jullie bij hetgeen ik in 1 Kor. 5: 1 vv. schreef, uit vele verdrukking en benauwdheid van het hart met vele tranen geschreven, hoewel ik niet zelf de pen voerde, maar een ander mijn woorden dicteerde. Ik schreef die berisping niet opdat u bedroefd zou worden. Hoewel dit als eerste gevolg van mijn schrijven niet te vermijden was, kon dat toch mijn eigenlijke bedoeling niet zijn, maar opdat u de liefde zodat verstaan, die ik overvloedig tot u heb. Dit was het doel, dat ik beoogde en als verkregen mag worden wat ik wilde bereiken, namelijk zo'n toestand als van de gemeente betaamt, zal dat u tot eeren mij tot vreugde zijn.

Hier zien wij uit welk een gezindheid waarlijk Christelijke, heilige bestraffingen en vermaningen moeten voortvloeien. Vele harde boetpredikers razen, ja tieren tegen de zonde en menen daarmee een echt gloeiende ijver te tonen en inmiddels zijn zij in hun binnenste zeer kalm, als oefenden zij de bestraffing uit tot vermaak. Een ware zielherder evenwel weent vooraf in zijn eenzaamheid vóór hij de tranen bij anderen uitlokt; hij lijdt zelf in stil nadenken voor hij een teken geeft van ongenoegen en hij voedt steeds in zijn binnenste meer smart, dan hij aan anderen veroorzaakt. Ook heeft men hier wel te letten op de tranen van Paulus, hun milde stroom getuigt van de weekheid van zijn hart, dat toch veel meer heldenmoed bezat dan het ijzerharde hart eens stoïcijns. Want hoe zachter en tederder de aandoeningen van de liefde zijn, des te meer verdienen zij lof.

Paulus beroept zich in Hand. 20: 19 en 31. Fil. 3: 18 op zijn tranen; deze zijn geen teken van een onmannelijk karakter, waarvan men Paulus zeker niet zal beschuldigen, maar van een tederheid, die uit de liefde van Christus voortvloeit en zich op haar voorbeeld kan beroepen (Luk. 19: 41. Joh. 11: 35).

Dat hij zich bijzonder verbonden voelde aan de gemeente te Korinthe, doordat hij daar zo lang was geweest en zo'n rijke zegen had gehad, waaronder hij daar arbeidde na een vroegere zware strijd en dat hij in deze gemeente zijn liefde zeer rijkelijk had uitgestrooid, is boven allen twijfel.

De liefde van de moeder voor haar kinderen openbaart zich het tederst jegens haar ziek kind en de liefde van de herder voor zijn schapen kan vooral worden gezien in het zoeken van een afgedwaald schaap. Zo had Paulus bij zijn zorg voor alle gemeenten (Hoofdstuk 11: 28) een bijzondere liefde voor de Korinthiërs, omdat zij het meest liefde nodig hadden en hem de grootste moeite veroorzaakten.

Maar als iemand, namelijk hij, van wiens misdaad in 1 Kor. 5: 1 vv. sprake was, door zijn zonden bedroefd heeft Ec 6: 4, die heeft niet mij bedroefd, mijn persoonlijk belang geen schade aangebracht, maar ten dele (opdat ik hem, de schuldige, niet met een erger verwijt bezwaar dan in werkelijkheid plaats heeft, hetgeen toch zou geschieden, als ik dit "ten dele" niet liet voorafgaan) jullie allen, "ten dele" omdat niet allen onder u zich over die zaak hebben bedroefd.

In vs. 4 zei Paulus: "niet opdat u bedroefd zou worden, heb ik u geschreven. " Nu is er wel een droefheid in de gemeente teweeg gebracht, maar die is, zo gaat hij voort, uit haar eigen midden voortgekomen en daarmee komt hij tot de bijzondere aanleiding om hier de zaak van de bloedschender, waarbij hij intussen zich zo zacht als maar mogelijk is uitdrukt. Niet alleen noemt hij de persoon en zijn misdaad niet, hij spreekt slechts met zachte aanwijzing van "iemand, die bedroefd heeft"; verder spreekt hij slechts veronderstellender wijze, door vooraf te laten gaan "als. " Als hij nu van die bloedschender zegt, dat die hem niet bedroefd heeft, dan denkt hij hier aan zijn eigen persoonlijk belang. Hij voelde zichzelf niet gekrenkt of

benadeeld, alsof het hem leed deed, omdat de eer van zijn werkzaamheid te Korinthe was geschandvlekt door een misdaad van zo'n erge aard, dat die ook onder de heidenen niet genoemd werd, maar de eer en de naam van de hele gemeente was geschandvlekt.

Voor hem is deze bestraffing genoeg, die door velen geschied is, volgens hetgeen mij door Timotheüs is meegedeeld.

Zodat u daarentegen, in plaats van verdere gestrengheid tegen hem te gebruiken, die ergernis, door hem teweeggebracht, maar nu door hem betreurd en weggedaan, hemliever moet vergeven en door het wijzen op de genade van God hem moet vertroosten, opdat hij, als u hem geheel zou willen verstoten, door al te overvloedige droefheid niet enigszins wordt verslonden, dat is tot wanhoop komt en daarin omkomt, omdat zijn droefheid reeds nu zo'n hoge graad heeft bereikt.

Het is de vraag, bij hetgeen de apostel in vs. 6 van straf spreekt, of de excommunicatie, door hem in Hoofdstuk 5 van de vorige brief bevolen, heeft plaats gehad of niet. Het eerste nemen de meesten aan, zodat zij het "genoeg" verklaren van de duur van de excommunicatie, maar een gehele uitsluiting is moeilijk aan te nemen, om het "door velen", dat is door de meerderheid van de gemeente, maar wel dat het grootste deel van de gemeenteleden volgens het "doe u deze boze uit jullie weg" in 1 Kor. 5: 13 hem als een geëxcommuniceerde beschouwd heeft en alle gemeenschap met hem heeft afgebroken. Daardoor had de meerderheid voldaan aan de uitgedrukte wens van de apostel; tot de minderheid zullen deels de zedelijk verslapten en deels ook tegenstanders van de apostel, de laatste in principiële oppositie, hebben behoord.

Wij hebben hier op te merken, dat reeds ten tijde van de apostelen bij handelingen van de gemeente de meerderheid optreedt, maar niet tegen, maar voor het gezag van het apostolisch woord. "Het is genoeg", schrijft Paulus. Gemakkelijk konden zij, die door zijn brief tot ijver en wraak (Hoofdstuk 7: 11) gebracht waren, tot de menselijke gedachten afdwalen, dat hij, die hun apostel zo bedroefd had en de eer van de Christelijke gemeente voor de heidenen zo schandelijk had gekrenkt, dat bij die van zachtheid geen sprake kon zijn. Zij konden menen, dat de heidenen handtastelijke bewijzen moesten verkrijgen daarvan, dat de gemeente van God zich wist te reinigen van smetten, geworpen op haar goede naam. Zulke gedachten, waarbij vleselijke gezindheden zich in de geestelijke wil indringen, bestrijdt de apostel in goddelijke oprechtheid en hij geeft van de gemeente te bedenken, dat de gevallene genoeg gestraft is, omdat hij zich heeft bekeerd. De gemeente had echter niet met hem afgehandeld, zo herinnert hij verder, nu moest de barmhartige, reddende liefde, in wier dienst ook de ban staat (1 Kor. 5: 5), haar eigenlijk werk verrichten in het tegengestelde van straffen, namelijk door vergeven en vertroosten.

Herders moeten degenen, die vallen, wel hard en ernstig bestraffen, maar, als zij bemerken dat het hun leed doet en zij zich willen verbeteren, moeten zij ze weer vertroosten en hen oprichten, hun zonden zo gering en licht maken als zij maar kunnen, namelijk zo, dat de barmhartigheid van God, die Zijn eigen Zoon niet heeft gespaard, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven, groter is dan alle zonde, opdat zij, die gevallen zijn, niet in al te grote droefheid wegzinken. Want zo onbewegelijk de Heilige Geest is in het vasthouden en verdedigen van de leer van het geloof, zo genadig en vriendelijk is Hij ook, om de zonde te dragen, wanneer zij, die gezondigd hebben, er leed over voelen en genade begeren.

Want daartoe heb ik ook in Mijn vorige brief geschreven en mij niet maar tot mondelinge aanwijzingen door uw afgezanten, toen zij terugkeerden, bepaald, opdat ik uw beproeving mocht verstaan, of u in alles gehoorzaam bent, of u zich als een Christelijke gemeente zou gedragen en volgens mijn vermaning in de plaats van de vroegere onverschilligheid de nodige strengheid zoudt laten gelden. Nadat dit geschied is kan ik er geen belang bij hebben, nu nog mijn apostolische macht om te straffen nader ten uitvoer te leggen tot volvoering van de in 1 Kor. 5: 5 gedreigde ban.

Die u nu iets vergeeft, die vergeef ik ook, zodat ik mij nu integendeel aan uw handelwijze aansluit, want u zult nu wel zonder bedenking de liefde, waarom ik u in vs. 8 heb gevraagd, aan hem willen bewijzen. Want zo ik ook iets vergeven heb, die ik vergeven heb, heb ik het vergeven omwille van u voor het aangezicht van Christus. En evenals u nu zonder bedenking hem weer kunt aannemen, zo zal ook de Christelijke wijsheid eisen dat u dit doet, opdat de satan over ons geen voordeel krijgt.

In de vermaning van de apostel (vs. 8) om nu liefde te betonen jegens hem, die zo groot een droefheid had veroorzaakt, kon men misschien een tegenspraak vinden met de inhoud van zijn brief, waarin hij toch zo grote ernst had betoond en misschien opnieuw aanleiding nemen om hem te beschuldigen, zoals daarop in Hoofdstuk 1: 17 is gewezen. Paulus stelt daartegenover wat hij in vs. 9 zegt, dat zijn brief ten doel had, te onderzoeken of de gemeente haar plicht zou volbrengen. Nadat dit doel bereikt was, zo was, zoals hij tevens wil te kennen geven, ook het doel van zijn schrijven bereikt en was er geen reden aanwezig, om de aanwijzingen daarover vast te houden.

Evenals wij hem in vs. 4, waar over een scherpe berisping gesproken wordt, die hij aan de gemeente had geschreven, de voorstelling zagen tegenspreken, alsof hij haar graag leed zou hebben veroorzaakt, zo stelt hij hier, waar van zijn scherpe handelwijze jegens die zondaar gehandeld wordt, zich tegenover de andere voorstelling, alsof hij slechts vertoornd was geworden om een krenking hem persoonlijk aangedaan. Zij moesten zijn liefde leren kennen, zei hij daar; hij wilde hun gehoorzaamheid leren kennen, zei hij hier. Dat hij zich echter voldaan verklaarde met hetgeen tegen deze zondaar was geschied, kon voor de gemeente niet voldoende zijn; zij was slechts ten halve tevreden gesteld, als hij toch wel toeliet of aanbeval, hem vergeving te doen toekomen, maar zonder uit te spreken, dat hij haar vergaf. Hij voegt er dit daarom uitdrukkelijk bij, maar in een vorm, waardoor hij ook hier, evenals hij tot hiertoe reeds deed, vermijdt de persoon van de zondaar te noemen, zodat hij in de vergeving, als die volgen mag, zijn eigen insluit. Hij had toch reeds vergeven en wel omwille van hen vergeven; want aldus moet in deze zin het "want" worden opgevat.

De apostel drukt in deze zin zijn vergeving uit nog van een andere kant, namelijk voor zijn persoon en onafhankelijk van hetgeen de Korinthiërs deden. van Zijn kant, om zijn apostolische liefde tot hen, had hij reeds het besluit opgevat tot verzoening. In de hypothetische vorm, waarin hij dat uitspreekt, "zo ik ook iets vergeven heb", ligt een grote tederheid, omdat Paulus de vergeving en daarmee ook de misdaad zelf, op de achtergrond plaatst, als iets dat is afgedaan en waarover nauwelijks meer valt te spreken. Deze is de vergeving, die volkomen is, die de ander opheft en hem met al de volheid van medegevoel en vertroosting verblijdt, als weet men zelf niet meer dat men iets heeft vergeven. Dit is bij het vergeven wat bij het geven is: het niet weten van de linkerhand van wat de rechter doet (Matth. 6: 3). Door de bijvoeging "voor het aangezicht van Christus" sluit zich de acte van de vergeving als een heilige ambtsverrichting en een daad van de gemeente voor de Heere van de

gemeente en als door Hem gewettigd, aan de bestraffing in 1 Kor. 5: 5 besloten, harmonisch aan.

Die u nu iets vergeeft, die vergeef ik ook, zodat ik mij nu integendeel aan uw handelwijze aansluit, want u zult nu wel zonder bedenking de liefde, waarom ik u in vs. 8 heb gevraagd, aan hem willen bewijzen. Want zo ik ook iets vergeven heb, die ik vergeven heb, heb ik het vergeven omwille van u voor het aangezicht van Christus. En evenals u nu zonder bedenking hem weer kunt aannemen, zo zal ook de Christelijke wijsheid eisen dat u dit doet, opdat de satan over ons geen voordeel krijgt.

In de vermaning van de apostel (vs. 8) om nu liefde te betonen jegens hem, die zo groot een droefheid had veroorzaakt, kon men misschien een tegenspraak vinden met de inhoud van zijn brief, waarin hij toch zo grote ernst had betoond en misschien opnieuw aanleiding nemen om hem te beschuldigen, zoals daarop in Hoofdstuk 1: 17 is gewezen. Paulus stelt daartegenover wat hij in vs. 9 zegt, dat zijn brief ten doel had, te onderzoeken of de gemeente haar plicht zou volbrengen. Nadat dit doel bereikt was, zo was, zoals hij tevens wil te kennen geven, ook het doel van zijn schrijven bereikt en was er geen reden aanwezig, om de aanwijzingen daarover vast te houden.

Evenals wij hem in vs. 4, waar over een scherpe berisping gesproken wordt, die hij aan de gemeente had geschreven, de voorstelling zagen tegenspreken, alsof hij haar graag leed zou hebben veroorzaakt, zo stelt hij hier, waar van zijn scherpe handelwijze jegens die zondaar gehandeld wordt, zich tegenover de andere voorstelling, alsof hij slechts vertoornd was geworden om een krenking hem persoonlijk aangedaan. Zij moesten zijn liefde leren kennen, zei hij daar; hij wilde hun gehoorzaamheid leren kennen, zei hij hier. Dat hij zich echter voldaan verklaarde met hetgeen tegen deze zondaar was geschied, kon voor de gemeente niet voldoende zijn; zij was slechts ten halve tevreden gesteld, als hij toch wel toeliet of aanbeval, hem vergeving te doen toekomen, maar zonder uit te spreken, dat hij haar vergaf. Hij voegt er dit daarom uitdrukkelijk bij, maar in een vorm, waardoor hij ook hier, evenals hij tot hiertoe reeds deed, vermijdt de persoon van de zondaar te noemen, zodat hij in de vergeving, als die volgen mag, zijn eigen insluit. Hij had toch reeds vergeven en wel omwille van hen vergeven; want aldus moet in deze zin het "want" worden opgevat.

De apostel drukt in deze zin zijn vergeving uit nog van een andere kant, namelijk voor zijn persoon en onafhankelijk van hetgeen de Korinthiërs deden. van Zijn kant, om zijn apostolische liefde tot hen, had hij reeds het besluit opgevat tot verzoening. In de hypothetische vorm, waarin hij dat uitspreekt, "zo ik ook iets vergeven heb", ligt een grote tederheid, omdat Paulus de vergeving en daarmee ook de misdaad zelf, op de achtergrond plaatst, als iets dat is afgedaan en waarover nauwelijks meer valt te spreken. Deze is de vergeving, die volkomen is, die de ander opheft en hem met al de volheid van medegevoel en vertroosting verblijdt, als weet men zelf niet meer dat men iets heeft vergeven. Dit is bij het vergeven wat bij het geven is: het niet weten van de linkerhand van wat de rechter doet (Matth. 6: 3). Door de bijvoeging "voor het aangezicht van Christus" sluit zich de acte van de vergeving als een heilige ambtsverrichting en een daad van de gemeente voor de Heere van de gemeente en als door Hem gewettigd, aan de bestraffing in 1 Kor. 5: 5 besloten, harmonisch aan.

Door al te grote gestrengheid zou u bij de gestrafte aanleiding geven tot een gemoedsstemming, waarvan de satan tot zijn doel zou gebruik maken, omdat hij de man in wanhoop zou storten of in het heidendom zou terugdringen: want zijn gedachten zijn ons niet

onbekend. Hij probeert namelijk opalle denkbare wijze aan het rijk van God afbreuk te doen en mensenzielen in de afgrond te storten (Efeze 6: 12. 1 Petr. 5: 8 Eph 6. 12 1Pe).

Er is uit het gedrag van de apostel zeer veel te leren voor de handhaving van de Christelijke kerktucht. Hoe ver is het er van af, dat er enige wettelijke bepalingen zouden zijn, waardoor de wederopname van de gestrafte op een bepaalde tijd of na een uitwendig voorgeschreven handelwijze, aan een bepaalde vorm van boete of iets dergelijks zou zijn gebonden. Hem zweeft alleen het een doel voor ogen in 1 Kor. 5: 5 genoemd, namelijk om de gevallene te redden. Zodra het berouw is ontstaan, zonder hetwelk de redding onmogelijk was, houdt alle tucht op en treedt de deelneming van de liefde en de broederlijke hulp weer in de plaats daarvan. Slechts waar die geest van liefdevolle ernst heerst, kan Christelijke tucht echt worden uitgeoefend en met goed gevolg worden aangewend.

Vs. 12-17. In vs. 4 dacht de apostel er aan, in welke stemming hij zich bij het schrijven van zijn vorige brief bevond. Nu spreekt de apostel over de gemoedsstemming, waarin hij zijn reis gemaakt heeft over Troas in plaats van over Korinthe, zoals vroeger zijn plan was (Hoofdstuk 16). Met bezorgdheid voor de Korinthiërs heeft hij zich daar, hoe uitlokkend ook de omstandigheden waren, zich niet mogen ophouden, maar is hij zonder te toeven verder tot aan Macedonië gereisd, om hoe eerder hoe liever Titus te ontmoeten en te horen hoe het met de gemeente was. Nu heeft hij, omdat hij deze op die tijd nog niet had ontmoet, de zo sterk begeerde geruststellende berichten niet ontvangen. Ook weet hij niet of Titus die zal geven. Zo vindt hij dan zijn verkwikking na de vroegere onrust in de gedachte aan de grote dingen, die God door hem en zijn medearbeiders laat verrichten, die gedachte juist Macedonië bij hem opwekt. Deze rust in God en in het bewustzijn van bekwaamheid tot het ambt van het Nieuwe Testament, tegenover de zelfzuchtige vervalsers van het goddelijk woord, laat hij zich nu ook niet ontrukken door de gedachte aan de schade, die deze hem te Korinthe berokkenen.

Voorts a) als ik, op mijn reis van Efeze hierheen, naar Macedonië (Hand. 20: 1), te Troas kwam, om daar, zolang ik er mij kon ophouden, het Evangelie van Christus te prediken en als mij ook werkelijk een deurgeopend was in de Heere tot een gezegende werkzaamheid, zo heb ik geen rust gehad voor mijn geest, omdat ik Titus, mijn broeder, niet vond, die bij zijn terugkeren van Korinthe mij zou ontmoeten;

Hand. 16: 8.

Maar afscheid van hen, van de broeders, die daar waren, tot de tijd dat ik mocht terugkeren (Hand. 20: 6 vv.), genomen hebbend, vertrok ik naar Macedonië, om daar op hem te wachten en van hem bericht te ontvangen; in zo’n wachtende toestand bevind ik mij heden nog altijd.

Hoewel de apostel naar Troas kwam, geschoeid aan zijn voeten met de bereidheid van het evangelie van de vrede (Efeze. 6: 15) en hoewel hem daar een deur in de Heere was geopend, hield hij toch Troas niet voor de plaats, waar hij lange tijd moest blijven en werken. Overkwam hem in deze onrust iets menselijks, dat de Geest van God in hem hinderlijk was? De grote droefheid en angst van zijn hart, die hij bij het wegblijven van zijn broeder en gezant Titus opnieuw sterk voelde, was niet vleselijk, maar geestelijk een onrust uit liefde en hoewel hij ook zijn in Christus geheiligde geest nog in het vlees had, zodat dit van zijn onrust en ongeduld aan de heilige ongerustheid van de Geest iets meedeelde (Hoofdstuk 7: 5), zo heeft hij toch de beslissing over blijven of gaan niet overgelaten aan het vlees maar aan de geest. Hij heeft de wil en aanwijzing van de Heere daarin opgemerkt, dat hij Titus niet te Troas vond

en zo niet tot de nodige rust en kalmte van het gemoed kwam, om zijn voornemen te kunnen volbrengen en in de volkrijke zeestad het evangelie te prediken. De opbouwing van een reeds vergaderde gemeente was hem van meer aanbelang dan de stichting van een nieuwe. Verder waren er te Troas reeds broeders, van wie de apostel afscheid kon nemen en die zijn onrust en zorg niet veracht hebben, waarmee hij naar Macedonië ging Titus tegemoet.

Alles wordt gedaan, om de Korinthiërs de bijzondere liefde van de apostel liefde te tonen. Zo lief heeft hij ze gehad, dat hij de gewenste en heerlijke gelegenheid, om te Troas het evangelie uit te breiden, zonder bedenking liet voorbijgaan, ja, dat hij door de onrust van zijn geest en van zijn hart niet in staat was, het kleed van evangelische arbeid af te weven, dat hij zo-even onder zichtbare zegen was begonnen.

Waar de kerk het meeste lijdt, daar moet men het ijverigst helpen, dat de satan niet in korte tijd omver stoot, wat in lange tijd, met veel moeite is opgebouwd.

En God zij dank, die ons, mij en mijn medegenoten, allen tijd, ook dan als wij schijnen overwonnen te zijn, doet triomferen in Christus, a) en de reuk van Zijn kennis (Hoofdstuk 10:
door ons openbaar maakt in alle plaatsen, omdat Hij door onze prediking de kennis van Hem verbreidt en deze overal haar invloed en haar kracht betoont.

Kol. 1: 27.

In het geschiedkundig feit, waarvan Paulus in vs. 12 v. spreekt, had de gemeente te Korinthe een bewijs, hoe zeer ook, toen hij niet tot hen wilde komen, de zorgvolle gedachte aan hen zijn gehele gemoed vervulde. De Korinthiërs moesten echter niet denken, dat de zorg over hen hem zo geheel had ingenomen, dat er voor een hogere gedachte, om zich zijn ambt waardig te gedragen, geen plaats zou zijn overgebleven. Dat hun steeds een oorzaak van dank aan God overbleef moesten zijn lezers daaruit begrijpen, als zij hem na het voorafgaande horen voortgaan: "en God zij dank". Opmerkelijk is hier de plaatsing van de woorden: als zij gelijk hadden, die deze overgang daaruit wilden verklaren, dat de apostel, als hij Macedonië noemde, ook aan de vertroosting dacht, die hij door de verblijdende berichten van Titus ontving, moet men geloven dat hij door de onrust, die hij toen door de gemeente te Korinthe ondervond, tot de geruststelling overgaande, die hem daarna ten deel is geworden, integendeel "Dank nu zij God" zou hebben moeten schrijven. Hij stelt echter vooraan "God" om daarop de nadruk te leggen en bedoelt dus een andere tegenstelling.

Pas in Hoofdstuk 7: 5 vv. begint Paulus in zichtbare wederaanknoping aan vs. 13 van ons hoofdstuk, van zijn ontmoeten met Titus te spreken; hij drukt zich daar, zowel in vs. 4 als in vs. 8 vv., op een wijze uit, die geheel overeenstemt met zijn vreugde daarover. Hier wil hij daarentegen opzettelijk tegenover de ongerustheid in vs. 12 v. beschreven, de zegenende kracht, die hem altijd vergezelde, stellen, die noch door zwakheid noch door smart van zijn kant veroorzaakt, werd weggenomen, maar overal overwinnend voor de Heere voortging.

De nadruk ligt op "allen tijd" en "in alle plaatsen". Ook al is het, dat de strijders van Christus uitwendig en inwendig door smarten gaan, is hun weg toch een zekere zegetocht in Christus. En ook waar hun voet niet kan heengaan of toeven, vervult toch de reuk van hun prediking het land. Met verwondering en aanbidding ziet hij op het overwinningsveld, dat hij tot hiertoe is doorgegaan en verder denkt door te trekken. En zoals hij weet, dat God hem overal doet triomferen over de goddeloze machten van deze wereld, zo weet hij ook dat aan alle plaatsen in Azië, ook te Troas, dat hij slechts even in het voorbijgaan bezocht, in Europa, ook in

Achaje, waar tegenstanders zijn werk wilden verstoren en tot aan het einde van de wereld (Kol. 1: 6, 23), God de reuk van zijn kennis door de prediking van het Evangelie op zo'n wijze openbaart, dat geen plaats onbewogen en ongeroerd blijft van deze krachtige openbaring, evenals de reuk van een specerijen-tuin de lucht doordringt en vervult (vgl. Rom. 18).

Want wij zijn in onze werkzaamheid van God een goede reuk van Christus en uit ons geurt Hem Christus tegen (Efeze 5: 2), in wie alleen Hij Zich wil laten kennen en vinden; wij zijn dat voor Hem, beide in degenen, die zalig worden en in degenen, die verloren gaan (1 Kor. 1: 18).

a) Dezen, degenen, die verloren gaan, wel een reuk van de dood ten dode, maar de anderen, die zalig worden, een reuk van het leven ten leven. En wie is tot deze dingen, tot zo'n belangrijk werk bekwaam? Immers niemand anders, dan die God zelf bekwaam gemaakt heeft tot de bediening van hetNieuwe Testament, zoals Hij ons heeft gedaan (Hoofdstuk 3: 5 v.).

Luk. 2: 34.

Dat het God was, die hem en zijn medearbeiders ten alle tijde deed triomferen in Christus en de reuk van Zijn kennis door hen openbaarde aan alle plaatsen, stelt Paulus daardoor in het licht, dat hij henzelf, de organen van de goddelijke werkzaamheid, als dragers van deze kennis voorstelt, die God welgevallig waren, omdat uit hun prediking Hem Christus tegengeurde en zij Hem nu ook welgevallig waren, ook al was het, dat die geur onder degenen, die de prediking hoorden, op geheel verschillende wijze uitwerking deed.

Als de apostel het voorstel ten opzichte van de twee tegenovergestelde delen ontwikkelt, neemt hij "reuk", voor het vroeger gebruikte "goede of welriekende reuk" en spreekt hij nu deels van een reuk van de dood, d. i. een, zoals de dood die heeft en van zich geeft, deels in tegenstelling daarmee van een "reuk van het leven. " De beide uitdrukkingen "van de dood, van het leven" mogen niet in de strengste symmetrie tot elkaar worden opgevat, maar zo, dat bij het eerste lid de voorstelling meer in de mens, bij de andere meer in de werkende kracht, in het Evangelie, ligt.

Dat de prediking van de genade geen mens laat zoals zij hem vindt, maar hen, die haar verachten erger maakt en van onverschilligheid tot gramschap en lastering voert, daarin betoont zich het woord van God als een woord, dat krachtig is en vervuld van de Heilige Geest. Het ongeloof van de mensen wordt niet veroorzaakt door God, maar alleen door de boze wil van de mensen, maar dat hij, die zich door ongeloof aan het woord van God verzondigt (Spr. 8: 36), zichzelf de dood bereidt, dat geschiedt door Gods straffende gerechtigheid. Het is met het genademiddel van het woord niet anders dan met het genademiddel van het sacrament: die onwaardig hoort, hoort niet een ijdel, geesteloos woord, maar hij hoort zichzelf een oordeel.

Het is een wonderbare zaak dat het Evangelie, dat de mensen moest vertederen en tot bekering leiden, hen nog harder, erger en bozer doet worden; maar het gaat toch met de zon zo ook. Deze schijnt op slijk en modder; die is week en vol water, maar de vochtigheid droogt weg door de warmte, door de hitte van de zon en de klei wordt zo hard als een steen of een kei. Schijnt daarentegen de zon op was, die hard is, zodat men die met bijlen en hamers van elkaar moet slaan, dan voelt die nauwelijks de warmte van de zon, of zij wordt zacht, gaat

uiteen, smelt en wordt vloeibaar. Zo worden ook enigen door de prediking van Gods woord slechts erger en verstokter en voor hen is het woord een reuk ten dode, maar andere harten bekeren zich daardoor tot God en worden zalig en voor hen is het Evangelie een reuk ten eeuwigen leven.

Daarop mogen wij ons wel beroemen: want wij dragen niet, zoals velen bij u (Hoofdstuk 12 vv.) het woord van God te koop, "wij vervalsen het niet uit gierigheid om het brood, zoals een zoetelaar de wijn vervalst", maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in detegenwoordigheid van God, spreken wij het in Christus, zoals het ware dienaren van de Heere betaamt.

Tot zo’n werking, wilde de Apostel zeggen, is slechts hij bekwaam, die in oprechtheid alles van God ontlenend, voor God handelend, aan Gods gemeenschap vasthoudend, het Evangelisch predikambt bekleedt; maar hij keert de gedachte om en werpt eerst de vraag op, die moet aanduiden, hoe ernstig en nauwgezet elkeen het met het onderzoek over zijn bekwaamheid voor dit ambt nemen moet.

Naar de zin kan op deze vraag worden geantwoord: "de velen niet, maar wel wij; want wij doen het niet zoals zij. " Met de woorden: "zij vervalsen het woord van God", of "zij dragen het te koop", wil de apostel zeggen naar de klank van de woorden in de grondtekst: zij drijven bedriegelijke handel met het woord, zij misbruiken het tot zelfzuchtige doeleinden, zij doen naar de gezindheid van hun hart daarvan af en voegen er bij, naardat dit met hun gedachten overeenkomt; evenals slechte waarden, zo legt Luthers vertaling het uit, de goede drank van de wijn met water vermengen en dat voor echt verkopen, zo mengen zij hun eigen gedachten mede in de prediking van het Evangelie en maken het zuivere vervalst en onrein. Niet zo Paulus en diens medearbeiders; zij spreken in enkel oprechtheid, d. i. zoals men uit een gemoed, dat waarachtig is, dat alle bedrog en misleiding verafschuwt, spreekt; maar niet alleen uit zo’n subjectieve oprechtheid, maar verder "als uit God", d. i. als degenen, die niet uit eigen mening of inzicht verkondigen, maar mededelen wat zij van God hebben ontvangen. Dit doen zij "voor God", d. i. "in het aangezicht van God", als degenen, die God daarbij voor ogen hebben en zich van hun plicht en hun verantwoordelijkheid voor Hem ten allen tijde bewust zijn. Eindelijk "in Christus" spreken zij, d. i. staande in de gemeenschap met Christus, als degene, wiens woord en getuigenis doortrokken is van het gevoel van deze gemeenschap, nooit die heilige kracht verloochent of vergeet.

HOOFDSTUK 3

VERDEDIGING VAN HET AMBT VAN DE EVANGELIEPREDIKING

II. Vs. 1-Hoofdst 5: 21. De vorige afdeling werd besloten met een eervol getuigenis, dat Paulus van zichzelf en van zijn mede-arbeiders gaf in tegenstelling met andere leraars, die zich bij de Korinthiërs hadden ingedrongen. Hij deed dit met opzet, om zich zo de weg te banen tot de rechtvaardiging van zijn handelwijze en zijn gedrag ook nog in een ander opzicht, waarin de tegenstanders hem probeerden te verlagen. Deze verweten hem namelijk, dat hij maar al te veel en meer dan betaamde, zichzelf beroemde en zich bij de Korinthiërs in een licht probeerde te plaatsen, dat anderen die wel meer ere waardig waren, bij hem moest in de schaduw plaatsen. De apostel maakt van deze gelegenheid gebruik, om zich tegen zo'n onbillijk verwijt te rechtvaardigen. Hij doet dit om de heerlijkheid van het Nieuw-Testamentische ambt tegenover die van het Oud-Testamentische, waarop zijn Judaïstische tegenstanders zich verhieven, nog eens van alle kanten in het licht te stellen en daaraan vervolgens in de volgende afdeling zeer ernstige vermaningen te voegen aan de gemeente, die door dergelijke dwaalleraars in gevaar was gebracht, wat de juiste staat van het Christelijk geloof aangaat.

Vs. 1-Hoofdst 4: 6. Nadat de apostel heeft uiteengezet, dat hij volgens zijn verhouding tot de Korinthiërs noch een bijzondere aanbeveling aan hen nodig heeft, noch een zodanige door anderen, zoals zeker vreemde indringers aanbevelingsbrieven behoefden om zichzelf ingang te verschaffen, prijst hij het ambt van het Nieuwe Testament, dat hij volgens zijn roeping van God moest bedienen en waartoe God hem bekwaam heeft gemaakt. Hij verheft het in zijn veel grotere helderheid, die in vergelijking met de bediening van het Oude-Testament daaraan is verleend. Hij prijst verder hen, die zich door dat ambt hebben laten winnen, van de kant van de zaligheid hun ten deel geworden, in tegenstelling met hen, die nog aan Mozes en aan de wet hangen en wijst er nu op, op welke manier hij zijn ambt moet bedienen in onderscheiding van de valse leraars en zonder zich op het dwaalspoor te laten leiden door verkeerde toehoorders, die zichzelf ontoegankelijk maken voor de zegen van dit ambt.

Beginnen a) wij dan met hetgeen wij zo-even (Hoofdstuk 2: 17) zeiden, onszelf weer u aan te prijzen, zoals men ons om enkele uitdrukkingen in de vorige brief (1 Kor. 4: 1 vv., 15 vv., 19 vv., 10: 33; 14: 18 beschuldigde? Of behoeven wij ook, zoals sommigen, die van buiten tot u komen, of van u naar buiten gaan, brieven van voorschrijving of aanbeveling aan u, of brieven van voorschrijving van u, om ons daar ingang en opname te verschaffen, waar wij willen optreden?

2 Kor. 5: 12; 10: 8.

Maar, omdat wij nu eenmaal over aanbevelingsbrieven moeten spreken, zeg ik u: Jullie zijn onze brief, geschreven in onze harten, zodat wij het vaste bewustzijn hebben, dat u de vrucht van onze arbeid bent (1 Kor. 9: 1), een brief overal als het schrift van onze hand bekend en wat zijn inhoud aangaat, namelijk uw staat van genade en zaligheid, gelezen door alle mensen (1 Kor. 9: 2. Rom. 1: 8).

Als die in hetgeen u, die tevoren heidenen was, geworden bent, openbaar bent geworden, dat u een brief van Christus bent, door Hem gemaakt en door Hem gedicteerd en door onze dienst, ons Nieuw-Testamentisch ambt bereid (vs. 6 vv.). U bent een brief, die door mij en Silvanus en Timotheüs (Hoofdstuk 1: 19) geschreven is, niet evenals een menselijke brief wat

de schrijfmiddelen betreft, met pen en inkt, maar door de Geest van de levende God en niet zoals de Mozaïsche wet (vs. 7), wat het schrijfmaterieel aangaat, a) in stenen tafels, maar overeenkomstig de belofte, voor de tijd van het Nieuwe Testament gegeven, in vleselijke tafels van het hart (Jer. 31: 31 vv. Ezech. 11: 19 v. ; 36: 26 vv.).

Ex. 24: 12; 34: 1.

De apostel wist dat de tegenstanders hem beschuldigd hadden van zelfbehagen, daarom vraagt hij, of hij misschien nu weer zichzelf in zelfbehagen wilde aanbevelen, opdat daardoor dadelijk alle dergelijke uitingen zouden worden afgesneden. Tegelijk stelt hij door een tweede vraag: "of behoeven wij ook, zoals sommigen, brieven van voorschrijving aan u? " de hoogmoedige tegenstanders in hun naaktheid voor. Deze hadden in het gevoel van het goddelijk gezag, dat hun ontbrak, zich door aanbevelingsbrieven aan de Korinthiërs en door deze aan andere gemeenten, proberen te helpen.

Hier is het eerste spoor van aanbevelingsbrieven, die in de oude kerk zo veelvuldig voorkwamen en tot waarschuwing voor bedrog door valse broeders zo noodzakelijk waren geworden (literae systaticae, formatae, communicatoriae). Deze werden aan reizende Christelijke broeders door hun bisschop aan de bisschoppen van de gemeenten, die zij bezochten, meegegeven en dienden tevens als band van broederlijke gemeenschap tussen de verschillende gemeenten en haar opzieners. De brief aan de Romeinen (Rom. 16: 1) is enigszins ook zelf zo’n aanbevelingsbrief voor Febe.

Het "zoals sommigen" is een zijdelingse beschuldiging tegen anti-Paulinische leraars, die aanbevelingsbrieven, was het ook van aanzienlijke leraars of van gemeenten, tot de Korinthiërs hadden meebracht en die weer van Korinthe bij hun verder reizen hadden medegenomen. Toch hadden zij, die ze hadden medegebracht en die er zich op beroemden om Paulus in een ongunstig licht te stellen, die wel niet van de eerste apostelen (Jakobus) en de Jeruzalemse gemeente, die onder diens leiding stond, als zodanig, maar wellicht van enige leden van de laatste (Gal. 2: 12) ontvangen.

Paulus zelf had het niet nodig aan haar, aan de gemeente, noch door haar met een brief te worden aanbevolen. Onze brief, zegt hij, bent u, een brief, die in onze harten staat geschreven, die ter kennis van alle mensen komt en door alle mensen wordt gelezen. Daarmee wijst hij op de aanbevelingsbrief, die hij en zijn ambtgenoten (Hoofdstuk 1: 19) aan de gemeente bezitten, aan de ene kant als op een zodanigen, die in zijn hart is geschreven, waar die hem het inwendige, persoonlijke vertrouwen geeft, dat hij in en buiten de gemeente iets zal vermogen en niet, zoals men anders een brief bij zich draagt, van welks voorspraak men hoopt, dat hij er toe zal dienen, dat men invloed verkrijgen zal. Aan de andere kant stelt hij die voor als zo een, die hij niet eerst van plaats tot plaats behoeft te vertonen, opdat die tot aanbeveling zou dienen, maar als een, die voor aller ogen ligt. Het eerste zegt hij in tegenstelling tot de aanbevelingsbrieven, die die anderen aan de gemeente moesten afgeven en het laatste tegenover de brieven van voorschrijving, die anderen voor de gemeente meenamen. In aansluiting van het laatste kan de apostel overgaan van hetgeen de gemeente voor hem is tot dat wat zij zelf is en wel door hem is geworden. Hij gaat hiertoe over als hij zegt, waardoor zij hem een aanbevelingsbrief voor de overigen is. Zij is het namelijk daardoor, dat duidelijk zichtbaar is wat zij is, een brief van Christus, welks vervaardiging door hem is geschied. Christus zelf heeft daardoor, dat Hij de gemeente stichtte, een brief opgesteld en de apostel heeft tot oprichting van de gemeente gedaan wat hij doet, die op papier brengt, wat een ander hem beveelt te schrijven en die nu van de gemeente hoort, die hoort ook dat zij door zijn

dienst is tot stand gebracht. Daarop geeft de apostel eerst het middel aan van het tot stand brengen van deze brief, dat bestond in de goddelijke Geest, die inwendig kan werken en wel leven kan scheppen; en in de tweede plaats zegt hij waarin de brief is geschreven, namelijk in harten, dat is het meest inwendige van hen, die de gemeente uitmaken, die als een brief van Christus wordt voorgesteld.

Zij zijn een brief, die Jezus opgesteld en door de apostel heeft doen schrijven, niet met inkt en op papier, zoals de aanbevelingsbrieven van de gedachte dwaalleraars, maar die de Geest van God zelf geschreven heeft. Dit laatste woord nu geeft de Apostel aanleiding om aan beeld en denkbeeld nog een nieuwe wending te geven. Bovengemelde dwaalleraars roemden op de Mozaïsche wet en haar strenge vervulling. Paulus daarentegen stelt de Christelijke gemeente boven de Mozaïsche wet. Ook de wet was een brief van God aan de mensen, maar zij was door Gods vinger slechts in stenen tafels gegraveerd. De Christelijke gemeente daarentegen is een brief geschreven op de tafels van het hart, omdat God in het Nieuwe Verbond datgene, wat Hij beveelt, door Zijn Geest ook in de harten schrijft. Vgl. de drie hoofdbeloften Ez. 11: 36: 26. Zo is dus de Korinthische gemeente een aanbevelingsbrief, die niet slechts meer betekent dan alle, die de dwaalleraars zich laten schrijven, maar die zelfs hoger staat dan de wet van God, die zij als hun hoogste aanbevelingsbrief steeds met zich omdroegen.

EPISTEL OP DE TWAALFDE ZONDAG NA TRINITATIS

In verband met het epistel van de vorige zondag (1 Kor. 15: 1 vv.) handelt deze over de heerlijkheid van het ambt van de evangelieprediking, in zoverre die de bediening van de Geest, die de gerechtigheid predikt, stelt tegenover de bediening van de letter, die de verdoemenis predikt en de bekwaamheid om het waar te nemen enkel en alleen van God afleidt. Zien wij nu in de doofstomme, van wie het Evangelie van de zondag (Mark. 7: 31 vv.) verhaalt, ons zelf, zoals wij van nature ook in geestelijke zin doof en stom zijn en onbekwaam om te horen en te spreken, totdat het wonderbare Effatha ons mond en oren opent, dan is het Evangelie een praktische tegenhanger van ons epistel.

De doofstomme, die niet hoorde noch sprak, is Paulus en zijn met hem allen, die de bediening van het Nieuwe Testament hebben. De Kerk ziet, met dit Evangelie als tekst te kiezen, op de bedienaren van het heilig ambt en in de doofstomme moeten allen, die het ambt bedienen, hun voorbeeld en de weg erkennen, waarop ook zij komen tot het kennen en het getuigen.

De heerlijkheid van de evangeliebediening: deze rust 1) op haar oorsprong, 2) op haar Geest, op haar inhoud, 4) op haar duur.

De dienst van het nieuwe verbond: 1) haar verheven waarde, 2) haar heerlijk voorwerp, 3) haar blijvende bestemming.

Sinaï en Golgotha, of de heerlijkheid van het oude en de veel grotere heerlijkheid van het nieuwe verbond: 1) daar op Sinaï een machtig profeet, hier op Golgotha een bloedend Lam van God; 2) daar op Sinaï een stenen letter, hier op Golgotha de levendmakende Geest; 3) daar op Sinaï dood en verdoemenis, hier op Golgotha gerechtigheid en leven 4) daar op Sinaï een pelgrimsstation in de woestijn, hier op Golgotha een eeuwig thuis.

De bediening van het Nieuwe Testament: 1) hoe die wordt volbracht; 2) welke heerlijkheid die heeft.

Waarom de dienaren van de Heere Jezus Christus altijd een goed vertrouwen moeten hebben? om de krachtige bijstand, waarop zij moeten rekenen: 2) om het heerlijk ambt, dat zij hebben te bedienen.

Wet en Evangelie: 1) daar een dodende letter, hier een levendmakende Geest; 2) daar een prediking van de verdoemenis, hier een prediking van de gerechtigheid; 3) daar een ambt, dat ophoudt. Hier een ambt, dat blijft.

Wet en Evangelie: 1) Wat groots en heerlijks bevat de wet? waarom is zij evenwel niet toereikende voor onze zaligheid? wat verkondigt het Evangelie, dat veel groter en zaliger is? en hoe zullen wij er een echt gebruik van maken? (EIG. ARB.).

En zodanig een vertrouwen, als ik vroeger vs. 2 noemde, dat U met uw Christelijk geloof voor ons een aanbevelingsbrief bent, hebben wij door Christus, die het teweegbrengt en zonder wie wij er nooit toe waren gekomen, bij God, op wie wij bij alles, wat wij doen en ons voornemen, ons oog vestigen, zodat ons vertrouwen in generlei opzicht vleselijk is.

Ik meen niet, toen ik (vs. 3) u een brief van Christus noemde, door onze prediking toebereid en door ons geschreven en als ik mijzelf grote genade toeken (Hoofdstuk 2: 14 vv.), dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken als uit onszelf, laat staan het ten uitvoer te brengen door eigen geest en kracht. Integendeel wij kunnen niets, maar a) onze bekwaamheid, van de juiste middelen en wegen tot een gezegend arbeiden te leren kennen en te volbrengen, is uit God (Jak. 1: 17).

Fil. 2: 1.

Paulus versmaadt aanbeveling en brieven van voorschrijving aan de Korinthiërs. Hij beroept zich op de heerlijke gevolgen te Korinthe, op de zegen door God hem geschonken, die hem en zijn apostolaat voldoende tot aanbeveling konden zijn. Dat kon schijnen een vertrouwen op eigen krachten en een roemen op eigen bekwaamheid te zijn. Zelfzucht, hoogmoed, ijdelheid waren dus de namen, die door de vijanden van Paulus aan hem en aan zijn woorden konden worden gegeven. Tegenover het roemen op eigen kracht zegt nu de apostel (vs. 4): "zodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God. " Tegenover het verwijt van een roemen op eigen bekwaamheid zegt hij (vs. 5): "niet dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelf, maar onze bekwaamheid is uit God. " Als hij dus de gemeente te Korinthe zijn aanbevelingsbrief noemt, die door alle mensen kon worden ingezien en gelezen, die niet met inkt, ook niet op steen, maar met de Heilige Geest en in de harten was geschreven, dan doelt de heilige apostel niet op zichzelf, niet op zijn eigen krachten. Hij houdt integendeel de invloed te Korinthe voor groot genoeg, om die te beschouwen als een gevolg van de voorspraak en de voorbede van Christus; hij heeft het vertrouwen, het geloof door Christus op God, dat te Korinthe iets buitengewoons en goddelijks had plaats gehad een goddelijke daad te aanschouwen was. Onder dergelijke omstandigheden zodanige gevolgen verkregen te hebben, dat wekt vertrouwen op de voorbede van Christus en de werking van God. Dat heeft God gedaan en niet de mens en alle mensen moeten dat ook inzien tot lof en prijs van God. Is dit zo, dan is daarmee bovendien reeds gezegd, hoe weinig de apostel zichzelf natuurlijke bekwaamheid toeschrijft.

Uit zichzelf is niemand, die het predikambt bedient, voldoende bekwaam om ook maar iets, dat voor het tijdelijke leven dient te denken. Uit zichzelf kan niemand de juiste middelen en wegen tot een gezegend werken in die bediening noemen of berekenen. Natuurlijke

scherpzinnigheid en verstand, menselijke geleerdheid en welsprekendheid zijn op geestelijk gebied onvoldoende. Er is een andere bekwaamheid nodig, namelijk die, die van God, de Gever van alle goede en volmaakte gaven afdaalt. God is het dan ook, die Paulus en diens helpers met de nodige ambtsgaven heeft toegerust en bekwaam heeft gemaakt tot een vruchtbare arbeid (vs. 6).

Paulus steekt en houwt om zich heen naar de valse apostelen en predikers; want hij is een dodelijk vijand van zulke niets betekenende mensen, die grote dingen voorgeven, die zij toch niet bezitten, die zich beroemen veel van de Geest te bezitten en zich verheffen op hetgeen de dromen van hun hoofd zijn. Dat doen wij niet, zegt hij; wij vertrouwen niet op onszelf, op onze wijsheid en bekwaamheid; wij prediken ook niet wat wij zelf hebben bedacht, maar hierop vertrouwen wij door Christus op God, dat wij in uw harten het woord van God hebben geschreven.

Die ons ook, opdat wij tevens de middelen en wegen, die wij hebben leren kennen, zouden gebruiken en bewandelen, bekwaam gemaakt heeft, om te zijn a) dienaars van het Nieuwe Testament. En dit is een ambt niet van de letter, zoals dat van het Oude Testament, maar van de Geest en daardoor heeft Hij ons tot een veel heerlijker ambt bekwaam gemaakt dan dat van het Oude Testament was; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.

2 Kor. 5: 18. b) Hebr. 8: 6, 8.

Wat door het "ook" aan het begin van het vers wordt uitgedrukt, is het plaatsen van een tweede bekwaam maken naast het eerste in vs. 6; het eerste drukt slechts een bekwaam maken tot iets geheel bijzonders uit, namelijk tot het denken, maar het tweede tot het gehele ambt.

God heeft Paulus en zijn helpers bekwaam gemaakt tot dienaren van het nieuwe verbond. Dienaars zijn zij, want zij staan in de dienst van de Heer aller heren, terwijl hun levensdoel moet zijn diens rijk te bevorderen. Zij zijn dienaren van het nieuwe verbond, want hun arbeid is niet ten einde het oude verbond, dat door Mozes is gesticht en waarvan de wet de grondslag was, op te richten; maar het oprichten van het nieuwe verbond, waarin de genade van God in Christus Jezus in de plaats van het oude is getreden, waarin niet de vervulling van de wet, maar het geloof de voorwaarde is tot het bezitten van de zaligheid.

De uitdrukking "testament" in plaats van "verbond" is daardoor ontstaan, dat reeds in de Septuaginta het Hebreeuwse woord berit, waar van het verbond met God gesproken wordt, niet door synthéké, maar door diathéké wordt weergegeven, om uit te drukken, dat hier geen sprake is van een verdrag tussen twee, die gelijke rechten hebben, maar van een verbond, dat alleen door het initiatief van God is opgericht, waarbij dus van een stichting of beschikking van God gesproken wordt. Omdat nu het woord diathéké ook de laatste beschikking, het testament betekent, en daar het woord, in deze zin genomen, de mogelijkheid aanbood, om de noodzakelijkheid van de dood van Christus voor de oprichting van het nieuwe eeuwige verbond duidelijk te maken, is het reeds in Hebr. 9: 15 v. in deze betekenis en met dat doel gebruikt.

Het Griekse woord diathéké betekent zowel een verbond, dat tussen twee personen is gesloten (Hand. 3: 25. Rom. 9: 4), als ook de bepaling van een laaste wil van een mens, die bepaalt hoe na zijn dood met het zijne moet worden gehandeld, of een testament. De beide betekenissen van het een woord stemmen overeen met de gehele verhouding van de openbaring van God tot het menselijk geslacht; toch treedt de eerste betekenis meer in het Oude Testament op de

voorgrond, waar van gestelde voorwaarden sprake was, terwijl in het Nieuwe Testament meer de andere betekenis tot haar recht komt, daar hier de dood van Christus de genade van God bewerkt en het begrip van erfenis op de voorgrond treedt. Juist genomen, zou men dus moeten zeggen: "het oude verbond - het Nieuwe Testament. " De uitdrukking "verbond" wordt echter van de oud-testamentische oekonomie op de nieuw overgedragen en deze in onderscheiding van het oude verbond het nieuwe verbond genoemd (Jer. 31: 31 v.); aan de andere kant wordt eveneens het woord Testament van de nieuwe verhouding van God op de oude overgedragen (Gal. 3: 15), waarbij is op te merken dat, evenals de Hebreeuwse taal geen woord heeft voor "Testament", zo ook de Latijnse vertaling (de vulgat a) zonder onderscheid in betekenis te maken het Griekse diathéké steeds door testamentum heeft vertaald. Evenals nu de hele inhoud van de openbaringen van God, die in de oude tijden als verbond, in de latere als testament de mens zijn gegeven, onder de gemeenschappelijke naam van het Oude en het Nieuwe Testament wordt samengevat, is ook reeds Paulus in vs. 14 van ons Hoofdstuk begonnen, met deze naam alle de Schriften te noemen, waarin de openbaring is neergelegd, die naam reeds in de 3de eeuw een geheel gewone was.

Zij die de bediening van het Nieuwe Testament moeten vervullen, hebben een ambt niet van de letter, maar van de Geest; want de aard en de heerlijkheid van het Nieuwe Testament is de Geest, die meedeelt, niet de voorgeschreven letter. Weg met de mishandeling van dit woord door oude en nieuwe dweepachtige geesten, die van een dubbele zin van het woord van de Heilige Schrift praten een letterlijke en een geestelijke, om hun eigen invallen in de Schrift te lezen, of zelfs misdadig met de verwerping van het uitwendige woord, dat zij letter noemen, de Geest van God, die Zich daarin uitspreekt, verwerpen, opdat zij profeten van hun eigen goddelijke geest worden. Paulus spreekt noch van een dubbel, deels letterlijk, deels geestelijk woord van God, noch van een Geest, die Zich naast het uitwendig schriftwoord ergens zou bevinden, maar helder en duidelijk van het ambt van het Oude Testament, dat een ambt van de letter is, omdat het niet meer kan dan de wet van God met de griffel van de woorden "u moet" en "u mag niet" voor de mens neer te schrijven en het tegendeel is van het ambt van het Nieuwe Testament, dat een ambt van de Geest is, omdat het meer kan dan alleen beschrijven wat rechtvaardig, wat levend is. Het is namelijk in staat om de evangelische genadegift (van de Geest, van de gerechtigheid en van het leven mee te delen.

De wet heet letter, omdat zij de mens het uitwendige, het voorschrift voor ogen stelt, zonder dat zij zijn hart verandert. Het Evangelie heet geest, omdat door de verzoening met God in Christus en de daardoor vernieuwde gemeenschap met Hem een levende en zaligmakende geest wordt meegedeeld. Maar de wet heet niet een dode, maar een dodende letter, omdat het gebod, dat zij de mensen voorhoudt, hun de verdoemenis predikt en hen daarom rampzalig maakt.

De tegenstelling tussen "letter" en "Geest" is reeds door vs. 3 voorbereid, in zoverre daar reeds werd gewezen op een schrift in stenen tafels gegraveerd, tot hetwelk datgene, wat Christus door middel van de Geest van de levenden van God in harten heeft geschreven, de tegenstelling uitmaakte als een schrift, dat alleen oneigenlijk zo kon worden genoemd. Dienovereenkomstig wordt hier van de dienst van de nieuwe ordening van God gezegd, dat die te doen heeft met de Geest, die in Zichzelf leven is en leven kan scheppen en niet met schrift, dat slechts bekendmaking is van hetgeen het inhoudt. Omdat hier slechts sprake is van het tegenover elkaar staande van de ene en de andere regeling van God, blijft buiten aanmerking of ook in de tijd van de Oud Testamentische bediening de Geest heeft gewerkt en ook in de tijd van de Nieuw Testamentische bediening wordt geschreven. Het was het onderscheidend eigenaardige van de eerste, dat het goddelijke zich slechts aan de mens als

geschreven woord voor ogen stelde, in plaats van in zijn wezen als levende en werkzame Geest Zich te openbaren. Vandaar zegt Bengel: "Ook toen hij dit schreef, heeft Paulus niet gehandeld als een dienaar van de letter, maar van de Geest. Mozes daarentegen heeft als hij de bediening van de wet handhaafde, de letter gediend; ook als hij niet schreef. " Omdat nu de natuurlijke richting van de wil van de mensen tegenover God staat, zo bestaat de voorstelling van het goddelijke in een eis, die slechts ongehoorzaamheid werkt en daardoor de dood overlevert; daarom wordt gezegd: "de letter doodt. "

De apostel heeft hier Judaïstische leraars op het oog, die zich met hun drijven van de wet boven hem, de verkondiger van de boodschap van de genade verhieven en de zielen door allerlei voorspiegelingen dreigden op het dwaalspoor te brengen, alsof hun werken heilzaam en zijn werk gevaarlijk en verderfelijk was. Hij betuigt, dat juist het tegendeel van hetgeen zij voorgaven, plaats vond; de letter, waaraan zij hun werkzaamheid wijdden, doodde, de Geest daarentegen, die hij diende, maakte levend.

In hoeverre de letter doodde, is te zien uit plaatsen als Rom. 7: 7 v. Gal. 3: 10. Rom. 4: 15 Zij doodt omdat zij de zonde prikkelt en tot uitbarsting brengt en de zondaars aan het oordeel van de dood onderwerpt, terwijl zij tot het overwinnen van de zonde geen kracht schenkt. Daarentegen maakt de Geest levend, omdat Hij Zich aan de geest van de mensen mededeelt en deze tot Zichzelf opheft; vgl. vs. 17 v. Rom. 8: 9 v.

Dienst van de letter met slaafse tucht is ook onder Christenen (pausdom, koude orthodoxie), waar de wil van God alleen uit de geschreven letter wordt gekend, zonder de getuigenis van de Geest, waar alleen bevolen, geëist, gedreigd wordt, waar men gelooft en gehoorzaamt, omdat het geschreven staat, zonder inwendige ervaring van het hart, uit dwang en vrees. Daartegenover staat de dienst van de Geest, waar de Geest in het hart Gods wil, Gods genade laat voelen, waar men de inwendige getuigenis bij het woord heeft, waar men gelooft en volgt, gedreven door de Geest, die lust en aandrang instort en kracht meedeelt.

En als de bediening van de dood, in letteren bestaande, de bediening, die in de tien woorden van de wet van God heiligheid moest bekend maken en die a) in stenen was ingedrukt (op de stenen tafels met de vinger van God warengeschreven (Ex. 24: 12), maar in de harten van hen tot welke zij kwam, geen vernieuwing teweeg kon brengen), in heerlijkheid is geweest, zoals de glans te kennen gaf, waarvan in Ex. 34: 29 vv. wordt gesproken, zodat de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes niet konden sterk aanzien, om de heerlijkheid van zijn aangezicht, die teniet gedaan zou worden en dus voor verdwijnen bestemd was (vs. 11);

Ex. 34: 1. Deut. 10: 2.

Hoe zal niet veel meer de bediening van de Geest (Hebr. 6: 4 v. ; 10: 29. Gal. 3: 14. Hand. 44) in heerlijkheid zijn?

Zonder twijfel is deze gehele vergelijking van de bediening van het Nieuwe Testament met de bediening van Mozes in vs. 7-11, alsook later van het deksel, dat in vs. 13 v. op het aangezicht van Mozes wordt gelegd, alsmede de uitweiding over de verharding van de Joden in vs. 14-18, niet zonder doel en wel in onmiddellijke polemiek tegen de Judaïsten ("Ac 15. 3, 5"en "Ac 18. 23 voorgesteld.

Het verhevene van het nieuwe verbond boven het oude heeft Paulus vroeger slechts op de voorgrond geplaatst om de waardigheid van het apostolisch ambt zeer hoog te plaatsen, hoger

dan die van de dienaar van het oude verbond. Hij bedient zich hierbij van de gevolgtrekking a minori ad majus (van het kleinere tot het grotere) en wel driemaal (vs. 7 v., 9 en 11). Het woordje "en" of "echter, maar", dat voor aan vs. 7 staat, leidt die gevolgtrekking in. De apostel geeft daar te kennen, dat de bediening van het oude verbond een bediening is, die door de letter doodt, d. i. een bediening van de dodende wet, waaronder men de bediening van Mozes moet verstaan.

Terwijl namelijk sprake is van de bediening, waardoor tot de mensen komt wat God gegeven heeft, opdat het tot hen kome, beperkt zich deze bediening van de kant van het Oude Testament tot Mozes, door wie de wet, de bijzondere gave van God van die orde van het heil, eens voor altijd tot Israël gekomen is. Van de kant van het Nieuwe Testament bestaat die echter in de bediening van hen, die ertoe geroepen zijn, dat de gave van de genade van God in Christus, de Geest, die eeuwig leven teweeg brengt, tot de mensen komt.

Mozes wordt hier niet beschouwd als middelaar, zodat Christus tegenover hem zou moeten staan, maar als dienaar, zodat hij als vertegenwoordiger van alle leraars van de wet tegenover de apostolische dienaars van het Evangelie of van het nieuwe verbond overstaat. In een stoute wending de dienst met het voorwerp, waaraan zij plaats heeft, tot een samenverbindende, stelt Paulus de bediening van de wet, die door de letter doodt en zo de dood en diens heerschappij in de hand werkt, voor als een bediening in stenen ingedrukt. De bediening van Mozes en van al zijn opvolgers bestond namelijk daarin, de wet met letters in steen ingedrukt voor te houden en in te scherpen, iets meer kon hij niet doen. Tevens wordt met de woorden "in stenen ingedrukt" het uiterlijke en harde van deze dienst sterk uitgesproken.

Deze Oud Testamentische bediening had echter toch ook haar heerlijkheid of duidelijkheid, dat uit het feit blijkt, dat de Israëlieten Mozes niet in het aangezicht konden zien, zo vaak hij in zijn heilige bediening had gearbeid. Die glans op zijn aangezicht toonde, hoe hij de door hem medegedeelde openbaring niet uit zichzelf, maar door verplaatsing in het gebied van het hemels licht, in de onmiddellijke nabijheid van God had ontvangen. Intussen was de lichtglans op het aangezicht van Mozes niet een, die bestendig bleef, maar een voorbijgaande. Die glans duurde slechts een poos en verdween dan gaandeweg weer. Had daarom zo’n verbond heerlijkheid, de openbaring daarvan toch slechts uitwendig en voorbijgaand, slechts veroordelend en dood aanbrengend voor de mens zich plaatst, hoe zou, zo besluit Paulus van het mindere tot het meerdere, de heerlijkheid van het nieuwe verbond niet groter zijn, omdat de openbaring ervan het inwendige van de mens aangrijpt, rechtvaardiging voor God teweeg brengt, nieuw leven en eeuwige zaligheid aanbrengt.

Maar waarop doelt Paulus als hij van de heerlijkheid spreekt van de bediening, die van de Geest is? Een uitwendige lichtglans, zoals op Mozes aangericht was, was op het aangezicht van Paulus of van Timotheüs of van andere dienaren van het Evangelie niet te zien. Ook de tekenen en wonderen, waarmee de Heere het apostolisch ambt in de wereld heeft ingeleid (Hoofdstuk 12: 12), zijn wel een zichtbare openbaring van de heerlijkheid, maar evenals zijn gave geestelijk is, zo is ook de heerlijkheid ervan geestelijk, erkend en geprezen door hen, die door het ambt zijn gezegend met allerlei geestelijke zegeningen in hemelse goederen door Christus. De grote heerlijkheid van de bediening van het Nieuwe Testament betoont zich daarin, dat het liefelijk licht van de Evangelieprediking niet alleen kan worden aangezien door de kinderen van het Nieuwe Testament, maar ze ook doorschijnt en tot spiegels van Christus maakt (vs. 18). De Korinthiërs moest deze lof van de bediening, die zij hadden laten verduisteren, in het hart laten gaan als een strafprediking, die toch zeer Evangelisch was; want de apostel trekt de wankelenden tot zich en houdt ze vast met aanprijzing van de

allerdierbaarste schat, waarin zij rijk waren geworden door zijn prediking! (vgl. 1 Kor. 1: 4 vv.)

De bediening van het Nieuwe Testament staat in vergelijking met het grootste, dat wij in onze tegenwoordige en de vroegere wereld kunnen vinden, met het ambt van de overheid en het ambt van het Oude Testament, alleen; want het geeft wat geen ander geeft: geest, leven en gerechtigheid. De eenvoudige herder, die op de kansel en in de woning zijn ambt bedient, die, misschien omgeven door noden en door de verachting van de wereld, de mensen nutteloos voorkomt en zelfs waardig om met al zijn doen en zoeken verwijderd te worden uit de maatschappij, die heeft, hoe klein, hoe zwak hij schijnt en hoe veracht hij is, toch, omdat hij het ambt van het Nieuwe Testament bedient, een ambt, dat geest en leven en gerechtigheid geeft.

Wij kunnen de verwachting zo-even uitgesproken nog nader bevestigen door de ambten verder met elkaar te vergelijken. Deden wij het straks ten opzichte van hetgeen zij bewerken of aanbieden, wij willen het nu doen met het oog op hetgeenzij meedelen. Hierdoor moet de verwachting nog hoger stijgen: want als de bediening van de verdoemenis, de bediening die de overtreder van de wet Gods vloek of het oordeel van de verwerping voorhoudt (Deut. 27:
Gal. 3: 10) heerlijkheid geweest is volgens de zo-even in vs. 7 aangehaalde zaak, veelmeer is de bediening van de rechtvaardigheid, de boodschap vanwege Christus, dat allen, die geloven, vergeving van zonden uit genade ontvangen (Rom. 3: 22 vv. ; 10: 4), overvloedig in heerlijkheid.

Paulus kan zich nog niet losmaken van de grote hoofdgedachte van zijn apostolische leer over wet en Evangelie; hij gaat voort nader te spreken over de voorrang van de Nieuw Testamentische oekonomie en van de Nieuwe Testamentische diakonie boven die van het Oude Testament.

De bediening, die door de letter doodt, ontvangt nu een andere naam, daarmee overeenkomend, omdat het nu wordt genoemd een bediening, die de verdoemenis predikt. Zij is daardoor een bediening van de dood, dat zij door haar geboden de zonde opwekt en openbaar maakt en zo de zondaar meer leidt tot het oordeel van de dood. Zij is een bediening van de verdoemenis, omdat zij hem de vloek van God over de misdadiger doet gevoelen en tot uitvoering brengt. Evenals nu de bediening van het Oude Testament in ons vers genoemd wordt naar hetgeen zij ons aanbiedt, zo ook ook die van het Nieuwe Testament naar hetgeen zij in de naam van God geeft, namelijk de gerechtigheid. De oude bediening spreekt Gods oordeel over ons uit: u bent zondaars en verdoemd; de nieuwe verkondigt daarentegen: u bent gerechtvaardigd, want hier is Christus, die uw gerechtigheid is.

Want ook het verheerlijkte zelf, het Oude Testament, dat evenals die lichtglans van Mozes aangezicht aanduidde, heerlijk was, was dat niet in allen opzichte, zoals ook dat licht alleen op zijn aangezicht te zien was en niet aan zijn hele persoon. Het is zelfs niet verheerlijkt in dezen dele, in die zo hoge mate als de bediening van de genade, die ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid zoveel hoger is en zich tot het geheel uitstrekt (Matth. 7: 2).

Dit vers vormt een soort van aanhangsel aan het vorige, waartoe het woord "overvloedig in heerlijkheid" aanleiding gaf. De apostel wil nu de voorrang van de Nieuw Testamentische bediening in al zijn grootheid voorstellen, omdat hij die nader aanwijst en het voorstelt als zoveel groter, dat daarbij de heerlijkheid van de Oud-Testamentische bediening verdwijnt, evenals de glans van de maan voor die van de zon verbleekt. In de verklaring van de woorden

wijken de uitleggers echter zeer van elkaar af, zonder dat wij bij de ander voldoende verklaring hebben kunnen vinden en wij onze eigen mening moesten volgen.

Want (zo kunnen wij verder uit hetgeen aan het slot van vs. 7 over diezelfde lichtglans op Mozes' aangezicht werd gezegd een gevolgtrekking maken over de heerlijkheid van de beide ambten in vergelijking met elkaar, die parallel staat met die in vs. 9 en de bijzondere heerlijkheid van de Nieuw Testamentische bediening in het licht stelt) als hetgeen teniet gedaan wordt in heerlijkheid was, veel meer is hetgeen blijft in heerlijkheid.

In dit vers wordt de uitdrukking "uitnemende heerlijkheid" aan het einde van het vorige vers gerechtvaardigd door op de voorgrond te plaatsen een nieuw, reeds in vs. 7 aangeduid symbolisch moment van het blijvende, in tegenstelling tot hetgeen vergaat, dat ophoudt: ik zeg: "tegenover deze uitnemende heerlijkheid"; want als hetgeen teniet gaat heerlijk is, dan is zo veel te meer heerlijk hetgeen blijft. De hier bedoelde wederzijdse diakonie heeft natuurlijk de wederzijdse oekonomie zelf tot haar onderstelling als een, die ophoudt aan de ene en die blijft aan de andere kant. De Oud-Testamentische bediening is een, die met de wet zelf moet verdwijnen door het intreden van de Nieuw-Testamentische (Rom. 10: 4), die blijft tot aan de verschijning van de Heere, als zij in Zijn hemels rijk tot eeuwige verheerlijking komt.

De bediening van Mozes is een, die verdwijnt. Juist omdat het de bediening van het Oude Verbond is, die verder heenwijst naar een nieuw verbond en hiervoor dus, als het komt, moet plaats maken: de bediening van het Nieuwe Verbond wordt een genoemd, die blijft, omdat dit nieuwe verbond de absolute godsdienst is (Hebr. 1: 1 vv.).

"Door de heerlijkheid heen" (zo luidt het woordelijk naar de grondtekst) gaat de bediening, die ophoudt en waarvan de heerlijkheid in het einde wordt uitgeblust, waarin de wet haar doel bereikt en zich vervult ziet, namelijk in Christus en Zijn gelovigen. Maar in heerlijkheid staat de bediening, die zonder einde blijft, totdat de Heere komt, om de heerlijkheid daarvan, die voor de gehele wereld verborgen is (Dan. 12: 3) aan het licht te brengen.

Omdat wij dan volgens het te voren gezegde zodanige hoop hebben, dat namelijk onze bediening om het bestendige van die bedeling, in wier dienst zij is, in haar heerlijkheid zal blijven, zonder iets daarvan te verliezen, zo gebruikenwij bij het volbrengen van die bediening, vele vrijmoedigheid in het spreken, in openlijke mededeling van de Christelijke waarheid, zodat wij ook vrij uit voor de Joden spreken van de voorrang van het Nieuwe en het ophouden van het Oude Verbond (Hebr. 8: 6 vv.).

Met grote blijmoedigheid predikte hij het Evangelie. Jezus Christus de Zoon van God, de Heer en Rechter, Hij de gekruisigde, de kracht en de wijsheid van God. Hij het einde van de wet; geen rechtvaardigheid uit God voor haar werken; die rechtvaardigheid alleen door het geloof in Jezus Christus te verkrijgen voor allen, die geloven; want daar is geen onderscheid; want allen hebben gezondigd en worden om niet gerechtvaardigd uit Gods genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is; vernieuwing van het gemoed en de wandel, liefde tot de broeders en tot allen, uit geloof aan de liefde van God en de genade van de Heere, dat was de hoofdinhoud van zijn prediking, al ergerde de Jood er zich aan, al hield de heiden het voor dwaasheid en al werd hij door beiden erom gesmaad, bespot, vervolgd en mishandeld. Zijn roeping, zijn plicht, het heil van zijn medemensen, de eer van God de Heer, vorderde van hem, dat hij dit Evangelie, dat hij ontvangen had en bij eigen ervaring, als waarheid, als een kracht van God tot zaligheid had leren kennen, zonder enige achterhouding, onbewimpeld aan de wereld verkondigde. De hoop, de vaste, blijde hoop, die hij had op de verheerlijking van

de Evangeliebediening, vuurde er hem toe aan (vs. 12). En die hoop is niet beschaamd. Zijn werk heeft rijke vrucht voortgebracht. Duizenden hebben er hem voor gedankt. Ook wij danken er hem voor. En waar wij ertoe geroepen worden, laat ons daar zijn verbeeld navolgen in de vaste overtuiging, dat dit Evangelie alleen de zondaar ontdekt aan zichzelf, verootmoedigt, vertroost, heiligt, al zijn behoeften bevredigt, dat dit Evangelie alleen de zieke mensheid kan genezen en zaligen!

En daarom doen wij ook niet zoals Mozes, die, zoals in Ex. 34: 33 vv. bij het boven (vs. herinnerde, verder wordt gemeld, een deksel op zijn aangezicht legde, opdat de kinderen Israëls niet zouden sterk zien a) op het einde van hetgeen teniet gedaan wordt; evenals de glans, die langzamerhand verdwijnt, zou het toch ten slotte voor iets anders wijken (Deut. 18: 15 vv.). Zij zouden het ophouden van het laatste zijn gewaar geworden, als zij het eerste hadden opgemerkt, juist daarom moest dit worden bedekt.

Rom. 10: 4.

Op de rijke en grootse voorstelling van de heerlijkheid in de apostolische bediening laat Paulus nu volgen de toepassing op de bediening van zijn ambt in een eenvoudige getuigenis over zichzelf. De hoop, die hij erkent te bezitten als van een verzekerde bezitting, is verwant met, niet één met het vertrouwen in vs. 4. Dat vertrouwen steunde op hetgeen reeds aanwezig was, op de vrucht van het werk van zijn bediening; deze hoop ziet echter op iets toekomstigs, dat nog verborgen is, namelijk op het blijvend voortduren van de bediening van het Nieuwe Verbond en van zijnn zegen en op de latere openbaring en volmaking daarvan.

Hij spreekt van een hoop, die hij bezat, omdat hij van zijn ambt heeft gezegd, dat het een blijvende heerlijkheid had. In zoverre is zijn bewustzijn van de heerlijkheid van zijn ambt een hoop te noemen en hij noemt het zo, omdat hij wil te kennen geven dat geen gedachte aan een ophouden van de heerlijkheid van zijn ambt de volkomene openbaring in de weg staat, ten opzichte van hen, aan wie hij zijn ambt bedient. Vrijmoedig is het vaste vertrouwen, waarmee men inwendig en uitwendig tegenover een ander staat, of omdat men niets van hem heeft te vrezen, of omdat men geen reden heeft iets voor hem te bedekken. Mozes nu, had zo’n vertrouwen, om vrij en openlijk op te treden, niet, als hij na het mededelen van de ontvangene openbaring een deksel over Zijn aangezicht legde, opdat zij, die in de wonderbaren glans daarvan een getuigenis hadden gezien van de goddelijke oorsprong van hetgeen hij tot hen sprak, hun blik niet zouden laten rusten op het latere verdwijnen van deze glans; want de woorden, zoals die naar de grondtekst luiden, geven bepaald en ondubbelzinnig te kennen dat er een bedoeling ligt in de handelwijze van Mozes.

De bedoeling van de woorden is: "Mozes legde een deksel op zijn aangezicht, opdat de kinderen Israëls niet zouden zien, dat zij tot een bedeling behoorden, die zou ophouden, maar de indruk, die zij door het schitteren van zijn aangezicht omtrent de heerlijkheid van zijn bediening hadden verkregen, blijven zou. " Hier ontstaat nu echter de vraag: "ligt dan zo’n bedoeling in de woorden Ex. 34: 33 vv. ? " Het schijnt, dat het doel van de bedekking aldaar een geheel ander was dan om voor de Israëlieten het verdwijnen van de glans te verbergen. Zo zou men kunnen zeggen, de typische verklaring mag toch de geschiedenis ten behoeve van haar verklaringen niet veranderen, zij moet ze nemen, zoals zij is. Dit zullen wij nu zeker moeten vasthouden als grondstelling. Maar een zekere vrijheid is in het toepassen van de geschiedenis ook noodzakelijk met de typiek gegeven. Zij mag wat niet uitdrukkelijk wordt gezegd of als doel van een handeling wordt opgegeven, gemodificeerd opvatten. Dat nu het verbergen van Mozes aangezicht daarom geschiedde, omdat de Israëlieten de glans van zijn

aangezicht niet konden verdragen, staat daar niet uitdrukkelijk, maar het blijkt uit de samenhang van de plaats, dat dit het eerste doel is geweest. Nadat Paulus hiermee in vs. 7 ten minste enigszins had gerekend, kon hij hier nog een ander aanwijzen, dat met het eerste daarin overeenkomst had, dat de gehele handeling betrekking had op de zwakheid van de Israëlieten. Zoals zij namelijk de glans niet uitwendig konden dragen, zo konden zij ook inwendig het inzien in de waarheid niet verdragen; voor beide soorten van zwakheid was het bedekken nodig.

Mozes kon het niet vrijuit zeggen, dat hij slechts een voorbijgaande bedeling diende, hoewel hij als profeet, die dieper in de goddelijke raad inzag, daarvan wist. En hoewel hij er ook niet duidelijk en bepaald van wist had hij toch een profetisch voorgevoel bij hetgeen hij deed en zo valt het bedekken van zijn aangezicht onder het begrip van een pedagogische maatregel.

Het verbergen van het aangezicht van Mozes diende als een middel tot profetische voorstelling van een hogere waarheid, die nu in het licht van het nieuwe verbond duidelijk is geworden, maar toen nog moest worden verborgen gehouden. Paulus handelt bij deze aanwijzing van de aangehaalde trek van de geschiedenis, op gelijke manier als hij in Gal. 4: 21 vv. de verhouding van het Oude en Nieuwe Testament aanwijst en duidelijk maakt in het voorbeeld van de beide zonen van Abraham.

En zo willen zij, nu het einde van Mozes reeds is gekomen, moedwillig daarvan niets weten. a) Maar hun zinnen zijn verhard geworden (Jes. 6: 9 v. Joh. 12: 37 vv. Hand. 28: 26 v. Rom. 11: 7 vv.); want tot op de dag van heden blijft voor hen, die heden nog Joden zijn, hetzelfde deksel, dat hun verhindert het einde te zien van hetgeen ophoudt, in het lezen van het Oude Testament (vgl. vs. 6), zo vaak dat in de Synagoge plaats heeft (Hand. 15: 21). Het blijft zonder ontdekt te worden, dat door Christus teniet gedaan wordt; zij blijven zonder te kunnen zien, wat van de wet in Christus vervulling heeft verkregen, hoewel het objectief reeds heeft opgehouden.

Ezech. 12: 2. Matth. 13: 11.

Maar tot op de huidige dag (liever "tot op dit uur toe, wanneer Mozes in zijn geschrift, de wet, gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart; het is dus subjectief voor hen, om hun ongelovig en verstokt hart nog even goed aanwezig als in Ex. 34: 33.

a) Maar wanneer het nu nog ongelovig hart tot de Heere bekeerd zal zijn, dat toch zeker nog eens zal plaats hebben (Rom. 11: 25 vv.), dan wordt op hetzelfde uur het deksel weggenomen, dat nu nog voor een tijd over hun hart hangt, evenals Mozes het deksel wegdeed, toen hij inging voor de Heere (Ex. 34: 34).

Matth. 13: 11. 1 Kor. 2: 10.

En wij allen, in tegenstelling tot de ongelovige Joden, die zich nog aan Mozes houden (vs. 14 v.), met ongedekt aangezicht (omdat de Heere voor ons zonder bedeksel, komt, zoals ook wij zonder dat tegenover Hemstaan) (vs. 15), de heerlijkheid van de Heere als in een spiegel aanschouwend, omdat het zien van de volle heerlijkheid van God voor het volgend leven bewaard blijft, zijn zoveel hoger begenadigd dan de Israëlieten. Bovendien worden wij naar hetzelfde beeld (2 Petr. 1: 9) in gedaante veranderd, want wij zien het beeld niet alleen in de spiegel, maar het drukt zich tegelijk af in ons hart en wel worden wij opgeleid van

heerlijkheid tot heerlijkheid (Joh. 1: 16. Rom. 8: 29. Gal. 4: 19. 1 Joh. 3: 2), als de Geest van de Heere, die de Werkmeester is van elke eeuwige en hemelse zegen.

Wij hebben hier een treffende tegenstelling tussen de staat van de Joden en de staat van de Christenen. Evenals namelijk de apostel heeft aangewezen, dat op hart en ogen van de Joden een deksel ligt, zodat zij bij het lezen van het Oude Testament het einde van de wet niet opmerken, zo kent hij nu integendeel de Christenen het ware licht van de kennis toe, bij welks beschrijving hij terugwijst op het vroeger aangevoerde geschiedkundige beeld. Want evenals Mozes wel zijn aangezicht bedekte, als hij voor het volk kwam, maar, zodra hij inging in de tabernakel en zich tot de Heere wendde, met ongedekt aangezicht de heerlijkheid van de Heere aanschouwde, zo, zegt Paulus, zijn wij Christenen niet verblind naar de manier van de Joden, maar zien in de heerlijkheid van de Heere, die ons uit de spiegel van het Evangelie tegenstraalt. En evenals Mozes in verborgen omgang kwam met God, zodat Zijn aangezicht van een nieuw licht glinsterde, zo worden wij, terwijl wij in de allerzuiverste spiegel van het Evangelie de heerlijkheid van de hemelse Vader in Zijn genadig aangezicht aanschouwen, ook zelf door lichtstralen verlicht en naar Zijn beeld vernieuwd, dat zich van de een heerlijkheid tot de andere, d. i. in voortdurend toenemen in ons openbaart.

Het beeld van de Heere, dat zich aan ons in een spiegel vertoont, blijft niet buiten ons, maar het is een levend beeld, dat zich krachtig afdrukt in onze inwendige mens (in tegenstelling tegen het beeld van de wet in stenen ingedrukt, vs. 7), zodat de trekken van de Heere, de schoonsten onder de mensenkinderen, kunnen worden aanschouwd in het beeld van al Zijn heiligen, die opgroeien tot de volkomen man, welke daar is in de mate van de volkomen ouderdom van Christus (Efeze. 4: 13). Deze kostelijke spreuk staat juist op de juiste plaats in de brief van Paulus, die het helderst van allen, het beeld van deze mens van God in Christus afspiegelt.

De zin van dit verheven maar duister vers zou men bij omschrijving dus kunnen bepalen: "wij allen, door de Geest van de Heere tot vrijheid geroepen, bezitten dezelfde voorrechten als Mozes, die de sluier van zijn gelaat aflegde toen hij tot God inging. Wanneer wij onze voorrechten indachtig, met ongedekt aangezicht de heerlijkheid van de Heere aanschouwen in de spiegel, waaruit haar stralen worden teruggekaatst, dan worden wij naar het beeld, dat wij in die spiegel aanschouwen (naar Christus het beeld van God, Hoofdstuk 4: 4) heerlijk in gedaante veranderd; heerlijker nog dan Mozes, wiens aangezicht slechts glinsterde; want wij worden zelf dat beeld gelijkvormig, door de invloed van dat Evangelie, dat men in gelijke zin het Evangelie van de Heere of van de Geest noemen kan. Een andere verklaring van deze woorden kan juister zijn, maar een minder krachtige dulden de uitdrukkingen van de apostel niet. (V. D. PALM).

Ieder woelt hier om verandering; waarom is en blijft dan zo menigeen ongezind om tot één, de grootste en meest gezegende verandering, die van hart en leven te komen? Van haar gewaagt Paulus, naar aanleiding van hetgeen hij zo-even aangaande het eigenaardig voorrecht van Mozes na het afdalen van de berg van de wetgeving schreef. Toen blonk zijn gelaat zo sterk van de naglans van de hemelse heerlijkheid, die hem in Gods gemeenschap omschenen had, dat hij terwille van de kinderen Israëls een tijdlang een bekleedsel op zijn aangezicht leggen moest, zoals er in geestelijke zin nog voortdurend op het gelaat van de ongelovige Joden bleef rusten, zo vaak zij in Mozes lazen, zonder te verstaan, dat hij van Christus gesproken had. Hoe groot was tegenover deze blinden, het voorrecht van alle gelovigen! "Wij allen", schrijft de apostel zonder de minste beperking "de heerlijkheid van de Heere", dat is van de verhoogde Christus "met ongedekt aangezicht" onbelemmerd en vrij, "als in een

spiegel aanschouwend", kennelijk denkt hij aan de spiegel van het Evangelie, waarin hem het beeld van de Heiland in onbevlekte luister getoond werd, "worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd", wij nemen er, ten gevolge van die aanschouwing van over; het beeld waarop wij staren, drukt ongevoelig in ons hart en leven zich af en die verandering gaat voort "van heerlijkheid tot heerlijkheid; " zij bereikt gedurig hogere trap, "als van de Geest van de Heere", dat is zoals zich niet anders verwachten laat van, zo staat er letterlijk: "de Heer van de Geest", van die Heere, die zelf deze herschepping bewerkt en oppermachtig over de gaven van de Heilige Geest beschikt. Zinrijk woord en heerlijke zaak, die er door aangeduid wordt! Is er hoger voorrecht denkbaar, dan de apostel hier met kennelijke ingenomenheid roemt? Een heldere aanschouwing van het heerlijkste, dat wij ons voorstellen kunnen, de heerlijkheid van Christus, in de spiegel van een onthuld en vervuld Evangelie! Een zichtbare verandering van ons innerlijk en uiterlijk leven door Hemzelf bewerkt, op wiens beeld wij onophoudelijk staren een gehele herschepping, omdat Zijn Geest in ons uitstroomt en uit het graf van de oude een nieuwe mens doet verrijzen. Een toenemende verheerlijking, omdat wij vergeten wat achter is en zoeken wat boven is; en bovenal begeren wat eeuwig is. En dit alles, naar Paulus woord, reeds hier beneden aanvankelijk het deel, niet van enkelen slechts, maar van allen, die zeggen kunnen: "Jezus leeft in mij! " O zeker, zo was het bij Paulus zelf en bij zo velen, die zijn voetstappen drukten; zo kan het nog zijn, waar het geloof een levende kracht een kracht ten leven geworden is, zo moest het wezen ook bij ons, die in diepe ootmoed ons discipelen noemen van de grote, de eeuwige Meester. En toch, wie voelt niet hoe oneindig ver Hij beneden die hoogte bleef staan, die hier de hand van de apostel hem aanwijst? Van naam-Christenen of dubbelhartigen spreken wij niet, maar ook zelfs dan, wanneer het goede werk in het hart is begonnen, hoe vaak moeten wij, als wij geheel oprecht willen zijn, van het tegendeel gewagen van wat hier wordt genoemd en geroemd: Geen waarachtige doortastende verandering nog, maar in zo menig opzicht de oude mens gebleven; geen voortgang in heiligmaking, maar stilstand veeleer, als maar niet volslagen teruggang; geen gelijkvormigheid aan de tweede Adam in één woord, maar oneindig veel, dat aan de eerste doet denken. En toch om het even, of het ons vrijspreekt of veroordeelt, het staat er, dit woord van de apostel en al stond het er niet, ons eigen hart zou het zeggen; een Christendom zonder hartsverandering; een bekering zonder openbaring van waarachtig leven naar buiten; een groei, waarbij de bloesems nooit tot vruchten worden, kan onmogelijk het waarachtig, het God welgevallig Christendom zijn. Vanwaar mag het dan komen, dat wij een woord als dit onmogelijk zonder schaamte en onrust over onszelf herlezen kunnen? Ach, aan de spiegel ligt het wel niet; nog altijd blinkt in het Evangelie de heerlijkheid van het Christusbeeld, voor elke verdichting te hoog. Maar het ligt te meer aan het oog, dat zo vaak door de sluier van ongeloof en aardsgezindheid bedekt wordt en ja nu en dan in de spiegel wel staart, maar met een vluchtige, onopmerkzame blik, zonder dat aan het beeld de tijd wordt gelaten om zich als af te drukken in de kleine wereld daar binnen. In een rusteloze zee kan de zon haar gelaat niet weerkaatsen, wel in de kalme, klare, effen beek; was het hart meer aan het laatste gelijk, ook het leven zou anders zijn en dat woord van heerlijkheid tot heerlijkheid niet als iets onbereikbaars ons tegenklinken, maar de uitdrukking worden van een zalige werkelijkheid, die zelf weer heenwijst naar hoger. Heere, laat de Geest van het leven, die U heeft beloofd en geschonken, elke dood in en rondom ons overwinnen!

HOOFDSTUK 4

HEERLIJKE VRUCHTEN VAN HET EVANGELIE BIJ DE GELOVIGEN, DIE ONDER HET KRUIS STRIJDEN

Daarom omdat wij deze bediening hebben, die in vs. 7-11 is beschreven, naar de barmhartigheid, die ons geschied is in onze roeping, om predikers van het Evangelie te zijn (1 Kor. 15: 9. Efeze. 3: 8. 1 Tim. 1: 12 vv., zo vertragen wij niet alles te doen om getrouw bevonden te worden. Wij doen wat ons ambt ons oplegt en laten het niet ontbreken aan een wandel, de apostel waardig.

Maar wij hebben verworpen de bedeksels van de schande. Wij versmaden alle vleierij en verkeerde middelen, om onszelf ingang te verschaffen, niet wandelend inarglistigheid, zoals dat indringers en valse leraars doen, die het verstaan, om allen alles te zijn en van alles alles te maken (1 Thess. 2: 5). Noch ook prediken wij, het woord van God vervalsend, zoals zij het goddelijke met het menselijke dooreenmengen, het Evangelische met het Judaïstische (Hoofdstuk 2: 17). Wij zijn van die geest en wandel niet, maar wij gaan tot de mensen door openbaring van de waarheid, in vrijmoedige verkondiging van het Evangelie (Hoofdstuk 3: 12), onszelf a) aangenaam makend bij alle geweten van de mensen in de tegenwoordigheid van God (1 Thess. 2: 2 vv.).

2 Kor. 6: 4.

Paulus komt nu van de heerlijkheid van het Evangelie en de bediening daarvan op zichzelf, de dienaar van dat Evangelie en op de manier, waarop hij het bedient en die daarmee overeenstemt; hij komt dus terug op zijn zelfverdediging en de aanbeveling.

Met het woord "daarom" in vs. 1 wordt gezegd, waarom een bedienaar van het ambt, in het vorige hoofdstuk beschreven, niet moe kan worden; de heerlijkheid ervan laat het niet toe. In het daarop volgende vers, waar de apostel de manier van zijn ambtsbediening tegenover het gedrag van anderen nader karakteriseert, is de periode in het Grieks zo gebouwd, dat als hoofdzin vooraan staat: "Wij hebben verworpen de bedekselen van de schande", terwijl door de beide participia wordt gezegd op welke manier men dergelijke schande kon bedrijven, die de apostel verwerpt; door het derde participium stelt hij zijn eigen gedrag daar tegenover. In de hoofdzin zegt Paulus: "wij hebben verworpen enz. ", niet alsof dat eerst zou zijn geschied, nadat hij daarin een tijd had geleefd, men verwerpt ook een zaak, als men die dadelijk afwijst en deze is hier de bedoeling. Bij "bedekselen van de schande" moeten wij niet aan verkeerdheden denken van die aard, zoals die in Rom. 1: 27; 13: 13 genoemd, maar aan zo’n bedienen van het ambt, dat dit het daglicht moet schuwen, dat men er zich over moest schamen. Er volgen dadelijk voorbeelden van zo’n gedrag in de beide zinnen: "niet wandelend in arglistigheid", d. i. wij dringen ons niet op listige manier in, noch hebben bij onze ambtsbediening eergierige en winstbedoelende plannen, "noch het woord vervalsend. " Van dat alles zegt Paulus, hebben wij ons onthouden en wij bevelen ons nu aan en maken ons aangenaam door openbaring van de waarheid bij alle gewetens van de mensen, in de tegenwoordigheid van God. Anderen (Paulus’ tegenstanders, Hoofdstuk 2: 17; 11: 3 vv. 2. 17) hebben vele kunsten nodig om zich aan te bevelen; wij gebruiken tot onze aanbeveling geen enkel middel, wij maken de waarheid openbaar; en met deze bekendmaking van de waarheid en de prediking van het Evangelie bevelen wij ons aan ieder menselijk geweten aan; wij vleien de mensen niet in hun begeerlijkheden, wij nemen hun onreine bewegingen niet in onze dienst, maar proberen hun geweten wakker te maken. Als Paulus nog daarbij voegt: "in

de tegenwoordigheid van God", dan is dat hier, zoals in Hoofdstuk 2: 17, een beroep op de reinheid en de waarheid van zijn gehele gedrag, waarbij hij God steeds voor ogen heeft en weet, dat hij door Hem wordt gezien en nauwkeurig nagegaan.

De prediking van Christus wendt zich tot het geweten van alle mensen, er aanspraak op makend om erkend te worden voor hetgeen het is: goddelijke waarheid. In het geweten van ieder mens is sterker of zwakker een weten van hetgeen God eist en verbiedt (vgl. Nederl. Geloofsbelijdenis Art. 14 zie NGBEL 14). Daardoor vindt de openbaring van de waarheid door het Evangelie in ieder geweten een getuige voor zich, waartoe het spreekt, zodat het ja zegt op de verkondiging van de waarheid en waar zo'n ja wordt geweigerd, volgt het gericht van God over hen, die de leugen liefhebben in het onuitwisbaar hun ingebrande weten van de boosheid van hun ongeloof.

Is er ook een zedelijk verstaan bij andere mensen, zodat men zich op de indruk kan beroepen, die men maakt, toch is al het menselijke bedrieglijk. Daarom beroept Paulus zich op God zelf als de getuige van zijn oprechte gezindheid en handelwijze.

Maar als ook ons Evangelie, het Evangelie, zoals wij het verkondigen, vrij gemaakt van de grenzen van de wet, bedekt is, hetgeen zeker in zeker opzicht het geval is, zo is het bedekt in degenen, in de kring van hen (Hoofdstuk 2: 15), die verloren gaan (1 Kor. 1: 18. 2 Thess. 2: 10).

Waarin de god van deze eeuw, de duivel (Joh. 12: 31; 14: 30), die zich overal de ware God, de Schepper en Verlosser in de weg stelt, a) de zinnen verblind heeft, die zij aan zijn inwerking hebben overgegeven (Hand. 26: 18), namelijk, van de ongelovigen, opdat hen niet bestraalt de verlichting van het Evangelie van de heerlijkheid van Christus, het licht, dat ook in de staat van Zijn vernedering overal doordringt (Joh. 1: 14) en zich in de staat van Zijn verhoging zo duidelijk openbaart, het licht van Christus, b) die het beeld van God is (1 Kol. 1: Hebr. 1: 3). En door de verduistering van de satan is nu dat licht zo goed als niet aanwezig.

Jes. 6: 10. b) Filipp. 2: 6.

Tegen hetgeen Paulus zo-even van zich en zijn medehelpers beweerde: "wij maken onszelf aangenaam door openbaring van de waarheid bij alle gewetens van de mensen, in de tegenwoordigheid van God" kon worden gezegd: en toch is uw Evangelie bedekt (de uitdrukking lag nog vers in de herinnering uit Hoofdstuk 3: 14) en wordt door zovelen niet als waarheid erkend! Daarom gaat de apostel voort: of is het ook dat dit zo is, zoals dat moet worden toegegeven, zo betrof dat toch alleen degenen, die verloren gaan, die de duivel verblind heeft en kon dus die bewering niet omverstoten. Het is het zoeken en werken van de duivel om de gezindheid van de ongelovigen voor het licht van het Evangelie te verblinden en dit karakteristiek werk heeft hij reeds volvoerd in degenen, die verloren gaan; in hun zielen is zijn duivelse arbeid, om de zintuigen te verblinden, gelukt.

Het woord "ongelovigen" is een ander woord voor "die verloren gaan" en stelt, terwijl hun verblinding aan de satan wordt toegeschreven, op de voorgrond dat het ongeloof hun schuld is, als een tegenstreven tegen het geestelijke en goddelijke.

Paulus noemt de satan "de vorst van deze wereld", omdat de goddeloze wereld hem als afgod vereert, hem blindelings volgt, zich zo aan hem overgeeft, als was hij de waarachtige levende

God. Door deze verblinding zien zij het licht niet, ofschoon het Evangelie de heerlijkheid van Christus verkondigt en Christus het evenbeeld van God zelf is; niet, zoals Mozes en de profeten, zijn ten dele door Hem verlichte boden. Christus is voor ons inzonderheid Gods evenbeeld, omdat Hij ons God geheel en al openbaart, niets duisters in Hem overlaat, wat Hij ons niet toonde, zodat wie Hem ziet, de Vader ziet.

Ik heb het nooit kunnen geloven, dat de duivel heer en vorst van deze wereld zou zijn, totdat ik het nu vrij wel heb ervaren, dat het ook een artikel van het geloof is: "vorst van de wereld, god van deze tijd. " Het wordt wel niet geloofd door de mensenkinderen en ik geloof het ook maar zwak; want een ieder heeft in zijn manier van handelen een behagen en allen hopen, dat de duivel aan de andere kant van de zee is en een god, die wij in onze macht hebben. Maar omwille van de uitverkorenen, die zalig zullen worden, moeten wij leven, prediken, schrijven, alles doen en lijden. Als men onder de duivels en de valse broeders aanzit, zou het beter zijn geweest, niet gepredikt, geschreven, gedaan te hebben, maar snel gestorven en begraven te zijn. Zij keren toch alle dingen om en lasteren ze en zij verwekken ergernis en schade daarmee, zoals de duivel ze leidt.

De god van deze wereld bedriegt de ongelovigen ten opzichte van de waarachtige, eeuwige God, die Zijn onzichtbaar wezen eeuwig heeft aanschouwd en tot heil en leven heeft doen zichtbaar worden in Christus Jezus, Zijn lieve Zoon.

Dat de apostel er bijvoegt: "die het beeld van God is", geschiedt aan de ene kant om te herinneren, hoe groot de heerlijkheid is van de Heiland van de wereld en aan de andere kant om te doen zien, waartoe de satan diegenen maakt, die hij verblindt.

Daarentegen zal allen ons geenszins de schuld mogen geven, als ons Evangelie voor enigen bedekt is, dat zij niet tot erkentenis komen van de heerlijkheid van Christus door de prediking daarvan, evenals zochten wij door dat Evangelie alleen onszelf heerschappij te bezorgen en niet allen zichonder de zodanigen wilden buigen. Want wij prediken niet onszelf; wij proberen niet onze eigen wijsheid ingang te doen vinden, om ons zo te maken tot heersers over uw geloof (Hoofdstuk 1: 24. 1 Kor. 2: 4 v., maar wij prediken Christus Jezus als de Heere, wie u, krachtens de verlossing door Hem teweeggebracht, uitsluitend als eigendom toebehoort (Hand. 20: 28); en van onszelf zeggen wij alleen, dat wij uw dienaars zijn om Jezus wil. Wij willen niet anders zijn dan dienaren van Christus, tot wie wij u door onze dienst willen leiden en aan wie wij u willen verbinden, opdat Hem het loon niet ontbreekt, voor de arbeid in de verlossing volbracht (Hoofdstuk 11: 2. 1Kor. 1: 13

Uitdrukkelijk zijn wij geroepen Jezus Christus op deze manier te prediken en voor zodanige prediking ons, omwille van Hen, tot dienstknechten te stellen. Want God, a) die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, zoals in Gen. 1: 3 te lezen staat, is ook degene, die in onze harten geschenen heeft, toen Hij Zijn Zoon openbaarde (Gal. 1: 16). Hij heeft dit niet gedaan, opdat wij dat voor onszelf zouden behouden, maar integendeel ons ook in de prediking van het Evangelie aan anderen zouden meedelen. Hij heeft het gedaan om door ons, die Hij tot apostelen en predikers heeft gesteld, te geven verlichting van de kennis van de heerlijkheid van God, zoals die te zien is gegeven in het aangezicht van Jezus Christus, het evenbeeld van de onzichtbaren van God (vs. 4).

2 Petr. 1: 19.

"Ons evangelie", zo heeft Paulus in vs. 3 zijn verkondiging genoemd en dit Evangelie heeft hij in vs. 4 voorgesteld als "het Evangelie van de heerlijkheid van Christus". Dat hij nu met recht zijn Evangelie, dat door hem gepredikt werd, zo mag noemen, bevestigt hij in het zesde vers, omdat hij er zich op beroept, dat hij niet zichzelf, maar Christus als de Heere verkondigde, niet voor zich aanspraak maakte op macht, aanzien, invloed, maar dat alles alleen voor Christus. Voor zichzelf en zijn medearbeiders wilde hij niets betekenen, dan dat zij knechten waren van de gemeente van Jezus, tot haar dienst geroepen, terwijl zij zich bereidwillig en graag tot die dienst gaven en wel om Jezus wil, met dat doel, dat deze geheel en alleen hun Heer zou worden, zoals Hij dat wilde zijn. Daartoe, zegt de apostel verder in vs.
heeft God ze bekwaam gemaakt door een daad van Zijn scheppende genade.

Paulus stelt de wedergeboren in parallel met de schepping (vgl. Jes. 42: 5 vv.) als hij schrijft: "God, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene, die in onze harten geschenen heeft (bij de eerste bekering,) om te geven verlichting van de kennis d. i. Hij heeft ons bekwaam gemaakt om tot verlichting van anderen te arbeiden (vgl. Efeze. 5: 8).

De verheven beschrijving van de ware God volgens Zijn prerogatief als Schepper, is hier te treffender tegenover de voorafgaande vermelding van de aanmatigende god van deze wereld (vs. 4), zoals dan ook de oorsprong van het licht en de goede en grote God een grote tegenstelling vormt tegen de verduisterende macht van de valse god.

Toen zei God: "er zij licht! " en er was licht, nu heeft Hij het niet gezegd, maar Hij is zelf ons licht geworden.

Een oude naam van God, die Hij door Zijn eerste werk heeft verkregen en die Hij nog door vele dergelijke betoningen in het grote en het kleine bevestigt, is, dat Hij het licht uit de duisternis te voorschijn roept; en zo wordt Hij vooral bevonden bij de openbaring van Zijn Zoon door het Evangelie in de harten van de mensen. Bij Zijn wandelen in de wereld heeft men in Zijn persoon en aangezicht tezamen gehad, wat ertoe kon leiden om God recht te kennen, Hem van harte Vader te noemen, Hem met alle macht te vertrouwen. De apostelen hebben, wat zij zagen, zo vast verzekerd, opdat hun prediking en hun schriftelijk getuigen hetzelfde zou aanbrengen, wat voor hen de persoonlijke aanblik had uitgewerkt.

De heerlijkheid van God is de rijkdom van de goddelijke goedheid en barmhartigheid en het geheim van Zijn wonderbare wijsheid, dat openbaar is geworden in het raadsbesluit van onze verlossing; en deze heerlijkheid schittert in het aangezicht van Jezus Christus; want in Christus heeft zich de ondoorgrondelijke barmhartigheid van God jegens ons geopenbaard en door Christus is de aanbiddelijke raad van de goddelijke wijsheid vervuld en tot stand gebracht.

Vs. 7. Hoofdstuk 5: 10. Met hetgeen in de vorige afdeling is geschilderd en in vele opzichten is aangewezen, namelijk, de heerlijkheid van het apostolische en in het algemeen Nieuw-Testamentische ambt, staat wel de uitwendige openbaring en het tijdelijk lot van zijn bedienaars in schijnbare tegenspraak. Het is echter een tegenspraak, waardoor de kracht van het ambt zelf niet wordt verhinderd, integendeel blinkt uit het breekbare van vaten van die bediening de inwendige heerlijkheid van het te helderder uit en door alle moeilijkheden heen laat zij zelf tot een eeuwige heerlijkheid, die elke maat overtreft, waarbij zij die smarten slechts voor tijdelijk en licht, zelfs voor niets houden (vs. 7-18). Van de heerlijkheid, waartoe juist onder smart de inwendige mens van dag tot dag vernieuwd wordt, kan nu zelfs het verdorven van de uitwendige mens, de dienaren van Christus niet beroven. Zeker zouden zij

wel wensen niet door ontkleding, maar door overkleding tot heerlijkheid te komen. Welke nu ook de weg is, door de Heere voor hen bestemd, in elk geval is hun zoeken de Heere welbehagelijk te zijn, bij wie zij begeren thuis te zijn en voor wiens rechterstoel eens elk openbaar moet worden, om uit Zijn hand te ontvangen, wat elk volgens zijn arbeid in zijn leven verdiend heeft (Hoofdstuk 5: 1-10).

EPISTEL OP DE DAG VAN ST BARTHOLOMEUS, Vs. 7-10

Lu 22: 24

Maar, om nu over te gaan van het inwendige tot het uitwendige, wij hebben deze schat, die ons, volgens het in vs. 6 gezegde, geschonken is, in aarden, in lemen, zeer broze en onaanzienlijke vaten, opdat deuitnemendheid van de kracht, die zich in ons werk openbaart (Hoofdstuk 2: 14 vv.), zij van God en welke blijkt van God te zijn uitgegaan en niet uit ons.

Met het woordje "maar" gaat de apostel over het contrast voor te stellen tussen de heerlijkheid van het apostolische ambt en de zwakheid en de druk van degenen, die het bedienen. Dat de tegenstanders Paulus verwijtingen zouden hebben gedaan over zijn lichamelijke zwakheid en over de vervolgingen, die hij leed, als getuigenissen tegen het ware apostelschap, is een gedachte van sommigen, die niet kan worden aangenomen. Zo’n verwijt zou niet hem alleen, maar de apostolische leraars in het algemeen hebben moeten treffen en is ook daarom onwaarschijnlijk, omdat er in de volgende afdeling geen spoor van te vinden is. Toch is zeker ook deze afdeling niet zonder indirecte polemiek; want Paulus had volgens de eigenaardigheid van zijn apostelschap veel meer verdragen en geleden dan de vijandige Judaïstische leraars en daarom lag in de verhouding van zijn moeiten tot zijn werk een geheel bijzondere heilige triomf voor hem over zijn vijanden (vgl. Hoofdstuk 11: 23 vv.

Zo’n schat is volgens vs 6 het licht, dat de apostelen geschonken is, opdat zij het laten schijnen, die is de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Christus, die in hen schijnt en van hen uitstraalt. Men zou verwachten dat deze kostbare schat om zijn gewicht en zijn betekenis een vat zou hebben daarmee overeenkomstig: het tegendeel, zegt de apostel, is het geval. Wij hebben die in aarden, van aarde gemaakte en gemakkelijk te breken vaten. Hiermee is gedoeld op het zwakke lichaam, dat veel te lijden heeft en steeds in gevaar is om gebroken te worden (Hoofdstuk 5: 1. 1 Kor. 15: 47 In zo’n vat dragen de apostelen die schat, opdat met zekerheid bekend wordt, dat de buitengewone werkingen, die van het Evangelie uitgaan, dat zij prediken, haar oorsprong niet uit hen hebben, maar in God, die beide, de Heer en de inhoud van het Evangelie is (Hoofdstuk 12: 9 v. 1 Kor. 2: 1 vv.). Het werkwoord "zij" in de zin "opdat de uitnemendheid van de kracht van God is en niet uit ons" met de nadrukkelijke nevenzin: "bewezen wordt, openbaar wordt", komt eveneens voor in Rom. 3: 26 "opdat Hij rechtvaardig zij. "

Liet God het Evangelie prediken door engelen of door mensen, die reeds in de staat van de heerlijkheid waren overgebracht, zo zou men licht op zodanige werktuigen vallen en de kracht aan zodanige heerlijke personen toeschrijven; nu dit echter door ons, zwakke mensen geschiedt, blijft de eer aan God alleen.

Wij worden door onze vijanden vervolgd, maar niet daarin, temidden van de vervolging, verlaten door God, dat Hij ons in hun handen zou overgeven (Hoofdstuk 11: 32 v.). Wij worden wel neergeworpen, als wij door de handen van onze vervolgers vallen, maar niet verdorven, zodat wij ons niet zouden kunnen opheffen (Hand. 14: 19 v.)

Om uiteen te zetten wat het zegt om het doel in de woorden: "opdat de uitnemendheid van de kracht van God is en niet uit ons" uitgedrukt, die schat van de kennis van Christus welke ter verlichting van de wereld bestemd is, in aarden vaten te hebben, verbindt de apostel met het "wij hebben" in vs. 7 vier zinnen. Deze geven aan de ene kant te kennen, waartoe het bij de bedienaars van het apostelschap komt, omdat zij in de zwakheid van de menselijke natuur leven en aan de andere kant, waartoe het bij hen niet komt, omdat God in hen zo krachtig werkzaam is.

De predikers van het Evangelie hebben overal verdrukking en op allerlei manieren; want de god van deze wereld is een aartsvijand van het Evangelie en wil de boden daarvan uit zijn gebied dringen. Zij voelen ook met een bedroefde ziel het verdrukken van de vijand, want zij zijn niet, zoals de hemelse boden van de Heere Zebaoth, toegerust met verpletterende bazuinen, zij dragen de schat van hun boodschap in aarden vaten, daarom zien wij hoe overal doornen en heggen hun weg versperren en hun de voeten wonden. Paulus' loop van Jeruzalem naar Corinthiërs en van Corinthiërs naar Rome is daarvan een getuigenis. Maar wij worden niet benauwd, zegt hij tot eer van de buitengewone kracht van God. Wel komen er angstige uren, waarin ook een Paulus niet weet waarheen (Hoofdstuk 6: 4; 12: 10), maar geen benauwdheid kan de dienaren van God zo beangstigen, dat zij geen kracht zouden hebben om te spreken (Ps. 18: 20): "Hij voerde mij uit in de ruimte. Hij rukte mij uit. " Evenals een vlam, die zich niet laat benauwen, zegt Balduin, dringt het Evangelie door en ook in banden beangstigen zij zich niet, die met Paulus het ervoor houden, dat Gods woord niet gebonden is (2 Tim. 2: 9). "Wij worden twijfelachtig; " de apostel verzwijgt dat niet (vgl. Hoofdstuk 1: 8); want daar hij in het aarden vat de schat van het apostelschap had, was gevaar op gevaar zijn lot (Hoofdstuk 11: 26) en de twijfelachtige vraag: "Wat zal het worden? " was zijn ziel niet onbekend. Toen hij snood door Athene afgewezen, in de grote wereldstad Corinthiërs kwam, toen hij te Jeruzalem door de Romeinse krijgslieden aan de handen van de Joden werd ontrukt en vervolgens het een vierde jaar na het andere in de gevangenis te Cesearea stil moest zitten, of toen hij in de storm en in de nacht wegvoer en alle hoop op behoud verdwenen was (Hand. 1; 21: 27-26: 32; 17: 20), - toen was het hem bang, maar - "wij zijn niet mismoedig", de kracht van God maakt aan het vrezen en twijfelmoedig zijn een einde, zodat het niet tot bezwijken en wanhopen komt. Hetzij door leven of door dood, door toezenden van wonderbare hulp of door versterking in geduld, zeker zal God het lijden van Zijn heiligen keren tot prijs van de schat, die zij midden in het lijden hebben. Zo'n zekerheid drijft het bezwijken buiten (Fil. 1: 20). Nadat het achtste vers ons zo in Paulus verdrukt, maar niet benauwd, twijfelmoedig en toch niet mismoedig hart een blik heeft laten slaan, spreekt vs. 9 ervan, wat een uiterlijk de lijdende belijders van Christus aan de wereld tonen. Alle Christenen moeten vervolging lijden (2 Tim. 3: 12) en dit moet de leraars in de eerste plaats treffen; want het licht, dat hun schat en hun leven is, is gehaat door hen, die de duisternis liefhebben en omdat het Evangelielicht schittert, niet als de verschrikkelijke bliksem, maar als de lieve vriendelijke zon, die het toelaat dat de nacht, de vijandin van de dag haar verdrijft, zo mag en kan het niet anders zijn, of de kerk heeft tegenover haar vijanden in deze wereld alleen het recht tot het lijden van de vervolging. Is zij echter niet geborgen achter wereldse wapenen en niet geroepen om wapenen te voeren van vleselijke macht, toch wordt zij niet verlaten door God. Eén werd voor ons verlaten, opdat wij zouden kunnen roemen: wij worden niet verlaten. Als God het wil doen, dan kan Hij aan de vervolging een einde stellen en de woedende booswicht terughouden door de bescherming van de overheid, evenals de vervolgingsgeschiedenis van Paulus en van de gehele kerk spreekt van deze manier van goddelijke bijstand en van verlossing van de Opperheerser. Maar ook waar gevangenis en verbanning, door van goed en eer, vuur en zwaard onophoudelijk werkzaam zijn, blijft toch de troost van de Christen bestaan: wij worden niet verlaten! En evenals de kerk, die een

verlaten weduwe is voor mensenogen (Jes. 54: 4) strijdt zonder verlaten te zijn, omdat de Heere bij haar is, zo is ook in het verdragen haar overwinning: Wij worden neergeworpen, maar niet verdorven; de poorten van de hel zullen ons niet overweldigen (MATTHEUS. 16: 18). De vervolgers kunnen ons, wil Paulus zeggen, ter aarde werpen; want wij dragen de edele schat in aarden vaten; maar verderven en vernietigen kunnen zij ons niet (Micha 7: 8. Joh. 16: 20). Zij, die het lijden van deze wereld verdragen in geloof aan Jezus, komen niet om, want zij gaan tot de Heere; en die nog wandelen in het donkere dal, komen niet om; want de Heere is hun licht.

Wij reizen voort, a) altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam omdragend, omdat wij overal zijn blootgesteld aan een even gewelddadig vernietigen van het leven, als onze Heere Jezus heeft moeten ondervinden (1 Kor. 15: 31. Fil. 3: 10), opdat ook het leven van Jezus in hetgeen Hij door ons doet Ac 1: 1, in ons lichaam zou geopenbaard worden.

Rom. 8: 17. Gal. 6: 17. 2 Tim. 2: 11, 12. 1 Petrus 4: 13.

a) Want, om u de zo-even gebezigde uitdrukking: "altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam omdragend", nader te verklaren en u duidelijk te maken wat ik wil zeggen, wij, die leven, wij, die nog op aarde zijn, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus wil (Rom. 8: 36), b) opdat ook het leven van Jezus, die nu in de hemel verheerlijkt is, in ons sterfelijk vlees geopenbaard zou worden, tot wondervolle betoning, hoe machtig dat leven is.

Ps. 44: 23. MATTHEUS. 5: 11. 1 Kor. 4: 9. b) 1 Kor. 15: 49. Kol. 3: 4.

Zo dan, om nog te zeggen, wie het een en wie het andere van die beide, die hier tweemalen worden genoemd, aangaat, de dood werkt wel in ons, de apostelen, maar het leven in jullie en de gemeenten, die wij door onze arbeid stichten en opbouwen.

In dezelfde zin, waarin in Hoofdstuk 1: 5 wordt gezegd: "zoals het lijden van Christus overvloedig is in ons", wordt hier in vs. 10 gezegd: "altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam omdragend. " Het bestendig doodsgevaar, waarmee de apostel zijn ambt uitoefent (Hoofdstuk 11: 23), is een voortdurend sterven. Hij noemt het de doding van de Heere Jezus, omdat het de voortzetting is en de herhaling van hetgeen zijn Heer heeft geleden, omdat het voorgaan van de lijdende en stervende Jezus in Hem navolging en afbeelding heeft. Wij dragen die doding in ons lichaam om, zegt hij, dat is, het vergezelt ons op al onze tochten en reizen. Overal zit datzelfde gevaar ons op de hielen, overal vervolgt ons de dood - waar wij ook zijn, het sterven van Jezus is bij ons. De apostel zegt: "in ons lichaam dragen wij deze doding om; want het lichaam is het broze vat, waarin de schat van God is gelegd. " (vs. 7). Maar in datzelfde vat openbaart zich ook het leven van de Heere Jezus, namelijk in de krachtige werkingen, die in dat gebrekkige vat en daardoor ten gevolge van de daarin gelegde schat voortdurend zich openbaren en betonen. Het is het werkelijke leven van Jezus, dat in het lichaam van de apostel, zonder door de zwakheid ervan gehinderd te worden, zich bijzonder krachtig betoont. Opdat nu de betoning van het leven van Jezus in hem echt in het oog valt en openbaar wordt, stelt hij in zijn gehele leven een beeld voor van Hem, die aan de dood is overgegeven. Het sterven van de Heere wordt in hem herhaald, maar ook de overwinning van het leven van Christus en de zegepralen, die hij ondanks zijn zwakheid onafgebroken behaalt in de vruchten van zijn bediening. Het volgende elfde vers herhaalt daarop verklarende wat het tiende vers heeft uitgesproken. Met de woorden: "want wij, die leven, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil", wordt gezegd, in hoeverre de apostelen het sterven van de Heere Jezus in hun lichaam omdragen. Zij ondergaan wel de dood niet zo, dat zij werkelijk

hun leven verliezen (vs. 9), maar bestendig zien zij zich aan de dood overgegeven, zodat zij zich steeds bewegen in de tegenstelling van zich te zien als levenden, die een prooi van de dood zijn geworden, als voortdurend de dood overgegeven, maar om altijd nog te leven. Hun overkomt dit om Jezus' wil, anders was het niet de doding van de Heere Jezus, die zij in hun lichaam omdragen. Terwijl zo de eerste helft van vs. 10 haar volledige verklaring verkrijgt, wordt de tweede helft van het vers bijna woordelijk herhaald in de woorden: "opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees geopenbaard zou worden. " Alleen wordt in plaats van "in ons lichaam", hier gezet "in ons sterfelijk vlees. " Dit geschiedt om van het te nadrukkelijker de kracht te kennen te geven, die dit zwakke vat tot voorwerp en werktuig van haar overwinningen neemt. Want het leven, dat zich in de zwakheid van hen, van de apostelen openbaart, is inderdaad het eigen leven van de verhoogde Middelaar en de openbaring van dit leven is de zegen over het ambt, die de apostelen geschonken wordt (vgl. Hoofdstuk 2: 14 vv.). Van vs. 12 nu komt de eerste zin met de beide eerste in vs. 10 en 11, de tweede met de tweede helft van deze verzen overeen: "de dood werkt wel in ons", of heeft kracht op ons, oefent zijn werkzaamheid aan ons uit, hij is bezig en werkzaam ons aan te vallen; "maar het leven in jullie", namelijk het leven van Christus, dat zich door ons, in ons zwak lichaam aan u met kracht betoont, het leven, dat u door het woord van onze prediking van de geestelijke dood opwekt en in de gemeenschap van Zijn leven verplaatst. Voor deze prijs wil de apostel graag het sterven van Jezus in zijn lichaam dragen, als maar het leven van Jezus onder deze zwakheid hun tot zegen wordt (2 Tim. 2: 10). De wending van de zin is verrassend en geheel geschikt, op de Corinthiërs indruk te maken, die in staat waren om uit eigen ervaring de waarheid te bevestigen van hetgeen hij zei.

Merk nog op, hoe Paulus in vs. 10 en 11 alleen de naam "Jezus" en wel herhaalde malen noemt! Als die het leven en sterven van de Heere in zijn lichaam omdraagt, heeft hij de concrete menselijke openbaring, Jezus, in het innigste gevoel van gemeenschap voor zijn ogen en in zijn hart. Ook de verhoogde is en blijft voor hem de Heere "Jezus. "

Omdat wij nu dezelfde Geest van het geloof hebben, die zich uitspreekt bij de godzalige mannen van het Oude Verbond, zoals er geschreven is in Ps. 116: 10 "Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken", zo geloven wij ook, daarom spreken wij ook. Wij handelen evenals zij, in het ene zowel als in het ander opzicht; wij geloven niet slechts zoals zij, maar spreken ook van hetgeen wij geloven.

Wij doen dat, a) wetend dat Hij, die de Heere Jezus opgewekt heeft (Hand. 3: 15. 1 Thessalonicenzen. 1: 10. 1 Petrus 1: 21 ook ons door Jezus zal opwekken en met jullie heilig en onstraffelijk (Hoofdstuk 5: 10. Kol. 1: 22) daar zal stellen voor Zijn rechterstoel en ons met u in de eeuwige heerlijkheid zal inleiden (2 Tim. 4: 8. 1 Thessalonicenzen. 2: 19

Rom. 8: 11. 1 Kor. 6: 14.

Maar, zo zou men kunnen vragen, is dat niet een delen, dat voor de apostel zeer droevig is, dat hij voor zijn deel de dood zou verkrijgen, wiens heerschappij hij ziet in alles, wat hem overkomt, terwijl het leven, alhoewel het zich in zijn lichamelijk aanzijn openbaart, toch aan de kant valt van hen, voor wie hij arbeidt, terwijl zodanige openbaring van het leven juist geschiedt tot dat einde, opdat het in hen zijn uitwerking doet? Wat nut het hem, dat het leven van Jezus hem tot uitoefening van zijn beroep onder alle wederwaardigheden in die staat plaatst en daardoor niet alleen aan hen, voor wie hij het bedient, openbaar wordt, maar ook in hen werkzaam wordt, als hij zelf voor zijn persoon alleen de wederwaardigheden krijgt te lijden, die zijn beroep meebrengt?

In het aardse leven rekent de apostel volstrekt op geen beloning. Hij spreekt naar de geest van het geloof, die in David was (Ps. 116: 10), daarom, omdat hij gelooft en wacht op de eenmaal te wachten opstanding. Hier gedurig in lijden en gevaar, is hij verzekerd, dat hij toch, al is het ook eerst ginds, van de dood zal worden verlost en daar zal het loon van zijn overgave en toewijding van het te groter zijn, omdat hij ook hen naast zich zien zal, tot wier heil hij geleden heeft. (V.).

Want al deze dingen, die over onze moeite en onze uitreddingen, van ons geloven en ons spreken gezegd zijn (vs. 7-14), zijn omwille van u, om u te bevestigen in het bezitten van de zaligheid en voor te bereiden voor de volmaking daarvan (1 Kor. 3: 11). Zij zijn opdat de vermenigvuldigde, de wondergrote genade, die aan ons is bewezen, door de dankzegging van velen, die door onze dienst tot het bezitten van de zaligheid zijn gekomen, overvloedig wordt ter heerlijkheid van God. Het loflied toch zal te voller zijn naarmate het koor groter is van degenen, waardoor het wordt gezongen.

Evenals reeds in vs. 12 noemt Paulus als de vrucht van zijn strijd en zijn moeitevol werken, de Corinthiërs. Hij krijgt daartoe aanleiding door het "met jullie" aan het slot van het vorige vers, waardoor hij het hoogste doel van zijn leven en zijn sterven, namelijk om tot Christus te komen, als zo een voorstelt, dat alleen waarde heeft voor hem, als hij het met zijn geliefden in Christus kan bereiken. Hieruit moet de verbinding van ons vers met het vorige door "want" worden verklaard.

De apostel hoopt niet zonder de Corinthiërs aan het grote doel van zijn strijd te komen. Hij kan zich zo’n scheiding niet denken. Hij zegt: dat alles geschiedt omwille van u, namelijk alles, waarvan in dit hoofdstuk sprake was, zowel de genade, hem bewezen met het doel om de kennis van de zaligheid te verbreiden (vs. 6), als de moeilijkheden, waaronder zij hun ambt bedienen (vs. 7-9), zowel hun dagelijks sterven als de openbaring van het leven van de Heere in hun lichaam ten behoeve van de opbouw en de ontwikkeling van de gemeente (vs. 10-13) en het prediken van het geloof (vs. 13). Als vrucht wordt nog genoemd de dank, die dat alles opwekt. De woorden van de grondtekst kunnen ook aldus worden opgevat: opdat de genade, vermeerderd om de dankzegging van meerderen, overvloedig wordt ter heerlijkheid van God. De genade, hier bedoeld, is die, die aan de apostelen is geschonken ter bediening van hun ambt (vs. 7-13. Hoofdstuk 1: 11). Voor deze genade danken velen, die zij ten zegen wordt, die de zegen van de apostolische arbeid ervaren en genieten. Deze is de dankzegging van de velen, waarvan de apostel spreekt, terwijl hij opzettelijk deze uitdrukking kiest in plaats van "velen", of om de overeenkomst van de klank van de woorden (vermeerderd - meerderen), of om te kennen te geven (vgl. Hoofdstuk 2: 6), dat niet alle leden van de gemeente te Corinthiërs zich met deze dank verenigen en alleen het meerderdeel dit doet. Om deze dank, met het oog op deze, wordt de genade vermeerderd, die de apostel heeft ondervonden; zij wordt altijd rijker en groter, maar het einddoel daarvan is, dat zij overvloeiend wordt, zich bovenmate rijkelijk uitstorte in de lof van God, zodat Gods eer daardoor wordt verhoogd en om zodanige genade, die zich aan de apostelen openbaart, hoog geprezen wordt.

Daarom, omdat wij weten wat in vs. 14 is gezegd, vertragen wij niet; wij verliezen niet de moed, noch de lust, om op ons te nemen wat in vs. 8 vv. is gezegd; maar hoewel onze uitwendige mens, zoals dit werkelijk het geval is, verdorven wordt, dagelijks lijdt onder de moeite en de verdrukking, zo wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag, om rijp te worden voor een geheel nieuw en oneindig heerlijker aanzijn.

Het begin van het vers heeft overeenkomst met vs. 1 Daar, zowel als hier, staat: "daarom vertragen wij niet". Daar wijst het "daarom" op de heerlijkheid van de bediening, die de apostel is opgedragen; dit daarentegen op de kracht van God, die zich aan de bedienaars van het ambt betoont, temidden van de werkzaamheid, die zo vele bezwaren en moeiten en lijden oplevert. Hierop beroept de apostel zichzelf dadelijk: het moge zijn, zegt hij, dat onze uitwendige mens wordt verdorven, ten gronde gericht wordt, zoals dat onder de last van voortdurende moeilijkheden en lijden niet anders kan, zo wordt toch de inwendige vernieuwd van dag tot dag. De vernieuwing van deze neemt met gelijke tred toe als het afnemen en verdorven worden van de anderen, evenals dit is ook de vernieuwing een werk, dat onafgebroken en voortdurend plaats heeft. De uitdrukking "inwendige mens" komt ook in Efeze 3: 16 voor en Rom. 7: 22, maar de uitdrukking "uitwendige mens" alleen hier. Het eerste is de kern van de persoonlijkheid, het geestelijk middelpunt van de mens, waarvan elke beweging uitgaat, die zijn karakter, zijn waarachtig persoonlijk bestaan voor God bepaalt. Deze inwendige mens is niet gebleven buiten aanraking van de zonde, maar hij is het, waarbij de Heere het werk van de vernieuwing en wedergeboorte begint, totdat het van dezen uit de gehelen mens heeft doordrongen en in de opstanding en volmaking zijn uitwendige gedaante ook aan de herstelde inwendige gelijkvormig is geworden. De "inwendige mens" is daarom niet gelijk aan de "nieuwe mens" (Efeze 4: 24. Kol. 3: 10), want deze is de nieuwe levenskracht in de mens, door de wedergehoorte teweeg gebracht, die het eerst zich aan de inwendige mens werkzaam betoont. Daarom is het reeds een vrucht van de wedergeboorte, als de inwendige mens lust heeft in de wet van God (Rom. 7: 22). Van de inwendige mens uitgaande gaat nu dit werk van de vernieuwing in voortdurende groei voort en daarom kan de apostel zeggen, dat zijn inwendige mens van dag tot dag vernieuwd wordt. De uitwendige mens nu is de mens naar zijn tijdelijk, uiterlijk en stoffelijk bestaan, dus wel niet geheel en alleen het lichaam, maar toch in het bijzonder met het oog op zijn lichamelijk zijn, de mens, zoals hij voor de buitenwereld er uitziet, optreedt, zich gedraagt en is. De uitwendige mens is dus niet hetzelfde als de "oude mens", de mens, zoals hij als zondig schepsel is, dat aan de dood is overgegeven, dat zal ophouden te bestaan; maar het is het broze, tijdelijke omkleedsel van en de vorm van voorstelling voor de inwendige mens, die wordt verbroken om plaats te maken voor een vorm, meer in overeenstemming met de herkregen staat van de inwendige mens. Daarom komt ook de apostel het verdorven worden van de uitwendige mens niet voor als een nadeel, omdat de groei van de inwendige daardoor wordt bevorderd.

Het tegengestelde van moe worden is nieuw worden (Jes. 40: 31). Moge de uitwendige mens onder het dagelijks lijden niet slechts moe, maar zelfs verdorven worden, de inwendige wordt niet moe, maar wordt dagelijks vernieuwd. Zeker vervult ook de Heilige Geest, die in de inwendige mens werkzaam is, ook de uitwendige mens; toch blijft deze uitwendige mens in zijn openbaring in deze tijd en met de wet in zijn leden (Rom. 7: 23) een aarden vat, meer een bezwarende tent en een moeilijk omkleedsel, dan een geschikt middel voor de inwendige mens om zich te vertonen. Het aarden vat moet worden verbroken, opdat het opstaat in een nieuwe vorm, meer in overeenstemming met de vernieuwde inwendige mens. Daarom ziet Paulus op de vernietiging van zijn uitwendige mens, waartoe het lijden het bracht, met gerustheid en tevredenheid en zonder verdriet, omdat hij er zeker van is, dat de vernieuwing van de inwendige mens, die uit de kracht van de heerlijke rijkdom van God (Efeze. 3: 16) van dag tot dag hem toekomt en krachtiger wordt, gekroond zal worden, wanneer eindelijk ook in het uitwendige het beeld van de heerlijkheid van de Heere (Hoofdstuk 3: 18) zich openbaart.

a) Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht van de heerlijkheid een wondergrote, onberekenbare grootheid

van zaligheid, die dan ons deel zal zijn, als het rijk van God tot zijn voltooiing komt (Rom. 8: 17 vv.).

Ps. 30: 6. MATTHEUS. 5: 12. 1 Joh. 3: 2.

Omdat wij niet aanmerken, niet voor het doel van ons streven houden, de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet, dat ook onophoudelijk van onze kant moet plaats hebben, zal werkelijk onze smart zodanige heerlijkheid aanbrengen. Want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk en zo kan zeker door het zien op deze geen eeuwige heerlijkheid daaruit voortkomen, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig en zullen snel zich openbaren in hun kracht en pracht, als Christus, die ons leven is, openbaar zal worden (Kol. 3: 4).

Onze smart is tijdelijk, een wolkje voor de zon, dat snel voorbij trekt, zoals Cyprianus zegt; men moet hier bedenken dat de Geest spreekt; want het verstand kan het niet geloven dat de aanvechting kort is en maar een ogenblik, maar het houdt die voor eindeloos, omdat het alleen aan de ondervinding van het ogenblik hangt, het ziet niets, het hoort niets, het denkt aan niets, het verstaat niets dan alleen de smart en het kwaad, die tegenwoordig zijn. Daarom is het een geestelijke oefening, dat men alle schrikbeelden, die men ziet, laat varen en het hart gewent aan hetgeen men ziet, d. i. dat men zich gelovig vasthoudt aan het woord.

Onze verdrukking is licht, zij is dat, omdat zij de mens alleen uitwendig treft en van de mens komt; zij is niets bij de toorn van God; maar de zaligheid is het genieten van Gods genade.

De verdrukking is zwaar, want de uitwendige mens bezwijkt eronder; en toch is het lijden van deze tijd licht, want de inwendige mens groeit daaruit op van dag tot dag met nieuwe kracht. En het einde? De verdrukking eindigt in heerlijkheid. Voor hetgeen tijdelijk is wordt iets eeuwigs, voor hetgeen licht is, iets belangrijks ingeruild. God houdt een weegschaal in de hand, waarvan de ene schaal tijd, de andere eeuwigheid heet. In de een wordt de verdrukking afgewogen, in de andere de heerlijkheid en zie, de ook verkregen heerlijkheid, die aan hen, die met Christus lijden zal geopenbaard worden, is zo groots en heerlijk, dat haar gewicht tegen de smart verre opweegt (Rom. 8: 18). Evenals Lazarus de vertroosting in Abrahams schoot in grote mate vond voor zijn vroegere ellende, zo bijzonder groot is in de ogen van Paulus de heerlijkheid verheven boven tijdelijke verdrukking. Toch is de verdrukking niet zonder gewicht of zonder waarde, want zij werkt eeuwige heerlijkheid.

De reinigende kracht van het lijden, die het vlees beperkt, wekt en bevordert de heiligmaking van ziel en lichaam, die, om met Bengel te spreken, de verborgen heerlijkheid is, zoals de heerlijkheid de geopenbaarde heiligheid is. Toch beperkt Paulus met recht de hele heerlijke zin van het bovenmate grote gewicht van het lijden tot de gelovigen, die niet op het zichtbare maar op het onzichtbare het oog vestigen.

Het onzichtbare is hier niet dat, wat naar zijn aard niet kan worden gezien (Kol. 1: 15. 1 Tim. 17, maar wat nu nog niet kan worden gezien, totdat het op zijn tijd te voorschijn treedt (1 Tim. 6: 15. 1 Joh. 3: 2. Ook in de volgende zin: "de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig", hebben de woorden "zichtbaar" en "onzichtbaar" dezelfde betekenis en wordt alleen de vergankelijkheid van de tegenwoordige, nu in het oog vallende gedaante van de dingen geplaatst tegenover de eeuwige duur van die heerlijkheid, waarin de vernieuwde schepping daarna zal schitteren.

U zegt in uw angst: "Och Heere! hoe lang! " maar het is niet lang, dat schijnt het slechts door uw zwakheid.

Licht, licht is het kruis: u zegt: nee! het is zwaar! Hef de ogen op naar de heerlijkheid: zegt u het nog?

Naar de grondregel in het rijk van God: "door lijden tot heerlijkheid; van het kruis naar de kroon" is het zo beschikt dat droefenis de weg tot verheerlijking baant en dat men onder het lijden de voorsmaak verlangt van de krachten van de toekomende wereld, waarvoor men zonder dit te gronde gaan van de uitwendige mens niet vatbaar zijn zou. De keuze is ons gedurig, ja met elk ogenblik voorgesteld, te grijpen en te jagen naar het tijdelijke of naar het eeuwige, naar de korte vreugde en het lange leed, of naar de korte en lichte droefenis en het eeuwige goed van de onuitsprekelijke heerlijkheid. (V.).

Het is meestal goed op onze Christelijke pelgrimsreis voorwaarts te zien. Voorwaarts ligt de kroon en verderop is het doel. Hetzij het de hoop, de vreugde, de vertroosting of de vermeerdering van onze liefde geldt, de toekomst moet toch het grote voorwerp voor het oog van het geloof zijn. Als wij in de toekomst schouwen, zien wij de zonde uitgeworpen, het lichaam van de zonde en van de dood teniet gedaan, de ziel volmaakt en geschikt om deel te hebben in de erfenis van de heiligen in het licht. Nog verder ziende, kan het verlichte oog van de gelovigen zichzelf reeds aan de andere kant van de doodsrivier zien, de donkere stroom doorwaad en de heuvelen van het licht bereikt hebbend, waarop de hemelse stad gebouwd staat; hij ziet zichzelf de paarlen poorten binnengaan, begroet als meer dan overwinnaar, door de hand van Christus gekroond, door de armen van de Heere Jezus omvat, met Hem verheerlijkt, terwijl het hem "gegeven is met Hem te zitten in Zijn troon zoals als Hij overwonnen heeft en is gezeten met de Vader in Zijn troon. " De gedachte aan deze toekomst is wel in staat de duisternis van het verleden en de donkerheid van het heden te verlichten. De vreugde van de hemel zal zeker de smarten van de aarde vergoeden. Dat mijn vrees verdwijnt! deze wereld is slechts een span breed en u zult die weldra zijn doorgegaan. Zwijg, elke twijfel, de dood is niets dan een smalle stroom en u zult die snel doorwaad hebben. Hoe kort is de tijd - en de eeuwigheid, hoe lang! Hoe kort is de dood - en hoe eindeloos de onsterfelijkheid! Mij dunkt ik eet nu reeds van Eskol’s druiventrossen en ik drink uit de bornput, die binnen de poort is. De weg is zó kort! weldra zal ik daar zijn.

Als mij ‘s werelds rampen treffen, Leed mij het hart aan stukken rijt, Mag ‘k mijn ziel ten hemel heffen, In de Heer mijn God verblijd. Door het geloof kan ‘k moedig wezen, Onder alle smart en kruis: ‘k Weet, na al mijn pijn en vrezen, Weldra ben ‘k voor eeuwig thuis.

HOOFDSTUK 5

TROOST VAN DE GELOVIGEN IN ALLERLEI LEED. KRACHT VAN HET EVANGELIE

Want wij weten, omdat wij degenen zijn, die niet op het zichtbare, maar op het onzichtbare zien (Hoofdstuk 4: 18), dat, als ons aardse huis deze tegenwoordige lichamelijke tabernakel (2 Petrus 1: 13 v. Wijsh. 9: 15 gebroken wordt, hetgeen geschieden zal, als wij nog vóór het begin van de wederkomst van Christus de dood moeten ondergaan (Hoofdstuk 4: 10 v.), niet ongelukkig zijn. Wij weten dat wij in ons toekomstig opstandingslichaam een gebouw van God hebben, door Hem de Schepper teweeggebracht, in de plaats van hetgeen wij ontvangen hadden door middel van de voortplanting van het menselijk geslacht, een huis, niet met handen gemaakt en daarom ook niet tot weer afbraak bestemd, maar een huis, dat eeuwig (2 Tim. 4: 8) is in de hemel, vanwaar het ons bij de opstanding ten deel wordt (vgl. Openbaring 2).

Met het woord "wij weten" spreekt Paulus het vertrouwen weer uit dat hij reeds in Hoofdstuk 14 had uitgedrukt. Het is hier echter niet het woord, dat zoals anders veelal (Rom. 2: 2; 3: 7: 14; 8: 28 een algemeen bekende waarheid aanwijst, maar de verzekerdheid van het geloofs van hemzelf en van zijn strijdgenoten, ja van alle Christenen.

Het "huis deze tabernakel" is, zoals de samenhang zonder twijfel te kennen geeft, ons sterfelijk lichaam. Het is een huis, omdat wij erin wonen, maar wordt ter nadere verklaring deze tabernakel genoemd, om te kennen te geven dat het niet bestemd is om een blijvende woning voor ons te zijn, maar ons slechts de dienst bewijst, die een tent de reizigers verschaft, terwijl die bestemd is om weer te worden afgebroken (Jes. 38: 12). Dat huis heet aards (vgl. 1 Kor. 15: 40), omdat het ons op aarde tot woning dient in tegenstelling tot het volgende "in de hemel. " Wanneer nu, dit aardse, vergankelijke huis wordt afgebroken, wordt opgelost, zegt de apostel, dan zijn wij nog niet zonder troost en hoop; wij hebben integendeel als Christenen, als leden van het lichaam, waarvan de Heere het hoofd is, als kinderen van God en mede-erfgenamen van Christus de zekerheid, dat wij in de hemel een gebouw van God hebben, een eeuwig huis, niet met handen gemaakt. Paulus stelt het geval "als onze tabernakel verbroken wordt" omdat het huis nog niet volstrekt ontwijfelbaar is, het niet zeker is dat dit geval werkelijk moet plaats hebben, want hij stelde zich de wederkomst van de Heere niet voor als zo bijzonder ver, dat hij die niet meer in dit lichaam zou kunnen beleven (1 Thessalonicenzen. 4: 15. 1 Kor. 15: 51 v. Intussen spreekt hij ook voor dat geval die hoop uit. Onder het "gebouw van God", het "huis niet met handen gemaakt, dat eeuwig is" kan om de tegenstelling tegen het "aardse huis van de tabernakel" niet goed iets anders worden verstaan, dan het toekomstige lichaam van de opstanding. Het wordt een gebouw van God of uit God genoemd, om reeds door de keus van deze uitdrukking te wijzen op de heerlijkheid en schoonheid, die daaraan toekomt als de tempel van God tot zijn volmaking gegeven en om te kennen te geven dat het in bijzondere zin een werk van God is. Hetzelfde gebouw wordt dadelijk in de bijvoeging een huis genoemd, evenals in de voorwaardelijke zin ons aardse lichaam het huis van deze tabernakel heet en door de bijvoegingen "niet met handen gemaakt, eeuwig" wordt geplaatst tegenover het aardse en vergankelijke. Die uitdrukking, gebruikt voor het lichaam van de opstanding, heeft iets opmerkelijks. Diezelfde uitdrukking vinden wij gebruikt in Mark. 14: 58. Hebr. 9: 11, 24 (vgl. Hebr. 8: 2) in tegenstelling tot het aardse, het tijdelijke en de bedoeling in al deze plaatsen is, een ander gebied of een andere schepping te plaatsen tegenover de werken, zoals wij die op aarde kennen, die van het begin af aan vergankelijkheid en verval onderworpen zijn.

Het praesens "wij hebben" is het tegenwoordige van dat tijdpunt, waarin dat "verbreken" zal hebben plaats gehad. Dan heeft de gestorvene, van het ogenblik dat het gestorven zijn is gekomen, in plaats van het verbroken lichaam het lichaam, dat van God komt, nog wel niet als reëel bezit, maar wel als een ideale bezitting, die bij de wederkomst van Christus zonder twijfel zal worden verwezenlijkt. Vóór deze verwezenlijking heeft hij het in de hemel, juist omdat het bezit nog ideaal en proleptisch is. Het lichaam van de opstanding zal hem bij de wederkomst van Christus van de hemel (vgl. vs. 2) worden gegeven en doet zich tot die tijd voor als een bezitting, die hem in de hemel tot latere mededeling bewaard is, evenals een goed, dat hem toebehoort en dat God, de toekomstige Gever voor hem in de hemel bewaart.

In deze plaats is opmerkelijk, dat de tijd volgens de samenhang tussen sterven en opstaan zo nabij, het verbond tussen het oude en het nieuwe lichaam zo los en verdwijnend en het nieuwe leven nauwelijks als opstanding voorkomt. Het laatste is te verklaren uit de bedoeling van de apostel om het lichaam van de opstanding in alle buitengewone heerlijkheid en de opstanding zelf als een nieuwe schepping voor te stellen en het eerste daaruit, dat de volmaking, die met de opstanding begint, de hoofdzaak is, waarbij dan de toestand tussen dood en opstanding in zijn bewustzijn geheel op de achtergrond treedt.

Dit is de hoop van de hemelse heerlijkheid, waarmee niet slechts de ziel versierd en gelijk als bekleed wordt, zo haast hij deze tabernakel aflegt, maar waarmee ook het lichaam daarna bekleed zal worden als het uit de doden opgewekt zal zijn.

Dit is de zekere hoop en zekere wetenschap, niet slechts van een leven na dit leven, maar van een volzalig voortleven van die ziel, waarin deze hoop leeft, van een voortleven in een nieuw omkleedsel, volkomen tot haar eeuwig zin- en voertuig geschikt en dat om zo te zeggen voor haar reeds gereed ligt bij haar God. Aan de dood kan de apostel niet denken of hij denkt aan deze opstanding. De aardse hut kan hij niet voelen schudden of horen kraken, of hij denkt aan de aanstaande godstempel, eeuwig in de hemel. Van jaar tot jaar, van dag tot dag, van zwakheid tot zwakheid, van de ene doorn in het vlees tot de andere wordt dit uitzicht hem schoner, dierbaarder en niet alleen omdat de gedachte aan zijn vervulling hem elke verdrukking, die in het lichaam geschiedt, als zeer licht doet beschouwen, maar ook omdat slechts deze vervulling de innigste behoefte van zijn hart bevredigen kan.

a) Want ook in dezen, terwijl wij nog in dit aardse huis, deze tabernakel, wonen, zuchten wij, verlangend met onze woonstede, die uit de hemel is (zo diep vervult ons de zekerheid van het toekomstige bezitten), overkleed te worden, zonder dat eerst een verbroken worden van de aardse tabernakel plaats heeft en zoals men het een kleed over het andere aantrekt zonder het eerste eerst af te leggen.

Rom. 8: 23.

a) Zo wij ook bekleed in geestelijke zin, met de mantel der gerechtigheid (Jes. 61: 10. Efeze. 6: 14) en niet naakt (Openbaring 3: 18) gevonden zullen worden, als Christus komt om de Zijnen in volmaaktheid te stellen (Fil. 3: 9).

Openbaring 16: 15.

Volgens vs. 1 behoort het tot de inhoud van het Christelijk geloof dat wij, als onze aardse pelgrimstocht ten einde is, een lichaam verkrijgen van hemelse aard en voor de hemel geschikt. In vs 2 wordt die zekerheid dat een zodanig hemels lichaam ons na de dood wacht

daardoor opgehelderd en daaruit bevestigd, dat met ons tegenwoordig zuchten het verlangen om met het hemelse overkleed te worden en niet naar een bekleding pas na de dood verbonden is.

De last van dit leven, waarin het vlees alleen behagen heeft, vervult de geest met zuchten naar een edeler toestand en deze wordt een "overkleed worden" genoemd. Dit wordt nader beschreven aan het einde van vs. 4 door de woorden: "opdat het sterfelijke van het leven verslonden wordt. " Paulus stelt het zich namelijk voor als een bijzonder geluk de dood niet te smaken, dit lichaam niet af te moeten leggen, maar levend als Elia te worden verheerlijkt, het hemelse lichaam als het ware over dit heen te trekken als een kleed, maar natuurlijk zo, dat het aardse lichaam overgaat in de natuur van het hemelse lichaam. In vs. 3 doet dan de apostel opmerken, dat, om de zegen te krijgen dat men de dood niet smaakt, die zegen hun ten deel zal worden die bij de wederkomst van Christus nog in leven zijn (1 Kor. 15: 51 v.), dit nog in leven zijn geenszins voldoende is, maar het staan in de genade noodzakelijke voorwaarde is.

Met het aardse lichaam bekleed te zijn is niet genoeg om datgene erover te trekken, dat ons van de hemel toekomt, wij moeten ons ook bekleed hebben, zodat het met die overkleding overeenstemt, omdat wij anders, hoewel in het lichaam levend, naakt, dus voor een overkleding ongeschikt zijn. Wat dit voor een aantrekken is, was voor de lezers evenmin onduidelijk, als welk verband er bestond tussen dit en de overkleding. Geschiedt deze daardoor, dat ons de heerlijkheid van Christus ten deel wordt, dan bestaat het in hetgeen de apostel elders "Christus aandoen" noemt (Gal. 3: 27. Rom. 13: 14). Naar de inwendige mens moet met de gerechtigheid van Christus zijn aangedaan die de verheerlijking zijn lichaam van de wederkomst van Christus zal kunnen verwachten. De zin in vs. 3 is dus slechts een aanhangsel tot het "overkleed worden" in vs. 2 Op dat laatste vers doelt dan nu ook het "want" in vs. 4.

Overkleed. Met opzet gebruikt de apostel deze uitdrukking. De bekleding met de toekomstige heerlijkheid, de bekleding met het onverderfelijk opstandingslichaam, is een heerlijke zaak; het uitwonen uit dit sterfelijk lichaam de voorwaarde om te kunnen inwonen bij de Heere; maar de ontkleding, de uittrekking van het sterfelijk kleed, die daaraan moet voorafgaan, is op zichzelf een pijnlijke, een vernederende zaak. De apostel, schoon hij met de gedachte aan de dood meer dan verzoend is, ontveinst zich niet dat het denkbeeld van sterven hem verschrikt. Veel liever dan dit moeilijk, dit onbeschrijfelijk, dit ondoorgrondelijk ogenblik dóór te gaan, wenste hij, zoals hij soms hoopt, tot die gelukkigen te behoren, die de dood niet zouden smaken, maar, levend overgebleven tot de komst van de Heere, in een punt van de tijd veranderd zouden worden. Een zekere verwachting een weten met toepassing voor zichzelf, zou hem de schone hoop van de overkleding met een woonstede, die uit de hemel is, niet hebben kunnen zijn, als hij zich in een andere zin niet reeds bekleed, maar nog naakt bevonden had, als hij het bruiloftskleed gemist had, zonder hetwelk niemand tot de heerlijkheid van de hemel en het inwonen bij de Heere zal worden toegelaten, het kleed van de gerechtigheid en heiligheid van Christus, hetwelk aan te trekken is in Hem te geloven. Daarvan spreekt de apostel in het derde vers van onze tekst: Zo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden.

Want ook wij, die in deze tabernakel van ons tegenwoordig lichaam zijn en bestendig moeten verwachten, dat die zal worden verbroken, zuchten bezwaard zijnde, wij zuchten als degenen die zich door iets moeilijks, dat hen wacht, ietssmartelijks, namelijk de dood, bezwaard voelen, omdat wij niet ontkleed, maar overkleed willen worden, a) opdat, zoals bij

zo'n overkleding het geval zou zijn, het sterfelijke van het leven, door de levenskracht van Christus, die Hij bij Zijn openbaring aan de Zijnen zal tonen, verslonden wordt.

Rom. 8: 11. 1 Kor. 15: 53.

De apostel spreekt hier geen vrees uit, maar wel de afkeer van de dood, die aan de menselijke natuur eigen is, de afkeer van het proces van de dood als iets smartelijks. Het was zijn wens niet vóór de wederkomst van Christus eerst nog te sterven en dan opgewekt te worden, maar levend te worden verheerlijkt en wie, voor wie de nabijheid van de wederkomst van Christus zo zeker was, zou anders hebben kunnen wensen?

De menselijke natuur deinst terug voor de dood als de bezoldiging van de zonde. Het vreselijk gevoel van de verwerping van God, de oorsprong van alle leven en gelukzaligheid, dat de mens ondervindt bij de sloping van het lichaam, het voorgevoel van de verdoemenis, die hij als zondaar verdiend heeft en aan welker rand de reddende genade hem heenleidt, blijft ook voor de gelovige Christen bij het naderen van de dood niet uit. Het wordt hem tot een heilzame tuchtiging, die hem verder voert en heen drijft tot de gemeenschap van de Heiland, die alleen van zonde en dood redden kan. Daarom blijft bij allen het verlangen bestaan liever niet eerst ontkleed, maar bij de verschijning van de Heere, zoals vroeger Elia en de dan overblijvenden (1 Kor. 15: 51. 1 Thessalonicenzen. 4: 17 met het hemelse lichaam zo overkleed te worden, dat het leven zonder stervenspijn zelf de verheerlijking voltooie. Er ligt daarin een aanduiding dat dit de oorspronkelijke bestemming van de mensen was: het aardse lichaam, dat Adam ontvangen had (1 Kor. 15: 17), moest onder de tucht en heerschappij van de geest gaandeweg van de geest geheel doordrongen en verheerlijkt worden zonder gewelddadige vernieling van het lichaam door de dood.

Wel weten wij als Christenen, dat sterven ons gewin en scheiden van dit jammerdal ons beter is, dan lang leven, want wij komen thuis bij Christus, ons waarachtig leven (Fil. 1: 21 en 23). Toch hebben wij met recht een heilige tegenzin tegen de dood, die een sterfelijk lichaam voor een poos aan de gemeenschap met het leven ontrukt. Wij mogen in de geest zuchten onder de last van de harde, voor de jongste dag onopgeloste tegenspraak, dat wij nooit zullen sterven, als wij in het geloof aan Jezus Christus leven (Joh. 11: 26) en toch dagelijks sterven (1 Kor. 31), ja eindelijk in het graf worden geborgen. Ons innigst verlangen gaat daarnaar uit, dat het sterfelijke door het leven wordt verslonden. Evenals de groene takken en bladeren, als het lente wordt, de bomen overkleden en hun stijf, treurig winterkleed in een fris vrolijk lentekleed veranderen, zo zouden wij wensen dat het leven, dat van de hemel komt, onze Heere Jezus Christus (Kol. 3: 4), het sterfelijke overwinnende mocht aangrijpen en het zonder verwoesting tot onsterfelijkheid verheffen!

Die ons nu tot ditzelfde, dat toch eens het sterfelijke in ons verslonden wordt door het leven (al moet het ook eerst op de weg van verbreking van onze tegenwoordige tabernakel en de oprichting van een nieuwe in de opstanding (Hoofdstuk 4: 14) tot stand komen), bereid heeft, is God, a) die ons ook het onderpand van de Geest, de Geest als onderpand voor onze latere verheerlijking gegeven heeft (Hoofdstuk 1: 22. Efeze 1: 14).

Rom. 8: 16. Efeze. 4: 30.

Omdat onze ziel volgens haar geestelijk wezen haar deel reeds heeft en door het geloof met Christus reeds in het nieuwe, eeuwige hemelse leven is en niet kan sterven en begraven worden, hebben wij niets anders meer te verwachten dan dat deze arme hut en de oude pels

ook nieuw zal worden en niet meer zal kunnen vergaan, omdat het beste stuk boven is en ons niet achter zich kan laten. En zo Hij, die heet resurrexit (Hij is opgestaan), weg is uit het graf en de dood, moet hij, die zegt credo (ik geloof) en Hem aanhangt, Hem ook achterna; want Hij is ons daarin voorgegaan, opdat wij zouden navolgen en reeds heeft Hij dat begonnen, dat wij door woord en sacrament dagelijks in Hem opstaan.

God heeft in onze uit- en inwendige weg naweeën van onze treurige val en voorgevoelens van de heerlijkheid in elkaar gevlochten.

Wij hebben dan, ten gevolge van hetgeen God volgens vs. 5 aan ons heeft gedaan en voortdurend aan ons doet, omdat Hij ons het zekere uitzicht op een heerlijke toekomst geeft, altijd goede moed, ook bij alle zuchten en bezwaard zijn, dat wij ondervinden (vs. 4). En wij weten, als wij niet mogen verkrijgen waarnaar wij zozeer verlangen, namelijk de overkleding, dat wij, inwonend in het lichaam, in deze onze tegenwoordige verblijfplaats, uitwonen van de Heere, wel een tijdlang in de vreemde zijn (Ruth 1: 1. Jes. 23: 7), maar hieraan zal een einde komen.

Altijd goede moed! Ja, dat is de hartetaal van de oprechte Christen, door God zelf in Zijn hart gelegd, toen Hij dat hart, van de pijn van het leven doorboord en de ijdelheden van het leven moe, toen Hij dat hart treurend over de zonde en gebroken door schaamte en berouw, vertroostte met het Evangelie van het kruis. Toen dat hart God de Zoon leerde kennen als ook zijn volkomen Zaligmaker en door Deze vrijmoedigheid ontving om tot de Vader te gaan, toen de Heilige Geest in dat hart sprak: "Geliefde, nu bent u een kind van God. " Toen dat hart leerde voelen in de eenvoud van het geloof: "Als God voor mij is, wie zal tegen mij zijn?
Altijd goede moed! zegt Paulus; want de Heere heeft hem goede moed gegeven op de weg naar Damascus en te Damascus. En men hoeft er juist geen man als Paulus voor te zijn en een bekeringsweg als de zijne gehad te hebben. Een ieder, die in de Heere Jezus Christus het enig vertrouwen van zijn ziel stelt, mag het met hem zeggen. Vruchtbaar voor het leven kan niet zijn de stemming van de lichtzinnigheid, tenzij een rijkelijk voortbrengen van doornen en distels vruchtbaarheid heten mocht! Bij zo’n stemming hebben de bewegingen van de zonden vrij spel, om voor de dood vruchten te dragen. Vruchtbaar voor het leven is niet de toestand van valse gerustheid, die door ijdele gronden geschraagd wordt. Vruchtbaar voor het leven is niet het gemoedelijk ongeloof, dat nooit goede moed heeft, ofschoon zij, die het koesteren, in gedurige aanraking zijn met hem, die daar zegt: "heb goede moed. " Vruchtbaar voor het leven is alleen dat eenvoudig geloof, waardoor men zijn volkomen vertrouwen stelt op Christus, overtuigd dat men met Hem niet kan verloren gaan, dat Hij voleindigen zal wat Hij begonnen heeft, dat Hij bij elke verzoeking ook de uitkomst geven zal en dat niets de ziel zal kunnen scheiden van haar Zaligmaker, tenzij dan ongelovigheid. Dat helder geloof, waardoor de Christen is als een boom geplant aan waterbeken, die zijn wortels breed uitbreidt, door wiens takken een frisse zuivere lucht waait, die zijn vrucht geeft op zijn tijd en welks blad niet afvalt; dat verzekerd geloof, waardoor hij, wetend in wie hij gelooft en dat die waarachtig is, zijn pand bij Hem weggelegd, te bewaren tot diens eer, uitroept: Wij hebben altijd goede moed. Een zekere helderheid van geest is er nodig tot het welgelukken van elke onderneming, tot het welslagen van iedere taak. Uw kinderen zullen niet veel leren op de school, als zij verdrietig zijn daar te zitten, als zij bevreesd zijn voor de onderwijzer. Zie hoe weinig uw arbeid vordert, hoe gebrekkig uw werk uit uw handen komt, hoe blij u bent als u maar gedaan heeft of u verpozen kunt, als uw geest neerslachtig is. Een goed veldheer weet dat hij de soldaat vrolijk moet houden om zijn marsen te volbrengen en de veldslag te winnen. Er is geen school, waar meer geleerd moet worden dan op de school van Christus. Er is geen moeilijker taak, dan waartoe de discipel van de Heere geroepen is: heiligmaking. Er is geen

vermoeiender mars dan die de Christen te volbrengen heeft: naar de eeuwigheid. Er zijn geen bozer vijanden, dan die door het geloof moeten worden overwonnen: de duivel, de wereld en de zonde van ons hart! Dat geschiedt niet met hangend hoofd en zuchtend gemoed. Dat geschiedt niet waar men niet anders kent dan treuren over de zonde en wensen "dat men toch eenmaal tot het geloof mocht komen. " Dat heeft geen plaats, waar men de genade van de Heere en de gaven door de genade twijfelend aanstaart, maar zich niet tot kracht en blijdschap worden laat wat tot kracht en blijdschap gegeven is. Daarin komt een droevige stilstand, zo vaak men verflauwt en bezwijkt in zijn ziel. Dat kan slechts geschieden waar men "opschortende de lendenen van het verstand en nuchter zijnde, volkomen op de genade hoopt, die daar wordt toegebracht in de openbaring van Jezus Christus. " Dat kan slechts geschieden, als men "zijn vrijmoedigheid niet wegwerpt, die een grote vergelding van het loon heeft; " als men met het oog op Christus, in wie men, ofschoon Hem niet ziende, zich verheugt, van ganser harte uitroept: wij hebben altijd goeden moed. En daar zal het geschieden! Daar zal een toenemen zijn in kennis en heiligmaking; daar zal men in de strijd gehard worden en zege op zege behalen. De blijmoedige Christen is het leerzame kind, de werkzame man, de strijdbare held, de gekroonde overwinnaar! Tot hem dat woord van de Heilige Geest: Jongeling, u bent sterk en het woord van God blijft in u en u heeft de boze overwonnen! Tot hem dat woord van God: "De Heer is met u, u strijdbare held! Ga heen in uw kracht. " Daarom is het zoveel waard, niet slechts het geloof maar een eenvoudig zichzelf welbewust, wel verzekerd geloof te hebben; niet slechts enig, maar een helder inzicht in de weg van de zaligheid; niet slechts een Christen, maar een vrolijk Christen te wezen; dat wil zeggen: niet slechts een Christen zoals sommige Christenen van ons zouden willen maken, maar zoals Christus ons maakt, als Hij tot ons zegt: "Zoon, wees welgemoed, uw geloof heeft u behouden! "

a) Want wij wandelen toch hier door geloof en niet door aanschouwen. Dit is een bewijs, dat wij nog verre zijn van Hem, Wie wij toebehoren, omdat wij Hem anders reeds nu zouden zien zoals Hij is (1 Joh. 3: 2).

1 Kor. 13: 12. 2 Kor. 3: 18.

Maar wij hebben goede moed, in zoverre met het een bewustzijn ook dat andere is verbonden, dat de weg opkort en wij de Heere steeds nader komen en wij hebben, als wij het verlangen om overkleed te worden (vs. 2 en 4) op de achtergrond plaatsen, meer behagen om uit het lichaam uit te wonen, door de dood deze tabernakel van het lichaam uit te trekken en bij de Heere in te wonen (Fil. 1: 23).

Het verlangen om overkleed te worden was verbonden met een afkeer van de dood. Had de apostel daarvan te voren gesproken, nu wordt het bij hem tot een verlangen naar het vaderland, dat zelfs de afkeer van de dood overwint.

Ons thuis zijn in het lichaam is een in de vreemde zijn ten opzichte van de Heere. Dit openbaart zich daarin, dat wij hier in geloof wandelen en niet in aanschouwen. In het geloven is nu zeker ook een gemeenschap met de Heere, maar een nog verborgene, omdat die niet onmiddellijk wordt gezien en zijn hemelse heerlijkheid nog voor ons verborgen is. Pas aan de andere kant van hun tegenwoordig bestaan, kan Hij Zich aan de Zijnen in Zijn heerlijkheid openbaren en dan wordt het verlangen naar dit zien tot een verlangen, om uit de tegenwoordige toestand of uit de vreemde naar het vaderland te komen. Zo verandert de wens, in vs. 4 uitgesproken, die in zich bevat liever in het lichaam te blijven tot de wederkomst van Christus, tengevolge van de overweging, dat het inwonen in het lichaam een

uitwonen van de Heere is, in het blij verlangen om liever uit het lichaam uit te gaan, dus te sterven en bij de Heere thuis te zijn.

De voorstelling van het wonen in het lichaam als een verblijf in de vreemde karakteriseert dat wel aan de ene kant als een scheiding van de Heere, maar ook aan de andere kant, omdat het slechts een rustplaats is en elke reis haar einde en haar doel heeft, als een steeds naderkomen tot Hem, van wie wij nog gescheiden zijn.

De Heilige Schrift spreekt niet veel van de toestand van hen, die in de Heere ontslapen zijn vóór hun opwekking; wat wij hier lezen is echter genoeg om het afscheid gemakkelijk te maken; want hoewel de apostel zijn belijdenis, dat hij niet graag ontkleed wil worden, niet herroept, zegt hij toch vrijuit, dat hij begeerte had om de tabernakel van de vreemdelingschap te verlaten en de toestand, waarin hij na het scheiden uit dit leven vertrouwt te zullen ingaan, is voor hem een thuis zijn bij de Heere.

De zielen van de zaligen waren hier reeds wat hun inwendig persoonlijk leven aangaat in de Heere. Maar nu, uit het lichaam van de zonde en de dood uitgetrokken, zijn zij thuis bij Hem. Zij Zijn naakt (ontkleed vs. 4), want zij hebben het sterfelijk lichaam uitgetrokken en hebben het nog niet verheerlijkt weer ontvangen. Intussen zijn zij ook niet naakt, want omdat zij Christus hier beneden hebben aangedaan (vs 3) en met Zijn vlees en bloed zich hebben gevoed, komt hun waar aanzijn, nu van het lichaam van de zonde en van de dood ontdaan, tot te duidelijker en heerlijker openbaring en reeds deze openbaring is een kleed van hun naaktheid. Niet alleen dit; de genade van God in Christus, die hun reeds hier beneden kleren van het heil heeft aangedaan, tooit hen ook aan gindse kant met kleren van de heerlijkheid. De witte klederen, door Christus de overwinnaars beloofd (Openbaring 3: 4 v.), vergoeden hun de latere verheerlijking van hun lichamen en dat zij die kunnen wachten en wat zij aan deze zullen hebben, dat zegt hun en waarborgt hun het aanschouwen van hun Heiland, de Opgestane en verheerlijkte en het ongehinderde nauwe verkeer met Hem, die Magdalena afweerde, als Hij haar het woord in Joh. 20: 17 toeriep. Nu is Hij opgevaren en niets scheidt Hem voortaan meer van de liefhebbende zielen, Hem nagevaren, die Hij reeds hier beneden met Zijn lichaam gevoed en met Zijn bloed gedrenkt heeft.

Komt, laat ons voortgaan, kind’ren! Want de avond is nabij; Het stilstaan kon licht hind’ren In deze woestenij! Komt, sterkt op nieuw de moed! de wandelstaf geheven Om hemelwaarts te streven, Zó wordt het einde goed

Het zal ons niet berouwen De keus van het smalle pad; Wij kennen de Getrouwe, Die ons heeft liefgehad. Vest al uw hope op Hem! Dat ieder het aangezicht Ginds naar de Godsstad richte: Daar ligt Jeruzalem.

Moge ons de weg vermoeien; Oneffen zij de baan, Waar scherpe distels groeien en telkens kruisen staan. Daar is geen andere weg, Wij volgen, altijd verder, Als schapen onzen Herder, Door struiken heen en heg.

Komt kind’ren, voortgetreden! Een gids gaat aan uw zij, Die - wank’ten soms uw schreden - Staat met zijn hulp nabij. Zie! het zonlicht schenkt ons moed, Alsof de zoete blikken Eens Vaders ons verkwikken, Och ja, wij hebben het goed!

Wij reizen met elkaar; Wij wand'ten hand aan hand; De een zij tot troost voor d' ander. In dit ongastvrij land. Zijn wij als broed'ren een! Geen strijd om beuzelingen! Daar Eng'ten ons omringen En zweven voor ons heen!

Ziet de een' uit zwakheid vallen, Reikt hem de broederhand! Men helpe en schraag' steeds allen! Men snoer' de liefdeband! Komt, sluit u vaster aan! In eigen oog de kleinste, Worde elk ook graag de reinste, Op onze pelgrimsbaan!

Treedt moedig voorwaarts, kind'ren! De reis kort op naar het graf; Wij zien haar daag'lijks mind'ren; Ras valt ons het reiskleed af. Nog slechts wat meerder moed! Wat losser nog van de aarde en wat de ziel bezwaarde, Gestreefd naar het eeuwig goed!

Het zal niet lang meer duren; Draagt nog een poos uw kruis! Wellicht slechts weinige uren, Dan zijn wij eeuwig thuis! Verlost van zonde en pijn, Als wij met alle vromen In het huis van de Vaders komen, Wat zal dat zalig zijn!

Daarom, omdat het tweede geval, in vs. 6-8 genoemd, evengoed als dat, waarvan in vs. 1-5 sprake was, ons deel kan worden, bereiden wij ons voor het een zowel als voor het andere voor en zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonend, hetzij uitwonend, om Hem welbehaaglijk te zijn. Hetzij dat wij, als Christus tot voltooiing van Zijn rijk van de hemel neerdaalt, met Hem zijn, of dat wij nog van Hem een geruime tijd zijn gescheiden, hoe de Heere het ook maakt, wij willen waken, dat wij bij Zijn openbaring getrouw bevonden worden.

Hiernaar moeten wij voor beide gevallen streven: a) Want wij moeten allen, hetzij wij dan nog op aarde zijn, of reeds vroeger zijn gestorven, geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus (Rom. 14: 10. Hand. 17: 31). Zijn wij te voren gestorven, zo zal ons lichaam uit het graf worden opgeroepen en zo wij leven zullen wij worden opgenomen in de wolken, de Heere tegemoet in de lucht (Joh. 5: 25 vv. 1 Thessalonicenzen. 4: 16 v. 5. 25 1Th). Dit zal geschieden, a) opdat een ieder, of hij onmiddellijk uit dit leven voor de rechterstoel wordt geplaatst, of uit het graf wordt opgeroepen, wegdraagt naar hetgeen door het lichaam in dit leven geschiedt, zodat hij een vergelding ontvangt naardat hij gedaan heeft gedurende zijn leven op aarde, hetzij goed, hetzij kwaad (Rom. 2: 6).

MATTHEUS. 25: 32. b) Ps. 62: 13. Jer. 17: 10; 32: 19. Gal. 6: 5. Openbaring 2: 23; 22: 12.

Heeft de apostel een gemengde Christenheid op het oog, dan kan het: "opdat een ieder wegdraagt, hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft hetzij goed hetzij kwaad", ook de uitsluiting uit het rijk van God in zich bevatten. Spreekt hij echter van gelovigen in enge zin, dan moet men denken aan verschillende gaven van de toegezegde beloning; elk naar de mate van zijn trouw. Zo'n onderscheid wordt niet uitgesloten door de idee van rechtvaardig en zalig worden uit genade, want binnen de bedeling van de genade heerst de wet van de gerechtigheid. Strekt zich de verzoening door Christus in het gehele leven van de gelovigen uit, zo staat toch haar werking in verband met de voortgaande bekering en bewaart zij ook voor de verdoemenis en geeft zij het deelgenootschap aan de zaligheid, zo neemt dit niet weg, dat veel bijzonder loon kan worden verbeuzeld.

Wij zijn voor de Heere altijd openbaar; wij moeten echter zo openbaar worden, dat de gehele wereld aan ons ziet, wat wij zijn gewenst: godzaligen of goddelozen. Menigeen kan zijn boosheid verbergen; maar te zijner tijd zal alles openbaar worden voor alle engelen en voor de ogen van de gehele wereld.

Vs. 11-21. Na het tussenstuk, dat wij in Hoofdstuk 4: 7-5: 10 vonden, keert de apostel terug tot het hoofddeel in Hoofdstuk 3: 1-4: 6 Hij gaat voort om zijn ambtsbediening in het ware licht te stellen en te rechtvaardigen tegenover kwaadwillige verdachtmaking. Met het oog op de Heere en het oordeel, dat van Hem te vrezen is, waarvan hij vooraf heeft gesproken, vervult hij zijn ambt op een manier, die hem wel door zijn tegenstanders ten kwade wordt geduid, maar waarmee hij evenwel voor God en voor het geweten van de gemeente te voorschijn mag treden; want zoals Hij, wat de ene kant van zijn handelen aangaat, datgene wat hij doet in de dienst van de Heere verricht, zo doet hij het naar de andere kant tot welzijn van de gemeente. De liefde Christi bezielt hem overal; hij weet, dat ten gevolge van de dood, die de Heere voor allen geleden heeft, ieder zich moet beschouwen als in Hem en met Hem gestorven en niet meer voor zichzelf mag leven, maar voor Hem, die ook voor hem gestorven is en opgestaan (vs. 11-15). Sinds hij dit weet, is niemand hem meer naar het vlees bekend, hetgeen zich zelfs tot Christus uittrekt. Hij is sinds hij in Christus is, een nieuw schepsel, zijn gehele persoonlijke levenstoestand is een andere geworden. Dit is teweeggebracht door Gods genade in Christus Jezus, de Verzoener van de wereld. Deze genade heeft dan ook hem en zijn medearbeiders tot boodschappers gesteld van de teweeggebrachte verzoening, tot predikers, die voor Christus en voor hun geloof in het gebed werven (vs. 17-21).

Wij dan, volgens het gezegde in vs. 10 wetend de schrik van de Heere, als die eens onze Rechter zal zijn en terwijl de heilige vrees voor Hem ons in de manier van onze bediening van het Evangelie leidt, bewegen de mensen tot het geloof en zijn voor God openbaar geworden. Hem is het bekend uit welk beginsel en met welke bedoeling wij dat doen; onze tegenstanders leggen het echter ten kwade uit, maar ik hoop ook in uw geweten geopenbaard te zijn.

Paulus wist, dat hij de Heere rekenschap zou hebben te doen van de manier, waarop hij zijn ambt had bediend en omdat hij wist, dat de Heere te vrezen is, wendde hij alle vlijt aan, om voor de ontzaggelijke rechterstoel te verschijnen als een trouw dienstknecht en huisbezorger (1 Kor. 4: 2). Zijn tegenstanders te Corinthiërs, die door stoutheid en driestheid probeerden indruk te maken (Hoofdstuk 11: 20), wilden hem zijn invloed ontnemen en stelden voor, dat zijn vriendelijk omgaan met de mensen, de harten winnende vriendelijkheid, niets anders was dan list en berekening (Hoofdstuk 12: 16). Zo handelde geen waar apostel, die van zijn roeping zeker was. Paulus verklaart daar tegenover, dat hij uit vrees voor God zo met de mensen omging. Door heersen en voorname hardheid aan een ziel schade te veroorzaken, daarvoor vreesde hij met oprechte ernst. Hij ontzag geen moeite van toespreken en verantwoorden, om ieder te overtuigen, dat zijn Evangelie het ware, enige Evangelie was en hij, Paulus, een waar apostel van Jezus. Deze tweede brief aan de Corinthiërs wijst ten duidelijkste aan wat het betekent: "wij bewegen de mensen tot het geloof. " "Wij zijn voor God openbaar geworden", zegt hij verder. Hem, de kennen van de harten is het bekend, waarom wij in vriendelijkheid met de mensen omgaan, namelijk niet uit zelfzucht, maar uit liefde tot de zielen. Deze liefde is iets zo duidelijks en treffends, dat Paulus zich tegen alle verdenkingen van zijn oprechtheid op iets in het hart van de Corinthiërs kan beroepen, dat hem zal vrijspreken, namelijk op hun eigen geweten. Met reden mocht hij hopen in henzelf nauwgezette verdedigers te vinden van zijn apostolische prediking en zij moesten zich schamen, dat onder hen het woord was uitgesproken, dat Paulus een zeer geprezen man was, maar het meest geprezen door zichzelf.

Het geweten is het natuurlijk bewustzijn in het hart van de mensen van de wet. Dat geweten woont in de menselijke geest en openbaart zich zelfs tegen zijn wil in alle omstandigheden van het leven. Het is de ethische kant van het algemeen waarheidsgevoel, dat in de mens is,

het weten van hetgeen God wil en niet wil, dat zich steeds uitspreekt in de vorm van oordeel en of gevoelen.

a) Want wij prijzen onszelf u niet weer aan; wat wij zo-even zeiden over ons hart bij de bediening van ons geestelijk ambt, schreven wij niet zoekend naar roem, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, terwijl u zich tot hiertoe slechts tegen ons heeft laten innemen. Wij doen dit, opdat u stof zou hebben tegen degenen, die in het aangezicht roemen en niet in het hart en u op grond van hetgeen uw eigen geweten getuigt zou kunnen bevestigen, hoe wij door ons gehele zijn en handelen niet voor onszelf proberen te leven, maar voor de Heere en Zijn gemeente.

2 Kor. 3: 1; 10: 8.

Paulus liet op zijn getuigenis over zichzelf in Hoofdstuk 2: 17 "als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid van God, spreken wij het in Christus" in Hoofdstuk 3: 1 de vraag volgen: "beginnen wij onszelf weer aan te prijzen? " Heeft hij zich nu hier in vs. 11 weer blootgesteld aan een getuigenis van zedelijke onreinheid, dan had hij daarin de aanleiding, om opnieuw te letten op het hem gedane verwijt van eigen. Nu ontkent hij dat zijn getuigenis over zichzelf zou moeten worden opgevat als een aanbeveling van zichzelf, om dan te zeggen, hoe het in werkelijkheid bedoeld was. Het is namelijk zo bedoeld, dat hij de lezers aan de hand wil geven wat zij van hem moeten zeggen, om zich op de juiste manier te beroemen. Hij behoeft niet in bijzonderheden uiteen te zetten, wat zij moeten zeggen tot hen, tegenover wie zij in het geval zijn, dat zij zich op stem moeten beroemen, maar het is genoeg dat hij ze opmerkzaam maakt op hetgeen de grond en kern van hun roemen moet uitmaken. Dit is niets anders, dan dat al zijn handelen door de vrees van de Heere bestuurd is, zoals hij niet alleen van zichzelf kan betuigen, maar waarvoor hij zich ook op hun geweten kan beroepen. Als dit het is, dat zij van hem zeggen, dan zullen zij, tegen wie zij nodig hadden, hem te roemen, geslagen zijn.

In het gebrek aan de juiste verhouding tot de Heere Jezus Christus lag het onderscheid tussen Paulus en diens tegenstanders. Deze Judaïstische Christenen verdeelden hun harten tussen Christus en hun volkstrots en waar door de verkondiging van het Evangelie niet die laatste gediend werd, ergerden zij zich aan de eersten. Voor een wettisch Christendom ontbrak in de gemeente te Corinthiërs alle grond; wij zien daarom ook niet, dat er een poging zou zijn gedaan, om het ingang te doen verschaffen, terwijl dit in de gemeenten van Galatië met al te veel gevolg plaats had. Wel wilden de Joods-Christelijke tegenstanders van de apostel te Corinthiërs geen Christendom erkennen, dat, onafhankelijk van de eerste apostelen, alleen berustte op de prediking van Paulus en als een Christendom van de voorhuid zonder beheersende invloed van de gemeente te Jeruzalem zich ontwikkelde. Zij beproefden niet de Joodse wet aan de Christenen uit de heidenen op te dringen, maar zij meenden een recht als eerste gemeente tot heerschappij over de Christenen uit de heidenen uit te mogen oefenen en enigermate daar de twaalf te moeten vertegenwoordigen. Als mensen, die voor de wet ijverden en wat het uitwendige aangaat, evenzeer voor de zaak van Christus brandend waren, hadden zij aanbevelingsbrieven van aanzienlijke mannen van de gemeente te Jeruzalem weten te verkrijgen om in de heidenwereld voor Christus te werken. Maar in plaats van Christus aan de heidenen te prediken, vonden zij het beter en van meer gewicht om bestaande Christelijke gemeenten aan de autoriteit van de eerste gemeente en aan hun apostolaat te onderwerpen. Dit is een streven, eigen aan alle sekte makende richtingen. Ook Baptisten en Irvingianen zoeken nog heden liever levende Christenen op dan de ongelovigen. Maar evenals deze Judaïsten in de verheerlijking van het Jodendom en het Joods-Christelijk apostolaat alleen eigen eer op het

oog hadden, zo kon het niet missen, of zij verhieven juist dit verwijt tegen de apostelen uit de heidenen. Zij bedekten hun eigen volkstrots met hun onderdanigheid aan de twaalf en aan Petrus; bij Paulus legden zij daarentegen zijn zelfstandigheid uit als eigenbaat. Daarom, zo beweerden zij, predikte deze niet het ware en echte Christendom, maar integendeel zichzelf en wat hij voordroeg, was niet het algemene, objectieve Christendom van Jeruzalem, maar een, dat geheel subjectief en verborgen, dus apocrief was. Wat kon nu de Corinthiërs gezind maken aan dergelijke beschuldigingen enig gehoor te geven? Het was de gelijkvormigheid in de verhouding van hun harten tot Christus; evenals die Judaïsten Christus en tegelijk de vleselijke gezindheid van hun eigen ik probeerden te dienen, zo hadden ook de Corinthiërs zich nog niet om Christus' wil kunnen verloochenen. Dat toch was de laatste wortel van al die zaken, die in de eerste brief door de apostel zo ernstig waren bestreden. In de tweede brief heeft hij tegen diezelfde vleselijke gezindheid te strijden, maar slechts in zoverre die de verhouding van de gemeente tot haar vader in Christus vergiftigde.

De anderen, zo kunnen de slotwoorden van het vers worden verklaard, droegen "hun roem op het gelaat, niet in het hart; " hun roem bestond voor de mensen, die het gelaat zien, niet voor God, die het hart aanziet. (V.).

Want hetzij dat wij uitzinnig zijn, zoals wij die beschuldiging moeten horen, omdat wij te veel arbeiden, wij zijn het voor God, in wiens dienst al ons zoeken en ijveren is; hetzij dat wij gematigd van zinnen zijn, zoals het ook bij onze ambtsbediening voorkomt, dat wij stil en met kalmte handelen, wij zijn het voor jullie, die het grote en sterke niet kunt verdragen.

Want de liefde van Christus (liever: "Christi", dat beide kan betekenen: "de liefde van Christus tot ons" en "onze liefde tot Christus dringt ons, zodat wij niet anders kunnen dan ons op de ene of andere manier (vs. 18) openbaren.

Wat door de onzen is vertaald: "Zijn wij uitzinnig", is in de Lutherse "doen wij teveel" (bij v. Palm "gaan wij ons te buiten. De Griekse uitdrukking geeft een toestand van geestelijke opgewektheid te kennen, die boven het gewone is en komt in Mark. 3: 21 voor in de betekenis: "hij is buiten zijn zinnen. " Ook hier is die vertaling de meest gepaste. Het buitengewone in het optreden van Paulus, het wegslepende vuur van zijn rede, de heilige ernst van zijn straffen (vgl. 1 Kor. 5), zijn onvermoeidheid, het gehele vergeten van zichzelf bij het uitoefenen van zijn beroep, zijn verheven zelfbewustzijn en de kracht, waarmee hij zijn apostolisch aanzien betuigde, dat alles kon door de tegenstanders worden misbruikt om het verwijt te uiten: "hij is buiten zijn zinnen" (Hand. 26: 24). De apostel neemt nu het woord over en zegt: het zij zo, zoals zij zeggen; maar als het zo is, zo verzekert hij tevens, dan zijn wij het in de dienst van God, dan dienen wij in die geestvervoering, die zij onzinnigheid noemen, Hem onze Heere. "Zijn wij gematigd van zinnen", zo gaat hij voort, d. i. handelen wij met nadenken, met verstand (Mark. 5: 15) en met ernstig nadenken, dan doen wij het jullie, dan is het de liefde en de begeerte om u tot nut te zijn, die ons tot zo'n nadenken en gematigd zijn beweegt. In beide invallen is ons gedrag gerechtvaardigd en een getuigenis van onze oprechtheid en liefde. Voor God kan men niet teveel doen. Ook het buitengewoonste en ongewoonste van de dienst is slechts een zwakke tol van de overgave en liefde, die wij aan Hem verschuldigd zijn; als u het dan waanzinnigheid noemt, dan is het toch zeker een heilige. En weer kunt u niet ontkennen, dat u mij ook als verstandig, nadenkend en helder heeft leren kennen; zo ziet u daar de betuiging van mijn liefde tot u, die mij beweegt, mij zo te gedragen, dat ik u nuttig kan zijn. De grond, waardoor zijn gehele gedrag wordt bepaald, noemt de apostel in de woorden: "de liefde Christi dringt ons", waardoor volgens het spraakgebruik van

Paulus (Rom. 5: 5, 8; 8: 35, 39) en volgens de samenhang met het volgende de liefde van Christus jegens ons bedoeld is.

Het dringen van de liefde van Christus is een samendringen en samenhouden van alle krachten van het lichaam en van de zielen in dat ene, dat Paulus in Gal. 2: 20 uitspreekt.

Hoeveel bent u mijn Heer schuldig? Heeft Hij ook iets voor u gedaan? Heeft Hij uw zonden vergeven? Heeft Hij u bekleed met de mantel der gerechtigheid? Heeft Hij uw voeten op de rotssteen gesteld? Heeft Hij uw gangen vastgemaakt? Heeft Hij de hemel voor u bereid? Heeft Hij uw naam in het boek des leven geschreven? Heeft Hij u talloze zegeningen geschonken? Heeft Hij een heerlijkheid voor u bereid, die het oog niet gezien, noch het oor geboord heeft? Doe dan ook iets voor Jezus, dat Zijn liefde waardig is. Geef aan een stervende Verlosser geen offer, dat alleen in woorden bestaat. Hoe zult u zich voelen, wanneer uw Meester komt en u zult moeten belijden, dat u uw liefde als een stilstaand water afgesloten heeft, dat noch voor Zijn werk, noch voor Zijn armen kon vloeien. Weg met zo’n liefde! Hoe beoordelen de mensen een liefde, die zich nooit in daden toont? Wel zeggen zij: "Openbare bestraffing is beter dan verborgen liefde. " Wie kan zich tevreden stellen met een liefde, die zo zwak is, dat zij u niet in staat stelt tot een enkele betoning van zelfverloochening, edelmoedigheid, heldhaftigheid, of ijver? Bedenk hoe Hij u lief gehad heeft en Zichzelf voor u gegeven heeft? Kent u de macht van deze liefde? Laat zij dan voor uw ziel zijn als een krachtig gedreven wind, die de wolken van uw wereldsgezindheid en de nevelen van uw zonde wegvaagt. "Om Christus wil", laat dit de goddelijke, hemelse kracht zijn, die u boven de aarde verheft, de heilige adem, die u moedig als leeuwen en vlug zoals de arenden in de dienst van de Heere maakt. De liefde geeft vleugels aan de dienende voeten en kracht aan de arbeidende armen. Laat ons tonen, dat de liefde van Christus ons dringt, door met onwankelbaar vertrouwen aan God vast te houden, door Hem te verheerlijken met een onbeweeglijke standvastigheid en een vurige, onvermoeide ijver. Moge de goddelijke magneet ons hemelwaarts trekken.

Dit is aldus geworden na onze bekering tot Hem (Hoofdstuk 4: 6), als die dit oordelen, dat als één voor (ten behoeve van, uper, niet anti = in de plaats van) allen gestorven is, zij dan allen met en in Hem, wat de werking en vrucht aangaat, gestorven zijn (Rom. 6: 1 vv. Gal. 2: Kol. 3: 3), omdat anders het "voor allen" de juiste bedoeling zou missen. En Hij is voor allen gestorven (1 Tim. 2: 6), a) opdat degenen, die leven, zij, die na hun sterven in geestelijke zin, toch altijd nog in lichamelijke zin in leven zijn, voortaan niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor die, die voor hen gestorven en opgewekt is (Gal. 2: 20).

Rom. 14: 7. 1 Thessalonicenzen. 5: 20. 1 Petrus 4: 2.

Sinds Paulus de verlossende liefde van Christus heeft leren kennen, is daaruit voor hem een nieuw principe van handelen en wandelen voortgekomen.

Zonder Christus’ dood zou niemand in staat zijn zichzelf te sterven; want dat is alleen mogelijk, door in het leven van Zijn liefde in te treden.

Het vijftiende vers begint volgens de grondtekst met de woorden: "nadat wij tot het oordeel zijn gekomen", d. i. het inzicht, de overtuiging hebben verkregen. De apostel spreekt door de verleden tijd van het woord uit, dat hij dit inzicht had verkregen op een bepaalde tijd, die nu reeds achter hem was gelegen. Sinds staat hij onder de bepalende invloed van die liefde. Als hij nu de inhoud van zijn oordeel zo bepaalt, dat "een voor allen is gestorven", dan betekent

voor hier evenmin als elders waar dat woord anti staat", in de plaats van", maar alleen "ter wille van allen", "ten behoeve van allen. " Evenwel blijft de gevolgtrekking "zo zijn zij allen gestorven; " want konden wij niet anders worden geholpen, dan dat een voor ons stierf, dan is gemeenzaam duidelijk, wat ons deel zou zijn geweest, als die een niet voor ons tussenbeide was getreden en wat die ene voor ons heeft gedaan, dat gaat ons allen aan ten gevolge van de gemeenschap, die door Zijn menswording en gelijkwording aan ons (Fil. 2: 7) ontstaan is.

Zijn sterven is alleen daarom ons ten zegen, omdat Hij in onze plaats als plaatsbekledend offer gestorven is en nu spreekt ook de apostel het plaats bekledende (?) van Zijn dood duidelijk uit, als hij uit de evangelische genadedaad, dat Eén voor allen gestorven is, besluit tot de evangelische zekerheid, dat zij allen gestorven zijn. Deze gevolgtrekking ware niet juist, als niet de dood, door allen verdiend, aan Eén was volvoerd, die in aller plaats trad. Zijn leven gevend tot verlossing voor velen.

Met dit "allen" bedeelt zeker Paulus niet voor ieder in het bijzonder; dit was zeker met zijn elders zo duidelijke mening in strijd. Wij hebben het hier in geen andere zin op te vatten dan voor het geheel van de mensheid, evenals het "alle mensen" in Rom. 5: 18 enz.

De liefde van Jezus, waarin Hij voor ons allen is gestorven, wil zo’n verandering in ons teweeg brengen, dat u door Zijn sterven bewogen en door Zijn opstanding opgewekt worden, om Hem in liefde eigen te zijn en te leven, Hem aan te hangen, Hem te eten en te drinken, in Hem te slapen en te waken, in en met Hem te wandelen en alles door Zijn liefde te heiligen en te verzoeten.

a) Zo dan, wij kennen van nu aan, sinds wij hebben erkend, dat ook wij in en met Hem zijn gestorven en nu begonnen zijn niet meer onszelf te leven, maar die, die voor ons is gestorven en opgestaan, niemand naar het vlees (Gal. 3: 28); en als wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, zoals dat werkelijk is, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees, maar in een ander opzicht, namelijk naar de Geest (Rom. 1: 4. Gal. 1: 16. 1 Petrus 3: 18

MATTHEUS. 12: 50. Joh. 15: 14. Gal. 5: 6; 6: 15.

Paulus maakt uit het zo-even gezegde een gevolgtrekking. Door het gestorven zijn van Christus is bij de gelovigen hun eigen bijzonder leven met zijn beperktheid enzovoorts opgeheven. Omdat Christus voor hen is gestorven en hun nieuw leven uitsluitend aan Christus en diens zaak gewijd moet zijn, vindt bij ons van nu aan geen kennen naar het vlees ten opzichte van iemand plaats. Het kennen is hier een zodanig, dat de beoordeling in zich sluit, het vlees is het, waarop het gestorven zijn in vs. 14 doelt. Men kan nu het "naar het vlees" of subjectief opvatten, als bepalende het kennen van de kant van het te kennen subject (volgens zuiver menselijke kennis, zonder verlichting van de Geest, of in een zondige natuurlijke manier van beschouwing), of objectief (vgl. Hoofdstuk 11: 18. Fil. 3: 4. Joh. 8: 15), zodat het object het regel aangevende voor het kennen is, hier dus: het zuiver menselijke, het natuurlijke in zijn bijzonderheid of beperktheid in hen, die gekend worden, dus alle natuurlijke, d. i. met het goddelijke leven van de Geest in Christus niet samenhangende eigenschappen, voorrechten, als Joodse afkomst, rijkdom, beschaving, uitwendige stand.

Met de uitdrukking "wij voor ons deel", zoals het naar de woordschikking in de grondtekst nauwkeuriger zou heten, stelt de apostel zich tegenover het vijandig oordeel van de tegenstanders (vgl. vs. 13). Deze oordelen over anderen naar het vlees, wij daarentegen kennen om de in vs. 14 v. genoemde reden van nu aan (Luk. 12: 52) niemand naar datgene,

wat hij naar het vlees is. Daarom eist de samenhang van de gedachten van vs. 16 met vs. 14 v. het "naar het vlees" niet als subjectieve norma van het kennen te nemen, maar als objectieve norma, zodat "kennen naar het vlees" zoveel is als iemand kennen naar het zuiver menselijke, hem zo kennen, dat men hem beoordeelt naar hetgeen hij is in zijn natuurlijk, stoffelijk bestaan. Die nu niemand op deze manier kent, die ziet bijvoorbeeld bij de Joden zijn Joodse afkomst, bij de rijken zijn rijkdom, bij de geleerden zijn geleerdheid, bij de slaaf zijn dienstbaarheid af; het "niet kennen" staat dus in de zin van gehele abstractie (vgl. 1 Kor. 2: 2): "wij weten van hem niets naar zo’n maatstaf. "

Om het zeer sterk te zeggen, dat hij niemand naar het vlees kent, draagt hij wat hij heeft gezegd op Christus over en past het op Hem toe. Christus naar het vlees gekend hebben, heet daarom hier, Hem alleen als aards, natuurlijk mens van aangezicht gekend hebben, zoals Hem de lieden van Nazareth (MATTHEUS. 13: 54 vv.) maar al te goed kenden, zoals Zijn vijanden en rechters Hem kenden. Deze kennis, die de apostel vroeger, waarschijnlijk te Jeruzalem ("Lu 14: 11 aan Christus had, schijnt hem van zo weinig betekenis, dat hij ze bij de kennis van de Verrezene bijna geheel heeft vergeten (Hand. 9: 3 v.). (V.).

Ziet men terug op het "in het aangezicht roemen" in vs. 12, dan kan het wel zijn, dat in de woorden een tegenstelling ligt tegenover hen, die op hun persoonlijke omgang met de Verlosser op aarde zich beroemden.

Of zij kenden aan hun betrekking tot de apostelen van de besnijdenis, als die persoonlijke omgang met Christus hadden gehad een bijzondere waarde toe tegenover de later geroepen Paulus.

En al deze dingen, deze toestanden waarbij het oude leven en de oude aard verdwenen is en alles nieuw is geworden, zijn uit God, a) die ons met Zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus en ons de bediening van de verzoening gegeven heeft. God heeft zodanige verandering tot stand gebracht, niet alleen doordat Hij de verzoening tot stand gebracht heeft, maar ook gezorgd heeft voor haar mededeling aan ons en ons in staat heeft gesteld die aan te nemen.

Kol. 1: 28. 1 Joh. 2: 2; 4: 10.

Paulus spreekt hier uit, dat het wonder van de nieuwe geboorte van de gelovigen een werk is van God krachtens het grote feit en het fundament van de zaligheid, de verzoening door Christus, die van Hem is uitgegaan. Hij doet dit met weer aanknoping aan vs. 14 Door dit aan God toe te schrijven als de hoofdoorzaak van de verzoening, is het raadsbesluit van Zijn liefde en de daarin vervatte toedeling bedoeld en dus is hij van de liefde van Christus in vs. 4 met harmonische aansluiting opgestegen tot de liefde van God.

God heeft door een tweevoudige daad de nieuwe schepping tot stand gebracht. Ten eerste heeft Hij ons met Zichzelf verzoend door Jezus Christus en ten tweede heeft Hij de bediening gegeven, die de verzoening predikt. De taal, waarin het Nieuwe Testament geschreven is, heeft voor verzoenen twee woorden. Het ene geeft (Hebr. 2: 17. 1 Joh. 2: 2; 4: 10; vgl. Luk. 13) de bedekking en uitdelging van de schuld te kennen, de goedmaking of verzoening, die door het geven van een door de goddelijke gerechtigheid geëist, of haar genoegdoend equivalent voor de bedreven schending wordt teweeg gebracht. Het andere (Rom. 5: 10. Efeze. 2: 16. Kol. 1: 20) duidt de wederherstelling aan van de gestoorde betrekking (vgl. 1 Kor. 7: 11), of de verplaatsing uit de toestand, waarin men onder Gods toorn ligt, in de staat

van de genade. Hier gebruikt de apostel dat woord, dat de verzoening te kennen geeft als wederbrenging uit de onzalige toestand van vijandschap tussen God en ons tot een zalige gemeenschap in vrede met God. Tevens wordt ook het middel van de schulddelging, waardoor God de verzoening heeft bereid, namelijk het zoenoffer van Christus, genoemd. Evenals nu in de zin: "God. die ons met Zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus" het "ons" alle Christenen, alle in Christus nieuw geborenen omvat, zo heeft het volgende "ons" in de zin "en ons de bediening van de verzoening gegeven heeft" dezelfde omvang. "Ons", aan de Christenen, heeft God de bediening van de verzoening gegeven. De kerk heeft de verzoening ontvangen en is geroepen tot de bediening van het ambt, dat de verzoening predikt. In vs. 20 neemt de apostel het ambt, dat aan de kerk in het algemeen is opgedragen aan, als inzonderheid aan hem en zijn medehelpers gegeven.

Want (om de beide geestelijke scheppingsdaden van God, waaraan wij zo-even dachten, nogmaals en meer bepaald op de voorgrond te plaatsen) God was in Christus (Kol. 1: 19) de wereld met zichzelf verzoenend door diens kruisdood (Rom. 3: 24 v.), de zonden van de mensen, die deze wereld uitmaakten, niet toerekenende, zoals Hij in Zijn gerechtigheid had moeten doen; en heeft nu, opdat deze bewerking van de zaligheid aan ieder bekend wordt en hen, die ze in geloof aannemen, ten zegen wordt, het woord van de verzoening in ons gelegd. Hij heeft het gelegd in het hart en op de lippen van hen, die de verzoening moeten prediken.

De zin, waarmee het vers begint: "God was in Christus" maakt door vooraanplaatsing van de immanentie van Christus in God de waarde en de kracht van de door Hem teweeggebrachte verzoening te treffender. Deze aanknoping aan de Godheid van Christus is hier geheel op haar plaats tegenover de geringe denkwijze over Hem, die de tegenstanders mocht aankleven.

Zie de Middelaar aan: niet God buiten de mensheid en niet de mens buiten de Godheid is Middelaar, maar tussen de Godheid en de mensheid is Middelaar de mensgodheid en de Godmensheid van Christus.

"God heeft ons met Zich verzoend" betekent niet: Hij heeft de vijandschap, die wij tegen Hem koesterden, uit het hart genomen. Hij heeft ons een zin geschonken, die Hem zoekt en liefheeft. De hele samenhang bewijst, dat hiervan in het geheel geen sprake is. Immers God heeft ons daardoor met Zich verzoend (vs. 19), dat Hij ons onze zonden niet toerekende, dat Hij (vs. 21) de straf van onze zonde op Christus legde. God heeft ons met Zich verzoend betekent dus: Hij heeft ons Zijn genade opnieuw verleend. Hij is tot ons in een andere verhouding getreden; Zijn toorn heeft zich in liefde gekeerd. En dit bewees Hij daardoor, dat Hij ons de zonde, waarom Hij op ons toornig was, niet toerekende en dat kon Hij, zonder dat Zijn heiligheid werd gekrenkt door het zoenoffer van Christus voor ons. (V.).

Het is het woord van de verzoening, dat onder de nieuwe bedeling door God zelf als de grote inhoud van hun prediking in de mond van Zijn gezanten gelegd is. Dit woord maakt de nieuwe bedeling. De apostolische bediening is de bediening van de verzoening. Die de verzoening niet belijdt, belijdt het Christendom niet. Die de verzoening niet gelooft, is geen Christen. Wij mogen er bijvoegen: die voor de wereld, die voor zichzelf de behoefte aan verzoening, aan verzoening met God niet erkent, kent de wereld, kent zichzelf niet, denkt niet na als een wijze, voelt niet als een mens. De verzoening met God is iets anders dan de verzoening van de zonde. Deze heeft Christus teweeg gebracht en is tot de verzoening met God het middel. De verzoening met God is een andere voorstelling dan de verzoening van God. Deze laatste uitdrukking wordt in de Heilige Schrift niet gevonden en niet dan oneigenlijk wordt zij gebruikt voor hetgeen er tussen de heilige God en een zondige wereld

tot van deze behoudenis door Jezus Christus heeft plaats gehad. De verzoening van God, de beledigde God te verzoenen, ziedaar wat de schuldige mens door allerlei middelen met vrees en hoop ten alle tijde vergeefs gezocht heeft en zal zoeken; de verzoening met God, ziedaar wat hij niet zoekt, maar vindt, als zijn ogen opengaan voor de genade van God in Christus, voor Gods grootst en liefderijkst werk door Hem. Een wereld, "die in het boze ligt", een zondig mens heeft, zonder het woord van de verzoening in de grond van het bedorven gemoed geen vrede met God. Hij moge er steeds in berusten en er zich vaak mee troosten, dat het God is, hij kan er zich geenszins in verblijden, dat Hij is, zoals hij is, zoals Hij Zich aan zijn geweten, zoals Hij Zich in Zijn Woord openbaart. De zondige mens heeft geen vrede met Gods eigenschappen. Zijn vlekkeloze heiligheid, Zijn alwetendheid, Zijn rechtvaardigheid verwekt zijn zondige natuur tot vrees. Hij heeft geen vrede met Zijn geboden. Zij zijn met al zijn vleselijke neigingen in strijd, zij tergen zijn begeerlijkheden, krenken zijn hoogmoed, bederven zijn genoegens; wrevelig, afkerig, vijandig staat zijn zondige natuur tegen hen over. Hij heeft geen vrede met Zijn wegen. Hij doorgrondt ze niet, dat vernedert hem; zij vallen hem moeilijk; dit verbittert hem; hij mort, hij klaagt, hij wantrouwt, hij twijfelt, hij beschuldigt, hij hoont en verzet. Hoe zou hij vrede hebben met God, omdat hij geen vrede hebben kan met zijn lot. Toch zou hij willen dat God vrede had met hem, toch heeft hij behoefte tegen hoop dit te hopen, blindelings het zich in te beelden. Toch zijn er ogenblikken, dat hij er alles voor zou over hebben om God te bevredigen. Maar welke werken, die woorden, welke tranen, die offers en welk boetgebaar kunnen de Allerhoogsten vrede doen hebben met gemoederen, die geen vrede hebben met Hem? Dit alles verandert, als het woord van de verzoening gehoord, als het woord van de verzoening verstaan, gelovig en dankbaar aangenomen is. De verzoening van de wereld met God. Het is de bevrediging met God, van de voor God gevreesde, van God afkerige, onder God lijdende mens. Het is de overwinning van die opstand en dat beklag, die krachtens zijn zondige natuur natuurlijk zijn aan zijn gemoed. Het is de opwekking van dat onbepaald vertrouwen, dat tot ware liefde, vrijwillige gehoorzaamheid en blijmoedige lijdzaamheid onontbeerlijk is en zonder hetwelk het onmogelijk is om God te behagen. God, de door Zijn schepsel zo zeer miskende God, God zelf is de bewerker van deze verzoening. Hij bewerkt ze door temidden van miskenning en wantrouwen, al de miskende en mistrouwde bewijzen van Zijn liefde te overtreffen door een liefdebewijs, dat, waar het gezien wordt, minder dan enig ander miskend of gewantrouwd worden kan. Hij heeft Zijn Zoon tot een verzoening voor de zonde van de gehele wereld gegeven. Hij kondigt vergeving, uitdelging, vergetelheid aller schulden af omwille van Zijn bloed. Hij wil en Hij weet het; dit zal de bevreesde een moed doen grijpen, de weerspannige vermurwen, de klager doen verstommen. dit een liefde opwekken, die de vrees buitensluit, de kracht van de zonden breekt en de wil van de beweldadigde met de wil van zijn weldoener verenigt. Maar opdat de enkele mens met God verzoend wordt, is het niet genoeg, dat God in Christus was de wereld met Zichzelf verzoenend en dat die mens dat weet. Het is nodig, dat dit weten ook zijn gehele wezen doordringt en zijn wettige invloed heeft beiden op zijn gevoel en zijn wil. En zijn zondig hart verleidt hem, dit geheel of gedeeltelijk, voor altijd of zolang mogelijk te verhinderen. De liefde van God dringt, maar dwingt hem niet. Dit zou evenzeer met haar heilige aard als met haar heilig oogmerk strijden. Kan ook een gedwongen verzoening een ware verzoening zijn? Om met God verzoend te wezen, moet de mens zich met God laten verzoenen. Dit is het, wat Gods liefde hem door haar gezanten laat bidden, maar zich vaak ziet weigeren. Hij weigert het, die geloof weigert aan het Evangelie van de genade, wiens hoogmoed zich ergert aan een onmisbare Christus en aan diens onvermijdelijk kruis; wiens zelfbedrog zich vleit, van God niets te vrees te hebben, of door eigen middelen Zijn toorn (als Hij toornen kan!) te kunnen ontwapenen, Hij weigert het die, ofschoon het woord van de verzoening niet bestrijdend, het nochtans geen ingang verleent in het heiligdom

van het hart, verontreinigd heiligdom (dit erkent hij), maar welks rust hij nog niet wil verstoord zien.

De dood van Jezus werkte als zoenoffer, tevens Gods heilige vijandschap en toorn te niet doende, zodat Hij de mensen de zonden niet toerekende en ze op die wijze door een gerechtelijke daad met Zich verzoende, waarbij alleen het geloof de subjectieve voorwaarde is van de toe-eigening van de kant van de mensen; de dankbaarheid, de nieuwe moed, het heilige leven enz. zijn eerst gevolgen van de verzoening, die in geloof is toegeëigend, maar geen deel daarvan.

De zin "hun zonden hen niet toerekend" behoort meer bij "de wereld met Zich verzoende", omdat de toerekening van de zonden wegvalt, waar God de wereld tot Zichzelf in een verhouding van vrede stelt, dan wel hij "en heeft dit woord van de verzoening in ons gelegd", omdat dit handelt over een middel van God, waardoor de wereld ondervindt, dat God haar in een betrekking van de vrede tot Hem wil plaatsen, in plaats van haar de zonden toe te rekenen.

De verzoening van de wereld heeft plaats gehad door de menswording van God, en door het volbrachte Godmenselijke werk van Christus en zij openbaart haar kracht een kracht van God, door de hele tijd van de wereld tot in de eeuwigheid (Hebr. 10: 14). Tevens heeft God er liefderijk voor gezorgd, dat Zijn in Christus volbrachte daad ter zaligheid voor de gehele wereld een zegen zou kunnen worden door de prediking van de genade (Hand. 13: 26) ; op de verlossing eenmaal geschied volgt de steeds voortgaande prediking (1 Tim. 2: 6). God heeft het woord van de verzoening, het dierbaar Evangelie opgericht, vast en duurzaam gemaakt, door het te leggen in de mond van een bediening van de verzoening en de prediking van de verzoening niet over te laten aan de vrije wil en de lust van alle gelovigen om Hem te belijden en het zendingswerk te verrichten.

De Evangeliebediening is de voortgaande prediking van de door God aangeboden verzoening, de bestendige proclamering in Zijn naam van het algemeen pardon, een middelaarsambt, dat het Middelaarswerk van Christus dient en zalige verstandhouding tussen God en de mens moet herstellen.

Zo zijn wij, die dit woord van de verzoening dienen, dan a) gezanten vanwege Christus, door wie de verzoening heeft plaats gehad en wiens zaak het aldus is, dat zij ook kracht en uitwerking verkrijgt. Hij zelf, die in Christus was, heeft ons tot Zijn boodschappers gemaakt, zodat het is alsof God door ons bad. Wij bidden vanwege Christus in Zijn naam en voor Zijn eer, opdat Hij niet tevergeefs heeft gearbeid: "laat u met God verzoenen; " grijp de hand van de verzoening, door God U aangeboden, met vreugde aan!

2 Kor. 3: 6.

De apostelen verrichtten bij hun bediening het werk van Christus; zij zijn niet werkzaam in hun eigen belang, maar wel in Zijn liefdewerk; deze gedachte staat in verband met vs. 11, in het bijzonder met de inhoud van vs. 14 De verwisseling van de namen: "zo zijn wij dan gezanten vanwege Christus, alsof God door ons bad; wij bidden u vanwege Christus" wordt door vs. 19 verklaard. In zoverre Christus de volvoerder is van het werk van de verzoening verrichten de verkondigers daarvan de zaak van Christus en werken zij in Christus dienst en belang. In zoverre God dat werk in Christus, in de persoon van de Middelaar heeft volbracht, is het Gods wil, die door de prediking wordt bekend gemaakt en tot de mensen die ze horen,

wordt gebracht (1 Kor. 4: 1). Door beide wordt er met nadruk op gewezen, welk gezag aan deze verkondiging toekomt en welke verantwoording de verachters daarvan op zich laden. De inhoud van de boodschap en bede geeft het slot met bijzonder weinige woorden: "laat u met God verzoenen! " De verwezenlijking van deze verzoening met God bij de mens in het bijzonder wordt dus niet aan menselijke werkzaamheden toegeschreven, maar zij worden opgeroepen, om aan zich te laten plaats hebben, wat God voor hen heeft bereid en hun aanbiedt, om de tegenstand op te geven, die hen uitsluit van Zijn zaligheid en om zich met vertrouwen aan Zijn genade oer te geven.

a) Want die, die geen zonde gekend heeft, voor wie tegenspraak tegen God, afwijking van diens heilige wil in zijn in- en uitwendig leven iets geheel vreemds was, iets dat geheel buiten zijn bewustzijn en zijn persoonlijke ervaring lag, die a) heeft Hij zonde voor ons gemaakt. Ten behoeve van ons, in ons belang heeft Hij Hem als tot de gepersonifieerde zonde gemaakt, tot de zonde, die al haar straf ontving (Gal. 3: 13), opdat wij zouden worden, bij de intrede in Zijn gemeenschap door het geloof (Rom. 3: 22. Fil. 3: 9), rechtvaardigheid van God en zo ook rechtvaardigen voor God in Hem (Rom. 1: 17. 1 Petrus 2: 22 vv.

Jes. 53: 9. 1 Joh. 3: 5. b) Jes. 53: 12 Rom. 8: 3.

Wat het geheim van de verzoening is, kan men volgens deze tekst met weinige woorden zeggen: het is een zalige ruil, waarbij Christus onze zonden op Zich neemt en ons daarentegen Zijn gerechtigheid schenkt. Het is een gericht, waarin God de zonde van de wereld aan Zijn Zoon oordeelt, om ons van de zonde los en rechtvaardig voor Hem te maken.

Het "die, die geen zonde gekend heeft" is de enige uitdrukkelijke getuigenis van Paulus over Christus’ zondeloosheid, die hij overigens steeds bij zijn beschouwing van die offerdood onderstelt. Deze getuigenis overtreft echter nu ook zo mogelijk alle andere in sterkte en het wordt nog versterkt, evenals het licht door de schaduw, waarop het valt, door het onmiddellijk daarop volgende "voor ons", doordat het bij de zondaars is geplaatst, want dit "ons" is weer algemeen, de gehele wereld (vs. 19) omvattend.

Die, die van geen zonde wist, geen zweem of schaduw van zonde in het hart droeg, die heeft God tot zonde gemaakt, dat is Hij legde de straf van de zonde op Hem; God behandelde Hem niet als een zondaar, als een zondig mens uit de zondige menigte, maar als de zonde, als een, die aan de plaats stond van geheel het zondig mensengeslacht die de straf van alle zonden droeg. (V.).

Evenals God de zonde behandelt, die Hij vervloekt, zo heeft Hij Die behandeld, die van geen zonde wist; Hij heeft Hem niet de misdadigers gerekend, onze zonde op Hem werpende door toerekening, zodat Hij de zonden van de wereld in Christus zag en Christus de zonden van de wereld in Zich voelde, terwijl Hij haar straf smaakte (Hebr. 2: 9). Evenals nu echter Christus voor ons tot zonde is gemaakt, even zo zijn wij in Hem tot gerechtigheid geworden. Die van geen zonde wist, is voor ons tot zonde gemaakt, omdat God Hem onze zonde toerekende; en wij, die in onszelf geen gerechtigheid hebben, die voor God geldt, zijn in Christus voor God gerechtigheid geworden, omdat God ons Christus gerechtigheid toerekende (Rom. 4: 6).

Door toerekening van Zijn gerechtigheid worden wij in Christus de gerechtigheid van God en verkrijgen in het gehele rijk van God zo’n rechtmatige, door geen tegenspraak te bestrijden toegang tot God en tot de erfenis van al het nieuwe, als de Zoon van God, die over alles als erfgenaam gesteld is, zelf het recht daarop heeft. Halleluja!

De grote grondslag, waarop alles rust, is het plaatsbekledend borglijden van de Heer. Dit geschiedde, opdat onze schuld op Hem geladen zijnde, ook Zijn gerechtigheid op onze rekening zou gesteld worden en wij dus in Hem rechtvaardig voor God zouden kunnen zijn. Daarin lag de grondslag, het doel en de strekking van de Evangelieprediking, waarin zij als met God en de Zaligmaker door de Heilige Geest werkzaam waren.

Treurende Christenen, waarom weent u? Treur u over uw eigen bederf? Ziet op uw volmaakte Heer en herinnert u, dat u volmaakt bent in Hem, u bent Gods oog, zo volmaakt als of u nooit had gezondigd, nee, meer dan dat: de Heere, onze gerechtigheid heeft u een goddelijk kleed omgedaan, zodat u meer bezit dan de gerechtigheid van de mensen, u bezit de gerechtigheid van God. O u, die treurt over uw inwonende zonden en verdorvenheid, weet, geen enkele van uw zonden kan u oordelen. U heeft geleerd de zonde te haten; maar u heeft ook leren zien dat de zonde niet meer uw eigendom is - zij werd gelegd op Christus hoofd. U staat niet in uzelf maar in Christus; uw aanneming heeft u niet in uzelf, maar in uw Heer; u bent heden evenzeer door God aangenomen, met al uw zondigheid als u het zult zijn, wanneer u staat voor Zijn troon, van alle verdorvenheid ontdaan. Ach ik bid u, houd die kostbare gedachte vast, volmaaktheid in Christus, want u bent "volmaakt in Hem. " Met het kleed van uw Zaligmaker bekleed, bent u even heilig als de Heilige zelf. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand van God is, die ook voor ons bidt. " Christen, dat uw hart zich verheugt, want u bent "begenadigd in de Geliefde. " Wat behoeft u te vrees? Laat op uw aangezicht steeds een glimlach te zien zijn, leef dicht bij uw Meester; woon in de woonsteden van de hemelse stad, want weldra, als uw tijd daar zal zijn, zult u opvaren, waar uw Jezus is en aan Zijn rechterhand heersen, zoals Hij overwonnen heeft en is gezeten aan Zijn Vaders rechterhand; en dit alles omdat onze goddelijke Heer, "die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons werd gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid van God in Hem. "

HOOFDSTUK 6

AANNEMING TOT WAARDIGE AANWENDING VAN DE GENADE VAN GOD

III. Vs. 1-Hoofdstuk 7: 1. Nog geheel vervuld van het heilig onderwerp, waarover hij in Hoofdstuk 3: 5 heeft gehandeld, bedient de apostel nu zijn evangelisch ambt aan de Corinthiërs. Nadat hij hen vroeger heeft vermaand met de bede: "laat u met God verzoenen! " zo komt hij nu tot hen met de ernstige drang om Gods genade, die onder hen werkzaam is, sinds zij zich hebben laten verzoenen, niet tevergeefs ontvangen te hebben.

Vs. 1-10. Paulus maakt zich gereed om de Corinthiërs te vermanen, de genade in de verzoening met God door Christus ontvangen, niet werkeloos te maken door een onchristelijke wandel. Hij stelt hen nu tot bekrachtiging van een dergelijke vermaning in levendige trekken het leven van ware Christenen voor ogen, zoals dat in de apostelen zich openbaart. Hij deelt nu mee, hoe deze tegenover de wereld strijden, lijden en overwinnen en hoe zij in gemeenschap met Christus de Sterkste tegenstand overwinnen en zo de genade van God voor hun deel verheerlijken.

EPISTEL OP DE EERSTE ZONDAG IN DE VASTEN: (INVOCAVIT)

De weken, die deze Zondag inleidt, waren voor de oude kerk een tijd van boete; zij wilde hierin niet het lijden van Christus zelf voor ogen stellen, maar de roepstem van Johannes de Doper: doe "boete" sterk op het hart drukken. Ons epistel nu vormt het begin; hij herinnert ons, dat nu voor ons een beslissend uur is gekomen, dat het nu de welaangename tijd, de dag van de zaligheid is en wij nu de genade van God niet tevergeefs moeten ontvangen, maar in alle verzoekingen en aanvechtingen getrouw moeten volharden en geduldig overwinnen. Tussen Evangelie en epistel kan zo een brug worden gelegd: Jezus wordt verzocht en Hij doorstaat de verzoeking (MATTHEUS. 4: 1 vv.); ook de discipel van de Heere is in deze tijd van genade niet vrij van verzoekingen, maar hij gaat uit die alle als overwinnaar, als hij slechts acht geeft op zichzelf en op de genade van God.

Het epistel schijnt in de eerste plaats gekozen te zijn met het oog op vs. 2, om de boet- en vastentijd voor Pasen, waarop het vasten in vs. 5 wijst, op gelijke wijze aan te kondigen, zoals de adventstijd als een tijd van zaligheid, maar tevens te herinneren aan de Christelijke plichten, van die volbrenging voorwaarde is tot het verkrijgen van de zaligheid.

De zegen van de heilige lijdenstijd: 1) hij leert ons leven hier op aarde in het juiste licht beschouwen; 2) hij maakt ons voorzichtig en nauwgezet in onze dagelijkse wandel; 3) hij geeft ons troost en kracht tot elk kruis, dat op ons wordt gelegd.

Nu is het de aangename tijd, nu is het de dag van de zaligheid; 1) laat ons bedenken, van welken tijd dit gezegd is; 2) waartoe dit ons nu moet opwekken.

Waarom mag de Christen de tijd van het lijden van Christus als een aangename tijd prijzen?
omdat hij ons de volle rijkdom van de heerlijke genade van God openbaart; 2) omdat hij ons tegen alle verzoeking met de juiste kracht, toerust; 3) omdat hij ons leert met Christus te lijden, maar ook met Hem al het lijden van de tegenwoordige tijd te overwinnen.

Hoe betoont de Christen zich als een waar dienaar van God? 1) als hij de genade van God in Christus gelovig aanneemt; 2) als hij in de kracht van Christus heilig leeft; 3) als hij om

Christus' wil geduldig lijdt. De Christen in de wereld als een dienaar van God; wij spreken over 1) de genade, die hij te grijpen, 2) het gevaar, dat hij te mijden, 3) het kruis, dat hij te dragen, 4) de strijd, die hij te voeren, 5) de rijkdom, die hij te waarderen heeft.

Wanneer is Christus voor u niet tevergeefs gestorven? als u 1) in de eerste plaats het "voor mij" echt aangrijpt en 2) vervolgens het "Mij na" getrouw opvolgt.

En wij, als a) medearbeidende met God, die u reeds door ons bij het brengen van onze boodschap vermaanden (Hoofdstuk 5: 20) bidden u ook, nadat wij ons ambt als boodschappers (Hoofdstuk 5: 20) reeds bij u hebben volbracht en nu de verzoening van de wereld ook uw deel is geworden (Rom. 11: 15), b) dat u de genade van God niet tevergeefs ontvangen mag hebben, die u in de verkregen staat van de genade is ten deel geworden. Laat haar verder bij u doorwerken, zoals ze werken wil.

1 Kor. 3: 9. b) Hebr. 12: 15.

"Wij bidden u", met deze woorden leidt de apostel de volgende vermaning in als een van grote betekenis; want men kan zich met God laten verzoenen en toch het juiste nut er niet van trekken tot heiligmaking van het leven.

Het "als mede-arbeiders" slaat terug op het "alsof God door ons bad" in het vorige hoofdstuk en zo verre daar van een bidden gesproken is, dat God door Zijn gezanten tot hen richt, die nog tegenover Hem staan, nu daarentegen een bidden, dat de apostel tot hen richt, in wie God Zijn genade laat werken, nadat zij met Hem verzoend zijn.

Met de arbeiders noemt Paulus zich en zijn ambtgenoten in dezelfde zin, waarin hij in 1 Kor. 9 schrijft: "wij zijn Gods mede-arbeiders, Gods akkerwerk, Gods gebouw bent u" d. i. wij prediken, arbeiden aan u met het woord door vermanen en bidden, maar God geeft hen zegen en de voorspoed, dat ons woord niet tevergeefs aan u geschiedt. Daarom is God inwendig de ware Meester, die het ene nodige doet en wij helpen en dienen Hem daarbij uitwendig door het werk van de prediking. Hij roemt echter zodanige mede-arbeiders, omdat zij het uitwendige woord niet moeten verachten, alsof zij dat niet nodig hadden, of als wisten zij het te goed. Al kon toch God alle dingen wel inwendig zonder het uitwendige woord volbrengen, alleen door Zijn Geest, toch wil Hij het niet doen, maar Hij wil de predikers ervan tot Zijn medearbeiders hebben en door hun woord werken waar en wanneer Hij wil. Omdat dan de predikers de bediening, de naam en de eer hebben, dat zij Gods medearbeiders zijn, moet niemand zo geleerd of zo heilig zijn, dat hij de allergeringste prediking zou verzuimen of verachten, omdat hij niet weet wanneer het ogenblik zal komen, waarin God Zijn werk door de prediker aan hem zal doen.

Zij laten de genade van God tevergeefs voor zich zijn, die de vergeving van de zonden zonder waar berouw als een door wegvoeren, die het geloof slechts in de mond hebben en zich slechts uitwendig aan het woord en het sacrament houden, maar zich in de grond van de zaak op eigen doen en verdiensten verlaten, de genade verwaarlozen, of niet ernstig de heiligmaking najagen, maar wel, nadat zij zich een tijdlang aan de leiding van de Heilige Geest overgaven, weer afvallen en erger worden dan tevoren.

Want Hij, de Heere, die eens door de profeten heeft gesproken, zegt in de profetie van Jesaja (49: 8): "In de aangename tijd heb Ik u verhoord en in de dag van de zaligheid heb Ik u geholpen. " Zie, zo voeg ik als medearbeider, die u vermaan, aan dit woord toe, het

toepassend op u, hoewel het eigenlijk een ander geldt; nu Christus is verschenen tot aan de dag dat Hij terugkomt ten gerichte, is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag van de zaligheid!

Op de plaats, waaraan Paulus hier denkt, spreekt God de knecht van de Heere aan en belooft Hij Hem verhoring en hulp. Deze aangesproken knecht van de Heere kent de apostel als in Christus Jezus verschenen. Christus nu is het hoofd van het ware volk van God. In de aangename tijd heeft God Zijn knecht verhoord en op de dag van de zaligheid, op het tijdpunt voor de toedeling van de zaligheid bepaald, heeft God Zijn knecht geholpen, namelijk daardoor, dat Hij het volk, dat in de ellende van de zonde, in de macht van dood en duivel zich bevond, liet redden en verlossen. Dit tijdstip van de verlossing, zo herinnert de apostel, is ook voor hen tegenwoordig, voor de Corinthiërs aanwezig. God wil de belofte, die Hij aan Zijn volk heeft gegeven ook aan hen vervullen, maar zij moeten zich niet stellen tegenover de vervulling van die goddelijke belofte, dat zij de genade zouden tegenstreven. Zie, zo roept Paulus "nu - in deze tijd, waarin u het Evangelie van Christus wordt gepredikt (- is het de welaangename tijd, nu is het de dag van de zaligheid, nu het uur van rekenschap nog niet is aangebroken, maar voor alle mensen de vrije toegang tot de zaligheid in Christus nog open staat. Daarin ligt dus de nadruk van de aanmaning, omdat hoon en straf voorbij is, genade en zaligheid aanwezig zijn en omdat deze tijd snel kan voorbijgaan, moeten de Christenen zich die ten nutte maken, moeten zij in de kracht van de verzoenende genade de oude aard van wereldse en vleselijke begeerten uittrekken en in nieuwigheid van de Geest wandelen.

De apostel beschrijft wat een rijkdom van zaligheid het is, wanneer het Evangelie wordt gehoord; het is genade en zaligheid; er is geen toorn noch straf. Het zijn onuitsprekelijke woorden, die hij hier neerschrijft: ten eerste dat het een aangename tijd is. Dat is op Hebreeuwse wijze gezegd en is zoveel als: het is een tijd van genade, waarin God Zijn toorn heeft afgeweerd en enkel liefde, lust en welbehagen heeft om ons goed te doen. Hier zijn alle zonden vergeten, zoveel de voorbijgegane als de nog overige; in het kort, het is een rijk van barmhartigheid, waarin enkel vergeving en verzoening is, de hemel staat nu open, het is het ware gouden jaar, waarin aan niemand iets wordt geweigerd. Daarom zegt hij: In de aangename tijd heb Ik u gehoord. d. i. Ik ben u genadig, wat u maar begeert en bidt, dat heeft u zeker; verzuim de tijd niet en bid zolang die duurt. Ten tweede, het is een dag van de zaligheid, een dag van de genade, van de hulp, waarop niet alleen wij aangenaam zijn en verzekerd, dat God ons gunstig en aangenaam is, maar ook, zoals wij er zeker van zijn, helpt Hij en betoont Hij met de daad, dat ons bidden wordt verhoord. Dat noemen wij een zalige dag, een gelukkige dag, een rijke dag; want het moet tezamen gaan, dat God ons genadig is en die genade ons met de daad betoont. Dat Hij ons genadig is geeft het eerste, dat het een tijd van genade, een welaangename tijd is, dat Hij ons bijstaat, brengt het tweede teweeg, dat het een dag van de hulp is. Beide moet met het geloof en een goed geweten worden aangenomen. Anders, als men naar de inwendige mens wil oordelen, zou deze zalige tijd eerder een onzalige van toorn en ongenade worden genoemd. Zulke geestelijke woorden moet men echter naar de geest nemen. Zo vinden wij, dat deze twee heerlijke, liefelijke, schone namen zijn van de tijd van het Evangelie, waardoor alle schatten en rijkdommen van het rijk van Christus worden aangewezen.

Met ernst wijst dit apostolisch woord ons op een onherroepelijk voorleden terug, waarin reeds zoveel kostbare tijd verspild, verdroomd, verdarteld, verzondigd werd en waaruit zich tegen ons zoveel stemmen van aanklacht verheffen, zonder dat wij ene enkele ure terugkopen, één enkel vlek in ons levensboek met al onze tranen uitwissen kunnen. Maar in te vriendelijker glans wordt daartegenover een zegenrijk heden ons voorgesteld, waarin ons nog weer de

blijde boodschap verkondigd en volstrekt niets onbeproefd wordt gelaten, om ons hart voor de hemel te winnen. Gisteren stond Jezus mogelijk bij u vergeefs aan de deur, zoals eergisteren, maar o rijkdom van de lankmoedigheid van God! Hij bepaalt weer een zekeren dag, namelijk heden (Hebr. 4: 9), waarin de toegang tot Zijn troon zo wijd mogelijk voor onze voeten geopend en de nodiging tot de groten maaltijd herhaald wordt: "Komt, want alle dingen zijn gereed". Wie telt al de rijkdom van zegen, die dit heden van het heils kan brengen aan een waarlijk heilbegerige ziel; maar wie spelt ook al het gevaar, waaraan de roekeloosheid zich blootstelt, die altijd nog rekent op jaren, waar zij geen uur verzekerd kan zijn? Naar een onberekenbaar morgen toch wijst het apostolisch woord ons veelbetekenend heen, maar juist een morgen van de genade, het is ons nergens beloofd. "Beroem u niet tegen de dag van morgen, want u weet niet wat de dag zal baren; " hoeveel ervaringen ook uit ons eigen leven, staven om strijd de waarheid van die spreuk en hoe volkomen had hij recht, die andere wijze, die aanried: "Bekeer u één dag voor uw dood! " Wij weten niet wat morgen geschieden zal, slechts dit weten wij en het wordt ons, zijdelings wel, maar toch ondubbelzinnig genoeg door het tekstwoord herinnerd: er komt een beslissend, eenmaal, waarin tot de zaaier wordt gezegd: Het is genoeg en tot de maaier: Zend uw sikkel nu uit! Helaas, wij mensen zijn slechte berekenaars van de innerlijke waarde van het uur; wij verkopen ze voor een lach, voor een luim, voor een niets; maar om te weten wat uren waard kunnen zijn, zou men het menige stervende moeten vragen, hoeveel duizenden hij wel zou willen geven voor vier-en-twintigmaal zestig minuten. Vergeefs, geen minuut meer, waar het de mens eindelijk gezet is éénmaal te sterven en daarna het oordeel en achter dat oordeel eindelijk een eeuwig te laat, voor wie het heden van de genade niet telde. Een eeuwig te laat. Wij voelen al de schrik van die gedachte, maar hebben geen vrijmoedigheid, waar de mond van de waarheid zelf gewaagt van het uur, dat de deur gesloten zal worden, er op eigen verantwoording bij te voegen dat die later nog weer zal opengaan. Maar wel mogen wij, waar zulke schrikbeelden rijzen, als met gevouwen handen alle onnadenkenden bidden, dat zij eindelijk uit de sluimer ontwaken, waar de zon van de korte dag reeds zo lang aan de hemel staat: wie weet, misschien reeds ter westerkim onderspoedt. Wel moeten we, waar wij van zo vele kanten het slaaplied vernemen: "Nimmer te laat, nu nog te vroeg", onszelf onder het ook van de Alwetende afvragen, of wij het heden van de genade reeds zo hebben aangenomen, dat het ons niet zou deren, als het eensklaps werd afgebroken. Wel hebben we Hem ootmoedig te danken, die het ook heden weer voor ons in Zijn gunst heeft verlengd, opdat wij als mee arbeidende, nu iets in Zijn dienst zouden doen, dat mogelijk reeds te lang werd verzuimd en (niet minder) opdat wij zelf door Zijn genade behouden, nu ook in Zijn kracht anderen winnen en vermanen, zolang als het heden genoemd wordt! "

a) Wij, predikers van het Evangelie, geven geen en aanstoot in enig ding, wij wachten ons zorgvuldig voor alles, dat iemand tot ergernis zou kunnen zijn. Wij doen dit, opdat de bediening niet gelasterd wordt, ons ambt niet in minachting komt en daardoor aan de uitbreiding van het Godsrijk schade zou worden toegebracht.

Rom. 14: 13. 1 Kor. 10: 32.

Wij geven geen aanstoot, maar wij, als dienaars van God, maken onszelf in alles aangenaam; wij gedragen ons gelijk het degenen betaamt, die van God tot zo’n heilig werk zijn geroepen en betonen ons geloof in vele verdraagzaamheid, in verdrukkingen, in noden, in benauwdheden (Hoofdstuk 11: 8).

Als het leven van de predikers in strijd is met de vermaning van hun mond, dan heeft de duivel medehelpers in hen, om van het Evangelie terug te houden en af te schrikken. Paulus

kon door Gods genade van zichzelf zeggen, dat hij in geen ding aanstoot gaf, noch de Joden, noch de Grieken, noch van de gemene God (1 Kor. 10: 32), noch door de Christelijke vrijheid om te keren tot wanorde en eigen wil, noch door slagen en in verwarring brengen van de zwakke gewetens, noch door het misbruiken van de schat van de gerechtigheid van het geloof tot een vrijbrief van het vlees, ook niet door onnadenkend gebruik maken van zijn Evangelische macht en bevoegdheid (1 Kor. 9). Moest zijn Evangeliebediening belasterd worden door hen, voor wie het Evangelie bedekt was (Hoofdstuk 4: 3), dan bezat hij de troost, dat hij het niet bedekte en verduisterde. Hij kon dus de strik van de lasteraars (1 Tim. 3: 7) verscheuren door de getuigenis van zijn geweten, dat zich ook opdrong aan hen, die daar buiten waren, dat hij in alle zaken zich betoonde en aanbeval (Hoofdstuk 3: 1; 4: 2 als een dienaar van God. "Ik dien", zo schreven de Duitse ridders in hun wapen tot erkenning van hun leenplicht. Beleend door God met de genade van het apostelschap, betoonde zich Paulus in zijn gehele bediening als een dienaar van God in het rijk van de genade, tot eer van het ambt, dat Gods genade en hulp de mensen bedienen laat in de tijd van de genade van het Evangelie.

De vermaning van Paulus steunt op zijn leven en in het algemeen op dat van de dienaren van Christus; omdat zij zulke leraars en zielverzorgers hadden, daarom moesten de Corinthiërs de genade niet gering achten. Moest bij de Heere van de heerlijkheid iedere deugd van hun leraars en zielverzorgers hen aanklagen, hun wee en hun verdoemenis zouden des te groter worden. Het is waar, dat het woord van God in de mond van de meest verschillende leraars, zelfs ook van zeer ontrouwe leraars, werkzaam kan zijn. Als echter een gemeente leraars heeft, die niet alleen in het algemeen de waarheid prediken en het ambt wel bedienen, maar die ook door hun voorbeeld, door hun opoffering en hun begaafdheid de mensen dwingen het woord aan te nemen en het hun daardoor ook gemakkelijk maken, dan is dat nog een bijzondere genade van God, voor welken zegen de Heere verantwoording zal eisen. Hoe groter de leraar is, des te verdoemelijker wordt de discipel als hij zijn woord niet aanneemt.

In slagen (Hoofdstuk 11: 23. Hand. 16: 23 v.), in gevangenissen (vgl. bij Hoofdstuk 11: 23), in beroerten (Hand. 13: 50; 14: 19 v. ; 16: 19 vv. ; 19: 23 vv. in arbeid (Hoofdstuk 11: 23, 1 Kor. 3: 8; 15: 58), in waken (Hoofdstuk 11: 27. Hand. 20: 31), in vasten (Hand. 14: 23; 2 v. ; 9: 9

Al wat in dit gedeelte is opgeteld kan worden samengevat in de naam van die deugd, die aan het hoofd staat: "in vele verdraagzaamheid. " Nadat de apostel het op deze wijze heeft ingeleid, noemt hij al het ongeluk en vervolgens de hoofdzaken van de moeiten, waaronder zijn geduld zich betoonde. Bij de optelling van de moeite en het ongeluk stijgt hij als bij een ladder op. Hij stelt ons steeds een grotere nood na een mindere voor. In de eerste plaats noemt hij "verdrukkingen" of uitwendige vervolgingen; in de tweede plaats de mogelijke drukkende omstandigheden, de "noden", die uit de vervolgingen voortkomen. In de derde plaats noemt hij de "benauwdheden", die uit de vervolging voor het hart en de inwendige ervaringen voortvloeien. Dan gaat hij verder en wijst aan hoe de vervolging tot haar doel voortgaat, nood en benauwdheid niet zonder oorzaak is. Hij spreekt van de "slagen", die zijn lichaam om Christus' wil moet verduren, vervolgens van de "gevangenissen", waarin hij is geleid en eindelijk van de verschrikkingen van de "beroerten", van de oproeren, die zich zo menigmaal hebben verheven omwille van Hem en het Evangelie. Daarmee besluit hij de reeks van al die onheilen, die om Christus' wil hem hebben getroffen en er is geen twijfel aan, of wij kunnen deze uit het epistel van de Zondag Sexagesimae (Hoofdstuk 11: 19 vv.) nog vermeerderen. Hierop noemt hij nog drie grote moeilijkheden, die hij alle vaak genoeg heeft ondervonden; hij noemt namelijk moeitevolle "arbeid", veelvuldig "waken" en "vasten. " In al die moeitevolle en drukkende omstandigheden van het leven kent de apostel zichzelf

verdraagzaamheid toe. Evenals een lastdier stil staat en zich laat beladen met deze en gene last, zonder ook maar enigszins te tonen dat het er zich aan wil onttrekken. Zoals het voortgaat, alle krachten inspant om zich staande te houden en de last voort te trekken, niet ontrouw wordt aan de taak, die hem gesteld is, zo onttrekt de apostel zich ook niet aan al dat lijden; hij gaat het dagelijks weer met kalmte en blijdschap tegemoet en blijft staande, wordt niet moe of mat, hoezeer ook de handen en de knieën naar rust, de ogen naar slaap, het lichaam naar voedsel, de ziel naar een tijd van verademing en verkwikking verlangt. Er kunnen nog wel andere proeven van verdraagzaamheid worden uitgedacht, maar het is niet te ontkennen dat de aangehaalde rij een uitgezochte en bijzondere is een hogeschool van geduld en dat hij groot in het verdragen moet zijn geworden, die zich in deze rij heeft geoefend en dat hij een meesterschap zich daarin heeft verworven. Het moet ook een grote zaak zijn, waarom men zich aan dat alles wil overgeven, eens en altijd weer opnieuw. En als nu Paulus zich om de ten uitvoerlegging van zijn bediening deze lasten altijd weer opnieuw laat opleggen en deze moeiten lijdt, terwijl hij er zich toch aan kon onttrekken, wanneer hij zijn roeping en de prediking liet varen, dan is het duidelijk wat een groot en getrouw dienaar van Jezus hij was en hoe hij door zoveel lijden en door zijn groot geduld aanbeveling bij de gemeenten moest hebben.

Als het eerste deel van zijn aanbeveling van zichzelf, die in ieder opzicht en met de daad zelf plaats had een aanbeveling, waardoor hij zich als een dienaar van God doet kennen, aan wie men wel plaats bij zich mag geven, noemt hij de verdraagzaamheid bij al het moeilijke, dat zijn ambt meebracht. Zulke omstandigheden, waarin hij die betoont, voert hij in drie volgende rijen aan 1) in verdrukkingen, in noden, in benauwdheden, die aanwijzingen van moeilijke omstandigheden opklimmen van de voorstelling van een bemoeilijking, die het lastig maakt, tot die van een druk, waarin men zichzelf niet kan helpen en tot die van een engte, waarin men het niet meer kan uithouden; 2) "in slagen, in gevangenissen en beroerten", van welke ervaringen elke volgende weer erger is, terwijl de lichamelijke mishandeling toch voorbijgaat, de inkerkering voortdurend is en de uitslag twijfelachtig en eindelijk het oproer in plaats van een ordelijk gedrag willekeurig en mateloos geweld doet verwachten; 3) "in arbeid, in waken en vasten", waar bij de wederwaardigheden, die hij moet verduren, nog de levensbezwaren komen, waaraan hij zichzelf moet onderwerpen, omdat zijn roeping die meebrengt, namelijk menigvuldige vermoeienis, die afmattend is, slapeloze nachten, waarin hij zich de meest natuurlijke verkwikking niet kan gunnen en zelfkastijding van de zeer bekommerde, die zich ook het voedsel ontzegt, dat hij nodig had om zulke dagen en nachten door te komen.

Paulus betoont zijn verdraagzaamheid in verdrukkingen en noden en benauwdheden; daarvan noemt hij als voorbeelden a) van verdrukkingen: slagen, b) van noden: gevangenissen, c) van benauwdheden: beroerten. Hij voegt er verder bij: arbeid, waken, vasten als moeilijkheden uit eigen beweging op zich genomen bij het volbrengen van zijn roeping, die hem nooit te veel, nooit te lastig werd, om de vrucht en de voortgang van zijn bediening te verzekeren.

In reinheid, in kennis, in lankmoedigheid, in goedertierenheid, in de Heilige Geest, in ongeveinsde liefde.

In het woord van de waarheid, in de kracht van God, door de wapen van de gerechtigheid aan de rechter- en aan de linkerkant.

Als een geduldig dienaar van God stond Paulus temidden van de vijandige wereld, als een rein dienaar van God in de gemeente. De reinheid staat aan het hoofd van het koor van deugden en gaven, waarmee hij de dienst van de gemeente volbracht. Die reinheid, die Hij

ook zijn zoon en mededienaar Timotheus zo nadrukkelijk aanbeveelt (1 Tim. 5: 22), drukt niet alleen uit het zich rein houden van de zonden tegen het zevende gebod, maar in het algemeen de zuiverheid en kuisheid van hart en wil en van alle begeerten (1 Petrus 1: 22). En evenals de verdraagzaamheid zich betoont in de negen proeven boven aangehaald (verdrukkingen - vasten), zo betoont zich de reinheid in de acht overige deugden en gaven hier opgeteld (kennis- wapen van gerechtigheid). Zonder deze is er niets, dat een dienaar van God en in het algemeen een Christen versiert in de ogen van God en van Zijn heiligen. Deze is de hoofddeugd, die de Heere behaagde in de ware Israëliet Nathanaël, in wie geen bedrog was (Joh. 1: 47), het tegengestelde zo van de hoofdzonde van hen, die naar het aanzien roemen en niet naar het hart (Hoofdstuk 5: 12). Alleen voor het rein, eenvoudig oog van het gemoed ontsluiten zich de goddelijke en geestelijke zaken van de kennis; want met het edele woord "kennis" bedoelt de apostel niet verstandelijke geleerdheid, maar het inzien van het hart in de waarheid, volgens welke iemand terecht kan met de weg van de zaligheid en in elk geval het welbehagen van God ten beste van de zielen verstaat, vooral de pastorale wijsheid van een dienaar van God. De reine, door vleselijke wijsheid rein gehouden kennis heeft tot tweelingdochters de "lankmoedigheid" en de "goedertierenheid" (Gal. 5: 22) De lankmoedigheid heeft sterke schouders om de zwakken te dragen (Rom. 15: 1), want zij erkent het gaandeweg toenemende werk van de Heere en grijpt niet naar het volle koren in de groene aren (Mark. 4: 26), onttrekt zich ook aan het onrein zelfbehagen, dat dadelijk gereed en aan het einde is met een gebrekkige broeder, omdat het meer dan de verbetering van de broeder, de roem van eigen voortreffelijkheid zoekt. Als de oudere zuster ondersteunt de goedertierenheid de lankmoedigheid, zodat deze niet een ogenblikkelijke aanblazing is van de natuurlijke welwillendheid; maar de duurzame karaktertrek van reine en verstandige liefde (1 Kor. 13: 4). De zoete deugd van goedertierenheid (een zachte, stille en liefderijke deugd noemt Luther haar, overal geschikt voor de samenleving en die de gehele wereld uitlokt om met haar gemeenschap te hebben) toont haar invloed rijkelijk in deze brief, zowel als in het hele leven van Paulus te voelen.

Beproeven wij onszelf bij het overzien van al de deugden en gaven, die Paulus noemt, of ook wij wel de goddelijke kuisheid en zuiverheid van de begeerte, de kuisheid vooraan als aanvoerster, als hoofddeugd, ja als voorwaarde van de overigen zouden geplaatst hebben, dan zullen wij wellicht in een verlegenheid komen. Wij stellen graag een andere orde. Zeker zouden wij de Heilige Geest, die eerst op de vijfde plaats staat, op de eerste, de kennis op de tweede, vervolgens de reinheid op de derde plaats hebben gesteld. Maar hier zien wij toch de kennis op de tweede plaats en op de eerste de reinheid van wil en van begeerte. Deze plaatsing, die toch zeker de juiste moet zijn, omdat Paulus de Geest van de Heere heeft, wordt bij enig nadenken snel gerechtvaardigd ook voor ons verstand. Zonder reinheid van begeerte is er in Goddelijke en geestelijke zaken geen ware kennis. Deze kennis is teveel een deel van het leven, dan dat zij van de anderen zou kunnen worden losgemaakt. Er is een verstandelijke kennis en een geleerdheid, die zonder deugd ontstaat, toeneemt en groot wordt. Hoe velen bezitten haar en vertrouwen in de rust, die zij, daarop steunend, genieten, op iets beters en groters! Maar dit vale, dode licht van het menselijk verstand is zeer te onderscheiden van het goddelijk licht van de zielen, dat op de weg van onze Christelijke wetenschap en volmaking kennis heet. Geen ware kennis zonder een rein hart; duisternis is in het binnenste, zolang de wil zich niet beslist ten goede neigt. Het is een feit, door niemand, die ervaring heeft, geloochend, dat vaak een zuivere wilskracht aanwezig is, terwijl daaraan toch nog licht, weg en doel ontbreekt; dan gaat onze weg van reinheid tot kennis. Op de derde plaats stelt vervolgens de apostel lankmoedigheid, op de vierde goedertierenheid. Evenals in de vorige brief (1 Kor. 13: 1 vv.) van de liefde gezegd is, dat zij ten eerste lankmoedig is, in ten tweede goedertieren, zo is ook hier goedertierenheid na lankmoedigheid geplaatst. Wat zou ook een

goedertierenheid zonder lankmoedigheid zijn? Kan men een deugd groot achten, die geen duur heeft, maar snel wegsterft? Kan iemand de blijvende, volhardende deugd van goedertierenheid bezitten, zonder in zijn ziel die macht te hebben, waardoor men alle zwakheid van de naaste en elke hinderpaal van de liefde overwint? Waarlijk, een goede, lange moed een volhardende, onvermoeide welwillendheid heeft hij nodig, bij wie de goedertierenheid niet maar een aprilweer en een voorbijgaande luim zal zijn! Maar de geestelijke deugd van de lankmoedigheid, de moeder van de goedertierenheid dankt haar gehele leven aan de reine wil en het helder inzicht, dat met deze gepaard gaat. Bij een onrein, vals hart, zowel als bij duistere en veranderlijke kennis is er noch lankmoedigheid noch ware goedertierenheid, of u moest de aangeboren deugden aan het temperament eigen en die gelijk in naam hebben met de geestelijke deugden verwarren. Nu volgt in de vijfde plaats de Heilige Geest. Het spreekt vanzelf, dat hiermee niet in het algemeen de derde persoon van de Godheid bedoeld zijn. Hoe zou ook Hij, die de Bron en Bewerker is van alles goeds, ooit een vijfde plaats innemen. Hier moet onder de naam "Heilige Geest" iets enige werking van de inwonende Heilige Geest, bedoeld zijn, die op de vijfde plaats kan staan, die tot het reeds genoemde in een verhouding van voortgang, tot hetgeen volgt in een verhouding van oorzaak tot werking staat. Zo is het ook. Heeft de Heilige Geest een reine wil, licht van de ziel, lankmoedigheid en goedertierenheid geschonken, nu wordt het leven versterkt. De Geest van de Heere, die te voren broedde en de aanvang maakte, treedt nu met vlammen te voorschijn in het bewustzijn van de ziel, als een overvloeiende, vurige bron, zodat de vroeger genoemde deugden tot een nieuwe trap van heerlijkheid komen. Dan wordt door de nieuwe kracht en werking van de Heilige Geest uit de reinheid en de heilige rust van de begeerte de "ongeveinsde liefde", de reine, vurige begeerte geboren, die naar de zaligheid van de broeders hongert en dorst. Uit de kennis ontstaat nu de openbaring, het woord van de waarheid en wat vroeger een zwakke kennis was, wordt nu tot goddelijke zekerheid. In de plaats van de lankmoedigheid treedt nu "de kracht van God" en uit de goedertierenheid komen de "wapens van de gerechtigheid" voort, die recht en links de vijanden trotseren en hun een getuigenis worden, dat hier is Emmanuel.

De reinheid van hem, die zich van de dingen van de zondige wereld en haar begeerlijkheden onbesmet bewaart, maakt de andere kant uit van de lankmoedigheid van hem, die onder al het moeilijke, dat zijn leven in de wereld hem veroorzaakt, standvastig volhardt en deze sluit zich het naast aan het vasten of de zelfbedwinging aan. De kennis, die naast deze reinheid staat, is bedoeld in de zin van 1 Kor. 8: 1 Die bestaat in de zedelijke kennis, die de reinheid niet in iets uiterlijks stelt, maar met juistheid beoordeelt, wat de mens voor God rein en onrein maakt. Daarom zien beide op de verhouding tot God, daarentegen het volgende paar "in lankmoedigheid, in goedertierenheid" op de verhouding tot de mensen. Evenals dit paar, zo zijn ook de volgende "in de Heilige Geest, in ongeveinsde liefde" - "in het woord van de waarheid, in de kracht van God" gelijksoortig aan elkaar en wel daarin dat de klemtoon in het eerste op de adjectieven ("heilig, ongeveinsd, in het tweede op de genitiven ("waarheid, God rust. Eerst zegt de apostel wat een Geest het is, die hem bezielt en de tweede maal van welke aard het woord is, dat hij handhaaft en van welke aard de kracht is, die hij uitoefent. Daar staan "Geest" en "liefde" tot elkaar als 1 Kor. 14: 1 en hier "woord" en "kracht" als 1 Kor. 4:
Het is een heilige, niet een wereldse Geest, die dat in hem werkt, waarin zijn gave zich openbaart en het is ongeveinsde, niet slechts schijnbare liefde, die maakt, dat hij zijn gaven ten dienste van de broeders besteedt. Spreekt hij, dan is het waarheid, die hij verkondigt; handelt hij, dan is het goddelijke kracht, die hem sterk maakt. Aan dit laatste sluit zich aan "door de wapenen van de gerechtigheid", na de beide voorafgaande rijen, die elk uit twee leden bestaan, de derde vormend. Wapens van de gerechtigheid zijn de strijdmiddelen van de Christen, in zoverre zij tot dienen geschikt zijn, datgene dienen, wat van Godswege recht is.

Omdat echter in deze strijd de tegenpartij zowel moet worden bestreden als afgewend, voegt de apostel erbij: "aan de rechter- en aan de linkerkant. " Hij drukt voornamelijk op deze tegenstelling, waardoor ook hier twee delen komen en de reeks van tegenstellingen wordt ingeleid, die in dit derde deel van deze optelling voorkomen. Nadat namelijk de eerste afdeling daarvan (vs. 4) zijn gedrag wat het lijden aangaat heeft beschreven, zo zal nu de derde het gelijk blijvende van zijn gedrag en alle tegenovergestelde toestanden beschrijven en wel zo, dat wij horen, hoe hij zich door geen tegenstelling op het dwaalspoor laat brengen en dat alle tegenovergestelde zaken, hetzij van hetgeen werkelijk en wat gedacht is, of van dat, wat in werkelijkheid beide tegelijk is, als door hem onverschillig, of in hem opgeheven onder zich besluit.

Door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht, als verleiders en nochtans waarachtigen.

Als onbekenden en nochtans bekend, a) als stervende (Hoofdstuk 1: 9; 4: 7 vv. 1 Kor. 15: 30 vv.) en zie, wij leven (Hoofdstuk 1: 10. Ps. 118: 17), als getuchtigd (Jes. 53: 3 v.) en niet gedood (Ps. 118: 18).

Jes. 26: 19.

Als droevig zijnde (1 Petrus 1: 6), maar altijd blij (Fil. 4: 4), als arm (Hand. 3: 6), maar velen rijk makend (1 Kor. 1: 5; 9: 11; vgl. 2 Kor. 8: 9 als niets hebbend (Fil. 4: 13) en nochtans alles bezittend (1 Kor. 3: 22. Rom. 8: 28, 38 v.).

In de meest verschillende levensomstandigheden en onder de meest tegenover elkaar gestelde ervaringen betonen de apostelen zich als dienaren van God en zijn daardoor tot aanbeveling van hun bediening. Door eer, die zij bij de vrienden van het Evangelie verkrijgen en door oneer, die zij van de tegenstanders verkrijgen, ontvangen zij getuigenis, dienaren van God te zijn. Die het Evangelie aanneemt ondervindt de kracht ervan en zal hen zegenen en prijzen, die deze weldaad hebben aangebracht. Die het Evangelie verwerpt en terugstoot, zal zich toch niet kunnen onttrekken aan het harde oordeel van het woord waardoor zijn geweten getroffen is. Hoe meer de ongelovigen tegen het Evangelie opstaan en hoe woedender hun aanvallen daartegen zijn, des te meer erkennen zij daardoor wat een grote kracht er ligt in de verkondiging, waartegen zij zo sterke middelen aanwenden. Kwade geruchten komen van hen, die vijanden van de waarheid zijn, goede van hen, die vrienden van de zaak van God zijn. Met een "als" voegt Paulus vervolgens een tal van nadere bepalingen aan de kwade en goede geruchten toe, omdat hij het kwade gerucht aanhaalt en wat de wereld ten nadele van de apostelen zegt en daaraan tegenoverstelt de ware toedracht van de zaak en de lof, die hun in waarheid toekomt. Als "verleiders" of dwaalgeesten, zoals ook Christus door de Joden in MATTHEUS. 27: 63 een verleider genoemd is, als mensen, die tot dweepachtige en gevaarlijke grondstellingen verlokken en het volk op valse wegen leiden, zijn de apostelen door hun vijanden uitgekreten en in waarheid zijn zij toch "waarachtigen", zij stellen in hun leer de waarheid voor en met hun wandel leven zij in de waarheid. Als "onbekenden" als mensen, die men in hogere kringen niet kende en die met ingebeelde hoogmoed zich slechts hier en daar op onbehoorlijke wijze op de voorgrond stelden, worden de apostelen door hun vijanden voorgesteld en in waarheid zijn zij toch bekenden, mensen, die men goed kent, die in alle landstreken erkend zijn door hen, die hun prediking hebben aangenomen en de kracht van het Evangelie aan zichzelf hebben ervaren. In de volgende tegenstellingen blijft alleen nog in het eerste lid, wat op het "kwaad gerucht" betrekking heeft, in het tweede lid wordt gezegd wat werkelijkheid was; vandaar de vrije constructie "en zie wij leven. "

In de uitdrukking "door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht" verkrijgt het "door" werkelijk dezelfde zin, die het in vs. 7 ("door de wapens van de gerechtigheid had, namelijk om het middel te noemen, dat tot bevestiging en aanbeveling van de apostel (vs. 4) in aanmerking komt, alleen met dit gemakkelijk te begrijpen onderscheid, dat de apostel de wapen van de gerechtigheid zelf voert en zich van die in zijn ambt bedient, daarentegen eer en oneer, kwaad en goed gerucht middelen zijn, die God elk op zijn wijze gebruikt, om de loop van Zijn Evangelie bevorderlijk te zijn. Dat toch juist lastering van de waarheid en miskenning van haar dienaars er niet zelden toe heeft moeten diende, om voor haar zodanige harten te openen, die de lof met wantrouwen hadden opgenomen, maar voor de waarheid zelf nog niet geheel waren afgesloten en ertegen verhard, is een ervaring, die in tijden van geestelijke beweging, zo oude als nieuwe, niet zelden terugkeert. Wat nu de apostel van kwaad en goed gerucht heeft gezegd, die de dienaar van Christus treffen, klimt hij steeds in zijn rede op in een zevenvoudige tegenoverstelling van datgene, waarvoor de boden van Christus door de wereld worden gehouden en wat zij in waarheid zijn en wel zo, dat de bedrieglijke schijn, de inbond van het kwaad gerucht altijd vooraan staat, de getuigenis van de waarheid in het tweede lid volgt. Van de beide eerste tegenstellingen: "als verleiders en nochtans waarachtigen, als onbekenden en nochtans bekend", werd reeds gesproken. Nu gaat Paulus voort: "als stervende en zie, wij leven. " Stervend, als het ware altijd stervende zijn zij vanwege het bestendig doodsgevaar, waarin zij verkeren, zodat zij niet alleen voor de wereld, maar ook in hun eigen ogen de zodanige zijn, die reeds een prooi van de dood zijn geworden. Met grote levendigheid valt de apostel in het tweede lid in met het woord: "en zie, wij leven. " De gedurige redding uit de dreigende gevaren en wat hier werkelijk mee in het gebruikte woord ligt, de altijd verse, onverminderde levenskracht, die zich in hun getuigenis en in hun gedrag openbaart, is een krachtige bezegeling van hun zending een bevestiging, dat zij dienaren van God zijn. "Als getuchtigd en niet gedood. " Zij zijn getuchtigd, wat aangaat de schijn, die er bestond, als waren zij een voorwerp van Gods tuchtiging; mensen, in wie God zelf een mishagen had en op wie Hij Zijn plagen legde. De apostel loochent de tuchtiging zelf niet (in de zin, die in Hebr. 12: 5 v. is aangegeven, kan hij zelfs wel toegeven, dat hij die lijdt), maar gedood worden zij niet, de tuchtiging mag het leven niet aanraken, zij mag alleen het leven reinigen, bekrachtigen, verhogen, niet de uiting en de werking ervan verminderen. "Als droevig zijnde, maar altijd blij. " Zij moesten voorkomen als bedroefden, treurigen, wanneer men hun uitwendig lot beschouwde, als men zag, hoe de een droefheid zich op de andere hoopte. Toch zijn zij altijd blij vanwege de Geest, die hen vervult, die hen verheft boven de druk van het lijden, omdat hij het te boven gaat door het gevoel van troostrijk vertrouwen en zegevierende hoop, waarmee Hij hun zielen versterkt (Rom. 14: 17. 1 Thessalonicenzen. 1: 6). Een voorbeeld van zodanige vreugde temidden van leed geeft Hand.

22 v. "Als arm, maar velen rijk makend. " Hun armoede aan stoffelijke goederen was bekend; Paulus arbeiden met zijn eigen handen (1 Thessalonicenzen. 2: 9. 2 Thessalonicenzen. 3: 8 is daarvoor een vast bewijs. Maar velen worden door hen rijk gemaakt bovenal in geestelijke schatten en bovendien kan ook gedacht worden aan de gaven, waardoor zij de lammen in Hand. 3: 6 v. ; 14: 9 v. andere ellendigen redden. "Als niets hebbend en nochtans alles bezittende. " Dat zij niets hadden, is een sterkere uitdrukking voor de straks genoemde armoede. Zij zijn daarin hun Meester gelijk, die niets had om Zijn hoofd op neer te leggen (MATTHEUS. 8: 20). Maar ook daarin lijken zij op Hem, dat zij ondanks hun armoede alles bezitten, waarbij wij te denken hebben aan de koninklijke waardigheid van de gezalfden van Christus, gelovigen, krachtens welke reeds nu het schepsel bestemd is om hen te dienen en met hen en omwille van hen eens verheerlijkt te worden, zoals het nu omwille van hen aan de ijdelheid onderworpen is.

"Als onbekenden en nochtans bekend. " Ieder waarachtig Christen is tot op zekere hoogte een raadsel voor de ongelovige wereld; het beste in ons wordt doorgaans het minst verstaan en begrepen; "de wereld kent ons niet", zegt Johannes, "omdat zij Hem niet kent. " Toch zijn wij die geloven, naar de geest elkaar niet vreemd, al zagen wij ook hier beneden elkaars aangezicht nooit en samen zijn we schapen van die goede Herder, die het grote Woord heeft gesproken: "Ik ken de Mijne en word door de Mijnen gekend. " "Als stervende en zie, wij leven. " Het geestelijk leven is tegelijk een dagelijks sterven; een afsterven aan onszelf en aan zoveel om ons heen, waaraan vlees en bloed zich verhecht had; geen waarachtig leven, dan dat uit de dood is geboren. En toch niettegenstaande, nee, juist door dat sterven heen, leven wij telkens weer op; wij kennen in gemeenschap met Christus een leven, dat met de jaren niet slijt; er staat op onze akker een plant, die soms flets de bladeren hangen laat, maar toch niet de wortels in een levensgrond kleeft, waarin geen dood haar bereiken kan en ook de storm haar tot hoger levensontwikkeling opvoert. Zo zijn we dan, als getuchtigd, maar niet gedood. Nee, God spaart Zijn tuchtroede ook aan Zijn meest geliefde kinderen niet; ook het gelovig en liefhebbend hart wordt vaak op zeer pijnlijke plaatsen getroffen; soms schijnt het zwaarste kruis voor de zwakste schouders bestemd, maar ziehier weer de lichtkant: wat schijnt te zullen doden, geneest slechts en het gaat als met de brandende braambos van Mozes, doorblaakt, maar niet verteerd, ja groenend in het midden van de vlammen. Wat een wonder, dat het straks ook hier kan heten: "als droevig zijnde, maar altijd blij. " Voor de wereld staan droefheid en blijdschap doorgaans onverzoenlijk tegenover elkaar: de een sluit de andere uit. De Christen heeft ook in zijn gelukkigste dagen nog altijd stof van treuren bij de blik op zichzelf en zoveel zonde en ellende rondom hem; maar zelfs in het uur van de diepste smart kan zich nog een glimlach van geloof en hoop temidden van de tranen vertonen. Altijd kan hij innerlijk blij zijn, als hij aan zijn God, zijn Heiland, zijn erfenis in de hemel denkt; tegenover al wat drukt en dreigt staat één groot Nochtans, waartoe de ziel telkens terugkeert en waaraan zij in leven en sterven genoeg heeft. Als arm zijn wij daarom, maar velen rijk makend; zo arm in onszelf vaak aan wijsheid, vrede en kracht, dat wij ter goeder trouw kunnen twijfelen of er wel behoeftiger en ellendiger zijn en daarbij komt soms aardse behoefte en zorg, terwijl de wereldling in overvloed zwelgt. Geen nood, bij alle in- en uitwendige armoede zijn we nog rijk, voor zoveel wij Hem hebben, in Wie alle schatten beide voor tijd en eeuwigheid tegelijk zijn verborgen en verkrijgbaar gesteld; ja van onze armoede kunnen wij nog aan anderen mededelen. Een Paulus, die door liefdegaven ondersteund worden moest, hoevelen heeft hij rijk voor de hemel gemaakt! "Als niets hebbend en nochtans alles bezittend", het mag dan ook onze slotsom zijn zowel als de zijne: "Niets in onszelf en toch alles in de belofte en daarin de vervulling eenmaal, waar Jezus zelf tot Zijn verhoogde vrienden zal spraken: "Al het Mijne is het uw. "

Zolang de Christenen op aarde zijn, moet de waard (de wereld) van de gast genot hebben, zoals ook weer de gaat, dat is de Christenheid, het ontgelden moet, zolang hij hier is.

Deze gehele afdeling van vs. 4, zo uitstekend in volheid en levendigheid van optelling, in kracht en scherpte van tegenstellingen, in evenredigheid van leden, in rijkdom van inhoud, in onderscheidenheid van vorm en in frisheid en helderheid van het gehele beeld, wordt met recht door de uitleggers als een van de schoonste bloesems van Paulinische welsprekendheid bewonderd. De inhoud heeft echter de grootste waarde, die een grootse en rijke omtrek van ambtslijden, deugden en zegen van de prediker van het Evangelie een pastoraal-theologie in het kort ons geeft.

Vs. 11-Hoofdstuk 7: 1. Nu volgt de toepassing van de vermaning in vs. 1 v. op de bijzondere omstandigheden van de Corinthiërs, hoe zij zich onder deze moesten gedragen, om

de genade van God niet tevergeefs ontvangen te hebben. Aan deze gaat echter nog eerst een uitstorting van het hart van de apostel vooraf. In deze horen wij nog een naklank van de gemoedsbeweging, door de voorafgegane schildering in het leven geroepen. Aan de andere kant wordt de waarschuwing en vermaning ingeleid, waarvoor het nodig was, dat vooraf de geschokte betrekking tussen de apostel en de gemeente hersteld en opnieuw bevestigd werd, opdat wat hij te zeggen had bij hen ingang en gewillige opname mocht vinden (vs. 11-13). Wat Paulus tegenover de Corinthiërs op het hart heeft, bestaat in de eerste plaats in de ernstige waarschuwing tegen onbehoorlijke gemeenschap met de heidenen en het mede verrichten van heidense zaken. In de wijze, waarop deze waarschuwing door een vijfvoudige gewetensvraag wordt op het hart gedrukt, is nog duidelijk de voortwerkende verheffing van de rede op te merken, die is de vorige afdeling en in de inleiding van dit gedeelte wordt gevonden. De vijfde vraag geeft vervolgens gelegenheid, om de dierbaarste beloften van God uit Mozes en de profeten de Christenen toe te eigenen en daaruit aanleiding te nemen tot een ernstige en roerende vermaning (vs. 14-Hoofdstuk 7: 1)

Onze mond is opengedaan tegen u, o Corinthiërs. Wat ik zo-even heb gezegd is met volle vrijmoedigheid en openheid voor u uitgesproken. Ons hart is uitgebreid, het is verruimd, zodat het u allen met volle en sterke liefde omvat.

De apostel staat, na hetgeen hij in vs. 3-10 geschreven heeft, stil, als verwonderde hij zichzelf over de rijke stroom van de Geest, die zich in de beschrijving van een ware dienaar van God heeft uitgestort. Nu roept hij uit: Onze mond is opengedaan tegen u, o Corinthiërs! Liever zweeg hij, dan dat hij van zichzelf en zijn ambtsbediening sprak, in zoverre deze inwendig werd volbracht; maar waar hij tot welzijn van zijn broeders moest spreken, daar overwon hij ook zijn tegenzin tegen eigen lof.

Met de geopende mond stemt het uitgebreide hart overeen; een hart, dat zich voor iemand heeft ontsloten, is zo een, dat bereid is, hen in zich op te nemen en in te sluiten. Met zo’n hart staat hij voor de Corinthiërs, wiens mond vrij geopend is; zij moeten zich door hem laten gezeggen, zich aan hem overgeven; zo is zijn eis: en hij kan dat eisen, als zij de getuigenis moeten erkennen, die hij te voren van zich heeft gegeven.

U bent niet nauw in ons, zoals u meent, integendeel, ons hart is ruim en omvat u allen met oprechte en volle liefde, maar u bent nauw in uw ingewanden, u bent nauw in verhouding tot mij. De oorzaak van de min gewenste betrekking moet niet bij mij, maar bij uzelf worden gezocht, wier hart door allerlei verdachtmakingen en lasteringen van de tegenstanders is afgeleid.

De Corinthiërs hadden zich van de apostel laten aftrekken en in plaats van dit nu te erkennen, meenden zij, dat het hart van de apostel tegenover hen eng zou zijn geworden en nu beklaagden zij zich, dat zij in zijn binnenste een veel kleinere plaats innamen dan hun eigenlijk toekwam. Dit weerlegt de apostel in dit vers en verklaart, dat de schuld bij hen, niet bij hen te zoeken was. Als zij ruim van hart wilden worden, dan zou hij van zijn kant bij hen die ruime plaats vinden, die hij nu niet bij hen vond en die hem toch toekwam als geestelijke vader bij zijn kinderen.

Nu, om dezelfde vergelding te doen, opdat liefde met liefde wordt beantwoord (ik spreek als tot mijn kinderen (1 Kor. 4: 14 v. mijn kinderen in Christus, die het eerst door mij bemind zijn), zo wordt u ook uitgebreid (vs. 11). Moge uw hart, dat nu nog zo nauw en gesloten is,

zich ook voor mij ontsluiten, opdat mijn vermaningen, die ik u nu wil geven, daarin ingang mogen vinden.

Volgden de Corinthiërs de vaderlijke vermaning van hun apostel op, dan namen zij de vermaning, die nu volgt, als door hartelijke liefdezorg voor hun zielen ingegeven, met zachtmoedigheid op, zonder het hart daarvoor te sluiten door de onhartelijke gedachte, dat Paulus geen berispingen uitdeelde en voor gevaren waarschuwde, die niet gevaarlijk waren.

Och, er zijn leraars genoeg, wier hart in liefde open en uitgebreid is, om hun toehoorders te omvangen; maar het hart van deze is grotendeels nauw en gesloten, zodat zij zich niet met het woord inlaten.

Het ruime volle hart van de Christen moet vaak de treurige ervaring maken, niet verstaan, niet opgenomen te worden.

a) Trek niet een ander juk aan met de ongelovigen met de heidenen, verenigt u niet met hen tot hetzelfde, omdat u van een geheel andere geest bent; b) want welk mededeel aan een en hetzelfde heeft de gerechtigheid, die de hoofdwet is in het rijk van God, met de ongerechtigheid, dat element van het leven van de heidenen (Rom. 6: 19)? en welke gemeenschap heeft het licht met de duisternis? (Efeze 5: 8 vv. Kol. 1: 12 vv.).

Deut. 7: 2. 1 Kor. 5: 9. b) 1 Sam. 5: 1, 2. 1 Kon. 8: 21. 1 Kor. 10: 21.

Deze vermaning neemt de algemene in vs. 1 met zeer bepaalde heen wijzing naar het apostolisch voorbeeld van geen aanstoot te geven (vs. 3) weer op.

Met een fijne uitdrukking, die in onze taal niet ten volle kan worden weergegeven, staat in de grondtekst: "wordt geen, die aan een vreemd juk trekken met de ongelovigen. " De apostel waarschuwt hen, het daartoe niet te laten komen, zich in zo’n verbintenis, die hun niet betaamde, zich niet te begeven. Hij wil niet veronderstellen dat zij reeds in zo’n juk trekken, maar voorkomen dat zij daarin niet raken. De uitdrukking: een ander juk trekken, doelt op plaatsen uit het Oude Testament, als op Deut. 22: 10, waar het verboden is reine en onreine dieren bij elkaar te spannen. Dit verbod behandelt Paulus evenals dat in Deut. 25: 4 (vgl. 1 Kor. 9: 9), als een voorbeeld of type, dat zijn eigenlijke zin in de toepassing vindt, die hij daarvan maakt. Een ander juk, een vreemd juk voor de gelovigen is dat, waarin de ongelovigen trekken. Met die, aldus is de zin van het beeld, moet hij zich niet laten samenspannen, dat hij met hen gelijke dingen zou zoeken, in hun streven, hun beschouwingen, hun grondstellingen zich zou laten inwikkelen. De uitdrukking is opzettelijk algemeen gesteld; wij kunnen het niet beperken tot een verbod van gemengde huwelijken, of van deelname aan hun afgoderij, hoewel beide zonder twijfel mede moeten worden ingesloten, het gaat verder en omvat alle soort van verbintenissen, die de Christen het rein en zuiver bewaren van zijn standpunt, van zijn goddelijk beroep onmogelijk of ook maar zwaarder zouden kunnen maken. Dat niet elke soort van aanraking met ongelovigen is uitgesloten, bewijst 1 Kor. 5: 10, maar iets anders zijn de verhoudingen, die het uitwendig samenleven in dezelfde burgerlijke maatschappij noodzakelijk en onvermijdelijk maakt en iets anders het vrijwillig samengaan om een bepaald doel na te jagen, het onvoorzichtig aangaan van verbintenissen, die de gelovigen onwillekeurig tot deelname verleiden aan werken van de duisternis en aan goddeloosheid.

Het "met de ongelovigen" geeft volgens de grondtekst een gemeenschap te kennen waarin het ongelovige deel de boventoon voert, op de Christelijke denk- en handelwijze invloed uitoefent. Het juk, dat hier gedacht wordt, is een, dat door ongelovigen getrokken wordt en hun past, maar de Christen vreemd is, voor hem een ander is, dan hetgeen hem is opgelegd, zodat het hem niet geoorloofd is, met de ongelovigen dat te trekken.

Wie heeft gezelschappen lief, die hem de liefde van God kosten?

Christenen moeten zulke gezelschappen mijden, die niet onder het juk van Christus willen zijn; de ondervonden genade is het juk, waaronder zij moeten gaan (MATTHEUS. 11: 29 v. Uit Rom. 6: 15 v.

Een ander juk aan te trekken, is een spreekwijze, ontleend aan dieren, die het juk dragen. Het juk was geëvenredigd aan de verschillende soort van dieren; dieren, die een ander juk dragen, zijn daarom, bij de 70, dieren van verschillende soorten, Lev. 19: 19 De Christenen moesten geen ander juk aantrekken met de ongelovigen; het veronderstelt dat zij andere mensen waren dan de ongelovigen, in hun zedelijk bestaan van deze geheel onderscheiden. Zij moesten daarom het juk niet dragen, dat de ongelovigen op zich namen en voor hen in het geheel niet paste; dat is te zeggen: zij moesten met de ongelovigen niet gemeenzaam verkeren, hun zeden en levenswijs niet navolgen. Dit zou hun even kwalijk staan als dat een van die het juk droeg van een ander dier, daarvan in soort ten enemaal onderscheiden, als dat een ezel het juk van een os droeg, vergel. Deut. 22: 9 De ongelovigen zijn mensen, die het Christendom ongelovig verwerpen, bijzonder heidenen. Sommigen van de Corinthische Christenen schijnen de losbandige zeden en gewoonten, zelfs de afgodische plechtigheden van de heidenen te hebben nagevolgd; en in zover een ander juk, dat hun in het geheel niet paste, met de ongelovigen te hebben aangetrokken. Zo’n gedrag veroordeelt de apostel met het hoogste recht en brengt hun het onvoegzame daarvan uitvoerig onder het oog.

En welke samenstemming heeft Christus met Belial? De 13: 13 of welk deel heeft de gelovige met de ongelovige?

Of welke samenvoeging, welk verband, heeft de tempel van God met de afgoden? (1 Kor. 10; 10: 19 vv.). a) Want u bent de tempel van de levende God (1 Kor. 3: 16), zoals God (Lev. 26: 11 v. Ezechiël. 43: 7) gezegd heeft: b) "Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen; en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mij een volk zijn. "

1 Kor. 6: 19. Efeze. 2: 21. Hebr. 3: 6. 1 Petrus 2: 5. b) Exod. 29: 45.

De apostel bevestigt zijn vermaning door vijf vragen waarin hij de Corinthiërs het onverenigbare van het Christelijke en heidense onder het oog brengt; de opeenhoping van vragen heeft iets nadrukkelijks en aandringends.

Van de vijf vragen behoren de tweede en derde, de vierde en vijfde nader bij elkaar; op de tegenstelling van de zedelijke gesteldheid, die bij deze en gene bestaat, in de eerste vraag genoemd (gerechtigheid en ongerechtigheid) volgt de tegenstelling zowel van beider aard, die licht en duisternis genoemd is, als ook van de beide hoofden, van de door God gezonden Middelaar (Christus) en de goddeloze verderver Hierop volgt weer de tegenstelling van datgene, waarin zich de verhouding tot God, die hier en daar gevonden wordt, uitdrukt, namelijk aan de ene kant in het gelovige en ongelovige van elk persoon, aan de andere kant in hetgeen de ene en de andere tot een godsdienstige gemeenschap verenigt; aan de ene kant de

tempel van God en aan de andere de afgoden. Wat de onnauwkeurigheid van de tegenstelling "tempel van God" en "afgoden" aangaat, deze is slechts een schijnbare en wordt daardoor opgeheven, dat de eigenlijke bedoeling is om uit te drukken, hoe het godsdienstige aan de ene en andere kant elkaar uitsluiten. Om de afgoden verenigen zich de ongelovigen een tempel van God vormen de gelovigen, zoals het uit Lev. 26 aangehaalde woord te kennen geeft.

De vijf gewetensvragen zijn zo gerangschikt, dat de beide eerste de afscheiding van de zaligheid van het verderf, de middelste de afscheiding van de Heiland van de verderver, de beide laatste de kloof tussen het heilige en het verderf of het oog hebben.

De vier eerste vragen zijn verbonden tot twee paren (vs. 14 en 15); de vijfde opklimmende tot de hoogste voorstelling van de Christelijke vrijheid, staat alleen (vs. 16) en daarmee verenigt zich nu tot een krachtig slot van de rede, de getuigenis en de belofte van God, die ze bevestigt (vs. 16-18).

Wat een liefelijke naam: "Mijn volk! " Wat een blijde openbaring: "hun God! " Wat een grote betekenis ligt in deze twee woorden: "Mijn volk! " Hier is een onderscheiding. De hele wereld behoort aan God; de hemel, ja de hemel der hemelen is van de Heere en Hij heerst over de kinderen van de mensen, maar van hen, die Hij uitverkoren, die Hij Zichzelf verworven heeft, zegt Hij, wat Hij niet van anderen zegt: "Mijn volk. " In dit woord ligt de gedachte van eigendom. Op een bijzondere wijze is "het volk van de Heere Zijn deel en is Jakob het snoer van Zijn erfenis. " Al de natiën van de aarde zijn Zijn volk, Zijn uitverkorenen, meer Zijn bijzonder eigendom; want Hij heeft meer voor hen dan voor anderen gedaan; Hij heeft hen met Zijn bloed gekocht; Hij bracht hen dicht in Zijn nabijheid; Hij heeft Zijn ruim hart op hen gezet; Hij heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde een liefde, die vele wateren niet kunnen uitblussen en die de tijdsomwentelingen nooit in het allergeringste zullen kunnen doen verminderen. Geliefde vrienden, kunt u uzelf door het geloof ander hun getal redenen? Kunt u ten hemel opzien en zeggen: "Mijn Heer en mijn God, de mijne, door die liefelijke betrekking, die mij recht geeft, U Vader te noemen, de mijne, door de heilige gemeenschap, waarin het mijn vreugde is, met U te verkeren, wanneer het U behaagt, Uzelf aan mij te openbaren, zoals U niet aan de wereld doet! " Kunt u het Boek der openbaring lezen en daarin de verzekering van uw zaligheid vinden? Ziet u uw naam met dierbaar bloed geschreven? Kunt u door een ootmoedig geloof de kleren van de Heere Jezus aangrijpen en zeggen: "Mijn Christus! " Als u dat kunt, dan zegt God van u en van anderen, zoals u zegt: "Mijn volk; " want als God uw God is en Christus uw Christus, dan heeft de Heere een bijzondere, onderscheidende genade voor u; u bent het voorwerp van Zijn keuze, begenadigd in de Geliefde.

Daarom a) "ga uit het midden van hen en scheidt u af", zegt de Heere, in Jes. 52: 11, "en raak niet aan hetgeen onrein is en Ik zal jullie aannemen. "

Openbaring 18: 4.

De Christen, al is hij in de wereld, behoort niet van de wereld te zijn. Hij moet zich van haar onderscheiden in het grote doel van zijn leven. Voor hem moet het "leven Christus zijn. " Hetzij hij eet, hetzij hij drinkt, hetzij hij iets anders doet, hij behoort het ter ere van God te doen. U mag schatten vergaderen, maar vergader ze in de hemel, waar ze noch mot noch roest verderft en waar de dieven niet doorgraven noch stelen. U mag pogen rijk te worden, maar dat het uw begeerte zij om rijk te worden in geloof en goede werken! U mag vrolijk zijn; maar wanneer u goedsmoeds bent, verheerlijk de Heere met psalmen en lofgezangen in uw hart. U

behoort evenzeer in uw geest als in uw doel van de wereld te verschillen. Wanneer u in ootmoed God verbeidt, u steeds van Zijn nabijheid bewust bent, u verkwikt in Zijn gemeenschap en steeds Zijn wil tracht te kennen, zult u daardoor bewijzen, dat u van Gods geslacht bent. En u moet in uw daden u van de wereld onderscheiden. Wanneer een zaak recht is, al verliest u daardoor, moet u ze doen; is zij verkeerd, al zou u daardoor winnen, zo behoort u de zonde terwille van uw Meester te verachten. U mag geen gemeenschap hebben met de onvruchtbare werken van de duisternis, maar moet die veeleer bestraffen. Wandel waardig uw heilige roeping en verkiezing, Christen! Bedenk dat u een kind bent van de Koning der koningen. Daarom, bewaar uzelf onbesmet van de wereld. Bezoedel de vingers niet, die weldra de hemelse snaren zullen raken; laten de ogen geen vensters van de begeerlijkheid worden, die eerlang bestemd zijn, de Koning in Zijn schoonheid te aanschouwen; laten deze voeten in geen modderige plaatsen ontreinigd worden, die weldra de gouden straten zullen betreden; laten de harten zich niet met hoogmoed en bitterheid vervullen, die eerlang met de hemel vervuld worden en van eindeloze vreugde overvloeien zullen.

a) "En Ik zal u tot een Vader zijn en u zult Mij tot zonen en dochters zijn", zegt de Heere, de Almachtige, de Heere Zebaoth (2 Sam. 7: 8 en 14).

Jer. 31: 1.

Aan de toezegging in vs. 16, die de Heere aan Israël heeft gegeven, dat Hij in het midden van hen wil wonen en het als zijn God tot Zijn volk wil hebben, sluit Paulus in vs. 17 en 18 met zeer vrij gebruik van de Oud-Testamentische woorden zijn vermaning aan. Die vermaning moet de Corinthiërs een vermaning zijn van diezelfde Heere en van Zijn heilige Schrift, om zich af te zonderen van hen, die Zijn volk niet zijn en van hun onreine aard zich vrij te houden. "Onder die voorwaarde wil hij als Vader hen voor Zijn zonen en dochters erkennen. Zij nu willen diegenen zijn, aan wie die belofte van de Schrift tot vervulling is gekomen; maar dan moeten zij ook de vermaning nakomen, die op hen betrekking heeft. Alleen op die wijze zijn zij het kindschap van God deelachtig, dat aan de leden van Gods volk is toegezegd. De eindzin, die niet woordelijk aldus in de Schrift en na het aan Jes. 52: 11 ontleende wordt gevonden: "Ik zal jullie aannemen en Ik zal u tot een Vader zijn en u zult Mij tot zonen en dochters zijn" is zeker zo gesteld, om de lezers te herinneren wat een vergoeding zij vinden voor het verlies, dat hun de afzondering van de gemeenschap van de heidenen aanbrengt, als zij daardoor van ouders en broeders en zusters en bloedverwanten worden gescheiden.

Paulus verenigt vele spreuken en maakt daaruit één tekst, die de gehele Schrift geeft en die de bedoeling is van de gehele Schrift.

Hoe gebrekkig het er ook bij ons uitziet, zo moeten wij toch het door het geloof in de naam van de Heere Jezus en door de ontvangen Geest van onze Gods bewerkte onderscheid en onze voorrang boven de wereld, die in het boze ligt, niet gering schatten.

Wij zijn "in de wereld" verbannen van het aangezicht van God; die van haar uitgaat, wordt door de Vader aangenomen.

Bewonderen wij Gods neerbuigende belofte, om te wonen in en te wandelen in het midden van hen, die Hij Zelf door Jezus Christus met Zichzelf heeft verzoend. Scheiden wij ons af van de werkers van de ongerechtigheid: onthouden wij ons van hun ijdele en zondige vermaken en bedoelingen, van alle gelijkvormigheid met deze tegenwoordige boze wereld.

Laat ons niets aanraken of toegeven, dat een licht achten van de zonde zou zijn. Denken wij er aan, dat de wereld, hoewel Christelijk genoemd, nog in boosheid ligt en vol is van onreine zaken, waarvan wij een afschrik moeten hebben. Vertrouwen wij, dat de Heere allen wil aannemen, die in deze verordende weg tot Hem komen en dat Hij ze wil aannemen voor Zijn kinderen. Als het een begeerlijk voorrecht is om zoon of dochter te zijn van een aards vorst, wie kan de waardigheid en het geluk noemen van een zoon of dochter te zijn van de Heere, de Almachtige?

HOOFDSTUK 7

AANMANING TOT HEILIGMAKING

Omdat wij dan deze belofte hebben, zoals die in de Spreuken 6: 16-18 aangevoerd vervat zijn, geliefden, laat ons onszelf reinigen van alle besmetting van het vlees, die plaats heeft als zintuigen en leden aan de dienst van de onreinheid worden overgegeven (Rom. 6: 19) en van de geest, "waardoor de mens inwendig zichzelf voor God bevlekt en verderft, al blijkt het ook niet uitwendig voor de wereld" Strijden wij tegen alle kwaad, voleindigend de heiligmaking in de vrees van God. Hij is de Alwetende en Alomtegenwoordige, wiens gemeenschap ten voorwaarde heeft, dat wij ernstig streven naar volkomen heiligheid (Hebr. 12: 14).

Mede aangegrepen door de allerhoogste liefde, die in de aangehaalde belofte is uitgesproken, spreekt Paulus naar het hart van zijn broeders en zusters, de zonen en dochters van de almachtige Heer. Hij noemt ze "geliefden" en verandert zijn vaderlijke vermaning (Hoofdstuk 14, vv.) in de aanmaning, die hij ook tot zichzelf richt: "laat ons. " Wij hebben, schrijft hij, zulke beloften; wij hebben ze als vervuld door het geloof, als nog te vervullen in hoop. Wij zijn aangenomen door God tot Zijn volk, een volk van zonen en dochters en wij zijn geheiligd tot een tempel van de levende God, waarin God woont en wandelt. Toch is het nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, als op het laatste uitgaan uit dit stof, namelijk uit het graf, het ingaan in het eeuwige vaderhuis in de hemel zal volgen. Opdat wij dan mogen worden bevonden onder de aangenomenen en geheiligden, laat ons dan enz.

De aanmaning om onszelf te reinigen is niet in tegenspraak met de waarheid van het woord in Kor. 6: 11, maar de reeds ontvangen genade verplicht ons, om wat God aan ons gedaan en geschonken heeft, nu ook in trouwe gehoorzaamheid ten nutte te maken en daartoe de door God ons medegedeelde kracht en genade ons te laten dienen. Van besmetting van het vlees en van de geest spreekt de apostel, terwijl onder de eerste wel de zonde van lichamelijke onreinheid, onmatigheid, ontucht en wat er bij behoort, onder zulke zonden, die naar haar aard meer van de geest zijn, als trotsheid, eergierigheid, nijd, heerszucht enz. moeten worden verstaan. Zonden van het vlees en van de geest sluiten elkaar niet wederkerig uit, maar kruisen elkaar gedurig en gaan met elkaar gepaard. Des te noodzakelijker is het tegen beide ernstig te strijden. Voor de Corinthiërs was aan de ene kant de overhelling tot geslachts-zonden en de neiging tot deelname aan afgodische onreinheid, aan de andere de hooggaande ijdelheid en de duisternis van een ingebeelde hoogte van kennis gevaarlijk en een zaak, waartegen noodzakelijk moet worden gewaakt en gestreden.

Wat de heiligmaking aangaat, waartoe de apostel naast het reinigen door dagelijkse boete en vernieuwing oproept, deze is begonnen door het verlaten van het oude leven, door het naderen tot God, door de overgave aan Zijn dienst; maar deze moet worden voortgezet en volmaakt. Vrees van God is hierbij onze vastheid en onze bewaring; er moet worden gewaakt, dat wij die niet verliezen (2 Petrus 3: 17).

Op de smalle weg niet voortgaan, is achterwaarts gaan; want het minste goed is hij, die niet beter wil zijn en als iemand begint niet beter te willen zijn, dan houdt hij op goed te zijn. (ST. BERNHARD).

"Heilig", "Heiligen", ook deze Schrifttermen ontsluiten ons hun krachtige inhoud niet, tenzij we het licht van de openbaring daarop vallen laten. Immers, of u al zegt: heilig is wat door geen zou werd besmet, dan heeft u goed gezegd wat heilig niet is, maar nog niet, wat het wel

is. Dan zou u om de betekenis van het "Heilige" te verstaan, eerst het wezen van de zonde moeten beschrijven. En werd dan van de zonde weer gezegd, dat ze een gemis van heiligheid is, dan zouden we ons in een cirkel voortbewegen en ons met klanken tevreden stellen, zonder dat de zin van wat heilig is werd verstaan. Slaan we daarentegen de Schrift op, dan zullen we vinden, dat heiligheid, verre van slechts een ontkenning te wezen, integendeel het zeer hoge begrip van de "zuiverheid, onvervalstheid en volkomenheid van het wezen" uitdrukt. Ook in ons dagelijks leven geldt het onvermengde voor ons als het hoogste, edelste en volkomenste. "Onvermengd goud" is het gulden metaal van zuiver gehalte en daarom in waarde het hoogst. Alleen Hij, wiens bloed van vreemd bloed onvermengd en vrij bleef, is uit Oud-Hollands echte stam. Het onvermengde ras van het strijdros van de Arabische vlakte heeft in elks oog de hoogste keur. En waar, om op het gewijde over te treden, de Schrift ons in een beeld de volkomen zaligheid van de hemel afspiegelt, spreekt ze van de beker ongemengde wijn, "dien de Heere Zebaoth alle volken zal bereiden op Zijn heilige berg. " Dat onvermengde nu, dat zuivere en van alle bijvoeging ontdane, die innerlijke volkomenheid en geheelheid van het wezens drukt de Schrift uit door het woord "Heilig"; en "heiligen" is haar het eerst vermengde van die bijvoeging: bevrijden. "Heilig! Heilig! Heilig! is de Heere van de Heirscharen", zingen de Serafs dies voor de Troon, om de Eeuwig Ongeziene te volprijzen als Hem, die de "Volkomenheid" in Zichzelf is. En evenzo, van "Heiligen" wordt schier op elke bladzijde van de Schrift gesproken, als van een geestelijke daad, waardoor de onreine vermenging van het goddelijke en menselijke wordt opgelost. Er is in de Schrift sprake van heiligen als een daad van God en van heiligen als een daad van de mensen. "De God van de vrede zelf heiligt u geheel en al" (1 Thessalonicenzen. 5: 23). Hier is het heiligen een daad van God. "Heiligt God de Heere in uw harten" (1 Petrus 3: 15), wordt blijkbaar geëist als een daad van de mensen. Er wordt in de Schrift onderscheiden tussen heiligen in theocratische en heiligen in zedelijke zin. "Heilig Mij, alle eerstgeborenen (Ex. 13: 2), dus theocratisch. En weer: "Bent heilig, want Ik ben heilig", wat, als tot het theocratisch-heilig volk gezegd, slechts in zedelijke zin kan worden opgevat. Men leest in de Schrift van heiligen, als zuiver uitwendige ceremonie en evenzo wordt het als ontzettende daad van het oordeel voorgesteld. "Zalf de tabernakel en heilig hem" (Lev. 3: 10), waar aan niets dan een ceremonie kan gedacht worden. Daarentegen "toen heiligden zij Kedes in Galilea" (Joz. 20: 7), waarvan de Schrift zelf getuigt, dat het als verwoesting en uitroeiing van deze stad van Kanaänieten is te verstaan. Enerzijds eindelijk meldt de Schrift van de heiliging in Christus als een daad, die geheel volbracht is, maar ook anderzijds van een heiliging in Zijn gemeenschap, die nog steeds wordend, eerst in de voleinding van de dingen haar voltooiing zal tegengaan. "waarin wil wij geheiligd zijn" (Hebr. 10: 10). Hier is de heiliging volbracht. En omgekeerd: "Die heilig is, dat hij nog geheiligd wordt", dus een ontwikkelingsproces, dat zijn voleinding nog beidt. Welnu, deze zo verschillende en schijnbaar strijdende uitspraken van de Schrift moeten onder één gezichtspunt worden samengevat. De schijnbaar hoogst eenvoudige opmerking, dat men goed en kwaad scheiden kan, zowel door het goede van het kwade, als door het kwade van het goede weg te nemen, moet ons de weg naar dat alles omvattend gezichtspunt openen, waar beide zo uiteenlopende betekenissen slechts stralen blijken van éénzelfde rond. Die daad van God nu, waardoor Hij de onware vermenging van het goddelijke met het zondige tegenhoudt en integendeel ons leven in de natuur van het goddelijke omzet, noemt de Schrift "Heiligen". Vormt nu de vleeswording van het Woord in deze openbaring van God het middelpunt, dan ligt het in de aard van de zaak, dat deze daad van "heiliging" een verschillend karakter moet dragen, naar gelang we ons in de toestand vóór Zijn verschijnen verplaatsen, of reeds juichen in de Zoon die kwam. Vóór de volle doorbreking van de openbaring in Christus naderde het leven van God tot de mens, als was het van buiten af, in zijn volksstaat, in zijn volksleven, in zijn wetten, in zijn eredienst en offerande, bovenal in zijn heiligste plaats, waar meer dan ergens de tegenwoordigheid van de Heere geopenbaard werd. Die daad van "heiliging" nu als

vrijwaring tegen vermenging, gaat door, ook waar de Christen verschijnt. In Hem bereikt de openbaring van God haar hoogste toppunt, wordt ze volkomen. Was toch de openbaring een komen van God tot de zondaar, dan kon dat komen, dat naderen van God natuurlijk eerst daar volkomen zijn, waar Hij zelf tot de mens, ja in de mensheid inging en de profetie vervuld werd: Zie, hier is uw God! Het Woord werd vlees. In de gelijkheid van het zondige vlees verscheen de eeuwige Zoon van de Vader. Uitgenomen de zonde werd Hij de broeders in alles gelijk. Onze zonde, onze vloek droeg Hij, ja, Hij werd zonde gemaakt omwille van ons. Ook in de verschijning van de Christus moeten we dus de daad van heiliging terugvinden. Zijn hogere natuur, die zich met onze ingezonken natuur verenigt, mag hiermee niet vermengd worden en het dubbele moet dan ook hier plaats grijpen, dat ten eerste het hogere in de Christus van het ingezonkene wordt afgescheiden en dat ten tweede de ons menselijke in Zijn hogere natuur wordt omgezet. Welnu, wat is het kruis en de opstanding van de Heere anders, dan de volkomen doorvoering van deze daad van de "heiliging". "Ik heilig Mijzelf voor hen", sprak de man van smarten immers aan de ingang van Zijn lijdensweg, doelend op Zijn kruis; en wat toont ons dan dat kruis anders dan de volkomen afscheiding door de schrikkelijkste dood, die ooit gestorven werd, van het goddelijke in Christus uit de verdorvenheid van deze aarde? En weer, wat toont de opstanding van Christus anders, dan dat Hij in die afscheiding door de dood ons niet prijs geeft, maar uit de diepten van de dood onze natuur weer opbrengt, nu van alle inzinking bevrijd en geheel doordrongen van Zijn goddelijke heerlijkheid. Eindelijk, ook nadat onze Koning ten hemel voer, is de daad van heiliging in geheel dezelfde dubbele zin doorgegaan. Doorgegaan in die zin, dat de Heer een stuk uit het geheel neemt en dit afzonderlijk stelt en afscheidt, om het te merken met het teken van Zijn heilige naam. Zo heiligt Hij een deel van de mensheid, dat Hij als Zijn gemeente van het overige afscheidt door de doop. En evenzo heiligt Hij de enkele in Zijn gemeente, door hem te roepen tot belijdenis van Zijn naam. In de zichtbare gemeente, met haar doop en belijdenis, wordt dus de lijn van Israël’s "heiliging" in de zin van afscheiding volkomen doorgetrokken. Maar ook de andere lijn wordt niet afgebroken. We bedoelen de omzetting van het in zonde geborene in het goddelijke. Want wat is de wederbaring ten leven, wat de heiligmaking anders, dan dat God ons van onszelf afscheidt, inlijft in de Zoon van Zijn liefde en ons leven omzet in het leven, dat van Christus is. Dat Paulus Corinthiërs zich geen wonderheiligen als lezers voorstelde, toont het verloop van zijn brief onmiskenbaar. De belijders van Jezus’ naam in Corinthiërs waren wat de gelovigen in de Heer door alle eeuwen zijn geweest, mensen van ons vlees en bloed, in wie de boze lusten van het vlees, met haar jammerlijke nasleep, wel niet meer regeerden, maar toch nog bestonden. De Christenen te Corinthiërs hadden hun zedelijke geloofsstrijd, zoals wij de onze kennen. Het "wij struikelen dagelijks in velen" zou op hun lippen allerminst ongepast zijn geweest. Van een volkomen staat van de heiligheid, in de zin, waarin Amerikaanse en Schotse Christenen dit woord opvatten, is geen spoor in de tekening van hun gemeenteleven te ontdekken. En toch, niettegenstaande die veelzijdige gebrekkigheid, ja, ten spijt van die droevige uitbottingen van de zonde in het jeugdige gemeenteleven, schroomt de apostel niet om de hele gemeente als erfdeel van de Heere toe te spreken en hun toe te roepen: "U bent geheiligd. " Aan het slot van de Openbaring daarentegen roept Jezus zelf de Zijnen toe: dat die onder hen heilig is, nog geheiligd moet worden. Als Paulus aan de gemeente te Efeze schrijft, dat de Zoon van God Zich een gemeente gekocht heeft met Zijn bloed, "opdat Hij haar heiligen zou", of de Thessalonicenzen toebidt, dat "de God van de vrede hen heiligen mag", of eindelijk in 2 Kor.

1 schrijft: "voleindigende de heiligmaking in de vrees van God", dan wordt hier "heiligen" blijkbaar telkens in een zin gebruikt, die op nog onvoldoende heiliging doelt. Allerwegen in de Schrift vinden we daarom de dubbele grondgedachte terug, die de Heere zelf als de raadselachtige, maar onmisbare tegenstelling in het kleed van Zijn koninkrijk invlocht: de reiniging volstrekt en nochtans te voltooien. Afdoende hiervoor is wat Jezus bij Zijn rede van

de wijnstok sprak. In de vertrouwden kring van Zijn ingewijde jongeren, de innigste tederheid van de levensband, die hen samenbond, in beeldspraak weergevend, stelt Hij door het oog van de jongeren het oude en gewijde, het zo doorzichtige als keurige beeld van de wijnstok en de ranken en stelt nu vlak naast één, zonder de minste overgang, de schijnbaar tegenstrijdige en zo men wanen zou elkaar uitsluitende verklaringen: 1. "Al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat ze meer vrucht draagt en 2. jullie zijn nu rein, om het woord, dat Ik tot u gesproken heb.

"Gereinigd" dus en desniettemin "nog te reinigen", gezegd van dezelfde jongeren. Die dubbele lijn loopt door geheel Jezus' levensopenbaring in verband met de Zijnen. Het is altijd een eeuwige volkomenheid, die reeds in het heden door het geloof begrepen wordt en toch evenzeer een nog steeds komen van een toekomst, die men beidt. Wil men nog een soortgelijke uitspraak, men denke aan Joh. 13 Ook daar enerzijds de volstrekte verklaring: "Jullie zijn rein" en toch onverzoend daarnaast de schijnbaar geheel strijdige uitroep: "Als Ik u niet was, heeft u geen deel aan Mij. " De Gemeente is geheiligd. Dat wil zeggen, niet alleen de bekeerden in haar midden, - een misvatting, die ten ernstigste moet bestreden worden - maar de Gemeente in haar wording. Niet alle uitverkorenen in de Gemeente zijn reeds ontdekt. Er zijn er, wier vreugdevolle toebrenging nu nog slechts door de Heer wordt voorbereid en pas in volgende jaren een geloofsfeit voor het eigen hart zal zijn. Er kunnen er, naar het eenparig getuigenis van onze Vaderen, onder de leden van de Gemeente zijn, wier geloofsopenbaring steeds voor de Gemeente verborgen blijft en die eerst in het uur van de dood die lichtstraal van de Geest opvangen, die leven uitstort in de dood. Meer nog: er kunnen ongelovigen in de Gemeente zijn, die zelf nooit ten leven komen, maar nochtans in hun lendenen een gelovig zaad dragen, dat de Heere zal worden toegerekend. Kortom, de heilige lijnen, waarlangs de kracht van het genadeverbond zich voortbeweegt, zijn niet in kaart te brengen, kunnen door geen menselijk perk worden aangewezen, blijven steeds een geheimenis van het geestelijke leven en toch alleen door die lijnen wordt de grens van de Gemeente bepaald, die geheiligd is in de Zoon van God. Van die "heiliging" op de verborgen achtergrond van het geestelijke leven, moet haar uitwendige heiliging scherp onderscheiden worden. De Gemeente blijft niet in het verborgen schuilen, maar treedt ook in de wereld op. Hier echter kan haar voltooide heiliging slechts een flauwe afschaduwing vertonen van die andere heiliging, die voltooid is in de diepten van de geest. Zoals men weet, is de Doop van die zichtbare heiliging het teken en daarom belijdt de Gemeente bij dit Sacrament van de Barmhartige Liefde, "dat haar kinderen in Christus geheiligd zijn. " De voorafschaduwing, de voorbeduiding van die Doop zocht de Kerk alle eeuwen door in de Zondvloed en de doorgang door de Rode Zee en zeer ten onrechte heeft een ongeestelijke oppervlakkigheid zich in latere dagen aan de diepe opvatting van het Doopformulier geërgerd, waar het ons met nadruk naar de Godsdaden van de heiliging verwijst. Door het water van de Zondvloed werd het tweede mensdom geheiligd, d. i. werd Noach, als stamvader van de mensheid, na de Zondvloed afgescheiden van het destijds levend ongelovig geslacht. Noach met de zijnen was destijds het goede, zijn tijdgenoten waren het kwade element en God de Heere scheidt door Zijn ontzaglijk gericht dus hier het goede van het kwade af. Evenzo bij de Rode Zee. Egypte's volk, in zijn hovaardige Farao vertegenwoordigd, heeft het tegen God Almachtig op het uiterste gezet. Feller, bewuster woede van zondige onmacht tegen de hoogheid van de Heere dan Farao's worsteling met Mozes ons toont, is op aarde niet gezien. Temidden van dat volk nu leeft Israël. Als volk stug en hardnekkig en allerminst gelovig te noemen, is het toch het volk van de Heere, niet om wat het zelf is, maar om de Messias-zegen, die het in zijn lendenen draagt. Eerst zijn beiden, het volk dat God vijandig is en het volk, dat God Zich heeft uitverkoren, dus met elkaar vermengd. Maar de Heere doet de vermenging ophouden. Hij is het, die Zijn Israël heiligen wil en die daartoe het goede (d. i. hier Zijn Israël) afscheidt en afzondert van de verstokte Farao en zijn godvergeten geslacht. Tussen die beiden, de zondvloed en Israël's uitleiding, lag Abraham's roeping, waarnaar ons Doopformulier even

opzettelijk verwijst, als het stichtingsuur van het genadeverbond. Ook nu nog is Abraham ons aller vader, voor zo velen we geloven, zoals hij de vader van Israël was in de dagen van Israël's bloei en glorie. En ook zijn roeping is immers niets dan een "heilige" in geheel dezelfde betekenis, "door een afzonderen en afscheiden van het goede", dat voor Gods aangezicht was, van het kwade, waarin het lag vermengd. Zo ook bij de Gemeente. Ze wordt afgescheiden en afgezonderd van de wereld, de Heere tot een erfdeel. Die afscheiding wegnemen, is feitelijk, voor zoveel van mensen afhangt, haar heiliging vernietigen, mits men slechts in het oog houdt, dat die afscheiding niet als een verbreken van de samenleving in eenzelfde wereld, maar als afscheiding in de diepten van het geestelijke leven is bedoeld. Wat is het goede, dat de Heere in Noach, Abraham en Israël afscheidt? Toch wel niet Noach zelf, of Abraham, of Israël? Alleen terwille van hun geloof werden ze afgescheiden. Wat wil dit zeggen? Hun geloof was de wegwerping van zichzelf, om enig en alleen te leven uit de Messiasbelofte, die hun God hen geschonken had. Hieruit volgt dus, dat het goede, dat werd afgezonderd, wel in schijn de gelovige mensheid, maar feitelijk niets minder dan de Christus zelf was. De Christus is het enige goede in deze zondige wereld en alles gaat ten verderve of ten leven, is slecht of goed, naar gelang het aan die Christus kleeft, of van Hem afgaat, met Hem verbonden is, of van Hem zich verwijdert. Dit nu geldt ook van de Gemeente. Niet om haar zelf wordt de Gemeente als het beter deel van de wereld afgescheiden, maar om de Christus, om Hem uitsluitend, om Hem alleen. Hij is in de wereld ingegaan. Zelfs nu nog in ons vlees verhoogd aan de rechterhand van de Vader, behoort Hij de mensheid toe, leeft Hij haar leven, is Hij met haar in onafgebroken gemeenschap, leeft en woont Hij in haar midden. In de diepste zin is dus alleen de Christus geheiligd, maar, omdat Hij in die mensheid, niet afgescheiden van haar en of zichzelf leven blijft, maar zich uit haar een lichaam vormt, er uit de kinderen van de mensen met Zich vereenzelvigt, in Zich opneemt en in Zijn leven delen doet, - zo is weer in en met en door Hem dat deel van de mensheid geheiligd, (d. i. van het zondig wereldleven afgescheiden), dat met Hem tot eenzelfde plant samengroeit. Werden nu deze enkelen, elk op zichzelf, zonder wederkerig of onderling verband, in Zijn leven opgenomen, dan zouden natuurlijk uitsluitend diegenen geheiligd zijn, die Hij reeds wederbaarde ten leven. Nu dit echter naar Gods raad anders is. Nu de Hem toegebrachte, zij het ook met overspringing van soms twee en drie geslachten, met elkaar in familiebanden van het bloed staan; nu het Zijn wil is, dat de kracht, die Hij in de één werkt, middel tot toebrenging voor de andere zal zijn; nu er dus van enkele, los op zichzelf staande gelovigen geen sprake is, maar de gelovigen aller eeuwen steeds door afkomst, weerzijdse inwerking en gemeenschap met elkaar in onderling verband bleken gesteld te zijn en dus het geheel, waarin Zijn kracht en Geest werkt, wel waarlijk een lichaam, een organisme, een samenhangende levensgemeenschap is, - nu moet als met Christus in verband staande, met Hem afgezonderd en dus geheiligd, dat gehele levensterrein beschouwd worden, waarop Zijn verrijzeniskracht en levensbeheersing zich openbaart. Bij "heiligen" in eerstbedoelde zin, als daad van de afzondering, die de zondaar op de heilige erfenis overbrengt en bij ervaring uit de apostolische belijdenis spreekt: "Wij weten, dat wij uit de dood overgegaan zijn in het leven", is elk verschil over de oorzaak van deze werking dus volstrekt ondenkbaar. De genade kan in al haar gangen, die aan de bewuste bekering voorafgegaan, in geen enkel opzicht op de te bekeren zondaar steunen, tenzij ze zelf ophoudt "genade" te zijn en de mens wel met de naam van zondaar betiteld wordt, maar zonder in de peilloos diepe zin van dit woord werkelijk zondaar te zijn. Op elk ander standpunt kan de bewegende kracht ter redding, ter afzondering en dus ter heiliging, alleen en uitsluitend uitgaan van God. Geheel anders daarentegen wordt de vraag, als men niet met de nog te bekeren zondaar, maar met de bekeerde Christen rekent en dus "heiligen" bedoelt in de tweede zin, als voortgezette daad, waardoor het zondige van de Christen wordt afgescheiden. Niet hij van de wereld, maar de wereld van hem. Wordt hij door de "heiliging" in eerstvermelde betekenis afgescheiden van de wereld en overgebracht

op het terrein van Gods Koninkrijk, toch is hiermee de zonde hem nog niet uitgeschud, de besmetting van het vlees en van de geest nog niet van hem genomen en moet daarom op deze eerste daad van God een tweede "heiligen" volgen, dat rusteloos al zijn levensdagen voortgaat, om pas in de dood voleind te worden en niet zijn afscheiding van de zonde, maar de afscheiding van de zonde van zijn persoonlijkheid bedoelt. In die geest zegt de apostel: "Laat ons de heiligmaking in de vrees van God voleinden, door onszelf van alle besmetting van de geest te reinigen. " Scherp wordt hierbij in het oog gehouden, dat dit tweede "heiligen" wel kenteken, maar nooit grond van de zaligheid is. De man, die gisteren door de Vader van alle barmhartigheid "geheiligd", reeds heden uit dit leven wordt afgeroepen en bij wie van het tweede "heiligen" dus geen sprake zijn kon, is van zijn toeleiding en van zijn erfenis met even volstrekte zekerheid bewust, als die andere, wie na het uur van zijn wonderbare roeping nog de helft van een eeuw in strijd en worsteling werd toebeschikt. Niet dus voor de zaligheid, maar alleen voor de echtheid en waarachtigheid van de toebrenging is deze tweede "heiliging" beslissend. Gevolg en uitvloeisel van het eerste "heiligen", moet ze dit op de voet volgen, voor het bewustzijn waarborgen en in zijn scheidende en gistende kracht tot prijs van de driemaal Heilige openbaren. Juist echter omdat het voorwerp van deze tweede heiliging niet de onbekeerde zondaar, maar de reeds geroepene tot het kindschap van God is, mag de mens hierbij niet meer als tegen de Heere overstaande, maar moet hij als met Hem verenigd gedacht worden; vervalt dus de volstrekte scheiding tussen Gods werk en zijn eigen levensbeweging en kan de apostel van Christus daarom de gemeente van de gelovigen in van deze voege toespreken, niet: bid dat u geheiligd worden mag, maar: "laat ons onszelf reinigen, voleindigende de heiligmaking in de vrees van God. " Slechts tegen één misverstand zij men hierbij op zijn hoede. Al is het onbetwistbaar, dat de bekering een voldongen feit is na het uur van de wedergeboorte, toch is de bekeerde zelf zich dit niet voortdurend bewust. Ook al belijdt hij, "dat daarom de Zoon van God verlaten werd van de Vader, opdat wij nimmermeer zouden verlaten worden", toch kan hij dit besef van verlatenheid niet altijd van zich weren en is het overwinnen van dit zelfverterend besef voor zijn bewustzijn als een nieuwe bekering. Ook al staat het vast, dat de hand, die hem greep, hem geen ogenblik loslaat, toch kan zijn ziel door een droeve somberheid, door een bang onzeker overgoten worden, waarin het hem is alsof hij werkelijk in de dood teruggezonken was. Deze afwisseling, deze gestadige slingering in zijn bewustzijn brengt noodwendig ook de horizon van zijn bekering in gestadige trilling en het dunkt hem, alsof een van God afgaan en tot God wederkomen de eindeloze schommeling van zijn leven was. Hieraan ontleent de vermaning haar betrekkelijk recht, dat de bekering nooit voldongen is, maar steeds vernieuwd moet worden, mits men nooit vergeet dat dit uitsluitend voor ons bewustzijn en nooit in de diepten van het leven bij onze God geldt. Nu gebeurt het niet zelden dat men, deze verschillende feiten van het Christelijke leven verwarrend, als deel van de heiligmaking beschouwt, wat in van de waarheid niets anders is dan het weeropleven van het bekeringsbesef voor ons bewustzijn. Hiertegen echter moet gewaakt! Immers, de strijd, waarin we het gevoel van verlatenheid te boven komen, behoort uitsluitend tot het gebied van de eerste heiliging en is een daad van God, in tegenstelling met de beweging van ons zondig hart. Na het doorleven van zo’n sombere uur zegt ons hart ons onveranderlijk, dat het een zich opnieuw neerbuigen tot ons was van de ontferming van onze God. Begaat men nu de fout van deze hoog-ernstige zielservaring met het werk van de heiligmaking te verwarren, dan ontstaat onwillekeurig de onware indruk, alsof we ook bij de heiligmaking ons de zondaar denken moesten als vijandig staande tegenover God. Wacht men zich daarentegen voor die misvatting, omschrijft en beperkt men de heiligmaking nauwkeurig tot haar eigen gebied, zondert men van haar af, wat niet tot haar behoort en erkent men, naar de leuze van onze vaderen, dat ze een gave is, die uitsluitend de bondgenoten toekomt, d. w.
dat van heiligmaking uitsluitend bij de bekeerde, voor zover hij zich van zijn toebrenging bewust is, sprake kan zijn, dan springt de ongerijmdheid van deze tegenstelling te helder in

het oog, om ontkend of voorbijgezien te kunnen worden. Wie met Paulus uit de diepste en innigste ervaring van de ziel getuigen kan: "niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij", wie één plant met de Heere geworden is, als rank op de wijnstok werd ingelijfd en een levend lidmaat in het mystieke lichaam van de Heere werd, kan in deze hoedanigheid niet meer in tegenstelling met de Heilige gedacht "orden, tenzij men de mogelijkheid van een tegenstelling aanneemt tussen de Vader en de Zoon. Hebben we ons dus aan deze regel te houden, dat er, voor zover wij niet in het mystieke lichaam van Christus staan, geen sprake is van heiligmaking en evenzo, dat bij vereniging met de Christus alle tegenstelling met de Eeuwige wegvalt, dan volgt hieruit, dat de vraag: Wie werkt de heiligmaking? God of de mens? Reeds als vraag moet verworpen worden en naar luid de Schrift nooit uitsluitend noch in de éne noch in de andere zin mag worden beantwoord. Men heeft niet zelden gesproken van een "godmenselijk" leven. Hoe bedenkelijk die uitdrukking ook zijn moge, toch heeft ze ter verklaring van deze innige dooreenwerking een betrekkelijk recht. Goed te keuren is deze uitdrukking "godmenselijk" tenzij dan waar van de Christus in zijn verborgen wezenheid sprake is, zeker niet. Hij alleen is de "Godmens", omdat Hij van de goddelijke en van de menselijke natuur beiden in volle omvang en ongebroken eenheid deelachtig is. Die Hem toebehoren, herbaart Hij niet tot "Godmensen", maar tot "mensen", mits dit woord wordt opgevat in de hoogheerlijke betekenis, die het naar de eeuwige raad van de Schepper heeft. Nu zijn we onder het "menselijke" verzonken. Hij, de Christus is de enige, die na Adams zondeval de waarachtige menselijke natuur in haar volle ontplooiing getoond heeft. Ons uit onze vernedering daartoe op te heffen, is het doel van Zijn herstellende genade. De betrekking, waarin deze herstellende natuur van de mensen tot de Schepper treedt, mag niet met de naam van "Godmens", maar moet met die van "kinderen van God" bestempeld worden. En toch kan aan deze zegswijze van "godmenselijke levensontwikkeling", ter toelichting van een diepzinnige waarheid, een betrekkelijk recht niet ontzegd worden. Gewoon als we zijn, om bij het noemen van de naam "mens" aan de zondaar in zijn diepe vezonkenheid te denken, valt het ons moeilijk, bij de bespreking van het "nieuwe schepsel", ons dit in zijn ware heerlijkheid voor te stellen, zo we hiervoor geen hogere uitdrukking gebruiken dan van "waarachtig mens. " De Schrift zelf komt ons hierin te hulp, door van "gelijkvormigheid aan de Zoon" te spreken en ook wij gaan dus veiligst, als we ons deze nieuwe betrekking geen ogenblik gescheiden denken van onze vereniging met de Christus. De mens vóór de zondeval was één met zijn Schepper. Wel van Hem onderscheiden in wezenheid en deugden, maar toch geen ogenblik in bewuste tegenstelling met Hem. Met het eerste bewust worden van deze tegenstelling was de zonde reeds geschied en dus een geheel nieuwe toestand ingetreden, waarin de daad van God en van de mensen in elk opzicht lijnrecht tegenover elkaar stonden. Deze toestand nu heft de Christus door de daad van Zijn barmhartigheid op. In de toestand, waarin Hij de Zijnen plaatst, valt dus de tegenstelling weer weg en keert terug wat in Eden verloren ging. Echter niet volkomen. Pas als in de voleinding aller dingen, als de Zoon het Koninkrijk de Vader zal hebben overgegeven, opdat God zij alles in allen, zal de herstelling volkomen zijn. Tot zolang blijft de nieuw ingetreden toestand aan de Christus, aan de Godmens gebonden, is ze alleen door Hem werkend, kan ze alleen in samenhang met Hem gedacht worden en het is deze schakel in het heilsleven, die door de uitdrukking "Godmenselijk" misschien het best en klaarst wordt weergegeven. "Niet ik, maar Christus in mij. "

Vs. 2-Hoofdstuk 13: 10. Het tweede deel, dat nu volgt, is niet onmiddellijk een voortzetting van het eerste deel. Het opent dadelijk in de begin-verzen voor hetgeen nu behandeld zal worden zulke gezichtspunten, die de apostel zonder twijfel eerst zijn duidelijk geworden door berichten over de staat van zaken te Corinthiërs, pas na het schrijven van het vorige ontvangen (vgl. Hoofdstuk 1: 2). Deze waren nodig om weer terug te komen op iets,

dat reeds was behandeld, om het ook nog in een ander opzicht uiteen te zetten en aan de andere kant geven zij aanleiding tot een bijzondere en uitvoerige behandeling van die zaak, die tot hiertoe nog volstrekt niet had kunnen worden aangevoerd. Door wie Paulus die nieuwe berichten ontving, zegt hij ook aan het begin, als hij melding maakt van de terugkomt van Titus, waarvan hij in Hoofdstuk 2: 12 v. slechts kon meedelen, dat hij hem te Troas niet had gevonden en daarom de verdere reis naar Macedonië besneld had. De berichten zijn van die aard, dat hij nu dadelijk van de gemeente afzondert zijn tegenstanders, als een deel, dat niet meer bij het geheel kan worden gerekend, om ze open te bestrijden en in het openbaar te beschamen, hetgeen hij tot hiertoe nog niet had gedaan.

Vs. 2-Hoofdstuk 9: 15. De apostel ontkent eerst de drie beschuldigingen, die zijn vijanden te Corinthiërs hadden uitgesproken en waardoor zij, volgens de mededelingen door Titus hem gegeven, bij de gemeente wantrouwen probeerden op te wekken tegen zijn oprechtheid en onbaatzuchtigheid. Vervolgens zoekt de apostel de Corinthiërs, voor zo verre zij nog niet tot zijn besliste tegenstanders behoorden, maar in hun hart tussen de beide partijen wankelden, zodat zij de lasteraars wel niet volkomen geloofden, maar hem toch ook niet tegen deze in bescherming namen en ze met ernst de mond stopten, door een behandeling even getrouw als teder, aan zijn kant te trekken. Hij probeert hen te bewegen om zich in liefde en vertrouwen met hem te verenigen. Nadat hij hen dan zo aan de vijanden, naar wier kant zij overhelden, weer ontrukt heeft, ontleent hij aan die beschuldigingen het thema voor de drie onderdelen van deze afdeling op die wijze, dat hij de eerste en tweede beschuldiging dadelijk opeens teniet doet, door nog eens te spreken over de zaak van de bloedschender en aan de derde beschuldiging door een tweevoudige bepreking van de collectezaak alle grond ontneemt.

Vs. 2-16. Na de inleiding op de drie onderdelen van onze afdeling, waarover reeds gesproken is (vs. 2-7) volgt het weer opvatten van de zaak van tucht, die de apostel in 1 Kor.
behandelde en die ook reeds op een volkomen bevredigende wijze ten einde was gebracht. Paulus verheugt zich over de uitwerking, die hetgeen hij in de vorige brief daarover had geschreven, uitgewerkt had en waardoor het doel van zijn schrijven in ieder opzicht bereikt was (vs. 8-12). Hij voelt zich volkomen gerustgesteld ook over de Corinthiërs, die het vertrouwen, dat hij tegenover Timotheus in hen gesteld had, geheel hadden gerechtvaardigd en zoals nu deze hun nog veel meer dan vroeger toegenegen is, zo belooft hij ook zelf zich alles goeds van hun toekomst (vs 13-16).

Geef ons plaats in uw hart, opdat ik de liefde van uw kant juist versta en beoordeel wat de liefde van onze kant heeft gedaan en besloten en gelooft nu deze onze verzekering: wij hebben niemand verongelijkt, niemand enig leed of onrecht aangedaan, zoals sommigen ons daarvan beschuldigen ten opzichte van de misdadiger van 1 Kor. 5: 1 vv. Wij hebben niemand verdorven of schade veroorzaakt, evenals men dat van ons zegt ten opzichte van de bestraffing, die hem ten gevolge van ons aandringen in 1 Kor. 5: 13 van het meerderdeel van de gemeente is overkomen (Hoofdstuk 2: 6). Wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht, of hem het zijn ontroofd, zoals men onze bepaling over de collecte in 1 Kor. 16: 1 vv. zo vals heeft willen uitleggen. (Hoofdstuk 12: 17).

Ik zeg dit wat ik hier van die kwade geruchten en beschuldigingen neerschrijf, niet tot uw veroordeling alsof u allen dergelijke boosaardige woorden sprak en wij u allen daarom voor onze vijanden hielden; want Ik heb tevoren in hetgeen ik in Hoofdstuk 6: 11 vv. verklaarde, gezegd, dat u in onze harten bent (Fil. 1: 7), om samen te sterven en samen te leven, d. i. dat wij u liefhebben en in uw lot delen, onder alle omstandigheden, of het ten dode dan of het ten leven ga (2 Kor. 6: 9. Rom. 8: 38).

Ik heb, in plaats van u te veroordelen vele vrijmoedigheid in het spreken tegen u, als tot degenen op wie ik een goed vertrouwen heb; ik heb veel roem over u bij degenen, die in Macedonië zijn (Hoofdstuk 9: 2); ik ben vervuld met vertroosting; a) ik ben zeer overvloedig van blijdschap, in al onze verdrukking, die wij in dit leven moeten ondervinden (Hoofdstuk 1: 4: 8) en waarmee wij ook nu weer in Macedonië bewaard zijn (vs. 5).

MATTHEUS. 5: 12. Hand. 5: 41. Filippenzen 2: 17. Kol. 1: 24.

Deze afdeling, vergeleken met Hoofdstuk 10 vv. wijst duidelijk aan, dat Paulus de brief wel schrijft aan de gemeente, die uitwendig nog onverdeeld is, maar dat hij zich inwendig toch in de eerste negen hoofdstukken meer wendt tot de welgezinden en in de latere hoofdstukken meer tot de tegenstanders.

De woorden "geef ons plaats" moeten verklaard worden van het aan- en opnemen met het gemoed, van het welwillend, liefdevol aanhoren en ter harte nemen van de bedoeling van de sprekers. De apostel vraagt daarmee voor zich een vriendelijk aannemen met welwillend vertrouwen, zoals men van een liefhebbende en geliefde vriend kan verwachten.

Uit liefdeloosheid en bekrompenheid gedoogden die van Corinthiërs (ofschoon zijzelf voor het grootste deel dit van Paulus niet geloofden), dat zijn vijanden beschuldigingen tegen hem inbrachten. Drie aanklachten waren het, die tegen hem waren geldig gemaakt, namelijk dat hij anderen had beledigd, dat hij hen in het verderf had gestort door te grote hardheid en dat hij geld had afgeperst. Terwijl hij deze beschuldigingen ontkent, vreest hij, uit grote liefde tot de gemeente, al heeft hij ook een groot vertrouwen op hun liefde, dat hij hen reeds door deze verantwoording tegen beschuldigingen heeft gegriefd, omdat zij hem geenszins enig verwijt deden. Hij herinnert aan het gezegde in Hoofdstuk 6: 12 en verklaart hen dat de liefde, die hij daar jegens hen betuigd heeft een gemeenschap is in leven en in sterven. (V.).

In het hart van Paulus waren de Corinthiërs de medestervenden van hem, die dagelijks stierf, de medelevenden van hem, die van dag tot dag ten leven vermengd werd; "want", zo kon hij zeggen (Hoofdstuk 4: 15), "al deze dingen zijn omwille van u. " Bij zijn sterven in de dienst van Christus had hij ze in het hart en zijn voorbede trok hen mee in de zalige gemeenschap van sterven en zijn leven in geloof hoopte bij met hen te delen totdat het gemeenschappelijk beschouwen aanving (Hoofdstuk 4: 14), "die ons met jullie daar zal stellen. "

In de woorden: "ik heb vrijmoedigheid in het spreken tegen u", zegt Paulus, hoe hij in zijn binnenste tot de gemeente in betrekking staat, als die het beste van haar verwacht; in het "ik heb veel roem over u" drukt hij uit, hoe hij zich, wat de gemeente betreft, over anderen uitdrukt, omdat hij het beste van haar kan zeggen en roemen. Vervolgens spreekt hij nader de indruk uit, waaronder hij dit schrijft, terwijl hij naast deze beide zinnen de andere plaatst: "ik ben vervuld met vertroosting; ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.
Hiermee bedoelt hij niet vertroosting en blijdschap in het algemeen, maar een vertroosting en vreugde, zoals daar door het verband nader zijn bepaald. Deze hebben hem zo geheel ingenomen, dat er niets in hem is, dat zonder deze zou zijn en die hij juist zo rijkelijk ondervindt, dat zij al zijn smart te boven gaan, hoe groot en menigvuldig die ook soms is.

Want ook wij, als wij na het heengaan van Troas in Hoofdstuk 2: 13 gemeld, in Macedonië gekomen zijn, zo heeft ons vlees geen rust gehad; maar wij waren in alles verdrukt, van buiten was het voor ons strijd met de vijandige Joden en van binnen was ten gevolge van de

strijd, die wij hadden doorgestaan, vrees, dat het nu weer tot vervolging zou komen, zoals bij ons eerste oponthoud in Macedonië (Hand. 16: 12-17: 15).

Maar God, die de nederigen, de neergebogenen, vertroost (Hoofdstuk 1: 3), heeft ons getroost door de komst van Titus (Hand. 7: 52. 1 Kor. 16: 17); want wij waren verblijd, dat wij hem na dat lange smartelijke wachten, eindelijk weer hadden (Hoofdstuk 2: 13).

En wie vertroost zoals Hij? Ga tot een arm, bezwaard, bedroefd kind van God; herinner hem de liefelijkste beloften en fluister hem dierbare woorden van vertroosting in; hij is zoals de dove ander, hij luistert niet naar de stem van de bezweerders, al bezweert hij nog zo kunstig. Hij drinkt gal en alsem in en hoe u hem ook vertroosten mag, u zult slechts enige woorden van treurige onderwerping uit hem verkrijgen, u zult geen lofpsalmen en geen halleluja's noch blijde gezangen in hem opwekken. Maar komt God tot Zijn kind, laat Hij Zijn aanschijn lichten, de ogen van de treurende glinsteren van hoop. Hoort hij hem niet zingen: Waar Jezus is daar is de hemel; Waar Hij ontbreekt daar is de hel. U kon hem niet vrolijk maken, maar de Heere heeft het gedaan. "Hij is de God van alle vertroosting. Er is geen balsem in Gilead, maar daar is balsem in God. Er is geen heelmeester onder de schepselen, maar de Schepper is de Heere, mijn Heelmeester.

Bepaald is hij over de toestand van de Corinthische gemeente bekommerd en over de indruk, die zijn ernstig bestraffend woord in de eerste brief had teweeg gebracht. Het is heden vreugdeloos, de toekomst is in een nevel gehuld. Och of zijn God nu, juist nú eens een lichtstraal door zoveel donker deed dringen! En werkelijk toont Hij, "die de nederigen (dat is de neergebogenen van hart) vertroost", de behoefte van Zijn dienaar te kennen. Hoe nu, verneemt Paulus in de stilte een hoorbare stem, of verrast hem de Heere, zoals een andermaal in ditzelfde Corinthiërs (Hand. 18: 9), met een wondervol gezicht in de nacht? Nee, de hoogste liefde heeft zulke wonderen niet nodig, al bedient zij zich ook daarvan bij tijden; zij openbaart en verbergt lichtelijk haar zorg in een alledaagse ontmoeting. Niet door de komst van een engel met blinkende wieken, maar door die van een medestrijder met gunstige tijding, verheft Hij dit neergebogen hart uit het stof. Titus, maar dit is juist de man, die hij boven alle anderen wenste; dat is in één woord, wat ditmaal geen ander, wat zelfs de meest geliefde vriend niet kan zijn. Reeds zijn komst is een weldaad, maar zijn gunstig bericht nog veel meer; hoezeer de jongere in alles, mag het Titus gebeuren voor Paulus een Barnabas, een zoon van de vertroosting te wezen. De wolk trekt voorbij, die het apostolisch voorhoofd bedekte, want in het oog van Titus heeft hij het licht van de Heere gezien! Paulus was niet de énige, die in betrekkelijk kleine ervaring een grote troost heeft gevonden, omdat hij al achter Titus de goede hand ontdekt heeft van Hem, die de neergebogene troost. Zo zien wij, om slechts enkele proeven te noemen, Mozes heimelijk opgebeurd en verkwikt in de woestijn door het verrassend bezoek van zijn schoonvader Jethro (Exod. 18: 7, 8). Zo is het gelaat van Hanna ten enenmale opgeklaard door een vriendelijke toespraak van Eli, ofschoon op dat ogenblik in haar toestand nog niet de minste verandering kwam (1 Sam. 1: 18). Zo heeft het hart van David ongetwijfeld met blijder slagen geklopt, waar Jonathan in de woestijn hem kwam opzoeken om zijn ziel te sterken in God (1 Sam. 23: 16). Zo moet voor Luther het krachtig woord van de oude krijgsman geweest zijn, aan de dorpel van de vergaderzaal van de rijksdag te Worms en - maar waartoe van verre de voorbeelden opgezocht, waar zij van zo nabij zijn te grijpen uit de schat van de Christelijke levenservaring? Eenzaam en gedrukt zaten wij weleens in droeve schemering neer, het moede hoofd in de hand "van buiten strijd van binnen vrees. " Maar daar komt ongevraagd het bezoek van een vriend in de Heere, die door zijn bemoedigend woord de doffe mijmering verbreekt; daar hoort u een goede tijding uit verre lande, die als koud water is voor een smachtende ziel; daar verrast ons een kleine

oplettendheid, maar daarom voor ons gevoel van zo grote betekenis, omdat wij er in bespeuren hoe God aan ons denkt. Zijn er zelfs geen gevangenen geweest, die door het verschijnen van een vogel door de traliën van hun cel, of de ontdekking van een plant in de kerkersteen als een lichtstraal van omhoog zagen rijzen. Noem dat alles kinderachtig als u wilt, nee, erken ook in de kleinste ervaring, die troost en sterkt, de hand van God, die niets te gering heeft gerekend en leer Hem ook voor de kleine gaven danken. Wijs er als de apostel ook anderen op en acht niet slechts het Paulus' deel, maar ook de Tituszaak voor uzelf begeerlijk. Zo weinig is vaak voldoende om ons geheel te ontstemmen; waarom hebben we niet meer oog en hart dan de meesten; ook voor de kleinste vertroostingen van God?

En niet alleen door zijn komst, die zeker op zichzelf reeds veel vertroostends voor ons had, maar ook door de vertroosting, waarmee hij over u, ten opzichte van u (1Thess. 3: 7) vertroost is geweest, toen hij ons verhaalde op grond van de door hem te Corinthiërs gemaakte opmerkingen en ervaringen, uw verlangen, om mij weer bij u te zien (vs. 11), uw kermen of weeklagen, dat u mij door hetgeen in uw gemeente had plaats gehad bedroefd had, uw ijver voor mij, om mij gerust te stellenen tevreden te doen zijn; zodat ik temeer verblijd ben geweest, dan ik reeds verheugd was over de vertroosting, die ik door zijn ontmoeten had gemaakt.

De uitleggers vatten in de regel het verband zo op, dat Paulus hier de beschrijving van zijn reis van Efeze over Troas naar Macedonië, in Hoofdstuk 2: 12 v. afgebroken, weer opvat en de aankomst van Titus, daar in vs. 14 slechts indirect aangeduid, eerst nu direct en met nadere aanwijzing vermeld wordt. Ten eerste zal het wel niet mogelijk zijn het gehele gedeelte van Hoofdstuk 3: 1-7: 1 te houden voor een inlassing, of een tussenstuk, maar verder is hetgeen Paulus nu zegt zeer verschillend van hetgeen hij daar heeft vermeld, zodat de beide mededelingen onmiskenbaar twee verschillende perioden beschrijven. Het "ook", dat in de grondtekst boven aan het vijfde vers staat, geeft te kennen dat dit verhaal een voortzetting is van het vorige en deze ongerustheid een, die bij de vorige is bijgekomen. Terwijl intussen in Hoofdstuk 2: 12 v. Paulus verhaalde met "ik" en van iets, dat hemzelf betrof, verhaalt hij hier in het meervoud en schrijft hij "ons vlees heeft geen rust gehad - wij waren in alles verdrukt" en verder, terwijl hij in Hoofdstuk 2: 12 zei: "ik heb geen rust gehad voor mijn geest", zegt hij hier: "ons vlees heeft geen vadsigheid", dat doelt op een onrust in zijn uitwendig leven, die zijn mede-arbeiders, behalve Timotheus, ook zeker Lukas, met hem moesten ondervinden en welke, zoals blijkt uit de woorden in Hoofdstuk 2: 15 v. "in hen die verloren gaan, dezen wel een reuk van de dood ten dode" hun door de ongelovige Joden werd veroorzaakt. Het is zonder twijfel een verkeerde opvatting, als de uitleggers aan de ene kant dit dubbele onderscheid voorbij zien, aan de andere kant daardoor uit de weg proberen te ruimen dat zij de onrust in de geest met de onrust van het vlees vereenzelvigen. Ook past het in het geheel niet in het verband, dat Paulus, nadat hij in vs. 2-4 zich alle moeite had gegeven een hartelijke en vertrouwelijke gezindheid bij de Corinthiërs op te wekken, hun de onrust van zijn hart, de bezorgdheid van de ziel, die hij om hen en over hun omstandigheden had, nu opnieuw zou voorstellen, integendeel laat hij het bij zachte, tedere aanwijzingen, zoals die in vs. 7 vervat zijn. Dienvolgens is het verband het volgende: in Hoofdstuk 2: 12 v. kon hij zijn mededeling niet verder voortzetten, omdat, toen hij het eerste deel van onze brief schreef, hij zich nog bevond onder de daar geschilderde omstandigheden, als hij vol inwendige onrust op het terugkeren van Titus wachtte. Nu spreekt hij echter van dat terugkeren. omdat hij met vs. 2 het tweede deel van de brief begonnen is, waarmee hij zich nu bevindt op het standpunt van de door Titus overgebrachte berichten. Nu zal het ons ook niet verwonderen dat hij nog eens terugkomt, in vs. 8-16 van ons hoofdstuk op de zaak met de bloedschender, die reeds in Hoofdstuk 2: 1-11 was afgehandeld. Hij heeft, juist ten gevolge van hetgeen Titus hem heeft

gemeld, de zaak nog van een andere kant te behandelen dan die daar besproken is. Hij wil ook nu de gemeente vertroosten, zoals hij vroeger de berouwvolle kwaaddoener weer moest oprichten. Titus had hem nog in het bijzonder meegedeeld, dat de gemeente die vertroosting nodig had, zeker ten gevolge van een opdracht, die de Corinthiërs hem hadden gegeven: "toen hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uw ijver voor mij"; het stond dus nu geheel anders dan vroeger. Verlangen, kermen en ijver had Paulus vroeger over de gemeente moeten hebben, nu was dit alles bij haar omwille van hem. Dit is zeker niet gezegd van elk van de personen in het bijzonder, die tot de gemeente behoorden; maar reeds vroeger hebben wij gelegenheid gehad om op te merken, dat de apostel er steeds op uit is om de kern van de gemeente, het betere deel, dat nog voor waarheid en recht vatbaar is, te winnen en te doen voelen dat het de eigenlijke gemeente uitmaakt om zo de weerbarstigen te isoleren en met te beter gevolg te bestrijden.

Want, wat in de eerste plaats uw wenen aangaat, waarvan ik zo-even zei, dat het er eveneens toe had gediend om mijn vreugde te verhogen, hetgeen u zeker zou kunnen bevreemden, zo diene tot nadere verklaring het volgende. Hoewel ik u inde vorige zendbrief, namelijk door hetgeen ik in 1 Kor. 5: 1-8 schreef, bedroefd heb, het berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft, namelijk voordat Titus bij mij was gekomen; want ik zie dat die zendbrief, hoewel voor een kleine tijd bedroefd heeft, slechts voor een kleine tijd, want deze tweede brief zal u mijn tegenwoordige gezindheid over u duidelijk maken en uw droefheid wegnemen.

Nu verblijd ik mij, niet omdat u bedroefd bent geweest, dat in geen geval op zichzelf voor mij een oorzaak van vreugde zou kunnen zijn, maar omdat u bedroefd bent geweest tot bekering, omdat een omkering in gezindheid daarvan bij U het gevolg geweest is; want u bent bedroefd geweest naar God, overeenkomstig de goede en genadige wil van de Heere (Rom. 8: 27). Nu is ook de bedoeling van God, die Hij bij deze hele zaak jegens u had, bereikt, zodat u in geen ding schade van ons geleden heeft; was echter dat gevolg van uw droefheid uitgebleven, dan zou door haar op bedenkelijke wijze schade zijn veroorzaakt, in zo verre slechts ontstemming en verbittering tegen mij daarvan het gevolg zou zijn geweest.

Hoe onzeker Paulus geweest was over de indruk van zijn schrijven, blijkt uit deze woorden. Reeds had hij er berouw over gehad zo sterk te hebben geschreven, maar nu berouwt het hem niet meer; hij verheugt zich zelfs over de droefheid, die hij bij de Corinthiërs door zijn brief had teweeg gebracht, wel niet over de droefheid als zodanig, maar over de daardoor teweeg gebrachte bekering. Door deze goddelijke droefheid, die hij in hen had gewerkt, heeft hij hen een zegen temeer doen toekomen; dit voert hij vervolgens in het volgende vers tot een algemene gedachte terug.

Wat Paulus in de eerste brief gezegd had, was zeker een uitvloeisel van de Heilige Geest en was niet te hard geweest. Maar ook hij deelde in de menselijke kortzichtigheid; omdat hetgeen hij geschreven had de Corinthiërs zeer moest bedroeven, zo deed het hem nu en dan leed dat hij zo hard was geweest. Zo geschiedt het nog, wanneer de dienaar van de Heere in het volste geloofsvertrouwen, als in de naam van God, iemand bestraft, maar deels uit hartelijke liefde, deels uit kortzichtigheid, vreest dat hij te ver gegaan is. Het voorbeeld van de apostel leert ons, hoe in zodanige geenszins stugge onverschilligheid bij het besef rechtmatig gehandeld te hebben, de stemming is, die de zondige kortzichtige mens past, die een warme, innige liefde in het hart draagt. (V.).

Welke schadelijke droefheid Paulus vóór de aankomst van Titus bij de Corinthiërs had gevreesd, leert de beroemde spreuk van de tweeërlei droefheid met tweeërlei uitwerking, die in vs. 10 volgt. Zij zouden zichzelf in droefheid naar de wereld hebben verloren, als zij de bestraffende brief van Paulus als een verschrikkelijk bezwaar hadden aangemerkt en zich treurig van een prediker en zijn Evangelie hadden afgewend, die een zo liefdeloos zedenprediker, een onverdraagzaam verstoorder van hun "vrij" en "sterk" Christendom was.

a) Want de droefheid naar God, zoals die tot mijn blijdschap bij u heeft plaats gevonden (vs. 9), werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid van de wereld, zoals die zich ook van u zou hebben kunnen meester maken, als Gods genade dat niet had afgewend, werkt de dood Uit 27: 5.

2 Sam. 12: 13. MATTHEUS. 26: 75. Luk. 18: 13.

De droefheid naar God is, evenals in vs. 9, die, die met God, met diens wil, diens bedoelingen overeenstemt. Het is die, die bekering, zinsverandering teweeg brengt, dus niet eindigt in een onvruchtbare smart, maar door de smart van het berouw, door belijdenis en geloof tot God trekt. Deze droefheid naar God werkt de bekering tot zaligheid, want zaligheid, redding, heil van God is haar vrucht; een bekering, die niemand tot leed kan zijn. De droefheid van de wereld daarentegen is de droefheid zoals de wereld die kent en ondervindt. Bij haar wordt ook de droefheid over bedreven zonde een, die de dood veroorzaakt, omdat haar de kracht van de boete, het licht van het geloof ontbreekt. Maar de dood, die zij werkt, is dezelfde, die in Rom. 23 de bezoldiging van de zonde heet, in al de omvang, die het begrip daar heeft en niet met beperking tot de lichamelijke dood.

De droefheid, die met de gezindheid van God overeenstemt, die naar God is, is een zodanige, waarin de mens geheel en alleen naar God zoekt, zodat hem dit smart en bekommert, dat hij de goddelijke regelingen geschonden, de zaak van God te kort gedaan, de eer van God gekrenkt, zich Zijn heilige liefde onwaardig gedragen heeft. In die afkeuring van de zonde ligt een ware zinsverandering, die aan de kant van de mensen de hindernis van het intreden in de gemeenschap van de goddelijke zaligheid uit de weg ruimt. Deze smart is een vuur, dat de ziel geheel doorloutert en zo’n gereinigde is op de zekere weg ten eeuwigen leven. Wat de genade van God hem heeft toegedacht, wat de verzoening van Christus voor hem heeft teweeg gebracht, daartoe wordt hij door zodanige gemoedsverandering, die alleen als werk van de Heilige Geest kan worden gedacht, bekwaam en waardig. Er is echter ook een andere droefheid, zoals die bij de van God vervreemde, van God afgekeerde mensen gevonden wordt. Zulke mensen zijn enigszins verstoord en geërgerd daarover, dat hun verkeerd gedrag openbaar is geworden, dat het hun berisping en kwade naam heeft berokkend dat zij daarom in straf en allerlei ellende vervallen zijn, dat zij in eer bij mensen of tijdelijk goed, in genot of het aangename van het leven schade hebben geleden; de zonde zelf en hun verhouding tot God en de goddelijke wet, dus ook het schenden van de liefde tot de naaste en het stremmen of verstoren van de gemeenschap met God bekommert hen niet. Bij zo’n droefheid is en blijft de mens op de weg tot de dood, tot het eeuwig verderf, tot het uitgesloten zijn van het rijk van God.

De droefheid naar God heeft tot grond de kennis van het geloof van de goddelijke weldaden en de diepe gruwel van de zonde; de droefheid naar de wereld kent Gods barmhartigheid niet en sticht nieuwe wanhoop, ergere moedwil, omdat men toch verdoemd is en ten slotte zelfs verstoktheid.

Ook vrome gemoederen zijn niet vrij van verzoekingen tot droefheid naar de wereld; achter de ongelukkige melancholie, als men in moedeloosheid bij de smart over de zonde en het verderf blijft staan, is de moordenaar van het begin verborgen, die geen goedgezinde ziel een vrolijk uur in God gunt en haar daarom ook onder de schijn van goed vervolgt. De geest van de duisternis brengt het vaak daartoe, dat de mensen uit buitengewone droefheid het goede verlaten, geen lust en kracht meer daartoe behouden, waartoe de herinnering van zonde vóór de bekering bedreven, veel kan bijdragen; daarom moet men zich aan de verkeerde voorstelling van de slang niet storen, die onder voorwendsel van verootmoediging zulke gruwelen weer boven haalt, die door God zelf reeds in de diepte van de zee zijn geworpen. Evenmin moet dit plaats hebben ten opzichte van de gebreken, die nog van de zondige natuur overig zijn.

Droefheid van de wereld wordt aldus genoemd in tegenstelling van droefheid naar God. Het is dus droefheid niet naar God, maar van de wereld. Geen smart, die de treurende naar God doet opzien, die hem God tegemoet, God in de armen voeren kan, maar een leedwezen, dat van de wereld begint en in de wereld eindigt; het jammeren van wereldgezinde harten over het werelds leed, dat hun de vreugde van de wereld ontrooft of vergalt. Deze droefheid kan groter of geringer, meer wezenlijk of meer ingebeelde rampen beschreien. Zij kan een belangwekkender of terugstotender, een zachter of een woester vorm aannemen; zij blijft droefheid van de wereld, zolang zij niet is droefheid naar God, zolang zij de bedroefde van niets anders dan van zichzelf en zijn leed vervult. Droefheid van de wereld is de droefheid van die ongelukkige, die het verlies van werelds goed of werelds aanzien niet te boven kan komen, omdat dit werelds goed, dit werelds aanzien zijn alles was, toen hij het bezat en zijn alles blijft, nadat hij het moest verliezen. Maar evenzeer is het de droefheid van die beklagenswaardige Rachel, die haar kinderen beweent en niet vertroost wil zijn. Niet slechts het jammeren van de wanhopige, die de dag van zijn geboorte vervloekt en God rekenschap afeist van de "ongehoorde" rampen, die Hij over hem brengt, maar ook de treurende liefde, die van het gemiste voorwerp, die van haar smart zelf haar afgod maakt, is niet meer of beter dan droefheid van de wereld. Die droefheid van de wereld werkt soms niet met al; haar bitterste tranen zijn snel gedroogd. Het hart bekomt schielijk van de schok en het veerkrachtig leven herneemt zijn plooi. Het is hetzelfde hart, hetzelfde leven nog, voor wereldvreugde zo vatbaar als ooit te voren. Maar als de droefheid van de wereld iets werkt, het is de dood. Wat zou het anders wezen? Het is niet dan door zijn verwantschap tot de ware troost, door zijn zich wenden tot de Bron van de vertroosting, dat er een vruchtbaar, dat er een zegenrijk wenen wezen kan, maar voor de droefheid van de wereld bestaat deze verwantschap niet en zij maakt een tegenovergestelde beweging. Zij is droefheid en niet anders dan droefheid. Droefheid nu is op zichzelf dodelijk en vergif voor lichaam en ziel. De droefheid van de wereld werkt de dood. Zij werkt de wanhoop, die een misdadige hand aan eigen leven doet slaan; werkt de kwijning, die de levenskracht sloopt. Velen zijn van smart gestorven; anderen hebben door tegenzin in het leven een leven voortgesleept, erger dan de dood. De droefheid van de wereld werkt de dood, de dood van de ziel. Sommigen heeft zij tot razernij vervoerd, anderen in sombere mijmering doen wegzinken; bij deze bracht zij godslastering, bij gene mensenhaat, bij velen een eigenaardige en hardnekkige vorm van eigenbaat teweeg. Sommigen zijn door droefheid trots, anderen wreedaardig geworden; anderen onverschillig, dof, verstompt. Velen heeft zij de verraderlijke beker van de bedwelming doen aangrijpen. Bedwelming van wijn en sterke drank, bedwelming van wellust, spel, verstrooiing, slecht gezelschap, kwade samensprekingen, zedeloze boeken, verstrooiingen van de wereld, nog dodelijker dan haar droefheid zelf. En zelfs waar zij voorbijgaande was en niets scheen gewerkt te hebben, was het niet zo, maar had zij in het verborgene, had zij in meerdere of mindere mate iets van dit alles gedaan. Geen behoudenis van de zondige mens zonder

bekering. Wij weten, dat hij niet zichzelf, dat God in Jezus Christus hem behoudt. Wij weten, dat hij niet door zijn bekering, maar door zijn geloof deel heeft aan de behoudenis, die in Christus Jezus is. Maar wij weten ook, dat geen zondig mens, dat wil zeggen geen enkel mens, in zijn behoudenis door Christus Jezus geloven kan, tenzij hij zich bekeert. Wat is bekering? Wat die bekering, waarvan de heilige apostel spreekt in de uitspraak, die wij bepeinzen? Het is die zinsverandering, het is die innerlijke omzetting, waardoor de mens van de wereld herschapen wordt in een mens naar God. De mens van de wereld is een mens niet naar God, maar naar de wereld. Ondanks zijn mindere of meerdere eerbied voor het Goddelijk wezen, is zijn hart niet Godewaarts maar wereldwaarts gekeerd. De wereld, het middenpunt van zijn geluk, al zijn eer, al zijn genoegens, is ook het middenpunt van zijn meeste gedachten, vurigste neigingen, onmiddellijke uitzichten. Voor haar de opofferingen, voor haar de inspanning van de beste krachten. Zeker, zij is de afgod, die meer gehoorzaamd wordt dan God! Want zo God gehoorzaamd wordt, het is slechts voor zover de wereld de gehoorzaamheid aannemelijk maakt en met wereldse beloningen vereert. Van deze mens is het tegenbeeld de mens naar God. De mens naar God moge zijn gebreken hebben, zoals de mens van de wereld zijn deugden, maar zijn hart is voor God. Hij keert zich Godewaarts, zoals de bloem naar het licht, zoals de kompasnaald naar het Noorden. Hij voelt wat het zegt God lief te hebben met geheel zijn hart, geheel zijn verstand, geheel zijn ziel en alle krachten. Hij doet het, hij is nog een zondig mens, hij struikelt nog in velen, hij kan nog vallen; niet dat hij het al verkregen heeft, of al volmaakt is. Maar hij kan zich niet meer gelukkig voelen zonder het welgevallen van God, zonder de gemeenschap van God, zonder de gehoorzaamheid aan God! Voor dit geluk, dat hij vroeger niet kende, heeft hij zijn gehele hart geopend; om dat geluk de strijd met een wereld aanvaard, die hij beurtelings placht te dienen en te vrezen. En dat is zijn bekering, zijn onberouwelijke bekering, want het berouwt niemand gelukkig te zijn geworden; het kan niemand berouwen een schijngeluk voor waarachtige zielenvrede te hebben verworpen. Maar dit geluk, deze vrede ontluikt niet dan uit tranen van smart. Geen bekering zonder droefheid naar God. De nieuwe mens wordt in de droefheid naar God geboren. De droefheid naar God is de bekering zelf niet, maar zij werkt de bekering, de onberouwelijke bekering tot zaligheid. De aanvang en uitgang van deze is uit haar. Als het ogenblik komt, waarin de mens van de wereld niet, maar de jammeren van de wereld, maar zijn eigen wereld voelt, dan wordt al het leed van de wereld weinig bij dit hartenleed. Als hij diep begint te beseffen hoe weerspannig hij is geweest tegen een heilig, hoe ondankbaar tegen een goedertieren God, dan houdt het klagen op over de kastijdingen van de Rechtvaardigen; dan begint hij ook in deze de hand van de liefde te onderscheiden. Dit maakt de tranen los, de tranen van berouw en boetvaardigheid; en zij vloeien te overvloediger, naarmate de dringende behoefte aan barmhartigheid en genade door inspraken van hoop bemoedigd en door toezegging van God bevredigd wordt. Dit is de droefheid naar God. Niet de droefheid van de ongelukkigen over het ongeluk, maar de droefheid van het zondigen over de zonde en niet zijn spijt of wrevel wrake zijn droefheid naar God, voor Gods aangezicht; voor het aangezicht van Zijn heiligheid, van Zijn rechtvaardigheid, Zijn vaak zo slecht beantwoordde liefde. "Tegen U alleen heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad was in Uw ogen! " een droefheid vol ootmoed, een droefheid niet zonder hoop. Tegelijkertijd de rechten van Gods heiligheid erkennend en tot Zijn genade de toevlucht nemend, reinigt zij het hart van de verkleefdheid aan de zonde en van het vrezen voor God; het openende voor het geloof, stemt zij het tevens tot bekering. haar tranen, die het uitwendig oog benevelen, verlichten het zielsoog om de ganse liefde van God in het Evangelie van de verzoening te zien en het hart vernieuwend, maken zij het voelbaar om te gevoelen wat het zegt en eist en hoe zoet het is God lief te hebben. Het is aldus, dat de droefheid naar God een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt.

Een ware, goddelijke droefheid over de zonde is het werk van Gods Geest. Het berouw is een bloem, die te schoon is, dan dat zij op de natuurlijke bodem zou groeien. Parels groeien natuurlijk in de oesterschelpen, maar boetvaardigheid toont zich nooit in zondaars, tenzij de goddelijke genade ze tot stand brengt. Als u een sprankje afkeer van de zonde heeft, zo heeft u dat van God ontvangen; want de doornen van de menselijke natuur brengen nooit een enkele rijs voort. "Het ware berouw neemt de toevlucht tot de Zaligmaker. Wanneer wij onze zonden bewenen, moeten wij het een oog op de zonde vestigen en het andere op het kruis, of liever het zou nog beter zijn, wanneer wij onze beide ogen op Christus vestigen en onze zonden alleen in het licht van Zijn liefde aanschouwen.

Het oprecht berouw is geen zak en as, uitwendig aangetogen en op het hoofd gestrooid; geen gescheurd kleed, dat morgen geheeld wordt. Als een levende bron tussen de rotsen welt het op in het gebroken hart, dat zichzelf kent. Over de akker van de zielen stroomt het als een onkeerbare vloed, die de wortel bloot spoelt van alle kwaad en de grond verbetert en vruchtbaar maakt.

Want zie, opdat u uit eigen ervaring erkent, dat het zo is met de droefheid naar God, zoals ik zo-even zei, ditzelfde dat u naar God bent bedroefd geworden, hoe grotenaarstigheid heeft het in u gewrocht tot waarneming van de tucht aan die misdadiger in 1 Kor. 5 ? Ja meer nog dan dit heeft het teweeg gebracht, zodat wij uw naarstigheid in haar openbaringen in trapsgewijze voortgang nader kunnen aanwijzen en zo in al haar grootte kunnen aantonen: verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak. In alles, wat ik hier in het bijzonder heb genoemd, heeft u uzelf bewezen rein te zijn in deze zaak, die die misdreven had. U heeft getoond dat u voor uw eigen persoon, in generlei opzicht daaraan deel had, hoewel u door uw vroeger toelaten en dulden u indirect daarvan ook deelgenoten had gemaakt (1 Kor. 5: 2. 1 Tim. 5: 22), dat nu echter weer is weggenomen (1 Kor. 5: 7).

Hoewel ik dan, zo moet u dan ook nu tevens inzien, aan u geschreven heb over die zaak en niet kon zwijgen alhoewel ik u moest bedroeven, dat is niet geweest om diens wil, die onrecht gedaan had, alleen om de bestraffing van die misdadiger, noch om diens wil, die onrecht gedaan was, omwille van mijzelf, om mij voor mijn gekrenkt eergevoel voldoening te verschaffen, maar opdat onze vlijtigheid voor u bij u openbaar zou worden, onze gezindheid jegens U duidelijk openbaar zou worden en de waarachtigheid van ons ambt zou worden hersteld in de tegenwoordigheid van God, in hetgeen u als in Gods tegenwoordigheid, dus met een oprecht en rein hart zou doen.

Wat Paulus gezegd heeft van de uitwerking van de droefheid naar God, wordt in vs. 11 uit de ervaring van de lezers bevestigd; want vanwaar is die "vlijtigheid" gekomen dan door deze droefheid, die vlijt, waarvan Titus bericht kon geven. "Vlijtigheid", dat woord zegt nog te weinig; één woord kan het niet voldoende uitdrukken; daarom volgen met een "ja" verschillende woorden, namelijk in de eerste plaats "verantwoording", zij hadden zich gedrongen gezien om hun onschuld voor hun eigen persoon aan dergelijke daad uit te spreken; vervolgens "onlust" of "toorn. " Hun verstoordheid tegen hem, die zo zeer gezondigd had, was gebleken in scherpe berisping van hem; verder in de derde plaats "vrees. " Zij vreesden niet alleen voor hem, die de apostel zo sterk bedreigd had (1 Kor. 5: 3 vs.), maar ook voor zichzelf en hun verhouding tot de apostel (1 Kor. 4: 21). Ten vierde "verlangen" om de apostel bij persoonlijk wederzien van hun onschuld te kunnen overtuigen en van zijn volle liefde weer verzekerd te kunnen zijn. Ten vijfde "ijver", omdat zij er op uit waren, reeds nu dadelijk alles aan te wenden, om de gestoorde betrekking weer te herstellen en ten zesde "wraak", omdat zij tot dat einde datgene deden, wat dadelijk kon worden gedaan, namelijk de

schuldige bestraffen. Paulus getuigt, dat zij het in niet één opzicht hebben laten ontbreken, om hun onschuld ten opzichte van het feit, waarvan gesproken wordt, in het licht te stellen. Wat dit feit is, wordt door het verband van de plaats met Hoofdstuk 2: 4 vv. niet in het onzekere gelaten. Heeft de apostel daar het ergste geval van de ongebondenste ontucht op het oog gehad, hetzelfde geldt ook hier, maar slechts bij wijze van aanduiding noemt hij hier evenals daar die erge zaak, die hem genoodzaakt heeft dat gedeelte van zijn brief te schrijven, dat voor de gemeente het meest bedroevend was en dat hij dan ook niet behoeft te noemen in dit verband, waarin gehandeld wordt over de droefheid door zijn brief veroorzaakt.

In het twaalfde vers stelt Paulus zijn handelwijze in die zaak voor in het licht van de vrucht daarvan (om de Corinthiërs ook te laten voelen het: een onberouwelijke bekering tot zaligheid). Al het smartelijke, treffende en krenkende, dat voor schrijver en lezers in de brief lag, is nu vergeten en begraven. Er is niets van over dan de heilzame vrucht, tot vreugde van beide. Deze vrucht neemt hij daarom ook het eigenlijke doel van zijn brief en dat was het naar de bedoeling van de Goddelijke leiding, waarvan hij daarbij verzekerd was en die aan het slot zo heerlijk werd bevestigd. Het is de vraag: wie moet gedacht worden hij het: "die onrecht gedaan was. " Niet weinige uitleggers verklaren deze woorden van de vader van de bloedschenders, wiens vrouw de echtbrekende zoon had genomen. Reeds in 1 Kor. 5: 1 1Co is gewezen op hetgeen er voor pleit, dat de vader niet leefde en deze plaats zal wel niet voldoende zijn om een tegenbewijs te leveren. Integendeel de beledigde, die Paulus op het oog heeft, is hij zelf. De gemeente moest hem als beledigd beschouwen door hetgeen geschied was. Voor hem toch voelde zij volgens vs. 11 vrees en verlangen naar een bewijs van verzoening; op hem had ook betrekking het verlangen, wenen en ijveren in vs. 7 door Titus bericht. Het gezegde van de apostel in Hoofdstuk 2: 5 "als iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten dele" bewijst het, hoezeer het de Corinthiërs evenals Paulus aanging om de verwekte droefenis te beschouwen, als een hem aangedaan.

In de eerste plaats was de broeder, die zijn vaders vrouw had, een belediger van de gemeente; maar deze, omdat zij het zonder uitoefening van tucht liet en voortging hem als broeder te behandelen, maakte zich schuldig aan een beledigen van haar apostel en van Christus. Paulus voelde echter dat zijn eigen leed verre overtroffen werd door het medelijden met de beledigde gemeente en in de hoop, die zijn grote liefde tot hen koesterde, dat hun kinderlijke en gehoorzame gezindheid wel verzwakt, maar niet gestorven was, schreef hij hun: "opdat onze vlijtigheid voor u bij u openbaar zou worden in de tegenwoordigheid van God. "

In zijn verzoenend woord gaat de apostel voort: daaruit dat dit alles het gezegend gevolg is geweest van mijn schrijven, kunt u zien, dat mijn eigenlijk doel niet geweest is eenvoudig een op zichzelf staand vergrijp te bestraffen, of aan een bepaalde beledigde voldoening te verschaffen, maar wel dat ik op het oog had de reiniging en heiliging van de gehele gemeente; was dit het geval dan verviel ook al het grievende van de berisping.

Daarvan moet de herder de gemeente proberen te overtuigen, dat hij geen ander belang kent dan het hare.

Daarom, omdat werkelijk verkregen is wat ik bij mijn schrijven bedoelde, zijn wij vertroost geworden over uw vertroosting, wat betreft de droefheid, die mijn brief een tijd lang bij u heeft teweeg gebracht (vs. 1). En wij zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, die hij ons bij zijn terugkomst te kennen gaf (vs. 7), omdat zijn geest door u allen verkwikt is geworden, toen hij bij u was en u in een Christelijke zin bevond, zoals dat de gelovige wel voelen kan.

Ik zei, dat ik over u verheugd ben geweest in een bijzondere mate; want als ik iets bij hem over u geroemd heb, toen ik hem van Kreta tot u zond, om hem tot de moeilijke reis op te wekken, namelijk dat u een hoog begenadigde en rijkbegaafde Christelijke gemeente bent (1 Kor. 1: 4 vv.), zo ben ik niet beschaamd geworden; maar zoals wij alles met waarheid tot u gesproken hebben, alhoewel de tegenstanders dat probeerden te loochenen (Hoofdstuk 1: 15 vv.), zo is ook onze roem, die ik bij Titus geroemd heb waarheid geworden door de manier, waarop u in dat geval heeft gehandeld.

Wel mogen wij in aanmerking nemen, dat Paulus op dezelfde tijd, dat hij zelf de Corinthiërs scherp berispte, bij Titus omtrent hen roem uitsprak en alles op de voorgrond stelde wat ten hun gunste was. Zo doet de liefde; de wereld doet omgekeerd.

En zijn innerlijke bewegingen van de liefde zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid overdenkt 2Co 2: 3 ten opzichte van mijn woord en gebod, die hij tot u moest overbrengen, alsook daaraan, hoe u hem met vrees en beven heeft ontvangen als een afgezant van een Apostel, ja van de Heere Jezus Christus zelf (Gal. 4: 14).

Hoe vals is toch de mening, dat de christelijke liefde zich zou laten verwonden door het opmerken van de zonde en de gebreken van de broeder! Integendeel, als zij van de juiste aard is, wordt zij des te warmer, hoe meer er te arbeiden is en in broeders, die als de Corinthiërs droefheid voelen naar God, heeft zij een welbehagen.

HOOFDSTUK 8

AANMANING TOT MILDE GAVEN VOOR DE ARMEN

Vs. 1-24. Dat het vertrouwen van de apostel op de Corinthiërs, waarvan hij zo-even gesproken heeft (Hoofdstuk 7: 16) weer geheel hersteld is, bewijst hij hun nu daardoor, dat hij hun ook nu een zaak op het hart drukt, die hem bijzonder ter harte gaat. De zaak had bij hen geen goede voortgang in lange tijd gehad. Het is de opbrengst voor de arme Christenen te Jeruzalem, waarvan hij reeds in de vorige brief (1 Kor. 16: 1 vv.) melding maakte en tot welke verzameling ook zijn afgezondenen, Timotheus en Titus, het hunne hadden gedaan maar wat nog steeds niet in verblijdende mate gelukt was. Tot hun aansporing stelt hij hun ten eerste voor de bijzonder grote milddadigheid van de Macedonische gemeenten in verhouding van hun vermogen. Onder die gemeenten vertoefde hij toen (vs. 1-6). Hij stelt hun het arm worden van Christus voor, door wiens armoede wij rijk zijn geworden, om lust tot die zaak bij hen op te wekken en geeft nog een gehele rij van gezichtspunten aan, die van groot belang zijn. Onder deze vinden wij ook een woord over de gelijkheid in het Christelijk communisme, dat juist voor onze tijd van bijzondere betekenis is (vs. 7-24). Nadat Paulus de grondstellingen ontwikkeld heeft, volgens welke hij de collecte wenst beoordeeld en volvoerd te zien, gaat hij nader over de uitvoering spreken, wijst de mannen aan, aan wie het is opgedragen en beveelt de Corinthiërs aan, deze toch te ontvangen op een wijze, van de zaak waardig, die zij dienen. (vs. 16-24).

Voorts, om nu tot uw opwekking tot een andere zaak over te gaan, maken wij u bekend, broeders, de genade van God, betoond aan mij en mijn medehelpers in het ons aanbevolen werk en wel een genade, die in de gemeenten van Macedonië, te Filippi, Thessalonica en Berea (Hand. 16: 12-17: 12 20: 1 vv.), gegeven is en zich in eens zeer heerlijke uitkomst heeft geopenbaard (Rom. 15: 26 v.).

Dit grote zegen betoonde zich vooral daarin, dat in vele beproevingen van de verdrukking, die zij moesten lijden, de overvloed van hun blijdschap, over het bezitten van de zaligheid, die hen in Christus ten deel was geworden, duidelijk zichtbaar was. En verder is gezien, dat hun zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot de rijkdom van hun goeddadigheid, of eenvoudigheid. Zij hebben ondanks eigen behoefte een gemoed geopenbaard zonder zelfzucht, omdat zij gene andere gedachte hadden dan hoe zij de anderen te hulp zouden komen (Rom. 12: 8. Kol. 3: 22).

De Apostel begint met de Corinthiërs het voorbeeld voor te houden van de Christenen in Macedonië, die onder de ongunstigste omstandigheden zich zeer mild hadden betoond (vgl. over hun verdrukkingen Hand. 16 en 17 v. : 2: 14 v. v. Fil. 1: 23 v.). Ondanks dat lijden was een bijzondere vreugde in hen, omdat zij zich bewust waren in het Evangelie hemelse schatten verkregen te hebben en deze vreugde drong hen tot rijkere mededeling van stoffelijke goederen.

De vreugde als men zich bewust is, van God genade te hebben ontvangen, wekt de begeerte in ons om graag al het onze uit te delen aan hen, die van de Heere zijn (1 Joh. 4: 20); en die aalmoes is de juiste, die voortkomt uit een hart, dat volgeladen van de mildheid van God, weer begeert zich uit te storten voor God en de broederen.

De Macedonische Christenen achtten bij al hun armoede zich rijk genoeg om aalmoezen te geven, omdat zij met het juiste oog op de nood van de Jeruzalemse Christenen zagen, die ook

arm waren. Zij zagen niet terzijde uit naar de behoeften van de volgende dag. "Wees niet bezorgd", zo was het bij hen en hun kinderlijk bidden tot God in alle dingen (Fil. 4: 6) konden zij ook kruiden met dankzegging, dat zij heden nog iets over hadden, dat zij aan hun arme broeders konden mededelen.

Die in druk de geringe troost, die tijdelijke goederen geven, ondervonden heeft, die in velerlei omstandigheden de hulp van God heeft ervaren, zoals die van kanten komt, waarvan men het niet vermoedde, die is er geenszins op uit, om door bij elkaar houden van zijn vermogen zich een vastheid te maken, maar stort in eenvoudigheid de gaven over anderen uit en berust in Gods wonderbaar bestuur. Eigen nood, bezwaarlijke tijden worden vaak als voorwendsel gebruikt, dat men nalatig is in het uitoefenen van de liefde, maar het woord van God verandert het en maakt daaruit juist een drangreden.

Goeddadigheid is de gezindheid van het gemoed, dat vrij is van zelfzucht. Zij heeft geen andere gedachte dan om goed te doen en daarom, waar het te doen is om in enig opzicht wel te doen, is zij hetzelfde als toewijding (Jak. 1: 5). Dat de Apostel juist die naam kiest voor de deugd, die de uitnemendste Christenen bij gelegenheid van de collecte betoonden, daartoe zal hem de omstandigheid hebben geleid, dat de Achaïsche Christenen juist allerlei nevengedachten hadden, die een goed volbrengen van het op zichzelf zo eenvoudige werk verhinderden en die hun eigenlijke oorzaak hadden in gebrek aan die eenvoudigheid en goeddadigheid, die zichzelf uit het oog verliest en alleen over de zaak zelf denkt.

Want zij zijn naar vermogen, (ik betuig het) ja boven vermogen gewillig geweest, zodat zij niet eerst vermaand en gedrongen hoefden te worden.

a) Ons met vele vermaning biddend (vgl. Hand. 16: 15), toen wij het weigerden aan te nemen als teveel, dat wij wilden aannemen de gave van de liefde (1 Kor. 16: 3) en de gemeenschap van deze bediening, die voor de heiligen geschiedt (Hand. 11: 29. Rom. 15: 26).

2 Kor. 9: 1.

En zij deden niet alleen, zoals wij gehoopt hadden, zij gaven niet een beetje, zoals wij dat gemeend hadden, naar de weinige krachten hun verleend, maar zij gaven zichzelf eerst aan de Heere met alles wat zij hadden; zij stelden ook hetgeen zij voor eigen behoefte nodig hadden ter Zijner beschikking en gaven zich daarna aan ons, zij reikten ons alles over, wat zij konden, door de wil van God, die hen daartoe dreef.

Zodat wij Titus vermaanden, dat hij zich meteen naar Achaje zou begeven, omdat het niet nodig was hier in Macedonië verder te verzamelen, dat, zoals hij tevoren toen hij onder u was (Hoofdstuk 7: 7) begonnen had collecte te houden, hij ook zo nog deze inzameling van de gave (vs. 4) bij u voleinden zou, die nu naast andere aangelegenheden tot een goed einde zou brengen.

Men zal de Apostel wel mogen geloven, dat zich de Macedonische gemeenten met de bede, om aan de ondersteuning voor Jeruzalem deel te nemen, tot de Apostel hebben gewend, als hij op haar armoede lettende haar vrijstelde van hetgeen zij volgens vs. 4 begeerden. Men moet echter niet denken, dat dit nu pas zou zijn gebeurd, maar toen hij in Corinthiërs de eerste stoot had gegeven tot het houden van een collecte zullen ook deze gemeenten aan de ondersteuning hebben willen deelnemen, die, evenals vroeger in Galatië (1 Kor. 16: 1), zo ook nu uit Achaje aan de moedergemeente moest komen. Toen nu de Apostel tot de Macedonische gemeente

kwam (Hoofdstuk 2: 13. Hand. 20: 1), was hij verwonderd over de grote gave, die hij reeds gereed vond liggen (vgl. 1 Kor. 16: 2). Zo zijn het dan twee zaken, die hij in hen heeft te roemen, als hij de Corinthiërs ten voorbeeld voorhoudt, niet alleen dat zij naar vermogen, ja boven vermogen, maar ook dat zij uit eigen beweging hadden deelgenomen aan hetgeen hij te Corinthiërs had aanbevolen. Dit voorbeeld was voor de Corinthiërs beschamend. De Christenen te Corinthiërs bevonden zich niet, zoals die in Macedonië, in de toestand, dat zij zich onder verdrukkingen staande moesten houden en bittere armoede lijden; maar zij waren er op uit om met de ongelovigen goede zaken te doen en zich in geldelijke zaken voor schade te behoeden; daarvoor ontbrak het hun nu ook aan hetgeen de Apostel in de gemeenten van Macedonië roemt en in het bijzonder zullen zij wel hebben erkend, dat zij bij zoveel gunstigere geldelijke toestand niet mochten roemen op goeddadigheid, zoals die bij hun geloofsgenoten in Macedonië was.

Naar vermogen geven is reeds zeldzaam, omdat de juistheid in het waarderen van wat in het vermogen is, zeldzaam is. Boven vermogen geven is nog zeldzamer, even zeldzaam als de liefde, die niet het hare zoekend, zichzelf ontbering oplegt en van het nodige opoffert.

In bijzondere omstandigheden kan de Christelijke liefde eisen de aalmoezen zo te geven, dat wijzelf behoefte lijden. Heeft u ook weinig of niets over, maar ziet u dat de behoefte van de naaste nog groter is dan uw eigen, dat u ook eerder en gemakkelijker dan hij kunt worden geholpen, dan bent u verschuldigd hem meteen te helpen.

Zo dan overtreft nu ook u mijn verwachting, die ik bij dit zenden van Titus jegens u heb, zoals u in alles wat tot de ware Christelijke staat behoort, overvloedig bent, in geloof (Hoofdstuk 1: 24) en in woord of bekwaamheid in het spreken en in kennis (vgl. Hoofdstuk 16) en in alle naarstigheid tot beoefening van het praktisch Christendom en in uw liefde tot ons (Hoofdstuk 7: 7), zie, dat u ook in deze gave (vs. 5 en 6) overvloedig bent.

Ik zeg dit, wat ik zo-even van u vroeg, niet in een gesteldheid van het hart als was ik gebiedend om zo mijn apostolisch gezag te doen gelden, maar als door de naarstigheid van anderen, waarvan ik u zo- even heb meegedeeld (vs. 1), in de beoefening van de liefde tot de Heere en Zijn gemeenten, ook de oprechtheid van uw liefde beproevend; ik wil u in de gelegenheid stellen daarvan bewijzen te geven.

En op het aanwezig zijn van zodanige liefde ook bij u mag ik toch wel rekenen; want u weet de genade van onze Heere Jezus Christus, die Hij geopenbaard heeft in Zijn zelfverloochenende liefde, a) dat Hij, die heerlijkheid had bij de Vader eer de wereld was (Joh. 17: 5), omwille van u arm is geworden. Hij heeft, omdat Hij rijk was, bij Zijn menswording Zich ontledigd van Zijn goddelijke heerlijkheid (Fil. 2: 6 vv.) en dit opdat u door Zijn armoede, waarin Hij alles heeft volbracht wat tot zaligheid van de wereld nodig was, rijk zou worden in het bezitten van al de geestelijke zegen in hemelse goederen, die u ten deel is geworden (Efeze 1: 3. 1 Kor. 3: 22

Luk. 9: 58.

De hoogste drang tot opoffering en mededelen ligt voor de Christenen in de ontlediging, in het arm geworden zijn van de Zoon van God omwille van ons, opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden. Wij waren zo arm als bedelaars, wat betreft de geestelijke goederen en onbekwaam om ons uit die armoede op te heffen. Hij leefde in het bezit van de volheid van de goederen als de Zalige en Heerlijke in Gods gelijkheid. Van deze volheid nu heeft Hij geheel

en al afstand gedaan, Hij is in onze armoede, in de toestand van het niets bezitten van het zondige schepsel ingetreden, zodat Hij in elk ogenblik van Zijn aardse bestaan, biddend, zoekend, aankloppend, van de Vader door de Geest, die Hem was gegeven, alles wat Hij behoefde, licht, kracht, moed, troost, verkwikking enz. ontving, in voortdurende afhankelijkheid. Dit was heilzaam voor ons, omdat Hij ieder ogenblik zich gewillig daarin overgaf. Door zo'n zelfopoffering heeft Hij het bezit van de geestelijke goederen, die verloren waren gegaan, doordat wij niet afhankelijk wilden zijn, weer willen verwerven en als Hij op deze weg van volkomen verloochening van hetgeen Hem oorspronkelijk toebehoorde, het weer bezitten als iets verdiends had verkregen, is Zijn rijkdom voor ons aanwezig, dat die ons eigendom wordt. Wat ons deze onwaardig maakte en deed verliezen, is door het werk van Jezus als ons Hoofd weer voor allen goed gemaakt. En die met oprechte verwerping van het gehele gedrag, dat die onwaardigheid heeft teweeggebracht, zich aan deze Jezus vertrouwend overgeeft, die hem het verlorene weer heeft gegeven, die komt dat werkelijk ten goede. Maar hij, die hiervan verzekerd is, en de grootheid van de liefde van de Zoon van God, die Zich voor hem, de doemwaardige zondaar, heeft opgeofferd en de grootheid van de goederen, die hij aan Hem te danken heeft, bedenkt, die wordt gewillig tot elke zelfopoffering voor de Heere. De vreugde over de grote zaligheid maakt Zijn hart wijd open om mee te delen, opdat hij de Heere, die Zich zo voor hem en voor velen heeft overgegeven, verkwikt in degenen, van wie Hij wil dat ze als Zijn broeders worden aangemerkt. Dan is hem niets te veel, hij kan niet genoeg doen en hij houdt het voor genade, als hij het mag doen. Hij laat zich niet lang bidden, maar biedt zichzelf daartoe aan en verre er van om angstig te berekenen, is hij, waar de nood het eist, bereid, ook boven vermogen te geven en zelfs af te nemen van hetgeen anders voor eigen behoefte wordt gehouden.

Onze toestand door de val buiten het verbond van de genade maakte het voor de zondaar even onmogelijk met God in gemeenschap te zijn, als het voor Belial is om met Christus samen te stemmen. Opdat echter de gemeenschap tot stand zou komen, was het nodig dat de rijke Losser Zijn bezittingen aan Zijn arme betrekkingen meedeelde; dat de rechtvaardige Heiland aan Zijn zondige broeders Zijn eigen volmaaktheid schonk, opdat wij, armen en schuldigen uit Zijn volheid genade voor genade zouden ontvangen. Door zo te geven en te ontvangen, daalde de een uit de hoogte en de ander verrees uit de diepte en zo waren zij in staat elkaar in ware en hartelijke gemeenschap te ontmoeten. De armoede moet, eer zij het wagen kan gemeenschap te houden, door Hem verrijkt worden, in wie oneindige schatten verborgen zijn en de schuld moet in medegedeelde en toegerekende gerechtigheid uitgedelgd wezen, eer de ziel met de volkomen reinheid gemeenschap kan houden, Jezus moet Zijn volk met Zijn eigen klederen bekleden, eer Hij hen in het paleis van Zijn heerlijkheid kan binnen laten; en Hij moet hen met Zijn eigen bloed rein wassen, anders zijn zij te zeer bevlekt voor de omhelzing van Zijn gemeenschap.

Rijkdom en armoede, telkens komt die schrille tegenstelling in allerlei vormen ons tegen en geen sterveling zeker, die zich in het bezit van de eerste verblijdt en vrijwillig de ontbering van de laatste in ernst voor zich zou verkiezen. Maar wie schetst ons dan de genade van de Heere Jezus Christus, waarop de Apostel de Corinthiërs wijst, om hen te wekken tot milde liefdebetoning; en wie peilt de volle zin van Zijn woord, waarin het Kerst-Evangelie als in één hoofdsom kan worden samengevat. Aan de éne kant wijst het op de Christus in Zijn oorspronkelijke rijkdom en Zijn vrijwillige armoede. Denkt u de wereld, die wij bewonen een ogenblik weg, de druppel hangt aan de emmer, het stofje aan de weegschaal nog niet, maar in de beginne was het Woord, dat bij God en zelf God was, geprezen in eeuwigheid. In de Zoon aanschouwt de Vader Zichzelf; Zijn kennis is Gods kennis Zijn macht Gods macht, Zijn rijkdom Gods rijkdom. Als Zich deze Hoogheerlijke zal openbaren op dit stipje van Zijn

eigen schepping, waar zouden wij wel bij voorkeur Hem zoeken, in wat luister Hem bij voorkeur ons denken. Zeker allerminst in Bethlehem in de stal, in de kribbe en toch dat alles is nog slechts de aanvang van een vernedering, waarvan de weg langs allerlei trappen eindelijk afdaalt tot het kruis, tot de dood, tot het graf. Maar die vernedering, zij is geen lot slechts, maar daad van Zijn liefde; alleen omwille van ons, uit niets dan genade, kiest de Godmens voor Zichzelf, wat ieder kind van de mensen zeker als het hoogste toppunt van onheil zou afwijzen. En nu ten gevolge van die zelfvernedering, mogen wij aan de andere kant van de Christen gewagen in zijn oorspronkelijke armoede en zijn onschatbare rijkdom. Hoe arm wij oorspronkelijk zijn, als mensen niet slechts, maar als zondaars vooral gescheiden van de rijke volzalige God - wie heeft het nooit met schaamte en smart bij de enkele blik op zichzelf en in het ronde ontwaard? Maar God lof, de genade herstelt wat door de zonde teloor ging en het wonderwoord: "als niets hebbend en nochtans alles bezittend", het wordt in gemeenschap met Christus straks de ervaring van elke gelovige. Immers, Hij aanvaardt onze armoede slechts daarom, opdat Hij Zijn rijkdom met de armsten zou delen en komt niet opdat Hij allereerst iets voor Zichzelf ontvangen, maar integendeel opdat Hij ons alles zou brengen. Door die armoede vereert Hij ons, want reeds Zijn verschijning in de mensheid strekt om haar op te heffen uit de diepte, waarin zij lag neergezonken. Door de armoede behoudt Hij ons, want met het kleed van Zijn volkomen gerechtigheid, dekt Hij onze geestelijke naaktheid en onreinheid voor God. Door die armoede trekt Hij ons, want juist Zijn kribbe en Zijn kruis hebben voor het heilbegerig hart een onweerstaanbaar vermogen, zoals zelfs geen Thabor, geen Olijfberg van heerlijkheid heeft. Door deze weergaloze zelfvernedering toch heeft Hij, zoals het zo schoon in het Formulier van het Nachtmaal is uitgedrukt, "de vervloeking van ons op Zich geladen, opdat Hij ons met Zijn zegeningen vervullen zou. " Nog eens, "zo lief heeft God de wereld gehad! "

En ik zeg, omdat volgens vs. 8 in de besproken zaak, de collecte geen sprake kan zijn van een gebod van mijn kant, in mijn mening (1 Kor. 7: 25); want dit, dat ik u met mijn raad terzijde sta, is u oorbaar, als die niet alleen het doen met het beginnen van de inzameling, maar ook het willen van over een jaar tevoren, reeds in het vorig jaar, toen ik in de zomer 56 na Christus met Titus op mijn tussenreis, van Efeze ondernomen, bij u was 1Co 1: 3, heeft begonnen. Toen kon in de Macedonische gemeenten nog van geen willen sprake zijn, doordat deze de zaak pas in de laatste tijd door mij ter sprake is gebracht (Hoofdstuk 9: 2)

Maar nu, nadat de gemeenten in Macedonië u zelfs met het doen zijn voorgekomen (vs. 2 vv,) voleindigt ook het doen, dat u reeds voor een jaar begonnen bent, door ijverig in te halen wat nog aan de inzameling ontbreekt, opdat, zoals er geweest is de volvaardigheid van het gemoed om te willen, er ook al zou zij het voleindigen uit hetgeen u heeft, naarmate van uw bezitting, want wat u tot hiertoe heeft gedaan (vs. 10), (de som van hetgeen u heeft opgebracht, staat nog ver beneden hetgeen u kan doen (Mark. 12: 44).

Een opbrengst boven uw vermogen, zoals dat bij de gemeenten in Macedonië heeft plaats gehad (vs. 4) wordt niet van u geëist: a) want als te voren de volvaardigheid van het gemoed daar is om te geven, zoals die gewilligheid zonder twijfel bij u bestaat, nadat u een jaar geleden reeds met het willen begonnen bent (vs. 10) b), zo is iemand, als hij nu tot het doen overgaat, aangenaam bij God, als hij nu overgaat tot het geven naar hetgeen hij heeft; tot dat welgevallig zijn aan God behoort echter niet, dat hij geeft naar hetgeen hij niet heeft, dat hij boven zijn vermogen weldoet (Hoofdstuk 9: 7).

Mark. 12: 43. Luk. 21: 3 b) Spr. 3: 28. 1 Petrus 4: 10.

Als wij nu spreken van een volbrengen (vs. 11), moet ik daarop aandringen, dat uw geven, zoals ik vroeger heb gezegd, geschiedt naar de maatstaf van uw bezitten. Ik wil hiermee u niet bezwaren, want dat zeg ik niet, ik eis niet zoveel voor de heiligen te Jeruzalem, opdat anderen, namelijk de heiligen te Jeruzalem, voor wie ik nu bij mijn gemeenten onder de heidenen collecteer, verlichting zouden hebben en u verdrukking. Het is niet, dat wij hun een gemakkelijk leven zouden willen bezorgen en u voor hen zouden willen laten arbeiden, of u door bijzondere uitgaven in moeilijkheid zouden willen brengen, wij wensenalleen die ondersteuning, opdat er enige evenredigheid in het dragen van lasten zij.

Het kan toch niet de wil van God jegens de gelovigen zijn, dat de één overvloed heeft, de ander gebrek, maar Hij wil dat de een de ander helpt. Daarom houden wij een inzameling, opdat uit gelijkheid, in deze tegenwoordige tijd, nu die gemeente in gebrek is, uw overvloed zij, om hun gebrek te vervullen. Die liefdebetoning moet wederkerig zijn en als ooit de omgekeerde verhouding mocht plaats grijpen, dat zij, de Christenen uit de Joden, zich in slechte omstandigheden mochten bevinden, terwijl de Christenen uit de heidenen in nood zijn, zo moet wederkerig hulp worden verleend, opdat ook hun overvloed dan zij om uw gebrek te vervullen, opdat er gelijkheid wordt; de één toch moet altijd de lasten van de anderen dragen zoals dat overeenkomstig de wil van God is.

Het moet ook in deze zijn zoals in Ex. 16: 18 geschreven is bij het bericht over het inzamelen van het manna: "Die veel verzameld had, had niet over en die weinig verzameld had had niet te weinig, maar dan elk werd door Gods leiding zoveel gegeven, als hij voor zich en zijn huisgenoten nodig had.

In deze tijd is het de Nieuw Testamentische gemeente in het heilige land, die gebrek lijdt; maar, zo geeft Paulus te kennen, er zal een tijd komen, wat omgekeerd dat deel, dat op het gebied van de wereld van de volken leeft, bijstand van deze zal ontvangen. Zo toch moet zijn woord worden opgevat, omdat hij niet de een maal gebrek en overvloed kan bedoelen aan hetgeen tot het lichamelijke leven en de andere keer aan hetgeen tot het geestelijke leven nodig is (vgl. Rom. 15: 27) en ook, omdat hij niet schrijven zou "in deze tegenwoordige tijd", als hij niet aan een toekomst dacht, in welke het tegengestelde van deze tegenwoordige staat van zaken niet misschien mogelijk zou kunnen plaats hebben, maar werkelijk zal plaats hebben. Als datgene plaats heeft, waarvan hij in Hoofdstuk 3: 16 heeft gesproken, als Israël zich tot de Heere bekeerd zal hebben, dan zal er in het heilige land een gemeente van de Heere zijn, die zich in grotere voorspoed verheugt dan de heidense Christenen, die in de moeilijke tijd zijn, waarvan in 2 Thessalonicenzen. 2: 3 (in plaats van op deze plaats zou beter op Openbaring 11: 13 gewezen kunnen worden) gesproken wordt. Dan zal in zoverre een gelijkheid worden teweeg gebracht, dat het gedeelte van de Christenen, dat nu ontvangt, het gevende deel en dat wat nu geeft, het ontvangende zal zijn.

De lasteraars, die Paulus het bevoordelen van sommigen ten laste legden (Hoofdstuk 7: 2) zullen ook zeker wel zijn trouwe zorg voor Jeruzalem hebben verdacht gemaakt en de Corinthiërs hebben opgezet: u bedelt hij arm, om anderen de zakken te vullen. Daartegen schrijft hij (vs. 13): "dat is niet, opdat anderen verlichting zouden hebben en u verdrukking". Nee, dat wil onze Heere Jezus Christus niet, merkt Luther hierbij op, dat ik met mijn goed mijzelf tot een bedelaar en de bedelaar tot een heer maak; maar ik moet medelijden hebben met zijn nood en hem helpen, zoveel ik kan, opdat de arme met mij eet en ik met de arme. "Uit gelijkheid" dat is de bedoeling van Paulus: hier zijn de wederdopers op losgestormd met hun verkeerdheid onder de naam van gelijkheid en ook heden ten dage noemen de vijanden van Gods orde en regeling, volgens welke er altijd rijken in armen op aarde zullen zijn, hun

woeste gelijkmakerij met namen, die zij uit de bijbel en van de kerk stelen. De communistische en socialistische staat heeft niets gemeens met de gemeenschap der heiligen; waar die tot stand kwam was het werk van de liefde ten einde.

Liefde deelt mee, maar neemt ook niet te veel.

Zonder revolutie brengt de liefde vrijheid en gelijkheid teweeg een gemeenschap van goederen in de Geest.

Hoe goed zou het zijn, wanneer ieder zijn goederen wilde aanzien en behandelen als manna, meer als gave van God dan als vrucht van zijn arbeid, meer tot nooddruft dan tot genot, meer tot gebruik, dan om schatten te vergaderen!

Maar Gode zij dank, die dezelfde naarstigheid, die ik in mij heb, voor u in het hart van Titus gegeven heeft, die ik met deze brief tot u zend, om de zaak van de collecte ten uitvoer te leggen.

Dat hij, die naar zijn bescheidenheid niet zelfstandig daarin wil handelen, maar eerst een dringen van mijn kant verwachtte, de vermaning van mij, om dat werk op zich te nemen (vs.
heeft aangenomen. En zeernaarstig zijnde om die zaak te doen, heeft hij die dadelijk aanvaard, zodat hij gewillig tot u gereisd is, zoals u bij het ontvangen van deze brief duidelijk is.

De gedachte van de apostel bij deze woorden is deze: Titus bood zich wel niet aan, maar liet de vermaning tot zich komen en gaf daaraan gevolg. Eigenlijk had hij die niet nodig, omdat het zijn eigen vrije wil was, die zaak op zich te nemen.

Het is zeer liefelijk, wanneer de opdracht van de kerkelijke overheden zo wordt volvoerd als Titus deze opdracht van de apostel ten uitvoer bracht, namelijk met een hart, dat de aandrang in zichzelf vindt, die door God is gegeven en toch graag zich richt naar de regel, volgens welken de een aanmaant of oplegt en de ander volgt, beide die vermaant en die volgt in gehoorzaamheid aan God.

De woorden: "hij is gewillig tot u gereisd" schrijft de apostel, zich plaatsend op het standpunt van hen, die de brief ontvingen (vgl. Hand. 15: 27; 23: 30). Titus bracht die zonder twijfel zelf naar Corinthiërs over.

En wij hebben ook met hem gezonden de broeder Trofimus de Efeziër (Hand. 20: 4; 21:
2 Tim. 4: 20. vgl. bij Hand. 19: 20, die lof heeft in het evangelie door al de gemeenten, dat hij veel tot bevordering van haar bedraagt.

En dat niet alleen beveelt hem aan, dat hij voor zichzelf een ijverig bewonderaar is van het rijk van God, maar hij is ook door de gemeenten in Azië verkoren, om met ons te reizen met deze gave (1 Kor. 16: 4. Rom. 15: 25 v.), die door ons bediend wordt tot de heerlijkheid van de Heere zelf en de volvaardigheid van uw gemoed.

Onder die reisgenoot van Titus verstonden Origenes, Hieronymus en andere oudere uitleggers, om de woorden: "die lof heeft in het evangelie door al de gemeenten", dat zij verklaarden van de schrijver van een evangelie, Lukas. Vandaar is het onderschrift van deze brief zo veranderd, dat behalve Titus ook Lukas als overbrenger wordt genoemd. Die

opvatting is echter verkeerd, omdat aan de ene kant het evangelie van Lukas toen nog niet bestond en aan de andere kant Lukas zelf in zo'n positie was, dat hij zeker niet meer een metgezel van Titus kon zijn. Om de laatste reden kan ook niet met Chrysostomus aan Barnabas worden gedacht. Volgens vs. 19 zijn wij meer beperkt tot de kring van de zeven mannen in Hand. 20: 4 genoemd, van welke om verschillende redenen de vijf eersten wegvallen, zodat alleen hier en in vs. 22 v. kan worden gedacht aan de beide anderen, Tychicus en Trofimus, beide uit Azië en deze zouden dan in het onderschrift in plaats van de daar genoemden Lukas moeten komen. Omdat het gezegde in vs. 22 zonder twijfel op Tychicus doelt, moet in vs. 18 aan Trofimus worden gedacht.

De apostel heeft het niet voor zijn roeping gehouden deze broeder te zenden zonder medewerking van de gemeenten. Zoals zij de gevers waren, zo moesten zij een werkzaam aandeel nemen aan de besteding en bezorging, dat door de keuze van een afgezondene plaats had. Hoe die keuze geschiedde weten wij niet, toch blijkt uit de aard van de zaak, dat als geen eenstemmige acclamaties volgden, de minderheid zich naar de meerderheid heeft gevoegd. Het heeft een grote schijn van geestelijkheid dergelijke zaken als werelds en juristisch te verachten en uit de kerk te bannen, maar de Schrift weet van zo'n trotse geestelijkheid niets, die zich verheft boven de uiterlijke orde, nodig voor de welstand van de kerk op aarde een geestelijkheid, meestal, om in plaats van de liefde, waarin de een zich graag aan de anderen onderwerpt een tirannie in te voeren, die het levende lichaam van de kerk verlaagt tot een machine, door enkele personen bestuurd.

Dit verhoedend, dat ons niemand mag lasteren in deze overvloed, die door ons wordt bediend. Terwijl wij met Titus nog een broeder zenden en wel tevens als afgevaardigde van de gemeente, waarbij dan nog een tweede komt (vs. 22), willen wij voorkomen, dat iemand ons zou beschuldigen van oneerlijkheid of ontrouw, die lastering te eerder zou kunnen ontstaan nu die opbrengst zo rijkelijk uitvalt.

Wij willen ons voor zo'n naam wachten, als die bezorgen hetgeen eerlijk is, volgens de grondstelling in Rom. 12: 17 uitgesproken, niet alleen voor de Heere, bij wie wij ook buiten dat bekend zijn (Hoofdstuk 5: 11), maar ook voor de mensen, opdat wij niemand aanleiding geven onze handeling te lasteren (Hoofdstuk 6: 3).

Een dienaar van Christus moet ook in de ogen van de mensen rein en zonder gebreken bevonden worden; hij moet daarom alles voorkomen wat tot lastering zou kunnen aanleiding geven.

Die tevreden met de getuigenis van zijn geweten zijn goede naam niet in acht neemt, is wreed jegens zijn naasten.

Het goede geweten, dat wij hebben, geeft ons nog geen recht onverschillig te zijn over het oordeel van de mensen. De regel van de apostel (1 Thessalonicenzen. 5: 22) is, dat wij ook elke schijn van het kwaad moeten mijden. Het verwaarlozen van dat voorschrift brengt niet alleen vaak zonder noodzakelijkheid de goede zaak in verdenking, die ook verstandige gemoederen op het dwaalspoor kan brengen, maar zij wordt gemakkelijk voor hem, die al te veel op zijn goed geweten bouwt een valstrik, die hem doet afwijken van het juiste pad van de christelijke zelfverloochening. Een goed geweten voor God te bewaren is een zaak van het geloof (1 Tim. 1: 19), maar ook de goede naam niet gering te achten, die integendeel met nauwgezetheid te bewaren is een eis van de christelijke ootmoed, waaraan zelfs een Paulus zich niet onttrekt.

Hetzij dan Titus, hij is in het werk, dat ik doe, mijn metgezel en medearbeider bij u (Hoofdstuk 1: 2 en "Ac 19: 20; hetzij onze broeders Tychicus en Trofimus (vs. 22 en 18), zij zijn afgezanten, afgevaardigden van de gemeenten en een eer van Christus, mensen, die Christus eer aandoen door hun wandel en hun werk, zodat u alle drie met die achting zult behandelen die aan hun waardigheid en verdienste toekomt.

Bewijst dan aan hen, aan deze broeders, de bewijzing van uw liefde en van onze roem van
Betoon dat het goede, dat wij van u hebben gezegd (Hoofdstuk 7: 14; 9: 3) waarheid is geweest, ook voor het aangezicht van de gemeenten, doordat u een bijdrage schenkt tot de collecte, waarvan toch de gemeenten, waarmee de inzamelaars nader in aanraking zouden komen, bericht zullen ontvangen.

Er wordt hier gesproken van een vrijwillig voldoen aan de bepalingen, welke die drie zullen maken, om de inzameling ten einde te brengen. Omdat dit nu iets was, dat aan gemeenten, die enig deel aan de inzameling zouden nemen, ter kennis zou komen, was het geheel op zijn plaats, dat de apostel de lezers er niet alleen op wees, met wie zij te doen zouden hebben, maar ook daarop, dat voor de overige Christenen hun gedrag niet verborgen zou blijven.

Het is Paulus bepaald te doen om de gemeente te Corinthiërs mee te doen delen in de pinkstergave, die hij onder geleide van die zeven broeders (Hand. 20: 4) van het veld van de heidenen als een oogst naar Jeruzalem wenste te brengen Ac 20: 6. Deze collecte toch was voor hem meer dan een ondersteunen van de armen; hij zag daarin een feitelijk belijden van de Christenen, dat zij van één gezindheid en van één geloof waren. Daarom had hij er een welbehagen in, dat broeders uit Azië in Macedonië en Achaje dienden bij het verzamelen van de gelden en ook daardoor de gemeenten, die van elkaar waren verwijderd, in persoonlijke aanraking met elkaar kwamen.

HOOFDSTUK 9

REDENEN WAAROM DE INZAMELING SNEL EN GOED MOEST GESCHIEDEN

Vs. 1-15. Na de mededeling over de personen, die bestemd waren het geld over te brengen, komt de apostel terug tot de inzameling zelf. Hij zegt op juiste manier, dat hij daarover niet behoeft te schrijven, terwijl de Corinthiërs hun verplichting tot deze opbrengst al lang hadden gevoeld, omdat die collecte voor de broedergemeente te Jeruzalem bestemd was. Wel mocht hij er op aandringen, dat zij, in hetgeen reeds een jaar geleden was toegezegd en wat ertoe had gediend, om de gemeenten in Macedonië aan te vuren, niet beschaamd werden en daarom moesten zij nu de collecte doorzetten en er krachtig aan deelnemen, terwijl Titus met zijn metgezellen daartoe bij hen was. Paulus neemt deze gelegenheid waar om te spreken over de gezindheid, waarmee moest worden gegeven. Vervolgens wijst hij op de macht van God, om ten allen tijde de nodige middelen te verschaffen tot rijkelijk weldoen en herinnert hij aan de zegen, die verbonden is aan zo'n weldoen, vooral in dit geval. Hij eindigt met een woord van dankzegging voor de gave van God in Christus, die het krachtigst dringt tot geven voor anderen.

Ik sprak zo-even van een betoning van uw liefde en van onze roem over u (Hoofdstuk 1: 24), zonder nader te verklaren in welk opzicht u die betonen moest: want a) van de bediening, die voor de heiligen geschiedt en waartoe ik nu ook deze drie heb gezonden, is mij onnodig aan u te schrijven, vooral ook met het oog daarop, in hoeverre de Christenen uit de heidenen zich gedrongen moeten gevoelen hen, die uit Israël zijn, in hun nood bij te staan (Rom. 15: 27).

Hand. 11: 29. 1 Kor. 16: 2. 2 Kor. 8: 4.

Want ik ken de volvaardigheid van uw gemoed, ik ken uw genegenheid voor deze zaak, waarvan ik hier in het land, waar ik mij tegenwoordig ophoud (Hand. 20: 1), roem over u bij de Macedoniërs, zeggende als ik mijn mededelingen doe in de vergaderingen van de gemeente, dat Achaje 2Co 1: 1 van over een jaar bereid is geweest (Hoofdstuk 8: 10). En de ijver, door u begonnen, heeft er velen verwekt, zodat zij nu ook tot een inzameling besloten zijn, terwijl ik eigenlijk bij de Macedonische gemeenten, om de armoede en de nood, waarin zij zelf zijn, niet had willen aandringen (Hoofdstuk 8: 4 v.), waarom zij ook in 1 Kor. 16: 2 niet naast de Galatiërs genoemd zijn.

Hier volgt een aanvulling, misschien bij het overlezen van Hoofdstuk 8 noodzakelijk bevonden, van hetgeen daar de Corinthiërs op het hart is gedrukt. Die aanvulling geeft Paulus op een juiste, verschonende manier met de inleidende aanmerking, dat hij eigenlijk niet nodig had over de zaak van de collecte te schrijven, omdat hij hun bereidwilligheid kende. Het verband is het volgende: ontvang de broeders met liefde, dat druk ik u op het hart; want over de bediening voor de heiligen heb ik niet nodig u te schrijven en de offervaardigheid was,
zoals het beginnen van de collecte reeds in het vorige jaar bewijst, bij de Corinthiërs
werkelijk aanwezig en er was slechts een opwekking nodig, alleen tot besneling van de zaak.

Het is licht te denken, dat de inzameling van de bijdragen gedurende de treurige voorvallen in de gemeente was blijven steken; zelfs gedurende de dagen en weken, waarin de droefheid naar God in de gemeente de overhand kreeg en hen tot ijver opwekte, zal toch de zorg voor de nood van de heiligen te Jeruzalem in de harten op de achtergrond zijn geraakt. De kunst van Paulus om te winnen nu is, om door het goede voorbeeld van de ene de andere tot het goede te dringen. De Corinthiërs stelt hij de frisse en blijmoedige ijver van de Macedoniërs voor (Hoofdstuk 8: 1 vv.) en bij deze roemt hij weer de goede wil van de ander (2 Kor. 8: 19), zeggende: "Achaje is voor een jaar bereid geweest. "

Het gevaar van koudheid ondervindt ieder op de weg van zijn Christendom, daarom is het goed, dat God ons door anderen opwekt.

Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem, die wij over u hebben, waarmee ik uw Christelijke staat heb geprezen, (Hoofdstuk 7: 4), niet zou ijdel gemaakt worden in deze dele, in hetgeen de collecte aangeeft, waarover ik u heb geprezen, opdat, zoals ik gezegd heb, u bereid mag zijn (vs. 2) en een teleurstelling dus werkelijk wordt verhoed.

En dat niet mogelijk, zo de Macedoniërs als leidslieden (Rom. 15: 24) met mij kwamen, als ik volgens het in 1 Kor. 16: 5 vv. voorgestelde reisplan vóór de winter bij u kwam en zij u onbereid vonden, wij, (opdat wij niet zeggen "u" hoewel u de schuld daarvan zou zijn) beschaamd worden in deze vaste grond van de roeming, die ik met zo vast vertrouwen heb gedaan.

Ik heb dan nodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen en voorbereiden, geheel gereed maken uw te voren, uw vroeger, toen u voor een jaar zo bereidvaardig aan het vergaderen ging (vs. 2), aangedienden zegen; opdat die van hun kant tot afzending en van onze kant tot bezorging naar Jeruzalem gereed zij zodat wat u samenbrengt werkelijk is, zoals ik het heb voorgesteld, als een zegen (Gen. 33: 11. Richt. 1: 15. 1 Sam. 25: 30: 26 en niet als een vrekheid een gave, zoals de gierigaard die geeft, ongraag en zo karig mogelijk.

Prijzenswaardige zorg, dat alles, wat men zegt en toezegt gehouden wordt! Zonder deze is het grootspreken; en weg daarmee!

De apostel noemt de gave een zegen, die de Corinthiërs hadden beloofd aan de moedergemeente te geven, omdat zij toch hun beloften niet onvervuld zullen willen laten en omdat het begrip van zegenen elke gedachte aan zelfzuchtige karigheid uitsluit. Die tegenstelling spreekt de apostel nogmaals uit aan het einde van het vers, als hij van gierigheid spreekt. Als de gemeente haar bijdrage slechts op een manier gaf, dat zij daarmee van haar belofte afkwam, die zij toch niet meer kon terugtrekken, dan zou zij er geen gewetenszaak van maken de moedergemeente zoveel mogelijk te bekorten.

Het geschenk noemt Paulus een zegening, eigenlijk een dank, in zoverre het is voortgevloeid uit een hart, dat God lof en dank zegt. Daartegenover staat de gierigheid, de hebzucht, die zowel daar zich betoont, waar men wederrechtelijk goed verwerft, als waar men karig meedeelt.

Een gierig gever is als een zure druif, waaraan met moeite een karig sap wordt afgeperst; maar zegen vloeit uit de zoete druif bij een lichte drukking van de wijntreder.

EPISTEL OP de DAG VAN ST. LAURENTIUS: Vs. 6-10 Joh 12: 24.

En dit zeg ik, bedoel ik met het woord "als een zegen en niet als een vrekheid", om u tot overvloedig geven op te wekken: a) Die spaarzaam zaait, zal ook spaarzaam maaien; en die in

zegeningen zaait, dus in overvloed het zaad uitstrooit, die zal ook in zegeningen maaien, rijkelijk vruchten oogsten (Spr. 11: 25. 22: 9).

Gal. 6: 7.

Zaaiers en maaiers worden hier als leenspreukig gebruikt. En daar is enige gelijkheid tussen het werpen van zaad in de aarde en het doen van aalmoezen. Een zaaier werpt en strooit zijn zaad met een open hand; hield hij het besloten in zijn vuist en liet hij alleen hier en daar een zaadje vallen, hij zou een schrale oogst hebben; zo opent ook een milddadig gever zijn hand en vervult de noden van de behoeftigen op een ruime manier (En het is er zo mee), zaait hij, dat is, geeft hij niets hij zal ook niets maaien; zaait hij maar weinig, hij zal weinig maaien; zaait hij veel, hij zal rijkelijk maaien, ook dezelfde soort van dingen, die hij zaait; is hij milddadig in het tijdelijke, hij zal in dezelfde dingen voorspoedig zijn. Wij gierige mensen zich inbeelden, dat hetgeen zij op een liefdadige manier schenken, verloren is, verbetert de apostel die misvatting, met hun te verzekeren, dat het niet meer verloren is dan het zaad, dat een landman in de grond werpt, dat dertig, zestig of honderdvoudige vrucht voortbrengt.

Intussen komt hier niet alleen aan op het overvloedige geven, maar het moet ook een geven zijn met lust en liefde tot de zaak. Een ieder dan doe, zoals hij in zijn hart naar zijn eigen vrije beschikking voorneemt, niet uit droefheid daarover, dat hij moet missen wat hij geeft, of uit nooddwang, dat hij liever, zo hij kon, zich zou vrijmaken van de omstandigheden, die hem tot geven noodzaken; a) want God heeft een blijmoedige gever lief en niet zo een, die met tegenzin of uit dwang geeft (vgl. Deut. 15: 10. Sirach 14: 16.

Ex. 25: 2; 35: 5.

Deze spreuk hebben de Septuaginta of de 70 vertalers van het Oude Testament in het Grieks naast Spr. 22: 8 gesteld en Paulus geeft daaraan de eer van de aanhaling, omdat die iets schriftuurlijks (Ex. 25: 2; 35: 5. 1 Kron. 29: 5 bevat. Bij de nawerkingen van partijschappen te Corinthiërs, was de waarschuwing voor dwang en de aanmaning, om naar de drang van het hart te geven, vooral op zijn plaats; want niets vergiftigt de weldadigheid meer en maakt ze voor God verachtelijker dan een ijdel mededingen in weldoen en zichzelf op de voorgrond te stellen zonder hartelijke welwillendheid.

Met blijdschap geven, dat steelt het hart van God en rukt Hem genade uit Zijn handen, om degenen, die zo geven, daarmee te overladen.

En opdat u in staat mag zijn om niet karig maar in zegening te zaaien, weet dan: God is machtig alle genade in tijdelijke zegen overvloedig te doen zijn in u; opdat u in alles, ten allen tijde alle voldoendeheid hebbende, tot elk goed werk overvloedig mag zijn; God kan u overvloedig zegenen; opdat u ten allen tijde zult kunnen geven aan anderen en Hij zal dat doen, als in u weldadigheid leeft.

Zoals er in Ps. 112: 9 geschreven is van de vrome en rechtvaardige: "Hij heeft weldaden gestrooid, hij heeft rijkelijk de armen gegeven; zijn gerechtigheid en het geluk, dat met die gerechtigheid verbonden is (Spr. 10: 2) blijft in de eeuwigheid, zoals in vs. 3 van die psalm uitdrukkelijk wordt gezegd, dat rijkdom en overvloed in het huis van de vromen zal zijn.

Om rijkelijk te geven, waartoe de apostel in vs. 6 had aangemaand, moesten zij, tot, wie de vermaning gericht is, ook in staat zijn het te kunnen. Deze tegenspraak lag te zeer voor de

hand, dan dat Paulus haar niet dadelijk door te wijzen op God, zou hebben kunnen beantwoorden, die Hem daarmee kon genade bewijzen, dat Hij ze tot alle goed werk in staat stelde. Omdat het daarom te doen is, dat God de Corinthiërs zou geven, wat het voor hen mogelijk maakte allerlei goed te doen, zo moeten wij bij het "alle genade" denken aan het geen uitwendig daartoe in staat stelt, maar niet aan hetgeen inwendig daartoe bekwaam maakt, zoals vele uitleggers het willen.

Toen A. H. Francke eens deze plaats in de bijbel las, werd hij er zeer bedroefd over. "Hoe kan God maken, dacht hij bij zichzelf, dat wij rijk zijn in goede werken? Ik zou zo graag menige arme iets goeds bewijzen, maar mij ontbreken de middelen; ik moet menigeen ledig en zonder hulp van mij laten heengaan. " Temidden van zijn beschouwingen over dit apostolisch woord, ontving hij van een vriend te Maagdenburg een brief, waarin deze hem klaagde, dat hij met de zijnen in armoede moest omkomen: borgen kon en wilde hij niet, die hem iets omwille van God gaf, van die zou hij het dankbaar aannemen. "Vanwaar nu iets te krijgen? " Francke dacht na en dacht weer en bad tot God, die toch kon maken, dat hij rijk werd in goede werken. Eindelijk kwam hem in de gedachte, dat hij zonder een ander lastig te vallen, die man uit zijn nood zou kunnen helpen. Het kwam hem in de gedachte een boek te schrijven en de opbrengst daarvan te besteden voor zijn hulpbehoevenden vriend. Hij ontzegde zich nu een tijdlang zijn avondeten en schreef in de avonduren, zijn "opmerkingen over de bijbel", liet het geschrift op eigen kosten drukken en gaf de gehele opbrengst, die omstreeks 150 Thaler beliep, aan zijn lijdende vriend. "Toen leerde ik begrijpen", zei hij: "hoe God kan maken, dat men rijk wordt in goede werken door eigen werkzaamheid en opoffering.

God kan niet alleen door meer vermogen te geven, maar ook door andere genadige beschikkingen: gezondheid, vrede, een vrouw echtgenoot, vrome kinderen, getrouwe dienstboden iemand veel voordeel aanbrengen. Een ander heeft geen lust om een arbeid van de liefde aan de naaste te verrichten en hij verliest door verspilzieke kinderen, ontrouwe dienstboden zoveel, dat hij daarvoor een aanzienlijk iets voor de armen zou hebben kunnen doen.

Maar die het zaad de zaaier verleent, die verleent ook brood tot voedsel en Hij zal dat zonder twijfel doen en vermenigvuldigt uw gezaaisel, zoals dat in Jes. 55: 10 wordt beloofd, zodat u rijkelijk genoeg zult kunnen uitstrooien (vs. 9) en vermeerdert ook de vruchten van uw gerechtigheid, tot een rijke opbrengst (vs. 6).

Dat u ten gevolge van zo’n groei in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, zoals ik daarover in Hoofdstuk 8: 1 vv. voor de gemeente in Macedonië mag roemen, die goeddadigheid, omdat zij het ook bij geringe uitwendige middelen niet aan weldoen laat ontbreken, door ons, die tot haar betoning aansporen, werkt dankzegging bij degenen, die ontvangen, tot God.

In vs. 10 spreekt de apostel uit als iets, dat verwacht kon worden, wat hij in vs. 8 had voorgesteld als iets, dat aan de kant van God mogelijk was; aldaar karakteriseert hij op grond van de profetie de Heere zo, dat daarin de grond ligt van de uitgesprokene verwachting. Wat God voortdurend doet op het gebied van de natuur doet het gelijksoortige verwachten in de bedeling van de genade, in de regering van Zijn gemeente. Ten eerste: zoals God de zondaar het middel geeft om uit te zaaien, zo zal Hij bij de tegenwoordige uitdeling, u geven en vermeerderen wat voor het uitzaaien, voor het weldoen wordt geëist. Ten tweede, zoals God bij het uitgestrooide zaad de groei geeft, zodat er een vrucht van voortkomt, opdat men brood te eten krijgt en in het genot daarvan het loon van de vlijt, in het uitzaaien betoond, verkrijgt,

dan zal Hij het zaaien, uw weldoen, zegenen, het gewas van uw gerechtigheid laten groeien. Opmerkelijk heeft de oude kerk de afdeling vs. 6-10 ter voorlezing op de dag van de herinnering van Laurentius (10 augustus) gekozen, die diaken van paus Sixtus II, die zeer geëerd was om zijn milddadigheid en zijn onvermoeide zorg voor de armen.

In vs. 11 is een rijk worden bedoeld in volle goeddadigheid of overgave, dus een inwendige, die daartoe leidt, dat men overvloedig kan zaaien en dus ook rijke vruchten kan zien. Als het bij de Corinthiërs door verrijking van hun inwendig leven tot die eenvoudigheid van overgave komt, die de apostel in de gemeenten van Macedonië heeft kunnen roemen, dan zullen zij bij geringe middelen rijkelijker zaaien en rijkere vrucht mogen verwachten, dan anders bij overvloedige middelen. Zo'n overgave toch zal teweegbrengen, dat het komt tot hetgeen tevoren een vrucht van de gerechtigheid werd genoemd, namelijk tot dankzegging voor God.

De apostel belooft geen aardse zegen (in Hoofdstuk 8: 2 heeft hij de Macedoniërs verzekerd, dat hun diepe armoede overvloedig geweest is tot de rijkdom van hun goeddadigheid), maar dat belooft hij, dat zij door de kracht van de liefde rijk zullen zijn, alle reinheid van gezindheid, zoals nu door milddadigheid, zo ook in ieder voorkomend geval zullen tonen; tot betoning van hun reinheid door goeddadigheid zullen zij rijk zijn in alle delen, in ieder gegeven geval. Het einde van het vs. vormt de overgang tot de gedachten, die in de volgende verzen zijn uitgedrukt, dat hun milddadigheid niet maar lichamelijke hulp zou verlenen in de behoeften van de armen, maar ook de geestelijke vrucht van de dankzegging dragen als een voor de Heere welgevallige godsdienst.

Want, om nader op te helderen wat aan het einde van het vorige vers gezegd is, de bediening van deze dienst vervult niet alleen het gebrek van de heiligen te Jeruzalem, die in zo grote geldelijke nood zich bevinden onder de druk, die op het land rust ("Ac 19: 20, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God (Hand. 21: 20).

Omdat zij door de beproeving van deze bediening, waartoe wij ons eenmaal hebben verbonden (Gal. 2: 10), God verheerlijken over de onderwerping van uw belijdenis onder het Evangelie van Christus, omdat u de kennelijke blijken door uw liefdadigheid geeft, dat u het evangelie, dat niets anders dan liefde ademt, niet alleen met de mond, maar ook met het hart en de wandel belijdt. En bovendien zullen zij God danken over de goeddadigheid van de mededeling aan hen en aan allen, omdat datzelfde voor hen bevestigt, dat u in oprechtheid van liefde, zoals met hen, zo ook met alle andere lieden van de kerk gemeenschap houdt.

En tevens verheerlijken zij God door hun gebed voor u dat zij opzenden als de zodanige, die naar u verlangen om de uitnemende genade van God, die daar werkt over u, terwijl zij voor u bidden, dat God u naar Zijn genade, die zich aan u verheerlijkt, bewaren moge tot de tijd, dat de Heere Jezus alle kinderen van God zal samenbrengen (Joh. 11: 52).

Om het gewicht, dat Paulus op deze gehele zaak legt, af te meten, moeten wij ons herinneren, dat het de arme, zwaar beproefde heiligen te Jeruzalem waren, die door de dienst van de gemeenten uit de heidenen vergaderd, tot verheerlijking van God werden opgewekt. In het Joodse land neigde de dag van het Evangelie naar de nacht en de kleine schare van Christenen had een harde strijd, om haar vertrouwen niet te verliezen (Hebr. 10: 35). Toen werd hun de gave van deze inzameling uit de landen van de volken in de verte tot een teken, dat de Heere toch Zijn heilig volk vergaderde en Zijn heilige stad bouwde, terwijl het volk van het vleselijk Israël tot een Lo Ammi (niet volk), de aardse stad Jeruzalem tot een stad van onvrede en toorn

werd (vgl. het meegedeelde in Aanh. II No. 1 over de tijd van de regering van Felix). Kurie eleison, maar toch ook een Halleluja zongen zij.

Niet alleen moesten de arme Christenen uit Palestina worden ondersteund, maar God moest door de liefde geprezen worden en voorts moesten de Christenen uit de Joden tot de overtuiging gebracht worden, dat ook de gelovige heidenen hun broeders in Christus waren, er een innige liefde tot hen en al de Joodse gemeenten verwekt werd. (V.).

Paulus wilde de Christenen uit de Joden te Jeruzalem, die steeds met wantrouwen tegen de Christenen uit de heidenen vervuld waren, een duidelijk bewijs geven van de vrucht van hun bekering, hen noodzaken de werkzaamheden van de Geest van God ook onder de Christenen uit de heidenen te erkennen en zo wilde hij zijn werkzaamheid in het Oosten op een waardige manier daarmee besluiten, dat hij een nauwere band van Christelijke gemeenschap tussen de gelovigen onder de Joden en onder de heidenen teweeg bracht.

Maar Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave in Christus Jezus, onze Heere (Joh. 4: Rom. 5: 15. Hebr. 6: 4).

Met deze uitroep sluit de apostel de beide hoofdstukken over de collecte. Gods genade het begin (Hoofdstuk 8: 1), Gods gave het einde!

Nadat Paulus van de gaven van de gelovigen, die zij in de dienst van God hun en de broeders brengen, zo lang gesproken heeft, herinnert hij nu nog met een treffende, opmerkelijke kortheid hoe God ons met geven is voorgegaan door het geschenk van de zaligheid, die ons in Christus is geworden. Deze is de waarlijk onuitsprekelijke gave, waaruit al ons geven als uit de enige diepste wortel voortspruit. Hieraan moeten wij denken, wanneer en waar wij iets geven; hiermee wil de apostel tenslotte bij zijn lezers aandringen en hij vreest niet, dat deze herinnering vanwege haar kortheid niet zal worden verstaan.

De lezers worden hier herinnerd, dat de onuitsprekelijke gave, die zij van God hebben ontvangen, hen verplicht tot gewillige overgave van hetgeen in vergelijking daarmee zo bitter klein is en dat hij nu van hen verwacht.

HOOFDSTUK 10

WAARSCHUWING VOOR VERLEIDING VAN VALSE APOSTELEN

III. Vs. 1-Hoofdstuk 13: 10. In de vorige afdelingen van de brief heeft Paulus de handen, die de gemeente te Corinthiërs aan hem, aan zijn bediening en aan zijn persoon verbonden, maar door de tegenstanders op verschillende manieren waren los gemaakt, weer zo sterk aangehaald, dat hij de gemeente mag beschouwen als weer geheel gewonnen. Nu gaat hij de draden lossnijden, die de tegenstanders geprobeerd hadden vast te knopen, om de gemeente tot hun kant over te trekken en zonder ze te sparen, stelt hij hun verkeerdheden voor, opdat hij ze voor altijd onschadelijk maakt. De zachte, innemende toon, waarin hij tot hiertoe tot de kinderen heeft gesproken, gaat nu over in een andere, in een scherpe en snijdende, die het de lezers moet doen voelen hoezeer zij zich schuldig hebben gemaakt door die valse apostelen en hun aanhangers op te nemen en te dulden. Tevens is die manier van spreken geschikt om die valse apostelen geheel te ontkleden van hun aanmatigende waardigheid en ze in al hun naaktheid te openbaren.

Vs. 1-18. Paulus wenst van harte, dat hij bij zijn aanstaande aankomst niet genoodzaakt mag zijn om zijn aanzien door strengheid te herstellen, waar dat in twijfel was getrokken, maar dat de Corinthiërs zelf het mochten herstellen. Zeker hebben de tegenstanders dit in twijfel getrokken, dat hij persoonlijk met gestrengheid zou kunnen optreden; tot hiertoe was bij zijn persoonlijk aanwezig zijn slechts geringheid en zwakte openbaar geworden. Alleen zijn brieven waren krachtig en belangrijk. Hier tegenover verzekert nu de apostel, dat hij geenszins met wapens van natuurlijk verstand, dat onder alle omstandigheden een smart veroorzaken probeert te vermijden, de strijd van God voerde. Hij was daarentegen met een wapenrusting aangedaan, zoals die naar Gods eigen oordeel sterk genoeg was om alle vastigheden van de mensen tegenover de erkentenis van de waarheid te verstoren en alle door hen opgerichte bolwerken omver te rukken, zodat of alle verstand zich moest gevangen geven onder de gehoorzaamheid van Christus, of de ongehoordheid, die zich verstokte, zeker haar straf zou vinden. De Corinthiërs moeten zich dan liever door zijn dienst op de juiste weg laten terugbrengen, dan zich er aan blootstellen vanwege hun ongehoorzaamheid zijn toorn te ondervinden; zij behoorden nu eenmaal tot het hem aangewezen arbeidsveld. Daarentegen waren zij, aan wier influisteringen zij gehoor gaven, niets anders dan indringers, die in een andermans werk ingrepen, ook geen aanbevelingsbrief van God konden aanwijzen, maar alleen zichzelf prezen, waarnaar gemakkelijk kon worden afgemeten of men hen tellen moest of niet.

Voorts wil ik de strijd tegen de vijanden en lasteraars in uw midden aanbinden en mij wenden tot diegenen in de gemeente, die aan deze hun oor leenden en zich van mij lieten aftrekken. Ik Paulus zelf bid u door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus (1 Kor. 1: 10. MATTHEUS. 11: 29 v. Jes. 42: 3) mijn vermaning niet te verachten, ik, die tegenwoordig zijnde wel gering, onderdanig, kruipend, ben onder u, zoals zij in tegenstelling tot mijn werkelijk bestaan u voorstellen, maar afwezend stout, aanmatigend Ge 34: 25 ben tegen u.

Ik bid dan, naar het voorbeeld van de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus, mijn vermaning die ik op het oog heb (vs. 1) nog verzachtend en die tot een smeken makend: gedraag u zo, dat ik, tegenwoordig zijnde niet stout mag zijn, zoals ik kan zijn (Hoofdstuk 13: vv., 10) met die vrijmoedigheid, waarmee ik van de kant van de tegenstanders alleen bij afwezigheid geacht wordt stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen. Liever wil ik de

namen niet noemen (1 Kor. 15: 2) van deze, die zich door de vijanden en lasteraars hebben laten afleiden en die ons achten, alsof wij naar het vlees wandelden, alsof wij ons door menselijke berekening en zelfzucht lieten leiden, zodat wij ons wel wachtten in persoonlijke aanraking te komen, omdat wij vreesden bij mogelijke tegenspoed en tegenstand te zullen moeten wijken, maar daarentegen in brieven ons des te meer op een hoogte stelden, omdat bij zo'n optreden uit de verte zo'n dadelijk tegenspreken niet mogelijk was.

Opzettelijk en met nadruk stelt de apostel in deze afdeling zijn naam bovenaan: "Voorts ik Paulus. " Juist die naam zo gesmaad en met lastering overgoten, wil hij voor de Corinthiërs rechtvaardigen en weer in de hem toekomende eer brengen. Daarom plaatst hij die hier niet op de achtergrond, waartoe anders bescheidenheid en ootmoed aanleiding konden geven. Zo spreekt hij bijvoorbeeld in het opschrift van zijn brieven graag zo, dat hij zijn naam met die van enig medehelper verbindt. Hier zegt hij echter niet "wij", waarbij zijn persoon zich achter zijn bediening verbergt, of waarbij zijn medehelpers als ook sprekend worden gedacht; hij zegt: "ik, Paulus", en hij neemt hiermee de openlijke strijd met zijn tegenstanders weer op,
voor wie Paulus zo'n weinig betekenend man is, tegen wie zij zoveel aanmerkingen hadden,
die, als zij gelijk hadden, liever zijn naam moest verbergen, dan die op de voorgrond plaatsen.

Paulus natuurlijke aard was volstrekt het tegengestelde van zachtmoedigheid en goedertierenheid; maar Christus' zachtmoedigheid, die traag tot toorn was en Christus' goedertierenheid, die haastig tot vergeven is (lenis est, qui non temere irascitur, mansuetus, qui etiam iratus facile placatur: Melanchton) spiegelde zich in hem af (Hoofdstuk 3: 18); dat hebben de Corinthiërs overvloedig aan hem kunnen bespeuren en ook nu zouden zij hem niet anders bevinden. Was hij evenwel bereid, zonder zwakheid en wekelijkheid de macht tot bestraffing van alle ongehoorzamen, door Christus hem verleend, te gebruiken, hij had toch geen welbehagen in zichzelf, maar hij vermaant en vraagt zachtmoedig en goedertieren, dat de gemeente hem geen aanleiding moge geven tot het betonen van zijn macht ter bestraffing. De tegenstanders toch hadden, toen de eerste brief aankwam en de gemeente diep trof, de indruk daarvan willen verzwakken door de lasterlijke rede, die Paulus hier uit hun mond woordelijk overneemt. De zwakheid, waarin hij vroeger (1 Kor. 3: 2) naar Corinthiërs was gekomen en met vrees en beven zijn ambt had waargenomen (tevens denken wij aan zijn tweede oponthoud te Corinthiërs en aan zijn toen nog terughoudende houding "Ac 19: 20, hadden zij voor lafheid en kruiperij verklaard en hem nu in verband met de latere brief afgeschilderd als iemand, die zijn gebrek aan persoonlijke moed probeerde te vergoeden door vermetelheid en brutaliteit in brieven.

Nee, zo is het niet met ons; want wandelend in het vlees, in zo verre wij nu in het aardse, machteloze, aan zo vele gebreken en behoeften onderworpen lichaam leven en daar de neiging van het vlees voelen en de zwakheid van het lichaamervaren, voeren wij de strijd van het geloof, die wij te strijden hebben (1 Tim. 6: 12. 2 Tim. 2: 3; 4: 7), niet naar het vlees, zodat wij ons zouden laten leiden, nu eens door hartstochtelijkheid en wraakzucht, dan door lafhartigheid en geveinsdheid, bij de manier, waarop wij onze strijd voeren.

Van zo'n manier van strijden, die hun eigen is, die vlees tot hun arm stellen (Jer. 17: 5), kunnen wij ons onthouden; a) want de wapens van onze strijd, de wapens waarmee Hij, wiens krijg wij voeren, ons heeft uitgerust, zijn niet vleselijk. Zij zijn ons door de Heere en niet door ons vlees aan de hand gedaan en daarom ook niet zonder kracht en uitwerking voor een zegenrijke uitkomst, maar krachtig door God, naar Zijn onbedrieglijk oordeel (Hand. 7: 20), door de kracht van Hemzelf daarin gelegd en de zegen daaraan door Hem verbonden, tot

neerwerping van de sterkten, die de wereld opricht tegen de voortgang van het rijk, opdat zij het van zich afhouden.

Efeze. 6: 13 vv. b) Jer. 1: 10.

"Maar de wonderdadige gaven en de kracht van de Heilige Geest, die krachtig zijn door God enz. " de invloeiingen van Zijn genade en Geest, tot bekering van zondaars, opbouwing van de heiligen, verdediging van de waarheid, weerlegging van dwalingen, vernieling van het koninkrijk van de Satan en de uitbreiding van dat van Christus. Daar schijnt een zinspeling van deze woorden op het vallen van de muren van Jericho, op het gebruik van de ramshoornen, dat niet toegeschreven moest worden aan het geluid van die blaasinstrumenten, die in zich zelf gering en verachtelijk waren, maar aan de kracht van God waarmee dat vergezeld ging. Tot neerwerping van de sterkten, dat is, van alles wat het Evangelie enige tegenstand biedt, van de zonde en van de satan, zoals ongeloof, trotsheid, hardheid van het hart.

Met deze wapens aangedaan zijn wij krachtig, omdat wij de overleggingen, de raadslagen van de menselijke duisternis neerwerpen, wallen, torens en burchten en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, om haar terug te houden en haar invloed weg te nemen en alle gedachte, al het zoeken en begeren van hun harten gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus en Zijn Evangelie (Rom. 1: 5; 15: 18).

En ook in dit opzicht zijn wij machtig, omdat wij voor degenen, die zich niet willen gevangen geven, maar in hun hardnekkig tegenstreven volharden, gereed hebben hetgeen dient om te wreken alle ongehoorzaamheid 1) door stout (vs. 2) te handelen, als de tijd daartoe gekomen is. Dit zal dan ook bij u geschieden, wanneer uw gehoorzaamheid in zo verre zal vervuld zijn, a) dat de gemeente voor het grootste deel zich heeft laten terugbrengen tot de volle gehoorzaamheid van Christus, zodat de ongehoorzamen als een van haar afgescheiden deel bestaan (Rom. 10: 16).

Num. 11: 4, 33. Ps. 106: 14.

De dienaar van Christus is een geestelijk strijder, die te velde trekt tegen alles, wat zich tegen die heerschappij van Christus, van de waarheid, van de kennis van God verheft, wat die uitsluitend en volkomen heerschappij probeert tegen te houden of te verhinderen. Zo iemand moet het zeker veel ervaren dat hij, die daartoe geroepen is, een zwak, zondig organisme is, maar hij met zijn zondige zwakheden en neigingen is niet wat tot het voeren van de strijd bestemd is, dat is die Geest van God, voor wiens zaak hij strijdt. Deze reikt hem de wapens, wapens van goddelijke macht, het levende woord van God met zijn licht- en levenskracht, met zijn energie, die alles doordringt, allen tegenstand overmeestert, elk bolwerk, hoe vast ook, neerwerpt. Dit woord van God is het zwaard, dat alle knopen, hoe vast ineengewikkeld, die het verstand, met satanische krachten van de leugen vervuld, samenknopen kan, aan stukken houwt, de machtige muurbreker, die de sterkste vestingen van goddeloze rijen gedachten en overleggingen doorbreekt en vernietigt. Het in het licht, dat door de duisternis van het menselijk denken heendringt, het bewustzijn van zijn verkeerdheid en van zijn machteloosheid in goddelijke zaken opwekt, van de volle en uitsluitende waarheid van de openbaring van God in Christus overtuigt en zo alle verstand gehoorzaam maakt aan Christus, zodat de denkende mens de waarheid in Christus erkent als het enige, dat waarachtig is. Tegenover de vijand wiens wapenrusting grote macht en veel list is, heeft de geestelijke strijder of veldheer niet alleen een goddelijke energie te stellen, maar ook een verstand, dat

zijn sluwheid overwint. Hij onderscheidt wel tussen verleiders en verleiden en probeert wel ernstig op verschonende manier de anderen te winnen en van de anderen af te zonderen, voordat hij met gestrenge tucht de weerspannigheid bestraft en een manier van handelen, waarbij zich zoveel schranderheid als liefde betoont, terwijl hij eraan gedachtig is, dat het doel van de hem van God verleende macht opbouwen en niet verwoesten is.

De apostel talmt nog met het volvoeren van de bestraffing, waarmee zij zich reeds gereed hield, maar niet alsof hem de middelen of het vermogen daartoe ontbraken, maar met opzet; want hij wil de straf ten uitvoer leggen, als "uw gehoorzaamheid zal vervuld zijn. " Hij maakt dus het tijdstip van het begin van zijn straffen enigermate afhankelijk van hun gedrag; d. i. van het geheel van de gemeente hoopt hij het volkomen terugkeren tot de staat van onderwerping onder Christus, zoals hun plicht is. Dat terugkeren schijnt wel volgens Hoofdstuk 7: 6 vv. 2Co reeds gevolgd te zijn; evenwel wijst deze onze plaats aan, dat Paulus in de heuglijke gebeurtenissen, die hij daar met zo liefelijke woorden aanvoert, slechts een begin ziet, hoewel eerst dat reeds is toegenomen en gesterkt, maar waarvan de uitbreiding en bevestiging in de gemeente nog een hoop en verwachting is. Nog vele wankelende en onbesliste leden komen zich aansluiten aan het meerder deel, dat reeds tot verandering was gekomen; de herstelde gehoorzaamheid van deze moet nog bevestigd worden; de tijd, die allen gegund is om te beslissen voor hetgeen tot zegen voor hen is, mag niet worden verkort. Pas dan, als op die manier de gehoorzaamheid van de gemeente vervuld zal zijn, zal de wraak van de apostel het onverbeterlijke overblijfsel, of de alleen nog overgebleven bewerker van de ongehoorzaamheid treffen, pas dan, opdat toch niemand meegesleept wordt die nog te redden was en die uitsluitend de schuldige en de hardnekkige kwaaddoeners overkomen. Op welke manier hij zal straffen, zegt hij niet. In 1 Kor. 5: 3 vv. heeft hij een bewijs gegeven, waartoe hij macht had, waarbij 1 Tim. 1: 20 kan worden vergeleken. Ook deze plaats geeft ons een veelbetekenende wenk voor de handhaving van de kerkelijke tucht. Zij zal haar doel niet bereiken, zolang in de gemeente zelf niet een scheiding heeft plaats gehad tussen dat gedeelte, dat zich volledig aan de waarheid onderwerpt en de overigen, die nog tegenstreven. De lankmoedigheid en het geduld van de apostel, waarmee hij de hele rijkdom van genademiddelen en de volle mate van apostolische bede en vermaning eerst heeft uitgeput, om de vervreemde gemoederen in liefde en met ernst op de juiste weg terug te leiden, voordat hij ertoe overgaat, wat door de bediening van het woord inwendig reeds gescheiden is, ook uitwendig af te zonderen en van elkaar te scheiden, moge hun een voorbeeld zijn, die zozeer geneigd zijn, hun ambtsbediening te beginnen met de uitoefening van tucht, terwijl de apostel de zijne ermee besluit. Hij betoont op evangelische manier verschoning en voorzichtigheid, die op het standpunt van de wet Mozes (Num. 17: 25 v.) en Jehu (1 Kon. 10: 23) zich ten plicht stelden, opdat zijn straf niet te vroeg mocht komen en daardoor mogelijk een ziel schade leed, die door een langer wachten, door geduld, die zeker met krachtige aanwending van alle middelen om hem, die in gevaar is, te winnen, verbonden moet zijn, nog gered had kunnen worden.

Ziet u Corinthiërs, als u zich door hen, die tegen ons opstaan, juist de tegengestelde mening over ons werken en strijden laat opdringen dan die wij in vs. 3 uitdrukten, aan wat voor ogen is? Zo zou u ons verkeerd beoordelen, als wij zonder enige zelfverheffing en met zachtheid optreden, zonder te pronken met de macht, die aan ons door de Heere is gegeven. Als iemand, zoals die benijders en lasteraars doen, bij zichzelf betrouwt dat hij van Christus is, diens dienaar is (Hoofdstuk 11: 23), die denkt dit weer uit zichzelf, dat, zoals hij van Christus is, zo wij ook van Christus zijn. Zo ver zal toch zijn zelfverheffing wel niet gaan, dat naast hem naar zijn mening geen plaats meer voor anderen zou zijn om te zijn, wat hij is.

Want als ik ook, terwijl ik verklaarde mij tevreden te stellen met de titel van dienaar van Christus en dus slechts aanspraak maakte op de geringste erkenning, die mij toekomt, iets overvloediger zou roemen van onze macht, die de Heere ons als degenen, die in Zijn naam kerkelijke tucht moeten uitoefenen gegeven heeft a) tot stichting en niet tot uw neerwerping, dan zal ik niet beschaamd worden. Velen willen met de door hen aangematigde macht u verderven in plaats van u te stichten, niet zo wij. En als ik mij op die macht beroemde, dan zou de Heere, wat ik krachtens de ons verleende macht deed, ook bevestigen, zoals Hij eens het woord van Petrus tegen Ananias en Saffira bevestigd heeft (Hand. 5: 3 vv.).

2 Kor. 13: 10.

Dit nu zeg ik, opdat ik niet zou schijnen, alsof ik u door de brieven wilde verschrikken, terwijl ik in mijn hart mij wel bewust was, dat wat ik dreigde (1 Kor. 5: 5. 1 Tim. 1: 20 ik dat toch niet zou kunnen volbrengen.

U bent in groot gevaar dergelijke meningen te koesteren; want de brieven, die hij schrijft (zo zeggen zij, die mijn tegenstanders zijn, en mij van alle achting bij u willen beroven), zijn wel belangrijk en krachtig, vol van nadruk, maar de tegenwoordigheid van het lichaam, zijn persoonlijk tegenwoordig zijn en zijn optreden, is zwak, zonder kracht en de rede is verachtelijk, te onbeduidend om ons met eerbied en achting voor hem te vervullen.

Degene, die zo van ons spreekt, of zich door dergelijke woorden laat verleiden, bedenk dit, dat hoe wij zijn in het woord door brieven, als wij afwezig zijn, namelijk belangrijk en krachtig, wij ook zodanige zijn inderdaad, als wij tegenwoordig zijn bij u, wanneer wij namelijk tot dergelijke harde woorden genoodzaakt worden (vs. 2, 13: 2 en 10).

Titus zal de apostel niet hebben verzwegen, hoe de tegenstanders het terugkeren zeker probeerden te verhinderen door de indruk te ontzenuwen, die de vorige brief had gemaakt en ook tegenover deze zouden zij wel hun woord gereed hebben: de brieven zijn zwaar als een steen en krachtig als de donder, maar niemand laat er zich bang door maken; want de tegenwoordigheid van het lichaam is zwak en de rede verachtelijk. Mogelijk doelden de verkeerden met dit spottend woord ook op het gebrekkige en zwakke lichaam (Niceforus Callisti, een kerkelijk geschiedschrijver uit het Oosten, die in de 14de eeuw leefde, noemt Paulus klein en gebogen van gedaante) en op zijn gebrek aan hetgeen mensen van de wereld redenaarstalent noemen. Vooral bedoelden zij echter het ontbreken van al die eigenschappen, waarin zij zelf het aanzien en de waarde van een apostel stelden, namelijk dictatorisch optreden, voorname gebaren, sterk aanhouden, retorische glans, verheven pochen op ambtsmacht, neerdrukken van de zielen met het gewicht van eigen persoon (Hoofdstuk 11: 20). Van dat alles werd juist het tegendeel gevonden bij Paulus, de navolger van Christus in zachtmoedigheid en goedheid, wiens woord was in betoning van de Geest en van de kracht, terwijl hij verstandig berekende woorden van menselijke wijsheid versmaadde en in het bijzonder bij de Corinthiërs was in zwakheid en vrees en in vele beving (1 Kor. 2: 3 v.). Zo’n man imponeerde geen mensen, die ongeestelijk en wereldsgezind en oppervlakkig waren, volgens wier mening de stempel van apostel op het voorhoofd van Paulus geheel anders had moeten zijn, als die echt was geweest.

Onder hoeveel onderscheiden oordeelvallingen moeten, Heere, Uw meest beproefde werktuigen hun arbeid verrichten! Stoute mensen hebben niet gevreesd diegenen met voeten te treden, die nu reeds met Uw Zoon gezeten zijn op tronen in Uw rijk. Leer ons toch ons te

gedragen in de kracht van de overwinning ons door Christus verleend, zodat wij ons op het smadelijkste voorbereiden en met onze hoop ons aan het heerlijkste vasthouden!

Want wij durven onszelf niet rekenen of vergelijken met sommigen, die zichzelf prijzen, waartoe meer diegenen behoren, waarop ik in vs. 2 wees; maar het zou ook volstrekt niet te begeren zijn, onder hen geteld te worden; want deze verstaan niet, dat zij zichzelf met zichzelf meten en zichzelf met zichzelf vergelijken, in grote mening van zichzelf denken, dat er niets hogers is. Zij tonen daardoor zo dwaas te zijn, dat wij hun graag hun onverstand overlaten en ons niet onder hen mengen.

Maar wij zullen naar de regel in Rom. 12: 3 uitgesproken, niet roemen buiten de maat a) maar dat wij, naar de maat van de regel, volgens het richtsnoer, die maat ons God toegedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen (Hand. 18: 9 v.). Deze is onze roem, die God zelf ons gegeven heeft, dat wij zo ver onze Evangelieprediking mochten uitstrekken.

Efeze 4: 7.

Wij beroemen ons niet buiten de ons aangewezen, of het ons gestelde richtsnoer, als wij er op roemen dat ook u behoort tot het arbeidsveld, dat ons toekomt. Want wijstrekken onszelf niet te wijd uit, wij doen niet als zij, die naar iets reiken, dat boven hun lengte is, als wij menen een recht op u te hebben, evenals waren wij degenen, die tot u niet zouden komen, als was u niet voor ons bestemd geweest; want wij zijn ook gekomen tot u toe in het Evangelie van Christus en wel zijn wij tot u gekomen, om u de waarheid bekend te maken, vroeger dan anderen, die zich bij u hebben ingedrongen, toen u reeds een gevestigde gemeente was (Rom.
20. 1 Petrus 4: 15

Wij verheffen ons niet, roemend, zoals zij doen, buiten de maat in het werk van een ander, evenals hadden wij door tot u te komen ons een arbeidsveld toegeëigend, dat ons niet toekwam; ons gebied gaat integendeel veel verder. Nee, zo deden wij niet, maar hebbende wel gegronde hoop, als uw geloof gegroeid zal zijn, zodat de bezorgdheid voor u ons niet benauwt en terughoudt, dat wij onder jullie overvloedig vergroot zullen worden, dat ons nog een veel uitgestrekter arbeidsveld zal toekomen naar onze regel, volgens de maat van de ons toegewezen werkkring.

Ja, een ruimer veld is ons aangewezen, om het Evangelie te verkondigen en wel in de plaatsen, die op de andere kant van u gelegen zijn, namelijk aan de Romeinen en Spanjaarden (Rom. 15: 23 v.). En ook dit zeggen wij niet, om te roemen in een andermans regel, over hetgeen al bereid is; wij willen ons hiermee niet de vruchten toe-eigenen van de arbeid van anderen en daarop ons verheffen, zoals dat de manier van handelen bij onze tegenstanders te Corinthiërs is.

De eerste helft van vs. 12 is zeker ironisch bedoeld. Zij dachten zo groot van zichzelf, dat de apostel zich niet met hen durfde meten, namelijk naar hetgeen zij zich inbeeldden. Hij waagt het niet, zich in hun rijen te plaatsen, noch ook zich met hen te vergelijken, om de al te hoge gedachten, die zij koesteren. Henzelf noemt hij "Sommigen, die zichzelf prijzen: van deze die zichzelf prijzen, is er een grote menigte, maar enigen, die tot deze behoren, drijven dat werk in een mate, dat de apostel, zoals hij zegt, de moed vergaat zich met hen te vergelijken of zich in een wedstrijd met hen in te laten. In de tweede helft van het vers wordt vervolgens de dwaasheid van hun handelen duidelijk genoemd. Zij tonen hun onverstand daardoor, dat zij tot maatstaf van hun zelfwaardering weer alleen zichzelf nemen, d. i. niets anders dan hun

eigen mening van hun daden nemen, die in dezelfde mate toeneemt als hun ijdelheid groot is en die zich door geen objectieve beperkingen, die in het werkelijk verband van de zaken gegeven is, laat binden; zo wordt hun roemen een, dat zich tot in het oneindige uitstrekt. Anders bij de apostel! Volgens een bepaalde in Gods raad vastgestelde regel - zo ontwikkelt Paulus in vs. 13, deelt God aan ieder de omvang, de maat van zijn werkzaamheid toe en in die maat heeft hij de grenzen, zowel van zijn werkzaamheid als van zijn roemen. Die nu deze grenzen in het oog houdt, zal met zijn roemen niet in het oneindige komen, hij heeft daarin de objectieve maat ervan en beroemt zich niet naar eigen inbeelding, maar in overeenstemming met de werkelijkheid. God heeft de apostel eenmaal (vs. 15) als regel, als maat toegedeeld, dat hij ook tot Corinthiërs zijn werkzaamheid zou uitstrekken; en als hij zich daarop beroemt, blijft hij bij de waarheid, gaat hij de grenzen, die hem gesteld zijn, niet te buiten en pronkt hij niet met wat een ander deed (vs. 14 en 15). Anders doen zijn tegenstanders: zij roemen, waar God hun niets toegemeten heeft, want Corinthiërs behoorde tot Paulus' arbeidsveld en hij heeft zijn roeping daar ook werkelijk volbracht. Zij houden zich echter, alsof zij de eerste waren, die van de gemeente te Corinthiërs iets goeds hadden gemaakt, alsof zij daar een roeping hadden en een hen toegedachte bestemming. Zij beroemen zich daar in het oneindige op de arbeid van een ander. Niet aldus Paulus; hij heeft het ook niet nodig, zijn eigen mate is volgens hetgeen hem tot hiertoe was toegedeeld, reeds groot genoeg; hij hoopt echter, dat die voor de toekomst nog groter zal zijn, hij zal, als de toestand van de gemeente te Corinthiërs zo zal zijn, dat hij van haar verder kan gaan, zijn werkzaamheden ook uitstrekken tot de landen, die verder liggen, namelijk over het Westen. Altijd zal hij binnen zijn maat, de hem toegewezen werkkring, blijven; hij zal niet doen als de tegenstanders, die "roemen in een andermans regel over hetgeen al bereid is" als zij zich plaatsen in het arbeidsveld, dat de apostel is toegewezen, namelijk te Corinthiërs en nadat daar reeds alles door hem in orde gebracht, het Evangelie gepredikt en aangenomen, de eerste vijandige tegenstand overwonnen, de gemeente gevestigd, door woord en vermaning bevestigd is, door tucht en voorbeeld is opgebouwd, op hoge toon zichzelf voordoen, alsof zij de gemeente, alhoewel niet gesticht, toch in de behoorlijke toestand hadden gebracht. Dit indringen in een andermans gebied, dat pronken met een andermans veren, is aan het karakter en de handelwijze van de apostel volstrekt vreemd en zal dat ook blijven.

a) Maar wie roemt, zo luidt onze grondstelling, reeds vroeger (1 Kor. 1: 31) op grond van Jer. 9: 24 uitgesproken, die roemt in de Heere en daarnaar moet dan ook u afmeten, wie u meer achting heeft toe te dragen, hem, die uw gemeente met zijn medearbeiders heeft gesticht, of hen, die later tot u zijn gekomen en zich met hun grootspreken gedragen, alsof zij de juiste bouwlieden waren en het gebouw van God bij u tot stand hadden moeten brengen.

Jes. 65: 16.

Reeds dit, dat zij zichzelf roemen, moet hun waarde bij u zeker zeer verdacht maken. Want niet die zichzelf prijst, maar die de Heere prijst, die is beproefd en kan als zodanig worden erkend en aangenomen, maar van een prijzen door de Heere hebben zij niets aan te wijzen.

Spr. 27: 2.

De rechtgeaarde dienaar van de Heere onderscheidt zich van aanmatigende indringers gedeeltelijk daardoor, dat hij zich van alle eigen roem onthoudt en het aan zijn Heer overlaat hem te rechtvaardigen, hem als Zijn knecht te wettigen, zodat al zijn roemen een zich beroemen in de Heere is, een roemen van de genade, die hem bekwaam maakt, die zijn arbeid

zegent, zonder welke hij niets is of kan; deels daardoor, dat hij zich nauwkeurig binnen de kring houdt, die de Heere hem heeft aangewezen en alleen dat tot eer van de Heere noemt, wat hij hierin door Zijn kracht tot stand heeft gebracht, ook niet naar hogere dingen streeft, voor hij datgene heeft volvoerd, wat hem door de Heere bevolen is, zodat hij, gesterkt door deze uitslag, zijn voet verder kan zetten, zodra de Heere het beveelt.

Het is geen pronken, maar danken, als iemand niets toeschrijft aan de kracht van de mens, maar het ambt en de gave van God hoog verheft.

Zij prijzen God alleen, die allen lof van zichzelf tot Hem overdragen en niet willen, dat iemand hun goede werken had gezien; want alleen daarom doen zij ze, opdat hun Vader in de hemel daardoor wordt geprezen en geëerd (MATTHEUS. 5: 16), wiens naam zij liefhadden. Daarom eert God ze weer, zoals Hij zegt (1 Sam. 2: 30): die Mij eren, zal Ik eren.

Paulus heeft het zeker de Corinthiërs moeilijk gemaakt hun gehoorzaamheid onvolledig te laten (vs. 6). Die zich na deze brief nog van hem afkeerde en de valse apostelen aanhing, die was rijp om de macht te voelen, die de Apostel had om zich te wreken.

HOOFDSTUK 11

HET WERK DOOR PAULUS VERRICHT EN HET GEVAAR DOOR HEM DOORSTAAN BIJ DE STICHTING VAN DE GEMEENTE

Vs. 1-18. Om zijn aanzien in de gemeente weer geheel vast te stellen en wat daarvan onafscheidelijk was, dat van de tegenstanders geheel te vernietigen, ziet Paulus zich genoodzaakt voor te stellen, dat hij met de hem verachtende tegenstanders niet geheel op een lijn, maar verre boven hen stond. Omdat echter zo'n eigen roem, alhoewel die ook in dit geval door ambtsplicht opgedrongen is en zich nauw binnen de grenzen van de waarheid zal houden, altijd volgens de kort te voren (Hoofdstuk 10: 12 en 17 v.) uitgesproken stellingen iets dwaas in zich heeft, vraagt hij vooraf de lezers, hem deze dwaasheid eens toe te staan. Dit zullen zij wel doen bij hun sympathie voor dergelijke reden van de dwaasheid en met het oog op de plichtsvervulling, die hij op het oog heeft, daarbij alleen de reinheid van de gemeente en van haar geloof, die gedreigd wordt met het gevaar van bedekking, wil proberen te bewaren (vs. 1-5). Als nu de apostel een vergelijking maakt tussen zichzelf en de tegenstanders, kan hij wel toegeven dat hij, wat de geschiktheid tot spreken aangaat, zoals zij zich die hebben toegeëigend, in vergelijking met hen voor een leek moet worden gehouden. Hij is dat echter niet wat de kennis aangaat en buiten dat is hij toch, evenals overal, zo ook bij de Corinthiërs bekend in hetgeen hij met zijn woord ten uitvoer kan brengen (vs. 6). Bij een tweede punt, namelijk bij dat loon, dat hij voor de uitoefening van de werkzaamheden van de prediking zichzelf heeft toegekend, komt het voor alles aan op beantwoording van de vraag, of hij zich daarmee verzondigd had, zoals de tegenstanders beweerden, dat hij de Corinthiërs het Evangelie van de zaligheid voor niet had gebracht, terwijl de leraars, die later onder hen optraden, geheel anders handelden. Er kan geen twijfel aan zijn, of, als hij in allen dele zich gedroeg zonder de Corinthiërs tot last te zijn en liever van andere gemeenten ondersteuning aannam, dan dat hij zich in Achaje zijn levensonderhoud liet geven, hij dit met wijze bedoelingen gedaan heeft. Zo had nu zijn apostelschap tegenover het voorgewende van de tegenstanders zo'n voorrang, dat de laatsten nooit tegen hem zullen opkomen, al houden zij zich en doen zij zich nog zo voor alsof zij apostelen waren (vs. 7-15).

Och of u mij een beetje verdroegt in de onwijsheid, waarin ik mij een enkele maal wil beroemen op de voorrang mij verleend. Ja ook verdraag mij, omdat het toestaan van mijn wens toch niet meer dan billijk is, nadat u aan anderen hun voortdurende dwaasheid van eigen roem ten goede heeft gehouden, maar bij mij de toelating, van u gevraagd, alleen daarop doelt, dat ik mijn bediening bij u mag volvoeren.

Het woord, door "onwijsheid" vertaald, betekent gemis aan verstand, hetzij door een natuurlijk gebrek, hetzij door ondeugd, zodat iemand zijn verstand niet gebruikt, hetzij door onoplettendheid. Op deze plaats wordt de tweede soort van onwijsheid bedoeld, wanneer men zijn verstand niet gebruikt en dwaas handelt, bijzonder die, die haar oorsprong heeft uit trotsheid. Trouwens, het is het werk van een dwaas, die door hoogmoed verblind is, zichzelf te prijzen en te roemen op hetgeen hij heeft. Evenwel kunnen er reden in van noodzakelijkheid voor zijn, om zich aan anderen, tot hun nut bekend te maken, of zich tegen laster te verdedigen. De Apostel had het prijzen van zichzelf, dat zijn partijen deden, ingewikkeld afgekeurd (Hoofdstuk 10: 12); en deze verachtelijke handelwijze tekent hij hier als een onwijsheid. Maar nu zou hij ook roemen en uit die hoofde zou men hem ook voor een onwijze kunnen aanzien. Dan in de daad was het bij hem geen onwijsheid, naardien hij roemen zou, niet uit het beginsel van zelfverheffing, maar om zich tegen de laster te verdedigen en het nut van de Corinthische Christenen te bevorderen. - Ondertussen wilde hij

toegeeflijk met hen handelen en hun zwakheid te hulp komen. Oordeelden zij, dat hij, in het roemen, dwaas handelde en berispten zijn vijanden hem daarom, hij staat het toe, maar hij verzoekt dat zij hem voor een kleine tijd dragen en met zijn dwaasheid, wanneer zij het zo noemden, geduld hebben zouden. Trouwens zijn reden die men voor onwijs houden mocht, zouden hen tot wijsheid opleiden. Hij verzoekt maar een beetje verdragen te worden. Zou hij tot het roemen komen, dat zijn partijen voor onwijsheid hielden, hij zou er hun aandacht niet lang op hechten, ofschoon anderen hen vaak en langdurig met hun roemen bezig hielden, het zijn zou zeer kort zijn. - Billijk verzocht hij daarom, dat zij hem verdragen en voor een korte tijd, met zijn zogenaamde dwaasheid, geduld hebben zouden.

Want ik ben ijverig over u niet een ijver van God, dat u geen genade mag lijden in uw Christelijken staat; want ik heb jullie toebereid om u, in de tijd, dat de bruiloft wordt gehouden (Openbaring 19: 7 vv. ; 21: 2), als een reine maagd aan een man voor te stellen, namelijk aan Christus en daarom mag ik niet toelaten, dat nog andere mannen naar u hunkeren.

Wat de Apostel nu wil doen noemt hij "onwijsheid", dwaasheid, omdat hij een manier van strijden begint, die hij liever vermeed, die hij daarom niet aan de Geest van God, die hem bezielt, wil toeschrijven, maar voor eigen rekening neemt, hoewel hij in de Heere volkomen zeker is, dat hij ditmaal zo mag en moet optreden.

Dwaasheid is zeker elk beroemen van zichzelf, als het waar is wat Paulus zo-even (Hoofdstuk 17 v.) geschreven heeft. Genoodzaakt om in de vorm van de dwaasheid de wijsheid van de liefde te openbaren; laat de Apostel de wens voorafgaan: mocht u mij een beetje dwaasheid ten goede houden! Veel hemelse wijsheid hadden zij te danken aan de prediking van hun Vader in Christus. Gesteld, dat hij werkelijk bij het roemen tot een beetje dwaasheid verviel, dan mocht hij immers of hen vertrouwen, dat zij verschonend over hem zouden oordelen. Maar inderdaad klaagde de schijn van dwaasheid, die hij tot zijn leedwezen hier niet kon vermijden, niet hem aan, maar diegenen, die hem dwongen onwijs te worden in het roemen (Hoofdstuk 12: 11). Hiervan moesten zij gevoel hebben en dit gevoel stellen de woorden voor: "Ja ook verdrag mij; " het zal u niet moeilijk zijn mij te verdragen in deze onwijze rede van eigen roem, omdat u, helaas, zo’n handelwijze gewoon is geworden.

Hier hebben de Corinthiërs tot zo’n verdragen goede reden, daar die dwaasheid niet uit zelfzucht of hoogmoed, maar uit goddelijke ijver voor hen en voor Christus voortvloeit. Hij ijvert voor de gemeente om Christus’ wil, aan Wie hij zich verbonden heeft om de bruid te bewegen (Joh. 3: 29), dat zij Hem niet ontrouw mocht worden, dat zij van de onverdeelde liefde jegens Hem, die Hij door Zijn Evangelie in haar heeft opgewekt, niet mocht worden afgetrokken door verleidende, onevangelische leringen.

Dus uit ijver voor God, voor Zijn eer, voor Zijn recht op de Zijnen, uit begeerte om deze te verdedigen, doet de Apostel, wat onder andere omstandigheden dwaas zou geweest zijn. Hij beschouwt zich als de geleider van de bruid Joh 3: 29 die daarvoor heeft te waken, dat de bruid getrouw en rein haar bruidegom wordt overgegeven. Het aardse leven is deze toeleiding en verloving; het hemelse is de bruiloft. Door deze goddelijke ijver gedreven moet hij veel doen wat hij anders niet doen zou. Tegelijk een diepe beschaming voor die van Corinthiërs.

"Ik heb jullie toebereid, om u aan een man voor te stellen" schrijft hij, zoals hij in 1 Kor. 7: 23 zegt: "U bent duur gekocht, wordt geen dienstknechten van de mensen; " want het streven van zijn tegenstanders doelde daarop, dat zij zelf over hen zouden heersen, waarbij zij niet alleen

aan Christus, maar bovendien ook aan hen onderdanig zouden zijn. Men wil ze beroven van de inwendige toestand door Hem, de vriend van de bruidegom opgewekt, een toestand van overgave, die slechts een richting volgt, namelijk van onvoorwaardelijke overgave aan Christus. Nu is de Apostel bezorgd, dat het de gemeente mocht gaan, als Eva door het bedrog van de slang.

Maar ik vrees, dat niet enigszins en daarmee is helaas reeds een begin gemaakt, zoals de slang Eva door haar arglistigheid (Gen. 3: 1 vv.) bedrogen heeft, zo uw zinnen (Hoofdstuk 3:
Fil. 4: 7), namelijk de gedachten, door begoocheling van het verstand met schijngronden en de begeerte door het voorspiegelen van schijngeluk, bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is, om uit de richting te gaan, die tot Christus leidt en die zij bij uw bekering tot Hem waren ingeslagen.

Om ze te winnen stelt Paulus eerst als voorwerp van zijn vrees voor wat deels reeds was ontstaan en waarvan de gemeente weer moest worden teruggeleid op de juiste weg.

Wij mogen uit deze vermelding van de geschiedenis van de val wel besluiten, dat Paulus die gebeurtenis beschouwd wil hebben als een feit.

Bij de vergelijking van het gevaar, dat de Apostel voor de Corinthiërs vreest met de verleiding van Eva door de slang, komen als punten van vergelijking in aanmerking, 1) het vrouwelijk karakter van de gemeente (maagd); 2) de satanische inwerking in beide gevallen. Dat de Satan in de slang zijn verleidende werkzaamheid uitoefende, wordt als bekend en erkend ondersteld; (vgl. Joh. 8: 44. Openbaring 12: 9, 14 v. 20: 2. 1 Joh. 3: 8 De verleiders van de Corinthische gemeente nu worden in vs. 15 uitdrukkelijk voorgesteld als dienaren van de duivel: de listigheid van de slang, waarmee zij Eva verleidde, wijst op bedrieglijke voorspiegelingen, zoals ook de Corinthische verleiders hadden aangewend, toen zij aan het zuivere Paulinische Evangelie een wettische leer onderschoven.

Zoals de slang Eva voorhield: U zult de dood niet sterven, maar u zult als God zijn, kennende goed en kwaad, zo blijft ook nu de satan bij zijn oude spraak. Hij probeert ons het Evangelie te ontroven en fluistert ons in het oor, dat het een dwaze verdichting is, dat wij alleen door het geloof vergeving van zonden zouden ontvangen, alleen door het kruis zouden worden geheiligd enz. Dan stelt hij een nieuwe manier voor, waarop wij als God moeten worden, hij stelt grote werken voor en predikt hun verdienstelijkheid. Zo leidt hij af van de eenvoudigheid van het Evangelie tot de vele werken, die de ogen verblinden.

"Eenvoudigheid in Christus" is die gezindheid, waarin men alleen wil en gelooft wat Christus geleerd heeft en niet daarbuiten iets zoekt, dat men voor beter aanziet.

Ik heb wel reden om iets dergelijks te vrezen, als ik zie wat u nu reeds in staat bent te doen. Want als degene, die van buiten komt, wie hij ook zij (u vraagt toch niet tevoren, of zijn legitimatie ook naar recht is, Gal. 5: 10) een anderen Jezus predikte, die wij niet gepredikt hebben, of, als u een andere Geest ontving, die u niet heeft ontvangen bij uw bekering door onze dienst, of een ander Evangelie, dat u, toen u gelovig werd (1 Kor. 15: 1) niet heeft aangenomen, dan verdroegt u hem met recht, als iets, waarvan het vanzelf sprak, dat het zo goed gedaan was.

Het "met recht" is een bitter verwijt, evenals het "zeker wel" in Mark. 7: 9 De apostel tast de lichtzinnigheid van de Corinthiërs aan, die, zo mogelijk, een nieuw, meer buitengewoon, een

diepzinniger en geestrijker Christendom begeerden dan hetgeen zij tot dusverre ontvangen en waaraan zij tot heden geloofd hadden. (V.).

Aan grote woorden lieten het die predikers, die tot hen kwamen en in wie de slang met haar listigheid kwam, niet ontbreken om gehoor en opname in de gemeente te verkrijgen. Volgens hun verzekering leidde de nieuwe manier, waarop zij van Jezus predikten, tot een hogere trap van kennis; zij zeiden leraars te zijn, die pas de volle Christus predikten. Maar Paulus schilt uit de schitterende schaal dadelijk de vergiftige pit en noemt hen, tot schrik van de Corinthiërs, predikers van een andere Jezus, want het nieuwe, dat zij predikten, was zo, dat zij het hart van de hoorders van Christus afkeerden en met een ander verbond en deze andere Christus, onderscheiden van de Christus van het Paulus-Evangelie was het tegendeel van dat, wat zij tot zijn aanprijzing zeiden, niet een volle Heiland, maar een anti-Jezus, een valse Heiland, in wiens naam rampzaligheid in plaats van gelukzaligheid tot de Corinthiërs kwam. Eveneens kenden zij aan zichzelf de macht toe om door hun prediking, doop en opleggen van de handen de Geest in zo’n mate mede te delen, als dat betaamde vooral in een stad als Corinthiërs. Het ware Pinksterfeest, waarvan de nagekomen Paulus niets wist, beloofden zij aan hun aanhangers, want zij waren de echte kanalen van de Geest tussen Jeruzalem en de gehele wereld. Eindelijk stelden zij zichzelf voor als verkondigers van het ware Evangelie, niet op een "eenvoudige" manier, zoals die de Macedoniërs voldeed, maar naar een methode, de Corinthiërs waardig. Dat ging natuurlijk bij de opgeblazen Corinthiërs zeer gemakkelijk en zacht in; naar hun Griekse aard waren zij zo overmoedig (vs. 19), dat zij onder de naam "vooruitgang" de verleiding van de ene Jezus, van Zijn Geest en Zijn Evangelie tot een ander zich graag lieten welgevallen.

Verdraag nu ook, dat ik doe, wat ik denk te doen en wat ik vroeger vroeg (vs. 1); want ik acht, dat ik nergens minder in ben geweest dan de uitnemendste apostelen (2 Kor. 12: 11) (liever "overgrote apostelen" d. i. die bij u grote dingen van zichzelf spreken, alsof niemand tot hun hoogte zou kunnen opklimmen, terwijl zich houden alsof zij Christus apostelen waren (vs. 13).

Uit het verband blijkt dat zij, waarvan Paulus meent, dat hij niet achter hen staat en die hij met een misschien niet door hem zelf gevormd woord "de overgrote apostelen" noemt, geen andere waren, dan die hij in het vierde vers heeft bedoeld; de verkeerde gedachte, dat hij daaronder de twaalf zou hebben bedoeld, heeft geen steun in Gal. 2: 9. In dit verbod zou, als hij aan hen had gedacht, de uitdrukking: "die geacht werden pilaren te zijn" een zekere verstoordheid te kennen geven, dat er apostelen waren, wier apostelschap men zoveel hoger stelde dan het zijne, dat met 1 Kor. 15: 9 moeilijk zou zijn overeen te brengen en in een brief, waarin zo ernstig om ondersteuning voor de moedergemeente gevraagd werd, zou daarvoor bezwaarlijk plaats zijn. Nee, zij zelf, van wie de apostel in dit gehele verband spreekt, willen voor boden van Christus worden gehouden, tegenover wie hij in de schaduw moest treden.

En als ik ook misschien in vergelijking met hen slecht ben (liever "een leek" Hand. 4: 13. 1 Kor. 14: 16) in woorden, nochtans ben ik het niet in het eerste en voornaamste, dat van een apostel mag worden geëist (MATTHEUS. 13: 11. Efeze. 3: 3 v.), namelijk in wetenschap. Maar heeft toch niet mijn kunsteloos woord onder u teweeggebracht, wat een apostel verrichten kan? Daarop kunt uzelf het antwoord geven; want alleszins zijn wij in alle dingen onder u openbaar geworden, hoe veel ons woord kan teweegbrengen, omdat u op mijn woord in Christus gelovig bent geworden.

De apostel spreekt nu over dat, wat men vooral tegen hem had; men vond te Corinthiërs zijn prediking niet ontwikkeld genoeg (Vgl. 1 Kor. 1: 17; 2: 1 vv.). Hij geeft nu hier dit verwijt schijnbaar toe, maar toch met een belangrijke beperking, die daar dadelijk bijgevoegd is, daar hij ten minste zijn leek zijn, wat de wetenschap aangaat, beslist ontkent en zeker is daarin geen tegenspraak te vernemen. Een leek in manier van spreken is hij, in zo verre hij niet naar de kunst spreekt, niet is ingewijd in de regels van de welsprekendheid, zoals die in de scholen wordt geleerd - een gebrek, dat Paulus zonder schade voor zichzelf de tegenstander gerust kon toestemmen, omdat hij de ware kracht van de rede in schrift en woord overigens voldoende heeft betoond.

Om de Grieken, vooral die van Apollos, te Corinthiërs te behagen, schijnen enigen van de Joodse indringers hun scherpzinnigheid zich ten nutte te hebben gemaakt en zich met behulp van een Griekse leermeester in de welsprekendheid de regels van de kunst te hebben eigen gemaakt, voordat zij als de "zeer hoge apostelen" optraden. Dergelijke voorbereiding tot zijn apostel-ambt kon Paulus zeker niet aanwijzen. Is het iets kwaads, dat hij "slecht in woorden" is, dan erkent hij dat gewillig, want ziet in een vat van ongeleerdheid wat welsprekendheid aangaat, worstelend met de taal om die tot de onderdanigste uitdrukking van de gedachte te dwingen, draagt hij de schat van de verborgene wijsheid van God.

Een tolk, door de Heilige Geest geleerd, van deze te zijn was zijn roem als apostel (1 Kor. 2: 13), zoals hij ook hier zegt: "nochtans ben ik niet slecht in wetenschap". De kennis van God in Christus, die in hem was, opdat hij een leraar van alle mensen zou zijn (Hoofdstuk 4: 6), die heeft in hem haar eigen taal gevormd, van die welsprekendheid de engelen bewonderen en de heiligen prijzen, terwijl die voor wereldse oren (vgl. Hand. 17: 18) als "slecht" klinkt.

Wilde iemand vragen waarom de Heere, die de mens toch de taal gegeven heeft, niet ook deze grote Apostel met de gave van de welsprekendheid heeft toegerust, opdat hem niets ontbrak, zo antwoord ik, dat hem rijkelijk verleend was wat dit gebrek vergoedde. Want wij zien en voelen het immers, die verhevenheid in zijn schriften heerst, tot welke vlucht zijn gedachten zich verheffen, die kracht zich daarin openbaart. Bliksemstralen zijn het, geen woorden. Blinkt niet juist daardoor de macht van de Heilige Geest helderder door in de naakte eenvoudigheid van de rede, dan in sierlijkheid en wegslependheid.

Er is nog een ander punt, waarover ik moet spreken, omdat men daarom minachtend van mij spreekt en waarom u nu ook door de tegenstanders in uw oordeel op een dwaalspoor geleid met minachting van mij denkt. Ik bedoel dat, waarvan ik reeds zelf in 1 Kor. 4: 12 als een teken van apostolische nederigheid sprak. Heb ik, zoals het zeker zou zijn, als u waarlijk reden had om mij daaruit een verwijt te maken, zonden gedaan, als ik, op de daar genoemde manier, mijzelf vernederd heb, opdat u verhoogd zou worden? Omdat ik u, wat die zelfvernedering aangaat, het Evangelie van God a) om niet verkondigd heb, mij voedend van de arbeid van mijn handen (Hand. 18: 3).

1 Kor. 9: 12.

Ik heb andere gemeenten, namelijk die in Macedonië (Fil. 4: 15 vv.) beroofd, hun daardoor enigermate onrecht doende, bezoldiging van haar nemend voor iets, dat toch niet ten hun behoeve maar ter wille van anderen door mij werd gedaan, namelijk daarvoor om u te bedienen. Hieruit kunt u dan afleiden aan welke zelfvernedering ik mij omwille van u heb onderworpen, als ik deed, wat men mij bij u als zonde toerekende. En toen ik reeds enige tijd bij u te Corinthiërs tegenwoordig was (Hand. 18: 4 vv.) en gebrek had, omdat hetgeen ik uit

Macedonië had medegebracht, verbruikt was en hetgeen ik met handenarbeid verdiende toch niet voldoende was om mij te voeden, a) heb ik nochtans niemand van u lastig gevallen.

Hand. 20: 33. 1 Thessalonicenzen. 2: 9. 2 Thessalonicenzen. 3: 8.

Het was ook niet nodig, omdat de Heere op andere manier zorgde; a) want mijn gebrek hebben de broeders vervuld, die van Macedonië kwamen Silas en Timotheus, die mij van daar een nieuwe liefdegave van de gemeente medebrachten; en ik heb mijzelf in alles gehouden zonder u te bezwaren (Hoofdstuk 12: 13) en zal mij nog zo houden. Ook zal ik in het vervolg niets van u aannemen en niemand van u lastig vallen, opdat niet wat ik zo-even zei wordt uitgelegd, als of ik met dat gezegde het doel had, dat u voor het vervolg des te rijkelijker voor mij zou zorgen (Hoofdstuk 13: 1).

Filippenzen 4: 15.

De tegenstanders stelden de prediking van Paulus zonder loon, waarbij hij met eigen arbeid zijn onderhoud verdiende, voor als een verlaging van zijn ambt, dat niet alleen moest worden beschouwd als een fout, schending van de welvoeglijkheid, maar ook als een zonde, als tegen de door God hem geschonken waardigheid. De Corinthiërs kwam zo’n rede juist voor, omdat volgens Helleense begrippen het uitoefenen van een handwerk de burger verlaagde. Hetgeen echter als verlaging de apostel werd toegerekend, moet men veeleer aanzien voor een daad van liefdevolle vernedering, waartoe hij kwam om tot hun welzijn werkzaam te zijn. Met de woorden "om u te bedienen" of "om u te verhogen" bedoelt hij de geestelijke opheffing uit de diepte van het verderf van de zonde tot de hoogte van de Christelijke zaligheid.

De tegenstelling van een zelfvernedering, die daarin bestond, dat de apostel zich onderwierp aan lichamelijke nood en zware handenarbeid en een verhoging, die daarin bestond dat de door hem bekeerden tot de geestelijke heerlijkheid van de kinderen van God kwamen, doet ons denken aan een daarmee overeenkomende tegenstelling in Hoofdstuk 8: 9 Dat, wat men hem als een zonde toerekende, wordt zo het tegengestelde van een zonde. Tegen de Corinthiërs heeft hij zich werkelijk daardoor niet bezondigd, dat hij hen de boodschap van de zaligheid bracht, zonder daarvoor enige vergoeding van hen te eisen. Eerder konden zich die gemeenten bezwaard achten, waarvan hij een ondersteuning aannam, die hem in staat stelde dit te doen. Hij noemt dus, om aan de zaak een wending te geven, zijn aannemen van de gave een beroven van de gemeenten, waarvan die gave kwam en de ondersteuning zelf een bezoldiging, die hij zich liet geven om anderen te dienen. Van de Macedonische gemeenten heeft hij de middelen gekregen om naar Achaje te reizen en daar voor zijn roeping te leven. En toen hij na zijn aankomst in gebrek geraakte, is hij daar niemand tot last geweest; hij werd daarvoor bewaard, als de broeders in meer nauwe zin, de broeders, die in nadere betrekking tot hem stonden, als dezelfde roeping hebbend, Silas en Timotheus, uit Macedonië kwamen en zijn gebrek vervulden door hetgeen zij van daar medebrachten. Dat hij zich ook van handenarbeid gevoed heeft vermeldt hij hier niet zo uitdrukkelijk als in 1 Thessalonicenzen.
9 en 2 Thessalonicenzen. 3: 8, maar hij wijst er in vs. 7 slechts op, evenals in 1 Kor. 9: 6. In de brieven aan de Thessalonicenzen wilde hij zichzelf eenmaal verdedigen tegen het verwijt van een voortjagen uit eigen belang en de andere keer wees hij degenen, die geneigd waren tot vrome ledigheid, op het voorbeeld, dat hij zelf had gegeven. In beide gevallen lag de nadruk daar op, dat hij zichzelf had weten te verwerven wat hij nodig had. Anders is het op deze plaats, waar hij de Corinthiërs wil aanwijzen dat het ontvangen van de boodschap van de zaligheid hen niets gekost had. Dit nu was te opmerkelijker, omdat hij van andere gemeenten ondersteuning aannam en wel met het doel, om in Achaje Christus te verkondigen en verder

dat hij het in die tijd aannam, toen hij te Corinthiërs werkte. En zoals hij het tot hiertoe had gedaan, zou hij het ook in vervolg van tijd doen.

Hij had er zijn redenen voor om van de Corinthiërs niets aan te nemen, omdat hun gezindheid daartoe niet rein en eenvoudig genoeg was; zijn vijanden aldaar zouden hem dat aannemen nog veel meer ten kwade hebben uitgelegd.

Hoe onberispelijk moet zijn wandel onder de Corinthiërs zijn geweest, dat zijn critici, die naar zonden zochten, niets anders konden opsporen dan deze zonden (Hoofdstuk 12: 13).

De waarheid van Christus is in mij en wat ik spreek wordt in Hem, de Waarachtige, door mij gesproken (Rom. 9: 1), dat deze roem, dat ik het Evangelie geheel kosteloos predik (1 Kor. 9: 15), in de gewesten van Achaje aan mij niet zal verhinderd worden, zodat ik ook in het vervolg geen enkele gave aannemen zal.

Het aanwijzen van de plaatsen "in de gemeente van Achaje" heeft op die manier de nadruk, dat in onderscheid met andere landen, waarin het Christendom gevestigd was en nog zou worden gevestigd, deze een streek het zijn moest en blijven moest, waarin men niet moest kunnen zeggen dat men de apostel de geestelijke gave, die die hem dankte, vergolden had met een bijdrage voor zijn tijdelijk bestaan. Zo’n uitzondering was zeker opmerkelijk genoeg, om het "waarom" uit te lokken, dat de apostel nu zelf in het midden wil brengen en beantwoorden. Hij wijst vóór alle dingen een verklaring af van zijn gedrag, als vloeide het voort uit mindere liefde voor de Christenen van dit land (het is toch een even groot, vaak groter teken van liefde gaven aan te nemen dan uit te delen en het weigeren van het eerste kan makkelijk gehouden worden voor een teken van wantrouwende terughouding, die het tegendeel is van liefde). Zijn gedrag is van geheel andere aard. Als de apostel zich ook voortaan zo wil gedragen als vroeger, dan heeft hij het oog op hen, tegen welke hij de Christenen aldaar wenste te beschermen. Hij wilde aan zijn mededingers de mogelijkheid ontnemen, om hun apostelschap met het zijn uitwendig als hetzelfde te doen voorkomen. Zij willen voorkomen apostelen te zijn op een manier, die tussen Paulus en hen geen onderscheid tot zijn voordeel en hun nadeel overslaat. Zo’n onderscheid nu was dit, dat zij zich voor hun prediking lieten belonen, terwijl Paulus nooit, noch als hij Christus eerst verkondigde, noch sinds het bestaan van een Christelijke gemeente in Achaje enige aanspraak had gemaakt op enig loon, of enige gave had aangenomen. Als hij nu dit onderscheid op de voorgrond stelt, ontneemt hij degenen, die graag middelen en wegen vonden om hun voorgewend Christendom aan zijn waar Christendom als gelijk te laten voorkomen, de mogelijkheid het daartoe te brengen. Wat het overige betreft hebben zij de kunst verstaan om zich als boden van Christus voor te doen.

Waarom? Om welke reden? Is het omdat ik u niet liefheb? Zou ik daarom juist van u niets willen aannemen en wel van andere gemeenten? God weet het, dat ik juist voor u een bijzonder liefde voel (Hoofdstuk 12: 15; 7: 3).

Men kon op het vermoeden komen, als of de reden, waarom de apostel geen bezoldiging van de Corinthisch Christenen begeerde, in gebrek van liefde gelegen was. Te weten, nam hij bezoldiging, dan moest bij erkennen dat de Corinthiërs zijn dienst beantwoordden en dat hij verplichting aan hen had, maar daar waar geen liefde is, wil men geen erkentenis hebben en zou men dezulken, die men wel gedaan heeft, liever voor ondankbaren doen doorgaan. Paulus zou in het brede hebben kunnen uitweiden over de blijken van liefde, die hij aan de Corinthische Christenen bewezen had, maar daarvan had hij reeds te voren gesproken,

Hoofdstuk 6: 11, 12 Ook waren zijn daden sprekende bewijzen van zijn genegenheid. Op deze plaats beroept hij zich daarom eenvoudig op de alwetendheid van God, die zijn hart kende.

Maar wat ik doe, dat zal ik volgens de verzekering in vs. 9 gegeven nog doen, om de oorzaak af te snijden van degenen, die oorzaak hebben willen, opdat zij in hetgeen zij roemen, bevonden mochten worden apostelen te zijn zoals wij; en zo'n oorzaak zouden zij snel vinden, als dat onderscheid niet meer tussen hen en ons bestond, dat zij zich voor hun prediking laten beloon en op een voor u zeer bezwarende manier (vs. 20), terwijl wij van onze kant nooit enige aanspraak op enig loon hebben gemaakt.

Met alle bescheidenheid zal ik dus het onderscheid, dat tot hiertoe bestond, bewaren; want zulke valse apostelen, zijn bedrieglijke arbeiders, zich veranderend in apostelen van Christus om de zielen, die Christus toebehoren, te verleiden. Het is dus noodzakelijk dat er reeds een uitwendig kenteken aanwezig is, opdat het duidelijk blijkt wat zij werkelijk zijn en hen scheidt van hetgeen zij niet zijn.

En dat zij zich durven voordoen alsof zij apostelen van Christus waren, het is geen wonder; want de Satan zelf, die hun heer en meester is, verandert zich in een engel van het licht en dat laat de Heere toe voor een bepaalde tijd en voor bepaalde omstandigheden.

Zo is het dan niets groots, als ook zij als zijn dienaars, die alleen de ongerechtigheid bevorderen en tot haar verleiden, zich veranderen als waren zij dienaars van de gerechtigheid; waarvan het einde, dat zij ten slotte, als het oordeel over hen komt, het loon ontvangen, zal zijn naar hun werken (Fil. 3: 19).

Hier rukt de apostel zonder verschoning aan die mensen het masker af en stelt hij ze als valse apostelen voor, die als dienaars van de satan, dat zij toch eigenlijk zijn, huichelachtig zich bedekken, evenals hun meester doet; hun wacht echter rechtvaardige straf. Deze nu zijn geen andere dan die "overgrote apostelen" in vs. 5 Onmogelijk kan dus daar aan de echte apostelen worden gedacht; wel zullen zich deze huichelaars, wier richting met geen woord nader wordt bepaald, op het aanzien van de ware apostelen hebben beroepen, evenals de dwaalleraars in Gal. 2: 12 genoemd. De uitdrukkingen zijn overigens zeer sterk en herinneren aan het "adderengebroedsel", zoals Christus in MATTHEUS. 23: 22 de Farizeeën noemt. Waren zij leden geweest van de Corinthische gemeente, dan had Paulus zeker bevolen hen te excommuniceren (vgl. 1 Tim. 1: 20); wij moeten ze echter als indringers beschouwen; die zich te Corinthiërs een aanhang hadden verschaft; van hun invloed probeert Paulus de verleiden weer los te maken. Of de apostel met de uitdrukking: "de satan verandert zich in een engel van het licht" op een bepaald factum doelt is niet met volle zekerheid te bepalen; intussen is het toch zeer waarschijnlijk om het vooraan geplaatste, dat hij de lezers toch zeker op een bekende zaak wijst.

Het schijnt als wijst de apostel hier op een bepaald feit, waarbij dit werkelijk geschied was. Waarschijnlijk zinspeelt hij op de verzoeking van Christus, MATTHEUS. 4: 1-11. In oneigenlijke, geestelijke zin heeft het bij elke verzoeking plaats, waarbij het kwaad om ons te verlokken de schijn van goed aanneemt. (V.).

Als de satan niet door het schitterend bedrog van een godsdienst, met allerlei eigen goeddunken opgepronkt zijn boosheid kon verbergen, zou hij het volk niet zo lang in

ongerustheid en ingebeelden vrede hebben kunnen houden. Ook onder de schijn van goede mening of van hogere kennis leidt hij af van het ware goddelijke licht.

Vs. 16-33. Paulus, voortgaande zichzelf te vergelijken met de tegenstanders, ziet zich nu in de noodzakelijkheid gebracht om zich te beroemen op een manier, die hij boven als dwaasheid heeft gekarakteriseerd. Eigenlijk wil hij vragen, dat men niet denkt, dat hij graag zich met zo'n dwaasheid zou inlaten, omdat men echter de indruk van zijn eigen roem zou krijgen, alsof hij daarin dwaas handelde, wil hij het zich laten welgevallen, dat hij hun dwaas voorkwam, opdat hij nu eenmaal naar het vlees moet roemen, zoals zij het doen, die zich daardoor tot zo grote betekenis bij de Corinthiërs hebben verheven, dat zij zich bij hen alles mogen veroorloven (vs. 16-21). Zijn eigen roem, die hierop volgt, heeft ten eerste betrekking op hetgeen hij evengoed is als de tegenstanders en vervolgers, op hetgeen bij meer is dan deze (vs. 21-29). Op de weg, die hij hier inlaat, wordt zijn eigen roem hoe langer hoe meer een roemen in zijn zwakheid, totdat hij geheel en al daar gekomen is, waar hij zijn grondstelling, die met het diepste van zijn hart overeenstemde, ook in woorden kan kleden (vs. 30), de oprechtheid van die mening voor God verzekeren (vs. 31) en met een voorval kan bevestigen, dat tot de vroegste tijd van zijn werkzaamheid in de dienst van Christus behoorde (vs. 32 en 33).

Ik zeg weer, ik kom hier weer terug op de wens, in vs. 1 wel niet uitgedrukt, maar toch daarin vervat, dat niemand bij hetgeen ik in dit gehele hoofdstuk zeg en schrijf, meent dat ik onwijs ben. Maar als men aan mijn wens niet wil voldoen en meent mij toch te moeten houden voor hetgeen, waarvoor ik niet gehouden wil zijn, neem mij dan aan als een onwijze; ik wil het mij dan laten welgevallen, als ik maar mijn doel mag bereiken. Houd mij voor hetgeen u wilt, opdat ik ook een beetje moge roemen, zoals mijn tegenstanders doen, omdat ik op dit hun eigen gebied hen geheel uit het veld denk te slaan.

De gehele afdeling van hier tot vs. 20 is inleiding tot een nadere vergelijking met de tegenstanders. De apostel vraagt van de Corinthiërs, hem niet om zijn woorden die nu volgen, voor een dwaas te houden. Als zij het echter niet willen (en zij zullen wel snel genoeg voelen, dat zij het niet doen kunnen, zij moeten het echter voelen), vraagt hij om verlof tot het dwaze roemen, dat zij toch ten opzichte van veel sterkere aanmatigingen aan zijn tegenstanders toestaan.

Dat ik nu van vs. 21b waar Ik mijn roemen op zal laten volgen, spreek, spreek ik niet naar de Heere, niet op die manier, als ik spreken zou, wanneer alleen de gedachte aan mijn verhouding tot God mij bestuurde, maar als in onwijsheid, op de manier, waarop men spreekt, als men zich in de toestand van dwaasheid bevindt; en in die bevinden wij ons toch werkelijk, omdat wij ons begeven in deze vaste grond van de roeming, dat toch zonder dwaasheid niet mogelijk is.

Als Paulus zegt, dat hij dit spreekt "niet naar de Heere, maar als in onwijsheid" dan is dat een onderscheid dat hij in 1 Kor. 7: 6, 10, 12, 25, 40 gemaakt heeft. "Naar de Heere" (Rom. 15: 5) kan hij niet zeggen, wat hij zelf als dwaas voorstelt, maar het betaamt hem het laatste op zichzelf alleen te nemen. Als hij naar de geest van Christus spreekt, die zachtmoedig is en nederig van hart, moet alle eigen roem buiten gesloten blijven - daarin ligt een juiste wenk voor de tegenstanders om ter harte te nemen. Terwijl hij zijn afwijking van deze regel zelf dwaasheid noemt (vgl. vs. 21 en 23) heft hij de regels weer in de hoogte.

Door God ingegeven en in de Heere gesproken is het woord, dat Paulus heeft geschreven, zonder de uitzondering, zoals die hier uitdrukkelijk is aangehaald; ja ook deze plaats zelf en de aan haar eigenaardige uitzondering heeft hij neergeschreven, zoals die daar staat volgens de regel van de goddelijke welvoeglijkheid, door de Heere onderwezen, evenals wanneer een geleerd man een jongen een brief dicteert, zoals die voor de knaap past, toch de knaap uit zichzelf niet zo zou hebben kunnen schrijven.

EPISTEL OP DE ZONDAG NA SEXAGESIMA

In overeenstemming met het Evangelie (Luk. 8: 4 vv.) wordt in het epistel van de dag, die over de vervolgingen handelt, die Paulus bij het volvoeren van zijn ambt heeft geleden en over het heerlijke door hem gezien deze (als doctor gentium en dux verbi praecipuus et vere seminator verborum) apostel als toonbeeld en voorbeeld deels van de verkondiging van het goddelijk woord, deels van de honderdvoudige vrucht daarvan voorgesteld.

Het verband tussen Evangelie en epistel wordt daarin duidelijk, dat de arbeid van de Mensenzoon zich afspiegelt in de arbeid van Zijn apostel. In het evangelie treedt de aard van de akker, in het epistel, die van de zaaier op de voorgrond.

Het epistel stelt ons de heilige Paulus, de krachtige zaaier van Christus voor, zoals hij op zijn groot arbeidsveld voortgaat en het zaad uitstrooit. Waarlijk hij gaat voort al wenend en zaait een zaad (Ps. 126: 6). Bestreden door de ondank van de Corinthiërs en door de stoute leugens, waarmee valse apostelen zich van zijn arbeidsveld probeerden meester te maken, inwendig genoodzaakt en gedrongen door de waarneming, dat het deze valse leraars te Corinthiërs geenszins ontbrak aan alle voorspoed, doet hij met tegenzin zijn mond open om van zichzelf te spreken. Hij geeft een overzicht van zijn apostolischen levensloop, dat ons niemand zo kort en toch tevens zo volledig zou hebben kunnen geven als hij. Opeens vernemen wij zaken, die ons noch de Handelingen, noch enige andere brief van de apostel noemt. Wij zien op het zaadveld, waarvan het Evangelie spreekt, de zaaier vol moeite en tranen, die in de herfst van de tijd heengaat en zijn zaad moet uitwerpen, met des te meer hoop op de eeuwigheid, omdat de mensen, waaronder hij leeft en zaait een zo geringe hoop op een oogst hem laten koesteren.

Wij hebben de apostel te danken, dat hij zich Zijn ware roem niet heeft laten ontroven, want hij heeft ons 1) daardoor getoond hoe dwaas en verwerpelijk alle ijdele eigen roem is;
ons een spiegel voorgehouden, waarin wij ons handelen en lijden in de dienst van Christus kunnen beproeven; 3) ons herinnerd, dat onze ware sterkte alleen in de kracht van de Heere bewust.

Wanneer mag zich een Christen beroemen? Als zijn roemen voor de zaak van Christus bevorderlijk is 2) als de genade van God door zijn roemen verheerlijkt wordt.

Wat wij van het voorbeeld van Paulus en zijn tegenstanders kunnen leren: 1) hoe zwak mensen worden, als zij sterk willen zijn, zien wij in de tegenstanders; 2) hoe sterk een mens kan worden, als hij zwak is, zien wij in de apostel.

Beroem u o Christen, 1) op het leed dat u draagt; 2) op het paradijs, dat u mag inzien; 3) op de genade, die u staande houdt. Het levenspad van de held van God: 1) door doornen en smart omgeven; 2) door de glans van het paradijs verlicht; 3) door de rotsgrond van de genade

gedragen. Hoe de eeuwig levende Christus Zijn gelovigen leidt: 1) door arbeid, smart en doodsgevaar; 2) naar het paradijs; 3) onder vuistslagen van de satan; 4) in de genade van God.

Paulus ons voorbeeld in het vasthouden aan het Evangelie van Jezus Christus; voorbeeldelijk is 1) zijn ijver voor het Evangelie; 2) zijn zekerheid van het Evangelie; 3) zijn lijden om het Evangelie.

U zult mij die gevraagde toestemming tot dwaas zijn zonder twijfel wel toestaan; want u verdraagt, zoals u in uw gedrag over de valse apostelen en bedrieglijke arbeiders (vs. 13) betoont, graag de onwijzen, omdat u wijs bent, wat ik zeker alleen in ironische zin kan bedoelen; want waarlijk verstandige mensen hebben in dwaas pochen geen behagen; zij sterken niet tot zo’n dwaasheid door toegeeflijkheid.

Maar u gaat met uw toegeeflijkheid jegens de dwazen zover, dat men zich billijkerwijze daarover verwondert; want u verdraagt het, als u iemand in geestelijk opzicht dienstbaar maakt, als u iemand opeet (MATTHEUS. 23: 14) als iemand van u neemt uw have en uw goed, of uw eigen persoon door allerlei sluwe middelen in zijn bezit neemt (Hoofdstuk 12: 16), als zich iemand verheft, zich trots en overmoedig tegenover u gedraagt, als u iemand zo smadelijk behandelt, dat hij u zelfs in het aangezicht slaat, zoals die mensen dat alles werkelijk met u doen.

De apostel tast de Corinthiërs op de fijnste en daarom ook op de scherpste manier aan. Zijn taal is vol heilige spot, niet bijtend maar diep beschamend. Zijn woorden zijn niet in een scherpe, bijtende vloeistof gedoopt, maar zij vloeien voort uit een diep bewogen hart als een zalf, die eerst bijt, om des te beter te verzachten, te genezen. Hij houdt hen nu voor hoe zij het in het dragen van de dwazen tot een zeldzame volmaaktheid hebben gebracht, hoe het hun gewoonlijk een lust is, hun geschiktheid om te dragen in dit opzicht te tonen. Wat zij dragen is niet één zaak, maar velerlei, niet één onbillijkheid, maar een geheel leger van onbeschaamdheid en stoutheid. De rede van de apostel is bewogen als zijn hart; vijfmaal zegt hij: "Als u iemand" zij, de Corinthiërs weten wel, wie hij onder die "iemand" bedoelt, het zijn die velen, die naar het vlees roemen (vs. 18) die valse apostelen en bedrieglijke arbeiders, waarvan in vs. 13 sprake was. Deze wierpen zichzelf op tot meesters over hun geloof en hun geweten en beschouwden hen slechts als substraat voor hun heerszucht; hun have, hun goed zagen zij als een welkom bevredigingsmiddel van hun genotzucht aan. In de derde zin, zegt vervolgens Paulus, op welke weg zij tot hun doel komen: Zij beginnen daarmee, dat zij, de verscheurende wolven, zich in schaapsklederen kleden, zij verstrikken, omgeven met lieftalligheden en voorkomendheden de argeloze zielen, nemen ze in met hun gevlei en met hun zoete woorden en nemen ze zo geheel in dat zij hen tot allerlei diensten verbinden en verplichten. Als zij zo de onschuldigen met listigheid gevangen hebben verheffen zij zich vol trotsheid boven hun aanhangers en nu kennen zij geen maat meer; zij behandelen ze als hun lijfeigene op de smadelijkste en onbeschaamdste manier. Die zij eerst als lieve vaders, evenals ware het hun lieve kinderen, de wangen streelden, slaan zij nu ten slotte met de vuist in het aangezicht. Wat Paulus hier zegt is sterk, maar het is niet te sterk door hem voorgesteld. Het is bijna ongelofelijk wat mensen zich laten welgevallen door diegenen, die hen in de waan hebben gebracht iets te weten en iets te zijn. De hoogmoed, die zij hen hebben ingeblazen, doet hun zo goed, dat zij de vuistslagen vergeten of zelfs niet voelen, die zij in het aangezicht van hun meesters ondervinden.

Van alles wat zij van de valse profeten ondervonden, hadden zij in Paulus het tegendeel gezien (vgl. 1 Kor. 9: 19. 2 Kor. 11: 9; 4: 12; 6: 6; 10: 1; 5: 11 hoe was het mogelijk, dat de

"wijze" Corinthiërs, mensen, die niet weinig inbeelding van zichzelf hadden, iets dergelijks verdroegen?

Er zijn straffen van God over hen, die het Evangelie niet met liefde en dankbaarheid aannemen, van wie Christus zegt (Joh. 5: 43): ik ben gekomen in de naam van Mijn Vader en u neemt Mij niet aan, als een ander komt in zijn eigen naam, die zult u aannemen. " God is rechtvaardig in zo'n gericht, omdat men de boden van de duivel duizendmaal meer eert, terwijl men alles onder hen doen en lijden moet.

Ik zeg dit, wat ik zo-even over onze tegenstanders aanhaalde, naar oneer, zoals het dat is voor ons, die de gemeente hebben gesticht, zoals of wij zwak waren geweest, dat wij niet in staat zouden geweest zijn om op diezelfde manier met u te handelen a) ; maar waarin iemand van de mannen stout is, zodat zij daarop, als op een grote voorrang zich verheffen, ik spreek, als ik het volgende zeg, in onwijsheid, dus niet naar de Heere (vs. 17), want uit mijn verhouding tot Hem zou ik iets dergelijks niet zeggen), daarin ben ik ook stout.
Filippenzen 3: 4.

Tegenover hen, die zo krachtig met de Corinthiërs omgaan, belijdt de apostel en wel niet van zichzelf alleen, maar van zichzelf en Timotheus, of, liever gezegd, van de stichters van de gemeente, dat zij zwak geweest zijn. Als namelijk de juiste weg, om bij de lezers ingang te doen vinden, zo'n een behandeling van hen was, als die hun door zijn tegenstanders overkomt, dan moet hij bekennen, de daartoe geëiste kracht niet bezeten te hebben. Zo doet hij hen voelen, hoe onverstandig zij waren geweest en hoe zij hun Christelijke mannen-eer hadden vergeten, toen zij zich niet alleen zo'n behandeling lieten welgevallen, maar ook degenen, die het hun aandeden, plaats bij zich gaven, alsof het voor hen een genot was zo behandeld te worden. Zij worden nu zo behandeld als deze indringers degenen verwerpen, door wie zij een Christelijke gemeente waren geworden en hun wijs maken, dat zij geen echte gemeente waren, omdat zij door geen echte apostel was gesticht.

Zijn zij Hebreeën? Ik ook (Hand. 22: 3. Fil. 3: 5). Zijn zij Israëlieten? Ik ook (Rom. 9: 4 vv. ; 11: 1). Zijn zij het zaad van Abraham? Ik ook. (Efeze. 2: 12.).

Wij hebben hier een persoonlijke aanspraak, die bewijs nodig heeft. De apostel wist dat zijn recht onbetwistbaar was; maar er zijn vele mensen, die geen recht op de titel hebben en die toch aanspraak maken op het deelgenootschap van het Israël van God. Als wij met vrijmoedigheid willen verklaren: Ik ben ook een Israëliet, laat ons het niet doen, dan nadat wij onze harten beproefd hebben voor God. Maar als wij het bewijs kunnen leveren dat wij Jezus volgen; als wij van harte kunnen zeggen: ik vertrouw Hem geheel, Hem alleen, in eenvoudigheid nu en eeuwig, dan zijn de rechten van Gods heiligen en hun bezittingen de onze; wij mogen de minsten in Israël zijn, minder dan de geringsten van de gelovigen, nochtans, omdat Gods ontfermingen zijn voor de heiligen en niet voor vergevorderde, of wel onderwezen heiligen, mogen wij pleiten: "Zijn zij Israëlieten, ik ook, daarom zijn de belofte van mij, de genade is van mij en de heerlijkheid zal de mijne zijn. Deze aanspraak, wanneer men haar op de juiste manier doet gelden, zal een ongekende troost schenken. Wanneer Gods volk er zich in verheugt zijn eigendom dat zij zijn welk een vreugde voor mij, als ik zeggen kan: Ik ook. Wanneer zij er van spreken dat zij gewassen, gerechtvaardigd en aangenomen zijn in de Geliefde, hoe heerlijk te kunnen instemmen: Ik ook, door Gods genade. Maar dit deelgenootschap geeft niet slechts genoegens en voorrechten, het legt ook voorwaarden en verplichtingen op. Wij moeten zowel de onweerswolk als de zonneschijn van Gods kinderen delen. Wanneer wij ze horen verachten en bespotten, omdat zij Christenen zijn, moeten wij

onbevreesd te voorschijn treden en zeggen: Ik ben het ook. Wanneer wij ze voor Christus zien arbeiden, hun tijd, hun talenten, hun gehele hart aan Jezus wijdende, moeten wij kunnen zeggen: Dat doe ik ook. O, laat ons onze dankbaarheid door onze toewijding bewijzen en leven als degenen, die, op een voorrecht aanspraak makend, de verantwoordelijkheid, daaraan verbonden, gewillig op zich nemen.

Zijn zij, zoals zij van zich beweren (vgl. vs. 13 vv.) dienaars van Christus? (ik spreek onwijs zijnde, ik spreek hier niet alleen "in onwijsheid" zoals in vs. 21, maar als in dwaasheid, omdat ik mij waarlijk op dit voorrecht het allerminst behoef te beroemen, omdat het een buitengewoon geschenk is van Gods genade), (1 Cor. 15: 18 vv.) ik ben boven hen, ik ben meer dan zoals die aanwijzing volgens de betekenis, die zij er aan hechten, inhoudt (Hand. 9: 16). Ik ben in arbeid overvloediger zelfs dan de eigenlijke apostelen (1 Kor. 15: 10) en dus zeker boven die brooddienaars, die zich houden alsof zij dienaars van Christus waren (vs. 20. Rom. 16: 17), ik ben in slagen uitnemender, in gevangenissen overvloediger (Hand. 23 vv.) in doodsgevaar menigmaal (1 Kor. 15: 31. 2 Kor. 4: 11

De woorden in vs. 21, "waarin iemand stout is, daarin ben ik ook stout, zijn inleiding tot die lange afdeling, die nu volgt en waarin de apostel nu eindelijk doet wat hij in vs. 11 en daarop weer in vs. 16 heeft gezegd. Hij heeft gezegd, dat hij nu ook op de manier van zijn tegenstanders zich wil beroemen en vraagt aan de gemeente, dat zij hem gewillig zal laten doen, zoals zij het zijn tegenstanders toelaat. Wel is hij met zijn ambtgenoten te zwak geweest om haar aan te bieden, wat haar door diegenen is gegeven, die zo verkeerd met haar handelen, zonder dat zij het hem ten kwade duidt; maar niet, alsof de tegenstanders reden hadden om stout te zijn, terwijl hem die ontbrak. Wat zij van zichzelf konden roemen, dat had hij ook en had hij beter, ja hij had dat evenzeer en nog veel meer dan iemand wie ook. Als Paulus dat hierop ontwikkelt zegt hij eerst wat hij evengoed is als zij, de tegenstanders en vervolgens wat hij meer is dan zij. Zijn zij Joden, hij is het ook; zijn zij dienaren van Christus, hij is het meer. Het eerste stelt hij zo voor dat hij een driemaal herhaald "ik ook" tegenover een drievoudige, gedurig sterker uitdrukking voor hun behoren tot het Joodse volk plaatst, omdat iets drievoudigs daarin is gegeven, namelijk 1) het deelgenootschap aan het volk van de Heere. Wat zich in leefwijze en geestesrichting onderscheidt van alle overige volken; 2) het deelgenootschap aan het volk van Israël, waarvan de geschiedenis als heilige geschiedenis een tegenstelling uitmaakt tegenover alle volken en 3) het deelgenootschap aan het volk van Abrahams zaad, waaraan zijn afkomst van de door goddelijke belofte geroepenen tot het vaderschap (in het bijzonder ook van Christus MATTHEUS. 1: 1) een voorrang geeft boven alle andere volkeren. Dit drievoudige deelt hij met hen: zijn tegenstanders kunnen tegenover de heidenen, met wie zij in Achaje te doen hebben, zich daarop niet beroepen tegenover hen. Als zij willen beweren, dat zij dienaars zijn van Christus, de Heiland van de wereld, die in Israël is geopenbaard, dan kan hij zeggen, al doet hij het ook met tegenzin, omdat het dwaasheid is zo te spreken: "ik ben boven hen. "

Was het nog onzeker van welke aard de door Paulus bestreden tegenstanders waren, dan zou het in vs. 22 gelegde aanwijzen, dat zij behoorden tot degenen, die in Fil. 3: 2 vv. zijn getekend: het waren Christenen uit de Joden, die zich te Corinthiërs indrongen en met beroep op hun afkomst en hun verhouding tot de apostelen uit Israël en daardoor tot de Heere zelf, het gezag van de bij hen gehate heidenapostel probeerden te ondermijn.

Merk op, dat de tegenstanders te Corinthiërs de besnijdenis buiten spel schijnen gelaten te hebben.

Ook in andere opzichten (vgl. bij Hoofdstuk 5: 12) was hun leer niet in die zin Joods-Christelijk, als die van de dwaalleraars in Galatië.

Als de tegenstanders beweren, dat zij dienaars van Christus waren, dienaars van de Heiland van de wereld, die in Israël was opgetreden, dan kan hij zeggen, al zegt hij het ook met tegenzin en onder protest van zijn ootmoed tegenover zo’n eigen roem: "ik ben boven hen; " want wat die valse apostelen een dienaar van Christus noemen, dat is hij meer. Zijn dienst onderscheidt zich boven die van hen en waarin die zich onderscheidt, dat zet hij vervolgens nader uiteen.

Als Paulus zich zo uitdrukt, als was er nog iets hogers dan een dienaar van Christus te zijn, dan was er ongetwijfeld iets hogers dan hetgeen de valse apostelen zo noemden en dit stelt Paulus op de voorgrond; het was een trouwe, waarlijk zelfverloochenende, voor de Heere in moeite en strijd zich geheel opofferende ambtsbediening; en daarin had de apostel nu jaren doorgebracht. (V.).

Nadat hij met een "ik spreek onwijs zijnde" de dam heeft doorgebroken van het bescheiden zwijgen, bruist in hetgeen volgt een stroom van woorden voort, waarvan de golfslag in enkel feiten en wel in feiten van lijden bestaat en die nu tegen het vermolmde gebouw van de overgrote apostelen (vs. 5) en de vermeende dienaars van Christus met verpletterende en vernietigende macht slaat.

Van de Joden, mijn volksgenoten, heb ik veertig slagen min een vijfmaal, de hoogste maat van slagen, ontvangen, namelijk volgens de Rabbijnse bepaling bij Deut. 25: 3.

Driemaal ben ik door Romeinse gerechtsdienaars met roeden gegeseld geweest, zoals bijvoorbeeld Hand. 16: 22; eens ben ik gestenigd, te Lystre (Hand. 14: 19), driemaal heb ik schipbreuk geleden Ac 13: 13, een hele nacht en dag, een hele volle tijdruimte van 24 uur heb ik eens, toen ik schipbreuk geleden heb 2Co 1: 10 in de diepte, in de volle zee, overgebracht, slechts door een stuk van het schip gedragen, bestendig door de golven overstroomd en in de diepte neer geslingerd (Ps. 107: 24 vv.).

Arbeid, mishandeling, verlies van vrijheid, gedurig doodsgevaar, dat zijn vier stukken, waarin hij meer dan de andere dienaars van Christus is. Van de doodsgevaren gaat hij, het "menigmaal" tot bijzondere voorvallen uiteenzettende, over tot de gevallen, dat hij geleden heeft wat hem min of meer voor lichaam en leven in gevaar deed zijn; want ook de geseling, die hij onder de Joodse en de geseling drie malen die hij onder de Romeinse rechtspraak had geleden, was een straf, die bij een man van de lichaamszwakte van Paulus het leven in gevaar bracht. Hij was werkelijk nabij de dood, toen de Lystrensers hem stenigden en hij scheen reddeloos verloren, toen hij schipbreuk leed, met name die keer, toen hij 24 uur lang een spel van de golven was. Het laatstgenoemde doodsgevaar brengt er hem dan vervolgens toe (vs.
om over zijn reizen te spreken.

Van slagen en gevangenissen was bij de tegenstanders niet lichtelijk sprake als niet enig fanatiek drijven hen iets dergelijks op de hals haalde. De comparativus treedt echter hier reeds in zijn eigenlijke betekenis achterwaarts, terwijl die vervolgens in het "menigmaal" geheel ten einde loopt.

Evenals ons de stroom van de woorden van de apostel voortdrijft, zo sleept deze stroom de leraar voort. Paulus, die bij de eerste zinnen hen nog in het oog had, verliest ze snel geheel en

al uit het oog, niet alsof hij over hen heen gezien had, maar omdat zij zich zelf hadden verwijderd, omdat zij verdwenen waren met hun pretenties en incriminaties (aanspraken en beschuldigingen), omdat het met hen geheel en al uit was. Wij ontvangen na de optellingen van de apostel aanvullingen op zijn levensbeschrijving in de Handelingen der Apostelen, waarbij wij ons in de moeilijke omstandigheid bevinden, dat wij niet weten waar wij ze in zijn leven moeten plaatsen en invoegen. Zo is ons bijvoorbeeld een bestraffing door de Joden, zoals het "veertig slagen min een vijf maal" noemt, geheel onbekend. Als wij er echter aan denken, dat hij het stof niet eer van de voeten afschudde, voordat de Joden hem met zijn prediking van Christus uit hun Synagogen hadden gedreven, zullen wij ons over de vijfvoudige slagen niet verwonderen. En niet alleen hebben de Joden hun handen aan hem
gelegd, maar ook de heidenen; hij heeft geleden als onze Heere en daardoor is aan hem
vervuld wat de Heere zegt (Luk. 6: 40) "een ieder volmaakt discipel is zoals zijn meester. "

Ook de drie schipbreuken worden alleen hier vermeld, want die in Hand. 27: 41 bericht is, valt in latere tijd. Wij kunnen tot die tijd vijf zeereizen van de apostel onderscheiden (Hand.
4-13; 14: 26; 16: 11; 17: 14 v. ; 18: 18-21 daarbij komen dan nog de beide, in: Hand. 19: 10 en 20 en 2 Kor. 1: 10 genoemd (als een zesde en zevende), waarop hem gemakkelijk een drietal schipbreuken heeft kunnen overkomen. Uit een nu van die drie schipbreuken vermeldt hij met het "een nacht en dag heb ik in de diepte doorgebracht" een zeer treffend voorval, als het ontzettendste wat de apostel tot op dat uur had doorleefd; hij stelt het voor en wijst het aan als nog in zijn herinnering aanwezig, als een afgesloten feit uit de zo-even genoemde rij, maar hem op dat ogenblik nog treffend. Hij drukt dat uit door het perfectum, waarin hij volgens de grondtekst hier overgaat, terwijl hij het hiertoe in de aoristus heeft meegedeeld.

In het reizen in de dienst van Christus was ik menigmaal in gevaren van rivieren, bij het overzetten over deze, in gevaren van moordenaars en rovers (Luk. 10: 30), in gevaren van mijn geslacht, van de Joden, in gevaren van de Heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valse broeders, de Judaïstische Christenen (Gal. 2: 4. Fil. 3: 2).

In dit vers heeft een opeenstapeling plaats, waarbij men eigenlijk alles samen moet nemen: er is geen gevaar, waarin ik mij in de dienst van het Evangelie niet bevonden heb. De hele natuur spande tegen mij samen. Rivieren, zeeën en woestijnen; ook het ganse mensdom, mijn volk en de heidenen, rovers en valse broeders, allen hadden het gelijkelijk op mij toegelegd. (V. D. PALM).

In arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, is vrijwillig vasten menigmaal, in kou en naaktheid (vgl. Hoofdstuk 6: 5).

Zonder de dingen, die van buiten zijn, de uitwendige moeiten en bezwaren, die aan mijn bediening verbonden zijn, overvalt mij dagelijks a) de zorg van al de gemeenten, die raad, vertroosting en onderwijzing van mij behoeven, terwijl ik mij ook verplicht voel haar te dienen, ook al heb ik ze niet zelf gesticht (Rom. 1: 8 vv. ; 15: 25 v. Kol. 2: 1 vv.).

Hand. 20: 18.

"Als dienaar van Christus heb ik mij menigmaal betoond in doodsgevaar" zo eindigde vs. 23; "in het reizen menigmaal" zo gaat nu vs. 26 voort. Wat daartussen is (vs. 24 en 25) was slechts een parenthese, waarin Paulus voorbeelden aanvoert van de slagen en het doodsgevaar. Dat het leven van de apostel een aanhoudend reizen was, wordt voldoende in de

Handelingen aangetoond en aan welke gevaren hij nu bij zo’n leven vol afwisseling tot waarneming van zijn roeping was blootgesteld, voert hij hier zelf aan.

Hij noemt gevaren van rivieren en gevaren van rovers het eerst en naast elkaar: gevaar van het woeste element, dat hem de weg verspert en gevaar van woeste mensen, die hem in de weg treden. Dan volgt de tegenstelling van zijn eigen volksgenoten en de vreemde volken; van deze beide kanten bedreigden hem gevaren.

En omdat de apostel niet van zijn volk de toevlucht tot de heidenen kon nemen, is hij ook tevens in gevaar onder de mensen en in de woestijn. In de steden is hij van zijn leven niet zeker, hij heeft dat nog eerst onlangs te Efeze ondervonden (Hand. 19: 23 vv.); en als hij uit de gemeenschap vlucht, dan biedt hem de woestijn vanwege de verscheurende dieren, of omdat wegen en brood daar ontbreken, evenmin veiligheid. Gaat hij nu voort: "in gevaren op de zee, in gevaren onder de valse broeders" dan ligt het punt van vergelijking bij deze verbintenis in de trouweloosheid van beide.

Op de velerlei gevaren laat Paulus de vele bezwaren volgen, die naar zijn ambt op hem rustten: "in arbeid en moeite", hierbij denkt hij zeker aan zijn arbeid en zijn handwerk, dat hij bij nacht verrichtte (1 Thess. 2: 9. 2 Thess. 3: 8, waaraan zich het menigvuldige waken vastknoopte.

Maar ook nam hij de nacht te baat om te leren en te vermanen (Hand. 20: 31) en hoe menige nacht zal hij in gebed hebben doorwaakt. Onder de luie wachters, die graag neerliggen en slapen (Jes. 56: 10) konden de lasteraars Paulus niet rangschikken; en als daar de profeet de stomme en luie honden verder schildert: "deze honden zijn sterk van begeerte, zij kunnen niet verzadigd worden", dan beschermde de apostel tegen laster ten opzichte hiervan de getuigenis, die hij van zichzelf kon geven, zonder tegenspraak te moeten vrezen dat hij een dienaar was van Christus in honger en dorst, omdat hij de verkwikking van voedsel en drank kon ontberen, waar de dienst van Christus hem zo’n ontbering oplegde (Fil. 4: 11 v.). In veelvuldig vasten was hij geweest, omdat hij te worstelen had met de boze geesten, die niet uitvaren dan door bidden en vasten (MATTHEUS. 17: 21) en dapper zijn lichaam in toom en bedwang hield, opdat de begeerlijkheid hem in zijn roeping niet hinderlijk zou zijn; in kou en naaktheid, omdat hij de warme kamers en zachte kleren, die hij gemakkelijk had kunnen hebben, om Christus wil en in de dienst van Christus achterstelde bij de koude kerker of de luchtige scheepsruimte en bij de behoeftige kleren van een tentenmaker. Wat Paulus te dragen had van ongemak en vervolging, van tegenstand van de elementen, van nood en gebrek was zeker veel en toch wordt het nog overtroffen door de dagelijkse moeite en de arbeid van de zielverzorger, niet van een maar van vele gemeenten en de zorg van de vriend voor allen. Tussen de dagen van buitengewoon leed, die hem overkwamen, tijden van verschrikking en verademing; maar onafgebroken, dag aan dag, zag hij zich omlegerd door een menigte, welke raad en hulp nodig had. Er was altijd een oploop voor het huis, waar hij binnen was gegaan en hij drukt de last van de moeite als zielverzorger, die hem bijna neerboog, sterk en krachtig uit met de woorden: "mij overvalt dagelijks. " Als wij soms moedeloos en ongeduldig worden bij veel minder, laat ons dan denken aan de geduldige man, die ook aan het einde te Rome niet moe geworden is, twee jaren lang allen bij zich op te nemen die tot hem kwamen (Hand. 28: 30); en niet alleen, waar men zijn hulp zocht, maar ook uit inwendige vrijwillige drang van de geest stond hij dagelijks als in de dienst van een moeder voor vele kinderen, zorgend voor al de gemeenten.

Ware dienaren van God hebben alle uren bezet met prediken, onderwijzen, raad geven, bezoeken, vertroosten, bidden, studeren enz.

Bij deze zorg voor de gemeenten in haar geheel komt nog die voor de zielen in het bijzonder. In mijn hart voel ik diep wat ieder lid van Christus' lichaam kwaads overkomt. a) Wie is er zwak, in zijn geloofsleven, dat ik niet zwak ben, dat ik mij niet tot zo een zou neerbuigen? Wie wordt er geërgerd, door enige ergernis, die men hem in de weg legt, dat ik niet brand, mij niet door een brandende zielensmart voel aangegrepen?

1 Kor. 8: 13.

Het vers drukt de innige deelneming van de Apostel uit, in alle geestelijke aangelegenheden, noden en gevaren van ieder lid van de gemeente, een feitelijk bewijs voor de woorden in 1 Kor. 12: 26 uitgesproken, dat de apostel door de grootheid en zuiverheid van zijn liefde geeft. Bij de zwakken, met wie hij zwak is, moet gedacht worden aan Christenen, zoals die in Rom. 1 v. 1 Kor. 8: 7 vv. worden beschreven (vgl. Rom. 15: 1. Hand. 20: 35), dus aan degenen, wier geloof, kennis, geweten nog niet gekomen was tot de rijpheid en zekerheid van oordeel en de vrijmoedigheid van de belijdenis, zoals de volkomenheid in het Christendom die geeft. Paulus weet tot zo'n standpunt af te dalen, hun zwakheid voelt hij als zijn eigen en nu kan hij met de moede op de juiste tijd spreken en de zwakken dienen en verplegen, zoals het nodig is.

Paulus neemt de zwakken aan en doet met hen, zoals zij doen, alsof hij ook zwak was, zoals hij zegt (1 Kor. 9: 22) "ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakke winnen zou. " Als hij dan voortgaat: "wie wordt geërgerd, dat ik niet brand", dan wil hij daarmee zeggen, dat hij er veel leed en verdriet over had, als iemand geërgerd werd. Naardien hij echter niet met de geërgerden mocht worden geërgerd, zoals hij met de zwakken zwak werd, zegt hij, dat hij brandde en leed van het hart daarvan voelde.

Alsof de gehele op aarde wonende kerk in hem verenigd was, zo voelde hij leed over ieder van haar lijdende leden.

Als men moet roemen, zoals ik door uw opname van degenen, die naar het vlees roemen, mij genoodzaakt zag in het voorgaande te doen (vs. 18), zo zal ik, dat is mijn grondstelling, die ik in alle gevallen streng zal opvolgen, roemen de dingen van mijn zwakheid (Hoofdstuk 5).

a) De God en Vader van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 3), die geprezen is in de eeuwigheid (Rom. 1: 25), weet dat ik niet lieg, dat ik voor Hem betuig, dat hetgeen ik zo even (vs. 30) zei de waarachtige bedoeling van mijn hart is.

Rom. 9: 1. 2 Kor. 1: 23 1 Thessalonicenzen. 2: 5.

Ook heb ik die gezindheid in mij gehad van het begin van mijn Christelijke bediening. De stadhouder van de Koning Aretas van Arabië, welke laatste toen zijn heerschappij tot Syrië had uitgebreid, toen ik omstreeks het jaar 39 na Christus in Damascus werkzaam was (Hand. 22), bezette op aandrang en met behulp van de Joden aldaar de stad van de Damascenen door wachters aan de poorten te plaatsen en zij wilden mij vangen;

En ik werd door de Christenen aldaar, die de aanslag waren te weten gekomen en die nu een dergelijk middel aangrepen als dat Rachab te Jericho tot redding van de Israëlitische

verspieders aanwendde (Joz. 2: 15), door een venster in een mand over de muur neergelaten en ontvluchtte zijn handen (Hand. 9: 23-25).

In vs. 29 is de apostel ten einde met zijn roemen. De gemeente heeft hem genoodzaakt zo zichzelf te roemen, als zijn tegenstanders doen. Hij heeft zich als behorende tot het heilige volk, met hen gelijk gesteld, maar als dienaar van Christus boven hen (vs. 16-23); het laatste echter zo, dat alles, waarin hij zich beroemde boven hen te staan, in levensbezwaren bestond, waaronder hij geleden had en nog leed (vs. 23-29). Het zijn alleen zaken van zijn zwakheid, die men niet bij hem vond, als hij boven het kwaad verheven was en niet integendeel daaraan onderworpen en daarvoor gevoelig. In die zin wil hij van zichzelf roemen en zo wil hij het houden als er moet worden geroemd (vs. 30); niet alsof hij nu eerst wilde beginnen zo te handelen; alles is van die aard geweest, sinds het "ik ben boven hen. " Hij verzekert echter dat hij het zo en niet anders wil doen blijven en verzekert dat op de plechtigste manier (vs. 31). Wat daarin opmerkelijk is, is dit, dat de apostel in plaats van moedig het gevaar te trotseren of op een wonderbare redding te vertrouwen, van zo’n middel had gebruik gemaakt, dat de listigheid van zijn vrienden had uitgedacht en waarvan zeker menig ander, die met natuurlijke moed bezield was, uit eergevoel geen gebruik zou hebben willen maken. Toch is het dezelfde gezondheid, volgens welke de apostel, zoals hij vooraf verzekerd heeft, van geen ander roemen wil weten, dan hetwelk een belijdenis van zijn zwakheid inhoudt en volgens welke hij toen zo’n middel van redding zich liet welgevallen. Des te meer was het laatste een bewijs, dat hij noch de roem van eigen moed, noch een recht op wonderbare hulp van God zich toe-eigent, omdat dit zoals de nadruk op het vooraan geplaatste "in Damascus" aanwijst, op dezelfde plaats geschiedde, waar hij zo wonderbaar door de Heere Jezus was bekeerd en door Hem zelf tot een zendeling voor de heidenwereld was gesteld. Daar toch had hij des te meer op een wonderbare bewaring kunnen rekenen, omdat hij toch voor het hem aangewezen en nog niet aangevangen werk bewaard moest blijven. Het was een vlucht, te vergelijken met die van David, op welke Ps. 59 betrekking heeft. Zijn roemen is dus, als er moet worden geroemd, geen pochen op hetgeen hij kan of waarop hij een recht heeft bij God, maar zoals aan zijn gedrag in die moeilijkheid te Damascus, toen het hem niet te gering was, om op een bijna onterende manier door de broeders op de vlucht geholpen te worden.

Overigens is met te miskennen, dat Paulus in dit gehele beeld voornamelijk ziet op die noden en smarten, die hem de haat van de Joden en de Christenen uit de Joden berokkende, uit wier midden ook zijn vijanden te Corinthiërs waren. Zo kan hij het niet nalaten dit beeld te verrijken met de herinnering aan een bijzonder dodelijke vijandschap, die hij reeds in de vroegste tijd van zijn bekering van de Joden had ondervonden.

HOOFDSTUK 12

PAULUS' ROEM EN OPENBARING TEGENOVER DE EERZUCHT VAN ZIJN TEGENSTANDERS

Vs. 1-10. De apostel heeft in de vorige afdeling voldoende aangewezen, hoe hij door ondervindingen van lijden, waarin de kracht van de Heere zich krachtig aan hem betoonde, bewezen was een echt en waar dienaar van Christus te zijn, terwijl de tegenstanders slechts weinig of in het geheel niets van die aard konden aanwijzen. In de ogen van ontwikkelde Christenen nu moet deze voorrang erkenning vinden; de Corinthiërs echter, door de dwaalleraars verblind, wilden liever wonderbare verschijningen of buitengewone openbaringen zien aangetoond, om daarin de apostel te zien en ook met deze kan Paulus hen dienen. Hij verhaalt dus, na zich vooraf te hebben verdedigd, dat hij het niet deed om zich te beroemen, op een manier, waarbij zijn "ik" hem tot een "hij" wordt en zo geheel bij de Goddelijke gave de mens, die ontvangt. Op de achtergrond treedt, dat hij voor zichzelf als een vreemde is (vgl. Joh. 21: 7, 24). Hij vertelt van een gebeurtenis van veertien jaar daarvóór, toen hij in het heiligdom van de hemel verheven en in het paradijs van de zaligen verplaatst werd. Snel brengt hij echter zijn rede over op het verootmoedigend tegenwicht tegenover die heerlijke openbaring, op het lijden door de satan bewerkt. Hij belijdt zijn smeken voor de Heere, om van zo'n aanvechting bevrijd te worden, maar ook het antwoord, dat hij daarop heeft ontvangen en komt er zo opnieuw weer toe, dat hij op geen zaak dan op zijn zwakheid roemen kan.

Te roemen is mij, zoals ik dat gevoel reeds in Hoofdstuk 11: 1, 17, 30 heb uitgedrukt, echt niet oorbaar en vooral niet op datgene, waarvan ik u nu wil meedelen. Ik mag dat wel herhalen, omdat juist daarin niet weinig aanleiding verborgen ligt en verzoeking tot zelfverheffing (vs. 7), want ik zal, omdat ik nu toch eenmaal tot dat roemen genoopt ben, komen tot gezichten en openbaringen van de Heere, waarnaar u vraagt, als er gehandeld wordt over de erkenning van iemand als apostel.

Paulus gaat niet zonder een enkel woord over tot datgene, waarover hij toch moet handelen, zal hij aan die valse apostelen te Corinthiërs niet een roem laten, waarop zij zich het meeste lieten voorstaan. Evenals men te Corinthiërs de gave van de talen boven alles achtte (1 Kor. 12-14, dat extatische prijzen van God, zo legde men daar ook een bijzondere nadruk op extatische openbaringen van God. De apostel ziet zich daar, evenals reeds te voren, in de onaangename toestand, dat hij roemen, zichzelf roemen moet en wat hij zo moet doen, is hem, zoals hij dat levendig voelt, niet oorbaar en het brengt hem geen nut of voordeel aan.

Vergeten wij niet welke bedoeling de apostel heeft, als hij van zichzelf predikt en schrijft. Hij moet valse leraars overwinnen, die bij de Corinthiërs daardoor ingang probeerden te verkrijgen, dat zij de apostel, die hen in Christus had geteeld, door lasteringen in het stof probeerden te werpen. Tegenover deze kan hij niets beters doen, dan uit zijn levensgeschiedenis datgene mededelen, wat deels bij de valse leraars zeker werd gevonden, deels het meest geschikt was, om zijn aanzien bij de Corinthiërs weer te herstellen. Met deze bedoeling schreef hij hen van zijn arbeid en zijn lijden (Hoofdstuk 11: 23 vv.), daarmee schrijft hij hun nu ook van zijn hemelse vreugde. Konden zijn vijanden geen lijden aanwijzen, zoals hij dat had, zij konden zeker evenmin of nog minder dergelijke vreugde en tekenen van gemeenschap met God verhalen zoals Paulus. De apostel schijnt van de zaak, die hij hoofdzakelijk wil mededelen, zelf niet vaak te hebben gesproken, die wellicht zelfs tot de tijd, waarin hij onze brief aan de Corinthiërs schreef, te hebben verzwegen, de manier ten minste,

waarop hij verdraagt, draagt het stempel van het openbaren van een geheim. Wat hij gaat mededelen moet voor het doel van de apostel bijzonder dienstig zijn geweest. Zo was het toch te Corinthiërs nog niet met hem gesteld, dat men zijn woord niet zou hebben geloofd. Hij stond bekend als een waarachtig en getrouw getuige en kon hij van een verrukking tot in de derde hemel verhalen, zo vond hij geloof bij de gemeente. Juist daardoor moesten de vijanden van Paulus worden overwonnen, de gemeente moest met haar geestelijke vader opnieuw verenigd worden en het grote zielsgevaar worden weggenomen, waarin zij verkeerde.

Niet zonder bepaald protest tegen de slang, die zich onder lauwertakken verbergt, wil Paulus in het roemen voortgaan; want schrijft hij, ik wil komen, met opwaarts stijgende stappen, tot de gezichten en de openbaringen van de Heere. Hij voelde, hoe bij het komen hierop, het gevaar van zelfverheffing hem bijzonder nabij was en hij wapende zich daartegen met een "niet mij! " Tot gezichten, waarin voor het inwendig oog en tot openbaringen, waarin voor het inwendig oor de geschiedenis van de uitwendig onzichtbare en onwaarneembare wereld worden te zien en te horen gegeven, heeft de Heere Zich van het begin (vgl. Hand. 22: 15, 26:
de man geopenbaard, aan wie Hij op buitengewone manier vermoedde dat hij geen oog en geen oorgetuige geweest was, opdat hij in gelijk gezag als de twaalf apostelen zou staan. "Heb ik niet Jezus Christus onze Heere gezien? " mocht hij zijn tegenstanders vragen (1 Kor.
1) en zich zo, hoewel in diep neerbuigen voor de allerwijste barmhartigheid onder de getuigen van de Gekruisigde en Opgestane, plaatsen (1 Kor. 15: 8 vv.). Hij wil hier echter met een reeks van ondervonden gezichten en openbaringen welke het evenwicht hield met de reeks van doorgestaan lijden en arbeid, ook niet een gezicht, waarvan hij het beeld verklaren een openbaring, waarvan hij de inhoud uitspreken kon, uit de schat van zijn ervaringen ophalen, maar hij spreekt van een enkele wondervolle ervaring, waarvan hij nog de hemelse vreugde in zijn hart voelde, waarvan het verhaal meer een sluier dan een venster was voor allen, die het niet beleefd hadden zoals hij. Wij mogen wellicht uit de manier, waarop hij van dat feit spreekt, dat tussen hem en de Heere verborgen was gebleven, besluiten dat hij niet veelvuldig, wellicht alleen ditmaal een voorsmaak heeft genoten van de hemelse vreugde, terwijl hij dagelijks veel lijden had. Zeker is het zedig verzwijgen, waarmee de - na 14 jaren - afgepaste rede van een slechts aan God en hem bekende zaak omgeven is, even stichtelijk en leerrijk als de rede zelf en men kan zich voorstellen, hoe de Corinthiërs, die door dwepers honderderlei dingen werden voorgepraat, in zoverre zij vatbaar waren voor de geest van de waarheid, moeten ontwaken en zeggen: Ja waarlijk, hier is de ware aard van Christus en van de dienaar van Christus.

Gezichten en openbaringen blijven op deze manier verschillen, dat de eerste inzonderheid voor van de mensen inwendige aanschouwing iets voorhouden, zonder dat het daarbij door een gehoord of ingegeven woord verklaard wordt. Openbaringen die echter ook vaak bij gezichten voorkomen, richten zich door het woord tot de geest. (V.).

a) Ik ken een mens in Christus en wat ik wil meedelen had plaats veertien jaar geleden, dus in het jaar 43 na Christus, nog in de tijd toen hij werd toegerust tot het beginnen van zijn apostolische loopbaan Ac 11: 26 (of het geschied zij in het lichaam, zodat dit heeft deelgenomen aan de hemelvaart van de ziel, om een voorsmaak te hebben van de verandering, die het eens zal ondergaan (Hoofdstuk 5: 2-4), weet ik niet, of dat het buiten het lichaam geweest is, zodat de ziel een poos buiten de donkere en moeilijke tent van het lichaam een voorsmaak heeft gehad van haar zijn hij de Heere (Hoofdstuk 5: 8), weet ik niet, zoals ik ook niet weet, of de Heere mij nog eenmaal de overkleding of de ontkleding zal laten ondervinden (2 Kor. 5: 9), (God weet het), dat deze opgetrokken is geweest (Hand. 8: 39. 1 Thessalonicenzen. 4: 17 tot in de derde hemel. Hij werd boven de wolken- en sterrenhemel in

de onzichtbare wereld van de hemelse geesten geplaatst (Gen. 1: 1) en daar weer in het allerheiligste (Hebr. 9: 24. en "Lu 11: 4.

Hand. 9: 3; 23: 17. 1 Kor. 15: 8.

En ik ken zo iemand, (of het bij het ondervinden daarvan in het lichaam of buiten het lichaam geschied zij, weet ik niet, God alleen, die alle dingen weet (Sirach 42: 19, weet het):

Dat hij tot het ontvangen van openbaringen (vs. 1) opgetrokken is geweest in het paradijs (Luk. 23: 43, Openbaring 2: 7) en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het een mens hier op aarde niet geoorloofd is te spreken, omdat mensentaal daarvoor onvoldoende is (1 Kor. 13: 1) en als hij het al kon, zou hij het toch niet mogen zeggen, omdat zij niet voor mededeling aan anderen geschikt zijn, maar een geheim moeten blijven.

Het was toen niet zoals bij latere verrukkingen en gezichten van Paulus, waarvan de Schrift verhaalt, waarin Christus zijn apostel naderde (Openbaring 1: 10 vv.), hier naderde de apostel hem, hij werd opgetrokken tot God.

Wat Paulus hier vertelt behoort zo geheel tot zijn bijzonder inwendig leven, dat wij volstrekt geen recht hebben daarvan een bericht in de Handelingen te verwachten, in alle uitvoerigheid, des te minder omdat Paulus de zaak als een geheim behandelt, waarvan hij zonder dringende aanleiding volstrekt geen gebruik maakt. Dit blijkt in het bijzonder uit zijn opgave van tijd, dat de gebeurtenis nog vóór het begin van zijn grootse apostolische werkzaamheid, in elk geval voor zijn eerste zendingsreis (Hand. 13) valt en te vergelijken is met een goddelijk onderpand of handgeld, waardoor hij tot onversaagd hoopvol dragen van al die smart wordt gesterkt, die op zijn toekomstige weg lag. Nog vóór de Heere hem laat voelen, hoeveel hij moet lijden omwille van Zijn naam, laat Hij hem vooraf de heerlijkheid aanschouwen, die hem aan het einde wacht, opdat hij iets mocht hebben dat hij zich tot zijn versterking ten allen tijde zou kunnen herinneren. Zo mochten ook de drie uitverkoren discipelen van Jezus hun Meester op de berg der verheerlijking zien (MATTHEUS. 17: 1 vv.), voor zij uit Zijn mond de aankondiging vernamen van Zijn lijden en dat snel op de ontzettendste manier moesten vervuld zien.

De apostel denkt aan het voorgevallene alsof hij sprak van hetgeen door een ander was ondervonden, zodat alleen uit de inhoud daarvan en uit de samenhang, waarin hij het zegt, duidelijk is dat hij het zelf moet zijn geweest, die dit is overkomen. Hij spreekt van een "mens in Christus", dus van iemand, wiens mens zijn nader bepaald is door een besloten zijn in Christus en daarnaar is gevormd - een uitdrukking, die opzettelijk zo algemeen mogelijk genomen is en geheel doet afzien van de persoonlijke gesteldheid van hem, die zo’n genade ondervonden heeft. Vervolgens komt de opgave, hoe lang het geleden is, dat hem zulks geschiedde, een opgaaf, die de lezers niet kon dienen om ze te doen weten onder welke omstandigheden het geschiedde, maar op hen de indruk moest maken dat hij zelf zich dit voorval als iets bijzonders bepaald en nauwkeurig herinnert. Zo nauwkeurig als hij zich bewust is van de tijd en omstandigheden van de gebeurtenis, zo weinig weet hij van de manier, hoe hij het ervaren heeft en omdat hij het zonder getuigen heeft ondervonden, weet alleen God, of hij lichamelijk opgetrokken is, of dat hij aan zijn op aarde gebleven lichaam onttrokken en zo buiten het lichaam daar verplaatst is geworden, waar hij zich herinnert geweest te zijn.

Paulus verklaart zich buiten staat om te zeggen, of hij lichamelijk naar de later genoemde plaats is opgetrokken, of dat zijn geest, voor een tijd losgemaakt van de boeien van het lichaam, daarheen verplaatst is. In het eerste geval moet een voor de tijd van het gezicht teweeg gebrachte verandering van het lichaam in de toekomstige staat van verheerlijking (evenals bij Christus in MATTHEUS. 17: 2) worden aangenomen, waaruit Paulus in de natuurlijke toestand van sterfelijkheid en aardse beperktheid werd teruggeplaatst; in het tweede (naar het latere einde van Paulus leven meer waarschijnlijk) geval is er een scheiding geweest van lichaam en geest, die weer werd opgeheven, als het doel, waartoe zij geschiedde, was bereikt (op gelijke manier als bij die doden, die door Christus en de apostelen weer zijn opgewekt). Paulus zelf laat de vraag onbeslist. Alleen verbieden de woorden, die hij later gebruikt, aan een opgetrokken worden te denken op de manier, die vaker voorkomt (Hand. 17; 10: 10. Openbaring 1: 10), waarbij lichaam en geest ongescheiden op aarde blijven, alleen de gewone natuurlijke werkzaamheid van de geest en van de zintuigen wordt afgebroken en een bekwaamheid in de mens wordt werkzaam gemaakt of hem geschonken wordt om te zien en te horen wat voor de natuurlijke waarneming verborgen blijft. Paulus werd integendeel omgetrokken, d. i. weggenomen vgl. Ezechiël. 8: 3.

De plaats, waartoe de apostel door die hogere macht, die zich van hem meester maakte (de Geest van God) werd opgetrokken, noemt de apostel de derde hemel. Er wordt in de Bijbel van meerdere hemelen gesproken (Deut. 10: 14. 1 Kon. 8: 27 Op deze wijst ook in het bijzonder de voorstelling van de hemelvaart van Christus in Hebr. 4: 14 het einde van dit doorgaan is volgens Hebr. 9: 24 het ingaan in de hemel zelf, d. i. in de woonstede van de goddelijke majesteit, waartoe de hemelen, door welke Hij is doorgegaan, in verhouding staan als het heilige en de tabernakel tot het Allerheilige.

Dat nu in vs. 3 v. geheel hetzelfde zou bedoeld zijn als in vs. 2 is daardoor uitgesloten, dat Paulus hier met dezelfde plechtige uitdrukking begint te verhalen, waarmee hij te kennen geeft, dat hij nu iets nieuws wil berichten, hoewel daarmee in verband staande en nu ook het nieuwe op tweevoudige manier door een andere gebruikte uitdrukking te kennen geeft: a) hij weet niet of hij in het lichaam of zonder het lichaam geweest is (dat op de staat van de afgestorvenen wijst) en b) hij werd opgetrokken in het Paradijs. Het feit, dat dus als optrekking, in de derde hemel de voorstelling van een verplaatsing uit de aardse wereld tot hoog in het bovenaardse, ja tot in het allerheilige ons geeft, komt nu meer voor als een optrekking daarheen, waar God bij de in Christus ontslapen mens is en zij met Hem in bovenaardse gemeenschap staan. In elk geval is hierbij die opvatting van de uitleggers vals, die deze tweede optrekking voor een nog hogere dan de eerste houden, evenals was Paulus door de derde hemel tot in het paradijs opgevaren; want zeker is hier niet het paradijs gedacht in tegenstelling tot de overige hemel, te vergelijken met de hof Eden in tegenstelling tot de overige wereld (Gen. 2: 8), maar de uitdrukking is een aanwijzing aan Edens hof ontleend, van een plaats, waar God bij de zalige mensen is. Terwijl nu Paulus in de derde hemel gezichten aanschouwde, hoorde hij in het paradijs openbaringen. Zo worden wij integendeel op de gedachte gebracht van dat onderscheid, dat hij daar bij God en Christus was, hier daarentegen bij de in Christus afgestorven zielen, die zich in zalig verkeer met God bevinden, om nadat hij daar de goddelijke zaken door eigen aanschouwen heeft leren kennen (Jes. 6: 1 vv.), nu de toestand te leren kennen van diegenen, van wie het word in Openbaring 14: 13 gezegd is en hun lofgezangen te vernemen. De apostel noemt wat hij daar vernam "onuitsprekelijke woorden, die het een mens niet geoorloofd is te spreken" en hij beschrijft het daarmee als iets, dat wat zijn aard aangaat voor uitdrukking in onze aards-menselijke taal te hoog, daarenboven wat de inhoud aangaat voor mededeling aan anderen niet geschikt, ook daartoe niet bestemd was, zodat het daartoe niet kan komen. Zelfs een Paulus had met alle

mogelijke middelen het niet kunnen weergeven; zoals dan ook in onze aardse toestand ons kenvermogen verder reikt dan het vermogen om te spreken; maar als hij het ook had kunnen doen, zou hij het toch niet hebben gedaan, omdat de openbaarmaking een verraad zou zijn geweest tegen het heiligdom, een schending van het zalig geheim, dat hem was toevertrouwd. Rieger merkt hierbij juist op: "heden ten dage meent men vaak, dat men door bijzondere berichten uit het onzichtbare de mensen tot meerdere opmerkzaamheid zou brengen. Bij wie echter het woord van het kruis niet vooraf een waar geloof heeft opgewekt, bij die zouden ook woorden uit de derde hemel en uit het paradijs eerder het ongeloof voeden, dan tot geloof opwekken. Bovendien is het in goddelijke zaken raadzaam altijd meer in zijn schatkamer te hebben dan uit te geven.

Van dit, (liever "van zo iets van hetgeen deze mens in Christus, van wie ik in vs. 2 en 3 v. sprak, overkomen is, zal ik roemen, maar van mijzelf, over mijn eigen persoon zal ik, volgens de reeds vroeger voorgedragen grondstelling (Hoofdstuk 11: 30) niet roemen, dan in mijn zwakheden; want deze alleen behoren mij werkelijk toe, al het overige is Gods genade, waarvan de waarde door niets mag worden verlangd (vgl. Luk. 17: 10).

Paulus gaat voort zoals hij in vs. 2 begonnen is, zichzelf, in zoverre hem die wonderbare opwekking overkomen is, als een ander, een vreemd persoon te behandelen, deze met zo grote genade verwaardigde mens van zichzelf, van zijn eigen ik te onderscheiden. Hij doet dit, erkennend dat hij zelf aan die verhoging niet het minste werkzame aandeel had, dat dus ook alle eer of onderscheiding, die daardoor verleend was, niet zozeer zijn eigen ik aanging, als wel die uitverkorenen, die God had goed gevonden met zulke hoge dingen te verwaardigen. De bescheidenheid verbiedt hem ten aanzien van deze te zeggen: "zij zijn aan mij geschied"

Hij wil er zich in verheugen en tegenover anderen erop roemen, dat een mens zodanige genade heeft ondervonden, maar geheel afgezien daarvan, dat hij zelf die mens is. Wat zijn eigen persoon aangaat, hij wil slechts roemen in die dingen en ondervindingen, die getuigenissen zijn van zijn zwakheid.

Het roemen op zijn zwakheden, de velerlei toestanden en openbaringen, waarin zijn zwakheid aan het licht treedt, is een treffend Oxymoron (tegenspraak in schijn) en een heilig paradoxon (bevreemdende bewering), waarmee hij de eigen roem vernietigt, maar daarentegen de genade en voller en uitsluitender roemt, die zich bij die zwakheid te krachtiger en heerlijker in hem betoond heeft.

Want als ik op zulke eigenschappen of werken roemen wil, waarin het tegendeel van zwakheid zich openbaart, ik zal daarom niet onwijs zijn, omdat ik niet genoodzaakt zou zijn volgens de manier van die ijdele pronkers met snoeverijen en verdichte en overdreven zaken voor de dag te komen; want ik zal de waarheid zeggen, als ik van mijzelf roem. Maar ik houd daarvan, van al dat roemen op voorrechten en verdiensten, af, opdat niemand van mij denkt boven hetgeen hij ziet, dat ik ben, of dat hij uit mij hoort, maar elk zijn oordeel over mij alleen vormt naar die indruk, die mijn openbare wandel en het woord van mijn prediking op hem maakt.

De apostel heeft bij dit woord zijn tegenstanders op het oog: elk roemen is dwaas, omdat alle roem alleen aan God toekomt; het is echter volstrekt dwaas, als die roem geen grond heeft, zoals dat bij de dwaalleraars het geval is, die op nietige dingen roemen. Paulus nu wil zich van alle roem onthouden, hoewel hij, als hij wilde, roemen kon, zonder dat hij ook maar in het minst zich aan de waarheid vergreep. Hij wil zich echter daarvan onthouden, opdat niemand

hem hoger achte, dan hij in hem ziet of van hem hoort. Hij wil het oordeel van anderen over hem niet opschroeven door mededeling van datgene, wat men slechts op zijn woord moest geloven. Zijn ootmoed eist integendeel de mogelijke overwaardering van zijn persoon te verhoeden. Wat men in hem zag en wat men van hem hoorde, was zwakheid en aanvechting. In deze ootmoedige gedaante wil hij ook voortaan voor de mensen verschijnen, opdat alles, wat hij wenst, niet aan hem, maar aan de kracht van God wordt toegeschreven.

Wat is Paulus' liefde voor de zielen toch rein en hoe beheerst die geheel zijn gedrag. Temidden van de hem afgeperste verantwoording van zijn persoon als Christen en apostel tegenover benijders en lasteraars vergeet hij niet het gevaar van mensenvergoding, waarin juist oprechte zielen konden raken, die zich ook tegen hem hadden bezondigd, als zij nu dat vernederend oordeel, waartoe zij waren verleid, weer goed wilden maken door overwaardering. Kon hij zelf de eenzame hoogte, waarop de Heere hem had verheven, nauwelijks en niet zonder de bittere artsenij van de diepste verootmoediging verdragen (vgl. vs. 7), hoeveel te min zouden zijn zwakke kinderen de verzoeking zijn ontgaan om een heilige in anti-evangelische zin van hem te maken, als hun tot iets zo gevaarlijks stof geleverd was. Daarom vergenoegde hij zich zijn dagelijkse openbare wandel, de wegen, die men hem zag gaan en de leer, die men uit zijn mond hoorde, met de bezegeling van de goddelijke roeping, die God aan zijn bediening bevestigd had (1 Kor. 9: 2), voor zich te laten spreken.

En opdat ik mij door de uitnemendheid van de openbaringen, die toch zo wonderbaar heerlijk zijn, alle grenzen van het gewone te boven gaan en daarom zo licht hem, die ze ontvangt, in bedwelming brengen, niet zou verheffen, zo is mij als een tegenwicht van de Heere gegeven een scherpe doorn in het vlees, een scherpe doorn, die met gevoelige pijn in mijn vlees is ingedrongen en alle hoogmoed ten onderhoudt namelijk een engel van de satan (MATTHEUS. 25: 41), a) dat hij mij met vuisten slaan zou (MATTHEUS. 26: 67), opdat ik mij niet zou verheffen.

Job 2: 6

Opdat anderen hem niet verheffen, onthoudt Paulus zich van roemen, waartoe hij wel aanleiding en stof heeft (vs. 6); maar opdat hij nu ook zichzelf niet verheft, is hem de doorn in het vlees gegeven. Het vlees is die kant van de menselijke natuur, die aan zonde en zwakheid is onderworpen. Aan deze zwakke kant moet hij de kastijding ondervinden, die hem tegenover de optrekking, die hij ondervond, op het gevoeligst laat ervaren, dat hij nog in het lichaam thuis is bij de Heere, dat hij nog in deze tabernakel is, nog in het aardse vat de overgrote schat draagt (Hoofdstuk 5: 4 vv. 4: 7).

Als Paulus het hem overgekomen lijden in zijn vreselijke zwaarte beschrijven wil, worstelt hij met de taal en gaat hij van het ene beeld over tot het andere (van "doorn" tot "met vuisten slaan). " Bij de grote ongelijkheid van de beelden plaatst hij ze ook niet in grammaticale symmetrie bijeen, maar vat bij het tweede beeld de eigenlijke uitdrukking en de daarin neergelegde bedoeling met het beeld samen ("engel van de satan" en "met vuisten slaan. In de ontzaglijke smart van zijn lijden komt hem de bovenzinnelijke oorzaak, het geestelijke werktuig van het lijden, voor de geest, dat op deze manier in zeer vrije en stoute verbintenis met zijn werking, de "doorn in het vlees", optreedt. Wij zien, Paulus plaatst tegenover een zeer bepaalde heerlijke ervaring van genade een zeer bepaalde verootmoediging, die voor zijn persoon bleef, hoewel niet onafgebroken voortgaande. Wat de oorsprong aangaat is deze verootmoediging een satanische aanvechting en evenzo geheimzinnig. Zij was afkomstig uit de wereld van de duisternis, evenals die verheffing tot de wereld van de zalige engelen tot het

gebied van het licht en het goede behoorden. Geheimzinnig als zijn oorsprong is dan ook bij menigeen dit lijden in die graad, dat zij niet wagen iets daarover te bepalen en werkelijk blijkt ook de grote moeilijkheid van nadere bepaling reeds uit het groot verschil van mening van de uitleggers.

Paulus' lijden is goddelijke beschikking, maar ook tevens een vrijwillig, boos handelen van de satan. De engel van de satan is de apostel toegezonden krachtens goddelijk bestuur en hem is over Paulus binnen Gods bepaalde grenzen macht verleend, om het doel, dat daardoor moet worden bereikt, namelijk, dat de apostel zich niet verhef. De verhouding nauwkeurig te bepalen, in hoeverre de satans engel in Gods hand werktuig is en als op Gods bevel de apostel de doorn in het vlees drukt en in hoeverre het laatste eigen uiting is van de boze wil van de satan of van diens engel is ons onmogelijk.

Het is de vraag, van welke aard dit lijden geweest is, omdat aan eigenlijke vuistslagen (alsof God de satan had toegelaten, dat hij de apostel onverwacht mocht overvallen en mishandelen, zoals zich andere uitleggers de zaak voorstellen) wel niet kan worden gedacht. De aanname van inwendige satanische bestrijding, door godslasterlijke gedachten of gewetensangsten over zijn vroegere vervolging van de Christenen (vgl. bij Hand. 8: 1 en 2 en 28: 28, of voor begeerten tot ontucht (naar Roomse opvatting vooral tengevolge van zijn verbintenis met de schone Thekla) staat, afgezien van het laatstgenoemde, dat een geheel fantastisch en de Schrift geheel weersprekend (vgl. 1 Kor. 7: 7) product van monniken - ascetische exegese is, reeds tegenover het "in het vlees. " Nog minder waarschijnlijk is de verklaring van uitwendige bestrijdingen door vijanden, de dienaars van de satans in Hoofdstuk 11: 15, onder welke vooral een zich moet hebben onderscheiden, de engel van de satan hier genoemd, of van moeilijkheden in de apostolische bediening in het algemeen; want het verband doet denken aan een bepaald, afzonderlijk lijden als tegenstelling tegenover verheven openbaringen en aan iets, om welks ophouden hij zo ernstig kon bidden, als hij volgens vs. 8 gedaan heeft, dat van zo'n ambtslijden niet kan worden gezegd. Het waarschijnlijkst is, dat hij een bijzonder zwaar en smartelijk lichamelijk lijden op het oog heeft gehad, dat hem toch niet verhinderde zulke inspanning en zulke arbeid te verdragen en zo grote bezwaren te torsen.

Dat de apostel niet de satan noemt, maar een engel van de satan, is niet anders, dan wanneer dezelfde daad de ene keer als een daad van God wordt voorgesteld en de andere keer als een daad van Zijn engel (vgl. bijv. Hand. 12: 23 en 13: 11 werking, die doelt op het verderven van het door God geschapene, kan aan hem worden toegeschreven, in wie die gehele tegen God gekante richting van de wil haar eerste oorsprong heeft, of aan een bijzondere van de geest, die geroepen is het door hem gewilde in een bijzonder geval te volbrengen. Evenals nu, zo zegt de apostel, een doorn in het vlees smartelijk wordt, als die er ingestoken wordt, of er zich inboort, zo doet de satansengel pijn aan zijn lichamelijke natuur, die om haar gevoeligheid voor tijdelijk kwaad met het woord "vlees" genoemd is. Nemen wij Gal. 4: 13 v. te baat Ac 8, dan krijgen wij de voorstelling, dat de apostel door een bijzonder lichaamskwaad werd gepijnigd, dat hem zijn leven en zijn bediening op een manier bezwaarde, dat hij niet alleen zelf daaronder te lijden had, maar ook zij, wie hij de tijding van de zaligheid bracht, zich er aan ergeren konden en zich met vrees van hem terugtrekken, een voorstelling die ons zou doen denken aan vallende ziekte.

Ik heb er met de apostel Paulus over gedisputeerd en ik heb nog heden vreugde over die disputatie, wat toch wel zijn scolops, zijn doorn in het vlees zou zijn geweest, waarmee hij is gekruisigd en de vuistslagen, waarmee de duivel hem geslagen heeft; en ik ben soms zo hoogmoedig geweest, dat ik mij inbeeldde, dat ik met hem daarover kon disputeren, of dat ik

dergelijke, even zware en veelvuldige verzoekingen had ondervonden, als hij zelf heeft doorstaan, maar - ik weet niet wat het geweest is.

Ook wij zullen het niet met zekerheid te weten komen, opdat ieder, die door de duivel geplaagd wordt, lichamelijk of geestelijk, des te meer recht heeft op de vertroosting van het voorbeeld van Paulus die vorst onder de door satan gekwelde heiligen.

Eerst stelt hij deze bezoeking meer verbloemd voor, onder de bewoording van een scherpe doorn in, of voor het vlees. - Verhaalt men het grondwoord met de onze, door een scherpe doorn, dan hebben wij te denken aan een eigenlijk gezegde doorn, die men in de voet treedt en, in het zinbeeldige aan zo'n bezoeking, die allersmartelijkst is, als een doorn, die men in de voet treedt de hoogste pijnen veroorzaakt. Dan het Griekse woord betekent ook, bij ongewijde schrijvers een spitse paal, waaraan de snoodste booswichten gestraft werden, wanneer deze onder in het lichaam gestoken werd, zodat zij de mond weer uitkwam. Volgens deze toespeling bedoelt de apostel een lijden, dat tegelijk allersmadelijkst en allersmartelijkst was. Door het vlees verstaat hij niet zijn lichaam, maar zoals zeer vaak, de inwonende zonde, zodat een scherpe doorn voor het vlees een allersmartelijkst kruis betekende, dat geschikt was om zijn inwonende zonde te bedwingen. Deze scherpe doorn voor zijn vlees beschrijft hij nader als een engel van de Satan, die hem met vuisten sloeg. De onzen hebben een engel van de satan, wij zouden het liever vertalen een engelsatan, dat is een engel, die de satan zelf is. Dit schijnt wel zo goed te stroken met de samenstelling van de oorspronkelijke woorden. Sommigen denken aan een boosaardig mens, die als een werktuig van de satan de apostel met vuisten sloeg of eigenlijk of oneigenlijk voor zover hij hem smaadde en lasterde, bijzonder de een of anderen van de valse leraren, waarvan Paulus gesproken had in 1 Kor. 11: 13, 14 Maar zou dit voor de apostel, zo'n ondraaglijk kruis geweest zijn, om daarvan zoveel ophef te maken, vs. 8, 9 De engel dan, die de satan zelf is, sloeg de apostel met vuisten. Er zijn er, die het eigenlijk nemen, zodat de satan hem, zodra zijn hoogmoed zich begon te verheffen, eigen gezegde vuistslagen toediende. Liever evenwel zouden wij de uitdrukking in een oneigenlijke zin nemen en denken aan zekere verborgen werkingen van de satan op het hart van de apostel, die wegens haar smartelijk gevoel wel bij vuistslagen vergeleken mochten worden.

De diep zondige doling van de "volmaaktbaarheid van Gods heiligen reeds hier op aarde" vloeit uit tweeërlei oppervlakkigheid voort: uit een oppervlakkige voorstelling van wat Gods heiligheid eist en uit een even oppervlakkige voorstelling van wat het verderf van de zonde werkt. Van beide heeft men een te geringe dunk. Men vormt zich van de heiligheid van God een veel te laag en van het verderf van de zonde een veel te licht denkbeeld en komt er zo ongemerkt toe, om zich in de zondaar, wiens kracht men overschat een heiligheid, van die zuiverheid men onderschat, in te beelden als metterdaad aanwezig. Kennis "van God en Zijn deugden" en dientengevolge kennis "van ons zelf en onze onheiligheid" (immers aller wege godgeleerdheid kern, vrucht en drijfkracht) is ook al wat men ten deze behoeft, om zich tegen de besmetting van deze ketterse ziekte te vrijwaren; mits deze tweevoudige kennis niet uit inbeelding en indruk opgemaakt, maar enig en zuiver getrokken wordt uit het Woord van God. Wie op indrukken afgaat en zijn inbeeldingen tot een fundament legt, is ook hier weg. Wat toch is het geval? De toestand, waarin de meesten van Gods kinderen nu hun leven op aarde doorbrengen, staat ongelooflijk laag. Er is nauwelijks enige verheffing van het geestelijke leven. Telkens stuit u op een zwakheid van wil, die u verontrust. Elk ogenblik heeft u te toornen tegen een gebondenheid in de strikken van de zonde, die u pijnlijk aandoet. De consciëntie werkt niet nauw. De polsslag van het bloed van de ziel klopt traag. Er is vernauwing in het geloven; machteloosheid tot verloochening; geen krachtige gemeenschapsoefening met de Heiland; geen ijveren voor de naam van de Heere, geen

overvloeiing van de liefde; geen standhouden; geen volharding; geen levend gebed! En dat lage peil neemt u niet maar een enkel ogenblik, maar aldóór waar. In alle streken van uw eigen land is het zo en naar de berichten, die tot u komen, staat het in de meeste landen van de Christenheid even droef geschapen. Het is uw persoonlijke, diep smartelijke ervaring en elke broeder, die u weer zijn hart ontsloot, stort met u zijn ziel in dezelfde klacht uit. Ach, het schijnt de toestand, de blijvende, doorgaande toestand van de Gemeente zo geworden. Tot dat zeer lage peil van geestelijk leven is de kring, van de heiligen op aarde, tot smading voor de naam van de Heere maar al te bitterlijk gedaald. Maar nu, u heeft daar geen vrede mee; u worstelt tegen die algemene verachtering in genade, als u uw smeking voor uw God brengt; o, u dorst met heel uw ziel, of er aan het afmattende, het drukkende van die zwoele, lauwe dampkring geen ontkomen was. "Heilig ons, o God der heiligheden! " wordt met klimmende aandrang het dagelijks roepen van de gebonden geest in u. Nu kan in zo’n toestand u één van deze vier overkomen: Of dat u een heiliger persoon ontmoet dan u zelf bent. Of dat u met een kring in aanraking komt, die geestelijk iets hoger dan de uwe staat. Of dat u op het historieblad terugleeft in een tijdperk toen de Gemeente minder diep zonk. Of ook dat u zelf de genade verleend wordt van een geestelijke verwakkering. En o, in elk van die vier gevallen begaat u dan zo makelijk dezelfde fout, die de arme begaat als hij met de rijkere in aanraking komt, van namelijk te wanen, dat die rijkere nooit zorg kent, nooit de bodem van zijn geldkist ziet en dat zijn schat onmetelijk is. Als men zelf zó ongelooflijk laag staat als de meesten van ons en er komt ons op onze levensweg dan soms een godzalig man tegen, die, omdat het God almachtig zo beliefde, op merkbare manier zich ontworstelen mocht aan die algemene, metterdaad epidemische lauwheid van de geest, o, dan dunkt ons de afstand tussen die bijzonderlijk begenadigde en ons eigen hart zo onafzienbaar, zo ver reikend en bijna onmetelijk, dat we ons haast gaan inbeelden met een hemels persoon in aanraking te zijn geweest en schier tot onszelf fluisteren: "o, kwam ik ooit waar die man stond, dan was ik er! " een uiting van de ziel, die, naar u bespeurt, van de mening, dat in die man het volmaakte bereikt was, o, zo weinig verschilt. Hierin ligt dan ook de zielkundige verklaring, hoe Rome juist in de dagen van de diepste zedeloosheid tot haar verering van de heiligen gekomen is. Och, in het Zwitserse Alpenland, waar alles hoog en elke heuvel een berg is, gaat men soms een alp van zes, zeven duizend voet onopgemerkt voorbij, terwijl in deze lage landen reeds een aardheuvel van enige honderden voeten u van alle kanten als de berg wordt aangewezen. En zo nu ook gaat het, in het geestelijke toe. In het hoogland van de apostolische tijden en van de Hervorming stond reuzenalp naast reuzenalp, maar niemand vond daarin iets opmerkelijks, iets buitengewoons en ieder zag uitnemend goed, dat zelfs de reuzenalpen nog op verre na niet aan de hoge hemel reikten. Maar in de tijd, die daartussen lag, in de verzinking van de Kerk onder Rome, toen alles laag en zeer laag land geworden was, och, toen maakten de enkele edeler en beter figuren die hier en ginds hun kruis naar de wolken opstaken, zó’n imposante, zo wegslepende, zo betoverende indruk, dat men, de wolken voor de hemel aanziende, dacht dat er tussen hun kruin en de aanvang van de hemel redelijkerwijs geen afstand meer kon zijn. Aan hetzelfde gezichtsbedrog staan we natuurlijk bloot bij een vluchtig bezoek aan geestelijke kringen, die minder diep zonken dan onze omgeving. Stuit men bijvoorbeeld hier te lande telkens op "geldgierigheid"; alsmede een van de machten, waarin Gods volk gebonden ligt; en bespeurt men dat in Amerikaanse kringen die zondige band bijna gans verbroken en mild en overvloedig uitdelen gewoonte is, - dan begaat men, o zo makkelijk, de vergissing van nu de geestelijke toestand van zo’n voor ons vreemde omgeving verre te overschatten; te wanen dat met deze band op gelijke wijs ook alle andere strikken van de zonde in die kring van de uitlandse broeders zijn doorgesneden; en om de kleine afstand, die ze ons vooruit zijn, die anderen nog veel grotere afstand geheel voorbij te zien, die ook hen nog scheidt van de heiligheden van God. Op geschiedkundig terrein vaak dezelfde misleiding. Geen kwestie of èn in de dagen van de apostelen èn in de dagen van de

Hervorming, waren de werkingen van de Heilige Geest krachtiger uitgaande en minder belemmerd en stond die ten gevolge de sneeuwlijn, als we ons zo mogen uitdrukken, of wil men het peil, het niveau van de heiligheid van de Gemeente, merkbaar hoger dan thans. Komen wij nu, temidden van onze beklagenswaardige matheid en dofheid, weer iets van die glinsteringen en schitteringen van het werk van de Heere op het historieblad te lezen, dan spreekt het immers vanzelf dat de ziel er ons bij opspringt in ons binnenste; dat er iets in ons watertandt, of zo'n toestand ook tot ons mocht inkeren; en dat we uit onze donkerheid in zoveel heerlijker lichtglans turende, o, zo snel denken gaan, dat er van die glans tot de glanzen van de hemel bijna geen afstand meer bestaat. En evenzo nu kon het ons tenslotte ook in onze eigen levenstoestand gebeuren, dat er, door een wondere inwerking van Gods vrijmachtige genade, bijna plotseling, zo onverhoeds, zo nauwelijks meer ingewacht toen we, toch geen gehoor vindend, reeds verstomd waren in onze gebeden; zo'n lossnijden van de banden van Satan, zo'n ontbinden van de strikken van de zonde, zo'n bewateren van de uitgedroogde hof, zo'n overgieten met verse olie, zo'n aangrijpen en wakker schudden van de ingezonken, versufte en dof geworden ziel in ons openbaar werd, dat het ons was of we opeens een salto vitale, een levenssprong uit de kuil zonder water naar de oevers van de Godsrivier hadden gedaan en ons niet anders konden inbeelden, of zaliger kon het nooit worden. Nóg verder, nóg hoger komen, nee, dat nooit! Gewoonlijk zelfs wordt men van dit viervoudig gezichtsbedrog op éénmaal het slachtoffer. Men komt in aanraking met een godzaliger dan wij zelf zijn; hoort door hem van kringen, die geestelijk hoger staan dan onze eigen omgeving; begroet daarin weer iets van die machtiger Geesteswerking uit de beste tijden van de kerk; en wordt onder en bij dat alles zelf zo sterk door de Geest bewerkt, dat het aan een opwaken uit de sluimering toekomt. Maar nu dreigt dan ook het gevaar. Het gevaar, dat men in die begenadigde wel voor zijn godzaligheid, maar niet voor zijn onzalige zonden; bij die kring wel voor haar licht, maar niet voor haar schaduwkant het ook opent; van dat glorietijdperk van de Gemeente in de Hervormingsdagen wel de glorie maar niet de schande ziet; en zo ook in zijn eigen geestelijk leven wel een verkwikking kent door nieuwe geestelijke gaven, maar tegen de nieuwe, juist daarmee gekomen verleiding niet waakt. Welnu, staat het zó, dan ligt ook hier naast de heiligste hoogtepunten de diepste afgrond en is Satan op zijn post om u nogmaals uw eigen arglistigheid als een strop om de ziel te slaan. Hij verleidt u dan, om die indrukken, die ontvangen gewaarwordingen, die ziels-ervaringen als fundament voor uw geestelijk huis te nemen, in stee van de vastigheden van Gods Woord. Hij beleest u, om nu toch toe te zien dat u niet weer terugzinkt en daarom o, zo snel vooruit, altijd voorwaarts te dringen, zo niet heden en ook morgen niet, dan toch eer van de maanden voortspoeden, van de heiligheid van God nabij! En wat nog het gevaarlijkst van alles is, hij brengt u dan de gewoonte bij, om èn voor wie anders denken, èn voor wie met u die weg op willen, telkens als u ze weer ziet, te roemen over weer groter zegen en nog machtiger genade en nog wonderbaarder overvloeiing van liefde, in zo altijd verrassender en steeds klimmende toeneming, dat de één menen zou aan de lof van de kracht van de Heere tekort te doen (en ook zelf wel wat in het oog van de broeders te dalen), als hij soms minder dan die andere roemde, dat wie eerst wel waarlijk door de Heer werd opgetrokken, nu gaandeweg zich zelf gaat opwinden en ongemerkt (dat de duivels jubelen en Gods engelen wenen) als een "heiliger dan de gemene gelovigen" hoog zweven gaat boven de schare, die verkwijnt. Hiermee nu is het ontstaan van de Volmaaktbaarheidsleer niet bij de Socinianen en Arminianen, maar bij de Geestdrijvers, in al hun wemelende schakeringen aangetoond. Pelagius schuilt bij deze ketterij altijd achter het scherm. Maar bij de Arminianen en Socinianen sluipt die doolgeest in het onbekeerde hart, of in het zichzelf voldoende denken; wordt een kwestie van koele berekening; en ontaardt, na slepend ziekteverloop, in openbare afval. Bij hen, die lust hebben aan het heilige daarentegen, nestelt dit kwaad zich in het vrome gemoedsleven; slaat over in zelfverheffing en ontaardt van meer af, eer men zich het bewust is, in gevaarlijke

geestdrijverij. Gevaarlijk in tweeërlei opzicht. Ten eerste, omdat zij de vrome, onvaste, tedere zielen in haar garen lokt en ze door een vroegrijpe ontwikkeling een knak geeft aan haar geestelijke groei, die ze niet makkelijk weer te boven komen. Maar ook en zeker niet minder, doordien ze het gevoel van onvoldaanheid met de bestaande toestand, dat een ogenblik in de Gemeente geprikkeld werd, weer te kwader ure, eer het vrucht kan dragen, afstompen en onaandoenlijk maken. De gemeente weet wel dat het niet goed met haar is. Ze ziet het wel in, dat, ook afgescheiden van het meeslepen van de zondige natuur, dat ons omwille van de zonde tot onze dood toe is opgelegd, toch de levenstoon in de gemeente, de publieke opinie van de vroomheid, als u wilt, de gans ordinaire zielstoestand van Gods kinderen, een nauwere en edelere moest zijn. En soms is er dan ook in haar midden als een beroerd worden van doodsbeenderen, zich heerlijk openbarend in dieper schuld belijden, nauwer bij het Woord leven en afdoender verloochening van de wereld, van vleselijke genieting, van de geldschat en van het eigen ik. En, o, dat kon heerlijk doorwerken! Maar melden nu te kwader ure zich de "Geestdrijvers" aan en wordt "Volmaaktbaarheid" weer veler geestelijk speelgoed, och, dan sluit de gemeente weer ijlings het oog voor wat haar smaad is, trekt haar geestelijke voelhorens in en acht zich gerechtigd, om, onder rechtmatige toorn over dit onheilig "Perfectisme", weer vrede met haar doodse staat te sluiten en elk "sta of uit de doden, o gemeente van de Heere! " te verdenken als de onheilige deun van de vogelaar, die haar verstrikken wil. Het is nu eenmaal niet anders en het is goed dat het zo is: de gemeente wil van geen heiliger levenstoon horen, tenzij u haar "door de diepten de weg naar boven" kunt wijzen. Alle zelfverheffing van Gods heiligen keurt ze met een krachtig instinkt, dat uitnemend gezond is, als de heiligen schadelijk af. Niet daarom om die vrijbrief tot voortsluimeren in ongeestelijke dorheid te bezegelen, maar om juist aan wie inzonk, die vrijbrief uit de hand te slaan, moet dit drijven van de Volmaaktbaarheidsleer worden tegengestaan. Tegengestaan niet flauw, niet ten halve, maar energiek en geheel. Zo mogelijk tegengestaan van dit uit het onverwinbare standpunt, dat onze vaderen steeds innamen, te weten de belijdenis dat zelfs de beste daden van de allerheiligsten in dit leven onvolkomen zijn en met zonde bevlekt.

Hierover, over die slagen van de engel van de satan, heb ik de Heere Jezus Christus driemaal gebeden, opdat hij, die engel, die mij met vuisten sloeg, van mij zou wijken.

En Hij, de Heere, die mij bij mijn eerste en tweede bidden geen antwoord gaf, heeft bij de derde mijn bede geheel afgeslagen. Hij heeft tot mij gezegd en bij dat woord moeten wij het laten blijven: "Mijn genade is u genoeg; wantmijn kracht wordt in zwakheid volbracht, die betoont zich juist daar het krachtigst en het meest werkzaam, waar niets dan zwakheid aanwezig is (1 Kor. 2: 4 v. 2 Kor. 4: 7 " Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, dan dat ik er mij over schamen zou, of erover klagen en om het grote lijden (vs. 7) nog verder om wegneming bidden zou. Ik zal ze gewillig dragen, opdat de kracht van Christus in mij woont, in mij neerdaalt om blijvend in mij te wonen.

De drie bijzondere tijden van de gebedsstrijd van de apostel komen zeker overeen met even zo vele tijden, dat zijn lijden ten toppunt steeg. Deze zijn gebedsstrijd doet denken aan het voorgevallene met de Heere zelf aan de Olijfberg. Daarin, dat hij ten slotte een antwoord van de Heere ontving, lag enigszins een verhoring van zijn bede en luidde het antwoord, wat het afgebedene zelf aangaat, afslaande, dat afslaan geschiedt toch in genade en wordt aan de andere kant weer toezegging. De bidder wordt het algenoegzame van de genade, dat toch het hoofdelement van zijn leer en van zijn leven was, dat echter door de satanische plaag zo in donkerheid was gebracht, ter vertroosting gegeven ook voor deze beproeving.

Houd het niet voor iets groots, verhoord te worden volgens uw begeerte, maar houd dat voor groot, als u verhoord wordt, zoals het u ten zegen is. Soms geeft God in toorn, wat u verlangt; weigert Hij het echter, dan geschiedt dat uit genade.

God schijnt soms hard, maar is dan inderdaad, het barmhartigst. De hulp bestaat niet daarin, dat wij van de zaak bevrijd zijn, maar in de bewaring.

Wie zou dit zonder openbaring hebben kunnen weten, dat men bij God in genade, ja in apostolische rijkdom van genade kon staan en daarbij door de duivel zou kunnen worden geplaagd! Wie zou uit zichzelf hebben kunnen verkrijgen, de zwakheid, de afmatting als een magneet van goddelijke kracht te beschouwen en God de almachtige in het verbond met een verwelkend neervallend gras van menselijke zwakheid te zien? Maar het is zo en daarmee is al de valse gewetensangst van demonisch bestredenen als een nevel vernietigd en er is troost genoeg voor allen, die de vurige pijlen en de afmattende aanvallen van de duivel ondergaan. Het is niet, dat zij in ongenade moeten zijn; zij kunnen integendeel grote genade genieten. Zij worden door de demonische plaag niet ongeschikt voor hun arbeid, maar God kan ze door Zijn almacht nog veel bekwamer daardoor maken. Ook is het volstrekt niet nodig, dat het gebed om bevrijding dadelijk of snel verhoord wordt; want God weet geen beter geneesmiddel voor de ziekte van moedwillige zelfverheffing dan demonisch vuur. Dat zijn lessen, die men voor zijn eigen hart en bij de zielenzorg voor anderen gebruiken kan.

Ontdekken wij hier uit de gulhartige belijdenis van de apostel, dat het genot van de uitnemende en geestelijke voorrechten zelfs het hart van de ware Christen tot hoogmoed zou kunnen leiden, omdat wij zo diep bedorven en zo hoog gevoelend voor onszelf zijn, maar ook tevens dat nederigheid het ware en echte sieraad van de Christen en in het bijzonder van de Christenleraar is. Niets ontsiert de mens meer, niets maakt hen verachtelijker bij God en mensen, niets is hem voor hemzelf schadelijker en verderfelijker dan hoogmoed en zelfverheffing. Zien wij maar steeds op al onze zwakheden en gebreken naar ziel en lichaam en wie wij waarlijk in onszelf zijn. Dan zullen wij daardoor tot ootmoed gestemd worden en van allen eigenwaan te enenmale worden afgebracht. Dat de Heere Zijn kinderen daartegen weet te wapenen en te behoeden, of hun de nodige genezing verleent, heeft ons de ervaring van Paulus ook doen zien. Bitter en grievend, moeilijk en pijnlijk zijn vaak de middelen, die Hij voor ons aanwendt, maar het is wijsheid, heiligheid en liefde, die ons deze beker mengen; geen enkele druppel wordt daarin gelegd dan met goddelijke wetenschap en doel. En al is het dan dat wij de Heere ernstig en aanhoudend smeken om opheffing van dat lijden en leed, zoals dit in de aard van de zaak ligt, al is het dat de Heere ons schijnbaar niet verhoort, dan is het toch volkomen zeker dat de beproeving beter voor ons is dan de ontheffing en dat Hij het ons niet zal laten ontbreken aan die genade, die wij tot onze vertroosting, heiliging en leiding nodig hebben; en dan moet elke vergewissing daarvan en iedere andere vinding van deze in ons die heerlijke vrucht veroorzaken, dat wij behagen scheppen in alles, wat de Heere geeft en oplegt, hoe bitter en moeilijk het dan ook zij, dat wij verblijd zijn over onze machteloosheid en tegenheden, omdat de genade van de Heere en Zijn kracht daarin verheerlijkt worden en dat wij, wanneer wij geroepen en gedrongen worden om over onszelf te spreken, of op onze voorrechten te roemen, alleen in de Heere roemen en Hem van alles geheel en alleen de eer geven.

Daarom, omdat ik ook werkelijk genoeg heb aan de genade van de Heere, zoals Hij mij bevolen heeft, heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, smadelijke bejegingen, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, die ik om Christus wil moet lijden (Hoofdstuk

8 v. 6: 4 vv.): want als ik zwak ben, dan ben ik ten gevolge van de krachtige ondersteuning van God machtig (Fil. 4: 13. Joël 3: 15 Zach. 12: 8).

De hele somma van zijn lijden, waarvan hij het hevige de Corinthiërs niet heeft verzwegen, bindt de apostel hier in de bundel van zwakheden bij elkaar en hij neemt die op zich met goede moed, dat is met een blij welgevallen in Gods wegen en handelwijze. Het morren verstomt, de tegenzin zwijgt, de onrust wordt stil; in waarheid kan hij zeggen: "Zoals het God behaagt, zo behaagt het ook mij. " Hij noemt een dubbel paar zwakheden, die hij in het vlees met voortdurende smart gevoelt, om in de geest daarover dagelijks te triomferen. Zowel in smaadheden als in noden, als hij smadelijk mishandeld en gehoond wordt, zelfs door de spottende satan en de nood van een arm leven met bitterheid smakend, alsook in vervolgingen en in benauwdheden, wanneer hij als een gejaagd hert in de wereld, ja als een vogel is, die de strik van de vogelaar beangstigt, is hij goedsmoeds in God, omdat hij in dat alles zijn ziel mag toespreken: "om Christus wil". Wat men om Christus wil draagt, daardoor wordt men gedragen; de draagkracht van Christus ligt in het kruis, dat Hij oplegt.

God leidt het schepsel in zijn niets in, opdat er in Christus weer iets wordt tot lof van Zijn heerlijkheid. De mens heeft door zijn val God van Zijn roem beroofd. Zal deze weer worden hersteld, dan moet de mens ook eerst als zwak en nietig voor God verschijnen, opdat God alles in hem zou kunnen worden. Die in zijn eigen wil en kracht, naar eigen lust voort probeert te leven, die wordt niet onderdanig aan God en ontvangt dus geen kracht van Hem.

Onder de pijnlijke beproevingen, die vaak de discipel van de Heer kunnen drukken, behoort ongetwijfeld het gevoel van zwakheid, hetzij dan van geest of van lichaam. Wanneer men zich door hoger wijsheid in meer of min belangrijke werkkring geplaatst ziet en door Gods genade waarlijk lust heeft om in die kring getrouw Zijn wil te volbrengen, dan is het een eigenaardig kruis, als het vlees zo zwak, de geest zo dof, het hart zo neergebogen kan zijn, dat men het letterlijk onmogelijk acht, zich uit de diepte omhoog te heffen en met stille weemoed aan God en mensen moet zeggen: ik wilde zo graag, maar ach, u ziet het, ik kan niet. Voor dat verborgen lijden heeft de wereld geen troost, zoals over het geheel medelijden allerminst tot de deugden van haar vrienden behoort. Zij biedt haar rouwbeklag nog wel bij wat ons ontvalt, maar niet bij wat ons ontbreekt en al deed zij het, al peilde zij de diepte van de wonden, hoe zou zij de balsem bereiden. Het was voor het Christendom bewaard, om zelfs in de zwakheid van zijn belijders voor hen een stof van roem te doen vinden en hun dat grote woord op de lippen te leggen niet maar: niettegenstaande ik zwak ben, nee, juist dan als ik zwak ben, dan ben ik machtig. Tegelijk machtig en zwak, ja machtig in en door zijn zwakheid, dat klinkt bij het eerste horen even wonderspreukig, alsof men gewaagde van een vierkante cirkel of een blinkende duisternis. Toch is voor de Christen juist deze verborgenheid van de godzaligheid op grond van het Evangelie, van de geschiedenis van de eeuwen en van eigen onvergetelijke levenservaring boven allen twijfel verheven, dat Gods kracht zich nergens zo treffend als juist in de diep gevoelde zwakheid van de Zijnen verheerlijkt. Staat daar niet geschreven: "Op dezen zal Ik zien, zegt de Heere, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft" (Jes. 66: 2) en weten wij niet, dat de goede Herder bij voorkeur de lammeren in Zijn armen vergadert en de zogenden zacht geleidt" (Jes. 40: 11). O, het is een onschatbare troost, dat het niet volstrekt nodig is, tot de sterken van kracht te behoren, om nog voor de dienst van de Heere bruikbaar, ja zelfs voor anderen tot uitnemende zegen te zijn. Niemand voelde deze doorn in het vlees wel dieper dan Paulus, die elders schreef: "wie is er zwak, dat ik niet zwak ben" (2 Kor. 11: 29) en toch de in eigen gevoel zo zwakke apostel kon zonder grootspraak verklaren, dat hij overvloediger had gearbeid dan allen. Hebben niet de beste vrienden van de Heere ten allen tijde ervaren, hoe juist dan, wanneer zij zich echt arm en ellendig gevoelden,

Zijn genade hun nog meer dan anders genoeg was en Zijn kracht kinderen in helden herschiep? Ja, de Heiland zelf, wanneer is Hij machtiger geweest, dan toen hij klagen moest, het vlees is zwak en in welke gestalte trekt Hij nog heden ten dage ons en miljoenen krachtiger aan, dan juist in de kruisgestalte van zwakheid en smart? En zoals de Meester, niet anders de oprechte discipel; engelen kennen alleen het genot van de kracht, maar Christenen ook het geluk van de zwakheid. De ware kracht tot alles, waartoe wij geroepen worden, wortelt juist in onze zwakheid, wanneer die slechts klaar doorzien en ootmoedig beleden wordt. De genade van God helpt ons, niet slechts niettegenstaande onszelf maar helpt ons gedurig over onszelf met al onze ellenden weer heen en Zijn kracht viert dan haar zegepraal als ons vlees en hart bezwijkt. Het is niet ons drukkend besef van zwakheid maar juist ons overspannen gevoel van vaak denkbeeldige sterkte, wat scheiding maakt tussen de Heere en ons hart. Hij is dichter nabij, wanneer onze ziel zich neerbuigt in ons, dan wanneer onze nieren geprikkeld worden en ons weelderig vlees zich verheft. De zachte regen, die op de bergtop bevriest, laaft de veldbloem, die in het stille dal staat te bloeien. Juist in dat diep gevoel van bijna wanhopige zwakheid is een prikkel tot vuriger bidden, waaraan men nooit zonder zegen gehoor geeft. Juist, waar ons alles in onszelf ontzinkt, komt de Heere ons met Zijn woord tegemoet: "doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen" (Ps. 81: 12). Toen Mozes zich sterk genoeg waande tot de veel omvattende taak, was hij in Gods oog nog bepaald ongeschikt om Zijn volk te verlossen; toen hij zelf die taak als ver boven zijn krachten beschouwde, was voor hem Gods uur gekomen. Hoe zouden wij het aan alle sterken in eigen oog willen zeggen: wordt waarlijk zwakker voor God en weer aan alle zwakken: wordt waarlijk machtig en leert verstaan, dat u waarlijk alle dingen kan door Christus, die u kracht geeft. U ziet op tegen de taak, die u wacht? Vat slechts als op gebogen knieën haar aan; begin in de kracht van omhoog en de uitkomst zal de hoop overtreffen. Het is niet de grote vraag, wat u in uzelf kan, maar wat God in u en door u wil werken. Die dit verstaat, hij krijgt niet slechts vrede met zijn zwakheid, die moesten wij ten slotte wel hebben, maar hij kan er enkele malen als Paulus in roemen, omdat hij juist zo roemt, alleen en geheel in de Heere.

De reden van Paulus' roem en vrede in deze dingen was, dat zij geschikte gelegenheden waren voor Christus om de macht en het genoegzame van Zijn genade, die op hem rustte, te openbaren, waardoor hij zoveel ervaring had van de grootheid van de genade van God, dat hij zeggen kon: als ik zwak ben, dan ben ik machtig. Als wij zwak zijn in onszelf, dan zijn wij sterk in de genade van onze Heere Jezus Christus; als wij voelen, dat wij zwak zijn in onszelf, dan gaan wij van onszelf uit tot Christus, ontvangen sterkte van Hem en ervaren in de rijkste mate de betoning van de goddelijke kracht en genade. Wij zullen vaak bevinden, dat als wij het meest onze zwakheid voelen, wij het sterkst zijn in de Heere en als wij onszelf sterk beginnen te wanen, wij worden losgelaten, opdat onze eigen zwakheid ons duidelijk wordt en wellicht ten toon wordt gesteld. Dit stuk bevat een heerlijk voorbeeld van gebed tot Christus, vertrouwen op Christus en roemen van Hem als de bron van genade en macht.

Vs. 11-18. De beide middelste van de zes afdelingen, waarin dat deel, dat de strijd tegen de vijanden inhoudt van Hoofdstuk 10: 1-13: 10 verdeeld is, hoorden bij elkaar (vgl. Hoofdstuk 1-10 met Hoofdstuk 11: 16-33). Deze vijfde afdeling sluit zich aan de tweede, (Hoofdstuk 1-15), dadelijk van het begin af aan; hij gebruikt niet alleen weer uitdrukkingen, die daar voorkomen, maar behandelt ook weer zaken, daar reeds voorgebracht. Paulus gaat in deze afdeling van de verdediging af, nadat hij de slag met fijne tegenstanders zegerijk heeft geleverd. Hij gaat nu zijn apostolische waarde beslist bevestigen en kroont zijn overwinning door zeer ernstige herinneringen en beschamende vermaningen.

Ik ben, terwijl ik in het vorige zoveel ten mijn gunste gezegd heb, roemend onwijs geworden; u heeft mij genoodzaakt in dit opzicht onwijs te zijn; want ik behoorde, in plaats van in zo'n toestand gebracht te zijn, dat ik mijn apostolische eer moest handhaven, van u tegenover die indringers geprezen te zijn en u had daartoe redenen genoeg: a) want ik ben in geen ding minder geweest, dan de uitnemendste, de meer dan grote (Hoofdstuk 11: 5) apostelen, die zo sterk zich voor u beroemen, hoewel ik, wanneer van geen vergelijking met deze sprake is, maar alleen van onze waarde voor God, niets ben (1 Kor. 1: 28).

1 Kor. 15: 10.

Paulus staat hier stil en overziet hoeveel hij van Hoofdstuk 11 aan tot aanbeveling van zichzelf gezegd heeft. Dit terugzien dringt hem tot een erkentenis: "ik ben onwijs geworden" en dit is nu een voldongen feit!

Hij heeft het roemen nu achter zich en hij is blij het ten einde gebracht te hebben. Maar hij was het aan zichzelf of eigenlijk aan zijn apostolische leer verschuldigd tegenover die velen, die zich tegen hem hadden laten innemen. Hadden daarentegen deze hun plicht gedaan, dan zou hen een zaak, dab geheel tegen zijn gemoed, hem zijn bespaard gebleven. De plicht door hen verzuimd en de rechtvaardigheid van zijn aanspraak bevestigt hij vervolgens door zijn vergelijking met degenen, die zij zo verre boven hem hebben gesteld. Dat daarbij in de negatieve wending: "want ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste apostelen" een litotes ligt (een spreekwijze, die minder zegt dan men eigenlijk wil zeggen), blijkt uit de diepe ootmoed, waarmee hij zich in het slot van het vers tot zijn niets terugtrekt en daarmee de hoogmoed van zijn tegenstanders op het gevoeligst bestraft.

Vrome Christenen moeten niet stilzwijgen, als men hun zielverzorgers ten onrechte waagt in verdenking te brengen; dat is ieder Christen aan de anderen schuldig, hoeveel te meer geestelijke kinderen aan hun vaders!

Ja, u had mij behoren te verdedigen, als een echte apostel; want a) de merktekenen van een apostel zijn, toen ik bij u was (Hand. 18: 4 vv.) onder u betoond in alle lijdzaamheid van arbeid en verdragen (Hoofdstuk 6: 4) met tekenen en wonderen (Hand. 15: 12. Rom. 15: 19) en krachten, goddelijke machtsbetoningen (Hebr. 2: 4 b)

1 Kor. 9: 2.

De merktekenen van een apostel hebben onder de Corinthiërs plaats gehad "in alle lijdzaamheid. " Met dit woord komt het beeld van de apostel voor hun ogen, die onder de last van opeengehoopte wederwaardigheid en in persoonlijke zwakheid standvastig volhardde bij hen en elk lijden geduldig droeg, om hen te zegenen met de betoning van de kracht van Christus, die in hen woonde. "Tekenen, wonderen en krachten" drukken dezelfde zaken, namelijk de kentekenen, die een apostel aanwijzen, in drie opzichten uit; ten eerste naar hun doel, in zoverre het aanwijzende tekenen zijn, die de heilzame inhoud van de naam van Jezus aanwijzen; ten tweede wat de indruk aangaat, in zoverre het wonderen zijn, wier buitengewone openbaarwording de gemoederen tot opmerken dringt; ten derde wat de oorsprong aangaat, in zoverre het krachten zijn, waarin de levende God aan Zijn woord op krachtige manier getuigenis geeft.

Zijn ons geen wonderen van de apostel van zijn station te Corinthiërs meegedeeld, toch bewijst dit niets tegen deze zijn getuigenis over zichzelf. Niet alleen is het een

vooronderstelling, op zichzelf waar, dat zo'n lang oponthoud van de apostel te Corinthiërs met zulke hogere bewijzen bevestigd zal zijn, maar ook de volheid van geestelijke gaven, die juist over deze door hem gestichte gemeente is uitgestort, en door zijn dienst aan haar was ten deel geworden, getuigt onweersprekelijk voor de waarheid van zijn getuigenis over zichzelf.

Dat de apostelen wonderen hebben verricht, hoeven wij dus niet alleen op de overlevering te geloven. Paulus spreekt het hier zelf uit en daarmee is de gehele mythische opvatting van de Nieuw Testamentische wonderverhalen weerlegd.

Want wat is er, waarin u minder met apostolische zegeningen en genadegiften bedeeld geweest bent dan de andere gemeenten, anders dan dat ik zelf wat mijn eigen persoon aangaat, waarvoor ik van het recht van een apostel afstand deed (1 Kor. 9: 4 vv.), u niet lastig ben geweest met de zorg voor mijn levensonderhoud (Hoofdstuk 11: 9)? Vergeef mij dit ongelijk, als het werkelijk een zonde is en niet een daad van bijzonder liefderijk letten op hetgeen u nodig was.

Er ligt een bijzondere ironie in dit vers; zij konden niets noemen, waarin zij iets minder hadden ontvangen, dan andere gemeenten (die zij ook wilden nemen en door wie ook gesticht), of dat zij in enige genade of gave verkort waren, of het moest dat een zijn, dat zij het om niet en zonder iets ervoor terug te schenken, dat zij wel hadden kunnen en mogen doen, verkregen hadden.

Dit onrecht nu, dat hij niet van hen, zoals van andere gemeenten persoonlijk onderhoud had genomen, haar dus in zoverre had achtergesteld, dat hij hen met zo'n onbaatzuchtige opoffering had gediend, als geen andere gemeente, vraagt hij dat zij hem vergeven. In deze bede ligt een scherpe berisping van hun ondankbaarheid en hun miskenning van zijn gedrag, terwijl zij zich door zijn lasterende en verdachtmakende vijanden tegen hem lieten innemen. Vgl. Joh. 10: 31 v.

Zie, ik ben volgens het plan in 1 Kor. 16: 5 vv. aangekondigd, ten derde maal gereed, om tot u te komen en zal dan ook u niet lastig zijn, evenmin als vroeger (Hoofdstuk 11: 10 vv.) a) want ik zoek niet het uw (Fil. 4: 17). Maar u, dat ik u voor de zaligheid in Christus moge winnen (1 Kor. 9: 19 MATTHEUS. 18: 15); want, dit is de grondstelling, welke mij daarbij ten richtsnoer is, de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen (1 Tim. 5: 8) en nu sta ik toch tot u in de betrekking van een geestelijke vader tot zijn geestelijke kinderen (1 Kor. 4: 15).

Hand. 20: 33.

De ouders moeten, als God hen door Zijn zegen iets heeft toegedeeld, zonder aan de liefde tot God en de naaste te kort te doen, zorgen dat hun kinderen na hun dood wat te genieten hebben. Zij moeten geen schatten vergaderen in gierigheid en wantrouwen jegens God, met ongerechtigheid, met terughouding van hetgeen men tot Gods eer en de hulp van de naaste of ook tot betere opvoeding van de kinderen moest aanwenden, waardoor velen veel leed ondervinden en zich en hun kinderen een eeuwige verdoemenis bereiden.

En ik zal, als een waar vader, die zich zelfs voor zijn kinderen opoffert, zeer graag de kosten doen, al wat ik heb en wat mijn persoon of mijn leven aangaat (Fil. 2: 17), voor uw zielen te koste gegeven worden; hoewel ik juist bij u de treurige ervaring moet opdoen, dat ik u a) overvloediger beminnend, nochtans van uw kant weiniger bemind worde; ja, dat uw

liefde in diezelfde mate schijnt af te nemen, waarin de mijne zich steeds overvloediger jegens u betoont. Het is dus niet uw dankbare wederliefde, die die offervaardigheid in mij opwekt, maar een hogere kracht.

2 Kor. 6: 12.

Paulus is niet alleen besloten om zonder loon te dienen, maar ook lief te hebben, omdat de Heere zijn loon is en hij wil zich niet ontzien gloeiende kolen te vergaderen op het hoofd van onerkentelijke kinderen. De liefde is sterker van boven naar beneden, dan van beneden naar boven, zegt men terecht; en evenals het tussen ouders en kinderen is, zo wil Paulus het zich graag laten welgevallen ten opzichte van zijn meer geliefde dan wederminnende kinderen, al wenst hij ook hartelijk van hen, dat hun wederliefde meer overvloedig wordt.

Maar het zij zo, want dat geeft men mij bij u wel toe en het is nu eenmaal niet meer te veranderen. Ik heb u niet bezwaard; maar als ik listig was, zo oordeelt men met verdachtmakende ruggespraak, om mij toch te kunnen beschuldigen Jer 23: 11, heb ik u met bedrog gevangen, ik heb agenten tot u gezonden, door wie ik des te meer mijn voordeel bij u heb gezocht naarmate ik mij zelf minder van u heb laten geven.

Maar heb ik dan door iemand van degenen, die ik tot u gezonden heb, van u mijn voordeel gezocht? En wie moeten dan die agenten of afgezanten geweest zijn?

Ik heb Titus, toen ik hem van Kreta tot u afzond 2Co 1: 2, gebeden de zaak van de collecte ter harte te nemen (Hoofdstuk 8: 6) en de broeder Tychicus meegezonden (Hoofdstuk 22). Heeft ook misschien Titus van u zijn voordeel gezocht, dat hij geld of iets anders voor zichzelf van u begeerd zou hebben? Hebben wij, Titus en ik, alsmede Timotheus, die met mij deze brief schrijft (Hoofdstuk 1: 1), niet in dezelfde geest van onbaatzuchtigheid (vs. 13) geleerd en gewandeld? Hebben wij beiden als ook Petrus met zijn metgezel niet gewandeld in dezelfde voetstappen, omdat toch deze, evenmin als wij beiden, u volstrekt niet bezwaard hebben met hun levensonderhoud?

Paulus beweert en verdedigt hier zijn onbaatzuchtigheid ook nog in een ander opzicht, namelijk tegen de kwaaddenkende vermoedens en lasteringen van de tegenstanders, dat hij zijn afgezanten gebruikte om te rijkere vergoeding te verkrijgen voor hetgeen, waarvan hij bij persoonlijke tegenwoordigheid afstand had gedaan. Het "doch het zij zo" is de taal van de tegenstanders in hun beschuldigingen, die hij met een getroffen gemoed en in de levendigheid van zijn dialectiek zonder een formule van aanhaling te gebruiken, vrij uit het verband gerukt, in de vorm van Mimese (navolging van woorden en gebaren van de tegenstanders) aanhaalt. Het "het zij zo", dat dramatisch tussenbeide komt, is een concessie van hun kant, die zij met tegenin doen; het verwijt zelf wordt dan uitgesproken in de woorden: "maar als ik listig was, heb ik u met bedrog gevangen. " Men kan het in het midden laten, of Paulus hier een slechts mogelijk of een werkelijk verwijt van zijn tegenstanders teruggeeft; in elk geval gaat hij daarvan uit, dat zij hem met de maatstaf van hun eigen laagheid meten, maar geeft de zekerheid, waarmee hij het verwijt voordraagt, wel te kennen, dat gedachten van die aard tot zijn oren zijn gekomen.

De snel op elkaar volgende boden van de apostel - wij weten wat Paulus door deze bij de Corinthiërs zocht - kwamen de loerende tegenstanders verdacht voor en dadelijk waren zij met de verklaring gereed, dat de edelmoedigheid van Paulus minder groot was dan zijn listigheid, waarmee hij het net van zijn voordeel door zijn handlangers wist te halen; maar,

God lof, er was geen Gehasi (2 Kon. 5: 19 vv.) onder de helpers van de apostel en zoals hij zelf van geen arglistig bevoordelen van een van zijn gezanten wist, zo kon hij met vertrouwen de gemeente als getuige oproepen voor de zuivere en onbaatzuchtige trouw van deze mannen.

Vs. 19-Hoofdstuk 13: 10. Evenals de vorige afdeling onder e. zich aansloot aan die onder b. zo is nu bij deze afdeling onder f. de vastknoping aan die onder a. (Hoofdstuk 10: 1-18) niet te miskennen. Dit gehele onderdeel van de brief komt dus in het verloop van zijn afdelingen voor als een goed gevlochten krans, als een gelukkig uitgevoerde cirkellijn. De apostel verklaart zich ten eerste nader over de betekenis, die zijn verdediging, begonnen met Hoofdstuk 10, had, dat hij zich daarmee niet plaatste voor de rechterstoel van de Corinthiërs, maar zijn zaak in Christus voor God bepleitte, dat niet, als hij voor de derde maal naar Corinthiërs zou komen, de ontmoeting voor een van beide delen onaangenaam en vernederend mocht zijn, zoals dat moest zijn, als alles zo bleef, zoals het nu met de gemeente stond. Wij hebben gereed hetgeen dient om te wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer uw gehoorzaamheid vervuld zal zijn, had de apostel in Hoofdstuk 10: 6 geschreven; maar zijn verlangen en zijn gebed is, dat hij het reeds gewette zwaard weer in de schede mocht steken en zo beproeft hij hier nog alles om dat doel te bereiken door volkomen verbetering van de kant van de gemeente.

Meent u weer, dat wij door hetgeen wij van vs. 16-18 schreven, ons bij u verontschuldigen, zoals het u zeker van het begin van mijn verdediging sinds Hoofdstuk 10 is voorgekomen? Nee, wij verantwoorden ons niet voor u, alsof wij u als onze rechters zouden erkennen (1 Kor. 4: 3); wij spreken in de tegenwoordigheid van God in Christus, onze enige Rechter (Hoofdstuk 2: 17) en dit alles, wat wij u voorleggen alsof wij ons voor u verantwoorden, geschiedt, geliefden, tot uw stichting, om u te genezen van de velerlei verkeerdheden en gebreken, die nog onder u zijn.

De apostel zegt hier: ons woord is niet om ons voor u te verontschuldigen, het is voor God gesproken. Die is de Rechter en voor Hem spreken wij wat ons onze plicht gebiedt en wel spreken wij "in Christus", ons bewust zijnde van de gemeenschap met Hem. Omdat echter de reden, waarom de apostel juist zo voor God spreekt, als hij moet, toch bij de Corinthiërs ligt, zo wordt toch volgens hetgeen zij nodig hebben, de waarheid voorgelegd, maar dat alles geschiedde tot hun stichting.

Hij had voor zijn persoon niet nodig die lange verdediging te schrijven, van zijn genade en ere bij God had hij niets verloren, al hadden de Corinthiërs zich van hem laten aftrekken. Maar wel was de toestand van de gemeente zo, dat zij de verbeterende apostolische hulp dringend nodig had en tot die hulp heeft Paulus de weg bereid met zijn verantwoording.

Opdat aan de bediening geen schade zou worden aangedaan, moet men het aanvallen van deze proberen te voorkomen en overigens zorg dragen, dat men niet zonder noodzakelijkheid iets tot verdediging zegt, waardoor een zaak vaak slechts erger wordt gemaakt.

Want ik vrees, dat als ik gekomen ben (vs. 14), ik u niet enigszins zal vinden, zoals ik wil en dat ik door u gevonden zal worden, zoals u niet wilt. Ik vrees namelijk dat wat het eerste punt aangaat er niet (dit "niet" staat hier volgens de Griekse manier van uitdrukken terecht evenals in Hoofdstuk 11: 3; het had echter volgens ons spraakgebruik moeten wegblijven) enigszins zijn twisten, nijdigheden, toorn, gekijf (Gal. 5: 20), achterklap (1 Petrus 2: 1), oorblazingen (Rom. 1: 29), opgeblazenheden (1 Kor. 4: 19), beroerten of wanordelijkheden (1 Kor. 14: 33) onder u.

En verder schrijf ik u, omdat ik er voor vrees, te voren, opdat weer, als ik gekomen zal zijn, zoals vroeger bij mijn tweede verblijf te Corinthiërs (Hoofdstuk 2: 1. en "Ac 19: 10" en "Ac 19: 20, mijn God mij niet vernedert bij u en ik rouw heb over velen die tevoren gezondigd hebben (1 Kor. 6: 12 vv.) en die zich niet bekeerd hebben van de onreinigheid en hoererij en ontuchtigheid, die zij gedaan hebben (Hebr. 13: 17).

Nadat Paulus in vs. 20 eerst heeft gezegd, dat hij vreesde de Corinthiërs niet te vinden, zoals hij ze wenste en door hen zo gevonden te worden, als zij hem niet wensten (namelijk als berisper en bestraffer), geeft hij nu in de tweede helft van hetzelfde vers en in het volgende, het 21ste nadere verklaring van die eerste bezorgdheid daardoor, dat hij tweeërlei soort van zonden voorstelt, die hij vreesde bij hen te vinden, namelijk 1) verkeerdheden door partijschappen (1 Kor. 1: 10 vv.), 2) de zonden van wellust (1 Kor. 5: 1), die hem zouden neerbuigen en droefheid veroorzaken. De verdere verklaring, wat de tweede bezorgdheid aangaat, volgt dan eerst in Hoofdstuk 13: 1 vv.

Hoe de apostel vreest, het bij de Corinthiërs te zullen vinden, zet hij in twee zinnen uit elkaar. De zedelijke verkeerdheden in de eerste zin genoemd, zijn de zodanige, waardoor het leven van de gemeente als zodanig wordt gestoord. De optelling ervan begint met "twisten" of onenigheden, hij gaat voort met "nijdigheden" of die hartstochten, waarbij men geen andere mening verdraagt en met "toorn. " d. i. de opwellingen van toorn, tegen diegenen, die anders denken. Hij gaat over tot "gekijf" of de uitingen en het streven van de lage zelfzucht, die middelen als "achterklap" en "oorblazingen" niet versmaadt en tot "opgeblazenheden", d. i. zelfverheffingen van de hoogmoed, die meer wil zijn, dan men in waarheid is en hij besluit met "beroerten", wanordelijkheden, zoals die uit al de verstoringen van de goede en vreedzame orde van het leven van de gemeente voortkomen. De tweede zin spreekt daarentegen over zedelijke verkeerdheden, die de afzonderlijke personen aangaan, met zonden van "onreinheid", die het lichamelijk bestaan van de mensen bevlekken; de hoererij, die tegen de goddelijke orde van het geslachtsleven strijdt, de "ontuchtigheid", die de zedelijke grenzen van het gebruik van de natuurlijke zaken te buiten gaan. Deze zonden heeft de apostel volgens 1 Kor. 5: 9 bij zijn vorig oponthoud te Corinthiërs gevonden, terwijl die verstoringen van het leven van de gemeente pas later waren gekomen. Daarom schrijft hij; ik vrees, dat als ik (voor de derde maal Hoofdstuk 13: 1) kom, mij mijn God zal vernederen in betrekking tot u", waardoor hij wat hij vreest, voorstelt als een herhalen van hetgeen hem reeds eenmaal bij zijn komst overkomen was, namelijk dat hij met gebogen hoofd tegenover de gemeente moest staan. En wel vreest hij voor ditmaal inzonderheid, over velen van hen te moeten treuren, die vroeger hadden gezondigd, maar van hun zonden zich niet hadden bekeerd. Hij spreekt niet van de zodanige, die nog voortdurend in dezelfde zonden leven, waaraan zij zich hadden schuldig gemaakt, maar wel is hun zondigen, dat vroeger plaats had, nog onverzoend en daarom op dat ogenblik nog als aanwezig.

HOOFDSTUK 13

AANMANING TOT BEKERING

Wat nu het tweede punt aangaat, het, "dat ik door u gevonden zal worden, zoals u niet wilt" (Hoofdstuk 12: 20), zo verklaar ik daarover: Dit is de derde maal, dat ik tot u (1 Kor. 16: 5 v.) kom en daarom behoort een strenge uitoefening van de tucht voor de vergaderde gemeente plaats te hebben over degene, die in Hoofdstuk 12: 21 genoemd zijn en op een manier geheel overeenkomstig de wet van God (Deut. 19: 15) met hen te worden gehandeld (Joh. 8: 17), namelijk naar het woord: in de mond van twee of drie getuigen zal alle woord, elke rechtszaak bestaan (vgl. 1 Tim. 5: 19).

Num. 35: 30. Deut. 17: 6. MATTHEUS. 18: 16. Hebr. 10: 28.

Hoe Paulus vreest de Corinthiërs te zullen vinden, heeft hij vroeger gezegd; nu toont hij hun al de ernst van zijn macht en zijn besluit om die te gebruiken. Hij zal het niet zonder de gemeente doen (hij deed dit toch niet eens in 1 Kor. 5: 3 v.), maar wel wil hij de gemeente dringen om onder zijn leiding te doen wat juist is; de schuldigen moeten worden voorgebracht, overtuigd en dienovereenkomstig moet over hen worden beslist.

De geestelijke bestraffingen moeten, hoewel ze niet als gerechtelijke processen hoeven te worden gevoerd, toch niet onbedachtzaam plaats hebben.

Ik heb het van te voren gezegd en zeg het van te voren als tegenwoordig zijnde de tweede maal, d. i. toen ik voor de tweede maal bij u aanwezig was en u eerst nog spaarde ("Ac 19:
en "Ac 19: 20 en ik schrijf het nu afwezende aan degene, die van te voren op de manier in Hoofdstuk 12: 21 genoemd gezondigd hebben en aan al de anderen, die met hun weerspannig en strijdlustig gedrag de gemeente in verwarring brengen (Hoofdstuk 12: 20), dat, als ik terugkom tot het derde bezoek, ik hen niet zal sparen (vgl. 1 Kor. 4: 18 vv.).

De apostel had de weerspannigen te Corinthiërs met grote lankmoedigheid gedragen en op hun bekering gewacht. Om ze te sparen, had hij zijn bezoek tot hiertoe uitgesteld en het trotse gezwets van de opgeblazenen, alsof hij niet tot hen zou komen, laten geworden. Nu herhaalt hij echter, wat hij vroeger heeft gezegd, als hij bij hen voor de tweede maal tegenwoordig was en de woorden van de afwezige moeten de waarschuwing van hem, die tegenwoordig is, levendig in herinnering brengen bij hen, die van te voren gezondigd hebben en bij al de anderen, die een misdadig spel hebben gespeeld met toe te laten, dat men de dienaar van Christus miskende. De vorige keer heeft hij de zondaars wel onder vier ogen bestraft, maar in de hoop, dat zij hem zouden horen; hij heeft ze verschoond en niet op openlijke kerktucht tegenover hen aangedrongen. Ditmaal zullen echter zowel die toen reeds werden vermaand, als de overigen, die in verband met hen getroffen waren, hem anders vinden. Want juist omdat hij de vorige keer verschonend heeft gehandeld, mag en wil hij ditmaal niet sparen; maar uit ernstige liefde tot de zielen, die de gewaande zwakheid van hun zielzorger voor een vrijbrief aanzien en uit betamelijke eerbied jegens de Heere en Zijn heiligdom wil hij kerkelijk recht over hen uitoefen.

Omdat u, door mijn vroeger sparen zo uit te leggen als in Hoofdstuk 10: 9 werd meegedeeld, zoekt een proeve van Christus, die in mij spreekt, die, zoals dat, wat Hij in uw bekering en toerusting met gaven gedaan heeft (1 Kor. 1: 4 vv.) bewijst, in u niet zwak is, maarkrachtig is onder u (Hoofdstuk 1: 19).

Want hoewel Hij gekruisigd is door zwakheid, omdat Hij Zich vrijwillig in de staat van vernedering en ontlediging begaf (Fil. 2: 5 vv.), zo leeft Hij nochtans sinds Zijn opstanding en hemelvaart door de kracht van God. Want ook wij zijn een tijdlang, zolang wij verschoning over U gebruiken, zwak in Hem, maar wij zullen met Hem leven door de kracht van God in u en u dat doen voelen in de strengheid, die u van nu of meer zult ondervinden (1 Kor. 4: 21).

De kracht van Christus en wel juist de kracht van Christus, die in Paulus sprak, hadden de Corinthiërs reeds in zoverre ondervonden, als Hij door het woord van Paulus Zich krachtig aan hen betoond had; en Zijn macht is nog niet in de gemeente uitgeblust (vgl. vs. 5); evenwel stellen zij hem op zo'n proef, als zou de kracht, die zij reeds in een ander opzicht ervaren hebben, ja bij voortduring in zich gewaar worden en ervaren, te zwak zijn tot bestraffing. Terwijl nu Paulus door de herinnering aan Christus zwakheid, zoals die in Zijn kruisdood gezien wordt, de Corinthiërs op het gemoed drukt, hoe weinig die bij Hem naar de natuur en voor Hemzelf noodzakelijk was, maar geheel vrijwillig, ook hun ten goede aangenomen en daarom Zijn leven, dat Hij nu leidt in de macht en kracht van God, hun voorhoudt, plaatst hij zichzelf in parallel daarmee. Als ook wij ons tot hiertoe zwak tegenover u hebben betoond, van onze macht (vs. 10) geen gebruik gemaakt hebben, maar toegeeflijk en sparende geweest zijn, dan is dat geweest in navolging van Christus, niet ten gevolge van werkelijke, uit inwendige noodzakelijkheid ons eigen zwakheid, maar uit liefde, uit neerbuiging tot u om u te winnen. Wij kunnen echter ook de kracht van het leven, dat wij met hem delen en uit dezelfde bron met Hem putten, u door ervaring duidelijk maken, als wij onze macht, tot hiertoe bedwongen, tegenover u aanwenden door de aangekondigde ernstige uitoefening van tucht.

God maakt Zich eerst klein in Zijn knechten, maar als de mensen daarvan misbruik maken, dan maakt Hij Zich groot.

a) Onderzoek uzelf in plaats van te zoeken wat ik in vs. 8 roemde, of u in het geloof bent, beproef uzelf hoe het met uw Christendom gesteld is en gaat nu zelf er mee voort de verkeerdheden en gebreken, die u bij zo'n beproeving vindt, weg te doen. Of kent u uzelf niet, dat Jezus Christus in u is, omdat u toch Zijn gemeente bent (Rom. 8: 10. Kol. 1: 17)? Tenzij dan, wat God moge verhoeden, dat u enigszins verwerpelijk bent, reeds tot een naamchristen weggezonken, in welk geval niet meer van u zou kunnen worden gezegd, wat ik zo-even nog vooronderstelde, dat Jezus Christus in u is.

1 Kor. 11: 28.

Maar ik hoop, als u het werkelijk tot die proef (vs. 3) wilt laten komen, dat u zult verstaan, dat wij van onze kant niet verwerpelijk zijn in hetgeen onze apostolische ambtsplicht eist, maar deze met allen ernstweten te vervullen.

Tegenover de gedachte in vs. 3 veroordeeld, Christus te willen beproeven, stelt Paulus de eis, hun beproevende werkzaamheid aan zichzelf te doen. Met de woorden "of u in het geloof bent" geeft hij nader te kennen, waarop dit zelfonderzoek moet gericht zijn, waardoor hij wil doen verstaan dat hun zoeken is, om waar te nemen, of Christus in hen sprak, bij hen juist een gebruik daaraan verried, omdat het degene, die werkelijk in het geloof stonden, als onnodig en verkeerd zou voorkomen.

Geen zaak is aan meer zelfbedrog onderworpen dan het geloof; daarom is geen beproeving noodzakelijker dan deze.

De vermaning: "onderzoek uzelf of u in het geloof bent" wordt zeer versterkt door de andere: "beproef uzelf", die tevens een versterking inhoudt; want er is een onderzoek bedoeld, zoals dat van metalen, om nauwkeurig het echte en het onechte te onderscheiden en het laatste zorgvuldig af te zonderen. In de zin, die hierop volgt: "of kent u uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? " geeft Paulus de treffendste bevestiging van zijn vermaning tot zelfbeproeving door een beroep op hun Christelijk bewustzijn. De inhoud van uit bewustzijn is het geheim van Christus, Zijn openbaring en Zijn wonen in hen. Deze innige betrekking van Christus tot hen verplicht hen, om des te nauwlettender acht te geven op hun verhouding tot Hem en hun gedrag tegenover Hem. Onmiskenbaar staat de vermelding van Christus in hen tegelijk in nader verband op dezelfde verhouding tot Christus, dat Paulus in vs. 3 van zichzelf als apostel, in wie Christus spreekt, zegt: in hem Christus te beproeven, Christus' openbaring in hem nog te willen betwijfelen, zou te dwazer zijn, omdat toch dezelfde Christus en wel tengevolge van zijn getuigenis in hen woonde.

Het geloof van de apostel was de ontvangende en barende moeder, het geloof van de Corinthiërs was de door haar voortgebrachte dochter, die haar oorsprong niet mocht vergeten.

Paulus voegt erbij: als hun geloof en hun gehele Christendom geen steek meer hield, nietswaardig zou zijn geworden en zich tot niets zou hebben opgelost, dan zouden zij zeker Christus niet in zich vinden, omdat Hij niet meer aanwezig was. Terwijl zo het vijfde vers met twijfel over hun deugdelijkheid eindigt, voegt vs. 6 daarbij de hoop, dat alle mogelijke twijfel, die aanwezig was bij de Corinthiërs over de deugdelijkheid van de apostel en diens helpers in het werk de Heere mocht worden weggenomen. Zijn optrekken te Corinthiërs zal het daadwerkelijk bewijs ervoor geven en dan zouden zij overvloedig gelegenheid hebben datgene waar te nemen, waarnaar zij zozeer verlangd hadden (vs. 3). Wat echter Paulus hier met vol vertrouwen kan voorspellen, ligt daarom nog geenszins in zijn wensen.

En ik wens, opdat het tot zo'n ondervinding over mij en u niet kom, van God, dat u geen kwaad doet, waardoor uw schuld zou blijven, of zelfs nog verzwaard zou kunnen worden. Mijn bede tot God is dus niet om de mogelijkheid, dat ik mij aan u in al de volheid van mijn macht zou kunnen vertonen, niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, door volvoering van een vonnis voor de gehele gemeente over de onboetvaardigen onder u, maar integendeel wenste ik tot redding van uw eigen eer voor u de genade, opdat u het goede zou doen en wij als verwerpelijk zouden zijn, doordat het niet tot volvoering komt van hetgeen, waarmee wij hebben gedreigd, waardoor wij dan de schijn op ons zouden laden, alsof wij te zwak tot zo'n ten uitvoer leggen waren geweest.

Doet u namelijk het goede, dan bindt u ons werkelijk in dat opzicht de handen; want wij kunnen niets tegen de waarheid doen, maar alleen voor de waarheid en wij moeten u dadelijk vrijlaten, zodra wij u in de waarheid zien wandelen (3 Joh. 1: 4).

Als de gemeente het goede doet komt dat zo voor de apostel in de weg staan, dat hij met zijn bedreiging, die onvolbracht blijft, schijnbaar beschaamd wordt gemaakt. Hij kan dan niets doen, wat een verwezenlijking zou schijnen van zijn bedreiging, omdat zoals hij zich uitdrukt, zijn macht om iets te doen, een kunnen doen voor de waarheid is en niet tegen de waarheid. Zo drukt hij het uit, omdat zijn roeping is de waarheid bekend te maken (Hoofdstuk 4: 2). Als de lezers het goede doen, dan komt daarin de door hem verkondigde waarheid tot haar recht, terwijl hun zondigen een verloochenen en vernietigen daarvan is. Hij treedt dus voor de waarheid op, als hij de zondaars bestraft; hij zou echter tegen de waarheid opstaan als hij

diegenen hard bejegende, die van de zonde afstaan - tot het laatste bezit hij geen kunnen doen, alleen tot het eerste.

Want wij verblijden ons, wanneer wij zwak zijn tegenover u en u sterk bent tegenover ons. En wij wensen ook dit in het gebed tot God, waarvan in vs. 7 sprake was, namelijk uw volmaking, dat u weer terecht mag worden gebracht van uw vele dwalingen.

Drukt het vorige vers het onkunnen doen van de apostel uit, om iets tegen de waarheid te doen, dit vers toont hoe ver hij er van af is, om het ook maar te willen. Zijn zwakheid in die zin, dat hij van zijn apostolische macht en bevoegdheid geen gebruik zou kunnen maken, is er verre van af voor hem onaangenaam of beschamend te zijn, het is integendeel een vreugde voor hem. Hij wenst er volstrekt niet naar, zijn sterkte aan hen te tonen, maar integendeel, dat zij machtig tegenover hem mochten zijn, d. i. zo wel toegerust, dat hij niets in hen te bestraffen heeft.

De apostel beschouwt zichzelf als een, die in volle toerusting ten krijge trekt tot het veroveren van een vijandelijke vesting; maar zie, voordat hij nog op de strijdplaats komt, heeft de vijand om vrede gevraagd en zijn bolwerken geslacht. De volmaking, voor de gemeente gewenst, opdat het komen mocht tot hetgeen hij bedoelt, bestaat daarin, dat haar uitgerekte leden weer ingevoegd, de reten en spleten van het lichaam genezen, de open wonden verbonden, het vergif van partijschap en wellust uitgespuwd en alle andere bevlekkingen van vlees en geest mochten worden afgewassen.

Het Griekse woord door volmaking vertaald, wordt eigenlijk gebruikt, naar lichaamsleden, die verwrongen zijn en weer terecht gezet worden, opdat deze ter volmaking van het hele lichaam, de vereiste werkingen volbrengen kunnen. Vele leden van de Corinthische gemeente waren door twisten, verdeeldheden en een geheel ongeregelde wandel als ontwricht, zodat zij aan het verheven oogmerk van hun belangrijke bestemming niet konden beantwoorden en in plaats van ter volmaking van het hele lichaam mee te werken, eerder ten verderve daarvan dienden. De apostel wenste nu niets vuriger, dan dat al die twisten, verdeeldheden en ergernissen uit hun midden mochten weggenomen worden en dat al de leden van de gemeente weer door de band van geloof en liefde mochten verenigd worden, opdat elk in zijn betrekking alles, wat in hem was, mocht toebrengen tot volmaking van het hele lichaam en ter bevordering van het wezenlijk heil van de hele gemeente.

Tenslotte moet nog een kort woord de indruk verzachten, die de scherpe toon van de laatste afdeling moest maken, zonder die uit te wissen. Het is dus een zacht, maar ernstig woord, dat door vijfvoudige vermaning voortgaat tot een belofte (vs. 11). Kort, evenals het woord van vermaning en belofte, is vervolgens ook de groet van de apostel en het bestellen van groeten (vs. 12); uitvoeriger echter de zegenwens, omdat hij niet slechts de genade van de Heere Jezus Christus noemt, maar ook de liefde van God, die allen omvat, die de genade van Christus deelachtig zijn en de gemeenschap van de Heilige Geest, waarin toedeling zich de liefde van God betoont (vs. 13). Het is alsof de apostel na het snel invallend slot van de brief, nu hij zelf de pen voert 2 Thessalonicenzen. 3: 17. 1 Kor. 16: 21 vv. te liever bij de uitgebreidere zegenwens vertoeft, hoe zwaarder hem de zorg drukt, hoe hij het wel zou vinden, als hij naar Corinthiërs kwam.

Voorts, broeders! (Efeze 6: 10) wees blij, in plaats van aan die menigvuldige ontstemming en ontevredenheid, die bij u aanwezig is (1 Kor. 10: 10) verder toe te geven, wees blij in Christus, wiens zaligheid uw deel geworden is (Fil. 4: 4), wordt volmaakt (vs. 9), wees

getroost, a) wees eensgezind (Fil. 2: 2). b) Leef in vrede (Mark. 9: 50); en de God van de liefde en van de vrede (Rom. 15: 33; 16: 20. zal met u zijn.

Rom. 12: 16; 15: 5. 1 Kor. 1: 10. 1 Petrus 3: 8. b) Rom. 12: 18. Hebr. 12: 14.

Met de dierbare broedernaam hen allen omvattend, roept hij hen ten slotte, als hij moet eindigen, in vijf woorden toe, wat hij voor hen als broeders nog op het hart heeft.

De strengheid van de laatste afdeling, in het algemeen van het laatste hoofdstuk, enigermate van de hele brief, eindigt in deze liefelijke, zacht klinkende slotverzen, die op de toon van harten winnende, verzoenende liefde zijn geschreven. Geest en toon van liefde ademt vooral ook het eerste onder de vijf woorden van vermaning; de voorgaande woorden en afdelingen hadden hen door ernstige berisping bedroefd; nu heft hij ze weer tot vreugde op over de te verwachten genade en bekering, tot vreugde van een goed geweten en van nieuwe gehoorzaamheid. Voorwaarde van die blijdschap is het terzijde stellen van hun verkeerdheden en genezing van hun gebreken, het verkrijgen van Christelijke volmaking, dat in vs. 9 2Co voorkomt als werk van God, hier van hun inspanning. Het werk van verbetering en heiligmaking toch gaat slechts vooruit onder strijd en kruis. Vandaar de verdere vermaning om zich te troosten of te laten vertroosten, of ook elkaar wederkerig te vertroosten - men zou daarom ook kunnen vertalen: "neem vertroosting aan", die uitdrukking alle deze betekenissen in zich verenigt. Van blijdschap en volmaking en vertroosting gaat de vermaning voort tot "eensgezindheid" en "vrede. " Daarmee is hij niet alleen deze (Hoofdstuk 1: 2), maar reeds de eerste brief (1 Kor. 1: 10) begonnen en daarmee eindigt hij nu ook.

De drie eerste van de vijf stukken doelen op de Christelijke staat van elk in het bijzonder; de beide anderen doelen op het Christelijk leven in de gemeenschap. Onder voorveronderstelling van gelijke Christelijke gezindheid, wordt geleerd, dat niet de een dit, de ander wat anders moet willen, maar dat allen eensgezind moeten zijn, om een gelijk doel na te jagen en zich verbinden tot eendrachtig streven. Het onderscheid echter, dat hierbij nog altijd blijft, moet geen twist of strijd veroorzaken, maar haar verheffing vinden in de algemene begeerte om in vrede samen te leven. Met het oog op deze beide laatste stukken noemt de apostel die God, die met hen zal zijn, als ze doen, zoals hij ze beveelt, de God van de liefde en van de vrede; niet wat betreft de liefde, die Hij voor hen heeft en de vrede, die zij in Hem bezitten, noemt hij ze zo, maar hier, waar het om te doen is, dat zij liefde moeten voelen en vrede moeten houden, als zij willen, dat God met hen is, moet deze aanwijzing dienen om te bevestigen, dat dit nodig is als Hij met hen zijn zal. Hoe zou Hij, die God is, met diegenen zijn die zich niet verblijden Hem te bezitten en zich niet graag geschikt laten maken om Zijn eigendom te zijn? En hoe zou Hij, die een God van de liefde en van de vrede is, met diegenen zijn, die zelfzuchtig ieder zijn eigen wil volgt en de anderen bestrijdt?

Groet elkaar met een heilige kus (Rom. 16: 16). U groeten al de heiligen (1 Kor. 16: 20).

1 Thessalonicenzen. 5: 26. 1 Petrus 5: 14.

De genade van de Heere Jezus Christus en de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest, zij met u allen. Amen.

De apostel spreekt zijn eigen groet in zijn apostolische zegen tot besluit uit, de meest omvattende, rijkste en heerlijkste, waarmee hij ooit een brief heeft gesloten. Hij biedt hen en wenst hun deze zegen van de drie-enige God van onze zaligheid zelf en zet die uiteen, schoon

verdeeld naar de drie personen van de bedeling van het goddelijke heil. Hij begint, waarmee ook de groet aan het begin begint (Hoofdstuk 1: 2) en waar hij alleen mee in de andere brieven zegenend sluit (Rom. 16: 24. 1 Kor. 16: 23. Fil. 4: 23 Kol. 4: 18. 1 Thessalonicenzen.
28. 2 Thessalonicenzen. 3: 18. 1 Tim. 6: 21. 2 Tim. 4: 22. Tit. 3: 15. Filemon 1: 25) met de genade, met die goedheid, die zo heilzaam is voor de zondaar in het geven en vergeven zo weldadig, hem verkwikt en verheugt, waardoor de toegang geopend is en zich steeds weer opnieuw opent. In het begin van de brieven schrijft hij die de Vader en de Zoon, in de slotzegen aan de Zoon alleen toe, in wie hij dan de heilige Trias samenvat. Hieruit wordt het bevreemdende opgelost, dat de voorop plaatsing van Christus in deze trinitarische uitspraak misschien heeft. Als de Middelaar leidt Hij tot alle geestelijke zegen van de Vader en waar een zegen voor de gemeente is, die hij hier toewenst en uitdeelt, wendt hij zich eerst tot de Heer van de gemeente, wiens namen zo dierbare en rijkbetekende borgtochten zijn voor het door Hem gestichte en steeds van Hem uitgaande heil (Jezus) en van de Zegen van de Geest Anders verbindt de apostel in Zijn zegenwensen in het begin van de brieven met de genade de vrede; hier gaat het in de twee volgende leden uiteen, de liefde en de gemeenschap. De liefde is het innigste wezen van God, de neiging, die Hem vervult, om Zich met Zijn schepselen, die Hem weer kunnen liefhebben, te verenigen, Hem de God van de schepping en van de verlossing; de liefde van God is die begeerte in God om Zichzelf mee te delen, daarom gaat Paulus ten slotte nog over tot de goddelijke middelen van deze mededeling van Zichzelf en van deze vereniging met God, namelijk de gemeenschap van de Heilige Geest. De gave en gemeenschap van de Heilige Geest veroorzaakt voor ons het inwonen en de gemeenschap van de Vader en de Zoon (Joh. 14: 23) en wenst, omdat het één Geest is, de innige en heilige gemeenschap van Zijn deelgenoten onder elkaar en hun heiligmaking in de liefde door de uitstorting van de liefde van God in hen, omdat de Heilige Geest juist in de Corinthische gemeente zich zo rijkelijk en krachtig betoond had. Zijn zegen echter en Zijn gemeenschap door vleselijke gezindheid van ontucht en strijdlust zeer verhinderd en beperkt werd, sluiten beide brieven des te gepaster met deze in bijzondere zin geestelijke zegenwens.

Naar de uitwerking, die deze zendbrief met zijn ongewone scherpte teweeg bracht, kan men zeer nieuwsgierig zijn. Uit Rom. 15: 25-27 en Hand. 20: 2 besluiten wij, dat hij de gewenste uitwerking had. Paulus kwam werkelijk weer te Corinthiërs en kon daar enige tijd rustig vertoeven, wat onmogelijk zou zijn geweest als deze zendbrief niet werkelijk het pad voor hem had effen gemaakt en hem in zegepraal in zijn geliefde gemeente had teruggevoerd.

Men noemt deze heilbede de apostolische zegen. Een rijkere zegenbede is er niet. Zij omvat: al wat de mens, al wat de zondaar tot zijn volkomen redding, tot zijn waarachtig geluk, tot de bereiking van zijn schone bestemming nodig is; al wat de Christen tot zijn duurzamen vrede, bestendige blijdschap, toenemende volmaking van dag tot dag blijft behoeven; en niets dan hetgeen die God, in wiens naam wij gedoopt zijn, ten allen tijde bereid is ons te schenken en immer weer te schenken. Geen behoefte is algemener en dringender, dan de behoefte aan geluk. Zij is inderdaad de drijfveer van al het woelen en werken van de mensen. Maar er is voor de mens geen geluk dan in de liefde van zijn God. Op deze moet hij gerust zijn, of hij heeft geen rust; door deze moet hij rijk zijn, of hij is niet rijk; deze zelf moet hij genieten en niet een van haar gaven. De miskenning van deze diepe waarheid is de oorzaak van zo veler blijvend ongeluk. Maar ook haar erkentenis zou voor de zondaar geenszins de sleutel van de gelukspoort, maar veeleer die van de poort van de wanhoop zijn, als hem tot de liefde van God geen weg geopend en gebaand was door de genade van Jezus Christus. Want om gelukkig te kunnen zijn, moet hij gered worden van zijn ongeluk: de zonde. Om op de liefde van God te durven hopen, om haar te kunnen genieten, moet hij verlost worden van de schuld, die hem een voorwerp maakt van de goddelijke toorn en met vrees voor God vervullen blijft.

Dit doet de genade van Jezus Christus, waarin de liefde van God zich tot de zondaar neerbuigt, om voor Hem geheel liefde, enkel liefde te kunnen zijn, om hem tot haar gerust en volkomen genot geheel op te heffen. Maar om voor zichzelf op de vervulling van de apostolische zegenbede te mogen hopen, zal wel in de eerste plaats oprechte behoefte van het hart aan hetgeen hier wordt toegewenst worden vereist. Deze is inderdaad van de uiterste noodzakelijkheid. Wel wil God Zijn hoogste weldaden aan onwaardigen schenken, maar Hij werpt ze niet weg aan onverschilligen. Die in de hoogmoed van zijn hart geen behoefte voelt aan de genade van onze Heere Jezus Christus, die zijn geluk nog zoekt en meent te vinden buiten de verzekering van de liefde van God, wie aan de vriendschap van de wereld nog altijd meer gelegen ligt dan aan de gemeenschap van de heilige Geest, hij moge bij de openbare godsdienstoefeningen van de Christeen honderd keer en niet zonder devotie, de apostolische zegenbede over zijn hoofd horen weergalmen, hij blijft vreemd aan haar kracht. Maar het ootmoedig hart, dat de prijs van de goddelijke genade kent, omdat het ook weet wat menselijke, wat eigen ellende in heeft, het hart dat onrustig is in het binnenste, omdat het niet rusten kan tenzij het rust in de liefde van God: de ziel die gebogen gaat, niet alleen onder de macht van de zonde en naar reinheid en heiligheid smacht, zal niet tevergeefs begeren hetgeen een mild en liefderijk God altijd wenst uit te storten. Ootmoedig schuldgevoel, oprechte heilbegeerte, vurig verlangen naar inwendige vermurwing, ziedaar wat vatbaar maakt voor de genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest. Maar die zich deze bewust is, al is het met een gebrekkigheid, wel niet geschikt om zijn ootmoed nog te vermeerderen en zijn behoeften te verdubbelen, weert het genot van de hoogste Godsgaven niet van zijn ziel door ongeloof of twijfelmoedigheid. Die twijfelt is een bare van de zee gelijk, die door de wind gedreven en op en neer geworpen wordt. Die mens waant niet dat hij iets ontvangen zal van de Heere. Geloof is een tweede vereiste, aan het eerste gelijk. Het gaat dan met het gevoel van behoefte gepaard. Het evenaart het gevoel van behoefte. De God van onze Doop wil door ons vertrouwd wezen. Wantrouwen beledigt Zijn genade, Zijn liefde, het sluit de deur van de genade van Zijn gemeenschap toe. Het geloof zij en blijve ootmoedig, maar de ootmoed zij en blijve gelovig. Dat is het ware geloof dat, van de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest reeds gewis, nog van ogenblik tot ogenblik behoefte voelt aan de genade van onze Heere Jezus Christus. Een derde vereiste is heilige ernst en diep gevoel van verantwoordelijkheid. De stroom van de genade van onze Heere Jezus Christus, de bron van de liefde van God, vloeien altijd en voor allen. Maar zij vloeien niet om het hart slechts te laven, maar om het te reinigen. Als zij dan voor ons vloeien, wij moeten aan de oever staan met een ernstig gelaat en wij moeten ons niet neerbukken om van deze wateren te scheppen, dan met een biddend gemoed. Het moet ons hele voornemen zijn die genadige Heiland, die liefderijke God, door liefde en heiligheid te verheerlijken en zo voor Zijn onwaardeerbare gaven te danken. Het is geen kleine zaak te begeren, te geloven dat de Heilige Geest ons tot Zijn tempels maken wil. Hoe vast moet daarbij het besluit zijn elke afgod buiten te werpen, waaraan ons hart nog kleeft, elke gemeenschap af te snijden, die met Zijn gemeenschap onbestaanbaar is, hoe groot de vrees om die Heilige Geest te bedroeven. Maar waar dan ook zulke ernst de oprechtheid van onze behoefte en onechtheid van ons geloof bezegelt, omdat zal dit geloof niet beschaamd, die behoefte niet onvervuld gelaten worden.

Drievoudig is die wens, naar de rijkdom van het Christelijk Godsbegrip, zoals met name in woord en schrift van Paulus gedurig wordt aangeduid, maar tevens in die orde geuit, dat hij ons als in geregelde opklimming de aanvang, de voortgang en de voltooiing van het waarachtig geestelijk leven voor ogen stelt. Tot Christenen sprekend, die reeds in de naam van Vader, Zoon en Heilige Geest zijn gedoopt, gewaagt hij allereerst van de genade van de Heere Jezus Christus. Zij toch is niet slechts het middelpunt, maar aanvang en grondslag van

al wat Christenen hier beneden reeds zijn en tot in eeuwigheid worden zijn. Pas door die genade van de Zoon komt men tot de volle ervaring van de ontferming van de Vader. Daarom wordt de liefde van God niet in de eerste, maar pas in de tweede plaats door Paulus vermeld en wel zonder dat daaraan de naam van Vader wordt toegevoegd. Dit wordt stilzwijgend voorondersteld en in de meest volstrekte zin de naam van God, uitsluitend aan de Vader gegeven, omdat in het God zijn van de Vader, dat van de Zoon en van de Geest zijn grond heeft, niet omgekeerd. Niet vóór maar pas nadat men de genade van de Heere Jezus persoonlijk heeft verstaan en ervaren, kan men ook van de liefde van God in een mate verzekerd zijn, waarin niemand dan de Christen dit is. Hoe blijft men echter temidden van zoveel verzoeking in en rondom ons op de duur in beider bezit? Eerst in de gemeenschap van de Heilige Geest, die de Christen ten nauwste met de Zoon en de Vader verbindt, wordt dit mogelijk en juist deze maakt daarom kroon en sluitsteen van de apostolische zegengroet uit. Paulus bedoelt hier niet de onderlinge gemeenschap van de heiligen, maar het persoonlijk aandeel van elke gelovige aan de genadegaven van de Heilige Geest als Leraar, Trooster en Herschepper van de Zijnen. Pas waar ieder Christen van die gave in overvloedige mate geniet wat onder zijn bereik is gesteld, bereikt in hem en in geheel de gemeente de genade van de Zoon en de liefde van de Vader haar einddoel. Men voelt, het een laat zich van het ander niet scheiden, evenmin als het licht, de warmte en de vruchtbaarheid, die uit een en dezelfde zon tot ons komen. Pas door de Zoon worden wij kinderen van de Vader en tempels van de Heilige Geest. Pas door de Heilige Geest worden wij de genade van de Zoon en de liefde van de Vader deelachtig. Het zijn als drie verschillende kringen, die van hetzelfde middelpunt uitgaan en daartoe gedurig terugkeren, een drievoudig snoer van zegen, dat niet verbroken kan worden. Waar de apostel als met dit woord de zegenende handen opheft over allen, die de naam van de Heere Jezus aanroepen aan alle plaatsen, daar buigen wij in de geest het hoofd en herhalen heilbegerig ons Amen.

Wat kunnen wij meer verlangen voor onszelf of voor onze broeders, dan deze vaak herhaalde apostolische zegen inhoudt: de genade van Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de Heilige Geest! Mochten wij daar ten alle tijde als deze woorden op onze lippen zijn, of gesproken worden voor onze oren, duidelijk de bedoeling daarvan voor de geest stellen met ernstige begeerte en groot verlangen en verwachting, dat de zegeningen daarin vervat, mogen zijn op ons en alle onze medegelovigen nu en in alle eeuwigheid. Amen.

De tweede brief aan de Corinthiërs, gezonden van Filippi uit Macedonië door Titus en Lukas (beter "en Tychicus en Trofimus, "2Co 8: 19.

SLOTWOORD OP DE BEIDE BRIEVEN AAN DE KORINTHIERS

Evenals de brief aan de Romeinen het dogmatische meesterstuk van de apostel is, zo zijn de brieven aan de Corinthiërs het praktische meesterstuk. Evenals wij in die de reeds ontwikkelde grondtrekken hebben van de Christelijke Paulinische dogmatiek, zo hier de grondslagen, die hun ontwikkeling reeds nader komen, van apologetiek en polemiek; maar wij hebben hier ook grondslagen van ethische, praktische theologie, van onderwijzing in burgerlijke, huiselijke en kerkelijke betrekkingen van de Christenen, diepe kiemen en fragmenten van kerkrecht en liturgiek van de oude kerk, aanwijzingen over apostolische kerktucht, kerk-inrichting en bestuur.

Deze brieven zijn een pathologie en materia medica voor allen, die geroepen zijn om in ruimere of engere kring artsen van de gemeente van de Heere te zijn en hier treedt, zoals nergens elders, het werk van de apostel en het werk van de gemeente in onmiddellijk en

voorbeeldig leerrijk conflict, alles individueel en levendig voor en toch met een volheid van leringen en aanwijzingen voor alle tijden en omstandigheden, waarin het oorspronkelijk heidense, Corinthische leven bij Christenen wederkeert.

Het groot belang, dat de brieven van Paulus aan de Corinthische gemeente in zo menig opzicht hebben, ligt daarin, dat zij ons veelmeer, dan met enig ander Nieuw Testamentische geschrift het geval is, verplaatsen in het midden van een Christelijke gemeente, die in haar ontstaan is en de omstandigheden, waaruit het nieuwe door het Christendom opgewekte leven in zijn eigenaardigheid zich moest ontwikkelen, laten zien.

De beide brieven zijn ons daardoor vooral van zoveel gewicht, omdat de eerste ons een blik laat slaan in de inwendige strijd van de nieuw gestichte gemeente, de tweede in het hart van de apostel.

Paulus was in het geloof als marmer, in de liefde als was. (GREGORIUS VAN NYASS a)

Het grote wereldraadsel. Wat moet er in de ziel van Paulus zijn omgegaan, waar hij met de gedachte vervuld: "God eenmaal alles in allen" (1 Kor. 15: 28), nogmaals terugzag op de keten van denkbeelden, waarvan de laatste schakel in dat onuitputtelijk woord is vervat. Altijd was het plan van Gods welbehagen, ontworpen vóór de tijden van de eeuwen, om alles tot één te vergaderen in de Zoon van zijn liefde, beide wat in de hemel en wat op de aarde is. De zonde treedt de wereld in, maar vertraagt slechts de ontwikkeling van het wereldplan, zonder die geheel te verstoren. Hij, die daarvan reeds het grote middelpunt uitmaakt, wordt nu verordend tot verlossing van de mensen. Geheel de natuur, door Hem geschapen, is één openbaring van de onzienlijke God; geheel de oude bedeling één voorbereiding voor Zijn komst in het vlees. Zowel de Joodse en Heidense wereld, verloren buiten Christus, worden behouden in Hem en nu tezamen tot één lichaam verenigd. Middelpunt van die vereniging is het kruis, waaraan het offer van een volmaakte gehoorzaamheid bloedt en alle Godsdeugden oneindig heerlijker dan ergens elders te lezen staan. Dat kruis baant de weg tot de troon; van waar de macht van de zonde gestuit wordt, die aan het kruis haar zegepraal vierde. Een nieuw leven stroomt uit van het verheerlijkte Hoofd in een steeds klimmend aantal leden. En eenmaal is dat leven overal doorgedrongen, het Godsrijk op aarde gevestigd, alle vijandschap tegen Gods gezalfde beteugeld, de dood teniet gedaan, de grote scheiding beslist, de verzoening van hemel en aarde voltooid en zelfs onder de aarde een gedwongen hulde aan de Koning van het Godsrijk gebracht. Welke denkbeelden, nooit tevoren in enig menselijk hart gerezen! En al die denkbeelden onafscheidelijk geschakeld aan feiten; en al die feiten het eigen werk van de Heere; en dat werk de heerlijkste openbaring van Zijn hoog geloofde persoon en die persoon en dat werk de onuitsprekelijke gave van de genade van God!

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE GALATEN

De gelijkheid tussen de lezers van de brief aan de Romeinen en die aan de Galaten is duidelijk genoeg. Met deze komt in deze tijd overeen de toestand van de Roomse kerk bij de volken, die vermengd zijn uit de beide nationaliteiten van de Romeinen en van de Kelten. De overeenstemming van de inhoud van de beide brieven valt nog duidelijker in het oog. Men zegt gewoonlijk: wat in de brief aan de Romeinen voorkomt als een naar alle kanten uitgewerkte ontwikkeling van de Paulinische leer, zien wij in de brief aan de Galaten nog in de eerste, maar reeds met alle beslistheid getrokken grondlijnen voor ons. Toch mogen wij naast de overeenkomst van de inhoud aan de andere kant het verschil niet voorbijzien, een verschil, zoals dat past bij de eigenaardigheid, die bij gelijkheid van de lezers toch aanwezig is. Behandelt de apostel in de brief aan de Romeinen de éne grote vraag van de rechtvaardiging van de mensen voor God en voert hij die door op een alles omvattende, de hele wereldgeschiedenis omgevende manier, zo is de vrijheid van een kind van God, de vrijheid van een Christen, rustend op het geloof of het gebonden zijn aan Jezus Christus, de wezenlijke inhoud van de brief aan de Galaten. Niet minder dan elf keer wordt het begrip van vrijheid daarin gevonden en ongeveer even veel keer het daaraan tegenovergestelde van dienstbaarheid.

HOOFDSTUK 1

OVER DE ONBESTENDIGHEID VAN DE GALATEN EN PAULUS' APOSTELSCHAP

Dadelijk bij het begin van dit schrijven, dat waarschijnlijk aan het einde van het jaar 54 na Christus uit Efeze aan de gemeenten in Galatië gericht is Ac 19: 12 spreekt zich de diepe gemoedsbeweging van de apostel uit en wel zowel in de eerste als in de tweede helft van de inleiding.

Vs. 1-15. Zoals gewoonlijk in de Paulinische brieven vinden wij eerst aanspraak en groet van de apostel, maar het verschilt hier in zo verre van anders, als eensdeels aan de kant van de schrijver zeer nadrukkelijk diens goddelijke roeping tot het apostelschap op de voorgrond wordt gesteld, aan de andere kant voor de lezers elk eervol predikaat wordt weggelaten, daarentegen aan de groet wordt toegevoegd een wijzen op de betekenis van Christus' verlossingsdood en een loven van God de Vader. Wij zien reeds hier, hoe het bij de Galaten stond, dat namelijk deels de erkenning van de volle zelfstandigheid van de apostolische waarde van Paulus aan het wankelen was gebracht, deels door overhelling tot de Joodse wet de volkomen voldoening van Christus' verlossingsdood betwijfeld werd. Tegen deze volkomen voldoening bezwaren te willen verheffen, omdat men zich verplicht achtte voor de wet te ijveren, zou, zo geeft Paulus te kennen, niet slechts een vernedering zijn van Christus, maar ook een schenden van de eer, die aan God de Vader om Zijn van eeuwigheid genomen raadsbesluit tot zaligheid toekomt (Efeze 1: 3 vv.).

Ik Paulus, een apostel, geroepen niet door mensen, noch door een mens Ac 18: 23, maar, evenals de twaalf (Luk. 6: 13 vv.), a) door Jezus Christus als Middelaar (Rom. 1: 15) en God de Vader, als hoogste oorzaak, die Hem, Jezus Christus, uit de doden opgewekt heeft en daarmee gesteld heeft tot erfgenaam over alles (Hebr. 1: 2).

Tit. 1: 3.

Paulus noemt zich hier, evenals in de aanspraken van verscheidene andere brieven, apostel in de hoogste zin, zichzelf met de twaalf apostelen, die door de Heere onmiddellijk waren geroepen en door Hemzelf reeds aldus waren genoemd (Luk. 6: 13) geheel gelijkstellend (vgl. vs. 17 en Hoofdstuk 2: 8). Juist daarom wordt in alle aanspraken, wanneer ook helpers van de apostel worden genoemd als die ook de brief schreven (1 Kor. 1: 1. 2 Kor. 1: 1. Kol. 1: 1) het predikaat "apostelen" toch alleen over Paulus gezegd. Verbindt hij zich met een aanzienlijke helper, zoals Timotheus, dan zegt hij niet "apostelen", maar "dienstknechten van Jezus Christus" (Fil. 1: 1). Anders dan in andere aanspraken van zijn brieven, waarin hij zijn apostolaat alleen noemt als komend van God en Christus, beschrijft hij in de aanspraak van onze brief het ontstaan van zijn apostolaat dadelijk met het oog op de aanvallen van zijn tegenstanders daartegen (vs. 11 vv.). Hij doet dat eerst negatief, als "niet door mensen noch door een mens" en dan positief als "door Jezus Christus en God de Vader. "

Het onderscheid tussen "door mensen" en "door een mens" bestaat daarin, dat het eerste te kennen geeft, waarvan een zaak uitgaat, of de meer verwijderde hoogste oorzaak, het tweede dat wat haar bewerkt, of de meer nabij zijnde, de onmiddellijke oorzaak. In het tweede lid staat het enkelvoud, dat waarschijnlijk daarom plaats heeft, omdat het onmiddellijk daarop volgende en daaraan tegengestelde "door Jezus Christus" een singularis heeft. Paulus zegt dus, dat hij een apostel was noch door mensen, want dan zou hem de goddelijke zending ontbreken, noch door menselijk bemiddeling, want dan zou hij, hoewel door God gezonden,

op gelijke lijn met een Timotheus en alle arbeiders van het Evangelie staan, die door mensen in hun bediening gesteld waren en niet op gelijke lijn met de twaalf apostelen, die door de Heere persoonlijk waren geroepen.

Hoewel nu het "door" in de eerste plaats de werkende oorzaak uitdrukt, is die betekenis toch niet zo de enige, dat Paulus "God de Vader" niet met "door" zou hebben kunnen verbinden. Was hij echter alleen streng gebleven bij het grammatische parallellisme, dan had hij moeten zeggen: "maar door Jezus Christus en door God de Vader; " hij zegt echter ook elders (Efeze. 1) van de oorsprong van het apostolaat "door de wil van God. "

Het is van belang dat hier (als ook in vs. 12) niet alleen God, maar ook Christus genoemd wordt als tegenstelling tegen elke menselijke bemiddeling, omdat deze toch anders zo bepaald bij Paulus in Zijn menselijke natuur wordt voorgesteld (Rom. 5: 15. 1 Kor. 15: 21, 47). In zo’n tegenstelling tot alle mensen kan Christus bij de apostel slechts als de Verheerlijkte optreden, omdat Hij nu door de opstanding bewezen is, Gods Zoon te zijn (Rom. 1: 4) en de Heere is geworden, door wie de gelovigen reeds alles is teweeggebracht (1 Kor. 8: 6). Boven de tegenwoordige mensheid is Hij, als eersteling van de opstanding voor de toekomstige wereldorde (1 Kor. 15: 23), als de Heer, die boven de aarde geplaatst is, volkomen boven de gemeente verheven. Deze is de reden, dat Paulus juist hier spreekt van de opwekking van Christus door God de Vader.

En al de broeders, die hier te Efeze, als mijn medearbeiders (Fil. 4: 21. en "Ac 19: 20 met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië (vgl. bij Hand. 16: 8 en 18: 23 :

Paulus voegt bij zijn naam de woorden: "en al de broeders, die met mij zijn. " Zo moesten de lezers weten, dat alle broeders, die op dat ogenblik de omgeving van de apostel uitmaakten, ook deel hadden aan de inhoud van de brief, maar alleen op zo’n manier, als dit bij een brief het geval kon zijn, waarin hij zich doorgaans als deze Paulus in de eerste persoon singularis tegenover de lezers stelt; zij moesten weten, dat hij allen, die hem omgaven, in kennis gesteld had met hetgeen de brief in het algemeen en bijzonder ook over zijn eigen persoon en de geschiedenis van zijn apostelschap bevatte en dat deze voor hun deel uitdrukkelijk daarmee instemden en ook die uitwerking ervan wensten, die hij daarmee op het oog had. (V.).

Misschien wil Paulus ook door het "al", dat hij op niet gewone manier hier uitdrukkelijk zegt, de mening, zoals het schijnt, door zijn tegenstanders verbreid, alsof degenen, die bij hem waren, niet overeenstemden met de leer in zijn brieven verkondigd, weerleggen. Men had toch volgens Hoofdstuk 5: 11 de mening verbreid, dat ook Paulus zelf nog op de besnijdenis drukte, waarschijnlijk omdat hij Timotheus had laten besnijden (Hand. 16: 3). Nu behoorde deze zeker tot de omgeving van de apostel te Efeze (Hand. 19: 22) en van hem als een later besnedene, kon men met een zekere schijn van waarheid een niet overeenstemmen met de leer van de brief beweren.

De pluralis "aan de gemeenten van Galatië" wijst aan, dat de brief als een rondgaande moet worden gedacht, die aan de verschillende gemeenten, welke waarschijnlijk in de grotere steden van Galatië waren ontstaan, gericht was. Het ontbreken van alle eervolle namen en woorden moet worden toegeschreven aan de ontevredenheid, die Paulus tegen de gemeenten van Galatië gevoelde.

Ook vervolgens onthoudt hij zich van alle schone betuigingen over de Christelijke staat van de lezers, die elders door hem worden gebruikt; hij begint zelfs in vs. 6 dadelijk met een

berisping. In geen andere brief, ook niet in de beide vroegst geschrevene (1 Thessalonicenzen. 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 1 heeft hij de aanspraak zo naakt en zonder een enkel woord van erkenning te laten volgen, gesteld als hier.

Hoewel nu Paulus aan de Christeen in Galatië geen bijzondere eretitel geeft, verwaardigt hij ze toch nog gemeenten te heten. Grote dogmatische en ethische gebreken van een gemeente geven dus nog geen juist haar dat predikaat te weigeren, of niet meer toe te kennen.

Er blijft nog in een menigte een Christelijke kerk, hoewel ook grote dwalingen bestaan, zo lang Gods woord en de heilige sacramenten bediend worden.

a) Genade zij u en vrede van God de Vader en onze (anders gewoonlijk: "van God, onze Vader en de" Rom. 1: 7. 1 Kor. 1: 3. 2 Kor. 1: 2, Efeze. 1: 2. Fil. 1: 2. Kol. 1: 2. 1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 2 Filemon 1: 3. vgl. ook 2 Tim. 1: 2. Tit. 1: 4 en 1 Tim. 1: 2, Heere Jezus Christus.

1 Petrus 1: 2.

a) Die (namelijk Jezus Christus), Zichzelf gegeven heeft tot een verzoening voor onze zonden en wel in de dood van het kruis (MATTHEUS. 20: 28. Efeze. 5: 25. 1 Tim. 2: 6. Tit.
14) opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, die door de god van deze wereld (2 Kor. 4: 4) beheerst is, uit hun zondige, ellendige en strafwaardige toestand, waaruit de wet hen niet kon verlossen (Hand. 2: 40. Kol. 2: 14), naar de wil van onze God en Vader (1 Kor. 15: 24. Efeze 1: 3. Fil. 4: 20. 1 Thessalonicenzen. 1: 3; 3: 11 en 13).

Gal. 2: 20. Hebr. 9: 14.

Deze God en Vader (Fil. 4: 20) zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen! (1 Tim. 1: 17. Rom. 11: 36; 16: 27

In vers 1 raakt Paulus de persoonlijke, hier raakt hij de zakelijke vraag aan, die hij vervolgens behandelt.

Zie hoe hij alle woorden richt tegen de eigengerechtigheid.

De werkzaamheid van de Verlosser stelt Paulus voor als zo een waaraan voor de Galaten dringend behoefte was. Terwijl het "die Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden" op de verzoening doelt, heeft het "opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld" betrekking op de verlossing van de verzoenden. Nu moest de Galaten hun nieuwe zonde van wankelmoedigheid en ongeloof door Christus worden vergeven; zij moesten echter ook geheel van de boze wereld worden afgescheiden, door welke invloed zij waren verleid.

De gedachte in Hoofdstuk 2: 21 uitgedrukt, dat als gerechtigheid door de wet wordt teweeg gebracht, Christus voor niets gestorven was, spreekt Paulus reeds hier uit als de hoofdtoon van de brief, voor zo verre deze over de leer handelt. Wij zullen, zo geeft hij nu duidelijk te kennen, op geen andere manier van het treurige heden verlost worden, dan wanneer voor ons de dood van Christus wordt tot verzoening van onze zonden en tot onze verlossing, maar alles wat niet Christus is behoort tot dat treurige heden, ook de wet, als men die iets wil laten zijn naast Hem.

De verlossing berust op een ondoorgrondelijk raadsbesluit van de Vader, wiens barmhartigheid, aan de ene kant doet uitkomen de grootheid van de ellende, waaraan de verlosten zijn ontkomen, aan de andere kant de apostel dringt tot een verheerlijking van God, zoals die nergens anders in het begin van een brief meer voorkomt (Windischmann, een katholiek exegeet; wij verblijden ons van deze juist bij deze brief veel gebruik te kunnen maken).

II. Vs. 6-10. Evenals de apostel reeds in de aanspraak en groet zijn ontevredenheid over de Galaten heeft te kennen gegeven en de ware leer tegenover de dwaalleer, waartoe zij zich lieten verleiden, in hoofdzaken kort had vastgesteld, zo laat hij ook nu verder de dankzegging achterwege, die hij anders gewoonlijk uitspreekt, voor de genade en het heil, dat de lezer ten dele geworden is. Hij begint dadelijk met een scherpe berisping over de afval van de Galaten tot de onevangelische stellingen van zekere dwaalleraars, die na hem bij hen zijn ingedrongen en hen zo snel van de echt Christelijke waarheid hebben afgeleid. Nadat hij reeds vroeger ieder, wie hij ook was, die een ander Evangelie bracht dan hetgeen hij hun had bekend gemaakt, onder het anathema had gesteld, legt hij dat nu op die verleiders van de Galaten en rechtvaardigt dit zijn scherp en beslist optreden met zijn roeping als dienaar van Christus; want zodanig een is slechts hij, die de gunst van mensen onvoorwaardelijk achterstelt bij de gunst van God. Hij mag niet spreken of handelen om mensen te behagen; hij moet, al stootte hij daarmee ook de mensen voor het hoofd, met alle scherpte en strengheid oordelen over hen, die het Evangelie veranderen en proberen te vernietigen.

Ik verwonder mij (Mark. 6: 6) dat u, terwijl ik bij mijn tweede verblijf onder u vóór een jaar (Hand. 18: 23 b) u zo ernstig voor afval heb gewaarschuwd, zo haast, zo gemakkelijk, zonder dat de verleiders veel moeite voor hun werk hebben hoeven aan te wenden, wijkend van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, namelijk van God (Hoofdstuk 5:
Rom. 8: 30; 9: 24. 1 Kor. 1: 9), overgebracht wordt tot een ander evangelie, dat u niet heeft aangenomen (2 Kor. 11: 4)

Omdat er geen ander evangelie is; maar er zijn sommigen, die u ontroeren (Hand. 15: 1 en
en het evangelie van Christus willen verkeren. Wij moeten toch wat die dwaalleraars onder het uithangbord van een anderevangelie u brengen (Hoofdstuk 5: 4), ontroering van het geweten en verkering van het evangelie van Christus noemen.

De apostel laat hier niet een woord voorafgaan, waarin hij op de voorgrond stelt wat in de lezers te roemen is, zoals in andere brieven, zelfs in die aan de Corinthiërs (in Kor. 1: 3 vv. wordt hij ten minste wegens de laatste persoonlijk ondervonden redding en de gezegende gevolgen, omdat aan voor de Christelijke gemeente verbonden, tot lof van God gedrongen). Hij grijpt dadelijk de zaak zelf aan. Waarschijnlijk schreef bij dadelijk na het ontvangen van de berichten over de afval van de Galaten nog in een opgewekte stemming, die hem niet toeliet om de gewone dankzeggende en vriendelijke woorden neer te schrijven - een smartelijke verontwaardiging (2 Kor. 11: 29), die te rechtvaardigen is, omdat bij de Galaten juist de grond en de hoofdtaak van zijn Evangelie dreigde in te storten.

De reden van Paulus diepe smart ligt aan de een kant in de van te voren vermelde heerlijkheid van de zaligheid, vroeger ook door de Galaten ingezien, die men nu tegen de armoede van de wet wilde verruilen, aan de andere kant in de grote spoed, waarmee de zinsverandering bij het volk was teweeggebracht. Het best verklaart men het "zo haast" van de kortheid van de tijd, waarin het de verleiders gelukt was de gemeente in verwarring te brengen. In de woorden: "dat u zo haast wijkend van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft" is de

gehele afval van de Galaten geschilderd. God had ze geroepen in de genade van Christus, zij keerden zich van die genade tot de wet. De dwaalleraars, die hen verleidden, noemden hun prediking over het verbindende van de wet ook met de erenaam "Evangelie" en drukten daarbij erop, dat het van het Paulinische onderscheiden was. Paulus bedient zich nu in het woord "een ander Evangelie" van hun manier van uitdrukking; hij voelt zich echter gedrongen er dadelijk bij te voegen, waarin dan dat zogenaamde andere Evangelie bestond en karakteriseert het met de woorden: "omdat er geen ander is; maar er zijn sommigen, die u ontroeren en het Evangelie van Christus willen verkeren. " Dit Evangelie, onderscheiden van het door Paulus gepredikte, was daarom niets anders, dan een omkering van het Evangelie van Christus, die door onruststokers was beproefd, terwijl de Paulinische leer alleen het Evangelie is.

Met grote blijdschap hadden de Galaten de blijde boodschap van de apostel aangehoord, dat Christus ook voor hen, de heidenen, was gestorven en opgestaan, dat in Zijn kruisdood een oude wereld was vergaan, in Zijn opstanding een nieuwe tot aan zijn was gekomen - dat de zaligheid niet meer in de wet van Mozes en hun de grenzen van het volk van Israël was gebonden, maar alleen berustte in het geloof in Jezus, de Gekruisigde en Opgestane en alleen in dit geloof en de in Hem verleende Geest, de Geest van Jezus Christus, haar wet en regel en bevestiging had (Hoofdstuk 3: 1; 4: 14 v.). Er waren echter van Jeruzalem zendelingen van de grote Farizese partij in de gemeente, evenals vroeger naar Antiochië (Hand. 15: 1), zo ook tot de Galaten gekomen; deze hadden hun gezegd, dat hun Christendom niet volkomen was als zij de besnijdenis er niet bijvoegden. De belofte van de zaligheid en haar vervulling gold alleen het zaad van Abraham, welks kenteken de besnijdenis was. God kon niet ontrouw worden aan het verbond, dat Hij met Abraham had gesloten; alleen hij, die binnen de wet stond, wier eerste gebod de besnijdenis was, had echt deel aan het rijk van God en de heerlijkheid, die aanstaande was. Alleen in de wet, de enige openbaring van Gods heilige wil, was de beperking, dat hun Christelijk leven niet verviel tot onheiligheid en vleselijkheid. Zonder de wet en het gebonden zijn van de mens aan haar was er alleen een onzedelijke willekeur, zoals het heidendom in zijn zedeloosheid en vleselijke dienst aanwees. Wat echter vooral de doorslag zal hebben gegeven bij de Galaten, die een zeker gezag nodig hadden, dat was de uiteenzetting van de Judaïsten, dat zij een hoger gezag voor zich hadden, dan de Galaten in hem, die hen bekeerd had. Dat waren de eigenlijke apostelen, die te Jeruzalem binnen alle grenzen van de wet leefden en die geenszins hadden opgeheven. Deze moesten als degenen, die met de Messias hadden omgegaan, toch wel het ware Evangelie bezitten, terwijl Paulus, die pas na de dood van de Heere bekeerd was, zijn Evangelie slechts van deze kon hebben ontvangen. Daarom moest hij dan ook slechts als een helper van hen beschouwd worden en zijn werk moest door hen worden aangevuld en verbeterd; hiertoe nu waren zij gekomen. Daarbij, dat de Galaten zich zo snel tot dit vervalst Evangelie gekeerd hadden, moet men denken aan het veranderlijk karakter van de Kelten, zoals dat een Julius Caesar reeds in het oog liep en in zekere mate die natie is bijgebleven, die als de beheerseres van de mode moet beschouwd worden en wier macht, wier aard de verandering is.

a) Maar, wat ook enigen (vs. 7) ten hun gunste mogen zeggen, ik zeg daartegen: al was het ook dat wij, ik zelf of mijn medearbeiders (vs. 2), of zelfs een engel uit de hemel u een evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij, ik en zij, die mij vergezelden, toen wij u tot Christus bekeerden (Hand. 16: 6), u verkondigd hebben, die zij vervloekt, die zij een anathema, die zij in de ban gedaan (1 Kor. 16: 22. Hand. 23: 14).

2 Kor. 11: 14.

Zoals wij van te voren, toen wij de vorige maal Ac 18: 23 bij u waren, gezegd hebben, zo zeg ik ook nu weer (vgl. Hoofdstuk 5: 3): Als u iemand, wie hij ook zij (en nu doelt mijn woord bepaald op hen, die tot u zijn gekomen als degenen, voor wie ik u toen wilde waarschuwen), een evangelie verkondigt buiten hetgeen u van ons ontvangen heeft, die zij vervloekt, zodat hij zijn oordeel draagt (Hoofdstuk 5: 10. 2 Thessalonicenzen. 1: 9).

Wij mogen afwijkingen van de waarheid van het Evangelie geenszins gering achten - het tegendeel, zoals het woord van de apostel op deze plaats aanwijst. Paulus was volkomen in zijn juist als hij een vloek over de dwaalleraars uitspraak en hen daarmee aan het eeuwig verderf overgaf. Hij had daartoe juist om de misdaad, die zij pleegden door hun dwaalleer en die was tweevoudig: aan de personen, wier geweten zij in onrust brachten en in gevaar leidden, om zich te bedriegen over het heil van hun zielen; en aan de zaak, omdat zij het Evangelie van Christus aanraakten. Zij vergrepen zich aan heilige rechten; daarom was hun handelwijze een doemwaardige. Dat echter zijn verdoemen niet voortkomt uit een gekrenkt zijn, omdat zij zijn leer hadden verworpen, wijst Paulus daardoor duidelijk aan, dat hij zichzelf voor het geval, dat hij anders zou leren, onder de vloek plaatst. Het anathema betreft overigens natuurlijk alleen deze handelwijze van de dwaalleraars. Door dat sterke optreden van de apostel was allerminst de wens uitgesproken, dat zij het verkeerde van hun handelwijze mochten inzien en tot kennis van de waarheid komen. Het was echter hier de plaats niet, om dat uit te spreken. Paulus spreekt zichzelf met volle ernst uit tegenover de dwaalleraars, om de Galaten de ogen te openen en hen los te maken uit de strikken, waarin zij zich hadden laten vangen.

Geen schepsel heeft de macht om iets in het Evangelie te veranderen, of erbij te voegen, van wat voor voorname stand, ambt, ontwikkeling, heiligheid en wonderbare kracht hij ook was; zelfs niet de gehele kerk, noch haar leraars, noch haar conciliën en dergelijke. Heeft het plaats, dan is het onderzoek overbodig, het is verwerpelijk, omdat het nieuw, omdat het iets anders is.

Het bevreemdt u wellicht, dat ik het zo-even gezegde in vs. 9 zonder enige bedenking heb uitgesproken, dat ik over Christelijke broeders, zoals u ze noemt, voor wie het naar uw mening heilige ernst is met de zaak, die zij voorstaan en die voor hun leer zulke belangrijke grondenweten aan te voeren, zo’n zwaar oordeel durf vellen. Hierop kan ik u antwoorden, want a) predik ik nu, sinds ik in de dienst van Christus ben getreden, de mensen, of niet veel meer God? Zoek ik door de manier, waarop ik mijn ambt bedien, mensen voor mij te winnen, of God te verheerlijken? b) Of zoek ik door hetgeen ik schrijf mensen te behagen? Want als ik nog mensen behaagde, zoals dat wel vroeger bij mij het geval was (vs. 14), dan was ik geen dienstknecht van Christus (MATTHEUS. 6: 24. Luk. 6: 26. Joh. 17: 14) en dan zou ik niet zo spreken en handelen dat die "sommigen" in vs. 7 geenszins voor mij ten gunste werden gestemd, maar integendeel tegen mij vertoornd werden.

1 Thessalonicenzen. 2: 4. b) Jak. 4: 4.

Dat Paulus in vs. 9 zijn reeds vroeger uitgesproken oordeel (vs. 8) voor zijn lezers, die voor zijn tegenstanders meer of minder ingenomen waren, zo duidelijk en sterk herhaalt, moest deze treffen. Nu verklaart hij in vs. 10 hun dit daaruit, dat zijn handelwijze nu niet is om mensen te winnen, maar God. Hij zoekt niet mensen te zijn gunste te stemmen, of aan zijn zijde te trekken; in welk geval hij toch zo moest schrijven, als dat de aangenaamste indruk op hen maakte, in plaats van hen met zo’n scherp vonnis te treffen; want hij denkt bij "mensen" zeker aan hen, die hij volgens de mening van de lezers vriendelijker had moeten behandelen,

om met hen verzoend te worden. Hij schrijft integendeel als een, die het te doen is om God te winnen. Hij schrijft met opzien tot God, van wie hij begeerde dat Hij de lezers uit hun verzoeking en dat gevaar mocht redden. Door deze wens laat hij zich besturen en hij schrijft daarom, zoals het juist is om God tot hulp te kunnen hebben, zoals dan ook in het algemeen zijn streven niet was om mensen te behagen. Hij was geen dienstknecht van Christus, als de tijd om mensen te behagen, voor hem niet voorbij was.

De vergelijking van onze plaats met 1 Kor. 10: 33 "zoals ik ook in alles allen behaag" leert, hoe behoedzaam, schijnbaar geheel in het algemeen uitgesproken woorden van de apostel, zoals de zo-even genoemde, moeten worden opgevat. Slechts zo lang kan Paulus en zoals hij, ieder waar dienstknecht, ieder in alles behagen, als het slechts eigen wil en voordeel aangaat en het doel van dit streven om mensen te behagen, hun eeuwige zaligheid is ("opdat zij behouden mogen worden. Waar echter het mensenbehagen alleen kan worden verkregen door eeuwige waarheden en de goddelijke wet eraan te geven, daar is van toepassing wat Paulus hier zegt. De ware pastorale wijsheid moet zich bewegen tussen die beide uitspraken, die zeer goed te verenigen zijn.

Het eerste apologetische deel van de brief handelt over de eigen persoon van de apostel. In vs. 8 v. had Paulus ieder, die een ander Evangelie predikte, dan hij met zijn medehelpers de Galaten verkondigd had, met een vloek beladen. Nu moest hij aanwijzen, dat juist dit zijn Evangelie hetzelfde was als het Evangelie van Christus. Had hij in vs. 1 zichzelf genoemd een apostel niet door mensen noch door en mens geroepen, maar door Jezus Christus en God de Vader, nu moest hij de waarheid van die getuigenis aanwijzen door mededeling van die voorvallen van zijn leven, waaruit dit onweersprekelijk bleek. Van deze dubbele plicht kwijt hij zich beter in een drievoudige uiteenzetting, die van vs. 11 tot Hoofdstuk 2: 21 voortgaat.

Vs. 11-24. In deze afdeling wordt gehandeld over de oorsprong van het Paulinische Evangelie als niet van de mens, maar door de openbaring van Jezus Christus zelf de apostel ten doel geworden, die stelling dan ook meteen bovenaan wordt geplaatst (vs. 11 en 12). Vervolgens wijst Paulus op zijn bekende vorige wandel in het Jodendom, waaruit blijkt hoe weinig hij menselijke aanleiding en voorbereiding tot het Evangelie had gehad, integendeel, de sterkste tegenspraak daartegen voor hem was geweest, totdat het God had behaagd Zijn Zoon in hem te openbaren, om hem tot apostel van de heidenen te maken. Hij heeft niet gemeend, die goddelijke openbaring door samenspreken met mensen, zelfs niet met de hoofdapostelen te moeten bevestigen of aanvullen, maar die gedurende een eenzaamheid van drie jaren laten ontwikkelen (vs. 13-17). Pas daarna was hij naar Jeruzalem gekomen om persoonlijk met Petrus kennis te maken. Vijftien dagen was hij bij hem gebleven en van de andere apostelen had hij alleen Jakobus, de broeder van de Heere, gezien (vs. 18-20) Nu was hij in de landstreken van Syrië en Cilicië gegaan zonder aan de Christelijke gemeenten ook maar van aangezicht bekend te zijn geworden. Zij wisten alleen van de bekering van hem, hun vroegere vervolger en hoe hij nu datzelfde Evangelie predikte, dat hij vroeger trachtte te verwoesten en zij prezen God over hem (vs. 21-24).

a) Maar ik maak u, om nu over het hoofdonderwerp van mijn brief nader te spreken (1 Kor. 12: 3. 2 Kor. 8: 1 bekend, broeders, dat het evangelie, dat door mij verkondigd is (Rom.
25) en door mijn tegenstanders zozeer in verdenking bij u is gebracht, niet is naar de mens, niet van menselijke aard en gesteldheid, zodat men juist zou hebben het te bestrijden, of er zich aan te onttrekken; integendeel ik heb toch het anathema in vs. 8 v. uitgesproken tegen allen, dit een ander evangelie willen invoeren.

1 Kor. 15: 1.

Op de diep bewogen uitstorting in vs. 6-10 volgt nu de bedaarde uiteenzetting; vandaar het gewone: "ik maak u bekend" en de aanspraak "broeders", die tevens aanwijst, dat Paulus, al is het, dat hij de Christenen in Galatië geen bijzondere erenaam aan het begin gaf (vs. 2) zich nog steeds kent als staande met hen in een broederlijk verbond. Daardoor legt hij opnieuw een band, omdat hij ten doel heeft, door hetgeen volgt hen weer van hun dwaling terug te brengen en ze te winnen. Eerst rechtvaardigt hij de voorafgaande berisping door de bepaalde plechtige verzekering, dat zijn leer geen menselijke was; natuurlijk was dat voor de gemeente eigenlijk niet iets nieuws; het was toch altijd stilzwijgende veronderstelling bij de prediking van de apostel geweest, zonder dat het uitdrukkelijk was uitgesproken, daarom maakt hij het hun nu bekend. Nu dat in twijfel was getrokken, moest het bepaald worden uitgesproken.

Nee, niet mensbehagend is het Evangelie van het kruis, niet mensbehagend het Evangelie van de genade van God in Christus, het zoenoffer van onze zondeschuld: niet mensbehagend het Evangelie van de rechtvaardigmaking uit het geloof en niet door de werken van de wet. Paulus maakt het bekend en wij weten, wij ondervinden het. De mensen van de negentiende eeuw zijn in dit opzicht niet anders dan de mensen van de eerste eeuw van onze jaartelling: de mensen in Nederland geen andere dan de mensen in Galatië. Maar weten wij hiervan de reden? Wij kunnen haar weten. Of wat zegt hiertoe ons eigen menselijk hart. "Dit zegt het: Drie dingen o mens! heb ik tegen dit Evangelie: het betwist u uw menselijke vrijheid, het tast u in uw menselijke eer; het verijdelt uw menselijke wijsheid. " En zo is het. - Het Evangelie, door Paulus verkondigd, betwist u uw menselijke vrijheid. Namelijk, zoals u die verstaat. U bent zeer gesteld op vrijheid van denken. Gedachten zijn vrij. Graag heeft u uw eigen denkbeelden, uw eigenaardige denkwijze, uw persoonlijke mening en vooral in het godsdienstige. Ook behoudt u graag de vrijheid, deze met van de tijd, naar de omstandigheden, - naar bevind van zaken, desnoods overeenkomstig anderer mening, maar altijd naar eigen vrije overtuiging en keuze te wijzigen en te veranderen; de vrijheid met één woord om een Evangelie te hebben op eigen hand, de vrijheid om van het ene Evangelie, wanneer het u minder goed begint te bevallen, tot een ander Evangelie te worden overgebracht. Hoe zou u dan reeds van het begin af kunnen behagen een Evangelie, dat u verkondigd wordt als het enige, dat alle andere buitensluit, omdat er geen ander is, als het Goddelijke, dat voor uw menselijke mening volstrekt geen achting heeft, er niet van weten wil, ze met het hoogste, immers met Goddelijk gezag bestrijdt? Het is echt al te uitsluitend, al te aanmatigend. Nee, u beroept u van dit op een ander Evangelie, dat u meer vrijheid laat. Vrijheid van denken niet slechts, maar ook van doen. Want, ofschoon u ten eerste nog niet weet waarom en eerder het tegendeel zou beweren, dit Evangelie schijnt de strekking te hebben, om zo u het echt slechts aanneemt, u in het doen nog meer te beperken dan zelfs de strengste wet, waarmee toch altijd nog beter te onderhandelen valt dan men in het begin wel gedacht had. De strekking, zei ik, want in de uitgedrukte woorden ligt het niet. Integendeel, deze leggen al het gewicht op het geloof en maken de zaligheid niet afhankelijk van de werken van de wet. Maar u heeft opgemerkt dat Paulus en allen, die het Evangelie van het kruis, het Evangelie van de genade, het Evangelie van de rechtvaardiging uit het geloof verkondigen, veel strenger over de zonde en over haar verschrikkelijke gevolgen in tijd en eeuwigheid oordelen dan anderen, dan uzelf in de eerste plaats. En het ligt u bij, u weet niet hoe, dat er veel wereldvreugd zal moeten worden opgeofferd, wanneer men altijd zo vervult zal moeten wezen van een gekruisigde Zaligmaker. Zo is het. In een gekruisigde Zaligmaker zijn heil te moeten stellen, in Hem alleen; zich te moeten zeggen: "Ik ga verloren, zeker verloren, eeuwig verloren zonder Hem; zich te moeten zeggen: "al mijn deugden en al mijn goede werken, al mijn uitnemendheid boven anderen, al mijn ingetogenheid, al mijn

godsdienstigheid, al mijn boetvaardigheid zelfs kunnen mij niet helpen of baten, ik moet steunen en rusten op de gehoorzaamheid van de gekruisigde Christus alleen; zich te moeten zeggen: tenzij ik op deze gekruisigde Christus steun en rust, is daar in mij geen ware kracht tot enig goed, deze zal, ondanks het ernstigste streven en de onvermoeitste inspanning niet komen dan uit het geloof in Hem" - is dit alles niet wat al te kwetsend voor het menselijk eergevoel? U bent toch zo graag nog iets, nog iets anders dan een zondaar, dan andere zondaars, nog iets beters dan een zondaar, die door de zonde van zijn leven en van zijn hart verdient verloren te gaan en niet dan bij wonder, niet dan door dit wonder behouden kan worden. U heeft toch zo graag iets, iets dat het uwe is, uw eigen, waarop u rekent, één deugd, die vele zonden bedekt, één goede eigenschap, die in aanmerking komt waar het de vraag is van zaligheid of rampzaligheid, één uitnemendheid, die voor u het bloed van de verzoening niet zo onvoorwaardelijk nodig maakt als voor anderen. En wat u ook tot hiertoe wezen of niet wezen, bezitten of niet bezitten mocht, niet graag zou u de strelende gedachte opgeven, die metterdaad al uw sterkte en al uw hoop uitmaakt, dat u het, ernstig willend, eenmaal eindelijk diegene worden zult, die u behoort te wezen en althans zoveel bereiken, als in redelijkheid van een mens (altijd een mens) kan worden gevergd. Maar dit Evangelie wil slechts te doen hebben met zondaars, die niets zijn dan zondaars, zich voor God niets bewust zijn dan zonde en met ontering, zegt u, van het de mens ingeschapen zedelijk kunnen doen, de kracht ten goede zoeken buiten zichzelf! Het behaagt u niet en met reden. Ook komt het u onredelijk voor, ook strijdt het met uw begrippen, ja, met het hoge denkbeeld, dat u zich van de liefde van God, "die liefde is" gemaakt heeft, dat de zonde, zij moge dan een zo vreselijk vergrijp zijn als zij wil, niet zou kunnen vergeven worden dan door de tussenkomst van zodanig een offer, als het Evangelie, dat door Paulus verkondigd wordt, u predikt: het offer van de eengeboren Zoon van God. Met de zending van deze in de wereld zou u veel meer vrede hebben, als zij slechts gediend had om Hem door Zijn leven in het vlees te doen tonen, wat de mensheid in gemeenschap met de godheid is en worden kan, als zij slechts had gestrekt om Hem, door het onvergelijkelijke van Zijn persoon, woord en daden een volmaakt voorbeeld te doen stellen voor de mensheid, een diepe indruk bij haar nalaten, waarvan de werking heilzaam is tot haar hogere en hoogste opleiding; en als de daad aan het kruis, als ter tegenstelling van die spiegel van liefde en heiligheid, die Zijn leven u voorhoudt, niet anders was dan een spiegel van de menselijke boosheid in haar afzichtelijkste uitgietingen. Onredelijk niet slechts, maar onzedelijk moet u een Evangelie noemen, dat toch eigenlijk de band van de zedelijkheid losmaakt door alles te laten afhangen van de genade van God en dat de eeuwige zaligheid toezegt niet aan de deugd, maar aan het geloof. En toch is dit het Evangelie van Paulus, dit onredelijke, dit onzedelijke naar de uitspraken van uw wijsheid, waaraan het zich geenszins bekreunt. Hoe zou het u behagen? Hoe kan men vergen, hoe wensen, hoe hopen wat het u aannemelijk voorkomt. Zeker, wel mocht Paulus zeggen: Ik maak u bekend, broeders, dat het Evangelie, dat van mij verkondigd is, niet is naar de mens. Geenszins kan het ons verwonderen zo de mensen bij duizenden het verwerpen, zo het bij allen weerzin opwekt en afkerigheid. Veeleer verwondert het ons dat deze Paulus, in het bezit van de overtuiging, die hij uitdrukt in onze tekst enige ogenblikken te voren schrijven kon: Ik verwonder mij, dat u zo haast wijkend van degene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie. Want een ander Evangelie, dat maar enigszins meer de zucht naar onafhankelijkheid en het betamelijk eergevoel in de mens ontziet, dat maar enigszins minder met de uitspraken van zijn redelijk en zedelijk verstand in strijd is, moet hem veel meer welkom, moet hem oneindig aannemelijker zijn dan dat van de Apostel.

a) Want ik heb ook dat Evangelie niet van een mens ontvangen, op de weg van mondelinge mededeling, als hoorder van een prediker (1 Kor. 11: 23), noch op de manier van

de school, als discipel van een leermeester (Luk. 2: 46 v.) geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus, heb ik het ontvangen evengoed als de twaalf.

Efez. 3: 3.

De veronderstelling bij deze bewijsvoering is, dat de prediking van elke apostel (vs. 1) goddelijk en waar is, omdat die onmiddellijk van de Heere komt; daarentegen de prediking van een, die niet door de Heere zelf, maar door een mens onderwezen is, pas door haar overstemming met de apostolische voor goddelijk kan worden gehouden. Men ziet uit ons vers dat, om de goddelijkheid van het Paulinische Evangelie in verdenking te brengen, door de tegenstanders de apostolische gelijkheid van Paulus met de twaalf werd bestreden.

Dat Paulus zijn Evangelie niet van mensen ontvangen of geleerd had, maar door openbaring van Jezus Christus, is het thema van zijn gehele volgende uiteenzetting. Onder deze openbaring is in de eerste plaats bedoeld de verschijning van de Opgestane bij Damascus (1 Kor. 9: 1; 15: 8), maar zonder verdere openbaringen uit te sluiten (Hoofdstuk 2: 2. 1 Kor. 11: 2 Kor. 12: 1 v. er is ook wel inwendige geestelijke mededeling in het algemeen bedoeld, anders moest die eerste verschijning veel meer bepaald op de voorgrond zijn geplaatst, dan het geschiedt. Het ligt in de aard van de zaak dat Paulus zich hier vooral moest houden aan het negatieve, de afhankelijkheid van de eerste apostelen, beneden welke men hem wilde plaatsen, zowel bij zijn bekering en het begin van zijn apostolische roeping, als ook in de uitoefening daarvan en dat daarom in dezelfde graad de positieve kant, de openbaring van Christus, op de achtergrond treedt.

Behalve die verschijning bij Damascus zag Paulus de Heere nog vaker (Hand. 22: 17; 23: 11) en bleef hij als het ware in voortdurende omgang met Hem, waarbij hij onmiddellijk onderrichting van Hem ontving (1 Kor. 11: 23). Hij kon daarom met volle juist het Evangelie, dat hij predikte, voorstellen als onmiddellijk van God, zonder menselijke bemiddeling hem toevertrouwd.

Onder zijn Evangelie (Rom. 16: 25 v.), dat hem op bovennatuurlijke manier was meegedeeld, bedoelt hij hoofdzakelijk dat, dat hem eigenaardig was en zich in de leer van anderen, zelfs van de andere apostelen onderscheidde; en dit was zijn inzicht in de goddelijke raadsbesluiten met Israël en de Heidenen, zijn diep inzicht in de grote feiten van het leven van Christus, als dood en opstanding, zijn blik in de verborgen heerlijkheid van de kerk van Christus en op haar openbaring in de toekomst. Dit noemt hij (Efeze. 3: 4 vv.) het geheim van Christus, dat de heidenen ook erfgenamen, ook ingelijfd en deelgenoten van de belofte van God in Christus zijn en dat zelfs de hemelse machten in de kerk de menigvuldige wijsheid van God zou openbaar worden.

Hoe waar het nu is, dat ik slechts door een openbaring van Jezus Christus tot mijn Evangelie ben gekomen, kunt u afmeten; want u heeft mijn omgang gehoord, mijn wandel, die eertijds (vs. 23. Tit. 3: 3. Filem. 1: 11) in het jodendom was, in toestand, denk- en leefwijze van een Jood (2 Makk. 2: 22; 14: 38 dat ik uitnemend zeer, met bijzondere ijver, de gemeente van God (1 Kor. 1: 2) vervolgde en haar verwoestte (Hand. 8: 3; 9: 1 vv. ; 26: 9 v.

En dat ik als farizeeër, want ik was een kwekeling van die sekte (Hand. 23: 6), in het Jodendom toenam, mij zelfs verheffend (Fil. 3: 4 vv. 1 Tim. 1: 13. v.) boven velen van mijn ouderdom in mijn geslacht onder de Joden, die allen ook ijveren (Hand. 7: 19; 21: 20), zijnde

overvloedig ijverig voor mijn vaderlijke inzettingen, de bepalingen van de ouden (MATTHEUS. 15: 2; 23: 2), zodat geen ander mij evenaarde.

De apostel herinnert de lezers aan het feit hun bekend, dat hij tot bij, tot op het ogenblik van zijn roeping, zo ver mogelijk was verwijderd gebleven van een boodschap, zoals hij die nu verkondigt; hij drukt er op, dat hij de gemeenten van God bovenmate vervolgd had en bovenmate voor de vaderlijke inzettingen had geijverd. Wijst het eerste aan hoever hij verwijderd was geweest van het geloof in Jezus Christus, het tweede toont op welk een afstand hij was van de leer, dat heidenen en Joden evenzeer door dit geloof en daardoor alleen, zonder de werken van de wet, rechtvaardig worden.

Paulus geeft tevens te kennen, dat hij uit zijn vroegere toestand te goed de meningen kende, die de dwaalleraars nu aan de gemeenten in Galatië wilden opdringen.

In zijn afgelegde kleren wilden deze nu sier maken, zonder dat zij ooit de ernst hadden gekend, waarmee hij zelf een ijveraar voor de Joodse wet was geweest.

a) Maar wanneer het God behaagd heeft, die mij van (toen ik nog was in) mijn moederslijf aan (Luk. 1: 15. MATTHEUS. 19: 12. Jes. 49: 1, 5) afgezonderd heeft tot het apostelschap (vs. 1 Rom. 1: 5. 1 Kor. 1: 1. Jer. 1: 5) en te Zijner tijd (Hand. 9: 3 vv.) ook geroepen heeft door Zijn genade (1 Kor. 15: 10).

Hand. 13: 2.

Zijn Zoon, door lering van de Heilige Geest in mij te openbaren (2 Kor. 4: 6. 2Co Fil. 3:
met het doel, a) opdat ik die door het Evangelie onder de heidenen zou verkondigen, zo heb ik geloofd. Zodra mijn roeping mij is bekend geworden, zoals mij daarna nog in een bijzondere openbaring in de tempel is gezegd (Hand. 9: 15; 22: 21) ben ik meteen gehoorzaam geweest en in mijn geest verzekerd van mijn roeping heb ik dat werk aangevat. Ik ben niet te rade gegaan b) met vlees en bloed; ik heb niet gevraagd naar de mening van anderen (Efez. 6: 12) of ik ook werkelijk onder de heidenen mocht prediken, noch lering en aanwijzing van mensen begeerd, hoe ik zou moeten aanvangen.

Hand. 13: 2. Gal. 2: 8. Efeze. 3: 8. b) MATTHEUS. 16: 17.

Paulus wil zeggen, dat hij reeds van zijn moeders lijf door God was afgezonderd, later bij Damascus geroepen was en vervolgens met de openbaring van de Zoon van God was verwaardigd om Hem aan de heidenen te verkondigen.

De roeping door die openbaring van Christus werd hem zonder nadere onderwijzing duidelijk; de openbaring van de Zoon van God werd hem door apocalyptische mededeling van God ten deel en evenals de roeping tot de dienst riep, gaf de mededeling de inhoud te kennen van het Evangelie, dat onder de heidenen moest worden verkondigd (vs. 12).

Het doel van de openbaring van Jezus Christus was zeker voor Paulus ook een subjectief, namelijk zijn zaligheid; maar dit treedt bij hem op de achtergrond in het grote objectieve doel, als sprekende vanzelf; met hem werd de zaligheid gegeven aan de gehele gelovige heidenwereld.

Het Evangelie is een goddelijk woord, dat van de hemel neerdaalt en door de Heilige Geest wordt geopenbaard, maar zo, dat het uitwendige woord voorafgaat. Paulus had ook zelf vooraf het uitwendige woord van de hemel gehoord: "Saul, Saul waarom vervolgt u Mij? " en pas later had hij de verborgen inwendige openbaring gehad.

Tot een gezegende bediening van het predikambt behoort de openbaring van God in ons, dat wij datgene levendig erkennen, wat wij anderen moeten voorhouden; zonder deze behoudt wel het gepredikte woord, als men het zuiver en onvervalst laat, zijn kracht, maar zulke mensen kunnen het niet zuiver laten of waardig voordragen; zij weten het niet juist toe te passen en verderven veel van zijn kracht bij de hoorders.

En ik ben niet weer gegaan naar Jeruzalem, om daar raad te vragen, tot degenen, die voor mij apostelen waren, tot Petrus, Johannes, Jakobus en de anderen; maar ik ging, toen ik na enige dagen Damascus weer verliet (Hand. 9: 19-21), heen naar Arabië, om daar enige tijd in stilte door te brengen (vgl. bij Hoofdstuk 4: 27) en keerde, toen ik nu krachtiger in de Heere was geworden, weer naar Damascus, om daar geheel zelfstandig als leraar op te treden (Hand. 22).

De apostel heeft er juist in gehandeld, dat hij niet met vlees en bloed te rade is gegaan; het zou toch een goddeloosheid zijn geweest, als hij de goddelijke openbaring eerst door mensenwoord had willen laten bekrachtigen, als iemand er aan zou getwijfeld hebben.

Het is de bedoeling niet, alsof men de mening van een ander niet zou mogen horen; men moet hem echter het pré, de overhand niet geven, als God getuigenis heeft afgegeven. Is Gods wil duidelijk en staat de zaak duidelijk in Gods woord, dan is het niet nodig andere mensen te raadplegen; maar is Gods wil nog twijfelachtig, dan kan men veel goede vrienden om raad vragen, maar het moeten toch degenen zijn, die godsvrucht en wijsheid bezitten.

Van een Apostolische werkzaamheid in Arabië wordt nergens een spoor gevonden; wij moeten dus aannemen, dat zijn reis daarheen slechts voor een privaat doel, hoogst waarschijnlijk ten behoeve van geestelijke eenzaamheid, als voorbereiding tot het werk werd ondernomen Ac 9: 22. Daaruit kan dan ook het stilzwijgen van Lukas verklaard worden, die het apostolaat van Paulus slechts in korte omtrekken wilde schilderen.

Daarna, (opdat ik nog in het bijzonder aanwijs, dat ik mijn Evangelie (vs. 12) van geen mens heb ontvangen noch geleerd), kwam ik, na dat drie jaren sinds mijn bekering en roeping waren voorbijgegaan, van Damascus door de ongelovige Joden verdreven (Hand. 9: 23 vv. 2 Kor. 11: 32 v. weer te Jeruzalem, om Petrus te bezoeken. Ik wenste hem persoonlijk te leren kennen, omdat hij toen nog aan het hoofd van de gemeente stond en ik dus in zijn bekendheid veel belang moest stellen, omdat ik met de gemeente zelf in een vriendschappelijke betrekking wenste te komen (Hand. 9: 26) en ik bleef bij hem niet meer dan vijftien dagen (Hand. 9: 26-28; 22: 17 v.).

En ik zag behalve Petrus geen anderen van de apostelen, omdat al de overigen van Jeruzalem afwezig waren, dan Jakobus, de broer van de Heere ("Uit 10: 4" en "Ac 15: 21.

Hetgeen nu ik u in het zo-even (vs. 18 v.) meegedeelde schrijf, ziet, daarover kan ik zeggen: ik getuig a) voor God, dat ik niet lieg (vgl. 2 Kor. 11: 31; 1: 23.

Rom. 9: 1. 1 Thessalonicenzen. 2: 5. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1.

Tot deze heilige verzekering werd Paulus gedrongen door het gewicht van het zo-even medegedeelde voor zijn doel, om zijn apostolische zelfstandigheid aan te wijzen; want was hij een leerling van de apostelen geweest, dan moest hij het geworden zijn, toen hij voor de eerste maal na zijn bekering te Jeruzalem bij de apostelen was en niet alleen was hij daar met een ander doel en slechts weinige dagen geweest, maar hij had er behalve Petrus niemand anders dan Jakobus (II) aangetroffen.

Als het al mogelijk was, dat Paulus in de tijd van 15 dagen een onderrichting had ontvangen, zo was toch een eigenlijk ter school gaan bij de andere apostelen niet mogelijk. Vandaar de uitdrukkelijke mededeling van de tijd. En tot een inleiding in het apostelschap en tot een volmacht geven aan hem had toch het gehele college van apostelen te Jeruzalem moeten zijn. Hij vond echter behalve Petrus alleen Jakobus, de broeder van de Heere, die zonder twijfel hier is voorgesteld als een van de twaalf en dus geen ander kan zijn dan Jakobus, de zoon van Alfeüs (MATTHEUS. 10: 3). De tegenstanders van Paulus wisten zeer goed, dat Paulus op de hier vermelde tijd (omstreeks in het jaar 39 na Christus) zich te Jeruzalem had opgehouden en met de apostelen had verkeerd. Nu gaven zij voor, dat hij juist toen door de andere apostelen in het Christendom uitvoerig onderwezen en tot een zendeling gevormd was. Nu stelt de apostel de feitelijke uitwendige omstandigheden onder verzekering van de juistheid van zijn mededelingen in de beide beslissende punten duidelijk voor, om daaruit de lezers te laten zien, hoe ongerijmd zo’n voorgeven van de dwaalleraars was; "God had alles voorzien, waarmee men Paulus in het vervolg wilde neerdrukken. Hij heeft het daarom in Zijn wegen zo bestuurd, dat men niet kon zeggen, dat hij zijn roeping van de eerste apostelen te Jeruzalem had ontvangen en toch ook niet aan de andere kant, dat hij in het geheel niet te Jeruzalem had durven komen. Gods goede Geest brengt het overal met ons in het reine; ook de schijnbaar kleine, toevallige omstandigheden in ons leven staan onder Zijn leiding; merken wij het niet dadelijk op, wij zien het toch daarna. "

Daarna, toen ik na die 15 dagen de stad weer moest verlaten, om de vervolgingen van de Joden, ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië; (Hand. 9: 29).

En ik was, toen ik in Cilicië vertoefde, van gezicht onbekend aan de gemeenten in het landschap Judea (Joh. 3: 22), die in Christus zijn, aan de Christelijke gemeenten daar, waartoe ik niet had kunnen komen.

Maar zij hadden alleen gehoord door berichten uit Jeruzalem, dat men zei: "Degene, die ons eertijds vervolgde, verkondigt nu het geloof, dat hij eertijds verwoestte". Zo spraken zij, toen hun mijn werkzaamheid gedurende die 15 dagen bekend werd (Hand. 9: 28 v.).

En zij verheerlijkten God in mij, dat Hij mij had teruggebracht van mijn vorige wegen, waarop ik hun zozeer tot verdriet en lijden was geweest (Hand. 11: 18).

De mededelingen in vs. 22 wijzen eveneens aan, dat Paulus geen leerling van de apostelen was, zoals het doel van de hele samenhang is. Als leerling van de apostelen zou hij in verbintenis met Jeruzalem zijn gebleven en van daar met zijn werkzaamheid in de gemeente van Judea zijn gekomen (hetgeen hij toch volgens Hand. 26: 20 later deed, namelijk bij de tweede reis naar Jeruzalem, waarmee hij in gemeenschap met Barnabas zeker, als men Hand. 29 v. 12: 25 een geruime tijd heeft doorgebracht) en hun zo bekend zijn geworden. In welke betrekking zij echter voor de eerstvolgende tijd tot hem bleven, zegt de zin, dat zij alleen in staat waren van zijn bekering en werkzaamheid te horen. De apostel voegt er niet om niet, maar met het juiste gevoel van voldoening bij: "zij verheerlijkten God in mij; " want

tussen die indruk, die hij toen op de gemeenten van Judea maakte en het hatelijk drijven van de Judaïsten in Galatië tegen hem was een in het oog lopend verschil.

De verheerlijking van God over zijn bekering heeft weer veel uitgewist van de vroeger veroorzaakte ergernis.

HOOFDSTUK 2

PAULUS' VERGELIJKING MET DE APOSTELEN. STRIJD MET PETRUS' PREDIKING OVER DE RECHTVAARDIGING DOOR HET GELOOF

II. Vs. 1-10. Paulus had de oorspronkelijkheid van zijn Evangelie en zijn apostolaat beweerd. Hij had beide onmiddellijk van de Heere zelf ontvangen en niet van mensen, niet van de vroegere apostelen overgenomen of geleerd. Nu gaat hij over tot een tweede punt, de erkenning van zijn Evangelie en zijn apostolaat door de apostelen, die door Jakobus II, Petrus en Johannes waren vertegenwoordigd. Daarvoor was die reis naar Jeruzalem, die hij in gemeenschap met Barnabas naar het zogenaamde apostelen-concilie in het jaar 50 na Christus, maakte, beslissend. Hij deelt nu die gebeurtenissen uitvoerig mee, die in Hand. 15: 1-29 volgens het daar voorkomend verband van geen belang waren en daarom door Lukas waren voorbijgegaan, maar hier van bijzondere betekenis waren. Bedenkt men, dat het punt, waarom zich in de vorige afdeling de bewijsvoering van de apostel bewoog, door hetgeen hij van zijn reis naar Jeruzalem in het jaar 39 meedeelde, volledig is behandeld, maar het hier een geheel ander punt is, dat nu wordt verklaard, dan zal men zich niet verwonderen, dat Paulus van zijn reis naar Jeruzalem, in Hand. 11: 29 v. 12: 25 in het geheel niet spreekt, maar dadelijk tot de derde overgaat, die hij na zijn bekering tot Christus heeft gemaakt. Daar hij bij zijn reis voor de collecte reeds leraar te Antiochië was (Hand. 11: 26) was, die reeds over de grenzen van die tijd, waarin van hem kon worden gesproken als van een leerling van de apostelen. Daarom spreekt hij er bij de vorige afdeling volstrekt niet van, in deze komt die in het geheel niet te pas, omdat toen de apostelen behalve Jakobus II van Jeruzalem afwezig waren Ac 11: 30, zodat een erkenning van het apostel-college in het geheel geen plaats kon hebben.

Daaraan ben ik, na veertien jaren, van mijn bekering afgerekend (vgl. Hoofdstuk 1: 18), weer naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, zoals ik met deze reeds 5-6 jaar vroeger de collecte daarheen had overgebracht (Hand. 11: 30; 12: 25), behalve andere medehelpers (Hand. 15: 2) ook Titus meegenomen hebbend, hoewel deze nog onbesneden was Ac 18: 23.

Men kan die 14 jaren met de meeste uitleggers rekenen van de bekering van Paulus als het voornaamste tijdpunt, zodat de drie jaren in Hoofdstuk 1: 18 en het oponthoud te Tarsen ook zijn ingesloten; men kan ze echter ook, zoals bijvoorbeeld Luther op het voetspoor van Hyronimus heeft gedaan, van Hoofdstuk 1: 18, of wat eigenlijk op hetzelfde neerkomt, van Hoofdstuk 1: 21 aftellen. Welke van die beide berekeningen de juiste is, kan niet op spraakkunstige, maar alleen op chronologische gronden worden beslist. Dan komt het er op aan, die van zijn latere reizen naar Jeruzalem Paulus op onze plaats op het oog heeft. Zijn eerste reis was die welke in Hand. 11: 29 en 12: 25 en in het jaar 44 na Christus plaats had. Had hij die bedoeld, dan viel in het jaar 30 of (volgens de eerste manier van rekenen) zijn bekering, of reeds (naar de tweede manier van rekenen) zijn reis met Petrus in Hoofdstuk 1: 18 v. Het ene is evenmin aan te nemen als het andere, de apostel heeft zeker de reis niet in aanmerking genomen. Nu wordt veel door de uitleggers beweerd, dat hij zich aan zo'n verzwijgen zeker niet zal hebben schuldig gemaakt. Hij zou daardoor zijn tegenstanders, die hij wilde aanwijzen dat hij geen leerling van de apostelen was, zelf de wapens in de hand hebben gegeven en de verdenking van opzettelijk onvolledige optelling voor de tegenstanders zou op hem liggen. Men zou daarom moeten aannemen, dat het bericht van Lukas in Hand. 29 v. en 12: 25 verkeerd was, dat het of geheel vals, of toch zeer onnauwkeurig was, dat Paulus toen wel tot Judea, maar niet naar Jeruzalem zou zijn gekomen en Barnabas de collecte aan de oudsten zou hebben overgegeven. Die redenering is zeker geheel

onaannemelijk; wij hebben reeds boven in de inleiding tot onze afdeling er opmerkzaam op gemaakt, dat hier geen sprake meer is van discipelschap van de apostel, welk onderwerp reeds geheel was afgehandeld; de zaak, die nu behandeld wordt, is de erkenning van het Paulinische Evangelie en apostolaat van de kant van de apostelen. Paulus gaat hier dus zijn reis niet voorbij, hij haalt alleen, zoals dat bij een verstandig man vanzelf spreekt, zo een niet aan, die met hetgeen hij wil voorstellen, in het geheel in geen verband staat. Als nu echter Wieseler Paulus' reis naar Jeruzalem, die verder volgt en die ons in Hand. 15: 1 vv. wordt meegedeeld, voorbijgaat en beweert, dat hier op onze plaats wordt gehandeld over de reis in Hand. 18: 22 genoemd, dan is dat zeker een salto mortale, die wij hem niet willen nadoen, reeds daarom niet, omdat Paulus en Barnabas reeds van elkaar gescheiden waren (Hand. 15: 37 vv.). Hij komt dan ook met zijn mening tot de zonderlinge bewering, dat Paulus reeds als jongeling van ongeveer 20 jaar in het jaar 40 na Christus bekeerd zou zijn, zonder te bedenken of het wel mogelijk zou zijn, dat de apostel zich reeds na 23-24 jaren in Filem. 1: 9 een oud man noemde, wanneer hij toch slechts 43-44 jaren telde. Ook zou, nadat Paulus en Jakobus zich op deze manier hadden uitgesproken als in Hand. 15: 7 vv. te lezen is een handelwijze vier jaren later, zoals wij dan hier voor ons zouden hebben, een ondenkbaar iets zijn. Nee, de reis in Hand. 15: 1 vv. en die op onze plaats bedoeld is, zijn een en dezelfde. Dat is zonder twijfel en wordt ons te duidelijker, als wij in Hoofdstuk 5: 1 en 6: 13 en uitdrukkingen vinden, die zeer levendig herinneren aan gedachten en uitdrukkingen van Petrus en Jakobus in Hand. 15: 10 en 28 Zo schijnt het "weer" in plaats van alleen te behoren tot het "naar Jeruzalem opgegaan", integendeel betrekking te hebben op de hele zin, met insluiting van het "met Barnabas" en wel in het bijzonder op het laatste, zodat daarin zou zijn opgesloten, dat Paulus reeds vroeger met Barnabas (alleen dat deze toen de hoofdpersoon was, zoals uit het voorop plaatsen van zijn naam blijkt) een gemeenschappelijke reis naar Jeruzalem had gemaakt, die in Hand. 11: 29 v. vermeld is. Blijkt nu uit hetgeen wij reeds vroeger opmerkten, dat Paulus op onze plaats geenszins een voorgaande optelling van zijn reizen naar Jeruzalem bedoelt, maar dat de hier bedoelde reis met die in Hoofdstuk 1: 18 in parallel staat en evenzo voor het tweede punt van zijn uiteenzettingen dient, als de ander voor het eerste punt, dan ligt voor de hand, dat ook de telling "na veertien jaren" parallel staat met die in Hoofdstuk 1: 18 "na drie jaren" en wij dus niet de bovengenoemde tweede manier van rekenen mogen volgen, maar bepaald de eerste moeten vasthouden. Daarom daar het apostolisch concilie waarschijnlijk in het jaar 50 na Christus plaats vond, valt de bekering van Paulus in het jaar 36.

En ik ging, afgezien van de opdracht, mij door de gemeente te Antiochië gegeven (Hand. 1 v.), wat mijn persoon aanging, op door een openbaring, die ik van de Heere had ontvangen Ac 15: 3 en stelde hen, de opzieners en leden van de gemeente daar, in een openbare vergadering Ac 15: 5 het Evangelie voor, dat ik predik onder de heidenen (Rom. 3: 21 vv.) en in het bijzonder deed ik in een bijzondere conferentie mededeling aan degenen die in achting waren, aan de hoofden van de gehele Christelijke gemeente, aan de apostelen, van welke de drie in vs. 9 genoemden nog aanwezig waren Ac 11: 30. Ik deed dit opdat zij mochten erkennen, of ik niet enigszins tevergeefs zou lopen of gelopen hebben (Fil. 2: 16. 1 Kor. 9: 24 vv.

De apostel kon het hem geopenbaarde en vervolgens medegedeelde woord van God hun slechts met die bedoeling voorhouden, dat zij het als zodanig erkenden en ten gevolge daarvan zijn prediking goedkeurden, niet opdat hij daardoor zou worden geleerd en bevestigd, maar omdat hij anders zijn afhankelijkheid zou hebben bewezen.

Bij hen, met wie de apostel in aanraking kwam, wilde hij de overtuiging vestigen, dat zijn Evangelie door de Heere met goed gevolg was bekroond. Hij zelf kon daaraan en aan de

waarheid ervan niet twijfelen, maar was het zijn tegenstanders gelukt om het verbindende van de Mozaïsche wet tegenover hen door te drijven, dan was zijn moeite onder de heidenen voor het verleden en voor de toekomst verloren, dan was voor altijd de mogelijkheid afgesneden geweest om de grote menigte van de heidenen tot het Christelijk geloof te brengen. Om dit te verhinderen, stelde hij zijn Evangelie met de uitkomsten ervan voor en bewerkte daardoor die beslissing van het concilie te Jeruzalem, die de kerk onvoorwaardelijk voor de heidenwereld opende.

Blijft men bij de gewone opvatting van de grondtekst: "opdat ik niet enigszins tevergeefs zou lopen of gelopen hebben" (vgl. 1 Thessalonicenzen. 3: 5), dan wilde Paulus een verijdeling van zijn vorige en zijn volgende werkzaamheid daardoor voorkomen, dat de gemeente en de apostelen te Jeruzalem aan de manier, waarop hij het Evangelie onder de heidenen verkondigde, hun goedkeuring gaven, zoals zij dat dan ook in Hand. 15: 7 vv. deden, omdat zonder deze toestemming en erkenning de door hem bekeerde Christeen buiten de gemeenschap met de overigen gebleven zouden zijn.

Hoe zelfstandig hij ook zijn loopbaan was begonnen, zo moest hij er toch belang in stellen om met de eerste gemeenten in reine betrekking te zijn. Hoezeer hij reden had om op een goede verstandhouding prijs te stellen, wijst reeds de poging aan, om de besnijdenis van Titus af te dwingen, waartegen Paulus zich moest verzetten.

a) Maar ook, hoezeer men in deze bijzondere samenkomst van de kant van de apostelen in het begin tot zo’n stap geneigd was, Titus die met mij was als toekomstig helper van de apostelen, een Griek zijnde, niet zoals Timotheus (Hand. 16: 1 vs.) alleen van vaders kant, maar van vaders en moeders kant, werd ten gevolge van mijn tegenspraak niet genoodzaakt zich te laten besnijden.

1 Kor. 9: 21.

Het "een Griek zijnde" staat in verband met "die met mij was"; Paulus is zich namelijk bewust van de stoutheid, ja van het trotseren, dat er in gelegen was om de Griek met zich te nemen naar het concilie te Jeruzalem, de zetel van het Judaïsme; want juist als apostolisch medearbeider moest zo iemand als onbesnedene bijzonder ergerlijk zijn voor de Judaïstisch gezinden (Hand. 21: 28). Hij wilde echter in hem een van de broeders bij zich hebben, voor wier vrijheid hij moest strijden tegen die Judaïsten, die in de gemeente te Antiochië waren ingedrongen. Gewoonlijk meent men, dat in de woorden: "ook Titus werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden" zou liggen, dat men de besnijdenis van Titus niet zou hebben gevraagd; maar dan zou de uitdrukking "werd niet genoodzaakt" zonder aanleiding zijn.
Zonder twijfel werd echter werkelijk zijn besnijding, op aandrang van die valse broeders (vs. 4), geëist, maar Paulus en Barnabas gaven niet toe en hun tegenstand werd geëerbiedigd.

Willekeurig is de onderscheiding, dat vs. 3-5 het bericht zou bevatten over de algemene samenkomst van de gemeente en pas vs. 6-10 over de bijzondere vergadering met de apostelen. Het oordeel van degenen, die hij in vs. 2 bedoelde, als hij zei "hun", treedt integendeel geheel op de achtergrond en hij spreekt alleen van de laatstgenoemden "die in achting waren" of "die het aanzien hadden". Hij houdt de dwaalleraars voor, dat hij de goedkeuring van deze ontvangen had; er is dus ook in hetgeen in het voor ons liggende vers staat, een oordeel te zien van de eerste apostelen.

En dat hebben wij met alle kracht trachten te verkrijgen, omwille van de ingekropen valse broeders (2 Kor. 11: 26. Hand. 15: 24), die bij de toestand van Jeruzalem en Judea, zoals die in Hand. 15: 3 nader is uiteengezet, in de Christelijke gemeente, waartoe zij inwendig niet behoorden, van bezijden ingekomen waren, om te verspieden onze vrijheid van de Mozaïsche wet (Rom. 10: 4,), onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben. Die was hun een doorn in het oog, die probeerden zij ons te ontnemen en daarom bespiedden zij ons evenals men een stad nadert, die men wil veroveren (Gen. 42: 9), opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen onder het juk van hun inzettingen (Hand. 15: 5 en 10).

Volgens de grondtekst moeten wij vertalen: evenwel (ging het dwingen niet door vs. 5) om van de ingekropene enz. Volgens de woorden zou het kunnen voorkomen, alsof Paulus aan het verlangen om Titus te laten besnijden wel zou hebben kunnen toegeven en dus in dit geval het aannemen van de besnijdenis op zichzelf zonder bedenking zou zijn geweest; maar hoe zou dat toegeven met zijn in Hoofdstuk 5: 3 uitgesproken grondstelling over het onverenigbare van het aannemen van de besnijdenis en de daardoor op zich genomene verplichting tot het houden van de wet overeen kunnen stemmen met de gemeenschap van de genade van Christus? Hoe zou dat overeenkomen met de grondstelling in 1 Kor. 7: 17 v., dat ieder zo blijven moest, zoals hij geroepen was, of hij besneden of onbesneden was? Zo’n toegeeflijkheid zou toch zeker de grootst mogelijke inschikkelijkheid zijn voor het standpunt van de wettischen, waarvan in 1 Kor. 9: 20 sprake is, ja verre hebben overtroffen; op zijn hoogst zou Paulus, als het denkbaar was, de besnijdenis als uitwendige handeling zonder godsdienstige betekenis hebben kunnen toelaten. De apostel zegt echter alleen, dat hij met het oog op die Zelotische Judaïsten gemeend had zich ernstig te moeten verzetten, zonder daarmee te bekennen dat hij zich de besnijdenis zou hebben laten welgevallen, dat hij de anderen, die het verlangden, in het geheel niet zou hebben weerstaan. Zij, die Judaïsten, waren het, die hem er vooral van afhielden, door een ogenblikkelijk toestaan aan de anderen een voor de Christelijke vrijheid zo gevaarlijke grondstelling zich te laten verheffen. Daarom noemt hij het als het bijzondere motief van zijn tegenstand, als hij zegt, dat het verlangen bepaald was afgewezen en wel om de valse broeders, waaruit in het geheel niet volgt, dat het alleen omwille van hen werd afgeslagen.

Dat de zaligmakende waarheid van het Evangelie, zoals Paulus het zuiver onder de heidenen gepredikt had, onveranderlijk bleef staan als het fundament van de kerk, daarom heeft hij geworsteld en dat heeft hij ook als prijs van de overwinning verkregen. Zijn "bij u", waarmee hij in het bijzonder de Galatiërs toekent wat het hele heidendom aangaat, dat tot het koninkrijk van de hemelen was geroepen, gaat ook ons aan. Ook ons ten zegen heeft Paulus een goede strijd gestreden tegen de valse broeders, om het kleinood van de waarheid van de Evangelie. En toen onder het pausdom de boeien, door de apostolische kerk afgeweerd, de Christeen heinde en verre omsloten, toen is Paulus’ getuigengeest ontwaakt in M. Luther, om met nieuwe gloeiende tong de waarheid van het Evangelie te bekrachtigen.

Welken verspieders wij, Barnabas en ik, ook niet een uur hebben geweken, ook niet toen de apostelen tot toegeven raadden Ac 15: 5, met onderwerping, zodat wij aan hun verlangen zouden hebben toegegeven. Wij hebben die strijd zo ernstig volgehouden, opdat de waarheid van het evangelie (Rom. 3: 20 en 28) bij u, Christenen uit de heidenen (Rom. 11: 13), waaronder ook u Galaten moet geteld worden, zou verblijven en hoe ondankbaar is het dan van u, dat u zich nu die vrijheid laat ontroven (Hoofdstuk 5: 1 vv.).

En van degenen, die geacht waren wat te zijn, van degenen die het aanzien hadden van de apostelen (hier moest nu de nazin volgen: "leerde ik niets wat nog tot aanvulling zou hebben

kunnen dienen van hetgeen ik van mijn kant bij de samenspreking in vs. 2 hen had voorgelegd"; de apostel voegt echter eerst een tussenzin in en vat dan de afgebroken gedachte aan het einde van het vers weer in een anderen vorig op), hoe zij eertijds waren, namelijk discipelen van de Heere in de dagen van zijn vlees en wel bijzonder geliefde discipelen, verschilt mij niet; het heeft op mijn overtuiging van de waarheid geen invloed. a) God neemt de persoon van de mensen niet aan, dat Hij Zijn openbaringen en genadegiften aan een beproefde klasse als de eens voor altijd bevoorrechte zou hebben gebonden en die niet aan anderen zou kunnen geven: want (om nu de straks aangevangen rede verder voort te zetten) die geacht waren hebben mij niets toegebracht; zij hebben mij niets meergeleerd dan ik hun reeds door mededeling van mijn eigen Evangelie over de Christelijke weg van de zaligheid had voorgedragen.

Deut. 10: 17. 2 Kron. 19: 7. Hand. 10: 34. Rom. 2: 11. Efeze 6: 9 Kol. 3: 25. 1 Petrus 1: 17

Maar daarentegen, als zij uit hetgeen ik hun over mijn werkzaamheid berichtte, zagen, dat aan mij het Evangelie van de voorhuid, van de heidenen, toebetrouwd was (Rom. 2: 26; 11:
1: 5, zoals aan Petrus, de vertegenwoordiger van de twaalf, dat van de besnijdenis) van de Joden (Rom. 3: 30. 1 Kor. 9: 2 ;

Want, zo bleek verder duidelijk uit mijn mededelingen, die God (Hoofdstuk 3: 5), die in Petrus krachtig wrocht tot het apostelschap van de besnijdenis, om dat met goed gevolg te bedienen, a) die wrocht ook krachtig in mij onder de heidenen (Hand. 15: 3 v. en 12).

Hand. 9: 15; 13: 2; 22: 21.

En als Jakobus, die sinds Hand. 12: 17, na het ter dood brengen van Jakobus de ouderen aan het hoofd van Jeruzalems gemeente stond (Hand. 15: 3 vv.) en met hem, Cefas of Petrus (Joh. 1: 42. 1 Kor. 3: 22; 9: 5; 15: 5 (het schijnt, dat Paulus zich overal van deze Hebreeuwse naam bedient, waar hij zich schikt naar de manier van uitdrukking bij de Joods-Christelijke partijen, die uit Joods purisme Petrus liever zo noemden) en Johannes, die geacht waren pilaren in de kerk van Christus (1 Tim. 3: 15. Openb. 3: 12) te zijn, de genade, die mij gegeven was, om namelijk even zowel een onmiddellijk door de Heere geroepen apostel te zijn als zijzelf, bekenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand van de gemeenschap, opdat wij tot de heidenen en zij tot de besnijdenis zouden gaan.

Terwijl Paulus in vs. 2 degene, die hij in Hoofdstuk 1: 17 noemt degenen, die "voor mij apostelen waren", eenvoudig karakteriseert als mensen van aanzien, of als autoriteiten in de kerk, zoals men kortaf pleegt te zeggen, zoals ook hij zelf hen kan noemen, als men maar door hun autoriteit de zijnen niet probeert te verdrukken, gebruikt hij in vs. 6 naar de grondtekst een enigszins andere uitdrukking, die wij zouden kunnen vertalen: "die er voor werden gehouden iets groots te zijn", omdat hij nu niet meer te doen had met hun rechtmatig aanzien binnen de kerk, maar met de overdreven waardering van de Judaïsten van hen tegenover hem. Om vervolgens die overdreven verering nader aan te wijzen, wat betreft hetgeen, waarop die gegrond was, voegt Paulus er eerst de opmerking bij: "hoe zij (Jakobus en Cefas en Johannes, vs. 9) eertijds waren, verschilt mij niet. " Ten opzichte toch van deze drie stelden de Judaïsten (en gelijk toen die te Jeruzalem vs. 4 en Hand. 15: 1, 5, 24, zo later die in Galatië Hoofdstuk
7; 4: 17; 5: 7 vv; 6: 12 v. dat zij niet slechts, zoals de apostelen, van de Heere onmiddellijke discipelen gedurende Zijn leven waren geweest, maar nog bovendien Zijn vertrouwde vrienden (Cefas en Johannes, Mark. 5: 3; 9: 2; 14: 33 en aanverwante broeders (Jakobus, Hoofdstuk 1: 19). Dit punt van overwaardering wijst hij nu met dit woord af als

nietsbetekenend, wanneer het namelijk niet alleen tegenover mensen, maar zelfs tegenover God in zoverre moest worden op de voorgrond gesteld, als had deze hem, Paulus, niet tot een apostel en wel tot een met de drie geheel gelijken apostel kunnen roepen, maar was met de macht van zijn roeping tot die beide punten beperkt geweest. Hij voegt er de verdere aanmerking aan toe: "God neemt de persoon van de Mensen niet aan. " Deze opmerking maakt hij tevens met het oog op zijn eigen persoon, maar in andere zin: bij die drie vond dan een aanzien van de mensen plaats, wanneer hetgeen van hun persoon door de dwaalleraars op de voorgrond werd geplaatst, God werkelijk, zoals zij met hun overwaardering eigenlijk beweerden, zo de handen bond, dat hij naast hen geen andere in het apostolaat als een gelijke mocht plaatsen; bij hem heeft daarentegen de omstandigheid, dat hij van te voren een lasteraar en een vervolger en een verdrukker was (1 Tim. 1: 13), God niet teruggehouden hem tot een uitverkoren vat te stellen (Hand. 9: 15). Terwijl dan Paulus volgens deze tweevoudige opmerking de gedachte, die hij aan het begin van het vers bij de woorden: "van degenen, die geacht waren wat te zijn" op het oog had, maar eerst liet varen, vervolgens weer opneemt, verandert hij de vorm, waarin, volgens juiste constructie, het volgende eigenlijk had moeten staan. Verder doet hij met het "maar daarentegen", waarvoor hij op zijn persoon nadruk legt, als of een eveneens door God hoog bevoorrechte en met die drie hoofdapostelen geheel gelijk gestelde, opmerken, dat die drie de betekenis van zijn apostolaat erkend hadden. Daarop verklaart hij dan, dat wat de tweede zaak aanging, waarover, volgens het tweede deel van de inleiding (Hoofdstuk 1: 6 vv.), in onze brief gehandeld werd, namelijk, wat zijn Evangelie aanging, door die drie hem noch iets gezegd was tot verbetering, noch tot aanvulling en zijn Evangelie dus als geheel juist wordt bevestigd. "Het zou een toevoeging aan de Evangelische prediking van Paulus geweest zijn, als de eis van de valse broeders, zoals die in Hand. 15: 3 vernomen werd, van de kant van de aanzienlijken gebillijkt was; maar het tegendeel daarvan heeft plaats gehad".

Alleen (en overigens werd geen voorbehoud gemaakt), dat wij de armen in de gemeenten van Judea (Rom. 15: 25 v.) zoals wij dat reeds eenmaal hadden gedaan (Hand. 11: 29 v.) zouden gedenken, a) wat ik zelf ook heb gedaan, zoals ik dan dienvolgens bij u zelf een collecte ten die einde zal doen houden (1 Kor. 16: 1).

Hand. 24: 17. 1 Kor. 16: 1. 2 Kor. 8: 1; 9: 1.

Hiermee was ten sterkste de erkenning uitgesproken van de gelijkheid van Paulus, in het bijzonder de goedkeuring van zijn leer. Zo weinig verlangden de oudere apostelen een verandering van zijn leer, dat zij die integendeel daardoor volkomen billijkten en op het ondubbelzinnigst verklaarden, dat zij die voor het zuivere Evangelie erkenden dat gepredikt moest worden; anders toch hadden zij aan Paulus niet zelf met zoveel gerustheid de heidenwereld als arbeidsveld kunnen toewijzen. Zij hadden slechts één wens over Paulus en Barnabas; die betrof volstrekt niet een verandering van de leer, maar alleen hun ook zorg dragen voor de armen van Judea.

De apostelen erkenden de dubbele apostolische roeping, volgens welke met het een Evangelie twee onderscheiden kringen van volken moesten worden bekend gemaakt (Joh. 10: 16); hierop maakten zij de verdeling. Het sprak vanzelf en bleef dus onaangeroerd, dat er modificaties waren, met de praktijk afzonderlijk verbonden en door de Joodse diaspora teweeggebracht, volgens welke de principiële scheiding van de werkkring inderdaad slechts relatief en zonder uitsluitende geografische en ethnographische begrenzing kon worden doorgezet. Hoe weinig in het bijzonder Paulus meende, dat de bekering van de Joden van zijn

werkzaamheid als apostel van de heidenen was uitgesloten, blijkt behalve uit de Handelingen van de Apostelen, uit plaatsen als 1 Kor. 9: 20. Rom. 1: 16; 9: 1 vv. ; 11: 14.

De drie apostelen, die pilaren waren, steunden van hun kant het moederhuis van God in geheel Judea, totdat Jakobus te Jeruzalem de Heere met zijn marteldood verheerlijkte, Petrus werd gegord en gebracht waarheen hij niet wilde (Joh. 21: 18), in de voetstappen van Paulus tot de marteldood te Rome. Johannes bleef, totdat de Heere ten gerichte over Jeruzalem kwam en Hij, nadat ook Paulus afgeroepen was, Zijn geliefde discipel tot pilaar in de onvernietigbare tempel van het waarachtige Jeruzalem, de geestelijke godsstad stelde, die Joden en heidenen in Christus verenigde.

Uit onze plaats kan men overigens tot duidelijkheid komen over de verhouding van de apostel Jakobus, de zoon van Alfeüs (MATTHEUS. 10: 3) en van Jakobus, de broeder van de Heere, met de bijnaam de rechtvaardige, waarover zoveel geschreven is, of zij twee onderscheiden (Jakobus II en III), of een en dezelfde persoon (Jakobus III) zijn. I. Onmogelijk kan Jakobus, hier (vs. 9) bedoeld, een niet-apostel zijn; want al was het ook op zichzelf denkbaar dat een broeder van de Heere, tot het geloof bekeerd, om deze zijn verwantschap en andere persoonlijke eigenschappen een uitstekende plaats in de Jeruzalemse gemeente had verkregen, zo kon die toch geenszins een zo uitstekende zijn, dat hij, zoals hier en in Hand. 15: 13 vv. zelfs boven de apostelen Petrus en Johannes had mogen worden gesteld, als hij ook niet zelf een apostel was. Ook zou zeker Paulus, zelfs als de gemeente te Jeruzalem met haar hoofden zich aan zo’n te hoge waardering van de lichamelijke verwantschap met Jezus had schuldig gemaakt, zich volgens zijn woord in 2 Kor. 5: 16 hebben onthouden om Jakobus onder de "pilaren" te rekenen, waarvoor hij slechts werkelijke apostelen houden kon (Efeze 2: 20). Daarentegen hadden de Judaïsten, die zo groot gewicht hechtten aan het discipelschap van Jezus, dat zij Paulus niet voor een apostel wilden laten doorgaan, omdat hem volgens hun mening deze onmiddellijke roeping van de Heere ontbrak een reeds uitwendig geheel onhoudbare plaats ingenomen bij hun strijd tegen hem, zo het hoofd van de gemeente te Jeruzalem, voor wier zendelingen zij zich uitgaven (vs. 12), slechts tot die broeders van Jezus, die gedurende Zijn leven ongelovig bleven en zich eerst na Zijn opstanding tot Hem bekeerden (Joh. 7: 5; 20: 17. 1 Kor. 15: 7 maar niet tot de kring van de twaalf had behoord. Dienvolgens staat vast, dat deze Jakobus hier geen ander is dan Jakobus II, de zoon van Alfeüs, zoals hij in alle vier de apostellijsten (MATTHEUS. 10: 3. Mark. 3: 18. Luk. 6: 15. Hand. 1: 13) genoemd wordt. Aan Jakobus I zou om de ter dood brenging in het jaar 44 (Hand. 12: 1 v.) alleen dan kunnen gedacht worden, als de hier vermelde reis van Paulus naar Jeruzalem dezelfde was als die in Hand. 11: 29 v. is vermeld, dat wij reeds boven als een onhoudbare voorstelling hebben weerlegd. II. Onmogelijk kan die Jakobus, die in Hoofdstuk 19 door Paulus "broeder van de Heere" genoemd is, een ander persoon zijn, dan die Jakobus, die op onze plaats een pilaar genoemd is en daardoor als apostel is gekarakteriseerd. Paulus had zijn lezers niet meer op een dwaalspoor kunnen brengen, dan wanneer hij hier plotseling, zonder alle aanduiding van verschil een andere Jakobus had bedoeld, dan de kort te voren genoemde broeder van de Heere. Het is zeer gemakkelijk te verklaren, dat Paulus bij het eerste noemen van deze Jakobus (Hoofdstuk 1: 19), diens verwantschap tot de Heere niet alleen ter onderscheiding van Jakobus I, die bij zijn toenmalige reis nog leefde, aangaf, maar ook om datgene aan te wijzen, wat deze Jakobus II bij zijn Judaïstische tegenstanders een bijzonder aanzien verleende (vgl. bij Hoofdstuk 2: 6); en weer spreekt het vanzelf, dat Paulus ten tweeden male (Mal. 2: 9) de eenmaal gegeven nadere aanwijzing, die ieder opmerkzaam lezer nog in de gedachte moest hebben, niet herhaalt, ja, hij kon van de onbevooroordeelde lezer volstrekt geen andere opvatting verwachten, omdat hij in het minst niet te kennen geeft, dat hij nu een andere Jakobus bedoelt.

Waarom laat God toe, dat zo velen van Zijn kinderen arm zijn? Hij kon hen allen rijk maken, als het Hem behaagde. Hij kon zakken goud aan hun deuren leggen; Hij kon hun een aanzienlijk jaarlijks inkomen toezenden, of Hij kon rondom hun huizen een overvloed van levensmiddelen strooien, zoals Hij eertijds de kwakkelen bij hopen uit de hemel deed regenen, om hen te voeden. Er is geen noodzaak, dat zij arm zouden zijn, behalve als Hij ziet dat het tot hun welzijn is. De beesten op duizend bergen zijn van Hem, dus kon Hij hen van alles voorzien. Hij kon de rijksten, de grootsten, de machtigsten al hun macht en schatten aan de voeten van Zijn kinderen laten brengen, want de harten van alle mensen zijn in Zijn hand. Maar Hij verkiest niet zo te handelen. Hij laat toe, dat zij gebrek lijden. Hij laat toe, dat zij in armoede en duisternis wegkwijnen. Waarom? Daarvoor zijn vele redenen: een daarvan is, om ons, die met het nodige gezegend zijn een gelegenheid te geven om onze liefde tot de Heere Jezus te tonen. Wij tonen onze liefde tot Christus, als wij van Hem zingen en tot Hem bidden; maar als er geen kinderen van het gebrek in de wereld waren, zouden wij het zoete voorrecht missen hen onze liefde te bewijzen, door in het geven van aalmoezen Zijn armen broeders te hulp te komen. Hij heeft bevolen dat wij zo zouden tonen, dat onze liefde niet slechts in woorden, maar in daad en waarheid bestaat. Als wij Christus echt lief hebben, zullen wij ook zorgen voor hen, die door Hem bemind worden. Degenen, die Hem dierbaar zijn, zullen ons dierbaar wezen. Dat wij het dan niet als een plicht, maar als een voorrecht beschouwen om de armen van de kudde van de Heere te ondersteunen, de woorden van de Heere gedenkend: voor zoveel u dit één van Mijn minste broeders gedaan heeft, zo heeft u dat Mij gedaan. Deze verzekering is voorwaar zoet genoeg en deze drijfveer krachtig genoeg om ons anderen met een bereidwillige hand en een liefhebbend hart te doen helpen, ons herinnerende, dat al wat wij voor Zijn volk doen Christus dat genadig aanneemt als aan Hem persoonlijk gedaan.

III. Vs. 11-21. Paulus is niet alleen door de apostelen niet onderwezen, niet slechts is hij door hen erkend en in hun verbond opgenomen, zoals de beide vorige afdelingen hebben uiteengezet, maar, zo gaat de apostel in deze derde afdeling voort, hij heeft zelfs zijn apostolisch gezag tegenover een van hen en wel tegenover Petrus zelf doen gelden en deze heeft zich daaraan onderworpen. Evenals nu dat geval hier bericht, maar in de Handelingen niet vermeld, voor de grootheid van Paulus getuigt, dat hij zo'n berisping kon wagen, zo getuigt die niet minder voor de grootheid van Petrus, dat hij zich onder de scherpe berisping van zijn medeapostel boog. Uit vs. 14 vv. blijkt bepaald dat het voorval later moet hebben plaats gehad, dan na de tijd van het apostolisch besluit in Hand. 15: 23 vv., zoals vele uitleggers hebben willen besluiten daaruit, dat Paulus hier zonder enig onderscheid in tijd te noemen tussen vs. 1 vv. en vs. 11 vv. dadelijk verder verhaalt. Bij deze verhandeling voor de gemeente is toch de geschiedkundige ontwikkeling van de omstandigheden reeds verder voortgegaan dan bij het apostolisch concilie, terwijl in de zaak zelf niet alleen daarover gehandeld wordt, of de wet de Christenen uit de heidenen moest worden opgelegd of niet, maar daarover, of de Christeen uit de Joden in hun omgang met de Christenen uit de heidenen zich nu mochten ontdoen van de banden hun nationale spijswetten, waardoor zij tot hiertoe zich voor gebonden hadden gehouden. Terwijl dus Paulus, toen hij voor de eerste maal naar Galatië kwam (Hand. 16: 6), het apostolisch concilie achter zich had, kwam hij, toen hij voor de tweede maal daar was (Hand. 18: 23) onmiddellijk van de ontmoeting met Petrus en Barnabas hierheen, dat voor zijn verhouding tot de Galatiërs niet zonder betekenis is.

En toen omstreeks het jaar 54 na Christus Petrus te Antiochië in Syrië (Hand. 11: 20 vv.) gekomen was, weerstond ik toen ook ik na de reis naar Jeruzalem in Hand. 18: 22 voorgesteld mij weer te Antiochië bevond, hem in het aangezicht, op de manier in vs. 14 vv. genoemd hem zijn onrecht openlijk voorhoudend. Ik deed dat, omdat hij te bestraffen was, zich werkelijk aan verkeerdheid had schuldig gemaakt.

Het laatste woord van dit vers wordt verschillend vertaald. De Lutherse vertaling heeft: "want er was klacht over hem gekomen. " Andere uitleggers vertalen "omdat hij aangeklaagd was. " In onze vertaling is de Vulgata gevolgd, die om het gezag van Petrus te redden, vertaalde: "reprehensibilis erat. " Calvijn en anderen hebben, omdat hij "berisping" of "veroordeling verdiend had. " De laatste opvattingen zijn door Winer in zijn grammatica weerlegd. Men zal dus moeten vertalen met Brethsneider: "hij was beschuldigd" of met de Wette: "hij was veroordeeld" namelijk door zijn handelwijze.

De gebeurtenis zelf toont ons in haar afloop de koninklijke en gezegende weg om in de gemeente van Christus de bedreigde eenheid te handhaven, opkomende scheuringen te verhoeden. Niet door stilzwijgen, niet door ontveinzen, niet door verbloemen gebeurt het, maar door het spreken, uitspreken, nadrukkelijk spreken. Niet door tegen de schadelijke richting of het schadelijk voelen met verzwegen namen, onder bedekte termen - bij afwezigheid van die ze voorstaat, uit te varen, maar door in het aangezicht te weerstaan. Niet in aangelegenheden, die voor de hele gemeente van het hoogste belang zijn in de zaal en de taal van de geleerden af te doen, maar door ze te behandelen openlijk en als in aller tegenwoordigheid. Men loopt nooit minder gevaar liefdeloos te handelen tegen personen, dan waar men de persoon voor zich heeft; en bij de grootste openhartigheid wordt de liefde het best bewaard. Maar ook waar de waarheid van het Evangelie op het spel staat, hetzij door een misverstand of door een misstap, omdat duchte men bij de poging tot verhoeding van een gewisse schade geen mogelijkheid van schadelijke gevolgen. Deze verhoedt de Heere, die een welgevallen heeft aan de trouw van Zijn dienaars. Op hem zij het oog. En voorts geen aanzien van personen; geen opzien tegen de moeilijkheid, tegen de tederheid van de zaak, tegen miskenning van bedoelingen. Slechts gebeden, dat bij de ijver van de liefde, bij de moed voor de waarheid, de ootmoed van de zondaars niet ontbreken mag; en dan, alles gewaagd met deze woorden in het hart: uw bescheidenheid zij allen mensen bekend. De Heere is nabij.

Want eer sommigen van Jakobus, van de gemeente te Jeruzalem, die onder de leiding van Jakobus stond, gekomen waren, at hij, geheel in overeenstemming met zijngrondregels in Hand. 15: 7 vv., mee met de heidenen. Hij hield tafelgemeenschap met de Christenen uit de heidenen, gedroeg zich vriendelijk en broederlijk en als op gelijke voet met hen (1 Kor. 5: 11); maar toen zij, die van Jakobus waren, die het strengere voelen van deze apostel, dat ook in zijn gemeente heerste, waren toegedaan, gekomen waren, onttrok hij zich aan die Christenen uit de heidenen en scheidde zichzelf van hen af, alsof het verkeer met hen hem verontreinigen zou (Hand. 10: 28). Hij deed dat niet, omdat hij van die mening was, maar vrezend dat degenen, die uit de besnijdenis waren, hem te Jeruzalem bij de gemeente daar in een kwaad daglicht zouden stellen.

En ook de andere Joden, de Joden-Christenen uit de gemeente te Antiochië, veinsden met hem, de betere overtuiging in het hart door een tegenovergesteld gedragverloochenend; zodat ook Barnabas, die bij de samenkomst te Jeruzalem vs. 1 vv. zo standvastig mij terzijde had gestaan tegenover de valse broeders en de roeping van een apostel onder de heidenen uitdrukkelijk ook had aangenomen, ook afgetrokken werd door hun veinzing, om eveneens geheel tegen zijn eigenlijke meningen in, de tafelgemeenschap en het verkeer met de Christenen uit de heidenen op te heffen.

Maar toen ik zag, dat zij niet juist wandelden naar de waarheid van het Evangelie (vs. 5) en zij deze door hun gedrag in gevaar brachten van verduisterd en verdraaid te worden, zei ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid, voor de vergaderde gemeente, waaraan hij ergernis had gegeven (vs. 11. 1 Tim. 5: 20): "Als u, die van geboorte een Jood bent, naar

nationaal-heidense wijze leeft, zo vaak de omstandigheden het meebrengen en niet naar Joodse wijze, waarom noodzaakt u door uw tegenwoordige afzondering de Christenen uit de heidenen, als zij gemeenschap met u willen hebben, naar de Joodse manier te leven, liever "Joden te worden" of "het Jodendom aan te nemen" (Esth. 8: 17), door zich geheel aan de Joodse ceremoniën te onderwerpen?

Om deze gehele zaak goed te verstaan, is het van groot belang dat wij over twee punten, die door de uitleggers veelal niet grondig genoeg, of niet juist worden verklaard, tot helderheid komen: 1) wie zijn die "sommigen van Jakobus" in vs. 12 ? Zijn zij, zo niet dezelfde als de "valse broeders" in vs. 4, of de "sommigen, die afgekomen waren van Judea" en de "sommigen van de sekte van de farizeeën, die gelovig zijn geworden" in Hand. 15: 1 en 5, toch van dezelfde gezindheid als die, of moeten er Joden-Christenen van andere aard ("Ac 11: en "Ac 11: 18 onder worden verstaan? 2) Wat betekent het "naar heidense wijze leven en niet naar Joodse wijze", dat Paulus in vs. 14 van Petrus zegt en wat het "naar de Joodse manier te leven", waartoe de laatste naar de bewering van de eerste de Christenen uit de heidenen dwong? Wij hoeven beide punten niet afzonderlijk te behandelen, maar als wij het ene verklaren, zal ons tevens het andere duidelijk worden. Nu is het zeker buiten allen twijfel, dat die "sommigen van Jakobus" niet bepaald die farizees-gezinde ijveraars voor de wet zijn, die zich vier jaar daarvoor op de voorgrond stelden en die toen Jakobus zelf berispt had (Hand. 15: 24). Waren zij niet, zoals sommigen, ten onrechte ziende op MATTHEUS. 26: 47 Mark. 5: 35. 1 Thessalonicenzen. 3: 6 de uitdrukking hebben willen opvatten, juist afgezonden van Jakobus, zij waren toch mensen uit zijn omgeving, of uit de gemeente en wel degenen, die van zijn mening waren. Staat dit vast, dan kan in onze afdeling niet, zoals vele schriftuitleggers gemeend hebben, sprake zijn van wederopheffing van hetgeen volgens Hand.
22 vv. het concilie van de apostelen over de verhouding van de Christenen uit de heidenen tot de Mozaïsche wet besloten had; want juist was toen van Jakobus het besluit uitgegaan (Hand. 15: 19 v.) dat zij, die uit de heidenen tot God bekeerd werden, niet met de Mozaïsche wet bezwaard moesten worden, maar alleen, wat het voedsel aangaat, zich hadden te onthouden van afgodenoffer en van het verstikte en van bloed en nooit zal een apostel van de Heere, waarvoor zij toch Jakobus moesten houden, na vier jaren zijn mening zo hebben veranderd, dat hij nu weer zou terugtrekken, wat volgens het door hem gestelde schrijven "de Heilige Geest had goed gedacht" (Hand. 15: 28). Uit Hand. 21: 25 zien wij integendeel, dat hij vier jaren later aan die bepalingen vasthield. Maar wel, zo hebben wij boven in de inleiding tot onze afdeling reeds te kennen gegeven, hadden in verloop van de vier jaren sinds het apostolisch concilie de omstandigheden zich geschiedkundig verder ontwikkeld. Als namelijk een Christen uit de Joden tafelgemeenschap hield met een Christen uit de heidenen, dan voldeed hij, zelfs als de laatste zich onthield van afgodenoffer, van het verstikte en van bloed, daardoor niet bij lange na niet aan zijn nationale wet, want deze verbood in Lev. 11 een menigte van vleesspijzen als onrein, die tot een geheel andere categorie behoorden, dan die in het apostolisch geschrift waren genoemd en zo kon het bijvoorbeeld aan de tafel van een Christen uit de heidenen voor een uit de Joden de vraag zijn, of hij eten mocht of niet van het vlees van een gewoon geslacht, alleen voor het huishouden gebruikt zwijn, van een haas, paling. enz. Nu was Jakobus, overeenkomstig zijn streng wettische richting, van mening, dat een Christen uit de Joden dat niet mocht. Aan het besluit ten opzichte van de Christenen uit de heidenen, dat hij zelf in het jaar 50 genomen had, wilde hij zeker niets veranderen. Zij, zo dacht hij later als vroeger, hoefden zich niet te storen aan de Mozaïsche spijswetten. Maar anders was het volgens zijn mening met de Christenen uit de Joden: Voor die bleef Mozes in al zijn betekenis staan (Hand. 15: 21). Wij hebben nu in Hand. 18: 22 gezien, hoezeer het de Judaïsten van die klasse, die wij reeds in Hand. 11: 2 v. ontmoetten en waarvan Jakobus in Hand. 21: 20 alle eer spreekt, door de tijdsomstandigheden ter harte ging, om de banden weer

vast te binden. Zo kon het evenmin als voor de Jeruzalemse en de Judeïsche gemeenten, voor de Joden-Christenen in de diaspora er toe komen om de vaderlijke wet prijs te geven, waartoe door de steeds verder gaande uitbreiding van het Christendom onder de heidenen zoveel aanleiding bestond. Zij hielden het dus voor noodzakelijk, dat een Christen uit de Joden zich van alle tafelgemeenschap met Christenen uit de heidenen onthield, terwijl die vrijer konden leven, omdat de wet van Mozes hen niet aanging. Maar voor een, die uit de besnijdenis was en daardoor voor altijd verplicht was tot het houden van de wet, zou een gelijk gebruik van de vrijheid een verloochening zijn van zulke verplichting. Paulus heeft van zijn kant de Joden-Christenen van deze soort, wanneer zij op zichzelf stonden en met Christenen uit de heidenen niet in zo'n aanraking kwamen, dat zij zich naar hen zouden hebben moeten richten, terwijl de gemeenschap in Christus ook in de uitwendige leefwijze moest worden vastgehouden, voor volkomen gerechtvaardigd gehouden en daarom zowel bij zijn reis naar Jeruzalem in Hand. 18: 18 v., als bij zijn laatste tegenwoordig zijn daar (Hand. 21: 20 vv. zich geheel volgens dezelfde grondslagen gedragen en is voor de Joden een Jood geworden (1 Kor.
20). Hij erkende in welke verhouding de Palestijnse gemeente volgens de eigen wil van de Heere (MATTHEUS. 24: 20) tot de Mozaïsche wet tot aan hun uitleiding uit het land, dat aan het gericht was overgegeven, moesten staan, opdat deze wet op de juiste tijd tot een eerlijk einde mocht komen en niet op eigenmachtige en gewelddadige manier vóór de tijd zou worden teniet gedaan Ac 21: 30 en welke roeping die overeenkomstig Jakobus, de broeder van de Heere tot het hem bestemde einde (MATTHEUS. 23: 35) moest volbrengen ("Ac 12:
en "Ac 21: 30 In de gemeente van de Christenen uit de heidenen daarentegen, waartoe ook die te Antiochië werd gerekend, ja voor welke deze de moedergemeente was, werden de Christenen uit de Joden, die van Jakobus richting waren, voor de zwakken gehouden. Hij heeft in deze gemeenten, voor zover hij die sinds het begin van zijn apostelschap zelf had gesticht, niet eens het Jeruzalemse apostel-decreet, dat voor hen ook zeker niet ook bestemd was, openbaar gemaakt, maar op eigen manier de omstandigheden geregeld Ac 15: 23 en nu wil hij, terwijl hij zich, wat zijn principe aanging aan de kant van de sterken stelde, toch in de praktijk die door deze gespaard hebben (Rom. 14: 1 vv. 1 Kor. 8: 1 vv.). Volgens zijn grondstellingen kon dus een Christen uit de Joden, die onder de heidenen leefde, op de markt vlees kopen, zonder bedekkingen te maken, of het wellicht vlees van afgodenoffer was en evenzo aan de tafel van een Christen uit de heidenen eten zonder eerst te vragen, of niet misschien dergelijk vlees ook was opgedragen, wanneer het hem niet uitdrukkelijk werd gezegd (1 Kor. 10: 25 v.). Maar weer moesten Christenen uit de heidenen bij het houden van tafelgemeenschap met Christenen uit de Joden, die zich nog aan de Mozaïsche spijswetten gebonden achtten, ten opzichte van de spijzen, die zij op de tafel brachten, de gewetens van de anderen eerbiedigen. Wij mogen wel veronderstellen, dat in de gemeente te Antiochië die vier jaren de Christenen uit de heidenen zich van hun kant nauwkeurig volgens de besluiten van het apostolisch concilie hebben gedragen, de Christenen uit de Joden daarentegen van hun kant zich niet meer aan de Mozaïsche bepalingen over reine en onreine dieren gebonden hebben beschouwd en zo beide delen volkomen tafelgemeenschap met elkaar hebben gehouden. Deze moedergemeente van de kerk uit de heidenen, Antiochië, zoals zij voor omstreeks 12 jaren tot de overgang van het rijk van God van de Joden tot de heidenen de stoot gaf (Hand. 11: 19 vv.), vervolgens 8 jaren later de erkenning van de vrijheid van de apostelen en de Jeruzalemse gemeente had uitgewerkt (Hand. 15: 1 vv.), was nu echter ook door de Heere verkoren om een nadere ontwikkeling van Zijn rijk op aarde, die nu met het oog op de toekomst, die na ongeveer een decennium zou beginnen, noodzakelijk was geworden, in te leiden, namelijk deze, daar de kudde, die niet uit Israël's stal was, tot de eigenlijke hoofdkudde moest worden, waarin ten slotte de andere, die uit Israël's stal was, moest opgaan en geheel en al verdwijnen ("Ac 15: 3; en daartoe behoorde werkelijk het aflaten van de waarneming van de Joodse spijswetten. Tot zo'n einde maken was voor de eerste plaats

Petrus, de apostelvorst, om ons van die uitdrukking, zeker niet in Roomse zin, meer alleen in die, waarin Mattheus hem als de eersten ("Uit 10: 2" en "Uit 16: 17 voorstelt, te bedienen, door het gezicht in Hand. 10: 10 vv. door de Heere gemachtigd en verplicht. Hij heeft het dan ook zonder twijfel, toen hij in het huis van Cornelius enige dagen bleef, in praktijk gebracht (vgl. Hand. 10: 48 met 11: 3) en hij hield zich, nu hij naar Antiochië was gekomen, om zich van daar verder tot de diaspora in Mesopotamië te begeven, zoals Paulus zegt, met de uitdrukking: "u, die een Jood bent, leeft naar heidense manier en niet naar Joodse wijze. " Dit is, zo als vanzelf spreekt, niet bedoeld van de zedelijke wandel, maar alleen van de uitwendige levensrichting in het niet houden van de Mozaïsche rituele bepalingen van de wet, die levensregel de andere Christenen uit de Joden te Antiochië met Barnabas en Paulus aan het hoofd, zich reeds sinds jaren ten regel hadden gemaakt, omdat de tafelgemeenschap met de Christenen uit de heidenen en daarmee het onbegrensde gemeentelijk en privaat verkeer met deze bij hen regel was, (vgl. het "er was klacht over Petrus gekomen", hetgeen op een schending wijst van de gewoonte die bij de gemeente in zwang was gekomen) en dat alles alleen dan consequent kon worden doorgezet, als in het algemeen de rituele wetsbepalingen wegvielen. Paulus was dan ook volstrekt niet bevreesd om deze laatste gevolgtrekking te maken; hij heeft ook wel aanwijzingen gegeven dat Christenen uit de Joden eigenlijk niet in die toestand waren om de kinderen, in hun Christen zijn voortgebracht (1 Kor. 1: 14), aan de besnijdenis te onderwerpen, zodat, wat Jakobus hem in Hand. 21: 21 zegt, op geen zuivere spraak of eigen consequentie van de Judaïstische Christenen berust. De laatste, de Judaïstische dan, om ze met een enkel woord te noemen, zonder ze daarmee met die farizese in vs. 4 en Hand. 15: 5 gelijk te stellen, zijn nu in enige van hun vertegenwoordigers van Jeruzalem naar Antiochië gekomen, zoals het schijnt, nog voordat Paulus, volgens de aanwijzing in Hand. 18: 22 dezelfde weg ging, maar iets later, toen Petrus volgens onze opvatting, tot de zo-even genoemde plaats langs dezelfde weg gegaan was. Deze kwam van Jeruzalem met de bepaalde overtuiging, dat de tijd van de genade voor Israël reeds zo goed als ten einde was en met de gedachte, om zich een arbeidsveld onder de Joden van de verstrooiing te zoeken, waar hij toch ook met de heidenwereld in nadere aanraking moest komen. Daar sprak het dan vanzelf, dat hij te Antiochië begon op heidense manier te leven en niet op Joodse wijze, terwijl de levensregel, in Hand. 10 hem door de Heere enigermate opgedrongen, hem nu tot een zaak werd van een vrij besluit, hij ook erkende dat, nadat voor de roeping tot Christus het aanvankelijk onderscheid van heidenen en Joden was opgeheven (Hand. 10: 34 v.), ook de Mozaïsche onderscheiding tussen onrein en rein voedsel had opgehouden (Hand. 10: 15. 1 Kor. 10: 26). Anders was het daarentegen gesteld met die "sommigen van Jakobus", die na hem zich daar bevonden. Bij Hand. 10: 16 hebben wij nader uiteengezet, hoe zwaar zulke Christenen uit de Joden, die niet naar een onmiddellijke openbaring van de Heere van hun gewetensbezwaren waren losgemaakt, het verwijt van op heidense manier te leven en niet op Joodse, vallen moest en dit verwijt was door hen verdiend, als zij zo’n levenswijze niet alleen bij de Antiocheense Christenen van hun bloed aantroffen, maar ook een zo hooggeachte apostel als Petrus zelf die zagen waarnemen. Wij kunnen wel denken, dat zij met de apostel begonnen te twisten, zoals in Hand. 11: 2 v. die uit de besnijdenis waren, met hem twistten. Toenmaals kon Petrus zich tegen de aanvallen verdedigen, dat hij op een weg van zijn bediening in het huis van Cornelius gekomen was en door een werk van zijn bediening ertoe was gebracht, te eten met mannen, die de voorhuid hadden. Dit kon hij echter hier niet zeggen; zijn verkeer met de Christenen uit de heidenen was ten hoogste een gemeentelijk verkeer, volstrekt niet in zijn ambtsbediening, zelfs niet eens een gemeentelijk, maar een privaat. Zo meende hij voor de aanvallen te moeten wijken, onttrok zich nu aan de gemeenschap en zonderde zich af, misschien zichzelf voorspiegelende, dat hij, zoals hij vroeger voor de heidenen een heiden was geworden, hij nu zo voor de Joden een Jood moest worden (1 Kor. 9: 19 v.), zonder te bedenken dat hij juist degenen, die hij van

te voren een heiden geweest was, nu op eens een Jood werd. Als Paulus hem zijn handelwijze als huichelarij toerekent, is dat niet hard, maar zeer juist; hij deed met zijn afzondering het tegendeel van hetgeen hij voor juist erkend had, met het doel om bij hen, die van Jeruzalem waren en te Jeruzalem ("die uit de besnijdenis waren" vs. 12 vgl. Hand. 11: 2) voor een te worden gehouden, die het voor niet goed hield. Hij wist, dat binnen de Christelijke gemeenschap het onderscheid van besnedenen en onbesnedenen geheel was opgeheven en gedroeg zich toch zo, alsof dit onderscheid nog evenzo in volle kracht bestond, als vroeger in de tijd van het Oude Verbond. Met hem huichelden dan ook de andere Joden van de gemeente te Antiochië tegelijk met Barnabas; deze koesterden eveneens in hun hart de overtuiging, die Paulus in Hoofdstuk 5: 6 en 6: 15 zo nadrukkelijk uitspreekt en hadden in overeenstemming met deze sinds die tijd de Joodse leefwijze laten varen, om als Christenen met Christenen zonder enige beperking gemeenschap te houden. Nu namen zij echter opeens een houding naar buiten aan, waarbij hun mening eigenlijk daarop neerkwam, dat tot het ware, echte Christendom besnijdenis behoorde en een leven op Joodse wijze. Door dit gedrag dwongen zij de heidenen, die reeds Christenen waren geworden, tevens ook Joden te zijn of te worden. Alleen toch op die weg konden de laatsten, als de eersten hun tegenwoordige manier verder zouden in acht nemen, volle broedergemeenschap met hen verkrijgen, anders zouden zij voor hen steeds slechts vreemdelingen zijn gebleven, die niet met hen op gelijke lijn stonden. En dat woog het zwaarst bij Petrus, de eersten van de apostelen. Met hen in een door niets onderscheiden levensgemeenschap te staan, moest de Christenen uit de heidenen wel van groot gewicht zijn, omdat zij zonder deze zichzelf moesten voorkomen, als stonden zij, zoals van te voren buiten het burgerschap van Israël, zo nu ook buiten de broederschap van Christus. Maar hield hij, wie de Heere de sleutelen van het hemelrijk had opgedragen, zich zo, alsof niemand tot zijn hoogte kon reiken, die niet werd wat hij was, een Jood, dan bleef hun niets over, dan om, zoals in de grondtekst staat, te Judaïseren, d. i. de Joods-nationale levenswijze aan te nemen en zich geheel naar de manier van de Joden te schikken door onderwerping onder hun wet tegelijk met de besnijdenis. En dat wilde hij doen, die nog kort van te voren de heidense leefwijze had gevolgd en de Joodse, die van zijn geboorte af voor hem nationaal geweest was, daarom had nagelaten, omdat die voor het rijk van de hemelen, dat hij in Christus had verkregen, van geen belang meer was? Als Paulus met deze gewetensvraag tot hem kwam, moest hij denken aan die vraag, die hij in Hand. 15: 10 zelf had gericht tot het geweten van hen, die toen beproefd hadden zo te doen, als hij het nu beproefde en nu was hij in zijn geweten zo getroffen, dat hij niets wist te antwoorden, maar stil de verdere rede van Paulus moest aanhoren.

Wij, u en ik en Barnabas en de anderen hier, die tot hetzelfde volk met ons behoren, zijn van nature Joden en niet zondaars uit de heidenen, dat ook wij als deze zonder God en zonder goddelijke wet daarheen zouden hebben moeten leven (Luk. 18: 32 en 24: 7. 1 Kor. 6: 1. en nu ook op buitensporige manier de zonde zouden hebben gediend (MATTHEUS. 9: 13; 15: 10). Dit is zeker een groot voorrecht (Rom. 3: 1 v. ; 9: 4).

a) Maar wetend, zoals u Petrus als uw overtuiging op het concilie te Jeruzalem zelf openlijk heeft uitgesproken (Hand. 15: 10), dat de mens niet gerechtvaardigd wordt uit de werken van de wet, maar alleen door het geloof van Jezus Christus (Rom. 3: 28), zo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd. Wij zijn gelovig geworden (Rom. 13: 11. 1 Kor. 3: 5) in Hem, opdat wij, ons daardoor geheel gelijk stellend met de heidenen, die de wet niet hebben en er dus volstrekt niet aan konden denken, om door de werken van de wet gerechtvaardigd te worden (Efeze. 2: 9), zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus en niet uit de werken van de wet, door werken, die men doet om de voorschriften van de wet te vervullen. b) Daarom is het reeds in Ps. 143: 2 duidelijk genoeg uitgesproken, dat uit de

werken van de wet geen vlees, geen met zonde en zwakheid aangedaan en dus tot gehele wetsvervulling onbekwaam mens (Hoofdstuk 3: 21. Rom. 8: 3, 7. Gen. 6: 3, 12 v. Hand. 2: 17), zal gerechtvaardigd worden (Rom. 3: 20).

Hand. 13: 38. Hebr. 7: 18. b) Rom. 3: 20. Gal. 3: 11.

Dat de afdeling vs. 15-21 voortzetting is van de rede tot Petrus, blijkt duidelijk voor ieder onbevooroordeeld lezer en de opvatting van sommige uitleggers, dat hier plotseling een spreken tot de Galaten begonnen is, is zo in strijd met het verband, dat het onnodig is de laatste opvatting nog te weerleggen. De woorden moeten echter niet gehouden worden als tot Petrus alleen persoonlijk gesproken, Paulus gaat nu over tot een algemene uiteenzetting ter onderwijzing van de toen aanwezige Christenen wit de heidenen en de Joden.

Hij maakt ook het verschil, dat over het eten en niet eten met de heidenen toen ontstond, tot een locus commonis (algemene leerstelling), die veel verder gaat, dan het verschilpunt zelf; hij spreekt in het algemeen van de werken van de wet.

Deze rede hangt deels ten nauwste samen met het voorafgaande, deels is Paulus nog in het geheel niet met zijn dogmatische bewijsvoering tot de Galaten gekomen, maar hij wil aanwijzen, dat toen zijn grondstellingen tegenover de aanzienlijkste van de apostelen zijn verdedigd en erkend. Wel leidt Paulus, terwijl hij het verder verhaal daar laat, onbemerkt tot zijn dogmatisch hoofddoel over.

Paulus zegt dadelijk in de eerste woorden (vs. 15) in verband met de meningen van de Judaïsten, dat de Joden iets boven de heidenen vooruit hadden. Hij geeft dat toe, maar wil natuurlijk door het "niet zondaars uit de heidenen" de Joden niet voorstellen als zondeloos (ook hun zondigheid wordt door het volgende voldoende in het licht gesteld, volgens hetwelk hen alleen het geloof in Christus rechtvaardig maken kan, zodat een misverstand wel niet mogelijk is), maar alleen als door de goddelijke openbaring, die hun is gegeven, begunstigd boven de heidenen en daarom zeker minder ruw en grof (dan zij, die op alle wegen van hun lusten zonder tucht ronddwaalden) een prooi van de zonde geworden.

Een meer afdoend argument, dan Paulus in de woorden, die hier volgen (vs. 16), gebruikte, kon tegen Petrus niet worden aangevoerd. Het is een beroep op de innige ervaring, opgedaan door hem en alle gelovige Christenen uit de Joden, op zijn eigen overtuiging en tevens een aanwijzing van de grootste inconsequentie: "De overtuiging, dat alleen het geloof in Christus rechtvaardigt, heeft ons bewogen dit geloof aan te nemen. Hoe nu, als wij dat, wat wij zelf erkend hebben, als onvoldoende tot onze zaligheid, voor anderen willen maken tot voorwaarde van de rechtvaardiging? " Het verwijt van tautologie, dat men onze plaats zou kunnen doen, als aan het einde nog eens wordt gezegd: "daarom dat uit de werken van de wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden", wordt daardoor weerlegd, dat dezelfde gedachte eens als motief van het geloof van de Christelijk geworden Joden, maar ten slotte bevestigend als objectieve waarheid van de Schrift is voorgesteld.

Een boom kan niet staande blijven zonder wortels. Een leven van zelfverloochening en kruisiging zoals dat van Paulus, zo’n leven, zo strijdig met de eigen wil en de hele natuurlijke mens, heeft bij hem geen aanvang kunnen nemen, noch zich ten einde toe kunnen staande houden, zonder door een inwendig gevoel te zijn geboren en dagelijks gevoed. Dat inwendig gevoel, dat beginsel van het leven van Jezus Christus in Paulus, het is Paulus’ geloof in Jezus Christus. Hoort hoe de apostel zelf daarover spreekt: Wat mij gewin was, heb ik om Christus

wil schade geacht. Ja zeker, ik acht alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus mijn Heere; om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen en in Hem gevonden wordt, niet hebbend mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof. Alleen de rechtvaardigheid van God in Jezus Christus en deze rechtvaardigheid door het geloof alleen zich toegeëigend, "opdat zij naar genade zij", ziedaar de bron van het lijdend en stervend leven van de apostel; zo verre is hij verwijderd, er een persoonlijke schulduitlegging in te zoeken een verdienstelijke deugd of een voedsel voor eigen gerechtigheid. Merkt het op, de heiligste en vroomste van de mensen, hij, die het stoutmoedigst van allen op zijn eigen gerechtigheid zich zou hebben kunnen beroepen, als eigen gerechtigheid kan bestaan, juist hij heeft alle aanspraak op eigengerechtigheid het zorgvuldigst van zich afgewezen en zich het meest uitsluitend verlaten op de genade van Jezus Christus alleen. Meen niet, dat dit toeval is; het zij verre, het is een noodzakelijk gevolg: niemand is heiliger en vromer geweest, omdat niemand zich meer uit genade verlost heeft geoordeeld. Minder verlichten van geest, minder groten van ziel hebben, in alle christelijke gezindten, onder alle godsdienstige richtingen van de wereld, in de ontbering of in het lijden een denkbeeldig middel weten te vinden om God te bevredigen, hun zonden uit te delgen en de hemel te verdienen; maar wat bij hem in zijn hart en in zijn werken een onbepaalde liefde te voorschijn roept en levendig houdt, dat is de duidelijke aanschouwing, dat is het diep gevoel van het offer, waarmee Jezus Christus hem voorgekomen is zonder zijn werken vóór zijn goede, ondanks zijn slechte werken. De gekruisigde liefde van het verloren schepsel beantwoordt aan de gekruisigde Zaligmaker. Is het nodig dat ik de getuigenissen verzamel, die Paulus aflegt van de genade? Hoe gemakkelijker die taak zou worden volbracht, des te overtolliger moet zij worden gerekend. Ik beroep mij op elk, die enige, zij het ook oppervlakkige kennis heeft van zijn redeneringen en zijn brieven: de rechtvaardiging uit genade door het geloof bekleedt er overal de eerste plaats, het is het middelpunt, waarom al het overige zich beweegt, het is niet een van de leerbegrippen van de apostel, het is meer, het is zijn leer, hij is alleen apostel voor haar, zoals hij alleen door haar apostel was geworden, want eer zij het voorwerp was van geheel zijn bediening, was zij het beginsel geweest en de ziel van zijn bekering, omdat de overgang van Saulus in Paulus niet anders is, dan de overgang van de wet tot de genade. Paulus en de genade, de genade en Paulus, die naam en dat denkbeeld zijn zo onafscheidelijk, dat de een moet worden beschouwd als de levende verpersoonlijking van het ander. Daarenboven, waartoe elders getuigenissen gezocht, wanneer men een taal voor ogen heeft, zo duidelijk, zo overvloedig, zo stout, als die van Fil.

7 v U behoeft hem slechts te lezen: "Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht. Ja zeker, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus mijn Heer, om wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen. " Zie hoeveel waarde hij hecht aan zijn eigen werken, schade, drek acht hij ze; en ziet hier de waarde, die hij hecht aan de kennis van Jezus Christus: de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus mijn Heer. Hebben wij een duidelijker en nauwkeuriger verklaring nodig? U vindt ze ook in hetgeen volgt: Opdat ik in Hem gevonden wordt, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof! Ik zou mij schamen zo’n taal te verklaren en daarenboven zou het mij moeilijk vallen, omdat zij zo eenvoudig en verheven is. De rechtvaardigheid, die uit God is, door het geloof in Jezus Christus, toegedeeld aan hem, die geen rechtvaardigheid van zichzelf heeft, wat wil men meer? Nooit heeft een godgeleerde de onverdiende genade in minder en tegelijk veelbetekenende woorden samengevat. Daarom vleit men zich niet het leven van Paulus te kunnen navolgen, als men niet begint met zijn geloof na te volgen; als men zich niet, als een arm zondaar, dervend de heerlijkheid van God, aan de rechtvaardigheid van God alleen

overgeeft om gerechtvaardigd te worden om niet, door Zijn genade, door de verlossing die u Jezus Christus is! Ik zou op dit punt niet zozeer aandringen, als ik vijftien of twintig jaar geleden sprak. In die eerste tijden van ons godsdienstig herleven, tijden van het eerste licht en helaas van de eerste gloed tevens, toen was die geheel onverdiende zaligheid, die rechtvaardigheid door het geloof alleen, het ABC van het Evangelie voor elk, die een geopend hart voor de waarheid had en wij, die haar verkondigen, wij konden geen taal vinden, krachtig genoeg om er getuigenis van te geven, of liever wij konden de taal van Paulus niet te getrouw weergeven, want daarbuiten kan men zich niet bewegen. Nu is het anders. De rechtvaardiging door het geloof is op het punt door enigen op de rij van de in onbruik geraakte spreekwijzen te worden geplaatst; de verzoening kwetst meer dan één licht geraakt gemoed en durft om de wijsbegeerte geen aanstoot te geven zich niet anders vertonen dan onder de dekmantel van omschrijvingen; de genade, dat kleine woord, zo veelbetekenend en liefelijk, dat zoete maatgeluid voor het oor van een Christen, het heeft veel van zijn bekoorlijkheid verloren en wordt zeldzamer gehoord; de verlossing zelfs, oud en onveranderlijk als zij is, die bron van eeuwige vreugd voor het volk van God, maakt voor een nieuwerwetse verlossing plaats, die zich beroept op het gehele leven van Jezus Christus, zonder bijzonder waarde te hechten aan zijn dood; en die zich voordoet alsof zij het offer van de Zoon des mensen oploste in de menswording van de Zoon van God.

Maar als wij, Christenen uit de Joden die, zoals zo-even gezegd is, in Christus proberen gerechtvaardigd te worden, ook zelf zondaars bevonden worden, zodat wij, nadat wij omwille van Hem de wet hebben verlaten, er niet anders aan zouden zijn dan de heidenen, die vanaf het begin de wet niet hadden (vs. 15), zoals wij toch zouden te kennen geven, als wij ons van Hem weer naar de wet keerden), is dan Christus een dienaar van de zonde, die, in plaats van ons rechtvaardig te maken, ons integendeel zou hebben doen verliezen wat wij boven de heidenen hadden? Integendeel!

Want als ik, evenals u Petrus daardoor doet, dat u de wet, vroeger verlaten, door uw later gedrag weer in de hoogte heft, hetgeen ik afgebroken heb, dat weer opbouw, dan stel ik mijzelf tot een overtreder; ik houd mij bij dit weer opbouwen voor zo iemand, die in dat verbreken onrecht deed en maak daardoor Christus, om wiens wil ik dat deed, tot een dienaar van de zonde.

Ik ben met Christus gekruisigd 1); en ik leef, maar sinds ik met Christus gekruisigd ben niet meer ik, maar Christus leeft in mij 2). Hij is het, die mij met Zijn Geest vervult, mij drijft en beweegt, in mij alles werkt, bepaalt en beheerst (Rom. 8: 9 v. 2 Kor. 13: 5. Efeze. 3: 16 v.); en hetgeen ik nu van de tijd van mijn bekering tot Christus af in het vlees leef, in dat sterfelijk lichaam, totdat in het beter vaderland bij de Heere een nieuw leven en dus ook een andere manier van leven aanvangt (Fil. 1: 22 v. 2 Kor. 5: 6 v.), dat leef ik door het geloof van de Zoon van God (vs. 16), a) die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft3) (Gal. 1: 4. Rom. 8: 37. Efeze. 5: 2).

Tit. 2: 14.

Wat Paulus bedoelt met: "ik ben door de wet van de wet gestorven" wordt duidelijk uit de onmiddellijke samenhang, namelijk met hetgeen dadelijk volgt: "Ik ben met Christus gekruisigd. " De vloek van de wet werd namelijk door de kruisiging aan Christus volbracht (Hoofdstuk 3: 13) en in zo verre stierf Christus door de wet, die het ten uitvoer leggen van haar vloek eiste en in Christus’ dood ontving. Die dus met Christus gekruisigd is, aan die is zo ook de vloek van de wet ten uitvoer gelegd, zodat hij, ten gevolge van zijn gemeenschap

met Christus, weet dat hij ook met de dood van Jezus door de wet gestorven is, maar tevens voor de wet gestorven is, omdat nu, nadat de wet haar recht aan hem heeft volbracht, het verband, waarin hij tot de wet stond, is opgelost.

De wet zelf bracht het door haar vloek en dood aanbrengende werking bij mij zo ver, dat de band, waardoor ik aan haar en haar uitspraken tot hiertoe was gebonden en mij gebonden achtte in die zin, dat ik meende door haar vervulling leven en zaligheid te vinden, voor mij werd losgemaakt. Dit geschiedde echter alleen met het doel, dat een andere band zou worden gelegd, namelijk met God; want tot hiertoe had ik slechts schijnbaar voor God, maar inderdaad voor mijzelf geleefd, in mijzelf de grond van de zaligheid gezocht.

Wat Jezus overkwam toen Hij om onze zonde aan het kruis werd gehecht, dit einde van zijn leven onder de wet, in hetwelk, omdat Hij de Middelaar van de zaligheid is, de door de wet bepaalde verhouding voor de mensheid eens voor altijd een einde heeft genomen, herhaalt zich bij manier van afbeelding in het persoonlijk leven van hem, die in Christus gelovig wordt. Deze toch wordt ertoe gebracht om zich, zoals hij onder de wet geweest is, als de oorzaak van zo’n sterven van de Middelaar van de zaligheid te erkennen en zichzelf, namelijk zijn vroegere richting tot wettelijke werken op te geven. Daarmee is dan echter, omdat hij aan het in Christus aanwezige einde van de vroegere verhouding van de mensheid tot God deel heeft, de toestand onder de wet voor hem ook werkelijk ten einde, in plaats waarvan hem nu zijn verhouding tot God, door Christus teweeg gebracht, voor zijn gedrag tot leiding wezen moet. En zo kan van hem, die getuigt: "Ik ben met Christus gekruisigd" gezegd worden, dat ten gevolge van zijn deel aan Christus’ kruisiging, als in een beeld in zijn zedelijk persoonlijk leven herhaald wordt wat dan Christus geschied is in een gebeurtenis in Zijn natuurlijk leven: Hij is door de wet voor de wet gestorven om voor God te leven.

De Heere Jezus Christus handelde, in hetgeen Hij deed, als een grote, openbare Vertegenwoordiger en Zijn sterven aan het kruis was feitelijk het sterven van al Zijn volk. Toen betaalden al Zijn heiligen aan de gerechtigheid wat werd geëist en bewerkten een voldoening aan de goddelijke toorn voor al hun zonden. De apostel van de heidenen verblijdde zich in het denkbeeld van als een uit Christus uitverkoren volk aan Christus’ kruis te zijn gestorven. Hij deed meer dan dit slechts als leerstelling te geloven, hij nam het met vertrouwen aan, zijn hoop daarop bouwend. Hij geloofde dat hij door de kracht van Christus’ dood aan Gods gerechtigheid had voldaan en verzoening met God had gevonden. Geliefden, hoe zalig wanneer de ziel zich als het ware uitstrekken kan op het kruis van Christus en zich bewust wordt: "Ik ben gestorven; de wet heeft mij gedood, ik ben daarom bevrijd van haar macht, omdat ik in mijn Borg de vloek heb gedragen; in de persoon van mijn Plaatsvervanger heeft de wet al haar veroordeling op mij uitgestort, want ik ben met Christus gekruisigd. " Paulus bedoelde zelfs nog meer dan dit. Hij geloofde niet slechts in Christus’ dood en vertrouwde daarop, maar hij voelde ook de kracht daarvan in zichzelf in de kruisiging van zijn oude, bedorven natuur. Toen hij de genieting van de zonde aanschouwde, zei hij: Ik kan aan deze geen deelnemen, ik ben ze afgestorven. Dit is ook de ervaring van elke Christen. Waar hij Christus heeft aangenomen, daar is hij ten opzichte van deze wereld als een, die geheel gestorven is. En toch terwijl hij zich bewust is voor de wereld gestorven te zijn, kan hij tegelijkertijd met de apostel uitroepen "En ik leef! " In de volste zin leeft hij voor God. Het leven van de Christen is een onoplosbaar raadsel; geen wereldling kan het verstaan, zelfs de gelovige kan het niet bevatten. Dood en toch levend; met Christus gekruisigd en toch tegelijkertijd met Christus opgestaan in nieuwheid van het leven; vereniging met de lijdende, bloedende Heiland en dood aan zonde en wereld, wat zijn dat zielverblijdende zaken. Mochten wij ze meer genieten!

Dat wonder is niet onder woorden te brengen. Slechts door vergelijking beeldt de Schrift het ons af, nu eens van een wijnstok sprekend, waarop we als ranken tieren, dan van één plant, waartoe we met Hem behoren; dan weer van één lichaam, waarvan we als leden onder Hem, het Hoofd, staan; of ook als waren we een product van het eten van Hem, die het brood van het leven is en van het drinken van Zijn bloed. maar in wat vorm ook uitgedrukt, hierop komt ontwijfelbaar deze unio mystica, deze sleutel aller kennis neer, dat de wedergeborene, op zichzelf genomen, niets is noch heeft, maar al wat hij is en heeft, slechts werd en is en zijn zal door en krachtens zijn samenverbonden zijn met de Zoon van God. Een zelfstandig, d. i. op zichzelf staand leven van Gods kinderen is er niet en is ondenkbaar. Zomin het schijnsel blijft als u het licht u weg denkt, zo min blijft er in de gelovige geur of smaak van eeuwig leven, als u hem losgemaakt denkt van zijn Heer. Hij werd niet uitverkoren dan in Christus, niet toegebracht dan door Hem, niet levend gemaakt dan in Zijn kracht en zo ook leeft hij geen ogenblik, is hij geen ogenblik ontzondigd, noch geheiligd, of bekwaamd tot iets, dat niet verwerpelijk is dan doordat en voor zover de levensgemeenschap tussen Christus en zijn ziel aanwezig, werkend en vruchtdragend is. Christus is de atmosfeer, het element, waarin hij zich beweegt en ademt en tegelijk de vervulling van het niets en het ledig van zijn hart. Dat hij leeft, wil juist zeggen dat niet meer hij leeft, maar dat Christus leeft in hem.

Paulus ontkent dat het leven, dat hij als voor God toebehorende leeft, een leven van zijn ik zou zijn; hij noemt het een leven van Christus in hem. Als hij vroeger van de wet leefde, leefde in hem zijn eigen, op hemzelf doelend ik, dat zichzelf en alleen zichzelf probeert in te spannen tot het verrichten van de werken van de wet. Ach, dat was een ongelukkig leven, een schijn-leven, de naam van leven onwaardig. Want God is de enige bron van het leven; die uit zichzelf put, die put uit een bodemloos vat. Onder de wet is er geen ander dan het levenloze leven van het eenzame ik, omdat God Zich en Zijn leven door geen moeten van de wet in de mens inbrengt (Hoofdstuk 3: 21). Geloofd zij God, die ons van dit eigen leven, dat enkel dood is, verlost en tot het ware leven heeft gered, ook ons leven is, maar niet een leven uit ons ik geput, maar een leven in ons hart uitgestort (Rom. 5: 5), namelijk het leven van de opgestane Christus in ons.

Wie zal het wagen de wet op te leggen aan Christus, die in ons leeft? Niemand waagt het toch te zeggen, dat Christus niet juist leeft, zodat de wet Hem zou moeten worden opgelegd, om Hem te beteugelen.

De mens, die in de wedergeboorte opstaat, is niet het oude ik, maar de Christus in ons. Is het dat de wedergeborene nog in het vlees leeft in menselijke zwakheid en geringheid, toch leeft hij niet meer voor het vlees, als in de oude mens, maar voor God, voor God en de goddelijke bedoelingen.

Als het geloof, waarin de apostel leeft, nader door hem wordt voorgesteld als een geloof van de Zoon van God en daarbij de toevoeging komt: "die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft", dan is alles er toe gericht om de blijdschap en kracht van een geloof te doen kennen, dat zo’n voorwerp en zo’n inhoud heeft. Reeds dient dadelijk het noemen van Christus met de "naam Zoon van God" daartoe; dit geeft te kunnen, wat wij van God mogen verwachten, wij, die de Zoon van God voor ons hebben.

Het motief van het gelovig aangrijpen van Christus, dat Hij ons eerst heeft liefgehad en Zich voor ons heeft overgegeven, wordt vooral zichtbaar door de persoonlijke betrekking tot hemzelf, die Paulus van Hem noemt met het woord: "die mij liefgehad heeft; " zijn hart verwarmd door dankbare liefde jegens de Verlosser openbaart zich hier.

Deze woorden: "die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft", zijn een schoon voorbeeld van een waarachtig geloof. Gewen er u dan aan, dat u dit "mij" en "voor mij" met vast geloof mag aangrijpen en van uzelf verklaren en niet eraan twijfelen, of u behoort ook tot het getal van degenen die met het woordje "mij" worden genoemd.

Dat U mij liefhebben kon, ik begrijp het steeds minder, maar ik moet, ik mag, ik wil het geloven, op hoop tegen hoop en ik klem mij vast aan uw kruis alsof het voor mij alleen was geplant. Voor mijn vrome ontslapenen bent U gestorven, maar voor hen niet meer dan voor mij. Voor de grootste van de zondaren, die immer barmhartigheid vond, maar voor dezen niet meer dan voor mij. En ik, al was ik nog honderdmaal armer, onwaardiger, ellendiger dan U mij immer gekend heeft, toch, zo waarachtig de liefde U aan het kruis heeft doen sterven, U bent er gestorven voor mij! O, als de Heilige Geest ons daarvan iets doet verstaan, dan ontwaakt er een smart over de oude zonden, zoals vroeger nooit is gevoeld; dan ontvlamt er het vuur van een nieuwe liefde, die tot het leven verjongt en herschept; maar dan daalt er ook een onbeschrijfelijke, heilige vrede in het diepst van het aanbiddende hart, die ons met alles verzoent in het leven en ons straks doet sterven met het oog op de stervende Heiland. O Lam van God, onschuldig, voor mijn zonden gemarteld en gestorven, Jezus schenk mij uw vrede, op mijn levensweg, op mijn kruisweg, op mijn doodsweg!

Ik volg u zonder schrik door ‘s afgronds schaduwwegen, U leidt mij bij de hand naar het eeuwig Vaderhuis, Mijn allerlaatste snik zal spreken van uw zegen, Mijn allerlaatste blik zal breken op uw kruis!

Ik doe de genade van God, die in de openbaring van Jezus Christus ons wordt aangeboden (1 Petr. 1: 13), niet teniet, zoals zij doen, die, nadat zij die tot hun rechtvaardiging hebben ontvangen, nu toch de wet van Mozes als noodzakelijk tot zaligheid weer willen oprichten; wantals de rechtvaardigheid door de wet is, zoals zij daarmee beweren, zo is dan Christus tevergeefs, geheel onnodig, gestorven en dat is een zo lasterlijke gedachte, dat de volzin, die tot die gevolgtrekking leidt, duidelijk voorkomt volstrekt verwerpelijk te zijn.

Die de wet houdt, omdat hij meent daardoor voor God rechtvaardig te worden, die werpt de genade van God weg, die wijst Christus en Zijn offer van zich en wil door deze onmetelijke, kostbare schat niet zalig worden. Het is zeker verschrikkelijk en ontzaglijk om te zeggen, dat een mens zo verschrikkelijk boos kan zijn, dat hij Gods genade en barmhartigheid verwerpt.

God zou, als de ijveraars voor de wet gelijk hadden, de Middelaar van de zaligheid in de dood hebben overgegeven, zonder dat in Zijn roeping als Heiland een noodzakelijkheid lag, daarmee in overeenstemming.

Met die vreselijke, elk Christus-minnend hart diep wondende consequentie van het berispte praktische gedrag van Petrus breekt de apostel af; hij kon tegenover zo iemand als Petrus er zeker van zijn, dat dit woord voldoende zou wezen, om hem op de juiste weg terug te brengen.

Paulus is discreet genoeg om te zwijgen van de indruk van deze rede; de vrijmoedigheid, beslistheid en sterke bewijskracht daarvan kon echter te minder het doel bij Petrus missen, omdat deze zelf overtuigd was van de Christelijke vrijheid (Hand. 15: 7 vv,) en hij te Antiochië alleen door toegefelijkheid uit mensenvrees had gehuicheld.

De verkeerdheid van Petrus was een fout in zijn praktisch gedrag, niet in de leer. Daarom kan er geen sprake van zijn, dat het geloof aan de inspiratie van de Heilige Schrift daardoor zou geschokt worden, zoals dan ook Petrus juist in de leer over dit punt, op het juiste standpunt blijkt te staan en alleen in de praktijk daaraan niet getrouw bleef.

Daarentegen maakte Paulus zich de Judaïsten tot vijanden, wier plannen hij in het middelpunt van de Christelijke zending onder de heidenen te Antiochië verijdeld had. Wij mogen ons daarom niet verwonderen, als wij nu in de Paulinische gemeente-stichtingen afgezondenen van deze partij zien indringen, die deels, zoals in Galatië, onder het voorgewende gezag van Petrus of Jakobus het Judaïsme probeerden in te voeren, deels zoals te Korinthe, meer direct de waardigheid en persoonlijkheid van de apostel aanvielen, die overal als tegenstanders tegenover hem optraden (1 Kor. 16: 9), als valse broeders in gevaren brachten (2 Kor. 11: 26), misvormingen en lasteringen van zijn leer verbreidden, zoals te Rome (Rom. 3: 8; 6: 1 Ro 3. 8), waar Paulus nog als gevangene door hun drijven bemoeilijkt werd Fil. 1: 15 vv. ; 3: 2 v.). Zo zeker als deze afgezondenen, met name te Korinthe, met een aanbevelend schrijven uit de eerste gemeente optraden, zo zeker als zij ook overigens op het gezag van de eerste apostelen hun bewerkingen beproefden, zo weten wij toch zeker niet nader, in welke betrekking die leden van de hoofdgemeente, die in vs. 12 als "die van Jakobus" worden voorgesteld, tot die zo verre zich uitstrekkende beroeringen stonden. Is het nu veel meer iets passiefs dan iets actiefs geweest, dan steeg deze passiviteit toch tot een zo hoge graad als wij die bij Hand. 25: 8 en 28: 31 hadden op te merken. Daarentegen waren dergelijke Judaïsten, zoals zij in Hand. 15: 1 en 5 gekarakteriseerd worden, actief werkzaam. Door deze lieten zich dan ook zeker degenen misleiden, zoals wij ze in Hand. 11: 2 v. ; 21: 20 v. ontmoeten en hoe nu ook Barnabas aan deze Judaïstische afgunst tegen de grote apostel deelnam, hebben wij reeds bij Hand. 18: 23 opgemerkt.

HOOFDSTUK 3

DE RECHTVAARDIGHEID VAN HET GELOOF BEVESTIGD, HET JUISTE GEBRUIK VAN DE WET AANGEWEZEN

Het tweede, dogmatische deel van de brief, door de laatste afdeling van het eerste deel reeds voorbereid, ontwikkelt ook het thema van de rechtvaardiging van de mensen voor God zonder de werken van de wet, alleen door het geloof, evenals later de brief aan de Romeinen dit nog sterker doet en daarbij het wezen en de werkingen van de rechtvaardigheid van het geloof, in tegenstelling met het verderf van de zonde duidelijk op de voorgrond laat treden. Hier dient daarentegen deze leer meer tot bewijs voor de hoofdstelling van de brief, dat de Christenen niet verplicht zijn de Mozaïsche wet te houden, want dat was voornamelijk de zaak waarover bij de Galaten gehandeld werd.

Vs. 1-14. De apostel begint nu voor de lezers te ontwikkelen dat de rechtvaardigheid niet uit de wet, maar uit het geloof voortkomt. Hij spreekt eerst zijn afkeuring en bevreemding uit over hun afvallen van deze waarheid, die hen met alle zorgvuldigheid is ingeprent en beroept zich vervolgens op hun eigen ervaring; niet door de werken van de wet hebben zij de Heilige Geest ontvangen, maar door de prediking van het geloof. Dat moeten zij zelf zeggen en willen zij nu, nadat zij in de Geest hun Christelijke loopbaan zijn begonnen, in het vlees eindigen? Willen zij dan, dat zij alles wat zij om het Evangelie hebben geleden, tevergeefs geleden hebben? Willen zij in het geheel geen acht slaan op hetgeen bij hen nog van de Geest en van geestelijke genade-gaven aanwezig is en hun toevloeit op de weg van het geloof, op diezelfde weg dus, waarop volgens de getuigenis van de Schrift ook Abraham zijn rechtvaardiging heeft gevonden (vs. 1-6)? Bij deze gedachte, die hij hiermee heeft aangevoerd, houdt Paulus de Galatiërs vast: die van het geloof van Abraham zijn, zijn Abrahams kinderen en verkrijgen de zegen, in hem de heidenen beloofd (vs. 7-9); de Joden staan daarentegen met hun werken van de wet onder de vloek van hun eigen wet, waarvan Christus hen eerst heeft moeten verlossen, om hen nu ook op de weg van het geloof tot zaligheid te leiden door het ontvangen van de Geest (vs. 10-14).

O, u uitzinnige Galaten (vs. 3. Hebr. 5: 11 v.), wie heeft u betoverd, uw ogen zo verdonkerd, u op zo erge manier aan het dwalen gebracht, dat u de waarheid niet gehoorzaam zou zijn (Hoofdstuk 5: 7) u, voor wie Jezus Christus voor de ogen tevoren, toen wij u het Evangelie verkondigden (Hoofdstuk 1: 8 v.), geschilderd is geweest, zodat u Hem, zoals men pleegt te zeggen, met handen zou kunnen grijpen, onder u gekruisigd zijnde, evenals was Hij onder u gekruisigd.

"O, u uitzinnige Galaten! " met deze berisping spreekt nu Paulus weer zijn lezers aan, na het bericht van zijn ontmoeting met Petrus; met name spreekt hij ze aan, vgl. 2 Kor. 6: 11, 2Co om juist daar, waar hij ze moet berispen, de persoonlijke betrekking uit te drukken, waarin hij tot hen staat. Zijn terechtwijzing (Hoofdstuk 2: 15-21) had toch de vermenging van het Judaïsme met het geloof zo bondig en onwedersprekelijk voorgesteld als dwaas, dat de apostel bij het weer aanspreken van de lezers, die zich tot dezelfde ongerijmde verwarring hadden laten meeslepen, geen juister en natuurlijker toespraak zou hebben kunnen vinden (Spr. 27: 6).

"Wie heeft u betoverd, dat u de waarheid niet gehoorzaam zou zijn? " Waar zulke duidelijke en wonderbare betoningen van de waarheid hadden plaats gehad, kon de afval bijna geen gewone afval meer worden genoemd. Het was hun als het ware door de boze invloed van de

verleiders aangedaan (2 Kor. 4: 4. 2 Tim. 3: 13 Het "was" staat in tegenstelling: tot "Jezus Christus": wie was zo machtig u te betoveren, nadat Christus u zo was geopenbaard?

Met gewone zaken heeft het niet plaats, dat velen de waarheid niet gehoorzamen en de leugen geloven, maar over het gebod van God heeft de satan ze door zijn werkingen betoverd, dat zij zwart voor wit en wit voor zwart aanzien, hun dwaling voor onomstotelijk zekere waarheid en de heilzame leer voor schadelijk vergif houden.

De betrekkelijke zin "voor wie Jezus Christus voor de ogen van te voren geschilderd is geweest", bevat de beweegreden van de verwondering van de apostel. Hoewel hen het kruis van Christus gepredikt is, willen de Galaten, als betoverd, van de Gekruisigde niets meer weten, maar wenden zich tot de werken van de Mozaïsche wet, om de genade van God te verdienen! Het "gekruisigd" heeft in de zin de nadruk en moet in eigenlijke zin worden verstaan: juist de Galatische dwaalleraars pleegt Paulus de dood van Christus aan het kruis als middelpunt van de verlossing voor te houden (Hoofdstuk 2: 20 v. ; 1: 4; 3: 13; 5: 11; 6: 12, 14 Ga 2. 20 1. 4 3. 13 5. 11); daarom is de verklaring als ware het beeldspraak, bijvoorbeeld die van Luther ("is het zo met u, dan heeft u niet alleen van God genade weggeworpen en is niet alleen Christus' dood voor u verloren, maar Hij wordt ook onder u gekruisigd, d. i. op de schandelijkste en smadelijkste manier door u behandeld. te verwerpen. De Galaten werd Christus voor de ogen geschilderd als gekruisigd. Zegt Paulus niet maar "gepredikt" (vgl. 1 Kor. 1: 23; 2: 2), maar "voor de ogen geschilderd", dan wil hij de lezers de nauwgezetheid van de prediking herinneren, omdat hij nu temeer recht heeft zich over hun afval te verwonderen.

Het "onder u" moet de kruisiging van de Heere voorstellen als onder hen voorgevallen. Dat daarbij ontbreekt een "als het ware", dat wij daarbij moeten denken, moet uit het levendige van de rede worden verklaard.

De prediking van Paulus, zo vol geest en leven, had Christus in Zijn genade en neerbuigende liefde, die Hem drong voor ons Zich te laten kruisigen en in Zijn machtig verlossende kracht hun zo levendig afgeschilderd, als was Zijn sterven voor hun ogen geschied, als verleende Hij hun zichtbaar de zegen van Zijn verzoening.

Dit alleen wil ik van u leren, van u vernemen, om van andere getuigenissen die ik tot uw overtuiging van het onrecht, dat u pleegt, van u zou kunnen vragen, nu af te zien: heeft u de Geest ontvangen uit de werken van de wet, die u gedaan heeft of uit de prediking van het geloof, die u heeft vernomen?

De apostel probeert nu daardoor de Christenen uit Galatië weer op de juiste weg te leiden, dat hij hun de eerste ervaringen, de tijd van de opwekking en van de eerste liefde in het geheugen terugroept.

De "Geest" is hier zeer algemeen bedoeld, de door het geloof in Christus hun geschonken Heilige Geest, waardoor de verlossing in hun harten tot stand kwam, die Christus door Zijn dood buiten hen had teweeg gebracht. De wet had hen die Geest niet kunnen mededelen, maar het Evangelie, dat hen in kinderlijke zin de toegang tot de Vader opende, bewerkte dit wonder. In de eerste tijd van de Christelijke kerk was de bewustheid, deze bovennatuurlijke, goddelijk machtig-vernieuwende Geest op een bepaald tijdstip ontvangen te hebben, in de Christenen veel sterker dan zij nu bij velen is, wegens de scherpe tegenstelling van de dikke heidense duisternis, waarin zij geleefd hadden en het heldere licht van het Evangelie. Tegelijk

werd die indruk nog versterkt, doordat met de uitstorting van de Geest aan de meesten zekere buitengewone gaven werden meegedeeld, die tevens voor de overige leden van de geheel nieuw gevormde gemeente getuigenis aflegden, dat zij een woonstede van God in de geest waren geworden. Vgl. vs. 5 Niettemin behoudt deze herinnering voor de Christenen van alle tijden al haar belangrijkheid. Zelfs de Christen, die sinds zijn doop met God in het verbond is gebleven, moet, waar de waarheid voor hem schijnt te worden verdonkerd, altijd op dat tijdperk in zijn leven terugzien, waarin natuur en genade zich bijzonder krachtig en kennelijk scheidden en de Geest van God hem meer merkbaar dan ooit werd meegedeeld.

Aan deze beschamende vraag, waarop geen antwoord nodig is in vs. 1, wordt een andere verbonden, die de lezers moeten beantwoorden en die zij niet kunnen beantwoorden zonder tot hun eigen beschaming in te zien en te moeten bekennen dat voor hen de ervaring, die zij bij zichzelf hadden gemaakt, alleen reeds grond genoeg had moeten zijn om de nieuwe leer af te wijzen. Daarom zegt de apostel, dat hij dit alleen van hen wilde leren, namelijk, of zij ten gevolge van een werken, waartoe de eis door een wet was gedaan, de Geest hadden ontvangen, of ten gevolge van een geloven, gewerkt door een boodschap die zij hadden ontvangen.

Zij moesten nu, als zij de waarheid wilden belijden, antwoorden: "door de prediking van het geloof. " Hiermee was echter tevens beleden dat zij genade en rechtvaardiging alleen door het geloof hadden verkregen. Men zou in de verzoeking kunnen komen om uit deze bewijsvoering van de apostel het besluit te trekken, dat de Galaten, ten minste voor een deel, vóór hun bekering tot het Evangelie proselieten van de poort waren geweest. Toch was het bewijs van de apostel juist dan van bijzondere kracht, als de Galaten de wet vroeger geheel onbekend was, zij konden dan des te minder aan haar werking de mededeling van de Heilige Geest toeschrijven.

Ook elders stelt Paulus op de voorgrond, dat de Mozaïsche wet, hoewel in zichzelf goddelijk en geestelijk (Rom. 7: 14), aan haar dienaren de Heilige Geest niet meedeelde en stelt het onderscheid tussen de dienaren van de wet en de dienaren van het Evangelie juist daarin, dat deze door de Heilige Geest worden vernieuwd, maar de anderen niet (Rom. 7: 6; 8: 2 vv. 2 Kor. 3: 2 vv. 4: 6; 5: 18 De mens ontvangt zo weinig uit de werken van de wet de Heilige Geest, dat hij integendeel deze tot vervulling van de wet nodig heeft. Zoals daarentegen uit de prediking van het geloof het geloof voortkomt (Rom. 10: 17), zo deelt God ook door middel van deze de Heilige Geest mee.

Bent u zo uitzinnig, om in plaats van het betere deel dat u reeds heeft, juist het slechtere te kiezen, evenals zou het u dan eerst goed zijn? Omdat u met de Geest in uw Christendom begonnen bent, voleindigt u nu met het vlees; wilt u het nu tot volkomenheid proberen te brengen door u op een standpunt te plaatsen, waarop u weer staat onder de heerschappij van het vlees, zoals dat werkelijk op wettisch standpunt het geval is (Rom. 7: 5; 8: 3 v.).

De Christelijke levenservaring van de Galaten was volgens vs. 2 een duidelijk bewijs daarvoor, dat het hoogste geestelijke leven van het Christendom, de hoogste gemeenschap met God, geheel en al zonder werken van de wet alleen van het geloof afhing. Zo moest het voorkomen als de hoogste dwaasheid om zo’n geestelijk begin op vleselijke wijze te besluiten. Evangelie en wet staan tot elkaar als geest en vlees; wel niet alsof de wet op zichzelf vleselijk was (Rom. 7: 14), alleen vleselijke inzettingen (Hebr. 9: 10) bevatten zou, maar omdat het standpunt van de mens onder de wet vleselijk is, omdat de wet de wil van God alleen uitdrukt in betrekking tot de niet opgeheven menselijke, vleselijke zwakheid. Zo

was de neiging van de Galaten tot het Judaïsme eigenlijk een afdalen van de godsdienst van de Geest tot de vleselijke zwakheid.

Wanneer de lezers, nadat zij tot het leven van de Christens waren gekomen, dat geleid wordt door de inwonende Geest, zich later onder een wet stelden, wier eisen, voor zo verre de vervulling daarvan bij zo'n Christelijk leven niet vanzelf was geschied, alleen het uitwendige van de mens eiste, dan was het beschamend verwijt van de apostel ten volle rechtvaardig.

Als de Roomsen beweren dat wij uit geloof en werken zalig worden en wij Hervormden, dat wij alleen uit geloof zalig worden zonder werken, dan is dat niet geheel dezelfde tegenstelling als in onze brief. De Roomse spreekt van werken, die het geloof volgen, terwijl de wettelijke werken van de Joden het geloof voorafgingen. De werken, die op het geloof volgen, geschieden in de kracht van het geloof, zijn uitingen van het geloof en juist daarom van een leven, dat bovennatuurlijk en door de Geest van God zelf gewerkt is, maar daarentegen zijn de werken van de wet, die het geloof voorgaan, zoals de grote gebeurtenis op Sinaï vóór de grote gebeurtenis op Golgotha, werken van het vleses en van het verstands van de oude mens, inspanningen van eigen kracht om Gods gebod te vervullen. Als daarom de heilige apostel aan de werken van de wet alle kracht ontzegt om ons rechtvaardig en zalig te maken, dan is dat iets anders dan wanneer van de werken, die uit het geloof voortkomen, de zaligmakende kracht wordt geloochend; het is iets anders, maar beiden hebben met evenveel recht plaats. Noch de werken, die op het geloof volgen, noch die, die het voorafgaan, noch die, die in God gedaan zijn, noch die, die zonder God plaats hebben, zijn onberispelijk en volkomen. In beide gevallen mengt zich de zonde van de mens daarin, hoewel verschillende in kracht en in verschillende mate. Wat echter zelf niet rechtvaardig is, kan zeker ook niet rechtvaardig maken; de oorsprong van ons leven, van onze gerechtigheid en zaligheid blijft altijd en eeuwig alleen de genade.

Heeft u zoveel, als u om de belijdenis van Christus heeft moeten verduren, tevergeefs geleden? Als maar ook tevergeefs, want door afval zouden zij het ware geloof, waarom zij geleden hadden verloochenen, alsof het vals was en het vorige lijden zou in het oordeel tegen hen opkomen: (of: "Ja ook tevergeefs", zoals u ook voelen zult, als u tot inzien zult zijn gekomen, of beter "wanneer het namelijk tevergeefs is" maar ik vertrouw, dat u tot andere gedachten zult komen) (Hoofdstuk 5: 10).

Dit treft nog meer dan het vorige; het zal u alles wat u geleden heeft, zegt hij, ontroven en u de overwinnaarskroon ontnemen.

Evenals alle jeugdige gemeenten hadden ook die van Galatië veel moeten lijden in hoon en vervolging van heidenen en Joden (Hoofdstuk 6: 12. 2 Tim. 3: 12 Paulus komt nu tot hen met de vraag, of zij wilden, dat zij dat alles zonder doel en gevolg hadden geleden (Hebr. 10: 32). Als zij namelijk geheel van het geloof afvallig werden en Christus verloren, dan was het zonder gevolg.

Omdat Paulus hoopt dat de Galaten weer zullen terugkeren, voegt hij er de laatste woorden bij, als wilde hij zeggen: ik heb nog goede hoop op u, dat u zich weer tot Christus zult wenden en dan heeft u niets tevergeefs geleden. Zo gaat hij zacht met de Galaten om en zo moeten ook wij de zwakken bestraffen, opdat wij ze vertroosten, ten einde zij niet wanhopig worden.

Die u dan, om mijn vraag in vs. 2 op nog meer bepaalde manier weer op te nemen, omdat zij de beslissende hoofdvraag is, de Geest verleent, namelijk God de Heere en krachten onder

u werkt, zoals die door enigen, die met wondergaven zijn bedeeld (1 Kor. 12: 6 en 10) verricht worden (Matth. 7: 22), doet Hij dat uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?

Als wij de inhoud van vs. 5 vergelijken met vs 2 dan is het ondanks de wezenlijke gelijkheid toch niet een zuivere herhaling, maar in enkele punten verschillend, omdat namelijk God nu wordt voorgesteld als die de Geest verleent en tevens wordt op de voorgrond gesteld dat die Geestesgave nog bij de Galaten voortduurt.

De apostel wijst in het bijzonder op de krachten tot het doen van wonderen, die God op dezelfde manier in hen werkte.

Wat de Galaten nog bezaten van Geestesgaven, dat hadden zij niet te danken aan het najagen van het vlees, waartoe zij door hun wet-leraars gedrongen werden, maar aan de lankmoedigheid en genade van God, die de bron van de Geest onder hen nog niet liet uitdrogen (Hoofdstuk 6: 1) en Zijn hand nog niet aftrok van gemeenten, waarin de prediking van het Evangelie nog niet geheel verstomd was.

De god van deze wereld heeft de ogen van de mensen verblind, opdat niet het Evangelie van de heerlijkheid van Christus in hen zou schijnen en zij zouden verhinderd worden te leren vertrouwen op een gekruisigde Zaligmaker. Wij kunnen niet pochen op de giften van de Geest, maar wij mogen vrijmoedig vragen, waar de vruchten van de Heilige Geest het duidelijkst zijn voorgekomen? Of bij hen, die rechtvaardiging door de werken van de wet prediken, of bij hen, die de leer van het geloof verkondigen.

Aangaande het eerste bewijs, dat wij Paulus horen aanvoeren, merken wij bij zijn vraag in het tweede vers aan, dat wij hier minder te denken hebben aan de werking van de Heilige Geest, waardoor zij allereerst tot de kennis en tot het geloof in Jezus Christus gebracht waren, dan wel dan die buitengewone gaven van de Geest, waardoor de Heer van de gemeente in die tijd de eerstelingen, die uit de Heidenen tot het geloof kwamen, een Goddelijk kenteken gaf, dat zij door Hem werden aangenomen. Hadden zij nu deze gaven van de Heilige Geest ontvangen op de prediking en aanneming van de wet, dan mochten zij vrij Joden worden en zich geheel aan de onderhouding van de wet verbinden; maar had het tegendeel plaats, hadden zij die Geest ontvangen op de prediking van het geloof in Christus Jezus, dan vonden zij daarin een Goddelijke aanwijzing, dat zij bij dit Evangelie blijven moesten, dan kon en mocht de Apostel zich hierin op hun eigen overtuiging beroepen en zo de zaak voor beslist houden. Ons voegt het dus ook te denken, niet alleen of wij onze zaligheid ook zoeken in onze zedelijke bedrijven, maar ook of wij echt in het geloof zijn, alsmede wat wij, nadat wij geloofd hebben, ontvangen hebben van de Heilige Geest en of dat werk van de Geest bij ons zichtbaar is? Want hoewel wij de buitengewone gaven nu niet meer wachten kunnen, omdat zij onnodig zijn, zo is het toch de Geest van de waarheid, van het geloof, van de liefde, van de heiligmaking en van de vertroosting, waarmee de gelovigen verzegeld worden en die uit de vruchten bij ons kenbaar is. Als de Galatiërs dus echt met de geest begonnen waren, dan was het immers tegenstrijdig dat zij met de vleselijke werken van de wet eindigden om daarin hun heil te zoeken, zoals zo’n handelwijze voor een ieder steeds schadelijk is aan de groei van het geestelijke levens, waar het door de genade van de Heilige Geest is gewerkt. En hadden zij omwille van het geloof veel geleden, zoals dat in die tijden en door alle eeuwen heen in een meerdere of mindere mate plaats heeft, dan was dit tevergeefs, dan hadden zij er nu geen vrucht van, ja zelfs schade te wachten, als die bij velen in verachting delen zouden.

Zoals Abraham voor God geloofd heeft, zoals in Gen. 15: 6 staat en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend (Rom. 4: 3. Jak. 2: 23), zo is ook u geschied, omdat ook u gerechtvaardigd werd en als gerechtvaardigden de Heilige Geest en Zijn gaven ontving (Hand. 2: 38).

Dit vers staat in onmiddellijk verband met het voorgaande en bevat het antwoord op de vraag, daar gedaan, door het tweede gedeelte daarvan te bevestigen; want Paulus ziet het ontvangen van de Geest in het voorgaande aan als bewijs van de rechtvaardiging en kan daarom met onze woorden op die vraag antwoorden.

In het licht van de aanvang van de geschiedenis van het uitverkoren geslacht plaatst Paulus de aanvang van het Christelijk leven van de Galaten. God heeft niet anders met hen gehandeld dan met Abraham.

Bij u, zo zegt hij hen, is door het Evangelie of de prediking van het geloof geschied, wat bij Abraham geschiedde door het woord van de belofte.

Zo verstaat u dan, zoals ik u reeds vroeger aldus heb betuigd, maar u zich in de laatsten tijd daarvan heeft laten aftrekken, dat degenen, die uit het geloof zijn en dus niet de werken van de wet zoeken (vs. 10), Abrahams kinderen zijn, omdat zij zijn geestelijke aard in zich bezitten en nu ook op gelijke manier als hij door God worden behandeld.

De erkentenis, waartoe Paulus hier de Galaten wil terugbrengen, was bij hen door de dwaalleraars verduisterd, die integendeel de werken van de wet aanprezen als datgene, waardoor de Christenen zich moesten betonen als Abrahams kinderen. Tegenover hen wil de apostel uit de ervaring, door de Galaten zelf gemaakt en uit het daarmee vergeleken feit, dat de Schrift over Abraham bericht, het besluit hebben getrokken, dat men door het geloof een kind van Abraham wordt. Deze gevolgtrekking berust eenvoudig op de verwantschap van het kind met zijn vader, die hier natuurlijk slechts als ere geestelijke in aanmerking kan komen (Joh. 8: 39). Terwijl echter Paulus de gelovigen kinderen van Abraham noemt, wil hij er tevens aan herinneren, dat zij als zodanig erfgenamen zijn en deel hebben aan de goederen van de Vader (Hoofdstuk 3: 29) en dan is nu in het bijzonder de rechtvaardiging het goed, waarvan hier gesproken wordt. Reeds hier staat de apostel de dubbele stamboom voor het oog, die van één vader door de geschiedenis heengroeit (Hoofdstuk 4: 22 vv.), de een van vleselijke, de andere van geestelijke aard, de een in Ismaël, de andere in Izaak aangekondigd. Die uit het geloof zijn staan tegenover hen, die uit de wet en de werken zijn; die voor God toebehoren door het geloof, in Zijn genade in Christus, tegenover hen, die door de werken van God proberen te verkrijgen, dat zij tot God behoren.

En de Schrift van te voren, omdat voor God al Zijn werken van voor de grondlegging van de wereld af bekend zijn (Hand. 15: 18), ziende, dat God de heidenen uit het geloof zou rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie, de blijde boodschap, verkondigd (Gen. 12: 3; 18: 18; 22: 18, zeggende: a) "In u zullen al de volken, alle geslachten op aarde gezegend worden; in de zegen, die u ten deel wordt, is ook de zegen van alle volken besloten.

Gen. 26: 4; 49: 10.

Toen God door de hand van Mozes liet schrijven wat Hij aan Abraham beloofd had, zag Hij niet alleen achterwaarts op deze, maar ook voorwaarts op ons, die in dit woord van de Schrift een bewijs zouden hebben van Zijn genadig welbehagen (Vgl. Rom. 4: 23 v.). De Schrift

heeft van te voren gezien, zegt de apostel en hij kent dus aan de Schrift de ogen van de Geest toe, door Wie zij is ingegeven. Zo volkomen is de Schrift Gods woord en heeft tot schrijver de Heilige Geest (Hebr. 9: 8; 10: 15 vv.), dat Paulus van haar op persoonlijke manier kan spreken enigermate de Schrift geworden Heilige Geest in haar ziet.

Eigenlijk heeft niet de Schrift aan Abraham de blijde boodschap verkondigd, want Abraham ontving dat Evangelie niet door middel van het geschreven woord, maar God heeft het gedaan overeenkomstig de Schrift (vgl. Rom. 9: 17). Omdat echter God, omdat Hij de schrijver van de Schrift is, als eigenlijk subject wordt gedacht, is hier aan de Schrift ook een voorzien toegekend. Waarop grondt nu Paulus zijn bekering, dat God die Schriftwoorden gesproken heeft, met betrekking daarop, dat Hij voorzag dat eens uit het geloof de heidenen gerechtvaardigd zouden worden? Deels, zo blijkt uit het verband, rust bij de apostel die bewering op het in vs. 6 gegeven bewijs, dat van de Schrift reeds ten tijde en bij het leven van Abraham het geloof als voorwaarde van de rechtvaardiging werd verklaard, deels op het feit van de rechtvaardiging van de heidenen uit het geloof, als een in deze tegenwoordige tijd niet te loochenen ervaring. Van het licht van dit feit uit stelt hij diensvolgens de oorspronkelijke zin van de voorspelling valt.

Het is merkwaardig, dat het "in u zullen gezegend worden" drie malen herhaald wordt (vgl. de drie plaatsen, boven aangehaald), terwijl de belofte van de talrijke nakomelingschap en van het beloofde land vier keer terugkeert (Gen. 12: 7; 13: 14 vv. ; 15: 5; 17: 4 Zo komt het heilig zevental voor, waarmee God Zijn verbond gezegend, d. i. bezworen heeft ("Ge 15: 9" en "Ge 31. Bij de aanhaling verbindt verder de apostel alle drie de plaatsen met elkaar, als hij ze samenvat in de uitdrukking: "in u zullen alle heidenen gezegend worden. "

Zo dan, om de beide gedachten in vs. 7 en 8 vervat nogmaals voor te stellen, die uit het geloof zijn worden gezegend met de gelovige Abraham, wiens geestelijke kinderen zij zijn, maar niet die van de wet (Rom. 4: 14), zoals de dwaalleraars beweren.

Want zovelen als er uit de werken van de wet zijn, die zijn onder de vloek, aan die onderworpen of ten prooi geworden; want er is geschreven in Deut. 27: 26: "Vervloekt is een ieder, die niet blijft inal hetgeen geschreven is in het boek van de wet, om dat te doen" en om aan zo’n voorwaarde, ten einde van de vloek vrij te blijven, te voldoen, daartoe is niemand van die voorstanders van de wet in staat; zij hebben ze geen van allen vervuld, hoezeer zij ook op hun werken zich lieten voorstaan (Rom. 3: 9 vv. 7: 7 vv.).

In vs. 9 maakt de apostel de algemene gevolgtrekking uit vs. 7 en 8 Zijn de gelovigen Abrahams kinderen (vs. 7) en heeft de Schrift in haar belofte, Abraham toegedeeld, het geloof als bron van de goddelijke rechtvaardiging van de heidenen op het oog gehad (vs. 8), dan zijn diensvolgens de gelovigen degenen die gezegend worden met de gelovigen Abraham. Paulus schrijft niet weer "in Abraham", maar "met hem", omdat hij uit het tegenwoordige van het gezegend worden van de heidenen in het verleden ziet, waarin Abraham voorkomt als de gezegende, met wie nu die gezegend worden in gelijkheid van omstandigheden komen. Voor de juistheid van de gebeurtenis, in vs. 9 aangewezen, volgt dan in vs. 10 uit het tegengestelde: "want hoe geheel anders is het met hen, die werkers van de wet zijn; deze staan namelijk volgens de Schrift gezamenlijk onder de vloek, zodat dus aan een gezegend worden van hen niet te denken is.

De apostel stelt hierbij als bekend op de voorgrond dat niemand de wet vervulde en die ten gevolge ieder, die door de werken van de wet rechtvaardig wil worden, eveneens onder de vloek is.

Het behoort tot het vertrouwen van de liefde, waarmee Paulus de verleide Galaten terecht hoopt te brengen, dat hij het voor onnodig houdt het bewijs te geven, later in de brief aan de Romeinen gevoerd, dat de vloek van de wet over alle vlees komt en dat er behalve de gelovigen in Christus geen rechtschapen daders van de wet waren; wat hun toen duidelijk en zeker genoeg was, toen zij het Evangelie van de gekruisigde Christus gelovig aannamen, dat moest hen, als zij echt wilden ontwaken uit alle duisterheid en alle twijfel, tot nieuwe zekerheid brengen.

De redenering komt hierop uit: onze gehoorzaamheid van de wet op het best genomen, is onvolkomen: alle onvolkomen betrachting ligt onder de vloek, bijgevolg kan onze gehoorzaamheid ons niet rechtvaardigen. Die de wet niet kan vervullen, kan niet gerechtvaardigd worden door de wet, geen gevallen mens kan de wet volkomelijk vervullen, gevolgelijk geen mens kan door de wet gerechtvaardigd worden. Dit betoogt nu de apostel met de volgende aanhaling.

a) En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, maar buiten de door haar beloofde zegen blijft, is openbaar, als men slechts op de Schrift behoorlijk acht wil slaan, want zo lezen wij toch in Hab. 2: 4 : "de rechtvaardige zal uit het geloof leven, hij zal uit kracht van het geloof, dat hij bezit, tot zaligheid komen" (Rom. 1: 17 Hebr. 10: 38).

Rom. 3: 20. Gal. 2: 16.

Maar de wet is niet uit het geloof, heeft niet de aard daarvan, zodat het ook bij haar de hoofdvoorwaarde zou zijn om de zaligheid te verkrijgen; maar ten opzichte van de wet wordt in Lev. 18: 5 gezegd: a) "De mens, die deze dingen doet, zal door die leven; " uit kracht van zijn werk, dat hij volbrengt, zal hij tot zegen en zaligheidkomen (Rom. 10: 5. Luk. 10: 20. Matth. 19: 16 vv.).

Ezech. 20: 11.

Het verband met het voorgaande bestaat daarin, dat de wet niet alleen de vloek uitspreekt, maar ook een zegen inhoudt. Had nu Paulus tevoren gezegd, dat zij die het van de werken van de wet verwachtten, onder de vloek waren, zonder dat nader na te wijzen, zo moet hij nu ook zeggen, hoe men dan de zegen deelachtig wordt en hij spreekt dat uit met een profetisch woord uit het Oude Testament zonder juist door een "er staat geschreven" aan te wijzen dat hij hier de Schrift zelf laat spreken, omdat hij mag veronderstellen dat de Galaten uit eigen kennis van het Oude Testament dit vanzelf reeds wisten, zoals hij dan ook in het algemeen een vrij goede bekendheid met de Schrift van hen verwacht (Hoofdstuk 4: 21) en daarom ook bij het Schriftwoord, dat verder volgt, zich niet bedient van een aanhalingsformule. Opmerkelijk is het verder dat de apostel de uitdrukkingen "gerechtvaardigd worden" en "gezegend worden", promiscue gebruikt, d. i. door elkaar, zonder een wezenlijk onderscheid te maken; dat deed hij reeds in vs. 6-9 en zo hoeft men op onze plaats in vs. 11 in plaats van "gerechtvaardigd door God" slechts te schrijven "gezegend" en dadelijk wordt het verband met het vorige duidelijk en houdt ook alle aanleiding op, om het woord van de profeet zo op te vatten als vele uitleggers dat nodig geacht hebben: "de door het geloof gerechtvaardigde zal leven. "

Christus heeft ons Joden (Hoofdstuk 2: 15 vv.) (die ik in vs. 10 voorstelde in de staat onder de wet als degenen, die onder de vloek waren), verlost, losgekocht namelijk door een losgeld (Hoofdstuk 4: 5. Matth. 20: 28), van de vloek van de wet, een vloek geworden zijnde voor ons, toen Hij de dood van het kruis voor ons leed (Rom. 8: 3. 2 Kor. 5: 21 Ro 8. 3 2Co); want er is geschreven in Deut. 21: 23 : "Vervloekt, d. i. een, die te beschouwen is als voor de vloek van God in al zijn zwaarte getroffen, is een ieder, die aan het hout hangt. "

Opdat de zegening van Abraham, die in gerechtigheid, zaligheid en leven bestaat, tot de heidenen komen zou in Christus Jezus door het geloof in Zijn naam (Hand. 11: 17; 15: 9) en opdat wij Joden, ons geheel aan dezelfde voorwaarde van de zaligheid, die de heidenengesteld is, onderwerpend, de belofte van de Geest, dat de wet in de harten zou worden geschreven (Jer. 31: 31 vv. Ezech. 11: 19 v.) verkrijgen zouden door het geloof (vgl. Kol. 2: 13 v. Efeze. 14 v.).

Onder het "ons" in vs. 13 bedoelt Paulus niet de Joden in het algemeen, maar de Joden, die in Jezus gelovig geworden waren. Hebben zij vroeger onder de wet gestaan, zo zijn zij ook onder de vloek daarvan geweest en zouden, omdat niemand de wet door zijn handelen volgens de wet vervult, onder deze vloek zijn gebleven en het volvoeren daarvan aan zich ervaren hebben, als niet de Middelaar verschenen was en hen daaruit had losgekocht. De apostel noemt wat Christus heeft gedaan een loskopen, omdat hij een prijs heeft betaald (1 Petr. 1: 18 vv.). Welke prijs hij betaald heeft, zegt de zin "een vloek geworden zijnde voor ons. " De apostel verbindt in vs. 14 aan dat woord over Christus een dubbele gevolgtrekking. De eerste zegt, dat de heidenen ten goede zou komen wat Christus tot zaligheid van de Joden had gedaan en de tweede waarop manier nu door hetgeen Christus gedaan had, namelijk door het geloof, de zaligheid hun werkelijk ten deel zou worden, die onder de wet slechts het dragen van de vloek konden verwachten. Daar heeft het in de grondtekst vooraangeplaatste "dat de heiden" de nadruk tegenover het "ons", dat in vs. 13 staat met de nadruk voor "verlost" en hier heeft hetgeen op de laatste plaats staat "door het geloof" de nadruk tegenover de wet, van welke vloek Christus de Joden verlost heeft. "De zegen van Abraham" in de eerste zin en "de belofte van de Geest" in de tweede zin zijn werkelijk een en dezelfde; want de zegen van Abraham, zoals die vervuld is en zo moet die hier worden opgevat, is het leven; maar de Geest, die hier wordt voorgesteld als het beloofde goed, zoals hij elders (Efeze. 1: 13) "de Geest van de belofte" heet, is de oorzaak en werkmeester van het leven. Noch de Joden, noch de heidenen zouden het leven, dat de inhoud van de belofte en daarmee de aan Abraham verbonden zegen uitmaakt, hebben kunnen krijgen, zolang de gemeente van God, het geslacht van Abraham, onder de wet stond. Dat konden de Joden niet, omdat de wet geen middel was om rechtvaardig te worden en rechtvaardigheid de voorwaarde van het leven is; de heidenen konden het niet, omdat zij Joden zouden hebben moeten worden om te behoren tot het geslacht, dat de gemeente van God was. Nu echter de beloofde Middelaar in de persoon van Jezus verschenen is en de verwezenlijking van de zaligheid op die manier door Hem volbracht is, dat Hij de dood aan het kruis heeft geleden, om de Joden te verlossen van de vloek van de wet, zodat nu de gemeente van God gemeente is van de tot dat doel gekruisigde Jezus, komt de zegen van Abraham tot de heidenen, als Christus Jezus tot hen komt. De Joden worden door het geloof de beloofde Geest deelachtig, in wiens bezit zij door de werken van de wet niet hadden kunnen komen; maar dan moeten ook heidenen en Joden niet anders willen zijn dan gelovigen in Jezus, terwijl zij uit de aard en de wijze, waarop de zaligheid is tot stand gebracht, afleiden dat de wet geen middel is om gerechtvaardigd te worden.

Zolang de wet bestond en haar overtreding met de vloek beladen was, zolang bestond de scheidsmuur tussen heidenen en Joden. De eersten konden geen kinderen van Abraham

worden en deel krijgen aan zijn zegen, omdat de kinderen van Abraham naar het vlees zich alleen met hen zonden hebben kunnen verenigen door overtreding van de wet. Terwijl nu de Heiland door Zijn dood de scheidsmuur omverrukte en heidenen zowel als Joden in Zijn mystiek lichaam tot het ware zaad van Abraham in het verbond van het geloof, werden in Hem ook de heidenen gezegend en was dit bereikt, dan kon ook het verdere doel van de verlossingsdood worden bereikt, dat namelijk beiden, heidenen en Joden samen de eigenlijke kern van de belofte, de Heilige Geest verkregen, die het zegel is van het kindschap zowel als het onderpand van de eeuwige erfenis.

Wij zien dus dat de rechtvaardiging door het geloof geen nieuwe leer is, maar gevestigd en geleerd was in de kerk van God, lang vóór de tijden van het Evangelie. Het is in waarheid de enige weg, waarlangs ooit zondaars werden gerechtvaardigd, of gerechtvaardigd kunnen worden.

II. Vs. 15-Hoofdst 4: 7. De apostel heeft de Galaten gesterkt in de overtuiging dat zij door het geloof in Christus reeds kinderen van Abraham zijn geworden en in het bezit gekomen zijn van de zegen, waarmee volgens de goddelijke belofte in hem de gehele wereld zou worden gezegend. Zij hebben dus om die zegen te krijgen de Mozaïsche wet niet meer nodig. Van die vloek moeten integendeel de Joden zelf eerst nog verlost worden, om eveneens de beloofde Geest te ontvangen. Nu weerlegt hij een bedenking, die ten gevolge van de verleiding van de dwaalleraars in de harten van de lezers kon opkomen tegen deze voorstelling van de evangelische weg ter zaligheid, in zoverre de bekendmaking van de wet van de kant van God en ook van Zijn daden ter zaligheid was en deze toch zonder twijfel in betrekking stond tot de verwezenlijking van de aan Abraham geschonken belofte en tot het krijgen van de zaligheid, die besloten lag in de vervulde belofte. Om dergelijke bedenkingen weg te nemen stelt hij Gods belofte aan Abraham voor als een testament van de kant van God, dat zomin als een menselijk testament, als het eenmaal kracht van wet heeft gekregen, mocht worden opgeheven of veranderd. Was nu bij dit testament dadelijk de vrije genade het bepalende en alles beheersende, dan kan de wet, pas eeuwen later openbaar geworden, aan zo’n bepaling niets veranderen (vs. 14-18). Komt zo de wet bijna voor als losgerukt van het verband met de weg van verlossing en zaligheid in Christus, zo voelt Paulus zich des te meer verplicht om nader de vraag te behandelen, hoe het dan men de wet gelegen is. Hij beantwoordt de vraag eerst in het algemeen, dat die slechts tussentoestand is, zoals reeds blijkt uit de ondergeschikte aard van zijn openbaarmaking (vs. 19 en 20); vervolgens geeft hij nadere aanwijzing, dat zij pedagogisch de gerechtigheid van het geloof moest voorbereiden (vs. 21-24). Nadat nu de laatste verschenen is heeft de tijd van haar opvoedende bestemming opgehouden. In Christus is alle belofte vervuld, de kinderlijke verhouding tot God hersteld en voor allen zonder onderscheid de volle zegen in Abraham aanwezig (vs. 25-29). De mensheid is nu boven de vroegere toestand van onmondigheid en dienstbaarheid verheven tot geestelijke rijpheid en vrijheid. (Hoofdstuk 4: 1-7).

EPISTEL OP DE DERTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Als men het Evangelie van deze dag (Luk. 10: 23 vv.) leest in vergelijking en verband met de epistel, ziet men dadelijk en duidelijk de overeenkomst van beide teksten: beide handelen zonder twijfel over wet en evangelie, elk op zijn wijze. "Zalig zijn de ogen die zien, wat u ziet" roept het Evangelie en geeft daarmee zonder twijfel aan het Evangelie roem en eer. Wat toch de discipelen zagen is de Heere, het lang beloofde zaad van Abraham, van wie de zegen van de gehele wereld zou komen. Hem zien, in Zijn tijd leven, Hem in het geloof aannemen, dat is vreugde en zaligheid. Het Evangelie beantwoordt aan de grote vraag van de

Schriftgeleerde, die tot Jezus kwam en sprak: "Wat moet ik doen om zalig te worden" of "dat ik het eeuwige leven beërf? " In het antwoord wordt de hoofdsom van de wet en in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan het uitgestrekte gebied van de werkzaamheid van gehoorzame liefde over de wet van de Heere voorgesteld. Zo ook spreekt de epistel van Wet en Evangelie. Staan in het Evangelie het Nieuwe en het Oude Testament, de nieuwe en oude tijd slechts naast elkaar, raadselachtig en zonder verband, wachtend op verklaring hoe beide zullen samengaan, in de epistolische tekst wordt de betrekking tussen die beiden aangetoond. De epistel handelt geheel over de verhouding van de Wet tot het Evangelie en leert ons de bedoeling van de Heere begrijpen, die dadelijk na elkaar hen kan zalig noemen, die Hem zien en een vraag kan beantwoorden, hoe men op de weg van de Wet zalig zou kunnen worden, als niet juist de weg van de Wet door de val van de mensheid was geblokeerd.

Maar ik zou niet alleen dit epistel verbinden met het daarbij behorende Evangelie, maar ook met het laatste epistel (2 Kor. 3: 4 vv.). Daar was de bediening van het Nieuwe Testament met die van het Oude vergeleken, hier wordt in deze tekst voortgegaan: het Oude Testament besluit alles onder de zonde, de Wet is niet in staat levend te maken, het Nieuwe Verbond daarentegen besluit allen, die geloven, onder de zekere beloften van God; het Evangelie maakt rechtvaardig en levend.

Alleen de weg van het geloof leidt tot de ware zaligheid; want alleen op de weg van het geloof 1) nemen wij de juiste plaats in ten opzichte van de Wet, 2) ontvangen wij kracht tot het nieuwe leven, 3) komen wij tenslotte tot de hemelse erfenis. De eeuwige heerlijkheid van het Evangelie tegenover de Wet; de Wet staat tot het Evangelie 1) als de eis tot de gave, 2) als de staat van dienstbaarheid tot de kinderlijke staat 3) als verdoemenis tot troost, 4) als uitdrijving tot erfenis.

Uit genade moet u zalig worden: 1) de genade heeft de belofte gegeven, 2) de genade heeft tot de belofte opgevoed, 3) de genade heeft de belofte vervuld.

In Christus alleen is zaligheid: dat leren wij 1) uit de goddelijke belofte, 2) uit de goddelijke wet.

Waarop de rechtvaardiging van de zondaar in Christus berust:
op de orde van de genade van God, 2) op de geloofsweg van de mensen.

De rechtvaardiging alleen door het geloof: zij is 1) de vervulling van het oude verbond, 2) de schoonste vrucht van het nieuwe verbond, 3) de grond van al onze verwachtingen.

Waarom predikt men nog altijd de tien geboden, hoewel het geen prediking tot gerechtigheid kan zijn? 1) opdat daardoor de overtreding wordt tegengegaan en 2) de zonde geopenbaard wordt.

Broeders, ik spreek bij hetgeen ik verder als bewijs wil aanvoeren, om u geheel te overtuigen van de waarheid van hetgeen ik vooraf heb uiteengezet, naar de mens, naar de manier van de mensen (Rom. 6: 19. 1 Kor. 9: 8). a) Zelfs een verbond van mensen, een testament (vgl. bij Jer. 31: 34 en 2 Kor. 3: 6), dat bevestigd is, dat kracht van wet heeft verkregen, doet niemand teniet, dat men zou ondernemen het buiten werking te stellen, of niemand doet daartoe, om het anders te maken dan het luidt.

Hebr. 9: 17.

Met vs. 13 en 14, was de apostel volgens een ontwikkeling, door kortheid en diepte bewonderingswaardig, teruggekeerd tot die gedachte, die hij in vs. 2 op de voorgrond had geplaatst, nadat hij uit eigen ervaring van de Galaten en uit de Schrift had aangewezen, dat de genade van de Heilige Geest alleen door Christus werd gegeven. Daarom is er na de beide verzen een omkeer in de rede, zodat de smartelijke ontroering van de apostel verzacht wordt en de nieuwe gedachtengang, die nu volgt, met zachte en rustig voortvloeiende woorden begint.

Niets heeft behoefte aan zoveel bedachtzaamheid, aan een zo wijze vermenging van scherpte en zachtheid, als het weer vervallen onder de wet en de daarmee verbonden blindheid over het Evangelie. De betovering door de vorst van de wereld en de schade daarvan te vrezen, eisen scherpheid. De honger en dorst naar gerechtigheid en de liefde tot de waarheid, die nog in het geweten leven, willen met de grootst mogelijke zachtheid behandeld zijn.

Op de meest vriendelijke manier buigt zich de grote apostel tot de dwaze Galaten neer; hij spreekt verder op een manier die de harten moet winnen met de naam "broeders" en dan richt hij zijn voordracht in naar hun weinige bevatting en schrijft: "ik spreek op menselijke wijze", waardoor hij te kennen wil geven, dat hij hetgeen hij, zoals hij meent, voldoende heeft uiteengezet, onder zo’n gezichtspunt zal brengen, dat het gezonde mensenverstand de zaak tot op de bodem toe zou kunnen zien.

Paulus merkt aan, dat hij ook dit middel om tot een juiste verhouding te komen en dat niet aan de kennis van de zaligheid is ontleend, niet ongebruikt wil laten. Er wordt hier gesproken, zegt hij, van een wilsbeschikking, die kracht van wet heeft verkregen en in de aard daarvan ligt het, dat die blijft, zoals die is, zonder vervolgens opgeheven, of door bijvoeging veranderd te worden. Hij stelt dus voor wat ieder gewoon verstand moet erkennen over zo’n testament, opdat van het goddelijke wordt uitgesloten, wat men van elk menselijk verbond zou ontkennen. Het woord in de grondtekst diatheke geeft een beschikking te kennen, die iemand neemt over hetgeen waarover hij als eigenaar beschikken kan en ook het verband spreekt voor het vasthouden van deze betekenis, omdat van het ontvangen verder toegedacht en toegezegd geen sprake is en over een erven gehandeld wordt, waarbij buiten aanmerking blijft dat een mens alleen met het oog op zijn dood zo’n beschikking over het zijne pleegt te maken.

Nu zo zijn, als wij hier juist acht geven op de woorden van het testament, de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken, zodat hierbij minder gehandeld wordt van Abrahams eigen persoon, maar veel meer over zijn zaad, zoals datvooral op die plaats uitkomt, waar de bevestiging van het testament door een uitdrukkelijke eed van God plaats heeft, namelijk in Gen. 22: 16 vv. Hij, God, die daar de belofte geeft en deze op de manier van een testament rechtskracht geeft, zegt niet (vgl. van de aangehaalde plaats vs. 18): "en de zaden", het woord in het meervoud gebruikend, als van velen, alsof het gezegend worden verschillende personen aanging, maar als van één, opwie alles uitloopt: "en uw zaad" hetwelk zoals ieder zal erkennen, Christus is, de toen nog toekomstige Heiland (vs. 17 en 19).

Volgens de woorden hebben wij niet te denken aan de belofte van God in Gen. 13: 15 en 17: "al dit land, dat u ziet, zal Ik u geven en aan uw zaad tot in eeuwigheid", waarover Abraham zelf door de vorm, zoals die in Gen. 24: 7 gevonden wordt, te kennen geeft dat hier minder sprake is van zijn eigen persoon dan van zijn zaad. Maar nu zijn er bij ons vers twee moeilijkheden; de eerste is deze: hoe kan Paulus op de plaatsen, die aan het zaad van Abraham het bezit van het land Kanaän beloven, onder dit zaad de Heere Christus verstaan?

Is de belofte niet integendeel vervuld aan het volk, dat van Abraham afstamt, aan de kinderen van Israël en is het zo niet bepaald hiervan gezegd? In de eerste letterlijke zin is het dat zeker. Toch geeft Jesaja (Hoofdstuk 8: 8) als hij het Joodse land noemt "Uw land, o Immanuël", duidelijk genoeg te kennen dat reeds toen de toekomstige Christus eigenlijk dat zaad van Abraham was, dat het land in bezit kreeg, om eens daarin te verschijnen en zijn werk te volbrengen. En zo wordt in het bijzonder door de profeten van de ballingschap de gedachte in de kinderen van Israël levendig bewaard, dat hun land, dat het edele, schone, dierbare land wordt genoemd (Jer. 3: 19. Dan. 8: 9; 11: 16. altijd verwoest en ellendig kon zijn, maar nog eens tot de hoogste bloei zou worden verheven, omdat dit het land van de Messias was. Deze komt dan ook in de gelijkenis van de boze landlieden (Matth. 21: 33 vv.) voor als de wettige erfgenaam, die Hem uit de wijngaard uitstoten en Hem ombrengen om zichzelf tot de erfgenamen te maken, dat duidelijk in bepaalde betrekking staat tot het Joodse land en tot het bezitten van de heerschappij daarvan. In Hem en door Hem moet het dan ook plaats hebben dat uit Kanaän, dit middelpunt of de navel van de aarde, de zaligheid zich uitbreidde over alle landen en alle geslachten op aarde gezegend worden. Hebben wij daarmee een moeilijkheid terzijde gesteld, wij ontmoeten nu een tweede, nog veel grotere. Hoe kan Paulus daaruit, dat overal, waar God een belofte geeft aan Abraham en zijn zaad en voor "zaad" niet de meervoudige maar de enkelvoudige vorm is gebruikt, daaruit een bewijs afleiden, dat men bij het woord niet aan een veelheid van personen, maar slechts aan één, aan Christus, te denken zou hebben, omdat het toch een collectivum of verzamelwoord is, dat in het algemeen geen meervoudsvorm (vooral in het Hebreeuws) heeft, maar reeds in de singularis een groter getal bevat? Het schijnt een Rabbijnse, ja bijna rabulistische manier van bewijsvoering te zijn, ten opzichte waarvan Hiëronymus beweert, dat de apostel, die allen alles geworden is, opdat hij overal enigen mocht zalig maken (1 Kor. 9: 19 vv.), hier ter wille van de uitzinnige Galaten (vs. 1), eveneens onverstandig zou zijn geworden. Ondertussen is het een valse voorstelling dat Paulus hier een bewijs zou willen leveren en zich daarvoor zou bedienen van een onhoudbaar, voor spraakkundigen geheel onvoldoende en alleen onverstandigen misleidend bewijsmiddel. De zaak, waarvan sprake is, dat namelijk het zaad van Abraham, waaraan de goddelijke belofte gegeven is, zijn enig toppunt, zijn hoofd en hoogtepunt in de Messias heeft, stond voor het Joodse volk en tevens voor de Galaten reeds zo vast, dat een bewijs voor deze, door de geschiedenis van de zaligheid zelf ontwikkelde waarheid volstrekt niet eerst nodig was. Daarom geeft de apostel in de woorden: "nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken, dat is Christus" niet een bewering, voor welker juistheid hij in de tussengevoegde woorden: "Hij zegt niet: "en de zaden" als van velen; maar als van een: "en uw zaad" het bewijs wilde leveren. Hij drukt integendeel een theocratisch bewustzijn uit, dat de enkelvoudige vorm "zaad" op die plaatsen van de goddelijke belofte niet als een collectivum opvat, zoals het anders zeker moet worden verstaan (vgl. Gen. 15: 13 vv.), maar als een werkelijke singularis, die het ook kan zijn (Gen. 4: 25 vgl. 1 Sam. 1: 11 en dat kan hij, omdat hem zo’n grammatische spreekwijze, als waarvan wij ons hier bediend hebben, ter beschikking staat, alleen op die manier spraakkunstig uitdrukken, dat hij een meervouds-vorm "de zaden" maakt, tegenover de enkelvouds-vorm stelt en nu aan de ene, zowel als aan de andere een verklarende toevoeging geeft.

En dit zeg ik, hetgeen ik in de beide vorige verzen heb gezegd, wil dit te kennen geven: het verbond, dat volgens vs. 16 te voren van God bevestigd is, of kracht heeft gekregen op Christus, dat op Hem doelde, door wie het tot vervulling is gekomen, wordt, omdat het volgens vs. 15 niet op te heffen is door de wet, die a) na vierhonderd en dertig jaren gekomen is Ex 12: 40, niet krachteloos gemaakt, om de beloftenis teniet te doen, zoals die dwaalleraars u voorstellen. De wet, die zovele eeuwen later gekomen is, kan onmogelijk een voorwaarde

zijn voor het ontvangen van de erfenis, maar in de plaats van de belofte komen zonder die uitdrukkelijk op te heffen.

Gen. 15: 13. Hand. 7: 6.

Hetgeen Paulus vergelijkenderwijze in vs. 15 gezegd heeft, en hetgeen hij volgens vs. 16 op de beloften, die aan Abraham en zijn zaad gegeven zijn, op Christus kan toepassen, gebruikt hij nu tot dat doel. Een beschikking, een testament, dat door God geldig gemaakt is en dus kracht van wet heeft verkregen, kan door de wet niet worden opgeheven. Welk testament bedoeld is blijkt ondubbelzinnig uit het verband, want hier was slechts sprake van dat verband, dat door God voor Abraham en zijn zaad was gesteld. Dit testament was bevestigd, was geldend geworden van het ogenblik af dat God Abraham voor zich en zijn zaad die toezegging op de plechtigste manier gegeven had. Het "van te voren" hetwelk Paulus voegt bij het "bevestigd" ziet op de wet, die na 430 jaren gegeven is. Door de laatste nu, zo zet hij uiteen, kon evenmin als een testament van mensen worden omvergestoten, nadat het eenmaal kracht van wet heeft verkregen, ook Gods testament met de beloften, die aan Abraham en zijn zaad, dat Christus is, gegeven waren, niet terzijde worden gesteld, omdat het toch deze 430 volle jaren reeds juist had gehad en van kracht was geweest.

Het getal van de jaren, waarna de wet is ingetreden, noemt Paulus niet alleen daarom, omdat het gezag van een beschikking des te groter wordt hoe langer die in onbestreden juist bestaat, maar ook daarom, omdat de lange tussenruimte de wet van de beschikking Gods over Zijn eigendom, die lang van te voren gereed was en van kracht was, op die manier scheidt, dat die zonder verband met haar staat, iets nieuws en anders is en niet gehouden kan worden voor een nog tot haar behorende, een bestanddeel daarvan vormende bepaling.

Beide naast elkaar te plaatsen, alsof door de wet nog een tweede bij het eerste, de belofte, zou gekomen zijn, zoals de eigenlijke mening van de dwaalleraars is, geeft bepaald onzin; want als de erfenis (Efez. 1: 11; 5: 5. uit de wet is, zo is zij niet meer, zoals toch oorspronkelijk was vastgesteld, uit de beloftenis (Rom. 4: 14); maar God heeft ze Abraham door de beloftenis genadig gegeven en bij deze staat van zaken is het ook gebleven, de wet heeft daarna niets hoeven te veranderen.

Het is onmogelijk gerechtigheid en zaligheid te hebben, deels uit de werken van de wet, deels uit genade; want het zijn elkaar tegensprekende zaken, die elkaar opheffen; het moet of uit de werken alleen zijn, of alleen uit genade.

Zolang het menselijk hart zijn liefde in valsheid nog tussen licht en duisternis verdeelt, zou hem niets meer behagen dan zo het tussen de belofte en het ontvangen uit verdienste kon rondspringen, d. i. zich, zover het kon reiken, op wet en verdienste kon beroemen en waar het niet toereikende was, uit de belofte de genade en verdienste van Christus er kon voorspannen. Dan hoefde men zeker nergens diep te graven, de wet slechts een weinig ter harte te nemen en over het verkrijgen van genade zich ook niet bijzonder ongerust te maken. Maar met zo’n gedeeld hart heeft men noch toegang tot de genade, noch ingang in de eeuwige erfenis.

Wet en belofte moeten zorgvuldig worden onderscheiden. Zij zijn elkaar naverwante buren, als zij naast elkaar zijn in de ziel, maar in hun werk behoren zij ver van elkaar gescheiden te zijn, zodat de wet heerschappij heeft over het vlees en de belofte liefelijk en heerlijk gebied voert in het geweten. Om het woord van de waarheid juist toe te passen moet een groot verschil gesteld worden tussen de belofte en de wet, als tussen inwendige aandoeningen en de

gehele praktijk van het leven. Het is niet om niet, dat Paulus dit onderwerp zo nauwkeurig behandelt. Hij voorzag in de geest, dat die verkeerdheid in de kerk zou insluipen, dat Gods woord zou worden vermengd, dat is: dat de belofte onder de wet zou worden vermengd en zo ten slotte verloren. Want als de belofte met de wet dooreengemengd is, is die niets anders geworden dan wet. Laat Christus altijd voor ogen staan, als een zeker kort begrip van alle bewijzen tot verdediging van het geloof, tegenover de gerechtigheid van het vlees, tegenover de wet, tegenover werken en verdiensten.

Waartoe is dan de wet? Die kan toch niet om niet zijn gegeven, maar moet een bepaalde aanleiding en een bepaald doel hebben. Op die vraag moet worden geantwoord: a) Zij is als het testament van de belofte reeds sinds lang aanwezig was, op haar tijd omwille van de overtredingen daarbij gesteld. De overtredingen waren bij de kinderen van Abraham reeds zozeer toegenomen, dat de oorspronkelijke verhouding van de vrijwerkende genade niet meer kon bestaan. Zoals zij echter zo'n accessorische betekenis heeft, zoheeft zij ook slechts een transitorische, want slechts zolang is zij er bijgekomen, of er nevens ingetreden (Rom. 5: 20. totdat het zaad gekomen zou zijn, die het beloofd was, namelijk Christus (vs. 16), wanneer zij weer moest terugtreden (Rom. 10: 4). En zij is door de engelen, die aan Gods kant staan (Hand. 7: 53. Hebr. 2: 2) besteld in de hand van de middelaar, die aan de kant van het volk stond en dat vertegenwoordigde, van Mozes, die de beide tafelen moest ontvangen en aan het volk overgeven (Hand. 7: 38. Joh. 1: 17. Deut. 5: 5). Dit was tot een teken daarvan, dat daarbij tussen God en het volk een toestand van verwijdering en scheiding bestond en niet een van vriendschap en gemeenschap.

Joh. 15: 22. Rom. 4: 15; 7: 8.

Sommigen hadden kunnen zeggen: als de wet, dat is de werken, gedaan in gehoorzaamheid aan de wet, niet rechtvaardigen, dan is de wet, op de berg Sinaï door Mozes gegeven, tevergeefs en nutteloos; want waarom werd toch de wet gegeven, die zoveel plichten voorschrijft, het leven belooft aan de gehoorzamen en de toorn en de vloek dreigt aan de ongehoorzamen, als de erfenis niet komt door de wet? De apostel antwoordt dat een groot doel, waarom de wet gegeven was, was de zonde te ontdekken en de rampzalige staat van een zondaar om de zonde te doen zien en hem op te leiden om naar een behoudmiddel uit te zien.

En de middelaar (daarop moet bij de zo-even meegedeelde omstandigheid, dat tot oprichting van het verbond van de wet en Mozes een middelaar nodig geweest is, wel worden gelet), is niet middelaar van een; hij is niet daar, waar slechts één zijn werk doet, die over het zijn vrij beschikt, zoals dat bij het oprichten van het verbond van de belofte (vs. 16) het geval is geweest, maar alleen daar, waar twee partijen aanwezig zijn, die met elkaar moeten worden vergeleken; maar God is één, zoals de wet zelf van Hem getuigt (Deut. 6: 4). De oprichting van de wet dus, die door een middelaar heeft plaats gehad en waarbij een zich partij stellen plaats had, kan geen openbaring van de zaligheid zijn, naar haar waarachtig, innerlijk wezen, omdat deze in de eenheid moet bestaan.

Wij bevinden ons hier op een plaats, waarvan zo vele verklaringen zijn, dat men, in het bijzonder wat het 20e vers aangaat, het getal gemakkelijk op 300 zou kunnen stellen. Wij hoeven ons echter om die massa niet te bekommeren, maar zullen stap voor stap de woorden beschouwen en dan steeds slechts de een en de andere mogelijkheid van juiste verklaring zien, waartussen wij moeten kiezen en dan zal ook de keuze, als wij grondig overwegen, ten slotte niet meer twijfelachtig blijven. Komt, zo moeten wij, wat het verband aangaat, ons voorstellen, bij hetgeen in de vorige verzen door de apostel is voorgedragen, de wet voor als

bijna losgerukt van het goddelijk raadsbesluit van de zaligheid en van de verlossing, alsof het op haar niet meer aankwam, dan kan Paulus een nadere uiteenzetting niet achterwege laten wat de wet dan toch betekent. Zij behoort toch zonder twijfel ook tot de goddelijke middelen ter zaligheid en moet dan ook haar hoge betekenis hebben in het goddelijk rijksgebied, als niet meer voor het tegenwoordige, dan toch voor het verleden. Hij werpt daarom de vraag op: "waartoe is dan de wet? " Hij geeft daarop ten antwoord: "Zij is omwille van de overtredingen daarbij gesteld. " Volgens de grondtekst ligt de nadruk op "omwille van de overtredingen. " De apostel zou dus als de goddelijke bestemming van de wet hier die noemen, dat de zonden van het uitverkoren volk niet zoals die van de heidenen (vgl. Rom. 4: 15; 5: 14) alleen van natuurlijke aard waren, d. i. uitwassen van de goddeloze, vleselijke gezindheid en schendingen van de zedewet, die reeds in het geweten aanwezig was. Hij wil ze voorstellen als overtredingen van een wet, die nog in het bijzonder is geopenbaard, die de grond van het met dat volk gesloten verbond vormt en vloek of zegen vastknoopt aan het overtreden of houden. Hij wil dus aan deze een meer ontwikkelde, meer bewuste en strafwaardige vorm geven (Rom. 5: 20). Wij zouden dan dit denkbeeld krijgen, als waarop Paulus doelde: de wet, in plaats van behulpzaam te zijn tot het verkrijgen van de belofte, werkt integendeel juist het tegenovergestelde uit; zij leidt niet tot gerechtigheid en zaligheid, maar alleen tot des te grotere schuld en verdoemenis. Had echter de apostel dit bedoeld, dan zou hij zich wel niet zo kort hebben uitgedrukt en zou wel niet zo snel daarover zijn heengestapt, zonder zich nader te verklaren, terwijl toch het daarmee uitgesproken doel van de wet slechts een middendoel is, terwijl men daarbij het eigenlijk einddoel nog moet aanvullen (Grimm: ut peccata naturam transgressionum induerent, eoque modo peccatorum conscientia acueretur et redemtionis desiderium excitaretur). Nu kan echter het Griekse woord, dat wij vroeger "omwille van" vertaalden (carin) ook zoveel als "naar aanleiding van" betekenen (Efez. 3: 1 en 14. Luk. 7: 1 Joh 3: 12 ; dan is de bedoeling van de zin deze: Naar aanleiding van de zonden en overtredingen, die gedurende de 430 jaren sinds God de erfenis aan Abraham door de belofte uit vrije genade had geschonken (vs. 17 v.) steeds toegenomen zijn bij diens lichamelijke nakomelingschap, de kinderen van Israël (men moet in het oog houden, dat het woord "overtredingen" in de grondtekst het artikel bij zich heeft), is de wet erbij gekomen om een verhouding voor een tijd te regelen, totdat het zaad, waaraan de belofte geschied is, d. i. Christus kwam. Om de toenemende overtredingen kon namelijk God niet meer in de vriendschappelijk-vaderlijke betrekking, waarin Hij tot de aartsvaders gestaan had, ook tot het volk blijven, dat uit hen was voortgekomen; Hij kon niet meer zo onvoorwaardelijk Zijn vrije genade laten werken, als tegenover een Abraham en de andere aartsvaders, Hij moest integendeel in een andere verhouding tot dit volk komen, in die van een tuchtmeester (vs. 24 v.), streng eisende en verbiedende en met harde straffen de overtreding bedreigende, ja die zelfs plaatsend onder de vloek, om haar zoveel mogelijk in toom te houden en het verder voortgaan enigermate te verhinderen. Men heeft veel die laatste bedoeling, dat de wet gegeven zou zijn om een grendel voor de zonde te zijn (Luther: "evenals men een beest aan een ketting legt, dat het niet verscheurten ombrengt wat het maar vangen kan, zo bindt de wet ook de mens, die van nature tot allerlei boosheid en zonde geneigd is, opdat hij niet, zoals hij graag zou willen, zonde pleegt en schade veroorzaakt onmiddellijk in het woord van de apostel willen vinden: "dat is het burgerlijk en uitwendig nut van de wet, dat zij ons als een toom terughoudt van de zonde; was er geen wet, dan zouden wij ons als een volle stroom met alle graagte in allerlei zonden storten. " Maar evenals bij de vroeger door ons afgewezen betekenis, als zou de bestemming van de wet van die kant zijn voorgesteld, dat zij de zonden tot overtredingen maakte en zo de strafwaardigheid van hen, die onder haar gesteld werden, verhoogde, het "ten beste of ten voordele van de overtredingen", dat de Griekse uitdrukking, waarvan Paulus zich bedient, kan betekenen, te zeer gedrukt wordt, zo wordt nu hier een juist daaraan tegenovergestelde betekenis aangenomen. Dan zou het "omwille van de

overtredingen" zoveel zijn als "tot voorkomen of onderdrukking van de overtredingen", dat een uitlegging zou zijn tegen de regels van de taal. Als wij de draad verder spinnen, dan leidt het woord van Paulus zeker tot die gedachte; in de eerste plaats ligt die er echter niet in, maar de zonden, die bij de nakomelingen van Abraham, die toch reeds in de godsdienst, van de aartsvaderen tot hen gekomen een bovennatuurlijke openbaring van God bezaten, van de beginne overtredingen waren en met name wat de afgoderij, die hoofdzonde, aangaat, de zonden van de heidenen in doemwaardigheid verre overtroffen, worden als oorzaak beschouwd van een veranderde betrekking tussen God en het volk in vergelijking met de vroegere verhouding tussen God en Zijn vriend Abraham (Jak. 2: 23. Jes. 41: 8). Deze veranderde betrekking krijgt nu daardoor haar vorm, dat de wet, die een tuchtmeester is, in de plaats van de belofte treedt, zonder dat toch, zoals vs. 21 dit aanwijst, de wet tegen de belofte zou zijn. Van het vaste standpunt, hiermee genomen, verstaan wij ook wat het karakteriseren van de wet wil zeggen: "en zij is door de engelen besteld in de hand van de Middelaar. " Als de Mozaïsche wetgeving, wat de samenhang betreft, gesteld wordt tegenover andere wetgevingen, buiten het gebied van de bijzondere openbaring voorkomend, zoals dat in het bijzonder het geval is in Deut. 33: 2 en Hand. 7: 53, dient het op de voorgrond stellen van de omstandigheid, dat zij door de bemiddeling van de engelen gegeven is, tot haar verheerlijking. Maar hier sluit zich dat op de voorgrond stellen aan een uitspraak welke de tijd van de wet voorstelt als een "omwille van de overtredingen" noodzakelijk tussenstation tussen de tijd van de belofte en de tijd van de vervulling ("totdat het zaad gekomen zou zijn, die het beloofd was. Deze dient dan duidelijk om te wijzen op het karakter van het tijdelijke, dat de wet in vergelijking met de vroegere gaven van de belofte aan Abraham en de latere overgave van de erfenis aan zijn zaad aankleeft. Deze beide geschieden onmiddellijk door God zelf. Daarentegen wordt de toedeling van de wet van de kant van God door de engelen volbracht (in Hand. 7: 53 zegt Stefanus: "u, die de wet ontvangen heeft door bestellingen van engelen" en het in ontvangst nemen van de wet aan de kant van het volk geschiedt door de hand van de middelaar en dat wijst op een diepe kloof, die tussen God en het volk bestaat en alleen daardoor overgekomen wordt, dat aan beide kanten een dienst van een middelaar plaats heeft. Wat nu de inhoud van vs. 20 aangaat, over welks juiste verklaring het meest strijd is onder de uitleggers, zo kan bij de eerste zin: "de middelaar is niet van een" (de herhaling "middelaar" is door de Statenvertalers tussengevoegd) slechts tweeërlei mening in aanmerking komen. De bedoeling is of deze: "een middelaar mag niet slechts tot de ene kant of partij behoren, maar moet tot beide delen behoren, waarvoor hij optreedt. Of de zin wil te kennen geven dat daar, waar slechts één is, een middelaar zijn plaats niet heeft, maar slechts daar, waar twee partijen aanwezig zijn, die met elkaar in aanraking komen, in welk geval de vertalers goed hebben gedaan met het woord middelaar aan het einde nog eens neer te schrijven. De plaatsing van de woorden in de grondtekst (er staat niet: oua estin enog, maar enog oua estin) laat de eerste opvalling niet toe, maar beslist ten gunste van de laatste. Daarbij komt dan de gedachte voor, die telkens op de voorgrond treedt, dat bij de wetgeving tussen God en het volk de kloof zich openbaart, zodat beiden twee partijen vormen, die door een middelaar met elkaar onderhandelen of een verdrag sluiten, waarmee ook de voorstelling van het voorgevallene voor de afkondiging van de 10 woorden, zoals wij die in Ex. 19: 3-8 lezen, juist overeenstemt. Maar wat moet nu de tweede zin betekenen: "maar God is een" over welk woord reeds velen hebben gewanhoopt, of er een gepaste zin aan zou kunnen worden gegeven? Het is duidelijk, dat de woorden van de apostel moeten worden aangevuld met iets, waarover hij meende dat de lezer het zelf zou vinden, ook zonder dat hij het schreef. En dan moet het iets zijn, dat uit het vroeger gezegde bij logisch juist denken vanzelf spreekt en dat de gedachtenreeks in de beide verzen vervat afsluit, omdat toch met het volgende vers een nieuwe vraag in behandeling komt. Wij hebben boven de aanvullingen bijgevoegd, die wij voor overeenkomstig met de zaak houden en plaatsen nu hier als nadere verklaring het volgende

woord van Delitzsch: "Alleen daar, waar God in Zijn eenheid en enigheid Zich openbaart, is een openbaring radio directo, of zonder straalbreking, aanwezig. Zo'n openbaring is de belofte, die in het Evangelie tot vervulling komt, die de daad van God aan de mensheid tot inhoud, Gods genade tot beweeggrond heeft. Daarentegen heeft de Wet naar haar betekenis, naar karakter en inhoud een even zo sterk menselijke als goddelijke kant en was haar wijze van openbaring een andere, omdat zij door engelen, dus niet onmiddellijk door God en pas door Mozes, dus slechts indirect tot Israël kwam, een individuele vorm aannemend, overeenkomend met het karakter van Israël en lettend op de omstandigheden van het volk, welks levensregel het bestemd was te worden. En zeker geen diepere opvatting van het onderscheid van Wet en Evangelie dan deze Paulinische. " Zo schrijft Nebe: "omdat bij het sluiten van het verbond, bij de wetgeving, engelen als dienstbare geesten, hier bij de aanbieding van de belofte, God in persoon; omdat een Middelaar, die de gave van God, die Wet, tot het volk brengt, hier God van aangezicht tot aangezicht met de aartsvader sprekend, door een Middelaar, die tot twee behoort, die tussen twee heen en weer gaat, die tussen deze een verdrag opricht en hier God, die één is, die niet tot verschillende personen behoort, niet tussen anderen eerst afspraak moet doen plaats hebben, maar die één is, die Zichzelf toebehoort, die zelfstandig, ongebonden, vrij is". Hiermee kunnen wij wel deze moeilijke plaats laten rusten.

Naar aanleiding van het zo-even gezegde worden wij geleid tot de volgende vraag: "Is dan de wet tegen de beloftenissen van God, als haar manier van openbaring juist tegenover die van de belofte stond? Staat zij wat haar aard en haar inhoud aangaat met deze in tegenspraak, zodat zij haar ophief, of de vervulling van het beloofde in de weg zou staan? Nee, integendeel zou de weg van de wet die kunnen zijn, waarop het tot die vervulling kwam (Luk. 10: 28). Want als er een wet in die van Mozes gegeven was, die machtig was levend te maken, als zij degenen, die zij gegeven is, ook de krachten van de Heilige Geest kon verlenen, om haar zo te houden als zij moet worden gehouden, zo zou echt de rechtvaardigheid, die hoofdvoorwaarde tot het verkrijgen van de beloofde zaligheid, uit de wet zijn. Het zou dan wezen zoals de ijveraars voor de wet beweren, maar alleen ten gevolge van een miskenning van de haar aanklevende machteloosheid tot vernieuwing van het hart en tot heiliging van het leven (Rom.
14; 8: 3. 2 Kor. 3: 6 7. 14 8. 3 2Co).

De zin "als er een wet gegeven was, die machtig was levend te maken" geeft te kennen, dat wat, zo uit de Mozaïsche wet de rechtvaardiging moest komen, het geval moest zijn, maar in waarheid het geval niet is. Om de rechtvaardiging mee te delen is het toch niet voldoende, dat de wet door God gegeven en daarom zelf rechtvaardig, heilig en goed is, maar om het menselijk wezen, dat dood in zonden is, moest de wet de kracht hebben dit eerst weer levend te maken, of de Heilige Geest mee te delen (vs. 2); want het is de Heilige Geest, die levend maakt. De Mozaïsche wet, die deze niet kan mededelen, werkt, ondanks haar heiligheid als letter (2 Kor. 3: 6), de dood.

Als een wet van die aard was gegeven, dat die het kunnen doen bezat levend te maken, de vleselijke en in zonden doden mens in een geestelijke en in God levende mens te herscheppen, daarom rechtschapen vervullers van haar zelf te scheppen, dan zou werkelijk, en niet slechts in de inbeelding van degenen die het Evangelie verkeren, de gerechtigheid een zaak van de wet zijn een vrucht van het echtverbond tussen de wet en het volk van Israël. Nu is echter de wet wel geestelijk en levend (Rom. 7: 14. Hand. 7: 38), als het Woord van God, dat geest en leven is (Hebr. 4: 12), maar geest en leven te geven, de levendmakende Geest in onze harten te zenden, opdat de gerechtigheid, door de wet geëist, in ons vervuld wordt (Rom.
4), dat kan zij niet, omdat zij geen gevende, maar alleen een eisende aard heeft. De wet

zegt wel: "de mens, die mij doet, zal door mij leven", maar zij maakt de mens niet geestelijk levend tot het werk van de rechtvaardigen, die het erfdeel van het leven verkrijgen.

Maar het is geheel anders. Zo'n wet is niet door Mozes gegeven; de Schrift, dat is God, naar de getuigenissen in de wet neergelegd (vgl. vs. 8) heeft het alles, heeft de gehele mensheid, zowel de Joden, die de wet hadden ontvangen, als de heidenen, die zonder wet waren gelaten (Rom. 3: 9 en 23), onder de zonde besloten. Zij heeft ze allen onder haar verplichtingen gesteld, zodat alles als achter slot en grendel door haar wordt gehouden en zich niet vrij kan bewegen (Rom. 11: 32), opdat de belofte, of het beloofde, namelijk gerechtigheid en eeuwig leven, uit het geloof van Jezus Christus, zoals dat vanaf het begin aan Gods raadsbesluit was, aan de gelovigen zou gegeven worden, zonder enige andere voorwaarde, dan dievan het geloof, voor haar toedeling te eisen (Rom. 3: 22), dus geenszins het zich stellen onder de wet (Hoofdstuk 4: 21).

Ook deze plaats zou bedenking kunnen verwekken, dat het "besloten" als een goddelijke werkzaamheid voorkomt ten opzichte van het boos zijn van de mensen; maar het zondig geworden zijn van de mensen wordt hier verondersteld; alleen dit wordt beweerd, dat het voor God behaagde, dit niet dadelijk (ook niet door de wet) weer op te heffen, maar de mensen een tijdlang in de zonde te laten en eerst met Christus de verlossing te zenden.

Het "besluiten onder de zonde" drukt uit, dat alle mensen niet alleen nu en dan zondigen, maar dat de zonde over hen heerste, dat zij zich allen in dienstbaarheid bevonden (Rom. 5: 21).

Het besluiten onder de zonde is geen afsluiten van de genade, maar integendeel, alles wordt onder de zonde besloten, opdat niemand zijn hulp bij de wet zou kunnen zoeken, maar integendeel ieder wordt gedrongen om zijn zaligheid alleen bij de belofte, d. i. alleen bij de vrije genade van God in Christus te zoeken.

EPISTEL OP NIEUWJAARSDAG

Men kan wel aannemen, dat de oude kerk dit epistel koos, omdat daarin sprake is van de doop, die het tegenbeeld is van de besnijdenis, waarover het Evangelie (Luk. 2: 21) handelt. De doop nu maakt ons tot kinderen van God en tot erfgenamen van de belofte en dat geeft ons troost en vertrouwen, vreugde en vrede op deze dag, waarop de vraag zich als vanzelf aan ons opdringt: "Wat zal het zijn? "

Christus heeft of de Nieuwjaarsdag de naam Jezus ontvangen. In die naam, in het geloof in Jezus, moeten wij het nieuwe jaar beginnen; en dat kunnen wij, want wij zijn als Christenen kinderen van God, zoals dit epistel ons voorhoudt.

Hoe wij het kindschap van God of de nieuwjaarsdag mogen toepassing: 1) als een voldoende toezegging, 2) als een heilige vermaning van God, onze Vader.

Hoe de zekerheid van ons kindschap van God ons versterkt tot de loop in het jaar, dat voor ons ligt: 1) Zij schenkt als de ware vrijheid, 2) zij plaatst ons in de ware gebondenheid. - U bent kinderen van God: 1) dat vertroost u bij de aanklachten uit het verleden, 2) dat wekt u op tot heiliging, voor het tegenwoordige. 3) dat vervult u met blijde hoop voor de toekomst.

Wat de heilige apostel ons voor het nieuwe jaar meegeeft: hij drukt ons drie woorden op het hart: 1) u bent allen kinderen van God door het geloof, 2) u bent allen één in Christus Jezus, u bent naar de belofte erfgenamen.

De zaligste overgang in het nieuwe jaar: 1) als wij de zonde en de dwang van de wet ontgroeid zijn en door het geloof Gods kinderen worden; 2) als wij een nieuw leven naar Christus' voorbeeld beginnen en ons in liefde verenigen; 3) als wij de hoop in het oog houden, eens het eeuwige Jubeljaar in de hemel te vieren.

Wat wij als pelgrims van Christus zouden kunnen zijn en wij daarentegen in onze eigen treurige toestand zijn: Wij konden
vrij zijn ondanks alle gebondenheid en zijn daarentegen gebonden ondanks alle vrijheid; 2) veilig zijn in weerwil van alle gevaar en zijn daarentegen in gevaar ondanks alle veiligheid; 3) overal broeders hebben ondanks alle verlatenheid en zijn daarentegen verlaten ondanks alle verbroedering; 4) rijk in hoop zijn ondanks alle armoede en wij zijn daarentegen arm ondanks alle volheid van de hoop.

De nieuwjaarsgroet van de Kerk aan haar leden: "u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus": zij bevat
een blijde boodschap, 2) een hartelijke bede en 3) een ernstige vermaning. (EIG. ARB.).

Maar eer het geloof in Jezus Christus (vs. 22; Hoofdstuk 1: 23) kwam, als de ware weg ter zaligheid ons werd voorgesteld (Hand. 16: 31) waren wij, Christenen uit de Joden (vs. 13), onder de wet als onder de handen van een machthebbende in bewaring gesteld, als in een kerker ingesloten (Wijsh. 17: 16. en wij zijn besloten geweest tot op het geloof, dat ter zijner tijd (Hoofdstuk 4: 4) geopenbaard zou worden en ons nu vrijheid heeft aangebracht (Hoofdstuk 4: 5; 5: 18. vgl. en "Eze 20: 37.

Het doel van deze voorstelling van de staat van de wet is niet meer alleen het grote onderscheid tussen de wet en het testament van de belofte nog nader in het licht te stellen, zoals dat reeds in vs. 19 vv. geschied is; maar nu moet worden aangewezen hoe het doel van de wet toch in meer diepe grond overeenstemde met dat van het testament van de belofte (er dus niet tegen indruiste vs. 21). Het eerste op de vervulling van het volgende voorbereide; want "wij waren onder de wet in bewaring gesteld en zijn besloten geweest" zegt Paulus (van de mensheid in het algemeen vs. 22 nu tot Israël in het bijzonder overgaande), "tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden. "

Niet als menselijk gedrag, maar als gave van God komt het geloof hier in aanmerking en daarom niet als een zaak van de bijzondere personen, die geloven, maar in zijn bestemming voor de wereld, waaraan het wordt bekend gemaakt; met andere woorden, er wordt gesproken over hetgeen naar de geschiedenis van de zaligheid datgene geweest is, dat gemeenschap teweegbracht. Dit was tot op Christus de wet en pas nadat Hij geopenbaard is, is het geloof. Vroeger, zegt Paulus, zich ook insluitende in de gemeente, waarin de zaligheid werd voorbereid, zoals die vóór Christus geweest is, werden wij allen onder de wet in bewaring gehouden en besloten tot op het geloof. Israël had dus een wet ontvangen om als gemeente te leven, onder welke wet het niet anders kon dan het geloof tegemoet gaan, waarvan de openbaring zou zijn het einde van zijn besloten zijn onder de wet.

Het Joodse volk werd onder de bewaring van de wet besloten, opdat het zelf voor het Evangelie rijp zou worden en ook de heidenen de mogelijkheid van de zaligheid zou bewaren;

dieper kan de wereld-historische betekenis van dit merkwaardige volk niet worden opgevat. Evenals in de mens in het bijzonder te midden van het gewoel en de strijd van zijn natuurlijke neigingen één vast punt, één ontoegankelijk heiligdom blijft, het geweten, welks stem wel kan worden verdoofd, maar nooit geheel verstomd en waarheen de laatste straal van het gods-bewustzijn vlucht, zo bewaarde God in de mensheid onder de woeste wateren van de volken, die even zovele vertegenwoordigers zijn van de krachten en begeerten van het vlees, één volk, afgesloten en omdijkt, een volk dat Hij door Zijn eigenaardige leiding terughield van de dwalingen van het heidendom, alhoewel het ook vaak dreigde daardoor te worden overstroomd en waarin het bewustzijn van de ware God en de kennis van de zonde, als een heilige vonk werd bewaard, die in Christus tot een licht voor de wereld zou worden. Evenals het geweten van de mens door het gebod van God wordt gewekt en gescherpt, zo werd het Joodse volk door de Mozaïsche wet het hart van de volken, dat de dodelijke smart van de zonde ondervond, het geweten van de mensen, dat in zijn banden naar bevrijding verlangde.

Zo dan, de wet is, juist hierdoor dat zij ons bewaarde en besloten hield tot op het geloof, onze (namelijk van ons leden van de kerk, die uit de Joden zijn gewonnen) tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij, zoals dan ookwerkelijk met ons heeft plaats gehad (Hoofdstuk 2: 15 v.) uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden (Rom. 10: 4).

Matth. 5: 17. Hand. 13: 38.

De "tuchtmeester" zoals het woord, dat in de grondtekst staat en eigenlijk "knapenleider" betekent door de onze is vertald, was een slaaf, die zorg droeg voor de zoon des huizes gedurende zijn kinderjaren, hem terecht wees, naar de scholen en gymnasieën en overal elders heenleidde en wie de vrijheidminnende knapen makkelijk een harde, heerszuchtige aard verweten en vaak niet zonder reden. Echter ligt het begrip van een strenge wachter of drijver niet in onze plaats opgesloten, evenmin in 1 Kor. 4: 15.

De wet verdient de naam van tuchtmeester om twee redenen: 1) de tuchtmeester stelt zich tegenover zijn kwekeling gebiedend en verbiedend, soms met straffen bedreigend, zeker de vrijheid beperkend en legt hem in dit opzicht een dwang op; er heeft een bewaard en besloten zijn onder hem plaats; 2) deze beperking van de vrijheid, die gehele verhouding van onderdanigheid is echter geen doel, maar heeft alleen plaats als middel en dient om tot het hogere doel te leiden, dat de kwekeling erdoor wordt opgevoed tot mondigheid, tot het innemen van die trap, waarvoor hij bestemd is; hij wordt bewaard en besloten alleen voor hetgeen zal worden geopenbaard. En juist dat tweevoudige was volgens vs. 23 ook bij de wet het geval.

De voorstelling van de wet als een tuchtmeester wil door de woorden "tot Christus" haar bestemming uitdrukken om degenen, die onder haar gesteld zijn, in de richting tot de toekomstige Christus te houden, terwijl zij hen verhinderde een andere richting in te slaan, of hen bewaard om van de weg af te raken. Stond echter de wet in zo’n verhouding tot Christus, dan was zij met de beloften van God niet in strijd, maar in overeenstemming, omdat deze in Christus vervuld zijn.

In de knaap, die onder de tuchtmeester staat, zien wij twee zaken, de eerste dat hij door zo’n vrees en door ontzag voor zijn tuchtmeester bewaard wordt voor veel kwaad, dat hij anders zou doen en terwijl hij zich aan een vrij verkeerd leven zou overgeven en geheel verwilderen. De tweede is, dat hij in zijn hart des te vijandiger wordt tegen de tuchtmeester, die zijn wil tegenstreeft. Het gaat zo met hem, hoe strenger het kwaad hem wordt verboden, des te

onaangenamer wordt hij jegens zijn gebieder gezind. En aldus staat zijn wezen op een weegschaal, zodat de zonde, naarmate zij uitwendig afneemt, zij in die mate inwendig toeneemt en gaat de ene weegschaal op, de andere gaat naar beneden. Wij zien het ook in het leven dat de jongens, die het strengst worden opgevoed, wanneer zij vrij worden, veel erger zijn dan die niet zo streng zijn opgevoed. Daarom is de natuur niet te bedwingen met geboden en straffen; men moet meer doen. Zeker als de kinderen mondig zijn geworden en begrijpen hoe nuttig voor hen de tuchtmeester was, dan beginnen zij de tucht, straf en vlijt van de tuchtmeester te prijzen en verwijten zichzelf dat zij hem niet gewillig en graag hebben gehoorzaamd. Nu doen zij zonder de tuchtmeester graag uit eigen beweging wat zij onder de macht van de tuchtmeester met tegenzin en gedwongen deden. Zo ook wij, als wij het geloof verkrijgen, dat onze ware erfenis is, aan Abraham en zijn zaad beloofd en wij begrijpen, hoe heilig en nuttig de wet is en hoe schandelijk de boze lust en begeerte, dan hebben wij de wet lief en prijzen wij haar en weer veroordelen wij onze begeerlijkheden, toen wij begonnen zijn in de wet een welbehagen te hebben. Wij doen dan ook gewillig en graag, met een blij hart wat vroeger de wet door geweld en veel dreigen ons uiterlijk afperste en waartoe zij ons inwendig toch niet bewegen kon.

Maar als het geloof gekomen is, dat vóór Christus als eigenlijke weg van de zaligheid nog niet bestond (vs. 23), zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester; deze treedt nu op de achtergrond, nadat hij zijn plicht heeft volbracht en wij bevinden ons voortaan in een andere toestand (Matth. 17: 25 vv.).

a) Want u bent allen, die leden van de kerk bent, niet alleen de vroegere Joden, maar ook u die van te voren heidenen was, kinderen van God door het geloof in Christus Jezus.

Jes. 56: 5. 1 Joh. 1: 1, 2.

Het vaderschap van God is uitgebreid over al Zijn kinderen. U, Klein geloof, heeft vaak gezegd: O, dat ik de moed van Grote genade bezat, dat ik zijn zwaard zwaaien kon en even dapper was als hij! Maar helaas, ik struikel bij ieder strootje en een schaduw verschrikt mij. Luister toe, Kleingeloof. Grote Genade is een kind van God en U bent evenzeer Gods kind en Grote genade is hoegenaamd niets meer Gods kind dan U. Petrus en Paulus, die zozeer begenadigde apostelen, behoorden tot de familie van de Allerhoogste en u eveneens. De zwakke Christen is evengoed een kind van God als de sterke. Alle namen staan in hetzelfde geslachtregister. De een moge meer genade hebben dan de ander. God heeft toch hetzelfde tedere hart voor allen. De een moge grotere werken doen en zijn vader meer verheerlijken, maar wiens naam de minste is in het koninkrijk van de hemelen is evenzeer het kind van God als hij, die onder de helden van de Koning wordt genoemd. Laat dit ons verblijden en vertroosten, als wij tot God naderen en tot Hem zeggen: "Onze Vader. " Evenwel, terwijl wij door deze verzekering vertroost worden, laat ons niet tevreden blijven met een zwak geloof, maar zoals de apostel om vermeerdering van het geloofs vragen. Hoe zwak ons geloof ook moge zijn, als het slechts een waar geloof in Christus is, zullen wij de hemel eenmaal binnengaan, maar wij zullen onze Meester niet veel op onze pelgrimstocht verheerlijken, noch overvloedig zijn in blijdschap en vrede. Zo dan, wenst u tot ere van Christus te leven en gelukkig in zijn dienst te zijn, tracht er naar om meer geheel met de geest van de aanneming vervuld te worden, totdat de volmaakte liefde alle vrees buiten zal sluiten.

Naast rijkdom en zingenot is er niets, waarop de wereld hoger prijs stelt dan aanzien en eer. De eer van uit een aanzienlijk geslacht gesproten of daaraan verwant te zijn wordt met reden door allen geschat, wie boven anderen dat voorrecht ten deel viel. Maar welke rang hier

beneden, die naast de rang van hem kan geplaatst worden, voor wie het woord van de Apostel kan gelden: "u bent allen kinderen van God door het geloof in Jezus Christus"! Elk woord is hier een zaak, elke zaak de ernstigste behartiging waardig. Kinderen van God. Nauwelijks denken wij de oneindige Majesteit van de driemaal Heilige in of wij zinken in het besef van onze volslagen nietigheid weg en roepen wij ons daarbij het onafzienbaar schuldental voor de geest, dat ons aanklaagt voor zijn heilig gericht, het zou ongelofelijk schijnen dat zo'n God ons, diep onwaardigen, als Zijn kinderen aanneemt, als niet Zijn eigen woord met onwraakbaar gezag het ons zei. Kinderen van God; eigenlijk volwassen en mondige zonen in tegenstelling tot de onmondige knaap, die nog onder de tuchtmeester staat; men voelt, dat zegt oneindig meer dan schepselen van God. Zeker, als redelijk en zedelijk wezen is de mens van Gods geslacht en God blijft van zijn kant vaderlijk en ontfermend ook voor de grootste overtreder gezind. Maar wat baat die liefde van de vaders de verloren zoon, die ver van vaders huis en hart in het vreemde land zijn goederen doorbrengt en zo de heiligste band aan zijn kant verbreekt? God blijft Vader in Christus, maar de opstandeling in zijn rijk wordt pas in de volle zin van het woord weer kind, wanneer hij boetvaardig en gelovig de hand van de verzoening aanvaardt, vanuit de hemel hem toegereikt en door de Zoon tot dat huis en hart zich laat terugbrengen, van waar hij, ach, zo ver was afgezworven. Duidelijk spreekt de Apostel het uit; alleen zij, die van heler harte in Christus als hun Verlosser geloven, kunnen in de volste zin van het woords de naam van Gods kinderen dragen. Alleen in de Zoon is het liefdehart van de Vader voor zondaars ontsloten; zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, wat zij dus van nature nog niet zijn - namelijk, die in Zijn naam geloven (Joh. 1: 12). Zonder Christus geen echte kennis van de Vader; buiten de Zoon is Hij alleen een onbekende God, een ondoorgrondelijk Opperwezen. Zonder Christus geen gemeenschap met de Vader, want de zonde trekt scheidsmuren op en buiten de Middelaar van de verzoening kan de onreine bij de reine niet wonen; zonder Christus geen gelijkvormigheid aan de Vader, want het is alleen Zijn Geest, die ons in reinheid en liefde naar het beeld van de Vader vernieuwt, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broeders. Maar nu ook van de andere kant: in Christus alle gelovigen in waarheid kinderen van God, wat naam en wat kleed zij ook dragen. Griek of Barbaar, dienstknecht of vrije, man of vrouw, daar is geen onderscheid. Eén Geest is het, die daar leeft in allen, één Heer, die daar heerst over allen, één God en Vader, die daar is boven allen en voor allen en in allen. Die allen kinderen van God d. i. gunstgenoten, beelddragers, kwekelingen, erfgenamen van God, die niet meer onder de tuchtmeester staan, maar met de Vader zelf in gemeenschap treden, Zijn wil zelfstandig verstaan en met het Abba Vader op de lippen en in het hart Hem naderen. Nog eens: is het mogelijk zich hoger eer, schoner roeping, onuitsprekelijker zaligheid voor te stellen? Wel mocht een godvruchtig dichter betuigen: Koningskinderen zijn wel rijk, maar in deze lage woning is geen koning u gelijk, kinderen van de grootste Koning. En dat voorrecht, zelfs aan de minste van de gelovigen niet verzekerd alleen, maar werkelijk uit genade geschonken, om nooit te worden teruggenomen? Voorwaar, dat is de ware vrijheid, de hoogste gelijkheid, de beste broederschap in het koninkrijk van God, een voorrecht, dat wij ons niet mogen laten ontgaan zonder schade aan de ziel te lijden. Wat een Evangelie, dat ons ten diepste verneert, ja maar alleen om ons tot de hoogste rang te verheffen! Wat een roepstem tot persoonlijk geloof in Hem, die alléén tot die hoge rang ons verheft; tot innige broederliefde jegens allen, die met ons Gods kinderen zijn; maar bovenal tot kinderlijke toewijding aan die vaderlijkste aller vaderen, die in Christus ons lief had en aannam, toen wij nog vijanden waren! Heil ons, zovelen wij geloven mogen, dat wij niet meer onder de wet, maar onder de genade; dat wij niet slechts dienstknechten, zelfs niet meer vrienden, maar zonen van het huis zijn, door de Vader in liefde gekend. Och of wij slechts niet gedurig het oog neer moesten slaan voor dat zo diep beschamende woord: Ben ik dan een Vader, waar is mijn eer, spreekt de Heere der heirschaar.

Want zovelen als u in Christus (Rom. 6: 3) gedoopt bent, heeft u Christus aangedaan en bent u daardoor dezelfde verhouding, waarin deze tot God staat (Matth. 3: 17; 17: 5), deelachtig geworden (Rom. 8: 29).

Met vs. 25 begint een nieuwe rij gedachten. Tegenover de toestand van de mensen onder de Mozaïsche wet, die in vs. 23 en 24 beschreven is, stelt Paulus van vs. 25 af de toestand van de mens onder het Christelijk geloof om in vs. 29 daaraan de gevolgtrekking te verbinden, dat ieder, die Christus toebehoort, volgens de belofte zal erven. Vs. 25 beschrijft deze toestand in zijn verhouding tot de vroegere tijd, vs. 25-29 naar het tegenwoordige. Vs. 29b werpt nog bovendien een blik in de toekomst.

De apostel volgt in vs. 23 v. de gang van de geschiedenis van de zaligheid. Met vs. 25 is hij bij het feit van het tegenwoordige aangekomen, dat zij, die vroeger onder de wet waren gesteld, nu, nadat het geloof is gekomen, zich niet meer onder een tuchtmeester bevinden; om echter die zaak te kunnen doen gelden moet hij de juistheid daarvan op de voorgrond plaatsen, dat hij dan ook in vs. 26 v. doet.

De bewering dat de Christenen uit de Joden niet meer onder een tuchtmeester staan, wordt daardoor bevestigd, dat alle Christenen in Galatië, of zij uit de Joden, of de heidenen waren (de overgrote meerderheid was echter, ja bijna zo goed als alleen, het laatste en bij het "wij" heeft Paulus, behalve zichzelf, hoofdzakelijk de Judaïstische dwaalleraars, zijn tegenstanders, op het oog; vgl. het "wij" in Hoofdstuk 2: 15 vv.), kinderen van God zijn door het geloof in Christus Jezus. Een kind van God te zijn en in zijn verhouding tot God onder een tuchtmeester te staan, zijn twee onverenigbare zaken (vgl. Hoofdstuk 4: 5 en 7). Die in zijn betrekking tot God onder een tuchtmeester staat, vreest evenals een knecht voor de toorn van God (Rom. 8: 15) en wordt als een knecht van buiten door bevelen gedreven, om de wil van God te doen. Die echter God gerechtvaardigd en als kind aangenomen heeft, die ziet in God zijn Vader, die is inwendig bevrijd van alle slaafse vrees en van de heerschappij van de wet en doet uit eigen, door de Heilige Geest gewerkte drang (Hoofdstuk 4: 6; 5: 18. de wil van de Vader.

Let op de overgang van de rede van "wij zijn" en "u bent. " Om te bevestigen wat hij van de gelovigen uit de Joden beweert, dat zij niet meer onder de tuchtmeester waren, voert Paulus de Galaten tegemoet, dat zijzelf zonder toedoen van de tuchtmeester kinderrecht hadden verkregen in het rijk van God en er dus geen reden bij mogelijkheid was, om zich later als knechten te stellen onder een door henzelf gekozen tuchtmeester. De apostel zou nu hebben kunnen zeggen: "Want zovelen van u het Evangelie hebben aangenomen (1 Kor. 15: 1), die zijn in Christus en behoren Hem toe. " De herinnering echter aan die manier van aannemen van het Evangelie, die in de doop plaats heeft, als het woord, in het Sacrament zichtbaar geworden, de mens omvangt en in Christus inkleedt, moest de Galaten ten duidelijkste en ten zekerste voor ogen stellen, dat zij zonder toedoen van de wet, zonder tegenwerken of meewerken, uit de allerwijste genadegave waren geworden wat zij waren, namelijk kinderen in Christus, bij wie besnijdenis en wet dus niets hadden aan te vullen van hetgeen hun nog ontbrak aan waarde en heerlijkheid, gerechtigheid en vrede, leven en zaligheid.

Zeer duidelijk liggen in de rechtvaardiging twee goddelijke handelingen verenigd, namelijk vergeving van zonden en toerekening van de gerechtigheid van de Heere Jezus. Zijn ons de zonden vergeven dan zijn wij wel vrij van de straf, maar wij hebben daardoor nog niet de roem, die wij voor God moesten hebben. Is ons echter de gerechtigheid van Jezus Christus toegerekend, dan hebben wij ook deze roem en ons ontbreekt dan niets om als kinderen van

God door God en al de Zijnen te worden behandeld. Deze toerekening van de gerechtigheid van Christus vinden wij nu in de woorden: "zo velen als u in Christus gedoopt bent, heeft u Christus aangedaan. " Wat zegt dat anders, dan u bent door Christus bedekt als door een kleed, in Hem ingewikkeld en schittert met Zijn glans, zodat men niet meer u, maar Hem ziet en u niet meer behandeld kunt worden naar uw waarde, maar naar de waarde van Hem, die u bedekt. Echt, heerlijker dan door deze gelijkenis kan ons de doop door niets gemaakt worden en heerlijker dan op deze manier kon de gerechtigheid van Christus, die wij aan ons dragen, niet worden geschilderd.

Het aantrekken van Jezus Christus is hier niet onmiddellijk zoals in Rom. 13: 14 zoveel als het aantrekken van de nieuwe mens (Efeze. 4: 24. Kol. 3: 10); want hier wordt niet gehandeld over de zedelijke gesteldheid, maar over de verhouding tot God. Door de rechtvaardiging en het daardoor geschonken kindschap van God worden wij van de tuchtmeester, van de wet, vrij en niet eerst door de heiligmaking; het kindschap van God volgt niet uit het aantrekken van de nieuwe mens, maar omgekeerd. Aan de andere kant is men daardoor natuurlijk in een innige betrekking tot Christus, in de gemeenschap met Hem gekomen. Het kan daarom niet anders of deze innige verhouding tot Christus, waarbij men zich met Hem bekleedt, moet ertoe leiden dat Christus in ons komt als principe van een nieuw leven en ons inwendig verandert.

Die tegen de kinderdoop zijn, zeggen: hieruit blijkt dat jonge kinderen geen kinderen van God kunnen worden door de doop, omdat wij allen kinderen van God worden door het geloof in Jezus Christus. Nu jonge kinderen hebben geen geloof. Ik antwoord, dat zij met gelijk recht mogen zeggen: uit genade bent u zalig geworden door het geloof, Efeze. 2: 8 Kinderen hebben geen geloof. Zo kunnen ze dan niet zalig worden. Of dus, die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden, Mark. 16: 16 Kinderen geloven niet; bij gevolg, alle kinderen zullen verdoemd worden. De apostel spreekt hier duidelijk van personen, die uit het heidendom tot het Christendom bekeerd en daarom gedoopt waren, bejaard zijnde, zoals geschiedt in het Evangelie van Markus en in de brief aan de Efezers. Deze plaats kan, bijgevolg met geen meer reden gepast worden op het geval van jonge kinderen dan die uit Markus en de brief aan de Efezers.

Daarin, in de toestand bij hen, die Christus hebben aangedaan, is noch Jood noch Griek of heiden (1 Kor. 12: 13. Rom. 1: 16; 10: 12); daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw; want a) u allen bent een in Christus Jezus, umaakt allen met elkaar slechts een enkel lichaam uit (Efeze. 2: 14 vv.) in Hem (Kol. 3: 11).

Joh. 17: 21.

Als ieder, die gedoopt wordt in Christus, Christus aandoet, dan wordt de eigenaardigheid, de bijzondere aard, wat hem van een ander onderscheidt, bij elk bedekt en overkleed. Dat onderscheidende kan niet tevoorschijn treden, alle natuurlijk onderscheid van volksaard van stand, van geslacht verdwijnt voor dit de Heere aangedaan hebben, de Heere bezitten. De apostel stelt drieërlei onderscheid voor; het is de vraag niet of hij nog andere punten zou hebben kunnen noemen, deze zijn voldoende; want het zijn de drie meest betekenende, die de oude wereld kende.

De apostel wil volgens het verband de tegenstelling van Joden en heidenen voorstellen als in Christus weggenomen; want juist deze tegenstelling zou door de wet worden in stand gehouden en werd dus met het wegvallen van haar opgeheven. Om echter het "allen één in Christus Jezus" juist duidelijk te maken, of om de kracht en betekenis van het geloof in

Christus op de voorgrond te plaatsen, voegt hij nog andere tegenstellingen er bij en merkt op, dat ook zij daarvoor niet meer in aanmerking kunnen komen. Ook bij deze heeft hij nog wel de wet op het oog; immers sprak de wet deels van dienstbaren, deels van vrijen, van mannen en van vrouwen en gaf, ten opzichte van deze, bepalingen die voor de anderen niet geldend waren, terwijl voor het geloof in Christus of het gedoopt zijn in Christus deze tegenstellingen geheel wegvielen.

De apostel stelt zeer opmerkelijk juist de sterkte tegenstellingen op de voorgrond en wel die door God tijdelijk gesteld zijn, namelijk tussen Joden en heidenen, als ook die, die tot bestraffing van de zonde tegen de natuur zijn toegelaten, die tussen dienstbaren (slaven) en vrijen (die de oudheid kent weet, wat een kloof deze scheidde) en eindelijk die, die door de natuurlijke orde in de schepping gesteld is, die tussen man en vrouw: wet, geweld en natuur buigen zich voor de almachtige genade in Christus. Een meer verheven woord is er niet, dan dit van de vereniging van de mensheid in Christus, die vóór Hem en zonder Hem in tweedracht en strijd van allen tegen allen verdeeld was; de gehele vervulling daarvan heeft pas in de eeuwigheid plaats.

a) En als u van Christus bent, zo bent u dan Abrahams zaad, omdat u nu tot dat zaad behoort, dat volgens vs. 16 en 19 het ware zaad van Abraham is (Rom. 9: 8) en, wat onmiddellijk vanzelf volgt, naar de beloftenis in de boven aangeduide plaatsen (Gen. 13: 15;
8), erfgenamen.

Gen. 21: 12. Hebr. 11: 18.

Dit is nu de eigenaardige slotsom van het bewijs, dat de apostel van vs. 15 af heeft uiteengezet. Anders zou het kunnen bevreemden, dat Paulus uit de zoveel heerlijker naam: "u bent kinderen van God" het geringere afleidt: "u bent Abrahams zaad. " De dwaalleraars beweerden, dat slechts zij Abrahams zaad, de kinderen van het verbond waren, die de wet geheel en al volbrachten; Paulus heeft bewezen, dat er in dit geval, vermits de wet er later was bij gekomen, meer nakomelingschappen zijn moesten, maar dat er slechts één en geen twee waren, namelijk Christus en Zijn gemeente, dat aan Christus de belofte gegeven was erfgenaam en Heer van de wereld te zullen worden en dat allen, die in Hem geloven, zozeer één met Hem worden, dat alle onderscheid tussen hen ophoudt, dat elk is wat Christus is en zij gevolgelijk zijn Abrahams zaad en naar de belofte erfgenamen.

Christus is de ware hoofderfgenaam, omdat diens menselijke natuur de volheid van de godheid en van de goddelijke heerlijkheid bezit; maar zo, dat wij uit deze zijn volheid tot ons erfdeel verkrijgen genade voor genade.

In de doop doen wij Christus aan; wij worden daardoor verkoren om Zijn gelovige dienstknechten te zijn: gedoopt in Christus zijn wij in Zijn dood gedoopt. Zoals Hij gestorven is en opgestaan, zo moeten wij in gelijkvormigheid daaraan sterven aan de zonde en wandelen in nieuwheid van het leven (Rom. 6: 3, 4). Het zou een grote zegen voor ons zijn, als wij ons dat ten allen tijde en onder alle omstandigheden herinnerden. Het voorrecht van kinderen van God te zijn en door de doop aan Christus gewijd, wordt nu door alle ware Christenen ondervonden. Zij allen zijn één in Christus Jezus. Zoals niemand is aangenomen om enige nationale of persoonlijke voorrang, zo is niemand door Hem verworpen, maar ieder, die echt in Christus gelooft, is door Hem aangenomen en wordt een kind van God door het geloof in Hem. Als wij Christenen zijn, zijn wij Abraham ‘s zaad en erfgenamen naar de belofte. Judaïserende leraars wilden de Galaten doen geloven dat zij moesten besneden worden en

Mozes' wet houden, anders konden zij niet behouden worden. Dat is niet nodig; als u Christenen bent, als u echt gelooft in het beloofde zaad, in wie al de volken van de aarde gezegend zouden worden, wordt u daardoor het ware zaad van Abraham, de vader van de gelovigen en die ten gevolge erfgenamen naar de beloftenis en verkrijgt dus juist op de grote zegeningen en voorrechten.

Hij, die gelovigen erfgenamen maakt, zal getrouw voor hen zorgen. Daarom moeten wij zorgen onze plicht te doen en alle andere zorgen op God werpen. Zij, die in deze wereld leven, die geboren zijn voor dit leven, getroosten zich om in moeite te leven, als zij hopen op toekomende overvloed. En onze bijzondere zorg moet zijn voor de hemel; de dagen van dit leven zijn in vergelijking daarvan slechts beuzelingen. De stad van God in de hemel is het deel van de kinderen. Zoek de zekerheid daarvan boven alle dingen.

Waar was het dus, dat al de Christenen in Galatië, hetzij dat zij uit de Joden, of uit de Heidenen waren, voor zo ver zij nu echt in Christus geloofden, dat is, Hem overeenkomstig het Evangelie erkenden, van Hem als zondaren gebruik maakten en zich op Hem vertrouwend verlieten, ook kinderen van God waren en dus tot God, als tot hun Hemelse Vader, in betrekking stonden. Immers waren zij in Christus dat is tot Zijn gemeenschap, gedoopt, met Hem dus ten nauwste verbonden en hadden Hem dus aangedaan, even gelijk zij hun kleed hadden aangetogen nadat zij uit het badwater van de doop waren opgeheven. Voor elk en een ieder, die echt in die zin van het ware geloof Christus had beleden, Hem voor zijn Heiland en Heer had aangenomen en daarin bevestigd was door het ontvangen van de Christelijke waterdoop, was er dus geen onderscheid meer, of men van Joodse of Heidense oorsprong was, of men in een vrije of dienstbare stand leefde, of waartoe men kan behoorde, zij waren allen één, volkomen in gelijke betrekking en delende in dezelfde voorrechten; en waren zij dus het eigendom geheel en alleen van Christus, door het geloof in Hem, dan waren zij ook echt kinderen van Abraham, de vader van de gelovigen, overeenkomstig de belofte door God zelf gedaan.

Maar hoe kan hij zeggen: die hebben Christus aangetrokken, omdat zij gedoopt zijn, terwijl toch de doop bij velen zonder uitwerking blijft? Paulus pleegt op tweeërlei manier te spreken van de Sacramenten. Heeft hij met huichelaars te doen, die hun vertrouwen stellen op de zuiver uitwendige handeling (omdat zij besneden zijn), dan leert hij hoe ijdel en nietig een zuiver uitwendig teken is en hij tast het valse vertrouwen krachtig aan. Waarom? Hij doelt daar niet op Gods instelling, maar op het misbruik van de goddelozen. Maar spreekt hij tot de gelovigen, die de goddelijke genademiddelen juist gebruiken, dan verbindt hij steeds met de tekenen de betekende zaak, die zij ons moesten verschaffen. Waarom? God geeft ons in de Sacramenten geen bedrieglijk schijnbeeld, maar wat wij uitwendig zien afbeelden dat biedt Hij ons tegelijker tijd inwendig aan. Daarom is naar de wil van God, met het teken in de Sacramenten steeds de zaak zelf verbonden. Vraagt nu iemand: Kan dus een mens door zijn zonde maken dat een Sacrament niet meer is wat het betekent? Dan kan men daarop makkelijk antwoorden: De goddelozen kunnen nooit maken dat de Sacramenten hun aard en hun kracht niet meer behouden, al voelen zijzelf geen werking daarvan, want de Sacramenten bieden aan goeden en aan kwaden van God genade aan en beloven geenszins op bedrieglijke manier de genadewerking van de Heilige Geest, maar de gelovigen nemen aan wat hen wordt aangeboden; maar de goddelozen, dit van zich stotend, brengen wel teweeg dat hen de aangebodene genade niets baat, maar kunnen toch niet bewerken dat God niet getrouw zijn zou en de Sacramenten niet echt zouden blijven wat zij moeten zijn.

Zo maakt de blinde de zon niet tot iets anders dan zij is, al geeft zij hem geen licht; zo is een en hetzelfde voedsel voor de gezonde voedend en verkwikkend, maar voor de zieke een middel om zijn ziekte te verergeren.

HOOFDSTUK 4

NADERE VERKLARING VAN DE GERECHTIGHEID DOOR DE WET

EPISTEL OP ZONDAG NA HET KERSTFEEST

In het Evangelie (Luk. 2: 33 vv.) vinden wij bij de voorstelling van het kind Jezus in de tempel de vreugde van de gelovigen van het Oude Testament over de verschijning van de Verlosser ons voor ogen gesteld in Simeon en Anna, de vertegenwoordigers van de bedeling van de wet. Zij getuigen, dat in dit kind de hoop van Israël vervuld is en voorspellen dat Christus tot een val en een opstanding, dus tot een rots gesteld is, waarbij de verlossing van ieder in het bijzonder tot beslissing komt. Het epistel spreekt van deze verlossing, die de woorden van Simeon slechts aanduiden, uitgebreider, omdat zij spreekt van het loskopen uit de wet en van de betrekking van het kindschap door Christus.

Voor deze laatste Zondag in het jaar is dit epistel bijzonder geschikt, want zij houdt een terugzien van de apostel in op de vroegere toestand, voordat men tot de gemeenschap van Christus kwam (vs. 1-3). Vervolgens spreekt zij van het tegenwoordige, in welken toestand men door Christus is verplaatst (vs. 4-6) en werpt een hoopvolle blik in de toekomst, waarbij de grote zegeningen geheel en volledig worden ontvouwd, tot welk bezit de verbintenis met Christus elke ware gelovige juist geeft (vs. 7). Hoe besluit de Christen het jaar? 1) met een dankbaar terugzien op de bijzondere leidingen van God; 2) met een hoopvol uitzicht op de toekomst.

Het kindschap van God, dat wij aan de geboorte van de Heere te danken hebben, 1) wat een groot goed dit kindschap is, 2) hoe dit goed wordt bewaard.

Waarin bestaat het kindschap van God? 1) in het geestelijk mondig zijn; 2) in blijmoedigheid van het gebed; 3) in zekerheid over de zaligheid.

Het kindschap van God, 1) het recht van het kind; 2) de gezindheid van het kind; 3) de erfenis van het kind.

Belangrijke vragen bij het terugzien op het ten einde snellend jaar: 1) hoe hebben wij Gods geboden vervuld? 2) heeft de Geest van God uit onze harten geroepen? 3) zijn wij als erfgenamen van God ten allen tijde blij geweest in hoop?

Wij kunnen onmogelijk beter voor onze zaligheid zorg dragen, dan wanneer wij het oude jaar besluiten in de naam van de Heere, waarinn wij dan ook het nieuwe zullen aanvangen: 1) wat wij zonder Jezus zijn; 2) wat wij door Hem zijn en nog zullen worden.

maar bij het zo-even uitgesprokene (Hoofdstuk 3: 29) moet ik nog een nodige verklaring ten opzichte van ons, de Joden (Hoofdstuk 3: 23), voegen, omdat wij toch reeds voor het zaad van Abraham envoor kinderen van God gehouden konden worden en de geroepen erfgenamen van het koninkrijk van de hemelen waren (Deut. 14: 1. Matth. 3: 9; 8: 12. Rom. 9: 4). Ik zeg, zo lang als de erfgenaam een minderjarig kind is, zo verschilt bij niets van een dienstknecht van het huis, dat hij enig recht zou bezitten, hoewel hij een heer is van alles, omdat de goederen niemand anders dan hem ten deel vallen.

Maar hij is onder voogden en verzorgers. In zijn plaats beschikken en besturen deze en hij zelf is van hun leiding afhankelijk tot de tijd, door de Vader van te voren gesteld, waarop hij mondig en zelfstandig zal worden.

Zo wij ook, die van het huis van Israël zijn, toen wij ten tijde van het Oude Verbond of onder het Oude Testament nog minderjarige kinderen waren, zo waren wij, hoewel als Gods eerstgeboren zoon (Ex. 4: 22), de geroepen erfgenamen van de belofte (Hand. 2: 39), toch nog geenszins in het bezit daarvan (Hebr. 11: 39 v.), maar wij waren dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen van de wereld, als dienstknechten onder die gesteld.

Ook hier lopen weer over de verschillende punten, die tot juist verstand van de zaak in aanmerking komen, de meningen van de uitleggers zeer uiteen. Wij zullen ons ook hier niet door de verschillende zienswijzen in verwarring laten brengen, maar stil ons spoeden tot een helder en zeker verklaren van de woorden van de tekst. Aan het einde van het vorige hoofdstuk had de apostel de Galaten toegeroepen: "Als u van Christus bent, dan bent u dan Abrahams zaad en naar de beloftenis erfgenamen. " Daarmee had hij deze, die bijna alle oorspronkelijk heidenen waren, die buiten het burgerschap van Israël en vreemdelingen over de testamenten van de beloften (Efeze. 2: 12) waren, geplaatst op dezelfde hoogte, als door Christus aan het volk van Israël was toegekend, dat zij kinderen waren van Abraham en erfgenamen van de beloften (Joh. 8: 37. Matth. 15: 26), als ook later Petrus diezelfde Christenen in Galatië en in de omliggende landen toeroept (1 Petr. 2: 9): "U bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk", waardoor hij de erenaam bij de wetgeving de kinderen van Israël gegeven (Ex. 19: 6. Deut. 7: 6), op hen overdraagt. Nu ontstaat de vraag wat die Oud-Testamentische plaats van Israël als kinderen van Abraham en erfgenamen van de belofte voor een betekenis heeft en in hoeverre die volkomen kan bewaard blijven, als nu in het Nieuwe Testament allen zonder onderscheid, ook de heidenen, die in Christus gelovig worden, op die hoogte worden geplaatst. De apostel weet zeer goed de voorrang van de Joden d. i. wat zij boven de heidenen in de tijd vóór Christus vooruit hebben, te waarderen (Rom. 1: 16; 3: 1 v. ; 9: 4 v. ; 15: 8; Deze voorrang kan hij door het slotwoord van het vorig hoofdstuk niet hebben willen prijsgeven; hij moet er daarom nu nader hier over spreken, hoe de een waarheid met de andere overeenstemt en hoe de nieuwe toestand van gelijkheid van alle mensen in Christus te rijmen is met de oude toestand van particularistisch bevoorrechten van de Joden. Nu beschouwt hij de Oud-Testamentische gemeente van God in haar Joods-nationale afzondering van de heidenen als de vertegenwoordigster van de nog onmondige kinder-leeftijd, haar vorming tot een Nieuw-Testamentische gemeente met een universele bestemming, die alle mensen omvat als een intreden in het kindschap, dat nu meester is geworden van zijn goederen en rechten. Het lijdt geen twijfel of wij moeten bij de gelijkenis van vs. 1 en 2: "ik zeg, zo lang als de erfgenaam een kind is, zo verschilt hij in niets van een dienstknecht, terwijl hij een heer is van alles; maar hij is onder voogden en verzorgers tot de tijd van de vader van te voren gesteld" aan een knaap denken, wiens vader gestorven is en niet, zoals vele uitleggers beweren, aan een erfgenaam wiens vader nog leeft. De laatste opvatting is daardoor weerlegd, dat van de knaap wordt gezegd 1) dat hij een heer is van alle goederen, hetgeen bij het leven van de vader nooit het geval is geweest; 2) dat tussen hem en een dienstknecht geen onderscheid is, dat met zijn verhouding in het huis van de nog levende vader niet overeenkomt; 3) dat hij onder voogden en verzorgers is tot de tijd van de vader van te voren gesteld, dat zo duidelijk mogelijk wijst op de staat van een weeskind gedurende de tijd van zijn onmondigheid, alhoewel ook het Griekse woord, dat in de grondtekst voor "voogd" staat (epitropog) wel de meer algemene vertaling van "opziener" toelaat. Geheel onnodig is het er zich aan te ergeren dat, wanneer de erfgenaam als iemand moet worden gedacht, wiens vader is gestorven, men

in het tegenbeeld niets zou hebben, dat daaraan beantwoordt, omdat toch God op generlei manier als een dode zou kunnen worden voorgesteld. Deze bedenking is dezelfde als die, die vele uitleggers terughoudt, boven in Hoofdstuk 3: 15 het Griekse woord, dat "testament" betekent in die zin op te vatten, zodat het door "verbond" wordt vertaald. De bedenking wordt dadelijk weggenomen als men bedenkt wat Windischmann zo juist opmerkt, dat, zolang de levende betrekking van de mensheid tot God nog niet was hersteld door de verlossing, er een even grote scheidsmuur bestond tussen God en de mens, als die van de dood tussen de gestorven vader en de achtergelaten kinderen. Men heeft verder gemeend, dat, omdat volgens Grieks en Romeins, ook bij ons nog geldend recht, het einde van de minderjarigheid door een openbare wet was bepaald en die dus niet van de wil van de vader afhing, de uitdrukking "tot de tijd van de vader te voren gesteld" noodzaakte te denken aan een vader die nog leefde en die de zoon tot een zekere tijd, waarvan de vaststelling hem als een bijzondere zaak vrijstond, onder opzieners en verzorgers gesteld had, om na het einde daarvan hem tot een zelfstandig bezitter te maken van het hem toegedachte deel van het goed. Maar er zijn bij de Joden van de toenmalige tijd meerderen geweest dan de vorstelijke families van Herodes, die zich richtten naar het Romeinse recht, terwijl het volk zijn eigenaardige gewoonten behield, die met dat recht overeenstemden. Wat de Galaten betreft, op wier gewoonten de gelijkenis door de apostel aangehaald hoofdzakelijk doelt, zo weten wij, dat bij de Galliërs, waarmee de Galaten toch nationaal verbonden zijn, de vaderlijke macht veel verder zich uitstrekte dan bij de Romeinen en Grieken. In hoeverre nu de zoon, die door zijn gestorven vader tot de tijd door hen voor het mondig worden gesteld, onder voogden en verzorgers gesteld is, alhoewel hij met de dood van de vader de jure of volgens recht de bezitter is van de door hem achtergelaten goederen en toch gedurende deze zijn afhankelijkheid zich niet van een knecht des huizes onderscheidt, is gemakkelijk te zien. De voogden delen hem zoveel toe als hij tot zijn onderhoud van de aanwezige goederen zal verkrijgen; hij zelf heeft daarover even weinig het juist van vrije beschikking, als de knecht, aan wie slechts een bepaald afgemeten loon is toegekend, maar die overigens niets van de goederen zijn eigendom kan noemen. De verzorgers of bestuurders handelen met het goed naar hun goedvinden, hij zelf heeft over het bestuur evenmin iets te zeggen als de knecht, die zich aan de regels van de huismeester of verzorger moet onderwerpen en alleen te doen heeft wat hem wordt opgedragen. Het is echter ook gemakkelijk te zien, dat als de apostel hierop met de woorden van het derde vers: "zo ook wij, toen wij kinderen waren, zo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen van de wereld" van zijn gelijkenis de toepassing maakt op de toestand van erfgenaam bij de Oud-Testamentische gemeente, hij onder de voogden en verzorgers, van wie hij vroeger gesproken heeft, nu hier denkt aan de "uitwendige bepalingen" "de uiterlijke inzettingen" zoals Luther vertaald heeft. Onder deze had God Zijn volk gesteld gedurende de tijd van onmondigheid. Zij maten hem toe hoeveel er nu van de toekomstige goederen kon worden genoten en zij zorgden ervoor, dat deze goederen tot aan hun verantwoording aan de mondig geworden erfgenaam goed bestuurd en verzorgd werden. Toch waren deze zwakke en arme instellingen, zoals Paulus ze in vs. 9 noemt, van zo’n aard en gesteldheid, dat het volk van God onder het Oude Testament, hetwelk onder die geplaatst was, hoewel het erfgenaam en toekomstig bezitter van alle goederen was, toch in werkelijkheid niet van een knecht onderscheiden was, maar als afhankelijk en ondergeschikt, zo ook, in vergelijking met de eigenlijke rijkdom van het huis, in beperktheid en onkunnen doen zijn dagen moest doorbrengen. Welke zijn dan nu die uitwendige, die zwakke en arme instellingen, of zoals ze in onze vertaling worden genoemd, "eerste beginselen van de wereld"? Luther vertaalt op dezelfde manier ook nog andere uitdrukkingen van de grondtekst dicaiwmata Luk. 1: 6, dogmata. Kol. 2: 14 en 20, paradoseig 2 Thess. 2: 15; 3: 6). Hier en in vs. 9 geeft hij daardoor een uitdrukking (stoicei a) terug, die hij evenzo in Kol. 2: 8 en 20 vertaalt, in het hoek van de Wijsheid 7: 17; 19: 17 2 Petr. 3: 10 en 12 daarentegen met "beginselen" en in Hebr. 5: 12

door "letters. " Het woord betekent in de eerste plaats een kleine opgerichte staak of een stift, vooral aan de zonnewijzer, vervolgens in het meervoud de "letters" als eerste en eenvoudigste bestanddelen van de rede; daarna in het algemeen "de eerste, eenvoudigste bestanddelen van een zaak", dat bij de natuurlijke wereld de "elementen", bij een wetenschap "de eerste beginselen" daarvan zijn. Het woord, door Luther gebruikt, is dus meer een verklaring dan een vertaling. In zijn uitlegging van de brief aan de Galaten merkt hij op: "in de Griekse tekst luiden de woorden: "de elementen van deze wereld"; dit moet verstaan worden van de letter van de geschreven wet, waaruit de wet is samengesteld. Paulus nu geeft aan de wet zo'n naam, omdat hij daardoor wil aanwijzen, hoe zwak zij is; want hoewel de wet de mensen terughoudt, dat zij uiterlijk geen kwaad doen en ze ook dwingt om goed te doen, maakt zij ze daarom nog niet rechtvaardig, verlost ze ook niet van zonden, leidt ze ook niet ten hemel, maar laat ze hier beneden op aarde. De wet kan niets voortbrengen, dat levendig, heilzaam, hemels of goddelijk is, maar wat zij teweeg brengt is alleen "van de wereld. " Daarom handelt Paulus goed, dat hij haar "eerste beginselen van de wereld" noemt, d. i. zoals wij het vertaald hebben, "uitwendige inzettingen". Sommigen verstaan echter onder deze elementen niet de letters of de wet, maar (het woord in de betekenis van "grondbeginselen opvattend) de ceremoniën of uitwendigheden in de godsdienst en in het leven, waarmee men begint en de kinderen het eerst oefent, zodat elementen zoveel zijn als de eerste, minst ontwikkelde, kinderlijke handelingen in de godsdienst. Hij noemt ze daarom "elementen van deze wereld", omdat alle werkheiligen, die de werken van de wet doen, die alleen doen als uitwendig gebonden aan tijdelijke dingen, zaken van deze wereld, als daar zijn, dagen, voedsel, kleding, plaatsen, personen enz. " In overeenstemming met deze tweede verklaring laat Delitzsch de uitdrukking zien op de ceremoniële inzettingen (vgl. Kol. 2: 16 v.) die te arm en te zwak om de mens inwendig te volmaken, zich ermee tevreden stelden, om door Kosmische (tot het rijk van de wereld behorende, Hebr. 9: 1) middelen een uitwendige heiligheid van het individuele en volkleven teweeg te brengen. Evenzo verklaart Besser: "hoewel de verbondskinderen van het Oude Testament meesters waren van alle goederen, waren zij toch toen gevangen onder velerlei wassingen en reinigingen, onder de afwisseling van maan- en jaargetijden, onder de scheiding tussen het reine en onreine in de dierenwereld en bevonden zich op alle stapen en treden in hun doen en laten gebonden en bepaald door een dwingende wet, die hun voorschreef: "raak niet en smaak niet en roer niet aan" (Kol. 2: 21). Terwijl dus in Hoofdstuk

23 vv. voornamelijk werd gehandeld over de ethische voorschriften van de wet, hebben wij hier hoofdzakelijk aan het ceremoniële deel te denken en dan doet zich het Jodendom in zijn offerdienst en verdere godsdienstige gebruiken, hoezeer het zich ook van de andere gelijktijdige godsdiensten onderscheidt door zijn duidelijk monotheïsme, toch aan de andere kant voor als een godsdienstvorm, die met de godsdienstige ideën en heilige gebruiken van de gehele oude wereld op het nauwst verwant is, zodat ook in dat opzicht de Mozaïsche inzettingen als inzettingen van de wereld, namelijk van de wereld in morele zin, of van de mensheid konden worden voorgesteld en Israël daaronder geplaatst zich nauwelijks onderscheidt van de staat van de dienstknechten, die hier de heidenen zijn, alleen dat deze, die God niet erkenden, diegenen dienden, die van nature goden zijn (vs. 8). "God gaf", zo merkt Gerlach op, "de mens, reeds natuurlijk geneigd tot het verkiezen van voedsel en dagen een wet, die in voedsel en tijdperken de hogere, goddelijke waarheden afbeeldde en daarmee de natuurlijke voorwerpen aan de invloed van het bijgeloof onttrok om ze voor God te heiligen, totdat de tijd van de mondigheid zou gekomen zijn. "

a) Maar wanneer de volheid van de tijd, de door God van te voren bepaalde tijd (Gen. 49:

Mich. 5: 2), als nu de mondigheid van ons zou aanvangen, gekomen is, heeft God Zijn Zoon van Zich uitgezonden (Kol. 1: 15. Joh. 1: 1 v., 14), geworden uit een vrouw uit het geslacht van David (Rom. 1: 3. Luk. 1: 35) b) geworden onder de wet, dadelijk van Zijn

geboorte af, zodat Hij ook, als elk ander Joods kind, aan de besnijdenis en aan alle overige voorschriften van de wet werd onderworpen (Luk. 2: 21-23).

Dan. 9: 24. b) Matth. 5: 17.

Men lette op het juiste parallellisme van de leden in deze gehele afdeling: 1) een kind is (vs 1) wij kinderen waren (vs 3); 2) zo verschilt hij niets van een dienstknecht (vs. 1) - zo waren wij dienstbaar gemaakt (vs. 3); 3) onder voogden en verzorgers (vs. 2) - onder de eerste beginselen van de wereld (vs. 3); 4) tot de tijd, door de vader van te voren gesteld (vs. 2) - wanneer de volheid van de tijd gekomen is (vs. 4). Het "wanneer de volheid van de tijd gekomen is" wil zeggen, toen de tijd tot aan dat punt was gekomen, dat God naar Zijn wijze raad had bepaald. Waarom juist deze tijd de tijd was van de vervulling. d. i. waarom God juist dit tijdpunt van eeuwigheid voor het belangrijkste tijdstip van de menswording van Christus had gehouden, wordt noch hier, noch op gelijkluidende plaatsen (Mark. 1: 15. ontwikkeld.

God had Zijn Zoon duidelijk na de val in de wereld kunnen zenden. Hij heeft echter Zijn heilige redenen gehad, om dat pas ongeveer 4000 jaren later te doen, ja het is een wijsheid van God, dat de komst van Christus in het vlees zo lang is uitgesteld; het is onder anderen om die redenen gebeurd, dat de mensen hun ellende en de noodzakelijkheid van een Verlosser des te meer zouden inzien, opdat het verlangen van de vromen en hun vreugde over Zijn toekomst des te groter zou worden.

De uitdrukking: "God heeft Zijn Zoon uitgezonden", veronderstelt het persoonlijk voortbestaan van Christus, daardoor tevens ook het persoonlijk goddelijk wezen van Hem (Rom. 8: 3 en 32. Fil. 2: 6. 2 Kor. 8: 9, zodat de idee van de apostel overeenstemt met het woord van Johannes: "het Woord was bij God en God was het Woord. "

Door de woorden: "geworden uit een vrouw. " is volgens het gewone spraakgebruik (Job 14: Matth. 11: 11) de staat van een gebrekkig mens te kennen gegeven, waarbij echter de ontvangenis van Maria door onmiddellijke werking van God en zonder toedoen van een man, noch uitgesloten noch ingesloten wordt. Dat de bovennatuurlijke geboorte van Christus hier zou worden genoemd, zou zelfs tegen de samenhang zijn, want, in verband met het volgende: "geworden onder de wet", moet het "geworden uit een vrouw" zonder twijfel een dubbele vernedering te kennen geven, waarin Zich Christus, om Zich gelijk te stellen met hen die verlost moesten worden, in de tijd door de Vader bepaald, begeven heeft, omdat namelijk Hij, de Zoon, die in de gestaltenis van God was, aan de ene kant geworden is een Zoon van de vrouw, een zaak, gebrekkig mens (Fil. 2: 6 vv.) en aan de andere kant Zich onder de wet heeft begeven en wel het eerste, omdat Hij in het algemeen mensen kon verlossen, het tweede, omdat Hij in de eerste plaats het Israël wilde verlossen, dat onder de wet was. Om nu nog zoveel mogelijk de gelijkheid van de Heere met hen, die verlost moesten worden, naar die twee kanten uit te drukken, laat Paulus hier geheel onvermeld het enige van Jezus, dat bij die gelijkheid op grond van Zijn waardigheid als Zoon nog altijd bestaat; want zo min als de Zoon van God geheel op dezelfde manier een vrouwenzoon was als de overige mensen, zo min was Hij ook op dezelfde manier een onderdaan van de wet als de overige dienaars van de wet, omdat Hij in het laatste geval ook van de wet verlost had moeten worden. Hem was de wet van God gegeven, om daaraan gedurende Zijn wandelen op aarde Zijn onzondige gehoorzaamheid te betonen (Matth. 3: 15; 5: 17. niet zoals de overigen, die van hun dienstbaarheid onder de zonde door haar de bewustheid moesten verkrijgen.

Opdat Hij door hetgeen Hij in zodanigen staat zou doen en lijden (Hoofdstuk 3: 14. Fil. 2: dengenen, die onder de wet als onder voogden en verzorgers (vs. 2) waren, verlossen zou, en opdat wij ten gevolge van deze verlossing en bevrijding uit de staat van onmondigheid, die ons gelijkelijk, zowel heidenen als Joden, ten goede zou komen, de ons toegedachte aannemingtot kinderen, het juist van zelfstandig geworden kinderen in het huis van God, verkrijgen zouden.

Joh. 1: 12. Gal. 3: 26.

De Heiland werd Mensenzoon, opdat alle mensen kinderen van God zouden worden (Augustinus: "God wilde van de mensen Zoon wezen en wilde, dat de mensen Gods zonen werden. Hij werd door de wet onderworpen, om door de bevrijding van de Joden van de wet hun met de heidenen tot een nieuwe mens te verenigen (Efeze 2: 14 vv.). Daarom komt het eerste "opdat" overeen met het "geworden onder de wet" en het tweede "opdat" met het "geworden uit een vrouw". De vertaling van de leden van de zin heeft echter plaats, omdat het einddoel, "dat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden", alleen kon bereikt worden, doordat de vervulling van het middendoel plaats had, "opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou".

De eerste zin met "opdat" geeft een negatieve vrucht, die in de eerste plaats op de Joden betrekking heeft; de tweede een positieve vrucht, die Joden en heidenen aangaat een vrucht van de menswording en vernedering van de Zoon van God. Het "wij" bij "verkrijgen zouden" is namelijk ogenschijnlijk, evenals in Hoofdstuk 3: 14, van de Christenen in het algemeen, van Joden en heidenen te verklaren.

In Hoofdstuk 3: 14 was het "verkrijgen zouden" in de grondtekst uitgedrukt door het verbum simplex (eenvoudig werkwoord), want wij ontvangen hier beneden slechts de eerstelingen van de Geest (Rom. 8: 23); hier staat daarentegen een verbum compositum (samengesteld werkwoord), dat de volledigheid van de handeling of het ontvangen van de volle mate (Luk. 25) aanduidt: "Opdat wij de volkomen aanneming tot kinderen zouden verkrijgen. " Daarom is het geenszins, zoals vele uitleggers gemeend hebben, dat Paulus van zijn beeld afwijkt, dat hij in vs. 1 begonnen was te tekenen.

Starke onderscheidt zeer juist drie trappen van het kindschap:
het minderjarige kindschap, dat de gelovigen van het Oude Testament toekomt, 2) het mondige en vrije kindschap, dat een voorrecht is van de gelovigen van het Nieuwe Testament, het heerlijke kindschap, dat bestaat in een volledig bezitten van de eeuwige erfenis (Luk. 36. Rom. 8: 25). Hier wordt gesproken van de tweede trap, maar zo dat de derde onfeilbaar daarop volgt.

Men begrijpt overigens de gehele uiteenzetting van de apostel pas dan volledig, als men Israëls roeping om de zaligheid voor de gehele mensheid teweeg te brengen, in het oog houdt. De erfgenaam, van wie in vs. 1 werd gesproken, was dat niet voor zichzelf, in afzondering van de overige wereld, maar hij maakte de elite of het uitverkorene uit de volken alleen om een bepaalde reden uit, omdat God met de gehele menigte van de volken tegelijk niet datgene kon teweeg brengen, wat Hij tot voorbereiding op de Heiland en Zijn zaligheid moest doen, maar een bijzondere haard voor zijn vuur nodig had. Nu was ook Israël niet voor zich alleen gedurende de tijd van zijn minderjarigheid onder de voogden en verzorgers, of onder uitwendige bepalingen gesteld, maar het droeg deze last als de dienstknecht van God en als uitverkorene van de Heere ("Isa 41: 1" en "Isa 42: 1 en als vertegenwoordiger van de volken

van de wereld, waarvoor Hij ten Middelaar was gesteld. Ook aan Hem is een plaatsbekleding opgedragen, als aan de dienstknecht van God in de hoogste zin, de volkomen bewerker van zaligheid en het eigenlijk zaad van Abraham (vs. 16) en evenals nu daar, opdat het een werkelijke plaatsbekleding zou zijn, volgens de Aanmerkingen bij vs. 3 Ga 4: 3 de uitwendige instellingen, waaraan het onderworpen werd, in verband moesten staan met de offerdienst en de overige godsdienstige gebruiken van de heidenwereld, zo kon de verlossing daarvan, die door Christus geschiedde, de gehele wereld ten goede komen en de inleiding in het kindschap een aanneming zijn voor alle volken van de aarde. Deze hebben een recht om zich te beschouwen als mede besloten in de Oud-Testamentische gemeente van de Heere, om zich door het geloof in Christus in deze te laten inlijven en zij hebben nu, zoals Rieger schrijft, tegenover de Mozaïsche wet in Christus Jezus hun man gesteld, die haar meester was geworden. Zij hebben nu de toegang tot Zijn genade, niet als degenen, die uit ongehoorzaamheid en weerspannigheid zijn weggelopen, maar als kinderen, die verlost zijn en op de bestemde tijd in vrijheid zijn gesteld. Nu genieten Joden en Heidenen, zegt V. Gerlach, de dubbele vrijheid: zij staan als mondigen niet meer onder de inzettingen van de wereld, maar aanbidden God in Geest en in waarheid. De wet stelt zich niet meer dreigend en veroordelend tegenover hen, maar bekleed met de gerechtigheid van Christus; in Hem de Vader aangenaam, verkrijgen zij de kracht om Zijn geboden in kinderlijke geest te vervullen, terwijl zij zelf hun bedoeling inzien en daarin hun zaligheid vinden. In hoeverre echter Hij, die onder de wet werd gebracht, degenen, die onder de wet waren, verloste, heeft Luther nader uiteengezet, als hij aldus spreekt: "Op tweeërlei wijze heeft Christus Zich onder de wet geplaatst. Ten eerste heeft Hij Zich gesteld onder de werken van de wet, die Hij niet verschuldigd was te doen, omdat Hij de Heer van de wet is; Hij heeft Zich laten besnijden, voor Zich in de tempel laten offeren en Zich laten reinigen; Hij is op de bestemde tijd naar Jeruzalem getrokken, is vader en moeder onderdanig geweest en dergelijke. Ten tweede heeft Hij Zich gewillig gesteld onder de straf, die de wet dreigt, hen veroordelend, die haar niet houden. Dit mag zeker wel een wonderlijke strijd worden genoemd, omdat de wet als een gemaakt iets, zich onderwindt, zijn Maker aan te klagen en dus haar macht en tirannie aan Gods Zoon waagt uit te oefenen, zodat zij Hem wil verdoemen als een andere zondaar, hoewel zij daartoe geen bevoegdheid of recht heeft, zoals zij heeft tegen ons, die kinderen van de toorn zijn, omdat dan de wet tegen haar God zo gruwelijk en lasterlijk gehandeld heeft, moet zij terecht staan en worden aangeklaagd. Nu moet de wet, die vroeger de hele ziel veroordeeld en gedood heeft, omdat zij zich volstrekt niet kan verantwoorden noch verontschuldigen, ook worden verdoemd en gedood, zodat zij dus verder geen macht of recht meer heeft, niet alleen niet over en tegen Christus maar ook niet over degenen, die in Hem geloven. " Nog op een andere manier spreekt Besser zich uit: "Zoals de apostel ons leert (Hoofdstuk 3: 18) de kruisdood van Christus te erkennen voor een dood van de vloek, zo laat hij ons deze dood ook aanschouwen, als de volmaakte daad van de gehoorzaamheid van die, die het op Zich heeft genomen, in de allervrijste liefde een onderdaan te worden van de wet, die op vervulling aandringt en als de ware Middelaar alle gerechtigheid te vervullen, opdat door de gehoorzaamheid van een velen gerechtvaardigd zouden worden, zoals door de ongehoorzaamheid van één mens velen tot zondaars zijn gesteld. De wet eist dat haar overtreders gestraft worden en Christus heeft de straf in onze plaats geleden. De wet eist onderwerping van haar knechten en Christus heeft de onderwerping in onze plaats betoond. Nu heeft de wet haar vervuller gevonden, die zij wilde hebben en moest hebben om tevreden gesteld te worden. En zij is voor altijd met ons tevreden, die geloven in Christus, die voor ons heeft gedaan, want Hij voor Zichzelf niet verschuldigd was te doen; een volkomen betaling van het verschuldigde heeft plaats gehad, waardoor wij zijn vrijgekocht uit de staat van ons schuldig zijn (Kol. 2: 14).

En omdat u, die in Jezus Christus gelovig bent geworden (Hoofdstuk 3: 26), volgens het zo-even gezegde kinderen bent, zo heeft God Zich nu tot u gesteld als een Vader jegens Zijn kinderen en met de daad u van uw kindschap verzekerend, de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten, die met de ernstigste en tederste aandrang (Ex. 8: 12; 14: 15. 1 Sam. 7: 9. evenals eens Hij, de Zoon, Zijn God heeft aangesproken (Mark. 14: 36), roept: Abba, Vader! Ro 8: 15.

Met deze woorden wil Paulus de Galaten op een onloochenbare wijze bevestigen, dat zij echt kinderen en niet meer knechten zijn, evengoed als de Christenen uit de Joden, zo zeker als ook in hen de Geest roept.

Opmerkelijk is de tweede persoon: "u bent", omdat alleen het kindschap van de Christenen uit de heidenen door de tegenstanders in twijfel was getrokken. Even juist wordt echter later weer gezegd "in onze harten", zoals er volgens betere lezing moet staan, omdat de uitstorting van de Heilige Geest aan beiden, heidenen en Joden, gemeenschappelijk is en Paulus zichzelf ook wil insluiten, als een, die de werkelijkheid van zo’n zalig inwonen van de Geest uit eigen ervaring kan bevestigen.

Hoe meer de daar aanwezige dwaalleraars de Galaten de wet wilden opdringen, des te meer moet de apostel alles in het werk stellen om ze te versterken in het geloof, dat zij kinderen van God zijn. De dwaalleraars hebben alles verloren en Hij heeft alles gewonnen, als zij weten dat zij kinderen van God zijn. Tot hiertoe heeft de apostel alleen op logische, didaktische weg hen willen overtuigen, dat zij niet meer dienstknechten, maar kinderen van God zijn. Maar wat baat zo’n logische overtuiging? Niet op logica, maar op de empirie, niet op gedwongen gevolgtrekkingen van het verstand, maar op de ervaring van het hart rust de zaak van het ethisch religieus gebied. De apostel weet dit, hij haalt daarom in ons vers nog een hoogst belangrijk punt aan. Maar waarom zegt hij, zo vraagt Luther daarover, dat de Heilige Geest gegeven is, omdat zij kinderen zijn, wanneer toch de Heilige Geest eerst van dienstknechten kinderen maakt en er zijn moet voordat zij kinderen van God worden? Al is het ook zeker dat wij niet zonder het genadewerk van de Heilige Geest in ons, kinderen van God worden, zo gaat toch het kindschap bij God de Vader, het intreden in een nieuwe betrekking tot Hem, de zending van de Heilige Geest vooraf.

Het "God heeft de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw harten" noemt de persoon van de Heilige Geest als onderscheiden van de Vader. Hij wordt gedacht als vertoevend in de nabijheid van de Vader, van waar Hij gezonden wordt in de harten van de mensen, evenals de Zoon van God gedacht is als zijnde in de nabijheid van de Vader, als in vs. 4 gezegd wordt dat de Vader Hem gezonden heeft in de volheid van de tijd. Hij wordt de Geest van de Zoon genoemd met het oog daarop, dat Hij het kindschap van de Christenen verzekerd en is bij het roepen "Abba, Vader! " degene, die eigenlijk handelt, terwijl in Rom. 8: 15 gezegd wordt, dat wij dus roepen in de Heilige Geest.

Het gewicht ligt hier juist daarin, dat het niet ons roepen is, maar het roepen van de Geest van Christus. Zoals de Zoon van God tot Zijn Vader spreekt, zo klinkt het weer in ons. Horen wij in plaats van de stem van het geweten zo’n roepen van de Geest van Christus in ons, dan heeft zo geeft de apostel de Galaten te bedenken, in dit feit van de zending van dienzelfde Geest in onze harten het bewijs, dat u in die verhouding tot God staat, die zich uitdrukt in dat roepen tot God, dat inwendig vernomen is.

Deze Geest fluistert niet. Hij zingt noch spreekt; het is alles veel groter: Hij roept uit alle macht d. i. met het hele, volle hart, zodat alles leeft en zich beweegt in zodanig vertrouwen. De apostel voegt een Hebreeuws en het Grieks woord bij elkaar, dat zo veel is als "Vader, Vader! " Ik heb vrede met de verklaring van enigen, die zeggen, dat Paulus hier het woordje "Vader" opzettelijk in de Hebreeuwse en Griekse talen heeft uitgedrukt, om aan te tonen dat de Christelijke gemeente uit twee volken Joden en heidenen vergaderd was en hoewel Joden en heidenen in tweeërlei talen God aanroepen en Vader noemen, slaken zij toch beide dezelfde zuchten, omdat zij beiden Hem Vader noemen. Maar waarom verdubbelt hij het woord en geroep van de Geest. Ik wil daarover mijn gedachte zeggen: ten eerste om de kracht en de sterkte van het roepen uit te drukken; want die zeer ernstig roept herhaalt een woord en geroep vele malen; ten anderen is het de aard van de Schrift, dat zij door zodanige verdubbeling de zekerheid en zekerheid te kennen geeft (Vgl. Gen. 41: 32); ten derde moet het vertrouwen, dat God Vader is en wil zijn, ook bestendig zo blijven - dat heeft wellicht ook Paulus gewild, omdat hij het vreemde Hebreeuwse woordt eerst zegt en vervolgens het gewone Griekse, om aan te duiden dat het begin van zo’n vertrouwen ongewoon en de mens vreemd is; maar als hij heeft overdacht en in praktijk gebracht, wordt het hem wel bekend en even alsof het zijn natuur was.

Zo dan, u bent niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en als u een zoon bent, dan bent u ook een erfgenaam van God door Christus (Rom. 8: 17. Tit. 3: 7).

De overgang van de rede in de tweede persoon enkelvoud moet de voorstelling meer individualiseren: u d. i. ieder van mijn lezers in het bijzonder, wie het gezegde aangaat.

Ieder in het bijzonder moet het op het hart worden gebonden wat hij door Christus bezit.

De apostel richt zijn woord tot elk in het bijzonder, omdat de verwezenlijking van het kindschap van God, dat door Christus is verkregen, in en met de Geest van Christus in ieder gelovige in het bijzonder woont.

Hoe bedoelt de apostel het woord "niet meer", waarmee hij zijn broeders in Galatië vrij verklaart van de heerschappij onder de wet (vs. 3)? Waren zij toch, voordat het geloof kwam, heidenen en niet met Israël bewaard geweest onder de wet (Hoofdstuk 3: 23), wat ging hen dan de verlossing van de wet aan, waaronder ook zij dienstknechten geweest moeten zijn, als zij nu, nadat zij in Christus gelovig waren geworden, niet meer dienstknechten waren? Wij leren hier (vgl. bij vs. 5), wat wij Christenen, die in onze vaderen heidenen zijn geweest, met volle recht ook op ons toepassen, wat de Schrift van de verlossing van Israël uit de dienstbaarheid van de wet door Christus zegt. Tweeërlei antwoord is te geven op de vraag naar de verhouding van de heidenen tot de wet van Mozes: ten eerste heeft de Schrift alles onder de zonde besloten (Hoofdstuk 3: 22) en de verplichting, die uit de tien woorden van de wet voortkomt, is daarom een verplichting voor de hele wereld (Rom. 3: 19), omdat dit woord van de wet een duidelijk afschrift is van de wet van het geweten in het menselijk hart ingeschreven (Rom. 2: 15). Ten tweede heeft God door de inzettingen van uitwendige heiligheid (vs. 3) het bewijs, dat zij niets volkomen kunnen doen (Hebr. 7: 19; 9: 9; 10: 1 Heb
19 9. 9) en de vergeving van de zonden onmogelijk kunnen bewerken (Hebr. 10: 2 vv.), niet alleen ten dienste voor het volk Israël geleverd, maar voor de gehele mensheid is door het volmaakte offer van Christus de tijd van de dienstbaarheid onder de uitwendige inzettingen een verleden tijd geworden en is zij volgens Gods genadig welbehagen niet meer ter beteugeling van de Christenen, die niet ten tweeden male onder de vroegere voogden en verzorgers geplaatst mogen worden. De brief aan de Hebreeën heeft zich dat bewijs ten doel

gesteld. Treffend verklaart Hunnius het "wij" en "ons" waaronder Paulus veelal het gehele Israël van God (Hoofdstuk 6: 16) samenvat, vooral als hij spreekt van de gelovige Joden, maar ook als hij spreekt van de gelovige Grieken, uit de eenheid van de kerk van het Oude en Nieuwe Testament, zoals die in het beeld van de olijfboom in Rom. 11 is voorgesteld. In zijn wortel waren ook de ingeënte takken eertijds onder de hoede van de wet en met hun wortel zijn zij vrij geworden van de wet.

III. Vs. 8-31. De apostel zou met de vorige afdeling zijn dogmatische verhandeling hebben kunnen besluiten; maar zijn ijver voelt zich nog niet bevredigd. Hij wendt zich opnieuw (Hoofdstuk 3: 1 vv.) tot de Galaten, spreekt zijn bevreemding erover uit, dat zij zichzelf hebben begeven in de dienstbaarheid van de wet, dat hij voorstelt als een terugkeren tot de oude toestand en waarvoor hij bewijzen aanvoert tot hetgeen zij nu op het oog hebben. Hij geeft hun zijn vrees te kennen, dat hij tevergeefs aan hen zal hebben gearbeid, bidt ze hem gelijk te worden, zoals ook hij hen gelijk geworden is en verbindt daarmee een weemoedige herinnering aan de bijzonder grote liefde, die zij hem hadden bewezen bij zijn eerste aanzijn en een scherpe vraag, waarom en door wie het zo anders was geworden, dat hij nu als een vijand door hen werd beschouwd (vs. 8-17). Nadat hij hen heeft aangegrepen bij hetgeen zij voor Hem waren, toen hij voor de tweede maal onder hen was en zich met de tederste uitdrukking hij hen geplaatst heeft in de verbinding van een moeder tot haar kinderen, die zij onder angsten tot het volle leven voortbrengt, ook zelfs als midden onder hen heeft geplaatst, om de juiste toon te kunnen aanslaan, waaropn hij met goed gevolg tot hen kon spreken (vs. 18-20), gaat hij ten slotte over tot een allegorische beschouwing van de geschiedenis van de beide zonen van Abraham, van Ismaël en Izaak. Hij wil daardoor zowel het wezen van de beide testamenten in vergelijking met elkaar duidelijk maken, als ook het einde, dat de Joden en Judaïsten tegengaan, die het Oude Testament aanhangen met vijandige gezindheid tegen de kinderen van het Nieuwe Testament (vs. 21-31).

Maar wat moet ik zeggen, als ik uw tegenwoordig gedrag beschouw? Moet ik mij niet ten hoogste verwonderen? Zie, toen u nog heidenen was en toen u evenals alle heidenen (1 Thess. 5) God niet kende, diende u op slaafse manier (Rom. 8: 15), zoals het ook volgens de toenmalige tijd (vs. 1 vv.) nogniet anders kon zijn, degenen, die van nature, volgens hun werkelijk wezen, het tegengestelde zijn van hetgeen waarvoor men ze houdt en dus geen goden zijn (1 Kor. 8: 4; 12: 2. 2 Kron. 13: 9

En nu, als u de ware, de levende God kent door de prediking van het Evangelie, die tot u is gekomen, ja veel meer ten gevolge van de begiftiging met de Heilige Geest van God als Zijn kinderen en erfgenamen van Zijn rijk vs. 6 v. Hoofdstuk 3: 29) gekend bent (1Kor. 8: 3; 13: 12), a) waarom keert u zich weer, alsof u tot de ware volkomenheid ook een achterwaartse bekering nodig had (Hoofdstuk 3: 3), tot de zwakke en arme eerste beginselen van de wereld Ga 4: 3. Zij zijn toch niet in staat om iets tot zaligheid te doen, een zuiver schaduwwerk (Kol. 17), wel niet in de vorm van het vroegere heidendom, maar toch in die van het Judaïsme dat eveneensonvoldoende is (Hebr. 7: 18 v.). En die inzettingen zijn het, die u weer van voren aan wilt dienen? (vs. 21).

Kol. 2: 20.

U ondervond, zoals ik hoor met grote nauwgezetheid, om toch niets daarvan te verzuimen, de onderscheidene zijn van het zevental, de zevende dagen van de wet, de sabbatten en maanden, die de zevende in het jaar zijn, namelijk TisriLe 23: 35 en tijden, feesten, vooral het

loofhuttenfeest (Lev. 23: 4 vv. Kol. 2: 16) en jaren, de sabbatsjaren, zoals dit jaar zo een is (1 Makk. 6: 54 Aanm.).

In vs. 8 is de rede van die aard, alsof de ontwikkeling van de leer voortging, maar neemt dan dadelijk in het volgende vers een praktische wending. Paulus heeft van te voren gezegd (vs. 7): "Nu geen dienstknechten meer": "maar", zo gaat hij nu voort, tot de vorige tijd terugkerend, "toen was u dienstknechten, toen u God niet kende". Zo duidelijk als nu onder zodanige omstandigheid uw vroegere dienstbaarheid is geweest, zo onbegrijpelijk is het, dat u nu uzelf weer in dienstbaarheid overgeeft". Terwijl hij vervolgens met de woorden: "u diende degenen, die van nature geen goden zijn" de soort van dienstbaarheid nauwkeuriger noemt, waarin de Galaten zich vroeger als heidenen bevonden, karakteriseert hij deze dienstbaarheid als een, die werkelijk erger is dan die van de Christenen uit de Joden naar hun toestand vóór zij Christenen waren in vs. 3. Zij waren niet door God zelf voor een poos, om pedagogische redenen, onder de uitwendige bepalingen van de wet gesteld, maar hun dienstbaar zijn was een dienen, dat voortkwam daaruit, dat zij God niet kenden en wel een dienen van hen, die van nature geen goden zijn, maar in waarheid demonen (1 Kor. 10: 20).

Uit deze dienst door Christus bevrijd te zijn is een weldaad, die des te meer verplichtingen aanbrengt, hoe erger en dwazer zij zich daardoor bezondigd hebben. Hoe verkeerd doen nu zij, nadat zij God gekend hebben, ja integendeel nadat zij door God gekend zijn, om bij hun vroegere verkeerdheid en zonde deze nieuwe te voegen, dat zij zich weer wenden tot de zwakke en arme inzettingen, waaronder zij zich ten tijde van hun afgodendienst hebben bevonden, om deze weer van voren aan dienstbaar te worden! Bij dat dienen heeft men te doen met hetgeen tot de aards-lichamelijke natuur van de mens behoort. Dergelijke voorwerpen van het godsdienstig leven zijn echter in tegenspraak met de Geest van Christus, die God in onze harten heeft gezonden, zwak en arm, omdat zij niet in staat zijn de mens in een andere verhouding tot God te plaatsen, of tot een ander gedrag over God te brengen, noch aan zijn bestaan een inhoud te geven, die het vervult en bevredigt (omdat zij zelf slechts een onvolmaakte en geringe inhoud hebben). De apostel zegt niet: "u dient" maar "u wilt dienen"; ook niet: "u heeft gekeerd", maar "u keert u", want zij zijn nog slechts op het punt om terug te keren. Zij maken echter reeds een begin daarmee en wel niet slechts in hun gedachten, maar ook in hun doen en laten, zoals men daaruit ziet, dat de apostel voortgaat: "u onderhoudt dagen enz. " en niet "u wilde onderhouden". Hij zegt dat op de toon van diepe smart, waarin de vraag van de smartelijke verwondering overgaat; zo ver bent u weer, dat u op dagen acht geeft en op maanden en tijden en jaren. Bij "dagen", moet aan de sabbatten, bij "maanden" aan de zevende maanden, bij "tijden" aan de feesttijden, bij "jaren" aan de sabbatsjaren worden gedacht.

Wordt van het Jodendom de profetie op Christus weggenomen, dan staat het op dezelfde trap met het heidendom. Zondert men van de wet van de ceremoniën alle typische betekenis af, zo blijft er niets over dan een heidense natuurwet. Op deze gevaarlijke weg hadden de Galaten zich laten verlokken, hun gerechtigheid te zoeken in de wet, ook nadat Christus gekomen was, die het einde van de wet is. Hun dagen, feesten en jaargetijden houdend, d. i. de viering van de Joodse sabbatdagen, nieuwe maanden, jaarlijkse feesten en sabbatjaren zich door de dwaalleraars latende opdringen, maakten zij hun rechtvaardiging en heiligmaking afhankelijk van de loop van zon en maan, die de jaren en maanden en weken afdelen; zon, maan en sterren werden echter in alle heidense godsdiensten bij uitnemendheid geëerd. Deze zijn het daarom vooral, die Paulus bedoelt (vs. 8); tot haar dienst keerden vooral de dagverkiezers terug. Zolang zij God nog niet hadden leren kennen, kon het nog enigszins verontschuldigd worden, wanneer zij degenen dienden, die niet werkelijk goden zijn: maar hoe hoe nu? De

uitdrukking: "u heeft God gekend" verklaart en verbetert de Apostel als het ware door deze: "ja veel meer door God gekend bent. " Door Gods kennen van de mens, hetgeen Gods liefde tot hem, de aanneming tot genade, de overbrenging tot het kindschap in zich sluit, ontstaat eerst in de mens de kennis van God ("1Co 8: 1" en "1Co 8: 2. Hier voegt de Apostel er dit vooral daarom bij, opdat het niet voorkwam als een werk van de keuze van de Galaters, maar van de vrije keuze van Gods genade, dat Hij, hen kennende, hen met Zijn genade vervulde. Deze vrije genade moest hen dubbel beschamen, nu zij van de heerlijkheid van het goddelijke kindschap terugkeerden tot de armzalige en onmachtige onmondigheid. Als men het juist wil bezien is het dus meer dat wij van God gekend worden, dan dat wij Hem kennen. Want wat wij tot zodanige kennis doen, is niets anders dan dat wij stil zijn en God met ons laten handelen, namelijk dat Hij ons Zijn woord geeft en wij het door het geloof, dat Hij ook door Zijn Geeft in ons werkt, aangrijpen en zo Gods kinderen worden. Zo is dan nu dit de mening op deze plaats: "u bent door God gekend", d. i. u bent door het woord beweldadigd, u bent begiftigd met de Heilige Geest, waardoor u vernieuwd bent. Waaruit dan volgt, dat hetgeen wij van God weten, wij dat niet van onszelf, maar van Hem hebben.

De Galaten waren door hun vroegere afgodendienst geketend geweest aan de beginselen van deze wereld, want schepseldienst is toch de heidense afgodendienst in haar feesten en offeranden en overige ceremoniën. Waaraan zij zich nu hechtten, terwijl zij zich aan de Joodse ceremoniën overgaven, dat was juist alleen het zwakke en arme van de wet van het vleselijk gebod (Hebr. 7: 16 vv.) en niet het voorafbeeldende en nuttige van hetgeen Gods gebod inhield. Nadat Christus gekomen is en in de harten van Zijn gelovigen woning gemaakt heeft, zijn die uitwendige beginselen tot ijdele schalen geworden, waaraan hun vruchtbare kiem is ontgroeid. En als men op het zwakke en arme vertrouwt, als was het iets vol kracht en inhoud en nuttig tot zaligheid, dan dient men een afgod in plaats van de levende God. Het was terugzinken in hun vroegere afgodendienst een karikatuur van Christelijke bekering, dat de Galaten van de prediking van het geloof aan het evangelie en van de Abba-stem van Christus' Geest in het hart zich afkeerden tot de zichtbare dingen, waarin zij God meenden te zullen vinden en tot middelen van uitwendige heiligheid, waarin zij een tastbare gerechtigheid wilden teweeg brengen.

Uit Rom. 14: 5 blijkt, dat Paulus aan de zwakke Christenen (in het bijzonder de Christenen uit de Joden in de gemeenten van de Christenen uit de heidenen) de viering van zulke dagen veroorloofde. Hier was het echter te doen om de principiële noodzakelijkheid van het vieren en zo kon hij niet anders dan in Kol. 2: 16 v. oordelen en met angstige bezorgdheid over zijn werk vervuld worden. Men kon in twijfel zijn, of het in acht nemen van de jaargetijden, d. i. van de jaren, wat aangaat de viering van elk zevende jaar, alleen om de volledigheid van de theorie of met het oog op de werkelijkheid vermeld was. Voor de laatste opvatting schijnt te pleiten, dat juist in de tijd, waarin ook om andere redenen het schrijven van de brief aan de Galaten moet gesteld worden, de viering van een Joods sabbatjaar gevallen is, namelijk in de tijd van de herfst 54 tot die van 55 na Christus en dat Paulus, die hier overigens het werkelijk gedrag van zijn lezers tekent, toch nauwelijks het waarnemen van de jaren, wat het vieren van elk zevende jaar aangaat, kon vermelden, in geval hij wist, dat zij juist toen het sabbatsjaar niet vierden. Tot het aannemen van de besnijdenis daartegen, waarop de Judaïsten zo zeer aandrongen (Hoofdstuk 5: 2 v. 11: 6, 12 v.) waren de Galaten zeker slechts bij uitzondering bewogen, omdat die anders hier ook genoemd had moeten zijn, omdat juist deze tot de vrees, waarvan in vs. 11 sprake is, het meest zou hebben aanleiding gegeven.

Ik vrees voor u, want er is hier niet van mijn, maar van uw nadeel sprake, dat ik niet enigzins tevergeefs aan u gearbeid heb (1 Kor. 15: 2. 2 Kor. 11: 3).

Niet zonder reden voegt Paulus erbij "voor u. " Hij doet het in de overtuiging, dat zijn bezorgdheid, dat hij misschien vruchteloos aan hen gearbeid heeft, niet zijn eigen belang maar dat van zijn lezers aangaat. Zij zelf waren het voorwerp van zijn bezorgdheid; hun redding, hun zaligheid kwam in twijfel, want zij waren op het punt om van het Christelijk geloofsleven af te vallen, dat door zijn arbeid bij hem was teweeg gebracht.

Deze woorden schijnen van tranen vergezeld geweest te zijn (2 Kor. 2: 4).

Wees als ik en houd u alleen aan de wet van Christus (1 Kor. 9: 21); want ook ik ben als u geworden, omdat ik naar de manier van de heidenen en niet naar die van de Joden bij u geleefd heb (Gal. 2: 14). Broeders, ik bid u, meen toch niet dat ik u met enige persoonlijke gevoeligheid zo scherp bestraffe, als ik het zo-even (vs. 8 vv.) heb gedaan; van waar zou zo’n geraaktheid bij mij zijn ontstaan? U heeft mij geen ongelijk gedaan, integendeel, als hier sprake is van uw persoonlijk gedrag over mij, dan moet ik u betuigen, dat u zich zo goed mogelijk jegens mij gedragen heeft.

Deze woorden zo op te vatten als Luther en anderen dat willen: "bemin mij zo, als ik u bemin" is niet houdbaar. Zij staan integendeel parallel met de vermaning in 1 Kor. 4: 16 1Co : "wees mijn navolgers" en dringen bij de Galaten er op aan, zich te plaatsen op het standpunt van de vrijheid van de wet, waarin Paulus stond.

De Galaten, die tot de Joodse levenswijze gezind waren, wilden weer worden wat zij vroeger onder hun valse en nietige afgoden waren geweest en daardoor de arbeid van Paulus benadelen. Daartegenover bidt hij hen nu te bedenken, hoe hij de macht, die hij had om op Joodse manier te leven, in uitwendig gebruik en naar de zeden van zijn volk, uit liefde tot hen en omwille van het Evangelie had nagelaten en zich gevoegd had naar hun heidens leven; voor degenen, die zonder de wet waren geworden, was hij als zonder de wet (1 Kor. 9: 21). Eist hij daarop nu, dat zij zijn leven navolgen als bevrijd van de wet en zich geen Joodse gewoonten zullen laten opdringen, hoe volstrekt verkeerd moeten zij dan reeds zijn, als zij zo’n eis afsloegen! Hij is geworden als zij, opzettelijk om hen voor het gevaar te bewaren, dat zij uit liefde tot hem grote betekenis hechten zouden aan een leven op Joodse manier en wilden zij nu niet zijn als hij? Wilden zij dan liever met hun nieuwe leermeesters onder de wet zijn, maar zonder Christus, dan met Paulus vrij van de wet, maar in de wet van Christus?

En u weet, dat ik u door zwakheid van het vlees, die mij het voorbijreizen, dat ik eigenlijk had willen doen, verhinderde, het Evangelie eerstmaal, toen ik voor de eerste maal tot u kwam (Hand. 16: 6) verkondigd heb.

De enige juiste verklaring, omdat die alleen door de woorden wordt toegelaten, is deze: door of vanwege de zwakheid van het vlees. Hieruit blijkt, dat Paulus op zijn eerste reis door Galatië ten gevolge van lichamelijke zwakheid genoodzaakt geweest is om daar te vertoeven, wat eigenlijk zijn plan niet was geweest en dat hij gedurende dit oponthoud, waartoe hij door nood gedrongen was geweest, de Galaten het Evangelie had gepredikt. De liefde van de Galaten, die hem zo hartelijk en blij opnam, moest groter zijn naarmate die minder rustte op de plicht van de verschuldigde dankbaarheid voor een weldaad, vroeger reeds toegedacht en voor bemoeiingen opzettelijk voor hen gedaan.

Dat Paulus, zonder dat een persoonlijke verhindering onvoorzien tussenbeiden was gekomen, bij zijn eerste bezoek Galatië snel weer zou hebben verlaten, komt ook overeen met de mededeling over deze zijn reis in Hand. 16: 6 Onder "zwakheid van het vlees" moet zonder

twijfel een ziekte worden verstaan, waardoor de apostel toen bezocht werd. Men kan niet bepalen welke ziekte die geweest is; toch is het wel mogelijk, dat het een hevige aanval was van het lijden, in 2 Kor. 12: 7 en dus niet lang daarna, vermeld.

En mijn verzoeking, die in mijn vlees geschiedde 2Co 12: 7 en waardoor ik juist toen weer op zeer zware manier werd geplaagd, heeft u niet veracht noch verfoeid. U heeft mij niet aangezien voor een door God vervolgde en mij niet afgewezen, maar integendeel, u nam mij aan a) als een engel van God, b) ja als Christus Jezus (2 Kor. 5: 20).

Mal. 2: 7. b) Matth. 10: 40. Joh. 13: 20.

Zij zagen hem, als hetzelfde lijden als in 2 Kor. 12 bedoeld is, voordat zij zijn woord hoorden in een toestand, die hem meer deed voorkomen als een door God geslagene, dan als een door God gezondene.

Het woord "verfoeid" klinkt in het Grieks nog veel erger en is als het ware "uitgespogen" (vgl. 1 Kor. 2: 3 en 2 Kor. 12: 7 Daarmee herinnert hij hen hoe sterk destijds bij hen de geest over het vlees heerste, omdat zij in de omhulling van de knechtsgestalte en temidden van alle uitwendige vernedering, de goddelijke gezant niet miskenden, maar hem behandelden als Die, die hem gezonden had.

Wat was dan uw gelukachting? Hoe bent u zo veranderd, omdat u zich vroeger zo gelukkig achtte door mijn tegenwoordigheid en prediking onder u? Want ik geef ugetuigenis, dat u, als het mogelijk was om de ontvangen genade met enige zaak te vergelden, uw ogen zou zichitgegraven en mij gegeven hebben. Zo’n offer zou zich toen niet te zwaar zijn geweest.

"Zalig is hij, die aan mij niet geërgerd wordt" zegt de Heere (Matth. 11: 6). Deze zaligheid was het deel van de Galaten, toen zij de boden en navolgers opnamen van Hem die in de dagen van Zijn vlees zo veracht was, dat men het aangezicht voor Hem verborg.

Het "dat u zichw ogen zou zichitgegraven en mij gegeven hebben" is een uitdrukking voor de bijzondere liefde, die tot ieder offer bereid was. Zulke spreekwoordelijke uitdrukkingen, die gegrond zijn op de grote waarde en het onontbeerlijke van de ogen, werden in alle talen gevonden. In ieder geval was de zaak slechts een voorgestelde, maar in werkelijkheid praktisch ondoenbaar. Paulus voegt er daarom bij "als het mogelijk was. " Had hij gezegd "zo het nodig geweest was", dan had hij zich onjuist uitgedrukt.

Ben ik dan, omdat ik vroeger u zo lief was, maar u zich nu van mij en mijn prediking tot andere leraars heeft gekeerd, uw vijand geworden (als zodanig toch gedraagt u zich tegen mij), u de waarheid zeggend, zodra mijn ambt ditvan mij eist, zoals ik dat ook gedaan heb, toen ik voor de tweede maal bij u was Ac 18: 23?

Hier is de Apostel als verlegen en onthutst en wenst de reden van hun veranderde gevoelens van hen te weten. Wie heeft u dan in dwaling gebracht en u bewogen anders jegens mij gezind te zijn? Bent u het dan niet, die mij aanhing en diende en mij dierbaarder achtte dan uw ogen? Wat is er dan toch gebeurd? Vanwaar komt de vijandschap? Vanwaar is de argwaan, omdat ik de waarheid gezegd heb? Daarom moest u mij immers te hoger waarderen. En niettemin ben ik toch, omdat ik waarachtig jegens u ben, uw vijand geworden. Ik weet er geen andere reden voor dan deze.

De apostel gaat de vraag door hem gesteld niet beantwoorden; hij zoekt de oorzaak van het kwaad niet zozeer in de Galaten als integendeel in hun verleiders: "Deze zijn er de schuld van, dat ik u nu als een vijand ben geworden; het ligt niet aan mij en ook minder aan u. " Omdat de Galaten alle omstandigheden kenden en hij dus op zuiver aanwijzingen werd verstaan, laat de apostel het bij deze.

a) Zij, de valse leraars, die u betoverd hebben, dat u de waarheid niet zou gehoorzamen (Hoofdstuk 3: 1), ijveren niet juist, niet op eerbare manier en met goede bedoeling (Hoofdstuk 13), over u; maar zij willen u wijsmaken dat ik uw vijand (vs. 16) ben, omdat ik u datgene niet opdrong, waaraan zij zo grote betekenis hechten (Hoofdstuk 5: 11), om ons uit te sluiten uit uw hart en van ons af te voeren, opdat u over hen zou ijveren en u geheel aan hen zou overgeven als aan uw ware vrienden en waarachtige zielverzorgers, die u tot zaligheid zouden leiden.

Rom. 10: 2. 2 Kor. 11: 12

Het is opmerkelijk, dat de apostel niet eerst degenen noemt van wie hij spreekt. De lezers verstaan wel wie hij bedoelt, omdat zij zichzelf moesten bekennen, vanwaar die vervreemding kwam, die hij berispt en nu stelt hij de onredelijke manier voor, waarop de tegenstanders op zijn lezers werken.

Deze is de manier van alle valse geesten, dat zij zich vriendelijk houden en aan de mensen de beste woorden geven, om zich een aanhang te verschaffen. Als zij voor het eerst komen insluipen, zweren zij op het plechtigst, dat zij niets anders zoeken dan alleen de ere van God en de zaligheid van de mensen te bevorderen; zo ook dat zij door de Geest worden geleid, om de zekere waarheid juist te leren, omdat zij zagen hoe ongelukkig het arme volk wordt verwaarloosd, of dat minstens Gods woord door anderen niet goed wordt gepredikt, opdat de uitverkorenen dus door hen van dwaling zonden kunnen worden verlost en tot het ware licht en tot zekere erkentenis van de waarheid worden gebracht. Met zo’n voorgewende schijn van godzaligheid doen de verscheurende wolven aan de Christelijke gemeente in het algemeen grote, ontzaglijke schade, als de predikers en herders niet wakend en voorzichtig zijn en hen niet met ernst weerstaan.

Maar in het goede te allen tijd te ijveren is goed. Op deze manier heb ik steeds voor u geijverd, als ik u de waarheid zei (vs. 16). U heeft dat toen ook erkend en gevoeld, maar u moet het evenzo, als ik afwezig ben, erkennen en voelen. En niet alleen moet u zich daarvan overtuigd houden, als ik bij u tegenwoordig ben, maar ook bij mijn afzijn; had u dat gedaan, dan zou u zich niet zo snel na mijn vertrek tot een ander Evangelie hebben gekeerd (Hoofdstuk 1: 6).

Het woord "ijveren" betekent: "iemand met ijverzuchtige liefde nagaan", hem bewaken, aan zich kluisteren. Paulus deed dit voor Christus, om Hem de gemeente als een reine maagd voor te stellen (2 Kor. 11: 2). De dwaalleraars deden het niet op de juiste manier, maar om de Galaten van anderen af te trekken, om zichzelf een aanhang te vormen.

Men ziet, de Galatische Christenen hadden wat de apostel hun voorhield (vs. 16), ook bij zijn tweede verblijf, als iets goeds beschouwd, zolang hij bij hen was; zij waren echter na zijn vertrek door de influisteringen van de dwaalleraars aan het twijfelen geraakt. Hij herinnert hun daarom, dat wat naar zijn aard prijzenswaardig was, nog altijd goed was, terwijl de handelwijze van de dwaalleraars uit eigenbelang zichzelf oordeelde. Nadat hij het gedrag van

hen als niet prijzenswaardig heeft aangetoond, stelt hij in vs. 17 het zijn daartegenover, dat als werkelijk te prijzen, een ogenblik, als hij bij hen was, maar altijd er niet alleen voor moest worden gehouden.

a) Mijn kinderen, die ik als een geestelijke moeder weer arbeidt te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgt, totdat uw leven de gedaante van Christus verkrijgt en u tot Zijn levend beeld bent geworden?

1 Kor. 4: 15. Filem. 1: 10. Jak. 1: 18.

Maar ik wilde dat ik nu, in plaats dat ik als afwezig u moet schrijven, tegenwoordig bij u was en, zoals het mij dan mogelijk zou zijn, mijn stem mocht veranderen, om die toon aan te slaan die overeenkwam met de behoefte, zoals ik die dan zou opmerken. Ik wenste dat, want ik ben in twijfel over u en bevind mij in verlegenheid hoe ik van hier, uit de verte, tot u zal kunnen komen om een gewenst gevolg te hebben.

Met de tederste, treffendste liefde spreekt Paulus de Galaten aan als zijn "kinderen", die hij nog eens met smart baart, totdat Christus een gestalte in hen krijgt. Als hij zichzelf nog nader voorstelt als vader van zijn gemeente en gemeenteleden (1 Kor. 4: 15. Filem. 1: 10), moest hij hier om de smart uit te drukken, het beeld van een moeder kiezen en de indrukwekkende aanspraak is nu te treffender, omdat die voorkomt als afgebroken en datgene verzwijgt wat zij bedoelt, namelijk de Galaten tot terugkeren te bewegen. De apostel zwijgt echter te meer, omdat hij voelt, dat niet de stomme letter, maar alleen de levende stem zijn gevoelens en ervaringen vol en zuiver kon uitdrukken. Daarom zou hij zo graag bij zijn afgedwaalde gemeente persoonlijk tegenwoordig zijn en zijn bestraffing veranderen in een mondelinge uitdrukking van liefde, omdat hij over hen in twijfel is geraakt.

Paulus vergelijkt hier Zijn geestelijke arbeid aan de harten van de lezers met het baren van een moeder. Het punt van vergelijking is de werkzaamheid om het kind voort te brengen. Het is te doen om een rijp, voldragen, volkomen kind, waarin het leven werkelijk volkomen aanwezig is. Pas in zo’n kind heeft de arbeid van de moeder tot baren haar doel bereikt; zolang echter die arbeid nog niet een volkomen, levend kind heeft teweeg gebracht, moet die arbeid weer opnieuw beginnen.

Zij, die hij reeds eenmaal heeft gebaard, veroorzaken hem nieuwe moeite, die hij dan ook zich getroost, zonder aflaten, totdat hem weer gelukt zal zijn de reeds eens teweeg gebrachte vorming van Christus weer in hen tot stand te doen komen. De lezers moeten zich schamen, dat de apostel het bij hen voorstelt als iets, dat bij hen opnieuw moet worden gezocht. Hij kan het echter met recht zo voorstellen, want wettelijkheid doet de gestalte, waartoe Christus in een mens is gekomen, weer verdwijnen, omdat die alleen daar aanwezig is, waar de mens staat in het rechtvaardigmakend geloof.

Weer baren, met reformatie-weeën - dat wil Paulus zijn kinderen, totdat Christus weer de gestalte in hen verkrijgt, die Hij toen had verkregen, toen zij zich zalig achtten over de prediking van de apostel, die zij opnamen als Christus Jezus; want de vijand had zijn boos spel gespeeld; de dwaalleraars hadden zijn kinderen een vervalst Christusbeeld voorgehouden en de geborenen naar de geest hun eigen vleselijke trekken opgedrongen. Dit woord is met recht een tekst voor een hervormings-leerrede; want in onze Luther heeft de kerk sterk de barensweeën van Paulus ondervonden, totdat het "laetare" kwam, waarvan vs. 27 spreekt.

EPISTEL OP DE VIERDE ZONDAG IN DE VASTEN "LAETARE"

Met deze zondag komt een wending in de vasten-perikopen Isa 66: 11: een vreugdekreet: "Laetare" ("verheug u wordt op eens vernomen en met deze vreugde stemt de epistel van ganser harte in. In vs. 27 toch wordt eveneens "Laetare" ("wees vrolijk gehoord. Deze zondag stelt de heerlijke staat van vrijheid voor, waarin men door het verenigen, of verloofd worden aan Christus, gekomen is.

De weg tot zaligheid is een weg van de genade; want alleen de genade 1) opent de weg tot zaligheid; 2) leidt verder op deze weg; 3) brengt tot het einde van deze weg. De vrijheid van de Christen: 1) haar grond in Gods genade; 2) haar werk de gehoorzaamheid van de vrije liefde; 3) haar doel de erfenis van de kinderen van God.

Uit genade bent u zalig geworden; het is de genade, die 1) het recht van een kind ons geeft; 2) de aard van een kind in ons werkt; 3) het deel van een kind ons verschaft.

De twee testamenten van God: 1) het een is de wet, het andere het evangelie; 2) het een vormt dienstknechten, in het andere worden kinderen geboren; 3) de dienstknechten worden uitgestoten, de kinderen blijven in het huis.

Het Jeruzalem, dat boven is: zijn hemelse oorsprong; 2) zijn aardse staat; 3) zijn tijdelijke strijd; 4) zijn eeuwige overwinning.

Het uitzicht van Golgotha: 1) in onze Christelijke staat; 2) in de wereld; 3) in de hemel.

Hoeveel reden wij hebben ons te verheugen, dat wij geroepen zijn tot leden van de ware kerk van het Nieuwe Testament. Wij genieten voor de tegenwoordige dagen het bezit van de zalige vrijheid van de kinderen van God en voor de dagen van de toekomst de hoop op het beërven van alle goddelijke beloften. (EIG. ARB.).

Zeg mij, u in de gemeenten van Galatië (Hoofdstuk 1: 2), die onder de wet wilt zijn en u onder haar heeft gesteld (Hoofdstuk 3: 23), hoort u dan, wat u toch moeilijk zult willen beweren, de wet niet, die in de vijf boeken van Mozes gevonden wordt, als u zo weinig begrijpt wat u eigenlijk met die begeerte voor u zoekt?

Zonder nadere vastknoping aan het vorige leidt Paulus dadelijk in het midden van de zaak. Wat hij vooraf laat gaan, "zeg mij" moet de volgende vraag zoveel mogelijk verscherpen. In het "hoort u de wet niet" wijst de apostel daarop, dat de voorlezing van de heilige, goddelijke schriften van de wet en van de profeten op de manier van de synagogen (Luk. 4: 16) ook in de godsdienstige samenkomsten van de Christelijke gemeenten plaats had, want deze bevatten toch de openbaringen van God, van die vervulling het Christendom is en hun kennis werd met recht gehouden voor de bron van de kennis van het Christendom, welker geloofssterkte en levensregels met de Schrift moeten overeenstemmen.

De uitdrukking "wet" wordt in ons vers dubbelzinnig gebruikt, de eerste maal is wet de wetsinstelling of de Mozaïsche wet zelf, zoals die in de 5 boeken van Mozes vervat is; de tweede maal de codex van de wet of de pentateuch, die tevens de daarin meegedeelde geschiedenissen omvat.

Want er is geschreven in het bericht, dat wij in Gen. 16 en 21 dat Abraham twee zonen had, a) een, Ismaël, uit de dienstmaagd Agar of Hagar en een, namelijk Izaäk, uit de vrije, uit zijn wettige vrouw Sara, de meesteres van het huis.

Hand. 7: 8. Hebr. 11: 11.

Maar de ander, die uit de dienstmaagd was, is naar het vlees, op de gewone, natuurlijke weg, of zoals het in Joh. 1: 13 wordt uitgedrukt, uit het bloed en de wil van het vlees geboren geweest; maar deze, die uit devrije was, door de beloftenis, krachtens de toezegging door God aan de ouders gegeven, die hun onvruchtbaar en reeds verstorven lichaam op wonderbare manier bekwaam tot voortbrenging gemaakt heeft (Gen. 17: 15 vv. ; 18: 9 vv. ; 21: 1 v. vv.).

Wat dingen zijn, die andere beduiding hebben, gebeurtenissen, die een allegorische zin hebben, wat men wel in het oog moet houden; want deze, namelijk de beide vrouwen Hagar en Sarah, zijn de twee verbonden, twee inzettingen of stichtingen (Jer. 31: 31 vv.), het een vande berg Sinaï afkomstig of daar opgericht, tot dienstbaarheid barend, dat is Agar. Die berg is het allegorische tegenbeeld van deze dienstmaagd in Abrahams huis, die in Ismaël slechts een dienstknecht konvoortbrengen (vs. 30).

Men kan in het algemeen drie hoofdvormen van het zinnebeeld onderscheiden. In de eerste plaats komt de type, die de levenskiem te kennen geeft, waaruit de ontwikkelingen voortkomen van daarmee gelijk gestelde levenstrap; vervolgens het symbool, het zichtbaar teken, dat uit een lager levensgebied genomen een hoger leven afbeeldt en afspiegelt; ten derde de allegorie, die de gelijkheid van openbaring op verschillende trappen van het leven gebruikt, om het ene door het andere voor te stellen. De type berust zo op de wet van de ontwikkeling van een bepaalde levenswijs met het opgroeien uit een bepaalde levenskiem; het symbool rust op de wet, dat de hogere levenstrap wordt voorafgeschaduwd, wordt voorzegd door de lagere, dat namelijk het geestelijke in het zichtbare zich afschaduwt. De allegorie eindelijk rust op de wet, dat alles zich in alles afspiegelt, naar de uitwendige openbaring; dat het voorkomen van het ene tot een beeld van het andere kan dienen.

Men moet zich wachten het begrip van allegorie met dat van type (1 Kor. 10: 6 en 11. 1Co Rom. 5: 14 vergl. Hebr. 9: 24. 1 Petr. 3: 21) te verwisselen: de type is een werkelijke, goddelijke, geschiedkundige preformatie van een Nieuw-Testamentisch feit in het Oude Testament; allegorisch betekent een factum iets anders, als het ideale wezen van het laatste wordt voorgesteld als in het eerste zich bij wijze van een beeld voorstellend.

Daarbij moet echter worden in het oog gehouden dat, zoals dit op onze plaats het geval is, het juist het veronderstelde typische karakter van personen en gebeurtenissen kan zijn, dat tot allegorische verklaring van het geschiedverhaal dringt.

Onder alle gebeurtenissen van het rijk van God, bovenal in die geschiedenissen welke de Heilige Geest tot onze lering heeft laten optekenen, ligt nog een diepere zin verborgen dan die, die de louter uitwendige geschiedenis in de eigenlijke op zichzelf staande feiten ons vermeldt. Van Zijn eerste beginselen af ontwikkelt zich het rijk van God bestendig langs de weg van de volmaking, door God gewild; maar zo, dat zoals kleine edelstenen het beeld van de prachtige zon afspiegelen, zo ook in het geringste voorval, dat een wezenlijke ontwikkeling bevat op de grote weg van vooruitgang, het geheel in hoofdtrekken zich in zijn hele heerlijkheid afspiegelt. Daarom bevatten de zaadkorrels, die vrucht zullen dragen, ook reeds onder het hard en ruw omhulsel werkelijk de levenskiemen van de bloesem en van de

vruchten. - Zo handelen zij dan ook wel, die, naar de voorgang van de apostels, deze profetische en betekenisvolle levenskiemen onder het omhulsel van de geschiedenis van het Oude Verbond opsporen; maar steeds moet daarbij het oog gevestigd blijven op de plaats, die elk voorval in de samenhang van de gebeurtenissen van het Godsrijk bekleedt en op de zin, die in zodanig voorval reeds op zichzelf genomen ligt. Hij daarentegen tast zeker mis, die zijn verklaring bouwt op enige toevallige overeenkomst, die niet in, maar naast enige gebeurtenis haar zin zoekt en aan woorden en voorvallen een betekenis toedicht, die zij oorspronkelijk in het geheel niet bezitten. Voor dergelijke dwalingen worden wij wel het beste bewaard door de duidelijke en eenvoudige, maar toch zo rijke en diepzinnige verklaring van het Oude Testament door Christus en zijn Apostelen gegeven.

voor God zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. Hij weet wat Hij wil doen tot aan het einde en omdat Hij dit weet, heeft Hij Zijn heilige wil van het begin van de wereld meegedeeld en op velerlei manier voorspeld wat komen zal. Als ten slotte alle wegen van God zijn afgesloten, worden Gods voorzeggingen tot schitterende bewijzen, dat God de wereld volgens Zijn plan regeert en alles op voorbedachte wegen tot het van te voren bedachte doel heeft geleid. Dan zal de roem en de lof ven Zijn waarachtigheid en trouw groot zijn en Zijn naam zal genoemd worden "Amen". De Heere heeft echter niet alleen in woorden geprofeteerd, maar ook in voorbeelden, de grote Immanuël, die komen zou; bovendien Zijn rijk en Zijn lot zijn als bergen geweest, die uit de eeuwigheid, voordat zij zelf werden gezien, hun schaduwbeelden in de wereld voortbrachten. Zo wonderbaar dat is, zo waar is het toch en zo neemt de apostel hier zijn tegenbewijs tegen de wetstoepassing van zijn tegenstanders niet uit de voor ieder duidelijke woorden van Mozes, naar uit de verborgen zin van een plaats, die niemand zonder bijzondere openbaring van God kon vinden. Hij trekt uit de voorbeelden van het Oude Testament een bewijs tegenover de valse, wettische grondstelling van de Judaïsten.

Luther beweert dat de allegorie van de apostel op deze plaats te zaak is om te treffen, omdat zij van de historische opvatting van Genesis afwijkt, dat zij geen volledig dogmatisch bewijs geeft, dat hij ook niet van plan was geweest te geven, daar hij alleen nog het vroeger zo goed mogelijk aangewezene wilde opsieren en des te verstaanbaarder maken. Wij moeten integendeel de mening voorstaan, dat Paulus zijn uiteenzetting in alle ernst geeft en die houdt als hebbend bewijskracht. Hij zou die anders zeker het allerminst hebben gesteld aan het einde van een lange, zo ernstig gemeende uiteenzetting tegen het in Galatië dreigende Judaïsme en aan de vermaning in Hoofdstuk 5: 1 als naaste grondstelling hebben laten voorafgaan.

Op de mededeling over de aanvang, die de gemeente van God in het huis van Abraham had gemaakt, komt de apostel terug, dus niet op enig deel van de bijbelse geschiedenis, naar eigen lust gekozen, maar op dat, waaruit te leren was, hoe het met de nakomelingschap van Abraham was, wat het koninkrijk van God aanging. En dit was het toch, waarover in deze brief eigenlijk werd gehandeld.

Deze allegorische verwantschap tussen de stichting van het verbond en de dienstmaagd van Abraham wordt ook bevestigd door de naam, die zij van beide kanten dragen. Want dit, namelijk Agar is Sina, een berg in Arabië; onder dat woord verstaat men die berg en nu komt wel niet de berg, die zo genoemd wordt, maar wel de daar opgerichte Agar-stichting overeen met Jeruzalem, dat nu is en, nog altijd als in de tijd, toen die inzetting met alle recht bestond, dienstbaar is met haar kinderen, de ongelovig gebleven Joden (Luk. 13: 34).

Paulus past hier in geestvolle allegorie de tegenstelling van Hagar en Ismaël aan de ene, van Sara en Izaäk aan de andere kant toe op die van het Oude en Nieuwe verbond, of van de wet en van het evangelie, terwijl hij het karakteristiek vindt dat de wet in Arabië, het land van Ismaël werd gegeven, maar hij zelf vroeger (Hoofdstuk 1: 17) in stille afzondering de strijd had doorgestreden tussen gerechtigheid van de wet en gerechtigheid van het geloof en waar zich voor het inwendig oog van zijn levende geest deze grote tegenstelling in de plastische vormen van de eerste geschiedenis had belichaamd (vgl. Rom. 9: 6 vv.). Aan de ene kant, zegt hij nu, staat de slavin en haar zoon, geboren door vleselijke kracht alleen, aan de andere de vrije en haar zoon in de kracht van de belofte, van de genade, van de Geest geboren. Zo moest in Abrahams familie zelf de tegenstelling duidelijk worden, die zich later in het leven van het volk in grote historische gebeurtenissen uitdrukt. De wet heeft een Hagar-Ismaëlistisch karakter, want zij kan geen zaligheid bewerken, maar houdt integendeel de mens gekluisterd in dienstbaarheid en in banden van het vlees en van wereldzin, zoals dat blijkt in het tegenwoordige Jeruzalem met zijn kinderen, de Joden, die alleen aan de wet zich vasthouden. De genade daarentegen brengt, evenals de Sara, die in de kracht van de belofte op wonderbare manier opnieuw levend gemaakt is, in de hemels vrije en vrijmakende kracht van de Geest, wier bakermat het Jeruzalem van boven is, iets nieuws en vrij's, voornamelijk geestelijk-levende kinderen en dragers van de zaligheid.

Het begin van dit vers wordt in sommige handschriften anders gelezen. Niet weinige en wel zeer belangrijke laten het woord "Agar" weg en dan is de zin van de woorden: "want de berg Sinaï is (ligt) in Arabië (het land van degenen, die Agars nakomelingen zijn). Het is natuurlijk, dat dit geen onderrichting van de lezers kan zijn over de ligging van de Sinaï. Deze kenden zij reeds vanzelf, maar wel was het een herinnering aan die ligging. Deze moest de Galaten doen voelen hoe de wetgeving nog geheel buiten de omtrek van het heilige land, nog op het gebied van de kinderen van Hagar (Gen. 21: 21; 25: 12 v.) had plaats gehad, hoe die dus voltrekt niet de kinderen van Israël reeds hun rechtmatige erfenis had aangebracht, maar de wet, op de Sinaï van Arabië gegeven, overeenkomstig de aard van het land slechts de stempel van dienstknechten op hen had kunnen drukken, terwijl eerst op een andere plaats de zaligheid zich zou openbaren, want uit Zion, zo kondigt het profetisch woord aan, zou de schone glans van God aanbreken (Ps. 14: 7; 52: 2. Jes. 2: 3; 46: 13). Wij vinden verder geen bewijzen dat de Sinaï bij de Arabieren de naam Hagar heeft gedragen; maar het is toch zeer mogelijk, dat zij ter ere van de stammoeder van hun geslacht die grote berg haar naam hebben gegeven en wel te meer, omdat de naam Hagar, die "de vluchteling" betekent (Gen. 16: 1 en 6), wat de klank aangaat, zeer verwant is met een ander woord van de Arabische taal (Chagar), dat zoveel als "rots" is. Bij de laatste woorden "en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is en dienstbaar is met haar kinderen", moeten wij niet zozeer denken aan de berg Sinaï zelf, maar aan de wetgeving. De zin is dan deze, dat dit verbond nog altijd van kracht is en het recht van legitimiteit vasthoudt in het tegenwoordige Jeruzalem, d. i. in dat Jeruzalem, welks kinderen Christus zo vaak reeds en op velerlei wijzen heeft willen vergaderen, zoals een hen haar kuikens vergadert onder haar vleugels, maar deze kinderen hebben niet gewild; zij blijven liever in de dienstbaarheid van de wet. Op deze manier strekt zich die inzetting, van welke gelijkenis Hagar is, verder uit, dan het volgens van God wil moest zijn. Zeker geschiedde het onder goddelijke toelating, dat gedurende de 14-15 jaren, die tussen de geboorte van Ismaël en Izaäk zijn verlopen, de eerste door Abraham, vroeger voor zijn zoon en erfgenaam werd gehouden (Gen. 17: 18). Zo is voor de tijd van 14-1500 jaren tussen Mozes en Christus een lichamelijke nakomelingschap van het vroegere zaad van Abraham en van het verbond van de wet dat geweest, wat voor de erfenis bestemd scheen te zijn (Lev. 18: 5). Maar evenals van te voren, toen Izaäk reeds gespeend was, tot Abraham het woord geschiedde (Gen. 21: 12): "in Izaäk zal uw zaad genoemd worden" en dat de dienstmaagd en

haar zoon zich voortaan beneden de rechtmatige erfgenaam moesten plaatsen, als zij in het huis wilden blijven en de goederen mede genieten, zo moet nu, nadat Christus verschenen en om zo te spreken zelfstandig geworden is, in een door Hemzelf gestichte kerk, die allen zonder onderscheid in zich opneemt, die van Abrahams geloof en dus zijn geestelijke kinderen zijn, de heidenen zowel als de Joden (Rom. 4: 9 vv.), de wet met haar uitspraken terugtreden. De kinderen van de wet moeten zich aan de nieuwe bepaling onderwerpen, die Petrus in Hand. 15: 11 zo heeft geformuleerd: "Wij geloven door de genade van de Heere Jezus Christus zalig te worden, zoals ook zij. " Als zij dat niet willen, maar zich integendeel vermeten Sara met haar Zoon te bespotten, d. i. Christus en Zijn kerk ie versmaden, te verdrukken, te vervolgen of te schenden, dan zal het oordeel over hen worden uitgesproken (Gen. 21: 8 vv.): "drijf de dienstmaagd uit met haar zoon. " Op dit punt komt Paulus later in vs. 29 terug. Voor het ogenblik komt het er op aan in het tegenwoordige Jeruzalem een Hagar te laten zien, die over de gezetten tijd zich in het huis van God op de eerste plaats stelt, in plaats van voor de Christelijke kerk het haar toekomend standpunt in te ruimen en in Jeruzalems kinderen een Ismaëls vereniging te laten zien, die zich inbeeldt, dat zij nooit iemands dienstknecht was geweest, terwijl zij toch nog nooit eens echt vrij was geworden en juist nu men kon vrij worden door Hem, die echt vrij maakt (Joh. 8: 31 vv. zich stootte en des te fanatieker in het oude wezen van de wet zich verschanste en daardoor des te duidelijker haar slaafse zin en staat openbaarde. Zo komen wij, in overeenstemming met Auberlen in de vroeger door hem medegedeelde uitspraak, tot een andere opvatting over het Jeruzalem, "dat nu is", dan bijna alle andere uitleggers voordragen, die bij hun verklaring zich laten leiden door "het Jeruzalem, dat boven is" in vs. 26 Wij moeten eer voor ogen houden, dat Paulus omstreeks pinksteren van het jaar 54, tegen welks einde hij de brief aan de Galaten schreef, die reis naar Jeruzalem, in Hand. 18: 22 genoemd, gemaakt had en daar opnieuw de verstoktheid van Israël en de toenemende achteruitgang had ondervonden en verder, dat uit Jeruzalem de Judaïsten in de Christelijke gemeente reeds te Antiochië zo’n verklaring als in Hoofdstuk 2: 11 vv. is meegedeeld, veroorzaakt hadden en nu zelfs de gemeenten in Galatië, die toch zijn bijzondere stichting waren en hun niets aangingen, op zo treurige manier op een dwaalspoor hadden geleid. Nu blijkt het dan vanzelf, als hij, bij gelegenheid van zijn allegorische verklaring van de plaats in Genesis, ook het Jeruzalem, dat nu is en de kinderen daarvan in het licht van die geschiedenis plaatst, evenals hij in Rom. 11: 28 aan zijn bedrukt hart lucht geeft met de woorden: "zo zijn zij (de Joden) wel vijanden omwille van u. "

a) Maar Jeruzalem, dat boven is, de stad van God, die daar is waar Christus is zittende ter rechterhand van God (Kol. 3: 1 vv. Hebr. 12: 22 vv.), dat is, overeenkomstig de staat van Sara (vs. 22), vrij (Joh. 8: 36), dat is van onze aller moeder, voor zoveel wij uit Joden of heidenen door de geboorte van boven (Joh. 3: 3 en 5) in het geloof van Abraham haar geestelijkekinderen worden (Rom. 4: 16).

Openb. 21: 2.

"Van onze aller", zei ik en onder deze uitdrukking versta ik niet alleen het tegenwoordige, maar ook het toekomstige bestaan van de kerk van Christus, waardoor deze een veel meer omvattende zal zijn dan de kerk van de wet ooit is geweest. Want er is in Jes. 54: 1 geschreven: "Wees vrolijk ("Laetare, u onvruchtbare, dieniet baart, breek uit in gejubel en roep met vreugdevol gejuich over uw groei, u, die geen barensnood heeft, zoals vroeger Sara dat mocht doen (Gen. 21: 6. Ps. 113: 9)! Want de kinderen van de eenzame, de kinderen van haar, die tot hiertoe kinderloos was (Job 24: 21. Ps. 68: 7), zijn opeens, zonder dat zij zelf weet hoe dat heeft plaats gehad (Ps. 110: 3), veel meer dan degene, die de man heeft, die tot

hiertoe de gemeenschap van de echtgenoot mocht genieten en van wie zo vruchtbaarheid mocht worden gewacht.

Terwijl Paulus deze plaats uit de profeten volledig aanhaalt, erkent hij in de slotwoorden ervan volkomen, dat vóór de tijd van de Oud-Testamentische bedeling, de kerk van de wet, die onder het beeld van Hagar wordt voorgesteld, de plaats als moeder in het huis van God bezette en degene was die de man had, evenzo dat haar kinderen, de lichamelijke nakomelingen van Abraham, de legitimiteitsrechten tegenover de heidenen bezaten. Had toch God vroeger Hagar, toen zij in de tijd van de zwangerschap haar meesteres was ontvlucht, geboden tot haar terug te keren en het daardoor zo bepaald dat zij werkelijk, zoals Sara dat had gewild, Abraham de zoon, die zij onder het hart droeg, baarde (Gen. 16: 4 vv.). Hij had haar ook het doel van haar vlucht, haar vaderland Egypte kunnen laten bereiken en daar haar zoon evengoed kunnen zegenen als elders; maar nee, juist door haar moest de wet, die, totdat het ware zaad (Hoofdstuk 3: 16) kwam, tussen zou komen (Hoofdstuk 3: 19. Rom. 5: 20) vooraf aangeduid worden. Gedurende deze hele tijd nu was de kerk van het Nieuwe Testament, de kerk van het Evangelie, nog de onvruchtbare, die niet baarde. Zij was wel reeds in het huis van God, waar zij de van de beginne in Gods raad besloten en door woord en voorbeeld ook reeds voorspelde kerk is. Ja, zij was van de beginne de eigenlijke meesteres van het huis, zodat ook Abraham alleen rechtvaardig is geworden door het geloof. Er is echter ten tijde van het Oude Testament nog geen eigenlijke kerk van de zaligheid of van het Evangelie geweest met werkelijke kracht tot voortbrenging, eerst met de verlossing, die door Christus' heengaan is voleindigd, is om zo te zeggen Sara, de vrije, vruchtbaar geworden, daarom wordt in Hebr. 11: 40 van de Oud Testamentische gelovigen gezegd, dat zij niet zonder ons konden volmaakt worden. Zo zullen wij ook verstaan, in welke zin Paulus zegt: "het Jeruzalem, dat boven is, dat vrij is, hetwelk is van onze aller moeder. " Reeds Luther verwerpt de opvatting van enige leraars of uitleggers, die de uitdrukking gebruiken van de triomferende kerk, als zij reeds alles overwonnen heeft en zegt zeer juist: "het andere (nieuwe) testament is begonnen te Jeruzalem, toen de Heilige Geest gezonden werd van de hemel op de berg Zion, waarbij hij de plaatsen Jes. 2: 3 en Ps. 110: 2 aanhaalt, als die daardoor zijn vervuld geworden. Herinneren wij ons, dat in het woord Joh. 3: 3, dat onze vertaling "wedergeboren worden", de Duitse "opnieuw geboren worden" vertaalt, eigenlijk een dubbele betekenis ligt, daar dit woord ook kan betekenen "van boven geboren worden", zoals Jezus in Joh. 3: 6 de uitdrukking werkelijk naar die kant verklaart, als Hij van een geboren worden "uit water en Geest" spreekt, dan zal ons duidelijk worden, dat Paulus de kerk van de wet, onder Hagar voorgesteld, niet eerst de triomferende kerk aan het einde van de tijden, maar de kerk van de Geest van het Nieuwe Testament als allegorische Sara tegenover stelt, men dus noch van het "Jeruzalem, dat nu is", in de tweede helft van het 25ste vers een besluit voorwaarts mag maken, wat het "Jeruzalem dat boven is" op onze plaats is, noch van het Jeruzalem op onze plaats een besluit achterwaarts, wat het Jeruzalem op die plaats moet betekenen. Had Paulus zijn brief in die tijd geschreven, die de Handelingen in Hoofdstuk 2: 1-6: 7 beschrijft, dan had hij hier in vs. 24-26 kunnen zeggen: "dat zijn de twee testamenten: het een van de berg Sinaï, dat tot dienstbaarheid baart, dat is Hagar, want Hagar heet in Arabië de berg Sinaï. Het tweede van de berg Zion, dat tot vrijheid baart, dat is Sara; want "van Zion, zegt de Schrift, zal de wet uitgaan en des Heeren woord van Jeruzalem. " Nu heeft hij echter in een tijd geschreven, dat hij in de eerste helft van de allegorie de zin er moest bijvoegen: "en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is en dienstbaar is met haar kinderen; " daarom kon hij de tweede helft niet laten voortgaan op een wijze, die met de eerste overeenkwam, maar moest hij een vorm kiezen, waarbij het Jeruzalem, dat de moeder voorstelt die tot vrijheid baart, voorkomt als weggenomen van de berg Zion en overgebracht tot God en Zijn troon (Openb. 12: 5). Op de eerste pinksterdag daalde de Geest onder

hoorbare tekenen neer op de berg Zion en vervulde het gehele huis, waar de discipelen zaten en de stem, die geschiedde, bracht de menigte op die plaats bijeen; ook zouden volgens de woorden van de profetieën (Jes. 2: 2 vv. Mich. 4: 2) de volken hebben moeten toelopen en de volken onder elkaar zeggen: "kom, laat ons opgaan tot de berg van de Heere en ten huize van de God Jakob, opdat Hij ons leert van Zijn wegen en wij in Zijn paden wandelen. " Sinds de Joden echter door hun halstarrig ongeloof en hun onverbeterlijke ijver voor de wet hebben bewerkt dat het Hagar-verbond komt tot het Jeruzalem, dat nu is, terwijl volgens de raad van Gods genade de tijd daarvan reeds afgelopen was, hebben de Judaïsten in de Christelijke gemeente geen recht meer dat zij, die uit de heidenen worden geboren, naar datzelfde Jeruzalem lopen; want zij zouden daar slechts worden tot dienstbare kinderen van Hagar; maar het Jeruzalem, dat zij voor hun moeder moeten erkennen, is boven. Daar alleen, waar het verheerlijkt Hoofd is, heeft de Nieuw Testamentische gemeente voortaan de plaats van haar oorsprong en de plaats waar haar zegen ontspringt. Vandaar komt onmiddellijk haar de Geest toe, die haar steeds nieuwe kinderen verwekt en vandaar vloeien onmiddelijk haar ook de krachten van de toekomstige wereld toe, in wier bezit deze vrij zijn van alle dienstbaarheid onder een dwang van de wet.

Maar wij, broeders, zijn niet zoals aan de kinderen van het hedendaagse Jeruzalem (vs.
naar de vleselijke manier van Ismaël, maar wij zijn kinderen van de belofte (Rom. 9: 8), als Izaäk was (vs. 23).

Maar wat zegt de Schrift, als God de Heere het woord aan Abraham bevestigt en het tot Zijn eigen bevel maakt (Gen. 21: 10 vv.)? "Werp de dienstmaagd uit het huis en haar zoon", zegt zij, "want de zoon van de dienstmaagd zal geenszins erven met de zoon van de vrije. " Dit woord zal te zijner tijd worden vervuld aan degenen, die zich nu gedragen naar de aard van Ismaël, zoals de Heere Jezus dat zelf heeft betuigd (Matth. 21: 43. Luk. 14: 24).

Zonder twijfel zou in vs. 28 beter gelezen worden: "Maar u, broeders bent enz. " (vgl. Hoofdstuk 3: 26 v.). De Judaïsten wilden, zoals wij bij vs. 27 hebben uiteengezet, de Galaten tot de Hagars-geest van hen, die te Jeruzalem waren, overhalen, hen opdringend, dat zij zich aan de Mozaïsche wet, in het bijzonder aan de besnijdenis moesten onderwerpen, wanneer zij volle Christenen wilden zijn. De apostel trekt ze nu in het net, waarin men ze zocht te vangen en doet hen voelen dat zij als geborenen uit het Jeruzalem, dat boven is, op gelijke wijze als Izaäk, kinderen van de belofte waren, door de kracht van God, die van de hemel werkte, Abraham ten eigendom gegeven (Matth. 8: 9), dat zij daarom de uitwendige middelen van de wet, als de besnijdenis, niet nodig hadden om tot zijn zaad te behoren. Tevens verklaart hij hen met de herinnering in vs. 29 hoe het in de grond gesteld was met de verwarring en beroering, die hun van de kant van die dwaalleraars overkwam. Het was eveneens een allegorisch naspel van hetgeen eens in Abrahams huis ten dage van het spenen van Izaäk gebeurde. Nu is hij in vs. 30 ook tevens met een troostwoord uit diezelfde geschiedenis gereed, dat al dergelijke kwellingen toch hun doel niet bereiken, maar alleen kunnen teweegbrengen dat, evenals het Jodendom zijn plaats in het huis van God geheel zal verliezen, zo ook het Judaïsme in de Christelijke kerk met zijn pretenties zal worden beschaamd (vgl. Hoofdstuk 5: 12). Indirect lag daarin voor de Galaten de autorisatie van de apostel, ja zelfs een aandrang om de dwaalleraars de deur te wijzen. In de toepassing op ons maakt men gewoonlijk van die plaats het volgende gebruik: "De Ismaël in ons, d. i. de mens van de lusten en begeerten, vervolgt Izaäk d. i. de mens, die uit water en Geest werd geboren; het vlees begeert tegen de Geest. Nu komt tot ons het gebod van God, om alles wat in ons nog van het vlees overig is, snel en geheel weg te doen, omdat, zolang als wij ons nog niet hebben losgemaakt van dit vlees en hetgeen daaruit geboren is, wij niet bekwaam zijn om het rijk van

God te beërven. " Intussen worden altijd ook in de kerk zelf de ware leden door de valse en vleselijk gezinden bespot, verdrukt en zoveel mogelijk vervolgd, totdat deze door het gericht van God ten slotte worden afgezonderd. Evenzo bestaat er een tegenstelling tussen de verschillende belijdenissen. De een is de vertegenwoordigster van het Joods wettisch karakter en wil de andere Izaäk, die uit de Geest is geboren, naar de aard van Ismaël het erfgoed betwisten, terwijl zij zich daarop beroept, dat zij de oudste is. Haar latere uitwerping is op vele plaatsen van de profetie aangewezen (Zach. 5: 5 vv. Openb. 18: 1 vv.). Laat de papisten razen en woeden, zegt Luther, zo vreselijk als zij maar kunnen; laat hen het Evangelie van Christus verkeren en vervalsen, zoveel als hun maar mogelijk is, toch zal onze lieve Heere Christus Koning blijven en het woord van de Heere zal bestaan in eeuwigheid. Daarentegen zullen Zijn vijanden, hoe velen er ook zijn, verstrooid worden, ja tot stof en as moeten worden.

Zo dan en dit is het wat wij aan het einde van onze ontwikkeling wel hebben op te merken, broeders, wij zijn niet kinderen van de dienstmaagd, zoals zij die nog onder de wet van Sinaï zijn en daaronder willen blijven (vs. 24 v.), maar van de vrije (vs. 26)

Hiermee besluit Paulus de allegorie; hij heeft echter uit de woorden dienstmaagd en vrije aanleiding genomen om de gerechtigheid van de wet te verwerpen en daarentegen de gerechtigheid van het geloof met kracht te bevestigen en met bijzondere zorg heeft hij het woordje "de vrije" op de voorgrond gesteld, dat hij zich dan nog in het bijzonder ten nutte zal maken om het volgende hoofdstuk te beginnen, waar het voor hem een aanleiding zal zijn om nader over de Christelijke vrijheid te handelen.

De apostel stelt in dit vers voor, wat wij volgens de allegorische betekenis van de plaatsen tot hiertoe beschouwd hebben, om daarop dan de vermaning, die volgt, te bouwen. Het staat vast, zegt hij, dat wij niets gemeen hebben met Ismaël, de zoon van de dienstmaagd, maar dat wij in Izaäk, de zoon van de vrije, onze voorganger hebben. Wat wij nu door Gods genade zijn, dat moeten wij ons niet door boze mensen laten ontnemen, dat moeten wij nog veel minder lichtzinnig zelf prijs geven.

HOOFDSTUK 5

VERMANING TOT HET RECHT GEBRUIKEN VAN DE CHRISTELIJKE VRIJHEID EN TOT GOEDE WERKEN

Het derde paraenetische deel van de brief, dat zich ten nauwste aansluit aan het slotwoord van het vorige gedeelte, is streng genomen slechts in twee afdelingen te verdelen. Eensdeels handelt het over het staan in de door Christus verworvene vrijheid, aan de andere kant over het rechtmatig gebruik daarvan. Paulus kan zich reeds bij de eerste vermaning aan de Galaten, die op dit punt betrekking heeft, niet onthouden, hen als met geweld van de valse gehechtheid aan hun verleiders los te rukken en hen de verderfelijke invloed van deze te doen gevoelen. Bij de tweede vermaning, die het tweede punt aangaat, komt hij op deze verleiders terug, om het motief aan te wijzen, dat hen inwendig tot handelen dringt. Zo ligt het voor de hand minstens deze tweede uitval tegen de vijanden in een bijzondere afdeling te beschouwen.

Vs. 1-12. In de vrijheid, die Christus de Zijnen heeft aangebracht en die hij volgens de vroegere uiteenzetting ook de Galaten, die in Zijn naam gelovig zijn geworden, wil geven, vermaant de apostel hen vast te staan. Zij moeten zich niet weer onder een juk van de dienstbaarheid begeven, zoals men daartoe hen wil verleiden. Hij geeft hun in bedenking, dat zij de zaligheid in Christus zouden verliezen, als zij zich aan de besnijdenis wilden onderwerpen. Daarvoor zouden zij verplicht zijn de gehele Mozaïsche wet te houden, hun gerechtigheid daarom op Joodse manier in de werken van de wet te zoeken, zich dus van Christus en de genade in Hem geopenbaard, losmaken, terwijl de Christen integendeel in de Heilige Geest de gerechtigheid, die men op de jongste dag moet bezitten om het eeuwige leven in te gaan, van het geloof moet verwachten. Voor die dag beslist noch besnijdenis, noch voorhuid iets, maar alleen het geloof, dat door de liefde werkzaam is (vs. 1-6). Hebben nu de Galaten vroeger een zo goed begin gemaakt in de ware Christelijke loopbaan, zo is het zeer te verwonderen, dat zij zich daarvan hebben laten terughouden. Van die God, van wie hun roeping tot Zijn rijk is uitgegaan, kan niet tevens die overreding tot het afvallen van de genade zijn uitgegaan, maar hier heeft een beetje zuurdesem het hele deeg verzuurd. De apostel hoopt echter nog, dat de Galaten tot beter nadenken zullen komen en laat hun verleiders over voor het gericht van God (vs. 7-12).

Wij Christenen zijn, zoals zo-even in Hoofdstuk 4: 31 gezegd is, kinderen van de vrije. Zo staat a) dan in de vrijheid, waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, in de vrijheid, die Hij ons heeft aangebracht en in welk bezit Hij ons heeft gebracht en wordt niet weer b) met het (liever: "met een juk van de dienstbaarheid bevangen, met dat van de uitwendige inzettingen (Hand. 15: 10), zoals u vroeger in de dienst van de valse goden was gevangen (Hoofdstuk 4: 3 en 8 vv.).

Joh. 8: 32. Rom. 6: 18. 1 Petr. 2: 16. b) Jes. 9: 3.

De apostel spreekt de lezers niet aan als zodanigen, over wie hij moet vrezen vergeefs te hebben gearbeid, maar als de zodanigen, die in de staat van de vrijheid zijn, vermaant hij hen daarbij te blijven. Zolang zij zich namelijk niet aan de besnijdenis onderwerpen en daardoor Joden werden, zolang is de staat van de Christelijke vrijheid nog niet voor hen verloren. Daarom wendt zich Paulus ook vervolgens (vs. 2) van de bewijsvoering, dat hen niet betaamt zijn vijanden voet te geven, tot een plechtig getuigenis, waardoor hij tegenover deze leraren van de wet zijn persoonlijk gezag stelt.

"Staat", zo zegt hij zacht en hij hoopt daarmee meer van hen, dan hij vindt; hij spreekt namelijk alsof zij nog niet waren gevallen. Daardoor leert hij, dat niemand een dwalende of die gestruikeld is, zo moet straffen, alsof men moest wanhopen, dat hij ooit weer op de goede weg zou komen; men moet integendeel straffen met het uitdrukken van een goede verwachting.

Zo scherp mogelijk zegt hij in het: "wordt niet weer met het juk van de dienstbaarheid bevangen", dat de wet van Mozes het kunnen doen mist, om meer te zijn dan een juk van de dienstbaarheid en dus nooit de mens tot een wagen ten hemel zou kunnen dienen. Als integendeel de Galaten mensen van de wet werden naar de regel van hun valse apostelen, vielen zij terug in hun onzalige heidense toestand en hun zogenaamd Christendom werd tot een masker. De tuchtmeester behoudt onder zich ons zondig vlees, maar onze vrijheid, waarmee wij zijn vrij gemaakt tot vrijwillige gehoorzaamheid, moet hij niet storen.

Zie, ik Paulus (2 Kor. 10: 1. Efeze 3: 1. Kol. 1: 23) zeg u, a) als u op de tot hiertoe bewandelde weg, in het toegeven aan de aandrang van de valse apostelen (Gal. 4: 10), nog verder voortgaat en u laat besnijden, dat Christus u niet nuttig zal zijn en voor u tevergeefs gestorven is (Hoofdstuk 2: 21).

Hand. 15: 1.

En ik betuig, om steeds sterker bij u aan te dringen, dat u toch niet doet, waarvoor ik u zo-even waarschuwde, weer, zoals ik reeds bij mijn tweede verblijf bij u (Hoofdstuk 1: 9) heb betuigd, aan een ieder mens, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de gehele wet te doen (Hoofdstuk 15: 5 en 10).

Christus is voor u ijdel geworden; u heeft geen gemeenschap meer met Hem, maar u bent van Hem losgemaakt, u, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; u bent van de genade van God, die u was geschonken, vervallen, maar daardoor nu ook weer onder de vloek geplaatst (Hoofdstuk 3: 10. Efeze 2: 3).

De dwaalleraars wilden de Galaten dwingen de besnijdenis aan te nemen, hun voorspiegelend dat deze de noodzakelijke voorwaarde was om deel te hebben aan de Messiaanse zaligheid. Zij wilden hen dus niet van Christus zelf aftrekken, maar de apostel verzekert hen hier dat zij door het aannemen van de besnijdenis de verkregen zaligheid (Hoofdstuk 3: 2 en 5) zouden verliezen, daar zij zich daardoor verplichtten om de gehele Mozaïsche wet te houden, terwijl dit de genade buiten sloot.

Volgens de Mozaïsche wet en de Joodse praxis was de besnijdenis de ritus, door welke aanneming men zich aan de heerschappij van de wet en daarom aan de gehele wet onderwierp, waarom ook in Hand. 15: 1 en 5 de eis van de besnijdenis en van het houden van de wet door de Christenen uit de Joden met elkaar wordt verbonden. Als nu Paulus hier tegenover de dwaalleraars dit op de voorgrond plaatst, moeten zij van de Christenen in Galatië niet ook de waarneming van alle overige, zeer lastige Joodse instellingen verlangd hebben; in Hoofdstuk 6: 12 v. laat zich vervolgens de apostel over de motieven van deze inconsequentie uit, die met het wettische standpunt zelf in strijd was.

Met een "ziet" versterkt de apostel zijn woord in vs. 2 en hij wil daarmee tot nauwlettendheid dringen, omdat de ernst van zijn vermaning moet worden afgemeten (vgl. Joh. 5: 14) naar hetgeen hij, wiens naam en persoon aan zijn woord billijkerwijze grote betekenis geeft, van

het gevolg zegt, dat het aannemen van de besnijdenis voor hen heeft: van dat ogenblik aan zal Christus hen niets baten, terwijl Hij dan ook voor hen verder niet is, wat Hij voor hen anders zou zijn; er wordt hier over geen geringere beslissing dan deze voor hun gehandeld. Even ernstig is het gesteld met de wet (vs. 3). Die zich aan de besnijdenis onderwerpt, onverschillig of hij heiden is of gedoopte heiden, die is daardoor verplicht de gehele wet te vervullen, niet slechts dit en dat, maar alles te doen wat die gebiedt. En als zij in enig opzicht daarin te kort schieten, kunnen zij geen hoop op Christus hebben, dat Hij hen zal vergeven, want Hij heeft opgehouden voor hen een Verzoener te zijn. "U heeft Christus verloren", roept daarom de apostel hen toe (vs. 4) "en bent van de genade vervallen. " Daarmee wijst hij het lot aan, dat hen, zodra zij op de weg van de wet staan, reeds heeft getroffen, aan de ene kant als opheffing van hun gemeenschap met Christus, aan de andere kant, in tegenstelling tot het staan in de genade (Rom. 5: 2), als een vervallen van haar.

Want wij, die in de genade blijven, verwachten door de Geest, die wij van God hebben ontvangen (Hoofdstuk 4: 5), uit het geloof en niet van de besnijdenis of van de werken van de wet, de hoop van de rechtvaardigheid, de rechtvaardiging, die men in de dag van het oordeel mag hopen, om dan de eeuwige erfenis, de rechtvaardigen toegezegd, te verkrijgen (2 Tim. 4: 8).

"Want wij", zegt Paulus, die ons alleen aan de zuiver Christelijke genade hebben overgegeven, "verwachten door de Geest", dat handgeld van de toekomstige verlossing (2 Kor. 5: 5. Rom. 8: 23), "uit het geloof, als de voorwaarde van onze kant (Hoofdstuk 3: 26), "de hoop van de rechtvaardigheid", d. i. de hoop, die op de gerechtigheid gericht is, of de gehoopte gerechtigheid. Het kan vreemd voorkomen, dat hier in tegenstelling met de gerechtigheid van de wet, de ware gerechtigheid, niet voorkomt als reeds met het geloof gegeven, maar slechts als eerst nog voorwerp van de hoop. Het kan toch echter niet meer bevreemden, dan wanneer het volgens Hoofdstuk 3: 26; 4: 5 het geloof reeds aangevangen kindschap evenwel in Rom. 8: 23 als iets wordt opgevat, dat eerst iets toekomstig is en dat verwacht wordt. De echt Paulinische zekerheid van het geloof is zeer goed te verenigen met de verwachting van een toekomstig oordeel (2 Kor. 5: 10), met de hoop van een toekomstige openlijke erkenning en volle beloning van de gerechtigheid van het geloof.

Ook zij, de Christenen uit de heidenen, die tot de waarneming van de wet terugkeren, zijn, als zij het geloof aangrepen, in Christus gerechtvaardigd geworden; maar in plaats van na de gerechtigheid te hebben verkregen nu op de toekomstige hoop, waarvan de mededeling van de Heilige Geest het onderstand is, alle krachten van de ziel te vestigen, wenden zij zich achterwaarts en verwachten zij nog rechtvaardiging uit de wet. Die toch nog de rechtvaardiging zoekt, die heeft naar eigen belijdenis verloren wat hij bezat en is van de genade vervallen. Wij van onze kant, merkt daartegenover de apostel op over zichzelf en zijn geloofsgenoten, zien voorwaarts en verlangen reeds naar de vrucht van de rechtvaardiging in de eeuwige heerlijkheid.

a) Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, zodat het ene of het andere als iets uitwendigs enig gewicht in de schaal zou leggen bij het eindoordeel van de beslissing, maar alleen heeft betekenis het geloof, door de liefde b) werkend (1 Kor. 7: 19; 20).

Matth. 12: 50. Joh. 15: 14. 2 Kor. 5: 17. b) 1 Thess. 1: 3.

Hiermee sluit de apostel van het rijk van Christus uit alle huichelaars beide ter rechter- en ter linkerkant; ter linker alle Joden en werkheiligen, doordat hij zegt, dat in Christus de besnijdenis geen kracht heeft, d. i. : dat geen werken, geen godsdienst, generlei stand of orde, maar alleen het geloof zonder enig vertrouwen op de werken zalig maakt. Ter rechterkant sluit hij echter uit de onreine, de luie en geruste mensen, die zeggen: maakt het geloof zonder de werken rechtvaardig, dan eist God niets van ons dan alleen dat wij geloven, daarom mogen wij wel doen, wat ons lust. " Hierop zegt Paulus: nee goddelozen! niet aldus! Het is wel waar dat het geloof zonder de werken rechtvaardig maakt; maar ik spreek van het ware geloof, dat, nadat het de persoon rechtvaardig heeft gemaakt, niet lui is en ligt te slapen, maar dat werkzaam is door de liefde. "

Omdat vs. 5 de Christelijke hoop omschrijft, hebben wij hier de drie hoofdeigenschappen van de Christen (1 Kor. 13: 13), geloof, liefde, hoop bij elkaar.

U liep goed in vroegere tijd, toen het Evangelie zo'n goede invloed bij u had (Hoofdstuk 4: 13 vv.) en u in blij en zuiver geloof stond. U liep goed op de baan van de Christelijke levensontwikkeling (1 Kor. 9: 24). Wie heeft u dan opgehouden in die loop, wie u verhinderd van de waarheid, dat de mens alleen door het geloof gerechtvaardigd wordt (Rom. 3: 28), niet gehoorzaam te zijn en in plaats daarvan u liever tot de wet en haar werken te wenden?

De vraag is hier, evenals in Hoofdstuk 3: 1, niet werkelijk een vraag, maar een uitdrukking van smart en afkeer van de dwaalleraars, waarop Paulus hier evenals ook verder in vs. 10 en 12 een zijdelingse blik werpt, maar die hij verder niet nadertreedt.

Evenals in Hoofdstuk 4: 10 vv. wendt Paulus zich van het tegenwoordige tot een blijder verleden, ditmaal om op grond daarvan de zaak van zijn lezers te scheiden van die van hen, door wie zij op een dwaalweg werden geleid; want met deze bedoeling vraagt hij hen voor alles, wie hen temidden van hun goede loop heeft opgehouden, dat zij de waarheid niet volgden.

Dit voelen, dit overreden, is niet uit Hem, die u roept, niet uit God (Hoofdstuk 1: 6), maar van de vijand, de duivel (Matth. 13: 28. 2 Kor. 11: 15).

Treffend past het woord "overreden" bij hetgeen van God wordt gezegd "die u roept" in zo verre namelijk het overreden een werken op de mens is, karakteristiek onderscheiden van het goddelijk roepen. Het een is niet voor Godwaardig, zoals het andere. Het is met menselijke bedoelingen, met kunst, met aandringen verbonden, het heeft plaats in bewegelijke woorden van de menselijke wijsheid (1 Kor. 2: 4) en werkt de vrije keuze tegen.

Een vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zij zullen van hem vluchten, omdat zij de stem van de vreemde niet kennen; zo hadden de schapen van de goede Herder in Galatië zich moeten betonen; maar helaas, zij hadden aan dieven en moordenaars geen gehoor geweigerd. Nu om de stem van dief en moordenaar te onderscheiden van de stem van een Herder zonder misverstand, daartoe is hun de apostel met deze brief behulpzaam, waarin de stem van de Hemelse, die roept, duidelijk wordt gehoord.

Het is, terwijl een betrekkelijk zo klein getal van mannen, als de dwaalleraars uitmaken, de staat van de gehele gemeente hebben verdorven, u gegaan volgens het spreekwoord (1 Kor. 5: 6): "Een beetje zuurdesem verzuurt het gehele deeg" (Pred. 9: 18).

Er is in dit korte leven voor ieder mens, voor ieder Christen vooral, een heilige roeping om goed, om zoveel mogelijk goed te doen. Ook biedt zich daartoe zelfs in de kleinste kring nog overvloedige gelegenheid aan; evenmin ontbreekt het aan menigvuldige opwekking om van die gelegenheid het juiste gebruik te maken. En toch loopt zelfs de beste gedurig gevaar van in het goede werk te vertragen, dat hij zelf als plicht erkend en wellicht van te voren met blijde vreugd heeft aanvaard. Wat een wonder, waar het soms is alsof alles heeft samengezworen om opgewektheid en moed in van de Heere dienst te verdoven en Zijn dienaren toe te roepen: legt de handen gerust is de schoot! Het goede is niet altijd het aangename, het gemakkelijke, het dadelijk praktische; ook schijnt het doen door laten veel wijzer, althans veel rustiger dan het doen door dadelijk doen en niet alleen in Salomo's dagen heeft de luiaard luide of in stilte gezegd: "er is een felle leeuw op de weg" (Spreuk. 26: 13). Wat een voordeel zouden wij soms vragen, heeft ook de Christen van al de arbeid, die hij arbeidt onder de zon? Ontbreekt het al niet aan stille zelfvoldoening, te meer aan erkenning en waardering door anderen; de stroom van zonde en ellende, die van alle kanten opkomt, is toch door onze hand niet te stuiten, hoe zwaarder taak, hoe feller weerstand, hoe noester arbeid, hoe minder loon; waartoe langer in trouwe zelfverloochening het goede verricht, omdat toch het kwade op ieder punt de overmacht krijgt; waartoe nog verder op een akker gearbeid, waar stenen en onkruid het zweet van de zaaiers bespotten? Laat ons goed doende niet vertragen, want te zijner tijd - d. i. de juist geschikte - de tijd van de oogst zullen wij maaien, als wij niet verslappen. O wij voelen het, niet minder dan zo'n woord is er nodig om ons te verheffen boven zo eindeloos veel, dat ons het waarachtig Christelijk goeddoen soms zedelijk onmogelijk maakt. Maar dat woord, aangegrepen als een eigen woord van God door de vaak zo moede en onmoedigde hand, is ook volkomen genoeg, althans het moest dit zijn, om ons niettegenstaande alles wat drukt of dreigt, standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig in het werk van de Heere te doen zijn. Het vele of weinige goede, dat ons vergund wordt in Gods naam en kracht hier beneden te doen, wat is het anders dan zaaien en kan, mag, zal dat zaaien ons immer te veel zijn, wanneer wij op een milde en blijde oogst kunnen rekenen? Ja, rekenen; want het Godswoord, dat vóór ons ligt, is getrouw en aller aanneming waardig. De landman zaait met kalme vlijt, niettegenstaande zijn uitzicht op de oogstvreugde ver is van zeker; ook als nog slechts weinige dagen het graan van de sikkel scheiden, kan stormvlaag of hagelbui zijn schoonste hoop in weinige uren verpletteren. Maar de arbeider voor het Godsrijk - en wensen we dat niet allen te wezen, zovelen wij Christenen zijn - hoopt niet enkel, maar weet door het geloof dat zijn oogst ten volle gewaarborgd is door de macht en de trouw van de Heer en dat, al gaat er maar al te veel van het zorgvuldig gezaaide verloren, er altijd meer dan voldoende zal overblijven om te zijner tijd een vrolijk oogstlied van zijn dankbare lippen te lokken. Als wij dat niet wisten, wie zou dwaas genoeg zijn om nog langer zoveel kostbaar zaad in vaak zo stugge aarde te werpen? Is het leven geen zaaitijd, waarvan later de oogst staat te wachten, laat ons dan eten en drinken, want morgen sterven wij! Maar blijven wij ons innig overtuigd houden, dat niets geheel verloren kan zijn wat echt tot Gods eer is geschied en dat op het zaaien met tranen een maaien met gejuich staat te volgen, dan begrijpen wij tegelijk, dat elke vertraging hier niet enkel tot anderer, maar allereerst tot eigen schade moet uitlopen en wij kopen de tijd om goed te doen uit, als die weten, dat een eeuwigheid van genadige vergelding ons wacht. Helaas, waarom zien wij zoveel op de wind en de wolken, in plaats van de zon, die achter elke wolk in stille luister blijft schijnen? Die op de wind ziet, zal niet zaaien; die op de wolken acht geeft, zal niet maaien; maar wie aan de Heer van de oogst zich vasthoudt, zal in eeuwigheid niet beschaamd gemaakt worden. Het kwade maakt veel gedruis, maar het goede gaat in stilte zijn gezegende gang en behoeft slechts tijd om te groeien. Laat ons niet zijn als de kinderen, die vergeten dat er tussen zaaien en oogsten nog vele weken verlopen moeten en in hun ongeduld aan de plant geen rust tot langzaam groeien vergunnen. Op zijn tijd zullen wij maaien, niet vroeger, ook niet later; wat

op de tijd van de Heere geschiedt, is bij tijds en anders niet. Wij kunnen het niet enkel, maar zullen het; maar onder deze onverbiddelijke voorwaarde: als wij niet verslappen. Traagheid in de zomer kan al de noeste arbeid van de lente verloren doen gaan en menigeen heeft nog in de herfst van het leven het gewin van de zomer verspeeld. De laatste stappen op onze akker zijn wellicht de zwaarste, maar wie ze daarom opgeeft, had evengoed al de andere ongedaan kunnen laten. Met vaste tred ten einde toe voort te gaan en het oog beurtelings nauwlettend op het zaadveld en hoopvol op de morgenwolken van de naderende oogstdag te houden. - Heere, leer ons die wijsheid en van onze lippen althans zult U de bittere klacht over een verloren leven niet horen.

a) Ik voor mij, hoe erg het ook reeds met u is geworden, vertrouw naar de aard van de liefde, die alles gelooft en alles hoopt (1 Kor. 13: 7), van u in de Heere, die met de kracht van Zijn waarheid uw nu verdwaasde gemoederen weer terecht kan brengen, dat u niet anders zult voelen dan dit naar recht behoort, zodat het bij u niet zal komen tot een werkelijk afvallen. Maar die u ontroert, die u op een verkeerd pad probeert te leiden, zal het oordeel, dat de Heere op hem zal leggen, zodat hij beschaamd moet worden (Rom. 13: 2), als een last dragen, die hem eindelijk neer drukt, wie hij ook zij, omdat er toch bij God geen aanneming van de persoon is (Hoofdstuk 2: 6).

2 Kor. 2: 3; 8: 22.

Men kan uit deze woorden wel afleiden, dat die valse apostelen voor het uiterlijke wel zeer vrome en heilige mannen moeten geweest zijn. Het kan wel zijn, dat er onder hen een bijzonder groot en bekend man geweest is (Barnabas? Hoofdstuk 2: 13), die een discipel der ware apostelen geweest is en een groot en verheven aanzien had. Paulus doet het toch zeker niet zonder reden, dat hij zulke grote en krachtige woorden spreekt als hij ook in Hoofdstuk 1: doet. Maar zal dan niet ter verontschuldiging strekken de goddelijke ijver en de goede bedoeling, zoals men zegt, of de onwetendheid, of ten minste dat hij een leerling van de apostelen en een groot man geweest is. Nee, zegt Paulus, hij moge een apostel of een leerling van de apostelen geweest zijn, hij heeft een niet geringe zonde gepleegd en daarom zal hij geoordeeld worden.

Maar Ik, broeders, als ik, zoals de dwaalleraars u van mij hebben gezegd, zich op mijn handelwijze (Hand. 16: 3) beroepend, nog de besnijdenis predik evenals zij, naast het Evangelie van Christus, waarom word ik nog vervolgd door de Joden, die overal tegen mij als vijandenoptreden (Hand. 9: 23 v., 29; 13: 45-14: 20 ; 17: 5 vv., 13; 18: 5 v., 12 vv. enz. 1 Thess. 2: 15. 2 Tim. 3: 11 Is dat werkelijk, zoals men van mij beweert, dan is de ergernis van het kruis, de ergernis, die de Joden vervult tegen de prediking van het kruis van Christus als de enige weg ter zaligheid (1 Kor. 1: 23. Fil. 3: 18) vernietigd (vgl. Hoofdstuk 6: 12).

a) Och of (1 Kor. 4: 8. 2 Kor. 11: 1) zij, om met het oog op hun ijveren voor de besnijdenis een overeenkomstige uitdrukking te gebruiken, met wortel en tak, geheel en al ook afgesneden werden uit de Christelijke gemeente, zij, die u onrustig maken! (Ps. 12: 4).

Paulus denkt hier in het voorbijgaan aan een door de tegenstanders verbreide beschuldiging, die wellicht met de besnijdenis, aan Timotheüs voltrokken, werd bevestigd, alsof hij zelf namelijk elders dan in Galatië de besnijdenis predikte. Het woordje "nog" heeft betrekking op de betekenis, die de besnijdenis had vóór de tijd van het Christendom.

De ergernis van het kruis, datgene wat de Joden in de gekruisigde Christus zo grote aanstoot gaf, bestond juist daarin, dat door Christus' voldoening allen mensen, zowel Joden als heidenen, toegang tot God heropend was door het geloof alleen. Zoals Christus het algemene verzoeningsoffer was, zo wilde en kon Hij ook alleen het enige offer zijn, dat de mensen voor God aangenaam maakte en hun de voor God geldige gerechtigheid verleent. Had Paulus geleerd dat de Heidenen, behalve dat zij in Christus geloofden, nog de gehele Mozaïsche wet moesten houden om zalig te worden, dan zou hem van de kant van de Joden geen vervolging bedreigd hebben. Zij zouden integendeel hem hebben moeten bewonderen als de grootste ijveraar voor hun godsdienst.

Dat de ergernis van het kruis nog bestond voelde en zag de apostel; dat het anders mocht zijn, moest hij hartelijk verlangen, daarom de wens: "Och Of! " Het kruis van Christus kan zich niet veranderen, kan niet worden weggenomen. Zal dus de ergernis ophouden, dan moeten zij worden afgesneden, die er zich aan ergeren: zij zijn de ware ergernis voor u. Mogelijk heeft het, "dat zij ook afgesneden werden" nog een andere bedoeling. Als wij namelijk bedenken, dat Paulus zich menigmalen beroept op de woorden van de Heiland (Hand. 20: 35. 1 Kor. 11:
of duidelijk zinspeelt op woorden, zoals wij die in de Evangeliën lezen (1 Thess. 5: 1 vv.)
dan zullen wij het wel niet voor onwaarschijnlijk houden, dat in onze plaats een herinnering
ligt aan Matth. 18: 7 vv. en dat daaraan de uitdrukking: "afgehouwen worden" ontleend is.

Maar zo'n vervloeking schijnt toch weinig te zijn overeen te brengen met de apostolische zachtmoedigheid, omdat wij veeleer moeten wensen, dat allen zalig worden en niet dat iemand verloren gaat. Dat is waar, als wij daarbij op de mensen zien; want het heil van allen, zonder uitzondering wordt ons door God aan het hart gelegd, evenals ook Christus voor de zonde van de gehele wereld geleden heeft. Maar vrome harten verheffen zich soms boven dit achtslaan op mensen, terwijl zij alleen Gods eer en het rijk van Christus op het oog hebben, want omdat Gods eer nog meer is dan de redding van de mensen, zo moet zij ons ook nog meer opwekken, om God boven alles lief te hebben en te zoeken. Zo gebeurt het dan dat de gelovigen, alleen ziende op de verheerlijking van God, de wereld en de mensen vergeten en veeleer verlangen dat de wereld verzinkt dan dat Gods eer de geringste schade leidt. Voorts, wanneer wij een mens of sommige mensen in de schaal leggen tegen de gehele gemeente van de Heere, hoeveel moet deze het tegenover de andere overhalen! Dat zeker is een gruwelijke barmhartigheid, die zich over een mens meer bekommert dan om de hele gemeente. Aan de ene kant zie ik de schapen van de Heere in gevaar, aan de andere kant zie ik de wolf, die op aanstoken van de satan op roof uitgaat. Hoe zou mijn liefde tot de gemeente niet al mijn zorgvuldigheid tot zich trekken, zodat ik wens haar gered te zien, wanneer ook de wolf ontkwam? Daarmee wens ik nog niet het verderf, van wie ook, maar de liefde en de zorg voor de gemeente voert mij zo verre, dat ik geen ander denkbeeld koesteren kan. Daarom is hij ook geen goede herder van de gemeente, die niet in zo'n ijver ontbranden kan.

II. Vs. 13-Hoofdst 6: 10. Was de apostel in de vorige afdeling begonnen met de vermaning om in de echt Christelijke vrijheid te staan en zich van deze niet te laten afleiden door Judaïstische pretenties, nu gaat hij tot nadere vermaning voort, om de Christelijke vrijheid ook op de juiste manier te gebruiken. Hij wil daardoor de tegenstander het voorwendsel ontnemen, als leidde die tot zedelijke ongebondenheid en moet die door de tucht van de Mozaïsche wet binnen de nodige perken worden gebracht Ga 1: 7. De Galaten zullen nog wel aan vele zonden van vleselijke gezindheid lijdend geweest zijn; daarom geeft Paulus hen meteen te bedenken dat zij de vrijheid daartoe niet mochten misbruiken, dat nu het vlees zich des te meer zou kunnen laten gelden, als bijvoorbeeld tot liefdeloos twisten en tot partijhaat. Integendeel moet de een de ander in liefde dienen en zo de wet, hoewel uitwendig niet aan

deze wet onderworpen, toch naar zijn eigenlijke inhoud uit inwendige drang van het hart vervullen (vs. 13-15). Deze vermaning om in de liefde te wandelen leidt hierop de apostel terug tot de principiële vermaning om te wandelen in de Geest; want alleen waar de Heilige Geest in de mens werkt is ook de juiste drang van de liefde aanwezig. Maar daar is ook, zo horen wij snel verder, de macht gegeven de begeerten van het vlees te overwinnen. Terwijl Paulus dit nader uitlegt, spreekt hij over de strijd tussen vlees en Geest, zoals die werkelijk in het hart van de Christen wordt gevonden, maar toch altijd alleen zo, dat hij alleen aan de Geest de heerschappij over zich toelaat, voor de werken van het vlees terugschrikt en daarentegen vruchten van de Geest voortbrengt; als een, die Christus toebehoort, zijn vlees kruisigt met de lusten en begeerlijkheden en zoals hij in de Geest leeft, zo ook in de Geest wandelt (vs. 16-25). Hieraan knoopt de apostel nog enige vermaningen vast, zoals de toestand van de gemeente daartoe aanleiding gaf (vs. 26-Hoofdst 6: 10).

Want u bent niet geroepen tot dat juk van de dienstbaarheid (vs. 1), waartoe anderen (vs.
u willen verleiden, u zij tot vrijheid geroepen, broeders, a) alleen gebruik de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees. Misbruik ze niet, zodat het vlees met zijn lusten en begeerten des te vrijer zou kunnen voortwoelen 1 Petr. 2: 16); maar dien elkaar door de liefde (1 Petr. 4: 10).

1 Kor. 8: 9. Judas 1: 4.

De staat van Christelijke vrijheid is slechts aan een enkele voorwaarde verbonden en deze is een geheel andere voorwaarde, dan die door de valse apostelen is gesteld. Wij zullen onze vrijheid in Christus zonder stoornis bezitten, als wij ze maar niet willen hebben tot een vrijbrief voor ons vlees, tot een kussen van onze oude Adam, of, zoals Petrus zegt, tot een deksel van de boosheid. Ons zondig vlees begeert zijn vrijheid en als het hoort, dat de Christenen niet meer onder de wet zijn, dan gaat het er op los, zoals G. Nitsch zegt, dan legt men zijn koekoekseieren bij de duif in het nest. Het trekt tot zich wat zijn eigendom niet is, maar de mens in Christus toebehoort en dicht zichzelf een geloof toe, waarbij het onbestreden aan zijn lusten kan voldoen, een geloof, dat dood, dat niet door de liefde werkzaam is (Jak. 2: 17). Van zo’n vrijheid van het vlees nu moet gezegd worden, dat zij de ziel koud en gerust, weerspannig en trots maakt, de olie van het geloof verteert en niet dan een vuile stomp achterlaat.

Met bijzondere nadruk zegt de apostel: "dient elkaar door de liefde. " Liefde is de geheimvolle kracht, die de schijnbare tegenspraak tussen vrijheid en onderdanigheid oplost, het egoïsme verbreekt en de mens bekwaam maakt om een lid te worden, dat zich in het organisme van het lichaam van Christus kan schikken en anderen kan verbinden.

a) Want alle geboden, die op de naaste betrekking hebben, de gehele wet dus, want de plichten jegens de naaste kunnen alleen vervuld worden als de liefde van God de harten vervult, wordt in één woord vervuld, dat in Lev. 19: 18 te lezen staat, namelijk; "U zult uw naaste liefhebben zoals uzelf" (Rom. 13: 8 vv.) (bij Cicerode legg. 1: 12: nihilo sese plus quam alterum homo diligat).

Matth. 22: 39. Mark. 12: 31. Jakob. 2: 8.

De liefde tot de naaste wordt hier alleen ten gevolge van de samenhang genoemd; van de liefde tot God geldt natuurlijk hetzelfde; want de liefde is in alle vromen wat haar aard aangaat dezelfde.

De valse apostelen vermaanden de Christenen niet, dat zij elkaar wederkerig zouden beminnen, maar speelden altijd op dezelfde viool; men moest zich laten besnijden, dagen, maanden, jaren houden. Zij konden het ook niet beter maken, want als de grond, die Christus is, verwoest en de leer van het geloof verduisterd is, is het niet mogelijk dat men over de goede werken goed kan leren, zich goed daarin kan oefenen, of die juist kan gebruiken. Daarom is nu de ware volmaakte leer en Christelijke theologie op zijn langst en kortst deze: "geloof in Christus en heb uw naaste lief als uzelf! " Op zijn kortst is het deze, als men op de woorden wil zien en als men de beoefening wil, is die leer breder, langer, hoger, dieper dan hemel en aarde.

Maar a) als u, in plaats van een ander door de liefde te dienen, elkaar evenals woedende wilde dieren bijt en vereet, zoals u helaas doet (vgl. vs. 20), ziet toe, dat u van elkaar niet verteerd wordt en de gehele gemeente ten slotte bij u teniet ga (Luk. 11: 17).

2 Kor. 12: 20.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat juist de invloed van de Judaïsten tot scheuringen onder de Galaten aanleiding gaf en zij over de vraag over de wet streden (onder de later in vs. 19 vv. genoemde openbare werken van het vlees wijzen niet minder dan negen in vs. 20 op het bijten en vereten van elkaar terug en de vs. 22 genoemde negen vruchten van de Geest zijn even zo vele Christelijke deugden, die tegenover het bijten en vereten staan). Ieder zou de anderen verdringen, maar ten slotte zouden allen schade lijden en in toorn ontstoken zijn.

Haat, nijd en lastering zijn als leeuwen- en slangentanden. Wat een schande, dat er onder Christenen mensen zijn van zo boze aard!

EPISTEL OP DE VEERTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Het Evangelie van deze dag handelt over de tien melaatsen, over hun genezing en over de dankbaarheid van de Samaritaan (Luk. 17: 11 vv.). De epistel spreekt van de strijd, die in de Christen is tussen geest en vlees, van de dubbele mogelijkheid om werken des vlees te verrichten en vruchten van de Geest te dragen. Tussen beide teksten is een punt van vergelijking, namelijk het woord melaatsheid. Het Evangelie spreekt van lichamelijke melaatsheid, de epistel spreekt tegen de werken van het vlees over de melaatsheid van de ziel. Zien wij daar de genezing van de lichamen, hier merken wij de bevrijding van de zielen op van een melaatsheid, die verwoestender en schadelijker is dan elke lichamelijke. Wordt ons in het verhaal van Lukas de schoonheid en de lof van de dankbaarheid voor ondervonden hulp en genezing voorgesteld, in het woord van Paulus aan de Galaten wordt ons niet minder een uitzicht geopend, om nog grotere dank te betonen; want als de ziel is vrij geworden van de melaatsheid van de zonde, uit de strijd van de rust en in de triomf van de eeuwige sabbath zal zijn ingetreden, zo zal zij ook danken, eeuwig danken en daarmee ook eeuwig ondervinden, wat een kostelijke zaak het is de Heere te danken voor al Zijn hulp.

De vermaning om in de Geest te wandelen: 1) zij leidt in een heet strijdperk; 2) zij plaatst voor een verschrikkelijke afgrond; 3) zij leidt in een liefelijke tuin.

De wandel in de Geest: 1) het begin is, dat het vlees tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees begeert; 2) de voortgang is, dat wij de begeerlijkheden van het vlees niet meer volbrengen; 3) de voltooiing is, dat wij vruchten van de Heilige Geest dragen.

Het wandelen in de Geest: 1) het zaad, waaruit het voortkomt;
de grond, waarop het groeit; 3) de vruchten, waarin het zich openbaart. (EIG. ARB.).

Waaraan erkent men de mens, die in de Geest wandelt? 1) aan de strijd, die hij voert; 2) aan de werken, die hij volbrengt; 3) aan de vrijheid, waarin hij staat.

Drie schakels van een keten, die vast in elkaar sluiten: 1) leeft u in de Geest, wandel dan in de Geest; 2) wandelt u in de Geest, wandel dan in ootmoed, zachtmoedigheid, dankbaarheid en milddadigheid; 3) wandelt u daarin, wandel dan u gezegend.

Mijn vlees is mijn grootste vijand: 1) mijn oudste, 2) mijn naaste, 3) mijn sluwste, 4) mijn machtigste, 5) mijn gevaarlijkste, 6) mijn onbarmhartigste vijand.

Over het wandelen naar het vlees: 1) de kentekenen, 2) de werken, 3) de gevolgen van zo'n wandelen.

En ik zeg tot nadere verklaring en verdere uiteenzetting van hetgeen ik u zo-even (vs. 13-15) heb voorgehouden: a) wandel door de Geest, die u in uw staat van vrijheid tot een eigendom is gegeven (Hoofdstuk 4: 6, 26; 3: 2, 5) en voortaan het levenselement moet zijn waarin u zich beweegt en volbreng de begeerlijkheid van het vlees niet, zoals dat nog veelvuldig door u geschiedt (vs. 15, 19 vv.).

Rom. 13: 14. 1 Petr. 2: 11.

Met het woord: "en ik zeg" begint Paulus een diepgaande en diepsnijdende opheldering van hetgeen hij in de vorige verzen de Galaten op het hart heeft gedrukt. Hij zegt nu: wandel door de Geest, dan zult u de begeerlijkheden van het vlees niet volbrengen. " Men merkt dadelijk op, waar de toon moet liggen: want het "door de Geest" en het "de begeerlijkheid van het vlees" staat opzettelijk vooraan. Door de Geest moeten wij wandelen: welke Geest is hier bedoeld: de Geest van God of de Geest van de mensen? Zeker de eerste, zoals vs. 18 Ga duidelijk aantoont.

Geest is de Heilige Geest, die door het geloof in het hart indringt en als goddelijk principe door Zijn werken geestelijke gezindheid en heilig leven wekt; vlees is de van God vervreemde, menselijke natuur, die het leven slechts in zichzelf zoekt en welke tevens de bron van de boze begeerlijkheid in de mens is.

Door de Geest wandelen betekent: door de Heilige Geest, die ons door het geloof in Christus en de verzoening met God geschonken is, zich laten bezielen, regeren en drijven tot Christelijke daden. Het tegendeel van dat "wandelen door de Geest" is de volheid van de Geest van de genade, die ons bij de bekering en aanneming geschonken is, laten vervliegen in dode verstandskennis en onvruchtbare gevoelswarmte en het niet bij ons laten komen tot daad en leven.

In het "volbreng de begeerlijkheid van het vlees niet" ligt de vermaning om zich niet aan de wil van het vlees over te geven. Het bestaan van de lusten van het vlees kan niemand teniet doen, maar hij kan zich willens van deze afkeren, de daad niet volbrengen, - eerst het toelaten van de wil in de begeerlijkheid is de dadelijke zonde, die de dood baart. (Jak. 1: 15).

Let op het woord "niet volbrengen"; want onder doen en volbrengen van de begeerlijkheid van het vlees is, volgens Augustinus dit onderscheid, dat "doen van de begeerlijkheid van het vlees" is, er door gedrongen en bewogen te worden, maar "volbrengen" is, er aan toegeven en ze vervullen, zodat daaruit werken van het vlees voortkomen (vs. 19). Ze noch te hebben noch te doen heeft pas dan plaats, als wij geen sterfelijk vlees meer hebben, zodat niemand reeds hier op aarde zonder boze begeerlijkheden kan zijn, maar wel kunnen wij die niet inwilligen of gehoorzamen.

Want het vlees, dat in een wedergeboren Christen nog aanwezig is en de boventoon probeert te krijgen, begeert tegen de Geest van God, die in zijn hart woont (Rom. 8: 9) en weer aan de andere kant de Geest tegen het vlees, om dat met zijn begeerlijkheden ten onder te houdenen daarvoor eigen wensen en verlangens door te zetten. En deze, Geest en vlees, met de tegenovergestelde begeerten, staan bij u, die onder de wet wilt zijn (Hoofdstuk 4: 21), nog op zo’n manier of met zo’n gevolg tegen elkaar, zodat u niet doet hetgeen u in het een of ander opzicht naar de nieuwe mens wilt, maar integendeel doet wat het vlees wil (Rom. 7: 15).

De Christen heeft een inwendige strijd, de Geest van God en de vleselijke begeerlijkheid staan bij hem tegenover elkaar. Voor de ogen van de onverstandigen en onervaren en is deze stelling een soort van tegenspraak met zichzelf. Dat de natuurlijke mens een dubbele stem in zich heeft, dat in hem de gedachten verontschuldigen en aanklagen, het geweten getuigenis geeft tegen het aanklevende kwaad, geeft iedereen toe. Maar daarentegen meent men te mogen aannemen, dat door de wedergeboorte en vernieuwing, die de Christen ondervindt, de strijd van het inwendige leven zal ophouden en slechts een stem, een wil, een streven en trachten de boventoon zal verkrijgen. De Christen schijnt boven de natuurlijke mens volstrekt niets vooruit te hebben, al is hij ook vol inwendige strijd. En toch is het niet anders. Dit epistel is voldoende om daarover zekerheid te geven en alle twijfel te vernietigen. Is nu echter in de Christen zelf de oude natuur in strijd met de Heilige Geest, dan is het de vraag hoe de strijd van de Christen zich onderscheidt van die van de natuurlijke mens. Wij zullen dan moeten zeggen dat de strijd tussen vlees en geest eigenlijk geen andere is dan die tussen de natuurlijke mens en zijn geweten, dat het de oude strijd is, maar in een wedergeboren vorm, als men van een strijd het beeld van wedergeboorte mag gebruiken. Als de Geest van God de mens onder Zijn invloed brengt, verlicht die zijn inzicht en daarom ook zijn geweten. Hij maakt voor zijn geest de tegenstelling, die van de geboorte af bestaat, duidelijk, doet hem de vijandschap kennen, die het vlees tegenover het geweten voelt. Het geweten is van nature onvast, blind, een onbepaalde onrust, een ellende, die niet wijkt, waarvan de diepte en omvang men geen begrip heeft. Maar door de Geest van God leert het geweten de mens wat werkelijk kwaad is, de Geest laat zich horen in het geweten, de strijd van het geweten wordt een strijd van de Heilige Geest.

Het vlees begeert tegen de Geest: ach, wie zou dat niet verstaan? Dringt u de Geest van de liefde, om uw naaste te dienen, hem in nood te helpen, zijn welzijn te bevorderen, dan staat het liefdeloze vlees ertegen op en zegt "nee! " ieder is zichzelf de naaste, ik kan mij niet ruïneren, mijn belang niet omwille van een anderen verwaarlozen. " Leidt de zachtmoedige Geest u tot verzoenen en tot vergeven, dan zegt het vlees, dat tot verbijten en vereten lust heeft: "nee, deze mens heeft mij te erg beledigd, nooit kan ik dat vergeten. " En waarin verontschuldigingen en opgesierde voorwendsels weet het vlees zijn vijandige begeerten niet in te kleden, als de Geest onze wandel richt volgens het woord van de Heere! Maar ook omgekeerd, de Geest begeert tegen het vlees. Als de begeerlijkheden van het vlees zich laten voelen en trekken en lokken, verschrikken en plagen, dan stelt de Geest Zich daar tegenover

door in het hart te verbieden, in het geweten te bestraffen en te waarschuwen, de daden terug te houden en te verhinderen. Hij verzet zich dus tegen het volbrengen van de vleselijke begeerlijkheid. Die daarvan geen ervaring heeft is geen Christen, want hij heeft de Geest van Christus niet.

In het hart van ieder gelovige is een voortdurende strijd tussen de oude en de nieuwe natuur. De oude natuur is zeer werkzaam en laat geen gelegenheid ontgaan om al de wapenen uit haar dodelijk tuighuis tegen de nieuwe natuur aan te wenden, terwijl aan de andere kant de nieuwe natuur steeds op de wacht staat, om de vijand weerstand te bieden en ten onder te brengen. De genade in ons zal het gebed, het geloof, de hoop en de liefde aanwenden ten einde de boze uit te werpen. Zij doet de gehele wapenrusting van God aan en worstelt hevig. Deze twee tegenover elkaar staande naturen zullen nooit ophouden te strijden, zolang wij in deze wereld zijn. De strijd tussen Christen ten Apollyon duurde drie uren, maar de strijd van Christen met zichzelf duurde de hele weg van de stad Verderf tot aan de rivier de Jordaan. De vijand heeft zich zo veilig in ons verschanst, dat hij nooit verdreven kan worden, zolang wij in het lichaam zijn; maar ofschoon wij dicht ingesloten en vaak in een lange strijd gewikkeld zijn, wij hebben een almachtige Helper, namelijk Jezus, de Overste Leidsman van onze zaligheid, die eeuwig met ons is en ons verzekert dat wij in het eind meer dan overwinnaars zullen zijn door Hem. De nieuw geboren natuur is, met een dergelijke bijstand meer dan een tegenpartij voor haar vijanden. Strijdt u heden met uw tegenstander? Staan de satan, de wereld en het vlees allen tegen u over? Heb goede moed en wees niet ontroerd. Strijd voort, want God zelf is met
Jehova Nissi is uw banier en Jehova Rophi is de heelmeester van uw wonden. Vrees niet, u zult overwinnen, want wie kan de Almacht verslaan? Strijd voort, op Jezus ziende en hoe lang en hard de strijd zijn moge, de overwinning zal zoet en het toegezegde loon heerlijk zijn.

Maar als u door de Geest geleid wordt, als u zich door deze laat besturen, waartoe u toch als kinderen van God de vrijheid is gegeven (Rom. 8: 14), dan bent u niet onder de wet. Deze kan ook het vlees niet overwinnen (Rom. 7: 5; 8: 3, 7), maar u bent onder de genade en bent nu ook in staat om de zonde over u niet te laten heersen (Rom. 6: 14).

Is de Christen in een strijd tussen vlees en Geest, dan is er voor hem ook mogelijkheid tot een tweevoudige overwinning. In deze strijd kan de Geest overwinnen, maar ook het vlees. Men zou bij de vergelijking van de tegenover elkaar staande machten in deze strijd de overwinning van het vlees van het te onnatuurlijker en verwonderlijker kunnen vinden, omdat toch niet maar de geest van de mens, maar de Geest van God tegen het vlees streed. Zou dan, zo zou men kunnen vragen, de almachtige Geest het dode vlees niet overweldigen? Maar hier gaat het, zoals het niet anders kan, wanneer aan de mens een overblijfsel van eigen vrije wil wordt toegeschreven en hij in het zedelijk leven geen dwang duldt. Het vlees begeert tegen de Geest, de Geest tegen het vlees, de strijd gaat heen en weer; wanneer zal de Geest overwinnen? Als de persoonlijke wil van de mens, als het geweten in de mens, als de in Christus Jezus vernieuwde persoonlijkheid met de Geest van God zich laat verbinden en in een verbond ermee treedt. Als het tegenstaan van het goede niet te sterk wordt, niet boosaardig, maar de Geest van de Heere het kan overmeesteren volgens Zijn heilige grondstelling: alleen die te overwinnen, die niet boosaardig tegenstreven. De bekeerde Christen is toch niet tot volslagen niets doen veroordeeld. Zijn wil, van te voren dood, is tot een nieuw leven en aanzijn geroepen; in de opleiding door woord en sacrament verkrijgt hij jeugdige kracht en steeds grotere macht om het goede niet slechts in zich te laten werken, maar het ook te doen en tot stand te brengen. Hij wordt een medearbeider van de Heilige Geest bij ieder werk; en waar hij dat nu wordt, waar de heilige trouw van de toevertrouwde

krachten werkt, daar komt het tot een overwinning van de Geest, waarover Gods engelen zich verheugen.

Met de woorden: "dan bent u niet onder de wet" komt Paulus op het hoofdpunt van de brief, de wet, terug en wijst hij de verhouding van deze tot de Geest aan.

Hij, die van een wettisch standpunt op zijn eigen karakter toeziet, zal niet alleen wanhopen, wanneer hij aan het einde komt van zijn afrekening, maar als hij verstandig is, zal hij reeds aan het begin wanhopen; immers als wij op grond van de wet geoordeeld worden zal er geen vlees worden gerechtvaardigd. Hoe heerlijk is het te weten, dat wij niet op het grondgebied van de wet, maar op dat van de genade verkeren. Als ik denk over mijn toestand voor God, is het de vraag niet: ben ik volmaakt in mijzelf voor de wet, maar ben ik volmaakt in Jezus Christus? Dat is een gans andere zaak. Wij hoeven niet te vragen: ben ik van nature zonder zonde? maar: ben ik gegroeid in de fontein, geopend tegen de zonde en tegen de onreinheid? Het is niet: ben ik mijzelf voor God wel aangenaam, maar: ben ik aangenomen in de Geliefde? De Christen beschouwt de bewijzen van zijn kindschap van Sinaï's kruin en wordt bekommerd over zijn zaligheid; beter was het als hij zijn aanspraken daarop bij het licht van Calvarië las. "Hoe", zegt hij "mijn geloof is met ongeloof vermengd, het kan mij niet behouden. " Stel eens dat hij het voorwerp van zijn geloof gadesloeg in plaats van zijn geloof, dan zou hij hebben gezegd: daar is in Hem geen falen en daarom ben ik veilig. Hij weeklaagt over zijn hoop: Al mijn hoop wordt bezoedeld en verdonkerd door een kommervolle bezorgdheid over de tegenwoordige dingen, hoe kan ik zijn aangenomen? Had hij de grondslag van zijn hoop aanschouwd, dan zou hij gezien hebben dat Gods belofte vaststaat en dat, wat ook onze twijfelingen mogen zijn, Gods eed en belofte nooit falen. Voorwaar, gelovige, het is voor u altijd veiliger om door de Geest tot de vrijheid van het Evangelie te worden ingeleid, dan om de zware ketenen van de wet te torsen. Beoordeel u zelf naar hetgeen Christus is en niet naar hetgeen u bent. De Satan zal trachten uw vrede te verstoren, door u uw zondigheid en gebreken te herinneren, u kunt op zijn beschuldigingen alleen antwoorden door u getrouw te houden aan het Evangelie en door te weigeren om het juk van de dienstbaarheid te torsen.

Niet de onbekeerde, maar alleen de "overgezette in het koninkrijk van de Zoon van de liefde" komt het toe; toe naar de eenparige sprake van heel Gods Woord; toe naar luid van de belijdenis van de kerk; toe ook volgens het getuigenis van de Geest in ons: om 1. het kwaad niet te willen maar te haten; 2. een vermaak te hebben in Gods wet; 3. zelf het kwaad niet meer te doen; 4. ontevreden met zichzelf te zijn, op het stuk van het heilige leven; 5. in zich een inwendige en een vleselijke mens te onderscheiden; 6. een Geest van hoger met de geest van zijn vlees te voelen strijden; 7. zich onder de wet van de zonde als onwillig gevangene te voelen; 8. zijn verlorenheid in te zien en te dorsten naar gestadige vrijmaking; 9. te danken voor wat men geestelijk won en 10. God met de geest te dienen.

De werken van het vlees nu zijn openbaar; het is voor ieder duidelijk, wat tot deze te rekenen is, zodat u, als die bij u nog bestaan, daaruit kunt afleiden hoe weinig Gods Geest u nog bestuurt. Ik noem u slechts de volgende op, die u in het bijzonder aangaan (vgl. Rom. 1: 29 vv. ; 13: 13. 2 Kor. 12: 20 v. 1 Tim. 1: 9 v. 2 Tim. 3: 2 vv. 1 Petr. 4: 3 Zij zijn overspel, gemeenschap van een gehuwd persoon met een vreemde, hoererij, geslachtsgemeenschap van ongehuwde personen, onreinheid, die bevrediging van geslachtsdrift op onnatuurlijke manierzoekt, ontuchtigheid, schaamteloosheid in gebaren en woorden.

Afgoderij, die de eer, die aan God alleen toekomt, aan iets anders geeft, dat geen God is, venijngeving of toverij, die krachten van de duivel tot zondige bedoelingen gebruikt, vijandschappen, twisten, vijandige gezindheid enhatelijke gedragingen jegens anderen, afgunstigheden, toorn, als men anderen niet gunt wat zij hebben en anderen niet verdraagt als zij teveel in de nabijheid komen, gekijf, die eigenzinnigheid, dat gelijk willen hebben, dat onverdragelijke, dat alleen zichzelf op het oog heeft, tweedracht, ketterijen, dat teweeg brengen van scheuringen en partijschappen in de gemeente.

Nijd, moord, die degenen, die hoger staan, niet kan dragen en zelfs beproeft van het leven te beroven, dronkenschap, brasserijen (Rom. 13: 13. 1 Petr. 4: 3 en dergelijke. Deze zijn de goddeloosheden, a) waarvan ik u van te voren zeg, zoals ik ook te voren bij mijn laatste bezoek aan u (vs. 3. Hoofdstuk 1: 9) gezegd heb, dat die zulke dingen doen het koninkrijk van God niet zullenbeërven, wanneer het tenslotte tot zijn voltooiing komt (Efeze 5: 5. 1 Kor. 6: 9 Hebr. 12: 14).

Kol. 3: 6. Openb. 22: 15.

"Werken van het vlees" zijn die daden, die worden teweeg gebracht als het vlees, de zondige natuur van de mens (maar niet de Heilige Geest) de macht heeft over de mensen en zijn begeerlijkheden kan doorzetten.

De apostel noemt deze werken niet slechts "openbaar", d. i. duidelijk op de voorgrond tredende en daarom natuurlijk ook onloochenbaar, maar telt ze op en in het bijzonder op met een "die zijn" en stelt ze de Galaten voor de ogen.

Alle werken van het vlees hoeven niet te worden opgenoemd, maar als de optelling wordt ingeleid met een "die zijn", dan worden slechts enkele afzonderlijke genoemd en wij mogen wel zeggen, juist zoals dat voor de Galaten nodig was. Paulus wilde hun in deze tafel een spiegel voorhouden, om hen tot berouw te brengen over zonden, die bij hen bijzonder in zwang waren.

De 17 werken van het vlees, die hier worden genoemd, brengt Bengel tot de volgende groepen. Eerst worden de zonden genoemd, die men niet zijn naaste bedrijft, vervolgens die, die tegen God, daarna die, die tegen de naaste, ten slotte die, die door de mens tegen zichzelf worden gepleegd. Zij kunnen ook onder de volgende 4 afdelingen worden gebracht: 1) zonden van wellust, of die welke de menselijke natuur onteren, overspel, echtbreuk, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid; 2) zonden van afgodendienst, of die zonden, die tegen de eer van God strijden. - afgoderij, venijngeving of toverij; 3) zonden van hatelijkheid, of die, die strijden tegen het rustig leven van de naaste - vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord; 4) zonden van onmatigheid of degenen, die in strijd zijn met het achtgeven op zichzelf - dronkenschappen, brasserijen of overdadige maaltijden.

In deze lange reeks heeft geenszins een willekeurig bijeenwerpen van verschillende zonden plaats, maar een opzettelijke rangschikking en opklimmende orde. De apostel had de liefde, door de Heilige Geest gewerkt, aanbevolen en haar als het wezen van de ware vrijheid voorgesteld. Bij de schilderij van de schaduwkanten staan ten eerste die zonden, die uit de buitensporige liefde tot zichzelf en de schepsels voortvloeien en ten slotte overgaan tot haat tegen de Schepper, zodat ze in afgodendienst hun toppunt hebben. Dan volgen die zonden, die weer uit lagere zelfzucht, verbonden met haat jegens anderen, voortvloeien. En ook hier is een

opklimming van geringere verbittering en jaloersheid af door toorn, twistzucht heen tot scheuringen en gehele losscheuring van de kerk, ja zelfs tot moord. Schijnbaar zonder reden worden "zuipen en vreten" aan het einde geplaatst; maar de gang van het bederf van de menselijke natuur is het, dat de mens, aan ontuchtige liefde en onbeteugelde haat ten prooi, zich ten slotte bedwelmt en te gronde richt door onmatigheid.

"En dergelijke" zo voegt de apostel er nog bij, het aan de Geest van Christus overlatend om deze aanwijzing van openbare werken van het vlees voor ieder lezer aan te vullen. Elk werk van het vlees, waarvan u zich bewust bent, als het bij u mocht worden gevonden, moet u hier als veroordeeld lezen, om ermee te breken en u daarvan te scheiden. Want zoals het openbaar is, dat deze werken zonde zijn en goddeloos, zo is het ook openbaar dat die zulke werken doen en zich daarvan niet tot God bekeren, verloren en verdoemd zijn. De Galaten hadden geen nieuwe apostel nodig om dat te leren, zoals ook de Hervormden het niet hoeven te leren van die van Trente (de Roomsen), dat de Epicureïsche waan van het dode geloof in strijd is met het Evangelie. Paulus, de prediker van zondenvergeving en gerechtigheid door het geloof, kan er zich op beroepen dat hij de Galaten van te voren gezegd heeft, wat hij hun nu ook ten tweede male zegt, dat die zulke dingen doen het rijk van God niet zullen beërven.

Zijn lezers kunnen, omdat hij dit niet slechts nu zegt, maar het hen reeds vroeger gezegd heeft, niet menen of het zich laten wijs maken dat hij de reinigmaking van zonden al te zeer op de achtergrond stelde bij de vergeving van zonden en de rechtvaardigmaking, die alleen van het geloof afhankelijk is.

Maar de vrucht van de Geest is, in tegenstelling tot die vele werken van het vlees (Rom. 6: Efeze 5: 9 en 11), liefde, die eerste van alle deugden (vs. 14), blijdschap (1 Kor. 13: 6), vrede (Efeze 4: 3), lankmoedigheid, goedertierenheid of vriendelijkheid (2Kor. 6: 6), goedheid (Rom. 15: 14. Efeze 5: 9), geloof, d. i. trouw (Tit. 2: 10. Matth. 23: 23), zachtmoedigheid (Efeze 4: 2. Kol. 3: 12), matigheid, onthouding, zowel van wellust als van overdaad (Hand. 24: 25. 2 Petr. 1: 6).

De apostel sprak in het voorgaande van de werken van het vlees in het meervoud, hier eindigt hij met het enkelvoudig getal en spreekt van "de vrucht van de Geest". Hoe meer de mens voor God gelijkvormig wordt, des te meer krijgt hij ook deel aan de eenheid van God (Hoofdstuk 3: 20), des te meer worden zijn gedachten, woorden en werken een geheel, een voortgezette daad van liefde en aanbidding van God, een organisme, waarvan de onderscheiden deugden slechts leden zijn. Het is op geestelijk gebied evenals in de natuur: het leven van het organisme, de vrucht enz. bestaat in de eenheid, die voortkomt uit het onderwerpen van het een aan het andere en het wederkerig doordringen van elkaar. Zodra dat ophoudt, ontstaat een veelheid, waarbij elk afzonderlijk deel een bijzonder bestaan wil hebben en een vals leven onderhoudt, dat de dood van het geheel is - de vertering. Evenals het een gezonde, levende lichaam zich onderscheidt van het dode, dat in atomen vervalt, dat alleen in wormen en verrotting een schijnbaar leven heeft, evenals regelmatige organische vormingen staan tegenover ziekelijke zweren en uitwassen, evenals de edele, vruchtdragende plant zich onderscheidt van onkruid, zo onderscheidt zich de eenheid van alle deugden, door de liefde gewerkt, van het veelvoudige van de zonde, dat ondanks die schijnbare volheid slechts onvruchtbaar is.

Evenals vroeger met alle boze werken van het vlees werden genoemd, zo noemt de apostel ook nu niet alle vruchten, waartoe het bij het wandelen in de geest komt, maar hij noemt alleen die, die tegenover de vroeger aangehaalde werken van het vlees staan en die de

voorwaarden zijn voor een waar Christelijk leven van de gemeenschap. Vooraan staat de liefde als het praktische principe van alle andere deugden; zij is de mededeling van zichzelf aan anderen, haar gehele zoeken betreft het welzijn van de naaste. Waar de liefde is, daar is ook blijdschap. Die een ander liefheeft, die heeft ook blijdschap in hem en toont dit door woorden, gebaren en daad. Die nu de naaste liefheeft en zich van harte met hem kan verheugen die is ook in vrede met hem en leert met hem in vertrouwelijke eendracht en godzalige rust. Doet een ander wat de vrede verstoort, dan blijft de Christen geduldig: hij bedwingt zijn toorn over de verkeerdheden van zijn naaste en over hetgeen in hem krenkend is; lankmoedig wacht hij op het terugkeren van de andere tot het betere. Heeft echter zijn naaste hem nodig, dan bewijst hij die vriendelijkheid, die welwillend aan de naaste het goede doet en diens welzijn bevordert. Hij betoont die goedheid, die slechts het goede, het welzijn van de naaste op het oog heeft. Verder vertoont zich het door de Geest geleide geloof of de trouw, omdat men zich onder alle omstandigheden en ten allen tijde als getrouw vriend betoont. De Christen geeft zich ook niet over aan opvliegendheid en lichtgeraaktheid, hij probeert die te overwinnen en betoont zachtmoedigheid, omdat hij de naaste met zachtheid probeert te dragen en te dienen.

Al de hier opgenoemde deugden staan tegenover de derde rij van de werken van het vlees en alleen de kuisheid staat tenslotte nog tegenover de eerste en laatste van die vier rijen; tegenover de tweede rij behoefde niets gesteld te worden.

Wie is matig? Die het is in het gebruik van voedsel en drank? Matig zijn heeft meer in dan dit, maar ook dit heeft reeds meer in dan menigeen wil begrijpen. Is het genoeg geen dronkaard, geen gulzigaard, geen zwelger te wezen? Nee, maar men moet dit ook in de verste verte niet wezen, men moet dit ook niet voor een dag, voor een uur, een ogenblik zijn. Er zijn trappen van de onmatigheid, maar de matigheid is een. De onmatige kan wel eens matig, maar de matige nooit onmatig wezen. De Apostolische Schrift kent niet alleen dronkaards, maar ook degenen, die zich tot veel wijn begeven en degenen, die al te kennelijk genegen zijn tot de wijn. Ook deze bezitten de matigheid niet. Zij spreekt ook van zodanigen, wier God de buik is en dit kan ook op andere manier dan door gulzigheid blijken. Matig in het genot van voedsel en drank is slechts hij, die hetgeen God in deze mild gegeven heeft om te genieten, op zulke manier geniet, dat het echt genieten heten mag; redelijk, menselijk, Christelijk. Hij ontzegt zich het schandelijke, hij vermijdt het gevaarlijke, hij wacht zich voor het teveel, hij bestrijdt de te heftige begeerte. Matig in alles is hij, die ditzelfde beginsel en deze zelfde regels toepast op elk geoorloofd genot van de zinnen, op elke levensgeneugte, die God geeft, ook op het genot van de slaap en van elke verkwikking en uitspanning. Hij, die langer rust dan nodig is om uit te rusten en nieuwe geschiktheid te bekomen tot het voortzetten van zijn taak, is zowel onmatig als die zich te buiten gaat in voedsel en drank; zijn bezigheid van zijn uitspanning te maken is niet veel beter dan zijn hoofdstudie te maken van zijn tafel. Te leven om zich te vermaken is geen minder schromelijke miskenning van beider doel dan te leven om te eten. De matige gebruikt het door God gegevene en vergunde tot het van God bestemde doel, tot het van God gewilde genot en niets tot zijn schade. Dit is matig zijn, dit matigheid in de hele omvang van het woord. Deze matigheid komt gedurig te pas, ook als wij niet aan tafel zitten. Zij vindt haar toepassing op al wat te genieten is. Ja, ook op edele genietingen van de Geest, waarin zich iets zinnelijks mengt en zelfs daar, waar de droefheid een genot wordt, dat zij leert wijzigen of beperken. Een zekere matigheid een zekere mate van matigheid kan ook een vrucht van het vlees zijn, dat wil zeggen: zij kan het uitwerksel wezen van het overleg en de inspanningen van de mens, die nog niet veranderd is in de geest van zijn gemoed, die de grote overgang van mens tot Christen nog niet kent. De mens, in wie de hoogmoed sterker is dan de lust van de zinnen, zal matig zijn, maar zo lang de lust van de zinnen niet door beter

beginsel overwonnen wordt, zal hij het zijn naar zijn eigen regel, naar de regel van de maatschappij en niet naar Gods regel. Hij is het alleen waar en wanneer de welvoeglijkheid en zijn goede naam het eisen en slechts in zo verre de achting, die hij zichzelf toedraagt, het volstrekt vordert. Zo kunnen ook voorzichtigheid, grote liefde tot het leven, vrees voor schade, mensenvrees in zekere opzichten, in zekere mate, matig doen zijn. Maar ook deze beweegredenen zijn niet dan de verschillende vormen van een onheilige eigenliefde. De matigheid, die een vrucht van de Geest is, de Christelijke matigheid steunt op een beter beginsel. In het wedergeboren hart is de vrees voor God het beginsel van alle en ook van deze wijsheid, de zenuw van alle en ook van deze kracht. En deze vrees voor God, wat is zij anders dan de liefde tot God. Men heeft God, God die ons in Christus zo onuitsprekelijk heeft liefgehad, men heeft God lief, liever dan al Zijn gaven en hoe zou men dan door misbruik van Zijn gaven zijn God willen bedroeven? Men heeft God lief, men wenst voor Hem te leven en het kan geen levensgenot zijn, waarvoor men Hem niet meer kan danken, waarbij men aan Hem niet meer durft denken, dat tegen Zijn wil en wens genoten wordt. De levenstaak is de God, die men liefheeft, te verheerlijken, het geluk van de naaste te bevorderen en eigen zaligheid met vrezen en beven uit te werken en hoe zou men kunnen toegeven in een bevrediging van begeerlijkheden of in een onmatige vervulling van behoeften, die tot het volbrengen van deze driedubbele taak ongeschikt maakt? De liefde tot God eist matigheid, de liefde tot de naaste eist matigheid, de geheiligde liefde tot zichzelf, waardoor men voor zichzelf wil wat God voor ons wil, eist matigheid. Daarom kan de wedergeborene uit de Heilige Geest niet zonder matigheid zijn. Daarom heeft zijn matigheid een heilig beginsel en een vaste grond. Daarom is zijn matigheid niet slechts gedeeltelijke, maar een volledige matigheid, die alle genietingen van de zinnen gelijk bewaakt, die niet alleen uitersten, maar ook aanvangen bestrijdt, die zowel op haar hoede is tegen uitzonderingen als tegen gewoonten en die nooit vraagt: Wat vergeven de mensen, maar: "Wat is voor God welgevallig? "

Tegen degenen, die dergelijke vruchten van de Geest voortbrengen, is de weg niet, dat zij iets tegen hen zou hebben, of hen zou aanklagen, dat zij van haar zouden zijn afgevallen en haar geboden zouden hebben verloochend; zij laat ze vrij gaan (1 Tim. 1: 9).

Evenals Paulus onder hen catalogus van boosheden (vs. 19-21) een diep treffend vonnis heeft beschreven: "die zulke dingen doen, zullen het koninkrijk van God niet beërven", zo schrijft hij ook onder de liefelijke krans van deugden (vs. 22) een naschrift.

Hierdoor wil hij diegenen met zijn leer verzoenen, voor wie het bij hun ijver voor de wet van God werkelijk te doen was om haar ongeschonden te bewaren (Matth. 5: 7) en die haar geboden wilden houden.

Maar zijn er dan Christenen, in wier leven de vrucht van de Geest gezien wordt, zonder te worden aangestoken door de boze worm in hun vlees? Vindt de wet bij iemand alleen vruchten van de Geest te prijzen en geen werken van het vlees om die te bestraffen en te veroordelen? Heeft iemand van ons de apostolische beschrijving van geestelijk gezinden, tegen wie de wet niet is, kunnen lezen, zonder te zuchten: "ach Heere, zo ben ik nog niet? Maar zeg, mijn vriend! was u graag zo? begeert in u de Geest tegenover het vijandige vlees? Zo hoor, hoe de apostel het woord "tegen de zodanigen is de wet niet" in het volgende vers aanvult, opdat het Christelijke vrij zijn van de wet volkomen blijft en uitgesproken wordt zonder verkeerd te worden verstaan.

a) Maar zij, die tegenover degenen staan, die onder de wet willen zijn (Hoofdstuk 4: 21) en bij wie nu vlees en geest zo tegenover elkaar staan, dat zij niet doen wat zij willen, maar de begeerlijkheden van het vlees volbrengen (vs. 16 v.), zij, die van Christus zijn die door een levend geloof in Zijn naam werkelijk Zijn eigendom zijn geworden (Hoofdstuk 2: 20), hebben, toen zij Zijn eigendom werden (Rom. 6: 3 vv.), het vlees gekruisigd met de daaruit voortkomende bewegingen en begeerlijkheden, waarin het zijn aard betoont en waardoor het zijn werken volbrengt.

Zij, die dienstknechten van de wet zijn, berokkenen zichzelf de dood onder haar juk, terwijl zij met moeite hun leven doorbrengen met vruchteloze, geesteloze werken (vs. 17). Maar die uit genade Christus toebehoren, berokkenen aan hun vlees de dood onder Zijn kruis en loven God in de Geest van de Opgestane uit de dood.

De Christenen hebben de Geest in zich en het vlees in zo verre niet meer aan zich, als zij het aan het kruis gehecht hebben, waaraan Christus in het vlees heeft gehangen. Wat echter ieder, die in Hem gelovig is geworden, met de menselijke natuur heeft gedaan, zoals die van Adam af hem eigen is, daarin zijn ook de bewegingen en hartstochten, die het gevolg van de zondige toestand zijn, de lusten en begeerlijkheden van het vlees, ook ingesloten.

Opmerkelijk is het, dat er niet staat "gedood", maar "gekruisigd. " Het eerste kon moeilijk gezegd worden, het wordt voorgesteld als hetgeen voor de Christen altijd blijft, als het doel, waarnaar hij moet streven (Kol. 3: 5); In het woord "gekruisigd" ligt niet eenvoudig opgesloten het begrip van doden, maar het verdoemen, veroordelen in de vloekdood overgeven. Door de kruisdood van Christus is namelijk het vlees op onweerstaanbaar krachtige manier bewezen als ter dood overgegeven en van de verdoemenis waardig, want Christus heeft toch slechts geleden wat de mensen voor hun zondig vlees hadden verdiend. Die nu Zijn kruisdood zich in geloof toeëigent, die ziet ook bij zich het vlees niet anders aan; voor hem is het gekruisigd. De begeerlijkheden zijn de hartstochten, die door het vlees in het gemoed zijn opgewekt en die zich dan werkzaam betonen in bepaald zondige begeerlijkheden. Bij de eerste is de mens, zoals het Griekse woord dat uitdrukt (payhmat a) passief; deze passiviteit wordt echter tot activiteit in de begeerlijkheden of begeerten.

Door het kruisigen stierf iemand niet dadelijk; hij werd eerst met nagels aan het kruis vastgemaakt en dan vastgehouden, zodat hij door bloeden, honger en dorst steeds zwakker werd en eindelijk stierf. In het berouw wordt de mens aan het kruis gehecht en vervolgens in de bekering eraan vastgehouden; hij wordt er als het ware steeds opnieuw weer aangebonden, als hij een hand of voet losrukt, totdat de zonde, die in hem woont, steeds meer van kracht beroofd wordt door allerlei boetedoeningen en door godzaligheid, dat het gehele leven door moet voortgaan.

EVANGELIE OP DE VIJFTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Geen twee heren, niet God en de Mammon tegelijk willen dienen, is de algemene waarschuwende roepstem van dit Evangelie (Matth. 6: 24 vv.); en een toepassing, die de Heere maakt op ieders leven, is deze, dat men dus ook voor voedsel en kleding niet angstig moet zorgen, omdat ook dit bezorgd zijn niets anders is dan Mammonsdienst en het de ware godsdienst doodt. Gelijkluidend met het woord van de nooit volprezen Verlosser is het woord van de apostel Paulus. "Geen twee heren willen dienen! " roept de Heere; de apostel roept, als een getrouwe echo ons toe, niet de Geest en het vlees tegelijk willen dienen. God en Mammon, Geest en vlees, dat zijn tegenstellingen, die niet alleen verwant zijn, maar inwendig

geheel dezelfde. Zo stemmen dus Evangelie en apostel in het algemeen overeen; zij komen ook overeen in de bijzondere toepassing. De Mammon niet dienen, dus ook niet bezorgd zijn voor voedsel en kleding, zo roept de Heere; de apostel leidt de stem van de Heere verder voort en niet bezorgd zijn, maar integendeel, onbezorgd voor eigen leven, zijn eigen kleding, zijn eigendom, het tijdelijk goed aanwenden tot welzijn van anderen; dat is het toch wat Paulus in het tweede gedeelte van de tekst beveelt.

Het epistel handelt in juist verband met de voorgaande over het leven en het wandelen in de Geest en over het zaaien en oogsten, naardat iemand in het vlees of in de Geest heeft gezaaid. Het vermoeden ligt voor de hand, dat zij in vereniging met het Evangelie, dat ook over zaaien en oogsten spreekt, met het oog op de oogsttijd, die nu plaats vindt, gekozen is.

Naarmate het zaaien is, is ook de oogst: 1) het zaaien in het vlees veroorzaakt verderf, 2) het zaad van de Geest groeit ten leven op.

Hoe is hij, die in de Geest wandelt? 1) inwendig vol ootmoed,
uitwendig vol zachtmoedigheid, 3) naar boven vol eerbied.

Hoe het wandelen in de Geest zich openbaart: 1) in ootmoed, 2) in zachtmoedigheid 3) in verdraagzaamheid, 4) in goeddadigheid.

Hoe de wandel in de Geest zich openbaart in de verhouding over de naaste: 1) door ootmoed, die zichzelf voorbij ziet, 2) zachtmoedigheid, die terecht helpt, 3) weldoen, dat van geen vermoeienis weet.

De heilige kunst om de lasten van een ander te dragen: 1) hoe die wordt beoefend, 2) hoe die wordt geleerd, 3) wat ons moet dringen om die te leren en te beoefenen.

Het wandelen in de Geest een wandelen in de Christelijke liefde tot de naaste; deze vertoont zich daar als een, die 1) verbetert, 2) weldoet.

Het wandelen in de Geest; de apostel leert ons 1) hoe de wandel in de Geest uit het leven in de Geest voortvloeit, 2) hoe een zaaisel voor de eeuwige oogst moet zijn.

Als wij, zoals dat bij ons, die Jezus Christus toebehoren en door Hem de Geest uit God hebben ontvangen (Hoofdstuk 3: 2 en 5; 4: 6. 1 Kor. 2: 12. 1 Thessalonicenzen. 4: 8), werkelijk het geval is, door de Geest leven, zodat aan Hem ons gehele leven onderworpen is, laat ons dan ook, zoals het ons betaamt, door de Geest wandelen, op de juiste weg Hem achterna gaande en noch ter rechter, noch ter linker afwijkend zijn van de weg, die Hij ons leidt.

Nadat de apostel de Galaten heeft verzekerd, dat niet het juk van de wet, maar wel de besturing van de Geest kracht geeft tot overwinning van de vleselijke begeerlijkheid, roept hij ze op om hun leven in de Geest te bevestigen door een wandel in de Geest, die de vrucht van dienende liefde draagt (vs. 13 en 22). Met het woord "wij" gaat hij voort te spreken, omdat het toebehoren aan Christus (vs. 24) het gemeenschappelijk goed van hem en van zijn broeders, is en het leven door de Geest de dierbare genadegift is, die hij met allen, die Christus toebehoren, ontvangen heeft.

Evenals in Hoofdstuk 6: 1 ("u, die geestelijk bent stelt zich ook hier de apostel voor, dat het geestelijk leven onder de Galaten nog de overhand heeft.

Wij leven in de Geest, als de Heilige Geest als het ware de lucht is, die wij inademen, evenals het licht, dat ons verlicht, als de levenskracht, die ons doordringt en vervult.

Als Paulus vermaant om de wandel door de Geest te laten voortvloeien uit het leven door de Geest, blijkt daaruit, dat wel het wandelen door de Geest uit het leven door de Geest volgt en volgen moet, dat echter de gevolgtrekking niet rust op een natuurlijke noodzakelijkheid, maar op het getrouwe voort wandelen van de mens aan de hand van de Heilige Geest: iemand kan door de Geest leven, zonder door de Geest te wandelen. Ik wil daarmee niet zeggen, dat altijd of voor het hele leven zo’n tegenspraak zou kunnen bestaan, dat men door de Geest zou kunnen leven en daarbij op grove manier de weg van het vlees zou kunnen bewandelen. Leefde iemand door de Geest, zonder dat daaruit een wandelen door de Geest voortvloeide, zo zou ten slotte ook het leven door de Geest vernietigd worden (daarvoor zal zeker de trouwe Heiland zorgen, die het werk van Zijn handen niet zal laten varen), maar een tijd lang kan die tegenspraak plaats hebben, naar omstandigheden bij de ene langer, bij de andere korter. De apostel wil echter, dat die tegenspraak ophoudt en vermaant met grote ernst: "als wij door de Geest leven, laat ons dan ook door de Geest wandelen". Is er dus inwendig in u een nieuw leven, beweegt en dringt u de Geest, volhard dan daarbij niet in zonden van het vlees, maar laat het licht, dat in u is, uw ziel en uw lichaam besturen. Laat de vlam naar buiten slaan, sluit haar niet op, gun haar levenslucht, dan zal zij weldadig werken! Doet u het niet, dan zal zij verstikken en u met haar, of zij breekt met geweld door en brengt verwoesting aan, omdat zij de heerschappij zoekt, die haar toekomt.

De twee belangrijkste zaken in onze heilige godsdienst zijn het leven van het geloof en de wandel van het geloof. Die deze beiden juist verstaat, is niet ver van meester te worden in de proefondervindelijke godgeleerdheid, want zij zijn levenspunten voor de Christen. U zult nooit een waarachtig geloof zonder een waarachtige godzaligheid aantreffen en aan de andere kant zult u nooit een echt heilig leven ontdekken, dat niet tot grondslag een levend geloof in de gerechtigheid van Christus heeft. Wee degenen, die het een buiten het andere zoeken! Er zijn sommige mensen, die het geloof beoefenen en de heiligheid vergeten, degenen mogen hoog in de rechtzinnigheid aangeschreven staan, maar zij zullen zeer laag in het oordeel vallen, want zij houden de waarheid en ongerechtigheid ten onder; er zijn ook anderen, die naar heiligheid van het geloof gestreefd, maar het geloof verloochend hebben, zoals de Farizeeën vanouds, van wie de Meester zei, dat zij "witgepleisterde graven" waren. Wij moeten geloof hebben, want dat is de grondslag; wij moeten een heilig leven leiden, want dat is het gebouw zelf. Welk nut kan het enkele fundament van een gebouw de mens ten dage van de storm aanbrengen? Kan hij zich daarin verbergen? Hij heeft een huis nodig om hem te bedekken, zowel als het fundament voor dat huis. Eveneens hebben wij het gebouw van het geestelijke leven nodig, als wij ten dage van de twijfel troost wensen te bezitten. Maar tracht naar geen heilig leven zonder geloof, want dat zou zijn als het bouwen van een huis, dat geen blijvende beschutting zou kunnen geven, omdat het geen fundament op een steenrots heeft. Volg het geloof en het leven tezamen en zij zullen zoals de twee uiteinden van een boog, onze godzaligheid blijvend maken. Zoals licht en warmte van dezelfde zon afstralen, zo zijn zij beiden vol zegen. Wat heerlijkheid en schoonheid betreft zijn zij zoals de twee pilaren van de tempel. Zij zijn twee stromen uit de fontein van de genade, twee lampen met heilig vuur aangestoken, twee olijfbomen door hemelse zorg besproeid. O, Heere, geef ons heden inwendig leven, opdat het zich tot Uw verheerlijking naar buiten openbaart.

Laat ons (en hierop moet ik u vooral opmerkzaam maken, omdat u, zoals ik u gezegd heb (vs. 15), elkaar bijt en opeet, dat toch zo geheel in strijd is met het wandelen in de Geest, niet zijn zoekers van ijdele eer, want dat is een teken van een ijdel hart; ook al is het niet te doen om een eer, die op zichzelf geen innerlijke waarde heeft (Fil. 2: 3), leidt het dan toch daartoe, dat men leeft, elkaar tergend, elkaar benijdend.

De apostel zou er wel niet toe gekomen zijn om een begin tot bijzondere vermaningen te maken met waarschuwing juist tegen de zucht naar ijdele eer, dan hij niet had geweten, dat deze de hoofdfout van de Galaten was, die dan ook in de Christelijke gemeente van Galatië in het bijzonder was op te merken. Om deze beweegt zich dan ook de hele eerste helft van zijn vermaning tot Hoofdstuk 6: 5.

Maar was deze zucht slechts een hoofdfout van de Galaten? Ik meen, dat slechts zeer weinige mensen een uitzondering maken op de regel, dat de mens van nature in hoge graad begerig is naar ijdele eer en zelfs de wedergeborene is dat nog veelal. Die eergierigheid kan niet anders bestaan dan met wederzijds tergen en benijden. Die begerig is naar ijdele eer, roept hem, die hij niet tegen zich opgewassen acht, om over hem te triomferen voor het oog van de wereld en met wie hij zich niet durft te meten, die vervolgt hij met zijn nijd, die dan eens zich lucht geeft in woorden, als in verkleinen, kwaadspreken enz., dan weer in werken.

Niets is meer gewoon, dan dat de mens zijn eigen gave te hoog, die van een ander te gering schat. Van beiden is niet slechts gebrek aan kennis de oorzaak, maar ook de onwil om klein te worden, de hoogmoed. Dit overgeërfde gebrek lijkt in zoverre op de bijen, als het overal en uit alles zijn voedsel zoekt, ja het overtreft de bijen en alle schepsels, omdat het alles en iedere zaak tot voedsel weet te maken. Daar moet alles aan de zelfzucht dienstbaar zijn en wat weerstreeft, wat moeite veroorzaakt, wat zich niet aan de voeten wil leggen van het eigen geliefde ik, dat wordt gehaat, of aan de boze bedoeling ten slotte onderdanig gemaakt, of zelfs vernietigd.

Er is niet een dorp, zo klein en nietig, waar niet een of twee boeren zijn, die voor verstandiger en beter gehouden willen worden dan de anderen; toch worden door die verkeerdheid gewoonlijk die mensen aangevochten, die verstandiger dan de anderen zijn. Dan wijkt de een voor de ander niet, niemand houdt wat van de anderen is voor goed en recht. Hieronymus zegt, dat hij velen had gezien, die veel schade en onheil aan lichaam en goederen konden dulden, maar niemand, die geen lof en eer zou hebben aangenomen en Paulus, die toch de Heilige Geest bezat, zegt in 2 Kor. 12: 7, dat hem een engel van de Satans was gegeven, die hem met vuisten sloeg, opdat hij zich op de uitnemendheid van de heerlijke openbaring niet zou verheffen.

Het is geen beleefde wending van de rede dat: "laat ons niet zoekers zijn van ijdele eer", maar de diepste ernst, terwijl Paulus daarbij wel aan zichzelf denkt.

HOOFDSTUK 6

HET BEOEFENEN VAN ZACHTMOEDIGHEID EN MILDDADIGHEID

Broeders, a) als ook een mens, iemand uit uw midden (vgl. 1 Kor. 11: 28. Jak. 5: 19), overvallen was door enige misdaad, die hij begaan heeft zonder eigenlijk vooraf bedacht te hebben wat hij deed (Lev. 5: 4), u, die geestelijk bent, die nog in het bezit bent van de Heilige Geest en diens gaven (1Kor. 2: 15; 3: 1; 14: 37, brengt deze terecht met de geest van de zachtmoedigheid (Gal. 5: 22. 1 Kor. 4: 21 Doe dat, u, die uzelf meent te mogen rekenen onder degenen die geestelijk zijn, die meent te staan, ziende op uzelf, wakend, opdat ook u niet verzocht wordt en tot een val komt; dat zal u meer geschikt maken om terecht te brengen en de zachtmoedige geest, die daarvoor nodig is, bij u opwekken (1 Thessalonicenzen. 5: 14).

Rom. 14: 1; 15: 1. 1 Kor. 9: 22.

In plaats van hetgeen men boven de anderen vooruit heeft, of wat men verkeerd bij hen opmerkt in het oog te houden om zich boven hen te verheffen en hen daardoor te kwetsen (vs. 1), moet de Christen als een, die in de geest wandelt, de naaste op het rechte pad leiden, waar hij hem ziet dwalen en ook de lasten helpen dragen, die hem drukken.

De apostel gebruikt zachte, vaderlijke woorden. Ten eerste noemt hij ze "broeders", om meer vriendelijk en zacht te vermanen als een, die iets bidt van de zijnen, dan met geweld tegenover minderen en onderdanen. Vervolgens zegt hij "een mens" alsof hij wilde zeggen: Wat kan een mens eer en lichter overkomen, dan dat hij tot een val komt, bedrogen wordt, op een dwaalweg raakt? Hij wijst door dit woord aan, met welke ogen wij de fouten en verkeerdheden van andere mensen moeten aanzien, namelijk met ogen van medelijden en ontferming; wij moeten ons altijd meer haasten en bereid zijn om iets te helpen onderdrukken en terecht te brengen, dan om het te verbreiden en openbaar te maken. Verder zegt hij "overvallen was door enige misdaad" d. i. wanneer de duivel of het vlees hem onvoorziens tot een val heeft gebracht, waarmee hij eveneens leert, de zonde van de naaste te verzachten. Als iemand niet duidelijk uit verharde boosheid en zonder verbetering zondigt, dan is onze plicht, dit niet toe te schrijven aan zijn boosheid, maar aan onachtzaamheid, of ook aan zijn zwakheid.

Als iemand overvallen is door enige misdaad, dan moeten zij zich met hem bezig houden, die geestelijk zijn. Paulus zegt met opzet niet, wie de geestelijken onder de Galaten zijn. Hij laat het aan ieder over om te onderzoeken of hij tot hen behoort, hij zal dan van de Geest, die hij bezit, ook zachtmoedigheid ontvangen en geleerd hebben en kan nu wat hij bezit ook betonen, door zich niet trots en eigengerechtig terug te trekken van de gevallene, maar hem met de geest van de zachtmoedigheid terecht te helpen.

Men brengt terecht door vermanen, bestraffen, overtuigen vertroosten enz. Daartoe behoort echter de Geest, aan de ene kant geen blinde liefde, geen verontschuldigen van het kwaad en aan de andere kant geen strengheid, maar een diep inzicht in het Evangelie.

Slechts in de geest van de zachtmoedigheid ligt geneeskracht. Wat met bitterheid geschiedt, verbetert niet. Tot een terechtbrengen met zachtmoedigheid zal het echter komen, als ieder op zichzelf ziet, zijn eigen zwakheid en zonde voor ogen houdt en zo het terechtbrengen niet aanwendt tot eigen roem, maar tot zelfverbetering.

Als een algemene vermaning elk in het bijzonder aangaat en moet worden ingescherpt, wordt met nadruk de tweede persoon gebruikt, dat aan de rede meer levendigheid geeft (vgl. Rom. 4 en 10); dit doet Paulus met de woorden: "ziende op uzelf, opdat ook u niet verzocht wordt. " Die wending is nu van te meer betekenis, omdat het verzocht worden juist aan ieder in het bijzonder plaats heeft en door het persoonlijk aanspreken van hem het gevaar hem te meer onder het oog wordt gebracht.

De apostel spreekt dan ook zeer gematigd en bescheiden. Hij zegt niet "opdat u niet valt", maar "opdat u niet verzocht wordt. " Hij noemt de val van een ander een verzoeking, als wilde hij zeggen: "als u viel zo zou ik willen zeggen, dat uw val meer een verzoeking, dan een zonde geweest is; verontschuldigt ook u met diezelfde zachtmoedigheid het struikelen en vallen van uw broeder. " Dit is nu een zeer ernstige vermaning, die een ieder moest bewegen over de gevallenen niet al te streng en snel te handelen. Augustinus zegt: er is geen zonde, die iemand doet, die ook niet een ander kan doen. Wij wandelen in dit leven op een glibberige en gladde weg. Willen wij trots zijn en ons teveel verheffen, dan is het te voorzien dat wij struikelen en vallen. " Een van wie in het leven van de vaderen staat geschreven, dat toen hem werd meegedeeld, hoe een van zijn broeders in hoererij was vervallen, heeft juist en goed geantwoord: "hij is gisteren gevallen, ik kan heden ook vallen. "

a) Draag elkanders lasten, alles, op geestelijk en lichamelijk gebied, wat een ander drukt. Neemt het op uw schouders alsof het uw eigen last was; probeer het even ernstig uit de weg te ruimen, alsof het uzelf persoonlijk aanging en vervul zo, door wederkerig elkaar te helpen dragen, de wet van Christus. De Heere Jezus heeft onze ziekten op Zich genomen en onze ziekte gedragen en nu verlangt Hij ook van de Zijn, dat zij Zijn kruis op zich nemen en Hem navolgen. U zult dus, door de eerste vermaning op te volgen, in zo verre de wet van Christus volkomen vervullen, dat u het hoogste doet, dat gedaan kan worden.

MATTHEUS. 11: 29. Joh. 13: 14. Rom. 15: 1. 1 Thessalonicenzen. 5: 14.

De uitleggers strijden erover van welke last de apostel hier spreekt. Sommigen denken aan onvolkomenheden en zwakheden, die ons drukken of anderen tot last zijn, anderen aan de schulden, die het geweten verontrusten en weer anderen in het algemeen aan kruis en lijden. Mocht men toch hier, evenals op zo vele andere plaatsen erkennen, dat het veelbetekenend woord van de Schrift niet altijd binnen een beperkt begrip kan worden gesloten, maar vaak alles omvat wat van gelijke aard is!

Ziet men alleen op het verband met het voorgaande, dan schijnt de eis alleen te doelen op de behandeling van de zondaars. Omdat echter de apostel erbij voegt: "en vervult" of "zo zult u vervullen de wet van Christus" moet hij het in zo ruime zin bedoelen, dat het van gelijke omvang is als hetgeen hij de wet van Christus noemt. Hij breidt die dus uit tot de vermaning om een werkzaam deel te nemen aan alles wat de naaste een last zou kunnen zijn. Als er dus een leed is, moet men niet alleen meevoelen, maar ook de last helpen dragen en als er zonden zijn, moet men zich de zondaar aantrekken, om hem terecht te helpen. Dit is nu met het vroeger genoemd gebod (Hoofdstuk 5: 13) "dient elkaar door de liefde" werkelijk een; het wordt nu als vervulling en wel zoals de uitdrukking, die in de grondtekst staat, aanwijst, als een volkomen vervulling van de wet van Christus voorgesteld, om de Galaten voor te houden, die gereed waren, zich aan de wet van Mozes te onderwerpen, hoezeer het hun plicht was te doen wat Christus eist (1 Kor. 9: 2. Kol. 2: 11). Was vroeger de vermaning, gegeven (Hoofdstuk 5: 14) om elkaar te dienen, waarvan men wel mag zeggen, dat zij zich plaatst tegenover de eis van een dienen onder de wet, daardoor aangedrongen dat de gehele wet van

Mozes vervuld is in het gebod van de liefde tot de naaste, zo wordt hier de gelijksoortige eis, dat ieder de last van de ander tot zijn eigen last moet maken, ingescherpt door de herinnering, dat haar te vervullen mag genoemd worden, het vervullen van de wet van Christus.

De Mozaïsche wet kreeg bij de Galaten een betekenis, die haar van de kant van de Christenen in het geheel niet toekwam. Zij wilden "onder de wet" zijn (Hoofdstuk 4: 21) en daardoor ging het "in de wet van Christus zijn" (1 Kor. 9: 21) verloren. Als nu de apostel zegt, dat de wet van Christus geheel volmaakt, of volkomen vervuld werd door het dragen van een anders lasten, dan is de gedachte deze, dat zonder dat wederkerig elkanders lasten dragen de vervulling van de wet nog niet volkomen was; daardoor werd teweeggebracht, wat zonder dat aan de volkomen vervulling van deze wet ontbrak.

Augustinus vergelijkt de kerk met een kudde herten, die, als zij om weiden te zoeken een rivier doorzwemt, de koppen met hoornen belast op de rug van een ander legt, terwijl als het hert, dat vooraan zwemt, moe wordt, dit met een ander van plaats verwisselt. Zo draagt ieder van de last van de ander en niet een verdrinkt, omdat de wederkerige begeerte om ten steun te verstrekken het overtrekken gemakkelijk maakt. Slechts een enkel stuk van het leven van het geloof belijden de Christenen in het "Onze Vader" met de woorden van de vijfde bede: "gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. " Geschiedt dit ene, dan geschiedt alles wat voor God behaagt; want in dit ene viert de liefde, waardoor het geloof werkzaam is, haar hoogste zegefeest over onze oude mens.

Want als iemand denkt dat hij daarom ontheven is van de plicht om de lasten van een ander te dragen, omdat anderen geen lasten voor hem behoeven te dragen, als hij meent iets te zijn, een, die boven de gebreken en zwakheden van anderen verheven is, omdat hij niets is, dat zou hij moeten erkennen, als hij niet door zijn blindheid verhinderd werd zichzelf op de juiste prijs te schatten (2 Kor. 12: 11. Rom. 3: 23. Luk. 17: 10), die bedriegt zichzelf in zijn gemoed en de waarheid is in hem niet (1 Kor. 8: 2. Joh. 1: 8. Jak. 1: 26. Openbaring 3: 17).

Laat u niet door zo’n verblinding, die uit de vergelijking met anderen haar voedsel trekt, over uzelf misleiden, maar een ieder beproeft zijn eigen werk, al zijn handelen en gezind zijn (1 Petrus 1: 17. Openbaring 22: 12), hoe het daarmee voor de Heere gesteld is (1 Kor. 11: 28). En wanneer hij dan bij zich bevindt wat lofwaardig is, zoals dat zeer goed het geval kan zijn (1 Kor. 15: 10. 2 Kor. 1: 12; 11: 18 vv. dan zal hij aan zichzelf alleen roem hebben en niet, zoals bijvoorbeeld de Farizeeër, die zich met rovers, onrechtvaardigen enz. vergeleek (Luk. 11), aan een ander, die laatste roem toch in elk geval een ijdele en nietswaardige is.

Ook zal hem, die echt zijn eigen werk met ernst en oprechtheid onderzoekt, de lust, om aan een ander roem te hebben, wel vanzelf vergaan; a) want een ieder zal zijn eigen pak dragen. Niemand zal zo’n beproeving werkelijk volbrengen zonder te voelen dat zijn geweten belast is door vele zonden en gebreken. Dit nu zal hem gewillig en bereid maken om de lasten van anderen te dragen, opdat deze weer de zijne dragen (vs. 2).

Ps. 62: 13. Jer. 17: 10; 32: 19. 1 Kor. 3: 8. 2 Kor. 5: 10. Openbaring 2: 23; 22: 12.

Het is de eigenschap en de natuur van ijdele eer, dat zij zich met die allen vergelijkt, die haar te gering en haar niet gelijk zijn, uit welke vergelijking dan snel volgt verachting van het lagere en mindere en opgeblazen verhovaardiging op eigen goedheid. De ijdele eer verblijdt zich niet zozeer daarover, dat zij iets heeft of niet, maar integendeel, dat anderen niets zijn en niets hebben. Daarom verbiedt de apostel dat iemand zijn eer heeft aan een ander en vermaant

hij, dat ieder zijn eigen werk beproeft. Men moet het doen en laten van andere mensen zonder afkeuring laten, niet de daden en het leven van anderen bevitten en vragen hoe boos de naaste is, maar men moet zien, hoe vroom hij is.

Die van uitwendige, hoogmoedige gedragingen en van inwendige ijdele verkeerdheid vrij wil worden, die oefent getrouw en juist het zelf beproeven uit. Hij vergelijkt zich niet met anderen en zoeke zijn roem niet aan anderen en in vergelijking met anderen, maar hij vergelijkt zichzelf met hetgeen hij in zijn omstandigheden moet zijn, met het goddelijk beeld voor zich, dat hem zijn roeping tot Christus voorhoudt, het beeld, dat hij in Gods woord en Christus voorbeeld vindt. Dan zal hij, als er ooit een roem zal zijn, die niet zo in zich vinden, ook niet zo uitspreken, dat anderen worden geërgerd, en tot strijd en haat ontvlamd (Hoofdstuk 5: 26), maar hij zal slechts roem voor zichzelf hebben en in vergelijking met zichzelf; dat zal dan niemand tot aanstoot zijn. Waarschijnlijk zal het echter met dat roemen niet veel geven. Het zelfonderzoek zal tot zelf-, tot zondekennis leiden. Het zal hem gaan, zoals in vs. 5 wordt gezegd: ieder zal zijn eigen pak, zijn onvolkomenheid, zijn boze neiging, zijn verderf vinden; hij zal het dragen als een last en met berouwen geklaag bewenen, dat hij niet is, wat hij zijn kon, laat staan wat hij zijn moest.

a) En die, om hier over te gaan tot een ander punt, dat echter niettemin in verband staat met de vermaning in vs. 2 - die onderwezen wordt in het woord van de genade van God in Christus en over de weg tot zaligheid (1 Thessalonicenzen. 1: 6. Fil. 1: 14. Hand. 6: 4; 8: 4;
25. dele mede van alle goederen aan degene, die hem onderwijst, zijn leermeester (1 Kor.
4 vv. 2 Kor. 11: 7 vv. vv. 1 Tim. 5: 17 v.

Rom. 15: 27.

Paulus had in vs. 2 de lezers vermaand, dat de een de lasten van de ander in Christelijke liefde zou dragen. De lasten van anderen, dat is in het algemeen alle zaken, die drukken, maar vooral de zondenlast. Nu maant hij zijn lezers aan, in het bijzonder hun leermeesters, omdat zij hen in het woord onderrichten, de zorgen voor hun aards onderhoud, die ook een species van de daar genoemde lasten zijn, van de schouders af te nemen.

Zichtbaar spoedt Paulus zich voort tot het einde en al dan kan hij niet nalaten om de Galaten nog dit gebod op het hart te drukken, omdat hij ervaren had dat zij, die daar in het woord arbeidden, veel gebrek leden.

Ik houd het er voor dat de gemeenten in Galatië, Corinthiërs en elders om geen andere reden verleid zijn door de valse apostelen, dan omdat zij hun ware leraars zo weinig geteld hebben. Die onze Heere God geen penning wil geven, van wie hij toch allerlei zegen en het eeuwige leven heeft, die overkomt recht, dat hij de duivel guldens moet geven, van wie hij toch allerlei ongeluk en de dood moet wachten.

Dwaal niet, God laat Zich niet bespotten. Laat u niet door de dwaasheid en trotsheid van uw natuurlijk hart wijsmaken, dat God Zich om de tuin zou laten leiden, zodat men, geen acht slaande op Zijn gebod, gerust zou kunnen doen wat men wil en voor vergelding en straf niet verder zou hoeven te vrezen. Hij heeft integendeel het menselijk handelen geplaatst onder de wet van een juist overeenstemmende vergelding: Want zo wat de mens zaait, dat zal hij ook maaien (Spr. 22: 8. Hos. 8: 7. 2 Kor. 9: 6

Bij hetgeen ik zei in de zo-even uitgesproken zin is in de eerste plaats gedacht aan de aardse, tijdelijke goederen. Deze worden een slecht of een goed zaad, naar het doel waarvoor men ze gebruikt, of, om bij het vroeger gebruikte beeld te blijven, naar de akker, waarop men het zaad uitstroomt. Zo ontvouwt zich het bovenstaande woord in twee andere: want die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees, dat aan het verderf onderworpen is (1 Kor. 15: 50), verderfenis maaien (2 Petrus 2: 12 Fil. 3: 19), maar die in de geest, niet in zijn eigen geest, maar in de Heilige Geest zaait, zal uit de Geest, waaraan hij het zaad heeft toevertrouwd het eeuwige leven maaien (Rom. 8: 13).

Wat betekenen de woorden: "Dwaal niet, God laat Zich niet bespotten? " Zij staan onmiddellijk na de woorden, die tot milddadigheid jegens de dienaars van het woord aanmanen. Het is, evenals de apostel die zoals bekend is, zelf in het geheel geen bezoldiging aannam, maar van de opbrengst van zijn, vaak nachtelijke handenarbeid leefde, op het gelaat van de Galaten, voor wie zijn brief moest worden gelezen, een spottende trek vooraf had gelezen, alsof hij vermoed had dat de Galaten de aanmaning voor de dienaars van het woord milddadig te zijn, hem ten kwade zouden duiden. Daartegenover vervult hem grote ernst en zijn pen schrijft de scherpe woorden over de zelfmisleiding van hen, die geloven dat zij de leraars de geloofsgenoten, de armen konden vergeten en toch Christenen zijn. Nee, nee, de Heere eist van de Zijnen gehoorzaamheid. Ongehoorzaamheid aan Zijn gebod, ook aan Zijn gebod om milddadig te zijn jegens de dienaars van het woord en de geloofsgenoten, is spotten met God, spotten met Hem, die Zich niet laat bespotten.

De dwaze mens beeldt zich makkelijk in dat het met de ernst van God, met Zijn dreigingen en gerichten, niet zo nauw wordt genomen. God wordt op directe manier bespot als men Hem lastert, op indirecte manier als men ook Zijn geboden niet volbrengt: het laatste komt vaak voor. Nu geeft de apostel in overweging dat de toekomst en het heden in het nauwste verband staan. De toekomstige toestand zal niet slechts in chronologische orde op het tegenwoordige leven volgen, maar het product ervan zijn; beide zullen in zo’n wezenlijk verband staan als zaaien en oogsten.

Men spot met God, als men op wanhopige manier denkt dat Hij ten slotte zwart voor wit zal houden, dat Hij hem, die onkruid gezaaid heeft, koren zal laten oogsten, dat Hij de zonde, waaraan men de naam van deugd heeft gegeven, belonen zal. Door zulke valse grondstellingen, die zeker, als men ze op het papier leest, tegen de eerste gronden van de menselijke kennis indruisen, wordt evenwel de gehele wereld geregeerd.

Bij de ongewijde schrijvers (bijvoorbeeld Cic. de orat. 2: 65: ut sementem feceris, ita metes) is de overeenstemming tussen de te oogsten vrucht en het gezaaide zaad, zoals die in de natuur gegrond is, een gewoon beeld van het nauwe verband waarin van de kant van God de vergelding bij het oordeel met de zedelijke daden van de mensen in het tijdelijke leven staat. Is dienvolgens de vergelding, die ons handelen vindt volstrekt niet iets toevalligs, is die integendeel slechts hetgeen zij door het zaad moest worden, dan is ons daarmee in de hand gegeven, onze oogst te bepalen, zo zeker als het zaaien van ons afhangt. Willen wij dus een vrucht, die ons behaagt, dan moeten wij het zaaien er naar inrichten; nooit zal het lukken om een anderen oogst te verkrijgen, dan zo een, als met het zaaien in overeenstemming is.

Opdat nu de lezers bedenken wat een ernstige zaak het is om goed de besteden wat men bezit, verandert de apostel de zin, dat ieder zal oogsten wat hij nu zaait, in vs. 8 in een anderen, dat ieder van daar zal oogsten, waarheen hij nu zaait.

Evenals in het algemeen het toekomstig lot van de mensen in de eeuwigheid zal overeenkomen met zijn leven in deze tijd, zoals met het zaad de oogst in overeenstemming is (want van gezaaide tarwe oogst men tarwe en als onkruid gezaaid is oogst men onkruid), zo zal inzonderheid de eeuwige oogst van het zaaien van het tijdelijk goed zich richten naar het zaadveld, waarin men het heeft gezaaid; waarop of waarin de mens zaait, van daar zal hij oogsten. "Zaaien" is hier volgens het verband overgeven of aanwenden. Nu kan men ook zeker geestelijke gaven op of in zijn vlees zaaien. De eergierigen zijn zulke zaaiers; voornamelijk heeft het echter betrekking op het tijdelijke goed (vgl. 2 Kor. 9: 9). Op zijn vlees zaait hij, die zijn tijdelijk goed aanwendt tot verzadiging van zijn vleselijke begeerten, zich naast de Mammon niemand anders tot vriend maakt dan zichzelf in zijn beluste oude Adam (Luk. 12: 19). Deze zal, zo wordt gezegd van zo'n bewerker van de akker van het vlees, van het vlees maaien, namelijk verderf of onkruid. Alles zal verstikken evenals het zaad onder de aarde; alles, wat iemand in het vlees zaait, zal zonder opbrengst of vrucht zijn, die mocht opwassen tot een heerlijken oogst van de eeuwigheid. Maar die op de Geest zaait (niet op zijn eigen, maar op de Geest van Christus in zich), die tijdelijk goed tot de bedoelingen van de Heilige Geest besteedt, de leraars van het Evangelie voedt, de arme geloofsgenoten en iedere behoeftige naar kunnen doen weldoet (vs. 10), die zal van de Geest oogsten, namelijk eeuwig leven. De Geest, die het leven is, zal de dode stof van het tijdelijk goed, dat hem ten gebruike is gegeven, aannemen en vruchtbaar maken voor het eeuwige leven (1 Tim. 6: 17 vv.). Die de akker van de Geest met zijn tijdelijke goederen voorziet, verdient het eeuwige leven niet, maar hij bevordert het eeuwige leven bij zich en anderen tot onafgebrokene oogstvreugde; want uit het onderhouden van de predikers van het Evangelie komt toch bevordering van de Evangelie-prediking voort en als deze prediking zich uitbreidt en op aarde onderhouden wordt, wordt het veld van de Geest wit tot de oogst van leven en zaligheid.

Deze tweeërlei oogst in de eeuwigheid beantwoordt aan tweeërlei zaaien in deze tijd van het leven. Die in zijn eigen vlees zaait, zegt de apostel, zal uit het vlees verderfenis maaien. Er is op dit zedelijk gebied een zaaien, waarbij men op geen andere akker zaait dan op die van het eigen vlees, dat wil zeggen van de aangeboren zondige natuur. Dit doet niet alleen hij, die zich door de bewegingen en begeerlijkheden van zijn eigen vlees tot allerlei zondig bedrijf, gesprek en gedichtsel laat verleiden, maar ook hij, die hetgeen hij schijnt en meent goed te doen, uit eigenliefde, naar eigen goeddunken doet, tot eigen eer verricht. Want eigenliefde, eigen goeddunken, eigen eer, dat is alles vleselijk en het eigen vlees. Uit deze akker van het vlezes spruit geen andere oogst dan die van de verderfenis. Wat men dwalend, wat men zichzelf bedriegend, zich in de zaaitijd daarvan beter of anders moge voorstellen, in de oogsttijd zal men het aldus bevinden. Die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien; hij is dit, dunkt ons, wil ons de apostel doen voelen, door ons op het noodzakelijk verband van zaaien en maaien te wijzen, hij is de schepper en beschikker van zijn eigen rampzaligheid. Hij heeft die rampzaligheid niet slechts verdiend, maar hij heeft haar gemaakt en hij heeft haar gemaakt tot wat zij voor hem is en eeuwig wezen zal. Dit is zijn rampzaligheid: eeuwig vóór zich te zien eeuwig te smaken, eeuwig te teren op hetgeen hij eenmaal gezaaid heeft en dat zonder opnieuw te kunnen zaaien zonder op enige verkwikking, die van elders komt, te mogen hopen, zonder van deze hele afschuwelijke oogst ook maar één korrel in de aren een aar in de halm een halm in de donkere schoot van de aarde te kunnen terugdringen! Zich eeuwig te herinneren elke zondige neiging, die men gevoeld, elke zondige weg, waarop men zich begeven, elke zondige daad, die men begaan heeft, het hele zondige leven eeuwig voor de geest te zien staan, terwijl duizend stemmen uitroepen: Gedenk! Oók te gedenken, eeuwig te gedenken aan de boze strijd, die men met toenemende verharding, met opklimmende bedwelming (helaas! nu zijn er geen bedwelmingen meer) van dag tot dag gestreden heeft tegen de inspraak van het binnenste, tegen de uitspraak van God, tegen

duizend hemelse roepstemmen en tegen de Heilige Geest; ziedaar de oogst voor het geweten, het oneindige voedsel voor de worm, die niet sterft! De vergiftigde aard, de verwoestende kracht van de zonde en van elke zonde in zichzelf waar te nemen, zonder de mogelijkheid van enig verder zelfbedrog; eeuwig te zijn en te zien wat men is, wat men zichzelf op de weg van de zonde gemaakt heeft en zich daarenboven omringd te vinden van slachtoffers van ons zondig, van ons verleidelijk voorbeeld. Ziedaar de oogst voor een bij het licht van de eeuwigheid verhelderd verstand. Die in de Geest zaait, zal uit de geest het eeuwige leven maaien. Daar is een zaaien in de geest: d. i. een zaaien op de nieuwe en betere akker, die de Geest van God te voorschijn geroepen heeft, die zijn zegen menigmaal mag indrinken en waarop zijn zegen rust. Wat uit vlees geboren is, dat is vlees; maar wat uit de Geest geboren is, dat is geest. Er is een wedergeboorte van de mensen uit de Geest van God. Zij valt hem ten deel, die de doemwaardigheid van het vlees en de verderfelijkheid van het zaaien in het vlees inziet en bij de genade en de almacht van God zoekt wat hij nodig heeft en nergens anders vinden kan. Zij is het deel van die mens, die door ootmoed en geloof op de roepstem van de liefde van God in het Evangelie tot Zijn genade in Christus en tot de gemeenschap van Zijn Heilige Geest gekomen is. Wat die man doet uit liefde en dankbaarheid voor die God, die hem in Christus met Zichzelf verzoent, die hem door Zijn Geest tot een ander mens gemaakt heeft; wat die man doet tot eer van de Heiland, die hem met Zijn bloed gekocht heeft tot eer van die Vader, die ook hem heeft aangenomen tot Zijn kind, dat is in de Geest gezaaid, dat groeit, terwijl hij slaapt en het groeit tot een oogst van eeuwige genietingen op. Het eeuwige leven is een genadegift van God, door Jezus Christus, zijn Heer; maar wat in dat eeuwige leven door hem genoten zal worden en hoe het voor hem zijn zal, dat staat naar de bedeling van diezelfde genade tot hetgeen door hem in dit leven uit het juiste beginsel goed gedaan is, in noodzakelijk verband als van zaaiing tot oogst. Die in de Geest zaait zal uit de Geest eeuwig leven; want zo staat hier en niet het eeuwig leven; die in de Geest zaait zal uit de Geest eeuwig leven maaien. Zeker, hij, die in de Geest zaait, werkt aan zijn eigen hemelvreugde. Wie zal begroten de oogst van genietingen, die daar zonder ophouden zal worden ingezameld door dat geheiligde verstand, dat zich hier geoefend heeft zijn overleggingen gevangen te geven tot de gehoorzaamheid van Christus, maar daar tot een volkomen kennen is verwaardigd? Door dat geheugen, dat door de Heiland zelf zal worden gescherpt, als Hij met welgevallen en goedkeuring de werken van liefde en barmhartigheid aan de minste van Zijn broeders, als aan Hem gedaan, zal opletten en toerekenen? Door dat hart en die ziel, door inwendig werk van een dagelijkse verootmoediging, geloofsoefening, zelfverloochening, heiligmaking vatbaar gemaakt voor het geluk van de heiligheid, voor de aanschouwing van God en voor de eer van de verheerlijking met Christus? De werken van het vlezes zijn openbaar: overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngevingen, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen en dergelijke; en vreselijk is het in te denken, die wroegingen en pijnen de enkele herinnering zulker gruwelen ter plaatse van de rampzaligheid teweeg moet brengen. Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, matigheid en wie (tenzij de voorsmaak van deze gelukzaligheden reeds hier in het hart zij) zal ons een denkbeeld geven van de verscheidenheid en de volkomenheid van de genietingen, die bij het licht van de eeuwigheid erkend zullen worden voor de vrucht van deze vrucht?

Maar laat ons (om hier de vermaning in vs. 6 weer op te vatten en die met betrekking tot het gezegde in vs. 7 en 8 meer algemeen en gedeeltelijk nog sterker te maken) goeddoende niet vertragen. Laat ons overvloediger worden in betoningen van de dienende, helpende liefde (Hoofdstuk 5: 13), hoeveel er ook in deze tijd moge samenspannen om ons moe te maken (2 Thessalonicenzen. 3: 13); want te Zijner tijd, op de door God daarvoor bestemde tijd,

namelijk op de jongste dag en in de dan volgende eeuwigheid (MATTHEUS. 13: 30. 1 Tim. 14 v., zullen wij maaien, als wij niet verslappen

Omdat hij nu aan het einde komt en de brief wil besluiten, vermaant Paulus in het algemeen tot alle goede werken, die de Christenen moeten doen, als wilde hij zeggen: Laat ons niet alleen jegens de predikers, maar ook jegens alle anderen mild en weldadig zijn en niet moe noch verdrietig worden; want niet hij, die begint, maar die volhardt zal zalig worden. Want het is een verkeerde zaak, als iemand zich twee of drie keer aangrijpt en iets goeds doet. Maar om altijd voort te gaan en goed te doen en niet moe te worden bij de grote boosheid en ondankbaarheid van hen, aan wie men weldoet, dat is moeilijk en kost veel strijd.

De beide hoofdredenen, waarom de mens zich afkeert van het goede en van het geestelijk leven, zijn een traag en laf verslappen in de arbeid en een ongeduld uit zucht om te genieten, dat reeds hier wil bevredigd worden en eeuwige goederen geringschat. Rust en loon worden echter slechts op de door God bestemde tijd en na getrouw volharden ten deel.

Het "als wij niet verslappen" aan het einde van het vers, staat tot het "niet vertragen", evenals het "maaien" tot het "goed doen". De apostel wil het "laat ons niet vertragen" in het doen van het goede op het hart drukken en hoezeer dient daartoe dit wijzen op de oogst in de hemel, die wel een begin, maar geen einde heeft.

Ten onrechte wordt het laatste woord door velen vertaald met "zonder ophouden"; er staat "niet verslappend", dat wel zal betekenen het verslappen in het goed doen en niet dat wij niet in het maaien zullen verslappen.

Zo dan, terwijl wij tijd hebben, terwijl wij nog goed kunnen doen, vóórdat de nacht komt, waarin niemand werken kan (Joh. 9: 4), laat ons goed doen aan allen zonder uitzondering, aan Joden en heidenen, aan vrienden en vijanden, aan dankbaren en ondankbaren, naburen en vrienden (2 Petrus 1: 7. 1 Thessalonicenzen. 3: 12, maar meest aan de huisgenoten van het geloof (1 Tim. 5: 8), d. i. aan de Christelijke broeders, onze mede-Christenen.

De herinnering aan de oogsttijd dringt aan tot het waarnemen van de zaaitijd.

Dat wij heden werkelijk geschikte tijd hebben om te doen wat wij moeten, vormt de grond, waarop de vermaning wordt gebouwd om het te doen. Dit zou zeker een min juiste gedachte geven, wanneer, zoals de uitleggers meestal menen, de bedoeling was, dat de tegenwoordige tijd van zaaien met het begin van de oogst eindigde.

Er wordt hier niet gehandeld over een voor God welgevallig gedrag in het algemeen en alleen; door de verbinding met "aan" krijgt het integendeel een nadere bepaling, deze namelijk, dat alleen kan gedacht worden aan het goed doen, dat anderen ten nutte is. Is nu dit bedoeld, waarvan dan ook wordt gezegd, dat men het allermeest verschuldigd is aan de huisgenoten van het geloof, dan is het tevens duidelijk dat de tijd daartoe nog vóór het begin van de oogst een einde zou kunnen hebben. Evenals voor de Heere de tijd van Zijn weldoen en werken een einde had, toen Zijn lijden begon, zo zal er voor de Christenen een uur van bestrijding komen, waarin zij slechts het lijden zullen kunnen dragen, maar niet de een de ander het goede zal kunnen doen. Daarom moeten wij de nu gegeven tijd ons ten nutte maken en gebruiken (Kol. 5. Efeze. 5: 16). Dat die gelegenheden ophouden en dat er een tijd van oogsten zal komen, dient beide, elk op zijn wijze, om de vermaning aan te dringen, dat de een de ander wat hij bezit en waarover hij te beschikken heeft, ten goede laat komen

De apostel breidt hier zijn leer uit in de breedte, die niet minder uitgestrekt is dan de lengte in vs. 9 ("niet vertragen; laat ons goed doen, zegt hij, aan allen zonder enig aanzien des persoons. U ziet wat een grote ruimte er is voor de Christelijke goedwilligheid; want zij moet rond zijn, d. i. volkomen, zoals Christus zegt (MATTHEUS. 5: 43 vv.). Toch stelt Paulus op de voorgrond, die geloofsgenoten zijn, waaronder voornamelijk de predikers en vervolgens alle andere gelovigen behoren.

Wij zijn meer verbonden aan hen, die met ons hetzelfde geloof, één Heer, één doop hebben (Efeze. 4: 4 vv.). Het mede bezitten van het geloof, dat wij belijden, geeft een bijzondere aanspraak op de betoning van onze liefde.

Omdat de begrensde mens zich genoodzaakt ziet, zelfs in de feitelijke liefdebetoning zich perken te stellen, omdat zijn middelen niet voldoende zijn om allen te helpen, wijst ook de apostel in de eerste plaats op de geloofsgenoten (en doelt hij misschien reeds op de collecte, die hij op het oog had 1 Kor. 16: 1). Daarin ligt geen beperking van de liefde zelf, maar alleen een beperking van haar beoefening om onvoldoende middelen.

Heeft ieder mens op ons rechts-aanspraak, omdat hij met ons de adem van het leven van een en dezelfde God en Schepper heeft, nog veel meer heeft recht op onze zorg en liefde hij, die met ons behalve deze adem van het leven, ook nog de Geest uit God heeft ontvangen.

III. Vs. 11-16. De apostel, wie het schrijven moeilijk viel en die daarom zijn brieven door een schrijver liet optekenen, zodat hij zelf slechts het noodzakelijkste erbij voegde (2 Thessalonicenzen. 3: 17 v. 1 Kor. 16: 21 had, omdat de geestelijke nood van de Galaten hem bijzonder ter harte ging, deze brief geheel eigenhandig geschreven. Terwijl hij hen nu hier opmerkzaam maakt op het offer in tijd en moeite, dat hij hun daarmee heeft gebracht, om hun harten weer voor zich en zijn Evangelie te winnen, stelt hij daar tegenover de vleselijke gezindheid, waarmee de dwaalleraars zich voor hun aanhang moeite geven. Hij karakteriseert hun werk als voortgekomen uit geheel onzuivere motieven. Zij hadden niet het zielenheil van de Galaten op het oog, maar alleen wat de Joodse proselietenmakerij kon bevorderen. Hij houdt hen nu het kruis van Christus voor, dat het voorwerp is van zijn roem en de kracht van zijn leven en spreekt nu de zegen uit over hen, die zich naar het richtsnoer van het waar Christelijk geloof zullen gedragen, in het bijzonder ook over het Israël van God, over hen, die uit de Joden gelovig geworden zijn.

Zie wat een grote brief ik u geschreven heb met mijn eigen hand, terwijl ik anders mijn brieven een helper in de pen geef en alleen aan het slot enige weinige woorden eigenhandig bijvoeg ("Ro 16: 23" en "Ro 16: 24. Voor u heb ik mij de moeite, die het schrijven mij veroorzaakt, getroost.

Het "ziet", waarmee de apostel deze afdeling begint, wijst er op dat op iets bijzonders wordt opmerkzaam gemaakt (1 Joh. 3: 1). Het is nu echter de vraag, wat dat bijzondere, dat buitengewone bij het schrijven van deze brief is, waaruit de Galaten Paulus’ bijzondere liefde kunnen opmerken. Luther zegt daarvan het volgende: "De apostel wil zeggen: ik heb aan geen gemeente ooit zo’n lange brief met mijn eigen hand geschreven. " De andere brieven had hij een ander gedicteerd, alleen de groet en de ondertekening had hij met eigen hand geschreven, zoals men aan het einde van zijn brieven kan zien. Toch is het te betwijfelen, of de betekenis van de door Paulus gebruikte woorden die verklaring toelaat. Het is niet de lengte van de brief op zichzelf, waarop de apostel in het bijzonder drukt, omdat toch de omvang in vergelijking met de brieven aan de Romeinen en Corinthiërs geenszins zo bijzonder is en hoogstens in

vergelijking met die aan Filemon (Phm. 1: 19) uitsteekt, maar het is de lengte voor zijn kracht tot schrijven, die in de vorm van de letters zeker wel is zichtbaar geweest en misschien staat de moeite, die hij ten gevolge van dat gebrek zich heelt moeten getroosten, om eigenhandig een vrij lange brief te schrijven, in verband met hetgeen hij in vs. 17 in gedachte heeft bij de woorden: "niemand doe mij moeite aan. " In Hoofdstuk 4: 20 riep hij de Galaten toe: "ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u was en mijn stem mocht veranderen. " Hij heeft hetgeen aan het krachtige van zijn rede ontbrak, als hij niet kon, wat hij zozeer wenste, door eigenhandig schrijven proberen te vergoeden, maar zichzelf daardoor geen gering bezwaar opgelegd en bij de arbeid, die juist te Efeze zo zwaar op hem drukte (Hand. 20: 18 vv. ; 31:
een groot offer voor hen gebracht; dat moeten zij dan weten en waarderen, opdat het geen vergeefse moeite en verloren tijd zal zijn. Het is niet verkeerd, merkt Spener hierbij op, als predikers jegens hun toehoorders, als hun liefde en hun vertrouwen begint te wankelen, spreken van hun zorg en moeite.

Al degenen, die zich bij de Joodse ijveraars voor de wet, wier vijandschap zij vrezen en een schoon gelaat willen tonen naar het vlees, door iets wat met hun vleselijke gezindheid overeenstemt, die noodzaken u besneden te worden. Zij proberen u de besnijdenis op te dringen met geen andere dan zelfzuchtige bedoelingen, alleen, opdat zij vanwege het kruis van Christus niet vervolgd zouden worden, zoals hun zeker zou overkomen als zij bleven bij de prediking van de ware Christelijke zaligheid (Hoofdstuk 5: 11. 1 Kor. 1: 23

Het is hun echter niet om de wet zelf en het opvolgen van haar geboden te doen, als zij aandringen op de besnijdenis. Want ook zij zelf, die besneden worden (de uitdrukking, hier in de grondtekst gebruikt, zou vertaald moeten worden: de besnijdenis-mensen (Hoofdstuk 5: 3),
i. die mensen, die bij zich en anderen zozeer met de besnijdenis zijn ingenomen, dat daarover al hun peinzen en denken is), houden de wet niet (MATTHEUS. 23: 3 v.), maar zij willen, evenals de Joodse proselietenmakers (MATTHEUS. 23: 15), dat u besneden wordt, opdat, als dat gebeurd is, zij in uw vlees, waarvan nu de bekering openbaar geworden is (Efeze 2: 11), roemen zouden, alsof zij iets groots hadden teweeggebracht.

Niet een oprechte, alhoewel tevens verkeerde overtuiging over de noodzakelijkheid van het waarnemen van de wet dringt hen, die u willen noodzaken u te laten besnijden, zegt Paulus; want zij zelf vervullen de wet niet en tonen daardoor het onware van hun ijver. Het motief, dat hen drijft, is integendeel deels mensenvrees, omdat zij de moeilijkheden willen ontgaan, waaraan de getrouwe belijders van het kruis van Christus vanwege de Joden zijn blootgesteld, deels menseneer, omdat zij zich verheffen op de macht, die zij over u hebben.

Het kruis van Christus berokkende hun, die het zo wisten te maken, dat aan de Joodse trots geen ergernis werd gegeven, ten gevolge van hun prediking van de besnijdenis, geen vervolging. Men vergaf hun graag hun Messiaanse meningen, als zij maar voor het gouden beeld van de Joodse nationaliteit knielden en door hun Messiasijver het volk van de Joden, of, zoals men zei, het volk van God, door groei uit de heidenen vermeerderden. Deze tekst is toepasselijk op de aardsgezinden, die het woord van het koninkrijk van de hemelen in de mond hebben, op hen, die mensen-eer begeren en toch voorgeven Christus, de Heere, te dienen. Die lafhartige wekelingen verzwijgen en verloochenen gedurig dat stuk van de goddelijke waarheid, waartegen de tijdgeest of de openbare mening het meest gekant is en tot de prijs om zonder vervolging te blijven, roken zij de moderne afgoden, dwaas verheugd over hun roem voor de wereld, die hen hoogst Christelijke mannen noemt, die met hun tijd mee vooruitgaan.

Er zijn ten allen tijde punten, waarover de wereld wil, dat men haar toegeeft en daarvoor wil zij dan het overige onbestreden laten. Die zich niet met dat onzuivere mengsel inlaat, moet niet alleen vervolging ondergaan, maar ook het verwijt dragen dat hij zelf de schuld er van is, dat hij alleen door zijn eigenzinnigheid in lijden is.

De tweede berisping heeft betrekking op de huichelarij van deze mensen; zij stellen er niet werkelijk prijs op, dat de wet juist wordt waargenomen, zij willen maar pronken met zeer vele proselieten. In de woorden: "opdat zij in uw vlees roemen zouden", ligt een bittere grote. In plaats van de zielen van de mensen te zoeken, beroemen zich die letterzifters van het vlees op hen, die zij hebben bewogen zich te laten besnijden.

Het is een eigenschap van valse leraars en ijveraars voor de godsdienst, voor wie het slechts om het uitwendige te doen is, iemand tot hun religie over te halen, het moge later met hen gaan zo het wil

Daartoe, dat de wereld voor mij gekruisigd is en ik voor de wereld, behoort nu ook de grondstelling, die ik tegenover die mannen van de besnijdenis (vs. 13) volg (1 Kor. 7: 17 v.). Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel. Het komt in de nieuwe verhouding, die door Hem hersteld is, er niet op aan of men een besnedene of onbesnedene is, maar alleen dat men tot het nieuwe leven, dat nu geopenbaard is, zich laat opwekken en vormen (Hoofdstuk 5: 6. 1 Kor. 7: 19. v. 2 Kor. 5: 17 MATTHEUS. 12: 50. Joh. 15: 14.

En zo velen onder u, als er naar deze regel, naar het richtsnoer van de zo-even uitgesproken waarheid, zullen wandelen, zodat zij, of er niet van zijn afgeweken, of, zo zij zich door de dwaalleraars op verkeerde wegen hebben laten leiden (Hoofdstuk 4: 21; 5: 2 vv.), maar zich door mijn woorden weer op de juiste weg hebben laten terugbrengen en daarop verder blijven, over deze zal een zegen zijn. Hun zal van boven worden gegeven vrede in deze tijd en barmhartigheid in de dag van het oordeel (vgl. 1 Tim. 1: 2. 2 Tim. 1: 2. 2 Joh. 3. 1: 2) en wel over het israël van God, niet over dat Israël, dat het zuiver naar het vlees is (1 Kor. 10: 18), maar dat bestaat in het overblijfsel naar de verkiezing van de genade (Rom. 9: vv. ; 11: 5.).

Tegenover het anathema over de dwaalleraars aan het begin van deze brief (Hoofdstuk 1: 8 v.) staat deze zegenwens over de ware gelovigen aan het einde. De vrede van God is de uitgieting van de barmhartigheid. Daarom is Paulus anders gewoon in zijn zegenwensen de barmhartigheid, evenals de genade vóór de vrede te plaatsen; hier roept hij echter vrede over hen, die deel hebben aan het woord in Rom. 5: 1, om later bij dit aanwezige geluk, dat de vredewens tot inhoud heeft, het toekomstige te voegen in de wens van de barmhartigheid, die hier zeker even gemeend is als die in 2 Tim. 1: 18 Onesiforus en zijn huis wordt toegewenst.

De bewerking van de wens tot hen, die volgens de ware Christelijke regel wandelen, moet natuurlijk niet worden gedacht als een boosaardige uitsluiting van de anderen; de liefdevolle apostel zou graag de gehele wereld willen zegenen. Maar wel zijn de anderen, wat hun gemoedsgesteldheid aangaat, ongeschikt om de zegen in zich op te nemen (MATTHEUS. 12: Joh. 17: 9); zij zullen integendeel, met name wat de dwaalleraars zelf aangaat (Hoofdstuk 10), hun oordeel dragen.

Met de woorden: "en over het Israël van God" verklaart Paulus uitdrukkelijk en nadrukkelijk en juist daarom als bij manier van een toevoegsel, dat hij de gelovige Israëlieten als het Israël

van God mede onder hen bedoelde, wie hij vrede en barmhartigheid toewenst. Hij laat echter dit toevoegsel volgen en juist in deze vorm, opdat men niet zou zeggen, dat hij Israël het volk van God niet wilde laten blijven en op onnatuurlijke manier vijand van zijn volk was geworden, waartegen wij hem ook op andere plaatsen zich zien verdedigen (Rom. 9: 1 vv.) en hier had hij bijzondere aanleiding om zich daartegen te beschutten. Ja, de gelovige Israëlieten hebben in zijn ogen niet opgehouden Israël te zijn, zij zijn voor hem niet verdwenen in de wereld van de volken, als zij Christenen zijn geworden; het is even verre van hem het besneden zijn als het onbesneden zijn te houden voor niet te rijmen met het Christendom. De toevoeging dient hoofdzakelijk om dit te verzekeren, vooral daardoor, dat hij in onderscheiding van de zin, waaraan welken hij dit toevoegt, het niet zegt van iedere Israëliet in het bijzonder, maar van het Israël als geheel.

In het slotwoord, dat wij in de beide laatste verzen vinden, wendt de apostel zich tot de dwaalleraars met de eis om hem, de apostel, die de lidtekens van Christus in de striemen en naden, die hij in zijn lichaam heeft, draagt, verder zo’n moeite niet aan te doen, als de Galaten hem door die verkeerdheid hebben aangedaan. Daarna laat hij de zegenwens ten besluite volgen, niet zonder een "Broeders! " dat door de ongewone wijze, waarop het geplaatst is, dubbel vriendelijk klinkt. Dat woord moet alle smartelijk gevoel, dat wellicht als gevolg van de harde uitingen van zijn ontevredenheid zou kunnen achterblijven, veranderen in een hartelijke genegenheid jegens hem.

Voorts, niemand doe mij moeite aan. Moeilijkheden en smarten, zoals die dwaalleraars in Galatië met hun ophitsen tegen mijn apostolisch gezag en apostolische arbeid mij veroorzaakt hebben, voorstellingen om u op te dringen, dat van mij het ware niet kon komen, maar dit eerst door hen aan de gemeenten moest worden gebracht, mogen verre van mij blijven. Ik heb die smartelijke zaken echt niet verdiend: want ik draag in de achtergebleven sporen van de mishandelingen, door mij geleden (2 Kor. 4: 10; 11: 24 v.), de lidtekens van de Heere Jezus Christus in mijn lichaam. Deze wijzen duidelijk aan, dat ik een door Hem erkend en bevestigd dienstknecht van Hem ben en zo hoeft niemand, die zich een verbeteraar waant, zich in mijn arbeidsveld in te dringen, dat de Heere mij heeft gegeven (2 Kor. 10: 15 v.).

Op de zegenwens voor de gelovigen volgt hier een ernstige afwijzing van de boze tegenstanders. Paulus plaatst hier zijn apostolisch gezag en zijn moeitevol werken in de dienst van de Heere met rechtmatige trots op de voorgrond en verlangt dat men zijn moeite niet met nieuwe lasten verzwaart.

Lidtekens zijn de tekens, die de slaven als tekens van hun meesters, de soldaten als tekens van hun legerhoofden, de misdadigers als tekens van hun misdaden en bij enige volken van het Oosten, bijvoorbeeld bij de Perzen en ASSYRIËRS, als tekens van hun God, meestal op voorhoofd of hand (Openbaring 7: 3; 13: 6), ook in de hals of elders op het lichaam, zoveel mogelijk op onuitwisbare wijze waren ingedrukt of ingebrand. De tekens bestonden gewoonlijk in enige letters of in de naam van de meester. De lidtekens van de Heere Jezus zijn dus die tekens, die aanwijzen dat de Heere Jezus de Meester van Paulus is. Zij zijn, zoals uit de uitdrukking "in mijn lichaam" blijkt, de wonden aan het lichaam, die hem in de dienst van het Evangelie waren toegebracht. Deze was zijn beste signalement, "dat hij echt een dienstknecht van de Heere was. "

Wellicht zinspeelt de apostel tevens op een ons niet nader bekende bezoeking (vgl. Hand. 20: 19), die hem toen overkomen is, toen hij schreef.

De genade van onze Heere Jezus Christus zij met uw geest (Fil. 4: 23. 2 Tim. 4: 22. 4. 23 2Ti Filemon 1: 25), broeders! Amen.

Dat de genade van de Heere Jezus, de almachtige helpster, zij met hun geest of met hun inwendige mens, dat vat van de Heilige Geest en het wederbare tot echt geestelijke mensen door het geloof aan het enige Evangelie, wenst de apostel ten slotte hun toe, die hij heeft moeten toeroepen (Hoofdstuk 3: 3) "U bent met de Geest begonnen, voleindigt u nu met het vlees. " Het vertrouwen, dat de genade van de Heere hun geheiligde geest de overwinning zal geven over hun weerbarstig vlees (Hoofdstuk 5: 10) legt hij in het laatste woord "Broeders", dat geen andere brief sluit, dan alleen deze aan de Galaten. Hij heeft gewonnen, maar niet hij, de genade van onze Heere Jezus Christus, die hier de Galaten aangrijpt, heeft gewonnen en de zege behaald, als zij zeggen: "Amen, wij zijn broeders van onze Paulus in het huis van het Israël van God. Wij zijn het en willen het blijven. "U valse broeders (2 Kor. 11: 26), ga heen!
"

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE GALATEN

In de zestiende eeuw was de tijd gekomen, dat de Germaanse volken mondig zouden worden en bevrijd van hun pedagoog (tuchtmeester), die hen met zijn schooltheologie en priestertucht de middeleeuwen had doorgeleid (Hoofdstuk 4: 1 vv.). Ook voor hen was de volheid van de tijden gekomen, dat zij in Christus vrij werden van de heerschappij van de nieuwe wet, waartoe het Christendom door de Roomse kerk was gemaakt, de tijd om het kindschap te ontvangen. In deze tijd schreef Luther de schriften "over de vrijheid van een Christen-mens" en "over de Babylonische ballingschap", de Galaten-brieven van de 16de eeuw. De Galaten-brief van Paulus was de banier die de beweging van de reformatie vooraf ging waarom Luther die door een dubbele verklaring aan zijn tijd voor ogen gesteld heeft.

De grote ketterij van onze tijd is de rechtvaardiging door waarneming van de natuurlijke zedenwet, die slechts de schaduw is van de Tien geboden. Daarbij verloochent men dan het geloof geheel, of houdt zich onverschillig over de betekenis daarvan. Ook deze is alleen te overwinnen door de leer, die Paulus in zijn brieven aan de Galaten en aan de Romeinen heeft ontwikkeld.

Wat de apostel voor de Romeinen op het hart heeft is een apologie van zijn werkzaamheid; en omdat zij mondeling over dit alles nog niets echts hadden vernomen, verkrijgt ons ten nutte de uiteenzetting van beide onderwerpen een stelselmatige volledigheid, zoals die nergens elders wordt gevonden. de Galaten drukt hij diezelfde waarheden op het hart, maar bij hen, die door hem zelf onderricht waren, doet hij het met een kortheid en gedrongenheid, die, zo niet de brief aan de Romeinen tot opheldering diende, onoplosbare moeilijkheden voor ons zou inhouden tot juist begrip.

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DIE VAN EFEZE

De brief aan de Romeinen en die aan de Efeziërs zijn de twee belangrijkste brieven van de apostel Paulus. Ook Luther noemt die met die aan de Galaten als de voornaamste. In de brief aan de Romeinen handelt de apostel over de Christen in het bijzonder, over diens rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing; in de brief aan de Efeziers over het geheel, de gemeente of de kerk van Christus. De eerste wijst aan de Christen de weg van de zaligheid, deze de verheven tempel, waarin hij is opgenomen.

HOOFDSTUK 1

DANKZEGGING VOOR DE GEESTELIJKE WELDADEN VAN GOD. GEBED OM VERMEERDERING VAN GELOOF

De aanvang van de brief, die waarschijnlijk reeds in de zomer van het jaar 61 na Christus, dus snel na de aanvang van de gevangenschap van de apostel te Rome, van daar door Tychicus (Hoofdstuk 6: 21 v.) aan de gemeenten (Hand. 18: 31 en Aanh. 2 onder a 2) gezonden is, bevat alleen de aanspraak en de apostolische groet. De eerste heeft veel overeenkomst met die van de brief aan de Kolossensen; echter ontbreekt hier de naam van Timotheus, die daar ook genoemd is. Dit is een bewijs dat de beide brieven niet op dezelfde tijd zijn geschreven, hoe veelvuldig overigens gedachten en uitdrukkingen met elkaar overeenstemmen, zodat een lijst van bijna woordelijk gelijkluidende plaatsen zou kunnen worden gemaakt (vgl. het slotwoord op de brief aan de Kolossensen).

Paulus, een apostel van Jezus Christus, door de wil van God 1) (2 Kor. 1: 1. Kol. 1: 1. 2 Tim. 1: 1, aan de heiligen (Rom. 1: 7; 15: 26. 1 Kor. 1: 2. 2 Kor. 1: 1, die te Efeze zijn, (vgl. het slotwoord) en gelovigen is Christus Jezus 2) (vs. 15. Gal. 3: 26).

Het is voor de apostel van zeer groot belang, dat hij door degenen, die de brief ontvangen, dadelijk beschouwd wordt niet als een, die uit eigen volmacht met hen spreekt, maar als een, wiens opdracht van God zelf komt. Waar zijn apostolisch gezag nog werd in twijfel getrokken, zoals in de gemeenten van Galatië, daar verzekerde hij nog in het bijzonder, dat hij dit niet van mensen en door een mens had ontvangen (Gal. 1: 1). Gewoonlijk voegt hij er het predikaat bij "geroepen" tot "apostel" (Rom. 1: 1. 1 Kor. 1: 1 en wel op grond van zijn roeping onmiddellijk door de Heere zelf op de weg naar Damascus. Op onze plaats heeft hij de kortste uitdrukking gekozen, want te Efeze was er niemand, die zijn apostolisch aanzien verkleinde. Ook had zijn vroeger persoonlijk oponthoud in deze stad, dat een geruime tijd duurde (Hand. 19), de gemeente overtuigd van het gezag van zijn goddelijke roeping.

Een dienaar van Christus moet door de wil van God als leraar van het Evangelie zijn aangesteld; men moet dus niet zelf tot deze dienst lopen (vgl. Hebr. 5: 4).

De apostel gebruikt die beide uitdrukkingen niet in die zin, alsof hij de medeleden van de gemeente te Efeze in verschillende afdelingen wilde splitsen, waarvan de heilige een lagere, de gelovigen een hogere stand vormden. Hij wil alleen de twee hoofdzijden voor ogen stellen, die de staat van de Christen doen zien, diens levensbestemming (heilig) en de richting van zijn hart Was eens de staat als Christen naar zijn objectieve kant als een heilige voorgesteld, zo was tot volledige voorstelling ook nog nodig, dat de objectieve kant werd gemeld en dan stelt hij de Efeziërs voor als gelovigen, in zoverre hij veronderstelt dat zij met hun innerlijke rechten van hart en geweten zich gekeerd hebben tot de genade van God in Christus hun aangeboden en hun volle vertrouwen daarop hebben gesteld.

In de eerste plaats heten zij heilige, in de tweede gelovigen, want het is Gods zaak ons tot heilige en tot Zijn eigendom te maken, onze zaak te geloven, door de gave van God.

Heiligen zijn wij volgens hetgeen wij aan Christus hebben, gelovigen naar dat Christus aan ons heeft.

De heilige zegt: ik ben van God! De gelovige zegt: God is de van mij!

Genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus (vgl. Gal. 1: 3).

1 Petrus 1: 2.

In dit tweevoudige en toch ene woord, hebben wij weer wat van God uitgaat en wat in ons moet worden gewerkt. De eerste grond van de heiliging is de genade van de Eeuwige, de tegenkomende, de voorkomende genade. Het einddoel van alle geloofsvertrouwen is de volle vrede of de gehele zaligheid.

Alle brieven van de apostel hebben deze zegenwens, die als met opleggen van de handen deze beide goederen en dus deze som van alle hemelse goederen de heilige en gelovigen op het hoofd en in het hart legt. Waar de genade door het geloof wordt omhelsd, daar schept zij vrede (Rom. 5: 1) en evenals nu de genade een bron is, die niet uitdrogen kan, eveneens is de vrede een beek, die voortdurend vloeit.

Meteen begint het eerste dogmatische deel van de brief, zoals men het gewoonlijk, hoewel niet op volkomen juiste manier noemt. Het onderwerp ervan is de heerlijkheid van de kerk van Christus en wel van die kerk, zoals zij in die tijd, waarin Paulus schrijft, van haar eerste begin gedurende een dertigtal jaren zich heeft ontwikkeld, en in het bijzonder de heidenen in zich heeft opgenomen, terwijl de Joden zich meestal afkerig, ja vijandig tegen haar hebben gedragen. Er wordt echter geen wetenschappelijke uiteenzetting of dialectische ontwikkeling door de apostel gegeven, maar hij spreekt hier de gedachten, die hij in zijn biddende ziel heeft gekoesterd, met ontroering uit. Daarom treedt de gedachte niet eerst gaandeweg te voorschijn, maar dadelijk in al haar volheid op en de taal heeft moeite om die te omvatten, zij worstelt in een stroom van woorden en in elkaar vloeiende zinnen, terwijl de voorstelling haar te boven gaat.

II. Vs. 1-23. Het plan of bestek van de kerk en haar wezen. De gehele afdeling heeft om zo te zeggen een liturgisch of psalmgewijs karakter en is als een verheven loflied op de buitengewone rijkdom van de genade van God in Christus en de hoog verheven staat van Zijn gemeente. Het strekt zich uit over de raad en het werk van de zaligheid in de ruimste omvang. Hij breidt de volheid van Zijn inhoud uit in een verband, dat door gedachten, die steeds opnieuw bij de reeds ontwikkelde ideeën komen een uitbreiding verkrijgt, zoals het onafgebroken voortgaande en lid aan lid zich hechtende nergens elders, ook niet bij onze apostel, voorkomt. Wat nu Paulus in deze uitstorting van zijn hart aan de lezers hun ten opzichte van het eerste deel van zijn thema doel gevoelen, is dit: God heeft ons een eeuwig raadsbesluit omwille van Zijn geliefde Zoon waardig geacht en heeft ons in Hem tot Zijn kinderen verkoren, die heilig door het bloed van Christus en onstraffelijk voor Hem staan in de liefde. Hij heeft ons in overgrote mate de rijkdom van Zijn genade laten ondervinden door mededeling van allerlei wijsheid en kennis en ons het geheim van Zijn welbehagen geopenbaard, dat alle tijden omgeeft. Dat welbehagen heeft Hij dan ook in Christus in de volheid van de tijd verwezenlijkt en dit loopt nu uit op niets minder, dan op de vereniging van de vroeger zo ver van elkaar gescheiden delen, namelijk van hetgeen in de hemel en van hetgeen op aarde is, maar hier ook van de uitverkorene Joden en de aan zichzelf overgelaten heidenen (vs. 3-14). Ook ten opzichte van hen, aan wie hij schrijft, heeft Paulus gehoord van het geloof in de Heere Jezus, dat bij hen aanwezig is en van hun liefde tot alle heilige. Daarom wordt aan de vorige lof van God, die in de eerste plaats in het algemeen de kerk aangaat, nu een dankzegging gevoegd voor de lezers in het bijzonder en een voorbede voor hen, dat de God van Jezus Christus, de Vader van de heerlijkheid, de gave van de hun verleende Heilige Geest tot steeds dieper inzicht in de hoop van de roeping, die hun ten deel

is geworden en in een rijkdom van de verleende heerlijke erfenis, alsmede in de buitengewone grootheid van de kracht er van, voor hen moge vermeerderen. Deze zou hen met dezelfde energie van Zijn grote sterkte het doel tegemoet voeren, waarmee Hij Christus van de dood heeft opgewekt en op de troon van Zijn majesteit verre boven alle engelen-machten en al het overige in de tegenwoordige en toekomende wereld verhoogd heeft. Hen heeft Hij tevens tot verwezenlijking van het ideaal van de mensheid, tot de volmaakte Heerser over alles hier op aarde gemaakt en heeft Hem nu als zodanig een van de gemeente tot haar Hoofd gegeven. Zij moet zichzelf nu beschouwen als Zijn lichaam, ja als Zijn volheid d. i. als de vervulling van Hem, die alles in allen vervult (vs. 15-23).

EPISTEL OP DE DAG VAN St. THOMAS, Vs. 3-6). (Vgl. Joh. 20: 24 vv.).

Gezegend zij de God (vs. 17) en Vader van onze Heere Jezus Christus (2 Kor. 1: 3. 1 Petrus 3, die ons gezegend heeft (Hand. 3: 26) met alle geestelijke zegening (Rom. 1: 11; 15: 27. 1 Kor. 9: 11.) in de hemel, in goederen, die van de hemel komen, daarheen leiden en daar in alle volheid worden in bezit genomen, zegeningen in of door Christus (Filemon 1: 6).

De apostel zegent Hem, die de God en Vader van onze Heere Jezus Christus is, daarom, omdat Hij ons gezegend heeft. Het woord van lof van de mensen is het beantwoorden van het zalige werk van God. Reeds in de naam, waarmee Hij God noemt, is het besloten, waarom Hij Hem prijst; want daardoor, dat God de God en Vader van Jezus Christus is en Jezus Christus door Hem onze Heer is geworden, heeft Hij ons datgene gedaan, wat de daarop volgende zin van Hem zegt.

Wat is dat te zeggen: God te zegenen. Is het slechts met de gemeente uit te roepen: "Hij zij gezegend! " Is het slechts Hem mede te loven en te prijzen met de mond? Nee, het zal zijn de zegeningen, die men van Hem ontvangen heeft, te erkennen in haar grootheid, in haar waarde en dit niet slechts bij ogenblikken, maar op de duur en immer meer. Het is God voor Zijn liefde, liefde te vergelden, Hem het dankbaar en blijmoedig hart te tonen, waarin Hij een welbehagen schept, te handelen en te wandelen zoals het Hem verheerlijkt. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus te zegenen, het is een Christen te zijn in geloof, in liefde, in hoop, in blijdschap, in lijdzaamheid, in heiligmaking. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus te zegenen, het is Hem omwille van ons te doen zegenen, prijzen, grootmaken, zoeken door anderen, die daar lezen op ons gelaat en aanschouwen in onze wandel, dat daar een grote kracht van liefde en heiligheid en een overvloedige bron van blijdschap en van vrede schuilt in de geestelijke zegeningen, waarmee Hij zegent in Christus.

Geloofd. - Dit is de betekenis van het Griekse gezegend, waaruit in het oorspronkelijke een woordspeling ontstaat, omdat hetzelfde woord straks in een andere betekenis genomen wordt die ons gezegend heeft. (V. D. PALM).

De uitdrukking "de God en Vader van onze Heere Jezus Christus" is factisch in de plaats gekomen van de Joodse formule: "de God van Abraham, Izaak en Jakob" als echt Christelijke formule, al hebben de apostelen dat ook juist niet bedoeld. Daarmee wordt geprezen Hij, die niet alleen de God is van Hem, die mens is geworden (MATTHEUS. 27: 46. Joh. 20: 17. Openbaring 3: 12), maar ook de Vader is van deze Heere, van de Eniggeborene, die Hij heeft gegeven.

De apostel noemt een drievoudige zegen, waarom hij God prijst. Met allerlei geestelijke zegeningen heeft ons God, de Vader van onze Heere Christus gezegend. Die zegen, die wij

hebben ontvangen, bestaat in hemelse goederen. Wij zijn gezegend in Christus. De almachtige Schepper en trouwe Onderhouder van de wereld, laat ook de heidenen niet ongezegend in hetgeen tot voeding en onderhouding van het lichaam nodig is (Hand. 14: 17); maar met geestelijke zegen, die tot in het eeuwige leven reikt, zegent Hij alleen ons, de heilige en gelovigen in Christus Jezus en al de volheid van geestelijke zegen wordt ons ten deel in de Heilige Geest zelf, die ons gegeven is, een zaad van zegen tot vele vruchten van zegen.

Mogen wij al, zoals Paulus in de gevangenis te Rome, arm zijn in aardse bezittingen en genietingen, geloofd zij God, die ons in de hemel en in de eeuwigheid, die boven al de tijd zo ver verheven is, zo rijk heeft gemaakt!

"Zij zullen gezegend worden" was de som van alle beloften in het Oude Testament: "Hij heeft ons gezegend" is de Evangelische roem over de vervulling van deze beloften in het Nieuwe Testament. Door deze geestelijke zegening in hemelse goederen overwon het Evangelie de gehele wereld en de aardsgezindheid, waarin Joden en heidenen gebonden lagen.

a) Zoals Hij ons in onderscheiding van hen, wie het gezegend zijn nog niet ten deel is geworden (Rom. 8: 29 v.), uitverkoren heeft in Hem (Kol. 1: 17), voor de grondlegging van de wereld (Joh. 17: 24. 1 Petrus 1: 20. 2 Thessalonicenzen. 2: 13, b), opdat wij krachtens Zijn ons toegerekende gerechtigheid, heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem, voor God de Vader, in de liefde jegens Hem en de naaste (2 Tim. 1: 9 Kol. 1: 22).

Joh. 15: 16. 2 Tim. 1: 9. b) Luk. 1: 75. Efeze. 5: 27. Tit. 2: 12.

Het woord "gelijk Hij" leidt de gedachte in, dat de uiteenzetting in vs. 3 aangegeven overeenstemt met de eeuwige verkiezing.

De zegen van de goddelijke zegening is het feit van de zaligheid, die aan het licht is gekomen en die toch, als die zal blijven bestaan, een diepere, een eeuwige grond moet hebben. Deze eeuwige grond van de goddelijke zegen geeft Paulus hier nader aan; deze berust namelijk op de verkiezing vóór de tijd.

Deze verkiezing geeft een voorrang te kennen en tevens een onderscheiding van anderen, die niet zijn wat de uitverkorenen zijn. Alleen van zich en van de leden van de gemeente kon Paulus zeggen: "Hij heeft ons uitverkoren in Hem", omdat alleen bij deze dit feit reeds kenbaar was geworden en moest of ten minste kon worden gevoeld (1 Thessalonicenzen. 1: 4). Evenals nu in Adam de mensheid is geschapen, en in Abraham het volk van Israël is afgezonderd, zo is in Christus de gemeente verkoren en wel is deze verkiezing geschied nog vóór de schepping, of, zoals er eigenlijk wordt gezegd, nog vóór het begin van de uitvoering van het juist getekend scheppingsplan.

God heeft het raadsbesluit van de verlossing, dat in het Evangelie is geopenbaard, niet genomen, nadat de wereld, die zeer goed was geschapen, reeds zeer boos was geworden; reeds vóór de grondlegging van de wereld, of vóór de tijden van de wereld (Tit. 1: 2), heeft de eeuwige liefde zich voorgenomen een wereld te scheppen, die zij wel voor de zonde en haar verderf niet wilde afsluiten (want zij heeft geen lust aan gedwongen heiligen), maar waaruit zij in de Zoon van haar welbehagen een gemeente van degenen verkozen heeft, die heilig en onstraffelijk voor Hem zouden zijn.

De gedachte "heilig en onberispelijk in de liefde" is, hoewel Paulus ook het "heilig en onberispelijk" anders zonder bijvoeging gebruikt (Hoofdstuk 5: 27. Kol. 1: 22), niet ongepast, omdat de liefde als de diepste wortel van de gezindheid de heiligheid bepaalt, en ook tegen de verbinding van het "in de liefde" met "onstraffelijk", om de reine liefde te kennen te geven, is niets in te brengen (2 Kor. 6: 6. 1 Petrus 1: 22), omdat wij in 2 Petrus 3: 14 lezen "onbestraffelijk in vrede" en in Judas 1: 24 "onstraffelijk in vreugde. "

Die ons bij Zijn verkiezing van te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen (Gal. 4: 5), welk kindschap Hij wilde teweeg brengen door Jezus Christus in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil (vgl. 9 en 11 Joh. 6: 40).

Alle zegeningen van het verleden, het heden en de toekomst schenkt Christus aan Zijn volk. In de geheimnisvolle eeuwen van het verleden was de Heere Jezus van Zijn Vaders eerste uitverkorene en in Zijn verkiezing gaf Hij ons een deel, want wij werden uitverkoren in Hem van vóór de grondlegging van de wereld. Hij had van alle eeuwigheid de voorrechten van het kindschap als van Zijn Vader eniggeboren en geliefde Zoon en Hij heeft ons in de rijkdom van Zijn genade door aanneming en herschepping insgelijks tot het kindschap verheven, zodat Hij ons macht heeft gegeven om kinderen van God te worden. Het enig verbond, gegrond op borgtocht en door eedzwering bevestigd, is het onze, ons tot krachtige troost en zekerheid. In de eeuwige bepalingen van de voorbeschikte wijsheid en van het almachtige besluit was het oog in de Heere Jezus immers op ons gevestigd en wij kunnen verzekerd zijn, dat er in de hele boekrol van onze bestemming geen regel is, die strijdt tegen de belangen van Zijn verlosten. De grote bruiloft van de Vorst der heerlijkheid is de onze, want Hij heeft Zich ons ondertrouwd en eerlang zal zij aan het hele heelal verkondigd worden. De wondervolle vleeswording van de God van de hemel met al de aanbiddelijke neerbuiging en vernedering, die haar wachtte, behoort ons. Het bloedige zweet, de geselslagen, het kruis zijn ons eigendom voor eeuwig. Welke gezegende gevolgen ook voortvloeien uit de volmaakte gehoorzaamheid, uit de volbrachte verzoening, opstanding, hemelvaart of voorspraak, zij allen behoren ons door Zijn eigen gaven. Hij draagt nu onze namen op Zijn borstlap en in Zijn alles kunnen doende smeekgebeden voor de troon gedenkt Hij onze personen en bepleit Hij onze zaak. Zijn heerschappij over de overheden en machten en Zijn volstrekte majesteit in de hemelen wendt Hij aan ten nutte van hen, die in Hem geloven. Zijn verhoging staat evenzeer ten onze dienste als Zijn staat van vernedering. Hij, die zichzelf voor ons in de diepten van de ellende en van de dood overgaf, onthoudt Zijn gaven niet, nu Hij in de hoogste hemelen ten troon zit.

Tot prijs van de heerlijkheid van Zijn onuitsprekelijk grote (2 Thessalonicenzen. 1: 9) genade, waardoor Hij ons, toen Zijn raadsbesluit en Zijn voornemen tot uitvoering kwam, begenadigd heeft in de Geliefde, namelijk in Zijn Zoon (Kol. 1: 13. MATTHEUS. 3: 17).

Jezus Christus is werkelijk het geliefde kind van God en de eerstgeborene Zoon, door wie alle anderen tot genade en eer komen, zodat Hij niemand wil aanzien dan in deze Zoon. De Vader heeft Zijn welgevallen in Christus alleen. Die Hem hoort en doet wat Hij hem beveelt, die is het geliefde kind, omwille van de Geliefde, uit wiens volheid wij allen ontvangen genade voor genade (Joh. 1: 17). Maar weer, zoals wij niet kunnen betwijfelen, maar daarvan zeker zijn, dat God de Vader in Christus een welbehagen heeft, ook dat Hij heilig is, zo twijfelen wij ook niet, dat, in zoverre wij in Christus zijn en Hem aanhangen door het geloof, de Vader ook in ons een welbehagen heeft en wij heilig zijn in de Geliefde. En alhoewel nog zonde ons vlees aankleeft en wij ook nog dagelijks struikelen en vallen, zo is toch de genade rijker,

overvloediger en machtiger dan de zonde; zij heerst en regeert over ons in eeuwigheid (Ps. 2).

Evenals wanneer iemand een zieke, uitgehongerde enz. tot een schone jongeling maakt, zo heeft God onze ziel schoon en beminnenswaardig gemaakt voor de engelen en voor alle heilige en voor Zichzelf.

Wat een voorrecht is ons deel! Het sluit onze rechtvaardigmaking voor God in, maar de uitdrukking "begenadiging" in het Grieks betekent meer dan dat. Het betekent, dat wij de voorwerpen van de goddelijke goedheid, ja zelfs van het goddelijk welbehagen zijn. Hoe wonderbaar, dat wij wormen, stervelingen, zondaren, de voorwerpen van de goddelijke liefde zijn zouden! Maar het is alleen "in de Geliefde. " Sommige Christenen schijnen te menen, dat zij in hun eigen bevinding zijn aangenomen, ten minste dat is hun gedachte. Wanneer hun geest opgewekt en hun hoop zeker is, dan menen zij dat God hen aanneemt, want zij voelen zich zo hemels gezind, zo boven de aarde verheven! Maar kleven hun zielen aan het stof, dan zijn zij aan de vrees prijsgegeven, van niet langer begenadigd te zijn. Konden zij slechts zien, dat al hun grote vreugde hen niet verheft en al hun moedeloosheid hen niet werkelijk vernedert in het oog van hun Vader, maar dat zij zijn begenadigd in Hem, die nooit verandert; in Hem, die altijd de Geliefde van God, altijd volmaakt, altijd zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks is, hoeveel gelukkiger zouden zij zijn en hoeveel meer zouden zij hun Heiland verheerlijken! Verblijd u daarin, gelovige. U bent begenadigd in de Geliefde. U slaat uw oog naar binnen en u zegt: hier is niets aannemenswaardigs. Maar zie op Christus en zie of niet alles daar van de aanneming waardig is. Uw zonden bedroeven u, maar God heeft uw zonden achter Zijn rug geworpen en u bent in de Rechtvaardige begenadigd. U heeft tegen het verderf te strijden en tegen de verzoeking te worstelen, maar u bent reeds begenadigd in Hem, die de kop van de Satan heeft vermorzeld. Wees u door volkomen verzekering uw heerlijke aanneming bewust. Zelfs de verheerlijkte zielen zijn niet meer begenadigd dan u. Zij zijn in de hemel ook alleen aangenomen "in de Geliefde" en u bent, zelfs nu, op dezelfde manier in Christus aangenomen.

a) Waarin wij hebben de verlossing van onze overtredingen (Hebr. 9: 15) door Zijn bloed (Hand. 20: 28. Hebr. 9: 12), namelijk om de voortgaande werking, van dit Zijn werk, dat eens voor altijd aan ons geschied is nader aan te wijzen, de vergeving van de misdaden (Rom. 3: Kol. 1: 14) naar de rijkdom van Zijn genade.

1 Petrus 1: 18.

Kon er in enige taal liefelijker woord zijn, dan het woord vergeving, als het in het oor van een schuldige zondaar klinkt, zoals de zilveren tonen van het jubelfeest de gevangen Israëliet? Gezegend, voor eeuwig gezegend zij die vriendelijke ster van de vergeving, die in de cel van de veroordeelde schijnt en de stervende in de donkere nacht van de wanhoop een straal van hoop geeft! Kan het mogelijk zijn dat zonde, zulke zonde als de mijne, vergeven, geheel en voor eeuwig vergeven kan worden? De hel is mijn deel. Omdat ik een zondaar ben, is er geen mogelijkheid haar te ontkomen, als de zonde op mij blijft. Kan het gewicht van de schuld weggenomen, de scharlaken vlek uitzekert worden? Kunnen de onbuigzame stenen van mijn gevangenis ooit uit hun voegen losgerukt, of de deuren uit haar hengsels gelicht worden. Jezus zegt mij dat ik nog rein kan zijn. Eeuwig gezegend zij de openbaring van schuldverzoenende liefde, die mij niet alleen zegt, dat de vergeving mogelijk is, maar dat zij verzekerd wordt aan allen, die in Jezus rust hebben gevonden. Ik heb geloofd in de aangewezen verzoening, in de gekruisigde Jezus en daarom zijn mijn zonden nu en voor

eeuwig vergeven, uit hoofde van Zijn plaats bekledende smarten en Zijn dood. Wat een vreugde is dit! Wat een zegen voor de ziel van een volkomen vergeving verzekerd te zijn! Mijn ziel draagt al haar krachten aan Hem op, die uit liefde mijn Borg werd en verlossing door Zijn bloed voor mij teweeg bracht. Welk een rijkdom van genade stelt vrije vergeving ten toon! Alles te vergeven, geheel te vergeven, vrij te vergeven, voor immer te vergeven. Hierin is een opeenstapeling van wonderen en als ik bedenk hoe groot mijn zonden waren, wie mij er van reinigde en hoe genadig de manier was, waarop de vergeving aan mij verzegeld werd, dan ben ik in een doolhof van bewonderende, aanbiddende liefde. Ik buig mij neer voor de troon, die mij vrijspreekt; ik omvat het kruis, dat mij verlost, ik die van nu aan de mens geworden God, door wie ik heden een nieuwe verzekering van de vergeving van mijn zonden ontvang.

Waarmee Hij overvloedig is geweest over ons in de mededeling van alle wijsheid en voorzichtigheid (Kol. 1: 9) of verstand.

Tot hiertoe heeft de apostel, om uiteen te zetten wat hem drong, zijn schrijven met een prijzen van God te beginnen, van datgene gesproken, wat God ons heeft gedaan en wel zo, dat Hij uitging van hetgeen Hij ons in de tijd heeft gedaan (vs. 3) vandaar tot de daad overging, die voor de tijd had plaats gehad en aan Zijn handelen ten grondslag lag (vs. 4-6) en eindelijk weer op het eerste terugkwam (vs. 6). Van nu aan zegt hij daarentegen van ons, wat wij bezitten en wat ons is geschied, waarbij Hij dan de nadruk legt op het middelaarschap van de Geliefde, waaraan wij dat alles te danken hebben.

Met de woorden: "waarin wij hebben de verlossing door Zijn bloed", wordt het werk van de Zoon nader voorgesteld. In Hem hebben wij of bezitten wij de verlossing, zodat die niet maar een ideaal voorwerp van de hoop, maar een werkelijk goed voor de gelovigen is: zij is echter geschied door het bloed van Christus, waardoor diens dood de betekenis van een offer verkrijgt en wel van het offer aller offers, dat de goddelijke weldaden niet slechts typisch heeft voorspeld, maar integendeel factisch heeft aangebracht. De werking van deze offerdood nu is de vergeving van de zonden. Met het aannemen van deze is voor hem, die ze uit de rijkdom van de goddelijke genade ontvangt, in allerlei wijsheid en verstand, ook een hogere, geestelijke kennis verbonden. De wijsheid ziet de hoogste bedoelingen, het verstand de geschiktste middelen; pas door de goddelijke genade van vergeving van de zonden erkent de mens het hoogste doel van zijn bestemming, wat tot zijn eeuwige vrede dient; en eerst wanneer hij de zaligheid als zijn hoogste goed heeft erkend, zal hij ook zo verstandig worden, te geloven in Hem, die de enige weg tot zaligheid is.

Wijsheid grijpt Gods daden aan, erkent en verstaat de raad van Zijn genade, verstand richt zich op hetgeen wij te doen hebben, vestigt het oog op onze roeping en hoe die te vervullen is; voor de eerste zijn de door God bestuurde omstandigheden duidelijk, de tweede richt daarnaar ons gedrag.

Die zegeningen heeft Hij ons toegedeeld ons, zoals Hij ons verordineerd heeft tot het kindschap van Hem (vs. 5), bekend gemaakt hebbend a) de verborgenheid van Zijn wil, van Zijn raadsbesluit, dat Hij genomen heeft, naar Zijn welbehagen, dat (namelijk dat geheim van Zijn wil, dat Hij ons nu heeft doen weten) Hij voorgenomen had in Zichzelf, waartoe Hij alleen zonder enige verdienstelijkheid van onze kant, of aandrang van enige kant, alleen uit vrije genade besloten had en dat Hij volbracht heeft door Zijn geliefde Zoon (vs. 6. Hoofdstuk 11).

Rom. 16: 25 Efeze. 3: 9. Kol. 1: 26. 2 Tim. 1: 9. 1 Petrus 1: 20

Die bekendmaking is geschied, om, zoals het Zijn welbehagen of Zijn genadige bedoeling was, in de bedeling van a) de volheid van de tijden, toen de vooraf bepaalde tijd (Gal. 4: 4) tot volvoering van Zijn raadsbesluit gekomen was, door de prediking (1 Kor. 4: 1) van het Evangelie, van nu aan, zoals Zijn eindbedoeling was, weer alles tot een te vergaderen in Christus, beide dat in de hemel is en dat op de aarde is.

Gen. 49: 10. Dan. 9: 24.

De apostel herhaalt nogmaals de gedachte, reeds in vs. 5 uitgesproken, op het nadrukkelijkst; de gedachte, het goddelijk besluit tot verlossing van de mensheid, een gevolg was van Gods vrijmachtige raad en van de absolute wil van God; nu vermeldt hij datgene, waarop de hoogste bedoeling van God bij het verlossingswerk eigenlijk was gericht. Wel zou het kunnen schijnen, alsof in vs. (?) door de apostel reeds nader was uiteengezet, dat er geen hogere bedoeling van God zou kunnen zijn, dan dat de zondige mens weer tot de rechten werd gebracht van een kind van de hemels. Tot bereiking van dit doel was echter nog een bijzondere daad nodig, een goddelijk werk, dat iets hogers op het oog heeft, namelijk de vereniging van alle dingen in de persoon van Christus; en dit nu is het goddelijk einddoel. Christus moest dus volgens Gods raadsbesluit niet slechts de Verzoener van de mensheid met Hemzelf zijn, maar ook de Middelaar van de hemel met de aarde, de Hersteller van de wereldharmonie, door God oorspronkelijk gewild.

De uitdrukking "alles, beide, dat in de hemel is en dat op de aarde is" omvat al het geschapene; niet alleen de mensen op aarde, maar ook alles, wat tot de wereld van de mens behoort en in de hemel, het geestenrijk, dat aan gindse kant van deze wereld is. Zal nu de geschiedenis in een énige samenvatting van dat alles uitgaan, dan ontbreekt de eenheid, waartoe God het ten slotte hersteld wil zien. Zo is het ook werkelijk, niet slechts om de tegenstelling van goed en kwaad, die de mensheid verdeelt, maar ook vanwege de tegenspraak, waaraan het gehele leven op aarde lijdende is en waarin, ook afgezien van de tegenstelling van goede en kwade geesten, het geestenrijk door zijn werken in deze wereld begrepen is. Uit deze scheiding moet alles tot een geheel worden hersteld, waarvan het verenigingspunt Hij is, die God aan de zondige mensheid tot een Heiland heeft gegeven. Daarmee is natuurlijk niet gezegd dat ten slotte alles, wat tot de schepping behoort, in Hem en hierdoor onder elkaar zal verenigd zijn, maar alleen dat er geen andere herstelling van het geschapene tot eenheid is dan die, die het door steeds voortgaande vereniging met de Heiland tegemoet gaat. Wat buiten Christus blijft, zal ten slotte geen bestanddeel zijn van het in Hem verenigde "alles", waartoe volgens het voornemen en het welbehagen van God het geschapene zal worden geleid.

Opdat wij zouden zijn tot prijs van Zijn heerlijkheid, in zoverre wij nu diegenen zijn, die eerst, voordat Hij verscheen en toen de overige wereld nog zonder Hem was, in Christus gehoopt hebben als degene, die komen zou en ons het beloofde erfdeel zou aanbrengen (Hand. 28: 10; 26: 6 v.).

Waarin ook u, die van te voren heidenen was en van de waarheid en zaligheid niets wist, nu bent, nadat u het woord van de waarheid (2 Tim. 2: 15), namelijk het Evangelie van uw zaligheid (Kol. 1: 5 vv.), gehoord heeft. Waarin u, die van te voren tot de stomme afgoden heengetrokken was, naardat u geleid werd en van de geestelijke gaven niet het minste begrip had (1 Kor. 12: 1 v.) ook, nadat u geloofd heeft, gelovig bent geworden (Rom. 13: 11), bent

verzegeld geworden als kinderen van God en erfgenamen van de belofte tot de dag van de verlossing (Hoofdstuk 4: 30. 2 Kor. 1: 22. met de heilige Geest van de belofte (Hand. 1: 4 v. 33.

U heeft die Geest ontvangen, die het onderpand (2 Kor. 5: 5) is van onze erfenis, namelijk van ons, die uit het huis van Israël zijn, tot a) de verkregen verlossing, tot de verlossing, die eenmaal volkomen zou worden (Rom. 8: 23. Luk. 21: 28) en welke nu ook u Christenen uit de heidenen, als die dezelfde genade met ons deelachtig bent geworden, ontvangen heeft, zodat u een verkregen volk, een volk van het eigendom bent (Mal. 3: 17. 1 Petrus 2: 9, tot prijs van Zijn heerlijkheid (vs. 6 en 12. Kol. 1: 12).

Ex. 19: 5. Deut. 7: 6; 14: 2; 26: 18.

Van de voorstelling van de ruimste betekenis van het verlossingswerk van Christus gaat de apostel van vs. 11 af, nu over tot de meest bijzondere werkingen daarvan in de gemeente te Efeze. Hij spreekt niet meer met het "wij" van vs. 11, evenals in vs. 3 vv., in de naam van alle Christenen, maar als vertegenwoordiger van de Christenen uit de Joden, tot wie de roeping tot deelgenootschap aan het verlossingswerk in de eerste plaats was gekomen en wie Paulus ook elders (Rom. 2: 10; 9: 4 vv.) een voorrang in de weg van het heil toekent. Hij past in vs. 12 op hen, in wier eigenaardige, nationale roeping het lag God te verheerlijken in het bijzonder toe, wat in vs. 6 van allen gezegd was, die tot het kindschap van God van eeuwigheid verordineerd waren. Nadat hij vervolgens heeft aangewezen dat door Christus aan de Christenen uit de Joden de goddelijke voorverordinering is verwezenlijkt en de Messiaanse profetieën vervuld zijn, wendt hij zich in vs. 13 nog in het bijzonder tot hen, die zijn brief ontvangen en wat de hoofdzaak aangaat Christenen uit de heidenen waren. Van deze kon hij niet zeggen dat zij het voor hen bestemde erfdeel hadden verkregen, omdat het voor hen niet in de eerste plaats bestemd was (Hoofdstuk 2: 12), maar zij verkregen in de gave van de Heilige Geest een onderpand, dat ook hun deelneming aan de erfenis (Kol. 1: 12) waarborgde. De Christenen uit de heidenen worden nu in de eerste plaats voorgesteld als degenen, die "het woord van de waarheid gehoord hebben", die uitdrukking door de toevoeging, het Evangelie van uw zaligheid, nader wordt verklaard; de Joden hadden namelijk het woord van de waarheid in de Messiaanse profetie reeds ten tijde van het Oude verbond bezeten; de heidenen werd het eerst in de dagen van de apostel in de prediking van het Evangelie als iets geheel nieuws verkondigd. In de verklarende bijvoeging is het woord beschreven als het evangelische en de waarheid, als een zodanige, die heil en zaligheid bewerkt. Het horen van het woord van de waarheid is dan zeker nog niet genoeg tot het teweegbrengen van de zaligheid; maar de apostel kan toch de Christenen uit de heidenen nog in de tweede plaats voorstellen als degenen, die ook hebben geloofd. De Heilige Geest nu, die zij hebben ontvangen, is evenzo het inwendige zegel van het geloof van het Nieuwe verbond, als de besnijdenis het uitwendige zegel van de wet van het Oude verbond was (Rom. 8: 15 v. Gal. 4: v. ; 5: 3 vv.). Het verwijt tegen deze uitlegging van de drie verzen van de zijn van andere schriftverklaarders dan die wij gevolgd zijn, uitgesproken, dat daarbij de Christenen uit de Joden voorkwamen als uitgesloten van het deel hebben aan de Heilige Geest, is verkeerd, omdat het ontvangen van de Heilige Geest in het "een erfdeel worden" of "komen tot het erfdeel" reeds vanzelf ook ligt opgesloten en de apostel bovendien in vs. 14 met uitdrukkelijk doelen op de Heilige Geest, de rede tot de Christenen uit de Joden terugvoert. Is nu voor deze de Heilige Geest tot onderpand van hun erfenis tot hun verlossing, dan volgt dat de Christenen uit de heidenen, die dezelfde Heilige Geest ontvangen hebben, hun medeërfgenamen zijn en ook ingelijfd en mededeelgenoten van de belofte van God in Christus (Hoofdstuk 3: 6. Hand. 11: 17).

O hoeveel licht, hoeveel vreugde, hoeveel troost, hoeveel verkwikking voor het hart geniet die mens, die geleerd heeft door Jezus en door Jezus alleen zich te laten verzadigen. Toch is de verwezenlijking van Christus' dierbaarheid in dit leven op het hoogst slechts onvolkomen. Zoals een oud schrijver zegt: "het is slechts een voorsmaak. " Wij hebben gesmaakt "dat de Heere goedertieren is", maar wij weten nog niet hoe goedertieren en genadig Hij is, ofschoon alles wat wij van Zijn liefelijkheid kennen ons naar meer doet verlangen. Wij hebben de eerstelingen van de Geest genoten en zij hebben ons hongerig en dorstig gemaakt naar de volheid van de hemelse wijnoogst. Wij zuchten in onszelf, verwachtend de aanneming. Wij zijn hier zoals Israël in de woestijn, die slechts één tros druiven van Eskol hadden; daar zullen wij in de wijngaard zijn. Hier zien wij het manna, klein zoals korianderzaad, neervallen, maar daar zullen wij het hemelse brood en het eenjarig koren van het koninkrijk eten. Wij zijn nu nog slechts eerstbeginnenden in de geestelijke opvoeding; want hoewel wij de ernst van het alfabet geleerd hebben, kunnen wij nog geen woorden lezen, veel minder zinnen samenvoegen, maar het is zoals iemand zegt: "hij, die slechts vijf minuten in de hemel is geweest weet meer dan de hele vergadering van alle godgeleerden op aarde. Wij hebben nu vele onbevredigde wensen, maar eerlang zal elke begeerte voldaan worden en al onze krachten zullen wij op de liefelijkste manier in die wereld van eeuwige blijdschap kunnen aanwenden. O Christen, geniet de hemel enige jaren vooruit. Nog zeer weinig tijd en u zult van al uwe beproevingen en moeilijkheden bevrijd zijn; uw ogen, die nu vol tranen zijn, zullen niet langer wenen; u zult in onuitsprekelijke, verrukking op de glans staren van Hem, die op de troon zit. Nee, wat meer is, u zult in Zijn troon zitten. De triomf van Zijn verheerlijking zal door u gedeeld worden; Zijn kroon, Zijn vreugde, Zijn paradijs zal het uwe zijn en u zult medeërfgenaam van Hem zijn, die erfgenaam van alles is.

a) Daarom, omdat het is, zoals hier voren is gezegd, namelijk dat een eeuwige verlossing heeft plaats gehad, waaraan u reeds deel heeft, ook ik, bij het werk van God aan u ook het mijne voegende, gehoord hebbend het geloof in de Heere Jezus, dat evenals bij anderen ook onder u is (vs. 13), hetgeen evenwel vroeger niet het geval was en de liefde tot al de heilige, tot alle mede-Christenen (Hoofdstuk 6: 18. Kol. 1: 4. Filemon 1: 5. Gal. 5: 6.

2 Thessalonicenzen. 1: 3.

Houd niet op voor u God te danken, vanwege die werking van Zijn Heilige Geest (1 Thessalonicenzen. 1: 2. Fil. 1: 3 vv. 1 Kor. 1: 4 u gedenkend in mijn gebeden (Kol. 1: 9. Rom. 9 v.).

Omdat de Efeziërs de heerlijke genade van God in Christus ten deel was geworden, die de apostel vroeger tot zijn loven van God had gedrongen, hadden zij ook in hem een bidder verkregen, die van hun bestendig met danken en bidden gedacht. De gevangen Apostel had met arbeiden en werken moeten ophouden, maar geen boeien zouden zijn gebed verhinderen. Wat schade is het, dat hij in stilte moet lijden, als Christus maar verheerlijkt wordt ten zegen van de wereld! De gemeenten, die de apostel in zijn biddend hart lagen, konden er zich mee vertroosten, dat hij de voorbede voor degenen, die aan zijn woord en verzorging waren onttrokken, voor zijn heilige plicht hield en dat als een priesterlijk recht ook volbracht. De zegen van Christus dienaren is een dubbele, in het openbaar, als zij de zielen vanwege Christus bidden (2 Kor. 5: 20), in het verborgen, als zij voor de zielen bidden in Jezus naam. Gezegend zijn de gemeenten, die zo worden gediend.

Hetgeen volgt is geen eigenlijk gebed van de apostel voor zijn lezers; hij vermeldt alleen wat hij in gedachten aan de gemeente doet. Zij moet het weten en moet het uit deze voorbede

afleiden, hoe zwak en behoeftig zij in zichzelf is en blijft, al is er ook een hemels zaad voor de hemel en hoezeer een ernstig, aanhoudend bidden en smeken uit haar midden zelf tot haar bewaring en haar opbouwing nodig is.

Is de inhoud van ons epistel, die zich geheel algemeen houdt, zonder persoonlijke herinneringen, zonder groeten en zonder enig spoor van vertrouwelijkheid, waarin Paulus tot zijn Efeziërs, evenals een vader tot zijn kinderen had gestaan, in het algemeen van die aard, dat zij voorkomt als ware zij niet aan de Efeziërs gericht, dan wijzen plaatsen, als die hier voor ons ligt, waar Paulus van het geloof der lezers en hun liefde tot alle heilige slechts heeft gehoord (vgl. Hoofdstuk 3: 1-4; 4: 21), zeker op lezers, die voor de apostel op een afstand stonden. Als boven in vs. 1 niet de naam Efeze stond als plaats van bestemming, zou men het allerlaatst denken aan deze gemeente onder alle de ons bekende Aziatische gemeenten, als degene, voor wie de brief bestemd is geweest.

Ik bid voor u, opdat de God van onze Heere Jezus Christus (Joh. 20: 17), de Vader van de heerlijkheid (Hand. 7: 2), u geeft de Geest van de wijsheid en van de openbaring (1 Kor. 12: 8 10) in Zijn kennis (2 Petrus 1: 2. Joh. 17: 3

De voorstelling van God als "God van onze Heere Jezus Christus" en "Vader van de heerlijkheid" staat in treffend verband tot de inhoud van de voorbede; want van de God van Christus en de Vader van de heerlijkheid is te verwachten, dat Hij zal doen wat de zaak van Christus bevordert, en tot openbaring van Zijn eigen heerlijkheid dient.

Met de eerste naam is het op dezelfde manier gesteld als met de Oud Testamentische benaming van Jehova, als de God van Abraham, Izaak en Jakob. Evenals daar is ook hier God genoemd naar Zijn geschiedkundige betrekkingen, daar naar Zijn betrekking tot de aartsvader van Israël, hier naar Zijn betrekking tot Jezus, de Christus.

Hij is die God, door wie Jezus Christus op aarde was gezonden, van wie Hij getuigenis in woord en daad had gegeven en tot wie Hij weer is heengegaan. Deze God van onze Heere Jezus Christus nu noemt de apostel Vader, omdat hij tot Hem bidt, wanneer hij het liefst Hem noemt met de naam van de liefde. Hij noemt Hem Vader van de heerlijkheid, omdat die heerlijkheid hem voor de geest komt, die God juist in Zijn Zoon de mensen heeft geopenbaard en omdat hij van Hem, onze Vader, verwacht, dat Hij Zijn heerlijke macht (Kol. 1: 11) ook aan de Zijnen zal betonen.

Als de inhoud van het gebed voor de lezers nu deze is, dat God hen de Geest van de wijsheid en van de openbaring moge verlenen, kan dat, omdat (vs. 14) vroeger daarvan sprake was, dat de gelovigen verzegeld waren met de Heilige Geest van de belofte en die als onderpand van de toekomstige erfenis bezaten, niet zo worden opgevat, als moest hun nog eerst de Geest worden gegeven, maar alleen zo, dat de Geest in hen op meer bijzondere, sterkere manier werkzaam mocht worden.

Zoals God zelf vaak genoemd wordt naar een of andere van Zijn eigenschappen en werkingen, die zich in bepaalde gevallen openbaren (Rom. 15: 13) zo is het ook met de Heilige Geest naar de gaven, die Hij door Zijn wonen in de mens hem mededeelt b. v. 2 Kor.
13 de Geest van het geloof, 2 Tim. 1: 17 de Geest van de kracht, van de liefde en van de tucht, omdat elk van deze gaven zo wezenlijk tot deze Geest behoort, als had hij niet anders dan deze en dus ook elk, die deze Geest deelachtig wil zijn, ook van Zijn gaven de vruchten tonen moet. De Heilige Geest is een Geest van de wijsheid, maar niet van een rustende,

werkeloze, in zichzelf besloten, maar van de openbaring! Hij stort steeds nieuw goddelijk licht in de ziel, dat deze in de ware wijsheid doet vooruitgaan.

Bij het woord "wijsheid" hebben wij te denken aan een voortgaande toestand, bij "openbaring" aan bijzondere blikken, die gegeven worden in waarheden van het Christendom en de wil van God bij bijzondere levensomstandigheden, in de harten van de mensen, in de loop der tijden, in het eeuwige leven. De eerste omvat de voorzichtigheid of het verstand, welk woord in vs. 8 met haar wordt verbonden, de andere is de zeker nodige bijzondere openbaring voor elke Christen.

Deze Geest van de wijsheid en van de openbaring, die Paulus van God voor de lezers bidt, moet hem een steeds helderder inzien geven in de samenhang van het goddelijk verlossingswerk. Wel was opmerkelijk, dat hij zo de bijzondere en uitdrukkelijke wens koestert, dat de gemeente toeneemt in kennis.

Onze genadestaat begint niet met het diepere inzicht, maar wordt er alleen door bevorderd. Mochten daarom toch alle predikers van de apostel leren, ook daarnaar bij hun gemeenten in hun prediking te streven!

Hij geve U namelijk door de werking van deze Geest verlichte ogen van uw verstand (volgens een andere lezing van uw hart, 2 Kor. 4: 6. Rom. 1: 21), opdat u, van trap tot trap voortgaande, mag weten, die (quanta d. i. van welke grootheid of verhevenheid) de hoop is van Zijn roeping (Rom. 11: 29), de door Zijn roeping teweeggebrachte hoop en die de rijkdom is van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heilige, dat voorwerp van de Christelijke hoop.

En die de uitnemende grootheid van Zijn kracht aan ons is, die geloven (Hand. 20: 32), a) naar de werking van de sterkte van Zijn macht (vgl. Kol. 1: 29. Fil. 3: 21).

Kol. 2: 12.

Werkt de Geest van de wijsheid en van de openbaring in ons, zo worden ons gegeven verlichte ogen van onze verstands, of, volgens andere lezing, van onze harten.

De kennis staat werkelijk onder de invloed van de wil, maar de moederschoot van de wil is het hart (MATTHEUS. 15: 19).

Evenals de "Geest van de wijsheid en van de openbaring" in vs. 17 overeenkomt met het "verlichte ogen van uw hart" in vs. 18, zo stemt het "in Zijn kennis" overeen met het "opdat u mag weten" hier.

Het eerste voorwerp van deze kennis of dit inzicht nu is: "die de hoop is van Zijn roeping"; het tweede voorwerp het voorwerp van deze hoop "die de rijkdom is van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heilige"; het derde voorwerp, "de uitnemende grootheid van Zijn kracht aan ons, die geloven. "

Nadat Paulus in vs. 15 voor het geloof en de liefde, die in de gemeente werden gevonden, gedankt had, voegt hij er de wens bij, dat de lezers zich steeds meer bewust mochten worden van de hoop, waartoe hun roeping hun recht gaf, want eerst in de hoop worden geloof en liefde volkomen (Rom. 5: 5; 8: 24. De gelovige moet nu eerst weten, hoe groot zijn hoop en

hoe groot haar voorwerp is en dat is voor hem de hoofdzaak; maar het geloof heeft, opdat de hoop geen schade lijdt, ook nog behoefte aan een door de Heilige Geest geschonken inzicht in de kracht van die God, die tot hoop roept en de heerlijke erfenis belooft.

De Christen erkent niet alleen zijn ellende, maar ook zijn zaligheid, hoe rijk en heerlijk zijn erfenis is, die door God voor de heilige bestemd is; en uit de grootheid van zijn zaligheid erkent hij de grootheid van de goddelijke genade. Dit alles kan echter slechts een verlicht oog erkennen en waarderen, omdat het niet de verblindende glans van de aardse dingen heeft.

Als de mens de diepte van zijn val, de menigte en de listen van zijn vijanden, de machtige hinderpalen van zijn zaligheid bedenkt, dan is voor hem zeker een blik in de grootheid van de goddelijke kracht, die aan zijn roeping en bewaring tot zaligheid wordt besteed, zeer gewenst.

Ik bedoel die werking of inspanning van de sterkte van Zijn macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, a) en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de hemel (Hand. 3: 15; 7: 55.

Ps. 110: 1. Hand. 2: 34. 1 Kor. 15: 25. 1 Petrus 3: 22. Heb

Elke zondaar is van nature onkunnen doend tot enig voor God behaaglijk goed werk. Vooral is hij geheel gekant tegen het geloof, omdat de trotsheid van het hart daarvan afkerig is, omdat men door het geloof zichzelf ten ene male moet verloochenen en Christus alleen de gehele eer van de zaligheid geven. Bijzonder waren de Joden en Heidenen in Paulus tijd van het geloof geheel afkerig, omdat de gekruiste Christus voor deze een dwaasheid was en voor de ander een ergernis. God had daarom aan de Christenen te Efeze, opdat zij zouden kunnen geloven, Zijn onbeperkt Alkunnen te koste moeten leggen. De apostel spreekt van de uitnemende grootheid van Zijn kracht naar de werking van de sterkte van Zijn macht. Het is alsof hij geen nadrukkelijke woorden, die een grote kracht te kennen geven, genoeg kan uitdenken, om, door opéénstapeling daarvan het verbazende van het goddelijk Alkunnen doen te beschrijven, dat er nodig is, om zondaren tot het geloof te bewerken. Hij spreekt van een macht, die God gewrocht heeft, in of over Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, om daardoor aan te duiden dat er geen mindere werking van Gods onbeperkt Alkunnen vereist werd om een zondaar tot het geloof te bewegen als er nodig was om Christus uit de doden op te wekken. Dit moesten de Efezische Christenen weten en daartoe hadden zij de verlichting van de Heilige Geest nodig, opdat zij de genade van het geloof, waarmee zij verwaardigd waren, niet aan zichzelf, maar alleen aan Gods kracht zouden toeschrijven.

In de opstanding van Christus evenzeer als in onze zaligheid werd er niets minder dan een goddelijke kracht in werking gebracht. Wat zullen wij zeggen van hen, die menen dat de bekering door de vrije wil van de mensen teweeg wordt gebracht, of haar toeschrijven aan zijn eigen betere gezindheid? Wanneer wij de doden uit eigen kracht uit hun graven zien opstaan, dan zullen wij ook kunnen verwachten dat goddeloze zondaars uit hun eigen vrije wil zich tot God zullen keren. Het is niet het verkondigde woord, noch het gelezen woord, alle levenwekkende kracht ontspringt alleen uit de Heilige Geest. Deze kracht is onweerstaanbaar. Al de soldaten en de overpriesters konden het lichaam van Jezus niet in het graf houden, zelfs de dood kon Christus niet in zijn banden bewaren; net zo onweerstaanbaar is de kracht, die in de gelovige wordt volbracht, wanneer hij tot nieuwheid van het leven wordt opgewekt. Geen zonde, geen verderf, geen duivels in de hel noch zondaars op de aarde kunnen de hand van Gods genade tegenhouden, wanneer zij zich opmaakt om een zondaar te bekeren. Als God in Zijn almacht zegt: "u zult", zal de mens niet zeggen: "ik wil niet". Bedenk dat de kracht, die

Christus opwekte van de doden, heerlijk was. Zij bracht God eer aan en verschrikking onder de legermachten van de Boze. Zo wordt God grotelijks verheerlijkt door de bekering van elke zondaar. Het was een eeuwige kracht, Christus opgewekt zijnde, sterft niet meer; de dood heeft over Hem geen macht. Evenmin zullen wij, van de dood opgewekt, niet terugvallen tot onze dode werken, noch het verderf, dat eertijds in ons woonde, maar wij zullen voor God leven. Omdat Hij leeft, leven ook wij. Want wij zijn gestorven en ons leven is met Christus verborgen in God. Evenals Christus opgewekt is van de dood door de heerlijkheid van de Vader, evenzo wandelen wij in nieuwheid van het leven. Merk eindelijk op de onafscheidbaarheid van het leven en gemeenschap met Jezus. Dezelfde kracht, die het hoofd van de doden opwekte, werkt ook in de leden. Wat een zegen om met Christus levend gemaakt te zijn.

Verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij (Hoofdstuk 3: 10. Eph Kol. 16. 1 Kor. 15: 24. en allen naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende (1 Petrus 3: 21 v.).

En heeft, om met de woorden van Ps. 8: 7 te spreken (1 Kor. 15: 27. Hebr. 2: 8), alle dingen aan Zijn voeten onderworpen en heeft Hem, die zo hoog verheven is en alleen beheerst, van de gemeente, terwille van de gemeente, gegeven tot een hoofd boven alle dingen.

God werkt op de gelovigen overeenkomstig die macht, die Hij het sterkst en heerlijkst heeft geopenbaard in de opstanding en verhoging van Christus. Volgens dat verband kan het aldus wel niet twijfelachtig zijn, dat de oneindige grootheid van de goddelijke kracht, waarvan aan het einde van het vorige vers sprake was, naar de bedoeling van Paulus in het bijzonder moet worden opgevat van de algemene opwekking van de gelovigen uit de dood, waarmee het rijk van God, het heilige voorwerp van de Christelijke hoop zich in zijn heerlijkheid openbaart.

Niet in deze wereld regerende, maar in deze wereld verlossende werkzaamheid van God, zoals die zich laat aanschouwen in de door Christus geopenbaarde daden van het heil, vertoont zich de goddelijke macht het heerlijkst. Het is in het bijzonder de verhoging van Christus tot hemelse heerlijkheid, die in onmiddellijk verband staat met de opwekking van Christus uit de doden, waarin de apostel de verhevenste uitdrukking ziet van de werkingen van de goddelijke almacht. Het "gezet tot Zijn rechterhand in de hemel" beschrijft naar Ps. 1 v. het delen van Christus in de goddelijke heerlijkheid, dat in de staat van de verheerlijking plaats vindt en bij de uitdrukking "in de hemel" denkt de apostel zeker aan een bijzondere centraalplaats van de goddelijke heerlijkheid en openbaring, aan het hoogste van de hemelen.

Met enkel namen van hetgeen machtig is, noemt Paulus wat tot de geestenwereld behoort, omdat hij ons tot de troostvolle erkentenis wil leiden dat Jezus Christus verre boven alle aanwezige en denkbare machten, het mogen de goede engelen zijn, de dienaren van God bij het wereldbestuur (Ps. 103: 20), of de boze, de van God afgevallen machten van de duisternis (Hoofdstuk 6: 12), gesteld is als Heer en Heerser, over de eersten met een kracht om ze te doen dienen, over de anderen met overmeesterende macht. Vorstendom of overheid komt de geesten toe, omdat zij geplaatst zijn aan het hoofd van de wereldschepping en gesteld zijn tot regenten van de wereld; macht hebben zij over het hen onderworpen gebied; kracht is hun handelen, waarmee zij op deze aarde werken; heerschappij oefenen zij uit, omdat hun wil over de wil van anderen beschikt. De vier benamingen van hun betrekking tot de wereld betekent niet een plaatsing onder de engelen, maar omvatten in hun gelijksoortigheid de

gehele plaatsing van de bovenaardse machten over de wereld, waartoe wij als schepselen behoren.

Van de hemelse machten, waarboven Christus geplaatst is, strekt zich de blik van de apostel uit tot al het geschapene, dat kan worden genoemd.

Het "alle naam, die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende" moet uitsluiten dat enig wezen, hetzij in de tegenwoordige wereld, hetzij in de te verwachten staat van zaken van de toekomst een plaats zou kunnen innemen, hoe ook genaamd, waar dit niet aan Christus zou onderworpen zijn. Om nu later te kunnen zeggen "tot een Hoofd boven alle diegene" geeft de apostel met woorden, die hij ontleent aan een psalm, die de verhouding van de mens uitdrukt tot de wereld, die hem omgeeft, aan zijn woord over de verhoging van Christus deze uitdrukking, dat God alle dingen aan Zijn voeten heeft onderworpen. Hem nu, aan wie Hij alles onderworpen heeft, heeft Hij van de gemeente gegeven als een Hoofd, dat boven alles zonder uitzondering uitsteekt (zodat deze gemeente haar Hoofd heeft in Een, in wie de idee van de mens, zoals die in Psalm 8 op grond van Gen. 1: 26 is voorgesteld, reeds is vervuld en daarin een onderpand, dat ook nog eens aan haar zal worden vervuld. Het begrip van het geven heeft daarbij zo zeker de klemtoon, zo zeker als daaraan moet worden herinnerd, wat aan de gemeente ten deel is geworden. In plaats van slechts als een deel van de wereld Hem onderworpen te zijn, staat zij tot Hem, aan wie alles onderworpen is, in de zo gehele andere verhouding van het lichaam tot zijn hoofd.

Zo is Hij dan de Heer van alles, om de gemeente te kunnen beschermen en zegenen, die Zijn Lichaam is (Hoofdstuk 4: 12, 16; 5: 23, 30 12: 13. Kol. 1: 18 en 24; 2: 19; 3: 15 en, om nog duidelijker aan te wijzen hoe heerlijk haar betrekking tot Hem is, de vervulling van degene, die alles in allen, in alle vormen van bestaan en wijzen van openbaring, vervult (Hand. 9: 4).

In het hoofd ligt de organiserende macht. Schubert beschrijft in de geschiedenis van de ziel die verhouding van het hoofd en het lichaam als beeld van een liefde, die van boven naar beneden afdaalt en van een verlangen, dat van beneden naar boven zich verheft, welks werk het is de lagere natuur van de verlangenden gaandeweg te veranderen in de hogere van de verlangden.

De Kerk zonder Christus zou zonder hoofd zijn, een onthoofd lijk met een verstijfd hart. Christus zou wel zonder Zijn Kerk een zelfstandig Hoofd zijn over alles, maar verlaten, ja, wij zouden zeggen een hoofd van het lichaam beroofd, omdat Hij niet dat lichaam had, waarvan Hij Heiland is; zo onafscheidelijk heeft God Christus en de gemeente samengevoegd.

Even zeker als nu aan het hoofd, wanneer het het lichaam miste, dat er toe behoort, iets wezenlijks zou ontbreken, om werkelijk hoofd te zijn, zo zeker is hetgeen gezegd is bij "Zijn lichaam" namelijk "de vervulling van degene, die alles in allen vervult" zo op te vatten, dat de gemeente datgene is, dat Christus om zo te zeggen volmaakt. Zij behoort tot Hem, aan wie God alles heeft onderworpen op die wijze, dat Hem iets wezenlijks zou ontbreken, wanneer Hij haar niet evenals het hoofd van zijn lichaam had. Zoals nu in 1 Kor. 15: 28 van de Vader wordt gezegd, dat Hij de Zoon alles heeft onderworpen met de bedoeling dat God ten slotte alles in allen zou zijn, zo is hier met de woorden: "die alles in allen vervult", een werk uitgedrukt, dat hetzelfde doel moet verwezenlijken. Het geheel van de wereld, dat aan Christus’ voeten onderworpen is, sluit een rijkdom in van bestaanswijzen, waaraan tezamen

de waarheid van het leven ontbreekt, sinds God om de zonde van de mensen Zijn schepping van de ijdelheid heeft onderworpen (Rom. 8: 20). Deze uit de dienstbaarheid te bevrijden van een bestaan, dat de waarheid van het leven mist, is het werk van Hem, die als Christus de zonden verzoend heeft en door de hiervoor geleden dood daarheen is gegaan, waar Hij het geheel van de wereld onder Zich heeft. In die mate nu, als Hij het menigvuldige van de bestaanswijzen, die de wereld in zich sluit, door Zichzelf vervult, zodat zij niet meer van wezenlijkheid ontbloot, maar door Hemzelf vervuld zijn, wordt God alles in allen. En de gemeente staat nu tot Hem, wiens werk dit tot in de verste toekomst is, in zo'n verhouding, dat Hij zonder haar ontbloot en leeg zou zijn van datgene wat Hem tot Christus maakt Zonder haar zou Hij niet Christus zijn, evenmin als het hoofd, dat geen lichaam heeft, hoofd kan zijn.

Zo heerlijk acht Christus Zijn gemeente en zo tedere liefde voelt Hij voor haar, dat Hij Zich zelf enigermate voor onvolkomen houdt, wanneer Hij niet met haar is verenigd en als wij niet met Hem, evenals het hoofd met het lichaam, verenigd zouden zijn als Zijn vervulling.

HOOFDSTUK 2

DE ELLENDE VAN DE MENSEN BUITEN CHRISTUS EN ZIJN ZALIGE STAAT IN CHRISTUS

II. Vs. 1-22. Het ontstaan en het bestaan van de Kerk. Ook hier leidt de apostel de gedachten, die zijn hart vervullen, in op concrete wijze, zodat hij onmiddellijk op de lezers het oog vestigt. Van het heden wendt hij zijn blik naar het verleden en stelt de leden van de gemeente hun vroegere toestand van de dood en de heerlijke nieuwe schepping, die aan hen heeft plaats gehad, voor ogen. Zij, die te voren heidenen waren, waren dood in hun zonden voor God, wandelden naar de eeuw van deze wereld, onder de heerschappij van haar overste, die in de lucht als zijn residentie had, vanwaar hij zijn verderfelijke invloed uitoefende en een heersende, alles met zich meeslependen tijdgeest teweeg bracht. Eveneens waren zij, die vroeger Joden waren, omdat zij hun vleselijke lusten opvolgden, van nature kinderen van de toorn. Deze nu, die aldus gesteld waren, heeft God in de rijkdom van Zijn genade uit de dood van de zonde opgewekt en tegelijk met Christus levend gemaakt en in het hemelse geplaatst. Wat hieruit volgt is aan de ene kant, in het bijzonder met het oog op de Christenen uit de Joden, het volgende: uit genade, niet uit de werken is de zaligheid ons ten deel geworden, opdat wij in nieuwheid van het leven zouden wandelen en in alle goede werken (vs. 1-10). Vooral hebben de laatsten, de Christenen uit de heidenen, reden om zich te verheugen over het verkregen heil. Daarom moeten zij denken aan de verandering dat zij, die verre waren van alle leven, dat geluk aanbrengen kon, die zonder hoop en zonder God in de wereld waren, nu door het bloed van Christus tot de Kerk van God gebracht zijn; want Christus is de vrede, die de scheidsmuur van de wet door Zijn kruisdood heeft weggenomen en de beide delen van het mensdom, die als door een heining van elkaar waren gescheiden, tot een nieuwe, tot één mens heeft gemaakt. In Hem hebben zij, die van te voren verre waren en de anderen, die reeds nabij waren, door één Geest dezelfde toegang tot de Vader; en zo zijn ook de heidenen nu huisgenoten van God en met de Joden samengevoegd, als de levende stenen in de tempel van God van het Nieuwe Testament (vs. 11-22).

En a) u heeft Hij ook levend gemaakt, omdat u dood was, eensdeels u Joden door de misdaden, de overtredingen van de wet (Gal. 3: 19) en aan de andere kant, u, die heidenen was door de zonden. Overtredingen waren bij u, Joden, die de juiste weg heeft verlaten, die u door de wet aangewezen was en u heidenen leefde in zonden, u, die geen andere wegen dan die heeft gekend.

Rom. 5: 6. Kol. 2: 13.

Nadat Paulus in Hoofdstuk 1: 19 v. gesproken heeft van de grote kracht van God aan de gelovigen, die men kon leren kennen door hetgeen God aan Christus had gedaan, die Hij opwekte, verhoogde enz. wil hij nu met toepassing daarvan op de lezers, de laatsten doen voelen, dat God ook hen, toen zij dood waren in hun zonden, met Christus levend gemaakt heeft enz., dus ook aan hen die grote macht had bewezen. De zinsbouw wordt, voor nog het subject en het verbum wordt uitgesproken, door de toevloed van de gedachten van de relatieve zinnen in vs. 2 en 3 afgebroken, maar in vs. 4 door "maar" weer opgenomen, in welk vers dan het subject, in vs. 1 nog niet genoemd, wordt genoemd en gekarakteriseerd. In vs. 5 vinden wij verder het verbum, met herhaling van het object, dat echter ten gevolge van hetgeen in de tussenzinnen gezegd is, reeds in vers 4 in de eerste persoon is overgegaan.

Beide keren moet het een aanwezige toestand zijn, waaraan de goddelijke kracht ontrukt. Bij Christus is het een toestand, die het tegendeel was van het lichamelijk leven, waarin Hij van de geboorte af was geweest, bij ons een toestand, die het tegendeel is van de persoonlijke levensgemeenschap met God, waarin wij als door God geschapen moesten staan.

De Schrift kent een geestelijke dood (1 Joh. 3: 14. MATTHEUS. 8: 22. Luk. 15: 24) en een tweede dood (Openbaring 2: 11; 20: 6, 14; 21: 8, dus een soort van dood, die, zonder vernietigend te zijn, ook geest en ziel kan aangaan. De tweede dood is de toestand van een helse straf, die aan de andere kant van de eerste dood ligt. De geestelijke dood is de natuurlijke toestand van straf, die aan deze kant ligt, waarin ieder mens, afgezien van de genade, zich bevindt, dus een gevolg van de eerste zonde. Zegt men, dat deze geestelijke dood vervreemding van de inwendige mens van God, de Levende is, dan is daarmee minder gezegd, waarin die bestaat, dan wel waardoor die ontstaat. Hij moet bestaan in een oplossing overeenkomstig de lichamelijke dood en in een verdwijnen van het tegenwoordige leven, gelijk aan de dood. Zo is het ook; het inwendige van de mens werd, ten gevolge van de eerste zonde, door de dood aangegrepen, terwijl de vorige harmonische eenheid de vele krachten, die in het leven van geest en ziel in elkaar grijpen, zich oploste en terwijl het leven van de Geest naar Gods beeld en de afspiegeling ervan in de ziel verdwenen. Tot hiertoe vervulde Gods liefde het willen, denken en voelen van de Geest. Dit drievoudige van God vervulde leven van de Geest was het heilige beeld van de Godheid in de mens. Toen echter Satanische gedachten over een liefdeloze God in de mens ingang vonden, toen trad vijandschap (Rom. 8:
in de plaats van de liefde en verstoring (1 Kor. 14: 33) in de plaats van de vrede. De krachten van de ziel, die in God vrede hebben, raakten in verwarring en ontbrandden in begeerlijkheid, die strijdt tegen God. De Geest was aan de liefde van God ontvallen en de ziel aan de heerschappij van de geest. Ons leven is sinds slechts een schaduw van leven en uit de grond van de natuur, waaruit het is opgegaan, strekken zich vele armen uit, die de vluchtende schaduw eindelijk in de duisternis van de dood wegslepen.

Het wil maar niet in de mens, die levend is, om zichzelf te beschouwen als dood door de misdaden en zonden; zwak te zijn, daartoe zou men nog eerder kunnen komen. En het is waar, het woord van God beschrijft ons ook soms als zwakken en zieken, die de geneesmeester nodig hebben; maar ook dat bedoelt de Geest van God niet, zoals de mensen het graag uitleggen. Zij noemen zich zwak, omdat zij zichzelf doof maken, dat zij weer kunnen herstellen en reeds ver op de weg van verbetering zijn, het woord van God bedoelt echter een zwakheid, waarbij eigen hulp geen plaats meer vindt, waar de hoop op genezing alleen berust op de nabijheid en het alkunnen doen van de Geneesheer. Zo zeker als het lichaam zonder ziel dood is, zo zeker is de ziel zonder geest dood. Zij heeft wel een natuurlijk leven en daaruit krachten, verstand, wil, overleg; zij kan dat ook uit en door middel van de zintuigen en leden van het lichaam; maar God te kennen en Hem lief te hebben, Zijn waarheid te erkennen, het tijdelijke en het eeuwige met elkaar te verbinden, hoop van het eeuwige leven te koesteren, dat alles is voorbij en wat daarvan zich aan de doden mens opdringt, vindt veel tegenstand. De wandel en de werkzaamheid, waarmee men gewoonlijk deze dood bedekt, maakt het onheil niet minder, maar integendeel gevaarlijker.

In welke zonden u, Christenen uit de heidenen, eertijds gewandeld heeft naar de eeuw, de periode, de tijdsomstandigheid van deze tegenwoordige boze (Gal. 1: 4. Rom. 12: 2. 1 Kor.
12 wereld (Tit. 3: 3), naar de overste van de macht van de lucht, als opperhoofd van de boze machten onder de hemel (Hoofdstuk 6: 12). U wordt namelijk van de geest, die in deze boze machten werkt, geleid en gedreven (1 Kor. 12: 2), een geest, die nu, nadat u van hem bevrijd bent en daarentegen Christus deelachtig bent geworden, wel niet meer in u werkt,

maar wel in de kinderen van de ongehoorzaamheid, die het Evangelie niet willen gehoorzaam worden, maar er zich tegen verzetten (Hoofdstuk 5: 6. Kol. 3: 6).

1 Kor. 6: 11. b) Joh. 12: 31; 14: 30; 16: 11.

De apostel laat hier een nadere voorstelling volgen van de geestelijke dood, die bij de lezers was en beschrijft nu eerst het zondige leven, dat vroeger de Christenen uit de heidenen leidden. De uitdrukking "in zonden wandelen" is zeer opmerkelijk. Die wijst toch op een toestand, waarin de zonde hun levenssfeer was geworden. Door de bijvoeging "naar de eeuw van deze wereld" wordt gewezen op de macht, waardoor de zondaars beheerst waren. Het zondige leven in de wereld is namelijk niet gehele teugelloosheid, zuiver anarchie, integendeel, die de zonde dient, wordt gedreven door krachten en machten, die te verschrikkelijker en onweerstaanbaarder werken, hoe meer zij georganiseerd zijn en die de individuen, waarop zij hun invloed uitoefenen in een systeem van boze en verderfelijke invloeden omwikkelen, waaruit de individuele tegenstand zich niet meer kan losmaken.

Deze wereld, de tegenwoordige boze wereld, die in het midden ligt tussen de verleden zeer goede en de toekomstige, zeer heerlijke en welker loop van geslacht tot geslacht, van de oordelen van de zondvloed ten tijde van Noach tot aan de gerichten van het vuur op de jongste dag dezelfde aard openbaart, deze wereld werkt met toverachtige macht op haar kinderen. Usus est Tyrannus, het gebruik is een tiran, de ergste vijand is de wereld-mode, is om op de brede weg te wandelen naar de manier van de vaderen (1 Petrus 1: 18). Zo als de moeder "wereld" haar kinderen voorgaat, zo lopen zij achterna, geketend aan drievoudige strikken van wellust (1 Joh. 2: 16) en vast geboeid aan deze vergankelijke wereld, die met haar vergankelijke genietingen hun enig vaderland is, laten zich de mensen van deze wereld, die hun deel hebben in dit leven (Ps. 17: 14), misleiden ten opzichte van het geluk van hun ziel, die voor de eeuwigheid geschapen is. Onbegrijpelijk zou dit bedrog zijn, als niet achter de wereld Een stond, die haar loop dreef en inspireerde. De god van deze wereld, zo noemt Paulus de satan (2 Kor. 4: 4), zoals de Heere hem de vorst van deze wereld noemt (Joh. 12:
14: 30), omdat hij krachtens eigen boosheid de loop van deze verleide wereld beheerst. Hier nu verkrijgt de vorst van deze wereld een naam, die zeer geschikt is om ons tot vurige dank op te wekken voor de genade van onze Heere Jezus Christus, die ons verlost heeft van de macht van het duivel. Die naar de eeuw van deze wereld, naar de tijdgeest wandelen, wandelen tevens naar de "overste van de macht van de lucht. " Het zou nu ontzettend juist met de zonde, die macht van de natuur over de mens overeenstemmen, als de aartsvijand van God en de mensen, wiens wezen de zonde is, op zodanige manier in de lucht heerste, dat hij zelf door middel van de lucht, de levensvoorwaarde van alles wat natuurlijk leven heeft, zijn vergiftende, dodende macht over alles uitoefende, wat zich niet van de overste van de macht van de lucht (vgl. Kol. 1: 13) laat redden en overbrengen in het rijk van de genade, waarin de lucht van de levendmakende Geest van Jezus Christus waait. Zoals wij echter bij dit rijk van de genade niet spreken van de natuurlijke, stoffelijke lucht, maar van een lucht van de geest, zo voegt onze tekst ook bij de woorden "naar de overste van de macht van de lucht" dadelijk "van de geest, die nu werkt in de kinderen van de ongehoorzaamheid. " De levenslucht dus, waaruit de kinderen van de ongehoorzaamheid hun levensadem hebben, is niet die van de wind, maar een door de geest bewogen lucht. Niets kentekent echter de geest, die uit de door de duivel vervulde atmosfeer afkomstig is, op zo vreselijke wijze, als zijn werk in hen, wie hij, de god van deze wereld; de ogen dermate heeft verblind, dat zij het heldere licht van het Evangelie niet zien, ja zelfs opstandelingen worden tegen het woord van de waarheid (2 Kor.
4. 2 Thessalonicenzen. 1: 8). De Efeziërs, die gelovig waren geworden, konden de boosheid en schandelijkheid van hun vroegere dienstbaarheid onder de duivel niet grondiger leren kennen, dan dat zij het werk van de duivelse tijdgeest in de gelovigen zagen en tot zichzelf zeiden: deze vijand van onze zaligheid hebben wij eertijds ook gediend; door deze onreine

geest, die nu de mensen van de wereld vervult, zodat zij tegen het Evangelie opstaan en woeden, hebben ook wij ons laten leiden!

Pas dan erkent de mens het kwade in zijn gehele diepte en in al zijn vreselijkheid, wanneer hij begrijpt, dat zijn verdorvenheid in hem niet op zichzelf staat en dat de verdorvenheid van de mensen als een geheel beschouwd, niet enkel is een gemis van het goede. Door elke kwade neiging in zijn binnenste staat de zondaar in wezenlijk en nauw verband met de gehele macht, die aan de verwoesting van het rijk van God, aan de vernietiging van alle heil voor Gods schepselen werkt; hij geeft zich daardoor over in de dienst van een macht, die veel machtiger is dan onmachtige mensen van vlees en bloed en veel meer beslissend en hardnekkig strijdt tegen het rijk van licht en leven.

"Naar het beloop van deze wereld", d. i. naar de manier van leven die de mensen, die niet in Christus geloven, volgen.

Onder welke kinderen van het ongeloof of van de ongehoorzaamheid (volgens andere verklaring waarin overtredingen vs. 1) ook wij Christenen uit de Joden (Rom. 2: 17 vv. ; 3: 9 vv.), allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden van ons vlees, doende de wil van het vlees, dat naar genot zoekt en van de eigenwillige gedachten; en wij waren van nature, naar onze eigen en persoonlijke toestand (Gal. 4: 8), als wij afzien van hetgeen Gods genade aan ons gedaan had, kinderen van de toorn een prooi van Gods toorn (Rom. 1: 18; 2: 8 v. 2 Sam. 12: 5 a), zoals ook de anderen, die zondaars uit de heidenen zijn (Gal. 2: 15. Rom. 3: 9).

De vorige woorden waren tot de Christenen uit de heidenen gericht. Hier gaat Paulus tot de Christenen uit de Joden over en zegt van hen, dat zij vóór hun bekering ook onder de kinderen van de ongehoorzaamheid gewandeld hadden in de boze begeerlijkheden van het vlees. Hiermee is, evenals vroeger met het "wandelen naar de eeuw van deze wereld" enz., de voortdurende levensrichting beschreven in tegenstelling tot geïsoleerde zondige handelingen.

Het "verkeren" wijst meer op een onrustig, strijdlustig rondgaan, het "wandelen" meer op een gewoon voortleven. Ook de nadere aanwijzing "in de begeerlijkheden van ons vlees" verscherpt de gezegden. Daar (vs. 2) wordt meer gesproken over de uitwendige invloed, hier over inwendige begeerte.

De wil van het vlees en de wil van het verstand verenigen zich bij hen, die verkeren in de begeerlijkheden van hun vlees, tot een boze zweer. In de aanvang kunnen wel vlees en verstand een poos met elkaar in strijd zijn; het verstand klaagt de lusten van het vlees aan als laag en de mens vernederend, maar geeft geen kracht om zelf vrij te worden; en het vlees verwijt aan het verstand dit zijn onkunnen doen en de daaruit voortvloeiende valsheid van zijn aangematigde deugden. Zo maken deze beiden liever vrede met elkaar, het verstand verzoent zich met het vlees en helpt zijn lusten rechtvaardigen en verontschuldigen, geeft er een betere schijn aan en het vlees kruipt ook terwille van het verstand soms in een gedaante, die niet al te lomp er uitziet. Dat levert de mensen af, die beiden de wil van het vlees en van het verstand of van de gedachten doen.

Alleen van het heidendom zegt de apostel, dat het zich bevindt onder de invloeden van de duivel en van demonische machten; daarentegen is ook de Jood onder de macht van het vlees met zijn lusten en begeerlijkheden, onder de vleselijke neigingen van zijn wil en de

bewegingen van de gedachten gevangen. Ook hij staat, wat zijn natuurlijke toestand aangaat, onder het goddelijk oordeel en heeft geen voorrang boven de heiden, die van het rijk van de duivel een onderdaan is.

De algemene parallel in het "kinderen van de toorn" tussen Joden en heidenen getrokken, zou in zich en ook in verhouding tot de verdere ontwikkeling van vs. 11 af iets onjuist, iets ongepast hebben. Het komt de apostel voor, dat de algemene gedachte ten opzichte van hen en zijn volk moet worden beperkt en hij doet dit door de bijvoeging "van nature", omdat hij denkt aan iets, dat de Joden is gegeven, volgens hetwelk zij geen kinderen van de toorn hadden hoeven te zijn. En dat is de toestand, die zij bezaten als een door God gestichte staat met zijn verbonden van de belofte en de daaruit voor hen voortkomende hoop van de Verlosser een bezitting, die hen van de heidenen scheidde, waarin zij een werkelijke voorrang bezaten en waardoor zij iets anders konden en moesten zijn dan kinderen van de toorn, dat zij zeker van nature waren evenals de anderen.

De vroegere farizeeër Paulus, die naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, onstraffelijk was (Fil. 3: 6), plaatst zich gewillig naast de mannen van Efeze, die vroeger tovenarij bedreven (Hand. 19: 19). Bij al het grote onderscheid tussen de vroegere wandel van hem en van hen, vindt hij toch tussen zichzelf en hen geen onderscheid daarin, dat zij beiden de wil van hun vlees en van hun gedachten deden - bij in het voeden van zijn zelfzucht met de onverstandigen roem van wettische gerechtigheid, zij in het mesten van hun zelfzucht met de schandelijke eer van een echt Efezische aard.

Dit is een hoofdplaats tegen allen, die de erfzonde loochenen. Wat van nature in ons is, dat is toch zeker overgeërfd. Maar nu zegt Paulus, dat wij van nature allen aan het oordeel onderworpen zijn. Zo hebben wij dan ook allen van nature zonde, want onschuldigen veroordeelt God niet. Wie dus beweert dat de erfzonde niet wezenlijk zonde is, die weerspreekt de woorden van Paulus. Ook is het niet te verwonderen dat God de ons van anderen aangeboren verdorvenheid ons als zonde toerekent. Hij ziet de nog verborgen zonde en spreekt daarover zijn vonnis. Ook dit kan niet bevreemden, dat hij de Joden zoals de overigen kinderen van de toorn noemt, ofschoon zij het gezegende volk waren. De natuur is in allen dezelfde, slechts daarin onderscheiden zich de Joden, dat God hen uit kracht van Zijn belofte van het verderf redt. Dit echter is de daarbij komende genezing en niet de oorspronkelijke toestand. Voorts, omdat toch onze natuur door God is geschapen, hoe komt het dan, dat wij van nature kinderen van de toorn zijn? Er is een tweevoudige natuur: de eerste is de oorspronkelijk door God geschapen, de tweede is de verdorvene. De verdoemenis gaat dus niet van God uit, maar van de verdorven natuur, omdat wij nu niet geboren worden zoals Adam geschapen werd, maar als een verdorven zaad uit een verbasterde mens.

Het zij dus verre, dat het tot een verwijt tegen de Schepper zou wezen, wanneer wij zeggen: wij zijn van nature kinderen van de toorn, zoals het evenmin een verwijt tegen Hem is, wanneer wij de ene van natuur doof, een ander blind, een derde onnozel of vergeetachtig, of driftig noemen. Die allen zijn gebreken van het lichaam of van de ziel, die beiden goed door God waren geschapen, maar die naar Gods verborgen maar rechtvaardig gericht verdorven zijn geworden. God is dus niet de oorzaak van het verderf, maar van de natuur en zeggen wij ook met recht, dat de duivel de oorzaak van de zonde is, dan zou de mens, een redelijk wezen, Gods evenbeeld, toch nooit aan zijn heerschappij zijn prijs gegeven, was het niet geschied door Gods rechtvaardig gericht, wegens de aangeboren zonde.

God schept niet de opeenvolgende geslachten van de mensen telkens opnieuw naar Zijn beeld en Zijn gelijkenis. God heeft de mens, in de mens de mensheid, naar Zijn beeld en gelijkenis geschapen. God heeft de mens en in hem de mensheid ten goede beproefd, opdat zijn ingeschapen heiligheid zich tot gehoorzaamheid ontwikkelen zou. De mens en in hem de mensheid is ongehoorzaam geworden en heeft zo Gods rechtvaardige toorn zich over het hoofd gehaald. Onder deze toorn ligt de mensheid, komen natuurlijk ook haar nieuwe geslachten tot het aanzijn, leeft elk zich in haar ontwikkelend persoon, die niet of nog niet heeft aangegrepen het door God gegeven middel om met God verzoend te worden. Hij is een kind van de toorn, die niet of nog niet met God verzoend en zo opnieuw een kind van God is. De tegenwerpingen tegen deze leer zijn voornamelijk gezocht in de eigenschappen en het wezen van God, zoals men zich die voorstelt. In de eerste plaats zegt men: God kan niet boos zijn! God is liefde! Wij laten daar de klare en elke lezer zonder twijfel voor de geest komende uitspraken van de Schrift, waarin van de toorn van God gewaagd wordt. Voor ditmaal onderzoeken wij slechts in hoeverre het denkbeeld van Gods toorn met een waardige voorstelling van Zijn wezen voor het eerbiedig verstand verdraaglijk is en zijn uitdrukking heeft in geschiedenis, natuur en ervaring. Zeker, als het denkbeeld van Gods toorn noodzakelijk met zich bracht het begrip van een in God heftige, woeste, onaangename gemoedsbeweging, een hartstochtelijke opwelling of uitbarsting, die de vrede inwendig verstoort en als de toorn van zondige mensen meestal onevenredig is aan het voorwerp, dat de ergernis opwekt, dan kunnen wij ons in de allervolmaaktste, onveranderlijke en volkomen zalige God volstrekt geen toorn voorstellen. Maar het zal toch wel niet anders dan voor God beledigend zijn, als wij de heidense leer omhelzen, die bij het verdwijnen van de Christelijke ernst zich ook in de Christenheid weer heeft ingedrongen, volgens welke elke aandoening van buiten aan het goddelijk Wezen vreemd moest zijn en daarom de verhevenste en Gode behagelijkste toestand in een volkomen onverschilligheid gezocht werd; een leer, die haar schadelijke gevolgen rijkelijk heeft uitgebreid over al die betrekkingen, waarin mensen Gods plaats bekleden. In God is liefde, voor alles wat door Hem geschapen is en in Hem blijft, of, met Hem verzoend zijnde, tot Hem terugkeert. In God is een heilige afkeer van al wat zich buiten en tegenover Hem plaatst. Zijn heilig wezen is tegen de zonde en de zondaar als zodanig gekeerd, zoals Zijn liefde toegekeerd is aan de goede en de met Hem verzoende. Gods liefde is een werkzame, zich over alle voorwerpen uitstortende en die vervullende kracht; Gods heilige afkeer, Gods toorn, een werkzame, zich tegen haar voorwerpen straffend kerend. Het kan niet anders, als God niet slechts is, maar leeft, maar werkt en Zich openbaart. Dat God metterdaad werkzaam liefheeft, zien wij in de schepping, plaatsing, opvoeding van de mens allerbijzonderst. Dat God metterdaad werkzaam de zonde verafschuwt, zien wij in het vonnis, over de eerste zonde uitgesproken en voltrokken. De bezoldiging van de zonde is de dood: de mens zondigt, de mens sterft. De hele mensheid, die in de zonde één is, is het zo ook in de dood. De dood gaat zoals de zonde door tot alle mensen. Is zij met haar gehele spits en voorhoede van ziekten en kwalen een bewijs, dat de mensheid onder een toegevende liefde, of dat zij onder de heilige toorn van God verkeert? Ach, als wij al onder louter bewijzen van Zijn liefde konden gezegd worden te leven, niemand zal de profeet Mozes betwisten, dat ons sterven als zodanig een openbaring is van Zijn toorn. Maar ons gehele leven is voorbereiding tot sterven en de ellende niet aan ziekte en dood bepaald. God kan dus toornen, want Hij doet het metterdaad. Of, als Hij het niet doet, de zonde zelf, de natuur, de elementen, een wreedaardig noodlot, toornen Zijns ondanks en hij, die niet toornen kan over de zonde, kan niet genoeg liefhebben om de ellende te stuiten. Lasterlijk denkbeeld. Nee, Hij heeft te veel lief om slechts de ellende te stuiten; Hij heeft lief genoeg om ze te laten bestaan, om ze te regelen, om ze te leiden tot Zijn oogmerken en de prikkel eruit weg te nemen, totdat zij geheel opgeheven worden kan. Hij heeft ook lief genoeg om te toornen, om de vloek uit te spreken en te openbaren over enkele uitstekende ongerechtigheden niet slechts, maar over het

wezen van de zonde en al wat om en aan haar is, opdat Zijn heelal niet een hel wordt van wanorde en kwaad, opdat Zijn mensheid zich bekeert en leeft en een paradijs zoekt, niet van onbeperkte zondenlust, maar van heiligheid en vrede! Maar als God toornen kan over daadzonde, hoe kan Hij het tegen de aangeboren, die naar alle uitspraken van onze rechtvaardigheid niet toerekenbaar is aan haar voorwerpen? Hoe kan Hij het laten? Zijn gehele wezen is getuigenis tegen alle zonden en van elke openbaring ervan; Zijn heiligheid straalt dreigend en bestraffend tegen haar wezen uit. Als u de geboorte in zonde, als wij de aangeërfde smet van de kleine kinderen zou willen loochenen, alle pijnlijke kinderkreten van de wereld verheffen zich om hun deel aan de schuld van de mensheid uit te roepen, alle kindertranen, kinderziekten, kindertranen brengen u tot zwijgen. De dood is niet dan de bezoldiging van de zonde en het derde deel van de mensheid sterft in de tederste leeftijd. Maar u moppert tegen uw bestaan en acht het onrechtvaardig in God, u met een zondige aanleg en met de zware last van een schuld te hebben doen geboren worden, op een aarde, die onder de vloek ligt, om niet verlost te worden van die schuld, dan door deze uw aangeboren aard te verfoeien, en niet redbaar te zijn dan door een vernieuwing, die van Hem moet komen en door een keuze, die Hij u stelt. Ongelukkige, met hetzelfde recht roept de blindgeborene God ter verantwoording, dat hij niet ziende, de zwak naar het lichaam, dat hij niet sterk, de kreupel, dat hij niet met het gebruik van de voeten begaafd is; klaagt de arbeidzame ploeg-os, tot medearbeid met u gedoemd, de hemel aan, dat hij geen ontembare woudezel is; beklaagt zich de rups, dat zij niet dan door gedaanteverwisseling als vlinder ten hemel kan stijgen. Vóór u geboren was had u geen recht en nu zich het bent, mag u dood of leven kiezen tot uw lot, dat geen noodlot is. Zeg niet, dat u liever niet was, een ernstige wenk van de dood zou zich logenstraffen. Zeg niet, dat u liever geen zondaar was, uw gehele zijn toont het tegendeel. Zeg niet dat God u geen bewustzijn van het goede gelaten heeft, dat Hij u niet gegeven heeft het te kennen en te erkennen; maar zeg dat uw hart ertegen opkomt het te kiezen ten koste van het kwade! Zeg niet, dat God u verlossing door Zijn Zoon en wedergeboorte door Zijn Geest weigert, maar zeg, dat u tot heden toe het offer van de begeerlijkheden, de verloochening van de wil van het vlees en van de gedachte geweigerd heeft! Zeg niet, dat het denkbeeld van een van nature een reeds door uw betrekking tot de mensheid op u rustende schuld, u de moed beneemt om uw verlossing en zaligheid bij het kruis te zoeken. Gedoopten in de naam van de Vader en van de Zoon en de Heilige Geest! zeg het niet. Belijdt veeleer dat u het bewustzijn van deze schuld wel behoeft, om u een gevoel van uw ellende te geven, krachtig genoeg dat het u zich drijft tot Hem, die daar roept: komt allen tot Mij, die vermoeid en belast bent en Ik zal u rust geven!

Maar God, die rijk is in barmhartigheid jegens zulke ellendigen en verlorenen als wij waren, door Zijn grote liefde, waarmee Hij ons in Zijn Zoon liefgehad heeft, heeft aan die drang van Zijn liefde willen voldoen.

Ook toen wij beiden, Joden zowel als heidenen, dood waren door de misdaden en de zonden, waarin wij verkeerden (vs. 1-3), a) heeft ons, door een nieuw leven in ons teweeg te brengen (Kol. 2: 13), levend gemaakt met Christus. Zo dan, bedenk het wel en laat het nooit worden voorbijgezien (1 Kor. 15: 10): b) uit genade bent u zalig geworden.

Rom. 6: 8; 8: 11. Hand. 15: 11. Tit. 3: 5.

Gods barmhartigheid neemt ellende en dood weg. Zijn liefde treedt zelfs in de plaats van de toorn, maakt zalig, verlost en redt.

Na de uitspraak over rijkdom in barmhartigheid noemt Paulus nog de grote liefde van God. Hij had die rijkdom eerst genoemd, om het verband tegenover de toestand van de dood, waarin de volkeren, heidenen en Joden, waren. Hij voegt er die grote liefde bij, omdat in de mens in het geheel geen grond voor zijn zaligheid te vinden was. Barmhartigheid was in God als beweging van Zijn liefde, die tot Zijn wezen behoort; echter was de gehele volheid van Gods liefde nodig, zou de mens worden geholpen.

God kon degenen, die dood zijn door de zonden niet liefhebben, nog veel minder met grote liefde liefhebben; maar in de rijkdom van Zijn barmhartigheid, in de volheid van Zijn liefde had Hij hen lief, die van Hem waren afgevallen, in Christus en liet Hij ze ontwaken tot een nieuw zalig leven.

Wat het woord "levend gemaakt" betekent, blijkt uit de tegenstelling tot het "dood door de misdaden". De Christenen waren vóór hun bekering niet in fysische, maar in geestelijke zin dood, zo kan natuurlijk ook hun weer levendmaking niet, zoals sommige uitleggers willen, als een fysische (op de jongste dag), maar alleen als een geestelijke worden beschouwd. De apostel breekt nu hier zijn rede af met de parenthetische tussenzin: "uit genade bent u zalig geworden", omdat het bewustzijn van het nieuwe leven, dat in gemeenschap met Christus is ontvangen in tegenstelling tot de vroegere toestand van de dood, hem dringt tot een blij en dankbaar gevoel voor de goddelijke genade, waaraan de gezegende ervaring uitsluitend te danken is.

Dood door de misdaden is hier niet te zeggen onder de verdoemenis van de dood, of de dood onderhevig om onze misdaden, maar zo onder de macht en heerschappij van de zonde, zo hulpeloos in die staat, waarin wij om onze afwijking door het rechtvaardig oordeel van God waren overgegeven, dat wij niet meer gedachten, hoop of bekwaamheid hadden, om daaruit te raken, dan mensen, die dood en begraven zijn, hebben, om uit het graf uit te gaan.

En heeft ons door onze latere opstanding te waarborgen (2 Kor. 5: 5. Rom. 8: 11), ook opgewekt, zodat het evengoed is als was deze grote daad reeds aan ons geschied (2 Kor. 4:
en heeft ons met Hem, die Hij bij Zijn hemelvaart aan Zijnrechterhand in de hemelen heeft geplaatst (Hoofdstuk 1: 20), ook gezet in de hemel, waarin wij ons nu nog wel niet persoonlijk bevinden, maar wel in Christus Jezus, die ons hoofd is en die eens al Zijn leden tot zich trekken zal (Kol. 1: 18. Joh. 12: 32).

Te weten God de Vader heeft de gezegende Verlosser ten onloochenbaren bewijze, dat Hij in Zijn voldoening volkomen berustte, uit de dood opgewekt en in de hemel onnadenkelijk verheerlijkt. Nu heeft Christus ons, die in Hem geloven, hetzij Joden, hetzij heidenen van oorsprong, zowel in Zijn opwekking en verheerlijking, als in Zijn lijden en sterven, vertegenwoordigd. Daarom is de opwekking van de Verlosser als ons hoofd, een onwraakbaar bewijs dat wij in Hem, als onze borg, de dood overwonnen hebben en ter verkrijging van een volkomen gelukzaligheid door Zijn kracht opgewekt zullen worden; evenzo is ook Zijn hemelvaart voor ons een onderpand, dat wij eens zijn zullen daar Hij is, om Hem in Zijn heerlijkheid, elk naar Zijn mate, gelijkvormig te worden (Verg. Rom. 4. 1 Kor. 15). Al dit heil heeft God ons aanvankelijk geschonken om het namaals volkomen te genieten.

Hier is meer dan behoefte, meer dan verlangen, meer dan een hoop, die zou kunnen teleurstellen. Hier is zekerheid, die de hemel als een aangewezen, als een onontvreemdbaar deel beschouwt. Reeds geniet zij het toekomstig bezit bij voorbaat. Of moet de hemel niet reeds begonnen zijn zijn zaligheden, zijn kalmte althans uit te storten in dat hart, dat

verklaart: God heeft mij gezet in de hemel? En het is geen verklaring, in een ogenblik van voorbijgaande opgewektheid, in een uur van hoge verrukking afgelegd: lees haar in het verband en u zult zien, dat zij niet minder is dan de uitdrukking van een onwrikbare overtuiging met een hele reeks, niet van sluitredenen, maar van feiten in wettig verband. Zie wat aan zijn betuiging voorafgaat. Hij kent kinderen van de ongehoorzaamheid, kinderen van hun eeuw, door hun zedelijk bestaan aan geesten verwant, die geen hemelgeesten zijn, wier leven een wandel, wier leven een dood is in misdaden en zonden; onder degenen betuigt hij verkeerd te hebben, van deze betuigt hij een geweest te zijn, een kind van de toorn, zoals zij. Vanwaar dan nu de hemel in zijn hart, vanwaar de zekerheid van de hemelse zaligheid? Heeft opvoeding, heeft oefening, heeft inspanning, heeft een opgetogen staren op een volmaakt ideaal of aantrekkelijk voorbeeld een beter ik in hem te voorschijn geroepen? Heeft hij zijn hart gezuiverd en kan hij zeggen: ik ben rein van mijn zonden? Nee, maar hij heeft leren geloven in de reinigende kracht van het bloed van Jezus Christus, hij heeft die ondervonden. Met Christus, die voor zijn zonden gestorven is, is hij van de zonde afgestorven, door de kruisiging van het vlees, in welke begeerlijkheden en naar welke wil hij gehandeld had. Hij heeft God leren danken in Christus Jezus, zijn Heer en Verlosser; dat is hem het nieuwe leven geworden. Zo is hij door de genade van God met Christus uit zijn dood levend gemaakt en opgewekt tot het leven, waarin men met Christus voor God leeft; tot het leven, waarin men voor de hemel leeft, de hemel in het oog houdt, van welke zaligheid het hart vervuld is, de hemel, die Christus voor hem ontsloten heeft, waarin Christus hem is voorgegaan, waar Christus hem plaats bereidt, hem wacht; waar reeds nu zijn hart bij zijn schat, bij zijn Heer is: God heeft mij ook gezet in de hemel, in Jezus Christus.

Opdat Hij zou betonen in de toekomende eeuwen, als de voltooiing van al Zijn raadsbesluiten plaats heeft, de uitnemende rijkdom van Zijn genade door de goedertierenheid over ons, door de grote daden van Zijn liefde, die Hij dan aan ons zal hebben bewezen in Christus Jezus (Kol. 3: 3 v. 1 Joh. 3: 2

God heeft ook met Christus, dat is ten gevolge van de wonderbare vereniging, die tussen de verloste en de Verlosser bestaat, de bekeerden opgewekt en in de hemel of in het hemelse geplaatst (vgl. Rom. 6: 6 vv. Fil. 3: 20). Wat eerst ten tijde van de volmaking in volle heerlijkheid de Christen ten deel zal worden, dat bezit hij, hoewel nog onontwikkeld en onvolkomen, reeds met de daad. Hij leeft, in gemeenschap met de opgestane en verheerlijkte Verlosser, diens leven reeds op aarde. Hoewel deel hebbend aan het lijden van deze tijd (Rom. 8: 17 v.), heeft hij toch reeds hier een voorsmaak van de toekomstige heerlijkheid; reeds hier is hij een burger van het koninkrijk van de hemelen. En wat nu reeds in het bezit van de Christen is, dat zal zich ook in de toekomstige tijd ten volle openbaren.

Het is wel waar, dat de gehele tijd van de genade van het Nieuwe Testament een tijd is van de betoning van de goedheid, liefde en vriendelijkheid van God in Christus Jezus en niet ten onrechte heeft een godzalig leraar van de kerkgeschiedenis de loop daarvan door de eeuwen heen als een vervulling van het apostolisch tekstwoord voorgesteld. Toch zal eerst door de toekomstige goedheid van God over ons de tegenwoordige rijkdom van genade duidelijk aan het licht komen.

Opmerkelijk is de herhaling van de naam van Christus in de slotwoorden "in Christus Jezus". De apostel wil, dat men geen genade noch liefde van God verwacht dan alleen door de bemiddeling van Christus.

Met het volste recht heb ik zo-even gesproken van de onnaspeurlijke rijkdom van de genade van God door Zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus, want uit genade bent
beide u, die te voren Joden en u die van te voren heidenen was, zalig geworden, zoals ik u dat reeds in vs. 5 herinnerde. En u bent dat in onderscheiding van de kinderen van de ongehoorzaamheid, die de zaligheid verworpen hebben (vs. 2), geworden door het geloof, waarmee u de zaligheid, u aangeboden, heeft aangenomen; en dat u gelovig en dus zalig geworden bent, is niet uit u, a) het is integendeel Gods gave (Joh. 6: 29. Fil. 1: 29. 1 Kor. 4: 7

MATTHEUS. 16: 17. Efeze 1: 19.

Het woord "geloof" is in de Griekse taal van het vrouwelijk geslacht, terwijl het woordje dat in het onzijdige staat. Het "dat is Gods gave" kan dus niet alleen op "geloof" zien; het slaat terug op de hele voorzin "zalig geworden uit het geloof", niet op "zalig geworden" alleen, zoals sommigen willen, die het geloven voor een daad van de mens alleen houden. Een dergelijke verklaring zou onzin zijn; is het zalig worden een gave en is het zalig worden door het geloof, dan moet ook het geloof een gave zijn.

Paulus heeft de vrijmachtige uitverkiezende liefde van de Vader gepredikt als de fontein, waaruit de zaligheid van de kerk met alles wat daartoe nodig was, gevloeid is. En waarom? Om hieruit het belangrijke besluit te trekken, dat de Efeziërs alleen uit genade waren zalig geworden door het geloof. Dat de zaligheid Gods werk was en dat zij die ontvangen en aangenomen hadden door het geloof. Dat het werk, de naam, de roem van de mens, hierbij niet in aanmerking kwamen, maar uitgesloten waren en tot in eeuwigheid uitgesloten bleven. Dat hun daarom niets anders betaamde dan de Vader te verheerlijken, wiens liefde hen zalig maakte; de Zoon, wiens genade dit voor hen verwierf; de Geest, wiens gemeenschap hen dit meedeelde. "Uit genade bent u zalig geworden", zo herhaalt Paulus de woorden, al vs. 5 gesproken. Het was genade, die hen met alle zegeningen in de hemel in Christus Jezus gezegend had; want van vóór de grondlegging van de wereld had de Vader hen in Christus uitverkoren, om hen naar Zijn vrijmachtig welbehagen tot kinderen aan te nemen. Het was genade, waardoor Hij tot dat einde de Zoon van Zijn eeuwige liefde stelde tot een Hoofd en Erfgenaam over alle dingen, opdat deze als Middelaar en Borg de verzoening van de wereld en de zaligheid van de uitverkorenen op Zich zou nemen. Want de zonde kwam tussenbeide, maakte scheiding tussen God en de gevallen mens, tussen hemel en aarde. En die scheiding was een onbetaalde schuld hier beneden en een volmaakte rechtvaardigheid daarboven; de mens hier op aarde, in vijandschap levend tegen de eer en de dienst van de Heere en liggend onder een geschonden wet in zijn geweten en de Heilige Engelen daarboven, hun vermaak vindend in de wil van God. Maar Christus is in de volheid van de tijden gekomen, om die dubbele scheiding weg te nemen en weer alles tot een te vergaderen, beide dat in hemel en op aarde was. Ofschoon Hij de eeuwig gezegende Zoon was, het Woord, waardoor alles gemaakt is en waardoor de Vader alle dingen draagt, zo heeft Hij nochtans gehoorzaamheid geleerd, de gestaltenis van een dienstknechts aangenomen hebbend. Hij heeft Zich het oor laten doorboren, het lichaam toebereiden door de Vader en zo is Hij, die heerlijkheid bij de Vader had, eer de wereld was, als het Lam van God, dat de zonde van de wereld draagt, zonde voor ons gemaakt, opdat wij rechtvaardigheid van God in Hem zouden zijn. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. En dit alles uit genade. Geen zondaar had het Hem gevraagd, geen engel had dit durven bidden, geen voorgezien geloof noch goede werken bewogen de Vader of de Zoon; want "vijanden zijnde, zijn wij met God verzoend door de dood van Zijn Zoon. " Maar nog meer. Het was genade, waardoor de Efeziërs dit "woord van de waarheid, namelijk het Evangelie van hun zaligheid, gehoord hadden. " Zij waren daarvoor niet naar Jeruzalem gereisd, waar de Christus hun zonden in Zijn lichaam gedragen had aan het hout,

maar God had het tot hen laten brengen. En hoe vond dat Evangelie hen? "Wandelend naar de eeuw van deze wereld, onderworpen aan de overste van de wereld, namelijk de duivel, doende de wil van het vlees en van de gedachten. " En in zo'n toestand kwam de Heere hen bidden, vermanen, roepen om zich met Hem te laten verzoenen, door het geloof in dat volbrachte werk van de zaligheid. Bepaaldelijk drukt de apostel hierbij uit het geloof. Terwijl hij in het vijfde vers alleen gezegd had: uit genade bent u zalig geworden, om aan te tonen dat God hun zaligheid uitgewerkt had, onafhankelijk van hun geloof, zo toont hij hier, dat het geloof het enige middel is tot zaligheid; uit genade bent u zalig geworden door het geloof. De zaligheid, zoals die ligt in de kennis van God en in de kennis van de weg van de verzoening met God, was dus in het Evangelie en zijn beloften tot de Efeziërs gekomen. Maar daarbij had de Heere het niet laten blijven. Hij maakte hen deelgenoten van die zaligheid door het geloof. Door de misdaad van één, namelijk Adam, waren velen gestorven. Ook de Efeziërs waren met de gehele wereld voor God verdoemelijk geworden, zij waren dood in zonden en misdaden, dat is: onder de heerschappij van de zonde lagen zij gevangen, onbekwaam om iets goeds te denken of te werken uit zichzelf en niemand van hen kon tot Jezus komen, terwijl Hij in het Evangelie tot hen kwam, als de Vader, die Hem gezonden had, hen niet trok. Maar Hij trok hen, omdat Hij hen lief gehad had met een eeuwige liefde. Hij maakte hen levend, omdat zij geestelijk dood waren. Hij verbrak door de kracht van het Evangelie de vijandschap van hun harten, opende die door de almachtige werking van de Heilige Geest, verenigde hun verstand en hun wil met de verkondiging van de gekruiste Christus en verzegelde het getuigenis daarvan als een levendige en krachtige waarheid binnen in hen. Door de mededeling en instorting van dit nieuwe leven (in de Schrift geloof genoemd) hadden de Efeziërs de vatbaarheid ontvangen om door de bestraling en verlichting van de Geest in de belofte van het Evangelie, niet alleen hun eigen verloren en van God vervreemde toestand te kennen, maar ook zichzelf in Christus rechtvaardig en heilig voor God te zien, door Zijn zoen- en middelaarsverdiensten, aan het kruis verworven. Daardoor was de last van hun zonden weggenomen, daardoor hadden zij vrede met God ontvangen, daardoor konden zij met David zeggen (Ps. 32: 1): "Welzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. " Hieruit blijkt, dat, hoewel er voor hen geen zaligheid was, zonder dat geloof, nochtans aan dit geloof geen verdienste hoegenaamd kon worden toegeschreven; omdat het alleen genade was en dat geloof geenszins de verwervende of aangrijpende oorzaak, maar wel het middel geweest was, waardoor zij de zaligheid in Christus ontvangen hadden en nog dagelijks vasthielden. Om hun dit evenwel nog duidelijker te zeggen, voegt hij erbij: "En dat niet uit u, het is Gods gave. " Wij moeten eerst letten op het woordje dat, dat betrekking heeft op het voorgaande. Het ziet, of op het geloof, of op het zalig worden door het geloof. Velen hebben op goede gronden beweerd, dat het alleen op geloof terug slaat; anderen, waaronder Calvijn, nemen het gehele voorgaande deel van dit vers, in deze uitdrukking. En echt, in plaats van de kracht van de uitdrukking te verminderen, wordt die daardoor versterkt; omdat altijd het geloof hier is ingesloten, waarvan Paulus zegt: "Het is niet uit u, het is Gods gave. " De zaligheid, die in de zending van de Christus voor hen bereid was en de mededeling van die zaligheid aan hen door het geloof, dat alles was genade, niet uit hen, maar een gave van God. Het is hier, bijvoorbeeld, evenals hoorden wij de Heere Jezus zeggen tot Bartimeüs na zijn genezing: "U is het gegeven de schepping te aanschouwen en u daarin te verkwikken, door de opening van uw ogen; en dat is niet uw werk, maar Gods gave. " Hoe zou iemand dit horend, ooit kunnen menen dat wel het zien van de schepping, maar niet het openen van zijn oog en een gave was? En de Efeziërs hadden dit immers met alle kinderen van Adam gemeen, dat zij geestelijk blind waren en opening van de ogen nodig hadden, om de heerlijkheid van het Evangelie te aanschouwen. "En dat niet uit u", zegt Paulus. Dat alles, wat tot leven en zaligheid van verloren zondaren nodig was, uit de wil van de Vader door de mens geworden Zoon volbracht is, wordt gemeenlijk toegestemd. De lofzang van Maria en Zacharia (Luk. 1)

geven er in overeenstemming met het gehele Woord van God, overvloedig getuigenis van; maar dat in het zaligmakende werk van de Christus ook het verwerven van de genade van het geloof opgesloten lag, is een van die hoofdstukken uit het Goddelijk getuigenis, die, als vernederend voor de hoogmoedige mens, altijd door hem bestreden, of wel geheimzinnig ontweken zijn. Met het gezag van een apostel van Jezus Christus, die door de Heilige Geest in alle waarheid geleid werd, zegt daarom Paulus van "het geloof" als "middel", wat hij van Christus als "de oorzaak" van de zaligheid zegt, het is niet uit u. Calvijn merkt terecht bij dit woord aan: "Niet uit u, opdat zij aan zichzelf niets zouden toeschrijven en God alleen aanmerken als de uitwerker van hun zaligheid. Het is Gods gave, zegt Paulus, om dat hun gehele zaligheid genade was, het is niet uit de werken, voegt hij er straks bij, om te bewijzen dat het niet uit hen was. " De spreekwijze "uit u", betekent de eigenlijke oorzaak, of het beginsel, waaruit iets ontstaat. "De Vader, waaruit alle dingen zijn; " de Zoon, uit wiens volheid wij hebben ontvangen ook genade voor genade. " Bij alle redelijke schepselen moeten wij onderscheiden een natuurlijk beginsel en een geestelijk beginsel. Het eerste bezitten wij, vandaar dat alles wat hieruit voorvloeit, denken, spreken, handelen, echt uit ons is. Het laatste missen wij van nature, vandaar dat alles, wat hieruit voortvloeit, geestelijke kennis, geloof, hoop, liefde, niet uit ons zijn; omdat wij het geestelijke kunnen doen of beginsel missen en het gedichtsel van ons hart ten allen dage boos is van onze jeugd af aan. Het geloof, als het enige van God verordineerde middel tot zaligheid, heeft dus niets met ons natuurlijk bestaan gemeen. Zal iemand de hand, die hem afgekapt werd, weer levend aan haar plaats stellen? Door de zonde verloren wij het geloof en tevens het beginsel om uit onszelf ooit weer tot het geloof te raken; want het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God, het onderwerpt zich van de wet van God niet, want het kan ook niet. Als dit niet uit ons is, en nochtans het geloof, als een geestelijk beginsel, dat werkzaam is met geestelijke voorwerpen, in ons gevonden wordt, dan is het ons meegedeeld, gegeven. Zo voegt Paulus er dan ook bij: "Het is Gods gave. " De Efeziërs hadden het door natuurlijke oefening, door onderwijs, door opvoeding, door rampen, kastijdingen of zegeningen niet trapsgewijze bekomen. Zij waren er in de loop van allerlei omstandigheden niet langzamerhand toe genaderd. Eerst hadden zij het niet, nu hadden zij het wel, zo was het dan een meegedeelde gave; en wel een gave van God. Als een licht in hun verstand, om God te kennen in het aangezicht van Jezus Christus en als een geheiligde kracht in hun wil, om rechtvaardigheid en heiligmaking alleen in die Christus te begeren en te ontvangen, had God hen dat geloof gegeven door de almachtige werking van Zijn Geest. Het was hen uit genade gegeven in de zaak van Christus te geloven. En omdat de genadegiften van God onberouwelijk zijn, zo werden zij door datzelfde geloof in de kracht van de Heere bewaard tot de zaligheid, die zij hier als in een duistere spiegel zagen; maar die bereid was om geopenbaard te worden in de heerlijke terugkomst van Christus. De uiteenzetting van deze woorden zal ik besluiten met de verklaring van de godvruchtige kerkvader Augustinus, opdat hieruit blijkt, dat de kerk van Christus altijd eenstemmig door Zijn woord en Geest in de waarheid is geleid. "Maar hoe is het nu met dat gedeelte van het menselijk geslacht, waar God de verlossing en het eeuwige leven beloofd heeft? Kunnen deze door de verdiensten van hun werk hersteld worden uit hun val? Verre van daar. Of welk goed zal een zondaar doen, zolang hij van zijn zonden niet verlost is? Wellicht door zijn vrije wil? Maar ook dit is onmogelijk; want door het misbruik van zijn vrije wil heeft de mens en zichzelf en zijn wil bedorven. Evenals iemand, die zichzelf ombrengt, dit wel levend gedaan heeft, maar na zich omgebracht te hebben, dood is en zich ook niet meer in het leven terug brengen kan, evenzo heeft de mens, met een vrije wil zondigend, die vrijen wil verloren, omdat de zonde overwinnaar geworden is. " "Door wie iemand overwonnen is, die is hij ook tot een dienstknecht gemaakt. En als dit zo is, die andere vrijheid kan een slaaf van de zonde dan verkrijgen, als alleen de zonde met gewilligheid en vermaak te dienen? Want elk, die de wil van Zijn meester gewillig doet, is vrij in zijn dienstbaarheid. Daarom dan is een slaaf van

de zonde vrij, maar alleen om te zondigen; om welke reden hij ook nooit vrij is om goed te doen, tenzij hij vrijgemaakt en een dienstknecht van de gerechtigheid is begonnen te wezen. Maar vanwaar zal die vrijheid om goed te doen komen tot een zondaar, die onder de wet van de zonde gebonden en verkocht is, als Hij hem niet loskoopt en vrijmaakt, die eenmaal zei: "Als u dan de Zoon zal vrijgemaakt hebben, dan zult u echt vrij zijn? " En voordat Hij dit in de mens aanvangt, hoe zal iemand zich beroemen op zijn vrije wil tot goed doen, terwijl hij niet vrij is om goed te doen. Voorwaar dit kan alleen voortkomen uit opgeblazenheid en ijdele hoogmoed, die de apostel onderdrukt, zeggende: "uit genade bent u zalig geworden door het geloof. " "En opdat de mensen zichzelf op deze manier het geloof niet zouden toe-eigenen, omdat dit hen van Godswege geschonken was, zo voegt de apostel erbij: "En dit niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roemt. En opdat zij weer hieruit geen gevolgtrekking zouden maken, alsof de werken van de gehoorzaamheid dan geheel overbodig gemaakt werden, zo laat hij volgen: "want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, die God voorbereid heeft, opdat wij in deze zouden wandelen. " Dan pas worden wij dus echt vrij, wanneer wij Gods maaksel zijn, dat is: "wanneer God ons vormt en schept" (niet opdat wij mensen zouden zijn, want dit heeft Hij reeds gedaan; maar) opdat wij goede mensen zouden zijn. "Die in Christus is, die is een nieuw schepsel. " Daarom wordt er gezegd: "Schep in mij een rein hart, o Heere! " En hier begeert de profeet geenszins zo’n hart, als tot de menselijke natuur behoort, omdat God dit al geschapen had; maar hij begeert de vernieuwing, de herschepping van zijn ziel, die door de zonde geheel en al verontreinigd was.

Daarbij opdat iemand, al is het ook dat hij zich op zijn werken, of op zijn goeden wil niet beroept, als iets verdienstelijks, ook niet menen zou dat deze goede wil hem geschonken wordt, als een gevolg of beloning van de moeite, die hij daartoe in het werk gesteld heeft, zo moet hij naar diezelfde verkondiger van de genade (Paulus) luisteren, als deze zegt: "Het is God, die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen"; en op een andere plaats: "Zo is het dan niet degenen die wil, noch degenen die loopt, maar de ontfermende God. " Terwijl het buiten twijfel is, dat iemand tot onderscheid van jaren gekomen zijnde, noch geloven, noch hopen, noch liefhebben kan, als hij dit niet wil; en dat niemand komen kan tot de prijs van de roeping van God, die van boven is, als hij niet gewillig hiertoe gelopen heeft; hoe kan er dan geschreven zijn dat het niet is van degene, die loopt, als het niet daarom is, dat ook de wil hiertoe van God bereid wordt? Zo wordt dan alles aan God toegekend: Zijn ontferming, die voorgaat; Zijn genade, die ondersteunt en achtervolgt, zoals beide ook in de Heilige Schrift wordt uitgedrukt: "de God van mijn goedertierenheden zal mij voorkomen; " en: "Ik zal geen kwaad vrezen, want U bent met mij; immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen van mijn leven. "

De zaligheid is niet uit de werken en dit heeft God zo beschikt, opdat niemand roemt tegenover Hem (Gal. 2: 15 v. 1 Kor. 1: 29.

En ook, als wij na onze bekering, in de staat van de wedergeboorte iets goeds doen, is dit alleen Hem en niet ons tot roem; want wij zijn Zijn maaksel a), geschapen in Christus Jezus tot goede werken (Tit. 2: 14), die God voorbereid heeft, nog vóór het tot onze bekering en wedergeboorte kwam, door Zijn genadig raadsbesluit bestemd heeft, opdat wij niet in de zonden, waarin de heidenen wandelden en waarin de Joden verkeerden (vs. 20), maar in deze goede werken zouden wandelen (Hoofdstuk 4: 22 vv.).

2 Kor. 5: 17. Efeze. 1: 4.

Niet alleen de verlossing uit onze vroegere toestand van zonde en toorn, die door Christus is teweeg gebracht, is een zuiver genadewerk, maar ook dat we nu geloven in Jezus Christus,

onze Heere, en in Hem leven door het geloof, ja alles, wat wij in onze staat als Christenen Hem ter eer dragen, doen en lijden tot aan het zalig sterven en ingaan in Zijn vreugde, - alles, alles is vrije genade. Wij hebben onszelf niet met God verzoend, maar Gods gave is Hij, die ons door Zijn bloed verlost heeft van de toorn. Wij hebben ook onszelf niet gelovig gemaakt, alsof het geloof een zaak was van menselijke willekeur 2 Thessalonicenzen. 3: 2, maar het is Gods gave, dat wij ons tot Christus lieten trekken en bij Christus lieten houden door het woord van Zijn genade en alle genadige arbeid van Zijn Heilige Geest aan onze zielen. Het is doordat Hij ons, die van nature onwilligen zijn, heeft overwonnen en nog dagelijks overwint om van onszelf van onze gerechtigheid en waarheid af te zien, te vertrouwen op Jezus Christus alleen, een vijand te worden van ons vleselijk verstand, om het gevangen te nemen onder de gehoorzaamheid van Christus, in het kort, om ons eigen leven te verliezen, opdat wij het leven van Christus ontvangen. Elk vonkje van geloof in ons hart is een gave van God. "Zou u de man willen zijn", zegt Luther "en macht menen te hebben over uw eigen hart? Ja leer eerst dat het geloof een gave van God is en een goddelijke kracht! "

Met bewonderingswaardige duidelijkheid stelt de apostel ons hier de ware verhouding van geloof en werken voor ogen. Wij kunnen onszelf zo weinig door werken verlossen, dat wij veeleer zelf in Jezus Christus door het geloof in Hem moeten worden overgeplaatst, met Hem op het innigst moeten verbonden worden, als een nieuw en goed gewrocht uit de hand van God moeten voortkomen. Dit werk heeft God geschapen tot goede werken. Hij heeft ons van te voren bereids zo ingericht en begiftigd, opdat wij daarin wandelen. Noch de voorafgaande werken kunnen ons dus de zaligheid verschaffen, want zij steunt geheel en al daarop, dat God ons opnieuw schept, noch ook de daarna volgende, want de kracht tot deze vloeit juist voort uit dit werk van onze nieuwe schepping, die één is met onze redding. Maar slechts hij is verlost en zalig gemaakt uit genade door het geloof, die de vrije liefde onophoudelijk dringt tot goede werken, want daartoe heeft God ons in Christus nieuw geschapen.

Daarom, omdat wij in de Christelijke kerk zo’n ereplaats hebben als ik zo-even (vs. 10) heb beschreven, gedenkt dat u, die eertijds heidenen was (1Kor. 12: 2. Jer. 9: 26) in het vlees, die het verbondsteken miste, dat God eens aan Abraham en zijn zaad had gegeven (Gen. 10 vv. Hand. 7: 8) en die in uw staat op verachtelijke manier (1 Sam. 17: 26; 31: 4. Ezechiël. 44: 7. Jes. 52: 1) voorhuid (Gal. 2: 7. Kol. 3: 11), genoemd werd door degenen, die genoemd zijn besnijdenis in het vlees die, in onderscheiding van een andere (Rom. 2: 28 v. Kol. 2: 11. Fil. 3: 3), met handen geschiedt, namelijk door de Joden, die zich verheffen op hun voorrang (Rom. 2: 17 vv.).

Dat u in die tijd was zonder Christus, voor zo verre Hij reeds in het Oude Testament aanwezig was (Rom. 9: 5. 1 Kor. 10: 4. vervreemd van het burgerschap van Israël, van het volk van God (Deut. 7: 6; 4: 8) en vreemdelingen van de verbonden van de belofte (Rom. 9: Jes. 55: 3. Ps. 89: 4 v.) geen hoop hebbend (vgl. 1 Thessalonicenzen. 4: 13) en zonder God in de wereld (1 Thessalonicenzen. 4: 5. Gal. 3: 8. Jer. 10: 25).

De apostel wil de Christenen uit de heidenen de ellende vóór hun bekering voorstellen. Hij laat in vers 11 een inleiding voorafgaan, waarin hij er op wijst hoe weinig recht de Joden hadden om zich boven de heidenen te verheffen. Dit is in het verband temeer gepast en betekenend, omdat de apostel bij de uiteenzetting, die dadelijk volgt en waarin hij de heidenen beneden het volk Israël plaatst, ernstig moest willen het misverstand weg te nemen, als deed hij dit volgens de gewone verkeerde mening van de Joods-nationale trots. Hij wil verklaren, dat hij dit niet zegt in zo’n verkeerde gezindheid, maar vanwege de kennis, die hij bezit over de betekenis van de Oud-Testamentische openbaring.

Paulus beschouwt volgens zijn grootse manier van opvatting zijn lezers als de vertegenwoordigers van het heidendom en de heidense wereldperiode in het algemeen. Vandaar is de volgende tekening, waarmee nog Hoofdstuk 4: 18 v. Kol. 1: 21 verbonden worden een voorstelling van het heidendom van alle tijden in al zijn vormen. Het is steeds "zonder Christus", dus zonder zaligheid. Hier had niet kunnen staan "zonder Jezus" of "zonder Jezus Christus", want ook de Joden waren zonder Jezus. Christus wijst de Messias aan als idee, van wiens verschijning de Israëlieten de voorspellingen hadden ontvangen. Zoals dan ook dadelijk in het geen volgt deze worden beschreven als ontbrekend bij de heidenen. De uitdrukking "zonder Christus" is echter in zo verre juist, als de voorspellingen onder de Israëlieten niet mogen gedacht worden als zuiver abstracte verzekeringen van iets toekomstigs, maar als werkelijke beloften, in en waarmee de kiem van de Beloofde reeds ouder het volk aanwezig was. Christus woonde als eeuwig Woord van de Vaders reeds door middel van een epidhmia nohth (aanzijn in het begrip) onder het volk van Israël voor de epidhmia aisyhth (aanzijn voor het oog), die met de menswording begon. Deze immanentie van Christus naar Zijn godheid in Israël ontbrak bij het heidendom. Vandaar de oneindige afstand ook in zijn edelste vormen van hetgeen het volk van God bezat. Israël had als het volk van God een eigenaardige door de Heere zelf beschikte politiek-religieuze inrichting, die een voorbeeld was van het rijk van God. Deze geregelde toestand van de theocratie, die de ontwikkeling in het geloofsleven krachtig moest bevorderen, wordt hier genoemd met de uitdrukking "burgerschap van Israël", waaraan de Heidenen het deelgenootschap ontzegd was.

Als vreemden en buiten het burgerschap van Israël staande waren de heidenen ook gescheiden van de grote schatten van dit rijk, namelijk van de testamenten van de belofte. Het ontbrak de heidenen niet aan allerlei verbintenissen, maar geen van die alle, noch enige van hun staatsinstellingen reikten tot in het hemelrijk en in de toekomstige wereld. In Israël alleen heeft de belofte van het vrouwenzaad, waarvan de Heidenen vervreemd waren, burgerrecht verkregen door de testamenten of verbonden, om die hoofdbelofte te vervullen en de vloek over de zondige mensheid in zegen te veranderen door het zaad van Abraham, die Enige.

Zij, die van de belofte waren uitgesloten, hadden geen hoop; zij hadden niets te hopen, juist omdat zij de beloofde zaligheid niet te hopen hadden. De diepste trap van heidense ellende wordt genoemd met het "u was zonder God".

Het woord van de grondtekst (atheos) komt overeen met het "heeft God niet" in 2 Joh. 1: 9. Het wezen van het heidendom is atheïsme, want demonendienst en afgoderij (1 Kor. 10: 20; 2) kunnen God niet vergoeden.

De heidenen meenden wel niet dat er geen God was, integendeel hadden zij vele goden en in het bijzonder waren de Grieken in alle stukken al te bijgelovig (Hand. 17: 22). de waren God kenden zij echter niet eens, laat staan dan dat zij Hem zouden gehad hebben.

Het "in de wereld" behoort bij beide, bij "geen hoop hebbend" zowel als bij "zonder God". De toestand van de wereld maakt het tot het beklagenswaardigste lot, als men in haar, zo vol ellende, zonder hoop is, in haar, de nietige en vergankelijke zonder God is.

Maar nu in Christus Jezus bent u, die eertijds verre was Ac 2: 39 nu, in tegenstelling tot die vroegere toestand (vs. 12. Kol. 1: 21 v.), nabij geworden (1 Petrus 2: 10) door het bloed van Christus, als waardoor voor u alleen zo’n verplaatst worden in het gebied van de koninkrijk van God mogelijk is geworden (Joh. 12: 10 vv.).

a) Want Hij is onze vrede (1 Kor. 1: 30. Kol. 1: 27), de vredemaker van ons, Joden en heidenen, de beide tot hiertoe afgescheiden delen van de volken-wereld. Hij is het, die deze beiden (vs. 18) één gemaakt heeft, tot een heilige Christelijke kerk heeft samengevoegd (Kol. 11. Gal. 3: 28. Joh. 10: 16) en de middelmuur van de afscheidsels, de scheidsmuur, die alle gemeenschap van de Joden met de heidenen als onreinen, verhinderd (Hand. 10: 28) gebroken hebbend,

Jes. 9: 5. Micha 5: 4. Joh. 16: 33. Hand. 10: 36. Rom. 5: 1.

Men wacht naar vrede en daar is niets goeds, dus horen wij Jeremia op klagende toon van zijn dagen getuigen, Jer. 18: 13 en hoe menige tijd in het leven, hoe menig leven in de tijd, waarvan men hetzelfde verhalen kan. Maar hoe heerlijk tevens dat Evangelie, dat juist dan met dubbele nadruk op de Gekruisigde en Verheerlijkte heen wijst als in de hoogsten zin van het woord de vrede van de Zijnen. Paulus spreekt er in het tekstverband van bepaald in deze zin, dat Christus het was, die door Zijn kruis de eeuwenoude scheidsmuur tussen Jood en heiden deed vallen en zo mensen met mensen tezamen bevredigd heeft. Maar waar u deze zinrijke uitspraak in het volle licht van een vervuld Evangelie beschouwen, daar is zij waarheid in nog veel ruimere zin en geen toestand kunnen wij ons voorstellen zo donker en droef, waarin dit Evangeliewoord geen vriendelijke lichtstraal doet vallen. Hij is onze vrede allereerst bij wat ons bezwaart hier beneden. Is het goed met u? U denkt hier bovenal aan de zonde, die telkens ook in het aanvankelijk gelovig hart de rust verstoort en aan de hoge troost, die dat liefelijk "vrede door het bloed van het kruis" zou vaak in het harte deed dalen. Maar bovendien, hoeveel hier beneden, dat ons als lood aan de vleugels hangt en zoals een verborgen kanker de edelste levensdelen doorknaagt, hoeveel rondom en in ons, dat wij zonden willen, maar God weet het, onmogelijk kunnen veranderen. Wel van onze dan, die het weten dat Christus onze vrede is bij al wat ontbreekt hier op aarde. Juist de edelste geesten en de grootste harten voelen zich het minst verzadigd door wat de wereld hen aanbiedt, van de draf, die de zwijnen eten, walgt hun ziel; maar ach het echte hemelbrood, waarbij de mens echt kan leven, het groeit toch ook niet in het zand van de woestijn. Ziedaar komt de Christus en verkondigt vrede u, die ver was en die, die nabij waren (vs. 17). Ieder ledig vervult Hij met Zijn algenoegzame volheid en elke hartetraan vindt bij Hem een vriendelijke hand, die hem afdroogt. Ben Ik u niet beter? zo vraagt Hij telkens in heilige stilte, dan al wat u buiten Mij zoekt en heeft u nooit ervaren, dat de goede Herder gekomen is, opdat de Zijnen niet slechts het leven, maar ook de overvloed hebben. Maar zo is Hij dan ook in de volste zin de vrede van de Zijnen bij alles wat hen anders verdeelt. Ach hoeveel is er hier beneden, dat mensen van mensen verwijdert en hoe kan het zelfs soms zijn alsof de Meester gezegd had: Hieraan zullen zij allen bekennen dat u Mijn discipelen bent, als u haat heeft onder elkaar. Zeker tussen vijanden en vrienden van de waarheid kan geen waarachtige vrede, maar ten hoogste slechts wapenstilstand bestaan en boven iedere valse vrede moet de waarheid in Christus ons dierbaar zijn. Maar waar deze wordt geloofd en verstaan, daar kunnen, daar mogen, daar moeten zij, die één plant met Christus worden, dan ook elkaar de hand van de broederschap reiken en niet in de eerste plaats vragen waarin men samen stemt. De bewijzen zijn hoezeer al te weinig voorhanden, dat er geen heiliger banden bestaan dan die aan de voet van het kruis zijn geknoopt en eerst van de Geest van Christus laat zich die gouden eeuw van de vrede verwachten, waarnaar het zuchtend schepsel zolang reeds reikhalzend heeft uitgezien. En zo blijft hij eindelijk onze vrede bij al wat ons nog in tijd en toekomst verwacht. Wie kent niet het donkere uur, dat de moed hem ontzinkt, om in het boek van een toekomst te staren, die hem wel niets meer te brengen heeft dan nevelen, die hem steeds dichter omhullen, of stormen, die hem eindelijk vellen. Maar heil ons, die geloven; boven die nevelen rijst een zilveren ster en nog vóór de storm klinkt het in het suizen van de zachte stilte ons tegen: Ik

ben het, wees niet bevreesd. Wij weten volstrekt niet wat komt, maar wij weten te zeker wat blijft en vooral dat ene, dat al was ook zelfs het voorlaatste woord van de Zijnen nog strijd, het allerlaatste vrede zal zijn, zo echt Hij heeft gezegd: heb goede moed, Ik heb de wereld en ook de dood overwonnen. Slechts op dit ene komt het aan en alles hangt daarvan eniglijk af of wij het Apostolisch woord aldus overnemen: Hij is mijn vrede en Hij zal het blijven in eeuwigheid. Wensen we dat echt, bedenken wij het dan telkens opnieuw, onze vrede is geen afgetrokken denkbeeld, geen louter inwendige toestand, maar een persoon, in wie deze vrede als belichaamd is en onsterfelijk leeft, om telkens opnieuw als uit de hemel in onze harten weer in te dalen. Staren wij zo aanhoudend en vast en blij op Hem, dat al de innerlijke tweespalt en onvrede van ons hart als wegsmelt voor de vuurblik van Zijn zalige en ontfermende ogen. En hebben wij het vroeger of later ervaren wat vrede van God is, die alle verstand te boven gaat, zien wij dubbel ernstig toe, dat het Gideons-altaar in hart en huis niet vervalt, waarop te lezen staat: de Heer is vrede. (Richt. 6: 24).

Heeft Hij de vijandschap, die in de dagen van het Oude Testament tussen hen bestond (Kol. 1: 21 v. Num. 23: 9) en Zijn vlees dat Hij gegeven heeft voor het leven van de wereld (Joh. 6: 51. Hebr. 10: 10) teniet gemaakt. Hij heeft namelijk de wet van de geboden in inzettingen bestaande (Kol. 2: 14 Gal. 3: 13 v.) opgeheven en daarvoor de wet van het geloof opgericht, opdat Hij die twee, de Jood aan de een en de heiden aan de andere kant in de door Hem teweeggebrachte nieuwe schepping (Gal. 6: 15) in Zichzelf, door de gemeenschap met Hem, tot één nieuwe mens zou scheppen, die noch Jood noch Griek is maar eenvoudig Christen (2 Kor. 5: 17). Hij heeft nu die beiden in Zich tot één gemaakt (Gal. 3: 28), vrede makend tussen hen, die tot hiertoe vijandig tegenover elkaar stonden (vs. 14).

En opdat Hij die beiden geheel en al (Kol. 1: 20) met God in één lichaam, dat zij voortaan zouden uitmaken (Hoofdstuk 1: 23; 4: 4. 12: 12 zou verzoenen door het kruis, dat tot deze verzoening met God beiden delen ten goede komt (Kol. 1: 20. 2 Kor. 5: 18 vv., de vijandschap zoals die tussen de mens en God, alsmede ook tussen heidenen en Joden (vs. 14) bestond, daaraan, aan dat kruis, door die een en dezelfde daad gedood hebbend.

Deze belangrijke plaats noemt Christus niet alleen de Vredestichter, maar ook de vrede zelf. Hij is zelf de band, die ons met God en de heidenen met het volk van het verbond verenigt (vgl. vs. 20, waar Hij de Hoeksteen heet). De apostel stelt de door Christus gestichte verzoening in het bijzonder van die kant voor, als zijnde daardoor de heidenen opgenomen in gemeenschap met het volk van Israël, hetgeen weer slechts daardoor mogelijk is geworden, omdat Christus beiden Joden en heidenen tot Gods gemeenschap terugbracht, beiden vernieuwd en zo een nieuwe gemeente grondvestte.

Toch zegt de apostel niet: Christus heeft ons heidenen tot de adel van de Joden verheven, maar Hij heeft zowel ons als de Joden verheven tot een hogere adel. Hij heeft ons een gemaakt, niet dat Hij ons aan hen verbond, maar ons in hen tot één verbindend, evenals iemand twee beeldzuilen had, het een van zilver, het andere van goud en ze samen smolt en zij als een gouden beeldzuil weer te voorschijn kwamen; of zoals wanneer er een aangenomen zoon en een slaaf waren, waarvan de laatste niets van de vader gehoord had en beiden werden door een nieuwe geboorte echte kinderen en erfgenamen.

De apostel spreekt van een middelmuur, die de Joden van de heidenen afgescheiden hield en de heidenen van de Joden afzonderde. Omtuind was namelijk het burgerschap van Israël door Gods heilige wet tot bescherming tegen de woeste en verwoestende geest van de wereld (Ps. 13) en deze beschermende omtuining van de wet werd tegenover de heidenen, die zonder

wet waren, tot een tussenmuur en scheidsmuur, die hen, die binnen de omtuining zich bevonden, van hen, die er buiten waren, afzonderde. Maar heeft dan deze zegen tot bewaring van de vrede in Christus opgehouden? Nee, helemaal niet. Niet de omtuining zelf, die het volk van God beschermt en omgeeft, maar de scheidsmuur van de omtuining heeft Christus afgebroken, om door het Evangelie de vredemakende aard van de afscheiding echt op te richten en door het geloof de Christenen van de wereld zo af te scheiden als geen wet dat kon doen.

De wet was de vijandschap tussen heidenen en Joden; want daardoor wilden de Joden beter zijn (Gal. 2: 15); nu echter zonder wet allen door Christus de Geest hebben, heeft zo'n vijandschap een einde en is de een als de ander. Want Hij heeft de wet niet opgeheven, dat men die niet zou houden, maar de Geest gegeven, die alles vrijwillig doet, zodat een schriftelijke wet niet nodig is en door deze omgerukt is. Nu verhieven zich de Joden op de schriftelijk wet en haar werken tegenover de heidenen; maar nu enerlei geest aan beiden is gegeven, houdt het roemen op de wet op en worden zij vrienden in Christus.

a) En komend, nadat Hij het zo-even gezegde volbracht heeft, heeft Hij, toen Hij na Zijn opstanding aan de Zijnen verscheen (Joh. 20: 19, 21, 26) en na Zijn heengaan tot de Vader, Zijn apostelen in de hele wereld uitgezonden Ac 1: 8 en door het Evangelie vrede verkondigd die ver was, de vroegere heidenen (vs. 11 vv. 2 Kor. 5: 19 vv.) en vrede (dit woord wordt in enige goede handschriften van de Griekse tekst hier herhaald (Hand. 10: 36) die, die nabij waren, namelijk de Joden (Jes. 57: 19. Zach. 9: 9 v.).

Efeze. 3: 12.

a) Want door Hem hebben wij, die nu leden van Zijn kerk zijn geworden, beiden de toegang door één Geest, die ons in dezelfde mate ten deel geworden is (Hand. 11: 15 en 17) tot de Vader (Hoofdstuk 3: 12. Rom. 5: 2. Gal. 4: 6. Hebr. 10: 19 vv.).

Joh. 10: 9; 14: 6.

Het is opmerkelijk dat van hen, aan wie Christus in het Evangelie de vrede heeft verkondigd, zij in de eerste plaats worden genoemd, die ver waren. Niet alsof Hij eerst aan hen vrede had verkondigd, dat in strijd zou zijn met de geschiedkundige gang, maar het heeft de nadruk als iets wonderbaars en het wordt daarom eerst genoemd, dat de Heiland van Israël een vrede heeft verkondigd, die aanwezig was voor hen, die buiten zowel als van hen, die binnen de gemeente van de openbaring waren. Hoe onderscheiden hun staat ook was van de vorige burgers van de gemeente, zou er toch voor hen evengoed als voor de laatsten vrede zijn te verkrijgen; zij moesten niet nodig hebben in de vroegere gemeente in te gaan om vrede te vinden, maar daar waar zij tot hiertoe waren geweest, de vrede deelachtig kunnen worden.

De apostel noemt met opzet eerst de heidenen, omdat in zijn tijd de Christenen uit de heidenen reeds het meest betekenend element in de Christelijke gemeente waren geworden.

Daar vloeit het geheim van de heilige drie-eenheid en het gemeenschappelijk werk van de drie-enige God in het begenadigen en verheerlijken van de arme zondaars volgens de ervaring

in het hart, waar men in de toegang door de Zoon in de Geest tot de Vader komt te staan.

EPISTEL OP DE DAG VAN FILIPPUS EN JAKOBUS. Vs. 19-22 (vgl. Joh. 14: 1 vv.).

Zo bent u dan, volgens hetgeen ik zo-even heb uiteengezet, niet meer, zoals vóór uw roeping tot Christus, vreemdelingen en bijwoners of gasten (Lev. 25: 35), dat is degenen, die tot een ander staatsverband behoren dan het theocratische en hoogstens degenen, die zonder eigenlijk burgerrecht te bezitten, slechts als gasten onder het volk van God mogen verkeren (Hand. 7: 6, 29. 1 Petrus 2: 11, maar u bent medeburgers van de heiligen, geheel en al in het gemeenteverband opgenomen en a) huisgenoten van God, deelgenoten van Zijn huisgezin (1 Tim. 3: 15. 1 Petrus 4: 17.

Gal. 6: 10.

De apostel trekt nu uit zijn uiteenzetting van vs. 14-18 gegeven, de slotsom, omdat hij tegelijk de reeds in vs. 13 uitgesproken zin weer opneemt. Wat hij nu voor bewezen houdt is tweevoudig, 1) dat de lezers, die uit het heidendom tot het Christendom zijn overgegaan, niet meer vreemdelingen en bijwoners zijn, 2) dat zij medeburgers zijn met de heiligen en huisgenoten van God. Met het woord "vreemdelingen" moeten wij vs. 12 vergelijken; maar wat wil het woord "gasten" zeggen en in welk opzicht verschilt het van het eerste? Door de gewone betekenis "bijwoners" worden zodanige inwoners van een stad of een land verstaan, die daar geen burgerrecht bezitten. Men zou dus hier herinnerd worden aan de Joodse proselieten; maar de apostel spreekt hier, zoals duidelijk uit het verband blijkt, alleen van vroegere heidenen; daarbij mag niet uit het oog worden verloren, dat met de uitdrukking "vreemdelingen" de uitdrukking "medeburgers", met de uitdrukking "bijwoners" de uitdrukking "huisgenoten van God" in de tekst parallel is. In een zekere zin nu behoorden ook de heidenen tot de huishouding van God; want in Adam, Noach en Abraham had God het gehele menselijke geslacht verkoren (Rom. 4: 13 v. Gen. 22: 17); zij bezaten echter geen recht in huis; zij waren geen huisgenoten, maar alleen degenen, die in het huis geduld werden (Rom. 3: 25). Nu was door middel van de kruisdood van de Heere, die de theocratische wetgeving ophief, de heidenen net zo goed als de Joden burgerrecht en huisrecht gegeven. Onder de "heiligen, van wie Paulus zegt, dat zij medeburgers waren, moeten toch niet de Joden als zodanig worden verstaan, integendeel is het ware Jodendom nog in het Christendom besloten (Rom. 2: 28 v.); daarom worden de Christenen als bezitters van de Heilige Geest en als leden van de ware gemeenschap door deze uitdrukking voorgesteld (Hoofdstuk 1: 1, 18). Van deze is ook gezegd de Oud-Testamentische naam het huis van God (Num. 12: 7), dat uitwendig in de tempel zichtbaar was geworden.

Bij het burgerrecht komt het huisrecht; u bent niet meer dienstbaren, knechten, maar leden van de familie, kinderen en erfgenamen; u heeft niet slechts een verhouding van gemeenschap tot de heiligen, maar ook tot God zelf.

Wat betekent het, dat wij burgers zijn in de hemelen? Het betekent, dat wij onder hemelbestuur zijn. Christus, de Koning van de hemel, heerst in onze harten; ons dagelijks gebed is: "Uw wil geschiede op aarde als in de hemel. " De afkondigingen, van de troon van de genade voortkomend, worden gewillig door ons ontvangen; de besluiten van de grote Koning gehoorzamen wij met blijdschap. Voorts als burgers van het nieuwe Jeruzalem delen wij in de hemelse eer. De heerlijkheid, die de gezaligde heiligen behoort, behoort ons, want wij zijn reeds kinderen van God, vorsten van koninklijk bloed, wij dragen reeds de vlekkelozen mantel van ‘s Heren Jezus gerechtigheid; de engelen zijn reeds onze dienaren, de heiligen onze metgezellen, Christus is reeds onze Broeder. God onze Vader en een onverwelkelijke kroon ons loon. Wij delen in de eer van het burgerschap, want wij zijn gekomen tot de algemene vergadering en gemeente van de eerstgeborenen wier namen in de hemelen opgeschreven zijn. Als burgers hebben wij gelijke rechten op al de hemelse

goederen. Ons behoren zijn paarlen, poorten en muren van chrysoliet; ons behoort het azuren licht van de stad, die geen kaars noch licht van de zon nodig heeft, ons de rivier van het water van het leven en de twaalf soorten van vruchten, die groeien aan de bomen, geplant aan haar oevers; niets is er in de hemel, dat ons niet behoort. Tegenwoordige en toekomende dingen, alles is het onze. Dus als hemelburgers genieten wij zijn liefelijkheden. Verblijden zij zich daar over zondaren, die zich bekeren - over verlorenen, die terugkeren, wij ook doen hetzelfde. Werpen zij hun kronen aan Jezus voeten, ook wij, voor zover wij enige eer hebben, werpen die er insgelijks neer. Zijn zij verrukt door Zijn glimlach, niet minder liefelijk is Hij voor ons die beneden wonen. Zien zij vooruit, wachtend op Zijn terugkomst, wij verwachten en verlangen evenzo naar Zijn verschijning. Als wij aldus burgers van de hemel zijn, laten onze wandel en onze daden met onze hoge waardigheid in overeenstemming zijn.

U maakt de stenen uit van dat Godshuis, dat Zijn gebouw (1 Kor. 3: 9) kan worden genoemd (1 Petrus 2: 5), terwijl u gebouwd bent a) op het fundament van de apostelen en profeten (Luk. 11: 49. Openbaring 21: 14), waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is. Jer. 28: 16. MATTHEUS. 21: 42. 1 Petrus 2: 6.

MATTHEUS. 16: 18.

De uitdrukking in het vorige vers "huisgenoten van God" deed de apostel denken aan een huis van God. Het was gemakkelijk om bij de veelzijdige bewegelijkheid van zijn gedachten, van het beeld van een huiselijke gemeenschap over te gaan tot het beeld van een gebouw en zo bij het "huisgenoten van God" een nadere uiteenzetting te geven, die niet met de eerste, maar met de tweede beeldrijke voorstelling overeenstemt.

Nadat vroeger het beeld van staatkundige gemeenschap verwisseld was met dat van een huis, eiste de aard van de zaak niet te blijven staan bij de voorstelling van een huis in deze zin, maar het huisgenootschap te vereenzelvigen met het huis dat deze omvat, om van de voorstelling van de verhouding tussen huisheer en huisgenoten toe die van een huis van God op te klimmen, zodat de Christenen niet slechts een huis van God zijn, maar zelf Zijn huis zijn, namelijk de levende stenen, waaruit het bestaat. Dan kan echter ook onder het fundament van de apostelen niet gedacht zijn aan een fundament door de apostelen en profeten gelegd, maar, evenals de "hoeksteen Jezus Christus" persoonlijk is, zoals de stenen boven het fundament gebouwd, de Christenen zijn, dan moet ook het fundament uit personen bestaan en daarom het "van de apostelen en profeten" een genitivus van appositie zijn (het fundament, dat uit de apostelen en profeten bestaat, of door hen gevormd is, waarbij natuurlijk niet hun menselijke maar hun apostolische en profetische persoonlijkheid in aanmerking komt). De profeten naast de apostelen gevoegd, zijn noch die van het Oude noch die van het Nieuwe Testament (Hoofdstuk 3: 5). De apostel wil toch niet in dit verband zeggen, dat de lezers door hun bekering met alleen de apostolische gemeente zijn ingelijfd, waar ook met de Oud Testamentische profetische in verbintenis gebracht zijn. Ook was de eigenaardige roeping van de Nieuw-Testamentische profeten en van de apostelen niet om de grond de leggen bij het bouwen van de kerk. Eer konden dan in plaats van deze de evangelisten zijn genoemd (Hoofdstuk 4: 11. Hand. 8: 5; 21: 8; 11: 20 Het zijn integendeel dezelfde personen, die Paulus hier ten eerste apostelen en vervolgens profeten noemt; hij doet dit, om ze in tweeërlei opzicht voor te stellen, dat zij Gods zendelingen tot de wereld zijn en de verkondigers van Zijn raadsbesluit in de wereld.

Met "apostelen" is meer hun persoonlijk getuigen omtrent hetgeen zij gezien en gehoord hebben (1 Joh. 1: 1. vv.) bedoeld; met "profeten" meer de getuigenis, die hen door de Geest is

gegeven (Hoofdstuk 3: 3 vv. 1 Kor. 11: 23 De bijvoeging "waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is" wijst op de grote betekenis en het onontbeerlijke van Christus, die zo veel hoger dan de apostelen is. Het fundament, waarop de Efeziërs zijn gebouwd, is het woord of de prediking van de apostelen, maar Christus is de hoeksteen, die aan dit fundament zelf vastheid geeft en daarmee aan het gehele daarop opgerichte gebouw. Men moet niet denken dat de apostelen uit zichzelf een fundament zijn, zij hebben integendeel zelf, om dat te zijn, de hoeksteen nodig, waarop ook zij gebouwd zijn.

De grond van de apostelen en profeten betekent, dat zij de stichters van de nieuwe gemeente zijn, zoals bepaaldelijk ook aan Petrus onder ditzelfde beeld deze belofte door Christus gegeven werd, MATTHEUS. 16: 18 De hoeksteen evenwel, die de wanden van het gebouw bijeen houdt, is Christus, die door Zijn krachtig leven Joden en heidenen beiden tot een gemeente verenigt (vs. 21 vgl. Jes. 28: 16. Ps. 118: 22. MATTHEUS. 21: 42. 1 Petrus 2: 4 Omdat hier sprake is van de medeprediking van Christus en van de apostelen, zo wordt Hij daarom als de apostelen gelijk, voorgesteld als met hen het gebouw dragende; slechts daarin staat Hij boven hen, dat Hij de grond en hoeksteen is. Onder "profeten" schijnt Paulus (vgl. Hand. 8: 5) hier niet de profeten van het Oude Testament te verstaan, maar met een andere naam de apostelen te bedoelen, ten einde hen in dit opzicht met de profeten van het Oude Testament gelijk te stellen en de Christenen uit de heidenen te tonen, dat hun geen geringere Godsgezanten zijn gezonden, dan aan het volk van het Oude Verbond, waarvan zij tot dusverre de hoge voorrechten hadden moeten ontberen (vs. 12).

Op welke hoeksteen Jezus Christus, het gehele gebouw, dat wel wat de aanvang aangaat reeds aanwezig is, maar eerst nog tot voltooiing moet komen, bekwaam samengevoegd zijnde, zodat de verschillende delen tot een harmonischgeheel in elkaar sluiten (Hoofdstuk 4: 16), opgroeit a) tot een heilige tempel in de Heere, zoals zo een toch ten slotte tot stand zal komen.

1 Kor. 6: 19. 2 Kor. 6: 16.

Waarop ook u, Christenen uit de heidenen (vs. 11 vv.) evenals zij, die reeds vroeger Gods volk en Zijn huis heetten, vanwege hetgeen eens van hen worden zou (Lev. 26: 11 v. Jes. 37: 27 v.) gebouwd wordt tot een woonstede van God in de Geest, daarom omdat God als het ware u bewoont en met Zijn heerlijkheid vervult (1 Kor. 3: 16. 2 Kor. 6: 16. 1Co 3. 16 2Co Rom. 8: 11. 1 Kon. 8: 11

Wat een heerlijke en wonderbare zaak is de kerk van God! Niets is majestueuzer, want het is Zijn tempel. Niets is meer eerwaardig, want Hij woont daarin. Niets is ouder, want de aartsvaders en profeten hebben eraan gearbeid. Niets is deugdelijker, want Jezus Christus is het fundament; niets vaster, want Hij is de hoeksteen; niets verhevener, want zij reikt tot de hemel en de schoot van God; niets ordelijker en beter afgedeeld, want de Heilige Geest is haar bouwmeester; niets schoner en grootser in de afwisseling, omdat allerlei stenen zijn gebruikt, Joden en heidenen, van allerlei leeftijd, landen, geslachten en standen. Niets is ruimer, want alle uitverkorenen en rechtvaardigen van alle tijden hebben daarin plaats; niets is heiliger, want het is de Heere gewijd; niets goddelijker, want het is een levend gebouw en het is levend door de Heilige Geest.

Laat ons het woord "opgroeien" van het gehele in Christus samengevoegde gebouw als een woord van de belofte opvatten! Als het bouwen van de kerk schijnt stil te staan, ja geheel geëindigd schijnt te zijn, omdat de prediking van Gods woord heinde en ver verstomde, het

geloof in velen verstorven is, de liefde in velen verkoud, de blijdschap over de gemeenschap van de heiligen in velen uitgeblust en de hoop van de Christelijke roeping in velen is verflauwd, als wij bedroefd zijn over vruchteloze arbeid, treurig over het tegengestelde van opgroeien van de kerk; als wij klagen over de karige oogst van het zendingswerk onder de heidenen, over het vergeefse van de krachtige bezoekingen, waarmee God ernstig en genadig de volken tot bekering roept, dan is het tijd om met het "nochtans" van het geloof te vluchten tot het woord, dat hier staat: "waarop het gehele gebouw, bekwaam samengevoegd zijnde, opgroeit tot een heilige tempel in de Heere. "

Hoe groot is de eer van de gelovigen, dat zij een huis van God zijn; hoe groot de schande van de goddelozen, dat zij een woonstede van de boze geesten zijn! vgl. Zach. 2: 10.

HOOFDSTUK 3

LOF VAN HET PREDIKAMBT ALS MIDDEL TOT BEKERING

III. Vs. 1-21. De apostel van de kerk, die uit de heidenen is vergaderd en zijn dienst voor haar ook in zijn banden, die hij nu omwille van haar draagt. De apostel had vroeger de Christelijke lezers uit de heidenen toegeroepen, dat zij medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God waren geworden, met dezelfde rechten als de anderen, door hun inlijving in de apostolische gemeente. Nu herinnert hij zich welke bijzondere taak in het tot stand brengen van het Goddelijk raadsbesluit van de roeping van de heidenen juist hem ten deel geworden was en dit dringt hem zijn ambt ook hier, in de gevangenis te Rome, zo waar te nemen, dat de lezers tot hun wederopbouwing op het fundament van de kerk, tot een woonstede van God in de Geest niet verzuimd worden. Reeds het feit van zijn gevangenschap op zichzelf is een dienst, die hij hen bewijst, want voor hen, voor de heidenen ligt hij in banden. Dat kan hun tot zegen zijn, wanneer zij over zijn smart, die u voor hen lijdt, niet ontstemd worden, maar het zich integendeel tot roem rekenen (vs. 1 en 13). Ook kan hij nog iets bijzonders voor hen doen: hij kan tot hun versterking naar de inwendige mens, tot bevordering van hun kennis van het Christendom en tot hun bevestiging in Christus, tot God, de Vader in de hemel, bidden, ondanks zijn banden en zijn gevangenschap. Dat wil hij dan ook doen en met een verheerlijken van God dit eerste deel van zijn brief besluiten (vs. 14-21). Vóór hij daartoe overgaat, dringt hij steeds meer op hun hart aan met hetgeen hem ten deel is geworden van het inzien in het geheim van Christus en stelt hij dit in een uitvoerige uiteenzetting voor (vs. 2-12).

Om deze oorzaak, die ik in Hoofdstuk 2: 22 heb uitgesproken, opdat ook u mee gebouwd wordt tot een woonstede van God in de Geest, ben ik Paulus (2 Kor. 10: 1. Gal. 5: 2. Kol. 1:
1 Thessalonicenzen. 2: 18, die weet, dat ik in het bijzonder de plicht heb voor uw medeopbouwing te zorgen, a) de gevangene van Christus Jezus (2 Tim. 1: 8) voor u, die heidenen bent, in deze tijd dat ik schrijf (Hand. 20: 11; 28 v., 22: 21 v., 28: 17 vv. Kol. 1: 24. Gal. 5: 11).

Hand. 21: 33. Efeze. 4: 1. Filippenzen 1: 7, 13, 14, 16. Kol. 4: 3. 2 Tim. 1: 8.

Hier wordt een zin begonnen, die, afgebroken, na geruime tijd, pas in vs. 14 wordt opgenomen en dan kort ten einde wordt gebracht.

Met buitengewone plechtigheid begint de apostel zijn voorbede door zijn naam en zijn ambt als vooraan te stellen. Overal zien wij in zijn brieven, dat hij onvermoeid was in zijn voorbidding (Rom. 1: 9, 10. Fil. 1: 4. Kol. 1: 3. enz.) en dat hij eveneens de gemeenten opwekte tot voorbidding voor hem en voor zijn werk (Hoofdstuk 6: 18 v. Kol. 4: 18. 1 Thessalonicenzen. 5: 25 Col 4. 18 1Th). Het stond bij hem vast, dat de Christenen zo nauw en innig met elkaar waren verbonden, dat de verzuchting van de enen voor de anderen niet vergeefs tot God kon opklimmen; dat daarom de voorbidding van een gelovige niet slechts een zuivere wens was, maar werkelijk de kracht van de genade op de broeder deed afdalen. Daarom moest het ook voor deze heidengemeente een grote bemoediging zijn dat hij, Paulus, de door God verkoren heiden-apostel, deze krachtige, veelomvattende voorbidding voor hen tot God opzond. Hij noemt zich de gevangene van Christus Jezus, zoals hij elders de gevangenschap de banden van het Evangelie noemt (Filemon 1: 13), omdat Christus en Zijn Evangelie de oorzaak van zijn gevangenschap zijn, omdat Hij hem deze banden heeft aangelegd. Dit is niet slechts zijn grote troost, maar ook zijn roem (Gal. 6: 14 vgl. Rom. 5: 3).

Het kruis van Christus kruisigt de zonde zonder nochtans te doden met de prikkel van de wet, die verdoemt. En dit lijden leed hij voor de heidenen; als voorvechter in de strijd tegen het rijk van de duisternis troffen hem de zwaarste slagen. Zoals dit alles hem te inniger met de heidengemeente verbond, zo deed het ook het gewicht van zijn voorbidding voor haar stijgen.

De man, die de Heere Zich had verkoren tot het werktuig ter vergadering van de heidenen tot de enige, heilige katholieke, apostolische kerk, noemt zich met de woorden "ik Paulus", door het noemen van zijn naam als een dienaar van het werk, waartoe hij is gewijd en erkent persoonlijk verschuldigd te zijn te arbeiden tot hetgeen de rijkdom van alle heidenen is (Rom. 14). Juist daarom, omdat hij Paulus is, weet hij, dat hij grote verplichtingen jegens alle heidenen heeft. Om deze oorzaak, zo schrijft hij, omdat ook u geroepen bent tot Gods huisgenoten en ook gebouwd wordt tot een woonstede van God - buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus (vs. 14). Zo had hij eigenlijk dadelijk kunnen voortgaan, maar eerst moeten de lezers ter harte nemen wie hij is, die voor hen voor de God aller genade op de knieën ligt en hij zegt "ik Paulus, de gevangene van Christus Jezus" (waardoor hij hen wil doen opmerken, door welke offers van zijn kant hun intreden in de kerk gekocht is). Gebonden in de Geest had Paulus van de oudsten van de gemeente te Efeze afscheid genomen en zich gewillig aan de banden en smarten overgegeven, die hem wachtten (Hand. 20: 22 vv.). Zie, de banden, die toen de Heilige Geest de verblijden prediker van het Evangelie inwendig aandeed, zijn nu tot ketenen geworden, die hij aan de arm draagt, geboeid aan een Romeinse soldaat. Voor de ogen van mensen was hij een gevangene van de Romeinse keizer; maar met grote vreugde noemt hij zich de gevangene van Christus Jezus (Filem. 1: 1 en 9), omdat hij zijn gevangenschap leed in de dienst van de Heere Christus, die hij had gevonden in Jezus en die hij verkondigde als de aan de wereld beloofde Heiland. De eer van deze smaad deelde Paulus met andere gevangenen van Christus; maar in dit opzicht was hij een bijzondere gevangene van Christus Jezus, dat hij kon schrijven: "voor u, die heidenen bent. " Toen hij te Jeruzalem het zendingswoord van de Heere "ga heen, Ik zal u ver onder de heidenen zenden" uitsprak, toen brak de vijandschap van de blinde Joden tegen de Gekruisigde in boze woede uit (Hand. 22: 21 v.) en de heidense overste moest hem in de gevangenis voor de Joodse moordlust verbergen. Ik Paulus voor u, die heidenen bent, dat behoort bij elkaar; de zaligheid van alle heidenen is met de naam Paulus voor altijd verenigd, want hij, de heiden-apostel, is het uitverkoren vat, waarin God Zijn genade in Christus Jezus, die alle heidenen omvatte, neergelegd heeft.

Ik zeg "voor u, die heidenen bent", als u maar (of "nademaal u" of "voor zoverre u gehoord heeft, zoals ik wel mag veronderstellen (Hoofdstuk 4: 21), van de bedeling a) van de genade van God, b) die mij bij mijn roeping tot apostel gegeven is aan u, die te voren ook heidenen was (1 Kor. 12: 2), terwijl toch uitdrukkelijk mijn roeping op de heidenwereld betrekking had (Hand. 22: 21).

Rom. 1: 5. b) Hand. 13: 2. Efeze. 3: 8.

Dat Hij mij in onderscheiding van anderen, die haar door de prediking van het Evangelie hebben leren kennen, a) door openbaring (Gal. 1: 11 vv.) heeft bekend gemaakt b) deze verborgenheid, zoals ik daarover in dat opzicht, als ik later (vs. 6) zal noemen (vgl. Gal. 1: 16), met weinige woorden te voren, in de beide vorige hoofdstukken van deze brief, in het bijzonder in Hoofdstuk 2: 11-18, geschreven heb (Kol. 1: 25 vv.).

Hand. 22: 17, 21; 26: 16, 17.

Waaraan u, als degenen, die de gave bezit van beproeving van de geesten (1 Kor. 12: 10. 1 Thessalonicenzen. 5: 21. Joh. 4: 1), dit lezend, kunt bemerken mijn wetenschap in deze verborgenheid van Christus, in dat geheim, dat in Christus vervat is (Kol. 2: 2; 4: 3 Col 2. 2).

Deze uitdrukking van de apostel, waarmee de afwijking van de rede, in vs. 1 begonnen, tot vs. 13 voortloopt, toont de onzekerheid van hem aan over de bekendheid van zijn lezers met zijn persoonlijkheid. Daaruit is ook in vs. 1 het noemen van zijn naam te verklaren en de schilderij van zijn tegenwoordige toestand en juist deze onzekerheid wordt ook in het volgende de aanleiding voor de apostel, om zich over zijn verhouding tot het Evangelie en over de opvatting daarvan, weer met betrekking tot het hoofdpunt van de roeping van de heidenen tot het Godsrijk uit te laten, vóór in vs. 14 de hoofddraad weer wordt opgenomen. Paulus noemt niet, als hetgeen waarover hij zich onzeker toont ten opzichte van de kennis van zijn lezers, zijn apostolisch ambt in het algemeen, maar de wijze, waarop Gods genade werkte, omdat aan hem het geheim van de verlossing door onmiddellijke openbaring en in het bijzonder met het oog op de heidenen bekend gemaakt was.

Dit is weer een bewijs Eph 1: 6, dat deze brief niet alleen aan de gemeente te Efeze, maar aan een ruime kring van gemeenten uit de heidenen gericht moet zijn geweest; omdat de Efeziërs niet nodig hadden daarvan voor de eerste maal te horen

Als de apostel sprak tot degenen, waaronder hij het werk, waartoe hij geroepen was, had verricht, hoefde hij daarover niet verder uit te weiden; want waar hij zijn ambt had vervuld, wist men van en door hemzelf, die zijn roeping was. In zo’n geval kon het hem niet in de gedachte komen de lezers, zoals hij in vs. 4 doet, te wijzen op hetgeen hij geschreven heeft, als waaruit zij zijn wetenschap kunnen afleiden. Hij heeft integendeel, zoals hij te kennen geeft, deze afdeling van zijn brief, waarop hij de lezers wijst, alleen daarom geschreven, omdat zij hemzelf de Christelijke waarheid niet hadden horen verkondigen. Zij moeten van zijn Christelijke wetenschap zo’n indruk ontvangen, die voor hen, voor zover dit bij zo’n kortheid mogelijk was, de indruk van zijn mondelinge prediking vergoedde, opdat zij niet slechts met uitwendige gehoorzaamheid, maar met hartelijke gewilligheid naar de vermaningen zouden luisteren, die hij hen door zijn inzicht in het wezen van de Christelijke, in het bijzonder van de voor heidenen aanwezige Christelijke zaligheid deed toekomen.

Uit hetgeen Paulus in vs. 4 schrijft, blijkt dat de plicht van elke Christen in het bijzonder is, zich evenmin aan de gemeenschappelijke godsdienst te onttrekken, waar men kon horen, als de afzondering in het kamertje na te laten, ten einde te lezen. Hierop rust dan ook de verplichting van de kerk om de Heilige Schrift te verbreiden door bijbelgenootschappen en het verkeerde van de paus te Rome om die te verbieden of te verhinderen.

Welke verborgenheid in andere, in vroegere eeuwen, de kinderen van de mensen (Mark. 3: niet op die wijze, of in zo’n omvang is bekend gemaakt, zoals zij nu in de tijd van het Christendom (1 Petrus 1: 12) is geopenbaard aan Zijn heilige (Luk. 1: 70. Hand. 3: 21. 2 Petrus 1: 21 apostelen en profeten (Hoofdstuk 2: 20) door de Geest (Hand. 10: 9 vv.), die hen in alle waarheid leidt (Joh. 16: 13).

Namelijk dat de heidenen zijn medeërfgenamen van het koninkrijk van God en van hetzelfde lichaam als Zijn volk Israël en ook deelgenoten van Zijn beloften, aan Israël gegeven en in Christus vervuld, en dit alles door het Evangelie, doordat ook zij die goede boodschap hebben gehoord (Hoofdstuk 1: 13) en die in de geloof aangenomen.

En dat is het Evangelie, waarvan ik een dienaar geworden ben naar de gave van de genade van God, die mij in het apostelschap, in het bijzonder in dat aan de heidenen (Rom. 1: 5; 11: 15: 16 gegeven is a) naar de werking van Zijn kracht, die mij eerst wonderbaar uit het verderf moest halen en op buitengewone manier met het licht van het leven moest verlichten (1 Tim. 1: 12 vv.).

Efeze. 1: 19. Kol. 2: 12.

De apostel is vol van de gedachte, dat, wat van het begin van de wereld verborgen gebleven was ook voor de heiligste mannen van God, voor de patriarchen en profeten, juist nu aan de apostelen en profeten, waartoe ook hij behoorde, geopenbaard werd. Hij spreekt nu bepaald de inhoud uit van de verborgenheid van Christus, waarvan hij te voren had gesproken en noemt die predikaten van de Christenen uit de heidenen, ten opzichte van hun verhouding tot de gemeente van het leven. Zij worden genoemd 1) mede-erfgenamen, want zij hebben ook deel gekregen aan de hemelse erfenis, aan de zaligheid oorspronkelijk alleen de Joden toegedacht; 2) ook ingelijfd, want zij behoren nu als leden tot het organisme van de gemeente van het heil; 3) mededeelgenoten van de belofte, namelijk van de Oud Testamentische belofte van de zaligheid, die in de persoon van Christus is vervuld. Door de bijvoeging "in Christus", die op alle drie de predikaten betrekking heeft, is aangewezen, dat eerst de persoonlijke levensgemeenschap met Christus de grond is van de volle deelname aan de Christelijke genadegoederen. De woorden "door het Evangelie" wijzen aan, dat de gemeenschap met Christus, die door het geloof is gewerkt, de vrucht is van de prediking van het Evangelie. Nadat nu Paulus in het algemeen heeft verzekerd, dat de verborgenheid van Christus, die bestaat in de opname van de heidenen in de gemeenschap van het heil, juist nu geopenbaard is, noemt hij zichzelf in het bijzonder als degene, wie God de verkondiging van het Evangelie onder de heidenen heeft opgedragen. Dit zijn apostolisch ambt is echter, zoals het op zichzelf reeds een gave van Gods genade is, bij hem nog in het bijzonder een uitvloeisel van de grote kracht van God, in zoverre God een heerlijk wonder van Zijn almacht verrichtte, toen Hij Saulus herschiep van een werktuig van de vervolging tot een middel ter opbouwing van Zijn gemeente.

Het geheim van Christus is wel reeds in andere eeuwen dan in de apostolische ter kennis van de mensen gekomen, maar niet zoals het haar is geopenbaard, niet in die inhoud, zoals die in vs. 6 is genoemd. De uitdrukking "kinderen van de mensen" is hier op de juiste plaats, waar gesproken wordt van de op elkaar volgende geslachten van de mensheid. De mensen, zegt hij, zijn het ene geslacht voor, het andere na voorbijgegaan, zonder dat hun de verborgenheid van Christus, zoals die nu aan Zijn heilige apostelen en profeten geopenbaard is, bekend gemaakt werd. Tegenover het "in andere eeuwen" staat "nu", tegenover het "niet is bekend gemaakt" het "is geopenbaard" en tegenover "de kinderen van de mensen. " "aan Zijn heilige apostelen en profeten. " En aan deze is de verborgenheid niet bekend geworden op de weg van eigen nadenken, maar door de Geest. Dat nu datgene, waarvan Paulus spreekt (dat namelijk de volken, dat is de heidenwereld, medeërfgenamen zijn, terwijl Israël tot hiertoe zichzelf als enige erfgenaam beschouwd had, namelijk medeërfgenaam van de toekomende wereld (Hebr. 5), "dat zij heden ook het lichaam van de gemeente uitmaken, terwijl zij vroeger tegenover Israël hadden gestaan en dat zij aan de belofte, die in de vroegere tijd gegeven was, gelijkelijk deel hadden, waarvan Israël tot hiertoe niet anders had gedacht, of het was hen alleen verordend), inderdaad eerst aan de apostelen van het Nieuwe Testament geopenbaard is en niet reeds door de profeten van het Oude Testament was erkend, zal men zonder bedenking toegeven, als men zich voorstelt, dat alle beloften van het Oude Testament, ook waar die zich tot de volken uitstrekten, toch altijd alleen van Israël werden uitgesproken en van hetgeen

Israël uit de overigen omvatte. Het beeld van een enkele gemeente van God, gelijkelijk opgegroeid uit hetgeen Israël en niet Israël was en welke aan dit onderscheid was ontgroeid, wordt daar nergens getekend. Wij zien dan ook de apostel, als hij elders (vgl. Rom. 10: 11 v. in de Christelijke eenheid van Joden en heidenen de vervulling aanwees van de Oud Testamentische profetie, dat altijd doen op zo'n manier, dat hij het Oud Testamentische woord in deze Nieuw Testamentische tijd overbrengt en het hierdoor de zin geeft, die het voor hen en volgens goddelijk raadsbesluit had.

Mij, de allerminsten niet alleen van de apostelen (1 Kor. 15: 9) maar ook van al de heiligen, de gewone leden van de kerk van Jezus (Hoofdstuk 1: 1. Hand. 9: 41), is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen de onnaspeurlijke rijkdom van Christus, de ganse goddelijke volheid van genade, die in Christus besloten ligt, boven alle menselijke gedachte verheven is en tot allen zonder onderscheid zich uitstrekt

1 Tim. 1: 15. b) Hand. 9: 15; 13: 2; 22: 21. 1 Tim. 2: 7. 2 Tim. 1: 11.

De apostel Paulus beschouwde het als een voorrecht om het Evangelie te mogen prediken. Zijn roeping was voor hem geen slavenwerk, maar hij wijdde zich daaraan met zielsgenot. En toch, terwijl Paulus zeer erkentelijk was voor zijn roeping, vervulde zijn welslagen daarin hem toch met diepe ootmoed. Hoe zwaarder een schip wordt geladen, hoe dieper het in de wateren zinkt. Lediggangers mogen een ijdele dunk van hun bekwaamheid koesteren, omdat die zo weinig op de proef is gesteld, maar de bezielde werker leert snel zijn eigen zwakheid inzien. Streef naar nederigheid, zoek die bij zwaren arbeid. Wenst u uwe nietigheid in te zien, onderneem enig groot werk voor Jezus. Als u wilt beseffen hoe geheel machteloos u bent, afgescheiden van de levende God, onderneem dan vooral het grote werk om de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen en u zult weten wat u nooit te voren heeft begrepen, wat een zwak, onwaardig schepsel u bent. Hoewel de apostel zijn zwakheid aldus kende en beleed, was hij nooit in het onzekere over het onderwerp zelf van zijn prediking. Van zijn eerste leerrede tot de laatste toe predikte Paulus Christus en niets dan Christus. Hij verhief het kruis en verheerlijkte de Zoon van God, die daarop Zijn bloed heeft vergoten. Volg zijn voorbeeld in al uw pogingen na, om de blijde boodschap van het heil te verkondigen en laat Christus en die gekruist uw altijd wederkerend thema wezen. De Christen behoort te zijn als die liefelijke lentebloemen, die, wanneer de zon schijnt, haar gulden kelken openen, als wilden zij zeggen: vervul ons met uw stralen; maar die, zodra de zon achter een wolk schuilt, haar kelken sluiten en haar kopjes laten hangen. Zo ook moest de Christen de zoete invloed van Jezus ondervinden. Jezus moest zijn zon wezen en hij de bloem, die zich keert tot de Zon van de gerechtigheid. Ja waarlijk, van Christus alléén te getuigen, is zowel zaad de zaaier, als brood de eter. Dit is de gloeiende kool voor de lippen van de spreker en de ware sleutel tot het hart van de toehoorder.

En aan mij is het gegeven om met het licht van zo'n prediking (MATTHEUS. 5: 14. Hand. 17 v. 2 Kor. 4: 6 allen, elkeen, die het met een ontvankelijk hart aanneemt, te verlichten, dat zij mogen verstaan, die de gemeenschap, de omvang a) van de verborgenheid zij, die de heidenen evenzeer als de Joden omvat. Ik bedoel die verborgenheid, die van alle eeuwen verborgen is geweest in die God (Kol. 1: 26. Rom. 16: 25 v.), die alle dingen b) geschapen heeft door Jezus Christus en daar al meteen het geheel van de schepping Hem heeft overgegeven (Joh. 1: 3. Kol. 1: 16 v.).

Efeze. 1: 9. Kol. 1: 29. 2 Tim. 1: 10. 1 Petrus 1: 20. b) Gen. 1: 3. Ps. 33: 6. Hebr. 1: 2.

De gemeenschap van de verborgenheid. Het wijst zich vanzelf, dat wij door de verborgenheid aan de reeds vaker gemelde verborgenheid te denken hebben, aan die voorheen onbekende leer dat de Heidenen gemeenschappelijk met de Joden deel hebben aan dezelfde heilgoederen. Maar wat zegt: de gemeenschap van deze verborgenheid? De uitdrukking is ongemeen duister. Dan wij lezen op het gezag van vele handschriften en vertalingen: de huishouding van de verborgenheid. Op die grond is de mening van de apostel deze: ik reken het mij tot een grote eer en een uitnemend voorrecht, dat ik geroepen ben om alle mensen van allerlei volken, zonder enig onderscheid, door mijn prediking te verlichten en hen te onderwijzen, hoedanig de huishouding van de vaker gemelde verborgenheid zij; dat namelijk de heidenen, tezamen met de Joden, deelgenoten zijn van dezelfde heilgoederen een verborgenheid welke God van eeuwigheid bij Zichzelf verborgen heeft gehouden.

a) Opdat nu alles plaats heeft wat van eeuwigheid was besloten, door de gemeente onder alle Christenen op aarde bekend gemaakt wordt aan de overheden en de machten in (liever "onder" Hoofdstuk 6: 12) de hemel de veelvuldige wijsheid van God, die te voren niet in al haar diepte en in al haar rijkdom is geopenbaard (Rom. 11: 33).

1 Petrus 1: 12.

Over hetgeen in vs. 7 gezegd is, verklaart Paulus zich nader in vs. 8 en wel geheel van het standpunt van ootmoed, waarmee hij in diep gevoel van zijn onwaardigheid van zichzelf op de grootheid en heerlijkheid van zijn roeping zag. De uitdrukking van ootmoed "mij, de allerminste van al de heiligen" is nog veel sterker dan die in 1 Kor. 15: 9

In een zin enigszins verschillende van die van andere plaatsen (als 1 Kor. 15: 9. 1 Tim. 1: 12-15) noemt Paulus zich hier de geringste onder alle heiligen, d. i. onder alle gelovige Christenen in het algemeen. Hij doet dit niet met het oog op hetgeen hij vroeger geweest was of gedaan had tegen de gemeente van God, maar in het gevoel van de onuitsprekelijke heerlijkheid van zijn roeping schijnt hem zijn onwaardigheid zo groot, dat hij zich daarom beneden alle Christenen rekent. Het woord "de allergeringste" betekent "geringer dan de geringste. " Hoe hoger God hem verheft, des te dieper moet de mens zich verootmoedigen; wat hij voor kwaad in zich ontwaart, is altijd meer en erger dan wat hij aan anderen ziet. Daarom kan hij met waarheid zich beneden allen stellen.

Het bewustzijn van zonde heeft om sterk te zijn niet een bijzondere zonde nodig, maar wel dat er een zeer duidelijke en diepe zelfkennis in het licht van het Evangelie van Christus bestaat. Bij de krachtigste getuigen van de Christelijke waarheid is de bekering niet meer dan bij anderen een daad van de genade van God, maar zij voelen die levendiger en krachtiger. Wat nu de apostel bij deze voorstelling van zichzelf dringt, is de gedachte: heeft de Heere mij geholpen, dan zou ik niet weten, wie Hij niet zou kunnen en willen helpen. Met zo’n gedachte neemt hij datgene, wat hij in vs. 6 als inhoud van de verborgenheid en als doel van de apostelen in het algemeen heeft voorgesteld op als hetgeen juist hem is opgedragen en wel moet zijn verkondiging en openbaarmaking van dat geheim onder de mensenkinderen het bekend worden van de menigvuldige wijsheid van God bij de vijandige machten ten gevolge hebben.

Dat onder de overheden en machten in de hemel, waaraan door de gemeente de veelvuldige wijsheid van God bekend moet worden, die geestenwereld moet worden verstaan, die in de mensenwereld niet God dienende, maar eigenwillig macht uitoefenen (dus in plaats van "in de hemel" liever "onder de hemel", of zoals Hoofdstuk 6: 12 "in de lucht wordt boven allen

twijfel verheven door het gebruik van de woorden, zoals die elders voorkomen (vgl. Rom. 8: 38 het woord "engel" tegenover "overheden en machten. Men heeft gezegd, van boze geesten zou gezegd zijn dat hun de macht en niet dat hun de wijsheid van God bekend werd - maar waarom toch? De geesten, die naar eigen wil in de levensbewegingen van de mensen werken, kunnen zeker de wijsheid leren kennen van die God, naar wiens wil zij niet willen luisteren, als zij namelijk zien, dat het hun niet lukt om de verwezenlijking van Zijn gedachte te verijdelen, omdat Hij een rijkdom van middelen en wegen heeft, ten einde tot Zijn doel te komen, een rijkdom, die alle gedachten te boven gaat. Volharden zij dan toch in hun kwaad, dan ondervinden zij ten slotte Gods macht, als met de wederkomst van Christus de vernietiging en het krachteloos maken van alle machten en krachten van de goddeloosheid plaats heeft. Het eerste geschiedt reeds nu door middel van de gemeente in de dagen van haar herstel, dat een werk van veelvuldige wijsheid is, in zoverre even zozeer het ontstaan van de volken, dat Israël's afzondering ten gevolge had, als de ongehoorzaamheid van Israël, die tot de roeping van de volken aanleiding gaf, na wier bekering ook Israël de zaligheid zal deelachtig worden, tot herstel van de éne gemeente uit heidenen en Joden dienstbaar is.

De voor God vijandige geesten, die in de duisternis van deze wereld heersen, ervaren met schrik, dat al hun woede en boosheid, waarmee zij van de dagen van de verstrooiing van de volken aan de machten van de wereld tegen het uitverkoren volk van God in het veld hebben gewoed, al hun verleidingen, waarmee zij Israël zelf hebben trachten te verderven, tot de kruisiging van Israël's Koning en tot aan Jeruzalems verblinding tegen het genadig bezoeken door de prediking van de vrede in naam van de Opgestane (vgl. Openbaring 12: 3 vv.), ook alles, wat overigens nog (Openbaring 12: 13 vv. ; 20: 7 vv.) de duivelse machten en overheden in het werk stellen, om Gods raad ter zaligheid te verijdelen en het werk van Zijn genade te verhinderen, te schande wordt. Zij ondervinden dat zij worden overmeesterd door de wijsheid van God, wier veelvuldige rijkdom door de kerk erkend wordt in haar lied (Paul Gerhardt):

Een weg heeft Ge allerwegen. Geen middel, dat U faalt! Uw doen is louter zegen, Uw gang met licht bestraald. Uw werk kan niemand hindren, het Blijft rustloos voorwaarts spoên. Als u wat voor Uw kinderen, Het heilzaamst is, wilt doen. Schoon alle duivels kwamen Om God te weerstaan, Geen helse macht te zamen Doet God teruggegaan. Wat Hij heeft voorgenomen, Hoe lang ook de uitkomst draalt, Dat moet toch eindelijk komen Aan het doel, door Hem bepaald.

En dat alles moet geschieden naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft, (volgens een andere opvatting, "verwezenlijkt, tot stand gebracht heeft)" in Christus Jezus, Onze Heere.

a) In wie als degene, waarin wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de zonden (Hoofdstuk 1: 7), wij hebben de vrijmoedigheid en de toegang tot God (Hoofdstuk 2: 18) met vertrouwen (Hebr. 4: 16; 10: 19 vv. 1 Joh. 3: 21 v. ; 4: 17) door het geloof in Hem, in de Heere Jezus Christus (Rom. 3: 22; 5: 1 v.).

Joh. 10: 9; 14: 6.

Hoe gans anders staan dus zij tot God, die Christus tot hun Heere hebben, als die geesten, die door de gemeente bekend wordt gemaakt, dat Gods wijsheid tegenover hun eigendunkelijke machtsbetoning middelen en wegen heeft, om een in Christus opgevat voornemen tot verwezenlijking te brengen. Terwijl zij moeten leren kennen, dat zij niets kunnen tegen Gods

wijsheid, is het van degenen, die Christus tot hun Heere hebben, waar, dat zij tegenover God zich bevinden in een verhouding, die hen zalig maakt.

EPISTEL OP DE ZESTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Dit epistel, die Paulus' gebed en voorbede voor de gemeente en tevens een aanwijzing bevat, wat wij voor onszelf en anderen moeten bidden (bestendigheid des geloof, groei in de kennis en kracht en sterkte tot een godzalig leven) is de eerste van de vijf lezingen uit de brief aan de Efeziërs op de zondagen 17, 19-21 na Trinitatis, die voor de Trinitatistijd is voorgeschreven. De zes voorlezingen uit de brief aan de Galaten zijn zo verdeeld, dat men drie van deze voor de 13, 14 en 15den Zondag na Trinitatis, de drie andere voor de Zondag na het Kerstfeest, de Nieuwjaarsdag en de Zondag Laetare bepaald heeft. Uit de brief aan de Efeziërs is slechts een voor de Zondag Oculi bepaald, de overige behoren daarentegen tot de Trinitatistijd. Wat het inwendig verband met het Evangelie aangaat, ligt de gedachte voor de hand, dat het laatste (Luk. 7: 11 vv.) de smartelijkste voorvallen van het leven op aarde vertegenwoordigt, die ons vooral dringen om in het gebed, waarop het epistel wijst, troost en sterkte te zoeken.

In de twee laatste verzen van het Evangelie lezen wij de grote eer van God, die de opwekking van de jongeling te Naïn ten gevolge had; ook de twee laatste verzen van het epistel verkondigen de eer van God en wel op de hoogste toon. Prijst nu het Evangelie God vanwege de bezoeking van het volk Israël, het epistel prijst God vanwege de opbouw van de gehele kerk op aarde.

De voorbede van de apostel voor de gelovigen te Efeze: 1) de aanvang; 2) de voorbede; 3) het slot. Wanneer zal God overvloedig doen boven hetgeen wij bidden en denken? Als wij bidden in de diepste ootmoed; 2) om hemelse goederen; 3) in blij vertrouwen.

Het ware gebed van de Christen: 1) de Helper, waartoe hij zich wendt; 2) de gave, die hij begeert; 3) de lofzegging, waarmee hij eindigt.

De ware bron van kracht voor ons geestelijk leven; wij beschouwen 1) de oorsprong ervan; 2) het putten daaruit; 3) de versterking daardoor.

Wat moeten wij voor onszelf en anderen in het bijzonder van God bidden: 1) bestendigheid in het geloven; 2) toenemende kennis in het woord van de zaligheid; 3) kracht en sterkte tot een godzalig leven; 4) blij vertrouwen op de Heere in iedere moeilijkheid.

De groei van de inwendige mens: 1) hoe geplant; 2) hoe verzorgd; 3) hoe tot rijpheid gebracht wordt.

Wordt niet ongeduldig in smart: 1) wat u daartoe moet dringen;
hoe u daarin beginnen moet.

a) Daarom, omdat ik volgens het in vs. 8 vv. gezegde een zo grote en gezegende taak in mijn roeping door Gods genade ontvangen heb en ik nu slechts door de vervulling van die taak een gevangene ben (vs. 1. Hand. 9: 16) bid ik u (2 Kor. 5: 20), dat u niet vertraagt in mijn verdrukkingen b) voor u. U moet er u niet aan ergeren, of denken dat het een zeer bedenkelijke zaak is, waardoor men in allerlei moeilijkheden komt, zoals die mij hebben getroffen. Beschouw het liever aldus, dat het door mij geledene een lijden is, dat is uw heerlijkheid. U mag erop roemen tegenover degenen, die u willen misleiden.

Filipp. 1: 14. 1 Thess. 3: 3. b) Kol. 1: 24.

Hoe heerlijker het ambt is, door God opgedragen, des te minder past het dengenen, voor wie het wordt bediend, zich te ergeren aan het lijden en de vervolging van de bedienaar, of daarbij kleinmoedig te worden.

Paulus wil zeggen: u ziet, dat ik nu een gevangene ben en de duivel en de wereld mij in handen hebben. Dat zou misschien kunnen afschrikken en deze boze gedachte geven: was de leer goed en was hij zo'n apostel van Christus, dan zou God hem zo iets niet laten overkomen (zoals dan ook enige valse apostelen onder u sommigen hebben afgekeerd, 2 Tim. 1: 15). Daarom bid ik en vermaan ik u, alhoewel ik een gevangene ben, dat u zich daarom niet laat ergeren of ontmoedigen. Laat ons in beproevingen zijn, smart lijden, in eer of in verachting zijn; laat het gaan hoe het wil, blijft u maar bij hetgeen ik u gepredikt heb en waarvan u weet, dat dit het zekere woord van God en het Evangelie is.

Twee zaken spreekt de apostel uit van zijn lijden, waardoor hij de harten van de lezers wil versterken: 1) ik lijd de gevangenschap en wat ermee samenhangt voor u en 2) mijn lijden is u een eer. Zeer juist! De Efeziërs waren grotendeels Christenen uit de heidenen; zonder eerst proselieten van de Joden geworden te zijn, waren zij door de vrije toegang van de genade Christus ingelijfd. Was dat nu onrecht, hadden de Christenen uit de Joden recht met hun bewering, dat niemand recht op Christus had, dan die of door geboorte of door de besnijdenis met Israël verbonden was, dan was alle zegen, die zij tot hiertoe hadden gehad en hun gehele Christendom een misleiding, dan konden zij wanhopig achterwaarts gaan, of zij moesten met verachting en veroordeling van alle gemaakte ervaringen nog eens op andere wijze Christenen worden. Dat zou in werkelijkheid een verschrikkelijke zaak zijn geweest en velen zouden na zo'n ontnuchtering in het geheel niet meer tot Christus zijn gekomen. Dat nu de Christenen uit de Joden geen gelijk hadden, was de bewering van Paulus, die hij niet alleen met woorden, maar ook door zijn lijden bevestigde. Zo werd zijn lijden een lijden ter geruststelling van de Christenen uit de heidenen. Hoe zouden zij, de leerlingen, staande zijn gebleven, als hij, de leermeester, had gewankeld. Met hem stonden, met hem vielen zij, van zijn getrouwheid hing hun rust af, zoals zijn wankelen hen allen in verwarring zou hebben gebracht. Zijn verdrukkingen hadden echter niet alleen voor hen plaats, maar zij waren hun ook tot eer, tot verheerlijking. Het spreekt vanzelf, dat van geen eer sprake is, die allen erkend zouden hebben, of die algemeen zou zijn geweest. Leed toch Paulus door mensen in tegenstelling tot de Joden en de Christenen uit de Joden, hoe konden dan allen zijn lijden opvatten als de eer van de Efeziërs en van alle heidenen? Voor degenen, die ogen hadden om te zien, was het zeker alleen tot verheerlijking van de heidenen, wat Paulus leed. De heerlijkheid van de heidenen is de vrije genade van Christus, de deelname aan het rijk van God, zonder een andere nationaliteit aan te nemen, hun vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof in Christus (vs. 12). Zolang nu de prediking van de vrije genade werd gehoord, zolang de heraut Paulus door tegenstand en lijden ongedeerd haar verkondigde, zo lang hadden de heidenen hun gewenste eer en heerlijkheid, zo lang konden zij jubelen en triomferen. Was echter de ijver van Paulus verkoeld, had het lijden hem geknakt, dan was hun heerlijkheid verloren geweest, evenals de heerlijkheid van Israël (1 Sam. 4: 21 v.) toen de vrouw van Pinehas stervend haar zoon Ikabod noemde, d. i. "wee, de heerlijkheid is verdwenen. "

Om deze oorzaak, zo wil ik nu de rede in vs. 1 afgebroken, hier voortzetten, buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 3).

Waaruit elk geslacht (elk vaderschap d. i. elke familie met een vader aan het hoofd) in de hemelen en op aarde, dus al wat kinderen heet, genoemd wordt.

Met "ik buig mijn knieën", noemt de apostel de zaak naar het uitwendige teken. Hij wil niet zeggen, dat hij zich nu werkelijk op de knieën neerwierp, maar alleen uitdrukken hoe innig zijn smeken was.

Was hij bij de Efeziërs geweest, dan zou hij bij de innige drang van zijn hart zeker zijn neergeknield evenals in Hand. 20: 36.

Het is een armzalige trots van Kant, het knielen te smaden als een slaafs orientialisme. Hij kan ook nooit de drang van een biddend hart hebben gevoeld. Geheel anders oordeelt Lichtenberg, als hij zegt: als wij met het lichaam op de knieën vallen, dan verheft zich de geest tot God. "

Hoe hoger het gebed van de apostel nu wil opstijgen tot Hem, die boven alle bidden en denken kan doen, des te dieper buigt hij zich.

Dat Paulus voortgaat "tot de Vader van onze Heere Jezus Christus", daarmee bevestigt hij, dat zich niemand voor God moet vermeten, iets te spreken of te bidden, tenzij hij Hem bij Zijn naam kan aangrijpen, zoals hij hier doet, namelijk als een Vader van Jezus Christus, onze Heere; want Christus is onze enige Middelaar en niemand mag tot de Vader komen dan in de naam van de Middelaar, zodat hij Hem belijdt als zijn Heere, die ons door God daartoe is gesteld, dat Hij voor ons bidt, bovendien ons ook regeert naar lichaam en ziel.

Met de woorden van het 15de vers denkt Paulus aan ieder vaderschap, aan alle families, aan alle geslachten op aarde en reeds ziet hij in de naam "vaderschap" als bij voorafbeelding te kennen gegeven, het ene hoogste vaderschap van God in Christus Jezus, de ene familie, uit alle families en geslachten voortgekomen, namelijk de heilige kerk, die uit Joden en heidenen ontstaat. Hij denkt aan de families, die reeds thuis zijn in de hemel, zo ook aan die op aarde en ziet ze alle bij voorafbeelding of in zalige vervulling ingelijfd in het gebouw van de kerk van God. Bij die naam nu, die alle geslachten in de Vadernaam voorspellend is ingedrukt, roept hij de Heere aan, dat Hij ook de Efeziërs genadig zij, om te verstaan de liefde van God in Christus, die zich op goddelijke manier over alle volken uitstrekt, die hemel en aarde vervult, de liefde, die uitgedrukt is in het bouwen van de kerk.

Die God, tot wie hij zijn voorbede voor zijn heidense lezers opzendt, noemt de apostel aan de ene kant als de Vader van onze Heere Jezus Christus en aan de andere kant zegt hij van Hem, dat Hij aan alle geslachten, die naam zij ook naar hun verschillende afkomst mogen dragen, in de hemel en op aarde, aanzijn heeft gegeven, en daarmee de naam. Wat nu God als Vader van Jezus Christus is, dat zal Hij voor allen op dezelfde manier zijn, van hoe verschillende afkomst zij ook mogen zijn. Als Schepper heeft Hij dit onderscheid gesteld, als Verlosser heft Hij het op.

En wel bid ik voor u, opdat Hij u geeft naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid (Hoofdstuk 7, 17) met kracht versterkt te worden door Zijn Geest in de inwendige mens (Hoofdstuk 6: 1 Kor. 16: 13. Kol. 1: 11).

Opdat Christus door het geloof, waarmee u Hem reeds heeft aangenomen (Kol. 2: 6), in uw harten (Joh. 14: 23. Gal. 2: 20) woont en u in de liefde tot Hem, de Heere Jezus Christus,

geworteld en gegrond bent. Hij toch (Kol. 2: 7) is de grond en de bodem, waaruit u uw levenskrachten trekten het fundament waarop uw verbetering of opbouwing (Hoofdstuk 4: 16) wordt verwezenlijkt.

Paulus haalt hier niet de eigenlijke woorden, of de inhoud van zijn gebed aan, maar hij geeft slechts met een woord te kennen, met welk doel hij zijn knieën buigt. Uit het doel, waarmee hij bidt, blijkt zeker de inhoud van het gebed. De apostel bidt om grote zaken, maar hij kent ook, zoals hetgeen bij het "geve" gevoegd is "naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid" aanwijst, de grootheid van de Vader, de grote rijkdom, de onmetelijke bezitting en de schat, die Hem toebehoort. Zoals het dan overeenkomt met deze rijkdom van God, zo moet God de Vader de Efeziërs geven, namelijk onuitsprekelijk, al de volheid. God wil geven en kan geven, naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid, wat wij van Hem begeren, als Hij weet dat het ons op dat tijdstip nuttig is. Volgens Paulus' mening is nu de Efeziërs een zaak boven alle nodig. Hij had hen dadelijk in het begin (vs. 13) gebeden, niet te vertragen om zijn verdrukkingen. Het ontbrak hun dus aan de juiste moed in lijden en moeiten, aan kracht en zo is de eerste bede van de man, die ze op zijn hart draagt, dat de kracht, die hun ontbreekt, hen door God wordt gegeven.

Het "met kracht versterkt te worden" sluit niet slechts moedeloosheid en zwakheid uit, maar wenst werkzaamheid naar buiten toe, invloed op de wereld, naast het standhouden ook het overweldigen en overwinnen, vgl. het: "houdt u mannelijk, wees sterk" in 1 Kor. 16: 13.

De heerlijkheid van God is Zijn wezen, zoals dit naar de aarde is toegekeerd. Als de rijkdom daaraan de maat is voor Zijn geven en zich daarin betoont, hoe rijk zal dan Zijn geven zijn! Hij zal hen geven, wat hun inwendig leven ten zegen is; en dan komen de beide eerste zinnen met elkaar overeen, aan de ene kant het "in de inwendige mens" en "in uwe harten" aan de andere kant "door Zijn Geest" en "door het geloof. " Een versterkt worden in kracht naar de inwendigen mens, dat wordt teweeggebracht door de Heilige Geest, moet God hun geven. Hun inwendig leven, dat toch een door de Geest van God reeds vernieuwd leven is, moet daartoe versterken, dat het zich tegen hetgeen buiten is kan staande houden en krachtig vertonen. Dit is, wat de zaak aangaat, het eerste dat de apostel bidt; het tweede is dat God hen mocht geven een wonen van Christus in hun hart, waartoe het geloof het middel is, omdat het geloof in Christus, dat Hij zelf werkt, het hart, dat gelovig tot Hem gekeerd is, geschikt maakt een plaats te zijn van de werkelijke tegenwoordigheid van de levende Heiland.

Terwijl Christus door het geloof in onze harten woont, ontwaakt de wederliefde tot Hem, die ons het eerst heeft liefgehad en deze schiet wortel, wordt gegrondvest daarin, wordt daarmee meer en meer één.

Woont Christus in onze harten, dan spreekt het vanzelf, dat wij Zijn liefde meer smaken en zien en deze ervaring en erkentenis van de liefde van onze God in Christus Jezus onze Heere, voedt en vermeerdert de liefde tot Hem in ons. Hoe langer en dieper wij Zijn liefde ervaren, des te diepere wortels slaat het gevoel van liefde jegens Hem in onze zielen. Hoe vaster wij omsloten worden door de armen van onze Heiland, hoe langer wij aan het hart van Zijn heilige liefde rusten, des te warmer wordt het ons om het hart.

Zo ver gaat dan naar de belofte van de Heere en naar de gebeden en ondervinding van de gelovigen de hartsvereniging met Hem. Hij is, Hij blijft, Hij woont, Hij leeft door Zijn Geest in hen. Zij bezitten Hem inwendig. Zij genieten een eigenlijke en wezenlijke inwoning van de Heere. En waarlijk als dit zo niet was, hoe zouden zij tempels van God, woonsteden van God

in de Geest kunnen genoemd worden, hoe zij, die van nature kinderen van de toorn zijn, ooit kunnen gezegd worden de Goddelijke natuur deelachtig te wezen? Maar een eigenlijke en wezenlijke inwoning van Christus! Maar "de Goddelijke natuur deelachtig". Welke grote woorden, die grote dingen! Zeker, de genade van God in Christus is niet klein. Wacht u, dat u haar verkleinen zou, door op de woorden van de grote apostel en hogepriester van onze belijdenis zelf af te dingen, door die woorden te wantrouwen, als waren zij met vergroting, met overdrijving, oneigenlijk, bij manier van spreken gezegd. Wat ook onze manier van spreken zijn moge, Christus en Zijn apostelen hadden geen andere dan die van de waarheid, van de onopgesierde, van de ondubbelzinnige waarheid. Waarheid is het, dat de Verlosser en niet slechts Zijn leer, niet slechts Zijn voorbeeld, niet slechts een ideale voorstelling van hetgeen Zijn discipel door Hem worden moet en nooit zonder Hem worden zal, maar Hij zelf in het aan Hem overgegeven hart woont, zodat Zijn vriend Hem niet slechts vóór zich ziet maar in zich heeft, niet slechts rust op Zijn volbracht werk, maar Zijn werk in zich volbracht weet en volbrengen voelt. En waarom zou iemand de zin van deze woorden en met deze rijke liefde van God in Christus voor de arme zondaar willen verkleinen. Zou dat misschien kunnen opkomen in diezelfde harten, die zich de liefde van God zo graag gans onbeperkt voorstellen, zodat zij aan deze gedachte die van Zijn heiligheid zouden kunnen opofferen? Of willen zij slechts een liefde van God over hen, niet in hen? Wel een uitgebreide, maar geenszins een doordringende? Vrezen zij dat een liefde van God in deze onbeperkte zin hun zondig hart wellicht enigermate beperken zal, dat zij niet Gods heiligheid, maar eigen onheiligheid eraan ten offer zouden brengen? Ik oordeel niet, maar waar vlees en bloed zich zo krachtig verzetten tegen de beloften van de Heere en het gebed van Paulus, waar het denkbeeld van een wezenlijke inwoning, een waarachtig leven van de Verlosser in het hart van de Zijnen zo verre en hoogmoedig wordt weggeworpen, of teruggebracht tot voorstellingen van de meest alledaagse, van de flauwste betekenis, daar is het mij, als hoorde ik vlees en bloed hun zaak bepleiten en tot God en zijn Christus uitroepen: wijk van ons, want in uw geboden hebben wij geen lust. Daar schijnt het, dat ofschoon men wel een plaatsje zou willen hebben achter de genadige Jezus, om veilig te zijn voor het oordeel, dat ons na de dood volgt, men nochtans in het hart geen plaats over heeft voor de heilige Jezus, die Zijn oordeel in ons over al het onheilige gaan laat. Op het zachtst genomen schijnt men bevreesd voor een al te innige vereniging met Hem en tracht men zich en anderen op te dringen, dat zij althans niet nodig is en Hij de ziel wel zalig zal maken, al wordt de zaligheid van Zijn inwoning noch gevoeld, noch begeerd. Niet zo, Christus in ons is de enige waarborg van Christus voor ons. Niemand kan voor Zichzelf instaan. Maar voor Zichzelf staat Hij in. En losse hoop op het offer van Christus kan aan ons hart ontvallen. Maar Christus zelf, als Hij in het harte woont, ontvalt dat hart niet. Dat hart is van Hem zeker, het zal niet bezwijken. In het leven niet, in de dood niet, in het oordeel niet. Het heeft het voorwerp van zijn hoop, Christus, die zijn hoop is, in zich. Ik buig mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus, opdat Christus door het geloof in uw harten woont. De innige hartverheffing met Christus, waarbij Hij in onze harten woont, heeft van onze kant plaats door het geloof, alleen door het geloof, Christus geeft Zichzelf aan ons over door Zijn genade, wij nemen Christus aan door het geloof. Het geloof is niet een berusten in de waarheid van hetgeen ons omtrent Christus en Zijn werk voor zondaren wordt verzekerd, niet een oppervlakkige aandoenlijkheid, die ons daarin de liefde van God en de zelfopoffering van Christus voor zondaren doet erkennen, het geloof is de stemming, waarin men aan de Zaligmaker plaats geeft in het hart; waarin men Hem voor zichzelf aanneemt tot verlossing en zich aan Hem overgeeft tot heiligmaking; de stemming, waarin men Hem, die aan de deur van onze harten staat en klopt, opendoet, opdat Hij met al Zijn goederen, gaven en krachten inkomt en bezit neemt van ons hart. Het is geen daad, waardoor men iets verdient, maar een toestand, waarin men alles ontvangt. Niets gemakkelijker zegt iemand, niets gemakkelijker daarom dan te geloven. Nee, maar zeg: niets eenvoudiger. Als het gemakkelijk

was, het geloven zou van ieder zijn. Het is niet van ieder, zegt de Schrift. Onderzoekt u zelf, of u in het geloof bent. Voor zondige en verdorven mensen als wij zijn, is niets zo moeilijk, niets zo onmogelijk als eenvoudigheid. Het geloof is eenvoudig, het is geen willen of streven, het is een aannemen van ontferming. Maar voor een mens is niets moeilijker dan niet te willen en niet te streven, zijn hoogmoed schaamt zich voor niets zo zeer als voor een weldaad.

Kennelijk is de beeldspraak ontleend van de tempel van het Oude Verbond waarin de Heere woonde in al de glans van zijn heerlijkheid; zo moest ook de verheerlijkte Heer in het gemoed van Zijn gelovigen, als in een heiligdom een vaste woonstede vinden, het geheel vervullen, doordringen en heiligen. Daaruit zou het dan ongetwijfeld ook volgen, dat zij in de liefde, tot Hem namelijk, geworteld, gegrond zouden zijn; uitdrukkingen aan bomen en gebouwen ontleend, waardoor de onwrikbare vastheid van hun liefde tot de enige Heiland op eigenaardige manier wordt aangeduid. Een hart zo vol van geloof en liefde tot Hem, die ons leven is; wij voelen het, iets hogers kan zelfs geen Paulus voor de gemeente, geen Christen voor zichzelf en zijn broeders vragen. Dat is het einddoel van al wat God in Christus tot dus ver aan ons gedaan heeft. Of waarom anders heeft Hij ons, die geloven, in Hem uitverkoren en gekend van voor de grondlegging van de wereld? Waarom in de volheid van de tijd ons gebracht tot Zijn wonderbaar licht? Waarom ons leren bidden en op het gebed de Geest van het geloof ons geschonken? Waarom door die Geest ons zo dikwijls versterkt met kracht naar de inwendige mens? Dat alles en zo veel meer moest alleen dienen om een aanbiddelijk doel te bereiken, dit namelijk: dat wij geestelijk één zouden worden met de Zoon van Zijn liefde, zodat die Zoon niet slechts tot ons komt, maar bij ons blijft, en in ons komen en werken en heersen zou door de kracht van de Heilige Geest. Zolang het daartoe niet kwam, was de genade van God voor ons geheel of ten dele vergeefs, pas als hier binnen het geloof aanvankelijk leeft en de liefde tot de Heer onuitroeibaar werd, mogen wij ootmoedig danken, dat die genade niet ijdel geweest is. En weer wat het einddoel is van al Gods wegen is tevens de enige, maar ook zekere aanvang van alles wat de Christen doen moet of worden. Pas nu leren wij in onze mate begrijpen (vs. 18) met al de heiligen, die de lengte en breedte en diepte van het Godsgebouw is; want op geestelijk gebied gaat het liefhebben aan het begrijpen vooraf, en slechts door het geloof kunnen wij iets verstaan van de dingen van de nieuwe wereld, die God in Christus geschapen heeft. Pas nu leren wij (vs. 19) bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, want door het geloof hebben wij haar persoonlijk ervaren en sinds wij allen enigzins weten wat liefhebben is, kunnen wij nu en dan althans iets beseffen van die gadeloze liefde van de Heiland, waarop het woord van de gewijde dichter zo ten volle toepasselijk is: vele wateren zouden deze liefde niet uitblussen, ja de rivieren zouden ze niet verdrinken. Pas nu eindelijk worden wij vervuld tot al de volheid van God, want geloof en liefde worden de bron van een nieuwe waarachtig Goddelijk leven, dat onuitputtelijk en onvergankelijk is. Hoe boven alles begeerlijk is dan de grote zaak waarom de tekst ons leert vragen. Maar hoe zalig tevens ons voorrecht, dat wij ook bij dit gebed te doen hebben met een God, die (vs. 20) doen kan niet slechts, naar - reeds dat was veel, - maar zelfs boven hetgeen wij bidden en denken en wiens kracht in ons werkt, als wij aanvankelijk het eigendom van de Heere zijn geworden. Nee, hoe hoog het voorgestelde ideaal ook moge zijn, wij mogen niet wanhopen het te bereiken, want van Hem, die onze hoop is, zal ook de hulp wezen. Omringt ons niet een wolk van getuigen, ook om ons toe te roepen hoe ver men aan zijn hand op de weg het kan brengen. Denk aan de beroemde kerkvader, de martelaar Ignatius. Op de vraag van keizer Trajanus naar zijn naam, had hij geen ander antwoord dan dat hij Christusdrager, Christophorus heette, in wie het woord werd vervuld: Ik zal in hen wonen en onder hen wandelen. Hem kostte die verklaring het leven; naar zijn eigen woord werd hij als een tarwegraan van God door de wilde dieren vermalen, opdat hij blijken zou een voedzaam brood voor Christus te wezen. Maar door zijn geloof spreekt hij nog nadat hij

gestorven is en roept door zijn voorbeeld ons toe: de ware Christen draagt Christus de Heere in het hart. Zo zij dan de verzuchting van Voet de onze:

Heeft g'in gena en goedheid lust? Gebiedt u mij te komen? Uw scepter wordt van mij gekust, Uw trouwring aangenomen; 'k Ben d' uwe tot in eeuwigheid! Verlicht, verzoen, regeer, geleid Mij naar Uw welbehagen! Aan U, mijn Jezus, zij het gemoed In dood en leven, zuur en zoet Ter redding opgedragen.

.

Ik wens u dit zozeer toe, opdat u bij zo'n staat van uw Christendom ten volle kon begrijpen, of in staat mag zijn om te voelen Ru 4: 6 met al de heiligen, al de overige Christenen (Hoofdstuk 2: 19), die de breedte en lengte en diepte en hoogte zij van dat gebouw, waarmee u en zij, tezamen verbonden, behoort (Hoofdstuk 2: 20v.).

En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, de liefde welke onze Heere Jezus voor ons voelde ("de liefde Christi kan ook zijn de liefde, die wij tot Christus hebben en zeker heeft Luther gelijk, als hij hierbij aantekent, het is een veel grotere zaak Christus lief te hebben, dan veel schoons te kunnen prediken (1 Kor. 8: 1). Och dat God het u gave, opdat u vervuld wordt tot al de volheid van God, om ten slotte, als geopenbaard zal worden wat wij zijn zullen, Hem gelijk te zijn (1 Joh. 3: 2 Joh. 17: 22 v.).

Het woord "opdat" in vs. 16 leidt de opnoeming in van wat het gebed van de apostel inhield, met het "opdat" in vs. 18 wordt nu het doel ervan uitgesproken.

Met "begrijpen" is niet zuiver een verstandelijk begrijpen, maar een ervaren of leren kennen (Hand. 10: 34). Er komt mee overeen het "bekennen" in vs. 19, waarvan het toch weer onderscheiden is, omdat dat het inwendig ervaren, dit het geestelijk bekennen aanwijst.

Dat inwendig ervaren of begrijpen moet de lezers ten deel worden in gemeenschap met al de heiligen, zoals dan aan een kant ook Christelijke kennis en ervaring niet slechts enkelen, maar allen ten deel wordt, in wie Christus woont en aan de andere kant alle opbouwing in geloof en in de liefde het product van gemeenschappelijke, wederzijdse arbeid is. De Christenen moeten kunnen begrijpen wat de breedte en lengte en diepte en hoogte is: het voorwerp van deze aanwijzingen van ruimte heeft de apostel niet genoemd.

Het lag de lezers voor de hand om te begrijpen, dat zij met al de heiligen, dus daar, waar zij met hen verenigd en vergaderd zijn, om zich moeten zien in de breedte, hoe ver naar beide kanten de ruimte, die hen omvat zich uitbreidt en in de lengte, hoe verre zij zich voor hen heen uitstrekt en in de diepte, hoe verre zij naar beneden, in de hoogte hoe ver naar boven zij reikt. De voorstelling van een gebouw geeft tot deze uitbreidingen aanleiding en wel van een gebouw, dat de lezers met alle Christenen omvat; welk ander gebouw nu kon dit zijn, dan dat, waarvan aan het einde van het vorig hoofdstuk is gezegd, dat de lezers met alle heiligen daartoe behoren? Het is verre uitgestrekt onder de volken naar Oosten en Westen; het breidt zich in de lengte uit door alle tijden tot aan het einde van de dingen; het reikt in de diepte tot de gelovigen, die in de dood slapen en in de hoogte van de hemel, waar Christus woont.

Luther heeft gezegd, dat Christus lief te hebben veel beter is dan alle kennis en Matthias Claudius wenste liever een groenen halm van liefde te hebben dan een geheel voer hooi van weten, omdat alle kennis zonder liefde een ledige schaal is. De apostel denkt hier echter aan

de liefde van Christus tot de arme mensheid, waaruit zijn kerk is gebouwd. Deze is het, die alle kennis te boven gaat en die toch aan allen, die geloven, kenbaar wordt in een mate, als Paulus zijn lezers toewenste.

Deze liefde van Christus breidt zich uit over alle volken, door alle en op elkaar volgende tijden. In de gehele diepte van ellende en zondeverderf daalt zij neer; tot de heerlijkheid voor Gods troon en hart wil zij allen verheffen. In zo'n verband staat deze zin met de voorgaande van het begrijpen, die de breedte en lengte en diepte en hoogte zij. Daar wordt echter gehandeld over de grootte, die steeds een begrensde is en die daarom een Christen wel kan leren kennen; hier daarentegen wordt gesproken van iets, dat onbegrensd is en daarom het weten te boven gaat. Het hoogste doel van zijn voorbede geeft dan de apostel te kennen met het woord: "opdat u vervuld mag worden tot al de volheid van God". Dit is geen stoutere rede dan die in 2 Petr. 1: 4, "opdat u de goddelijke natuur deelachtig zou worden. " Dit vervuld worden "tot al de volheid van God" is natuurlijk een doel, dat verder reikt dan de aardse ontwikkeling van Christus' gemeente. Maar de Christen moet door de hoop reeds op aarde het hoogste doel steeds voor ogen staan, alhoewel het een doel is dat werkelijk alle kennen en begrijpen te boven gaat. Vervuld worden tot al de volheid van God, schrijft Luther, is op Hebreeuwse manier zoveel gezegd, als dat wij vervuld worden op alle manier, waarmee Hij volmaakt en wij vol van God worden, overstroomd met alle genade en gave van Zijn Geest, die ons moedig maakt, met Zijn licht verlichte en Zijn leven in ons leeft, met Zijn zaligheid ons zalig maakt, met Zijn liefde in ons de liefde wekt; kortom dat alles, wat Hij is en kan, in ons volledig is en krachtig werkt, dat wij goddelijk worden, niet alleen enige stukken van God hebben, maar al de volheid. Niemand moet echter denken dat zo iets in dit leven enig mens volkomen overkomt. Wij mogen het wel wensen en bidden, zoals Paulus hier heeft gedaan, men zal echter niemand vinden, die zo'n volheid geheel bezit; wij staan alleen op dat standpunt, dat wij het begeren en ernaar zuchten; want zolang wij in het vlees leven, zijn wij nog vervuld van allerlei Adams-volheid.

a) Hem nu, die machtig is meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die op een wijze, zoals in Hoofdstuk 1: 19; 2: 1 vv. is uiteengezet, in ons werkt.

Rom. 16: 25.

Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid, de Hem toekomende roem (Openb. 4: 11. Rom. 11: 36. Gal. 1: 5. Fil. 4: 20) in de gemeente door Christus Jezus, als die daartoe is geroepen en ook in staat is Hem de juiste, de volle eer te geven, in alle geslachten tot alle eeuwigheid. Amen.

Het eigenlijke gebed, de bede is ten einde; maar het vertrouwen op de Almachtige, die nog veel meer kan doen, dringt nog een volle plechtige verheerlijking van God uit het biddend hart een verheerlijking, met welker volheid Rom. 16: 25-27 kan worden vergeleken.

Bidden en loven moet tezamen gaan, het eerste brengt de bijzondere goddelijke genade naar beneden, het andere voert haar weer in de hoogte.

Gods almacht, zegt de apostel, is oneindig ver verheven boven de krachten van ons gebed en van ons verstand. Wij kunnen nooit zelfs in de verte niet zoveel bidden, als God voor ons wil doen en nooit, zelfs niet in de verte datgene denken, wat God voor ons kan doen.

Paulus heeft zichzelf niet gehouden voor de man, die de zegetocht van de Heere tot volmaking van Zijn kerk in elk van haar leden in het bijzonder en die allen tezamen, kon denken en in woorden van het gebed samenvatten; maar hij heeft zich met alle vertrouwen hiermee vertroost, dat God meer was dan ons hart en hoog verheven boven bidden en denken van alle mensen, ook van de gelovigen, de weg van Zijn heerlijke genade ging.

De Christelijke lezers, alsook de apostel zelf, kenden bij ervaring de goddelijke macht, die hen uit de dood van de zonde gered en het leven van Jezus Christus deelachtig had doen worden, die de apostel van een vervolger van de gemeente tot een uitverkoren werktuig voor het rijk van God had gemaakt. Naar de mate van de kracht, die voor zo'n werkingen nodig is, mogen de lezers afmeten, hoe onbeperkt de macht van God is.

Alles wat reeds is gedaan of geworden kan Gods macht nog overtreffen; nooit heeft zij te eniger tijd het hoogste gedaan wat zij kon.

In Synagogen, moskeeën, pagoden is geen ware lof van God, ook niet in onze kerken, als men niet in Christus gelooft.

HOOFDSTUK 4

VERMANING TOT GODZALIGHEID EN EENSGEZINDHEID. WAARSCHUWING TEGEN ZONDEN EN VERKEERDHEDEN

Aan de volle doxologie, waarmee het eerste deel besloot, dat, zonder direct didactisch te zijn, toch alles, wat de apostel ter lering zijn lezers op het hart wilde leggen, invoegde tussen de daarin vervatte lof- en dankzeggingen en voorbeden, sluit zich nu het tweede, paranetische deel van het epistel aan. Het thema daarvan is de Geest, die in de kerk van Christus werkt, die in de verhouding van haar leden onder elkaar een Geest is van eenheid en tegenover het wezen van de kinderen van deze wereld, een Geest van heiligheid. Daar, waar Hij onverhinderd Zijn verheerlijkende macht kon openbaren, brengt hij de gemeenten tot haar juiste toestand in alle levensomstandigheden. Wel strijden de sterke machten in de onzichtbare geestenwereld als samengezworenen ertegen en werken vijanden tegen, die met hoogst gevaarlijke wapens strijden, maar daarom ook moeten de discipelen van Christus zich voorzien van de wapenrusting, die nog sterker is en door God is gegeven. Daar, waar zij zelf geen slagen kunnen of mogen doen, moeten zij hun toevlucht nemen tot bidden en smeken in de Geest.

Vs. 1-16. De eerste vermaning van de heilige apostel heeft betrekking op de verhouding van de leden van de Kerk onder elkaar naar dat de geest, die in hen werkt, zich openbaart als een geest van eenheid. Hierbij komt in aanmerking deels de eenheid van de gemeente als geheel, deels de verschillende Christelijke begaafdheden van de leden in het bijzonder. Met het oog op die eenheid vermaant Paulus tot een daarmee overeenstemmende liefdebetrekking van de een jegens de ander (vs. 1-6), met het oog op het onderscheid in gaven tot een zoeken naar

Christelijke volmaaktheid tot bevordering van de groei van de gehele gemeente (vs. 7-16).

EPISTEL OP DE ZEVENTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Dit epistel sluit zich met vermaningen tot ootmoed, zachtmoedigheid en geduld, tot verdragen in liefde en tot een ernstig zoeken om de eenheid te bewaren in de Geest door de band van de vrede, gepast aan die van de voorgaande Zondag aan. Leert namelijk die wat wij voor elkaar van God moeten bidden, deze leert hoe wij ons jegens elkaar moeten gedragen. Buitendien kan ook een zeker verband met het Evangelie van deze Zondag (Luk. 14: 1 vv.) gemakkelijk worden opgemerkt, in zoverre de brief in tegenstelling tot het berispingwaardig gedrag van die tafelgasten een toonbeeld laat zien van het gedrag, zoals dat de Christen in de omgang met anderen betaamt.

Evenals voorbeeld en gelijkenis tot de vervulling van de gelijkenissen staan, zo staat ook het Evangelie tot de epistolische tekst. Het epistel handelt niet van het bruiloftsmaal van een mens, maar wel van het bruiloftsmaal van de Zoon van God, dus van de bruiloft, die onze Heere bij dit Evangelie zonder twijfel meer op het oog had dan het gastmaal van de Farizeeër en de rangschikking van hoogmoedige Joden. Eveneens handelt de brief niet over het gedrag bij de tafel, maar wel van de houding van de bruiloftsgasten van God bij het hemelse bruiloftsmaal, dat reeds op aarde begint, over het gedrag van de Christenen, dat de bouw van de kerk op aarde bevordert. Evenals in het Evangelie in de tijdelijke rangschikking bij de maaltijd de bescheiden ootmoed de overwinning behoudt, zo wordt desgelijks in het epistel overwinning en kroon in het werk van de opbouwing van de kerk van God aan de bescheiden ootmoed toegekend. Waaraan de Heere in het Evangelie denkt, dat predikt in het epistel de apostel op de daken en wat de Heere wenst, dat beveelt de knecht.

Wandel naar de roeping waarmee u geroepen bent: 1) Waartoe zijn wij geroepen? 2) hoe moeten wij wandelen? 3) wat dringt ons tot zo'n wandel?

Over de wandel onze roeping waardig: 1) Welke in het algemeen de geest daarvan moet zijn, hoe die zich in de Christelijke omgang moet betonen, 3) waardoor hij zich tot die betoningen kan sterken en opwekken.

De vraag over de eenheid van de kerk: 1) Waarop de eenheid van de kerk werkelijk berust, 2) waardoor de openbaring van die eenheid verhinderd wordt, 3) hoe die echter evenwel van ons kan worden geëist.

Een vermaning aan alle ware Christenen tot enigheid in de Geest: 1) De grote noodzakelijkheid, die daartoe moet dragen,
de enige weg, die daarheen kan leiden, 3) de zekere grond, waarop zij moet rusten.

De enigheid van de Christelijke kerk: 1) Zij is ons werk, 2) Zij is Gods gave.

Benaarstigt u te behouden de eeuwigheid van de Geest: 1) Laat varen wat haar verstoort, 2) houd vast wat haar bevordert.

De band van de vrede: 1) Hoe die gelegd is door Gods genade.
hoe die door ons moet worden vastgehouden door de liefde.

Zo bid ik U dan (Rom. 12: 1), ik de gevangene in de Heere (Hoofdstuk 3: 1. Filemon 1: 9), dat u wandelt waardig de roeping, waarmee u geroepen bent (1 Kor. 7: 20. 1 Thess. 2: 12. Fil. 1: 27).

Gen. 17: 1.

Nadat de apostel zijn lezers heeft voorgehouden wat hen door Gods genade geschonken was, gaat hij nu, evenals ook in zijn overige brieven, in een tweede deel over tot de goede werken, die zij, als de bekeerden en wedergeborenen, voor God moeten verrichten. Een Christelijk geheiligde wandel is de noodzakelijke vrucht en het onmisbaar kenteken van een hart, dat aan Gods genade in Christus gelovig geworden is. Daarom bedient Paulus zich, overgaande tot het paranetische deel van zijn brief, van artikelen, die een gevolgtrekking te kennen geven. Door de woorden: "de gevangene in de Heere" geeft Hij aan zijn vermaning bijzondere indruk. Als een, die voor het Evangelie en tot welzijn van de gemeente lijdt (Hoofdstuk 3: 18), heeft hij toch een bijzonder recht, om een ernstig, waarschuwend en bestraffend woord tot de lezers te richten.

Evenals Paulus in zijn banden voor de gemeente lijdt, (Hoofdstuk 3: 14 vv.), zo vermaant hij ze nu ook. Hij heeft, zegt Theodoretus, meer recht om zich op zijn banden te beroemen, dan een koning op zijn diadeem.

Paulus vermaant nu de Efeziërs te wandelen zoals het past bij de roeping, waarmee zij geroepen zijn. Uit de vorige hoofdstukken hebben zij kunnen zien, tot wat een grote eer zij geroepen zijn. Zij zijn vóór de grondlegging van de wereld verkoren en bestemd tot het kindschap; zij zijn verzegeld met de Heilige Geest tot de rijkdom van de heerlijke erfenis in de hemel: van gasten en vreemdelingen zijn zij geworden medeburgers van de heiligen en huisgenoten van God (Hoofdstuk 1: 4 v. ; 13 v. ; 2: 19). Nu is het hun plicht deze eer niet zelf

af te snijden door een verkeerde levenswandel en komt het er op aan, om te wandelen zoals deze roeping dat eist.

Het grootste en voornaamste, waarnaar een Christen zijn uitwendige wandel in de wereld moet richten, is, dat hij zich zelf herinnert en overdenkt, waartoe hij door God geroepen is, d. waarom hij een Christen heet en dat hij daarnaar leeft en dat voor de gehele wereld openbaart, namelijk, dat door zijn leven en zijn werk de naam en het woord van God en de Heere Christus wordt geprezen, zoals Christus zelf in Matth. 5: 16 de Zijnen vermaant.

Wandel a) met alle ootmoedigheid (Hand. 20: 19) en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, zo wordt u door drie goede geesten op uw levensweg begeleid (Kol. 3: 12. Gal. 5: 22). Leef tezamen, verdragend elkaar in liefde (Kol. 3: 13. Gal. 6: 2. 1 Kor. 13: 4 Ga
2 1Co).

Kol. 1: 11. 1 Thess. 5: 14.

De apostel breidt het woord: "wandel waardig van de roeping, waarmee u geroepen bent", op die manier uit, dat zij met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid moeten wandelen; zij moeten onder elkaar bewijzen, dat zij wel weten, hoe zij datgene zijn geworden wat zij zijn en wat zij nog zouden zijn, als zij dit niet waren geworden. Door ootmoedigheid, die zich beneden anderen plaatst, in plaats van zich boven hen te verheffen en door zachtmoedigheid of goedaardigheid, die graag aan een ander geeft en hem dient, in plaats van aanspraken te maken of te doen gelden tegenover hem, moeten zij dit betonen. Zij tonen dat verder door geduld of lankmoedigheid, want in lankmoedigheid heeft God ze gedragen, toen zij op zichzelf voorwerpen waren van Zijn toorn (Hoofdstuk 2: 3). Evenals ootmoedigheid en zachtmoedigheid, zo zijn geduld en verdraagzaamheid verwante begrippen. Aan het "met lankmoedigheid", dat daarom geschikt een bijzondere plaats kon innemen achter het "met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid", omdat lankmoedigheid degenen aangaat, die ons door hun gedrag recht zouden geven ons tegenover hen te plaatsen, sluit zich zo aan het "verdragend elkaar in liefde". Hierbij is op te merken, dat volgens de mening van de apostel het verdragen van een ander op zichzelf niet reeds een betoning is van Christelijke gezindheid, maar pas dan als zij in liefde geschiedt.

De beide deugden, ootmoedigheid en zachtmoedigheid, zijn als de discipelen van de Heere, van wie geschreven staat, dat de Heere ze twee aan twee zond: de een moet aan de andere bestaan en leven geven. Zonder ootmoed zou de zachtmoedigheid slechts een leugen genoemd kunnen worden, de zachtmoedigheid is weer als het ware een vorm van ootmoed, voor zo verre deze zich tegen de broeders keert. Als nu inwendig ootmoed, uitwendig zachtmoedigheid jegens de broeders in de leden van de gemeente heerst, dan heeft een wandel, die de roeping tot de éne, heilige kerk waardig is, een goede aanvang gemaakt, de grond is gelegd tot het welzijn van allen, maar op de aanvang moet de voortgang en op het fundament het gebouw volgen. Daartoe behoort dan de heilige lankmoedigheid, waarmee de leden van de gemeente elkaar wederkerig moeten dragen. Een ootmoedigheid een zachtmoedigheid zonder volharding, zonder lankmoedigheid, wat zullen zij teweegbrengen? Wat is in het algemeen een deugd zonder bestendigheid anders dan een verloochening van zichzelf, een kind zonder levenskracht, een aanzijn, dat voor zichzelf tot een graf en een vernietiging wordt daardoor, dat het de vereiste ouderdom niet bereikt? Daarom moet elke deugd versterkt worden, naar kracht en voortgang en onafgebroken beoefening trachten, elke deugd moet haar lankmoedigheid hebben en in het bijzonder de ootmoedige zachtmoedigheid, die haar werk tot zegen van de gemeente, tot bereiking van haar roeping zeker niet zal

volbrengen, als zij de mannelijke leeftijd van de lankmoedigheid niet bereikt. Zeventig maal zevenmaal vergeven, nooit de hoop opgeven, niet twijfelen aan het heil van de naaste, zolang zijn adem nog in- en uitgaat, hem ondanks alle hinderpalen en zonden toch op de armen van de liefde dragen, dat is de heerlijke heilige kunst van hen, die hun roeping waardig willen wandelen. Een Meester in de kunst is de Heere Jezus, die onvermoeid de verloren schapen zoekt en al Zijn schapen weidt. Metgezellen en deelgenoten in de arbeid van Zijn liefde zijn alle Zijn heiligen.

De "lankmoedigheid" betoont zich in het stil verdragen van beledigingen; het "verdragen" meer in het steunen en helpen van anderen in hun noden en feilen.

Tegenover het dreigend gevaar van scheuring moet u waken, u benaarstigend te behouden de enigheid van de Geest door de band van de vrede, daardoor dat u de band van de vrede, die u moet omgeven, niet laat verscheuren, maar die weer vast aantrekt, waar die losser dreigt te worden.

Eén lichaam is het en één Geest. De gemeente is zo nauw verenigd, alsof haar leven het leven was slechts van een enkele persoon (Fil. 1: 27), zoals u ook, toen u tot Christus werdt bekeerd en Zijn kerk ingelijfd, geroepen bent tot een hoop van uw beroeping, dat u allen, de een zowel als de ander, dezelfde erfenis zou krijgen (Hoofdstuk 1: 18. 1 Petr. 1: 3 vv.

In deze kerk nu is zoveel aanwezig, dat als gemeenschappelijk goed haar leden op het nauwst tot een werkelijke gemeente samenbindt: a) een Heere Christus (1 Kor. 8: 6), een geloof (Hand. 8: 37, 15: 11), een doop, die op grond van dat geloof heeft plaats gehad (Hand.
31 vv.) en ons dezelfde Geest deelachtig gemaakt (Hand. 11: 15. 1 Kor. 12: 13 11. 15 1Co).

Deut. 4: 39. Mal. 2: 10.

Een God en Vader van ons allen, die het kindschap van Hem deelachtig zijn geworden, heidenen zowel als Joden (Hoofdstuk 1: 5. Rom. 3: 29 vv. 1 Kor. 8: 6), die daar is boven allen en door allen en in u allen (1 Kor. 12: 6. Rom. 11: 36).

Ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, verdraagzame liefde - waar dit geestelijk vierspan de wagen van de Kerk voorttrekt, gaat het voorwaarts op de weg, waarvan de woorden spreken "benaarstigt u te behouden de enigheid van de Geest door de band van de vrede. " Ach, de vijand haat deze kroon van de Kerk, de enigheid van de Geest, steeds sterker en heviger, naarmate wij haar liefhebben! De Heiland heeft die Zijn gelovigen toegebeden en wil, dat daarin Zijn heerlijkheid op hen rust en uit hen een licht geeft over de wereld (Joh. 17: 21 vv.). De duivel, wiens werk genoemd wordt het verstrooien van de schapen (Joh. 10: 12), heeft van het begin af getracht ze te verstrooien en wil dat zijn oproer- en sektengeest de heilige Geest van eendracht verdrijft tot spot van de wereld en opdat onder de eentonigheid van de wereld de lust tot geestelijke enigheid wegsterft.

Zoals het in vs. 13 bedoeld is met de enigheid van het geloof, zo is het hier met de enigheid van de Geest, dat een en dezelfde Geest in allen leeft en werkt. Als ieder voor zijn eigenaardigheid ingang in de gemeente zoekt, dan doet hij dit uit de geest van afzondering, die de zijne is en niet de Geest is, die de gemeente bestuurt en inwendig verenigt. Zij brengen hierdoor voor hun doel teweeg, dat niet meer alles in en uit die éne Geest geschiedt. Dit moet de Christen niet slechts nalaten, maar ook met alle macht verhoeden, doordat hij de band van

de vrede bewaart, die allen in het bijzonder omsluit. Een gemeente leeft in vrede, als het verschil, dat in haar midden is, wordt vereffend en niet in vijandige verhouding ontaardt. Die nu naar zo'n vereffening zoekt, die is voor zijn deel behulpzaam, dat het gemeenteleven van de éne Geest van de gemeente, die de Geest van Christus is, gedragen wordt en bestuurd, terwijl anders de geesten van afzondering van elk in het bijzonder ingang vinden. Dat de inhoud van het 4de vers zich als een gelijksoortig deel verenigt met de zinnen, waardoor het "wandel waardig de roeping, waarmee u geroepen bent" (vs. 1), in bijzonderheden is ontwikkeld (vs. 2 en 3) en wel ten besluite van deze, wordt geleerd door de uitdrukking, die met het uitgangspunt overeenkomt: "zoals u ook geroepen bent tot een hoop van uw beroeping. " Zo moeten de lezers wandelen, dat zij één lichaam en één geest zijn, dat zij niet zouden zijn, als niet elk ernaar streefde, de aaneensluitende band van de vrede en hiermee de eenheid van de Geest te bewaren. Alleen zo'n wandelen komt met hun roeping overeen, die voor hen allen heeft bestaan in het aanbreken van een en dezelfde hoop, tot welker bezit zij werden geroepen. Eerst in aansluiting aan dit wijzen op de eenheid en gelijkheid van de hoop van hun roeping volgen in vs. 5 de zinnen, die in de meest losse vorm te kennen geven, dat er één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader voor allen is, namelijk voor alle leden van de gemeente. De apostel wijst er hen op, dat het een en dezelfde Heere is, van wie zij zijn, één geloof, waardoor zij de Zijnen zijn, één doop, door welker toediening zij leden van Zijn gemeente zijn geworden en van één God, tot wie zij hierdoor staan in die verhouding, dat Hij hun God en Vader is. De apostel wijst er hen op, niet alsof hij alles wilde optellen wat allen gemeen hebben, maar zich bepalend tot datgene, waarop hun Christelijke staat en tevens ook de hoop daarvan berust. Tenslotte komt dan bij het: "God en Vader van allen", nog een zin, die in drievoudig opzicht uitdrukt, hoe deze éne God en Vader het voor allen is, namelijk als die boven allen, door allen en in allen is. Als boven allen bestaande is Hij aan de andere kant; door hen zijnde is Hij het voor hen aan deze kant, maar in beweging door hen heen; in hen zijnde is Hij degene, die steeds bij ieder aanwezig is, hen met Zichzelf vervult. De gedachte, dat dit drievoudige op de Drieëenheid van God doelen zou, hoeft wel niet weerlegd te worden; zij is reeds weerlegd door de omstandigheid, dat het woorden zijn, die behoren bij "God en Vader. " Integendeel moet de nadruk daarop worden gelegd, dat God de God en Vader, die Hij voor alle Christenen gelijkelijk is, dat ook voor hen allen gelijkelijk is in het drievoudig opzicht, waarin Hij tot het leven van de mensen in het algemeen staat.

Waarom naast de doop vs. 5 ook niet het avondmaal is genoemd, blijkt uit het verband, dat de motieven tot de aanmaning inhoudt, om de enigheid in de geest te willen behouden; het avondmaal is een daad van de behouden enigheid meer dan drang om te bewaren: het avondmaal houden zij, die met God verzoend zijn en elkaar als broeders beminnen.

Die één Heere bezitten en één geloof, deze zijn de gemeente, hun naam kerk (kuriakè) spreekt op liefelijke manier ervan, dat zij van de Heere (kurios) is, evenals de vrouw genoemd wordt naar de naam van de man.

Het woord geloof omvat alles, wat God van onze enige Heere Jezus Christus, van Zijn betrekking tot Godheid en mensheid, van Zijn persoon, van Zijn werk en lijden heeft geopenbaard. In het gelovig en belijdend aannemen van deze openbaringen van de Heere heeft een veel grotere enigheid onder de verschillende partijen van de Christenen plaats dan het schijnt. In verreweg de meeste en belangrijkste punten stemmen de kerken van het Oosten en het Westen overeen en ontbreekt het ook niet aan twist en strijd, nooit moest worden vergeten, hoeveel grond van eenheid er nog ligt in het gemeenschappelijk goed van het geloof in Jezus Christus en hoe de bestaande eenheid allen zou kunnen bedwingen, zodat zij zich aan het goddelijk getuigenis ook in verschilpunten gelovig onderwierpen.

a) Maar aan ieder van ons, die volgens het vroeger (vs. 5 v.) gezegde tot een enkele gemeente verenigd zijn en wat de Christelijke staat aangaat, allen met elkaar gelijk staan, is de genade gegeven, die hij in de gaven bezit, voor zijn persoon ten deel geworden (Rom. 12:
1 Petr. 4: 10 en in de roeping, die tot hem is gekomen (Hoofdstuk 3: 2 en 7 v. Rom. 12: 3), naar de maat van de gave van Christus, naardat Christus hem een rijkere of mindere gave heeft toegedeeld.

1 Kor. 12: 11. 2 Kor. 10: 13.

Eenheid en toch geen enerleiheid is de aangeboren aard van de Kerk. In 1 Kor. 12: 4 vv. lezen wij: "Er is verscheidenheid van de gaven, maar het is dezelfde Geest. En er is verscheidenheid van de bedieningen, en het is dezelfde Heere. En er is verscheidenheid van de werkingen, maar het is dezelfde God die alles in allen werkt. Zo horen wij ook hier de apostel de heiligen, die tot eenheid in de Geest geroepen zijn, vermanen, dat zij onder het bestuur van hun hemels Hoofd en hun Koning het onderscheidene van de gaven en het menigvuldige van de ambten, waarmee Hij Zijn Kerk heeft toegerust, tot haar veelzijdige opbouwing en tot groei, om tot volle mannelijke rijpheid in Christus te komen, voor hun nut moeten laten dienen. In de vorige afdeling ging de vermaning tot eenheid aan de getuigenis van de goddelijke eenheid vooraf (vs. 1-6). Hier volgt op de getuigenis over de gaven en ambten van de Kerk uit de hoogte de vermaning tot een gemeenschappelijk streven naar deze hoogte (vs. 7-14 en 15). In de eersten zin: "maar aan elk van ons is de genade gegeven naar de maat van de gave van Christus", stelt hij het woordje "maar" tegenover de genade van de Christelijke staat, die volgens het voorafgaande allen gemeen hebben, de genade, die aan ieder in het bijzonder overkomen is. Zij, die het eigendom zijn van diezelfde Heer, deelgenoten van hetzelfde geloof, gewijden door dezelfde doop, driewerf gezegende kinderen van dezelfde God en Vader, dat zijn wij Christenen allen door dezelfde genade; maar bij die een en dezelfde genade, die allen in de gemeenschap met God gelijk maakt, zijn de gaven van de genade onder de verschillende personen verschillend verdeeld; de ene toedeling van de Christelijke staat verkrijgt bij ieder op bijzondere manier een vorm van gave, opdat allen met elkaar gemeenschap hebben als leden.

Als in 1 Kor. 12: 11 hetzelfde wordt gezegd van de Heilige Geest wat hier van Christus wordt gezegd, moet men opmerken, dat daar van gaven (charismat a) sprake is, die in het 4de vers aan de Geest worden toegeschreven, terwijl hier volgens vs. 11 de apostel de ambten (diensten) op het oog heeft, van die toedeling ook in 1 Kor. 12: 5 aan de Heere of aan Christus wordt toegeschreven.

God heeft bij het oprichten van Zijn rijk in Christus naar diens beschikking aan ieder zonder onderscheid van zijn vorige staat, of hij Jood of heiden is geweest, de genade gegeven van een hem eigenaardige gave of bediening in Zijn rijk. Daarom zegt Hij in de Schrift, die toch Zijn woord is (1 Kor. 6: 16 Gal. 3: 16) en wel nader in Ps. 68: 19 ten opzichte van Christus: "Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis liever "de gevangenschap". d. i. de gevangenen) gevangen genomen en als in triomf als een bezit van de overwinning meegevoerd en heeft de mensen, die Hij zo overwonnen heeft, gaven gegeven, die Hij voor hen had ontvangen. " (Hand. 2: 33)

In plaats van de verschillende gaven nader te noemen en daardoor ieder te dringen zijn plaats in het grote geheel recht te vervullen, laat de apostel een reeks gedachten volgen, die op zichzelf reeds moeilijk is, maar op de wijze, als die met het voorgaande en volgende samenhangt, tot de moeielijkste plaatsen van het Nieuwe Testament behoort, die daarom ook

de meest verschillende verklaringen heeft moeten ondergaan. Gaan wij nu uit van de veronderstelling dat Paulus hier geen ver verwijderde, of ook maar bijkomstige aanmerking heeft willen maken, maar in zijn uiteenzetting met juistheid voortgaat, dan is in de eerste plaats de vraag: wat wil hij met de aangehaalde plaats uit de Psalm bewijzen? Waarop doelt het: "Daarom zegt hij? " Het is duidelijk, dat hij door de aanhaling niet in de eerste plaats Christus eenvoudig wil voorstellen als uitdeler van de gaven, maar uit het Oude Testament zelf het algemene van de gaven van Christus, dus het gelijke aandeel ook van de heidenen, bewijzen. Hij heeft door Zijn verlossing niet deze of gene, niet de Joden alleen, maar de mensen als zodanig, d. i. van de mensheid, gaven verleend, zodat de nadruk op de slotwoorden van het citaat ligt.

U heeft getriomfeerd, wordt in deze Psalm gezegd, u heeft gevangen geleid, heeft gaven in ontvangst genomen, gaven van degenen, die uw buit zijn geworden; men heeft dan op te merken tot welk doel de Heere Zijn overwinning heeft behaald, de overwonnenen gevangen heeft geleid, van de overwonnenen gaven tot Zich genomen. De zege namelijk, die David door de hulp van de Heere heeft behaald, heeft hem de middelen verschaft om het bouwen van het Godshuis op Zion voor te bereiden (2 Sam. 8: 11 v. 1 Kron. 19: 8 en 11 Wat de Heere toen heeft gedaan, is als in een tegenbeeld herhaald toen Jezus Zich aan de rechterhand van God plaatste om het Nieuw Testamentische huis van God te herstellen. Ook Christus heeft, evenals Jehovah, om het Godshuis van Zijn gemeente te herstellen, te voren een zege bevochten en behaald, welker buit Hem tot herstel van deze heeft gediend. De buit nu van Zijn overwinning zijn de mensen, die Hij de satan heeft ontrukt en die nu, met alles wat zij waren, in de dienst van Zijn werk treden en door Zijn Geest worden toegerust om het Godshuis van Zijn gemeente te herstellen. Terwijl dan de gevangenen van Christus zelf de buit van Zijn overwinning uitmaken, die Hij tot het bouwen van Zijn gemeente aanwendt en wel op die manier aanwendt, dat Hij de ontrukten aan de satan door Zijn Geest ertoe bekwaam maakt om Hem te dienen, kon Paulus uit de Psalm: "u heeft gaven genomen om uit te delen onder de mensen" niet gebruiken, maar bediende hij zich van een wending, "heeft de mensen gaven gegeven", die ook in een Hebreeuwse uitlegging van die plaats wordt gevonden en dus zeker reeds als Joodse traditie bestond.

Wat betekent a) nu dit in het zo-even genoemde Psalmwoord: "Hij is opgevaren? " Wat is het, als men de uitdrukking nauwkeurig beschouwt, dan dat ermee gezegd wordt, dat Hij, die van de aarde opvoer in de hoogte, ook eerst is neergedaald in de nederste delen van de aarde? (Ps. 63: 10 Matth. 12: 40 Hand. 2: 27 Rom. 10: 7 en "Job 7: 9?

Joh. 3: 13; 6: 62.

Die nu neergedaald is, is dezelfde ook, die ook opgevaren is verre boven al de hemelen, om in de hemel zelf in te gaan, waar Hij nu op Zijn troon is gezeten (Hebr. 9: 24. Hand. 3: 12.
Kor. 12: 12), opdat Hij alle dingen, het gehele uitgestrekte gebied, dat Hij bij Zijn neerdalen en opvaren is doorgegaan, met Zijn genade en heerlijkheid vervullen zou (Hoofdstuk 1: 23). Zo bleef er in het groot heelal, noch in de diepste diepte, noch in de hoogste hoogte een plaats over, waarheen Hij met Zijn overwinnende kracht niet kon doordringen en waar Hij niet als Heer erkend en aangebeden moet worden (Fil. 2: 10 v.).

De redenering van de apostel is deze: Hij, van wie in een eigenlijke zin gezegd wordt dat Hij opvoer, opsteeg, moet eerst beneden geweest zijn. Maar dit kan men in volle nadruk van de Christus zeggen, die eerst op deze beneden-aarde is neergedaald, om daarna boven alle hemelen op te varen en uit deze hoge zetel Zijn gaven uit te delen. (V. D. PALM).

Hij, die opgevaren is, was ook eerst neergedaald in de benedenste delen van de aarde. De nederste delen van de aarde staan hier tegen de hoogste over. Nu betekent de hoogte de hemel, daarom duiden de nederigste delen van de aarde in het gemeen de aardbodem aan, die hier voorkomt onder de benaming van nederste delen, of lage gewesten van de aarde, omdat de aarde in vergelijking van de hoogte van de hemel zeer laag is. Liever evenwel zouden wij de nadruk van de woorden behouden en door de nederste delen van de aarde die delen verstaan, die onder haar oppervlakte en daarom onder de aarde zijn. Men denkt aan het graf, omdat de graven, bijzonder in het Oosten, diep onder de oppervlakte van de aarde gemaakt worden. De apostel bedoelt dan, door het neerdalen van Christus in de nederste delen van de aarde, Zijn verblijf in het graf, gedurende Zijn driedaagse dood. Deze aanmerking van de apostel (vs. 9) diende om aan te tonen dat er (Ps. 68: 19) van geen andere persoon gesproken wordt, dan van de Messias, die eerst van de hemel op de aarde was gekomen en vervolgens begraven is; dit wordt bewezen uit de bewoording van opvaren, naardien deze een vorige komst op of verblijf in de aarde veronderstelt.

Nu deze plaats verschaft ons, in het voorbijgaan, een onweersprekelijk bewijs tegen de ongelovige Joden, dat de Messias of Christus sterven moest, want dat hij opgevaren is, betekent noodzakelijk dat Hij ook eerst neergedaald is in de benedenste delen van de aarde, of het graf.

Met het woord van de Psalm komt de deductie van de apostel "Hij is opgevaren; wat is het dat Hij ook eerst is neergedaald in de nederste delen van de aarden in zo verre overeen, als daar het zegerijk van de Heere opvaren over Zijn vijanden tot vooronderstelling heeft en in zich sluit, dat Hij Zich vooraf heeft neergelaten, om als koning van Zijn volk tegen diens vijanden te strijden. Wat nu het opvaren van Christus, door het Oud-Testamentische opvaren van de Heere profetisch aangeduid, bij deze tot veronderstelling heeft, noemt Paulus met het doel om aan te tonen, hoe de genadegift van Christus aan allen in het bijzonder, waarvan in vs. 7 sprake was, in noodzakelijk verband staat met Zijn plaatsing, opdat Hij alle dingen vervullen zou, tot welk werk Hij juist door Zijn neerdalen in de diepten van de aarde en Zijn opstijgen boven al de hemelen moest komen. Wanneer dan de apostel beweert dat het opgevaren zijn het neerdalen veronderstelt, stelt hij niet met die uitdrukking de "aarde" voor als een mindere streek in vergelijking met de hemel, alsof hij hier aan het neerdalen van de Zoon van God van de hemel op de aarde bij Zijn menswording dacht, zoals niet weinige uitleggers aannemen, maar de uitdrukking bedoelt wat dieper beneden is dan de aarde, dus de Hades. De verklaring van de zogenaamde nederdaling ter helle is ook daarom de enig ware (?), omdat Hij Christus wilde voorstellen als die het heelal vervulde, zodat Hij om deze Zijn alles vervullende werkzaamheid te beginnen, van te voren met Zijn zegenrijke tegenwoordigheid de gehele wereld moest zijn doorgegaan, van te voren van de hemel op de aarde neerdalen, van deze naar beneden in de diepste diepte en vervolgens weer in de hoogste hoogte. Eerst moest Christus Zijn gehele gebied d. i. de gehele wereld van de Hades tot de hoogste hemel als een triomferend veroveraar in bezit nemen, voordat Hij Zijn koninklijke heerschappij over dit gebied aanvaardde, waardoor Hij met Zijn onderhoudende en regerende, inzonderheid ook alle genadegave doordringende werkzaamheid het heelal zou vervullen; dat zou het alles omvattende doel van Zijn koninklijk ambt zijn tot de voleindiging in 1 Kor. 15: 28 aangewezen.

Dat nu de Heere hoger dan alle hemelen, dus in de hemel zelf, zoals de brief aan de Hebreeën zich uitdrukt, opgevaren is, heeft daarin zijn grond, dat Hij alles wat ruimte is, dus ook de bovenaardse ruimte, hoe ver zich die moge uitstrekken, moet doorgaan. Alleen als Hij zo’n leven heeft, kan Hij Zichzelf maken tot inhoud van het heelal.

De bekeerde heidenen werden aangevallen door de onbekeerde Joden, die geslagen vijanden waren van de gedachte van een Messias, die gestorven was. Om deze hun tegenwerping te vernietigen, bewijst de apostel uit plaatsen van de Psalmen, dat Hij moest sterven en begraven worden. Behalve de ongelovige Joden streden ook enigen van hen, die tot het Evangelie bekeerd waren, of ten minste beleden te zijn, tegen de gelovigen uit de heidenen op een andere wijze, hen proberend te doen begrijpen, dat zij niet konden toegelaten worden om Gods volk te zijn en het koninkrijk van de Messias of enig voordeel, door Hem, deelachtig worden, als zij niet besneden werden en zichzelf onder de Joodse godsdienst begaven. Hij had in de drie voorgaande kapittelen reeds veel gezegd, om hen van dat wanbegrip te ontheffen en echter neemt hij hier de gelegenheid waar om hen een nieuwe klemreden voor te leggen, door te zeggen dat Christus, dezelfde Jezus die gestorven was en begraven, verhoogd was aan de rechterhand van God, boven alle hemelen, in de hoogste staat van macht en gezag, dat, Hij zelf vervuld zijnde met de volheid van God, de gelovigen, die alle Zijn leden zijn, onmiddellijk van Hem, hun Hoofd kunnen ontvangen een volheid van gaven en gunstbetoningen zonder enige andere voorwaarde dan voor zoveel zij Zijn leden zijn.

En dezelfde, die uit de diepste diepte tot de hoogste hoogte is opgestegen, om alles te vervullen, heeft gegeven (Hoofdstuk 1: 22) namelijk door bijzondere roeping en charismatische gaven, sommigen tot apostelen en sommigen tot profeten en sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leraars (1 Kor. 12: 28. en "Ac 21: 8, naardat Hij elk daartoe bestemde.

Door het woord "dezelfde", waarop naar het Grieks nadruk valt, stelt de apostel de persoon van de Gever, de Verhoogde op de voorgrond: diezelfde en geen ander.

In dit vers wordt gezegd, dat de Heere het niet heeft laten ontbreken aan degenen, die op de een of andere manier tot verzorging van de heiligen dienden, niet aan apostelen, wier onmiddellijk door Hem geschonken roeping was om de kerk te stichten, niet aan profeten, die hier of daar krachtens onmiddellijke ingeving een woord van God spraken, niet aan evangelisten, wier roeping was het apostolisch woord uit te breiden, niet aan herders en leraars, die de bijzondere gemeenten bestuurden, of hun bekwaamheid om de heilige waarheid naar de maat van hun kennis te onderwijzen, in die kring van die bijzondere gemeenten aanwendden. Het doel, waarmee Christus die heeft gegeven, is uitgedrukt in vs. 12 met de woorden: "tot de volmaking van de heiligen", het werk, dat Hij tot dat doel Hem opgedragen door het: "tot het werk van de bediening, tot opbouwing van het lichaam van Christus. " Het eerste "de volmaking der heiligen" komt in aanmerking als de uitkomst, die men onder alle omstandigheden op het oog moest hebben, als hetgeen Christus door het roepen van apostelen, profeten enz. gewild heeft. Het andere "het werk van de bediening tot opbouwing van het lichaam van Christus" moet plaats hebben totdat het doel bereikt is. De Christelijke kerk is volgens vs. 13 volkomen, als al haar leden in de eenheid en zelfstandigheid van het geloof en de kennis van de Zoon van God staan. Het ambt of de dienst, die Christus sommigen als apostelen, anderen als profeten, weer anderen als evangelisten en nog anderen als herders en leraars gegeven heeft, is een bouwen, waarmee zij aan de gemeente arbeiden, die niet haar eigen bezit, maar het lichaam van Christus is en dit ambt of deze dienst is een tijdelijk werk, dat in de gelijkheid van de Christelijke staat van allen zijn einde vindt.

Door de apostel worden drie hoofdwerkzaamheden in de gemeente genoemd, die tot volmaking van de heiligen, tot opbouwing van het lichaam van Christus dienen en wel 1) de grondleggende werkzaamheid van de apostelen door leer en tucht, 2) de uitlegging en toepassing van de apostolische leer door de profeten, 3) de uitbreiding daarvan door de

evangelisten, 4) de bevestiging ervan door de herders en leraars. Het apostolische fundament, de uitbreiding en ontwikkeling ervan naar binnen en naar buiten en eindelijk de onderhouding ervan zijn levensvoorwaarden van de kerk. Vragen wij welke ambten en welke zuiver charismatische werkzaamheden Paulus bij het noemen van de vier klassen heeft voorgesteld, zo zullen wij voor bedienaren van het ambt de apostelen, die het eerst zijn genoemd en herders en leraars, die het laatst zijn vermeld, moeten houden, daarentegen zijn de profeten en evangelisten niet op grond van een voorgaand ambt, maar alleen in de kracht van het hun verleende charisma werkzaam. Wat in de eerste plaats de profeten aangaat, hun gewoon werk was (de profetie van de apostel in Hand. 11: 28 behoort tot de buitengewone werken van de Nieuw-Testamentische profeten) uitlegging en toepassing van het apostolisch woord tot stichting (Rom. 12: 8). Zij waren enigzins de schriftgeleerden van het Nieuwe Testament (Matth. 23: 34), toch spraken zij niet volgens voorgaande opdracht, de profetie was integendeel persoonlijke gave. Wat verder de evangelisten aangaat, deze waren Christenen, die de bijzondere roeping in zich voelden om het leven van de Heere bekend te maken, of met andere woorden Jezus als de Christus aan Jood en heiden voor ogen te stellen door het verhalen van Zijn woorden en werken; zij verrichtten niets anders dan wat ieder levend Christen ook zonder bijzondere opdracht kon verrichten, als hij de gave daartoe had. Hun werkzaamheid was in zo verre van grote betekenis, dat zij niet slechts onder de heidenen de kennis van het Evangelie naar zijn historische kant verbreidden, maar ook in de gemeente de kennis van de historische Christus bewaarden en zo het speculatieve misvormen van de heilige geschiedenis, de filosofische misvorming van de geschiedkundige stof tegenwerkten.

Zoals de Heere Zichzelf een Herder noemt (Joh. 10: 2, 11 vv.) en het volk, waartoe Hij Zich wendt met een kudde schapen vergelijkt (Matth. 9: 36), die vergelijking ook in de parabel van het laatste oordeel nog wordt vastgehouden (Matth. 25: 32), zo droeg Hij deze naam over op de betrekking van Zijn apostelen tot de gemeente, die gesticht zou worden (Joh. 20: 16). Door de apostelen werd dan de uitdrukking overgedragen op het ambt van de presbyters of bisschoppen (Hand. 20: 28. 1 Petr. 5: 2 en zo zijn dan ook op onze plaats zeker onder de herders de oudsten of bisschoppen bedoeld. De naam leraars, die daarbij staat, heeft zonder twijfel eveneens op hen betrekking en wijst hun ambt van een andere kant aan.

Het leren is zozeer hoofdwerk van ieder herder of opziener (1 Tim. 3: 2. Tit. 1: 9. 2 Tim. 2: 24), dat de apostel in 1 Kor. 12: 28) in de naam van leraar de naam van herder mee insluit, er in 1 Tim. 5: 17 gebiedt die oudsten of opzieners het meest te eren, die bij alle nauwgezetheid in het regeren (Rom. 12: 8) zich ook de moeite en het werk getroosten, om hun gaven praktisch te betonen. Wat eindelijk de apostelen aangaat, die in de eerste plaats genoemd zijn, zo is het, omdat de eens gestichte kerk niet ten tweede maal kan gesticht worden, duidelijk dat de twaalf apostelen, die onmiddellijk door de Heere geroepen zijn en de daarbij komende apostel van de heidenen (Paulus), voor de gehele kerk al de dagen van haar groei tot de einde toe gegeven zijn als een grondslag, waarop zij gebouwd is (Hoofdstuk 2: 20). De apostelen kunnen dus in hun ambt tot stichting van de kerk geen opvolgers hebben en wij hebben ook geen mannen nodig om in hun plaats te treden, omdat hun onsterfelijk getuigenis onder ons gehoord wordt, alsmede het woord, dat geschreven staat en waardoor bestendig levende stemmen van belijders en predikers worden gevormd.

Onze plaats is zeker niet geschikt om gevolgtrekkingen te maken ten opzichte van de inrichting van de gemeente in de oudste kerk. Alleen de beide laatste uitdrukkingen "herders en leraars" hebben daarop betrekking, bij de eerste staat de administratie, bij de tweede het prediken op de voorgrond en zo heeft de dwaling van de Irvingianen, dat er altijd apostelen en

profeten in de kerk moesten zijn, geen grond in de Schrift, evenmin als de bewering van de Roomsen dat de latere bisschoppen zoveel waren als de apostelen.

Opmerkelijk is het gewicht van de voorstelling van de zaak, dat in het "heeft gegeven" ligt, voor de voortdurende aanstelling van dienaars van de kerk. Christus geeft de dienaars van de kerk, de kerk neemt die gegeven zijn en stelt ze in de dienst van de kerk. Daarom heeft deze, of wie haar rechten en plichten moet waarnemen, niet willekeurig de personen te kiezen, maar de door Christus begaafden te erkennen als door Hem aan haar gegeven en deze te stellen in de dienst.

Hieruit leren wij ook dat in de Christelijke kerk de volstrekt uitwendige gelijkheid een hersenschim is, die door de apostolische schrift geenszins wordt bevorderd. Nee, voorwaar, het is veeleer de verscheidenheid van de bedieningen met de verscheidenheid van de gaven in verband, die aan de eenheid en de groei van de gemeente bevorderlijk is. Maar ook dit leren wij: als de apostolische schrift ons elders toeroept dat hij, die een opzienersambt begeert, een treffelijk werk begeert, het hoeft niemand in de waan te brengen dat het ieders zaak is een opzienersambt te begeren. Het is slechts de zaak van die belijder, wiens verstand en geweten niet behoeven te worden omgekocht, om hem te doen geloven dat het hem door Christus gegeven is om dit ambt te bekleden. Ten slotte leren wij hier ook nog dat een ieder, die in de gemeente door ambt of bediening met een zeker aanzien verwaardigd is, te allen tijde met ootmoed moet gedenken dat gegeven goed verplichting maakt.

Hij heeft ze gegeven tot de volmaking (1 Petr. 5: 10) van de heiligen, opdat de Christenen (Hoofdstuk 1: 1) worden wat zij moeten zijn en worden, tot het werk van de bediening, het volbrengen van hun ambt, tot opbouw a) van het lichaam van Christus, opdat door die bediening de gemeente, die Gods huis en tempel is (Hoofdstuk 1: 23; 2: 19 vv.) opgroeit Eph 11.

Rom. 12: 5. 1 Kor. 12: 27. Kol. 1: 24

Opdat de heiligen volmaakt worden heeft de Heere verschillende gaven gegeven, maar aan allen, van de apostelen af tot de voornaamste leraars, tot een werk van de bediening, namelijk tot opbouw van het lichaam van Christus.

De apostel kon de bediening van het Woord niet eervoller voorstellen dan door daaraan zo’n doel toe te schrijven.

Het ambt is een dienen naar beneden, maar ook een gave van boven.

Zorg, geestelijke, dat u niet slechts een ambt en een bediening zij aangewezen en die door u wordt vervuld, maar dat u zelf een gave van Christus aan Zijn gemeente bent en dat meer en meer wordt.

Totdat wij allen van ons heden nog nederig standpunt zullen komen tot het ons voorgestelde doel van volkomen gemeenschap (Joh. 17: 20 vv.), namelijk tot de enigheid van het geloof en van de kennis van de Zoon vanGod (Joh. 10: 16; 17: 3. 1 Joh. 5: 20 Joh 10. 16) en, wanneer zo’n eenheid is bewerkt, zodat wij tezamen zijn als één lichaam (Hoofdstuk 2: 15), tot een volkomen man, tot de mate van de grootte van de volheid van Christus, vervuld, zoals het naar zijn bestemming moet wezen (Hoofdstuk 3: 19), met al de volheid van God.

Tot zolang zal het geven van de Heere niet ophouden en het werk van Zijn dienaars niet blijven liggen. De volmaking van de heiligen zal tot stand komen; want aan het lichaam van Christus op aarde is de groei tot de volheid van Zijn wezen gewaarborgd in Zijn volmaakt hemels Hoofd (vs. 15). De Zoon van God is de zalige inhoud van het zalige geloof en de enige kennis van de gehele Christelijke kerk; alle gaven en bedieningen, die de Heere ooit aan Zijn kerk gegeven heeft en nog geeft, verrichten het werk van de Geest; waarvan Hij heeft gezegd (Joh. 16: 14): "die zal Mij verheerlijken".

Zeker hebben alle Christenen, voor zover zij Christenen zijn, hetzelfde geloof, (vs. 5) wat de inhoud, maar niet wat helderheid en zuiverheid aangaat, omdat het voorwerp ervan onderscheiden kan worden bekend en de kennis zo’n belangrijke invloed op het geloof heeft. Daarbij plaatst de apostel bij "de eenheid van het geloof" ook die "van de kennis". Dan heeft de ware en volle reinheid van het geloof plaats, wanneer allen op dezelfde manier het voorwerp van het geloof, Christus en wel in Zijn hoogste heerlijkheid, als Zoon van God erkennen.

Wanneer de apostel in hetgeen volgt het doel zo bepaalt, dat "allen tot een volkomen man" mochten worden, dan wil hij daarmee zeggen dat die allen, die daarmee nog als een veelheid zijn gedacht, als een volkomen man moeten worden, d. i. vrij van alle verschil en mening, welk verschil nog tot de geestelijke onrijpheid behoort. Onafscheidelijk met het verschil in leer is toch het dwalen in de leer verbonden. Nog meer bepaald drukt echter Paulus uit datgene, wat wij ons moeten denken onder volkomen mannelijke rijpheid, door het "tot de mate van de grootte van de volheid van Christus". De maat van de leeftijd, die hij als het doel van de kerk beschouwt, is wel "die volheid van Christus", d. i. zo’n toestand van de gemeente, waarbij de volheid van Christus met haar krachten deze geheel doordringt. Wat de vraag betreft, of de apostel het bereiken van het door hem voorgespiegelde doel pas in de toekomst, of nog vóór de wederkomst van Christus in deze tijd heeft verwacht, zo blijkt uit vs. 13 en 14 zonder twijfel het laatste (vgl. Openb. 14: 1 vv. ; 20: 1 vv.). Het is de aardse volmaking, die aan de hemelse voorafgaat, die hij hier op het oog heeft.

Opdat wij voortaan niet meer, zoals van te voren het geval was, kinderen zouden zijn, die het aan inzicht en zelfstandigheid ontbreekt (1 Kor. 3: 1; 14: 20. Hebr. 5: 13) en zouden handelen zoals wij in de onrijpe en onmondige kinderlijke leeftijd hebben gehandeld. Wij moeten niet meer zijn als kinderen, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden, evenals een scheepje op de zee, met allen wind van leer, die zich nu eens van deze, dan van die kant verheft. En zulke stormen verheffen zich zo menigvuldig door de bedriegerij van de mensen, door arglistigheid, om listig tot dwalingop verkeerde paden te brengen (Hebr. 13: 9).

Zij werpen de woorden van God in hun moedwil heen en weer, evenals de dobbelaars de dobbelstenen werpen en zoals de goochelaars aan de zaken een ander aanzien en een anderen schijn geven. Zij doen dit om aan de Schrift haar enige, eenvoudige betekenis te ontnemen en ons de ogen te verblinden, zodat wij heen en weer wankelen, geen vaste overtuiging behouden en als door hen betoverd en begoocheld worden en zij met ons spelen als met hun dobbelstenen. Die manier hebben alle sekten zij vormen zich een bijzondere mening, zonder en buiten het woord. Die mening staat hun altijd voor de ogen evenals een blauw glas en wat zij dan zien, het komt hun alles blauw voor en overeenkomstig hun mening. Maar het zijn spitsboeven, zoals Paulus ze hier voorstelt en in 2 Thess. 2: 3, 11 v. 1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 4: 4 2Th 2. 3, 11 1Ti veelvuldig van hen spreekt.

Bij de volwassen man is vastheid en onwankelbaarheid van overtuiging; onontwikkelde kinderen zijn aan slingeringen van allerlei aard blootgesteld, elke wind van leer beweegt ze.

Och, als er meer levende kennis van God onder de Christenen was, dan zouden zij zich niet laten verleiden en niet in zo vele dwalingen en gruwelijke zonden vallen!

Door het woordje "wij" sluit de apostel zich hier overal mee in. De apostelen dachten dus niet eens van zichzelf, dat zij reeds het doel bereikt hadden, veel minder dan de kerk; men moest altijd voortgaan, men moest niet blijven staan, laat staan achterwaarts gaan. De kerk moet dus niet het ideaal van haar volmaaktheid achter zich zoeken, maar als iets toekomstigs, iets dat nog bereikt moet worden, voor ogen hebben. Merk dit op, u, die de waarheid niet navolgt, hoewel u ervan spreekt!

De Heere wil niet, dat wij in zo'n toestand van onmondige kinderen blijven, maar dat wij de waarheid betrachten in liefde, waardoor wij het doel van de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God steeds naderbij komen, tot bereiking van de volkomen mannelijke leeftijd (vs. 18), alleszins zouden opgroeien in Hem, die het Hoofd is, namelijk Christus (Hoofdstuk 5: 23. Kol. 1: 18).

Met een "maar" roept de apostel ons te wapen tegen alle verleiding. Tegenover het zich "laten bewogen en omgevoerd worden door alle wind van leer", stelt hij een paar Christelijke deugden, nodig in de strijd, met de woorden: "laat ons de waarheid betrachten in liefde". Waarachtig zijn, d. i. ons vasthouden aan de waarheid van het Evangelie van onze zaligheid, met de goddelijke waarheid omgaande als onze enige meesteres en hoogste vriendin, zijn wij machtig om allen dwalenden de waarheid voor te houden, al moge het ook schijnen dat wij hun tot vijanden zijn gewonnen (Gal. 4: 16). "Wij kunnen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid" is het woord van de rechtschapenen (2 Kor. 13: 8) als de dwaling hem vleit. En de waarheid doet ons spreken en belijden in liefde! Zoeken de boze leugensprekers list en verkeerdheid, omdat zij zichzelf zoeken en van hun duisternis voordeel behalen, de roeping van de Christen is om in de liefde, die zich in de waarheid verblijdt (1 Kor. 13: 6) anderen op te beuren en te stichten tot het ware Christen zijn. Waar die beiden, waarheid en liefde, in leraars en leerlingen gebied voeren, daar valt de volgende vermaning, om "alleszins op te groeien in Hem, die het Hoofd is", in goede aarde. Wij zijn niet in Christus een lichaam, dat met Zijn verheerlijkt Hoofd opgroeit, maar het lichaam van de gemeente, dat op aarde opgroeit, streeft naar boven tot het volmaakte Hoofd in de hemel, tot Hem, Die boven alles is. De hemelse magneet is Christus, die het gehele lichaam tot Zich trekt, zoals Hij in Joh. 12: 32 beloofd heeft.

Vele Christenen blijven in geestelijke dingen achterlijk stilstaan, zodat zij jaar op jaar dezelfde vertoning maken. Men ziet bij hen geen groei van gevorderd of verfijnd gevoel. Zij bestaan wel, maar groeien niet op in Hem. Maar mogen wij ons tevreden stellen met in het groene blad te staan, wanneer wij konden opgroeien tot halmen, ja, het volle koren in de halmen dragen. Mogen wij ons tevreden stellen met in Christus te geloven en te zeggen: Ik ben veilig zonder te verlangen om uit eigen ervaring meer te kennen van de volheid, die in Hem gevonden wordt? Dit mag niet zo zijn; wij moeten als goede kooplieden aan de markt van de hemel zeer begerig zijn om met de kennis van Jezus verrijkt te worden. Het is zeer goed om eens anders wijngaard te verzorgen, maar wij moeten onze eige geestelijke groei niet verwaarlozen. Waarom zou het altijd winter in onze harten zijn? Wij moeten onze zaaitijd hebben, dat is waar; maar ach, mocht er een lente zijn, ja, een zomertijd, die een vroege oogst belooft. Als wij in de genade wensen op te groeien, moeten wij nabij Jezus leven, in Zijn

tegenwoordigheid verkeren en ons onder de vruchtbaar makende stralen van de zonneschijn van Zijn liefde plaatsen. Wij moeten zalige gemeenschap met Hem oefenen. Wij moeten Hem niet maar alleen uit de verte aanschouwen, maar naderbij treden en zoals Johannes het hoofd op zijn borst neerleggen. Dan zullen wij ondervinden dat wij opgroeien in heiligheid, liefde, geloof, hoop - ja in elke volmaakte gift. Wanneer de zon opgaat en de bergtoppen met haar eerste gouden stralen verlicht, levert zij het heerlijkste schouwspel aan de reiziger op; even zo is het schoon om de gloed van de Geest licht op het hoofd van de gelovige te zien, die in geestelijke gestalte, zoals Saul boven zijn broeders opgegroeid is, totdat hij zoals een verheven, besneeuwde Alpentop, het eerst onder de uitverkorenen de stralen van de Zon van de gerechtigheid weerkaatst. En de weerschijn van die glans hoog verheft, opdat allen die aanschouwen en de Vader, die in de hemel is, verheerlijken.

Wij moeten opgroeien in Hem, die verhoogd is, opdat Hij alles in allen vervullen zou (Hoofdstuk 1: 22 v.), a) waaruit het hele lichaam bekwaam samengevoegd (Hoofdstuk 2: 21) en samenvastgemaakt zijnde, door alle voegselen van de toebrenging, door alle banden, die tot het doel van samenbinden aanwezig zijn, als spieren en zenuwen, naar de werking van een ieder deel in zijn maat (vs. 7. 1 Kor. 12: 18) de groeivan het lichaam bekomt; of bevordert tot zijn eigen opbouw (vs. 12. Kol. 2: 19). En dat alles geschiedt in de liefde, die alleen zo’n opbouw op gewenste manier mogelijk maakt (1 Kor. 8: 1).

Rom. 12: 5. 1 Kor. 12: 27.

De verhouding van het opgroeien tot het Hoofd, die vroeger met een "in Hem" in opstijgende richting was aangeduid, wordt nu door een "waaruit" in neerdalende richting uitgedrukt. Christus is doel en bron van de levensontwikkeling van de gemeente, d. i. de gehele bedoeling, die deze ontwikkeling bezielt is tot Christus en alle gave, waardoor zij mogelijk is en plaats heeft, gaat van Christus uit.

De gedachte van de apostel in dit vers is, dat hoewel volgens vs. 15 de leden van de gemeente van hun kant in Christus moesten opgroeien, de wortel van hun groei toch niet in hen, maar in Christus zelf ligt, zodat het opgroeien eigenlijk van Hem uit plaats heeft.

Hier zegt de apostel duidelijk dat de verbetering en uitbreiding van de Christelijke kerk, die een lichaam van Christus is, alleen uit Christus voortkomt, die haar Hoofd is en waar zou een ander Hoofd op aarde worden gevonden waaraan zo’n zaak zou mogen worden toegekend?

Wonderbaar is de groei van het lichaam van Christus; wel gaat het uit de diepte in de hoogte, want het streeft naar boven en verheft zich uit het graf tot aan de troon van God; en toch komt het uit de hoogte af, want van het Hoofd stroomt de Geest van de kracht in de leden van het lichaam neer. Het is het gehele lichaam met vele leden dat de groei van het lichaam teweeg bracht. Maar uit het enige Hoofd, uit Christus, waarmee tezamen, of als wiens volheid (Hoofdstuk 1: 23), alle leden een levend geheel uitmaken, ontspruit voor het lichaam alles wat tot opbouw dient. Uit Hem - het gehele lichaam - in de liefde: in deze drie slottonen is het slotakkoord van de apostolische vermaning tot stichtelijke Christelijke wandel samengesteld.

Juist het verschil in graad en in de wijze, om zo te zeggen in de kwantiteit zowel als in de kwaliteit van de éne Geest die zich in allen uitstort, is een band meer, die de zielen samen verbindt. Een gelijke verdeling van de Geest zou deze velen niet aan elkaar verbinden, maar uit elkaar drijven. Hij, die rijk naar de Geest is, ziet uit naar een, die armer van geest is om van de Geest, die in hem is, gebruik te maken; en die weinig van de Geest heeft ontvangen

zoekt iemand die meer heeft, opdat diens rijkdom zijn armoede te gemoet komt. Die de gave van de profetie en van het woord van de wijsheid en van de kennis heeft ontvangen, heeft degenen nodig die naar zijn woord horen en zij, die dergelijke gave niet bezitten, moeten hen, die met die Geest begiftigd zijn, opzoeken, opdat zij terecht worden gewezen.

De gemeente van de Heere is een groot kunstig gebouwd veelledig lichaam, dat de Geest van de Heere bezielt, maar tegelijk is ook de mens geworden Zoon van God het hoofd van dit lichaam, dat het hele lijf beheerst, samenhoudt en groeien doet en van hetwelk uit door de gewrichten (de goddelijke genademiddelen, het Woord, de sacramenten, het gebed, de prediking en alle werken van de liefde) aan elk lid naar zijn mate en eigenaardigheid de nodige kracht tot gedijen gegeven wordt. Daardoor groeit het hele lichaam en de liefde is het element voor dit groeien en gedijen. Op deze manier bevestigd en groeiend aan het lichaam moet alle zwakte, alle kindsheid en alle weifeling gedurig meer wijken voor de aldoordringende goddelijke kracht van de heilige liefde en de gemeente van de Heere rijpen voor haar voleinding in de eeuwigheid.

II. Vs. 17-Hoofdst 6: 9. De tweede vermaning van de apostel heeft betrekking op het wezen van de leden van de kerk in tegenstelling tot het wezen van de kinderen van deze wereld en alsdan is de Geest van Christus, die in de gemeente leeft, een Geest van heiligheid tegenover de goddeloze geest van de wereld. In hun nieuwe levenstoestand, waarin zij door hun Heer en Heiland zijn gesteld, moeten de Christenen zich toeleggen op een godzalige wandel, op een leven overeenkomstig de geboden van God, een leven, dat het tegendeel is van hun vroeger heidens wandelen. Zij moeten zich van alle deelgenootschap aan het zondige leven van hen, die nu nog heidenen zijn, streng onthouden en dat bestraffen, in plaats van door mee te doen dat goed te keuren. Zij moeten in tegenstelling steeds denken aan hun Christelijke staat en die in een geheel nieuwe levensregel uitdrukken (vs. 17-Hoofdst 5: 21). De nieuwe levensregel bestaat in een verandering overeenkomstig het wezen van het Christendom van de natuurlijke verhoudingen tussen man en vrouw, ouders en kinderen, heren en dienstknechten. Daarover geeft de apostel nog uitvoerige onderrichtingen (Hoofdstuk 5: 22-6: 9).

Ik zeg dan dit, om op de vermaning in vs. 1 terug te komen en naar een andere kant te bespreken, a) en betuig het in de Heere Gal. 3: 3. Rom. 9: 1. 1 Thess. 4: 1, b) dat u niet meer wandelt (wandelen mag), zoals als de andere heidenen, als zij, die het nog zijn, terwijl u het niet meer bent, overeenkomstig hun staat als afgodendienaars, wandelen in de ijdelheid van hun gemoed, die hun in die staat eigen is (Rom. 1: 21. 1 Petr. 1: 18 Ro 1. 21 1Pe).

Rom. 1: 9. b) Rom. 1: 18. 1 Petr. 4: 3.

Zij zijn namelijk verduisterd in het verstand, zodat zij niet juist van elkaar onderscheiden wat recht of onrecht, goed of kwaad is, vervreemd zijnde, wat de staat van hun hart aangaat, van het leven van God, het leven, dat uit Hem en in gemeenschap met Hem is (2 Petr. 1: 3), a) door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding (Rom. 11: 25) van hun harten, waardoor zij niet geprobeerd hebben om God te leren kennen.

1 Thess. 4: 5.

Met de betuiging dat de lezers niet meer mogen wandelen als de heidenen, is ontkennenderwijze hetzelfde gezegd als in vs. 1 bevestigend gezegd is met de vermaning, dat zij moeten wandelen volgens de roeping die hen ten deel geworden is. Omdat deze zo-even medegedeelde vermaning in de eerste plaats beperkt was tot de verhouding in die

levensbetrekkingen, waarin zij nu als Christenen staan, brengt de ontkennende uitdrukking vanzelf dat onderscheid mee, dat nu ook gesproken wordt van hun verhouding in die omstandigheden, waarin ook zij te voren stonden en waarin zij nu niet meer als vroeger, niet als de heidenen moeten wandelen. De apostel geeft hen te kennen dat tussen hun wandel, als die nog dezelfde was als voorheen en tussen die van de heidenen, geen onderscheid zou zijn.

Naar hun nationaal karakter bleven de Efeziërs, die in de kerk waren ingelijfd, met hun landslieden heidenen, in onderscheid met de Joden. Terwijl nu de ongelovige Joden met de ongelovige heidenen deelgenoten zijn van de toorn en het verderf (Hoofdstuk 2: 3), scheiden zich de gelovige heidenen van hun ongelovige volksgenoten af en worden met de gelovige Joden tot een enig, heilig volk, van God samengevoegd, waaraan het profetische woord in Ezech. 36: 27 vervuld wordt. IJdelheid van het gemoed is het volgens de apostel, die de andere heidenen vervult; want slechts in het nadenken van de gedachten van God heeft het menselijk denken een vastheid, aan zichzelf overgelaten en los van God is het dwaas en ijdel.

In de woorden van vs. 18 komen overeen aan de ene kant "verduisterd in het verstand" en "door de onwetendheid, die in hen is", aan de andere kant "vervreemd zijnde, van het leven van God" en "door de verharding van hun harten". In het eerste lid staat het inzien, in het tweede het gevoel op de voorgrond. De uitdrukking "van het leven van God" geeft het leven te kennen, dat God zelf is en heeft en dat zolang het deel van het schepsel is, als het in gemeenschap met God blijft, zich niet door de zonde van de bron van zijn leven afscheidt.

Zij zijn het, die met de daad bewijzen, dat God hen ten straf heeft overgegeven in een verkeerde zin, om te doen dingen, die niet betamen (Rom. 1: 28), omdat zij ongevoelig geworden zijnde voor de ellende en de schande van een leven in zonde, zichzelf hebben overgegeven tot ontucht, wellust en ongebondenheid van zeden (Rom. 13: 13), om alle onreinigheid (Rom. 1: 24; 6: 19. 2 Kor. 12: 21.) gierig te bedrijven. Met die zonde toch is de hebzucht (Luk. 12: 15), die tweede hoofdmisdaad van de heidenwereld (1 Kor. 5: 10 Kol. 3: 2 Petr. 2: 14 steeds verbonden.

De herinnering aan de verharding van het hart bij die heidenen geeft de apostel aanleiding het wezen daarvan nader te schilderen. Hij stelt ze voor als degenen, die ongevoelig zijn geworden, die het gevoel van smart hebben verloren, die wat hun gevoel aangaat verstompt zijn. Hiermee bedoelt hij de zedelijke verstomping, die voortkomt uit de onophoudelijke onderdrukking van het geweten (Het zijn mensen, zegt Luther, die niets voelen, noch zich iets aantrekken, er is geen smaak of reuk overgebleven en alles in hun hart is weg). In die verstomping hebben zij zich dan overgegeven aan de ontucht of weelderige uitgelatenheid en in deze geven zij zich over aan iedere soort van wellustige onreinheid. Een heidense zonde, onderscheiden van de geslachtszonden en toch er mee in verband staande, is de gierigheid of de hebzucht, die evenals de wellust een uitvloeisel is van grof zedelijke verstomping. Beiden komen voort uit een, door de kracht van de Geest geëmancipeerde zinnelijkheid en onderscheiden zich alleen daardoor van elkaar, dat de zinnen in de hebzucht het rustig bezit, in de wellust het ogenblikkelijk genot van wereldse goederen zoeken. Pas in de vereniging van die beide zonden vindt de zinnelijkheid, verzonken in de dienstbaarheid van het vlees, haar volle bevrediging.

De geschiedenis van het ontstaan van alle heidendom en heidens leven en van alle afgodendienst in de wereld wordt in ieder hart herhaald, dat zich door begeerlijkheid en ijdelheid van de alleen ware God laat afvoeren tot ongeloof, tot ongehoorzaamheid en ondank. De wil wordt verkeerd en boos en verleidt weer het verstand en alle zintuigen van de

mens; en het verstand, eenmaal vals en ijdel geworden, verleidt weer het onreine hart, dat van de waarheid en het geloof is afgeweken; en hier, in deze onreinheid, is de doemwaardige grond en aanvang van alle onwetendheid en verharding.

Maar u, onderscheiden van de onbekeerde heidenen (vgl. Deut. 18: 14), heeft Christus zo niet geleerd; u heeft Hem niet leren kennen als een, in wie men zou kunnen geloven met behoud van de oude, zondige wandel; u bent integendeel op een nieuw leven als uw plicht gewezen.

Toen u namelijk, zoals ik mag veronderstellen (Hoofdstuk 3: 4), maar Hem gehoord heeft door middel van degenen, die u het woord van de waarheid hebben verkondigd en door Hem geleerd bent, toen Hij u verder, toen u reeds Christenen was, leraars toezond, zoals de waarheid in Jezus is, in tegenstelling met die heidense ijdelheden van het gemoed (vs. 17) namelijk verplichtend tot reinheid van het hart en heiligheid van wandel (Joh. 1: 14).

Als Paulus schrijft: "u heeft Christus geleerd", dan kan zo iets van geen anderen persoon worden gezegd. Alleen Christus is de prediker van Zichzelf. Zijn woord de openbaring van Zijn wezen (Joh. 8: 25), Hem prediken en leren alle ware leraars (2 Kor. 1: 19) en hij alleen heeft de leer van Christus juist geleerd, die Christus geleerd heeft, of de Heere Jezus Christus heeft aangenomen (vgl. Kol. 2: 6).

Zoals in vs. 21 kon de apostel zich niet uitdrukken, als hij zelf hun Christus had verkondigd.

Hij stelt daarmee weer de omstandigheden van zijn lezers voor als hem niet voldoende bekend, hoewel hij bereid is zich het beste voor te stellen.

Men lette daarbij op de voortgang van de rede, die van de eerste verkondiging van het Evangelie ("Hem gehoord heeft tot de verdere onderrichting, die zij vervolgens als reeds tot Christus bekeerden verkregen hebben ("door Hem geleerd bent overbrengt, die beide punten vroeger (vs. 20 "Christus geleerd samengevat waren.

In Christus Jezus is de waarheid niet slechts een van de leer, maar ook van een juiste gezindheid en zodanige waarheid bestaat in het afleggen van de oude en het aandoen van de nieuwe mens (vs. 22 vv.). Die naar de oude mens leeft, die heeft de waarheid nog niet gekend, die is niet in Hem (vgl. 1 Kor. 5: 7 v.).

EPISTEL OP DE NEGENTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

In het Evangelie (Matth. 9: 1 vv.) wordt ons de genezing van de verlamde voorgesteld, van wie de Heere eerst de zonde en vervolgens de smartelijke machteloosheid van zijn leden wegneemt; de kerk neemt nu bij de keuze van het epistel de machteloze en daarbij smartelijke toestand van de verlamde als een lichamelijk beeld van onze geestelijke machteloosheid. De oude mens, van wie in het epistel sprake is, omgeeft de nieuwe en deze, ingesloten door de eerste, komt voor als verlamd, zodat hij als het ware op hulp moet wacht en om zijn smartelijk gebonden leden uit te strekken en te bewegen. Evenals echter de lichamelijk verlamde hulp vond bij Die, die hem de zonde vergaf, zo vindt ook onze geestelijk gebonden nieuwe mens bij dezelfde Man hulp en op dezelfde manier. Het eerste en noodzakelijkste is de rust van de ziel, in de vergeving van de zonden; vervolgens leidt de Heilige Geest dadelijk en onophoudelijk de vernieuwing in en geeft aan de zuchtende nieuwe mens dat zijn voeten op

open ruimte komen en zijn armen met kracht gesterkt worden, om de heilige werken van God te werken.

Het epistel wijst aan welke uitwerking de vergeving van de zonden bij ons moet hebben. Evenals de rechtvaardiging voorwaarde is tot heiligmaking en die bevordert, zo ook is de vergeving van de zonde, waarin de rechtvaardigmaking bestaat, voorwaarde tot vernieuwing van het gemoed.

Het afleggen van de oude en het aandoen van de nieuwe mens: 1) van wie het wordt geëist, 2) waardoor het geschiedt en 3) waarin het zich werkzaam betoont. (EIG. ARB.).

Wandel niet als de heidenen! Twee zaken moeten wij doen om die vermaning op te volgen: 1) de oude mens aandoen. De gesteldheid van de nieuwe mens: bij is 1) waar met de mond,
vergevingsgezind met het hart, 3) werkzaam met de handen.

De Christelijke rechtschapenheid: 1) volgens haar algemene grond, 2) volgens haar betoningen bijzonderheden.

Over de nieuwe mens: 1) hoe het tot een nieuwe mens bij ons komt, 2) hoe die naar buiten zijn leven openbaart.

Het beeld van een Christen, die de nieuwe mens heeft aangedaan: 1) het hart is geheiligd door Gods Geest, 2) de mond is geopend tot de waarheid, 3) het oor gesloten voor de lasteraar, 4) de hand werkzaam tot weldoen. De onafgebroken arbeid van de kinderen van God: 1) wat zij aan zichzelf doen,
wat zij doen tegenover de broeders.

Ik vermaan u dan om in Jezus naar waarheid te wandelen zoals u geleerd heeft (vs. 21) en wel met het oog daarop dat u vroeger heidenen geweest bent, dus naar de natuur wandelde (zoals ik in vs. 17-19 de heidenen beschreef, die dood zijn door de misdaden en de zonden (Hoofdstuk 2: 1 v.). Te weten dat u zouafleggen aangaande de vorige wandeling de oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden van de verleiding, zodat hij zichzelf niet meer bewust is van het verwerpelijke van zijn boosheid en zich over de gevolgen van zijn toegeven aan de begeerlijkheden van het vlees op een manier misleidt, dat hij juist zijn verderf bewerkt (Gal. 6: 8), zich inbeeldend zijn geluk te bevorderen (Spr. 1: 32 Wijsh. 1: 12

Kol. 3: 9. Hebr. 12: 1. 1 Petr. 2: 1.

Eerst wordt de negatieve kant van de heiligmaking voorgesteld, het afleggen van de oude mens, daarna de positieve, het aantrekken van de nieuwe mens. In het inwendige leven kan natuurlijk het ene niet zonder het andere voorkomen, het zijn twee kanten van dezelfde toestand, die werkelijk bij elkaar behoren. Datgene, wat nu in de heiligmaking moet worden afgelegd, is niet maar de gewoonte van zondigen, maar de hele oude mens, ook de zondige natuur, die bij de geboorte is geërfd en waaruit de gewoonte om te zondigen zich eerst heeft ontwikkeld.

Met de "oude mens" wordt de toestand bedoeld, waarvan wij van nature niet losgemaakt kunnen worden, die ons niet is ingeschapen, maar aangeboren, met al wat eraan verbonden is, met zijn lusten en zijn tegenzin, zijn begeerte en zijn afkeer. Men moge zich de uitwendige vorm en uitdrukking van de oude mens denken zoals men wil en zijn macht en kracht zich

nog zo groot voorstellen, zeker is hij ertoe veroordeeld om op te houden en zodra de mens het Christendom aanneemt, begint de heerschappij van die toestand ten einde te lopen, de oude mens komt tot verval, hoe taai hij ook moge zijn en hoe moeilijk hij ertoe besluiten kan om te sterven en de dienovereenkomstige wandel wordt van het Christen worden af de "vorige" genoemd, want zijn heerschappij is voorbij, nu heerst een ander. In deze toestand van de oude mens gehoorzaamt de mens aan zijn begeerlijkheden, deze lokken hem, ja zij dwingen hem. Zoals een van die in de val gaat, zo volgt hij de aanloksels en als een os ter slachtbank wordt geleid, zonder zijn kracht ook maar tegen die drang te beproeven, zo laat zich onze natuurlijke mens voortslepen tot het voldoen van een snode begeerte. Ja, zoals een schip door de sterke wind wordt meegesleept en door de storm heen en weer geslingerd wordt, zo wordt het arme hart in de natuurlijke toestand vaak door de storm van zijn begeerlijkheden beheerst. Men zegt wel vaak dat een mens volgens grondstellingen moet leven en reeds in de vroege jeugd leert men het spreekwoord: een van die volgt de natuurdrift, een mens het licht van zijn ziel; hiermee wordt echter slechts gezegd wat de mens moet doen, niet wat hij werkelijk doet. In de werkelijkheid is het geheel anders; de mens volgt de natuurdrift en niet het licht van de ziel. Van deze begeerten, die de oude mens beheersen, zegt de apostel, zoals eigenlijk in de grondtekst staat, dat zij begeerlijkheden van het bedrog zijn (Hebr. 3: 13); zij geven niet wat zij beloven. Voor hen uit gaat een vaandel van het geluk, achter hen komt de schreiende smart van bittere ontnuchtering. Men behoeft niet lang geleefd te hebben om de waarheid van die apostolische uitdrukking te erkennen. De lust der lusten, waarin de natuur van alle andere het kenbaarst zich vertoont, is de begeerte tegen het zevende gebod. Zij belooft de mens gouden bergen en een paradijs van vreugde en wat brengt ze aan? Zelfs in het huwelijk meestal slechts een bitter-zoete drank, een geluk dat geen edele of nadenkende ziel tevreden stelt, bovendien een gehele wereld vol zorg en moeite en smart in het leven, dat in een ander licht dan in het natuurlijke moet worden beschouwd om geprezen te kunnen worden. Op wegen buiten het huwelijk brengt deze begeerte of schaamteloze ontaarding en verharding bij laaghartige gemeenheid of wee en leed, jammer en nood, hulpeloosheid, ziekte, ook al te vroege dood teweeg. Zo gebeurt het dat de begeerlijkheid niet slechts de mens misleidt, maar de mens ook zichzelf verderft, in nood en ellende ten onder gaat. Hij gaat het verderf tegemoet, juist op zijn eigen weg onophoudelijk tegemoet, op de weg van iedere begeerlijkheid tegemoet, van welke aard die ook is.

Die de vader van de zonde is, is ook de vader van de leugen en hij heeft door bedrog, zoals de vrouw na de eerste val zelf heeft bekend (Gen. 3: 13), de mens ten val gebracht. Evenals nu de eerste zonde haar oorsprong aan het bedrog te danken heeft, zo kleeft nu nog dit bedrog aan elke zonde. De listige verzoeker kan echter met zijn leugen en zijn bedrog in het verborgene blijven: de begeerlijkheden, die door zijn eerste bedrog in het hart van de bedrogenen zijn opgewekt, nemen nu dit liegen en bedriegen over. Zij spiegelen de dwaze mens wie weet wat al kostelijke genietingen, wat al verheven eer, wat al gouden bergen voor. Als de begeerlijkheid niet bedroog en verleidde, als zij de mens met onverbiddelijke waarheid het wezen van de zonde als afval van de levende God, de gevolgen van de zonde, schaamte voor God en mens, ontevredenheid en vrees in het hart, de dood als onveranderlijk noodlot wilde voorstellen, hoe geheel anders zou tegen haar worden gestreden!

En ook dit is de wil van de Heere over u, dat u door de Heilige Geest vernieuwd zou worden in de geest van uw gemoed, in uw willen, denken en voelen, daar waar depersoonlijke verhouding van de mens tot de aangeboden zaligheid beslist wordt.

Door het woordje "en" verbindt de apostel met het vorige een zin, die tussen de zinnen in vs. 22 en 24, die met elkaar overeenkomen en bij elkaar behoren: "dat u zou afleggen de oude

mens" en "de nieuwe mens aandoen", gevoegd, het tegengestelde van de Christen zegt als in de woorden, "die verdorven wordt door de begeerlijkheden van de verleiding" van het lot van de oude mens wordt gezegd. Nu is het "vernieuwen" wel te onderscheiden van het "nieuw worden. " De mens wordt "vernieuwd" als hij zijn bestaan weer van voren aan begint en hij wordt "nieuw" als hij uit zijn vroegere staat in een andere wordt overgebracht (2 Kor. 4: 16). De bedoeling van de apostel op onze plaats is dus deze, dat wij in Jezus of door de gemeenschap met Hem, waarin wij zijn ingegaan, ons voortdurend in ons bestaan moeten laten herstellen, waarvan wij zijn afgedwaald. Hij doelt daarmee op een voortdurende verzorging, tengevolge waarvan ons oorspronkelijk bestaan, afgebroken door hetgeen tussenbeiden is gekomen, opnieuw begint, in tegenstelling tot het voortgaand verderf van de oude mens, dat hem zijn einde tegemoet voert. Zo’n herstelling, die de jeugd vernieuwt tot het aanzijn dat vóór de zonde bestond, wordt ons deel, zoals met de uitdrukking "in de geest van uw gemoed" te kennen wordt gegeven, in zoverre als de geest van ons inwendig leven onderworpen is aan de ene werking van boven, die de zondige richting van de wil buitensluit.

De krachten van de genade, die in de ziel werkzaam zijn en de mens herscheppen, maken de geest van de mensen uit, die de gehele ziel doordringt en, in zo verre zij het binnenste bewoont, de geest van het gemoed wordt genoemd. Als zo’n geest is hij daarom aan de Heilige Geest en diens genadige werkingen, die in de harten van de gelovigen steeds worden voortgezet en verhoogd, op een heerlijke en blijdschap gevende manier onderworpen en staat met deze werkingen van de Heilige Geest in verband, als het menselijk gevoel op zichzelf beschouwd, tot de algemene hulp van de genade, of tot de eerste en allen mensen gemene genade.

Dat wij vernieuwd worden leert ons het Evangelie en deze leer bij wijze van vermaning voorgehouden luidt: "en dat u vernieuwd zou worden" of "laat u vernieuwen. " De zelfvernieuwing van de Christen is overgave van zichzelf aan de vernieuwende Geest van Jezus Christus; zo’n vernieuwing gebeurt in de geest van ons gemoed. Het gemoed of de gezindheid van de oude mens is in ijdelheid verzoeken (vs. 17), want zijn gezindheid is vleselijk en niet geestelijk (Kol. 2: 18); opdat ons gemoed weer geestelijk wordt, moet eerst onze geest vernieuwd worden tot een goddelijk leven.

De apostel onderscheidt geest en gemoed en noemt wat in ons gemoed gebiedt voert, die de eerste door velen van ons nauwelijks opgemerkte kracht is, de geest. Deze hoogste meest inwendige kracht, moet dagelijks vernieuwd worden, dat wij dan de oude mens uit en de nieuwe aan kunnen aantrekken. Ontzaglijke verantwoordelijkheid, die dus de Christen ten opzichte van zijn inwendig leven heeft! Ik moet mij krachtens de goddelijke macht, mij bij de wedergeboorte gegeven, vernieuwen. Mijn wil, zo vernieuwd, moet dus steeds weer te voorschijn treden, zich gelovig onderdompelen in de door de doop van de Geest mij verleende krachten en weer te voorschijn treden als een nieuw mens, die voor God in gerechtigheid en heiligheid eeuwig leeft. Tot deze wonderbare werkzaamheid van onze wil roept de Heere ons door het apostolisch woord; en als wij aan de roepstem gehoor gaven moesten wij vooral in de uren van onze stille godsdienstoefening het werk van de vernieuwing volbrengen en onze steeds vernieuwde geest moest dan bij het uitgaan uit het kamertje, waar wij bidden en bij het intreden in de roeping van het dagelijks leven het verdere werk volbrengen om de oude mens uit- en de nieuwe aan te trekken. De dagelijkse oefening moest ons tot meesters doen worden; en hoe langer hoe meer moest ons onze vernieuwing en juist daardoor ook het dagelijkse aantrekken van de nieuwe mens gelukken.

a) En verder eist de Heere van u, dat u de in Christus Jezus reeds aanwezige (Rom. 13:
nieuwe mens zou aandoen, die, evenals de oorspronkelijke mens (Gen. 1: 26 v.) naar God geschapen is en zich daar openbaart in ware rechtvaardigheid en heiligheid (Kol. 3: 9 v. 1 Petr. 1: 15

Rom. 6: 4. 1 Petr. 4: 2.

De oude mens zowel als de nieuwe wordt door de apostel onderscheiden van die, die de ene aantrekt en een andere aandoet. De oude heeft hij met allen gemeen, die van Adam afstammen, de nieuwe met allen, die aan Christus deel hebben en zo is dan bij de woorden: "die naar God geschapen is" een schepping bedoeld, die buiten de persoon in het bijzonder heeft plaats gehad.

Buiten ons is de nieuwe mens aanwezig, anders zouden wij hem niet kunnen aantrekken; in Christus, die ons van God is geworden tot gerechtigheid, tot heiligmaking (1 Kor. 1: 30), staat hij in volkomen mannelijke leeftijd gereed om aangetrokken te worden door de arme mensheid, die in naaktheid en schande verloren is.

Niemand kan zeggen dat de oude mens een schepsel van God is; integendeel is deze het verderf van het schepsel van God, door de nijd, de list en de kracht van de duivel in onze natuur ingedrongen, opdat de Schepper in Zijn schepsel wordt beschaamd. Maar Hij gaat in Zijn goddelijke wijsheid en almacht de Zijnen te boven en begint midden in het oude verderf een nieuwe schepping, maakt een nieuwe mens, waarvan in onze tekst geschreven staat dat hij naar God geschapen is. Dan is Gods beeld te midden van de verwoesting van de verderfenis weer hersteld en alhoewel deze nieuwe schepping in de beginne slechts een zeer zwak en klein kindje is, wie meer dan één Herodes het licht van het leven wil ontnemen, zo weet de Schepper het toch te onderhouden en op te voeden, te beschermen, te bewaren, te behoeden. Evenals in de oude natuur bedrieglijke begeerlijkheden huizen, heerst over de nieuwe mens gerechtigheid en heiligheid, om bepaald bij het woord te blijven, gerechtigheid en onschuld van de waarheid. Uit de Goddelijke waarheid, de prediking van het Evangelie, is de nieuwe mens ontvangen en geboren. De waarheid is de moeder en minne, die met haar melk en haar levenssap hen voedt en uit deze geboorte en voeding komt tegenover de mens een heilige gerechtigheid, een gezegende toestand, zoals die een kind van God betaamt; maar tegenover God een reine, kuise toestand van de Geest een onschuld, zoals men die te midden van de verzoekingen van de wereld en van de duivel niet zou verwachten.

Maar wie is hij, die dezen nieuwe mens heeft geschapen? Wij zullen niet kunnen of mogen antwoorden: God de Heere. Wij zouden daardoor ook in strijd komen met hetgeen bij onze tekst gevoegd is, want was God hier als Schepper gedacht, dan kon niet meer worden gezegd, dat de schepping heeft plaats gehad "naar God. " Hij, de Verlosser schept de nieuwe mens, waarom de apostel, in plaats van de vermaning, hier staande, om de nieuwe mens aan te trekken in Rom. 13: 14 de andere gebruikt: "Christus aantrekken. "

Toch is de nieuwe mens niet hetzelfde als Christus, van wie niet kan worden gezegd dat Hij geschapen is, maar de nieuwe menselijke persoonlijkheid, die door Hem aan het menselijke geslacht is gegeven.

Volgens de voorstelling van de algemene verandering en vernieuwing, die in de diepste levensgrond van de Christen moet plaats hebben, geeft nu de apostel in hetgeen volgt enkele trekken aan, waarin de veranderde richting zich moet openbaren. Een voor God welgevallige

wandel, een leven in Christus Jezus eist, dat geen leugen maar waarheid (vs. 25), geen zondige boosheid, maar vergevensgezindheid (vs. 26 v.), geen dieverij, naar werkzaamheid en weldadigheid (vs. 28) door ons worden gepleegd.

Daarom, opdat u werkelijk doet waartoe ik u in vs. 22 vv. vermaande en met de daad toont hoe u als Christenen behoort te leven, leg af de leugen en spreek de waarheid, een ieder met zijn naaste (Zach. 8: 16. Kol. 3: 9): want wij zijn elkanders leden (Rom. 12: 5. 1 Kor. 12: 12 vv.).

Het afleggen van de leugen en het spreken van de waarheid staan tot elkaar even als in vs. 22 en 24 het afleggen van de oude en het aandoen van de nieuwe mens.

Alle mensen zijn leugenaars (Ps. 116: 11), daarom is het bij het afleggen van de oude mens in het bijzonder nodig om de leugen af te leggen; daarentegen heeft God de mens recht gemaakt (Pred. 7: 29) en zo bestaat het aandoen van de nieuwe mens, die naar God geschapen is, in de eerste plaats in het spreken van de waarheid, waarmee zeker niet gezegd is dat men ten allen tijde en overal de gehele waarheid volkomen moet uitspreken, hetgeen niet altijd hoeft en kan, maar wel dat men zegt wat waar is. De leugen om bestwil blijft veroordelenswaardig, alhoewel hij, die ze gesproken heeft soms te verontschuldigen is. Men moet niet op collisies een recht van leugen gronden, het moest mogelijk zijn om, als wij recht zijn, zonder de waarheid te krenken, moeilijkheden te doorworstelen. Met de woorden: "want wij zijn elkanders leden" karakteriseert de apostel het spreken van de waarheid als een wederkerige plicht, die het ene lid aan het andere verschuldigd is (vs. 6); de Christenen zijn niet slechts leden aan het lichaam van Christus, maar ook onder elkaar; ieder moet voor een ander doen en geven; als ook van hem ontvangen en laten doen.

De apostel trekt met recht de gruwelijke zonde van leugen, die de heidenen weinig telden, in de eerste plaats voor het gerecht; want deze is een gewrichts-ziekte, die met vergiftigde zuren de zenuwen en pezen in de gewrichten verstoort, waardoor de leden van het lichaam aan elkaar hangen. Wij zijn de leden van het lichaam van Christus onder elkaar, door vertrouwen en liefde hangen wij aan elkaar en hebben wij gemeenschap met elkaar. Maar als de geest van leugen uit enige leden te voorschijn ettert, de onvertrouwbaarheid, het woord breken, het groot spreken: zegt, kan men op degenen nog vertrouwen stellen en kan men broederlijk handelen tegenover hen, die ons bedriegen en misleiden? Heeft u graag met zulke mensen te doen, wier woorden u eerst in argwaan moet onderzoeken of er geen valse munt onder is? Waar het vertrouwen ophoudt en het wantrouwen begint, daar houdt ook de gemeenschap op en de scheiding neemt een aanvang; leugen is een geestelijke moord aan de gemeenschap en aan de gemeente en leugenaars en moordenaars hebben één vader, de duivel, die de Heere in Joh. 8: 44 een vader van de leugen en een moordenaar van de beginne noemt.

Als het oog de voet beliegt, dan valt de gehele mens in de gracht; als de mond het lichaam beliegt, dan gaan gezondheid en leven verloren. Zo ook als man en vrouw elkaar beliegen, als ouders en kinderen elkaar beliegen dan wordt het lichaam van het hele huis ter neer gestort. Als de leugen in het openlijk verkeer heerst, dan kunt u de gevolgen in iedere winkel en op alle marktdagen en bij ieder contract en elke overeenkomst opmerken. Maar Paulus spreekt van de leden van Christus: zijn wij leden van het heilige lichaam, waarvan Christus het hoofd is, de leugen verscheurt de band met de Waarachtige en scheidt van elkaar wat door de band van de vrede verbonden moet zijn. Die in leugen zich verloopt kan niet uit de waarheid zijn, die niet uit de waarheid is, behoort Christus niet toe en is een afstervend lid aan Zijn lichaam.

Word boos en zondig niet; als u in omstandigheden komt dat u boosheiden moet, wacht u dan dat zich niet iets zondigs daarin mengt (Ps. 4: 5); de zon ga niet onder over uw boosheid (Deut. 24: 13, 15).

Het woord van de apostel kan in drieën gescheiden worden. Het bevat een herinnering van een vereiste van het Christelijk karakter een waarschuwing en een goede raad. Zie hier het vereiste: Word boos; zie hier de waarschuwing: Word boos en zondig niet. Zie hier de goede raad: de zon ga niet onder over uw boosheid; en ook aan deze is een waarschuwing toegevoegd: noch geeft de duivel geen plaats. Zeker niet, niet alle boosheid is zondige boosheid. Er is ook een rechtvaardige, er is een heilige boosheid. Er is een boosheid van de nieuwe mens, die naar God geschapen is. Er is een boos worden, dat niet alleen vergund, maar dat geëist wordt; hetwelk niet alleen is de natuurlijke wederwerking van het zedelijk, van een edel, van een heilig gevoel, maar hetwelk is een plicht, heilige plicht van de liefde jegens God en de naaste, een boos worden, waarvoor onvatbaar te zijn, niet alleen onchristelijk is, maar verwerpelijk maakt; een boos worden, waarvan de onderdrukking niet zonder zonde geschieden kan. Niemand kan naar God geschapen zijn in ware rechtvaardigheid en heiligheid, zonder in waarheid in Gods rechtvaardige boosheid tegen alle onrecht, ondankbaarheid en onheiligheid deel te nemen; niemand kan de leugen afleggen en in waarheid de waarheid met zijn naasten spreken, zonder hen ooit aan te zien met een boosheid, die immers evenzeer door liefde tot de waarheid als door de waarheid van de liefde vereist kan worden. Er is geen groter bedrog dan dat van een liefde, die niet boos kan worden. Hoe kunnen ouders en voogden, heren en overheden, hoe leraars en zielzorgers Gods beeld op aarde dragen, in de naam van God handelen en spreken en als navolgers van God de ware belangen van hun kinderen en aanvertrouwden verzorgen zonder de ernst van hun liefde menigmaal in een rechtvaardig boos worden te doen blijken en ondervinden? De heilige boosheid van God strafte een weekhartige Eli, omdat aan deze daartoe de moed en de kracht hadden ontbroken. En als de belijder van de naam van Christus voor de eer diens naams, waar het pas heeft, niet in heilige boosheid ijveren kan; als hij uit traagheid van geest, uit lauwheid van de liefde, uit zucht om ook daar, waar het met behoud van het Christelijk karakter onmogelijk is vrede te houden met alle mensen, menigmaal geen acht geeft op het apostolische: weest boos, met het apostolisch: spreek de waarheid met uw naaste, in zo nauw verband, zou hij onschuldig, zou hij te verontschuldigen zijn? Zeker niet. Zo willen wij het ons dan voor gezegd houden, wat door de apostel, wat door de Heilige Geest ons toegeroepen wordt: Word boos en geen pogingen doen of goedkeuren, om de gerechte boosheid met valse liefde te onderdrukken. Waar dit het geval zou worden, zal het Christelijk geweten ons wel telkens waarschuwen en het kind van God zal op zijn nederig gebed ook in deze door de Geest worden geleid. Maar laat ons nu ook met alle ernst bedenken wat het zegt, als de apostel zegt: Word boos en zondig niet. Het zegt ons twee dingen. Ten eerste: Word boos, maar niet met zondige boosheid. Ten andere: Word boos, maar meng in de gerechte boosheid geen zonde. Daar is een zondige boosheid. Zondig in zijn bron, zondig in zijn werking en de bron van zonde. Het is de boosheid van de oude mens, die zichzelf het naast is en zichzelf meer lief heeft dan God; de boosheid van de gekrenkte eigen liefde. Aan deze denkt de apostel, als hij in vers 31 van ditzelfde hoofdstuk alle bitterheid en boosheid en gramschap en geroep en lastering van de gemeente geweerd wil hebben, met alle boosheid. Deze plaatst hij in het vijfde hoofdstuk van de brief aan de Galaten, onder die werken van het vlees, die als zodanig openbaar zijn. De geringste belediging, de inwendige hoogmoed aangedaan, de minste schade van de rusteloze hebzucht toegebracht, de kleinste verstoring van slordig gemak of genot kan deze boosheid opwekken. Hij openbaart zich door hartstochtelijke gebaren, woorden, handelingen; als drift, als wrevel, als grimmigheid en in de hoogste graad als woede. Terecht wordt hij in de taal van het volk in alle deze vormen boosheid genoemd;

want zondige boosheid is boosheid bij uitnemendheid. Wat een beeld van de satan is een woedend mens. Een weerlicht in de ogen, een vuurvlam op wang en voorhoofd, of wel het gelaat dodelijk bleek, door de werking van het vergif dat in het hart is uitgestort; de mond vertrokken, de lippen trillend, de haren ten berge gerezen; de borst zwoegend; elke ader gezwollen; elke spier gespannen en dreigend. Maar ook de geringste graad van zondige boosheid draagt het merkteken van de afgrond. Ai mij, wat een brede stroom van zonden vloeit uit deze boze bron. Geen tong ontsteekt zozeer het rad van de boze natuur, geen tong wordt zozeer van de hel ontstoken, om als een hels vuur dood en verderf om zich te verspreiden, als de tong van de boze. Deze scheldt, deze smaadt, deze verfoeit, deze lastert, deze doodt; zij vervloekt de mensen, die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn. Deze noemt de broeder: Raka! en: U dwaas! Zij tast zelfs de hemel aan en het misbruik van de naam van de Heilige is haar een kleine zonde! En wie zal al het onrecht berekenen, wie al de gruwelen optellen door zondige boosheid op aarde gepleegd? Wie al de onheilen, die hij heeft gesticht, al de tranen, die hij heeft doen vergieten, al het bloed, dat hij niet gespaard heeft? Waar zondige boosheid is, daar is alles te verwachten: gekijf, tweedracht, brandstichting. Hier komt een Kaïn, hier een Saul voor de geest. De mens door zondige boosheid ontstoken, zolang zijn boosheid duurt, is onrechtvaardig, onmededogend, roekeloos, zedeloos, zichzelf niet meester, in de hoogste mate boos en een speelbal van de boze. Hoe plichtmatig is het daarom in de Christen ook de geringste opwelling van zondige boosheid in zich te bestraffen en te onderdrukken. Maar staat ook de Christen nog aan zulke opwellingen bloot? Christenen, u weet het. Ware Christenen, u belijdt het met ootmoed en berouw. En u verfoeit bij uzelf elke poging om deze bewegingen van de oude mens op grond van de veelvuldigheid van ergernissen, of van de vurigheid van uw bloed en de prikkelbaarheid van uw zenuwen enigszins te verschonen. Dit doet men zo graag op een lager standpunt van zedelijkheid dan het uw wezen mag en vergeeft zich de zondigen boosheid, om zijn oprechtheid of om zijn kortstondigheid; maar u in heilige boosheid, word u boos tegen uzelf, zo menigmaal u ook maar voor een ogenblik met zondige boosheid boos geworden bent. Zo zij het. - nu blijft ons nog over stil te staan bij deze goede raad ons door de apostel gegeven, voor het geval dat men boos geworden is en gezondigd heeft; dat een zondige boosheid als boosheid, wrok of wrevel het onstoken gemoed verbittert of vervult. De zon, zegt hij, de zon ga niet onder over uw boosheid; en hij voegt erbij: En geef de duivel geen plaats. Wat een plechtige ure is het uur van het ondergaan van de zon! Als weer een dag voorbij is met zijn lief en leed, zijn goed en kwaad, zijn arbeid en verkwikkingen, zijn aaneenschakeling van gelegenheden om God te verheerlijken en om tegen God te zondigen; als men weer een nacht tegemoet gaat, waarin men niet werken kan; waarin men alle arbeid, alle moeite, alle zorg, alle leed ja zichzelf wenst te vergeten en zich overgeeft aan een slaap, waaruit men niet weet of men zal ontwaken, om nogmaals deze zon te zien opgaan, de afgebroken levenstaak te hervatten en te betalen hetgeen men heden nog schuldig is! Wat een ogenblik, om aan die God te denken, die Zijn zon laat opgaan over bozen en goeden en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen en die weer een hele dag, ook over ons, barmhartig en genadig, lankmoedig en goedertieren is geweest! Wat een aanleiding om onszelf ernstig af te vragen hoe wij die dag, die weer onherroepelijk is voorbijgegaan, voor Hem, voor onze naasten, voor onszelf hebben doorgebracht? Of wij de oude mens hebben afgelegd, meer hebben afgelegd? Of wij van de volmaaktheid van de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid, nader gekomen zijn? Hebben wij ons in de loop van de dag aan een of andere grove overtreding schuldig gemaakt, die wij te midden van onze bezigheden en zorgen minder geteld, of weer vergeten hebben, hoe moet deze ons opnieuw in dat uur voor de geest komen en wat een plechtige roepstem is er in de ernst van dat uur zelf, om nu althans met alle ernst bij deze zonde stil te staan, ze met heilige boosheid te oordelen, ons voor God te verootmoedigen en heden nog over de zonde van heden Zijn genadige vergiffenis nederig in

te roepen! Is men in de loop van de dag boos geweest, wat een ogenblik om zich met alle ernst af te vragen: Was uw boosheid billijk ontstoken? Bent u in de uiting van uw billijke boosheid de maat niet te buiten gegaan? Heeft u aan haar waardige uitdrukking geen scherpte of bitterheid toegevoegd? Heeft geen eigenliefde u daarbij geprikkeld, geen hartstocht u vervoerd? Heeft men in zondige boosheid zijn broeder Raka genoemd, of dwaas gescholden, wat een aansporing om zich met hem te verzoenen, omdat men nog met hem op de weg is en de laatste stralen ook hem beschijnen van een zon, waarvan men niet weet of zij ook morgen voor beiden, of een van beiden zal opgaan. Boos mens, als dit niet het geval was, als de eerste tijding, die de dag van morgen u tegemoet voerde, deze was: "hij is niet meer, tegen wie u ten onrechte boos bent! " Als u veroordeeld werd het dove lijk tevergeefs om vergeving te vragen en tranen van vruchteloos berouw te wenen op een hand die gisteren, gisterenavond nog de uwe had kunnen aannemen, maar nu voor altijd verstijfd is! Of erger: als u, u zelfs nog deze nacht geroepen werd om te verschijnen voor die rechter, die de onverzoenlijke aan de dienaar zal overleveren, die u in de gevangenis werpen zal! Heer, de zon is op het punt van onder te gaan, liet eenmaal Johannes, patriarch van Alexandrië, aan de aanzienlijke Nicétas boodschappen. Het was aan de avond van een dag, waarop hij met dezen over een belangrijke aangelegenheid een ernstige strijd gevoerd had, die nog onbeslist gebleven was en waarin men wederzijds zich verhit had. Het recht was op de kant van de patriarch, maar in eenzaam nadenken had hij reden gevonden zich over te grote heftigheid te verootmoedigen en begon hij te twijfelen of, ook voor zijn aandeel, deze ijver, deze boosheid, deze strijd voor God welbehagelijk konden zijn! Heer, de zon is op het punt van onder te gaan! Het was genoeg ook voor Nicétas; zijn hele gemoed werd ontroerd; zijn ogen vulden zich met tranen en de laatste stralen van het ter kimme dalende licht zagen hem in Johannes armen gekneld, aan Johannes hart gedrukt en een einde aan alle strijd en verbittering. Niet tevergeefs had de apostel voor deze geschreven: De zon ga niet onder over uw boosheid.

Die gestolen heeft, die zich met dieverij heeft opgehouden, steelt niet meer, a) maar arbeidt liever, zoals dat een Christen betaamt, werkend dat goed is (1 Kor. 4: 12), met de handen, opdat hij heeftmee te delen degenen, die nood heeft, die moet worden geholpen (1 Joh. 5: 17).

Hand. 20: 35. 1 Thess. 4: 11. 2 Thess. 3: 8, 12.

De derde heidense zonde, waartegen de apostel waarschuwt, is de dieverij. Dat hij daarbij gedacht heeft aan bekende diefstallen, die waren voorgekomen en door Christenen in de gemeente gepleegd waren, is zeker nauwelijks te geloven. De zachtheid van de berisping zou onder dergelijke omstandigheden ook in het ooglopend zijn, maar zeker is hij bevreesd dat degenen, die vóór hun bekering dieven waren, als Christenen weer zouden afvallen.

Ook in 1 Petr. 4: 15 wordt het geval als mogelijk gesteld, dat een Christen wegens diefstal gestraft wordt en onder degenen, waaraan Paulus in 1 Kor. 6: 10 herinnert dat zij het rijk van God niet zullen beërven, zijn niet alleen gierigaards, maar ook dieven. De gewone zonden van de heidenen, die tot het Christendom overgingen, waren met deze hun bekering, die voortkwam uit het verlangen naar de aangebodene heilbelofte, nog geenszins afgedaan. En dat onder de gewone zonden, die zij in de Christelijke staat overbrachten, ook die van stelen was, voortkomend uit afkeer van arbeiden, kan niet bevreemden als men bedenkt dat het grootste deel van de heidenen, die tot Christus werden bekeerd, tot de mindere volksklasse en in het bijzonder tot de slavenstand behoorden.

Tegen elke zonde, die in de oude mens woont, moet, om haar uit te drijven, de tegenovergestelde deugd worden beoefend. Die genomen heeft wordt gezind om te geven.

De zin "opdat zij hebben mee te delen degene, die nood heeft" spreekt niet het eerste doel van het arbeiden uit, dat is zichzelf te voeden; maar het specifiek Christelijke. Volgens de gemeenschap, die het Evangelie teweegbracht, kan de Christen nooit iets alleen willen bezitten of genieten.

Tegenover de boze handelwijze van de dief staat het gedrag van de boetvaardige Christen. Die steelt niet, maar hij is getrouw en ijverig in zijn dagelijkse arbeid en werkt iets goeds met zijn handen. Merkt op dat de arbeid en het beroep hier het goede genoemd wordt. Het is geen kleine eer voor hem, die onder de dagelijkse last van lichamelijke arbeid leeft, uit de mond van de apostel te horen, dat deze arbeid iets goeds is. Zo begeeft men zich des te gewilliger daartoe en wil die met meer blijdschap volbrengen; men neemt ook de vermaning van de apostel, om zich te begeven in zijn dagelijks beroep, des te liever aan. De mens is vaak zijn zuur dagwerk zeer bezecht. De afgewerkte, moede dagloner houdt de noodzakelijkheid om te volharden en dagelijks weer aan het werk te gaan voor een zware levenslast, voor een ongeluk. Hij leest echter, om de moed en de moede leden te sterken, in het woord van God, die het goede van zijn beroep opgeeft en arbeide zich moe en verheuge zich, als hij op deze weg van diefstal vrij blijft. Het is beter te arbeiden dan te zondigen en die door arbeid zonde kan vermijden, moet gelukkig genoemd worden. De Heere geeft echter ook in onze tekst de onvermoeide arbeider een belofte: hij zal iets hebben om de nooddruftige mee te delen. Geven is zaliger dan ontvangen (Hand. 20: 35). Die niet kan geven, die mist iets zoets en zaligs. Niemand toch mag tevreden zijn, zo lang hij het niet zo ver gebracht heeft, dat hij ook kan geven. Geven is noodzakelijker dan opstapelen. Niet alleen komt daardoor het tijdelijke goed tot zijn juiste bestemming, maar de mens, die zich daarin oefent, bewaart zijn hart voor hardheid. Mensen, die alles wat zij kunnen verkrijgen, voor zichzelf gebruiken, krijgen in het algemeen harde vormen en ontgaan bezecht de gierigheid.

a) Geen vuile, niets betekenende of schandelijke (Matth. 7: 17 v. ; 13: 48 rede ga uit uw mond, maar als er enige goede rede is, als u een woord kunt voortbrengen dat tot nuttige stichting kan zijn, spreekt dat, opdat zij, die rede, genade geve, tot opbouwing, tot heil verstrekke die, die haar horen. Uw woorden moeten zodanig zijn, dat zij een zegen aanbrengen en niet het kwade in de hand werken (2 Tim. 2: 14).

Matth. 12: 36. Efeze 5: 3, 4.

Met deze woorden keert de apostel duidelijk weer tot vs. 25 terug. Het behoort tot onze plicht de waarheid te spreken, dat niets ijdels, verkeerds, geen vuil gepraat uit onze mond voortkomt; waar dergelijke gedachten oprijzen, moeten ze dadelijk in het binnenste worden verstikt ("als een vuile rede op uw tong ligt, slik ze dan dadelijk weer in" Toch is het niet voldoende dat de Christen zich wacht voor de zonden van de tong, maar omgekeerd: als ene rede goed, d. i. geschikt tot stichting is, dan moet die uit de mond voortgaan, zodat de plicht van de Christen is, om wat de stichting bevordert nooit uit zelfzuchtige beweegredenen te verzwijgen. De apostel is daarmee niet van mening dat de Christenen altijd stichtelijk moeten spreken, maar daar waar het passend is (waar bij ons is overgezet "tot nuttige stichting", staat volgens het Grieks "tot stichting van het nut", d. i. "nuttig om de gemeenschappelijke stichting te bevorderen". In onze vertaling is de bedoeling van deze aanmerking meer uitgedrukt met het woord "als er enige goede rede is. " De Christen moet dus geen godsdienstige woorden als met de haren bijslepen, maar de gelegenheid, die zich aanbiedt,

zich ten nutte maken). Evenals hij, die met de handen werkt, bij zijn arbeid het doel in het oog moet hebben, om de nooddruftige mee te delen, zo moet hij, die met de tong tot stichting spreekt, daarbij het doel in het oog hebben, de hoorders iets goeds, een weldaad (2 Kor. 1: 15) een dienst van Christelijke liefde te bewijzen.

Vuil is niet alleen het gepraat, dat vrome en heilige oren beledigt, of reine en kuise oren ergert, of voor ernstige en verstandige oren walgelijk is: vuil is alle gepraat, dat een vrucht is op de vuile boom van de oude mens, zijn nietsbetekenende aard draagt, de klank van zijn ijdele toon heeft en zijn lage bedoelingen dient. Hoe meer het naar ambt en volgens uw stand, naar plaats, tijd en gelegenheid en naar de personen, die u horen, op uw rede aankomt, des te meer wordt de herinnering in gedachtenis gehouden: "geen vuile rede gaat uit uw mond". O zij wordt vooral bedacht door hen, die graag en veel gezellig onderhoud genieten; want dan vloeit gewoonlijk het vuile spreken als een stroom van de lippen. Dat niet meer! zo zij het! maar spreek, waarvan de nieuwe mens een winst kan hebben, een terechtwijzing een opmerking, die hem tot opbeuring, tot verheldering kan dienen.

Ieder woord tot uw naaste zij voor hem een gave, die hem rijker maakt in de genade van God: een goed woord is meer dan een klinkend muntstuk.

De Christen is geen prater; het allerminst maakt hij zich tot een potsenmaker, tot een hofnar.

En bedroef de Heilige Geest van God niet (vgl. Jes. 63: 10), a) waardoor u verzegeld bent tot de dag b) van de verlossing (Hoofdstuk 1: 13 v.) en dat zou zich doen, als u in plaats van goede woorden, die ik u zo-even aanbeval, liever dat vuilgepraat, waartegen ik u waarschuwde, van de lippen liet gaan.

Rom. 8: 16. 2 Kor. 1: 22; 5: 5. b) Luk. 21: 28. Rom. 8: 23.

Het tegendeel van zulk spreken, als de apostel eerst heeft aanbevolen, wordt genoemd de Heilige Geest bedroeven. Daarom voegt hij bij het verbod, daar gegeven: "en bedroef de Heilige Geest van God niet. " Daarmee wil hij zeggen dat degene, die lichtvaardig spreekt wat niet deugt, niet moet denken dat hij alleen degene kwaad doet tegen wie hij zich zo uitlaat en diens ernstige gezindheid bederft - nee! hij bedroeft de Geest, die in de Christelijke gemeente werkzaam leeft, die de Heilige Geest en Geest van God is. En wat dat betekent voor hem, die zich zo’n rede veroorlooft, geeft het bijgevoegde te kennen: "waarmee u verzegeld bent tot de dag van de verlossing". Is namelijk onze bedeling met de Heilige Geest onze bezegeling tot een dag van verlossing, dan komt het er op aan om dit zegel niet te verliezen, dat ons zo’n uitzicht waarborgt. Bedroeven wij echter de Geest, dan lopen wij gevaar dat Hij van ons wijkt.

Zowel in Hem, die spreekt, als in hem, die hoort, voelt de Heilige Geest Zich gekrenkt door vuil gepraat. In uw ziel voelt Hij smart over hetgeen tot schade uit uw mond gaat en in de ziel van uw broeder, wiens oren u beledigt, beledigt Hem de ergernis van uw leugenmond. Hij voelt zich smaadheid aangedaan, wanneer Christenen zichzelf en anderen door vleselijk en werelds gepraat onteren.

Zoals de mensen God kunnen bedroeven, zo kunnen zij ook de Geest van God bedroeven; want Hij woont wel in hen, maar is niet hun eigen ik. Hij is niet een menselijke toestand maar de inwendige wortel van alle Christelijke toestanden, door God zelf aan de gelovigen gegeven als het zaad van de nieuwe mens (1 Thess. 4: 8. 1 Joh. 3: 9 Voor hem, die niet verlost is, is de

zonde een overtreding van de wet, voor de verloste een schending van de Heilige Geest; het is de onmiddellijke schending van Hem, die nu in onze harten woont en wordt daarom de oorzaak van zo'n groot gevaar, als in Hebr. 6: 4 vv. ; 10: 26 v. nader wordt genoemd.

Alles wat de gelovige heeft moet van Christus komen, maar het komt alleen door het kanaal van de Geest van de genade. Maar meer nog: omdat alle zegeningen u door de Heilige Geest toestromen, kunt u in de gedachten, woorden of daden niets goeds doen zonder de heiligende werking van dezelfde Geest; zelfs wanneer het goede zaad in u gezaaid is, blijft het toch onvruchtbaar als Hij niet beide, het willen en het volbrengen, in u werkt. Verlangt u voor Jezus te spreken - hoe kunt u het, als de Heilige Geest uw tong niet aanroert? Verlangt u te bidden? Helaas, wat een doods werk is het gebed, als de Geest niet voor u intreedt. Verlangt u de zonde ten onder te brengen? Wilt u graag heilig zijn? Wilt u uw Meester navolgen? Verlangt u een hoger trap van geestelijkheid te bereiken? Is het uw wens de engelen van God gelijk te worden, die van ijver branden voor de zaak van hun Meester? U kunt het niet buiten de Geest: zonder Mij kunt u niets doen. O rank van de wijnstok, u kunt geen vrucht dragen zonder het sap! O kind van God, u heeft geen leven in u buiten het leven, dat God u door Zijn Geest schenkt! Laat ons Hem dan niet bedroeven, of tot boosheid verwekken door onze zonden. Laat ons Hem niet uitblussen, ook niet in de zwakste van Zijn bewegingen in onze ziel; laat ons elke goddelijke ingeving aankweken en gereed zijn om elke uitnodiging te gehoorzamen. Als de Heilige Geest werkelijk zo machtig is, laat ons niets zonder Hem ondernemen of ten uitvoer brengen, geen overeenkomst sluiten zonder Zijn zegen af te smeken. Laat ons Hem de verschuldigde hulde brengen van onze algehele zwakheid buiten Hem te voelen en dan, geheel afhankelijk van Hem, laat dit ons gebed wezen: Open mijn hart en mijn gehele wezen voor uw inwoning en wanneer ik Hem in mijn binnenste ontvangen zal hebben, laat dan die Geest mij ondersteunen.

Alle bitterheid (Kol. 3: 19. Jak. 3: 14) en boosheid en gramschap (Kol. 3: 8) en geroep (Hand. 23: 9) en lastering (1 Tim. 6: 4) zij van u geweerd, wordt verre van u gehouden, tegelijk met alle boosheid (Rom. 1: 29).

a) Maar wees in plaats van elkaar op zo'n liefdeloze en hatelijke manier te behandelen, jegens elkaar goedertieren, barmhartig, b) elkaar vergevend, zoals ook God in Christus jullie vergeven heeft (Kol. 3: 12 v.).

Filipp. 2: 1 b) Matth. 6: 14 Mark. 11: 25

De apostel vat de oorzaken van de zonden van de tong benevens de hevigste en meest verwerpelijke uitingen daarvan nogmaals in het kort samen, en terwijl hij de lezers opwekt die te bestrijden en te overwinnen, roept hij tegelijkertijd op om de tegenovergestelde deugd, die van de vergevende liefde, te beoefenen. De uitdrukkingen "bitterheid, boosheid, gramschap" geven de verschillende graden te kennen van inwendige en vijandige gezindheid. Bitterheid is de verbitterde, afgunstige stemming, boosheid de hartstochtelijke, maar bedwongen opwelling, gramschap de boosheid die tot uitbarsting komt. Geroep en lastering zijn bijzondere uitingen van de boosheid. Geroep is het geschreeuw, dat in de tijd losbarst, lastering het boos spreken tegen de naaste met verwijt en lastering. De apostel zegt nadrukkelijk: dat alles (in zijn verschillende graden en vormen, van de grofste soorten bij de gemene, tot aan de fijnste bij de ontwikkelde en beschaafde mensen) moet worden weggedaan, ver verwijderd worden en wel tegelijk met alle boosheid, omdat deze, de boosheid, dat is de boze gezindheid, de verborgene bron is van alle vijandige opwellingen van

die soort. Tegenover de bitterheid staat de goedertierenheid, tegenover de boosheid de barmhartigheid, tegenover de gramschap de vergevende liefde.

Als de snaren van ons gemoed gestemd zijn door de liefde, in het lijden van de Heere geopenbaard, dan sla wie wil onzacht op de toetsen, het nieuwe instrument zal geen andere klank geven dan: "het onrecht zal ik dragen, de naaste zal ik zijn schuld graag en gewillig vergeven. "

HOOFDSTUK 5

VERDERE VERMANING TOT EEN HEILIGE WANDEL. LESSEN VOOR ECHTGENOTEN

EPISTEL OP DE DERDE ZONDAG IN DE VASTEN: OCULI

Dit epistel herhaalt op gelijke manier als de voorgaande (1 Thess. 4: 1 vv.) en in duidelijk verband met het abrenunciatie-evangelie (Luk. 11: 4 vv.), de waarschuwingen tegen wellust, gierigheid, schandelijke woorden en andere onreinheid, en vermaant om als kinderen van het licht te wandelen.

Zien wij in de Evangeliën van deze en van de vorige Zondag de strijd van de Heere tegen de demonen, wij zien in dit epistel, in verband met de vorige, de strijd van de Kerk voor ogen stellen, die zij moet strijden tegen de grote macht van de duivel, tegen de hevigste, langdurigste en dagelijkse aanvechting, namelijk van de kant van de boze begeerlijkheid en van de hebzucht. De beide Evangeliën hebben eenzelfde thema, eveneens de beide epistels, alleen met dit onderscheid, dat van de overeenkomende teksten de tweede de sterkste en krachtigste is. In het Evangelie van de vorige Zondag komt de strijd van de Heere tegen de demonen nog zo makkelijk voor, dat men eer van een overwinning dan van een strijd zou kunnen spreken. In dit Evangelie daarentegen komt niet slechts een strijd en een overwinning van Christus tegen de demonen voor in de genezing van de stomme, maar de Heere wijst in de daarop volgende reden aan, hoe Hij en Zijn rijk tegenover het rijk van de duivel in bestendige strijd zijn zal.

Het laatste epistel waarschuwde ons voor hoererij en gierigheid; ook in deze worden zij weer veroordeeld, maar niet meer alleen deze, ook andere zonden worden voor het gericht getrokken. De vermaning gaat dus iets verder, de zonde wordt meer gespecialiseerd; ten tweede is er een verschil, wat betreft de motivering. Hier wordt zowel als daar gewezen op de boosheid van God, die de zondaar treft; daar werd onze heiligmaking eenvoudig voor gesteld als Gods wil; er is echter nog een ander, zeer krachtig motief, dat wijst onze tekst aan. Het onschuldig lijden en bitter sterven van Christus brengt niet slechts als offer voor onze misdaad de vergeving bij God de Vader teweeg, maar brengt ook bij ons een beweging tot stand, die eigen zonde en misdaad probeert te bedekken voor het aangezicht van God, door een wandelen in die heiligheid en gerechtigheid, die voor God behagen.

Het drievoudig lof- en dankoffer, dat wij aan onze Heiland voor Zijn heilig verzoeningsoffer verschuldigd zijn; het bestaat 1) in een ijverig wandelen in de liefde, 2) in een ernstige verloochening van de wereld en de wereldse begeerlijkheden, 3) in een dagelijks toenemen in de vruchten van de Geest. (EIG. ARB.).

Wees navolgers van God: 1) als de lieve kinderen, die de liefde in zich, 2) als de heilige, die de zaligheid voor zich, 3 als de kinderen van het licht, die de duisternis achter zich hebben.

De Christen in de navolging van zijn Heere: 1) zijn hart is een woonplaats van de liefde van God, 2) zijn mond is een kerkje van de eer van God, 3) zijn oog en oor zijn wachters tegen de wereld.

Het wandelen van hen, die Gods geliefde kinderen willen blijven: 1) de liefde, die zij betonen, de heiligmaking, waarin zij zich oefenen, 3) de voorzichtigheid, die zij tegenover de wereld gebruiken. Het erfdeel in het rijk van Christus en van God: 1) het is gesloten voor ontucht en

hebzucht, 2) het is toegewijd aan de wandel in de liefde en in het licht. De gelovigen een licht in de Heere: 1) zij zijn het, 2) zij moeten het worden.

Wandel in de liefde! 1) wat moet ons tot liefde bewegen? a) de liefde van God, b) de liefde van Christus. 2) Waartoe moet ons de liefde brengen? a) de zonde te mijden, b) als kinderen van het licht te wandelen.

Wees dan, wat die vergevende liefde aangaat, navolgers van God, aan wiens daad voor u ik zo-even (Hoofdstuk 4: 32) u herinnerd heb, als geliefde kinderen, die proberen te worden als hun geliefde Vader.

Verwonder er u niet over, dat een mens een navolger van God zou kunnen worden; hij kan het, want God wil het.

De heidenen hebben de heerlijkheid van de onverderfelijken van God veranderd in de gelijkenis van een beeld van een verderfelijk schepsel, de Alleenheilige en Alleenzalige verlaagd tot het beeld van de zondige en behoeftige mens. Het Evangelie openbaart de omgekeerde weg van de verlossende en vernieuwende liefde van God. Zo heeft God de wereld liefgehad, dat Hij Zijn eengeboren Zoon gaf tot een heilige Mensenzoon, opdat allen, die in Hem geloven, geliefde kinderen worden in de Geliefde, één nieuw mens in Hem, die het begin is van de nieuwe schepping (Hoofdstuk 2: 15). Nu is datgene, waartoe de apostel vermaant, niet te hoog, niet boven de maat van de kinderen van de mensen, die toch stof zijn.

Zoals vanzelf spreekt, kan de Christen slechts in drie stukken, die voor de menselijke natuur mogelijk zijn, God navolgen. Volgens het verband wordt hier gesproken van vergeven en in de gezindheid tot vergeven kan de Christen zeker Gods navolger worden, de Christenen moeten zich daartoe gedrongen voelen als geliefde kinderen, als degenen die in Christus tot kinderen zijn aangenomen en de vergevende liefde van de Vader genieten.

a) En wandel tevens in de liefde, die zichzelf verloochent en opoffert, b) zoals ook Christus ons (volgens betere lezing "u lief gehad heeft, c) en Zichzelf voor ons (Gal. 2: 20) heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer (Hebr. 10: 5 vv. b) voor God tot een welriekende reuk, zoals ook in het Oude Testament de offers worden voorgesteld (Lev. 1: 9, 17 enz.), die uitdrukking daar slechts op voorafbeeldende manier waarheid bevat, terwijl het hier onmiddellijk zo is.

Joh. 13: 34; 15: 12. 1 Thessalonicenzen. 4: 9. 1 Joh. 3: 23; 4: 21. b) Tit. 2: 14. 1 Petrus 3: c) Hebr. 8: 3; 9: 14.

Het woord "voor God een liefelijke reuk" heeft Paulus uit het Oude Testament genomen, waar de lichamelijke offeranden worden beschreven en van deze gezegd dat zij voor God een liefelijke reuk zijn, d. i. aangenaam en welgevallig. Zij waren het echter niet, zoals de Joden dachten om het werk en het offer op zichzelf, hetgeen hun door alle profeten anders werd geleerd, maar om de toekomstige Christus, het ware offer, waarop alle offers doelden. Deze nu heeft noch genot, noch voordeel van ons gezocht, maar Zichzelf gegeven om voor ons een offer een gave te zijn, om God te verzoenen met ons, ons voor God tot een heiligdom te verwerven en ons tot Zijn kinderen te maken. Zo moeten wij ook onze goederen geven en niet alleen aan de vrienden, maar ook aan de vijanden. Wij moeten het daarbij niet laten blijven, maar ook onszelf in de dood geven voor vrienden en vijanden en alleen denken hoe wij anderen kunnen dienen en nuttig zijn met lichaam en goed in dit leven.

Voor God tot een offer van liefelijken reuk te worden, geeft aan ons leven in deze vergankelijke wereld alleen betekenis en waarde.

Het eerste woord, door "offerande" vertaald, betekent in het algemeen al wat God toegebracht en gewijd wordt, maar wij gebruiken het bepaald voor het spijsoffer. Trouwens, het wordt hier ook onderscheiden van het slachtoffer, dat met bloedstorting gepaard ging. Voor het naaste zouden wij daarom denken dat de apostel beiden, de dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid van onze gezegende Borg bedoeld heeft: de eerste onder de naam van offerande of spijsoffer, de andere, onder die van slachtoffer. Volgens deze opvatting wordt de drangreden tot onderlinge liefde, uit het voorbeeld van Christus ontleend, nog nadrukkelijker, de Verlosser heeft Zijn liefde betoond, beiden in doen en lijden; nu, naar dat voorbeeld moeten de Christenen elkaar, niet alleen met daden, maar, wanneer het de nood vordert, ook met lijden te hulp komen. Er wordt bijgevoegd, voor God tot een welriekende reuk. Onze vertalers brengen het woord, "voor God" tot het "overgeven", op deze manier: die Zich voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer. Voor God tot een welriekenden reuk. Naar onze mening behoort de uitdrukking "tot een welriekende reuk", tot het woord "voor God", op deze wijs: slachtoffer, zijnde deze beiden voor God tot een welriekende reuk. De laatste woorden geven, volgens de Hebreeuwse spreektrant, te kennen dat het spijs- en slachtoffer van Christus dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid voor God bij uitnemendheid aangenaam, geweest zijn. Trouwens in de borgtochtelijke gehoorzaamheid van Christus heeft God de Vader als in een voldoende rantsoenprijs, met een volkomen genoegen berust. Voorts schijnt ons de apostel ingewikkeld aan te duiden dat onze liefdewerken, wanneer zij op dezelfde manier geschieden, om Christus wil voor God aangenaam zijn.

a) Maar hoererij en alle onreinigheid of gierigheid, die twee heidense hoofdzonden (Hoofdstuk 4: 19), laat ook onder u niet genoemd worden en veel minder onder u voorkomen, spreek er niet van, zoals het de heiligen, die God met een heilige roeping geroepen heeft (2 Tim. 1: 9) betaamt (Kol. 3: 5).

Mark. 7: 21.

Met het overgangswoordje "maar" gaat de apostel af van het gebod van de liefde, om zich met alle macht te werpen op de beide toen zo heersende zonden. Het nieuwe levensbeginsel van de zedelijke wandel, de liefde, is geproclameerd en nu moet, om aan dit nieuwe levensprincipe ruimte te geven, het heidense in de grond worden ontworteld.

Hoererij voert de arme ziel van haar slaaf in de snode dienst van het ik en van het schepsel en maakt haar machteloos (Hoofdstuk 4: 19), ja vernietigt in haar ten slotte alle hogere geestelijke kracht, alle bewustzijn van plicht en recht, van roeping en levenstaak, en laat niets over dan een rottend hout. Een dodelijke haat tegen God en goddelijke zaken maakt zich van de ziel van de hoereerders, die door de bedwelming van het vlees verwoest is, hoe langer hoe meer meester; want hij wil niet dat Gods woord hem stoort in zijn bedwelming en zijn geweten, dat in diepe slaap is, wakker maakt. En hoe zou de liefde tot de naaste, de broederlijke liefde kunnen wonen in het hart van de ontuchtigen? Soms hoort men deze ellendige mensen goedaardig noemen, maar onder hun vleselijke wekelijkheid verbergt zich gruwelijke boosheid, want het verachten van de zielen is haar vreselijk werk en dat het een schandelijk, bedrieglijk misbruik, van het edele woord "liefde" is, als hoeren en ontuchtigen het in de mond hebben, daarvan getuigt waarschuwend de geschiedenis van Ammon en Thamar in 2 Sam. 13: 15.

Bij de hoererij noemt de apostel de onreinheid, dat is die vuilheid, laagheid, die bij ontuchtige personen wordt gevonden, waarvan hij schrijft (vs. 12): "hetgeen heimelijk door hen geschiedt is schandelijk ook te zeggen. "

Met "gierigheid" bedoelt de apostel niet in de eerste plaats de eigenlijke gierigheid, die karig en ongevoelig het geld vasthoudt, maar hem, die meer geld begeert. Hij bedoelt de hebzucht, de geldzucht, het rijk willen worden, waarbij het niet is: "Nevens U lust wij niets in hemel of op aarde", maar omgekeerd: "als ik maar geld heb, dan vraag ik niet naar God. " Deze is de tweede zonde bij de kinderen van het ongeloof; en zij weten haar meesterlijk te rechtvaardigen, nu eens met de dure tijden, de vermeerderde behoefte, de lagere waarde van het geld, dan met de zorgen voor de toekomst, voor ouderdom, ziekte, moeilijkheden enz. Maar het zijn alle nietige verontschuldigingen, woorden van ongeloof, vijgenbladeren voor de naaktheid van hun zonde, misleidingen van het geweten en een slaapdrank voor de ziel, dat zij niet schreit naar God.

Wijselijk beveelt de apostel die zonden niet te noemen. Hij wil dat er een heilige afkeer in de Christenen is van die gruwelen, zodat zij het spreken erover, zelfs het denken daaraan, schuwen. Schrijver hiervan herinnert zich hoe boos eens Heldring was, die zeker meer dan enig ander gearbeid heeft tot bestrijding van die zonde, toen een gelovig gewordene, tot waarschuwing van jongeren, van zijn vroeger ontuchtig leven sprak met diepe belijdenis van schuld en tranen. Heldring wees er op hoe dergelijke verhalen eerst met afkeer van dat kwaad worden gehoord, later met minder afschuw worden herdacht en eindelijk bekoorlijkheid verkrijgen. Nee, geen apostel, die zelf hier de hoererij noemde, zal het afkeuren dat gewaarschuwd wordt (vs. 11), dat de ongelukkige verleiden worden teruggebracht, dat alles wordt gedaan tot bestrijding van dat voortwoedend kwaad, maar wij betwijfelen zeer of dat dagelijks spreken over dat kwaad, al wordt het dan met een welluidender woord "prostitutie" genoemd, of dat openlijk schrijven, gedurig weer, niet strijdt tegen de regels van welvoeglijkheid, tegen het zedelijk gevoel, tegen de duidelijke vermaning van de apostel op deze plaats. Wij betwijfelen of men niet meer gemeenzaam maakt met die zonde en zo in de hand werkt wat men probeert uit te roeien (vgl. vs. 12).

Hoe komt hier de gierigheid of schraapzucht bij allerlei soorten van de vuilste ontucht, te pas? Het grondwoord betekent in het algemeen een brandende begeerte om meer te hebben en wordt daarom eigenaardig gebruikt voor de gierigheid, omdat een vrek nooit verzadigd is en altoos meer begeert. Dan terwijl de apostel hier bezig is om de Efezische Christenen van de hoererij en allerlei soort van vuile ontucht af te manen, zouden wij het oorspronkelijke woord liefst nemen voor de onverzadelijke begeerte naar wellust. Misschien wordt ook het afschuwelijke wangedrag van degenen bedoeld, die zich, om vuil gewin, tot de schandelijkste onreinheid laten misbruiken.

En niet alleen dat die zondige daden bij u niet meer plaats mogen hebben, maar evenmin wordt iets bij u gevonden wat daarmee in verband staat, of ertoe zou kunnen leiden, noch oneerbaarheid in gebaren (Kol. 3: 8), noch zot geklets Ex 21: 22 of gekkernij, die niet betamen; maar veel meer betaamt u dankzegging, waartoe u als Christenen zoveel reden heeft (1 Thessalonicenzen. 5: 18).

Als was er geen onderscheid tussen hoererij, onreinheid of gierigheid aan de ene en aan de andere kant (als een tweede was daaraan tegenovergesteld en op dezelfde manier met "en" en "of" verbonden) de "oneerbaarheid, zot geklets en gekkerij", noemt de apostel die in een rij. Hij heeft daartoe werkelijk ook reden! Want als Jakobus in zijn brief (Jak. 3: 6) de tong een

vuur een wereld vol ongerechtigheid noemt, dan zou men datzelfde kleine lid ook een wereld vol onreinheid, vol ontucht, vol vuilheid kunnen noemen, zo onvermoeid draait en wendt zij zich bij menig mens in het slijk van gemene, lage lusten. De ruwe, onbeschaafde boerenknaap, het lage, schaamteloze dorpsmeisje vertonen, als zij onder soortgelijken vertoeven en zij vrolijk worden, allerlei dwaasheden die geen mens kunnen bevallen. Bij de zogenaamde voorname standen neemt de zaak niet altijd, maar soms een enigszins beschaafdere vorm aan en verenigt zich daarmee een aardigheid, die meer geestig moet zijn; de zaak blijft echter volkomen gelijk, de apostel zegt, van alle manieren, waarop de ontucht zich openbaart, dat zij de Christen niet betamen. Hoeveel mensen zijn er, die met zichzelf en hun kinderen zeer tevreden zijn, als hun onbeschaamd hart zich maar alleen in woorden uitstort; en toch zouden zij gemakkelijk kunnen gewaarworden, dat er nauwelijks iets is, dat de ziel meer verontreinigt, ijdel, ledig, ontevreden en van het leven zat maakt dan het overgeven aan onzedelijk gepraat, of het in lompe of fijnere vorm gebeurt. Er is iets liefelijks in het bewustzijn, dat men zich in woorden Christelijk heeft betoond; de ongeveinsde wijsheid, om alleen iets goddelijks van zijn lippen te laten komen, behoort in het menselijk leven tot hetgeen het zekerst een blijde toestand teweegbrengt. Daarentegen wordt echter het gehele leven ziekelijk, onrein en onbevredigend, als de tong zich niet steeds opnieuw begeeft in de gezegende school van Christus en het hart niet de goede woorden leert uiten.

Terwijl bij de heidense Grieken (volgens Paulus ook in het bijzonder bij de Efeziers) een fijne scherts, met geestigheid en bevalligheid gekruid, geliefd was, zonder dat acht geslagen werd op de onreine en lage bedoeling, die zich onder het schone gewaad verborg, stelt de apostel al dat schertsende en dubbelzinnige spreken voor als iets, dat de Christen niet past, omdat het niet overeenstemt met de persoonlijke waardigheid en de zedelijke ernst, die de Christen moeten kentekenen. Bij dezen moet integendeel zijn, in plaats van schandelijk of ijdel gepraat, een spreken, dat werkelijk waarde heeft, namelijk dankzegging, want tot een dankend loven van God hebben de Christenen steeds reden in het denken aan de liefde, die God hun in Christus bewezen heeft.

Het is goed dat men de Heere looft en Uw naam psalmzingt, o Allerhoogste! zo wordt in de Psalm (92: 2) gezongen en als een mens vernieuwd is en de Geest van Jezus Christus in hem woont, dan ontstaat er in hem een heilige blijdschap van de ziel en een vrolijkheid, die zich ontlast in lof en prijs en dankzegging van de Heere, zijn God. U zelf weet dat, ten minste voor een deel, ja ook velen onder u, die tot hiertoe de onreine bron van zot geklap of gekkerij niet hebben kunnen beheersen, hebben desniettemin ook een zekere mate van ervaring hoe zalig de ziel is, als de geest van de dankzegging harten en lippen beweegt. Maak een vergelijking, beproef uzelf; wanneer was u gelukkiger en blijder: toen uw mond voor God lof zong en dankte, of toen de onreinheid en het vuil van boze begeerlijkheden van uw lippen kwam? Zeg niet: het is waar, lofgezang en dank is reinere vreugde, maar zij behoren niet overal, alleen in het huis van de Heere! Zij passen integendeel overal, in uw huizen, op uw velden, op uw straten, bij dag en bij nacht; ja zij passen ook in uw herbergen. Waar zij niet passen, daar mag een Christen ook niet zijn en waar de dank en lof van God en Christus niet thuis is, niet mag worden verheven, daar moet een Christen niet wonen, niet gezien worden, daar kan een waar Christen het ook niet uithouden, daar kan geen kind van de hemelse vreugde blijven, want daar mag de dank, de zoetste vreugde van de Christen niet worden uitgesproken.

De vermaning in vs. 3, waaruit die in vs. 4 vanzelf voortvloeide, is een hoogst belangrijke:
Want dit weet u, nadat u reeds tot enige kennis bent gekomen en u van het heidendom heeft losgescheurd, nu nog beter en met diepere overtuiging van het hart dan vroeger, dat geen hoereerder of onreine of gierigaard, die, omdat hij de Mammon tot zijn God gemaakt heeft

(MATTHEUS. 6: 24 Kol. 3: 5), een afgodendienaar is, erfenis heeft in het koninkrijk van Christus en van God (Gal. 5: 21).

1 Kor. 6: 10. Openbaring 22: 15.

Wat de apostel hier schrijft wisten zeker de Efeziërs, omdat zij Christus geleerd hadden; maar zij moesten het nog beter weten dan in het begin, weten met duidelijker erkentenis, zodat zij zichzelf als de wijzen (vs. 15) mochten bewaren voor elke, ook voor de minste besmetting met de onreinheid, die hen dagelijks omringde. In de eerste plaats nu is het voor de Christelijke kennis duidelijk, dat geen hoereerder of onkuise in het hemelse rijk van de zuiverste vreugde en heerlijkheid zal ingaan; maar ook geen gierigaard of hebzuchtige zal deel hebben aan de eeuwige zaligheid, want hij is - een afgodendienaar. Dit voegt de apostel er met grote nadruk bij, om de gedachte af te wijzen alsof de hebzucht minder schandelijk en minder zielemoordend was dan hoererij. Zeker maken de dienstknechten van de ontucht de Moloch van de wellust tot hun god, die zij afgodisch dienen; deze afgoderij is echter tastbaarder en meer in het oog vallend, haar verderfelijke macht is meer afschrikkend, dan de vaak onder schone schijn gepleegde afgodendienst van de hebzuchtige Mammons-knechten. Die hebzucht brengt een vergiftigde nevel over hele rijen van de burgerlijke maatschappij: hier de meer bedeelden en de kapitalisten, die het werk van de liefde verachten, waarvan zij de behoeftigen moeten dienen, daar de arbeiders en proletariërs, die zonder moeite en arbeid rijk willen worden. Christenen moeten zich door deze nevel niet laten verduisteren, naar die verscheuren in de mannelijke erkentenis, dat hebzucht afgodendienst is en buiten het rijk van God sluit.

Geen zonde verstikt de gedachte aan God zo in het binnenste van het hart en verstrikt de ziel in zo’n slaafse werelddienst, als de hebzucht of de gierigheid (1 Tim. 6: 10). De wellust wordt sterker in de hebzucht en wanneer de wellusteling als zodanig, ondanks het verzonken zijn in zingenot, vaker nog een zekere goedheid en zelfs vatbaarheid voor betere indrukken behoudt, verhardt zich daarentegen het hart in de gierigheid tot gehele verstomping.

Alle andere zonden maken nog gebruik van datgene, waarmee zij omgaan en maken het dienstbaar aan haar lusten. De hoereerder en onkuise gebruikt het lichaam tot zijn begeerte, de trotsaard gebruikt het goed, de kunst de mensengunst om geëerd te worden, maar de boze afgodendienaar is een slaaf van zijn goed en zijn zonde is, dat hij geld en goed spaart, bewaart en het niet mag gebruiken noch voor zich, noch voor anderen; hij dient het als zijn God en voordat hij het geld aantastte zou hij liever het rijk van God en de wereld ten onder laten gaan.

Een gierigaard, die nooit verzadigd is van aardse schatten, is een afgodendienaar, voor zover hij het goud tot zijn God maakt en de dienst van God verzakend, zijn vertrouwen vestigt op blinkend stof. Maar het verband van zaken duldt hier al zo min als vs. 3 om aan de eigenlijke gezegde gierigheid te denken. Een gierigaard is hier, naar ons inzien, een wellustige, die zich zodanig aan allerlei soort van ontucht, ook aan de allervuilste overgeeft, dat hij er van verzadigd zij. Zo’n wellustige is in de daad een afgodendienaar, voor zover hij met verzaking van God aan de tomeloze lusten van zijn vlees dienstbaar is en misschien is er geen ondeugd, die het hart zo ongevoelig maakt voor de indrukken van de godsdienst als een tomeloos opvolgen van de vleselijke begeerlijkheden. Voeg erbij dat Paulus een bijzondere reden had, om de slaven van de wellust afgodendienaars te noemen; omdat de ontucht een voornaam gedeelte was van de eredienst, die de heidenen en ook de Efeziërs aan de afgoden bewezen. Zulke ontuchtigen hebben geen erfenis of deel in het koninkrijk van Christus en van God.

Men denke aan het koninkrijk van de genade, anders genoemd de kerk van Christus. God de Vader heeft de heerschappij over dit godsdienstig genootschap aan de Verlosser gegeven, daarom heet het Christus' en Gods koninkrijk. Daarin hebben de hoereerders en ontuchtigen geen deel, dat is, zij zijn geen Christenen, geen onderdanen van Christus, geen deelgenoten van het heil, dat Hij voor de Zijnen verworven heeft en door het Evangelie laat aanbieden.

U bent omringd door heidenen, die al zulke zonden, als ik hier heb genoemd en die buiten het Koninkrijk van God sluiten, voor weinig betekenende zaken houden, er zelfs schone namen aan geven en u weer in haar dienst proberen te verstrikken (1 Kor. 6: 9 v.). Waak dan,
dat u niemand verleidt met ijdele woorden (1 Kor. 15: 33 2 Petrus 2: 18 1Co 15. 33 2Pe); want het is er ver af, dat die zonden weinig betekenend of onschuldig zouden zijn. Integendeel, om deze dingen, waarvan men zich niet wil bekeren, komt bij het laatste oordeel (Hand. 17: 30 v. Rom. 1: 18; 2: 8 v. de boosheid van God over de kinderen van de ongehoorzaamheid, die van het Evangelie, dat hun verkondigd is, in ongehoorzaamheid aan de goddelijke roeping niets wilden weten en liever in het heidendom bleven (Hoofdstuk 2: 2 Kol. 3: 5 v.).

Jer. 29: 8 MATTHEUS. 24: 4 Mark. 13: 5 Luk. 21: 8 Kol. 2: 4, 18 2 Thessalonicenzen. 2: 3 Joh. 4: 1

Wees dan, opdat die boosheid niet over u komt, hun medegenoten niet; leef niet op dezelfde manier als die dienstknechten van de heidense zonden (2 Petrus 3: 17).

De apostel kan de Efeziërs niet voor de genoemde zonden waarschuwen, zonder eraan te denken hoeveel verleiding het leven te midden van de heidenwereld daartoe aanbood. Daarom waarschuwt hij nog in het bijzonder tegen de verleiders, waarbij hij echter in het bijzonder op het oog heeft, die geen Christenen zijn en met wie de Christenen in dagelijks verkeer waren. Zeker waren er mensen, die de heidense zonden van ontucht en hebzucht wisten te verschonen en verklaarden, dat er geen bedenkingen tegen waren, die het onthouden van die zonde voorstelden als onnodige strengheid en de Christenen tot het vroegere heidense leven probeerden terug te brengen.

De beweegredenen van de verleiders zijn daarom voor de apostel "ijdele woorden", omdat zij in weerwil van deze het goddelijk gericht niet zullen ontgaan. Hoe men die zonde ook moge verschonen, hen die ze misdrijven treft op de oordeelsdag bij de terugkomst van Christus de straf, die aan hen zal worden voltrokken. De apostel vermaant daarom met des te sterker nadruk de lezers van zijn brief geen gemeenschap met hen te hebben, want dat deelgenoot worden aan hun zonden zou ook deelgenootschap aan hun straf ten gevolge hebben.

In vroegere tijd was u hun medegenoten (1 Petrus 4: 3); want u was eertijds duisternis, zoals zij dat nog heden zijn, en u had toen tenminste nog enige, hoewel niet voldoende verontschuldiging daarvoor, dat u met hen in die woeste, ongebondene leefwijze was, maar nu bent u licht in de Heere (1 Petrus 2: 9 2 Kor. 6: 14); wandel als kinderen van het licht, die u nu bent (1 Thessalonicenzen. 5: 5 Luk. 16: 8 Joh. 12: 36).

Want de vrucht van de Geest, die u daartoe heeft veranderd (Gal. 5: 22) (volgens een andere lezing luiden de woorden in de grondtekst "de vrucht van het licht", die u ten deel is geworden), is in alle goedigheid en rechtvaardigheid en waarheid; het ontbreekt u dan aan deze deugden niet.

Er is bij de Efeziërs een verschil tussen het heden en het verleden als tussen dag en nacht. Zij wandelden niet slechts in de duisternis, maar de duisternis was in hen doorgedrongen, had alle licht in hen overweldigd en verslonden, hen tot haar vaten en werktuigen gemaakt. Maar zij zijn niet meer duisternis, zij zijn nu een licht in de Heere. Het waarachtig licht is over hen opgegaan en zij hebben het helder schijnsel van het licht in geloof opgenomen. Zo is het licht geworden in hun verduisterd verstand, licht geworden in het duister rijk van hun zinnen en lusten, licht geworden op hun levensweg en zij hebben zichzelf aan het licht, dat hen in de Heere bezocht heeft, zo volkomen overgegeven, zij hebben zich zo geheel daarvoor ontsloten, dat dit licht een woonplaats in hen heeft gevonden en uit hen helder in deze wereld schijnt. Zij bezitten het licht en zij zijn zelf een licht in de Heere, als aan het licht ontsproten, als tot het licht behorend, als kinderen van het licht moeten zij zich dan in hun wandel betonen. Wat daartoe nu behoort wordt gezegd in het "de vrucht van de Geest is in alle goedigheid en rechtvaardigheid en waarheid. "

Omdat de apostel hier spreekt van het licht zou het beter daarop hebben geklonken: "maar de vrucht van het licht enz", zoals de Latijnse boeken, dan: "de vrucht van de Geest enz. " zoals de Griekse boeken hebben. En wie weet of het in de Griekse niet veranderd is naar Gal. 5: 22, waar de apostel spreekt van de vruchten van de Geest. Maar het is geen groot verschil; het is op deze plaats één zaak, licht en Geest.

De vrucht d. i. de werking van het licht bestaat in hoofdzaak (want het is de apostel niet te doen om optelling van alle bijzondere vruchten of werkingen) in goedheid (ook in Gal. 5: 22 staat "goedigheid" voor "goedheid rechtvaardigheid en waarheid; en wel "in alle" d. i. in alle mogelijke uitingen van deze Christelijke hoofddeugden. De goedigheid staat vooraan, omdat zij als betrekkelijke overeenstemming met Hem, die alleen goed is (Luk. 18: 19) de bron is van alle overige deugden; de rechtvaardigheid drukt de juiste zedelijke wandel naar buiten, de waarheid deze vooral naar het inwendige uit - de eerste is vooral tegenover de zonden van leugen en bedrog gesteld.

Evenals een wonderbare bron van licht moet uw gehele leven overvloeien van allerlei vrucht van het licht, van alle goedigheid, rechtvaardigheid en waarheid. In plaats van die onreine liefde, die haar voorwerp neerwerpt in verderf en verdoemenis, moet u de zuivere goedigheid vervullen, die zelf goed is en anderen het goede meedeelt. In plaats van de onreinheid moet u rechtvaardigheid doordringen, dat heilige leven, dat voor God welbehaaglijk is; in plaats van de hebzucht moet eveneens goedheid en gerechtigheid de drang van uw hart zijn en in plaats van oneerbaarheid, zot geklets en gekkernij, moet alleen uitvloeisel van de goddelijke waarheid en van een waarachtig gemoed van u komen. Evenals een water van het leven en als zuivere geuren moeten u overal, waarheen u zich begeeft, de aangename liefde, vrede en Gods woord ademende gesprekken uw lippen vergezellen. Dat moet zijn en als het niet is, dan is het weer duister in u geworden; dan legt zich de donkerheid van goddelijke afkeuring en mishagen over u en alle overtreding straks veroordeeld, vertoont zich dan als wederkerende macht van het heidendom, van afval van God, van zelfzucht, die alle goeds verstikt, waarvoor God en Zijn Geest terugwijken.

De apostel wijst hier een geneesmiddel aan; als wij onbesmet willen blijven door de begeerlijkheden van het vlees, moeten wij voortbrengen de vruchten van de Geest.

Wandel, beproevend, zoals u als een licht in de Heere (vs. 8) dat toch kan doen, door het Christelijk geweten in u en het Evangelie van Christus voor u (Rom. 14: 23 Fil. 1: 27) wat voor de Heere welbehaaglijk is (Rom. 12: 2. 1 Thessalonicenzen. 5: 21

"De vrucht van de Geest is in alle goedigheid enz. " had de apostel gezegd (vs. 9). Nu wijst hij iets aan, dat noodzakelijk is voor het wandelen als kinderen van het licht, iets dat nodig is om in ieder bijzonder geval zo'n wandel te tonen, men moet namelijk steeds beproeven wat de Heere welgevallig is in plaats van datgene te doen waardoor men zich de mensen welbehaaglijk maakt. Deze tegenstelling toch zullen wij wel met reden erbij denken, omdat het in het verband niet zozeer te doen is dat de Christenen niet uit zichzelf heidense zonden plegen, maar integendeel daarom, dat zij zich niet door de aard en de manier van verkeer met de heidenen tot een deelnemen aan hun zonden en dwalingen laten verleiden.

Het welbehagen van de Heere is alleen de regel, volgens welke de gelovigen zich moeten gedragen; zij moeten zich toeleggen om dat te beproeven; dus niet ons eigen welbehagen, de gewoonte van de wereld; het genot van het vlees of eigen goeddunken.

a) En heb, hoe ook de kinderen van het ongeloof (vs. 6) mogen aandringen, geen gemeenschap met de onvruchtbare werken van de duisternis, dat u die plegen zou, maar bestraf ze (Joh. 16: 8. 1 Kor. 14: 24 ook veeleer. U mag het er niet bij laten ze niet te doen, maar u behoort ze te bestrijden.

MATTHEUS. 18: 17 1 Kor. 5: 8; 10: 20 2 Kor. 6: 14 2 Thessalonicenzen. 3: 14

Want hetgeen heimelijk door hen, door die ongelovige heidenen, gebeurt, is schandelijk ook te zeggen. Het is tegen de goede zeden, die ook maar te noemen (Rom. 1: 26 v.). U mag u dus met degenen niet inlaten, maar behoort u lijnrecht tegenover hen te stellen (Fil. 2: 15).

De apostel komt terug op zijn verbod in vs. 7 : "wees dan hun medegenoten niet", dat hem tot de uitspraak in vs. 8 en daarop rustende gebod in vs. 9 en 10 had gebracht; hij noemt nu tegenover dit gebod wat vroeger verboden was, het gemeenschap hebben aan de onvruchtbare werken van de duisternis. Zo'n gemeenschap hebben bestaat in een deelgenootschap, waarbij het schijn heeft als had de Christen tegen dit heidens handelen en wandelen niets in te brengen; het vermijden van zo'n deelgenootschap is echter de apostel niet genoeg en zo gaat hij meteen over tot het gebod: "bestraf ze ook veeleer. " De Christen moet de heiden zonder omwegen openlijk zeggen, waarvoor hij dit leven houdt, waarvan men zich verwijderd houdt en hem daardoor overtuigen, hoe groot kwaad hij daardoor verricht. Nu drukt Paulus de lezers met hetgeen hij in vs. 12 zegt op het hart, waarom zij, waar zij in verzoeking zouden komen om aan het zondige leven van de heidenen deel te nemen, de gelegenheid niet mochten verzuimen om het te bestraffen. Omdat het in het verborgen gebeurt wat zij zelfs niet in de mond mogen nemen, moeten zij des te meer bestraffen waartoe de heidenen hen proberen te verleiden.

Wij moeten even beslist als tot het doen van de bekende wil van de Heere (vs. 10), tot het vermijden zijn van alle en elke deelneming aan hetgeen de apostel noemt als tegengesteld aan de vrucht van het licht (vs. 9), de onvruchtbare werken van de duisternis. Onvruchtbaarheid brengt de duisternis voort, het tegen God gekante wezen, dode werken (Hebr. 6: 1; 9: 14), die men met geen vinger kan aanraken zonder zich te verontreinigen. Het is een grove dwaling, als een kind van het licht zich veroorlooft, zich tot op zekere hoogte met de wereld gelijk te stellen en volgens wereldse oude manier (1 Petrus 1: 18) een eind mee te wandelen, met de bedoeling om door zo'n medegaan in zwakheid enige vrucht, misschien wel een vrucht voor het rijk van God te verkrijgen. Voor de Efeziërs was bij hun gezellig verkeer met de heidenen de waarschuwing tegen dit zoeken naar vrucht zeer nodig; en ook ons houdt het apostolisch gebod terug van de ongezonde mening, veelal gevolgd ten einde zichzelf te misleiden, dat wij

iemand van de brede weg van de wereld zouden kunnen afbrengen, als wij tot halverwege meegingen. Wilt u wijnranken planten in een doornenhaag, opdat men onder de distels enige druiven leest! Maar niet genoeg is het mijden en vluchten: "bestraf ze veeleer", zo vermaant de apostel de kinderen van het licht, die hij terughoudt van elke vermenging met de onvruchtbare werken van de duisternis. Juist dat is de vrucht van het licht, die zich in alle waarheid (vs. 9) betoont. Openlijk en zonder bedenking moeten wij belijden waarom wij ons onthouden van het werelds, zondig handelen en wandelen van de ongelovigen. Als u er naar gevraagd wordt door degenen, wie het bevreemdt (1 Petrus 4: 4), spreek dan nooit van neiging en inzichten of dergelijke bijzondere beweegredenen; dat zijn korenmaten, waaronder u het licht, dat in u is ontstoken, niet mag plaatsen (MATTHEUS. 5: 15); als wij de naaste liefdeloos en onverschillig in zijn zonden laten voortgaan, dan maakt ons dit tot zijn medeschuldigen (Lev. 19: 17). Het lijkkleed van het stilzwijgen over de dode ziel van een zondaar te dekken, is het tegendeel van wat wij volgens Jak. 5: 20 schuldig zijn te doen.

Maar al deze dingen, die onder het begrip van werken van de duisternis vallen, of ze heimelijk of openlijk geschieden, van het licht bestraft zijnde, worden openbaar op de manier als in 1 Kor. 14: 25 bedoeld is. Zij treden uit de kring van de duisternis uit en nemen een nieuwe natuur aan. Wanneer u doet, waartoe ik u aan het einde van vs. 11 opwekte, doet u iets groots en heilzaams; want al wat openbaar maakt is licht (Joh. 3: 20 v.).

Elk werk van de duisternis, of het in het verborgen of openlijk plaats heeft, gebeurt omdat het duisternis is, uit afkeer tegen God, in afscheiding van Hem; het verbergt zich in zichzelf, waar het zich aan het licht, dat God is en dat van God komt, onttrekt en juist daarom ook aan Hem, die het doet, niet voorkomt als datgene wat het is. Bestraffen het echter degenen, die licht zijn, krachtens het licht dat zij hebben, dan wordt het hierdoor uit zijn schuilhoek te voorschijn en aan het licht gebracht, waar het nu ook voor hem, die het pleegt, naakt en open ligt zoals het is - de mens leert zich daardoor kennen zoals hij is. De herinnering, die hierop de apostel geeft met de woorden: "want al wat openbaar maakt is licht", wil te kennen geven de heidense, zondige aard moet in zijn afscheiding van de heilige waarheid door degenen, die uit de waarheid zijn, bestraft worden en overtuigd worden als, zijnde zoals het is. Zo treedt het te voorschijn als een zonde, die erkend wordt, terwijl men zich tot God wendt, waar de schuldvergevende genade van de Heilige hun tegemoet komt en de zonde ophoudt te zijn. Die herinnering was wel nodig, toen de Christenen uit de heidenen het beter vonden hun volksgenoten alleen van de Christelijke leer te verhalen en haar op die manier ingang te verschaffen, dan hen om hun zonden te bestraffen.

Gods woord heeft de kracht in zich, in zijn prediking en verkondiging en in het leven, dat daaraan overeenkomstig is, de boze daden openbaar te maken in de harten van de zondaars en bij anderen, waardoor menigeen bekeerd wordt.

Het openbaar maken van de werken van de duisternis is een werk van de kinderen van het licht: het licht in hen schijnt daardoor zegerijk om zich heen.

Daarom, omdat zo’n openbaar en licht worden door Hem uitdrukkelijk gewild wordt, om Zijn bedoelingen aan de mensen te kunnen verwezenlijken, zegt Hij, de Heere God, in de Heilige Schrift (Hoofdstuk 4: 8) namelijk in de profeet Jesaja (60: 1): a) Ontwaak, u die slaapt en sta op uit de doden en Christus zal over u lichten met Zijn licht.

Rom. 13: 11. 1 Thessalonicenzen. 5: 6.

De gedachte van hetgeen de apostel hier schrijft, wordt zeker gevonden in de plaats Jes. 60: 1 daar wordt echter Zion aangesproken, terwijl hier hetzelfde woord tot de heidenen gericht wordt. Als toch de Schrift dat nodig acht voor het volk van God, dan wil zij zeker ook dat tot de heiden, die meent tot Christus bekeerd te zijn, zo gesproken wordt. Door het "maak u op" zet nu de apostel met het oog op de beide manieren, waarop men voor het licht ontoegankelijk kan zijn, namelijk in de slaap en in de dood, eerst: "Ontwaak u die slaapt" en ten tweede "staat op uit de doden. " Het tweede bevel "wordt verlicht" vertaalt hij, in overeenstemming met de bedoeling, als een toezegging, waarvan de inhoud in overeenkomst met het Nieuwe Testament is: "en Christus zal over u lichten. " Nu is zeker de tegenstelling van licht en duisternis in de plaats bij Jesaja een andere dan in het verband, waarin de apostel deze woorden invoegt; daar is namelijk een tegenstelling van zaligheid en ellende, hier een tegenoverstelling van heiligheid en zonde. In werkelijkheid zijn deze tegenstellingen niet zo ver van elkaar verwijderd: het licht is zaligheid en heiligheid samen, de duisternis zowel zonde en ellende.

De profeet roept het Oud-Testamentische volk van God op om zich uit zijn ellende te verheffen en boetvaardig in het licht van de zaligheid te treden, dat in Christus, de Heere der heerlijkheid over hen opgaat. Het licht, welks openbaring onder de Christenen aanwezig is, wekt daartoe de heidenen op, die in de slaap van de dood liggen en onder de macht van de dood verkeren. De profetische kern van de gedachte is daar (Jes. 60: 2) en hier duidelijk dezelfde. Toch zou de omschrijving van een woord van de Schrift op de wijze, als wij die hier vinden, als de apostel de profeet Jesaja sprekend wilde invoeren, zeker zonder voorbeeld zijn. Nu vermeldt reeds de oude Griekse uitlegger Theodoretus de verklaring, volgens welke hier door de apostel het woord van een lied van de kerk wordt aangevoerd, een vers uit en van die psalmen, waarop hij in vs. 19 het oog heeft. Des te eer kon Paulus aan dit woord uit een lied als aan een mondeling woord van profetische geest herinneren, hoe meer bepaald dat aan een profetisch Schriftwoord doet denken. Misschien is de beek van dit vers uit de profetische bron bij een bijzondere gelegenheid ontstaan, dat een ongelovige, door de Geest van het licht, die in de kerk woonde, bestraft en geoordeeld en als berouwvol openbaar werd en op zijn aangezicht viel met de aanbiddende belijdenis, dat de Heere echt midden onder Zijn gelovigen was.

Wellicht had het voorval juist te Efeze plaats gehad; van daar heeft toch Paulus de eerste brief aan de Corinthiërs geschreven, waarin hij op dergelijke mogelijkheden doelt (1 Kor. 14: 24 v.).

EPISTEL OP DE TWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

In het Evangelie (MATTHEUS. 22: 1 vv. zien wij de voorhof van de eeuwige bruiloftszaal, de kerk op aarde, in haar misvormde gedaante en hoe eindelijk de eeuwige Bruidegom verschijnt en een scheiding maakt tussen de genode gasten, naardat Hij aan deze Zijn bruiloftskleed vindt of niet. Naast deze grootse, krachtige tekst is nu de epistolische geplaatst, waarin wel niet van het bruiloftskleed sprake is, maar wel van de heerlijke gevolgen daarvan, waar dat aanwezig is en van de vreselijke gevolgen van het gemis. Men ziet sommigen, die het bruiloftskleed dragen, voorzichtig, nauwlettend, zeer nauwgezet wandelen, bovendien ook vol psalmen en hymnen de komst van de hemelse Bruidegom verwachten. De anderen, die het missen van de heilige gerechtigheid van de Heere geen rust laat, leiden een ongeregelde wandel en geven zich aan allerlei begeerlijkheden over, die strijd voeren tegen de ziel.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat het epistel gekozen is met het oog op de druivenlezing, die in deze tijd valt en de feestelijkheden, die daarbij gewoon zijn en vaak genoeg uitspattingen worden. De vermaningen om voorzichtig te wandelen, niet als de onwijzen, maar als de wijzen, zich niet vol wijn te drinken, waaruit een ongebonden leven voortkomt, maar vol te worden van de Geest, in plaats van de bacchantische liederen liever psalmen en lofzangen en geestelijke liederen aan te heffen en God de Vader altijd te danken in de naam van de Heere Jezus Christus, waren zeker tegenover de heidenen juist voor die tijd even doelmatig en noodzakelijk als zij het om dezelfde redenen ook nu nog zijn.

De voorzichtige wandel van de Christens op deze aarde: 1) voor het oog heeft hij een bepaald, zeer heerlijk doel; 2) met de voet zoekt hij het smalle veilige pad, dat tot het doel leidt;
in de ene hand houdt hij het uurwerk, om Gods tijden in alle dingen waar te nemen en met de andere tast hij toe, om het werk Gods te werken, zolang het dag is; 4) hij laat het hart dagelijks opnieuw vervuld worden met de Geest van boven en de mond laat hij rijkelijk overvloeien van datgene, waarvan het hart vol is; 5) zo dient hij velen tot verheffing en toch verheft hij zichzelf boven niemand, maar is aan ieder onderdanig in de vrees van God.).

De dagen zijn boos: zie toe, wat u zal kunnen redden! namelijk: 1) bij de gerustheid van de wereld - voorzichtigheid, 2) bij het onverstand van de wereld - goddelijke wijsheid, 3) bij de bedwelming van de wereld - de Heilige Geest, 4) bij het ijdel gesnap - psalmzingen, 5) bij de ondank van de wereld - lof van de Heere, 6) bij de hoogmoed van de wereld - ootmoed.

De voorzichtigheid van de Christen bij zijn pelgrimstocht hier beneden; zij vertoont zich 1) in de keuze van de weg, 2) in het besteden van de tijd, 3) in de middelen tot voeding, 4) in de dank bij iedere zegen.

Koop de tijd uit, want de dagen zijn boos: 1) welke dagen zijn boos? 2) hoe koopt de Christen de tijd uit?

Hoe moet de Christen de boze tijd tegenstaan? Hij moet haar wijsheid, die buiten God is, verachten, 2) haar onheilige vermaken versmaden, 3) haar ingebeelde vrijheid verwerpen.

Ernstige opwekkingen van het Evangelie in een boze tijd. Het is 1) een tijd van onwetendheid over de goddelijke zaken, daarom roept hij ons toe vs. 17); 2) een tijd waarin ongebonden lusten en begeerlijkheden heersen, daarom geeft hij ons de waarschuwing in vs. 18); 3) een tijd van kerkelijke lauwheid, daarom de eis in vs. 19 en 20 ; 4) een tijd van oproerige beweging, daarom spreekt hij tot ons in vs. 21

De uren van Christelijke godsdienst; zij 1) heiligen de huizen, 2) reinigen de harten, 3) sterken de handen.

Zie dan volgens hetgeen ik u straks op het hart heb gedrukt, hoe u voorzichtig (woordelijk: nauwlettend d. i. volgens de voorgeschreven regels Gal. 6: 16 Fil. 3: 16) wandelt, niet als onwijzen, zoals u zich zou betonen als u tegenover degenen, die daar buiten zijn de behoorlijke voorzichtigheid naliet (Kol. 4: 5), maar als wijzen, zoals u degenen geworden bent door de toedeling van de Heilige Geest en dat steeds meer zult worden (Hoofdstuk 1: 8; 3: 16

Uit de gehele afdeling vs. 2-14, die de wandel der Christenen van die van de heidenen scherp afscheidde en vooral daarin uitkwam, dat men hun zondige leven moest bestraffen, wordt de

vermaning afgeleid om wel acht te geven, hoe hun wandel moest zijn, om juist de goede lijn te houden. Zij zouden als onwijzen wandelen als zij hun wandel niet zo wisten te richten, dat die was, wat hij toch moest zijn, een Christelijke wandel.

De Efeziërs moesten een nauwgezette strenge levenswandel hebben. Zij moesten er niet mee tevreden zijn als in het algemeen, over het geheel de geboden van de Heere te vervullen. Zij moesten het nauwkeurig met zichzelf opnemen en zich streng aan regels en richtsnoer vasthouden. Het is een zeer gevaarlijke zaak als men het niet streng met zichzelf opneemt, als men kleine zwakheden als nietigheden beschouwt. In het laatste oordeel zal het nauwgezet worden opgenomen. De weegschaal in het heiligdom van onze God weegt niet met centenaars en ponden, op de trouw in het kleine, op het nauwkeurige en streng opnemen komt het aan.

Wij denken gewoonlijk niets bij vele dingen, die toch tot het gebied van de duisternis behoren. Deze gedachteloosheid wordt door de Geest van de heiligmaking ons als zonde toegerekend. Hij wekt in ons de zin, om met tedere vrees voor alles wat voor God mishaagt, met vrezen en beven (Hebr. 12: 28) te wandelen.

De ware wijsheid bevat ook de ware voorzichtigheid. De Christen gedraagt zich als een wijze, wanneer hij in zuivere leer en in heilig leven steeds meer probeert verheerlijkt te worden naar het beeld van Christus. Het "niet als onwijzen" wijst erop hoe men van Christenen geen onwijs gedrag verwacht.

a) De tijd uitkopende, die tot uw Christelijke bestemming goed gebruikend (Kol. 4: 5), omdat de dagen boos zijn en wij reeds het einde aller dingen zo nabij zijn gekomen, dat het geenszins vergund is onze dagen in ledigheid en luiheid door te brengen (1 Tim. 4: 1 vv. 2Tim. 3: 1

Rom. 13: 12

De apostel wil zeggen: denk niet dat u hier goede dagen zult hebben, of uw zaken zult kunnen uitstellen totdat u betere tijden vindt, want het wordt toch niet beter. U heeft altijd de duivel in de wereld, die u in alle goeds wil verhinderen en hoe langer hoe meer in de weg werpt, zodat, hoe langer u wacht, u van het te minder er toe kunt komen om het goede te doen en als u de tijd verzuimt, wordt het u later niet zo goed. Zoek er dus naar, dat u de tijd steelt en rooft, zoveel u kunt; want een Christen overkomen zoveel hindernissen en aanleidingen om nuttige bezigheden te verzuimen, dat hij zich bijna als een gevangene moet losrukken en de tijd als het ware stelen moet en die zelfs moet zoeken, op gevaar van verstoordheid te wekken, zoals men zegt (amici fures temporis) "vrienden roven tijd". Niets zij u zo lief als dat u het rijk van God bevordert en de Christenen nuttig bent en diensten bewijst, waar u maar kunt, wat u ook voorkomt en probeert terug te houden.

Nee, nee, de tijd toeft niet, hij keert nooit zijn aangezicht om. Zijn voet staat nooit stil, daarom, wie hem wil gebruiken, die haast zich.

Wat betekent het "de tijd kopen" anders dan met opoffering van eigen aards genot en voordeel, gelegenheid zoeken ter verkrijging van de eeuwige goederen?

Wij Christenen moeten ervoor zorgen dat de tijd een Christelijke tijd wordt, afgekocht aan de ijdelheid en nietigheid van de wereld, gekocht voor de prijs van Christelijke zelfverloochening en het ontvluchten van werelds genot, gekocht voor het rijk van God tot

werken en lijden naar de wil van de Heere, tot worstelen naar heiligmaking, tot de dienst van God, ter opbouwing van Zijn gemeente. Bij de wereld die naar winst zoekt, is het "tijd is geld; bij de Christen moet het zijn "tijd is genade. "

Het uitkopen van de tijd is het tegendeel van tijdverdrijf.

De apostel houdt de dagen voor boos, d. i. hij is van mening, dat zij in het algemeen weinig gelegenheid aanbieden, bovendien ook weinig ondersteuning en aanmoediging om het goede te doen, dat de omstandigheden een heilige wandel van de mens in deze tijd moeilijk maken, dat zij voor de heiligmaking ongunstig zijn en het goede tegenhouden. Dit algemeen oordeel over de tijd hindert hem echter niet, integendeel het spoort hem aan elk gunstig tijdstip van de tijd in het algemeen af te scheiden, de Efeziërs en in hen alle Christenen tot dezelfde onderscheiding te leiden en hen te vermanen om zoveel nodig elke gelegenheid, die zich aanbiedt om goed te doen en vooruit te komen, waar te nemen en zich ten nutte te maken. Wel wetend, dat de Heere de Zijnen midden in de ongastvrije en onvruchtbare wereld toch altijd nog de triomf vergunt en verleent om goede daden te zaaien, moesten zij op de uren acht geven en met scherpe blik elk van deze beproeven, wat daarin kan gebeuren tot een heilig voorwaarts. En zoals zij de tijd juist moeten begrijpen, zo moeten zij dan ook op de gelegen tijd het juiste, de wil van God volbrengen, op elke tijd het gepaste werk, bij elke gelegenheid het beste, dat geschieden kan, onvermoeid de wenk en de wil van God volgende.

a) En, opdat u ten allen tijde geschikt mag zijn om dat te verstaan (vs. 17), word niet dronken in wijn, waarin overdaad, zwelgerij is (1 Petrus 4: 4 Spr. 20: 1), maar word vervuld met de Geest, geeft uzelf geheel aan Zijn invloed over.

Spr. 23: 29 Jes. 5: 11, 22 Luk. 21: 34

Het is opmerkelijk dat Paulus hier de rede overbrengt op de zonde van dronkenschap; het opmerkelijke van deze snelle overgang verdwijnt echter voor het grootste gedeelte als wij de zedelijke toestand van de toenmalige tijd op het oog hebben (Rom. 13: 1. 1 Petrus 4: 3); de spotters op de dag van het pinksterfeest waren zo snel met hun oordeel, dat het wonderbare raadsel van het spreken met vreemde talen moest oplossen, bij de hand (Hand. 2: 13): "zij zijn vol zoete wijn", want zij hadden reeds veelvuldig gelegenheid gehad anderen in dronken toestand in alle mogelijke talen te horen praten. In die tijd hield men in grote mate van de wijn, het dronken zijn van wijn werd voor geen schande, geen zonde gehouden. Die heinde en ver verbreide verkeerdheid, deze zonde welke de mens tot een dier, ja zelfs nog tot beneden het vee verlaagt, bestrijdt Paulus met het tegengestelde oordeel "waarin overdaad is. "

De apostel zegt niet "drinkt volstrekt geen wijn" (vgl. daartegenover 1 Tim. 5: 23), maar "word niet dronken, niet bedwelmd van wijn. " De bruiloftswijn te Kana is genoeg getuigenis ervoor dat er onder Christenen wijn gedronken kan worden, zodat dit de Heilige Geest van God, de Geest van de dankzegging niet bedroeft (MATTHEUS. 11: 19). Omdat echter de grenzen gemakkelijk uit het oog kunnen worden verloren, die tussen drinken en bedrinken, vrolijkheid (Ps. 104: 15) en bedwelming liggen, onthielden zich onder het oude verbond in voorzichtigheid, gedachtig aan hun zwakheid, de aan God gewijde Nazareeërs geheel van het genieten van wijn, om geschikt te blijven tot het volvoeren van goddelijke zaken en dit vasten is ook aan alle Christenen aanbevolen, die moeten zeggen dat zij zich in gevaar begeven, als zij zichzelf geen gehele onthouding opleggen.

Het Griekse woord aswtiabij ons door "overdaad" vertaald, wordt gezegd van iemand, die door zijn begeerlijkheden zo wordt meegesleept, dat hij zich niet kan tegenhouden; het geeft te kennen het wezen en leven van hem, die met zichzelf en het zijn liederlijk handelt. Tot zo'n toestand komt hij, die dronken wordt; hij werpt zich weg voor zijn tafelgenoten en verschoont zelfs het beste niet, dat hij heeft, al was het zijn Christendom.

De Christen is geen ander vervuld worden geoorloofd; hij moet vol worden van de Heilige Geest. De Heilige Geest moet het element zijn waarin hij leeft en waarin hij alle geestelijke goederen in de reinste mate vindt.

Dit druk ik u op het hart, dat u met God leeft, sprekend, vervuld door Zijn Geest, onder elkaar met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zoals de Geest u die geeft uit te spreken (Hand. 2: 4; 4: 24 vv. ; 10: 46; 19: 6. 1Kor. 14: 15, 26 Kol. 3: 16) en, als u alleen bent zingend en psalmend de Heere in uw hart. Zo behoort u gezind te zijn, in plaats van verkeerde gedachten te koesteren en vleselijke begeerlijkheden voedsel te geven, zoals zij doen, die de Heilige Geest niet bezitten (Hand. 2: 47 Jak. 5: 13 Openbaring 14: 2 v.).

Loof de Heere en psalmzing de naam van de Allerhoogste (Ps. 92: 2 v.), a) dankende te allen tijd over alle dingen, die u ten deel worden, hetzij lichamelijke, grote of kleine, verblijdende of bedroevende. Dank voor dat alles God en de Vader (1 Kor. 15: 24) in de naam van onze Heere Jezus Christus (vgl. Kol. 3: 16 v. ; 4: 2

1 Thessalonicenzen. 5: 18

De apostel gaf vroeger met de nadere bepaling "waarin overdaad is" of "waaruit bederfelijkheid voortvloeit" de werking te kennen van buitensporig genot. Nu geeft hij met de woorden "sprekend onder elkaar met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen" de uitwerking te kennen van heilige, Christelijke geestverrukking en in de tegenstelling tot de verderfelijke vruchten van zinnelijke genot wil hij de edele genietingen schilderen van de Christelijke gemeenschap van de Geest. Dat hij, zoals gewoonlijk wordt aangenomen, de godsdienstige verrichtingen heeft willen schilderen, is door het verband niet aangewezen, hoewel hem bij de schildering van de heidense drinkgelagen de geestelijke vergaderingen van de Christenen, die tot onderlinge opbouwing in de Heere dienden, volgens de aard van de zaak voor ogen moesten staan.

Het godsdienstige en het private leven zijn bij Christenen geen van elkaar gescheiden zaken; het godsdienstige leven vindt zijn weerklank in het huiselijk leven en in het bijzonder verkeer. Onder elkaar weven zij hetgeen hier wordt genoemd, in hun gesprekken in en in hun blijde stemming heffen zij vaak gemeenschappelijk gezang aan.

Als Goethe zegt: "zet u neer, waar men zingt, want bozen hebben geen liederen" (of onze Tollens: "Al wat leeft en braaf is zingt. Zingen is de lust van het leven, het zij de blijde veldjeugd springt, of de grijsheid zit te beven; alles stemt en kweelt zijn lied: Slechts de bozen zingen niet, dan heeft dat slechts een zekere een zeer betrekkelijke waarheid. Er zijn ook liederen die uit de afgrond voortkomen, de liederen daarentegen, die de Christenen met elkaar zingen, zijn heilige, vrome liederen, Maar niet alleen wordt bij het onderling verkeer van de Heere gezongen en gespeeld. Zij kunnen alleen daarom zo stichtelijk en hartroerend onder elkaar spreken met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, omdat ieder thuis, in de stilte van zijn woning, bij de bezigheden van dit leven de Heere een lied maakt en zingt en speelt in zijn hart. En dit geschiedt, omdat, zoals de apostel zegt in de woorden van vs. 20, de

grondtoon van hun hart en daarom ook de grondtoon van hun spreken de dank jegens God is. Zij danken ten allen tijde, dat evenals in 1 Kor. 1: 4 niet juist hyperbolisch maar populair gesproken is. Zij zeggen ook dank "over alle dingen", waarbij Hiëronymus opmerkt: "De deugd van de Christenen is God dank te zeggen ook in omstandigheden, die voor tegenspoeden worden gehouden. " En Leo de Grote verklaart: "Hem niet voor alles te danken, wat zou het anders zijn dan Hem van de ene of andere kant te berispen. "

Al het Christelijk bidden, zij het gebed of dankzegging, gebeurt, evenals al wat de Christen doet, op grond en als bevestiging van die verhouding tot God, die ons in Jezus Christus is teweeg gebracht. Als van te voren wordt gezegd: "zingend en psalmend de Heere" waar de naam "Heere" geen onderscheiding aangaf tussen God en Christus (vgl. 1 Thess. 3: 12), dan is nu in de zin, die te kennen geeft hoe dit zingen en psalmen en spelen voor de Heere bedoeld is, tussen Hem, voor wie ("God en de Vader en Hem in wiens naam wij moeten danken ("in de naam van onze Heere Jezus Christus onderscheid gemaakt.

Was toch, zoals de apostel wil, in onze gemeenten het gehele leven vervuld met danken en psalmen, met liefde en lof, dat die grondstellingen bij hen doordrongen, dan was het gedaan met de lage ruwheid en gemeenheid, die onder hen niets goeds, niets edels, niets schoons zich laat verheffen; het was uit met de overgeërfde vaderlijke zeden van een leven van de gewoonte, dat alleen naar het geringe zoekt.

"Te allen tijde", zelfs in moeilijkheden en droefenissen en "over alle dingen", ook als de natuur er geen smaak in heeft, omdat men overtuigd is van de liefderijke bedoeling en de weldadige strekking. Wij moeten danken niet alleen als wij geestelijke zegeningen genieten en eeuwige verwachten, maar ook voor tijdelijke weldaden. Niet alleen voor onze genietingen, maar ook voor onze droefenissen, niet alleen voor hetgeen onmiddellijk onszelf aangaat, maar ook voor Gods vriendelijkheid jegens anderen. Het is onze plicht dank te betuigen aan God als de Vader van onze Heere Jezus Christus en onze Vader in Hem. Wij moeten onze gebeden opzenden in Zijn naam en onze lof en onze geestelijke gemeenschap, opdat die welbehagelijk mogen zijn.

Het dankzeggen moet in uw verhouding tot God de hoofdstemming vormen, het hoofdkarakter van uw wederkerige verhouding tot elkaar zij dit, dat er ootmoedigheid in u zij, elkaar onderdanig zijnde (1 Petr. 5: 5) in de vrees van God (volgens betere lezing "in de vrees van Christus" 2 Kor. 5: 11).

Uit het dankbaar aannemen van de genade van God komt ook voort het ware betonen van zodanige genade aan de naaste. Een Christen, die vol is van de Geest van God (vs. 18), dient in ootmoedige onderdanigheid zijn broeders.

Het is niet het enige gevolg van zich dronken drinken aan wijn, dat de band van de tong wordt losgemaakt, lichtvaardige woorden worden gesproken en verkeerde liederen gezongen: ook de banden van de maatschappelijke regels worden losser gemaakt; allerlei verbintenissen worden gesloten, en waar de wederkerige verhouding en onderdanigheid niet in acht wordt genomen en dus de voegen worden geschud, is het noodzakelijk gevolg van alle dergelijke drinkgelagen twist en strijd (vgl. Rom. 13: 13). Aan de vroeger genoemde betoning van het vervuld zijn met de Heilige Geest, sluit zich deze nieuwe, die in de erkenning van de wederkeerde verhouding en in het op het oog houden van de getrokken lijnen en grenzen bestaat, zeer goed aan.

Er is een dronkenschap die nog heillozer is dan die van de wijn, dat is de dronkenschap van de trotse mens, die zijn naaste veracht en onder de voet treedt, zonder lust in de vrees van Christus, waaraan hij nooit ernstig denkt, omdat zijn hart niet weet van de liefde van Christus. Evenals nu tegenover de dronkenschap van de ruwe mensen het nuchtere leven van de Christenen vol geestelijke vreugde, vol lof en gezang, psalm en dank overstaat, zo stelt zich tegenover de dronkenschap van de trotse mensen de hulpvaardigheid van de Christenen, hun ijverig bemoeien, om door onderdanigheid en offervaardigheid de Heere te eren en Hem welbehaaglijk te zijn.

Als de apostel zegt: "elkaar", neemt hij de meest verschillende mensen en hun meest verschillende levensomstandigheden bij elkaar, zonder twijfel bovenaan de omstandigheden van afhankelijkheid, maar ook die van meerderheid en van gelijkheid. Hij wil dat die minder, meer of gelijk zijn, dat allen wederkerig zichzelf beneden plaatsen en dit in de vrees van de Heere.

Die van harte Christen is, al is hij ook met de hoogste gaven begenadigd, die verootmoedigt zich ook tegenover de allerminste Christen, want deze behoort evengoed Christus toe als hij; Christus heeft hem ook zo duur gekocht als hem. Ja, hij draagt niet alleen de gebreken en de last van de zwakken, maar hij dekt die ook toe en is met zijn gaven, geestelijk en lichamelijk, alle uren en ogenblikken, als de nood het eist, bereid om te dienen met troost, raad, vermaning, hulp, bestraffing enz.

De goddelijke invloeden zullen de gelovigen besturen en bekwaam maken om zich in alle openbare en bijzondere levensbetrekkingen te gedragen zoals het overeenkomt met bijzondere rangen en omstandigheden, opdat zij hun wederkerige plichten jegens elkaar vervullen. Zij hebben een ontzag van God op hun geweten en vrezen Hem te onteren, die deze plichten heeft gesteld. Als onder het bestuur van Zijn nieuw verbond houdt God hen terug van het zondigen tegen Hem en dringt hen, dat de een de ander onderdanig is in alles wat Hij heeft bevolen, tot bevordering van Zijn roem en om de overige plichten jegens elkaar te vervullen.

a) U vrouw, wees aan uw eigen mannen onderdanig (1 Petr. 3: 1 Tit. 2: 5), zoals aan de Heere, in het bewustzijn, dat u door die onderdanigheid niet zozeer aan een mens, aan deze man uonderwerpt, maar veeleer aan de Heere zelf (Hoofdstuk 6: 6 v. Kol. 3: 18).

1 Kor. 14: 34

Hier volgt de bijzondere toepassing van de algemene vermaning, om elkaar wederkerig onderdanig te zijn in de vrees van Christus (vs. 21) ten opzichte van het huiselijk leven. De apostel spreekt eerst de huisvrouwen aan, zonder twijfel omdat hij de grote betekenis van de vrouw voor het familieleven erkent. Als hij nu de vrouwen vermaant om haar eigen mannen onderdanig te zijn, dan geeft hij daarmee te kennen dat hoe meer de vrouw de man kan beschouwen als een, wie zij toebehoort, het des te meer haar plicht is onderdanigheid aan de man te bewijzen. Toch kan het zijn bedoeling niet zijn aan de vrouwen alleen de algemene plicht van gehoorzaamheid aan de man (Gen. 3: 16), zoals die uit de geslachtsverhouding voortvloeit en door Joden en heidenen sinds lang erkend is, aan te bevelen. De nadruk ligt niet op het "onderdanig", maar op het "zoals aan de Heere. "

Een huwelijksregel meer verheven, meer ideaal en toch meer onmiddellijk uit de levendige diepte van het Christelijk bewustzijn voortvloeiend, daarom voor alle concrete

omstandigheden praktisch meer toepasselijk dan die, die in deze afdeling door de apostel is gegeven, is niet denkbaar.

Het is in deze rijke en schone afdeling de apostel evenzeer erom te doen om de echtgenoten het verheven ideaal van hun gemeenschap in het hemelse huwelijk van de Heere en van Zijn gemeente te doen kennen en ter navolging voor te houden, als aan de andere kant in het aardse huwelijk zelf voor te stellen, die de verhouding van de Heere tot Zijn gemeente is.

Het is niet toevallig dat "de juiste evangelische huwelijksspiegel", zoals onze ouden het voor ons opgeslagen apostolisch woord noemen, juist in de brief aan de Efeziërs geplaatst is; waar zou die meer op de juiste plaats zijn dan hier in de kerk-brief van Paulus?

De Heere wordt dan ook werkelijk voorgesteld door de man, in zoverre deze in verhouding tot de vrouw Zijn beeld is; want de man is het hoofd van de vrouw (1 Kor. 11: 3),
zoals ook Christus het hoofd van de gemeente is (Hoofdstuk 1: 22; 4: 15 1. 22) en Hij, Christus, is de behouder b) van het lichaam, van de gemeente (Hoofdstuk 1: 23), welke betrekking Hem nu weer tot een voorbeeld voor de man maakt, dat deze moet navolgen (vs. 25 vv.).

Kol. 1: 18 b) Rom. 12: 5 1 Kor 12: 27

U mannen, tot wie ik mij nu wend, behoort de betrekking, die in de tweede helft van vs. 23 werd aangegeven, in acht te nemen en u diensvolgens te gedragen. Heb dan uw eigen vrouwen lief (Kol. 3: 19), zoals ook Christus, die u in uw betrekking tot haar ten voorbeeld moet zijn, de gemeente lief gehad heeft a) en, door zodanige liefde gedreven, Zichzelf voor haar heeft overgegeven (vs. 2. Gal. 2: 20).

Gal. 1: 4 Efeze. 5: 2

Het eerste doel van die zelfopoffering is geweest, opdat Hij haar tot een bijzonder volk (Tit. 2: 14 1 Petr. 2: 9 v. heiligen zou, haar gereinigd hebbend van alle verkeerdheid, waarin zij zich van naturebevond, met het bad van het water door het woord, door de doop, die volgens het woord van de goddelijke instelling en belofte een afwassing van de zonde is (Hand. 2: 38; 22: 16. 1 Kor. 6: 11 1 Petr. 3: 21 Hebr. 9: 14; 10: 22).

En het laatste doel van die overgave van Zichzelf is geweest, opdat Hij haar, ten dage van Zijn terugkomst, als het eigenlijke bruiloftsmaal zal komen (Matth. 25: 1 vv. 2 Kor. 11: 2), Zichzelf, zoals ook Hij alleen kan doen, heerlijk zou voorstellen in voldoende schoonheid (Ps. 14) een gemeente, die niet meer is wat men vroeger was, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, dat tot de categorie van het onterende en ontheiligede behoort (Hoogl. 4: 7), a) maar dat zij nu zou heilig zijn en onberispelijk in volkomen mate, hetgeen zij vroeger slechts in beginsel was (1 Joh. 3: 2). a) Kol. 1: 22.

Is in het huwelijksverbond de hoofdplicht van de vrouw gehoorzaamheid aan de man, de hoofdplicht van de man is liefde jegens zijn vrouw. De eerste verhouding sluit natuurlijk van de kant van de man niet uit, dat hij in sommige gevallen zich regelt naar de mening en de wil van de vrouw, evenmin als het laatste de verplichting voor de vrouw uitsluit om de man lief te hebben. De vrouw moet echter in de eerste plaats zich in gehoorzaamheid aan de man onderwerpen, omdat heerszucht van de kant van de vrouw de huwelijksvrede verstoort; en de man moet voor alles de vrouw in liefde dragen, omdat zelfzucht van de kant van de man de

welvaart van het huis onmogelijk maakt. Evenals de gemeente in haar gehoorzaamheid aan Christus een voorbeeld is voor de gehoorzaamheid van de vrouw, zo is Christus in Zijn liefde jegens de gemeente een voorbeeld voor de liefde van de man. De apostel geeft daarop nader de aard van de liefde te kennen, die hij van mannen in hun betrekking tot de vrouwen eist.

Het moet toch een onuitsprekelijke genade, ja enkel vuur en drang van de liefde zijn, dat Christus Zich zo diep vernedert en gewillig voor ons geeft en zoveel opofferen wil, opdat Hij ons tot Zich trekt. Hij ontzag Zich niet om Zijn dierbaar bloed te vergieten en de schandelijkste dood ervoor te lijden, opdat wij Zijn bruid zouden heten en Zijn goederen bezitten, namelijk eeuwige gerechtigheid, vrijheid, zaligheid en leven in de plaats van zonde, dood en macht van de duivel, waarin wij waren. Hij schenkt ons allen Zijn reinheid, opdat Hij ons van de zonde losmaakt, al Zijn eer, opdat Hij onze schande bedekt en wegneemt, Zijn lichaam en leven, opdat Hij ons van de dood redt, al Zijn hemelse goederen en kracht, opdat Hij ons uit dit armzalige en ellendige brengt tot Zijn heerlijkheid. Dientengevolge kan geen zonde of gebrek, die ons nog aankleven, schade veroorzaken, de duivel kan ons niet aanklagen, het geweten ons niet veroordelen, de dood ons niet teniet doen. Hij toch staat daar in onze plaats en zegt: "Laat Mijn bruid met vrede; is er iets gebrekkigs aan haar, Ik zal het terecht brengen; is zij niet schoon en rein genoeg, Ik kan haar schoon en rein maken. Behaagt zij u niet, het is genoeg dat zij voor Mij welbehaaglijk is. " Zo moet nu ook de man doen. Vindt hij iets in zijn vrouw, dat hem niet behaagt, dan moet hij zichzelf veranderen en overgeven, dat is, hij moet zijn begeerte laten varen, zodat aan deze niet wordt voldaan vanwege de verkeerdheid van zijn vrouw. Dit kan nu niet plaats hebben, tenzij dat hij het kwade overwint door het goede en dan leert liefhebben wat niet liefelijk is, opdat het liefelijk wordt.

Wat de mannen gezet is: "heb uw vrouwen lief", is niet gemakkelijker dan het onderdanig zijn, dat van de vrouwen wordt geëist. Die de liefdeloze, veranderlijke, door verkeerdheid zo makkelijk ontstemde, snel boze aard kent, zal opmerken hoe diep de grond tot liefde gelegd moet zijn, die niet opgeblazen wordt, niet het hare zoekt, enz. Bij Christus moet men leren wat liefde is. Deze heeft door de bevlekte toestand van de gemeente zich niet laten terughouden om Zich over haar te ontfermen. En wat Hij van inwendige heiligheid bij haar teweeg brengt, dat zal Hij ook daar in de heerlijkheid bij de bruiloft van het Lam openbaar doen worden.

Leg de gedachte af om in uw huwelijk een paradijs te willen verkrijgen en leer daarentegen er een op te bouwen, dan zult u de Heere eren, die U zo dierbaar heeft geacht en u tot het beeld verheven heeft van Zijn opofferende liefde en uw vrede zal groot zijn.

Volgens het zo-even gezegde bemint dan Christus Zijn gemeente op een manier dat Hij degenen, die Hij tot het volk van Zijn eigendom heeft gemaakt, nu voor Zijn eigen lichaam erkent en voor haar tot een Heiland wordt in alles wat Hij aan haar doet en beproeft (vs. 23). Zo zijn ook de mannen schuldig hun eigen vrouwen lief te hebben, zoals hun eigen lichamen, die zij ook volgens het woord van Adam in Gen. 2: 23 werkelijk zijn. Die dan zijn eigen vrouw liefheeft, die heeft zichzelf lief. Hij heeft haar niet slechts lief als zijn naaste, die men moet liefhebben als zichzelf; dit is ten opzichte van ieder mens zonder onderscheid geboden (Matth. 22: 39); maar hij heeft in haar onmiddellijk en werkelijk zichzelf lief. Zijn liefde heeft niet betrekking op een tweede persoon, die van hem onderscheiden is, maar gaat die persoon aan, die met hem tot één lichaam en één leven verbonden is.

Zijn eigen vrouw met haat behandelen en haar kwaad doen zou daarentegen iets geheel onnatuurlijks voor de man zijn. Want niemand, die niet geheel het tegendeel is van een mens met gezonde zinnen begaafd, heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, zodat hij dit het nodige onthoudt of het kwalijkbehandelt. Zo iets doet alleen een bezetene (Mark. 5: 5 Luk. 8: 27 Mark. 9: 22), of een mens van gekrenkte zinnen (Kol. 2: 23 1 Tim. 6: 5 2 Tim. 3: 8 maar hij, die verstandig is, voedt het lichaam, dat zo velerlei behoeften heeft, zo zwak is, opdat het zijn kracht behoudt en hij onderhoudt het, opdat het zich wel bevindt en schade van hem wordt afgekeerd. Hij doet dit, zoals ook de Heere de gemeente voedt, doordat Hij haar de levenskrachten schenkt, die zij tot haar bestaan nodig heeft en haar onderhoudt, haar verzorgt, door haar welzijn te bevorderen en al wat verderfelijk is van haar af te houden.

Ook van Hem is waar, dat Hij daardoor Zichzelf liefheeft (vs. 28) en Zijn eigen vlees verzorgt (vs. 29). Want wij, die Zijn gemeente uitmaken, zijn, wat de verhouding aangaat, die wij tot Hem, ons gemeenschappelijk Hoofd, innemen, leden van Zijn lichaam (Hoofdstuk 4:
1 Kor. 12: 27 en ten opzichte van het wezen, dat wij als een nieuw schepsel (2 Kor. 5: 17), als de éne nieuwe mens (Hoofdstuk 2: 15) in ons bezitten, van Zijn vlees en van Zijn benen. Wij zijn eveneens van Hem, de tweede Adam, genomen (1 Kor. 15: 45 en 47), als de vrouw van de eerste Adam genomen was (Gen. 2: 23. 1 Kor. 11: 8

Met de woorden "zoals ook de Heere de gemeente" zegt de apostel in de eerste plaats niets meer, dan dat het een en hetzelfde is wat ieder aan zijn vlees en wat Christus (niet, zoals in vs.
in Zijn liefdedaad, die eens voor altijd heeft plaats gehad, maar in Zijn tegenwoordig en voortdurend liefdevol handelen) aan de gemeente doet. Toch zou de enkele gelijkstelling van het een en het andere bevreemdend blijven, als een duidelijk doel missend, als de vergelijking zich daartoe beperkte en niet integendeel voor het daaropvolgende haar betekenis verkreeg. De reden nu waarom Christus aan de gemeente doet, zoals ieder aan zijn vlees, is van die aard, dat hij Christus' liefde jegens de gemeente eveneens tot een liefde maakt van Hemzelf, als de apostel de liefde van de men tot de vrouw liefde voor zichzelf heeft genoemd; hij doet het namelijk, omdat wij leden zijn van Zijn lichaam, van Zijn vlees en Zijn benen.

Niet slechts de gemeente in haar geheel, maar ook iedere gemeenschap in het bijzonder, verkrijgt volgens deze uitspraak zijn oorsprong uit het vlees en de benen van Christus. Het is voldoende alleen te denken aan de geestelijke oorsprong uit het persoonlijk leven van Christus, omdat de paradoxe keuze van de uitdrukking daarmee niet verklaard is. De plaats wijst integendeel op vs. 25 terug en wij moeten ons hier het woord in Joh. 6: 51 v. herinneren, waar Christus de overgave van Zijn vlees in de dood als een bron van het leven voor de wereld en de uitspraak in Joh. 14: 18 vv. waar Hij Zijn dood als de hoofdwaarde van de stichting van de gemeente voorstelt. Evenals uit het vlees en de benen van de eerste Adam gedurende zijn sluimeren de vrouw volgens haar natuurlijke eigenschap van geslacht voortkwam, zo kwam uit het vlees en het gebeente van de tweede Adam aan het kruis de gemeente voort naar haar bovennatuurlijk-geestelijke toestand. In zo verre kan in de volle geschiedkundige zin van het woord worden gezegd, dat de gemeente van Christus uit het vlees en de benen verwekt en geboren is, die Jezus Christus in de offerdood van de liefde overgaf en liet verbreken tot verzoening en verlossing van het menselijk geslacht.

De tweede Adam is op de Paasdag opgestaan na de wrede nacht van de dood. Uit Zijn zijde bouwt Hij ons, Zijn duur gekochte bruid. Toen Christus aan het kruis was gestorven en de steek met de speer Zijn zijde verwondde, toen vloeide er bloed en water uit (Joh. 19: 34 v.) tot een teken van de heilige sacramenten, waardoor Zijn kerk Hem tot een bruid is gebouwd.

De eigenlijke, weder barende kracht van het geloof in Christus ligt in het geloof in Zijn dood en Zijn opstanding. Om deze beide stukken beweegt zich de prediking van het Evangelie en haar weder barende en vernieuwende kracht wordt door de beide sacramenten bevestigd. Evenals nu de vrouw daarom "manninne" heet, omdat zij van de man genomen is, zo noemen wij, omdat wij van Christus genomen zijn onszelf "Christenen" (Hand. 11: 26).

Deze verborgenheid, het geheim, dat ik door aanhaling van deze woorden op deze plaats uitspreek, is groot. Maar ik zeg dit, als ik spreek van de man, die vader en moeder verlaat en van de vrouw, die hij aanhangt en met wie hij één vlees wordt, ziende op Christus en op de gemeente. Hem, de Heere Christus, omvat nu de hemel, maar Hij hangt van daar Zijn vrouw in liefde aan (vs. 29) en heeft in zekere zin geen rust voor Hij nog eenmaal de hemel verlaten en weer neerdalen kan, opdat Hij haar, de gemeente, tot Zich neemt en in volle eenheid met haar verbonden wordt (Hand. 3: 21 MATTHEUS. 18: 20; 28: 20 Openbaring 22: 12 vv.).

Zo dan ook jullie, om tenslotte nog weer op u mannen (vs. 25) terug te keren, elk in het bijzonder onder u, een ieder ieder voor zijn deel, heeft, in navolging van de betrekking van Christus tot Zijn gemeente in al de hier medegedeelde opzichten, zijn eigen vrouw zo lief als zichzelf en de vrouw zie, om ook het gezegde in vs. 22-24 nog eens te herinneren, dat zij de man vreest met die eerbied, waarmee de gemeente Christus vreest, haar Heere, te schenden, Hem van zich te vervreemden, of Hem verdriet of oneer aan te doen.

De Vulgata heeft het woord, dat in vs. 32 door geheim vertaald is, musthrion, met sacramentum vertaald, zoals zij ook in Hoofdstuk 1: 9; 3: 3, 9. 1 Tim. 3: 16. Openb. 1: 20 gedaan heeft. Dit is een gevolg van de overdrijving van de hoge waarde van het huwelijk, die in deze afdeling met recht erkend is. Toch eiste diezelfde kerk, die het huwelijk als sacrament proclameerde, de echteloosheid van de priesters en de maagdelijkheid van de heiligen.

Het huwelijk komt de apostel niet voor als een geheim, maar hij noemt de typische betrekking, die tussen het Christelijke huwelijk en de verbintenis van Christus met Zijn gemeente bestaat een verborgenheid. Hij doet dit, omdat alleen de verlichte Christelijke kennis de diepere zin van deze betrekking in het licht kan stellen. Volgens deze neemt de man in de echtelijke gemeenschap enigermate de plaats van Christus zelf in. Christus is zijn voorbeeld; zijn liefde tot de uitverkoren vrouw moet met de liefde van Christus tot de uitverkoren gemeente steeds meer gelijksoortig worden. De vrouw daarentegen neemt in het huwelijk enigermate de plaats in van de gemeente. Zij moet zich beneden de man stellen, evenals de gemeente aan Christus als haar Hoofd onderdanig is. Zij moet de man eren en vrezen, zoals de gemeente Christus eert en vreest. In elke Christelijke familie moet het afbeeldsel van het rijk van God, evenals het beeld van de zon in elke dauwdroppel, zich afspiegelen, totdat in de tijd van de volmaking het vergankelijke de onvergankelijkheid aandoet en de gemeente van Christus het beeld van de hemelse heerlijkheid in eeuwige eenheid met haar Hoofd draagt.

Een Christelijk gemoed kan door niets meer van de echtscheiding worden afgeschrikt dan door de gedachte: het is alsof u zich van Jezus scheidt! Het ongeloof, de koudheid over de Heere Jezus heeft onze huwelijken schrikkelijk verwoest.

Een verborgenheid, d. i. een hoge geloofsleer is de zo nauwe verbintenis tussen Christus en de gemeente, dat men daaruit zelfs de wederkerige huwelijksplichten kan afleiden.

HOOFDSTUK 6

CHRISTELIJKE HUISREGELS. GEESTELIJKE WAPENS

Kinderen, wees uw ouderen gehoorzaam in de Heere, overeenkomstig de betrekking als eigendom, waarin u ook tot Christus staat (Hoofdstuk 4: 1, 17. Kol. 3: 20); want dat is recht, dat is uw plicht (Fil. 1: 7. 2 Thess. 1: 6

Het naast aan de betrekking van man en vrouw staat die van ouders en kinderen. Als nu de apostel in een brief, die bestemd was om in de vergadering van de gemeente te worden voorgelezen, ook de kinderen aanspreekt, dan vooronderstelt hij in elk geval dat ook kinderen bij het lezen van zijn brief tegenwoordig zijn, anders zou hij alleen zeggen wat de kinderen moest worden ingeprent. Die kinderen nu, wier tegenwoordigheid hij veronderstelt, behandelt hij als behorend tot de gemeente, die de geopenbaarde wet kennen en die weten wat het is, dat zij hun ouders gehoorzaam moeten zijn in de Heere. Een Christelijke gehoorzaamheid nu kan de apostel alleen van zodanige verlangen, waarvan hij veronderstelt, dat zij Christenen zijn en als Christenen willen leven. Iets van hen te eisen op grond daarvan, dat hun ouders Christenen waren, zou tevergeefs zijn geweest. Waren er nu zulke kinderen, in welk opzicht zonden zij verschillen van de gedoopte volwassenen, dat men hen daarom ongedoopt zou laten? En waarop zou men kunnen willen wachten, voor men ze doopte? Er zou dus daaruit, dat de apostel ook tot de kinderen en dat hij zo tot hen spreekt, zeker iets kunnen worden afgeleid (vgl. bij Hand. 21: 6 en 1 Kor. 7: 14 voor het gebruik van de kinderdoop.

Ook het "vermaning van de Heere" in vs. 4 dringt ertoe de kinderdoop voor apostolische regel te houden; de veronderstelling voor de verhouding van de kinderen tot de ouders en van de ouders tot de kinderen is beider betrekking tot Christus.

Vaak vraagt men, waarmee men de kinderen moet aanmoedigen en tot hun plicht brengen en in het algemeen denkt men dat de eerzucht en het opwekken daarvan het krachtigste middel zou zijn; maar die volgens Gods Woord hun waarheidsgevoel treft met een "dat is recht", hij gaat veel veiliger. Er is bij kinderen vaak een veel reiner gevoel dan wij vermoeden; wij bederven het echter vaak door zo vele ijdele beweegredenen.

a) Eert uw vader en moeder. Zo staat er geschreven in Ex. 20: 12 en Deut. 5: 16 en dat woord is u ten volle bekend (Mark. 10: 19): hetwelk het eerste gebod is van de tweede tafel van de wet, die het leven van de mensen onderling regelt en ons is voorgehouden met een belofte, die op de algemeen menselijke omstandigheden toegepast, aldus luidt:

Deut. 27: 16 MATTHEUS. 15: 4 Mark. 7: 10

Opdat het u welga en dat u lang leeft op de aarde (Sir. 3: 1

God zegt niet: "U moet uw vader en moeder liefhebben", maar: "u moet ze eren; " want de eer strekt zich verder uit en is iets groter dan liefde. Liefde wordt gevoeld jegens hen, die onze gelijken zijn, maar de eer wordt bewezen van een, die hoger is en sluit een vrees in, dat men niet beledigt die wij eren. Men onderwerpt zich ook onder zo een niet als onder een meester om de straf, maar zo dat men liefheeft, die men eert. Daarom heeft God een vader en een moeder lief, want de eer komt voor God alleen toe, Hij deelt die echter met vader en moeder. Volgens de drie eerste geboden wordt God geëerd als in Hemzelf, maar in dit gebod wordt Hij geëerd in anderen, namelijk in Zijn regenten en stadhouders; want vader en moeder zijn een

werkplaats, altaar en genadetroon van God. Maar hoe zegt Paulus, dat het vijfde gebod het eerste is, dat een belofte van God heeft? Antwoord: Paulus haalt gewoonlijk de geboden van de tweede en niet van de eerste tafel aan (Rom. 13: 9), zoals ook Christus (MATTHEUS. 19: 17 vv.). Hij spreekt tot Christenen, die voldoende onderwezen zijn in het geloof en in hetgeen God aangaat en nu niets anders nodig hebben, dan dat zij zich jegens hun naasten gedragen, zoals God met hen heeft gehandeld en dan is het vijfde gebod zeker het eerste. En evenals nu het eerste gebod met het tweede een belofte heeft (Deut. 5: 10), zo heeft ook dat vijfde voor de andere geboden van de tweede tafel zijn belofte voor hen, die het houden, namelijk dat zij lang zullen leven.

In de aanspraak van het "Onze Vader" grijpen wij de Heere, onze God aan, die in het eerste gebod Zichzelf als het hoogste goed aan ons voorstelt (met de bijvoeging, "die in de hemelen bent" bewijzen wij, dat wij Gods grootheid in het tweede gebod voorgesteld, erkennen). In de bede, dat Zijn naam wordt geheiligd, strekken wij onze begeerten uit naar het hemelse goed van het derde gebod. In de bede "dat Gods koninkrijk kome", strekken wij ons verlangen naar de hemelse zegen van het vierde gebod uit. Met de bede, dat Gods wil geschiede, komen wij vooral met het vijfde gebod in aanraking, want waar dit gebod de wandel van de heilige bestuurt als in de Heere, daar wordt werkelijk Gods goede en genadige wil volbracht en dat alles geschiedt in gehoorzaamheid aan de overige geboden, vloeit daaruit voort tot grote zegen. Huis en familie in het vijfde gebod vervat, zijn de ware bronnen van alle goddelijke weldaden, de tuinen van de hemel op aarde. En nu is het vijfde een eerste gebod ook in die zin, dat het als eerste van alle tot de kinderen en onmondigen komt. Zelfs de vier eerste, die op de dienst van God betrekking hebben, de geboden van de eerste tafel komen volgens de regeling van God (vgl. vs. 4) pas ingewikkeld voor in het vijfde gebod aan de kindertjes, die van hun ouders het Abba leren stamelen.

De apostel geeft de woorden van de belofte, die bij het gebod gevonden wordt, weer. Hij doet dit met wegneming van het particularistische doelen op het land Kanaän en keert de zegen van de belofte ook tot de heidenen.

Ook dan wordt de belofte vervuld, als het welgaan van geheel anderen aard is, dan de kinderen van de wereld het zouden wensen en als de lengte van het leven verkort wordt, daar, waar dat geen werkelijke zegen zou zijn.

En u vaders, wie ik voor uw deel ook iets heb te zeggen, verwek uw kinderen niet tot boosheid door ongerechtigheid, hartstochtelijkheid, hardheid of enige andere manier van behandeling, die hun gemoed tegen u zou verbitteren (Kol. 3: 21); a) maar voedt hen op in de lering en vermaning van de Heere (Jes. 45: 11), in zo’n tucht, als de Heere die uitoefent, wiens manier van opvoeding niet boos maakt, maar trekt.

Deut. 6: 7, 20 Ps. 78: 4 Spr. 19: 18; 29: 17

De apostel spreekt daarom de moeders niet aan, omdat de man als het hoofd van de vrouw, ook in het besturen van de kinderen het bestuur in handen heeft en de vrouwen, als de mannen onderdanig, het werk van de opvoeding slechts mee verrichten.

De vaders zijn de verantwoordelijke vertegenwoordigers.

Misschien spreekt de apostel ook daarom vooral de vaders aan, omdat hij de ouders een verbod moet laten horen, dat gewoonlijk meer nodig is voor de vaders dan voor de moeders.

De vermaning van de apostel is een dubbele: een negatieve en een positieve. De negatieve houdt in, dat de vaders in hun kinderen de boosheid niet moeten opwekken, want omdat volgens Hoofdstuk 4: 26 de zondige boosheid verwerpelijk is (en de verstoordheid van de kinderen tegenover de ouders is altijd zondig) dan is het de kinderen boos maken zoveel als hen tot zonde brengen.

Tot boosheid verwekken heeft niet alleen plaats door onbarmhartig er op te slaan, maar ook door andere verkeerde behandeling, alhoewel het ook vaak veel schijn van recht heeft. De wet verwekt boosheid, omdat die eist wat de mens haat en ontvlucht en tevergeefs zich inspant haar te volbrengen, terwijl zij het toch bij de toerekening van de zonde en steeds meer opgewekte begeerlijkheden ernstig opneemt. Hoe meer nu in de opvoeding alles in het werk wordt gesteld, dat men alles alleen door de wet, door gebieden, verbieden, dreigen, straffen wil doen, des te meer komt men in de verzoeking zijn kinderen tot boosheid te verwekken. Dwangmiddelen, strengheid en list richten zeker niet uit wat men wensen moet; daardoor maakt men ze slechts des te arglistiger. Als u de geschilderde vruchten, die u meent rijp gemaakt te hebben, wilt openbreken, zie dan toe wat er van binnen is.

De positieve vermaning van de apostel luidt: "Voed hen op in de lering en vermaning van de Heere", die laatste genitivus moet worden beschouwd, niet slechts als behorend tot "vermaning", maar als een genitivus van het object, maar als op beide "lering en vermaning" doelend en als genitivus van het subject. De lering of tucht bestaat in een werk, de vermaning in woorden. De eerste is niet alleen straf, maar ook strenge huisregel, gewennen aan zelfverloochening, dienstvaardigheid, het bekennen van het kwaad zonder omwegen; het tweede bestaat in ernstig waarschuwen (1 Kor. 10: 11) en vriendelijk vermanen (Tit. 3: 10. 1 Kor. 4: 14, dat zeker boven scherp bestraffen staat.

De lering heeft het vooruit brengen, de vermaning het terechtbrengen tot doel; de eerste is nu de zaak van maatregelen, de tweede is een zaak van het woord.

Zonder dat de vleselijke wil in de kinderen wordt gebroken kan de lering niet bestaan en tot dit breken is de pedagogische wet, de tuchtmeester nodig; bij de vermaning daarentegen mag de gelijkenis van het stil en gaandeweg groeiend zaad (Mark. 4: 26 vv.) wel ter harte worden genomen. Vele gelovige ouders bederven bij hun kinderen door ongeduldige zucht naar vruchten de tedere kiemen, of door ze te overvoeren met gesprekken over Christus, voordat zij, hetgeen eerst opgenomen werd in het hart, verteerd kunnen hebben; als dan ontstaat walging en tegenzin.

a) U dienstknechten 1Co 7: 23 wees uw heren gehoorzaam naar het vlees, wier knechten of slaven u volgens uw uitwendige, tijdelijke levensomstandigheden bent, met vrees en beven, met een ijver, die steeds levendig bezorgd is, dat er niet genoeg door u zou worden gedaan (2 Kor. 7: 15. 1 Petrus 2: 18, in eenvoudigheid van uw hart (2 Kor. 8: 2 Rom. 12: 8), zoals aan Christus (Hoofdstuk 5: 22).

1 Tim. 6: 1 Tit. 2: 9

Niet naar ogendienst, als mensenbehagers, maar als dienstknechten van Christus (Kol. 3: 22 v.), doende de wil van God van harte, in persoonlijke gehechtheid aan uw heren, zonder enige ontevredenheid over uw dienstbaarheid.

Dienend met goedwilligheid de Heere en niet de mensen.

Wetende, dat welk goed een ieder in zijn levensomstandigheden gedaan zal hebben, hij dat in een overeenkomstig loon (2 Kor. 5: 10) op de dag van het oordeel van de Heere zal ontvangen, hetzij dienstknecht, hetzij vrije, zodat ook u, dienstknechten, op zo'n vergelding mag rekenen (Kol. 3: 24).

De apostolische vermaning aan de dienstknechten of slaven sluit zich onmiddellijk aan die, die kinderen en ouders aangaat, omdat de slaven in de oudheid een wezenlijk bestanddeel uitmaakten van de familie of het huisgezin. Dat op onze plaats geen afkeuring van de slavernij wordt gevonden en dat de apostel ook overigens de Christelijke vrijheid niet beschouwt als iets, dat met de toestand van slaaf niet kan samengaan, daaruit volgt volstrekt geen goedkeuring ervan. Het Christendom heeft de roeping om de mens en de mensheid inwendig te vernieuwen. Het was daarom ook niet de roeping van de apostel aan te dringen op een uitwendige omkering van de verhouding van de slaven tot hun heren. Er moesten integendeel nog eeuwen voorbijgaan; de macht van het heidendom moest eerst in de diepste wortel worden gebroken, voordat de geest van de Christelijke vrijheid de overtuiging van het onverdraaglijke van de slavernij en van de lijfeigenschap met de idee, dat de mens naar Gods beeld was geschapen, die door het Christendom duidelijk aan het licht was gebracht, tot een algemeen redelijk bewustzijn kon verheffen. Opmerkelijk is nu reeds hier, dat Paulus de meesters van de slaven voorstelt als heren naar het vlees. Daardoor is de macht van de meester tot het lichamelijke van de slaaf begrensd. De meesters mogen alleen gebied voeren over de uitwendige omstandigheden van de slaven, hun geweten is echter vrij d. i. alleen aan de hemelse Heer onderworpen.

Bij het "wees gehoorzaam naar het vlees" voegt de apostel drie nadere bepalingen, waarvan elke volgende de zedelijke eis hoger stelt. De eerste "met vrees en beven" eist een gehoorzaamheid, waarbij de dienstknecht siddert voor de gedachte zijn plicht in enig opzicht te kort te doen. De tweede "in eenvoudigheid van het hart" verlangt een gehoorzaamheid, waarbij men zonder enige nevenbedoeling erop uit is zijn plicht te doen. De derde "zoals aan Christus" dringt op een gehoorzaamheid aan, waarbij men door het bewustzijn wordt geleid, dat het moet plaats hebben in de dienst van Christus als vervulling van Zijn wil. Dit "zoals aan Christus" wordt vervolgens nader uiteengezet in de zin, die een tweede reeks vormt: "niet naar ogendienst als mensenbehagers, maar als dienstknechten van Christus, doende de wil van God van harte. " Als het een dienstknecht alleen te doen is om de menselijke goedkeuring van zijn heer, dan zal zijn gehoorzamen niet verder reiken dan diens oog. Geheel anders is het, als hij dient in de eigenschap van een dienstknecht van Christus, die de wil van God doet. Daaraan dat hun gehoorzamen een volbrengen van Gods wil moet zijn, sluit zich dan in een derde reeks aan, die hun inwendige verhouding moet zijn tot hun dienstbaarheid, waarin zij moeten gehoorzamen. Wat men van harte doet, doet men graag, omdat het voortkomt uit werkelijke en eigen mening van het hart. Om nu iets met goedwilligheid te doen moet hetgeen men doet aan een persoon gebeuren, die men toegenegen is. Terwijl dus het eerste de inwendige verhouding van de dienaar tot zijn dienst aanwijst, karakteriseert het tweede zijn verhouding van de dienaar tot zijn heer. Beide het gehoorzamen van harte en het gehoorzamen met goedwilligheid, kon niet volstrekt zijn geboden, als niet was verondersteld, dat de dienaar zichzelf kende in de dienst van de hemelse Heer. Kende hij zichzelf alleen in de dienst van mensen, dan zou de gemoedstoestand, waarmee hij dient, afhangen van de gesteldheid van zijn meester. Daarom voegt de apostel erbij: "dienende de Heere en niet de mensen; " want doen zij hun dienst, dan zullen zij die onder alle omstandigheden van harte en met goedwilligheid kunnen doen. Hun dienen is dan echter ook een goed doen, waarvoor zij van de Heere loon zullen ontvangen, zoals zij ook weten, dat wat goeds ieder gedaan heeft,

hun een dienovereenkomstig loon ten deel zal worden, zonder onderscheid of hij dienstknecht is of vrije.

Al was het ook dat de heren naar het vlees hun welgemeende diensten nooit erkenden, toch hebben zij erkenning van de Hemelse te wachten.

En u heren, doe hetzelfde, wat ik zo-even van de dienstknechten over hun heren naar het vlees heb geëist, bij hen. Uit die voorschriften toch kunt u wel afleiden, wat uw plichten zijn als heren en meesters. Behandel uw dienstbaren met liefde, nalatende de dreiging, die gewoonte is bij tirannieke meesters, die hun knechten hun overmacht willen laten voelen (Lev. 25: 43). Handel ten allen tijde als degenen, die weet, dat ook uw eigen Heere, dezelfde, als die van de dienstknechten (vs. 7 v. Kol. 4: 1), in de hemelen is, a) en dat geen aanneming des persoons bij Hem is (Gal. 2: 6), zodat Hij, als Hij komt om gericht te houden, het onrecht, door u als heren aan uw dienstknechten aangedaan, ongestraft zou laten, omdat zij, aan wie het geschied is, slaven waren, en u, die het heeft misdreven, meesters bent geweest.

Deut. 10: 17. 2 Kron. 19: 7 Hand. 10: 34 Rom. 2: 11 Kol. 3: 25. 1 Petrus 1: 17

De apostel spreekt zo uitvoerig als hij in vs. 5-8 heeft gedaan, tot de slaven, om hen hun harde en verachte stand op Christelijke manier te leren waarderen en overeenkomstig hun Christelijke roeping daarin te leren leven. Weinige woorden waren tegenover de heren voldoende, te minder, omdat de onderrichting van de dienstknechten ook voor hen tot lering was, hoe zij hun dienstknechten moesten beschouwen. Overeenkomstig de gelijkheid, die voor God tussen hen en de anderen bestaat en met heen wijzing naar de hemelse Heere, aan wiens onpartijdig oordeel zij beiden onderworpen zijn, roept hij hun toe: "doe hetzelfde bij hen", met de bijvoeging: "nalatende de dreiging. " Zij moeten het bedreigen, de gewone manier om de slaven door schrik in toom te houden, nalaten en in plaats daarvan hun tot zulke heren zijn, zoals Christelijke slaven voor hen dienstknechten moeten zijn. Zonder op de bijzonderheden te letten van de vermaning aan de dienstknechten gegeven, is het "hetzelfde" eveneens gemeend, als wanneer de Heere Jezus (MATTHEUS. 7: 12) vermaant: "wat u wilt dat u de mensen zullen doen, doet u hun zo ook. "

De heren hebben te letten op de vermaning van de Schrift: zoals de Heere u behandeld heeft, zo behandelt nu ook u uw dienstknechten; of: zoals u de dienstknechten behandelt, zo zal u ook eenmaal de Heere behandelen.

Voor de aardse rechtbank vonden in de oudheid de heren ook bij een rechtvaardige behandeling van hun slaven zonder moeite bescherming. Zo zal het niet zijn voor het gericht van Jezus Christus, die toch reeds gedurende Zijn omwandelen op aarde de Helper van de bedrukten en onrechtvaardig behandelden geweest is.

II. Vs. 10-20. Heeft de apostel in de beide vorige afdelingen van het paranetische deel van zijn brief opgewekt tot een wandel de Christelijke roeping waardig, zo vermaant hij de lezers nu tot hetgeen zij nodig hebben, om zichzelf Christenen te betonen tegenover de machten, die hen van buiten bestrijden. Zij moeten sterk worden in de Heere en zich laten toerusten met de macht van Zijn sterkte. Terwijl Paulus in onze brief de vijanden van God en Christus, die uit de Kerk zelf in de ketters opstaan, zo goed als geheel buiten spel laat (anders dan in de paralelle brief aan de Kolossensen), vestigt hij des te scherper zijn oog op de geestelijke machten, die tegen de Christelijke kerk strijden, die haar proberen te vernietigen en een slag bereiden, waarin het te doen is om een grote beslissing. Hij dringt bij de lezers aan, om

dadelijk reeds nu de gordel om de lendenen te doen, het pantser om de borst aan te doen, de veldlaarzen onder de voeten te binden, vooral op de dag van de slag het schild te nemen en de helm op te zetten en het zwaard in de hand te nemen, opdat die strijd tot een zegepraal voor de gemeente van de Heere wordt. Zijn het zonder twijfel de vervolgingen van de Christenen, die voor de deur staan, waarop zijn voorspellend woord in de eerste plaats wijst, dan wordt de betekenis van hetgeen hij verder over het aanhouden met bidden en smeken in de Geest zegt,

ons zeer duidelijk door het gezicht in Openbaring 8: 1-4 als wij dit namelijk juist

begrijpen. EPISTEL OP DE EENENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Het leven een strijd, niet met het vlees en bloed alleen, maar met overheden en machten, met de beheersers van de wereld, de demonen. Dit is het grote thema van dit epistel. Met dit epistel is echter verenigd het Evangelie van de genezing, die onze hoog geprezen Heer aan de zoon van een koninklijke hoveling te Kapernaüm uit de verte bewerkte (Joh. 4: 47 vv.). Volgens de bedoeling van de kerk moet daar aan het strijdende leger van de Christenen de grote bijstand, het krijgsleger worden getoond, dat uit de verte helpt, ja dat zelfs nabij is; of wat hetzelfde is, naast de koninklijke Heer, die in de nabijheid en de verte de ziekte beheerst, moet wel het door Hem met kracht en zegen begaafde leger van Zijn navolgers verschijnen. Naast de Machtige staan de machtigen en het aandenken aan geen sterkt deze.

De veldprediking van de apostel; zij wijst de vijand aan, tegen wie wij strijden, 2) de wapenrusting, waarin wij strijden, 3) het rijk waarvoor wij strijden.

Het leven van de Christen een strijd: 1) wie is de vijand? 2) hoe heet het wapen? 3) wanneer is er rust?

Over de strijd tegen het rijk van de duivel: 1) hoe zwaar deze strijd is; 2) met welke wapens die moet gevoerd worden.

Over de strijd, waartoe de gemeente van de Heere geroepen is:
het is een zware strijd, want hij is tegen de machten van de hel; 2) het is een hoopvolle strijd, want de Heere staat Zijn gemeente terzijde; 3) het is een heilige strijd, want met een heilige gezindheid en heilige wapens wordt hij gevoerd.

De geestelijke wapenrusting van de Christen: 1) waarom onze wapenrusting een geestelijke moet zijn? 2) uit welke stukken zij bestaat.

Wees sterk in de Heere: 1) wat is dat? 2) hoe geschiedt dat?

Wanneer is de Christen sterk in de Heere? 1) Als hij in de gerechtigheid van het geloof een vast standpunt heeft verkregen; 2) als hij het woord van God als zijn scherp zwaard gebruikt;
als hij van de overwinningsbelofte van zijn Heere tot aan het einde verzekerd blijft.

Voorts, mijn broeders! (2 Kor. 13: 11) word krachtig in de Heere en in de sterkte van Zijn macht (Jes. 45: 24. 2 Tim. 2: 1

Het woordje "voorts" geeft te kennen, dat de apostel nu samenvat wat tenslotte nog moet worden gezegd. Deze vermaning ligt hem nog op het hart; zij dringt te voorschijn als een machtige stroom met kracht en volheid. Het is een aanspraak, die een veldheer van veel ervaring tot zijn leger richt een dagorde aan de vooravond van een beslissende slag.

Zonder twijfel heeft de apostel de laatste, grootste beslissingen op het oog, die aan de voltooiing van het rijk van God op aarde zullen voorafgaan en die volgens de doorgaande leer van het Nieuwe Testament vergezeld moeten gaan van een vreselijke strijd met de machten van de duisternis. En inderdaad is die slechts weinige jaren na de vervaardiging van onze brief (Deel VI Aanm. 2 a. 2 en c. 3) in de bloedige vervolging van de Christenen door keizer Nero begonnen.

De apostel noemt daarom de twee stukken "krachtig in de Heere" en "in de sterkte van Zijn macht" om aan te tonen, dat er tweeërlei krachten zijn, die wij moeten hebben - de ene, dat wij vast blijven bij hetgeen wij moeten geloven en doen en niet aflaten en dat heet "voor zichzelf" sterk zijn. Het tweede is, dat men niet alleen zichzelf beschermt, maar ook de vijanden op de vlucht slaan. Het eerste is een beschermende macht, het tweede een kracht tot overwinning, die niet alleen op zichzelf staat, maar rondom zich houwen kan onder de vijanden. Daartoe behoort nu meerdere en sterkere wapenrusting dan tot de eerste en dit noemt hij de sterkte en macht van de Heere, dat geheel op Hebreeuwse manier gesproken is en zoveel betekent als Zijn machtige sterkte of Zijn grote kracht.

De mens is over niets zozeer onkundig, als over zijn kracht. Ieder, al is hij ook nog zo zwak, acht zich sterk. Dat tonen zijn voornemens, zijn plannen, die toch worden verijdeld en meestal teniet gaan. Het is met de sterkte evenals met de schoonheid, waarvan niemand, ook de lelijkste niet, zich geheel ontbloot acht. Dat alleen in de Heere, de Sterke en Machtige, de sterkte te zoeken en te vinden is, bedenken niet allen, die de ware vrijheid niet kunnen zien in de dienstbaarheid van God.

a) Doe dan aan om u te betonen, als degenen, die met de kracht en de sterkte van de Heere begaafd zijn, de gehele wapenrusting van God, waarmee God de strijders van Zijn rijk toerust, evenals Hij bij Zijn eigen strijd zo’n wapenrusting draagt (Jes. 59: 17 Wijsh. 5: 17 vv. Dat is u nodig, opdat u kunt staan tegen de listige omleidingen van de duivel, die hij nu aan u beproeft en zeker nog snel erger zal maken.

Kol. 3: 12. 1 Thessalonicenzen. 5: 8

Het beeld van de Christelijke strijd en de geestelijke wapenrusting wordt ook op andere plaatsen van het Nieuwe Testament (2 Kor. 10: 4. 1 Thessalonicenzen. 5: 8. 1 Tim. 6: 12 gevonden, maar hier het volledigst en uitvoerigst. Dit is te verklaren als men bedenkt, dat de apostel het Pretoriaanse leger te Rome Ac 28: 16 voor ogen had, toen hij onze brief schreef en dadelijk de wapenrusting en de nauwgezette legerdienst van deze elite van het Romeinse leger zag. Op grond nu van hetgeen hij hier en in het volgende uiteenzet, vatten de oude Christenen hun gehele leven als militia christiana, Christelijke krijgsdienst op. Zo was de geloofsbelijdenis voor hen de tessera of het parool van hun hemelse aanvoerder; de gebeden en het vasten werden door hen gehouden voor stationes of wachtpost diensten (waarvoor Woensdag en Vrijdag in het bijzonder bestemd waren, "Le 16: 31. De zonde en de boze geesten waren de vijanden; het hemels vaderland was het rijk, dat veroverd moest worden en de zaligheid was de kroon van de overwinning.

Paulus beveelt ons eerst de volle wapenrusting (panopli a) aan te doen als krijgslieden, die tot de strijd bereid zijn en zich tot tegenweer gereed moeten houden. Hij zal later (vs. 14 vv.) die wapenrusting noemen en na elkaar optellen wat er toe behoort; maar hier spreekt hij nog in het algemeen, dat er een wapenrusting moet zijn, niet van een mens, maar van God zelf. Want hier staat geen menselijke sterkte, kracht noch wijsheid en verstand tegen deze vijand. Hij kan

het alles tot stof en as maken als Hij met Zijn adem erin blaast. Daarom, omdat u andere strijders bent, wil de apostel zeggen en andere vijanden tegenover u heeft, zo moet u ook een andere wapenrusting hebben dan de wereld heeft of maken kan. Hij noemt het echter daarom Gods wapenrusting, om aan te wijzen wat voor een zaak het is, waarvoor wij moeten strijden, namelijk dat de strijd van God is en wij zijn strijders zijn, als die voor Hem en Zijn zaak strijden; daarom moeten wij ook Zijn wapenrusting dragen, waarmee Hij strijdt. Want hoewel Hij voor Zichzelf krachtig genoeg is tegen de duivel, en wel met een vinger, ja met één woord hem in al zijn woeden kan tegengaan, toch wil Hij door zulke zwakke vaten hem neerslaan en door ons eer inleggen aan zo'n trotse, machtige vijand, opdat Hij Zijn goddelijke kracht in onze zwakheid betoont. Dat hindert ook de duivel, dat God hem zo'n gebrekkig, nietig volk (1 Sam. 17: 10) tegenstelt; hij grijpt ons daarom met toorn en woede aan, alsof hij ons in een ogenblik als een hoop vaten wilde verpletteren.

Op goede gronden kom ik met zo ernstige, buitengewone vermaningen tot u; want wij hebben in de tijden, zoals die nu over ons Christenen komen (Hoofdstuk 5: 16), de strijd niet tegen vlees en bloed, niet met zwakke, nietige mensen (Gal. 1: 16), hoewel er zulke vijanden zijn, die uiterlijk en zichtbaar tegenover ons staan, maar integendeel tegen de overheden, tegen de machten, die op onzichtbare manier achter hen staan, tegen de geweldhebbers van de wereld, van de duisternis van deze eeuw (2 Kor. 4: 4. 1 Joh. 5: 19, tegen de geestelijke boosheden in de lucht (vgl. Hoofdstuk 2: 2 Jes. 24: 21).

De apostel geeft hier de reden op, waarom hij vermaant zich tot het doel, in het vorig vers genoemd en tegen de vijand daar genoemd, te versterken in de Heere en de wapenrusting van God aan te doen. Hij doet dat namelijk, omdat de strijd, die zij hebben, geen strijd is tegen mensen, maar tegen de boze geesten. Een worstelstrijd noemt bij die in de grondtekst (palh), om uit te drukken, dat het er om te doen is, wie ten slotte boven zal blijven (tevens echter ook met het oog daarop, dat in deze strijd ieder voor zichzelf geroepen is; want de worstelstrijd is uit zijn aard een strijd van man tegen man). Als hij schrijft: "wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed" bedoelt hij niet eigen vlees en bloed. In dat geval zou een geheel andere en wel omgekeerde tegenstelling volgen, dat onze werkelijke vijand buiten ons is. Er is hier sprake van de vijand buiten ons, tegen wie wij sterk en toegerust moeten zijn, opdat wij hem kunnen weerstaan, van welke aard die is, omdat naar de gesteldheid van deze de zwaarte van onze strijd moet worden afgemeten. Onder dit gezichtspunt ontkent hij, dat wij te doen hebben met wezens, die vlees en bloed zijn; niet alsof wij degenen niet tegen ons zouden hebben, maar zij zijn de vijand niet, die wij moeten overwinnen, als wij het veld willen behouden (onder deze kunnen wij integendeel altijd uitwendig bezwijken en toch tegen de eigenlijke vijand het veld behouden, Openbaring 7: 9 vv.); het zijn de boze geesten, die tegen ons strijden en die wij moeten overmeesteren. In tegenstelling tot de menselijke tegenstanders, wier boosheid niet meer zou kunnen doen, dan vlees en bloed in staat is te doen (MATTHEUS. 10: 28), noemt hij ze "de geestelijke boosheden in de lucht", van welke uitdrukking Paulus zich ook in Hoofdstuk 3: 10 had bediend; want hun manier van bestaan is een, onderscheiden van de stoffelijke wereld, waarin wij een leven leiden, waarbij wij aan ruimte gebonden zijn. In tegenstelling tot die menselijke tegenstanders, die tot het gebied van de duisternis van deze wereld behoren, slechts als onderdanen daarvan (Hoofdstuk 4: 18; 5: 8) stelt hij hun deze vorsten en machtigen voor als "geweldhebbers van de wereld, van de duisternis van deze eeuw. " Zij zijn wereldbeheersers, maar niet volstrekt; en geheel het gebied, dat onder hun heerschappij staat, het rijk waarover zij alleen beschikken, is de duisternis, het deel van deze wereld, dat zich voor God heeft afgesloten.

Evenals het ene deel van de door God geschapen hogere geestenwereld in de oorspronkelijke gemeenschap met God volhardde en daardoor blijvend in het goede bevestigd is, zo is het andere deel door de afval van God een prooi geworden van de boosheid, waarvan de satan en zijn engelen ook als boze geesten (Luk. 7: 21 Hand. 19: 12), of (zoals op onze plaats woordelijk staat), als "geestenschaar van boosheid" worden voorgesteld. De lust tot boosheid is tot hun wezen, tot hun bijzondere natuur geworden en hun zoeken en trachten is niets dan ondergang en verderf. Hun lust in de boosheid is echter niet slechts een liefde tot boze geestelijke, maar ook tot boze zinnelijke lust, waarom zij ook onreine geesten worden genoemd (MATTHEUS. 10: 1 Hand. 5: 16). Deze onverbeterlijke verharding in de zonde wordt ook daardoor verzekerd, dat zij zonder hoop op verlossing reddeloos en zeker een prooi zijn van het oordeel van de eeuwige verdoemenis (MATTHEUS. 25: 41 Judas 1: 6. 2 Petrus
4 Als zij nu, omdat zij zeker een prooi worden van de boosheid, uit de gemeenschap van het zalige leven van God zijn uitgestoten, dan kan ("Lu 10: 18" en "Re, als op vele plaatsen van de Heilige Schrift hun nog een plaats in de hemel wordt toegekend, dit slechts een oneigenlijke spreekwijze een beeldspraak zijn. Zij zijn echter ook niet reeds in de hel in de eigenlijke betekenis van het woord, alsof deze hun vaste en blijvende verblijfplaats was, waaraan zij gebonden zijn. Daarheen worden zij echter voor altijd verbannen aan het einde van de dagen, als de verlossingsdaden van God aan het menselijk geslacht geheel volbracht zullen zijn (Openbaring 20: 10).

De duivel is uit de hemel uitgeworpen, maar hij is nu nog niet voor eeuwig in de afgrond verwezen; hij kan zijn werk nog in deze wereld, op de aarde doen. Van waar zal hij zijn pogingen in het werk stellen, zo niet, omdat hij toch als eindig wezen een standplaats moet hebben, uit de bovenaardse hemelse streken.

Vgl. MATTHEUS. 12: 43 als ook "Le 16: 22".

Daarom, omdat u niet met mensen, maar met de duivel en zijn machten moet strijden en daartoe een sterkte nodig is, nog sterker dan die van de machten van de duisternis, neem aan de gehele wapenrusting van God, waarvan ik in vs. 11 sprak, opdat u kunt weerstaan in de boze dag, als aan de duisternis macht wordt gelaten (Luk. 22: 53 Openbaring 3: 10) en alles verricht hebbend wat tot een zegenrijke strijd nodig is, staande blijven (1 Joh. 4: 4).

1 Kor. 10: 4

De apostel wil volstrekt niet ontkennen dat wij ook met vlees en bloed hebben te strijden, met vijandige, goddeloze kinderen, met de kinderen van de wereld, die het rijk van God en van Christus tegenstaan. Hadden wij echter alleen met deze te strijden, dan zouden mensen tegenover mensen staan en wij hoefden te minder bevreesd te zijn, omdat wij toch weten, dat wij niet alleen zijn, maar een krachtige hulp aan de kant van hen staat, die God en Zijn Christus dienen. Nu leert ons echter de mond van de apostel, dat wij niet slechts te doen hebben met mensen, met vlees en bloed, maar dat onze strijd een veel grotere en moeilijkere is, omdat juist de gevallen engelen de tegenpartij zijn. Het kan ons hierbij volkomen onverschillig zijn, of deze of gene in gevallen engelen gelooft of niet, hun werking ervaart of die anders verklaart. Wij, die in het licht van de goddelijke openbaring wandelen en ons alleen door deze de wegen laten aanwijzen, kunnen te minder voor onszelf verbergen dat wij een rijk van boze geesten tegenover ons hebben, omdat juist dat gedeelte van de Heilige Schrift, dat door ieder voor het meer lichte en duidelijke wordt gehouden, vaak, meer nog dan het Oude Testament, van deze onze vijanden spreekt en voor hen waarschuwt. Staat nu een onzichtbaar rijk tegenover ons, van welke krijgslieden en legers wij worden opgemerkt en

bespied, dan is duidelijk dat onze vijanden een groot voordeel hebben, want zij kennen ons, maar wij een groot nadeel, omdat wij ze niet zien noch kennen. Stelt men zich nu verder voor dat deze vijanden een talloos leger in menigte zijn, dan hoeft men zich hen niet eens als zeer machtig voor te stellen, de vrees groeit toch aan, want gegrond op het onzichtbare van het vijandelijk leger vermeerdert die door de gedachte aan de grote menigte. Nu vinden wij in de Heilige Schrift dat de val van de engelen zich niet maar tot de ondergeschikte klassen van de geesten bepaalde, maar zijn aanvang juist in de hoogste rijen had, die de troon van de Heere omgeven en die val als een neervallende zware steen doorging van de hoogst begaafde tot de minst begaafde geesten. Is nu deze gehele schare van onderscheiden engelen eendrachtig tegen ons, tegen de kerk van God op aarde gekant; staat zij tegenover ons als een krachtig en welgeordend organisme, als een bijzonder rijk, dan wordt de reeds bestaande vrees ook daardoor nog verzwaard. Dezelfde boze geesten nu worden bovendien ons nog voorgesteld als geweldhebbers van de wereld. Daarmee wordt ons gezegd, dat de boosheid van de mensen geenszins onvoorbedacht en aan zichzelf overgelaten is. Zij zal wel eenmaal gedurende de duizend jaren, waarin de duivel gebonden zal zijn (Openbaring 20: 1 vv.) door het rijk van de boze geesten verlaten en zonder leiding zijn, maar dan zal zij ook voor de invloed van het rijk van Christus bezwijken en de groeiende en opstuwende wateren geen uitvloeiing vinden. Tegenwoordig is het echter nog onder bestuur en leiding en meer dan vlees en bloed het denkt is de wereld in samenhang en volkomen instemming met het rijk van de boze geesten. Deze vorstendommen, deze machten, deze geesten-wereld vol boosheid, die zelfs in de lucht haar zetel heeft en haar werk verricht, verbeidt in de duisternis van deze tijd, beheerst de wereld en maakt zich met alle macht en list, met alle behendigheid en snelheid op tegen het rijk van Jezus Christus, de arme strijdende kerk. En deze, als een schuchtere duif, als een gejaagde hinde moet nu van rondom, van boven en aan de kanten omgeven zijn en omzweefd worden door een nachtelijk, verschrikkelijk krijgsleger van duivelen en alle ogenblikken op een nieuwe aanval, op een dag van strijd, op een kwaad uur zich voorbereiden. Wie kan die toestand van de kerk zich zo voorstellen, zonder aan de ene kant te erkennen hoezeer de duivels voor de kerk van God, die vreesachtige hinde, tot vrees moeten zijn, maar aan de andere kant hoe zwaar en verschrikkelijk haar strijd is! Erkennen wij nu aan de ene kant de grote macht van de vijanden en de daaruit voortvloeiende moeilijkheid van de strijd, dan zal ons aan de andere kant het gevoel van onze nood des te meer doordringen, als wij aan de noodzakelijkheid van de overwinning denken en aan onze grote zwakheid. Het is zeker dat wij deze strijd niet alleen hoeven te strijden; de goede engelen toch zijn met ons in de strijd, de reine geesten, wier macht tegen de demonen wel gerekend kan worden. Wij vinden in de Heilige Schrift ook vaker melding gemaakt van strijdende goede engelen tegen de boze en de overwinning is altijd aan de kant van de goede. Maar kunnen dan de goede engelen de zege betalen voor het geheel, als wij op aarde de overwinning verliezen? Is niet over het geheel de zege verloren, als de strijdende kerk op aarde die verliest? Ja, is niet juist de strijd, waarvan sprake is, een strijd van de strijdende kerk op aarde? Is het niet onze zaak, om welker wil die wordt gevoerd? Meent dan de duivel en kan hij menen, de engelen te vellen en te overwinnen, die in het goede zijn staande gebleven en hun vorstendom hebben bewaard? Hen kan en zal hij de zaligheid zeker niet meer ontroven; maar ons kan hij verderven, ons, die zo zwak zijn. Als hij ons de linker, de zwakke vleugel slaat, verheft zich de rechter, de sterke ongedeerd ten hemel; maar de slag is toch verloren en wij zijn verloren. Ons eeuwig heil staat dus op het spel. Zo ziet men van hoe groot gewicht onze strijd is en hoeveel te vrezen is. De machtige en talrijke vijand in het oog, de grote verantwoordelijkheid van de strijd in het geheugen en voor de aandacht, wordt men vernieuwd in de geest van zijn gemoed en grijpt men naar de wapenrusting, die ter overwinning leidt!

Sta dan, als degenen, die reeds nu bent toegerust tot de beslissende strijd, die u wacht, uw lenden omgord hebbend (Jes. 5: 27 Luk. 12: 35. 1 Petrus 1: 13 met de waarheid (vgl. Jes. 11: 5), a) en aangedaan hebbend het borstwapen of pantsier van de gerechtigheid (vgl. 1 Thess. 5: 8);

Jes. 59: 17. 2 Kor. 6: 7

En de voeten geschoeid hebbend (Jes. 9: 5 en "De 20: 9 met bereidheid (Jes. 52: 7) van het Evangelie van de vrede (Hand. 10: 36. 2 Kor. 5: 18 v., ten allen tijde gereed om de zaligheid aan anderen te verkondigen (Jes. 52: 7 a)

De apostel was in het noemen van de vijand, waarmee moest worden gestreden, gegaan boven het gebied van het menselijke en tot de daarin heersende goddeloze geesten, om de grote ernst van de strijd, waartoe de Christen gereed moet zijn, voor ogen te stellen. Eveneens heeft hij en met een gelijk doel gewezen over het heden heen op de boze tijd, wanneer de steeds te voeren strijd tot het laatste punt van beslissing komt en de vijand al zijn macht inspant, om die te winnen. Op deze kwade dag moeten de Christenen toegerust zijn, niet pas als die aanbreekt, maar reeds nu. Om dan te kunnen weerstaan en dan zegerijk die te kunnen doorstaan, moeten zij van te voren met de volle wapenrusting van God zijn aangedaan.

Volgens de manier van de Romeinen bestond de wapenrusting uit pantsier, schild, lans, beenschilden, helm en zwaard. De apostel heeft de lans weggelaten en daarvoor gordel en veldschoenen genoemd. Omdat de laatste stukken geen bestanddelen zijn van zware bewapening, blijkt dat hij niet slechts zwaar gewapende strijders op het oog heeft, maar alle strijders van alle mogelijke wapens. Hij heeft de lans waarschijnlijk daarom weggelaten, omdat die een wapen tot de aanval was. De Christelijke strijder moet namelijk de aanvallen van de duivel afwachten, maar eenmaal aangevallen, overwinnen met alle wapens, die ter hand zijn.

Het wijde, los neerhangende kleed zou de oude krijgsman in zijn vrije beweging, in zijn vaste tred hinderlijk zijn geweest, als het niet omgord was geworden. Men snoerde de gordel vast op de juiste plaats, dicht onder de heupen. Wat nu de gordel is voor de soldaten, dat is de waarheid voor de strijders van Jezus Christus.

De "waarheid" is deze gordel, de loutere gezindheid, die alle gemeenschap met leugen en duisternis in het kennen en in het leven haat en ontvliedt (vgl. Hoofdstuk 4: 20). Zij verhindert het rondzwerven van de onbestendige gedachten, het wegzinken in ongeregelde en verwilderde toestand van gemoed en maakt de ziel wakker en strijdvaardig.

Die de schijn van godzaligheid heeft, maar haar kracht verloochent (2 Tim. 3: 5), gordt zijn lenden met leugen.

Het gevoel van onze grote onwaardigheid, het bewustzijn van onze zonde, het kwaad geweten, dat ons eindeloos knaagt, zou ons volstrekt onbekwaam maken tot de strijd, die ons wacht, alle ogenblikken zou onze borst zijn blootgesteld aan het gevaar van dodelijke pijlen, als ons niet de nieuwe gerechtigheid als een pantsier, een borstharnas bedekte, de gerechtigheid van het geloof, waarin men uit de dood is overgegaan in het leven (1 Joh. 3: 14). Is nu de mens met waarheid omgord, dan moet hij ook met de onvernietigbare gerechtigheid van Jezus bedekt worden als met een borstharnas en zijn ziel rust vinden in de gedachte, die hij voor Christus uitspreekt: "er is geen vlek aan mij te vinden; ik ben geheel

rein en zuiver van al mijn zonden. Ik ben rein omwille van U; U geeft heerlijkheid en sieraad genoeg, om mij daarmee te bedekken" (Rom. 8: 34 vv.). Is nu het kleed gegord, het borstharnas aangedaan, wat is dan het derde? Nu maakt hij, wiens borst beschermd is, zijn voeten gereed tot de strijd, hij bindt de voetzolen onder en zorgt daarmee, dat hij op de verre weg van het slagveld zonder zorg en zonder schade kan voortgaan. Maar wat is nu, wat de geestelijke betekenis aangaat, het schoeisel van de voeten en de bereidheid van het Evangelie? Dit is volgens het eigen woord van de apostel de bereidheid om het Evangelie van de vrede te prediken. Bekrachtigd door waarheid, beschut door gerechtigheid tegen alle verwijtingen van de duivel en van het eigen hart, gaat de Christen voort en belijdt het Evangelie, predikt de Gekruisigde, biedt aan al de zijnen in het Evangelie de vrede aan.

De bereidheid om het Evangelie van de vrede te prediken moet bij ieder gelovige worden gevonden voor het geval, dat hij in hen toestand komt, om van Christus te getuigen (1 Petrus 15). Zij is hem daardoor gegeven, dat hij de vrede kent, waarover het Evangelie handelt en als hij die in de strijd meebrengt, dan is dit het bewustzijn, dat hij aan de wereld zo’n vrede heeft aan te bieden, dat hem krachtig doet optreden en vaste stappen laat doen.

Onze voeten zijn geschoeid en gewapend door het ambt en tot het ambt van het Evangelie van de vrede, opdat de oude slang, als zij voelt dat wij ze onder de voeten treden, geen kracht vindt om ons te steken en om te brengen.

Bovenal (liever "bij dat alles", Luk. 3: 20), wanneer de dag van de beslissende strijd is aangebroken, aangenomen hebbend het schild van het geloof, waarmee u al de vurige pijlen (Ps. 7: 14 en "De 20: 9 van de boze (1 Joh. 2: 14. 1 Petrus 5: 8 v. zult kunnen uitblussen.

En neem de helm van de zaligheid (vgl. Jes. 59: 17 Luk. 21: 28. 1 Thessalonicenzen. 5: 8),
en het zwaard van de Geest, het door de Heilige Geest bereide zwaard, dat is Gods woord (Hebr. 4: 12 MATTHEUS. 4: 4, 7, 10).

Openbaring 2: 16

Tussen de bestanddelen van de wapenrusting, in de beide vorige verzen genoemd en die in deze beiden zijn voorgesteld, is dit onderscheid, dat de krijgsman zich gordt, van pantser en schoeisel voorziet, om zich tot de strijd op te maken, daarentegen naar schild, helm en zwaard grijpt als de strijd begint en dat de Christen in de gehoorzaamheid van de waarheid moet staan, van de gerechtigheid voor God verzekerd en tot de boodschap van de vrede bereid moet zijn om kampvaardig te worden, maar de strijd zelf in de kracht van het geloof en van de hoop met Gods woord moet strijden. In de eerste plaats wordt genoemd het schild en wel het grote schild, dat de hele persoon bedekt, dat is het geloof. Het is dat geloof, waardoor hij zich getroost voelt bij God in Christus en dit geloof bedekt hem, zodat hem satans pijlen, de aanvechtingen, waarmee de boze hem ten val wil brengen, niet bereiken; hij vangt ze daarmee op als met een schild. Omdat echter brandende pijlen van zoveel gevaarlijker aard zijn, bijvoorbeeld die, die met ontbrandbare stoffen voorzien waren om het schild zelf, dat tegen hen moest beschutten, als zij door het leren overtreksel in het hout drongen, in brand te steken en onbruikbaar te maken, zo zegt de apostel niet dat de Christen ze met zijn schild kan opvangen, maar dat zijn schild van die aard is, dat het hun vuur uitblust. Het is toch juist het geloof van de Christen, waarop de satan zijn pijlen richt. Kon hij dat onbruikbaar maken, dan was de strijder verloren; maar het geloof is Gods werk in hem en daarom onverderfelijk, alhoewel satan zelfs zijn bestrijdingen tot het uiterste verzwaart, hetgeen de kerk in het laatste uur van dit leven (MATTHEUS. 24: 21 v. Openbaring 13: 3 vv.) wacht.

Als natuurlijk gevolg noemt Paulus eerst het nemen van de helm en dan van het zwaard, omdat de linkerhand reeds het schild heeft en na het nemen van het zwaard geen hand meer vrij is. "Neem aan", wordt gezegd, namelijk van God, die u deze helm aanbiedt.

De helm van de zaligheid is niets anders dan de hoop op en het verwachten van een ander leven, dat daarboven in de hemel is, waarom wij in Christus geloven en alles lijden, zonder hetwelk wij niet al de slagen zouden kunnen verdragen, die men ons naar het hoofd slaat. Dit is echter onze bescherming, dat wij in Jezus Christus geloven, die een Heer is over wereld, duivel en over alles, waardoor wij zeker een ander leven te wachten hebben, dat Hij ons van al dat ongeluk zal verlossen en onder onze voeten zal leggen wat ons nu drukt en benauwt.

Het zwaard wordt getrokken en gezwaaid, als de slagorden op elkaar zijn gestoten, als man en man tegenover elkaar staan, als het op de allerlaatste beslissing aankomt. Het is nu reeds tot het uiterste, tot het laatste gekomen (Openbaring 13: 15 vv.). Het is nu te doen om de laatste, de beslissende slag, om het finale in de strijd van de geesten. De krijgsknecht van God moet het nu vooral weten, dat hij niet met het woord van zijn eigen wijsheid de strijd tegen de boze voert. Evenals Christus de verzoeker, alhoewel Hij toch het ware Woord is, met de goddelijke woorden van de Schrift bestreed, zo moeten ook wij allen Gods woord voor ons wapen houden. Wee de strijder, die tegen deze vijand met het scherpe zwaard van zijn dialectiek iets denkt uit te richten. Elk wapen breekt tegen de wapenrusting van die sterk gewapende, alleen het zuivere woord kan hier treffen en doordringen.

Het woord van God heeft die kracht, dat, waar men het zuiver en ten volle predikt, vlijtig leert en met ernst bedenkt, satan noch duivel daar kan blijven; want het openbaart zijn leugen en list, waarmee hij de mens wil bedriegen, tot valse gerustheid of wangeloof, smart of wanhoop wil brengen. Het openbaart de Heere Christus, die hij gekruisigd heeft, maar die op hem is aangevallen en hem de kop heeft vermorzeld, daarom vreest hij en vlucht hij daarvoor.

In de dagen van Paulus, in de gehele oude wereld kwam het bij het voeren van de oorlog veel meer dan tegenwoordig op persoonlijke moed en krachtsontwikkeling van elke afzonderlijken krijgsman aan. Men streed ten slotte altijd man tegen man en dien overeenkomstig waren de wapens, was de rusting. Het kwetsbaarste deel was de weke lende en het onderste gedeelte van het lichaam en het eerste en voornaamste stuk van de rusting een brede, goed aangehaalde gordel, die tegelijk steun gaf en beschermde. De borst geharnast, de schenen en voeten met een stevig schoeisel bekleed, het hoofd met een nauwsluitende helm gedekt, stond daar de Romeinse krijgsman van Paulus' dagen ten strijd gereed. Een breed lang schild aan de linkerarm dekte andermaal de hele man en in zijn rechterhand was het korte, maar geduchte zwaard, waarmee hij niet slechts zich het lijf verweren, maar ook aanvallen en zijn vijand bevechten moest. Naar dit voorbeeld nu verlangt de apostel, dat de belijder van Christus, naar de inwendige mens, tegen zijn doodsvijanden van top tot teen gewapend is. Wat moet het eerste stuk van zijn rusting wezen? Wat zal de tegelijk steun gevende en beschermende gordel van zijn lendenen zijn? Waarheid zal het zijn; waarheid en oprechtheid, waarvan in het Christelijk leven alles moet aanvangen en zonder welke de Christelijke strijd geen ogenblik met goed gevolg gestreden kan worden. Waarheid in het binnenste, waartoe God lust heeft, die ootmoedig maakt voor Zijn aangezicht, arm van geest en vatbaar om het woord van Zijn waarheid te verstaan, in zich op te nemen en getrouw te bewaren, kinderlijke oprechtheid tegenover de alles doordringende, oordelende en reinigende waarheid van God. Door deze waarachtigheid erkent men zichzelf in de spiegel van Gods woord, beschouwt men zijn zonde en zwakheid, zoals God ze beschouwt; schrijft zich ook geen groter geloof of meerdere heiligheid toe, dan waar men werkelijk toe is doorgedrongen en is men buiten staat uiterlijk

iets voor te doen, dat men innerlijk nog niet bezit. En de gordel van deze waarheid knelt of pijnigt niet, maar stijft en sterkt en is een riem onder het hart; want oprechtheid is kracht en geeft een gevoel van goede moed, ook waar zij pijnlijke waarheden ziet en moet erkennen. Immers door deze heen ziet en erkent zij ook de vertroostingen, die aan de oprechte belijdenis verknocht zijn. Wat is het tweede stuk van de wapenrusting van de Christen? Wat het onmisbaar kuras, dat de borst van de krijgsman beschermen en waar het hart zo veilig en rustig onder kloppen moet? Het is het borstwapen van de gerechtigheid, het rein geweten, het hart gereinigd door het geloof in de gerechtigheid van Christus; de innige overtuiging, dat men in de toerekening van deze gerechtigheid niet stelt het vals vertrouwen van een, die de zonde nog lief heeft en voortgaat haar te dienen, maar dat men haar in zich voelt als een kracht van God, die inwendig dringt en drijft, om in het oog van Gods heiligheid te worden, wat men om Christus wil reeds is in het oog van Zijn genade en barmhartigheid. Dit borstwapen van de gerechtigheid is geen ander dan hetgeen in de brief aan de Thessalonicenzen door de apostel genoemd is: het borstwapen van het geloof en van de liefde; van dat geloof, waardoor de mens gerechtvaardigd wordt zonder de werken van de wet; van die liefde, die de werken van de wet doet uit dankbaarheid en zich niet laat voorstaan. Voorwaar dit borstwapen is deugdzamer dan het doorzichtig harnas van een ingebeelde gerechtigheid, die verwerpelijk is voor God, dan het nog zo stijf pantsier van een in zichzelf dood geloof, dat de werken niet heeft. Zonder deze gerechtigheid geen vrijmoedigheid tegenover de Boze, geen kracht tegen nieuwe zonden! Met deze gerechtigheid moed en vertrouwen ook bij de zwaarste aanvechtingen en in de heetste strijd! En wat zal het stevig, wat het welbeslagen schoeisel zijn, waarmee de krijgsvaardige Christen schrap staat op zijn post en met vaste tred tot de overwinning doordringt? De vastheid van de inwendige mens, die hem ook tot elke taak veerkracht en tot elke strijd bereidheid geeft, is de vrede met God, die hij aan het Evangelie van de genade van God in Christus dankt. Deze vrede te bewaren, ze zich niet te laten betwisten door kleinmoedigheid, het geluk van deze vrede in dankbaarheid te genieten, in liefde te doen uitstralen, ziedaar wat in de strijd van het leven, van welke kant de aanval ook komen moge, de blijmoedige Christen voor wankelen behoeden en tot dapper tegenweer in staat stellen kan. Maar zijn niet de aanvallen van het rijk van de duisternis juist op deze vrede, op deze gerechtigheid, op deze waarheid zelf gericht, die de vastigheid, het vertrouwen en de kracht van de strijder in de goede strijd uitmaken? Is het niet juist de strekking van alle verzoekingen om deze vrede te bederven, deze gerechtigheid te ontnemen, deze waarheid in het binnenste weer met leugen te bezoedelen? Is het de vijand van onze ziel niet boven alles te doen om ons met geweld de gordel van de lendenen te rukken, ons van onze vastigheid af te werpen, of zijn vurige pijlen in te drijven tussen de gespen en het pantsier? Zeker, en zo dekt dan de hele man telkens opnieuw het brede schild van dat Godsvertrouwen, waaronder dit alles veilig en verborgen is en prijkt zijn hoofd met de helm van een Christens troostrijke hope, waardoor hij van zijn zaligheid en daarom ook in elke strijd bij voorraad van de overwinning zeker is. En opdat hij niet alleen onkwetsbaar is en zich veilig weet, maar ook mannelijk weerstand doet en de vijanden van zijn ziel dodelijke wonden toebrengt, roert zijn hand als enig, maar afdoend, maar onweerstaanbaar geweer, geen ander zwaard dan het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord. Met geen ander dan dit zwaard heeft Christus al de Zijnen tot voorbeeld en tot bemoediging elke verzoeking van de Satan afgeslagen en hem achter Zich gedreven. Onder dat schild heeft een Paulus de goede strijd gestreden tot het einde toe; in deze helm heeft hij de aanstaande kroon van de gerechtigheid voorgevoeld. Aldus uitgerust en gewapend, kan elke belijder van Christus staan tegen de listige omleidingen van de duivel, weerstaan ook in de boze dag en alles wat tot zijn strijd behoort, uitgericht hebbend, staande blijven. Dit is de wapenrusting van God, de goddelijke, de door God gegevene, die in haar geheel te dragen, die van Hem aan te nemen, die telkens als opnieuw aan te doen is; krachtig te worden in de Heere en in de sterkte van

Zijn macht. Heb ik haar aangenomen? Draag ik haar geheel? Doe ik haar telkens als opnieuw aan? Ziedaar vragen, die wel mogen oprijzen en die niemand zonder schade van zijn ziel onbeantwoord kan laten. Heb ik de wapenrusting van God aangenomen? Of heb ik de behoefte aan haar nog niet eens gevoeld? Bond ik misschien de strijd nog niet aan tegen zonde, wereld en boze? Acht ik de doodsvijanden van mijn ziel gering? Omgordde ik mij tot hiertoe met zelfbedrog? Pantser ik mij met eigengerechtigheid? Sta ik in mijn hoogmoed? Steun ik op eigen kracht? Scherm ik met eigenwijsheid? Wee mij dan! In al deze gevallen is de nederlaag zeker. Laat mij wijzer zijn, de raad van de apostel volgen en nemen, aannemen wat ik reeds lang moest dragen en God mij geven wil. Ik draag, zegt iemand, de wapenrusting van God. Maar draagt u ze geheel? De volle wapenrusting! Ontbreekt daar geen stuk? Hij zie toe! De volledigheid maakt kracht. Een half gewapende is nog weerloos. Wat baat het zwaard van de Geest zonder het schild van de geloof? Wat beide, zonder de gordel van de waarheid? Met dezen moet begonnen zijn; anderszins baat al het andere niet; laat ons zeggen: anders volgt het andere niet. God laat zich het overige niet nemen, waar dit eerste niet begeerd wordt.

Verlangt u vrede, bereid u dan ten oorlog, was een bekend woord van de oude Romeinen; maar is dit niet even waar op het gebied van het geestelijk als van het burgerlijk leven? Onschatbaar is de vrede van Christus, maar onmogelijk kan Hij onze vrede zijn en in alle opzichten blijven, als niet de strijd gedurig wordt aangebonden, waaraan zich de natuurlijke mens zo graag onttrekt en die niettemin voor de geestelijke de voornaamste is van persoonlijk levensbehoud. Daarom kan Paulus zijn brief aan de Efeziërs niet sluiten, zonder dat hij nog eenmaal als een goed krijgsknecht van Jezus Christus hen tot de goede strijd gewekt heeft, waarin hij zelf hun is voorgegaan. Zou men niet zeggen, dat de gevangen geloofsheld de wapendos van de Romeinse soldaat, die dag en nacht hem bewaakte, van stuk tot stuk opgenomen en op geestelijke wijs heeft verklaard? Althans van het hoofd tot de voeten, van de helm tot het schoeisel tekent hij zijn beeltenis af, en maakt zo zijn wachter onwetend tot prediker van de heilige bestemming van de Christens. Zeker waren de omstandigheden, waarin deze vermaning gehoord en gedaan werd, ver van gewoon en wij mogen God danken, dat ons voor het tegenwoordige nog geen verdrukking of vervolging ter wille van het Evangelie bereid is. Maar toch heeft voortdurend de Christen een geestelijke strijd hier beneden en vragen wij, wat ons dringt om de vermaning: "doe aan de gehele wapenrusting van God", als ook tot ons gericht te beschouwen, het antwoord ligt voor de hand. Onze roeping is niet minder hoog en heerlijk dan die van de Efezische Christenen. Het komt er niet slechts op aan om het eigendom van Christus te zijn, maar - hoeveel is in die weinige woorden begrepen, "sterk te worden in de Heere en in de sterkte van Zijn macht. " Het is de zaak, zonder wankelen te staan op de gevaarlijkste post en daar ten einde toe staande te blijven in de boze dag, intussen alles te verrichten en in waakzaamheid en gebed met onverzwakte trouw te volharden (vs. 18). Voorwaar, het is geen gemakkelijke zaak, in deze ernstige zin een discipel van Christus te zijn en verbergen mogen wij niet, dat op dit gebied allermeest aan de hoogste bergen de diepste afgronden grenzen. Immers, ons gevaar is zo groot, het zou dat reeds zijn, al probeerden alleen vlees en bloed ons ten val te brengen. Maar aan zoveel meer staan wij bloot, als het waar is wat de apostel verzekert van een veel erger onzichtbare vijand, die met list en geweld ons belaagt en als met vurige pijlen ons op de kwetsbare plaats probeert te treffen. En waarom zouden wij op dit punt wijzer zijn dan de Heere en Zijn hoog verlichte apostelen? Het denkbeeld van een persoonlijke boze macht, die zich achter elke verzoeking in en rondom ons verschuilt en door middel van die op ons werkt, heeft niets ongerijmds en vooral onze eeuw, met de gruwelen, die zij heeft gezien en gepleegd, heeft het recht verloren om hier op hoge toon het woord "onmogelijk" uit te spreken. Werkelijk is de geestelijke atmosfeer om ons heen met elementen bezwangerd, zo

dodelijk voor het leven van de ziel, dat de bede, om van de boze bewaard te worden, minder dan ooit overtollig mag heten; en zeker is niemand nader aan het punt van te vallen, dan wie nog altijd droomt, dat hij staat. En wat hier vooral niet voorbijgezien mag worden, pas met de gehele wapenrusting van God is het mogelijk om aan onze roeping getrouw te blijven en het onafzienbaar gevaar te ontkomen. Overzie zelf de wapens, door Paulus genoemd, zij moeten dienen om de strijd deels aan te binden, deels te verduren, deels te beslissen. Maar welke van die allen: gordel of borstwapen, schoeisel of schild, helm of zwaard, u kunt er niet een van ontberen, zonder dat al de anderen gevaar horen, hun bestemming te missen en de strijder zelf van als overwonneling neer te zinken. Al de andere wapens dienen ter verdediging, het zwaard alleen tot de aanval, maar wie zal aan aanvallen denken, die niet allereerst in voldoende staat van zelfverdediging is? Zo dan, doe aan de gehele wapenrusting en waar u zich zo telkens ten strijde gereed maakt, laten tevens de voeten geschoeid blijven met die bereidvaardigheid tot de strijd, die alleen het vast geloof en het Evangelie van de vrede geven kan. Onttrek u aan de strijd niet lafhartig; een valse vrede wordt te duur gekocht, als die met schande en banden betaald wordt. Acht uw vijand niet klein; hij is oneindig groter dan u, maar alleen veel kleiner dan God. Vraag niet, hoe lang moet ik nog strijden, maar bidt dat u mag volharden "getrouw tot in de dood" en de kroon van het leven ontvangen.

Door uw genade leer ik strijden, Uw woord ten zwaard, het geloof ten schild. Door uw genade kan ik lijden, Tot eens mijn laatste polsslag stilt.

En als dan met mijn laatste beden Mijn laatste zonden mij ontvlien, Dan mag ik voor Uw aanschijn treden, Dan zal het kind zijn Vader zien.

.

En verder wordt u door de tijdsomstandigheden zelf op het hart gedrukt, dat u bent met alle bidding en smeking, biddend a) te allen tijde in de Geest (Joh. 4: 23) en tot dit ("bovendien, vooral het oog opengehouden voor de nood, waarin u verkeert en waarin uw strijdgenoten in andere delen van de kerk zich bevinden, wakend met alle gedurigheid en smeking voor al de heilige (Hoofdstuk 4: 12).

Luk. 18: 1 Rom. 12: 12 Kol. 4: 2. 1 Thessalonicenzen. 5: 17.

Men zou het gebed voor de heilige, waartoe de apostel hier vermaant, wel als het zevende stuk van de wapenrusting van God kunnen houden. Toch lezen wij niet: "grijp de boog van het gebed" of iets dergelijks. Waarom ontbreekt nu bij "het geestelijk wapen van het gebed" een zinnebeeld van de krijg? Men kan zeggen: ten eerste daarom, omdat het gebed geen bijzondere plaats naast de overige stukken van de Christelijke wapenrusting inneemt, maar integendeel met ieder stuk zich op het nauwst verbindt: de gesp van de gordel van de waarheid, de keten van het borstwapen van de gerechtigheid, de riem van de gordel van de vrede, het handvat van het schild van het geloof, de stormband van de helm der zaligheid, de greep van het zwaard van de Geest - is het gebed van de strijders van Christus. Maar ook nog om een andere reden heeft de apostel de vermaning tot gebed niet direct willen rekenen onder het beeld van een krijgstoerusting, in zijn veldprediking gebruikt. Dat het in het Christelijk gebedsleven tot strijden en worstelen moest komen, wist hij uit eigen ervaring duidelijk (Rom. 15: 30), maar hoewel de duivel en zijn boze geesten met hun listige aanvallen tegen hen, die in Jezus naam bidden niet ophouden, bestaat toch de gebedsstrijd van de gelovigen werkelijk in worstelen met God (Gen. 32: 28). Tegen de duivel en diens helse legerschaar rust

de apostolische veldprediking de heilige toe, het apostolisch afscheidswoord daarentegen roept hen tot de wapens, waarvan de profeet in Hos. 12: 5 spreekt.

De apostel heeft ons op het slagveld gevoerd, waar pijlen vliegen en zwaarden blinken, waar zich een groot gedruis verheft, het zuchten en steunen van gewonden en gevangenen wordt gehoord. Nu leidt hij ons van het open veld naar een andere plaats, waar de beslissing van de slag plaats heeft, namelijk in het bidkamertje, in de biddende gemeente (Ex. 10: 10 vv). Ja, de gemeente weet, waar de strijd moet worden begonnen, namelijk bij de Heere. Heeft zij Hem gewonnen, dan heeft zij de slag gewonnen en voor Hem neergeknield, overwint zij haar vijanden.

Hoeveel gebeden hebben wij opgezonden van het eerste ogenblik af dat wij leerden bidden! Ons eerste gebed was een gebed voor onszelf; wij smeekten dat God ons genadig mocht zijn en onze zonden uitdelgen. Hij verhoorde ons. Maar toen Hij onze zonden als een nevel had uitgedelgd, hadden wij nog meer voor onszelf te bidden. Wij hadden nodig te vragen om heiligmakende, om aanvurende en weerhoudende genade; wij werden ertoe gebracht om naar een vernieuwde verzekering van het geloof te verlangen, naar de vertroostende toe-eigening van de belofte, naar bevrijding voor het uur van de verzoeking, naar hulp in plichtsvervulling en naar bijstand in de dag van de beproeving. Door de nood van onze zielen zijn wij gedrongen geworden tot God te gaan, zoals bedelaars gedurig om alles vragende. Getuigt het kinderen van God, dat u nooit ergens anders iets voor uw zielen heeft kunnen verkrijgen. Al het brood, dat uw ziel heeft gegeten, is uit de hemel neergedaald, en al het water, waarmee uw ziel is gelaafd, uit de levende rots gestroomd, Christus Jezus, de Heere. Uw ziel is nooit in zichzelf verrijkt; zij is altijd een gepensioneerde geweest, levend op de dagelijkse weldadigheid van uw God en uw gebeden zijn ten hemel geklommen ter verkrijging van een reeks geestelijke, allen even oneindige goedertierenheden. Uw noden waren talloos en de vervulling oneindig groot en uw gebeden zijn zo verschillend geweest als de barmhartigheden ontelbaar waren. Heeft u dus geen reden om uit te roepen: Ik heb lief, want de Heere hoort mijn smekingen? Want zo menigvuldig uw gebeden waren, zo menigvuldig waren Gods antwoorden. Hij verhoorde u in de dag van de benauwdheden, versterkte en ondersteunde u, zelfs toen u Hem door uw beven en twijfelen, terwijl u voor de genadetroon laagt neergeknield, onteerd. Gedenk daaraan en dat uw hart met dankbaarheid jegens God vervuld wordt, die zo genadig uw arme, zwakke gebeden heeft verhoord. Loof de Heere, mijn ziel en vergeet geen van Zijn weldaden.

En a) voor mij, opdat mij door de Heere overeenkomstig Zijn belofte (MATTHEUS. 10: 19 v. Luk. 21: 14 v.) het woord, dat moet worden gesproken, gegeven wordt in de opening van mijn mond met vrijmoedigheid, om de verborgenheid van het Evangelie, het in het Evangelie geopenbaarde geheim (Hoofdstuk 1: 9), bekend te maken.

Hand. 4: 29. 2 Thessalonicenzen. 3: 1

a) Waarover ik een gezant ben in een keten, omdat mij, hoewel ik een gevangene ben, toch het prediken niet verhinderd wordt (Hand. 28: 31), opdat ik daarin, in de volvoering van mijn ambt, vrijmoedig moge spreken, zoals mij betaamt te spreken (Kol. 4: 3 v.).

2 Kor. 5: 20

De apostel geeft hier een nieuw bewijs van zijn diepe ootmoed, dat hij de Christenen, tot wie hij schrijft, zo ernstig om hun voorbede vraagt. Het heeft hem tot hiertoe niet aan moed

ontbroken, hij is nooit in verzoeking geweest om zijn Heere en Heiland te verloochenen. Toch is hij er zich bewust van hoezeer ieder Christen steeds de bijstand van de gehele Christelijke gemeente nodig heeft in de strijd tegen het rijk van de duisternis. Hij heeft het reeds vaak ondervonden, hoe de voorbede en de liefde van de broeders de Christelijke strijder als op adelaarsvleugels draagt en hoe het bewustzijn, duizenden van medestrijders vol geestdrift achter zich te hebben, het hart staalt tot de strijd. Uit zijn getuigenissen leren zij tevens, dat alleen de vrijmoedige en blijde prediking van het Evangelie een gezegend gevolg heeft. Die slechts voor de helft de waarheid van het Evangelie belijdt, die wint ook geen hele harten.

Het is de wil van de apostel, dat wij niet alleen met vertrouwen en vrijmoedigheid de verborgenheid van het Evangelie bekend maken, in plaats van uit vrees om erover te zwijgen, maar hij wil het ook nog verkondigen, als het hem betaamde. Het was zijn roeping om de heidenen tot Christus te bekeren; nu heeft hem het volbrengen van deze roeping in de gevangenis gebracht (Hoofdstuk 3: 1, 13). Hoe lag het nu voor hen voor de hand, om uit voorzichtigheid, zolang hij de beslissing van zijn zaak tegemoet zag, datgene op de achtergrond te plaatsen in zijn verkondiging van het Evangelie, waardoor hij de toorn van zijn volk tegen zich had opgewekt (Hand. 22: 21 vv).

Daarom moeten zij voor hem bidden, dat hem het woord wordt gegeven, niet dat zijn keten wordt losgemaakt; om het openen van zijn mond, niet om het losmaken van zijn boeien, om vrijmoedigheid tot spreken te midden van zijn banden, maar niet om bevrijding ervan.

De apostel is met hetgeen hij in de beide vorige verzen zei tot het slot van de brief gekomen. Zichzelf heeft hij aan de voorbede van zijn broeders tot een bepaald doel aanbevolen. Nu leest hij de vraag in hun harten: "maar hoe is het met uzelf en welke is de toestand, waarin u zich bevindt? " Intussen wil hij zich niet in de eerste plaats ermee bezighouden, om hun mededelingen te doen, die zij mondeling verkregen hebben door hen, die met het overbrengen van de brief belast waren en zeer goed bekwaam waren om mogelijke bezwaren van hun kant op te heffen. En zo gaat hij dadelijk over tot de zegenwensen waarmee hij eindigt en die eigenaardig zijn wat vorm en inhoud betreft. Deze draagt een meer algemeen karakter dan gewoonlijk en geeft in verband met de andere bijzonderheid, dat Paulus geheel en al nalaat elk in het bijzonder te groeten, duidelijk te kennen dat de brief niet aan de gemeente te Efeze in het bijzonder gericht is, maar aan een kring van gemeenten in Klein-Azië.

En opdat ook u, evenals anderen, die reeds berichten over mij hebben verkregen, mag weten hetgeen mij aangaat en wat ik doe, in welke omstandigheid ik ben en hoe ik te midden van deze gesteld ben, dat alles zal u a) Tychikus, Ac 19: 20, de geliefde broeder en getrouwedienaar in de Heere (Tit. 3: 12. 2 Kor. 8: 22 Hand. 20: 4) bekend maken.

Hand. 20: 4 Kol. 4: 7

Die ik met datzelfde doel tot u (2 Tim. 4: 12) gezonden heb, opdat u onze zaken zou weten en hij uw harten zou vertroosten, wanneer u zich omwille van mij bezorgd maakt (Hoofdstuk 3: 13. Filip. 1: 12 Filemon 1: 22).

Op geheel dezelfde en toch in enkele belangrijke punten afwijkende wijze staat in Kol. 4: 7 vv. : "Al mijn zaken zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar en mede-dienstknecht in de Heere, die ik met hetzelfde doel tot u gezonden heb, opdat hij uw zaken weet (volgens andere lezing: "opdat u verneemt hoe het met ons gesteld is en uw harten

vertroost. Met Onesimus, de getrouwe en geliefde broeder, die uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken wat hier is. Het is bij de uitleggers gewoonte geworden bijzondere nadruk te leggen op hetgeen aan deze plaats staat: "opdat ook u mag weten" en uit dit "ook" het besluit te trekken, dat de apostel eerst de brief aan de Kolossensen zal hebben geschreven en dat hij nu ook de Efeziërs doet verwachten wat hij deze had beloofd, dat namelijk Tychicus hun bericht over zijn toestand zou brengen. Tegen deze opvatting staat intussen reeds dit over, dat onmogelijk de Efeziërs, die van de inhoud van de brief aan de Kolossensen toch niets wisten, dat "ook" in zo'n zin konden begrijpen. Paulus zou dus alleen dat woordje hebben geschreven van het standpunt van zijn eigen weten, zonder ook maar enigszins eraan te denken, of de lezers zijn bedoeling bij dat woordje konden begrijpen of niet. Als men zich nu over deze bedenking daardoor wil heen zetten, dat, als er naar gevraagd werd, Tychicus verklaring daarvan zou hebben kunnen geven, dan ontstaat een nog grotere moeilijkheid daardoor, dat Paulus schrijft dat hij bepaald voor hen, om hun bericht te geven en hen gerust te stellen Tychicus tot hen had gezonden en dat hij geheel hetzelfde hier ook tot de Efeziërs zegt. Moeten wij, zo merkt Otto hierbij op, van de apostel denken, dat hij beide gemeenten heeft willen doen geloven dat hij juist omwille van haar in het bijzonder een buitengewone bode had gezonden? Zeker niet; de zaak moet anders zijn. En dat zij werkelijk anders is, dat de zending van Tychicus tot de Kolossensen een andere is dan die aan de Efeziërs, geen welke ter zelfde tijd plaats had, blijkt bepaald daaruit, dat bij de ander Onesimus reisgenoot van Tychicus is, bij deze echter niet. Deze omstandigheid is te belangrijker, omdat in de brief aan de Kolossensen Timotheus tegelijk met de apostel groet (Kol. 1: 1), in de brief aan de Efeziërs echter Paulus alleen. Beide punten spreken er beslist voor, dat de beide brieven, wat de tijd aangaat, uit elkaar moeten worden gehouden en de een vroeger en onder andere omstandigheden geschreven is dan de andere. In de brief aan de Kolossensen was Timotheus bij Paulus, in de brief aan de Efeziërs niet. Toen vertoefde deze integendeel te Efeze en ontving in de tweede aan hem gerichte brief zelf van de apostel bericht, hoe het met hem was (2 Tim. 1: 16 v. ; 2: 9 v. ; 4: 6 v.). Deze brief was echter niet bestemd om openlijk te worden voorgelezen. Opdat echter ook de gemeente mocht vernemen hoe het met Paulus was, daartoe juist moesten de mondelinge berichten van Tychicus dienen. Hoe het daarentegen met de laatste zending aan de Kolossensen stond, daarover zullen wij bij de verklaring van de aan hen gerichten zendbrief nader handelen. Andere schriftonderzoekers hebben het verschil tussen de beide plaatsen, dat wij hier bespreken, zo proberen te verklaren, dat zij aannamen dat de beide brieven, waarvan wij spraken, door Paulus gedurende zijn gevangenschap te Cesarea (Hand. 24: 23 v.) waren geschreven. Tychicus zou dan eerst zijn reis naar Kolosse hebben volbracht, waar hij Onesimus achterliet, en vervolgens had hij te Efeze eveneens de hem opgedragen mededelingen gegeven over de toestand van de apostel, evenals vroeger te Kolosse. Te Cesarea bevond zich echter Paulus in de gevangenis (niet zo als te Rome in een gehuurde woning) en kon hij wel allen, die tot hem kwamen, om hem te dienen, ontvangen, maar geen brieven naar buiten zenden. Bovendien is niet denkbaar, hoe de apostel van zijn gevangenschap te Cesarea, waar hij zich toch in het gebied van het apostelschap van de besnijdenis bevond (Hand. 10: 5. Gal. 2: 9) mocht zeggen, dat ook zijn gevangenschap, zoals vroeger zijn vrijheid, het doel had om hen de verborgenheid van Christus openbaar te laten worden, zoals het hem betaamde (vs. 20 Hoofdstuk 3: 4 vv.).

Vrede zij de broeders (Fil. 4: 7) en liefde met geloof (Hoofdstuk 3: 17) van God de Vader en de Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 2).

De genade van God in Christus (Kol. 4: 18. 1 Tim. 6: 21. 2 Tim. 4: 22. Tit. 3: 15) zij met al degenen, die onze Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid, op onveranderlijke manier (vgl. 1 Kor. 16: 22). Amen.

De vorm van de groet is geheel ongewoon: de derde persoon ("de broeders" - "met allen die liefhebben" enz.) is gebruikt, hoewel in vs. 21 v. de directe aanspraak werd gevonden en niet de tweede ("u" "met u. Hiermee is iets meer algemeens uitgedrukt, zoals met een algemene zendbrief overeenkomt. Verder is in twee groeten verdeeld wat anders in een wordt samengevat. Daarin wordt nadrukkelijk gewezen van de werkingen van de genade in het hart en het leven van de Christen op de eerste grond ervan. Eindelijk is de eerste begonnen met "vrede", waarmee anders de groete eindigt; en met "genade", waarmee doorgaans de groeten aanvangen, begint dan de tweede groet. Deze verschillende groet, die ons aan parallellisme doet denken, zou misschien zo kunnen worden onderscheiden, dat de eerste op het inwendige leven in Christus, de andere op het principe, dat de grond van dit leven is, wijst.

De vrede, de blijde boodschap met God door de verzoening van Christus, moet steeds in het nauwste verband staan met de voortgaande groei van de liefde tot Hem en de versterking van de wortel van het gehele nieuwe leven, het geloof.

Alle zegen kan als een uitvloeisel van de goddelijke genade alleen daar werkzaam zijn, waar de menselijke liefde de Goddelijke beantwoordt en waar die niet is het product van een ogenblikkelijke vrome opwelling, maar waar die een onvernietigbare gezindheid van de wedergeborene zelf is geworden.

Alle levende Christenen staan in de liefde tot de Heere Jezus. Zij, die deze Jezus liefhebben met hun hele hart, zodat zij in deze liefde alleen op Hem zien en alleen Hem begeren en alleen Hem navolgen en zichzelf voor Hem verloochenen, Zijn kruis en hun kruis Hem gewillig nadragen, zodat zij Hem leven en Hem sterven, deze zijn de Christenen, zijn Gods kinderen, Zijn bijzonder en dierbaar eigendom.

Het komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, en tot de volheid van de mannelijke grootte in Christus (Hoofdstuk 4: 13) heeft zijn trappen en in de heiliging en verlichting van hun gehele leven hebben de kinderen van het licht een verschillende hoogte; maar allen, kleinen en groten, zwakken en sterken, hebben dat kloppen van het hart in liefde voor de Heere Jezus gemeen.

Het kleinste kind in Christus en de sterkste door Gods Geest naar de inwendige mens, kunnen in het kostelijkste punt van het hart, in de liefde van Jezus elkaar ontmoeten.

De liefde tot de Heere Jezus moet blijven, moet onveranderlijk blijven, welk lot ons ook treft, hoe ook de geest van de tijd verandert, anders is zij niet zuiver: Laus in amore mori - tot lof is alleen als men in de liefde sterft.

Aan die van Efeze geschreven van Rome (en gezonden) door Tychicus.

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE EFEZIËRS

In de lente van 61 na Christus was Paulus als gevangene te Rome aangekomen. Na een onderkomen verkregen te hebben, had hij de oudsten en opzieners van de daar wonende Joden bij zich ontboden tot een samenspreking, om, zoals het steeds zijn gewoonte was, eerst bij zijn broeders naar het vlees een poging in het werk te stellen tot hun bekering. Toen op een van de volgende dagen nog veel meerderen tot hem kwamen, had hij op zeer dringende en overtuigende manier tot hen gesproken, maar toch moest hij tenslotte ondervinden, dat door het oordeel van God dit volk verstokt was en de tijd was gekomen dat Israël nu zijn

eigenwillig gekozen wegen zou gaan en het rijk van God van hen zou worden genomen, om voortaan zijn verblijfplaats in de heidenwereld te hebben (Hand. 28: 17-29). Nu begrijpen wij wel, dat het oog van de apostel zich met volle beslistheid wendde tot de kerk, die uit de heidenwereld werd opgebouwd, terwijl zijn eigen volk, waaraan hij oorspronkelijk zijn werkzaamheid had willen wijden (Hand. 22: 17 vv.) in zijn hart op de achtergrond trad en hoe zijn apostolische roeping naar haar eigenaardigheid (omdat hij ertoe geroepen was, onder alle heidenen de gehoorzaamheid van het geloof op te richten, Rom. 1: 5), hem nu voorkwam als van zo grote betekenis als hij in Hoofdstuk 3: 8 vv. uitspreekt, zodat hij het voor zijn plicht hield, zijn krachten voor zoveel hem de bediening van zijn ambt nog mogelijk was, uitsluitend tot dat doel aan te wenden (Hoofdstuk 6: 19 v.). En als het werkelijk is, zoals wij in Aanm. II a. 2 hebben aangenomen, dat nog in de eerste helft van het jaar 61 Petrus uit Babylon zijn eerste brief aan de Christenen in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië geschreven heeft en zich daardoor uit zijn vroegere arbeid, die uitsluitend de Joden in Palestina en in de diaspora aanging (uitgezonderd van het buitengewone geval in Hand. 10) tot een mede-arbeiden aan de heidenen begeven had, dan kunnen wij begrijpen, waarom Paulus zo schreef als wij in Hoofdstuk 2: 5 vv. lezen. Nu was dat geheim, waarover daar wordt gehandeld zozeer duidelijk geworden, als nog nooit van te voren, omdat ook diegene onder de twaalf apostelen, op wie Christus nog in bijzondere zin Zijn gemeente gebouwd had (MATTHEUS. 16: 18), zonder enig bezwaar (Gal. 2: 9 en 11 vv.) zijn laatste levensjaren aan de heidenen wijdde (vgl. bij Joh. 21: 18). Zo staat het voor ons buiten alle twijfel vast, dat onze brief uit Rome en niet, zoals velen hebben willen beweren, uit Cesarea geschreven is en dat die vóór de zo verwante brief aan de Kolossensen en niet, zoals sommigen hebben gemeend, na die geschreven is. Hij geeft toch geheel die gedachten en inzichten, gevoelens en ervaringen weer, die juist toen, snel bij het begin van de gevangenschap te Rome, tengevolge van de beide medegedeelde gebeurtenissen in het hart van de apostel waren, en nu dadelijk in de eerste zendbrief, waarmee hij zijn verkeer met de gemeenten van zijn arbeidsveld weer opende, probeerden zich op gepaste manier uit te drukken. Zeer doelmatig was het dan tevens om juist aan de gemeente te Efeze deze zendbrief te adresseren (Hoofdstuk 1: 1). Met Efeze had Paulus zijn werkzaamheid in de tijd van zijn vrijheid gesloten, toen hij de oudsten van de gemeente naar Milete riep en afscheid van hen nam (Hand. 20: 17 vv.) en met Efeze begint hij nu ook zijn werkzaamheid in de gevangenschap, zodra de mogelijkheid hem daartoe is gegeven. Efeze zal ook in de eerste eeuwen aan het hoofd van de geschiedkundige ontwikkeling van de kerk staan; daarom is het als een goddelijke profetie, dat deze brief aan deze gemeente geadresseerd is, die over de éne, heilige en apostolische kerk handelt. Toch is deze zendbrief, zoals wij vaker gelegenheid hadden op te merken, niet tot Efeze gericht als de bijzondere, lokale gemeente, zodat zij haar alleen aanging op dezelfde manier als andere zendbrieven die gemeente, waarvoor zij volgens het opschrift bestemd zijn; de apostel ziet integendeel van alle bijzondere omstandigheden af en plaatst zich op zo’n universeel standpunt ten opzichte van de lezers, dat men, stond het adres er niet, het minst zou denken aan die gemeente, waarbij de apostel zo lang en zo gezegend werkzaam was geweest (Hand.
9 vv. ; 20: 18 vv.). Dit is nu zeer goed daaruit te verklaren, dat Efeze hier alleen fungeert als vertegenwoordigster van de kerk, uit de heidenwereld vergaderd en alleen in de eerste plaats aan haar de brief geadresseerd is. Zij moest die natuurlijk in de eerste plaats zelf lezen en ter harte nemen, maar die dan verder geven; zij is als het ware het hoofd van een vereniging, en zal weten wat zij verschuldigd is aan de overige medeleden van het gezelschap. Wat de apostel haar om zo te zeggen voor haar eigen persoon heeft te schrijven, doet hij evenals de Heere zelf later bij de zeven brieven in Openbaring 2 en 3 aan de engel van de gemeente, in de tweede brief aan Timotheus, die in dezelfde tijd is vervaardigd. Bij deze brief daarentegen staat zij echter niet meer persoonlijk voor het oog, integendeel, waar Paulus meer het persoonlijke nadert, zijn het meer de andere gemeenten, die achter Efeze

staan, die hij zich voorstelt (vgl. Hoofdstuk 1: 15; 3: 2 vv. ; 4: 21 en die daardoor vóór Efeze op de voorgrond treden. Men heeft vermoed dat de gemeenten, aan wie de brief in haar eigenschap als een rondgaand schrijven gericht is, dezelfde zou zijn, die in de Openbaring van Johannes (1: 11) genoemd worden: Efeze, Smyrna, Pergamus, Thyatire, Sardis, Filadelfia en Laodicea. Zeker is het opmerkelijk, dat enige van de oudste Griekse handschriften in Hoofdstuk 1: 1 het "te Efeze" niet hebben, maar daarvoor een lege plaats laten zien en aan de andere kant de Gnostieker Marcion (omstreeks het midden van de 2de eeuw na Christus) in zijn codex van de Paulinische brieven in plaats van "te Efeze" het adres "te Laodicea" gaf. Wij verenigen ons met de mening, die de zeven gemeenten in Klein-Azië uit de Openbaring voor die cyclus van gemeenten houdt, waaraan onze brief volgens de eigenlijke mening door Paulus gericht is, met te minder bedenken, omdat volgens onze opvatting die gemeenten als de vertegenwoordigsters van de Christelijke kerk uit de heidenen moeten worden beschouwd. Van Efeze ging het rondgaan van de zendbrief uit en naar Efeze keerde dit tenslotte terug, om daar bewaard te blijven. Het is dus geheel naar de orde, als nu ook de gemeente te Efeze die is, waaraan de brief geadresseerd is. Het is echter zeer goed mogelijk, dat de oorspronkelijke tekst het adres "te Efeze" niet heeft gehad, maar in plaats daarvan een lege ruimte was gelaten, die de voorlezer met de naam van die gemeente, die haar nu horen zou, moest aanvullen. Het blijft ten minste een merkwaardig, nauwelijks te verklaren feit, dat Basilius de Grote (overl. 379), evenals ook Origenes, op het ontbreken van de Griekse woorden: en Efesq (te Efeze) een verklaring van de voorafgaande woorden: toiv ousin (die daar zijn) grondt, die volstrekt onmogelijk zou zijn, als de handschriften, die hun ter beschikking stonden, van die woorden ook maar een spoor hadden bevat en als hem evenwel de woorden bekend zijn als zich bevindende in andere handschriften, dan beschouwt hij het ontbreken ervan als het oorspronkelijke, omdat de lezing pas later ingedrongen zal zijn. Het zij echter zoals het zij: voor ons staan de woorden daar; ook hebben wij geen reden om er aan te denken ze uit te schrappen. Leidt nu de naam Efeze ons naar de latere verblijfplaats van de apostel Johannes, dan kan ook niet ontkend worden, dat deze brief aanrakingspunten met het Evangelie van Johannes heeft en zeker zou het wel de moeite waard zijn om die punten van aanraking in het bijzonder op te sporen en aan te wijzen. Verder zou dan ook blijken, dat er een paralelle verhouding is tussen de brief aan de Efeziërs en de vroegere brieven van de apostel, evenals tussen het Johannes-evangelie en de drie Synoptici.

De grote betekenis van de brief voor alle tijden ligt in het hoofdbegrip en de hoofdgedachte: de Kerk van Jezus Christus is ene voor eeuwigheid beslotene en voor de eeuwigheid bestemde schepping van de Vader door de Zoon en de Heilige Geest. Zij is de ethische Kosmos, waarom het werk van de verlossing geschiedde, in de Kosmos, die door de schepping teweeg is gebracht. Zij is het huisgezin van God, die in de wereld en wereldgeschiedenis verzameld is en nog vergaderd zal worden; het voorwerp van Zijn zorg in tijd en eeuwigheid. Onze tijd, die zozeer lijdt aan dwaalbegrippen over het wezen van de kerk, die van de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan alle voorschriften en leerstellingen door de kerkinrichting van de ultramontanen geëist, door de rationalistische schaar heen, die liever slechts een pythagorisch omacoeion (gemeenschappelijke gehoorzaal) in plaats van de exxlhoia bouwden, tot aan de vrije kerken en de kerken van de toekomst, die slechts een omadov (door elkaar spreken) en oxlov (ongeordende menigte) zonder axoh (het horen) overlaten, tot aan het aannemen van een zuivere godsdienstgemeenschap zich verlopen heeft, moge hier de juiste weg leren kennen en zich opheffen. Grond en doel van de kerk is Christus. Alles komt aan op de verhouding tot Christus, waarnaar de verhouding tot de kerk wordt bepaald. Waar Christus is, daar is de kerk en waar, al is het eerst in wording, de kerk is, daar is en werkt ook Christus. En Christus en Christus' kerk zijn daar, waar Zijn bovenwereldse eeuwige persoonlijkheid is aangenomen, waar die niet tegengestaan of verloochend wordt. In

Christus, dat is de eis, die onwillekeurig en noodzakelijk aan alle waarheid en alle leven gesteld is. De kerk moet voor een onzichtbaar zichtbare, door en door ethische levenssfeer van de Heilige Geest erkend worden. Uit die levenssfeer wordt en werkt en zegent de kerk in de wereld en de tijd onder de volken. In haar ontstaat een ethisch levensproces, die het individu in zijn binnenste en tederste centrum beweegt, na steeds meer verdwijnende vervreemding van God tot zalige nabijheid van God, van vijandschap en dienstbaarheid tot het kindschap en de erfenis bij God, van de lust tot zonde door de vergeving van de zonden tot heerlijke reinheid voortgaande. Middel van de genade voor elk in het bijzonder en tot gemeenschap is het woord, dat in geloof en gebed en lied in het hart en in de gemeente weerklinkt. Toch treedt het woord niet zo op de voorgrond, dat het sacrament daarom terzijde zou worden geschoven (Hoofdstuk 4: 5). Organen zijn voor de dienst in het woord nodig, terwijl de leden van de gemeente liefderijk helpend naast elkaar staan. Ieder Christen moet beschouwd worden als een heilige en geheiligde, als lid van het lichaam, waarvan Christus het Hoofd is. De natuurlijke regelingen van huwelijk en huisgezin de status oeconomicus, zowel als politicus worden met de status ecclesiasticus erkend, zodat zij in de kerk alleen tot hun recht komen, om weer tot bevordering en groei van de gemeente te dienen. Dat alles wordt duidelijk gezien en met bewonderenswaardige kortheid uiteengezet. De grote waarde van deze brief voor alle tijden van de kerk wordt op deze manier duidelijk.

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE FILIPPENSEN

De gehele brief rust op de grond van een innige persoonlijke betrekking en spreekt in al zijn delen de innige liefde van de apostel tot deze gemeente uit, zodat die meer dan andere als een echte uitstorting van het hart voorkomt en meer dan andere in een gemeenzamen toon geschreven is. Als grondtoon, die steeds weer wordt aangeslagen en waarvan de klank door het geheel wordt vernomen, kan genoemd worden het gevoel van vreugde, waarmee het hart van de apostel vervuld is en waartoe hij zo graag zijn geliefde Filippensen zou willen verheffen (Hoofdstuk 2: 17 v.). Niet minder dan vijftien maal lezen wij het woord "blijdschap" en "zich verblijden" in deze brief. Deze moet en kan alle Christenen, die de vreugde missen, alle treurigen, alle bedroefden veranderen in degenen, die zeer blij en zalig zijn in de Heere. Maak daarom veel gebruik van dit boek.

HOOFDSTUK 1

DANKZEGGING VAN DE GEBONDEN PAULUS. GEBED EN VERMANING TOT BESTENDIGE GELOOFSSTRIJD

Omdat de brief aan de Filippensen, zoals bijna algemeen wordt erkend, geschreven is tegen het einde van de twee jaren, toen Paulus te Rome gevangen zat (tegen het einde van het jaar 62, nog vóór het invallen van de winter. Deel VI. Aanm. II, onder b. I.), op deze gevangenschap echter geen bevrijding van de apostel, maar zijn martelaarsdood gevolgd was en ook de tweede brief aan Timotheus zoals wij hebben aangenomen Ac 28: 31, niet pas na de twee jaren van de gevangenschap, maar snel bij het begin ervan is vervaardigd, zo ligt nu voor ons het laatste geschrift van de grote man van God. Zijn woord in Hoofdstuk 1: 21 "het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin", klinkt als een profetie van zijn nabijzijnd heengaan. Omdat nu deze zendbrief meer dan alle andere het karakter draagt van een brief en slechts een uitdrukking is van de ogenblikkelijke gedachten en gevoelens, maar niet een apostolische leervoordracht, kan die ook niet op de gewone manier worden verdeeld, maar vormt van het begin tot aan het einde een voortgaand geheel, waarbij alleen de drie delen van een inleiding, van een uitvoerige uitstorting van het hart en een slot kunnen worden onderscheiden. Wat dan in de eerste plaats de inleiding aangaat, die ons hier bezighoudt, deze kan verdeeld worden in twee onderdelen.

Vs. 1 en 2. Het opschrift noemt in onderscheiding van dat boven de brief aan de Efeziërs behalve Paulus ook Timotheus als afzender, want de apostel wil niet voor de gemeente optreden zonder hem, die zijn helper was, toen hij haar vergaderde. Het stelt nu beide voor, niet zoals het opschrift van de brief aan de Kolossensen, volgens hun verschillend, maar volgens hun overeenstemmend standpunt ten opzichte van de gemeente. De gemeente daarentegen, waaraan de brief geadresseerd is, wordt niet alleen als in de beide brieven en op andere plaatsen, onder een en hetzelfde begrip van heilige en gelovigen samengevat, maar nadat zij met het eerste van die eervolle predikaten in haar geheel is voorgesteld, worden vervolgens haar beambten nog uitdrukkelijk op de voorgrond geplaatst. De groet, die hierop volgt, is de gewone.

Paulus en Timotheus (Kol. 1: 1. Fil. 1. 2 2 Kor. 1: 1. 1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 1, dienstknechten van Jezus Christus 1) (Rom. 1: 1 Tit. 1: 1. 2 Petrus 1: Jak. 1: 1 Judas 1: 1), al de heilige in Christus Jezus (1 Kor. 1: 2), die te Filippi in Macedonië zijn, met de opzieners en diakenen 2) (vgl. bij Kol. 1: 2 Hand. 14: 23; 20: 31 en 1 Tim. 1: 10).

Paulus heeft deze brief, evenals de brieven aan de Corinthiërs, de Kolossensen, de Thessalonicenzen en die aan Filemon, in vereniging met een of meer ambtgenoten geschreven. Door hen ook te noemen in het opschrift, wilde hij zijn getrouwe helpers en medearbeiders op het evangelische zendingsveld eer geven en hun een grotere invloed op de gemeenten verzekeren. Daaruit, dat de naam van Timotheus verreweg het meest voorkomt, blijkt, hoezeer de apostel de verdienste erkende van zijn bijzonder vertrouwde helper (Hoofdstuk 2: 10). Het is opmerkelijk, dat Paulus zich in deze brief niet als apostel voorstelt, dat overigens nog slechts in zijn vroegste brieven (aan de Thessalonicenzen) het geval is. Hij heeft zich hierbij niet laten leiden door beleefdheid jegens Timotheus, naast wie hij zich toch in Kol. 1: 1 als apostel op de voorgrond plaatst, maar door de bijna zuiver persoonlijke aanleiding tot de brief en de daarin heersende vertrouwelijke toon, die natuurlijk veroorzaakte

dat de verhevenheid van het ambt op de achtergrond trad. Ook was zijn apostolische autoriteit te Filippi niet aangetast en was het dus ook niet nodig, op zijn waardigheid te drukken.

De naam "dienstknechten van Jezus Christus", waaronder de apostel zichzelf en Timotheus bedoelt, stelt hen beiden voor als in gelijke betrekking tot de Heere van de gemeente en komt overeen met het familiare karakter van het schrijven, om de dank uit te spreken voor de ondersteuning van Filippi gezonden. De gemeente heeft met deze niet slechts Paulus en Timotheüs, maar de Heere, wiens dienstknechten zij zijn, gediend.

Paulus heeft met Silas, Lukas en Timotheus op zijn tweede zendingsreis de gemeente te Filippi gesticht. Op zijn latere Europese reis en wel reeds op de heenreis naar Corinthiërs heeft hij haar voor enige tijd bezocht, daar waarschijnlijk de tweede brief aan de Corinthiërs geschreven en op de terugreis daar het Paasfeest doorgebracht (Hand. 16: 8 vv. ; 20: 1 vv.). De gemeente bestond, evenals die te Thessalonika, zo niet uitsluitend, dan toch voor verreweg het grootste gedeelte uit Heiden-Christenen, die voor een deel proselieten waren geweest. Waarschijnlijk ontbrak het ook bij haar niet aan pogingen van Judaïserende ijveraars, die deels uit onreine beweegredenen de Christenen uit de heidenen daar wilden dringen om zich te laten besnijden, (Hoofdstuk 3: 2 vv.); zij schijnen echter daar weinig of geen gevolg te hebben gehad. Daarentegen moet de apostel twisten onder de medeleden bestraffen, in het bijzonder tussen twee vrouwelijke leden, waarschijnlijk diakonessen van de gemeente, die zeker van persoonlijke aard waren en uit zucht om gelijk te hebben, uit gebrek aan ootmoed en lust om de meeste te zijn, waren voortgekomen (Hoofdstuk 1: 27; 2: 3 vv. ; 4: 2 v. In het algemeen had Paulus veel reden om over de toestand en de ijver van de gemeente tevreden te zijn. De aanleiding van onze brief was, dat de Filippensen na een geruime tussenpoos weer gaven hadden gezonden door Epafroditus, een Christelijke broeder uit hun midden. Deze was bij Paulus gevaarlijk ziek geworden, zodat de Filippensen, die reeds daarvan hadden gehoord, zeer bezorgd over hem waren. Ook had hij zelf groot verlangen, om weer terug te keren en Paulus wilde hem daarom, toen hij weer zover gegeven was, niet langer bij zich houden (Hoofdstuk 2: 25 vv. ; 4: 10 vv.). Bij zijn heenreizen gaf hij hem onze brief mee, die geheel het karakter van een brief draagt en zich onder de brieven van de apostel, die aan gehele gemeenten gericht zijn, door bijzondere hartelijkheid onderscheidt.

Naast de Christenen in het algemeen noemt de apostel in het adres nog in het bijzonder de dienaren van de gemeente, waarschijnlijk omdat door de bemiddeling van deze hem de gave was overgezonden, die in de eerste plaats de aanleiding tot onze brief was geweest. Als de zodanige komen hier voor de bisschoppen, die identiek zijn met de presbyters als opzieners van de gemeente en de diakenen, die de dienaars, de helpers in de gemeente zijn.

De gemeente is de hoofdzaak; opzieners en diakenen, oudsten en dienaren zijn omwille van de gemeente, om daarin goede orde te houden. Als men dit miskent, dan is de grote schade deze, dat, voor zoveel men het volk zijn Christelijke rechten ontneemt, het zozeer en zo gemakkelijk het ook zijn Christelijke plichten nalaat en in het geheel niets meer om de godsdienst geeft.

Genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus (vgl. bij Rom. 1: 7 Efeze 1: 2. 1 Thessalonicenzen. 1: 1

II. Vs. 3-11. Hierop drukt de apostel ten eerste zijn dank aan God uit voor de gezegende toestand van de gemeente, die de schoonste voortgang belooft, terwijl hij die gemeente in zijn hart draagt. In verband daarmee spreekt hij de liefde tot haar, die hij op het innigst verzekert,

vooral nog daardoor uit, dat hij om steeds voller groei van haar liefde in de erkentenis van hetgeen goed en waar is en in vruchten van de gerechtigheid bidt. De afdeling kan gevoeglijk in drie onderdelen worden verdeeld, die één schoon geheel vormen. Beginnende met dankzegging (vs. 3-5) opstijgende tot gelovig vertrouwen (vs. 6 en 7), gaat hij over tot liefdevolle voorbede (vs. 8-11).

EPISTEL OP DE TWEEËNTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Het Evangelie van de tienduizend talenten (MATTHEUS. 18: 23 vv.) en het blij vertrouwen van de apostel, dat de Heere, die in de Filippensen het goede werk begonnen is, het ook zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus, hoe stemt die dubbele inhoud van de beide teksten overeen? Men zou echt een ogenblik in verlegenheid kunnen staan, hoe de beide teksten met elkaar kunnen rijmen, als niet in de knecht, die zoveel vergeven werd, maar die zich snel door zijn hardheid van alle zegen beroofde, toch een schitterend voorbeeld was gegeven, hoe het aangevangen werk van de Heere door de zondige verkeerdheid van de mens kan worden teruggehouden en vernietigd. Daarom toont de knecht hoe het kan zijn, dat men niet opgroeit tot de dag van Jezus Christus. Daardoor wordt het Evangelie tot een tegenhanger van de brief, maar komt ook juist daardoor ermee in samenhang. Evenals bij het paralellismus van de Hebreeuwse poëzie gelijke en eveneens ook tegenovergestelde gedachten tot één vers worden verbonden, komen in de beide voorlezingen van deze Zondag stelling en tegenstelling bij elkaar. Wij leren op het einde zien en ons voor de eeuwigheid voorbereiden in de ene tekst zowel als in de andere.

Beide perikopen passen zeer goed bij het slot van het ten einde lopend kerkjaar, dat dus ook op het einde wijst. De gehele brief aan de Filipensen, waaruit de epistelen van deze en van de volgenden Zondag genomen zijn, geschreven in het voorgevoel van de nabij zijnde dood, ademt dat innig verlangen er naar, dat wordt uitgesproken in de woorden: het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin; ik heb begeerte om ontbonden en bij Christus te zijn. Aan zulke beschouwingen over de dood sluit zich zeer juist de vermaning aan, die door het Evangelie tot ons komt, om de tijd van ons leven op aarde, de tijd van de genade ook daartoe te gebruiken, dat wij gewillig zijn, onze schuldenaren te vergeven, opdat wij zelf genade en vergeving verkrijgen.

De beide laatste epistels (Efeze 5: 15 vv. en 6: 10 vv.) spraken van de vijanden, met wie wij te strijden hebben. Wij moeten acht slaan op onszelf en op de boze geesten onder de hemel, die in de duisternis van deze wereld heersen. Onze toestand is moeilijk, onze vijanden zijn gevaarlijk, maar daarom toch geen zorg, geen vrees! Het werk van de Heere komt tot een vreugdevol einde, de Heere onze God zelf volbrengt het op heerlijke wijze.

Wat moet ons hart vervullen bij de zorg voor onze ziel? 1) dank jegens God voor het begin van het goede werk; 2) ernstig voornemen om bestendig voort te gaan in alles, wat goed is; 3) vertrouwen op God, dat Hij het goede werk zal volbrengen.

De biddende liefde volgens het voorbeeld van de apostel: 1) die zij getrouw in het geheugen heeft, aan die denkt zij voor God; 2) waarover zij zich verheugt, dat wordt haar tot dank jegens God; 3) wat zij hoopt, dat wordt tot vast vertrouwen;
wat zij wenst, dat wordt tot hartelijke voorbede.

Het beeld, dat deze tekst ons voorhoudt: 1) een trouwe apostel met handen, opgeheven tot gebed; een gezegende gemeente in het sieraad van echte geloofstrouw; 3) de Heere in de hemel, die op zo'n verband neerziet.

Het goede werk, 1) aangevangen door het Evangelie; 2) bevestigd in lijden; 3) volmaakt in onergerlijke liefde.

Over het heilzaam voortgaan in het Christendom: 1) hoe noodzakelijk het is; 2) waardoor het geschiedt; 3) waaraan het te kennen is.

Waarvan onze vooruitgang in het Christendom afhangt? 1) van geloof in het Evangelie; 2) van vertrouwen op Gods genadige hulp; 3) van getrouwheid in lijden; 4) van rijk worden in de liefde. Wie mag hopen, dat God Zijn liefde overvloedig zal maken? 1) die het gebed beoefent; 2) die op de hulp van God vertrouwt; 3) die van het Evangelie getuigt; 4) die vruchten van de gerechtigheid draagt.

a) Ik dank mijn God, zo vaak ik u gedenk, mijn gedachten op u vestig (Rom. 1: 9. 1 Kor. 1: Efeze 1: 16 Kol. 1: 3. 1 Thessalonicenzen. 1: 2. 2 Tim. 1: 3 Filemon 1: 4).

2 Thessalonicenzen. 1: 3

Te allen tijd, in al mijn gebed voor u allen, zo vaak ik u voor mijn God dankzeg, met blijdschap het gebed doende, juist daarom, omdat mijn gebed voor u allen met dankzegging gepaard kan gaan.

Hier slaat de apostel voor het eerst de toon van de vreugde aan, die zo karakteristiek de hele brief doordringt. Hij kan voor die allen, die de leden van de gemeente uitmaken, op gelijke manier bidden, omdat niet het een deel van de gemeente bij het andere achter staat. Ook kan hij voor hen allen te allen tijde in al zijn gebed met blijdschap bidden, omdat de gedachte aan hen in alle opzichten een aangename is.

De apostel zegt "met blijdschap; " want men kan ook met bedroefd hart voor iemand bidden (2 Kor. 2: 4).

Het is de apostel niet zwaar om voor de Filippensen te bidden, maar een aangename plicht, omdat hij God niet om nieuwe genadegiften voor hen kan bidden, zonder Hem gelijktijdig te danken voor hetgeen Hij reeds aan hen heeft gedaan.

Weer een getuigenis van gemeenschap in het gebed van de apostel met zijn gemeenten, zoals wij daarvan op de 18de Zondag na Trinitatis (1 Kor. 1: 4 vv.) hebben gelezen! Weer een beschamend woord voor ons allen, die nauwelijks van de liefste vrienden, die wij hebben, zullen kunnen zeggen, wat Paulus verzekeren kan over alle Filippensen, dus van alle Christenen in het bijzonder, die hem bekend zijn geworden! Hij zegt, dat hij met blijdschap voor de Filippensen bad, voor allen en voor elk en in ieder gebed verhief zich bij het vermelden van hen het gebed tot dankzegging. Daarom bidden met blijdschap, vaak bidden (want dat ligt ook in die plaats opgesloten), elk gebed tot dankzegging te laten worden, dat was de grote vastheid en deugd van de heilige apostel. Maar wij, bidden wij dan met blijdschap voor anderen, voor gehele gemeenten, voor allen en voor ieder? Bidden wij vaak en wordt ons gebed tot dank, waar het tot zo'n dankzegging kan worden? Wie van ons allen heeft zo'n goed geweten, dat hij iets dergelijks van zichzelf kan verzekeren? Wij zijn meestal

zo arm en zo traag, als wij de vleugels van het gebed moesten uitslaan. vooral voor anderen, vooral tot een dankgebed.

Dank en blijdschap, dat is de grondtoon van de gebeden van de apostel op een ogenblik, dat het oordeel van de dood boven zijn hoofd zweeft, dat de keten zijn lichaam wondt. In dankzegging uit hij de gezindheid van zijn ziel voor God, in blijdschap de stemming van zijn gemoed aan de gemeente te Filippi.

Hij noemt God zijn God, omdat deze van Zijn kant tot een betrekking van liefde en gemeenschap tot hem is getreden, waarvan hij weet, dat alle genade, hem in het bijzonder overkomen, het uitvloeisel is en dus ook de blijdschap, die hem over de gemeente te Filippi ten deel is geworden. Als de mens God niet als zijn God erkend heeft, heeft hij nog in het geheel geen godsdienst. Het is geen levende vroomheid, als de mens God nog niet heeft gevonden in zijn inwendig en uitwendig leven.

Ik dank Hem dan over uw gemeenschap aan het Evangelie, dat u zich zoveel gelegen heeft laten liggen aan de uitbreiding en bevordering daarvan, van de eerste dag af tot nu toe, van de tijd, toen ik tot u ben gekomen en Lydia bereid was de verkondigers van dat Evangelie te herbergen, tot deze tijd, nu zich nog voor mij gezorgd heeft (Hoofdstuk 4: 10 en 15 vv.).

De apostel geeft nu aan, waarvoor hij God dankt met de woorden "over uw gemeenschap aan het Evangelie. " Daartoe gaf de gedachte aan hen hem in zijn gebeden aanleiding. Hiermee is hun gemeenschap bedoeld met allen, die evenals hun de zaak van het Evangelie, d. i. de voortgang en uitbreiding ter harte gaat. Deze werkzame deelneming aan de zaak van het Evangelie voortkomende uit innige liefde, is ook juist dat, wat de gemeente te Filippi van het begin af onderscheidde en de apostel heeft in de overgezonden ondersteuning daarvan een nieuw bewijs ervaren en dus aanleiding om dit te noemen. Men mag echter de woorden niet beperken tot deze aanleiding en niet alleen aan geldelijke ondersteuning denken, zij dienen integendeel met alles, wat aan hen Christelijk is, de zaak van het Evangelie. De apostel erkent nog in het bijzonder, dat de gemeenschap van de Filippensen aan het Evangelie van de eerste dag, waarop zij het Evangelie hebben aangenomen, tot het tegenwoordige ogenblik heeft bestaan. Hoe geheel andere ervaringen had hij over andere gemeente opgedaan!

Wij weten het, hoe zeldzame deugd het is God dadelijk te volgen, als Hij roept en standvastig tot aan het einde in het goede voort te varen; nog meerderen weer zijn nalatig uit wankelmoedigheid en onbestendigheid.

Het begin, hoewel zeer vaak het moeilijkst, is toch ook in vele gevallen het gemakkelijkst te doen en pas later komen de moeilijkheden voor de dag, die moeten worden overwonnen en de vroegere inspanningen schijnen als het ware slechts speelwerk te zijn bij de volhardende ijver, die voortdurend moet worden bewezen, als het werk ten einde zal worden gebracht.

Het schone verleden van de gemeente geeft de apostel nu ook moed voor de toekomst; hij hoopt ten opzichte van haar getrouwheid in het geloof en in de liefde ook voor het vervolg het beste; maar zijn vertrouwen heeft nog een betere grond, dan die in een voortdurend goed gedrag van mensen kan worden gevonden, de grond van zijn hoop ligt namelijk in Gods genade, wiens kracht het goede werk bij hen zeker tot het juiste einde zal brengen.

Vermoedt men reeds dat zij, die de waarheid en haar Geest gedurende een tijd niet hebben weerstaan, ook verder geen weerstand zullen bieden, men zal des te meer niet slechts

vermoeden, maar vast vertrouwen dat de getrouwe God, die vroeger Zijn heilige wonderbaar leidde, hen ook verder tot in het eeuwige leven zal volmaken. De dag van de toekomst van Christus nu is het keerpunt van de tijden. Die uit deze dag heeft volhard, heeft overwonnen. Van die tijd houdt de verzoeking op. De getrouwe discipel van de Heere treedt op die tijd de vrede in van een ongestoord en onverhinderd voortgaat, van een oneindig toenemen en worden, dat hem die het ondervindt, volkomen bevrediging schenkt.

De gelovigen van die tijd hebben de dag van Christus' terugkomst nog meer op het oog gehad, dan de dag van hun dood.

Ik breng God die dank, dit vertrouwend, dat Hij, de Heere God (vs. 3; Hoofdstuk 2: 13), die in u, in uw hart, in uw inwendige mens, a) een goed werk begonnen heeft, zoals dat zich openbaart in uw gemeenschap aan het Evangelie, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus, als Hij van de hemel verschijnt en Zijn rijk zal volmaken (vs. 10; 2: 16. 2 Kor. 1: 14

Joh. 6: 29. 1 Thessalonicenzen. 1: 3

Men heeft de brief aan de Filippensen weleens het hart van Paulus genoemd; maar van wat rustig vertrouwen van zijn hart legt reeds deze schone aanhef getuigenis af en wat rijkdom van zaken staat ook hier voor ons oog in weinige woorden te lezen! Een rijke herinnering, een wel gegronde verwachting, een hartverheffend verschiet trekken beurtelings onze opmerkzaamheid tot zich. - Naast de vele wonderwerken van God in het heerlijk rijk van de natuur, is er één werk in het rijk van de genade, dat bij uitnemendheid het goede mag heten. Het is het werk van de verlichting, van de vernieuwing, van de heiliging van de zondaar, die God in Christus uit de duisternis heeft overgebracht tot Zijn wonderbaar licht en nu voortleidt tot de hemelse heerlijkheid, waartoe Hij hem uit genade heeft geroepen en uitverkoren. Dat goede werk konden wij uit onszelf evenmin beginnen als voortzetten, maar God, die in Christus het eerst ons heeft lief gehad, ook toen wij vijanden waren, God heeft met eigen hand daar binnen de grondslag van dat werk van de herschepping gelegd en zo velen wij geloven, zijn wij in de volste zin van het woord Zijn maaksel, in Christus Jezus tot goede werken geschapen. Onschatbaar voorrecht zeker, de eeuwigheid zal niet te lang zijn om daarvoor naar waarde te danken. - Nochtans die zich aangordt beroemt zich niet als die zich losmaakt; de eerste stap is de laatste, het begin is het einde nog niet en er is nog zo eindeloos veel, dat tussen ons en onze God zich kan plaatsen en onophoudelijk plaatst, eer dat einde gelukkig bereikt is. - Hier moest ieder, die zichzelf kent, tot moedeloosheid en wanhoop vervallen, zo de wel gegronde verwachting door Paulus beleden niet onveranderlijk de onze mocht zijn. - Een dwaas voorwaar is hij, die op zijn eigen hart vertrouwt, maar wie heeft zich immer misrekend, die aan de eigen heilsbelofte van de Waarachtige en Getrouwe zich vastklemt? Nee, God kan niet laten varen het eigen werk van Zijn handen; niet slechts onze zaligheid, maar Zijn eer en naam eist gebiedend, dat Hij het gebouw tot op de laatste steen zal voltooien. Is niet deze werkmeester de Almachtige, de Alwijze, de Onveranderlijke, wiens genadegift en roeping onberouwelijk blijft? Draagt het werk zelf, dat Hij begon, niet in het verborgen de kiemen en zaden van ontwikkeling en voleinding in zich? Ja, omringt ons niet hier en hierboven een grote wolk van getuigen, die uitroept, dat Hij, die de Alfa is, ook wel echt de Omega van het werk van onze verlossing wil zijn? Maar wie waren zij dan eenmaal bij de aanvang van de baan, die nu reeds de kronen ontvingen? En hebben wij het niet zelf ervaren, dat Hij, die het willen werkt, het aan geen kracht tot volbrengen laat falen. O zielsvertroostende voorstellingen, o hartverheffend verschiet bij het drukkend besef van gedurige ontrouw en zwakheid en niet minder bij de blik op de toekomst! Sloeg het vuur van onze liefde aan het kwijnen, het vuur van Gods liefde brandt eeuwig; heeft Hij echt onze hand

gegrepen, Hij laat die ook van zijn kant niet meer los. U voelt u innerlijk vaak zo ingezonken en zwak, dat u, (God weet het!) nauwelijks meer kunt bidden en strijden. Maar u bent het ook niet, die daar machteloos worstelt, het is de Geest van God, die met onuitsprekelijke zuchtingen in u zich uitroept tot Hem, die de zwakheid verandert in kracht en u verlost, bijna had ik gezegd, niettegenstaande u-zelf. Ook onder de wintersneeuw groeit in stilte het zaad op de akker; niet enkel in de storm, maar ook in de nevel groeit de plant, als niet zichtbaar naar de hoogte, wezen, dan te meer in de diepte; eerst wordt het kind in Christus gelaafd, dan gespeend, maar juist zo groeit het op. Uw levensdraad, haast is hij afgesneden, maar uw volmaking in Christus, zij loopt voort, ook achter het gordijn van het graf, ook in de staat van de afgescheidenheid en nu eindelijk in de dag van Christus, daar wordt het openbaar in de volle glans van de eeuwigheid, prijkt het voltooide Godsbeeld voor aller zaligen ogen en het werk zal de Werkmeester loven. Verrukkende hoop! Nee, hij, die haar tot zorgeloosheid en zonde misbruikt en in die dwaling volhardt, heeft nooit echt geloofd en zal eenmaal op ontzettende wijs uit zijn gevaarlijke dromen ontwaken. Maar die dit getuigenis echt in zijn hart voelt, dat hij Christus eigendom is, hij neemt deze staf van God in de hand en vreest niet, dat die als een broze rietscheut zal knakken. Juist het geloof in Gods trouw geeft kracht tot een getrouwheid, een ijver, een strijd, waarvan de uitkomst niet twijfelachtig kan zijn.

Zoals het bij mij recht is, dat ik van u allen dit gevoel, dat ik een zeer goed vertrouwen over u heb, als ik in de vs. 6 uitgesproken woorden te kennen gaf, omdat ik in mijn hart houdt, dat beide a) in mijn banden hier te Rome (Hand. 28: 30 v.) en in mijn verantwoording tegenover mijn aanklagers en in de bevestiging van de waarheid en zaligmakende kracht van het Evangelie (Hand. 23: 11; 27: 23 v., u allen, zeg ik, mijn genade mede deelachtig bent, zodat u voor het Evangelie durft uitkomen en het prediken durft, ja, er ook voor kunt lijden (vs. 27 v.).

Efeze 3: 1; 4: 1

Het vertrouwen op de kracht en genade van God doet de apostel de volmaking van de Filippensen in het geloof vol vertrouwen hopen; de liefde tot hen doet hem die ook ernstig wensen en maakt voor hem het vertrouwen op hun volmaking enigermate tot een plicht. Het kan zeker niet anders, zegt hij, bij iemand, die, zoals ik, zo’n liefde tot u heb, dan dat hij het beste over uw toekomst verwacht (1 Kor. 13: 7). Met innige liefde van het hart is hij vervuld voor hen, zoals hij nog nader uitspreekt, die de genade ook deelachtig zijn met hem in zijn banden en in de verantwoording en bevestiging van het Evangelie.

Er zijn drie punten, waaruit de gelijkheid in het deel hebben aan de genade van de kant van Paulus en van de Filippensen blijkt. Beiden hebben om het Evangelie banden gedragen en dragen die nog; beiden zijn in omstandigheden geweest en zijn het nog, dat zij zich over de belijdenis van het Evangelie moeten verantwoorden, beiden ten slotte zijn in de verantwoording standvastig gebleven en wel ver er van, dat de waarheid van het Evangelie door de vervolging aan het wankelen gebracht zou zijn, is die daardoor bekrachtigd.

Met volle waarheid kan ik zeggen, dat "ik u in mijn hart heb", a) want God is mijn getuige (Rom. 1: 9), hoezeer ik begerig ben naar u allen, of het mij gegund mocht zijn weer tot u te komen (Rom. 1: 11. 2Tim. 1: 4, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus, wiens hart als het ware in mij klopt, als mijn hart zozeer naar u verlangt (Gal. 2: 20 Efeze 3: 17).

Rom. 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31 1 Thessalonicenzen. 2: 5. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1

Hoe schoon sluit dit vers zich aan de vorige aan! De apostel heeft zijn medegenoten in het lijden, de Filippensen, die als hij, omwille van het Evangelie vervolging lijden, zich voor de ogen geplaatst. Zijn oog rust met de innigste deelneming op hen, zijn hart draagt hen allen vol bezorgde, medelijdende, voorbiddende liefde; hoe graag deed hij nog meer voor die geliefden! Wat zou hij liever doen, dan dat hij de ketenen kon afleggen en tot hen op de vleugels van zijn verlangen vliegen, om hen niet alleen te laten strijden en lijden! Zijn hart verlangt naar alle Filippensen; hij draagt ze allen in zijn ruim, apostolisch hart. Niet een is hem vreemd, niet een onverschillig, aan ieder in het bijzonder zou hij graag de hand reiken, elk in het bijzonder in zijn strijden, waar en zoals hij maar kan, terzijde staan. Maar noch zijn verzekering dat hij naar hen allen hartelijk verlangt, noch zijn bevestiging daarvan bij God is voor de apostel voldoende. Hij verzekert nog tenslotte, dat hij naar hen allen verlangt "met innerlijke bewegingen van Christus. " d. i. in zijn liefdevol hart voelt het hart van Jezus Christus zelf voor de Filippensen.

Zijn verlangen, zo wil hij zeggen, is geen natuurlijk menselijk verlangen, maar het ontspruit uit de meest innerlijke levensgemeenschap met Christus, met wie hij weet, dat hij door de Heilige Geest onafscheidelijk verenigd is. Zoals hij zelf niet meer leeft, maar Christus in hem, zo klopt ook niet meer zijn eigen hart, maar het hart van Christus in hem en in het hart van Christus Jezus verlangt hij naar zijn gemeente met een meer dan menselijke, met een volstrekt heilige echt goddelijke liefde.

En dit bid ik God, dit is de inhoud van het gebed, dat ik, zoals ik boven gezegd heb, voor u allen doe (vs. 4), dat uw liefde nog meer en meer overvloedig wordt in erkentenis en alle gevoelen, of waarneming.

Nadat Paulus gezegd en besproken heeft, waarom hij God dank zegt voor de lezers, zegt hij nu wat hij van Hem voor hen bidt. Dit punt had hij boven (vs. 4) slechts met een enkel woord te kennen gegeven. Nu wordt eigenlijk niet de inhoud opgegeven, maar alleen de bedoeling, waarmee zij geschiedt. Intussen kunnen wij uit die bedoeling opmaken, wat de inhoud was. Op dezelfde manier was het in Efeze 3: 17

Had de apostel vroeger gesproken van zijn liefde tot de Filippensen, nu bracht het verband mee, dat hij tot de liefde van de Filippensen overging. Onder "uw liefde" moet echter niet de liefde van de Filippensen tot de apostel, of onder elkaar worden verstaan, de "gemeenschap aan het Evangelie", in vs. 5 genoemd wijst daarop, dat Paulus hier de werkzaamheid van de liefde van de Filippensen voor de zaak van het Evangelie op het oog heeft. Deze heeft hij van de kant van hun ijver reeds met roem erkend; er wordt echter nog iets aan haar gemist in twee punten, in de erkentenis en het voelen of ervaren. De apostel wil dus niet zeggen, dat de liefde van de Filippensen als zodanig moest toenemen, maar dat wat er nog aan ontbrak, aan haar moest worden toegevoegd. De ijver van de liefde schijnt bij hen dus nu en dan nog een onverstandige ijver (Rom. 10: 2) geweest te zijn en bovendien schijnt het ook nog ontbroken te hebben aan een rijke ervaring. Het was de jeugdige, noch niet behoorlijk beproefde liefde voor het Evangelie, die zoals het schijnt, soms een verzoeking werd tot mistasten.

Als van de liefde in enig opzicht het inzicht in haar eigen aard ontbreekt, of in de manier, in de middelen en doeleinden van haar werkzaamheid, wordt zij gemakkelijk een blinde geestdrift, die haar doel mist, of een uitwendig, zo niet onrein handelen, dat zijn waarde verliest. Dit inzicht wordt echter verkregen niet alleen door een eigen onderzoek in de wil van God, of in de juiste manier om die te volbrengen, maar ook door een zorgvuldig opmerken en

waarnemen van de verschillende levensomstandigheden, die onder het bereik vallen van de liefde en invloed op haar aard moeten uitoefenen.

De erkentenis is de volle erkentenis van de waarheid tegenover de onzekere, onvolledige en duistere; de ervaring ("alle gevoelen is de zinnelijke of geestelijke waarneming van hetgeen om ons geschiedt of bestaat, in tegenstelling tot hetgeen oordeel en ervaring mist, tegenover het onnadenkende en gaat de bijzonderheden van het leven, de personen, feiten, toestanden aan.

De liefde, waardoor de gemeente bezield is, moet volgens het gebod van de apostel steeds rijker worden in een erkennen van de voorwerpen tot in het binnenste toe, om niet wat gekend moest worden, te miskennen en in het juist verstaan van het wezen van de voorwerpen in de hele omvang, zover het nodig is, opdat men zich over niemand en niets misleidt.

Ik bid dat voor u, opdat u beproeft de dingen, die daarvan verschillen (Rom. 12: 2, 9) en u zo weten mag, die keuze u te doen is (Rom. 2: 18), opdat u ten gevolge van de verkregen Christelijke volkomenheid (Hebr. 5: 14) oprecht bent, met helderheid en doorzicht begaafd (1 Kor. 5: 8) en zonder aanstoot te geven voor de Heere, ook als u de mensen tot een aanstoot bent (Hand. 24: 16), tot de dag van Christus als Hij aan het licht zal brengen wat in het donkere verborgen is en de raad van het hart zal openbaren (1 Kor. 4: 3 vv.).

De Filippensen hebben beide, kennis en ervaring, nodig om te beproeven wat van elkaar onderscheiden is. Wat in het leven voorkomt is verschillend. Nu komt het erop aan om te beproeven wat recht en onrecht is. Men moet wat niet overeenstemt met de Christelijke liefde, en wat daartegenover de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is erkennen. Men moet niet alleen het goede boven het kwade, maar ook boven het goede het beste kiezen, waarvan de waarde alleen verder gevorderde zielen opmerken.

Het hoogste doel van deze beproeving, waarbij de liefde, als zij evenals bij de Filippensen levendig is, zoals vanzelf spreekt overal zal kiezen, wat ten gevolge daarvan als het beste zal zijn aangewezen, is de voortgaande volmaking van het zedelijk leven. Deze betoont zich in de zuiverheid, de oprechtheid van de innigste liefdedrang, d. i. volgens het onnavolgbaar schone woord dat de apostel kiest, in die reinheid, die ook door de helderste zonnestraal verlicht en dus met de strengste maatstaf gemeten, geen vlekken vertoont en elke droevige vermenging van de zelfzucht buitensluit. Zij openbaart zich verder daarin, dat ook de uitwendige daad van de beoefening van de liefde zonder misslag en misgreep blijft, zoals die zo makkelijk wordt veroorzaakt, waar het aan juiste helderheid over de middelen en doeleinden daarvan ontbreekt en ten gevolge daarvan de liefde, in plaats van anderen goed te doen, slechts zichzelf verderft en schade berokkent. Zijn de Filippensen eerst tot deze zuiverheid van motieven, en die reinheid van de uitwendigen wandel gekomen in het hoofdpunt, waarom zich hun Christelijk zedelijk leven beweegt, zo zal ook dit zelf de ware voltooiing hebben bereikt, die het nodig heeft met het oog op de dag van Christus, wanneer niet zal worden geoordeeld volgens de snel bevredigde menselijke maatstaf, maar door die God, die ook het verborgene aan het licht brengt.

Het hoofddoel van die zegeningen is, dat u vervuld mag zijn met vruchten van de gerechtigheid (Rom. 6: 22 Kol. 1: 10 Hebr. 12: 11 Jak. 3: 18), die door Jezus Christus zijn en wel door middel van de kracht van ZijnGeest tot heerlijkheid en prijs van God, die het goede werk, in u aangevangen, tot zo’n hoogte heeft gebracht (vs. 6).

De apostel drukt de Filippensen nog op het hart, dat Jezus Christus hen niet slechts voor Zijn rechterstoel eist op zijn grote dag, maar opdat zij voor Hem zullen kunnen bestaan, ook in hen uitwerkt, wat Hem welgevallig is.

Een mens, die deze juistere erkentenis en die gewenste tact niet heeft, waarvan in de beide vorige verzen werd gesproken, zal ook die rijke menigte van allerlei vruchten van een heilig, edel en schoon leven aan God, zijn Schepper en zijn Verlosser kunnen aanbieden, zoals die hier zijn genoemd. Het zij vergund een gelijkenis te gebruiken, die, al is die niet aan bomen en vruchten ontleend, toch wellicht het onderscheid juist kan aangeven, dat er is tussen de ontwikkeling van een mens, zoals Paulus die wil en de toestand van een ander, die er zich mee vergenoegt tot op een zekere hoogte met Christus verbonden te zijn. Een metselaar houwt met ruwe bijl en grove bijtel een Christusbeeld; een meester in de beeldhouwkunst doet op zijn manier hetzelfde. Wat een groot onderscheid is er tussen beider werk! In beide ziet u, dat uw Verlosser u voor ogen wordt gesteld; maar terwijl het ruwe beeld van de metselaar slechts een teken is en een herinnering aan hetgeen moest zijn, kan de hand van de kunstenaar de idee nabijkomen, die men van een Christusbeeld heeft. Bij het eerste herinnert het werk in zijn geheel aan de Heere, bij dit de uitvoering van elk deel in het bijzonder. Zo is ook de mens, die zich door liefde tot zo'n heldere en heilige erkentenis laat bewegen. Hij beeldt zijn Heere Christus niet maar in hoofdtrekken af, maar ook in alle bijzonderheden. Niet alleen is zijn leven als geheel een vrucht van de Christelijke Geest, maar ook zijn gedrag in ieder opzicht en in alle bijzondere omstandigheden. Hij is niet een boom, die voor zijn Heere een enkele grote gave en lompe vrucht draagt, maar zo een, waarvan de takken de rijkste en schoonste overvloed van een heilige oogst van gerechtigheid aan de Schepper ten offer brengen.

De zaken, die God het meest verheerlijken, zullen ons het meest ten voordeel zijn. Dat wij het niet twijfelachtig laten, of er enige goede vrucht in ons wordt gevonden of niet. Een kleine mate van Christelijke liefde, kennis, oordeel, geestelijkheid en vruchtbaarheid mag voor ons niet voldoende zijn.

Op de aanspraak, in welker tweede deel de apostel reeds zijn hart begon uit te storten, volgt nu de nadere uitstorting van het hart. Paulus schrijft zoals het hem voor de geest komt. Persoonlijke mededelingen en aanspraken, ethische en dogmatische partijen wisselen elkaar af op een manier, dat een streng verband en een logische voortgang van de bijzondere afdelingen niet kan worden aangewezen, maar wij de opeenvolging zo moeten nemen, als die zich aan de schrijver voordeed.

Vs. 12-26. De apostel geeft in de eerste plaats aan de Filippensen berichten over zijn gevangenschap en wel berichten, die eensdeels de staat van het Evangelie te Rome en de verkondiging ervan, anderdeels zijn eigen persoonlijke toestand aangaan; over beide toch maakten de Filippensen zich zorgvolle gedachten. Als zij nu in de eerste plaats meenden te moeten vrezen, dat de verkondiging van het Evangelie onder de lange duur van zijn gevangenschap zou hebben te lijden, kan hij hun integendeel verzekeren dat deze daaronder veeleer had gewonnen. Alhoewel de ijver voor de heilige zaak, bij sommige leraars opgewekt, een onzuivere was en eigenlijk tegen de autoriteit van de apostel gericht, verheugde hij er zich toch steeds over, dat toch Christus gepredikt werd en het rijk van God uitgebreid. En, evenals hij zich over het tegenwoordige verheugde, zo verheugde hij zich ook bij het uitzien in de toekomst, want terwijl de Filippensen zich bezorgd maakten over het einde van zijn gevangenschap, weet hij dat het ene einde zowel als het andere, of hij het leven behield, dan of hij de dood zou moeten ondergaan, tot verheerlijking van Christus zou dienen. Voor zijn

eigen persoon zou hij zelfs het laatste einde wensen; hij meende echter, dat hij omwille van zijn gemeente zich ook het eerste moest getroosten.

En ik wil, dat u weet (Rom. 1: 13. 2 Kor. 1: 8), broeders, dat hetgeen mij is overkomen, mijn tegenwoordige toestand (Efeze. 6: 21 Kol. 4: 7), niet zoals u vreest, tot verhindering, maar meer tot bevordering van het Evangelie gekomen is:

Zodat mijn banden in Christus openbaar geworden zijn. Het is hoe langer hoe duidelijker geworden, dat ik niet om enige misdaad mijn boeien draag, maar dat ik een gevangene ben van Christus Jezus (Efeze. 3: 1; 4: 1 En wel is dat openbaar geworden in het hele rechthuis, in de kazerne van de keizerlijke lijfwacht "Ac 28: 16 en aan alle anderen in de stad, zo velen een opmerkzaam oog voor mij hebben.

a) En bovendien heeft het ook deze vrucht, dat het meerder deel van de broeders in de Heere, de meesten van de Christenen te Rome (Hand. 28: 15), door mijn banden vertrouwen gekregen hebbend, zich ook het Evangelie van Christus Jezus niet schamen (Rom. 1: 16), maar overvloediger, vrijmoediger Ge 34: 25 het woord (Hand. 8: 4; 11: 19; 16: 6. 1 Thessalonicenzen. 1: 6 onbevreesd durven spreken. Ook in deze zijn zij zeer vooruitgegaan in vergelijking met vroeger, voordat ik hierheen als een gevangene kwam.

Efeze. 3: 13. 1 Thessalonicenzen. 3: 3

Een ondersteuning van de gemeente te Filippi hem toegezonden, had de apostel aanleiding gegeven haar te schrijven. Nu heeft hij zijn brief niet begonnen met hen voor deze te danken, maar hun in de eerste plaats verzekerd, dat hij God voor hun hulp, vanaf het begin bewezen tot het werk van de Evangelie-verkondiging, dankte. Nadat hij hen hiervan verzekerd heeft en hun inlichting heeft gegeven over zijn bede om groei in het Christelijk leven, die met zijn dankzegging verbonden was, is hij hun toch verschuldigd te spreken over hetgeen hen bewogen heeft, om hem nu een ondersteuning te doen toekomen. Over de toekomst van zijn zaak moet hij hun mededelingen doen, omdat zij zich die ongunstiger hebben voorgesteld dan die in werkelijkheid was. Dit blijkt uit het "meer" in het woord, dat hij uitspreekt om hen gerust te stellen over de verkondiging van het Evangelie, dat in de zin van een "integendeel" doelt op een andere voorstelling, die de gemeente zich van zijn toestand maakte.

De snelle overgang tot de berichten die Paulus over zichzelf geeft, doet vermoeden dat hetgeen hij schrijft antwoorden zijn op gedane vragen. Hoe zouden wij het ons ook anders kunnen voorstellen, dan dat de gemeente, die de apostel ondersteuning toezendt, gewenst heeft bericht over hem te ontvangen! Hij deelt nu mee welke onverwachte gevolgen zijn gevangenschap had veroorzaakt voor de verkondiging van het Evangelie. Ten eerste was de oorzaak van zijn gevangenschap en met deze Christus bekend geworden in het pretorium en buiten dit; vervolgens was de moed tot evangelieverkondiging bij de broeders daardoor toegenomen. Hoe nu de banden van Paulus in Christus bij het gehele rechthuis d. i. in de kazerne van de pretorianen, openbaar kon worden, wordt ons verklaard door de plaats Hand. 16 vv.

Omdat Paulus door een soldaat uit de keizerlijke lijfwacht, met wie hij vrij kon verkeren, onafgebroken was bewaakt, is het gemakkelijk te verklaren, hoe de aanleiding tot zijn gevangenschap gaandeweg in de gehele kazerne bekend kon worden. De wachtposten wisselden toch met elkaar af en de apostel zette in zijn gevangenis het prediken ongehinderd voort. Dit bekend worden had ook in ruimere kringen plaats onder de Romeinen, die geen

Christenen waren. Het geschiedde deels onmiddellijk door Paulus zelf, door de pretorianen, gerechtsdienaars, leerlingen en vrienden van de apostel. Was nu het eerste gevolg van de gevangenschap van de apostel omwille van Christus de verbreiding van het Evangelie onder de soldaten van de keizerlijke lijfwacht en ook nog onder andere personen, een tweede gevolg was, dat de broeders onbevreesder het woord verkondigden. Paulus' banden werden voor hen niet maar een opwekkend voorbeeld van geduld, maar nog meer feitelijke, Christus en Zijn Evangelie hoog vererende bevestiging van de gehele waarheid en gerechtigheid, kracht en heerlijkheid van het woord, waarvoor de apostel zijn banden droeg. Daardoor werden zij, in plaats van de moed te verliezen, zoals dat wellicht in de beginne bij hen het geval is geweest, ten gevolge van de opwekkende invloed van de zedelijke sympathie met deze gevangenschap van de apostel des te moediger gemaakt tot een onverschrokken verkondiging van het Evangelie.

Bij het woord "broeders" moeten wij denken aan Christenen, leden van de gemeente te Rome, die zich aan de kant van de apostel plaatsten als helpers en medearbeiders. Overigens blijkt uit deze plaats, dat onze brief pas in de latere tijd van Paulus gevangenschap kan zijn geschreven. Slechts gaandeweg kon de gestelde lijfwacht en door deze, zowel door de apostel zelf als ook door anderen, een grotere kring van hen, die vroeger vreemden voor hem waren, met zijn zaak en de oorzaak van zijn banden bekend worden.

O hoeveel hinderpalen zijn er reeds voor het rijk van God geweest, doch als men met geloof en geduld aanvatte, God daarbij vertrouwde en de geboorte-uren moedig doorstond, hebben zij gediend tot bevordering van het Evangelie.

Als God degenen, die de Zijne zijn, bekend wil maken, dan moeten ook de grootste vijanden daartoe meewerken; men laat God regeren en volgt Zijn wegen.

Beide verbreiden zich verder en hebben als het ware een aanstekelijke kracht onder de mensen; aan de ene kant de moed, aan de andere kant de lafhartigheid.

Sommigen onder die broeders, in vs. 14 vermeld, prediken ook wel Christus door nijd en twist, omdat zij nijdig zijn op mijn invloed en vol strijdlust, maar sommigen ook, door goedwilligheid jegens mij gedrongen.

Degenen, van wie ik eerst sprak, verkondigen wel Christus uit twisting, uit twist- en partijzucht (Rom. 2: 8), niet zuiver, met onreine gezindheid en bedoeling (Hoofdstuk 2: 21), menend aan mijn banden verdrukking toe te brengen, zich inbeeldend dat ik door dezelfde nijdige gezindheid vervuld ben, die niet kan dulden dat een anders werk lukt, maar zich dan gekrenkt voelt en verongelijkt acht.

Maar deze uit liefde, omdat zij weten, dat ik tot verantwoording van het Evangelie gezet ben (vs. 7) en nu, voor zoveel zij kunnen, mijn roeping ook bevorderlijk willen zijn.

Wat dan? Wat is het (Rom. 3: 3), als dezen (vs. 16) dat wat zij doen, niet uit een goed hart jegens mij doen? Nochtans wordt Christus op allerlei manier bekend gemaakt en daaraan alleen is alles gelegen. Hij wordt, hetzij onder een deksel, zodat men de ijver voor de zaak van Christus tot een voorwendsel maakt, waarachter men nijd, strijd- en twistzucht kan verbergen, hetzij in de waarheid verkondigd. En, hoewel de onreinheid van het werk van die mensen op zichzelf mij bedroeft, daarin verblijd ik mij toch, dat Christus wordt verkondigd. Ja, ik zal mij ook verblijden.

Omdat de apostolische kerk, evenmin als de kerk van enige latere tijd, vrij was van zonde, kon het niet missen, of de grootse werkzaamheid van de apostel en zijn uitstekende plaats in de kerk wekte in vele gemoederen nijd op, vooral te Rome, waar het vroegere gemis van een apostolische autoriteit, die de gemeente leidde, zeker aan vele kleinere geesten een zeker aanzien boven anderen had verschaft. Met grote vreugde hadden zij zijn komst begroet (Hand. 15). Toen het echter van een vluchtig bezoek tegen de wil van de apostel tot een jarenlang verblijf was geworden, zagen zij hun aanzien in de gemeente, dat tot hiertoe bovenaan stond, door hem bedreigd en zo sloop de nijd de harten in. Om dit nu ook tegenover de apostel te uiten moesten zij, hoewel in de leer met Paulus overeenstemmend, toch deze bestrijden, zij moesten aanleiding zoeken om zijn persoon en zijn wandel, de manier van zijn evangelieprediking af te keuren en te bestrijden en hun woede groeide daardoor aan, dat hij in ketenen en boeien lag. Hoe meer zij zagen dat hij daardoor in zijn werkzaamheid gehinderd was, des te eerder dachten zij hem te kunnen overvleugelen. Was hij vrij geweest, dan had al de imponerende grootheid en kracht van zijn werkzaamheid hen ten onder gehouden en hoe minder hij nu in staat was zich te verdedigen en hun aanvallen af te slaan, des te eerder hoopten zij met hun verwijten tegen hem te kunnen voortdringen. Zo waagden zij het, daarop vertrouwend dat hij in banden was, steeds stouter op te treden met hun verkondiging van het Evangelie, die echter niet terwille van Christus was, maar van hun eergierigheid en kwaadwilligheid tegen de apostel.

Het doel van de tegenstanders om aan de banden van de apostel nog een smart toe te voegen, lijdt schipbreuk tegen diens gezindheid, die alleen daarin een welbehagen heeft, dat Christus verkondigd wordt, onverschillig welke bijzondere bedoeling daarmee verbonden is. Zo’n vreugde van Paulus over de verkondiging van het Evangelie, ook al wordt die gebruikt als een middel van vijandschap tegen hem, zou onverklaarbaar zijn als het Evangelie niet onvervalst door de tegenstanders was verkondigd. Het kunnen dus geen tegenstanders zijn van Joods-Christelijke aard, die de apostel hier op het oog heeft, zoals niet weinige uitleggers hebben aangenomen (vgl. Hoofdstuk 3: 2), integendeel het moeten degenen zijn, die wel Christus predikten in overeenstemming met de Paulinische leer, maar door hun werkzaamheid de apostel uit persoonlijke haat probeerden schade te veroorzaken.

Men kan het beste doen uit onzuivere bedoelingen, zelfs Christus prediken uit eergierigheid. Geestelijke nijd en trotsheid sluipt ook in bij predikers van het Evangelie en zet aan tot valse, afgunstige wedijver.

Ja, ik kan mij verblijden, al is mijn toestand moeilijk, want ik weet, dat dit wat ik nu ondervind (vs. 12) en wat voor uw gemoederen tot verontrusting is, mij ter zaligheid (2 Tim. 18) gedijen zal door uw gebed, dat voor mij ten hemel stijgt (2 Kor. 1: 11) en toebrenging van de Geest van Jezus Christus, die mij reeds nu licht en moed en kracht, naardat ik nodig heb, van de hemel toeschikt.

Eenswillendheid met God, ziedaar de stemming die de Christen onder beproevingen, van welke aard ook, betaamt. Niet slechts een berusting, aan trage, onverschillige geesten natuurlijk; niet slechts een onderwerping, die de vrucht is van het redenerend verstand, maar een blijmoedige instemming van het hart in de wegen van de Heere, al is het dat zij in het donker van Zijn heiligdom zijn, maar een gewillig buigen, verloochenen, offeren van de eigen wil aan de zijnen, naar de inhoud van die bede: Uw wil geschiede! naar de kracht van het voorbeeld in Gethsémane gegeven: Niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt. Onderwerping aan Zijn wil eist Hij "die in de hemel is en alles doet wat Hem behaagt" van alle mensenkinderen; en om ze Hem te betonen daartoe is de overweging van Zijn goddelijke almacht, wijsheid,

onveranderlijkheid en een gevoel van menselijke afhankelijkheid en nietigheid genoeg. Eenswillendheid eist God niet alleen, maar verwacht Hij van Zijn kinderen, die in Christus tot Hem zeggen: onze Vader! en er behoort eindeloos meer toe, maar niet meer dan Hij hun geven wil; niet meer, dan waartoe Hij hun een hart gaf, toen Hij hun de Geest van de aanneming tot kinderen deelachtig maakte; toen Hij hun schonk in Hem als hun lieve en genadige Vader in Christus te geloven, Hem als zodanig lief te hebben, op Hem als zodanig te hopen. Van het ogenblik, het uur, het tijdperk van het leven af, dat dit geloof, deze liefde, die hoop tot bewustheid komt in de ziel van een mens, verandert de hele beschouwing van zijn levenslot en levensdoel, van zijn ondervindingen en van Gods wegen en paden en dit omdat zijn hele leven, met alle lijden en verblijden, hem nu echt voorkomt een weg van God met hem te zijn, een wandeling voor het aangezicht van God te moeten wezen. Hem overkomt het zwaarste, aldus spreekt hij in zijn hart: God wil het, omdat Hij mijn zaligheid wil; hij wordt geroepen tot het moeilijkste, hij voelt: ik wil het, omdat God mijn zaligheid wil. Hij heeft de bewustheid, dat God hem ook door het lijden van deze tegenwoordige tijd zegent; hij kent de roeping om God in het lijden van deze tegenwoordige tijd te verheerlijken. En in die bewustheid, met die roeping worstelt zijn eenswillendheid, daarin vindt zij haar steun, daaruit ontleent zij gedurig nieuwe kracht.

En Hij zal dat ook in de toekomst doen, volgens mijn ernstige verwachting en hoop, a) dat Ik in geen zaak, van welke aard die ook zijn moge, beschaamd zal worden (Ps. 25: 2); maar dat in alle vrijmoedigheid (Joh. 7: 4; 11: 54, zoals te allen tijd, zo ook nu, terwijl de beslissing over het einde van mijn gevangenschap niet lang meer zal uitblijven, Christus zal groot gemaakt worden in hetgeen met mijn lichaam plaats heeft, naardat de beslissing uitvalt hetzij door het leven, hetzij door de dood.

Rom. 5: 5

Want het leven is mij Christus; het leven bestaat voor mij daarin, dat ik Christus bezit en Hem dien. Ik zal dus, als mijn leven gespaard wordt, verder arbeiden tot Zijn eer; en het sterven is mij gewin. De dood toch brengt teweeg, dat ik Christus dan volkomen bezit; ik zou dus, als ik ten dode werd gevoerd, die met vreugde ondergaan (vs. 23).

Voor het tegenwoordige is het slechts reine vreugde, die de apostel in zijn banden vervult. Hij kan zich verheugen in zijn gevangenis dat de zaak van Christus bevorderd wordt. Zo verzekert hij in de eerste helft van de slotzin van vs. 18 aan de Filippensen. Hiermee stelt hij hen gerust, die er over bezorgd waren dat de lange duur van zijn gevangenschap aan de zaak van het Evangelie schade zou doen. Maar hoe was het, als hij nu zijn blik in de toekomst sloeg, waarin nog de eindbeslissing van zijn lot duister en dreigend boven zijn hoofd hing? Deze vraag was de tweede, die de liefhebbende gemoederen van zijn Filippensen zo bezorgd moest maken. "Ik zal mij ook verblijden", dat is de bemoedigende verzekering, die hij reeds in de tweede helft van die slotzin heeft gegeven; om de reden daarvan aan te geven volgt nu hier de nadere uiteenzetting van zijn hoopvolle blijdschap met het oog op de toekomst.

"Ik zal mij ook verblijden", zo gaat de apostel voort, terwijl hij de blik van het heden, dat hij in vs. 12 vv. heeft geschilderd, tot zijn uitzicht in de toekomst wendt, waarover hij nu wil handelen. Hij wil zich echter ook verheugen ten opzichte van zijn toekomst, omdat hij weet, dat hem "dit", namelijk wat zijn heden uitmaakt, tot zaligheid zal gedijen, onverschillig of het daartoe komt, dat hij leven blijft, of daartoe, dat hij de dood lijdt en wel zal het hem tot zaligheid worden door het gebed van de lezers voor hem en door toebrenging van de Geest van Jezus Christus, die hem geeft, waaraan hij behoefte heeft, in het bijzonder ook het juiste

woord bij zijn verantwoording, die hem snel wacht (Luk. 12: 11 v.). Dat dit zal plaats hebben is zijn verwachting en zijn hoop. Hij ziet met gespannen verwachting daarnaar uit als naar iets toekomstigs, maar houdt zich reeds vooraf er verzekerd van en vertroost er zich mee, dat wat de toekomst hem moge aanbrengen, hij niet beschaamd zal worden, maar dat evenzeer het leven, dat hem lichamelijk zal doen voortbestaan, als de dood, die daaraan een einde maakt, Christus tot verheerlijking zal doen zijn voor degenen, die hem zien leven of sterven. Als de verheerlijking van Christus door middel van zijn leven plaats heeft, dan bestaat die daarin, dat het lichamelijk aanzijn, waarin de apostel blijft, het werk van Christus dienstbaar zal zijn; en als die door middel van de dood plaats heeft, bestaat die daarin, dat het einde van zijn lichamelijk bestaan het slot van zijn getuigenis over Christus is; het eerste is altijd reeds zo geweest en de apostel weet, dat het ook verder zo zal zijn en ook dat het laatste niet zal ontbreken. Terwijl nu voor de verheerlijking van Christus het hetzelfde is, of de apostel leeft of sterft, omdat het een zowel als het ander Hem tot verheerlijking zal zijn, kon het daarentegen voor hemzelf anders schijnen. Het zou kunnen schijnen, alsof het sterven niet iets van die aard was, dat hij in elk geval zich over de toekomst zou kunnen verblijden, zoals hij zich over het heden verblijdt. Omdat echter het leven bezitten en Christus bezitten voor hem één is, is hij in een leven, waarvoor het sterven niet maar een onverschillige zaak, maar zelf een gewin is, omdat het hem zijn eigenlijk leven niet alleen niet doet verliezen, maar zelfs dit pas echt deelachtig maakt.

De gelovige heeft niet altijd voor Christus geleefd. Dat begon hij pas te doen, toen God de Heilige Geest hem van zonde overtuigde en hij uit genade ertoe gebracht werd om de stervende Heiland te aanschouwen als verzoening voor zijn schuld teweeg brengend. Van het ogenblik van de nieuwe en hemelse geboorte af begint de mens Christus te leven. Jezus is voor de gelovigen de parel van grote waarde, waarvoor zij alles willen verlaten wat zij bezitten. Hij heeft zo geheel en al onze liefde gewonnen, dat ons hart alleen voor Hem klopt; tot Zijn eer wensen wij te leven en tot verdediging van Zijn Evangelie wensen wij te sterven. Hij is het voorbeeld van onze levens en het middel, waarnaar wij ons karakter wensen te vormen. Paulus' woorden hebben diepere betekenis dan de meesten denken; zij beweren dat het doel en einde van zijn leven Christus, was - geenszins! Zijn leven zelf was Jezus. Met de woorden van een oude heilige: hij at, dronk en sliep het eeuwige leven. Jezus was zijn ademtocht, de ziel van zijn ziel, het hart van zijn hart, het leven van zijn leven. Kunt u als een gelovig Christen zeggen, dat u dit leven nabij komt? Kunt u eerlijk zeggen, dat voor u het leven Christus is? Doet u uw werk voor Christus? Doet u het niet tot eigen voordeel, of om de wil van uw betrekkingen? Vraagt u: is dat dan een slechte drijfveer? Voor de Christen, ja. Hij belijdt voor Christus te leven; hoe kan hij dan voor iets anders leven zonder geestelijke afgoderij te plegen? Velen zijn er, die dit beginsel enigermate getrouw zijn; maar wie durft uitspreken, dat hij geheel voor Christus heeft geleefd zoals de apostel deelt? Toch is dit het waarachtige leven van een Christen - zijn bron, zijn steun, zijn voorbeeld, zijn einde; alles in één woord opgesloten. Christus Jezus, Heer, neem mij aan; ik geef mij zelf over aan U, smekend alleen in U en voor U te leven. Laat mij zijn als de var, die tussen de ploeg en het altaar staat om te werken, of geofferd te worden en laat mijn leuze zijn: "Tot alles bereid. "

Is het sterven Paulus gewin, het leven is hem Christus. Heerlijke overtuiging, die aan het leven een grote waarde geeft. Wat heeft zij in? Och, dat uw hart het u zei. Een wereld is ondergegaan; het ik is gebroken. Christus is in de plaats gekomen. Ik leef door, ik leef met, ik leef voor Christus. Ik leef door Christus, ik teer niet op mijzelf, ik troost mij niet met de dingen van deze voorbijgaande aarde, ik houd mij niet vast aan de gunst en mening van de mensen. Ik houd mij vast aan het kruis van mijn Heiland; daar heb ik mijn troost gevonden; de gekruisigde Christus is het brood van mijn leven. Hij is de Verzoener, de Verlosser, de

Behouder van mijn zondige ziel. Ik reken op Hem, alleen op Hem. Ik ben niets, mijn deugd is niets. Hij is alles. Ik leef met Christus. Ik steun op Hem. Hij is mijn kracht; mijn toevlucht, mijn licht. Wat ik doe met woorden of met werken, dat doe ik in Zijn naam en dank God en de Vader door Hem. Soms laat ik Zijn hand onvoorzichtig los, soms ongelovig, durf ik Hem mijn hand niet toesteken. Maar Hij lokt, Hij trekt, Hij bemoedigt mij weer. Hij wil het verloren schaap, dat Hij gevonden heeft, op Zijn schouders naar de kudde dragen. Ik ken Zijn stem. Ik volg Hem. Ik weet dat niemand mij uit Zijn hand zal rukken. Ik weet, dat de goede Herder mij voor grote afdwalingen zal behoeden. Ik leef voor Christus, Hij heeft mij gekocht met Zijn bloed; ik ben de Zijne. De wereld heeft geen rechten meer op mij. Hij heiligt mij door Zijn Geest; ik kan de zonde niet meer dienen. Hij geeft mij Hem lief te hebben; Hij roept mij om in Zijn voetstappen te wandelen. Ik heb geen vrede, tenzij ik wandel op de weg, waarop Hij mij geroepen, mij gesteld heeft. Niet dat ik het al gegrepen heb, of al volmaakt ben, daar ik jaag daarnaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik door Jezus Christus gegrepen ben. Niet waar, dat is nog iets anders, nog iets meer, nog iets wezenlijkers dan het Christelijk leven, zoals menigeen het verstaat. Leg de hand op het hart, lezer, en beproef of u enigszins zeggen kunt: het leven is mij Christus. En denk, o denk ernstig na, of de man, die daar zal durven belijden: "Hij is voor mij gestorven", ook niet zal behoren te weten, wat het zegt: door, met, voor Hem te leven?

Maar of te leven in het vlees, dat mij oorbaar zij, of dat zou kunnen dienen tot meer vrucht voor het rijk van Christus, die mijn leven is (vs. 21. Rom. 1: 13) en wat ik verkiezen zal, te leven of te sterven als het meest begeerlijke voor mij, weet ik niet.

Ik voor mij kan geen keuze doen; want ik word door deze twee gedrongen, hebbende, als ik op mijzelf zie, begeerte om ontbonden te worden (2 Tim. 4: 6) en met Christus te zijn (2 Kor. 5: 8), want dat is zeer verre het beste, veel beter, dan nog langer de moeiten van het leven en de bestrijdingen van de ongelovige wereld te dragen (2 Tim. 4: 18).

De dood, het is ontbonden te worden, de eeuwigheid, het is met Christus te zijn. Ontbonden te worden! De boeien, waarmee Paulus aan zijn bewakers geketend is, vallen af en met deze alle banden, alle smarten. Er is vrijheid, geen gevangenis meer, geen geelselslagen, geen schipbreuken, geen gevaren van vijanden en valse broeders, geen muil van de leeuw meer tegen hem opgesperd. Deze ene dood heeft hem van de dagelijkse dood verlost. Geen doornen meer in het vlees, geen strijd tegen de begeerlijkheden van het vlees, geen macht en geen wet van de zonde langer in de leden, die strijd voert tegen zijn gemoed. Geen bijliggend kwaad, waar hij het goede doen wil. Geen bestrijding meer van het goede pand van het geloof, geen engel van de satan, die hem met vuisten slaat. geen banden, die aan de aarde boeien, geen koorden, die tot het zinnelijke trekken. Rust en vrijheid. En dat opeens en dat volkomen. O mens, waarom vreest u de dood? Waarom is het denkbeeld, van alle uw jammeren en moeilijkheden en verdriet bevrijd te zijn, u niet welkom? Omdat de banden van de zonde, omdat de knopen van de ongerechtigheid u lief zijn; omdat u dagelijks het verbond met het stof vaster maakt; omdat u in zonde en wereld, waaraan u met verbloemde ketenen geboeid bent, uw vrienden ziet, in plaats van uw beulen, in plaats van de dienaars, die u overleveren aan de pijniger. De pijniger, die voor u geen pijniger, maar een bode van de vrede, een dienaar van de Vredevorst zou toeschijnen, als u die Vredevorst kende, als u niet slechts een Christen genoemd werd, maar was. Paulus was het. Voor hem is eenmaal het ontzaglijke uur gekomen, waarin hij ter strafplaats geleid werd; het ontzaglijk ogenblik, waarin het zwaard van de scherprechter zich verhief, boven zijn hoofd gezwaaid werd, en daalde. "Gestraft! " sprak de verblinde heidense rechter; en de Joodse vijandschap herhaalde: "Gestraft. " Ontbonden, fluisterde de gemeente van de Heere en de ziel van Paulus voelde: Ontbonden!

Mens! Zondaar, die het geloof van Paulus heeft (ik zeg niet in dezelfde mate, maar even waarachtig, even echt)! Ook u is die naamloos zalige gewaarwording bereid, waarin u zich zult voelen: ontbonden. Ontslagen van alle moeite, alle leed, alle benauwdheid, alle zorgen; ontslagen van het lichaam, ontslagen van de laatste zondigen wens en gedachte; niet slechts overwinnaar in, maar ontslagen van de laatste strijd. O, die gewaarwording, dat gevoel zal wel niet te duur gekocht zijn voor de pijn van een geweldige dood, de benauwdheden van een langdurig sterfbed. Maar ook hiervoor was het niet te koop, als het niet gekocht was en betaald door Hem, die gebonden werd, opdat Hij u zou ontbinden en die gereed staat om uw ziel te ontvangen. Ontbonden te worden en met Christus te zijn. Ziedaar de zaligheid van het sterven vermeerderd met die van de eeuwigheid. Met Christus te zijn! In die éne voorstelling verenigt zich voor Paulus alle zaligheid van de hemel. Met Christus te zijn, met die Christus, die hij vervolgd heeft, maar die Zich van zijn ontfermd heeft; die hem, toen hij nog Zijn vijand was, heeft lief gehad met een liefde tot in de dood. Met Christus, die gezegd heeft: "Waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. Met Christus, die in de gestaltenis van de dienstknecht tot de Vader gesproken heeft: "Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die U Mij gegeven heeft. " Met Christus te zijn. Het is: Hem te zien, zoals Hij is, Hem geheel te kennen, Hem volkomen te dienen, het is Hem gelijk te zijn. Met Christus te zijn, het is met Hem te zijn in het paradijs; het is te zijn gekomen tot de berg Sion, tot de stad van de levende van God, tot het hemelse Jeruzalem, tot de vele duizenden van engelen en zaligen, die in Hem ontslapen zijn.

Maar in het vlees te blijven en nog langer al die moeilijkheden te doorworstelen, is nodiger omwille van u, die evenals de andere gemeenten de verzorging van uw apostel nog zozeer nodig heeft.

Vraagt Paulus, terwijl hij voor een dilemma staat, waarbij hij niet dadelijk erkent, wat hij voor zichzelf zal kiezen, in de eerste plaats naar zijn subjectief verlangen, dan heeft hij begeerte om ontbonden en bij Christus te zijn, om dit aardse leven te verlaten, ten einde tot de volkomen gemeenschap met Christus te komen, waarom het sterven hem een gewin is. Zoveel staat vast, dat dit voor hem het beste deel is, of, zoals het als het ware met versterking van de uitdrukking zegt, veel beter is dan het leven, waarin de gemeenschap met Christus nog veel gestremd en gestoord is. Dit mag echter niet zijn enig gezichtspunt zijn. Ook dat moet hij in aanmerking nemen wat nodig is voor de jeugdige Christelijke gemeenten en voor de geliefde Filippensen, waaraan hij in liefde denkt. Hij kan het niet verbergen, dat zijn blijven in het vlees voor hen noodzakelijker is, opdat hij weer voor hen kan zijn wat hij tot hiertoe voor hen was in lering en vermaning, in versterking en heiliging. Men weet niet wat men op deze plaats meer moet bewonderen, het blij verlangen naar de dood, of de kalme waardering van het aardse leven, de liefde tot Christus, wiens volkomen gemeenschap hij tot iedere prijs zou willen verwerven, of de liefde tot zijn gemeenten, voor wier welzijn hij zelfs bereid is zijn hoogste wens op te offeren. Ons geeft de plaats een duidelijk, ondubbelzinnig getuigenis daarvoor, dat meteen na de dood een zalige gemeenschap van de gelovige zielen met Christus begint, die rust op de onverbreekbare verbintenis met Hem, reeds hier door Zijn Geest teweeggebracht en die eens bij Zijn terugkomst door de opstanding van het lichaam tot de volle gemeenschap van de goddelijke heerlijkheid wordt verhoogd.

De begeerte om ontbonden te worden is nooit te prijzen, waar zij met miskenning van duidelijke plichten, met traagheid, met ondankbaarheid gepaard gaat, louter ongeduld is of, door buitensporigheid, meer overspanning verraadt dan behoefte, of ook, in doffe moedeloosheid, meer als begeerte om ontbonden te worden, dan als verlangen om met Christus te zijn zich openbaart. Rijkelijk is zij verblijdend, ja een sieraad en een deugd, waar

zij zich voordoet als blijmoedige erkenning en beantwoording van duidelijke roepstemmen van de Heere en wenken; als rijpe vrucht van geloof, hoop, liefde; en in de geest van de wijsheid, van de lijdzaamheid en van die zelfverloochening, zonder welke geen enkele Christelijke deugd bestaanbaar is. Als blijmoedige erkenning en beantwoording van de duidelijke roepstemmen en wenken van de Heere, zeiden wij. Ach, wij vinden het treurig wanneer alles tot sterven vermaant en de wens om ontbonden te worden en met Christus te zijn uitblijft, aarzelt. Als de grijsaard aan de raad van het graf, als de vege zieke op het sterfbed wil berusten, maar nog niet met blijdschap berusten kan; als de laatste strijd zo lang is en zo bang. Hoe pijnlijk is het, nog te zien hopen, waar niets meer te vrezen zou zijn, als de blijdschap van ontbonden te worden en met Christus te zijn het hele hart vervulde. Maar hoe liefelijk is het, een glans van genoegen verspreid te zien op het gerimpeld voorhoofd van de afgeleefde, op het bleek gelaat van de stervende, bij de gedachte: "ontbonden en met Christus te zijn, dat is zeer verre het beste! " Hoe heerlijk, hoe troostrijk, voor die achterblijft, de ziel haar vlucht te zien nemen met de kalme blijdschap en in al de vreugde en al de vrede van de overwinning. Wat een welsprekende lofrede, wat een schoon grafschrift: Hij heeft zijn wens. Wat een troost voor die het schrijven mogen. Wij begeerden de begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, als rijpe vrucht van geloof, hoop en liefde, van een geloof, dat op menige proef gesteld, dat in de smeltkroes van doen en lijden gelouterd, geleerd heeft steeds vaster op de Heer te bouwen, steeds dichter bij de Heer te leven, meer en meer aan de Heer genoeg, aan de Heer alles te hebben, van een hoop, die ook in diepe en donkere wegen geleerd heeft, de wieken steeds breder uit te slaan, de blik steeds hoger op te heffen en het geheim van wier toenemende kracht gelegen is in haar toenemend geduld, van een liefde, die zo liefelijke vrucht van vrede en heiligheid gedragen heeft en draagt, dat, als zij van de hemel spreekt, elk moet voelen, dat zij gewaagt van haar vaderland. Zeker, waar zich de begeerte om ontbonden en met Christus te zijn in dit licht vertoont, daar kan zij niemand bevreemden; daar zou niemand haar in de schone harmonie van het Christelijk karakter willen missen; daar zet zij aan het Christelijk leven de kroon op; daar is zij als het zegel door Gods eigen hand daaraan gehecht. Maar daar ook heeft zij de voorsmaak van de vervulling. Maar schoon zij ook deze heeft, de geest van de wijsheid, van de lijdzaamheid, van de zelfverloochening blijft haar bij, behoedt haar krachten te verspillen en de inspanningen van een geprikkelde verbeelding leert haar zich te onderwerpen aan iedere proef, ja zo het zijn moet zich aan de wil van de Heere ten offer te brengen. Ontbonden en met de Heer te zijn zij zeer verre het beste, maar zo in het vlees te blijven, hem oorbaarder, als het nodiger is omwille van de gemeente, Paulus is getroost te blijven, ja, hij zal blijven en zich met de gemeente verblijden. Voorwaar hier is zelfverloochening: aan de ene kant Christus, zijn Heiland en al Zijn heilige met Hem, de hemel van de zaligheid en niets dat haar vrede verstoort een volkomen vrijheid, een volkomen geluk, een volkomen liefde; aan de andere kant, de strakke banden, die hem kluisteren aan een Romeins soldaat in de kerker te Rome, banden, waaraan valse broeders nog "verdrukking wensen toe te brengen; " en boven en behalve die de doorn in het vlees, die nooit wijkt. Nochtans, bij de volle en krachtige overtuiging: het leven is mij Christus en het sterven gewin, een kalm afwegen van wens en plicht: wat ik verkiezen zal weet ik niet, ik word van tweeën gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste, maar in het vlees te blijven is nodiger omwille van u. Maar die zich tot deze zelfverloochening niet in staat voelt, heeft ook de Heere, wiens hij begeert te wezen, nog niet zo lief als hij meent, nog niet zo lief als hij moet. Hij leert het inzien en daardoor erkennen, dat te blijven hem nog oorbaar is.

En dit vertrouw ik, omdat ik verzekerd ben, dat mijn leven voor u nodig is en weet ik, omdat ik niet anders kan denken, dan dat de Heere beschikken zal wat voor u nodig is en niet wat het meest met mijn wens overeenkomt, dat ik zal blijven. Ik vertrouw, dat ik na zo’n

lange scheiding aan u zal worden teruggegeven en met u allen zal verblijven tot uw bevordering in christelijke, reine wandel (vs. 22), en tot blijdschap van het geloof. U heeft niet opgehouden te hopen en te bidden, dat de Heere Zijn dienaar uit de hand van zijn vijanden mocht redden; u zult de vervulling daarvan zien en er u over verheugen en daardoor gesterkt worden in geloofsvertrouwen:

Dat zal gebeuren, opdat uw roem in Christus Jezus in nog rijkere mate dan dit tot hiertoe kon zijn (2 Kor. 1: 14), overvloedig zij aan mij, die toch als het middel, waardoor u tot het leven in Christus gekomen bent, het voorwerp van de roem ben, door mijn tegenwoordigheid weer bij u, doordat ik terugkom tot u, waardoor ik nu ook gelegenheid vind dit uw Christelijk leven verder te ontwikkelen (vgl. Hoofdstuk 2: 17).

De mededeling, die de apostel in het voorgaande heeft gedaan over de beide mogelijkheden van zijn gevangenschap, heeft een punt te voorschijn laten treden, waarvan een helder licht over zijn toekomst uitgaat. Is werkelijk zijn blijven in het vlees noodzakelijker om de gemeenten, dan kan er nauwelijks meer een twijfel overblijven, of Hij, die de lotgevallen van Zijn kerk overal tot haar heil bestuurt, zal dan ook daarom dit geven. Daarop vertrouwend spreekt hij nu de zekerheid uit, die hem deze overweging geeft over zijn lot, dat hem wacht. Het is natuurlijk geen onbedriegelijke profetische zekerheid, omdat dit geen betrekking heeft op zaken, die de weg van God ter zaligheid van de mensen aangaan, maar op uitwendige omstandigheden, waarvan, zoals hij zo-even heeft aangewezen, niet slechts voor zijn persoon de voltooiing van zijn zaligheid, maar waarvan ook de verheerlijking van Christus niet noodzakelijk afhangt, maar wel een zekerheid, die gegrond is op de overweging van de bestaande omstandigheden en die daarom ook haar bevestiging moet onderwerpen aan hogere wijsheid (Jes. 55: 8 v.).

Het ligt op onze plaats zeker niet in de bedoeling van de apostel, om te voorspellen uit bovennatuurlijke ingeving. Hij spreekt alleen een subjectieve overtuiging uit, niet een woord van God, waarbij hij echter van de ethisch zo ware grondstelling uitgaat, dat hij de uitslag van het proces niet durfde wensen, zoals die voor zijn persoon het aangenaamst was, maar zich bereid moest tonen om de zware arbeid van zijn roeping, die hem bijna ter neer drukte en met gedurig nieuwe gevaren bedreigde, nog langer te dragen.

Dat is de ware godzaligheid van de Christen, waarnaar wij allen moeten trachten; het verlangen naar de hogere heerlijkheid van de toestand, die daar voor ons bewaard wordt, moet nooit zo sterk in ons worden, dat die de uitoefening en de werkzaamheid in het beroep, dat de Heere God ons op aarde heeft aangewezen, zou kunnen verslappen of zelfs wel onderdrukken.

Whitefield (een methodist, gestorven in 1770) vroeg eens aan een met hem bevriende prediker Tennants, of de gedachte hem verblijdde, dat hij snel naar huis zou worden geroepen. Deze antwoordde: "Ik heb er geen verlangen naar, mijn dood gaat mij niets aan; mijn roeping is te leven, zo lang ik kan, zo goed ik kan en mijn Meester te dienen, zo getrouw als ik kan, totdat Hij mij afroept. Zou ik niet tot mijn knecht, die ik gezonden had om te ploegen, als ik hem vond slapen en hij vroeg mij: "Och, de zon is zo brandend, laat mij naar huis gaan! " zou ik tot die niet zeggen: "u luiaard! "

II. Vs. 27-Hoofdstuk 2: 18. Van de voorstelling van zijn persoonlijke toestand gaat de apostel over tot een vermaning, die betrekking heeft op de omstandigheden van de gemeente. Hij heeft vroeger gesproken over een wederzien tot blijdschap van het geloof (vs. 25). Omdat hij overtuigd is, dat het wederzien door de Heere zal worden verleend, hangt de vreugde, daaraan

verbonden, slechts daaraan af, dat zij door hun juiste wandel de zegen, die zij mogen verwachten, ook van hun kant zich ten volle en geheel verzekeren. Het vereiste gedrag, dat hij bedoelt, is in het algemeen een wandel, die het Evangelie van Jezus Christus tot eer verstrekt. In het bijzonder moeten de Filippensen staan in één geest en in één gezindheid, moeten zij zich bij elkaar houden en samenstemmen, om zoals een gesloten geheel het Christelijk geloof tegenover de vijanden, die geen Christenen zijn en hen bestrijden te openbaren, zich niet door deze laten afschrikken, maar zoals zij in Christus geloven, zo ook omwille van Hem lijden. Zo moeten zij zich met hun apostel verbinden, wie een zelfde strijd is opgelegd, maar ook met hem (vgl. vs. 19 v.) er zich van verzekerd houden, dat zo'n strijd tot hun zaligheid zal meewerken, terwijl die de tegenstanders verderf aanbrengt (vs. 27-30). Met nog meer aandrang doet Paulus de Filippensen opmerken, dat zij van één gezindheid onder elkaar moeten zijn en gelijke liefde moeten voelen. Terwijl hij hun dan ootmoed en zelfverloochening aanbeveelt, stelt hij hun het beeld van Christus als voorbeeld voor ogen en stelt hij dat in zijn hoofdtrekken naar de beide toestanden, van vernedering en van verhoging voor (Hoofdstuk 2: 1-11). Daarmee verbindt hij vervolgens nadere vermaningen ten opzichte van het bevorderen van de zaligheid in het algemeen en op de hoge roeping van hen, die Gods kinderen zijn geworden in het geloof in Christus. Hij spreekt nu ook van het tweede geval, een ander dan, waarvan hij bij zijn vorige vermaningen is uitgegaan, namelijk daarvan, dat bij zijn offerdienst voor de gemeente nog met een verder offer volledig zal moeten maken, zoals ook voor dit geval alleen van vreugde sprake voor beiden kon zijn (Hoofdstuk 2: 12-18).

a) Wandel alleen gedurende de tijd, voordat de eindbeslissing komt, waardig het Evangelie van Christus. Geef Hem altijd de eer door woord en werk, door arbeid en lijden (Efeze. 4: 1 Kol. 1: 10), opdat, hetzij ik kom en u zie, zoals ik dat zo-even (vs. 25 v.) u durfde toezeggen, hetzij ik afwezig ben, doordat de beslissing langer dan wij denken, uitblijft, ik van uw zaken, die uw Christelijke staat aangaan, moge horen, dat u staat in een geest; doordat u zich allen, de een zowel als de ander, door de Geest van God laat leiden, met een gemoed (Hoofdstuk 2: 2) gezamenlijk strijdend (Hoofdstuk 4: 3) door het geloof van het Evangelie, (of "voor het geloof in het Evangelie (2 Thessalonicenzen. 2: 13).

Gen. 17: 1. 1 Kor. 7: 20. 1 Thessalonicenzen. 4: 1.

Het woord "wandel" duidt niet alleen aan onze gesprekken en onze omgang met elkaar en ons gehele leven en gedrag in de wereld. Het Griekse woord betekent: de daden en voorrechten van het burgerschap; dus wordt ons geboden onze daden als burgers van het nieuwe Jeruzalem, te doen beantwoorden aan het Evangelie van Christus. Hoe zal die wandel dus zijn? Ten eerste het Evangelie is zeer eenvoudig, Christenen moeten dus eenvoudig zijn in hun gewoonten. In onze manier van doen, onze kleding, ons gehele gedrag moet die eenvoudigheid heersen, die de kern is van de schoonheid. Het Evangelie is bij uitnemendheid waar, het is goud zonder schuim en het leven van de Christen heeft glans noch waarde zonder het kleinood van de waarheid. Het Evangelie is niet vreesachtig en verkondigt de waarheid zonder schroom of de mensen haar liefhebben of niet: wij moeten even getrouw en moedig zijn. Maar het Evangelie is ook zeer vriendelijk. Merk deze geest op in zijn Stichter: Hij zal het gekrookte riet niet verbreken. Sommige belijders van het Evangelie zijn zo scherp als een doornhaag; zulke mensen lijken niet op Jezus. Laat ons anderen trachten te winnen door zachtmoedigheid in onze woorden en daden. Het Evangelie ademt liefde. Het is de boodschap van de God van de liefde aan een verloren en gevallen geslacht. Christus' laatste bevel aan Zijn discipelen was: Heb elkaar lief! O, dat wij meer ware, hartelijke liefde en eensgezindheid met alle gelovigen, meer teder medelijden met de zielen van de slechtsten en laagsten onder de mensen voelden. Wij moeten niet vergeten dat het Evangelie van Christus heilig is. Het

verontschuldigt de zonde nooit; het schenkt vergiffenis, maar slechts door een zoenoffer. Als ons leven overeenkomstig het Evangelie zijn zal, moeten wij niet slechts grove zonden vlieden, maar alles wat onze volkomen gelijkvormigheid aan Christus verhinderen zou. Omwille van Hem, omwille van onszelf, omwille van anderen moeten wij er naar streven, dat onze wandel dagelijks meer zij, waardig het Evangelie van Christus.

En dat u in geen ding verschrikt wordt door degenen, die tegenstaan, die het Rijk van God proberen te schaden (2 Kor. 8: 2); hetwelk, namelijk dat eendrachtig en onverschrokken strijden van uw kant en dat hardnekkig tegenstaan van hun kant, voor hen wel een bewijs is van het verderf, hoewel zij die aanwijzing niet willen verstaan, maar voor u van de zaligheid (2 Thessalonicenzen. 1: 5) en dat u de zaligheid als het einde van uw strijden voor het geloof, krijgt u van God.

Als vrucht van een wandel het Evangelie waardig, stelt de apostel de eenheid van de Geest in overtuiging en gezindheid en de daaruit voortvloeiende harmonie van de zielen voor, want daarop kwam het bij de Filippensen tegenover hun tegenstanders aan. Dan alleen kan de strijd lukken, als onder de strijdgenoten eenheid is; dan versterkt het ene lid het andere en beschut het een het andere. Het zwakke wordt door het sterke gedragen en het sterke krijgt bij de vereniging moed en vertrouwen. Zelfs het namaaksel van ware eenheid van de geest en de zielen, een eigen gemaakte esprit de corps. Wat een macht!

Als men het eenmaal over de hoofdzaak van het Evangelie eens geworden is in de geest, dan zal men ook het overige, wat anders van elkaar zou scheiden, zo vereffenen, dat het staan in één gemoed niet wordt verhinderd. Moet om het Evangelie geleden en gestreden worden, dan wordt men vaak des te meer te samen verenigd.

Want u is uit genade gegeven wat omwille van Hem gedaan behoort te worden, in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden.

Reeds de laatste woorden van de vorigen zin "en dat van God" moeten door heen wijzing op Gods genade de bitterheid van het kruis verminderen. Van nature zal niemand in het kruis een bewijs van zaligheid zien; want de zaligheid en het kruis schijnen zich wederzijds buiten te sluiten. Terwijl hij hier nu aantoont, dat geduld en standvastigheid onder het kruis een geschenk van God is, maar Gods gaven ons te allen tijde tot zegen strekken, dan bewijst hij daarmee hoe God door Zijn zegen in zaligheid voor ons doet verkeren, wat ons anders slechts ellendig maken kon. Het lijden zelf is een geschenk van Gods genade, zo is het dus een voorteken van onze zaligheid. O, mocht de overtuiging diep en vast in onze ziel geprent zijn, dat vervolging een weldaad van God is. Welke vorderingen zou de leer van de godzaligheid bij ons maken en wat kan er toch zekerder zijn, dan dat het het grootste genade geschenk is wanneer wij omwille van Zijn naam smaad, gevangenis, moeiten, smarten, ja zelfs de dood verduren? Dan versiert Hij ons met Zijn tekenen. Maar er zullen er altijd meer zijn, die bidden dat God hen van deze geschenken verschoont, dan die dankbaar het kruis aannemen, wanneer het hun aangeboden wordt. Wee over onze stompzinnigheid.

Dezelfde strijd hebbend als waarin u in mij gezien heeft, toen ik in Macedonië het Evangelie predikte (Hand. 16: 16-17: 14 1 Thessalonicenzen. 2: 2) en u nu sinds ik hier te Rome ben, in mij hoort (vs. 7).

Het eendrachtig en onverschrokken staan van de Christenen voor het Evangelisch geloof doet de tegenstanders weten, ook als zij zich daartegen verblinden, dat zij door hun vijandschap

tegen hen te gronde gaan. Henzelf is daardoor een einde gewaarborgd overeenkomstig hun dapperheid een einde, dat hun daarom door God wordt geschonken, omdat Hij van te voren het lijden zelf, het lijden om Christus wil, hen had geschonken. Hadden zij het zelf opgezocht, dan had God hen de waarborgen van een goede uitslag, die in hun eendrachtige beslistheid en onverschrokken dapperheid bestond, niet geschonken; zij konden dan uit eigen kracht gelijke moed betonen; maar een goddelijke aanwijzing, dat de laatste uitkomst zaligheid zijn zou, zou daarin niet gelegen zijn. Met hetgeen zij moesten doorstaan, zo zegt de apostel verder, is het hetzelfde gesteld als met hetgeen zij hem, toen hij het Evangelie naar Filippi bracht, hebben zien lijden en dat hij nu moest doorstaan. Evenals hij de strijd van het lijden, die hij toen moest strijden en die hij nu streed, niet zelf had gezocht maar die hem overkomen was als een geschenk van Gods genade, zo is het ook met de hunne

De gave om te geloven en de eer om er voor te lijden, blijven ook nu niet lang van elkaar gescheiden. De eerste gelovigen hebben daarin iets boven ons vooruit gehad; verwijdert men zich maar in de mindere proeven, nu aan ons gegeven, niet van God!

HOOFDSTUK 2

DE VERNEDERING EN VERHOGING VAN CHRISTUS MOET TOT EENHEID EN OOTMOEDIGHEID DRINGEN

Als er dan, om op mijn vorige vermaning (Hoofdstuk 1: 27) terug te komen, aan welker behartiging volgens hetgeen daar gezegd is zoveel gelegen ligt als er dan enige vertroosting is in Christus, als er enige troost is van de liefde, als er enige gemeenschap is van de Geest, als er enige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn, zoals ik dat bij u, die het Christendom heeft aangenomen (Hoofdstuk 1: 5 v.), mag veronderstellen.

a) Vervul dan mijn blijdschap. Maak dat de vreugde, die ik over u voel (Hoofdstuk 1: 4; 4: 1), volkomen wordt (Joh. 3: 29. 2 Kor. 10: 6 en wel daardoor, dat u eensgezind mag zijn (Rom. 12: 16; 15: 5. 2 Kor. 13: 11 dezelfde liefde hebbend, zodat de een de ander even lief heeft als hij door hem geliefd wordt, van een gemoed en van een voelen, in het streven naar een en hetzelfde doel.

1 Kor. 1: 10 Filip. 3: 16. 1 Petrus 3: 8

De apostel heeft in Hoofdstuk 1: 27-30 de Filippensen voorgehouden hoe hij hen bij zijn aanstaand bezoek wenst te vinden. Nu doet hij hen echter ook opmerken wat van hun kant nodig was, om zo gevonden te worden en om het gewicht van de zaak is daar zijn vermaning bijzonder dringend. Er zijn vier beweegredenen, waarop hij die in vs. 1 bouwt, ten eerste het vermanen van de Filippensen onderling (Kol. 3: 16) en wel "in Christus", voor zoverre de gemeenschap met Christus ook tot wederkerige, zedelijke opwekking en aanmoediging roept en vooral in ernstige tijden zijn de Christenen verschuldigd elkaar wederkerig broederlijk te vermanen; ten tweede de vertroosting van de liefde, met het oog op de zwakken, wie de sterkeren troost moeten toespreken; ten derde de gemeenschap van de Geest en ten vierde de ontfermende liefde.

De vier punten vervallen in twee parallelle helften, zodat in elk het eerste punt op het objectieve principe van het Christelijk leven en het tweede op het subjectieve principe, op de specifieke gezindheid van de Christen wijst. Zo is de motivering, die in deze vier punten ligt, evenzeer objectief verbindend als inwendig dringend. Zijn er, zo wil Paulus zeggen, toespraken in Christus, waardoor de ene broeder door anderen tot een juiste stemming opwekt, is er een vertroosting van de liefde, waardoor de een de ander verkwikt, is er gemeenschap van de Geest (2 Kor. 13: 13), die de juiste gezindheden instort en kracht verleent; is er gevoel en ontferming, waarin men met gevoel en medelijden zich over de bedrukten ontfermt, vervul dan mijn vreugde enz.

Alleen dat, wat hij in het volgende noemt, ontbrak er nog aan, zo zegt de apostel, om de maat van zijn vreugde vol te doen zijn; en de Filippensen zouden hun dan geen gehoor geven? Kan men dringender vermanen en verzoeken dan Paulus hier doet?

Doe geen ding door twisting of uit ijdele eer (Gal. 5: 26). Niemand moet proberen uit eerzucht een ander te verkleinen, a) maar door ootmoedigheid acht de een de ander uitnemender dan zichzelf en betoont hem eerbied (Rom. 12: 10).

1 Petrus 5: 5

De minste mensen kan verweten worden, dat zij gewoon zijn te laag van zichzelf te denken. Integendeel, ingenomenheid met zichzelf wordt bijna zonder onderscheid bij allen gevonden, bij zulke zelfs, van wie men anders zou zeggen dat zij er weinig reden toe hebben. Hoogmoed is een familiekwaal van ons geslacht, vooral in onze tijd van dwaze schepsel-vergoding tot een gevaarlijke hoogte gestegen. Zij was de eerste zonde van de mens, die als God wilde wezen en blijft de laatste zelfs in de Christen, voor wie de prikkel van de begeerlijkheid van het vlees reeds afgestompt werd of verbroken. Zij verschuilt zich tot zelfs in de plooien van het kleed van de boetvaardigheid en doet ook voor een Paulus nog een doorn in het vlees noodzakelijk zijn, opdat hij zich door de uitnemendheid van de openbaring niet zou verheffen. Wat een zware eis dan, die hij tot de gemeente van gelovigen richt in het schijnbaar zo eenvoudige woord van de tekst! Letterlijk niet één ding te doen, zoals er eigenlijk staat: "uit partijschap noch uit ijdelheid" en dat is een wereld, waar de partijvaan steeds hoger in elke richting wordt opgestoken en de ijdelheid op alle mogelijke manier gestreeld, door waarachtige nederigheid anderen boven zich te stellen, terwijl vlees en bloed ons onophoudelijk dringt om ons boven hen te verheffen. Beproef het maar eens in ernst ook slechts één enkele dag, maar op ieder levensgebied en weldra zult u treurige ontdekkingen doen in de kleine wereld daarbinnen. Liefdadigheid is vrij wat algemener dan waarachtige nederigheid; geen deugd mag zeldzamer heten en wel toonde de gewijde dichter zichzelf te kennen, die bad: houd uw knecht ook terug van trotsheden, laat ze niet over mij heersen, dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtreding! Toch is de gezindheid hier voorgeschreven ten hoogste betamend en daarbij zowel voor ons zelf als voor anderen en voor de zaak van het Evangelie voordelig. Of kan enig bedrijf echt goed zijn en ten goede geleiden, dat uit het onedel beginsel van partijzucht en ijdelheid voortspruit? Vindt men werkelijk, ook de beste, in zichzelf zoveel zwaks en gebrekkigs, dat er veel meer grond bestaat om anderen boven, dan wel beneden ons en onze gelijken te plaatsen? Moeten wij dat zelfs niet, zo niet althans aanvankelijk met Paulus geleerd hebben "onszelf de voornaamste van de zondaars te achten" en wordt niet daarentegen de laatdunkendheid, die met minachting op anderen neerziet, vaak bij de uitkomst op gevoelige manier gestraft? O, hoeveel rijker aan rust zou ons hart, hoeveel blijder ons leven, hoeveel uitlokkender voor anderen ons Christendom zijn, als de kanker van partijzucht, ijdelheid en verachting van anderen niet als een gier de edele delen van ons verborgen leven doorknaagde. Nee, in een hart met bitterheid en hoogmoed vervuld, kan de Geest van de Heere niet wonen; de Heere is hoog, nochtans ziet Hij de nederigen aan, maar de hooghartigen kent Hij van verre. Zoals een dood insect de kostelijkste artsenij bederft, zo wordt ook het beste in ons innerlijk leven verpest door dat ijdel zelfbehagen, dat ons in het oog van mensen reeds bespottelijk, maar in dat van de engelen verachtelijk maakt. Zo iemand meent iets te zijn, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed, dus schreef de apostel, die het van zichzelf na een duizelingwekkende opsomming van al zijn strijd en lijden verklaarde, dat hij "niets was", hoewel hij overvloediger had gearbeid dan allen.

Een ieder, in plaats van strijdlustig en twistziek altijd het eigen ik en zijn eigen belang op het oog te hebben, ziet niet zozeer op het zijne, maar een ieder ziet ook vooral op hetgeen van de anderen is (1 Kor. 10: 24; 13: 5).

Reeds boven (Hoofdstuk 1: 27) was te kennen gegeven, dat het de eendracht was, zonder welke de geloofsstrijd door de gemeente niet echt ten einde kon worden gebracht; want het komt er in de strijd op aan, ten einde elkaar in deze strijd te sterken, dat het denken en streven van allen in het algemeen gelijk is en dat zo’n eendrachtig streven door de geest van de liefde bezield is, volgens welken niemand in zijn liefde bij een ander wil achterstaan, maar allen dezelfde liefde hebben. En daartoe kan het alleen komen als werkelijk allen eendrachtig, als één hart en één ziel trachten naar dat éne doel, dat de strijd van het geloof als het hoogste

goed hen voorhoudt. Het eendrachtig streven naar het een doel sluit echter elk ander streven uit, waarvan de beweegreden baatzuchtige partijdigheid is, of hoogmoedige gierigheid, die nog in de ijdele aardse dingen zijn roem zoekt. Beide toch verscheuren de band van de liefde, omdat geen bevrediging van eigenbaat of eergierigheid mogelijk is zonder krenking van anderen en beide verstoren, terwijl zij hun wereldse bijzondere bedoelingen op de voorgrond stellen, het eendrachtig streven naar het ene, hogere doel. Wat in de plaats van de ijdele eergierigheid komen moet is de ootmoed, de zich neerbuigende gezindheid, die anderen altijd beschouwt als hoger staande dan zichzelf en in hem een voorwerp van eerbied en plichtmatige dienstbetoning ziet, terwijl de eergierigheid overal voor zich eer en dienstbetoning van de anderen eist. Wat in de plaats van baatzucht en partijdigheid moet komen, die alle anderen voor zich en zijn belangen wil gebruiken, is de onbaatzuchtige liefde, die nooit het haar uitsluitend zoekt, maar, waar zij eenmaal haar belangen schijnt waar te nemen, of genoodzaakt is dat werkelijk te doen, ook steeds het welzijn van anderen in het oog houdt.

De verstoringen van de eenheid te Filippi, die deze afdeling verraadt, zijn volgens de vermaningen daarin vervat, noch van doctrinele aard, noch betreffen de sterkte of zwakheid van de kennis en overtuiging, zoals die te Rome en Corinthiërs plaats vonden; maar zij berusten op de ijverzucht van zedelijke zelfwaardering (vs. 12; 3: 12 v), waarin men zich bij afwisseling de Christelijke volmaaktheid toekende en ontkende.

De wedijver onder de Filippensen, waarin sommigen zich hoogmoedig boven de anderen verhieven en die vernederden, zal wel voornamelijk betrekking hebben gehad op hetgeen men voor de zaak van Christus gedaan of geleden had, op die gemeenschap aan het Evangelie, waarvan de apostel in Hoofdstuk 1: 5 spreekt; daartoe behoorde zeker ook de strijd tussen de beide vrouwen in Hoofdstuk 4: 2

EVANGELIE OP PALMZONDAG

Evenals de laatste adventzondag, de Zondag vóór het Kerstfeest, een bijzonder liefelijke epistel heeft, die met het nabij zijnde feest overeenkomt (Hoofdstuk 4: 4 v.), die van de vrede, die alle verstand te boven gaat, zo gaat ook deze epistolische tekst zeer juist de Paasdag vooraf, groots, zoals maar enige epistel kan zijn.

Ons wordt nu een perspectief geopend, het feestprogram van de volgende dagen in korte, krachtige trekken ontworpen. Het pascha van het kruis en dat van de opstanding van Jezus Christus leidt ons in de onpeilbaarste diepten en tot de wonderbaarste hoogten; ons epistel nu richt onze voeten op deze weg van de zaligheid, hij laat ons afdalen tot de dood aan het kruis en dan op vleugels opvaren als de adelaars, om de Verhoogde boven alles, wat in de hemel en op aarde is, de offeranden van onze dank en onze verheerlijking te brengen.

Als aanvulling op de koninklijke grootheid van de Heere, in het Evangelie (MATTHEUS. 21: vv.) genoemd, herinnert het epistel aan Zijn Goddelijke heerlijkheid, om daartegenover op Zijn zelfvernedering te wijzen en de ootmoedige gehoorzaamheid tot de dood aan het kruis voor te stellen als de weg tot glorierijke verhoging.

De vermaning, die wij bij het intreden in de stille week ontvangen: een ieder zij gezind als Jezus Christus was! Wij richten ons oog 1) op het voorbeeld van de Heere: 2) op de navolging, die wij Hem schuldig zijn.

De Heere Jezus na: 1) in ootmoed 2) in gehoorzaamheid.

De zelfvernedering van de Zoon van God, die tot Zijn verhoging heeft geleid: 1) de zelfvernedering, hoe diep zij gegaan is en wie ter wille zij is geschied; 2) de verhoging, hoe ver zij zich uitstrekt en waartoe zij ons verplicht.

Wat ziet u, mijn oog door de poort van de palmzondag? 1) de gestalte van een dienstknecht, tot in het lijden van het kruis, 2) koninklijke macht tot aan de troon van de hemel.

Wat een Christen met de Heere Jezus deelt? 1) het kruis, 2) de heerlijkheid.

Door de diepte naar de hoogte! 1) Wordt u met uw Heiland hier op aarde klein, 2) dan neemt Hij u mee in Zijn heerlijkheid.

De diepe vernedering van de Zoon van God: 1) waarin die bestond, 2) welk loon zij vond.

a) Wanneer ik, als zo-even (vs. 3 v.), ootmoed van u vraag en zelfverloochening, dan eis ik niet anders van u dan navolging van de Heere: want dat voelen zij in u, dat ook in Christus Jezus was en dat bent U als belijders van Zijn naam toch onvoorwaardelijk verplicht.

MATTHEUS. 11: 29 Joh. 3: 15. 1 Petrus 2: 21. 1 Joh. 2: 6

Paulus wil zeggen: U, Christenen, die nu Christus bezit en alle volheid en geluk door Hem en in Hem, zowel in tijd en eeuwigheid, moet nu niet anders denken noch begeren, noch najagen, want zoals u ziet heeft Christus aan u gedacht en voor uw welzijn gezorgd, namelijk, dat Hij niets voor Zichzelf heeft gezocht, maar alles voor u en omwille van u gedaan heeft. Zo doet ook ieder naar dat voorbeeld, wat voor een ander goed en nuttig is.

Paulus stelt nu in scherpe omtrekken het beeld voor ogen van de Heere, die Zichzelf verloochende; als voorbeeld tot ootmoed. Hij schetst hier in het voorbijgaan, zo geheel het praktisch belang van zijn christologische hoofdbeschouwing. Wij staan hier voor een echt klassieke plaats; zij is niet slechts de hoofdplaats over de beide standen van de Heere; zij levert ook in weinige woorden een volledige biografie daarvan.

Uit hetgeen de apostel op deze plaats uiteenzet, zal blijken wat het zegt gezind te zijn, zoals ook Jezus Christus was. Die zo gezind is, die zal, wat hij is, niet op die manier willen doen gelden, dat hij daarop als op een recht staat, waarvan hij niets mag laten varen, die zal niets op die manier doen gelden, dat hij voor zich een plaats eist, die overeenkomstig is aan hetgeen hij is of meent te zijn.

a) Die (om Zijn gezindheid in haar openbaringen u nu nader voor te stellen) in Zijn bestaan vóór Zijn menswording (Joh. 1: 1 vv.), in de gestaltenis van God zijnde, Zich bevond in een staat van heerlijkheid aan die van God gelijk (Joh. 17: 5) en zo had Hij, mens geworden, een gestalte of bestaanswijze voor Zich kunnen eisen, overeenkomstig Zijn goddelijk wezen (Hebr. 12: 2. 2 Petrus 1: 16 vv. Hij had dit met recht kunnen doen, omdat Hij het geen door geacht heeft, geen zaak, die Hij Zichzelf moest verschaffen door geweld te plegen, om aan God gelijk te zijn, zoals Adam, die als God wilde zijn en daarom naar de verboden vrucht greep (Gen. 3: 5 v.) en zoals de duivel de Heere ook in de woestijn verzocht (MATTHEUS. 4:
vv.) om zo'n door te begaan.

2 Kor. 4: 4 Kol. 1: 15 Hebr. 1: 3

Het zou op zichzelf niet berispelijk zijn geweest, wanneer Christus het Heer zijn voor iets had gehouden, dat Hij Zich moest toe-eigenen, want het Heer zijn kwam Hem als de Zoon van God van rechtswege toe. Hij zelf achtte het echter niet iets, dat Hij tot Zich mocht trekken (vgl. MATTHEUS. 11: 12) door het zelf te grijpen, maar voor iets, dat Hij op de weg van vrijwillige vernedering als gave van de Vader moest ontvangen (MATTHEUS. 28: 18).

Op zichzelf was het geen door geweest, wanneer Hij Zichzelf betoond had als de Zoon van God, op een wijze, dat allen Hem daarvoor hadden moeten erkennen en Hem hadden moeten dienen. Hij toch zou Zich daarmee niet op onbehoorlijke manier hebben aangematigd wat Hem niet toekwam, maar alleen het Zijne hebben gebruikt en geopenbaard. Maar juist daarvan onthield Hij Zich, omdat Hij het Zijne niet zocht, maar gekomen was om ons te zoeken en zalig te maken. Hij onthield Zich daarvan met zo’n nauwgezetheid, alsof het een door zou geweest zijn wanneer Hij in de waardigheid en eer, om God gelijk te zijn, slechts snel Zichzelf en Zijn eigen heerlijkheid had gezocht, zonder aan onszelf en onze verlossing van ongerechtigheid te denken. Want wij zijn zo in de ongerechtigheid geraakt, dat onze eerste ouders als God wilden zijn en dit als een door tegen het gebod van de Schepper zich wilden toe-eigenen. In deze ongerechtigheid worden wij allen geboren, zodat wij slechts het onze zoeken en ons in ware of valse, werkelijke of ingebeelde bezittingen zozeer als rovers gedragen, alsof geen acht geven op Gods wil, geen liefde tot onze naaste ons terug hoefde te houden. Het kind eigent zich reeds met woede toe wat het verlangt en berooft een ander naast zich met zo grote begeerte als de grootste wereldbedwinger, zich niet aan billijkheid storend. Om ons nu daarvan te verlossen en ons te doen zien, hoe onder vernedering van onszelf het beeld en de heerlijkheid van God eerst weer langzamerhand in ons moet worden opgericht, is deze weg van onze dierbare Heiland ons voor ogen gesteld.

a) Maar Hij heeft Zichzelf vernietigd (liever "ontledigd. Hij heeft afgezien van al Zijn rechtmatige aanspraken en ontledigde Zich van al Zijn kunnen, waardoor Hij die aanspraken zou hebben kunnen verwezenlijken, b) de gestaltenis van een dienstknechts aangenomen hebbend. Hoewel Hij God de Heere is (1 Kron. 18: 17. 2 Sam. 7: 19 1Ch 18. 17 2S a) werd Hij in gedaante of bestaanswijze een geheel aan God en diens wil onderworpen dienstknecht (Joh. 5: 30 Luk. 22: 42 Jes. 52: 13 vv.), alsof Hij niet de Zoon van de Vader was (Hebr. 5: 8. 2 Kor. 8: 9 Hij is deelgenoot geworden van het wezen en de eigenschappen van de menselijke natuur met allen, die mens heten (Hebr. 2: 14), terwijl Hij Zich niet van hen onderscheidde in afhankelijkheid en onderworpen was aan noden en verzoekingen (Hebr. 4: 15) en is dus de mensen gelijk geworden.

Ps. 8: 6 b) MATTHEUS. 20: 28 Joh. 13: 14

Gods Zoon, waarachtig mens geworden, openbaart in die toestand ook Zijn goddelijke eigenschappen slechts op menselijke, d. i. betrekkelijke en eindige wijze. Het persoonlijke bezit van die eigenschappen blijft onveranderd, zo echt Hij Logos blijft; maar de openbaring en het gebruik ervan wordt belangrijk gewijzigd, waar Hij, die in de gestaltenis van God was, bij de vleeswording vrijwillig Zichzelf ontledigt. In zeer gezonden zin kunnen wij dus van een zelfbeperking van de eeuwige Logos gewagen, ten gevolge waarvan Hij, eenmaal mens geworden, Zijn heerlijkheid op aarde niet in absolute en adequate, maar in relatieve en approximatieve vorm openbaart. De Zoon van God was in Zichzelf ongetwijfeld alwetend en almachtig, maar Gods mens geworden Zoon toont duidelijk genoeg, dat Hij niet elke

toevalligheid dadelijk kent en dat Hij, wel niet in het bezit, maar toch in het gebruik van dit wonderkunnen doen op eigenaardige wijze beperkt is.

En ten gevolge van die ontlediging en vernedering is Hij in gedaante, wat de gehele uitwendige openbaring aangaat, volgens de ervaring van allen, die met Hem in aanmerking kwamen, gevonden als een mens 1), alsof Hij niets anders was dan een uit het getal van de overige mensen (Rom. 15: 3). Zo heeft Hij door die gehele ontlediging Zichzelf vernederd (Jes. 3: 24), aan de Vader overeenkomstig die gestalte als dienstknecht gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, omdat Hij, evenals elk ander mens, sterfelijk was geworden (Rom. 8: 3). Ja, om door nadere bepaling van de wijze van sterven nog meer te zeggen, tot de dood van het kruis 2). Daar werd Hij dan het meest in gedaante als een mens gevonden, terwijl Hij als de minste en ergste misdadiger werd behandeld.

Terwijl de Heere Jezus bij Zijn menswording de goddelijke heerlijkheid aflegde, stelde Hij daarentegen Zich voor in de nederige gedaante van een knecht, die gehoorzaamheid zou betonen en lijden ondergaan. Als dan verder wordt gezegd: "Hij is de mensen gelijk geworden", dan maakt dit "gelijk" opmerkzaam op het onderscheid, dat tussen Christus in Zijn gedaante van dienstknecht en een gewoon mens evenwel plaats vond. Chrysostomus zegt hiervan: "Veel had Christus van het onze aan Zich, maar veel ook niet; daartoe behoort, dat Hij niet op natuurlijke manier was ontvangen, dat Hij geen zonde had gedaan en dat, terwijl wij ziel en lichaam zijn, Hij God is in ziel en lichaam. Blijvend wat Hij was, nam Hij aan wat Hij niet was. Vlees wordend bleef Hij toch God, de Logos (het Woord); want God, de Logos, veranderde niet in een mens, Zijn wezen werd niet veranderd, maar Hij verscheen als mens, niet door ijdele schijn ons misleidend, maar een God en een Middelaar, de mens (1 Tim. 2: 5) Christus Jezus. Wat verder de uitdrukking "gedaante" betekent in de zin "in gedaante gevonden als een mens", zo geeft dit te kennen de hele uitwendig zichtbare aard en vorm, de hele habitus, die door de zinnen kon worden waargenomen. Christus heeft er als andere mensen uitgezien, heeft gegeten, gedronken, geslapen, gesproken, geweend, ja, heeft kunnen sterven, zoals de apostel vervolgens uitdrukkelijk vermeldt.

Alles is bij Hem gevonden als bij een ander mens, als eten, drinken, slapen, waken, gaan, staan, hongeren, dorsten, koud zijn, zweten, moe worden, arbeiden, kleden, wonen, bidden en alles, zoals ieder ander mens leeft voor God in de wereld, hetgeen Hij alles zou hebben kunnen nalaten om als een God te leven en gezien te worden; maar omdat Hij werd zoals een mens, liet Hij alles plaats hebben als bij een mens en ontving Hij alles als een mens, die het nodig had.

Hij, de Heere van het eeuwige leven, zou in hetgeen in het vorige vers van Hem gezegd is, een volkomen bewijs van Zijn wonderbare ootmoed, en lust tot het kleine en geringe hebben gegeven, ook als Hij nu niet verder was gegaan. Men zag toch gewoonlijk Zijn heerlijkheid in het geheel niet, de heerlijkheid als van de eniggeboren Zoon van de Vader. Zo volkomen was de ontlediging en ontbloting, dat niet slechts het oog van de mensen, maar ook de listige blik van de oude slang in het geheel niet in staat was op te merken (?), dat deze Jezus van Nazareth Gods Zoon en God, de erfgenaam van de eeuwige heerlijkheid was (MATTHEUS.
3 vv.). Maar deze ontlediging tot de gedaante van een dienstknecht is verder niets dan het voorportaal van de vernedering; de ontlediging is nog geen vernedering, maar zij bereidt de Heere tot de vernedering voor, de vernedering nu bestaat in gehoorzaamheid tot de dood, tot de dood van het kruis. Niet de menswording, niet de ontbloting, maar de dood is een vernedering; en de dood aan het kruis een dubbele. De dood is een vernedering voor Hem, die nooit een zonde heeft bedreven, want deze is de bezoldiging van de zonde. De dood aan het

kruis is een dubbele vernedering, want deze is de dood van de misdadiger, van de boze slaaf, die, hoewel zondig van nature, toch niet nodig zou hebben gehad zich in misdaden te begeven, die de kruisdood waardig zijn. Als nu onze Heere, de Reine, de Heilige, daaraan niet genoeg heeft, dat Hij zich van al Zijn goddelijke heerlijkheid ontbloot, de gedaante van een knecht, gelijkheid met en behoeften als alle mensen aanneemt, maar ook de straffen van de zondaars en van de misdadigers op Zich neemt en in plaats van alle lofgezangen van de hemelse geesten op bloed- en doodvonnis van Pilatus ziet, dan is dat in waarheid een vernedering, ook als zij uit gehoorzaamheid jegens de hemelse Vader en uit de oprecht getrouwe begeerte voortvloeit om de wil van de Allerhoogste te vervullen. Hoewel toch de Heere de dood en het kruis door Zijn sterven adelt en eer geeft, wordt Hij toch niet door dood en kruis geëerd, maar Hem wordt een smaadheid aangedaan, die niemand zo kan worden aangedaan, omdat geen ander is als Hij is. Zo staan wij nu aan de laatste trap door Jezus betreden. Hij gaat steeds naar beneden, van hetgeen in vs. 6 staat tot ontlediging en van de ontlediging tot vernedering, tot het smadelijk dulden van onze pijn, tot het plaatsbekledend boeten van onze straf.

De mens geworden Zoon van God zou een geheel andere weg hebben kunnen inslaan dan Hij heeft gedaan. Hij zou Zijn menswording hebben kunnen aanzien voor het diepste van Zijn zelfontlediging en Zich gedurende Zijn aards leven onophoudelijk in opklimmende lijn hebben kunnen bewegen; maar Hij hield de richting, die Hij bij Zijn menswording was gevolgd. Hij bleef, om zo te zeggen, in Zijn vallende beweging en evenals de beweging van een vallend lichaam van seconde tot seconde in snelheid toeneemt, in hevigheid aangroeit, zo was dat ook bij Christus het geval. Hoe verder Zijn weg ging, des te sneller, te sterker ging die in de diepste afgronden. Hij moest zo diep vallen, zo diep Zich vernederen, dat Hij zelfs de kruisdood op Zich nam, die dood, waarop de smaad van de mensen en de vloek van God rustte, Hij moest die lijden, als Hij de gevallen mens wilde nabijkomen en Zijn reddende hand hem wilde reiken. Paulus had nu eigenlijk hier kunnen afbreken, want hij heeft zijn Filippensen het voorbeeld van de Heere, die niet op het Zijne zag, maar Zichzelf ontledigde en vernederde, in krachtige trekken voor ogen geschilderd. Hij trekt echter de hand nog niet terug, en wij zijn hem daarvoor dankbaar, want wij bezitten in de Heilige Schrift geen enkele plaats, waarin tegenover de staat van vernedering op zo’n treffende manier de staat van de heerlijkheid werd vertaald. De apostel gaat vervolgens met de aangevangen rede voort en stelt
de Heere ook in dat opzicht de Filippensen voor als voorbeeld van ootmoed, dat hij hun in de Heere als in een spiegel het loon laat aanschouwen, waarmee God de ootmoedige begenadigt.

Dat ook zij, die zich volgens het voorbeeld van Christus vernederen, de verhoging tegemoet zullen gaan (1 Petrus 5: 6), laat de apostel, zonder het uitdrukkelijk te zeggen, toch met veel fijnheid voelen.

Jezus is de grote Leermeester van de nederigheid. Wij hebben dagelijks nodig van Hem te leren. Zie de Meester een linnen doek nemen en de voeten van Zijn discipelen wassen! Volgeling van Christus, wilt u uzelf niet vernederen? Zie hoe Hij de dienstknecht aller dienstknechten is en u zult niet langer hoogmoedig kunnen zijn. Is niet in deze volzin het kort begrip van Zijn levensbeschrijving: Hij heeft Zichzelf vernederd! Heeft Hij op aarde niet het een erekleed na het andere uitgetrokken, totdat Hij naakt aan het kruis werd gehecht, en ontledigde Hij Zich daar niet, Zijn hartenbloed stortend, alles voor ons overgevend, tot zo verre dat wij Hem, van alles beroofd, in een geleend graf zien neerdalen? Hoe diep werd onze dierbare Verlosser vernederd! Hoe kunnen wij dan hoogmoedig zijn? Sta aan de voet van het kruis en tel de purperen druppels, waardoor u gereinigd bent; zie de doornenkroon, geef acht op Zijn door geseling gewonde schouders, nog met rode striemen bedekt, zie Zijn handen en

voeten met het ruwe ijzer doorboord en Zijn hele persoon aan spot en hoon blootgesteld; zie de bitterheid, de smarten en folteringen van inwendig lijden, die Zijn lichaam doen trillen door de doordringende kreet: "Mijn God, Mijn God, waarom heeft U Mij verlaten? " En als u niet neerknielt bij dat kruis, dan heeft u het nog nooit aanschouwd; als u in de tegenwoordigheid van Jezus u niet klein voelt, dan kent u Hem niet. U was zo geheel verloren, dat niets dan het offer van Gods Eniggeborene u kon redden. Denk hieraan en omdat Jezus Zich voor u vernederde, buig u in ootmoed aan Zijn voeten neer. De ervaring van de wonderbare liefde van Christus jegens ons strekt meer om ons te verootmoedigen, dan zelfs de bewustheid van onze eigen schuld. Moge de Heere ons de kruisheuvel doen aanschouwen, dan zal onze houding niet langer die zijn van trotse opgeblazenheid, maar wij zullen de nederige plaats aanvaarden van een, die veel liefheeft, omdat hem veel vergeven is. Hoogmoed kan niet leven onder het kruis. Laat ons daar neerzitten om onze les te leren en dan opstaan om haar in beoefening te brengen.

Daarom, omdat Hij Zichzelf zo heeft ontledigd en vernederd, heeft Hem ook God, volgens de wet, die Hij zelf in MATTHEUS. 23: 12 uitspreekt, uitermate verhoogd tot God gelijkvormigheid ook van Zijn menselijke natuur (vs. 6. Hebr. 2: 9; 12: 2), en heeft Hem in de hoog verheven staat van heerlijkheid, waarin Hij Hem heeft gesteld, a) een naam gegeven, die boven allen naam is (Hand. 2: 36 Openbaring 19: 16).
Hebr. 1: 4

Er is gewoonlijk geen bedenking tegen, als de apostel de verhoging van Christus als een loon voorstelt, dat Hem om Zijn gehoorzaamheid wordt geschonken. De Heere, nadat Hij Zich van Zijn goddelijke gedaante had ontbloot, dankt het terugkeren tot Zijn heerlijkheid aan Zijn volkomenheid in de staat van de vernedering (Joh. 17: 4 v.). Zoals nu de eerste zin: "God heeft Hem verhoogd", een woord bevat over de verhouding van de Heer tot Zijn God en Vader, zo bevat de andere: "en heeft Hem een naam gegeven, die boven alle naam is", waaraan zich verklarende nevenzaken aansluiten een uitspraak over de verhouding van de Verhoogde tot de schepselen, tot de gehele wereld.

Het "God heeft Hem verhoogd" komt overeen met het "Hij heeft Zichzelf vernederd" op die wijze, dat niet zozeer de nadruk wordt gelegd op dat, wat God gedaan heeft, als wel dat het God is, die Hem dit gedaan heeft. Nadat Jezus Christus met Zijn gehoorzaamheid in de kruisdood betoond, Zichzelf vernederd had, is Hem nu daarvoor door God geschonken, dat Hij zo hoog kan staan als Hij nu staat. Weer staat het: "God heeft Hem een naam gegeven, die boven allen naam is" in verband met het "Hij heeft Zichzelf ontledigd", waarbij het begrip van "gegeven" de nadruk moet hebben. Terwijl Christus Jezus in plaats van hetgeen Hij als eigendom had kunnen hebben, met geweld tot Zich te nemen, Zich ontledigde van hetgeen Hij bezat, ontving Hij dat als een geschenk van goddelijke genade, wat Hem voor alle wezens tot een voorwerp maakt van een eerbiedige verering, die Hem in het bijzonder toekomt.

Het is de naam van Christus Jezus (vs. 5, 11), waarvan de apostel het beweert, dat die hoger is dan elke andere naam, d. i. de heerlijkste onder alle namen geworden is. Hij wil daarmee zeggen, dat ten gevolge van een geschenk van Gods genade de naam Jezus, die op aarde de nederigste onder allen geweest is, daarna in de hemel hoger dan alle andere namen geworden is.

Deze naam is het voorwerp van de aanbidding geworden, hetgeen die van te voren niet was en wat ook overigens met geen andere naam van de mensen of van de engelen het geval is.

Toen de Heere in het graf lag en de Joden met Pilatus over de wacht spraken, scheen Hij reeds geen naam meer te hebben. De overpriesters zeiden tot Pilatus (MATTHEUS. 27: 63): "Heer! wij weten, dat deze verleider nog levend gezegd heeft: na drie dagen zal Ik opstaan. " Daar wordt de Heere dus in het geheel niet met name genoemd, maar men zei alleen "die verleider" (Jer. 17: 13). Wacht echter slechts even, het zal anders worden: Hij staat op van de dood en vaart op boven alle hemelen en Zijn naam wordt de meest bekende in alle rijken van de wereld, van de hemel tot de onderwereld en er is in alle rijken van de wereld, bij de Heere Zebaoth en Zijn legerschaar, bij de mensen op de aarde en onder de aarde, geen naam als de naam van Jezus, Jezus!

Dit is geschied, opdat, zoals in de profetie Jes. 45: 23 v. reeds was bepaald (Rom. 14: 11), in de naam van Jezus zich zou buigen, ten einde aanbidding van God te kennen te geven (Hand. 10: 25 v. Openbaring 19: 10 Rom. 11: 4 Efeze. 3: 14) elke knie van degenen, die in de hemel zijn, namelijk van de engelen (Efeze. 1: 20 v. Hebr. 1: 6. 1 Petrus 3: 22 en die op de aarde zijn, van de mensen (Joh. 20: 28 en die onder de aarde zijn, van de gestorvenen (Efeze.
9 Rom. 14: 9. 1 Petrus 3: 19 v.

a) En elke tong van de met rede begaafde schepselen volgens de drie genoemde klassen (Efeze. 1: 10 en 22) zou belijden, dat Jezus Christus de Heere is, aan wie alles onderdanig moet zijn (MATTHEUS. 28: 18 Rom. 10: 9. 2 Kor. 4: 5, tot heerlijkheid van God de Vader, die door zo’n aanbidding van de Zoon en onderwerping onder diens heerschappij geenszins wordt verkleind, maar integendeel verhoogd.

Joh. 13: 13. 1 Kor. 8: 6; 12: 3

Ook dat, wat God met de verhoging van Jezus Christus en met de naam, die Hij Hem gegeven heeft, bedoelde, voegt de apostel er bij en wel zo, dat de eerste helft van het vers, dat die bedoeling uitdrukt, met het "God heeft Hem verhoogd", de tweede met het "Hij heeft Hem een naam gegeven, die boven alle naam is" overeenstemt. In de een valt de klemtoon op het "in de naam van Jezus", in de tweede op "Jezus Christus, de Heere". Het "tot heerlijkheid van God de Vader" behoort tot beide zinnen. Is nu bij beiden dit de bedoeling: niet anders zullen de knieën zich buigen dan in de naam van Jezus en geen andere belijdenis zal plaats hebben, dan dat Jezus Christus de Heere is, dan spreekt vanzelf, dat alleen het knieën buigen en belijden bedoeld is voor hen, die Gode de eer willen geven (vgl. 1 Kor. 15: 22). De apostel onderscheidt drieërlei wezens, die nu of later de knieën buigen en belijdenis doen en zegt van die allen, hoe verschillend de staat van hun bestaan is, dat zij niet anders dan in de naam van Jezus de knieën moeten buigen en niet anders hebben te belijden dan dat Jezus Christus de Heere is.

Met de uitdrukking "de knieën buigen" wordt de aanbidding voorgesteld. Als de aanbidders in drie klassen worden verdeeld, die het geheel van alle redelijke schepselen te kennen moeten geven, dan zijn "die in de hemel" zonder twijfel de engelen, "die op de aarde" de mensen en "die onder de aarde" de gestorvenen.

Het buigen van de knieën komt overeen met de belijdenis van de mond; wat de knie doet buigen spreekt de tong uit en die belijdenis is, dat Jezus Christus de Heere is.

"Tot heerlijkheid van God de Vader". De apostel voelt zich gedrongen, hier nog eenmaal dit laatste doel, waarop alle daden van Gods genade uitlopen, uit te spreken, waar het de schijn

zou kunnen hebben, alsof de aanbidding en verering van Christus, waarop hier gedrukt is, daarvan afvoeren zou.

Hoe uitgestrekt is het koninkrijk van Christus. Hemel en aarde en al de schepselen in beide engelen zowel als mensen, de doden zowel als de levenden. Dat is tot eer van God. Het is eer voor God de Vader om te belijden dat Jezus Christus de Heere is, want het is Zijn wil, dat alle mensen de Zoon eren zoals zij de Vader eren (Joh. 5: 23). De eerbied aan Christus bewezen verheerlijkt de Vader (MATTHEUS. 10: 40).

Waarom de Heere dit alles had gedaan en wat de vrucht was van deze zelfvernedering, hoefde Paulus de Filippensen niet aan te wijzen. Zij hadden het vroeger van hem vernomen, zij wisten het, zij zagen het in alle gelovigen, zij ondervonden het in zichzelf. Hij stelt hun alleen het verheven voorbeeld van zelfverloochening en zelfopoffering van de Heere voor ogen, opdat zij Hem gelijkvormig zouden proberen te worden, opdat de gezindheid in hen zou zijn, die in Hem was, opdat zij zijn vermaning zouden opvolgen van niet alleen te zien op het hunne, maar ook op hetgeen van de anderen is. En opdat zij zich hiertoe te meer gedrongen zouden voelen, daarom maakt hij ook melding van het heerlijke leven, dat de Heere van de Vader ontvangen had. Daarom, omdat Hij zich zo had vernederd en God gehoorzaam was geworden tot de dood, ja, de dood van het kruis, daarom had God Hem uitermate verhoogd en een naam gegeven, die boven allen naam is en dit met het grote, voor de Heere zelf, zowel als voor de wereld zalige, God verheerlijkende doel: opdat in de naam van Jezus elke knie zich buigen en elke tong belijden zou, dat Hij de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader. Dat doel zagen de Filippensen in zich en hun mede-gelovigen reeds aanvankelijk bereikt en zij zouden het verder zien verwezenlijkt. Het was voor hen dan een onweersprekelijk bewijs van de verhoging van de Heere. Maar het moest voor hen dan ook een krachtige aansporing zijn om Zijn voetstappen te drukken. Deden wij dit, dan zouden wij ons loon van God ontvangen en in de heerlijkheid van de Heere eenmaal met hen delen.

Zo dan, mijn geliefden! (opdat ik datgene, waartoe ik van Hoofdstuk 1: 27 af u heb vermaand, nu besluit en wat ik verder nog op het hart heb, in enige hoofdpunten samenvat) zoals u te allen tijd, van de eerste dag tot nu toe (Hoofdstuk 1: 5) gehoorzaam geweest bent aan mijn woord (2 Kor. 7: 15 Filemon 1: 21), wees het dan ook aan hetgeen ik nu zeg. Niet als in mijn tegenwoordigheid alleen (Hand. 20: 1 v.), wanneer u zich zo ijverig in uw Christendom heeft betoond (2 Kor. 8: 1 vv.), maar veel meer nu in mijn afwezigheid 2Co 10:
werkt, zonder u daarbij aan een zien op hetgeen van de anderen is, in verkeerde zin schuldig te maken, uw eigen zaligheid met vrezen en beven, met zo’n nauwgezetheid, dat u daarbij vreest niet genoeg te doen (Efeze. 6: 5. 2 Kor. 7: 15).

De apostel heeft de Filippensen opgewekt tot standvastigheid in de geloofsstrijd naar buiten en tot bewaring van de eendracht inwendig door ootmoed en zelfverloochening. Hij heeft aangewezen, hoe uit die standvastigheid de zekerheid van de volmaking van de zaligheid volgt en erop gewezen, hoe in het voorbeeld van Christus blijkt, dat op de zelfvernedering de verhoging tot heerlijkheid moet volgen. Deze weg van standvastigheid in geloof en van zelfverloochenende ootmoed is het dus, waarop alleen en zeker de zaligheid te vinden is. Wat blijft hem dus over, dan zijn beminden tenslotte nog eens op te roepen, op deze weg een opgroeien in zegen te zoeken, het hen in Christus geschonken heil steeds meer tot het einde toe te eigenen, opdat zij eens op de jongste dag gered en zalig worden. Wel kan hij hen daarop wijzen, hoe zij hem tot hiertoe in alles gehoorzaam zijn geweest en zo ook deze vermaningen wel zullen opvolgen, maar hij moet hen tevens oproepen, niet alleen in dezelfde mate en met dezelfde ernst, als toen in zijn tegenwoordigheid, maar nu nog te meer in zijn

afwezigheid, om met veel grotere ijver hun zaligheid te werken, omdat zij nu alleen voor zichzelf moeten zorgen en hij niet meer vermanend en terugwijzend hen terzijde staat.

Laat men het "niet als in mijn tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezigheid" slaan op het voorafgaande "gehoorzaam zijn", dan zou men bij het "tegenwoordigheid" in tegenstelling tot het voorafgaande, "zoals u ten allen tijde geweest bent", moeten denken aan het voorgenomen aanwezig zijn in Hoofdstuk 1: 25 v. voorgesteld. De grondtekst laat echter die verklaring niet toe, maar eist dat het in verband wordt gebracht met het volgende "zaligheid werken. " De eis "werkt uw eigen zaligheid", spreekt niet de stelling tegen, dat de zaligheid een genadegift van God is en voor de gelovige bereid, voorbestemd en vast is, maar wek de nieuwe zedelijke kracht van de wedergeborene op, wiens inspanning nodig is om in de staat van de genade, in het geloof verkregen, te volharden en het door het geloof toegeëigende heil werkelijk deelachtig te worden, zodat in zoverre het aannemen van het heil een vrucht is van de zedelijke geloofswerkzaamheid en het nieuwe leven (Rom. 6: 4, 12 vv. 2 Kor. 6: 1 De vermaning is dus gekant tegen de gerustheid, waarin de bekeerde zou kunnen terugzinken, als hij niet vaststaat en niet tot zijn heiligmaking werkzaam is. Bij de eis wordt gevoegd "met vrezen en beven", omdat strijd en lijden moet worden doorgestaan.

De uitdrukking wil de vrees aanduiden, dat men niet voldoende doet, een nauwgezetheid, die uit ootmoed voortkomt en die het tegendeel is van valse gerustheid.

Dat is met een heilige zorgvuldigheid. Hij meent met deze woorden niet enige slaafse vrees of twijfelend wantrouwen (Hoofdstuk 4: 4), maar alleen een zorgvuldige, kinderlijke vrees te kennen gevend, een diepe verootmoediging en onderwerpelijkheid van de geest, met een diepe eerbiedigheid voor de goddelijke majesteit en zorgvuldige bekommering om te vermijden hetgeen haar beledigen en scheiding daarvan zou kunnen teweegbrengen. Wij vinden deze woorden in een gelijkenis gebruikt (Ps. 2: 11 Dan. 5: 19; 6: 27 2 Kor. 7: 5 Efeze.
5) tezamen betekenend, dat wij naar het voorbeeld van Christus ootmoedig moeten zijn en op onszelf wantrouwend, alleen op God moeten steunen (zoals een kind vrees kan hebben en nochtans zich vasthouden en vertrouwen op en vragen om hulp van de Vader, als het een gevaarlijke steilte moet overklimmen) tot volmaking van onze zaligheid.

U kunt toch, ook al moet u ook mijn leiding en hulp ontberen, wel zelf aan het heil van uw zielen werkzaam zijn; want het is God, uit wie alle bekwaamheid is (2 Kor. 3: 5) en Hij is het, die in u werkt, zowel het willen als het werken naar Zijn welbehagen en dan hoeft u slechts aan dit werken in voortdurende strijd tegen de vijandige machten (Gal. 5: 17. 1 Joh. 5: 4 v. Efeze. 6: 10 vv.) gevolg te geven en dan zal het u lukken.

De apostel verdeelt de inhoud van het werken van de zaligheid in het willen en het werken; het eerste is de werkzaamheid tot het maken van een begin en brengt als zodanig de zaligheid niet tot stand; het tweede is de doorzettende werkzaamheid, die, wat in de eerste als inwendig doel aanwezig is, tot uitwendige daad maakt. Beide werkzaamheden komen op de weg van de zaligheid de mens toe, echter niet op die manier, dat zij uit hemzelf voortkomen, maar zij nemen hun oorsprong in een goddelijk werken, dat die vooraf gaat en de grond daarvan is. Dienvolgens werkt God in de orde van het heil het menselijk werken. (In de grondtekst staat voor dit werken het scheppen van de zaligheid, dat een tot stand brengen te kennen geeft, terwijl voor het andere de meer eenvoudige uitdrukking gebruikt is, die slechts een toedoen te kennen geeft). Door het "in u", wordt aangeduid, dat de goddelijke inwerking niet een is, die aan de menselijke werkzaamheid vreemd is, niet een zuiver correctieve, maar een, die in deze

immanent en daarom ethisch is. De nadere bepaling "naar Zijn welbehagen" wijst er nog in het bijzonder op, dat de mens op die weg van de zaligheid zich op geen verdienste kan beroepen, maar volstrekt afhankelijk is van de genade, de vrije goedheid van God.

De genade van God, op zich nemende, om het werk, dat zij in ons begonnen heeft, ook te volbrengen, mag en moet een bron van gerustheid zijn, ook te midden van overblijvende zwakheid, maar zij moet tegelijkertijd de prikkel wezen van onze grootste, vurigste en gemoedelijkste ijver. Het denkbeeld, alsof hij, die het werk van deze genade aan zijn hart gewaar wordt, een zorgeloos, een werkeloos leven zou mogen, (ik zeg te weinig) zou kunnen leiden, is in zichzelf ongerijmd en de Schrift getuigt er tegen van bladzijde tot bladzijde, alsof zij alleen geschreven was om er tegen te getuigen. God werkt in ons onze zaligheid niet zonder ons, al werkt Hij ze zonder enige van onze verdienste of eigenmachtige medewerking. Hij werkt in ons, zedelijke personen, die wij zijn en blijven, een wil, Hij werkt in ons een werk ter zaligheid en dit dient door ons met vreze en beven aangenomen, behartigd, verantwoord te worden. Wat een gruwel, (als die denkbaar was) de overtuiging te hebben, dat God in ons werkt en te doen, te zijn alsof die overtuiging ons koud liet; in plaats dat het in alles aan ons zichtbaar wordt, hoe zij ons met al haar ontzaggelijkheid aangrijpt, drijft en regeert, zichtbaar hoe wij (schoon zonder angst, dat Hij de arbeid van Zijn handen in ons zal laten varen) altijd vrezen achterlijk te blijven in het metterdaad erkennen van een zodanige genade, altijd vrezen, ons niet aandoenlijk genoeg te betonen aan zo genadige werkingen! Zo’n vrezen en beven, zoals het geschiedt ter ere van God, drijft de hoogmoed buiten, die de machtigste is en de gevaarlijkste van al onze boezemzonden en die het meest blootstaat en blootstelt aan de verleidingen van de wereld en satan. Zo’n vrezen en beven bewaart voor alle verheffing op de verworven genade, op het in ons door haar gewrocht willen en werken, tegenover onze medezondaren. Zo’n sidderen voor onszelf, bij het bewustzijn van de hoge hulp van God, behoedt ons voor dat andere vrezen en beven, dat voortkomt uit de teleurstelling van het zich altijd weer aan de ziel opdringende denkbeeld, dat er enige voortreffelijkheid, hetzij van werken, hetzij van geloof, hetzij van ootmoed, hetzij van gebed in ons zijn kan, machtig om de gunst van God uit te lokken of voor ons te verzekeren. Dit vrezen en beven is het eerbiedig ontzag van het kind, dat, van zijn vaders liefde overtuigd, ja, doordrongen en zijn eigen zwakheden kennend, die, als zij zich tonen, die lieve vader diep bedroeven, over zijn hart en lippen waakt met de nauwgezetste en tederste bezorgdheid.

God is het, die in ons werkt het willen en het volbrengen. Daarom willen wij, maar God werkt in ons ook het willen; dus volbrengen wij, maar God volbrengt in ons ook het volbrengen naar Zijn welbehagen. Zo betaamt het ons te geloven en te spreken. Dat is recht, dat is waar, opdat onze belijdenis ontmoedig en onderdanig is en Gode alles wordt toegekend. Wij geloven denkend, wij spreken denkend, wij doen wat wij doen denkend; maar wat de weg van de godzaligheid en de ware godsdienst betreft, zijn wij niet bekwaam van onszelf iets te denken, maar dat wij bekwaam zijn, is uit God. Wanneer het daarom in de liturgie heet: verhef uw harten tot de Heere! - dan is dat een gave van de Heere, waarvoor wij worden vermaand, de Heere onze God te danken en te belijden, dat het recht en echt waardig en heilaanbrengend is, de Heere daarvoor dank te zeggen.

Dit is een aanmoediging voor mensen, die zich hun eigen zwakheid om te werken bewust zijn, waartoe zij van te voren vermaand waren (zie Hagg. 2: 5) en een drangreden tot ontmoedigheid en zachtmoedigheid en tegen alle trotsheid en ijdele eer, terwijl al wat wij hebben en doen van God is, gevende tegelijk te kunnen de oorsprong en het beginsel van alle goede werken; namelijk de genade van God in het hart, dat is een inwendige werking en alleen het werk van God.

a) Doe alle dingen, die u op uw Christelijke weg voorkomen om te doen (1 Kor. 10: 31), zonder mopperen, zonder enige uiting van ontevredenheid (Hand. 6: 1), als zou zich te veel worden opgelegd (1 Petrus 4: 9. 1 Kor. 10: 10 en zonder tegenspreken, zonder bedenkingen op te werpen, of hetgeen u moet doen, ook werkelijk plicht voor u is en dus gedaan moet worden.

Rom. 12: 17. 1 Petrus 2: 12

Dit is een vermaning, die nauw verenigd is met de vorige. De gelovige Christen wordt door Gods kracht opgewekt en gedreven; zij is krachtig in hem. Nu moet hij zich echter ook onbepaald daaraan overgeven en niet door te morren, door een bepaald verzet tegen Gods wil, noch achter twijfelingen en spitsvondigheden zijn ongehoorzaamheid bewimpelend, zich tegen God aankanten. Morren en ontduiken is het werk van een knecht, niet de weg van een kind, dat uit liefde gehoorzaamt.

In het mopperen tegen God openbaart zich het valse vertrouwen van zichzelf; want die tegen God moppert, is met zichzelf wel en integendeel met God niet tevreden. In het twijfelen en tegenspreken openbaart zich het valse wantrouwen ten opzichte van zichzelf, waaraan de inwendige godsdienstige en zedelijke vastheid ontbreekt. Waar het ware vertrouwen op God gevonden wordt, daar houdt het mopperen op, waar de echte zekerheid van de Christelijke godsdienstige overtuiging gevonden wordt, daar houdt het twijfelen op.

Gedraag u aldus, opdat u tegenover anderen onberispelijk, en wat de inwendige toestand van uw hart aangaat oprecht mag zijn (MATTHEUS. 10: 16), betoon u zich uw heerlijke toestand waardig, kinderen Gods zijnde en dat moet u betonen, door onstraffelijk te wandelen in het midden van een krom, een misvormd en verdraaid ("slecht gezind Hand. 2: 40 en verkeerd geslacht (Deut. 32: 5 MATTHEUS. 17: 17 Luk. 11: 29), a) waaronder u schijnt als lichten in de wereld Efeze. 5: 8 MATTHEUS. 5: 14).

Spr. 4: 18

Wij gebruiken het licht om openbaar te maken. Een Christen behoort zo zijn licht te laten schijnen dat niemand een week met hem kan zijn, zonder het Evangelie te kennen. Zijn gedrag behoort zo te zijn, dat allen, die hem omringen, duidelijk kunnen merken, wie hij is en wie hij dient en het beeld van de Heere Jezus in zijn dagelijks leven zien weerkaatsen. Het licht is tot leiding bestemd. Wij zijn verplicht hen, die om ons heen in het duister dwalen, te helpen. Wij moeten hun het Woord van God voorhouden. Wij moeten zondaren op de Heiland en de vermoeiden op een goddelijke rustplaats wijzen. De mensen lezen soms hun Bijbel zonder die te verstaan; wij behoren, zoals Filippus, bereid te zijn, om de onderzoeker de mening van Gods Woord, de weg van de verlossing en het leven van de godzaligheid uit te leggen. Het licht wordt ook tot waarschuwing gebruikt. Op onze rotsen en klippen zijn vuurtorens opgericht. De Christenen moeten weten, dat overal in de wereld dwaallichten schijnen, daarom is het ware licht nodig. Zoals zij, die schepen doen vergaan, zijn de werktuigen van de satan er altijd op uit, om de goddelozen tot zonde te verleiden, onder de naam van genot. Zij hijsen het verkeerde licht. Dat wij dan het ware licht op elke gevaarlijke rots ontsteken, om op elke zonde te wijzen en te zeggen waartoe zij leidt, opdat wij aldus rein mogen zijn van het bloed van alle mensen, terwijl wij als lichten in de wereld schijnen. Het licht bezit ook evenzeer een verblijdende invloed; zo ook de Christenen. De Christen behoort een trooster te zijn met vriendelijke woorden op de lippen en medelijden in het hart; hij moet zonneschijn brengen overal waar hij gaat en geluk rondom zich verspreiden.

Onder deze kinderen van de duisternis bent u als dragers van het licht, hun het woord van het leven voorhoudend, het Evangelie van Jezus Christus (Rom. 1: 16. 1 Joh. 1: 1, dat u is toevertrouwd (Rom. 3: 2), mij tot een roem tegen de dag van Christus (Hoofdstuk 1: 10. 1 Thessalonicenzen. 2: 19 vv. 2 Kor. 1: 14, dat ik niet tevergeefs heb gelopen bij de volvoering van mijn bediening (Gal. 2: 2 Hand. 20: 24), noch tevergeefs in hetgeen ik deed voor het rijk van God heb gearbeid (Gal. 4: 4. 1 Thessalonicenzen. 3: 5

Als doel, waartoe de apostel zijn leerlingen door vermaningen probeert te leiden, stelt hij voor de zedelijke volkomenheid, die elke misslag, en de inwendige reinheid, die iedere verdonkering ook zelfs van de grond van het hart buitensluit. Zullen zij nu zo zonder smet en rein worden voor Gods ogen, dan kan dit doel hier op aarde slechts worden nagejaagd, maar pas op de dag van Christus kan het bereikt worden. Om nu deze zedelijke volkomenheid in haar gehele heerlijkheid voor te stellen, stelt de apostel in een Oud-Testamentische uitdrukking (Deut. 32: 5) het scherpe contrast voor tussen hen en het zondige van de ongelovige wereld rondom. Zij moesten kinderen van God worden van onberispelijke gehoorzaamheid jegens hun Vader in de hemel te midden van een krom en verdraaid geslacht, dat, omdat het zijn plaats ten opzichte van God heeft verloochend, alleen nog maar een zedelijke misvormdheid laat zien, naast welker afstuitend voorkomen de gedaante van de ware kinderen van God slechts des te schoner uitkomt. Tot zo’n glans kunnen en moeten de Christenen echter komen; want volgens hun wezen komen zij voor, als de sterren gelijk, die in de donkere nacht aan de hemel opgaan. Zij komen voor als de enige dragers van het licht in de wereld, die onder de duisternis van de zonde begraven ligt, omdat zij in het woord van het Evangelie, dat van het nieuwe leven in Christus Jezus getuigt, de bron bezitten van de kennis van de zaligheid, die alleen de nacht van de zonde en van de dood kan verhelderen. Wat de apostel van hen eist, is dus tenslotte weer niets anders, dan dat, waarmee hij begon (Hoofdstuk 1: 27), dat zij zich het hen verkondigde Evangelie van het ware leven in Christus waardig moeten betonen. Dit Evangelie te verkondigen is zijn levensdoel geweest en hoe meer zij dat doel nastreven, des te meer is hem dit tot een triomferende vreugde met het oog of de dag van Christus, als de Heere eens aan Zijn trouwe arbeider voor het gedane werk het loon zal geven. Want in deze door God Hem geschonken zegen ziet hij juist, dat zijn arbeid beproefd bevonden is, dat hij niet in het blinde en daarom niet tevergeefs de loop van zijn bediening gelopen en alle moeite en arbeid daarvan om niet gedragen heeft.

Ja, als ik ook tot een bijkomend drankoffer (Num. 28: 1 vv. Sir. 50: 17 geofferd wordt (liever "uitgestort wordt over de offerande en bediening van uw geloof, door mijn arbeid verwekt Rom. 10: 16), a) dan verblijd ik mij tot zo’n heilige bestemming dienstbaar te mogen zijn en verblijd mij met u allen, voor wie het tot roem is, als aan het offer en de bediening van uw geloof, om volledigheid te verkrijgen, nog zo’n plengen wordt toegevoegd (Efeze. 3: 13).

2 Kor. 7: 4

En om datzelfde, dat ik tot een drankoffer wordt gebruikt, verblijdt u zich ook, omdat u, volgens het zo-even opgemerkte toch reden heeft daarin iets te zien, dat u ten zegen geschiedt en verblijdt ook jullie met mij, omdat ik het in dat licht beschouw en u zult mij de winst, die ik van het sterven heb (Fil. 1: 21), van harte gunnen.

De hele vermaning van Hoofdstuk 1: 27 af heeft de hoop, in vs. 25 v. uitgesproken, dat de apostel in leven zal blijven en de gemeente zal wederzien tot veronderstelling. In het bijzonder ligt echter deze hoop aan de woorden van vs. 16 grondslag. Met de woorden "als ik ook tot een drankoffer geofferd wordt" heft de apostel deze voorstelling op, om te zeggen, dat

hij ook in het andere geval, namelijk zo hij sterft, zich verheugt en zich met hen verheugt en dat moeten ook zij doen. De vreugde, die voor hen, evenals voor hem, uit de vervulling van zijn vermaning ontstaat, zij niet verbonden aan de voorwaarde van zijn leven.

Een ongemeen schoon beeld gebruikt de apostel als hij zegt: "maar als ik ook als een drankoffer werd uitgegoten over het offer en het priesterlijk werk van uw geloof. " Bij de slachtoffers werd onder de oude bedeling meestal nog een drankoffer van wijn gevoegd (Num. 14: 5, 7; 23: 7 vv.), dat rondom het altaar werd uitgegoten. Zoals Rom. 15: 16 beschouwt de apostel zich als een priester, die de gelovig geworden heidenwereld aan God offert. De opwekking, voortzetting en voltooiing van hun geloof zijn voor hem een priesterlijk godsdienstig werk. De uitstorting van zijn bloed rondom dit offer acht hij als een drankoffer, dat de hele handeling voltooit. Was ik zelfs niet tot op de dag van Christus (vs. 16) hier op aarde, maar moest ik reeds een geweldige dood sterven, was dit drankoffer nog nodig, zegt Paulus, dan wil ik mij deswege verblijden en ook in dit zwaarste lijden zal uw vreugde (uw groei, uw gedijen, (want alle groei in geloof is tevens een toenemende vreugde) mijn vreugde zijn.

Paulus leefde in het geloof aan hen Zoon van God, zó, dat hij zijn gehele toekomst in diens hand stelde en voor het overige met bepaalde zekerheid verlangde en ook voor anderen graag uitsprak, dat God hem evengoed als ieder ander pelgrim in het geloof oefende door hem de toekomst verborgen te houden. Het wijst een ware bescheidenheid en helderheid van gemoed aan, van niets te spreken met een aangematigde zekerheid en niet verder te gaan dan van boven geschonken is.

III. Vs. 19-30. Had de apostel in de vorige afdeling de Filippensen vermaand, hoe zij zich gedurende de tijd van zijn afwezigheid tot aan de snel te wachten terugkomst moesten gedragen, nu deelt hij mee wat hij in zijn liefdevolle voorzorg dacht te doen. Hij wil nu Timotheus zenden, die zo trouw bevonden is en zo’n innige plaats in zijn hart heeft. Hij wil dat doen, zodra hij maar in die toestand is, dat hij diens tegenwoordigheid kan missen en deze zal hem nadere berichten over hen geven. Daarom zal echter toch zijn vroeger beloofde terugkomst plaats hebben en wel zal deze snel volgen (vs. 19-24). Reeds nu zendt hij hen Epafroditus, die hem de geldelijke gave heeft overgebracht en weer genezen is van de hoogst gevaarlijke ziekte, waarin hij te Rome was vervallen, opdat zij zich konden verheugen hem weer te bezitten. Mochten zij hem dan nu ook met ware vreugde opnemen en in hem de man eren, die om het werk van Christus bijna zijn leven had moeten verliezen (vs. 25-30).

En ik hoop, hoe dreigend mijn toestand ook is (vs. 17 v.), in de Heere Jezus, Timotheus, die ik sinds een jaar bij mij heb (vgl. 2 Tim. 4: 9 vv. met Kol. 1: 1), haast tot u te zenden, opdat, zoals u van uw kant door de berichten, die u door deze brief over mij ontvangt (Hoofdstuk 1: 12 vv.), ik ook van mijn kant welgemoed moge zijn, als ik uw zaken begrepen zal hebben en zonder twijfel dan over u zal hebben gehoord, zoals ik volgens Hoofdstuk 1: 27 wens.

Hand. 16: 1 Rom. 16: 21. 1 Thessalonicenzen. 3: 2

Want ik heb niemand, die even zo gemoed, zo gezind en daarom als mijn ziel is, die oprecht, met nauwgezetheid, zonder valsheid of terughoudendheid, uw zaken zal bezorgen (2 Kor. 11: 28) en daarom ook zo geschikt zal zijn voor deze zending, waardoor alles wat niet in goede orde is, moet worden terecht gebracht.

a) Want zij, uit wie ik een zou kunnen kiezen, om de zendbrief over te maken, wanneer ik niet van Timotheus beroofd zou willen zijn, zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is (Hoofdstuk 1: 15 v.).

1 Kor. 13: 5

En u weet over Timotheus van die tijd af, dat ik door hem de collecte in Macedonië en Corinthiërs plaats liet hebben zijn beproeving, hoe hij bewezen is een betrouwbaar man te zijn en dat hij sinds die tijd als een kind zijn vader met mij gediend heeft in het Evangelie (1 Kor. 4: 17; 16: 10).

Ik hoop dan wel deze meteen te zenden, zo snel ik in mijn zaken voorzien zal hebben, zodra ik slechts enigermate kan berekenen, die loop mijn proces zal nemen en zo in staat ben te beoordelen of ik zijn tegenwoordigheid voor het vervolg kan missen.

Maar ik vertrouw in de Heere, op Hem en Zijn hulp mij verlatend, en niet ziende op de uitwendige omstandigheden, die zo makkelijk omkeren en daarom te bedrieglijk zijn, om er op te bouwen, dat ik ook zelf haast, snel tot u komen zal (Hoofdstuk 1: 25).

Uit hetgeen de apostel in vs. 20 v. zegt blijkt bepaald, dat tussen zijn tegenwoordige omstandigheden en die, waarin hij zich bevond bij het schrijven van de brief aan de Kolossensen, een geruime tijd verlopen is. Toen kon hij een tal van helpers in het rijk van God noemen, die voor hem een vertroosting waren en in het bijzonder ook de groet doen van Lukas (Kol. 4: 10 vv.). Nu komt echter van de laatste geen groetenis, maar de groet in Hoofdstuk 4: 21 v. ging van de Christelijke broeders in het algemeen uit en toch zou juist Lukas, die zo'n lange tijd bij de Filippensen was geweest (gedurende de hele tijd van Hand.
40-20: 5) het minst hebben verzuimd om persoonlijk en met het noemen van zijn naam te laten groeten. In het slotwoord op het Evangelie van Lukas en de Handelingen hebben wij het trachten duidelijk te maken ten opzichte van Lukas, hoe hij zich toen niet meer bij Paulus te Rome, maar elders in Italië ophield. Was hij nog bij de apostel geweest, dan had deze zonder de waarheid en de liefde te kort te doen niet zo kunnen schrijven, als hij in die beide verzen doet. Maar ook Aristarchus en de andere trouwe helpers waren zonder twijfel niet meer bij Paulus, of kwamen, zoals bijvoorbeeld Markus, hier niet in aanmerking. De apostel heeft bij zijn woord ook alleen degenen op het oog, die hij zou hebben kunnen gebruiken voor die zending van de Filippensen en wij moeten dus voornamelijk ons oog vestigen op de rijen van hen, van wie hij reeds in Hoofdstuk 1: 15 vv. gesproken had; want het is hetzelfde oordeel, dat hij hier velt, als dat hij daar heeft uitgesproken. Zeker zouden vele onder de leraren van de gemeente te Rome, die daar thuis hoorden, de apostel van de heidenen, die zich in gevangenschap bevond, te hulp hebben kunnen komen in de zorg, die hij voor zijn gemeente droeg (2 Kor. 11: 28), zonder daardoor buiten hun roeping te gaan, maar behalve hun ijverzucht tegen hem hield hen ook de vrees van misschien in zijn proces te worden ingewikkeld, terug van het dienen van hem. Dan had hij er wel recht toe, om een klacht en een aanklacht over hen te laten horen. Wat nu echter de zending van Timotheus aangaat, hier beloofd, het is volgens de zienswijze, die wij over de loop van de verdere gebeurtenissen in het leven van Paulus in Deel 6. Aanh. 2 c. 2 hebben voorgesteld, er niet toe gekomen. Hij werd integendeel in het begin van het jaar 63 zelf in de gevangenis gesloten, hoewel later weer vrijgelaten (Hebr. 13: 23).

Maar ik heb, in plaats van hem nog langer hier te houden totdat hij in gemeenschap met Timotheus of met mij (vs. 23 v.) de reis zou kunnen doen, nodig geacht reeds nu tot u terug te

zenden met deze brief. Epafroditus, mijn broeder en medearbeider (Kol. 4: 11) en medestrijder (Filemon 1: 2. 2 Tim. 2: 3 en uw afgezondene (2 Kor. 8: 23) en, als overbrenger van uw collecte (Hoofdstuk 4: 10), bedienaar van mijn nooddruft.

Hij komt nu tot u, omdat hij zeer begerig was naar u allen en zeer bang was, omdat u gehoord had, dat hij ziek was en hij van zijn kant voelde, dat u nu voor hem bezorgd zou zijn.

En hij is ook inderdaad, zoals u had vernomen, zeer ziek geweest, zelfs tot nabij de dood; maar God heeft Zich over hem ontfermt, dat Hij hem weer van zijn ziekte heeft opgericht. En niet alleen heeft God Zich over hem ontfermd, maar ook over mij en hem hersteld, zodat ik die trouwe helper en medestrijder niet heb verloren, opdat ik niet droefheid op droefheid zou hebben, omdat toch het drijven van de tegenstanders (vs. 20 v. ; 1: 15 v.) mij reeds zoveel smart heeft berokkend.

Zo heb ik dan hem, hoe graag ik hem nog langer bij mij zou hebben gehouden, des te sneller gezonden, opdat u, hem ziende, weer u zou verblijden, bevrijd van de bekommernis, die u over hem heeft gehad en ook ik te min zou droevigzijn, wetend dat u van uw zorg bent verlost.

Ontvang hem dan in de Heere (Rom. 16: 2) met alle blijdschap, a) en houd zulke mensen, mannen, zoals hij er een is, in waarde (Rom. 13: 7).

1 Kor. 9: 14 Gal. 6: 6. 1 Thessalonicenzen. 5: 12. 1 Tim. 5: 17 Hebr. 13: 17

Want om het werk van Christus, om Hem in het Evangelie te dienen (Hand. 15: 38), was hij door de ziekte, daarbij op de hals gehaald, tot nabij de dood gekomen, zijn leven niet achtend, het op het spel zettend, opdat hij het gebrek van uw bediening aan mij vervullen zou, omdat u zelf niet bij mij kon zijn (1 Kor. 16: 17 Filemon 1: 13 v.).

Tegenover het zenden, dat de apostel in vs. 19 vv. toezegt, komt hier een ander. Daar is sprake van een zenden van degene, die bij de gemeente de plaats van de apostel zou vervullen en haar iets zou geven; hier is daarentegen sprake van een zenden van hem, die bij de apostel de plaats van de gemeente moest innemen en voor hem iets moest doen.

Met het woord "ik heb het nodig geacht" geeft Paulus te kennen, dat hij de zending van Timotheus en zijn eigen reis naar Filippi niet eerst had willen afwachten, maar vooraf reeds iets had willen doen tot versterking en opwekking van de Filippensen. De noodzakelijkheid lag zowel in de omstandigheden, omdat toch die zending en deze reis van de apostel nog onzeker was, als in de wens van Epafroditus. Over deze weten wij niets naders; het is niet wel aan te nemen, dat hij dezelfde man zou zijn als Epafras (Kol. 1: 7; 4: 12 ; "de liefelijke. "

De bij elkaar voeging van vijf predikaten: broeder, medearbeider, medestrijder, uw afgezondene, bedienaar van mijn nooddruft is een gevolg van de liefdevolle en dankbare achting voor Epafroditus in diens betrekking tot de apostel zowel als tot de gemeente en als een betuiging van erkentelijkheid. Uit de beide woorden "medearbeider en medestrijder" kan worden afgeleid, dat Epafroditus in de dienst van het werk van Christus (vs. 30) ziek werd, omdat hij namelijk met gehele toewijding en opoffering zijn werkzaamheid voor het Evangelie en zijn strijden tegen het drijven van de tegenstanders (Hoofd. 1: 15 v.) met diezelfde werkzaamheid van de apostel verenigde.

De vermaning van de apostel in vs. 29 v. aan de Filippensen staat wellicht in verband met de toestanden van de gemeente, die in het adres Hoofdstuk 1: 1 "al de heilige in Christus Jezus, die te Filippi zijn met de opzieners en diakenen" worden uitgedrukt. Bij alle getrouwheid van het geloof lag de verzoeking tot onenigheid ten gevolge van ijdele zelfverheffing voor de hand (vgl. bij vs. 1 vv.). De geneigdheid om zichzelf te hoog te stellen, heeft tot keerzijde die, om anderen te minachten. Daarom stelt de apostel aan de gemeente de verdiensten van Epafroditus voor, waarvoor zij hem bijzondere dank verschuldigd is.

Wij leren hier, dat ziekte kan overkomen, ja, de dood zelfs kan treffen de getrouwe dienaars van Christus, ook als zij in Zijn eigen werk zijn. Had Epafroditus de dood gevonden, terwijl hij in dat werk was, hij was gelukkig geweest, want zalig zijn zij, die in het werk van de Heere sterven; zij zullen rusten van hun arbeid en hun werken.

Al is het dat de evangelieboden zich in onze dagen nog niet tot in de dood hoeven op te offeren, als zij in hun mate het loffelijk voorbeeld van Paulus, Timotheus en Epafroditus trachten na te volgen, als zij omwille van de waarheid smaadheid, verguizing en allerlei vijandschap dragen willen en als zij al hun krachten en kunnen ten dienste van de gemeente besteden en soms zelfs hun gezondheid daaraan opofferen, dan moeten degenen in de gemeente in waarde gehouden en omwille van hun werk hogelijk geacht worden; dan behoren zij met liefde en toegenegenheid te worden behandeld, opdat hun moed geschraagd, hun ijver aangevuurd en hun blijdschap hier en eeuwig moge worden bevorderd. Veel klimt dan het gebed van de gemeente op voor haar leraren. Sterk spreekt de liefde voor deze, vooral wanneer zij in nood en in bezwaar verkeren en als deze betonen, dat zij niet hun eigen voordeel maar het heil van de onsterfelijke zielen zoeken en daarvoor alles, zelfs hun eigen leven en gezondheid over hebben, dan zij een getrouwe behartiging en bekrachtiging van hun woord en onderwijs de aangename weerklank op al dat pogen, terwijl de dag van de eeuwigheid een eindeloze blijdschap levert voor leraar en gemeenten, wanneer men alles in Christelijke liefde voor elkaar is geweest en het doel van God op een heerlijke manier bereikt is.

HOOFDSTUK 3

OVER DE GERECHTIGHEID VAN HET GELOOF TEGENOVER DE VALSE APOSTELEN

IV. Vs. 1-16. Wat Paulus nog meer de Filippensen te zeggen heeft, kan hij samenvatten in de vermaning: "Verblijd u in de Heere" Die aanmaning, waarmee hij reeds vaker tot vreugde heeft opgewekt en die hij aanvult door de uitdrukkelijke bijvoeging "in de Heere", om de grond aan te geven, waarop hun vreugde moet rusten, kan hij ten eerste niet verder voortzetten. Hij moet eerst bij hen aandringen, dat zij zich in acht nemen voor hen, die hen door hun Judaïsme van die grond zouden kunnen afdringen en hen zouden kunnen verleiden, om hun vertrouwen op vlees te stellen en daardoor de ware Christelijke vreugde voor zichzelf onmogelijk te maken. Hij wijst hun vervolgens aan, hoe hij, die meer dan iemand zich op zijn Jodendom had kunnen verheffen, zich omwille van Christus daarvan had ontdaan en nu alleen daar zijn gerechtigheid zocht, waar die alleen te vinden was. Hij openbaart hun nu het hele geheim van zijn geloofsleven op een manier, die evenzeer zijn ootmoedige gedachte over zichzelf, als zijn rusteloos streven naar het doel van de volkomenheid doet kennen. Hieruit kunnen dan de Filippensen afleiden, waar tegen zij nog meer behalve voor het Judaïstisch streven moet waken, namelijk tegen geestelijke slaperigheid, die zo gemakkelijk bij zulke zielen insluipt en zich zo graag in zulke gemeenten nestelt, die meer dan andere in het Christelijk zijn gevorderd en meer dan anderen doen tot bevordering van het koninkrijk van God (vs. 4-14). Nu moeten de Filippensen net als hij gezind zijn. Zij kunnen dan, alhoewel hun het een en ander op het hart lag, waarvoor zij zijn persoonlijke tegenwoordigheid hadden gewenst, ten einde onmiddellijk te kunnen samenspreken, daarop vertrouwen, dat God door de Geest van de openbaring hun bekend zou doen worden, wat recht was (vs. 15 en 16).

Voorts, mijn broeders, zo roep ik u toe ter voortzetting van deze brief, a) verblijd u in de Heere. Voordat ik echter hierover verder spreek, zoals in Hoofdstuk 4: 4 geschiedde, moet ik mij verontschuldigen, dat ik eerst nog over hetzelfde handel, waarover ik reeds in mijn vorig schrijven aan u heb gesproken. Dezelfde dingen toch aan u te schrijven, zoals van vs. 2 af geschiedt, is voor mij niet verdrietig, alsof daarin voor mij iets lastigs was en het is u zeker, u voelt daarbij temeer, dat hier over iets wordt gesproken, dat hoogst belangrijk is voor de zaligheid van uw ziel.

Jak. 1: 2. 1 Petrus 4: 13

a) Let, om niet, zo u ze wellicht onopgemerkt liet, onverwacht schade door hen te lijden (Rom. 16: 17), op de honden, die zich overal indringen (Luk. 16: 21), let op de kwade arbeiders, die, in plaats van het Evangelie van Jezus Christus door hun werk te bevorderen, dat integendeel, door terzijde stellen van zijn hoofdleer over de rechtvaardigheid alleen door het geloof, tegenwerken (2 Kor. 11: 13); let op de versnijding, zoals ik het genootschap moet noemen, dat ik de erenaam van "besnijding" niet kan geven.

Jes. 56: 10

De valse leraars worden vergeleken met honden, die iedereen aankeffen, uit hoofde van hun twistgierigheid. Zij heten kwade arbeiders, uit hoofde van hun baatzucht en zij komen voor onder de naam van versnijding, omdat de besnijdenis, die zij de Christenen uit de heidenen opdrongen, ten aanzien van deze inderdaad niets anders was dan een versnijding of nutteloze verminking.

a) Want wij zijn integendeel de ware leden van de Christelijke gemeente, wij zijn de besnijding in de ware zin van het woord (Deut. 30: 6 Jer. 4: 4 Rom. 2: 28 v. ; 4: 12 Kol. 2: 11), wij, die God niet met uitwendige dienst van de wet (Hebr. 9: 9 v. b), maar in de Geest dienen (Rom. 12: 1 Joh. 4: 24) en in Christus Jezus roemen, dat Hij onze zaligheid en onze gerechtigheid is (vs. 9. Gal. 6: 14) en niet op het vlees vertrouwen, zoals zij, die daarom "versnijding" moeten heten (Gal. 6: 13).

Deut. 10: 16

Het woord "voorts" geeft bij Paulus steeds te kennen, dat een nieuwe afdeling begint, die in de regel het slot uitmaakt. Is zijn gemoed bewogen, dan spreekt hij aan met het woord "broeders" (vgl. Hoofdstuk 4: 8. 1 Thessalonicenzen. 4: 1. 2 Thessalonicenzen. 3: 1 Nu is het "verblijd u" een opwekking, die de apostel reeds in Hoofdstuk 2: 18 liet horen; hier komt het echter nog in het bijzonder aan op het bijgevoegde "in de Heere", want hoewel er voor hem geen andere vreugde is, waartoe hij zou kunnen opwekken, dan de vreugde in de Heere, is toch die bijvoeging zeer geschikt om stof te leveren tot nadere verklaringen. Voordat hij echter die nadere verklaringen wil laten volgen, mocht bij vóór alle dingen handelen over iets, dat de vreugde in de Heere voor de Filippensen onmogelijk zou maken. Alle blijdschap toch zou afgesneden zijn, als zij zich door de Judaïstische besnijdenis-predikers, zoals wij ze uit de brief aan de Galaten voldoende hebben leren kennen, van het ware geloof lieten aftrekken. Daarom wordt hij gedrongen dadelijk tot de vermaning in vs. 2 over te gaan en dat is een vermaning, die hij reeds vroeger en wel eveneens door een brief, herhaalde malen, zoals uit vs. 18 blijkt, hen op het hart had gedrukt. Daarop ziet dan zijn woord "dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is u zeker. " Onmogelijk kan die uitdrukking doelen op het voorgaande "verblijd u in de Heere". Er was toch voor de apostel geen reden om zich te verontschuldigen, dat hij die aanmaning herhaalde, omdat daarin niets vermoeiends of lastigs gelezen is! Ook zou het "dezelfde dingen aan u te schrijven" over hetgeen Paulus tot hiertoe over het zich verblijden van de Filippensen, in vergelijking van hetgeen nog elders voorgekomen is, geschreven had, zeker te veel gezegd zijn. Daarentegen wijst het "en het is zeker" zo bepaald mogelijk daarop, dat de apostel een gevaar, dat de zielen van de Filippensen bedreigde, op het oog heeft en over zo een wordt werkelijk gehandeld bij de vermaning, die in vs. 2 volgt. Als deze opvatting noodzakelijk dringt tot de vroeger door ons verdedigde mening, dat het "dezelfde dingen aan u te schrijven" op nog andere brieven doelt, die Paulus reeds vroeger aan de Filippensen heeft geschreven, maar voor ons zijn verloren gegaan, heeft die opvatting niets onaannemelijks. Reeds in 1 Kor. 9: 5 werden wij gedrongen tot een dergelijke veronderstelling ten opzichte van de Corinthiërs. Ook wordt bij Polycarpus, een leerling van de apostel Johannes, in de brief, die hij aan de gemeente te Filippi geschreven heeft, inderdaad een plaats gevonden, waarin deze gewezen wordt op de brieven, die Paulus aan haar heeft geschreven. Het ligt toch ook voor de hand, dat de apostel, die meer dan eens van de Filippensen ondersteuning ontving en aannam (Hoofdstuk 4: 15. 2 Kor. 11: 8 v.), hen daarvoor ook een schrijven zal hebben gezonden en als hij in Hoofdstuk 4: 15 zegt, dat de gemeente hem heeft meegedeeld tot rekening van uitgaaf en ontvangst dan wordt dat vermoeden bepaald tot zekerheid verheven. Nu was ook die tijd, toen tussen Paulus en de Filippensen zo’n wederzijds verkeer plaats vond, de toestand wel zo, dat de apostel zich gedrongen moest voelen, om zijn geliefde gemeente tegen de invloed van Judaïstische dwaalleer te waarschuwen, opdat zij niet met deze in aanraking zouden komen, noch zich door hen op verkeerde wegen zouden laten leiden. Toen toch, vooral gedurende het anderhalfjarig verblijf van Paulus te Corinthiërs (Hand. 18: 18), heeft naar allen schijn de partij van de Judaïsten zich tot een bepaalde tegenpartij tegenover hem en zijn werk gevormd ("Ac 18: 22 en "Ac 18: 23, zoals het dan ook snel daarna te Antiochië gekomen is tot de

botsing tussen hen aan de ene en Paulus en Barnabas aan de andere kant (Gal. 2: 11 vv.). Nu heeft zich de apostel wel niet reeds toen in zijn schrijven aan de Filippensen van dezelfde scherpe uitdrukkingen bediend, die hij hier in vs. 12 gebruikt. Zij zijn hem op onze plaats ingegeven door de ervaringen, die hij in de tussentijd over die personen had opgedaan en waardoor hij voldoende hun onbeschaamd opdringen, waarmee zij zich van zijn arbeidsveld probeerden meester te maken (2 Kor. 10: 15 vv.) en hun verderfelijk drijven om de gemeenten, door hem gesticht, te verderven, had leren kennen. Nadat hij nu reeds gedurende bijna een tiental jaren zich had vermoeid, om de waarde en onwaarde van de besnijdenis in het juiste licht te stellen, kan hij hen, die noch voor het ene, noch voor het andere begrip hadden, maar de besnijdenis tot een vorm verlaagden, in hun ijveren ervoor en in hun trots op het bezit ervan, de versnijding noemen, want bij hen was alle godsdienstige en zedelijke betekenis van deze ceremonie verloren gegaan. Zo waren zij, terwijl zij aan het uitwendig teken van het vlees zo groot gewicht hechtten, eigenlijk slechts lichamelijk verminkten (vgl. Lev. 21: 5. 1 Kon. 18: 28 en niet in waarheid door God geheiligden. Deze zijn nu, nadat Christus is verschenen en ook de heidenen in Zijn rijk heeft opgenomen, alleen de ware gelovigen in Christus, die God in Geest en in waarheid dienen en hun vertrouwen niet stellen op het vlees, maar op de genade, die hen in Christus Jezus wordt aangeboden en door hen aangenomen is. Zonder twijfel doelt het woord van de apostel niet zozeer op Judaïserende ketters, die te Filippi onmiddellijke invloed hadden verkregen (omdat volgens onze mening Lukas daar gedurende de jaren 52-58 gestationeerd was, waagden zij wellicht toen niet in deze Paulinische gemeente in te dringen), maar daarom geeft zich meer dat gevoel lucht, dat door hun zoeken en werken op andere plaatsen in hem is opgewekt (vgl. Gal. 5: 12). Nu wil hij door een scherpe voorstelling van hun karakter voorkomen, dat zij niet misschien, als hij de offerdood ondergaat, in Hoofdstuk 2: 17 voorgesteld, na zijn heengaan ook de Filippensen, die tot hiertoe voor hem bewaard waren gebleven, zouden verleiden (vgl. Hand. 20: 29).

Hoewel ik, als het werkelijk op zo’n roemen aankwam, heb, dat is ook op het vlees vertrouwen mocht. Als iemand anders, hetzij hij een Jood is, die Christus belijdt, of een Jodengenoot (Hand. 2: 11) meent te vertrouwen op het vlees, ik kan mij nog meer laten voorstaan (2 Kor. 11: 21 vv.).

Ik ben verheven boven de proselieten, die pas op latere leeftijd in het Oud-Testamentische verbond zijn opgenomen, omdat ik geheel volgens de wet (Gen. 17: 10 vv. Lev. 12: 3) op de achtste dag besneden ben. Ik ben uit het geslacht van Israël, van de stam van a) Benjamin (Rom. 11: 1), een Hebreeër uit de Hebreeën (2 Tim. 1: 3) en wat mijn bijzondere verhouding tot het Jodendom aangaat ben ik naar de wet, wat de uitlegging en waarneming van de wet aangaat (Hand. 22: 12) b) een farizeeër; ik ben daarom de strengste sekte van de Joodse godsdienst toegedaan (Hand. 26: 5).

Gen. 49: 27 b) Hand. 23: 6

Om zich te onderscheiden van een Ismaëliet of Edomiet, die besneden waren en van een zoon, van een aankomeling, die op de achtste dag besneden kon zijn; maar hij was een Israëliet van nature, tot wie de voorrechten behoorden (Rom. 9: 4 v.) gemeld en had daarom, om in het vlees te vertrouwen wat enig Israëliet kon hebben. Een echte en wettige zoon van Jakob, bij zijn wettige en beminde vrouw Rachel. In deze stam was de stad Jeruzalem en de tempel van de Heere gelegen; deze stam had de ware dienst van God behouden met Juda, toen de tien stammen waren afgevallen en de kalveren te Dan en te Bethel dienden. Beiden zijn ouders dan waren Hebreeën geweest, hij was een Hebreeër van vaders en moeders kant. De Arabieren hebben een gelijke wijze van spreken en bij hen wordt een echt Arabier genoemd

een Arabier uit de Arabieren. Daar waren er, waarvan de moeders Hebreïnnen waren en de vaders heidenen. Zo een was Timotheus en anderen, van die vaders Hebreeën waren en de moeders heidinnen: maar dezen werden niet zo heilig aangemerkt als die, van die vaders en moeders beiden Hebreeën waren, welke laatsten zich verhieven boven de anderen. Het Farizeïsme was de strengste gezindheid onder de Joden en bij het volk meest geacht. De apostel nu was niet alleen een Farizeeër, maar ook eens Farizeeërs zoon.

Naar de ijver, wat betreft de ijver, betoond voor de voorvaderlijke wet (Gal. 1: 14), ben ik een a) vervolger van de gemeente van Christus (Gal. 1: 13), naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, ten opzichte van de gerechtigheid, die door de waarneming van de wet verkregen zou kunnen worden, zijnde onberispelijk (Luk. 1: 6).

Hand. 8: 3; 9: 1; 22: 3, 4. 1 Tim. 1: 13

Door hetgeen Paulus in vs. 3 heeft gezegd is hij eigenlijk weer geleid tot zijn eigen persoonlijke positie. Hij toch was juist de eigenlijke drager van de daar bedoelde anti-Judaïstische richting, en de eigenlijke hoofdpersoon, tegen wie de gehele strijd werd gevoerd. Hij wil daarom met het "niet in het vlees vertrouwen" geenszins zeggen, dat het hem zou ontbreken aan gronden en aan leidingen tot dat vertrouwen; integendeel meer dan anderen kan hij in dit opzicht aanwijzen. Zo kon niemand zeggen, dat hij slechts verachtte wat hij zelf niet had.

Met de woorden "als iemand anders meent te vertrouwen" spreekt de apostel over het standpunt van de tegenstanders, om zich op hun eigen gebied met hem te meten en hen aan te tonen, dat er voor hem geen grond aanwezig was, om daarin voor hen te wijken. Hij telt dan de theocratische voorrechten naar de rij op, die hem nog een plaats geven boven zijn tegenstanders. De eerste, die het allerminst mag achterblijven, is de besnijdenis, die volgens de wet op de achtste dag na de geboorte plaats moest hebben, waarom de later besneden proselieten, van welken onder de Judaïstische dwaalleraars makkelijk geweest kunnen zijn, bij de apostel in dit theocratisch zo belangrijk punt achterblijven. De tweede is, dat hij tot de Israëlitische nationaliteit behoorde, volbloed tegenover het halfbloed (Idumeërs) (Hand. 26: 26 v.). De derde is, dat hij behoorde tot de stam van Benjamin en hij dus geboren was uit een stam, die theocratisch trouw gebleven was, in tegenstelling tot de Efraïmitische afkomst; de vierde is de oorsprong uit Hebreeuwse ouders, zodat niet bij voorbeeld de moeder een uitlandse was.

In al deze punten zouden er echter nog velen onder zijn volk zijn, die hem minstens gelijk waren, maar behalve de besnijdenis, die op de afkomst van de vaderen wees, was de tweede voorrang van het Joodse volk de wet, die God hun had gegeven en op dit punt kon Paulus niet slechts roemen op het bezit, dat allen met hem deelden, maar ook op een persoonlijke verhouding tot deze, zoals geen ander daarop kon roemen. Hij was ten opzichte van de wet een farizeeër geweest, een medelid van de sekte, die het ten ernstigste opnam met de overlevering en uitlegging van de wet en met de wetsstudie. Hij had zijn ijver voor de wet als geen ander daardoor getoond, dat hij een vervolger van de gemeente was geworden, die in de ogen van het ongelovige Jodendom voor de vergadering van de vijanden van de wet werd gehouden. Hij had het eindelijk ook ten strengste opgenomen met zijn eigen opvolgen van de wet. Wat de gerechtigheid aangaat, die in de wet was voorgeschreven, en op haar vervulling gegrond is, was hij onberispelijk geweest in de ogen van al degenen, onder wie hij had geleefd en met wie hij zich hier vergelijkt, naar de bedoeling van zijn sekte had hij als geen ander het ideaal van gerechtigheid van de wet vervuld.

Paulus was er verre af om dit als een bewijs aan te merken, of als een wezenlijke grond van vertrouwen op God: hij veroordeelt het elders als een verschrikkelijke zonde. Al hetgeen hij daarom zal willen zeggen is: dat als een ijver voor de wet, zoals de Joden meenden, een grond was van vertrouwen, hij zich daarop met recht kon beroepen, terwijl zijn ijver zo groot was geweest, dat zij hem aangedreven had de Christenen te vervolgen, omdat hij meende dat zij die onteerden.

a) Maar dat alles, al hetgeen mij volgens dat standpunt, waarop men in het vlees roemt, gewin was en ook van te voren zo door mij werd beschouwd, dat heb ik om Christus wil, toen Hij mijn hoogste levensbelang werd, schade geacht, omdat het mij een hinder was geweest om tot Hem te komen en in Hem te geloven.

MATTHEUS. 13: 44

En dit is dan ook heden nog het standpunt, dat ik inneem. Ja, zeker, ik acht ook alle dingen schade te zijn a) om (tegenover of in vergelijking met) de uitnemendheid, de veel grotere waarde van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere, die nu mijn eigendom is geworden, om wiens wil, opdat Hij mijn Heere worden zou, ik, toen het op de beslissing aankwam, al die dingen schade gerekend heb. Ik heb er mij daarom van ontlast, evenals een scheepvaarder, die alles over boord werpt om zijn leven te redden (Hand. 27: 19, 38) en sinds ik mij steeds meer er van bewust word, dat ik aan zo’n wegwerpen goed gedaan heb, acht ik die drek te zijn, vuilnis, dat men niet in zijn huis houdt, maar wegdoet opdat ik Christus moge winnen.

Jes. 53: 11 Jer. 9: 23 Joh. 17: 3 Kol. 2: 2

Nadat de apostel heeft aangetoond, dat hij naar de maatstaf van zijn tegenstanders hen allen overtrof, gaat hij voort: maar wat mij gewin was, dat heb ik om Christus’ wil schade geacht. Daardoor stelt hij in zijn persoon het standpunt van de tegenstanders voor als iets, waarbij voor winst werd geacht wat voor schade te houden is, in zoverre namelijk als het van Christus afhoudt. En evenals toen, zo acht hij het ook heden nog voor schade, wat ook zijn tegenstanders mogen zeggen, die de reeds Christen geworden heidenen een aanvulling van hun Christendom door het Jodendom willen opdringen.

Niet alleen toen, bij zijn bekering, waarbij men kon denken aan een overweldigende en voorbijgaande indruk, door de openbaring van Christus op hem gemaakt, heeft de apostel zo geoordeeld, maar ook nu nog houdt hij alles voor schade, wat hem van zijn vorige goederen en voorrechten hinderlijk zou kunnen zijn om te erkennen, dat in Christus alleen het hoogste goed en daarom de bron van alle ware vreugde was. Hem toch, de verhoogde Heere, die hem toen op Damascus’ weg verscheen en om wiens wil hij alles had prijs gegeven, wat hem vroeger gewin was, Hem steeds volkomener te leren kennen, dat is toch oneindig meer waard, dan al deze goederen en het is daarom billijk, dat hij alles schade acht, om de alles overtreffende waarde, die de kennis van Christus Jezus, zijn Heere, heeft.

Hoe weinig hij nu zich over dat geleden verlies kan beklagen, drukt hij uit met de woorden: "ik acht die drek te zijn". Hij verklaart het verlorene voor vuilnis (Sirach 27: 5), het was het bewaren niet waard. Met de overtuiging echter, dat de theocratische en in het algemeen alle tijdelijke voorrechten slechts vuilnis waren in vergelijking met de kennis van Christus, is bij Paulus tevens meer de bedoeling verbonden, om Christus steeds meer te winnen, waaruit duidelijk is, dat hij het bezitten van Christus voor een schat houdt, die steeds volkomener door het geloof kan worden toegeëigend.

Het "ik acht die drek te zijn" geeft de absolute onwaarde te kennen, sterker dan "ik acht die schade te zijn", dat een betrekkelijke waarde toelaat.

Bij het overgeven van hetgeen men schade acht, heeft het verlies plaats met onverschilligheid, vuilnis werpt men daarentegen haastig weg en acht men daarna noch het aanroeren, noch het aanzien meer waard.

De geestelijke kennis van Christus moet een persoonlijke kennis zijn. Ik kan Christus niet kennen door de bekendheid van een ander met Hem. Nee, ik zelf moet Hem kennen, voor mijn eigen rekening kennen. Het moet een verstandige kennis zijn. Ik moet Hem kennen niet als een droom of gezicht, maar zoals Hij Zich in het Woord openbaart. Ik moet Zijn godmenselijke natuur kennen. Zijn waardigheden, Zijn hoedanigheden, Zijn werken, Zijn vernedering, Zijn heerlijkheid. Ik moet aan Hem denken totdat ik met al de heilige begrijp, die de breedte en lengte en diepte en hoogte zij en ik de liefde van Christus moge bekennen, die alle verstand te boven gaat. Het moet een liefhebbende kennis van Christus zijn, want, als ik Hem enigszins ken, moet ik Hem liefhebben. Onze kennis van het hart gaat een massa verstandsgeleerdheid verre te boven, onze kennis van Christus moet een bevredigende kennis zijn. Wanneer ik mijn Heiland ken, zal mijn gemoed ten volle verzadigd zijn. Ik zal voelen dat ik datgene bezit, waarnaar mijn geest dorstende was. Die van dit brood gegeten heeft zal nooit hongeren. Tegelijk zal die kennis mijn verlangen prikkelen; hoe meer ik mijn Beminde ken, hoe meer ik zal wensen Hem beter te kennen. Hoe hoger ik klim, hoe verhevener de toppen zullen zijn, die zich voor mijn voeten opdoen. Hoe meer ik verkrijg, hoe meer ik nodig zal hebben. Zoals de schat van de gierigaard zal mijn goud mij steeds meer doen begeren. Tenslotte zal deze kennis van de Heere Jezus Christus een gelukkige kennis zijn. Zij is zo verheven, dat zij mij soms boven al de beproevingen, twijfelingen en smarten zal opheffen en, terwijl ik haar geniet, zal zij mij iets meer maken dan de mens uit een vrouw geboren, die zat van dagen en zat van onrust is, want zij zal mij bekleden met de onverderfelijkheid van de altoos levende Heiland en mij omgorden met de gouden gordel van Zijn eeuwige vreugde. Kom, mijn ziel, zet u neer aan de voeten van Jezus en laat u door Hem onderwijzen.

Dat wij hier aan geen zuivere bespiegelende kennis, die het hart onverschillig en werkeloos laat, te denken hebben, maar aan een verlichte kennis, waardoor de apostel de Verlosser niet alleen in Zijn hoge waardigheid en volmaakte verzoening had leren kennen, maar ook vooral in het personeel en onberekenbaar belang, dat hij in dat alles had voor zichzelf, met dat gevolg, dat hij Christus door het geloof tot zijn Zaligmaker had aangenomen, Hem hartelijk lief had, en als zijn gebiedende Heer blijmoedig gehoorzaamde. Aan deze kennis wordt een toenemen toegeschreven, zowel vanwege de belangrijke waarheden, die zij in zich behelst, als vanwege de heerlijke uitwerkselen, die daaruit voortvloeien. Wat een wonder, dat de apostel zijn hart niet stelde op en zijn genegenheden niet gaf aan zijn vleselijke voorrechten, noch aan alle andere aardse voorrechten, wanneer hij het in vergelijking bracht met de uitnemendheid, de onnadenkelijke voortreffelijkheid van de kennis van Christus Jezus, zijn Heer.

Aldus vereert de ware Christen God in de geest, verheugt zich in Jezus Christus en vertrouwt nergens op, waarop de onwedergeborene bouwt. Hoe weinig verschillen velen, die vertrouwen hebben in het vlees, van Saul de vervolger. Hun geboorte uit Christen-ouders, hun doop en hun vormen van godsdienst kunnen nauwelijks in vergelijking komen met hetgeen de apostel onderscheidde. Maar waar is hun strengere zedelijkheid en hun ijver? Toch vertrouwen zij op hun bekrompen of voorgewende werken en vormen en oordelen ze te kostbaar, om ze voor Christus en Zijn zaligheid te verruilen.

De rechtvaardigheid, die een schuldig zondaar beveiligt voor de scherpte van Gods wrake, is de gerechtigheid van Christus; Hij is ons geworden rechtvaardigheid van God. Deze rechtvaardigheid wordt hier genoemd de rechtvaardigheid van God, uit hoofde van de bestemming, beschikking en aanneming daarvan. En de rechtvaardigheid van het geloof, omdat deze rechtvaardigheid de onze wordt door het geloof.

En dit is mijn enige begeerte, dat ik in Hem gevonden word, als ten nauwste en ten innigste met Hem verbonden, niet hebbend mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar, zoals het volgens de orde van het heil bij mij ook moet zijn (Rom. 3: 22, 28; 9: 30; 10: 3, die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, a) die uit God is door het geloof.

Rom. 1: 17

Staat het "opdat ik Christus moge gewinnen" duidelijk tegenover het "ik heb al die dingen schade gerekend", dan correspondeert het "en in Hem gevonden worde" met het "ik acht die drek te zijn. " Paulus wil echter in Christus zijn gevonden als iemand, die niet zijn gerechtigheid heeft, die uit de wet is, maar die voortkomt door het geloof in Christus, namelijk de gerechtigheid, die door God aan het geloof wordt toegerekend. Met "mijn gerechtigheid" geeft hij te kennen een eigen, door hem zelf verworven gerechtigheid. Met haar is in tegenstelling de gerechtigheid, die van God komt, terwijl aan de gerechtigheid uit de wet de gerechtigheid door het geloof van Christus wordt tegengesteld; van God komt echter de gerechtigheid als een aan het geloof toegerekende. Vgl. Rom. 4: 5

De gerechtigheid van het geloof heeft haar voorrang boven de gerechtigheid uit de wet in de Schepper, aan wie zij haar ontstaan te danken heeft, in het middel, waardoor zij tot stand komt, dat is het geloof, dat de Middelaar aangrijpt en vasthoudt, maar ook in de ervaringen, die zij maakt en die tot in de eeuwige heerlijkheid voortduren. Daarover handelen dan de beide volgende verzen.

Opdat ik Hem ken in de heerlijkheid van zijn persoon, dat toch alleen mogelijk is bij het bezitten van de gerechtigheid van het geloof en behalve Zijn persoon ook de kracht van Zijn opstanding, a) en de gemeenschap van Zijn lijden, dat ik in Hem bevonden wordt als een, die ook in dat opzicht onafscheidelijk met Hem verbonden ben, Zijn dood, waartoe toch reeds de aanvang gemaakt is, gelijkvormig wordend.

Rom. 8: 17. 2 Kor. 4: 10. 2 Tim. 2: 11 en 12. 1 Petrus 4: 13

Als Paulus zegt: "opdat ik Hem ken" en de kracht van Zijn opstanding, en de gemeenschap van Zijn lijden" wil hij nadat verklaring geven van de "uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus", waarvan hij in vs. 8 had gesproken. Eerst spreekt hij in het algemeen de grote persoonlijke inhoud uit van de kennis, die zich uit de rechtvaardigheid van het geloof ontwikkelt, vervolgens haar belangrijkste, en vooral voor de apostel in zijn toestand belangrijke zakelijke voorwerpen. Hij doet dit uit zijn eigen, zeer rijke ervaring, die hem de bijzonder grote uitnemendheid van de kennis van Christus het heerlijkst had doen kennen. Dat "kennen", zonder hetwelk geen geloof kan bestaan en dat in de verdere ontwikkeling er ook op volgt, is niet het theoretische verstandelijk kennen, maar het leren kennen, dat in zich een kracht tot zaligheid is en door ervaring verkregen wordt.

De kracht van Zijn opstanding is niet slechts de opwekkende en vermanende kracht, die van de opgestane in verhoogde Heiland uitgaat, terwijl Hij, na Zich ter rechterhand van God

gesteld te hebben, nu met Goddelijke macht de vruchten van Zijn verlossing aan de gelovigen schenkt; het is meer de kracht, waardoor Hij als de Opgestane, nadat Hij ons van de straf van de zonde verlost en de oude mens in ons gekruisigd heeft, in ons opstaat en eeuwig zegenrijk leeft, tot Hij ons tot Zijn heerlijkheid heeft verheven. Zullen wij deze kracht van Zijn opstanding niet slechts in haar eerste beginselen, maar ten volle aan ons ervaren, dan is het noodzakelijk, dat de gemeenschap van Zijn lijden ons ten deel wordt. De oude mens, met Christus gekruisigd, moet ook met Hem hier op aarde een langzame, smartelijke en zekere dood sterven. Het inwendige en uitwendige leven van de Christen op aarde is een leven van lijden, een leven in smart over eigen zonde en die van anderen, over de nood, de bezwaren, de strijd, ja de schijnbare neerlagen van de kinderen van God. Dit lijden is het lijden van Christus zelf, niet slechts lijden aan het Zijn gelijk. Hij draagt dat met Zijn leden; Zijn strijd en hun strijd is dezelfde; het is één zaak, waarvoor, "één kracht" waarin zij strijden, het is één overwinning en een kroon, die Hij verworven heeft en die Hij hun schenkt.

De leer van een opgestane Heer is zeer dierbaar. De opstanding is de hoeksteen van het gehele gebouw van de Christenheid. Het is de sluitsteen van de boog van onze behoudenis. Het zou een boekdeel beslaan, om al de stromen van levend water te beschrijven, die uit deze éne heilige bron, de opstanding van onze lieve Heer en Zaligmaker Christus Jezus vloeien, maar te weten, dat Hij is opgestaan en als zodanig gemeenschap met Hem te hebben, omgaande met de verrezen Zaligmaker, door een verrezen leven te bezitten, Hem het graf te zien verlaten, door zelf het graf van wereldsgezindheid te verlaten, dit is nog dierbaarder. De leer is de grond van de bevinding, maar omdat de bloem liefelijker is dan de wortel, zo is de bevinding van de gemeenschap met de opgestane Heer liefelijker dan de leer zelf, ik zou wensen dat u zo geloofde, dat Christus opgestaan is uit de dode, dat u er van kon zingen en er allen troost van hebben, die u met mogelijkheid uit deze welverzekerde en wel van getuigenis voorziene dood kon trekken, maar ik smeek u, houdt u zelfs daarmee niet tevreden. Ofschoon u Hem als de discipelen niet met lichamelijk oog zien kunt, nochtans zeg ik u, tracht er naar, Christen, Jezus door het oog van het geloof te zien; en ofschoon u Hem als Maria Magdalena niet kunt aanraken, nochtans kunt u het voorrecht hebben tot Hem te spreken en te weten, dat Hij opgestaan is, omdat u zelf in Hem tot een nieuw leven bent opgestaan. Een gekruisigde Zaligmaker te kennen, die al mijn zonden gekruisigd heeft, is een hoge graad van kennis, maar een opgestane Heer te kennen, die mij gerechtvaardigd heeft en verzekerd te zijn, dat Hij mij een nieuw leven gegeven heeft, door mij een nieuw schepsel te maken, door Zijn eigen nieuwheid van het leven, dit is een edele ondervinding. Mocht u beide, Hem en de kracht van Zijn opstanding, kennen. Waarom zouden zielen, die door Jezus levend gemaakt zijn, de grafkleren van wereldsgezinheid en ongeloof dragen? Sta op, want ook de Heere is opgestaan.

Hiervoor werk ik, of ik, als eens de dag van Zijn heerlijkheid daar is enigzins moge komen (Efez. 4: 13) tot de wederopstanding van de doden en wel tot die, die een opstanding van het leven is (Joh. 5: 29 Luk. 20: 35 v. 2 Kor. 4: 10).

Met de woorden "Zijn dood gelijkvormig wordend", (vs. 10) welke woorden op het boven in vs. 9 gezegde "in Hem gevonden wordt" moeten terugslaan, wordt de toestand uitgedrukt, waarin de apostel door de ervaring van het lijden van Christus tenslotte wordt gebracht. Er wordt daar niet gesproken van iets, dat hij aan zichzelf volvoeren moet, zoals bij het woord in Gal. 2: 19; 5: 24 het ene opzicht en bij het woord in Matth. 10: 38 andere het geval is, maar over iets, dat Hem wordt aangedaan. Terwijl nu volgens de aanwijzing in Joh. 21: 19 Petrus, wat de manier van sterven aangaat, gelijk gesteld wordt met de dood van Christus, kan Paulus zo’n gelijkstelling voor zich verwachten in dat opzicht, dat een geweldige dood hem wacht,

ten gevolge van zijn overlevering aan de heidenen door de Joden (vgl. Hoofdstuk 2: 17). Dat hing met zijn prediking van de gerechtigheid zonder de werken van de wet, alleen door het geloof (Rom. 3: 28) ten nauwste samen (vgl. Gal. 5: 11). Reeds onder de kerkvaders lieten enigen dat, wat de apostel in vs. 11 van zijn komen tot de opstanding van de doden op de jongste dag schrijft, niet op de algemene opstanding op de jongste dag doelen, maar op de eerste opstanding in Openb. 20: 5 gemeld (vgl. 1 Kor. 15: 23). Zij hebben daarin juister gezien dan de meeste latere uitleggers, die het andere aannemen. Paulus gebruikt voor "opstanding" niet alleen een samengesteld zelfstandig naamwoord, dat op zo'n voorlopige opstanding wijst, op een verkiezing onder de doden, zoals die in Openb. 20: 5 werkelijk wordt gevonden, maar hij stelt ook zijn verwachting enigermate problematisch voor: "of ik ook enigszins mocht komen tot die buitengewone opstanding van de doden. " Bij de eerste opstanding zal het woord van Christus aan de twaalf (Matth. 19: 28. Luk. 22: 30) worden vervuld: "u zult zitten op tronen, oordelend de twaalf geslachten van Israël. " Maar ook de apostel van de heidenen zal niet ontbreken, want die niet hadden aangebeden het van die noch zijn beeld en niet ontvangen hadden zijn kenteken aan hun voorhoofd en aan hun hand, behoren toch tot de heidenwereld en zijn eveneens aan zijn oordeel onderworpen, als de onthoofding om de getuigenis van Jezus en om het Woord van God aan het oordeel van de twaalf (Openb. 20: 4).

Met hetgeen ik in vs. 7 vv. mij als loon heb toegeschreven wil ik niet van mij beweren, dat ik het voorgestelde doel met de prijs, die mij ten dele wordt (vs. 14. 1 Kor. 9: 24 al gekregen heb, of wat ik al volmaakt ben, zodat ik nu niet meer zou hoeven te lopen en te strijden (1 Kor. 4: 8); maar ik jaag ernaar met een laatste en nog in het bijzonder verhoogde inspanning van al mijn krachten, of ik het doel, dat reeds met de kroon in mijn nabijheid is (2 Tim. 4: 7 v.), ook grijpen mocht, waarom ik door Christus Jezus ook gegrepen ben, als Hij Zich op de weg naar Damascus van mij meester maakte voor Zijn rijk en Zijn dienst (Joh. 8: 11). Met zo'n daad van Hem moet nu ook mijn wandel van mijn kant overeenkomen.

De woorden van de apostel in de voorgaande vijf verzen zouden ondanks zijn ootmoedige manier van uitdrukking, zo kunnen worden misverstaan, dat hij zichzelf een bijzonder hoge graad van Christelijke volkomenheid zou willen toeschrijven. Dit geeft hem nu aanleiding om zo'n verkeerde opvatting door een bepaalde verklaring te voorkomen.

De apostel spreekt van zichzelf, van zichzelf in het bijzonder en zoals hij dat van vs. 4 Php af gedaan heeft, in tegenstelling tot hen, die hij kwade arbeiders genoemd heeft, zo ook in het volgende met een bepaalde tegenstelling.

Als hij zich nu tegen een verkeerde verklaring van de getuigenis, vroeger over zichzelf gegeven, verzet, namelijk tegen de verkeerde opvatting, als ware gezegd, dat hij het reeds gegrepen had, of reeds volmaakt was, dan is hetgeen hij nog niet had gegrepen, zoals vanzelf spreekt, geheel hetzelfde als hetgeen hij verkrijgen moet en eveneens, zoals vanzelf spreekt, datgene waarin het laatste voor de Christen bestaat: het ligt aan het einde van zijn weg, die uitloopt op het zalige leven van de eeuwigheid. Alleen noemt Paulus het niet, omdat hij niet wilde zeggen wat hij nog niet verkregen had, maar dat het verkrijgen nog niet als een feit van het verleden achter hem lag. Het "volmaakt ben" geeft een toestand van het zijn te kennen; wat het "gegrepen" is voor het hebben, is het "volmaakt" voor het zijn; tegenstelling tegenover beide is het "ik jaag ernaar", want als ik reeds verkregen heb, hoef ik er niet meer naar te jagen en als ik aan het doel ben, heb ik niets meer vóór mij. De apostel legt intussen de nadruk op de tegenstelling alleen naar de eerste kant: "ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben. " Nadat hij gegrepen was door

Christus, die als het ware achter hem was, om Zich van hem meester te maken, zo staat nu ook een grijpen hem voor ogen en met dit uitzicht jaagt hij daarheen. Hij snelt daarom voorwaarts als één, die hoop mag hebben op het grijpen. Daarentegen is het verre van hem ervoor gehouden te willen worden, dat hij reeds gegrepen had of reeds volmaakt en aan zijn doel gekomen was.

Broeders, zo moet ik u hier in het bijzonder aanspreken, omdat ik er grote prijs op stel, dat ik bij u geloof vind voor hetgeen ik zeg: ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb.

Telkens voelt de gelovige het weer en telkens dieper hoe de dagen van de verflauwing, van de vertraging, van de verkleving aan het stof de treurigste dagen van het leven zijn; telkens hoe elke afwijking, elke verloochening, elke zonde een nevel spreidt over zijn ziel, hoe de helderheid van de hoop en de vrijmoedigheid van het geloof in vaste verhouding staan tot de heiligheid van het leven, hoe de roeping en de verkiezing door het jagen naar de volmaaktheid wordt vastgemaakt, Duizendmaal heeft hij met bittere hartetranen zijn afwijkingen beweend; duizendmaal heeft hij in het vuur van de vernieuwde liefde voor zijn Heiland, die trouw bleef ook waar hij ontrouw was en Zichzelf niet verloochenen kan, duizendmaal na een vernieuwd teken van Zijn gunst, een vernieuwde bemoediging op de weg, een gevoel gehad, alsof hij nooit meer door zonde Hem zou bedroeven, die Hem gekocht had met Zijn bloed, die hem behoudt door Zijn leven. En toch - niet dat ik het al gegrepen heb, of al volmaakt ben! Hoe groot moet de kracht van de zonde zijn, dat ook daar, waar haar macht gebroken is, haar tegenkanting nog zo blijft. Wat een ellendig mens is en blijft hij, voor wie de volmaakte Zoon van God al Zijn bloed heeft overgehad! Welke onwaardigen behaagt het Hem Zijn volk, Zijn uitverkorenen, Zijn heilige en beminden, ja ook Zijn volmaakten te noemen! Hoe vergaat, hoe blijft tot de einde toe afgesneden alle roem, behalve die in Zijn genade alleen! Voorwaar, hier komt ootmoed te pas, ootmoed, die bij zovelen een ongepaste verhindering voor het geloof en de verzekering van de zaligheid, of liever een ongepast voorwendsel voor ongeloof is. Ootmoed, waardoor de ziel zich te dieper in het stof buigt wegens haar blijvende onvolmaaktheid naarmate zij zekerder is van de genade, die haar is te beurt gevallen. Spreek ons van geen ootmoed, die van het kruis van Christus en het genot van de zaligheid terugblijft. Wat is zijn dubbelzinnige verbrijzeling bij hetgeen die harten gevoelen, die roemende in het kruis van hun Heere en de geopende hemel ziende, bedenken, hoe zij behoren te wezen in heilige wandel en godzaligheid en hoe zij zijn! Maar deze verootmoedigende overtuiging van blijvende onvolmaaktheid is tegelijk ten hoogste heilzaam. Heilzaam is zij juist door verootmoedigd te zijn. Zij strekt tot groter verheerlijking van Gods genade, tot inniger waardering van de hulp en gemeenschap van Christus; tot vermeerdering van hemelsgezindheid; tot overvloediger betoning van zachtmoedigheid over de naaste.

Maar dit kan ik zeggen, dat het mijn denken en peinzen, mijn doen en laten is. Een ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, de hele reeds afgelegde weg en strekkende mij tot hetgeen voor is, met voorovergebogen bovenlijf (als kon het einde nog sneler worden gegrepen dan de jagende voeten het kunnen naderen), a) jaag ik naar het wit, zonder mij door iets te laten ophouden. Ik heb geen andere gedachte, dan hoe ik moge komen tot de prijs van de roeping van God, tot het heerlijk kleinood, waartoe ik door God zelf geroepen ben (1 Tim.
12) en die roeping is van de hemel (Hebr. 12: 25) een die van boven is in Christus Jezus.

1 Kor. 9: 24. 2 Tim. 4: 7

Paulus heeft niet in het belang van zijn polemiek tegen de dwaalleraars in vs. 12 een verkeerde gedachte, die bij zijn vroegere getuigenis over zichzelf kon ontstaan, bestreden, maar om de Filippensen, die door hun verkeerde gedachte van Christelijke volmaaktheid, waarover reeds in Hoofdstuk 2: 2 vv. werd gehandeld, gemakkelijk tot zo'n misverstand konden komen. Daarom volgt nu hier niet slechts een nadrukkelijke herhaling van de gedachte, maar ook de aanspraak aan hen "broeders! " en een "ik", dat opzettelijk vooraan geplaatst is, welks tegenstelling geen anderen zijn, die van de apostel die mening mochten hebben, maar anderen, die van zichzelf zo'n mening hebben. Evenals dan vs. 13 overeenstemt met de eerste helft van vs. 12, wordt in vs. 14 de tweede helft het "ik jaag er naar" verder uiteengezet. Als een middelstuk tussen de beide staat "vergetende wat achter is en strekkende mij tot hetgeen voor is" wat de juiste manier te kennen geeft van het jagen naar het doel. Deze bestaat namelijk daarin, dat men vergeet wat achter is en zich uitstrekt naar hetgeen voor is. Met beide uitdrukkingen worden de beide delen van de baan genoemd, waarvan de een reeds doorlopen is, de andere nog moet worden doorlopen, zodat men dus onder hetgeen voor is, niet het doel zelf hoeft te verstaan. De voortgang, reeds in de Christelijke volmaaktheid gemaakt, moet niet een voorwerp zijn van onze zelfbeschouwing en welbehagelijke overdenking, de gedachte moet geheel gericht zijn op hetgeen moet worden bereikt, zoals een wedloper de reeds afgelegde weg niet meer bekommert, maar die, die vóór hem ligt.

De apostel jaagt daarbij niet in het onzekere voort, maar naar het vastgestelde doel van de volle toeëigening van Christus tot de prijs van de overwinning, die daarboven de strijder, die overwint, wacht. Het is hier niet te doen om een prijs, zoals die wel op aarde de overwinnaar toegelegd wordt, maar om de prijs, die een hogere roeping ons voorhoudt en die, omdat deze roeping uitgaat van die God, die boven in de hemel woont, slechts een eeuwige en onvergankelijke kan zijn.

De spreekwijs is weer ontleend aan de lopers in de renbanen van de Grieken, die in hun ijver het hoofd, de handen en het hele lichaam voorwaarts strekten, om hun medeburgers voorbij te streven en de weg, die nog over was, met alle mogelijke spoed af te leggen. De apostel schildert ons de ernst en ijver, waarmee hij bezield was, om vorderingen te maken in de loopbaan van de gerechtigheid, niets onbeproefd te laten om in de kracht van heiligheid gedurig toe te nemen. Zij, die in de renbaan liepen, werden daartoe plechtig en bij name geroepen. Zo was Paulus ook door God geroepen op de weg naar Damascus. Deze roeping, die hij elders een hemelse roeping noemt, heet hier de roeping van God, die van boven is, omdat zij uit de hemel geschied was en hem hemelsgezind gemaakt had. Deze goddelijke en hemelse roeping was geschied onmiddellijk, door Christus Jezus. - De geroepenen lopers werd een prijs voorgesteld, de prijs van Paulus roeping was de volmaakte heiligheid en gelukzaligheid, die in de hemel genoten worden. - Dit was het wit, het doel, waarnaar de Apostel jaagde, voor zover hij al zijn krachten met een onvermoeide ijver, inspande, om de heerlijke prijs, die aan het einde van de loopbaan was opgehangen, te krijgen.

Zo velen dan als wij volmaakt zijn \1), reeds boven het aanvangen in de Christelijke staat zijn gevorderd tot de rijpheid van de mannelijke leeftijd (1 Kor. 2: 6; 3: 1 vv. 1Co 2. 6 Hebr.
12 vv.) laat ons dit voelen, wat ik zo-even als de ware stemming van de Christen in mijn persoon heb voorgesteld, namelijk bij ootmoedige geringschatting van zichzelf een rusteloos voorwaarts streven; en als u iets anderzins voelt, als u over enig ondergeschikt punt nog in het onzekere bent, doordat het een of het ander bij u nog niet tot volkomen helderheid is gekomen, ook dat zal u God openbaren door Zijn Geest, die een Geest van de openbaring is (Efeze. 1: 17).

"Leugen" is de wortel van de zonde geweest en "de vader van de leugen een mensenmoordenaar vanaf het begin. " Gevolg hiervan was, dat de nu in zonde en dood geboren mens evenmin als Satan "in de waarheid" kan staan. Vandaar dat de zondaar vanzelf, zijns ondanks, in een leugenwereld leeft, in een onware toestand verkeert, in een onoprechte dampkring ademt en zo van alle kanten in de strikken van dit leugenachtig wezen verward raakt, dat "oprecht zijn" niet in een enkele zaak, maar als toestand, een voor hem onbereikbaar ideaal is. Ja, zo afschuwelijk staat het zelfs met deze leugen, dat men er te dieper in raakt hoe verder men in het heilige doordringt. Een onbekeerde kan nog eens waar zijn in een gewone zaak van het huiselijk leven, maar woelt hij zich op in de heilige dingen, dan komt alles anders voor hem te staan, dan het is, ziet hij zichzelf nooit dan in een valse spiegeling en is al zijn vroomheid niets dan verraad aan zijn eigen ziel gepleegd. Vandaar de onbegrijpelijke zelfverblinding in de afgoderijen, zelfs van de hoog beschaafde Grieken; vandaar de leugenachtige waan, die nu weer kloeke mannen in een kloppende tafelpoot een orakel doet zien; vandaar de vloek van het Farizeïsme, waaraan het heilige niet kan ontkomen; vandaar eindelijk ook de ontreddering van de kerk van de Heere, zodra "de leugen" in haar kruipt. Dat "leugenachtig wezen" nu kan geen mens, wie ook, het zij uit eigen hart uitnemen, het zij van zich weren in zijn omgeving en zolang God Almachtig hem niet op voor ons onbegrijpelijke manier overzet van dat wrak van de leugen op de vaste bodem van de waarheid, blijft hij onoprecht; onoprecht in de wortel van zijn wezen; onoprecht ook al spreekt hij waarheid naar zijn beste weten; dan zelfs onoprecht als hij bidt. Maar gebeurt dat onbegrijpelijke dan ook aan hem, grijpt God hem aan, wordt hij uit dat glibberachtige, verraderlijke, leugenachtige wezen uitgenomen, opgetrokken en overgezet op het terrein van de waarheid en het ware leven, o, dan is ook zijn ziel oprecht gemaakt, oprecht zijn ademtocht en oprecht zijn bidden, ook al is het, dat het slib, dat aan zijn voetzool bleef hangen, hem ook op dit heilig terrein nog telkens doet uitglijden en zelfs het anders spreken, dan zijn hart meent, hem door een verduistering van genade nog een enkele maal overkwam. Oprecht van staat en wezen is een ieder, die uit het web van de leugen is losgewikkeld en die nu God aanziet zoals Hij is en zichzelf beziet zoals hij er aan toe ligt en de wereld in haar holheid, ijlheid en nietigheid doorgluurd heeft en nu weet wat er is van het woord van de mensen, en ook weet wat er van Gods Woord aan is en zo de wereld van zijn dromen, de God van zijn inbeeldingen, de hoogheid van zijn eigenwaan, ja, heel het onwaarachtig toneel en de geveinsde vertoning van zijn leven en aanzijn voor waarheid, voor harde, maar dan ook sterkende en verfrissende waarheid heeft uitgeruild. Spreekt dus Paulus van onze "geheel oprechte geest en ziel en lichaam; " gewaagt hij van een feestvieren "in de geheel ongezuurde broden van de oprechtheid", of ook lezen we van Job, de hard beproefde lijder: "Hij houdt nog vast aan zijn oprechtheid", dan is in deze oprechtheid niets te loven noch groot te maken dan de macht van God, die deze begenadigden uit de wereld van de leugenachtige inbeelding in de wereld van Zijn waarheid heeft overgezet, op het gevaar af dat zij nog een nawerking van leugen in zijn heilig erf indroegen. Paulus zegt: "Zovelen wij dan volmaakt zijn, laat ons allen naar dezelfde regel wandelen; " als hij de gemeenten aanspreekt als "heilige en beminde broeders; " als hij roemt "alle dingen te kunnen doen door Christus, die hem kracht geeft; " of ook als Johannes de uitspraak neerschrijft, "dat wie uit God geboren is, niet zondigen kan. " Van al deze Schriftuurplaatsen nu zal ons blijken, dat zij, met wat kunst of machinatie ook, nooit zó kunnen of mogen uitgelegd, dat ze ooit of te immer "een volmaaktheid van de trappen", - en die alleen is in geschil - reeds hier op aarde leren zouden. Maar dat zij integendeel geen andere volmaaktheid prediken noch toelaten, dan òf die van het standpunt, waarop Christus ons plaatst, òf die van het heil, dat in Christus verborgen ligt, òf die van de groei naar onze mate, òf eindelijk die van de delen, waarin ons wezen uiteenvalt. Van het nieuwe "levensstandpunt" spreekt Paulus b. v. Kol. 1: 28 : "lerend in alle wijsheid, opdat wij een ieder mens volmaakt zouden stellen in Christus. " Van het "plaatsbekledend" heil dat "in

Christus" geheel afgewerkt gereed ligt, schrijft hij bijvoorbeeld aan dezelfde gemeente van Kolosse (2: 20): "En u bent in Hem volmaakt, die het hoofd is van alle overheid en macht. " Van de gorei naar onze mate heet het bijvoorbeeld in Hebr. 5: 14 : "Maar de volmaakten is het vaste voedsel. " En eindelijk van de volmaaktheid "van de delen" van ons geestelijk wezen lezen we in 2 Tim. 3: 17 : "Opdat de mens van God volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust. " Terwijl omgekeerd de volmaaktheid van de trappen ten stelligste weersproken wordt, al was het slechts in dit éne ontnuchterend woord van de man, die ons allen vooruit was: "Niet dat ik het al gegrepen heb, of al volmaakt ben, maar ik jaag er naar, of ik het grijpen mocht. "

Maar omdat wij toe gekomen zijn, omdat wij tezamen juiste begrippen hebben verkregen over de weg van de zaligheid, alleen door de genade, die in Christus Jezus is, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, zodat wij ook alleen en ten allen tijde bij genade leven (Gal. 6: 15 v.) a) laat ons, zoals ik daartoe reeds in Hoofdstuk 2: 2 heb aangemaand, hetzelfde voelen, ook eensgezind zijn in alles wat uit deze grondregel voortvloeit (1 Joh. 2: 20, 27 Spr. 2: 6 v.).

Rom. 12: 16; 15: 5. 1 Kor. 1: 10. 1 Petr. 3: 8

Als de apostel zegt: "zo velen als wij volmaakt zijn" laat hij het aan het oordeel van de lezers over, of zij tot de klasse van de volmaakten behoren, of liever, het is een oproep aan hen allen, dat zij zich als volmaakten betonen.

"Volmaakt" wil hier niet zeggen de reeds bereikte voltooiing, zoals in vs. 12 maar de zedelijke rijpheid, die verschilde in graden bij de gelovigen; toch behoort bij de ware Christelijke staat, zodra deze het eerste aanvangen reeds voorbij is, die Christelijke volheid, waarbij men geen kind in Christus meer is (Matth. 5: 48. 1 Kor. 14: 20 Kol. 4: 12). De apostel laat het nu aan het geweten van ieder in het bijzonder onder zijn lezers over, of hij voor zich onder het getal van de volmaakten behoort. Hij sluit echter zichzelf in het predikaat in, terwijl hij toch boven reeds ontkend heeft volmaakt te zijn. Hierdoor stelt hij alle verkeerd begrip of misbruik tot geestelijke hoogmoed terzijde en laat dan door het "dit voelen" alleen plaats voor het bewustzijn, dat het tot een teken van een volmaakte behoort, het er niet voor te houden, dat men reeds volmaakt is.

In de ootmoedige waardering van zichzelf en het rusteloos voorwaarts streven, dat de apostel in zijn voorbeeld heeft laten zien, maar niet in hoogmoedige traagheid, die zich reeds volmaakt waant en daarnaar niet meer streeft, berust de enig ware volmaaktheid van de Christelijke gezindheid, zoals die hier op aarde kan worden bereikt. Paulus laat niet na zichzelf mee op te wekken tot een vasthouden aan dit waar Christelijk standpunt en hoopt met blij vertrouwen, dat, waar de Filippensen "iets anders voelen" God hen het juiste licht zal ontsteken, zoals Hij hun reeds zoveel had geopenbaard.

Hij zou het zeker wel niet nodig hebben geacht om deze verzekering er bij te voegen, als hij geen aanleiding had gehad, de Filippensen over een bedenking, die geuit was, gerust te stellen. Hun verlangen, dat, zoals zij meenden, hopeloos was, het verlangen om hem weer bij zich te zien, zal ook daarin zijn grond hebben gehad, dat zij over veel, waarover zij in onzekerheid waren en misschien vreesden in dwaling te zijn, door hem ingelicht wilden worden. Nu vermaant hij hen om in de hoofdzaak van het Christendom juist gezind te zijn en stelt hen gerust over het onduidelijke in sommige punten, dat zeker voor dwalingen doet vrezen, door de verzekering, dat God het hen niet zal laten ontbreken aan de nodige kennis,

zoals hij ook in Hoofdstuk 1: 9 voor hen heeft gebeden, dat hun liefde meer en meer rijk moge worden in alle kennis en ervaring.

Alles, wat de apostel vroeger heeft gezegd van de gerechtigheid van het geloof en het lopen tot het voorgestelde doel is de hoofdregel van het Christelijk leven van alle mondige en gevorderde Christenen. Houdt men deze vast, dan staat men onder goddelijke leiding en besturing en alle geringere denkwijzen worden door de Heere zelf terechtgebracht, die door de openbaring van Zijn Geest ons steeds meer en meer is al Zijn waarheid inleidt; maar van de grond, waarop men met zijn gehele leven reeds gebouwd is, mag men niet wijken.

Aan de waarheidszin zal nooit de terechtwijzende leiding en openbaring van de Geest van de waarheid ontbreken, evenmin als ook slingeringen kunnen ontbreken.

Vs. 1-Hoofdst. 4: 3. Nog in een ander opzicht moet de apostel dringen tot het navolgen van hem en van zijn medearbeiders. Hem komen die velen in de verschillende Christelijke gemeenten voor de geest, die hij bepaald vijanden van het kruis van Christus moet noemen, omdat zij hun vlees met de lusten en begeerlijkheden niet willen kruisigen, maar zich overgeven aan de dienst van de buik en een leven in aardsgezindheid leiden. Ook heeft hij vroeger reeds vaker voor hun verleidelijk voorbeeld gewaarschuwd; nu echter is hun epicureïsme nog verder gegaan en reeds is het met hen zo ver gekomen, dat zij rechtstreeks de verdoemenis tegemoet gaan. De Filippensen moeten met volharding het oog gevestigd houden op hen, wier wandel in de hemel is en ter harte nemen, welk een toekomst deze tegemoet mogen zien, opdat zij dezelfde weg bewandelen (vs. 17-21). Terwijl de apostel met recht innige hartelijkheid voor zijn geliefde Filippensen al deze vermaningen, die op een blijven in de Heere aandringen, eindigt, voegt hij er nog een bijzondere vermaning bij. Zij is gericht aan twee vrouwen, die hij met name noemt. Veel belang stelt de apostel er in, dat eendracht tussen hen komt in plaats van haar tegenwoordige onenigheid. Hij roept een, die hij ook bij name noemt, op om de bemiddelaar van de vrede te zijn, terwijl de betekenis van die naam hem recht geeft op diens bijstand te hopen (Hoofdstuk 4: 1-3).

EPISTEL OP DE DRIEENTWINTIGTE ZONDAG NA TRINITATIS

Als men in het Evangelie van deze dag (Matth. 22: 15 vv.) het aangezicht van Christus beschouwt, wat ziet men dan? - het aangezicht van de man van onbestraffelijke en onnavolgbare wandel, wiens voorbeeld zich helder en duidelijk voor alle ogen verheft en niet minder dan het woord van God, dat van Hem afstraalt, een licht op onze weg en een lamp voor onze voet kan worden genoemd. Nu wandelt de apostel in dat licht van het voorbeeld van Christus en hij is daardoor als een lichtende maan, terwijl de door Paulus verworpen ergernissen en kwade voorbeelden, die een tegenhanger zijn tot de listige, lerende, op verderf peinzende listigheid van de Farizeeën en Herodianen, als strikken zijn, die op duistere wegen liggen uitgespreid, om de heilige te doen vallen.

Het epistel spreekt van het einde van de vijanden van het kruis van Christus, van hen, die een hemelse wandel leiden en op de terugkomst van de Heere wachten. Wij moeten dus denken over het einde, nu wij aan het einde van het kerkelijk jaar staan en wel het einde dat de goddeloze, als ook het einde, dat de rechtvaardige heeft. Men zou dit epistel een apostolische parafrase kunnen noemen van dat woord van Christus in Matth. 7: 13 ons gegeven, opdat wij met het oog op een zo verschillend einde van beiden, van goddelozen en rechtvaardigen en met oog op deze laatste tijd en dit laatste uur ons nog zouden bedenken en de juiste weg inslaan.

De vijandschap tegen het kruis van Christus: 1) haar oorsprong, 2) haar aard, 3) haar gevolgen.

De vrienden en de vijanden van het kruis van Christus 1) hun gezindheid, 2) hun wandel, 3) hun einde. De weg ten hemel: wij zien 1) op de voorgangers, die op deze weg gezien kunnen worden, 2) op de gevaren, die vermeden moeten worden, 3) op de heerlijkheid, die kan worden bereikt.

Wie kan zeggen: "Mijn wandel is in de hemel? " Die 1) zich aansluit aan hemelsgezinden, 2) zich verwijdert van de wereld en haar begeerlijkheid, 3) zich insluit in de beloften van de Heere.

Hemelwaarts, hemelwaarts, zo klinkt het de Christen tegen als hij 1) neerziet in de afgrond, die de aardsgezinden tegengaan,
omziet naar de voorbeelden van geestelijke wandel, 3) opziet naar het hemels doel, dat hem wordt voorgehouden.

Onze wandel is in de hemel: 1) een roepstem van de zalige vermaning, 2) een stem van hemelse vertroosting.

De hemel, het ware vaderland van de Christen: 1) daar heeft hij zijn zaligheid, 2) van daar verwacht hij zijn Heiland, 3) daar ontvangt hij eens genezing van al zijn gebreken.

Wees ook, evenals anderen in mijn gemeenten, die dat doen, a) mijn navolgers, broeders en merk op degenen onder de Christenen, die zo wandelen, zoals u ons, uw leermeesters, behalve mij, Silas, Timotheüs en Lukas (Hand. 16: 10 vv.), b) tot een voorbeeld heeft.

1 Kor. 4: 16; 11: 1. 1 Thess. 1: 6 b) 2 Thess. 3: 9. 1 Petr. 5: 3

De regel door de apostel straks genoemd, heeft er hem vanzelf toe gebracht van de Christelijke wandel te spreken. Hij heeft het niet nodig over de aard daarvan uitvoerig uit te wijden, hij kan hier op zichzelf en zijn voorbeeld wijzen. Ja, omdat de Filippensen niet de eerste zijn, die als gehoorzame kinderen hun geestelijke vader volgen, hoeft hij ze slechts op te roepen, om zijn "mede-navolgers" te worden, mede-navolgers namelijk met andere in de verschillende Christelijke gemeenten.

Een ijverig navolgen van de apostel in de gemeenschap met anderen en een juist opletten op hen, die zijn voorbeeld navolgen is voor de Filippensen nodig; want er zijn niet velen, die zo wandelen, het grootste getal gaat op een gans anderen weg. Paulus, die de kracht van het goede voorbeeld kent, kent ook die van het kwade en deze is steeds te groter en te bedenkelijker, hoe meer er zijn van hen, die op de slechte weg proberen te leiden. Nu komt het er op aan acht te geven op zichzelf en met verdubbelde ijver de rechtvaardigen na te volgen en onafgebroken te zien op hen, die juist wandelen voor God.

De apostel wil met het woord "merk op degenen", hen, van wie hij spreekt, geenszins mee ten voorbeeld stellen; want iemand navolgen en letten op iemand zijn onderscheiden van elkaar. Men volgt na, als men nadoet wat een ander voordoet en men richt het oog op iemand, wiens richting men wil nagaan. Om nu te weten, of iemand op de juiste weg wandelt, moet men een voorbeeld hebben, waarnaar men oordeelt. Zo’n voorbeeld nu hebben de Filippensen aan de

apostel en diens medearbeiders. Als zij dan zien, dat men zo wandelt als naar het apostolisch voorbeeld het juiste is, dan moeten zij zich ten doel stellen om op dezelfde weg te wandelen.

Is ook één aller Meester (Matth. 23: 1) en Christus het enig volmaakte voorbeeld (1 Petr. 2: 21), dan was het toch nodig, dat Zijn apostelen tegenover de dwaalleraars, die zich al op Christus beriepen, zich niet als zondeloze voorbeelden van een bovenmenselijke volkomenheid, maar wel in de gehele grondrichting van geloof en leven aan de gemeenten ten voorbeeld stelden. Christus zagen en hoorden ze niet en in duizend moeilijke omstandigheden zouden de zwakkeren geen raad geweten hebben. Anders is over het algemeen onze toestand, omdat wij het door de apostelen opgetekende, geschreven woord bezitten. Maar toch is het ook voor ons van belang, ons naats Christus te houden aan verlichte mannen, die de Heere van het begin af en voortdurend aan het hoofd van de gemeente heeft geplaatst en waardoor Hij ons zo'n rijkdom van leer- en levenswijsheid geschonken heeft.

Mocht ik u niet tevergeefs tot zo'n navolgen oproepen; zo graag toch zou ik u voor een andere dwaling bewaren, waartoe u zo makkelijk verleid zou kunnen worden; a) want velen is het ook niet juist bij u, dan toch in de Christelijke gemeenten rondom, wandelen anders, waarvan ik u vaak, toen ik bij u was, of door brieven met u verkeerde (vs. 1) gezegd heb en, nu hun eigen verkeerdheid, zowel als hun verderfelijke invloed op anderen groter geworden is, ook wenend zeg, omdat ik ze als verlorenen moet beklagen (Matth. 2: 18 Luk. 19: 41 vv.), dat zij vijanden van het kruis van Christus zijn.
Rom. 16: 17

De apostel dringt de oproeping, om zijn voorbeeld na te volgen nader aan door te spreken van een zaak, die zeer bedroevend is, namelijk van de wandel van zovelen in de Christelijke gemeenten. Reeds vroeger, gedurende zijn tegenwoordigheid te Filippi, heeft hij herhaalde malen de Filippensen gewezen op deze klasse van mensen, ook later schriftelijke waarschuwingen tot hen gezonden en als hij nu onder tranen hen gedenkt, dan is dat een teken, dat hun verkeerdheid in de laatste tijd aanmerkelijk geklommen is. Dat zij als vijanden van het kruis van Christus worden voorgesteld, wijst geenszins op theoretische dwalingen, maar bepaald op praktisch-zedelijke afwijkingen.

Zij moeten niet buiten de Christelijke gemeente worden gezocht, omdat anders de tegenstelling, waarin zij geplaatst werden een geheel andere had moeten zijn, maar binnen haar en zijn niet dezelfde als diegenen, voor wie de apostel in vs. 2 gewaarschuwd heeft, wat door een terugwijzen uitdrukkelijk had moeten zijn aangetoond. Zij moesten alleen voor datgene worden gehouden, zoals hij ze hier en in vs. 19 voorstelt. Dat er velen van hen waren had hij niet te zeggen, als hij hen bedoelde, die geen Christenen waren, maar het is gezegd, omdat des te meer het oog gevestigd moet zijn op hen, die juist wandelen. Zij zijn voor de apostel geen vijanden van Christus, of van Christus de Gekruisigde, maar de vijanden van het kruis van Christus, dus zij, die wel Christenen willen heten, maar van geen Christendom willen weten, dat de gedaante van het kruis van Christus draagt, omdat zij noch zichzelf, noch de wereld willen verloochenen.

Vijanden van het kruis van Christus zijn zij, die het leven naar de wereld boven het leven van Christus stellen en hun vlees met de lusten en begeerlijkheden niet willen kruisigen, die integendeel door hun boos, zondig leven de Zoon van God weer kruisigen, Zijn bloed met voeten treden en de spot drijven met Zijn lijden (Hebr. 6: 6; 10: 29).

Welker einde is, om dadelijk het afschrikwekkendste te noemen, het verderf (Gal. 6: 18). Hun God is, om de richting in het zedelijke in haar hoofdtrekken te karakteriseren, de buik en de heerlijkheid, waarnaar zijjagen en die zij ook verkrijgen, is in hun schande, want in het lage en onreine stellen zij hun eer, die aardse dingen bedenken. Noodzakelijk liggen zij onder zo'n oordeel (Ps. 17: 14).

Paulus noemt hen, tegen wier navolging hij waarschuwt, niet slechts vijanden van het kruis van Christus, maar, zo zou men volgens dit 19de vers kunnen zeggen, als men de volle tegenstelling erbij stelt, hij beschrijft hen als vrienden en dienaren van het vlees. LöHE).

De apostel noemt tot afschrikking in de eerste plaats het verschrikkelijk einde, dat de vijanden van het kruis van Christus te wachten hebben; hun einde is de verdoemenis. Reeds hier op aarde openbaart zich deze in de kwellingen van de vleselijke begeerlijkheden, die nooit bevrediging vinden, (zoals Faust bij Goethe zegt: "ik ben dronken van begeerte naar genot en te midden van het genot smacht ik naar begeerte. Eindigt echter dit leven, dan volgt uitsluiting van God, van Christus en van alle zaligen voor eeuwig daar lichaam en naar ziel (2 Thess. 1: 9 v.) is het anders: einde goed, alles goed, hier moet gezegd worden: einde slecht, alles slecht. Om het wezen van de vijanden van Christus te doen kennen zegt Paulus: "hun god is de buik. " Wat iemand voor het hoogste houdt, wat hij liefheeft, waarin hij zijn vreugde stelt en aan welke heerschappij hij zich onderwerpt, dat is zijn god. De vijanden van het kruis van Christus hebben zich de buik, eten en drinken, wellust en weelde tot hun god gekozen, in de bevrediging van de zinnelijke kant van hun leven is hun dienst en hun vreugde gelegen (Jes. 5: 11 v. Wijsh. 2: 1 vv. Zij stelden hun eer in hun schande, d. i. zij stelden hun eer in hetgeen hun tot schande verstrekte (vgl. Rom. 6: 20 v.) In zwelgerij en bevrediging van de lust van het vlees denken zij eer en heerlijkheid te vinden, terwijl deze hen in waarheid tot schande strekken. In het algemeen is de gehele hoofdrichting van deze alleen het aardse. Elke verheffing boven het materiële van hun aanzijn, ontbreekt hun, zij vergeten het eeuwige en al hun gedachten en wensen zijn op de vergankelijke dingen van deze wereld gevestigd.

Dat er onder de gedoopte leden van de kerk ten allen tijde en ook reeds in de apostolische gemeente epicureïsch gezinde Ac 17: 18 vijanden van het kruis van Christus zijn geweest, is een zeer bedroevende zaak. Daaruit wordt duidelijk, dat de verhouding tot Christus afhangt van de verhouding tot Zijn kruis (1 Kor. 2: 2 Gal. 2: 19; 5: 24; 6: 14 Het wezen van het Christendom is onthouding en offervaardigheid om Gods wil; de dienst van de buik en de dienst van het kruis zijn onverenigbare tegenstellingen.

Maar onze wandel is, als wij ware Christenen zijn (vs. 17) geheel tegenovergesteld aan die gehele leefwijze van die aardsgezinden, die daardoor ook tonen, dat zij geen Christenen zijn, die is namelijk in de hemelen (Efeze. 2: 6 Kol. 3: 1 vv. Hebr. 13: 14 b), a) waaruit wij ook bij hetvele moeilijke, dat wij nu moeten lijden, de Zaligmaker verwachten, die ons eindelijk van al die moeite zal verlossen (2 Tim. 4: 18), namelijk de Heere Jezus Christus (Hand. 3: 21. 1 Kor. 1: 7

1 Thess. 1: 10

Het woord, hier met "wandel" vertaald, is afgeleid van een woord, dat burgers betekent en is eigenlijk te zeggen burgerschap, de staat van hen, die, buiten een stad wonende, evenwel het recht van burgerschap hebben en van de voorrechten, die de stad eigen zijn. Dus zegt Cicero, al de dusdanigen hebben twee steden; een van nature en de andere van rechtswege, naar het voorbeeld van Cato, die, geboren zijnde te Tusculum, aangenomen was in het burgerschap en

het volk van Rome; en Tacitus zegt, zij worden burgers, zodra zij aangenomen zijn in de voorrechten van de stad, dat die alleen daarin tot ambten verkoren mochten worden. Dit is ook het burgerrecht. Het voorrecht van een vrij man of burger van Rome, behorende tot een, die in Juda woonde, dat de overste voor een grote som geld gekocht had, maar Paulus door de geboorte eigen was. En dus is een Christen hier op de aarde een vreemdeling, maar een vrij man of burger van de hemel; ofschoon hij, terwijl hij hier woont, in een lager stand is, dan de heilige die in de hemel zijn, die allen met God regeren.

Om de kracht en de volle inhoud van deze betuiging te waarderen, moeten wij zowel letten op het verband, waarin zij voorkomt, als op de eerste betekenis van het woord, dat men, om zoveel mogelijk alles samen te vatten, goed gedaan heeft, in onze vertaling door "wandel" te vertalen. Het verband wijst ons op het bedenken van aardse dingen in het voorgaande vers en op het verlangen naar de hemel en zijn zaligheid, uit aanmerking van het volgende, "waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, de Heere Jezus Christus, die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig wordt aan Zijn hemels lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen aan Zichzelf kan onderwerpen. " (Zucht naar de openbaring van de Heere Jezus in heerlijkheid in de dag van Zijn toekomst en naar de verlossing uit dit lichaam van dood en zonde, om met Hem verheerlijkt te worden in volkomen zaligheid). De eerste betekenis van het woord, door wandel vertaald, bepaalt ons bij die eigenschap van de gelovige, waardoor hij de hemel als zijn eigenlijk vaderland, zijn eigenlijk thuis beschouwt en zegt: mijn burgerschap is in de hemelen; ik ben op aarde een hemelburger en daarom op aarde een vreemdeling. Ziedaar de Christen in zijn gezindheid en verkeer. De schat en het hart zijn boven, niet beneden. De uitzichten zijn in de toekomst. Het leven op aarde is een vreemdelingschap, een reis.

HOOFDSTUK 4

OVER DE STANDVASTIGHEID EN GEESTELIJKE VREUGDE VAN DE CHRISTENEN. OVER DE GOEDDADIGHEID VAN DE FILIPPENSEN, AAN PAULUS BETOOND

Zo dan, om hier de waarschuwingen, leringen en vermaningen, die ik u van vs. 2 af gaf, in een laatste kort woord samen te vatten, mijn geliefde en zeer gewenste broeders, u, die de voorwerpen van mijn liefdeen van mijn verlangen bent (Hoofdstuk 1: 8; 2: 24), mijn blijdschap, die mij verkwikt en mijn kroon, die mij versiert (1 Thess. 2: 19 v.), staat zo in de Heere. Houd u, zoals ik u heb voorgehouden, aan de ene kant vast tegenover de Judaïsten aan de gerechtigheid door het geloof, evenals ik doe, en richt uw gedachten in tegenoverstelling tot de Epicureërs met alle ware Christenen op het hemelse; doet dat in de Heere en houd zo uw plaats vast, zoals u die tot hiertoe heeft ingenomen, en laat u door niemand verdringen (1 Thess. 3: 8), geliefden! (Hoofdstuk 2: 12. Rom. 12: 19. 1 Kor. 10: 14. 2 Kor. 7: 1; 12: 19).

De apostel staat aan het einde van zijn uiteenzetting over het ware leven in Christus, dat hoewel niet altijd in vorm, toch overal, wat de strekking aangaat, paranetisch is. In de Heere steeds al zijn vreugde en zijn roem te vinden, steeds voorwaarts te streven tot een hogere vereniging met Hem, zó wandelen, dat het hoogste doel van ons Christelijk leven het deelgenootschap is aan de heerlijkheid van de terugkomende Christus, dat was de inhoud daarvan. Daarom keert hij zich nog eens tot hen, die hij zo hartelijk lief heeft en die hij zo hoog verheft, om ze te bidden, dat zij zich ook verder zijn liefde en zijn roem waardig betonen. Hij noemt ze "zijn broeders", omdat hij toch in Christus met hen verenigd is door een broederband. Maar hij noemt ze tevens met bijzondere nadruk zijn "geliefde en zeer gewenste broeders", in zoverre zij nog verre van hem zijn en hij toch zozeer naar een vereniging met hen verlangt. Hij kan ze zijn "blijdschap" noemen, omdat hij altijd aan hen allen en met vreugde in zijn gebed gedenkt, zoals hij aan het begin zei; maar ook zijn "kroon", omdat de bloeiende toestand van de gemeente hem, haar stichter, overal het schoonste sieraad is en de hoogste eer aanbrengt. Terwijl hij daarom nog eens alles samenvat, vermaant hij hen, zoals hij het zo-even heeft voorgesteld, om te staan in de gemeenschap met de Heere, waarin alleen zij Hem als vaste grond van hun vreugde, als voortdurend voorwerp van hun streven en als heerlijk doel van hun hoop kunnen hebben. Hij besluit met een herhaalde verzekering van zijn liefde voor hen, zijn geliefden.

In geen andere brief heeft Paulus, zoals hier, de uitdrukkingen van liefde en roem voor de lezers opeengehoopt; zeker voor de prijzenswaardige toestand van de gemeente een belangrijk getuigenis!

Ik vermaan, als was ik tegenwoordig en kon ik u elk in het bijzonder aanspreken, Euodia (goede reuk) en ik vermaan eveneens in het bijzonder Syntyche (toeval), dat zij beide in hetgeen zij voor het rijk van God doen, (eensgezind zijn in de Heere en zo ophouden met elkaar in twist te leven.

En ik bid ook u, u mijn oprechte metgezel, die u op de plaats zelf bevindt en zo juist in staat, om die zaak in orde te brengen, wees deze vrouwen behulpzaam, opdat zij met elkaar verzoenen en gemeenschappelijk arbeiden. Wij hebbentemeer die hereniging te begeren, omdat deze de personen zijn, die met mij gestreden hebben in het Evangelie (Hoofdstuk 1: 27), ook met Clemens - barmhartig) en de andere mijn medearbeiders, van die namenik hier niet zal noemen, zoals ik dat bij Clemens heb gedaan; het zijn toch namen van hen, die niet

meer op aarde zijn en men kan van deze wel zeggen: welker namen a) zijn in het boek van het leven (Luk. 10: 20 Openb. 13: 8), omdat zij reeds tot het leven zijn ingegaan.

Exod. 32: 32 Ps. 69: 29 Openb. 3: 5; 20: 12; 21: 27

De apostel gaat van de laatste algemene vermaning in vs. 1 zonder overgang verder tot een bijzondere aan twee afzonderlijke personen. Het herhaalde "vermaan ik" wijst aan, dat voor elk in het bijzonder dit nodig is, dat elk van beide schuld had. De namen behoren aan twee vrouwen (vgl. Rom. 16: 12), die ons echter overigens onbekend zijn. Zij worden vermaand om eensgezind te zijn in de Heere, waaraan voor de apostel zeer veel gelegen ligt; zij moeten dus met elkaar verschil gekregen hebben.

Het ligt voor de hand, omdat datgene, waartoe zij worden aangemaand, aan Hoofdstuk 2: 2 herinnert, de grond van de onenigheid te vinden in de daar genoemde motieven. In die mening wordt men daardoor versterkt, dat de apostel niet alleen erkent dat zij gelijke verdienste hebben, maar ook dat zij gelijke verdienste hebben met al de overigen, hetgeen dan alleen betekenis kan hebben, als tot de strijd aanleiding heeft gegeven, dat men zich op zijn verdienste verhief.

De apostel wil ook, door te herinneren aan de diensten door deze vrouwen bewezen, doen opmerken, hoe waardig deze vrouwen het zijn, dat men zich hen aantrekt en dat men nu probeert om hen op de juiste weg te brengen, nu zij verkeerd handelen door bij hun Christelijke werkzaamheden verschillende wegen te gaan. Zij hebben toch eens, zoals de Filippensen evenzeer bekend moest zijn, als het ons helaas geheel onbekend is, in de zorg voor de verkondiging van het Evangelie een goede strijd gestreden in gemeenschap met de apostel, zich deze onder gevaren en lijden aangetrokken, zowel als de andere medearbeiders te Filippi, waaronder Paulus een zekere Clemens in het bijzonder noemt.

De anderen, van wie de apostel zegt, dat hun namen in het hoek des levens geschreven zijn, waarmee hij de eeuwige zaligheid als een ontwijfelbare bezitting hen toekent (Hebr. 12: 23), stellen wij ons voor als reeds gestorvenen.

Volgens Luther bedoelt Paulus met hem, die hij aanspreekt als zijn "oprechte metgezel" (1 Tim. 1: 2 Tit. 1: 4) en opwekt om mee te arbeiden, de voornaamste opziener te Filippi. Hoe zonderling was dan zo’n aanwijzing zonder het noemen van de naam. Hoe gemakkelijk kon de aanduiding door het woord oprechte of rechtschapene voor andere medearbeiders te Filippi, voor een achteruitplaatsing worden nagezien. Ook gebruikt Paulus nooit voor een ambtgenoot het woord suzugo (eigenlijk: jukgenoot), dat ook in het Nieuwe Testament in het geheel niet voorkomt en de veronderstelling met zich voeren zou, dat de ongenoemde in een zeer bijzondere verhouding overeenkomstig dit predikaat zal hebben gestaan. Zonder willekeur, omdat deze aanspraak van eigennamen omringd is, kan men daarom in het woord suzugos eveneens een eigennaam zien, waarbij het bijvoeglijk naamwoord "oprechte" met de appellatieve betekenis van de naam (jukgenoot) op schone manier overeenstemt (vgl. Filemon 11 : Onesimus-nuttig). Hij wil dan zeggen: "ik bid ook u, oprechte of werkelijke Suzugos, i. u die inderdaad bent wat uw naam zegt, een jukgenoot of medearbeider.

VI. Vs. 4-9. Nadat de apostel door zijn waarschuwingen en vermaningen de Filippensen heeft proberen te ontheffen van al wat de blijdschap in de Heere onmogelijk zou maken, neemt hij het "verblijd u in de Heere" van Hoofdstuk 3: 1 weer op. Hij voegt erbij "ten allen tijd" en herhaalt vervolgens nadrukkelijk zijn aansporing tot blijdschap. Wanneer zij zo’n vreugde in

het hart omdragen als hij hen toewenst, zal hun gedrag tegenover de mensen zo zijn, dat zij ieder zachtmoedig behandelen en als zij daarbij zoveel opofferen van hetgeen hen rechtmatig toekomt en zoveel zelfverloochening zich moeten getroosten, zo weten zij, dat hun Heere nabij is en Zijn loon en Zijn vergelding met Hem is; In werkelijkheid verliezen zij dus niets, maar hebben zij winst voor de toekomst. Wat echter het heden met zijn angsten en bedreigingen aangaat, kunnen zij met dankzegging en gebed voor God zich van alle zorgen ontslaan; ja er zal over hen een vrede van God komen, die hen helderder laat doorzien en beter doet handelen, dan menselijk verstand met zijn eigen gedachten en besluiten dat kan doen en deze vrede zal hun harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Daarop komt toch alles aan tot verkrijging van de eeuwige zaligheid. Nog één woord heeft de apostel de Filippensen tot vermaning te zeggen: Hij noemt hen in een somma alles wat zij moeten bedenken en herinnert hen aan alles, waarnaar zij moeten wandelen. Daarop kan hij vervolgens tot een bijzondere zaak overgaan.

EPISTEL OP DE VIERDE ZONDAG VAN ADVENT

Het is de laatste toekomst van Christus, in wiens licht men wandelt, als men dit epistel leest. "De Heere is nabij", zo roept zij en geeft daardoor aan al de overige woorden kracht en nadruk. Het is echter een vreugdevol licht, dat daaruit voortkomt, ja, zo vriendelijk spreekt zij, dat men meer geneigd zal zijn, haar "de Heere is nabij" op te vatten van het komen van de Heere Jezus tot Zijn geboorte, dan van het komen ten oordeel. Elk woord van het komen ten oordeel is veelbetekenend; maar zo liefelijk is elk, dat het bijna klinkt, alsof het van de lippen van de gezegende, blijde moeder kwam, alsof de engelen het boven Bethlehem zongen. Nauwelijks kan men de gedachte van zich afweren, dat bij de keuze van het epistel voor de Zondag vóór het Kerstfeest een heilige bedoeling is geweest. De vrome dubbelzinnigheid om woorden over de geboorte van Christus en over Zijn terugkomst nadruk en kracht te laten verkrijgen, ziet er bijna uit, alsof de oude vaderen òf de kribbe in het licht van de laatste dag hadden willen plaatsen, òf iets van het prachtige licht van de laatste dag; om de kribbe hadden willen uitstorten.

Het epistel geeft in haar oproep "verblijd u in de Heere ten allen tijd, weer zeg ik: verblijdt u", het lang gewenste signaal tot de feestvreugde, die nauwelijks langer kan worden bedwongen; maar herinnert tevens aan de blijmoedigheid in de omgang met anderen en aan het gelovige gebed als zekerste middel, om van aardse zorgen bevrijd en de zalige vrede in God deelachtig te worden, waarvan alle zegen en alle feestvreugde bij een Christelijk Kerstfeest afhankelijk is.

De stemming van het Christelijk gemoed in de heilige adventstijd: 1) heilige vreugde; 2) zachtmoedige mensenliefde;
innig vertrouwen op God; 4) goddelijke vrede.

De Heere is nabij: deze gedachte 1) heilig onze vreugde; 2) neem onze zorgen weg; 3) wijd onze gebeden; 4) vervul ons met liefde en zachtmoedigheid jegens de naaste.

Wat wordt het geloof bij Christus? 1) een vreugde, die nooit vergaat; 2) een menslievendheid, die geen grenzen kent; 3) een vertrouwen op God, dat zich boven alle zorgen verheft; 4) een vrede van het hart, die ons in de zaligste gemeenschap houdt.

Het adventswoord: "verblijd u in de Heere te allen tijd. " Het roept 1) op tot vriendelijkheid jegens de broeders; 2) het dringt tot het afleggen van alle zorgen; 3) wekt op tot zoeken van

de Heere in het gebed; 4) belooft de zegen van de vrede van God. De zalige nabijheid van de Heere; 1) de vreugde, waarmee zij vervult; 2) de zorg, waarvan zij bevrijdt; 3) de vrede, die zij schenkt.

Wat predikt het adventswoord: de Heere is nabij? 1) verblijd u in de Heere en laat af van treuren; 2) de hardheid verandert in zachtheid; 3) het bidden neemt de steen van zorgen weg;
de vrede van God wist alle strijd uit.

Het feestsieraad, dat wij voor het Kerstfeest moeten aandoen:
heilige vreugde; 2) innige liefde; 3) gelovig vertrouwen;
zalige vrede van God.

a) Verblijd u in de Heere Christus (Hoofdstuk 3: 1) te allen tijd, ook dan als lijden en smart aan alle vreugde een einde schijnen te maken; weer zeg ik, als een, die van zijn zaak zeker is, dat hetgeen, waartoe hij opwekt, ook kan worden verwezenlijkt, omdat hij zelf zo doet, zoals u doen moet: verblijd u (2 Kor. 13: 11 Ps. 32: 11).

1 Thess. 5: 16

De Filippensen moeten zich ten allen tijde verblijden; maar kan een Christen zich dan over alle lijden in deze tijd heenzetten? Ja, moet hij niet, al wordt hem ook het lijden van deze tijd gespaard, ten allen tijde leed dragen; moet hij niet treuren over de zonden, die hij bedreven heeft, zowel als over de zonde, die hem nog altijd aankleeft? Zeg niet onze Heere zelf (Matth. 4): "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden? " Maar met deze treurigheid, door de Heere zalig geprezen en stilzwijgend geëist, staat deze oproep tot blijdschap volstrekt niet in tegenspraak; integendeel is die treurigheid in deze blijdschap besloten, om daaraan de ware geest te verlenen. Zeker als de apostel zonder enige nadere bepaling opriep tot blijdschap, dan deed hij zeer dwaas en wij zouden niet in staat zijn zijn gebod op te volgen. Hij voegt er echter bepaald bij "in de Heere. " De vreugde moet haar wortel in Christus hebben, uit Hem moet zij voortkomen; Hij zelf moet hun blijdschap zijn.

Alles wat aan Christus is, roept tot blijdschap: Zijn overgave door menswording en geboorte, Zijn wandelen in de wereld, Zijn lijden, kruis en dood, Zijn leven en Zijn heerlijkheid, Zijn tegenwoordige verborgenheid in God, Zijn steeds meer naderende openbaring van de hemel. Die inwendigen grond tot vreugde nu behoudt men, al heeft men de een keer niet dezelfde gevoeligheid als de andere, het grijpen daarnaar blijft, in is het ook dat men reeds onder de afwisselingen zijn onvolkomenheid en het gebrek aan een staat volkomen volgens het Evangelie moet opmerken.

De herhaling "weer zeg ik: verblijd u", versterkt de vermaning van de apostel. Dat is ook wel nodig, want omdat wij te midden van de zonden en ellenden leven, die ons bedroefd maken, wil de apostel, dat wij ons in de hoogte verheffen en, alhoewel wij ook soms in zonden vervielen, moeten wij de vreugde in God sterker laten zijn, dan de droefheid in de zonde. Het is toch waar, dat zonde natuurlijk meebrengt treurigheid en gewetensangst en wij niet altijd zonder zonde kunnen zijn; toch moeten wij de vreugde laten gebied voeren en Christus groter laten zijn dan onze zonde. 1 Joh. 2: 1 vv. ; 3: 20

Uw bescheidenheid (1 Tim. 3: 3 Tit. 3: 2 Jak. 3: 17) is alle mensen bekend, doordat u ieder mens zo vriendelijk mogelijk behandelt: a) De Heere is nabij en Zijn loon is bij Hem en Zijn vergelding voor Hem (Rom. 13: 11 Jes. 40: 10), zodat u met vreugde afstand kunt doen van

rechten en aanspraken in deze wereld en datgene kunt laten varen, wat moet worden opgeofferd om zo'nbescheidenheid uit te oefenen.

1 Kor. 10: 11 Hebr. 10: 25

Hoe meer de Christenen te Filippi ten gevolge van de tegenstand van de kant van de niet-Christenen steeds in verzoeking waren verstoord en verbitterd te worden, des te sterker beveelt de apostel aan, om de deugd van bescheidenheid, van een zachte en verschonende gezindheid jegens anderen, jegens alle mensen, dus ook tegenover onze Christelijke tegenstanders, in beoefening te brengen.

Een verblijd volgeling van onze Heere Jezus Christus heeft met verschillende mensen te doen, die op verschillende manieren zijn bescheidenheid nodig hebben, de een tot geven, de ander tot vergeven, de derde tot toegeven: daartoe maakt de vreugde in de Heere gewillig en krachtig. Hoe minder de ziel gesteund wordt door blijdschap in de Heere, des te minder kan men met anderen omgaan, zoals het betamelijk is.

Als het bruiloft is en de verbondenen van het altaar terugkeren, als het doel bereikt is en God de verloofden verenigd heeft, zodat geen mens ze meer mag scheiden, dan strooit u met volle handen gaven uit en bent vriendelijk en mild en goed, ook al bent u het anders niet. Wie ontsluit u het hart, wie vult u de handen? Het is de blijdschap: want de vreugde is mededeelzaam, zacht en goedaardig, in beweent de harten, ook die, die anders de goedheid voor niets dan schade houden. Als een doop heeft plaats gehad, als een vader zijn kind naar het huis van God brengt, opdat het door het water van het leven in Gods verbond wordt ingelijfd, dan nodigt hij zijn familie en vrienden, om met hem naar kerk te gaan en hij ontvangt ze vriendelijk. De blijdschap maakt hem hartelijker, vriendelijker, beminnenswaardiger en geeft hem kracht om het zijne zo te besteden, dat anderen een blijde dag hebben, ook al heeft hij anders die macht niet, maar is zijn have en zijn goed meester over hem en hebben die hem tot dienstknecht gemaakt. Men heeft zelfs opgemerkt, dat bij vele mensen, als hen een grote vreugde ten deel wordt, hun hart zo verandert, dat zij zich kunnen verzoenen, kunnen vergeven en vergeten. Als men nu over de gewone blijdschap van de wereldlingen en de alledaagse Christenen vaak opmerkt, dat die het hart verruimt en de mensen zachter stemt, kan het niet twijfelachtig zijn, of de vreugde in Christus moet vriendelijk en zacht en goedaardig maken? Een hart, dat zich in God verheugt, is gelijk aan een volle beek; maar het woord, dat de apostel zegt tot hem, die zich in God verheugt: "uw bescheidenheid (het grondwoord zegt "wat billijk, betamelijk is, een zachte aard is alle mensen bekend, is als een sterke hand, die de sluizen opent, zodat de vreugde met bescheidenheid uitvloeit in de groeven en het gehele land rijk en vruchtbaar maakt. De bescheidenheid wordt aan alle mensen bekend, de vreugde in de Heere kent buiten de duivel in diens verlorenen niemand, die geen recht zou hebben op onze bescheidenheid en geen plaats, waar die niet zou openbaar worden. En geen soort van bescheidenheid is uitgesloten, elke is in de vreugde vervat, elke door de apostel bevolen. De zachtheid van hart, van oog,
van gebaren, van spraak, van handelwijze, geven en vergeven, raden en helpen, dienen en gehoorzamen, verontschuldigen, voorspreken, alles ten beste keren, alles, alles is ingesloten.

De nabijheid van de Heere is machtig om die vreugde teweeg te brengen, die tot elke goedaardigheid bereid maakt. Als de heilige martelaars, omdat zij wisten, dat zij meteen voor de Heere zouden verschijnen, de folteringen niet voelden, als hen de vuurvlammen als rozen voorkwamen, moest ons dan de nabijzijnde toekomst van de Heere Jezus Christus niet over

elke moeilijkheid over iedere bittere ervaring heenzetten? Wat betekent het zwaarste lijden van deze tijd bij de heerlijkheid, die, als de Heere komt, aan ons geopenbaard zal worden?

"De Heere is nabij. " Deze woorden bevatten een beweegreden tot de voorgaande plichten; sommigen verstaan dit zo, dat God altijd bij ons tegenwoordig is en acht neemt op al onze bedrijven en men daarom zorgvuldig moet zijn, om zich te gedragen als mensen, die weten dat Zijn oog over ons gaat; dat Hij een gereedstaande helper is in onze noden en een onweerstaanbaar wreker van onze verongelijkingen, wanneer Hij goedvindt, ons van het lijden te verlossen of rekenschap te eisen van hen, die ons ten onrechte lijden aandoen. Maar anderen passen die woorden met meer recht, naar het mij voorkomt, op het oogmerk van de apostel en verklaren dit met Christus' komst ten oordeel, waarvan men de tijd toen schijnt geloofd te hebben, niet ver af te zijn. En als men bedenkt, dat het bijzonder oordeel, dat een ieder van ons ondergaat bij zijn dood, die de staat van onze rekenschap bepaalt, waarin het algemeen oordeel ons zeker zal vinden, is het in die zin ontwijfelbaar, dat de Heere nabij is en Zijn komst niet ver af van een ieder, wie hij zij. Hetgeen de apostel dus zal willen zeggen, is, dat de aanmerking van een toekomstig oordeel en de nabijheid en zekerheid daarvan, hetgeen de Christenen geloven een krachtige beweegreden is, waarom zij nu alleen verdrukkingen en verongelijkingen met geduld moeten verdragen en zichzelf verblijden in de vertroostingen van een goede God en een goed geweten, zoals in dit voorgaande vers geleerd was; maar hetgeen nog wat hoger staat, waarin zij zich met grote bescheidenheid behoren te gedragen, zelfs tegen hen, die de werktuigen en naaste oorzaken van hun lijden zijn.

a) Wees in geen ding bezorgd wat de toekomst u zal brengen of onthouden (Matth. 6: 25 vv.); maar laat uw begeerten (1 Joh. 5: 15 Ps. 20: 6) in alles door bidden en smeken (Efeze 6:
met dankzegging bekend worden bij God, met dankzegging voor de reeds ontvangen en bij voortduring ondervonden bewijzen van Zijn goddelijke liefde, die u zich toch bewust moet zijn (Ps. 55: 23. 1 Petr. 5: 7. 1 Tim. 2: 1

1 Tim. 6: 8, 17. 1 Petr. 5: 7

Een hart, dat zich verheugt in de Heere, heeft volkomen vreugde in God. Daarom laat zijn vreugde zich niet storen door de boosheid van de mensen, maar overwint die door betoning van bescheidenheid. Het laat zich echter ook zijn vreugde niet ontroven door de zorgen van dit leven en kwelt zich zonder noodzakelijkheid daar niet mee. Zeker betaamt het de Christen in het lichamelijke en geestelijke zorgvuldig te zijn, maar bezorgdheid uit ongeloof, uit wantrouwen in Gods hulp en zorg is onchristelijk. De apostel verbiedt die zorg, omdat de mens het op zijn eigen zorg wil laten aankomen, om zich te helpen en alle moeilijkheden te overwinnen.

Het bekend maken van de begeerten in alle omstandigheden en toestanden van het leven wordt met drie uitdrukkingen genoemd.
Word de weg voorgesteld - "door bidden en smeken; " 2) wat ermee gepaard gaat - "met dankzegging"; 3) de richting - "bij God. " Het moet niet voor mensen geklaagd worden.

De verkeerde ziel van de mensen wil zich voor God zacht en liefelijk houden, maar de mensen deelt zij breedsprakig haar bezorgdheid mee. Handel juist omgekeerd, betoon uw bescheidenheid jegens elk en laat uw rijk, ruim, welwillend hart uw broeders en uw naasten genieten. Bespaar de mensen het verhaal van wat u kwelt en wat u vreest; zeg het liever in gebed en smeking aan Hem, die u hoort en alles kan veranderen.

Het gebed ziet niet radeloos om zich heen, maar wendt zich gelovig en gemoedigd dadelijk tot de ware Helper, tot God zelf en het smeken, afziende van alle eigen hulp, bidt alles alleen van God. Het moet echter steeds vergezeld zijn van dankzegging voor alle ontvangen weldaden, ook voor hetgeen op het eerste oog niet als weldaad voorkomt; want zo alleen betoont men tevens de ware overgave aan Gods wil, die ieder gebed doet verhoren en alle zorg overwint.

Bij het bezorgd zijn is het verstand, bij het bidden het geloof werkzaam: "Vertrouw op de Heere met uw hele hart en steun op uw verstand niet. Ken Hem in al uw wegen en Hij zal uw paden recht maken. " (Spr. 3: 5 vv.). In zo'n vertrouwen zijn hart uitstorten, is zeer tot verlichting.

a) En de vrede van God, de vrede van God door Zijn Geest gewerkt (Rom. 14: 17), die alle verstand te boven gaat, het in heilzame kracht en werking tot verheffing, versterking en vertroosting van het gemoed verre achter zich laat, zal uw harten en uw zinnen, uw hart met al hun denken en willen, de gehele werkzaamheid van uw inwendig leven, bewaren in Christus Jezus, zodat u zich allerwege in Hem verblijdt 1Th 1: 1.

Joh. 14: 27 Rom. 5: 1 Efez. 2: 14

Het gezegde, dat de vrede van God alle verstand te boven gaat, wordt veelal zo verklaard, dat die door het verstand niet bevat zou kunnen worden, dat die geheel onbegrijpelijk, suprarationeel zou zijn. De apostel had echter geen aanleiding, om zich uit te spreken over begrijpelijkheid of onbegrijpelijkheid van deze vrede; en bovendien wil ook volgens de woorden van de grondtekst het "die alle verstand te boven gaat" geenszins zeggen, dat deze boven het verstand gaat, maar dat die het overtreft, meer en beter is, dat dit de mens voor zijn binnenste meer geeft. Met het verstand maakt de mens de dingen tot voorwerp van zijn zorg, maar wat hij daardoor verkrijgt, blijft ver achter bij hetgeen de vrede van God hem geeft; want het verstand kan er hem niet voor bewaren, dat de stemming van zijn hart en de richting van zijn gedachten niet in tegenspraak zou raken met zijn Christelijke staat, terwijl de vrede van God hem onder een bescherming houdt, die door alles buiten te sluiten wat er zich niet mee verenigt, tevens het ongestoord voortbestaan van zijn gemeenschap met Christus verzekert. Zo is dan zijn leven een leven van de vreugde in de Heere.

Dat de vrede van God alle verstand te boven gaat, moet u niet zó verklaren, dat niemand die zou kunnen voelen of ervaren. Zullen wij vrede met God hebben, dan moeten wij het toch in hart en geweten gevoelen, hoe zouden anders ons hart en onze zinnen bewaard kunnen worden door hem? U moet het echter zo begrijpen: het verstand weet van geen vrede, dan van die, als het kwaad ophoudt. Deze vrede zweeft niet boven het verstand, maar is daarmee overeenkomstig. Daarom jagen zij ook het verstand na, totdat zij die vrede verkrijgen door wegnemen van het kwaad, hetzij met geweld of met list. Als iemand arm is, dan denkt hij, dat hij grote last van die armoede heeft en hij vraagt hoe hij van die armoede verlost zou kunnen worden. Was die weg, dan had hij vrede, dan was hij rijk. Die een wond heeft zoekt gezondheid; als iemand moet sterven en de dood hem nadert, dan denkt hij, dat, als hij de dood kon verwijderen, hij dan vrede zou hebben en hij daarin zou blijven leven. Maar zo'n vrede geeft Christus niet (Joh. 4: 27), Hij laat het kwaad blijven, zodat het de mens drukt; Hij neemt het niet weg, maar Hij wendt een andere manier aan en maakt de persoon anders en trekt de persoon van het kwaad weg, niet het kwaad van de persoon. Dit gebeurt zo: Als u in lijden bent, dan keert Hij u daarvan af en geeft u zo'n moed, dat u meent in een rozengaard te zitten. Zo is midden in het sterven het leven en te midden van treurigheid vreugde en vrede en

daarom is het een vrede, die alle verstand te boven gaat; want geen mens kan met zijn verstand dat verkrijgen, noch met zijn zinnen uitdenken.

Blijdschap in de Heere; nee, buiten Zijn gemeenschap geen waarachtige vreugde, zelfs in zijn lachen lijdt nog de wereldling smart. Maar dan ook blijdschap te allen tijd, ook in benevelde, donkere, stormachtige dagen: wie wist er meer van te spreken dan dezelfde apostel, die deze vermaning neerschreef met geketende hand en de marteldood dicht voor ogen? Dit is juist het onderscheid tussen de vreugde in God en de vreugde van de wereld; de laatste is als de maan, nu vol dan afnemend, straks geheel in het duister gehuld, de andere als de zon, die telkens het blinkend hoofd weer uit het bed van nevelen opbeurt. Heerlijke zielsstemming, voor wie haar in beginsel bezit! Wat haar bevordert? De apostel zegt het ons andermaal, waar hij in rechtstreeks verband met deze vermaning ons opwekt: laat uw bescheidenheid bij de mensen bekend worden en uw zorg bij de Heere uw God. Bescheidenheid, wie kent en waardeert haar in anderen niet, die beminnelijke deugd, die mogelijk nog het meest door haar afwezigheid schittert en zo na aan zachtmoedigheid, nederigheid, voorkomendheid grenst, zonder nochtans met deze geheel eenzelvig te zijn? In de wereld, waarin het immers slechts aankomt om te slagen tot iedere prijs, wordt zij niet zelden als een teken van zwakheid beschouwd, maar de echte Christelijke bescheidenheid is veeleer een kracht, een even reine als fijne vrucht van de Heilige Geest en wie het nu echt zover mag brengen dat hij haar niet slechts bezit, maar van haar aan alle mensen, zelfs de onbescheidenste op gepaste wijze mag doen blijken, hoe zou hij daardoor niet voor zichzelf onbeschrijfelijk veel aan bestendige vreugde winnen? Dan vooral zal hij dit zeker, als hij zijn zorgen daar neerlegt, waar zij het best van al zijn bewaard, in de trouwe Vaderschoot van God en niets terughoudt voor Hem, die alleen in staat is ons de volle vreugde te hergeven, maar die door aardse zorgen ontnomen of wellicht door eigen schuld was ontvallen. O, het is zo’n waarachtig woord van een Christen dichter: slechts als ik neerkniel krijg ik vrede; om op te stijgen daal ik neer. Levenszorg kan ons loodzwaar drukken, dat het bijna lichter zou vallen te sterven, dan zich van goeder hart te verblijden. Maar als de druk ons ter aarde werpt, richt de engel van het gebed ons weer op en wie bij het ootmoedig bidden slechts nooit het danken vergeet, hij leert zich niettegenstaande, ja, juist onder en door zijn zorgen verblijden in een God, die Hem hoort. De blijdschap was verdwenen, maar ook door de tranen gereinigd, keert zij als op vleugels neer en nu, wat haar tenslotte bekroont? Ook dat verzwijgt de apostel niet; het is nog meer en hoger dan vreugde; het is vrede van God, die alle verstand te boven gaat, maar tegelijk het hart en de zinnen in de gemeenschap met Christus bewaart. Wonderdiepe en tegelijk volkomen juiste gedachte! De vrede uit en in God is te hoog, om door het verstand volkomen begrepen te worden, ook waar zij door het hart in al haar kracht wordt ervaren; maar zij is tegelijk te diep, dan dat het bij haar genot mogelijk zijn zou moedwillig van Christus te scheiden. De Engel van de vrede wordt tegelijk de wachter voor onze dierbaarste schat, ons geloof. En al die vreugde en vrede wordt verkrijgbaar ook voor ons, als dit woord slechts juist wordt verstaan: de Heere is nabij? Ja, Hij is het in waarheid voor het hart, dat uitgaat naar Hem; bij vernieuwing komt Hij, om al ons ledig met Zijn volheid te vullen, maar wentelt vooraf met dit woord ons de steen van de zorg van het hart. Och, wat kunnen wij hogers voor onszelf en elkaar begeren, dan zo’n vreugde, die de herfstdag overleeft en zo’n vrede, die ook in de doodstrijd niet ophoudt.

De apostel vermaant: Wees in geen ding bezorgd! Wat wil dit zeggen? Dat wij zorgeloos behoren te leven. God laten zorgen, de handen lijdelijk in de schoot leggen? Dat wij onze persoonlijke belangen en de belangen van ons huisgezin met een gerust geweten kunnen verwaarlozen? Elk weet beter. Wat het huisgezin betreft. Als iemand de zijnen en zijn huisgenoten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend en is erger dan een ongelovige. Dit is een woord van dezelfde Paulus. Weest in geen ding bezorgd. Paulus zegt hier wat de

Heere reeds zei, als Hij sprak in de bergrede: Wees niet bezorgd tegen de morgen. Zijn woord gaat tegen alle moedeloosheid en twijfelmoedigheid. Het roept ons toe: verlies onder de zorgen van het leven deze moed niet, opdat u ook het hoofd niet verliest! Bezwijk niet in uw zielen. Weest niet bezorgd, alsof u door bezorgd te zijn een el tot uw lengte kon toedoen. En zeker, zo bezorgd zijn is onverstand, is ongeloof, maakt tot het juiste zorgen onbekwaam. U erkent dit, maar zegt: het is gemakkelijker bevolen dan nagekomen. Het zegt ons veel: Wees in geen ding bezorgd. Er zijn zulke erge dingen; de zorgen kunnen zich zozeer vermenigvuldigen, niet een ieder is in staat ze van zich te zetten. Dit valt aan het een gestel veel moeilijker dan aan het andere. Dit wordt niet gemakkelijker met de jaren, als de geest en lichaamskrachten veranderen. Ik hoor u, overstelpte huisvader, beladen huismoeder, ik hoor
Ik voel met u. Maar helpt het niet enigzins, wanneer u zich door de apostel hoort herinneren: De Heere is nabij. De verzekering behoorde bij het vorige vers, waarin de Christen vermaand wordt alle mensen van zijn bescheidenheid te overtuigen. Als drangreden daartoe zegt de apostel: De Heere (die u ziet) is nabij. Maar nu denkt hij ook aan de troost, aan de moed, die deze waarheid geeft; hoe onbezorgd zij maken moet hen, die de Heere liefhebben. Met zorg beladen Christen, uw liefderijke, uw almachtige Heiland is nabij, Hij ziet, Hij hoort, Hij omringt u; Hij, want ook dit ligt in het apostolisch woord, Hij staat altijd gereed om u boven alle zorg te verheffen en tot zich te nemen in Zijn eeuwige gelukzaligheid. Of deze steun wordt u gewezen, met dit uitzicht getroost. Laat uw begeerten in alles door bidden in smeken bekend worden bij God. Dit is voor met zorg beladenen een goede raad. Laat uw begeerten bekend worden bij God. Bid kinderlijk. Leg uw hele hart open voor de Alwetende. Niet omdat Hij niet weet wat er in u omgaat, maar omdat het voor u zo onuitsprekelijk goed is als u het Hem optelt. Laat uw begeerten bij God bekend worden in alles. Verheel Hem niets. Weest toch eenvoudig, waarachtig, oprecht. Door bidden en smeken. Bid in uw nood met aandrang; bid zonder ophouden. Met dankzegging. Vergeet om de vele zorgen het vele goede niet en snel tot dank bij het besef van uw voorrecht van te mogen bidden en zulks in de naam van die Christus, die nabij is. Zeker, dat is veel beter dan onze ons zo welbekende noden altijd opnieuw te herhalen voor onszelf, of bekend te laten worden bij de mensen; dezen verveelt u licht, zij kunnen u maar zelden helpen en wie is er onder hen, wie u alles zeggen kunt? Het opvolgen van de raad van de apostel bewaart voor klagen, dat krachtsverspilling, voor mopperen, dat zonde is. Het heeft een zegen, het heeft een grote en dierbare belofte. Hoort de apostolische toezegging: De vrede van God, die alle verstand de boven gaat, zal uw harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Let wel: de apostel vindt geen vrijheid u te beloven de vervulling van elke begeerte, die u biddend en smekend bekend laat worden bij God. Hij zegt u niet toe de wegneming of aanmerkelijke vermindering van uw zorgen. Maar hij belooft u een gemoedsstemming, die u voor nieuwe bezorgdheid behoedt: De vrede van God, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Wat bedoelt hij met de vrede van God? Die inwendige vrede, die God alleen geven kan; een goddelijke vrede. Deze gaat alle verstand te boven. Die deze vrede niet kent, kan hem zich niet voorstellen. Allerlei schrikbeelden kan zich de bekommerde mens in het hoofd halen, maar wat de vertroostingen van God hem zijn zullen, kan hij zich van te voren niet verbeelden. De vrede van God, die hemelse zielsrust, waarmee God het kinderlijk, het vertrouwend, het dankbaar bidden beantwoordt; de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, maar het hart onuitsprekelijk weldoet, zal dat hart, waarin hij gedaald is, zal hart en zinnen bewaren in Christus Jezus. Niet slechts zal deze vrede genoten worden als een hemelse gave; maar dit zal hij doen als een hemelse kracht. Hart en zinnen zal hij bewaren, bewaken; over hart en zinnen de wacht houden, dat de vijand van buiten niet indringt; hij zal u bewaren tegen mopperen en opstand, uw voeten zal hij bewaren, dat zij niet uitwijken, uw stappen, dat zij niet uitschieten door afgunstigheid jegens de dwazen, op het gezicht van van de goddelozen vrede. In Christus Jezus zal deze vrede van God uw hart en

zinnen bewaren, zodat u in Hem blijft, die u nabij is, Hij de uwe, u de Zijne, u door leed en zorg meer en meer aan Hem verbonden. Voorwaar hier is een beter deel, dan iemand van een luchthartig gestel en karakter, dat zich de wereldse dingen niet aantrekt, bezitten kan. Is dit niet een gezegender lot, dan de effenste weg kan medebrengen, zonder zorgen, maar ook zonder rust van het leven. Is die vrede te genieten, door deze vrede bewaard te worden, niet eindeloos meer dan van zorg te worden ontheven? Tot welke prijs zou men deze vrede, eens gekend, niet gekocht willen hebben; voor welke schat zou men hem, eens genoten, willen verruilen? Vraag dit aan de Paulussen, die hem kennen.

Voorts, broeders, al wat waarachtig is, wat overeenstemt met de waarheid, die in Christus is (Efeze. 4: 21), al wat eerlijk is (1 Tim. 2: 2 Tit. 2: 2), al wat rechtvaardig is (Efeze 4: 24), al wat rein is (2 Kor. 6: 6; 11: 2. 1 Petr. 1: 22 al wat liefelijk is (Sir. 20: 13, al wat goed klinkt, wat goede klank bij de mensen heeft, als er enige deugd is (2 Petr. 1: 5) en als er enige lof is (Efeze 4: 29), bedenk dat en zoek dat in uw leven tot werkelijkheid te doen worden.

Hetgeen u, wat het ook zijn moge, geleerd en ontvangen heeft uit mijn mond als van uw leraar (1 Thess. 2: 13; 4: 1 en wat u van mij als uw voorbeeld (Hoofdstuk 3: 17) gehoord, of over mij vernomen heeft, toen ik afwezig was, en in mij gezien heeft, toen ik tegenwoordig was (Hoofdstuk 1: 30), doe dat; en de God van de vrede (1 Thess. 5: 23) zal met u zijn.

Met het woord "voorts" wordt achter de afdeling (Hoofdstuk 3: 1-4: 7) nog weer een laatste woord gevoegd, dat de apostel na al het voorgaande niet ongezegd kan laten en ten besluite nog daarbij wil voegen. De verzekering, dat God Zich aan de Filippensen zal betonen als een God van de vrede en daardoor de vreugde van hun leven als Christenen mogelijk zal maken, verbindt hij aan een vermaning, die in twee helften verdeeld is: "bedenk dat" heet de ene, "en doe dat" de andere. Het eerste doelt op een voorafgaand "al wat" dit op een van te voren genoemd "hetgeen u ook. " Opdat zij zich niet tot het een of ander beperken, moet daar de gehele omvang worden uitgesproken van hetgeen zij moeten bedenken, om hun belangstelling erop te vestigen; hier moet daarentegen worden gezegd, opdat zij niet eerst behoeven te vragen en te zoeken wat zij te doen hebben, omdat zij het reeds weten en kennen. In de eerste zin staan "waarachtig en rechtvaardig" tot elkaar als "eerlijk" en "rein" en de verhouding tussen "liefelijk" en "welluidend" is dezelfde als tussen "deugd" en "lof". In het tweede is aan de ene kant "geleerd" en "ontvangen" aan de andere "gehoord" en "gezien" met elkaar verbonden. Wat zij geleerd hebben is hun niet onbekend, wat zij ontvangen hebben niet vreemd gebleven. Het "in mij" houdt zowel een "van mij" als "over mij" tegelijk in en behoort zowel bij "gehoord" als bij "gezien". Zij hebben gehoord toen hij afwezig was. Zij hebben gezien toen hij bij hen was wat hun voorbeeld van Christelijk leven moet zijn. Niets onopgemerkt te laten wat goed is en zo te handelen als hun geleerd is, dat is de voorwaarde, die geen nadere uiteenzetting behoeft, opdat de God van de vrede als zodanig met hen is en hen daardoor de blijdschap van het Christelijk leven mogelijk maakt. Met die vermaning eindigt de apostel nogmaals.

Het "doe dat" in vs. 9 staat met het "bedenk dat" in vs. 8 niet uitsluitend in zo’n verband, dat voor het daar gezegde alleen het bedenken en voor het hier genoemde het doen zou nodig zijn; maar beide werkzaamheden, die zakelijk voor de inhoud van beide verzen bij elkaar horen, zijn volgens de manier van uitdrukking van het parallelisme (vgl. Rom. 10: 10) formeel gescheiden. Het "en de God van de vrede zal met u zijn" is wat de zaak aangaat dezelfde toezegging, die in vs. 7 was gegeven.

De vrede, waarvan in vs. 7 was gezegd, dat die bewaren zou, wordt van zijn kant slechts bewaard door een handelen, zoals hier wordt beschreven.

VII. Vs. 10-20. Nu, aan het einde van zijn brief, laat Paulus even waardig als schoon vriendelijke woorden volgen over de ondersteuning in geld van de Filippensen ontvangen, die hem, al was het niet de enige aanleiding, toch de onmiddellijke gelegenheid tot zijn schrijven aan de hand had gedaan. Het is hem, zo zegt hij tot de Filippensen, tot zijn grote vreugde weer mogelijk geworden voor hen te zorgen. Hij verblijdt zich daarover niet zozeer omwille van zichzelf, want de nood, die hem is opgelegd heeft hem niet gedrukt, hij kan die dragen; maar van hun kant getuigt het van een weer toenemen van hun welvaart en dan hebben zij welgedaan, dat zij zich over zijn moeilijke omstandigheden zich hebben ontfermt en de betrekking, waarin zij dadelijk van het begin van het Evangelie zijn ingetreden, hebben voortgezet een betrekking, volgens welke zij tot hem in wederzijdse rekening van uitgaaf en ontvangt staan. Hij heeft van hen overvloedig ontvangen, zodat hij nu meer dan voldoende verzorgd is. Moge God ook hun nooddruft rijkelijk vervullen in ieder opzicht, Hem zij de eer in eeuwigheid!

En ik ben, om van hetgeen ik u toewens nu over te gaan tot hetgeen u voor mij gedaan heeft, grotelijks verblijd geweest in de Heere (Hoofdstuk 3: 1; 4: 4), dat u nu eenmaal weer verwakkerd (woordelijk "groen", namelijk doordat hun welvaart weer toenam) bent a) om aan mij te gedenken, waaraan u ook wel gedurende de geruime tijd, dat ik niets heb ontvangen, gedacht heeft, maar u heeft de gelegenheid niet gehad, om dat met de daad te tonen; nu is het echter weer mogelijk geworden.

2 Kor. 11: 9

De apostel heeft in Hoofdstuk 1: 12-2: 30 datgene geschreven, wat de aanleiding tot zijn briefschrijven had medegebracht, en in Hoofdstuk 3: 1-4: 9 wat hij, nadat hij eenmaal tot schrijven genoopt was, niet onvermeld had willen laten; maar waar blijft zijn dank voor de ondersteuning hem toegekomen, waaraan hij toch dadelijk in de eerste woorden van de brief (Hoofdstuk 1: 5), en weer als hij over het terugkeren van de overbrenger (Hoofdstuk 2: 25) melding maakte, had gesproken? Totdat hij met alles gereed was, dat hij van de gemeente volgens zijn apostolische roeping had te zeggen, heeft hij dit laten wachten. Des te hartelijker dankt hij haar nu, des te uitgebreider spreekt hij nu, aan het slot van de brief over de liefdedienst, die zij hem hebben bewezen. Maar ook nu spreekt hij er niet van, alsof hij voor zichzelf ernaar verlangd had, of als zag hij daarin een weldaad hem betoond, dadelijk in het begin laat hij de dank voor hetgeen aan hem gedaan is, op de achtergrond treden bij de vreugde, dat het voor de gemeente mogelijk was geworden dit te doen.

De edele onbaatzuchtigheid van de apostel en zijn niet gebonden zijn aan de stoffelijke goederen verzekert hem een waardige vrijheid tegenover hen, die hem verzorgen. Toch is deze verbonden met een tedere blijdschap en dankbaarheid, die de liefdebetoningen van de zijnen verstaat, haar aandenken bewaart en haar grote waarde voor de gemeente zelf op prijs stelt.

Als Paulus schrijft: "dat u weer groen bent geworden" dan heeft hij zich de Filippensen voorgesteld als een boom of een akker, die in gunstige tijden weer bladeren en bloesems geven.

Zinrijk, hoewel zonder nadere grond, is het vermoeden van Bengel (vgl. 1 Kor. 5: 7 v.), dat de ondersteuning in de lente aan de apostel zal zijn gezonden.

Niet dat ik dit woord van blijdschap over uw gave zeg vanwege gebrek, ten gevolge van druk, waarvan ik graag bevrijd wilde zijn en nu ook werkelijk bevrijd ben; want zo'n druk heb ik niet gevoeld, alhoewel er gebrek was (vs. 14). Ik heb toch geleerd (Hebr. 5: 8) vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben, in alle omstandigheden, waarin ik mij moge bevinden (1 Tim. 6: 6 vv. Hebr. 13: 5 Sir. 40: 18

Paulus zegt: Ik heb geleerd vergenoegd te zijn, hetgeen zoveel betekent als: er was een tijd dat hij niet wist hoe. Het kostte hem grote moeite tot het geheim van die grote waarheid door te dringen. Zonder twijfel dacht hij soms het geleerd te hebben en verloor dan weer de moed. En toen hij er ten slotte toe gekomen was om te zeggen: Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben, was hij een afgeleefde grijsaard, aan de rand van het graf, een arme gevangene in Nero's kerker te Rome. Wij mochten wel wensen Paulus' zwakheden te lijden en de kille kerker met hem te delen, als wij slechts daardoor tot zijn heerlijk standpunt konden raken. Sla geen geloof aan de mening dat u vergenoegd kunt zijn zonder het leren, of dat u kunt leren zonder tucht. Het is geen kracht, die van nature moet geoefend, maar een wetenschap, die trapsgewijs verkregen moet worden. Wij weten dit uit ondervinding. Christen, staak uw morren, hoe natuurlijk het ook moge wezen en vaar voort een ijverig leerling in de school van de vergenoegdheid te zijn.

Benijdbare Paulus. Benijdbaar boven velen te Rome en te Filippi en over de gehele wereld, schoon zij vrij zijn en in eer, schoon zij overvloed hebben en geen doorn in het vlees, maar gezondheid, die grootste schat. Benijdbare Paulus, waar hij ook zij en wat hij ook zij, omdat hij geleerd heeft in hetgeen hij is vergenoegd te zijn. Benijdbare Paulus, want hij heeft het geheim van het geluk van het leven, van dat geluk, dat niet in overvloed, niet in verzadiging, niet in hoogheid en eer, zelfs niet in vrijheid en gezondheid bestaat, maar in de inwendige blijdschap van het gemoed, in de vergenoegdheid, in die zalige zielsstemming, waarin men, hoe het ook ga, onder alles zeggen kan en zegt: "Ook zo is het mij goed". Zeker, het geheim van het geluk ligt in de vergenoegdheid. Deze is de toverstaf, die al wat hij aanraakt in goud verandert. Maar deze vergenoegdheid zelf, die het geheim is van het geluk van het leven, die is haar eigen geheim? Deze steen van de wijsheid, waar wordt hij gevonden? Deze alles in goud veranderende toverstaf, wie is de gelukkige, die zich daarvan als een Paulus meester maakt? Om vergenoegd te kunnen zijn in de dag van de vernedering, in de dag van de honger en in tijden van gebrek, van welke aard dan ook, is één ding volstrekt noodzakelijk. Dit: dat men van de vernedering, die ons deel is, van de honger, die men lijdt, van het gebrek, dat men verduurt, zich stil of luid vertroost met een overvloed, met een voedsel, die men in een ander opzicht nog bezit. Waar volstrekt niets is, is geen vergenoegdheid mogelijk. Om vergenoegd te zijn moet men op de een of andere manier genoeg hebben. Zich te verheugen in de schat van de gezondheid, kan de arme vergenoegd maken; de zieke de getrouwe verpleging, de zijn hart verzadigende liefde van een dierbaar huisgezin; de door ramp op ramp neergebogene, de overvloed van hoop op verandering en betere tijden. Niet altijd is er zo'n tegenwicht. Zelden is het genoeg, geheel genoeg, voor lang genoeg. Maar dit is genoeg, volkomen genoeg, voor altijd genoeg en ook daar genoeg waar letterlijk niets is dan dit ene: Christus te kennen als de algenoegzame, als degene, die de diepste, de dringendste, de edelste behoeften van de ziel vervult, die haar overvloed is en haar verzadiging te midden van alle gemis en alle gebrek; Christus te kennen als de onuitputtelijke bron van liefde en hoop en van dat gezonde leven, dat tegen elken doorn in het vlees is opgewassen.

En Ik weet, ten gevolge van dat leren, vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; ik kan mij in beide schikken, naardat ik in de een of andere omstandigheid word geplaatst (2 Kor. 4: 8; 6: 9 v.); alleszins en in alles, in allerlei toestanden en omstandigheden, waarin ik kom, ben ik onderwezen en ik weet het ene even goed als het andere te verdragen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden (1 Kor. 4: 11 vv. 2 Kor. 11: 27

De juiste verhouding van de Christen tot de uitwendige omstandigheden waarin hij zich bevindt, heeft de apostel het treffendst voorgesteld in zijn voorbeeld. Met deze tekenen heeft hij zich tegenover een dubbel vooroordeel gesteld, zowel tegenover dat, dat de armoede voor de noodzakelijke voorwaarde van een ware Christelijke levensontwikkeling houdt, als tegenover hem, die de armoede als een ondragelijke last beschouwt. Hij stelt zich met zijn woorden in het bijzonder zowel tegenover de zelf gekozen armoede van het monnikendom, als tegenover de bedrieglijke illusies van het socialisme, dat alle armoede denkt te vernietigen. De Christen moet beide leren dragen, armoede en rijkdom, want beide zijn gevaren, beide brengen onder bepaalde omstandigheden verkeerdheden teweeg: de armoede, omdat zij makkelijk ontevreden, de rijkdom, omdat zij makkelijk overmoedig maakt.

Velen zijn er, die weten "vernederd te worden", die niet hebben geleerd overvloed te hebben. Wanneer zij boven op een toren worden gezet, worden zij duizelig en dreigen te vallen. De Christen maakt zijn belijdenis veel meer in voor- dan in tegenspoed te schande. Het is gevaarlijk in voorspoed te zijn. De smeltkroes van de tegenspoed is voor de Christen een minder zware beproeving dan de beker van voorspoed. O, hoeveel magerheid van de ziel en veronachtzaming van de geestelijke dingen is veroorzaakt juist door de barmhartigheden en weldaden van God. Dit is evenwel een noodzakelijkheid, want de apostel zegt ons, dat hij wist overvloed te hebben. Als hij veel had wist hij het te gebruiken. Overvloedige genade stelde hem in staat overvloedig voorspoed te verdragen. Voer hij met volle zeilen, dan had hij veel ballast aan boord en kon zo veilig voortdrijven. Meer dan menselijke bekwaamheid is nodig om de boordevolle beker met sterfelijk geluk met een vaste hand te dragen. Paulus had die kunst evenwel geleerd, want hij verklaart: alleszins en in alles ben ik onderwezen, zowel verzadigd te zijn als honger te lijden. Het is een goddelijke les, om te leren verzadigd te zijn, want eenmaal waren de Israëlieten verzadigd, maar terwijl het vlees nog tussen hun tanden was, kwam de toorn van God over hen. Velen hebben om genadegiften gevraagd, ten einde de lust van hun hart te voldoen. Overvloed van brood heeft vaak rijkdom van bloed gegeven, hetgeen vaak wulpsheid ten gevolge had. Wanneer wij veel goeds van Gods voorzienigheid ontvangen, gebeurt het vaak dat wij slechts weinig van Gods genade genieten en weinig dankbaarheid betonen voor de ontvangen weldadigheden. Wij zijn verzadigd en wij vergeten God; met het aardse voldaan, kunnen wij het best buiten het hemelse stellen. Wees verzekerd dat het moeilijker is te weten verzadigd te zijn, dan honger te lijden - zo verschrikkelijk is de neiging van de menselijke natuur tot hoogmoed en vergetelheid van God. Denk eraan om in uw gebeden te vragen dat God u leert verzadigd te wezen. Verhoed, dat wat U ons wilt schenken in genade ons hart van U vervreemd en dus ons zij tot schade.

Alleszins en in alles ben ik onderwezen, zegt hij met een woord, oorspronkelijk door de ingewijden in zekere geheimen van de heidense oudheid gebruikt; en inderdaad, zo’n vergenoegdheid zij een geheim, een raadsel voor de wereld, die haar bron niet begrijpt en haar toch onwillekeurig benijden moet. Onderwezen in alles, beide in verzadigd te zijn en honger te lijden, beide in overvloed te hebben en gebrek te lijden, wat een weergaloos geluk te midden van zo rampsnel een lot; wat een waarachtige grootheid te midden van zo diepe vernedering; wat een kalme gelijkmoedigheid, te midden van zo wisselende en tegenstrijdige

toestanden - voor zo’n kwekeling in de school van de Christelijke tevredenheid ontbloten wij onwillekeurig het hoofd. Maar slaan wij nu van de kwekeling op de Meester het oog, die hem in deze geheimen ingewijd heeft, wij buigen diep deemoedig de knie. Ik kan doen alle dingen door Christus, die mij kracht geeft (vs. 13). Zie daar de sleutel tot het schijnbaar onoplosbaar raadsel. Merk het op, Paulus zegt niet: "die mij kracht heeft gegeven; maar die mij (voortdurend) kracht geeft. " De apostel leeft in stille geestelijke gemeenschap met de verheerlijkte Heiland, zodat hij steeds uit die volheid ontvangt, wat hij voor zijn innerlijk leven nodig heeft. De Geest van Christus vervult en sterkt hem in de strijd, die hij ongetwijfeld ook tegen zichzelf te voeren heeft, om zo gestemd te zijn en te blijven. De vergenoegdheid van Paulus is zo de vrucht van zijn levend geloof, tot deze zeldzame graad van rijpheid gekomen onder de beademing van een gedurig gebed en nu ook liefelijk genoeg om zelfs een kerker met haar geur te verkwikken. Nee, zo’n zielegrootheid is niet de vrucht van zelfbedwang alleen, van wijsgerige redenering, van gewoonte aan allerlei lotwisseling, waarbij men zich eindelijk over niets meer verwondert. De godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging (1 Tim. 6: 6) heeft dezelfde Paulus geschreven, maar Christelijke godzaligheid is zonder geloof in Christus ondenkbaar, en geen schoner vrucht van dat geloof dan wanneer hier binnen, het zegt niet weinig voorwaar, dat weerbarstige ik gebroken is, dat de onuitputtelijke bron, van zoveel verborgen jammerzaligheid is. Alleen bij en van Christus wordt de ware vergenoegdheid en zielevrede geleerd. Hij leert haar, ook door Zijn woord en voorbeeld, maar bovenal door Zijn Geest; ja, al Zijn leidingen met de Zijnen hebben wel beschouwd geen ander doel dan hier binnen de zelfzucht te doden en de engel van de vrede in haar plaats te doen inkeren. Onze dwaasheid wil vaak kinderen vergenoegd maken door hun alles in te willigen, wat zij dwingend begeren; de hoogste Wijsheid maakt haar kwellingen stil door hen te spenen van veel, dat zij heimelijk wensen en toch niet mogen genieten. Zij leert ons eerst de Psalm van de goede Herder, maar daarna ook die van het gespeende kind, dat rust op de schoot van zijn moeder. Wie van onze verstaat haar niet, de dubbele les, die uit de kerker van Paulus ons tegenklinkt? O u, wier ziel naar de vrede haakt, kom tot Christus; pas hij, die met zijn God is verzoend, kan ook met zijn lot zijn bevredigd. Maar ook u, die Christus toebehoort, wantrouw uw eigen Christendom vrij, zolang u nog niet kunt zeggen: "ik heb althans aanhankelijk geleerd vergenoegd te zijn met hetgeen ik ben "en ik leer" het van tijd tot tijd beter.

O God, het is zoet met U te leven, In U tevreên, in U gerust, Getrokken door geen vrijen lust, Door genen aardsen wind gedreven.

‘t Is zoet, mijn God, wanneer wij lijden, Tot U, de Redder, op te zien; ‘t Is zoet, aan U de dank te biên, Wanneer ons hart zich mag verblijden.

Wie vindt in het bruischen van de vermaken, Bij wulpsen dans of nietig spel, Verlichting voor zijn zielgekwel, Voldoening voor zijn hart te smaken?

Wie vindt in ongebonden weelde, In het zwelgen van de overvloed, De vreugd, de vrede van het gemoed, Die zich de ontvlamde drift verbeeldde?

Wie kon, met schatten op te hopen, Met eer of steigerziek gezag, Of waar hem het hart naar talen mag, Zichzelv’ een uur van zielrust kopen?

Ach! wie de wereld mocht betrouwen, Aan niemand, niemand hield zij woord, Niets heeft zij wat in haar bekoort; Heur schoon is enkel in het aanschouwen.

Haar vrucht betovere ons de zinnen; Uitwendig bloost en lacht ze u aan, Maar wie de hand daarin durft slaan, Wat vindt hij? smaakloze as van binnen.

U enig onbedrieglijk Wezen, U, U alleen belooft en geeft! Die U betrouwt, verwacht en heeft, Met U is geen gebrek te vrezen.

Laat and'ren dorre stranden ploegen En hijgen naar een vals genot, In U te kennen voor mijn God Berust mijn enig zielsgenoegen.

Laat and'ren Rijn en Weissel oogsten, Brooddronken, dronken en verbrast! Mijn schuren houde ik volgetast, Van het oog bestraald des Allerhoogsten.

Dit steunsel zal mij niet ontvallen, Schoon het krijgsvuur veld en akker blaak', De ondankbare grond zijn heer verzaak', Of het feestvuur woed' door kooi en stallen.

Laat and'ren voor de toekomst ijzen! Mijn God, mijn Vader geeft mij brood, Hij weet, Hij kent, Hij ziet mijn nood En heeft genoeg om mij te spijzen.

Laat, Vader, laat mij dit verwerven In ruimer of bekrompener maat! Mijn ziel verlangt geen overdaad en U, U laat geen nooddruft derven.

Deel, deel mij naar Uw welbehagen, Genadig' Vader, leed en zoet, Maar duld niet dat mijn overmoed Zich van Uw giften zou beklagen.

Neen, leg me, in voor- en tegenspoeden, de dank in het hart en in de mond en wil me in 's levens avondstond Voor twijf'larij en wanhoop hoeden.

O God! ik hoop op Uw genade, Verleng mijn dagen, breek hen af! De weg ten hemel ligt door het graf, Nooit komt men daar te vroeg of spade.

die de graanscheut heeft doen groeien, Gebiedt de maaier en hij snijdt en het halmtjen valt ter rechter tijd en het najaarsweer zijn air komt schroeien.

Bewaar zo mij, bewaar Uw schapen, O God, eer het rampvol uur genaakt, Voor al wie Jezus niet verzaakt en laat mij in Uw heil ontslapen.

Of, eist U het, geef in angst en plagen, De krachten, die het hart behoeft, Dat al zijn zwakheid heeft beproefd, Om in de nood zichzelf te schragen!

O red het, steun het in gevaren, Vervul, regeer het, drijf het aan, Ontruk het aan zijn eigen waan en wil het voor zichzelf bewaren!

Ik kan doen alle dingen door Christus, die mij kracht geeft (2 Kor. 12: 9 Efeze 6: 10. 1 Tim. 1: 12 vv.).

De getuigenis, die Paulus zo-even over zichzelf heeft uitgesproken, kon voorkomen als zucht om te roemen. Zie hoezeer hij terugtreedt en zegt: het is niet mijn deugd, maar dengenen, die mij daartoe kracht heeft gegeven.

Hoe komt het, dat mij vaak iets gerings ter neer slaat en vaak iets groots de moed niet beneemt? Zodra ik mij van Christus afkeer, kan alles mij omverwerpen, zodra ik met Christus ben, kan ik tegen allen overstaan.

Is het geen grootspraak? Het valt gemakkelijk zulke dingen te zeggen, zulke dingen van zichzelf te denken en terwijl men in een bepaalde, niet al te moeilijke toestand verkeert, zich tot alles in staat te voelen. Ik kan doen dingen. Alle dingen is zoveel! Er zijn vele dingen, er zijn toestanden, er zijn omstandigheden, zo bitter voor het hart, zo pijnlijk voor het vlees. En als het er op aankomt, als de vernedering, de honger, het gebrek, waartegen men zich opgewassen waande, daar zijn, ziet dan is het de vraag, of men nog de moed en de vrijmoedigheid voelen zal, die eenmaal, misschien vele keer uitgesproken woorden te herhalen. Zo is het. Beproevende omstandigheden, beproevend zulke woorden. Maar in de mond van een Paulus kunnen zij de proef doorstaan. In zijn leven, dat bekend is en zijn zielsstemming, die zich onder alles gelijk blijft, worden zij niet als grootspraak, maar als duidelijke, zuivere waarheid openbaar.

Wat wij in Paulus terecht benijden was uit Paulus niet, het was gegeven goed. Het was door Christus, die gaf hem deze kracht. Ik kan doen alle dingen, zegt hij, door Christus, die mij kracht geeft; letterlijk door de mij kracht gevende Christus. En als hij er dit niet had bijgevoegd, zijn woord was een grootspraak geweest een snorkerij, zoals wereldse mensen, die hun hoogmoed, hun ongevoeligheid, of hun lichtzinnigheid voor kracht aanzien, zeer vaak in de mond voeren, maar die wij van geen ootmoedig en waarheidlievend discipel van Jezus verwachten kunnen. Wat de Farizeeër, die de gekruisigde Nazarener in Zijn gemeente vervolgde, in die dagen geroemd moge hebben, de aan zichzelf ontdekte zondaar roemt niet dan in Hem. Maar in Hem roemt hij, omdat hij uit Zijn volheid genade voor genade ontvangt. Jezus Christus geeft hem kracht, waar Hij die kracht van hem eist. Als aan deze Paulus een allerbelangrijkste roeping is opgedragen, zij is hem opgedragen door Christus. Als Zijn leven een aaneenschakeling is van arbeid, zorg, beproeving, moeite, lijden, doodsgevaren, Christus heeft het zo beschikt. Het is door diens bestelling, dat hij op het ogenblik is een gezant in een keten en het gevaar, dat boven zijn hoofd zweeft, is een bloedige dood van beulshanden te ondergaan. Christus wil dat Paulus al deze dingen zal kunnen doen; en te midden van al deze dingen, jagen naar de prijs van de roeping van God, die van boven is in Hem; grijpend naar hetgeen, waartoe hij ook gegrepen is. Hij wil dat deze Paulus arbeidt als een Christen, lijdt als een Christen, sterft als een Christen, zijn Heer groot maakt, zowel in de dood als in het leven; en Hij weet dat deze Paulus zonder Hem niets doen kan. Zou Hij dan niet bereid Zijn hem de kracht te geven, die hij nodig heeft? Zeker. Maar hetzelfde weet Hij ook van allen; zo kunnen dan ook allen overtuigd zijn, dat Hij evenzeer bereid is hun de kracht te schenken, de nodige kracht, de voldoende kracht tot de dingen, waartoe Hij hen roept, tot de dingen, waartoe Hij hen brengt, tot de dingen, die Hij van hen eist - ja tot die allen. Christus gaf Paulus kracht. Zou Hij niet? Zijn eigen eer was ermee gemoeid. Wat zou de heidense wereld gezegd hebben van een bezwijkende Paulus? Van een Paulus, de wereld vervullend met de prediking van een Heer, die de troost, de wijsheid, de hoop en de kracht van de Zijnen is, maar zelf in voorspoed niet wijs, in tegenspoed niet groot, in deugd niet voorbeeldig en in het aangezicht van de dood zonder blijkbare heldenmoed was? Van een Paulus heden groot, morgen klein, naardat de omstandigheden hem maakten en afhankelijk van zijn luim, van zijn gestel, van zijn doorn in het vlees, van overvloed en vernedering? Voorwaar zo’n dienstknecht was al te slecht een aanbeveling van zijn Meester; zo’n Paulus was geen ere voor Christus geweest. Dit moest hij zijn en niet slechts, ofschoon daarom zeker in zo uitnemende mate, niet slechts omdat hij Hem was een uitverkoren vat om Zijn naam te dragen, voor volken en koningen en voor de kinderen van Israël, maar reeds omdat hij een belijder was van Zijn naam en naar Zijn naam

zich noemde. Wat ons betreft, wij zijn geen Paulussen, wij hebben hun hoge roeping niet; maar als de wereld ons kent als degenen, die op Christus onze hoop stellen, er is die Christus aan gelegen, dat Hij ons altijd ziet als degenen, die in Christus hun kracht vinden - en tot alle dingen gaf Christus Paulus kracht. Paulus verwachtte het van Zijn liefde, die Zich over de arme, blinde, tegen Hem woedende zondaar erbarmd had, die Zich aan hem geopenbaard had als ook voor zijn zonden overgeleverd in de dood, als ook tot zijn rechtvaardigmaking opgestaan uit de dood en als levende om ook voor hem te bidden. Zou die hem niet gadeslaan, niet nagaan, niet ondersteunen, niet sterken op al zijn wegen, al zijn beproevingen en in iedere strijd niet behouden door Zijn leven, dat Hij gekocht heeft door Zijn bloed. Wat zou hem scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of benauwdheid, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Nee, In dit alles zou Hij, die hem had liefgehad, hem meer dan overwinnaar maken en Zijn onuitputtelijke liefde op steeds nieuwe manier betonen! Verdrukt mocht hij worden, benauwd werd hij niet; twijfelmoedig, maar niet mismoedig; vervolgd maar niet daarin verlaten; neergeworpen maar niet verdorven. Hoe zou de getrouwe liefde dat gedogen, die hem van dood en verdoemenis gered, die hem voor haar hemel bestemd had! Zeker, zodanig is de getrouwe liefde van een Heiland, die zo machtig is als getrouw. Zij is onuitputtelijk en blijft Zichzelf gelijk. En die voor de Zijnen alles gedaan en alles geleden heeft, wat voor hun verzoening, wat voor hun eeuwige behoudenis nodig was, wil ook geven al wat tot hun heiligmaking, al wat tot hun ondersteuning en tot hun bemoediging op elke weg nodig blijkt: geloof, geduld, wijsheid, moed, kracht tot alle dingen.

Veiligheid bij God in Christus. Ja, mijn ziel, zing vrolijk tot eer van God, uw sterkte, uw licht in duisternis, uw schuilplaats in gevaren! Denk eens door! Bereken uw zaligheid! Nooit kan ik gereder zijn om licht en hulp en zaligheid te vragen, dan Christus is om mij die te geven. En dit, dit is het welbehagen van de Vader, die mij door de hand van de Middelaar bedelen wil. Mijn Verlosser wacht altoos om mij genadig te zijn. Zijn goedwilligheid is altoos evenredig aan Zijn rijkdom. Te geven, aan mij te geven is Zijn bestemming. Zijn begunstigde bezigheid, Zijn vermaak, Zijn hemel! Ik erken Hem, ik eer Hem, naarmate ik vaak kom en ruim in het vragen ben en ten tijde van gevaar snel het noodgeschrei tot Hem opzend. Milde handen, vriendelijke ogen! Hij geeft graag, edelmoedig, zonder verwijt! Een rijke moge tot een bedelaar zeggen: Hoe, bent u daar al weer? Ik heb u gisteren nog gegeven; nimmer, nooit heb ik zo’n verwijt gekregen, wanneer ik de Middelaarstroon naderde. O mijn ziel! Beschouw Jezus als uw barmhartige Hogepriester, die, zoals Hij in alles, de zonden uitgenomen, verzocht is, zo juist geschikt is om medelijden te hebben met hen, die verzocht worden. Zo’n verlosser is de waarborg van onze veiligheid te midden van al uw verzoekingen, van al uw gevaren. Zijn voorbidding in de hemel en Zijn troon in uw hart zijn voor u als Jachin en Boas. Zijn eer vordert uw veiligheid! En al Gods volmaaktheden, opgeluisterd in uw Verlossers kruis, bespreken ze u met eenstemmige ijver! De genade van God in Christus, zoals zij tot het minste nodig is, zo is zij tot het allerzwaarste voldoende. Dierbare waarheid! Steun voor mijn hart! Waarborg mijn zaligheid! Kan ik zonder Christus niets, met Hem kan ik alles. Zo moet ik waken tegen twee misvattingen: iets te ondernemen buiten Hem en in enige zaak zijn kunnen doen te mistrouwen. Het een en ander zou een aanmerkelijke dwaling zijn en een kenbaar ongeloof. Zegt Jezus: zonder Mij kunt u niets doen, dan is het kenbaar ongeloof iets te ondernemen voor eigen rekening, ook dan, wanneer de hebbelijke genade tot een aanmerkelijke trap van levendigheid is opgevoerd. Maar ook roept Christus: Mijn genade is u genoeg, dan is het een blijkbaar ongeloof, wantrouwend op te zien tegen posten, gevaren, plichten, verloocheningen, kruis, beproevingen, waartoe men geroepen wordt. Ik moet Mijzelf altoos, maar Christus nooit wantrouwen. O, mijn ziel! Bepeins de nadruk van dat woord, dat alles afdoet: Christus’ genade is u genoeg. Bezie in dat licht uw tegenwoordige en toekomstige gevaren en verzoekingen en geloof, dat, wanneer Christus in de toediening van

dat onschatbaar woord u veiligheid bespreekt voor altoos, u daaraan oneindig meer heeft dan aan een sterkbegeerde wegneming van enige bijzondere nood en denk dat door! Zo was het geval van die apostel, die dat aanminnig woord allereerst hoorde uit van zijn Meesters mond. Een zware beproeving drukte hem, in de nood riep hij om ontheffing, het antwoord, dat hij kreeg, was ja een zekere weigering, maar tevens een geven van veel meer dan hij gevraagd had; nu is Paulus voor altoos veilig, al verdubbelden de aanvallen van Satans engelen; Jezus' genade is voor Paulus genoeg en Jezus' woord een waarborg van veiligheid zonder einde en zonder tussenpoos. En u, mijn ziel wees dan in de gemakkelijkste plichten en in de kleinste beproevingen zo afhankelijk, als in de zwaarste; en, bij omkering, wees zo vertrouwelijk in het allerzwaarste als in het allerheiligste. Verwacht niets van uzelf, alles van uw Verlosser. Zo woont men in een rotssteen van de heiligheid. Vergeet nooit de genade; zoals zij nodig is, tot het minste, dan is zij tot alles voldoende. Zo is er veiligheid bij God in Christus! Veiligheid bij God in Christus te midden van alle de gevaren, die er zijn of immer komen kunnen! Zo juich ik in de rotssteen, onder de schaduw van die vleugels zing ik vrolijk! Dus gesterkt, zal ik liederen in kerkers, hallels in stormen zingen! Zo heb ik altijd goede moed! Van de hoogte, waarop ik thans verkeer, bezie ik al mijn vijanden zonder vrees, al het machteloos gewoel van helse en aardse machten, al de gevaren! God, God is voor mij en wie, wie zal tegen Mij zijn! Uit die woning, waar ik thans verkeer, bezie ik met bedaardheid al de woelingen, al de verwarringen, in de wereld en in mijn vaderland. Met bedaardheid hoor ik de donders, het rumoer van de volken, al wat er omgaat. De Heere is goed. Hij is ten sterkte in de dag van de benauwdheid en Hij kent hen, die op hem vertrouwen. Nu wacht ik, in Gods gemoedigd, alles af. Ook dan, wanneer de vijgeboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, wanneer alles ontzinken, alles bezwijken zal, wanneer alle geschapen onderstanden het hoofd zullen onderhalen, zoals de toppen van de hoogste bergen bij de wereldvloed, dan ook zal ik op God hopen en mij in Hem verblijden. Nu verdwijnt alles uit mijn oog, behalve God! En u mijn ziel, roep ja, met heilige ontzetting: Bestendig gevaar! Maar voeg er ook in één adem, al juichend bij: Veiligheid bij God in Christus!

Zo heb ik dus zeker de ondersteuning door anderen niet nodig uit gebrek (vs. 11). Nochtans heeft u welgedaan wat de inwendige, zedelijke waarde van uw daad aangaat, dat u met mijn verdrukking, nu ik gevangen ben en velerlei ellenden moet dragen, gemeenschap gehad heeft (Rom. 12: 13 Hebr. 13: 3).

Kon het de schijn hebben, dat Paulus met het tot hiertoe gezegde aan de gemeente had willen te kennen geven, dat zij haar zorg voor hem evengoed achterwege had kunnen laten, nu neemt Paulus deze verkeerde verklaring van zijn woord daardoor weg, dat hij met een "nochtans" overgaat om te erkennen, dat zij er altijd wel aan had gedaan om zijn moeilijkheden ook te dragen.

De hemelse gezindheid en de daaruit voortvloeiende schatting van het tijdelijke, nam bij de apostel niet weg, dat hij over de lichamelijke verkwikking hem toegekomen een blijdschap als van een pelgrim voelde. Toch was ook deze blijdschap een blijdschap in de Heere en zo geen zoeken van zichzelf, maar er was zoveel geestelijk licht, dat hij de gave van de Filippensen kon aanzien als een vrucht van hun geloof en zich daarover kon verheugen, dat zij hun gemeenschap aan het Evangelie (Hoofdstuk 1: 5) ook door zo'n werkzame liefde betoonden.

En ook u, Filippensen, om bij deze gelegenheid ook te denken aan vorige gaven, weet evengoed als ik, dat in het begin van het Evangelie, sinds zijn verkondiging ook in het werelddeel Europa (Hand. 16: 8 vv.), toen ik 10-11 jaar geleden van Macedonië vertrokken ben (Hand. 17: 13 vv.), geen gemeente, ook niet van die, die er nog meer in Macedonië zijn,

zoals die te Thessalonica en Berea, mij iets meegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst (Sir. 42: 7 1 Kor. 9: 11 dan u alleen (2 Kor. 11: 9).

Ja zelfs nog vóór ik uit Macedonië ben gegaan, heeft u reeds aldus gehandeld: want ook in Thessalonica heeft u mij eenmaal en andermaal ondersteuning (Hand. 11: 29) gezonden tot nooddruft, toen ik van daar verder naar Berea ging (Hand. 17: 1-12).

De apostel zet met het "en ook" aan het begin van het vijftiende vers zijn rede voort: Wat u gedaan heeft staat in verband tot een betrekking, waarin, zoals u ook weet, van de beginne geen andere gemeente dan de uwe tot mij heeft gestaan. Op een eufemistische wijze, berekend op het gevoel van liefde bij de lezers, beschrijft hij die verhouding aldus: de Filippensen houden een rekening over uitgaaf aan Paulus en ontvangst van hem. En eveneens houdt de apostel rekening met hen, over uitgaaf aan de Filippensen en ontvangst van hen. Weliswaar komt daarbij op de rekening van de Filippensen in de rubriek van ontvangsten geen bedrag in geld, evenmin als op de rekening van de apostel in de rubriek van uitgaaf; in plaats daarvan komt iets anders.

Het was toch een billijke en natuurlijke rekening, dat de gemeenten aan hem, van wie zij de geestelijke goederen ontvingen, van hun kant de stoffelijke gaven. In het rekeningboek van de andere gemeenten scheen er alleen een conto te zijn voor de ontvangst van hem en niet voor de uitgaaf aan hem. De Filippensen hebben toen voor alle andere gemeenten de stap gedaan, om hem ook buiten de grenzen van hun vaderland ondersteuning te zenden en hem zo zijn geestelijk gaven te vergelden.

Dat Paulus met geen andere gemeenten iets te maken had tot rekening van uitgaaf en ontvangst dan met de Filippensen, moet een deugdelijke reden hebben gehad. Er waren bijvoorbeeld te Thessalonica mensen, voor wie het ten krachtigste moest worden bewezen (2 Thess. 3: 11), dat men mocht werken en zijn eigen brood eten.

In zo’n verhouding heeft zich toen, in de aanvangstijd van het Evangelie, toen dat in de gehele wereld werd verbreid, geen andere gemeente tot Paulus geplaatst, als die te Filippi, wier ondersteuning het wel geweest is, waarvan hij in 2 Kor. 11: 9 zegt, dat hij die te Korinthe heeft gekregen. Maar niet pas na zijn heengaan uit Macedonië hebben zij zich zo over hem gehouden, reeds toen hij nog te Thessalonica was, hebben zij dat en wel herhaalde keer gedaan, zoals in vs. 16 wordt opgemerkt. Die hulp bleef achter, ten gevolge van hun ongunstige geldelijke toestand, waarover 2 Kor. 8: 2 zou kunnen worden vergeleken, zonder dat daarom de roem, die de apostel hun in Hoofdstuk 1: 5 heeft gegeven, werd teruggenomen. Die bleef echter, totdat zij eindelijk, zoals ons vs. 10 bericht, weer in een toestand kwamen, dat zij het opnieuw konden doen.

Ik vermeld uit alles niet daarom, omdat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht, die bestaat in een goddelijke zegen, die overvloedig is tot uw rekening, omdat volgens hetgeen die rekening kan aantonen de mij ten deel geworden geschenken zo overvloedig zijn geweest (2 Kor. 9: 6 Gal. 6: 9).

Ik heb dan ook geen reden om geschenken voor mijzelf te zoeken, maar ik heb alles, wat ik ook maar kon begeren, ontvangen en ik heb overvloed, ik heb meer dan ik voor deze tijd nodig heb. Ik ben vervuld geworden met rijke gaven, toen ik van Epafroditus ontvangen heb, dat door u gezonden was (Hoofdstuk 2: 25), als een welriekende reuk (Efeze 5: 2) een aangename offerande, voor God welbehagelijk (Hebr. 13: 16).

Maar mijn God Php 1: 3 zal naar Zijn rijkdom (Rom. 2: 4; 9: 23; 11: 33) vervullen (vgl. vs. 7) al uw nooddruft, zoals u aan de mijne heeft gedacht (vs. 16; 2: 25), in heerlijkheid, op heerlijke manier door Christus Jezus, die de Middelaar is tot verkrijging van de hemelse goederen.

De apostel moet ook hier weer een verkeerde opvatting van zijn woorden voorkomen, evenals vroeger in vs. 11 (waar sprake was van een verkeerde verklaring als of de druk van de bestaande nood hem de uitdrukking van vreugde over de ontvangene gave afperste); en wel hier deze, als kwam het hem hier aan op de gave als zodanig (en wilde hij daarom ook voor het vervolg zich van hun ondersteuning verzekeren, om altijd weer opnieuw te ontvangen). Integendeel, wat hij zoekt is de vrucht of de winst, die de gevers van zo'n gave ten deel wordt, in zoverre namelijk wat de apostel geschonken wordt een rijk loon meebrengt (Matth. 40 vv.). Deze toekomstige vergelding is de vrucht, die voor haar rekening (naklank van het beeld in vs. 15) met iedere nieuwe liefdebetoning toeneemt. Zo is het dus niet zozeer zijn belang als wel dat van de gevers, dat hij op het oog heeft.

Hij heeft echter ook inderdaad nu het minst reden, om naar enige meerdere gave te verlangen, want hij heeft alles wat hij verwachten kon en hij heeft meer dan dit, hij heeft zelfs overvloed.

De opklimming: "Ik heb alles, ik heb overvloed, ik ben vervuld", moet subjectief worden opgevat. Een werkelijke volheid is niet aanwezig, maar de apostel merkt het toegezonden geschenk van zijn standpunt als zodanig aan. Welke hoge betekenis hij er aan toekent, wijst hij aan met het woord "een welriekende reuk een aangename offerande, voor God welbehaaglijk. "

Hij neemt het ontvangene niet aan als iets alleen hem persoonlijk geschonken, maar eert het als een offer, dat God heeft aangemerkt als aan Hem gebracht en dat Hij welgevallig heeft aangenomen. Zo zal het ook God, die hij zijn God noemt, daarmee beantwoorden, dat Hij het hen aan niets laat ontbreken, zoals zij de apostel alles hebben bezorgd, wat hij nodig had. Of het iets lichamelijks of geestelijks zij, dat zij nodig mochten hebben, blijft onbeslist. Alles wat zij nodig hebben zal God hun geven, als zij het nodig hebben.

Onze God nu, die zowel uw God als mijn God is en onze Vader in Christus zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid (vgl. Rom. 11: 36; 16: 27. 1 Tim. 1: 17. Hebr. 13: 21). Amen.

Met het oog op de heerlijke belofte, die hij zo-even uitgesproken heeft, verheft zich dus de apostel, als het ware reeds de vervulling ervan ziende, tot het loven van de heerlijkheid van God, van wie toch elke goede gave neerdaalt, al reikt hij ons die ook in Christus toe en hij bezegelt die, zoals ook anders met een Amen.

Tot deze lof heeft geen aanleiding gegeven het slot van de brief, zoals sommige uitleggers menen, maar het innige gevoel, dat zich bij vs. 19 aan de apostel opdrong, het gevoel van de almacht en heerlijkheid van God, die zich openbaarde in haar genade betoningen.

Ten slotte laat Paulus, terwijl hij verder als in Hoofdstuk 1: 1 onderscheid maakt tussen de heilige in Christus Jezus en de opzieners en diakenen, door de laatste de gemeente in al haar leden in het bijzonder groeten en besluit vervolgens de hem opgedragen groeten om op de gewone manier met een zegenwens van de lezers afscheid te nemen.

Groet u, die het eerst de brief ontvangt, u opzieners en diakenen (1 Thessalonicenzen. 5: 25 vv.), alle heilige in Christus Jezus en wel zo, dat u niemand onder hen voorbijgaat. U en de gemeente groeten de broeders, die met mij zijn, die tot mijn nadere omgeving behoren (Gal. 2).

Al de heiligen van de hier aanwezige Romeinse gemeente (2 Kor. 13: 12) groeten u en meest die van het huis van de keizer zijn en tot de gemeente zijn toegetreden. Zij, vervuld van hun geluk als Christenen, stellen bijzonder belang in u.

De genade van onze Heere Jezus Christus zij met allen (Rom. 16: 24. 1 Kor. 16: 23. Ro 24 1Co Gal. 6: 18. Efeze 6: 24 Kol. 4: 18. 1 Thessalonicenzen. 5: 28. 2 Thessalonicenzen. 18 Amen.

Bij de uitdrukking "die van het huis van de keizer zijn" is de vraag of het woord "huis" in de eigenlijke zin moet worden verstaan en dus aan het Palatium, het keizerlijk paleis op de Palatijnse heuvel (Hand. 28: 16) moet worden gedacht, of dat wij het woord in figuurlijke zin en nu weer van de keizers betrekkingen, of van zijn familie, zijn bloedverwanten moeten opvatten. Het laatste is wel niet mogelijk, omdat de familie van Nero toen zeer weggesmolten was en het op zichzelf reeds zeer onwaarschijnlijk is, dat iemand uit deze zich tot Christus zou hebben bekeerd, terwijl een enkele uitzondering niet voldoende zou zijn, om de uitdrukking te verklaren, die meerdere personen bedoelt. Wat de beide andere gevallen aangaat, blijft het in de grond van de zaak hetzelfde, of wij het woord "huis" in de ene of andere zin opvatten. In beide gevallen zijn onder "die van het huis van de keizer zijn" mindere keizerlijke dienaren bedoeld, die, al hadden zij ook niet in het keizerlijk paleis hun woning, daar toch dienst deden. Zij zijn niet dezelfde als de pretorianen of soldaten van de keizerlijke lijfwacht in Hoofdstuk 1: 13, maar waarschijnlijk door deze op de apostel opmerkzaam gemaakt en door de laatsten tot Christus gebracht, omdat ook zij hem in zijn gehuurde woning opzochten en daar de prediking van het Evangelie uit zijn mond vernamen (Hand. 28: 30 v.). Het is een bijzonder teken van Gods barmhartigheid, dat zelfs in die afgrond van alle verkeerdheden, in het huis van de keizer, een straal van het hemelse licht was doorgedrongen en het was zeker voor de apostel zeer verblijdend dat hij van deze heilige nog in het bijzonder groeten mocht overbrengen. Bij de kerkvaders wordt een verhaal gevonden, dat de schenken van de keizer en één van zijn bijwijven door Paulus bekeerd zouden zijn. Daardoor zou die dan in hevige mate tegen deze prediker van de gerechtigheid verstoord geworden zijn en zouden nu de tegenstanders aanleiding hebben gehad, om het lang gerekte proces eindelijk weer te doen aanvatten, zodat het met de veroordeling van Paulus eindigde.

Aan de Filippensen geschreven van Rome (en gezonden) door Epafroditus (Hoofdstuk 2: 25).

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE FILIPPENSEN

De brief heeft daardoor zijn eigenaardig gewicht, dat ons daarin de heilige apostel van de meest verschillende kanten laat zien in zijn hart en ons zijn persoonlijk gevoel toont voor zijn vrienden en zijn vijanden, voor de wereld en voor God, voor het tegenwoordige en de toekomst. Hij ontsluit daarin voor ons zijn gehele binnenste en houdt ons dat voor als een heldere spiegel. Christus te kennen en beminnen, Hem na te volgen en te vertrouwen, dat moet de Filippensen evenals voor de apostel zelf de bron zijn van alle leven, van alle kracht en van alle deugd, een onverdroogbare bron onder alle lijden. Zoals men, zegt Starke, in de apostel het toonbeeld ziet van een trouwe leraar en in de Filippensen het toonbeeld van vrome toehoorders, zo leert men ook uit deze brief, hoe banden en gevangenis moeten dienen tot

bevordering van het Evangelie, hoe God uit het kwade iets goeds geboren kan laten worden, namelijk bekering van anderen en hoe Hij de aanslagen van de vijanden kan keren en wenden tot welzijn van Zijn kerk.

De aard van de brief onderscheidt zich van die aan de Efeziërs en de Kolossensen zeer bepaald. Hier vinden wij niet als in die andere brieven een theoretisch en een paranetisch gedeelte. "Het is een ware uitstorting van het hart en heeft meer dan andere een familiair karakter" Het is een "ongezochte en ongekunstelde uiting van het hart zonder doctrinaire bedoeling en planmatige vorm" (Zäkler), hoewel het schone organisme van de brief niet te miskennen is. Terecht merkt Meijer op, dat de gehele inhoud innige en treffende liefde ademt voor de geliefde gemeente. Geen andere brief is zo rijk aan woorden van tedere betrekking, geen is zozeer een brief, zonder strenge dispositie, zonder doctrinale bewijsvoeringen, zonder Oud-Testamentische citaten en dialectische argumentaties. Geen is zozeer een brief van het gemoed, een uitvloeisel van het ogenblik uit innige behoefte van de liefde bij uitwendig verlaten zijn en bij droefheid en daarbij een toonbeeld van vereniging van tedere liefde, en gedeeltelijk bijna elegische vorm met verheven apostolische waardigheid en vrijmoedigheid. Het epistel is, hoewel van een die gevangen is en de dood nabij "krachtiger en liefelijker dan de andere" (Grotius), geschreven in het aangezicht van de dood vol ongeknakte levenshoop, onder zware druk vol ongebogen moed, bij sterke aanvechtingen vol frisse ijver. Hij gaat van tedere liefde tot de gemeente over tot harde, tot de hardste uitdrukkingen over verderfelijke tegenstanders, heeft naast plaatsen vol elegante achteloosheid (Hoofdstuk 1: 29), evenals Seneca’s dialogen en Cicero’s brieven, plaatsen vol boeiende welsprekendheid en gaat van geheel uitwendige, bijzondere omstandigheden over tot verreikende gedachten en grootse beschouwingen. Zo ligt de bedoeling van de brief op ethisch levensgebied, zowel voor de verhouding van de dienaar van het Woord tot de gemeente en haar leden, als van deze tot de eersten, als ook voor de Christen in het algemeen ten opzichte van de besturing van zichzelf, van zijn gedrag in moeilijke omstandigheden en ervaringen en tegenover verschillende personen.

De brief is niet naar een vooraf ontworpen plan opgesteld, maar uit het hart en hoofd van de apostel gevloeid, zoals de denkbeelden onder het schrijven hem voor de geest kwamen, ofschoon het ons niet moeilijk valt na te gaan, hoe hij van het ene denkbeeld op het andere is gekomen. Zó gaat het als de vriend aan zijn vriend, als de vader schrijft aan zijn kinderen. Paulus had op de gemeente te Filippi een zeer nauwe, vaderlijke betrekking, hij had haar lief met zijn gehele hart. Zij was door hem op bijzondere, goddelijke aanwijzing, onder zware beproeving en buitengewone uittreding gesticht, zoals wij uit de Handelingen van de apostelen vernomen hebben (Hand. 16: 9). Ook was zij zijn liefde waardig, want zij muntte uit in geloof en godsvrucht en zij had hem overvloedige bewijzen van haar liefde en dankbaarheid geschonken, zoals wij uit de brief zelf zien kunnen. Geen wonder, dat hij met grote genegenheid aan haar schrijft, zijn hart voor haar uitstort en verschillende bijzonderheden haar mededeelt, wier kennis voor haar vooral belangrijk was. Maar ook voor ons is deze brief hoogst belangrijk, want hij maakt ons niet alleen bekend met de lotgevallen en de gemoedsgesteldheid van de apostel, gedurende zijn gevangenschap te Rome. Hij behelst niet alleen veel, dat van zijn ware, zedelijke grootheid getuigt en ons opwekt zijn voorbeeld na te volgen, maar is ook bij uitnemendheid geschikt om ons geloof in onze Heer te versterken, onze liefde tot Hem te vermeerderen, tot een wandel, zijn Evangelie waardig ons op te wekken, en met blijdschap te vervullen als Hij maar wordt gepredikt.

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE COLOSSENZEN

In de brief aan de Efeziërs heerst het universalisme, in dezen het monisme: Christus' persoon en altijd weer de persoon van Christus en deze uitsluitend! De brief is dus door en door Christologisch. De persoon van Christus is de Heer van eeuwigheid, die hemel en aarde, het zichtbare en onzichtbare vervult en regeert, die, omdat Hij tot ons geslacht is neergedaald en Zich begeven heeft in de geschiedenis van de mensheid, alles en allen met God heeft verzoend, alle eeuwen van de ontwikkeling omvat, zodat buiten en vóór Hem ook de hoogste beschaving van de geest en de edelste opvolging van de wet slechts beginselen, elementen van de wereld zijn, die voorbijgaan. In Hem is daarentegen vrede, leven, heil en vreugde gegeven; evenals elke deugd op elk zedelijk levensgebied gegeven is en wel op de ethische weg van het geloof, in gehoorzaamheid aan Zijn woord en in levende gemeenschap met Hem en in het gebed, zodat de Christus voor ons tot de Christus in ons wordt.

HOOFDSTUK 1

DE ZALIGHEID, DOOR CHRISTUS VERWORVEN, WORDT DE MENSEN DOOR HET WOORD AANGEBODEN

Reeds de aanvang van deze brief, die volgens onze opvatting omstreeks een vierde jaar later dan die aan de Efeziërs geschreven is (Deel VI Aanh. II a No. 3), onderscheidt zich van de laatste, waarmee hij veel overeenkomst heeft, daardoor, dat Paulus zich weer hier, zoals hij dat ook in zijn overige brieven doet, tot de lezers in een persoonlijke betrekking stelt en niet, zoals in de brief aan de Efeziërs geschiedt een meer algemene plaats tot hen inneemt. In de brief aan de Efeziërs vinden wij dan ook geen bijzondere omstandigheden aangevoerd, omdat hij niet alleen aan hen schreef, maar ook tegelijk aan de overige gemeenten in Klein-Azië, die tot hun cyclus behoorden.

Vs. 1 en 2. Het adres en de groet hebben op een enkel klein verschil van uitdrukking na dezelfde vorm als die in de brief aan de Efeziërs. Noemde de apostel daar alleen zichzelf als schrijver van de brief, hier neemt Timotheus ook deel, want hij is nu bij Paulus te Rome aangekomen, waarheen deze hem in 2 Tim. 4: 9 vv. 21 ontbood, terwijl op die tijd, dat de brief aan de Efeziërs werd geschreven, hij zich nog daar bevond.

Paulus, een apostel van Jezus Christus door de wil van God en tegelijk met hem Timotheus, de broeder (2 Kor. 1: 1 Fil. 1: 1. 1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 1

De heilige en gelovigen broeders in Christus, die te Kolosse zijn: a) genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus (Rom. 1: 17. Efeze. 1: 2. en "1Th 1: 1.

Gal. 1: 3. 1 Petrus 1: 2

Kolosse was een aanzienlijke en welvarende stad in het zuid-westelijk deel van Frygië, een landschap van Klein-Azië. in de vruchtbare landstreek aan de rivier Lykus, niet ver van Hiërapolis en Laodicea (Hoofdstuk 2: 1; 4: 13, 15 v.) gelegen. Toen Paulus op zijn derde zendingsreis het land van Galatië en Frygië na elkaar was doorgegaan, om daar de discipelen te versterken, doorreisde hij ook de "bovenste delen", zoals in Hand. 19: 1 staat, om van daar naar Efeze te gaan. Volgens de aanmerking bij Hand. 18: 23b "Ac 18: 23" doelt dat op een trekken door de bovengenoemde steden, waarbij door de apostel nog geen gemeente werd gesticht, maar slechts enige kennis werd aangeknoopt en enkele personen tot het Christendom werden bekeerd. Aan deze, waaronder zich Epafras door ijver onderscheidde, een man, die te Kolosse geboren was, lukte het in verloop van tijd bepaalde gemeenten te vormen. Als Paulus schrijft aan gemeenten, door hemzelf gesticht, noemt hij deze ook (behalve in de brief aan de Filippensen, waar hij de gemeente niet met die naam noemt, maar aanspreekt: al de heilige in Christus Jezus, met de opzieners en diakenen. (Fil. 1: 1 1 Kor. 1: 2. 2 Kor. 1: 1 Gal. 1: 2 1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 1 In Rom. 1: 7 bedient hij zich, omdat hij niet te doen heeft met een gemeente door hem gesticht, van de uitdrukking: "allen, die te Rome zijn, geliefden van God en geroepen heiligen! " en in Efeze 1: 1, omdat de brief niet aan de Efeziërs voor henzelf alleen, maar als vertegenwoordigers van een reeks van meestal door anderen gestichte gemeenten gericht is, van de uitdrukking "de heilige, die te Efeze zijn en gelovigen in Christus Jezus. " Vinden wij nu hier een dergelijk adres: de heilige en gelovige broeders in Christus, die te Kolosse zijn" (in de beide predicaten is de nieuwe, godsdienstig-zedelijke toestand van de lezers zowel van de objectieve als van de subjectieve kant voorgesteld; zij zijn door het ontvangen van de Heilige Geest aan de macht van de

wereld en haar geest ontrukt, en door de persoonlijke gemeenschap met Christus in het geloof tot een nieuwe levensrichting gebracht), zo geeft hij daardoor te kennen, dat hij niet de onmiddellijke stichter is van de gemeente te Kolosse; hij kent in vs. 7 uitdrukkelijk deze ereplaats aan Epafras toe. Over de laatste, die velen ten onrechte voor een en dezelfde houden als Epafroditus, die in Fil. 2: 25 vv. ; 4: 18 genoemd is, weten wij uit Filem. 1: 23 dat hij zich tijdens het schrijven van deze brief bij de apostel in diens gevangenschap bevond. In de laatste tijd heeft men veelal gedacht aan de gevangenschap te Cesarea. Tegen deze mening spreken intussen zulke beslissende gronden (vgl. bij Hand. 24: 23), dat wij die best kunnen ruilen voor de andere, volgens welke de gevangenschap te Rome (Hand. 28: 30 v.) bedoeld is. Zonder twijfel heeft hem de zorg voor de gemeente, die hem zo na aan het hart lag (Hoofdstuk 4: 12 v.) en die in gevaar was om door dwaalleraars van het ware, vruchtdragende, Christelijke geloof afgetrokken en op zeer gevaarlijke wegen geleid te worden, waar de grondslagen van leer en leven op het spel stonden, tot de reis naar Rome bewogen, om bij Paulus aan te dringen, dat deze vermaningen en terechtwijzingen gaf. De apostel deed dat ook in deze brief, die voor ons ligt, die hij, omdat Epafras nog langer bij hem bleef, om hem in zijn gevangenschap te dienen (Filem. 1: 23 vgl. met Kol. 4: 10) aan Onesimus meegaf, opdat deze hem aan Tychicus te Efeze zou afgeven, welke laatste hem dan aan de gemeente zou bezorgen (zie bij Hoofdstuk 4: 7 vv.). Wat voor een soort van dwaalleraars het geweest is, door wie de Kolossensen zo zwaar werden bedreigd, zullen wij later moeten nagaan, als wij na de inleiding van de brief het oog vestigen op de eigenlijke inhoud, die uit twee delen bestaat.

Hij noemt hen "heilige broeders", een woord, dat zoals bekend is een afzondering en onderscheiding van een persoon of zaak tot een godsdienstig einde en gebruik aanwijst. Twee dingen worden ons dan door deze kundigheid aangewezen, deels het onderscheid tussen hen en andere mensen, door God zelf gemaakt, deels het bewijs daarvan in hun toewijding van zichzelf aan God. Zij waren heilige, afgezonderde mensen, reeds van eeuwigheid door God zelf uit vrijmachtig verkiezende genade boven anderen uitgekozen, in de tijd door een hemelse en goddelijke roeping, die van boven was, krachtdadig uitgetrokken en dus afgezonderd en onderscheiden gemaakt van de wereld. Door de genade dus bevoorrecht, gedroegen zij zich zoals het de heiligen betaamt. Zij hadden zich met een onbepaalde zielskeuze aan de Heere en Zijn verdiensten gewijd. Zij waren innig verliefd geworden op alles wat de naam van heilig dragen mocht. Zij vonden bijzonder de nauwste vereniging met degenen, die zich heilig in hun gedrag aanstelden. Ja, de vruchten van hun gedrag waren blijkbaar in heiligheid en deugd. Welk gebrek hun toch aankleefde en hoeveel ongelijkvormigheid nog in hen was, als men op het volmaakte zag, echter waren zij ten aanzien van de grondkeuze van hun gemoed en de onophoudelijke poging van hun hart echt als heilige aan te merken en te benoemen.

II. Vs. 3-14. Na het adres en de groet gaat de apostel eerst over tot een dankzegging aan God voor de betrekkelijk gunstige toestand van de gemeente, waarover hij bericht had ontvangen door Epafras, die ook het Christendom daar bekend had gemaakt en dit op de juiste manier had gedaan (vs. 3-7). Heeft nu deze hem meegedeeld, die liefde zij, de Kolossensen, die hem, de apostel, niet persoonlijk kenden (Hoofdstuk 2: 1), in de geest voor hem voelen (vs. 8), dan toont hij dadelijk zijn wederliefde voor hen door de voorbede, die hij op de dankzegging laat volgen. Hij wijst reeds die punten aan, waarin hun Christendom in gevaar schijnt te zijn ten gevolge van de dwaalleraars, die hen lokken op verkeerde wegen, zowel wat de zedenleer als wat de geloofsleer aangaat. Als hij de inhoud van zijn voorbede nader verklaart, legt hij bijzondere nadruk op juiste kennis en voor God welgevallige wandel en laat hij zijn rede

uitlopen op hetgeen Christus' persoon en werk meteen voor alle verkeerde menselijke speculatie beveiligt (vs. 9-14).

a) Wij, ik Paulus en Timotheus, de broeder, die met mij u deze groete toezendt (vs. 1) danken de God en Vader van onze Heere Jezus Christus (Efeze. 1: 3) over hetgeen u reeds heeft verkregen (vs. 4 vv.) de zaligheid u reeds ten deel geworden (Efeze 1: 15 v.), altijd voor u biddend om verdere bewijzen van genade (vgl. Fil. 1: 3 v.), die later worden genoemd (vs. 9 vv.).

1 Thessalonicenzen. 1: 2. 2 Thessalonicenzen. 1: 3

Als dan Paulus en Timotheus God dankten voor de Kolossensen, zo mogen wij daaruit veilig besluiten, dat zij zeer duidelijk Gods hand, zo in de aanvankelijke bekering als in de verdere beschrijving en opbouwing van die gemeente erkenden; dat, ofschoon zij de werktuigen daartoe niet geweest waren, althans Paulus niet, zij echter ten uiterste verblijd waren over hun bekering tot en volharding bij het Evangelie, dit aanmerkend als een zeer grote en gewenste zaak, waarover elk graag getrouw Evangeliedienaar, wie de eer van God en Christus ter harte gaat, zich zeer had te verheugen; ja dat, hoezeer hun liefde tot de Kolossensen, als door God beweldadigde mensen en als hun broeders in het gemeen geloof, werd opgewekt door deze beschouwing, zij echter daardoor niet bewogen werden om enigszins, of in die mensen zelf, of in Eprafras als het werktuig daarvan, te eindigen; maar dat zij er door tot God opgeleid werden en daarmee in de Heere eindigen. Zij zagen daarin de rijkdommen van Gods vrije genade, Zijn vrijmacht in het gebruiken van zulke middelen en wegen, als Hij de beste en geschiktste keurt. Zij verwonderden zich over het onweerstaanbare van Gods macht en het krachtdadige van Zijn arm, die de eenvoudige Evangelieprediking, ook van een Epafras, hoewel geen apostel noch Evangelist, met zo'n rijke zegen bekroond en met zulke gewenste vruchtgevolgen begenadigd en verheerlijkt had.

Zo wij door Epafras (vs. 8) van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben en van de liefde die u heeft tot alle heilige, zoals die bij u wordt gevonden.

Om de hoop op de toekomstige heerlijkheid (Hoofdstuk 3: 3 v. Rom. 5: 2; 8: 18 vv. Ro 5. 2), die, wat haar voorwerp aangaat (Efeze. 1: 8 Tit. 2: 13) u weggelegd is in de hemelen en die ook eens aan u zal worden vervuld (2 Tim. 4: 8), waarvan u van te voren, voordat zo'n vervulling plaats heeft (Efez. 1: 12), opdat u zich reeds te voren zou verheugen en dus in hoop zalig zou zijn (Rom. 8: 24. 1 Petrus 1: 3 vv., gehoord heeft door het woord van de waarheid, namelijk van het Evangelie (Efeze. 1: 13).

Nadat en dus sinds zij van het Christelijk geloof en de liefde van de lezers bericht hebben ontvangen, zeggen zij, Paulus en Timotheus, God dank voor hen, voor hun geloof en hun liefde om de hoop, die voor hen in de hemel is weggelegd. Naar de laatste uitdrukking is niet de aard van het hopen, maar het goed van de hoop uitgedrukt. Dat goed van de Christenen is echter, zo merkt de apostel verder aan, omdat het hun in de hemel, waar Christus is, tot op de tijd van Zijn openbaring bewaard blijft, niet iets onbekends en onzekers, maar zij hebben reeds van te voren daarvan kennis verkregen, toen zij het woord van de waarheid van de boodschap van de zaligheid hoorden.

Geloof en liefde zijn in de Christelijke gemeente de hoofdpunten tot beoordeling van haar staat. Het geloof moet niet slechts op Christus zijn gericht, maar een leven in Christus zijn. Hij is het fundament en de bron van de liefde, waarin Hij werkzaam is. Deze moet, wat de

aard betreft een liefde zijn "in de Geest" (vs. 8), opdat zij rein is en wat de omvang aangaat, door "alle heiligen" worden gevoeld (vs. 4), opdat zij ruim is, zonder beperkt te zijn tot zinnelijke, willekeurige, baatzuchtige sympathieën.

De liefde tot alle heiligen is de liefde tot allen, die met hen van de wereld zijn afgezonderd en in Christus zijn geheiligd. De apostel noemt deze in het bijzonder de Kolossensen, omdat zij als de liefde, die het meest vrij is van alle natuurlijke, zelfzuchtige besmetting, het zekerste kenteken van ware Christenen is.

Voor de wereld geeft ons zeker meer roem en eer het karakter van een mensenvriend, die zich verder uitbreidt en alles in zijn liefde omvat, dan de liefde tot de heilige, want de laatste leidt tot het maken van een onderscheid, dat de wereld niet graag ziet. De wereld heeft een liefde, zodat haar een Jood en Turk liever is dan een heilige, omdat zij de aard van alle anderen beter met haar eigen wezen kan overeenbrengen dan de aard van deze heiligen. Als men nu aan de nog zwakke beginselen van geloof en liefde en aan de verzoekingen, die bovendien komen, denkt, dan zou het twijfelachtig kunnen worden, of men reden had om zich reeds te verheugen en te danken; maar bij het uitzien naar het doel van de hoop, die ons is weggelegd, zal ons de genade zeer groot zijn.

Weggelegd. Het Griekse woord betekent een toewijzing van hetgeen weggelegd is voor een bijzonder persoon. Een bewaring en beveiliging daarvan, ten dienste van hen, voor wie het geschikt is. De apostel zinspeelt hier op vaders, die schatten opleggen voor hun kinderen, opdat deze die naderhand bezitten.

Onze hoop op Christus voor de toekomst is de fontein en steunpilaar van onze vreugde hier op aarde. De gedurige gedachte aan de hemel zal onze harten versterken; want alles wat wij kunnen wensen, wordt ons daar beloofd. Hier zijn wij vermoeid en afgetobt, maar daarboven is het land van de rust, waar de arbeider niet meer in het zweet zijns aanschijns zal hoeven te werken en waar de vermoeidheid voor altijd gebannen is. Voor de moede en makken bevat het woord "rust" een hele hemel. Wij zijn voortdurend in het strijdperk; er zijn zoveel verzoekingen van binnen en zoveel vijanden van buiten, dat wij zelden of ooit rust hebben; maar in de hemel zullen wij de zegepraal genieten. Daar zal de banier tot een zegeteken van de overwinning opgeheven worden, het zwaard zal in de schede terugkeren en wij zullen uit de mond van onze overste Leidsman de woorden horen: "Wel, u goede en getrouwe dienstknecht! " Wij hebben verlies op verlies geleden, maar wij gaan naar het land van de onsterfelijken, waar graven onbekend zijn. Hier veroorzaakt de zonde ons een voortdurend leed; maar daar zullen wij volmaakt heilig zijn; want in dat koninkrijk zal niet inkomen iets wat onrein is. Het onkruid groeit niet in de voren van de hemelse velden. O, is het niet een oorzaak van vreugde, dat u niet voor altijd in de vreemdelingschap hoeft te blijven, dat u niet voor eeuwig in deze woestijn zult wonen, maar dat u snel Kanaän zult beërven? Laat het echter nooit van ons gezegd worden, dat wij over de toekomst dromen en het tegenwoordige vergeten, laat de toekomst het tegenwoordige tot de hoogste doeleinden heiligen. De hoop voor de toekomst kan door de Heilige Geest een machtige drijfveer tot heiliging worden; zij is de bron van vrolijk streven en de hoeksteen voor het gebouw van een blijmoedige heiligmaking. Wie deze hoop in zich omdraagt, volbrengt zijn werk met ijver, want de blijdschap van de Heere is zijn sterkte. Hij bestrijdt de verzoeking met kracht, want de hoop van de heerlijkheid blust de vurige pijlen van de boze uit. Hij hoeft hier beneden geen beloning voor zijn arbeid, want het loon wacht hem in de toekomende wereld.

Ik bedoel het Evangelie, dat tot u gekomen is, zoals ook in de gehele wereld (vs. 23. Rom. 18), a) en het brengt vruchten voort overal, waar het doordringt, in de harten, die het in geloof opnemen, zoals het ook zijn vrucht aanbrengende kracht betoont onder u van die dag af, dat u gehoord heeft en de genade van God, die zich daarin aan u openbaarde (1 Petrus 1: in waarheid bekend heeft (Joh. 17: 8).

Mark. 4: 8 Joh. 15: 16

De apostel zegt dat de aard van het Evangelie is, dat het als een schat het gehele mensdom toebehoort, die dus ook aan hen, de Kolossensen, niet mocht worden onthouden, zodat Epafras met zijn evangeliseren (vs. 7) zeer goed heeft gedaan. Het "zoals ook in de gehele wereld" hoeft niet aangemerkt te worden als een overdrijving, want al was het Evangelie toen Paulus schreef, nog niet algemeen verbreid, het heeft toch in zijn eerste beginselen reeds de strekking en de energie, om de wereld te vervullen en te beheersen (vgl. Fil. 4: 15) en van dit bewustzijn uit stelt hij profetisch het toekomstige voor als reeds verwezenlijkt. In het "dat reeds tot u gekomen is" heeft men verder een tegenstelling tegenover "de hoop, die voor u weggelegd is in de hemel"; terwijl de heerlijkheid en zaligheid in het rijk van God nog ver is, is de gelovigen in het woord van de waarheid hun zaligmakende inhoud reeds geestelijk nabij.

Het is zeker niet uit te spreken, welke goede vruchten de nu zo ongelovige en ondankbare wereld van het Evangelie geniet en hoeveel kunsten en wetenschappen, zachtere zeden en regelingen er zouden worden gemist, als het Evangelie daartoe geen aanleiding had gegeven. De eigenlijke vrucht van het Evangelie is echter de kennis van Gods genade en daarin kon ook Eprafras de Kolossensen opbouwen, zodat Paulus hun niets anders zou hebben kunnen zeggen. Door deze getuigenis eert de apostel de genade van God in Epafras, waaraan hij in hetgeen volgt in het bijzonder denkt.

Zoals u dan ook het Evangelie geheel overeenkomstig de waarheid geleerd heeft van a) Epafras, onze geliefde mededienstknecht in het Evangelie, die een getrouw dienaar van Christus is voor u.

Kol. 4: 12 Filem. 1: 23

Die ons ook naar het belang, dat hij in u stelt, verklaard heeft uw liefde in de geest, die u voor ons, die verre van u zijn, voelt.

Hierop legt de apostel vooral groot gewicht, dat de Kolossensen het Evangelie in de vorm van de waarheid, dus niet door bemiddeling van ketterse afdwaling hebben vernomen en hebben leren kennen (vs. 6). Het onderricht van Epafras, hun leermeester, ontvangen, nu had deze vorm, dat wordt aangewezen door het "zoals u ook" aan het begin van vs. 7 De predikaten, die Paulus tot zijn lof aan hem toekent, hebben gedeeltelijk betrekking op zijn verhouding tot hem: "onze geliefde mededienstknecht", deels zien zij op diens betrekking tot de Kolossensen: "een getrouw dienaar van Christus voor u. " Overeenkomstig deze trouw heeft hij dan ook de apostel over hun godsdienstigen en zedelijke toestand de tijding gebracht, waarvan in vs. 4 wordt gesproken en hun tevens de liefde in de Geest geopenbaard, die in vs. wordt geroemd.

De liefde, waarvan Paulus met deze uitdrukking spreekt kan niet weer de liefde zijn jegens de mede-Christenen, die in vs. 4 wordt geroemd. In dat geval was de bijvoeging "in de geest" even overbodig als het noemen van haar voorwerp noodzakelijk was; bovendien zou het op de

voorgrond plaatsen juist van deze Christelijke deugd op deze plaats bevreemdend zijn. Er moet een liefde bedoeld zijn, wier voorwerp uit de zin zelf blijkt, dus liefde tot Paulus en Timotheus, die een liefde in de geest wordt genoemd, omdat zij aan de gemeente persoonlijk onbekend waren gebleven. Wat Epafras tot de apostel over haar had gezegd, was zowel een dienst, die hij aan de gemeente van zijn woonplaats bewees, als een blijdschap, die hij hem daardoor aandeed.

Het is duidelijk, dat Paulus hier alle moeite aanwendt, om het aanzien van Epafras in ieder opzicht te bevestigen; diens leer is de ware, zijn betrekking tot de apostel hartelijk en innig, zijn belangstelling in de Kolossensen levendig en rein, oprecht als van het begin. Het schijnt, dat de dwaalleraars hem verdacht hebben gemaakt; daarom stelt Paulus al deze feiten op de voorgrond, om de dwaalleraars te beschamen en de gemeente voor hen te waarschuwen en te behoeden.

EPISTEL OP DE VIERENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

In het Evangelie (MATTHEUS. 9: 18 vv.) zien wij, hoe Christus werkzaam is, om Zijn rijk te stichten, in het epistel juichen wij erover, dat dit rijk aanwezig is en wij daarin zijn geplaatst. Het Evangelie wijst de Koning aan, het epistel diens rijk. Daar komen enkele trekken van Zijn heerlijkheid voor, hier is al Zijn rijkdom en Zijn rijk aangewezen en wij erkennen onszelf als burgers en kinderen van het rijk en van de grote Koning.

Het Evangelie stelt ons het leven van de mens op aarde voor in zijn donkerste en smartelijkste vormen; in de vrouw met de vloeiing van het bloed het lijden van langdurige ziekte, in het dochtertje van Jaïrus de dood met zijn macht, die alles wegmaait, ook de liefelijkste leeftijd niet verschoont. Tegenover dit alles zien wij ook de Heere als de machtige Helper, die door één woord daar de ellende van de ziekte wegneemt, hier de doden in het leven terugroept. Het epistel dringt tot dergelijke beschouwingen, doordat hij bij de voorafgaande voorbede de vermaning voegt dank te betuigen aan de Vader, die ons heeft bekwaam gemaakt tot het erfdeel van de heilige in het licht, heenwijzend op de redding van de overste van de duisternis en de overplaatsing in het rijk van de Zoon, in wie wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de zonde.

Waarom een Christen ten allen tijde en hoofdzakelijk voor zichzelf en anderen moet bidden en waarvoor hij moet danken?
Hij moet bidden om geestelijke wijsheid, geestelijke wandel en geestelijke groei. 2) Hij moet danken voor het deelgenootschap van de erfenis van de heiligen, voor de redding van de overste van de duisternis en voor de vertaling in het rijk van de Zoon van God.

Het groot geluk van te behoren tot het rijk van de Zoon van God: 1) waarin dit geluk bestaat, waartoe het dringt.

Het licht van het erfdeel van de gelovigen: 1) zij hebben het licht van de waarheid, 2) zij wandelen in het licht van de deugd, 3) zij komen tot het licht van de zaligheid.

De wandel van de Christen, de Heere waardig: 1) het gebed er om, 2) de vrucht daarin, 3) de erfenis daarna. - De vrucht van de verlossing door Christus: 1) de geestelijke wijsheid, voor God welgevallige werken, 3) kostelijk erfdeel.

Over de Christelijke voorbede; door deze 1) vervullen wij een heilige plicht, 2) bevredigen wij een diepe behoefte van ons hart, 3) bereiden wij onszelf en anderen een rijke zegen.

Drie vragen tot beproeving van onszelf aan het einde van het kerkelijk jaar: 1) ben ik toegenomen in de kennis van God en van Zijn heilig en heerlijk welbehagen? 2) ben ik bevestigd in Christelijke wandel en vruchtbaarder geworden in goede werken? 3) ben ik gevorderd in het aannemen van de zonden vergevende en in het prijzen van de zaligmakende genade van de Heere?

Zo is dan, zoals wij hebben gezegd, reeds een goede grond voor uw Christendom gelegd (Efeze. 1: 15 vv.). Waarom ook wij uw liefde in de Geest beantwoorden (vs. 8), van die dag af, dat wij het door Epafras (vs. 4 vv.) gehoord hebben, dat u reeds tot de Christelijke staat gekomen bent, niet ophouden voor u te bidden en te begeren (vs. 3), a) dat u voor uw bewaring voor de valsen en tot bevordering op de goede weg vervuld mag worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand, om die kennis te bezitten (Fil. 1: 9 vv).

1 Kor. 1: 5

Het is enigermate verrassend, dat de voorbede van de apostel voor de Kolossensen vooruitgang in kennis tot onderwerp heeft gekozen. Met het Christelijk leven, wat aangaat het geloof, de liefde en de hoop, is het volgens vs. 3 vv. in het algemeen te Kolosse goed gesteld. Daarentegen is door de dwaalleraars de zuiverheid van de kennis van het Evangelie in gevaar gebracht en daardoor indirect ook geloof, liefde en hoop d. i. het gehele Christelijke leven van de gemeente.

De uitdrukking "van Zijn wil" kan de wetgevende (Rom. 12: 2 Efeze. 5: 17. 1 Thessalonicenzen. 4: 3), of de besluitende wil van God (MATTHEUS. 18: 14 Joh. 6: 40 Efez. 9) betekenen. Het verband spreekt hier duidelijk genoeg voor de tweede betekenis, omdat het Christelijk leven, zoals de apostel dat beschrijft in hetgeen volgt, niet kan voortkomen uit de kennis van de goddelijke wet, maar uit die van het goddelijk raadsbesluit. Zo moet dan hier onder de wil van God het goddelijk raadsbesluit tot verlossing van de mensen worden verstaan. Door de volgende woorden "in alle wijsheid en geestelijk verstand" bepaalt Paulus, hoe het vervuld worden met de kennis van de goddelijke wil gesteld moet zijn, aan de ene kant namelijk zo, dat die kennis het leven in zijn onderscheidene richtingen bepaalt, aan de andere kant zo, dat de kennis in haar geheel en in bijzonderheden wordt begrepen.

Wijsheid is de kennis van dit inwendig verband van het goddelijk raadsbesluit en het werk van de zaligheid, het overzicht over de goddelijke waarheid; verstand is een specialiteit van de wijsheid, het is de Christelijke levenswijsheid, waarin de mens de juiste toepassing maakt van het inzicht in de goddelijke waarheid op de bijzondere menselijke omstandigheden. De wijsheid is een veronderstelling voor het verstand. De bijvoeging "alle" of "allerlei" zegt, dat de apostel wijsheid en verstand in ieder opzicht, zodat die voor alle omstandigheden voldoende zijn, de Kolossensen toewenst; hij noemt ze echter beide "geestelijk" omdat beide het werk en de gave zijn van de Heilige Geest en slechts op geestelijke zaken gericht zijn.

Deze nadere bepaling is hier geheel op haar plaats, nu de apostel moet waarschuwen tegen een wijsheid, die niet uit de Geest voortkomt (2 Kor. 1: 12), die zich aan de Kolossensen tot regeling van hun wandel zou kunnen opdringen.

Wij bidden dat voor u, a) opdat u, wat het praktische leven aangaat, mag wandelen waardig de Heere tot alle behaaglijkheid (Efeze 4: 1 Fil. 1: 27. 1 Thessalonicenzen. 2: 12), b) en dit zal het geval zijn, als u leeft, in alle goede werken vrucht dragend en groeiend in de kennis van God, in plaats van u over te geven aan een valse heiligheid, zoals die dwaalleraars aanprijzen.

Gen. 17: 1. 1 Kor. 7: 20 b) Joh. 15: 16

In de woorden aan het begin van vs. 10 "opdat u mag wandelen waardig enz. " is niet, alsof het geplaatst was bij het "dat u mag vervuld worden met de kennis van Zijn wil enz. " een tweede bede te zien, maar dit wandelen moet gedacht worden als afhankelijk van de kennis van de goddelijke wil, zodat de zin is: "om (door middel van deze kennis) waardig te kunnen wandelen", waar in de gedachte ligt, dat het zonder deze onmogelijk is.

De fout zat bij de Kolossensen in het wandelen; zij peinsden over allerlei hemelse verborgenheden; met die verkeerde speculaties moesten zij eindigen en al hun aandacht stellen op het ene nodige. Ten eerste moesten zij wandelen "waardig de Heere", die zij bezitten, d. i. zij moesten wandelen zoals het dienstknechten van zo’n Heer betaamt. Welke wandel nu betaamt volkomen en alleen aan de dienstknechten van de Heere? De Heere Jezus wandelde naar het welbehagen van Zijn Vader, zoals ook Zijn Vader gedurende Zijn leven op deze wereld vaker getuigd heeft. Een wandel de Heere waardig is een wandel volgens Gods welbehagen, daarom moeten zij in de tweede plaats wandelen "tot alle welbehaaglijkheid. "

Zij moeten het welbehagen van God najagen, dat moet het hoogste doel van hun wandel

zijn. De hoofdzaak is (Gal. 1: 10) de Heere te behagen en niet de mensen.

Het woord "alle" hier zo vaak herhaald, wijst er op welk een goed begin bij hen gemaakt was, maar ook hoeveel er nog aan de voltooiing ontbrak.

Waardig de Heere te wandelen, zegt deze twee zaken: - zich zo gedragen zoals het past voor mensen, die een allervoortreffelijkste Heer voor hun Heer erkennen. Evenals in het natuurlijke dienstknechten van aanzienlijke, veel kunnen en tevens deugdzame heren en vorsten, in hun kleding, houding, zeden en levenswijze boven het gemeen behoren uit te munten en een zweem plegen te vertonen van de grootheid, macht en eerwaardigheid van hun heren, evenzo betaamt het ook Christenen om zich zo aan te stellen in al hun handel, dat men ze kennen en erkennen moge voor mensen, die aan de rijkste, de beste, de machtigste en allerheerlijkste Heer toebehoren en Hem ten dienste staan. En omdat nu dit allerbest geschieden kan door in gelijkvormigheid van Christus zo te wandelen, zoals Hij zelf hier op aarde gewandeld heeft, zo is dan vanzelf ook in die spreekwijze dit opgesloten, dat de voorname zorg van een Christen moet zijn aan het deugdenbeeld van Zijn dierbare Heer en Meester zo nabij te komen als mogelijk is en daaraan gelijkvormig te zijn; zo te denken, zo te spreken, zo te verkeren in het eenzame en onder zijn medemensen, dat men zien moge dat zij mensen zijn, die de Geest van Christus hebben, die ware leden zijn van Zijn verborgen lichaam, dat Christus in hen en zij in Hem leven, met één woord het erop gezet hebben, om, schoon met ongelijke stappen en met een altoos oneindig overblijvende afstand, echter in hun mate, oprechtelijk en wat het wezen van de zaak betreft, volkomen Jezus voorbeeld na te volgen en Zijn voetstappen te drukken. Vatten wij de spreekwijs in die zin, dan zullen wij ook snel bevroeden, waarom de apostel er ter nadere verklaring nog bij doet: "waardig de Heere te wandelen", of liever "tot alle behaaglijkheid. " Het woord behaaglijkheid wordt hier zeker in het afgetrokkene genomen, voor alles wat liefelijk, aangenaam, betamelijk en voor God

welgevallig is. Naardien er nu vele zaken zijn in en waardoor men zich dus te gedragen heeft, zo spreekt de apostel terecht met een zeer ruime en onbepaalde uitdrukking van alle behaaglijkheid. En ongetwijfeld geeft hij hier in het kort datgene op, wat hij in de brief aan de Filippensen met een opeenstapeling van uitdrukkingen dus voorstelt: Voorts broeders, al wat waarachtig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat welluidt, als daar enige deugd is en zo daar enige lof is, bedenk dat.

Naar de macht van Zijn heerlijkheid. In de herhaling van dit vers heeft men Paulus zijn eigen krachtige stijl laten bewaren, hoezeer dit verder van onze trant afwijkt. Wij zouden zeggen: door Gods heerlijke almacht, op de krachtigste manier versterkt en in staat gesteld tot beoefening van lijdzaamheid in lankmoedigheid. (V. D. PALM).

Bovendien bid ik, omdat de inwendige ervaring van het goddelijk leven de beste leermeesteres is tot het indringen in de geheimen van de goddelijke waarheid, dat u wandelen mag met alle kracht, die u door God in steeds rijkere mate gegeven wordt, bekrachtigd zijnde, naar de sterkte van Zijn heerlijkheid (Efez. 1: 19; 6: 10, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid en wel zo'n lijdzaamheid en lankmoedigheid (Rom. 15: 4 v. 2 Tim. 3: 10 Jak.
10), die niet met tegenzin en heimelijk morren worden betoond, maar met blijdschap.

Dankend de Vader (Efeze. 1: 17), die ons bekwaam gemaakt heeft door de Geest, ons bij onze roeping meegedeeld, om deel te hebben in de erfenis van de heiligen in het licht, aan de erfenis, die de heiligen bezitten en dat ligt in het gebied van het licht (Hand. 20: 32; 26: 18. 1 Joh. 1: 5 en 7 en 18).

De hoofdtrekken van een wandel de Heere waardig stelt de apostel nu nog meer in het bijzonder voor. De Kolossensen moeten de Heere waardig wandelen, doordat zij 1) vruchtbaar zijn in alle goede werken en bij dit vrucht dragen opgroeien in kennis, 2) bekrachtigd worden met alle kracht naar de sterkte van Zijn heerlijkheid tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid met blijdschap, 3) de Vader danken, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erfenis van de heiligen in het licht. Hun wandel moet dus bestaan in het vruchtbaar zijn in goede werken, in versterking om het moeilijke te verdragen en in dankzegging jegens God voor het ontvangen aandeel in Zijn rijk.

Het eerste voorname punt van het Christelijk leven, dat de apostel noemt, is het vrucht dragen in alle goede werken en het groeien in de kennis van God. De Kolossensen moeten dus niet vruchten dragen in een bijzonder soort van goede werken, maar in ieder goed werk. Wij vinden hier weer dat "alle", dat de apostel in deze inleiding zo vaak gebruikt, "in alle wijsheid en geestelijk verstand, de Heere tot alle behaaglijkheid, in alle goede werken vrucht dragen, met alle kracht bekrachtigd zijnde. " Dit heeft daarin zijn reden, dat de Kolossensen zich niet tevreden mogen stellen met het gemaakte begin, maar naar volmaaktheid moeten streven. Met het vruchtbaar zijn in goede werken is nu echter ook verbonden een groeien in de kennis van God; want de kennis van God is aan de ene kant het zaad, de moederschoot van het goede werk, zoals vs. 9 in verband met vs. 10 zegt. Uit een juiste kennis van God komt een echt leven voor en in God noodzakelijk in ons voort; aan de andere kant oefent ook ieder goed werk, dat wij in erkentenis van God hebben gedaan, op onze kennis van God zelf een werking uit. Het maakt die vruchtbaar, voedt die, bevordert en ontwikkelt die. Niet door ons denken, maar door onze wandel komen wij in de nabijheid van God. Niet met de logica van het verstand, maar met de gehoorzaamheid van het geloof, met het hart wordt God gekend. Die slechts verstandiger wordt, maar niet beter, komt in de kennis van God geen stap vooruit.

Vruchtdragen en groeien zijn de beide werkzaamheden, waarin de levenskracht van een gewas zich openbaart. Met het vruchtdragen en groei van de boom moet zich echter ook zijn sterk worden verbinden, opdat hij stand houdt en volhardt onder alles, wat hem aanvalt en zo verenigt zich in het Christelijk leven met vruchtdragen en groeien als tweede punt het bekrachtigd worden tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, of het bekrachtigd worden tot het tweevoudig geduld, aan de ene kant dat van het standhouden onder bezwarende omstandigheden, waaraan niets te zwaar valt en aan de andere kant dat van het gelaten standhouden bij het vijandig dringen van de boze het wachten bij het achterblijven van het goede, dat men hoopt en waarvoor het nooit te lang wordt. Daaraan kan zich (vgl. Efeze. 6: 1 Tim. 2: 15 het "met blijdschap" aansluiten. Het feeft dan te kennen, dat dit tweeledig geduld blijdschap bij zich moet hebben, dus een blijde lankmoedigheid moet zijn.

De Christen is bij zijn lijdzaamheid en lankmoedigheid verzekerd, dat zijn zaak zal zegevieren en verheugd over het heil, dat hij in zijn binnenste geniet en in de hemel genieten zal.

De lijdzaamheid of de gelatenheid van de natuurlijke mens, de Stoïsche of zogenaamde filosofische, komt voort uit trotsheid, eergierigheid of tegenstand en is daarom ook verbonden met inwendige, heimelijke ontevredenheid, hoezeer zij ook uitwendig schoon moge schijnen. Het geduld van de Christen daarentegen komt voort uit het vaste vertrouwen op de goddelijke vaderliefde in Christus, uit de verzekerdheid, dat alle dingen ons ten goede moeten dienen, uit de vaste hoop, dat het lijden van deze tijd niet is te waarderen bij de heerlijkheid, die aan ons zal worden geopenbaard; daarom is zij verbonden met uitwendige vreugde. Het "als droevig zijnde, maar altijd blij" (2 Kor. 6: 10) kan geen ongelovig filosoof de grote apostel nazeggen.

De dankzegging aan God is het derde, waardoor het Christelijk leven zich moet onderscheiden en de grond van zo’n danken moet worden uitgesproken in de woorden: "die ons bekwaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erfenis van de heilige in het licht. " De uitdrukking moet verklaard worden uit het Oud-Testamentische spraakgebruik. Evenals volgens het Oude Testament iedere Israëliet bij de verdeling van het beloofde land zijn bepaald aandeel verkreeg, zo is ook voor ieder gelovige Christen zijn aandeel in het koninkrijk der hemelen bepaald.

De heilige d. i. alle wedergeborenen als eenheid gedacht, hebben een gemeenschappelijke erfenis, waarvan elk in het bijzonder zijn deel ontvangt. Evenals nu in vs. 13 van een rijk van de duisternis sprake is, zo wordt hier gesproken van een rijk van het licht, waarin zich het erfdeel van de heilige bevindt; zij zijn kinderen van het licht en erfgenamen van het rijk van het licht.

In het rijk van het licht, hier geestelijk en onzichtbaar, daar ook stoffelijk en zichtbaar, ligt het erfdeel van de heilige, het lot, dat aan het geestelijk Israël in het eeuwig Kanaän ten deel valt.

Als de apostel zegt: de Vader heeft ons bekwaam gemaakt, dan geeft hij daarmee, bij wijze van ontkenning, stilzwijgende te kennen, dat die bekwaamheid geenszins van de mens zelf af te leiden is en ook aan geen middelen, als middelen, was toe te schrijven. En zeker, de mens, wie hij ook zijn moge, is van nature geheel ongeschikt voor de hemel en wel zo ongeschikt, dat, als er niet een goddelijke en krachtige verandering aan hem geschiedt, hij van de hemel geen genot zou hebben, al was het dat hij, hetgeen onmogelijk is, in een onveranderde gemoedsstemming in de hemel komen kon. De mens een vijand van God en alle ware heiligheid zijnde, zou het onder het ook van de vlekkeloos heilige God, in het gezelschap van zonnezuivere geesten niet kunnen uithouden. De genoegens van de hemel zouden hem tot een last en de bezigheden die daar plaats hebben de allerverdrietelijkste zijn. Ja, deze ongeschiktheid is zo groot, dat nooit in het hart van een onherboren mens een oprechte zucht naar de hemel, zover die een land en woning van licht is, opkomt. Begeert hij naar de zaligheid van de hemel, hij verbeeldt zich een vleselijke hemel, zoals de Mohammedanen, of

hij begrijpt in het algemeen een staat van ontheffing van verdriet en vol van genoegens, maar de juiste aard van de hemelse gelukzaligheid is voor hem ten enenmale onbekend en onbewust. Geen taalgebruik op zichzelf is ook in staat, om deze ongeschiktheid weg te nemen en de mens voor de hemel en het hemelse vatbaar te maken. Nee, dit vereist een goddelijke kracht. God zelf moet daartoe schijnen in het hart, om te geven door de Geest verlichting van de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Christus Jezus.

Die door de roeping, die Hij heeft doen toekomen (1 Thess. 2: 12. 2 Thess. 2: 14. 1 Petr. 9, ons getrokken heeft uit de macht van de duisternis, waaronder wij van te voren stonden (Efeze. 2: 2) en overgezet heeft in het koninkrijk a) van de Zoon van Zijn liefde (Matth. 12: 17: 5 Efez. 5: 5. 2 Petr. 1: 11

Matth. 3: 17. 2 Petr. 1: 17

In deze woorden verklaart de apostel hoe God Zijn kinderen en volk bekwaam maakt tot hun erfenis van de hemel en van de eeuwige heerlijkheid, namelijk, door hen uit de duistere staat van het heidendom, de zonde en ellende, waarin zij lagen, over te brengen in die staat van de gemeente, hier genoemd het Koninkrijk van Gods beminde Zoon.

De mensen, die God in eeuwige liefde gekend heeft, worden ook in de tijd getrokken met goedertierenheid en wel niet met zo’n normale roeping en trekking, die door velen weerstaan kan worden, wat voor een er mogelijk ook bedoeld wordt; maar zij worden geroepen en getrokken tot Gods gemeenschap op zo’n onweerstaanbare en goddelijke wijze, dat hun dadelijk uitgaan uit de macht van de duisternis en een overgaan tot het rijk van Christus het gevolg daarvan is. Een trekking en roeping, die in de bijbel heet een scheppen, een wederbaren en een levendig maken, het schenken van een nieuw hart en van een nieuwe geest, een wegnemen van het stenen, het geven van een vleselijk hart en wat dergelijke nadrukkelijke spreekwijzen meer zijn. Dit almachtig genadewerk werkt God in Zijn uitverkorenen bij, met en onder het toedienen van zulke gepaste middelen en gelegenheden, die geschikt zijn, om de mens als een zedelijk schepsel op een zedelijke en met zijn natuur overeenkomende manier bewrocht te doen worden. God doet de mens geboren worden onder de bedieningen van wet en Evangelie, of Hij brengt ten minste hem in de gelegenheid ook het woord te kunnen horen, het zij dat Hij het Evangelie tot hem zendt, of de mens, die als met Zijn hand daar brengt, waar het verkondigd wordt. Hij opent onder het lezen, horen of bedenken van dat woord het hart door almachtige genade, en doet door Zijn genadige invloed een Lydia recht acht geven op hetgeen door een Paulus gesproken wordt.

Waarin wij de verlossing hebben a) door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de zonden (Efeze 1: 17), zodat wij nu ook de Heilige Geest konden ontvangen en zo bekwaam konden worden tot het erfdeel van de heiligen in het licht (Hand. 2: 38)

Hand. 20: 28 Hebr. 9: 14. 1 Petr. 1: 19

Als deelgenootschap aan de vergeving van zonden, die in en met Christus aanwezig is, is onze redding uit de heerschappij van de duisternis en overplaatsing in het rijk van Christus die

daad van God, waardoor Hij ons voor het erfdeel van de heilige in het licht geschikt gemaakt heeft; als zodanig moet zij met dankzegging worden geroemd. Dit staat tegenover de dwaling, alsof de mens nog iets anders zou nodig hebben, om daarvoor geschikt te zijn. Is zo'n dankzegging verbonden met het vrucht dragen naar buiten en het opgroeien in het inwendige, dat een gevolg is van de verkregen kennis van God en met de versterking tegen hetgeen buiten is, die wij nodig hebben om onder tegenspoed stand te houden en met gelatenheid het einde daarvan af te wachten, dan bevinden zich de lezers in de juiste toestand, om zich niet te laten verleiden door hen, tegen wie deze brief volgens zijn bedoeling wil waarschuwen.

In de zin "die ons getrokken heeft uit de macht van de duisternis", wil de uitdrukking "getrokken uit" meer zeggen dan "bevrijd van. " Bevrijd worden ook zij, die bevrijd willen zijn, dat wensen en het waardig zijn; maar uitgetrokken worden vaak degenen, die in het geheel niet willen gered worden, zoals Lot uit Sodom (Gen. 19: 16); het woord verheerlijkt dus Gods macht en genade.

In de uitdrukking "macht van de duisternis" wordt met het een woord gezegd, waarin de Christenen vóór de verlossing waren, namelijk in handen van een geregelde macht, het andere wijst de aard van die macht aan (Efeze. 2: 2; 6: 12).

Men zou onder "macht of overste van de duisternis" de macht kunnen verstaan, die de zonde als duisternis uitoefent over de onwedergeboren mens; de vergelijking met andere gezegden van de apostel (vooral in Hand. 26: 18) leidt ertoe, om bij deze uitdrukking te denken aan de heerschappij van de vorst van de wereld, wat ook bevestigd wordt door het tegenovergestelde "Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde. "

Als Paulus verder zegt: "Hij heeft ons overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde" dan is het zeker een van de duidelijkste en meest bepaalde leerstellingen van de Heilige Schrift, dat de mens niet zichzelf overgezet heeft of vertalen kan in het rijk van het licht, maar dat dit een geschenk is van Gods vrije genade door Christus. Door te spreken van het rijk van de Zoon, waarin de Vader overzet, baant de apostel zich vervolgens de weg tot beschrijving van deze Zoon en van Zijn werk, omdat over beide in de gemeente te Kolosse door Joodse theosofen dwalingen werden verbreid. De idee van een bevrijding en verlossing van alles wat verkeerd en eindig is, van een wedervereniging met God en het terugkeren tot Hem was, toen het Christendom in de wereld kwam, het bezielende principe vooral van de Oosterse beschouwing. En omdat het Evangelie eveneens een verlossing en weder-vereniging verkondigde en dit voor zijn kern en middelpunt aanzag, zo vond het bij allen, die over deze dingen dachten of speculeerden, te gemakkelijker ingang. Zij namen echter nu niet het eenvoudige woord van het kruis aan, maar vermengden het Evangelie met hun vroegere emanatiestelsels en verdere speculaties. Dit was ook hoogstwaarschijnlijk bij de Joodse theosofen te Kolosse het geval. Zij leerden, zoals uit het volgende beter zal blijken (vgl. bij 17 en 2: 28) een gaandeweg voortgaande bevrijding en verlossing door het opklimmen van de ene emanatie in de andere tot de volheid van de Godheid. In vereniging met deze hogere geesten moest men door sterkere afkeer van, door het doden van het lichaam komen. Tegenover deze leer stelt de apostel zijn Evangelie van de verlossing door de Zoon van God, met wie men alleen door een levend geloof in verbintenis komt en die alleen tot God leidt.

Wij kunnen bij dit epistel weer, evenals bij die aan de Efeziërs, twee hoofddelen onderscheiden, In Hoofdst 1: 15-2: 23 ligt voor ons het eerste dogmatische deel, dat handelt over de leer van Christus persoon en werk en niet meer alleen, zoals de voorgaande afdeling

dat deed, indirect, maar onmiddellijk en uitdrukkelijk het oog heeft op de dwaalleraars met hun valse meningen en grondstellingen, zodat wij deze nu nader zullen leren kennen.

Vs. 15-29. In de laatste woorden van de vorige afdeling heeft de apostel gezegd waarvoor Christenen God de Vader te danken hebben. Hier stelt hij voor in welke verhouding Christus staat tot God, dat Hij namelijk Diens evenbeeld is, gelijk in wezen en welke plaats Hij ten opzichte van alle schepselen inneemt, dat zij namelijk in Hem en door Hem en tot Hem, die vóór hen allen, ja van eeuwigheid als de Eerstgeborene van de Vader van eeuwigheid geweest is, allen te samen, ook de tronen en heerschappijen en overheden en machten, de hoogste aller engelen niet uitgezonderd, geschapen zijn en in Hem hun bestaan hebben. Nu is Hij, die te Zijner tijd mens is geworden en het raadsbesluit van God tot verlossing van het menselijk geslacht in het bijzonder door Zijn kruisdood heeft volvoerd, het Hoofd van de Gemeente hier beneden en door Zijn opstanding het begin van een nieuw geslacht en de Eenigeborene uit de dode als ook Degene, die alles wat van te voren op aarde en in de hemel gescheiden was, verzoend en verenigd heeft (vs. 18-20). Paulus wendt zich hierop weer tot de Kolossensen en stelt hen voor, welke grote genade zij nu reeds door deze Christus hebben ondervonden en aan het einde van de tijden nog verder zullen ondervinden, als zij namelijk in Hem blijven en zich niet van de hoop van het Evangelie door bedrieglijke leringen afkerig laten maken (vs. 21-23). Daarna stelt hij hen de betekenis voor van het lijden, dat hij heeft geleden en spreekt hij over plicht en bedoeling van zijn apostolisch ambt (vs. 24-29).

a) Welke geliefde Zoon van God (vs. 13) volgens Zijn goddelijke natuur het werkelijke, volmaakte beeld is van de onzienlijke God (2 Kor. 4: 4 Hebr. 1: 3), b) de eerstgeborene aller schepselen, omdat Hij reeds was, toen nog geen schepsel bestond (Joh. 1: 1 vv., 8: 58).

Filipp. 2: 5 b) Openb. 3: 14

Wat het grammatische aangaat, komt in vs. 10 slechts een nadere betrekkelijke zin van gelijke aard (welke) naast die van het 14de Het blijkt echter dadelijk, dat hier een woord over de Zoon van God begint dat de gedachte, in vs. 12-14 vervat, geenszins met dezelfde noodwendigheid eiste als die van het 14de vers, al loopt het in vs. 2 vv. op een zin uit, die ook het inwendig verband van de afdeling, met vs. 14 laat opmerken. De relatieve zin van vs. 15 is een van die, in plaats waarvan wij volgens onze manier van spreken op demonstratieve manier zouden kunnen voortgaan (met "deze. De gehele volgende afdeling, waarin de apostel tegenover de valse Christologie van de dwaalleraars te Kolosse de werkelijke waardigheid en grootheid van de persoon van Christus voorstelt, moet op de volgende wijze worden verdeeld:
vs. 15 met het 16de vers, dat daartoe behoort, het bewijst en verklaart; 2) vs. 17 en 3) vs. 18 met de verzen 19 en 20, die daarbij behoren, dat bewijzen en verklaren. Deze manier van verdeling wordt duidelijk aan de hand gedaan aan de ene kant door het "want" aan het begin van vs. 16 en aan het begin van vs. 19 ; aan de andere kant door het "en Hij" aan het begin van de verzen 17 en 18. Zo mag men hier in vs. 15 niet met enigen dadelijk na "beeld van de onzienlijke God" een scheiding maken en met "eerstgeborene aller schepselen" de beschrijving laten beginnen van een nieuwe verhouding; men moet echter beide bepalingen samenvatten. Paulus spreekt 1) in vs. 15 vv. van de goddelijke natuur van Christus, volgens welke alles wat is, door Hem geworden of geschapen is, d. i. door Hem, als Werker van de eerste fysische schepping; 2) in vs. 17 als de onderhouder van al het geschapene, in Wie alles zijn bestaan heeft; 3) vs. 18 vv. van de verhouding van de Zoon van God tot de tweede nieuwe zedelijke schepping, waarvan Hij ook de Bewerker en Hoofd is, waarvan de verhouding uit No. 1 en 2 volgt.

Beeld van de onzienlijke God heet Christus niet als een wezen naar God gevormd, maar als degene, die de volheid van het wezen en van de goddelijke eigenschappen, die in de Vader besloten zijn, openbaar maakt, zodat zij in Hem kunnen worden gezien. Evenals in Joh. 1: 18 wordt gezegd: "Niemand heeft ooit God gezien" en daarbij wordt gevoegd: "de Eengeboren Zoon, die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem ons verklaard", zo stelt Paulus de Vader voor als onzichtbaar (1 Tim. 1: 17), maar als Zich openbarend in de Zoon, het afschijnsel van Zijn wezen (Joh. 14: 9). Zo opgevat ligt dan in de naam "beeld van God" de wezensgelijkheid uitgedrukt. Evenals echter in de naam "Zoon" het gegenereerd zijn ligt opgesloten, zo in het begrip "beeld" de idee van uitstraling. De uitdrukking "eerstgeborene aller schepselen" zou volgens de woorden van de grondtekst zo kunnen worden opgevat, dat Christus zelf tot de schepselen werd gerekend en alleen bovenaan onder deze werd geplaatst, zoals de Arianen, Socinianen en andere tegenstanders van de Godheid van Christus het ook werkelijk zo willen opvatten. De mogelijkheid van zo’n opvatting blijkt uit vs. 18, waar Christus de eerstgeborene uit de doden wordt genoemd en dit woord alleen zo kan worden verstaan, dat Hij zelf ook een dode was. Volgens het gehele verband van de plaats kan er echter in het geheel geen twijfel zijn, of de apostel wilde de woorden anders doen opvatten; want in vs. 16 vv. wordt al het geschapene voorgesteld als in absolute afhankelijkheid van Hem, de Zoon van God. Hij kan dus onmogelijk zelf als een eerste medeschepsel worden voorgesteld. Luther heeft in zijn vertaling "voor alle schepsel" willen aanduiden het geboren zijn van Gods Zoon uit God in het begin voor alle schepselen, zodat het "eerstgeborene" na verwant is aan het Johanneïsche "eengeborene".

De uitdrukking "eengeborene" stelt alleen het absolute onderscheid van de Zoon over ons in het licht, de uitdrukking "eerstgeborene" daarentegen de analogie, die tussen Hem en ons in verhouding tot de Vader bestaat, zonder het onderscheid van geboorte en schepping op te heffen. Bij ons is het een geschapene, bij Hem een voortgebrachte, daarom ook daar een tijdelijke, hier een eeuwige wording, waardoor de Eerstgeborene in betrekking tot de schepselen komt en staat.

Christus wordt hier gezegd te zijn het beeld van God, zowel in opzicht van Zijn eeuwige geboorte van de Vader, zijnde het uitgedrukt en eeuwig beeld van Zijn persoon, alsook zoveel Hij mens geworden zijnde, God de Vader in Hem en door Hem, als een levendig beeld voor onze ogen vertoonde Zijn heerlijke eigenschappen van wijsheid, goedheid, rechtvaardigheid, almacht. De Vader wordt genoemd de onzienlijke God; niet alleen omdat Zijn wezen onzichtbaar is, maar ook omdat Hij Zich nooit voor de ogen van de mensen geopenbaard had, zoals de Zoon heeft gedaan in Zijn menselijke natuur.

Die het waarachtig en volmaakt beeld is van de onzichtbare God. Terwijl God in Zijn eigen goddelijke uitmuntendheid door geen sterfelijke ogen gezien kan worden, heeft de tweede persoon van de heilige Drieëenheid, die van dezelfde oneindige goedheid en macht is met de Vader en die op gelijke wijze, onzichtbaar, ten opzichte van Zijn goddelijke natuur, voor Zijn vleeswording een zichtbare heerlijkheid heeft aangenomen, waarin Hij aan de aartsvaders is verschenen en bij Zijn vleeswording zelf vlees aangenomen, waarin Hij Zich vertoond en onder ons gewandeld heeft in deze laatste dagen; en dezelfde tweede persoon van de heilige Drie-éénheid mag ook genoemd worden de Eerstgeborene aller schepselen, die door Zijn goddelijke natuur gegenereerd was door de Vader, vóór alle schepselen en ten opzichte van Zijn menselijke natuur was de eerste, die uit de doden werd opgewekt om nimmermeer te sterven.

De innige vereniging van Godheid en mensheid in de persoon van Christus is van oudsher een steen des aanstoots geweest voor alle mensenwijsheid. Dat dezelfde Jezus, die in ons vlees hier op aarde wandelde, ook het eeuwige, aan God gelijke evenbeeld van de Vader en de Schepper aller dingen is, zal geen wereldse wijsheid toegeven, die zich niet verootmoedigt voor de goddelijke openbaring in de Heilige Schrift. Daarom verdraaien dan ook de uitleggers, die hun eigen wijsheid huldigen, de zin van deze plaats geheel en al en moeten daartoe aan alle uitdrukkingen in het bijzonder een betekenis tegen haar aard toeschrijven. "Het evenbeeld van God, de eerstgeborene" zouden namen zijn, die op grond van het Oude Testament door vele Joodse godgeleerden aan het eeuwige Woord of aan de Zoon van God werden gegeven, die zij zich voorstelden als de gezamenlijke wereld van denkbeelden, die de zichtbare schepping van God Zijn voorafgegaan. Maar zoals Johannes in zijn Evangelie en in zijn brieven tegenover hun dwalingen vooral doet uitkomen, dat deze Zoon, die van eeuwigheid de Vader openbaart, de Vader gelijk is, dan beweert Paulus vooral, dat de mens Jezus juist die in het vlees verschenen Zoon is, dat Hem daarom al die verheven namen toekomen, die de Joodse wijzen aan hun evenbeeld en aan hun eerstgeborenen gaven. Evenbeeld van de onzichtbare God heet Christus als de eeuwige, God gelijke, volkomen openbaring van de zonder Hem onzichtbare, verborgene, niet kenbare God. Naar het gewone zinnelijke begrip is ook Hij als Gods evenbeeld onzienlijk, want het onzienlijke is immers ook door Hem geschapen. Maar God is ook voor alle geesten onkenbaar buiten en zonder de Zoon. Slechts in dit onderscheid tussen de Vader en de Zoon, waardoor God van eeuwigheid God ziet en liefheeft, ontwikkelen zich alle eigenschappen van het goddelijk Wezen, slechts door dit onderscheid is de schepping van de wereld mogelijk, omdat nu wezens buiten God bestaan en door Hem vervuld en bezield kunnen worden, zodat zij zowel buiten God als in God zijn; slechts daardoor is de regering van de wereld door een Godmens, de menswording van God en de verlossing van het menselijk geslacht mogelijk. Zo woont dan God in een ontoegankelijk licht, totdat Hij in Zijn Zoon, die zelf het licht en het leven is, Zich openbaart en Zich geheel de mensen betoont, zoals Hij is. De eerstgeborene heet Christus, omdat Hij niet geschapen, maar uit God geboren, zelf God, één persoon met het enige goddelijke Wezen is. Dat Hij geboren is vóór alle schepping, vóór alle schepsel, bevestigt de apostel nog nader door te zeggen: "Hij heeft zelf alles geschapen. "

Hij is de Eerstgeborene van alle schepselen, dat is, van alle geschapen wezen, van het gans heelal. De benaming van "Eerstgeborene" betekent in de spreekstijl van de Hebreeuwen, het hoofd, de Heer, de Koning. De Joodse rabbijnen noemen God zelf de Eerstgeborene, dat is de Koning van de wereld. De Eerstgeborene van de dood is Hij, die de macht en het gebied heeft over de dood. In deze zelfde zin komt deze benaming nog eens voor in het volgende. Christus dan wordt hier beschreven als verhoogde Middelaar, als zodanig is Hij de koning en de gebiedende Opperheer van alle geschapen wezens in het hele heelal, die alle macht ontvangen heeft in de hemel en op de aarde.

Als er voor schuldige zondaren, voor ellendigen en die nergens in de wereld rust of troost vinden kunnen, iets belangrijks is, dan is het de vergeving van zonden, volkomen verlossing en de zekere verzekering van dit een en ander in een bloed van de verzoening, waarvan men buiten Christus' Evangelie geen kennis hebben kan. Hoe meer men dan ook in de geheiligde kennis van hoog verhevene en oorspronkelijke waardigheid van de Heiland versterkt en bevestigd is, des te zekerder kan men op de gezegde waarheid van zijn hart aangaan. Het is daarom dat Paulus de persoon van de Verlosser voordraagt als het oorspronkelijke, eigendommelijke en waarachtige beeld van de onzienlijke God, zodat elk, die Hem in waarheid ziet en leert kennen, de Vader heeft gezien en kennen mag. Ja, ook als de Eerstgeborene van alle schepselen, dat is, niet de Eerstgeschapene (dit zegt de apostel

geenszins, omdat Hij niet tot de rij van de schepselen behoort) maar de Eerstgeborene, met een woord, aan het eerstgeboorterecht van de oosterlingen ontleend (zie Ps. 89: 28) d. i. het hoofd, de gebiedvoerder van de schepping (evenals vs. 18).

Vgl. de Aanm. "Re 3: 14".

a) Want door Hem (beter: "in Hem" als de goddelijke idee van de dingen of hun voorbeeld) zijn alle dingen geschapen, beide die in de hemelen en die op de aarde zijn (Openb. 10: 6. 1 Kron. 29: 11 en, om in het bijzonder op de hemel te letten, weer beide die zienlijk en die onzienlijk zijn; want er is een materiële, zichtbare en een immateriële, onzichtbare hemel en om nu nader bij de laatste, de onzichtbare hemel te blijven, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten Efez. 1: 22 Rom. 8: 38. 1 Petr.
22, alle dingen, het hele heelal of het geheel van alle dingen, zijn door Hem als Middelaar (1 Kor. 8: 6) en tot Hem, als einddoel, waarin alles zijn volmaking ontvangt, geschapen (Joh.
3 Hebr. 1: 2).

Gen. 1: 3 Ps. 33: 6 Efeze. 3: 9

De gedachte, dat alles in Christus geschapen is, wordt door de apostel door het "want" met het voorgaande verbonden en daardoor de uitspraak "de Eerstgeborene aller schepselen" bevestigd. Hij, de Zoon van God, moet vóór de gehele schepping uit het wezen van de Vader geboren zijn, want alles is in Hem geschapen.

De uitdrukking "in Hem is alles geschapen" zegt nog meer dan "door Hem. " Het laatste zou men ook kunnen opvatten als weer gesproken van een werkmeester, die op Gods last de wereld geschapen heeft; in Hem geeft te kennen, dat de scheppende kracht in Hemzelf aanwezig was. Zoals Paulus nu aan het begin van het vers zegt, dat alles in Hem geschapen is, zo zegt hij aan het einde, dat alles door Hem en tot Hem geschapen is. Het woord "in" geeft te kennen de in Hem rustende scheppingskracht, het andere "door" de scheppende werkzaamheid naar buiten in betrekking tot hetgeen Hij heeft voortgebracht; het "tot Hem" duidt tevens aan, dat Hij het doel is, dat alle dingen voor Hem aanwezig zijn. Maar bepaald en meer zinrijk laat het zich niet uitdrukken, dat Christus, de allerhoogste God zelf, dat Hij van eeuwigheid af persoonlijk onderscheiden van de Vader en toch één met Hem is.

De apostel verdeelt het heelal van de dingen, waarvan hij zegt, dat het in Christus geschapen is, in de beide tegenstellingen van datgene, wat hier beneden en van dat, waar daarboven is ("die in de hemelen en die op de aarde zijn en van dat, wat van zichtbare en wat van onzichtbare aard is, (die zienlijk en die onzienlijk zijn) en verbindt aan het laatste met "hetzij
hetzij" verschillende namen van de geesten, om uitdrukkelijk ook al de geesten, van welke naam zij mogen zijn, daaronder te omvatten.

De verdeling "die zienlijk en die onzienlijk zijn" is niet hetzelfde als "die in de hemelen en die op de aarde zijn. " Het zienlijke omvat de gehele zichtbare wereld, ook de sterren aan de hemel, in zoverre zij met het oog kunnen worden opgemerkt, het onzienlijke daarentegen de onzichtbare wereld, dus voornamelijk de engelen, die geesten zijn en daarom als zodanig niet met de zinnen kunnen worden waargenomen. Dat de apostel werkelijk onder deze uitdrukking vooral de engelen bedoelt, blijkt uit de bijvoeging "hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten. " Vergelijkt men deze vier woorden met die in Efeze. 1: 21, dan is daar "tronen", hier "kracht" weggelaten. Uit het verschillende van de namen, zowel als uit de opeenvolging van de namen blijkt, dat hij niet bedoeld heeft bepaalde orden van engelen

daarmee aan te wijzen al moet ook wellicht het vooraangeplaatste "tronen" wijzen op de orde, die het hoogst in rang is.

Een verschil in rang onder de engelen wordt reeds daardoor in de Heilige Schrift geleerd, dat tussen aartsengelen en engelen onderscheid gemaakt wordt en bij de kwade engelen van een vorst van deze en van boze geesten, van de duivel en zijn engelen sprake is. Nadere bepalingen over die rang kunnen uit gebrek aan voldoende uitspraken van de Schrift niet worden gegeven. Wij worden wel door de menigte van woorden gewezen op de grote menigvuldigheid van hun wezen, om ons de heerlijkheid van God duidelijk te maken, die overal de grote menigvuldigheid van openbaringen en krachten, maar nergens eentonige gelijkvormigheid tot stand brengt. Evenwel blijft een duidelijker inzicht in het wezen van het bestaande verschil voor ons buiten gesloten, omdat de engelen voor ons in hun verhouding tot de mens, allen samen slechts één geheel uitmaken en de tegenstelling, die tussen hen en ons plaats vindt een algemene, doorgaande en bij allen gelijke is, zoals dan ook in hun verhouding tot God voor alle één gemeenschappelijke roeping, één en hetzelfde doel bestaat.

En Hij is vóór alle dingen (Spr. 8: 22 vv.) en alle dingen bestaan te samen door Hem, die alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht (Hebr. 1: 3).

Nadat de apostel in vs. 16 de bedoeling van de uitdrukking in vs. 15 "de Eerstgeborene aller schepselen" nader bepaald en verklaard heeft, vat hij het begrip, dat daarin ligt, van Christus bestaan vóór de wereld nog eens op met de woorden: "en Hij is vóór allen. " Hiermee verbindt hij een tweede in de woorden: "en alle dingen bestaan te samen door Hem. " Hiermede wordt eerst de gedachte, daar begonnen, ten einde gevoerd, omdat het begrip van de schepping eerst dan volkomen is geworden, als het begrip van onderscheiding daarin wordt opgenomen.

In de kerk van Klein-Azië dreigde toenmaals een gevaar van vervalsing van het Evangelie, waarvoor de apostel reeds vroeger in zijn afscheidswoord de oudsten te Efeze had gewaarschuwd (Hand. 20: 29 vv.). Het grove Farizese Judaïsme was door de krachtige en besliste polemiek van de brief aan de Galaten teruggedrongen. Nu nam echter de Judaïstische dwaalleer een fijnere, spiritualistische vorm aan en begon door verbinding met elementen van Helleense filantropie tot een gnosticisme te worden. Vele ontwikkelde Joden, vooral te Alexandrië, schaamden zich voor de realiteit van hun godsdienst en bekleedden de eenvoudige naaktheid daarvan met Griekse vijgebladeren. Zij verklaarden de feiten van de heilige geschiedenis voor slechts symbolische omkleedsels van hogere platonische ideën en probeerden deze door middel van de uitlegging zelfs in het Oude Testament in te voeren. Zo ontstond die opmerkelijke samensmelting van Jodendom en heidendom, die wij vroeger in Philo hebben leren kennen. De dwaalleraars van Kolosse nu schijnen geenszins in direct verband met dit eelecticisme te staan, maar hun theorie is eenvoudiger te verklaren uit het Essenisme in verband met de frygische nationaliteit, die tot dweperij en overspanning geneigd was. Zij komen in onze brief voor als ascetische theosofie, die in de nevelachtige streken van de geestenwereld opstegen, ten koste van Christus hogere waarde de engelen vereerden, op een verborgen wijsheid roemden en in het doden van de zinnelijkheid het middel tot ontzondiging zochten. Nu plaatst zich de apostel met een positieve polemiek tegenover dit Judaïserend gnosticisme, terwijl hij in bijzonder rijke kortheid de leer van de persoon van de Heere Jezus Christus en van Zijn verlossingswerk ontwikkelt. Christus wordt namelijk door hem voorgesteld als het centrum van de gehele geestenwereld, dat boven alle schepselen verheven is als de Middelaar van de wereldschepping in wereldonderhouding, als het belichaamd geheel van de volheid van God, als het Hoofd van de gemeente en de bron van alle wijsheid en kennis. De door Hem teweeg gebrachte verlossing omvat hemel en aarde,

maakt vrij van de uitwendige instellingen, van het vergankelijke van deze wereld en leidt de gelovigen trapsgewijze tot de volmaaktheid.

Voor de Esseërs was even groot gevaar de Esseese hoofdbeschouwing vast te houden en daarnaar het Christendom te veranderen, als voor de Farizese Joden om het Christendom tot een nieuwe wet te maken. Een spoor van het Essenisme op Christelijk gebied vinden wij het eerst in Rom. 14: 1 vv. Hier is sprake van Christenen, die weigerden vlees te eten en wijn te drinken, ook tussen de dagen onderscheid maakten, dat alles eigenlijk Esseese trekken zijn. Omdat echter de apostel zeer zacht met deze mensen handelt en hen slechts voorstelt als zwak in het geloof, moeten wij aannemen, dat bij hen de Esseese gnosis en filosofie geheel op de achtergrond trad.

En - om nu van het verhevene van Zijn oorspronkelijke staat over te gaan tot dat van Zijn staat als Heiland, van Zijn kosmische heerlijkheid tot Zijn soteriologische - Hij is het Hoofd van het lichaam, namelijk van de gemeente (Efeze. 1: 22 v. ; 4: 12; 5: 23, 30 1. 22 4. 12), namelijk Hij (Hebr. 12: 2), die het begin is, de eerstgeborene uit de doden (Hand. 26: 23. 1 Kor. 15: 20, 23 opdat Hij in alle, in alle zaken, die de schepping en onderhouding van de wereld aangaan, alsook tot het gebied van de verlossing van het menselijk geslacht behoren, de eerste zou zijn, de voornaamste plaats zou innemen.

Dit vers begint evenals het voorgaande met een "en Hij. " Dit is niet om het nauwer daaraan vast te sluiten, maar integendeel om het des te meer ervan af te zonderen. Van de verhouding, waarin Christus naar Zijn goddelijke natuur tot de wereld in het algemeen staat, gaat Paulus over tot Zijn verhouding tot de mensheid, die ten gevolge van haar zonde verlossing nodig heeft.

Christus staat als behorende tot de gemeente, evenals het hoofd tot het lichaam, omdat het hoofd evenmin zonder het lichaam kan zijn, als omgekeerd het lichaam zonder het hoofd. Zo staat Hij werkelijk in andere en nadere betrekking tot haar, dan in Zijn eigenschap als Schepper tot de schepping. Omdat het echter de gemeente is, waarin de schepping gekomen is tot het vervullen van de bestemming, waarvoor zij geschapen is, om voor de Zoon datgene te zijn, wat Hij haar voor Zich wil laten zijn, zo wordt Zijn betrekking tot de schepping daarin volkomen, dat Hij het Hoofd van de gemeente is. Hoe het nu is met Die, die het Hoofd van de gemeente is, wordt gezegd in één woord, dat door gelijkheid van zinnenbouw ("die het begin is, de Eerstgeborene uit de doden bepaald aan vs. 15 ("die het beeld is van de onzienlijke God, de Eerstgeborene aller schepselen herinnert.

Zoals Christus in betrekking tot God Diens evenbeeld heet, zo heet Hij in betrekking tot de gemeente haar begin of stichter. Door Hem is de gemeente oorspronkelijk en uitsluitend geworden. Met het "Eerstgeborene aller schepselen" is nu verder overeenstemmend de "Eerstgeborene uit de doden. " zoals Hij in vs. 15 is voorgesteld als de gegenereerde vóór ieder schepsel, zo hier als die vóór iederen doden is opgestaan. Het doel van de opstanding van Christus, die wat de tijd aangaat vóór alle andere opwekkingen van de doden in de gemeente (want anders waren reeds in het Oude Testament en door Christus zelf doden opgewekt) heeft plaats gehad, geeft de apostel te kennen met de woorden: "opdat Hij in allen de eerste zou zijn. "

Volgens Zijn niet verheerlijkte mensheid was Christus door Maria uit het zaad van David, dus als zodanig met het menselijk geslacht verbonden; maar als Verheerlijkte was Hij een absoluut nieuw mens, het begin (Hebr. 2: 10). Wat dan de uitdrukking "Eerstgeborene uit de

doden" aangaat, kan de opwekking uit de dood er niet tegen aangevoerd worden, dat Christus de Eerstgeborene uit de doden is; zij toch waren met hun sterfelijk lichaam opgewekt en stierven later weer. Henoch en Elia smaakten de dood niet, ook is de verheerlijking van hun lichaam wel slechts een voorlopige geweest, die met die van Christus niet kan worden vergeleken. Bij de slotwoorden van het vers merkt Chrysostomus op: Christus is allerwege de Eerste - in de gemeente de Eerste, in de opstanding de Eerste. "

Hij wordt genoemd de Eerstgeborene uit de doden, omdat Hij eerst was opgestaan tot een onsterfelijk leven; alle anderen die uit de dood opgewekt waren, behalve Hem, zijn weer gestorven, omdat Hij was de voorname uitwerkende oorzaak van de opstandingen; allen die vóór Hem opgewekt waren, waren opgewekt door Hem, door een macht, die van Hem uitging. En ten slotte voor zoveel Hij een patroon en voorbeeld is van de opstandingen, zullen zijn leden niet alleen opgewekt worden door Hem, maar ook gelijk aan Hem, Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig geworden zijnde. Hoe gepast wordt onze Heer dan Heer genoemd, de Eerstgeborene uit de doden! Ook daarin had Hij de voorrang.

Zo’n voorgaan in alles moet Hij hebben om Zijn verheven bestemming: want het is het welbehagen van de Vader (Efez. 1: 9) geweest, dat a) in Hem, toen Hij mens werd en Zijn werk hier beneden volvoerde, al devolheid van datgene, waarmee de wereld door Hem zou worden gezegend (Efeze. 3: 19 Joh. 3: 34 v.), wonen zou, opdat men daaruit genade voor genade zou kunnen ontvangen (Joh. 1: 16).

Kol. 2: 9

Als de Godmens en Middelaar bezit Hij beide die naturen, die vereist worden om Hem in staat te stellen, ter teweegbrenging van zo’n oneindig waardige voldoening, waarin de hoge God zonder enige krenking van Zijn deugden tot in alle eeuwigheid genoegen kan nemen. Zijn menselijke natuur toch kan lijden en de wet gehoorzamen en terwijl zij door de goddelijke ondersteund wordt wegens de nauwe personele vereniging, zo is zij bevoegd, om al het benodigd lijden te kunnen doorstaan en aan lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van de Heiland de prijs van een oneindige waarde bij te zetten. Dus kan Hij zijn de Heere onze gerechtigheid, die Heer, in wie wij, arme en doemwaardige zondaren, tot vaten van de barmhartigheid gesteld kunnen worden, ontvangende de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de misdaden, naar de rijkdom van Gods genade, zoals de apostel zegt hier en in het 14de vers van ons tekst-hoofddeel. De Heere Jezus bezit niet alleen als Godmens die benodigde hoedanigheden, die ter verwerving van eeuwig heil nodig zijn, maar Hij bezit ook al hetgeen ter toepassing van de zaligheid en ter vervulling van alle gebrek in Zijn leden gevorderd wordt. Bij hem zijn op de volkomenste manier al die voortreffelijke sierdeugden, die tegen al onze behoeften zo zeer vereist worden, te vinden. Neemt eens een onbegrijpelijke genade, goedertierenheid en mensenliefde; een ondoorgrondelijke wijsheid, almacht, lijdzaamheid en getrouwheid. Deugden zeker, die hoogst nodig zijn in de Middelaar, zal Hij bewogen worden, om de belangen van arme en onwaardige doemelingen aan te slaan en op de duur te behartigen, en zal hij ook bestand zijn tegen alle list en geweld van de vijanden. Het is hierom dat de Geest van de Heere op Hem rusten moest, de Geest van de wijsheid, van de raad, van de sterkte, van de kennis en van de vrees van de Heere. In Hem eerbiedigt de Kerk de grote Profeet, die uit- en inwendig leren kan met macht en ons Gods hele raad aangaande onze verlossing heeft bekend gemaakt. In Hem zien wij de enige Hogepriester naar Melchizedeks ordening, die niet alleen de verlossing en vrijkoping door Zijn eigen offerande daarstelde, maar ingegaan zijnde in het binnenste heiligdom, volkomen zalig kan maken allen, die door Hem tot God gaan, naardien Hij altoos leeft om voor de Zijnen te bidden. Ja, in Hem

zien wij Zions gezalfde Eerekoning, die Zijn kerk door Zijn woord en Geest wijselijk bestuurt en tegen alle geestelijke en lichamelijke vijanden krachtdadig beschut en bewaart.

a) En dat Hij door Hem (Efeze 2: 16), b) vrede gemaakt hebbend door het bloed van Zijn kruis, door het bloed, dat Hij aan het kruis heeft gestort (Hebr. 9: 14; 10: 19 vv. 1 Petr. 1: 19; 24, door Hem, zeg ik, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelf, zoals ook alles door Hem en tot Hem geschapen is (vs. 16). Ik zeg alle dingen, zodat niets is uitgesloten, maar daaronder begrepen zijn, hetzij de dingen, die op de aarde zijn, waar Hij uit die twee één nieuwe mens zou scheppen (Efeze. 2: 15), hetzij de dingen, die in de hemelen zijn, waar de tegenstelling moest worden weggenomen tussen heilige engelen en de mensen, die in zonde waren weggezonken, door de laatste terug te brengen tot gelijkvormigheid aan de eerste (Matth. 6: 22: 30

2 Kor. 5: 18. 1 Joh. 4: 10 b) Jes. 9: 6 Joh. 16: 33 Hand. 10: 36 Rom. 5: 1

De geesten van de hemels hadden zeker geen verzoening en verlossing nodig, zoals de gevallen mensen; zij bevonden zich voortdurend als het gezond gebleven deel van het gehele lichaam onder de leiding van hun Hoofd, de eeuwige Zoon van God; maar omdat de schepping één groot geheel is, waarin, als één lid lijdt alle leden medelijden, zodat dus de genezing van de geschonden en zieke leden ook die tot zegen is, die gezond bleven, dan omvat de verlossing door Christus hemel en aarde. Niet alleen worden mensen en engelen onderling verbonden door de verlossing, maar beide te samen vormen van dit uur af een nieuwe, verheerlijkte gemeente van God, die zo ook tot een nieuwe en heerlijke verhouding tot God door Christus komt, evenals een koning, als hij het oproer in één gedeelte van zijn rijk dempt, het gehele rijk daardoor tot rust brengt, tot nieuwe trouw aan zich verbindt en tot veel heerlijker bloei verheft.

Ook de hemelse geestenwereld heeft haar harmonie met God, zoals die oorspronkelijk geweest is, verloren, omdat een gemeente van de engelen, de gevallene, het tegen God vijandige rijk van de duivel vormde en onder de toorn van God de eeuwige straf moest lijden. Door de verzoeningsdood van Christus zijn de demonische machten reeds nu overwonnen en voorwerp geworden van de goddelijke triomf (Hoofdstuk 2: 15). Is nu ook daarmee nog niet het rijk van de duivel, dat uit de engelenwereld is voortgekomen, opgeheven en moet daarin nog de gevaarlijke werkzaamheid tegenover de Christenheid worden ondervonden, toch zal door de terugkomst van Christus de verzoening van de wereld in Hem teweeg gebracht, worden voltooid en, evenals het ongelovige gedeelte van de mensheid wordt afgezonderd, zo zal ook het demonische deel van de engelenwereld uit de nieuwe wereld worden verwijderd en in de hel gestoten worden.

Spreekt de apostel toch van verzoening, dan gebruikt hij hier een woord, dat eigenlijk bevrediging of dadelijke herstelling van de vriendschap aanduidt, waarom hij ook zegt, dat Hij vrede gemaakt, verzoening aangebracht had door het bloed van het kruis, dat is, door Zijn bloedig lijden en sterven op Golgotha. Alles wat in hemel en op aarde was en dat door de zonde verwijderd werd, moest door Jezus Christus weer bevredigd en tot één gebracht worden in Zijn dood. Niet de aanbidding van de engelen en mensen, de verzameling van één reine gemeente in de hemel en op aarde was het grote doel van God en blijft dit ook nog voor ons en voor alle volgende tijden.

Van de engelen kan men niet zeggen zij worden verzoend met God, want dat hebben zij niet nodig gehad, zoals getoond is; ook niet onder elkaar, want nooit is er onder de rijen van die

zalige troongeesten een wanorde of twist. Elk dient daarenboven God gewillig en leeft in ongestoorde rust met al de heilige inwoners van de hemel. De engelen worden ook nooit verzoend met de onzalige duivels, of reeds ter straffe verwezen mensen. Nee, zij berusten met welbehagen in Gods oordelen, die aanbiddend. Maar zij worden verzoend met de mensen en wanneer zij bemerken, dat God iemand tot Zijn vriend gekozen heeft, die zijn zij ook tot vrienden. Zij verblijden zich over zijn bekering in de hemel. Zij brengen graag de vromen enige boodschap van Godswege. Zij legeren zich als heirschaar rondom hen, die de Heere vrezen. Zij schamen zich zelfs niet, de laagste diensten uit te voeren omwille van de uitverkorenen, al was het, dat zij in een graf moesten gaan zitten, of geringe herders in het veld en een apostel in de gevangenis bezoeken. In één woord, omdat zij de afgevallen mens met afkeer en vijandschap beschouwen, omdat zij volmaakt heilig zijn, daar zijn zij nu van de vromen vrienden en zullen met hen zonder de allerminste afgunst of nijdigheid tot in alle eeuwigheid vreedzaam samen leven in de hemel. Wat de zalige vrienden in de hemel betreft, die kan men zeggen zijn bijzonder verzoend, niet alleen wanneer zij hier op aarde tot Gods vriendschap worden toegelaten, maar zij zijn naast allen, die ten tijde van Jezus lijden leefden en tot aan het einde van de wereld leven zullen, in nadruk met God verzoend, toen hun overtredingen door de Heiland van de wereld geboet en aan Hem gestraft werden. Christus toch is gekomen, om ook te verzoenen de overtredingen, die onder het eerste Testament waren en schoon deze zalige mensen wegens de vooruitwerkende kracht van de zoenverdienste van de Heiland, tot de onmiddellijke genieting van de gelukzaligheid voor die tijd waren toegelaten, zo denk ik, dat op die tijd, wanneer hun schulden geboet werden, dit hen in de hemel bekend zal zijn gemaakt en nieuw voedsel aan hun Godverheerlijkende dankzegging voor de hun verleende genade zal hebben toegebracht.

En Hij heeft ook (Efeze. 2: 1) u, die eertijds als heidenen vervreemd waren, uitgeslotenen van de gemeenschap van God (Efeze. 2: 12; 4: 18) en vijanden van God (Rom. 8: 7) door het verstand in de boze werken, door uw gezindheid, die zich openbaarde in verkeerde daden (Rom. 1: 21 vv.) nu ook verzoend.

En Christus heeft dat gedaan in het lichaam van Zijn vlees, zoals Hij dat in de dagen op aarde doorgebracht (Hebr. 5: 7) bezat (Hebr. 2: 14. 1 Petr. 2: 24 en wel door de dood 1), die Hij aan het kruis had geleden (vs. 20), a) opdat Hij u voor die dag, waarop Hij het oordeel zal houden en het rijk van de heerlijkheid zal oprichten (vs. 28), zou heilig en onberispelijk en onbeschuldig (Efeze. 1: 4. 1 Kor. 1: 8 voor Zich stellen 2) (Efeze 5: 27. 2 Kor. 5: 10

Luk. 1: 75. 2 Tim. 1: 9

De apostel wendt zich hier tot de lezers, om hen te doen opmerken, dat zij zelf de verzoenende werkzaamheid van Christus in de staat van hun bekering hebben ondervonden, terwijl zij vroeger van God vervreemd waren. Op de parallelle plaats, Efeze 2: 11 vv., wordt dezelfde tegenstelling gevonden tussen "eertijds" en "nu" en een overeenkomende schildering van de toestand van de bekering. Daar heeft de apostel te doen met hen, die vroeger heidenen waren en zo zonder twijfel ook hier, want volgens Hoofdstuk 2: 11 vv., maakten dezen het grootste deel van de gemeente te Kolosse uit.

De eerste uitdrukking "vervreemd" ziet meer op het niet deelhebben aan de gemeenschap met God, op het zich niet bekommeren om Hem. In het tweede "vijanden" komt meer de werkelijke bepaalde strijd tegen God, het eigenzinnige, dadelijke verzet uit. Als nadere bepaling voegt hij er de woorden bij, die vertaald zijn "door het verstand in boze werken. " Er zou beter in plaats van "verstand" "gezindheid" staan en dan is de zin deze: u toonde het in

uw boze werken als vervreemd van God en Hem vijandig tegenstrevende en wel als degenen, wier gehele gezindheid dat was. De aard en wijze, waarop de verzoening plaats heeft gehad, drukte hij uit met de woorden: "in het lichaam van Zijn vlees door de dood. " Nadat hij onmiddellijk van te voren de dood van Christus reeds als het middel van de verzoening in het algemeen had voorgesteld, zou deze uitdrukkelijke herhaling bij de bijzondere toepassing of de Kolossensen als in het oog lopend kunnen voorkomen. Paulus heeft echter aanleiding daartoe, doordat hij het oog vestigt op de dwaalleraars aldaar, die aan de dood van Christus niet die betekenis toeschreven, die die in verband met de Christelijke leer werkelijk heeft.

Volgens hun geloof in engelen schreven zij de verzoenende bemiddeling ten dele toe aan de hogere geestelijke wezens, die zonder een lichaam van het vlees zijn.

a) Als u, waaraan ik niet twijfel, maar blijft in het geloof, gefundeerd (Efeze. 3: 17. 1 Petr. 10) en vast (1 Kor. 15: 58) en niet bewogen wordt, door niets u laat afbrengen (Gal. 1: 5) van de hoop van het Evangelie, van de hoop van het eeuwige leven (Tit. 1: 2. 3: 7, 14), dat u door de beloften van het Evangelie voor ogen wordt gehouden (vs. 5. Efeze 1: 18), dat u van Epafras gehoord heeft, dat gepredikt is onder al de schepselen, die onder de hemel zijn (vs. 6. Mark. 16: 15 Rom. 10: 18); waarvan, in het bijzonder wat de verbreiding ervan onder de heidenen aangaat, ik Paulus een dienaar geworden ben (Efeze. 3: 7 Gal. 1: 15 v.).

Joh. 15: 6

De woorden "opdat Hij u heilig en onberispelijk en onschuldig voor Zich zou stellen" drukken het doel van de verzoenende werkzaamheid van Christus uit, die op de gelijkvormigheid van de gelovigen met de Heere ziet. Het bereiken van dit doel wordt geplaatst in de tijd van het oordeel, waarbij de gelovigen voor Zijn rechterstoel geopenbaard worden. Als voorwaarde tot het bereiken daarvan noemt de apostel het gefondeerd blijven in het geloof en in de hoop; want alleen door de gelovige gesteldheid van de ziel neemt de mens de krachten van de onzichtbare wereld in zich op, die de nieuwe vlekkeloze mens, de Christus in ons aankweken. De uitdrukkingen "gefundeerd en vast" moeten verklaard worden uit het beeld van de tempel, het huis van God (Efeze 2: 22), waarin ieder in het bijzonder een levende steen vormt, die vast in het gehele gebouw door het geloof (Hoofdstuk 2: 7) is ingevoegd (1 Petr. 2: 5). Zonder twijfel dacht Paulus bij het woord "blijft" en het "niet bewogen wordt" vooral aan de dwaalleraars en hun verleiding, alhoewel ook persoonlijke zedelijke ontrouw de grond van het geloof omver kan stoten. Onder de hoop van het Evangelie moet men het deelgenootschap aan het rijk van God, dat het Evangelie belooft, verstaan.

Met het woord "dat u gehoord heeft", waarbij moet worden ingevuld "door Epafras" legt de apostel een getuigenis af voor de waarheid van de leer van zijn leerling.

Als hij dan vervolgens met de woorden "dat gepredikt is onder al de schepselen, die onder de hemel zijn" de onbegrensde omtrek van de verkondiging van het Evangelie voorstelt, doet hij dit om die wereld omvattende openbaarheid tegenover het voortsluipen van elke bijzondere leer, die zich hier of daar verheft, te stellen.

Dat hij de bode is, die deze belangrijke mare overal heeft te verkondigen, vermeldt Paulus zowel om de grote eer, die aan een zondig mens kan te beurt vallen (Ef. 3: 7 v.) als om daarmee nadrukkelijk de Kolossenzen in te scherpen, dat God hem als Zijn gezant tot hen gezonden heeft, aan wie zij zich te houden hebben.

Zo nauw toch is Christus met de gemeente verbonden dat Hij haar Zijn lichaam noemt, de gemeente, van die dienaar ik Paulus, in onderscheiding van de andere apostelen, geworden ben, naar de bedeling van God, naar de maat van het ambt, dat ik naar Gods roeping in het huis van God bekleed (Num. 12: 7. 1 Tim. 3: 15. 1 Kor. 9: 17 Nu 12. 7 1Ti) en deze is de apostolische bediening, a) die mij gegeven is aan u, de heidenen (vs. 24 Rom. 1: 5), om te vervullen het woord van God, dat overal zonder onderscheid tussen heidenen en Joden bekend te maken, uit te breiden (Hand. 5: 28 Rom. 15: 19).
Rom. 16: 25 Efeze 1: 9; 3: 9. 2 Tim. 1: 10 1 Petr. 1: 20

Namelijk de verborgenheid (vgl. Hoofdstuk 4: 3 Efeze. 3: 2 vv.), die verborgen is geweest van alle eeuwen en van alle geslachten, zo lang er mensengeslachten zijn geweest (Hand. 15: 21), a) maar nu aan de apostelen ten deel geworden en door deze verkondigd, geopenbaard is aan Zijn heiligen, aan de Christenen (Hoofdstuk 1: 2).

Matth. 13: 11

a) Aan wie, namelijk aan de heiligen, die in geloof het Evangelie hebben aangenomen, God, als degenen, die Hij daartoe had verkoren en verordend en die Hij nu ook diensvolgens tot Zijn rijk riep, bekend heeft willen maken, ook door eigen ervaring (Efez. 3: 10), die zij de rijkdom van de heerlijkheid van deze verborgenheid onder de heidenen. Die rijkdom is groot, die is, die in het wonderlijke heerlijke woord kan worden bevat: Christus onder u, die eertijds heidenen waren, zonder hoop in de wereld (Efez. 2: 12). Hij wonende en onder u als Zijn tegenwoordig volk wandelend (Ex. 29: 45 v. Lev. 26: 12 Efeze 3: 17. 2 Kor. 6: 16. 1 Petr. 2: 9 Christus, de hoop van de heerlijkheid (Hoofdstuk 3: 4. 1 Tim. 1: 1).

2 Kor. 2: 14

Aan het einde van vs. 23 had Paulus gezegd, dat hij een dienaar van het Evangelie geworden was, nu herhaalt hij aan het begin van vs. 25 dit gezegde, maar met het oog op hetgeen hij in vs. 24 had gezegd, dat hij in zijn vlees de overblijfselen van het lijden van Christus vervulde voor Zijn lichaam, dat is de gemeente, noemt hij zich nu een dienaar van deze gemeente. Als hij vervolgens nader aanduidt, welke bijzondere roeping hem in de dienst van de gemeente ten dele geworden is en aan zijn goddelijke aanstelling tot apostel van de heidenen denkt, zal het zonder twijfel dit apostolisch ambt onder de heidenen zijn, wat zijn lijden maakt tot een betoning, zoals hij die van te voren heeft beschreven, zodat wij dus hier een bevestiging verkrijgen voor de juistheid van de boven door ons medegedeelde opvatting van die woorden. Als het doel, waartoe dit ambt hem is opgedragen, geeft hij aan, dat hij door het volbrengen daarvan vervulde of volmaakte het woord van God. Niet alsof, wat de inhoud aangaat, aan het woord van God iets ontbrak, maar wel was het volgens zijn universele bestemming nog niet tot zijn volheid gekomen, zolang de boodschap van de zaligheid of het Evangelie (want dit is niet onder het woord van God bedoeld, 1 Kor. 14: 36. 2 Kor. 2: 17; 4: 2 alleen de Joden en niet ook aan de heidenen was verkondigd. Daarentegen doelt de apostel op de inhoud van het woord van God of van het Evangelie, als hij het in vs. 26 "de verborgenheid" noemt. De uitdrukking is hem eigen om aan te duiden het van eeuwigheid af in God verborgene, door Christus te volvoeren en vervolgens door de prediking van het Evangelie aan de mensen bekend te maken raadsbesluit ter verlossing (Rom. 16: 25. 1 Kor. 2: 7 vv. Voornamelijk echter bedient hij zich dan daarvan, als hij van dit raadsbesluit in het bijzonder die kant op de voorgrond stelt, die ook de heidenen tot deelname aan de verlossing, door Christus teweeggebracht, doet deel hebben, zonder eerst door het Jodendom te moeten doorgaan. Dat geheim stelt hij hier voor als een, dat van alle eeuwen en van alle geslachten verborgen is

geweest, om te kennen te geven dat dit raadsbesluit niet genomen is in latere tijd; maar reeds van eeuwigheid af, noch ook in zijn hele omvang vroeger openbaar is gemaakt, maar pas door hem, door Paulus openbaar was geworden, als niet beperkt te zijn tot enkelen, maar voor alle heidenen gegeven. Hadden toch de profeten heldere blikken daarin geslagen en bepaald genoeg ervan gesproken, dat de heidenen eveneens tot de zaligheid in Christus zouden komen (Rom. 15: 9 vv.), dan was hun toch onbekend, langs welke weg dat laatste zou geschieden. En ook de overige apostelen hebben er zich lange tijd niet in kunnen vinden, dat zo volkomen vrij de heidenen de ingang in het rijk van God in Christus Jezus openstond dat het hier noch Jood noch Griek was (Gal. 3: 28 Hand. 10: 9 vv. ; 21: 18 vv.), totdat Paulus de erkentenis van deze waarheid meer en meer bewees en meer bewerkte en ten slotte Petrus en Johannes ook, om ons van die uitdrukking te bedienen, Paulinisch werden (vgl. bij Efeze 3: 7). Hij zegt echter op onze plaats opzettelijk, dat de heiligen en niet, zoals in Efeze 3: 5, de heilige apostelen en profeten het hier genoemde geheim geopenbaard was geworden, omdat de uitdrukking "geopenbaard", waarvan hij zich in de grondtekst bedient (efanerwyh), niet zozeer ziet op de ontvouwing voor het verstand door de verlichting van de Heilige Geest, die hij daar op het oog heeft (apecalufyh Rom. 16: 25), als wel op de bekendmaking voor de ervaring van hen, wie het door de gehoorde prediking en door het aannemen van zulke prediking in het geloof openbaar wordt (Hoofdstuk 4: 4, Tit. 1: 3 Rom. 16: 26). Of deze bekendmaking en niet op die ontvouwing ziet hij, omdat hij zich tegenover de dwaalleraars te Kolosse stelt, die graag roemden op een verborgen wijsheid, in welk bezit zij alleen en niet de gewone Christenen waren. Omdat echter niet allen, tot wier oren de prediking van het Evangelie eenmaal doorgedrongen is, heiligen zijn; maar alleen die het zijn, die deze in geloof hebben aangenomen en zo aan zichzelf de zegen hebben ervaren van het nu aan het licht gebrachte geheim, stelt Paulus dit punt in vs. 27 nog in het bijzonder op de voorgrond en spreekt daarvan een bekendmaking, die nog verder gaat, namelijk van die, die niet alleen voor de oren (vs. 23), maar ook voor de harten heeft plaats gehad (Rom. 9: 23 v.). De kring van hen, aan wie het eerste ten deel is geworden, is toch veel groter dan de kring van hen, die ook de tweede hebben ontvangen. Dat echter deze kring niet door de eerste bedekt wordt, maar in omvang ver achter die blijft, rust op hetzelfde goddelijke voornemen, waarvan de apostel in Rom. 8: 28 vv. uitvoeriger heeft gehandeld, op dezelfde keuze van de genade, waaraan hij ook in Efeze 1: 4 vv. heeft gedacht en zo schrijft hij hier: "aan wie God bekend heeft willen maken" (vgl. Efeze 1: 9). Wat nu God aan Zijn te voren verkoren, verordineerde en geroepene heilige (Rom. 1: 7) heeft willen bekend maken, wordt uitgesproken in de woorden "die zij de rijkdom van de heerlijkheid van deze verborgenheid onder de heidenen. " Christus onder de heidenen als Heiland en Koning, die hen verheft tot de heerlijkheid, aan het volk van God beloofd, dat was het nieuwste, wonderbaarste, voor Joodse oren meest aanstotelijke woord, dat men kon uitspreken. Zo ver was het nu gekomen, dat het woord van Christus in Matth. 21: 43 geheel vervuld was: het rijk van God was van de Joden weggenomen en de heidenen gegeven en zo maakten zij nu het volk van God, het eigendom van Christus en de erfgenamen van de belofte uit, die van te voren zonder God in de wereld, zonder Christus en zonder hoop van het eeuwige levens geweest waren. Paulus had van dit standpunt reeds de brief aan de Efeziërs geschreven en daarin het wezen en de heerlijkheid van de kerk van Christus aan de gemeenten, die bijna uitsluitend uit heidenen verzameld waren, de vertegenwoordigers van de Christelijke kerk uit de heidenen ook in de volgende tijden, voorgesteld. Wat hem juist in zijn gevangenschap te Rome op dit standpunt verheven heeft, hebben wij in het slotwoord op die brief uitvoeriger aangewezen. Van datzelfde standpunt gaat dan ook de Openbaring van Johannes, die weinige jaren later geschreven is, uit, zoals het gezicht in Openb. 1: 9 vv. duidelijk genoeg doet opmerken, als men slechts het wandelen te midden van de zeven gouden kandelaren de juiste zin laat behouden. Vandaar ziet hij het oordeel van Christus over het volk, dat oorspronkelijk Zijn eigendom was, maar Hem verworpen heeft (Joh. 1: 11), een

oordeel, dat toch niet zonder hoop is voor de toekomst van dit volk. Hij overziet dan verder de tijd van de heidenen, totdat met Hoofdstuk 10 de ontwikkeling van de dingen die weg inslaat, waarop, hetgeen Paulus in Rom. 11: 12, 15 en 23 voorspelde, vervuld zal worden en van daar
af wordt gehandeld over de laatste dingen. Het zal altijd een vruchteloos pogen blijven het boek van de Openbaring te verklaren, als men dit inzicht in zijn organisme niet aanneemt.

Christus onder ons betekent Christus door het geloof onder u aangenomen als uw gerechtigheid en uw sterkte en dit is de vaste grond, waarop wij onze hoop van de heerlijkheid bouwen. In dezelfde betekenis komen deze woorden dan ook voor (Efeze 3: 17). Opdat Christus door het geloof in uw harten woont. Als het hart van de zondaars door de Heilige Geest geopend en hem de heerlijkheid en liefelijkheid van Christus getoond wordt, dan neemt hij Hem van heler harte als zijn Zaligmaker aan en wordt met Hem verenigd. Door iedere nieuwe openbaring van Christus aan de ziel wordt deze geloofsvereniging met de Heere in het hart hernieuwd. Bij alle smaad, iedere verzoeking, iedere struikeling, en bij elk verlies leert de ziel telkens meer wezenlijk en standvastig in Christus als haar algenoegzame Zaligmaker geloven en zo kan Christus door een levend geloof gezegd worden, in het hart te wonen, zoals wij Efeze 3: 17 lezen: "Opdat Christus door het geloof in uw harten woont. " Waar Christus zo aangenomen wordt, is Hij de hoop van de heerlijkheid. Het is dus standvastig, levend geloof, deze hartelijke aanneming van Christus als onze gerechtigheid, die ons die kalme, liefelijke, gegronde, vreedzame hoop van de heerlijkheid schenkt. De ziel, die kan verklaren: Christus is de mijne, kan zeggen: De heerlijkheid is voor mij weggelegd; want in Christus zijn wij volkomen geborgen tegen de dag van het oordeel. Kunt u naar waarheid verklaren, dat Christus zo in u de hoop van de heerlijkheid is? Als u geen deel aan Hem heeft, dan kunt u zich niet met grond in de hoop van de heerlijkheid verblijden.

Het zijn niet Mozes en de engelen, die wij u, evenals die dwaalleraars, voorhouden, maar het is Christus, die wij apostelen en onze medehelpers, verkondigen, vermanend een ieder mens en lerend een ieder mens in alle wijsheid (Hoofdstuk 3: 16), opdat wij, overeenkomstig de bedoeling van de Heere ter zaligheid (vs. 22) een ieder mens volmaakt zouden stellen in Christus Jezus, in wiens gemeenschap alleen de volmaaktheid te bereiken is en niet in de dienst van de wet of van de engelen (Hoofdstuk 2: 10 vv.).

Voelt u niet in uw eigen ziel, dat er geen volmaaktheid in u is? Leert iedere dag u dit niet? Elke traan, die langs uw wang biggelt, weent: onvolmaaktheid; elke zucht, die uw hart ontsnapt, roept onvolmaaktheid uit; ieder hard woord, dat uw lippen voortbrengen, fluistert: onvolmaaktheid. U heeft te vaak een inzicht in uw eigen hart gehad, om voor een ogenblik slechts van enige volmaaktheid in uzelf te dromen. Maar te midden van dit droevig bewustzijn van onvolmaaktheid, is hier troost voor u; u bent volmaakt in Christus Jezus. In Gods ogen bent u in Hem volmaakt; nu reeds bent u begenadigd in de Geliefde. Maar er bestaat nog een andere volmaaktheid, waartoe u ook moet komen en die aan iedere gelovige verzekerd is. Is het niet heerlijk, uit te zien naar de tijd, wanneer iedere zondeplek de gelovige ontnomen en hij volmaakt voor de troon gesteld zal worden, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks? De kerk van Christus zal dan zo rein zijn, dat zelfs het oog van de Alwetendheid geen vlek noch gebrek in haar zal bespeuren; zo heilig en zo heerlijk, dat Joseph Hert niet buiten de waarheid gaat, als hij zegt:

In des Heilands mantel veilig, Als de Heiland zelf heilig.

Dan zullen wij kennen en smaken en de zaligheid van deze veelomvattende, maar korte uitspraak ervaren: volmaakt in Christus Jezus. Niet eerder zullen wij ten volle verstaan de

hoogte en diepte van de verlossing in Jezus. Springt uw hart niet van vreugde op bij de gedachte daaraan? Zo zwart als u bent, zo wit zult u eens zijn; zo vuil als u nu bent, zo rein zult u worden. O, wat een wonderbare verlossing! Christus neemt een worm en herschept die in een engel: Christus neemt een zwart en ongevormd ding en maakt het rein en onvergelijkelijk in zijn heerlijkheid, weergaloos in zijn schoonheid en geschikt om de metgezel van de serafs te zijn. O mijn ziel, sta vol aanbidding stil voor deze zalige waarheid van de volmaaktheid in Christus.

Als ik na lang en doelloos dolen, na vruchteloos heen en weer zwerven, eindelijk dan toch het kruispunt van heirbaan en bergpad bereik, vanwaar men mij gezegd heeft, dat ik nu maar al door, recht door uit, heb op te wandelen, om te komen waar ik wezen moet, dus roep ik bij het zien van dat kruispunt, blij en overgelukkig uit: "Goddank, nu ben ik er", ook al weet ik uitnemend goed, "dat ik er lang nog niet ben" en nog uren gaans voor mij heb. Mijn uitroep: "Nu ben ik er! " betekent dan niet, dat ik metterdaad de eindpaal van mijn tocht reeds met de arm omklem, maar dat ik nu dan toch de weg betrad, waarlangs het bereiken van die eindpaal mij verzekerd is. Overgebracht nu op de worsteling van de ziel van de mensen om heilig te worden, betekent dit ten eerste, dat de arme mens eerst eeuwen lang doelloos zocht en langs alle paden omdoolde, om de weg naar het ideaal van de heiligheid te vinden, maar zonder ooit te vorderen, ja, eer al verder van dat hoogheerlijk ideaal afzwervend. En ten andere, dat hij door de wedergeboorte door de bekering, door het geloof in Christus, nu op het kruispunt van een geheel nieuwe weg is geplaatst, waarvan het begin nog wel zeer ver van het einddoel af ligt, maar die er toch, zo rechtstreeks, zo ontwijfelbaar zeker en zo vanzelf, heenvoert, dat hij, reeds bij de eerste stap "op die verse en levende weg" verrukt en uitgelaten van heilige vreugde, uitroept, "nu ben ik er! " en de ambtlieden van Sion hem inschrijven als: "weer één volmaakt! "

Zo noemde men eertijds ook bij de heidense mysteriën hen "volmaakt", die voor het eerst in de verborgenheden van deze diensten waren ingewijd; wel wetend, dat hun ontwikkeling in dit opzicht nu pas begon, maar er even vast op gaande, dat die, nu ze eenmaal op het hoger standpunt waren geplaatst, vanzelf zou volgen. Verre van gewrongen of gedrongen, is het dus veeleer volkomen juist en natuurlijk, wanneer ook de Heilige Schrift de nog zeer onvolmaakte Christenen en die erger nog, hun onvolmaaktheid in dit leven nooit te boven zullen komen, niettemin nu reeds "volmaakten" noemt ter aanduiding, dat door hen dan het juiste standpunt ingenomen, de goede weg ingeslagen en de rechte gang is gekozen, die hen zeker en onfeilbaar eens tot het bezit van de volmaaktheid leiden zal. Zó wanneer Jezus tot Zijn discipelen zegt: "Jullie zijn nu rein om het woord dat Ik tot u gesproken heb! " of ook, als Paulus schrijft: "Ik onderwijs een ieder mens en leer hem in alle wijsheid, opdat ik hem volmaakt stel in Christus; " of Petrus getuigt van hen, "die daardoor hun ziel gereinigd hebben, dat ze gehoorzaam werden aan de waarheid. " Hierbij is sprake van volmaaktheid, naar gelang het standpunt, dat men inneemt en zo vaak als de leden van een gemeente in Paulus' brieven worden toegesproken als "heilige en beminden", als "volmaakten" en "gelovigen", "uitverkorenen" en wat hoge eretitels meer aan de gemeente van die dagen door Paulus worden toegekend, dan is hiermee nooit iets anders bedoeld, dan dat zij door hun belijdenis van de Christus van God de enige weg, die tot volmaaktheid brengen kan, als waar en betrouwbaar ook voor zichzelf hadden aanvaard. Of iemand werkelijk "een gelovige", in de waarheid "een uitverkorene", ook in Gods oog een van Zijn geliefde kinderen is, - kan op aarde door niemand dan door hemzelf met volkomen zekerheid geweten worden. De apostelen denken er dan ook in de verte niet aan, door deze erebenamingen een erecertificaat aan de enkele personen van deze gemeente uit te reiken. Veeleer toont hun onverbloemd kastijden van allerlei ruwheid en zonde, dat er van het "volmaakte", helaas nog maar al te veel

ontbrak. Maar optredend met het Evangelie, dat het heil niet uit de mens deed opklimmen, maar van God neerdalen, laten zij van die heilige canon ook in hun eretitels niet af en kwalificeren zij hun volgelingen niet naar wat in hen gevonden, maar door hen beleden wordt te vinden te zijn in God. Aan deze eerste betekenis van volmaakt het naaste verwant is het volmaakt zijn in Christus. Elk Christen is dat. Ook de pas bekeerde. Zelfs hoe hard het ook schijnt, we moeten het neer schrijven, zelfs het afgedwaalde kind, dat weer zo schrikkelijk afdoolde en het goed van zijn vader brengt in een ver en vreemd land. Ja, zóver reikt dit "volmaakt in Christus", dat onder de nog niet geborene, ook het geslacht van Gods kinderen, dat pas hierna het levenslicht zal aanschouwen, nu reeds in de lendenen van de Messias als "volmaakt in Hem" besloten is. Dit volgt onmiddellijk uit de aard van de "mystieke unie" en uit het mysterie van Christus' plaatsbekleding. Immers, Zijn werk moet niet weer volbracht worden, maar is volbracht. De verzoening is verworven en daarmee de reinigmaking en de heiligheid teweeg gebracht. Hij is gekomen om de wil van de Vader te doen en heeft die gedaan en dat centrale, heerlijke, vlekkeloos reine menselijke leven, dat Hij uit de dood opgebracht en, in ons menselijk vlees, in de hemel heeft ingedragen, dat leven is nu de fontein en springader, waaruit eeuwig de leden van het lichaam Christi het levensbloed van hun ziel zullen indrinken of wilt u, de goddelijke onuitputtelijke marmergroeve, waarin het heilig beeld van al Gods kinderen nu reeds besloten ligt. Met de werkelijke al of niet volmaaktheid van de Christenen op aarde heeft het dus volstrekt niets te maken, zo vaak hen een volmaaktheid wordt toegeschreven in Hem. "Hun leven is met Christus verborgen in God" en al de arbeid van hun ziel moet maar zijn, om van wat op aarde, ook aan henzelf nog is af te komen en door het geloof zich met dat leven in Christus te vereenzelvigen. "Niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij! " blijft hun wachtwoord en dienovereenkomstig kan hun toegevoegd: "U bent volmaakt in Hem, die het Hoofd is over alle overheid en macht! " of wilt
sterker nog: "U bent afgewassen, u bent geheiligd, u bent gerechtvaardigd in de naam van de Heere Jezus Christus en door de Geest van onze van God. " Van geheel andere strekking is de eretitel van "volmaakt", zo daarmee, naar de derde categorie, de mate van onze groei is bedoeld, bijvoorbeeld in de uitdrukking: "van de volmaakten is het vaste voedsel. "

Er wordt dan gedoeld op de tegenstelling tussen hen, die pas tot het Evangelie toetraden en degenen, die de kennis van het Evangelie naar de hun betamende omvang en de voor hen passende diepten reeds verwierven.

De eersten heten dan kinderen, die nog met melk worden gevoed, de anderen volmaakten of volwassenen, wie het vaste voedsel reeds kan worden aangeboden. Bij die groei heeft elk schepsel zijn eigen mate. Het lam is reeds tot een volkomen ram opgegroeid, ook al blijft het nog ver beneden de mate van de grootte, waarmee de welp van de olifant geworpen werd. Zo heeft elke plant, elke boomsoort en evenzo elk van die en elk mensengeslacht de "mate van zijn grootte", die hen door God beschikt is. Zelfs onder de leden in eenzelfde gezin brengt weer elk individu, elke persoon, reeds bij zijn geboorte de vaste bepaling mee van de hoogte, die het in zijn groei bereiken, maar ook van de hoogte, die het nooit overschrijden zal. Dan is er eerst een groeien, een uitzetten, een toenemen, een groeien. En dat proces gaat aldoor, tot eindelijk de groei naar zijn mate verkregen is, om dan opeens alle groei een einde te doen nemen en voorts geen andere werking te vertonen dan van innerlijke harding en bevestiging, sterking en vulling van het weefsel van het lichaam. Niet anders nu gaat het in het geestelijke toe. Ook wie in Christus geboren wordt, brengt de bepaling van de mate van zijn groei met zich. Vandaar na de eerste bekering die honger, dat wegtrekken van alle levenssappen naar, dat groeien van de ledematen en zo gaandeweg dat rijpen tot die mate van de grootte, die in de voorverordinering van God ons beschikt was. Daarop doelt Paulus, als hij zegt: "Zovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons naar dezelfde regel wandelen; " en doelt evenzeer wat de

Hebreeën te lezen bekwamen: "Een ieder, die melk krijgt, die is onervaren in het woord van de gerechtigheid, want hij is een kind; maar voor de volmaakten is het vaste voedsel, die door de gewoonte de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding beide van goed en van kwaad. " Maar al heeft men nu ook eenmaal die "groei naar zijn mate" bereikt, dan is hiermee toch de "toeneming in Christus" nog zó weinig uit, dat dan veeleer pas echt beginnen kan, wat de briefschrijver onmiddellijk daarna noemt: "Laat ons nu tot de volmaaktheid voortvaren. " Zo weinig, dat daarna de "inleiding in het heilgeheim" zelf eerst komt; en eerst na afloop van die groei de onderscheiding van Johannes zin krijgt van "kinderen" en "jongelingen", van "mannen" en "vaders in Christus. " Wat nu eindelijk de laatste of vierde onderscheiding aangaat tussen volmaaktheid in de delen, die een kind van God alleszins en volmaaktheid in de trappen, die hij op aarde nooit zal bezitten, dan is ook hier het zegel van de Schrift en van de geestelijke ervaring onbetwistbaar. Een korreltje mosterdzaad, hoe klein ook, bevat in zich de kiem, niet slechts van de stengel en zijn stoel en voor die stoel de wortelvezels, maar evenzeer voor de takken en twijgen, voor de sprieten en bladen, voor de bloesems en vruchten, die aan de mosterdboom in zoeler luchtstreek bij zijn voltooiing prijken. Die korrel is dus gaaf, is ongeschonden en is, omdat de kiem aller delen er in ligt, de volkomen mosterdzaad. Dat is het heilig en onveranderlijk kenmerk van al wat God doet. Wij mensen, als we iets maken, moeten eerst stuk voor stuk, deel voor deel in gereedheid brengen om ze daarna aan elkaar te hechten, vast te lijmen en ineen te zetten. Maar bij al wat God werkt worden steeds alle delen tegelijk voorverordineerd en wat de kiem betreft, tot aanzijn gebracht, om zich daarna elk in zijn orde te ontwikkelen. Ons menselijk werk is, onder de wording, nooit, Gods werk altijd volmaakt in de delen. Dit is waar van de plant. Dit geldt voor dier en mens. Maar in sterkere zin nog voor de geestelijke ontwikkeling van de mens na zijn wedergeboorte. Is de heiligmaking van de mens zijn eigen werk, dan gaat het ook hier zo toe, dat hij stuk voor stuk, deel voor deel vooraf gereed probeert te maken, om pas daarna het ene aan het ander te verbinden en in elkaar te zetten. Er zal dan een neiging zijn, om één bepaalde zonde te bestrijden, terwijl op hetzelfde ogenblik een andere, niet minder verfoeielijke zonde vrij spel houdt. Er grijpt dan een oefening plaats om zich bijvoorbeeld in zijn gebeden en smekingen te volmaken, of ook toe te leggen op mortificatie en nederigheid, terwijl, onder die oefening door, de gierigheid vrij rondloopt en de prikkelbaarheid zich nog gevoeliger maakt en het lijden met anderen al meer verkwijnt. Sterke ontwikkeling aan de éne, met wegtering en verkwijning aan de andere kant van ons wezen. Een groei, maar in delen, onvolmaakt. Heeft u daarentegen met wezenlijke wedergeboorte, met doorgezette bekering, met oprecht geloof, d. i. met een werk van God te doen, dan komt er opeens een haat tegen alle zonden, een liefde voor alle deugden en is, ook al trad die nog niet naar buiten, de kiem van alle heerlijkheden aanwezig. "Nog wel maar een klein beginsel van deze gehoorzaamheid", zoals de catechismus zegt, "maar zó nochtans, dat ze niet slechts naar sommige, maar naar alle geboden van God met een ernstig voornemen beginnen te leven. " Een kustlicht, dat men bij alle prijzenswaarde pogingen in onze dagen, bijvoorbeeld om de demon van hun dranklust te bedwingen, wel zeer scherp in het oog dient te vatten, om niet ongemerkt uit de Christelijke stroming af te drijven. Want die stroming is geen andere en kan nooit een andere zijn, dan dat het nieuwe leven in ons een werk van God en niet van mensen is en nu volmaakt blijkt, volstrekt niet in een enkel stuk, maar in al zijn delen. "De mens van God moet volmaakt zijn", zoals Paulus aan Timotheüs schrijft, dat is naar Paulus' eigen uitlegging: volmaakt toegerust tot elk goed werk. " Wat onberispelijk bewaard moet worden voor de dag van Jezus' toekomst, is naar luid van zijn brief aan de Thessalonicensen: "een geheel oprechte geest", maar ook evenzeer "de ziel en het lichaam. " We moeten God liefhebben, niet slechts "met het hart, maar ook met de ziel, maar ook met het verstand, ja met alle kunnen (krachten) die aan ons wezen geschonken zijn. " Kortom, een heiliging moet door Christus in ons uitgewerkt, maar zó, dat Hij ons heiligt, niet naar een enkel deel van ons

wezen, maar "geheel en al. " Zo’n volmaaktheid echter, die ook naar onze overtuiging de kinderen van God alleszins toekomt, verschilt hemelsbreed van die andere volmaaktheid, die op zo hinderlijke wijze door de enthousiasten gedreven wordt; t. w. de volmaaktheid in de trappen. Dit toch houdt in zich, dat in het kind van God niet slechts alle delen van het nieuwe leven in kiem aanwezig zijn, maar ook dat elk van deze delen reeds hier op aarde zó ver ontwikkeld kan worden, dat er geen tekort en dus geen zonde meer bij overblijft. De volmaaktheid van de trappen valt samen met de volmaaktheid van Gods wet. In die zin volmaakt zijn, sluit dus in zich, dat men al de geboden van God en elk van die geboden in volkomen geestelijke zin, in al hun omvang en naar hun zeer wijde, oneindige strekking, onafgebroken houdt. Houdt, niet naar de standaard van de burgerlijke samenleving, of de maatstaf, die in uw kerk geldt, noch naar de opvatting, die in uw vrome kring gangbaar is, maar houdt naar de commentaar van de Heilige Geest, waarin Jezus ons heeft ingeleid. Bovenal houdt, niet slechts met zijn uitwendig, maar ook met zijn inwendig wezen, dat wil zeggen niet voor zover mensen ons beoordelen, of ook onze eigen mens zichzelf bezien kan, maar zoals we bij het aldoorzoekend licht van de Eeuwige doorschouwd worden door het heilig oog van onze God. En in die betekenis nu, dat is waar de trappen, wordt de volmaakbaarheid op aarde nergens door de Schrift geleerd, altijd op het ernstigst door haar gelogenstraft en, waar zij schijnt voor te komen, als zelfmisleiding gewraakt. "Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, dan misleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet! "

Waarvoor, tot welk doel, namelijk om een ieder mens volkomen in Christus Jezus voor te stellen, ik ook werk, mij niet tevreden stellend met verstandige vermaning en leren alleen. Omdat ik nu een gevangen ben en niet meer in het openbaar kan werken, ben ik strijdend met waakzame zorg voor alle gemeenten, in gebed, schrijven en tegenstaan van hen, die de waarheid verkeren en de gemeenten verwoesten (Hoofdstuk 2: 1; 4: 12. 2 Kor. 11: 28. 1 Thessalonicenzen. 2: 2. 2 Tim. 4: 7). Ik doe dat niet met menselijke macht, maar naar Zijn werking, die in mij werkt met kracht. Christus zelf dringt er mij toe en maakt mij daartoe bekwaam (2 Kor. 5: 14; 3: 5).

"In alle wijsheid", want de wijsheid kiest en vindt het juiste gepaste woord; "in alle wijsheid", zegt de apostel, spreken wij tot ieder mens en leren wij ieder mens met dat doel voor ogen, dat hij "in Christus volmaakt" zij. Dat de mens zo wordt, is het doel van de prediking van Christus. Ieder moet tot Christelijke, namelijk op Christus gegronde en aan Hem gelijkvormige volmaaktheid geraken. Om dit en niet maar een oppervlakkige werking te verkrijgen, moet de prediking van Christus gepaard gaan met vermanen en leren. Het eerste, opdat ieder op het gemoed wordt gedrukt, wat hij is en wat hij moet zijn en het laatste, opdat hij leert kennen, wat hij in Christus worden kan. Zo’n verkondiging van Christus kan de apostel van zichzelf en zijn medearbeiders betuigen. Hij kan betuigen, dat zij op die manier aan ieder mens doen, om bij ieder dat doel te bereiken. Hij heeft hierbij niet de tegenstelling van Joden en heidenen op het oog, maar hierop legt hij de nadruk, dat zij het bij niemand aan zo’n vermanen en leren laten ontbreken, doordat zij niet maar in het algemeen Christus prediken, maar ieder in het bijzonder tot Christelijke volmaaktheid probeert in te brengen. (Vgl. 1 Thessalonicenzen. 2: 11 Hand. 20: 31).

Met al deze woorden wil de apostel zowel de liefde en deelneming winnen van de gemeente, die aan zoveel gevaren van de verleiding blootstaat, als hij haar vertrouwen wil wekken op de grote kracht van God ook in hem, Gods afgezant, zichtbaar. In weinige, veelomvattende woorden stelt ons Paulus hier de werkzaamheid van een echte prediker van het Evangelie voor ogen; hij predikt de geheimenis van de genade van God in Christus, hij vermaant alle zondaars tot boete zonder moe te worden, of mensengunst te bejagen; hij onderwijst ook de

armste, eenvoudigste, onwetendste lieden; hij leidt allen tot volkomenheid; hij wil niemand hoger licht en hoger leven onthouden, niemand houden op een lagere trap; hij voldoet zichzelf nooit en acht nooit dat het voor anderen genoeg is; hij is zich bewust, dat hem een leven van arbeid, en ook van strijd verordend is; hij vertrouwt daarin alleen de in hem machtig werkende, hem beloofde kracht van God en geeft daarom ook van alles God de eer.

HOOFDSTUK 2

OVER MENSELIJKE INZETTINGEN, OVER CHRISTUS, OVER DE HEILIGE DOOP EN OVER DE KRACHT VAN ZIJN DOOD

II. Vs. 1-23. De apostel wil nu nog nader en meer bepaald dan hij dit in de vorige afdelingen heeft gedaan, over de dwaalleraars spreken en de gemeente te Kolosse voor hun bedrog waarschuwen; omdat zij, evenmin als andere gemeenten van die streek, hem niet persoonlijk kent en daarom des te meer is blootgesteld aan het gevaar, om tot een vreemde leer verleid te worden, probeert hij hen eerst daardoor tot zich te trekken, dat hij hen op een manier, geschikt om hun harten te winnen, een blik laat slaan in zijn zorg voor hun zielenheil en in zijn gebedsstrijd om hun bewaring (vs. 1-3). Hij zegt dan ook openlijk wat het gevaar was, waarom hij voor hen bezorgd was. Toch had hij voor haar nog slechts bezorgde gedachten vanwege hetgeen plaats kon hebben; voor het tegenwoordige was de gemeente nog in een juiste toestand en bezat zij het ware geloof, zoals hij, die wel naar het vlees van haar verwijderd, maar in de geest bij haar tegenwoordig was, wel kon afmeten (vs. 4 en 5). Daarop vermaant hij de Kolossensen bij Christus Jezus, die zij in geloof hebben aangenomen, steeds met volhardend, steeds dieper wortelend en hoger klimmend geloof, vol dankbaarheid voor de genade hun in Hem ten deel geworden, te blijven (vs. 6 en 7). Hiermee leidt hij de volgende waarschuwing tegen de filosofie en verleiding van de dwaalleraars in. Deze willen door leringen van mensen en inzettingen van de wereld haar beroven van hetgeen zij in Christus hebben. Hij stelt daarom vooraf ernstig voor alles wat zij in de Heere hebben, in wie al de volheid van de Godheid lichamelijk woont en hoe in Hem al hun zaligheid in alle opzichten teweeg wordt gebracht (vs. 8-15), om vervolgens die punten in het bijzonder te noemen, waarin zij moesten waken tegen verleiding tot afval van hun Heer (vs. 16-23).

Ik heb U zo-even (Hoofdstuk 1: 29) gezegd, dat ik voor u arbeid en worstel, want ik wil dat u weet, welke groete strijd ik voor u heb van zorgen en gebed (Rom. 15: 30) en voor degenen, die te Laodicea zijn, wie mijn brief eveneens aangaat (Hoofdstuk 4: 16) en in het algemeen zo velen in nog andere gemeenten, zoals bijvoorbeeld in die te Hiërapolis (Hoofdstuk 4: 13), als er mijn aangezicht in het vlees, mijn gelaat (Gal. 1: 22), niet hebben gezien, maar door leerlingen van mij de prediking van het Evangelie hebben ontvangen en nu des te meer in gevaar zijn door dwaalleraars van de juiste weg te worden afgeleid.

De herinnering aan zijn arbeid en zijn strijd, waarvan hij vroeger had gesproken, biedt de apostel een gerede aanleiding aan, om over te gaan tot een bijzondere bezorgdheid, die hem veroorzaakt werd door de toestand van de gemeente te Kolosse, die bedreigd werd door de verderfelijke Judaïstisch-theosofische dwaalleer. Met de woorden: "welke grote strijd ik voor u heb", wijst hij op de grootheid van zijn zorgen, d. i. indirect op de grootte van het gevaar, dat de Colossenzen vanwege de dwaalleer bedreigde. Uit de volgende bijvoeging "en voor degenen, die te Laodicea zijn en zo velen als er mijn aangezicht in het vlees niet hebben gezien" blijken twee zaken, ten eerste, dat de Laodiceesche Christenen eveneens door de dwaalleer waren bedreigd en ten tweede dat Paulus aan de medeleden van beide gemeenten persoonlijk onbekend was. Zijn zorg nu voor beide gemeenten, alsmede voor alle andere, die hem persoonlijk onbekend waren, was des te groter naarmate hij die minder verzekerd kende door zijn persoonlijke werkzaamheid tot haar vestiging.

De apostel stelde er vooral belang in, dat het Christendom in zijn volkomen zelfstandigheid, in zijn onafhankelijkheid van alle menselijke inzettingen werd opgevat, zodat Christus als de enige Heer en Heiland en het geloof in Hem als het enige en volkomen voldoende middel tot

verkrijging van de zaligheid werd erkend. Hij was het, door wie het Christendom het eerst op die manier met volkomen helder bewustzijn werd verkondigd. Hoe sterker nu de oppositie op de voorgrond trad tegen het principe, dat hem bezielde, des te meer moest het hem tot geruststelling zijn, als hij zelfs op een plaats, waar die zich vertoonde, het Evangelie verkondigd had op de vrije, hem eigenaardige wijze, omdat hij dan met des te meer vertrouwen kon hopen, dat de herinnering van zijn prediking, alsmede de liefde, die de gemeente voor hem voelde, hen zou verbinden aan het Evangelie, zoals zij dat van hem hadden gehoord. Leerde hem daarentegen de ervaring, dat zelfs in zulke gemeenten dwaalleraars ingang konden vinden, zoals dit bij de Christenen in Galatië het geval was, dan moest het hem des te meer verontrusten, wanneer in gemeenten, waarin wel in zijn geest, maar niet door hemzelf het Evangelie was verkondigd, dwaalleraars optraden, door wie de gelovigen in hun geloof aan het wankelen konden worden gebracht, zodat dus juist de onbekendheid een natuurlijke reden tot bijzondere zorg moest zijn.

Ik wens, dat zij weten, wat een bezorgdheid ik voor hen voel, opdat hun harten vertroost mogen worden en opgewekt tot getrouwheid aan het Evangelie (1 Thessalonicenzen. 3: 2; 2 Thessalonicenzen. 2: 17 en zij zelf als leden van een lichaam, die bij elkaar behoren, tegenover de verzoekingen van de vreemde leer, die scheiding en tweespalt veroorzaken, samengevoegd zijn in de liefde. Dat is mijn begeerte voor hen en dat zij daardoor mogen komen tot alle rijkdom van de volle verzekerdheid 1) van het verstand a), dat zij bij scheiding en onenigheid toch nooit zouden bereiken, a) tot kennis van de verborgenheid van God; en dat is een geheim van God de Vader en tevens een verborgenheid van de Heere Christus (Hoofdstuk 4: 3 Efeze. 3: 4).

Jes. 53: 11 Jer. 9: 23 Joh. 17: 3 Filippenzen 3: 8

Door de onze goed uitgedrukt met twee woorden "volle verzekerdheid", geeft te kennen, zo’n volledige en nadrukkelijke overreding van ons gemoed over een zaak, waardoor wij desaangaande met geen twijfelingen belemmerd zijn, maar zo’n volkomen zekerheid hebben, dat, welke schijnredenen voor het tegendeel ook mochten ingebracht worden, wij daardoor uit onze vastheid ons niet laten rukken. Zo’n gesteldheid van ons gemoed verschilt zeer veel van een redeloze stijfzinnigheid. Zij is een deugd, waar redeloze stijfzinnigheid die naam geenszins verdient. Zij wordt altoos op een redelijke manier in ons verwekt, hetzij dan door de ervaring, die wij zelf hebben van een zaak, hetzij door de geloofwaardigheid van iemands getuigenis, waarop wij ons gegrond verlaten, hetzij door het inzien van het verband van die waarheden, waarvan wij ten volle overtuigd zijn, met zo een, waarover wij nu opnieuw overreed worden. Het kan zijn dat al deze drie wegen te samen lopen, om ons tot een volle overreding te brengen, maar in vele gevallen moeten wij ons vergenoegen met de tweede of derde manier van overreding, dan namelijk, als de zaak voor geen proeven van ervaring vatbaar is. Desalniettemin kan onze overtuiging even redelijk en zeker zijn, wanneer wij op iemands gezegde ons verlaten, van wiens waarheid wij ons ten volle verzekerd mochten houden en wanneer wij uit het verband van de waarheden, zonder inmengsel van drogredenen, welingerichte gevolgen en besluiten afleiden. En dit mogen wij vast geloven dan te gebeuren, wanneer wij op het onfeilbaar getuigenis van God, die de waarheid zelf is, ons verlaten en door Gods Geest bestraald worden, om bij het eigen licht van de Heere de waarheden van God zelf ontdekt, juist en grondig in te zien.

Waarin, als in een gesloten plaats, waarin men die moet opzoeken en men moet binnendringen, als men ze wil krijgen (MATTHEUS. 13: 44), al de schatten van de wijsheid en de kennis verborgen zijn (Jes. 11: 2. 1 Kor. 1: 24

Het doel van de strijd van Paulus, waarvan hij vroeger heeft gesproken, is de stichting van de gelovigen. Deze wordt in de eerste plaats uitgesproken in de woorden "opdat hun harten vertroost of vermaand worden. " Omdat nu de vermaning, waar die vruchten draagt een versterkende, het hart bevestigende werking heeft, moet de uitdrukking hier worden opgevat met het oog op deze uitslag. Zoals echter het doel van Paulus' strijd is, dat zijn lezers worden beveiligd tegen alle verleiding door verkeerde leer, is dat doel verder, dat zij "samengevoegd zijn in de liefde" tot overwinning van alle twisten en partijschappen. Als het doel van dit verbonden zijn in de liefde wordt dan genoemd het verhoogde inzicht in het geheim van God, waardoor een verzekerdheid tegen afleiden van Christus als de enige bron van alle ware wijsheid is gegeven.

De goddelijke verborgenheid, waarvan de apostel zozeer wenst, dat zij, voor wie hij arbeidt en strijdt, haar verstaan, is niet hetzelfde, als waarvan hij in Hoofdstuk 1: 26 v. heeft gesproken, maar staat daarmee in betrekking als in Efeze. 3 het in vs. 4 genoemde tot het in vs. 9 nader bepaalde; het is het geheim van God, dat Christus is. Deze is persoonlijk, de in God besloten en uit God geopenbaarde waarheid en juist daarom wordt van Hem gezegd, dat in Hem alle schatten van wijsheid en van kennis verborgen zijn. Die Hem heeft, die heeft deze; die het verstand heeft van Hem, die Hem heeft leren kennen, zoals Hij is, die ontbreekt niets, om alles te bevatten (wijsheid) en er is niets voor zijn inzicht afgesloten (kennis 1 Kor.
8 Rom. 11: 33). Als de apostel zegt "dat alle schatten van wijsheid en kennis in Christus verborgen zijn, dan wil hij daarmee uitdrukken, dat men ze in Hem moet zoeken, omdat zij niet voor een gewoon oog open liggen en dat men ze niet anders machtig wordt, tenzij men in deze indringt.

Dat de apostel bij dit woord de tegenstelling tegenover de dwaalleraars op het oog heeft, blijkt duidelijk uit het verband, in zo verre namelijk deze leerstellingen verkondigden, die uit het goddelijk mysterie van de verlossing door Christus niet ontwikkeld konden worden, maar hun grond hadden in een wijsheid daaraan vreemd.

De gemeente heeft geen ander leerstelsel nodig, maar alleen diepere kennis van hetgeen in Christus is.

En dit zeg ik, het zo-even (vs. 1 vv.) gezegde heb ik u daarom doen horen (Gal. 3: 17), a) opdat niet iemand van hen, die allerlei drogredenen tot u richten, u misleidt met beweegredenen, die een schijn van waarheid hebben (vgl. Rom. 16: 18).
Efeze. 5: 6 Kol. 2: 18

Want hoewel ik met het vlees van u afwezig ben, nochtans ben ik met de geest bij u (1 Kor.
3), mij verblijdend en God dankend. En wel heb ik daartoe reden, ziende uw ordening, uw juist geordende toestand (1 Kor. 14: 40) en de vastheid van uw geloof in Christus (Hoofdstuk
4).

Paulus heeft de Kolossensen de bezorgdheid, die hij voor hen heeft, en zijn grote belangstelling, dat zij vermaand en voor scheuringen bewaard worden, niet verzwegen, omdat hij wenst, dat niemand hen bedriegt met schoon schijnende redeneringen. De uitdrukking, "beweegredenen, die een schijn hebben" betekent volgens de grondtekst de kunst van overreding een vaardigheid en gemakkelijkheid om drogredenen te doen horen. Zij verklaart dat de dwaalleraars te Kolosse geslepen dialectici, geoefende sofisten waren, die de fundamenten van het geloof bij de gemeente aldaar door logische schermkunsten aan het wankelen probeerden te brengen en de beginselen van het Paulinisch Christendom zelfs in

twijfel stelden. Dat de misleiding lukken zou, werd eerder van hem verwacht, omdat de apostel de verleiders niet in eigen persoon met het gezag van zijn apostolisch ambt en het gewicht van zijn geestelijke meerderheid kon bestrijden en zij dus te Kolosse geen tegenstand vonden, die geestelijk tegen hen was opgewassen. Toch kan hij ondanks dat afwezig zijn met het lichaam zich onder hen verplaatsen, namelijk in de geest en als hij dit doet, verheugt hij zich ondanks de zorgvolle omstandigheden met echt apostolischen geloofsmoed, want nog hebben de dwaalleraars in de gemeente geen eigenlijke storm en verwarring teweeg kunnen brengen; nog had de oude, de uitwendige eendracht en gehoorzaamheid ten opzichte van de opzieners niet opgehouden en nog was de gemeente door de vastheid van haar geloofsovertuiging als door een vestingwerk tegen de aanvallen beschermd.

Vroeger had de apostel de Kolossensen verzekerd, dat hij voor hen bad, om hen daardoor te meer aan de Heere te verbinden. Nu verzekert hij hen met dezelfde bedoeling, dat hij bestendig bij hen is in de geest en dat hij verheugd is over hetgeen hij bij hen opmerkt.

Volgens vs. 20 vv. schijnt het, alsof Paulus niet echt kon spreken van vastheid van het geloof bij de Kolossensen; hij roemt die echter voornamelijk met het doel om hen te zeggen, wat hij van hen verwacht. Daarenboven is de vraag meer van oratorische aard en hoeft niet te worden opgevat alsof de Kolossensen zich reeds aan de dwaalleraars hadden overgegeven.

Zoals u dan, toen het woord van de waarheid tot u kwam door de prediking van Epafras (Hoofdstuk 1: 5 vv.), Christus Jezus de Heere (Joh. 1: 12. 1 Kor. 15: 1 heeft aangenomen, wandel zo in Hem; laat u in uw hele in- en uitwendige leven door Hem besturen.

Het leven van het geloof wordt ons voorgesteld als een aannemen, een daad die alles wat naar verdiensten zweemt buitensluit. Het is eenvoudig het aannemen van een gift. Zoals de aarde de regen indrinkt, zoals de zee de stromen ontvangt, zoals de nacht het licht van de sterren aanneemt, zo hebben wij, zonder zelf iets te geven, deel aan de vrije genade van God. De gelovigen zijn van nature geen bronnen of stromen, maar zij zijn putten, waarin de levende wateren vloeien; zij zijn lege vaten, waarin God zijn heil uitgiet. De gedachte dat wij iets ontvangen, veronderstelt een gevoel van verwezenlijking, waardoor de zaak zelf een werkelijke wordt. Niemand kan een schaduw ontvangen; wij ontvangen iets werkelijks; zo is het leven van het geloof. Christus wordt een werkelijkheid voor ons. Zolang wij niet geloven, is Jezus slechts een naam voor ons, iemand die lang geleden leefde, zolang geleden dat zijn leven nu slechts een geschiedenis voor ons is! Door de daad van het geloof wordt Jezus een werkelijkheid voor het bewustzijn van zijn hart. Maar ontvangen betekent ook aangrijpen, meester van iets worden. Hetgeen ik ontvang, wordt mijn eigendom; ik eigen mij het gegevene toe. Wanneer ik Jezus ontvang, dan wordt Hij mijn Heiland, zodanig de mijne, dat leven maar dood Hem mij ontroven kunnen. Christus aan te nemen, sluit dit alles in; het betekent, dat ik Hem als Gods vrije gift aanneem, Hem tot werkelijkheid voor mijn hart maak en Hem als mijn eigendom mij toeëigen. De verlossing moge beschreven worden als de blinden, die het gezicht, de doven die het gehoor en de doden, die het leven ontvangen; maar wij hebben niet alleen deze zegeningen ontvangen, wij hebben Christus Jezus zelf gekregen. Het is waar, dat Hij ons het leven uit de dood gaf. Hij gaf ons de vergeving van onze zonden. Hij gaf ons de toegerekende gerechtigheid. Dat zijn voorwaar kostbare dingen, maar wij zijn daarmee niet tevreden; wij hebben Christus zelf ontvangen. De Zoon van God is in ons neergedaald en wij hebben Hem ontvangen en ons die gave toegeëigend. Hoe vol moet het hart zijn dat Jezus bezit, want de hemel zelf kan Hem niet vatten.

Als wij Christus zelf in het diepst van ons hart hebben ontvangen, zal ons nieuw leven onze innige bekendheid met Hem door een wandel van geloof in Hem openbaren. Wandelen veronderstelt een daad. Onze godsdienst moet niet tot onze binnenkamer beperkt zijn, hetgeen wij geloven moeten wij in praktijk brengen. Als iemand in Christus wandelt, dan handelt hij zoals Christus gehandeld zou hebben; want omdat Christus in hem is, als zijn hoop, zijn liefde, zijn vreugde, zijn leven, is hij het afschijnsel van het beeld van Jezus en de mensen zeggen van die man: Hij is zoals zijn meester, hij leeft zoals Jezus Christus geleefd heeft. Wandelen betekent ook vooruitgang, wandel zo in Hem; ga voort van kracht tot kracht, loop vooruit totdat u de hoogste trap van kennis heeft bereikt, die een mens over Christus kan bereiken. Wandelen veronderstelt aanhouden. Er moet een voortdurend blijven in Christus zijn. Hoeveel Christenen menen dat zij ‘s morgens en ‘s avonds in de gemeenschap met Jezus moeten treden en voor het overige van de dag hun hart aan de wereld mogen geven; maar dat is een armelijk bestaan. Wij moeten altoos met Hem zijn, in Zijn voetstappen wandelen, en Zijn wil volbrengen. Wandelen sluit ook de gedachte aan gewoonte in. Wanneer wij van de omgang van iemand spreken, dan bedoelen wij zijn gewoonten, de voortdurende strekking van zijn leven. Welnu, als wij Christus soms genieten en Hem dan weer vergeten; als wij Hem soms ons deel noemen en Hem dan weer loslaten, dan is dit geen gewoonte; wij wandelen niet in Hem. Wij moeten bij Hem blijven, Hem aanhangen, Hem nooit laten gaan, maar in Hem leven en bewegen. Zoals u dan Christus de Heer heeft aangenomen, wandel zo in Hem, volhard op dezelfde wijze, waarop u begonnen bent en zoals Christus Jezus in het begin het voorwerp van uw geloof en de vreugde van uw gemoed was, laat Hem dezelfde blijven tot aan het eind van uw leven; dezelfde wanneer u wandelt door de vallei van de schaduwen van de dood en ingaat in de vreugde en de rust, die daar overblijft voor Gods volk. O Heilige Geest, geef ons de kracht om dit hemels voorschrift te vervullen.

Wie in Hem wandelt, leeft door Hem, door Zijn invloed en Zijn kracht. Zoals de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, als zij niet in de wijnstok blijft, zo ook u niet, als u niet in Mij blijft. Wie in Mij blijft en ik in Hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt u niets doen. Dat woord van de Heer is hem levendig voor de geest. Hij is er ten volle van overtuigd en deze overtuiging oefent haar weldadige invloed uit op het hart en leven. Bij de Heere zoekt hij de vervulling van al zijn geestelijke behoeften. Uit Hem put hij zijn wijsheid en kennis, zijn rust en zijn troost, zijn moed en zijn kracht. En dat doet hij niet slechts nu en dan, maar gedurig. Hij leeft bestendig door Christus, de Heer. Met Hem begint hij de dag, met Hem zet hij die voort, met Hem eindigt hij die. In een woord, hij voelt zich in alles en ten allen tijde van Hem afhankelijk en laat zich door Hem onderwerpen, vertroosten, leiden, heilige en voor de hemel vormen. Zo leeft hij door zijn Heer.

Betoon u te zijn als eikenbomen van de gerechtigheid en plantingen van de Heere (Jes. 61: 3), geworteld (Efeze. 3: 17) en als stenen, die in de door Hem gestichte tempel van God zijn ingevoegd (Efeze. 2: 19 vv. 1 Petrus 2: 5, opgebouwd in Hem en bevestigd in het geloof (1 Kor. 15: 58), zoals u door uw leraar daartoe geleerd bent, a) overvloedig zijnde daarin, in het geloof, doordat u de zaligmakende macht daarvan steeds meer ervaart, met dankzegging voor de overvloedige genade, die u heeft gekregen (Hoofdstuk 1: 12 vv.).

Kor. 1: 5

Bij de lof, vroeger uitgesproken over de Christelijke staat van de Kolossensen, voegt de apostel een vermaning, waarin hij leert, dat het hier geen nut zou doen, dat zij Christus (de in Jezus van Nazareth verschenen Christus als hun Heere) eenmaal hadden aangenomen, als zij ook niet in Hem bleven.

Zoals in Gal. 3: 1 vv. wijst hier de apostel de Colossenzen op hetgeen zij ondervonden sinds zij het eerst onderwezen zijn. Hij wekt ze op en zet ze aan door dankbaarheid altijd rijker te worden.

Het opwekkende woord "wandel in Hem" zegt nog meer dan het drukken van Zijn voetstappen. Het geeft namelijk te kennen, dat men tot zo'n wandel, als Hij die geleid heeft, ook alle kracht aan Hem ontleent, dat de wandel een vrucht is in Christus, de wijnstok.

In het "geworteld en opgebouwd in Hem", zijn twee beelden aan één verschillend gebied ontleend, om één en dezelfde gedachte in twee onderscheidene opzichten uit te drukken. Het "geworteld" stelt de lezers voor als gewassen, die in Christus ingeworteld zijn, onveranderlijk tot die grond behoren, het "gebouwd" stelt hen voor als stenen, die als bestanddelen van een verrijzend gebouw in en met dit steeds meer worden wat het zelf is: een tempel van God.

Nadat de apostel de Kolossensen met de zo-even verklaarde woorden heeft gezegd, dat Christus de grond moet zijn van hun hele leven, zegt hij hun nu met de woorden, die verder volgen: "wees bevestigd in het geloof, zoals u geleerd bent", dat zij op deze grond steeds meer in het geloof bevestigd moeten worden. Het toenemen in geloof moet echter met het dankbare bewustzijn van de zaligmakende kracht eraan verbonden zijn.

De vermaning, dat de Kolossensen in hun geloof overvloedig moeten zijn in dankbaarheid jegens God, die hen daartoe heeft gebracht, verbindt zich met de voorgaande te gereder, omdat de dankzegging voor de ontvangen genade niet slechts het geloof zelf levendig houdt, maar door die vermaning het geloof nog meer als een kostbaar kleinood wordt voorgesteld, zodat daarin voor de lezers een nieuwe drang gelegen was, om getrouw daarin te volharden.

Alleen onder deze drievoudige voorwaarde kan het geloofsleven toenemen, als het namelijk bevestigd wordt, steeds voortgaat en dankbaar is.

a) Zie toe (Hebr. 3: 12), dat niemand u als een door vervoert, u berooft van hetgeen u bezit, namelijk van de schatten van wijsheid en kennis in Christus (vs. 3), door de filosofie, die men u voor echte wijsheid aanbiedt en door ijdele verleiding, waardoor men u kennis wil aanbrengen naar de overlevering van de mensen (Mark. 7: 8), naar de eerste beginselen van de wereld Ga 4: 3 en niet naar Christus.

Rom. 16: 17 Hebr. 13: 9

De apostel waarschuwt hier openlijk tegen de valse filosofie, zoals de dwaalleraars te Kolosse die verbreidden een waarschuwing, die eerst in vs. 16 weer wordt opgevat en meer in bijzonderheden wordt voortgezet, terwijl in vs. 9-15 de gedachte is uiteengezet, dat men niet van Christus mag wijken, omdat in Hem alles gegeven is wat tot zaligheid nodig is.

Filosofie is het methodisch streven naar kennis, die de vrucht daarvan moet zijn; zij vormt hier de tegenstelling tot die wijsheid, die volgens vs. 3 de Christen eigen is, omdat hij Christus in geloof heeft leren kennen (1 Kor. 1: 30). De lezers moeten zich dus niet hun wijsheid laten ontroven, zij moeten zich hun geloof, waarin zij die wijsheid, waarvan hier wordt gesproken, namelijk de kennis van de betrekking van God en de mensheid, reeds bezitten, niet laten ontrukken om een poging te doen, van het geloof afgescheiden, ten einde een wijsheid te vinden; want op het gebied, waarbinnen de apostel zich tegenover zijn lezers beweegt, is een werkzaamheid van het denken, die met menselijke middelen naar kennis

streeft, niet mogelijk, omdat dit gebied behoort tot het geloof, dat de enige en volkomen kennis bezit: en wie evenwel haar plaats geeft, ruilt de waarheid, die de zekerheid van de goddelijke openbaring bevat, tegen hetgeen een denken vol dwaling in deze richting geeft. Daarom is het roven door filosofie tevens een roven door ijdele verleiding of door enkel bedrog. Voor waarheid geeft zich de vrucht van die werkzaamheid van het verstand uit, die op een ander gebied is verdwaald, maar bedriegt hem, die haar gelooft, omdat zij allen werkelijke inhoud mist. Aan het "ijdele verleiding" sluit zich dan ter andere bepaling aan het "naar de overlevering van de mensen, naar de eerste beginselen van de wereld en niet naar Christus. " Deze bijvoeging namelijk wil zeggen, wat voor de filosofie het leidende beginsel is en dat nu juist daardoor, dat dit en niet Christus voor haar het leidende beginsel is, terwijl zij toch op het gebied van het geloof plaats wil nemen, zij de naam van ijdele verleiding verdient.

Als de apostel spreekt van de "overlevering van de mensen", volgens welke datgene, wat de dwaalleraars de Kolossensen met hun filosofie en ijdele verleiding in de plaats van hun eenvoudig Christelijk geloof aanbieden, zich richt en waarop het zich grondt, wordt deze leer als een zodanige, die van mensen afkomstig is, gesteld tegenover die, die van God komt (1 Kor. 11: 2. 2 Thessalonicenzen. 2: 15; 3: 6 In die uitdrukking ligt opgesloten het onvoldoende, onzekere, dat dus ook het waarachtig heil niets kan aanbrengen tegenover het betrouwbare, het door God geopenbaarde woord.

Als reeds in de uitdrukking "overlevering of leer van de mensen", die volgens de grondtekst verwant is met de "inzettingen van de ouden", die in MATTHEUS. 15: 2 voorkomen en door de Farizeeën zo hoog werden geacht, die ook in Mark. 7: 7 v. "geboden van de mensen" worden genoemd, dit ons zegt, dat te Kolosse sprake was van een dwaalleer, uitgaande van Joden, dan wordt dit bevestigd door de uitdrukking, die nader volgt: "eerste beginselen van de wereld", die in vs. 20 terugkeert en die wij reeds in Gal. 4: 3 en 9 ontmoetten. Deze heeft betrekking op de Joodse ceremoniële wet, waaraan zich de dwaalleraars aansloten, ja zelfs nog verder dan deze gingen. De Joodse rituele wet handelde als zodanig in de eerste plaats over de dingen van de wereld, de zichtbare uitwendige, vergankelijke dingen, als over voedsel, drank, wassingen, offers enz. Toen nu de waarheid zelf gekomen was, was het verkeerd tot deze uitwendige zaken terug te keren, die die slechts moesten afbeelden, of op die moesten wijzen en leidde zo’n beginnen rechtstreeks terug tot de dienst van de wereld. De dwaalleraars nu verklaarden het onthouden van zekere spijzen en dranken, in het algemeen een strenge ascese, voor noodzakelijk, om zich te verheffen tot de geestenwereld, waarmee men zich in verbintenis moet stellen, om tot ware verlossing te komen. Zij erkenden daarentegen Christus niet als de Heere en als het hoofd boven alles, niet als de Alfa en Omega, zoals de apostel Hem in Hoofdstuk 1: 15 vv. heeft beschreven. Daarop zien de slotwoorden van het vers "en niet naar Christus. "

Maar juist daardoor, dat die filosofie niet tot Christus leidt, maar meent over Hem heen en om Hem heen te kunnen gaan, openbaart zij zich dadelijk als een nietswaardige verleiding. Want in Hem, die ik boven "het beeld van de onzienlijke God" noemde (Hoofdstuk 1: 15)woont al de volheid van de Godheid, de gehele volheid van hetgeen God tot God maakt, of van het goddelijk Wezen, lichamelijk, op lichamelijke wijze. In Hem heeft zij werkelijk een lichaam aangenomen en zich voor ons lichamelijke mensen zichtbaar en tastbaar gemaakt (vgl. Luk. 3: 22). Over Hem heengaan is dus een onmogelijke zaak, om Hem heengaan is niets dan een beroven van zichzelf en van anderen (vs. 8).

De manier waarop de volheid van hetgeen het goddelijk wezen uitmaakt, in Christus woont, wordt daarom als een lichamelijke voorgesteld, omdat Hij, in wie zij woont, een lichamelijk levende is. Was Hij dat niet, dan kon er ook geen sprake zijn van een lichamelijk inwonen in Hem van de gehele volheid van het Goddelijk wezen. Zo min men van God kan zeggen, dat in Hem de gehele volheid woont van wat het wezen van God uitmaakt, evenmin kan men het van Christus zeggen, als men spreekt van dat zijn, waarin Hij in het begin God bij God geweest is (Joh. 1: 1 vv.). Alleen van de mens gewordene, die door het lichamelijke van Zijn leven van God onderscheiden is, kan het worden gezegd. En zo is nu het grote en wonderbare dit, dat een lichamelijk levende alles in zich sluit wat God, die Geest is, tot God maakt.

Christus is dienvolgens het zichtbare God-menselijke evenbeeld van de onzichtbare God. In deze heerlijkheid, als bezitter van de Godheid, die lichamelijk in Hem woont, zal Hij, ook bij Zijn terugkomst, verschijnen, die verschijning daarom als werkelijke verschijning van de heerlijkheid van de grote God zichtbaar zal worden voorgesteld (Tit. 2: 13. 1 Joh. 3: 2). Het onderscheidende moment van hetgeen in Hoofdstuk 1: 19 van Christus wordt gezegd, berust daarin, dat hier de volheid metafysisch d. i. van het goddelijk wezen, maar daar charismatisch i. van de goddelijke genade bedoeld is en het wonen hier in tegenwoordige permanentie, maar daar historisch (van Christus' geschiedkundige, aardse openbaring) gedacht is.

De hele volheid is als Hoofdstuk 1: 19 zo te verstaan, de heerlijkheid van God, alle echt goddelijke eigenschappen en krachten. De heerlijke volheid is verschenen "lichamelijk" in Jezus, of met andere woorden, het Woord werd vlees en wij zagen Zijn heerlijkheid als de Eniggeborene van de Vader (Joh. 1: 14). De Godheid zelf verenigde zich ten nauwste met een lichamelijke mens en woont ook nu nog in dezen, nu Hij in het verheerlijkte lichaam ter rechterhand van God verhoogd is, niet in een zinnebeeldige voorstelling of afschaduwing, zoals in de tempel boven de ark van het verbond, maar in waarheid; niet door invloed op Hem, maar door persoonlijke vereniging; niet om tijdelijk bij Hem in te keren, maar om altoos bij Hem te wonen; niet in een lichaam of in een ziel, die tot een andere persoon behoren, maar in een lichaam en in een ziel, die haar uitsluitend eigen zijn. Een echte Israëliet plaatst zich in de geest altijd voor deze verbondsark en voor deze genadetroon, om het verbond van de genade te vernieuwen. Dit vormt dus de tegenstelling met de ijdele bedrieglijke mensenwijsheid, met de dienst van de natuur, waaronder hen de dwaalleraars wilden gevangen nemen.

Al de eigenschappen van Christus, als God en als mens, zijn tot onze beschikking. Al de volheid van de Godheid, wat die wondervolle uitdrukking ook moge omvatten, is de onze, om ons te volmaken. Hij kan ons de eigenschappen van de Godheid niet geven, maar Hij heeft gedaan alles wat gedaan kon worden, want Hij maakte zelfs Zijn goddelijke kracht en Godheid dienstbaar tot onze verlossing. Zijn almacht, alwetendheid, alomtegenwoordigheid, onveranderlijkheid en onfeilbaarheid, zijn alle tot onze verdediging verenigd. Sta op, gelovige, en aanschouw de Heere Jezus, terwijl Hij al Zijn goddelijke Godheid aan de wagen van de verlossing hecht! Hoe groot is Zijn genade, hoe vast Zijn getrouwheid, hoe onwrikbaar Zijn onveranderlijkheid, hoe grenzeloos Zijn kennis! Deze allen zijn door de Heere Jezus tot pilaren van de tempel van de zaligheid gemaakt en zonder vermindering van hun oneindigheid zijn zij ons tot een eeuwige erfenis toegezegd. De onfeilbare liefde van het hart van onze Verlosser is geheel de onze, elke spier in de arm van de macht, elke parel in de kroon van de majesteit, de oneindigheid van de goddelijke kennis en de strengheid van de goddelijke rechtvaardigheid, zij zijn alle de onze en zullen voor ons aangewend worden. Christus heeft Zichzelf in Zijn aanbiddelijk karakter als de Zoon van God, geheel en al aan ons gegeven om Hem rijkelijk te genieten. Zijn wijsheid is onze leiding, Zijn kennis ons

onderwijs, Zijn kracht onze bescherming, Zijn rechtvaardigheid onze zekerheid, Zijn liefde onze troost, Zijn barmhartigheid onze steun en Zijn onwankelbaarheid ons vertrouwen. Hij houdt niets achter, - maar opent de verborgenheden van de Berg van God en nodigt ons uit, om in Zijn mijn te graven, om de verborgen schatten te vinden. Hij zegt: Alles, alles, alles is het uwe; wees verzadigd van de goedgunstigheid en ook van de goedertierenheid van de Heere. " O, hoe liefelijk is het Jezus te aanschouwen en Hem aan te roepen met het vaste vertrouwen, dat, wanneer wij de tussenkomst van Zijn liefde of macht zoeken, wij slechts dat vragen, wat Hij reeds getrouw beloofd heeft.

Al wat goddelijk is, is in Hem, als in één lichaam, begrepen; geen ware leer van God en goddelijke zaken, waarvan Hij niet de ziel en het middelpunt is. Hoezeer nu dit gezegde hier niet onmiddellijk de goddelijke natuur van de Verlosser te kennen geeft, mag men echter betwijfelen, of Paulus zich zo had kunnen uitdrukken, als hij niet overtuigd was, dat hij sprak van een goddelijk persoon. (V. D. PALM).

En u bent in Hem volmaakt, volkomen met alle goddelijke gaven toegerust (Joh. 1: 16), in Hem, die het Hoofd is van alle overheid en macht, van de hemelse geesten of engelen (Efeze. 21), zodat deze u zeker nooit iets groters kunnen geven, dan u reeds in degemeenschap met Christus bezit (vs. 18 vv.).

De apostel mocht er dan met reden bijvoegen: U ontbreekt niets ter zaligheid, u heeft het niet nodig tot de filosofen te gaan om kennis, want u heeft in Christus volmaakte wijsheid, u heilige broeders, die Christus heeft aangenomen en dus geestelijk verenigd bent met Hem, in wie al de volheid woont, hebbende een geest met Hem, zoals de leden met het hoofd, u bent volmaakt, of vervuld van de alvolheid in uw Hoofd.

Waarin u ook besneden bent, zodat u de Joodse besnijdenis, waartoe men u wil overhalen, zeker niet nodig heeft. U bent besneden met een besnijdenis, die zonder handen (Efez. 2: 21) geschiedt, in deuittrekking van het lichaam van de zonden van het vlees. De besnijdenis bestaat daarin, dat u de gehele zondige aard van het lichaam wordt weggenomen, in plaats van een klein deel van een enkel lid. Die uittrekking heeft plaats door de besnijdenis van Christus, waarop reeds die van Mozes (Joh. 7: 22), als een, die hoger stond en de enig noodzakelijke was, heeft gewezen (Deut. 30: 6 Jer. 4: 4 Rom. 2: 28 vv. Fil. 3: 3).

Men merkt op, dat de apostel, hier sprekend van de besnijdenis die zonder handen geschiedt en van de besnijdenis, die gedaan werd door de doop en bestaat in de aflegging van de zonde van het vlees, door de besnijdenis van Christus, niet kon verstaan zijn eigen besnijdenis, die met handen geschied was, maar die, die ingesteld was in plaats daarvan, namelijk de doop. Dat de doop bijgevolg een plechtigheid is van inwijding van de Christenen, zoals de besnijdenis van de Joden; want uit kracht van geestelijke besnijdenis in de doop, bewijst hij, wat wij geen uitwendige besnijdenis nodig hebben, om een afbeelding te zijn van de reiniging door de doop verkregen. Hieruit besluit ik, dat de doop een instelling van Christus is voor kinderen van gelovigen ouders, zoals de besnijdenis vanouds was voor de kinderen van de Joden; want als het anders geweest was en de kinderen onder het Christendom niet door een plechtigheid van het verbond waren aangenomen in het verbond van God, zou de tegenwerping van de noodzakelijkheid van de besnijdenis voor die van kracht geweest zijn, omdat zij niet door enige andere plechtigheid in het verbond ingelijfd wordend en dus vreemdelingen blijvend van de kerk, even vreemd waren van de aanneming tot kinderen, van het verbond en de beloften als de heidenen, wat de Joden zeker zouden ingebracht hebben, als zij het met waarheid hadden kunnen doen tot verachting van het Christendom. Die instelling

moest daarom, tot troost en voldoening van de ouders, voor eeuwige manier van heiliging van deze kinderen verstrekken, of van toelating in het getal van de kinderen van God, die, buiten tegenspraak, geen andere zijnde dan de doop, moet men toestaan, dat hierdoor, volgens de spreekwijze van Ireneüs "infantes et parvuli, renacantur in Deum", de kinderen wedergeboren worden.

Vraagt men nu waarin deze geestelijke besnijdenis gelegen is? Bij voorraad zeggen wij maar alleen, dat er dat krachtdadig hart-veranderend genadewerk van Gods Geest door wordt aangewezen, waardoor men aanvankelijk, bij de eerste levendmaking een nieuw hart ontvangt. Welk nieuw levensbeginsel daartoe gegeven werd, om onder de invloed van de kracht van de Heere de oorspronkelijke en natuurlijke verdorvenheid gedood te krijgen, hetgeen dan ook in de werkelijke voortzetting van de heiligmaking meer en meer geschiedt en in de heiligmaking voltooid wordt. Een stuk, waarvan wij nu alleen nog maar opmerken, dat het terecht als een besnijdenis en wel zo een, die zonder mensenhanden geschiedt, hier genoemd wordt. Immers het heet een besnijdenis, omdat zij, die ermee verwaardigd worden, daardoor het eerste kennelijk bewijs ontvangen van hun aandeel aan Gods verbond en een bijblijvend onderpand van het verder deelachtigmaken van de overige genadeweldaden. Ook dat die geestelijke besnijdenis aan onze vleselijke natuur pijn en smart veroorzaakt. Want zij diende daartoe, opdat het lichaam van de zonde teniet werd gedaan. En eindelijk omdat de gelukkige deelgenoten daarvan niet alleen verplicht en in staat gesteld worden om God en de gerechtigheid dienstbaar te zijn, maar ook zichzelf daartoe vrijwillig aan te bieden en er van harte toe gezind worden. Het heet een besnijdenis, die zonder handen geschiedt, deels om de geestelijke aard van die genadeweldaad te levendiger uit te drukken, deels ook om een verheven begrip van het goddelijk werk, dat daartoe vereist wordt, te geven: waarin ook God, ofschoon hij deze geestelijke besnijdenis wel elders als een betamelijke plicht van Israël afvordert, nochtans tevens belooft die te zullen geven en werken. Maar er is nog iets in Paulus' algemeen voorstel, dat wij geenszins onopgemerkt mogen voorbijgaan, te weten: dat de apostel zegt, dat de Kolossensen dus op een geestelijke manier besneden waren in Christus. Dit zeggen is zeker net zo te vatten, als hij van hun volmaking in Christus gesproken had. Wees nu die uitdrukking aan, niet alleen dat de Heere Jezus als het Hoofd van de gemeente aangemerkt, de verdienende oorzaak van hun volmaakte, rechtvaardig-achting zij, maar ook dat Hij door Zijn krachtdadige invloed, als het hoofd boven alle overheid en macht, Zijn gemeente dadelijk vervult, zo zal dan ook het gezegde in onze tekst twee dingen aanwijzen, te weten: dat de Heere Jezus niet alleen de verdienende, maar tevens de toepassende oorzaak van deze genade-weldaad is; ja dat de gelovigen alleen in gemeenschap aan en vereniging met Christus deze geestelijke besnijdenis hadden ontvangen: zijnde hen daartoe alles, wat Jezus tot teweegbrenging van dat heil lijden en ondergaan moest, ter rechtvaardigheid toegerekend en uit kracht van de volmaaktheid van Zijn middelaarslijden en daaronder betoonde gehoorzaamheid aan Gods wil, hun dadelijk de Geest van het leven geschonken, om in hen de geestelijke besnijdenis teweeg te brengen en trapsgewijze tot volkomenheid op te leiden.

Zijnde met Hem, met dat besnijden van Christus tot aflegging van de hele zondige aard van het lichaam (Rom. 7: 5, 18 vv.) dat aan u is geschied, begraven in de doop (Rom. 6: 3 v.,
waarin u ook, verwaardigd met grotere genade dan die besnijdenis zonder handen, met Hem opgewekt bent tot een nieuw van het vorige geheel onderscheiden leven, dat tot een eeuwig, hemels leven wordt verhoogd (Hoofdstuk 3: 1), door het geloof van de werking van God (Efeze 2: 8), die Hem uit de doden opgewekt heeft (Efeze 1: 10 vv.).

Gal. 3: 27 Efez. 3: 7

De apostel vergelijkt hier de Christelijke doop met de Joodse besnijdenis en wijst aan, dat de betekenis en het geestelijk oogmerk van beiden, een en hetzelfde was, allen verplichtend, die dit uitwendig teken aan zich namen, de oude mens af te leggen en de nieuwe aan te doen, voor de zonde te sterven en voor God te leven. En daartoe maakten de ouden gebruik van verscheiden plechtigheden en het dopen van volwassenen en bejaarde personen, om daardoor te tonen de dood, de begraving en opstanding van Jezus Christus, zoals de indompeling van de persoon driemaal onder water, of zoals onze Zaligmaker drie dagen was geweest onder de aarde, of met zinspeling op de drie personen in de Drieëenheid, in wiens naam zij gedoopt werden; en zo ook de wederoprijzing, of wederopkoming uit het water, ter vertoning van de verrijzing van onze Heer uit het graf.

Maar nu zal de vraag zijn, hoe wij dit zeggen van de Apostel nader te begrijpen hebben? Was de doop het middel geweest, waaronder en waardoor God allereerst het beginsel van de genade in hen gelegd had en wil Paulus dit hier eigenlijk leren? Toch, ofschoon wij in het geheel niet willen treden in de behandeling van het verschil, dat over dit stuk tussen godgeleerden, zo oudere als latere, bijzonder ten aanzien van de kinderen, plaats heeft, zo zeggen wij alleen dat het ons niet voorkomt, dat dit in deze tekst de mening van de apostels is. Want behalve andere redenen, kan niemand ontkennen of het groter deel van de Kolossensen was als bejaarden gedoopt. Welke bejaarden doopten nu de apostelen en welke bejaarden, die uit de heidenen tot het Christendom overkwamen, begeerden de doop op de juiste manier? Het waren zeker degenen, die het gepredikte woord graag aannamen en dus voor het minste zoveel belang toonden te stellen in Christus, dat zij zich aan Zijn dienst en gemeenschap overgeven wilden. En welke reden heeft men om te denken, dat Epafras anders gehandelt heeft, dan de apostelen gewoon waren te doen? Het wordt dus ten uiterste waarschijnlijk, dat bij de Kolossensen, toen zij gedoopt werden, de genade reeds enige uitwerkselen had beginnen te oefenen. Wat dan, zult u zeggen. Paulus spreekt hier evenwel zeer sterk en de Heilige Schrift doet dit meermaal op andere plaatsen. Wij antwoorden, dat is zo, maar al die gezegden moet men naar de aard van de bondzegels verstaan en het juiste inzien van hetgeen wij in Hand. 22: 16 vinden, kan ons tot een sleutel dienen. Daar zegt Ananias tot Paulus, volgens het eigen verhaal van de man: "Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen. " Nu zal echter niemand twijfelen of Paulus was reeds aanvankelijk van de genade deelachtig geworden op de weg naar Damascus en dus eer Ananias tot hem deze woorden sprak. Die moeten dan van een sacramentele afwassing, waardoor hem de afwassing van zijn zonden levendig afgeschetst en nader verzegeld werd, verstaan worden. Evenzo verstaan wij het ook in onze tekst. De apostel wil naar onze gedachten zeggen dat de Kolossensen in de doop een uiterlijk zichtbaar en plechtig teken hadden ontvangen, waardoor hen de weldaden van de genade in Christus duidelijker te verstaan gegeven en tevens zowel inwendig als uitwendig verzegeld waren.

En Hij heeft u, de heidenen, evenals ons de Joden (vgl. Efez. 2: 1 en 5), toen u dood was in de zonden, die u buiten alle maat bedreef (Gal. 2: 15) en in de voorhuid van uw vlees, die u geheel en al, zonder enige betoming van haar macht beheerste, zoals uw onbesneden zijn ook zinnebeeldig aanduidde (Efeze 2: 11. v.) ook levend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevend.

Een geestelijk dood zondaar, zoals wij allen van nature zijn, leeft wel voor een tijd op de wereld, voor zover hij, niet alleen als de planten en dieren voortgebracht, gevoed en gedragen wordt in de lankmoedigheid van de Heere, maar hij leeft in een zekere zin ook als een mens, voor zover hem zijn natuurlijke kunnen van ziel en lichaam zijn gelaten en hij die ook in vele natuurlijke burgerlijke, ja zelfs in uitwendig godsdienstige zaken enigszins gebruiken kan en

dadelijk gebruikt. En hierom dan is het ook weleens zo gesteld, dat men uit de uiterlijke daden en verrichtingen, zover die zich aan ons voordoen, alleen oordelend, sommigen denken zouden, dat zij leven, ofschoon zij in nadruk midden in de dood liggen; zoals van de engel van de gemeente te Sardes getuigt wordt: u heeft de naam dat u leeft, schoon u dood bent. maar welke schone schijn ook deze geestelijke dode mensen mogen vertonen, hun ziel is van de ware gemeenschap met God gescheiden, en tevens zijn zij ten ene male onbekwaam om met juiste grondbeginselen en tot het juiste einde, zedelijk juiste daden te oefenen, die de naam van ware en echte goede verrichtingen verdienen. Ja, in die staat zijn zij zelfs geheel en al ongevoelig voor hun ongeluk en evenzo onbekwaam, om hun ongelukkige jammerstaat te veranderen en te verbeteren, of zelfs zich tot verbetering te schikken, even weinig, als een dode zich roeren en bewegen, of tot zijn levendmaking het allerminste zelfs toebrengen kan.

Hij heeft u gered, uitgewist hebbende, door uitschrapping van de daarin aangewezen schuld, het handschrift, dat volgens de eis, uitgesproken in Exod. 24: 3, 7 tegen ons was gesteld en dat tegen ons was, omdat wij dat woord niet hadden gehouden, maar de wet in alle delen hadden overtreden (Gal. 2: 16) en ons zo aanklaagde, als die grotelijks tegen de wet hadden gezondigd. Dit was een handschrift in inzettingen bestaande, dat, zeg ik enigerwijze ons tegen was, omdat wijze toch niet konden houden en Hij heeft dat, opdat wij van een ondraaglijk juk bevrijd zouden worden (Hand. 15: 10) uit het midden weggenomen, als iets, waarvan voortaan geen sprake meer zou zijn (vgl. vs. 20 v.), het aan het kruis genageld hebbend, daardoor dat het aan het kruis is teniet gedaan, zodat het nu niet meer is: "doe dat en u zult leven", maar, "geloof in de Heere Jezus Christus en u zult zalig worden. "

Het handschrift is een geschreven verbindtenis, waardoor iemand bekent dit of dat schuldig te zijn; een schuldbrief een obligatie, zoals wij gewoon zijn te spreken. Dit handschrift bestond in inzettingen, in de willekeurige voorschriften van de Mozaïsche plechtigheden (vgl. Efeze 15). Te weten de offeranden en andere schaduwachtige plechtigheden waren zo vele gestadige en verdrietige herinneringen, dat de zonden door de Borg nog niet werkelijk verzoend waren; in zoverre maakten zij een schuldbrief uit, die tegen de Joden getuigde en enigerwijze tegen hen was, of, zoals wij het liever vertalen zouden, die hen vijandig was (vgl. Hebr. 10: 27). Dit handschrift heeft God uitgewist, dat is doorgestreken en geheel teniet gegaan. De toespeling is ontleend aan iemand, die de pen haalt door een schuldbrief. Het geeft te kennen, dat God de schaduwachtige plechtigheden, die een verdrietig en onverdraaglijk juk voor de Joden uitmaakten, geheel afgeschaft en hen daardoor bevrijd heeft van de gedurige herinneringen, dat de zonden nog niet verzoend waren. - Zelfs heeft God dat handschrift uit het midden weggenomen, de schuldbrief geheel verscheurd, zodat alle verplichting tot het onderhouden van de schaduwachtige plechtigheden geheel en voor altijd is weggenomen. Waren nu de gelovige Joden zo volkomen bevrijd van de schaduwachtige wet, dan hadden de bekeerde heidenen er niet mee te doen. Maar hoe was dat handschrift teniet gedaan? De apostel zegt: het aan het kruis genageld hebbend. Hij schijnt hier te zinspelen op de toenmalige gewoonte om bevelschriften te beslaan, ten blijke dat zij uitgediend hadden. Nu, zo heeft ook God de Vader bij de kruisdood van Christus verklaard, dat de wet van de schaduwachtige plechtigheden voor altoos had uitgediend, want al die plechtigheden zagen op de verzoening, die de Middelaar teweeg zou brengen en hadden daarom meteen uitgediend, zodra de Heere Christus de verzoening door Zijn kruisdood verworven had. Dezelfde zaak wordt in Efeze 2: 14 onder een andere zinneprent voorgesteld.

a) En de overheden en de machten, die van te voren de overmacht hadden over het menselijk geslacht, ten gevolge van de macht van de zonde, waaraan het zich niet kon ontworstelen (Luk. 11: 20), uitgetogen hebbend, van de wapenrusting beroofd hebbend (Luk.

21), heeft Hij die tot haar schande in het openbaar ten toon gesteld, zodat ieder ze moest erkennen als geheel overwonnen en machteloos (Joh. 16: 11) en heeft daardoor, namelijk door het kruis, over hen getriomfeerd.

Gen. 3: 15 Matth. 12: 29 Joh. 12: 31

Alle spreekwijzen zijn hier zinnebeeldig en aan de openlijke triomfoptochten ontleend. De wapenrusting van de overwonnen vijand werd als een zegebuit rondgedragen en hij zelf, daarvan beroofd en uitgeschud, werd als een schouwspel ten toon gesteld, aan de kar van de overwinnaar geboeid. (V. D. PALM).

Wat Christus betrof zei de apostel in vs. 9, wat de lezers betreft, dat zij Christus hebben en Christus eigen zijn, zegt hij van vs. 10 af. Zij zijn in Hem volmaakt, of, zoals er woordelijk staat, "vervuld". Waarmee vervuld, dat begreep de lezer vanzelf. Het is het charismatisch vervuld zijn, dat Christenen uit de in Christus wonende metafysische volheid, de volheid van de Godheid (vgl. bij vs. 9), door hun levensgemeenschap met Hem, in wie, volgens Hoofdstuk 1: 19, ook alle charismatische volheid woont, ontvangen hebben en voortdurend bezitten. Berust echter in Hem en overigens in niets en in niemand verder, het vervuld zijn, dan is het andere, dat men de Kolossensen wil leren en waarmee men hen, als met hetgeen "niet naar Christus" is, vervoeren wil, slechts een beroving, en niets dan een verleiding. Zij nu hebben niets te wachten van engelenmachten; want deze zijn toch aan Christus als aan hun Hoofd onderworpen; zij zelf daarentegen staan met de Meerderen, met Christus, in onmiddellijk verband; wat zou hun dan die engelendienst baten, waarop de dwaalleraars hen wijzen? Zij hebben ook niets te zoeken in de besnijdenis, door mensenhanden bewerkt, omdat zij die besnijdenis, die dat alles in de daad en waarheid heeft teweeggebracht en waarop die eerste moest wijzen, reeds hebben ontvangen. In de gemeenschap met dood en begrafenis van Christus, die in de doop wordt afgebeeld, wordt niet een gedeelte van het verderf van de zonde afgelegd, maar de gehele oude mens gedood en begraven, opdat het lichaam van de zonde ophoudt, dat men voortaan niet de zonde dient (Rom. 6: 6 Gal. 5: 24). In de woorden "waarin u ook met Hem opgewekt bent door het geloof", wil de apostel, zoals duidelijk is, een nieuw bewijs daarvoor geven, dat de Kolossensen in Christus volkomen of van alles voorzien zijn, wat zij tot hun zaligheid nodig hebben; want de woorden komen, wat het begin aangaat, juist overeen met de beginwoorden van het elfde vers. En wel is nu sprake van de Nieuw-Testamentische tegenhanger tot de wet van het Oude Testament, waarop de dwaalleraars te Kolosse zich eveneens beriepen, hoewel niet naar diezelfde theorie als die in Galatië (vs. 16 v. en 20 vv.). Het is echter het geloof, waardoor het intreden in het Nieuwe Verbond geschiedt, het geloof in de opgestane Christus van de kant van hen, die van te voren door de doop in Hem zijn begraven in de dood, het geloof, door dezelfde God teweeg gebracht, die Christus heeft opgewekt van de dood en door de daarin aanwezige goddelijke kracht evenzo een nieuw leven in de gelovigen werkend, als voor Christus op Zijn opstanding een nieuw leven volgde, waarin Hij met zonde en dood voortaan niets meer had te doen, maar alleen voor God leefde (Rom. 6: 4 vv.). In de grondtekst staat letterlijk: "En Hij heeft u, toen u dood was in de misdaden en in de voorhuid van uw vlees, u levend gemaakt met Hem. " Het is zeker niet te ontkennen, dat de apostel met het herhalen van "u" daarop doelt, dat de Kolossensen, wat het merendeel aangaat, heidenen zijn geweest en hij hen tegenover de Joden wil plaatsen, die zich op de wet mochten beroemen, zodat in onze vertaling het woord "ook" wel behouden kan blijven. Zij zijn zondaars geweest uit de heidenen in de zin, waarin die uitdrukking in Gal. 2: 15 gebruikt werd. Uit deze dood van de zonde, zoals die niet op dezelfde manier bij de Joden bestond, heeft God hen levend gemaakt, opdat zij nu in een nieuw leven zouden wandelen en in zo’n leven ook een opstanding in lichamelijk opzicht

zouden tegengaan. Hij kon dat echter pas dan doen, als Hij van te voren aan de anderen, namelijk aan de Joden, alle zonden had vergeven en tegelijk de verplichting om de Mozaïsche wet te houden, die het Oude verbond hen oplegde, voor hen had opgeheven. Zonder twijfel toch bedoelt de apostel met het "ons" dat volk, waartoe hij zelf behoorde en sluit in dit woordje ook hen in, die door hun verkeerde leer weer allerlei bepalingen van de wet in de hoogte wilden heffen, om hen tot beter inzicht in het wezen van het Nieuwe verbond in zijn verhouding tot het Oude verbond te leiden. Paulus bedoelt niet de wet zelf, als hij van een handschrift spreekt, want er is sprake van een schuldbrief, die de Joden aan God te voldoen hadden en niet van zo een, waardoor God Zich verbonden had tot een betaling aan Israël. Ook is niet de wet zelf uitgeblust en uit het midden weggenomen en aan het kruis genageld (Matth. 17 vv.), maar wel heeft dit plaats gehad met dat handschrift, dat bij het sluiten van het verbond aan de Sinaï het volk voor God daartoe bracht, dat het zich op plechtige wijze, onder het slachten van een verbondsoffer, tot het houden van de wet verbond. Deze verplichting was dan aan de ene kant tegen de leden van het Oude Testament, want zij maakte alle zonden, die zij misdreven, tot straf- en doemwaardige overtredingen van de wet, tot een verbondsbreuk, tot een zware, onbetaalbare schuld. En zo werd nu ook de vergeving van de zonden niet tot een eenvoudige kwijtschelding van de genade voor hen, maar tot een uitwissen van de schuld, tot een vernietiging van het handschrift. Die verplichting was echter ook aan de andere kant tegen hen, zij stond tegenover hen als een macht, die voor hen de weg van de zaligheid versperde; want zij hadden met haar verplichtingen (Efeze 2: 15) op zich genomen, die, zoals zij die tot hiertoe niet hadden gehouden en daardoor zware schuld op zich hadden geladen, bij hun tegenwoordige toestand ook voortaan niet zouden kunnen houden (Rom. 8: 7). Daarom was het zuivere uitwissen van het handschrift door uitdelging van de tot hiertoe opeengehoopte schuld voor Israël nog lang niet genoeg. De verplichting om instellingen waar te nemen, die wel op zichzelf heilig, juist en goed zijn (Rom. 7: 12), maar hen, die zich tot die verbonden hebben, niet levend kunnen maken, zodat zij ook in staat zijn hun verplichting te houden (Gal. 3: 21 Rom. 8: 3) moest geheel worden weggenomen en zo de plaats van het Oud Testamentische verbond door een Nieuw Testamentisch worden ingenomen (Hebr. 8: 6 vv.). Deze wegneming van het Oude verbond, om door een nieuw te worden vervangen, of de verandering van het ene in het andere, drukt de apostel kort en krachtig uit door de woorden: "en heeft het handschrift aan het kruis genageld. " Gewoonlijk denkt men daarbij aan een doorboren, als was hier een buiten kracht stellen of ongeldig maken bedoeld (Luther "hij maakt er een gat door en scheurt het, zodat het handschrift niet meer geldend is en ons niet kan beschuldigen, maar tot dit doel hecht men een handschrift niet vast op een voor allen zichtbare plaats, maar wist het uit, of verscheurt het. Zo’n aanslaan of vasthechten geschiedt integendeel met het doel, dat ieder naar het vastgehechte kan zien, het kan lezen en er zich naar kan richten. Wij moeten daarom v. Hofmann in zijn opvatting gelijk geven: "bij dit nagelen aan het kruis is niet zozeer sprake van de vergeving van de zonde, als van de omkering van de Sinaïtische verplichting van Israël tot de toestand, die met de kruisdood van Christus is gegeven. De gekruisigde moet erkend worden als Heiland. Zijn smadelijke dood als de verzoening van de zonden van Zijn volk. Deze eis, de eis van het geloof in Hem, is op het kruis te lezen. De eis van de wet is daar zo veranderd. De juistheid van deze verklaring zal te meer duidelijk worden, als wij herinneren aan het woord van Christus in Joh. 3: 14 v., waarmee Hij de man van de wet, Nikodemus, wijst op Zijn kruis, dat Hem aan het einde van Zijn loopbaan wacht, opdat deze daarheen zijn oog leert richten, ten einde hij achter het geheim van de wedergeboorte en de vrijheid van een wedergeborene, van verplichtingen van de wet komt. Ook voor de verklaring van het moeilijke vijftiende vers geven ons woorden van Christus’ eigen mond, waarop wij boven in de citaten hebben gewezen, de nodige vingerwijzingen. De apostel heeft vroeger ten opzichte van de gelovigen uit Israël een geheel overeenkomstige gedachte uitgesproken, als die in Rom. 6: 14 : "De zonde zal over u niet

heersen; want u bent niet onder de wet, maar onder de genade. " Nu moet hij ten opzichte van de gelovigen uit de heidenen de parallellen trekken, zoals dan ook vs. 15, volgens zijn constructie in de grondtekst, met het veertiende vers geheel parallel loopt. Wanneer echter volgens Efeze 2: 2 de heidenen stonden onder de macht van de boze geesten onder de hemel, waarvan zij zich niet konden losmaken, dan is voor hen de zaligheid gekomen door de overwinning van deze macht, die eveneens door het kruis van Christus heeft plaats gehad (vgl. Joh. 12: 31 vv.), zodat nu, zoals de apostel in Efeze 2: 17 heeft gezegd, in het Evangelie vrede wordt verkondigd, die voor die ver waren, de heidenen en die nabij waren, de Joden. Het is mogelijk, dat de dwaalleraars te Kolosse, evenals zij, wilden tonen hoe men door zelf teweeg gebrachte geestelijkheid en ootmoed zich met de goede engelen in verbintenis kon stellen, zo ook hun kastijdingen tot dat doel aanprezen, opdat men zich aan de invloed van de boze geesten onttrok (vs. 23). Daarin had het dan zijn grond, waarom Paulus hier in zo opeengehoopte uitdrukkingen de overwinning door God zelf reeds in Christus bewerkt en gehele onschadelijkmaking van deze machten op de voorgrond stelt en daarvoor de filosofie van die dwaalleraars als nutteloos gepraat, als ijdele verleiding brandmerkt.

Zoals van te voren gezegd is (vs. 14), is het handschrift uitgewist en aan het kruis genageld en bent u dus niet meer aan de Oud-Testamentische ceremoniële wet gehouden, maar moet u alleen in Christus, de Gekruisigde geloven. a) Dat u dan niemand oordeelt in voedsel of drank, alsof u zich van het een en ander, dat tot voeding dient, moet onthouden (vs.
Rom. 14: 2, 17), of in het stuk b) van de feestdag, of van de nieuwe maan, of de sabbatten, alsof u de tijden inde wet verordend (1 Kron. 23: 31; 2 Kron. 2: 4; 31: 3 nog verplicht was te houden (Gal. 4: 10)

Lev. 11: 2 b) Lev. 23: 2 vv.

Al die dingen, die het Oud-Testamentische verbond heeft verordend, zijn een schaduw van de toekomende dingen, van de nieuwe heilsweg, die komen zou, maar het lichaam is van Christus, dat die schaduw van zich gaf (Hebr. 8: 5; 10: 1).

De treffende voorstelling, die de apostel vroeger heeft gegeven van de waarde van de persoon en van de betekenis van het werk van Christus, geeft hem nu aanleiding, om de Kolossensen des te meer te dringen tot verzet tegen het nieuwe juk van inzettingen van de dwaalleraars. Deze hadden, zoals onze plaats doet zien een theosofisch-ascetische richting, waarin zij de oudere Mozaïsche inzettingen door de strengheid van hun eisen nog overtroffen. Wat het voedsel aangaat, schijnen zij vooral op strenge waarneming van de joodse spijswetten te hebben aangedrongen. Of zij alle gebruik van vlees, zoals de asceten te Rome, hebben verworpen, kan uit het verband niet worden opgemaakt. Het verbod om wijn te drinken, in het Oude Testament alleen voor de Nazireërs en de dienstdoende priesters gegeven (Num. 6: 3 Lev. 10: 9), kan bij het vermelden van "drank" niet bedoeld zijn; door die dwaalleraars werd elk genieten van wijn voor zondig gehouden.

Als de apostel de Christenen te Rome, die meenden dat zij zich van zodanig genot, als van vlees en wijn, moesten onthouden, verschoond wilde hebben en er ook niets tegen inbrengen, dat iemand meende verschillende dagen op verschillende wijzen te moeten houden (Rom. 14:
vv.), heeft hij het nu met degenen te doen, die van beiden een wet voor de Christenen maakten, terwijl het waarnemen daarvan een onvermijdelijk bestanddeel uitmaakte van Christelijke heiligheid en dat moest hij voorkomen. Bij de dwaalleraars te Kolosse was sprake van een heiligheid van het leven, die voor alle leden van de gemeente dezelfde moest zijn;

daarom herinnert hij, dat al dergelijke zaken, in het bijzonder de Oud-Testamentische heilige tijden tot datgene wat in en met Christus aanwezig is, staan als de schaduw tot het lichaam.

Christus en diens werken in de mensheid is het toekomstige, waarvan het Oude Testament met zijn symbolisch-typisch karakter de schaduw is. In de tegenstelling tot schaduw en lichaam ligt in de eerste plaats de nietigheid, het wezenloze van de schaduw, vergeleken met het lichaam, dat deze vormt, maar verder ook de analogie tussen schaduw en lichaam. Dit, het lichaam, werpt een schaduw af, die een beeld ervan voorstelt; zo is ook het Oude Testament een afschaduwing van het Nieuwe, een symbool en type van Christus, van Zijn werk en van Zijn kerk.

Sinds Christus verschenen is, staat de zon van de goddelijke openbaring niet meer achter ons, zoals dat bij de leden van het Oude Verbond het geval was, voor wie de schaduw een voorafgaande was, waaruit zij konden opmerken, wat toekomstig was; maar zij staat vóór ons en werpt nu het lichaam zijn schaduw achterwaarts, zodat wij uit hetgeen Christus ons heeft aangebracht, verstaan, wat de voorspellingen en bepalingen van het Oude Testament moesten betekenen.

a) Dat dan niemand u overheerst naar zijn wil, om u af te trekken, dat u zijn wijze van handelen zou aannemen en de weg verlaten, die u volgens uw hemelse roeping van God in Christus Jezus moet bewandelen (Fil. 3: 14. 1 Kor. 9: 24 Wandel niemand in nederigheid en dienst van de engelen, zich begevend tot hetgeen gering en laag en krachteloos is en zijn vertrouwen stellend op de hemelgeesten, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, maar slechts een beeld van zijn fantasie is (1 Tim. 1: 4 Tit. 3: 9), tevergeefs, zonder oorzaak of enige grond opgeblazen zijnde door het verstand van zijn vlees. Hij denkt dat hij op de weg, door hemingeslagen, een toonbeeld van heiligheid zal worden, terwijl hij toch in waarheid een mens blijft, zelfzuchtig en door zijn vlees beheerst.

Jer. 29: 8 Matth. 24: 4 Efeze. 5: 6. 2 Thess. 2: 3. 1 Joh. 4: 1

Die door de engelen, als door middellaars, tot God wil gaan, ontkent ten eerste de volmaaktheid en voldoendeheid van die voldoening, die Jezus, als het vertegenwoordigend Verbondshoofd heeft daargesteld. Erkende hij die toch ten volle, dan zou hij naast Jezus geen andere middelaars van voorspraak zoeken, maar hij zou met vrijmoedigheid tot de genadetroon gaan op die verse en levende weg, die Jezus heeft ingewijd door Zijn goddelijk bloed. - Die door de engelen, als middellaars van voorspraak, tot God wil gaan en daarom de engelen zelf aanbidt, verdonkert en verloochent Jezus als het bestierend en gezagvoerend Hoofd. Want niet alleen doet hij de engelen delen in die eer, die alleen God en het Lam toekomt, maar hij toont ook te wantrouwen, òf aan de voldoendeheid en macht van Jezus òf aan Zijn goedwilligheid, om hem al het nodige te schenken. - En evenzo verzaakt men ook Jezus, als het vervullend Hoofd, wanneer men bij engelen heil en troost zoekt, zoals elk vanzelf begrijpt.

En bij zijn wandelen in nederigheid en dienst van de engelen verliest hij het ene, dat hij nodig heeft, het Hoofd niet behoudend, waaruit het gehele lichaam doorsamenvoegsels en samenbindingen voorzien, leven heeft, zodat geen lid op enige andere weg dan deze door Hem voor allen gestelde weg hopen kan iets te verkrijgen. En in dit Hoofd is het, dat het lichaam samengevoegd zijnde, opgroeit met goddelijke groei, zodat wie zich afscheidt en iets voor zichzelf wil zijn, ophoudt een lid van dat lichaam te zijn, terwijl er buiten die

gemeenschap geen opgroeien is tot deze grootte, maar alleen een verachteren en vergaan (Efeze. 4: 15 v.).

De eerste waarschuwing van de apostel zag op de valse ascetiek van de dwaalleraars, deze tweede op hun verkeerde theosofische speculatie; voorwerp van deze speculatie waren volgens onze plaats de verhoudingen van de onzichtbare wereld, vooral de gesteldheid en betekenis van de engelen.

"Dat niemand u overheerst naar zijn wil. (De Lutherse vertaling heeft "laat niemand u het perk verrukken, of laat u niet afleiden van het kleinood: wat is dat anders, dan van het geloof, dat de enige ware weg is tot het kleinood van de zaligheid, af te gaan, om op zelf uitgedachte wegen te leiden en langs andere wegen de hemel te zoeken en voor te geven, dat deze de baan is tot het kleinood.

Naardien de engelen geesten zijn, is hetgeen tot de stoffelijke wereld behoort, iets, dat aan hun wezen vreemd is. Hun nederigheid bestaat dan daarin, dat zij zich gewillig houden binnen de grenzen hun hierdoor getrokken en niet begeren naar hetgeen de mens in dit opzicht boven hen vooruit heeft. Als nu mensen die nederigheid van hen tot hun deugd maken, staan zij in zekere mate af hetgeen de Schepper hen heeft toegedeeld en doen zij gedeeltelijk afstand van hetgeen de mensen in onderscheiding van de engelen toekomt. Daarmee hangt dan het geestelijke samen, waarin zij naar de wijze van de engelen God willen dienen. De godsdienst van de engelen is, volgens hun wezen een overgave van zichzelf aan God, waarbij tussen hen, de geesten en Hem, die Geest is, geen andere grens bestaat, dan die tussen de Schepper en Zijn schepselen. Zo’n godsdienst probeert dan hij na te volgen, weliswaar slechts in die mate als het een mens mogelijk is, die zich zo veel hij kan, van het lichamelijke ontledigt en in zoverre zich geestelijk God aanbiddende vertoont, als hij zich ontledigt van hetgeen hem tot lichamelijk genot was gegeven. Het is echter, zoals de apostel opmerkt, dwaasheid, als iemand de nederigheid en dienst (geestelijkheid of godsdienstigheid) verkiest en daardoor iets tot zijn wandel maakt, waarvan hij toch niets heeft gezien, omdat men hetgeen men niet heeft gezien ook niet kan nadoen. Zo iemand maakt slechts, wat hij zichzelf voorstelt, tot een voorwerp van welgevallen en nabootsing. Evenals nu het kiezen van nederigheid en geestelijkheid van de engelen samenhangt met een onderzoeken in de blinde, zo brengt zij ook, zoals Paulus verder zegt een opgeblazenheid teweeg, die tot de categorie behoort van vleselijke gezindheid. De mens wil daar toch iets voorstellen, dat hij niet is en onderneemt hetgeen hij niet kan. Ten slotte wordt dan ook door de mensen van deze soort dat ontkend, zonder hetwelk er geen Christelijke groei is; zij houden zich niet aan hun Hoofd; wat iemand buiten gemeenschap met Christus schijnt te vinden aan vroomheid of heilige kennis, is vreemd aan de groei, die van Christus uitgaat, waaraan de bijzondere persoon als lid van de gemeente deel heeft. Dat toch is het eigenaardige van dit lichaam, dat elk lid ervan indirect elk op zijn plaats is en toch tevens onmiddellijk met het hoofd samenhangt.

Jezus het vertegenwoordigend, het regerend of bestierend en het vervullend Hoofd van de gemeente, voor zoverre Hij, in al Zijn middelaars-voldoeningen, de personen van Zijn uitverkorenen vertegenwoordigt, door Zijn gezag en invloed de hele kerk regeert en uit Zijn rijkdom al de gemeente en bijzondere belangen, zo elk deel en die in het bijzonder verzorgt en voorziet. De enkele herinnering hieraan doet ons al meteen bevroeden, hoeveel er aan gelegen is, dat men met dat Hoofd verenigd is en blijft. En juist dit is het, wat de apostel begrijpt door de spreekwijs van het hoofd te behouden of vast te houden. Dit behouden van het hoofd bestaat in een juiste kennis en levendige erkentenis van die hoge waardigheid van Christus, waardoor Hij het Hoofd is; in een vrijmoedige en gewillige belijdenis van dit voelen, in een

deugdelijke blijdschap over die bestelling van God, in een hartelijke overgave en verbindtenis door geloof en liefde aan Jezus, als zodanig; met verwerping van alles wat tegen Zijn hoge waardigheid zich verzetten en verheffen wil.

Als u dan, toen u bij uw doop met Christus in gemeenschap kwam (vs. 12), met Christus de eerste beginselen van de wereld, waarvan in vs. 8 sprake was (Gal. 2: 19), bent afgestorven, wat wordt u alsof u in de wereld leefde, alsof u met uw godsdienstig leven nog behoorde tot de kring van de wereld, waaraan zeker dergelijke zaken passen, met inzettingen belast?

Deze samenvoeging geeft een tweeërlei betoog voor de wanvoegelijkheid van de gehoorzaamheid aan menselijke inzettingen aan de hand. Ten eerste ligt er deze sluitrede in: "met Christus zijn jullie zelfs afgestorven die eerste beginselen, die toen voor een tijd van God ingesteld, nog een zeker nut hadden; dus betaamt het niet u te beladen met dingen die u immers nooit door God bevolen en ook nooit echt nuttig bevonden zijn. En dus is het een bewijs van het meerdere tot het mindere. - Ten anderen ligt er een bewijs in, uit het eigen gedrag van de gelovigen afgeleid en dus een bewijs, dat men bij de latijnen noemt argumentum ad hominem, op deze wijze: Christenen, begrijpt toch wel, als u met de menselijke instellingen u laat belasten, dan verzaakt u uw hele Christendom. U keert terug tot de wereld van de ongelovigen en doet u dit, dan geeft u daarmee te kennen, dat Jezus dood van geen kracht en Zijn leer van de vereiste volmaaktheid geheel verstoken is. Is dat betamelijk? Oordeel zelf. U bent immers in uw Hoofd volmaakt, dit heeft u zelf geoordeeld bij uw overgang tot het Christendom. Daarvan heeft u ook de heugelijke ervaring in vele blijken tot hiertoe gevonden.

Zij namelijk proberen u met dergelijke inzettingen te belasten, bijvoorbeeld over vlees en wijn (vs. 16. 1 Tim. 4: 3 : "Raak niet en smaak niet en roer niet aan, want u zou erdoor verontreinigd worden. "

De apostel is de lezers gehoorzaam, om zich te verdedigen tegen hen, die hen hun geboden opdringen, door hen te herinneren, waardoor zij daarboven verheven waren. Zij zijn met Christus gestorven en dit deel hebben aan Zijn sterven, dat zelf een sterven was, heeft een einde gemaakt aan de betrekking, waarin zij vóór hun gemeenschap met God tot de inzettingen van de wereld Ga 4: 3 hadden gestaan; want Christus is, zolang Hij in het lichaam van het vlees leefde, onder de wet van Israël, als ook onder de inzettingen van de wereld, waarmee de wet te doen had, gesteld geweest. Zoals nu Hij, doordat Hij stierf, daarvan bevrijd is, zo wordt de Christen het ook door hetgeen in zijn binnenste plaats heeft, dat hem weer deel doet hebben aan hetgeen in het sterven van Christus eens voor altijd als afsluiting van de vroegere toestand van de mensheid heeft plaats gehad.

Leeft men nog in deze wereld, dan dient men nog haar elementen, beginselen, bestanddelen, waarvan God zich in de wet bediende, om in de tijd van de kindsheid de hogere eeuwige waarheden af te beelden, welker dienst niet te min voor hem, wie het volle licht van de waarheid is opgegaan een dienstbaarheid van de wereld wordt. Dit alles heeft zich in de Christenheid herhaald en herhaalt zich nog steeds, wanneer de enige Middelaar door andere tussenmiddelaars verdrongen, of op de achtergrond geschoven wordt.

De woorden "Raak niet en smaak niet en roer niet aan" zijn een levendig concrete voorstelling van de inzettingen en een in het kort samengevatte navolging van hetgeen de dwaalleraars gewoon waren te zeggen. De lezer wist wat bedoeld was als voorwerp van die bevolen

onthouding; de weglating maakt de voorstelling slechts des te levendiger en sterker. Uit de woorden zelf blijkt echter, dat de verboden zekere spijzen en dranken betroffen, de geslachtsgemeenschap daarentegen, waaraan velen hebben willen denken, kan niet mee worden ingemengd.

Welke inzettingen, om zich te onthouden van het genot van deze dingen, alle verderven door het gebruik, door het opvolgen (Matth. 15: 17), omdat dat voedsel voor het inwendige geestelijke leven zeker niet schadelijk kunnen zijn, zoals zij u willen doen geloven, maar integendeel dat verbod, zoals alles wat zij zeggen (vs. 21), a) is ingevoerd naar de geboden en eigen verzonnen leringen van de mensen, zodat u goed doet, als u zich in generlei opzicht aan zodanige mensen stoort, maar ze op een afstand van u houdt (Matth. 15: 7 vv.).

Jes. 29: 13 Tit. 1: 14

Welke wel hebben een schijnrede, een naam, maar niet de werkelijkheid van wijsheid; zij hebben namelijk die schijn bij hen, die niet doorzien, maar zich door het uitwendige laten misleiden. In werkelijkheid leven zij echter in eigenwillige godsdienst en nederigheid (vs. 18) en in het lichaam niet te sparen, dat hen in de ogen van de grote menigte als grote helden in de deugd doet voorkomen; maar zij zijn niet in enige waarde, maar tot verzading van het vlees. Zij zoeken niet anders dan eigen eer; zij zijn opgeblazen door het verstand van het vlees (vs. 18 Rom. 13: 14. 1 Tim. 4: 1).

God wil dat het lichaam geëerd wordt, d. i. het moet zijn voedsel, kleren en zoveel nodig is hebben en niet door ondraaglijk vasten, arbeid of onmogelijke kuisheid verdorven worden, zoals de inzettingen van de mensen willen. Christus komt niet zo, dat Hij uitwendige zaken wil veranderen en Zijn schepsel wil verwoesten. Daarom moet men het lichaam volgens nooddruft en, zoals gewoonlijk, kleden, voeden of spijzigen en tot arbeid gebruiken. Dat is Gods regeling. Laat het daarbij. Hij is niet gekomen, dat Hij daarvan iets wil veranderen. De zonde laat zich niet afleggen en vernietigen door een monnikskap, door geen vlees te eten of te vasten; de dood kan er niet door worden overwonnen; maar beiden, zonde en dood steken evengoed onder een grauwe of zwarte kap als onder een rode rok. Maar daar komt het op aan, dat het hart een nieuw licht en een nieuw zegel heeft, voordat men kan zeggen: "ik weet dat God Zich over mij ontfermt en mij liefheeft; want Hij heeft Zijn Zoon gezonden, Hem mens laten worden, opdat ik door Hem zou bezitten overwinning van de dood en het eeuwige leven". Daardoor wordt het hart geheel anders gestemd dan van te voren: dat is de juiste verandering.

Het is veel gemakkelijker een besluit te nemen om zinnelijke ontberingen zichzelf op te leggen, dan om het hart te verootmoedigen en de geest in bestendige tucht te houden. Het ascetisme is ten allen tijde een hof van geestelijke hoogmoed geweest. Juist het bijzondere werkt of de menselijke fantasie; op hetgeen men zelf bedacht roemt men het meest, op door kunst verkregen ootmoed doet men zich het meest tegoed. Men kwelt het lichaam en verzadigt daarbij het vlees.

Belangrijk was zeker zo’n onderricht in Paulus dagen tegen de verleiding en afval van zijn tijd; maar niet minder belangrijk ook voor ons. Waren de Platonische en Aristotelische wijsbegeerte en andere wijsgerige stelsels van latere eeuwen nooit in de Christelijke gemeente ingevoerd en op de Christelijke leer in haar voorstelling toegepast, er zouden zoveel dwaalbegrippen ook ten aanzien van de persoon van de Verlossers niet in omloop zijn gekomen. Had men in de Christenkerk het onderscheid tussen de bedoeling des Ouden en des

Nieuwen Testaments altijd wel begrepen, nooit eigendunkelijke menselijke instellingen en vormen naast of boven de leer van Christus geplaatst en was men aan geen nietige uitwendigheden blijven hangen, de Antichrist, tegen welken Paulus reeds in zijn tweeden brief aan de Thessalonicensen en later ook de andere apostelen gewaarschuwd hebben, zou nooit de kerk van onze Heer hebben kunnen bedreigen en verwoesten. Maar daarom moeten wij elk voor ons zelf en gemeenschappelijk als gemeente van Christus uitsluitend blijven bij de leer van Jezus en de apostelen, Hem door een waar geloof erkennen als onze enigen Heiland en Heer, het lichaam van al de schaduwen van de ouden dag en in wien de volheid van de Godheid lichamelijk woont. In Hem en in de gemeenschap van Zijn doods en van Zijn nieuwe leven moeten wij, gedachtig aan onze ontvangen waterdoop en het heerlijk doel daarvan, volmaakt trachten te zijn, zodat wij eniglijk leven door het geloof des Zoons van God. Langs die weg beantwoorden wij aan de wil van God, zijn wij een ere van Christus en zullen wij een zaligheid vinden, die nooit kan verloren worden.

Een van de moeilijkste vragen in de wetenschap van de theologische uitlegging is die, waarin de dwaalbegrippen te Kolosse bestonden en van welk karakter die zijn geweest. In hetgeen Paulus in deze afdeling daarover zegt, is hij wel zo kort en eenvoudig, dat wij daaruit snel een beeld zouden kunnen ontwerpen. Toch schijnen echter ook vele van die gezegden, waarin hij de ware evangelische leer over Christus en de zaligheid voordraagt, met het oog op de tegengestelde ketterse inzetting in het bijzonder hun vorm te hebben gekregen, zodat wij recht zouden hebben ook, van deze uitgaande, besluiten te trekken tot het geheel van het stelsel van de dwaalleraars. Dan komen wij dicht bij het gebied van het latere gnosticisme, in zoverre dit zich aansloot aan de godsdienst van het Oude Testament. Het is dus de vraag, in hoeverre wij dit mogen veronderstellen als reeds aanwezig ten tijde van de apostel, waarbij echter niet slechts onze brief in verband met die aan de Efeziërs, maar daarnaast ook de brieven aan Timotheüs en die aan Titus, alsmede de brieven van Johannes in aanmerking komen. Voor heden, zolang wij nog over die brieven zelf niet kunnen handelen, moeten wij ons onthouden een oordeel naar de ene of de andere kant uit te spreken. Wij laten het er daarom bij, om aan de woorden, in Hoofdstuk 1: 16 aangehaald, de woorden van Schaff en Grau, hier nog die van enkele andere schriftverklaarders te voegen. V. Hofmann wil dat wij alleen uit hetgeen Paulus in vs. 8 en 16 vv. van ons hoofdstuk schrijft, ons besluit trekken, van welke aard de leer van de dwaalleraars, die de Kolossensen bedreigden, geweest zal zijn. Hij karakteriseert de dwaalleraars nu aldus: "In de zaken van de zaligheid, welker kennis in de apostolische leer alleen en geheel gegeven was, wilden zij een vermeende wijsheid in zwang brengen, die behoort tot het gebied van de wetenschap en waarvoor de menselijke leer en wel de menselijke leer, die over de zaken van de geschapen wereld handelt, beslissend is. Er werd namelijk gesproken van eten en drinken, in het algemeen over zaken van de zichtbare wereld, die men niet mocht aanraken, noch genieten. Het houden van deze geboden stelden die dwaalleraars als voorwaarde van de zaligheid, hierin onderscheiden van de Romeinse Christenen, die voor zichzelf er een gewetenszaak van maakten, om alles zonder onderscheid te genieten, zonder datgene, waarvan zij zichzelf meenden te moeten onthouden, in die zin voor onrein te houden, dat hij, die het genoot, daardoor de zaligheid verloor. Ook zij maakten onderscheid tussen de zaken, maar alleen voor zichzelf. Zij echter, die de apostel hier bestrijdt, grondden op een, zij het ook door henzelf uitgedachte of overgenomen leer van mensen over het onderscheid van geschapen dingen een wet van onthouding, zonder welker waarneming het geloof van de in Christus' naam gedoopten onvoldoende zou zijn om de zaligheid te verkrijgen. Die leer kon in beginsel een heidense schoolgeleerdheid zijn, Nieuw-Pythagorese of Nieuw-Platonische. Met deze en de daarop gevestigde verboden komt een eis, alleen begrijpelijk in de mond van Joodse Christenen, om sabbat en nieuwjaarfeesten waar te nemen, dus een onderscheid van dagen en tijden vast te houden, dat tot de wet van

Sinaï terugvoert. Dit is een eis, die tot het geval in Rom. 14, dat de een meent sommige degen anders dan de overige te moeten achten, evenzo staat, als het verbod om dit en dat aan te raken of te genieten tot de gewetensbezwaren van die Romeinse Christenen. Ook van de eis, waartegen de apostel de gemeenten in Galatië moest waarschuwen, is die, die te Kolosse moest worden bestreden, onderscheiden, maar slechts in zoverre, als de laatste er niet op doelde, de heidense belijders van de Heere door de besnijdenis in het Joodse volk in te lijven, maar onder erkenning van een zelfstandig heiden-Christendom het daarbij vastgehouden onderscheid tussen dit en Joods-Christendom, door hetgeen men voor een heiliging van het uitwendige leven van de onbesnedenen hield, weer goed te maken. De hele tijd moest geheiligd worden door het houden van zekere regelmatig terugkerende tijdsafdelingen, die aan de Sinaïtische wet waren ontleend en hun manier van leven door het onthouden van het gebruik van zekere zaken, van die namen echter niet door de Sinaïtische spijswetten, maar door een eigen leer over het wezen van de zichtbare zaken bepaald was. Het was toch niet te doen om de geopenbaarde wet als zodanig weer in zwang te brengen, maar om de zaligheid te binden aan de voorwaarde van een uitwendige heiligheid, waarvan de wet, anders dan de Sinaïtische, de mensen daarom tot een zeer geringe mate van stoffelijk verbruik moest beperken, omdat de heiligheid, die overeenstemde met die leer over het wezen van de stoffelijke zaken, in het onthouden van die bestond. Zonder twijfel waren de dwaalleraars te Kolosse Joodse belijders van Jezus, die, uitgaande van de veronderstelling, dat de Christenen uit de heidenen in hun eigenschap als behorende tot de volken, onder de daarin werkende Gode vijandige geesten stonden, zich verplicht achtten, ten einde hun staat van de zaligheid, die in dat opzicht aanvulling nodig had, volkomen te maken een heiliging van de uitwendige wandel aan te prijzen, die deels op de Sinaïtische wet, deels op filosofische gronden rustte. Dit moest hun een vergoeding zijn voor hetgeen hun als niet-Israëlieten, wier leven niet binnen de regelingen van de geopenbaarde wet begrensd was, bepaald ontbrak. Het gehele stelsel was niets meer dan een poging, om aan het heiden-Christendom op een voor Christenen uit de heidenen aannemelijker manier het aanstotelijke te ontnemen, dat het voor de Joden als zodanig, dus ook voor de wettisch gezinde Christenen uit de Joden moest hebben. De aanbevolen onthouding moest de Christenen uit de heidenen daardoor aannemelijk worden dat zij door filosofische leerstellingen over het wezen van de stoffelijke zaken bevestigd werd en aangeprezen als eerste vroomheid, die de mens boven het zinnelijke van zijn wezen verhief, en die de heiden aan de invloed onttrok van de geesten, die onder hen werkte en de mens gelijkvormig maakte met de geesten van God. De opvatting van v. Hofmann wordt echter door anderen verworpen als onvoldoende tot verklaring van de karakteristieke bijzonderheden; men houdt zich daartegenover hieraan vast, dat men in de dwaalleraars te Kolosse te doen had met gnostieken, die de Joods-Christelijke, de Esseese richting waren toegedaan, die benaming echter niet moet worden opgevat in de zin van een bepaald stelsel, maar zo, dat in de stellingen van onze theosofen de ver verbreide, vooral in het Esseïsme zich verheffende elementen van het gnosticisme op de voorgrond traden, waaruit zich later de bepaalde gnostische stelsels van een Cerinthus, van de Valentinianen enz. ontwikkelden. In die zin merkt Meijer op: "De dwaalleraars te Kolosse waren Christenen uit de Joden, maar niet degenen, die in Galatië en in de omtrek van Filippi zich op het gebied van de eisen van de wet en vooral van de noodzakelijkheid van de besnijdenis zich beperkende, de Christelijke vrijheid, wier fundament de gerechtigheid van het geloof is, ophieven, maar degenen, die het Christelijk Judaïsme door theosofische speculatie hadden veranderd, zodat zij wel eveneens besnijdenis, inzettingen over spijzen en feesten ten nadele van Christus' verzoeningswerk vasthielden, maar tevens en dit is het onderscheidend kenteken een filosofie over de wereld van hogere geesten dezen gelden, waarmee fantasiën en haarkloverijen een verkeerde nederigheid, dienst van de engelen en harde lichamelijke ascese als praktische dwalingen waren verbonden. Deze waren afdwalingen van een ongezonde

gnosis, die in het phsygische, mystisch fanatieke volkskarakter, dat eens de dweepachtige Cybele-dienst, later het montanisme als eigenaardige plaats diende, geen onvruchtbare bodem konden vinden. Die theosofen troffen echter zeer gevoelig de heerlijkheid en het verlossingswerk van Christus, die zij niet Zijn volle, goddelijke waarde lieten behouden, maar slechts een rang zullen hebben gegeven in de orde van de hogere geesten en aan de engelen een bemiddelende werkzaamheid, waarbij zij waarschijnlijk over de wereldschepping demiurgische voorstellingen vasthielden en op dualistische manier de stof voor slecht hielden. Op dergelijke manier spreekt zich Olshausen uit: "Het dweepachtige, dat in het Frygische volkskarakter lag en zich in het heidendom, in fanatieke Cybele-dienst openbaarde, verkreeg bij het aannemen van het Christendom dergelijke vormen, als in de tweede eeuw het montanisme, dat in Frygië ontstond, aanwijst. De Frygiërs hadden het Christendom, dat met grote geestelijke kracht was toegerust, aangenomen, maar zonder met waarachtige zelfverloochening geheel en al van hun vroegere richtingen afstand te doen. Daardoor ontstonden dan vermengingen van dwaling en waarheid, zoals wij die in de voorstelling van de apostel over de daar aanwezige dwalingen vinden. Bovendien mengde zich in Voor-Azië het Oosterse met het Westerse en hadden zich Joden van onderscheiden partijen in menigte neergezet; neiging tot speculaties over het geestenrijk was algemeen verbreid en wel niet slechts in Helleens-philosophische, maar ook in Oosters-theosofische vorm. Niets was daarom natuurlijker, dan dat het Christendom, dat in deze gistende menigte intrad, door de bewegelijke bevolking begerig werd opgenomen, maar ook willekeurig werd misvormd. Intussen vertoonden zich, toen Paulus de brief schreef, slechts eerste sporen van ketterse leer te Kolosse. Hij haast zich daarom deze in beginsel te onderdrukken en de dwalenden op de juiste weg te leiden. Hij had geen reden deze dwalingen voor kwade bedoeling te houden; hij zocht de oorzaak ervan in onervarenheid en zwakheid. Daarom wendt hij niet dadelijk strenge maatregelen aan, uitsluiting uit de kerkelijke gemeenschap en dergelijke, maar hij handelt verschonend, beschouwt en behandelt de dwalenden nog als leden van de gemeente en probeert ze door zachtmoedig wijzen op hun dwalingen tot de waarheid terug te leiden. "

HOOFDSTUK 3

OVER DE BEOEFENING VAN DE GODZALIGHEID, VOORAL TEN OPZICHTE VAN PERSONEN, DIE TOT HET HUISGEZIN BEHOREN

Het tweede, het paranetische gedeelte, dat niet, zoals men soms heeft gemeend, met Hoofdst 6 v. begint, ook niet, zoals door anderen is beweerd, met vs. 5, maar met dit nieuwe hoofdstuk begint, hangt evenwel met de overige afdeling ten nauwste samen en komt voor als een voortzetting daarvan. Nadat namelijk de apostel het wezen van de Christelijke staat, dat aan de ene kant een gestorven en begraven zijn met Christus, aan de andere kant een opgestaan zijn met Hem en een wandelen in een nieuw leven is, daartoe heeft aangewend, om zijn waarschuwing tegen de dwaalleraars te versterken en met zo'n doel vooral die eerste kant op de voorgrond stelde (vgl. Hoofdstuk 2: 20), zo gebruikt hij ditzelfde, maar nu vooral de andere kant op de voorgrond stellende, ertoe, om zijn aanmaning tot een waarachtig Christelijk wandelen zijn lezers op het hart te drukken. Eerst geeft hij de gronden daarvan aan, om deze vervolgens nader uiteen te zetten.

Vs. 1-17. In verband met het vroeger voorgedragene karakteriseert nu Paulus, als hij nu van het leren tot het vermanen wil overgaan, voor alles de hoofdrichting van de Christelijke gezindheid en van het Christelijk streven. De gelovigen in Christus Jezus weten, dat zij met Hem, hun Heer en Verlosser, tot een nieuw leven zijn opgestaan en met hun voelen en hun krachten verplaatst zijn daar, waar Hij is heengegaan, in het bovenaardse en hemelse. Hetgeen op aarde is, heeft voor hen de kracht van bekoorlijkheid, die het vroeger ook op hen, evenals nu nog op de kinderen van deze wereld uitoefent, verloren. Zij leiden nu een leven met Christus verborgen in God en verwachten hun heerlijkheid en volle bevrediging eerst van de tijd, als Christus uit Zijn verborgen zijn in de hemel te voorschijn zal treden, Zijn heerlijkheid zal openbaren en hen in deze zal overplaaten (vs. 1-4). Op deze grond, die hij bij hen als reeds aanwezig veronderstelt, vermaant de apostel de Kolossensen alle zondige lusten in zich te doden en alles, waardoor men zich jegens anderen bezondigt, van zich weg te doen, in één woord de oude mens met zijn werken steeds meer uit te trekken evenals een kleed, dat zij niet meer hoeven te dragen en daarentegen de nieuwe mens aan te doen, zodat zij naar het beeld van God in toenemende kennis van Zijn genadig welbehagen vernieuwd worden, van welk volk zij ook mogen zijn (vs. 5-11). Naar hun Christelijke staat zijn zij Gods heiligen en beminden en nu moeten ook zij zich kleden in het versiersel van de kinderen van God, zoals hun dit voor de ogen wordt geschilderd; zij moeten zich van de vrede van God laten vervullen en regeren en Christus, hun Heere, onder elkaar en voor degenen, die buiten zijn, verheerlijken door woord en werk (vs. 12-17).

Als u dan, zoals toch volgens het gezegde in Hoofdstuk 2: 12 ontwijfelbaar is, met Christus opgewekt bent tot een nieuw leven, dat, alhoewel het nog in deze wereld wordt geleid, toch niet meer, zoals uw vroeger leven, tot deze tegenwoordige wereld behoort, maar tot de toekomstige, zoek dan de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand van God (Matth. 6: 20 v. Fil. 3: 14, 20 Efeze. 1: 20).

Als de apostel in Hoofdstuk 2: 20 uitgaat van de veronderstelling, dat de Kolossensen met Christus gestorven zijn, dan gaat hij, met aansluiting hieraan, nu uit van de veronderstelling, dat zij met Christus zijn opgestaan en roept ze op om datgene te zoeken wat boven is, d. i. te trachten naar de hemelse dingen, naar het eeuwige leven. Die aanmaning bekrachtigt hij door het feit, dat Christus reeds bezit van de hemel heeft genomen.

Moest men echter dat meer houden voor een gevolg van Zijn hemelvaart dan voor een gevolg van Zijn opstanding? Daarop moet worden geantwoord; Christus' opstanding houdt ook reeds de macht in om Zich te plaatsen ter rechterhand van God. Met deze ging Hij reeds in een leven van heerlijkheid in, zoals Hij in Joh. 20: 17 zegt: "Ik vaar op tot mijn God. " En zo worden in Efez. 2: 5 v. tot onze gemeenschap met de opstanding van Christus de drie trappen gerekend: met Christus levend gemaakt, met Hem opgewekt, met Hem geplaatst in het hemelse. Boven (Hoofdstuk 2: 18) heeft de apostel de Kolossensen gewaarschuwd tegen onbetamelijk zich bezig houden met dingen, waarvan men niets heeft gezien; nu opent hij hun een vrije toegang tot hetgeen boven is, maar waarbij men zich slechts aan Christus en aan Zijn gezeten zijn ter rechterhand van God moet houden.

De vermaning van de apostel klinkt tweevoudig; zij moeten zoeken wat boven is en zij moeten bedenken wat boven is. Het eerste heeft als bijvoeging: "waar Christus is zittende ter rechterhand van God", bij het laatste komt als tegenstelling: "niet die op de aarde zijn. " Iets zoeken is zich voor iets moeite geven, opdat men het in zijn bezit krijgt; bedenken of naar iets trachten is uitwendig op iets gesteld zijn. Zijn wij tot een leven gekomen van gemeenschap met de Opgestane, dan ligt het meest voor de hand, dat wij er begerig naar zijn het bovenaardse tot eigendom te hebben, waar Christus is gezeten aan de rechterhand van God, in het bovenaardse. Begeren wij echter het in ons bezit te hebben, dan moet de richting van ons binnenste daarheen uitgaan en niet op hetgeen hier is, op het aardse, waarin wij ons leven hebben gehad, voordat wij die dood sterven, waaruit wij tot het leven van de gemeenschap met Christus zijn opgestaan.

Het aardse moet geen voorwerp zijn van inwendig zorgen en denken; dat is het kenteken van hen, die van deze wereld zijn (Joh. 17: 14, 16 Openb. 11: 10). Het is daarom echter niet verboden om van het aardse gebruik te maken, maar juist geboden in het juiste gebruik van het aardse het hemelse te denken en te zoeken.

Zien wij op de geestelijke opstanding uit de staat van de natuur, die een geestelijke dood is, dan zijn de gelovigen met Christus weer in die zin opgewekt, niet alleen omdat ook in de opstanding van Christus, als een bewijs van de volmaaktheid van Zijn genoegdoening, hiertoe de grond gelegd is, maar voornamelijk omdat dat geloof van de werking van God, waardoor zij aanvankelijk levend gemaakt worden een vrucht is van 's Heilands verdiensten en Jezus als de opstanding en het leven, de uitwerkende bewegende en voorbeeldige oorzaak van hun geestelijk leven is. De apostel, die hier de hemelsgezindheid aanprijst, geeft in het vervolg van dit hoofddeel vele plichten op, die uit de verschillende standen in de waarheid voortvloeien en dus toont hij dat man of vrouw, vader of kind, heer of dienstknecht te zijn, niet strijdt tegen hemelsgezind te zijn. Nee, zeker, Henoch kan met God wandelen en nochtans zonen en dochters gewinnen. Nehemia kan een hoveling zijn en aan 's konings tafel dienen en echter bij dit werk zelf een God zoekend en hemelsgezind gemoed hebben. Men moet ook niet denken dat alles, wat ik tot de hemelsgezindheid breng, ten alle tijde of in de volle zin bij alle gelovigen steeds gevonden wordt. Nee, geliefden, wij weten uit het woord van God en uit de ervaring van de heilige, dat, schoon de grondkeus van een Christen steeds tot hemelsgezindheid geneigd is, zijn geestelijk leven echter menigmaal door het aanhangend vlees dermate overdwarsd wordt, dat hij zeggen moet: Heere! mijn ziel kleeft aan het stof.

Bedenk met uw hele hart, met al uw hopen en wensen, de dingen die boven zijn, niet, zoals u van te voren heeft gedaan en zoals de anderen, die niet met Christus door het geloof zijn opgestaan, nog doen, die op de aarde zijn (Matth. 6: 31 vv. Fil. 3: 18 v.).

"Als", of het reeds werkelijk toe kwam het mag met reden van zovelen betwijfeld worden, voor wie de wekstem: "ontwaak, u die slaapt" tot dusver geheel vruchteloos klonk. Ach, hoevelen die sinds jaren het danklied herhalen, dat Christus voor ons gestorven en opgewekt is en allen, die hun deze dierbare waarheid ontnemen willen, haten met een volkomen haat en bij wie het toch nooit in waarheid tot een opstaan met Christus gekomen is! Hier is zeker zelfonderzoek nodig en zelfbedrog uiterst gevaarlijk: als het veelomvattend, "als" van Paulus woord van ons nog volstrekt niet kan gelden, wij kunnen vooralsnog aan de opvolging van de hier gestelde levensregel niet denken; het is geen woord voor de ongelovige wereld, maar voor de ongelovige Christen. Maar als wij met Christus opgewekt zijn - en dat zijn wij in werkelijkheid, niettegenstaande al ons gebrek, wanneer wij door banden van een levend geloof en een vurige liefde met de gestorven en opgewekte Heer zijn verbonden. - dan moeten, dan kunnen, ja dan willen wij ook de wekstem gehoor geven, om te bedenken en te zoeken de dingen, niet die of aarde, maar die boven zijn, waar Christus is, zittende ter rechterhand van God! Door dit laatste bijvoegsel, men voelt het, wordt de vermaning niet enkel aangedrongen, maar geheel gerechtvaardigd. Is toch het Hoofd in de hemel, de leden kunnen onmogelijk het ware leven zoeken en vinden op aarde; leeft Hij voor God en voor God alleen, de Zijnen kunnen zich onmogelijk aan de dienst van zonde en wereld verslaven; het moet, maar het zal ook hun ernstige, hun doorgaande toeleg wezen, te zoeken de dingen, die boven zijn. Wie spreekt met weinige woorden bevredigend uit, wat al in dit een artikel van de grondwet van het Christelijke leven is samengevat? Zeker, geen onverschilligheid voor dit leven, geen stroeve wereldverachting, geen kleingeestige angstvalligheid tegenover zoveel, dat liefelijk is en welluidt, wordt ons hier door de apostel gepredikt. Dezelfde pen, die deze vermaning neerschreef, heeft weer geschreven: "elk schepsel van God is goed en daarin is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde. " Maar toch wordt hier een scherpe grenslijn getrokken tussen hen, die leven door de Geest en hen, die wandelen naar de vlees en vanzelf worden wij het woord van de Heiland indachtig: zij zijn niet van de wereld, zoals Ik van de wereld niet ben. De Christen denkt aan de hemel en bij voorkeur richt zich daarop, ook te midden van de verstrooiing en de genieting van het leven, zijn oog, omdat daar de magneet is, die ook in het verborgen hem aantrekt. De Christen werkt voor de hemel en zou niet voldaan zijn, al had hij, in of zonder het zweet zijns aanschijns, het voedsel dat vergaat voor heel zijn leven verkregen; schade acht hij alles wat hem van Gods gemeenschap verwijdert, winst daarentegen wat hem waarachtig reiner en rijper en rijker voor de toekomst kan maken, al wordt het ook zelfs ten koste van pijnlijke offers verkregen. Bovenal verlangt hij naar de hemel niet met een ziekelijk heimwee, waar met dat stil onderworpen, werkzaam verlangen, dat niet slechts uitziet, maar ook gedurig voortspoedt naar de stad, die fundamenten heeft, waarvan de kunstenaar en bouwmeester God is. Zo denkend, werkend, verlangend, zoekt hij werkelijk de dingen, die boven zijn, al helderder te leren kennen, overvloediger te genieten, ja reeds hier persoonlijk voor zichzelf te bezitten. Hij doet dat gedurig en beter, naarmate hij zekerder weet en vertrouwelijker wil tonen, dat Hij werkelijk met Christus opgewekt is, en gaat dit onmogelijk zonder veel moeite en strijd, hij toont ook dit andere woord te verstaan: doodt dan uw leden, die op aarde zijn en hij wandelt in de kracht van de Heilige Geest als een, die zijn eigen opstanding in geestelijk opzicht reeds achter zich, zijn hemelvaartsdag voor zich ziet. Schier onmogelijk zich gelukkiger stemming, billijker eis, gezegender leven te denken, dan in dit apostolisch woord wordt bedoeld; en toch, is er wel een enkele onder ons Christenen, wiens hart hem bij dit woord niet veroordeelt? In het Kolosse van de eerste eeuwen heerste - zie het vorige hoofdstuk - een eenzijdige spiritualistische richting, die zich in ijdele dromerijen verloor; maar is niet in de gemeente van de negentiende een sterke materialistische stroming en worden wij niet zelfs onwillekeurig door de Geest van de eeuw van stofvergoding besmet? Is het niet soms in ons gedrag, ja ook in ons gevoel, of de onzienlijke dingen slechts dromen waren en de zienlijke de enige werkelijkheid, waarover het

tenslotte de moeite waard is te leven? O hoe dringend behoeven, hoe vaak vergeten wij dat woord: bedenk de dingen, die boven zijn! Heere, schrijf U zelf het onuitwisbaar op de tafels van ons hart en bewaar ons, dat wij toch nooit de twijfelachtige vraag bij anderen uitlokken: of wij wel echt met Christus opgestaan zijn.

Voor dat laatste, het bedenken van hetgeen op aarde is, zal, als overigens uw hart de juiste Christelijke gesteldheid heeft, volstrekt geen grond meer bij u zijn, waarop het zou opgroeien; want u bent, toen u met Christus door de doop in de dood begraven bent (Rom. 6: 4), gestorven, zodat hetgeen op de aarde is, u niets meer aangaat en uw leven is met Christus a) verborgen in God.

Rom. 8: 24. 2 Kor. 5: 7

Als gestorven met Christus, behoort u niet meer tot deze aarde maar tot de hemel; daar is uw leven, bij en met Christus; en bezit u het nog niet, zolang u hier beneden bent, het is voor u weggelegd en als een verborgen schat bewaard bij God. (V. D. PALM).

Hoe weinig weet een Christen hier op aarde nog van dat volzalig leven, dat boven in de hemel ondervonden wordt! Het is waar, hij weet er veel van naar Gods woord, maar hoeveel is er, waar wij van zeggen moeten: Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen! Het is waar, hij weet er meer van, dan een wereldling, omdat deze maar een letterlijk denkbeeld en hij een bevindelijk genot van het wezen van de zaak heeft, voor zover het begin van de eeuwige vreugde in een voorsmaak van hem wel eens genoten wordt. Maar hier verborgen is en blijft het echter voor hem, wat volmaakt kennen zonder feil, volmaakt heilig zijn zonder smet, volmaakte vreugde genieten zonder ophouden zijn zal. Hoe verborgen blijft het voor hem, wat de verhemelde ziel onophoudelijk werkzaam en onafgebroken zalig zijnde, al in God zien en van God ondervinden zal, hoe hij èn in de wereld van de geesten in het gemeen en met het heilige in het bijzonder, waarmee hij hier leefde, verkeren zal! Wat een vlug en vaardig, ja een geestelijk lichaam zijn zal! Voorwaar in al deze wandelt een Christen in geloof en niet door aanschouwen. Hij ziet maar in een spiegel, in een duistere rede. Het is voor een Christen nogal veeltijds verborgen en onbekend in de bijzonderheden, wat God die doen zal, die op Hem betrouwt. Ja ik durf meer zeggen, wij hoeven tot de eeuwige dingen niet eens op te klimmen. Wat is er nog zelfs veel verborgens in het leven van een Christen hier op aarde, waar hij niet kan inzien! Neem eens, wil hij indenken, hoe het bestaan van zijn ziel in werkzaamheid gebracht wordt door de inwerking van Gods Geest, hier schemert het oog. Hij bevindt de uitwerking, maar hij begrijpt de wijze niet. Peinst hij op de krachtdadigheid van die invloed en wil hij die vereffenen met de vrijheid van een redelijk schepsel, hij verliest zijn denkenskracht. Hij wordt zachte, liefelijke, onweerstaanbare kracht gewaar, maar het is voor hem een diep geheim, hoe de springveren van zijn geest door een hogere macht aangeraakt worden. Ja, hij kan soms geen reden van zijn bestaan geven. Hoe ben ik dus? Wil hij het verband van zijn lotgevallen uitvinden, hij raakt niet zelden verward. Wil hij het vooruit inzien, hij dwaalt makkelijk en leert van achteren wel eens zien, dat Gods gedachten anders zijn, dan zijn gedachten. In één woord, daar zijn vele stukken, waarin het leven van de oprechten voor hem zelf nog verborgen is.

a) Wanneer nu de in de hemel opgenomen (Hand. 3: 21) Christus geopenbaard zal zijn, omdat Hij nu in Zijn heerlijkheid van de hemel verschijnt (1 Kor. 1: 7. 2 Thess. 1: 7; 2: 8 namelijk Christus, die ons leven is, die in u leeft en in wie weer ook u leeft (Fil. 1: 21 Gal. 2: 20), dan zult ook u, als die dan het doel van uw hemelse roeping bereikt heeft (Rom. 8: 17) met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid (1 Petr. 1: 7 v. ; 4: 13. 1 Joh. 3: 2

Filipp. 3: 21

Bij de woorden aan het einde van vs. 2 "niet die op aarde zijn" bedoelde de apostel met "die op aarde zijn" de aardse dingen, die de goederen van de natuurlijke mens uitmaken. Nu staat een leven, dat zich in het bezit van deze dingen bevindt, in een heerlijkheid openbaar voor de wereld; de Christen daarentegen moet zich, zolang Christus voor de wereld en in God verborgen is, daarmee tevreden stellen, dat hij een leven bezit, dat wel in de volle zin van het woord leven is, maar zonder voor de wereld als datgene voor te komen wat het is (vgl. Rom. 19). Dit zegt de apostel en wel in twee verschillende opzichten, als hij aan de ene kant hun leven noemt verborgen met Christus en aan de andere kant de openbaring van Christus als het tijdpunt van hun openbaring in heerlijkheid voorstelt.

Omdat het nieuwe leven van de Christenen in het nauwste verband staat met het leven van de verhoogde en verheerlijkte Verlosser, spreekt het vanzelf, dat ook hun leven zolang verborgen blijft, d. i. niet tot heerlijke openbaring op aarde komt, zolang de terugkomst van Christus nog niet heeft plaats gehad. Door "in God" wordt uitgedrukt, dat Christus zelf tot aan de terugkomst in God blijft. Daarmee worden twee zaken beweerd, zowel het verborgene van het leven van Christus in het leven van God, als ook de eenheid daarvan met God en eveneens worden van de Christenen twee zaken beweerd dat hun waarachtig leven aan de ene kant als zuiver inwendig en geestelijk in het leven van God verborgen is en dat het aan de andere kant met God op het innigst verbonden is. Zeer schoon zegt Chr. Fr. Richter van het verborgen leven van God in Christus: "Het inwendig leven van de Christen blinkt alhoewel de zon hen uitwendig verbrandt; wat de Koning van de hemel hun heeft gegeven is aan niemand bekend dan alleen aan henzelf. Wat niemand bedenkt, wat niemand vermoedt heeft hun verhelderd oog aanschouwd en hen verhoogd tot goddelijke waardigheid. " - Dit verborgen leven kan pas dan openbaar worden, als Christus zelf op aarde in de majesteit van de Heere en van het Hoofd aller schepselen en in het bijzonder van de verhoogde Koning van Zijn gemeente te voorschijn zal treden; desalniettemin is het tot op die tijd aanwezig en de Christenen zijn zichzelf daarvan volkomen bewust.

Het leven in God: 1) een leven in het verborgene, maar niet zonder openbaar te worden; 2) een leven in zalige rust, maar niet zonder dagelijkse moeite en arbeid; 3) een leven in de hemel, maar niet zonder rijke zegen voor de aarde.

Paulus' wonderbaar diepe uitdrukking duidt aan, dat Christus de bron van ons leven is. U heeft Hij levend gemaakt, omdat u dood was door de misdaden en de zonden. Dezelfde stem, die Lazarus uit het graf riep, heeft ons doen opstaan tot een nieuw leven. Hij is nu het leven van ons geestelijk leven. Door Zijn leven leven wij; Hij is in ons de hoop van de heerlijkheid, de drijfveer van onze daden, de hoofdgedachte, die elke andere gedachte beweegt. Christus is de onderhouder van ons leven. Waarvan kan de Christen anders leven dan van het vlees en bloed van de Heere Jezus. Dit is het brood, dat van de hemel neerdaalt, opdat de mens daarvan eet en niet sterft. U vermoeide pelgrims in de woestijn van de zonde, nooit zult u een stuk brood verkrijgen om de honger van uw ziel te verzadigen, tenzij u die in Hem vindt. Christus is de troost van ons leven. Al onze ware blijdschap komt van Hem en in tijden van beproeving is Zijn nabijheid onze vertroosting. Hij alleen is waardig, dat wij voor Hem leven en Zijn goedertierenheid is beter dan het leven. Christus is het doel van ons leven. Zoals het schip zich naar de haven spoedt, zo haast de gelovige zich om tot de haven van de boezem van zijn Verlosser te komen. Zoals de pijl vliegt naar het wit, zo vliegt de Christen naar de volkomen gemeenschap met Christus Jezus. Zoals de krijgsknecht voor Zijn bevelhebber strijdt en gekroond wordt door de overwinning van zijn veldheer, zo strijdt de gelovige voor

Christus en ontvangt Zijn erepalmen uit die van zijn Meester. Voor hem is het leven Christus, Christus is het voorbeeld van ons leven. Overal waar hetzelfde inwendige leven is, zal en moet ook in grote mate dezelfde ontwikkeling uitwendig zijn; en als wij in nauwe gemeenschap met de Heere Jezus leven, zullen wij Hem gelijkvormig worden. Wij willen Hem voor ons stellen als ons goddelijk voorbeeld en trachten in Zijn voetstappen te wandelen, totdat Hij de kroon van ons leven en heerlijkheid wordt. O, hoe veilig, hoe heerlijk, hoe zalig is de Christen, omdat Christus ons leven is!

Pas hoorden wij hem over de wondere levensaanvang en de doorgaande levensinrichting, nu over de verborgen levensglans en de blijde levenshoop van de Christen, die met Christus voor het nieuwe leven is opgewekt. Want u bent gestorven, zo dringt hij zijn vorige opwekking aan, natuurlijk in geestelijk opzicht en uw leven is met Christus verborgen in God. Uw hoogst, waarachtig, zalig leven, wil hij zeggen, waaraan u door gemeenschap met de opgewekte Christus deel heeft, het treedt hier beneden nog niet in volle glans aan het licht. Evenals en met de verheerlijkte Heere is het nu nog verborgen, een leven in God, omdat het, hoezeer ook naar buiten te voorschijn tredend, echter wortelt en groeit op het gebied van een onzichtbare wereld. Uw leven, u heeft het. Ja, maar wat u eraan heeft in al de kracht van het woord, het is nog bedekt voor anderen, ten dele zelfs voor uw eigen blikken. In één woord, het is nog niet geopenbaard, wie wij zijn en wat wij zijn zullen. Diepzinnig denkbeeld, voorwaar onverstaanbaar zelfs voor de ongelovige wereld, die in onze tijd van openbaarheid in alles vaak niet weinig verlegen zou staan, als zij de vraag beantwoorden moest: verhaal mij de innerlijke levensgeschiedenis van de verborgen mens van uw hart. En toch wat Christen beseft niet, welke hoge, heilige waarheid hier door de apostel uitgesproken en later door de Christendichter (C. F. Richter) op deze manier vertolkt is:

Hoe schittert des Christenen innerlijk leven, Ofschoon hen van buiten de zonnenbrand schendt, Wat hun door hen Heer van omhoog is gegeven Is niemand behalve hun zelf bekend. Zij staan in het lijden en zijn toch de blijden; Zij schijnen gestorven van de vreugd van de zinnen En leiden toch het zaligste leven daar binnen.

Ja echt zo is het, het kan niet anders het moet ook niet anders en verwonderen kan het ons niet, dat uit die hoofde ons niet dat juist het beste in de Christen in de regel het minst van allen begrepen wordt. De wereld kent ons niet, schrijft Johannes, omdat zij Hem niet kent. Toch lijdt het geen twijfel, of ook deze wolk zal verdwijnen, wanneer eenmaal de zon in volle heerlijkheid opgaat. Wanneer nu Christus wordt geopenbaard, die ons leven is, schrijft de apostel, dan zult ook u met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid. Die ons leven is; weer een van die kernvolle uitspraken, die onvermijdelijk bij elke omschrijving verliezen. Stel ervoor in de plaats: die de bron, de kracht, de steun, de hoop van ons leven is, u heeft zeker iets, maar lang niet alles gezegd. Niet Zijn woord alleen, niet de Geest zelfs, Christus zelf is het leven van het nu nog verborgen leven van de Zijnen en - Hij moet nu nog geopenbaard worden, meer dan van te voren. Eens zal Hij aan het einde van de eeuwen in volle koningsglans blinken en nu, niet eerder worden de Zijnen met en in Hem geopenbaard in al de heerlijkheid van het hun inwonend geestelijk leven. Nu, niet eer weer, wordt het openbaar wie zij eigenlijk waren, deze miskende en verafschuwde Christenen; tegelijk met het zegevierend Hoofd treden al Zijn levende leden als uit hun duister te voorschijn; de hemelroos van de voltallige zaligen ontplooit haar laatste blad en praalt in volle heerlijkheid voor mensen en engelen ogen. Nu blijkt het, wat eigenlijk het leven was van een Paulus; de martelkroon is er voor Stefanus herschapen in een lichtdiadeem en uit de draden van de rokken, door Tabitha voor de armen gesponnen, is haar hemels feestkleed geweven. Hoe menig discipel van Christus, die wij hier gekend of - niet gekend hebben met zijn hart vol geloof en liefde, maar

in onaanzienlijk gewaad, in een misvormde gestalte, in een omgeving, waardoor hij van alle kanten bedrukt en bekneld werd hier beneden, is de kostbaarste nardus niet altijd bewaard in een vaas van edel albast. Maar daar, zie, de harmonie is hersteld tussen het leven en zijn verschijningsvorm. De heerlijkheid van Christus, zij straalt niet slechts af van de Zijnen, zij stroomt ook op hun beurt van hen uit en in al de parels van zijn kroon weerspiegelt zich de glans van de Koning. O, als ons in een heilig uur reeds de levendige voorstelling van dat verschiet kan verrukken, wat zal het zijn als het heimwee van de kinderen van God ten volle bevredigd en deze werkelijkheid voor eeuwig gekomen zal zijn? Zalig wie haar tegengaat met het lied van een vroeg gestorven dichter in het hart:

Met Christus is mijn leven verborgen bij God, O ijdel werelds streven, O nietig aards genot. ‘k Houd oog en hart geheven, waarheen mijn zuchten zweven, Naar Christus, naar mijn leven, verborgen bij mijn God. Mijn lieven en mijn leven, mijn wensen en genot, Mijn strijden en mijn streven, mijn lijden en mijn lot, ‘k Heb alles Hem gegeven; nu word ik voortgedreven Verlangend naar mijn leven, in Christus bij mijn God.

.

a) Dood dan, als degenen, wie dat, wat op aarde is, niets meer aangaat (vs. 3), b) uw leden, die op de aarde zijn, om, zoals u zich ontdoet van het aardse buiten u, door het niet te zoeken, zo ook het aardse aan u te vernietigen, omdat u door de Geest de werken van het vlees doodt (Rom. 8: 13), namelijkhoererij, onreinigheid, c) schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, die is afgodendienst (Efeze. 5: 3, 5).

Efeze. 4: 22 b) Rom. 7: 5, 23 c) 1 Thess. 4: 5

Het "dood dan" sluit zich aan vs. 1-4 aan en is gevolgtrekking uit het "u bent opgewekt" en het "u bent gestorven"; het gestorven zijn heeft een leven ten gevolge, waarin nu een doden mogelijk en nodig is; nadat de Christen gestorven is, moet hij als opgewekte met de verkregen levenskracht nu zelf doden, namelijk "de leden, die op aarde zijn. "

Door deze laatste uitdrukking moet de lezer worden herinnerd aan het voorgaande "niet die of aarde zijn" (vs. 2). Daar moest wat op aarde is, niet wezen hetgeen, waarop de wil en de lust van de Christen gevestigd is; hier moet hij daarentegen terwille van de vroeger genoemde staat van zijn Christelijk leven (vs. 3 v.) tegenover zichzelf, voor zover hij op aarde is, vijandig overstaan, tegen de leden, die zijn aards, zinnelijk lichaam uitmaken en waardoor het zondige leven bedreven wordt, daarom tegen het zondige lichaam van het vlees, waarvan in Hoofdstuk 2: 11 sprake was.

De leden worden gedood, zodra het leven, dat in hen woont, dat ze doordringt, vernietigd wordt (Matth. 5: 29 v. Gal. 5: 24). Terwijl nu de apostel spreekt van leden, die op aarde zijn, stelt hij ze voor als door aardse, vleselijke begeerlijkheden doordrongen, als overgegeven aan de dienst van de onreinheid (Rom. 6: 19) en door de wet van de zonde beheerst (Rom. 7: 23), en juist dit leven in de leden is het, dat moet worden gedood en vernietigd, zoals ook wordt te kennen gegeven in de volgende uitdrukkingen "hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid. " Deze woorden moeten niet worden gehouden voor een zuivere opeenhoping, maar elk van die voegt er een nieuw moment aan toe, dat nog niet door het voorgaande was genoemd.

"Hoererij" geeft te kennen het voldoen op natuurlijke manier van de geslachtslust, maar buiten het huwelijk; "onreinheid" ziet op de onnatuurlijke, geheime geslachtszonde; "schandelijke beweging" op de begeerte naar wellust, verborgen branden van de begeerte (1 Thess. 4: 5); als nu nog daarvan onderscheiden wordt "kwade begeerlijkbeid" dan moet daardoor waarschijnlijk de bijzondere openbaring van die lust in een bepaald geval en voor een bepaald voorwerp (Matth. 5: 28) zijn aangewezen.

Op de zonde van wellust volgt nu nog de tweede heidense zonde van "gierigheid" of liever "de hebzucht"; de bijvoeging: "die afgodendienst is" versterkt de vroegere eis om te doden nog vooral ten opzichte van deze zonde, die als afgodendienst van geld en goed in de eerste plaats iets heidens is.

a) Om welke zonden bij het laatste oordeel (Matth. 3: 7 Rom. 2: 5) de toorn van God komt over de kinderen van de ongehoorzaamheid (Efez. 5: 6).

1 Kor. 6: 10 Gal. 5: 19 Openb. 22: 15

a) Waarin kinderen van de ongehoorzaamheid, d. i. in gemeenschap van hen als deelgenoten van hun zedelijk gedrag (Efeze. 2: 3), ook u eertijds heeft gewandeld, toen u in die zonden, die wij zo even noemden, leefde, toen u daarin uw levenselement had (Hoofdstuk
20. 1 Petr. 1: 14

1 Kor. 6: 11 Efeze. 2: 1 Tit. 3: 3

a) Maar nu u in een andere levenskring bent gekomen en dat alles bent afgestorven, legt ook u, evenals de anderen, die tot die nieuwe levenskring behoren, dit alles af, wat ik u nu zal noemen, namelijk: gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuilspreken uit uw mond (Efez. 4: 31, 29; 5: 4).

Hebr. 12: 1 Jak. 1: 21. 1 Petr. 2: 1

De apostel waarschuwt de lezers, dat zij niet in de zonden leven, waarom de toorn van God komt over hen, die het Evangelie ongehoorzaam zijn, omdat, als die om deze over degenen komt, ook zij die niet zullen ontgaan, alhoewel zij het Evangelie hebben aangenomen, als zij toch daarin willen leven. Er is zeker een tijd geweest, dat ook zij evenals degenen, die weigeren de boodschap van de zaligheid te gehoorzamen, in die zonden en verkeerdheden leefden; nu is echter hun leven anders geworden en zo is het nu tijd, om dat alles van zich te verwijderen evenals zij deden, waartoe zij nu gerekend worden. Er is nog veel, dat moet worden afgelegd; de apostel noemt evenals in Efez. 4: 31 gramschap, toornigheid, kwaadheid en lastering, waardoor hij de gezindheid te kennen geeft, de gemoedsbeweging, het vijandige jegens anderen en de uiting daarvan in woorden; maar hij blijft niet bij deze zonden van vijandschap staan, maar voegt er ook de schadelijke woorden of de onreine en vuile reden bij. De nadere bepaling, die hierbij komt "uit uw mond" moet te kennen geven, hoe ongerijmd het is, dat een Christen uit zijn mond, waarmee hij God moest prijzen, vuile woorden laat uitgaan (Efeze. 4: 29). Maar alles wat hier wordt genoemd staat tot het opgenoemde in vs. 5 in die verhouding, dat, terwijl daar alleen datgene genoemd was, wat onder het begrip valt van zondige begeerte, die de zondaar zelf beheerst, nu daarentegen datgene genoemd is, waardoor men zich bezondigt in het verkeer met anderen. Terwijl dan wordt gezegd "dood uw leden, die op aarde zijn" is hier sprake van een afleggen van dat alles.

Lieg niet tegen elkaar (Efeze. 4: 25), omdat u, voortzettende, hetgeen u reeds bij uw bekering uit de vroegere heidense toestand tot de Heere Jezus Christus heeft gedaan (Hoofdstuk 2: 11 v.), uitgedaan heeft de oude mens met zijn werken

a) En aangedaan heeft de nieuwe mens, die op de weg van de heiligmaking (Rom. 12: 2) vernieuwd wordt tot kennis, waarvan in Hoofdstuk 1: 9; 2: 2 b) naar het evenbeeld van degenen, die hem geschapen heeft, namelijk van God (Efeze. 4: 23 v.).

Rom. 6: 4 b) Gen. 1: 26; 5: 1; 9: 6. 1 Kor. 11: 7

Waarin, in welke nieuwe toestand van het leven, die volgens het zo even gezegde bij u moet worden gevonden, geen onderscheid is, geen afzonderingen om uitwendige zaken, daarom niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar, niet-Griek, staande buiten de ontwikkelde wereld en Scyth, barbaar van de ergste soort of wilde ("1Sa 31: 10, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen (Gal. 3: 28. 1 Kor. 12: 13 3. 28 1Co Rom. 10: 12), Hij alleen is de enige Heere (Efeze. 4: 5).

Bij de vorige vermaningen voegt Paulus nog deze: "lieg niet tegen elkaar; het verkeerde van de leugen voor de Christenen stelt Theophylactus voor met de woorden: "u heeft toch Christus aangedaan, die van Zich zegt: "Ik ben de waarheid. " Het is dus zeker juist, dat, nadat de apostel de Kolossensen heeft vermaand om enige zonden te vermijden, hij nog op het algemene wijst, zonder hetwelk ook dat nooit, ten minste niet in Christelijke zin, kan worden volbracht, door te schrijven: "u heeft de nieuwe mens aangedaan, die vernieuwd wordt tot kennis naar het evenbeeld van degene, die hem geschapen heeft. " Met het woord "tot kennis" wordt het deel van de vernieuwing aangegeven en wordt van die kennis gehandeld, waarvan in Hoofdstuk 2: 2 sprake was, om echter tevens de vormen aan te geven, volgens welke de vernieuwing moest geschieden, wordt verder gezegd "naar het evenbeeld van degenen, die hem geschapen heeft". Dat Paulus bij deze uitdrukkingen zinspeelt op de scheppingsgeschiedenis, is onmiskenbaar.

Is nu het evenbeeld van God in de ziel hersteld, dan vallen de scheidsmuren onder de mensen weg. Allen staan God even na en dezelfde Heiland, die in allen alles is, verbindt hen onder elkaar.

De begrippen "Griek, Jood" doelen op de beide grondtypen in de geschiedenis van de volken, besnijdenis en voorhuid op het godsdienstig verschil, het "barbaar, Scyth" heeft betrekking op het onderscheid van de voor-Christelijke maatschappij. Al deze tegenstellingen en onderscheidingen bestaan in het Christelijk bewustzijn, of voor de kennis van het geheim van God principiëel niet meer. In de plaats van dat alles is getreden Christus als het "alles in alles.
Alles, wat voor de Christen nog een werkelijke betekenis heeft wat zijn belangstelling nog in een hogere richting trekt, is samengevat in de persoon van Christus; en Hij, Christus, is in allen, d. i. alle individuen zijn met Hem vervuld en door Hem doordrongen (Hoofdstuk 2: 10 en 19). Hij is in de nieuwe, wedergeborene individualiteit het menselijke verenigingspunt, middelpunt en doel.

Absoluut is de eis voor elke mens Christen te worden, Christen te zijn; absoluut recht heeft de gemeenschap met Christus, maar ook alleen zij en de onderscheidingen naar nationaliteit, confessie, ontwikkeling en stand hebben tegen deze alleen relatief recht; maar dit zeker in zo verre dat absolute recht ongekrenkt blijft.

EPISTEL OP DE VIJFDE ZONDAG NA EPIFANIEN

Het Evangelie van deze dag (Matth. 13: 24 vv.) handelt over het onkruid op de akker, over de vermenging van de kinderen van God met de kinderen van Belial in de wereld; als dan de wereld een vermenging is van kinderen van God en kinderen van Belial en de vijand van de zaligheid het allerliefst onder het zaad van de Heere, onze God, zijn kinderen inzaait, dan is er voor de kinderen van God een groot gevaar. Het boze steekt aan, omdat het in alle mensen plaats kan vinden, omdat ook in de kinderen van God vatbaarheid ervoor aanwezig is. Het zuurdeeg verzuurt het zoete deeg, het goede deeg maakt het zuurdeeg niet zoet. Zo hebben ten allen tijde de kinderen van God te vrezen, dat zij door de boze verslonden worden; en welke raad, welke vermaning zal nu uit dit gevaar voor hen voortvloeien. Zonder twijfel geen andere raad, dan dat zij zich te nauwer aansluiten, om zich des te vlijtiger en ijveriger te gedragen en op de gemeenschappelijke grond van hun allerheiligst geloof elkaar te dragen en op te bouwen. Juist dat is het, waartoe de apostel in de tekst van het epistel vermaant, zodat men het verband en de zin van de beide teksten van deze zin zou kunnen samenvatten in dit woord: omdat de kerk van God midden onder de menigte van Belialskinderen door deze wereld moet gaan, moeten haar leden zich met alle ernst aan elkaar sluiten en, in getrouwe zielenzorg voor elkaar, daarnaar zoeken, dat zij ongedeerd en ongescheiden tot de poorten van het eeuwige leven komen.

Het dulden van de bozen in het midden van de goeden, waarop het Evangelie wijst, heeft zijn grond in de geduldige, lankmoedige liefde van de Verlosser, die tijd geeft tot bekering en op verbetering wacht. In zo’n geduldige en verschonende liefde openbaart zich de heerlijkheid van de Heere. In het epistel wordt deze geduldige en lankmoedige liefde jegens de naaste de Christen op het hart gedrukt en de heerlijkheid van de Heere, zoals die in de wederkerige gemeenschap van de liefde, die de Zijnen onder elkaar voeden en in de godsdienstige gemeenschap, waardoor zij elkaar stichten, haar weerklank vindt, is de toon van Epifaniën, die zich verheft. - Wat is het sieraad van Gods kinderen? 1) hartelijke liefde, 2) kostbare vrede 3) heilige oefening. Ons kindschap van God; wij beschouwen 1) de grond, waaruit het voortkomt, 2) de wijze, waarop het zich vertoont, 3) het middel, waardoor het krachtiger wordt.

Wat is een Christen 1) volgens zijn goddelijke staat, 2) volgens zijn heilig wezen, 3) volgens zijn zegenrijke invloed. (EIG. ARB.).

Het leven van de Christen een heilige godsdienst: 1) waarom het dit moet zijn; 2) wat ertoe behoort.

Uw Evangelie zij overeenkomstig uw waardigheid: 1) bent u door de Vader verkoren, heilig u dan voor Hem; 2) bent u door de Heilige Geest geheiligd, verdiep u dan in het woord; 3) bent u in Christus bemind, doe dan alles in Zijn naam!

Wanneer woont het woord van Christus overvloedig in een gemeente? Als in deze 1) de openbare godsdienst getrouw wordt waargenomen, 2) de huiselijke godsdienst veel wordt geoefend,
het gebruik van beide goede vruchten draagt.

Hoe kunnen al onze dagen tot ware Zondagen worden? Als wij 1) alle dagen het juiste Zondagsgewaad aandoen? 2) door ware Zondagsvrede ons laten besturen, 3) de ware

Zondagsgast bij ons herbergen, 4) het ware Zondagsgesprek voeren, 5) op alle dagen de juiste Zondagswijding weten over te dragen.

Doe dan aan, om u te vermanen, dat u de nieuwe mens, waarvan ik van te voren (vs. 10 v.) tot u sprak, nog nader in het sieraad van zijn voornaamste deugden aantrekt, als uitverkorenen van God, heilige en beminden, zoals u bent (Rom. 1: 7; 8: 33. 1 Thessalonicenzen. 1: 4; 2 Thessalonicenzen. 2: 13. 1Kor. 6: 12 Efeze. 4: 12; 5: 3; 6: 18) en overeenkomstig welke eigenschap u in dat sieraad moet verkeren, de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid (vgl. Rom. 13: 14 MATTHEUS. 9: 36; 11: 29

Leef samen, elkaar verdragend, als u met zwakheden en gebreken van uw naaste te doen heeft, a) en vergevend de een de ander, als iemand tegen iemand enige klacht heeft, hetzij die van lichter of zwaarder gewicht is; zoals Christus u vergeven heeft, doe ook u zo (Efeze. 4: 1 ; 32).

Mark. 11: 25

De apostel leidt deze vermaningen als gevolgtrekkingen onmiddellijk af uit de veronderstelling in vs. 9 v. genoemd, dat de Kolossensen de oude mens hadden uitgetrokken en de nieuwe aangedaan. Het blijkt namelijk hieruit vanzelf, dat zij nu ook die deugden moeten aantrekken, die met het wezen van de nieuwe mens overeenkomen.

Deze positieve vermaning is door het "die vernieuwd wordt" in vs. 10 als voortdurend geldende eis gemotiveerd; hoewel zij de nieuwe mens hebben aangetrokken, moeten zij hem toch altijd weer opnieuw opnemen. Het "als uitverkorenen van God, heilige en beminden" geeft de rechtmatigheid van de eis te kennen en het onafgebrokene van de plicht van de vervulling. Het eerste "uitverkorenen van God", dat op een verkiezing zonder enige verdienste uit vrije genade wijst, wordt nader verklaard in de beide andere "heilige en beminden. " Deze woorden geven te kennen, dat zij wat de staat aangaat heilig zijn, wat de verhouding betreft steeds voorwerpen van de liefde van God.

Evenals in Efez. 5: 1 v. wordt gezegd: "als geliefde kinderen wandelt in de liefde", zo moet de herinnering van de lezers aan hun verkiezing en aan hetgeen zij als uitverkorenen zijn, dienen om de deugden, tot welke beoefening zij worden aangemaand, voor te stellen als iets, dat vanzelf spreekt. Het was barmhartigheid, dat God hen verkoos en zo is een hart van barmhartigheid vervuld, ook het eerste, dat van hen moet worden geëist. Waar nu barmhartigheid is, daar is goedertierenheid (vriendelijkheid 2 Kor. 6: 6 Gal. 5: 22 Tit. 3: 4) en deze goedertierenheid heeft ootmoedigheid bij zich; want die zelf uit barmhartigheid, goedertierenheid heeft ondervonden (Efeze. 2: 7), zal zich niet hoog verheffen tegenover anderen en in zachtmoedigheid (Efez. 4: 2) zal hij hen graag geven en dienen, in plaats van aanspraken te maken of te doen gelden; hij zal in lankmoedigheid (Rom. 9: 22) verbeiden, als het bij een ander niet is, zoals het moest wezen, in plaats van met strengheid aan te tasten of los te laten. Evenals in Efez. 4: 2 op "met lankmoedigheid" zo volgt hier op "lankmoedigheid" ook "elkaar verdragend", om een gedrag te noemen, dat het gevolg van lankmoedigheid is. Een nadere bepaling, zoals daar is bijgevoegd, "in liefde" is hier niet nodig, waar het "vergevend de een de ander" tegelijk met een wijzen op Christus handelen ten onze opzichte onmiddellijk daarmee verbonden wordt (de apostel wil integendeel later (vs. 14) nog in het bijzonder over de liefde spreken, evenals hij in vs. 15 van de vrede spreekt, welks band volgens Efeze. 4: 3 v. de gemeente moet samenhouden tot enigheid in de geest). Evenals nu in

Efeze. 4: 32 wordt gezegd: "wees jegens elkaar goedertieren, barmhartig en vervolgens met heen wijzing op Gods handelwijze jegens ons, die ons vergeven heeft in Christus, de vermaning volgde: "elkaar vergevend", zo volgt hier, waar vooraf sprake was van een aandoen van de innerlijke bewegingen van barmhartigheid en goedertierenheid een dergelijke vermaning, met heen wijzing op de vergeving, die Christus zelf ons heeft gegeven - een verscheidenheid, die voor onze brief van belang is en die in verband staat met het op de voorgrond stellen van Christus en diens verhouding tot ons (Hoofdstuk 1: 19 v.), zoals dat met de aanleiding tot de brief in verband stond.

a) En boven dit alles, dat ik u tot hiertoe heb genoemd, doe aan als een opperkleed, dat de overige kledingstukken samenhoudt en de kleding voltooit, de liefde jegens elkaar (Hoofdstuk 4. Efeze. 4: 2), die al die vele bijzondere deugden tot een eenheid verbindt en zo b) is de band van de volmaaktheid (vgl. Rom. 13: 10).

Joh. 13: 34; 15: 12 1 Joh. 3: 23; 4: 21 b) Kol. 2: 2

Het zou verwondering kunnen wekken dat de liefde, die toch het principe en de grond van de van te voren genoemde deugden is, het laatst wordt genoemd en als iets bijgevoegds voorkomt. Dit was echter nodig geworden door de voorstelling in een beeld, omdat aan de aard van de liefde, voor zover zij al die deugden principieel insluit en in zich samenvat, in het beeld van het aankleden de plaats van het opperkleed moest worden gegeven, zodat Paulus van de onderkleren (waarbij men altijd nog voor naakt werd gehouden. 1 Sam. 19: 24 Job 24: 10 Jes. 20: 2 en "Ex 12: 34 voortgaat tot het alles samenhoudende (en eerst het volle van de bekleding bewerkende) oppergewaad, welks functie aan de liefde eigen is. Zij, de liefde, is de band of het middel tot verbinding van de Christelijke volmaaktheid, want zonder haar zouden alle afzonderlijke deugden, die op zichzelf tot deze volmaaktheid behoren, zich niet aan elkaar sluiten tot het noodzakelijke harmonische geheel, waarin juist de volmaaktheid bestaat.

Alle bijzondere deugden, die de Heilige Geest in de mens werkt, zijn als kostbare parels, die echter onverbonden en los voor de ogen liggen van de beschouwer en door het afgezonderd zijn niet alleen gemakkelijker verloren gaan, maar ook niet de schone harmonische glans verkrijgen, die zij zonden hebben, als men ze samen verbond. Zij moeten tot elkaar in betrekking en het elkaar in verband worden gebracht, opdat uit die al de heilige, door God gewilde volmaaktheid ontstaat, die wij in Christus Jezus zien en van Hem uit genade moeten erven. Deze vereniging nu ligt in de liefde, die is de band, de vereniging van alle deugden, die in vs. 12 v. genoemd zijn en beproeft men de liefde van deze weg te laten, dan verkrijgt men de beschrijving van de fijnste, maar ook van de hoogste mate van zelfzucht, van een zelfzucht, die een tijd lang zeer gelijkvormig aan de deugd kan schijnen, maar toch aan de afgrond en de hel is toegewijd, zoals zij daaruit is opgekomen. Men verenigt echter al die genoemde deugden aan de broederlijke liefde, evenals aan een band, dan verkrijgt men de beschrijving van de edelste volkomenheid. Barmhartigheid uit broederlijke liefde, goedertierenheid in broederlijke liefde, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid in broederlijke liefde, elkaar verdragen en opbouwen, wederkerig vergeven en ten goede houden uit broederlijke liefde, dat geeft inderdaad een verbinding, een band, een diadeem, een kroon van kleinoden en parels, waarboven men kan schrijven: "volmaaktheid", Christelijke volmaaktheid, schoonste mate van deugd; en men zou alleen bedroefd kunnen worden, omdat de liefde, de band van alle deugden tot volkomenheid, vaak zozeer ontbreekt, en dan de ene heilige deugd vanwege de andere in zo grote nood komt, ja zelfs schipbreuk lijdt.

En de vrede van God (volgens betere lezing van de grondtekst: de vrede van Christus, Joh. 27) heerst in uw harten, terwijl u zich bepaald door deze bij al uw spreken en handelen laat leiden, tot welke vrede u ook geroepen bent. Zo is mijn mening, dat u deze in uw hartenmoet laten heersen, geheel overeenkomstig met hetgeen volgens Gods genadig welbehagen bij in het geval moet zijn. U bent daartoe geroepen als degenen, die door de één Geest, die zij krijgen (1 Kor. 12: 13), tezamen leden zijn in een lichaam (Efeze. 4: 3 v.); en wees dankbaar voor die genade, u bewezen (Hoofdstuk 2: 7).

De apostel zegt hier wat de Christenen nodig hebben, opdat daaruit de liefde en alle deugden voortspruiten: de vrede van Christus moet hun harten vervullen en regeren. Daarmee is bedoeld de volle bevrediging van de ziel, die rust op de zekerheid, dat men in Christus een verzoende God en Vader heeft; deze nu moet regelend en leidend in de harten van de lezers gebied voeren. Als daarom de broederlijke liefde vermaant tot verzoening, maar de oude natuurlijke mens wil niet toegeven en verlangt wraak, dan moet de vrede van Christus in ons de strijd ten einde brengen en de liefde doen zegevieren. Het bezitten van deze zielenvrede is ook het eerste doel, waartoe God de Christenen uit de wereld tot Zijn rijk heeft geroepen (MATTHEUS. 11: 29), en wel hen geroepen heeft in één lichaam, zodat zij in één lichaam als de leden daarvan zijn. De vrede van Christus is dus niet alleen iets individueels en persoonlijks, maar tevens iets, dat het eigendom van de gehele gemeente is geworden en waaraan de bijzondere leden deel hebben, omdat zij behoren tot het lichaam, waarvan Christus het Hoofd is, zodat ook de leden onder elkaar verbonden en eensgezind moeten zijn volgens Jezus Christus (Rom. 15: 5). Nu is de roeping, evenals de overbrenging in de gemeente van Christus en het daarmee verbonden ontvangen van dan vrede een weldaad, die niet alleen verplicht tot goedertierenheid jegens de broeders, maar ook tot levendige betoning van oprechte dank, waarom de apostel er bijvoegt: "en wees dankbaar. "

Het woord van Christus, dit middel van de genade tot opwekking en bevordering van het Christelijk geloofs- en gemeenteleven, waarvan ik hier van te voren gesproken heb, woont rijkelijk in u, terwijl u het tot onderlinge lering, vermaning en opbouwing (Fil. 2: 1) aanwendt en dit in alle wijsheid, zoals wij, de dienaars en verkondigers van dit woord, het zo gebruiken (Hoofdstuk 1: 28). Leer en vermaan elkaar (vs. 13), niet alleen bij uw godsdienstige bijeenkomsten, maar ook in het dagelijks verkeer, met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zingend, ook daar, waar u alleen bent, om uzelf te stichten en uit de volheid van Christus genade voor genade te verkrijgen (Joh. 1: 16. 2 Petrus 3: 18), de Heere met aangenaamheid in uw hart (Efez. 5: 19. 1 Kor. 14: 28).

De apostel wil nu niet verder afzonderlijke deugden optellen, maar de Kolossensen ten opzichte van al het overige op het woord van Christus wijzen.

Dit woord van Christus moeten de Christenen als de bron van hun geloof, als het voedsel van hun liefde, als de bewaarder van hun vrede, als de opwekker tot ware dankbaarheid onder hen, in hun gemeente doen wonen; zij moeten het als een dagelijkse huisgenoot in hun midden een plaats geven en recht in huis laten bezitten.

Het woord van Christus is het woord, dat Christus heeft gesproken, hetzij indirect door Zijn heilige profeten in het Oude Testament, hetzij onmiddellijk bij Zijn omwandelen op aarde (en omdat dit woord naar zijn werkelijke inhoud een getuigenis van Hem zelf is, zo is het tevens het woord, dat van Hem spreekt, Hem verkondigt, 1 Kor. 1: 6). De apostolische gemeenten lazen in haar vergaderingen zonder twijfel het indirecte woord van Christus in het Oude Testament; Zijn onmiddellijk woord werd hun of door de apostelen (en Evangelisten vgl. bij

Hoofdstuk 4: 17) verteld, of in de gaandeweg meer wordende Evangeliën en epistelen gelezen. Dat moest ook zijn; daarom zegt Paulus: "het woord van Christus woont rijkelijk in "

Omdat de apostel snel hierop ook van geestelijke liederen spreekt, kan men ook dat, wat uit de bron van de woorden van Christus, onder de leiding van de Geest in alle waarheid, nuttigs is uitgevloeid, tot het woord van Christus rekenen.

Rijkelijk of met grote overvloed moeten zij het onder zich laten wonen, dus niet karig, of nu en dan eens, zoals dat het toeval bestuurt, maar met grote ijver.

"In alle wijsheid" voegt Paulus erbij; want velen misbruiken het woord van Christus, of gaan er verkeerd mee om.

Zeer gepast sluit zich aan de vermelding van het woord van Christus die aan van de psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, want deze groeien uit het woord van God en Christus op en maken het op bijzondere manier levendig en werkzaam. Het Christelijke lied is zelf een prediking van het woord van God en heeft zijn waarde juist daarin, dat het dit is.

Bij de heidenen was het onderlinge leven een school van alle ongerechtigheden, hun gesprekken op de markt en de straten, in de huizen en de gastmalen legden er getuigenis van af, wat een verschrikkelijke onreinheid in het zedelijk leven was ingedrongen. Bij de Christenen moet het onderling verkeer een school van alle deugden zijn en dat kan het worden, als zij elkaar met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zo leren en vermanen, dat zij tot geloofsversterking en tot opwekking van de liefde dit en dat vers uit hun liederenschat elkaar toespreken, de inhoud van dit en dat geestelijk lied voor elkaar ontwikkelen en uitleggen en evenals dat bij de Hernhutters in de zogenaamde zang-stonden plaats vindt, bij gemeenschappelijke samenkomst en door afwisselend koorgezang elkaar op grond van de heilrijke leer tot een oprechte, blijde, ijverige wandel in de godzaligheid opbouwen.

Naardien de Heilige Geest wist, hoe slecht het menselijk geslacht zich tot deugd laat leiden en hoe wij daarentegen geneigd zijn tot zodanige dingen, die voor de natuur bekoorlijk zijn: wat moest Hij doen? Hij heeft de liefelijkheid van het gezang vermeerderd door heilrijke lessen! Juist naar de manier van de verstandige artsen, die, om de onwillige mens een bittere artsenij te leren drinken, vaak de rand van de beker met honing bestrijken, zo komt ook de melodie van de psalmen in ons gemoed, opdat daardoor jonge mensen naar hun mening wel alleen maar zingen, maar in waarheid een zeer juiste onderrichting voor hun ziel verkrijgen.

O Heere! wat heb ik geweend over uw psalmen en lofzangen, toen ik zo innig bewogen werd over de aangename stem van uw heilige gemeente! Deze stemmen zijn in mijn oren gedrongen en uw waarheid drupte in mijn hart en door deze uw waarheid ben ik verwarmd en is in mij een godzalig gevoel verwekt, zodat mij de tranen in menigte ontvloeiden en het was mij te midden van die tranen zo goed.

Na het zingen met de mond tot lering en vermaning, dat bij afwisseling moet geschieden, plaatst de apostel als een tweede punt van het leven van de godzaligheid door het rijkelijk inwonen van het woord van Christus, het stille zingen van het hart, dat ieder voor zich in zijn binnenste Gode moet wijden, d. i. het prijzen van God in stilte tot stichting van de inwendige mens.

De vrede van Christus, die in het hart woont (vs. 15) werkt ook in het hart het zingen voor de Heere en dit onderhoudt en vermeerdert weer het eerste.

En al wat u doet met woorden of met werken, doe het alles in de naam van de Heere Jezus (vgl. Joh. 14: 13 v. ; 16: 23 v.), a) God de Vader dankend (Rom. 15: 6. 1 Kor. 15: 24 15. 6 1Co)door Hem (Efez. 5: 20. 1 Kor. 10: 31. 1 Petrus 4: 11

1 Thessalonicenzen. 5: 18

In een vermaning tenslotte spreekt Paulus nog over het gebed van het Christelijk leven. Alles, wat de Christen moet betonen, kan worden samengevat in dat woord: "in de naam van Christus. "

Naar Hem smaakt, naar Hem geurt, naar Hem klinkt uw gehele leven!

De werken van de Christen hebben geen namen, geen vaste tijden en plaatsen. Daarom noemt Paulus hier geen afzonderlijk werk, maar vat ze allen als met een greep samen en maakt ze allen goed. Hetzij eten, drinken, slapen, waken, gaan, staan, spreken, zwijgen, werken, rusten, het is alles goed en kostelijk, omdat het alles geschiedt in de naam van Jezus, wanneer wij met vast geloof aannemen, dat Christus in ons is en wij in Hem, zodat wij rusten en Hij in ons leeft en werkt. Een Christen moet niets doen met eigen kracht of goeddunken, maar overtuigd zijn dat God met hem en door hem werkt. Daaruit kan dan verder voortvloeien, dat men God lof en dank toebrengt, wie alleen van alle goeds de roem en de eer toekomt. Maar wie uit eigen kracht iets doet, al prijst hij God ook met de lippen, liegt toch en is niet waarachtig, evenmin als de huichelaar in het Evangelie. De dankbaarheid is het offer en het enige werk, dat wij kunnen en moeten doen voor God. En dit toch nog niet door onszelf, maar door onze Middelaar Jezus, zonder wie niemand tot de Vader komt, of toegelaten worden kan.

Het zegt in de eerste plaats geen zaken te doen, dan volgens de wil en het bevel van de Heiland. Het bestaan van een echten Christen moet dit zijn, niet meer voor zichzelf te leven, maar voor die, die voor Hem gestorven is en opgewekt, naar 2 Kor. 5: 15 Zal dat plaats hebben, dan moet noch onze eigen genegenheid, noch de drang van mensen, maar de wil en het welbehagen van Christus de bewegende en aandrijvende oorzaak zijn, waardoor wij ons laten besturen. Zonder dit doen wij geen zaak van plicht recht in het geloof en dus ook niet in Jezus naam, maar in onze naam, op eigen gezag, of in de naam van de mensen, dat is, door aandrijving en bevel van de mensen. Alles te doen in Jezus naam, zal te kennen geven, alles wat wij aanvatten, te beginnen met een aanroeping en erkentenis van Jezus naam, Hem in het oog houdend, als die grote Zaligmaker, door wie alleen onze personen en zo ook onze daden en verrichtingen aangenaam bij God kunnen zijn. Ook dan, wanneer een Christen de beste en loffelijkste daden verrichten zal, moet Paulus’ gezindheid steeds de zijne zijn, namelijk, om ook in deze gevonden, dat is aangezien en gerekend te worden in Christus, niet hebbende zijn eigen gerechtigheid, maar die gerechtigheid, die uit God is door het geloof. Zo bidt men, bijvoorbeeld, in Zijn naam, wanneer men niet alleen op Zijn last en bevel bidt, maar ook steunende op Zijn gerechtigheid en voorbidding, tot de Vader gaat door Hem. Alles in Jezus naam te doen, zal ten derde uitdrukken, op de kracht en hulp van Jezus tot bekwaam maken, te zien en van Hem deze alleen te verwachten, met een nederig, afhankelijk bestaan en een volstrekte verloochening van alle eigen kunnen. Zo zei David eens tot Goliath, dat hij tot hem ten strijde kwam in de naam van de Gods van Israël; en de Messias, dat het was in ‘s Heren naam, dat Hij de vijanden had uitgehouwen. Een Christen, die zo handelt, vertrouwt niet op boog en spies; hij weet dat zijn eigen arm hem geen heil beschikken kan; hij heeft een indruk

van Jezus' woord: zonder Mij kunt u niets doen; en zegt hij al eens gelovig: in God zullen wij kloeke daden doen, het is alleen met uitzicht op die Held, bij wie hij weet dat de Heere hulp besteld heeft. Om kort te zijn, alles te doen in de naam van de Heere Jezus, zegt ook in alles, wat men doet, de eer en heerlijkheid van Jezus te beogen. In die zin wordt meermaal van Jezus naam, om Zijn roem en heerlijkheid uit te drukken, gewaagd en wanneer gezegd wordt, dat alle knieën zich in Zijn naam buigen zullen, is het zeker te zeggen dat de heerlijkheid van de verhoogde Messias door allen erkend zou worden. Zo doet dan ook een Christen alles in Jezus naam, wanneer bij en onder zijn verrichtingen dit zijn eerste en voornaamste doelwit is, dat de naam van onze Heere Jezus in en door Hem wordt groot gemaakt; en het zijn doel is, dat 's Heilands macht, wijsheid, alvoldoendeheid, trouw en genade allerwegen openlijk mogen geroemd en geprezen worden.

Zodanig handelen in de naam van Jezus moet steeds met dankzegging vergezeld gaan, waarmee de apostel voortgaat: "dankende God en de Vader door Hem. " In Christus heeft God ons een onuitputtelijke rijkdom van genade laten toevloeien; want genade hebben wij toch onder alle omstandigheden ontvangen, zoals Augustinus zegt: Zij het onder Zijn weldaden, zij het onder Zijn slagen, loof Hem, die u liefkoost door gaven, opdat u niet afvalt, of die u, de ontglipte aangrijpt, opdat u niet te gronde gaat! " Wij moeten de rijkdom van deze genade kennen, en ons door die kennis laten leiden, om van onze kant geheel ons leven in woord en daad als een offer van dank tot God de Vader te laten opstijgen; en wel moet onze dank door Hem, door onze Middelaar Jezus Christus tot God komen, omdat toch alleen door de verdienste van Jezus Christus de offeranden van onze dank voor God aangenaam kunnen zijn.

II. Vs. 18-Hoofdstuk 4: 6. In Efeze. 5: 21 werd aan de eis, die wij aan het einde van de vorige afdeling hebben gelezen, de nadere verbonden: elkaar onderdanig zijnde in de vrees van God. Hierop liet vervolgens de apostel zijn onderrichtingen volgen over de rechte verstandhouding en betrekking tussen de vrouwen en haar mannen, de kinderen en hun vaders, de knechten en hun heren. Hier volgt daarentegen de huisregel, of de vermaning, die betrekking heeft op de verhouding van de bij elkaar behorende leden van het huis tot elkaar zonder dat tussenvers. Daarentegen is de inhoud kort en pregnant voorgehouden. De uitvoerige onderrichting over de verhouding van man en vrouw is achterwege gelaten, terwijl daarentegen de knechten de meer omstandige aanwijzing, hoe zij zich in hun stand moeten gedragen, evenals daar verkrijgen (vs. 18-Hoofdstuk 4: 1). Hierop volgen nog vermaningen tot gebed en waakzaamheid, alsook tot voorbede voor hem, de apostel, waarbij ook gedacht wordt aan de nog ongelovige, aan de ene kant tot het kwade verleidend, aan de andere kant het goede tegenstrevende wereld (vs. 2-4). Op dit gebied blijft vervolgens ook de vermaning, die het geheel besluit, een vermaning tot een wijs handelen tegenover degenen, die buiten zijn en tot een spreken met zout besprengd, omdat het zoeken moet zijn de nog ongelovige wereld te winnen, of ten minste haar tegenspraak te doen verstommen. (vs. 5 en 6).

a) Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het betaamt in de Heere (Efez. 5: 22-24. 1 Petrus 3: 1-6

Gen. 3: 16. 1 Kor. 14: 34

Mannen, heb uw vrouw lief en wordt niet verbitterd tegen haar (Efez. 5: 25-33. 1 Petrus 3: 7

Dat de vrouwen onderdanig zijn aan haar mannen is zoals het bijgevoegde "zoals het betaamt", door de echtelijke staat zelf reeds geëist. Maar Christelijke vrouwen moeten het doen "in de Heere", om daardoor te bevestigen, dat zij de Heere toebehoren. Dit toch brengt mee, dat zij datgene doen, wat volgens de zedelijke aard van deze natuurlijke gemeenschap goed is. Moeten de vrouwen haar mannen onderdanig zijn, aan de andere kant moeten de mannen liefdevol zijn jegens hun vrouwen en niet verbitterd of toornig.

Dat Paulus hierin in het bijzonder waarschuwt, heeft niet zozeer zijn reden in bijzondere toestanden van de gemeente te Kolosse als wel daarin, dat de man als het hoofd van de vrouw, aan wie deze onderdanig moet zijn, met name bij het meer nederige standpunt, dat de vrouw in de oude tijd innam, gemakkelijk tot hardheid en bitterheid jegens haar kon worden verleid, als zij zich niet in ieder opzicht aan zijn wil onderwierp.

Bitterheid sluipt het eerst binnen bij de nauwste verbintenissen, als wij de zwakheden van de ander ontdekken, of waar men zich makkelijk overijlt. De man kan daartoe worden verleid, als de vrouw zijn wensen niet bevredigt.

Kinderen, wees uw ouders gehoorzaam in alles, want dat is de Heere welbehaaglijk (Efeze. 6: 1-3).

Vaders, terg uw kinderen niet door onbillijke eisen, spottende berispingen, of in het algemeen enige verlagende behandeling, opdat zij niet moedeloos, niet ontstemd, verdrietig of angstig worden (Efeze. 6: 4).

Dat de apostel over de gehoorzaamheid, door kinderen aan de ouders te betonen, niet nader over dergelijke gevallen spreekt, waarin een niet volgen van de kant van de kinderen door een hogere plicht geboden is, heeft daarin zijn grond, dat hij alleen de fundamentele artikelen ten opzichte van de juiste verhouding in de verschillende huiselijke omstandigheden met weinige, krachtige trekken wil aangeven. Als zodanig moet echter altijd de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid van de kinderen aan de ouders genoemd worden, zoals dat ook de woorden "dat is de Heere welbehaaglijk" moeten uitdrukken en zodanig bewustzijn van de gehoorzaamheid van Christus moet nu voor de kinderen de drang zijn tot betonen van die gehoorzaamheid.

Als Paulus vervolgens tot de vaders zegt: "terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden", dan is dat gezegd tegen hen, die hun kinderen met hardheid opvoeden. Het gevolg daarvan is, dat het gemoed van de kinderen, omdat het nog teder is, geheel in vrees en angst komt, en uit haat tegen hun ouders komt het voort, dat zij ontlopen en doen, wat zij anders nooit zouden hebben gedaan.

Door onrechtvaardige of al te strenge behandeling, die het kind moet ondergaan, zonder aan het beledigd rechtsgevoel voldoening te kunnen geven, vervalt het in een moedeloze, verdrietelijke en dus onzedelijke stemming, een wanhoop, die alle zedelijke wilskracht verlamt. Treffend zegt Bengel: "Een gebroken gemoed is vernietiging van de jeugd. "

a) Dienstknechten, wees in alles gehoorzaam uw heren naar het vlees, niet met ogendiensten, als mensenbehagers, als degenen, die zich alleen ten doel stellen, mensengunst te verwerven, maar in plaats van met de ogen te dienen, met eenvoudigheid van het harten. Als deze aanwezig is, dan doet men zich voor zoals men is en zoekt men niet de onzuivere verkeerde gezindheid te verbergen achter een gezochte schone schijn (1 Kron. 29: 17). En die

eenvoudigheid moet zijn vrezende God; men moet niet zoeken mensen te behagen, maar bij al wat men doet, bedenken, dat de Heere te vrezen is (2 Kor. 5: 11).

Efez. 6: 5. 1 Tim. 6: 1 1 Petrus 2: 18

En al wat u in uw dienstwerk doet, doe dat van harte, niet als gedwongen en met tegenzin, maar bereidwillig en met vreugde. Doe het als de Heere, voor wiens aangezicht u wandelt en niet de mensen, die voor uw oog geheel op de achtergrond moeten treden.

De mensen moeten geheel en al als uw meesters op de achtergrond treden en de hemelse Heer u voor ogen staan, wetend, dat u van de Heere zult ontvangen de vergelding van de erfenis, de vergelding voor uw trouwe diensten in de hemelse erfenis, die Hij u zal toedelen (1 Petrus 1: 4 vv. MATTHEUS. 25: 31), terwijl u toch van de mensen geen erfenis krijgt (Gen.
16). Doe daarom, zoals ik u gezegd heb, alles als de Heere; want u dient de Heere Christus, u staat, omdat u toch slaven bent, werkelijk tot Hem en niet tot mensen, in die betrekking.

U dient de Heere Christus, bekleed u dan een eervolle plaats, om het even of u in hoogheid gezeten of in de schaduw geplaatst bent, Hem kan men in elke levenskring dienen en zelfs de aartsengel kent geen hoger eer, dan Hem op Zijn wenk te gehoorzamen. U verricht een heilige taak, binnen juiste grenzen beperkt; die Christus dient, heeft niet allereerst te bedenken wat mensen behagen, of wat eigen zin en lusten kan strelen, maar, wat wil de Heere dat ik doen zal. U strijdt een zware strijd, want de Christus van God onverdeeld, blijmoedig, standvastig te dienen, het zal geen enkele dag begonnen, veelmin voleind kunnen worden, zonder dat de vijand daarbuiten en de vijand hier binnen zich daartegen met alle krachten verzetten. Maar dient u niettemin de Heere Christus. dan vind u ook een vaste steun in het woord en de nabijheid van Hem, die nog nooit de Zijnen op de aan vertrouwde post aan eigen hulpeloosheid heeft overgelaten en hen niet slechts uitzendt, maar onzichtbaar zelf meegaat om hun zwakheid te sterken. U dient de Heere Christus, maar u wacht dan ook een onvergankelijk loon, zo echt Hijzelf heeft gezegd: als iemand Mij dient, de Vader zal Hem eren. De wereld is als Laban, die in zijn baatzucht ook de ijverigste Jakob het loon wel tienmaal verandert en hem eindelijk in het verderf zou doen komen, had God het niet genadig verhinderd; de Christus herhaalt tot de Zijnen, wat God tot Abraham zei: "Ik ben uw schild, uw loon zeer groot. " Reeds aan de werken in Zijn dienst is een beloning verbonden, groter dan de arme aarde kan geven en in het land van de volmaakte vrijheid zal allerminst worden gevraagd, of men hier op de lange ladder van de dienende geesten een hoger of lager sport heeft betreden, maar alleen of men echt op de ladder geweest is, dan wel - dromend aan haar voet heeft geslapen, als niet erger dan dit. Die hier in het weinige getrouw was, wordt daarboven over het vele gezet en onder de kroondragers in het hemels Jeruzalem zijn er zeker, die zich hier weleens tot een hele of halve slavendienst neerbukten, waarvan zich de wereld, als maar immer doenlijk, verschoonde.

Maar die en dat is de andere kant van de waarheid, zo-even uitgesproken, onrecht doet door opzettelijke schade, die hij zijn lichamelijke Heere veroorzaakt (Filemon 1: 18), die zal van de Heere bij Zijn gericht door Zijn straffende vergelding het onrecht dragen, dat hij gedaan heeft (2 Petrus 2: 13); en als u zou menen, dat hij u, de uitverkorenen van God, Zijn heilige en beminden (vs. 12) een onrecht, uw heidense meesters aangedaan, niet zwaar zal aanrekenen, dan bedriegt u zich, want er is bij God geen aanneming van de persoon (Efeze. 6: 5-8).

HOOFDSTUK 4

Heren, doe uw dienstknechten recht en gelijk, geef alles, waarop zij rechtmatig aanspraak hebben (MATTHEUS. 20: 4) en wat u als rechtgeaarde meesters hen geven moet; doe hun wat recht en billijk is, wetende dat ook u, evenals uw dienstknechten, een Heere heeft in de hemel, aan wie u verantwoordelijk bent (Efeze. 6: 9).

Het moet de aandacht trekken, dat Paulus de verhouding van de dienstknechten met grotere uitvoerigheid behandelt dan de vroeger besprokene, maar zeker niet minder belangrijke. Het is mogelijk, dat dit zijn aanleiding heeft in de vlucht en de bekering van Onesimus, de slaaf, die te Kolosse was geboren (vgl. de gelijktijdig geschreven brief aan Filemon); want de tegenstellingen zijn hier nog scherper getekend dan in de brief aan de Efeziërs.

Evenals bij kinderen tegenover hun ouders (vs. 20), zo wordt bij de dienstknechten tegenover hun heren gezegd: "wees in alles gehoorzaam. " Wat echter daar tot nadrukkelijke aanbeveling van deze gehoorzaamheid is gezegd met de korte woorden: "want dat is de Heere welbehaaglijk", wordt hier in verschillende zinnen uiteengezet, die wat inhoud aangaat en grotendeels ook in uitdrukking met de overeenkomstige afdeling van de brief aan de Efeziërs overeenstemmen. De eerste zin (vs. 22) eist, dat het gehoorzamen, dat voorgeschreven is, niet bestaat in zodanige dienstbetoningen, waarmee men de meester voldoet alleen voor zover zijn oog reikt en zich hem welbehaaglijk wil maken. Christelijke slaven moesten in eenvoudigheid van het hart, dus zonder iets anders te willen, dan dat zij hun plicht doen, zover als die reikt, gehoorzamen, terwijl zij het in de vrees van de hemelse Heer doen, tegenover wie de aardse heren "heren naar het vlees" (vgl. Rom. 9: 3) genoemd zijn. In de tweede zin (vs. 23 v.) verlangt de apostel, dat zij al hun arbeid gewillig, van ganser harte doen, waartoe echter nodig is, dat zij dat niet doen voor mensen, wier aard en gedrag hen eerder verdrietig en ontstemd zou maken, maar de hemelse Heere, van wie zij ook de vergelding van het loon verwachten, die hen, die op aarde geen bezitting hebben, maken zal tot degenen, die de ware erfenis bezitten. Ten opzichte van de woorden "want u dient de Heere Christus" is het de vraag, of daardoor de onmiddellijke voorgaande zin "wetend, dat u van de Heere zult ontvangen de vergelding van de erfenis" moet worden bevestigd, of, wat wel meer juist zal zijn, de vermaning, die daaraan voorafgaat: "al wat u doet, doe dat van harte als de Heere en niet de mensen. " In dat laatste geval moest echter het woord "dient" genomen worden in die zin, waarin de aangesprokenen woordelijk "dienaars" (vs. 22) heten, zodat de woorden zouden zeggen: "u bent toch wat u bent, namelijk slaven voor de Heere, die is Christus. Als hun slavenleven de Heere gewijd is een bevestiging is van hun verhouding tot Hem, zouden zij dan niet wat zij als slaven werkten, zo doen als degenen, die het doen voor Hem, van wie zij juist daarom ook de vergelding van hun werk verwachten? De apostel gaat echter vervolgens ook over tot een waarschuwing, die in tegenstelling tot het vroeger beloofde loon, die slaaf aangaat, die onrecht pleegt. Zo’n waarschuwing voor het oordeel, dat over hem zal gaan, die zich tegen zijn heer bezondigt door opzettelijk veroorzaken van schade, was wel geschikt om het slot van deze aanspraak te vormen, opdat een Christelijke slaaf bij dergelijke verkeerdheden zich er niet mee zou troosten, dat God wel wat toegeeflijker voor hem zou zijn, omdat hij het harder in zijn leven had gehad, of, als zijn heer geen Christen was, God hem, omdat hij wel een Christen was het bedreven onrecht tegen die niet zo hoog zou aanrekenen. Voor de heren zijn weinige woorden voldoende. De apostel herinnert hen, dat ook zij een Heer hebben, wel niet op aarde, maar in de hemel en vermaant hen, om van dat bewustzijn uitgaande hun dienstknechten te geven wat recht is, omdat God van hen de eigenschap eist van degenen, die recht en billijk denken.

Waren de slaven eveneens Christenen, dan strekte zich voor de heren dat wat "gelijk" was (2 Kor. 8: 13 v.) zelfs zo ver uit als in Filemon 1: 16 nader wordt aangeduid.

OVER HET GEBED EN DE VOORZICHTIGE WANDEL VAN DE CHRISTENEN

a) Houd sterk aan in het gebed (Rom. 12: 12) en waak daarin tegen alle gevaren, die uw Christelijke staat bedreigen (MATTHEUS. 26: 41. 1 Thessalonicenzen. 5: 6 en doe uw gebed altijd, zoals het goed is (Ps. 50: 23), met dankzegging voor alle reeds van God ontvangen weldaden (Hoofdstuk 1: 12 v. ; 2: 7; 3: 17 1 Thessalonicenzen. 5: 17v.

Luk. 18: 1

Bij de vermaning "houd sterk aan in het gebed en waak daarin" heeft de apostel, zoals duidelijk blijkt, de wereld voor ogen, die de Christen uit- en inwendig verzoekt. Haar verzoekende macht nu moeten de Kolossensen door waken en bidden overwinnen. Dit waken en bidden moet echter altijd met daden verbonden zijn, want bij zijn toerustingen tegen de aanvechtingen van de wereld heeft een Christen altijd zowel daarvoor te danken, dat God hem tot hiertoe heeft bewaard, als ook daarvoor, dat hem in Christus de volkomen overwinning verzekerd is.

Ik ken een heilig man, die voordat hij een woord van het gebed sprak gewoon was te zeggen: "Ik dank U voor al uw weldaden die U van de eerste dag af tot nu toe mij, onwaardige, heeft bewezen, voor alle die ik weet en niet weet, voor de openbare en de verborgene, voor die door daden en die door het woord, voor alle, die ik tegen mijn wil heb ontvangen, voor alle, die ik onwaardige heb ondervonden; voor droefheid en troost, voor de straffen van de hel, die U mij toonde, en voor het koninkrijk van de hemelen, waarin U mij opnam.

Het is belangrijk om na te gaan, hoe menige plaats in de Heilige Schrift aan het onderwerp van het gebed is gewijd, zowel door duidelijke voorbeelden als door krachtige bevelen en duidelijke beloften. Wij slaan de bijbel op en dadelijk lezen wij: Toen begon men de naam des Heren aan te roepen en op het punt het boek te sluiten, daar treft het "Amen" op een ernstige smeking ons oor. Smeekgebeden zijn in de bijbel menigvuldig. Hier vinden wij een worstelende Jakob, ginds een Daniël, die op drie tijden daags biddend neerknielt en een David, die met zijn hele hart zijn God aanroept. Wij ontmoeten Elias op de berg, en Paulus en Silas in de gevangenis biddend. Wij hebben een menigte bevelen en duizenden beloften. Wat leert ons dit anders dan het heilig gewicht en de noodzakelijkheid van het gebed? Wij kunnen zeker zijn, dat hetgeen God in Zijn Woord zo voorop heeft gesteld, Hij ook wil dat wij dit tot een hoofdzaak van onze levens zullen maken. Heeft Hij ons veel over het gebed gezegd, het is omdat Hij weet dat wij daaraan zozeer behoefte hebben. Onze behoeften zijn zo vele en zo groot, dat wij niet moeten ophouden te bidden, totdat wij in de hemel zijn gekomen. Heeft u niets nodig? Dan vrees ik, kent u uw armoede niet. Heeft u geen genade van God te vragen?
dan moge de Heer in Zijn liefde u aan uw ellende ontdekken! Een ziel zonder gebed is een ziel zonder Christus. Het gebed is het stamelen van het gelovig kind, de vreugdekreet van de strijdende gelovige, de rust van de stervende Heilige, die in Jezus ontslaapt. Het gebed is de ademhaling, het wachtwoord, de troost, de sterkte, de eer van een Christen. Bent u een kind van God, dan zult u uw Vaders aangezicht zoeken en in uw Vaders liefde leven. Smeek Hem, dat Hij u heilig, nederig, ijverig en geduldig maakt, dat u in inniger gemeenschap met Christus mag leven en Hij u vaak doet ingaan in het feesthuis van zijn liefde; bid uw God om u tot een voorbeeld en zegen voor anderen te maken en dat Hij u meer doet leven tot eer van Zijn heilige naam. Dat onze zinspreuk zij: Houd sterk aan in het gebed.

Als u voor alle heiligen bidt, zoals ik dat van uw liefde tot hen (Hoofdstuk 1: 4) mag verwachten, weest dan biddend meteen ook voor ons, voor mij en de broeder Timotheüs (Hoofdstuk 1: 1 en 3 Fil. 1: 19), dat God ons de deur van het woord, daar waar die nog gesloten is (Fil. 4: 22) opent, a) om te spreken de verborgenheid van Christus (1 Kor. 16: 9. 2 Kor. 2: 12. 2 Thessalonicenzen. 3: 1 v. Efez. 3: 4 Gal. 2: 2), om welke verborgenheid (Hoofdstuk 1: 24 v.) ik ook, in het bijzonder wat mij Paulus aangaat, gebonden ben, zonder dat daarom mijn banden mij een verhindering in die verkondiging zouden zijn (2 Tim. 2: 9).

Efez. 6: 19. 2 Thessalonicenzen. 3: 1

Opdat ik die moge openbaren, zoals ik volgens mijn apostolische roeping moet spreken (Efeze. 6: 18-20), namelijk vrijmoedig en zonder iets achter te houden.

De Christen moet niet alleen bij zichzelf werkzaam zijn tot bevordering van het rijk van God, maar hij moet zijn oog ook vestigen op de wereld, zoals die uitwendig als de menigte van de ongelovigen wordt gezien. Hij moet werkzaam zijn, dat deze door uitbreiding van het Evangelie steeds meer wordt veranderd tot een rijk van God. Zo verbindt zich aan de vorige vermaning tot waakzaamheid en gebed met dankzegging die, die hier volgt, waardoor Paulus de Kolossensen oproept om voor hem te bidden, opdat hij de verborgenheid van God zo openbaart, als hij moest.

Hij vraagt om de voorbede niet, zoals velen menen, opdat hij van zijn banden mocht worden bevrijd, maar dat hem in de gevangenis de vreugde mocht worden geschonken, het Evangelie te verkondigen.

De manier, waarop hij de boodschap van de zaligheid moest verkondigen, was vooral die, dat hij die als apostel van de heidenen verkondigde; had hij nu door de gevangenschap, waarin hij zich op aanklacht van zijn volk bevond, zich ook hierin op het dwaalspoor laten brengen, dan had hij gehandeld tegen het doel, waartoe ook deze hem moest dienen en dat hij ook als gevangene moest vervullen.

De apostel verlangde van de Kolossensen, dat zij ook voor hem zouden bidden. Hij achtte het niet beneden zich om dit van hen te vragen. Hij voelde behoefte aan hun voorbede en stelde er prijs op. En wat wenste hij, dat zij voor hem bidden zouden? Om verlossing van zijn banden? Om opening van de deur van zijn kerkers? Ja, ook dit verlangde hij, dat zij van God voor hem begeren zouden; want ofschoon hij zich verblijdde over zijn lijden voor hen, zo voelde hij echter het smartelijke van zijn boeien en wenste ervan ontslagen te worden. Maar dit was het niet zozeer, dat zij voor hem vragen moesten. Nee, hij wenste, dat zij voor hem baden, dat God hem de deur van het Woord opende, opdat hij de verborgenheid van Christus mocht spreken en haar aan de wereld openbaren, zoals het betaamde. Wat een edel bestaan! Wij zien er uit, wat hem het zwaarst op het harte woog, wat hij boven alles begeerde, waarin hij het liefst bezig was, wat een ijverig en getrouw dienstknecht hij was van Jezus Christus.

Wandel met wijsheid bij degenen, die buiten zijn, ten opzichte van de niet-Christenen, die om u zijn (1 Thessalonicenzen. 4: 12. 1 Kor. 5: 12 v., de bekwame tijd uitkopend, opdat u die wel weet te gebruiken ten behoeve van het rijk van God (Efeze. 5: 15 en 16).

Uw woord zij tegenover de niet-Christenen te allen tijd in aangenaamheid en daardoor geschikt om een goede, aantrekkende indruk te maken en met zout besprengd, dat men de indruk verkrijgt, dat het de rede van een Christen is en niet van een alledaagse mens (Mark. 9:

50 MATTHEUS. 5: 13 en "Le 2: 13, opdat u mag weten, zoals uw stand in de wereld het van u eist, hoe u een ieder naar zijn aard of naar de omstandigheden op zijn vragen, die het godsdienstige of zedelijke aangaan (1 Petrus 3: 15 v.), moet antwoorden (1 Kor. 9: 20 v.).

Na hetgeen de Kolossensen in de voorbede voor de apostel hebben te doen, volgt wat zij moeten doen met werken en woorden, om de zaak van Christus te dienen. Dan wordt in de eerste plaats in de wandel zonder woord (1 Petrus 3: 1) van hen wijsheid geëist, die als het ware het element moet zijn, waarin hun gehele gedrag tegenover degenen, die buiten zijn, zich beweegt. Wat nu hun woorden tot hen aangaat, wordt aangenaamheid geëist en dat zij ten allen tijde, zowel tegenover welmenende als boosaardige mensen met zout besprengd zijn. Volgens de eerste eigenschap moet de rede niets afstotends, maar alleen aantrekkends, volgens de tweede niets wekelijks, smakeloos hebben, maar wat treft en interessant is. Het eerste heeft in het ruwe, het andere in het krachteloze zijn tegenstelling.

Die niets bezit van het zout van de Christelijke ernst, van de vrees voor Gods toorn en straffen en de zorg voor de zaligheid, die verstomt, als hij spreken en zich verantwoorden moet, of zegt tot ieder dezelfde nietsbetekenende woorden.

Waren de drie vermaningen, die het paranetische deel van de brief sluiten, in vs. 2-6 Col van zo’n aard, dat zij eigenlijk op de dienst van het Evangelie betrekking hadden, die ieder lid van de gemeente moet bewijzen, terwijl om zo’n dienen de deelneming van de Kolossensen voor de gevangen apostel met bijzondere nadruk gevraagd was, daardoor is voldoende het nu volgende slot van de hele brief voorbereid. In plaats van onmiddellijk zelf de lezers mee te delen, hoe het met hen was, verwijst Paulus in de eerste plaats tot die berichten, die Tychicus in vereniging met Onesimus hen zal overbrengen (vs. 7-9). Daarop brengt hij groeten over van de mannen uit zijn omgeving en voegt bij hun namen enkele opmerkingen over hun verhouding of tot hem, of tot de Kolossensen (vs. 10-14). Ook van zijn kant vraagt hij groeten over te brengen en verbindt daarmee enige opdrachten (vs. 15-17). Met eigen hand zet hij nu onder een hartelijke vermaning en de gewone zegenwens zijn ondertekening (vs. 18).

Al mijn zaken, hoe het met mij is, zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar (Tit. 3: 12. 2 Kor. 8: 22; 12: 18 Efez. 6: 21) en mededienstknecht in de Heere (Efez. 6: 22. 2 Tim. 4: 12

Die ik met hetzelfde doel tot u gezonden heb, opdat hij uw zaken weet, ziet hoe het met u gesteld is (volgens betere lezing in de grondtekst: "opdat u onze zaken weet en hij uw harten vertroost.

Ik heb hen tot u gezonden met a) Onesimus, de getrouwe en geliefde broeder, op wiens woorden u zich zult kunnen verlaten, die u nu als uw broeder in Christus kunt erkennen, die uit de uwe is, in uw stad is geboren (vs. 12) en dus tot u behoort. Zij, die beiden, zullen u alles bekend maken, wat hier is, van welke aard het ook zijn moge.

Filemon 1: 10

Reeds in de oudheid schijnt men te hebben gevoeld, dat de apostel niet, zoals in vs. 8 vgl. met Efez. 6: 22 geschiedt, met geheel dezelfde woorden tot de Kolossensen als tot de Efeziërs kon schrijven, dat hij Tychicus zelf met dat doel tot hen had gezonden, opdat zij zouden vernemen, hoe het met hem was en opdat hij hun harten vermaande en vertroostte, zonder de schijn op zich te laden, dat hij het slechts zei, om zowel de gunst van deze als van die te

winnen en het met de waarheid niet zo nauw nam, zoals dit toch vaak genoeg zo voorkomt, als men de mensen een compliment wil maken. Daarom veranderde men de woorden in Efeze. 6: 22, "opdat u onze zaken weet" en op deze plaats "opdat hij uw zaken weet", welke verandering in de grondtekst om de grote gelijkheid van woordvormen veel gemakkelijker kan geschieden dan bij ons. Het blijkt nu echter duidelijk dat Paulus de woorden niet zo kan hebben geschreven, als deze tekst zegt, die door ons als een verandering is voorgesteld. Ten eerste zou men dan het: "Uw harten vertroost" in Efeze. 6: 22 moeten nemen in de zin, zoals Luther heeft gedaan "uw harten vermaant", dus met een en hetzelfde woord in de grondtekst een verschillende zin verbinden en 2) kon toch onmogelijk de apostel tussen de zin in vs. 7 "al mijn zaken zal u bekend maken Tychicus" en de anderen in vs. 8 "die ik tot u gezonden heb met Onesimus, zij zullen u alles bekend maken, die beide zinnen over hem en zijn toestand handelen vgl. het "hetgeen mij aangaat en wat ik doe" in Efeze. 6: 21) deze inschuiven "daarom heb ik Tychicus tot u gezonden, opdat hij uw zaken weet. " Dat toch zou een geheel ander doel, dan het vroeger en later genoemde te kennen geven, en dus een volstrekte confuse rede geven, terwijl, wanneer die lezing de oorspronkelijke was, het slot van vs. 9 zou moeten zijn: "zij zullen u alles bekend maken wat hier is en alles zullen zij mij weer bekend maken, hoe het bij u is. " Overigens had Epafras reeds de apostel bericht, hoe het met de Kolossensen was (vs. 12 en Hoofdstuk 1: 4 en 8). Het zou daarom veel van een controle hebben, of deze hem wel juiste berichten had gegeven, als Paulus Tychicus tot onderzoek van de staat van zaken naar Kolosse had afgevaardigd. Wij hebben nu echter de boven aangevoerde moeilijkheid, die tot een verandering van de leeswijze aanleiding heeft gegeven, in Deel VI, Aanm. II onderaan reeds weggenomen, dat de afzending van Tychicus in Efez. 6: 22 niet, zoals de uitleggers, door de uitwendige schijn misleid, aannemen, een en hetzelfde is, als die op onze plaats is genoemd. Daar zond Paulus Tychicus, die waarschijnlijk door Aristarchus tot hen was gebracht, van Rome uit, naar Efeze. Hij deed dit niet alleen om de rondgaande brief, aan deze gemeente geadresseerd, over te brengen, maar ook met de tweede brief aan Timotheus. Hij riep de laatste tot zich naar Rome (2 Tim. 4: 9 vv.) en stationeerde in diens plaats Tychicus als zijn delegaat te Efeze (2 Tim. 4: 12). Hier zendt hij hem echter, zoals uit het verband van de omstandigheid vanzelf spreekt, van Efeze verder oostelijk naar Kolosse, om de brief van de apostel, door Onesimus van Rome meegebracht, aan de gemeente daar te overhandigen en haar over de staat van zaken te Rome, naar hetgeen hij zelf gezien heeft, bericht te geven, maar ook, om de van Kolosse afkomstigen Onesimus, de slaaf, die zijn heer ontlopen was, als een nu tot de Heere bekeerden mede-Christen (Filemon 1: 10 v.) bij de gemeente in te leiden en door deze nog latere berichten te laten overbrengen. Op zo’n staat van zaken wijst dan ook de omstandigheid, dat in Efez. 6: 21 Tychicus alleen is genoemd "geliefde broeder en getrouwe dienaar in de Heere", terwijl er hier nog bijkomt "mededienstknecht in de Heere. " Deze uitdrukking, die in Hoofdstuk 1: 7 voor Epafras is gebruikt, stelt hem duidelijk voor als een apostolisch man, die met hetzelfde gezag tegenover de Kolossensen staat, als Epafras bij hen had. Hij zou dus wel in staat zijn, niet alleen de ondertekening van de apostel (vs. 18), die zij evenmin kenden als zijn persoon (Hoofdstuk 2: 1), voor hen te recognosceren, maar ook de indruk te versterken van hetgeen Paulus hen had geschreven. Met betrekking hierop kon de apostel zeer goed aan de Kolossensen schrijven dat hij "met hetzelfde doel" Tychicus tot hen zond, als hij dat vroeger de Efeziërs had geschreven. Het was wel een nieuwe, bijzondere zending, een op een anderen tijd en van een andere plaats geschied, bovendien ook van andere betekenis als die; want bij de Efeziërs moest Tychicus de plaats van Timotheus, bij de Kolossensen die van Epafras vervullen, die waarschijnlijk bij Paulus te Rome was achtergebleven. Wat Onesimus aangaat, over dezen zullen wij bij vs. 14) nader spreken, maar in betrekking daarop, dat de apostel zich toen zeer verstandig heeft uitgedrukt, als men hem in vs. 7-9 steeds alleen op zichzelf en de omstandigheden te Rome laat wijzen, zij nog opgemerkt, dat in deze drie verzen geenszins een zuiver herhalen ligt. In

vs. 7 namelijk kondigt Paulus aan, dat Tychicus de lezers mededeling zou doen over zijn toestand. In vs. 8 voegt hij erbij dat hij uitdrukkelijk voor het doel van zulke mededelingen en tevens om hun mogelijke bezorgdheid weg te nemen, zijn medearbeider tot hen had gezonden. In vs. 9 beveelt hij hen Onesimus aan, die hij tot zijn oorspronkelijke briefschrijver had gemaakt, dat zij hem met vertrouwen en liefde opnemen en hij geeft nu door deze uitzicht op nog latere berichten over de toestand van de kerk te Rome, dan Tychicus die kon geven, die echter met die, die de laatste uit vroegere eigen ervaring had gegeven, in overeenstemming zouden zijn en dus blijkbaar als geloofwaardig zouden voorkomen.

U groet a) Aristarchus uit Macedonië Ac 19: 34 mijn medegevangene 1) en b) Markus, die door Timotheus tot mij is geleid (2 Tim. 4: 11), de neef (Hand. 12: 25) van Barnabas, aangaande welke Barnabas Ac 18: 23 u bevelen van mij ontvangen heeft, om hem geen toegang bij u te verschaffen, maar nu zeg ik: als hij tot u komt, ontvang hem 2), want hij heeft zich nu weer begeven tot de dienst en het werk ter bekering van de heidenen, waartoe hij oorspronkelijk met mij was geroepen (1 Kor. 9: 6).

Hand. 27: 2 b) Hand. 15: 37. 2 Tim. 4: 11

Hier, waar de apostel aan een enkele gemeente schrijft, brengt hij ook groeten van enkelen uit zijn omgeving over. Eerst van Aristarchus, die hij, evenals in Filemon 1: 23 Epafras, zijn medegevangene noemt. Als de gemeente te Kolosse van hem wist, hoe hij sinds jaren in het gezelschap van de apostel was geweest en zijn gevangenschap vanaf het begin met hem had gedeeld (Hand. 27: 2), dat toch wel voor zeker mag worden gehouden, dan sprak het wel vanzelf, dat de bijvoeging achter de naam van Markus en Jezus Justus in vs. 11, die uit de besnijdenis zijn enz. niet ook op hen, maar alleen op die doelde, die zij overigens niet kenden als metgezellen van de apostel en dat die voor deze tot aanbeveling moest dienen.

Het woord "medegevangene" hebben velen niet opgevat als een eigenlijke gedwongen gevangenschap (aan zo een is in de tijd, waarin Paulus de brief schreef en zich nog bevond in de toestand in Hand. 28: 30 v. aangegeven, niet te denken), maar als een vrijwillige, daarvan namelijk dat vrienden van de apostel zich voor een tijd niet alleen als bezoekers, maar aanhoudend bij dag en bij nacht, bij hem waren, om hem te dienen. Zij wisselden elkaar af, zodat, toen Paulus onze brief schreef, Aristarchus, maar toen hij aan Filemon schreef, Epafras zijn gevangenschap deelde.

Het is zeer veel waard te weten, dat lieve mensen ons vriendelijk gedenken, een groet heeft iets zeer weldadigs; vergeet dus niet die te doen overbrengen, acht een verzuim hierin niet gering, maar wees ook in het groeten nauwgezet, evenals de apostel.

Zonder twijfel doelt het "aangaande welken u bevelen ontvangen heeft" op een vermaning, die tot de gemeenten van Paulinische oorsprong gericht was, om een van die beiden, Markus of Barnabas (wij laten de nadere aanwijzing, wie van deze het was, ten eerste nog rusten), niet als leraar toe te laten. Dit blijkt wel uit het tegenbevel, nu gegeven: "als hij tot u komt, ontvang hem. " Als nu echter de vraag wordt behandeld, op wie van beiden dat vroegere bevel heeft gedoeld, dan geeft de aanwijzing van Markus als een neef van Barnabas hier de doorslag. De bedoeling van deze nadere aanwijzing kan niet zijn een mogelijke verwisseling van Markus met een andere helper van de apostelen van die naam voor te komen, want in het hele Nieuwe Testament komt slechts één Markus voor; ook kan die bijvoeging niet ten doel hebben Markus te eren en hem een goede ontvangst bij de Kolossensen te verzekeren, zoals men in de regel meent, want in de Paulinische gemeenten zou verwantschap met Barnabas

hem tot aanbeveling hebben kunnen verstrekken Ga 5: 10. Paulus moet dus de bedoeling wel hebben gehad om deze bijvoeging niet zozeer op Markus als wel op Barnabas te laten doelen; en zeker heeft hij met de innigste blijdschap de Kolossensen geschreven, dat dezelfde man, om wiens wil Barnabas hem eens verliet (Hand. 15: 39) en zich later met diezelfde nog veel beslister van hem afkeerde (Gal. 2: 11 v.), nu weer in zijn dienst was. Ja, nog meer, dat Barnabas zelf voornemens was te komen en zich dacht aan te sluiten aan de zending onder de heidenen (vgl. Deel VI. Aanh. 2. a. 5), dat hij dus geen reden had om de bepalingen, die zij vroeger over Barnabas van hem hadden ontvangen, nog langer te doen gelden, integendeel hen verzoekt om deze op te nemen, d. i. als vriend en medearbeider van de apostel toe te laten, wanneer hij kwam.

En Jezus, gezegd Justus, evenals Markus, die beide uit de besnijdenis zijn, laat u ook groeten en het is mij een bijzondere voldoening, van deze u te mogen groeten, die een Christelijke gemeente uit de heidenen bent. Deze alleen zijn van degenen, die uit de besnijdenis zijn en waarvan zo menigeen mij had kunnen behulpzaam zijn, vooral in de tijd, toen ik zo verlaten was (2 Tim. 4: 10 v.), mijn medearbeiders in het Koninkrijk van God, die mij, juist omdat toch zij zich ten minste aan mij hebben aangesloten, zodat ik toch niet geheel en al een verbannene en vermedene onder mijn familie naar het vlees was een vertroosting geweest zijn.

De apostel maakt niet zonder smartelijk gevoel de opmerking, dat van de leraren uit de Joden, dus uit het midden van zijn volksgenoten, het uitverkoren, Oud-Testamentische volk van God, alleen de zo-even genoemden hem trouw terzijde stonden, terwijl alle anderen of zich van hem terugtrokken, of in de rij van zijn tegenstanders zich hadden geplaatst (vgl. Hand. 25: 5 over de weinige deelneming van de Jeruzalemse gemeente in Paulus' lotgevallen). Zo moeilijk wordt het voor de ijver van de wet, om door te dringen tot de Evangelische vrijheid en het grootse, wereld omvattende karakter van een vrij Christendom in de geest van Paulus te begrijpen. Het wettische fanatisme heeft in alle tijden een verlammende invloed uitgeoefend op de vrije inwendige ontwikkeling van het Christelijk leven.

U groet a) Epafras (Hoofdstuk 1: 7), die uit de uwe is, die uit uw stad afkomstig is (vs. 9), een dienstknecht van Christus en wel zo een, die te allen tijd strijdend voor u is in de gebeden (Rom. 15: 30), opdat u staan mag, standvastig mag zijn (Efeze. 6: 14) als degenen, die volmaakt zijn in Christus Jezus (Hoofdstuk 1: 28) en volkomen in al de wil van God, zodat niets dan die wil u geleidt en uw harten vervult (Hoofdstuk 1: 9).

Filemon 1: 23

Want ik geef hem getuigenis, dat hij grote ijver, grote zorg heeft over u, die te Kolosse bent en over degenen, die in Laodicea zijn en degenen, die in Hiërapolis zijn, de twee u naburige steden.

Tegenover Aristarchus, de Macedoniër en Markus en Jezus Justus, de Joden, wordt Epafras, die na hetgeen in Hoofdstuk 1: 7 van hem was gezegd geen nadere bepaling meer nodig had, de dienstknecht van Christus, die zelf uit die gemeente afkomstig was, genoemd. De waarde van zijn groet wordt verhoogd door de getuigenis, dat hij steeds in het gebed worstelt voor hen, die hij groet. Hiermee wordt nu ook hen op het hart gedrukt, dat zij van hun kant belangstellen in hetgeen hij voor hen bidt.

Hoe inniger het gebed voor iemand is, des te meer is er een strijden voor hem, namelijk tegen de gevaren, die hem bedreigen en die bij de levende voorstelling van hem, die in de gebeden worstelt, aanwezig zijn. De gebedstrijd van Epafras nu was niet slechts om die haeretische verzoekingen, waaraan de Kolossensen, wier gemeentelid hij was, blootgesteld waren, maar, zoals blijkt uit de woorden "opdat u staan mag volmaakt en volkomen in al de wil van God" in het algemeen tegen alles wat voor de echt Christelijke toestand gevaarlijk was.

Standvastigheid, volharding is een natuurlijke hoofdtrek in het karakter van de Christen en van de Christelijke gemeente; maar fundament en element van deze moet de wil van God ten opzichte van de verschillende levensomstandigheden zijn. De Christen moet niet wijken voor menselijke mening, voor de geest van de tijd, noch voor wereldse wijsheid, voor vleselijke lusten of zelfzucht; in Gods willen ligt ons moeten en daarop moet ons kunnen gegrond zijn.

Ter bevestiging van hetgeen de Apostel tot hiertoe van Epafras heeft gezegd, voegt hij er een nieuw verrerend getuigenis bij, terwijl hij op de grote vlijt en de vele moeite opmerkzaam maakt, die deze niet alleen voor de gemeente te Kolosse, maar ook over de nabijgelegene gemeenten te Laodicea en Hiërapolis op zich heeft genomen. Dat hij de voornaamste stichter en leraar ook van deze beide gemeenten was, is daarom niet onwaarschijnlijk.

Laodicea, gelegen aan de Lykus, was een zeer aanzienlijke stad, aan welker gemeente een van de zeven apocalyptische brieven gericht is (Openbaring 3: 14 vv.). Hiërapolis was slechts een kleine plaats, maar is in de oude kerkgeschiedenis beroemd geworden door de bekende bisschoppen van de gemeente daar, Papias en Claudius Apollinaris.

U groet Lukas (2 Tim. 4: 11), de medicijnmeester, de geliefde en Demas (vgl. Filemon 1: 23 v.), die van zijn reis naar Thessalonika (2 Tim. 4: 10) is teruggekeerd.

De apostel doet nu ook nog de groet van een zekere Lukas, die hij zeker wel niet daarom "medicijnmeester" noemt, om hem van een andere van dezelfde naam te onderscheiden, maar om te zeggen, wat die voor hem was, in welke eigenschap hij tot zijn omgeving behoorde. Als hij er toch bijvoegt: "de geliefde" maakt dat geheel de indruk alsof hij daardoor zijn dankbaarheid wilde te kennen geven voor de diensten, die deze hem in zijn eigenschap als medicijnmeester had bewezen. Dat hij hem in Filemon 1: 24 met Markus, Aristarchus en Demas in de algemenen naam "mijn medearbeiders" ook kon insluiten, is hierdoor niet uitgesloten (zo moest waarschijnlijk Aristarchus (vs. 10) zorgen voor het uitwendig onderhoud van de apostel, die als gevangene zich niet meer kon onderhouden met zijn handenwerk en te Rome, waar de levensbehoeften bovendien duur waren, ook de huur van zijn woning betalen (Hand. 28: 30). Men heeft gemeend, dat deze Lukas een niet-Israëliet zal zijn geweest omdat hij in één adem vs. 11 genoemd wordt met Markus en Jezus Justus. Wanneer hij echter de apostel als arts vergezelde, was hij toch geen van die, die het prediken van de Christelijke leer tot hun bijzondere roeping hadden gesteld (ten minste niet, toen hij bij de Apostel te Rome was, omdat hij toen bezig was met de samenstelling van zijn Evangelie en de Handelingen van de apostelen) (2 Tim. 4: 13). En moest blijken, dat hij behoorde tot hen, wier gemeenschap met de apostel vanzelf sprak, omdat zij sinds lang zijn omgeving uitmaakten, dan zou hierdoor die gevolgtrekking teniet worden gedaan (vgl. het slotwoord op het Evangelie van Lukas). De laatste, van wie hij de groete overbrengt, is Demas. Het is opmerkelijk, dat deze alleen zonder enige nadere aanwijzing genoemd is; men heeft dit met het oog op 2 Tim. 4: 10 daaruit willen verklaren, dat de apostel hem toen reeds niet echt heeft vertrouwd en hem dus geen verrerende naam waardig gekeurd heeft: een wonderlijke mening, waartoe men met het oog op Filemon 1: 24 zeker niet had moeten komen! Het juiste zal wel

zijn, dat Demas de brief schreef (vgl. Rom. 16: 22) en zijn naam eenvoudig verbond met de namen van hen, van wie groeten waren besteld.

Groet de broeders, die in Laodicea zijn en in het bijzonder Nymfas en de gemeente, die in zijn huis is. De andere gemeente in het huis van Filemon heeft in de brief aan de laatsten reeds een bijzondere groet ontvangen (Filemon 1: 2).

En wanneer deze zendbrief, die ik u hier heb geschreven, door u zal gelezen zijn, maak, dat hij ook in de gemeente van de Laodicensen gelezen wordt, opdat ook deze de inhoud daarvan ter harte neemt (1 Thessalonicenzen. 5: 27) en maak eveneens dat ook u weer die leest, die uit Laodicea geschreven is; vraagt die ter voorlezing in uw gemeente.

En zegt aan Archippus, de zoon van Filemon te Laodicea, zie op de bediening, die u aangenomen, op u genomen heeft in de Heere, dat u die niet ongedaan laat liggen, maar vervult.

Dat Archippus de zoon van Filemon (volgens andere mening zijn broer) geweest is, blijkt uit Filemon 1: 2 vrij zeker. Voor deze opvatting hebben reeds verschillende schriftverklaarders van naam beslist, maar toch de verdere gevolgtrekking niet gemaakt. Paulus zou geenszins de Kolossensen hebben opgedragen om aan Archippus te zeggen wat hij hier schrijft, hem zo’n vermaning te geven, als hij tot deze gemeente zelf had behoord; hij zou in dat geval veel eenvoudiger de vermaning tot hem in eigen persoon hebben gericht, zoals hij dit Fil. 4: 2 v. met de beide twistende vrouwen doet. Hieruit volgt dat Archippus eer een lid moet zijn geweest van de gemeente te Laodicea en, evenals hij, zo ook zijn vader Filemon. Bijna altijd blijft men er bij, dat Onesimus in vs. 9 gezegd wordt tot de Kolossensen te behoren en men trekt dan het besluit van de slaaf op diens meester Filemon en van deze weer op diens zoon Archippus, dat ook deze beiden in de gemeente van de Kolossensen behoord hebben. Door dit aan te nemen raakte men echter in vrij grote verlegenheid, hoe de gezegden van de apostel in de drie voor ons liggende verzen op bevredigende manier verklaard zouden kunnen worden. Wieseler (vgl. bij Filemon 1: 3) heeft het zeker bij het rechte einde, als hij volgens enige oudere en latere voorgangers de zaak zo verklaart: zeker was Onesimus uit Kolosse afkomstig; maar dat zijn meester Filemon te Laodicea woonde, blijkt daaruit, dat diens zoon of broeder Archippus hier genoemd wordt in verband met enkel opdrachten, die op Laodicea betrekking hebben (vgl. het "en" zowel aan het begin van het 16de als van het 17de vers). Wij, ons verenigend met die gedachte, verklaren de inhoud van vs. 15 zo, dat de apostel de broeders te Laodicea in het algemeen laat groeten. Zij bestonden echter uit twee gemeenten, waarvan de een vergaderde in het huis van de overigens niet nader bekenden Nymfas, de andere in het huis van Filemon (Filemon 1: 2), want uit Rom. 16: 5. 1 Kor. 16: 19 blijkt, dat de gemeenten van de apostolische tijd zich splitsten in bijzondere huisgemeenten, omdat zij hun godsdienstige vergaderingen hielden in het huis van aanzienlijke medeleden, of van degenen, die een ruim lokaal bezaten, omdat men toen nog geen eigenlijke kerkgebouwen had. Terwijl dan Paulus bij de groet, die hij de Kolossensen aan de broeders te Laodicea opdraagt, bedenkt, dat hij het een deel van deze broeders, de gemeente ten huize van Filemon in de kort van te voren geschreven brief aan de laatsten in het bijzonder gegroet heeft, kan hij niet nalaten, het andere gedeelte niet hetzelfde te schenken, namelijk een bijzondere tot hen gerichte groet. Zo is het te verklaren, waarom hij na de woorden "groet de broeders, die in Laodicea zijn" dadelijk voortgaat: "en (in het bijzonder) Nymfas en de gemeente, die in zijn huis is. " Als hij vervolgens in vs. 16 bepaalt, dat, als de Kolossensen de aan hen geadresseerde brief hebben gelezen, zij ervoor moesten zorgen dat die ook in de gemeente te Laodicea werd gelezen en dat zij omgekeerd moesten zorgen, voor zich de brief van Laodicea

ter lezing te krijgen, wat kan dan, omdat onmiddellijk daarop in vs. 17 van Archippus, de Zoon van Filemon, gesproken wordt, voor een andere brief bedoeld zijn, dan die aan Filemon is gericht? Voor het lezen van de brief aan de Kolossensen ook van de kant van de Laodicensen blijkt het doel ten opzichte van de Laodicensen uit Hoofdstuk 2: 1 v. en 4: 13 vanzelf; ook zij waren in hetzelfde gevaar als de Kolossensen. Ook voor hen was het dus nodig, dat, wat Paulus aan de Kolossensen had geschreven, te horen en ter harte te nemen. Het is echter ook niet moeilijk om op te sporen welk doel de apostel zal hebben gehad, toen hij begeerde, dat de brief aan Filemon ook door de Kolossensen werd gelezen. Die brief had Paulus daarom niet alleen aan Filemon, maar aan de leden van zijn familie en aan de gemeente in zijn huis gericht, opdat deze, bij hetgeen Filemon aan Onesimus moest doen, ook deel hadden en nauwkeurig zouden weten, op welke manier de apostel aan hem had geschreven, om geen verkeerde veronderstellingen te maken. Nu moesten ook de Kolossensen gelegenheid hebben om te kunnen informeren over de zaak, die er tussen hun stadgenoot Onesimus en diens heer Filemon was, of de verzoening tussen deze volkomen was tot stand gekomen en opdat, als plaats had, wat de apostel bedekt als zijn wens had te kennen gegeven (Filemon 1: 20 v.), als Filemon Onesimus niet alleen in gunst aannam, maar zelfs geheel vrijliet en deze in de dienst van de gemeente te Kolosse overging, er generlei verhindering zou bestaan tot zijn arbeid in het belang van de gemeente. Het is wel voornamelijk het laatstgenoemde uitzicht, dat van Onesimus vrijlating door Filemon en zijn intreden in de kerkelijke dienst bij de gemeente van zijn vaderstad, dat de apostel ertoe leidde, om de Kolossensen te dringen, dat zij tegenover hun brief, die zij ter lezing aan de Laodicensen zouden overbrengen, die van Filemon tot het zelfde doel te vragen. Hij diende nu, om naar onze manier te spreken, als er afschrift voor hun akten van genomen werd, voor de gemeente te Kolosse als een authentiek document voor haar recht, om Onesimus in haar dienst te gebruiken en deze als een apostolisch diploma voor zijn verheffing uit de staat van een slaaf, die zijn aardse meester was ontlopen, in een staat van een knecht, die nu de hemelse Heer diende. Zo diende hij er toe, opdat in de gemeente van Christus alles eerlijk en met orde zou geschieden (1 Kor. 14: 40). Tegenover de juistheid van deze mening kan niet worden ingebracht, dat het toch, als de apostel dergelijke bedoelingen had gehad, veel natuurlijker zou geweest zijn, wanneer hij Filemon had opgedragen de Kolossensen de aan hen gerichten brief ter lezing en tot het verzenden van een afschrift te geven, evenals hij de Kolossensen opdroeg de brief aan hen aan de Laodicensen tot dat doel over te zenden. Op zo’n tegenspraak hebben wij te antwoorden: de apostel wilde aan de ene kant de beslissing van Filemon niet vooruit lopen, daarom gaf hij hem geen opdracht over hetgeen er verder met de brief aan hem gericht moest geschieden. Hij wilde echter aan de andere kant hem in zo’n toestand plaatsen, dat hij de wensen, hem te kennen gegeven over Onesimus, niet eenvoudig kon negeren, daarom zorgde hij er voor, dat de Kolossensen naar de brief navraagden. In hetgeen Paulus in de tweede helft van vers 19 en in vs. 20 in de brief aan Filemon schrijft, geeft hij, als wij de woorden verstaan, zoals ze zonder twijfel gemeend zijn, de Kolossensen enigermate een recht om te vragen, of Filemon gezind was, in plaats van Onesimus verder in eigen dienst te houden, hem in de dienst bij hun gemeente over te laten. En volgens hetgeen Paulus in het 18de vers en in de eerste helft van het 19de vers zegt had Filemon zeker een controle over zijn gedrag nodig, om tegen de verzoeking, zich door eigenbaat te laten besturen, door op anderen te zien en op de dienst, die zij nodig hadden, beschermd te zijn. Gewoonlijk neemt men aan, dat of de brief "uit Laodicea", die de Kolossensen moesten vragen, een brief is geweest aan de Laodicensen in het bijzonder gericht, maar die voor ons verloren gegaan is (vgl. bij 1 Kor. 5: 9 en Fil. 3: 1), of men denkt aan de brief aan de Efeziërs, die als een rondgaande brief ten slotte ook naar Laodicea is genomen en nu, zoals dan hier staat, ook van de Kolossensen zou zijn. Zowel de eerste als de tweede gedachte komt ons als onhoudbaar voor. Wij kunnen daarover nu niet nader spreken, zoals ook de beide gedachten vanzelf

zouden vallen, als de hier door ons uitgesprokene nog meer dan tot hiertoe het geval is, als de juiste zal moeten worden aangemerkt. Het is nu verder de vraag, hoe het gesteld is met hetgeen de Kolossensen volgens vs. 17 aan Archippus moeten zeggen. De apostel eert hem in Filemon 1: 2 door de naam van een "medestrijder. " Hij moet dus voor het Evangelie reeds strijd en moeite hebben doorgestaan. Dat hij echter reeds een ambt van de gemeente, misschien dat van een diaken of van een oudste zou hebben bekleed, zoals de uitleggers in de regel aannemen, heeft zeer belangrijke bedenkingen tegen zich, omdat Paulus toch bezwaarlijk de Kolossensen zo'n bevoegdheid tot disciplinaire admonitie over de dienaar van een andere gemeente zou hebben toegekend; hij zou het evenmin hebben gedaan als het een dienaar van de eigen gemeente was geweest, als Archippus te Kolosse zelf ware gestationeerd geweest. In elk geval zou hij of door Tychicus, zijn afgezant, of onmiddellijk zelf door de brief, de aanmaning hebben gegeven, zonder zich eerst te bedienen van het "zeg aan Archippus. " In tegendeel is hier zonder twijfel sprake van een dienst, die Archippus zelf in Christelijke ijver op zich had genomen, zoals door andere uitleggers de uitdrukking, die daarop ziet, juister wordt vertaald. Het was waarschijnlijk, zoals v. Hofmann voelt, de werkzaamheid van een evangelist (Hand. 21: 8 en "Eph 4: 11, voor welke hij zijn diensten had toegezegd en nu stelt de apostel er belang in, dat hij het daarbij niet laat blijven. Terwijl toch de evangelisten ten doel hadden het leven en werken van de Heere. Zijn reden en woorden, dus de historische Christus bij de gemeente in levende bekendheid te houden, werkten zij zo het best de speculatieve oplossing van de heilige geschiedenis, de filosofische vernietiging van de geschiedkundige stof tegen. Zo'n werkzaamheid was het toch juist, die de Laodicensen, die door de Kolossische dwaalleraars eveneens bedreigd werden, zeer nodig hadden. Terwijl nu Paulus de Kolossensen opdraagt Archippus op te wekken zijn evangelische arbeid te beginnen en te volbrengen, trekt hij ze in een zaak in, waarop zij ook voor zichzelf hebben te letten: voor hen is ten minste evenzeer, zo nog niet meer, behoefte aan zo'n evangelist en nu zullen wij waarschijnlijk wel niet dwalen, als wij aan het vermoeden toegeven, dat zij hun landsman Onesimus tot deze dienst bij hun gemeente moeten aanstellen, want daar te Rome is hij bij Lukas, die zich in de omgeving van de apostel bevond en bezig was het evangelie te schrijven (vs. 14), op een goede school geweest.

De groet met mijn hand, van Paulus (2 Thessalonicenzen. 3: 17. 1 Kor. 16: 21 a) Gedenk mijn banden, die ik voor u draag en die u tot eer zijn (Efeze. 3: 13). De genade van de Heere Jezus Christus zij met u (1 Kor. 16: 23 Gal. 6: 18) Amen.

Hebr. 13: 3

Nadat Paulus, tot hiertoe de brief aan Demas (vs. 14) had gedicteerd, knoopt hij, hier ten minste enigermate, met de Kolossensen wie hij van persoon onbekend was (Hoofdstuk 2: 1) een persoonlijke betrekking aan, doordat hij verklaart hier nog eigenhandig zijn groet te willen bijvoegen. Voordat hij de aangekondigde groet met de woorden "de genade zij met u" werkelijk laat volgen, laat hij nog voorafgaan de aanmaning "gedenkt mijn banden", aan de gemeente zelf overlatend te bepalen wat hij daarmee heeft gezegd. Zeker moet de vermaning een aandrang voor hen bevatten, om aan het Evangelie trouw te blijven, in welks dienst hij de banden draagt. Daartoe leidt de omstandigheid, dat de grondtekst het "mijn" om de nadruk vooraan geplaatst is. De gemeente kan ook door die vermaning zich gedrongen voelen om de gevangen apostel van de heidenen in haar gebeden te gedenken. Daarop worden zij opmerkzaam gemaakt, als zij in de brief van Laodicea de woorden lezen (Filemon 1: 22): - "ik hoop, dat ik door uw gebeden jullie geschonken zal worden".

Aan de Kolossensen geschreven van Rome en gezonden door Tychicus en Onesimus (vgl. bij Hoofdstuk 4: 7 vv.).

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE KOLOSSENSEN

In de eerste plaats moeten wij, zoals wij bij Efeze. 1: 1 v. hebben beloofd, de overeenstemmende plaatsen uit de brief aan de Efeziërs en die uit de brief aan de Kolossensen aanwijzen. Om ze beter te kunnen vergelijken willen wij de tekst van beiden naast elkaar plaatsen.

EFEZE - KOLOSSENSEN

Efeziers 1: 7 Waarin wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de zonden naar de rijkdom van zijn genade. Kol. 1: 14 Waarin wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de zonden.

Efeziers 1: 15 Daarom, dat ik ook, gehoord hebbende het geloof in de Heere Jezus, dat onder u is en de liefde tot al de heiligen. Kol. 1: 4 Zo wij van uw geloof in Jezus Christus gehoord hebben en van de liefde, die u heeft tot al de heiligen.

Efeziers 4: 16 Waaruit het gehele lichaam, bekwaam samengevoegd zijnde, door alle voegselen van de toebrenging, naar de werking van een ieder deel in zijn maat, de groei van het lichaam bekomt, tot zijn eigen opbouwing in de liefde. Kol. 2: 19 En het Hoofd niet behoudende, waaruit het gehele lichaam door tezamenvoegselen en samenbindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opgroeit met goddelijke groei.

Efeziers 4: 31 Alle bitterheid en gramschap en geroep en lastering zij van u geweerd met alle boosheid. Kol. 3: 8 Maar leg nu ook dit alles af, namelijk gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuilspreken uit uw mond.

Efeziers 4: 32 Maar wees jegens elkaar goedertieren, barmhartig, elkaar vergevend, zoals ook God in Christus jullie vergeven heeft. Kol. 3: 13 Elkaar verdragend en de een de andere vergevend, als iemand tegen iemand enige klacht heeft, zoals als Christus u vergeven heeft, doe ook u zo.

Efeziers 5: 3 Maar hoererij en alle onreinigheid of gierigheid laat ook onder u niet genoemd worden zoals het de heiligen betaamt; Kol. 3: 5 Dood dan uw leden, die op de aarde zijn, namelijk hoererij, onreinigheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, die is afgodendienst.

Efeziers 5: 4 Noch oneerbaarheid, noch zot geklap of gekkernij, die niet betamen, maar veel meer dankzegging. Efeziers 5: 5 Want dit weet u, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het koninkrijk van Christus en van God. Efeziers 5: 6 Dat u niemand verleidt met ijdele woorden, want om deze dingen komt de toorn van God over de kinderen van de ongehoorzaamheid. Kol. 3: 6 Om welke de toorn van God komt over de kinderen van de ongehoorzaamheid.

Efeziers 5: 15 Zie dan, hoe u voorzichtig wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen. Efeziers 16 de tijd uitkopende, omdat de dagen boos zijn. Kol. 4: 5 Wandel met wijsheid bij hen, die buiten zijn, de bekwame tijd uitkopend.

Efeziers 5: 19 Sprekend onder elkaar met psalmen en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende en psalmende de Heer in uw hart. Kol. 3: 16 Het woord van Christus woont rijk in u in alle wijsheid; leer en vermaan elkaar met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zingende de Heere met aangenaamheid in uw hart.

Efeziers 5: 20 Dankende te allen tijd over alle dingen God en de Vader in de naam van onze Heere Jezus Christus. Kol. 3: 17 En al wat u doet met woorden of met werken, doet het alles in de naam van de Heere Jezus, dankende God en de Vader door Hem.

Efeziers 5: 22 U vrouwen! Wees aan uw eigen mannen onderdanig, zoals aan de Heere. Kol. 18 U vrouwen! Wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het betaamt in de Heere.

Efeziers 5: 25 U mannen! Heb uw eigen vrouwen lief, zoals ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zichzelf voor haar gegeven heeft. Kol. 3: 19 U mannen! Heb uw vrouwen lief en wordt niet verbitterd tegen haar.

Efeziers 6: 1 U kinderen! Wees uw ouders gehoorzaam in de Heere; want dat is goed. Kol. 3: 20 U kinderen! Wees uw ouders gehoorzaam in alles; want dat is de Heere welbehaaglijk.

Efeziers 6: 4 En u vaders! Verwek uw kinderen niet tot toorn, maar voed hen op in de lering en vermaning van de Heere. Kol. 3: 21 U vaders! Terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

Efeziers 6: 5 U dienstknechten! Wees gehoorzaam uw heren naar het vlees, met vrezen en beven, in eenvoudigheid van uw hart, zoals aan Christus. Kol. 3: 22 U dienstknechten! Wees in alles gehoorzaam uw heren naar het vlees, niet met ogendiensten als mensenbehagers, maar met eenvoudigheid van het hart: God vrezend. Efeziers 6: 6 Niet naar ogendienst als mensenbehagers, maar als dienstknechten van Christus, doende de wil van God van harte.

Kol. 3: 23 En al wat u doet, doe dat van harte als de Heere en niet de mensen. Efeziers 6: 7 Dienende met goedwilligheid de Heere en niet de mensen.

Kol. 3: 24 Wetend, dat u van de Heere zult ontvangen de vergelding van de erfenis, want u dient de Heere Christus. Efeziers 6: 8 Wetende, dat zo wat goed een ieder gedaan zal hebben, hij dat van de Heere zal ontvangen, hetzij dienstknecht hetzij vrije. Kol. 3: 25 Maar die onrecht doet, die zal het onrecht dragen, dat hij gedaan heeft; en er is geen aanneming van de persoon.

Efeziers 6: 9 En u, heren! Doe hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging, als die weet, dat ook uw eigen Heere in de hemel is en geen aanneming van de persoon bij Hem is. Kol. 4: 1 U heren! Doe uw dienstknechten recht en gelijk, wetend dat ook u een Heere heeft in de hemelen.

Efeziers 6: 18 Met alle bidding en smeking biddend te allen tijd in de geest en daartoe wakend met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen. Kol. 4: 2 Houd sterk aan in het gebed en waak daarin met dankzegging.

Kol. 4: 3 Biddend meteen ook voor ons, dat God voor ons de deur van het woord opent, om te spreken de verborgenheid van Christus, waarvoor ik ook gebonden hen. Efeziers 6: 19 En

voor mij, opdat mij het woord gegeven wordt in de openbaring van mijn mond met vrijmoedigheid, om de verborgenheid van het Evangelie bekend te maken.

Efeziers 6: 20 Waarover ik een gezant ben in een keten, opdat ik daarin vrijmoedig moge spreken, zoals mij betaamt te spreken. Kol. 4: 4 Opdat ik die moge openbaren, zoals ik moet spreken.

Efeziers 6: 21 En opdat u mag weten hetgeen mij aangaat en wat ik doe, dat alles zal u Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar in de Heere, bekend maken. Kol. 4: 7 Al mijn zaken zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar en mede-dienstknecht in de Heere.

Kol. 4: 8 Die ik met hetzelfde doel tot u gezonden heb, opdat hij uw zaken weet en uw harten vertroost. Efeziers 6: 22 Die ik met datzelfde doel tot u gezonden heb, opdat u onze zaken zou weten en hij uw harten zou vertroosten. Kol. 4: 9 Met Onesimus, de getrouwe en geliefde broeder, die uit de uwe is; zij zullen u alles bekend maken wat hier is.

Wij hebben hier alleen die plaatsen naast elkaar gevoegd, waarin de overeenkomst het duidelijkst zichtbaar is. Er zijn bovendien ook andere, waarin de ene brief met de andere, hetzij in gedachten of ook in enkele woorden, zoveel overeenkomst heeft, dat men dadelijk de indruk verkrijgt, dat beide brieven tot een tijd behoorden, waarin de apostel met zijn beschouwingen, verwachtingen en wensen zich in een bepaalde gedachtekring bewoog. Hieruit vloeide vanzelf voort dat hij de gedachten, in de eerste brief geuit, de wendingen en uitdrukkingen, die nog in zijn ziel waren, op vrije manier en naar behoefte gebruikte in de anderen brief, die niet lang daarna is geschreven. Bij al die overeenkomst vinden wij aan de andere kant ook weer een groot verschil, dat zelfs in de bijna gelijkluidende plaatsen in zoverre op de voorgrond treedt, dat gelijke uitdrukkingen in geheel anderen zin, of ten minste in ander verband, dat overeenkomende zinnen in een werkelijk andere samenhang en met andere bedoeling voorkomen. Dit is alleen dan te verklaren, als wij aannemen, dat beide brieven met uno actu, als in één adem zijn geschreven, maar dat ondanks het gelijktijdige van de vervaardiging in het algemeen toch tussen het schrijven van de ene en van de andere brief een bepaalde tijdruimte verlopen is, waarbinnen de schrijver zich hoe langer hoe meer bewust werd van de hele volheid en de rijke uitgestrektheid van zijn gedachten hoe meer hij op de duur die overdacht. Zoals het woord, boven onze brief als motto geplaatst, reeds te kennen gegeven heeft, is er in de brief aan de Efeziërs meer een universalisme, in die aan de Kolossensen een monisme op te merken. Het is hier niet zozeer de oorsprong en de heerlijkheid van de kerk, als wel van Christus zelf wat hier wordt uiteengezet. Daarom treedt ook in de inleiding en in het eerste deel van elk de verwantschap van de beide brieven meer op de achtergrond. Des te beslister komt die daarentegen voor de dag in beider tweede deel en vervolgens ook in het slot. Wij hebben het niet kunnen aannemen dat de brief aan de Laodicensen, in Hoofdstuk 4: 16 genoemd en die de Kolossensen eveneens moesten lezen, de brief aan de Efeziërs zou zijn, hoewel de opvatting, die ook wij delen over het karakter van de laatste brief als een rondgaand schrijven aan de zeven Klein-Aziatische gemeenten van de Openbaring van Johannes, dat ten slotte tot Laodicea kwam, ons zou kunnen bewegen die mening te delen. Daarentegen houden wij het voor alleszins waarschijnlijk dat de apostel aan Tychicus, die hij oorspronkelijk gezegd had, de brief aan de Efeziërs in de eerste plaats geadresseerd, onder de gemeenten rondom Efeze (Efeze, Smyrna, Pergamus, Thyatire, Sardes en Filadelfi a) te laten circuleren, als Epafras tot hen kwam en hem zijn bezorgdheid voor de door hem gestichte gemeenten (Kolosse, Laodicea en Hiërapolis) bekend maakte, bij toezending van de brief van de Kolossensen een nadere aanwijzing gaf om de circulatie ook

tot die gemeenten uit te breiden, waarom hij ook aan de Kolossensen vaak zich korter heeft uitgedrukt en veel daarin voorbijgaat, alsof de schrijver op andere uiteenzettingen rekende, die hun nog zouden toekomen. Opmerkelijk is het, dat in Hoofdstuk 4: 15-17 de gemeente te Hiërapolis volstrekt niet wordt genoemd. Waarschijnlijk stond deze nog kleine gemeente met die te Laodicea in zo nauw verband, dat zij in haar naam enigermate ook besloten was en geen bijzondere vermelding nodig had, waarom zij ook in Hoofdstuk 2: 1 alleen op indirecte manier wordt aangeroerd. Later komt ook Kolosse voor als met Laodicea tot één gemeente samengesmolten. Zo'n verhouding kan ten minste voor Openbaring 1: 11 worden aangenomen, terwijl Kolosse, oorspronkelijk als geboorteplaats van Epafras op de voorgrond staande, na diens heengaan aan de gemeente van Laodicea, die door Filemon en Nymfas werd vertegenwoordigd, de voorrang moest afstaan, zoals ook de plaats zelf toen bij Laodicea aanmerkelijk op de achtergrond stond.

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE THESSALONICENZEN

Het doel, waarmee de apostel deze brief laat schrijven, is niet zozeer om onderricht te geven als wel de wens om de lezers te verzekeren van de volkomen gemeenschap van de Geest, die tussen hen, de apostel en de gemeente, bestaat en om de verdenkingen te bestrijden, waarmee de ongelovige Joden van Thessalonika hem, die aan hun handen ontsnapt was, vervolgden. Als toch de toestand van de gemeente hem ertoe leidt om een bepaald leerstuk te bespreken, kan hij zich onmiddellijk aan zijn mondelinge prediking aansluiten en zo vormt de brief eigenlijk een overgang van de ene trap van apostolische werkzaamheid tot de tweede, van Paulus, de prediker, tot Paulus, de briefschrijver.

HOOFDSTUK 1

VERMANING AAN DE THESSALONICENZEN OM IN HET CHRISTENDOM TE VOLHARDEN

In deze eerste zendbrief, die Paulus aan het einde van het jaar 52, of toch zeker aan het begin van het jaar 53 na Christus van Corinthiërs Ac 18: 5 aan een van zijn gemeenten gericht heeft, volgt de apostel in het opschrift, dat de aanvang vormt en de daaraan toegevoegde groet de manier van de oude briefstijl (Hand. 15: 23; 23: 26). Zo'n begin verenigt dan alles in zich, wat bij ons verdeeld wordt in aanspraak, groet, ondertekening en adres. Maar niet alleen in zijn eigen naam, maar ook in die van de bij hem aanwezige helpers, Silvanus en Timotheus, schrijft Paulus de brief, zoals zij ook gezamenlijk mondeling de Heere verkondigd hebben. De mannen, aan de gemeente zo dierbaar geworden, moeten dadelijk aan het begin weer verenigd voorkomen. Zij moet de schone, blijvende eenheid van deze onder elkaar opmerken en weten, dat zij niet slechts uit één mond, maar uit die van twee of drie getuigen hetzelfde Evangelie verneemt en door meerderen op het hart wordt gedragen.

Paulus en Silvanus en Timotheus 1) Ac 16: 3 die nu weer te Corinthiërs bij elkaar zijn, zenden gezamenlijk deze brief aan de gemeente van de Thessalonicenzen 2), die is, die haar bestaan en wezen heeft in God de Vader en de Heere Jezus Christus (2Thess. 1: 1): genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus 3) (vgl. Gal. 1: 3 en "Ro 1: 7" en "Eph 1: 2.

Door brieven, die aan medearbeiders van de apostelen of opzieners van de gemeenten, of aan de gemeenten zelf dadelijk gericht waren, werkten de apostelen ook uit de verte op de gelovigen. In zulke zendbrieven lieten zij aan de Christenen van latere tijd de dierbaarste getuigenissen achter over de toestand van sommige gemeenten en van de geest en de wijsheid, waarmee zij de kerk bestuurden, de leer ontwikkelden, de eenheid en de heilige wandel bewaarden.

De namen Silvanus en Timotheus zijn er niet bijgezet alleen voor pronk, maar bewijzen hoe in het rijk van Christus ook de begaafdste het toch niet alleen, noch alles alleen wil doen, maar graag de gelegenheid aangrijpt om zijn getuigenis van de waarheid en zijn manier van handelen daarbij te ondersteunen met de goedkeuring van anderen. Iemand kan zich ook werkelijk daardoor aan het geweten van anderen aanprijzen, als men aan hem kan zien, dat hij ook graag anderen als zijn gelijken naast zich laat opstaan.

Dat Paulus zich niet apostel noemt, is een teken van de zeer vroegtijdige samenstelling van de brief; want het is zeer natuurlijk, dat het voor Paulus niet nodig was, tegenover de Christelijke gemeente, waaraan hij schreef, die hij eerst kort van te voren had verlaten en die zich met grote liefde aan hem en aan zijn prediking had overgegeven, nader zichzelf te noemen met het predikaat van zijn ambt, omdat het eenvoudig noemen van de naam volkomen voldoende zijn moest. Anders werd het in het later leven van de apostel. Reeds tegenover de Galaten en Corinthiërs was hij om de tegenspraak, die zich in deze gemeente factisch tegen zijn apostolisch gezag verhief, genoodzaakt zichzelf bij het begin van de brief de volle ambtelijke waardigheid toe te eigenen. Zo werd de bijvoeging "een apostel van Jezus Christus", die eerst de gebiedende omstandigheden hadden teweeggebracht, later gemakkelijk tot het gewone predikaat, vooral bij gemeenten, waaraan de apostel persoonlijk onbekend was (Rom. 1: 1 Efez. 1: 1 Kol. 1: 1), waarbij ook dit, zonder dat er tegenspraak bestond, reeds met het oog op de toekomst noodzakelijk was. Een uitzondering was alleen daar natuurlijk, waar zoals bij de

Filippensen en Filemon de innigste en meest beproefde liefde en gehechtheid de apostel met hen, die de brief ontvingen, verbond.

De apostel Paulus was op zijn tweede zendingsreis (Hand. 15: 36-18: 22) de eerste in Europa, naar Thessalonika gekomen (in het jaar 52 na Christus). Hij had zich daar drie weken (als men volgens Hand. 17: 2 rekent waarschijnlijk nog enige tijd langer "Ac 17: 5 opgehouden. Gedurende die tijd had Hij in de synagoge de leer van de opgestane Christus als de Messias verkondigd en daardoor niet alleen vele Joden, maar ook Griekse proselieten, vooral voorname vrouwen, meestal heidense, gewonnen. Zo ontstond een wel ingerichte gemeente, die van de apostel ook opzieners verkreeg en door de uitgebreide handelsbetrekkingen van de stad snel overal gunstig bekend werd. Evenals later te Corinthiërs had de apostel ook in deze rijke handelsstad van zijn recht op lichamelijke ondersteuning geen gebruik gemaakt, maar gedeeltelijk ‘s nachts door handenwerk zelf zijn onderhoud verdiend (1 Kor. 9: 14 Hand. 20: 34). Alleen uit Filippi kreeg hij twee maal vrijwillige gaven (Fil. 4: 16). Ook deze persoonlijke houding droeg bij tot zegen op zijn werk, dat de Joden zozeer verbitterde, dat zij door een oproer van het volk hem uit de stad probeerden te verdrijven. Ook kwamen zij voor de overheid met een verdraaiing van zijn leer van het Koninkrijk van Christus op dezelfde manier als eens de Hogepriester tegen Jezus. Wel was deze rechtvaardiger dan Pilatus en vergenoegde hij zich met de borgstelling van een zekeren Jason; maar de Christenen achtten het toch goed Paulus en Silas aan de opgewekte haat te onttrekken en nog ‘s nachts verder naar Berea te laten gaan. Van daar had de apostel de jeugdige gemeente graag weer bezocht, maar hij was zoals het schijnt, hoofdzakelijk door de nog voortdurende vijandschap, die ook over de Christenen vervolgingen bracht, daarin verhinderd. In plaats daarvan dat hij zelf kwam, werd, nadat hij ook van Berea had moeten vluchten, Timotheus, die volgens zijn verlangen hem nagereisd was, van Athene gezonden, om de gemeente in haar moeilijkheden te vertroosten. Te Corinthiërs, waarheen de apostel zich van Athene verder begaf, kwam vervolgens Timotheus in vereniging met Silas weer tot hem en bracht goede berichten mee van de toestand van de gemeente, van haar volhardend geloof en van haar bemoeiing om dat ook naar buiten te verbreiden, van de werkzame broederliefde, het geduld in lijden en de hoop, op de toekomst van de Heere gevestigd. Daarnaast dreigden echter nog de verzoekingen van de weelderige handelsstad tot wellust en winzucht en zelfs de verwachting van de Heere, die in moeilijkheden levendig was, was ontaard in nodeloze twistingen, of dan de vroeger gestorvenen niet te kort zouden komen, alsmede over dag en uur. Daardoor waren enkelen vervallen tot een vroom ledig lopen; anderen, die de overdrijvingen met recht verwierpen, waren tegen alle voorspelling wantrouwend geworden. Daarop schreef Paulus, ongeveer in het begin van het jaar 53 na Christus deze eerste brief naar Thessalonica.

Het onderschrift in oude handschriften "geschreven uit Athene" is niet alleen, zoals al deze onderschriften (vgl. het slotwoord op de brief aan de Romeinen) onecht, maar ook onjuist en waarschijnlijk als een gevolgtrekking uit Hoofdstuk 3: 1 ontstaan, alsof de plaats, waar Paulus schreef, dezelfde moest zijn als die, waarvan hij Timotheus zond. Onze brief is integendeel te Corinthiërs geschreven en wel in de tijd, dat Paulus aan het begin van zijn werk daar stond, niet zeer lang na de bekering van de Thessalonicenzen, dadelijk na het terugkeren van Timotheus tot Paulus.

3)Eigenaardig in de groeten van de beide brieven aan de Thessalonicenzen is de bijvoeging: "in God de (of onze) Vader en de Heere Jezus Christus. " Het is de vraag of die bijvoeging doelt op de groet zelf (zodat gezegd zou zijn, dat het geschiedde in God de Vader en de Heere Jezus Christus, als de schrijvers zich met een brief tot de gemeente wendden en ze groetten),

of dat het verbonden moet worden met "aan de gemeente van de Thessalonicenzen. " Voor het laatste spreekt het apostolisch gebruik, om de formule "in Christus" steeds in de groet te verbinden met de personen (vgl. "de geheiligden in Christus Jezus" 1 Kor. 1: 1 of "aan alle heiligen in Christus Jezus" Fil. 1: 1 en "de gelovige broeders in Christus" (Kol. 1: 1), maar nooit met de groet zelf; ook komt het voor als geheel ondenkbaar dat de apostel aan zijn geliefde gemeente te Thessalonika, wier geloof hij tevens zo hoog verheft (evenals de gemeente in Galatië, waar de zaken zo geheel anders waren (Gal. 1: 2) geen eervolle benaming zou hebben laten toekomen.

Terwijl Thessalonika van vroeger met de gehele wereld in het boze lag, terwijl er daar alleen Joden waren, die geen deel aan Christus en heidenen, die zelfs aan God geen deel hadden, is nu daar een gemeente, die in God de Vader en in Christus Jezus is. Het is een wonder van God, waarvoor de apostel Hem lof en dank zegt.

Van de afgoden tot de levende God en van de hopeloze toestand zonder Christus in de gemeenschap met Christus Jezus en in het blijde deelgenootschap aan Hem en de openbaring van Zijn rijk gebracht te zijn (vs. 9 v.) mocht wel een gewenste verandering heten. O zalige verandering, van te voren zonder God, zonder Christus en nu in God de Vader en de Heere Jezus Christus te zijn!

Het woord, dat in de grondtekst voor "genade" staat cariv herinnert aan de Griekse groet cairein (Hand. 23: 26), die ook in de apostolische zendbrieven voorkomt (Hand. 15: 23 Jak. 1: 1), het "vrede" daarentegen aan de Hebreeuwse formule om te groeten en te zegenen (Richt.
20. 1 Sam. 25: 6 Evenals Jakobus aan het cairein het cara (vreugde) vastknoopt (Jak. 1: 2), heeft Paulus het nog meer Christelijk verbonden met cariv, terwijl het "vrede zij u" reeds door de Heiland, als Hij uit de dood was wedergekeerd, als een Christelijk woord gebruikt was (Joh. 20: 19, 21, 26 vgl. ook reeds Luk. 10: 5 v.) vooral in verband met Zijn afscheidsrede, waar Hij Zijn vrede als de vrucht van Zijn overwinning over de wereld en zoals een onderscheiden familie-erfstuk in tegenstelling tot de wereld had achtergelaten (Joh. 14: 27;
33). Door samenvoeging elkaar aanvullende worden de beide woorden, aan Joodse en heidense gewoonten ontleend, volgens welke zij bijna alleen op het natuurlijke leven en op welvaart doelen, verheven tot de volheid van de bijzondere zegen van de Christenen: een merkwaardig voorbeeld van Nieuw Testamentische taalvorming! Genade is die van de Nieuw-Testamentische zaligheid, die in Jezus Christus de zondaren is geopenbaard (Tit. 2: 11 Joh. 1: 17). Zij is niet alleen het principe van de verlossing, die eens voor altijd heeft plaats gehad, maar is ook voortdurend de grond, die het nieuwe geestelijke leven draagt en de kracht, die het voedt, met haar vele gaven in de Christen (Hand. 23: 11; 6: 8 en deze wordt hen door God in Christus door de Heilige Geest steeds weer inwendig verzegeld en meegedeeld (Rom. 5: 5 Joh. 1: 16). In die zin, volgens welken dus genade niet slechts gezindheid van God, maar tevens mededeling van Zichzelf is, wenst Paulus zijn lezers steeds weer genade van God en Christus toe. Vrede is de eerste werking van de genade in het hart van de mens, die, nadat de verdeeldheid en de tweespalt van een leven van de zonde is weggenomen, hersteld wordt, de inwendige levensharmonie en haar heerlijk liefelijk gevoel, daarop berustend, dat de druk en de ban van de zonde van het geweten is weggenomen en de mens weet, dat hij in Christus weer in de juiste verhouding tot God, in de kinderlijke betrekking tot Hem is gesteld (Rom. 5: 1) en juist daardoor zich inwendig gerust en sterk kent tegenover de bestrijdingen en angsten van de wereld (Joh. 16: 23). De verhoging van deze vrede, als die zich levendwekkend en verheffend in het gevoel uitstort, is de blijdschap (Rom.
17 Fil. 4: 4 Joh. 15: 11; 6: 22, 24. 17: 18. 1 Joh. 1: 4. 1 Petrus 1: 8 een hoofdbegrip van het Nieuwe Testament, bij ons te zeer op de achtergrond geplaatst. Omdat de vrede het gevoel

van genezing en gezondheid van het nieuwe leven, het gelukkige zich thuis voelen van de verloren zoon is, dringt hij de mens vanzelf om te blijven in het gezonde levenselement. Hij heeft een kracht, die hart en gedachten, die het gehele raderwerk van het inwendige leven in Christus Jezus onderhoudt (Fil. 4: 7), en is daarom juist geschikt om in ieder opzicht de hoogste zegenwens voor Christenen te zijn.

Tot aan het slot van het 3de Hoofdstuk volgt nu het eerste gedeelte van de brief, dat persoonlijke en geschiedkundige zaken bevat. Wij lezen enkel uitstortingen van het hart van de apostel over de gemeente te Thessalonika in zijn betrekking tot haar, over haar Christelijke staat en haar wandel, zijn komst tot de gemeente en zijn leefwijze in haar midden, zijn bezorgdheid voor haar en de geruststelling, die hij over haar had ontvangen. Zo heeft deze brief, evenals de laatste van de brieven door hem aan gemeenten geschreven, die aan de Filippensen, een meer familiair, persoonlijk karakter.

Vs. 2-10. In de eerste plaats spreekt de apostel over de Christelijke staat en de wederkerige verhouding van de gemeente. Hij verzekert de Thessalonicenzen, dat hij bij zijn gebeden bestendig God dankt voor hen allen, terwijl hij steeds hun geloof, hun liefde en hun hoop gedenkt en zich verzekerd mag houden van hun verkiezing door God. Deze overtuiging heeft hij aan de ene kant vanwege de bijzondere opgewektheid en kracht, waarmee hij in gemeenschap met zijn apostolische medearbeider het Evangelie bij hen heeft kunnen prediken, en aan de andere kant vanwege de gewilligheid waarmee zij het woord hebben ontvangen. De geheel buitengewone vrucht, die bij hen verkregen is, is toch zichtbaar een werk van God, dat heinde en verre opzien heeft verwekt en door het lijden, dat zij reeds omwille van hun geloof hebben gedragen, zijn zij een voorbeeld geworden voor alle gelovigen in Macedonië en Achaje. Zo is het dan met hen gesteld, als men overal van hen verhaalt: van de afgoden, die zij van te voren dienden, zijn zij bekeerd tot de levende God; zij wachten op de toekomst van Zijn Zoon van de hemel, die zij hebben aangenomen als de Verlosser van het toekomstig gericht.

Wij, de genoemden in vs. 1, die, zoals wij met elkaar onder u hebben gewerkt, ook met elkaar voor u bidden, danken God altijd over u allen, zonder onderscheid te maken tussen meer of minder gevorderden, u gedachtig zijnde in onze gebeden (Rom. 1: 8 v. Efeze. 1: 16 Fil. 1: 3 v. Kol. 1: 3. 2 Tim. 1: 3

Wij bidden en danken dan, zonder ophouden, gedenkende a) het werk van uw geloof en de arbeid van de liefde en de verdraagzaamheid van de hoop op onze Heere Jezus Christus, omdat alles is voor Hem en door Hem (Kol. 1: 27. 1 Tim. 1: 1 Wij gedenken daaraan voor onze God en Vader (Kol. 3: 7).

Joh. 6: 29

De inleidingen van de Paulinische brieven geven ons merkwaardige blikken in het gebedsleven van de apostel. Hij droeg gemeenten en bijzondere personen, zo getrouw en aanhoudend, in voorbede en dankzegging op het hart, dat hij tot zijn lezers daarvan kan spreken met uitdrukkingen, die aan het gewone verstand hyperbolisch (overdreven) voorkomen. Het apostolische is zeker als zodanig iets hyperbolisch, in zoverre de apostelen boven de gewone maat zich verheffen en boven alle anderen uitsteken zowel als predikers en als stichters van de kerk en ook als bidders. Toen de twaalven te Jeruzalem de uitwendige diensten aan de diakenen overgaven, zeiden zij: "maar wij zullen volharden in het gebed en in de bediening van het woord" (Hand. 6: 4). Het gebed is voor hen de helft en wel de eerste

helft van hun ambt. Zo begint ook Paulus zijn brieven, waarin hij het woord bedient, in de regel met erop te wijzen, dat hij steeds voor hen bidt. Door het gebed werkt men op God, door het woord op de wereld, op de mensen. Tot elke arbeid aan de wereld moet de zegen van God komen, het zedelijke kan alleen op godsdienstige grond gedijen. Daarom is de gouden, in zijn eenvoudigheid ondenkbaar manier en veelzeggende regel: "bid en werk", een regel voor allen. Voor hen, die in het woord arbeiden, waardoor de wereld tot God moet worden geleid en de Geest van God in de zielen van de mensen moet neerdalen, geldt deze regel dubbel. En wel merken wij uit de uitspraken van de apostel op, dat hij geregelde gebedsoefeningen had. Als vrucht daarvan laten ons zijn brieven een voortdurende biddende stemming opmerken.

Zijn ambt met blijdschap te kunnen waarnemen, zodat men God daarbij dankt, verkwikt niet alleen het hart van de arbeider zelf, maar wekt ook bij anderen, aan wie gearbeid moet worden, steeds meer hun liefde en gehoorzaamheid op; maar aanleiding en grond tot daden moet in waarheid aanwezig zijn en niet maar in inbeelding en aanmatiging bestaan. Toch mag men zich ook niet door ieder gebrek, of door hetgeen nog aan het geloof moet worden aangevuld, laten afhouden van het danken, want danken voor werkelijk ontkiemende vrucht is toch ook verbonden met bidden om verdere groei, om bewaring en vermeerdering ervan. O, hoezeer wordt de last van het ambt verlicht, als de Heere nog steeds de ogen opent en aanwijst, waarvoor men heeft te danken en waarvoor te bidden!

De apostel is steeds voor God in het gebed dankbaar gedachtig aan de krachtige en gezegende werkingen, die door het Evangelie onder de Thessalonicenzen zijn teweeg gebracht. Deze werkingen beschrijft hij aldus: het werk van uw geloof en de arbeid van uw liefde, het geduld van uw hoop op onze Heere Jezus Christus. Het "werk van het geloof" is zoveel als het zich werkzaam, het zich krachtig betonend geloof. Het geloof van die van Thessalonika bestond niet in woorden, maar in kracht en voerde hen op tot een nieuw goddelijk krachtdadig leven. De "arbeid van de liefde" is zoveel als de zich inspannende, de werkende liefde, die omwille van de broeders zich alle moeiten en bezwaren getroost. Dit "geduld van de hoop" op Jezus Christus is de onder alle verzoekingen volhardende, onwankelbare hoop op de terugkomst van Jezus Christus tot voltooiing van Zijn rijk op aarde. Daarom heeft de apostel de drie woorden: werk, arbeid, verdraagzaamheid als de voornaamste vooropgesteld, om goed te doen uitkomen waarin hun geloof, hun liefde, hun hoop zo sterk en zichtbaar zijn. Hij noemt hier de drie hoofdbestanddelen van het Christelijk leven: geloof, hoop, liefde (zoals Hoofdstuk 5:
1 Kor. 13: 13 van deze openbaart zich het geloof als de kracht, die het onzichtbare, geopenbaarde omvat en zich toe-eigent (Hebr. 11: 1), in het werk, het werkwaardig leven in het algemeen. De liefde betoont zich als de hand, die de verlosten samensnoert in de dienende arbeid. De hoop blijkt in de volhardende "standvastigheid" die niet aflaat van het doel.

Wij gedenken u dan, wetend, geliefde broeders, uw verkiezing (Hand. 13: 48 door God, hoe u door Hem geroepen en gebracht bent tot Zijn gemeenschap en tot het bezitten van de genade en van de zegeningen van de Heere (2 Thessalonicenzen. 2: 13 v. Kol. 3: 12).

Velen willen zeker van hun verkiezing zijn, vóórdat zij op Christus zien; maar zij kunnen die aldus niet leren kennen, zij is alleen te ontdekken door op Jezus te zien. Als u van uw verkiezing zeker wenst te zijn, moet u op de volgende manier uw hart voor God verzekeren. Voelt u zichzelf een verloren, schuldig zondaar? Ga rechtstreeks tot het kruis van Christus, zeg dit de Heere Jezus, zeg Hem dat u in de Bijbel heeft gelezen: "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. " Zeg Hem, dat Hij heeft gesproken: "Dit is een getrouw woord en aller aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld is gekomen om de "zondaren zalig te maken. " Zie op Jezus en geloof in Hem en u zult onmiddellijk het bewijs van uw verkiezing

hebben; want zo zeker als u gelooft, bent u uitverkoren. Als u uzelf geheel aan Christus geven en u op Hem betrouwen wilt, bent u een van Gods uitverkorenen; maar als u stilstaat en zegt: "ik moet eerst weten of ik uitverkoren ben", dan weet u niet wat u vraagt. Ga tot Jezus, al bent u ook nog zo schuldig, juist zoals u bent. Laat elke nieuwsgierige vraag over uw verkiezing varen. Ga rechtstreeks tot Christus en verberg u in Zijn wonden en u zult zeker van uw verkiezing zijn. De verzekering van de Heilige Geest zal u geschonken worden, zodat u zult kunnen zeggen: "ik weet wie ik geloofd heb en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag. Christus was bij de eeuwige raad tegenwoordig. Hij kan u zeggen of u al dan niet uitverkoren bent; maar u kunt het op geen andere manier te weten komen. Ga en stel al uw vertrouwen in Hem en Zijn antwoord zal zijn: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid. " Het zal geen twijfel lijden dat Hij u gekozen heeft, als u Hem gekozen heeft.

Wij zijn kinderen van de verkiezing, Die geloven in Gods Zoon.

Het is niet toevallig, dat de apostel aan het einde van vs. 3 God als Vader voorstelt. Reeds toen had hij de aanspraak van het vierde vers in de gedachte: "wetend, geliefde Broeders, uw verkiezing door God. " Nadat hij vroeger gezegd heeft om welke toestand van de lezers hij en zijn medearbeiders God danken, geeft hij nu de reden aan, waarom zij God daarvoor danken; het is toch Zijn liefde voor hen, die hen gemaakt heeft tot hetgeen zij zijn. Reeds in het "geliefde broeders" ligt dit uitgedrukt, omdat de apostel hen niet aanspreekt met het "geliefd", als geliefd door hemzelf, als broeders, die hij liefheeft (1 Kor. 10: 14 Fil. 2: 12; 4: 1, maar als geliefden van God d. i. als degenen, die God Zijn liefde heeft geschonken (Mark. 10: 21), die Hij heeft uitverkoren. Het uitverkiezen heeft plaats of zo, dat het uitlezen het gevolg is van de toestand van het voorwerp, dus in tegenstelling tot het overige, dat gesloten blijft, omdat het van andere aard is (Gen. 13: 11 Luk. 10: 42; 14: 7), of zo, dat de nadruk ligt op hetgeen waartoe wordt uitverkoren, in welk geval een tegenstelling tot de niet verkorenen niet zozeer de boventoon heeft, dat deze onverkoren blijven, maar integendeel in zoverre als de uitverkorenen datgene boven hen vooruit hebben, waartoe zij verkoren zijn (Hand. 1: 2; 13: 17 Als nu het woord in het laatste geval een nadere bepaling bij zich heeft, dat de kring aangeeft, waaruit de uitverkorenen zijn uitgelezen (bijvoorbeeld Luk. 6: 13, uit het getal van de discipelen in ruimere zin en Joh. 15: 19 : "Ik heb u uit de wereld uitverkoren dan heeft dit plaats om te zeggen, dat zij zonder die verkiezing tot die kring behoord zouden hebben.

Die verkiezing toch is openbaar geworden, want ons Evangelie, dat wij op onze zendingsreis ook naar Thessalonika brachten, is onder u niet alleen in woorden geweest. U heeft niet slechts de woorden vernomen, die u de inhoud bekend maakten, zodat uw nieuwsgierigheid slechts bevredigd is, zodat als te Athene (Hand. 17: 33) de indruk snel voorbij was, maar ook in kracht en in de Heilige Geest en in vele verzekerdheid. U heeft ook een kracht ondervonden, die in het woord was gelegen, waardoor het indrukwekkend en overmeesterend voor u was. U voelde dat zij, die het verkondigden, vervuld waren met de Geest van god en hoe vast zij voor zichzelf overtuigd waren van de waarheid van hetgeen zij predikten, zoals dat later ook te Corinthiërs het geval was (1 Kor. 2: 4). Ik mag dit vrijmoedig zeggen; zoals u ook zelf uit eigen herinnering weet, hoe wij in kracht en betoning van de Geest onder u geweest zijn omwille van u, om u zalig te doen worden (Hoofdstuk 2: 1 vv.).

a) En u bent onze navolgers geworden en navolgers van de Heere Jezus (1 Tim. 6: 13), het woord aangenomen hebbend in vele verdrukking (Hand. 17: 5 vv.), met blijdschap van de Heilige Geest (Hand. 5: 41).

1 Kor. 4: 16; 11: 1

Maar zoals die drie mannen in het vuur bedauwd werden (Dan. 3: 28), zo ook wij in de droefenissen. Zoals het evenwel daar niet in de aard van het vuur lag te bevochtigen, maar in die van de wind (en van de Geest), die erdoor zweefde, zo wordt ook hier de vreugde niet uit droefheid geboren, maar om het lijden, omwille van Christus en uit de Geest, die ons met dauw afkoelt en door de oven van de aanvechtingen tot verkwikking leidt.

Hij had met zijn ambtgenoten, in de synagoge te Thessalonika, niet slechts met alleen woorden geleerd, dat Jezus van Nazareth de beloofde Messias was, de Zoon van God en de Zaligmaker van zondaren, maar zij hadden ook deze leer met zulke krachtige en overtuigende bewijsredenen uit de godsspraken van de Profeten betoogd, dat zij het als met ogen zien en met handen tasten konden. Hun prediking was van zoveel kracht geweest, dat een aanmerkelijk getal Joden en Jodengenoten volkomen overtuigd werden van de waarheid van hun leer (vergel. Hand. 17: 1-4), zelfs had hun prediking zoveel kracht gedaan op de gemoederen van de Heidenen, dat er zeer velen bekeerd werden (vergel. vs. 9). Wanneer de apostel erbij voegt: en in de Heilige Geest, geeft hij te kennen dat de kracht, waarmee hun prediking gepaard ging, door de genade van de Heilige Geest gewrocht was. Door de hart-veranderende invloeden van de Heilige Geest waren er velen gewrocht tot het geloof en door de gewone gaven van diezelfde Geest waren er zeer velen, zowel uit Joden en Heidenen, van de waarheid van het Evangelie overtuigd geworden. Ook was de prediking van de apostel en zijn medearbeiders geweest in de verzekerdheid. Zij waren niet alleen voor zichzelf ten volle overtuigd van de waarheid van het Christendom, maar ook door de kracht van de bewijsredenen, waarmee zij hun leer staafden, hadden zij in de gemoederen van zeer velen een verzekerdheid teweeggebracht, die op de sterkste gronden gevestigd was (vergel. 2 Tim. 5, 17). Ondertussen was deze betuiging geen weelderige grootspraak van de apostel om zijn eigen roem te bevorderen. Hij gaf Gode en Zijn genade alleen de eer van alles en ten betoge dat hij de waarheid sprak, beriep hij zich op het medeweten van de Thessalonicenzen zelf.

Niet met een vleselijke blijdschap of met een zuivere opwelling van natuurlijke toegenegenheid en aandoening, zoals in de hoorders, met de steenachtige grond vergeleken, zoals bij de Joden, die zich voor een tijd verheugden in de prediking van Johannes en in Herodes, die soms hem graag hoorde, maar met een geestelijke blijdschap door de Heilige Geest in hen gewrocht, die het woord met kracht op hen deed werken en hen een geestelijke smaak daarvan en een geestelijk vermaak en genoegen daarin gaf en in hun ziel een allerbestendigste blijdschap verwekte.

Het woord van God horen en aannemen heeft de Heiland zelf gesteld als het beslissend kenteken van hen, die uit God en uit de waarheid zijn, vooral wanneer men zich niet laat afschrikken door de smaad en de ellende, die daarop rust. Daar komt gewoonlijk het menselijke en het goddelijke tot een scheiding. Het kan een menselijk goed hart zijn, dat de waarheid aanneemt, dat er vermaak in vindt, zolang er niets voor moet worden geleden, maar snel eraan tornt, ervan afdoet, ervan wijkt, als men erom wordt aangevallen en er hoop is om door zo’n kunstige wending van het kruis van Christus verschoond te blijven. Maar echt geheel uit God is een hart, dat de waarheid van God uit Zijn dierbaar woord aanneemt, hoe het ook gaat. Zo’n blijdschap in Gods woord wordt een vreugde in de Heilige Geest genoemd, die zich onderscheidt van de vreugde, waarmee zij het woord aannemen, die slechts voor een tijd geloven. De Heilige Geest leidt dieper in in hetgeen in het hart het eigenlijke zaad van de wedergeboorte wordt en een duurzame vreugde geeft.

Hier ziet men hoezeer ons de hulp van de Heilige Geest nodig is bij de aanneming van het Evangelie; men kan het toch niet op de juiste manier en van harte aannemen, als men het niet met vreugde aanneemt; niets strijdt meer tegen onze natuur, dan zich te verheugen in verdrukking.

Zodat u, zoals u eerst het voorbeeld van ons en van onze Heere Jezus bent nagevolgd (Hand. 17: 10. 1 Petrus 2: 21, nu ook van uw kant voorbeelden geworden bent al de gelovigen in Macedonië, te Berea (Hand. 17: 10 vv.) en Filippi (2 Kor. 8: 2) en in Achaje, te Corinthiërs (Hand. 18: 12 v.) bij de verdrukkingen en vervolgingen, die ook deze als belijders van de naam van de Heere Christus hadden te lijden.

Door hun krachtig, zegerijk geloof, zo verzekert de apostel, waren de Thessalonicenzen een voorbeeld geworden voor alle gelovigen in geheel Griekenland, dat zij zich niet tot afval lieten brengen door de vervolgingen, die zij moesten lijden. Macedonië en Achaje waren namelijk de beide provincies, waarin Griekenland na de onderwerping onder de heerschappij van de Romeinen verdeeld was; tot Achaje behoorden ook Athene en Corinthiërs. Die van Thessalonika konden echter slechts een voorbeeld voor andere gemeenten zijn geweest, als men van haar geloof had gehoord. Dit was, zo gaat Paulus voort, ook het geval, zodat de roem daarvandaan overal heen verbreid was, waarom hij, de apostel, ook niet nodig had tot anderen iets over het geloof van de Thessalonicenzen te zeggen. Als een opklimming vinden wij in de tweede helft van vs. 8 dat aan het een land (Griekenland) alle andere steden van de wereld worden overgesteld, waar gelovigen wonen. Deze opklimming sluit nu ook uit, dat men de uitdrukking in de eerste helft gebruikt "van u is het woord van de Heere luidbaar geworden" niet zo verstaat, als waren de Thessalonicenzen werkzaam geweest tot verdere uitbreiding van het Evangelie in het overige Griekenland, want dit zou meer zijn dan de verbreiding alleen van het feit, dat de Christenen te Thessalonika zo’n levend geloof bezaten; van dezelfde betekenis is integendeel de andere "uw geloof is uitgegaan. "

Waarschijnlijk was het gerucht vooral door Christelijke kooplieden ver verbreid en te Corinthiërs, de grote handelsstad, waarheen bestendig de vreemden toestroomden, kon de apostel gemakkelijk weer daarvan horen, mogelijk ook, dat Aquila en Priscilla, die voor korten tijd uit Rome waren gekomen (Hand. 18: 2) zo’n tijding hadden medegebracht. In elk geval volgt uit onze plaats noch dat de gemeente te Thessalonika langer had bestaan, noch ook dat Paulus intussen zelf op ver afgelegen plaatsen zal zijn geweest.

En niet alleen geef ik, de apostel, daarom u getuigenis van de goede vrucht van de evangelieprediking, maar ook anderen doen dat, zoals ik dagelijks hier te Corinthiërs kan vernemen. Want van u is het woord van de Heere luidbaar (Rom. 10: 18) geworden (Kol. 3: 16), zodat hetgeen dit bij u heeft teweeggebracht, ook anderen heeft opgewekt tot aanneming. En niet alleen is van u gehoord in Macedonië en Achaje, waar men reeds overal, als wij ergens beginnen met de evangelieverkondiging, dat u reeds kent als machtig tot zaligheid, maar ook in alle plaatsen, waar reeds Christelijke gemeenten zijn (Rom. 1: 8 Kol. 1: 6, 23), is uw geloof, dat u op God heeft, uitgegaan. Het is reeds bij geruchte bekend geworden (Rom.
19), zodat wij van onze kant niet nodig hebben, tot lof van u iets daarvan te spreken tot hen, die wij bezoeken, of te schrijven aan hen, tot wie wij onze brieven richten.

Want zijzelf verkondigen van ons, welke ingang wij tot u hebben, wat een geopende deur wij bij u tot verkondiging van het Evangelie hadden (1 Kor. 16: 9 Openbaring 3: 8), wat een toegenegen oor wij hebben gevonden en hoe, met welk een gezegend gevolg, u tot God

bekeerd bent van de afgoden, om de levende en waarachtige God te dienen (Hand. 14: 15; 26: 18

De Heere wordt "de levende God" genoemd, omdat Hij in en van Zichzelf leven heeft en de fontein van het leven voor anderen is, van wie alle levende schepselen hun leven hebben en door wie zij in leven gehouden worden en in tegenstelling tot de bovengenoemde afgoden, die onbezielde dingen waren, van hout, steen of metaal gemaakt en de beeltenissen van mensen, die reeds lang gestorven waren; en "de waarachtige God", omdat Hij de waarheid zelf is en niet kan liegen, die getrouw al Zijn beloften vervult en in geest en in waarheid aangebeden moet worden en in tegenstelling tot de zogenaamde en versierde godheden van de heidenen, die slechts in naam, niet in daad en waarheid of van nature afgoden waren. Hoewel nu deze Thessalonicenzen van te voren deze afgoden gediend hadden, nu waren zij van hen bekeerd om de levende en waarachtige God te dienen; niet alleen uitwendig, door Zijn Evangelie te omhelzen en te belijden, zich aan Zijn inzettingen te onderwerpen en te wandelen volgens Zijn voorgeschreven bevelen; maar ook inwendig in de oefening van geloof, hoop, liefde en alle andere goede aangename deugden.

a) En Zijn Zoon uit de hemel te verwachten (Tit. 2: 13 Hand. 3: 20 v.), die Hij uit de doden verwekt heeft, namelijk Jezus, die ons door de kruisdood, waarvan Hij weer is opgestaan, verlost (Hoofdstuk 5: 9 Joh. 5: 24) van de toekomende toorn, waardoor aan de tegenwoordige toestand van de wereld een einde zal worden gemaakt en alle goddeloosheid zal worden verdoemd (Kol. 3: 6).

Hand. 1: 11 Filippenzen 3: 20. 2 Thessalonicenzen. 1: 10

De apostel stelt de bekering van de Thessalonicenzen voor als een gelovig geworden zijn in God. Hij beschouwt dus deze gemeente als een vergaderde uit de heidenen, al waren er ook verscheidene Joden onder (Hand. 17: 4). De Jood kende God reeds en had tot zijn bekering alleen nodig, dat hij ook Hem, die God gezonden had, Jezus, voor de Christus erkende (Joh. 3. 2 Kor. 3: 16 Daarmee komt de inhoud van de zin overeen, waarin de apostel uiteenzet, waarom hij en zijn ambtgenoten in het geheel niet nodig hadden iets te zeggen over de bekering van de Thessalonicenzen, omdat namelijk wat zij konden zeggen reeds in de mond was van hem, tot wie zij het zouden willen zeggen. Hij zegt "u bent tot God bekeerd van de afgoden. " Maar niet alleen dat zij zich van de afgoden hadden afgekeerd tot God, zo vertelt hij hier, maar hij voegt er ook bij wat zij voortaan hun leven en hun wandel wilden doen zijn "om de levende en waarachtige God te dienen en Zijn Zoon uit de hemel te verwachten. " Het eerste staat in tegenstelling tot hun vorig heidendom, waarin zij dode en nietige afgoden hadden gediend (Jer. 16: 19. 1 Kor. 12: 2, het andere onderscheidt hen ook van de Joden, die wel op een Verlosser wachtten, maar niet op Hem, die verschenen is en uit de hemel terugkomt. Beide verenigd maakt de manier van hun levenswandel uit, die daarmee begonnen is, dat zij zich tot God keerden, terwijl zich hun geloof in God daarin betoont, dat zij hun leven Hem hebben gewijd en de toekomst van Zijn Zoon hun hoop doen zijn. Deze hoop is het, die hen sterk maakt, om aan de dienst van God getrouw te blijven, hoe weer het leven in de dienst van God de voorwaarde is, waarbij zij zich verblijden mogen in de toekomst van Zijn Zoon. Hoe het een met het andere samenhangt, is daardoor uitgedrukt dat Hij, op wie zij wachten, de Zoon van God wordt genoemd, terwijl deze naam de mens Jezus naar de eenheid van Zijn betrekking tot God voorstelt, waardoor de bekering tot God ook bekering tot Hem is.

Paulus heeft aan de heidenen te Thessalonika niet alleen de waarachtigen God verkondigd, maar ook, wat hun nog meer onbekend was, dat deze God een Zoon had, die onze Verlosser

was geworden. De opstanding van de Heere Jezus uit de doden, waarvan hij hier ook spreekt, is het grote feit, waardoor deze Jezus bewezen is Gods Zoon te zijn en waardoor Zijn terugkomst mogelijk geworden en gewaarborgd is (Rom. 1: 4. 1 Petrus 1: 3 vv. Dat deze hier zo nadrukkelijk op de voorgrond wordt geplaatst, stemt overeen en hangt samen met de hele eschatologische inhoud van onze brief, alsmede met het mondeling onderwijs van Paulus te Thessalonika (vgl. zijn woord te Athene: Hand. 17: 30 v.). Het houdt voor de kerk van onze dagen de ernstige drang in om het element van de hoop in wetenschap en praktijk weer levend te maken, omdat de betekenis van Christus toekomst in onderscheiding, van de zaligheid na de dood, als wij reeds thuis zijn bij de Heere, zoals die door de apostelen bedoeld werd, veelal wordt voorbijgezien.

Het goede, dat wij in Christus Jezus hebben, vat de apostel daarin samen, dat Hij ons verlost heeft van de toekomstige toorn; want toorn van God, openbaring van deze over alle goddeloosheid van de mensen, oordeel over het verborgene, is reeds diep in het geweten van alle mensen geschreven. Daar onder blijven - en zij worden ook reeds door de vrees daarvoor in deze wereld ontzettend geplaagd - allen, die niet door het Evangelie, tot de hoop van de heerlijkheid wedergeboren zijn en daardoor voorbereid zijn tot de komst van de Heere. De kennis van de liefde van God in Christus, volgens welke wij niet gesteld zijn tot toorn, maar de zaligheid bezitten, drijft daarentegen de pijnlijke vrees buiten (vgl. Hoofdstuk 5: 4 vv.).

HOOFDSTUK 2

IJVERIGE TOEHOORDERS ZIJN VOOR TROUWE LERAARS EEN GROTE BLIJDSCHAP

II. Vs. 1-16. Verder spreekt de apostel zich uit over zijn ingang tot de gemeente en zijn wandel bij haar. Had hij reeds boven daarvan gesproken, hoe men allerwegen de ingang bewonderde, die hij met zijn helpers bij de Thessalonicenzen had gehad, nu vat hij dit thema nog in het bijzonder op en stelt hij de lezers de hun zelf bekende feiten in het bijzonder voor. Eerst wordt weer gehandeld over wat de apostel en diens medearbeiders aangaat. Hoewel ontvlucht aan smadelijke bejegening te Filippi waren zij toch verblijd in hun God, om ook te Thessalonika het Evangelie van God te verkondigen en zich daardoor aan nieuwe strijd zuiver te stellen. Alles wat de kwaadaardige tegenstanders over de oorsprong, het motief en de manier van hun werken kwaad van hen spreken, is zo weinig waar, dat juist het tegendeel daarvan heeft plaats gehad. Ja, evenals een zorgende moeder aan haar kind van haar leven meedeelt, zo hebben zij zo ook gedaan, daar zij van handenarbeid zichzelf voedden gedurende de tijd van hun prediken. En evenals zij nu daarbij over het algemeen een heilige, rechtvaardige, onstraffelijke wandel leidden, zo hebben zij de Thessalonicenzen ook zonder ophouden als een vader zijn kinderen tot eenzelfde wandelen vermaand. Maar ook wordt nog, wat de lezers in deze betreft, herinnerd. Zij hebben Gods woord als zodanig aangenomen en het zijn kracht laten uitoefenen aan hun harten. Door van hun landslieden lijden te verduren, hebben zij hetzelfde ondergaan, wat de Christelijke gemeenten in Judea van de hunne leden. En zoals nu van hen sprake was als van degenen, die de Zoon van God van de toekomstige toorn heeft verlost, zo stellen zich hier de Joden, die de profeten en Christus gedood hadden, tegenover hen, die de mate van hun zonden vervullen en over wie de toorn reeds is gekomen, om zich eindelijk over hen uit te storten.

Ja, met recht heb ik u (Hoofdstuk 1: 4) Gods geliefden en uitverkorenen genoemd. Want u weet zelf, broeders, evengoed als zij, die over u spreken (Hoofdstuk 1: 8 v.) onze ingang of toegang tot u (2 Petrus 1: 11), die God ons overeenkomstig uw verkiezing had geopend, dat die niet ijdel is geweest, alsof wij met inspanning van al onze krachten en met aanwending van alle middelen toch geen vruchtdragende prediking aan u zouden hebben kunnen brengen.

Maar, hoewel wij van te voren geleden hadden en ook ons smaadheid aangedaan was, zoals u weet, te Filippi, waar wij zo’n schandelijke en onrechtvaardige behandeling ondervonden hadden (Hand. 16: 16 vv.), zo hebben wij, na ons vertrek van daar (Hand. 17: 1 v.) nochtans vrijmoedigheid gebruikt in onze God (Fil. 1: 3; 4: 19, om het Evangelie van God tot u te spreken, naar het uitwendige in veel strijd (Fil. 1: 30) en wel bij u tegen de hardnekkige, nijdige Joden (vs. 15 v. Hand. 17: 5 v.)

Op dezelfde manier als Paulus in 1 Kor. 15: 10 zegt van de genade, die hem ten deel geworden is, toen God hem tot apostel riep: "Zijn genade, die aan mij bewezen is, is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen", spreekt hij hier van de toegang, die hem en zijn medearbeiders te Thessalonika is geopend, dat die voor hen niet tevergeefs geopend is, omdat zij zich die met alle blijdschap in God ten nutte maakten. Zij bezaten toch die volkomen beslistheid en dat blijde vertrouwen, waarmee zij daar hun predikambt bedienden ondanks hetgeen hun vroeger te Filippi was overkomen, waar zij niet slechts in het algemeen hadden moeten lijden, maar onterende mishandeling hadden moeten ondergaan. Waren zij ten gevolge daarvan niet vol moed naar Thessalonika gekomen en hadden zij zich met de prediking, hun bevolen, bedekt gehouden in plaats van daarmee openlijk op te treden, dan zou de ingang, die zij daar vonden, zonder vrucht zijn gebleven. Zeker verhief zich ten

gevolge daarvan dat de apostel en zijn medearbeiders zo’n beslistheid en blijdschap bezaten, om met hun prediking op te treden, nu ook die tegenstand, waarop het "in veel strijd" doelt.

Dat wij nu toch zo verblijd in God waren en zo gewillig de strijd opnieuw op ons namen, heeft zijn oorzaak in de hele richting van onze geest en in de toestand van ons hart. Want onze vermaning, onze prediking, is niet geweest (dit: "geweest" moet worden weggelaten; er moet eenvoudig worden gelezen "is niet" of "geschiedt niet uit verleiding, uit dwaling, noch uit onreinheid, noch met bedrog.

Maar, zoals wij door God beproefd zijn geweest met degenen in wie geen bedrog is (Joh. 1:
en die daartoe waardig zijn bevonden (1 Tim. 1: 12), dat ons het Evangelie toevertrouwd zou worden (Gal. 2: 7), zo spreken wij dan ook, als wij prediken, geheel en al in overeenstemming met onze door God ontvangen roeping. En wij doen dat op een manier niet als mensen behagend, zoals het het geval zou zijn als wij spraken uit misleiding of verleiding, wanneer wij ons ook niet zouden ontzien, om bedrog te plegen; maar wij zoeken in onze prediking welbehaaglijk te zijn voor God, die onze harten beproeft (2 Kor. 2: 17; 4: 1 v.).

Dat zij die levendige en blijde moed hadden gehad, die de toebrenging van de Thessalonicenzen zozeer ten nutte was, verklaart de apostel uit de aard van hun werk, dat hij hier als een vermaning voorstelt, d. i. een toespreken, waarbij een bepaalde invloed wordt bedoeld.

Wat door "vermaning" is vertaald, betekent eigenlijk "toespraak" (vgl. bij Joh. 14: 18). Naar de verschillende omstandigheden, waarbij dit toespreken wordt aangewend, wijzigt zich de betekenis van het woord. Wordt de toespraak tot een lijdend, een treurend gericht, dan is zij naar haar aard vertroosting en het woord betekent dan troost, geruststelling. Wordt daarentegen de toespraak tegen zedelijke of intellectuele gebreken gericht, dan geeft het woord te kennen vermaning en opwekking. Nu bestaat ook de eerste verkondiging van het Evangelie, wat haar wezen aangaat, in vermaning en opwekking, namelijk in de aansporing, om zich van de zonde los te maken en de zaligheid door God, in de zending van Zijn Zoon aangeboden, aan te nemen (2 Kor. 5: 20). Zo komt het, dat "vermaning" ook kan worden gebruikt voor prediking van het Evangelie in het algemeen, zoals dat op onze plaats het geval is. Het woord staat in deze betekenis hier in subjectieve zin, waar het het prediken zelf, niet de inhoud of het onderwerp van de prediking te kennen geeft. De vermaning van de apostel en zijn medearbeiders heeft, zo betuigt hij, haar oorsprong niet in "verleiding", in "dwaling". Zij rust niet op een fictie, een droom een uitvinding van eigen brein, maar grondt zich op werkelijkheid, heeft de goddelijke waarheid tot haar bron. Van subjectieve kant is dan niet onreinheid of onzuiverheid van gezindheid het motief, dat daaraan ten grondslag ligt, zoals dat het geval zou zijn, als de apostel uit hebzucht, ijdelheid en dergelijke redenen het Evangelie verkondigde. Hij zou dan ook ter bereiking van zijn bedoelingen list aanwenden met allerlei verwerpelijke middelen, hetgeen hij van zich en zijn medearbeiders ontkent; hij bedoelt echter alleen het welbehagen van God en is zich steeds bewust verantwoording aan hen verschuldigd te zijn.

Paulus probeert de mensen te behagen, zo verre als hij op een eerlijke manier kon en het tot hun wezenlijk nut strekte, maar hij trachtte nooit mensen te behagen, wanneer hij daardoor ontrouw zou moeten zijn geweest en God mishaagd hebben. Als de ongelovige Joden de apostel ten laste hadden gelegd dat hij, in zijn prediking aan de afgodische heidenen mensen probeerde te behagen, door niet van hen te eisen dat zij zich aan Mozes’ wet zouden onderwerpen en dat hij daarom zijn leer naar hun neigingen schikte, die beschuldiging zou

onbillijk en onrechtvaardig geweest zijn, want dat was een gedeelte van de Evangelische openbaring, die hem toevertrouwd werd en daarin maakte hij zich aangenaam aan God.

Het bewijs van de waarheid van hetgeen ik hier zo-even over ons heb verzekerd, heeft u in ons gedrag, zoals u dat bij ons heeft opgemerkt: want wij hebben nooit bij onze openlijke voordrachten of in onze bijzondere gesprekken met pluimstrijkende woorden omgegaan, zoals u weet, noch met enig bedeksel van gierigheid (Jer. 5: 26 Sir. 27: 30); wij hebben nooit onder enig verschonend voorwendsel ons baatzuchtig gedragen; a) God is daarvan getuige (Rom. 1: Fil. 1: 8).

Rom. 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1

Noch zoekende eer uit mensen (Joh. 5: 41), noch van u, voor wie wij prediken, noch van anderen 1), bij wie het ons tot roem zou kunnen zijn, als wij van uw bekering spraken (Hoofdstuk 1: 8 v.); a) hoewel wij u zonder iets ongerechtigs te plegen, zoals dat bij het genoemde in vs. 5 v. het geval zou zijn, tot last konden zijn, door ons levensonderhoud van u te eisen (2 Kor. 12: 16). Wij konden dat toch doen als Christus' apostelen, als wij op ons recht hadden willen staan (1 Kor. 9: 1 vv.).

2 Thess. 3: 9

In de beide verzen 3 en 4 gaf Paulus van hetgeen hij in vs. 1 en 2 over zijn ingang bij de Thessalonicensen had gezegd, de grond aan door te spreken over het karakter van zijn apostolische werkzaamheid in het algemeen en overal. Omdat echter deze algemene verklaring over zichzelf ook weer kon worden betwijfeld, omdat men te Thessalonika zijn overige werkzaamheid niet bij eigen ervaring kende, moet hij het zelf weer daardoor bewijzen, dat hij van vs. 5 af nader spreekt over de geest en de manier van zijn werken te Thessalonika. Zo ook zegt de Heere in Joh. 10: 37 v. tot de Joden: "Als u Mij, Mijn verklaring over Mijzelf niet gelooft, geloof dan de werken, die onder u geschieden. " De uiteenzetting van de apostel is alleen dan concreet verstaanbaar, als hij verdenkingen over zijn persoon en zijn werk moet weerleggen. Hij komt tot het roemen om dezelfde reden, als in 2 Kor. 10-13, omdat hij zich moet verdedigen. Hier in Thessalonika is echter nog niet het drijven van een partij, dat hij moet bestrijden; het zijn eenvoudig de influisteringen (vgl. vs. 3 en 5 v.), waardoor de ongelovige Thessalonicensen hun gelovig geworden bloedverwanten en landslieden weer van het ware Evangelie proberen af te brengen. Reeds dit, dat in onze gehele afdeling gedurig de zinnen aanvangen met "niet" en "maar", toont aan, dat Paulus door Timotheüs bericht had ontvangen van valse beweringen over zijn werk (2 Kor. 6: 8), tegen waarover hij de waarheid moet plaatsen.

Voor de wereld is het nog altijd iets gemakkelijks een enkele deugd te bedekken met het schijnsel van dwaling, bijgeloof en eigen meningen en bij het overige, dat men iemand toch nog moet toekennen, hem van onzuivere bedoelingen en een zoeken van zichzelf te beschuldigen. Vraagt men echter: Wat moeten wij doen? zou men de boze en argwaan koesterende wereld niet laten oordelen zoals zij wil en maar stil zijn weg vervolgen en zijn werk voortzetten en zich vasthouden aan de vertroosting van God, want hetzelfde hebben hun vaderen gedaan aan de getuigen van de waarheid? Ja, dat is de veiligste en ook meest gewone weg; toch ziet men uit dergelijke verdedigingen, die de apostel hier en elders laat lezen, dat er ook tijden en omstandigheden kunnen zijn, dat men moet zeggen: het is zo niet! Niet alsof men daarmee de wereld de mond zou kunnen en willen stoppen, maar omdat men aan harten,

die reeds op de weg zijn om naar de waarheid van God te vragen, ruimte verschaft, dat zij door zulke verleiding worden teruggehouden.

Ten bewijze van de algemene getuigenis, die hij vroeger gaf over de verkondiging van het Evangelie door zijn medearbeiders, beroept Paulus zich op hun gedrag, waarvan kon worden getuigd, dat drie dingen niet werden gevonden, waarvan het ene of het andere aanwezig zou zijn, als het hem te doen was geweest om mensengunst te winnen. Hetgeen wij brengen, zegt hij, is niet een woord, geschikt om hen te vleien, tot wie het komt. Het is ook geen masker, waarachter de winzucht als werkelijke drijfveer verborgen is, dan toch moest men zoeken diegenen tevreden te stellen, van wie men winst hoopt te trekken. Voor het eerste beroept hij zich op de lezers; het verband toch beperkt dit gezegde tot zijn verblijf te Thessalonika. Voor het tweede, dat niet, zoals het eerste, onmiddellijk kan worden waargenomen, beroept hij zich op God, maar zo, dat dit "God is getuige" zijn kracht ook tot de volgende zin wil uitstrekken, waarin hij ontkent, dat zij het erop toegelegd zouden hebben van mensen eer te ontvangen, terwijl ook hiervan hetzelfde geldt als van de loochening van een gewin zoekend bedoelen bij hun bemoeiingen voor het Evangelie. Wij wilden, zegt hij, noch door uzelf geroemd en geëerd zijn, noch door anderen, over hetgeen ons bij u zou zijn gelukt. In beide gevallen zou onze bedoeling zijn geweest eer bij mensen te behalen, dus zo een, die van menselijke afkomst zou zijn.

Wij zijn u echter niet tot last geweest, maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van
wij hebben ons liefderijk jegens u gedragen (Hand. 20: 33), zoals als een voedster een zogende moeder (Jes. 49: 23) haar kinderen koestert.

Als wij, tot u zeer genegen zijnde, eenzelfde gevoel van moederlijke liefde voor u hadden, die wij toch ook met smarten hadden gebaard (Gal. 4: 19), hebben wij u graag willen mededelen niet alleen het Evangelie van God, dat wij volgens onze plicht u moesten prediken, maar ook onze eigen zielen, ons leven, omdat wij onze levenskracht afgemat hebben door ons eigen onderhoud te verdienen (vs. 9), daarom dat u ons lief geworden was; wij toch waren niet verplicht ook dat te doen.

Want, opdat u begrijpt wat ik bedoelde, toen ik zei: "wij wilden u graag mededelen niet alleen het Evangelie van God, maar ook onze eigen zielen", heeft u slechts zelf op te merken. Gedenk, broeders, onze arbeid en moeite, die wij ons hebben getroost om onszelf te onderhouden (1 Kor. 4: 12): want nacht en dag werkend in ons handwerk (Hand. 18: 3), opdat wij voor niemand onder u lastig zouden zijn (Hand. 20: 34 v. 2 Thessalonicenzen. 3: 8), hebben wij het Evangelie van God onder u gepredikt, waardoor onze levenskracht verteerde Ac 17: 5.

Als apostelen of zendelingen van Christus, dat toch ook Silas en Timotheus waren, omdat zij deel hadden aan het werk van Paulus, konden zij ten gevolge van hun roeping hen, wie zij zijn boodschap brachten, tot last zijn, in plaats van door de arbeid met eigen handen hun onderhoud te verdienen. Daaraan herinnert Paulus in vs. 7 vv. als aan iets, waarmee hij geen onrecht zou hebben begaan, nadat hij van te voren dat van zich heeft ontkend, als hetgeen met zijn roeping in strijd was. Met de woorden: "maar wij zijn vriendelijk (moederlijk) geweest in het midden van u" geeft hij ten eerste slechts een voorlopige tegenstelling tot het "hoewel wij u tot last konden zijn", dat alleen zegt, dat hun gedrag in het algemeen geheel anders was geweest, dan dat zij van een recht, dat hun toekwam, een onvoorwaardelijk gebruik hadden mogen maken. Daarop volgt dan de voorzin met "gelijk als", waarop het 8ste vers, dat met "zo" begint, de nazin vormt. De gedachte. "wij tot u genegen zijnde", is nu zoveel sterker dan

het "wij zijn vriendelijk geweest" (2 Tim. 2: 24). Als het verlangen van een moeder naar haar zuigeling, die zij met de melk van haar borst wil voeden, boven de vriendelijkheid gaat van een vader jegens zijn zoon. Dit verlangen van de liefde van een voedende moeder vergelijkt de apostel met het verlangen van hem en van zijn medearbeiders naar de Thessalonicenzen, volgens hetwelk het voor hen lust was niet alleen de boodschap van de zaligheid, maar het eigen leven hen mee te delen; even zo toch laat de moeder in het voeden van haar zuigeling haar eigen leven aan het kind ten dele worden. In hoeverre nu Paulus van zichzelf en zijn medearbeiders de gewilligheid om iets dergelijks voor de Thessalonicenzen te doen, kan verklaren, ligt in het volgende 9de vers, dat de lezer eraan herinnert dat zij hun, om niemand lastig te zijn, onder voortdurende handenarbeid bij dag en nacht, waarmee zij zichzelf onderhielden, de boodschap van de genade verkondigden. Op die manier is toch in het woord van hun prediking, dat zij door zo’n uitputten van hun levenskracht voor de Thessalonicenzen gaven, als het ware op hen overgegaan, evenals de levenskracht van de moeder op het kind, dat zij niet slechts wil voeden, maar uit verlangen van de liefde zogend wil voeden.

Voegen wij hierbij, dat de apostel - en van zichzelf spreekt hij toch in de eerste plaats - waarschijnlijk van een zwakke en ziekelijke constitutie was (2 Kor. 10: 10; 12: 5 vv. 2Co 10. 10), dan begrijpen wij des te beter, hoe daarin, dat hij naast zijn prediking nacht en dag ingespannen arbeidde, om niemand lastig te zijn een mededeling gelegen was van eigen leven, evenals een moeder haar kind voedt met hetgeen uit haar eigen leven voortvloeit. Onze afdeling is een ware pastoraal-spiegel. Er zijn sommige delen van het inkomen, die meer accidenteel zijn, die nog altijd direct onder de apostolische regel (vgl. 1 Kor. 9: 12) vallen, om degenen niet te bezwaren, wie daardoor last zou worden veroorzaakt en liever zich ontberingen te getroosten, opdat wij het Evangelie van Christus niet in de weg staan.

U bent getuigen en eveneens geeft God daarvan getuigenis (vs. 5), hoe heilig, met kennelijke inwendige eerbied voor God, en rechtvaardig, met verschuldigde achting jegens de mensen ieder het zijne latend (Tit. 2: 12) en onberispelijk in ons gehele gedrag (Hand. 20: 18), wij u, die gelooft, geweest zijn. Natuurlijk moesten wij in de ogen van de ongelovigen in een geheel ander licht voorkomen (1 Kor. 2: 14 v.).

Zoals u tot een feitelijk bewijs, dat ik met het zo-even gezegde niet teveel van ons beweer, ook weet, hoe wij een ieder van u (Hand. 20: 31), als een vader zijn kinderen, die aan elk in het bijzonder zijn zorgvuldigheid bewijst in het werk van de opvoeding en het niet bij algemene onderrichting en toespraak laat blijven, vermaanden en vertroostten.

De vers-verdeling is hier niet juist; minstens moeten hier nog de beginwoorden van het volgende vers worden bijgevoegd 1Co 4: 20.

En betuigden, biddend bezwoeren (Efez. 4: 17. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 2: 14; 4: 1), a) dat u zou wandelen waardig voor God (Efez. 4: 1 Fil. 1: 27 Kol. 1: 10), die u roept tot Zijn koninkrijk reeds in deze tijd, en tot Zijn heerlijkheid bij de volmaking van dit rijk op de laatste dag (1 Joh. 3: 2 v.).

Gen. 17: 1. 1 Kor. 7: 20

Nadat de apostel in drie zinnen met "niet - maar" (vs. 1 en 2, 3 en 4, 5 vv. en 7 v.) de verwijtingen, hem gedaan, weerlegd heeft en aangewezen, dat zijn leer niet een ijdel, ingebeeld geloof is, maar het Evangelie van God en dat hijzelf noch uit zelfzuchtige motieven van hebzucht en begerigheid, noch met onreine middelen van list en vleierij, maar voor Gods

aangezicht en met de meeste opofferende liefde gearbeid had, stelt hij ten slotte in korte trekken nog een positief beeld van zijn werkzaamheid daar tegenover, waarbij hij weer de Thessalonicenzen en God als getuigen aanroept, om aan zijn bewering des te meer ernst van waarheid te verlenen. Daar hij namelijk hierbij niet alleen wat uitwendig kon worden waargenomen, het handelen, dat in de wereld zichtbaar wordt, waarover de mensen een oordeel toekomt, maar tevens op de inwendige gezindheid, die de bron van de eerste is, de nadruk legt, roept hij natuurlijk voor de waarheid van zijn verzekering niet slechts de lezers, maar tevens God als getuige aan.

Het is tevergeefs om zich op God te beroepen en toch het geweten van vele mensen als getuige tegen zich te hebben. Het is echter ook vermetel iemand, die zich voor het geweten rein betoont, door heimelijke lagen verdacht te maken, zodat de beslissing tot het oordeel van God moet worden verschoven.

De apostel legt er bijzondere nadruk op, hoe hij zich met zijn medearbeiders tot ieder in het bijzonder heeft gericht en niet slechts in het algemeen heeft gesproken. Juist hierop doelt ook de vergelijking "zoals een vader zijn kinderen", omdat ook een vader zo met zijn kinderen handelt, dat hij elk in het bijzonder vermaant en opwekt tot een oprecht wandelen. Daarbij mag niet onopgemerkt blijven dat de apostel, nu hij aan de zorg herinnert, waarmee zij de gelovigen dienden, deze vergelijking gebruikt, nadat hij vooraf het innig verlangen om hen door de verkondiging van het Evangelie tot geloof te leiden, vergeleken heeft met die van een moeder, die haar zuigeling begeert te voeden.

Wij zijn heden nog dank schuldig aan hen, die de apostel verdachten, dat zij hem aanleiding hadden gegeven tot zo’n ingrijpende voorstelling van zichzelf. De vijanden van de waarheid weten niet, hoe goede diensten zij haar vaak bewijzen.

Koninkrijk en heerlijkheid zijn hier gesteld voor heerlijk koninkrijk, volgens een niet ongewone manier van spreken bij de Latijnen, Grieken en Hebreën. De heerlijkheid in Gods tijdelijk koninkrijk was de Schechina, die glansrijk en helder lichtende wolk, die tussen de twee Cherubs was en de ark van het verbond overdekte in het heilige van de heilige. Op deze schijnt de apostel hier te zinspelen, maar de Christenheid heeft niet zo’n uitwendige en zichtbare heerlijkheid; haar heerlijkheid is waarheid, liefde en heiligheid; deze is de heiligheid van het geestelijk koninkrijk. Hier worden twee drangredenen aan de hand gegeven, om de Christenen te Thessalonika te bewegen tot het leiden van een heilig leven. De eerste is de natuur en het karakter van de ware God, wiens dienstknechten of aanbidders zij waren. Zijn karakter is niet zoals dat van de heidense goden, die bevlekte wezens waren, met verscheidene soorten van onreinheid en andere gebreken. Niets dan heiligheid betaamt aan Zijn aanbidders. De tweede is, dat deze heilige God hen geroepen had tot Zijn heerlijk koninkrijk, dat is niet tot de hemelse gelukzaligheid, want deze bezaten zij nog niet, maar tot de Christelijke kerk; uit een staat van grove onwetendheid, afgoderij en snoodheid tot de heerlijke vrijheid van de kinderen van God, hebbende hen opgevoerd uit het koninkrijk van de duisternis in het koninkrijk van het licht. Gods roeping van hen tot de onuitsprekelijke voordelen van de Christenen was een krachtige drangreden tot het leiden van een heilig leven en komt ook vaak in de Heilige Schrift als zodanig voor.

Daarom, zoals reeds boven te kennen is gegeven (Hoofdstuk 1: 2) danken wij, toen die van uw gelovig worden bericht hebben ontvangen en daarvan nu zelf bericht geven (Hoofdstuk 1: 8 vv), ook God zonder ophouden, dat, toen u het woord van de prediking van God van ons ontvangen heeft, u dat aangenomen heeft. En vooral daarvoor danken wij God,

dat u het heeft aangenomen, niet als van een woord van mensen, hoewel het u door menselijke mond werd verkondigd (Hebr. 4: 2), maar, zoals het echt is (vgl. vs. 4, 8 en 9), als Gods woord, dat ook werkt in u, die gelooft. De vastheid van dat woord is daarin gebleken, dat zelfs de sterkste menselijke banden u niet in uw vroeger heidendom hebben terug te houden (Hoofdstuk 1: 9); u heeft integendeel vele smarten willen lijden, om Christus wil met blijdschap in de Heilige Geest (Hoofdstuk 1: 6).

Paulus heeft eerst gesproken over de verkondiging van het Evangelie door hem en zijn medehelpers met zoveel vuur en opoffering geschied; nu gaat hij over tot de aanneming daarvan door de Thessalonicensen met zoveel ijver en zelfverloochening. Hoewel nu zo'n aannemen een vrijwillig werk van de lezers was, komt toch God de dank toe als Hem, die het zo heeft beschikt.

Paulus beschouwt dus het aannemen van het Woord van God niet als een zelfstandige daad van de Thessalonicensen, maar als een werk van Gods genade in hen (vgl. Hoofdstuk 1: 4).

De Thessalonicensen hebben de ware inhoud, het Goddelijk karakter en de hemelse oorsprong van de prediking van de apostelen leren kennen en geloofd. Zij bemerkten een bovenaardse, werkelijke kracht in het woord, zoals die van geen mens kan uitgaan, die zelf wegsterft en in het gewoel van de zondige wereld is ingewikkeld. Zij voelden de Godheid tot hen naderen in het woord van het vlees, want de Heilige Geest was daarbij werkzaam in hun zielen; en terwijl de inwendige gezindheid en drang van het Goddelijk licht en het geweten zich ontsloot voor het licht en het woord, dat hun vroegere duisternis met kracht veroordeelde en terwijl het diep doordrong in hun binnenste, namen zij het gepredikte aan als hetgeen het was, namelijk als Gods Woord. Als de apostel er nu bijvoegt "echt" ("gelijk het echt is, dan is dat een even eenvoudige als krachtige betuiging van de inspiratie.

Denkt men misschien: ja, uit de mond van een zo'n begaafde apostel hebben de Thessalonicensen het woord van de prediking goed kunnen aannemen; maar wie zal ons nu verplichten om alles wat van de kansels wordt gehoord voor Gods woord aan te nemen? Dan dient tot antwoord: het heeft ook toen zijn bezwaren gehad. Paulus stond te Thessalonika nog niet in die achting, die wij nu voor hem kunnen voelen. Uiterlijk zag hij er uit als een handwerksman, inwendig gaf de tegenspraak, die hij moest lijden, veel te doen. Dat men dus zijn woord als Gods Woord kon aannemen, daartoe dienden de middelen, die ook nog bij onze tegenwoordige voordrachten gebruikt kunnen worden, namelijk onderzoeken van de Schrift of die dingen zo zijn (Hand. 17: 11). Neem ten minste datgene als Gods Woord aan, wat u volgens uw geweten daarvoor kunt houden.

Omdat het hoofdwoord in het gehele verband doelt op het woord van God, moet men de voorkeur geven om de slotzin: "werkt in u, die gelooft" eveneens (zoals ook onze vertaling doet) op dit woord ("dat en niet (zoals de Duitse vertaling) op God ("die te laten slaan (Hebr. 12).

Is het niet het gevolg van een Goddelijke werking, zo meent Paulus, volgens hetgeen hij van vs. 14 af zegt, dat u zich door mensen van uw volk kunt laten plagen, zonder daarbij verschrikt of boos te worden? Wie heeft die vrucht van de Geest ooit bij een ongelovigen heiden of Jood gezien? Daarom geduld en geloof van de heiligen (Openb. 13: 10; 14: 12 Re 10), de beide hoofdstukken van de lijdende en strijdende kerk, zijn ook de voornaamste bewijzen voor de goddelijkheid van hun grondslag, die in het apostolisch woord gelegd is; de Kerk in deze zin is het bewijs voor de goddelijkheid van de Schrift.

Want u, broeders, bent hoewel niet opzettelijk toch in werkelijkheid (Hoofdstuk 1: 6), navolgers geworden van de gemeenten van God, die in Judea zijn, namelijk van de gemeenten, die in Christus Jezus geloven (Hoofdstuk 1: 1. Gal. 1: 22); omdat ook u hetzelfde geleden heeft van uw eigen heidense volksgenoten, uw medeburgers (Hoofdstuk 3: 3 v.), zoals zij van de Joden, die voor hen broeders naar het vlees waren.

In Hoofdstuk 1: 6 zijn de gelovigen te Thessalonika voorgesteld als navolgers van de apostel en van de Heere zelf, hier nauwelijks minder eervol en opwekkend als navolgers van de eerste Christelijke gemeenten in Judea. Paulus wijst daarmee op een grondwet van het rijk van God, die in de Thessalonicensen wordt vervuld; namelijk dat zij, die het Goddelijke deelachtig worden, altijd worden uitgestoten uit de gemeenschap, waartoe zij van nature behoren (Matth. 35 vv.). Zo werden de Christenen te Thessalonika vervolgd door hun eigen volksgenoten, de Christenen in Judea door de Joden, die eveneens in vroegere perioden de Heere Jezus en de profeten gedood hadden en ook de apostelen hadden verjaagd. De Thessalonicensen moeten zich echter niet laten twijfelmoedig maken door hetgeen zij van hun volksgenoten ondervinden; integendeel ligt hierin het bewijs voor de werkelijkheid en kracht van de werking van God, die in hen aanwezig is; want alleen wat Goddelijk is wordt door de wereld gehaat (Joh. 7: 7; 15: 18 v.), zoals ook de kracht om deze vijandschap te dragen, eveneens rust op de werking van God in de gelovigen.

Hoewel de omstandigheden in onze Christelijke wereld ten dele anders geworden zijn dan toen, zo heeft toch ook nu nog hij, die tot bekering komt, van bloedverwanten of andere medegenoten vaak en veel te lijden. Laten wij echter de kracht van het Woord van God bij ons doorwerken, dan worden wij bekwaam om God meer te gehoorzamen dan de ons liefste mensen. Dan is er ook de meeste hoop, dat wij de onzen meetrekken, als zij zien dat de waarheid ons boven alles heilig en dierbaar is. Dat moet hen in de eerste plaats achting doen koesteren voor haar en vervolgens wellicht ook liefde.

Want u, broeders, bent hoewel niet opzettelijk toch in werkelijkheid (Hoofdstuk 1: 6), navolgers geworden van de gemeenten van God, die in Judea zijn, namelijk van de gemeenten, die in Christus Jezus geloven (Hoofdstuk 1: 1. Gal. 1: 22); omdat ook u hetzelfde geleden heeft van uw eigen heidense volksgenoten, uw medeburgers (Hoofdstuk 3: 3 v.), zoals zij van de Joden, die voor hen broeders naar het vlees waren.

In Hoofdstuk 1: 6 zijn de gelovigen te Thessalonika voorgesteld als navolgers van de apostel en van de Heere zelf, hier nauwelijks minder eervol en opwekkend als navolgers van de eerste Christelijke gemeenten in Judea. Paulus wijst daarmee op een grondwet van het rijk van God, die in de Thessalonicensen wordt vervuld; namelijk dat zij, die het Goddelijke deelachtig worden, altijd worden uitgestoten uit de gemeenschap, waartoe zij van nature behoren (Matth. 35 vv.). Zo werden de Christenen te Thessalonika vervolgd door hun eigen volksgenoten, de Christenen in Judea door de Joden, die eveneens in vroegere perioden de Heere Jezus en de profeten gedood hadden en ook de apostelen hadden verjaagd. De Thessalonicensen moeten zich echter niet laten twijfelmoedig maken door hetgeen zij van hun volksgenoten ondervinden; integendeel ligt hierin het bewijs voor de werkelijkheid en kracht van de werking van God, die in hen aanwezig is; want alleen wat Goddelijk is wordt door de wereld gehaat (Joh. 7: 7; 15: 18 v.), zoals ook de kracht om deze vijandschap te dragen, eveneens rust op de werking van God in de gelovigen.

Hoewel de omstandigheden in onze Christelijke wereld ten dele anders geworden zijn dan toen, zo heeft toch ook nu nog hij, die tot bekering komt, van bloedverwanten of andere

medegenoten vaak en veel te lijden. Laten wij echter de kracht van het Woord van God bij ons doorwerken, dan worden wij bekwaam om God meer te gehoorzamen dan de ons liefste mensen. Dan is er ook de meeste hoop, dat wij de onzen meetrekken, als zij zien dat de waarheid ons boven alles heilig en dierbaar is. Dat moet hen in de eerste plaats achting doen koesteren voor haar en vervolgens wellicht ook liefde.

Die ook gedood hebben de Heere Jezus en hun eigen profeten (Hand. 2: 22 v. ; 7: 52; 13: 27 v.) en ons hebben vervolgd (Hand. 9: 23 vv., 29 v. ; 13: 50; 14: 5 v., 19 v. ; 17: 5 vv., 13 v. en God niet behagen, die zij in hun verblinding een dienst menen te doen en allen mensen in hun nijd, die uit zelfverheffing voortvloeit (Hand. 13: 45; 17: 5; 22: 22 Ac 13. 45 17. 5), tegen zijn, zodat zij niemand de zaligheid gunnen (Matth. 23: 13).

Luk. 13: 34

Paulus zegt van de Joden: zij zijn zeer vertrouwelijk en vriendelijk over mensen van hun eigen volk, maar hebben tegen alle anderen een vijandelijke haat. Maar waarop de apostel hier voornamelijk doelt was hun dwaze inbeelding, dat God de heidenen geen zaligheid wilde vergunnen op enige andere voorwaarde dan hun besnijdenis en onderwerping aan de wet van Mozes, waarom zij vijanden werden van het Evangelie en zijn verkondigers, omdat die de heidenen de zaligheid aanboden, door het geloof in Christus, zonder de onderhouding van de wet. Merk hieruit ook op dat er geen grotere vijanden van het heil van het mensdom zijn dan die de prediking en voortplanting van het Evangelie in de wereld verhinderen.

a) En voor zoveel zij dat door hun tegenspreken, hun lasteren en vervolgen denken teweeg te kunnen brengen, verhinderen zij ons te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden, zij willen ons met geweld terughouden van de verkondiging van het zaligmakend Evangelie van Christus (Rom. 1: 16), opdat zij door zodanig handelen, als de Heere gezegd heeft in Matth. 23: 32 vv., te allen tijd hun zonde vervullen zouden, zoals in vroegere dagen zo ook in deze onze dagen (Hand. 7: 51 v.) Zo loopt dan de mate over, zodat het oordeel van God niet lang meer zal uitblijven en de toorn (Luk. 21: 23) is over hen gekomen tot het einde, deze is reeds zozeer opeengehoopt (Rom. 2: 5), zodat de maat ervan reeds tot de uiterste grenzen is gekomen en het overlopen niet meer kan uitblijven.

Hand. 17: 13

De uitleggers houden zich veel bezig met de vraag wat de apostel aanleiding zal hebben gegeven om de parallellen van zijn lezers met de Christenen in Judea ter herdenking van de oude schuld van de Joden en van hun gezindheid, die hem en zijn werkzaamheid onder de heidenen vijandig was, te herinneren. Daartoe wordt ons de verklaring door de volgende afdeling gegeven; want het was toch de vijandschap van de Joden, die hem uit Thessalonika had verdreven en die hem tot hiertoe ook had verhinderd om overeenkomstig zijn verlangen daarheen weer terug te keren. Het verwijt of de verdachtmaking, alsof hij voor deze vijandschap al te zeer bevreesd was, kon hij alleen daardoor ontgaan, dat hij de lezers die in alle zwaarte voorstelde; en dat kon hij weer alleen daardoor bereiken, dat hij een woord liet horen van het gericht van God, dat reeds zichtbaar begon te worden bij de ongelovige Joden. Zonder dat hun van de kant van de Heere ook voor Thessalonika een bijzondere bescherming werd toegezegd, zoals hem voor Korinthe zo’n toezegging ten deel werd (Hand. 18: 9 v.), moest hij voor de Joodse vervolgingen meteen bezwijken, dat was bij hun sluwheid en onvermoeidheid, die geen middel ontzag om hun doel te bereiken, ontwijfelbaar; maar even ontwijfelbaar was het voor hem, dat zijn tijd en zijn uur nog niet was gekomen, om als een

offer voor zijn vijanden te vallen en zo bleef voor hem alleen het redmiddel, waartoe de Heere Jezus zelf in dergelijke omstandigheden Zijn toevlucht had genomen (Luk. 4: 30 v. Matth. 15:
Joh. 8: 59; 10: 39 v. ; 11: 54

III. Vs. 17-Hoofdst 3: 13. Hierop handelt Paulus over zijn bezorgdheid voor de gemeente en de geruststelling, die hij over haar heeft ontvangen. Reeds twee keer sinds hij van Thessalonika naar Berea en van daar naar Athene is moeten vluchten voor de vervolgingen van de vijandige Joden, heeft hij getracht weer tot de gemeente aldaar te komen. Hij beschouwt ze toch als zijn hoop en vreugde, als een roemvolle kroon op de dag van Jezus Christus en kan hen niet weer prijsgeven aan de tegenstander, die hen weer van het Evangelie afvallig probeert te maken; maar de satan heeft tot hiertoe de uitvoering van zijn plan weten te verhinderen (vs. 17-20). Des te meer heeft hij zich gedrongen gevoeld, toen Timotheüs naar Athene hem was nagereisd en hem daar meldde, in welke toestand van bestrijding zij zich bevonden, van het tegenwoordig zijn van zijn medehelper, hoe belangrijk die hem ook juist in die stad zou zijn geweest, af te zien en die tot de Thessalonicensen te zenden, om hen te vermanen standvastig te zijn bij de vervolgingen en verdrukkingen, die zij moesten dragen en hem nadere berichten over te brengen over hun toestand, omdat hij zich zozeer over hen bezorgd maakte (Hoofdstuk 3: 1-5). Deze kwam vervolgens tot hem te Korinthe, waarheen hij zich intussen verder had gewend en kon hem met hetgeen hij had vernomen, dus vertroosten in zijn bedroefdheid en smart, die hij bovendien te dragen had, zodat hij juist opnieuw levend werd (vs. 6-8). Niet voldoende kan hij God danken voor de genade, die Hij de Thessalonicensen heeft laten ondervinden. Des te inniger en te aanhoudender bidt hij nu ook, dat het hem vergund moge worden hun aangezicht te zien en te volmaken wat aan hun geloof ontbreekt. Intussen moge de Heere hen laten toenemen in Christelijke gezindheid en hen vooral in de liefde volkomen laten worden tot de dag van zijn toekomst, wanneer men onberispelijk voor God in heiligmaking gevonden behoort te worden (vs. 9-13).

Maar wij, broeders (om nu weer terug te komen op de gezindheid van ons hart ten opzichte van u, vs. 13), van u sinds ons heengaan van Thessalonika (Hand. 17: 10) beroofd geweest zijnde voor een kleine tijd, evenals een vader van zijn kinderen (vs. 11), naar het aangezicht, niet naar het hart, want met ons hart (vs. 8) zijn wij onafgebroken bij u gebleven (Kol. 2: 5), hebben, om in te halen wat wij gedurende die tijdelijke beroving hadden gemist, ons te overvloediger benaarstigd om uw aangezicht te zien en wel met grote begeerte naar het ogenblik uitziende, waarop dit doel zou worden bereikt.

a) Daarom, omdat zo’n verlangen ons bezielde, hebben wij tot u willen komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal (Fil. 4: 16), de eerste maal van Berea uit, toen Silas nog bij mij was en in mijn voornemen deelde, de tweede maal toen ik mij alleen bevond en op Silasen Timotheüs wachtte (Hand. 17: 10 en 16); maar de Satan heeft ons belet, zodat wij ons voornemen niet hebben volvoerd.

Rom. 1: 13; 15: 22

De apostel komt weer terug tot zichzelf om een tweede beschuldiging af te wijzen, alsof hij zich niet meer om hen had bekommerd, sinds hij weer verwijderd was van de snel overreedde en overgehaalde Thessalonicensen (vs. 3 vv.). Zoals ons dus de beide eerste afdelingen (Hoofdstuk 1: 2-2: 16 een levendig beeld voorstellen van Paulus’ werk in Thessalonika en van de stichting van de gemeente daar, zo doet het nu deze derde afdeling over de manier, waarop de stichter van de gemeente in de sinds voorbij gegane tijdruimte voor hen bezorgd en werkzaam geweest is. De apostel verklaart nu de lezers dadelijk dat hij ze niet alleen niet

vergeten heeft, maar met smarte het gescheiden zijn van hen ervaren heeft. Als hij vervolgens het verlangen om hen weer te zien op zo'n sterke manier uitdrukt, als hij dat aan het slot van vs. 17 doet, vertoont zich zijn liefde tot de gemeente evenals die van een bruidegom tot zijn bruid. Daaruit vloeide tot tweemaal toe het besluit voort om naar Thessalonika terug te keren, maar de satan heeft het volvoeren daarvan verhinderd. Deze komt in de Schrift voor als op drievoudige manier werkzaam: 1) als verzoeker en verleider; 2) als aanklager; 3) als verderver. Wat het eerste aangaat, is hij de eerste en voortgaande bewerker van de zonde bij de mensen. Als aanklager probeert hij de zonde, die gepleegd is, met leugenachtig overdrijven voor de goddelijke Rechter te brengen en ook voor onze inwendige rechter, het geweten, zo zwaar mogelijk voor te stellen, om zo de zondaar inwendig te boeien, moedeloos te maken en alle tegenstand tegen de zonde te verlammen. Als verderver werkt hij, in zo verre hij als vorst van de gevallen wereld alle machten van het fysieke en morele kwaad tegen de zaligheid, het rijk van God en voor het kwaad, dat in laatste instantie de eeuwige verdoemenis is, in beweging brengt. In de beide eerste opzichten is hij leugenaar, in het laatste en voor zover dit als doel ook aan de beide eerste ten grondslag ligt, in alle drie, moordenaar (Joh. 8: 44). Bij Judas is ten eerste zijn verleiders-, vervolgens zijn aanklagers-werk gelukt; vandaar was diens einde wanhoop en zelfmoord, waardoor hij aan het verderf ten prooi werd. Waarin nu op onze plaats het beletten bestond, dat de Satan de apostel bij zijn voornemen om naar Thessalonika te gaan, in de weg legde, weten wij niet; in elk geval heeft dat niet bestaan in overladen zijn met bezigheden of iets dergelijks, maar in iets kwaads, of van de kant van de Thessalonicensen of van Paulus. In het eerste geval zou men moeten denken aan de vijanden van het Evangelie te Thessalonika, wier haat de apostel, als hij daarheen was gekomen, lagen gelegd had; in het tweede geval òf aan bestrijdingen in de gemeente, waarin Paulus zich sinds bevond, die hem een heengaan van daar onmogelijk maakten, òf misschien liever aan ziekte van de apostel (vgl. Hoofdstuk 3: 7), in het bijzonder aan de engel van de satan in 2 Kor. 12:
die hem met vuisten sloeg. Het is zeer wel mogelijk dat beide redenen samenwerkten, toen Paulus voor de eerste maal, toen hij reeds weer van Berea naar Thessalonika wilde terugkeren, door de Joden te Thessalonika daarin werd verhinderd.

Een krijgsknecht van Jezus Christus moet nooit vergeten dat hij met het Evangelie van Christus tegenover de vorst van de wereld gelegerd is. Ook als men ergens in goede staat is, kan men er op rekenen dat Satan niet rustig zal blijven. Toen bij het overhandigen van de Augsburgse Confessie de keizer en vele groten in de wereld zoveel betere gedachten over het Evangelie kregen en uitspraken, begonnen velen van de aanwezigen te Augsburg te veel daarop te bouwen; de goede Luther schreef hun echter terug: "Ik geloof alle goeds van de keizer, maar of hij zoveel duizend aanhitsingen tegen het Evangelie zal kunnen weerstaan, dat is een andere vraag. "

Dit en misschien meer soortgelijks schrijft hij de satan toe, omdat, zoals hij zegt, wij niet met vlees en bloed, maar met de boze geesten te strijden hebben. Willen wij het werk van de Heere werken, dan kunnen wij er zeker van zijn dat de hinderpalen, die ons in de weg gesteld worden, van de satan afkomstig zijn. En mocht toch die gedachte zich diep prenten in het gemoed van alle kinderen van God, dat de satan bestendig op niets anders bedacht is dan om de opbouw van de gemeente te belemmeren en te verstoren, dan zouden wij ons ijveriger aangorden tot verzet en het onderhouden van de zuivere leer, waarvan gindse vijand ons zo aanhoudend probeert te beroven, zou ons meer ter harte gaan.

Van het eerste uur af dat het goede met het kwaad in aanraking is gekomen, heeft het zich immer bevestigd op geestelijk gebied, dat satan ons tegenstaat. Van alle kanten langs de hele lijn van de verdediging, in de voorhoede zowel als in de achterhoede, bij de dageraad of ter

middernacht staat satan ons in de weg. Werken wij in het veld, hij probeert het ploeuzer neer te werpen; willen wij God dienen in lijden of in de strijd, overal hindert satan ons. Hij werkt ons tegen, wanneer wij tot Jezus willen gaan. Hete strijd hadden wij tegen satan te voeren, toen wij een eerste blik op het kruis wierpen en het leven ontvingen. Nu wij behouden zijn, tracht hij onze heiligmaking in de weg te staan. U zou zichzelf geluk kunnen wensen met de hoop van tot hiertoe standvastig gewandeld te hebben en zeggen: Niemand kan mijn oprechtheid betwijfelen. Wacht u voor het roemen, want dan zal uw deugd op de proef gesteld woorden. Satan zal juist zijn pijlen richten tegen die deugd, waar u het meest voor bekend staat. Bent u tot hiertoe een vast gelovige geweest, dan zal uw geloof eerlang aangevallen worden; bent u zachtmoedig geweest als Mozes, verwacht dat u in verzoeking zult komen om onbedachtzaam met uw lippen te spreken. De vogels zullen in uw rijpste vruchten pikken, het wilde zwijn zal zijn slagtanden in uw besten wijngaard slaan. Satan zal ons zeker in onze ernstigste gebeden hinderlijk zijn. Hij berispt onze bescheidenheid en het vragen verzwakt ons geloof, ten einde wij, als het mogelijk was, de zegeningen zouden derven. Ook is satan niet minder ijverig in het belemmeren van onze Christelijke werkzaamheden. Nooit is er een godsdienstige opwekking, of er is ook een vernieuwing van tegenstand. Zodra Ezra en Nehemia beginnen te bouwen, staan Sanballat en Tobia op om het hen te beletten. Wat dan? Wij worden niet verschrikt omdat satan ons tegenwerkt, want het is een teken, dat wij voor de Heere zijn en Zijn werk verrichten. In Zijn kracht zullen wij overwinnen en over onze vijanden zegevieren.

Ja, het was ons sterk verlangen, weer tot u te komen en u in uw Christelijke loopbaan behulpzaam te zijn (Hoofdstuk 3: 10), want wat is de persoon of zaak, die het voorwerp is van onze hoop of blijdschap, of kroon van de roem? Bent u, naast andere gemeenten, waaraan diezelfde loftoekomt (2 Kor. 1: 14 Fil. 4: 1), die ook niet voor onze Heere Jezus Christus in Zijn toekomst, als Hij terugkomt om gericht te houden en Zijn rijk van de heerlijkheid op te richten (Hoofdstuk 3: 13; 5: 23)?

Filipp. 2: 16

De kroon van de roem is òf een zinspeling op de kronen van de overwinnaars in de Griekse spelen òf op de kronen van de koningen en degenen, als zij vereerden, gedragen; of op de kronen op huwelijksfeesten, of op andere hoogtijden in gebruik. Want dat een hele stad kronen en kransen droeg, was een gebruik, dat algemeen plaats had onder de Grieken bij alle openbare vreugdefeesten. Tot begunstiging van de gedachte, dat de apostel zinspeelt op de Griekse spelen, kan men bijbrengen dat onze Heere Jezus Christus hier schijnt afgebeeld te worden als rechter van de spelen, zittende met een kroon in Zijn hand, om die op van de overwinnaars hoofd te zetten en dat de overwinnaars gewoon waren op zo’n kroon te roemen. Maar omdat er niets is gesproken rakende de Griekse spelen, hel ik liever over om te denken, dat de zinspeling is op de kronen, die de koningen en groten, of degenen, die zij wilden vereren, of die anderen op huwelijksfeesten of op andere hoofdtijden dragen. De heilige engelen en alle vromen zullen op de grote oordeelsdag de apostel zien zijn kronen dragen, in de tegenwoordigheid van de algemene Rechter; en hij achtte het niet iets onwaardigs, op die vergelding te zien.

Want u bent, zoals ik u hiermee verzeker, onze heerlijkheid en blijdschap.

Paulus heeft zich in vs. 7 met een moeder vergeleken en moeders zijn gewoon haar jonge kinderen haar hoop, vreugde of iets dergelijks te roemen; zo doet hij het nu ook ten opzichte van de Thessalonicensen.

Het oog van de apostel is gevestigd op de wederopenbaring van Jezus, dat dan de gemeente van Thessalonika een gedeelte van zijn hoop, namelijk van zijn werk, dat hem loon aanbrengt (vgl. 1 Kor. 3: 14), van zijn vreugde, namelijk uit de wereld, die door hem tot zaligheid geleid is, van de kroon van zijn roem, namelijk van de uitslag van zijn arbeid, die hem tot eer strekt, zal uitmaken. Het vertrouwen dat dit zo zal zijn, wordt voor hem zeker door hetgeen voor hem deze gemeente tegenwoordig is, daardoor, dat hij nu zijn eer en vreugde in haar heeft.

Paulus hoopt omringd te zijn op de dag van de Heere door de door hem bekeerden als door een roem; deze gloriekroon is het ware schijnsel van de heilige, evenals men, voor de hemelse Rechter tredend, kan zeggen: "ziedaar! ik en de kinderen, die God mij heeft gegeven. "

De dienaren van Christus zullen in die mate, als zij Zijn rijk hebben uitgebreid, op de jongste dag roem en triomf verkrijgen; daarom moeten zij zich reeds nu over niets leren verheugen en roemen, dan over het gezegend gevolg van hun arbeid, als zij door hun dienst de roem van Christus bevorderd zien. Zo zullen zij ook de juiste liefde van de gemeente winnen.

HOOFDSTUK 3

PAULUS' BEZORGDHEID EN GEBED VOOR DE THESSALONICENSEN

Daarom, omdat wij volgens het gezegde in vs. 18 v. er zoveel belang in stelden, dat u in de waarheid blijft (Joh. 17: 11 v.), deze begeerte niet langer verdragen kunnend, om toch enig bericht over u te verkrijgen, hebben wij alles in het werk gesteld om iets van u te weten te komen. Zelfs hebben wij graag tot dat doel willen te Athene alleen gelaten worden (Hand. 16:
en "Ac 16: 3, waar wij veel hadden vernomen van moeilijkheden, die u hadden getroffen (Hoofdstuk 2: 14), maar zonder dat ons duidelijk werd hoe u zich temidden van die beproeving houden zou.

En wij hebben gezonden Timotheüs, onze broeder (2 Kor. 1: 1) en Gods dienaar (2 Kor. 6:
en onze medearbeider in het Evangelie van Christus (Rom. 16: 21 Fil. 2: 22), om u te versterken (Hand. 15: 32 Rom. 1: 11) en u te vermanen van uw geloof, dat u zich daaraan trouw vast zou houden.

De verdrukkingen en moeilijkheden, die de apostel, hun leraar, overkwamen, konden makkelijk het geloof van de zwakken hebben doen wankelen en hen kleinmoedig hebben gemaakt in hun heilige wandel, waartoe hij hen gebracht had, daarom zond hij uit wijsheid en liefde tijdig Timotheüs tot hen, zowel om hen in hun geloof te versterken en hen in hun vrees te vertroosten en om hen tegen de verzoekingen van de satan te wapenen. (GODGELEERD GENOOTSCHAP).

a) Opdat niemand bewogen wordt om aan de verleidende macht van de verzoeker (vs. 5) toe te geven in deze verdrukkingen, die u in gemeenschap met ons moet lijden (Hoofdstuk 1: 6); want u weet zelf, sinds u het woord van Christus (Matth. 5: 10 vv. ; 10: 21 v. 34 v. ; 16: 24
kent, b) dat wij, Christenen, hiertoe gesteld zijn, dat wij om het rijk van God smaad en vervolging dragen (2 Tim. 3: 12).

Efez. 3: 13 Filipp. 1: 14 b) Hand. 14: 22

Want ook toen wij bij u waren, voorspelden wij u, als degenen, die nooit met vleitaal hebben omgegaan (Hoofdstuk 2: 5 Joh. 13: 19; 14: 29; 16: 1 vv., dat wij verdrukt zouden worden (Hand. 14: 22), zoals ook geschied is, toen wij, uw leermeesters, van u werden verdreven (Hand. 17: 5 v.) en u, onze leerlingen, weet het nu uit eigen ervaring, sinds ook u allerlei smarten (vs. 3) hebben getroffen Ac 17: 10.

Een godsdienstig leven verschaft het allerhoogst inwendig genot, voor het tegenwoordige geeft het de alleraangenaamste verwachting van een onuitsprekelijke en volkomen gelukzaligheid hierna; maar het is niet voor het tegenwoordige een leven van uitwendige rust en vrede. Onze Zaligmaker en Zijn apostelen handelden oprecht met hun bekeerden. Zij probeerden de mensen niet te lokken met hun voor te houden de verwachtingen van wereldse voordelen, van heerschappij en grootheid, van rijkdommen of zinnelijke vermaken, van ongestoorde rust en vrede; maar zij hielden hun getrouw voor de zwarigheden en afschrikkingen, die zij moesten verwachten, als zij het Christelijk geloof omhelsden en daarin volhardden. Of de apostel het lijden, dat hij en zijn twee medearbeiders te Thessalonika zouden ontmoeten, door een profetische aandrijving, of uit zijn eigen verstand, door een nauwkeurige opmerking van de staat van de dingen voorspelde, is een zaak van geen belang om te weten; hij voorzag en voorspelde, dat zij kwalijk behandeld zouden worden, zoals ook

gebeurde en de Christenen te Thessalonika wel wisten; zo'n verdrietelijkheid te voorzien en nochtans bedaard en onversaagd met de prediking van het Evangelie voort te varen, bewees een grote kloekmoedigheid en onverzettelijkheid. Dit de Thessalonicenzen te voorzeggen, strekte grotelijks tot voorbereiding van hun gemoederen tegen zo'n schok. Onze Zaligmaker had op gelijke manier Zijn discipelen voorbereid tegen Zijn eigen lijden en dood, anders zouden zij hierdoor zo grotelijks getroffen zijn, dat zij nauwelijks daaronder staande hadden kunnen blijven en Hem getrouw zijn gebleven (zie Joh. 13: 19).

Daarom, omdat ik volgens het eerste bericht van Timotheüs, dat te Athene tot mij gekomen is, wist dat u in verzoeking was, ook deze begeerte niet langer kunnende verdragen, niet langer in onwetendheid over uw gedrag kunnende zijn, wilde ik mij tot elke prijs daarover zekerheid verschaffen. Zo heb ik, wat in het bijzonder mij, Paulus (Hoofdstuk 2: 18), aangaat, hem nog eens tot u gezonden, om uw geloof te verstaan, in hoeverre u nog daarin staat (1 Kor.
13. 2 Kor. 1: 24), of niet misschien de verzoeker tot afval (1 Petr. 5: 8. 1 Kor. 7: 5 u verzocht zou hebben en, als dat werkelijk had plaats gehad, onze arbeid ijdel zou zijn (Fil. 2: 16).

Met hetgeen de apostel hier schrijft, schijnt het bericht in Hand. 17: 14 v. en 18: 5 niet overeen te komen. Volgens het laatste bericht liet namelijk de apostel, toen hij zich te Berea aan de vervolgingen van de Joden onttrok en door enige Christenen naar Athene geleid werd, Silas en Timotheus daar achter en gaf hier door de terugkerende geleiders hun de aanmaning, om ten snelste hem na te reizen en, hoewel ook niet reeds te Athene, kwamen zij toch te Corinthiërs werkelijk weer met hem samen. Dat intussen dit bericht een gaping bevat en het alleen het begin en het einde van de gebeurtenissen meedeelt en daarentegen de bijzondere omstandigheden, die tussen die beide liggen, buiten aanmerking laat, blijkt reeds vanzelf daaruit, dat Silas en Timotheus niet, zoals hun was gelast, te Athene, maar eerst te Corinthiërs met de apostel zich weer verenigden, terwijl toch van deze uitdrukkelijk wordt gezegd, dat hij hen te Athene wachtte, zonder dat tevens verklaard werd om welke reden die afwijking plaats greep. Vullen wij nu de gaping zo aan, dat aan dit bevel in Hand. 17: 15, dat de terugkerende geleiders van Paulus aan Silas en Timotheus naar Berea overbrachten, alleen door de laatsten gehoor is gegeven en deze tot de apostel te Athene is gekomen, terwijl de laatste door belangrijke redenen te Berea werd teruggehouden - dat verder Paulus, als hij van Timotheüs hoorde, die beproevingen over de jeugdige Christenen te Thessalonika waren gekomen en hij zich over hen beangst maakte, in plaats van Timotheüs bij zich te houden, hem over Berea tot de gemeente zond, om haar te versterken en te vermanen - dat Timotheüs, nadat hij zijn taak voor Thessalonika had volbracht, bij zijn terugkeren tot de apostel uit Berea Silas meebracht, in wiens gezelschap echter Paulus niet meer te Athene was, waar hij zo weinig instemming had gevonden, dat hij vroeger dan oorspronkelijk zijn voornemen was geweest, zich gedrongen zag om verder zijn weg te gaan, maar hem naar Korinthe moest nareizen, dan houdt meteen alle tegenspraak op tussen het bericht van Lukas en de plaats die voor ons ligt. Wij begrijpen zo ook waarom Paulus op onze plaats eerst (vs. 1 en 2) in de eerste persoon meervoud spreekt ("wij - onze en later (in vs. 5) van zichzelf alleen Zeker is ook omdat (vs. 1 v.) eigenlijk hij het alleen, die te Athene de hulp van Timotheüs missen wil en hem liever naar Thessalonika laat gaan, om berichten over de gemeente daar in te winnen, hoe zij zich temidden van de verzoeking hield; maar toch heeft aan deze gehele zaak Silas, die te Berea is achtergebleven, in zoverre ook deel, als deze waarschijnlijk door Timotheüs bij diens reis van Berea naar Athene de apostel bericht liet toekomen over de gevaarlijke stand van zaken te Thessalonika en hoe doelmatig het zou zijn, als Paulus ten eerste nog zijn helper afstond en Timotheüs tot de bedreigde gemeente zond. Om nu duidelijk te kennen te geven dat Silas ook daaraan deel had, hem zelfs de eer toekwam het initiatief daartoe te hebben gegeven, schrijft

Paulus eerst in het meervoud, tot hij vervolgens over zijn persoon in het bijzonder gaat spreken, omdat inderdaad hij het in het bijzonder was, die het offer, van te Athene alleen gelaten te worden, moest brengen, hoewel hij daar de bijstand van een trouwe helper zozeer nodig had.

De zending naar Thessalonika was geen geringe taak voor de jonge Timotheüs (1 Kor. 16: 10 1 Tim. 4: 12); maar ook Paulus wist wijselijk juist deze te kiezen, die aan voorzichtigheid getrouwheid paarde, die zichzelf verloochende, zoals weinigen en alleen zocht wat van Christus was (Fil. 2: 20 vv.). Het onderscheid van gaven is dienstig voor verschillende taak: niet allen kunnen stenen en blokken verwijderen, het is ook niet altijd gepast. Van onkruid reinigen en zorgvuldig nat maken heeft ook zijn tijd en er zijn dienaars nodig, die daartoe gaven bezitten.

Maar, zoals het nu met ons is, toen Timotheüs nu van jullie tot ons gekomen was (Hand. 5) en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde en dat u altijd goede gedachtenis van ons heeft, dat niet alleen een teken is van uw liefde jegens ons, maar ook van uw goed geweten tegenover ons, zeer begerig zijnde om ons weer te zien, zoals wij ook om jullie zeer verlangen (Hoofdstuk 2: 17).

De brief is geschreven dadelijk na het terug-keren van Timotheüs; vandaar die frisse blijdschap en overvloeiende liefde.

Dat de apostel behalve hetgeen Timotheüs van haar geloof en haar liefde heeft meegedeeld, omdat deze beide, het geloof in standvastig volharden, de liefde in getrouwe aaneensluiting konden worden bewezen, uitdrukkelijk ook vermeldt wat hij van haar gezindheid jegens hem en Silvanus heeft meegedeeld, is te verklaren uit een bijzondere bezorgdheid, die hij zeker zal hebben gehad. Maar de gemeente is te midden van de smarten, waardoor zij is getroffen, evenmin van haar leraars als van haar geloof afgebracht.

Getrouwheid aan het Evangelie is natuurlijk verbonden met dankbare liefde jegens de verkondigers daarvan. Als het tussen leraars en hun vroegere toehoorders, wier geestelijke vaders zij zijn, na enige tijd zo gesteld is; dan is het goed: afvalligen kunnen niet met vreugde denken aan hun vroegere geestelijke vaders en verlangen niet hen weer te zien, omdat schaamte en vrees of zelfs een vijandige bitterheid het niet toelaten.

En ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde. Van hun geloof, van de genade van het geloof, dat deze echt en van de juiste aard was, dat hun geloof zo ver daarvan kon geoordeeld worden, het geloof van Gods uitverkorenen en een even dierbaar was als het hunne; dat het een ongeveinsd, sterk, levendig, werkzaam en toenemend geloof was, of van de leer van het geloof, zoals die door hen aangenomen en omhelsd was, dat zij veel licht daarin hadden en naar de tijd grotelijks erin gevorderd waren, dat zij die vasthielden, vast daarin stonden en voor deze streden, niettegenstaande alle verdrukkingen, smaadheden en vervolgingen, die zij of in de apostelen zagen, of zelf daarom leden, en ook van de belijdenis van zowel de genade en de leer van het geloof, die zij vasthielden zonder te wankelen en in een reine belijdenis, dat echt een zeer goede boodschap was. Timotheüs bracht ook een goede boodschap van hun liefde, waardoor het geloof werkt; deze twee deugden worden altijd samen gevonden; zij worden in de ziel gewerkt door een en dezelfde hand en op dezelfde tijd; waar de een is daar is de andere en als de een bloeit en groeit dan ook de andere; en door deze deugd is gemeend de liefde tot God, tot Christus, tot Zijn waarheden, inzettingen, wegen,

dienst en tot elkaar en zelfs tot alle mensen en deze liefde was zonder geveinsdheid in deugd en in waarheid, bestendig en vurig.

Zo zijn wij daarom, broeders, over u (2 Kor. 7: 7) in al onze verdrukking en nood, die ons hier te Korinthe bezwaart (2 Kor. 2: 4), vertroost geworden door uw geloof, dat u zo trouw bewaard en zo heerlijk bevestigd heeft.

Want nu leven wij weer op, nadat wij van te voren door onrust als gestorvenen waren Ac 5, als u vaststaat in de Heere en zonder twijfel ook verder vast zult staan (1 Kor. 16: 13).

Over hetgeen iemand bezwaart en drukt kan men getroost worden, zonder dat het ophoudt, als men namelijk een vreugde vindt die het leed overtreft (2 Kor. 7: 4). Dit was hier het geval. Zoals de apostel in de angst en de druk, waarin hij leefde, de zorg, dat de vrucht van zijn werk te Thessalonika ook verloren zou gaan, onverdraaglijk was geworden en hem geleid had tot het besluit om Timotheüs te zenden, opdat deze hem bericht zou geven, zo is nu diens aankomst vanwege het verblijdende bericht, dat hij bracht, Paulus en Silvanus tot vertroosting geworden in al hun verdrukking. De apostel spreekt dit uit, omdat hij niet zozeer wil voorkomen als gerust gesteld over de gemeente, als wel zijn vertroosting in eigen druk aan haar dank weten.

Wel hem, die de eer van God en de zaligheid van anderen zo ter harte gaat, dat hem het geloof van anderen echt ten troost is en die het leed, dat hij daarover ondervond, of ook ander leed, dat hij dragen moest, kon vergeten. O, wat een liefde moet in Paulus' hart voor zijn schapen zijn geweest, dat de goede boodschap hem zo levend kon maken! Hoe menigeen moet Jezus, die leeft, ook in dit opzicht het oordeel (Openb. 3: 1) in het geweten schrijven: "U heeft de naam, dat u leeft en u bent dood" - ongevoelig voor alles wat vreugde of bekommernis in u kon of moest opwekken.

Ik zeg niet teveel, toen ik zo-even de toestand van ons hart beschreef, als dat een nieuw, fris leven ons vervulde; want wat dankzegging, die met de grootheid van Zijn genade overeenstemde, kunnen wij voor God tot vergelding teruggevenvoor u (Ps. 116: 12), vanwege al de blijdschap, waarmee wij ons omwille van u verblijden voor onze God, voor wiens aangezicht wij staan met dankzegging, gebed, uitstorting van het hart en vragen om raad (1 Kon. 17: 1)?

a) Nacht en dag zeer overvloedig biddende tot God in een overstelpend gevoel van dankbaarheid, om uw aangezicht te mogen zien (Hoofdstuk 2: 17) en door verdere persoonlijke werkzaamheid in leer en vermaning te volmaken (Kol. 1: 24) hetgeen aan uw geloof ontbreekt, dat zeker nog het geval is (vgl. Hoofdstuk 4: 1 v. ; 13 v. ; 5: 1 v. 1Th 4. 1, 13).

Rom. 1: 10, 11; 15: 23. 2 Tim. 1: 4

De apostel weet de vertroosting, die hem in al zijn verdrukkingen daardoor ten deel geworden is, dat God zo'n geloof bij de Thessalonicensen werkt, niet met genoeg dank en in het algemeen niet anders te beantwoorden, dan met de gedurige en ernstige bede, van zijn kant daartoe te mogen medewerken, dat hun geloof nog volkomener wordt en tot dat doel hun aangezicht te mogen zien.

Paulus wens en gebed is echter pas na enige jaren verhoord (in de herfst van 56 na Christus) (1 Tim. 1: 3). Zo zijn dan Gods gedachten ook hoger dan die van een apostel. Zijn doel, om de Thessalonicensen te versterken, werd intussen door andere middelen, ook door zijn brieven, bereikt.

Maar onze God en Vader (Gal. 1: 4) zelf en onze Heere Jezus Christus, die de Satan in korte tijd onder onze voeten kan vertreden (Rom. 16: 20), richt onze weg tot u. Hij maakt de weg recht, opdat tot volvoering moge komen hetgeen wij ons hadden voorgenomen, waarbij de Satan ons tot hiertoe in de weg heeft gestaan (Hoofdstuk 2: 18).

De apostel kan van zijn kant niets doen dan bidden: daarvan heeft hij in vs. 10 gesproken. Wat nu echter God van Zijn kant moet doen, is tweeërlei: 1) Hij moet "onze weg tot u richten", d. i. effen, recht maken, dan alleen blijft het niet bij plannen van onze kant alleen, die de satan verijdelt; en Hij moet 2) u, of wij komen of niet komen, versterken, want wij zijn toch niets anders dan de werktuigen om aan te vullen, als er nog iets ontbreekt aan uw geloof. Terwijl Paulus dit schrijft vloeit zijn innige geest niet alleen in de kamer, maar in de brief zelf over van gebed.

De apostel noemt niet alleen God als degene, die de weg tot de Thessalonicensen voor hem en zijn helpers effen moet maken, Hem voorstellend als degene, die voor ons beide is: God en Vader. Maar hij noemt daarnaast ook de Heer van de Christenen, Jezus Christus; en God de Vader en onze Heere Jezus Christus zijn voor hem nu niet in die zin twee, dat voor het werkwoord "richt" de meervoudige vorm nodig was, die twee zijn voor hem toch geen twee, maar slechts één Goddelijk wezen. Dat hij zo Jezus Christus niet ongenoemd laat, zal een dergelijke grond hebben, als wanneer hij later in vs. 13 omgekeerd, naast het "in de toekomst van onze Heere Jezus Christus" toch ook het "onze God en Vader" niet achterwege laat. Tegenover Christenen uit de heidenen was het gepast, zo opzettelijk op de voorgrond te plaatsen, dat alles wat God doet aan hen, voor wie Hij Vader in Christus Jezus is, ook het werk van Jezus is en dat omgekeerd in de openbaring van Jezus Christus God wordt geopenbaard en dus hij, tot wie Jezus komt, daardoor voor God wordt geplaatst.

De uitwendige omstandigheden worden in de Schrift gewoonlijk tot de Vader teruggevoerd; onze plaats wijst de gepastheid aan, om deze ook Christus voor te leggen.

En, of wij mogen komen of niet, de Heere vermeerdert u, bevordert uw groei uit en inwendig en maakt u overvloedig in de liefde jegens elkaar (Hoofdstuk 4: 9 v.) en jegens allen, ook jegens uw nog ongelovige volksgenoten (2 Petr. 1: 7 Tit. 3: 2 v.), zoals ook wij zijn jegens u, namelijk rijk in liefde en dat reeds geweest zijn, toen ook u nog heidenen was.

Opdat Hij uw harten ten gevolge van dat overvloedige in de liefde versterkt, om al wat goed is te willen en te volbrengen (2 Thess. 2: 17), om onberispelijk te zijn in heiligmaking (1 Kor. 1: 8) voor onze God en Vader in de toekomst van onze Heere Jezus Christus, als Hij van de hemel verschijnt met al Zijn heilige, door die allen vergezeld (Zach. 14: 5 Matth. 16: 27;
31. 2 Thess. 1: 7, 10

Van de wens om naar Thessalonika terug te keren klimt Paulus op tot de wens om hetgeen nodig is voor Christus terugkomst ten oordeel, terwijl hij deze nieuwe wens daardoor van de vorige afscheidt, dat hij deze zijn bijzonder onderwerp "de Heere" geeft. Wat nu de lezers voor God de Vader nodig is, als de Heere Jezus Christus komt, dat bidt de apostel hun toe met de woorden: "de Heere vermeerdert u en maakt u overvloedig in de liefde jegens elkaar en

jegens allen, zoals wij ook zijn jegens u". Om te volmaken wat aan hun geloof ontbrak en hen volkomener te maken, dat was het, waarom hij het richten van zijn weg naar Thessalonika begeerde en, opdat zij in het geloof staan, daartoe zal rijkere lering nodig zijn, maar de liefde, deze vrucht van het geloof, moet de Heere, die zij dienen, in hen werken; daarom drukt hij hier vooral op de groei in de liefde. Weliswaar bedoelt hij hier niet slechts de liefde tot de Christelijke broeders, maar ook jegens de mensen in het algemeen en herinnert hij door de bijvoeging: "zoals wij ook zijn jegens u", aan de liefde van hem en zijn ambtgenoten voor hen, terwijl hij die liefde nader bepaalt als een tot alle mensen, niet slechts als een, die de Christelijke broeders omvat, waarvoor zijn liefde tot hen inderdaad voor hen ten voorbeeld kan zijn. Hij heeft hen toch niet eerst nu lief, nadat zij zijn broeders in Christus zijn geworden, maar zij zouden dat niet zijn geworden als hij hen niet te voren als mensen had liefgehad. Wanneer de Heere zo de Thessalonicensen rijk maakt in liefde jegens elkaar en jegens alle mensen, kwamen hun harten daardoor tot een vastheid, om niets te willen wat tegen Gods wil is, zodat zij niet slechts ten opzichte van hun uitwendig handelen, maar hun harten zelfs bij Christus’ terugkomst onberispelijk zijn zullen. Bij "in heiligmaking" voegt de apostel het "onberispelijk", om hun staat niet slechts met ontkenning, maar ook met bevestiging uit te drukken en bij het geheel "onberispelijk in heiligmaking" voegt hij nog het "voor onze God en Vader", om uit te drukken wat een onberispelijkheid hij eist, namelijk een, die voor Gods ogen kon bestaan. Het tijdpunt, waarop zij dus onberispelijk worden bevonden, is de dag van de wederverschijning van de Heere, waarop zij volgens Hoofdstuk 1: 10 1Th wachten en hopen.

HOOFDSTUK 4

VERMANING TOT EEN HEILIGE WANDEL. VERTROOSTING IN DROEFHEID DOOR VOORSTELLING VAN DE OPSTANDING VAN DE DODEN

De apostel had reeds in Hoofdstuk 3: 13 en 10 erop gewezen hoezeer de gemeente te Thessalonika, volgens hetgeen Timotheüs, behalve het goede, dat hem kon vertroosten, over de staat van zaken bij hem bericht had, behoefte had aan een volmaking van hun geloof. Nu gaat hij in het van hier volgende tweede gedeelte van zijn brief, dat vermaning en onderwijzing bevat, ertoe over, aan deze behoefte te voldoen. Vooral wil hij tegenover de verkeerde bekommerdheid, waarmee zij enkelen uit hun midden vóór de openbaring van Christus zagen wegsterven, zoals Timotheüs hun had meegedeeld, de uitgedrukte wens beantwoorden om onderrichting te ontvangen over de tijd van de dag van Christus, waarop hun gedachten zo vol verwachting waren gevestigd.

Vs. 1-12. Wat de apostel in de drie vorige hoofdstukken geschreven had, was bijzonder geschikt om de gemeente vrolijk te stemmen en hun harten toegenegen voor hem te maken. Des te bereidwilliger, dat mocht hij hopen, zouden zij nu ook de herinneringen aannemen die hij moest doen overeenkomstig de omstandigheden, die de gezonde ontwikkeling van hun geloofsleven bedreigden. Aan de ene kant, zo had hij vernomen, kwamen nog de hoofdzonden, die het heidendom eigen waren, de zonden van ontucht, van winzucht en eigenbaat onder hen voor; aan de andere kant kwam onder hen in zwang een valse werkzaamheid in geestelijke zaken, die van de vervulling van de burgerplicht aftrok. Moet hij nu ten opzichte van die eerste toestanden zeer ernstig met hen spreken, dat zij de heidense zonden niet gering achten, zo verblijdt het hem des te meer, hun ten opzichte van de eigenaardig Christelijke deugd van broederlijke liefde de getuigenis te kunnen geven, dat hij hun hierover niet eerst hoefde te schrijven. Toch moet hij op toeneming in de beoefening van die broederlijke liefde aandringen en scherpt hij de gemeente in om zich van valse uitspanning te onthouden en bij hun handenarbeid te blijven, omdat anders in de plaats van de aanbevolen beoefening van de broederlijke liefde integendeel al te snel de behoefte aan hulp van anderen openbaar zou worden.

EPISTEL OP DE TWEEDE ZONDAG IN DE VASTEN: REMINISCERE

Deze epistolische tekst past zowel bij het Evangelie als bij de tijd, waarinn wij leven. Het Evangelie (Matth. 15: 21 vv.) vertelt de geschiedenis van de Kananese vrouw en van haar demonische dochter. Daar vertonen zich aan ons een heidense moeder en dochter, zoals die door de satan sterk bestreden en geplaagd zijn. In ons epistel wordt ons een Christelijke gemeente uit de heidenen voor ogen gesteld, namelijk die van Thessalonika en wel geplaagd en betreden door echt heidense en Griekse zonden, door vleselijke lusten en begeerte naar de bezitting van anderen. Ik noem het gebied van deze beide zonden heidens en inzonderheid Grieks, hoewel ik weet dat ook de Jood door beide was bestreden en door de apostelen bij deze vaak wordt bestreden. De heiden, vooral de Griek, had namelijk voor beide zonden gevoel en geweten verloren, vleselijke begeerlijkheid, hebzucht en bedriegerij achtte hij nauwelijks meer als onrecht; zij kwamen hem bijna voor als deugden. De apostel noemt nu in onze tekst de overtreding van de beide geboden, van het zesde en het zevende, met een en dezelfde naam: die van onreinheid en verwerpt ze daarmee beide. Deze inhoud past zeer goed bij onze tekst, om met het Evangelie van deze dag gepaard te gaan. Het laatste stelt ons de heidenwereld voor onder de verontreinigende invloed van de demonen, van de duivel, de eerste daarentegen is de onreinheid en begeerlijkheid van het hart. Demonische en zedelijke

onreinheid komen naast elkaar, maar ook is voor beide één Helper, Jezus Christus en één weg van de hulp, namelijk het "Kurie Eleison" van de Kananese. Het epistel is ook zeer gepast in de passietijd. Zien wij de lijdende Heer bezig met een groot werk, waardoor Hij de wereld van zonde reinigt, dan voelen wij ons tegenover Hem des te meer in onze zondigheid en onreinheid. Voor alle andere zonden komt ons de boze lust van het vlees en de ellendige hebzucht in het lijden van Christus voor, als zeer duidelijk geoordeeld. Daar hangt Hij aan het kruis en Zijn onuitsprekelijke lichaamssmart is de betaling van onze zonden van wellust Zijn gehele verarming, waarin Hij niets meer heeft om het lichaam te dekken en geen plaats meer om Zijn hoofd op neer te leggen, boet onze begeerte naar have en bezitting.

De macht van het kruis van Christus tegen de macht van vleselijke begeerlijkheid en wereld-gezindheid: 1) het ontsteekt in ons het heilige vuur van een dankbare wederliefde, 2) vervult ons met het bewustzijn van onze verheven bestemming en 3) houdt in ons bestendig de gedachte levendig aan Gods oordeel over alle onreinheid en ongerechtigheid. (EIG. ARB.).

Opwekking om in het Christendom voort te gaan; van deze voortgang horen wij in de tekst: 1) welk doel die heeft, 2) welke tijd die nodig heeft, 3) welke loop die neemt, 4) welke wet die volgt, 5) welke openbaringen die geeft.

De voor God welgevallige wandel: 1) wat onze wandel voor God welgevallig maakt, 2) hoe een voor God welgevallige wandel moet worden ingericht.

De roeping van de Christen tot heiligmaking: 1) de beweegredenen tot heiligmaking, 2) de eisen daartoe, 3) de gevolgen van haar verzuim.

Twee stukken uit het ware evangelische vasten: 1) vermijd onkuisheid en hoererij, 2) strek uw hand niet uit naar het goed van anderen.

De zonde van ontucht, hoe die in strijd is: 1); met Gods gebod, 2) met de eer van de Christens, 3) met de vrede van de ziel, 4) met het doel van onze roeping.

Over de reinheid, waartoe wij geroepen zijn: 1) rein het lichaam en zijn leden, 2) rein het hart en zijn gedachten, 3) rein de hand en haar goed!

Voorts dan, broeders, om van het tot hiertoe gezegde nu over te gaan tot hetgeen ons verder op het hart ligt - wij bidden en vermanen u, als vrienden en broeders (Hoofdstuk 5: 12. 2 Thess. 2: 1 in de Heere Jezus, als die Zijn apostelen en geroepen dienaars zijn (1 Kor. 1: 10 Efez. 4: 1 en 17), om naar het Evangelie te wandelen. Zoals u van ons, toen wij bij u waren, ontvangen heeft, zoals u van ons heeft vernomen, a) hoe u moet wandelen en voor God behagen, een leven moet leiden overeenkomstig uw Christendom en voor God welgevallig, beijver dan ook dat u daarin ook meer overvloedig wordt. Heeft u een begin gemaakt met zo’n Godverheerlijkend leven, denk eraan dat een aanvangen niet voldoende is, maar het steeds meer moet toenemen.

Filipp. 1: 27. 1 Thess. 2: 12

U kunt ook steeds volkomener worden, steeds meer het u voorgestelde doel nader komen, als u maar ernstig wilt. Want u weet welke bevelen wij u gegeven hebben door de Heere Jezus. Die bevelen hebben u de gehele, de volle taak van het leven van een Christen voor ogen gesteld. Onbekend met deze bent u dus niet, zodat wij eerst nog eens tot u zouden

moeten komen en u nog verder zouden moeten leren, voordat u aan een voortgaan in het Christendom zou kunnen denken.

Na de bede, dat God de Thessalonicensen door Zijn Geest met liefde mocht willen vervullen tot hun versterking en heiligmaking (Hoofdstuk 3: 12 v.) wendt zich de apostel nu ook tot hen zelf en roept hen op om het hunne te doen in het werk van de heiligmaking, zodat ook hier de menselijke werkzaamheid niet voorkomt als door de goddelijke vernietigd, maar door haar opgewekt. Als regel voor hun voor God welgevallige wandel beroept Paulus zich nu op de voorschriften hun gegeven bij zijn persoonlijk bezoek; want wij mogen veronderstellen dat de vermaningen, die nu volgen een herhaling van die bevatten.

Hoeveel de apostel in het eerste gedeelte van zijn brief aan de gemeente te Thessalonika had te roemen gehad, hun toestand was toch nog niet, zoals die had moeten zijn, als die zou overeenkomen met de apostolische voorschriften. Wat een voor God welbehagelijke wandel was, dat was hun bekend geworden; allen hadden de onderrichtingen en geboden, die de apostel hun had gegeven, goed onthouden, maar het leven was niet met dat weten in overeenstemming. Het ging de gemeente te Thessalonika, zoals ook onze hedendaagse gemeenten. Hoe men moet wandelen, is even snel geleerd als gezegd; het gehoorzamen volgde echter langzaam en onvoldoende.

Ga dan voort naar het ontvangen onderricht en neem in het bijzonder die stukken in acht, waarop wij toen dadelijk uw opmerkzaamheid in het bijzonder hebben gevestigd"Eph 5. 3-7. Want dit is de wil vanGod, uw heiligmaking. Deze bestaat daarin, dat u zich reinigt van de hoofdzonden van uw vroeger heidens leven en u afzondert van zo’n wandelen en handelen, als nog heden bij uw heidense omgeving bestaat en wel vermaan ik u inzonderheid, dat u zich onthoudt van de hoererij.

Rom. 12: 2 Efeze. 5: 27 Filipp. 4: 8

Heiligmaking is de veelbevattend woord en van een grote uitgestrektheid; in het algemeen bestaat zij in een overeenkomst en gelijkheid van onze natuur met de natuur van God en in een overeenstemming van ons leven met de wil van God. In het bijzonder staat heiligmaking hierover tegen alle lichamelijke onreinheid, zoals de naastvolgende woorden duidelijk tonen.

Dat een ieder van u zijn vat weet, het lichaam, dat hem is gegeven (1 Kor. 6: 8), die woonplaats van zijn ziel (1 Kor. 6: 13. 2 Kor. 4: 7, te bezitten in heiligmaking en eer, omdat het toch geheiligd is tot een tempel van de Heilige Geest en verheven tot de eer om een lid van Christus te zijn (1 Kor. 6: 15 en 19).

Wij vernemen hier waarin de zedelijke onderwijzingen hebben bestaan, die de apostel de lezers door de Heere Jezus heeft gegeven, omdat hij ze herhaalt op die wijze, dat hij, het geven ervan door Jezus Christus daardoor rechtvaardigend, de wandel, die hij zal tekenen, als de wil van God voorstelt (vgl. Hoofdstuk 5: 18) en als doel hun heiligmaking noemt.

De apostel vermaant: "u moet steeds volkomener worden; want dat, namelijk uw heiligmaking, is Gods wil. " De heiligmaking, door God gewild, moet zich in de eerste plaats daarin vertonen, dat zij zich onthouden van de hoererij, dat zij alle ongebondenheid van geslachtsgemeenschap vermijden. Nadat Paulus negatief heeft aangewezen waarvan de Christenen zich moeten onthouden, zegt hij ook positief wat zij moeten doen: "een ieder van u weet zijn vat te bezitten in heiligmaking en ere. " Onder vat verstaan wij met Luther het

lichaam, dat het vat, het werktuig van de ziel is. In de grondtekst staat eigenlijk: een ieder weet zijn vat te winnen. Wij winnen, zoals Chrysostomus zegt, ons lichaam, als het rein en kuis blijft; daarentegen wint de zonde het, als het onrein wordt. Wij winnen of behouden het in heiligmaking door een wandelen, dat zoekt dat het lichaam een tempel van de Heilige Geest is, waartoe het geheiligd is, en steeds meer geschikt dat wordt en wij houden het in ere door een wandelen, dat getuigt van waardering van het lichaam, dat naar Gods beeld is geschapen.

Hoe gering, zwak en gebrekkig ons lichaam heden ook zij, toch heeft het zijn grote waarde en zijn eervolle bestemming voor deze en voor gene wereld en de Heere Jezus voedt en versterkt het daarom in het heilig avondmaal met Zijn eigen onvergankelijk lichaam, opdat het leeft, evenals Christus leeft. Zie slechts uw lichaam aan: daar is het oog, de spiegel van uw onsterfelijke geest; daar is het aangezicht, het beeld van uw verstand, daar is de rechtopgaande gedaante, die u naar boven wijst! Zijn dat niet alle vingerwijzingen dat het lichaam uw eeuwige roeping dienen moet en in ere moet worden gehouden? U verstaat het goed uw prachtkleren en sieraden en pronkstukken met zorg te bewaren in fraaie kistjes en kastjes, waarom verstaat u dan ook niet het edele vat van zo grote goederen en schatten, dat op de dag van de opstanding schitteren zal in het licht van God, rein te bewaren van die onreinheid, die voor God een gruwel is?

Zeer aanzienlijke uitleggers hebben het woord "vat" verklaard van de vrouw, zodat de bedoeling van de apostel zou neerkomen op de raad in 1 Kor. 7: 2 gegeven: "omwille van de hoererijen zal een ieder man zijn eigen vrouw hebben. " Als ook volgens oosterse manier van beschouwing bij de Joden de vrouw als een werktuig tot bevrediging van geslachtslust voor de man werd aangezien, dan is toch die manier van beschouwing te laag, dan dat wij de apostel zouden toedichten, dat hij daarnaar het woord "vat" (vas, cui semen immittitur - vas meum, quo ego utor) zou hebben gebruikt. De uitdrukking van Petrus in 1 Petr. 3: 7 kan men hier niet aanhalen, omdat daar de bedoeling een gans andere is. Bovendien komt men bij deze opvatting ook niet over de moeilijkheid heen, om de uitdrukking in het Grieks gebezigd, die bij ons door "bezitten" is vertaald (ctasyai) en die eigenlijk "verwerven" betekent (Hand. 1:
8: 20), te nemen voor: dat wat men verworven heeft, in bezit te hebben of te behouden (Luk. 18: 12; 21: 19). Was het de mening van de apostel dat de mannen te Thessalonika, in plaats van, zoals zij het in hun vroeger heidendom gewoon waren, zich met de meiden of de straat in te laten, door verbindtenis aan een bepaalde persoon, als aan het eens voor altijd tot dat doel verkregen vat of werktuig moesten verbinden, dan zou hij door zo’n bedoeling het "in heiligmaking en eer" op grote wijze kwetsen, omdat toch het nemen van een vrouw uit zo’n oogpunt een verloochening van de eer en de waardigheid van de vrouw zou zijn. Paulus kon toch op die manier dit menen, dat de Thessalonicensen, nadat zij niet meer als vroeger de zogenaamde venus vulgivaga dienden, maar, zoals hij hun bij hun bekering had geraden, een ieder zijn eigen vrouw had, zij nu dit hun geoorloofd vat tot bevrediging van geslachtslust niet in de dienst van zondige lusten moesten misbruiken, en het heidense wellustige leven in de Christelijke staat invoeren, dat zij integendeel in heiligmaking en eer de bij hen wonende vrouw moesten bezitten. Hiermee ging hij dan van het lagere doel van de geslachtsgemeenschap van de echt over tot het hogere, het Christelijke, evenals Petrus in 1 Petr. 3: 7 de mannen gebiedt aan de vrouwen, als ook medeërfgenamen van de genade van het leven, haar eer te geven.

Leef niet in kwade beweging van de begeerlijkheid en wilde geslachtsdrift (Kol. 3: 5), zoals de heidenen, die God niet kennen (Gal. 4: 8 Efeze. 2: 12) en bij wie men zich dan ook

niet hoeft te verwonderen, als zij gedreven door de wellustige begeerten, waaraan zij zijn overgegeven, allerlei schande en gruwel bedrijven (Rom. 1: 26 v. Efeze. 4: 17 v.).

De eerste eis van de apostel verlangde onthouding van het lichamelijk kwade, de hoererij, de tweede heiligmaking en eer van het lichaam. Deze tweede is echter niet mogelijk zonder de derde, die ligt in de woorden "niet in kwade beweging van de begeerlijkheid, zoals de heidenen, die God niet kennen. " Hoe kunt u uw lichaam rein bewaren, als uw ziel een onreine stal van kwade begeerlijkheden is en hoe wilt u een goed en blij geweten voor God hebben, als u de geslachtslust, die in alle mensen woont, zo weinig meester bent geworden, dat die inwendig tot hartstocht en drift geworden is? Eerst moet u inwendig opruimen en uw ziel heilige en eren, voordat u uw lichaam kunt heilige en eren. Er is geen zonde, waarbij lichaam en ziel zo gebonden, zoals één voorkomen, als de zonde van vleselijke begeerte. Uw bloed en al uw lichaamskrachten en sappen worden in u verdorven, als uw ziel inwendig in boze lusten zwelgt. Uw blik, uw gang, uw gebaren, uw gehele vat van de ziel verliest de zuivere glans en de liefelijke glans van jeugd en van goed geweten en duizend tekenen zeggen het hem, die daarvan kennis heeft, als inwendig uw ziel boven het slijk van de kwade begeerlijkheden broedt. Geen zonde is meer een van het lichaam, maar ook geen vloeit meer uit de ziel voort dan de kwade geslachtsdrift. Daarom moet inwendig de verandering voorafgaan, de groei en reiniging geschieden, uw hart moet voor alle dingen rein worden, als het lichaam dat zijn en blijven zal, als u niet verloren wilt gaan met lichaam en ziel in het afschuwelijke diepe slijk van boze begeerlijkheden.

Onder de heidenen, die van God niet weten, jaagt men naar "beweging der begeerlijkheid", d. men weert niet af, men laat aan de begeerte vrije teugel, zodat zij doet naar haar aard en haar boosheid, alsof het, zo het een ziekte en fout is, toch zeer gemakkelijk was die te genezen en te verbeteren. Maar niemand geneest en helpt daar; zij verergeren en vergaan in de kwade begeerlijkheid.

Verzuimen naar God te vragen en Hem uit Zijn werken en de in het hart geschreven wet te leren kennen, heeft bij de heidenen deur en poort van de onreinheid opengezet. Als nu de afgevallen Christenen in opera’s, komedies, gedichten, romans, schandelijke tekeningen en afbeeldingen, alle heidense ijdelheden steeds weer opwarmen, dan vervallen zij bij heidens ongeloof ook weer in heidense hoererij.

In de tweede plaats waakt een ieder dat niemand in zaken, waarbij het op bezit aankomt, zijn broeder vertreedt, benadeelt, noch bedriegt in zijn handeling. Daardoor zou de broederlijke liefde op snode wijze worden geschonden, terwijl hij ook liefde bewijzen moet jegens hen, die niet tot de Christelijke gemeente behoren (Matth. 5: 22; 7: 3). Met ernst moet daartegen worden gewaakt, want de Heere is een wreker over dit alles, over al die handelingen, die tot het gebied van hoererij in hebzucht behoren, zoals wij u ook, toen wij bij u waren (Gal. 5: 21), van te voren gezegd en betuigd hebben. U kon dus van het begin aan weten wat u aan het einde zou wachten, als u in het een of het andere de heidense zonden wilde dienen.

De apostel spreekt hier vooral over twee zonden: de onkuisheid, waardoor gezondigd wordt tegen zichzelf en tegen de vrucht van het geloof, en de bedriegerij in de handel, waardoor tegen de naaste wordt gezondigd. Deze is ook tegen het geloof, maar vooral tegen de liefde.

Wellust en hebzucht zijn de beide aspunten, waarom het leven van de oude wereld toen draaide; die beide zijn de bronnen, waaruit alle onheil voortkwam. Wellust en hebzucht

worden door Horatius op vele plaatsen voorgesteld als doodgravers, die voor het geslacht van zijn tijd meedogenloos een diep graf bereiden. Zij zijn inderdaad ook de engelen van het verderf geweest, die de eerstgeborenen in de heidenwereld, de beide klassieke volken van de oudheid, ten gronde hebben gericht.

Even algemeen en sterk als de hoererij, is ook deze zonde tegen het achtste gebod nog heden onder de Christenen verbreid en het enig onderscheid is, dat de eerste vooral aan de jeugd kleeft, de andere bij verder gevorderde jaren vaak in de plaats ervan treedt. De eerste gaat met weelderigheid en verkwisting hand aan hand, terwijl de andere probeert samen te rapen, tot zich te trekken, uit te zuigen, te schrapen, wat niet spijker- en nagelvast is. Met de ware naam noemt men dit eigenlijk stelen; maar niemand wil graag een dief heten en daarom zoekt men naar een mooiere naam. Hij eigent zich het goed van de naaste toe, als hij daarvan maar een manteltje kan omhangen, alsof hij er recht toe had, of ten minste geen onrecht aan deed en benadeelt hen als hij slechte waar voor goede verkoopt en vals geld voor goed uitgeeft. Dat brengt naar zijn mening de koophandel zo mee en behoort tot de geoorloofde kunstmiddelen. Is het maar om enkele penningen te doen, dan maakt het bedrag nog niet tot een oneerlijk man. Is het te doen om enige guldens, dan is de winst te mooi, dan dat men zich niet een enkele maal de titel van bedrieger zou laten welgevallen. Men heeft toch niet bij nacht ingebroken; zo kan men zich met die van motten doorknaagde troostgronden vertroosten, dat men overigens een geheel gewoon mens is. Ach, die gewone mensen, hoereerders en bedriegers, gave God, dat wij er niet zo’n overstromende menigte van hadden! Ja, gave God, dat hun de ogen open gingen uit die verschrikkelijke verblinding, voordat het te laat is! Nu beroemen zij zich in hun schande en schelmerij: "Ik ben de eerste niet geweest en zal ook de laatste niet zijn! " Lieve mens, maar weet ook dat, als u niet verandert en u bekeert, u ook dit woord er zult moeten bij plaatsen en zeggen: "Ik ben de eerste niet, die verloren gaat en zal ook de laatste niet zijn! " Want - "de Heere is een wreker over dit alles", zegt de apostel.

De heidenen leefden voort zonder vrees voor een toekomstig oordeel, waaraan zij niet geloofden. De Christenen weten, dat hun Heere een Rechter is van levenden en doden. De gedachte aan Zijn oordeel moet hen afschrikken van de zonden van hoererij en hebzucht (1 Kor. 6: 9 v). Hoe de hebzucht reeds in deze tijd gestraft wordt, doordat zij een wortel is van vele andere zonden (1 Tim. 6: 9 v.), daarop wijst het woord van Bernhard van Clairvaux: "De gierigheid rijdt op vier raderen, die zijn lafhartigheid, onmenselijkheid, verachting van God, vergeten van de dood; de trekdieren aan de wagen zijn verharding en door en de voerman, die deze beide bestuurt, is de hebzucht. " Als de Heilige en Rechtvaardige moet God hoererij en hebzucht straffen; bij Christenen komt er nog de genade van Zijn roeping bij, die hun verantwoording nog veel zwaarder maakt, zoals de apostel in hetgeen volgt, uiteenzet.

Zo’n wraak van God zal ons Christenen nog veel zwaarder treffen dan hen, die van Hem niets weten, de heidenen. Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid (Hoofdstuk 2: 3. Rom. 6: 19), a) maar tot heiligmaking. God heeft ons door Zijn roeping afgeroepen van die onreinheid en tot heiligmaking, terwijl Hij ons doorZijn goddelijke kracht alles was tot het leven en een godzalige wandel dient, in Christus Jezus heeft geschonken.

Joh. 17: 19. 1 Kor. 1: 2

Zo dan die dit, de vermaningen, die hierop betrekking hebben en die door de dienaars van het woord tot hen komen, verwerpt, in de wind slaat, als behoefde hij er geen acht op te slaan (Jes. 24: 16), die verwerpt geen mens, maar God (Luk. 10: 16), die ook Zijn Heilige Geest in ons heeft gegeven en daardoor het woord van de roeping, dat door onze mond tot u is

gekomen ook metterdaad aan u als Zijn eigen woord heeft bevestigd (Hand. 11: 17 v. Gal. 3: 2).

De goddelijke roeping en daarbij de mededeling van de Heilige Geest verzwaart de verantwoordelijkheid (Luk. 12: 48) en wel wordt alle zonde eigenlijk niet daarnaar afgemeten, in hoeverre die de naasten tot schade is, maar in hoeverre die een verachting van God is (Ex. 16: 7. 1 Sam. 8: 7 Men geeft graag aan boosheid op mensen de schuld: een hiërarchisch misbruik is zeker mogelijk en wordt daar aangetroffen, waar het privilegie van de leraarstand, hoe dan ook, zonder beproeving, voor onfeilbaar wordt verklaard. Evenwel blijft Luk. 10: 16 van kracht, voor zo verre de dienaars van Christus zich vóór alles zelf onderwerpen aan de verplichting, die in deze belofte ligt.

Die geestelijken wil ik niet horen, die valse leraars, die "ketters", zo spreken zij, die het wagen om openlijk God te verwerpen.

a) Van de broederlijke liefde (Rom. 12: 10 Hebr. 13: 1. 1 Petrus 1: 22. 2 Petrus 1: 7), nu, waartoe ik nu zou kunnen overgaan als tegenstelling tot die heidense verkeerdheden en zonden, die zozeer strijden tegen de gemeenschap met God, heeft u niet van node, dat ik u schrijf (vgl. Hoofdstuk 5: 1); want u zelf bent door God geleerd. Zijn Geest, die u tot kennis van de waarheid gebracht heeft en u bewustzijn van hetgeen de Christen betaamt, in het hart heeft ingedrukt (Joh. 6: 45. 1 Joh. 2: 20 v.), heeft u geleerd om elkaar lief te hebben (Joh. 13: 34 v. 1 Joh. 5: 1).

Lev. 19: 18 MATTHEUS. 22: 39 Joh. 15: 12 Efeze. 5: 2. 2 Petrus 3: 8. 1 Joh. 3: 23; 4: 21

Ofschoon een liefderijke wandel geenszins het wezen van het Christendom uitmaakt, het is een noodwendig kenmerk van zijn wezen en schoon er uit welk beginsel dan ook liefderijke mensen ontmoet worden, die geen Christenen zijn, een Christen zonder liefde, een liefdeloos Christen is een tegenspraak in de bewoordingen zelf. Als ik de liefde niet had, zegt de apostel, dan was ik niets. En inderdaad, hoe helder onze inzichten ook zijn mogen, in de voorwerpen van het Christelijke geloof; hoe groot onze gaven en bekwaamheden ter uitbreiding van het Koninkrijk des Heren in andere opzichten: hoe teruggetrokken van de wereld, hoe ongelijkvormig aan haar, hoe nauwgezet in vele dingen onze wandel ook moge zijn: hoe ernstig onze stemming, die kenmerken van echte bekering, welke merkwaardige bekeringsweg wij ook menen te kunnen aanwijzen, van welke ondervindingen van goddelijke genade, die bestralingen door goddelijk licht wij ook menen getuigenis te geven, als wij niet gekenmerkt zijn door, als onze stemming, als onze wandel geen blijken draagt en de indruk geeft van echte Christelijke, van wezenlijke broederlijke liefde, dan hebben wij niet het minste recht of aanspraak om voor Christenen gehouden te worden; want dit is het kenmerk, het noodzakelijke, het vereiste. Als wij de liefde niet hebben, dan zijn wij niets. En als iemand meent iets te zijn, omdat hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed. - God, die de wet van Zijn wezen en van Zijn wereld niet verloochenen kan, God, die geen God van verwarring is, maar van vrede, blijft ook van de zondige mens liefde eisen, liefde voor Zich, liefde voor de naaste. U zult de Heere, uw God, lief hebben met uw hele hart en met uw hele ziel en met al uw kunnen doen. U zult uw naaste lief hebben als uzelf: Ik ben de Heere. Er is geen ander gebod groter dan dit. Het einde van het gebod is liefde. Maar tevergeefs de billijkheid, de heiligheid, de goedheid van deze wet van God erkend; tevergeefs het eigenlievend hart tot haar betrachting ingespannen, tevergeefs over de gedurige mislukking van deze inspanningen geklaagd; de wet kan ons wel leren wat liefde is en hoe liefde zijn moet, maar zij kan ons geen liefde leren, niet doen liefhebben. Gelukkig als zij ons als in een spiegel vertoont, hoe

liefdeloos, hoe eigenlievend wij zijn! Gelukkig - ja, als deze harde les ons uitdrijft om hulp en raad te zoeken waar die te vinden zijn. En hier zijn zij te vinden. Die God, die uit liefde liefde eist, wil ook uit liefde liefde geven. Die God, die uit liefde tot liefde geschapen heeft, wil ook uit liefde tot liefde herscheppen; wil ook uit liefde verlossen van de macht van de vrees, die de liefde buitensluit en van de eigenliefde, die haar verhindert. Daartoe wil hij Zijn Geest, de Geest van de liefde mededelen. Hij die, omdat zij hem pijnigt, verlossing zoekt van de pijnlijke vrees voor God, zal liefde voor God vinden. Die verlossing zoekt van de macht van de zondige eigenliefde, zal liefde voor de naaste in zich voelen uitgestort. Verlossing van de pijnlijke vrees voor God, die aller zonde vijand en wreker is, is te vinden bij Jezus Christus, de goede Herder, die Zijn leven stelt voor de schapen. Die een hart ontvangt om in deze Jezus te geloven, om deze verlossing aan te nemen, om daarin de liefde van God te kennen, die de kennis te boven gaat; die heeft een hart ontvangen om God en de naaste lief te hebben; die is gegeven wat hij niet had en wat hij in zijn zondig hart niet kon opwekken; die heeft geleerd wat de wet hem niet leren kon, maar wat deze genade leert, omdat zij het heeft en geeft. In die toestand verkeert de ware Christen, op deze wijze heeft God hem geleerd de broeders lief te hebben.

Want u doet ook dit, u laat het niet ontbreken aan de praktische volbrenging daarvan en wel bewijst u die liefde aan al de broeders, die in geheel Macedonië zijn (Hoofdstuk 1: 7). Maar wij vermanen u, broeders, dat u nog meer overvloedig wordt, omdat er naasthetgeen u reeds doet, nog zoveel betrekkingen en omstandigheden zijn, waarbij het u aan de juiste beoefening ontbreekt (vs. 1; 3: 12).

Men zou het vreemd kunnen vinden dat de lezers een waarschuwing nodig hadden tegen maatschappelijk benadelen van de broeder en daarentegen geen aanmaning nodig hadden tot werkdadige liefde onder elkaar; maar hoezeer ook die zonde door deze deugd moest zijn uitgesloten, zo gemakkelijk konden zij in werkelijkheid toch met elkaar gepaard gaan. Ook hij, die de begeerte naar winst niet kon weerstaan, kon zeer goed in oprechte liefde, waar het nodig was, dus met name in gevallen van armoede, gewillig zijn om zijn geloofsgenoten hulpvaardig bij te staan en dit te meer, hoe verser de band was, die hem met deze verbond en hoe groter de vreugde was van deelgenoten aan het nieuwe geloof te hebben en te verkrijgen. Gelegenheid tot betoning van liefde bood zich juist het meest aan bij pas gevestigde gemeenten, waar koopmanschap en nering de nadelige gevolgen ondervonden van het uittreden uit de vroegere godsdienst-gemeenschap, waarmee toch ook de volksgemeenschap verbroken scheen te zijn, terwijl tot regeling van de nieuwe een al was het ook geringe uitgaaf nodig was.

Als inwendige grond, waarom hij het onnodig achtte hun opnieuw onderricht te geven over de broederliefde, geeft Paulus aan dat zij zelf door God geleerd waren, d. i. dat hun de Heilige Geest was gegeven; want waar deze is, daar leert Hij ook en waar Hij leert, daar brengt Hij ook de beoefening voort en zo kan de apostel hier doelen op hetgeen de Thessalonicensen aan alle broeders in Macedonië hebben gedaan.

De goddelijke onderrichting heeft geen plaats zonder bemiddeling, of toverachtige wijze, maar door inleiding in de geopenbaarde waarheid. Bij elke bemiddeling door onderrichten en opvoeden komt een punt, dat de menselijke inspanning moet stilstaan, waar alleen zij als ware leerlingen openbaar worden, voor wie het licht van de Geest, die het Woord bezielt, inwendig opgaat, bij wie de lering, uit het Woord ontvangen, inwendig wordt verklaard, duidelijk wordt gemaakt en in het hart geschreven wordt. Alleen een sterk hierarchische denkwijze ziet dit ontstaan van een zelfstandig Christendom wantrouwend aan. Voor een goddelijk gezinde

opvoeder is het de grootste vreugde, als hij bij zijn leerlingen iets dergelijks ontdekt (vgl. Joh. 42). Het is de Geest, die hun getuigenis geeft, dat zij het leven uit God hebben ontvangen, dat de liefde van God in hun hart is uitgestort. Het is een leren, dat tegelijk werken is, zoals de wet dat niet kan doen.

Er zijn mensen, die zeer schriftuurlijk, zeer Christelijk, immers wat de klank betreft, over de broederlijke liefde kunnen spreken als een noodwendig kenmerk in de Christen, kunnen uitweiden als over de vrucht alleen van het geloof in Jezus Christus en de toeëigening van Gods liefde in Hem; die zeer aandoenlijk en niet zonder eigen aandoening, van die liefde van Christus kunnen ophalen en van het liefelijke om de broeders lief te hebben in Zijn kracht en naar Zijn voorbeeld. Er zijn mensen, die zeer natuurlijk kunnen klagen, dat er in onze tijden zo weinig liefde is onder het volk van God en zeer ootmoedig kunnen zuchten, dat zij zelf zo liefdeloos zijn, dat er nog zo’n oude, hatelijke en nijdige mens in hun binnenste woont, dat zij zo gedurig in liefde te kort komen. Er zijn mensen, die zich echt in de broederlijke liefde kunnen verheugen, als zij met hen, met wie zij het zo eens echt in alle overtuigingen niet slechts, maar in alle begrippen, alle meningen, alle dwalingen misschien, eens zijn en volkomen eenstemmigheid in genoegelijke gezelligheid samen zitten en uit de borst aanheffen: En zie, hoe goed, hoe liefelijk is het, dat zonen van hetzelfde huis - wat dan zoveel zeggen wil als van dezelfde verdieping - als broeders samenwonen. Maar als mensen niets anders hebben dan deze bespiegelende, aandoenlijk sprekende, klagende, zuchtende, genietende liefde, als zij de werkzame, de handelende broederliefde missen, wij hoeven niet te geloven, dat zij "door God geleerd zijn om de broeders lief te hebben" en wij moeten ten uiterste vrezen tot deze soort van mensen te behoren en geen andere dan hun liefde te hebben. Anderszins is het nog zeer nodig, dat ons van de broederlijke liefde geschreven en gepredikt wordt: wij hebben er zelfs het A. B. C. nog niet van geleerd. De broederlijke liefde is de handelende liefde. Er is veel voor haar te doen en te arbeiden. Zij heeft allerlei taak en roeping, zolang de mensheid een lijdende mensheid, zolang de gemeente een strijdende gemeente zijn zal, zolang daar arme, zieke, zwakke, verdrukte broeders zijn. Meewarig te zijn en medelijden te hebben is niet genoeg, of liever is niet waar, tenzij dat men ook doet wat het lijden verzacht en wegneemt, tenzij men ook de zwakke steunt, draagt en schraagt. Er moet uitgestrooid, gegeven, geleerd, herbergzaamheid geoefend, vrede gesticht, onderwezen, vermaand en vertroost worden. Men moet de hand van de arbeiders sterken, men moet de lenden van de bezwijkenden gorden, men moet zich voor de gelasterde en verdrukte in het gericht, in de bres stellen. De blinde moet men tot ogen zijn, de kreupele tot voeten, de nooddruftige tot een vader; weduwen en wezen moeten in hun verdrukking worden bezocht; men is "schuldig het leven voor de broeders te stellen. " - De ware broederlijke liefde is niet bekrompen, noch in de keuze van haar voorwerpen, noch in de mate van haar uitstortingen. Zij beperkt zich niet tot een keurlezing uit de broeders; niet tot degenen, in wie zich alles of veel verenigt, wat behalve hun medegenootschap aan Christus, ons aangenaam aandoet of trekt; maar zij breidt zich uit over allen; en uit vrees van een enkele ziel, die recht heeft op haar vertroosting, op haar hulp een ziel, die kostelijk is in de ogen van de Heere, voorbij te gaan, is het haar genoeg, als zij alle dingen mag hopen, al is het niet, dat zij alle dingen mag zien. Maar geenszins is het haar genoeg, weinig liefde een halve hulp een trage getrouwheid te bewijzen. Zij geeft een volle, geschudde, neergedrukte, opgehoopte maat in de schoot. God geeft de gaven van Zijn liefde aan zo verschillende personen en karakters. God is zo rijk en zo mild over degenen, die Hem aanroepen; en de broederlijke liefde is een liefde uit God in het hart van de Christen; zij verloochent haar oorsprong niet. Welkom is haar de gelegenheid, liefde, opnieuw liefde, op een andere manier liefde te bewijzen, welkom de vermaning van een broeder om meer overvloedig te zijn, meer kies, meer veelzijdig, meer werkzaam, meer bestendig; zij erkent daar het hart van een broeders in. In de strijd met de oude liefdeloze

mens, met de zelfbehagelijkheid, met de hoogmoed van het boze hart, heeft zij die vermaningen nodig, maar verstaat ze ook, waardeert ze, volgt ze op, verneemt er de stem van Christus in en wenst Hem door gehoorzaamheid te verheerlijken; - dat heeft menig heiden bewogen naar de bron van de liefde te vragen; dat beweegt menig spotter en wereldling tot eerbied, tot jaloersheid, straks tot onderzoek, eenmaal tot aanbidding. Er is geen eigenschap, die de wereld meer in de Christen eist, waar zij nauwer op ziet. En zij heeft recht. Maar dat dan ook de Christen toeziet, opdat hij allen schijn, niet slechts van liefdeloosheid, maar van koelheid, van traagheid, van bekrompenheid, van karigheid, van gebrek aan blijmoedigheid onder de werken en inspanningen van de liefde vermijdt. Als zijn liefde voor de bekering van de zondige wereld bidt, hij bidt ook dat geen gebrek aan liefde in hem gezien of vermoed, één zondaar verhindert, om zich bij de Heer te voegen en bij de gemeente, die zalig wordt.

En zie toe, dat u zich benaarstigt stil te zijn; leg u daarop toe op een bijzondere, zeer ernstige manier (Rom. 15: 20. 2 Kor. 5: 9, in plaats dat u zich in waanwijsheid op de voorgrond stellen zou (2 Thess. 3: 11). Waak, dat u zich niet mengt in zaken, die buiten uw roeping liggen en tracht uw eigen dingen te doen en te werken met uw eigen handen (Efez. 4: 28), in plaats van u aan vroom lediglopen over te geven (2 Thess. 3: 10 v.) zoals wij, toen wij bij u waren, u bevolen hebben aldus te wandelen.

Voor de Thessalonicensen was een vermaning om in de broederlijke liefde steeds volkomener te worden, noodzakelijker, als een dwaling moest worden bestreden, die hen buiten staat zou hebben gesteld hun vroeger liefdewerk voort te zetten. Deze dwaling merken wij op uit de tegenstellingen tot hetgeen, waartoe de apostel oproept. De tegenstelling tot het "benaarstigt u stil te zijn" is een bemoeien met hetgeen buiten is, de tegenstelling tot "uw eigen dingen doen", is een zich moeilijk maken over zaken, die buiten de eigen beroepskring liggen en de tegenstelling tot "werken met uw eigen handen", een bezig zijn, dat geen arbeiden is. Het ligt voor de hand, dat de mens geneigd is, zijn eer juist daarin te stellen, dat hij doet wat door de apostel is uitgesloten. Als nu Paulus aanleiding vindt om zijn lezers te vermanen dat zij liever hun eer stellen in een wandelen, waarbij zij in de gewone gang van het dagelijks leven blijven, dan moeten zij geneigd zijn geweest die weg te verlaten en om een werkzaamheid, die de Christen schijnbaar meer paste, waarmee zij zich bij anderen afgaven, datgene achter te stellen wat ieder mens het naaste was: de zorg voor eigen onderhoud, voor huis en familie. Hierin zagen dan zij, die zich buiten de gemeente bevonden, niets anders dan een verzuimen uitsluitend van de meest gewone plicht en zij, die zo handelden, waren dan ook wel anderen tot last, door wie zij zich lieten onderhouden, in plaats van zelf hun onderhoud te verdienen. De woorden: "zoals wij u bevolen hebben", doen ons zien dat die lust om de weg van de gewone beroepsbezigheden te verlaten, reeds dadelijk van het begin onder de Christenen van Thessalonika op de voorgrond was getreden. Omdat dit nergens elders voorkomt, zal het zijn grond hebben gehad in een eigenaardige richting, waarin zich dadelijk van het begin het Christelijk leven heeft bewogen. Terwijl zij zich hadden overgegeven aan een bovenaardse, onzichtbare Koning, die Zich in de toekomst zou openbaren, om wiens belijdenis zij ook bij de overheid van het wereldrijk werden aangeklaagd (Hand. 17: 7) konden de Thessalonicensen er gemakkelijk toe komen, om, waartoe zij zich vanwege hun nieuwe levensstaat verplicht achtten, de werkzaamheden van hun vroegere levenswijze gering te achten. Op een manier die zich met het rustig voortzetten van het gewone beroepswerk moeilijk verdroeg, voelden zij zich geheel vervuld van die nieuwe betrekking tot een en hemelse Heer, die zij weer van de hemelen verwachtten. Naast dit valse verlaten van hun vroegere levensweg was toch, zoals wij te voren (vs. 18) hebben gezien, een blijven in de zonden daarvan te berispen. In beide gevallen geldt de berisping enkelen, maar

verschillenden, maar beide keren richt de apostel die tot de gemeente in het algemeen, opdat ieder het ter harte zou nemen.

Valselijk zullen velen zich geroepen gevoeld hebben om zich door godsdienst-werkzaamheid, zorg voor het zielenheil van anderen, proselietenmakerij en dergelijke te onderscheiden, terwijl zij tevens van de milddadigheid van hun medebroeders een misbruik maakten.

De Christen moet meer een gemoedsleven leiden dan een leven in bedrijvigheid. Hij moet zich niet onder voorwendsel van broederlijke liefde in een gedurig rusteloos bejag verliezen, waarbij hij zijn eigen zieleheil vergeet en zo onbekwaam wordt voor de zaligheid van anderen te zorgen. Deze inwendige rust van het gemoed zal zich dan ook in een stil, arbeidzaam leven openbaren, waarbij ieder in de eerste plaats voor zich en de zijnen zorgt, voor en aleer hij anderen probeert te helpen.

Dit drukken wij u op het hart, opdat u eerlijk wandelt, geen aanstoot of ergernis verwekt (Rom. 13: 13), bij degenen, die buiten zijn, tegenover (Kol. 4: 5) hen, die niet tot de Christelijke gemeente behoren (1 Kor. 5: 12 v.) en geen ding noch van een mede Christen, noch van een, die geen Christen is, nodig heeft voor uw levensonderhoud. U moet voor u dat zelf op de gewone manier verschaffen, zoals wij u daartoe het voorbeeld hebben gegeven (Hoofdstuk 2: 9. 2 Thess. 3: 6 v.

II. Vs. 13-Hoofdst 5: 11. Hierop gaat Paulus over tot een tweevoudig onderricht over de terugkomst van de Heere. Eensdeels had hij van Timotheüs gehoord, dat de Thessalonicensen bekommerd waren over hun in de dood ontslapen broeders, omdat deze nu niet meer de vreugde konden genieten de Heere te begroeten als Hij van de hemel neerdalen zou. Aan de andere kant hadden de lezers zelf een mededeling begeerd, namelijk wanneer de terugkomst van de Heere kon worden verwacht. Wat het eerste punt aangaat, geeft de apostel de aanwijzing, dat, als de Heere kwam, Hij de gelovigen, weer uit de dood opgewekt, met Zich zou voeren, terwijl de levenden en overblijvenden bij Zijn verschijning ten gevolge van hun verandering Hem in de wolken tegemoet zouden worden gevoerd, om Hem in de lucht te ontmoeten en dan zouden zij voor altijd bij Hem zijn (vs. 13-18). Over het tweede punt verklaart hij, dat de gemeente over het "wanneer" van de dag van Christus reeds het nodige wist, dat namelijk die dag de wereld, die in haar gerustheid Hem niet wacht, plotseling als een dief in de nacht zal overvallen en ten verderf over haar zal komen als de smart van een zwangere vrouw. Zij daarentegen, die in Christus waren, bevonden zich niet in duisternis, maar wandelden in het licht van de dag. Die waarheid bezigt hij hierop tot de behartigingswaardige herinnering, dat Christenen van de dag zich moeten openbaren door een daarmee overeenstemmende, waakzame en nuchtere wandel. Dat zal het geval zijn, als zij in de wapenrusting van geloof, van liefde en van hoop de grote dag van de beslissing tegengaan. Zoals de eerste onderrichting uitliep op een aanmaning om de apostolische woorden tot wederzijdse vertroosting aan te wenden, sluit de tweede met een dergelijke vermaning, om elkaar wederkerig de een de ander, in Christelijk leven bevorderlijk te zijn (Hoofdstuk 5: 1-11).

EPISTEL OP DE VIJFENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Evangelie en epistel van deze Zondag handelen over de terugkomst van de Heere. Het Evangelie (Matth. 24: 15 vv.) spreekt echter van de verschrikkingen, die met de terugkomst van de Heere verbonden zijn, het epistel van de troost, van de zaligheid, waarmee deze die van Christus zijn zegent. Het Evangelie laat ons het aangezicht zien van de terugkomende

Heere, dat tot Zijn vijanden gekeerd is, terwijl het epistel ons het aangezicht van de Heere voorstelt, dat Hij naar Zijn vrienden keert. Met majesteit komt Hij weer, de doden staan op en worden met de gelovigen, die leven, Hem tegengeleid in de wolken, om ten allen tijde bij Hem te zijn.

Was aan het begin van het kerkelijk jaar de Christelijke hoop het voorname thema van de gekozen lezingen, aan het einde daarvan wordt dezelfde gedachte de koninklijke en heersende. En houden nu alle teksten van de drie laatste Zondagen deze gedachten zo klaar en duidelijk vast, dat ieder het kan opmerken, dan bestaat de bijzonderheid van de epistolische tekst van deze dag daarin, dat de Christelijke hoop is opgevat als een vertroosting bij de graven van de Christenen.

De Heere vergeet op de dag van Zijn terugkomst geen van Zijn gelovigen: 1. Hij wekt de doden op. 2. Hij bekleedt de levenden met een nieuw lichaam. 3. Hij neemt allen mee in het rijk van Zijn heerlijkheid.

Het zalig lot van hen, die in de Heere sterven: 1. sterven zij, zo slapen zij slechts; 2. slapen zij, zo volgt een ontwaken; 3. ontwaken zij, dan zegt het hun de ingang tot eeuwige heerlijkheid aan.

Een woord over hen, die slapen: 1. Welke verklaring dit woord geeft over de toestand, waarin zij zich bevinden; 2. welke grond het heeft in de opwekking, die aan de Heere geschied is en in de toezegging, die Hij gemaakt heeft; 3. welke uitwerking het doet, zodat wij niet treuren als de anderen, die geen hoop hebben, maar ons vertroosten over de scheiding.

De troost aan het graf: 1. de ontslapenen zijn niet gestorven; 2. de levenden zullen de ontslapenen niet voorkomen.

De opstanding van de doden: 1. haar zekerheid; 2. haar aard; 3. haar zegen.

De opstanding van de doden: 1. de grond, waarop zij rust; 2. het uitzicht, dat zij biedt; 3. de troost en de vermaning, die zij ons geeft.

De Christelijke openbaring over het toekomstig leven: 1. zij geeft ons een geruststellende hoop, die ons ver boven de hopeloosheid van de niet-Christen verheft, omdat zij rust op de zekere grond van het sterven en de opstanding van Christus en daarom hen, die van Christus zijn, door alle tijden heen omvat; 2. zij geeft ons nog bijzondere openbaringen over de zichtbare toekomst en openbaring van de heerlijkheid van Christus en over de manier van ons deelhebben daaraan, en opent ons daarmee de rijkste bron van troost.

Het aandenken aan onze zalige ontslapenen; het is 1. een aandenken van de liefde aan hetgeen de onze voor ons waren en daarom weemoedig; 2. een gelovig aandenken aan hetgeen zij nu zijn en daarom vertroostend; 3. een hoopvol aandenken aan hetgeen wij eens met hen zullen zijn en daarom heiligend.

Maar broeders, ik wil ten minste over dat punt, welks uiteenzetting volgens hetgeen ons Timotheüs mededeelde, ons nu reeds noodzakelijk voorkomt, behulpzaam zijn, om te volmaken, wat nu nog aan uw geloof ontbreekt (Hoofdstuk 3: 10). Ik wil niet dat u onwetend bent van degenen, die uit uw gemeente reeds ontslapen zijn en nog zullen ontslapen voordat de Heere komt (1 Kor. 11: 30; 15: 20). Ik wil u niet in onzekerheid laten, hoe het bij de

terugkomst van Christus, waarin u zich verheugt (Hoofdstuk 1: 10) met deze is, a) opdat u niet in verkeerde gedachte, alsof zij veel verloren hadden, doordat zij niet meer in leven zijn, bedroefd bent zoals als de anderen (Efeze. 2: 3; 4: 17), die geen hoop op het eeuwige leven hebben en over de afgestorvenen treuren, denkend dat zij met dit leven alles hebben verloren (Efez. 2: 12).

Lev. 19: 28 Deut. 14: 1. 2 Sam. 12: 20

Over vele dingen bedroeven wij ons enkel uit onwetendheid: leren wij ze eerst nauwkeurig kennen, dan houdt de droefheid op. Dat wijst Paulus ook hier aan met het woord: "Ik wil niet, dat u onwetend bent" (zie 1 Kor. 10: 1).

Men heeft geen grond om uit onze plaats het besluit te trekken, dat tijdens het schrijven van de brief reeds verschillende gelovigen te Thessalonika gestorven waren en er dus een geruime tijd sinds hun bekering moest zijn verlopen. Zeker kunnen enigen onder hen reeds zijn gestorven, omdat tot aan het schrijven van de brief omstreeks een half jaar was voorbijgegaan. Ook kon het nabijzijn van het sterven van geliefde gelovigen bij de verkeerde voorstelling, die men zich vormde van de terugkomst van Christus en het onderscheid, dat dan tussen gestorvenen en overlevenden aanving (ook in het apocrieve boek, het 4de van Ezra, worden zij, die bij de toekomst van de Messias gestorven waren, voorgesteld als achterstaande bij de derelictis of overgebleven), die droefheid en onrust veroorzaken, die de apostel door een juiste voorstelling probeerde weg te nemen. Daarbij komt nog dat de bezorgdheid van de terugkomst van de Heere niet te beleven, door de smarten en vervolgingen, waarvan de Christenen van Thessalonika toen hadden te lijden, nog aanmerkelijk verzwaard moest worden.

Daarvan kan geen sprake zijn, dat de Thessalonicensen getwijfeld zouden hebben aan een opstanding van de doden en gevreesd zouden hebben, dat de ontslapenen vóór de terugkomst van de Heere in het geheel geen deel zouden hebben aan die zegen. Paulus zou tot hen gans anders hebben gesproken als de zaak zo was geweest. Hij wijst ook in het geheel niet nader aan dat de doden opstaan, maar spreekt alleen zich daarover uit, dat zij, die bij de terugkomst van Christus zich nog in leven bevonden, geen voorrecht zullen hebben boven hen, die vóór hen zijn ontslapen. Zo moet men aannemen, dat de Thessalonicensen, wier ogen en harten zozeer gericht waren op de terugkomst van Christus (in de vergadering van Zijn gelovigen tot Hem 2 Thess. 2: 1), daarover over hun ontslapenen treurige gedachten koesterden, dat zij aan het blijde inhalen, aan het zalig ontvangen van de bruidegom, die kwam (Matth. 25: 1 vv.) geen aandeel zouden hebben. Zij dachten dat alleen de levenden de terugkomende Heer met gejuich en gejubel welkom zouden heten en de Heere, zo door de levenden begroet, eerst, nadat dit eerste heerlijke feit van Zijn heerlijke verschijning zou zijn geëindigd, de doden zou opwekken. Daarom beklaagden zij hun doden, dat deze de vreugde en de eer van het ontvangen zonden moeten missen.

De terugkomst van Christus te beleven was het voorwerp van de hoop van de Thessalonicensen, het voorwerp van hun vreugde. Die te beleven was hun verlangen, die niet te beleven scheen hun rouw waard, hoewel de gestorvenen ook het eeuwige leven niet verloren. Het is het levendige van de persoonlijke betrekking tot de Heere, die zoveel belang stelde in het begroeten van Hem bij Zijn terugkomst en de ziel vol verlangen vooruit Hem tegenzendt. En in de daad bestaat ook het levendige van het geloof daarin, dat het iemand niet om de goederen maar om de persoon te doen is; dat zijn gedachten niet gevestigd zijn op het Christendom maar op Christus (vgl. Openb. 22: 17, 20).

Hoe meer de apostel bij zijn mondeling onderricht over de terugkomst van de Heere handelde als een terugkomst lot verlossing van Zijn verdrukte gemeente (2 Thess. 1: 7 vv.), des te lichter zou het zijn, dat het gelijktijdige van de opwekking van Zijn ontslapen gelovigen niet werd uitgesproken. De zin "opdat u niet bedroefd bent zoals de anderen, die geen hoop hebben", mogen wij niet zo verstaan, alsof de apostel niet wilde dat de Christenen over de dood van hun broeders treurden; maar zo'n droefheid een droefheid van die aard, als die bij de anderen, bij hen, die geen hoop hebben, dus bij de heidenen rondom hen plaats vond, moest bij hen niet voorkomen. Van zo'n aard nu is hun droefheid, als zij menen dat de dood hun broeders een zegen doet verliezen, die het voorwerp van hun hoop is, omdat die dan gelijk is aan de droefheid van hen, die geen hoop hebben en daarom hun doden betreuren, omdat zij het goed van het eeuwige leven, waarvan zij weten, hebben verloren.

De Schrift doet nergens de onnatuurlijke eis dat het afscheid geen pijn zou mogen doen. Alleen bestraft zij het gemis van kalmte, alsof God geen God en de hemel geen vaderland was. De sterkte van het geloof laat zich echter niet bevelen en het triomferen niet afdwingen. Ook Christus had tranen (Joh. 11: 33 vv.) en Paulus wist wat droefheid ook over stervenden was (Fil. 2: 27). De apostel noemt de doden met een vriendelijk euphemismus ontslapenen. Het is echter meer dan slechts een spreekwijze, die de verschrikkelijke werkelijkheid verbergt. Zij wil echter ook niet te kennen geven de verkwikkende rust, hun ontheven zijn van aardse nood (Sir. 22: 11, maar belooft een ontwaken (Joh. 11: 11), vooral nadat de Opwekker verschenen is.

Onwetendheid is soms een geluk, vaak een last, maar altijd een bron van eigenaardige kwelling, waar het personen of zaken betreft over wie het ons niet mogelijk is geheel onverschillig te zijn. Al weten wij soms met Paulus, dat de gestorven en opgewekte Christus de Heere is van doden en levenden beiden, hoe zou het ons mogelijk zijn de tranen van de droefheid bij het graf van de onze te drogen, als ons aangaande hun tegenwoordige toestand, hun toekomstig lot volstrekt niets bekend was geworden?

Maar op dit gebied hebben wij voor God zij dank niet geheel in nevelen rond te tasten, dezelfde apostel, die elders zo nadrukkelijk waarschuwt om toch niet wijs te willen zijn boven hetgeen men behoort wijs te zijn (Rom. 12: 8), roept hier alle bekommerenden en treurenden toe: Ik wil niet, broeders, dat u onwetend bent van degenen, die ontslapen zijn. Ook waar niemand meer gevaar van de misvatting loopt, die aan de Christenen van Thessalonika aanleiding gaf tot buitensporige droefheid, behoudt zijn onderwijs aangaande de wetenschap van het geloof bij het graf van onze godvruchtige doden, zijn onmiskenbare waarde. Vragen wij toch wat wij weten van hen, die de dood uit ons oog, maar allerminst uit ons hart deed verdwijnen? Dit althans staat vast: zij zijn niet dood, maar zij leven in oneindig hoger zin, dan zij immer hier beneden geleefd hebben; uitwendig van ons gescheiden, zijn zij juist daardoor in te nauwer gemeenschap met Hem, die hen opnam in heerlijkheid en ook tussen hen en ons blijft niet altijd de kloof bestaan; die te samen van Christus waren, zullen elkaar hervinden, gelukkiger, reiner, bestendiger dan zij immer hier elkaar bezaten. Op welke grond wij dat weten? Paulus herinnert het in het verband van de tekst. Christus is gestorven, maar zo kunnen dan ook hier beneden de grenzen van het land van de bestemming niet staan; voor een geslacht, even vergankelijk als het gedierte van het veld, had God zijn eigen Zoon ter kruisdood niet overgegeven. Christus is opgestaan, maar Hij, die de Zijnen in het leven en de heerlijkheid voorgegaan is, kan hen dan ook onmogelijk een eeuwige slaap laten slapen. Christus komt terug, maar hetzij die toekomst jaren of eeuwen blijft uitgesteld, onmogelijk kan zij iets minder zijn dan de uur, waarin Zijn volkomen triomf over dood en graf geopenbaard en bezegeld wordt. Bij de laatste openbaring van het Hoofd, treden ook al de

leden in onvergankelijke luister te voorschijn, om het even of zij vroeger of later ontslapen, zij worden door Hem opgewekt en met heerlijkheid en vreugde gekroond. De strijdende en zegepralende kerk, nu door het graf als door een onoverkomenlijke muur van elkaar gescheiden, zij zien te samen een glansrijk eindpunt, het uur van beider hereniging en verheerlijking tegen. Die in Christus gestorven zijn zullen eerst opstaan, daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen tesamen met hen opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet in de lucht en zo zullen wij altijd met de Heere wezen. Vragen blijven hier over, die geen engel beantwoorden kan, maar genoeg, als een vriendelijke ster door de wolken blinkt dit laatste woord door alle nevelen heen en gerustelijk laten wij de zorg voor de vervulling van het woord van Zijn getuigen over aan Hem, die hier in raadselen spreekt, opdat Hij daar door verrassingen het hart van de Zijnen verblijden zou. En waartoe wij dit alles nu weten? Voor alle dingen, opdat wij zouden roemen in Hem, die door dit Evangelie de diepste behoeften bevredigt en een licht over dood en leven heeft ontstoken, waarbij al het licht van de wijsheid van de wereld in valse schemering wegzinkt. Maar zeker niet minder, opdat wij ons zouden troosten, waar wij de dood gedurig zo diepe en pijnlijke wonden zien slaan en ook zullen zien wegnemen, die wij in onze kortzichtigheid meenden dat niet gemist konden worden. Het woord onmisbaar staat nu eenmaal in het woordenboek van de Voorzienigheid vast; het woord ontroostbaar mag in dat van de Christen niet staan. Zeker wordt door het Evangelie van de vertroosting een natuurlijke droefheid gewettigd: weende niet Jezus zelf bij Lazarus' graf en zou het goed zijn als ons hart als een steenrots was, die geslagen werd zonder water te geven? Maar niet minder wordt onze droefheid verzacht, bij de voorstelling hoeveel zij, die hier ons ontvallen, voor zichzelf gewonnen hebben, als zij althans in leven en dood van de Heere eigendom waren. Ach, ook onze meest rechtmatige smart gaat nog met zoveel zelfzucht gepaard en wij zien zo vaak uitsluitend op wat wij verloren, alsof iets in waarheid verloren kon zijn, dat Hem toebehoort, die de sleutels heeft van dood en graf. Terwijl wij in het somber rouwgewaad neerzitten, zijn onze vrome ontslapenen reeds in witte kleren voor de troon van God en het Lam; Konden zij nog spreken, zij zouden ongetwijfeld het afkeuren, als wij even machteloos en moedeloos treuren als die velen om ons heen, die geen hoop hebben. Hebben wij die hoop echt, laat veeleer onze droefheid zo worden bestuurd en geheiligd, dat wij er door gevormd worden voor eeuwige stoorloze vreugde. Vertroosten wij niet slechts onszelf, maar ook anderen met deze woorden, de énige die waarachtige troost kunnen geven; en bovenal leven wij zo dicht bij de Heere, dat wij stervende deze troost aan wie ons beweent, kunnen achterlaten. Het zou zo treurig zijn als men bij ons zielloos overschot fluisteren moet: Laat ons die sluier niet oplichten. Het zal zo heerlijk wezen, als wie ons nastaart op goede gronden mag zeggen: Hij heeft zijn wens.

O woord van God, hoe troost Uw uitzicht mij, Bij al wat ons in het lage stof doet wenen. 'k Zie door Uw glans de vale doodsvallei Met morgenrood van hoger licht omschenen Rijs lichtstraal, rijs in 's levens schemerschijn, Wij zullen altijd bij de Heere zijn.

.

Bedroefd en treurig te zijn over de doden is geoorloofd en soms pijnlijk en de wijste en beste mensen hebben, zonder dat dit veroordeeld werd, hun droefheid over de doden betoond. De apostel verbiedt hen niet in het geheel bedroefd te zijn, maar bedroefd te zijn zoals als die geen hoop hebben. Een stoïsche ongevoeligheid over de bezoekingen van anderen, of over het afsterven van onze vrienden, moet niet ingevolgd noch gevoed worden. De Christelijke godsdienst bedoelt niet het uitroeien van de hartstochten, begeerten en geneigdheden; maar die te matigen en betamelijk te besturen. Wij mogen bedroefd zijn over de dood van onze godvruchtige vrienden, zoals wij zijn, wanneer we afscheid van hen nemen, als zij op een

lange reis gaan. Want de hoop van hen weer te zien is een grote vertroosting onder droefheid. Door de anderen verstaat de apostel duidelijk de ongelovige heidenen. Zo spreekt hij van hen en beschrijft ze als geen hoop hebbende. Wat de Joden belangt, die hadden allen, behalve de Sadduceërs, de hoop van een opstanding van de vromen tot een beter en gelukzaliger leven. Het oogmerk van de apostel is niet om een stoïsche onmeewarigheid een laffe ongevoeligheid en een redeloze onaandoenlijkheid in te voeren en aan te moedigen, als welke strijdig zijn met de gesteldheid van de menselijke natuur en met hetgeen de heilige en Christus zelf en Zijn apostelen betoond en gedaan hebben; maar om buitensporige en onmatige droefheid en rouw te verbieden en al de buitensporige handelingen, die bij de heidenen in hun droefheid en rouw in gebruik waren, die geen kennis hebbende van de opstandingen van de doden, geen hoop hadden van hun vrienden ooit weer te zien, maar hen aanzagen als geheel verloren, als niet langer in wezen zijnde en die zij nooit weer ontmoeten, zien of genieten zouden; dit dreef hen tot buitensporige bedrijven, uitzinnigheid en woedende vervoeringen buiten zichzelf; als om hun kleren af te werpen, het haar uit te trekken, hun vlees te scheuren, zichzelf te snijden, kaalheid te maken tussen de ogen over de doden; bedrijven en handelwijzen, die de Joden verboden waren en die zeer kwalijk voegen aan Christenen, die de leer van de opstanding van de doden geloven. De woorden moeten niet worden verstaan van andere Christenen, die geen hoop hebben van de eeuwige welstand van hun afgestorven vrienden; niet dat de droefheid van hen, die een goede hoop hebben van het toekomende welzijn van hun dierbare vrienden, niet grotelijks moet en behoort te verschillen van die van anderen, die gans geen hoop hebben; de Joden merken aan over de woorden: en Abraham kwam om Sara te beklagen, dat er niet gezegd wordt om over Sara te wenen, maar om over haar rouw te bedrijven, want over zo’n vrouw als deze, voegt het niet te wenen, nadat haar ziel in de bundel van het leven is gevoegd, maar over haar te rouwen en eer aan te doen in haar begrafenis, hoewel omdat het niet mogelijk is, dat een man niet zou wenen om zijn dode, er in het eind gezegd is en om haar te bewenen; maar de woorden moeten hier verstaan worden van de andere heidenen, die in de staat van de natuur en onwedergeboorte waren, die geen kennis van de opstanding van de doden hadden, noch enige hoop op een toekomstige staat en van hun vrienden daar weer te genieten.

De tegenstelling zal het treffendst wezen, als ik u wijs op het edelste, het beschaafdste, het wijste onder de volkeren; op de zo hoog en zo terecht in hetgeen, waarin zij te prijzen waren, geprezen Grieken, wier wijsheid na tweemaal duizend jaren nog de bewondering van alle wijze volkeren uitmaakt. Welnu, welke kennis, welke zekerheid heeft dit uitnemend volk van de oudheid van het leven na dit leven gehad? Onder hen leefde 400 jaren vóór Christus een man, wie zij, om zijn zeer diepe en zeer verheven wijsheid, de goddelijken Plato genoemd hebben. Van hem heeft een wijze van onze tijd getuigd, "dat hij in die verhouding staat tot de wereld als een zalige geest wie het lust enige tijd op haar te vertoeven en die in haar diepte doordringt, veeleer om ze met zijn wezen aan te vullen, dan slechts om ze te doorgronden, woorden die beter en heiliger bewaard bleven voor Hem, in wie alleen al de schatten van de wijsheid verborgen zijn en alle volheid woont! Deze wijze onder de wijzen heeft een boek geschreven over de onsterfelijkheid van de ziel, dat met algemene stemmen voor het uitnemendste erkend wordt, dat over dit onderwerp uit een niet Christelijke pen is gevloeid. Wij horen in dat boek zijn leermeester Socrates, in het uur van de dood, door zijn leerlingen omringd, de waarheid en gegrondheid van deze hoop betogen met bewijsredenen van verschillende aard en waarde, maar voor hem zo afdoende, dat hij in de overtuiging van de onsterfelijkheid van zijn ziel, met wezenlijke grootheid en aandoenlijke kalmte zich een wrede dood getroost. Wij zullen de inhoud van dit boek niet toetsen en beoordelen naar ons beter licht. Wij willen alleen vragen, welk licht van kennis en troost het kan ontstoken hebben in de duistere wereld, waarvoor het geschreven was? Tot welke mate van zekerheid daarin,

voor de mensen, die toen waren, kan gebracht zijn een waarheid, aan welker troost de ziel van allen behoefte heeft, maar die niemand vertroost, tenzij hij van haar zekerheid volkomen overtuigd kan wezen. Welnu, het boek is geschreven, is met de zorgvuldigheid van een schrijver van die dagen voltooid. Naar het wijs gebruik van de tijd moest het alvorens te worden uitgegeven in een openbare samenkomst van wijzen worden voorgelezen. Men kan zich de belangstelling denken, die het onderwerp opwekte. Maar hoe nu? Wat is dat? Een toehoorder verlaat de plaats; een ander volgt, een derde, een vierde - de gehele samenkomst loopt teniet: slechts een voortreffelijke Aristoteles en weinige anderen blijven de voorlezer tot aan het einde toe bij. Met de overigen is het - als vijfhonderd jaren later in deze zelfde stad tot een gans anderen wijze: Wij zullen u weer hiervan horen. Maar deze maal niet zoals die andere maal, omdat de hoogheid van het verstand geërgerd en het geweten getroffen is, maar omdat er onder deze allen niemand gevonden wordt, die de fijnheid van de redenering vatten, het betoog in zijn moeilijke kronkelingen volgen kan! Zo ongelukkig is men, waar de overtuiging van de dierbaarste waarheden van het betoog van de geleerden zal afhangen. Eenvoudigen, die onder de bedeling van het Evangelie bij zo helder licht in zo wettige gerustheid leeft, hoe ongelukkig zou zich zijn onder de bedeling van de wijsbegeerte. Maar misschien was hier slechts een eerste stap gedaan, een grond gelegd, waarop de altijd voorwaarts strevende geest van de mensen verder kon voortbouwen en is men later weldra in een zo eenvoudige zaak tot meer eenvoudigheid, tot grotere klaarheid gekomen? Nee. - Als de Zoon van God niet gekomen was en had hun het verstand gegeven, dat zij de Waarachtige kenden, geen dageraad zou op deze hun schemering gevolgd zijn! Hoor, niet minder dan vier en een halve eeuw later, een anderen wijze; een wijze nu uit dat heerlijke Rome, waar men de Griekse wijsheid gebouwd heeft. Wie kent Cicero niet? Hoort Cicero over hetzelfde onderwerp. Men vraagt hem naar de onsterfelijkheid van de ziel en hij wijst nog altijd op het geschrift van Plato, steeds als het voortreffelijkste gehuldigd. Maar tevens laat hij er dit getuigenis van geven: Wat de reden is weet ik niet, maar zolang ik dit boek lees, stem ik het toe, zodra ik het echter neerleg en zelf over het onderwerp begin te peinzen, verdwijnt alle instemming. Wijsheid van de wereld, wat bent u? Nog één eeuw later en in de steden van Griekenland en in het achtbaar Rome zelf komt tot de kleinen en verachten, tot de grijsaards en kinderkens, tot de dienstknechten en de dienstmaagden, dat Woord, dat ook tot ons gekomen is: Ik wil niet, dat u onwetend bent. En de kleinste onder ons weet wat de grootsten onder de heidenen slechts gisten: De ziel is onsterfelijk, daar is een leven na dit leven. Maar als zelfs de kleinste het weet, hoe komt het dat zo velen, hoe komt het dat de meesten zich gedragen en voortleven, alsof zij het niet wisten? Als de kleinste het weet, waarom is er niet een grotere dankbaarheid in zijn hart? Waarom niet een heilige ernst om met deze zekerse wetenschap winst te doen voor het eeuwig heil van de ziel, waarvan hij zeker is, dat zij in eeuwigheid bestaan zal? De Christen heeft niet slechts een zekerse wetenschap van een leven na dit leven, maar hij heeft daarenboven een wezenlijke troost in de droefenissen, die dood en graf hem aandoen. Hij rekent voor zich en de zijnen, die met hen echt Christenen zijn, op een verbetering van zijn lot. Dit sterkt zijn hart bij de gedachte aan eigen verscheiden; dit doet hem de tranen van de ogen afwissen bij de graven van zijn dierbaren. Het gruwen voor de dood overwint hij (uit heilige oorzaken) niet geheel en al. Hij zou wel wensen zonder te sterven in het eeuwige leven te kunnen overgaan; maar toch, de dood is voor hem geen koning van verschrikking, die hij tot iedere prijs zou wensen te ontvluchten; ja er zijn ogenblikken, waarin de zucht recht levendig en smachtend is in zijn hart, de zucht om "ontbonden te zijn. " Levenslang heeft menig Christen een dierbaren dode beschreid, maar met zachte tranen, omdat dit beschreien geen beklagen was, deze droefheid, geen droefheid als van hen, die geen hoop, geen blijde verwachting hebben, verwachting, die door de tranen doet glimlachen en het gebogen hoofd bestraalt met een liefelijke en verblijdende glans. Mijn kind! stort tranen over een dode en hef een treurlied aan als een, die zwaar leed heeft te

dragen; bezorg zijn lijk overeenkomstig zijn staat en verzuim zijn begrafenis niet, ween vrij bitter en bedrijf heftig rouwmisbaar; en maak het lijkbeklag naar zijn waardigheid, een of twee dagen, dat niemand iets te berispen heeft; en laat u dan van uw droefheid troosten. Want droefheid kan de dood veroorzaken en de kracht verzwakt door treurigheid van het hart. Als de dode is weggebracht, moet de droefheid overgaan, moet men eindigen het leven van een diepbedrukte te leiden. Begeef uw hart niet tot droefgeestigheid, zet ze van u, gedachtig zijnde, dat wij allen moeten sterven. Vergeet dat niet, daar is immers geen terugkeer; de dode doet u geen nut en uzelf benadeelt u. Gedenk, zoals het hem gegaan is, zo zal het ook u gaan, gisteren mij, heden u. Laat met de dood van de doden ook zijn aandenken rusten en troost u over hem, omdat hij toch onherroepelijk is heengegaan. - Ziedaar alles, wat twee eeuwen vóór Christus een wijs en godvruchtig Israëliet tot de bedroefden te zeggen heeft: zij moeten hun tranen drogen, omdat al te zeer te wenen nadelig is; zij moeten hun tranen drogen, omdat tranen niet baten; zij moeten troost zoeken bij redeneringen van hun verstand, bij de verstrooiing, bij de vergetelijkheid - maar waar is de hoop? Ach, schoon sinds eeuwen bij Israël de zekere wetenschap zijn kon, dat met de dood niet alles gedaan was; schoon het wist van een Enoch en een Elia, levend van de aarde weggenomen en van een Mozes aan de mond van de Heere ontslapen, en wiens graf niemand ooit gevonden had; dat het patriarchen gehad had, die op hun sterfbed uitriepen: op uw zaligheid wacht ik, O Heere! en koningen en psalmisten, die in heilige geestvervoering hadden gezongen: U zult mijn ziel in het dodenrijk niet verlaten; uw heilige zal geen verderving zien; de kennis en de kracht van deze vertroosting was verre van algemeen te zijn en voor de heilige mensen van God zelf, die door de Heilige Geest gedreven, die troost het best gekend en voor anderen uitgedrukt hadden, was de zaak meer zeker dan helder geweest en het denkbeeld aan graf en dood, "die de Heer niet prijzen; aan de kuil", waar men op zijn trouw niet meer hopen kan; aan het neerdalen, het wonen in de stilte, doorgaans noch opwekkelijk noch verdragelijk. Maar als Hij verscheen, die de opstanding is en het leven; die bij de graven nieuwe openbaringen van de heerlijkheid van God aankondigde; die de liefde en de macht had tot een weduwe, de lijkbaar van haar eniggeboren zoon volgende, te zeggen: ween niet! en die toch ook weer zelf geweend heeft bij het graf van een dierbare vriend. daar ging ook in deze de morgenster op over de duistere plaats, tot hiertoe slechts door de flauwe tintelende lamp met schemerende glans hier en daar verlicht. Tot in de nacht van de graven, tot in het donkere dodenrijk drong het morgenlicht van de opstanding door. Een nieuwe een volkomen vertroosting werd gehoord: Ik wil niet, dat u onwetende zegt, van degenen, die ontslapen zijn; ik wil niet dat u bedroefd bent als degenen, die geen hoop hebben; vertroost elkaar met deze woorden. Welke woorden? O mijn lezers, het is een voorrecht, dat u ze kent, want u zijn zij verkondigd, die woorden van God en niet van de mensen. Voor u ook hebben ze geklonken, niet eenmaal, maar vele, maar ontelbare malen. Nee, nee, het is onmogelijk, dat u ze u niet herinnerd heeft bij elk sterfbed en bij ieder graf. Nee, het is zeker, dat u ze op uw lippen genomen heeft tot iedere bedroefde, die zijn aardse schat aan de aarde toevertrouwen moest, maar door u op de hemel gewezen werd - zoals u ze op uw beurt in de dagen van uw nood - gehoord heeft uit de mond van kleinen en groten, wijzen en eenvoudigen. Ik ducht niet, dat u onwetend bent van de troost, die de Christenen hebben. Eén ding zou ik kunnen duchten - de mogelijkheid, dat u die troost met een hart, dat niet wil vertroost weten, zou hebben kunnen afwijzen. En nog één - dat u die grote en heilige troost zou hebben kunnen gebruiken zonder recht en met lichtvaardigheid.

Er is toch - en dit is het wat wij niet voor u willen verbergen - volstrekt geen reden, dat u over de ontslapenen bedroefd zou zijn. Want als wij geloven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, dan zijn deze de beide hoofdfeiten, waarophet christelijk geloof rust (1 Kor. 15: 3 v.) en aan deze hoofdfeiten van onze zaligheid houdt u toch, zoals ik weet, onveranderlijk vast. Zo zal ook God, naar die zelfde macht, waarmee Hij Hem, onze Heere, van de dood

heeft opgewekt (2 Kor. 4: 14), degenen, die ontslapen zijn in Jezus en daardoor wat de ene kant het sterven aangaat, Hem gelijk zijn geworden (Hand. 7: 58 en 59) wederbrengen met Hem. Hij zal hen uit de onzichtbare wereld, waarin zij, wat de ziel aangaat, tot Hem zijn ingegaan (Fil. 1: 23), in de zichtbare wereld inleiden, door hun wederopwekking van de dood, waardoor Hij ook, wat de tweede kant, de opstanding aangaat, hen als Zijn meest verwante broeders aan Hem gelijk maakt. Dat zal Hij doen, (Hebr. 1: 6), als de dag van Zijn terugkomst daar is, zodat Hij dan niet zonder hen verschijnt, maar zij evengoed als de hemelse legerschaar tot Zijn persoonlijk gevolg behoren (2 Thess. 1: 10).

Laat ons niet denken dat, na het sterven, de ziel in gevoelloosheid slaapt. Heden zult u met Mij in het Paradijs zijn, fluistert Christus ieder stervende gelovige toe. Zij slapen in Jezus, maar hun zielen zijn voor God, Hem dag en nacht prijzend in Zijn tempel en voor de troon halleluja's zingend voor Hem, die hen van hun zonden gewassen heeft in Zijn bloed. Het lichaam slaapt in zijn bed van aarde, onder het grastapijt. Maar hoedanig is die slaap? Het denkbeeld, dat aan slaap is verbonden is rust en dit is de gedachte, die de Geest van God ons wenst mee te delen. De slaap maakt van elke nacht een sabbat voor de dag. De slaap sluit de deur van de ziel goed toe en verzoekt alle indringers een tijd te wachten, opdat het innerlijke leven zijn zomertuin van de ruste mag betreden. De moegezwoegde gelovige slaapt rustig, zoals het vermoeide kind aan de borst van zijn moeder sluimert. O, zalig zij, die in de Heere sterven? Zij rusten van hun arbeid en hun werken volgen met hen. Hun stille rust zal nooit verbroken worden, totdat God opstaan zal, om hun het volle loon te geven. Door engelenwachten bewaakt, achter de gordijnen van eeuwige geheimen verborgen, slapen zij als erfgenamen van de heerlijkheid voort, totdat de volheid van de tijd de volheid van de verlossing aan het licht zal brengen. Wat een ontwaken zal het hunne zijn? Zij werden vermoeid en afgetobd in hun laatste rustplaats neergelegd; maar zo zullen zij niet opstaan, zij trekken met een gerimpeld voorhoofd en vervallen gelaatstrekken naar hun rustplaats, maar zij ontwaken in schoonheid en heerlijkheid. Het gerimpeld zaad, zo ontbloot van vorm en schoonheid, rijst op uit het stof als een heerlijke bloem. De winter van het graf maakt plaats voor de lente van de verlossing en de zomer van de heerlijkheid. Gezegend is de dood, omdat hij ons door de goddelijke kracht, van dit dagelijkse werkkleed ontdoet, om ons met het bruiloftskleed van de onverderfelijkheid te bekleden. Zalig zijn zij, die in Jezus rusten.

Zij hebben dus in vergelijking met de levenden geen nadeel; integendeel zijn zij in het voordeel. Houd het zo-even beweerde niet voor een gevolgtrekking door ons gemaakt, die men niet onvoorwaardelijk vertrouwen kan. Verlaat er u op; want dat zeggen wij u door het woord van de Heere, dat Hij bij deze gelegenheid door Zijn Geest ons ingeeft (1 Kon. 20: 35 Matth. 10: 9 v. Joh. 16: 13 v.), dat wij die levend overblijven zullen, zovelen van ons bestemd zijn, om dan op aarde te zijn tot de toekomst van de Heere, als Hij komt, om Zijn gemeente thuis te halen, niet zullen voorkomen degenen, die ontslapen zijn. Wij zullen integendeel na hen komen volgens de orde meegedeeld in 1 Kor. 15: 52b

De apostel maakt de Thessalonicensen in de eerste plaats daarop opmerkzaam, dat, evenals de ontslapenen gedurende de tussentoestand bij Jezus zijn, zij zo ook eens bij Zijn wederverschijning van de hemel met Hem zullen zijn. En als nu daartoe hun wederopwekking van de dood vooraf nodig is, omdat zij alleen zo de Heere, die zichtbaar komt, zichtbaar in de wereld kunnen leiden, zo was hun sterven, dat zij reeds hebben ondervonden en het opstaan, dat zij nog moeten ervaren, geheel overeenkomstig hetgeen volgens de hoofdfeiten van de Nieuw Testamentische geschiedenis met Jezus Christus heeft plaats gehad; in het een ligt daarom ook de waarborg voor het andere. Paulus trekt nu uit hetgeen hij hier zegt, de logische consequentie, de eenvoudige gevolgtrekking, uit de beide hoofdfeiten, die het Evangelie van

Jezus Christus verkondigt en die het Christelijk geloof tot zijn fundament heeft. Daardoor komt hij tot de stelling, dat de ontslapenen bij de terugkomst van de Heere de levenden en overblijvenden zelfs zullen voorgaan. Terwijl de beide wijzen, waarop het lichaam van de gelovigen naar het beeld van het verheerlijkt lichaam van de Heere volgens 1 Kor. 15: 47 vv. veranderd wordt, is de opwekking zonder twijfel het eerste en die verandering die plotseling in een ogenblik, ten tijde van de laatste bazuin plaats heeft het tweede is, zo kan hij deze stelling als een woord van de Heere voorstellen. Een onmiddellijke uitspraak uit Christus mond, zoals de apostel een kan noemen bij het geval in 1 Kor. 7: 10, is er nu niet voor hetgeen, waarover hier gesproken wordt, voor zover de evangelische berichten reiken. En zo'n niet geschreven uitspraak zoals in Hand. 20: 35 bedoeld was, zou hij zonder twijfel nog anders ingeleid en anders geformuleerd zijn. Wij kunnen dus de apostel slechts zo verstaan, dat wat hij schrijft, hij dit voor een door de Geest van de Heere onmiddellijk en uitdrukkelijk Hem ingegeven woord kan houden en daarom voor het eigen woord van de Heere wil hebben aangenomen. Als hij nu zegt: "Wij, die levend overblijven zullen tot de toekomst van de Heere", zo heeft men dit gehouden voor een bewijs en wel voor een van de duidelijkste van alle, die nog op andere plaatsen worden gevonden, dat hij bepaald verwacht heeft de dag van de terugkomst van Christus zelf nog te zullen beleven; zeker een verwachting, waarin hij zich heeft vergist. Het is toch een verkeerde wijze van beschouwing, dat het "wij" op onze plaats eveneens is op te vatten als het "wij" in 1 Kor. 15: 51 en 52 Paulus beweegt zich alleen in de tegenstelling van levende en ontslapen Christenen, zoals die reeds in de tijd werkelijk bestond en wil voorstellen wat bij de terugkomst van Christus deze en wat de anderen zullen ervaren, de eersten namelijk de verandering en de tweeden de opstanding. Tot de levenden nu behoort hij met zijn lezers en hij kan daarom zich met hen verenigend schrijven: "wij, die leven. " Hij doet dit te meer, omdat de Thessalonicenzen en diegene van hun broeders, die niet weer tot deze categorie behoorden, maar reeds ontslapen waren, in vergelijking met hen, die nog in leven waren en dus nog hoop hadden Christus terugkomst te beleven, voor benadeeld hielden. Had hij echter gemeend, dat "wij, die leven" reeds genoeg was, om ook werkelijk de terugkomst van Christus te beleven, dan had hij de bijvoeging "overblijven tot de toekomst van de Heere" kunnen besparen; hij heeft die echter niet alleen niet gespaard, maar in het woord van de grondtekst zelf, met het "wij, die leven" tot een enkel begrip verbonden, zodat hij bepaald handelt over hen, die op de dag van Zijn toekomst zich nog in leven bevinden en nu weet hij niet, of hij zelf tot die categorie behoren zal of niet. Zolang zij nog met elkaar in leven zijn, is het mogelijk, dat zij tot die overblijvenden behoren. Of dat intussen werkelijk of ook maar waarschijnlijk het geval zal zijn, laat hij evenzeer onbeslist, als hij het in 2 Kor. 12:
v. onbeslist laat, of hij bij het daar berichte "gezet worden in de derde hemel en in het paradijs", in of buiten het lichaam geweest is. Zo kan hij in 1 Kor. 6: 14; 2 Kor. 4: 14 zich eveneens verenigen met hen, die tot de opstanding komen, nadat zij van te voren gestorven zijn (vgl. Hand. 24: 15 v. zich hier verbindt met hen, die leven en overblijven en dus tot de verandering komen.

Men heeft hieruit willen afleiden, dat Paulus zelf hoop heeft gekoesterd om bij de toekomst van Jezus nog in leven te zijn, doch hetgeen tegen vele betuigingen, die hij elders doet, lijnrecht tegenstrijdig is. Het is dus een manier van spreken bij veronderstelling; zij, die levend zullen overgebleven zijn, wij ook, als wij ook onder dat getal behoorden. Paulus hoefde de hoop op een snelle terugkomst van de Heere hier niet tegen te gaan en achtte het nu niet raadzaam, zich daarover stellig uit te laten. (V. D. PALM).

Het Griekse woord, door "voorkomen" vertaald, betekent de voorrang te hebben, iemand de loef af te steken, wanneer iemand een meerder voorrecht geniet dan een ander, of datzelfde voorrecht eerder deelachtig wordt, kan hij in die zin gezegd te worden, hem voor te komen.

De zakelijke zin is daarom deze: in de grote dag van Christus' luisterrijke toekomst, bij de voleinding van de wereld, zullen velen van de Christenen nog op aarde leven; maar u moet u niet verbeelden, dat deze enige voorrang hebben zullen boven hun afgestorven broeders en dat zij met ziel en lichaam in de hemelse heerlijkheid zullen ingaan, eer hun afgestorven broeders zijn opgewekt. Juist het tegengestelde zal plaats hebben: eerst zullen zij, die in Christus gestorven zijn, tot heerlijkheid worden opgewekt; dit zullen de Christenen, die dan leven, eerst aanschouwen en daarna zullen hun lichamen, zonder de dood te ondergaan, in hoedanigheden veranderd en tot de hemelse heerlijkheid bekwaam gemaakt worden.

a) Want de Heere zelf (omdat op Zijn dag geen sprake meer is van krachten en werkingen, uitgaande van Hem, die in de hemel is, zoals in Matth. 26: 64 Openb. 6: 2, 16 v., maar van Zijn persoonlijke openbaring) zal met een geroep, waarmee Hij hen, die in de graven zijn, hun opwekkingsuur aankondigt (Joh. 5: 28), met de stem van de archangel, die Zijn woord tot hen brengt, dat zij vernemen en met de bazuin van God, die hun de kracht geeft, de roeping te volgen, die ook tot hen komt (Ezech. 37: 6 v.), neerdalen van de hemel; en die in Christus gestorven zijn (1 Kor. 15: 18) zullen eerst opstaan (Dan. 12: 2).

Matth. 24: 31. 1 Kor. 15: 52. 2 Thess. 1: 7

Vertroost elkaar dan met deze woorden, die u leren hoe die droefheid zonder grond is, waaraan u zich ten opzichte van uw ontslapenen heeft overgegeven. Wijs ieder, die in gevaar is om tot zo'n droefheid te komen, op hetgeen wij u hier als het woord van de Heere hebben gezegd.

Dat is een geheel andere troost, dan die in de onvernieuwde kerk wordt gegeven, namelijk deze: zorg voor zoveel zielmissen als mogelijk is, roep zovele priesters er bij als u kunt!

Het is echter ook een valse troost te menen, dat het een uitgemaakte zaak is, dat ieder door de dood in de hemel komt.

HOOFDSTUK 5

OVER DE TIJD VAN DE JONGSTEN DAG ENn HOE MEN ZICH DAARTOE MOET VOORBEREIDEN

EPISTEL OP DE ZEVENENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Hoe zeldzaam heeft het plaats, dat de Kerk een 27ste Zondag na Trinitatis viert. De meeste jaren eindigen met een Zondag minder. Bij het zeldzame nu van de jaren, die 26ste en 27ste Trinitatiszondag geven, heeft de Kerk het niet gebracht tot de volle zekerheid van de keuze bij haar lezingen. Voor beide Zondagen vinden wij 2 Thess. 1: 3 vv. zowel als 2 Petr. 3 vv. verwijzing zoeken en daarbij voor deze Zondag nog in het bijzonder deze tekst.

De symphonie tussen het Evangelie (Matth. 25: 1 vv.) en dit epistel is duidelijk. Het Evangelie eindigt met de vermaning: "Waak dan, want u weet de dag niet, noch het uur, waarin de Zoon des mensen komen zal; " Het epistel drukt dezelfde vermaning ons op het hart. Waken moeten wij, want wij weten, dat onze Heere komt als een dief in de nacht; en waken kunnen wij, want niet alleen zijn wij kinderen van de dag, maar wij ontvangen ook van de Heere de juiste uitrusting om wacht te houden. Die nu niet wil waken, verliest wat hij heeft; die echter getrouw waakt, zal de zaligheid bezitten in eeuwigheid.

Hoe de vromen de komst van hun Heiland verwachten: 1. over de dag van Zijn komst beweren zij niets; 2. Zij waken en strijden als kinderen van het licht. 3. Zij zijn niet bevreesd voor de toorn van het gericht.

Wie zal staan voor de Zoon des mensen? 1. die aangedaan is met het schild van het geloof; 2. die wandelt als een kind van de dag; 3. die ieder uur de komst van de Heere verwacht.

Waarom moeten wij ons voor de komst van de Heere ernstig en getrouw voorbereiden? 1. dat eist de ernst van de grote dag; 2. daartoe dringt de waardigheid van onze Christelijke roeping; daartoe noodzaakt de hoop van de eeuwige zaligheid.

Hoe moet een Christen de dag van de Heere verwachten? 1. als een dag, die ongehoopt en plotseling zal komen; 2. als een dag van het verderf over de goddelozen en dus als een kind van het licht en niet van de duisternis; 3. als een dag, waarop de zaligheid begint, dus met blijde hoop.

De Christelijke wandel met het oog op de jongste dag. 1. wat de aard ervan is; 2. wat ertoe verplicht; 3. wat de zalige gevolgen zijn.

De laatste dag, voor de gelovigen zo verblijdend: 1. de zekerheid van deze dag; 2. de voorbereiding ertoe; 3. de vertroosting van de gelovigen bij zijn aanbreken.

De gedachte aan de doden een aanmaning tot waakzaamheid: 1. in hoeverre zij zo’n vermaning is; 2. op welke manier onze waakzaamheid zich moet betonen.

Maar van de tijden en de gelegenheden, de bepaalde uren, hoeveel tijd er nog zal verlopen voordat wij tot dit tijdstip van ‘s Heeren komst zijn genaderd, broeders, heeft u niet nodig dat men u schrijft, omdat u bekend is wat udaarover moet weten.

Want u weet zelf zeer goed, omdat bij het onderricht, dat wij u hebben gegeven, Christus' eigen woorden daarover door ons aan u zijn meegedeeld, dat de dag van de Heere zo zal komen zoals een dief in de nacht (Matth. 24: 43 v. Luk. 12: 39 v. ; 21: 34 v. ; 2 Petr. 3: 10 Openb. 3: 3; 16: 15). Nooit kan er dus een toestand zijn, die aan de kinderen van de wereld zekerheid zou geven, dat zij voor de Heere onbereikbaar en onaantastbaar zouden zijn; integendeel juist daar, waar volgens hun mening zo'n toestand aanwezig is, zal datgene plaats hebben, waardoor zij menen veilig te zijn.

Want wanneer zij met een zekere gerustheid, met welbehagen over datgene, waardoor zij menen tegenover alle rechterlijke macht van de Heere bevestigd te zijn, zullen zeggen: "Het is vrede en zonder gevaar" ("Isa 3: 24" Jer. 6: 14 Ezech. 13: 10 Matth. 24: 38 v. Luk. 17: 26 vv.), dan zal een haastig verderf (2 Thess. 1: 9. 1 Tim. 6: 9 hen overkomen, zoals de barensnood een bevruchte vrouw (Jes. 13: 8 Jer. 4: 31; 6: 24; 22: 23 Micha 4: 10) en zij zullen het geenszins ontvluchten.

Op de onderrichting over de ontslapenen, waartoe de apostel aanleiding had verkregen door het bericht van de bekommernis, die bij de gemeente bestond, volgt hier een andere, die met de vorige zeker in zoverre samenhangt, dat die over hetzelfde feit van de toekomst handelt, waarover de bezorgdheid voor de doden voortkwam. De apostel zou daartoe nu wel bezwaarlijk zijn overgegaan, als hij niet een begeerte van de gemeente daarover had vernomen, die hij nu hierdoor wil vervullen. Hij moest handelen "over de tijden en gelegenheden", zo zegt hij, als hij wil voldoen aan de begeerte in de gemeente uitgesproken. Maar, zo verklaart hij verder, de Christenen van Thessalonika hebben daarover geen verklaring door een brief nodig, niet, zoals velen zijn mening hebben willen verklaren, omdat daarover geen mededeling kon worden gegeven, waardoor bewezen zou zijn, dat hun verlangen verkeerd was, maar om de door hemzelf er bijgevoegde reden, omdat zij door zijn mondeling onderricht dat reeds wisten, wat hun hierover moest worden bekend gemaakt, dat de dag des Heeren kwam als een dief in de nacht. Moest deze vergelijking alleen het verrassende en onverwachte van Christus' verschijning of van het intreden van Zijn dag uitdrukken, men zou dan moeten toegeven wat sommigen beweren, dat er edeler beelden hadden kunnen worden gevonden. Zij houdt echter tevens in, dat de Heere op Zijn dag hen, voor wie Hij zo komt, van alles beroven zal, wat tot hiertoe hun bezitting heeft uitgemaakt. Dat de bedoeling niet is, dat Hij ook voor hen, die Hem verwachten, zo zou komen, spreekt vanzelf en wordt dan ook bevestigd door hetgeen onmiddellijk volgt, waar alleen van zodanigen sprake is, voor wie het onverwachte en plotselinge komen van deze dag het begin zal zijn van een verderf, dat alle mogelijkheid van ontkomen uitsluit. Wat de vergelijking aangaat van die dag, die de wereld in haar gerustheid plotseling en tot haar verderf overvalt, met een zwangere vrouw, die door de geboorteweeën, die zij niet ontkomen kan, overvallen wordt, zo wil deze te kennen geven dat de kinderen van de wereld in het geheel niet denken aan het verderf, dat hen wacht, hoewel het in henzelf reeds wordt voorbereid en voor hen even zeker is als voor een zwangere, dat zij moet baren.

Hoe treffend is het beeld hier gekozen! Die geruste mensen denken: "het is vrede en zonder gevaar! " en toch dragen zij in zich de grond van zwaar lijden en van bezoekingen. Plotseling komt het beslissende uur, waarin het bij hen te doen is om leven of dood, even als een zwangere de weeën meestal plotseling, soms midden onder het eten of in de slaap, onder schertsen en lachen overvallen en zij nu stil de beslissing moet afwachten, die over haar komt; zij kan de last van haar lichaam niet van zich werpen, maar moet voortbrengen wat zij in zich draagt en dat is bij die geruste mensen het verderf.

Maar u, broeders, u bent wat uw staat als Christenen aangaat, niet zoals de kinderen van de wereld, in duisternis, dat u evenzo die dag van de Heere (Rom. 13: 12. 1Kor. 3: 13 Hebr. 10: 25)als een dief zou bevangen, hetgeen alleen ten opzichte van hen kan zijn, die in de duisternis leven.

U bent integendeel ten gevolge van uw roeping tot de gemeenschap van Jezus Christus (1 Kor. 1: 9) allen kinderen van het licht en kinderen a) van de dag (Joh. 12: 36 Luk. 16: 8 Efeze. 5: 8). Wij, die de Heere Jezus Christus in geloof toebehoren, zijn niet ‘s nachts, noch van de duisternis. Op ons is dus dat woord van de Heere (vs. 2) geenszins van toepassing (Joh. 11: 9 v.).

Rom. 13: 12

In de duisternis zijn betekent: onwetendheid, valse gerustheid, aardsgezindheid, liefdeloosheid over de Heere Jezus, vijandschap tegen het licht, ongeduld als zijn inwendige toestand te openbaren (Joh. 3: 19 v.) en daarin te willen blijven. Maar God is een licht en een Vader van de lichten en maakt ons door het Woord van de waarheid tot kinderen van het licht (Jak. 1: 17 v.). Hij wekt lust tot waarheid in het binnenste op, zodat het kwade door het licht bestraft wordt en ook wat in God gedaan is openbaar wordt. Zo trekt die van het kwade af en bevestigt het goede en zo komt men tot een rein hart en een eenvoudig oog, waarvoor het licht als zijn element aangenaam is en zo zal voor een gelovige als voor een kind van het licht ook de dag, die alles duidelijk maakt, draaglijk en gewenst worden.

Als de dag van de Heere de anderen overvalt als een dief in de nacht, dan ligt daarin opgesloten, dat zij zich bevinden in nacht en donkerheid. Om evenzo door die overvallen te worden moesten de lezers in dezelfde toestand zijn; de apostel ontkent dus het eerste als hij het laatste ontkent. Is het echter zo niet met hen, dat de dag van de Heere, die toch verwant is met de dag, in wiens licht zij leven, als een dief overviel, zo hebben zij ook in dit opzicht zo’n onderwijzing over het "wanneer" daarvan niet nodig, dat zij zouden vernemen hoe lange tijd er nog zou verlopen; wat zij zijn, verheft hen aan de ene kant en wat zij weten, aan de andere kant boven zo’n noodzakelijkheid.

Voor de Christenen is de dag reeds inwendig aangebroken, al heerst die ook nog niet uitwendig. Zij doen als de kinderen van het licht reeds nu wat eeuwig hun werk zal zijn, met het oog op de dag, die alles openbaar maken zal. Het veronderstelt echter een ernstige vernieuwing, als een mens zich zal verheugen in het openbaar worden zonder te verschrikken. Het is overigens zeer begrijpelijk, dat de loop van de kerkgeschiedenis de vorm van de geloofsverwachting een weinig heeft veranderd en velen eraan gewend heeft, bij de dag van de Heere meer aan de doodsdag van ieder te denken dan aan de dag van het oordeel over allen. Ook die komt evenals deze onvermijdelijk, maar onaangekondigd. Toch ligt daarin een vernauwen van de horizon, als de blik op de voleindiging van het geheel al te zeer verloren gaat.

a) Laat ons dan niet slapen in de geestelijke betekenis van het woord (Efeze. 5: 14), zoals als de anderen, de ongelovigen (Hoofdstuk 4: 13 Efeze. 2: 3), maar b) laat ons waken c) en nuchter zijn (1 Petr. 5: 8).

Rom. 13: 11, 13 b) Luk. 21: 35 c) 1 Kor. 15: 34

Velerlei zijn de wegen om de Christelijke waakzaamheid aan te wakkeren. Laat mij onder andere middelen de Christenen sterk aanraden, veel met elkaar over de wegen van de Heere te spreken. Christen en Hopende spraken tot elkaar, terwijl zij op reis naar de hemelse stad waren. Laat ons, om de slaperigheid te voorkomen of te bestrijden, een nuttig gesprek voeren. Christen vraagde: Waarmee zullen wij beginnen? En Hopende antwoordde: Waar God met ons mee begonnen is. Toen zong Christen dit lied:

O u, die steeds het oog naar Sion op moet slaan, Als sluimring u bedreigt en u in slaap zou raken, Komt herwaarts, broeders, komt en luistert naar de zaken, Die wij als pelgrims nu te zaam bespreken gaan. Een broederlijk verkeer, in Jezus naam gesloten, Verheft de ziel en houdt haar wakend, onverdroten.

Christen, die zich afzonderen en in eenzaamheid wandelen, zijn zeer onderhevig om slaperig te worden. Zoek Christelijke omgang en u zult daardoor wakende blijven, verfrist en aangemoedigd worden om groter vorderingen op de weg van de hemels te maken. Maar wanneer u dus in zoetigheid tesamen raadpleegt over de wegen van God, zie dan toe dat het onderwerp van uw samenspreking uw Heere Jezus is. Dat het oog van het geloof onafgebroken op Hem gericht is, dat uw hart vol van Hem is, dat uw lippen Zijn dierbaarheid uitspreken. Mijn vriend, leef dicht bij het kruis en u zult niet in slaap vallen. Tracht een zeer diep gevoel van de waarde van de plaats te verkrijgen, waar u heengaat. Als u bedenkt dat u naar de hemel moet, zult u onderweg niet slapen. Als u weet dat de hel achter u is en de duivel u achtervolgt, zult u niet stilstaan. Zou de doodslager slapen met de wreker van het bloed achter en de stad van de behoudenis voor zich? Christen, zult u slapen, terwijl de paarlen poorten geopend zijn, de gezangen van de engelen u wachten, om u met hen te verenigen een kroon van goud gereed is om u op het hoofd gezet te worden? O, nee, ga voort in heilige gemeenschap te waken en te bidden, opdat u niet in verzoeking valt.

Want reeds in lichamelijke zin is het aldus: die slapen, slapen ‘s nachts en die dronken zijn, zijn ‘s nachts dronken, dan richten zij het liefst hun drinkgelagen aan.

Maar wij (om het gezegde van het lichamelijk gebied dadelijk op het geestelijke over te brengen), die niet van de nacht zijn, noch van de duisternis (vs. 5) en dus niets met dat nachtelijke te doen hebben, wij, dieoverdag zijn, tot de tijd behoren, dat het licht heerst, in de dag wandelen naar die grote dag, behoren anders te handelen. Laat ons, zoals wij niet slapen, ook niet dronken maar nuchter zijn, aangedaan hebbende het borstwapen, het pantsier (Jes. 17) van het geloof en van de liefde en tot een helm de hoop van de zaligheid (Hoofdstuk 3. 1 Kor. 13: 13

Dit, dat de Christenen kinderen van het licht zijn en overdag, legt hun ook zeer bepaalde plichten op. Wij mogen niet slapen, zegt de apostel, zichzelf ook insluitend met hen, op wie deze verplichting rust, nadat hij zich van te voren meegerekend heeft onder de kinderen van het licht en overdag met de woorden: "wij zijn niet van de nacht, noch van de duisternis. " Wij mogen niet slapen, maar wij moeten waken en aan de dag de eer geven, die daaraan volgens de regeling van God toekomt. Het slapen is hier natuurlijk in geestelijke zin op te vatten. De anderen, de heidenen, slapen; zij zijn ten opzichte van God en diens wil nalatig en lui, zij horen niet wat zij konden horen, als zij maar wilden waken, zij doen niet wat zij zeer goed konden doen, als zij de slaap van zich wilden afschudden; maar het behaagt hun zo werkeloos, zo gedachteloos voort te gaan en hun dagen door te brengen als een ijdelheid, als een droom. In plaats van te slapen, moeten wij waken met heldere ogen, met wakkere zintuigen, met bedrijvige handen de dag, die ons gegeven is, uitkopen; maar wij moeten ook,

zoals de apostel erbij gevoegd heeft, nuchter zijn. Is het reeds in het lichamelijk leven niet mogelijk te waken, als de mens zich aan onmatigheid overgeeft, omdat deze het hoofd snel zwaar en moe maakt en tot slapen dringt, zo eist ook voor het geestelijke leven het waken, dat wij ons steeds bevinden in de toestand van geestelijk nuchter zijn. Hij is nu daarin niet, die, zich met de beker van de wereld en haar begeerlijkheid bedwelmend, zich aan haar ijdelheid en nietigheid overgeeft.

De aangeboren zwakheid en traagheid van het vlees neigt reeds vanzelf tot slaperigheid (Matth. 26: 41). Daarom moeten wij alles vermijden, waardoor wij dat nog zouden kunnen verergeren, alle bedwelming, waardoor wij de schuld van zelfverdoving op ons zouden laden. Zo'n bedwelming ontstaat door het overgeven aan de heerlijkheid van de wereld, aan eer, genietingen en zorgen; het leren en streven van hen, die naar God niet vragen. In 1 Kor. 15: 34 wordt de loochening van de opstanding voorgesteld als een dronkenschap; een apostolische beschrijving van het nuchter zijn lezen wij daarentegen in 1 Kor. 7: 29 vv.

Het "nuchter zijn" laat de apostel niet zonder bijvoeging: "aangedaan met het borstwapen van het geloof en van de liefde en tot een helm de hoop van de zaligheid. " Die bijvoeging is daaruit te verklaren, dat in het nuchter zijn het waken als veronderstelling vervat is. Deze overgang lag namelijk in zoverre voor de hand, als de wakende in tegenstelling van die op het bed ligt ook bekleed is. Dat als onze bekleding pantsier en helm worden genoemd, komt van diezelfde ernst van ons waken, die de vermaning tot nuchter zijn meebrengt en die nu van de tegenstelling tegen de lichtzinnigheid van de drinker tot de voorstelling van de noodzakelijkheid verheft, om tegen vijandelijke aanvallen op de hoede te zijn. Zonder zo bekleed te zijn, zoals bij het gevaar, dat ons buiten dreigt, nodig is, zou het tot zeker bereiken van onze bestemming niet genoeg zijn, dat wij ons nuchter houden. Het nuchteren zijn laat ons met steeds gelijke helderheid gedachtig zijn aan onze bestemming en aan de weg daarheen en bedacht zijn op alles, wat ons deze zou kunnen doen verliezen. Als wij echter geen geloof en geen liefde hadden, noch hoop, zoals wij ons niet kunnen beschermen tegen hetgeen ons van onze bestemming zou kunnen aftrekken, of zou willen vervreemden tot een wandelen en een gezindheid, die daar tegenover staat.

Geloof en liefde zijn het borstharnas, het door de liefde werkdadig geloof weert elke aanval af, het geloof, de vergiffenis van de zonde aangrijpend en Gods beschermende gemeenschap genietend, leefde, doordat zij al het kwade overwint door het goede. De hoop van de zaligheid, van de ten slotte aanbrekende verlossing van alle zonde, is de helm, waardoor gedekt het hoofd zich fier en veilig verheft en zeker van de overwinning de vijand onder de ogen ziet.

Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, om een prooi van Gods toorn te worden (Hoofdstuk 1: 10), maar tot verkrijging van de zaligheid door onze Heere Jezus Christus.

Die voor ons, ons ten goede (Rom. 5: 6. 2 Kor. 5: 15 gestorven is, a) opdat wij, hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen, hetzij wij op de dag van Zijn terugkomst nog in leven zijn, of reeds de dood zijn ingegaan (Hoofdstuk 4: 13 vv., te samen, zonder dat de een of de andere enigzins in zijn zaligheid verkort wordt, met Hem leven zouden (2 Tim. 2: 11).

Gal. 2: 20. 1 Petr. 4: 2

De hoop van de zaligheid, die haar grond heeft in Jezus' dood en opstanding, moet het angstige, vreesverwekkende, ontzaglijke verbannen uit de verwachting van de jongste dag;

want, zo gaat de apostel voort: God heeft ons door niets in Zijn raad, ook niet wat de dag van Christus en het snel overvallen van deze aangaat, tot toorn gesteld, maar worden wij door de dag van de Heere levende gevonden, of op die uit onze slaap opgewekt, wij zullen tesamen met Hem leven.

De tegenstelling tussen "waken" en "slapen" komt hier terug onder hen, die vroeger (vs. 6 v.) als de wakenden tegenover de slapenden waren gesteld. Daardoor is duidelijk genoeg aangewezen, dat deze tegenstelling nu over die van het lichamelijk leven en het dood zijn moet worden verstaan. Op die manier, zegt de apostel, als deze tegenstelling bij ons voorkomt, is het hetzelfde voor de jongste dag. Ten opzichte van hetgeen wij tot onze zaligheid zullen ontvangen, wordt daardoor geen onderscheid teweeg gebracht.

Paulus komt hier terug op de vroegere onderrichting, waarin hij had uiteengezet dat de ontslapenen in Christus niets van hun zaligheid verliezen. Daarover zegt hij: wij gelovigen zullen met Christus leven, hetzij wij nog in het lichaam zijn als Hij komt, of reeds ontslapen zijn.

Daarom, omdat ons voor de dag van de Heere niets anders nodig is, dan wakend en nuchter te zijn en aangedaan met de toerusting van het geloof en van de liefde en van de hoop, maar dit zeer nodig is, vermaan elkaar dan. Wek elkaar op om waakzaam en nuchter te zijn en sticht de een de anderen in die drie Christelijke hoofddeugden, zoals u ook doet, zoals u met zodanige onderlinge vermaning en stichting reeds een goed begin heeft gemaakt en slechts nodig heeft daarmee voort te gaan en steeds volkomener daarin te worden (Hoofdstuk 4: 1, 10).

Terwijl men door vermanen de kracht, die in anderen sluimert, opwekt en hen dringt tot het ware, plichtmatige, ijverige werken, bestaat het stichten of opbouwen nog in iets anders.

Het bijbelse begrip van stichten is iets anders dan het zoete, wekelijke opwekken van gevoelens, die men hier en daar stichtend noemt. Gods tempel moet opgebouwd worden; die moet op het ware fundament worden gesticht. Steen voor steen moet worden behouwen en ingevoegd. Er is hier sprake van een wonen van God in de mensheid en daarom van een in elkaar voegen van levende stenen tot een woonstede van de Geest. Dat is van de ene kant een werk van God, dat steeds inniger wordt, van de andere kant een werk van de mensen, met steeds voller ernst; altijd met geestelijke middelen, beide tot dat doel, dat eens gezegd zal kunnen worden (Openb. 21: 3): "Zie, de tabernakel van God is bij de mensen! " Door woord en wandel moet de een de ander daarin behulpzaam zijn. Het is echter zeker dat wij veel gelegenheden, waarbij wij onze naasten, zonder ongepast te handelen, konden vermanen, vertroosten en stichten, door vreesachtigheid en traagheid, door gebrek aan geloof en aan liefde verzuimen.

III. Vs. 12-24. De apostel gaf in de vorige afdeling de Thessalonicensen twee onderrichtingen; de een over de opstanding van hen, die in het geloof in Christus waren, de andere ten opzichte van de vraag naar de tijd van de terugkomst van Christus. Hij besloot die beide met een vermaning, namelijk om ook elkaar op te bouwen met de vertroosting, die uit de andere volgt. Nu keert hij weer geheel terug tot de vermaningen, waarmee hij het tweede deel van de brief heeft geopend. Wat deze afdeling bevat zijn enkel vermaningen, die ten doel hebben het Christelijk leven te bevorderen, zowel van elk lid als van de gemeente in het geheel, waarmee hij dan een zegenwens daarop betrekkelijk verbindt. Met deze bede eindigt het tweede hoofddeel van de brief op geheel dezelfde manier als de eerste. Terwijl daar

gezegd wordt (Hoofdstuk 3: 12 v.): "De Heere vermeerdert u en maakt u overvloedig in de liefde jegens elkaar en jegens allen, zoals wij ook zijn jegens u; opdat Hij uw harten versterkt om onberispelijk te zijn in heiligmaking voor onze God en Vader in de toekomst van onze Heere Jezus Christus met al Zijn heilige", lezen wij hier (vs. 23 v.): "De God van de vrede zelf heiligt u geheel en al en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam wordt onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus. Hij, die u roept, is getrouw, die het ook doen zal. "

a) En wij bidden u, broeders, om van de zo-even uitgesproken, algemene vermaning (vs.
tot een bijzondere over te gaan, erken degenen, die onder u arbeiden en uw voorstanders zijn in de Heere en u vermanen; erken het wie zij voor u zijn en welke betekenis zij hebben voor de ontwikkeling van geheel uw Christelijk geloofsleven (1 Kor. 16: 18).

Rom. 15: 27. 1 Kor. 9: 11 1 Tim. 5: 17

En acht hen zeer veel in liefde, voel bijzondere hoogachting en hartelijke toegenegenheid voor hen, niet om hun personen, of om bijzaken, maar omwille van hun werk, dat toch een werk is in de dienst van Christus en dat met grote verantwoordelijkheid en ook met veel moeite verbonden is (Hebr. 13: 17). Wees vreedzaam onder elkaar. Onthoud u hun zonder noodzakelijkheid moeiten te veroorzaken, maar verlicht hen integendeel in hun ambt, door hen bereidwillig tegemoet te komen.

Van hetgeen volgens vs. 11 allen moeten doen, gaat Paulus over tot hetgeen inzonderheid de voorstanders aangaat, wie vooral het ambt van vermanen en stichten is opgedragen. Had hij de Thessalonicensen opgeroepen om allen te samen de een op de ander invloed uit te oefenen, de gemeente heeft ook haar voorstanders, wier plicht is, volgens hun ambt tegenover allen, wat ieder jegens de andere verschuldigd is. De apostel acht nu nodig om de lezers te vragen, om niet ten gevolge van de werkzaamheid van ieder in het bijzonder, te vergeten wat zij aan de dragers van het ambt in de gemeente verschuldigd zijn, opdat zij niet menen, zoals Chrysostomus zegt, dat hij allen tot de waardigheid van leraars wilde verheffen. Hier, waar over de voorstanders wordt gehandeld, bidt hij, terwijl hij daarentegen in vs. 14 vermaant; want waartoe hij moet opwekken, dat is benevens de achting, die men aan het ambt verschuldigd is, nog in bijzondere mate liefde omwille van het werk, dat de voorstanders aan de gemeente verrichten.

Dat Paulus deze vermaning ten opzichte van de voorstanders van de gemeente voor nodig houdt, daaruit schijnt te blijken dat het te Thessalonika hier en daar aan het nodige respect ontbrak. De apostel stelt de ouderlingen, die in de apostolische tijd nog niet onderscheiden waren van de opzieners of bisschoppen (Tit. 1: 5 en 7 Hand. 20: 7 en 28) door drie omschrijvingen voor; ten eerste in het algemeen, "die onder u arbeiden", om reeds dadelijk het in waarde houden voor te stellen als een plicht, die men hun verschuldigd was, om hun bemoeiingen voor de gemeente. Vervolgens let hij nader op het onderscheid van hun bediening eensdeels als degenen, wier plicht was, de algemene uitwendige aangelegenheden van de gemeente te leiden ("die uw voorstanders zijn in de Heere, aan de andere kant, als degenen, wie het ambt van leren en vermanen is opgedragen ("die u vermanen. De laatste werkzaamheid doelt, volgens het woord in de grondtekst gebruikt, vooral op de handhaving van de Christelijke tucht; toch is de Christelijke onderwijzing in het algemeen niet daarvan uitgesloten.

En wij bidden u, broeders, vermaan de ongeregelden, die zich niet willen schikken naar de gestelde regels (1 Kor. 14: 40), vertroost de kleinmoedigen, die ervoor terugdeinzen om het kruis op zich te nemen en Jezus na te volgen (Hoofdstuk 1: 6), ondersteun dezwakken (Tit. 1: 9), laat die niet aan zichzelf over, wees lankmoedig jegens allen naar de algemene liefde, die ons Christenen betaamt (2 Petr. 1: 7 Fil. 4: 5 1 Kor. 13: 4

a) Zie toe, dat niemand kwaad voor kwaad iemand van hen, buiten zijn (Hoofdstuk 4: 12) en zeker door hun handelwijze veel tot wraak tarten, vergeldt (Rom. 12: 17. 1 Petr. 3: 9 ; maar jaag alle tijd het goede na (Rom. 12: 9 en 21), zo jegens elkaar als jegens allen, zodat u allen mensen zonder onderscheid gunt en doet, wat tot hun welzijn is (Gal. 6: 10).

Lev. 19: 18 Spr. 20: 22; 24: 29 Matth. 5: 39. 1 Kor. 6: 7

De apostel vermaant weer alle broeders; de echt geestelijk gezinde gemeenteleden moeten zich wel door de voorstanders laten leiden, maar ook zelf uit dezelfde geest hen ondersteunen.

Zij moeten hun vermaningen richten tot hen, die zich niet binnen de perken van de gewone orde houden. De uitdrukking "de ongeregelden" wijst op de orde van het gemeenzame leven, die evenzeer verlaten werd door hem, die in de kerkelijke gemeenschap wegen ging, die niet waren aangewezen, als die de perken van de gewone orde van het maatschappelijk leven overschreed (2 Thess. 3: 10 vv.). De ongeregeldheid van beiderlei aard zal wel hand aan hand zijn gegaan. Deze door terechtwijzingen van hun ongeregeldheid terug te brengen, is evenzeer de taak van allen, als om de kleinmoedigen te troosten en de zwakken te steunen. Zoals de apostel over de gemeente in het algemeen bezorgd geweest is, of haar geloofsmoed wel blijven zal onder de voortdurende vervolging (Hoofdstuk 3: 3), zo heeft hij bij de "kleinmoedigen" nu zodanige bijzondere personen op het oog, wie het aan deze moed ontbreekt en hij beveelt hun moed in te spreken, hen niet aan hun moedeloosheid over te laten. Onder de zwakken verstaat hij hen, die wel niet de wil, maar wel de kracht ontbreekt, om de Christelijke waarheid in hun leven vol en zuiver uit te drukken, omdat zij in hun geweten gebonden zijn door hetgeen niet uit de Christelijke waarheid voortkomt (Rom. 15: 1.
Kor. 8: 9; 9: 22 Makkelijk konden de sterkeren zich onverschillig of met minachting van deze afkeren, omdat het bij hen toch tot geen echte beslistheid kwam. Vandaar de vermaning van de apostel, om zich met deze te bemoeien als met dierbare leden van de gemeente, die zij evenmin als andere verloren moest laten gaan. Van een andere aard is de vermaning: "wees lankmoedig jegens allen", waarbij geen sprake meer is van een werken op anderen, waarom hier reeds de overgang plaats heeft tot de vermaning in het volgende vers. De apostel gaat daarmee over tot de juiste verhouding over die personen, die ons tot verstoordheid of tot toorn en wraak mochten opwekken. Hij eist van de Thessalonicensen in de eerste plaats jegens ieder zonder onderscheid, dus niet alleen tegenover de mede-Christenen, zoals men dat woord op verkeerde manier heeft willen beperken, lankmoedig te zijn. Diensvolgens verlangt hij, dat men niemand kwaad met kwaad vergeldt, maar het welzijn van alle mensen zoekt, waarbij hij niet alleen inscherpt zelf niet iets dergelijks te doen, maar met de uitdrukking: "zie toe, dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergeldt", de gemeente oproept, niets van die aard in haar midden te laten plaats hebben.

Zeker moet ieder op zichzelf zien; toch kan men vaak ook bij anderen het kwaad verhoeden en de voorgenomeme wraak, zoals Abigaïl bij David (1 Sam. 25) door een woord op zijn pas voorkomen.

Om het goede in te halen is onder de bestrijdingen van de mensen een "najagen" nodig. Men moet het goede najagen (vgl. 1 Kor. 14: 1 Hebr. 12: 14); het wordt ons niet van nature ten deel; het kwade daarentegen komt vanzelf.

Die kwaad met goed kan vergelden, door welk kwaad zou die gekrenkt kunnen worden? Daarentegen verliest de bij het leven met de angel.

Wat dunkt u? De bedeling van de wet was door Mozes gegeven, genade en waarheid zijn met Christus geworden. De wet had niets dan een schaduw van de toekomende goederen, geenszins het beeld zelf van de zaken. Zij was de bedeling van de brandende berg en duisternis en onweer. Toch klonk en weerklonk het in Israël van Psalmen en liederen, die uitriepen: Dient de Heere met blijdschap! komt voor Zijn aangezicht met vrolijk gezang! Toch werd ook onder deze bedeling in de tent van de rechtvaardigen de stem van het gejuich opgeheven; toch riepen ook onder deze bedeling Gods gunstgenoten uit: "Alhoewel de velden geen voedsel voortbrengen, zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God van mijn heil (Hab. 3: 17, 18). En wat mag dan verwacht worden, waar men leeft onder de bedeling van genade en waarheid? Al Gods beloften vervuld, alle geestelijke zegeningen van de hemel in Christus uitgestort! Onder die bedeling, waarvan de naam is blijdschap en het eerste woord: Zie, ik verkondig u grote blijdschap, onder die bedeling, waarin de ogen van Gods dienstknechten de zaligheid zien, die God bereid heeft voor al de geslachten; onder die bedeling, waarin men komt tot de berg Sion en de stad van de levenden van God, tot het hemels Jeruzalem en de vele duizenden engelen, tot de algemene vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn en tot God, de Rechter over allen en de geesten van de volmaakt rechtvaardigen en tot de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus en het bloed van de besprenging, dat van volkomen reiniging, van eeuwige verlossing spreekt? Voorwaar, hier mag men zich verheugen als in de oogst; hier als zij, die de buit uitdelen. Hier is een gewicht van zaligheid, waartegen al het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarderen! En zou dan hier de ten van de vromen niet weergalmen? Hier het aangezicht van Gods gunstgenoot niet blinkend zijn? Hier zijn hart zich niet juichend verheffen boven wat leed of beproeving het zij? Zou de God en Vader van Jezus Christus zonder blijdschap gediend, met een hangend hoofd gehoorzaamd worden? Kan de zekerheid van de liefde van God, kan het liefhebben van God, kan de zekerheid van schuld vergiffenis en eeuwig leven zonder blijdschap wezen? Kan verdrukking of benauwdheid, vervolging, honger, zwaard, kan iets tegenwoordigs, iets toekomstigs, kunnen de dingen van het leven, kan de gedachte van de dood die blijdschap wegnemen? Kan de Christen twijfelen aan de wettigheid, aan de billijkheid van de eis: Verblijd u ten allen tijde? Nee, voorzeker! Dit Godsgebod is niet zwaar en hij zegt er Amen toe. - Verwerpen wij de bekommerde Christen? Twijfelen wij aan de oprechtheid van zijn geloof, de hartelijkheid van zijn liefde, de gegrondheid van zijn hoop? Dat zij verre. Maar dat hij voelt, dat hem iets, dat hem veel ontbreekt, dat hij zijn gebrek niet verschoont, niet verbloemt, niet opsiert met namen van deugden, waarvan het de schijn maar het wezen niet heeft. De bekommerde Christen is niet ootmoediger dan de blijmoedige, maar hij heeft minder geloof. Hij is minder doordrongen van de waarheid en de kracht van het Evangelie. Zijn naargeestigheid behoort geenszins tot die zwakheden, waarin Gods kracht volbracht wordt, maar tot die verkeerdheden, die de Heilige Geest bedroeven. Hij moet ze niet kweken, maar bestrijden en laten bestrijden door het woord van de Godsbeloften en het voorbeeld van de blijmoedigen. Is er niet een schijn van Christelijke blijmoedigheid, die niet meer is dan een schijn en die op zelfbedrog neerkomt? Helaas maar al te zeer. Schoon de ware Christelijke blijmoedigheid niet uit oppervlakkigheid of gebrek aan zedelijke ernst voortkomt, ook de oppervlakkige kan blijmoedig zijn; de zorgeloze is het. Niet ieder die het zich aanmatigt,

heeft recht op die blijdschap, die een plicht van de ware Christen is. Dit recht bestaat niet, waar geen droefheid naar God bekend is, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. IJdel is de blijdschap over de blijde boodschap van verzoening en behoudenis, ijdel de blijdschap over een door Christus geopende hemel, waar geen blijmoedige verloochening van wereld en ijdelheid heeft plaats gehad, geen blijmoedig opnemen van het kruis om Christus te volgen. Het is een overgenomen, een opgedrongen, een ingebeelde blijdschap; ook houdt zij geen proef tegen de smarten van het leven, tegen de verschrikkingen van de dood. Dit voelt u wel, u die, zoals van geloof van anderen, zo ook van blijdschap van anderen leven wilt. Zoek dan uw eigen blijdschap door uw eigen geloof. Het is tijd. Reeds een lange tijd was u zonder de ware blijdschap. Misschien zal de tijd van uw leven voorts kort zijn. Als hij echter nog lang genoeg is om het eeuwig geluk te zoeken en te vinden, u zult de tijd hebben om het onderscheid tussen ware en valse vreugde bij ervaring te leren kennen.

a) Verblijd u te allen tijd (Fil. 3: 1; 4: 4. 2 Kor. 13: 11

Matth. 5: 12 Luk. 10: 20 Rom. 12: 12

Bid zonder ophouden (Rom. 12: 12 Efeze. 6: 18 Kol. 4: 2).

Luk. 18: 1

Zou de vermaning tot een biddend en dankend leven, die Paulus aan de Christenen te Thessalonika richtte, voor ons minder noodzakelijk zijn? Maar wie weet niet, hoe vaak het meest bekende het minst wordt bedacht en betracht en wie slaat niet met stille schaamte zo menig blad in zijn levensboek op, waarop hij het met eigen ogen kan lezen, dat een dag zonder gebed een dag zonder zegen geweest is? Inderdaad, het is dan ook niet weinig, wat de apostel in deze woorden van de Christenen eist. Bid zonder ophouden; omdat men zo iets in de eigenlijke zin niet mogelijk acht, heeft men vaak de vermaning aldus verstaan, dat men zich de Heere onophoudelijk voorstelt en bij alles wat men doet in Zijn gemeenschap moet leven. Maar hoezeer ook dit laatste heilige roeping is, vinden wij niet de minste reden om het woord bidden alleen hier in een andere zin te verklaren dan waarin het doorgaans gebruikt wordt. Nee, werkelijk eist de apostel niets minder, dan wat hij elders een "sterk aanhouden in het gebed" een "bidden ten allen tijd in de geest" heeft genoemd (Efeze. 6: 18 Kol. 4: 2), en schrijft hij zo’n gedurig omzien tot en aanroepen van God als dagelijkse levenstaak voor, waarbij men telkens weer terugkeert tot de troon van de genade; en zelfs dan niet in het bidden vertraagt als het schijnbaar vruchteloos is. Een stemming bedoelt hij, als die van Abraham, die "nog staan bleef voor het aangezicht van de Heere" als van de weduwe uit de gelijkenis, die niet afliet van smeken: "doe mij recht tegenover mijn wederpartij; " of van de eerste gelovigen, van wie wij lezen dat zij volhardend waren in het bidden en smeken. - En zegt zo dit reeds niet weinig, vooral niet minder omvat de eis, die nu volgt: dank God in alles. In buitengewonen voorspoed niet alleen, maar ook ten dage van onspoed, bij verrassing, maar ook bij teleurstelling, in het vast vertrouwen, dat alles goed is wat de trouwe Vaderhand geeft, al noemt het licht bewogen gevoel het niet zelden pijnlijk en hard. Zo’n danken ook in de bangste dagen, is mogelijk, omdat aan de donkerste hemel nog altijd heldere sterren voor het oog van het geloof blijven blinken. Paulus zelf is er op beschamende manier in voorgegaan. Bidden zonder ophouden, én danken in alles, het een behoort bij het ander als de ademhaling en het geluid van de stem, wat meer is, door het een wordt het ander bevorderd. Er moet veel gebeden zijn om echt in alles te danken; en weer het vurig danken zal vanzelf tot ootmoediger bidden geleiden. Zo wordt ons in een zevental bekende woorden een les onder de ogen gebracht, waaraan ook de beste nog iedere dag heeft te leren. En toch, wie beseft niet, hoe

Paulus hier niets te veel heeft gevraagd? Dit is de wil van God in Jezus Christus over u, zegt hij ten aanzien van de tweede vermaning; maar echt, ook ten aanzien van de eerste vermaning zou hetzelfde herhaald kunnen worden; en onmogelijk is het hier het een van het ander te scheiden. Kan het nu en dan moeilijk zijn met besliste duidelijkheid te weten wat God van ons wil en verlangt, dit weten wij in ieder geval: al Zijn wegen met ons moeten ons dieper inleiden in de school van het gebed en dan pas is het heilig doel van de verlossing in Jezus Christus bereikt, wanneer God echt in alles door ons gedankt en geprezen word. Dit danken in alles is de onbedriegelijke toetssteen van een geloof, dat zich onder alle omstandigheden van Gods oneindige liefde verzekerd houdt en het baant op zijn beurt weer de weg tot wat nog een hogere trap van geestelijk leven vertoont, het danken voor alles, dat elders wordt aangeprezen (Efez. 5: 20); maar zeker nog minder gewoon dan het danken in alles mag heten. Ja echt, God wil het, zo’n dankend en biddend leven van de Zijnen. Hij, die het zo waardig is, dat ons hart Hem zoekt en onze mond Hem verheerlijkt, Hij, die door al Zijn schepselen, maar bovenal door de eerstelingen van Zijn schepselen tot in eeuwigheid geprezen moet worden. Hij wil het bovenal omwille van onszelf; of is het toevallig, dat de dubbele tekstvermaning door die andere voorafgegaan is: verblijd u te allen tijd? Maar het is openbaar: geen betere weg tot waarachtige blijdschap, dan juist dit biddend en dankend leven van de Christen. Ach, waarom is er op Gods heerlijke aarde, waar zoveel bronnen van vreugd zo rijkelijk vloeien, zo weinig waarachtige blijdschap? Waarom neemt die blijdschap bij velen zo kennelijk af, ook waar zij vroeger gesmaakt werd? Om geen andere reden, dan omdat het steeds minder verstaan wordt wat het is: "zich te verblijden voor het heilig aangezicht van God. Een biddend en dankend leven is tegelijk een blijmoedig leven; een dankbaar mens is ook een gelukkig en beminnelijk mens; maar hoe menigeen, die wel klaagt, maar niet bidt; hoe menig ander, die wel denkt, maar niet dankt; hoe menigeen, die het ooit ernstig beproefd heeft, God niet slechts voor veel, maar echt in alles te danken. En toch, niet minder dan dit blijft de wil van God over ons en zolang het niet in allen ernst ook onze wil is geworden, zijn wij nog de ware Christenen niet. Wat zullen wij zeggen? Wij danken U, o God, dat wij bidden mogen, maar wij bidden U ook, wil U zelf het ware danken ons leren.

Dankt God in alles (Efeze. 5: 20 Fil. 4: 6 Kol. 2: 7; 3: 15); want dit is de wil van God, een van de vele eisen van God (Hoofdstuk 4: 3) in Christus Jezus over u.

De vermaningen in vs. 12-15 doelde op het gedrag van personen; die, die hier volgen, hebben betrekking op iets zakelijks. De eerste in vs. 16-18 verbinden zich op die manier aan de onmiddellijk voorgaande, zó, dat de apostel van de ware verhouding tegenover die personen, die ons tot ontevredenheid of tot toorn en wraak mochten vervoeren, voortgaat tot het juiste gedrag in levensomstandigheden, of bij voorkomende gevallen, die ons tegenover God van de gemoedsstemming zouden kunnen beroven, die en Christenen betaamt. De vermaning "verblijdt u ten allen tijde" vormt de overgang. Deze sluit zich in zo verre aan het "jaagt ten allen tijd het goede na" in vs. 15 aan, als het goede te zoeken voor allen, ook voor wederspannigen, alleen mogelijk is bij steeds gelijke blijdschap van het gemoed. Om deze te behouden is onafgebroken gebed nodig; zij komt alleen voort uit de gemeenschap van het gebed met God; daarom de vermaning; "bidt zonder ophouden. " Zo’n gebedsgemeenschap met God zou echter niet van de juiste aard zijn, als wij alleen in enige zaak wisten te bidden en niet ook te danken. Daarom voegt de apostel dadelijk aan deze vermaning de andere toe: "Dank God in alles" en dring dit aan door te herinneren, "Dit is de wil van God in Christus Jezus over u. " God eist namelijk dat dankbaar zijn in alle dingen van de Christen. Juist daarom, omdat hij Christen is, zichzelf in Christus Jezus in het bezit van een zaligheid weet, waarvoor hem alles, wat het ook zij, dus inzonderheid ook zo’n verdrukking als die toenmaals de Christenen van Thessalonika overkwam, bevorderlijk moet worden.

Het Evangelie brengt geen somber zuur zien teweeg, maar de ware vreugde voor al het volk, in hoop, in de Heilige Geest, in de Heere. Als bestrijding ons leed doet, kunnen wij wel geen vreugde erover voelen, maar wij moeten het toch daarvoor achten (Jak. 1: 2). Hoeveel aanleiding tot droefheid in de smart vervat is, zij bevordert toch de zaligheid en die de Heere niet slechts zoekt, maar bezit, in die is volkomen vreugde (Joh. 15: 11; 16: 24; 17: 13 Joh 15. 11 16. 24). Het bidden is de weg daartoe! Uit vrees voor het werktuigelijke in het bidden willen velen de vrije stemming van het gebed afwachten. Dat is echter zoveel als het aan alle verhinderingen gewonnen geven; wij zijn niet zo onverdorven, dat wij het op onze geneigdheid zonden kunnen laten aankomen. Wanneer oefening niet op pijnlijke wettische manier plaats heeft, maar in hartelijke oprechtheid, dan wekt deze de ware stemming op. Zo alleen kan het een gunstiger tijdstip aan het andere de hand reiken, dat de tijd daartussen liggend, met de geest van het gebed wordt aangevuld, het gebed grondtoon van de ziel wordt. "Kunt u niet dadelijk voort met de tong, dan met het hart", schrijft Pelagius en Luther zegt: "Het gehele leven van een ware Christen gaat altijd voort in gebed", want al is het, dat de mond zich niet altijd beweegt of woorden uitspreekt, toch klopt en slaat het hart, als de polsader en het hart in het lichaam, onafgebroken met zuchten en voordat de slagen: aanvechting en nood harder drukken of voortjagen, gaat zo’n zuchten en bidden des te sterker, ook met de mond, zodat men geen Christen kan vinden zonder bidden, zo min als een levende mens zonder pols, die nooit stilstaat, al is het dat de mens slaapt of iets anders doet, zodat hij het niet gewaar wordt. Raadde de apostel tot verfrissing van het gebed het "dank God in alles" aan, dan is dit slechts de andere kant van de waarheid, als een ervaren Christen de raad gaf: "in de boete. " Want dit alleen is de ware dank, als men belijdt: "Ik ben uw goedheid niet waard"; en alleen dat is de ware boete, die uitloopt op de dank, dat God toch onze God is.

U leed iets kwaads? maar als u wilt, dan is het niets kwaads; dankt God, dan is het in goed veranderd!

Gelukkig de dankbare; hij zal altijd meer goeds van de Heere ontvangen! (Ps. 50: 23).

a) Blus de Geest niet uit, als Hij in de buitengewone gaven van talen spreken, van profetie enz. Zich onder u wil werkzaam betonen (1 Kor. 12: 7 v.).

1 Kor. 14: 30

Veracht de profetieën niet, want het profeteren is een bijzonder te waarderen gave van de Geest (1 Kor. 14: 1 vv.)

Beproef alle dingen, alles wat in de vergaderingen van de gemeente in woorden vol geestdrift wordt voorgedragen, of het ook werkelijk van God komt en overeenstemt met de Christelijke grond van het geloof, die eenmaal gelegd is en buiten welke geen andere kan gelegd worden (1 Joh. 4: 1 vv.). Onderzoek het met de gave van onderscheidingen van de geesten (1 Kor. 12: 10), die ook niet onder u zal ontbreken, als u de Geest niet uitblust (1 Kor. 29). Behoud het goede, dat u daarbij mag vinden.

Het gebed van de Christen is een uitvloeisel van de Geest, die in hem woont en in hem werkzaam is (Rom. 8: 16-26). Zo sluit zich ongedwongen aan de vermaningen in vs. 17 v. de nieuwe vermaning in vs. 19 aan: Blus de Geest niet uit.

Deze vermaning veronderstelt de bekendheid van de vergelijking van de Geest met een vuur (Hand. 18: 25; Rom. 12: 11). In zoverre aan de charismata of geestgaven de werkzaamheid

van de Geest uitwendig kenbaar werd (Hand. 8: 15 vv. ; 10: 44 vv.) en dus ook alleen bij deze een uitdoving mogelijk was, in zoverre moet hier bij "Geest" in de eerste plaats gedacht worden aan Zijn gaven. Hierbij past ook de vermaning, die volgt, waar bij de charisma, de gave van de profetie op de voorgrond wordt geplaatst.

De vele opwekkingen van hen, die met de Geest talen spraken en van de profeten in de gemeente te Thessalonika hadden waarschijnlijk verdenking en tegenspraak verwekt van de kant van hen, die zich angstig vastklemden aan het overgeleverde woord van het Evangelie, wellicht vooral aan de kant van angstvallige enghartige voorstanders, die misschien hen, die in de gemeente met de Geest vervuld werden, verhinderden op te treden en zich uit te spreken, terwijl zij ontkenden, dat zij er roeping toe hadden.

De gemeente bluste de Geest uit, als zij zich wilde bepalen bij het lezen van de Heilige Schrift en het bekend maken van het gesprokene door de apostelen, terwijl zij de zelfstandige uitingen van de Geest, die in haar werkte, verhinderde of onderdrukte.

Ook nu nog, terwijl de wonderbare Geestgaven in Gods bestel met de gemeente zelden voorkomen, heeft deze vermaning haar toepassing daarin, dat zij de leken van de gemeente aanspoort, om vrij alle woord van de Geest uit te spreken, dat hun in het hart gegeven is. De gelegenheid kan en moet bestaan, waar dit op voegzame manier kan geschieden, vgl. 1 Kor. 14 Het is een hoofdoorzaak van het verval van onze kerk, dat de werkzaamheid van de gemeenteleden, dat de gaven van de Geest hun geschonken, geen behoorlijke werkkring hebben tot algemeen nut.

Als de apostel met de woorden: "veracht de profetieën niet" een bijzonder voorbeeld van openbaring van de Geest bedoelt, dan kwam de tegenstand tegen deze gave te Thessalonika niet, zoals te Korinthe, voort uit te hoge waardering van het spreken met talen, maar wel uit overdreven oppositie van verstandigheid en liefde tot orde; want er is een angstig of voornaam koud wantrouwen tegen al wat buitengewoon is. Krachtige opwekkingen hebben toch iets moeilijks, verstorends, ingrijpends. Er ligt iets aantrekkelijks in, om uit de gewone weg uit te gaan, maar er ligt ook een gevaar voor de hand, dat bij onreine en onzuivere gemoederen elke verordende weg wordt veracht en wat met de Geest begon in het vlees zijn droevig einde vindt. Nu leert daarom de apostel, dat men niet wantrouwend alles moet versmaden. Een boer Michaël Hahn zei tot de Wurtemburger Weber: "Hoe komt het, dat onze predikers altijd roepen, dat men zich moet bekeren en als iemand het doet, dan kunnen zij het niet dulden? " Deze antwoordde na enig zwijgen: "Ja, de man heeft gelijk! " Paulus wil echter ook niet, dat men alles blindelings aanneemt; daarom gaat hij voort: "Onderzoek alle dingen
en behoud het goede. " Mevrouw v. Krüdener beleed stervende: "Vaak heb ik voor de stem
van God gehouden, wat alleen de vrucht is geweest van mijn inbeelding en mijn trotsheid. "

Het is nodig de ongoddelijke geesten te onderkennen, maar ook de menselijke bijvoegselen tot de waarheid.

Wat tot opbouwing in het allerheiligst geloof dient, de kracht van het gebed en een blijmoedig leven naar Gods wil bevordert, behoudt men als het goede.

a) Onthoud u, zoveel in u is, van alle schijn van het kwaad, opdat niemand wordt genoodzaakt door uw onvoorzichtigheid, om kwaad van u te denken.

Filipp. 4: 8

Volgens deze vertaling, die op de opvatting van de Vulgata en door andere uitleggers rust "zou het vers een op zichzelf staande inhoud hebben, die met het vorige in geen merkbaar verband stond", maar iets nieuws aanbracht. De gedachte daar gevonden zou overeenkomen met de herinnering in Hoofdstuk 4: 12 en een zo'n behartigingswaardige vermaning bevatten, dat men deze ongraag zou missen, zoals dan ook de Lutherse engelse en Franse vertalingen op ditzelfde neerkomen; wij moeten ons terughouden ook van hetgeen maar een schijn van het kwaad heeft, opdat wij geen ergernis geven (1 Kor. 10: 32 v. 2 Kor. 6: 3 "Ware Christenen stellen zich niet daarmee tevreden, dat zij in hun eigen ogen goed doen en niet te beschuldigen zijn, maar zijn ook voorzichtig, dat zij niemand in het een of ander punt tot een aanstoot zijn. " maar voor het woord van de grondtekst, dat hier door "schijn" is vertaald (eidov) kan deze betekenis niet worden bewezen. Aan de andere kant staat voor "onthoud u" in het Grieks een woord, dat tot het "behoudt" in vs. 21, zoals duidelijk zichtbaar is, in tegenstelling moet staan, waaruit blijkt, dat hier niet een geheel nieuwe gedachte door de apostel moest worden uitgedrukt, maar dat hij de vorige nog vasthoudt. Vertalen wij dan vs. 21 en 22 zoals zij eigenlijk met elkaar samenhangen: "beproef alle dingen, behoud het goede en onthoud u van allen schijn van kwaad", dan hebben de woorden nog betrekking op de van te voren geëiste beproeving; zoals men nu wat men als goed bevindt moet aannemen, zo moet men omgekeerd wat als kwaad zich voordoet, ook als het zich onder het heilige kleed wil vertonen, van zich afweren (vgl. 2 Thess. 2: 1 vv. wij opmerken, dat bij de oude kerkleraars aan de beide verzen nog een woord voorafgaat, dat men nu eens als woord van Christus, dan eens als een van Paulus, dan weer als een woord van de Heilige Schrift in het algemeen noemt. Het luidt: "weest goede wisselaars. " (ginesye docimoi trapezitai). Deze is zonder twijfel evenzo een ongeschreven uitspraak van de Heere, als die van Paulus in Hand. 20: 35, maar niet onmiddellijk zo door de Heere zelf geformuleerd, maar zoals de apostel naar onze mening de gelijkenis van Christus in Luk. 14: 7 vv. in een korte somma samenvat, zo hier de gelijkenis in Matth. 25: 14 v. v., zodat het zeker, strikt genomen, niet een uitspraak is van Christus, maar van Paulus en alleen de Heere daartoe het motief aan de hand heeft gedaan. De mondelinge traditie heeft de uitspraak bewaard, evenals zij met de geschiedenis van de echtbreekster in Joh. 8: 1 vv. heeft gedaan en omdat men die aan de vergetelheid wilde ontrukken, scheen deze plaats geschikt om die in te lassen, omdat het woord docimoi ("goede met het docimazete ("beproeft in verwantschap scheen te staan.

En de God van de vrede (Rom. 15: 33; 16: 20. Fil. 4: 9 Hebr. 13: 20. 2 Kor. 13: 11. 2 Thess. 3: 16 zelf, zonder wie wij niets kunnen doen, noch het willen noch het volbrengen (Fil.
13), heiligt u geheel en al naar de hele omvang van uw wezen; en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam, zodat niets van u wordtuitgezonderd (Hebr. 4: 12), wordt onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 3: 13).

Hij, die u roept tot de gemeenschap van Zijn Zoon, tot Zijn rijk en Zijn heerlijkheid (Hoofdstuk 2: 12. Gal. 5: 8. 1 Kor. 1: 9 is getrouw (1 Kor. 10: 13 Hebr. 10: 23. 2 Thess. 3: 3, die het ook overeenkomstig Zijn getrouwheid doen zal, wat ik hier als zegenbede hebuitgesproken, namelijk u onberispelijk bewaren in de toekomst van onze Heere Jezus Christus (Ps. 22: 32).

Tot hiertoe had Paulus het zijne gedaan door woord en voorbede, door onderzoek en het zenden van zodanige medearbeiders van de waarheid, die hun nuttig konden zijn. Zo heeft hij hen ook gedrongen om het hunne te doen door vermanen, vertroosten, toezicht houden op elkaar. Nu wendt hij zich tot Hem, van wie alle zegen moet komen: Maar Hij, Hij zal het doen en volbrengen. De mens kan niets zonder God, maar God wil ook niets zonder de mens en diens gehoorzaamheid van stap tot stap betoond.

Aan het hoofd van zijn zegenwens noemt Paulus God de God van de vrede, omdat de zonde het wezen en de gemeenschap van de mens in disharmonie gebracht heeft en de vrede, die deze disharmonie opheft, Gods wil en gave is. "De God van de vrede zelf", zo schrijft de apostel: "heiligt u geheel en al", zodat niets in u overblijft, dat van die heiliging niet is aangedaan, "en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worden onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus, d. i. in ongedeerde staat worden uw geest en uw ziel en uw lichaam bij de terugkomst van Christus of tot deze (Jak. 5: 5) bewaard. De wens van de apostel strekt zich dus daartoe uit, dat zij in de totaliteit van hun menselijk zijn zo bewaard blijven, dat zij, als de Heere Zich in Zijn heerlijkheid als Rechter zal openbaren, geen smet vindt. In "geest, ziel en lichaam" stelt hij het menselijk wezen in zijn geheel voor; hij denkt ook elk van de drie bestanddelen afzonderlijk, als in zichzelf weer uit meerdere delen bestaande, daar het "geheel" wel niet alleen op geest, maar ook op ziel en lichaam zal slaan.

De Schrift verdeelt hier de mens in drie delen. Het eerste deel, de geest is het hoogste, diepste, edelste deel van de mens, waardoor hij geschikt is onbegrijpelijke, onzichtbare, eeuwige dingen te bevatten; in het kort deze is het huis, waarin het geloof in het woord van God woont. Het tweede, de ziel, is dezelfde geest wat de natuur aangaat, maar toch in een andere werkzaamheid, namelijk daarin, dat zij het lichaam levend maakt en doortrekt. Deze wordt vaak in de Schrift voor het leven genomen, want de geest kan wel zonder het lichaam leven, maar het lichaam leeft niet zonder de geest. Wij zien hoe het ook in de slaap en zonder ophouden leeft en werkt en haar werk is niet de onbegrijpelijke dingen te bevatten, maar wat het verstand kan erkennen en omvatten. Is namelijk het verstand hier het licht in dit huis en regeert de geest niet met het geloof als met een hoger licht, dit licht van het verstand, dan kan het nooit zonder dwaling zijn, want het is te nietig voor goddelijke zaken. Het derde stuk is het lichaam met zijn leden. De werken daarvan zijn slechts oefeningen en bezigheden, naardat de ziel erkent en de geest gelooft. Dat wij het duidelijk maken met een gelijkenis uit de Schrift. Mozes maakte een tabernakel met drie verschillende gebouwen. Het eerste heette het Heilige der heilige, daarin woonde God en er was geen licht in, het tweede, het heilige, daarin stond een kandelaar met zeven armen en lampen, het derde heette voorhof; dit was onder de blote hemel, open voor het licht van de zon. Hierdoor is een Christenmens afgebeeld, zijn geest is het heilige der heilige, Gods woning, in duister geloof, zonder licht, want hij gelooft wat hij niet ziet, noch voelt, noch begrijpt. Zijn ziel is het heilige, door zijn zeven lichten, d. i. allerlei verstand, onderscheiding, wetenschap en kennis van lichamelijke, zichtbare zaken. Zijn lichaam is de voorhof; deze is voor ieder open, zodat men kan zien, wat de mens doet en hoe hij leeft.

Op vele plaatsen onderscheidt de Schrift alleen ziel en lichaam, of geest en lichaam, het geestelijke in de mens van het zinnelijke aan hem. Omdat wij evenwel naar geest en ziel onderscheiden worden, duidt de geest het hogere kunnen aan, waardoor de mens God kent en met Hem in gemeenschap treedt, datgene, wat hem boven een op zichzelf staand verlangen en willen en boven de natuur aan en rondom hem verheft en hem tot haar meester maakt. De ziel daarentegen is het zinnelijk waarnemende, gevoelende, strevende en begerende kunnen, dat in de mens de samenhang en het verband vormt tussen geest en lichaam. De ziel alleen verheft de mens nog niet boven de dieren. Door haar is hij veeleer een levend en bezield leider van de natuur. Ja, wanneer de geest van de mensen niet vervuld is van de Geest van God, maar als deze onderdrukt is door het vlees, dan is de mens een psychisch of natuurlijk mens ("1Co 2:
en "1Co 15: 4 De geest van de mensen wordt geheiligd en onstraffelijk bewaard wanneer Gods Geest die vervult en beheerst, wanneer hij als een reine spiegel Gods beeld terugkaatst. De ziel wordt geheiligd, wanneer de Godgewijde geest haar beheerst, wanneer al haar

gewaarwordingen, al haar verlangen en streven, hoe noodzakelijk ook om het eigendommelijk leven in de mens te behouden, en daardoor op de wereld om hem heen invloed uit te oefenen, toch geheel aan God en de geest onderworpen worden. Het lichaam wordt geheiligd, wanneer zijn driften en behoeften van de geest door de ziel geregeerd en geregeld en zijn leden geheel en al tot werktuigen van de heiligheid gemaakt worden. Het zou kunnen schijnen alsof in de heiligheid van de geest de heiligheid van ziel en lichaam reeds besloten was, omdat toch de zonde van de mensen zich juist daarin openbaart, dat de geest, door zich los te maken van God, een knecht van het vlees geworden is en wanorde en stoornis in de menselijke natuur heeft teweeg gebracht. Maar het is van belang, dat ook de heiliging van ziel en van lichaam, zoals hier zo vaak elders (Rom. 6: 12, 13, 19. 2 Kor. 7: 1) vaak vermeld worden, ten einde voor de gevaarlijke dwaling te bewaren, als kon misschien de geest God dienen, terwijl de ziel en het lichaam in de dienst van de zonde volharden, tot welke afdwaling juist edele, maar nog niet van de zonde verloste, nog niet wedergeboren mensen het meest overhellen, wanneer zij zien hoe machteloos de natuurlijke opwelling van de geest is, om de lusten van het vlees te beteugelen. Is dus de geest echt geheiligd, woont Gods Geest in hem, dan zal door deze ook ziel en lichaam geheiligd worden, wanneer ook echt ziel en lichaam tempelen van de Heere worden. Ook op deze plaats richt de apostel het oog van de naar volkomen heiligheid worstelende Christenen op de dag van Christus' terugkomst. Zijn gericht moet ook de gelovige altoos voor ogen staan (2 Kor. 5: 10, 11) en voor deze rechterstoel, niet voor mensen, niet alleen voor het eigen geweten (1 Kor. 4: 3-5. Rom. 9: 1 v.) onstraffelijk bevonden te worden, moet het doel van al zijn streven zijn, anders sluit hij vrede met de zonde en gunt hij zich rust in de besmetting, die hem nog aankleeft.

De hemel is een plaats, waar wij nooit zullen zondigen, waar ons gestadig de wacht houden tegen een onvermoeide vijand zal eindigen, omdat er geen verleider zal zijn, om onze voet een strik te spannen. Daar houden de bozen op van beroering en daar rusten de vermoeiden van kracht. De hemel is de onbevlekte erfenis, het is het land van de volkomen heiligheid en daarom van de volkomen zekerheid. Maar smaken de gelovigen op aarde niet soms reeds de genietingen van een zalige zekerheid? Gods Woord leert ons dat allen, die met het Lam verbonden zijn, veilig zijn geborgen; dat de rechtvaardigen in hun weg bevestigd zullen worden; dat zij, die hun zielen aan de zorg van Christus toevertrouwd hebben, in Hem een getrouwe en onveranderlijken bewaarder zullen vinden. Door zulke verzekeringen ondersteund, kunnen wij zelfs op aarde zekerheid genieten; niet die hoge en heerlijke zekerheid, die ons voor elke wankeling behoedt, maar die heilige zekerheid, die volgt op de zekere beloften van Jezus, dat niemand van hen, die in Hem geloven, zal vergaan, maar dat zij met Hem zullen zijn, waar Hij is. Gelovigen, laat ons vaak overdenken en de getrouwheid van onze God verheerlijken door een heilig vertrouwen in Hem te stellen.

De mens ontving naar luid van de rijkste openbaring, ons in de Schrift gegeven een drievoudige bewerktuiging, om met even zo vele werelden in gemeenschap te treden. T. w. zijn lichaam, waardoor hij in gemeenschap is met het stoffelijke; dan zijn ziel, waardoor hij in gemeenschap staat met het onzichtbare; en eindelijk zijn geest, waardoor hij in gemeenschap treedt met de hoge geestenwereld, hetzij met God tot zijn behoudenis of met Satan tot zijn verderf. Dat de beide laatste, "ziel en geest", herhaaldelijk onder de één benaming van "ziel" worden samengevat, doet hierbij niets ter zake; mits men slechts klaar voor ogen houdt, dat een onwedergeborene zowel een "geest" heeft als een reeds bekeerde en geen voet aan de dwaling geeft, alsof pas door de wedergeboorte aan ziel en lichaam dat derde, de geest, zou worden toegevoegd. Deze drie: "geest, ziel en lichaam", zijn intussen niet de mens zelf; maar de drie verschillende organismen, die hij van zijn Schepper ontvangen heeft. U, uw persoon, uw ik, of hoe u het noemen wilt, heeft de beschikking over elk van deze drie ontvangen. Zij

zijn dus van uzelf onderscheiden. Het zijn de instrumenten, waarvan u zich bedient, hetzij ten goede, als het naar Gods wil toegaat, hetzij ter verwoesting, als u ze misbruikt naar eigen willekeur. Aan elk van deze drie nu zijn voorts kunnen geschonken. Kunnen van tweeërlei aard, naar gelang ze dienen om iets, dat buiten u is, in u op te nemen, of op iets, dat buiten u is, invloed te oefenen. Om wat buiten u is in u op te nemen ontving uw lichaam de zintuigen, ontving uw ziel het verstand en het gevoel en uw geest het geloof. En omgekeerd, om op wat buiten u is, invloed te oefenen, schonk de Heer aan uw lichaam het kunnen om op allerlei manier fysieke kracht van zich te laten uitgaan; schonk Hij aan uw ziel de "wil"; aan uw geest "de liefde. " Werken nu al de raderen van dit kunstig raderwerk zoals het behoort, lopen ze naar Gods ordening en richten ze hun kracht op het juiste doel, dan is die geest in u, door een gestadig geloven, aldoor bezig kracht te ontvangen uit uw God en evenzo om door een gestadig lieven al wat u uit God ontving, naar die God weer in liefde, Hem ter eer, te doen uitgaan. Dan kent evenzo die ziel in u (aan die werkzaamheid van de geest ondergeschikt) geen andere bezigheid dan om door verstand en gevoel "de waarheid van de dingen" die buiten u zijn, te leren kennen, en door de wil liefde jegens de naaste te oefenen. En blijft er zo tenslotte voor uw lichaam geen andere dienst over, dan om door de zintuigen "onvervalste" indrukken op te vangen en door uw alzijdige lichaamskracht het stoffelijke in de dienst van de liefde te beheersen. Maar door de zonde is geheel dit raderwerk uit zijn voegen gelicht en wringen die raderen zich nu onderling in hun verkeerde loop stuk. De geest gelooft niet meer, wil niet meer ontvangen uit God, maar poogt te putten uit zichzelf, of leent er zich toe om voertuig te zijn voor Satan. En evenzo keert die geest in u zijn liefde van God af op uzelf en verspilt in zelfzucht doelloos zijn kracht. Dienovereenkomstig is het ook de ziel er nu niet meer om te doen, om door verstand en gevoel "de waarheid van de dingen" in zich op te nemen, maar om "een schijn" een valse onware voorstelling van de dingen te vestigen, zoals die zou moeten zijn om het ongeloof en de zelfzucht van uw geest te rechtvaardigen en spant zo ook de wil zich niet meer tot liefde voor de naaste, maar woelt ze machteloos om de ware toestand van de dingen naar valse voorstelling te vervormen. En zo ook dienen de zintuigen bij het lichaam niet meer om "zuivere indrukken" te ontvangen, maar om met onverzadelijk begeren dat zichtbare naar zich toe te zuigen; en wordt tenslotte de lichaamskracht aangewend niet om de wereld aan de dienst van de liefde te onderwerpen, maar om al wat is of komt, aan eigen lust op te offeren. En niet slechts dat in die voege "geest, ziel en lichaam" in verkeerde richting werken, maar ook het kunnen, die aan elk van die drie organismen geschonken waren, zijn door de zonde vervalst en werken nu verkeerd. Het geloofsorgaan weigert en de liefde wordt zelfzuchtig of zinnelijk; het verstand is verduisterd, het gevoel is verontreinigd en evenzo de wil machteloos geworden; ja zelfs de zintuigen hebben hun adel verloren en onze lichaamskracht is, onder de vloek, tot een schaduw verlaagd van wat zij eens was. Eindelijk, om er ook dit nog bij te voegen, naar de grondaanleg van de verschillende karakters van de mensen ziet u beurtelings de ene mens zijn geest, een tweede zijn ziel en een derde zijn lichaam tot hoofdzetel van zijn zondig drijven kiezen. Kiest hij het "lichaam" tot zetel van zijn zondig leven, dan verteert de zondaar in zinnelijkheid, verdierlijkt zich en komt om. Slaat hij meer in de "ziel" de tent voor zijn zonde op, dan vergaapt hij zich aan schijnkennis van wetenschap en eigengerechtige betrachting van deugd. En bouwt hij zich eindelijk de hut voor zijn "zondig ik", op de spits van de bergen, in de "geest", dan is de kanker van de hovaardij in hem gevaren; gaat hij naar de duivel aarden en lacht in zijn eigen verderf. Maar langs welke weg dit "dood zijn in zonden en misdaden" dit "vervreemd zijn van het leven van God" zich ook uit, steeds schift het gif van de zonde allereerst in ons ik, in onze "persoonlijkheid", in ons onnoembaar wezen en niet slechts in de drie instrumenten (lichaam, ziel en geest) die ons ten dienste zijn, of in het kunnen, dat aan deze instrumenten is verleend. Het kwaad tast wel terdege ook die instrumenten van "geest, ziel en lichaam" aan en ontreddert wel zeker ook dat kunnen. Maar bij beide is dit slechts een afgeleid verderf, d. w.

een verderf, dat deels als uitvloeisel van ons zondig wezen, deels als straf voor onze zonden, uit ons verdorven ik, in die bewerktuiging en in dit kunnen indrong. Toch is de aldus neergeworpen zondaar allerminst een steen of blok. Integendeel, ook in die diepte van zijn ellendigheid blijft hij "mens. " Hij zou zelfs niet zo onuitsprekelijk ellendig zijn, als hij het niet bleef. En hetzij hij nu verloren blijft of gered wordt, zowel in die veroordeling als bij die redding, handelt God met hem op menselijke wijze, d. w. z. houdt de Heere rekening met de aard zo van zijn wezen als van die instrumenten en mogelijkheden, die de Heere hem als mens gegeven had. De overblijfsels, zoals onze belijdenis het noemt, van het beeld van God in Hem, handhaven ook in zijn verdorven staat zijn "menselijke" natuur als zodanig. Hierdoor is het karakter van Gods heilsopenbaring dan ook bepaald. Zowel van die historische openbaring, waarvan de afbeelding in de Heilige Schrift voor allen samen is neergelegd, als van die subjectieve, die bijzonderlijk plaats heeft in de ziel van de enkele. Gods openbaring aan "mensen" is een andere dan Zijn openbaring aan de "engelen"; en evenzo Zijn openbaring aan de "zondaar" is en moet een andere zijn dan Zijn openbaring in het paradijs was. Zo toch schikt de Heere in Zijn neerbuigende goedheid Zich naar de gesteldheid, waarin de zondaar thans feitelijk verkeert, dat zij altijd past op zijn toestand, hetzij om hem schuldig te stellen, omdat hij niet gelooft, hetzij om het innerlijk genadewerk tot bewustzijn te brengen, als het geloof in hem ontluikt. Er is in die openbaring op een bezoedeld lichaam, op een zichzelf behagende ziel, op een in hovaardij verteerde geest gerekend. Gerekend op verontreinigde en verzwakte zintuigen, op een verdoold denken, op een vervalste wil, op een verbijsterde liefde, op een geloofsschijn, die geen waarheid is. En gerekend bovenal op een zichzelf verafgodend eigen ik, dat achter dit gehele raderwerk wegschuilt en er zich de handen en de vingers aan stuk wrong. Tegenover deze openbaring in de Heilige Schrift staat de zondaar door eigen schuld dus in die voege, dat hij er wel door veroordeeld, maar er niet door gered kan worden, tenzij de Heere nog een tweede liefdesopenbaring aan de eerste toevoegt en hem nu ook persoonlijk begenadige in de ziel. Ja, zo diep en verschrikkelijk is de verdorven staat, waarin de zondaar zich door de zonde geworpen heeft, dat geheel het werk van de wedergeboorte en van de wederlevendmaking, zo in zijn "voorbereiding" als in zijn "uitvoering", alleen en uitsluitend van de Drie-enige God kan uitgaan. Er is geen voorbereidende genade van de kant van de mensen, maar alleen van Gods zijde en zelfs door die genade, die God almachtig voorbereidt, komt het nog nooit of zó ver, dat de zondaar, na afloop van die voorbereiding, het nu zelf wel af zou kunnen, maar blijft steeds en onveranderlijk het feit vaststaan, dat het, zonder enige de minste medewerking zijnerzijds, alleen Gods bovennatuurlijke inwerking door Woord en Geest is, waardoor hij van dood levend wordt. De zondaar is een zelfmoordenaar; hij heeft de hand aan zijn eigen leven geslagen; en omdat hij nu dood en van de dood is, al voelt u nog een tamelijke levenswarmte in hem nawerken, kan hij niet weer opleven dan door een wonderdaad van God. Al wie hierop afdingt of hieraan te kort doet, raakt in onverzoenlijke strijd met wat over de schrikkelijkheid van de zonde en het uit haar gif voorkomend bederf in de Schrift geopenbaard, door de consciëntie van de verlosten in het uur van hun verbrijzeling doorleefd is, en nog, bij dagen en bij nachten, in de afschuwwekkendste feiten gezien wordt. Noch de schuld van mensen, noch van die schuld het besef, noch voor die schuld de verantwoordelijkheid, noch over die schuld het berouw, mag, door wie ook, hiermee als weggecijferd worden beschouwd. Dit mag niet, omdat God de Heere ons het tegendeel in zijn heilig Woord als reëel openbaart. Mag niet, omdat deze feiten van God in de consciëntie even vast en onwrikbaar staan als alle overige daden van God in ons inwendig leven. En mag evenzeer niet, omdat èn in de vertwijfeling van de bij uitstek schuldigen, èn in de verbrijzeling van de kinderen van God, het feitelijk samengaan van de volslagen onmacht van de zondaars en het sterke werken van de consciëntie, onherroepelijk en op onloochenbare wijze blijkt. Immers dat wij met ons vervalst zintuig en ons ontspoord verstand de lijnen, waarlangs beide feiten in eenzelfde punt van Gods wondere glorie samenlopen, nu niet meer,

of wilt u, nog niet, ten einde toe volgen kunnen, is hiermee zo weinig in tegenspraak, dat het er veeleer uit volgt. Was het anders, dan zou of het samenstel van ons wezen, of de inwerking van de zonde op dat samenstel, anders moeten zijn dan we, op grond van de Schrift en in overeenstemming met de belijdenis van de gezuiverde kerken, aangaven. Niet op ons, maar juist op de ondiepe geesten, die de alverwoestende werking van de zonde loochenen, rust dan ook de onmogelijke plicht om reeds in deze nevelen de zuivere harmonie aan te tonen tussen wat in ons omgaat en van Godswege aan ons geschiedt. Wij voor ons kunnen slechts weergeven wat en zoals God het in zijn Woord ons gaf; geheel afgezien van de vraag of we er tevens in slagen het in zo'n orde samen te leggen, dat wij zien dat het past. En dan houdt men, op het stuk van de redding van de zondaars, van meer af steeds en gelijkelijk deze twee vast: ten eerste, God de Heere maakt door de wedergeboorte, dat de zondaar het kunnen terug verlangt om te geloven; en ten andere, Hij brengt hem door de daad van de wedergeboorte nieuw, zelfstandig, geïsoleerd leven, maar in levensgemeenschap met de Christus. "Gerechtvaardigd door het geloof in de Borg! " is daarom ook de enige formule, waarin de verbrijzelde zondaar ooit rust vond. Niet "leven", niet "kracht" maar geloof en dat geloof, voor wat het kunnen doen en de wil ertoe aangaat een gave van God: ziedaar het middel ter behoudenis, maar om dan ook door dat geloof in een wondere, verborgene, onbeschrijfelijke gemeenschap te treden met het "leven" en de "kracht" van de Middelaar. "Wat moet ik doen om zalig te worden? " is de vraag van de bangsten van ziel, waarop nooit een ander antwoord volgen mag dan het levensrefrein, dat in een enkel akkoord zo heerlijk deze beide factoren ineen doet vloeien: Geloof, ja, maar nee dat is niet genoeg, "geloof in de Heere Jezus Christus! " Hiermee is uitgesproken, dat ook een geredde in zichzelf niets is en blijft: dat zijn groeien in Christus wel een veranderde gesteldheid van zijn innerlijk raderwerk aanduidt, maar nooit met een gaandeweg vol worden van het eerste lege glas mag vergeleken; en dat de strijd tussen vlees en geest niet een strijd van 's mensen geest tegen zijn bloed of zijn lichaam is, maar integendeel de strijd van zijn nieuwe persoonlijkheid, die hij in Christus gewon, tegen de oude mens, die, in geest èn ziel èn lichaam huizend, in hem zelf eisen bleef tegen de Geest van zijn God. Het overbrengen van een ziel uit het onheilige in het heilige is een daad van God, die worstelend in zijn eeuwige verkiezing door Christus als de Middelaar heen gaat en in volstrekte zin beslist is op het ogenblik zelf, dat hij die "uit de dood tot het leven" overging, zich bewust wordt het eigendom van Christus te zijn. Is dit waar, dan begint de mens dus niet met niets, maar met alles. Hij is in de heilige levensbodem van de Zoon van God gezet, bezit dat heilige, dat in Christus is, van meer af in volstrekte zin. Niets komt erbij, niets wordt aan Hem toegevoegd. Het enig verschil tussen aanvang en voortgang bestaat eensdeels daarin, dat de gelovige zijn bezit, dat hij in Christus heeft, zich door steeds helderder geloof en steeds rijker levenservaring bewust wordt en dat anderdeels het kwade in hem al meer van dit heilig bezit wordt afgescheiden. En wierp men tegen, dat dusdoende "rechtvaardigmaking" en "heiligmaking" dreigen verward te worden, dan zou de voorstander van deze mening niet ten onrechte zich met het antwoord verweren, dat "rechtvaardigmaking" op de rechtsbetrekking, dus op de wil, heiligmaking daarentegen op het wezen ziet en we dus voor alle verwarring gevrijwaard blijven, zolang ons verstand gezond genoeg blijft om wil en wezen te onderscheiden. De vraag: "Wie de heiliging werkt? " moet in die zin beantwoord worden: dat de heiliging een daad van God is, die slechts door 's mensen daad heengevlochten en ermee samenstrengeld wordt, waar en voor zover de Drie-enige met de persoonlijkheid van de bekeerde in onmiddellijke gemeenschap treedt. Hieruit vloeit meteen voort, dat de "heiliging", die de geroepene afzondert van de wereld en uit de dood in het leven doet overgaan, in niets en in geen enkel opzicht daad van de mensen zijn kan. "Heiligen" zoals het in de Heilige Schrift verre het meest voorkomt, "heiligen" zoals het in zijn hoofdbetekenis de principiële afscheiding en afzondering aanduidt, waardoor de geroepenen van de Heere uit de vermenging met de wereld worden uitgenomen en overgezet op het heilig

erf van Gods Koninkrijk, kan ook zelfs voor het geringste deel geen vrucht van ‘s mensen daad zijn, maar moet enig en alleen aan God als de Werker en Bewerker worden toegekend. "Heiligen" in deze eerste en meest zuivere betekenis, valt met bekering en wedergeboorte wel niet volstrekt samen, maar is er toch te nauw aan verwant, dan dat we ter verduidelijking beide benamingen niet een ogenblik verwisselen zouden. "Bekering" is het veranderen van levensrichting, "Wedergeboorte" het veranderen van levensaard, "Heiliging" het veranderen van levenssfeer, - maar hierin loopt elk van haar uit, dat ze al samen een nieuw leven aanduiden, slechts bezien van verschillende kant. Werking of meewerking zelfs van de mensen wordt hierdoor uit de aard van de zaak buitengesloten. Heeft eerst hij kracht en steunsel, die met zijn voet de heilige erve drukt, dan kan er aan geen beweging naar dit heilig terrein gedacht worden bij de zondaar, die van deze erfenis is afgesneden. Elk streven om de tegengestelde mening ingang te doen vinden, tast in zijn hartader het leven van de genade aan, heft de volstrekte scheiding tussen "zondig en heilig" op en moet, als zijn loop voleindigd is, in afval van de Christus van God de ijdelheid van zijn pogen bewenen. Men heeft dus elke zedelijke beweging van het hart, elke werking van het geweten, elke uitgang van de ziel naar iets hogers en beters, zo bij de onbekeerde als de nog niet bekeerde, als van het natuurlijk leven van de zonde afgescheiden te beschouwen, als iets dat geen vrucht of uitvloeisel is van de geboorte uit vlees, de mens dus niet als zijn eigen bezit toebehoort, maar slechts een werking in hem is van de Heilige, aan wie hij zich probeert te onttrekken en wiens genadige inwerking en beteugeling hij door door voor zich neemt, als zijn eigen daad aanziet en juist daardoor machteloos doet zijn. Leidt daarom, desniettegenstaande, deze werking van God niet slechts tot beteugeling, maar feitelijk tot voorbereiding en wordt deze voorbereiding tenslotte door het hoog aanbiddelijk feit van de wedergeboorte gekroond, dan is aan God uitsluitend de hulde hiervan toe te brengen, niet slechts in die zin, dat de eerste stoot tot levensbeweging van de Eeuwige uitging, maar zo zelfs, dat hij niet doorwerken kon, tenzij eerst het verzet van de kant van de mensen gebroken werd. Ongetwijfeld is deze tegenstelling onder het genadeverbond minder scherp dan daarbuiten, maar de volstrektheid van de onderscheiding wordt hierdoor in het minst niet verkort. Dit slechts is het onderscheid, dat het genadeverbond, vooral waar dit krachtig werkt, ons geboren doet worden in een deugdelijke kerk, geboren doet worden in een geheiligd gezin, ons van kindsbeen af doet opgroeien onder de uitstroming van de verrijzeniskrachten van de Heere, de insnijding van het heilige in ons onheilig reeds veel vroeger, soms reeds in de onbewuste kinderjaren begint en ons dus pas later, eerst van achteren, eerst vanuit het heilsleven de scherpe tegenstelling van dood en leven ervaren doet, waar ook onze ziel doorheen ging. Wij zijn dan als het kind, dat, nog aan de moederborst zijnde, in de reddingsboot van het wrak gered, of met de wieg uit de vlammen is gedragen en dus onbewust, half lachend - half spelend, uit de verslindende dood werd uitgerukt, maar niettemin even feitelijk, volstrekt en waarachtig uit het verderf behouden is als de volwassene, die als een waanzinnige voor de vensters van het brandend huis gekermd heeft en zijn leven lang nooit de zaligheid van die ladder, die hem eindelijk werd toegestoken en die reddende hand, die hem greep. Tenzij men dus de eeuwige verkiezing in een woordenspel doet ondergaan, de volstrekte verdorvenheid van onze natuur en daarmee de volstrektheid van de zonde loochent; tenzij men van "heilig" sprekend slechts een minder zondig op het oog heeft en, van wedergeboorte gewagend, slechts een krachtdadige verbetering van zin en leven bedoelt, kan hierover geen twijfel bestaan, dat naar het woord, dat we boven dit artikel schreven, "de geroepenen van de Heere door God de Vader geheiligd zijn. " De tegenwerping, die zich tenslotte nog zou doen horen, dat toch in de dagen van het Oude Verbond de stem van God tot Israël en zijn priesters uitging: Heiligt uzelf, werpt hiertegen niet het minste zekert in de schaal, als men slechts scherp en juist tussen de daad van heiliging en haar symbolische voorstelling onderscheidt. Ook op de vraag: wie werkte in Israël de heiliging? moet zonder enig bedenken geantwoord: de Heer. De zinnebeeldige

afspiegelingen daarentegen van deze daad: de tijding door zalving, afwassing en besprenging, die niet het heilsfeit zelf, maar slechts een heilsteken was, werd van Godswege de mens zelf bevolen, zonder dat hierdoor ook maar iets, of het minste aan de volstrektheid van Gods genade ontnomen werd. Juist het teken van de heiliging toont, dat de daad van de heiliging niet de onze is. Beslist wordt ons inzicht in het feit van de "heiliging" pas dan, als aan de hand van Gods Woord het antwoord op de vraag is gevonden: "wie is het, die de heiliging werkt? Een vage, algemene verklaring, dat God, die alle dingen wrocht en als aller goede Fontein wordt aangebeden, dus ook de Oorzaak, Werker en Voleinder van de "heiliging" is, baat ons hiertoe, ten spijt van haar schijnbare volstrektheid, niets. De vluchtige herinnering aan veler moderne stelling, dat, juist omdat God alle dingen werkt, nooit van een vinger van God in de geschiedenis gesproken mag worden, is voor de onvruchtbaarheid van zo’n grif gegeven toestemming voldingend bewijs. Zij kan ons niet verder brengen. Allereerst, omdat zij een gevolgtrekking is door ons denken gemaakt en zichzelf dus in abstracties vervluchtigt. Wie aldus spreekt, doet de dingen van het eeuwige leven om de scharnier van een sluitrede wentelen. Niet uit de levende God, maar uit een afgetrokken Godsbegrip komt hij tot zijn slotsom. Hij stelt vast, dat met het begrip van God tevens is uitgesproken, dat aller dingen oorzaak in Hem moet zijn. Zo alle dingen - dus spint zijn redenering zich voort - dan niet slechts de zichtbare, aardse, lichamelijke, maar ook de werkingen in onze geest. Staat het nu eenmaal vast, dat onder die geestelijke werkingen ook de "heiliging" een plaats bekleedt, dan hoeft hij die drie geledingen slechts door de scharnieren van het logisch denken tot een sluitrede ineen te zetten en de slotsom is vanzelf gevonden: dat daarom ook de heiligmaking een werk van God is te achten. - Met zo’n arbeid van het verstand, met zo’n spel van begrippen, vorderen we geen haar breed. Zo kan men oordelen en nochtans van alle godsvrucht verstoken zijn. Daarbij komt, dat er geen bedenkelijker woord in de godsdienst is, dan het woordje "alles. " Het klinkt vreemd, maar toch is het waar: dat woordje "alles" wordt dan veelzins gelijkluidend met "niets. " Het verfoeilijk pantheïsme schijnt een diep godsdienstige richting, omdat zij als randschrift om haar schild de belijdenis draagt: God is alles, en toch weet elk, die deze richting van nabij heeft gadegeslagen, dat zij op volstrekte loochening van Gods bestaan en werken uitloopt. Vanwaar dit komt, valt makkelijk in te zien. Ons leven viel nu eenmaal in een wereld, waarin we dieren en mensen om ons bespeuren, die elk in hun levenskring handelen, arbeiden en een werking van zich laten uitgaan. Bij juister kennis van de natuur bespeuren we zelfs, dat deze werking niet eens tot de dieren- en mensenwereld beperkt is, maar dat ook het water, ook de gistende krachten van de natuur een werking in het leven roepen. Weet ik dus enerzijds dat er allerwegen werkingen van het schepsel uitgaan en stel ik daarnaast, onverklaard en onverzoend, de erkentenis, "dat God alle dingen werkt", dan wordt hier stilzwijgend bij verstaan "mits door het schepsel. " Alle onmiddellijke werking van God op de wereld om of in ons wordt dan, terwille van die bijvoeging, geloochend en voor zover de werking van de Almachtige door middel van het schepsel gaat, is de daad van het schepsel, als het meest tastbare en zichtbare, zo het één en enige, dat hart en zinnen inneemt, dat de hand van de grote van God achter dat gordijn van menselijke werkzaamheid volstrekt onzichtbaar wordt, feitelijk dus voor "niets" in rekening komt en zich op de achtergrond van de dingen geheel in het ongrijpbare en onbekende verliest. Tenzij het dus ons doel kon zijn, om de almachtige Schepper van hemel en aarde, onder schijn van overvloedige eerbieding, uit het werkelijk leven geheel terug te dringen, mag ik nooit met de belijdenis "God alles" beginnen, maar moet dit de slotsom zijn, waartoe ik door levenservaring kom. Zeg ik vooruit "God alles", dan heb ik een begrip, dan is dat "alles" niets dan een kleurloos woord, een holle klank, een lege term zonder inhoud, omdat ik niet weet wat in dat "alles" besloten ligt. Begin ik daarentegen met het enkele, het kleine, het geringe. Bespeur ik een vinger van God in de straks vergetende, door de wereld niet bespeurde, schijnbaar onbeduidende schikkingen en voegingen van mijn eigen levenslot.

Vermenigvuldigen zich in mijn levensgang die voor mij onmiskenbare tekenen van Gods daad en werk; breidt die tedere zorg van God zich voor mijn geestblik al breder uit door de ervaringen van anderer leven, die van lieverlee naast mijn eigen ondervinding te staan komen; en gaat dan daarna gaandeweg mijn oog open voor "de arm van de Heere", die niet slechts deze enkele voorvallen in de beperkte levenskring van de enkele mens regelt, maar ook aller samenvoeging leidt en even machtig spreekt in het wisselend lot van families en geslachten, van volkeren en natiën, ja, in geheel die duizelingwekkende dooreenstrengeling van lief en leed, van deugd en zonde, van peinzen en beramen, van daad en woord, van gaan en komen, waaraan we de naam van "geschiedenis" lenen, - dan begin ik ten minste een stukje te doorzien van wat in dat "alles" besloten ligt, dan heeft voor het minst een deel van dat "alles" mij in leesbaar schrift de grootheid van de Eeuwige vertolkt; en ontsluit zich hiermee ook voor mijn geestblik het mysterie van Gods Woord, om mij de samenvatting van "alle dingen" in en door en onder de Christus te tonen, zeker, dan komt ook mijn ziel er ten leste toe, om het "God alles" met kinderlijke eerbied te stamelen, maar voor een zinledige begripsvorm heb ik dan een persende volheid, waarin het eindeloos vele zich verdringt. Dit moest hier vooral met kracht op de voorgrond worden gesteld, omdat nergens zozeer als bij de "heiliging" de weg tot zelfmisleiding openstaat en de tederste snaar van het godsdienstige leven door niets zozeer als door misverstaan en ontheiliging wordt vervalst. Treed ik een ogenblik uit de intieme, bijzondere gangen van mijn eigen leven terug, om mij de heiliging van het schepsel in zijn samenhang als één groot en aanbiddelijk geheel voor te stellen, dan kan het niet in de ziel opkomen, ook maar één ogenblik aan een andere oorsprong voor dat volheerlijk werk te denken, dan God. Evenzo, waar ik de roerselen van de ziel mij in stilstand denk, voor het leven van de praktijk de ogen sluit en uit de verwikkeling en bedrijvigheid van al het zichtbare in het mysterie van het gebed mij terugtrek, is in het biddend hart de aarzeling volstrekt ondenkbaar, of het al dan niet in zijn bede om heiligheid de eer zal geven aan zijn God. Wordt dus buiten de werkelijkheid van het leven om, in godsdienstig gepeins of in Schriftbeschouwing zoals hier, de vraag opgeworpen: "Wie de heiliging werkt? " dan is aller gereedheid ontwijfelbaar, om met een vingerwijzing naar de Hoge te antwoorden, maar is het even onweersprekelijk, dat hiermee voor de innerlijke waarheid van de zielservaring nog niets is gezegd. Een eenvoudig beroep op uitspraken van de Schrift laat ons hier even verlegen. Zolang men op schijnbaar geheel tegenstrijdige en elkaar weersprekende uitspraken stuit; enerzijds hoort: "Ik ben de Heere, die u heiligt" en anderzijds het bevel verneemt: "Hoor mij, o Levieten! heilig nu zichzelf! " of ook op de bladzijden van het Nieuwe Verbond naast de bede: "de God van de vrede heilige u geheel en al", het vermaan vindt uitgesproken: "laat ons onszelf reinigen van alle besmetting van de vlees en van de geest, voleindigende de heiligmaking in de vrees van God! " zo lang, om hierin geheel de tegenstelling samen te vatten, zonder oplossing in hogere eenheid, onverzoend en onvereffend, door de Heilige Schrift twee tegengestelde reeksen lopen, waarvan de éne tot kenspreuk het opschrift draagt: "Wees heilig, want Ik ben heilig" en de andere aan de bede van de Zoon gekend wordt: "Vader, heilig U ze in uw waarheid! " kan een beroep op deze uiteenlopende getuigenissen ons niet verder brengen en is slechts een spelen met de Schrift denkbaar, waarbij beurtelings elk van de strijders zich uit het Schriftwoord een lauwerkrans vlecht, waarmee hij zich als overwinnaar tooit. Wel diende dan te worden toegegeven, dat de Schriftplaatsen, die op God als Bewerker van de "heiliging" wijzen, tien zijn, tegen de woorden van vermaan tot eigen "heiliging" één, maar tenzij men de meerderheidstaktiek ook op de Schrift wilde toepassen, is hiermee voor de oplossing van het vraagstuk nog volstrekt niets gewonnen, omdat niemand aan de Schrift een tittel of jota mag afdoen, veel min er dus die enkele plaatsen uit mag wegdenken, waarin de eis tot "heiliging" onmiddellijk uitgaat tot de mens. Het weer opvatten van de historische lijn is ook hier het enig redmiddel. Diezelfde vragen, die onze tijd en ons hart bewegen, hebben in al haar wichtigheid ook voor het zielsoog van onze vaderen gestaan.

De vorm moge zekerend zijn, de kern van de zaak is één. "Niets nieuw onder de zon" geldt volstrekt en onvoorwaardelijk, waar de roerselen van het mensenhart ter sprake komen, want nu of vóór een drietal eeuwen, dat mensenhart is wat het was. Moedwillig stelt men zich dus aan het gevaar van dwaling bloot, als bij deze hartaangrijpende vraagstukken het licht van het verleden versmaadt, de ervaring van het voorgeslacht voor niets rekent en op de oceaan van het geestelijke leven alleen drijven wil naar eigen kompas. Men zondigt dan met gelijke zonde als de revolutie, die juist daarom tot eindeloos dolen gedoemd is, omdat ze altijd opnieuw beginnen wil, al wat voorafging wegwerpt en bij zichzelf de aanvang stelt van de enig goede weg. Men handelt dan even dwaas, als de reiziger op het Zwitsers Alpenland, die dolzinnig én Tschüdi's en Berlepsch' én Baedekers handboek wegwierp, in bluffende hoogmoed elke gids, die zich aanbood, afwees, met soevereine minachting zelfs de stem van de bergbevolking weigerde te horen en daarin zijn glorie stelde, om nu eens zelf, geheel alleen, op eigen ervaring afgaande, zo lang op de "gletsjers" te glijden, tot de misstap feit werd en de peilloze diepte zich ten graf voor hem ontsloot. Zo'n Alpenland toch is het hoog gebergte van Gods heiligheid voor de pelgrim op deze aarde. Ook op dat gebergte zijn sleuven en kloven, diepten en ongenaakbare plaatsen, onbeklimbare steilten en rotsspitsen, die de vermetelen onervaren pelgrim bedreigen met het ontzettendst gevaar. Maar ook dat gebergte is sinds eeuwen onderzocht, sinds eeuwen in zijn ligging en genaakbaarheid doorspeurd. Velen zijn uitgegleden, niet weinigen nooit teruggekeerd, een rotssteen van de ergernis, waaraan de bebloede ziel zich stuk stootte, is ook die "Berg van onze God" de onvoorzichtige, de roekeloze wager geweest. Maar toch het juiste bergpad is gevonden; jubelend zijn ze in de vlakte neergedaald, die al het heerlijke van die Berg van de heiligheid hadden ingedronken en wie Gods Engel bewaard had, dat ze hun voet niet stootten aan een steen. Deze, de pelgrims zonder rouwkoop hebben uitgesproken, wat ze ervoeren, ze hebben het bergpad, dat ten doel leidde, in kaart gebracht en ons voorgetekend, ze hebben de merkpalen ons met cijfers betekend, die voor afdoling konden vrijwaren en met dat lang verhaal van eigen ervaren ons een betrouwbare gids geboden voor de pelgrim, die in het gebergte van Gods heiligheid reist. Daarom kan niet veilig gaan, wie zich roekeloos op die spitsen waagt, zonder die gestorven of nog levende gidsen te ondervragen. Daarom kan de gemeente van Christus niet verder komen, als zij voor de manende, radende, waarschuwende stem van de gemeente van de vaderen moedwillig het oor sluit. Dan komen we niet verder. Dan blijven we in een cirkel lopen. Dan wacht ons al de arbeid, al de moeite, al de teleurstelling van de vaderen opnieuw. Daar komt bij, dat niet elk seizoen het onderzoek van een Alpenland begunstigt. Als het al met sneeuw bedekt, in nevelen gehuld en met neerhangend zwerk bedekt is, kan de loop van niet een enkel bergpad met juistheid worden bepaald. Wie dat doen wil, ga op uit het dal, als de wondere zon én sneeuw én wolk én nevel heeft weggetoverd en de kleinste kronkeling in het voetpad zich reeds van verre aan het oog ontdekt. Reeds begrijpt men, wat we hiermee bedoelen. In de eerste schone dagen van de hervorming was het zomerzoelte in de geestelijke dampkring, er was uitstraling van de Zonne der gerechtigheid, een doorbreken van glans en leven, zoals sinds door de gemeente niet is gekend. Nu daarentegen is het winter in het heilig gebergte, de nevelen, die ons omringen, zijn dikker, onheilspellender dan ooit. Roekelozer in nog hoger mate zou het daarom voor de pelgrims van het heden zijn, als ze de geestelijke ervaring van de vaderen, bij beter licht verworven, minachten en zelf zich een weg probeerden te banen door het verraderlijk veld van sneeuw. Niet dus om naar oude vormen te hunkeren, niet om een kopie van onze vaderen te zijn, veel minder nog om hun schoolse termen na te schrijven, maar om het behoud van de ziel, om niet van de Christus te vervreemden, om niet eens bedrogen uit te komen, worden we niet moe de gemeente toe te roepen: voordat u de alpenstok opneemt, pleeg met de ervaring van uw vaderen raad! Welnu, ook bij de ernstige vraag, die nu ons bezig houdt, zenden ze de vrager niet zonder antwoord heen. "De heiligmaking alleen voor de bondgenoten" en "bij

Adam voor de val van heiligmaking geen sprake", dus luidt hun ietwat vreemde orakelspreuk. Zie verder 2 Kon. 7: 1 en Hebr. 12: 16

Met dank voor God en Zijn verkiezing begon de apostel zijn eerste brief aan de Thessalonicenzen (Hoofdstuk 1: 2 v.); met vertroosting over Zijn getrouwheid tot het einde sluit hij die.

Tenslotte vraagt de apostel nog om de voorbede van de gemeente voor zich en zijn medearbeiders, die hij in Hoofdstuk 1: 1 genoemd heeft (vs. 25). Hij wenst, dat de voorstanders van de gemeente door wier bemiddeling de brief tot deze kwam, de groete van hem en van de zijn op de gewone manier aan ieder in het bijzonder zullen overbrengen (vs. 26). Hij dringt er zeer nadrukkelijk op aan, dat allen in het bijzonder de openbare voorlezing van zijn brief bijwonen, waarbij hij ontegenzeglijk een heilige bedoeling heeft, tot zegen van de gemeente en haar voorstanders, omdat hij hen bij de Heere bezweert (vs. 27). Vervolgens voegt hij de gewone zegenwens erbij. (vs. 28).

Broeders bidt voor ons, dat onze apostolische arbeid door de zegen van de Heere achtervolgd moge worden (2 Thessalonicenzen. 3: 1 Efeze. 6: 19 Kol. 4: 3).

Wij smeken ernstig ieder Christelijk gezin, aan het dringende verzoek in deze tekst vervat, dat eerst door de apostel geuit is en nu door ons herhaald wordt, gehoor te geven. Broeders, onze arbeid is zo ontzaglijk belangrijk, het wél of wee van duizenden omvattende; wij handelen met de zielen in de naam van God over de dingen van de eeuwigheid en ons woord is of een reuk van het leven, of een reuk van de dood, ten dode. Evenzeer zware verantwoordelijkheid rust op ons en geen geringe genade zal het zijn, als wij ten slotte rein bevonden worden van het bloed van alle mensen. Als krijgsoversten in het leger van Christus zijn wij het bijzondere mikpunt voor de vijandigheid van de mensen en van de duivelen. Zij verspieden ons, of wij verslappen en trachten ons te vangen. Onze heilige roeping wikkelt ons in verzoekingen, waarvan u bevrijd bent; boven alles trekt zij ons maar al te vaak van onze persoonlijke genieting van de waarheid af in een ambtelijke beschouwing ten nutte van anderen. Wij treffen menig moeilijk geval aan en ons verstand wordt in verlegenheid gebracht; wij merken zeer treurige afwijkingen op en ons hart wordt verwond; wij zien miljoenen verloren gaan en onze ziel bezwijkt. Wij begeren u door prediking van nut te zijn; wij wensen tot zegen voor uw kinderen te werken; wij verlangen beiden, gelovigen en zondaren, van dienst te zijn; daarom lieve mensen, pleit voor ons met uw God. Wij zijn ellendige mensen, als wij de hulp van uw gebeden missen, maar gelukkig, als wij in uw smekingen leven. U ziet niet op tot ons, maar tot uw meester voor geestelijke zegeningen en toch hoe vaak schonk Hij die zegeningen, maar zijn leraren vragen daarom gedurig weer, dat zij de aarden vaten zijn mogen, waarin de Heer de schat van het Evangelie legt, Wij, de gehele verzameling van zendelingen, leraren, stadszendelingen en leerlingen smeken u in de naam van de Heere Jezus: Broeders, bid voor ons!

Groet u opzieners en dienaars van de gemeente (Fil. 4: 21) in onze naam al de broeders met een heilige kus (Rom. 16: 16. 1 Kor. 16: 20. 2 Kor. 13: 12. 1 Petrus 5: 14 Ro 16. 16 1Co 20 2Co 13. 12 1Pe).

Ik bezweer jullie bij de Heere, dat deze zendbrief al de heilige broeders gelezen wordt. Zorgt ervoor, dat bij de openlijke voorlezing in de vergadering van de gemeente elk zonder uitzondering tegenwoordig is.

De genade van onze Heere Jezus Christus zij met jullie (Rom. 16: 20, 24. 1 Kor. 16: 23. Fil. 4: 23. 2 Thessalonicenzen. 3: 18 Amen.

Overal elders lezen wij: "groet elkaar met de heilige kus. " Hier wordt het door de apostel aan enigen opgedragen om alle andere broeders te groeten. Dit is alleen zo te verklaren, dat de voorstanders van de gemeente in de eerste plaats degenen waren, die de brief ontvingen, zoals ook in de brief aan de Filippensen dadelijk (Fil. 1: 1) onderscheiden wordt tussen "al de heiligen in Christus Jezus" en "de opzieners en diakenen. " Als nu de apostel deze voorstanders, die de brief in de eerste plaats ter lezing ontvangen, zo plechtig bezweert, ervoor te zorgen, dat die "al de heilige broeders" (Hebr. 3: 1) voorgelezen wordt, dat natuurlijk niet bij ieder afzonderlijk, maar alleen daardoor geschieden kon, dat allen zonder uitzondering tegenwoordig waren in de vergadering van de gemeente, waarin de brief zou worden voorgelezen en niemand onder enig voorwendsel achterblijven mocht, zo versterkt ons dit in het vermoeden, dat reeds bij vs. 12 v. in ons opkwam. Er zal zich namelijk bij de Thessalonicenzen een zekere kloof hebben geopend tussen de leden van de gemeente en de voorstanders van de gemeente. Deze zal haar aanleiding hebben gehad wellicht in het uitblussen van de Geest (vs. 19) van de kant van de laatsten, maar ook in nog andere zaken, wellicht in het verzet van de ongeregelden (vs. 14). Nu wil de apostel daardoor allen tweespalt proberen weg te nemen, dat de voorstanders van hun kant zijn groet moeten doen aan alle leden van de gemeente met de kus van de gemeenschap en van de liefde in Christus, dat alleen dat gevolg kon hebben, dat zij voor zich elke verkeerde stemming lieten varen en zich met vriendelijkheid keerden tot hen, die zij op deze manier hadden gegroet. Aan de andere kant mag ook geen van de leden van de gemeente in onverzoenlijkheid zich onttrekken aan het ontvangen van de kus en het aanhoren van de apostolische vermaning in de brief. Daardoor zijn zij enigermate genoodzaakt, de hand van de verzoening aan te nemen en naar de wil van Paulus te doen, als men nog voortaan tot de gemeente wilde behoren.

De eerste zendbrief aan de Thessalonicenzen is geschreven van Athene (beter van Corinthiërs, "1Th 1: 1.

DE TWEEDE BRIEF VAN de APOSTEL PAULUS AAN DE THESSALONICENZEN

De beide brieven aan de Thessalonicenzen zijn voor ons van groot belang. Deze eerste apostolische geschriften van Paulus zijn dat vooral om het leerstuk van de terugkomst van Christus, dat daarin behandeld is en van de tegenstander, de Antichrist, die aan die terugkomst voorafgaat en over wie nergens elders zo'n duidelijk onderricht voorkomt, als in het tweede hoofdstuk van deze tweede brief. De Openbaring spreekt over hem meer in beelden en daardoor minder duidelijk. Zonder twijfel had deze leer, waarover ook in de gemeente veel gesproken en geredetwist werd, onder de dreigende vijandschap, een hoofddeel van de apostolische prediking uitgemaakt. Als men nu heden vaak op die eerste Christenen, ja zelfs op de apostelen met een half medelijden neerziet, omdat zij de terugkomst van Christus als veel meer nabij hebben verwacht, terwijl die in 18 eeuwen niet heeft plaats gehad, moeten wij omgekeerd opmerken, hoe de apostelen optreden tegen elk misbruiken van deze leer, maar zelf door de Heilige Geest steeds daaraan gedachtig waren en ons daardoor tonen, hoe nodig voor de Christen het gedurig zien op de toekomst van zijn Heere is.

HOOFDSTUK 1 AANMANING TOT STANDVASTIGHEID

IN VERVOLGING

Het opschrift van deze tweede brief, die waarschijnlijk nog in het jaar 58 geschreven is "Ac 18: 11, is bijna woordelijk gelijk aan dat van de eerste. Wij zien daaruit, dat de apostel zich nog op dezelfde plaats bevond als toen en door dezelfde helpers omringd was, zoals hij zich ook werkelijk beweegt in dezelfde kring van gedachten. Het onderschrift "geschreven van Athene", dat gegrond is op de mening van Theodoretus, is, zoals uit de omstandigheden blijkt, nog minder te rechtvaardigen dan bij de eerste brief, omdat Paulus zich zeker slechts korte tijd te Athene heeft opgehouden (vgl. het slotwoord op de brief aan de Romeinen).

Paulus en Silvanus en Timotheus aan de gemeente van de Thessalonicenzen, die is in God, onze Vader (1 Thessalonicenzen. 1: 1 "in God de Vader en de Heere Jezus Christus.

a) Genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus 1Th 1: 1.

1 Kor. 1: 3. 1 Petrus 1: 2

Door wie Paulus de vorige brief naar Thessalonika heeft gezonden en door wie hij weer van daar bericht heeft ontvangen, is ons niet bekend. Deze berichten zelf gaven hem echter aanleiding, om de tweede brief te schrijven, dat pas in de tijd na zijn afreizen van Corinthiërs (Hand. 18: 10 v.) heeft plaats gehad, want Silas en Timotheus zijn nog bij hem, maar wel verscheidene maanden later, dan de eerste brief door hem is vervaardigd.

De tweede brief laat ons een nadere ontwikkeling opmerken, zowel in de toestand van de apostel als in de staat van de gemeente te Thessalonika. Paulus moet belemmerende vijandschap verduren (Hoofdstuk 3: 1 v.) en in Achaje zijn reeds filiaal-gemeenten naast Corinthiërs (Hoofdstuk 1: 4). Te Thessalonika vertoont zich daarentegen de nadere ontwikkeling in drie punten: 1) een uitbarsten van nieuwe vervolging deed behoefte aan nieuwe geloofsversterking gevoelen (Hoofdstuk 1: 4); 2) de belangstelling ten opzichte van de verwachting van de terugkomst van Christus was sterker geworden, maar gewijzigd. De Thessalonicenzen waren niet meer bezorgd vanwege de gestorvenen; daarover had hen 1 Thessalonicenzen. 4: 13 v. voldoende licht gegeven. Omdat zij echter het onderricht in 1 Thessalonicenzen. 5: 1 v. niet zo voetstoots aannamen, als dat het geval had moeten zijn, waren de gemoederen deels door beweerde ingevingen van sommigen, deels door een brief, die in de gemeente rondging en die beweerd werd van de apostel te zijn, ten sterkste opgewonden, als was de terugkomst van Christus zeer nabij (Hoofdstuk 2: 1 v.). Waarschijnlijk staat daarmee in verband, dat 3) de nieuwe uitwassen van onordelijk leven buiten enig beroep en in vele bedrijvigheid niet waren verminderd, maar op betreurenswaardige manier toegenomen. Als zij toch dachten, dat al het bestaande zeer snel zou worden opgelost, moesten velen de perken te buiten gaan. Om die afdwalenden terecht te wijzen, stelt de apostel het ontzettend ernstig karakter voor van de catastrofe, die met de terugkomst van Christus begint. Wel zal het einde voor de gelovigen zalig zijn, maar eerst zal men dat bereiken na de sterke aanvechting van de afval gedurende de tijd van de Antichrist. Voordat die tijd van overgang was gekomen, die nu nog door het een en ander werd teruggehouden, was het aanbreken van de zaligmakende toekomst van Christus niet te wachten.

Het eerste deel, dat een toespraak bevat tot vertroosting van de Thessalonicenzen onder de vervolgingen, die pas over hen waren losgebarsten, is nauw aangesloten aan het eerste deel van de vorige zendbrief. In de vorige werd onder dankzegging aan God de goede staat van de lezers en de goede wijze, waarop zij zich vervolgens hadden gedragen, erkend en de wensen en voorbeden van de apostel voor hen uitgedrukt. Hier vinden wij eerst dankzegging en erkenning, die de weg ertoe baant, om de zwaar gedrukte troost toe te spreken en moed in te boezemen. Daarop volgt ook een voorbede met het oog op hetgeen de dag van de Heere hun zal aanbrengen. Daarbij is de voorafgaande dankzegging en waardering zo ingericht, dat men voelt, wat de apostel van de Thessalonicenzen kan roemen is de vervulling van wensen en voorbede in de vorige brief uitgesproken.

Des te vrijer en blijder kan hij dan uit de vervolgingen en moeiten, die zij onlangs weer moesten verduren van hen, die God niet kennen en het Evangelie niet gehoorzaam zijn, hun oog oprichten tot Hem, die op Zijn tijd hun bevrijding zal verschaffen van al hun verdrukkers en rust van al hun lijden, terwijl daarna hun verdrukkers en beledigers zwaar zullen moeten boeten voor het kwaad, dat zij hun nu hebben aangedaan. Nu is het echter nodig, dat de lezers datgene worden waardig gemaakt, waartoe zij geroepen zijn en dan moet opnieuw voorbede voor hen plaats hebben, opdat zij volkomen worden in de liefde tot alle goeds en in het werk

van het geloof en aan zodanige voorbede laat de apostel met de zijnen het niet ontbreken.

EPISTEL OP DE ZESENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Evenals het Evangelie van deze dag (MATTHEUS. 25: 31 v.) op het laatste oordeel wijst, dat een even verheven en algemeen als voor altijd beslissend gericht van de vergelding zal zijn, naardat zij, die voor de rechterstoel zijn vergaderd, hier op aarde hun geloof door werken van Christelijke liefde hebben betoond of niet, zo doet dit ook het epistel. Terwijl het Evangelie meer het oog vestigt op hen, die niet gedaan hebben wat zij moesten en die tot vergelding voor het nalaten van het goede in de eeuwige pijn moeten gaan, wijst het epistel hoofdzakelijk op de rust, waartoe zij zullen ingaan, bij wie het geloof aangroeit en de liefde toeneemt en de hoop volhardt onder de moeilijkheden, die zij van de onrechtvaardigen hebben te lijden. Een ander epistel (2 Petrus 3: 3 v.) doelt na de waarschuwing tegen hen, die over de belofte van Christus' toekomst, die hun ijdel voorkomt, spotten, op de ondergang door vuur, die in tegenstelling tot de zondvloed de wereld te wachten heeft en herinnert tenslotte aan het ontstaan van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont.

Over het oordeel van de grote dag: 1) hoe de Heere Christus het zal houden; 2) waarvoor het door de gemeente gepredikt wordt.

De toekomst van de Zoon des mensen. Zij roept ons 1) om in te zien in ons eigen hart, of daarin geloof, liefde en lijdzaamheid gevonden wordt; 2) uit te zien van het lijden om Christus' wil tot het rechtvaardige oordeel van God; 3) op te zien naar de terugkomende Heere, die de goddelozen pijniging, maar de gelovigen rust toedeelt. Over het einde van de smarten van deze tijd, wij beschouwen 1) de voorbereiding op dit einde door geloof, liefde en lijdzaamheid; 2) het begin daarvan met de openbaring van de heerlijkheid van Christus; 3) de straf daarbij in het verderf van de goddelozen; 4) de heerlijkheid met Hem en de zaligheid van de gelovigen.

O mensen! deze korte tijd voert in de lange eeuwigheid: 1) het goede groeit haar tegen; 2) het kwade rijpt haar tegemoet; 3) het ongeluk zucht met verlangen naar haar; 4) de Heere leidt haar tegemoet.

Er blijft nog een rust over voor het volk van God (Hebr. 4: 9): 1) in dezen tijd heeft het volk van God volop onrust; 2) dit is juist het bewijs, dat de beloofde rust nog is weggelegd; 3) op de dag van de vergelding wordt die gegeven aan hen, die ten einde toe volharden.

De gerechtigheid van de goddelijke vergelding: 1) als troost voor de bedrukte Christenen, die in geloof en liefde toenemen;
als waarschuwing voor de tegenstanders, die van de ene trap van vijandschap tegen God tot de andere voortgaan.

De jongste dag een dag van de eer van de Heere Jezus en Zijn gelovigen: 1) welke eer de jongste dag de Heere Jezus zal aanbrengen; 2) welke rust en eer dan ook de gelovigen met de Heere Jezus zullen hebben; 3) hoe zij, die aan deze rust en eer graag deel zouden hebben, zich daartoe waardig moeten voorbereiden.

a) Wij, wier namen in vs. 1 genoemd zijn, moeten God te allen tijd danken over u, broeders, zoals billijk is, overeenkomstig met de bestaande toestand, naar de heerlijke genadegiften, waarmee u gezegend bent. Wij moeten dat doen, omdat uw geloot, dat wij reeds in de vorige brief met roem mochten erkennen (1 Thessalonicenzen. 1: 3), zeer groeit boven aller verwachting en dat de liefde van een ieder van u allen, juist zoals wij het vroeger u hebben toegewenst (1 Thessalonicenzen. 3: 12; 4: 10), jegens elkaar overvloedig wordt. Niet alleen toch zijn het enkele leden van de gemeente, die de broederlijke liefde beoefenen, maar deze liefde strekt zich ook tot allen in het bijzonder zonder onderscheid uit.

Efeze. 1: 15 Filippenzen 1: 3 Kol. 1: 3

Zo, dat wij zelf a) van u, als van een van onze vruchtbaarste akkers (1 Kor. 3: 9), roemen in de gemeenten van God, waarmee wij hier te Corinthiërs en op andere plaatsen van Achaje te doen hebben (2 Kor. 1: 1). Wij roemen namelijk over uw lijdzaamheid en geloof, vooral in al uw vervolgingen en verdrukkingen, die u verdraagt. Wij delen hun die mede, om hen, wier Christen zijn tot hiertoe nog niet zo moeilijk gemaakt is, op te wekken tot navolging van u (1 Thessalonicenzen. 1: 7), wanneer ook over hen eenmaal grotere beproeving van het geloof zal komen.

1 Thessalonicenzen. 2: 19

Dit maal maakt niet een verzekering van de apostel, dat hij en zijn medegenoten altijd voor de gemeente dank zeggen, het begin uit (vgl. 1 Thessalonicenzen. 1: 2 v.), maar een betuiging en erkenning van hun plicht om dit te doen. Het begin van de eerste brief kwam voort uit de wens, om eigen blijdschap aan de lezers mee te delen, deze daarentegen wijst op een meer rustige stemming van de schrijver, waarbij het doel blijkt, om aan de gemeente geen erkenning te ontzeggen, die haar tot bemoediging kan dienen. In het "zoals billijk is" verbindt zich dan met de erkentenis van persoonlijke verplichting de erkenning van de staat van zaken, die in het algemeen eist, wat de apostel voor zijn persoon weet, dat hij verplicht is te doen.

Dat Paulus hier zo sterk spreekt van de groei van het geloof en van de liefde van de Thessalonicenzen, heeft in zoverre iets in het oogvallends als Hoofdstuk 2 aanwijst, dat hij geenszins reden heeft, om met de toenmalige toestand van de gemeente zo tevreden te zijn, als hij dat kon zijn bij het schrijven van zijn eerste brief. In de korte tijd, die tussen het schrijven van de beide brieven zal geweest zijn, waren toch de omstandigheden reeds zeer veranderd en de zwakke opwellingen van dweperij, die in het begin aanwezig waren, waren

nu tot volle ontwikkeling gekomen. Intussen kon de apostel in weerwil van deze dwalingen, waartegen hij in Hoofdstuk 3 met zulke ernstige berispingen optreedt, het geloof en de liefde van de Thessalonicenzen met een goed geweten dankbaar erkennen, daar deze dwalingen niet uit ongeloof, maar eer uit te grote geloofsijver, waaraan alleen het heldere inzicht ontbrak, voortkwamen. Evenzo kan uit de uitdrukking: "de liefde van een ieder van u allen" niet het besluit worden getrokken, dat onder de Thessalonicenzen in het geheel geen verschil bestond. Hoofdstuk 3 toont het tegendeel; maar de apostel erkent ook in die onenigheden de grond van de liefde, die zich daarin alleen in verkeerde vorm van toepassing openbaarde.

De Thessalonicenzen hadden in de korte tussentijd van de drievoudige grote gave, die Paulus reeds in de eerste brief in hen roemde een zoveel rijkere mate ontvangen, dat de dank daarvoor juist tot een plicht werd; en als hij nu op zo’n hoge toon daarvan spreekt, dat hij schrijft: "wij roemen van u in de gemeenten van God", dan stelt hij vooral de lijdzaamheid in hoop, die echter hier in enigszins andere vorm optreedt, op de voorgrond. De Thessalonicenzen namen in alle deugden toe te midden van grote verdrukkingen; zij droegen Christus het kruis na, liepen achter Hem, de Voorganger van de heilige belijders en werden Hem noch Zijn kruisweg moe. Hun geduld en hun geloof werden krachtig en mannelijk en werden in die mate krachtiger, naardat hun de ene ernstige oefening na de andere werd opgelegd. Als de hitte van het lijden van de hemel daalt, verdort menige plant, omdat die geen sap heeft, geen diepe wortels kon slaan; maar de Thessalonicenzen waren gelukkiger geplant; aan waterbeken en hoe brandender de hitte neerviel, des te dieper grepen zij in de goede grond, waarin zij stonden en trokken uit de geopende bron van de wonden van Jezus nieuwe kracht - een zeldzaam voorbeeld, dat in hen kan worden gezien door ons, die bij weinig en gering lijden toch vaak zo ongeduldig worden en gewoonlijk een leven, dat met kruis en lijden gezegend is, voor beklagenswaardig en ongelukkig houden.

Dat u zich zo door niets laat verschrikken door de tegenstanders, maar geduldig en gelovig alle vervolgingen en smarten lijdt, die u ten deel zijn geworden (Fil. 1: 28) is a) een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel. De Heere zendt het u toe, opdat u waardig geacht wordt het Koninkrijk Gods in heerlijkheid (Luk. 21: 36), b) waarvoor u ook om dezelfde reden, om Zijn heerlijkheid en zaligheid deelachtig te worden, lijdt.

Judas 1: 6 b) 1 Thessalonicenzen. 2: 14

Een verdragen van de verdrukkingen, zegt dezelfde apostel, is een feitelijk bewijs van het rechtvaardig oordeel van God. Dat heeft in deze tijd aldus plaats, dat het wijst op de gehele volvoering aan het einde in het oordeel, dat komen zal (Rom. 2: 5). De gedachte is werkelijk dezelfde, als op de plaats Fil. 1: 28, die, wat de uitdrukking aangaat, zo na aan deze verwant is: als de gelovigen in die toestand komen, dat zij omwille van hun geloof vervolgingen van de ongelovigen moeten verduren, dan ziet men dat God als een rechtvaardig Rechter de tegenstelling van geloof en van ongeloof niet zonder oordeel laten wil. Hij laat toch toe, dat de ongelovigen smart brengen over de gelovigen en geeft daardoor de gelovigen gelegenheid, hun liefde tot Zijn rijk en Zijn woord in standvastig dragen van de moeilijkheden te betonen en beide brengen een beslissing teweeg, die aan het geloof zowel als aan het ongeloof zijn loon geeft.

Het vreselijkste kenteken van het naderend oordeel van God over de goddelozen is, wanneer God hen zo verhardt, dat zij Zijn kinderen vervolgen.

De vervolgingen van Gods kinderen door de goddelozen tonen ons als duidelijk voor ogen geschilderd, dat God eens als Rechter van de wereld zal verschijnen een stelling, die juist het tegendeel is van de lichtzinnige, ongelovige mening, die in ons ontstaat, wanneer het de goeden kwalijk en de kwaden goed gaat. Niet alleen de heidenen werden daardoor vaak verlokt te geloven, dat er geen God is, maar ook Asaf belijdt, dat zijn voet bijna was gestruikeld, toen hem alles in de wereld in zo'n verwarring voorkwam. Paulus daarentegen ziet hierin juist een voorteken van het toekomend oordeel; want dit neemt hij als vast en zeker aan, dat God als rechtvaardig Rechter de kinderen van God, die nu gekweld worden, eens rust moet geven, maar hun verdrukkers de loon betalen, die zij verdiend hebben. Juist daarom is elke nu plaats hebbende verstoring van de orde van de wereld een voorteken van het nog niet verschenen gericht, waarin alle verwarring en stoornis tot volkomen orde zal worden teruggebracht.

Evenals de lichamelijke verdrukking, door God toegezonden, een bewijs is dat de hemelse Vader onze ziel tot Zich wil trekken en een grote genade van Hem is, zo is ook de smart, die mensen ons aandoen omwille van de godzaligheid het zekere teken en zegel voor ons, dat wij op de smalle weg zijn, die tot het heerlijk doel leidt, dat wij die God dienen, die de vijanden met geduld draagt, voordat Hij ze veroordeelt, en ze nog daarenboven ten beste van Zijn kinderen gebruikt, terwijl Hij bij het feitelijk bewijs van Zijn rechtvaardig oordeel, dat in het lijden van de Christenen openbaar wordt, erop doelt, dat zij met het rijk van God verwaardigd worden, waarnaar zij niet alleen in de geloven verlangen, maar waarvoor zij zich ook lijden laten aandoen.

Men wordt onder het lijden het Koninkrijk van God waardig, niet alsof men dat door lijden kon verdienen; want dan is zeker ons lijden niet te vergelijken bij de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden (Rom. 8: 18); alleen Gods ontferming in Christus maakt ons bekwaam voor Zijn erfdeel (Kol. 1: 12). Maar Gods raad en orde is het, de inwendige waarde en de toestand van de mensen daaraan te beproeven, hoe zij in het vuur van de beproeving zich gedragen en of in hen een overwegende lust is tot het onzichtbare en eeuwige, of een onverwinbaar overhellen tot ijdelheid. Ook eist het recht van God het zo, dat de erfgenamen van Zijn rijk de aanklachten van hun vijand, die hen graag zou voorstellen als liefhebbers van hun eigen leven (Job 1: 9 vv. ; 2: 4 v.), daardoor terugdrijven en een getuigenis voor zich moeten afpersen, dat zij hun leven niet liefhebben tot in de dood.

a) Als, waaraan wij zeker niet kunnen twijfelen (Rom. 8: 9, 17), het recht is bij God, verdrukking te vergelden degenen, die u verdrukken, daarom, omdat zij God niet erkennen en zelf het Evangelie niet willen gehoorzamen (Joh. 16: 3 MATTHEUS. 23: 13).

Zach. 2: 8

En u, die verdrukt wordt, te vergelden verkwikking met ons, uw apostelen, die door de prediking, die wij u hebben gebracht, u in die toestand hebben gebracht, dat u deze moeite nu moet verdragen evenals wij (1 Thessalonicenzen. 1: 6). Wij wisten echter ook, dat dezelfde zaligheid, waarover wij ons bij al onze smart mogen vertroosten (Hoofdstuk 3: 2. 2 Tim. 4: 18), u eveneens ten deel zou worden in de openbaring van de Heere Jezus van de hemel (1 Thessalonicenzen. 4: 16. 1 Petrus 4: 13 met de engelen van Zijn kracht, vergezeld door hen, die Zijn krachtige daden volvoeren, die Hij dan wil laten geschieden (MATTHEUS. 24: 30; 31).

Dan zal Hij Zich openbaren, met vlammend vuur (Exod. 19: 18 Dan. 7: 9 v. 1 Kor. 3: 13. 2 Petrus 3: 7, 10 wraak doende over a) degenen, die God niet kennen en over degenen, die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn.

Rom. 2: 8

De apostel is van de roem, die de Thessalonicenzen door hun gedrag in de verdrukking zich hebben waardig gemaakt bij Paulus en bij de gemeenten van God (vs. 1), overgegaan tot het loon, dat zij daarvoor van God te wachten hebben (vs. 5). Hij waarborgt hen nu (vs. 6 v.) dit loon, doordat hij wijst op de onmogelijkheid, dat het hun zou kunnen ontgaan en op de toekomst, die hun dat zal aanbrengen. Het is onmogelijk, zo zegt hij, dat de rechtvaardige God geen recht zou doen tussen de verdrukkers en de verdrukten, dat Hij geen omkering teweeg zou brengen, waarvoor de eersten tot verdrukking en deze tot rust zouden komen. Maar dit, zo gaat hij verder voort, zal God doen bij de openbaring van Jezus, die nu nog voor de wereld verborgen is, die nu nog in de hemel is, als Hij van de hemel komt en een heirleger van engelen met Hem en Hij nu met vlammend vuur wraak doet over de ongelovigen. Met deze openbaring van de Heren ten gerichte zal de omkering beginnen en dus de verdrukkers van de Thessalonicenzen verdrukking en hun zelf verlossing ten deel laten worden.

Van hen, wie Jezus bij Zijn openbaring wraak zal doen toekomen, zijn er twee genoemd: "die God niet kennen" en "die het Evangelie van Christus niet gehoorzaam zijn. " Vele uitleggers menen, dat onder de eersten de heidenen (1 Thessalonicenzen. 4: 5) en onder de tweeden de Joden (Rom. 10: 16 en 21) moeten worden verstaan. Dit is daarom minder aannemelijk, omdat toch ook vele heidenen het hun aangeboden Evangelie niet aannamen en weer de ongelovige Joden God niet kenden (Joh. 8: 54 vv. ; 15: 21). De beide uitdrukkingen noemen dus geen klassen van volken, maar zedelijke toestanden. Zij onder Joden en heidenen, die God niet of ten minste niet in waarheid kenden en het Evangelie, dat hun gepredikt werd, en welks goddelijke kracht hun hart aanraakte, niet gehoorzaam waren, verkrijgen op de dag van de Heere hun loon.

In elk geval zien wij hier dat zij, die de gelovigen moeite aandoen (vs. 6), niet als zuiver menselijke verdrukkers van mensen, maar als vijanden van God een prooi van het oordeel worden.

Als zij geoordeeld worden, die het Evangelie niet gehoorzamen, hoe veel meer dan zij, die anderen verhinderen te gehoorzamen!

Welke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf (1 Thessalonicenzen. 5: 3) van het aangezicht van de Heere, dat Zich vol toorn tegen hen keert (Exod. 14: 24 Jes. 2: 10 en 19. vgl. Hand. 3: 20) en van de heerlijkheid van Zijn sterkte, die nu met al haar verpletterend gewicht op hen neerstort (Jer. 4: 26 Openbaring 19: 15).

a) Wanneer Hij gekomen zal zijn, om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen, in de engelen, met wier geleide Hij komt (vs. 7. 1 Thessalonicenzen. 3: 13 en wonderbaar te worden in allen, die geloven. Van deze zal hij hen, die ontslapen zijn, weer opwekken, de overigen, die nog leven, tot Zich opnemen (1 Thessalonicenzen. 4: 13 v.) en ook u mag verzekerd zijn, dat u tot die gelovigen behoort (Kol. 3: 4), omdat onze getuigenis onder u geloofd is geworden, toen wij u Christus predikten en Hem aan u als de toekomstige Rechter voorstelden (Hand. 17: 31), zodat u zich niet onder hen rekent, van wie in vs. 8 sprake was. Die verheerlijking zal plaats hebben in die dag, waarop Hij komt.

Hand. 1: 11. 1 Thessalonicenzen. 1: 10

De apostel zegt, dat het de Heere Jezus is, die de wraak uitoefent, ten gevolge waarvan over de verdrukkers van de gelovigen moeite komt en de verdrukten tot rust komen. Deze waarheid kan ook zo worden toegepast, dat voor hen, die God niet kennen en het Evangelie van Christus niet gehoorzaam zijn, dezelfde toekomst, die zal dienen, om Zichzelf en de Zijnen te verheerlijken, tot een eeuwig verderf zal zijn. Zo wendt de apostel ook de zin om, de inwendige verhouding van beide zinnen tot elkaar aanwijzende door het aaneenknopende woord "die", waarmee vs. 9 begint, terwijl hij het object van de vorige zin (vs. 8 "over degenen, die enz. nu tot het subject van deze maakt. Hij doet dit om aan te wijzen, dat het de toestand is van hen, die de Heere wil straffen; die Zijn toekomst tot het tegengestelde voor hen maakt, als wat dient voor de Zijnen.

Als straf, die zij moeten ondergaan, die bij de terugkomst van de Heere verworpen worden, wordt het eeuwig verderf genoemd. Deze plaats is een van de Heilige Schrift, waarin de eeuwigheid van de verdoemenis openlijk wordt uitgesproken.

Ook tussen de veroordeelden zal de Heere Jezus nog een onderscheid maken, naardat hun ongerechtigheid nog onderscheiden zal zijn, dat te meer straf zal worden toegedeeld. Maar daarin zullen zij allen gelijk zijn, dat zij voor het aangezicht van de Heere pijn zullen lijden, of dat de blik van de Heere, die eens het hart van Petrus verbrak, zodat hij weende, in hun hart een brandend vuur zal werpen, zoals aan de folterende kwellingen van de misdadigers, als hun geweten ontwaakt, maar nog verschrikkelijker. Ook daarin zullen zij allen gelijk zijn, dat zij het eeuwig verderf lijden door Zijn heerlijke macht, of dat zij door het woord van Zijn macht in de afgrond worden geslingerd, welks verschrikkingen vergeleken worden met een poel, die van vuur en zwavel brandt; en eindelijk zullen zij ook daarin gelijk zijn, dat een redding uit de verdoemenis onmogelijk is, want het verderf is een eeuwig verderf en zo min het eeuwige leven van de zaligen een einde kan nemen, evenmin ook de eeuwige pijn, waarvan de Heere Jezus met duidelijke woorden zegt (Mark. 9: 44) "waar hun worm niet sterft en hun vuur niet wordt uitgeblust. " Het wereldgericht wordt juist daarom een eeuwig genoemd, om het te onderscheiden van de tijdelijke gerichten van God op aarde, die meer tot kastijding en opvoeding van de zondaren dan tot vergelding van de zonden hebben gediend. Het eeuwige gericht daarentegen moet niet verschrikken, waarschuwen en tot bekeren leiden, maar in rechtvaardige mate vergelden en de onboetvaardigen straffen. Het zijn daarom geheel ongepaste vragen of God de verdoemden niet weer zou aannemen, als zij tot erkentenis van zonden en tot bekering kwamen; want juist daarom zijn zij verdoemd, omdat de laatste hoop op bekering verloren is, omdat zij zo gestorven zijn in hun zonden en in de hardigheid van hun hart, dat zij wel in de pijn huilen en vanwege de pijn over hun zonden jammeren, maar met dat alles slechts kunnen komen tot een droefheid van de wereld, niet tot de droefheid naar God, die tot bekering leidt. Na het oordeel is bekering onmogelijk, want waar nog een gezonde kiem van geestelijk leven geweest is, heeft God niet aan de dood van de vernietiging overgegeven.

Spreekt de apostel bepaald van de komst van onze Heer ten oordeel, dan mogen wij wel opmerken wat Hij daarvan ontdekt en het zelf wel ter harte nemen. Christus Jezus onze Heer zal toch eens zichtbaar geopenbaard worden door de hemel, men zal Hem zien zoals Hij is. Hij zal verschijnen, omgeven van al de engelen van Zijn kracht, die de grootheid van Zijn majesteit en van Zijn onbeperkt kunnen doen zullen uitdrukken. Dan zal Hij met een vlammend vuur, met het vuur van de hel, of dat reeds, waarmee Hij deze aarde van al haar goddeloosheden zuiveren zal, vergelding doen en straf brengen over allen, die betoond

hebben God niet goed te kennen en vijanden van het Evangelie van Jezus Christus geweest te zijn; deze zullen neerdalen in een verderf en een rampzaligheid, die eeuwig zal voortduren en die ook daarin bestaan zal, dat zij van de nabijheid, gunst en gemeenschap van het beste Wezen verstoken zullen zijn en van de gelijkvormigheid aan Zijn heerlijk deugdenbeeld, waarin alleen de bron van heiligheid en dus ook van zaligheid voor de mens gelegen kan zijn. Maar bij deze openbaarmaking van Gods straffende gerechtigheid zal echter het voornaamste doel van Christus' komst zijn ten goede van al Zijn volk, want Hij zal als Zaligmaker heerlijkheid en eer ontvangen in allen, die in Hem geheiligd zijn, ja, het zal onuitsprekelijk zijn, hoe Hij zich betonen zal in al Zijn verlosten, zodat Christus kenbaar zal worden in Zijn gelovigen, zoals nog niemand Hem op deze aarde gekend heeft. Als nu de apostel dit eindelijk toepast op de gelovigen te Thessalonika, die die getuigenis van de apostel hadden aangenomen, dan ontdekken wij hier eindelijk, dat Hij deze Christenen ook daarmee vertroosten wilde, dat eenmaal alle tegenstand, vijandschap en vervolging zal ophouden en dat zij dan met Christus over al die vijanden zouden zegepralen, wanneer Hij die in de eeuwige verdoemenis zal werpen en de uitverkorenen tot Zich in de hemel aller heerlijkheid nemen zal (1 Thessalonicenzen. 5: 10).

Bij u is een beginsel van het geloof reeds aanwezig, dat nodig heeft opgebouwd en voleindigd te worden (1 Petrus 1: 9), waarom wij ook altijd bidden voor u, behalve dat wij onze verplichting kennen, om ten allen tijde voor u te danken (vs. 3) dat onze God u waardig acht van de roeping, om tot Zijn rijk van de heerlijkheid te komen (vs. 5) en vervult tot dat doel al het welbehagen van Zijn goedigheid, in u tot volkomenheid brengt elke geneigdheid ten goede, die u reeds bezit en het werk van het geloof, waaraan wij reeds vroeger (1 Thessalonicenzen. 1: 3) met roem dachten, in u voortzet met die kracht, waarmee Hij in ons begonnen is en dat ten einde brengt (Fil. 1: 6).

Wij bidden dat, opdat de naam van onze Heere Jezus Christus in de dag van Zijn toekomst, als Hij wonderlijk Zich zal openbaren met alle gelovigen, verheerlijkt wordt in u en u in Hem, omdat u dan met ons de rust verkrijgt, die Hij de Zijnen schenkt (vs. 7), naar de genade van onze God en de Heere Jezus Christus.

De naam van Jezus Christus zal in ons verheerlijkt worden, wanneer Hij als onze Heiland en Redder, die ons gerechtvaardigd en geheiligd heeft, voor de wereld verschijnt; en wij worden in Hem verheerlijkt, wanneer alle eigenschappen van Zijn heilige en verhoogde mensennatuur op ons zijn overgegaan.

Naar de genade van God is het ons toegedacht, waarvan Paulus zo-even heeft gesproken en naar de genade van onze Heere Jezus Christus blijft het werk, dat op de verwezenlijking daarvan doelt, niet liggen bij de moeite, vroeg en laat aan ons besteed, maar komt tot een heerlijke voltooiing.

HOOFDSTUK 2

VOORSPELLING VAN DE ANTICHRIST VOOR DE LAATSTE TOEKOMST VAN DE HEERE

Het tweede deel bevat een onderrichting en vermaning over het openbaar worden van de mens van de zonde of de Anti-christ, die aan de terugkomst van Christus voorafgaat. Dit deel nu gaat van hetgeen de apostel met zijn medehelper voor de Thessalonicenzen bidt (Hoofdstuk 1: 11 v.) over tot hetgeen hij van hen moet vragen, omdat er aan hun goed gedrag, waarvoor hij God straks heeft moeten danken, toch ook nog weer het een en ander ontbreekt. En dat is het getrouw vasthouden aan de inzettingen, die zij mondeling en schriftelijk van hem hebben vernomen, waarvan zij zich door niets mogen laten aftrekken (vs. 15). Waar men hen probeert over te halen tot iets, dat tegen deze inzettingen is, daar moeten zij dat dadelijk voor bedriegerij houden, al werd het hun ook op de aanlokkelijkste wijze voorgesteld. Nu hadden zij zich op een dwaalspoor laten leiden door een verkondiging, alsof de dag van de Heere, waarop zij hopen, reeds nabij was en daardoor zijn zij nu in grote beroering gekomen. De apostel heeft hun vanaf het begin gezegd, dat de dag van Christus niet zal komen, tenzij dat de mens van de zonde gekomen is en zich in al zijn verleidende macht geopenbaard heeft. Eveneens is hun bekend gemaakt, wat de openbaring van de Anti-christ nog terughoudt en dat bestaat ook nu nog. Al is het dan ook, dat het geheim van de boosheid reeds in beweging is, zal het toch pas later gebeuren dat de boze geopenbaard wordt. Terwijl Paulus er nader over spreekt, welke krachten van de leugen ten tijde van die openbaring werkzaam zullen zijn om hen, die de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen, tot hun straf geheel in de verleidende macht van de satan over te geven, voelt hij zich ook hier uit dankbaarheid aan God, dat Hij de Thessalonicenzen tot zaligheid heeft verkoren, verplicht hen te vermanen, vast te houden aan zijn leer en bidt hij de Heere hen te sterken en te bewaren.

En, om nu over te gaan tot hetgeen ons vooral heeft gedrongen, om ook deze tweede brief aan u te richten, wij bidden u, broeders, door (bij) de toekomst van onze Heere Jezus Christus, die uw gedachten zozeer bezig houdt (1 Thessalonicenzen. 5: 1 v.) en onze toevergadering tot Hem, waarover wij in de vorige brief hebben gehandeld (1 Thessalonicenzen. 4: 13 vv.).

Dat niemand u verleidt op enigerlei wijze. Laat u niet misleiden door hen, die zeggen: "de Heere komt nog in lange tijd niet" (MATTHEUS. 24: 48. 1 Thessalonicenzen. 5: 3. 2 Petrus 4) en evenmin door hen, die het zo-even gezegde beweren, dat evenzeer een valse en gevaarlijke rede is. Want die dag komt niet, tenzij dat eerst de afval van het geloof of van de Christelijke godsdienst (Dan. 8: 23; 11: 30. 1 Tim. 4: 1) gekomen is, met zo’n beslistheid en algemeenheid, dat die de mate van de goddelijke lankmoedigheid (2 Petrus 2: 9) zo geheel uitput, dat Zijn gericht niet langer kan uitblijven en dat geopenbaard is (vgl. vs. 6 en 8) de mens van de zonde, in wie de zonde als het ware belichaamd is en haar hoogste toppunt bereikt, namelijk de zoon van het verderf, die zonder twijfel in de eerste plaats een prooi wordt van het verderf (Joh. 17: 12 Openbaring 17: 11);

Die zich tegenstelt tegen Christus, de anti-Christ is (1 Joh. 2: 18 Dan. 8: 25) en zich in zelfverheffing en op erger manier nog dan eens Antiochus Epifanus deed (Dan. 11: 36 v.), verheft boven al wat God genoemd, of als God geëerd wordt; boven elke godsdienst in de Christelijke maatschappij naar de verschillende belijdenissen en sekten, waarin zij verdeeld is. En die vergoding zal ver gaan, zodat hij in eigen persoon en niet in een door hem gemaakte zuil (Dan. 3: 1 vv.), in de tempel van God (Openbaring 11: 1) als een God (volgens de meest betekenende handschriften moet dit als een god slechts worden beschouwd, als een

verklarende bijvoeging) zal zitten, zichzelf vertonend dat hij God is. Dat zal hij ook door allerlei leugenachtige krachten proberen te bewijzen met tekenen en wonderen (vs. 9).

In 1 Thessalonicenzen. 5: 3 had de apostel het bedrog van zorgeloze slaperigheid getekend. Als hij nu schrijft "dat u niemand verleidt op enigerlei wijze", dan wijst hij op het tegengestelde, waarbij het nauwlettend waken tot ongezonde opgewondenheid geworden is, die dan door de daaropvolgende teleurstelling het geloof met schipbreuk bedreigt. Hoe velen, die zich door fantastische opwekking tot verkoop van have en het verlaten van het vaderland lieten verleiden, verzonken later in doffe wereldgezindheid! Voor deze zowel als voor alle misleiding moeten de Thessalonicenzen zich wachten.

De apostel plaatst de zekerheid vooraan, dat aan de openbaring van Christus twee zaken moesten voorafgaan, de afval en de antichrist. Het is een verwonderenswaardige blik in de toekomstige loop van zaken, die Paulus hier doet. Pas kort geleden heeft hij de grond van Europa betreden en is hij begonnen kleine gemeenten te vergaderen en reeds staat hem de gehele loop van de latere geschiedenis helder voor ogen, de algemene verbreiding en de daarop volgende verloochening van het Christendom. Hij spreekt van een afval, niet slechts van een onverschilligheid, dus van een bewuste en uitdrukkelijke verloochening van het Christelijk geloof, waarmee men ook de Christelijke gemeenschap verlaat. Dit kan geen plaats hebben, zonder dat onder de Christenen zelf een valse leer opstaat en zo’n invloed verkrijgt, dat die de grote menigte tot zich trekt. Dat is dus de toekomst, die ook ons nog wacht en waarvan de beginselen ons reeds omgeven! Men zou zich aan een ijdele hoop overgeven, als men meende dat het Christendom altijd zich meer zou ontwikkelen tot een macht van denken en leven van de mensen, en eindelijk de vereniging van dit tweeërlei gebied, het Christelijke en natuurlijke leven teweeg zou brengen. Het Christendom moge nog zo zeer tot wereldgodsdienst worden en ook de meest verwijderde barbaren binnen de grenzen van de kerk vergaderen, de toekomst, die wij tegemoet gaan, is toch de gehele inwendige vervreemding van de massa’s van het Christelijk geloof en tenslotte hun openlijke afval. Geen eenheid, maar verdeling van het godsdienstig en van het natuurlijk bewustzijn, niet de samenvoeging, maar de scheiding van de kerk en van de burgerlijke maatschappij is het uitgangspunt van de geschiedenis. Het antichristelijk bewustzijn heeft nu echter een persoon nodig, die het in zich heeft, in wie het verschijnt en zich persoonlijk openbaart. In deze zin verbindt de apostel met de afval de mens van de zonde, zodat wij hem moeten houden voor het toppunt van die afval. Hij spreekt van één persoon, want alle namen, die hij kiest, stellen het buiten twijfel, dat hij daarmee niet slechts een richting van de geest of iets dergelijks wil te kennen geven. Hij noemt hem de mens van de zonde, de zoon van het verderf, de vijand en die zich verheft boven al wat God en godsdienst heet, die zich in de tempel plaatst en zich als God laat vereren, de ongerechtige, die te zijner tijd openbaar zal worden (vs. 8). Het is onmogelijk om anders te zeggen, dan dat hij van een bepaalde persoon spreekt: Hij spreekt van een mens van de toekomst. Deze mens van de toekomst nu vormt het tegengestelde van Christus. Zo noemt dan Paulus zijn verschijning met dezelfde woorden, die de Schrift voor de terugkomst van Christus gebruikt. Een openbaring of ontsluiering, die nu nog door een terughoudende macht wordt vertraagd een toekomst of paroesie, zoals Christus’ terugkomst een paroesie is, noemt hij zijn optreden. Dit klinkt zeker, alsof deze vijand van Christus reeds aanwezig was, maar niet op de aarde, maar in de diepte, zoals Christus in de hemel is en moet verschijnen. Wat de namen aangaat, die Paulus voor deze mens kiest, leert deze ons zijn wezen geheel kennen. Hij heet "de mens van de zonde", daarom hij, in wie de zonde tot haar volle openbaring komt; zoals Jezus de mens van de gehoorzaamheid was, zo zal de mens van de zonde met die zonde geheel één zijn. De zonde bestaat niet alleen in de bijzondere zondige individuen; zij is een objectieve macht, een macht van de geschiedenis van de mensheid.

Daarmee heeft zij zelf ook een geschiedenis en vormt zij zich dragers van haar zelf. De voortgang van de geschiedenis zal dan ook een voortgang van de zonde zijn en elke volgende drager van de zonde zal in de kunst en energie van het zondigen een stap verder dan de vorige doen, tot in een laatste deze geschiedenis van opklimming haar toppunt bereikt. De zonde zal eens haar mens vinden, in wie zij, nadat zij als het ware lang naar hem gezocht heeft, haar gehele wezen tot werkelijkheid en openbaring kan brengen. Daardoor is deze dan ook het volkomen orgaan van de Satan en deelt nu in diens lot. Daarom noemt de apostel hem ook "zoon van het verderf. " Zo had de Heere Jezus Judas genoemd, die zich ook tot een orgaan van de Satan had gesteld. In nog sterkere mate zal zowel van die mens van de toekomst waar zijn; hij zal de ware zoon van het verderf zijn, d. i. hij is een prooi van het eeuwig verderf geworden, juist omdat hij de mens van de zonde is. Evenals deze beide namen bij elkaar horen, zo ook de beide volgende: "die zich tegenstelt en verheft boven al wat God of godsdienst genoemd wordt. " De apostel noemt hem, als die zich verheft, namelijk tegen Christus; want hij wordt in zijn tegenstand tegen Christus voorgesteld, waardoor het zegerijke weerstaan van Christus tegenover hem wordt teweeggebracht. Door de gehele geschiedenis gaat de satanische bestrijding van het genadewerk van God heen; door de strijd van deze beide machten wordt de geschiedenis gevormd. Met de voortgang van de openbaring van de zaligheid komt ook overeen de voortgang van de satanische tegenwerking. Toen de openbaring van de zaligheid zich concentreerde in Jezus Christus, toen werd de geschiedenis tot een strijd van de satan met Christus. De zege, die Christus behaalt, moet geschiedkundig in de gemeente worden verkregen; die ten gevolge is de strijd van satan tegen de gemeente van Jezus de ziel van de geschiedenis. Deze strijd moet haar toppunt bereiken in een bepaalde vijand van de gemeente, deze zal dan de tegenstander in volstrekte zin zijn; daarin ligt reeds opgesloten, in welke verhouding de gemeente tot hem moet staan; alle macht van de tegenstand van satan tegen het werk van God zal in zijn macht staan. Hij zal zichzelf stellen in de plaats van Christus, wiens erkenning hij bestrijdt en zichzelf laten eren. In hem zal de wereld haar God en Heiland zien en buiten hem niets hebben, waaraan zij goddelijke verering geeft. Antiochus Epifanes probeerde eens de Heere te onttronen, maakte diens tempel tot een tempel van Zeus en noodzaakte de Joden aan deze eer te bewijzen (vgl. bij Dan. 8: 27), maar de toekomstige vijand van God zal nog verder gaan. Hij zal niet alleen de God van het Nieuw Testamentische volk van God proberen te onttronen en daarvoor een heidense god ter verering oprichten, maar hij zal zichzelf in Zijn plaats stellen en voor zich goddelijke eer eisen. Dit was de apostel aan de hand gedaan door zijn tijd. Naast de vroegere goden lieten de Romeinse keizers zich op goddelijke wijze vereren, daarin zag Paulus een voortgaan in de geschiedenis van de goddeloosheid. Die verering toch van de Romeinse keizers was niet iets toevalligs, maar had haar grond in het wezen en in de geschiedenis van de macht van de wereld zelf. Dezelfde goddeloze gezindheid, die in haar denken het natuurlijke leven van de wereld afsluit en beschouwt als een harmonisch overeenstemmend en op zichzelf voldoende geheel, is het ook, die van de beginne de wereld probeerde tot zich te trekken en zich af te sluiten. Het is dezelfde geest, die die filosofie, als die, die deze politiek voortbrengt. Door de gehele geschiedenis gaat dit streven van politieke vereniging van het uitwendige bestaan van de wereld. Dat is het streven van de macht van de wereld en de grond van de vormen van de wereldrijken, zoals die in steeds nieuwe pogingen en vormen op elkaar volgen en eindigen zullen met een laatsten, in wie het de wereldgeest zal lukken de gehele wereld binnen de grenzen van dat ene rijk op te nemen. In dit streven is met inwendige noodzakelijkheid het tweede gegeven, om zichzelf te houden voor hetgeen voldoende is. Voor dat stoutste werk van menselijke kracht moeten de mensen zich buigen en daarin hun alles zien. Ieder wereldrijk heeft het streven naar apotheose. Met die bedoeling richtte Nebukadnezar dat beeld tot algemene aanbidding op, dat een symbool moest zijn van de eenheid van zijn rijk. In die zin was het, dat Alexander zich verklaren liet voor een zoon van Zeus en Napoleon I erover

klaagde, dat iets dergelijks niet meer mogelijk was. Uit datzelfde streven vloeide het voort, dat de Romeinse keizers goddelijke verering eisten, niet zozeer voor hun persoon, als in zoverre hun persoon symbool was van de eenheid van het rijk; het was een noodzakelijke consequentie van het wereldrijk. En zo zal het dan ook een noodzakelijk stuk van de cultus zijn, die de laatste drager van de wereldmacht voor deze en zijn wereldrijk eist, dat hij zichzelf tot de god van de aarde zal maken. Hij zal zich in de tempel van God neerzetten en zichzelf vertonen dat hij God is, openlijke verering eisend. Niet genoeg dat hij zijn beeld opricht, hij zal zijn persoon openlijk voorstellen als voorwerp van godsdienstige verering en wel in de tempel van God, want, evenals Antiochus de tempel van de Heere tot een afgodentempel maakte, zo zal deze andere Antiochus hem tot een plaats van zijn eigen aanbidding maken. Dit feit zelf heeft niets zo ongelofelijks, als wij ons bijvoorbeeld herinneren, hoe men in de Franse revolutie de godinnen van de rede op de heilige plaatsen in de waanzinnigheid van de goddeloosheid vereerde, of hoe de eerste Napoleon zich op godslasterlijke manier liet vereren. Na zulke voorvallen moet men ergere dingen, ja zelfs het ergste niet voor ongelofelijk houden.

Dat deze mens van de zonde zich in de tempel van God als een God zal neerzetten, kan op de toen nog bestaande tempel van Jeruzalem reeds daarom niet worden toegepast, omdat het een gemeente van heidenen was, waaraan Paulus schreef en deze dus in geen betrekking stond tot Jeruzalems tempel. Veeleer is deze tempel de geestelijke tempel van de Heere, Zijn gemeente (1 Kor. 3: 16. 2 Kor. 6: 16 Uit het midden van de Christenheid (vgl. Openb. 12: 17) zal zo eens een mens optreden, die alle krachten van de boosheid, tot hiertoe werkzaam, in zich verenigen en zichzelf verheffen zal boven al wat God en godsdienst heet en binnen de grenzen van de Christenheid zich zal laten vereren in Gods plaats. In de latere dagen van de middeleeuwen en ten tijde van de hervorming werd deze plaats vaak op de paus te Rome toegepast. De toen zo algemene afval van de Christenheid van het waarachtig geloof, het wegroven van de Heilige Schrift, de willekeur, waarmee vele pausen hun bevelen in de plaats van Gods geboden stelden; ja, de naam "God op aarde", die de paus althans te Rome vaak gegeven werd, verenigd met de valse godsdienst begunstigende, verdichte of door de satan gewerkte wonderen, gaven aan deze verklaring grote schijn van waarheid. Zelfs is zij in zoverre zeer juist, als het pausdom in zijn verbastering, tegen het einde van de middeleeuwen, de vreselijkste openbaring van een anti Christelijke macht binnen de Christelijke kerk is geweest, die zich ooit op aarde heeft vertoond. Kunnen wij nu naar de beschrijving van de apostel in deze ene voorbereiding een profetische heenwijzing op de mens van de zonde wel vinden, zo worden wij toch verhinderd om de vervulling van deze plaats in de paus te zoeken. Immers de paus heeft zich nooit verheven boven alles wat God en godsdienst heet, hij heeft nog altijd zijn macht afgeleid van Christus; ook in de Roomse kerk is, hoe ook vervalst, de grondslag van de Christelijke leer behouden, de belijdenis van de Drieëenige God en van de Godmens Jezus Christus; en eindelijk is het niet een ambt, of een reeks van personen, die het bekleden, maar een enkel bepaald mens als anti-Christ, die door de apostel wordt aangewezen. In onze tijd zijn er krachten van de leugens van een tegenovergestelde kant ontwaakt, die met veel meer kracht en bepaaldheid op de reeds naderende vervulling van deze apostolische profetie wijzen, de vergoding van het mensengeslacht zelf, de huiveringwekkende leer van de herstelling van het vlees, waarnaar de Christelijke leer van de menswording van God zo wordt omgekeerd, als betekende zij, dat de verdorven, zondige mensheid in haar tegenwoordige staat de eigenlijke openbaring van God zelf is. Voeg daarbij de algemene oplossing van alle kerkelijke en maatschappelijke banden en het verdwijnen van allen eerbied voor alle betrekking en waardigheid, waarin Gods heilige majesteit ons in Zijn vertegenwoordigers op aarde tegemoet komt. Voorts de aanvallen tegen de grondslagen van het Christelijke geloof, die nog nooit op zo’n manier en op zo’n schaal zijn voorgekomen;

aanvallen, die ondanks hun dwaasheid de grootste toejuiching vinden bij hen, die de god van deze wereld verblind heeft. Dit alles zijn voortekenen van de verschijning van de anti-Christ, zoals zij niet bestonden in de machtige dagen van het pausdom. Nu is het slechts nodig, dat deze krachten van de boosheid zich verzamelen en verenigen; dat een hoog begaafd man die macht tot zich trekt, die de tijdgeest zo bereid is hem te laten; dat hij de verdwaasde wereld doe geloven, dat in hem de geest geheel en al vlees geworden is - zoals zelfs deze woorden met godslasterlijke voorspelling reeds door mannen van gewicht en van anti-Christelijke zin in onze dagen uitgesproken zijn - en de toestand is daar, waarvan de apostel hier spreekt. Alles dus wat hij hier profeteert, is een krachtige, treffende vermaning tot waakzaamheid, bepaald ook voor onze tijd.

Lezen wij in de eerste brief van Johannes, dat de anti-Christ komt, en dat er reeds vele anti-Christen verschenen waren en dat deze het goddelijk bestaan, de menswording van Christus, alsmede de waarheden, daarmee in verband staande, loochenden, waarom Johannes daartegen waarschuwen moest (1 Joh. 2: 18, 22 en 4: 3 en 2 Joh. 1: 7 dan kunnen wij aan niets anders dan het ongeloof denken, dat Christus uit het Evangelie wegredeneert, de eigenlijke kracht van zijn bestaan, leven en werking loochent en dus het Christendom met een algehele vernietiging bedreigt. Zo waren de voorlopers van de Gnostieken in de dagen van de apostelen, dat was het ongeloof, dat altijd de gemeente van Christus en elk van haar belijders de val bereidt en waarvan het zaad door al de volgende eeuwen onder allerlei gedaante als een verderfelijke kanker is gestrooid. Laat de kerkelijke geschiedenis van ruim achttien eeuwen getuigen, of niet al de ketterijen uit ongeloof aan Gods Woord zijn voortgesproten en meestal de persoon van de Verlosser in Zijn goddelijke waarheid, in de kracht van Zijn lijden en sterven en in Zijn werking door de Heilige Geest betroffen. Zelfs de trapsgewijze ontwikkeling van het bijgeloof en de heerschappij, die daaruit ontsproten is, is voor het grootste gedeelte en van nabij beschouwd, niet anders dan ongeloof, dat zich nu onder deze, dan weer onder een andere gedaante, op de ene tijd wat grover en op de anderen wat meer bedekt en verfijnd voordoet, maar zich altijd tegen Christus en Zijn leer verzet, al is het ook onder een Christelijk voorkomen en met schijnbare hulde aan Zijn persoon. Als nu dit zeker is en van de dagen van de apostelen af zich zo openbaarde, dan kunnen wij met en na Johannes zeggen, dat er reeds vele anti-Christen zijn geweest en dat zij zich vertoond hebben in elke sekte en in iedere persoon, van welke stand en rang ook, die zich in een mindere of meerdere mate tot verleiding van anderen, al was het ook onder een Christelijke naam en bij een gewaande ingenomenheid met de persoon van de Verlosser tegen Christus heeft verzet, dan is het ook ontwijfelbaar zeker, dat wij in onze dagen bij de verheffing van de menselijke rede en al de uitvloeisels daarvan al meer en meer die grote en algemene afval, waarvan apostel Paulus spreekt, naderbij komen en daartegen op onze hoede behoren te zijn; maar dan zal ook deze afval ten gevolge hebben, dat er ten slotte een persoon zal verschijnen, die vanwege zijn boosheid de mens van de zonde genoemd kan worden en vanwege al de rampzaligheden, die door hem veroorzaakt zullen worden ook een zoon van het verderf heten kan, terwijl zijn gehele stelsel en de werking daarvan met de naam van verborgenheid van de ongerechtigheid bestempeld kan worden; deze zal zich door de toenemende vergoding van de rede en de verwerping van de goddelijke waarheid, als een godheid aanstellen, ja boven al wat God genoemd wordt, verheffen en in de tempel van God, in de kerk van Christus Jezus, zal hij de hoogste eer ontvangen.

Gedenkt u niet, dat ik nog bij u zijnde, u deze dingen gezegd heb, zoals ik die hier (vs. 3 v.) weer heb uitgesproken (vgl. 1 Thess. 3: 4)?

De apostel herinnert de Thessalonicensen, met vriendelijkheid hen berispend, aan de leer, die hij hun mondeling heeft meegedeeld; zozeer ging hij gedurende de tijd van zijn werkzaamheid aldaar in de bijzonderheden van de eschatologie. Dit leerstuk was dan ook voor de apostel belangrijker dan voor onze modernen (vgl. Hand. 17: 31).

Het heeft voor ons iets in het oog vallends, dat Paulus deze jeugdige Christenen zo sterk over schijnbaar zo ver verwijderde en onnodige themata, als anti-Christ en bovendien in aansluiting aan een boek als dat van de profeet Daniël, waartegen men zovele bedenkingen oppert, onderricht gaf. Was dat in overeenstemming met de pastorale wijsheid van de apostel, dan zal het ook voor ons niet strijden met de ware wijsheid in de leiding van de zielen, over zulke zaken te spreken en te leren. Zeker mag het niet de hoofdzaak in het onderricht worden, of in de plaats van de heilrijke leer van de rechtvaardiging komen; helemaal niet! Maar ook deze moet men niet uitsluitend voorhouden, alsof er anders geen was; is deze ook het hart in het lichaam van de Christelijke leer, zij is toch niet het lichaam zelf. Dit heeft vele leden, waarvan elk de daaraan toekomende plaats inneemt en de nodige diensten doet. Zo zijn dan ook deze leerstukken, van de anti-Christ en dergelijke, noodzakelijke delen van het geheel van de Christelijke waarheid en zij moeten ons dezelfde diensten bewijzen als de Christenen van Thessalonika, om ons voor te bereiden op de gevaren en moeilijkheden, die voor de deur staan, om ons te waarschuwen voor de verzoekingen van deze tijd, waarin zij worden voorbereid en ons te sterken door het uitzicht op de laatste overwinning van Christus over Zijn tegenstanders. In de leer van de anti-Christ, als het einde van de wereldmacht, lag echter voor de Christenen een gevaar, om zich bij het openbare leven en ten opzichte van de machthebbenden in het maatschappelijke en staatkundige en wellicht ook in uitwendig gedrag minder gepast te gedragen, als niet daarnaast de andere leer vaststond, dat in de staatkundige regeling de wil van God wordt volbracht en een zegenrijke macht werkt. Daarover gaat de apostel in het eerstvolgende spreken, als hij van de vertragende macht spreekt, die de openbaring van de anti-Christ nu nog in de weg staat.

U had u dus zeer goed kunnen bewaren voor alle opwinding door valse verontrusting (vs. 2 v.). En nu wat hem wederhoudt, wat vertraging aanbrengt in hetgeen u straks is meegedeeld, weet u uit mijn mondeling onderricht, namelijk opdat hij, de mens van de zonde geopenbaard wordtte zijnen eigen tijd, die voor hem in de raad van God bepaald is (Luk. 22: 53). Is er ook vertraging, hij zal niet altijd in die verborgenheid blijven, maar zeker eens openbaar worden als de volheid van zijn tijd gekomen is.

Reeds is een voorbode van zijn verschijning aanwezig, want de verborgenheid van de ongerechtigheid wordt al gewrocht; de zonde, wier toppunt de afval (vs. 3) is, werkt nu in het verborgen in het anti-Christendom van deze tijd (1 Joh. 4: 3); alleen, die hem nu wederhoudt, zodat hij nog niet tot gehele ontwikkeling in de persoonlijke anti-Christ kan komen, die zal hem wederhouden tot de juiste tijd en wel tot dat hij uit het midden weggedaan zal worden Da 2.

"Gedenkt u niet", die vraag wil zeggen: "heeft u geheel vergeten, dat ik u dit voorhoud, zodat u gehoor heeft kunnen geven aan zulke bedrieglijke woorden, alsof de dag van de Heere reeds aanwezig zou zijn (vs. 2)? Ook veronderstelt Paulus dat zij wisten wat het openbaar worden van de Anti-Christ (een naam, die alleen in de brieven van Johannes voorkomt (1 Joh. 2: 18, 4: 3; 2 Joh. 1: 7 in die tijd nog terughield. Hij schrijft aan dit openbaar worden een bepaalde tijd toe, omdat dit volgens Gods beschikking zou en moest plaats hebben en ook hierin wordt een analogie met de verschijning van Christus uitgesproken (Joh. 7: 6, 30). Opdat dan de anti-Christ zich pas op de hem aangewezen tijd en niet vroeger, zou kunnen

openbaren, dient volgens Gods bedoeling het ophouden. De macht, die hem produceert, is namelijk reeds aanhoudend werkzaam. Maar deze, die hem terughoudt, laat hem niet openbaar worden; zodra die verwijderd zal zijn, zal ook de anti-Christ zich openbaren. Het ligt voor de hand, dat wat zijn openbaring nu nog terughoudt een weldadige kracht moet zijn, die eerst overweldigd wordt door de macht van het kwade op de tijd, als God het eindelijk zal toelaten. Daaronder moet de gehele wettelijk geordende politieke toestand worden verstaan, waarmeen aan de ene kant het voortdurend terugdringen van alle afval en van alle wetteloosheid, aan de andere kant de voortgaande stille ontwikkeling van het Christendom is gegeven. Van deze toestand is het Romeinse rijk als het meest vaste en geregelde staatsorganisme, dat de geschiedenis kent, het natuurlijk voorbeeld.

In één stuk heeft het Romeinse rijk een goddelijke roeping en ene blijvende betekenis gehad, namelijk in de vorming van het recht en van gevoel voor recht. Daarin is de Romeinse geest boven alles groot en deze is de erfenis, die de volgende tijden van hem hebben verkregen. Ook Paulus heeft de bescherming van het Romeinse recht ondervonden; de Romeinse overheden beschutten hem tegen de woede van de Joden. En stelde niet alleen het volk, maar ook de overheid van het Romeinse rijk zich hoe langer hoe meer vijandig tegenover het Christendom, toch hebben ook de Christenen de zegen van die bescherming van de wet ondervonden. Daarom beveelt ook de apostel aan de overheid, als de door God gestelde bewaarster van het recht onderdanig te zijn (Rom. 13: 1 vv.) en voor haar te bidden, opdat door haar de gemeente rust en veiligheid van bestaan zou genieten (1 Tim. 2: 2). Petrus laat niet na de Christenen van Klein-Azië eveneens te vermanen en te leren (1 Petr. 2: 13 vv.), evenals Paulus de Romeinse. Volgens het tegenwoordige bewustzijn van de Christenen is echter nauwelijks iets anders vaster dan dit, dat de zedelijke wets-regeling een goddelijke dam is, die de stromen van een treurige diepte nu nog tegenhoudt. Inderdaad heeft de geschiedenis van Frankrijk in de jaren 1789 vv. voldoende getoond, dat de opstand tegen de bestaande politieke orde een voorname hefboom is van de anti-Christelijke macht om de mens van de zonde te verheffen, zoals ook in Matth. 24: 7 de oproeren uitdrukkelijk worden genoemd onder de momenten, die de laatste tijd voorbereiden. Daarmee komt overeen de benaming van de anti-Christ in vs. 8 als de "ongerechtige", d. i. als van een mens die niet alleen het zuiver menselijke recht, maar ook de goddelijke orde van het zedelijke leven niet acht. Het is zeker, dat in het natuurlijke leven van de volken goede machten gebied vieren en de boze machten van de afgrond, die dreigen uit te barsten, tegenhouden Da 11: 2; zolang die bestaan en werkzaam zijn, heeft ook de gemeente van Jezus en haar woord plaats, om zich te bewegen en te leven op de aarde, hoewel haar misschien enige grenzen gesteld zijn; zijn die echter terzijde gesteld, dan zal snel voor de gemeente geen plaats meer hier beneden zijn.

Wat hiermee is gezegd, is voldoende ter verklaring van hetgeen wij moeten verstaan onder het "wat hem wederhoudt" in vs. 6; maar hoe is het met het "die hem nu wederhoudt" in vs. 7 ? hoe kon die macht in een enkel mannelijk subject worden samengevat? Als nu Paulus zich beroept op zijn mondeling onderricht en deze, wat de anti-Christ aangaat, onweersprekelijk op Daniël bouwde, zo is te verwachten, dat wij het best bij diezelfde bron ook over die, die ophoudt, verklaring vinden en zo is het ook inderdaad. In Dan. 10: 4 vv. is van een man in linnen met een gouden gordel om zijn lenden sprake, die aan de profeet openbaart, hoe hij de vorst van het koninkrijk in Perzië, die hem heeft weerstaan, met behulp van de vorst Michaël overwonnen heeft en zo de overwinning heeft verkregen bij de koningen van Perzië en daarop ook handelt over zijn verhouding tot de vorst uit Griekenland. Deze is dan degene, die ophoudt, die sterkt, wat nog aanwezig is als ophoudende, waarop hij echter het veld moet ruimen, zodat nu de boze geopenbaard wordt.

De apostel stelt het niet zo voor, dat met de openbaring van die mens van de zonde de tijd, die aan hem die ophoudt gegeven is, een einde neemt, maar omgekeerd doelt het handelen van de laatste daarop, dat de eerste in die tijd verschijnt, die dan de zijne is. Zijn weggedaan worden is echter, van zijn kant of in persoonlijk opzicht, een wegtrekken (Dan. 10: 20), het opgeven van zijn tegenstand tegen de boze machten bij de volkeren werkzaam, die hen nu zeker in zakelijk opzicht uit de weg kunnen ruimen.

En dan, wanneer zo'n wegdoen geeft hlaats gehad en er dus niets meer is, wat hem weerhoudt, zal de ongerechtige, of de roekeloze, die mens van de zonde (vs. 31, geopenbaard worden a), die de Heere Jezus volgens het voorspelde in Jes. 11: 4 verdoen zal door de Geest, de adem van Zijn mond (Ps. 33: 6). Geen krachtiger middel zal er nodig zijn om die zoon van het verderf te vernietigen (vs. 3) en de Heere zal hem teniet maken door de verschijning van Zijn toekomst. Die verschijning alleen zal reeds daartoe voldoende zijn (Openb. 19: 11 vv. en "Re 14: 16" en "Isa 33: 6.

Job 4: 9

Hem, zeg ik, zal de Heere verdoen, wiens toekomst aan die van de Heere voorafgaat (vs. 3) en die is a) naar of door de werking van de satan (Tit. 3: 5. 1 Petr. 1: 3 1Pe Kol. 1: 29 Hand.
17) b) in alle kracht en tekenen en wonderen van de leugen. Van deze zal zijn toekomst vergezeld gaan (Openb. 13: 2, 12 v.), in tegenstelling tot de ware tekenen en wonderen en menigerlei krachten, waarmee God in het begin van de Evangelieprediking getuigenis heeft gegeven (Hebr. 2: 4 Hand. 2: 22).

Joh. 8: 41. 2 Kor. 4: 4 b) Deut. 13: 1 Openb. 13: 13

En in alle verleiding van de onrechtvaardigheid in degenen, die verloren gaan (1 Kor. 1:
2 Kor. 2: 15; 4: 3 daarvoor tot rechtvaardige vergelding, dat zij de liefde van de waarheid niet aangenomen hebben, welk aannemen het tegengestelde ten gevolge zou hebben gehad, namelijk om zalig te worden, zoals dat met de uitverkorenen het geval is.

Bij vs. 8 komt de volgende vraag voor de geest: waarom wordt van hem, die openbaar zal worden als die hem ophoudt zal zijn weggedaan, die "de ongerechtige" genoemd wordt in onderscheiding van de overige ongerechtigen, evenals boven "de mens van de zonde" in onderscheiding van de andere zondige mensen, nu reeds voor de derde maal (vgl. vs. 3 en 6) gezegd, dat hij geopenbaard zal worden? Het is niet voldoende, dat men aanmerkt, dat de apostel daarom die aanwijzing doet en later eveneens de uitdrukking "toekomst" (vs. 9), omdat hij de antichrist in parallel met Christus denkt, terwijl toch uit de tegenoverstellende vergelijking van zijn persoon met de persoon van Christus het gebruik van een aanwijzing van zijn komst, die alleen geschikt was om het tevoorschijn treden van Christus uit Zijn verborgenheid in God (Kol. 3: 3) te kennen te geven, niet begrijpelijk noch te rechtvaardigen zou zijn. Evenmin kan de uitdrukking daaruit worden verklaard, dat het te voorschijn treden van de boze één zou zijn met het openbaar worden van de nu nog als verborgenheid voorgestelde ongerechtigheid, terwijl dan het openbaar worden van het ongerechtige toch altijd slechts een openbaring van de boosheid en niet een openbaring van zijn persoon genoemd kon worden. Men is er ook niet door geholpen, dat men zegt, de antichrist is de Antiochus Epifanes van de profetie en daarom wordt van hem gezegd, dat hij geopenbaard zal worden; maar daaruit, dat de boze geprofeteerd of dat de Paulinische aankondiging van hem een wederopname van de profetie van Daniël over Antiochus Epifanes is, begrijpt men nog niet, waarom de openbaring van een mens van de toekomst, als tegenbeeld van deze vorst uit

het verleden een openbaring van de voorspelde moet worden genoemd. Veel beter was het de uitdrukking, naar welker betekenis wordt gevraagd, daaruit te verklaren, dat de apostel de vijand van alle zedelijke orde, die te wachten is, zich reeds denkt als reeds aanwezig in een mens van deze tijd, maar die nog niet openbaar geworden is. Hij heeft intussen in vs. 7 alleen de verborgenheid van de boosheid als reeds werkzaam voorgesteld, men zou dus die verklaring zo moeten wenden, dat men zei, de apostel gebruikt de uitdrukking, waarover wij spreken daarom, omdat hij zich het ogenblik denkt, dat de mens van de zonde dan aanwezig, openbaar wordt als degene, die hij is en aan het daglicht komt (vgl. Rom. 8: 19 "de openbaring van de kinderen van God. Maar wat driemaal zijn openbaring wordt genoemd, heet dadelijk daarop zijn toekomst en even zeker als het laatste in geen andere zin bedoeld is, dan waarin het onmiddellijk vooraf gebruikt was van de komst van Christus, zo geldt hetzelfde van Hoofdstuk 1: 7 ook van "openbaring", zodat dus zijn openbaring een verschijnen in de wereld en weer zijn verschijnen in de wereld een openbaring en niet het ene van het andere zo onderscheiden is, dat het ene (toekomst) zijn komen in de wereld zou betekenen, het andere daarentegen (openbaring) zijn zelfontdekking zou betekenen, dat pas gedurende de tijd van zijn bestaan zou tot stand komen. Integendeel, evenals Christus uit het bovenwereldse van Zijn tegenwoordig leven bij God in de wereld intreedt, zo ook moet de apostel zich het intreden van de ongerechtige in de wereld denken; men moge dit nu begrijpelijk vinden of niet. Mij komt het niet alleen niet begrijpelijk voor, maar ook gans niet goed en zij, die zich houden, alsof ik het alleen uit liefhebberij beweerde, mogen verzekerd zijn, dat ik hun zeer dankbaar zou zijn, als zij het mij mogelijk maakten met een goed geweten daarvan vrij te komen. Hoe meer in het oog lopend nu de voorstelling is van de verschijning van de ongerechtige, zoals die in de uitdrukkingen "openbaar worden" en "toekomst" gegeven is, des te waarschijnlijker hebben ook zij de lezers slechts voor de gedachte geroepen wat zij de apostel over hem hadden horen zeggen. Zo blijkt inderdaad ook uit de profetie van Daniël, waaraan zich Paulus' mondeling onderricht had aangesloten, dat, nadat de tegenstander van het Oud Testamentische volk van God is weggestoten, zonder dat dat einde was gekomen, wWaarvan de voorspelling zich aan zijn persoon vastknoopte, de tegenstander van het Nieuw Testamentische volk van God een zal zijn, die uit de toestand van de dood is voortgekomen en omdat hij vóór zijn verschijnen in de toekomst reeds een aanwezige is, in de wereld geopenbaard zal worden, opdat het einde komt, dat in de openbaring van de Heere bestaat. In vs. 9 zegt dan ook de apostel over de toekomst van de antichrist twee zaken. Ten eerste is zijn verschijning zelf zo een, die door Satans werking wordt teweeg gebracht en ten tweede is het nu ook een, die door wonderen wordt begeleid. Of het eerste boven de werkzaamheid van de satan is, als de openbaring en toekomst van de mens van de zonde bestaat in het weer verschijnen van een, die zich in de toestand van de dood bevindt, hebben wij hier niet te onderzoeken. Wij kunnen ons daarmee vergenoegen, dat wij hen, die verzekeren dat God alleen kan levend maken wat dood is, op Openb. 13: 15 wijzen. Wat nu de wonderen aangaat, die zijn openbaar worden tengevolge heeft, zo noemt Paulus deze krachten en tekenen en wonderen niet daarom leugenachtig, omdat de leugen de voortbrengende kracht van deze zou zijn, maar omdat zij de aard van de leugen hebben, omdat in deze wat met het wezenlijke in strijd is zich het uiterlijk geeft van een zelfstandige macht. Komt nu hier het optreden van de ongerechtige voor als begeleid van werkingen van krachten van allerlei aard, die geschikt zijn om een indruk teweeg te brengen, alsof daarin een zelfstandige macht zou werkzaam zijn, terwijl het toch alleen het tegendeel van het werkelijke, de leugen, is, dat in deze tot uitwerking komt, dan komt het in vs. 10 "in alle verleiding van de onrechtvaardigheid" voor als vergezeld van alles, wat geschikt is, om aan het ongerechtige op bedrieglijke manier hulp te verlenen. Op wie zo'n bedrog doelt en wie er door misleid zal worden, zegt het bijgevoegde "in degenen, die verloren gaan. " Hun overkomt namelijk hetzelfde tot loon daarvoor, dat zij aan de liefde tot de waarheid op de tijd,

als die hun tot hun heil moest worden ingeplant, geen plaats gegeven hebben. Er staat niet: "zij hebben de waarheid niet aangenomen", maar zij hebben de liefde van de waarheid niet aangenomen. Hierdoor moet worden uitgedrukt, welk een gezindheid in hen zou zijn gewerkt in plaats van het ongerechtige, dat nu door het bedrog, dat hun overkomt, in hen plaats krijgt.

Demonische wonderen zullen het optreden van de antichrist vergezellen, het zullen geen misleidingen van het bedrog zijn, maar werkelijke wonderen, hoewel hun oorsprong hebbend in de duisternis. Satan kan wel wonderen teweeg brengen, want hij is een bovenaardse macht, ja een majesteit. Zeker moet God hem toelating geven, als Hij zal kunnen werken, maar het is dan toch zijn door God hem ingeschapen macht, die hij uitoefent en die hij, zolang zijn tijd duurt, volgens Gods wil op allerlei manier niet alleen mag, maar ook zal uitoefenen en ten slotte op buitengewone manier zal uitoefenen. Want evenals de hel, toen Christus op aarde verscheen, zich met meer kracht in beweging stelde, dan van te voren, zo zal dat in verhoogde graad geschieden; want satan zal wel opmerken, dat het hier om de beslissing te doen is, of de wereld zijn eigendom zal worden, of dat van God. Zo zal hij dan het uiterste doen, dat hem mogelijk is en door Hem toegerust zal de antichrist wonderen en tekenen doen, om zich te legitimeren als degene, die komen zou, zoals de Heere Jezus wonderen en tekenen deed om te bewijzen, dat Hij de Heiland was. Dan zullen zeker wel geoefende zintuigen nodig zijn om leugen en waarheid te onderscheiden, opdat men niet geïmponeerd en verleid wordt.

En daarom, om zo’n vergelding te doen plaats hebben, zal hun God in de toekomst van de ongerechtige, of gedurende de hem toegewezen tijd van zijn openbaring, zenden een kracht van de dwaling, die zo verleidend en betoverend zal zijn (Matth. 24: 24), dat zij de leugen zoudengeloven, terwijl zij toch tegenover de overweldigende macht door eigen schuld zonder enige beschutting zullen zijn;

In overeenstemming met en zo ter wezenlijke bevestiging van de zienswijze van zijn tijdgenoten, die de barensweën van het Messiaanse tijdperk verwachtten, heeft de Heere op voortekenen van Zijn toekomst gewezen en ook de Apostolische schriften gewagen uitvoerig van wat in de laatste dagen de jongste dag moet voorafgaan. Het hier ontsloten uitzicht is wel geschikt om elke optimistisch-humanistische droom te beschamen, alsof het in deze beste van de werelden gedurig beter zou gaan, hoe meer de stroom van de tijd de zee van de eeuwigheid nadert. Integendeel, denken wij ons de dag van de Parousie, als de angst, het ligt dan in de aard van de zaak, dat niet alleen de tarwe, maar ook het onkruid tot die dag toe moet groeien en rijpen en dus ook gedurig meer zijn innerlijke aard openbaren. Een verblijdend voorteken is zeker de algemene verkondiging van het Evangelie van het koninkrijk aan alle volken; maar deze geschiedt "hun tot een getuigenis", geenszins met de uitkomst, dat allen behouden worden. Integendeel, de vijandschap tegen de waarheid zal nooit hoger stijgen, dan juist, waar zij op het punt is voor altijd verbroken te worden. Klimmende verleiding en toenemende afval staan te wachten die zich openbaren in Pseudo-profetisme en stelselmatig Anti-christianisme. Het zal blijken, meer en meer, dat de wereld in de grond van haar hart de Redder niet wil, haar door God beschikt en die middelerwijl op weg is als haar Rechter weer te komen. Vandaar toenemende argeloosheid, hoe meer de tijd van de beslissing genaakt en hardnekkige onbekeerlijkheid, ook te midden van de ontzettendste oordelen. Zo’n grote zonde moet wel met nieuwe zonde en grotere ellende gestraft worden. Zo nadert een steeds droeviger tijd op het gebied van de wereld, van de kerk, van het huiselijke en persoonlijke levens, waarbij de getrouwen aan de Heer bij al zwaarder strijd op al minder rust mogen hopen. De wereldgeschiedenis zal niet eindigen, voordat het van de Godsgemeente op ontroerende manier gebleken zal zijn, wat er is van de hooggeroemde verdraagzaamheid van een van God afkerige wereldmacht tegenover hen, die weigeren zich voor haar goden te buigen. Waar orde

en zedelijkheid alleen in het Christendom wortelt, daar kan de afval van en opstand tegen dit laatste niet anders, dan tot ondermijning van alle steunsels op staatkundig en maatschappelijk grondgebied leiden. Vandaar in klimmende mate de verhoging van het nu reeds zo welbekend gevoel van malaise, tot angst, verlegenheid, radeloosheid, door de Heer zo treffend getekend. Van lieverlede zullen de mensen beginnen zich over volstrekt niets meer te verwonderen en tegelijk voor alles te vrezen. Bij het onafscheidelijk verband tussen de natuurlijke en zedelijke wereld, dat zich in zo menig woord en feit van de Heilsopenbaring vertoont, kan het ons niet ongelofelijk klinken, dat ook de onbezielde natuur de natrilling van de schokken voelen zal, die het hart van de bezielde doen beven, al achten wij ons volkomen onbevoegd ter beslissing, wat in dit deel van de Eschatologische verkondiging eigenlijk, wat oneigenlijk moet opgevat worden. Het toppunt van de ellende van de laatste dagen wordt bereikt in de verschijning van de Antichrist, die ons het profetisch woord doet verwachten. Het aanwijzen van "het ontstaan en de ontwikkeling van deze verwachting moet door de Christelijke Dogmatiek aan de Bijbelse Theologie van het Oude en Nieuwe Verbond worden overgelaten. Hier kan slechts worden uitgesproken, dat voor wie de Schrift onbevangen verklaart en zijn gedachten onder de gehoorzaamheid van het woord gevangen laat leiden, er geen twijfel bestaan kan, of een Anti-christelijke persoonlijkheid zal optreden, nog vóór het einde van de wereldgeschiedenis. Het denkbeeld, dat door de naam van de Antichrist slechts een ideale persoonlijkheid aangeduid zal zijn (ongeveer op gelijke manier als het Engels karakter in de naam van John Bull, of het Duitse in die van Michel geconcentreerd placht te worden), schijnt ons met het concrete en individuele van de Apostolische tekening in lijnrechte wederspraak. Zien wij in de wereldgeschiedenis kolossale mannen in de dienst van de macht van de duisternis optreden en zweefde reeds bij menige naam op tal van lippen de vraag, of niet deze de Antichrist was, niets kan ons verhinderen in hun verschijning de wegbereiding van een toekomstige Centraal-persoonlijkheid te zien, in wie de geest van het kwaad zich als het ware belichamen en zijn volle kracht ten toon spreiden zal. Met het woord onmogelijk leert men althans in onze tijd reeds voorzichtiger worden. Wij verwachten de verpersoonlijking van het aan God vijandig beginsel, voorbereid door de verschijning van Atheïstische genieën, die titanisch en satanisch van alle zedelijk beginsel zich steeds meer emanciperen. In deze Antichrist bereikt de moederzonde, hoogmoed, haar toppunt, door grenzenloze zelfverheffing tegenover alle aardse en hemelse macht. Zij wordt gesteund door een bedrog, dat valse tekenen doet en werkelijk is het geheel in de orde, maar tegelijk de vreselijke ironie van een hogere Nemesis, dat het ongeloof aan het waarachtig wonder nog eens met bijgeloof aan valse tekenen gestraft worden zal. In hoever de manifestaties van de geestenwereld, waarbij thans reeds zo menigeen zekerheid zoekt, tot dit gebied te brengen zijn, kan hier slechts gevraagd worden. Genoeg, alleen tijdelijk wordt de volle openbaring van deze anti-christelijke macht nog gestuit, maar zij was reeds in Paulus dagen op het punt tevoorschijn te treden en kennelijk wordt zij door ieder ander Christelijk streven deels aangekondigd, deels voorbereid. Dit is dan ook de diepe zin van de Bijbelse voorstelling, dat het werkelijk in beginsel het laatste uur reeds is, die slechts door de lankmoedigheid van God wordt vertraagd. Feitelijk zijn al de factoren reeds daar, die tot het eindresultaat moeten meewerken; er heeft niets nieuws meer te komen, er hoeft slechts een dam te worden weggenomen, en de stroom stort over het veld. De gemeente weet inwendig deze dingen, al verstaat en bedenkt zij die veel te weinig en kan daarom niets anders dan in de kracht van de Heere redden, wat nog te redden is en voorts zich spenen van elke sanguinische hoop, alsof zij eindelijk in deze bedeling haar rechten erkend zou zien door haar onverzoenlijke tegenstander. De gelijkenis van de weduwe tegenover de onrechtvaardige Rechter geeft ons veeleer het profetisch beeld van haar voorlaatste toestand op aarde te zien. Maar juist als de nood en verlegenheid ten hoogsten top zijn gestegen, daagt de redding in de vorm van - het zoeken van de Zoon des mensen.

Opdat zij allen weer, om zo'n geloven van de leugen (Openb. 14: 9 v. ; 19: 20 v. Re 14. 9) veroordeeld worden, die de waarheid, die hun in Christus Jezus wordt aangeboden, niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid (Ezech. 20: 24 v. Spr. 1: 29 v. Rom. 1: 18 v.).

De verschijning van de ongerechtige komt niet voort uit de ontwikkeling van de menselijke zonde zelf, maar wordt door de satan teweeg gebracht (vs. 9) en nu is het God, die datgene zendt, wat met haar in de wereld treedt, namelijk de macht van de dwaling. Dwalen is altijd aanwezig; maar dan zal het in krachtige werking treden, waarmee bedoeld is, dat zij, die aan de liefde tot de waarheid geen plaats gegeven hebben, aan de leugen geloof schenken. God zendt dus een toestand van zondig dwalen, waarbij het te doen is, om hen, die tegenover de waarheid ongelovig zijn, aan het tegendeel daarvan gelovig te doen worden. Hieronder moet niet verstaan worden iets, dat tegenover de waarheid staat, maar het volstrekt tegenovergestelde hiervan, evenals de waarheid iets bepaald zuivers is. Het moet ten slotte daartoe komen, dat aan de volstrekte leugen dat geloof wordt geschonken, dat de gepredikte Christus toekomt; en God zelf geeft daartoe de aanleiding, opdat zij, die de waarheid niet geloofd hebben, maar zich aan de ongerechtigheid, waarvan zij zich, als zij hadden willen geloven, zouden hebben losgemaakt en de gerechtigheid zouden gekozen hebben, eindelijk geheel aan het oordeel worden overgegeven.

De waarheid heeft iets beminnenswaardigs, iets verblijdens, iets dat rust geeft, evenals het licht in de natuur; het is de mens bij niets zo wel als bij de waarheid. Zij komt echter bij ons met andere sterke neigingen in strijd; dit noemt de Schrift met één woord "ongerechtigheid", waardoor de waarheid ten onder wordt gehouden. Waarheid en het geloof daaraan wordt zo door de boze begeerte van de mensen, door het genot, dat hij van de ongerechtigheid heeft, doordat hij geen bestraffing van het licht kan dulden, verhinderd. En waar de waarheid niet in de liefde van het hart wordt opgenomen, werkt zij ook niet tot zaligheid; in de liefde van het hart alleen kan de waarheid wortelen en vrucht dragen. Maar de waarheid dringt zich niet tegen alle willen bij haar verachters op. God weet bij de waarheid ook de eerbied aan Hem verschuldigd in het oog te houden en Zich terug te trekken. In het begin neemt de mens het met de waarheid en met de verleiding tot dwaling makkelijk op; hij speelt met beide, geeft aan de waarheid de liefde van zijn hart niet prijs, maar meent dat dwaling en verleiding hem ook niet zullen overmeesteren. Er staat echter achter de dwaling een macht, die voor ieder gevaarlijk is, die niet met liefde tot de waarheid gewapend is.

De mensen moeten iets geloven; zij kunnen niet leven zonder geloof: willen zij echter de heilige waarheid van God niet geloven, dan moeten zij de verleidende leugen van de duivel geloven.

Veelbetekenend en rechtvaardig is de aard van het gericht, dat die de waarheid niet willen geloven, de leugen moeten geloven. Hoevelen, die tegen het autoriteitsgeloof schreeuwen, als het de bijbel aangaat, zijn op schandelijke manier gebonden door autoriteitsgeloof ten opzichte van anonieme journalisten. Hoevelen, die tegenover Gods woord niets dan ongeloof hebben, worden een prooi van schandelijk bijgeloof van somnabulen, kaartenleggers, voortekenen, kloptafels, oproepen van geesten en ondervraging van de doden. Reeds Chrysostomus merkt op: "Die zeiden, omdat er maar één God is, konden wij niet aan de godheid van Christus geloven, aan deze ontneemt de antichrist alle voorwendsel. " En in onze dagen: die niet geloven, dat een almachtig en wijs God het heelal heeft geschapen, die geloven, dat het toeval de atomen samengebracht heeft; die niet geloven, dat Jezus het water in wijn veranderd heeft, geloven, dat de bewusteloze natuurkracht de aap tot een mens heeft

vervormd. Dit onbepaald geloof van het ongeloof is een oordeel; voor de gehele wereld moet het openbaar worden, dat de beweegreden van haar ongeloof niet het edel protest was tegen een afhankelijkheid de geest onwaardig, maar vreugde in de ongerechtigheid. Zij geloven toch ook, maar zij wilden niet geloven aan de heilige waarheid van God; daarom is hun straf deze, dat hun behoefte aan geloven zich wendt tot de ellendigste nietigheden.

Zo-even hebben wij gesproken over hen, die de waarheid niet geloven en tot straf daarvoor aan de macht van de leugen worden overgegeven. Maar hoe geheel anders is het met
Wij zijn schuldig altijd God te danken over u (Hoofdstuk 1: 3), broeders, die door de Heere bemind bent (vgl. 1 Thess. 1: 4), dat u God van het begin (Efeze. 1: 4. 2 Tim. 1: 9, verkoren heeft tot zaligheid, die tot stand komt in heiligmaking van de Geest, het tegengestelde van de lust in de ongerechtigheid over hen, die verloren gaan (1 Petr. 1: 2) en in geloof van de waarheid, in tegenoverstelling tot het geloof van de leugen, waartoe zij veroordeeld zijn (vs. 11 v.).

Sommigen denken hier aan de eeuwige verkiezing, waar door God van eeuwigheid, naar Zijn vrijmachtig welbehagen, zekere en bepaalde personen uit het verdoemelijk mensdom tot de zaligheid verordend heeft. Maar de apostel vermeldt hier een verkiezing van het begin. Maar vanaf het begin kan zeker niet betekenen van eeuwigheid. Daarenboven, wanneer de Heilige Schrift spreekt van de eeuwige verkiezing, waardoor bepaalde personen tot de zaligheid verordend zijn, bedient zij zich van een geheel ander woord (vergel. Efeze. 1: 4 Jak. 2: 5 enz.). Het Griekse woord, dat hier voorkomt, betekent de voorkeur geven aan het ene boven het ander. Zo gebruikt de apostel het Fil. 1: 22, wanneer hij verklaart niet te weten waaraan hij de voorkeur geven zou, aan het leven dan aan het sterven; en Hebr. 11: 25 van Mozes, die aan de verdrukking van Christus de voorkeur gaf boven de genietingen van de zonde. Nu in deze zelfde zin had ook God de Christenen te Thessalonika vanaf het begin verkoren tot zaligheid, dat is, God had aan hen van die tijd af dat het Evangelie allerwegen onder de heidenen begon verkondigd te worden, de voorkeur en de voorrang gegeven boven vele andere volken, om hen deelgenoten te maken van de eeuwige zaligheid, die Christus verworven heeft. Ingevolge deze gunstige voorkeur, waren zij al zeer vroeg bij aanvang deelgenoten geworden van de zaligheid in de gewone weg van de door God verordende middelen in of door de heiligmaking van de Geest en het geloof van de waarheid, dat is, door een gelovige omhelzing van de waarheid van het Evangelie, welk geloof de Geest door Zijn hart veranderende en heiligende genade gewrocht had.

Waartoe, tot welk zalig worden in heiligmaking van de Geest en geloof van de waarheid Hij u geroepen heeft door ons Evangelie. En door deze roeping heeft Hij u geleid tot verkrijging van de heerlijkheid van onze Heere Jezus Christus, opdat u Zijn heerlijkheid deelachtig mag worden (1 Thess. 1: 5; 5: 9).

Na het eindigen van zijn profetische mededeling wendt de apostel zich tot de lezers en spreekt hij nog eens, evenals reeds vroeger, zijn verplichting uit om God te danken, dat Hij hen, de lezers, tot de zaligheid in Christus had verkoren, hen dus bewaard had voor het verloren gaan als van hen, die zich door de dwaling van de antichrist hadden laten verleiden.

Daar (Hoofdstuk 1: 3) dankte hij voor hun standvastig geloof onder de vervolgingen, die zij te lijden hadden; nu is zijn danken nog sterker geworden, want hij denkt ook aan de redding uit de ellende van de laatste tijd en hij dankt, hoewel hij aan de afval onder de Christenen moet herinneren.

Evenals de lieve Heiland de discipelen, die Hem uit Zijn tijdgenoten geschonken waren, als een gave van de hemelse Vaders erkende en ook verder dacht aan hen, die door hun woord in Hem zouden geloven (Joh. 17: 6 en 20), zo hebben ook de apostelen hen, die hun woord graag aannamen, ook als een heerlijk hun geschonken deel met dankbaarheid beschouwd.

De zaligheid, waartoe God heeft verkoren, stelt de apostel voor als een zodanige, die in zedelijke stemming en gedrag verwezenlijkt wordt, terwijl hij bij "zaligheid" nog voegt "in heiligmaking van de Geest en in geloof van de waarheid. " Het eerste is, dat de Heilige Geest in de mens, die vlees is, werkzaam wordt, om hem aan de zondige wereld te ontrukken en het tweede is, dat de aldus en in die zin van Godswege geheiligde van de hem aangeboden waarheid verzekerd wordt. Deze weg gaat het gered of zalig worden van de kant van God, terwijl het werk van de mensen eerst geloof is en daarna heiliging van zichzelf. Met de uitdrukkingen "heiligmaking van de Geest en geloof van de waarheid" is aan de ene kant gezegd, wat aan ‘s mensen kant voorvalt; hij wordt namelijk heilig en wordt gelovig; aan de andere kant wat van Gods kant hiervoor is gegeven, namelijk de Geest, die heiligt en de waarheid, die van zichzelf zeker maakt.

De geschiedkundige verwezenlijking van de verkiezing is de roeping en deze geschiedt door de verkondiging van het Evangelie. De laatste heeft plaats gehad door de apostel en diens helpers, waarom Paulus schrijft: "door ons Evangelie". Om nu de heerlijkheid van het lot, dat de Thessalonicenzen door hun roeping is toegedeeld, nog meer bepaald op de voorgrond te stellen en de vermaning, die in vs. 15 volgt, echt krachtig te maken, voegt hij er de woorden bij: "tot verkrijging van de heerlijkheid van Jezus Christus" (Rom. 5: 2; 8: 17, 29 Joh. 17: 24).

Zo dan, broeders, omdat zo’n doel u voorstaat, sta vast a) op de ware grond van het geloof en laat u door niets daarvan afdringen (vs. 2. 1 Thessalonicenzen. 3: 8, a) en houd de inzettingen (1 Kor. 11: 2), die u geleerd zijn, hetzij door ons woord, toen wij nog bij u waren (vs. 5), hetzij door onze zendbrief, zoals wij vroeger aan u hebben geschreven (1 Thessalonicenzen. 5: 27).

2 Thessalonicenzen. 3: 5

Met de uitdrukking "of brief" is niet een bepaalde brief aangeduid, maar de een soort van leermiddelen tegenover de andere, dus niet alleen de eerste brief, hoewel het natuurlijk in de eerste plaats op deze past. Zij moeten echter ook houden wat zij uit deze tweede brief zullen leren en als hij een derden liet volgen, moesten zij ook deze ter harte nemen, in het algemeen ook de onderwijzing door brieven in acht nemen, alles vasthouden, wat werkelijk in woord of geschrift van hem komt. Dit vers is een van de woorden, waardoor men vanouds af het gelijke recht van de mondelinge traditie naast de Schrift wilde bewijzen. Ja, als ons de apostolische oorsprong en het apostolisch karakter ervan wordt bewezen, dan willen wij ook mondelinge traditie geloven, maar inderdaad is er geen geloofwaardige traditie naast de Bijbel en juist ons hoofdstuk wijst aan, hoe snel de mondelinge onderrichting vergeten werd en verkeerde opvattingen of zelfs vervalsingen onderging, zodat zij verbeterd en door schrift bevestigd moest worden. In ieder opzicht moet echter worden opgemerkt, hoe nadrukkelijk hier de apostel het gezag van zijn schriftelijk woord beweert. Het is geen dode letter, maar een zaadkorrel, die in ieder vatbaar hart levendig wordt; wij weten ook, dat in het algemeen het geschreven woord nog nauwkeuriger wordt overwogen dan het gesprokene.

En onze Heere Jezus Christus zelf en onze God en Vader (1 Thessalonicenzen. 3: 11), die ons heeft liefgehad en gegeven heeft een eeuwige vertroosting voor deze tijd (Rom. 8: 28, 31 v.), en goede hoop voor de toekomst (Tit. 2: 13. Kol. 1: 5 in (door) genade,

Vertroosting. Dit woord is muziek voor het hart, evenals David's harp verdrijft het de boze geest van de neerslachtigheid. Het was een grote eer, die Barnabas te beurt viel, een zoon van de vertroosting genoemd te worden; ja, het behoort onder de heerlijke namen van een groter dan Barnabas: immers de Heere Jezus is de vertroosting van Israël. Eeuwige vertroosting, want dat de vertroosting voor eeuwig is, maakt juist haar kroon en heerlijkheid uit. Een mens legt er zich op toe om geld te winnen en na hard werken verkrijgt hij het; het is hem tot een troost, maar niet tot eeuwige vertroosting; immers hij kan geheel zijn schat doorbrengen of verliezen, of door de dood genoopt worden die achter te laten; op zijn best genomen kan het daarom niet meer dan een tijdelijke vertroosting zijn. Iemand werkt ijverig om kennis te vergaderen, hij verkrijgt haar en wordt bij uitnemendheid geleerd, zijn naam wordt beroemd, dit is hem een vertroosting voor al de arbeid, maar zij duurt niet lang, want wanneer hoofd en hart hem pijn doen, baten zijn getuigschriften hem niet en als zijn ziel een prooi van neerslachtigheid wordt, zou hij menig geheel boekdeel kunnen doorbladeren, zonder balsem te vinden voor zijn verslagen geest. Alle aardse vertroostingen zijn voorbijgaand en kort van duur, zij zijn even schitterend, maar ook even vluchtig als de kleuren van de zeepbel; maar de vertroostingen van Gods volk falen of verliezen haar frisheid nooit. Zij kunnen elke toets doorstaan, de schok van het lijden, de vlam van de vervolging, de loop van de jaren, ja, zelfs de dood. Waarin bestaat deze eeuwige vertroosting? Zij sluit in zich het bewustzijn van de vergeving van zonden. De Christen heeft in zijn hart de getuigenis van de Geest ontvangen, dat zijn overtredingen zijn uitgedelgd als een nevel en zijn zonden als een morgenwolk. Waar de zonde is vergeven, is daar geen eeuwige vertroosting? Voorts geeft de Heere aan Zijn volk een blijvend bewustzijn van hun aanneming in Christus. De Christen weet, dat God op hem neerziet als met Christus verenigd zijnde. En een liefelijke zaak is het te weten, dat God ons aanneemt. Verenigd met de verrezen Heiland is een vertroosting van de meest blijvende aard, zij is inderdaad eeuwig; worden wij op het ziekbed neergeworpen, treffen de pijlen van de dood ons hart, onze troost sterft niet. Voorwaar het bewustzijn van de aanneming in de Geliefde is een eeuwige vertroosting. Bovendien heeft de Christen het bewustzijn van zijn veiligheid. God heeft beloofd hen te verlossen, die op Christus hun vertrouwen stellen: de Christen vertrouwt op Christus en gelooft, dat God Zijn woord gestand zal doen en hem behouden. Hij weet daarom, dat, wat ook gebeuren moge onder Gods bestuur, die aanvallen er ook mogen zijn van inwendig bederf, of van uitwendige verzoeking, hij heilig is. Is deze bron van vertroosting niet verkwikkend en overvloeiend?

Vertroost (vgl. Kol. 4: 8 met Efeze. 6: 22) uw hart en versterkt u, zodat u mag vaststaan in alle goed woord en werk.

De vermaning in vs. 15 gaat in deze beide verzen over in een biddende wens, waarmee dit hoofddeel van de brief op deze manier sluit, als met het eerste deel in de eerste brief (1 Thessalonicenzen. 3: 11 vv.) het geval was. De apostel noemt ditmaal de Heere Jezus eerst, omdat hij daardoor aan de laatst voorafgegane benaming van de Heere (aan het slot van vs.
zich aansluit en omdat hij Hem, die onze God en Vader is, zoals Jezus, onze Heere, als degene wil voorstellen, die ons heeft liefgehad en, van Zijn liefde wat als betoning moet worden aangezien, ons een vertroosting gegeven heeft, die nooit verdwijnt en een goede hoop. Deze beide gaven noemt Paulus, zich aansluitend aan de wezenlijke inhoud van de brief, als welke betrekking heeft op de druk van de gemeente, die de openbaring van Christus voorafgaat. Wat de lezers wordt toegewenst komt dan aan de ene kant overeen met de

eeuwige vertroosting, namelijk: "vertroost uw hart", aan de andere kant met de goede hoop, in zoverre er een standvastig blijven in het goede werk en woord, waarvoor zij staan, nodig is, opdat zij de hun gegeven hoop niet verliezen. Zij staan echter in het goede werk door de kracht van de heiligmaking van de Geest (vs. 13) en in het goede woord door het geloof van de waarheid, want hun goeddoen bestaat daarin, dat zij de Geest, die hen geheiligd heeft, laten werken en het goede woord, dat zij bezitten, is het woord van de waarheid, dat zij gelovig hebben aangenomen.

Door vermaning worden wij in alle goede woord, door versterking van onze harten in alle goed werk bevestigd.

HOOFDSTUK 3

MEN MOET BIDDEN DAT HET WOORD ZIJN LOOP HEEFT, LEDIGHEID EN ONGEREGELDHEID VERMIJDEN

Het derde deel bevat beschikkingen van de apostel met betrekking tot diegenen in de gemeente, die ongeregeld wandelen. Het volgt pas nadat een korte inleiding is voorafgegaan. Daarin vraagt Paulus ten eerste de voorbede voor de briefschrijvers, dat door hun dienst ook op hun tegenwoordig arbeidsveld in Achaje het Evangelie een goede voortgang moge hebben en zij van de ongeschikte en boze mensen, die hun werk zozeer tegenstaan, verlost mogen worden. Aan de andere kant vertroost hij zich met betrekking tot die nood, die zij eveneens lijden, met de trouw van de Heere, die hen zal sterken en bewaren voor de boze (vs. 1-3). Nadat hij dit heeft gezegd, wat hij voor de lezers in hun moeilijkheden vertrouwt van de Heere, zegt hij ook wat hij in de Heere van hen vertrouwt over hetgeen zij ook doen en zullen doen. Dat woord van vertrouwen laat hij vergezeld gaan van een gebedswens aan dezelfde Heere gericht (vs. 4 en 5). Daarop schrijft hij vervolgens met aandrang voor, hoe zij moeten worden behandeld, die niet willen nalaten in ledigheid te wandelen, waarbij hij zich ook gebiedend en vermanend tot deze wendt, maar de gemeente, als in haar kern nog gezond gebleven, over haar als bewaakster en tuchtmeesteres plaatst, om de ongeregeldheden te voorkomen (vs. 6-15). Tot het slot overgaande verbindt hij met zijn bepalingen nog een zegenwens voor de gemeente, wier vreedzame toestand zozeer was gestoord, dat de Heere van de vrede haar deze niet alleen weer wilde teruggeven, maar voor de hele omvang van hun leven hen met Zijn vrede wilde begenadigen en met Zijn Geest bij haar wilde zijn (vs. 16).

Voorts, broeders, a) bidt voor ons, (1 Thessalonicenzen. 5: 25), opdat het Woord van de Heere zonder hindernis of stilstand zich steeds verder verbreidt, zijn loop heeft en door de vrucht, die het oplevert, verheerlijkt wordt ook in onze tegenwoordige werkkring te Corinthiërs en ingeheel Achaje, zoals ook bij u (1 Thessalonicenzen. 1: 5 vv., 2: 13 vv.).

MATTHEUS. 9: 38 Efeze. 6: 19 Kol. 4: 8

Zoals de apostel gedurig bad voor de Thessalonicenzen, zo wenste hij dat ook zij voor hem en zijn medearbeiders baden. Hij voelde ook voor zich behoefte aan hun voorbede en achtte het niet beneden zich om haar te vragen. Het getuigt van zijn godvruchtig gemoed en edel karakter. Gevoel van diepe afhankelijkheid, geringheid en zwakheid zien wij overal met een hoge mate van zelfstandigheid, van levendig besef van zijn waarde en met een buitengewone kracht van geest in hem verenigd. En wat wilde hij, dat de Thessalonicenzen voor hem en zijn medearbeiders zouden bidden? Dit, dat het Woord van de Heere, evenals bij hen, zo ook aan andere plaatsen zijn loop mocht hebben en verheerlijkt worden. Dat was zijn hoogste wens, dat zijn vurigste begeerte. Hoe getuigt het van zijn vaste overtuiging dat hij en met hem Silvanus en Timotheus het Woord van de Heere verkondigden en van zijn hoge ingenomenheid daarmee! Hij had het van de Heere zelf ontvangen en wist, dat het de waarheid behelsde. Hij had dat bij ervaring leren kennen als een kracht van God tot zaligheid voor een ieder die gelooft en het was hem door eigen nadenken zowel als door de verlichtende invloed van Gods Geest steeds duidelijker geworden, welk een schat van ware wijsheid en vertroosting en heiliging dat woord in zich bevatte, hoe het hart en leven bij mensen en in de huisgezinnen veranderde en vernieuwde en welk een uitnemende strekking het had, om de eer van God en de Heere Jezus op de aarde te bevorderen. Maar kan het ons dan wel bevreemden, dat hij niets vuriger verlangde, dan dat dit woord zich ongehinderd mocht verbreiden, dat het allerwegen mocht worden aangenomen en verheerlijkt, zoals dit

plaats had bij de Thessalonicenzen, zoals hij er met dankbare blijdschap mocht bijvoegen? Met geen ander doel verlangde hij ook voor zich en zijn medearbeiders de bede, dat zij verlost mochten worden van de slechte en boze mensen, die niet geloofden en hen tegenstonden.

a) En opdat wij, die heden niet weinig verdrukkingen hebben te lijden (Hand. 18: 12 vv.), verlost mogen worden van de ongeschikte, tegen alle goddelijke en menselijke ordening zich verzettende en boze, boosaardig gezinde mensen (Rom. 15: 30 v.); want het geloof is niet van allen, zo velen willen zich daartoe niet laten brengen (2 Tim. 3: 8).

Joh. 6: 64

Als de apostel met een "voorts, broeders" voortgaat, schijnt het alsof hij aan het einde zou zijn met hetgeen hij nu had te schrijven; want hij komt reeds aan de oproeping tot voorbede voor hem en zijn ambtgenoten (vgl. Efeze. 6: 19 Kol. 4: 3). En wel is het iets tweevoudigs, dat zij voor hen moeten bidden: 1) dat het woord van de Heere goede voortgang heeft en 2) dat zij verlost worden van de nood, die boze mensen hun veroorzaken. Als er geen mensen waren, van wie niet kon worden verwacht dat zij gelovig worden, had de apostel slechts één wens en de door hem begeerde voorbede slechts één inhoud. Zo moet hij echter begeren, dat de gemeente ook het andere voor hen bidt, opdat hij zijn beroepsbezigheid zonder hinder volvoert.

Met de woorden: "want het geloof is niet van allen" geeft de apostel de reden aan, waarom hij van degenen moest spreken, uit wier hand hij gered moest worden en voor wie men toch niet eenvoudig alleen kon bidden (Joh. 17: 9): "bekeer ze! " De Zin is niet om, zoals men die vaker gebruikt, lichtvaardig uit te spreken. Evenmin bevat die de bewering van een absoluut goddelijk decreet, alsof God niet aan allen het geloof wilde geven, maar het is een zware aanklacht. Er zijn mensen, die al te ongeschikt en boos zijn om voor het geloof vatbaar te wezen; en zeer terecht schrijft Paulus juist aan de Thessalonicenzen, die zo snel tot het geloof waren gekomen: "het bevreemdt u niet, als het niet bij allen zo gaat! "

Die de kracht van Gods Woord ondervonden heeft, daardoor tot geloof en bij het geloof tot grote vreugde en tot vrede gekomen is, denkt vaak dat het niet mogelijk is, of ook anderen moeten gemakkelijk gelovige worden. Men moet echter ook vaak bedenken, dat het geloof niet van ieder is, opdat men deels onder de ervaring hiervan minder bevreesd wordt, deels ook de vaak schijnbare verzoeking ontgaat om aan het geloof, aan de leer en de weg zolang te draaien en er van af te doen, tot ieder het kan aannemen.

Niemand heeft uit zichzelf het geloof, het is een gave van God en de werking van Zijn Geest en het wordt alleen gegeven aan de uitverkorenen van God, die voor het eeuwige leven voorbeschikt zijn, waarom het ook de naam draagt van het geloof van Gods uitverkorenen; het hele mensdom heeft het niet, niemand dan alleen Christus’ schapen en de reden, waarom alle anderen het niet hebben, is omdat zij niet Zijn schapen zijn. Dit is een volkomen waarheid; toch schijnt de ware zin van de woorden te wezen dat allen, die ware belijders van de godsdienst, ledematen van de gemeente en zelfs allen, die predikers van het Woord zijn, niet het geloof hebben; zij mogen een historisch en een tijdgeloof hebben en het wonderwerkend geloof en zelfs al het geloof, behalve het waarachtig geloof, zij mogen belijden te geloven en nochtans niet geloven en dit wordt tot een reden gegeven, waarom de apostel wenste van de bovengemelde mensen verlost te worden. De Joden zeggen: die zich

niet oefent in de wet, het is ongeoorloofd hem te naderen, of met hem te handelen, of met hem te wandelen, omdat er geen geloof is in hem. De apostel schijnt op dit gebruik te zinspelen.

Ook u heeft van mensen van die aard veel kwaad te lijden gehad (Hoofdstuk 1: 4 vv.) en dan zou het kunnen geschieden, dat iemand onder u in die moeilijkheden bewogen werd (1 Thessalonicenzen. 3: 3). a) Maar, dit is mijn troost, als bezorgde gedachten over u mij vervullen, de Heere is getrouw, die u zal versterken b) en bewaren van de boze, die vijand, die rondgaat als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden (1 Thessalonicenzen. 2: 18; 3: 5. 1 Petrus 5: 8 zodat u geen prooi van Hem wordt.

1 Thessalonicenzen. 5: 24 b) Joh. 17: 15

Paulus houdt zich niet lang bij zijn moeilijkheden op, maar als hij eraan denkt, dat de Thessalonicenzen die menselijke boosheid ondervinden, die hij te Corinthiërs ondervond, komt hij dadelijk weer terug op zijn bestreden geestelijke kinderen, die minder geoefend zijn dan hij.

De Thessalonicenzen zouden, als die nog slechts met het Christendom een aanvang hadden gemaakt, door hetgeen de apostel in vs. 2 schreef, vreesachtig kunnen gemaakt worden, toen zij hoorden, dat zij hem met hun gebed moesten steunen, opdat hij verlost mocht worden van de ongeschikte en boze mensen. Zij hadden kunnen zeggen: "Is de apostel zo voor zichzelf bezorgd, hoe zullen wij dan tot het einde kunnen volharden! " Die bevreesdheid wil Paulus hier voorkomen, door hen te wijzen op de trouw van de Heere.

Van de boze mensen, die hen in de uitoefening van hun werk hinderlijk willen zijn, komt hij tot de boze (1 Joh. 5: 18), die hem van de vrucht op zijn werk reeds verkregen, zou willen beroven en spreekt zijn vertrouwen op de Heere uit, dat Hij, die getrouw is, de gemeente zal bevestigen en tegenover hem zal bewaren.

En wij vertrouwen van u, als wij ten slotte nog iets ter sprake moeten brengen, dat u zeker niet aangenaam zal zijn en u een zware plicht oplegt, in de Heere, waaraan wij beiden, zowel u als wij toebehoren (Gal. 5: 10), dat u deels zeker wel uit uzelf, hetgeen wij u bevelen van vers 6 af, omdat het tot uw Christelijk leven zeker bevorderlijk is, ook doet en van nu aan nog veel ernstiger doen zult.

Maar de Heere, in wiens naam wij het u gebieden, richt uw harten tot de liefde van God, dat u ten allen tijde in het oog houdt, welke grote dingen Hij u door uw verlossing van alle ongerechtigheid bewezen heeft. Hij leidt u daartoe tot de lijdzaamheid van Christus, waarin Hij zelf het verlossingswerk u ten zegen heeft volbracht. Dat zal u bewaren voor de ondankbaarheid, om deze God van de liefde enig leed aan te doen door ongepast wandelen en zal alle eschatologisch ongeduld, waaruit zo’n wandelen voortvloeit, bij u uitdoven.

Er ligt de apostel iets op het hart, dat hij, nu hij eenmaal aanleiding heeft gekregen om de Thessalonicenzen te schrijven, toch nog moet uitspreken, voordat hij werkelijk eindigt. Uit het talmen, dat hij doet, kunnen de lezers zien, dat het hem moeilijk is.

Dit laat ons zien welke zedelijke nadelen de dwalingen van de Thessalonicenzen van de gemeente hebben veroorzaakt. Wat in 1 Thessalonicenzen. 4: 11 v. en 5: 14 kort werd aangeduid, eist nu een openlijke, zeer strenge berisping. Om de vermeende nabijheid van het

rijk van God was de arbeid door velen nagelaten, die nu in dweepachtige ledigheid rondgingen.

De apostel spreekt op een tedere, harten winnende manier zijn vermaning aan de Thessalonicenzen uit in de vorm van vertrouwen, want hij dwingt niet, hij zoekt een vrije overtuiging te vestigen: gedraag u waardig de goede mening, die wij van u hebben in de Heere; in Hem heeft ons vertrouwen op u zijn grond; wij hopen niet op u als mensen, maar als behorend tot Christus, als degenen, die in Hem zijn evenals wij. Zo zult u de vermaning in de naam van de Heere aannemen; en de Heere, in wie u staat, zal uw harten leiden en u gewillig en bekwaam maken. Hij wilde hun oog vestigen op de liefde, die God jegens ons heeft en vooral in het verlossingswerk heeft geopenbaard en op de lijdzaamheid van Christus, waarmee Hij Zich in Zijn lijden overgaf en ons altijd draagt; opdat wij u niet slechts een voorbeeld zijn, maar ook bron van kracht. "

Het is een veel omvallende wens, dat onze harten tot de liefde van God en tot de lijdzaamheid van Christus mochten worden gericht. Christus heeft gehoorzaamheid en lijdzaamheid geleerd en ook alle mogelijke zaden daartoe in ons hart gebracht. Daarom moet al onze gehoorzaamheid en al onze lijdzaamheid worden aangezien voor een rank uit deze wijnstok.

Deze woorden zijn voor verschillende opvattingen vatbaar. Volgens de meest gewone, die ook de meeste waarschijnlijkheid heeft, is de zin deze: de Heere doe u streven naar de liefde voor God en de lijdzaamheid of standvastigheid, die Christenen betaamt. Volgens anderen, de Heere vestigt uw aandacht op de liefde, die God ons toedraagt en op de lijdzaamheid, die Christus bewezen heeft.

Men kan daardoor verstaan die lijdzaamheid, waarvan Christus het onderwerp was en die zich vertoonde in Zijn stille onderwerping onder al die uitwendige geringheid, die Zijn staat van vernedering vergezelde; in het verdragen van de verguizingen en lasteringen van de mensen en de ongemakkelijkheid van Zijn eigen discipelen en het gedogen, dat Hij door de satan verzocht werd en in het dragen van de zonden van Zijn volk, de toorn van God en de slagen van de goddelijke rechtvaardigheid op zo’n manier als Hij dit deed: en het is voor de heilige van groot nut, dat hun harten gericht zijn tot deze lijdzaamheid van Christus, om Christus aan hen dierbaar te maken; om hen te leiden tot de grootheid van Zijn liefde en ook van Zijn persoon; en om hen lijdzamer te maken onder het kruis, wanneer zij Hem aanmerken en Hem tot voorbeeld hebben. Of anders kan men hierdoor verstaan de genade en deugd van de lijdzaamheid, waarvan Hij de oorzaak en werker is; want alle genade komt van Hem en hierom wordt Hij genoemd de God van de lijdzaamheid, zoals Zijn woord, dat het middel van de lijdzaamheid is, het woord van Zijn lijdzaamheid heet; en het is door Zijn sterkte, dat de gelovigen bekrachtigd worden tot alle lijdzaamheid en verdraagzaamheid; en tot deze lijdzaamheid, of tot de oefening daarvan gericht te zijn, is van groot nut en voordeel onder de bezoekingen van de hand van God, onder de smaadheden en vervolgingen van de mensen, onder de goddelijke verlatingen en het missen van verhoringen van het gebed, onder de verzoekingen van de satan en in de verwachtingen van de hemelse heerlijkheid. En het hart is nooit werkzamer in deze deugd, dan wanneer het gericht is tot de liefde van God. Of men kan hierdoor verstaan die lijdzaamheid, waarvan Christus het voorwerp is en dan hiervoor nemen, of een lijdzaam dragen van het kruis omwille van Hem, want een ieder gelovige heeft een kruis op te nemen en te dragen om Christus en dit moet bestendig, blijmoedig en lijdzaam gedragen worden; en niets geeft sterker moed tot zo’n lijdzaam dragen daarvan, dan een gevoel van de liefde van God, zodat tot deze liefde gericht te zijn, ook leidt tot de deugd van de lijdzaamheid; of zoals de Engelse vertaling de zin uitdrukt, men kan daarvoor nemen een

lijdzaam verwachten van de tweede toekomst van Christus. Christus zal zeker voor de tweede keer komen, schoon het onzeker is wanneer Hij komen zal en Zijn komst zal zeer heerlijk in zichzelf en zeer voordelig voor de heiligen zijn; hierom betaamt hen niet alleen die de geloven, te hopen, te lieven, te verwachten, maar lijdzaam te verwachten en hiertoe door de Geest van God gericht te zijn is van groot nut voor hen in de tegenwoordigen staat van de dingen.

a) En wij bevelen u, broeders, om nu nader aan te wijzen wat wij bij de verwachting in vs. uitgesproken bedoelden, in de naam van onze Heere Jezus Christus (vgl. 1 Kor. 5: 4), dat u zich door vermijding van alle omgang (Gal. 2: 12)onttrekt van een ieder broeder, die ongeregeld wandelt (1 Thessalonicenzen. 5: 14) en niet naar b) de inzetting, die hij van ons ontvangen heeft, in hetgeen wij in uw gemeente in het algemeen, toen wij persoonlijk bij u waren, zowel als wij in onze vorige brief hebben voorgeschreven (vs. 10. 1 Thessalonicenzen. 11 v.) en toen ook door ons eigen voorbeeld metterdaad hebben bevestigd.

2 Thessalonicenzen. 3: 14 Tit. 3: 10 b) 2 Thessalonicenzen. 2: 15

Door broeder is niet gemeend een broeder in een natuurlijke of burgerlijke zin, die dit uit bloed of uit nabuurschap is, als zijnde van hetzelfde land of van hetzelfde menselijk geslacht, omdat allen uit één bloed zijn; maar een broeder in een kerkelijke zin, een lid van de kerk, die een broeder genoemd wordt, schoon het wezen kan, dat hij geen waarachtig kind van God, geen van Christus' broeders, of niet uit de Geest geboren is, echter omdat hij een medeburger van de heiligen is en uitwendig tot Gods huisgezin behoort, zo draagt hij deze naam; en zo een alleen valt onder het oordeel van de gemeente, die niet te oordelen heeft, die buiten, maar alleen die binnen zijn. En een ieder broeder, in deze zin, valt onder haar kennisneming; een ieder, die een lid is, hetzij mans- of vrouwspersoon, want dit woord sluit beiden in; en omdat de zusters zowel als de broeders in die betrekking staan, in dezelfde inzettingen deel hebben en die voorrechten genieten, zo zijn zij verplicht om die regels van het Evangelie en die plichten van de godsdienst waar te nemen en moet men, in geval van ongelegenheid, zich ook aan haar onttrekken; en dat betreft insgelijks een ieder broeder, van welke staat of gelegenheid hij is, dienstbaar of vrij, hoog of laag, rijk of arm, geen eenzijdigheid moet plaats hebben, geen voorrecht gegeven worden aan de een boven de ander; een arm ledemaat, ongeregeld wandelend, moet niet hard gevallen, terwijl een rijke ingeschikt en met oogluiking aangezien wordt; en het betreft ook de broeders, hetzij bijzondere ledematen of bedienaars van de kerk, want niet alleen de eersten, maar ook de laatsten, als zij ongeregeld wandelen, hetzij in de waarneming van hun dienst, of in enig ander deel van hun gedrag, vallen onder het oordeel en de bestraffing van de gemeente. Maar deze bestraffing heeft alleen plaats wanneer iemand van de broederschap ongeregeld wandelt, niet in alle ongeregeldheid, waaraan men schuldig is; geen mens leeft er zonder zonde en de leden van de kerk hebben hun struikelingen en zullen ze houden zolang zij in het vlees of in het lichaam zijn en zij moeten voor geen schuldenaars en overtreders verklaard worden, om een woord, of om een enkele ongeregeldheid, of om de gemene struikelingen van het leven, noch moeten de rechtvaardigen verwezen worden om een beuzeling, of een geringe overtreding, waarin zij niet volharden; het is wat anders schuldig te wezen aan een ongeregeldheid en wat anders ongeregeld te wandelen, dat uitdrukt een voortgaan een reeks van ongeregeldheden, een voortvaren daarin, een voortgaan van kwaad tot kwaad, een toenemen in meer goddeloosheid; want wandelen is een daad van voortgang en ongeregelde mensen staan niet stil, maar worden erger en erger, want zij scheppen vermaak in hun ongeregeldheden, zij verkiezen hun eigen wegen en hebben genoegen in hun gruwelen; de paden van de zonde zijn vermakelijke paden voor hen. Er zijn ongeregelde wandelaars, die halsstarrig en hardnekkig volharden in hun

ongeregeldheden, in weerwil van de vermaningen van bijzondere personen en van de hele gemeente. En van dit soort zijn er, die ongeregeld wandelen in de wereld, in het bedrijven van openbare en schandelijke zonden, zoals onreinigheid, onmatigheid, gierigheid enz. en die ongeregeld wandelen in de huisgezinnen; zoals mannen, die hun vrouwen niet liefhebben en hun huishouden verwaarlozen: vrouwen, die haar mannen niet onderdanig zijn; ouders, die hun kinderen tot toorn verwekken, kinderen, die ongehoorzaam zijn aan hun ouders, meesters, die hun dienstknechten, dienstknechten, die hun meesters verachten, omdat zij broeders zijn; omdat zij hun te genegener moesten dienen, omdat zij gelovigen en geliefden zijn. En ook die ongeregeld wandelen in de gemeente, zoals die hun plaatsen niet vervullen, de dienst van het Woord niet bijwonen, en het onderhouden van de inzettingen verzuimen, die twistgierig en krakeelachtig zijn en zich niet willen onderwerpen aan hen, die boven hen in getal en verstand zijn en ook die kwade begrippen en leringen hebben, strekkende beiden tot de verkleining van de genade van God, van de persoon en de ambten van Christus en van de werkingen van die Geest; die niet in de waarheid wandelen noch volgens het richtsnoer van Gods Woord en bijzonderlijk zijn hier degenen gemeend, die lui en ledig zijn, die gans niet willen werken, maar van het goed en het voedsel van anderen leven; die handelen tegen de orde en het voegzame bij alle volkeren, steden en huisgezinnen; tegen hetgeen God vast heeft gesteld onder het mensdom; tegen het voorbeeld van God en van Christus als God, die tot heden samen werken in de Voorzienigheid en in het bestuur van de wereld, tegen het voorbeeld, dat Christus als mens heeft gegeven en tegen het voorbeeld van de apostelen en tegen hun bevelen. Nu, hetgeen bevolen wordt, dat de gemeente, ja de hele broederschap, over zulke ongeregelde mensen zal doen, is zich van hen te onttrekken; waardoor niet alleen genoemd is zich van hen te onderscheiden door een geschikt en geregeld gedrag en een nauwkeurig waarnemen van de evangelieleer, dat zeer recht is, noch slechts, hoewel dat behoort, zijn genegenheid over de zodanige in te krimpen en te bedwingen, opdat niet door ons te gedragen als van te voren, op een vriendelijke, tedere en toegenegene wijze, zij daaruit aanmoediging mochten nemen, om in hun ongeregeldheden te volharden, evenals liefhebbende ouders hun toegenegenheid verbergen en zich wachten van die aan hun kinderen, wanneer zij ongeregeld zijn en door hen bestraft worden, te tonen, opdat zij niet mochten schijnen hen in het kwade te stijven; maar ook, hoewel dit eensgelijks behoort gedaan te worden, zijn hand in te trekken of te sluiten voor zulke mensen en te weigeren om te geven aan die zo lui en ledig leven en zo ongeregeld wandelen; noch betekent deze uittrekking alleen, dat men zulke mensen zijn huis en tafel zal verbieden, niet gedogend, dat zij aan de ene aanzitten, of zelfs in het ander inkomen, hun niet vergunnende gezelschap en verkering met ons te hebben, opdat zij geen gelegenheid mogen hebben tot navolging van hun luiheid en zucht tot achterklap, hoewel zo'n handelwijze over hen ten hoogte billijk en redelijk is; noch zij betekent alleen een afwering en uitsluiting van hen van de tafel van de Heere, dat dan niemand moet worden gedaan, zolang hij in gemeenschap met de gemeente staat en een lid daarvan is; maar daardoor is gemeend degenen uit de gemeente te doen en buiten haar gemeenschap te sluiten, dat soms genoemd wordt dezen te verwerpen, uit de gemeente te werpen en weg te doen en hier zich van hen te onttrekken, dat alle uitdrukkingen van die betekenis zijn en behelzen de uitsluiting uit de gemeenschap van de kerk. En zo heeft de Ethiopische vertaling hier: dat u wegdoet een ieder broeder.

Vooral om dat door ons gegeven voorbeeld kan niemand onder u zich verontschuldigen door onwetendheid voor te wenden, over hetgeen de voor God welgevallige wandel, waarover wij hier spreken, aangaat (1 Thessalonicenzen. 4: 1 v.) b) Want u zelf weet a) hoe men ons behoort na te volgen en kunt dus daarom vanzelf opmaken wat goed is, ook al gaven wij u in enig opzicht nog geen uitdrukkelijk onderricht; want wij hebben ons niet ongeregeld gedragen

onder u toen wij bij u waren, dat wij ons in enig opzicht buiten de gewone levensregel zouden hebben bewogen.

1 Kor. 11: 1. 1 Thessalonicenzen. 1: 6, 7 b) 1 Thessalonicenzen. 2: 10

a) En wij hebben, wat inzonderheid het punt aangaat waarom het ons te doen is, geen brood bij iemand gegeten voor niet, als degenen, die geen lust hadden om voor eigen levensonderhoud te zorgen. Wij hebben ons niet door anderen laten voeden, maar in arbeid en moeite macht en dag werkend. Bij dag verrichtten wij ons predikwerk en ‘s nachts verrichtten wij ons handwerk (Hand. 18: 3; 20: 34 v. 1 Kor. 4: 12 Zo hebben wij ons ingespannen, opdat wij niet iemand van u lastig zouden zijn (1 Thessalonicenzen. 2: 9. 1 Kor. 9: 12

2 Kor. 11: 9; 12: 13

Wij hebben het a) niet vermeden, dat wij ons door u zouden laten voeden, omdat wij de macht, daartoe niet hebben. Het zou integendeel zeer juist zijn geweest, als u ons had geschonken, wat wij voor het leven nodig hadden (1 Kor. 9: 4, 7 vv.), maar wij hebben daarom ons eigen brood willen verdienen, opdat wij onszelf u geven zouden tot b) een voorbeeld, om ons in diezelfde werkzaamheid na te volgen.

1 Thessalonicenzen. 2: 2 b) 1 Kor. 4: 16; 11: 1

Want ook toen wij bij u waren, hebben wij u dit bevolen en bij ons voorbeeld nog een Joods spreekwoord gevoegd, zoals dat bij de Joodse Schriftgeleerden wordt gevonden, dat als iemand niet wil werken, hij ook niet eet

Nadat de apostel een voldoende grondslag gelegd heeft, begint hij over een bijzondere zaak te spreken, die hem op het hart ligt. Hij richt zijn gebod in de eerste plaats tot allen in de gemeente, die niet zelf wanordelijk wandelden (tot deze spreekt hij eerst in vs. 12), tot hen, van wie hij volgens vs. 4 kan vertrouwen, dat zij doen en zullen doen wat hij hun gebiedt. Het komt er nu op aan tegenover de tedere, verzachtend woorden van de eerste brief, tegen de onverbeterden door te tasten, om de besmetting af te snijden, de gemeente te bewaren en zo mogelijk op de halsstarrigen zelf door de krachtiger middelen heilzame invloed uit te oefenen.

Die mensen liepen niet ledig, maar zij deden niet wat zij doen moesten. Zij bemoeiden zich met andere dingen en bleven daarom niet in de vereiste rust; hun bezigheid was dus geen arbeiden, maar een rusteloze en voor anderen lastige drukte.

Evenals toen, zo is er gewoonlijk ook heden nog bij elke opwekking, die plaats heeft een richting, die de zielverzorger niet krachtig genoeg kan tegenwerken.

Onder voorwendsel van voor het rijk van God werkzaam te zijn lieten zich deze spraakzuchtige en bedrijvige mensen door de gemeente onderhouden. Des te meer moest hen het voorbeeld van de apostel beschamen, die in elk geval een belangrijker ambt in het rijk van God bekleedde dan zij en die toch van zijn handenarbeid leefde. Wat echter van het leven in zo’n enge gemeenschap geldt, geldt ook in het algemeen van elk, die Christen heten wil; hij kan zijn brood, al is het ook van zijn eigendom genomen, met geen goed geweten nuttigen, als hij niet arbeiden wil.

Wat Paulus ten opzichte van zijn eigen gedrag bij haar in 1 Thessalonicenzen. 2: 9 van de gemeente in het geheugen heeft geroepen, om een verdenking van zijn werk tegen te staan, alsof hij daarmee alleen voordeel zocht, brengt hij haar nu tot een ander doel door een uit de aard van de zaak begrijpelijke, gelijkluidende uitdrukking in gedachte. Zoals hij reeds in 1 Thessalonicenzen. 4: 11 v. op zijn mededeling onderricht heeft gewezen, zo drukt hij ook hier erop, dat hij reeds toen hij bij de gemeente aanwezig was, haar zijn aanwijzing had gegeven. Hij stelt er toch veel belang in, dat zij niet menen, dat hij hun, toen hij ze tot Christus leidde, een andere vorm van Christelijk leven had voorgehouden en hen nu pas later, in verband met een andere lering over Christus terugkomst, waardoor deze hoop tot later werd verdaagd, weer tot de gewone orde van het burgerlijk leven wilde teruggeven.

Naast alle versterking in hemelsgezindheid is toch de getrouwheid van de pelgrim in het kleine wel gepast. Die zich voor zo hemelsgezind en voor zo ver gevorderd in het beschouwen en dienen van God wilde uitgeven, dat de arbeid hem niet meer passen zou, die ziet toe, of hij ook boven het eten verheven is en zolang voor hem nog de noodzakelijkheid tot eten bestaat, leidt hij daaruit af, dat hij ook nog moet arbeiden.

Wij hebben er wel reden voor, dat wij u dat alles nogmaals voor ogen houden: want wij horen, dat sommigen onder u ongeregeld wandelen, niet werkend, maar ijdele dingen doen, allerlei zaken, waartoe zij niet geroepen zijn (1 Tim. 5: 13 Jak. 3: 1).

Maar dezen bevelen wij nadrukkelijk en vermanen wij als degenen, die wij nog als broeders beschouwen (vs. 15), door onze Heere Jezus Christus, wiens genade en gemeenschap hun toch wel nog iets waardig is, dat zij met stilheid hun beroepsbezigheden waarnemend (1 Thessalonicenzen. 4: 11 Sir 3: 23) en met ijver werkende hun eigen brood eten, in plaats van door de gaven van anderen hun leven te onderhouden.

Nadat de apostel in vs. 6-10 aan de gemeente heeft gezegd, hoe zij zich moest houden tegenover hen, die anders leefden dan hij vroeger had geleerd, zo verklaart hij nu wat hem er toe brengt, om haar dit te zeggen en wendt zich nu tot hen, van wie hij hoort, dat zij, in plaats van hun levensonderhoud te verdienen met buitengewonen arbeid, zich veel moeite deden met te doen wat buiten hun eigenlijke roeping lag.

Gewoonlijk denken zulke dweepzieke, werkschuwende mensen nog wel dat zij de allerijverigste, vroomste en heiligste zijn en zwakken bewonderen gewoonlijk zulke dwepers nog; maar Christus wil op die manier niet gediend zijn.

De arbeid oefent een heilzame invloed uit op het menselijk gemoed, leidt van de verstrooidheid tot ernstig nadenken, van de willekeur tot de orde, van het gewoel tot de stilte, zodat tussen de arbeid nog wel tijd wordt gevonden om tot zichzelf in te keren en in het opzien tot God zich te heiligen en te sterken; de ledigheid heeft daarentegen juist de tegenovergestelde uitwerking. Hoewel het lichaam trage rust geniet, gaat de geest des te onvaster heen en weer en wordt een buit van de ongeregeldste gedachten en begeerten.

En u, broeders, die dat gedeelte van de gemeente uitmaakt, dat nog door die dweperij niet is aangestoken, vertraagt niet in goed te doen, laat u van de juiste weg, die u tot hiertoe bent ingeslagen, door geen ter neerslaande of op dwaalwegen leidende ervaringen brengen, maar bewandel die met volharding, alles wat Gods wil is volbrengend (Gal. 6: 9. 1 Petrus 2: 15

Maar als iemand van hen, die tot uw gemeente behoren, in onderscheiding van ons woord, dat wij vroeger, op gebiedende en vermanende manier hebben uitgesproken (vs. 12), door deze brief geschreven, niet gehoorzaam is, teken die, met het doel om niets met hem te doen te hebben (1 Kor. 5: 9, 11), a) en vermeng u niet met hem, opdat hij beschaamd wordt, wanneer hij daar staat als een door de gemeente vermedene.

MATTHEUS. 18: 7. 2 Thessalonicenzen. 3: 6

En houd hem evenwel niet als een vijand, met wie u geheel en voor altijd heeft gebroken, maar vermaan hem als een broeder, die u probeert te herwinnen.

De apostel, zich weer tot de gehele gemeente wendend, vermaant deze in goeddoen niet te vertragen. Tegenover de lediggang van die vroeger berispten is een arbeiden van degenen bedoeld, dat de mensen op een manier bezig houdt, die hun wel past en de zedelijke gemeenschap ten voordele is, hen in goede werken (Tit. 3: 8, 14) laat leven. Van deze vermaning gaat Paulus terug tot de aanwijzing (vgl vs. 6), hoe zich de gemeente moet gedragen ten opzichte van hen, die de gewone arbeid verwaarlozen en zich voor een bedrijvigheid naar eigen lust door anderen laten voeden, of zoals hij nu volgens de voorafgegane waarschuwing tegen zulk drijven zich uitdrukt, die zijn woord in de brief niet gehoorzamen. Deze aanwijzing onderscheidt zich nu van de boven gegevene daardoor, dat daar wordt geboden zich terug te trekken van hen, die onordelijk wandelen, dus een zaak van elk in het bijzonder was, nu daarentegen een maatregel is geboden, die de zaak van de gemeente is, omdat zij hen tekent, die zij uit haar gemeenschappelijk leven uitsluit, een maatregel, waarbij zij niet ophouden, voor Christelijke broeders gehouden te worden en als de zodanige vermaand te worden, opdat zij tot zichzelf inkeren en weer in het genot van de broederlijke gemeenschap worden gesteld. Zij zeggen toch niet aan dat apostolisch woord, waardoor zij tot Christus bekeerd zijn, de gehoorzaamheid op, maar zij weigeren die alleen aan dat, hetwelk nu door de brief tot de gemeente wordt gericht; zij zijn geen vijanden van het Evangelie geworden, maar zij verzetten zich alleen in een enkel punt tegen de orde van het leven, waarover zij zich door de apostel moesten laten onderrichten.

Dit is het eerste voorbeeld van regelmatige, kerkelijke tucht in de Christelijke gemeenten.

Men heeft de vraag gedaan, of het afbreken van broederlijke omgang, die volgens 1 Kor. 5: 11 een ontzeggen van het gemeenschappelijk eten was, een uitsluiten van het heilig avondmaal ook zal hebben ingehouden. De vraag wordt daardoor opgelost, dat het avondmaal toen niet plaats had als afzonderlijke plechtigheid, maar het slot van de liefdemaaltijd uitmaakte en nu beide samen de maaltijd van de Heere word genoemd. Werd de eerste helft ontzegd, natuurlijk dan ook de tweede.

a) De Heere nu van de vrede zelf (Fil. 4: 9 Kol. 3: 15) geve u vrede te allen tijd op allerlei manier (Fil. 1: 18). De Heere zij met u allen, ook met degenen, die dwalen.

Rom. 15: 33; 16: 20. 1 Kor. 14: 33. 2 Kor. 13: 11. 1 Thessalonicenzen. 5: 23

Het is een verstoring van de inwendige vrede van de gemeente, als hij tegen enkelen in haar midden strenge maatregelen moet nemen. Daaruit moet verklaard worden, dat de apostel overgaat tot de wens, dat de Heere van de vrede haar de vrede geeft, waarnaar hij Hem noemt. Toch beperkt hij zijn wens niet tot vrede in dit enkel opzicht, omdat hij het "te allen tijde, op allerlei manier" erbij voegt. Evenals echter de apostel aan de gemeente vrede toewenst voor

de hele omvang van haar leven, zo groet hij tenslotte met het woord: "de Heere zij met u allen! " haar en al haar leden en heft daarin de tegenstelling weer op, waarin hij enkelen in hun midden had moeten plaatsen.

Tenslotte wil de apostel nog een groet laten volgen geheel gelijk aan die in 1 Thessalonicenzen. 5: 28 Hij voegt echter bij het "er" nog een "allen" en maakt er vooraf opmerkzaam op, dat hij deze groeten tot besluit eigenhandig schreef. Hij voegt erbij, dat dit teken aan het einde van elke brief werd gevonden, die van hem afkomstig was en roept de lezers uitdrukkelijk op, om op zijn ondertekening te letten. De aanleiding daartoe ligt in de omstandigheid, dat in de gemeente te Thessalonika een brief in omloop was gekomen, die of ervoor werd uitgegeven, of er ten minste voor werd gehouden, dat die van Paulus afkomstig was.

De groet, die ik tot afscheid in vs. 18 laat volgen, is geschreven met mijn hand, van Paulus (1 Kor. 16: 21 Kol. 4: 18), dat is een teken in iedere Zendbrief, die ik afzend, als die niet geheel en al door mij is geschreven (Gal. 6: 11), maar aan een helper gedicteerd is, en die te merken als van mij afkomstig. Zo, zoals dit schrift het u voor ogen stelt schrijf ik en zo kunt u later elke ondergeschoven brief (Hoofdstuk 2: 2) dadelijk als onecht leren kennen.

De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen! Amen (Rom. 16: 24 Ro Fil. 4: 23).

De apostel had de gewoonte om zijn brieven, die hij niet eigenhandig had geschreven, met een korte afscheidsgroet eigenhandig te eindigen, zonder er opmerkzaam op te maken, dat hij dit zelf schreef. Wat hem nu, als hij daarop uitdrukkelijk opmerkzaam maakte, aanleiding gaf, kon van verschillende aard zijn. Wij hebben de aanleiding zowel bij 1 Kor. 16: 21 bij Kol. 4: 18 meegedeeld en wat hem hier tot die opmerking heeft bewogen, blijkt duidelijk genoeg uit Hoofdstuk 2: 2

Amen! zal de gemeente te Thessalonika erop gezegd hebben, toen de voorlezer had geëindigd. Amen zegge ook ons hart er op. Hoeveel sluit dat woord in zich! Het bevat al wat wij nodig hebben voor de tijd en de eeuwigheid. De genade van onze Heere Jezus Christus zij dan met ons en met onze kinderen en met allen, Amen!

De tweede Zendbrief aan de Thessalonicenzen is geschreven van Athene (juister "van Corinthiërs", zie Inleiding op 2 Thessalonicenzen. 1: 1 v.).

SLOTWOORD OP DE BEIDE BRIEVEN AAN DE THESSALONICENZEN

Deze brieven, die de eerste apostolische Zendbrieven zijn, laten ons zowel in het werk als in het hart van de grote Apostel menige blik slaan, die voor ons nuttig is tot beter begrijpen van hetgeen de Handelingen van de Apostelen van hem vertellen en niet weinig bijdraagt tot een juist inzicht van het wezen en het leven van een man van God, in wie Christus werkelijk een gestalte verkregen heeft. Bovendien vernemen wij over de toestand van de Christelijke gemeente, die als de eerste onder die in de landen van de heidenen, ons hier nader bekend wordt, waarin bloeiend staat zij zich te midden van haar droevige omstandigheden bevond; tevens ook welke dwalingen aan de andere kant uit het oude leven en zelfs uit het nieuwe, uit de eenzijdige richting op een hoofdpunt van de leer hen dreigden en waarmee een wijsheid, waarmee een waardering van het goede, dat aanwezig was, waarmee een hopende liefde en tevens waarmee een bestraffende ernst de apostel tot hen komt. Hij is daarin een waar

toonbeeld voor de behandeling van dwepende richtingen ook in onze tijd. Betrekkelijk hebben zelfs geleerde uitleggers zich slechts weinig moeite gegeven voor de brieven aan de Thessalonicenzen. De reden daarvan is zeker wel hierin te zoeken, dat de laatste dingen, die aan deze alleen hun specifiek karakter geven, slechts weinig aantrekkingskracht op hen uitoefenden, ja zelfs wat de apostel daarover zegt, hen in hun eigen meningen onaangenaam aantastte.

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN TIMOTHEUS

De beide brieven aan Timotheus en de brief aan Titus worden gewoonlijk met de gemeenschappelijke naam van pastoraal- of herder-brieven genoemd, want zij bevatten voorschriften over het herderlijk ambt van Timotheus en Titus, voorschriften uit het hart van een ware herder gevloeid en zijn zo geheel geschikt om deze discipelen te vormen naar het beeld van de grote Herder Jezus Christus. Zij zijn dus minder van een officiële dan wel van een vertrouwelijke aard; zij slaan meer een toon aan van natuurlijke vriendelijkheid en tederheid en verraden de innigste zorgvuldigheid niet alleen voor de gemeenten, aan wier hoofd Timotheus en Titus geplaatst waren, maar ook voor het eigen geestelijk en lichamelijk welzijn van de laatsten. Hoewel het ook hier niet aan hoogst belangrijke uiteenzettingen over het Christelijk dogma ontbreekt, dragen toch deze drie brieven een meer praktische dan dogmatische kleur en zijn geheel en al ingericht volgens de eis en de behoeften van het ogenblik.

HOOFDSTUK 1

LEER VAN DE WET EN VAN HET EVANGELIE, VERKLAARD DOOR HET VOORBEELD VAN PAULUS

Dadelijk bij het begin van deze brief, die volgens onze mening in de zomer van het jaar 56 na Christus uit Corinthiërs aan Timotheus, die in Efeze was achtergelaten, gericht was (Hand. 20), een begin, dat opschrift en apostolische zegenwens bevat, ontmoeten wij allerlei eigenaardigheden van de pastoraalbrieven in het algemeen en van de beide brieven aan Timotheus in het bijzonder. Deze vinden hun verklaring niet in de vervaardiging van deze brieven op een tijd, die aan de andere kant van de grenzen van het ontstaan van de overige brieven van de apostel zou liggen, zoals men veelal heeft aangenomen, maar in het pastorale karakter van de brieven en in hun bestemming voor die mannen, met wie Paulus als bedienaars van het ambt, die in het bijzonder door hem zijn aangesteld, te doen heeft.

Paulus, een apostel van Jezus Christus (volgens betere lezing: "Christus Jezus 1), naar het bevel van God, onze Zaligmaker (Luk. 1: 47 Judas 1: 25) en de Heere Jezus Christus, die onze hoop is, grond, middelpunt en doel van onze hoop (Kol. 1: 27) 2).

De apostel begint ook hier zijn schrijven op de manier, waarop hij anders tegenover de dwaalleraars zijn apostolisch gezag op de voorgrond plaatst 1Th 1: 1. De apostel is toch, zoals wij bij Hand. 19: 20 hebben uiteengezet, onder de neerbuigende druk van de waarnemingen, te Corinthiërs gemaakt, naar Efeze gezonden. Hier, te Efeze, dreigden van de kant van de dwaalleraars ook reeds gevaren; zij hadden daar echter nog niet zoveel terrein gewonnen als te Corinthiërs en het aanzien van de apostel stond nog vast. Opdat het echter hier niet zover komen zou als daar, terwijl de geëxcommuniceerde agitatoren Hymeneüs en Alexander (vs. zeker grote lust openbaarden om het daarheen te leiden, had Paulus Timotheus als zijn delegaat of plaatsbekleder te Efeze achtergelaten (vs. 3. en "Ac 16: 3 en hij voorziet nu deze in het voorliggende epistel met de nodige instructies voor zijn werkzaamheid, omdat hij zelf voor onbepaalde tijd van die stad verwijderd moest blijven. Nu ligt het in de aard van de zaak, dat hij zijn eigen ambtsbevoegdheid op nadrukkelijke manier doet gelden, om in Timotheus, die vreesachtig van aard was 1Th 3: 5, het bewustzijn van de waardigheid en de autoriteit van het ambt op te wekken, dat hem door een apostel van de Heere was opgedragen.

Het behoort tot de eigenaardigheden van de pastoraalbrieven, dat Paulus de naam "onze Zaligmaker", die hij in de overige brieven van Christus gebruikt, op God de Vader overdraagt (Hoofdstuk 2: 3; 4: 10 2; 10; 3: 4), dat duidelijk geschiedt met het oog daarop, dat het door Jezus Christus teweeg gebrachte heil in de Vader de bewerker heeft naar Zijn raadsbesluit. Verder is het een bijzondere eigenaardigheid van de beide brieven aan Timotheus, dat Paulus de ambtsnaam "Christus" plaatst voor de historische persoon "Jezus", in wie de Messiaanse beloften van het Oude Testament vervuld zijn, al is het ook niet altijd. Dat staat zonder twijfel daarmee in verband, dat Timotheus, wat zijn afkomst van moeders kant aangaat, tot het Joodse volk behoorde (vgl. bij Hand. 16: 3), terwijl Titus een Griek was (Gal. 2: 3) en voor deze de dubbele naam "Jezus Christus" het gehele begrip van Verlosser en Zaligmaker insloot. Nog nauwer wordt de kring van eigenaardigheden getrokken, als op onze plaats Christus Jezus wordt voorgesteld als "onze hoop. " Men heeft gemeend, dat deze naam doelde op een tijd van de vervaardiging van de brief, waarin de apostel, aan het einde van zijn loopbaan staande en moe van de zware strijd, vol verlangen uitzag naar de verlossing van alle kwaad. Men begrijpt echter niet, waardoor, als dat de grond van die naam was, die niet veeleer in de tweede brief van Timotheus voorkomt (vgl. 2 Tim. 4: 18); wij kunnen dus

slechts zoveel daaruit afleiden, dat toen Paulus deze eerste brief schreef, hij zeer diep in zijn hart getroffen was. De tweede verklaring wordt bij v. Hofmann gevonden: "De naam van "God" als van onze Zaligmaker herinnert aan de dank, die wij Hem verschuldigd zijn en die van de "Heere Jezus" als van die, die onze hoop is, terwijl Zijn terugkomst onze verheerlijking zal zijn, wekt op tot geduld en volharding in Zijn dienst. Aan het een en het andere gedenkt de apostel bij het volvoeren van zijn opdracht, maar ook Timotheus moet daaraan gedachtig zijn bij de vervulling van zijn roeping. "

De hoop, een anker van de ziel! Zou er onder al de gewijde beelden een schoner zijn en juister dan dit? Een schip zonder anker, ten prooi aan golven en baren en van alle kanten door klippen en rotsen bedreigd, ziedaar een ziel zonder hoop. In waarheid, de spreuk: "hoop doet leven" wordt iedere dag door tal van bewijzen gestaafd, ja, ook dan, wanneer de levenszon daalt, houdt de hoop haar fakkel ons voor in de nevelen van de dood en het graf en zeker kon de grootste dichter van de middeleeuwen geen treffender opschrift op de plaats van de pijniging plaatsen, dan dat beroemde: "Laat alle hoop achter, u, die hier binnentreedt". Maar waar is de hoop, die de mens niet vroeger of later teleurstelt en de zondaar niet ontzinkt, als hij het oog op de hemelhoge berg van zijn overtreding slaat? Of er bestaat niets, of het is dit, waarop de Christen het oog heeft, wanneer hij roemt in Jezus Christus die onze hoop is. "Die onze hoop is. " Weer een van die grondige en zinrijke uitdrukkingen, waaraan wij Paulus herkennen en die het op treffende manier doen uitkomen wie en wat de Christus was beide voor zijn innigst bewustzijn en voor zijn dagelijks vernieuwde levenservaring. Alweer, omschrijf haar en u heeft haar tevens verwaterd: weerspreek haar en de Christelijke geloofsroem is tegelijk op uw lippen bestorven. Merkwaardig dat deze apostel van het geloof de Christus als zijn hoop en die van zijn geliefde discipel vermeldt in een brief, reeds tegen het einde van zijn loopbaan geschreven; als de avond valt, beginnen zich de sterren voor het oog in te liefelijker glans te vertonen. Zeker zou zo’n woord bespottelijke onzin geweest zijn, als de Christus in zijn schatting niet hoger dan in die van het ongeloof van onze eeuw had gestaan, maar even zeker hecht het nadenken en de ondervinding van iedere Christen aan deze uitspraak het zegel. Ja echt, Christus zelf is het voorwerp van de hoop van de Zijnen. Zij richt zich, heeft het nog herinnering nodig, niet op iets in hen zelf, of in de wereld rondom hen; zelfs niet op God buiten Christus of het Opperwezen, of de Voorzienigheid in het algemeen, maar op Hem, in wie het grote woord: "Emmanuel, God met ons" tot waarheid geworden is en zonder wie niemand tot de Vader kan komen. Hij kan onze hoop zijn, omdat Hij meer is dan alle mensen en engelen samen, zelf God, geopenbaard in het vlees. Hij wil onze hoop zijn, omdat Hij vrijwillig als Vriend en Broeder en Redder is opgetreden van ons verloren en afkerig geslacht. Hij moest het wezen, of het geldt nog altijd tenslotte van ons: "Geen hoop hebbend en als zonder God in de wereld. " Meer nog; Christus is de grond van onze hoop, omdat al wat ons voor wanhoop bewaart en nog moed geeft het zinkend hoofd weer op te beuren, uitsluitend in Hem en Zijn werk wordt gevonden. Neem Zijn verschijning en Zijn woord, Zijn lijden en dood, Zijn opstanding en heerlijkheid weg en geheel het huis van uw hoop, hoe schitterend het voor uw oog moge prijken, het zinkt voor de eerste storm van nood en dood tot een reddeloze puinhoop in één. Hij is het, wie God, naar het zinrijk woord van een ander apostel (1 Petrus 1: 21) heerlijkheid en eer gegeven heeft, "opdat ons geloof en onze hoop op God zijn zou. " Om alles te zeggen, "Christus is het leven van onze hoop; zoals die buiten Hem kwijnt en sterft, zo wortelt en groeit zij te meer, naarmate wij aan Hem ons vastklemmen en toenemen in Zijn gemeenschap. Daarom gewaagt Paulus elders (Koloss. 1:
van "Christus onder ons, als de hoop van de heerlijkheid", het is de Geest van Christus, die daar binnen het waarachtig leven van de hoop niet slechts wekt, maar voedt en bewaart en altijd overvloediger maakt. De plant moet noodzakelijk sterven, zodra zij niet langer de stralen indrinkt van deze éne levenwekkende zon. Immers Christus is niet slechts het waardig

en voldoende, maar het enig en eeuwig middelpunt van al de hoop van de Zijnen. Die eenvoudige waarheid, zo onbetwistbaar en belangrijk in zichzelf, zou zij niet vooral de herinnering waardig zijn in de tegenwoordige dagen? Maar zeker is een oppervlakkige blik reeds voldoende, om ons te doen opmerken, dat een wel gegronde en blijmoedige hoop steeds geringer plaats inneemt in het hart van velen, die zich Christenen noemen en dat menig verborgen leven aan een stille wanhoop ten prooi is, die als een worm de edelste delen doorknaagt. Verder dan tot onderwerp over wat nu eenmaal onvermijdelijk is, kunnen het velen van dit geslacht niet meer brengen, maar als in cijfers kon uitgedrukt worden hoeveel armer menige ziel sinds de laatste twintig jaren aan het leven van de hoop is geworden, u mag vrijelijk aannemen, dat het tekort niet minder dan miljoenen bedragen zou; dat komt, omdat de tijdgeest met Christus gebroken heeft en zich, zover hij nog godsdienstig wil zijn, op het standpunt van zuiver natuurlijke godsdienst terugzet en deze heeft - geen Evangelie van de hoop. Die de Zoon niet heeft, die heeft ook de Vader niet en die de Vader niet heeft, waarop zal hij hopen? Christus of - wanhoop; het is de grote vraag van onze tijd. De geest van de waarheid zelf leert ons het enig antwoord verstaan!

a) Aan Timotheus, mijn oprechte b) zoon in het geloof (1 Kor. 4: 17 Tit. 1: 4): genade, barmhartigheid (Gal. 6: 16), vrede zij u van God, onze (volgens betere lezing "de", Gal. 1: 3) Vader en Christus Jezus, onze Heere (vgl. 2 Joh. 1: 3).

Hand. 16: 1. 1 Thessalonicenzen. 3: 2 b) 1 Petrus 1: 2

Ook deze invoeging "barmhartigheid" tussen "genade" en "vrede" ziet men gewoonlijk aan voor een teken van de late vervaardiging van de pastoraalbrieven, omdat men zegt: hoe meer het leven van de apostel neigde tot het einde en hoe meer hij zijn zwakheid, zijn ellende gevoelde, werd Gods barmhartigheid hem tot een pilaar van zijn hoop en voelde hij zich gedrongen zijn leerlingen en helpers deze barmhartigheid aan te bevelen" (Hand. 20: 32). De invoeging is echter veelmeer geschied net het oog op de ambtsbetrekking van hem, die de brief ontving, zoals Otto dat verder aldus uiteenzet: "God betoont Zijn genade daardoor, dat Hij de zondaar zonder verdienste van de werken rechtvaardigt, maar voegt Hij nog bij de rechtvaardiging een plaats van de ere, een ambt in Zijn rijk, zo is dat een daad van Zijn barmhartigheid. " Bij de apostel, die door de ervaringen te Corinthiërs gemaakt, zoveel smart had, dat hij wel met leed vervuld had kunnen worden over zijn hele toestand, komt snel de gedachte op, dat het nog meer dan genade, dat het barmhartigheid is, als God hem tot een apostel van Jezus Christus heeft geroepen en hij laat er zich later (vs. 12 vv.) uitvoerig over uit, zoals hij tegenover de Corinthiërs daarop de nadruk legt (1 Kor. 7: 25. 2 Kor. 4: 1 1Co 7. 25 2Co). Nu zou hij zijn apostolische helpers hetzelfde bewustzijn diep hebben willen inprenten, want ook zij zullen in hun ambt menigmaal verzocht zijn geweest, dat om de boosheid van de mensen en hardnekkigheid voor een last aan te zien, zodat de dienaar van het woord voorkomt als de meest geplaagde onder alle mensenkinderen (Num. 12: 3) en zij zullen dus nodig hebben, zich te verheffen tot een andere mening dan die, die vlees en bloed aan de hand geeft.

Van nu aan volgt het eigenlijke hoofddeel van de brief, die in verschillende onderdelen verdeeld is. In de opeenvolging is geen bepaalde logische orde te onderscheiden; de apostel stort integendeel ook hier alleen zijn hart uit; hij schrijft zoals het hem voor de geest komt, even als wij dat ook ten opzichte van een hoofdgedeelte van de brief aan de Filippensen opmerkten (vgl. Inl op Fil. 1: 12 vv.).

Vs. 3-20. Paulus herinnert Timotheus, dat hij hem te Efeze heeft achtergelaten tot bestrijding van dwaalleraars, die de grond omver probeerden te werpen. Hij stelt deze voor als van de ware leer afgeweken en plaatst tegenover hun miskenning van het wezen zowel van de wet als van het Evangelie het heerlijk Evangelie, dat hem is toevertrouwd. Daarbij spreekt hij vervolgens over de genade en barmhartigheid, die hem met zijn bekering tot Christus en zijn roeping tot apostel te beurt is gevallen, zowel wat haar grootheid als haar doel aangaat en voelt zich nu bewogen om God te loven (vs. 3-17). Terwijl hij hierop ook Timotheus herinnert aan de voorspelling bij zijn ordening tot apostolisch helper over hem gedaan, vermaant hij hem, in deze getrouw te zijn en houdt hij hem voor ogen het waarschuwend voorbeeld van twee met name genoemde mannen, die in het geloof schipbreuk hadden geleden (vs 18-20).

Zoals ik u reeds vroeger vermaand heb, dat u liever te Efeze zou blijven dan met mij de reis te maken, als ik a) naar Macedonië reisde, om voor geruime tijd afwezig te zijn (vgl. bij Hand. 19: 20), zo vermaan ik het u nog, opdat u, als mijn vertegenwoordiger te Efeze, sommigen, die voor de gemeente dreigen gevaarlijk te worden, beveelt geen andere leer te leren dan de Christelijke waarheid (vs. 5 vv.).

Hand. 20: 1

a) Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachts-rekeningen, zoals Joodse filosofen die voordragen (Tit. 1: 14; 3: 9), waarbij zij komen tot allerlei dwaze invallen, die meer b) twistvragen voortbrengen, nutteloze, spitsvondige vragen, die alleen dienen om onder elkaar te strijden, dan stichting van God die in het geloof is, die toch het doel van alle ware godsdienst is. Zoals ik u vroeger reeds tot zo’n afweren van dwaalleraars heb vermaand, zo vermaan ik u heden nog eens schriftelijk daartoe (vgl. Hoofdstuk 4: 1 vv.).

1 Tim. 6: 20. 2 Tim. 2: 16 b) 1 Tim. 6: 4

De brief begint met een voorzin zonder een duidelijken nazin (vgl. Rom. 5: 12 vv.). Zegt nu de voorzin, dat de apostel Timotheus tot een bepaald doel te Efeze had laten blijven, dan weten wij ook welke nazin hij, toen hij dat "wij" schreef, in de gedachte had. Hij wil namelijk nu nogmaals en wel schriftelijk, Timotheus vermanen, datgene te doen, waartoe hij bevolen had, dat hij daar zou blijven. Een nazin van deze inhoud kan, als hij door de uitbreiding van de voorzin op te verre afstand werd gebracht, zonder nadeel uitblijven, omdat reeds de herinnering aan het ontvangen bevel gelijke dienst doet.

Paulus kon om de langere karakteristiek en kritiek van de dwaalleer, die zich in vs. 5 vv. aansluit en die hij in de gedachte had en om de daardoor nodig geworden tegenoverstelling van het door hem gepredikte Evangelie en van de heerlijkheid en zekerheid daarvan, de nazin niet dadelijk laten volgen. Alleen moet later ten minste de bedoeling van zo’n nazin worden aangewezen, dat inderdaad dadelijk plaats heeft na de verheerlijking in vs. 17, waarmee die gedachtenreeks, die storend is voor de regelmatige zinsbouw, sluit.

Van de fabelen en geslachtsregister, waarop men geen acht moet slaan, zegt de apostel, dat zij het verstand op een onvruchtbare wijze bezighouden, maar het heilbegerige hart niets baten. Daarmee geeft hij te kennen, dat alle geestelijk bezig zijn met godsdienstige zaken dan alleen waarde heeft, als het iets oplevert voor het hart, voor de inwendige mens en het geloofsleven bevordert, daarentegen geheel zonder waarde is, als het op eenzijdige manier alleen tot het verstand spreekt.

a) Maar het einde, het doel van het gebod, waarop men, in plaats van op die fabelen en geslacht-registers, acht moet geven en waarop het bij de Christelijke leer uitsluitend aankomt, omdat daarin alleen de bekering tot God in het geloof bestaat, is, zoals reeds het Oude Testament aanwijst, liefde tot de naaste (Gal. 5: 14) uit een rein hart (1 Petrus 1: 22) en uit een goed geweten (Hoofdstuk 3: 9. 1 Petrus 3: 16 en uit een ongeveinsd geloof (2 Kor. 6: 6. 1 Petrus 1: 22 vv.).

Rom. 13: 8

Een rein hart is zo'n hart, dat door de genade van de Heilige Geest vernieuwd is en een oprechte toeleg heeft om God in alles te behagen. Liefde dan uit een rein hart betekent zulke liefdewerken, waarmee men niet zichzelf bedoelt, noch mensen probeert te behagen, maar op het oog heeft om zich bij God te veraangenamen. Dat reine hart kan men niet hebben zonder een goede consciëntie, dat is, een geweten, dat zich bewust is van zijn oprechtheid en zijn toeleg om God boven alles te behagen. Zullen nu de liefdewerken God behagen, dan moeten zij voortspruiten uit een goed geweten, dan moet men overtuigd zijn, dat men wel doet. Maar zo'n goed geweten kan men niet bezitten, tenzij het ongeveinsd geloof in het hart woont. Trouwens het geloof beweegt het gemoed tot liefde jegens God en de naaste. Zonder geloof kan men God niet beschouwen als een verzoende en liefderijke Vader in Christus en zonder liefde tot God kan er ook geen liefde plaats hebben jegens de mensen. Voeg erbij, dat wij door het geloof met Christus verenigd moeten zijn, zonder welke wij niets kunnen doen.

Van welke eisen, namelijk van een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof, sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking (Tit. 1: 10).

Willende in hun dwaasheid leraars van de wet, van het Oude Testament (2 Tim. 3: 15 v.), zijn, bij hun duisterheid in het denken en hun onbekendheid met het wezen van de wet, niet verstaande noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen (Hoofdstuk 6: 4).

Pas nu weten wij wat voor een "andere leer" in vs. 3 bedoeld was: het is een onderricht in de geschreven wet. Die mensen wisten te bewerken, dat naast de apostolische leer, waarom de gemeente verzameld was, nog de thora (de Mozaïsche wet) werd behandeld, waarvoor zij enigen wonnen, die nu hun bijzondere aanhang vormden. Als in vs. 4 wordt gezegd: "noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachtrekeningen", dan was daarmee alleen datgene genoemd, wat dit onderricht voor menigeen aantrekkelijk maakte. Men kreeg namelijk bij dat allerlei Joodse overleveringen, allerlei verklaringen van geschiedenissen uit de bijbelse oudheid te horen, die aangenaam bezig hielden. De eigenlijke aard van deze "andere leer" bestond echter daarin, dat in plaats van feiten en regels van de Christelijke zaligheid het boek van Israël's wet op een manier tot onderwerp van lering werd gemaakt, alsof het voor Christus een wetboek was en niet een getuigenis voor de rechtvaardigheid van het geloof (Rom. 3: 21). Dit leidde noodwendig daartoe, dat men zich de daaruit genomen of aangewezen afzonderlijke bepalingen tot regel en richtsnoer nam, al was het ook, zonder dat men daarom onderwerping onder Israël's wet als voorwaarde tot zaligheid stelde. Daarom houdt zich de apostel dan ook van vs. 8 af zolang op bij de betekenis, die de wet voor de Christenen heeft. Met hetgeen hij in vs. 5 v. zegt, geeft hij aan hoe zij, die dergelijke dingen leren, ertoe gekomen zijn om daarvan werk te maken - bij hen is niet teweeg gebracht, waarop de ware leer het oog heeft. Evenals "het Evangelie" de boodschap bij uitnemendheid is, namelijk de boodschap van hetgeen God de mensen wil laten weten, zo is, "het gebod", het bevel bij uitnemendheid, namelijk het bevel, volgens hetwelk de mensen zich hebben te gedragen. Beide bevatten, maar elk in ander opzicht, de hele inhoud van de Christelijke leer.

Als nu in het een opzicht geloof datgene is, waarmee de dienaar van God te maken heeft, dat hij moet verkondigen en opwekken, zo is in het andere opzicht liefde datgene, waarop de Goddelijke wet het oog heeft. En wel moet het liefde zijn "uit een rein hart", omdat het hart van zelfzucht en wereldgezindheid vrij moet zijn, opdat de gezindheid, die voor de liefde noodzakelijk is, aanwezig is en, uit een goed geweten, daar zonder het bewustzijn van de vrede met God, die zowel het bewustzijn in zich sluit van vrijheid van schuld als het bewustzijn het goede te willen, de ware gemoedsgesteldheid voor de liefde ontbreekt en "uit een ongeveinsd geloof", omdat alleen een geloof, waarvoor het volle ernst is met hetgeen het gelooft, tot die drang van de wil wordt, die het nodig heeft om lief te hebben. Waar deze drie stukken zijn, daar ontbreekt ook niet de liefde, die daaruit voortkomt en deze veronderstelt de liefde tot de naaste, die de vervulling is van de wet (Rom. 13: 8). Maar juist in deze stukken hebben enigen gemist en zich ten gevolge daarvan van de waarheid afgekeerd en zich tot ijdel gepraat begeven. Het was hun niet te doen om zo’n geloof, zo’n geweten, zo’n hart, zoals die behoren te zijn, wanneer de Christelijke liefde daaruit zal voortkomen. Daarmee hebben zij echter de weg verlaten, hen door de Christelijke leer voorgehouden, waarop men toch slechts blijft, als men het oog gevestigd houdt op hetgeen de veronderstelling is van de liefde door haar bedoeld. Zij zijn, in plaats van aan het doel van die weg te komen, tot een andere liefde geraakt, die op een andere weg wijst. Van welke aard deze leer is, die de apostel een nutteloos spreken noemt, dat alle waarheid mist en op welke weg die leidt, zeggen de woorden aan het begin van het zevende vers: "willende leraars van de wet zijn. " Leraars van de wet, zij, die de wet van Israël tot onderwerp van hun onderricht maken, hebben in de gemeente van het Evangelie niets te doen; het is dus een onrechtmatig voornemen, hen met zo’n onderricht lastig te vallen, dat naast het "gebed" (vs. 5) iets wil zijn. Hun voornemen is echter, niet alleen zonder recht, maar ook dwaas; want, zoals de apostel in het zevende vers verder zegt: "Zij verslaan niet wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen", zij brengen stellingen aan, die zij zelf niet verstaan en zij kennen het wezen van de bepalingen van de wet niet, waarover zij met zo’n zekerheid spreken.

In het woord: "het einde van het gebod is liefde enz. " ligt voor Timotheus, zowel als voor ieder ander, een bepaald richtsnoer.

Als u de liefde plant zal alle verkeerde leer verdwijnen; want, als de liefde ontbreekt, is nijd aanwezig, uit deze komt heerszucht voort, uit deze de zucht om te leren en van daar komt dan een dwaalleer.

Het zich indringen tot leerstoelen heeft vaak genoeg zijn grond niet in inwendige roeping, maar in eergierigheid. Deze drijft dan om nieuwe leringen uit te denken, waarvan hij, die ze voordraagt, menigmaal zelf in het geheel niet echt overtuigd is.

Maar wij weten in tegenstelling tot die eigenmachtige leraars van de wet, die niet verstaan noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen, a) dat de wet goed is, als iemand die wettelijk, op een met het wezen en de betekenis van de wet overeenstemmende manier gebruikt bij het kerkelijk onderricht, dat hij heeft mee te delen.

Rom. 7: 12

En hij dit weet, dat hij bij zijn spreken over de geldigheid van de wet binnen de Christelijke gemeente zich laat leiden door het bewustzijn en de overweging, dat de rechtvaardige, die door het geloof gerechtvaardigd is, de wet niet is gezet, dat hij nog verder de bepalingen in engere of wijdere omvang zou moeten opvolgen (Rom. 6: 14 Ro Gal. 5: 18). De wet, zoals

Mozes die gegeven heeft, behoudt haar geldigheid niet voor de rechtvaardigen, maar zij is gezet de onrechtvaardigen en de halsstarrigen, de goddelozen en de zondaars (1 Petrus 4: 18), de onheilige en de ongoddelijken (Hebr. 12: 16. 2 Tim. 3: 2, de vadermoorders en de moedermoorders, die zich met de daad aan vader en moeder vergrijpen, door slagen of dergelijke mishandelingen (Ex. 21: 15 en 17), de doodslagers (Ex. 21: 12).

De hoereerders, die, die bij mannen liggen, de schandjongens (Rom. 1: 27. 1 Kor. 6: 9, de mensendieven (Ex. 21: 16 Deut. 24: 7), de leugenaars, de meinedigen en zo er iets anders tegen de gezonde leer (Tit. 2: 1) is.

Naar het Evangelie van de heerlijkheid van de zaligen van God (Hoofdstuk 6: 15), a) dat mij (Efeze 3: 8 vv. Kol. 1: 25 vv.) toevertrouwd is, kan toch iemand zeer goed weten een juist gebruik te maken bij zijn onderwijs van de wet; hij moet alleen aan dit Evangelie zich vasthouden.

1 Thessalonicenzen. 2: 4

In vs. 8 stelt de apostel de uitspraak van zijn wetenschap, die hij in de school van de Heilige Geest geleerd heeft, tegenover de volste beweringen van die aanmatigende leraars van de wet. Zijn leerbegrip nu, op welker aanneming door Timotheus hij zonder bedenking rekent, is dit, dat de wet goed is en in geen opzicht berispelijk, maar alleen in zo verre of onder voorwaarde, dat iemand die recht of "wettelijk" gebruikt, dat de dwaalleraars geenszins deden. De uitdrukking "wettelijk" vormt met "wet" een woordenspel, dat moet te kennen geven, dat de wet overeenkomstig haar eigen wezen moet worden aangewezen. Daarbij valt vanzelf in het oog, dat Paulus op deze plaats van het gebruik van de wet niet met betrekking tot de hoorders of lezers, maar uitsluitend van de toepassing daarvan door de leraar spreekt, die wel moet bedenken, dat de rechtvaardigen, zoals in vs. 9 staat, geen wet gegeven is. Daarmee kan alleen een mens bedoeld zijn, die rechtschapen en zedelijk volgens de eisen van de wet leeft. Omdat echter volgens de algemene leer van de apostel allen, die onder de wet zijn, zich tevens onder de vloek bevinden, zodat uit de werken van de wet geen vlees rechtvaardig kan worden (Gal. 3: 10 Rom. 3: 20), zo volgt hieruit, dat onder de rechtvaardige alleen zo een kan worden verstaan, die in Christus door het geloof gerechtvaardigd en door de Heilige Geest bij aanvang vernieuwd is. Als tegenstelling tot die uitgesproken gedachten telt vervolgens de apostel een lange reeks van kwaaddoeners op, voor wie de wet van kracht blijft. Dan is een optelling, waaraan zonder twijfel de nevengedachte ten grondslag ligt, dat vaak juist zij, die het meest voor de wet ijveren, haar het meest overtreden (vgl. Rom. 2: 10 vv.).

De optelling begint met de "onrechtvaardigen" en "halsstarrigen" met degenen, die doen wat in strijd is met de wil van God, die in de wet is uitgesproken en aan deze wil, die hun gehoorzaamheid eist, gehoorzaamheid weigeren. Zij gaat voort met "de goddelozen" en "de zondaren", met degenen, die naar God niet vragen, (anders zouden zij op Zijn wil acht geven) en die doen wat kwaad is, omdat zij Hem niet gehoorzamen. Verder volgen de "onheiligen" en ongoddelijken; de eersten komen overeen met de goddelozen, deze met de zondaars, omdat een onheilige iemand is, die niets heilig acht, een ongoddelijke of ongeestelijke, die alles zonder wijding behandelt. Met de onheiligen komen vervolgens weer overeen de vader- en moeder-moorders en doodslagers", met de ongoddelijken de "hoereerders en schandjongens en mensendieven", die vader en moeder mishandelen en mensenmoorden een daad van de onheiligen en het misbruiken van vrouw of man in dienst van boze lust, of de mens in de dienst van winzucht als koopwaar te behandelen een daad van de ongoddelijken is. Nog volgen de "leugenaars en meinedigen", om ook te denken aan de zonde van de tong, die de

mens tegen de medemens bedrijft, als hij zich van onwaarheid tegenover hem bedient en tegen God, als hij bezweert wat leugen is, of niet houdt wat hij bezworen heeft. De opsomming eindigt, alsof die een opsomming was geweest van eigenschappen en handelingen, in plaats van personen, met "en zo er iets tegen de gezonde leer is. " Als nu, wat tegenover haar is, onder de wet valt, die de rechtvaardigen niet gesteld is, dan is het wettelijk gebruik van de geopenbaarde wet niet dat men het tot een onderwerp van onderrichting maakt voor hen, die in geloof gehoor geven aan de apostolische leer, die liefde uit een rein hart en een goed geweten en ongeveinsd geloof ten doel heeft (vs. 5), maar om hen te straffen, wier wezen en wandel met haar in tegenspraak is.

Die leraars van de wet, die meesters in de Schrift wilden zijn, deden alsof de wet voor de rechtvaardigen bestemd was; zij dachten het Evangelie met de wet nog te kunnen verbeteren, zij stelden eisen, die volgens de wet waren, om door vervulling van deze tot een hogere trap van zedelijke volkomenheid te leiden. Op zo’n richting wijst de "lichamelijke oefening" in Hoofdstuk 4: 8, van welke daar sprake is in verband met de "fabelen" (vgl. Tit. 1: 1). Dwalen wij niet, als wij de fabelen en het genealogiseren (opstellen van geslacht-registers) met de wettelijke richting in verband brengen, dan zal wel niet worden gedacht aan een eenvoudig verbindend verklaren van de Mozaïsche wet, maar aan een zodanige toepassing van deze, waarbij men roemde op een diepere kennis, waardoor men tot een hogere zedelijke volkomenheid moest komen, dan bij het eenvoudig vasthouden aan het Evangelie. Bij deze opvatting is het dan ook duidelijk, waarom de apostel hier een reeks van de grootste zonden optelt, tot welke bestraffing de wet gesteld is. Die leraars van de wet overkomt dat, terwijl zij wijs willen zijn, zij tot dwazen worden en terwijl zij beloven hun aanhangers tot een hogere kennis en hogere zedelijke volmaking te leiden, zij deze weer brengen op de trap van de onrechtvaardigen. Juist daarom wordt van hen in vs. 7 gezegd: "zij verstaan niet wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen. "

Met de woorden van het elfde vers wil Paulus uitdrukken, dat zijn leer van de wet niet gegrond is op subjectieve willekeur, maar op het Evangelie, dat hem is toevertrouwd en om het normatieve gezag daarvan des te helderder te doen uitkomen, stelt hij het voor als Evangelie van de zalige God; want daarin openbaart zich Gods heerlijkheid en deelt zich Zijn zaligheid de gelovigen mee.

Er waren namelijk te Efeze sommigen, die een andere leer leerden, dan die in het Evangelie geopenbaard wordt. Zij hadden veel op met de wet van Mozes en gaven zich uit voor verklaarders van die wet; maar verstonden niet, wat zij zeiden en beweerden. Zij kenden het doel van de wet niet en maakten in hun onderwijs van haar geen gebruik overeenkomstig het doel, waartoe zij gegeven is. Zij schenen haar te beschouwen als gegeven niet voor de goddeloze, maar voor de rechtvaardige, niet om haar voorschriften te volbrengen, maar om er over te redetwisten. Zij hielden zich op met schijnbaar verheven bespiegelingen en diepzinnige redeneringen over de wet, met verdichtselen en eindeloze geslachtsrekeningen. Het gevolg hiervan was dat het verstand alleen werd bezig gehouden en het hart werd verwaarloosd, dat er allerlei vragen werden opgeworpen, waarover men met elkaar twistte, dat men de verordening van God tot onze zaligheid niet ontvouwde, dat men afweek van het einddoel van de geboden van de wet, de beoefening van de liefde uit een rein hart en een goed geweten en een ongeveinsd geloof en tot ijdel gesnap verviel, dat op de reiniging van hart en leven niet de minste invloed uitoefende. Het waren dus verderfelijke dwaalleraars. Zij verkondigden niet alleen een leer, die streed met de gezonde, zuivere leer van het Evangelie, maar beroofden ook dit Evangelie van zijn verlichtende, vertroostende, heiligende kracht, miskenden zijn geest en strekking en verijdelden het wijze doel van God met dit uitnemend

geschenk van Zijn genade. Timotheus moest hen daarom tegenstaan en hen terecht wijzen. Hij moest de wet niet afkeren, noch verwerpen; want zij is goed, als zij maar op de juiste manier gebruikt en tot haar doel aangewend wordt. Dat doel moest hij bestendig op het oog houden en ter bereiking van dat doel moest hij in zijn onderwijs van haar gebruik maken. Paulus noemt verschillende soorten van zondaren op, tegen wie de wet gericht is; ja hij voegt, om niets te vergeten, erbij: "en als er iets anders tegen de gezonde leer is, naar het Evangelie van de heerlijkheid van de zalige God. " Dat Evangelie was hem toevertrouwd. Dat Evangelie moest ook door Timotheus gepredikt en gehandhaafd worden. Met dat Evangelie stemde de wet in dit opzicht overeen; want evenals de wet, zo dringt ook het Evangelie om afstand te doen van alle ongerechtigheid. De wet moest daarom, overeenkomstig het Evangelie, worden gebruikt, om de zondaar te ontdekken aan zichzelf, om het schandelijke en strafwaardige van de zonde hem onder het oog te brengen en te doen gevoelen, om hem van alle zonde een diepe afkeer in te boezemen, om hem te leren wat hij doen en wat hij nalaten moet, om hem het edele en zalige van haar geboden te doen beseffen en tot de betrachting van die geboden hem op te leiden.

Bij het aan Paulus toevertrouwde Evangelie doorziet men, hoe God rechtvaardig is en rechtvaardig maakt, zalig is en zalig maakt en alles zó leidt, dat Hij voor Zijn heerlijke genade de lof en wij de eeuwige redding of de zaligheid verkrijgen.

En ik dank Hem, die mij bekrachtigd heeft, namelijk Christus Jezus, onze Heere, dat Hij mij tot hiertoe in mijn werk geleid heeft, om dat zo te volbrengen als ik het doe, met het juiste begrip van mijn plicht en met rusteloze ijver tot vervulling ervan (2 Kor. 3: 6. 1 Kor. 15: 10). Ik dank Hem, die mij, toen Hij mij tot Zijn apostel riep, getrouw geacht heeft, in mij vertrouwen gesteld heeft, dat ik Hem een getrouw dienaar zou zijn (1 Kor. 4: 2; 7: 25), mij nu ook werkelijk in de bediening gesteld hebbende, om te betuigen het Evangelie van de genade van God (Hand. 20: 34).

En te wonderbaarder is die genade, omdat Hij ze bewezen heeft aan mij, a) die van te voren een godslasteraar (1 Kor. 12: 3) was, en een vervolger van Zijn gemeente (Hand. 9: 4) en een verdrukker, omdat ik degenen, die in Hem gelovig waren geworden, mishandelde, om ze tot zonde te dwingen (Hand. 26: 11). Maar mij is barmhartigheid geschied, omdat de Heere mij zelfs tot een uitgelezen vat verkoren heeft, om Zijn naam te dragen voor de heidenen en voor de koningen en voor de kinderen van Israël (Hand. 9: 15); b) omdat ik het kwaad, dat ik deed, onwetend gedaan heb, omdat ik geheel onbewust ervan was, hoe zwaar ik mij daarin verzondigde (Hand. 3: 17. Joh. 16: 2), in mijn ongelovigheid.

Hand. 8: 3; 22: 4. 1 Kor. 15: 9 b) Joh. 9: 39, 41

Nadat de apostel met de laatste woorden van het elfde vers gewezen had op zijn persoonlijke verhouding tot het Evangelie, schildert hij nu de genade, hem bewezen, om in zijn voorbeeld het Evangelie voor te stellen als een heerlijk Evangelie van de zalige God. De afdeling staat met het voorgaande in het nauwste verband, doordat het de tegenstelling tussen de dwaalleer en het Evangelie in zijn gehele diepte openbaart. De dwaalleer heeft aan de ene kant te doen met onvruchtbare speculaties, waar zij aan de andere kant praktisch wil worden, daar bracht zij de Christen onder de wet. Het ene, waarop het vóór alles aankomt, de vergeving van de zonden, schenkt zij niet en daarom kent zij ook de ontferming van de Heere niet. Het wezen van het Evangelie daarentegen is het juist dit te openbaren; als getuigenis daarvoor beroept Paulus zich op hetgeen hij in zijn eigen persoon heeft ervaren.

In plaats van alleen te zeggen, hoe het geschied is, dat hem het Evangelie is toevertrouwd, roemt Paulus het als iets, waarvoor hij de Heere Jezus dank verschuldigd is en wel zo, dat hij Hem tevens dankbaar roemt als degene, die hem het kunnen doen heeft gegeven. Nadat hij dan zo terug gezien heeft op zijn leven roemt hij verder hoe hij daartoe is gebracht. Jezus heeft hem, door hem het ambt op de dragen daartoe getrouw geacht, nadat hij de vorige tijd een lasteraar, een vervolger en een verdrukker was geweest. Door te herinneren wat hij vroeger was geweest, is hij reeds verder gegaan dan hetgeen hij eerst wilde zeggen, hoe hij ertoe gekomen is het Evangelie te verkondigen. Het maakt de overgang tot het tweede uit, omdat het zijn roeping tot het ambt doet voorkomen als ervaring van barmhartigheid en genade.

Met de woorden: "omdat ik het onwetend gedaan heb in mijn ongelovigheid" wil hij zijn vroeger handelen niet verschonen, maar hij wil daarmee de mogelijkheid uitspreken van het verkrijgen van genade. Als hij het niet in onwetendheid had gedaan, maar tegen beter weten en geweten, zou de begenadiging niet mogelijk zijn geweest. Deze onwetendheid heeft echter haar grond in ongeloof. In hoeverre dit ongeloof zelf weer een schuld was, komt hier niet in aanmerking, het wordt alleen vermeld ter verklaring van de onwetendheid.

Er blijft een groot onderscheid tussen het gedrag, dat de apostel hier beschrijft, waarbij het hem werkelijk om de wet te doen was en dat, waarvan wij in Luk. 11: 52 MATTHEUS. 12: 32 lezen, waarbij het onvernietigbare vijandschap van het hart was tegen hetgeen uit God is, opzettelijk verzet tegen de Geest van God de grond van het handelen is: hier moest de genade tot een dwingende macht worden, om te kunnen redden.

Als Paulus niet onwetend was geweest, zou zijn begenadiging volstrekt onmogelijk zijn geworden, omdat hij in dat geval een zonde tot de dood had begaan (1 Joh. 5: 16 v.) waarbij het subjectieve aanknopingspunt voor de goddelijke barmhartigheid, berouw en boete, geheel ontbreekt.

Naar de rechtvaardigheid die in de wet is, was Paulus onberispelijk (Fil. 3: 6); voor Christus is hij een zondaar. Maar zoals de maan en een lantaarn voor ons in de nacht licht geven, maar het dwaas is een lantaarn te gebruiken als de zon schijnt, zo had deze gerechtigheid haar tijd en was in deze tijd ook werkelijk gerechtigheid. Maar toen Christus verscheen, werd zij verduisterd en is nu niet dan zonde.

De vruchten, die die onwetendheid voortbracht, waren zeker treurig, maar de genade van onze Heere, die de onwetendheid van mij nam, en mij verlichtte met het licht van de levende (Job 33: 30), is zeer overvloedig geweest, met geloof, dat in de plaats van ongeloof in mij werd opgewekt en liefde, die er is in Christus Jezus en die van die tijd af mijn hart heeft doordrongen (2 Kor. 5: 14), zodat ik sinds juist het tegendeel doe van mijn vroeger handelen (1 Kor. 9: 19 vv.).

Tegenover de toestand in vs. 13 beschreven, stelt Paulus de nieuwe, de staat van de genade, die zich in zijn leven en werken verheerlijkt en het met geloof en liefde in Christus Jezus heeft versierd. Geloof en liefde zijn voorgesteld als het gevolg van de genade; waar deze zich aan een mens verheerlijkt, brengt zij geloof en liefde mee.

Hoe groter van te voren de ellende van de apostel was, des te rijker was de genade, door hem ervaren, die in de plaats van ongeloof geloof en in de plaats van haat liefde vestigde.

Terwijl Paulus aan zijn vroeger ongeloof het tegenwoordig geloof en de liefde in Christus Jezus overstelt, doet hij het niet zonder het oog te vestigen op de dwaalleer, die noch de bekering tot God in geloof (vs. 4), noch de liefde (vs. 5) tot haar doel had.

Het kon bij mij niet anders, zegt hij, dan een gelovig vertrouwen worden op Hem, die gekomen is, om de zondaars zalig te maken; en daarmee werd ook een liefde in het hart uitgestort, waarbij ik God en Zijn heiligen en mij en alle mensen, tot wier zaligheid Jezus Christus in de wereld is gekomen, geheel anders leerde beschouwen en behandelen.

Christus heeft het geloof in mij gewrocht, mij bekwaam makend om Hem aan te nemen als de Zoon van God en mijn Heer en Zaligmaker, Hem lief te hebben, tegen wie ik van te voren dacht, vele vijandige dingen te moeten doen, zowel als tegen Zijn discipelen. Hij meldt het geloof en de liefde, de twee voornaamste genadegaven, in tegenstelling van de heersende zonde in zijn onbekeerde staat.

Dit is een getrouw woord (Hoofdstuk 3: 1; 4: 9. 2 Tim. 2: 11 en alle aanneming waardig, zodat het zonder voorbehoud gelovig mag worden aangenomen, a) dat Christus Jezus in de wereld gekomen is (Joh. 16: 28) om de zondaren zalig te maken, waarvan ik de voornaamste ben, aan wier hoofd ik als het ware sta, ik, die de gemeente van God vervolgd heb (1 Kor. 15: 9).

MATTHEUS. 9: 13 Mark. 2: 17 Luk. 5: 32; 19: 10. 1 Joh. 3: 5

Bent u een zondaar, o mens? Voelt u het? Belijdt u het? Vreest u het rechtvaardig oordeel van God. ? Beseft u uw gevaar? Erkent u uw gemis? Dit woord zegt u: Er is zaligheid, er is behoud ook voor u. Met geen ander doel is Christus Jezus in de wereld gekomen, dan om zondaren zalig te maken; d. i. te behouden voor het oordeel, te brengen tot het geluk. Is het niet wat u nodig heeft? Als u dit te beurt valt, wat heeft u meer nodig? En het is God, de Heilige God, God de Rechter over allen, die het u laat aanzeggen. Kan onder alle woorden van God een woord voor u belangrijker, een ander woord voor u aannemelijker zijn? Welgelukzalig de man, die het getrouwe, het alle aanneming waardige woord, zijn aanneming, al zijn aanneming waardig geacht heeft. Die het om zijn inhoud met blijdschap, om zijn oorsprong met een vol vertrouwen aangenomen heeft. Die er een woord in erkend heeft voor zijn hart en van zijn God. Welhaast zal hij er al de troost en al de kracht van ondervinden. Zo is het die Paulus gegaan, die dit woord aan zijn Timotheus toeriep. Hij was een man geweest, die de vrees van het oordeel had proberen te ontgaan, die de bevrediging van zijn hart gezocht had, niet in rijkdom van werelds goed, niet in overvloed van aardse genietingen, niet in menselijke wijsheid of eer, maar in strenge deugdsbetrachting en nauwgezette godsdienstigheid. Toch vreesde zijn hart, toch bleef de vrede met God en met zichzelf achter; toch bleef hij uitroepen: Ik ellendig mens! Want het kwade lag hem bij, omdat hij het goede wilde; en ook de begeerlijkheid was zonde; en de kracht van deze groeide, naarmate de wet dreigde. Wanneer zou het anders worden? Wanneer zou de kracht van de zonde worden overwonnen door de kracht van de godsvrucht? Wanneer de volmaakte deugd de volkomen vrede aanbrengen? Wanneer deze zondaar op de weg van de gerechtigheid zoveel vorderen, dat hij het zichzelf zeggen kon: Ik ben behouden, ik heb niets meer te vrezen; ik word welgelukzalig. Ach! tevergeefs voegde hij de ijver van de vervolging bij de onberispelijkheid van een leven naar de wet en werd in zijn onwetendheid de voornaamste van de zondaren door de eeuwige Redder van zondaren te lasteren en te smaden. Er kwam geen wezenlijke kracht tot deugd en heiligheid, voor en aleer er was vrede van het gemoed. En er kwam geen vrede van het gemoed dan door de aanneming van het getrouwe en alle

aanneming waardig woord, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken. Maar toen kwam zij en alles met haar. Toen de vastheid van de overtuiging: geen verdoemenis meer! Toen een leven niet meer naar het vlees, maar naar de geest. Toen de verzekering van de nabijheid, de kracht van de heiligheid. En welke Paulus deze gemaakt hebben van de Saulus van weleer, weten wij. Hangt er zoveel aan de aanneming van een woord? Ja, als dat woord een Godswoord is, een Godswoord, dat tot onze kennis brengt de grootste daad, het grootste geschenk van de goddelijke liefde. Ja, als de aanneming van dat woord van de erkentenis is de liefde, waarvan het getuigt, van de liefde, die het tot ons brengt. Ja, als de aanneming van dat woord van liefde niet geschieden kan, zonder dat ons hart vervuld wordt van een wederliefde, die de vrees buiten sluit en die de hoogste, de enige ware kracht is tot de enige ware deugd: gehoorzaamheid.

De Koning nu van de eeuwen (Ps. 145: 13 Tob. 13: 5), de onverderfelijke, de onzienlijke (Rom. 1: 23 Kol. 1: 15), de alleen wijze God (Rom. 16: 27 Judas 1: 25), zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen (vgl. Hoofdstuk 6: 15 vv.).

Geen wonder dat nu, omdat de apostel aan de genade, door hem ondervonden een zo verheven betekenis voor alle volgende eeuwen toeschrijft, zijn hart zich tot een dankbare doxologie verheft; maar geen wonder ook, dat hij zijn hoogste voorrecht juist op deze plaats zo uitvoerig meedeelt, want niet door de wet, maar door het Evangelie alleen kon zich toch van de Heere barmhartigheid aan hem en na hem aan zo velen verheerlijken en in zo verre dient deze gehele mededeling tevens tot weerlegging van de dwaalleraars, die de wet boven het Evangelie hadden gesteld.

Dit gebod, zoals ik dat van te voren nader heb uiteengezet, dat namelijk in plaats van al het andere de mensen moet worden geleerd, dat zij, om het eeuwige leven te verkrijgen, op Hem hun vertrouwen moeten stellen, die in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken, beveel ik u tot zorgvuldige waarneming en beoefening aan (Hoofdstuk 6: 20. 2 Tim.
14 mijn zoon Timotheus! Waak, dat u naar de profetieën, die van u voorgegaan zijn bij uw ordening als helper van de apostelen (1 Tim. 4: 14 en "Ac 16: 3, in deze voorspellingen, in overeenstemming met deze, en door deze als met een toerusting tot uw ambt gedragen, de goede strijd strijdt door trouwe en nauwgezette volbrenging van uw ambtsplichten, vooral ook tegenover de dwaalleraars (vs. 3 v. Hoofdstuk 6: 12. Judas 1: 3).

Met de woorden "dit gebod beveel ik u", keert de apostel na de nadere mededeling in vs. 5 vv. tot zijn oorspronkelijke vermaning in vs. 3 terug en richt zijn woord weer direct tot Timotheus, die hij voor enige ogenblikken uit het oog had verloren. Van een gebod in de eigenlijke zin van het woord is nu natuurlijk hier geen sprake, maar Paulus beweegt zich reeds bij deze uitdrukking in militaire beelden. Het woord, dat daarvoor in de grondtekst staat, wordt gebruikt voor het commando en wel is het enigszins het commando tegen de dwaalleraars, dat de apostel Timotheus aanbeveelt of toevertrouwt.

Dezelfde apostolische leer, waarover hij in vs. 5 vv. verklaard heeft, dat die dwaalleraars van haar zijn afgedwaald en tot nutteloos ijdelspreken zijn gekomen, heeft hij in vs. 11 als het heerlijk Evangelie van de zalige God tegenover hun onderricht in de wet gesteld en als de leer van Jezus de Heiland van zondaren geprezen, waarvan zijn roeping tot prediker daarvan getuigenis geeft. Hij kan dus, nadat aan die tegenstelling tegen het handelen en zoeken van anders lerenden (vs. 3) is voldaan, op het gebod (vs. 5) terugkomen, om het aan Timotheus in het algemeen aan te bevelen, zonder te denken aan hetgeen zijn eerste taak zal zijn. Dat hij het Evangelie ook hier noemt met de uitdrukking "gebod", heeft dezelfde reden als boven; het handelt over hetgeen de mensen in plaats van al het andere ter betrachting moet worden voorgehouden, namelijk, dat zij om eeuwig leven te verkrijgen, op Hem hun vertrouwen

moeten stellen, die in de wereld gekomen is om zondaren te redden. En als hij nu zegt, dat hij dit gebod aan Timotheus beveelt volgens de over deze van te voren gegeven profetieën, dan bedoelt hij die voorspellingen, die hem hadden toegezegd dat Timotheus een getrouw dienaar van het Evangelie zou zijn en daardoor zijn keuze hadden bepaald, toen hij hem tot medehelper in zijn arbeid aannam. Zoals die voorspellingen vroeger de apostel ervan hadden verzekerd, dat hij er goed aan deed om Timotheus als dienende helper aan te nemen, zo volgt hij die ook thans, als hij hem de leer, die hij verkondigd heeft, tot verdere waarneming aanbeveelt, opdat hij zo de goede krijgsdienst, die men over hem had doen verwachten, ook beoefenen zou, namelijk de dienst in die strijd, die Christus voert om de zielen door Zijn woord te winnen. Wat hij hiertoe moet hebben, is niet ver te zoeken en het volgende vers geeft het nader te kennen: hij moet geloof hebben en een goed geweten; maar het een niet zonder het ander, opdat het hem niet gaat zoals sommigen, die tengevolge daarvan, dat zij het laatste van zich stootten, in het eerste schipbreuk leden.

Onder welke is Hymeneüs (= bruiloftslied) (2 Tim. 2: 17) en Alexander (= mannenverweerder), de kopersmid (2 Tim. 4: 14 en "Ac 19: 34, die ik de satan overgegeven heb 1Co 5: 5, opdat zij zouden leren de naam van de Heere niet meer te lasteren, zoals zij reeds waren begonnen te doen.

Wat Paulus van Hymeneüs en Alexander zegt, wijst ons aan, hoe dierbaar en noodzakelijk voor hem de kerkelijke tucht was en hoe daarom de verslapping en teugelloosheid van vele gemeenten in dit opzicht met zijn geest en zijn voorbeeld in lijnrechte tegenspraak zijn. Daartegenover mag ook niet onopgemerkt blijven, hoe hij alleen in gevallen van de uiterste nood tot deze maatregel overging en dan nog alleen met de bedoeling, om door de straf tot verbetering te leiden en de ziel voor eeuwige schade te behoeden. De inquisitie in de Rooms-Katholieke kerk wordt dus hier evenzeer veroordeeld, als het indifferentisme van vele leden van de Hervormde op dit gebied.

Wat Paulus bij Hymeneüs en Alexander probeerde teweeg te brengen door de kerkelijke tucht, die hij in zijn apostolische volmacht wilde uitoefenen, dat geeft God Zijn dienstknechten in deze tijd, wanneer Hij ziet dat hun macht geweken is, vaak door verborgen schikkingen, waardoor hij teweeg brengt dat menigmaal de leugenmond wordt gestopt, menig lasteraar door ons onbekende omstandigheden zo wordt, dat hij moet ophouden.

HOOFDSTUK 2

WANNEER EN HOE HET GEBED DOOR MANNEN EN VROUWEN IN DE GEMEENTE MOET WORDEN GEDAAN

II. Vs. 1-15. Behalve de taak, om hen tegen te werken, die door hun onvruchtbaar drijven de gemeente in verwarring brengen, heeft Timotheus, toen hij te Efeze achterbleef, als plaatsbekleder van de apostel, tegelijk de andere op zich genomen, om voor de orde en leiding van de gemeente zorg te dragen. Terwijl Paulus nu dit gedeelte van zijn taak zich voorstelt en hem in de eerste plaats voorschriften wil mededelen over de godsdienstige vergaderingen, zoals de toestanden van de gemeente die aan de hand geven, bepaalt hij ten eerste dat het algemene kerkelijk gebed voor alle mensen en met name ook voor de koningen en overheden moet geschieden, zoals dit ligt opgesloten in de universele bestemming van het Christendom voor de gehele wereld, die zo duidelijk en bepaald is uitgesproken in zijn roeping tot apostel van de heidenen (vs. 1-7). Vervolgens spreekt hij zich verder daarover uit, die de rechte, zowel inwendige als uitwendige houding is, die eensdeels de man en anderdeels de vrouw bij het gebed betaamt (vs. 8-10). In aansluiting hieraan schrijft hij verder voor, dat de vrouwen niet moeten gaan leren, maar op haar ondergeschikte plaats tevreden moeten zijn met onderwerpen te worden zoals haar ook in het algemeen geen heersen over de man betaamt, maar zij integendeel in de vervulling van huiselijke en moederplichten haar roeping moeten zien (vs. 11-15).

Van hetgeen ik in het vorige hoofdstuk heb gezegd, wil ik nu de toepassing maken op het kerkelijk leven, tot welks bewaring en ontwikkeling ik u te Efeze heb achtergelaten (Hoofdstuk 1: 3 vv.). Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen (Efeze 6: 18. 2 Kor. 1: 11 Fil. 4: 6) voor alle mensen, zowel voor de mede-Christenen, als ook voor de heidenen en de Joden.

Wat de apostel over het gebed van de gemeente verlangt, staat tot het vroeger verklaarde wezen van de apostolische leer in zo’n verhouding, dat hij het op grond daarvan vóór alles kon verlangen. De apostolische leer toch kan in het éne woord worden samengevat (Hoofdstuk 1: 14 v.), dat Christus Jezus in de wereld is gekomen om de zondaren zalig te maken en de lankmoedigheid van de Heere ten opzichte van hem, die Hij van een lasteraar en vervolger tot een apostel gemaakt heeft, was een voorspelling van de bekering van hen, die in het vervolg in Hem gelovig zouden worden; daarom betaamde het de Christenen hun gebed niet slechts uit te strekken tot hun kring, maar over alle mensen en inzonderheid over alle overheden.

"Ik vermaan dan vóór alle dingen", zegt de apostel, niet in die zin alsof de vermaning, die daarop volgt, die eerste plaats verdiende, maar er zijn bijzondere redenen, die hem aanleiding geven vóór alle dingen hiervan te spreken. Zijn vermaning om voor alle mensen te bidden heeft zonder twijfel dezelfde bedoeling als die in Titus 3: 1 v. om alle zachtmoedigheid te bewijzen jegens alle mensen en de overheid onderdanig en gehoorzaam te zijn, tot alle goed werk bereid. Zij heeft betrekking op degenen, die in hun voorrang van Christenen te zijn een recht meenden te bezitten om op hen, die het niet waren, neer te zien als op een massa perditionis (een menigte aan het verderf gewijd).

Paulus vindt zich genoopt de tegenstelling tegenover Joodse gnostische beperktheid zelfs liturgisch vast te stellen.

De Christenen moeten de niet-Christenen niet aanzien als een massa van het verderf, waarmee zij niets te maken hebben, integendeel moeten zij ook aan niet-Christenen hun liefde betonen en tot hun zaligheid doen, wat zij ook maar voor hen hun doen, zelfs als zij door hen gehaat en vervolgd worden.

Niemand is een zo'n groot zondaar, dat men niet voor hem zou moeten bidden; ook Paulus is op het gebed van Stefanus (Hand. 7: 59) bekeerd geworden.

De drie woorden: gebeden, smekingen, voorbiddingen, vormen een opklimming. Bede is het algemene woord voor de uitdrukking van verlangen. Smeking duidt aan het plechtig opdragen van een bede aan God; en voorbidding is de algemene behartiging van de nood van anderen, waarmee wij om hetgeen anderen nodig hebben smeken, als gold het onze eigen belangen. Een smeking, een plechtig, ernstig, heilig gebed van de gehele gemeente, die het lijden van anderen als het hare voelt, moeten Christenen voor alle mensen slaken en evenzo danken voor al het goede, dat hun overkomt. Niet alleen door voorbidding, ook door dankzegging doet Hij ons tot een smelten. Want wie God danken zal voor het goede, dat de naaste ontvangt, die moet hem ook liefhebben en als een vriend beschouwen.

Er wordt gebeden voor koningen, voor de Romeinse keizer, alsook voor de verschillende heersers van het Romeinse rijk, die op verschillende plaatsen zijn en voor allen, die in hoogheid zijn, voor alle personen, die enig overheidsambt bekleden (Rom. 13: 1 vv. 1 Petrus 13 v.), opdat wij, als God tegenover de oproerige machten hen behoedt en steeds meer zegent (2 Thessalonicenzen. 2: 6 v. Rom. 13: 4), een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid inwendig en eerbaarheid in het uitwendige.

Reeds in het Oude Testament (Jer. 29: 1 Ezra 6: 10) was voorgeschreven dat de Joden ook voor hun heidense regenten zouden bidden. Die gewoonten hielden de Joden, totdat de geest van oproer bij hen meer en meer de overhand verkreeg en aan het begin van de laatste Joodse oorlog het gebed en offer voor de keizer op aandringen van de Zeloten geheel werd afgeschaft.

De oude Christenen zijn daarentegen het apostolisch bevel getrouw nagekomen en hebben zelfs te midden van de zwaarste vervolgingen niet afgelaten voor koningen en overheden te bidden, zoals voldoende uit oude liturgieën als ook uit de getuigenissen van apologeten en kerkvaders blijkt. Bij het volbrengen van de Christelijke voorbede opent de apostel de gelovigen het uitzicht, dat zij dan een gerust en stil leven zullen kunnen leiden in alle godzaligheid en daarmee spreekt hij de verwachting uit, dat hun voorbede bij God ook werkelijk iets zal uitwerken (vgl. Spr. 21: 1).

Een van de beste en nuttigste soorten van opbrengst, die men de overheid verschuldigd is en opbrengen moet is deze, dat men voor haar bidt, ook voor het door haar ontvangen goed God hartelijk dankzegt.

Stilte en rust zijn voor de vroomheid en heiligheid meer bevorderlijk, dan onrust en beweging. Vooral is het de aard van politieke beweegredenen, de belangstelling zo sterk te absorberen, dat de bevordering van de vroomheid daaronder schade lijdt. Daarom moet de Christen zich wachten, dat hij niet te diep in zo'n onrustig politiek gewoel geraakt; en vooral heeft de geestelijke alle reden om deze regel in acht te nemen. Zo iemand dan heeft juist hij een stil en gerust leven nodig. Opdat hij nu zo'n leven krijgt, bidt hij voor de overheid en

mengt hij zich zo min mogelijk in politieke twisten, niet meer, dan waartoe hij bepaald geroepen is.

Want dat u aanbidding, bede, voorbede en dankzegging doet, zoals ik zo-even heb aangegeven, is goed voor de mensen (2 Kor. 8: 21 Tit. 3: 8), die daaruit zien, hoe goed wij het met hen allen menen (Rom. 12: 17) en bovendien aangenaam voor God, onze Zaligmaker 1Ti 1.

a) Die wil, dat alle mensen zalig worden (Tit. 2: 11) en wel dat zij daardoor zalig worden, dat zij allen tot kennis van de waarheid komen (2 Tim. 3: 7), welke waarheid alleen in Christus Jezus aanwezig is (Joh. 1: 17; 14: 16; 18: 37).

Ezechiël. 18: 23. 2 Petrus 3: 9

a) Want er is één God, wie alle mensen zonder uitzondering toebehoren (Jes. 45: 21 v. Mal. 10. 1 Kor. 8: 6 ; er is ook één b) Middelaar van God en van de mensen, in hun geheel (Hebr. 12: 24), namelijk de mens Christus Jezus (Rom. 5: 15).

Joh. 17: 3 Rom. 3: 30 b) Gal. 3: 19 Hebr. 9: 15

a) Die, als een mens hun gelijk (Hebr. 2: 14), Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen zonder onderscheid, die de naam van mens dragen (Gal. 1: 4; 2: 20 1. 4 Tit. 2: 14), zijnde de getuigenis tot Zijn tijd, dat het in hen teweeggebrachte heil te Zijner tijd zou worden gepredikt (Tit. 1: 3).

MATTHEUS. 20: 28 Efeze. 1: 7 Kol. 1: 14

Als God wil dat alle mensen zalig worden, moet ook u het willen; als u het wilt bid het, want die iets willen, die bidden.

Dat er een God van alle mensen is, die aan allen hetzelfde heil heeft toegedacht en allen met gelijke liefde beschouwt, dat gemeenschappelijke nood nu gemeenschappelijke redding uit deze het gehele mensengeslacht verenigt, dat was een waarheid, die vóór Christus misschien hier of daar duister vermoed, maar nooit openbaar verkondigd was. Ook de Joden hadden zich afgekeerd van dit licht en het vervalste Jodendom, dat de dwaalleraars in Klein-Azië met een Christelijke tint onder de gemeente probeerde te verbreiden, verduisterde opnieuw deze dierbare waarheid.

Opmerkelijk onderscheidt zich van de soteriologische leer van de apostel de driestheid van velen van onze tijdgenoten, die beweren dat zij geen Middelaar nodig hebben, dat men ook zeer goed dadelijk, zonder de Zoon, tot de Vader kan gaan. Wat deze mensen voor alle dingen missen, is de levende erkentenis van de doemwaardigheid van de zonde en van de heiligheid van God. De God, tot wie zij naderen, is niet de God van de bijbelse openbaring, maar integendeel de afgod van hun eigen verduisterd verstand. Hebben wij nu volgens de leer van de apostel slechts één Middelaar van God en van de mensen, dan is de aanroeping van de heilige, de Mariolatrie, zoals die in de laatste tijd in de Rooms Katholieke kerk gepleegd wordt, reeds hiermee in haar grond veroordeeld.

Als men hier vraagt hoe het overeen te brengen is dat Christus Zich zelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen en er ondertussen zo velen verloren gaan in hun zonden, het antwoord is

gereed: men moet onderscheid maken tussen de voldoening van het rantsoen en het gevolg daarvan. Hij heeft een rantsoen betaald, waardig om er de zaligheid van alle mensen voor te verkrijgen en alles gedaan, wat vereist wordt om God te bevredigen en de mensen in staat van zaligheid kan brengen. Niemand of hij kan zalig worden door het geloof en als een mens verloren gaat, het is niet uit een gebrek van rechtvaardigheid in de Middelaar, maar uit liefde tot zijn lusten en eigenwillige verwerping van de genade.

Zoals ik zo-even gezegd heb moet aan alle plaatsen het werk van Gods genade in Christus, dat voor alle mensen is, verkondigd worden, waartoe ik a) gesteld ben, een prediker, die deze boodschap verkondig, en een apostel, die ze in de wereld moet verbreiden (ik zeg, als ik dit van mijzelf beweer, de waarheid in Christus, ik lieg niet (Rom. 9: 1)), een leraar van de heidenen, die hen moet onderwijzen in geloof, opdat zij daartoe komen (Rom. 1: 5; 15: 18;
26 en in waarheid, opdat zij komen tot de erkentenis van deze (vs. 4).

Hand. 9: 15; 13: 2; 22: 21.

Hoe bekend het ook aan Timotheus en aan de gemeente te Efeze was, dat Paulus de apostel was van de heidenen, zo noodzakelijk was het toch wegens zijn tegenstanders, dat hij deze zijn roeping, om de leraar aller volkeren te zijn, altoos weer tegenover zijn vijanden handhaafde. Ook hier wijst hij op zijn roeping als apostel van de heidenen, als op een feitelijk bewijs van de grote waarheid, dat God de grote zaligheid van allen wil, zoals Hoofdstuk 1: 12-16 zijn bekering het feitelijk bewijs is van de genade van God, ook jegens de grootste zondaren.

De tijd gedurende het driejarig verblijf van de apostel te Efeze, waarin ook de vervaardiging van de brief aan de Galaten valt, is daardoor zowel van de vroegere als van de volgende periode van de Paulinische zending onderscheiden, dat Paulus gedurende deze de strijd voor de apostolische waardigheid moest strijden. Na het wegnemen van de verwarring te Corinthiërs, die bij zijn verblijf in Griekenland in de winter van 57 tot 58 volledig volgde, was dat vuur, dat de dwaalleraars in de Paulinische gemeenten hadden geworpen, uitgeblust, en men kon dit later niet meer doen ontbranden door de gewaande tegenstelling tussen Paulus en Petrus, omdat Petrus sinds Paulus' gevangenschap openlijk een vriendschappelijke en welwillende verhouding tot de Paulinische zending gekomen was. Reeds de brief aan de Romeinen is vrij van de strijd voor de apostolische waardigheid. De brieven uit de gevangenschap te Rome bevatten geen spoor van afwijzing van enige verdenkingen in dat opzicht. De apostel was in alle Christelijke gemeenten, niet alleen in die van zijn eigen stichting, als zodanig algemeen erkend. Wat aan boosaardigheid en verbittering tegen de bestrijders van het Farizese Jodendom nog aanwezig was, kon buiten de gemeenten voortgaan. Het is duidelijk hoe belangrijk deze opmerking is voor de tijd van het samenstellen van de hier voor ons liggende brief. Op geen andere tijd dan in die Efezische periode had Paulus aanleiding om de sterke uitdrukking te gebruiken "een prediker en apostel - ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet. "

Ik wil dan als een, die krachtens mijn apostolisch gezag gerechtigd ben om bepalingen te maken, dat de mannen a) bidden, in gemeenschappelijk gebed voorgaan (Hand. 4: 24 vv.), in alle plaatsen, waar men samenkomt om God te dienen, b) opheffende heilige handen, die gewijd zijn door een hart, dat echt bidt en zich tot God verheft (Amos 5: 23 Jes. 29: 13, zonder toorn, die de ootmoedige gezindheid tot God met vijandige gedachten tegen de naaste ontheiligt en zonder twisting of twijfel, die de ernst van het gebed wegneemt en de onverdeelde overgave aan God verhindert (Jak. 1: 6 vv.).

Joh. 4: 21 b) Ps. 134: 2

De apostel keert tot de vermaning in vs. 1 vv. uitgesproken terug, nadat hij in vs. 4 vv. nader heeft aangewezen, waarom hij daarin op aanbidding, bede, voorbede en dankzegging voor alle mensen en inzonderheid voor koningen en overheden heeft aangedrongen. Nu zegt hij waar, hoe en door wie zulk bidden moet worden verricht en daarbij heeft hij aan de vrouwen, zowel als aan de mannen iets bijzonders te zeggen. De laatsten moeten, in bepaalde onderscheiding van de vrouwen, uitsluitend de openbare gebeden doen. Het schijnt namelijk, dat in de vergaderingen van de gelovigen dit niet uitsluitend aan de voorganger opgedragen was, maar dat zij zonder verdere beperking door de gemeenteleden zelf verricht werd. De apostel misbillijkt dat geenszins; hij bepaalt alleen, dat de vrouwen zich daarvan geheel onthouden, wat zij wellicht in de laatste tijd niet altijd gedaan hebben (vgl. 1 Kor. 11: 3 en 14: 34). Het "aan alle plaatsen", dat niet slechts op "bidden", maar op de hele zin ziet, is daaruit te verklaren, dat de gemeente te Efeze, evenals menige andere (vgl. bij Rom. 16: 5) uit verschillende huisgemeenten bestond en tengevolge daarvan verschillende vergaderplaatsen had. Met het oog hierop geeft de apostel een voorschrift, dat door de mannen, waar die ook zijn, ter harte moet worden genomen. Het opheffen van de handen was het Joodse gebruik bij het gebed Jer 1: 15 en werd, zoals uit deze plaats blijkt, ook door de Christelijke gemeente aangenomen.

De uitdrukking "heilige handen" wil niet zeggen, zoals men die gewoonlijk opvat, dat de handen, die zij biddend opheffen, vrij moeten zijn van zonden en verkeerdheden (Jes. 1: 15). Was dit de gedachte van de apostel, dan zou het "zonder toorn en twisting", als nog in het bijzonder uit die alle genoemd, vreemd zijn. Wat met het eerste bedoeld wordt kan niet op zo verre afstand liggen van hetgeen met het laatste wordt gevorderd en het kan niet een toestand van de handen in het bijzonder zijn, maar moet een toestand aanwijzen van tot gebed opgeheven handen. De handen van de biddenden zijn nu heilig, als zij inwendig doordrongen zijn van de wijding, zonder welke zijn spreken niet de naam van bidden verdient.

"Toorn en twijfel" slaan terug op het voorschrift van voorbidding voor alle mensen (vs. 1); geen onwilligheid, geen valse overlegging mogen daarin storen. De "twijfel" kan intussen ook verder gaan en God, de Hoorder van de gebeden, betreffen. Wie in de gemeente bidden wil, moet bovenal geloof en vertrouwen bezitten.

a) Zo ook verorden ik, dat de vrouwen in een eerbaar (Hoofdstuk 3: 2), welvoeglijk gewaad gekleed zijn, dat zij zoeken om ook haar wijding te dragen en met schaamte en matigheid zichzelf versieren, als zij bij gemeenschappelijk gebed en de godsdienst tegenwoordig zijn, niet in vlechtingen van het haar, of goud of parels of kostelijke kleding (1 Petrus 3: 3).

Tit. 2: 3

Maar zij moeten op een juiste manier voor God verschijnen, dat de vrouwen betaamt, die de godvruchtigheid belijden. Zij moeten tonen door goede werken, dat de godzaligheid haar levensdoel is (Hoofdstuk 5: 10).

Wij hebben in deze verzen weer een pastoraal voorschrift, dat van een zeer juist oordeel en van een bewonderenswaardige scherpheid van blik getuigt. Hoe veelbetekenend is toch voor het vrouwelijk geslacht het uitwendige, ten opzichte van kleding en geheel het uitwendige! Ook de man moet zich niet verwaarlozen, maar de vrouw nog veel minder. Een zeker tooisel is plicht voor de vrouw, maar dit moet gekozen worden met een fijn gevoel voor hetgeen

betamelijk is. Er is een manier van zien te tooien, die het "met schaamte" niet in acht neemt en daarom meteen de indruk van verheffing geeft. Geen bijzondere regels kunnen daarover gegeven worden, de eerbaarheid moet het juiste bepalen. Als nu de apostel zegt dat de vrouwen zich niet moeten versieren met vlechtingen van het haar, of goud, of parels, of kostelijke kleding, bedoelt hij zeker daar niet mee dat de vrouwen in het geheel het haar niet zouden mogen opmaken, nooit goud of parels zouden mogen dragen enz., maar hij bedoelt, dat zij al dat in het oog vallende moeten mijden. Het past niet als een vrouw zich zo kleedt, dat de mensen op de straat blijven staan om haar na te zien. Vooral staat het niet goed als een vrouw, die zo opzichtig is, mee deelneemt aan allerlei Christelijke verenigingen, aan in- en uitwendige zending enz. Die de godvruchtigheid door goede werken wil tonen, moet in het uiterlijke ook niets hebben wat niet passend is bij de godzaligheid.

De sierlijkheid van het gewaad vindt de apostel, wanneer zij in het openbaar verschijnen, loffelijk, maar hij neemt alle voorwendsel tot opschik en pronkzucht weg.

Heilige wijding van het gebed wordt ook van de vrouwen geëist; maar als die bij de mannen door toorn en twijfel zou kunnen verhinderd en gestoord worden, lag bij de vrouwen meer voor de hand, wat haar uitwendige gedaante en haar voorkomen ongepast maakte; daarom bepaalt de eis van een gewijd bidden zich daartoe, dat zij het doen in een eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid. De vrouwen moeten dus aan het gebed deelnemen in een eerbaar gewaad, met zedige schaamte voor het ongepaste en vermijdend al wat onbehoorlijk is; schaamte en matigheid zal de vrouwen zich zo doen kleden als het betamelijk is. Zij zullen het er niet op toeleggen, om in het oog te lopen door het haar te vlechten, of door goud of parels of kostelijke kleding aan te doen. Zij moeten zich versieren zoals het de vrouwen betaamt, die voor godvrezend gehouden willen worden. Met de woorden: "door goede werken" wijst de apostel op dat gebied, dat haar arbeidsveld in het leven van de Christelijke gemeente uitmaakt.

Evenals bij de mannen toorn en twisting het gebed verhindert, zo is bij de vrouwen voor de geest van het gebed niets gevaarlijker, niets, dat meer strekt om die uit te doven, dan de ijdelheid, de wereldliefde en de trotsheid. De zorg voor de uitwendige mens, de begeerte om in het oog te lopen, maakt de verborgen mens van het hart ongeschikt tot de alleen ware begeerte om God te behagen. Ach, de ongelukkige mode, om alles in een parade te veranderen en zo ook een kerk-parade te maken, doet meer schade dan men denkt!

Een vrouw laat zich leren in stilheid. Zonder zelf te willen spreken luistert zij met opmerkzaamheid toe naar hetgeen bij de gemeenschappelijke godsdienst tot lering en onderwijzing in het Christelijk geloof door de mannen wordt voorgedragen. Zij luistert in alle onderdanigheid, zoals dat aan het vrouwelijk geslacht past.

Maar ik laat de vrouw niet toe dat zij, in plaats van zich te laten onderwijzen, zelf in de openbare vergadering optreedt en leert (1 Kor. 14: 34 v.), noch over de man heerst, in enig opzicht zich boven hem verheft op een wijze, die haar niet betaamt, maar ik wil van haar, dat zij in stilheid zij, in al haar werken zich beweegt in het verborgene en stille.

1 Kor. 14: 34 b) Gen. 3: 16 Efeze 5: 24

Het schijnt dat de Christenen te Efeze meer dan het haar betaamde geneigd waren, om zichzelf op de voorgrond te stellen. Om die reden legt de apostel haar het stilzwijgen op, zoals ook in de Joodse synagogen aan de vrouwen alleen het horen, maar niet het spreken was

toegestaan. Zelfs het vragen naar hetgeen zij niet begrijpt wordt in 1 Kor. 14: 35 aan de vrouw niet op openbare plaatsen, maar alleen binnen de grenzen van haar eigen woning veroorloofd. Een voorbeeld van het leren door de vrouw, dat de apostel zeker niet zou hebben verboden, zien wij in Hand. 18: 26

Zo is ook niet strijdig met het verbod van Paulus, dat een vrouw boeken schrijft; want hoewel zo'n boek openlijk wordt verkocht, treedt toch daarmee de schrijfster niet in het openbaar voor een gemeente op, maar het wordt alleen door de liefhebbers thuis gelezen en voor huiselijk onderricht gebruikt.

Zo'n rangschikking van het vrouwelijk geslacht onder het mannelijke en zo'n bescheiden terugtreden in het bewustzijn van eigen zwakheid (1 Petrus 3: 7), ligt reeds gegrond in de geschiedenis van de beginselen van de mensen: a) want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva (Gen. 2: 7 en 21 v. 1 Kor. 11: 8 v. ; dienvolgens komt wel de man, maar niet de vrouw de zelfstandige plaats toe.

Gen. 1: 27; 2: 22

En Adam is niet verleid door de slang in het paradijs, die zeer goed wist welke van de beide geslachten het zwakste en gemakkelijkst te verleiden was; maar de vrouw verleid zijnde (Gen. 3: 1 vv. 2 Kor. 11: 3, is in overtreding geweest in de mensenwereld, omdat zij niet alleen het eerst zondigde, maar ook haar man tot zonde verleidde. Dit moet nu een bestendige waarschuwing voor het vrouwelijk geslacht zijn, om zich niet door een zelfverheerlijkend, boven de man zich verheffend optreden in het gevaar te begeven een prooi van de verzoeker te worden.

Het is alleen de aanvang van de zonde, waarop de apostel hier het oog vestigt en deze ligt zeker in de vrouw, die zich door de slang heeft laten verleiden, terwijl dat van de man kan worden ontkend; men vergelijke slechts wat ons in Gen. 3: 12 vv. over de loop van de zonde en de omgekeerde weg van de straf wordt meegedeeld, dan vindt men daarin volkomen hetzelfde, wat de apostel zegt.

Als het bedrog, dat tot overtreding van het goddelijk verbod aanleiding gaf, niet de man overkomen is, maar de vrouw, dan is daaruit af te leiden dat de bedrieger bij de vrouw een invloed hoopte te vinden, die hij niet bij de man verwacht had; maar dan is ook duidelijk, dat de vrouw van nature toegankelijker is voor een misleiding, die tot zonde voert, dan de man en dus de gelegenheden moet mijden, om zo bedrogen te worden.

Maar zij zal zalig (woordelijk "gered worden in kinderen te baren (1 Kor. 3: 15), dat haar voor haar overtreding en wel op smartelijke en gevaarvolle manier is opgelegd (Gen. 3: 16), als zij blijft in het geloof en liefde en heiligmaking (Efeze 6: 23. 1 Thessalonicenzen. 4: 3 en
met matigheid, die zich van alle aanmatigend op de voorgrond stellen (vs. 12) verwijderd houdt (Hoofdstuk 5: 10 en 14. Tit. 4 v.).

De woorden: "zij (de vrouw, als collectief begrip het gehele geslacht omvattend) zal zalig worden" staan in tegenstelling tot de voorgaande, "is in overtreding geweest of vervallen. " Nadat namelijk de apostel aan de vrouw de activiteit in de vergaderingen van de gemeente als haar niet passend, heeft verboden, wijst hij nu op de door God haar toegeschikte bestemming, wier vervulling voor haar zegen aanbrengend is. Hij doet dit zeker in het bijzonder denkend aan toekomstige dwaalleraars, die verbieden te huwen (Hoofdstuk 4: 3) en wijst van de

vrouw, die in de vergadering receptief moet zijn, het huiselijk leven aan als die sfeer, waarin zij, namelijk ten opzichte van de kinderen een actieve werkzaamheid moet uitoefenen, vgl. Hoofdstuk 5: 14.

In het "kinderen baren" ligt de opvoeding van de kinderen ook begrepen. Niet te leren, maar moeder te zijn, dat is de eigenlijke bestemming van de vrouw. Op deze weg, waarop men door veel lijden en veel verootmoediging gaat, moet zij uit de zonde worden gered, waarin haar zwakkere natuur nog makkelijker dan de mannelijke raakt. Zo wordt de vloek, die God haar heeft opgelegd, tot een zegen.

De zorg voor een kind vervalt het gemoed van de moeder op zo’n manier, dat een menigte zaken, die anders makkelijk plaats hebben, in het geheel geen plaats meer vinden en alle belang verliezen. Vele verzoekingen zijn dan als in het geheel niet meer aanwezig.

HOOFDSTUK 3

OVER DE STAAT VAN DE DIENAARS VAN DE KERK EN VAN HUN HUISGENOTEN. OVER DE KERK EN HET GEHEIM VAN DE GODZALIGHEID

III. Vs. 1-13. In de vorige afdeling was reeds gesproken over een werkzaamheid in het kerkelijk leven van de gemeente; zo lag de overgang tot het opzienersambt voor de hand. Werkelijk spreekt nu Paulus daarover, omdat hij over de beide ambten, die wij in Fil. 1: 1 leerden kennen, de opzieners (vs. 1-7) en dienaars of diakenen en in verband met de laatsten over de diakonessen (vs. 8-13) handelt. Hij verklaart aan Timotheus nader, op welke eigenschappen hij vooral moet zien bij hen, die door hem tot het een of ander ambt moesten worden geroepen. In zo verre die van negatieve aard zijn, wordt alleen dat opgenoemd, wat bij de Christen in het algemeen niet mag worden gevonden en in zover zij van positieve aard zijn, stellen zij de dienaren geen hogere zedelijke eisen, dan die vanzelf spreken; maar het was toch van groot belang die afzonderlijk te noemen, omdat zij wegens andere eigenschappen, inzonderheid om bijzondere gaven, zo gemakkelijk over het hoofd gezien konden worden, terwijl zij evenwel bij opzieners en dienaars van de gemeente het allerminste mochten ontbreken.

Dit is een getrouw woord (Hoofdstuk 1: 15): als iemand tot een opzienersambt, het ambt van opziener of oudste ("Ac 14: 23" en "Ac 20: 31, lust heeft, die begeert inderdaad, zoals hij zelf met deze begeerte te kennen geeft, een treffelijk werk (1 Thessalonicenzen. 5: 13. 2 Tim.
5 Het is dan nodig, dat zo iemand ook de edele eigenschappen bezit, die met dat kostelijk werk in overeenstemming zijn (vgl. Tit. 1: 5 vv.).

Reeds de aanhef: "dit is een getrouw woord", geeft te kennen, dat de apostel niet naar de lichtzinnige manier van de wereld een oordeel wil vellen en in vleselijke zin wil zeggen, dat niemand het beter heeft dan "de papen. " Daarvoor zou hij die aanhef niet nodig hebben, die slechts bij belangrijke onderwerpen en bij menige voorkomt, die verre verwijderd zijn van hetgeen het vleselijk gezinde verstand zegt. Maar ernstige gemoederen, die door de moeilijkheid van het ambt worden afgeschrikt, wordt hier een vastheid aangeboden.

Volgens onze plaats schijnt men naar het opzienersambt te hebben gedongen, dat niet onverklaarbaar is in een tijd, toen de bisschop of opziener onder uitwendige smaad en vervolging meestal zonder loon diende (vgl. Hoofdstuk 5: 17 v.); zo hadden zich ook volgens Kor. 16: 15 te Corinthiërs Stefanus en de zijnen vrijwillig voor de dienst aangeboden.

Zij, die anders in het Nieuwe Testament gewoonlijk presbyters of oudsten heten, worden viermaal (Hand. 20: 28. 1 Tim. 3: 2 bisschoppen genoemd en uitdrukkelijk wordt, als hun werk het weiden van de kudde op de voorgrond gesteld (Hand. 20: 28. 1 Petrus 5: 1 v. vgl. 2: 25 en Efeze. 4: 11. 1 Kor. 12: 28 De naam is zonder twijfel van Joods-christelijke oorsprong: oudsten, zo werden de oversten van de synagogen genoemd, aan wie de leiding van de godsdienstige aangelegenheden was opgedragen (Luk. 7: 3 Jak. 5: 14); de naam drukt ten eerste het begrip uit van ouderdom en de daarmee nauw verbonden persoonlijke eerwaardigheid, vervolgens het begrip van waardigheid van het ambt en van overheid, omdat deze gewoonlijk uit bejaarde en ervaren mannen bestond. Deze naam daarentegen is hoogst waarschijnlijk ontleend aan de politieke omstandigheden van de Grieken, werd dus pas later en wel in de heidens-Christelijke gemeenten in het kerkelijk spraakgebruik opgenomen en betekent naar het woord de ambtsplicht en werkzaamheid van de opzieners van de gemeente. Volgens het voorbeeld van de synagogen, alsook van het politieke stadsbestuur, waren er in

elke gemeente verscheidene presbyters. Of er onder de leden van deze presbiter-colleges gehele gelijkheid heerste, of dat de een, wellicht de oudste, bestendig presideerde, of dat eindelijk de een na de ander in een zekere kring als primus inter pares de hoogste leiding in handen had, daarvan worden in het Nieuwe Testament geen beslissende aanwijzingen gevonden, omdat ook "de engelen van de 7 gemeenten" in Openbaring 1: 20 even goed het gehele presbyterie of kerkbestuur van deze gemeenten, als afzonderlijke concrete individuen en latere bisschoppen kunnen betekenen. Toch is een zeker soort van presidium in een goed georganiseerd bestuur en tot geregelde gang van werkzaamheden onmisbaar en in zo verre ook bij deze eerste Christelijke presbyteriën van het begin af waarschijnlijk. Wat nu die engelen van de Openbaring aangaat, doelt die uitdrukking naar alle waarschijnlijkheid reeds op de idee van het episcopaat (?), namelijk daarop, dat het bestuur van de gemeente één hoofdpersoon heeft, die tot de gemeente in patriarchale verhouding staat en voor haar geestelijke toestand in empatische zin verantwoordelijk is.

Die een opzienersambt begeert, begeert een werk, dus de werkzaamheid, niet de waardigheid; moeite met genot; een arbeid, waardoor hij in ootmoed toeneemt, opdat hij niet opgeblazen wordt.

U bent uit voorname stand, daarom schaamt u zich een prediker te worden, maar echt, het predikambt is voortreffelijk en belangrijk, het gaat de grootste dingen aan en ziet op het heil van de zielen en de zalige eeuwigheid.

Een opziener dan moet (om deze eigenschappen nader mee te delen) onberispelijk zijn, iemand, van wie men niets kwaads kan zeggen (Hoofdstuk 5: 7) een man van een vrouw 1) (Tit. 1: 6), wakker, zich onthoudend van zinnelijke genietingen (vs. 11. Tit. 2: 2. 1 Thessalonicenzen. 5: 6 en 8, matig, zodat hij zich weet te beheersen en zich in generlei opzicht vergeet (Tit. 1: 8), eerbaar, zodat hij zich in houding en gebaren bestendig binnen de grenzen van het gepaste houdt; graag herbergend om gewillig de Christenen, die van elders komen, op te nemen (Tit. 1: 8 Rom. 12: 13), bekwaam om te leren, om de leden van zijn gemeente, waar die onderwijzing nodig hebben, ook werkelijk te kunnen onderrichten (2 Tim.
24).

Enige Katholieke uitleggers hebben hier de mening verdedigd, dat onder de éne vrouw, wier man een opziener was, de kerk moest worden verstaan; maar voor zo’n geringen prijs komt men niet los van het argument, dat deze plaats inhoudt tegen de celibaats-wet van Gregorius VII.

Bij de Joden kwam toen de veelwijverij soms voor; ook bij de Grieken. Nog menigvuldiger was de lichtzinnige echtscheiding, die Jezus afkeurt (MATTHEUS. 19: 3-9). Van Josephus, een priester, weten wij, dat hij zijn vrouw verstootte, omdat haar inborst hem niet beviel. Christus leert ons dat God oorspronkelijk man en vrouw onscheidbaar verenigd heeft en daarop voortbouwend verlangt de apostel, dat geen man, in veelwijverij levend, een bisschopsambt bekleedt, ofschoon hij als Christen niet genoodzaakt werd, als hij meer dan één vrouw had een van hen te ontslaan, of veel minder het opgeloste huwelijk weer aan te knopen. Dergelijke omstandigheden maakten de bisschop "aantastelijk" voor vijanden, als zou daarmee een zekere eerbaarheid noodzakelijk verbonden zijn. - Onjuist is het zeker om deze woorden zo te verklaren, als had de apostel geen weduwnaar, die hertrouwd was, tot het bisschopsambt willen toelaten. Dat een weduwnaar nog als echtgenoot van zijn overleden vrouw beschouwd werd (zoals in de uitdrukking "een man van een vrouw" als zij die zin had, liggen zou) daarvan vinden wij in de Schrift geen voorbeeld en dat zou ook strijden met de

leer van Christus, MATTHEUS. 22: 30 De oudste Christelijke kerk verwierp bepaald de ketterse leer, dat een tweede huwelijk de Christen niet zo vrij zou staan en dat deze plaats reeds vroeg en nu nog in de Griekse kerk, als een verbod van een tweede huwelijk voor de geestelijken werd uitgelegd, dat hangt samen met de later opgekomen, verkeerde begrippen van de onthouding en van de meerdere heiligheid van de ongehuwde staat, denkbeelden, die de apostelen vreemd zijn. Dergelijke ziekelijke meningen bestonden er reeds bij de heidenen, die de ongehuwd geblevenen hoog prezen, maar zij hebben niets gemeen met hetgeen Paulus in 1 Kor. 7: 39, 40 zegt. Even weinig bewijst hier beneden Hoofdstuk 5: 9 "een man van een vrouw". Verkeerd, naar de letter legt de Griekse kerk deze plaats zo uit, als wilde de apostel dat ieder geestelijke getrouwd zou zijn, ofschoon er wel een toespeling ligt in de woorden, zoals in de vermelding van kinderen en van huisgezin (vs. 4 en 5). Daaruit schijnt men te kunnen opmaken dat de apostel het beter vond wanneer een bisschop getrouwd was, opdat hem zijn huis mocht kunnen zijn een voorbereidingsschool voor zijn ambt en hij uit eigen ondervinding de belangrijkste levensbetrekkingen mocht leren kennen.

Niet genegen tot de wijn, geen smijter, geen pocher, geen vuil gewinzoeker, die geen oneerlijke handelingen pleegt, als hij uit eigen middelen moet leven (Hoofdstuk 5: 7 v. Tit. 1: 7); maar bescheiden (Jak. 3: 17 Fil. 4: 5), geen vechter, vrij van twistgierigheid (Tit. 3: 2. 2 Tim. 2: 24, niet geldgierig, vrij van geldzucht (Hebr. 13: 5).

Een, die zijn eigen huis wel regeert, zijn kinderen in onderdanigheid houdend met alle stemmigheid (Tit. 1: 6).

Want als iemand, zoals dat bij voorbeeld met de priester Eli het geval was (1 Sam. 2: 12 vv.), zijn eigen huis, dat kleiner en zoveel gemakkelijker gebied, niet weet te regeren, hoe zal hij voor de gemeente van God met goede leiding en de nodige oplettendheid zorg dragen? (Luk. 16: 10).

De apostel had niet nodig de voorgaande eisen te bevestigen; zij spraken zozeer vanzelf, dat zij alleen herinnerd hoefden te worden, opdat Timotheus, wanneer opzieners moesten worden aangesteld, die zedelijke eigenschappen niet lager zou stellen dan eigenschappen van begaafdheid. De eis daarentegen, dat de aan te stellen persoon geschikt moest zijn om zijn huis wel te regeren, meent Paulus te moeten bevestigen. Inderdaad kon men menen, dat het huiselijk bestuur op de gemeente geen invloed zou hebben. De apostel beweert dat van iemand, die zijn eigen huis niet weet te regeren, ook geen bekwaamheid te wachten is tot bestuur van een gemeente van God.

Uit de leiding van het huisgezin kan men besluiten hoe iemand zijn ambt zal waarnemen. Een ongeregeld gezin in het huis van de prediker verwekt met reden een ongunstig vooroordeel over de ambtsbediening van de geestelijke. Is in het huis van de herder bij alle eenvoudigheid geen orde en reinheid, dan zal het in de gemeente ook niet voorbeeldig gaan; nog meer uit het uitwendige van de leraar zelf, geheel afgezien van zijn huishouden, kan men een besluit trekken tot zijn ambtsbediening. Is de geestelijke te weinig "eerbaar" (vs. 2 vgl. Hoofdstuk 2: eerbaar gewaad) dan wekt dat zeker een ongunstig vooroordeel op tegen zijn ambtsbediening. De geestelijke mag zichzelf in het uitwendige niet in het oog lopend verwaarlozen. Hij moet tonen, dat hij in alle delen orde en reinheid liefheeft.

De apostel veronderstelt hier overal zeer bepaald, dat een opziener gehuwd is. Inderdaad heeft de huwelijksstaat, om de daarmee verbonden verootmoedigingen geen geringe invloed op de beoefening van de genoemde deugden; ook is het voorbeeld, dat men door een huiselijk leven

in de geest van Christus geeft, zeker van uitgebreider nut dan men geeft door een ongehuwde staat, al leeft men ook nog zo rein.

Geen nieuweling mag hij wezen, niet iemand, die pas sinds kort tot de Christelijke gemeente is overgegaan, opdat hij niet opgeblazen wordt daarover, dat hij zo snel tot de ereplaats van opziener gekomen is en in het oordeel van de duivel valt, dat toch het geval zou zijn, als de hoogmoed hem op de weg van de verkeerdheid voert.

Zeker moesten in gemeenten, pas gesticht, noodzakelijk ook nieuwelingen met het opzienersambt worden bekleed Hand. 14: 23, waarom in de brief aan Petrus, waar gesproken wordt over de pas gestichte gemeente op Kreta, geen dergelijk voorschrift als hier wordt gevonden. Te Efeze echter, waar de gemeente reeds enige jaren bestond, had Timotheus een ruimere keuze onder degenen, die reeds vroeger en degenen, die pas onlangs tot de belijdenis van het Evangelie waren toegetreden. Niet de jeugdige leeftijd op zichzelf, maar het gebrek aan de nodige kennis en ervaring onderscheidt de hier aangeduide nieuweling, die bovendien nog gevaar zou lopen om door hoogmoed verblind te worden, als hij boven vroeger bekeerden tot zo'n ereambt verheven werd. Er is geen zonde, waarin pas bekeerden gemakkelijker kunnen vervallen als zelfverheffing, vooral als hen een bijzondere onderscheiding ten dele wordt! Het is daarom een genade van God, als zij op een weg van vernedering, van strijd en van lijden worden gehouden.

Geen nieuw geplante (neophyt), d. h. een nieuw bekeerde. De gemeente, waarvoor de apostel hier zorgde, bestond reeds een reeks van jaren. Nadat hier en daar de eerste bisschoppen, door Paulus zelf aangesteld, waren afgetreden, moesten zij uit het getal van de ervaren en beproefde Christenen worden vervangen en ook in nieuw gestichte gemeenten moesten zulke mannen worden aangesteld. Zelfs in het eigen hart is een noodzakelijk trapsgewijze vooruitgang, dat de verdrukking lijdzaamheid en de lijdzaamheid bevinding voortbrengt (Rom. 5: 4), hoeveel te meer moet ook de beste dunk eerst getoetst en geproefd worden, voor die voldoende grond oplevert tot een keuze voor een bisschopsambt. Wat Paulus hier zegt, dat ondervinden wij nu. Niet alleen zijn de nieuwelingen verhit om alles te wagen, maar zij zijn in dwaas zelfvertrouwen opgeblazen als konden zij boven de wolken vliegen.

Een geestelijke, die hoogmoedig en opgeblazen wordt, lijdt daardoor schade in de gemeenschap met God en Christus (1 Petr. 5: 5) en zo een kan er gemakkelijk toe komen, dat hij een diepe zedelijke val doet; daardoor dat men geen behoorlijk beproefde en bevestigde mensen tot belangrijke kerkelijke bedieningen riep, is aan de kerk reeds veel nadeel berokkend.

En hij moet ook een goede getuigenis hebben, zowel van de broeders (Hand. 16: 2) als van degenen, die buiten zijn, de niet-Christenen (1 Kor. 5: 12 v. 1 Thessalonicenzen. 4: 12), opdat hij niet, doordat men de herinnering aan zijn vorige zonden steeds weer vernieuwt, valt in smaadheid en doordat hij zichzelf genoodzaakt ziet sommige mensen niet te zeer te naderen, om ze niet tot verwijtingen te brengen, in de strik van de duivel, die hem in de volle uitoefening van zijn ambtsplichten zo makkelijk belemmert.

Het is een treurige toestand, als mensen, die buiten zijn een geestelijke door geheimen, die zij van hem weten, in hun macht hebben, als hij hen naar de ogen moet zien en zich op velerlei wijze bij hen welgevallig moet maken, opdat zij zwijgen. Hij komt daardoor in onwaarheid en huichelarij en is in zijn hele werkzaamheid verlamd. Het is alsof de duivel hem in zijn strik had.

Wie ook slechts vroeger een voor de wereld aanstotelijke wandel geleid heeft, moet niet makkelijk het geestelijk ambt willen bekleden, want de herinneringen aan vroegere zonden blijven bij hem en bij anderen voortbestaan en ook de beste levenswandel van later dagen delgt ze in dit leven niet geheel uit. Ieder Christen, die zich van een erkend slechte wandel tot een beter gedrag heeft bekeerd, moet de stilte en afzondering zoeken, om daar met de daad te bewijzen wat hij belijdt, maar hij moet geenszins proberen in het oog te lopen. De lastering treft anders niet hem alleen, maar ook het ambt en de duivel spant hem strikken, opdat hij of weer tot de zonde vervalt, of in gevaar komt het kwaad gerucht, dat hem volgt, de verachting die hem treft, te willen betalen, of door afval van het Christendom te ontvluchten.

a) De diakenen (Fil. 1: 1 Zie bij Rom. 12: 8 en 1 Kor. 12: 31 insgelijks moeten eerbaar zijn (Tit. 2: 2), niet tweetongig, zodat zij tot de ene op deze, tot de andere op andere manier spreken, niet die zich tot veel wijn begeven, geen vuil gewinzoekers (Tit. 1: 7).

Hand. 6: 3

Diakenen, d. i. dienaars zo heten zij, die het tweede geordende ambt bekleden, dat de apostolische kerk naast het hogere van oudsten of opzieners instelde. Gewoonlijk vindt men de eerste diakenen in de zeven armenverzorgers, die de eerste gemeente op raad van de apostelen koos (Hand. 6: 1 v.); die zeven mannen worden echter nergens diakenen genoemd (in Hand. 21: 8 heten zij alleen "de zeven. Herinnert hun armenbedeling aan het latere diaconaat en behoorde ook het prediken van enkelen onder hen, als van Stefanus en Filippus niet tot hun ambt, maar was dat alleen een zaak van het algemeen priesterschap, dan nemen zij toch een meer zelfstandige plaats in dan de latere diakenen, wier voorlopers meer te vinden zijn in de jongelingen, die vrijwillig dienst deden (Hand. 5: 6 vgl. 1 Petrus 5: 1 en 5 Het ambt van de zeven was zonder twijfel een eerste begin tot een geordend ambt in de gemeente, zoals de bestaande behoefte dit aan de hand gaf. Toen later de verstrooiing van de gemeente bij de dood van Stefanus dat eerste begin verwoest had, stelde de gemeente, die zich weer onder andere omstandigheden verzamelde, dit waarschijnlijk in meer uitgewerkte en daarom dubbele vorm voor als presbyteriaat en diaconaat. De diakenen, wier naam eveneens aan de dienaars van de Joodse synagogen (Luk. 4: 20) herinnert, als de naam van oudsten aan die van de opzieners van de Joodse gemeenten, moesten in de tweede eeuw, wanneer wij nader van hen horen, de uitwendige regeling van de godsdienst waarnemen, bij de uitdeling van het heilig avondmaal behulpzaam zijn en onder het opzicht van oudsten of opzieners de armen en zieken verplegen.

De roeping van de diakenen bestond in de eerste plaats en hoofdzakelijk in armen- en ziekenverpleging. Met dat uitwendige werk verbond zich nu vanzelf ook een soort van zielenzorg, omdat toch de armoede en het ziekbed de rijkste gelegenheid tot lering, vermaning en vertroosting biedt en volgens de geest van het Christendom lichamelijke ondersteuning slechts een brug moet zijn en een middel ter bevordering van het aanbieden van de veel kostelijker goederen van het Evangelie ("de ziel van de armenverpleging is de verpleging van de ziel" Amalia Sieveking). De diensten, die de apostel in 1 Kor. 12: 28 onder de geestelijke gaven optelt, hebben zeker betrekking op het hele gebied van de praktische liefdediensten van de diakenen. Paulus verlangt van een echten diaken een eerbaren wandel, oprechtheid, matigheid, vrij zijn van winzucht, een helder inzicht in de goddelijke waarheden, die laatste eigenschap op een deelnemen aan de zielverzorging wijst; bovendien blijkt echter uit deze vereisten, dat de diakenen in de apostolische kerk een veel hogere geestelijke roeping hadden, dan de dienaars van de Joodse synagogen, die het gebouw openden en toesloten, voor de reiniging zorgden en de boeken ter voorlezing overreikten.

Niet ketters gezind (Tit. 3: 10), maar houdende de verborgenheid van het geloof, de kennis van Gods raadsbesluit, om ons in Christus zalig te maken, die voor de wereld en het natuurlijk verstand verborgen is (Rom. 16: 25. 1 Kor. 2: 7 vv., in een rein geweten (Hoofdstuk 1: 5, 19), zodat te wachten is, dat zij ontoegankelijk zijn voor het bedrog van de dwaalleraars.

Men heeft er zich over verwonderd dat hier niet slechts voor de aanstelling van oudsten, maar ook, hetgeen in de brief aan Titus niet het geval is, voor de aanstelling van diakenen aanwijzing wordt gegeven en nog daarenboven voor hen een zo gelijk aan die andere. Maar Titus moest de Christenen op Kreta nog eerst tot een gemeente samenvoegen, dat door het aanstellen van oudsten geschiedde, aan wie dan kon worden overgelaten om de juiste mensen te zoeken voor de diensten van de gemeente, die van mindere aard waren. Timotheus daarentegen moest bij Christenen, die reeds tot een gemeente waren samengevoegd, ervoor waken, dat de kerkelijke ambten in de juiste handen kwamen. Dat hetgeen van Timotheus over de vereisten tot het ambt van diaken gezegd wordt zo gelijk is aan hetgeen de apostel ten opzichte van oudsten gezegd heeft kan eveneens niet bevreemden, omdat beide keren gehandeld wordt over zulke eigenschappen van de aan te stellen personen, waarop hij, afgezien van de geschiktheid, die voor het ambt geëist wordt, acht moest geven; op de zedelijke toestand moest in beide gevallen acht worden geslagen. Is dit met de uitdrukking "insgelijks" in het algemeen gezegd, dan worden vervolgens eigenschappen opgeteld, waarop bijzonder acht moet worden gegeven bij de diakenen met het oog op hun ambtsbediening. De ernst, waarop men bij hen, die met de waardigheid van het opzienersambt moesten worden bekleed, zoals vanzelf sprak, zag, mocht ook bij de diakenen niet ontbreken, hoewel men daar gemakkelijker iets voorbijzag. De ondergeschikte bezigheden, die hun werden opgedragen, moesten echter verricht worden met die ernst, die voor alles nodig is wat vanwege de gemeente geschiedt; zij moesten dus eerbaar zijn. Zij mochten verder niet tweetongig zijn; een slechte eigenschap voor een diaken, als hij anders spreekt bij de opzieners, van wie hij zijn opdracht verkreeg en anders bij de gemeenteleden, bij wie hij die opdracht volvoerde! Hij mocht verder geen wijnzuiper zijn, niet overgegeven aan rijkelijk genot van dronken makende drank; want wat hij te doen heeft in de vergaderingen van de gemeente, bij de maaltijden van de gemeente (1 Kor. 11: 18 vv.) of namens de gemeente, bij armen en zieken, mag niet in bedwelmdheid van de drank geschieden. En omdat de zorgen, die hem waren opgedragen, genoeg gelegenheid gaven om die tot snood gewin te misbruiken, mag hij niet iemand zijn die vuil gewin zoekt. Daardoor zou zijn geweten worden bevlekt. Zo komt de apostel tot de algemenen eis: "houdend de verborgenheid van het geloof in een rein geweten"; de toestand van zijn geweten moet niet in tegenspraak zijn met de heilige waarheid, die hij bezit.

De apostel veronderstelt dat het geheim van het geloof of van de godzaligheid (vs. 16) reeds werkelijk als een schat in het bezit van de diakenen is. Het rein geweten is als het ware het vat, waarin deze schat bij hen moet worden bewaard en neergelegd.

Deze eis staat in tegenstelling tot de onreinheid van de dwaalleraars, die hun geweten door vermenging van de waarheid met dwalingen bevlekt hebben (vgl. Hoofdstuk 4: 2).

En dat dezen, die men volgens deze voorschriften gekozen heeft, ook eerst beproefd worden, een proeftijd doorstaan en dat zij daarna dienen in het ambt, hun opgedragen (1 Petrus 4: 11. Rom. 12: 7), als zij onbestraffelijk zijn, geen aanleiding tot ontevredenheid hebben gegeven.

Het is niet genoeg dat men hun zedelijke toestand niet buiten aanmerking laat, maar, zoals geen pas opgenomene in de gemeente dadelijk tot opziener mag worden gekozen (vs. 6), zo

moeten ook zij, die men tot diakenen maakt, eerst beproefd worden, dan mogen zij, als zij onbestraffelijk zijn, het ambt op zich nemen.

De bedoeling van de apostel is niet, zoals de uitleggers meestal zijn woorden willen verklaren, dat over hen, die zich voor het ambt van diaken hebben aangemeld, eerst een onderzoek moest worden ingesteld en over hen in de gemeente moest worden gestemd, maar zij moesten eerst door de oudsten en door Timotheus hier en daar in de armverzorging en in het herderlijk werk worden gebruikt en bleken zij daarin goed te zijn, dan pas behoorde het ambt hun te worden opgedragen.

De vrouwen insgelijks moeten eerbaar zijn, geen lasteressen, wakker (vgl. Tit. 2: 3), getrouw in alles, zodat men onvoorwaardelijk op haar vertrouwen kan.

Van welke vrouwen hier sprake is wordt niet nader te kennen gegeven; omdat echter het voorschrift wordt ingelast midden tussen de verordeningen over de diakenen, kan niet aan de Christelijke vrouwen in het algemeen worden gedacht, maar alleen aan degenen, die in nauwe betrekking tot de diakenen staan, dus of aan hun echtgenoten, of aan hun vrouwelijke ambtgenoten, de diakonessen. De eerste mening is die, welke Luther in zijn vertaling volgt. De vrouwen van de diakenen, meent men, stonden haar mannen in hun werk terzijde; vooral bij het vrouwelijk geslacht, dat in het Oosten en bij de Grieken veel meer afgezonderd leefde dan bij ons, kwam het er veel op aan van welke aard zij waren. Als de apostel dat had gewild, waarom zou hij dan niet hebben geschreven "hun vrouwen", in plaats van in het algemeen "de vrouwen? " Het woord "insgelijks", waarmee dit vers op vers 8 terugwijst, duidt tevens aan, dat hij vrouwen bedoelt niet door echtverbintenis maar door gelijke dienstbetoning met de diakenen verbonden. Men moet dus in de grondtekst bij gunaicav aanvullen diaconouv en moet dus denken aan diakonessen Ro 16: 1, die uitdrukking een later gemaakte is een, die in het Grieks niet voorkomt. Van de diakonessen nu wordt, evenals van de diakenen, geëist, dat zij van een ernstig, waardig gedrag zijn, zodat hier evenals daar (vs. 8) het "eerbaar" vooraan staat. Terwijl van de diakenen wordt gezegd, dat zij "niet tweetongig" moeten zijn, mogen deze "geen lasteressen" zijn. Ligt het voor de mannen meer voor de hand om zich naar twee kanten in de gunst in te dringen, bij de vrouwen kon het gemakkelijker plaats hebben dat zij lastertaal van huis tot huis droegen en verkeerde dingen bij de opzieners van de gemeente aanbrachten. Het lasteren is toch meer het vrouwelijk geslacht eigen; dat heeft geen wapens, geen lichaamskrachten, zoals de man, het gebruikt nu graag de tong om te wonden en de natuurlijke zwakheid en afhankelijkheid maakt het voor wangunst en ijverzucht vatbaarder. Dronkenschap nu was bij vrouwen minder te vrezen; toch voelt de apostel zich gedrongen om met het "niet, die zich tot veel wijn begeven" (vs. 8) in parallel te plaatsen het "wakker" of "nuchter" en evenzo komt met het "geen vuil gewinzoekers" overeen het "getrouw in alles". Voegt men bij deze laatstgenoemde uitdrukking "in leven en in geloof" dan zou zij ook de parallel tot het gezegde in vs. 9 "houdende de verborgenheden van het geloof in een rein geweten" in zich sluiten.

Dat de diakenen, om op deze (vs. 8) nog eens terug te komen, man van een vrouw zijn 1Ti
2 en wel zodanige huisvaders, die hun kinderen en hun eigen huizen goed regeren (vs. 4).

In vs. 8-10 was datgene genoemd wat in diakenen moest worden gevonden, omdat het voor de bediening van hun ambt nodig was, of wat niet bij hen mocht zijn, omdat het daarvoor nadelig was; daarom geldt dat voor hen allen zonder onderscheid en vervolgens hetzelfde voor de diakonessen in vs. 11 vermeld. Nu volgen daarentegen eisen, die de diakenen betreffen, die

gehuwd zijn en een huisgezin hebben, terwijl het bij de diakonessen vanzelf sprak dat zij door geen huwelijks- en moederplichten gebonden waren.

Hier blijkt het nog meer dan bij vs. 2 hoe onjuist het is om deze uitdrukking als van het vermijden van een tweede huwelijk te verstaan. Een buitengewone mate van heiligheid en ingetogenheid, of de redenen, die bij 1 Kor. 7: 39, 40 de apostel een tweede huwelijk daden ontraden, konden bij de keuze van diakenen zeker niet in aanmerking komen, maar wel de vraag naar een behoorlijke, eerbare Christelijke echtverbindtenis. Het was toch wenselijk dat de diakenen gehuwd waren, want juist daarom wordt er ook van hun vrouwen gesproken en zelfs een tweede huwelijk was raadzaam, niet alleen in het belang van hun huis, maar ook in dat van hun ambt.

De huiselijke deugd van de diakenen moet op geen lagere trap staan dan die van de opzieners. De zorg voor eigen kinderen was zonder twijfel de beste voorschool voor de Christelijke armen- en ziekenverpleging.

a) Want die in het ambt van diaken (vs. 10), dat uitwendig minder schijnt te zijn dan het ambt van opziener (vs. 1) en daarom minder begeerlijk dan dit, wel gediend hebben, verkrijgen zichzelf, om niet eens te spreken van het nut, dat zij in de gemeente stichten, een goede opgang, achting en waardering van de kant van de gemeenteleden en veel vrijmoedigheid tegenover God de Heere (1 Joh. 3: 21; 4: 17) in het geloof, dat is in Christus Jezus, d. i. in het geloof in Christus Jezus (2 Tim. 3: 15).

MATTHEUS. 25: 21

Deze belofte moet men niet beschouwen als een uitzicht geven op een goede bevordering en als die uitblijft, verdrietig worden; maar men moet het aannemen en bewaren als een woord van Hem, die in het midden van alle gemeenten wandelt en daarop letten, hoe men het ook zonder eigenlijke verandering van ambt kan vervullen.

IV. Vs. 14-Hoofdstuk 4: 16. De apostel is tot een voorlopig slot gekomen met de voorgaande voorschriften over enige hoofdzaken, die in de gemeentetoestanden te Efeze in aanmerking moesten worden genomen. Hij kon het daarbij laten blijven, wanneer zijn oorspronkelijke gedachte om weer snel te Efeze te komen en zelf opnieuw het arbeidsveld daar over te nemen, vervuld zou worden. Voor dat geval had hij wellicht zelfs reeds meer geschreven dan onmiddellijk nodig was. Hij heeft echter nu een werk, dat hem naar alle waarschijnlijkheid langer verwijderd zal doen blijven. En nu breidt zich voor hem zijn gezichtskring uit ten opzichte van hetgeen hij zijn leerling en plaatsbekleder te schrijven heeft, ja hij beschouwt niet alleen diens tegenwoordig ambt als dat van zijn tijdelijke plaatsbekleder, maar ook zijn latere stand in het algemeen, als hij niet meer alleen een apostolisch helper, maar een op zichzelf staand, een zelfstandig huisbezorger in Gods huis zal zijn. Terwijl hij dan in de eerste plaats Timotheus voorhoudt, hoe het met dit huis van God, met de kerk, gesteld is, wat een verheven waarde in haar verhouding tot God, en wat een verheven betekenis van haar betrekking tot de wereld, haar toekomt, geeft hij tevens de hoofdzaak van de Christelijke waarheid, welker pilaar en fundament voor de wereld de kerk is, terug met de woorden van een kerklied, dat waarschijnlijk te Efeze gebruikt werd, om op die manier goed duidelijk te maken, dat de kerk inderdaad zo gesteld is, als hij zo-even van haar gezegd heeft (vs. 14-16). Snel richt zich echter zijn blik tot de volgende tijden, de Geest van de profetie komt over hem en toont hem gedanen van Gnostieken en Manicheën, van de 2de en 3de eeuw van verre. Wel beschrijft hij deze niet tot in bijzonderheden, maar hij karakteriseert ze slechts naar hun

inwendige toestand en hun uiterlijk (Hoofdstuk 4: 1-5). Wat hij zegt is echter reeds voldoende om Timotheus op het hart te drukken welke plicht hem met het oog op zodanig gevaar is opgedragen, wanneer hij zich een goed dienaar van Jezus Christus zal betonen (Hoofdstuk 4: 6-11) en hoe hij die plicht reeds in zijn tegenwoordig omstandigheden moet vervullen (Hoofdstuk 4: 12-16).

Deze dingen, die ik in de drie vorige afdelingen heb voorgedragen, schrijf ik u, hopend zeer snel tot u te komen, zodat wellicht een tenuitvoerlegging van de bepalingen, in de derde afdeling gegeven, van uw zijde niet nodig zal zijn.

Maar als ik vertoef, wat gebeuren kan, schrijf ik het u tegelijk met hetgeen verder volgt, opdat u mag weten hoe men, hoe u, als die nu in mijn plaats staat, ook eens later, wanneer u zelfstandig als huisverzorger bent opgetreden (Luk. 12: 42 v. Hebr. 3: 5 b), in het huis van God (Num. 12: 7 Hebr. 3: 2; 10: 21) moet verkeren en uw ambt bedienen (Hebr. 13: 18). Dat is toch van groot belang, want het is het huis van God, uit levende stenen gebouwd (1 Petrus 5), dat is de gemeente van de levende God (Hebr. 3: 6. 1 Petrus 4: 17, een pilaar en vastigheid van de waarheid voor de wereld, opdat deze waarheid in deze wereld een vaste plaats en een blijvend bestaan heeft.

Hoewel de apostel hoopte zelf te komen, heeft hij toch niets willen verzuimen en het intussen willen schrijven. Het schrijven is in menselijke zaken een vergoeding voor hetgeen men bij afzijn van elkaar moet missen en verzuimen; zo wordt ook in het rijk van God door geschrift of tegenwoordig door in druk gegeven schriften veel vergoed, wat over de levende stem wordt gemist. Het moet daarom worden gehouden voor een gave en werking van de Geest, die naar vele vruchten verlangt, als dienstknechten van God ook tot het afleggen van getuigenis in geschriften zich gedrongen gevoelen.

De woorden "als ik vertoef", wijzen er op, dat de brief in Achaje is geschreven in een tijd, toen de apostel erover dacht om van daar nog een uitstap te maken, die in zijn oorspronkelijk plan niet had gelegen en wel is het het gaan naar Kreta Ac 19: 20, dat hij in zijn gedachte heeft.

Paulus schrijft in de hoop dat hij sneller tot Timotheus zal komen dan het de schijn kon hebben, omdat hij schrijft: Timotheus moet daaruit, dat de apostel hem schrijft, niet besluiten, alsof hij dacht, hem lang te Efeze alleen te laten. Maar toch is het altijd mogelijk dat hij toefde en voor dat geval moet de brief hem doen weten, hoe men zich in het huis van God moet gedragen, hoe hij daarin moest handelen. Met dit "verkeren" is niet de Christelijke wandel in het algemeen bedoeld, als moest Timotheus pas nu leren, waarin die bestond; maar wel moet hij weten, hoe iemand zich moet gedragen, die het huis van God te besturen heeft. In het vorige was daarvan nog weinig te vinden. Wel hebben wij van Hoofdstuk 2 af de apostel horen spreken van datgene, waarop Timotheus zal hebben te letten, maar onmiddellijke aanwijzingen voor hemzelf, wat en hoe hij zelf handelen moest, lazen wij niet; deze volgen van nu aan. De nadere bepaling, wat voor een huis van God bedoeld is, geeft aanleiding tot de bijvoeging: "hetwelk is de gemeente van de levenden van God. " Het is dus niet een, zoals het Oud-Testamentische was, waarin een uitwendig dienen in uitwendige dingen met uitwendige middelen plaats had, maar zij is een gemeente, wier wezen overeenstemt met het wezen van Hem, wiens gemeente zij is (Joh. 4: 23 v.). Dit is het enige, waarnaar af te meten is, hoe hij, die het huis van God moet besturen en daarin dienen, daarin moet handelen en wandelen. Ten tweede is het "een pilaar en vastigheid van de waarheid" en zo moet het dan hem te doen zijn om de waarheid, die hier haar woning heeft.

De concrete voorstelling van de gemeente te Efeze wordt hier door de apostel tot het algemene begrip van kerk uitgebreid. De werkzaamheid voor een bepaalde gemeente is een dienen in het éne grote huis van God, waartoe elke gemeente in het bijzonder als een bouwsteen behoort.

Het is een schone gedachte: de kerk is het huis van God. In dit huis is Christus de Heere, zijn de Christenen huisgenoten, is de geestelijke huisverzorger. De geestelijke moet dus over de huisgenoten het opzicht houden, over hen waken, omdat hij hun huisverzorger is; hij moet ze echter met achting en liefde behandelen, omdat zij zijn medehuisgenoten zijn. Dat is een belangrijke waarheid: de zielverzorger Gods huisverzorger en medehuisgenoot. Als huisverzorger moet hij de trouw en waakzaamheid zelf, als medehuisgenoot de liefde en zachtmoedigheid zelf zijn.

Alle voorschriften, die de apostel in het voorafgaande heeft gegeven, erlangen eerst door dit woord hun volle kracht! Wat een taak om mee te bouwen aan het huis van de levenden van God! Ja, die arbeiders en opzieners van het werk zelf aan te stellen en te besturen! - Met betrekking tot God wordt de gemeente een huis, met het oog op de waarheid, haar pilaar en grondvest genoemd. Onder de mensen is de gemeente een pilaar, die de goddelijke waarheid draagt, het fundament, waarop zij steeds opnieuw wordt opgericht, (maar uit de bron van de waarheid, want deze is alleen Gods woord). De gemeente van God op aarde is niet alleen bewaakster van de schat van de goddelijke heilswaarheid, ook de voortdurende kracht en werking van het woord onder de mensen steunen op de voortgezette belijdenis en getuigenis van de gemeente; was er geen gemeente van de Heere op aarde, dan zou niemand in Zijn woord kunnen geloven. In de gemeente van hen, die de werking van dit woord in meerdere of mindere mate hebben ondervonden, kan alleen de zin ervan worden ingezien, zijn zegen ver verbreid worden.

De grootheid en het gewicht van zijn roeping moet Timotheus voor ogen worden gesteld in de heerlijkheid van het huis, waarin bij dient. En deze heerlijkheid van de kerk wordt nu in tegenstelling tot de dreigende dwaalleer, die de apostel reeds op het oog heeft (Hoofdstuk 4: 1 vv.), daarin gesteld dat de kerk op aarde de roeping heeft, de waarheid voor de wereld te bewaren, haar bestaan op aarde te verzekeren. Deze roeping heeft de kerk vanaf het begin gehad en beoefend en zij zal die hebben en uitoefenen, zo zeker als zij de gemeente is van de levenden van God en de belofte heeft, dat ook de poorten van de hel haar niet zullen overweldigen. Zij heeft die niet alleen en oefent die uit, in zoverre en naarmate, maar omdat en uit kracht daarvan, dat zij zelf rust op de eeuwige grondslag, die is Jezus Christus. Juist daarom is zij voor de wereld draagster van de waarheid, omdat zij zelf wordt gedragen door de waarheid, die in haar is.

Wat een verheven beschrijving van de Christelijke gemeente! Paulus noemt haar het huis van God, een uitdrukking die in het Oude en Nieuwe Testament van elke plaats, waar God Zich bijzonder openbaarde, vooral voor de tabernakel en de Jeruzalemse tempel wordt gebruikt en geeft ermee te kennen, dat zij aan God gewijd is en Hem toebehoort, dat Hij in haar als het ware woont, in haar werkt en Zich aan haar bijzonder openbaart. Hij noemt haar verder de gemeente van de levenden van God, dat is, de vereniging van mensen, die aan de levende, de alleen ware God gewijd is en Hem toebehoort, over wie Hij Koning is en die door Hem bestuurd wordt. Hij noemt haar eindelijk een pilaar en vastigheid, een zuil en grondslag van de waarheid, omdat in haar een vast, ontwijfelbaar bewijs van de waarheid aanwezig is, omdat zij de waarheid draagt en bewaart. Maar was dit zo, verdiende de gemeente met deze eretitels genoemd te worden, dan was het voor Timotheus van het hoogste belang om te weten

hoe hij in haar midden, overeenkomstig haar waarde en tot haar heil, hoorde te verkeren en wij voelen waarom Paulus hem door deze brief desaangaande onderricht en bestuur meedeelt, ofschoon hij hoopte weldra tot hem te komen. Laat ons ook de Christelijke gemeente uit die verheven oogpunten beschouwen, waaruit Paulus haar beschouwde. Danken wij God, dat zij is gesticht op de aarde, dat zij ook onder ons is gevestigd, dat ook wij tot haar behoren. Verblijden wij ons in Hem, dat de waarheid, ons geopenbaard in het Evangelie, in en door haar is bewaard gebleven, al is men ook soms van de waarheid afgeweken, ja, dat de bestrijding van de waarheid en de dwalingen zelf hebben medegewerkt, om de waarheid te helderder te doen schijnen. Proberen wij hoe langer hoe meer levende lidmaten van deze gemeente van God te worden! En werken wij mee om haar aan haar belangrijke, heilvolle, verheven bestemming, ten zegen voor de wereld en tot verheerlijking van God en de Verlosser, steeds meer te doen beantwoorden.

En, om die waarheid, van welke pilaar en vastig de Christelijke gemeente is, hier in haar kardinale punten voor te stellen, buiten allen twijfel, de verborgenheid van de godzaligheid is groot. Zij is boven alle gedachten verheven (Efeze 5: 32), maar daarom niet meer onbekend. Zij is openbaar geworden, zodat zij met de mond wordt beleden en door mensenlippen kan worden geprezen, overal waar zij, die godzaligheid kweekt, in geloof wordt aangenomen. Terecht wordt die verborgenheid in een van de geestelijke liederen van de Efezische gemeente Eph 5: 14 op de volgende manier bezongen: God is geopenbaard in het vlees (Joh.
14. 1 Joh. 4: 2 is gerechtvaardigd, bewezen als degene, die in tegenstelling tot anderen werkelijk rechtvaardig was (MATTHEUS. 11: 19) en wel in de Geest (Rom. 1: 4), is gezien door de engelen toen Hij ten hemel voer (Hand. 1: 9 v. Efeze 1: 20 v.), is gepredikt onder de heidenen, toen Zijn zendboden uitgingen in het gehele land (Mark. 16: 20), is geloofd in de wereld, toen men Hem daarna niet meer op aarde zag (1 Petrus 1: 8), is opgenomen in heerlijkheid, om daarin te blijven, tot Hij van daar zal terugkomen, om de Zijnen deze deelachtig te maken (Hand. 3: 21).

Bij de verklaring in vs. 15, hoe het gesteld is met het huis van God, waarover wordt gesproken, komt nu hier een andere uitspraak, hoe het met de waarheid is, als wier pilaar en vastigheid de apostel dat huis heeft voorgesteld. Hij noemt nu deze waarheid "de verborgenheid van de godzaligheid", om aan de ene zijde te bevestigen, dat de waarheid, wier woning het Nieuw-Testamentische huis van God is, niet uit mensengedachten afkomstig is, maar een werk van goddelijke openbaring, zonder welke men niet van haar zou weten en aan de andere zijde, dat haar aard is om, waar zij wordt opgenomen, vroomheid teweeg te brengen en dus slechts is voor hen, in wie zij godzaligheid werkt. De feiten, die hij verder aanhaalt, moeten wel niet de hoofdinhoud van de Christelijke leer voorstellen, zoals bijvoorbeeld het "gepredikt onder de heidenen, geloofd in de wereld" geen geloofsstellingen zijn, maar zij moeten van de wonderbare grootheid en verheven betekenis daarvan een indruk geven.

Die onder deze indruk staat, hoe kan die zich en de gemeente, in plaats van met die verborgenheid van de godzaligheid, met iets bezighouden, dat in Hoofdstuk 4: 7 genoemd wordt "ongoddelijke en oudwijfse fabelen. "

God is hier zeker de tweede persoon in het aanbiddelijk Drie-enig Opperwezen. God is geopenbaard in het vlees, voor zover Gods eeuwige Zoon de menselijke natuur heeft aangenomen en ons in alles is gelijk geworden, uitgenomen de zonde (vergel. Joh. 1: 14). God is gerechtvaardigd door de Geest. Door de Geest in tegenstelling van het vlees of de menselijke natuur, hebben wij volgens ons de goddelijke natuur van de Verlosser te verstaan. Hij is gerechtvaardigd in de geest, of ten opzichte van de goddelijke natuur, wanneer Hij uit

de doden is opgestaan. Hij had Zich voor Gods Zoon uitgegeven en om die belijdenis was Hij als een godslasteraar ter dood veroordeeld, maar door Zijn opstanding heeft Hij Zich gerechtvaardigd en kennelijk bewezen, dat Hij in waarheid Gods Zoon was (vergel. Rom. 1: 4). Hij is gezien door de engelen, die Hem vergezelden en hulde deden, toen Hij ten hemel voer. Hij is als de Verlosser van zondaren gepredikt onder de heidenen, regelrecht tegen de begrippen van de Joden. Hij is geloofd in de wereld, voor zover vele mensen in alle werelddelen Hem gelovig hebben aangenomen. Hij is opgenomen in heerlijkheid en geplaatst aan ‘s Vaders rechterhand, alwaar Hij een heerlijkheid geniet, waarvan wij ons geen denkbeeld maken kunnen (vergel. Mark. 16: 19). Deze stellingen zijn een pilaar en vastheid van de waarheid. Zij behelzen de voornaamste grondwaarheden van het Evangelie, waarbij het hele Christendom staan of vallen moet. In deze waarheden liggen vele verheven verborgenheden, die van het uiterste gewicht zijn en de Christenen de meest kunnen doende drangredenen tot godzaligheid opleveren.

"Buiten alle twijfel - groot", dat wil zeggen: het is een geheim, dat nu geopenbaard is, over welks gewicht en waarde bij geen Christen twijfel bestaan kan. In de woorden, die hierop volgen en de steeds toenemende heerlijkheid van de openbaring van God in Christus in een reeks van feiten aanschouwelijk maken, is het aanvangspunt de aarde, (geopenbaard in het vlees), het uitgangspunt de hemel ("opgenomen in heerlijkheid. Het geheel bestaat uit twee hoofddelen, waarvan elk drie leden heeft, waarvan de beide eerste ("geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de geest" - "gepredikt onder de heidenen, geloofd in de wereld, dat, wat op de aarde, de derde ("gezien van de engelen" - "opgenomen in heerlijkheid dat, wat in de hemel geschiedt, op de voorgrond plaatsen, evenals ook de eerste en vierde ("geopenbaard in het vlees" - gepredikt onder de heidenen, de tweede en vijfde ("gerechtvaardigd in de geest" - "geloofd in de wereld" met elkaar overeenstemmen. Waarschijnlijk hebben wij in deze gehele plaats het fragment van een oud kerklied, of ook van een (in tegenstelling tot het Efezische geroep in Hand. 19: 34 : "groot is de Diana van de Efeziërs" ontstane) belijdenisformule. Deze zal wellicht, nadat in een vorige ons niet nader bekende strofe de lof van de levende God was gezongen, zeker aldus luiden: "welke - groot is het geheim - geopenbaard is in het vlees enz. " Dit alles is in de ogen van de grote apostel de grote verborgenheid van de godzaligheid, dit de pilaar en de vastigheid van de waarheid, waarop de tempel van God onveranderlijk rust, terwijl de afval hiervan in de schoot van diezelfde gemeente te wachten was (vgl. Hoofdstuk 4: 1. Hand. 20: 29).

HOOFDSTUK 4

WAARSCHUWING TEGEN DE VERLEIDING VAN DE LAATSTE TIJD. AANMANING TOT BEOEFENING VAN DE GODZALIGHEID

Maar a) de Geest van de profetie (2 Thessalonicenzen. 2: 2 Rom. 12: 7), waarvan ik mij bewust ben, dat ik die bezit (Hand. 20: 25), zegt duidelijk, zodat niet twijfelachtig is, wat Hij nu inwendig verzekert, dat in de laatste (liever "latere, de volgende tijden, die van deze tegenwoordige niet ver verwijderd zijn, sommigen zullen b) afvallen van het geloof, zich begevend tot verleidende geesten en leringen van de duivel. Deze toch zoeken het grote geheim van de godzaligheid (Hoofdstuk 3: 16) door een schijnheiligheid (vs. 3), die in strijd is met de orde van de goddelijke schepping, uit de gemeente van de levende God (Hoofdstuk 15) te verdringen (vgl. 1 Kor. 10: 20).

2 Tim. 3: 1. 2 Petrus 3: 3 b) MATTHEUS. 24: 23

Zij zullen namelijk tot dat afvallen van het geloof en het aanhangen van de dwaalgeesten zich laten verleiden door geveinsdheid van leugensprekers. Zij, wier inwendige gezindheid vleselijk is en niet geestelijk en die hun heiligheid stellen in hetgeen tegen en niet naar Gods wil is, zullen zich de schijn van hoge geestelijkheid en bijzondere heiligheid geven, hebbend, omdat hun eigen bewustzijn zegt, dat hun zaak niet goed en heilzaam is, maartegen de Christelijke waarheid strijdt en voor de Christelijke gemeente verderfelijk is, hun eigen geweten als met een brandijzer toegeschroeid en in zo’n toestand stellen zij zich tot werktuigen van duivelse leringen (Jak. 3: 15).

Zij leiden op allerlei dwaalwegen, geïnspireerd door die verleidende geesten (1 Kon. 22: 19 vv.), verbiedend te huwelijken, gebiedend (1 Kor. 14: 34) van voedsel te onthouden (Kol. 2: 21), die God geschapen heeft a) tot nuttiging (1 Kor. 10: 30 Hand. 2: 47; 27: 33 vv.), b) met dankzegging aan God, die ze geschapen heeft, voor de gelovigen en die de waarheid hebben bekend. Die toch alleen zijn in staat Zijn bedoeling te begrijpen en bij deze alleen wordt die bereikt, terwijl de anderen of die dankzegging nalaten, hoewel zij de gave aannemen, of ook uit minachting en miskenning van de goddelijke orde het aannemen weigeren.

Gen. 1: 29; 9: 3

In strijd met de bewering van de dwaalleraars die staande houden, dat voor hen, die geloven en de waarheid erkennen, zulke dingen niet door God geschapen zijn, zegt de apostel, dat ze juist voor hen en hun ten dienste zijn geschapen en niet voor de ongelovigen, die er Hem niet voor danken. De eigenlijke bestemming van alle tijdelijke en zichtbare gave is, dat zij tot openbaring en tot lofprijzing van de Gever voert, dat zij opleidt van het aardse en tijdelijke tot het hemelse en eeuwige. Omdat dat oogmerk van God bij de ongelovigen, wanneer zij in het ongeloof volharden, niet bereikt wordt, zo heeft Hij in zoverre deze dingen niet voor hen geschapen, maar voor Zijn kinderen, die in de waarheid wandelen.

De heiliging daarvan geschiedt, volgens Paulus, door Gods woord en het gebed; door Gods woord dat het voedsel schept en door het gebed, dat dit Woord in het geloof aanneemt. De leer van Paulus vloeit voort uit de stelling, dat wij geen goede rechtmatig bezitten, als ons geweten het niet betuigt, dat dit het onze is. Wie onder ons zou zich ook maar één graankorrel met recht kunnen toe-eigenen, wanneer hij niet uit Gods woord wist dat hij erfgenaam van de wereld was. Wel zegt ons het gezond mensenverstand, dat alles in de wereld van nature tot

ons gebruik bestemd is, maar omdat door Adams val onze heerschappij over de wereld is verloren gegaan, wordt door onze onreinheid alles besmet, wat wij van Gods geschenken aanraken en het verontreinigt ook ons weer, totdat God ons genadig te hulp komt, ons tot leden van het lichaam van Zijn Zoon en dus opnieuw tot heren van de wereld makend, zodat wij ons nu mogen bedienen van al haar goederen, alsof zij de onze waren. God moet men tot Vader hebben om Zijn erfgenaam te wezen; Christus moet ons Hoofd zijn, opdat al het Zijne het onze wordt. Daarom is het een onreine door van de goddelijke gaven, wanneer wij bij haar gebruik God niet erkennen en aanroepen. Het is een maaltijd als die van de dieren, wanneer wij ons aan tafel zetten en niet bidden en verzadigd zijnde, opstaan zonder God te gedenken.

De laatsten, die het aannemen weigeren en in zo'n handelwijze een bijzondere heiligheid zien, begrijpen inderdaad niet wat zij zeggen of wat zij bevestigen (Hoofdstuk 1: 7) a) want alle schepsel van God is goed (Gen. 1: 31 Wijsh. 1: 14 en er is niets verwerpelijk, alsof men zich in de ogen van God door het genot daarvan zou verontreinigen, met dankzegging genomen zijnde (vgl. 1 Kor. 10: 25 v. Rom. 14: 14 en 20 Tit. 1: 15).

Hand. 10: 15

Want het wordt geheiligd (1 Kor. 7: 14) door het woord van God en door het gebed, door een bede, ontleend aan het woord van God, of uit het eigen hart voorgedragen (vgl. het Benedicite et Gratias in de Catechismus van Luther).

Wat het was het huwelijken te verbieden, hoefde de apostel Timotheus niet eerst voor te houden. Zo'n verbod toch kwam in openlijke tegenspraak met de goddelijke regeling bij de schepping. Anders was het met het verbod van sommige spijzen: dat kan in zoverre minder bedenkelijk voorkomen, omdat toch ook de Mozaïsche wet geboden over spijzen had. Daarom voegt de apostel erbij dat de spijzen, die die leugensprekers zouden verbieden, door God waren geschapen, opdat de mens ze met dankzegging zou genieten en men dus geen reden had ze voor verwerpelijk te houden, integendeel, als men het met dankzegging geniet, wordt het door Gods woord en gebed, dat met Gods woord geschiedt, geheiligd en wordt het de wijding van de Christelijke staat deelachtig.

Uit de woorden van de apostel volgt een niet onbelangrijke regel: alles wat ik met gebed en dankzegging kan doen, alles, waarbij ik aan God kan denken, in Zijn gemeenschap kan zijn, is geen zonde, doe datgene, waarbij u kunt bidden, laat datgene, waarbij u niet kunt bidden.

Ook bij zijn afscheid van de oudsten te Efeze, heeft de apostel een smartelijk voorgevoel (Hand. 20: 29 v.). Hij erkende, dat van deze plaats een haeresie van nieuwe en gevaarlijke aard zou uitgaan, een heidens verderf van het Christendom, zoals van Jeruzalem de farizese misvorming was uitgegaan. Hij zag dat uit de levende kudde van het heiden-Christendom, zelfs uit het midden van hen, die het heilige ambt van herders in de kerk hadden ontvangen, mannen zouden opstaan, die verkeerde dingen zouden spreken een karikatuur van de waarheid in plaats van de waarheid zouden stellen, de zielen van de discipelen, die Christus toebehoren, tot zich zouden trekken en aan zich verbinden en als gruwelijke wolven onder de kudde van God zouden huishouden. Hij zag met één woord in profetische geest het opkomen van de valse heidense gnosis (vgl. bij Hand. 20: 31). In deze brief aan Timotheus, die te Efeze gevestigd is, spreekt hij zich nu dan duidelijker uit, zowel over hetgeen reeds is geschied, als over hetgeen door de profetische geest van te voren werd verkondigd. Hymeneüs en Filetus waren ambtgenoten van de apostel in de bediening van het woord; zij leden schipbreuk wat hun geloof aangaat, want zij hadden geen reinheid van geweten bewaard en ten allen tijde was

het verstrikking van de Christenen in heimelijke of openbare zondedienst, die het ontstaan van dwaalleer en ongeloof voorafging. Hun verkeerde mening, dat de opstanding reeds had plaats gehad, d. i. een opstanding van het lichaam niet meer te wachten was, beweerden ze met zo'n hardnekkigheid tegenover de apostel, dat zij het tot lastering brachten en aan de satan moesten worden overgegeven. In Korach en diens rot (Num. 16) ziet Paulus een voorbeeld van deze weerbarstigen; evenals die tegen Mozes en Aäron optraden en het priesterschap zonder goddelijke roeping zich toe-eigenden, zo wilden dezen in tegenstelling met de apostel en het wettig gezag een ander hun eigen haeretische leerambt oprichten en Paulus zag in de geest, dat het woord van deze oproerige leraars in de kerk om zich heen zou voortvreten, evenals de kanker in het menselijk lichaam, totdat zij een einde zonden vinden, gelijk aan dat van hun voorlopers, Korach, Dathan en Abiram. Ook waren er reeds tovenaars aanwezig, die konden worden vergeleken met Jannes en Jambres, de tegenstanders van Mozes, mensen als Simon de Magiër, of de latere gnostikus Marcion, verleiders tot schanddaden, die de dienaars van Christus op de voet volgden en in de gemeenten en in de families inslopen (Hoofdstuk 1: 20. 2 Tim. 2: 17 vv., 3: 6 vv. In zulke verschijningen op Christelijke bodem vertoonde zich reeds het begin van de afval, waarvan Paulus in 2 Thessalonicenzen. 2: 2 en 7 gesproken had. Zijn eerste vorm was de huichelachtige ascese van een gebrandmerkt geweten; pas de latere ontwikkeling daarvan was de ongebondenheid en de verwoesting van alle zedelijke banden, die de apostel als algemeen in de laatste tijden voorspelt in 2 Tim. 3: 1 vv. Tegenover al deze wanstaltigheden wijst hij Timotheus op de verborgenheid van de godzaligheid: "God is geopenbaard in het vlees enz. " Gods menswording tot verlossing en heiligmaking van de menselijke natuur is de bron van alle ware heiligmaking; evenzeer is de verplichting tot heiligheid als de kracht en de mogelijkheid daartoe daarin gegeven, dat Gods Zoon in het menselijk vlees heilig wandelde, stierf en opstond. De onreine wil en kan het niet geloven, een gebrandmerkt geweten knaagt, altijd aan deze waarheid, waardoor het zich veroordeelt voelt (1 Joh. 4: 3), haar te ontkennen was de hoofdgedachte van de hele haeretische gnosis.

Als u deze dingen, die ik u op het hart gedrukt heb (vs. 3 vv.), de broeders te Efeze voorstelt, die u moet leiden en over wie u hoort te waken (Hoofdstuk 1: 3), in het bijzonder de leraars en voorgangers, die reeds begonnen acht te slaan op de fabels en de geslacht-registers van de dwaalleraars (Hoofdstuk 1: 4), dan zult u in het huis van God, de gemeente van de Heere (Hoofdstuk 4: 15), een goed dienaar van Jezus Christus zijn (1 Kor. 4: 1. 2 Tim. 4: 5 Zoals toch het spreekwoord zegt: "docendo discimus", door te onderwijzen leren wij, zo zult u geestelijk voedsel daardoor ontvangen, opgevoed in de woorden van het geloof en van de goede, van de heilige leer (Hoofdstuk 1: 10), die u achtervolgd heeft, die u van uw jeugd af (2 Tim. 1: 5) gevolgd heeft, zodat mag worden verwacht, dat u die ook voortaan toegedaan zult blijven (2 Tim. 3: 14 vv.).

De voorstelling van hetgeen in de toekomst dreigt moet Timotheus doen bedenken, wat voor het tegenwoordige nodig is. En omdat het toekomstige reeds in beginsel aanwezig is en alleen het sterker worden en het uitbreiden in de toekomst ligt, spreekt het vanzelf, waarom wat als waarheid gesteld wordt tegenover de dwaling, zoals die in haar gehele ontwikkeling zal zijn (vs. 3-5), reeds nu moet ingescherpt worden. Het dreigend gevaar stelt Timotheus, als hij een goed dienaar van Jezus Christus wil zijn, de eis van een krachtig strijden tegen de dwaling, die ten minste in beginsel aanwezig is. Dit kan echter niet bestaan in de mededeling alleen, dat afval dreigt, maar alleen in het voorhouden van de waarheid, die tegenover deze dwaling moet worden gesteld: "alle schepsel van God is goed. door het woord van God en het gebed. "

Het karakter van een goede dienaar van Jezus Christus, dat Timotheus zou openbaren, als hij deed, wat de apostel hem opdroeg, wordt nader te kennen gegeven door het woord: "opgevoed in de woorden van het geloof en van de goede leer, die u achtervolgd heeft. " De woorden van het geloof worden hier als het voorgaand middel tot vorming en opvoeding voor de inwendigen mens van Timotheus voorgesteld (vgl. 1 Petrus 2: 2. 2 Tim. 3: 15 De Christelijke staat wordt daardoor niet voorgesteld als nog onvolkomen, maar wel als nog voor ontwikkeling vatbaar. De Christen en de Christelijke leraar kan in zijn tegenwoordig standpunt volkomen zijn, maar toch is hij geroepen naar een hoger te streven. De prediking zou een klinkend metaal en een luidende schel gelijk zijn, als zij niet de openbaring en de uiting van het inwendige geestelijk leven was, dat met de uiterste zorgvuldigheid moet worden verzorgd en verpleegd.

De grote, algemene ellende van de kerk is, dat zij onwedergeborene geestelijken heeft, zonder levenservaring, dat zo velen eerder predikers worden dan zij Christenen zijn geworden en voor het altaar van God als Zijn priesters worden gewijd, voordat zij Christus zijn geheiligd door overgave van het harten aan Hem en de ene onbekende God aanbidden en een onbekende Christus prediken en door een onbekende Geest bidden en een staat van heiligmaking en van gemeenschap met Christus, en een heerlijkheid en zaligheid verkondigen, die hun geheel onbekend zijn en wellicht onbekend zullen blijven in alle eeuwigheid.

Maar verwerp, hoe weinig gevaarlijk zij nu ook nog mogen schijnen (2 Tim. 2: 15 v. Tit. 3: 9), de ongoddelijke, alleen aan geesteloze mensen (Hoofdstuk 1: 7) behagende (Hoofdstuk 6:
2 Tim. 2: 16 en oudwijfse fabelen, zoals zij, die anders leren (Hoofdstuk 1: 13), hun hoorders voorhouden en zich daardoor een aanhang verschaffen. En oefen uzelf in de verborgenheid (Hoofdstuk 3: 16) van het geloof tot godzaligheid, doordat u tot opgroeien een zelfbedwang beoefent, dat nog in iets anders bestaat, dan waarop zij, die een andere leer leren (Hoofdstuk 1: 3), met hun geboden van mensen (Tit. 1: 14) aandringen (Hoofdstuk 6: 11 v. 2 Tim. 2: 22).

Want de lichamelijke oefening, waarop zij aandringen en waartoe ook u enigermate overhelt (Hoofdstuk 5: 23), is tot weinig nut en heeft alleen onder zekere omstandigheden enige waarde voor het inwendige leven (1 Kor. 7: 5). Maar de godzaligheid, tot welke de Zoon van God, die in het vlees is gekomen, ons leidt en bekwaam maakt (Hoofdstuk 1: 15; 3: 16), is tot alle dingen nut, zodat men die ten allen tijde en onder alle omstandigheden moet beoefenen, hebbende de belofte van de tegenwoordige (1 Kor. 15: 19) en van het toekomstige leven, zodat hij, die zich op haar toelegt, niets verzuimt, dat tot zijn tijdelijk en eeuwig heil dient.

Wil Timotheus iets doen tegenover de verkeerdheden, die bestaan, dan moet hij zelf voor alle besmetting ervan bewaard blijven. Daarom volgt een duidelijk wijzen op die verkeerdheden in de dubbele gestalte van een valse theologische richting aan de ene en van een valse praktische richting aan de andere kant. Tegenover de woorden van het geloof en de goede leer, die het blijvende voedingsmiddel van Timotheus moeten zijn, stelt de apostel ten eerste "de ongoddelijke en oudwijfse fabelen, waarmee hij niets te doen moet hebben, om niet een prooi te worden van de valse theoretische richting van hen, die anders leren en van hun aanhangers. Voor het tegenwoordige zien deze er onschuldig uit, in de toekomst daarentegen zullen zij zich verheffen tot een ergerlijk verzet tegen de waarheid; daarom kan Timotheus het gevaar van de toekomst niet terughouden, als hij zich niet voor de openbaringen van deze tijd in acht neemt. Ongoddelijk zijn deze fabelen, in zo verre zij met de eigenlijke inhoud van het

geloof niets te maken hebben en niet bevorderlijk zijn aan de waarachtige vroomheid. Oudwijfs en smakeloos zijn zij, omdat zij lijken op de vertelseltjes, zoals die van oude vrouwen worden gehoord. De geslachtsregisters (Hoofdstuk 1: 4) vermeldt Paulus niet afzonderlijk. Al deze dingen stonden met elkaar in verband, waarom ook elders, zelfs waar een samenvatting bedoeld werd (Tit. 1: 4 vgl. 3: 9), nu eens het ene, dan het andere bij de optelling wordt voorbijgegaan.

De Joodse dwaalleraars hielden zich destijds veel met fabelen en verdichtselen bezig, die in al haar beuzelachtigheid in de Talmud Uit 6: 22 zijn opgenomen. Spitsvondige toespelingen en verklaringen van bijbelse geschiedenissen, sprookjes, die uitgedacht werden, om daardoor zekere geheimenissen voort te planten of op te lossen enz.

Timotheus wordt nog tegen een ander gevaar gewaarschuwd; zoals die fabelen van de dwaalleraars arbeiden van de ware voorwerpen van de kennis, zo leiden de lichamelijke oefeningen, zoals zij deze verrichtten, van de ware godzaligheid. Hij moet zich dus voor de verkeerdheden, die tegenwoordig heersen, in praktisch opzicht in acht nemen. Met de woorden: "Oefen uzelf tot godzaligheid" zegt de apostel dat godzaligheid datgene moet zijn wat de oefening op het oog heeft en hij vermaant hem tot een handelen, waardoor hij zich daarvoor geschikt maakt. De dwaalleraars stelden de godzaligheid in het onthouden van hetgeen voor geoorloofd geacht werd, maar het niet was; en ook Timotheus, als hij de vermaning, hem hier gegeven, nodig had, moet geneigd zijn geweest een dergelijke onthouding zichzelf op te leggen, als iets, dat omwille van zichzelf moest worden gedaan. Daarom wordt hij gedwongen om dat zelfbedwang te beoefenen, dat godzaligheid ten doel heeft en dat dus vooral in inwendig bedwingen bestaat, dat men zichzelf oplegt, om niet zichzelf de vrije teugel te geven, maar zich daaraan te gewennen, dat men bij al zijn doen en laten God eerbiedig probeert te behagen en te dienen. De lichamelijke onthouding als zodanig en op zichzelf, in zo verre zij de mens geschikt maakt tot ontbering, is niet volstrekt nutteloos; ook de apostel heeft die volbracht (1 Kor. 9: 27), maar alleen tot dat doel en in die mate, om niet door de behoeften of begeerten van zijn lichaam gehinderd te worden in het bereiken van zijn doel en niet, alsof zij op zichzelf iets zou zijn. Zij is dus slechts weinig nut, alleen in zeer ondergeschikte mate. De godzaligheid daarentegen is onvoorwaardelijk en tot alles nut, omdat zij de belofte van het leven heeft voor de tegenwoordige en de toekomende wereld.

Dat de godzaligheid tot alle dingen nut, dus de meest praktische zaak van de wereld is, kan niet genoeg worden ingescherpt aan de ene kant tegenover het abstracte idealisme en aan de andere zijde tegenover het goddeloze materialisme. Hoe velen zijn er, die wel willen erkennen dat de godzaligheid goed is om in vrede te sterven, maar haar volstrekt niet nodig achten om gelukkig te leven; hoeveel anderen, die het geloof een zeer schone zaak noemen voor armen, zwakken, lijdenden, stervenden, maar niet geschikt om bruikbare, bekwame, praktische mensen te vormen. Tegenover deze moet gedurig worden herinnerd, dat het Evangelie een kracht is, die alles doordringt en dat de ware Christen niet alleen de gelukkigste mens, maar ook de braafste burger is, de gehoorzaamste knecht, de zachtmoedigste meester, in één woord, in alle omstandigheden een mede-arbeider van God en een eer van Christus.

Ja echt, de godzaligheid is tot alle dingen nut, nut voor het lichaam en voor de geest, nut onder voorspoed en tegenspoed, onder vreugd en smart, onder hoop en vrees; want zij heeft de beloften voor het tegenwoordige en toekomende leven. Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig. Op haar beoefening heeft God reeds hier op aarde zegen toegelegd. Wij vinden die toezegging op een menigte plaatsen in de schriften van het Oude Verbond en zij wordt ook in die van het Nieuwe Testament niet tevergeefs gezocht. Zij bevat wel niet de

belofte van eer en aanzien bij de wereld, van rijkdom in aardse goederen en bevrijding van de rampen van dit leven. Zij veronderstelt veel meer, wat de ervaring leert, dat de godvruchtige vaak mist, wat de dienaar van de zonde hoogschat en dat de tegenspoeden van de rechtvaardigen vele zijn; maar zij bevat de belofte, dat het ons nooit in dit leven aan het nodige zal ontbreken, dat wij voedsel en deksel en al wat wij nodig hebben van God ontvangen zullen, dat Hij ons zal troosten onder de droefenissen van het leven en moed en kracht zal schenken om het lijden, dat uit Zijn vaderhand, of ook van mensen toekomt, gewillig te dragen. Zij bevat de belofte van het ware, hoogste goed, dat ons te beurt kan vallen: de goedkeuring van God en onze Heere Jezus Christus, de ervaring en bewustheid van die goedkeuring, een gerust geweten, een vrede van het gemoed, die alles te boven gaat, blijdschap in God en de Heere, waarmee geen wereldvreugde te vergelijken is, met één woord een zaligheid, die ons onder alles bijblijft, die ons door niets ontnomen kan worden en voorsmaak geeft van de zaligheid van de hemel. - Dat niet alleen. Zij heeft ook en vooral beloften voor het toekomende leven. Wie haar beoefent wint oneindig veel bij zijn sterven. Het sterven is hem overgang in het ware, hogere, hemelse leven. Hij heeft voor geen veroordeling te vrezen, maar ontvangt de onverderfelijke, onbevlekkelijke, onverwelkelijke erfenis, die God heeft weggelegd voor hen, die Hem vrezen en verkrijgt het einde van zijn geloof, namelijk de zaligheid van zijn ziel. Alle tranen worden van zijn ogen afzekert. De dood heerst niet meer over hem. Hij is volkomen verlost van de zonde, en boven haar verzoeking voor eeuwig verheven. Hij ziet de Heere, zoals Hij is, wordt Hem steeds meer gelijk en vindt zijn in Hem ontslapenen bij Hem terug, om met hen altijd bij Hem te zijn. Zó grote, heerlijke beloften heeft de godzaligheid voor het toekomend leven. En die beloften zullen aan de godvruchtige vervuld worden; want hij heeft zijn hoop gevestigd op de levende God, die ze kan vervullen en die een behouder is van alle mensen, allermeest van de gelovigen, Die ze dus ook wil en zal vervullen.

Dit, wat ik zo-even zei: "De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte van het tegenwoordige en van het toekomstige leven", is een getrouw woord en alle onvoorwaardelijke aanneming waardig (Hoofdstuk 1: 15).

Want hiervoor, dat dit getrouwe woord overal wordt aangenomen, zoals het dat verdient, arbeiden wij ook in alles wat wij doen en ons voornemen. En daarom worden wij door onverstandigen, die onze moeite en onze arbeid niet weten te waarderen, maar die in een verkeerd licht beschouwen, gesmaad. Dat overkomt ons, omdat wij gehoopt hebben op de levende God in plaats van, zoals zij het voor beter houden, naar gunst en bijval van mensen te trachten. Wij laten ons echter daardoor van ons streven niet afbrengen, maar stellen onze hoop op die God, die een Behouder is van alle mensen (Hoofdstuk 2: 4) en daarom wil hebben, dat Zijn woord meer en meer ingang vindt in de wereld, maar allermeest is Hij de Heiland van de gelovigen (Tit. 2: 10) en zo zal Hij de belofte, hun gegeven, zeker vervullen en zal hun hoop niet worden teleurgesteld.

Met de woorden: "Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig", die tot nadenken roepen, bezegelt de apostel het vroeger gezegde en baant zich tevens de weg tot hetgeen volgt. Volgens het oordeel van de mensen schijnt het vaak anders, alsof de godzaligheid iemand hinderlijk zou geweest zijn in zijn bevordering, in een goed huwelijk enz. ; maar "laat dit woord u gewisser zijn! " Daardoor geleid en ondersteund wordt door u gearbeid en geleden (2 Tim. 4: 5), gezind om uw leven te haten en te verliezen op deze wereld. Voor wereldlingen, die zich aan het zichtbare vastklemmen, komt het zeker verachtelijk voor om op niemand dan op de levende God te hopen.

Naast zijn arbeid komt de apostel voor de geest de onafscheidelijk daarmee verbonden smaad. Zeker had hij bij het schrijven van de brief in zijn toenmalige ervaring en omgeving een bijzondere aanleiding, om dezen zo uitdrukkelijk te noemen 1Ti 5: 25.

Hij wil niet zeggen, dat zijn vijanden hem met volle bewustzijn juist daarom smaden, omdat hij op de levende God gehoopt heeft, hij neemt integendeel hier de diepste grond van al die vijandelijkheden. Maar de grond van die smaad is ook het tegenwicht ervoor en de troost te midden daarvan, want Paulus draagt die toch om zijn hoop op de levende God - geen dode ingebeelde voorstelling, zoals zo menige bedenking van de dwaalleraars te Efeze, maar een God, die zelf leeft, en het gewenste leven zal verlenen.

De levende God is de Heiland van alle mensen, niet in zo verre Hij het voor allen is, of zij de verlossing deelachtig worden of niet, maar in zo verre men voor allen kan hopen, dat zij die verkrijgen zullen, zoals dan ook de apostel in die hoop arbeidt en smaad lijdt. In het bijzonder is Hij echter de Heiland van de gelovigen, in zoverre de gelovigen de zaligheid reeds hebben verkregen, zodat zij zich vertroosten moeten met de hoop op volmaking en zich ook te zekerder daarmee kunnen vertroosten.

Beveel u nu verder de broeders (vs. 6) deze dingen aan, zoals ik met de woorden "oefen uzelf tot godzaligheid" (vs. 7) u op het hart gedrukt heb en leer ze, zoals ik u heb geleerd (vs. 8): "de lichamelijke oefening is tot weinig nut, maar de godzaligheid is tot alle dingen nut".

Er zijn dingen, die geleerd en andere, die moeten bevolen worden. Als iemand datgene beveelt, wat geleerd moet worden, maakt hij zich belachelijk en eveneens als iemand datgene leert, wat moet worden bevolen. Als iemand weet, dat iets kwaad is en hij doet het toch, dan heeft hij het bevel nodig; als hij het niet weet heeft hij onderrichting nodig. Daarom moet Timotheus beide doen: bevelen en leren.

Niemand moet uw jeugd verachten 1Co 16: 11; a) maar wees een voorbeeld van de gelovigen (Tit. 2: 7 vv., 15) in woord, als u moet leren, vermanen, waarschuwen of vertroosten, in wandel (Fil. 3: 17), in liefde, in de Geest, in betoning van de Geest (1 Kor. 2:
(in niet weinige handschriften ontbreekt het "in de Geest, in geloof (2 Tim. 3: 10), in reinheid (2 Kor. 6: 6).

1 Petrus 5: 3

Dat hier van Timotheus' jeugd sprake is bewijst, dat deze brief vroegtijdig geschreven is, vroeger dan zij aannemen, die hem in de tijd tussen de zogenaamde eerste en tweede gevangenschap van Paulus stellen. Voor die tijd past bezwaarlijk het spreken van Timotheus' jeugd, omdat deze toen reeds 12-14 jaren in de omgeving van Paulus had doorgebracht en gesteld, dat ook toen nog van zijn jeugd had kunnen worden gesproken (2 Tim. 2: 22), welk Christen zou hem, de ervaren, de gedurende zo lange tijd bevestigde dienaar van de grote apostel, om zijn jeugd hebben kunnen minachten, die dan onmogelijk nog in het oog lopend zou hebben kunnen zijn.

Als Timotheus' bevelend en lerend woord (vs. 11) oplettende hoorders zal vinden en uitwerking zal kunnen hebben, moet hij zelf in zo'n achting zijn, dat men aan zijn jeugd zich niet ergert en niet daarom er boven meent verheven te zijn, om zich door hem te laten bevelen en leren. Daarom schrijft de apostel "niemand veracht uw jeugd! " Hij moet zich namelijk zo gedragen, dat hem dit niet overkomt; en dat doet hij, als hij zich zo gedraagt, dat hij een

voorbeeld van de gelovigen is, een voorbeeld in hetgeen hij zegt en in hetgeen hij doet (in woord en wandel), een voorbeeld in liefde jegens anderen, in geloof in God, in reinheid van zedelijk leven. Hiertoe vermaant de apostel hem in tegenstelling tot een wandelen, waardoor hij teweeg brengen zou dat men met minachting op hem zou neerzien, alsof hij niet de man was om een gemeente te leiden en te leren, die zo vele ouderen telde.

Houd, gedurende de tijd van mijn afwezigheid, als u ook de godsdienstoefeningen van de gemeente moet leiden, aan in het lezen (Luk. 4: 16 Hand. 15: 21. 2 Kor. 3: 14), in het vermanen (Hand. 13: 15 vv.), in het leren (Hand. 13: 1 Rom. 12: 7 en 8), totdat Ik kom en dan zelf weer dat werk overneem.

Verzuim de gave niet door haar ongebruikt te laten, wek ze integendeel op, de gave, die in u is, die u bij uw ordening als helper van de apostelen Ac 16: 3 gegeven is door de profetie, ten gevolge van de over u zich uitgesproken voorspelling (Hoofdstuk 1: 18) en wel a) met oplegging van de handen van het ouderlingschap, van de oudsten en van mijzelf (2 Tim. 1: 6).

Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3; 19: 6. 1 Tim. 5: 22

Totdat de apostel komt (vgl. Hoofdstuk 3: 14 v.) moet Timotheus ter harte nemen, wat hij zelf in de vergadering van de gemeente zou doen en zich daarop toeleggen, namelijk 1) de voorlezing der Heilige Schrift met insluiting van haar uitlegging, 2) het vermanen, waarmee men onafhankelijk van het lezen van de Schrift op het gemoed werkt en 3) het leren, dat de kennis van de waarheid uitbreidt en dieper maakt. Zo moet hij de gave, die in hem is, niet ongebruikt laten, gedachtig hoe hij ze ontvangen heeft. Er wordt hier gedacht aan de gave om te leren, die voor Timotheus was afgebeden, toen hij door profetie de apostel werd aangewezen als degene, die voor hem en Silas kon zijn, wat vroeger Johannes Markus voor Barnabas en hem geweest was. Dat God het is, die de Geest en de velerlei gaven van de Geest geeft, en dus ook van Hem Timotheus de gave, waarvan gesproken wordt, ontvangen heeft, spreekt vanzelf. Paulus gaat dat voorbij, alleen met het woord "die u gegeven is" zonder er groter gewicht op te leggen, maar wel herinnert hij hem met de bijgevoegde woorden "met oplegging van de handen van het ouderlingschap" aan de beide omstandigheden, ten eerste dat voorspellingen waren voorafgegaan en vervolgens dat de ouderlingen van zijn gemeente deelgenomen hadden aan zijn begiftiging met oplegging van de handen. Hij mag dus noch door datgene te verzuimen, waartoe hij naar die profetieën is begaafd, deze logenstraffen, noch moet hij het vertrouwen van die ouderlingen beschamen, hun verwachtingen verijdelen.
In 2 Tim. 1: 6 daarentegen, drukt Paulus Timotheus op het gemoed, die verplichting hij jegens hem zelf had, als hij hem herinnert, dat hij door zijn handoplegging de gave ontvangen had.

Gods genade en onze vlijt moeten steeds samengaan, want zonder genade helpt geen vlijt en zonder eigen vlijt wordt geen genade juist gebruikt en aangewend, veel min vermeerderd (vgl. Kor. 15: 10).

Het is een vreselijke ellende goede gaven gehad en niet gebruikt te hebben.

Bedenk deze dingen, die ik in vs. 12-14 u als uw taak heb voorgehouden. Wees hierin bezig, zodat u aan de ene zijde uw ambt als leraar getrouw waarneemt volgens de gave u verleend (vs. 13 v. en aan de andere zijde u een voorbeeld betoont in woord en in wandel (vs. 12). Wees ijverig, opdat uw toenemen tot volkomenheid (2 Tim. 3: 17)openbaar is in alles bij hen, tot wier leiding en bewaking u geroepen bent, dan zal niemand uw jeugd verachten, maar elk u in ere moeten houden.

Alle studiën, alle oefeningen, alle vooruitgang van een ware herder mogen niet onvruchtbaar zijn, noch de vrucht onzichtbaar blijven. Zijn arbeid en zijn voorbeeld behoren van de gemeente, omdat hij voor allen is.

Heb acht op uzelf, zowel op uw wandel als op uw eigen overtuiging (Hand. 20: 28) en op de leer, die u moet voordragen, opdat uw spreken op de juiste manier gebeurt (2 Tim. 2: 15). Volhard daarin en laat u niet in met zaken, die daarbuiten zijn; want dat doendezult u en eensdeels door acht te hebben op uw eigen leven en gevoelen, uzelf behouden en aan de andere zijde, door acht te hebben op uw leer, zalig maken die u horen. U zult dus zo doende hen, die aan uw zielenzorg zijn toevertrouwd, behouden, als ook een zegen hebben voor uw eigen ziel.

Deze gehele afdeling bevat woorden, die ieder dienaar van de kerk steeds voor ogen en in het hart moest hebben; en ieder, die in de dienst van de kerk wil intreden, moest zich deze woorden werkelijk in het hart schrijven. Wees niet op valse manier bescheiden, omdat u nog jong bent; u bent in het ambt gesteld, zo moet u een voorbeeld zijn in alles uitwendig en inwendig. U kunt het, als u slechts ernstig wilt, want u heeft tot het ambt de gave ontvangen. Veracht ze niet deze gave, denk steeds over uw roeping, leef geheel daarin, doe het niet alsof het een handwerk, of een nevenzaak was, terwijl het hart aan andere liefhebberijen hangt - wees geheel en al geestelijken. Geef acht op uzelf, tel de zaak niet licht, verlaat u het allerminst op uw natuurlijke gaven, al zijn die ook nog zo veel betekenend! En begint niet slechts met grote ijver, maar volhard; het geldt toch hier uw eeuwige zaligheid en niet slechts de uwe, maar ook die van de u toevertrouwde zielen!

HOOFDSTUK 5

HOE EEN LERAAR ZICH OVER PERSONEN VAN VERSCHILLENDE STAND EN OUDERDOM EN TEN OPZICHTE VAN ZICHZELF MOET GEDRAGEN

Vs. 1-25. In de vorige afdeling had de apostel Timotheus het gevaar doen kennen van het handelen en zoeken van hen, die anders leren en de onnadenkendheid van anderen, die op hun ijdel gepraat acht sloegen en zich daardoor in hun Christelijk leven lieten besturen. Hij had dit gedaan door te wijzen op die dwaalleer, die naar de uitspraken van de profetische geest in de toekomst zich uit de tegenwoordige beginselen zou ontwikkelen. In de beide afdelingen, die nu volgen, kan hij zijn aanwijzingen en beschikkingen zo richten, dat van de toekomst een lichtstraal valt op de tegenwoordige toestanden en deze op zo’n manier kunnen worden beoordeeld en behandeld, dat die zoveel mogelijk worden schadeloos gemaakt en men ten minste niet ook schuldig behoeft te worden aan het verderf, dat zij teweeg brengen. In de eerste plaats geschiedt dit bij de aanwijzingen en beschikkingen in deze afdeling, die in de eerste plaats te kennen geven, hoe Timotheus zich tegenover de gemeenteleden naar onderscheid van ouderdom en geslacht moet gedragen (vs. 1 en 2), vervolgens hoe hij de verzorging van de weduwen en de opname in de klasse van de weduwen van de eer moest handhaven, om misbruiken af te wenden van de inrichtingen van de gemeente (vs. 3-16). Wordt nu hier nog niet gedacht aan de gevaren van de toekomst en de moeilijkheden van het ogenblik, dan ligt dat toch ten grondslag bij hetgeen over de oudsten van de gemeente gezegd wordt, tot wie hij ook later in zijn afscheidsrede (Hand. 20: 30) zegt: "uit uzelf zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen om de discipelen af te trekken achter zich. " (vs. 17-25).

Bestraf een oude man in de gemeente, als hij enige verkeerdheid doet, niet hard, niet met toornige woorden, maar vermaan hem als een vader (Lev. 19: 32); vermaan de jongen evenmin met harde woorden, maar als broeders.

De oude vrouwen als moeders; de jonge als zusters en denk eraan, dat bij deze nog iets anders in het oog moet worden gehouden, namelijk dat u dit doet in alle reinheid, zonder verdenking wekkende vertrouwelijkheid; dit is om meer dan een reden nodig.

Hier begint een nieuwe afdeling, waarin Paulus aan Timotheus aanwijzing geeft hoe hij zich tegenover elk in het bijzonder moet gedragen. Hier bestond geen aanleiding om aan te wijzen wat hij naar verschil van ouderdom en geslacht moest inprenten, zoals in de brief aan Titus (Hoofdstuk 2: 2 vv.) door de toestand van de Cretensische Christenen geëist werd. De apostel stelt zich tevreden met Timotheus in zeer weinige woorden te herinneren hoe hij, als hij iemand iets in het bijzonder te zeggen heeft, dat altijd meer of min een terechtwijzing zal zijn, naar het onderscheid van ouderdom en geslacht te handelen heeft. Als hij, die nog jeugdig is (Hoofdstuk 4: 12) zich bevindt tegenover een man van gevorderde leeftijd, dan past het hem het allerminst die met harde woorden aan te vallen; hij moet tot die spreken als een zoon tot zijn vader; en eveneens tot een vrouw van gevorderde leeftijd als een zoon tot zijn moeder. Als verder wordt gezegd dat hij tot mannen en vrouwen, die evenals hij jonger zijn, moest spreken als een broeder tot broeders en zusters, dan wordt ook tegenover deze een uitvaren met hevigheid, dat tegenover anderen volstrekt niet past, uitgesloten. Tot het bijvoegen van "in alle reinheid" kon de apostel alleen aanleiding vinden ten opzichte van het persoonlijk verkeer met de jongere van het vrouwelijk geslacht; hierbij moest elke, ook de minste onreinheid worden vermeden.

De jonge herder moet over de jongere vrouwen de grootste ingetogenheid in acht nemen, ten eerste om de openbare mening, vervolgens om zijn eigen zwakheid en ten derde en hoofdzakelijk om de grote zwakheid van de jonge vrouwen. De jonge herder verovert de harten van de jonge vrouwen, hij weet niet hoe; maar hij moet in die zin geen harten veroveren.

Eer de weduwen met verzorging door de gemeente (Hand. 6: 1; 28: 10), die echt weduwen,
i. werkelijk beroofde, zoals het Griekse woord zegt, dus verlaten, alleenstaande vrouwen zijn (vgl. vs. 5 v. en 16).

Maar als enige weduwe kinderen heeft of kindskinderen, dat die, voordat zij van de gemeente bewijzen van godzaligheid verlangen tot verzorging van die weduwen, leren uit het woord van Christus (MATTHEUS. 15: 4 vv.)eerst aan hun eigen huis godzaligheid oefenen,
en de ouders en voorouderen wedervergelding doen: want dat is goed en aangenaam voor God (Hoofdstuk 2: 3) naar het vijfde gebod (Efeze 6: 1 v.).

Gen. 45: 10 en 11 Mark. 7: 10

Volgens Hand. 6: 1 waren weduwen de eerste voorwerpen van Christelijke weldadigheid geweest en ook blijkt uit verschillende getuigenissen bij Justinus, Ignatius, Eusebius en anderen, dat zij reeds zeer vroeg met bijzondere liefde behandeld werden. Toch schijnt die weldadigheid reeds snel misbruikt te zijn door de traagheid van hen, die onder hun naaste bloedverwanten weduwen hadden, maar zich slechts probeerden te onttrekken aan de verzorging van deze, door hun weduwen aan de kas van de gemeente over te dragen. Zo gebeurde het dat de gemeente boven haar krachten bezwaard en de Christelijke liefde tot schade van de natuurlijke bloedverwantschap beoefend werd. Tegen die verkeerdheid nu richt de apostel zijn voorschrift, waardoor de gemeente van de verplichting wordt ontheven om ook in de behoeften te voorzien van die weduwen, die nog bloedverwanten bezaten. Zij, zo zegt hij, die nog kinderen of andere naastbestaanden hebben, die de verzorging van haar op zich kunnen en moeten nemen, zijn nog geen weduwen in de volle kracht en betekenis van het woord. Het is voor de Christelijke armverzorging voortdurend van belang dat de beperking, die Paulus voor de weldadigheid van de gemeente stelt, niet minder dan haar betamelijke uitbreiding in het oog wordt gehouden. Het Christendom keert de oorspronkelijke orde van de dingen niet om en bevrijdt niemand van de verplichtingen die hem de natuurlijke betrekkingen hebben opgelegd.

Die nu echt weduwe is en alleen gelaten, die noch kinderen, noch kindskinderen heeft op wie de plicht van de verzorging rust, die hoopt, omdat zij onder mensen geen helper meer heeft, op God als haar enige Verzorger (Jer. 49: 11) en blijft, zich nu ook in geestelijke zin een echte weduwe betonend (Luk. 2: 37), in smekingen en gebeden nacht en dag en aan deze komt dan de eer toe, waarvan ik in vs. 3 sprak.

1 Kor. 7: 32

Maar die tegenover zo’n veronderstelling, die men bij een geheel verlatene wel mag maken, haar wellust volgt (Jak. 5: 5), die is levend gestorven (MATTHEUS. 8: 22).

Nadat de apostel in vs. 5 gezegd heeft wat een weduwe, die alleen gelaten is, doet als zij handelt overeenkomstig haar staat, merkt hij op dat een weduwe ook echt weduwe, geheel verlaten kan zijn en toch daarbij zich geheel anders kan gedragen, zodat zij, in plaats van een

biddend leven te leiden, zich met eten en drinken tegoed doet. Zo iemand, zegt hij, is levend dood, niet alleen verlaten en eenzaam. Alleen voor zichzelf levende, deugt zij nergens meer toe; zij heeft geen roeping in de wereld en vervult er geen: zo iemand heeft op de eer van de staat van een weduwe geen aanspraak. Als dus vs. 4 van de weduwen, waarover de vermaning aan Timotheus in vs. 3 gegeven wordt, zij, die kinderen of kleinkinderen hebben, niet in zoverre uitzonderde, alsof zij geen eer waardig waren, maar alleen in zoverre haar weduwenstaat nog geen volkomen is, zondert vs. 6 diegenen uit, die de eer als weduwen niet waardig zijn, omdat zij er niet naar leven, maar haar weduwenstaat misbruiken, zodat zij alleen leven om goed te eten en te drinken.

Dat zo'n weduwe geen aanspraak kan maken op ondersteuning, ligt noch direct noch indirect in de woorden; die zijn slechts uitgesproken om af te schrikken en aan Timotheus voor voorkomende gevallen ten gebruike gegeven (vooral bij hetgeen hem in vs. 7 ten plicht is gesteld).

En beveel dit, zoals ik het in vs. 4 en vervolgens in vs. 5 v. gezegd heb. Houd het die personen in de gemeente voor, opdat zij van beide kanten onberispelijk zijn, de kinderen en kleinkinderen, van wie in vs. 4 sprake was, opdat zij de godzaligheid van hun eigen huis in beoefening brengen en moeder of grootmoeder wedervergelding doen en de verlaten weduwen (vs. 5), dat zij niet in wellusten proberen te leven, maar een leven leiden als ware weduwen.

Een ander geval als het in vs. 4 vermelde zou het zijn, als een weduwe kinderen heeft, die zelf nog verzorging nodig hebben, in plaats dat zij haar zouden kunnen verzorgen. Het mag eigenlijk in de Christelijke gemeente slechts zelden voorkomen, dat zij dan geheel zonder middelen is; het mag toch worden verwacht dat Christelijke echtgenoten nog bij hun leven al het mogelijke doen voor het geval dat zij vroegtijdig sterven. Maar als iemand, geheel tegen deze verwachting in, een huisvader, die tot de Christelijke gemeente behoort, de zijnen, die door de band van het geloof met hem zijn verbonden (Gal. 6: 10) en voornamelijk zijn huisgenoten, die hem het naaste zijn, namelijk, vrouw en kind, niet verzorgt met datgene, waarvan zij na zijn dood kunnen leven, die heeft het geloof verloochend, de heiligste band, die hem met deze verbindt en is erger dan een ongelovige, een heiden, omdat hij zelfs de banden van de natuur verloochent, die reeds een heiden weet te eren (MATTHEUS. 5: 46).

Als van iemand wordt gezegd dat hij de zijnen en zijn naasten bloedverwanten, zijn huisgenoten, de nodige verzorging niet geeft, kan niet bedoeld zijn, waaraan de uitleggers hier veelal denken, wat kinderen aan hun moeder, of kleinkinderen aan hun grootmoeder schuldig zijn (vs. 4). Men moet hier denken aan een huisvader, die niet voor vrouw en kinderen zorgt, dat zij na zijn dood kunnen leven, van zo een wordt gezegd, dat hij het geloof heeft verloochend, omdat toch reeds de gemeenschap van het geloof hem moest dringen te zorgen voor de zijnen, die door de band van het geloof met hem verbonden zijn. Verder wordt van hem gezegd dat hij minder is dan een ongelovige, omdat een niet-Christen, die niet zo'n band, als die van het Christelijk geloof met de zijnen verbindt, reeds om de natuurlijke verwantschap voor hen zorgt. Hier wordt dus gedoeld op dat geval, dat iemand vrouw en kinderen onverzorgd achterlaat, terwijl hij wel voor die had kunnen zorgen. De apostel wil voorkomen dat een weduwe door de schuld van hem, die voor haar had kunnen zorgen, hulpeloos achterblijft en zonder noodzakelijkheid van de gemeente tot last worde.

Ook daarom heeft God de eenheid geregeld door verwantschap, opdat wij velerlei aanleiding zouden hebben om elkaar goed te doen.

Dat een weduwe in de klasse van de presbyteressen of ere-weduwen gekozen wordt niet minder dan van zestig jaren en altijd slechts iemand die vrouw van één man geweest is 1Ti 3: 2.

Die getuigenis heeft van goede werken (Tit. 3: 14). Om de goede werken, die ik bedoel, door enkele voorbeelden aan te wijzen: als zij kinderen opgevoed heeft en zich daardoor behalve de eer van huisvrouw ook die van moeder verworven heeft (vs. 14; 2: 15; 3: 4, 12, als zij graag heeft geherbergd (Rom. 12: 13 Hebr. 13: 2. 1 Petrus 4: 9, a) als zij de voeten van de heiligen heeft gewassen Joh 13: 15, als zij de verdrukten genoeg hulp gedaan heeft, degenen, die in nood waren, hulpvaardig heeft bijgestaan, als zij alle goed werk nagetracht heeft, zich in haar vroeger leven op al wat goed is heeft toegelegd, het dienen van de liefde tot haar werk heeft gesteld en het niet maar nu en dan, als zij zin had, ter hand heeft genomen.

Gen. 18: 4; 19: 2

"Laat geen weduwe gekozen worden, of op de lijst worden geplaatst" - op welke? Niet op die van hen, die uit de kas van de gemeente ondersteund moesten worden, zoals vele uitleggers aannemen. Van dezen is reeds in vs. 3-8 gesproken en bij de voldoende voorwaarde vs. 3 : "die echt weduwen zijn", zouden dan hier nieuwe zeer bemoeielijkend bijkomen, ja, nauwkeurig beschouwd, onbillijke, welke met de Christelijke barmhartigheid in strijd waren, omdat bijvoorbeeld een weduwe beneden 60 jaren de ondersteuning evenzo zou kunnen behoeven en waardig zijn. Ook konden de verdiensten in vs. 10 genoemd, die overigens voor een deel een zeker welvaren veronderstellen, niet van alle weduwen, die ondersteund werden, geëist worden. Tenslotte kan het: "neem de jonge weduwen niet aan" in vs. 11 onmogelijk gezegd zijn met het oog op de ondersteuning. Ook niet, zo als anderen willen, van het werk van diakonessen (Hoofdstuk 3: 11). Voor deze dienst is de 60jarige leeftijd ongepast; ook nam men daartoe niet alleen weduwen, maar ook maagden. Ten slotte wordt in vs. 12 verondersteld dat de weduwen van die soort, waarvan sprake is, beloofden, niet weer te huwen, dat van geen toepassing was op de diakonessen. Daarom moeten wij met Chrysostomus en anderen het "verkozen worden" verklaren van de opname in de orde van de ere-weduwen, in de klasse van de presbyteressen (oudste, in Tit. 2: 3 presbutidai "oude vrouwen" genaamd) d. i. zodanige weduwen, die enigermate voor haar geslacht waren, wat de presbyters of oudsten waren, die in de vergadering van de gemeente op een bijzondere plaats zaten naast die en wel ongedekt (vgl. 1 Kor. 11: 10) en een soort van opzicht hadden over het vrouwelijk deel van de gemeente, in het bijzonder over weduwen en wezen. Zij legden bij de opname de belofte af van voortdurende weduwenstaat, werden met de vestis vidualis (weduwenkleed) bekleed en door handoplegging gewijd. Deze instelling is voldoende bevestigd door Chrysostomus. Epiphanius en het eerst door Tertullianus aan het einde van de 2de eeuw.

De eerste eis aan een weduwe gesteld, om onder de geëerde weduwen van de gemeente te worden opgenomen is, dat zij minstens zestig jaren oud zij; waarom dat? Ten eerste, omdat men de ereplaats aan geen weduwe wilde toekennen, die niet reeds door haar ouderdom eerwaardig was en in de tweede plaats, omdat men niet wenste, dat zo’n weduwe nog eens zou huwen.

Verder lezen wij dat iemand, die onder deze zou mogen worden opgenomen, uit de huwelijksstaat moest zijn gekomen, waarin zij de vrouw van één man geweest was en dat zij de getuigenis moest hebben van een leven in goeddoen doorgebracht. Omdat de apostel in vs. 14 geheel in het algemeen als zijn wil voorstelt dat jongere weduwen weer huwen, kan hij met

de uitdrukking "vrouw van een mand" niet hebben bedoeld dat zij, die kon worden opgenomen slechts eenmaal getrouwd mocht zijn geweest, maar hij kan het alleen in die zin hebben bedoeld, waarin wij het "een man van een vrouw" in Hoofdstuk 3: 2 en 12 verstonden. Hij stelt iets tot voorwaarde, wat met de andere eis, dat zij de getuigenis heeft van een leven in weldoen doorgebracht, gelijksoortig is en wel in zo verre van gelijke aard, dat het niet meer is dan hetgeen van een rechtschapen Christin verlangd moet worden.

Ook hier ziet men deze uitdrukking bepaald (want het hebben van vele mannen kwam noch bij de Joden, noch bij de Grieken of Romeinen voor) op de toen zo gewone, lichtzinnige echtscheidingen. Een vrouw, die met meer dan één man in echtelijke betrekking staat, die dus ook na de dood van de laatste man, nog aan de vroegere verbonden is, mag in geen geval onder de weduwen van de gemeente worden opgenomen, een verordening, waarvan de noodzakelijkheid bij de eerste oogopslag blijkt, omdat zulke betrekking de oneerbaarheid kweekt.

Maar neem de jonge weduwen niet aan, laat dezen niet worden opgenomen (vs. 9), want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zodat haar het leven in uitsluitende dienst van de Heere Jezus niet meer behaagt, maar zij naar zinnelijk genot terugverlangen, dan willen zij huwen.

Hebbende, als zij de eerste de beste gelegenheid aangrijpen om uit de ere-staat van de weduwen uit te treden, haar oordeel, zodat met recht haar een verwijt treft, omdat zij haar eerste geloof, toen zij bij haar intreden in die erestaat beloofde Christus alleen te leven en te dienen, teniet hebben gedaan.

En meteen ook leren zij ledig, zonder lust om haar plicht te doen, in lusten leven en ten gevolge daarvan omgaan bij de huizen ter verdrijving van de tijd, om wat nieuws te horen en te zeggen; en zij zijn dan niet alleen ledig, maar ook naar het karakter van haar geslacht a) klapachtig en ijdele dingen doende en zoals het bij dat praatzieke noodzakelijk het geval wordt, veeleer sprekende hetgeen niet betaamt, omdat zij wat hier plaats heeft, daar uitbreiden en omgekeerd, bovendien veel onbetamelijks over de lippen laten gaan.

Tit. 2: 3

Men ziet, de apostel oordeelt streng over de jonge weduwen; de staat van diegenen is zeker een bijzonder gevaarlijke en vol verzoekingen. De schilderij is zo uit het leven genomen, dat men nauwelijks kan geloven dat de schrijver alles slechts hypothetisch zegt: hij heeft hier zonder twijfel bepaalde, concrete ervaringen op het oog. Het zal op de volgende manier zich hebben toegedragen: een jonge weduwe denkt in de eerste hevige smart over de dood van haar man, van de wereld geheel afgestorven te zijn; zij verbindt zich tot het ascetische leven van de geëerde weduwen van de gemeente (vs. 5) en belooft daarmee niet meer te huwen, omdat een weder huwen haar geheel onmogelijk schijnt. Nu verzacht echter langzamerhand de smart, de vreugde van het leven ontwaakt weer, zij vindt zich in de staat van de weduwen te benauwd. zij wordt ontevreden en mismoedig. Eindelijk verbreekt zij de boeien en huwt weer, misschien op minder passende wijze. Zo is zij in de gemeente veracht en zelf niet gelukkig.

Ik wil dan (Hoofdstuk 2: 8), dat de jonge weduwen, die de gave van de onthouding niet hebben, huwen, als zij daartoe goede gelegenheid vinden (1 Kor. 7: 9), kinderen telen (Hoofdstuk 2: 15), het huis regeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij van het

Christelijke geloof (Fil. 1: 28) geven en dus een roeping vervullen, die beter met haar jaren overeenkomt, dan de weduwenstaat, die met zoveel gevaren voor haar verbonden is.

Want enigen, die uitwendig zich aan de weduwenstaat vast wilden houden, zonder de gave daartoe te bezitten, hebben zich al afgewend van de juiste weg achter de satan, die met zijn verleidingen tot zinnelijke begeerlijkheden haar ertoe gebracht heeft om haar staat door ontuchtige wandel te schandvlekken.

Uit noodzakelijkheid en welmenend zegt de apostel over jonge weduwen: "ik wil, dat zij huwelijken enz. " Men ziet echter voldoende, dat het hem daarbij meer te doen is om een juk voor haar tot het breken van de begeerte en van haar macht, dan om voldoening aan de begeerte.

De schijnbare tegenspraak, die daarin gelegen is, dat de apostel op deze plaats aan de jonge weduwen de raad geeft een tweede huwelijk te sluiten, terwijl hij in 1 Kor. 7: 32 vv. op gehele andere manier spreekt, heeft (volgens vs. 16) zijn grond in bepaalde omstandigheden, waarvoor maatregelen van orde en tucht noodzakelijker waren dan het voorhouden van een verheven Christelijk ideaal, dat voor velen in de gemeente geheel onbereikbaar was.

Als enig gelovig man of gelovige vrouw, een mannelijk of vrouwelijk lid van de gemeente, in zijn huis weduwen heeft, dat die haar genoeg hulp doet en dat de gemeente niet bezwaard wordt, alsof die verplicht was haar te verzorgen, opdat zij degenen, die echt weduwen zijn, zoals die in vs. 5 worden voorgesteld, genoeg hulp doen mag en deze door de gemeente voldoende verzorgd kunnen worden.

Dit vers staat in een gelijke betrekking tot vs. 9-15 als vs. 8 tot 3-7.

Waarschijnlijk heeft de apostel hier jonge weduwen op het oog en geeft tot de vermaning, dat haar naastbestaanden voor haar onderhoud moeten zorgen, aanleiding dat vele dergelijke weduwen de opname in de kerkelijke weduwenstand in economische redenen zochten. De betrekking bij "gelovig man of gelovige vrouw" is daarom zeker een andere, dan bij vs. 4 namelijk die van vader of moeder, van oom of tante, niet die van kinderen tot moeders of grootmoeders.

Men ziet uit de gehele afdeling, hoe in die tijd de behoefte aan organisatie van de gemeenten reeds zeer levendig werd gevoeld. Er moesten bepalingen in het leven worden geroepen die verhinderden dat een verlaten weduwe gebrek leed en bewerkten dat aan elke ware weduwe de haar toekomende eer werd gegeven. In de broedergemeente is zo’n organisatie op voorbeeldige manier voortgezet.

a) Dat de ouderlingen, die wel regeren, dubbele eer waardig geacht worden, zodat bij de eer, die aan hun ambt reeds toekomt, nu ook die wegens goede ambtsbediening wordt toegevoegd. Voornamelijk wordt die gegeven aan die oudsten, die arbeiden in het woord en de leer, die door prediking van het woord van God en door onderwijzing in de Christelijke waarheid (Hand. 13: 1. 2 Tim. 2: 2 vv. en 8 vv.) zich nog in het bijzonder verdienstelijk over de gemeente maken.

Rom. 15: 27. 1 Kor. 9: 11 1 Thessalonicenzen. 5: 12

Bij deze vergeet men dan niet voor hun levensonderhoud te zorgen, wat eveneens tot de hun toekomende eer behoort (vs. 3. Gal. 6: 6); want de Schrift zegt (Deut. 25: 4): "Een dorsende os zult u niet muilbanden" en in dat spreekwoord, waarvan de Heere zelf Zich in Luk. 10: 27 bedient, wordt gezegd: a) "De arbeider is zijn loon waard" (vgl. 1 Kor. 9: 9 en 14).

Lev. 19: 13 Deut. 24: 14 MATTHEUS. 10: 10

De apostel gaat over tot een nieuwe onderrichting, die echter met de vorige ten nauwste verbonden is. Zullen de behoeftigen in de gemeente op de juiste manier ondersteund worden, dan is het van belang dat de gemeente op de juiste manier wordt geleid en weer kan het laatste onmogelijk geschieden, zolang niet de waardige opzieners in haar midden worden geëerd, de onwaardigen uit haar midden verwijderd worden. Zo ziet Paulus zich vanzelf de gelegenheid aangeboden om aan Timotheus ook hierover belangrijke wenken te geven, waarbij het in de aard van de zaak ligt dat voorschriften als die, die hier volgen, hoewel die direct aan Timotheus zelf gericht zijn, toch, ten minste gedeeltelijk, bij voorkomende gelegenheden door hem van de gemeente moeten worden ingescherpt.

Wat de apostel wil zeggen met de woorden: "dat de ouderlingen, die goed regeren, dubbele eer waardig geacht worden", is dit: Is reeds het ambt van ouderling op zichzelf eerwaardig, dan is een man, wie het heilige ernst is met zijn ambt, niets slechts om zijn ambt, maar ook om zijn persoonlijke arbeid te eren. En is dit niet een zeer juist woord? De geestelijke heeft aanspraak op achting om zijn ambt. Hij moet zijn ambt niet laten verachten, het allerminst in een verkeerd begrepen vrijzinnigheid, die in frivoliteit ontaardt, aan de verachting overgeven. Hij moet er echter met alle vlijt naar streven zo te zijn, dat hem ook persoonlijke achting kan worden betoond; dat bereikt hij het best door nauwgezette plichtsbetrachting.

Wat de roeping van de oudsten was, geven de namen: "arbeider, herder, opziener" te kennen. Die bestond in het acht geven op de gemeente, in het weiden van de kudde van Christus, d. i. vooral in de algemene en bijzondere zorg voor de zielen en in verband daarmee in de leiding van de belangen van de gemeente in het algemeen. Het openbare leraarsambt was in de apostolische tijd niet hun bijzondere roeping, omdat het toen nog niet de vorm had verkregen van een geordend ambt, maar nog voor ieder lid van de gemeente, dat de gave daartoe had, openstond en daarom voornamelijk werd waargenomen door hen, die men om hun bijzondere gaven profeten en leraars noemde. Toch moest deels het indringen van dwaalleraars, dat door het algemeen recht tot prediking gemakkelijker was, vroeg de wens opwekken, dat ook het predikambt in de regel door de oudsten werd waargenomen. Deze plaats leert evenzeer, dat de dienst in het woord oorspronkelijk en wezenlijk geen zaak was van de oudsten, als ook dat die het hoe langer hoe meer werd, omdat de behoefte aan een vaste regeling ook hiervoor werd gevoeld.

De eis om de vererende erkenning van de taak van de oudsten, bijzonder van hen, die arbeiden in het woord en de leer, onder zekere omstandigheden in het schenken van gaven te laten bestaan, wordt gegrond op een woord van de Schrift en op een spreekwoord. Als een spreekwoord is namelijk de zin achter "en" aan het voorgaande aangesloten, dat aangehaald woord met de woorden "de Schrift zegt" en niet als een tweede woord van de Schrift, zoals velen gemeend hebben, bij die aanhalingsformule geplaatst. Het woord van het Oude Testament biedt niet zo’n plaats aan en de spreuk in MATTHEUS. 10: 10 Luk. 10: 7 wordt niet als woord van de Schrift, maar als een uitspraak van de Heere (Hand. 20: 35. 1 Kor. 9:
aangewezen.

Christus zelf schijnt het woord op de aangehaalde plaatsen te gebruiken als een spreekwoord, als een reeds bestaande en bekende uitdrukking.

Neem tegen een ouderling geen beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen (Deut. 19: 15 MATTHEUS. 18: 16. 2 Kor. 13: 1

Bestraf die zondigen, die op verkeerde wegen gaan, zodat het bij hen niet meer een enkele misslag is, maar een doorgaand slechte wandel, in tegenwoordigheid van allen, voor al de andere oudsten, opdat ook de anderen vrees mogen hebben, waarvan deze en anderen wellicht reeds tot verkeerde wegen neigen (Deut. 17: 13).

Nadat Paulus Timotheus heeft geleerd, hoe hij zich over waardige presbyters of oudsten moest gedragen, gaat hij er nu toe over, om diens houding ten opzichte van onwaardigen nader te bepalen.

Tegen een opziener van de gemeente moest Timotheus, die in die tijd in de plaats van de apostel over het gehele leven van de gemeente moest waken, een aanklacht niet anders aannemen dan in tegenwoordigheid van twee of drie getuigen. Deze moeten tegenwoordig zijn bij het aannemen van de aanklacht, niet om te bevestigen wat die inhield, maar om te horen wat de aanklager zei. Zo iemand moest dus weten dat hij, bij hetgeen hij Timotheus aanbracht, niet met hem onder vier ogen te doen had. Daardoor moest voorkomen worden dat boze aanklachten, waardoor men een oudste bij Timotheus in verdenking wilde brengen, achterwege bleven. En aan de andere kant moesten de oudsten niet bezorgd zijn, dat hij door aanklachten in het geheim, die hij bedekt zou hebben kunnen houden, tegen hen ingenomen zou zijn. In vs. 20 wordt er verder over gehandeld dat Timotheus het niet onder vier ogen mag opmaken. Hij moet namelijk die oudsten, die op verkeerde wegen gaan, wat iets anders is dan een enkele misslag, niet onder vier ogen, maar in tegenwoordigheid van al de oudsten bestraffen.

Omdat omwille van de gehele gemeente alsmede met het oog op persoonlijke verdienste, de presbyter in zijn aanzien en zijn invloed bijzonder moest worden in bescherming genomen, was het doelmatig elke verdachtmaking zoveel mogelijk te voorkomen. In een zo talrijke, gemengde gemeente nu als die te Efeze was, kon makkelijk het geval voorkomen, dat de een of ander, hetzij uit gekrenkt eergevoel, of uit partijzucht, of uit andere zelfzuchtige belangen, de presbyter leed wilde veroorzaken en hem van zijn invloed wilde beroven. Daartegen gaf het voorschrift van de apostel, om tegen een oudste een aanklacht alleen voor twee of drie getuigen aan te nemen het beste verzekeringsmiddel.

Ten opzichte van de behoorlijke tucht, die volgens Gods woord ook over de opzieners van de gemeente moet worden uitgeoefend, moeten dadelijk twee klippen ten zeerste worden vermeden. Het spioneren, het intimideren, verdachtmaking en veroordeling, ook om de geringste kleinigheden, heeft ten allen tijde bittere vruchten gedragen; maar evenmin kon een zegen rusten op dat morele latitudinarisme en die verkeerde toegeeflijkheid, die aan de andere kant op dit gebied niet zelden voorkomen.

Even omzichtig als Timotheus moest zijn bij het aannemen van beschuldigingen tegen de oudsten, zo scherp moest hij te werk gaan bij hun bestraffing. Niet daardoor wordt de waardigheid van het ambt opgehouden, dat het falen van de geestelijken worden bedekt en verschoond, maar dat zij vooral ernstig worden bestraft. Daardoor ontvangen ook de overige

Christenen een te diepere indruk van de ernst van de goddelijke waarheid en van de heiligheid van de kerkelijke tucht.

Men heeft gevraagd of Timotheus niet verplicht was, de regels ten opzichte van de oudsten hem gegeven, ook op de andere leden van de gemeente toe te passen. Daarop moet worden geantwoord dat aanklachten tegen andere leden van de gemeente zeker niet dadelijk voor Timotheus gebracht zijn, maar door de oudsten ten einde werden gebracht. Het behoorde tot zijn ambt de leiding van de presbyters ter harte te nemen.

a) Ik betuig, bezweer u (2 Tim. 4: 1; 2: 14) voor God en de Heere Jezus Christus en de uitverkoren engelen, die voor Zijn troon zijn (Openbaring 5: 11 Dan. 7: 10), dat u deze dingen, die ik u in de voorgaande verzen heb gezegd, onderhoudt b) zonder vooroordeel, zonder u enigszins door eigen oordeel tot afwijking van deze regels te laten vervoeren, niets doende naar toegenegenheid, naar genot, maar alles naar de u gegeven voorschriften.

Rom. 1: 9; 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31 1 Thessalonicenzen. 2: 5; 5: 27. 1 Tim. 6: 13 b) Deut. 4. 19: 18

Zoals uit meer aanwijzingen kan worden opgemaakt, was Timotheus angstvallig en vreesachtig van karakter, als hij tegenover anderen moest optreden (1 Kor. 16: 10). Daarbij kwam zijn jeugd (Hoofdstuk 4: 12 en "1Th 3: 5. Daarom moest het hem zeer moeilijk voorkomen zo’n voorschrift op te volgen, als de apostel in vs. 20 hem geeft. Het was hem aangenamer te verontschuldigen en te verzachten, dan te straffen, bovenal in aller tegenwoordigheid. Daarom laat Paulus hier een bezwering volgen, om van het voorschrift toch niet af te wijken en zijn eigen goeddunken te volgen. Timotheus was de plaatsbekleder van Paulus en nu moest hij werkelijk diens plaats innemen en handelen, zoals deze zou handelen als hij zelf tegenwoordig was. Dat de apostel nu ook met de manier, waarop Timotheus zijn werk heeft volbracht, in hoofdzaak tevreden was, blijkt daaruit, dat hij later het opzicht over de gemeente te Efeze hem nogmaals heeft opgedragen 2Ti 1: 2, bovendien ook daaruit, dat hij in Hand. 20: 31 van drie jaren van zijn werkzaamheid te Efeze spreekt en dus hetgeen Timotheus als zijn plaatsvervanger gedurende de afwezigheid van vijf maanden ("Ac 19: 10" en "Ac 19: 20 heeft gedaan als zijn eigen ambtsbediening in rekening brengt en wel als een in zo grote getrouwheid ook de ouderlingen betoond, dat hij dag en nacht niet heeft opgehouden een ieder met tranen te vermanen. Zo verkrijgt onze mening over de tijd, waarin deze eerste brief aan Timotheus is geschreven een getuigenis voor haar juistheid, al is het ook op indirecte wijze, door het eigen woord van de apostel.

a) Leg niemand haastig de handen op, zodat u bij slechts oppervlakkige kennis en alleen in goed vertrouwen, dat iemand het goed zal maken, hem tot ouderling zou aanstellen, zonder dat u voor de getrouwe vervulling van die roeping enigen waarborg heeft en heb geen gemeenschap aan zonden van anderen, doordat u zich naar gedrag van anderen zou richten, of voor hun kwaad de ogen zou sluiten, al is het ook nog niet openbaar geworden (vs. 24). Bewaar uzelf rein van schuld (2 Kor. 7: 11), wanneer u ook niet teweeg kunt brengen dat ook anderen zichzelf eveneens rein bewaren.

Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3; 19: 6. 1 Tim. 4: 4. 2 Tim. 1: 6

Drink niet langer, zoals u tot hiertoe deed, water alleen, zodat u zich in al te grote strengheid voor uzelf alleen tot het genot van deze drank zou beperken, maar gebruik ook bij uw dagelijkse maaltijd een beetje wijn, a) om uw maag, die zo’n versterking nodig heeft en

om uw menigvuldige zwakheden. U bent om uw ambt verplicht te trachten die zwakheid van het lichaam te boven te komen, omdat deze u niet zelden in het krachtig uitoefenen van uw werkzaamheden verhindert.

Ps. 104: 15

Van sommige mensen zijn de zonden van te voren, voordat Gods gericht aan het licht brengt wat in het duistere geschied is, a) openbaar en gaan vóór, komen eerder aan het licht, tot hun veroordeling en in sommigen, vooral bij die, tot wier ontdekking een scherp geestelijk oog nodig is, volgen zij na, worden de zonden dan pas openbaar, als de Heere gericht houdt, of ze uit de kwade gevolgen voor de wereld kenbaar maakt.

Gal. 5: 19

Zo ook de goede werken zijn van te voren openbaar, zij moeten reeds in deze tijd door de mensen opgemerkt worden en daar het anders mee gelegen is, die door miskenning en verkleining worden verduisterd, of door leugen en laster tot het tegengestelde gemaakt, kunnen niet verborgen worden, moeten toch eens in hun waarde worden erkend.

Omdat de apostel hier zonder enige nadere bepaling spreekt van het opleggen van de handen (Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3 "Ge 48: 4" en "Le 1: 4 ligt het voor de hand, in verband met het voorafgaande te denken aan de inwijding van het ouderlingschap. De handoplegging was niet alleen het middel tot mededeling van de geestelijke gaven, maar tevens een erkenning en van de kant van hen, die de handen oplegden, tevens een verklaring voor de geordende verantwoordelijk te willen zijn. Was nu deze een onwaardige, dan trad de ander in gemeenschap van de schuld, die de geordende zich op de hals haalde door nalatigheid, door het geven van ergernis enz. Zo zou reeds hieruit de waarschuwing, die volgt op: "leg niemand haastig de handen op", namelijk "heb geen gemeenschap aan zonden van anderen", te verklaren zijn. Gaf namelijk Timotheus door het opleggen van de handen een getuigenis van waardigheid en achtbaarheid en als het nu later bleek, dat hij zich door overijling in de persoon vergist had, dan had hij zichzelf te wijten dat hij enigermate voor de gevolgen van diens zonde verantwoordelijk was. Intussen kunnen wij toch met deze opvatting, die wij hier met van Oosterzee’s woorden hebben wedergegeven, niet tevreden zijn. Niet zonder reden heeft Luther vertaald: "heb ook geen en" in plaats van "en heb geen en; " want het woord, dat in de grondtekst staat geeft te kennen dat de apostel tot iets anders overgaat, al is het ook iets verwante. Zo zou de zin willen zeggen, dat Timotheüs niet in verkeerde collegialiteit zich zonder onderscheid als een mede-ouderling van de door handoplegging geordende ouderling moest beschouwen (1 Petr. 5: 1) en zonder eigen scherp onderzoek hun gedrag daarom voor onaanstotelijk en als door hem navolgbaar moest aanzien, omdat er niets verkeerds van in het oog viel en de corpsgeest eiste zich aan ambtgenoten in alle geoorloofde zaken gelijk te stellen. Er kan toch wel in een schijnbaar onaanstotelijke handeling, die men zonder bedenking zou menen te kunnen volgen, iets zondigs verborgen liggen, zodat, als men hetzelfde gedrag volgt, men zich zonden van anderen ook deelachtig zou maken. Daarop doelt de apostel met hetgeen hij in vs. 24 ter overdenking geeft: "van sommige mensen zijn de zonden van te voren openbaar en gaan voor tot hun veroordeling; en in sommigen ook volgen zij na. " In hoeverre hij dat met het oog op het gedrag van de oudsten te Efeze kan hebben gezegd, blijkt uit hetgeen hij in vs. 23 Timotheüs voorschrijft: "drink niet langer water alleen", maar gebruik een beetje wijn om uw maag en uw menigvuldige zwakheden. " Zoals wij dat reeds uit Hoofdstuk 4: 7 v. konden besluiten, was de neiging om aan lichamelijke kastijding een valse waarde te hechten, hem niet vreemd. Bij de apostel had hij dat niet

geleerd, maar deze bedoelde het anders, als hij zijn lichaam bedwong en het tot dienstbaarheid bracht (1 Kor. 9: 27); waarschijnlijk hebben zij onder de Efezische ouderlingen, die acht gaven op fabelen en geslachtsregister van hen, die anders leerden (Hoofdstuk 1: 3 v.), zich op lichamelijke oefening (Hoofdstuk 4: 8) toelegden, hem door hun handelwijze medegesleept. Timotheus wilde bij hen niet achterblijven, wat de ingetogenheid en het onthouden van onheilige zaken van deze wereld aangaat, wellicht wilde hij zelfs boven hen uitsteken, als hij bepaald alleen water dronk en zich geheel onthield van het genot van wijn; hij werd echter daardoor in gemeenschap met de ascetisch gezinde Christenen slechts een voorganger voor hen, die later naar Hoofdstuk 4: 1 vv. zouden handelen. Dat nu die ouderlingen zich aan zo'n weg bereiden schuldig maken, zal hij niet kunnen verhinderen, ja hij zal ze niet eens kunnen overtuigen, dat hun lichamelijke oefening reeds een begin is van het kwaad, dat later zal komen. De zonden van sommige mensen worden juist pas daarna openbaar, of, zoals er woordelijk staat enigen volgen hun zonden na en brengen hun vrucht op een tijd tot rijpheid, wanneer zij zelf niet meer in leven zijn. Maar hij mag zich aan deze zonden, die voor de toekomst rijpen, niet deelachtig maken, maar moet zichzelf rein houden van medeplichtigheid. Daarom raadt de apostel hem een andere levenswijze aan dan de tot dusver gevolgde, die ten opzichte van hem zelf alleen daartoe dient, dat hij om de lichamelijke oefening een middel verzuimt dat God heeft gegeven om zijn krachten te sterken tot het werk van zijn bediening, dat hem was opgedragen, ten opzichte van de gemeente de grond hielp voorbereiden, waarop dan de latere dwaalleraars, die de wijn voor duivelsbloed verklaarden en in de gehele onthouding daarvan een noodzakelijke voorwaarde zouden zien tot verkrijging van de zaligheid, het zaad van onkruid zouden kunnen uitstrooien. Is hetgeen wij hier als de zin van vs. 22-24 hebben ontwikkeld, juist, dan zou vs. 24 beter na vs. 22 geplaatst zijn en vs. 23 zou dan op de laatste plaats komen te staan; maar Paulus wil in het gezegde in vs. 24 bijvoegen ten opzichte van de goede werken, die niet in nader verband staat met hetgeen hij zo-even Timotheus heeft voorgehouden, maar waarmee hij in die omstandigheid zichzelf troost, waarin hij zich bevindt, tijdens hij de brief schrijft. Hij schrijft onder de indruk van de treurige omstandigheden, die hij in Corinthiërs heeft gevonden en die hij toch voor het ogenblik niet kan veranderen Ac 19: 20. En wat hij schrijft stemt te zeer overeen met hetgeen wij in 1 Kor. 4: 1 vv. lezen, dan dat wij zouden kunnen nalaten eraan te denken, dat de eerste brief van Timotheus en de eerste aan Corinthiërs niet lang na elkaar zullen geschreven zijn. Terwijl wij de verklaringen van latere uitleggers over deze moeilijke plaats onbevredigend bevonden, heeft daarentegen tot deze opvatting Luthers kanttekening ons goede diensten gedaan. "Van enige ketters en boze mensen is het wezen zo openbaar, dat zij niemand met huichelen kunnen bedriegen, enigen bedriegen een poos, maar ten slotte komt het toch aan het licht. Omgekeerd, sommigen leren en leven godzalig, zodat het openbaar is en ieder het erkent, het spreken en handelen van enigen kan men niet goed achten, tot later de tijd openbaar maakt, dat het goed geweest is. "

HOOFDSTUK 6

OVER DIENSTKNECHTEN, VERLEIDERS, RIJKEN EN OVER DE STRIJD VAN HET GELOOF

VI. Vs. 1-19. Nadat de apostel aan Timotheus in het vorige hoofdstuk aanwijzing heeft gegeven voor zijn gedrag over de verschillende personen naar de verschillende plaatsen, die zij in de gemeente innemen, geeft hij hem nu in dit hoofdstuk aanwijzing voor de taak, die voor hem voortvloeit uit het verschil van rangen, die de verschillende leden van de gemeenten in het burgerlijk leven innemen. Hij begint nu met de dienstknechten en zegt, hoe deze zich aan de ene kant tegenover hun heren moeten gedragen. Zij, die onder het juk van ongelovige heren staan en aan de andere zijde zij, wier heren in Christus geloven. Die beide, door wier onderrichting vanwege hun armoede geen voordeel verkregen wordt, moet hij tot een voorgestelde, juiste wandel leiden en niet in plaats daarvan zich op het standpunt van de dwaalleraars begeven, die een dwaas, ja schadelijk leren tot een bron van winst maken (vs. 1-5). Hiermee wordt een aanprijzing van tevredenheid verbonden (vs. 6-8), zodat ook voor hen het nodige is gezegd, die zo veel bezitten, als tot de lichamelijke behoeften behoort. Tegenover dit staat het rijk willen worden, waarvan de apostel uit voorbeelden de grote gevaren voor de ziel aantoont en waarvoor hij nu Timotheus op de ernstigste wijze waarschuwt en daarentegen het sterkste dringt tot vervulling van zijn roeping als van een dienaar van Jezus Christus (vs. 9-16) en vervolgens nog zegt, waartoe hij hen moet vermanen, die reeds rijk zijn (vs. 17-19).

De a) dienstknechten, zo velen als er onder het juk zijn, in zoverre zij onder ongelovige meesters staan, die hen met heidense willekeur behandelen als lijfeigen, jegens wie zij geen plichten, maar over wie zij slechts rechten hebben, zullen hun heren alle eer waardig achten. Hoezeer zij zich ook verzocht mogen voelen tot het tegendeel, toch moeten zij die eer geven aan hun meesters, die hun nu eenmaal toekomt (Efeze 6: 5. 1 Petrus 2: 18), opdat de naam van God, die zij belijden en de leer, die zij hebben aangenomen (Tit. 2: 10), niet gelasterd wordt. Als zij toch tegen hun heren zich wilden verzetten (Tit. 2: 9), zou men makkelijk zeggen dat het Christendom de slaven verdierlijkt en tot nutteloze, gevaarlijke mensen maakt.

Kol. 3: 22

Met de uitdrukking "de dienstknechten, zo velen als er onder het juk zijn" worden, zoals vs. 2 duidelijk doet zien, de Christelijke slaven van niet-Christelijke heren bedoeld. Van de laatsten kon men volgens heidense voorstelling en gewoonte niet verwachten, dat zij de persoonlijke waarde en de zedelijke toestand van hun slaven zouden erkennen. Anders moest het daarentegen zijn met de Christelijke heren, die hun slaven, in weerwil van de ondergeschikte verhouding en het gemis van vrijheid, hen toch niet zonder ze te sparen, in het juk van de dienstbaarheid zouden houden, maar hen als medebroeders voor God en Christus gelijk gesteld en met liefde moesten behandelen (Gal. 3: 28 Kol. 3: 11). Die slaven, die zich nog onder de druk van het heidendom bevonden, moesten hun heren alle eer waardig achten (Efeze. 6: 5 vv. Kol. 3: 22 vv.) en wel om reden, dat de naam van God en de leer niet gelasterd zouden worden. Het Christelijke godsbegrip en de leer van de zaligheid moet dus niet door een wandelen van de slaven tegen hun plicht in worden tot het voorwerp van versmading. Als toch de Christelijke slaven, hetzij omdat zij zich als Christenen boven hun heren door God bevoorrecht achtten, of om andere verkeerde inbeeldingen zich in eigenzinnigheid en weerspannigheid aan hun verplichting probeerden te onttrekken, dan moest zo’n gedrag ook op het oordeel over het Christendom een zeer nadelige invloed hebben

en daardoor zou niet alleen aan die bijzondere toestand van die slaven, maar aan de zaak van het Evangelie zelf schade worden gedaan.

En die dienstknechten, die gelovige heren hebben, heren, die zelf Christenen zijn, zullen hen niet verachten, geen mindere eer geven, dan hun als heren toekomt, omdat zij broeders in Christus zijn en dus op Christelijk standpunt met hen gelijk staan, alsof zij dus geen recht als meesters meer op hen mogen uitoefenen. Dit zij verre van hen, maar zij zullen hen temeer en met des te grotere vreugde dienen, omdat zij, die heren, gelovig in Christus en geliefd door God (1 Thessalonicenzen. 1: 4 Rom. 1: 7) zijn en dus dubbele eer waardig zijn (Hoofdstuk 5: 17), als die deze weldaad, die ons van God door Christus is ten deel geworden (Efeze. 1: 3, ook deelachtig zijn 1) (Fil. 1: 7) en dus tot de verwachting recht geven, dat zij ook weer aan hun dienstknechten weldadigheid zullen bewijzen (vgl. 1 Petrus 3: 7). Leer en vermaan deze dingen 1) (Hoofdstuk 3: 11; 5: 7

1)Christelijke slaven, die het voorrecht hebben een gelovigen heer te dienen, konden daarentegen gemakkelijk vergeten dat de heren, die als gelovigen hun broeders waren, toch in een ander opzicht de boven hen gestelden waren; ten gevolge daarvan zouden zij ertoe kunnen komen, hun de behoorlijken eerbied te onthouden. De mens is toch maar al te geneigd boven zijn stand te gaan, zoals Anton opmerkt. Ook deze overdrijving van het principe van Christelijke vrijheid en gelijkheid werkt de apostel nadrukkelijk tegen, door aan te tonen hoe juist de Christelijke heren als gelovigen in Christus en geliefden bij God er aanspraak op hadden, dat Christen-slaven, die moeten weten, deze hun eigenschap in hen te waarderen, hen eerst echt met eerbied behandelen.

Heren, die de kracht van het geloof en dus ook de liefde van God aan hun harten hebben ervaren, worden daardoor ook tot zachtheid geneigd. Daarom moet alles aan dat weldoen de hand bieden, of tot het bestuur van de liefde, dat God graag door het Evangelie wil teweegbrengen, behulpzaam zijn en niet het ene deel het andere door misbruik weer tot hardere gezindheid en behandeling noodzaken.

Het verzuimen van deze apostolische regels is nog in de meest verschillende, al is het ook niet in de zo scherp uitkomende verhouding van de dienstbaarheid de oorzaak van talloze ergernissen en lasteringen van het Evangelie. Nergens komt het meer uit dan onder zulke omstandigheden, of men die toebehoort, die niet gekomen is, om Zich te laten dienen, maar om te dienen. Sinds Christus in knechtsgestalte gekomen is, is het dienen in de ogen van het geloof een eer en een middel tot bevordering van ons heil.

Als iemand een andere leer leert (Hoofdstuk 1: 3) en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus (2 Tim. 1: 13 MATTHEUS. 28: 20) en met de leer, die naar de godzaligheid is, zoals ik in Hoofdstuk 1: 5 die kort heb voorgesteld, om deze beide stukken alleen het onderwerp van zijn onderwijzing te doen zijn,

Die is opgeblazen of verduisterd in zijn verstand en weet niets. Hij beeldt zich veel in, dat hij het goed weet en anderen hogere wijsheid zou kunnen leren, maar hij raast over twistvragen en woordenstrijd. Hij is vol overdreven lust om strijdvragen te behandelen, waarbij het hem niet te doen is om onderrichting, maar om woorden en wederwoorden. Hij probeert woordenstrijd te voeren, waar hij het alleen aankomt wie vaardiger in het spreken is. Het was beter dat men deze dingen naliet, a) waaruit voortkomt nijd, omdat de ene de ander de overwinning niet gunt, twist, omdat men elkaar tot vijand wordt, lasteringen, omdat daarna

de een van de ander zoveel mogelijk kwalijk spreekt, kwade nadenkingen, omdat de een de ander het kwaadste toedicht.

1 Tim. 1: 4. 2 Tim. 2: 23

Verkeerde krakelingen van mensen, die een verdorven verstand hebben (2 Tim. 3: 8 Tit. 1: 15 v.) en van de waarheid beroofd zijn, omdat zij zich daarvan uit verkeerde eigenbaat hebben afgewend (Hoofdstuk 1: 6 Tit. 1: 14), menend dat de godzaligheid een gewin is. Zij hebben dus om geen andere reden hun gehele belijdenis gedaan, dan om schandelijk gewin (Tit. 1: 11). Wijk af van dezen (2 Tim. 3: 5).

De apostel heeft vroeger (vs. 2) gezegd: "leer en vermaan deze dingen. " Hieruit volgt niet, dat men de woorden, die nu volgen: "als iemand een andere leer leert" zou moeten aanvullen met "ten opzichte van dit stuk, waarvan zo-even (vs. 1 en 2) sprake was. " Wat er volgt "en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onze Heere Jezus Christus en met de leer, die naar de godzaligheid is", bewijst integendeel dat het "anders leren" evenzo algemeen moet worden opgevat als in Hoofdstuk 1: 3 De vraag, hoe de apostel juist hier achter vs. 1 en 2 begint te spreken over het leren van een andere leer, kan worden beantwoord uit de plaats, die het stuk van vs. 3 tot vs. 12 inneemt tussen vs. 1 v. en vs. 17 vv. In vs. 1 v. heeft de apostel gesproken over de dienstknechten, die zelf niets bezitten. Zij, wier onderrichting geen voordeel aanbrengt, mag Timotheus niet verzuimen; dit zegt hem de eis aan het einde: "Leer en vermaan deze dingen. " Voordat hij nu overgaat tot de zielenzorg van hen, die rijk zijn in vs. 17 vv., stelt hij zich hen voor, die rijk willen worden (vs. 9 vv.) en dat zijn juist zij, die een andere leer leren en menen dat de godzaligheid een gewin is. Met deze moet Timotheus niets te doen willen hebben, zoals de woorden zeggen: "wijk af van dezen! " Volgens Hoofdstuk 1:
heeft Paulus hem met het doel te Efeze laten achterblijven, om hen, die anders leren, te weren. zoals hij nu in Hoofdstuk 4: 7 niet voor overbodig geacht heeft, hem toe te roepen: "verwerp de ongoddelijke en oudwijfse fabelen en oefen uzelf tot godzaligheid", omdat zekere neigingen, waarover wij vroeger spraken, bij hem aanwezig waren, zo kon Timotheus ook menen om zich in zoverre met die afwijkende leraars te moeten inlaten, dat hij toonde, ook van die dingen te weten, waarmee zij zich op de voorgrond stelden. Des te eerder kon hij tot zo’n mening komen, omdat het hem volgens onmiskenbare aanwijzingen niet onverschillig was, door weetgierigen, die zijn onderricht genoten, beloond te worden. Zo was hij dus in de verzoeking met een dergelijke werkzaamheid van onderrichten, zoals zij, die anders leerden, dat deden, zich iets te willen verwerven. Daaruit is dan te verklaren, waarom de apostel zich gedwongen ziet, later zo uitvoerig te handelen over hetgeen een Christen betaamt en van de gevaren, waarin hij zich begeeft, die het geld lief heeft.

In Fil. 2: 20 vv. geeft Paulus van Timotheus de getuigenis: "ik heb niemand, die even zo gemoed is, die oprecht uw zaken zal bezorgen, want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is. En u weet zijn beproeving, dat hij als een kind zijn vader met mij gediend heeft in het Evangelie. " Hieruit blijkt, dat de vermaning en waarschuwing van de apostel bij hem de uitwerking heeft gehad, dat hij van alle neiging tot het ascetische en egoïstische van de dwaalleraars genezen is en geheel en al de voetstappen is beginnen te drukken van zijn echt godzalig gezinde, geestelijke vader, die zich uitsluitend aan de dienst van Christus en Zijn gemeente toewijdde. Uit deze getuigenis blijkt echter, dat het niet vroeger geschreven kan zijn dan deze brief; want zolang Paulus nog nodig achtte Timotheus terug te houden van valse beoefening van de godzaligheid (Hoofdstuk 5: 23) en hem zo dringend als op onze plaats te verzoeken zich niet te bemoeien met die onvruchtbare schriftgeleerdheid, waarbij men niet het heil van de zielen op het oog had, maar winst en loon

voor zijn eigen persoon, kon hij onmogelijk van hem zeggen: "ik heb niemand, die zo gezind is - want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is. " Bovendien is de gehele inhoud van de eerste brief aan Timotheus van die aard en die gesteldheid, dat zeker van een vervaardiging na de gevangenschap van de apostel te Rome geen sprake kan zijn. Wanneer men als tegenbewijs tegen de juistheid van deze mening meent te moeten aanvoeren de veronderstelde kerkelijke toestanden van de gemeente te Efeze, van die gehele inrichting en besturing, omdat zij niet alleen presbyters en diakenen, maar ook het instituut van kerkelijke weduwen heeft, veel geregelder en ontwikkelder voorkomt dan die na een werkzaamheid van de apostels van omstreeks anderhalf jaar had kunnen zijn, zo behoeft men slechts op Corinthiërs te wijzen. Daar was Paulus slechts anderhalf jaar geweest en toch kon hij bij zijn wegreizen van daar de Efeziërs beloven voortaan aan hen zijn werkzaamheid te zullen wijden (Hand. 18: 20 v.), omdat hij weet dat de gemeente te Corinthiërs nu reeds in zoverre georganiseerd is, dat zij zich zonder zijn onmiddellijk waken en leiden verder kan ontwikkelen. Zo komen dan ook drie jaren later, als de beide brieven aan de Corinthiërs werden geschreven, in deze reeds niet alleen zeer ontwikkelde, maar zelfs zeer verdorven toestanden aan het licht. Bij de aanwijzingen, die de apostel Timotheus geeft, staat de apostel niet slechts een staat van zaken voor ogen, die zich te Efeze reeds ontwikkeld heeft, maar gedeeltelijk een, als die naar het voorbeeld van Corinthiërs kon worden, als dit niet bijtijds op de juiste manier werd voorkomen. Men heeft als tegenbewijs aangevoerd dat Paulus in Hand.
29 v. van dwaalleraars spreekt, die pas na zijn vertrek te Efeze zouden indringen, terwijl hij in onze brief ze beschouwde als reeds aanwezig. Men heeft echter voorbijgezien dat de apostel de dwaalleraars, die hij in zijn woord tot de ouderlingen te Efeze voorstelt als te zullen komen, ook hier in Hoofdstuk 4: 1 vv. als degenen behandelt en die nu aanwezig zijn als de zodanige, in wie reeds een aanvang voor de anderen was, zodat de toekomst, de rijpe vrucht aanbrengt van datgene, waarvoor het tegenwoordige reeds de beginselen aangeeft. Op juiste manier merkt Wieseler op, dat de gehele inhoud van de brief bij Timotheus een nog geringe geoefendheid en ervaring in het leiden en regelen van de aangelegenheden van een Christelijke gemeente veronderstelt (vgl. Hoofdstuk 3: 14 v. : "deze dingen schrijf ik u, opdat u mag weten, hoe men in het huis van God moet verkeren. Paulus is dan ook werkelijk, zoals zijn voornemen was (vgl. Hoofdstuk 4: 13), niet al te lang na zijn heengaan van Efeze voor een langere tijd weer daarheen teruggekeerd Ac 19: 20, om het provisorische van de leiding van Timotheus tot het juiste, gewenste einde te brengen en uit deze werkzaamheid van de apostel is het dan te verklaren dat de dwaalleraars, die tijdens onze brief voor de gemeente dreigden gevaarlijk te worden, in Hand. 20: 29 v. meer teruggedrongen, maar waarom des te meer de gevaren, die in de toekomst dreigden, in het oog moesten worden gehouden. Als Paulus zijn reis naar Corinthiërs, vanwaar hij de brief aan Timotheus schreef, over Macedonië nam en dit land in Hoofdstuk 1: 3 uitdrukkelijk noemt, terwijl hij slechts terloops te kennen geeft (Hoofdstuk 4: 20 en 5: 25 plaats en onder welke ervaringen hij schrijft, dan ligt de reden daarvan hierin, dat hij bij zijn reis in de eerste plaats Macedonië op het oog heeft gehad, om daar de collecte voor de gemeente te Jeruzalem te beginnen en aan de andere kant bij de Thessalonicenzen de belofte te vervullen, om zo snel mogelijk terug te komen "1Th 3: 10. In beiderlei opzicht nam Macedonië voor de belangstelling van Timotheus de eerste plaats in, om zich ten opzichte van Corinthiërs nader en meer bepaald te uiten, daartoe gevoelde Paulus tegenover de jeugdigen en deels nog onervaren vriend geen aandrang. Zijn zwijgen van deze stad is een teken van de diepe smart, die de ervaringen bij de gemeente daar hem hebben veroorzaakt.

a) maar de godzaligheid is voor hem, die haar inderdaad en in waarheid zoekt, een groot gewin, dat zij reeds vanzelf teweegbrengt, dat gewin is verbonden met vergenoeging; men

krijgt de godzaligheid lief, zodat men gedrongen wordt steeds meer haar te begeren en al het andere in vergelijking van haar niets wordt (Hoofdstuk 4: 8 Fil. 4: 11 vv.).

Spr. 15: 16 Hebr. 13: 5

Het komt hem voor als een dwaasheid iets meer te begeren, omdat dat andere geen nut heeft voor de toekomende wereld, waarnaar hij toch alleen de waarde van de dingen afmeet:
Want wij hebben niets in de tegenwoordige aardse wereld gebracht, het is openbaar, dat wij ook, als wij in de andere overgaan, niet kunnen iets daaruit dragen (Job 1: 21 Ps. 49: 17 v. Pred. 5: 14 Luk. 12: 15 vv.).

Job 27: 19

a) Maar als wij voor de tegenwoordige wereld voedsel en deksel hebben, dat toch bijna altijd het geval zal zijn en alleen in bijzondere nood gemist zal worden, b) wij zullen daarmee vergenoegd zijn, zoals wij dan ook werkelijk daaraan genoeg hebben (Gen. 28: 20 Spr. 30: 8 Hebr. 13: 5).

Spr. 27: 26 b) Ps. 55: 23 MATTHEUS. 6: 25. 1 Petrus 5: 7

Tegenover de woorden in vs. 5 : "menend dat de godzaligheid een gewin is", staat in het begin van vs. 6 : "maar de godzaligheid is (in werkelijkheid) een groot gewin met vergenoeging", d. i. tegenover de vorige (die godzaligheid, waarbij men de schijn van godzaligheid heeft, maar de kracht daarvan verloochent, 2 Tim. 3: 5), die godzaligheid, die het hart tevreden maakt en de dorst naar vergankelijke schatten uit het hart bant door hogere schatten aan te bieden.

In een korte, ineengedrongen zin spreekt de apostel twee hoofdbegrippen uit: dat de ware godzaligheid voldoening geeft en dat zij bovendien een groot gewin aanbrengt. Daarop geeft hij te kennen, welke oorzaken tot zo’n Christelijke vergenoeging bewegen. De eerste reden in vs. 7 is ontleend aan de aard van de wereldse zaken zelf, naar wier bezit en genot de onvoldane zo rusteloos verlangt en jaagt; zij zijn geenszins onrechtmatig eigendom, maar een goed, dat wij voor een korte tijd bij onze geboorte ter geen ontvangen, om het dadelijk op de eerste wenk weer terug te geven. Een tweede reden volgt in vs. 8 : de mens kan met weinig tevreden zijn, want hij heeft veel minder behoefte dan hij gewoonlijk denkt.

Daarom is de godzaligheid zo’n groot gewin, omdat zij ons geheel bepaalt bij de goederen van de andere wereld, omdat zij ons deze wereld als plaats van doorgang doet beschouwen, van die goederen noch ons toebehoren, noch de onze blijven. De ware godzaligheid vergenoegt zich zo met het noodzakelijke en hij is de rijkste, wiens behoeften gedurig minder worden.

De aarde maakt geen ziel rijk.

a) Maar zeer gevaarlijk is het voor de ziel meerdere dingen te begeren: want die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in de strik en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, die de mensen doen verzinken in verderf en ondergang.

Spr. 11: 28 MATTHEUS. 13: 22 Jak. 5: 1

Over het algemeen heeft de geldgierige een slechte naam onder de mensen. Deze zonde zou dus zo algemeen niet zijn, als zij niet arglistiger, als zij niet verraderlijker was dan enige andere. Maar zich graag schikkend naar de omstandigheden, de personen, de karakters, de kleine gevoeligheden, verstaat zij er zich meesterlijk op, van naam zowel als van vorm te wisselen en desnoods ongenoemd en onvermoeid te heersen. Aan schone namen ontbreekt het haar inderdaad nooit, zo min als aan verleidelijke voorwendselen. Eens toegelaten, staat zij naar de volstrekte heerschappij, maar op de ongevoeligste en men zou zeggen op de meest kiese wijze. Zij wordt slechts onbeschaamd, als zij geen tegenspraak meer ondervindt. Niet zelden doet zij zich als spaarzaamheid, als matigheid, als liefde voor: men mag God niet verzoeken. Zij wil eerbied en dankbaarheid heten voor gaven en middelen, die de Heere verleent. Soms verdraagt zij het gezelschap van de weldadigheid; men wenst slechts rijk en verrijkt te worden, om meer te kunnen geven. Soms wil zij enkel ouderliefde schijnen, men was het aan zijn kinderen verplicht rijk te worden, geldgierig te zijn. dat is in verzoeking en strikken te vallen, die kinderen met de ouders in verderf en ondergang storten! Geen karakter misschien, dat vatbaarder is voor deze zonde dan dat van de vrome, die het niet is met geheel zijn hart. François de Sales verklaart, dat hij gedurende al de tijd van zijn biechtvaderschap nooit enig biechtkind zich van geldgierigheid heeft horen beschuldigen. François de Sales rust sinds twee honderd jaren in het graf, maar ik geloof niet dat de boze geest van deze zonde in twee eeuwen openhartiger geworden is. Geen hardnekkiger zonde dan die van de geldgierigheid. Meer en meer trekt zich bij haar slachtoffers al de zondige kracht van het harten in haar tezamen. Meer en meer begint zij zich als de hoogste wijsheid geluk te wensen en zich met de verachting van de wereld over de verachting van zichzelf te troosten. Dan kunnen doen geen schade, geen schande iets tegen haar en de ernstige rede even weinig als de spotrede. Onder het gewicht van de schatten, die zij verwerft en nog verwacht, elk beter gevoel tot het laatste toe versmorend, houdt zij het een mensenleeftijd uit en braveert de vrees voor dood en oordeel nog op het sterfbed. Ja, in die plechtige ogenblikken, waarin de dood die ontzaggelijke tekst predikt: Welaan nu, u rijken, ween en huil over uw ellendigheden, die over u komen! Uw rijkdom gaat teniet, uw kleren worden door de mot weggeknaagd, uw goud en zilver verroest en hun roest getuigt tegen u, en verteert als een vuur uw vlees! heeft men de aan het goud en zilver verkleefde nog beschikkingen zien maken, of woorden horen uiten, die treurig toonden hoe hij nog altijd vasthield aan hetgeen het verderf en de ondergang van zijn ziel geweest was.

a) Want de geldgierigheid, de liefde tot het geld (Luk. 16: 14) en de daaruit voortkomende heb- of winzucht (Luk. 12: 15 Efeze 4: 19 Sir. 19: 4, is een wortel van alle kwaad, waartoe gestadige vermeerdering van geld en goed, sommigen lust hebbend zijn afgedwaald van het geloof, omdat zij dat verloochenden, omdat het hun hinderlijk was in het samenbrengen van geld en zij hebben zichzelf met vele smarten doorstoken, vele gewetensangsten hebben zij ten gevolge van hun afdwaling moeten lijden (Ps. 16: 4).

Ex. 23: 8 Deut. 16: 19 Spr. 15: 16

Zij, die rijk willen worden, vallen in verzoeking, die van buiten komt, zij raken in een net, dat op hun weg wordt gelegd, opdat zij daarin verwarren. Zij komen in vele begeerlijkheden, die in hen ontwaken en hen gevangen nemen, in begeerten naar het een en het ander, in dwaze lusten, omdat die zich uitstrekken naar hetgeen niet begeerlijk is, in schadelijke begeerlijkheden, die daarheen leiden, waar men te gronde of geheel verloren gaat, zoals in het bijgevoegde "in verderf en ondergang" gezegd is. Als dan de apostel voortgaat: "want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad", dan zegt hij niet, van waar alle ellenden komen,

maar dat er geen kwaad is, dat niet uit de geldzucht voortspruit, dat dan ook van andere hartstochten kan worden gezegd.

Gierigheid is het trachten naar vele goederen van deze wereld in de waan, dat daarin verzadiging en leven liggen zou. Zij komt dus reeds voort uit een treurige verkeerdheid en verblinding. Zolang een hart geneigd is tot de getuigenissen van God, wordt de natuurlijke neiging tot gierigheid, die in ieders hart woont, onderdrukt en overwonnen (Ps. 119: 36). Maar van het uur af, dat de ogen naar ijdelheid zien, is zij daar en echt zij weet de gelegenheid zich ten nutte te maken en het veld te veroveren. Onder de meest verschillende vormen breidt zij zich in het leven van de mens uit (in Mark. 7: 22 staat het woord "gierigheid" in de grondtekst in het meervoud): geschenken nemen, geld op woeker lenen, weduwen en wezen te kort doen, karig geven, als men een blijmoedig gever moest zijn, de godzaligheid en het prediken zich ten nutte maken, om zich een kunnen doen te vergaderen als een wellustig zelfzuchtige vreugde in bezit en genot, maar hoofdzakelijk als liefde tot geld. Waar zij eenmaal wortel heeft gevat, neemt zij niet alleen het hart in beslag, maar stelt ook de leden in de dienst van de aarde, de dienst van het vergankelijke. Daarom juist wordt zij een wortel van alle kwaad genoemd een hartstocht, die tot het ergste en slechtste in staat stelt, zeker van het geloof in menige verzoekingen voert en steeds meer andere zonden in haar gevolg heeft.

De apostel herinnert, ten bewijze van de stelling, dat de geldgierigheid een wortel van alle kwaad is, aan de voorbeelden van hen, die door hun geldzucht geheel van het geloof afkerig zijn geworden. Onder de smarten, die zij zichzelf daardoor hebben veroorzaakt, moeten gewetenskwellingen worden verstaan, de voorboden van de toekomstige verdoemenis.

Evenals het vuur, dat een woud aangrijpt, alles verteert en verwoest, zo heeft de hebzucht de gehele wereld verwoest, koningen en vorsten, onontwikkelden en armen, mannen, vrouwen en kinderen, allen worden door dat kwaad beheerst. Wat moet er geschieden? Hoe kunnen zij dat vuur blussen? Wij kunnen dat, al vlamde het ook ten hemel op. Het komt er maar op aan dat men wil, dan kunnen wij zeker het vuur meester worden zoals het door de wil groot geworden is, zo kan het ook door de wil onderdrukt worden; het komt er maar op aan dat wij willen. Maar hoe komen wij tot dat willen? Als wij erkennen hoe ijdel en nodeloos aardse rijkdom is, erkennen dat die niet met ons in het andere leven kan gaan, ons reeds hier menigmaal verlaat. De rijkdom blijft hier, maar de wonden, die hij ons geslagen heeft, gaan met ons mee. Als wij zien, wat aan gindse zijde rijkdom is en daarmee die van deze zijde vergelijken, dan zal hij ons als slijk voorkomen. Als wij zien, dat hij duizenderlei gevaren meevoert, dat hij tijdelijk genot heeft, genot, dat met smarten gemengd is, als wij daarmee de rijkdom van het eeuwige leven vergelijken, dan zullen wij de eersten leren verachten. De schoonheid van de aardse schatten is toch slechts een ingebeelde: u behaagt een gouden munt, zolang u die voor echt houdt; zij bevalt u niet meer, zodra u verneemt dat die onecht is. Als de keizer een wet gaf, volgens welke het zilver duurder moest zijn dan het goud, zou zich uw bewondering en uw liefde niet dadelijk tot het zilver keren? Wij waarderen de zaken niet naar hun wezen, maar naar het zeldzame; laat ons toch uit zo’n bedwelming ontwaken! Zien wij toch op het waarachtig schone, dat in zijn wezen schoon is, op de vroomheid en de gerechtigheid, opdat wij de goederen krijgen, die ons beloofd zijn!

a) Maar u, o mens van God! (2 Tim. 3: 17), doe geheel anders dan zij, die de godzaligheid als een gewin beschouwen. Ontvlucht deze dingen, de geldzucht met haar verzoekingen en schadelijke begeerlijkheden (vs. 9 v.) en jaag naar gerechtigheid, godzaligheid (Tit. 2: 12), geloof, dat de naam van Christus belijdt, liefde, die iedereen onbaatzuchtig dient, waar en

zoals zij kan, lijdzaamheid, die zich door geen lijden op de dwaalweg laat brengen, zachtmoedigheid, die zich leed laat aandoen zonder verbitterd te worden (Tit. 3: 2. vgl. 2 Tim. 22).

a) Strijd, tot overwinning van de schuchterheid en angstvalligheid, die u van nature eigen zijn (2 Tim. 1: 6 v. ; 2: 1 vv.), de goede strijd van het geloof (2 Tim. 4: 7). Grijp naar de zegepalm, die bij deze strijd de overwinnaar is beloofd, namelijk het eeuwige leven, tot hetwelk u reeds bij uw doop en ook daarna bij uw ordening tot apostolisch helper (2 Tim. 1:
geroepen bent en u tot beantwoording van uw roeping de goede belijdenis beleden heeft voor vele getuigen (Hoofdstuk 4: 14 en "Ac 16: 3.

1 Tim. 1: 18

Kan het met een Christen, die het geld lief krijgt, die op geldbezit uit is, zo ver komen, als in vs. 10 gezegd is, dan was ook reeds de neiging daartoe, die de apostel bij Timotheus moet vrezen, omdat hij voor nodig houdt zo uitvoerig daarover te handelen, gevaarlijk genoeg om de plechtige vermaning begrijpelijk te maken, waarmee hij voortgaat: "maar u, o mens van God! ontvlucht deze dingen! " Hoezeer het hem ter harte gaat Timotheus zijn waarschuwing voor de hebzucht en hare kwade gevolgen echt dringend te maken, toont de aanspraak, die hem herinnert wat hij is, opdat hij dienvolgens overweeft, hoe verkeerd het zou zijn voor hem, naar geld te haken.

In tegenstelling tot hetgeen hij moet ontvluchten, noemt de apostel datgene, waarnaar hij jagen moet en hij noemt nu zes Christelijke deugden, waarvan steeds twee nader aan een zijn gesloten; de beide meest algemene begrippen "gerechtigheid en godzaligheid" staan vooraan, dan volgen "geloof en liefde" als de grondbeginselen van het Christelijk leven en eindelijk "lijdzaamheid en zachtmoedigheid", die het Christelijk gedrag aangeven over de wereld, die tegen het Evangelie strijdt, het een het tegengestelde is van bezwijken, het andere van verbitterd worden.

Terwijl bij deze eerste vermaning van het Christelijk streven in het algemeen sprake is, heeft bij de andere, die volgen "strijd de goede strijd van het geloof enz. " de overgang plaats tot dat, wat inzonderheid een dienaar van de kerk toekomt.

"De strijd van het geloof strijden" dat is het lievelingsbeeld, waaronder de apostel het Christelijk leven in het algemeen en dat van de dienaar van de Heere in het bijzonder pleegt voor te stellen. Als hij nu Timotheus herinnert aan de belijdenis door hem voor vele getuigen afgelegd, dan denken sommigen aan de belijdenis, die hij bij de doop, anderen aan die, die hij bij zijn inwijding tot het Christelijk leraarsambt had afgelegd. Omdat echter zeker nog veel meerdere getuigen zijn tegenwoordig geweest bij zijn inwijding tot het ambt dan bij zijn doop, worden wij tot het vermoeden geleid dat Paulus hier op dezelfde gebeurtenis zinspeelt, als waarop ook in Hoofdstuk 4: 14. 2 Tim. 1: 6 wordt.

Woordenstrijd, twistvragen en andere twisten over tijdelijke zaken zijn ellendige twisten: "strijd de goede strijd van het geloof! " Het kleinood treedt steeds naderbij; strek u uit naar hetgeen voor u is. Gods ernstige opdracht, de krachtige drang daarin vervat, de macht bestand tegen alles wat terugzoekt te houden, is u niet vreemd; uw daartoe gegeven geloof, de verzekerde begeerte, het gemaakte begin is aan vele getuigen bekend, die daaruit goede hoop van u hebben opgevat en God zelf houdt u aan de toezegging, eenmaal Hem gedaan.

Ook wij hebben hier op aarde een strijd te strijden en horen als het ware iedere morgen de stem: "maak u op, want dit land zal voor u de rust niet zijn. " Het is in zijn laagste vorm een strijd van het bestaan; in zijn allerhoogste een strijd om wat meer is dan die beiden, om die heiligmaking, die ons als Christenen bovenal begeerlijk is, maar onmogelijk zonder ware strijd wordt verkregen. Alle gelovigen hebben in hoofdzaak dezelfde en toch heeft weer ieder van onze zijn bijzondere strijd, omdat de vijand zich in telkens nieuwe gedaanten vertoont en aan iedere levenstoestand een eigenaardige verzoeking paart. U bent in rijkdom, ziedaar de verzoeking tot weelde en gierigheid; in armoede, ziedaar de verzoeking tot ontrouw en ongeloof. In hoogmoed verzoeking tot trots, in laagheid verzoeking tot opstand. Zoals de kameleon naar gelang van zijn wisselende omgeving zich in telkens wisselende kleuren, vertoont, niet anders is het met de verzoeking tot zonde; nauwelijks in deze gedaante overwonnen, keert zij in een andere terug en altijd kan zij overtuigd zijn een bondgenoot daarbinnen te vinden, want ook sterke geesten hebben vaak zeer zwakke harten en zelfs waar wij iets goeds willen doen, ligt het kwade gedurig ons bij. Zullen wij er over klagen, dat wij zo levenslang strijden moeten, om eindelijk door de enge poort de Godsstad binnen te gaan? Maar het is een goede, letterlijk een schone tijd, waartoe de krijgsknecht van Christus zich aangordt, schoon en goed, omdat hij niet slechts wettig, maar heilig is. Immers het einddoel, waartoe hij gevoerd wordt, het ligt eindeloos hoger dan het doel van enige strijd hier beneden. Vrijheid van de zonde, het eeuwige heil van onze zielen, de verheerlijking van de naam van onze God, dat weegt zwaarder dan alles, waarvoor hier het zwaard wordt getogen. De aanvoerder, die ons roept en voorgaat, is niemand minder dan Hij, die zelf ten bloede toe streed en stervend al de macht overwon en borg staat voor de zegepraal van allen, die Zijn zegevaan volgen. De keurbende, waarmee wij strijden, het zijn de edelsten van ons geslacht uit alle eeuwen en volken; onze strijdgenoten zijn de kinderen van God, de verlosten van Christus, de woonstede van de Heilige Geest, overal op aarde verspreid en nooit heeft het iemand berouwd, die met een vaste keuze zich aansloot bij het nog altijd aangroeiend leger. Of zou de hoop op zegepraal te stout en veeleer bezwijken te vrezen zijn? Maar deze goede strijd is een strijd van het geloof; een strijd, die niet alleen uit een levend geloof in Christus geboren wordt, maar waartoe dat geloof de lust, de moed en de kracht geeft, terwijl het bovendien op grond van Gods eigen beloften ons de overwinning verzekert. "Door het geloof, door het geloof! " wie zal alles optellen, wat al bij het licht van de geschiedenis van het Godsrijk achter dat woord geschreven kan worden; en welke Christen heeft niet vroeger of later de waarheid van het woord ondervonden: alle dingen zijn mogelijk die die gelooft? Nee, wij weten zelf niet wat wij zouden kunnen doen, als wij echt vast en onbezweken geloofden; het geloof heeft niet alleen een bergen verzettende, maar een wereld overwinnende kracht. Geloof is het eerste, geloof het hoogste, geloof het laatste woord in de strijd van het geestelijk leven. Van niemand zal het blijken dat hij door de zonde overwonnen is, of ik maak mij sterk u te tonen dat hem vooraf reeds het schild van het geloof aan de verzwakte hand was ontvallen zolang het geloof niet ontzonk, kan de zegepraal niet hopeloos, kan zij zelfs op de duur niet hachelijk staan, want de laatste gedachte hier uitgesproken, doet alles af van deze goede strijd van het geloof is het eeuwig leven de kroon. "Grijp naar het eeuwige leven" is het niet, als zien we bij dat woord de kampvechter voor ons, die de laatste krachten tot de laatste worsteling uitput, maar nu aan het eind van de baan de erekroon grijpt, die hij zich straks op de schedel voelt drukken? Als deze dat doen voor een verderfelijke kroon, dus mogen wij met Paulus wel vragen, wat doen wij dan voor een onverderfelijke! Het eeuwige leven, dat alles voltooit en alles vergoedt, hoogste einddoel van allen, die nog niet diep genoeg zonken om de dood boven het leven te kiezen, einde van alle strijd en bron van allen vrede: wat laat nog hogers zich denken? En tot dat eeuwig leven zijn ook wij geroepen, maar het zou ons kunnen ontgaan, als we ter kwader uur ons aan het strijdperk onttrokken. Bewaar ons, barmhartige

God voor die schuld, die schande, die schade, en leer ons dagelijks strijden de goede strijd van het geloof, grijpen naar het eeuwige leven.

a) Ik beveel u voor God, b) die alle ding levend maakt (Neh. 9: 6) (volgens betere lezing in de grondtekst "levend houdt en voor Christus Jezus c) die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft, met Zijn eigen leven verzekering heeft gegeven voor de waarheid van datgene, wat wij Christenen als een goede belijdenis uitspreken (vs. 12).

1 Tim. 5: 21 b) Deut. 32: 39. 1 Sam. 2: 6

Dat u dit gebod, de leer over hetgeen er in de Nieuw-Testamentische tijd als Gods wil is geopenbaard, waarnaar de mensen moeten leven (Hoofdstuk 1: 5), houdt en bewaart, onbevlekt en onberispelijk, in zo’n toestand, dat het met geen vlek wordt bezoedeld en vrij blijft van alles wat men hen als een verwijt zou kunnen voorhouden, tot op de verschijning van onze Heere Jezus Christus bij Zijn terugkomst (2 Thessalonicenzen. 2: 8 Fil. 1: 6).

De vermaning verheft zich, even als in Hoofdstuk 5: 21 in 2 Tim. 4: 1 een plechtige verzekering.

Als de apostel vaker in deze brief de vermaning herhaalt, dat Timotheus zich naar zijn voorschrift moet richten en het hier, evenals elders, met zo’n bijzondere nadruk doet, dan heeft dat niet plaats uit wantrouwen jegens Timotheus, maar om zijn grote ernst te tonen en uit innige liefde tot de Christelijke gemeente. Mochten daardoor toch de slaperige leraars in de kerk zich van alle nalatigheid in hun ambt laten opwekken, ja, ieder mag deze woorden tot zijn beproeving gebruiken, hoe hij naar zijn geweten voor God en Christus staat en eenmaal ten jongsten dage denkt te staan!

Welke verschijning te Zijnen tijd vertonen zal, op de door Hem en Zijn raad daarvoor bepaalde tijd (Tit. 1: 3) zal laten aanschouwen de zalige (Hoofdstuk 1: 11) en alleen machtige (2 Makk. 12: 15 Heere, a) de Koning der koningen en Heere der heren (Openbaring 17: 14 Deut. 10: 17 Ps. 136: 3

Openbaring 19: 16

Die alleen onsterfelijkheid heeft van Zichzelf, zonder dat Hij die door mededeling van buiten verkregen heeft (Joh. 5: 26) en een ontoegankelijk licht bewoont, een licht, dat vanwege zijn grote heerlijkheid niet te naderen is voor een sterveling (Ps. 104: 1 v. Ezechiël.
27 v. 1 Joh. 1: 5); a) die geen mens gezien heeft noch zien kan (Joh. 1: 18. 1 Joh. 4: 12 die zij eer (Hoofdstuk 1: 17) en eeuwige kracht, zodat Hij zoals Hij waardig is eeuwig geprezen te worden, zo ook in eeuwigheid de heerschappij heeft (1 Petrus 4: 11; 5: 11 en "Re 1: 6" en "Re 5: 13. Amen.

Deut. 4: 12. 1 Joh. 4: 12

Het vermoeden van vele Schriftonderzoekers, dat deze doxologie een citaat zou zijn uit een hymne (vgl. bij Hoofdstuk 3: 16), of ten minste met zo iemand in verband zou staan, heeft veel waarschijnlijkheid; het is ten minste bezwaarlijk aan te wijzen, dat al deze uitspraken van God aanleiding in het vroeger gezegde zouden hebben.

Zeker kunnen ze worden verklaard als tegenstellingen tegen de gnostische dwaalleraars, waarover Paulus in Hoofdstuk 4: 1 vv. sprak; zij zijn echter dan geen tegenstellingen tot hetgeen reeds aanwezig is, maar tot hetgeen nog toekomstig is en komen voort uit de profetische geest, of van de apostel zelf, of van de gemeente, wier lied hij aanvoert.

Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld, dat zij niet hoogmoedig zijn, zich niet op hun tijdelijke rijkdom verheffen boven anderen, die die niet bezitten, alsof zij daarom hogere eer waardig zouden zijn, noch hun hoop stellen op de ongestadigheid van de rijkdom op de rijkdom, waaraan het kenteken van de onzekerheid kleeft, zodat hij zelfs degene, bij wie hij zich een tijd bevindt, verbiedt op hem te vertrouwen. Niet daarop mogen zij hun hart stellen, maar op de levende God (Hoofdstuk 4: 10), die ons, de een zowel als de ander, al is het ook in ongelijke mate, alle dingen rijkelijk, boven onze bepaalde behoeften (Hand. 14: 17), verleent, met het doel om daarvan te genieten, niet opdat wij er ons hart aan zouden hangen (Ps. 62: 11).

Er wordt gezegd: "de rijken in deze wereld", omdat een spreken van de verschijning van Christus, waarmee toch een andere tijd begint, onmiddellijk is voorafgegaan (vs. 14 vv.). Hieraan moeten de rijken vooral worden herinnerd, dat hun rijkdom beperkt is tot deze tegenwoordige tijd. Als zij dit bedenken zal de hoogmoed, die hen boven anderen verheft, verre van hen blijven en deze is het zeker, waartegen zij vooral moeten worden gewaarschuwd.

Waarschijnlijk zijn te Efeze (anders dan te Corinthiërs, 1 Kor. 1: 26 vv.) vele rijken aan het geloof gehoorzaam geworden (Hand. 19: 18 v. 1 Joh. 3: 17). Wat bij de mensen toch onmogelijk is, is mogelijk bij God (Luk. 18: 27). Daarom trekt zich Gods Woord ook allen aan en is voor hen een kracht van God tot overwinning van de zielsgevaren, waarin ieder van hen naar zijn eigenaardige staat mocht verkeren. Rijken laten zich anders niet graag bevelen, maar hier wordt gezegd: "beveel hun. " Gods woord heeft een onpartijdige liefde en ook een waarheid zonder aanzien van de persoon. Het eigenaardig gevaar, dat de rijkdom met zich brengt, is, dat hij makkelijk iets overmoedigs teweeg brengt. Een tweede schadelijke kracht aan het menselijk hart is, als hij voor iemand, volgens Spr. 18: 11 een stad van de sterkte en een verheven muur wordt, zodat men roemt tegen de volgende dag en zich veilig acht tegenover alle omstandigheden, die zullen komen, of, zoals de apostel zegt, hun hoop erop stellen.

Om het onzekere, het ongestadige van de rijkdom, die, zoals Theodoretus zegt, nu eens bij deze komt en dan naar een ander overgaat en, omdat hij vele heren heeft, niemands bezitting is, vooral te doen uitkomen, heeft de apostel geschreven: "noch de hoop stellen op de ongestadigheid van de rijkdom" in plaats van "op de ongestadige rijkdom. "

De eeuwige onveranderlijke grond en het voorwerp van ons vertrouwen moet God zijn, die toch ook in Zijn bijzondere weldadigheid ons alles verleent wat nodig en heilzaam is en dat wel rijkelijk tot genieten, tot volle bevrediging van onze behoeften.

Die dat vasthoudt zal makkelijk zijn hoop van de rijkdom aftrekken; want als het God alleen is, die ons alles tot het noodzakelijk levensonderhoud verleent, zo zou het zijn, dat men de dienst Hem verschuldigd, op de rijkdom overdroeg, als men daarop zijn hoop wilde stellen.

U zult gedenken de Heere uw God, dat Hij het is, die u kracht geeft om kunnen doen te verkrijgen en Hem loven over het goede, dat Hij u heeft gegeven, Deut. 8: 7-18 Zo luidde het

woord van Mozes aan Israël en de apostolische vermaning: Dank God in alles; waak met dankbaarheid. In deze gevorderde dankbaarheid ligt de ware bron van het wezenlijk genot van Gods gaven opgesloten. Door de zegen van de dankbaarheid wordt het geringste tot een zegen, weinig tot veel. In de zegen van de dankbaarheid ligt het geheim van de tevredenheid, dat zonder iemands tegenspraak het geheim is van het geluk. Door het weldadig gevoel van de dankbaarheid geniet u niet slechts de gaven, maar de Gever in Zijn goedheid en omdat u, aan wie dit genot rijkelijk verleend wordt, niet anders dan een zondaar bent in Zijn verbeurde goedheid, dat is in Zijn genade. Het hoogmoedig hart moge geen hoger genot kennen, dan zich te kittelen met de inbeelding, alles aan zichzelf verschuldigd te zijn en zich met zelfbehagen toeroepen: mijn kracht en de sterkte van mijn hand heeft mij dit kunnen doen verkregen; de lichtzinnige moge daarin slechts "het deel van het goed zien, dat hem toekomt", groter is het genot van de dankbaarheid, van de dankbaarheid voor een weldaad, als weldaad verstaan, als verbeurde weldaad gewaardeerd, van de dankbaarheid voor rijkelijk verleende gaven, waarin zich het hart vol liefde uitstort van een Gever, die zou kunnen "verwijten", maar liever door goedheid beschaamt; groter, oneindig groter het genot van de dankbaarheid van een zondig mens aan de genadige God, als zijn geweten hem dringt uit te roepen: Ik ben geringer dan al deze weldadigheid en al deze trouw, die U aan mij gedaan heeft! als hij zijn ziel opwekt en zegt: loof de Heere, mijn ziel en vergeet geen van Zijn weldaden! Ja dankbaar zijn, is genieten. Pas door dankbaarheid durft men aannemen, durft men bezitten, durft men gebruiken; durft men zich met vrijmoedigheid, kan men zich met een goed geweten in een gave van God verblijden; de dankbaarheid verblijdt zich in God zelf en dat is van alle vreugde de hoogste. U jongeling, die in het bezit van uw frisse krachten, bij de versheid van uw gevoel en een hart open voor alle genot van het leven, met vele goederen gezegend bent, en vele genoegens najaagt en smaakt; maar die nog een hoger krans aan uw genoegens wensen zou, wie nog een voller genot van het goede van de aarde voor de geest zweeft, dan u tot nog toe kent, jongeling, die u op zo gladde wegen begeeft, om die hoger smaak, dat voller genot te zoeken! Weerhoud uw voet, keer terug! keer terug van de paden van de zonde en van de ijdelheid, die afhellen naar de dood; beproef het met de dankbaarheid! Hef de aanschouwing van uw ogen, hef het gevoel van uw hart op van de gaven tot de Gever! Leer wat het zegt, in te vallen in de psalm van de dank, die engelen en heiligen aanheffen, waarvan de hemelen galmen en die wedergalmt in de harten aller godvruchtigen. Het genot van redeloze schepselen is slechts te genieten; het genot van redelijke wezens is te danken. Satan heeft zijn hart voor dat genot gesloten; hij stond naar een goed, dat hij slechts aan zichzelf verschuldigd wilde zijn; hij wist het de mens zo begeerlijk te maken als het hem reeds ten vloek was. Toen week de beste smaak van de beste vrucht van deze aarde; de smaak, die slechts wederkeert, waar het hart ze aanneemt als uit de goede, de eeuwig te zegenen hand van God; slechts daar wordt genoten, waar de ziel in alles proeft, "dat de Heere goed is. " En u, grijsaard, die alles gehad, alles genoten heeft, wat rijkdom, wat het vette van de aarde te genieten geeft, die beurtelings door alles teleurgesteld, mismoedig uitroept: het is al ijdelheid! zeg het niet van de dankbaarheid; leer die kennen, nog kennen, omdat de dag van uw leven daalt en u zult uw jeugd voelen vernieuwen als de adelaar. Met het gevoel van de dankbaarheid zal een diep besef van verantwoordelijkheid gepaard gaan. Deze ernst voegt bij deze blijdschap en leert de goede gaven naar de bedoeling van de Gever besteden. Ook dat is een voorwaarde tot wezenlijk genot. Aldus zegt de wijze: Zie, wat ik gezien heb; een goede zaak, die schoon is, dat men eet en drinkt en geniet het goede van al zijn arbeid, die men te arbeiden heeft onder de zon gedurende het getal van de dagen van het leven die God geeft, want dat is het deel van de mensen. En ook een ieder mens, aan wie God rijkdom en goederen gegeven heeft en Hij geeft hem de macht om daarvan te eten en om zijn deel te nemen en om zich te verheugen over zijn arbeid, datzelfde is een gave van God. Weer zegt hij: Verblijd u o jongeling in de dagen van uw jongelingschap en wandel in de wegen van uw hart en in de aanschouwing van

uw ogen; maar weet dat God om al deze dingen u zal doen komen in het gericht Pred. 5: 17,
11: 9 is de verantwoording, waaronder zij liggen, die rijkelijk gezegend zijn met tijdelijk goed. Reeds zagen wij aan hoeveel gevaren en verzoekingen zij zijn blootgesteld; nu gedenken wij de rekenschap, die van hun rentmeesterschap gevergd zal worden. Wat zij met hun goed gedaan of niet gedaan hebben, of zij het genoten of verwaarloosd hebben? Echt, het is een ernstige, een bedenkelijke zaak, rijk te wezen in deze tegenwoordige wereld. Maar ernst is geenszins de tegenpartij van wezenlijk genoegen. Slechts is bij de lichtzinnigheid, waarmee geen waar genoegen bestaanbaar is. Of zou een oppervlakkige streling van de zinnen, die het hart niet raakt, waar genoegen zijn? Zonder ernst te leven, is geen wezenlijk leven; zonder ernst te genieten is geen wezenlijk genot. In alles en met name in de besteding van tijdelijke goederen, te beproeven, die de goede en welbehaaglijke en volmaakte wil van God zij, dat is het genot van Gods rijkelijk verleende gaven tot het hart brengen; dat is bij de Christen, dat genot in betrekking stellen tot de hoogste dingen van het leven, het vervlechten met het hoogst genot, het genot van de onuitsprekelijke Godsgave in Christus Jezus, zijn Zaligmaker en zijn zaligheid!

Zo zullen zij een zegen hebben, leggende zichzelf die goede werken weg tot een schat. En als zij nu de tegenwoordige wereld moeten verlaten en zij alle tijdelijkerijkdom moeten missen (Luk. 16: 9), zullen de goede werken een goed fundament, een goede grond zijn tegen het toekomende, opdat zij dan in plaats van de rijkdom, hier beneden achtergelaten, het eeuwige (volgens andere lezing "het waarachtige leven verkrijgen mogen als de voor hen bewaarde erfenis (1 Petrus 1: 4 v.).

Op de waarschuwing, dat de rijke zich niet moet verheffen op zijn rijkdom, er niet trots op moet worden, of het hoofd boven anderen uitsteken, noch zich veilig rekenen, volgt de aanmaning tot het juiste gebruik daarvan. Zij verheft zich van het goeddoen (en wel niet alleen in engere zin van weldadigheid), waartoe de rijkdom de middelen aangeeft, tot het rijk worden in goede werken, het ware rijk zijn en van het graag geven, dat men graag anderen meedeelt, die hoop nodig hebben, tot het behulpzaam zijn, dat ook een medelen, zoals in Gal.
6 genoemd is, in zich sluit. De volgende zin geeft dan te kennen wat de rijken daarmee doen, als zij hun rijkdom zo besteden: zij leggen zichzelf tot een schat weg een goed fundament tegen het toekomende, opdat zij het leven verkrijgen, het leven, dat in de volle en ware zin leven is. Het schatten verzamelen heeft namelijk de betekenis van wegleggen van hetgeen men niet dadelijk verteert, maar voor later gebruik bespaart. Wat nu de rijke op die manier oplegt, dat hij er goed mee doet, zal hem voor een toekomst, die aan de andere kant van het aardse leven ligt, fundament zijn van het meest winstgevende dat hij kan doen, omdat het hem zal dienen om het ware leven, waarvan het tegenwoordige met al zijn goederen slechts een schaduw is, te verkrijgen.

Het is een groot gewin, als rijken de vergankelijke dingen, die hun zijn toevertrouwd, nog vóórdat zij hun als onder de handen zijn weggevloeid, kunnen gebruiken om onvergankelijke daartegen in te ruilen.

Rijke gierigaards zijn subtiele dieven, die datgene wat God voor velen gegeven heeft, alleen voor zichzelf nemen en het algemeen daarvan bestelen. Die daarentegen de behoeftigen goed doet, die geeft God zijn geld op renten en hij krijgt meer terug dan hij uitgezet heeft (Spr. 19: 17).

Tot hiertoe heeft waarschijnlijk de apostel, zoals het ook anders zijn gewoonte is, de brief door de hand van een ander laten schrijven Ro 16: 22, naar alle waarschijnlijkheid zich van

Titus Ac 19: 20 als schrijver bedienend. Tenslotte voegt hij er nu nog eigenhandig (vgl. 1 Kor. 16: 21 vv. Kol. 4: 18. 2 Thessalonicenzen. 3: 17 vv. een woord bij, dat uitdrukking is van een bezorgdheid, die hem bij de hele brief heeft vergezeld en die hij, nadat hij ze reeds herhaaldelijk heeft laten horen, hier nog nadrukkelijk in de allerdringendste vermaning eindigt. Het is de bezorgdheid, dat Timotheus zich zou inlaten met een ingebeelde kennis van hogere zaken, dan in het algemeen Christelijk geloof vervat waren, zoals dat te Efeze door hen, die een ander Evangelie leerden, in zwang gekomen was. Nu houdt hij hem door de voorbeelden van enkelen voor, dat men zich daarmee niet kan afgeven zonder gevaar te lopen, het toevertrouwde goed van de waarheid daardoor te verliezen en hij sluit met de gebruikelijke zegenwens (vs. 20 en 21).

O Timotheus, bewaar (2 Tim. 1: 14) het pand, dat u in de heilrijke woorden van onze Heere Jezus Christus en de leer van de godzaligheid (vs. 3), tot wier bewaarder (Hoofdstuk 3: u geroepen bent (2 Tim. 2: 2), toevertrouwd is. Waak, a) een afkeer hebbend van het ongoddelijk ijdel roepen (Hoofdstuk 4: 7) en van de tegenstellingen (vs. 4 v.) van de valselijk genoemde gnosis of wetenschap, die reeds te Efeze zich probeert te verheffen en later op nog veel gevaarlijker manier te voorschijn zal treden (Hoofdstuk 4: 1 vv.).

1 Tim. 1: 4 Tit. 1: 14; 3: 9

Welke sommigen (Hoofdstuk 1: 19 v. 2 Tim. 2: 16 vv. voorgevende dat zij daarvan kennis hadden en hun leerlingen beter daartoe konden leiden, zijn van het geloof, van de weg, die daartoe leidt (Hand. 9: 2; 19: 9, 23), afgeweken, geheel en al afgegaan, ook anderen op dwaalwegen leidend (Hoofdstuk 1: 5 v.). De genade zij met u (Kol. 4: 18). Amen.

"O Timotheus", zo spreekt Paulus Timotheus aan, hem bij name noemende, zodat het voor de aangesprokene moest zijn, alsof hij de stem van de apostel hoorde. Tegenover het "ongoddelijk ijdel roepen en de tegenstelling van de valselijk genoemde wetenschap", staat dan wat hem is toevertrouwd nadrukkelijk vooraan, omdat in de grondtekst de woordschikking is "dat u is toevertrouwd, bewaar. " Hiermee is de zaligmakende waarheid (vs. 3 en 14) bedoeld, van die bewaring voor iemand, die als Timotheus inzonderheid was geroepen om te leren, ook in het bijzonder plicht was. Het tegendeel van de vervulling van deze plicht zou het zijn, als hij zich inliet met datgene, waarvan evenals in Hoofdstuk 4: 7 gezegd wordt, dat hij het moet ontwijken. Een wetenschap, die alleen zo heette zonder het te zijn, was er, zoals vanzelf spreekt, niet pas toen de uitdrukking "gnosis" werd gebruikt tot aanwijzing van een bijzondere soort van vermeende wetenschap, maar zij was aanwezig, waar ook naast de apostolische leer of in tegenspraak met haar, een godsdienstig weten zich liet gelden, het zij die van de filosofie, waarvoor de apostel in Kol. 2: 8 waarschuwt, hetzij zoals die van de leraars, die Timotheus moet tegenstaan. Dat hier niet reeds die gnosis van de tijd van de apostelen bedoeld is, blijkt daaruit, dat van zo’n onchristelijke waan Paulus niet zou zeggen dat Timotheus die moest ontwijken, er niet mee te doen moest willen hebben, omdat deze integendeel de roeping had die te bestrijden, zo zou de apostel die niet genoemd hebben met de uitdrukkingen: ongoddelijk, ijdel roepen en schoolse twist.

Zonder het schitterend aangezicht van Gods genade wilde Mozes geen stap voortgaan (Ex. 13 vv.), zo wordt nu ook aan Timotheus aan het begin (Hoofdstuk 1: 2) en nu hier ten besluite genade toegewenst, evenals ons ook in Jes. 52: 12 de Heere onze God beloofd is, als die voor ons trekt en onze achtertocht zal wezen.

Reeds enige handschriften met de Syrische en Ethiopische vertaling van het Nieuwe Testament schrijven onder deze brief "geschreven uit Laodicea" ook wel met de bijvoeging "die is de hoofdstad van Frygië", waarbij dan soms nog de aanwijzing "Pacatiana" komt. Het ontstaan daarvan is misschien daaruit te verklaren, dat men "de brief van Laodicea", in Kol. 4: verstond voor een brief door de apostel te Laodicea geschreven en nu dacht aan de eerste brief aan Timotheus, zoals die mening in Theophylactus (11e eeuw) een zeer besliste voorstander vond. Men stelde dus reeds in de Christelijke oudheid de Macedonische reis van de apostel in Hoofdstuk 1: 3 en dus ook de tijd van het schrijven van deze brief in een tijd aan de Handelingen van de apostelen onbekend, in de tijd tussen de vermeende bevrijding van Paulus uit de eerste Romeinse gevangenschap en zijn latere tweede gevangenschap. Men nam aan, dat Paulus, door de keizer vrijgesproken en daardoor aan zijn apostolisch werk teruggegeven was, dat hij op de zendingsreizen, die hij nu deed, weer naar Efeze zou zijn gekomen, omdat Timotheus tot opzicht van de gemeente had achtergelaten, om zelf naar Macedonië te reizen, totdat hij vervolgens naar Laodicea kwam en hier deze eerste brief aan hem schreef. Wij hebben bij Hoofdstuk 4: 12 en 6: 5 opgemerkt, dat een verplaatsen van een schrijven in zo’n late tijd volstrekt ondoenlijk is en wij moeten daaraan vasthouden, dat in de zomer van het jaar 56 de apostel de brief uit Corinthiërs geschreven heeft. Wat de naam "Phrygia Pacatiana" aangaat, deze berust op een geografische verdeling van het land in de vierde eeuw. Van Frygië salutaris in het Oosten met de hoofdstad Synnada onderscheidde men Phrygia pacatiana, dat westelijk van Bithynië naar Carië zich uitstrekte ("Ac 16: 8" en "Ac 18: 23.

De eerste (zendbrief) aan Timotheus is geschreven van Laodicea, die is de hoofdstad van Frygië Pacatiana 1Ti 6: 21.

DE TWEEDE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN TIMOTHEUS

Wat de werkelijke inhoud aangaat is deze brief aan de eerste gelijk, de toon is echter nog hartelijker en plechtiger. Met innige tederheid, maar ook met diepe profetische ernst spreekt de apostel zijn persoonlijke gehechtheid en vaderlijke zorg voor zijn dierbare Timotheus uit en tevens zijn bekommernis voor de zaak van de kerk in de nabij zijnde hevige strijd van buiten en van binnen, maar daarbij ook een vast vertrouwen op het goddelijke van haar zaak en op haar ontwijfelbare overwinning.

HOOFDSTUK 1

AANMANING TOT VOLHARDING IN DE ZUIVERE LEER BIJ VERVOLGING

Zien wij terug op de uitspraken, waarin Paulus, zowel in het begin van zijn gevangenschap tegenover de Hoge Raad als in het verder verloop daarvan tegenover de landvoogd Felix en de koning Agrippa en eindelijk ook voor de Romeinse Joden over de eigenlijke oorzaak van de tegen hem gerichte aanklacht heeft verklaard (Hand. 23: 6; 24: 14, vv; 26: 6 v., 22 v. ; 28: 20 en ontmoeten wij nu aan het begin van de tweede brief van Timotheus de zo eigenaardige benaming van zijn apostelschap "naar de belofte van het leven, dat in Christus Jezus is", dan is niet te ontkennen, dat deze brief zeker de eerste is onder degene, die hij als gevangene te Rome heeft geschreven (in de zomer van het jaar 61). De apostel schrijft het vaste standpunt, waarop hij voor God, voor zichzelf en voor de rechterstoel alle vijandige aanklachten krachteloos had gemaakt, nu ook voor Timotheus neer. Het is zeker voor elke aangeklaagde een bijzondere vertroosting om zijn vrienden te overtuigen van zijn eigen recht; maar hier begeerde hij meer, namelijk hem, aan wie de brief gericht is, tot hetzelfde vaste standpunt, waarop hij zich bevond, te verheffen. Hoe het nu tegenwoordig met Timotheus te Efeze gesteld was, daarop wijst het predikaat, dat Paulus in de plaats van het vroegere (1 Tim. 1: 2) "mijn oprechte zoon in het geloof" hem geeft "mijn geliefde zoon". Vroeger wilde hij hem tegenover de zich uitbreidende geest van de dwaalleraars als een oprechte zoon in het geloof van de apostel voorstellen, nu moet hij hem liefde verzekeren tot opwekking van zijn moed en zijn beslistheid.

Paulus, een apostel van Jezus Christus, door de wil van God (1 Kor. 1: 2. 2 Kor. 1: 1 1. 2 2Co Efeze 1: 1 Kol. 1: 1) naar, ten gevolge van de belofte van het leven, dat in Christus Jezus aanwezig is. Om die belofte verdraag ik, zowel met het oog op de uitverkorenen, als op mijzelf, alles wat ik heden als een gevangene moet lijden (Hoofdstuk 2: 9 vv. Hand. 24: 15 v.).

Het "een apostel van Jezus Christus door de wil van God", waarmee Paulus ook elders zijn persoon naar de door God hem aangewezen plaats noemt, spreekt hier het bewustzijn uit, waarin hij het volgende schrijft, niet de intentie om zijn apostolische waarde te verdedigen ("1Th 1: 1" en "1Ti 2: 7. Als nu de volgende inhoud van de brief daarop neerkomt, dat Timotheus naar het voorbeeld van de apostel, die omwille van het Evangelie in banden is, van alle goederen van het tijdelijk leven afstand moet doen en gevaren en lijden bereidwillig om het Evangelie op zich moet nemen, die nadere benaming van het ambt van de apostel, wiens medehelper Timotheus is, zou dan meer gepast kunnen zijn dan die, die nu volgt: "naar de belofte van het leven, dat in Christus Jezus is" en die, zoals duidelijk is, bestemd is, om de blik van Timotheus op dat leven te richten, waarom hij de goederen van dit leven moet afstaan.

Met een belofte van het leven, waarop zijn apostelschap rust (en waardoor het bepaald is) troost zich de man, die van hoofdmisdaad is aangeklaagd en de herinnering daaraan moet Timotheus opnieuw bemoedigen, die van een gelijksoortige werkzaamheid is teruggetreden.

Aan Timotheus (vgl. 1 Tim. 1: 2 en Tit. 1: 4), mijn geliefde zoon (1 Kor. 4: 17), a) genade, barmhartigheid, vrede zij u van God de Vader en Christus Jezus, onze Heere ("1Ti 1: 2.

Gal. 1: 3. 1 Petrus 1: 2

Sinds Timotheus de apostel op zijn reis naar Jeruzalem tot het Pinksterfeest van het jaar 58 na Christus vergezeld had (Hand. 20: 4), verdwijnt hij geheel uit ons gezicht. Voor de eerste maal vinden wij hem weer in de brief aan de Kolossensen (Hoofdstuk 1: 1), die volgens onze mening in de herfst van het jaar 61 geschreven is en in de gelijktijdige brief aan Filemon (vs. 1), in de omgeving van Paulus te Rome. Deze heeft hem dan ook in de brief aan de Filippensen, die ongeveer een jaar later is gemaakt (Hoofdstuk 1: 1), nog bij zich en denkt hem zo snel mogelijk tot de laatstgenoemde gemeente te zenden (Hoofdstuk 2: 19 vv.). Wij moeten dus weer een opening in zijn levensgeschiedenis aanvullen, evenals vroeger tussen de reis van de apostel van Corinthiërs omstreeks Pasen van het jaar 54 en het laatste gedeelte van zijn verblijf te Efeze aan het einde van het jaar 56 (vgl. bij Hand. 16: 3 en 19: 20). Naar alle waarschijnlijkheid, zo kan op goede grond worden gezegd, zond Paulus snel in het begin van zijn gevangenschap te Cesarea (einde van Mei van het jaar 58), toen de landvoogd Felix toestond dat de zijnen hem zouden dienen, of bij hem zouden komen (Hand. 24: 23), Timotheus naar Efeze, om deze gemeente, die op de voorgrond stond van de door hem gestichte Christelijke kerk uit de heidenen, te leiden en te verzorgen. Hij kon dat zonder bedenking doen, omdat de brief, die in het jaar 56 aan Timotheus gericht was, deze toch voldoende aandrang had gegeven tot echte ambtsbediening en deze in het bijzonder in dat punt, dat het rijk willen worden aangaat (1 Tim. 6: 6 vv.), zich onthouden had van alle mogelijke vroegere speculaties en zich weer had begeven tot de ware godzaligheid, zoals daaruit blijkt, dat de apostel hem in het jaar 57 gebruikte om ene collecte in Macedonië en Achaja te houden (Hand. 19: 21 v.) en tegenover de Corinthiërs (1 Kor. 16: 10) zo'n gunstig getuigenis aflegt over zijn betrouwbaarheid. Hij schijnt echter niet in dezelfde mate zich de kunst te hebben toegeëigend om de dwaalleraars op de juiste, door Paulus hem aangegevene manier tegen te staan. Dat was zeker voor hem bij zijn eigenaardige gemoedsaard, zoals wij die bij 1 Tim. 5: 21 leerden kennen de moeilijkste taak. Maar niet het terugtreden van haar vervulling, maar integendeel het weer opvatten daarvan, de gelegenheid tot praktische oefening van wilskracht en bekwaamheid om te weerstaan, kon hier helpen. Juist daarvoor werd ten tweeden male het Efezische arbeidsveld hem toevertrouwd en, naar vs. 4 te oordelen, scheidde Timotheus met hete tranen van de apostel, een bewijs hoe lief hij hem had en hoe bereidwillig hij was om zijn werk te volbrengen. Een moeilijke slag nu trof hem, toen hij met zijn meester tot de eerste verantwoording in Hoofdstuk 4: 16 vermeld gekomen was, waarbij wij moeten denken aan het voorgevallene onder de landvoogd Festus in Hand. 25: 6

Het einde toch was daarvan, dat het met Paulus tot nadere verantwoording voor de keizer te Rome moest komen (Hand. 25: 12) en omdat de gevangene zelfs nog in de herfst van het jaar 60 daar werd heengevoerd (Hand. 27: 1 vv.), werd Timotheus zozeer door de geest van vrees en versaagdheid (vs. 7) ingenomen, dat hem alle blijdschap en lust tot de dienst van de Heere in het openbaar ambt verging, hij alle kracht tot weerstand tegenover de drieste dwaalleraars verloor en meer en meer er zich toe bepaalde om voor zijn persoon gelovig te zijn, zonder de Christelijke waarheid naar buiten uit te breiden en het dringen van allerlei wanordelijkheid in het leven van de gemeente te weren. Van deze staat van zaken kreeg de apostel bericht door Onesiphorus een Christen te Efeze, die tot hem te Rome was gekomen (vs. 16), niet lang na zijn eigen komst daar (Hand. 28: 16). De gemeente te Efeze en de dochter-gemeenten, die tot haar behoorden, die te Smyrna, Pergamus enz. (Openbaring 1: 11) trok hij zelf tot zich door de rondgaande brief aan hen gericht, die wij in de brief aan de Efeziërs hebben en handelt over het wezen en de taak van de kerk. Voor Timotheus meende hij niet beter te kunnen doen, dan aan de ene kant de hem opgedragen plichten en het hem betamende gedrag juist onder die omstandigheden, waarin hij zich destijds bevond, volledig uiteen te zetten, alsof hij nog verder te Efeze zou blijven, maar aan de andere kant hem toch tot zich naar Rome liet komen, om hem daar in zijn eigen dienst te gebruiken, totdat hij aan de plaats van zijn bestemming zou kunnen terugkeren. Hier, in de omgeving van de apostel, en onder diens persoonlijke

invloed moest Timotheus voor alle dingen ertoe komen om de gave van God, die in hem was, op te wekken en in plaats van de geest van vreesachtigheid, die hem nu beheerste, zich door de geest van kracht en liefde en van tucht te laten vervullen en leiden. Later als hij weer tot de juiste toestand zou zijn gekomen, en vernieuwd zou zijn in de geest van zijn gemoed, zouden dan ook de aanwijzingen, over zijn ambtsbediening hem gegeven, hem tot nut zijn en tot die tijd, die tot weer opvatting van zijn vorig ambt geschikt was, moest intussen Tychicus, die de brief overbracht (Hoofdstuk 4: 12) zijn plaats waarnemen. Zo kan hier eenvoudig worden verklaard, wat de uitleggers veelal als een onoplosbaar raadsel, ja zelfs als een aanstoot is voorgekomen, dat namelijk, terwijl Paulus toch dadelijk vanaf het begin het verlangen uitdrukt Timotheus in zijn gevangenschap bij zich te hebben en dan voor zijn reis naar Rome bepaalde opdrachten geeft, zodat het voor hem geheel boven twijfel verheven is, hij desniettemin door het gehele hoofddeel van de brief Timotheus onderwijst op een manier, alsof hij er in het geheel niet aan dacht hem van zijn station af te roepen, maar wilde, dat hij ook onder de moeilijkste omstandigheden daar zou volhouden en alleen daarop acht slaan, hoe hij zich waardig zou gedragen en zijn plichten getrouw vervullen. De zendbrief is juist met die bedoeling, om Timotheus zonder schade voor de werkzaamheid aan de gemeente te Efeze, die hij later weer zou beginnen, bij zich te zien, door de apostel geschreven. Deze bedoeling komt dan meteen in de eerstvolgende vijf verzen duidelijk voor de dag.

Evenals in de eerste brief aan Timotheus zo volgt ook in deze tweede op het begin, die de apostolischen zegengroet bevat, het eigenlijke hoofddeel. Dit zal uit twee delen bestaan, die deze zullen zijn vernemen wij uit de vijf eerste verzen, die de hoofdinhoud van de brief inleiden. De apostel betuigt met dankbaarheid jegens God aan Timotheus, hoe hij zonder ophouden hem gedenkt in zijn gebeden en hoe hartelijk hij, die zijn tranen bij het afscheid getrouw in het geheugen heeft bewaard, ernaar verlangt hem weer bij zich te zien. Hij begeert dat, om van zo’n samenzijn een winst te hebben, die hem met vreugde vervult en hem aanleiding wordt, om zich het ongeveinsde geloof van Timotheus te herinneren, dat van te voren in zijn grootmoeder en moeder had gewoond en zich ook wel bij hem als een blijvende en niet als een voorbijgaande gast zou hebben gevestigd (vs. 3-5). Maar daartoe dat Paulus zo’n winst had van het weer te samenzijn behoort, dat Timotheus de genadegave, die hij bij zijn aanstelling tot helper van de apostelen onder oplegging van de handen van zijn meester had ontvangen en die hij had laten insluimeren, opwekte en in plaats van de natuurlijke geest van vreesachtigheid, die hem had aangegrepen, zich opnieuw overgaf aan de Christelijke geest van kracht en liefde. Met herinnering van het vertrouwen, dat hij op zijn geloof stelt, wil de apostel door zijn brief hem dringen dit te doen (vs. 6 en 7).

Ik dank God, a) die ik dien van mijn voorouderen, ouders en grootouders (1 Tim. 5: 4), af in een rein geweten (Hand. 23: 1; 24: 14 vv. en "Ac 9: 2 dat b), zoals u het naar de toestand van uw hart zozeer nodig heeft, ik zonder ophouden u gedachtig ben in mijn gebeden, die ik nacht en dag voor alle heiligen tot God opzend. Zo mag ik hoop hebben, dat de Heere die de gebeden verhoort, u in uw tegenwoordige zwakheid van het geloof te hulp zal komen.

Hand. 22: 3 Rom. 1: 9 b) 1 Thessalonicenzen. 1: 2; 3: 10

Misschien hebben de Joodsgezinde ijveraars de apostel beschuldigd van een moedwillige en goddeloze afval van de wet. Maar hij zuivert zich hier van al zulke smet en betuigt, dat hij altijd met oprechtheid had gewandeld. Hij had op zijn Joodse afkomst kunnen roemen, zozeer als iemand van de Joodsgezinden. Hij daarentegen roemt alleen in het dienen van de God van zijn vrome voorouders, met een rein geweten. Deze vermelding van een rein geweten kan ook geschied zijn ziende van ter zijde op de Joodsgezinden. Paulus was in alles te werk gegaan

naar de ingevingen van zijn geweten, zowel vóór als na zijn bekering tot het Christendom; ofschoon hij, toen hij de Christenen vervolgde, een dolend geweten volgde. Maar omdat hij zo eerlijk en oprecht was, is hij te meer in staat om bekeerd te worden en genade te vinden. Omdat de Joodsgezinden, die het goede geweten zowel als het ware geloof verworpen hadden, zeer onbekwaam waren om bekeerd of aangenomen te worden.

Ik bid voor u, zeer begerig zijnde om u hier bij mij te zien (Hoofdstuk 4: 9 vv.), als ik gedenk aan uw tranen, waarmee u te Cesarea van mij afscheid nam 2Ti 1: 2 en waardoor u zo'n grote gehechtheid aan mij, uw vader in Christus, te kennen gaf (Hand. 20: 37 v. ; 21: 13), opdat ik, als nu zo'n samenzijn ertoe dient, om u weer terecht te brengen (Gal. 6: 1), met blijdschap over uw geestelijke herstelling vervuld moge worden.

Maar vooral voel ik die belangstelling in u, als ik mij u voorstel als zo geheel aan mij gelijk (vs. 3), zo geheel de mijne, als ik mij in gedachtenis breng het ongeveinsd geloof, dat in u is, door opvoeding en onderricht in u opgewekt (Hoofdstuk 3: 15) en dat eerst gewoond heeft in uw grootmoeder Loïs (= betere, of Laïs =" leeuw en in uw moeder Eunice (= Victoria, overwinning); en ik ben verzekerd, dat hetzelfde geloof ook in u woont en niet slechts een voorbijgaande gast geweest is.

Van de drie pastorale brieven heeft alleen deze de gewone dankzegging aan het begin (Rom. 8 vv. 1 Kor. 1: 4 vv. 2 Kor. 1: 3 vv. Efeze. 1: 3 vv. Fil. 1: 3 vv. Kol. 1: 3 vv 1 Thessalonicenzen. 1: 2 vv. 2 Thessalonicenzen. 1: 3 vv. Filemon 1: 4 vv.), die behalve daar (1 Tim. 1: 3 vv. Tit. 1: 5 vv.) nog alleen in de brief aan de Galaten (Gal. 1: 6 vv.) ontbreekt. Opmerkelijk is de overeenkomst met het begin in Rom. 1: 8 vv. Dit heeft zijn reden daarin, dat daar zowel als hier de apostel over zijn dank jegens God zowel als van zijn bede tot Hem spreekt, om hen, die de brief ontvangen, eens te zien en ook daar de herinnering aan hen, zoals hier aan Timotheus met de dank en de bede verbindt.

Bij het "ik dank God" voegt de apostel: "Die ik dien van mijn voorouderen af in een rein geweten", omdat hij in de gedachte heeft, ook Timotheus op zijn voorouders, met name op zijn grootmoeder en zijn moeder te wijzen. Deze uitspraak over zichzelf staat echter niet in tegenspraak met 1 Tim. 1: 13 en dergelijke, omdat hij ook gedurende zijn ijveren voor de wet de God van zijn vaderen in een rein geweten wilde dienen.

Paulus was ook als vervolger er zich van bewust, dat hij daarmee God diende; zijn bewustzijn was echter subjectief. Toen hem de waarheid duidelijk werd zag hij in, dat hij onwetend, in ongeloof gehandeld had; toch was hij "in een rein geweten", d. i. menend God een dienst te doen (Joh. 16: 2), zijn vreselijke weg gegaan en zijn geloof was ongeveinsd geweest. Bij de woorden: "zoals ik zonder ophouden u gedachtig ben", ligt de nadruk op "zonder ophouden". Nauwkeuriger luiden zij volgens de grondtekst: "dat ik zo (als ik doe) zonder ophouden u gedenk". Daarom dankt Paulus voor het onophoudelijk denken aan Timotheus en nu bepaalt hij in vs. 4 de aard en de manier van dat denken nader: het is verbonden met het verlangen Timotheus te zien. Tot dit verlangen wordt hij geleid door de herinnering aan zijn tranen, die zijn sterke behoefte aan gemeenschap met de apostel, in zijn grote smart om van hem gescheiden te leven, te kennen gaven en heeft ten doel, dat Paulus met vreugde vervuld mocht worden. In deze laatste woorden wijst de apostel met grote tederheid op zijn smart, die hij nu voelt. Hij wil in plaats daarvan vreugde hebben en wil, als vervuld wordt, wat hij hoopt een verse en levendige herinnering ontvangen, zoals vs. 5 zegt, namelijk een nieuwe indruk van het ongeveinsd geloof, dat, evenals in Timotheus' voorouders van moeders zijde, zo ook in hem woont. Daarvoor dat Timotheus, die de krachtige leiding van de apostel voor een

geruime tijd had moeten ontberen, in onzekerheid en moedeloosheid verzonk, hebben wij in de tijd van de reformatie een analoog in de betrekking tussen Luther en Melanchton. Na Luther's dood was de zachte, gemoedelijke man wankelend geworden. Hij vreesde, hij schrikte, om de tegenstellingen te verzoenen, in plaats van openlijk en beslist de goede belijdenis uit te spreken en te verdedigen. Zijn oprechte zoon in het geloof, zoals in 1 Tim. 1: kon hem daarom Paulus in vs. 2 niet noemen, want hij moest hem oproepen om de oprechtheid van zijn geloof opnieuw te bewijzen en hij kon toch de vordering niet dadelijk in het adres kwiteren. Wel noemt hij hem zijn geliefde zoon, want de liefde, die hij voor hem voelt, gelooft alles en hoopt alles.

Een ongeveinsd geloof is zo'n geloof, dat uit een volkomen overtuiging van het gemoed werkzaam is, zonder verkeerde bijeinden van tijdelijke inzichten en zo diep in het hart geworteld, dat het de sterkste beproevingen kan doorstaan. Zo'n geloof was er, door Gods genade, die Paulus daarvan de eer geeft, in Timotheüs; ook had het eerst gewoond in zijn grootmoeder en in zijn moeder.

Om welke oorzaak (Kol. 2: 18), namelijk dat ik, zoals ik zei, de overtuiging van u heb, dat u in uw persoonlijk leven het ongeveinsd geloof betoond heeft, ik u ook voor de bediening van uw ambt indachtig maak, dat u volgens hetgeen ik u nader zal schrijven, opwekt tot bediening van dat u opgedragen ambt, de gave van God, a) die in u is door de oplegging van mijn handen 1Ti 4: 14.

Hand. 6: 6; 8: 17; 13: 3; 19: 6. 1 Tim. 5: 22

Zeker is het in uw macht die gave op te wekken en het uitgebluste vuur weer aan te blazen, wanneer u zich slechts niet laat overheersen door uw natuurlijke vreesachtigheid, zoals u thans doet. Want God heeft ons Christenen nietgegeven een geest van vreesachtigheid (MATTHEUS. 8: 26 Openbaring 21: 8), zodat u recht zou hebben te zeggen dat het niet anders met u is, dat u die bevreesdheid niet overwinnen kunt, maar Hij heeft gegeven de Geest van de kracht en van de liefde en van de gematigdheid (eigenlijk "vermaning" of "bestraffing.

Timotheus moet de herinnering, die de apostel hem laat toekomen, daaruit verklaren, dat hij van de oprechtheid van zijn geloof overtuigd is. Was hij daarvan niet verzekerd, dan zou hij zo'n eis niet tot hem richten. In deze zin moet Timotheus die opnemen, maar hij kan dan ook niet weigeren daaraan gevolg te geven, zonder de overtuiging van de apostel aan het wankelen te brengen. Aan de andere kant wordt de eis gedaan in de vorm van een herinnering en hij, die herinnerd wordt iets te doen, moest, zoals hem daardoor wordt duidelijk gemaakt, rechtens zelf daaraan gedachtig zijn. In dit geval moest dat temeer zijn, omdat gesproken wordt van een weer levend maken van een vroeger ontvangen gave, die Timotheus niet had mogen laten sluimeren. De gave wordt hier bedoeld, waarvan wij in 1 Tim. 4: 14 hebben gelezen, dat die hem onder handoplegging van de opzieners van de gemeente gegeven is. Daar werd hij gedwongen die niet ongebruikt te laten, omdat hij daardoor het vertrouwen, dat de opzieners van de gemeente van zijn woonplaats hem hadden geschonken en hun verwachtingen zou teleurstellen; daarom wordt daar gesproken van hun handoplegging. Als daarentegen hier de apostel aan die van hem zelf denkt, dan houdt hij hem voor, dat hij aan hem, wiens handoplegging voor hem de toedeling van zulke gaven heeft teweeg gebracht (Hand. 8: 17), verplicht was die te gebruiken en dus, als hij ze door nalatigheid in het aanwenden heeft laten inslapen, ze tot nieuw leven weer op te wekken. De gave, die hij had ontvangen en waarvan de apostel zegt, dat die in hem woonde, was zijn bekwaamheid tot de

door hem ontvangen roeping, namelijk om het Evangelie te verkondigen; de bekwaamheid zelf verflauwt en verzwakt, als ijver nalaat ze te gebruiken.

Hier geldt het woord van de Heere (MATTHEUS. 13: 12): die heeft die zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben; maar wie niet heeft, van die zal genomen worden ook dat hij heeft. De middelen, waardoor het opwekken van de toevertrouwde gave plaats heeft, zijn hoofdzakelijk drieërlei: het gebed, welks adem het glimmend vuur steeds helderder doet branden, het lezen van het Woord, waardoor de Geest tot ons spreekt en in ons wordt opgewekt en de gemeenschap van de heiligen, waardoor het individuele leven voor ziekelijke toestanden en voor afsterven wordt bewaard.

Met het woord van vs. 7 wijst Paulus aan, hoe de aard van het ware gehoor eist, dat Timotheus de ambtsijver mocht vernieuwen en de verkregen genade weer mocht aanwakkeren. Uit het karakter van de Christen wijst hij de dienaar van het Evangelie zijn plicht aan; hij zou in Timotheus niet meer de ware Christen erkennen, hield hij op een dienaar van het Evangelie getrouw in zijn roeping te zijn.

De goddelijke Geest, de Christen verleend, is niet een geest van vreesachtigheid. d. i. van versaagdheid in de strijd voor het rijk van God, maar van de kracht, niet alleen tot het standhouden tegenover de aanvallen van de wereld, maar ook om de wereld steeds meer te overwinnen; vervolgens ook van de liefde, die hem bij de strijd nooit het doel, namelijk het heil van de broeders, uit het oog laat verliezen, maar hem dringt met alle zelfverloochening voor hen werkzaam te zijn, zonder offers te ontzien; en eindelijk van de gematigdheid of van de bestraffing, die hem dringt bij de misslagen van anderen niet werkeloos te blijven, maar hen te bestraffen, opdat zij daarvan zich onthouden.

Men kan het woord "bestraffing", "tucht" ook verklaren als ziende op de persoon zelf, zoals Luther schrijft: "het woordje tucht, dat Paulus veel gebruikt, betekent wat wij zeggen: zich matig, rein, verstandig gedragen. " De kracht maakt mannelijk en sterk, de liefde teder en zorgvuldig, de tucht ootmoedig en bescheiden. De Geest van de kracht heeft in de dienst van God tot belijdenis van de waarheid vooral zijn werk, de liefde laat zich gelegen liggen aan de naaste en de tucht bewaart voor de eigen geest en voor alles wat te veel is, op verkeerde paden leidt en het eigen ik zoekt. Die vertrouwend op de ontvangen kracht, de liefde, de ootmoed, de tucht zou willen vergeten, die zou een dweper kunnen worden. Die altijd maar sprak van liefde, gematigdheid, verstandigheid en daarbij de Geest van de kracht uitdoofde, zou kunnen worden tot een in Jezus’ mond ondraaglijke lauwe. God geeft en wil niet onbezonnenheid, maar een kracht, die onder de tucht staat; geen flauwhartige liefde, maar een, die met betoning van de Geest de verbetering van de naaste zoekt, een Geest, die bij de tucht zelf zich niet verloochent.

De apostel was beducht dat Timotheus in verzoeking komen zou, om de buitengewone gaven, waarmee hij verwaardigd was, te verzuimen; niet uit een vleselijke traagheid, maar uit vreesachtigheid, hetzij wegens zijn jonkheid, hetzij wegens de zorgelijke omstandigheden, waarin hij verkeerde, omdat hij niet alleen aan velerlei vervolgingen, maar ook aan de verleiding van valse leraren was blootgesteld. Paulus herinnert hem daarom de hoedanigheden en uitwerkselen van de buitengewone gaven, die hij hem met oplegging van de handen had meegedeeld. Hij sluit er zichzelf mee in, zeggende: God heeft ons gegeven enz., om Timotheus van het te meer op te wekken, tot datgene, waartoe hij zichzelf evenzeer verplicht rekende. De Geest, wiens buitengewone gave Paulus en Timotheus beiden bij hun roeping, de een tot een apostel en de ander tot een Evangelist, ontvangen hadden, was geen

geest van vreesachtigheid, die hun harten met angst in schrik vervullen zou, zodat zij tegen alle zwarigheden moedeloos opzagen, maar een geest van kracht en van de dapperheid, die hun zulke heldenmoed inboezemde, dat zij bewust van hun plicht en van hun roeping en vertrouwend op de bijstand van hun goddelijke Zender, alle zwarigheden rustig overstapten en door alle hindernissen heen braken. Daarenboven was deze geest een geest van de liefde en van de gematigdheid. De liefde en gematigdheid worden hier door het woord "maar" tegen de vreesachtigheid overgesteld. Door de liefde hebben wij daarom te denken aan die blakende liefde tot God en mensen, die alle vrees verbant en door de gematigdheid, die gemoedsgesteldheid waardoor men alle vrees, in vertrouwen op de goddelijke bijstand, in de zorgelijkste omstandigheden geheel verbant, zodat men zijn hart geruststelt en zijn gemoed in een effenbare gestalte houdt. Anders kan men het zo begrijpen, dat de apostel, om te voorkomen dat Timotheus hem zo niet begreep, alsof hij door de geest van de kracht zo’n geest bedoelde, die in alles stoutmoedig en onbesuisd te werk gaat, zonder acht te geven op hetgeen de liefde tot God en mensen vorderen, zijn mening nader verklaren, dat hij namelijk door de geest van de kracht zo’n geest verstaat, die wel kloekmoedig te werk gaat, maar deze kloekmoedigheid tevens door een vurige liefde tot God en de naaste bestuurt, in alles geregeld en bedaard te werk gaande, overeenkomstig de wet van de liefde, en naar personen, tijden, plaatsen en zaken. Had nu Timotheus zo’n geest van kracht ontvangen, dan moest hij zich zowel als de apostel zelf verplicht rekenen om de buitengewone gave, die God hem geschonken had, door vreesachtigheid niet te verdoven, maar die door hervatte moed op te wekken en met liefde en gematigdheid ten nutte van de gemeente, getrouw en kloekmoedig aan te leggen.

Vs. 8-Hoofdstuk 4: 8 houdt een van de beide vroeger genoemde partijen in. Het sluit zich onmiddellijk aan de woorden in vs. 7 aan: "Want God heeft ons niet gegeven een geest van de vreesachtigheid, maar van de kracht en van de liefde en van gematigdheid. " Het heeft ten doel Timotheus te versterken, opdat hij de gave opwekt, die in hem is (vs. 6). Wat dus in de bovenstaande inleidingsverzen pas op de tweede plaats als het doel van de apostel bij het schrijven van de brief werd genoemd, komt hier op de eerste plaats, want het maakt de hoofdstrekking uit, waarbij de tweede, Timotheus tot een snelle reis naar Rome te dringen, als een persoonlijk belang met recht achterstaat Php 4: 10.

Vs. 8-18. "God heeft ons niet gegeven een geest van vreesachtigheid. " Op grond van dit woord, dat hij vroeger heeft uitgesproken, vermaant Paulus Timotheus in de eerste plaats, zich niet voor de getuigenis van Jezus Christus, noch voor de gebondene van de Heere, de gevangen apostel te schamen. Hij moet de geest van vreesachtigheid of beschaamdheid, die over hem gekomen is en die een Christen niet past, van zich verdrijven en daarentegen naar het voorbeeld van deze gebonden verdrukkingen lijden met het Evangelie (vs. 8). Hij kan dat in de kracht van God en is ook verplicht dat te doen uit dankbaarheid jegens die God, die ook hem zalig gemaakt heeft en met een heilige roeping tot Zijn rijk geroepen heeft zonder enige verdienste of waardigheid van zijn kant, maar alleen naar Zijn eeuwig voornemen en naar de genade, waarmee Hij hem verkoren heeft vóór de grondlegging van de wereld en heeft vervolgens in de volheid van de tijden deze genade openbaar doen worden in de zaligheid door Christus teweeg gebracht (vs. 9 en 10). Geschiedt nu de openbaring van de zaligmakende genade door het Evangelie, waarvoor toch niemand zich zal schamen, die de genade aan zichzelf ervaren heeft en is Paulus, die tot prediker daarvan gesteld is, in zijn roeping, die vooral de heidenwereld aangaat, een gevangene, dan zal Timotheus toch ook zich voor de gevangen apostel niet meer schamen. Hij zal zich dan aansluiten aan het voorbeeld van hem, die het zich niet schaamt, als hij om het Evangelie moet lijden. Hij moet echter niet slechts in het algemeen zich verstouten, maar in het bijzonder vasthouden aan de leer, die hem

door de apostel is overgeleverd; deze moet hij met alle beslistheid vasthouden in een streek, waar zo vele anderen, zoals hij zelf weet, de apostel de rug hebben toegekeerd (vs. 13-15). Tegenover dit voorbeeld van ontrouw staat een exempel van bijzondere getrouwheid in een anderen Efeziër, Onesiforus; Timotheus zal er goed aan doen, als hij dit voorbeeld navolgt (vs. 16-18).

God heeft ons niet gegeven de geest van de vreesachtigheid, die teweegbrengt, dat wij ons makkelijk schamen voor hetgeen wij ons de hoogste eer moesten rekenen. Schaam u dan niet voor de getuigenis van onze Heere en ZijnEvangelie (Rom. 1: 16. 1 Kor. 1: 6 Ro 1. 16 1Co Hand. 4: 33), noch voor mij, a) die Zijn gevangene ben (Fil. 1: 9 Efeze 3: 13); maar lijd verdrukkingen (Sir. 2: 2 met het Evangelie (Fil. 1: 27), zoals ik daarmee lijdt (vs. 12; 2: 9), naar de kracht van God, die sterk is in de zwakken (2 Kor. 12: 9 en "Eph 3: 16.

Hand. 21: 33 Efeze. 3: 1; 4: 1 Kol. 4: 18

In vs. 7 zei de apostel dat de Geest, de Christen gegeven, geen geest van vreesachtigheid of lafhartigheid was. Daarmee gaf hij te kennen, dat hij de oorzaak, waarom voor Timotheus die herinnering nodig was, om de bijzondere genadegave van God, die in hen woonde, weer tot een nieuwe levendigheid op te wekken (vs. 6), in een moedeloosheid zocht, die hem overvallen was. Dienovereenkomstig luidt dan ook de vermaning, die hem op grond daarvan moet worden toegevoegd. Hij moet zich van de getuigenis van de Heere Jezus en Paulus, zijn gevangene, niet schamen, d. i. zich niet tot beide in zodanige verhouding plaatsen, dat hij niets met hen te doen wil hebben, omdat hij oneer van hun gemeenschap vreest maar hij moet lijden met het Evangelie, evenals Paulus, hij moet gewillig zijn, om de boodschap van de zaligheid met de apostel verdrukkingen te dragen en hij moet dat doen naar de maat van de goddelijke kracht, die hem niet zal ontbreken.

Het is zeer mogelijk, dat men zich voor de zaak van de Heere schaamt, vooral in zachtere Melanchtons-naturen, zoals ook Timotheus zo iemand schijnt geweest te zijn, naturen, die meer gewijd zijn tot geduldig lijden dan tot moedig strijden voor de waarheid.

De apostel zegt niet: "vrees niet, verschrik niet", maar "schaam u niet", omdat er geen gevaar meer is, als men zich voor een zaak niet meer schaamt, want als men zich schaamt wordt men neergedrukt.

Paulus wil zeggen: "als het van u geëist wordt, dat ook u iets moet lijden omwille van het Evangelie, lijd het dan geduldig, met een blij en onbevreesd gemoed, naar mijn voorbeeld. "

Die de handen op zich laat leggen tot het predikambt, laat die ook aan zich leggen tot gevangenschap, als God het zo beschikt.

a) Die ons heeft zalig gemaakt door het werk van de verlossing, dat ons Christenen ten goede komt, die Hij ten eeuwige leven verordineerd heeft (Hand. 13: 48 Rom. 8: 28 vv.) en geroepen met een heilige roeping, om ons van de wereld af te zonderen en tot gemeenschap met Hem te leiden. Die zegen is niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en genade (Tit. 3: 4 v. Efeze 2: 4 vv.), die als een in Zijn raadsbesluit nog verborgen ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden van de eeuwen (Tit. 1: 2 Efeze 3: 11. 1 Kor. 2: 7

Efeze. 1: 3 Tit. 3: 4, 5, 6

De apostel gebruikt hier de verleden tijd en zegt: Die ons heeft zalig gemaakt. Gelovigen in Christus zijn behouden. Zij worden niet beschouwd als mensen, die in een hoopvolle toestand verkeren en daaruit eindelijk behouden kunnen worden, maar zij zijn reeds geheiligd. De zaligheid is geen zegen, die pas op het sterfbed wordt genoten en bezongen wordt in de staat van de toekomstige gelukzaligheid, maar een zaak, die nu reeds kan worden verkregen, ontvangen en genoten. De Christen is volkomen behouden in Gods voornemen. God heeft hem tot de zaligheid verordend en Zijn voornemen is onwankelbaar. Hij is behouden, want ook de prijs werd voor hem betaald: "het is volbracht", was de uitroep van de Heiland vóór Zijn sterven. De gelovige is ook volkomen behouden in Zijn Verbondshoofd, immers zoals hij in Adam stierf, wordt hij in Christus weer levend gemaakt. Deze volkomen zaligheid gaat gepaard met een heilige roeping. Zij, die de Heiland aan het kruis verloste, worden ter bekwamer tijd verlost van hun zonden, zij trachten aan Christus gelijkvormig te worden; zij kiezen de heiligheid, niet uit nooddwang, maar door de drang van de nieuwe natuur, die hen ertoe leidt om zich even natuurlijk in heiligheid te verblijden, als zij van te voren zich verheugden in de zonde. God riep en verkoos hen niet, omdat zij heilig waren, maar opdat zij heilig zouden zijn; de heerlijkheid is de schoonheid, in hen gewrocht door Zijn werk in hen. De uitnemende eigenschappen, die wij in de gelovige opmerken, zijn evenzeer het werk van God, als de verzoening zelf. Aldus komt op liefelijke manier de volheid van de genade van God aan het licht. De zaligheid moet uit genade zijn, omdat de Heere daarvan de bewerker is en wat anders dan genade kon Hem hebben bewogen, om de schuldige te behouden? De zaligheid moet uit genade zijn, want de Heere werkt altijd op zo’n manier, dat onze gerechtigheid voor eeuwig buitengesloten wordt. Dit is het erfdeel van de gelovige: een zaligheid die aanwezig is; dit het bewijs, dat hij ertoe geroepen is: een heilig leven.

Naar zijn eigen voornemen en genade. Men kan beide deze woorden, volgens de spreektrant van de Hebreeuwen, zo opvatten, als of er stond, naar zijn eigen genadig voornemen: of die zo onderscheiden, dat het eerste de bepaling van Gods wil aanduidt, om de Zijnen langs de weg van roeping te zaligen en het ander de bron aanwijzen, waaruit die bepaling van Gods wil is voortgevloeid: namelijk Gods vrijmachtige en onbegrijpelijke genade, of, wil men liever, het zalig uitwerksel van dat vrijmachtig voornemen. Het komt in het wezen van de zaak op hetzelfde neer. Zegt nu de apostel, God heeft ons zalig gemaakt en geroepen, naar Zijn eigen voornemen en genade, het geeft te kennen, dat God in het zalig maken en roepen beiden van Paulus en Timotheus alleen te werk was gegaan naar Zijn genadig en vrijmachtig voornemen. Maar wat zegt het woord eigen? Naar Zijn eigen voornemen en genade. De apostel wil daardoor het vrijmachtige en onafhankelijke van dat genadig voornemen des te meer aantonen en leren dat God nergens anders door, dan alleen door de vrijmachtige en onafhankelijke bepaling van Zijn wil, zonder iets in Paulus en Timotheus vooraf in aanmerking te nemen, bewogen is om hen te roepen en aanvankelijk te zaligen. De apostel oordeelde het nodig om het vrijmachtige van dit genadige voornemen nog nader aan te tonen, zoals God deze ongebonden genade in de eeuwigheid bestemd en in de tijd op de luisterrijke wijze geopenbaard had, zeggende, die genade is ons gegeven in Christus Jezus vóór de tijden van de eeuwen. Paulus verklaart dat die genade, die de bron is van het Goddelijk voornemen en tegelijk van de roeping tot zaligheid, naar dat voornemen, aan hem en Timotheus gelijk aan alle gelovigen van het Nieuwe Testament, gegeven, dat is, bestemd en toegedacht was in Christus Jezus, voor zover God namelijk behoudens Zijn volmaaktheden, de zaligheid aan de Zijnen niet anders kon bestemmen en toedenken, dan met verordening van Zijn eigen Zoon tot Borg en Middelaar, om Zijn volmaaktheden, die door de zonde verloochend waren, volkomen op te luisteren. Dit geven en bestemmen van deze genade in Christus Jezus was geschied vóór de tijden van de eeuwen, dat is van eeuwigheid vóór de grondlegging van de wereld. Te weten, ofschoon de deelgenoten van deze genade toen nog geen bestaan hadden,

zijn zij evenwel aan het Goddelijk verstand, dat het toekomstige, zowel als het verleden en tegenwoordige tegelijk beschouwt, als reeds aanwezig voorgekomen. In dit opzicht kan er van hen gezegd worden, dat hun deze genade, schoon toen niet aanwezig, echter in Christus Jezus, uit kracht van die bestemming voor de tijden van de eeuwen af van eeuwigheid gegeven is.

a) Maar nu in de volheid van de tijden (Gal. 4: 4 Efeze 1: 10) geopenbaard is door de verschijning van onze Zaligmaker Jezus Christus in het vlees. Deze is het, die door Zijn sterven en Zijn opstanding de dood teniet heeft gedaan, hem zijn macht en heerschappij heeft ontnomen en zelfs tot gehele opheffing in latere tijd heeft gebracht (Hebr. 2: 14. 1 Kor. 15: 26 Hos. 13: 14) en daarentegen door Zijn opstanding en hemelvaart het leven, dat geen dood kent en de onverderfelijkheid, die de dood achter zich heeft, aan het licht gebracht, tot een onderwerp van helder erkennen en gelovig aannemen gemaakt heeft door het Evangelie, waarin het wordt verkondigd (1 Tim. 2: 6 Tit. 1: 3).

Rom. 16: 25 Kol. 1: 26. 1 Petrus 1: 20

Opdat Timotheus nog meer zou worden opgewekt tot een moedig volharden in zijn roeping, herinnert Paulus hem aan de oneindige rijkdom van de weldaden, waartoe persoonlijk genot hij door hetzelfde Evangelie was gekomen, waarvoor hij zich niet moest schamen, maar waarmee hij lijden moest.

Dat Timotheus zich geheel van alle ambtelijke werkzaamheden zou hebben teruggetrokken, blijkt geenszins uit de brief, integendeel, hij moet zijn plaats in Efeze nog hebben ingenomen en zijn ambt hebben waargenomen. Er ontbrak echter veel aan, dat hij met de autoriteit en de overgave van een plaatsbekleder van de apostel arbeidde. Hij beperkte zich voornamelijk tot de betoning van zijn subjectieve vroomheid, plaatste het ambtelijk werk achteraan, bracht zijn tijd door met het zorgen voor tijdelijk voedsel (Hoofdstuk 2: 3 vv.), begaf zich met de vreemde leraars tot wetenschappelijke vragen en moeilijkheden (Hoofdstuk 2: 8, 16, 23), had de moed niet de gemeente van dwaalleraars te reinigen (Hoofdstuk 2: 17 vv.) en predikte de hoofdleer van het apostolisch Christendom niet met volle beslistheid (Hoofdstuk 2: 8), om geen grote moeilijkheden teweeg te brengen.

Onder zulke omstandigheden herinnert de apostel hem, wat hij aan het Evangelie te danken heeft en dus daaraan ook verschuldigd is en hoe zou hij zijn plicht jegens dat Evangelie verzuimen uit vrees voor aards tijdelijk lijden, als hem daardoor het leven en de onvergankelijkheid in het helderst licht is geplaatst, waarin hij dat als onmiskenbare werkelijkheid voor zich ziet? Wat hem reeds het opschrift (vs. 1) op het gemoed kon binden, als Paulus zich een apostel in Christus Jezus noemde, daaraan wordt hij hier herinnerd, opdat hij zich de getuigenis van Jezus niet mocht schamen, noch moedeloos terugschrikken voor het lijden, dat zijn roeping als getuige van Christus meebracht.

God heeft ons zalig gemaakt en met een heilige roeping geroepen op geheel onverdiende wijze. Hoe minder er nu van onze zijde verdienste is, des te meer aanleiding is er tot die dankbare wederliefde, die zich ook te midden van lijden betoont. De grond van onze roeping is alleen Gods voornemen. Deze openbaart zich, wordt zichtbaar in de genade en deze is ons gegeven in Christus Jezus d. i. in of met zijn hele persoon en zij is ons gegeven vóór de tijd van de wereld. Met zo’n geven is niet het concrete, reële geven gemeend, maar het abstracte, ideale, zodat het eigenlijk een bestemmen, een toekennen betekent; door het raadsbesluit van God, dat eeuwig is, is ons de genade van eeuwigheid bestemd, toegekend (Efez. 1: 4 vv.). Maar daarom, omdat zij ons buiten de tijd was gegeven, moest zij in de tijd geopenbaard

worden en hoe dit geschied is, zegt de apostel verder in het tiende vers. De verschijning van Jezus Christus is hier niet, zoals in 1 Tim. 6: 14 Zijn terugkomt op het einde van de tijden, maar Zijn gehele aardse verschijning in de volheid van de tijd. Wat Hij gedaan heeft is aan de ene kant, dat Hij de dood teniet heeft gedaan en aan de andere kant, dat Hij leven en onverderfelijkheid aan het licht heeft gebracht. Als nu Paulus nog de bijvoeging geeft "door het Evangelie" dan heeft hij reeds de gedachte bij zich, die hij vervolgens in vs. 11 uitspreekt.

De grond van onze zaligheid lag reeds vóór de tijd van de wereld, zoals die ook onbeweeglijk staat, als aarde en hemel ten ondergaan. De zaligheid kwam dan als teweeg gebracht voor God door de verschijning van Christus; maar tot onze kennis en ons genieten komt zij eerst door het Evangelie. En voor dit woord van de verzoening een ambt op te richten of een prediker te stellen, is ook een belangrijk deel van Gods voornemen en genade.

Deze ongehouden genade, die God van eeuwigheid bestemd had, heeft Hij in de tijd op luisterrijke manier geopenbaard en wel door de verschijning van onze Zaligmaker Jezus Christus. Die genade is geopenbaard, dat is: allerluisterrijkst vertoond, nadat zij van de tijden van de eeuwen in het Goddelijk voornemen was besloten en als verborgen geweest. Deze openbaring van de genade, die van eeuwigheid in het Goddelijk voornemen als opgesloten was geweest, is geschied door de verschijning van onze Zaligmaker Jezus Christus in het vlees. Die verschijning had tot een voornaam oogmerk: de gemelde genade van Paulus en Timotheus tot hun zaligheid of de allerluisterrijkste wijs te openbaren en te verheerlijken. Maar wat had de Zaligmaker Jezus Christus bij zijn verschijning in het vlees gedaan, om Paulus en Timotheus dadelijk deelgenoten te maken van de hun toegedachte genade? Dit verklaart de apostel nader, wanneer hij er bijvoegt: Die de dood heeft teniet gedaan en het leven en de onsterfelijkheid aan het licht gebracht heeft, door het Evangelie. Hij heeft de dood teniet gedaan. Paulus en Timotheus lagen, zoals alle mensen van natuur, onder het geweld van de dood. Daarom, zouden zij zalig kunnen worden, moest eerst ten hun opzichte dit geweld van de dood vernietigd worden. Dit was boven het kunnen van enig eindig schepsel. Deze eer was bewaard voor onze Zaligmaker Christus Jezus. Hij heeft de dood teniet gedaan door Zijn borgtochtelijke gehoorzaamheid, waardoor Hij de dood het recht, dat hij had, ontnomen heeft, uit kracht van de goddelijke rechtvaardigheid en van de bedreiging op de eerste overtreding gedaan, om over de zondaar te heersen, maar voornamelijk door Zijn opstanding, wanneer Hij over de dood volkomen heeft gezegepraald. Het leven en de onsterfelijkheid is het onsterfelijk leven in de gewesten van de zaligheid. Dit onsterfelijk leven, dat van te voren als in het duistere lag, heeft de gezegende Zaligmaker als in het licht voortgebracht door de prediking van het Evangelie, zowel in persoon gedurende Zijn omwandeling door het Joodse land als na Zijn verhoging door Zijn gezanten. Het onsterfelijk leven lag voorheen in het duister, hoewel God het zelf, door de algemene openbaring, die Hij in Adam aan het hele menselijk geslacht gegeven en in Noach na de vloed herhaald heeft, duidelijk genoeg bekend had gemaakt. Maar de heidenen hadden het licht schromelijk verduisterd, de overblijfselen van deze oorspronkelijke openbaring waren door afgoderij en bijgeloof van tijd tot tijd al meer en meer verloren gegaan, zodat de schranderste wijsgeren over een toekomend leven van de mensen geheel in twijfel stonden en de leer van de opstanding van de doden was hun ten slotte geheel onbekend. Onder de Joden, die met een nadere openbaring verwaardigd waren, werd de leer van een toekomend leven of van de opstanding van de doden, door de Sadduceeën ronduit ontkend en de Farizeeën schijnen niet vreemd geweest te zijn van het geloof van de zielsverhuizing. Maar de goddelijke Verlosser heeft het leven en de onsterfelijkheid weer aan het licht gebracht, voor zoverre Hij deze aangelegen waarheden door het Evangelie allerwegen en allerduidelijkst bekend heeft gemaakt. Had nu God zo’n onschatbare weldaad aan Paulus en Timotheus bewezen, dat Hij hen op de gezegde manier zalig maakte, in

onderscheiding van zo vele anderen, die nog lagen onder het geweld van de dood en nog niet bestraald waren met het licht van het Evangelie en de openbaring van het leven en de onsterfelijkheid, dan moesten zij ook daaruit hun onberekenbare verplichting aan de Zaligmaker afleiden en de overweging daarvan moest Timotheus in het bijzonder opwekken, om zich niet te schamen over het Evangelie, dat zulke aangelegen waarheden aan het licht bracht en door middel waarvan hij zo'n grote genade verkregen had.

Men kan niet ontkennen, dat de heidenen door overlevering en het licht van de natuur enige hoop hadden op een toekomend geluk, wanneer dit leven geëindigd zou zijn; want dat was volstrekt noodzakelijk, zegt de apostel, om tot God te komen of Hem enige behagelijke dienst te bewijzen; want die tot God komt moet geloven, dat Hij is en een beloner is van hen, die Hem zoeken (Hebr. 11: 6). Maar die hoop was echter gering en zwak in hen en nauwelijks geloofd door hun filosofen. Bij Cicero wordt ze genoemd een vermoeden van toekomende eeuwen. Het is Seneka iets, dat onze wijze mannen beloven, zonder het te bewijzen. Socrates spreekt bij zijn dood aldus: Ik hoop te gaan naar vrome mannen, maar ik ben daar niet zeker van en het betaamt geen wijs man vast te stellen, dat het zo zijn zal. Ik, zegt hij verder, moet nu sterven en jullie zullen nu blijven leven, maar wie in de beste staat is, de levende of de dode, weet God alleen. Zowel hij als Cebes bekennen rondweg, dat die dingen aangaande de ziel niet geloofd werden door het grootste gedeelte van het mensdom. Aristoteles achtte daarom de dood voor het allerverschrikkelijkste, als een eind makende aan alle dingen, omdat na de dood iemand noch goed noch kwaad overkomt. Ja, zegt hij, het is ongerijmd te zeggen, dat iemand gelukkig kan zijn na zijn dood, omdat de gelukzaligheid in werking bestaat. Hierom rekent Atticus hem onder degenen, die staande hielden dat de zielen niet overbleven na de lichamen. Origenes zegt dat hij de leer van de onsterfelijkheid van de ziel veroordeelde. De dichters Sophocles, Euripides, Astydamas komen hierin overeen, dat de doden geen smart of leed voelen. Lipsius bekent, dat dit stuk onder de stoïcijnen betwist en niet met eenparige toestemming onder hen aangenomen werd en die hen leest zal hen steeds vinden met hun: als enz., niet wetende of er iets na de dood zou zijn of niet, zoals Socrates in Phaedo spreekt: of zielen vernietigd worden dan wel alleen van plaats verwisselen, of zij in een staat van gevoel of gevoelloosheid zijn, of de ziel en het lichaam tezamen vernietigd waren dan niet, zoals Cicero, Seneka en anderen, of elders afgezonderd blijven, gestadig zijnde tussen een staat van vernietiging of overgang, een diepe slaap, een lange reis of een volslagen ontslaping (alles onbepaald latend). Caesar verklaart dat de dood een einde maakt aan al onze kwalen en pijnigingen, als geen plaats latend voor blijdschap of vrees en Plinius, dat de ziel en het lichaam geen meer gevoel hebben na de dood, dan vóór de geboorte. Cicero begint zijn redenering over dit onderwerp met een bekentenis, dat hij niet voornam iets te zeggen, dat vast en zeker was, maar alleen waarschijnlijk, en enige gelijkheid naar waarheid had. En de verschillende gevoelens van de filosofen daarover opgeteld hebbende, besluit hij dus: welk van deze gevoelens waarachtig is, moest ons een van de goden zeggen; wat de waarheid nabij komt, wordt zeer betwist. En als hij zoveel bewijs gegeven heeft als hij kan aangaande de onsterfelijkheid van de ziel, belijdt hij openhartig dat dit voelen tegengesproken werd, niet alleen van de gehele troepen van de gezindheid van Epicurus, maar ook van zeer vele geleerden van andere gezindheden. Plutarchus zegt, dat men om de mensen te beteugelen tegen een kwade levenswijze, door vrees hen moet houden onder het bijgeloof van de schrik van de hel en dat men degenen, die deze vrees hebben afgeschud, moet voorstellen de fabelachtige hoop van onsterfelijkheid. Dit, zegt hij verder, is een groot voordeel van de filosofie, dat zij heeft geleerd de dood, die anderen vrezen, als niets voor ons te achten, zodat de filosofen zelf zagen, wat een kwade uitlegging de ontkenning van of de twijfel aan deze dingen op het gedrag van de mensen moest hebben, namelijk: 1. De mensen zeer te stijven om in een kwaad leven voort te gaan, want als de dood, zegt Socrates, een eind aan alles maakt of

van alle kwaad bevrijdt, dit zal een aangename tijding zijn voor de goddelozen. 2. De mensen af te trekken van een vroom en deugdzaam leven, als al hun hoop van gelukzaligheid wegnemend; want zoals Dionysius Halikarnassus terecht aanmerkt, als de ziel van haar lichaam afgescheiden vernietigd wordt, is het niet gemakkelijk te begrijpen dat vrome mensen gelukkig konden zijn, die hier vaak geen voordeel uit de deugd behalen, maar menigmaal daardoor omkomen. 3. Het geduld en de standvastigheid in de deugd weg te nemen en de aankleving aan trouw en billijkheid, wanneer men daarom lijden moet in deze wereld; want het is met waarheid gezegd door Cicero, dat het niet mogelijk is voor iemand die achting te hebben voor trouw en billijkheid, van verschrikkelijke pijnigingen te ondergaan, om de volharding daarin, tenzij hij verzekerd zij, dat de dingen, die hij toegestemd heeft, niet vals konden zijn. Na al deze onzekerheid was het onze deïsten nog wel te raden het besluit van Plato, uit zijn gesprek aangaande dit onderwerp, goed te bedenken, namelijk, dat schoon niemand van de wijzen hierin iets zekers kon stellen, het hem nochtans betaamde zijn best te doen om deugd en wijsheid te verkrijgen, omdat de hoop groot en de prijs uitmuntend was en waardig een proef daarop te doen, schoon met onzekerheid aangaande de uitkomst, of wij ze geloofden, want het is, zegt hij, een edele proef en wij behoren deze dingen in ons verstand ingedrukt te houden. Van de onsterfelijkheid, die het lichaam zal deelachtig worden, geloofden of wisten de heidenen niets. Zij lachten ermee en merkten ze aan als onmogelijk en God onwaardig en zonder enig overtuigelijk voorbeeld, dat zij zou kunnen geschieden. Hieruit zien wij de noodzakelijkheid dat het leven en de onsterfelijkheid aan het licht gebracht werd door het Evangelie en welke onophoudelijke dankzegging wij verschuldigd zijn aan de gezegende Jezus, die door Zijn dood niet alleen de vrees en de prikkel, maar ook het aanzijn van de dood heeft weggenomen en ons een gelukzalige onsterfelijkheid heeft aangebracht, niet alleen naar de ziel, maar ook naar het lichaam.

Zo die ik het Evangelie door het te verkondigen en tot de wereld te brengen, inzonderheid tot hen, die nog gezeten zijn in duisternis en schaduwen van de dood Jes. 9: 2 Luk. 1: 79), a) waartoe ik gesteld ben een prediker en een apostel en een leraar van de heidenen (1 Tim. 2: 7).

Hand. 9: 15; 13: 2; 22: 21

Ik bedien dat ambt in alle getrouwheid, om welke oorzaak ik ook deze dingen, die ik hier te Rome in mijn banden te dragen heb, lijdt, omdat ik niet alleen een gevangene van Christus Jezus, maar in het bijzonder voor de heidenen ben (Efeze 3: 1 en 13). Ik word echter niet beschaamd, als ik zo lijdt, maar ik roem integendeel en verheug mij daarin (Rom. 5: 3 Kol. 1: 24), want ik weet, wie ik geloofd heb, namelijk God en op wie ik al mijn vertrouwen stel (1 Tim. 4: 10 Hand. 27: 25) en ik ben verzekerd, dat Hij tegenover alle vijandige machten, die mij dat onttrekken willen, machtig is mijn pand, dat Hij mij als toekomstige bezitting heeft toegedacht, namelijk de kroon van de rechtvaardigheid (Hoofdstuk 4: 8), het pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag, de dag van Christus (Fil. 1: 10. 2 Thessalonicenzen. 1: 10, wanneer het mij zal worden toegedeeld.

Timotheus moest zich niet alleen niet voor de getuigenis van Jezus schamen, maar ook niet voor de apostel in zijn gevangenis (vs. 8). Nadat nu het bevestigen van die eerste vermaning in vs. 9 en 10 is geëindigd in het "door het Evangelie", gaat de rede voort met de stelling, reeds in de eerste brief gevonden, om ook de tweede aanmaning te bevestigen. Paulus is ertoe geroepen om het Evangelie te verkondigen, in de wereld uit te gaan, om het daar te brengen en vooral om de heidenen te onderwijzen: hoe zou Timotheus zich dan schamen voor hem, die God daartoe heeft verordend? Hij moest zich dan ook voor het Evangelie schamen. Of hoe

zou hij zich van zijn schamen om hetgeen hij te lijden had! De apostel schaamt zichzelf er niet voor.

Tot volhardend geduld is er voor iemand veel aan gelegen dat de oorzaak van zijn lijden voor hem in het juiste licht wordt gesteld. Men zie, hoe in Joh. 15: 22 en 16: 3 de Heiland Zijn discipelen hierin te hulp is gekomen. De wereld, vaak ook onze vrienden, zouden evenals die van Job, geheel andere opschriften boven iemands kruis willen plaatsen. Zelfs het eigen hart wil soms opdringen, dat men het zichzelf heeft opgelegd, dat men op deze of andere wijze het zou hebben kunnen ontwijken. Maar de Geest van Christus leert altijd weer het eigenlijke "waarom. " Onder de toedichting van andere onheilige oorzaken zou men iemand ertoe brengen, dat hij zich voor het lijden van Christus schaamde, zich in de vleselijke wegen van aardsgezinde mensen terugtrok, die alles zo weten in te richten, dat zij van het kruis van Christus verschoond blijven en dan zit het vaak diep en werkt het snel wat iemand tot zo’n afmattend schamen voor het lijden van Christus wil verleiden. Daarom moet ook datgene, wat dit kan uitdrijven van zo’n doordringende kracht zijn als de verzekering is, die Paulus geeft: "ik weet in wie ik geloof. "

Ten gevolgen daarvan, zegt hij verder, ben ik, nadat ik reeds menig bericht van Zijn krachtige hulp ondervonden heb (Hoofdstuk 4: 16 v.), zeker, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag; " onder "mijn pand" kan men verstaan het leven en de onvergankelijkheid, waarvan in vs. 10 sprake was en dan zegt de apostel als in Hoofdstuk 4: 8 dat de kroon van de rechtvaardigheid voor hem gereed ligt en daarmee heeft hij duidelijk uitgesproken wat hij hier bedoelt.

Brand, door en oorlog neemt alles weg. Wat betekent het? Het beste is verzekerd! Het is daarboven in de hemel en daar is het goed bewaard.

Volgens de Roomse wet was de pandbewaarder aansprakelijk wegens zijn zorgen en getrouwheid in het bewaren van een onderpand. Maar als het hem door geweld ontnomen was, werd hij niet schuldig geoordeeld. Paulus schijnt op beiden het oog te hebben. Hij spreekt vooraf van de getrouwheid van God en zegt: ik weet wie ik vertrouwd heb en dan laat hij erop volgen, dat geen macht of geweld het van hem kon nemen. Want Hij was machtig, zijn pand bij Hem weggelegd te bewaren tot die dag.

Weten en geloven, niet zelden worden die twee woorden in het dagelijks leven lijnrecht tegenover elkaar gesteld. Men zegt datgene te geloven, wat men volstrekt nog niet weet en daarentegen datgene te weten, wat men niet meer hoeft te geloven. In hoeverre die tegenstelling op zichzelf juist is, mag hier worden daargelaten, maar dat zij zeker niet in de geest van het Evangelie en allerminst in die van Paulus mag heten, het woord van de tekst wijst het uit. In het gemoedsleven van de grote apostel-martelaar althans staat het ene niet onverzoenlijk tegenover het ander; hij weet met duidelijke bewustheid, niet slechts dat, maar ook in wie hij geloofd heeft. Hij kent Hem, de verheerlijkte Zaligmaker voor zichzelf in Zijn onmisbaarheid, gewilligheid en dierbaarheid. Hij is zich bewust, niet slechts van zijn persoonlijke betrekking op de Heer, maar ook en bovenal van de voortdurende zorg en liefde van de Heere voor Hem en waar hij zo voor het tegenwoordige volkomen vrede geniet, is hij ook van zijn aardse en hemelse toekomst in voldoende mate verzekerd. Om het even wat hij ook bedoelt door "het pand bij Hem weggelegd. " Sommigen verstaan dit woord van het eeuwige zielenheil van de apostel, anderen van de hem aan vertrouwde Evangeliebediening zoveel is duidelijk, dat hij met kalme en vaste blik over het graf heen op de dag van Christus’ terugkomst ziet, waarop het geloof is aanschouwen verwisseld wordt en de strijder zijn kroon

zal ontvangen. De marteldood voor ogen laat hij in de laatste brief, die ons van zijn hand is bewaard, de taal van de meest vrijmoedige geloofsverzekering horen. Ik weet, in wie ik geloofd heb! Vanwaar mag het komen, dat dit woord zo weinig gehoord en ook, waar het gehoord werd, zo weinig wordt verstaan en geschat? Ach, hoezeer ontbreekt het aan de helderheid, aan de diepte, aan de vreugd en vrucht van het geloof, waarvan dit roerend afscheidswoord van Paulus getuigenis aflegt! Sommigen hebben immer geloofd in die zin, waarin dat woord in het Evangelie gebruikt wordt; hun dusgenaamd geloof was een koele overtuiging van het verstand, hun door de eerste storm van twijfel ontvallen. Anderen geloven niet meer; zij behoren op de lange lijst van hen, die, naar Paulus' woord, aan het geloof hebben schipbreuk geleden, wellicht omdat hun geweten door zware schuld voor God werd bezoedeld. Niet weinigen hebben ja het beginsel van een levend geloof in hun hart, maar zij durven zich de heilsbeloften van het Evangelie niet toe-eigenen, zij menen, dat er nog eerst geheel buitengewone dingen in hun hart en leven moeten plaats grijpen, eer zij het zouden durven wagen dit apostolisch woord te herhalen. Zij beschouwen de geloofsverzekerdheid als een gans bijzondere genadegave, die aan enkele uitverkorenen toegedacht is; niet zonder heimelijk zelfbehagen blijven zij zichzelf sinds jaar en dag onder de zoekenden tellen, zonder ooit met de heilige moed van het geloof te durven zeggen: gevonden, geborgen, behouden. En zeker, ook op dit heilig en geheimzinnig gebied is het woord van de Doper waarachtig: een mens kan niets aannemen, dat is willekeurig zich aanmatigen, wat hem niet uit de hemel gegeven is (Joh. 3: 27). Geloofsverzekerdheid kan men zich evenmin zoals een door toe-eigenen, als men zich die kan laten mededelen door anderen. Toch is het de vraag, of niet reeds menigeen in het volle licht van de Heere zou wandelen, wanneer hij niet zichzelf in de weg stond en door onkunde of vooroordeel voortdurend in donkere nevelen rondtastte. Dat het althans mogelijk is tot volle geloofszekerheid te komen, wij zien het niet enkel in Paulus, maar in geheel de wolk van getuigen, die ons in de Christelijke loopbaan omringen. Dat het zalig, onschatbaar zijn zou, als ook wij met volle vrijmoedigheid, vóór ons heengaan, dezelfde roemtaal herhalen konden, het laat zich even weinig betwijfelen; kennen wij ze niet, die schatten zouden willen geven, als zij echt door het geloof voor zichzelf van Gods liefde in Christus verzekerd waren? Zo blijft de vraag slechts over: langs welke weg die blinkende berghoogte ook voor ons bereikbaar mag heten en om het antwoord te vinden, hebben wij niet verder dan op Paulus zelf te zien. Hoe is hij tot die vaste en duidelijke zekerheid gekomen, die in deze geloofstaal zich uitspreekt? Geen hemelstem of engelenverschijning heeft hem aangezegd, dat hij in onderscheiding van anderen een kind van God en erfgenaam is van het eeuwige leven. Toch staat hij als op een rots gegrond, want hij bouwt op de getuigenis van het Evangelie, dat hij voor zichzelf heeft aangenomen, nog vóór hij het heeft verkondigd aan anderen. Hij heeft de getuigenis van zijn eigen consciëntie, bij alle zwakheid en gebrek van volkomen oprechtheid voor God in geloof en keuze van het hart. Hij heeft eindelijk de getuigenis van de ervaring van al wat de Heere voor hem reeds zolang is geweest en gebleven en na zo'n rijk voorleden kan hij ook voor de toekomst niet arm zijn aan levende hoop. Maar immers is dit alles ook verkrijgbaar voor ons en het komt er tenslotte eenvoudig op aan, om voor onszelf te weten wat God ons in Christus geschonken heeft! Leert de Heilige Geest het ons gedurig beter verstaan en vertroosten wij voorts ons hart ook met deze gedachte: wellicht heeft de Heere de genadegave van de volle verzekerdheid tot de zware proeftijd bewaard, die nog vóór het einde voor ons, evenals voor Paulus kan komen.

a) Houd in uw prediking, die u, naar ik vertrouw, wel weer met alle kracht zult aanvangen, het voorbeeld van de gezonde woorden, het voorbeeld dat u zich uit die woorden heeft leren kennen, die u van mij gehoord heeft in geloof en liefde, die in Christus Jezus is, in die liefde, die bevestiging is van de gemeenschap met Christus Jezus (1 Tim. 1: 14).

2 Tim. 3: 14

Sommigen willen dat de apostel hier, sprekend van geloof en liefde, het oog zou hebben op de borstplaat van de Joodse hogepriester, die, naar gezegd wordt, betekende: licht en volmaaktheid. Deze twee deugden moesten de borst van de Evangelist bezitten. Timotheus moest vasthouden niet zijn eigen woorden of de woorden van enig feilbaar mens, maar de woorden van de apostel alleen. En het is opmerkenswaardig, dat hij moest vasthouden het voorbeeld van de gezonde woorden, dat hij van de apostel ontvangen had, niet alleen in geloof of met getrouwheid, maar met liefde en genegenheid tot alle eerlijke gemoederen, al bezaten zij niet zoveel kennis als hij had, of al verschilden zij met hem in enige bijzonderheden.

Door de gezonde woorden bedoelt de apostel de zalige leer van het Evangelie. De waarheden van het Evangelie heten hier gezonde, of, zoals er eigenlijk staat, gezondmakende woorden, naardien zij een gezegend middel zijn in Gods hand, om de zieke ziel aanvankelijk gezond te maken en die genezing hoe langer hoe meer voort te zetten, alsmede in tegenstelling van de dwaalleer van de verleiders, die de geestelijke ziekte niet kon genezen, maar veel eer verergerde. Deze gezondmakende woorden had Timotheus van de apostel gehoord, deels door de openbare Evangelieprediking van Paulus, deels door het bijzonder onderwijs en de gemeenzame omgang met die grote man. Deze gezonde woorden bestonden in en kwamen hoofdzakelijk voort uit geloof en liefde, die in Christus Jezus is. Het hoofdoogmerk van de Evangelie-prediking is het inscherpen van twee belangrijke bijzonderheden, het geloof en de liefde, waarvan het eerste betrekking heeft op de leerstukken en het andere op de zedeplichten van het Evangelie. Beiden zijn zij in Christus Jezus; deze is het voorwerp van het geloof, dat werkzaam is in de liefde.

Bewaar tegen misvorming of verkleining het goede pand, dat u toevertrouwd is (1 Tim. 6: 20), u ten deel is geworden door de Heilige Geest, die in ons woont en ons dus ten allen tijde ten dienste staat, om ons ook te doen volbrengen hetgeen wij volgens de wil van God moeten verrichten.

Zonder aanknoping aan het vorige, maar toch in goed verband daarmee, gaat de apostel over tot een nieuwe vermaning. Deze treedt in zoverre aanvullende aan de zijde van de vorige, als het niet genoeg is dat Timotheus opnieuw moed vat, om zijn vroegere werkzaamheid weer op te vatten, maar zij moet ook van de juiste aard zijn en de leer, die hij verkondigt, moet die van de apostel zijn.

"Houd het voorbeeld van de gezonde woorden, die u van mij gehoord heeft", d. i. volg de schilders na, die hun origineel op het getrouwst copieren. Wat ik u gegeven heb, is uw origineel, de gezonde woorden, de gezonde leer (1 Tim. 6: 3 Titus 1: 9; 2: 1), in tegenstelling tot de dwaalleer.

De woorden "in geloof en liefde" geven de aard en de manier te kennen, waarop Timotheus de woorden van de apostel moet bevestigen. Het moet niet geschieden op uitwendig mechanische wijze, maar zo, dat geloof en liefde als het ware het vat zijn, waarin het aangewezen voorbeeld wordt bewaard, zodat het tegelijk het persoonlijk en het geestelijk eigendom van Timotheus is. Als dit plaats vindt, dan zal hij zonder de minste krenking van de waarheid de heilzame woorden van de apostel zelfstandig reproduceren en deze geenszins slechts als een echo op geesteloze manier herhalen.

Paulus stelt het bezitten van de ware leer, Timotheus toevertrouwd, voor als een goed pand. Als middel tot bewaring is genoemd de Heilige Geest, die in hem evenals in de apostel woont en zo voor hem ten allen tijde gereed is. Hij staat tegenover een wereldse geleerdheid, die alleen de natuurlijke mens inneemt.

Kort van te voren (vs. 12) noemde de apostel de zaligheid hem weggelegd zijn pand en hier noemt hij de heerlijke, Timotheus toevertrouwde schat van de gezonde leer een pand, dat hij moest bewaren. Zoals God getrouw voor ons bewaart, wat Hij ginds voor ons heeft weggelegd, zo wil Hij dat wij hier getrouw zullen bewaren wat ons is toevertrouwd.

Omdat wij het ware, het goede, het schone, zal het voor ons leven iets wezenlijks en blijvends teweeg brengen, niet maar als begrip kunnen bevatten, maar het in concrete vorm voor ons moeten zien, daarom is het volkomen correct, als de apostel zichzelf als voorbeeld voor zijn discipelen voorstelde. Een partijman was hij toch niet; want, zoals het resultaat van de geschiedkundige ontwikkeling heeft bewezen, was het in de strijd tussen de Christenen uit de heidenen en die uit de Joden niet te doen om de gelijkstelling van twee partijen, die evenveel recht hadden, maar om het vasthouden van de waarheid tegenover een van de waarheid afdwalende partij. De geschiedenis onderricht ons daarover, hoe het in de strijd van de Kerk met de verschillende ketterse partijen gesteld was. Als dus Paulus zich in zijn vasthouden aan de gezonde leer als voorbeeld voor de discipelen stelt, bedoelt bij daarmee geen partij-organisatie en partij-discipline, maar hij stelt de discipelen het ware in concrete vorm voor. Wij zien te vaak voorbij, van hoeveel gewicht dit is en komen daardoor in een te vergaand subjectivisme. Als wij van de grote voorbeelden, die ons de geschiedenis voorstelt, niet willen leren, dan verraadt dat een zeer grote tevredenheid met zichzelf en het gevolg zal zijn, dat wij een groot aantal fouten begaan, die voor ons en voor de zaak, die wij dienen, niet dan smartelijke gevolgen kunnen hebben. De wolk van getuigen, die nu nog aanzienlijk groter is, dan in de tijd van de schrijver van de brief aan de Hebreeën (Hebr. 12: 1), moeten wij altijd voor ogen hebben. Wij moeten het voorbeeld vasthouden, dat zij ons hebben gegeven.

U weet dit, a) dat allen, die in Azië zijn, zich van mij afgewend hebben, mij de rug hebben toegekeerd als een, met wie zij verder niets willen te doen hebben, onder welke is Fygellus en Hermogenes, d. i. allen in Azië, tot wier klasse die beiden behoren.

Hand. 19: 10

De apostel bedoelt de Christenen, die in Asia proconsularis woonden. Zij schijnen te Rome gekomen te zijn, om als getuigen voor Paulus op te treden, maar toen zijn zaak een ongunstige wending nam, zich uit vrees aan zijn verdediging onttrokken te hebben en naar Azië terug gekeerd te zijn. Fygellus en Hermogenes zijn ons van elders niet bekend, maar worden bij name door Paulus genoemd, zo het schijnt, omdat hij in hen het meeste vertrouwen had gesteld en hun gedrag hem het meest bevreemd had. Zij hadden wel niet de Heere verloochend, noch het Christendom verzaakt, maar hadden Paulus verlaten en aan zijn zaak zich onttrokken. Timotheus wist dit wel reeds, maar de apostel voelt zich echter gedrongen om het hem te herinneren, deels omdat zijn hart ervan vervuld was en hij er zich diep over bedroefde, deels opdat Timotheus hun verkeerd gedrag hun onder het oog zou brengen en zich voor hen zou hoeden. Hij spreekt echter niet van hen met bitterheid, noch wenst hun iets kwaads toe. Hij vermeldt alleen hun handelwijze en toont zo ook hier, dat de geest van zijn Heer, de geest van de zachtmoedigheid en verschonende liefde in hem woonde.

De Heere geeft het huis van Onesiforus, waarvan ik later nog in het bijzonder de groeten vragen zal (Hoofdstuk 4: 19), barmhartigheid; want hij heeft mij dikwijls verkwikt door bewijzen van liefde jegens mij en heeft zich voor mijn keten niet geschaamd, zoals dat vele anderen hebben gedaan.

Maar toen hij hier (1 Kor. 16: 8) te Rome gekomen was heeft hij mij zeer naarstig gezocht, juist omdat hij gehoord had van mijn banden en heeft mij na een lang zoeken in de volkrijke stad, waar hij niet dadelijk berichten over mijn verblijf (Hand. 28: 16) kon verkrijgen, gevonden.

De apostel hebben allen, die niet naar hem horen, hem niet terwille zijn, in het algemeen niets met hem te doen willen hebben, de rug toegekeerd allen, die voor Timotheus daardoor zijn aangewezen, dat hem de namen Fygellus en Hermogenes worden genoemd, zodat dus deze voornamelijk tot hun getal behoren (vgl. Hoofdstuk 2: 17. 1 Tim. 1: 20 Er had zich dus in Azië een partij gevormd, die met Paulus niets meer wilde te doen hebben; zij zullen het tegengestelde hebben gedaan van hetgeen, waartoe de apostel Timotheus zo-even vermaand heeft de betrekking, waarin zij tot hem als hun leraar van het Evangelie hebben gestaan, hebben zij afgebroken. Wat eens zijn tegenstanders te Corinthiërs en in Achaje hadden nagejaagd, dat is hier geschied, zo niet van gehele gemeenten, toch door een talrijke partij en dat is juist nu en wellicht ten gevolge daarvan geschied, dat hij om het Evangelie in gevangenschap was. Als echter Timotheus weet, dat die gehele partij en weliswaar niet slechts inwendig, maar openlijk de apostel de rug heeft toegekeerd, dan moet dit voor hem een vermaning zijn, om des te meer zijn gemeenschap met hem te bevestigen en hem door de bitterheid van die ervaring voor zo’n verkwikking schadeloos te stellen, als hij die van een anderen uit Azië, van Onesiforus, heeft ondervonden. En als hij leest, hoeveel de apostel zo’n verkwikking waard geweest is, dan zal hij ze hem toch voor zijn deel niet willen onthouden, hem zijn liefde niet minder willen bewijzen dan deze Onesiforus.

Toen deze namelijk, waarschijnlijk om tijdelijke aangelegenheden, tegen het einde van de lente of in het begin van de zomer van het jaar 61 naar Rome kwam, rustte hij niet, voor hij de apostel had gevonden. Als toch Paulus het als iets bijzonders noemt, dat hij zich voor zijn ketenen niet had geschaamd, besluiten wij daaruit met recht, dat Onesiforus hem in het begin van zijn gevangenschap, d. i. op een tijd had bezocht, dat het nog iets nieuws en bevreemdends was de apostel in ketenen te zien en waar deze zelf zijn verlaten zijn daardoor meende te moeten verklaren, dat de vroegere vrienden en helpers zich voor zijn banden schaamden. Van Onesiforus nu zijn zonder twijfel de berichten afkomstig over de omstandigheden van de gemeente te Efeze, die Paulus te Rome ontving. Deze gaf hem bericht, dat zijn helpers in de Aziatische gemeenten zich in grote getale van hem hadden afgekeerd en dat Timotheus, deels door de zorg voor zijn levensonderhoud gedrukt, moedeloos was geworden en zich noch de geschokte toestand van de gemeente met energie aantrok, noch de arbeid van de prediking met echten ernst voortzette.

De Heere Christus geve hem, verleent hem ter vergelding daarvoor, volgens hetgeen hij in MATTHEUS. 10: 42 heeft gezegd, dat hij, die hier beneden Zijn gevangenen bezocht heeft en niet rustte voor hij hen vond, ook daarboven barmhartigheid vindt bij de Heere in die dag van het algemeen oordeel van de wereld. En hoeveel hij, Onesiforus, mij te Efeze gediend heeft, weet u zeer goed, zodat ik het u niet eerst hoef op te tellen.

In vs. 16 wenst de apostel eerst alleen aan het huis van Onesiforus barmhartigheid. In vs. 18 doet hij het vervolgens ten opzichte van Onesiforus zelf. Opmerkelijk is daarom het dubbele

"Heere": de Heere geve hem, dat hij barmhartigheid vindt bij de Heere in die dag! De apostel had wel de tweede maal kunnen weglaten; terwijl hij echter in het oordeel, dat zich voor zijn geest plaatst, Christus als de Rechter ziet, dringt zich het "bij de Heere" aan hem op, dat hij neer schrijft zonder angstvallig er acht op te slaan, dat hij met "de Heere geve" begonnen is.

Uit deze biddende wens, in verband met de omstandigheid, dat Paulus later alleen het huis van Onesiforus laat groeten, besluit men gewoonlijk, dat die reeds gestorven was, toen Paulus de brief schreef. Dan zou echter uit die plaats volgen, dat de hoogste beslissing over een mens niet dadelijk na zijn dood, maar pas op de jongste dag geschiedt en men daarom ook voor een gestorvene nog genade en ontferming bij de Heere zou kunnen afsmeken voor het laatste beslissende gericht. Om die reden komt dat slot dan toch zeer bedenkelijk voor; integendeel was Onesiforus zeker nog bij Paulus achtergebleven en van hem tijdens het schrijven van de brief afwezig, wellicht voor een dienst gebruikt, dat aan de apostel aanleiding geeft later nog zijn te Efeze bewezen diensten te gedenken. Deze zijn juist niet, zoals Luther en onze Staten-Vertalers het hebben opgevat, waarom zij het "mij" hebben ingevoegd, aan Paulus in het bijzonder bewezen, hoewel dat niet is buiten gesloten (vgl. Rom. 16: 2); maar Onesiforus was wellicht een van de diakenen (1 Tim. 3: 8 vv.) van de Efezische gemeente.

HOOFDSTUK 2

GETROUWE AMBTSBEDIENING VAN TIMOTHEUS. TROOST IN LIJDEN. VERMIJDEN VAN ENIGE ZONDEN

Vs. 1-21. De vorige afdeling opende de apostel volgens de spreuk in Hoofdstuk 1: 7 met de vermaning "schaam u dan niet. " Die, die voor ons ligt begint hij met het woord: "word gesterkt. " Hij verlangt van Timotheus een sterk worden of zich aandoen met kracht door de genade van God in Christus, om zich voor God als een rechtschapen en onstraffelijk arbeider voor te stellen, zowel in de arbeid in het woord, als in de leer (1 Tim. 5: 17). Wat het laatste, het arbeiden in de leer aangaat, zo moet hij de Christelijke waarheid van zijn leermeester ontvangen op dezelfde wijze, als hij die ontvangen heeft, verder overleveren aan getrouwe mensen, die voor het leraarsambt geschikt zijn, zonder er bezorgd voor te zijn dat hij wellicht onder die omstandigheden erge dingen zou kunnen lijden (vs. 1-3). Het lijden, waarover in de eerste plaats gehandeld wordt is, dat hij gebrek en ontbering ten opzichte van zijn onderhoud moet dragen. Drie gelijkenissen, die van een krijgsman, die zich niet met de zaken van de voeding bemoeit, die van een strijder in de spelen, en die van een landbouwer geven hem nu zodanige gezichtspunten, dat hij zich onthoudt van hetgeen, waartoe hij niet geroepen is, zich onderwerpt aan hetgeen hem opgelegd is en zich vertroost met de hoop op de toekomst (vs. 4-7). Wat nu verder de arbeid in het woord aangaat, weet hij, wat het hoofdpunt van de prediking van de apostel is geweest, namelijk de getuigenis van Jezus Christus, de Opgestane, die als de voortgekomene uit David’s geslacht in de eerste plaats zeker de Messias van Israël is, maar meer nog dan dit, namelijk de Heiland van de gehele wereld en dus ook van de heidenen is en aan dat hoofdpunt moet hij ook vasthouden. Als Paulus nu om dit Evangelie moet lijden tot zelfs de banden van een misdadiger, dan moet hij de gemeenteleden over de betekenis van zo’n lijden inlichten. Opdat zij geen aanstoot nemen aan zijn lijden, dat toch voor de heidenen een eer is, maar ook moet hij hen wijzen op het gevaar van verloochening van Christus, opdat zij niet door dwaalleraars van het ware Evangelie zich laten aftrekken (vs. 8-14). Om voor God in zijn persoon een rechtschapen en onstraffelijke arbeider voor te stellen, zal voor Timotheus overeenkomstig de staat van zaken te Efeze vooral behoren, dat hij het woord van de waarheid recht snijdt, dat hij dus dat geesteloze, ijdele roepen vlucht, zoals hij daartoe reeds in de vorige brief is gedrongen en op generlei wijze ertoe medewerkt dat de goddeloosheid zich verder uitbreide (vs. 15 en 16). Reeds is het met enigen tot werkelijke goddeloosheid gekomen. Er zijn te Efeze loochenaars van de opstanding, wier woord in het lichaam van de gemeente voortvreet als de kanker (vs. 17 en 18). Maar laten velen hun geloof verkeren, het door God gelegde fundament van een ware kerk blijft toch onwrikbaar vast staan. Dat in een zo’n groot huis, waartoe het fundament reeds was opgetrokken, ook aarden vaten waren, ja zelfs degenen gevonden werden, die tot oneer schenen gemaakt te zijn, kan niet bevreemden; men moet echter, door afzondering van zulke mensen, die deze vaten ter onere uitmaken, zichzelf reinigen, om een geheiligd vat te zijn ter ere, ten gebruike van de heer des huizes (vs. 19-21).

U dan, mijn zoon! die in toch meer dan Onesiforus (Hoofdstuk 1: 16 vv.) moet gedrongen voelen mij in trouw aan te hangen, laat u niet ontmoedigen, zodat u in gevaar zou komen u ook van mij af te wenden, zoals zij, die in Azië zijn (Hoofdstuk 1: 15). Word integendeel gesterkt (Efeze 6: 10) in de genade, die ons gegeven is (Hoofdstuk 1: 9 v.), de genade die in Christus Jezus is, doordat u aan haar de krachten ontleent, nodig tot volbrenging van uw roeping en die zij u, naardat u behoeft, voldoende schenkt (Joh. 1: 16 Fil. 4: 12 v.).

Christus bezit een eindeloze genade in Zichzelf, maar Hij heeft haar niet voor Zichzelf gehouden. zoals de waterbak zich door pijpen ontledigt, evenzo heeft Christus Zijn genade over Zijn volk uitgestort. Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen genade voor genade. Hij schijnt slechts te bezitten, ten einde ons mee te delen. Hij staat gelijk de immer springende fontein, maar slechts stromende om de lege kruiken te vullen en de dorstende lippen, die nabij komen, te lessen. Zoals een boom draagt Hij liefelijke vruchten, niet om aan de takken te blijven hangen, maar om te worden ingezameld door hen, die ze nodig hebben. De genade, hetzij haar werk zij te vergeven, te reinigen, te bewaren, te versterken, te verlichten, te verlevendigen of te herstellen, wordt immer van Hem om niet en zonder prijs verkregen; zelfs is er geen enkele vorm van het werk van de genade, die Hij niet aan Zijn volk heeft geschonken. zoals het bloed van het lichaam, hoewel uit het hart vloeiend, evenzeer aan ieder lid behoort, zo ook zijn de invloeden van de genade het erfdeel van elke heilige, die verbonden is met het Lam en daarin is een liefelijke gemeenschap tussen Christus en Zijn kerk, in zoverre zij beide dezelfde genade ontvangen. Christus het Hoofd, waarop de olie het eerst is uitgestort; maar dezelfde olie stroomt tot de uiterste zomen van de kleren, zodat de eenvoudigste gelovige een zalving heeft van dezelfde kostelijke nardus, die op het hoofd werd uitgestort. Dit is ware gemeenschap, als het sap van de genade van de stam tot de tak stroomt en wanneer men kan bemerken, dat de stam zelf onderhouden wordt door hetzelfde voedsel, dat de tak voedt. Naarmate wij dagelijks genade van de Heere Jezus ontvangen en haar meer gedurig erkennen, als van Hem afdalend, zullen wij Hem in gemeenschap met ons zien en de zaligheid van de gemeenschapsoefening met Hem ondervinden. Laat ons een dagelijks gebruik van onze rijkdom maken en ons steeds tot Hem wenden, als tot onze eigen Verbonds-God, van Hem de vervulling van al onze behoeften nemend, met evenveel vrijmoedigheid, als de mensen geld uit hun eigen beurzen nemen.

En hetgeen u van mij gehoord heeft onder vele getuigen. d. i. door hen omgeven, in hun tegenwoordigheid en gemeenschap, a) betrouw dat als een dierbaar goed (Hand. 14: 23; 20: 32), als een bij het afscheid van mij ontvangen pand, aan getrouwe mensen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te leren en dus geschikt om als evangelisten te dienen (Efeze 4: 11), of eens het ambt van ouderlingen te bekleden (1 Tim. 5: 17).

Tit. 1: 5

U dan, lijd verdrukkingen, als u met mensen te doen krijgt, niet in staat uw onderricht rijkelijk te belonen, onder een klasse, minder rijk gezegend. Lijd als een goed krijgsknecht van Jezus Christus, die weet dat hij bij het verrichten van zijn dienst allerlei noden en gevaren op zich moet nemen en bereid en gewillig is, als het geëist wordt, het leven ervoor te laten.

Als de apostel met een "u dan" terugkeert tot de vermaning, moet Timotheus datgene, waartoe hij vermaand wordt, zich laten welgevallen, met het oog op hetgeen in Hoofdstuk 1: 15 vv. gezegd is. Hij weet hoevelen in zijn nabijheid, in Azië, voor hun deel de band hebben verscheurd, die de gemeenten daar aan de apostel bond; hij heeft het dankbaar roemen vernomen van een, die evenals hij tot de gemeente te Efeze behoorde, van Onesiforus heeft ondervonden. Hoe zou dan niet bij hem, tot wie de apostel in zo’n bijzonder nauwe betrekking staat, dat hem door het woord: "mijn zoon", herinnerd wordt, het onrecht van de een en het voorbeeld van de andere een dubbele drang moeten zijn, om de vermaning van de apostel op te volgen? De strekking daarvan is, dat hij sterk moet worden. Hier is niet zo’n sterk worden bedoeld, als wanneer bij iemand zijn natuurlijke moed aangroeit, maar een sterk worden "in de genade, die in Christus Jezus is", d. i. krachtens de genade door Christus ons geschonken. Uit deze moet hij de kracht verkrijgen, die hij nodig heeft, om zijn ambtswerk te

verrichten, waartoe hij de begaafdheid had verkregen. Hij moet hetgeen hij uit de mond van de apostel heeft vernomen, aan zodanige betrouwbare mensen aanbevelen, die in staat zullen zijn ook anderen te leren. Dit is zijn taak, door welke vervulling hij volgens zijn verhouding tot de apostel zo'n liefde jegens hem kan tonen als Onesiforus voor zijn deel gedaan heeft en hem vertroosten kan bij hetgeen hij heeft moeten ondervinden van hen, die "in Azië" zijn. Hij moet door dat aanbevelen ervoor zorgen, dat de leer van de apostel, waarom het meer te doen is dan om zijn persoon, ook verder wordt geleerd, dus niet alleen, zoals hij daartoe in Hoofdstuk 1: 13 v. is aangemaand, zelf zich daaraan houden. Daar werd gezegd: "die u van mij gehoord heeft", hier wordt gezegd: "hetgeen u van mij gehoord heeft onder vele getuigen". Daarmee wordt Timotheus voorgehouden, dat het hier geen leer aangaat, die slechts in stilte door de een aan de ander moet worden meegedeeld, want op zo'n manier is zij niet tot hem gekomen. De apostel heeft hem niet onder vier ogen daarover onderricht gegeven, maar toen hij hem hoorde leren, was het in veler tegenwoordigheid. Verder is het ook geen leer, die hij voor zichzelf moet houden, of slechts bij gelegenheid aan deze of gene mag mededelen, maar er moeten leraars gevormd worden, die haar verder verbreiden en dat moet hij zich tot zijn taak stellen. Hij moet, als hij zich aan de leer van de apostel wil laten gelegen liggen, de moed hebben voor de verdere verbreiding zorg te dragen; want daartoe heeft hij moed nodig; hij zal de gevolgen, die zo'n werkzaamheid voor hem kan hebben, op zich moeten nemen.

Het is uit de kerkgeschiedenis bekend, dat zich te Alexandrië in Afrika, sinds het midden van de 2e eeuw uit de oorspronkelijke inrichting, waarin zij, die tot de doop werden voorbereid, het onderricht in het Christendom ontvingen een soort van theologisch seminarie ontwikkeld heeft. De omstandigheden van die stad werkten ertoe mee, dat de catecheten of leraars, die aan deze inrichting arbeidden, omdat zij veelal voor gevormde Grieken de Christelijke leer moesten voordragen en verdedigen, wetenschappelijk ontwikkelde mannen waren. Deze bepaalden zich nu niet slechts tot hun eigenlijke roeping, om het onderwijs, dat tot de doop voorbereidde, aan de catechumenen te geven, maar zochten ook jonge mannen, die zich aan hen aansloten, te vormen tot toekomstige leraars van het Christendom, door omgang en voordracht. De kerkelijke traditie wijst de Evangelist Johannes Markus niet alleen aan als stichter van de gemeente te Alexandrië, maar ook als vader van de Alexandrijnse catecheten-school. Dit rust zeker wel niet op geschiedkundige waarheid, maar wel moeten de kiemen voor dergelijke inrichtingen, zoals die een eeuw later volkomen ontwikkeld voorkomen, reeds in de tijd van de apostel te Efeze en elders aanwezig zijn geweest, omdat eerst als wij dit aannemen, de inhoud van de pastoraal-brieven recht wordt verstaan. Zo werden bijv. op het Alexandrijnse seminarie geen bezoldigingen gegeven, maar bemiddelde catechumenen gaven geschenken. Zo bestond ook de leerwijze niet zelden in een vragen en antwoorden en die het wenste verkreeg ook onderricht in de filosofische discipline en onderricht tot dieper inzicht in geheime samenspraken.

Niemand, die in de krijg dient, die zich voor soldij tot de krijgsdienst heeft laten aanwerven (1 Kor. 9: 7), wordt ingewikkeld in de handelingen van de leeftocht, alsof hij nog op zijwegen voor zijn onderhoud zorgen moest; zijn enig zoeken moet zijn om zijn dienst met inspanning van alle krachten te verrichten, waarvoor hij het loon ontvangt. Zo moet hij handelen, opdat hij die moge behagen, die hem tot de krijg aangenomen heeft en door hem eens, als de zege bevochten is, waardig zal worden geacht om deel aan de verworven buit te hebben.

Alle Christenen, maar voornamelijk de leraars moeten getrouw zijn aan hun aanvoerder en beslist in Zijn zaak. Zij, die zich goede krijgsknechten van Christus willen betonen, moeten moeite verduren, moeten dit in deze wereld verwachten, het geduldig dragen, wanneer het

komt en daardoor niet in hun standvastigheid bewogen worden. Een krijgsknecht, wanneer hij ingedeeld wordt, verlaat zijn beroep, opdat hij op de bevelen van zijn aanvoerder zou letten. Als wij onszelf overgeven om Christus' krijgsknechten te zijn, moeten wij los worden van deze wereld en ofschoon wij hier iets hebben te doen, moeten wij ons toch niet bijzonder aan deze zaken wijden, opdat wij daardoor niet worden afgetrokken en terzijde afgevoerd. De grote zorg van een Christen moet zijn Christus te behagen.

En, om een ander beeld tot verduidelijking van de vorige gedachte aan te halen, als ook iemand strijdt, zo hij in de wedspelen, zoals die bij de Grieken in gebruik zijn ("1Co 9: 24, als strijder denkt op te treden, die wordt niet gekroond reeds alleen omdat hij strijdt. Hij verkrijgt die zegekrans zeker niet, als hij niet wettelijk heeft gestreden, niet op een wijze, zoals dat volgens de regels van de kunst tot het verkrijgen van de zegepraal geëist wordt.

De landman, om nog een derde gelijkenis aan te halen, ten einde deze waarheid ook van een andere kant in het licht te stellen, als hij onder moeite en met inspanning (1 Tim. 4: 10) arbeidt, moet zo eerst de vruchten, die hij op zijn tijd oogst, vóór alle anderen, die ze pas indirect door hem verkrijgen, genieten (1 Kor. 9: 7, 10).

Merk hetgeen ik zeg, opdat ook het doel wordt bereikt, dat ik daarmee op het oog heb (MATTHEUS. 24: 15). maar de Heere geve u, als u eerst daarop zelf acht geeft, verstand (Efeze. 3: 4) in alle dingen, die hierbij in aanmerking komen. Hij brengt u daartoe, dat u de zorgen, die u drukken, overwint.

De apostel heeft in 1 Tim. 6: 6 vv. Timotheus gewaarschuwd voor geldzucht, die hem kon brengen tot ijdele schriftgeleerdheid, ten einde meer voordeel te behalen. Na die waarschuwing heeft hij ook naar de hem gegeven wenk in zoverre geluisterd, dat hij verder niet naar dergelijke winst is uitgegaan. Paulus heeft hem daarom, zoals wij vroeger hebben opgemerkt, zonder bedenking tot de dienst in de zaak van de collecten in Macedonië en Achaje kunnen gebruiken en de Corinthiërs als een betrouwbare arbeider in het werk van de Heere kunnen aanbevelen (1 Kor. 16: 10). Toen nu deze later ten tweeden male door de apostel naar Efeze werd gezonden (vgl. bij Hoofdstuk 1: 2), kwam hij daar in omstandigheden, die hem bij zo'n handelwijze, als hem als plicht was voorgehouden, in een zeer zorgvolle, behoeftige toestand brachten; want ten gevolge van het afvallen van de apostel en het vormen van een grote tegenpartij, waarvan wij in Hoofdstuk 1: 15 hebben gehoord, begeerde men een leraar niet, die zich vasthield aan het voorbeeld van de heilzame woorden, die hij van deze had gehoord. Men honoreerde slechts, ook in de gewoon geworden betekenis van deze uitdrukking, alleen degenen, die aan de zijde van Fygellus en Hermogenes stonden, het onderricht van dergelijke mannen echter, zoals die in vs. 2 worden genoemd, bracht slechts weinig aan. Nu moest dan Timotheus in dit opzicht als een goed krijgsknecht van Jezus Christus verdragen, dat hij zich in zo'n toestand bevond en niet daarom leed dragen, dat hij een leerling en helper van Paulus was, terwijl hij het veel beter zou hebben gehad als discipel en dienaar van de meer doordringende tijdgeest en hij met de gave, die hij bezat (Hoofdstuk 1: 6) zich een gewin had kunnen maken. Om al dergelijke gedachten weg te nemen, daartoe moet de eerste gelijkenis in vs. 4 hem helpen. Deze doet hem ook voelen, hoe verkeerd het voor hem zou zijn, wanneer in plaats van geheel en alleen voor zijn roeping te leven, hij nog daarnaast op aardse winst bedacht was. Zoals nu deze gelijkenis hem dringt tot sterk worden, zodat hij alle eigen, materieel belang als krijgsman van Jezus Christus laat varen, zo voegt de tweede gelijkenis in vs. 5 bij het abstine ("onthoud u ook het sustine ("neem op u. Gewillig moet hij op zich nemen al het harde en moeilijke, dat zijn beroep op hem legt en zich niet door de strijders in de circus laten beschamen, die zich graag en zonder

tegenspraak aan alles onderwerpen, wat de voorschriften, die voor hen bestaan, hun ten plicht stellen, zowel bij de voorbereiding tot de wedstrijden als bij het ten uitvoer brengen van die. Zij doen dat met het oog op de erekrans, die zij in geval van overwinning zullen verkrijgen en in het bewustzijn, dat zonder op die voorschriften acht te geven, de zege niet te verkrijgen is. Paulus wijst hier echter niet, evenals in 1 Kor. 9: 24 vv. op de zegekroon, die tegenover de vergankelijke staat, de onvergankelijke (Hoofdstuk 4: 8), omdat Timotheus vanzelf wel reeds zal "merken, wat hij zegt. " Hij stelt echter nog een derde gelijkenis voor, waarvan de zin neerkomt op hetgeen in Dan. 12: 3 geschreven staat: "de leraars zullen blinken als de glans van de uitspansels en die er velen rechtvaardigen, zoals de sterren, altoos en eeuwig. " Maar opdat Timotheus niet in zijn hart zegt: "wat baat mij het toekomstige bijzondere loon, dat de getrouwe leraars is toegezegd, als ik hier beneden in mijn ambt moet lijden en niet weet hoe ik het leven zal doorkomen, dan wijst Paulus in het woord "de Heere geve u verstand in alle dingen", dat er in deze gelijkenis ook een troost ligt voor het aardse. Aan de landman, die daar buiten het veld onder moeite en met inspanning bebouwt, heeft God de voorrang gegeven, om vóór alle anderen van de opbrengst van de velden genot te hebben en zo zal hij, die in geestelijke zin een akkerwerk (1 Kor. 3: 9) doet, ook wel het noodzakelijke tot zijn onderhoud ontvangen; de Heere zal hem niet verlaten, noch beschaamd laten worden.

Uw voordrachten voor de gemeente (1 Tim. 4: 13) moet u zo inrichten als het doel van de prediking van de zaligheid of de bediening van het woord eist (Hand. 6: 4. 1 Tim. 5: 17), en daarbij is hoofdzaak, dat de gelovigen de Heere leren kennen en de kracht van Zijn opstanding (Fil. 3: 10). Houd daarom in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de dood is opgewekt (Hand. 4: 10) en daardoor tot een Heer en Christus voor de gehele wereld gemaakt is (Hand. 2: 36), a) die is voortgesproten, zoals van te voren is aangekondigd (2 Sam. 7: 12 v. Jes. 49: 6 Ps. 72: 1 vv.), uit het zaad van David, naar mijn Evangelie, dat vooral op het oog heeft om een gehoorzaamheid van geloof onder alle heidenen teweeg te brengen (Rom. 1: 1 vv. ; 16: 25. v.).

Ps. 132: 11 Jes. 11: 1 MATTHEUS. 1: 1 Hand. 13: 23

a) Waarom, namelijk om het Evangelie over te leveren en te bekrachtigen (Fil. 1: 7, 17), ik verdrukkingen lijd, b) tot de banden toe als een kwaaddoener, tot die graad, dat ik mij ook gewillig aan de boeien van een misdadiger onderwerp (Kol. 4: 18); maar het woord van God is niet doordat ik een gevangen man ben (Hoofdstuk 1: 8) gebonden, zodat het niet verder de wereld zou kunnen doortrekken (2 Thessalonicenzen. 3: 1), integendeel, zoals het nu met mij is, zal dat meer tot bevordering van het Evangelie bijdragen (Fil. 1: 12 v.).

Efeze. 3: 13 Kol. 1: 24 b) Efeze. 3: 1; 4: 1

Daarom, omdat ik dit weet en dus omwille van het Evangelie niet voor dit lijden hoef te sidderen, verdraag ik met zo grote vreugde alles, al was het nog erger dan gevangenis en boeien (Fil. 2: 17), om de uitverkorenen, vooral voor die, die God uit de heidenwereld tot Zijn rijk uit vrije genade gebracht heeft en brengen zal (Tit. 1: 11 Rom. 8: 29 v.), opdat ook zij, doordat ik in mijn vlees vervul de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus (Kol. 1: 24), de zaligheid zouden verkrijgen, die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid, zoals ikzelf voor mijn persoon mij troost in mijn gevangenis, omdat de tijd van mijn ontbinding wel aanstaande is (Hoofdstuk 4: 6 vv.).

Eigenaardig aan onze brief is de herhaalde vermelding en bespreking van zijn gevangenschap van de zijde van de apostel evenals de wijze, waarop hij er over spreekt (vgl. Hoofdstuk 1: 8,

4: 6-8, 16-18). Overal heeft hij op het oog om Timotheus het juiste standpunt aan te wijzen, waaruit hij die gevangenschap beschouwen moet. De brief aan de Efeziërs heeft met onze brief relatief de meeste overeenkomst (vgl. Efeze. 3: 1 vv. ; 6: 19 v.). Men voelt, dat Paulus niet aan het einde, maar wel in het begin van zijn gevangenschap aanleiding had om zijn banden in het juiste licht te stellen en Timotheus te vermanen, zich voor hem, de gevangene, niet te schamen. Elke latere vermaning van deze inhoud zou, omdat Timotheus de apostel in zijn banden met echt kinderlijke trouw gediend heeft (Fil. 2: 22), volstrekt onbegrijpelijk zijn.

Treurig was de toestand van Paulus. Hij leed verdrukkingen tot de banden toe, alsof hij een booswicht was; maar temidden van die verdrukkingen verblijdde hij zich. Wij lezen het in zijn woorden. En waarover verblijdde hij zich? Hierover, dat het woord van God niet was gebonden. Hem kon men binden en beletten uit te gaan in de wereld, om allerwegen het woord van God te prediken; maar dat woord zelf kon men niet binden. Het behield zijn vrije loop onder de volken en openbaarde zijn verlichtende, vertroostende, heiligende, herscheppende kracht overal, waar het gelovig werd aangenomen. Dit gaf de Apostel rijke stof van innige vreugde, al kon hij zelf het niet zo vrij verkondigen, als hij wel wenste. Ja, hij roemde in zijn verdrukkingen, want waarom leed hij en waartoe leed hij? Hij leed om de verkondiging van het Evangelie; en dat Evangelie was dubbel waardig om erom te lijden; want het ontdekte de grote, troostvolle, blijde waarheid, dat Jezus Christus, die uit het zaad van David was, in wie de beloften, door de profeten aan de vaderen gedaan, vervuld waren, uit de dood is opgewekt. Van die waarheid was hij op goede gronden ten volle overtuigd. Hij gevoelde en erkende haar gewicht. Zij was de grondzuil van zijn geloof, van zijn rust en hoop en hij wil daarom, dat Timotheus gedurig van haar zal gewagen. En waartoe leed Paulus? Opdat de gelovigen zijn voorbeeld zouden volgen en, evenals hij, de zaligheid verkrijgen, die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid. Hoe groot en edel! Alles heeft hij voor God en de Heer en zijn mede-Christenen over. Als het woord van God maar zijn loop mag hebben, als het Evangelie maar wordt verbreid en de uitverkorenen maar behouden worden, dan is alles hem goed, dan verdraagt hij alles graag. Och! dat zijn geest meer in ons zij!

Dit is een getrouw, een waar woord: a) Want als wij met Hem gestorven zijn, als wij zoals Christus het leven willen verliezen voor de zaak van God, zo zullen wij ook met Hem leven. Evenals Hij, die uit de dood is opgewekt, zullen ook wij uit de dood door Zijn kracht opstaan en tot Zijn heerlijkheid ingaan (1 Thessalonicenzen. 5: 9 v. Rom. 8: 17).

Rom. 6: 8

Paulus heeft vier van deze getrouwe woorden. Het eerste komt voor als aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Het volgende vinden wij in 1 Tim. 4: 6 : De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de beloften van het tegenwoordige en van het toekomende leven. Het derde staat in 2 Tim. 2: 12
Dit is een getrouw woord, als wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen; en het vierde staat in Tit. 3: 8 : Dit is een getrouw woord, opdat degenen, die aan God geloven, zorg dragen om goede werken voor te staan. Wij kunnen een verband tussen deze getrouwe woorden zien. Het eerste legt de grond van onze eeuwige zaligheid in de vrije genade van God, die ons geopenbaard is in de zending van de grote Verlosser. Het tweede bevestigt ons de dubbele zegeningen uit de hogere en lagere waterwellingen, de tijdelijke en de eeuwige goederen. Het derde woord toont ons een van de plichten aan, waartoe het uitverkoren volk geroepen is, wij moeten met Christus lijden en ontvangen daarbij de belofte, dat als wij lijden, wij ook met Hem zullen heersen. Het laatste woord spreekt van de vorm van het Christelijke leven en

nodigt ons uit om ons met ijver in goede werken te oefenen. Zo zien wij dat de zaligheid in de vrije genade wortelt, dat de voorrechten van de zaligheid in het tegenwoordige en in het toekomende leven te verkrijgen zijn; en wij zien ook twee grote takken van het lijden met Christus en het arbeiden met Christus, beladen met de vruchten van de geest. Bewaar deze getrouwe woorden in uw hart. Mochten zij de leidslieden van ons leven zijn, ons troosten en onderwijzen. De apostel van de heidenen heeft ze trouw bevonden. Zij zijn nog getrouw, geen woord daarvan zal ter aarde vallen; zij zijn aller aanneming waardig, laten wij ze aannemen en er de waarheid van ondervinden. Laten deze vier getrouwe woorden op de vier hoeken van mijn huis geschreven zijn.

Als wij verdragen al het harde en moeilijke, dat ons in de dienst van Christus is opgelegd, wij zullen ook met Hem heersen, als Hij, onze Heere, verschijnt, om Zijn rijk op aarde op te richten (MATTHEUS. 19: 28 Openbaring 5: 10; 20: 6). Maar aan de andere kant staat ook vast: b) als wij Hem verloochenen, Hij, van wie de beslissing over ons eeuwig lot afhangt, naardat Hij ons voor de Zijnen zal erkennen of niet, zal ons dan ook verloochenen ten dage van het laatste oordeel (MATTHEUS. 7: 13; 10: 33
Rom. 8: 17. 2 Kor. 4: 10 1 Petrus 4: 13 b) Mark. 8: 38

Wij moeten niet denken, dat wij voor en met Christus lijden, als wij niet in Christus zijn. Geliefde vriend! vertrouwt u alleen op Jezus? Zo niet, waarover u dan ook mag te klagen hebben op aarde, u lijdt niet met Christus en heeft geen hoop met Hem in de hemel te heersen. Hieruit volgt niet, dat al wat een Christen lijdt, lijden met Christus is, want het is duidelijk, dat Hij door God geroepen wordt om te lijden; als wij onbezonnen of onvoorzichtig zijn en ons in toestanden begeven, waarvoor ons noch de voorzienigheid, noch de genade bekwaam gemaakt heeft, dan mogen wij onszelf wel afvragen, of wij niet veeleer zondigen, dan gemeenschap hebben met Jezus! Als wij de hartstocht stellen in de plaats van de rede en eigen wil laten heersen in plaats van het gezag van de Schrift, zullen wij de strijd van de Heere strijden met de wapens van de boze en het moet ons dan niet bevreemden, als wij onszelf verwonden. Nog eens: in moeilijkheden, die over ons komen als gevolg van de zonde, moeten wij niet menen dat wij lijden met Christus. Toen Mirjam kwaad sprak van Mozes en met melaatsheid geslagen werd, leed zij niet om Gods wil. Bovendien, het lijden, dat God welgevallig is, moet uitlopen op Zijn verheerlijking. Als ik lijd om een naam te verkrijgen, of toejuiching in te oogsten, zal ik geen andere beloning ontvangen dan die van de Farizeeër. Daarenboven wordt geëist, dat liefde tot Jezus en liefde tot Zijn uitverkorenen altijd de drijfveer van ons geduld zijn. Wij moeten de geest van Christus openbaren door zachtheid en vriendelijkheid en vergevingsgezindheid. Laat ons onderzoeken of wij echt lijden met Jezus. En als wij zo lijden, wat is dan onze lichte verdrukking, vergeleken bij het heersen met Hem.
het is zo heerlijk in de smeltoven met Christus te zijn en zo’n grote eer met Hem te schande gemaakt te worden, dan, al was er geen toekomstige beloning aan verbonden, mochten wij ons nog gelukkig rekenen met het tegenwoordige; maar nu de beloning zo eeuwig, zo oneindig veel groter is, dan wij recht hadden te verwachten, zullen wij nu niet vrolijk ons kruis opnemen en blijmoedig onze weg gaan?

a) Als wij ontrouw zijn, als wij een geheel tegenovergestelde wandel hebben als waardoor de gelovigen zich onderscheiden (Hebr. 10: 39) en dus ons woord breken, omdat wij Hem toch geloof hebben toegezegd, Hij doet het tegengestelde, Hij blijft getrouw, Hij kan zichzelf niet verloochenen, zodat Hij ten opzichte van hem, die geen geloof bewaart, handelen zou alsof hij Hem even lief en waard zou zijn alsof hij getrouw was gebleven (Rom. 3: 3 v.).

Num. 23: 19 Rom. 9: 6

In vs. 10 heeft de apostel gesproken van een eeuwige heerlijkheid, die met de zaligheid, in Christus Jezus gegeven, verbonden is. Tot deze wil hij anderen leiden, nadat hij zelf die in hoop deelachtig geworden is en hij zou zijn roeping miskennen, als hij niet tot dat doel alles leed, wat hem mocht overkomen. Wat een heerlijk doel, deze eeuwige heerlijkheid! Met het oog daarop roept hij uit: "Dit is een getrouw woord (1 Tim. 1: 15): sterven wij met Hem, wij zullen met Hem leven, verdragen wij met Hem, wij zullen met Hem heersen. " De nadruk ligt op de nazinnen, de belofte wordt verzekerd, niet, zoals vele uitleggers menen, de voorwaarde ingescherpt, anders moest met het "als wij met Hem sterven", dat, zoals duidelijk is, in lichamelijke zin moet worden opgevat (en niet in de zin als Rom. 6: 8) een voorwaarde zijn genoemd, die ieder kan vervullen, dat toch niet het geval is, omdat ook niet van een alleen ideale overgave van het leven in de dood (1 Kor. 15: 31; 2 Kor. 4: 10 sprake kan zijn. Hoe zouden wij een sterven vrezen, wil de apostel zeggen, dat gemeenschap aan het sterven van Christus is, als ons daarna een leven wordt voorgesteld, dat gemeenschap van Zijn leven is? En hoe zouden wij het tegenwoordige lijden niet verdragen, als wij zekerheid hebben, daarvoor het koninklijk heersen van Christus te delen? Dat wat onder het "met Hem heersen" bedoeld is, behoort tot de toekomst, als Christus uit het verheven zijn boven de wereld in de wereld terugkeert, om Zijn rijk op aarde op te richten. De heerschappij van de gelovigen over de wereld staat tegenover de tegenwoordige verdrukking door de wereld. Tegenover zo’n belofte wordt nu echter ook de waarschuwing vernomen voor het tegendeel van hetgeen zo’n belofte heeft. Dan ligt de nadruk op de voorzinnen: "als wij verloochenen", "als wij ontrouw zijn", bij het laatste echter op de nazin: "Hij blijft getrouw", zoals uit de verdere uiteenzetting van de gedachte blijkt. Hij, die Zichzelf niet verloochenen, die niet ontrouw worden kan, zal niet, evenals die jegens Hem ontrouw is, met Zichzelf in tegenspraak komen, Zich niet tot hem, die geen geloof houdt, zo gedragen, alsof die een gelovige was, waardoor Hij Zich zou verloochenen, Zich zou houden, alsof Hem trouw en zonde gelijk was.

Het is een groot misverstand, wanneer men het woord van de apostel als een woord van troost opvat, ongeveer in deze zin: al zijn wij uit zwakheid ontrouw, wij mogen ons geruststellen met de gedachte, dat Hij Zijn woord niet zal breken, maar ondanks dat Zijn trouw aan ons zal bewijzen. In gezonde zin is deze gedachte zeker waar, maar het verband van de rede toont duidelijk, dat de apostel hier met nadruk wil waarschuwen en met andere woorden wil zeggen: beeld u niet in, dat, als u ontrouw bent, de straf van de Heere zou uitblijven; Hij is even getrouw in Zijn dreigingen, als Hij het in Zijn beloften is.

Het is mijn ernstige begeerte, dat de Efeziërs mijn banden, die ik draag, in het juiste licht leren beschouwen en zich om deze niet voor mij en mijn Evangelie schamen, zodat zij zich door die verleiders (Hoofdstuk 1: 15) zouden laten aftrekken (Efeze 3: 13). Breng u dan deze dingen, die ik u heb voorgehouden (vs. 9-13), in gedachtenis, als u bij de openbare godsdienst uw voordrachten houdt. En betuig, vooral ten opzichte van het laatste gezegde (vs. 12 v.), met nadrukkelijke verzekering (1 Tim. 5: 21; 6: 13 Efeze 4: 17) voor de Heere, bij wie zoveel erop aankomt, dat wij Hem niet verloochenen en onze trouw jegens Hem niet breken, dat zij geen woordenstrijd voeren, noch door het dulden van die strijdende leraars in hun midden die verkeerdheid begunstigen (1 Tim. 6: 4 Tit. 3: 9), dat tot geen ding nut is, de heiligmaking in het geloof (1 Tim. 1: 4) niet bevordert en tot niets dient dan tot verkering van de toehoorders, omdat de hoofdzaak, waarop het in het Christendom vooral aankomt, terzijde wordt gesteld (vgl. vs. 8).

Strijden over woorden is ten allen tijde in de kerk voorgekomen. Veel verwarring, veel scheuring is door zulk strijden teweeggebracht. Men meent om de hoogste en belangrijkste goederen te strijden en ten slotte is de grond van de hele strijd alleen die, dat wij de woorden

van de tegenstanders en zij onze woorden niet juist begrijpen. Hoe goed zou het zijn, als wij, voordat wij ons met die strijd inlieten, eerst in stilte echt beproefden, of het werkelijk nodig was om te strijden.

Benaarstig u, om uzelf voor God beproefd voor te stellen een arbeider, die niet beschaamd wordt, die in Zijn oordeel zal kunnen bestaan (Fil. 1: 20), die het woord van de waarheid recht snijdt.

Luther verklaart deze uitdrukking aldus in zijn kanttekening: "dat hij de wet en het Evangelie niet door elkaar mengt, maar de wet stelt tegenover de ruwe, harde, boze en hen brengt onder het wereldlijk gezag, of in de ban doet, maar de vreesachtige, bekommerde en vrome troost met het Evangelie. " Anderen zien haar aan voor een gelijkenis, aan een huisbezorger ontleend, die aan ieder toedeelt, aan groten en kleinen, wat nodig en betamelijk is. Zo moet Timotheus en ieder leraar en huisbezorger van God (1 Kor. 4: 1) zijn toehoorders onderrichten, leiden, waarschuwen, vertroosten, zoals zij het nodig hebben, tot ieder zoveel zeggen en van het woord op hem toepassen, wat en zoveel als hij gebruiken en verdragen kan; inzonderheid dat hij de zwakken melk, de sterken vast voedsel voorlegt, de gerusten niet vertroost, de bedroefden naar God, niet meer dan nodig is, beangstigt en verschrikt. Op onze plaats zal echter de uitdrukking wel betekenen recht met het Evangelie handelen, niet van het hoofddoel tot nevenzaken of nutteloze dingen of omwegen afgaan; vgl. het "niet recht wandelen naar de waarheid van het Evangelie" in Gal. 2: 14

Het woord orytomein is een woord van de priesterlijke bediening, ziende op het goed verdelen van de offerande, die op het altaar gelegd moest worden met afsnijding of terzijde legging van die delen, die niet geofferd moesten worden en af te zonderen van die, die geofferd moesten worden. In deze zin nemen Chrysostomus, Oecumenius en Theophylactus het woord hier, zeggende dat de apostel van Timotheus eist van de prediking van het woord af te zonderen alle schadelijke en nutteloze twistvragen; alle overtollige dingen en zijn toehoorders alleen te geven de zuivere melk van het woord.

a) Maar stel u (Tit. 3: 9) tegen het ongoddelijk ijdel roepen, zoals dat bij die verkeerde leraars te Efeze in zwang (1 Tim. 6: 20) en alleen naar de smaak van ongeestelijke lieden is (1 Tim. 4: 7). Stel u krachtig daartegen, want zij zullen in meerdere goddeloosheid toenemen. Die eenmaal aan die verkeerdheid zich overgaven, zullen een toebereide grond van het hart doen vinden, als dwaalleraars opstaan, die goddeloze leringen voordragen.

1 Tim. 1: 4 Tit. 1: 14

En hun woord, het woord van hen, bij wie het werkelijk reeds daartoe is gekomen, zal voorteten zoals de kanker, die ontzettende ziekte, die het een deel van het lichaam na het andere aansteekt; onder welke dwaalleraars, die reeds tot zo grote goddeloosheid zijn voortgegaan, is Hymeneüs en Filetus.

Die beiden van de waarheid zozeer zijn afgeweken, dat zij haar reeds geheel hebben verloren, zeggende, dat de opstanding voor de gelovigen al daarmee geschied is, dat zij de opwekking of wedergeboorte hebben gekregen (Efeze 5: 14 Rom. 6: 4) en dat dus een opstanding van het vlees niet meer te wachten is 1Co 15: 22 en deze verkeren reeds sommiger geloof, zodat ook die eveneens het Christelijk geloof vaarwel gezegd hebben.

Als de apostel schrijft: "hun woord zal voorteten zoals de kanker" denkt men over het algemeen, dat zij bedoeld zijn, die zich ophouden met dingen, waarmee Timotheus niets te doen moet willen hebben. Tot deze zouden dan ook Hymeneüs en Filetus gerekend moeten worden, van wie gezegd wordt, dat zij leren dat de opstanding reeds geschied is en het is toch ongelofelijk dat een dwaalleer, die de grondslag omverwerpt, slechts zou worden voorgesteld als ongoddelijk ijdel roepen en Timotheus alleen zou worden vermaand, zich daarmee niet te verenigen. Men zal dus het subject voor het "hun woord" uit de relatieve zin "onder welken is Hymeneüs en Filetus" moeten nemen. Deze zullen hier evenmin als in Hoofdstuk 1: 15 2Ti Fygellus en Hermogenes en in 1 Tim. 1: 20 Hymeneüs en Alexander slechts bij wijze van voorbeeld met name zijn aangehaald, maar men moet ze houden voor de hoofden van een aanhang, die in de nabijheid van Timotheus, onderscheiden van de aanhangers van die afwijkende leraars in vs. 16, die slechts in ijdele overleggingen en twistvragen van een geesteloze schriftgeleerdheid welbehagen hadden een leer aankleefden, zo alle grondslagen omverwerpende, dat zij leerden, dat de opstanding reeds geschied was. Dat deze dwaalleer bij gnostieken van latere tijd wordt gevonden en dat die reeds ten tijde van de apostel was opgekomen, is te eer aan te nemen omdat het ontstaan begrijpelijk is. Wij weten uit 1 Kor. 15 hoe graag heidense Christenen de leer van een toekomstige lichamelijke opstanding van de doden lieten varen en uitspraken van de apostel zelf, zoals die in Efeze 2: 5 v. en Kol. 2: 12, gaven aan hen een aanknopingspunt, die van geen andere opstanding dan de inwendige, die van de wedergeboorte, wilden weten. Dit was een dwaalleer, waarmee ook de andere was gegeven, dat de opgestanen in deze zin hiermee reeds aan het einde waren gekomen en volmaakt waren, in plaats van de lichamelijke opstanding eerst nog bestendig te moeten tegemoet zien (Fil. 3: 10 vv.). Ontneemt zij zo de mens de plicht van ernstig toeleggen op heiligmaking, dan was te voorzien dat zij, die zo leerden, een snel en aanhoudend toenemenden aanhang zouden krijgen. In die zin moeten de woorden worden opgevat: "hun woord zal voorteten zoals de kanker", zo namelijk, dat het woord, dat van hen uitgaat, in het lichaam van de gemeente het ene lid na het andere aantast en verwoest.

Wat Hymeneüs aangaat nemen bijna alle uitleggers aan, dat hij dezelfde man is, van wie Paulus in 1 Tim. 1: 20 schreef, dat hij hem met zijn medegenoot, met Alexander, aan de satan had overgegeven, opdat zij zouden leren niet meer te lasteren en volgens de mening, die wij bij Hand. 19: 34 hebben ontwikkeld zal ook Alexander in Hoofdstuk 4: 14 v. ons als zo iemand voorkomen, die van de ban van de apostel evenmin als Hymeneüs onschadelijk had kunnen maken. Ondanks het overgeven aan de satan tot kastijding moeten beide van de slagen, waardoor zij waren getroffen, zich snel weer hebben hersteld en hebben zij zo weinig opgehouden met lasteren, dat het met hen eerder erger is geworden dan het vroeger was. Het is dus een geheel andere ervaring, die Paulus heeft gehad ten opzichte van de hem verleende macht tot excommunicatie, dan die van Petrus in Hand. 5: 3 vv. en 8 vv. Waar ligt hier de oorzaak? Het antwoord op deze moeilijke vraag, waarmee, zover ons bekend is, nog geen uitlegger zich heeft bezig gehouden, blijkt uit hetgeen de apostel verder in vs. 19-21 zegt. Toen Petrus aan Ananias en Saffira het oordeel van God voltrok, was de kerk nog op dat vaste fundament, dat het zegel had in de beide opschriften: "de Heere kent die de Zijnen zijn", en "een ieder, die de naam van Christus noemt staat af van ongerechtigheid. " Dit fundament moest de vastheid van zijn zegel op duidelijke manier aan de dag leggen. Toen daarentegen Paulus het Evangelie in de gehele wereld verbreidde, was reeds de eerste tijd van de kerk voorbij, het vaste fundament verhief zich reeds tot een groot huis en dan bleek het ook dadelijk bij het begin, dat in een groot huis niet alleen gouden en zilveren vaten zijn, maar ook houten en aarden en sommige ter onere. Geen van de latere gemeenten is weer zo geweest als de oorspronkelijke te Jeruzalem, van welke lof ons zo vaak wordt verkondigd (Hand. 2: 42 vv. ; 4: 32 vv. ; 5: 13 Integendeel hebben juist die gemeenten, die het beste begin

maakten, zoals die in Galatië en te Corinthiërs, ook des te sneller het verderf laten binnendringen. Nu moest men zich schikken in een andere regeling van God dan de oorspronkelijke was geweest (vgl. Openbaring 11: 1 v.), totdat te Zijner tijd de eerste regeling weer intreedt bij die gemeente, die weer het wezen en het karakter van de apostolische opneemt, om de overgang te vormen tot de voleinding van de gehele kerk (Openbaring 14: 1 vv. ; 19: 7 v. Ezechiël. 43: 7 vv.).

Evenwel de gelovigen hebben bij alle treurige ervaringen van het hart een heerlijke vertroosting, namelijk deze: het vaste fundament van God staat onwankelbaar vast, hebbende deze zegel (vgl. Num. 16: 5): "De Heere kent degenen, die Zijnen zijn; " en bovendien het tweede (Num. 16: 26 Jes. 52: 11): "Een ieder, die de naam van Christus noemt, staat af van ongerechtigheid. "

Het is alsof de apostel de behoefte voelde om zichzelf en Timotheus moed in te spreken met een "evenwel", gelijk aan dat van Asaf in Ps. 73: 1, "het vaste fundament van God staat onwankelbaar. " Onder dit vaste fundament van God moet de door God gestichte gemeente worden verstaan, die later (vs. 20) als een huis of gebouw wordt voorgesteld, maar hier eerst als grond of fundament, in zoverre de gemeente, zoals zij oorspronkelijk door God in de wereld is gesteld, slechts de onderbouw uitmaakt van het gebouw, dat pas gaandeweg wordt opgetrokken (vgl. Hand. 4: 32-5: 13). Dit fundament van God staat onwankelbaar, ondanks en in weerwil van alle menselijke inspanning, om het Godsgebouw aan het wankelen, ten val te brengen en zoals het nu van oude tijden af gewoonte was, aan de deurposten als ook op de grondstenen opschriften te plaatsen (Deut. 6: 9 Openbaring 21: 14), zo draagt ook dit Godsgebouw op zijn grondsteen een zegel of een opschrift, waardoor het eigenaardige van het daarop opgerichte gebouw uitgedrukt wordt en tevens een waarborg wordt gegeven voor zijn onvergankelijke duur. De ene zijde van het opschrift wijst op de hoogste troost van de gelovigen, de andere op hun heilige roeping, terwijl de vereniging van beide spreuken aanduidt, dat op deze weg de onwankelbare vastheid van het Godsgebouw, zowel van Gods kant, als van de kant van de mensen volkomen gewaarborgd is.

Reeds in zeer oude tijd is het de gewoonte geweest om op de posten van de deuren of op de grondstenen van een gebouw spreuken aan te brengen, opdat door deze het eigenaardige van dat gebouw zou worden aangetoond; om de nadertredenden te leren wat daarbinnen gevonden kan worden, of om de binnenkomenden te doen kennen wat zij in acht hadden te nemen, of om andere redenen. Een gebouw, gegrondvest op apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is, is het koninkrijk van God. Het zegel op dit gebouw is: "De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn" en "Een ieder, die de naam van Christus noemt, staat af van ongerechtigheid. " Het staat daar te lezen voor een ieder, die het wil binnengaan, opdat Hij weet de Heere niet te kunnen bedriegen. Wil men ook binnendringen, als men daarin niet behoort, de Heere des huizes zal buiten doen werpen, want Hij kent de Zijnen; Hij onderscheidt ze dan ook, die Hem niet toebehoren. Ach, zoals het onder Israël was, dat zo velen de mantel van de vroomheid omhingen en een schijn van godzaligheid aannamen; zoals er onder hen zo vele bedriegers waren; zo velen, ook die verduisterd in het verstand eigengerechtigheid godsdienst noemden, zo velen die zich aanmatigden, waarop hen de Heere geen recht had gegeven, zo is het ook onder het verbood van de genade nog, men wil zich indringen in het koninkrijk en de wereld meenemen; men kent zichzelf het geloof toe en bevlekt zich met een schone schijn. De mens brengt het vaak ver in die misleiding. Hij weet de naam te verkrijgen dat hij leeft en zie, hij is dood. Het lukt hem zichzelf te misleiden, zoals de leugenaar liegen kan, dat hij zijn eigen onwaarheden gelooft. Hij kan zich bedriegen, dat hij het waarachtig geloof valsheid of dwepen noemt en zichzelf voor anderen tot maatstaf

neemt. Maar lukt het de mens ook anderen en zichzelf te bedriegen, de Heere is niet te misleiden; want de Heere Jezus Christus is die God, die harten en nieren proeft, voor wie alle dingen naakt en geopend zijn, die in ons binnenste leest als in een boek; ja, wie alle dingen van eeuwigheid bekend zijn. Hij kent de Zijnen en onderscheidt zo ook degenen, die Hem niet toebehoren. Hoe kunstig het kleed ook zij nagemaakt, hoe behendig het aangezicht zij versteld, hoe nauwkeurig de nabootsing van woorden en vormen ook zij, Christus kent de vreemden, de bokken, die zich onder Zijn schapen willen mengen. Zijn oordeel is vreselijk over degenen. "Wee uwer! wee uwer! " heeft Hij op aarde over de geveinsden gesproken en Christus Jezus is gisteren en heden dezelfde tot in eeuwigheid. "Ik weet", zegt de Verheerlijkte, "dat u de naam heeft dat u leeft en u bent dood. U zegt: ik ben rijk en verrijkt geworden en heb geen ding gebrek, en u weet niet dat u bent ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt. " De boze zaait het onkruid op de akker, waarin de Zoon des mensen het goede zaad heeft gestrooid; bij het opwassen moge het ene aan het andere uitwendig enigszins gelijken; de Heere moge Zijn dienstknechten weerhouden het onkruid uit te roeien, de dag van de oogst komt, dan laat Hij het samen binden en met onuitblusselijk vuur verbranden. Wat baat dan die schijn? Hoe verschrikkelijk die misleiding! Zij het ook dat men in het oordeel zegt: "Heb ik in Uw naam geen krachten gedaan, geen duivels uitgeworpen? " De Heere zal antwoorden: "Ik heb u nooit gekend. Ga weg van Mij, u vervloekten! In het eeuwige vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is. " Hoe zondigt men daardoor! Het is bedriegen van de mensen, het is liegen tegen God, die men niet misleiden kan. Is satan niet vreselijker, omdat hij zich verandert in een engel van het licht? De goddeloze is dan daarom ook te gruwelijker, omdat hij zich men een vals kleed bedekt. O, wacht u voor die zuurdesem van de farizeeën, want de Heere is een God van waarheid. De Herder kent Zijn schapen en onderscheidt de bokken; rechtvaardig en heilig is Hij. "Ik ken de Mijnen", zegt de Heere. Menig gelovige wordt miskend en veracht. De Heere heeft een groot werk aan zijn ziel gedaan, grote genade is aan hem bewezen, maar er wordt gespot met zijn bevindingen en men noemt hem een huichelaar. Daar leeft een kind van de Heere in stilheid voort en velen zien naar hem niet, omdat het hem niet juist als anderen gegaan is, of er is een openbare zonde door hem gepleegd, die hij zo diep heeft betreurd, een Davidszonde, door een Davidsberouw gevolgd, die hem verachtelijk doet zijn. Daar leeft een ander met minder aangename karaktertrekken, of met een hem aanklevende zonde, die hij gedurig met hete tranen voor de Heere brengt; maar de mensen veroordelen hem. Wie onder mijn broeders en zusters is het onbekend, hoe de kinderen van deze wereld spotten met de kinderen van God en hun vijandschap tonen? Weet het ook niet menigeen van u, hoe zwaar het is miskenning te vinden, waar wij de gemeenschap van het geloof mogen verwachten? "Ik ken de Mijnen", zegt de Heere. Voor Zijn aangezicht is geen enkel van Zijn schapen verborgen, niet één ontgaat hem één ogenblik. En wat zegt het door mensen miskend te worden, als men door Hem gekend wordt? Wat zegt het eenzaam te wezen, als men gemeenzaam is met Hem? O! wat een dierbare vertroosting! Wat een zoete vreugd, als men uitroepen mag: "U Heere, weet het, dat ik genade van U ontvangen heb, U kent mij als de Uwe, Uw eigendom. " O, dan kan alles ontbreken, dan is een woestijn niet droevig meer. Kinderen van de Heere! Schapen van die grote Herder! al kent u de wereld niet, al wantrouwt u ook menigeen, die uw ziel liefheeft, daar is een boek van het leven, van het Lam. U leeft in het hart van uw Heer, die de namen van de Zijnen belijdt voor Zijn hemelse Vader. Hij acht dat droevige voor u goed en eenmaal een korte tijd nog slechts dan zal Hij alles openbaar maken. Al Zijn verborgenen en miskenden zal Hij bekend doen worden en hun die nieuwe naam geven, die niemand kent, dan die hem ontvangt. Nog een kleine tijd, dan roept Hij allen voor Zich. Vrees niet, want Hij kent u, Hij plaatst u aan Zijn rechterhand en doet u ingaan in Zijn heerlijkheid. Dat gekend worden door de Heere heeft een grote betekenis, want het is een kennen door de Machtige en Genadige. Hij is de Heere, die stormen het zwijgen oplegt en het woeden van de zeeën stilt.

Hij is het, die alle macht is gegeven in hemel en op aarde. Hij is de Gekruisigde, die de zonden vergeven kan en gebrokenen van harte helen. Die Herder bemint Zijn gekenden met een eindeloze, goddelijke liefde. Hij kent ze in hun zwakheid en zonde; hij weet hoe makkelijk ze struikelen en vallen; hoe het schaap geen ogenblik zonder de herderzorgen kan en daarom zorgt Hij en wijkt Hij van de Zijnen niet. Hij weet het, wie schapen, wie lammeren, wie zogenden zijn; Hij kent ieder in zijn gesteldheid, ook in al hun aardse noden en behoeften en omstandigheden. Alle dingen zijn Hem bekend en Zijn macht en liefde zijn groot genoeg, dat aan een ieder zal gegeven worden wat die behoeft. Een goede herder kent zijn schapen en daarom verlaat hij ze niet; hij kent hun behoeften en leidt ze naar grazige weiden en brengt ze tot het water; hij kent de ziekten en gebreken en hij geneest ze; hij kent hun machteloosheid tegenover het roofgedierte en daarom waakt hij. Zo kent de Heere Jezus de Zijnen. O, gekenden door Hem! wat een heil! Nee! u zult niet bezwijken, geen leed zal u genaken. Al zijn uw zonden, berouwvolle, ook nog zo velen, al woelen duizenden begeerlijkheden ook in u, al zijn de omleidingen van de duivel ook nog zo listig, ja! ween wel over uzelf en vrees; maar niet zonder hoop, zonder vertrouwen. De Heere, die u gekocht heeft met Zijn bloed, kent u; die medelijdende Hogepriester zal uw gerechtigheid, uw heil wezen; Hij zal u niet begeven, noch u verlaten. Als u Hem uw zonden klaagt. Hij roept u toe: "Ik ken
" Als u in het koninkrijk van de Heere moet strijden en u vraagt Zijn genade en kracht, terwijl het u zwaar valt, Hij antwoordt: "Ik ken u. " Als u in de nood verkeert, Hij schenkt u het teken, dat Hij op u ziet. Als u tot het doodsuur gekomen zult zijn, dan is uw Meester daar en Zijn: "Ik ken de Mijnen" vertroost en zaligt u. O, dan zal het reeds een geopende hemel wezen! Als u tot het oordeel wordt geroepen, de Heere zal tot u spreken: "Ik ken u als de Mijne. Ga in de vreugde van uw Heere. " Ja! door Jezus gekend te zijn is zaligheid, is eeuwig veilig wezen. Met Hem zal niets te moeilijk zijn. Hij waakt, Hij vergeeft, Hij zegent, de Machtige Jakob, de Verlosser van Israël.

Twee waarheden moeten de onverwoestbare tempel van de kerk als het ware tot een waarteken dienen en geven te kennen de troost en de hoop, maar ook wat de ware belijder van Jezus verplicht en verschuldigd is.

"De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn", zo luidt de spreuk Num. 16: 5 in de Septuaginta. Zij dus, die de Zijnen niet zijn, zondert de Heere af en daardoor blijft het gebouw vast. Wat zij, die de Heere toebehoren moeten doen, zegt het tweede deel van het opschrift.

Als iemand in de ongerechtigheid gevangen is, staat hij niet op het vaste fundament van God. Ik zou, als ik kon, de ziel van de onrechtvaardige uit zijn lichaam willen uittrekken; u zou dan zien, hoe bleek zij is, hoe zij siddert, hoe zij zich schaamt, hoe zij in angst is en zichzelf veroordeelt. Het oordeel van het geweten blijft steeds onveranderd; wel zegt niemand openlijk, dat het kwaad goed is, maar men verzint uitwegen en doet al het mogelijke, om zich door woorden als zonder schuld voor te doen; het geweten kan men echter niet misleiden.

Het fundament, waarop ons geloof rust, is dit: God was in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenend, hun zonden hun niet toerekenend. Het grote feit, waarop het waarachtige geloof vertrouwt, is, dat het Woord vlees is geworden en onder ons heeft gewoond, "en dat Christus eenmaal voor de zonden heeft geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen, die zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout; " de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem en door zijn striemen is ons genezing geworden; in één woord, de vaste zuil van de hoop van de Christen is plaatsbekleding. De verzoenende offerande van Christus voor schuldigen, Christus zonde gemaakt voor ons, opdat wij rechtvaardigheid van God zouden worden in Hem, Christus een waarachtig zoenoffer,

Zich opofferend voor zo velen als Hem door de Vader gegeven zijn, voor God bij name bekend en in hun eigen harten erkend door hun vertrouwen op Jezus dat is de hoofdwaarheid van het Evangelie. Als deze grondslag werd omvergehaald, wat konden wij dan nog? Maar hij staat onbeweeglijk als de troon van God. Wij weten het; wij rusten erop; wij verblijden ons erin; onze vreugde is het daaraan vast te houden, die te bepeinzen en te verkondigen, terwijl wij begeren door erkentelijkheid voor deze grondslag in al ons leven en wandel gedrongen te worden. In onze dagen richt men de aanval tegen de leer van de verzoening. Men kan het denkbeeld van plaatsbekleding niet verdragen. Men verfoeit de gedachte "dat het Lam van God de zonde van de mensen zou hebben gedragen. " Maar wij, die bij ondervinding de dierbaarheid van deze waarheid kennen, zullen haar ondanks alle tegenstand met vertrouwen blijven verkondigen. Wij verwateren en veranderen haar niet, in geen enkel opzicht doen wij haar tekort. Steeds zal Christus voor ons blijven een waarachtige borg, menselijke schuld en ellende dragend in de plaats van mensen. Wij kunnen, wij mogen dat niet prijs geven, want het is ons leven en ondanks elke tegenstand geloven wij, dat het vaste fundament van God staat.

Het geloof van enkelen kan wel te gronde gaan, maar de eigenlijke grondslag, of het vastgegronde hoofdgebouw van de gemeente van de Heere kan nooit worden gesloopt. Zoals door een zegel, waarop een spreuk gegraveerd is een zaak als iemands eigendom wordt gekenmerkt, zo heeft de Heere op Zijn gemeente deze dubbele spreuk afgedrukt. De eerste wijst daarop, dat ondanks alle menselijke kortzichtigheid, de vermenging van rechtvaardigen en goddelozen in de gemeente toch eigenlijk voor de Heere niet bestaat, dat, als vaste stenen in zijn gebouw, slechts zij zijn ingevoegd, die Hij als de Zijnen erkent. De tweede spreuk heeft betrekking op de onbedriegelijke waarheid, die het oordeel van de mensen in het onderscheiden van rechtvaardigen en goddelozen moet besturen. Niemand, die Christus' naam noemt (d. h. Hem aanroept, Hem als zijn Heiland belijdt), mag in de zonde voortleven. Elke zonde met voorkennis gepleegd, kenmerkt hem als een schijnlid aan het lichaam van Christus.

Maar in een groot huis (1 Tim. 3: 15) zijn, wat de stof aangaat, waaruit zij zijn gemaakt (1 Kor. 3: 12), niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden vaten en aan de andere kant, wat hun waarde aangaat, naar het gebruik, waartoe zij bestemd zijn, sommige ter ere, maar sommige ter onere (Rom. 9: 21 vv.).

Als dan iemand zichzelf van deze vaten ter onere reinigt, uit de verontreinigende gemeenschap treedt, zoals ik daartoe reeds in 1 Tim. 6: 5 vermaande, die zal een vat zijn ter ere, geheiligd en bekwaam tot gebruik van de Heere, tot bevordering van de welvaart van Zijn huis, tot alle goed werk toebereid; en zo'n vat te zijn is toch zeker ook de bijzondere wens van uw hart (vs. 15).

Tot het fundament van God, zo heeft de apostel in vs. 19 gezegd, behoren alleen zij, die de Heere echt toebehoren. In vs. 20 v. gaat de apostel meteen over tot de factische openbaring van de kerk, die in haar vorm, uit verschillende en zelfs tegenovergestelde elementen samengesteld, deze bewering schijnt tegen te spreken. Hij wil nu aanwijzen dat dit natuurlijk en relatief noodzakelijk is in een groot huis, zoals de kerk zich factisch openbaart. Aan de andere kant wil hij daaraan de vermaning verbinden, om zich te reinigen van alles, wat in een huis van God tot een vat ter onere maakt. Bij de woorden "in een groot huis" moet wel gelet worden op het woord "groot". Het drukt ongeveer dezelfde gedachte uit, als de gelijkenis van het net in MATTHEUS. 13: 47 vv. Is dat eens in de zee geworpen, dan kan het niet anders zijn, dan dat het vissen van allerlei aard opneemt en evenals wat eerst een "vast fundament"

(vs. 19) was in de kerk, als zij openbaar geworden is, tot een groot huis wordt, kan ook bij haar niet achterblijven wat bij elke grote woning plaats vindt, dat zij vaten verschillend in waarde en gebruik in zich bevat. Zo leert onze plaats ons de kerk op dubbele manier te beschouwen, ten eerste als het door God in de wereld gevestigde gebouw, waartoe alleen zij behoren, die de Heere echt toebehoren; en vervolgens als een groot huis, waarin wat van elkaar onderscheiden, ja, aan elkaar tegenovergesteld is, bij elkaar wordt gevonden. Het recht tot onderscheiding tussen een zichtbare en een onzichtbare kerk, welke laatste binnen de eerste de vaste grond vormt (Rom. 11: 1 vv.), is daaruit even duidelijk als dat het ten onrechte is als men de werkelijke openbaring van de kerk (het "grote huis tot de vorm van "het vaste fundament van God", al is het ook maar voor een deel, wil reduceren en daarom de vaten ter onere wil afscheiden. Geen uitwendige scheiding, maar het zichzelf reinigen van zulke mensen, noemt de apostel als het middel, dat hier moet worden aangewend.

Ook onder de gouden en zilveren vaten moeten de waardige, de echte onder de houten en aarden vaten de onoprechte leden van de gemeente worden verstaan. Elke klasse heeft echter in zichzelf haar trappen (vgl. MATTHEUS. 13: 23).

Vooral mag niet worden voorbijgezien, dat de eerste uit onvergankelijk, edel metaal, de andere daarentegen alleen uit breekbaar hout of aarde stof vervaardigd zijn en dus niet tot een blijvend, maar slechts tot een tijdelijk gebruik bestemd zijn, waarna zij worden weggedaan.

Zeker moesten alle leden van de kerk gouden en zilveren vaten zijn. Want zij is het lichaam van Christus, de kuise maagd, die geen vlek heeft; maar het is niet door de aard, of door de organisatie van de stof bepaald, of iemand een gouden of een aarden vat is, maar door onze wil. In de materiële wereld kan van een aarden vat nooit een gouden en uit een gouden nooit een aarden vat worden; in de geestelijke wereld is echter zo’n verandering en omkering. Paulus was een aarden vat, hij werd echter een gouden; Judas was een gouden vat, hij werd een aarden.

Vs. 22-Hoofdstuk 3: 12. "Liefde", De eerste vermaning, waarmee de apostel tot een nieuwe afdeling overgaat is: "Ontvlucht de begeerlijkheden van de jeugd". Deze wijst aan, dat hij, zoals het door ons hier boven geplaatste woord te kennen heeft, Timotheus wil onderrichten, tot welke ambtsbediening de Geest van God, als een geest van de liefde hem dringen moest. De begeerlijkheden of geneigdheden toch van de jeugd drongen er bij Timotheus op aan, om de plicht van de Christelijke liefde zo op te vatten, alsof hij het verkeer met hen, die de vaten ter onere in het huis van God uitmaken (vs. 20), niet geheel hoefde op te geven (vs. 21), maar alsof hij door met hen te spreken en door voorstellingen van de waarheid hen moest proberen te overwinnen en te overtuigen. Dergelijke idealistische gedachten moet hij echter terzijde stellen en daarentegen een liefde betrachten, zoals die met het zoeken naar de gerechtigheid en het geloof harmonieert en het zoeken van innige gemeenschap met alle ware, oprechte Christenen ten gevolge heeft. Met zo’n liefde is niet te rijmen het zich inlaten met strijdvragen, die slechts twist veroorzaken, maar zij eist iets anders, namelijk dit, dat een knecht van de Heere zich vriendelijk betoont jegens allen, bereid is om te onderrichten en op de juiste weg te brengen, waar ook maar de gelegenheid daartoe zich aanbiedt, dat hij met zachtmoedigheid hen draagt, die hem moeite veroorzaken en ook nog niet wanhoopt aan de bekering van hen, die hem nu nog tegenspreken (vs. 22-26). De apostel karakteriseert vervolgens nader de mensen naar hun zedelijke gesteldheid, zoals zij in de laatste dagen vóór Christus van de hemel verschijnt en aan de tegenwoordige loop van de wereld een einde maakt, de grote massa van de uitwendige Christenen zullen uitmaken. Hij gaat met zijn beschrijving zo ver, dat hij ze voorstelt als degenen, die wel de schijn van godzaligheid

hebben, maar de kracht ervan verloochenen. Vervolgens vestigt hij de aandacht van Timotheus op hen, die in de tegenwoordige gemeente reeds aanwezig zijn en op wie dat laatste eveneens toepasselijk is en wier zoeken er alleen toe dient, om zulke mensen te vormen, zoals die in de laatsten tijd er zullen zijn. Deze moet hij mijden, als zij zich aan hem opdringen, hen moet hij dadelijk van zich wijzen en niet door de schijn van godzaligheid zich laten misleiden, om hen voor medehelpers in zijn werk aan te zien. Dat zou een omkering van die liefde zijn, die hij moet beoefenen, een verkeerd vrede houden met allen zijn, terwijl de apostel daartoe vermaande met allen, die de Heere aanroepen uit een rein hart (Hoofdstuk 2: 22). Ook mag hij niet vrezen door afwijzing van die mensen, die van verkeerde gedachten zijn en geen proefhoudend geloof bezitten, zich gevaarlijke vijanden op de hals te halen; zij zullen het toch niet lang uithouden, maar snel met hun dwaasheid tot schande worden (Hoofdstuk 3: 1-9). Is Paulus zo eens gekomen op het onderwerp van sympathie, nu herinnert hij Timotheus nog aan zijn oorspronkelijk sympathiseren, toen hij een helper van de apostelen werd en dringt er bij hem op aan om zijn oorspronkelijke sympathie ook verder vast te houden. Het is een sympathie met allen, die godzalig willen leven in Christus Jezus, waarvoor zij dan zeker ook vervolging moeten lijden (vs. 10-12).

Maar ontvlucht de begeerlijkheden van de jeugd. Laat u niet in het werk van uw bediening dringen door die verkeerde neigingen, die aan de jeugdige leeftijd eigen zijn en waartegen dienvolgens ook door u (1 Tim. 4: 12) gewaakt behoort te worden. En jaag na rechtvaardigheid, geloof, liefde (1 Tim. 6: 11), vrede, dat is eendrachtig verbonden zijn met al degenen, die de Heere aanroepen uit een rein hart, met al de oprecht gezinde leden van de gemeente (vs. 19. 1 Kor. 1: 2

Bij "begeerlijkheden van de jeugd" moet men niet denken aan de verzoekingen tot wellust en onreinheid, maar ook aan andere verkeerdheden, bijvoorbeeld aan inbeeldingen van wie weet niet wat snel te kunnen volbrengen. Maar de Heere heeft geen lust aan de sterkte van het paard, noch een welgevallen aan de benen van de man, de Heere heeft een welgevallen in degenen, die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen (Ps. 147: 10 vv.). Men moet in alles de weg van de genade leren gaan, wantrouwend en ontvluchtend alles wat het jonge hart zou kunnen ingeven.

De jonge geestelijke heeft in zijn jeugd een helpster, maar ook een vijandin tegen zijn ambt. Hij heeft de frisheid, de openheid, de geestdrift, al het beminnelijke van de jeugd en dit maakt, dat in de regel alle harten voor hem kloppen. Men hoort hem liever prediken dan de oude geestelijke, daarom is bij hem de kerk voller. De kinderen gaan liever bij hem tot het godsdienstonderwijs, dan bij de oude geestelijke, want de jongere man komt hun voor als een broeder. Vooral het vrouwelijke geslacht sluit zich voor het grootste deel meer aan de jonge geestelijken aan dan aan de bejaarden. De jonge geestelijke weet zich in alle omstandigheden sneller te vinden, het is voor hem gemakkelijker zich naar die te schikken; de bejaarde heeft veelal iets stroefs, hij wenst, dat alles bij het oude blijft, alles in de oude gang bedaard voortgaat. Dit zijn voordelen, die de jonge geestelijke juist door zijn jeugd heeft. Tegenover deze voordelen staan echter grote gevaren. Het eerste gevaar is de ijdelheid. Deze sluipt zo vaak, zonder dat men er zich van bewust is, het hart in. De jonge geestelijke zou geen mens moeten zijn, als de bijval, die hij inoogst, hem niet ijdel maakte; o, dan komt het erop aan om zichzelf steeds de vermaning voor te houden, om de begeerlijkheden van de jeugd te ontvluchten! Een tweede gevaar is de onbestendigheid. Men wil alles in een betere gang brengen, men begint dit en begint dat. Men laat het weer liggen en komt tot een rusteloos jagen, tot een ijverig velerlei doen, dat niet goed is, want niets is voor de werkzaamheid van de geestelijke noodzakelijker dan rustig voortgaan. Een derde gevaar is de moedeloosheid.

Men gaat met jeugdige geestdrift aan zijn werk; men twijfelt niet aan een gezegend gevolg, maar men ziet zich bedrogen. Of alles blijft bij het oude, of het vuur dat men had aangestoken, blijkt een strovuur te zijn, dan wordt met het vuur ook de geestdrift uitzekert, men is verlamd, men trekt zich terug, men geeft zijn belangstelling, zijn kracht, zijn inspanning aan andere zaken.

En verwerp de vragen, die dwaas en zonder lering zijn, zoals de anderen die opwerpen, zij die niet rein van hart zijn (Tit. 1: 15 v.); mijd die, wetend uit eigen ervaring, die u te Efeze reeds vaker heeft opgedaan, dat zij, in plaats van iets tot verbetering in het geloof (1Tim. 1: 4) bij te dragen, integendeel twistingen voortbrengen (1 Tim. 6: 4 Tit. 3: 9).

En een dienstknecht van de Heere, die gezegend in zijn roeping werkzaam wil zijn (1 Kor. 10), moet niet twisten, Hij moet zich niet inlaten in strijd met degenen, die alleen hun wetenschap en welsprekendheid willen tonen, maar hij moet vriendelijk (1 Thessalonicenzen. 7) zijn jegens allen, bekwaam ("gezind om te leren (1 Tim. 3: 2) en die de kwaden, die door hun gedrag tot ongeduld en mismoedigheid zouden kunnen brengen, kan verdragen.

In vs. 21 werd gezegd: "als dan iemand zichzelf van deze reinigt, die zal een vat zijn ter ere". enz. Nu vermaant de apostel Timotheus om daarnaar te trachten, dat hij met allen, die de Heere aanroepen uit een rein hart, vrede houdt. Reinheid van het hart moest hen, die mede-Christenen, bij wie hij deze vindt, waard maken, zodat hij er prijs op stelt in vriendschap en gemeenschap te leven. De gehele vermaning heeft echter ten doel om, in plaats van zich over te geven aan datgene, waarin jongeren lust hebben, datgene te zoeken, waarom het een ware Christen te doen moet zijn, dat hij het zelf moge zijn en met hen in vrede leeft, die het zijn. Omdat hij daarentegen weet, dat die dwaze en nutteloze strijdvragen of disputaties, waarvan ook in Titus 3: 9 melding wordt gemaakt, altijd in twistingen ontaarden, kan hij zich met die niet inlaten; want een knecht des Heren zou hen, in wiens dienst hij is, zeer kwalijk dienen, als hij, in plaats van alleen op vrede met hen bedacht te zijn, die de Heere uit een rein hart aanroepen, twisting met hen, die slechts hun wetenschap willen laten schitteren, voor zijn werk zou houden.

Reeds in zijn eerste brief (Hoofdstuk 4: 7; 6: 4 v.) heeft de apostel Timotheus herhaalde keer erop gewezen, dat hij zich niet met nutteloze vragen bezig moet houden en weer nu. Waarom zo vaak? Omdat de verzoeking daartoe steeds weer onder nieuwe voorwendsels zich verheft. Die het allereerst aanbevolene jagen naar gerechtigheid, geloof, liefde enz. verzuimt, die wil zich toch in het een of ander goed voordoen en daardoor vervalt men vaak tot zulke dwaze en nutteloze vragen.

Zeker zijn er ook zeer belangrijke vragen, die men niet mag ontwijken, maar hier spreekt de apostel van zodanige, die hij dwaas en nutteloos noemt en waarvan Timotheus weet, dat zij slechts twisting voortbrengen.

Hij vermaant en wijst terecht (Tit. 3: 10), a) met zachtmoedigheid onderwijzend degenen die tegenstaan, die het Christelijk geloof, waartoe hij ze brengen wil, op allerlei wijze tegenspreken. Hij moet dit doen met hoop, of hun God door het verbreken van hun tegenstand te eniger tijd bekering gave tot erkentenis van de waarheid (1 Tim. 2: 4).

Gal. 6: 1

En zij weer ontwaken mochten, om gered te worden uit de strik van de duivel, waaronder zij in de tegenwoordige stemming van het hart gevangen waren en zolang zij nog, bedwelmd door verkeerde gedachten en meningen, voor deze al tegensprekende ijveren, gevangen blijven tot zijn wil, die is om tegenover de verbreiding van het Christelijk geloof bolwerken op te richten (2 Kor. 10: 4 v.).

Bij de weerspannigen, die Timotheus moet bestraffen of op onderrichtende manier moet terechtbrengen, moet niet gedacht worden aan dwaalleraars, noch aan degenen, wier geloof ziekelijk is, want deze waren reeds tot kennis van de waarheid gekomen, voor zij de dwaalweg insloegen, die zij bewandelen, of van de waarheid, eerst erkend, afweken. Er zijn niet-Christelijke tegenstanders bedoeld, die de Christelijke leer, als zij die horen voordragen, weerspreken, zoals het Griekse woord ook een opkomen uit een bedwelming schijnt te betekenen (vgl. Rom. 7: 9). De dienstknecht van de Heere nu moet bij de wijze, waarop hij de weerbarstigen bestraft, de mogelijkheid in het oog houden, dat God hun zou kunnen geven om andersgezind te worden en tot kennis van de waarheid te komen.

Is onze liefde een ware, d. i. een heilige liefde, dan is het zeker onmogelijk tegenover dwaling en zonde een onverschillige houding aan te nemen. Aan de andere kant moet tussen zaken en personen scherp worden onderscheiden en juist door de blik op de ongelukkige toestand van de dwalenden, ons medelijden worden opgewekt. Die daarom geen tegenspraak kalm kan dragen en beantwoorden is evenmin voor de dienst van het Evangelie geschikt, als die geneesheer tot vervulling van zijn roeping in staat zou zijn, die zich door de beschimpingen van een, die in koortsen ijlt, liet bewegen, om of het ziekbed te verlaten, of het schelden te beantwoorden.

HOOFDSTUK 3

OVER DE ZWARE TIJDEN VAN DE LAATSTE DAGEN EN HET GROTE NUT VAN DE HEILIGE SCHRIFT

En a) weet dit, dat in de laatste dagen, die aan de terugkomst van Christus onmiddellijk voorafgaan (2 Petrus 3: 3 Judas 1: 18) ontstaan zullen zware tijden, wat de toestand aangaat van het dan levend mensdom (Efeze 5: 16).

1 Tim. 4: 1

Want de mensen zullen, wat de grote massa aangaat, zijn liefhebbers van zichzelf, omdat ieder slechts zoekt wat het zijne is (1 Kor. 10: 24), geldgierig (1 Tim. 3: 3 Luk. 16: 14), laatdunkend, pralend, hovaardig (Rom. 1: 30), lasteraars (1 Tim. 1: 13 Tit. 3: 2), de ouderen ongehoorzaam (Rom. 1: 30), ondankbaar (Luk. 6: 35), onheilig (1 Tim. 1: 9).

Zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk (Rom. 1: 31), achterklappers, die boze laster over hun naasten uitstrooien (Ps. 52: 4 vv.), onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden (vgl. Tit. 8).

Verraders (Luk. 6: 16 Hand. 7: 52), roekeloos, lichtzinnig en onbedachtzaam handelend (Hand. 19: 36), opgeblazen, beneveld door hoogmoed en andere verblindende gedachten (1 Tim. 3: 6; 6: 4), meer liefhebbers van de wellusten dan liefhebbers van God (Rom. 16: 18 Fil. 18 v. Jak. 4: 1).

Hebbend op Farizese manier (MATTHEUS. 3: 7; 23: 2 vv. een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht daarvan verloochend hebben (Tit. 2: 12). a) Heb ook een afkeer van deze. Laat u niet innemen door mensen van die aard, voor zoverre die nu reeds in de gemeente zijn (1 Joh. 2: 18), vooral niet door degenen, die de schijn van godzaligheid hebben, maar de kracht van het geloof missen.

MATTHEUS. 18: 17 Rom. 16: 17. 2 Thessalonicenzen. 3: 6 2 Joh. 1: 10

Paulus laat hier een herinnering volgen aan de laatste tijd, om door deze Timotheus te oriënteren over hetgeen zeker reeds in deze tijd begint te ontwaken. Een plaats, parallel met de onze, is 1 Tim. 4: 1 vv. Het doel van de vermelding van de toekomst is beide keer om Timotheus daaruit het tegenwoordige te doen kennen, opdat hij weet wat onder die omstandigheden zijn plicht is. Evenals daar berust ook hier wat de apostel over de toekomstige vorm van het Christelijk leven zegt op een profetie van de goddelijke Geest. Op onze plaats is het echter niet de nabij zijnde afval van het geloof, waarop de apostel wijst, maar de onzedelijkheid onder Christelijke schijn en naam, zoals die zich in de laatste dagen zal openbaren.

Wat die tijden zwaar maakt is de toestand van de mensen, zoals die dan zijn zal. De apostel schildert die, terwijl hij een menigte van slechte eigenschappen optelt, waarmee zij zullen besmet zijn, maar zo, dat het "zij hebben een schijn van godzaligheid, maar de kracht daarvan verloochenen zij", het slot van deze optelling uitmaakt. Bij al hun verkeerde eigenschappen hebben zij een gedaante van vroomheid; maar dit is juist het ergste van alles, want terwijl zij vroom schijnen zijn het mensen, die de kracht ervan verloochenen of als iets, waarvan zij niets willen weten, van zich hebben afgestoten. Zij hebben dus de buitenzijde van de

vroomheid aangenomen, maar zich voor haar heiligende kracht dicht gesloten en zijn dus van alle verkeerdheden vol. De opsomming van de slechte eigenschappen begint met de eigenliefde, die het hare zoekt en de liefde tot de naaste uitsluit: op haar volgt in de eerste plaats de liefde tot het geld, die er alleen op uit is, om voor zich winst te doen en het zoeken naar iets beters dan geld en goed is, buitensluit. Laatdunkend of grootsprekend is hij, die zich een eer toe-eigent, die hem niet toekomt, hovaardig, die op anderen neerziet, als die minder eer dan hij waardig is; en een lasteraar, die anderen de eer ontneemt, die hij bij God heeft: Alle deze vijf eigenschappen hebben dit gemeen, dat de mens slechts aan zichzelf betekenis toekent en niet aan zijn medemensen. Dan volgen eigenschappen, die op onderdrukking van het zedelijk gevoel rusten, en daarom onnatuurlijk zijn. Het naast aan hem, die anderen de eer ontneemt, die hij bij God heeft, is hij, die de ouders gehoorzaamheid weigert, waarmee hij ze als kind moest eren en weer aan dezen, die de weldoener de dank weigert, die hij hem verschuldigd is. Die de goddelijke orde van de menselijke verhoudingen niet acht, is ongeestelijk, ongoddelijk 1Ti 1: 11. Die de stem van het bloed in zich verstikt, is zonder natuurlijke liefde; die zonder zedelijk gevoel van recht is (dat hij noch een verbond van verzoening maken, noch een verbond van het verdrag kan houden) is onverzoenlijk; en het gevoel voor waarheid moet hij in zich hebben gedood, die een achterklapper is. Deze, de achterklapper, laat aan zijn tong de vrije loop en is hierin aan de lasteraar (vs. 2) verwant, zodat de uiterste einden van de beide eerste rijen elkaar aanraken; hem komt onder hen, die de derde reeks uitmaken, de onkuise, de onmatige, het naast, die aan zijn hartstochten de vrije teugel laat en aan deze weer de wrede, die, zoals aan een ongetemd dier, geen plaats geeft aan verzachtende invloeden en weer aan dezen, die zonder liefde tot de goeden is, die een hart heeft ongevoelig voor hetgeen goed is, terwijl de verrader er geen gewetenszaak van maakt om hem aan de vijand prijs te geven. Onderscheiden van deze vier eigenschappen zijn de drie volgende: de roekeloze of lichtzinnige, de opgeblazene of verdwaasde, die meer een liefhebber van de wellusten is dan liefhebber van God, als hij enige kennis van God heeft; en deze mensen hebben die zeker, want zij willen voor vroom worden gehouden. Met de eigenliefde, die de liefde tot de naaste uitsluit, is de optelling begonnen, met de wellust, die met de liefde van God in tweestrijd is, eindigt zij. Drie rijen van eigenschappen onderscheiden wij een van vijf een van zes en een van zeven delen, welke laatste weer uit vier en drie bestaat. Het slot van het treurig beeld is het ergste van alles, wat het ontaarde mensdom te aanschouwen geeft, terwijl de zo voorgestelde mensen bij al dat zedelijk verderf het uitwendig voorkomen van vroomheid hebben.

De gehele plaats doet ons denken aan Rom. 1: 29-31 waarmee de onze verscheidene uitdrukkingen gemeen heeft, die anders niet voorkomen; het is een nieuw heidendom onder Christelijke naam, dat de apostel hier beschrijft.

Het vallen van een steen op de aarde is niet natuurlijker dan de geneigdheid van de mensen, om zich van God af te keren. Welke middelen er ook aangewend worden om hen er toe te brengen God en elkaar lief te hebben, zij zullen niet gelukken dan door de invloed van de herscheppende Geest. En zou iemand kunnen denken dat de zonden, die hier genoemd worden, minder fatsoenlijk zijn in mensen, die Christenen genoemd worden, dan in de heidenen? Wanneer enige vorm of denkbeeld van godsdienst gebruikt wordt als dekmantel of verontschuldiging voor moedwillige overtredingen van de wet van God, is het gevaar zelfs groter dan voor mensen, die openlijk alle eerbied voor God afwerpen.

Het is geen nieuw soort van pesten in de maatschappij van Christus, die hier ten toon worden gesteld, maar dezelfde die ook elders in deze en in de eerste brief, vooral 1 Tim. 4: 1, 2 worden beschreven. Mensen, die de godsdienst in dweepachtige bespiegelingen en

lichaamsoefening stelden, omgang met de geestenwereld voorwendden en daardoor rekenden met de uiterlijke wereld niets gemeen te hebben, zodat eigenlijke zedelijkheid, reinheid, menslievendheid niet tot hun plichten behoorden en zij tevens het uitvaagsel van het mensdom en het uitverkoren deel van het Christendom, naar hun stellingen, konden zijn. Om zich deze ongerijmdheid enigszins te kunnen voorstellen, denke men bijvoorbeeld aan de Munsterse wederdopers en aan sommige verschijnselen, die zelfs in onze dagen hier en elders zich vertonen.

a) Want, om u nog nader aan te wijzen welke mensen ik bedoel, dezen zijn het, die als vrome zielenjagers in de huizen insluipen (MATTHEUS. 7: 15) en nemen met hun toverkunsten de vrouwen (vgl. 1 Tim. 2: 14) gevangen, zij nemen die voor zichzelf tot een buit (MATTHEUS. 23: 15). Het zijn vrouwen, die met zonden geladen zijn, zodat zij aan de ene kant zich van die last proberen te ontdoen en aan de andere kant de zonden zelf niet nalaten, zodat zij door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden (Hebr. 13: 9).

Tit. 1: 11

Vrouwen, die altijd leren, altijd onderwezen willen worden, die er op uit zijn hoe zij tot God in een goede verhouding en eens in de hemel zullen komen en toch nimmermeer tot kennis van de waarheid kunnen komen, omdat haar leergierigheid er eigenlijk op uit is, hoe zij datgene, waarvoor zij vrezen, voorbij zullen kunnen sluipen (Hand. 20: 21; 21: 24 v.).

Met het woord: "heb ook een afkeer van deze" geeft de apostel Timotheus een aanwijzing, die met de vorige schildering wat plotseling en onverwacht verbonden is. Deze verkrijgt haar verklaring pas door hetgeen verder volgt, waar Paulus mensen, die Timotheus reeds rondom zich heeft, voorstelt, als behorende tot het mensdom van de laatste tijd. Degenen namelijk, die in de huizen insluipen en de met zonde overzaaide, zoals er woordelijk staat, door menigerlei begeerlijkheden beheerste, altijd lerend en nooit tot kennis van de waarheid komende vrouwen gevangen nemen. Deze moet hij mijden als mensen, waarmee hij niets te doen wil hebben; want het Griekse woord, dat in de grondtekst staat, is niet hetzelfde als dat in 1 Tim.
20 op dezelfde manier vertaald is en wat betekent, voor iemand uit de weg gaan, met wie men zich niet wil inlaten, maar dat wat in Hoofdstuk 1: 15 gebruikt werd voor "zich van mij afgewend hebben. " De mensen, die de apostel bedoelt, zijn dus degenen, die er voor wilden gehouden worden en zich zo voordeden, alsof zij met Timotheus in de beste verstandhouding waren. Zij drongen zich aan hem op; hij moet echter elke gemeenschap met hen afsnijden, want hun doen en zoeken heeft met zijn werk niets gemeen. Naast en buiten het leven van de gemeente maken zij zich drukte in de huizen, vooral bij vrouwen, die voor zonden, die zij opgestapeld hebben, boete moesten doen, maar dat niet willen en integendeel door allerlei begeerlijkheden worden gedreven. Aan deze zijn zulke mensen tot hulp, om over haar bekommernissen heen te komen, doordat zij godsdienstige gesprekken met haar voeren, die haar aangenaam onderhoud geven en tegelijk op vrome manier bezighouden, haar verklaring over het een of ander punt geven, zoals zij dit graag horen, zonder haar met de strengheid van de heilige waarheid te verlichten.

Het is een even bewijsbare als verootmoedigende opmerking, dat, evenals de waarheid, zo ook de dwaling en de zonde ten allen tijde een sterke steun in het vrouwelijk geslacht heeft gevonden. In het vrouwelijk karakter ligt de aanleg zowel tot de hoogste ontwikkeling van geloofskracht, als tot de hoogste openbaring van de macht van de zonde. Ook Jezus vertelt dat de Farizeeën vooral groten aanhang onder de vrouwen hadden gevonden.

Treffend is op onze plaats de karakteristiek van vrome zielenjagers, die vooral veel onder de Katholieken gevonden werden en nog worden, alsook van hun buit.

O mijn lieve jeugdige ambtsbroeders! wees toch voorzichtig; laat die rondlopers niet in uw gemeente en de vrouwen niet in uw hart! Deze zijn gevaarlijk, vooral voor jeugdige geestelijken. Juist de harten van zulke vrouwen kloppen voor hem; er is godsdienstige behoefte aanwezig; zij weten, dat zij met zonden beladen zijn en zijn daarom boetvaardig, zij willen vertroosting hebben uit het Evangelie.

Er zijn tegenwoordig weer overal van die opgewonden mensen en waar die zijn, is ook hun namaaksel. Het zijn van die mensen, die er werk van maken om het land door te kruisen, alle "Christelijke vrienden" en vooral alle predikers, die als Christelijk bekend zijn, op te zoeken. Zij verwarren de gemeenschap van de heiligen met kameraadschap en leggen er zich sterk op toe om alle besliste Christenen te kennen d. i. ze eens of vaker gezien te hebben. Hun themata, die zij met alle Christenen plegen te behandelen, zijn de zogenaamde adiaphora en de toekomst, het einde van de wereld, de openbaring van Johannes, vooral ook de zending en in het bijzonder "Basel of Leipzig" enz. Zij hebben voorliefde voor gevoelige opwekkingen, naast scherpe gezegden, opwekkings-predikaties met methodistische kracht, tranen, zuchten, buitengewone gelaatstrekken, kortom alle begeerlijkheden van godsdienstige dwazen vindt men bij hen sprekend en werkend. Om des te gemakkelijker het geweten te stillen, kiezen zij voor zich het werk van rondloper en nemen zo het recht om met hun geestelijke gaven overal te koop te lopen. Zij hebben soms een grote aanhang, beheersen vaak de opgewekten en hun stem is soms ook in wijdere kringen van invloed. Zij spreken over predikers en hun werken, over hun prediken, catechiseren en bidden meesterlijk, spreken zalig als de bisschop van Rome en verdoemen niet minder gemakkelijk. Zij brengen de goede en kwade geruchten in omloop, waardoor Paulus en diens navolgers altijd moesten heengaan. Met het vertrouwen van gewenste vrienden gaan zij altijd in de pastoriën en die ze nodigt om te gaan zitten, of ook zelfs maar staande aan het woord te komen, die mag wel toezien hoe hij ze weer kwijt raakt. Zij horen bijzonder graag zichzelf spreken, vooral als zij behalve hun eigen oren ook nog die van andere tot horen geneigd vinden. Op de toon en met de uitdrukkingen van hun lievelingsprediker, dragen zij hun oordeelvellingen, lofspraken, waarschuwingen, hun apocalyptische besluiten en apodictische bevelen in zaken van Christelijke vrijheid voor. Vinden zij instemming, dan worden zij bijzonder vertrouwelijk, vol vriendschap en persoonlijke aanbieding tot hulpbetoning van alle aard. Worden zij goedaardig behandeld, dan verdragen zij ook een beetje tegenspraak en terechtwijzing de vriendschap van en bekendheid met een beroemde prediker meer, is niet te duur gekocht, al moet men van de geestelijke heer ook iets verdragen. Zij komen steeds terug en als zij kunnen, proberen zij zich zeer aangenaam, zelfs onmisbaar te maken. Soms hebben zij zeer bijzondere zaken, bijvoorbeeld de wederterechtbrenging aller dingen, de eerste opstanding enz. Spaart men ze daarin, om ze niet toornig te maken, of in de hoop om hen langzamerhand op een zachte manier van de dwaling te genezen, dan hangt men u aan, ook al horen zij in de prediking de tegenovergestelde leer de goede dominee wordt dan zacht beoordeeld, hij weet nu nog niet beter of hij begint al naderbij te komen enz. Tegenover dat gemakkelijk te kennen onkruid van de wijnberg van God, evenals tegenover andere dergelijke praters binnen en buiten de gemeente is niets beter, dan de reeds bekende bezoekers van die soort eenvoudig de deur te wijzen, voor anderen een uur te bepalen, waarop men zich bereid verklaart met ieder te spreken, terwijl men tot beoefening van de zielenzorg bij dag en nacht, in rust en werktijd belooft de tijd daartoe te zullen geven. Die komt laat men gerust naar wens en begeerte vragen en zij, die niet komen over zaken met het ambt en de zorg voor de zielen in verband staande, kan men afwijzen door openlijk zich te beroepen op gebrek aan tijd. Dat verdriet

vaak die rondlopers; komen zij echter op het spreekuur, dan weten zij van te voren, dat de herder na verloop daarvan zal afbreken, zij kunnen dus niet te wijdlopig worden, en soms treffen zij anderen aan, met wie binnen hetzelfde uur ook moet gesproken worden.

De vrouwen gevangen te nemen zegt zoveel als de gemoederen van de zwakke vrouwen op een listige manier in te nemen. De apostel bedient zich van een verkleinend woord, dat de onze zeer gepast door "vrouwen" vertaald hebben. Hij bedoelt het zwakste soort van vrouwen, die weinig doorzicht hebben en zich door bedriegen gemakkelijk laten wegslepen. Het waren vrouwen met zonde beladen, zodat zij als gebukt gingen onder de lat van de ondeugden, werden door de velerlei begeerlijkheden gedreven en door verschillende aardsgezinde listen geslingerd. Zij leerden altijd, zij hoorden naar het onderwijs van de verleiders, maar tot de kennis en gelovige erkentenis van de waarheid, die zonder een heilige wandel niet bestaan kan, konden zij niet komen. Trouwens, de verleiders voedden haar met dwalingen en zij dachten nergens anders aan, dan aan het verzadigen van haar lusten.

Zoals nu Jannes en Jambres, zoals de traditie die Egyptische tovenaars noemt, door hun nabootsing van enige tekenen en wonderen, Mozes tegenstonden (Ex. 7: 10 vv., 22 v. ; 8: 7), zo staan ook deze de waarheid tegen, die u moet verkondigen, doordat zij de invloed ervan, doordat ze schijnbaar hetzelfde doen, krachteloos maken. Zij zijn mensen, verdorven van verstand (1 Tim. 6: 5), verwerpelijk aangaande het geloof (Tit. 1: 16).

Maar zij zullen niet meerder toenemen, hun aanhang zal niet op de duur groter worden en hun invloed groter en gevaarlijker; want hun uitzinnigheid zal wel in korte tijd allen openbaar worden, zoals ook die dwaasheid van de anderen, van Jannes en Jambres snel duidelijk geworden is, toen zij noch de plaag van de vorsen konden doen ophouden, noch die van de luizen konden nabootsen (Ex. 8: 8 en 18 v.).

Die Egyptische tovenaars, die de apostel noemt met de namen, waaronder zij bekend waren, zonder daarmee de geschiedkundige juistheid van deze te willen waarborgen, deden hetzelfde als Mozes, maar zij deden het om hetgeen Mozes deed krachteloos te maken; zij weerstonden hem daarmee. Eveneens is dit met hetgeen de schijnvrome rondlopers doen; zij bootsen het werk van een Timotheus na en spreken ook van hetgeen hij leert. Zij doen het echter om de apostolische getuigenis krachteloos te maken en degenen, die zij aan zich verbinden, voor de evangelische waarheid ontoegankelijk te maken. Zo stellen zij zich onder de schijn van Christelijke vroomheid vijandig tegenover de Christelijke waarheid, van die verkondiging boete en geloof eist en lijken dus aan de andere kant op de mensen van de laatste dagen, die onder de uitwendige schijn van vroomheid een leven zullen leiden in vervreemding van God. Juist daarom moet Timotheus de mening bestrijden, als was er tussen hem en hen geen onderscheid, maar hij moet ze van zich afwijzen, als mensen, met wie hij geen gemeenschap wil hebben en hun de rug toekeren. Hij kon in verzoeking komen, om zich de gemeenschap met hen te laten welgevallen, omdat zij toch altijd het Christendom leerden (vgl. Fil. 1: 18). Op die manier moet hij echter hun zoeken en werken niet beschouwen, maar als vijandschap tegen de heilige waarheid en hen zelf als mensen van bedorven zinnen, onbekwaam tot kennis en bij wie van wezenlijk geloof geen sprake is. Zij zijn "van een verdorven verstand, zodat het tevergeefs zou zijn om hen tot betere kennis te willen brengen en "verwerpelijk aangaande het geloof", zodat van een gemeenschap van het geloof met hen geen sprake kan zijn. Zij werken de waarheid tegen en zij zijn haar niet bevorderlijk. Zo moet Timotheus zijn verhouding over hen aannemen. Als dan de apostel er bijvoegt: "maar zij zullen niet meerder toenemen", dan is dit een geruststelling over de gevolgen, die het zou kunnen hebben, als Timotheus met hen brak. Hij zou kunnen vrezen, dat zij dan zijn werk in de gemeente door de invloed, die zij in

de huizen uitoefenden, zouden ondermijnen; maar zo ver zullen zij het niet brengen; het zal hun gaan, zoals het Jannes en Jambres gegaan is, terwijl hun dwaasheid of uitzinnigheid allen duidelijk zal zijn. Deze dwaasheid bestaat daarin, dat zij zich voordoen als vrome mensen en leiden willen tot Christelijke kennis, terwijl zij alle vrucht en alle vroomheid missen en de door hen onderwezenen bij hun zonden laten. Het handtastelijke van zo'n onzinnigheid zal hun geen verdere gevolgen doen ondervinden, dan dat zij zulke mensen als die vrouwen zijn, aan zich verbinden. In zoverre gaat het hun evenals het de Egyptischen toverpriesters gegaan is, wier gewaande wondermacht, waarmee zij hetzelfde als Mozes wilden doen, niet verder ging dan hun werd toegelaten om schijnbaar hetzelfde te doen. Zo stelt de apostel Timotheus gerust, zonder daarmee het vroeger door hem gezegde (in vs. 1-5 of Hoofdstuk 2: 17 () te weerspreken; want in Hoofdstuk 2: 17 spreekt hij van een dwaalleer, die de apostolische leer openlijk weersprak, zodat, wat hij daar voorzegde, op het schijn-Christendom, waarover hij nu handelt, geen toepassing toelaat en in vs. 1 vv. stelt hij de mensen van de laatste tijden niet zo voor, alsof hun verderf een gevolg was van het drijven van degenen, met wie Timotheus moest breken, maar hij zegt alleen van deze, dat zij tegenwoordig, nu het met de gemeente nog niet zo gesteld is, dat zulke mensen door haar voor goede Christenen zouden worden aangezien, van gelijke aard zouden zijn, als de mensen van de laatste tijd algemeen zullen zijn een uitzicht, dat hij hem geeft met het doel om hem de schijnvromen in het juiste licht voor te stellen.

Het Oude Testament noemt noch getal noch namen van de Egyptische tovenaars. De apostel houdt zich hier aan de mondelinge overlevering van de latere Joden; het tweetal is daaruit te verklaren, dat men het oog had op het broederpaar, dat tegenover hen stond, Mozes en Aäron; het verhaal heeft de namen vrij gevormd. Jannes moet zoveel betekenen als "bedrieger", terwijl Jambres zonder twijfel "de wetsverzaker" moet betekenen.

Maar u behoort een vatbaar hart te hebben voor het oprechte en ware Christendom (Hoofdstuk 2: 22) in onderscheiding van die schijn van de mensen van verdorven verstand en verwerpelijk geloof (vs. 8). U heeft sympathie gevoeld voor de waarheid en deze bewoog u om mijn discipel en navolger te worden, zo heeft u achtervolgd mijn leer (1 Tim. 4: 6), manier van doen, voornemen, richting van mijn wil, geloof, waardoor ik ook werkelijk volbracht, waarheen mijn wil gericht was, lankmoedigheid, als de vrucht lang op zich liet wachten, liefde, die mij drong om de mensen op een manier te dienen, die met hun karakter overeenstemde (1 Kor. 9: 19) en lijdzaamheid, omdat ik alles, wat mijn tegenstanders mij aandeden, met standvastigheid verdroeg (1 Kor. 13: 7).

U heeft ook gedeeld in mijn vervolgingen, die mij overkwamen, mijn lijden, zulks als mij overgekomen is in Antiochië in Pisidië, in Iconium en in Lystre. Daar had u gelegenheid om door eigen aanschouwing te vernemen welke vervolgingen ik daar met alle standvastigheid en geduld (1 Kor. 10: 13. 1 Petrus 2: 19 geleden heb (Hand. 13: 14-14 : 20), en de Heere heeft mij uit alle die vervolgingen, die in grote menigte gevolgd zijn (2 Kor. 11: 23 vv.), verlost (2 Kor. 1: 10 Ps. 34: 20).

a) En zo is het in het algemeen met het oprechte, ware Christendom, want ook allen, die godzalig willen leven in Christus Jezus en niet maar uitwendig met de mond Zijn naam belijden (vs. 5), die zullen vervolgd worden (MATTHEUS. 5: 10 vv. ; 16: 24 vv. Hand. 14: 22).

Luk. 24: 26 Joh. 17: 14. 1 Thessalonicenzen. 3: 3

Hoe kon Timotheus zulke mensen als van te voren werden gekarakteriseerd, naast zich dulden en hun Christendom voor Christendom laten gelden hij, die zich ter navolging aan de apostel had aan gesloten, nadat hij in hem had gezien wat het waarachtig Christendom was. Paulus herinnert hem hoe hij begon hem na te volgen en zo is het duidelijk, waarom hij van het door hem doorgestane lijden en van de vervolgingen juist datgene noemt, wat hem in het Pisidische Antiochië, te Iconium en te Lystre overkomen is. Die voorvallen behoorden tot de tijd, toen hij het Evangelie in het land van Timotheus bracht; deze stonden hem nog levendig voor de geest, toen hij zich aan de apostel aansloot (Hand. 16: 1 vv.). Hij is de apostel gevolgd, zoals hij hem toen kende, de aldus lerende, aldus levende, aldus lijdende en steeds door de Heere geredden. Naast zijn leer en zijn gedrag in zijn roeping als leraar noemt Paulus opzettelijk ook de vervolgingen, waaraan hij was blootgesteld geweest; ook deze behoren tot het beeld van zijn Christendom. En niet alleen in het zijne; hij gaat voort: "en ook allen, die godzalig willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden. " Ook dit moet Timotheus bedenken, om niet alleen onvroom Christendom niet voor Christendom te houden, maar zich ook over de vijandschap, die men zich door een vroom Christendom berokkent, niet te bevreemden.

Alsof de apostel zelfs de schijn wilde vermijden, dat hij zijn vervolgingen vanwege de zaak van de Heere zou beschouwen als iets geheel bijzonders, waarop hij zich zou kunnen verheffen, voegt hij bij het daarover gezegde de opmerking, dat in het rijk van God integendeel de voor allen gevende regel was, door lijden tot heerlijkheid in te gaan en dat daarom ook Timotheus, zelfs als hij het wilde, zich aan dit lijden niet zou kunnen onttrekken, wilde hij niet geheel en al zijn roeping verloochenen. Paulus toont ook in dit deel van zijn schrijven die kunst, die Gregorius de Grote in zijn cura pastoralis (herderlijke zielenzorg) als de hoogste kunst voorstelt, namelijk de juiste leiding van de zielen: ars artium est regimen animarum.

Vs. 13-Hoofdstuk 4: 8. "Tucht". In Hoofdstuk 2: 16 vv. had Paulus Timotheus reeds gezegd, dat de weg van de Christelijke gemeente geenszins een ongestoord voort wandelen was van de een heerlijkheid tot de andere, maar dat reeds nu het kwade, dat in haar naast het goede aanwezig is, zo’n energische voortgang maakt, dat het woord van de dwaalleraars voortvreet als de kanker. Vervolgens had hij in Hoofdstuk 3: 1 vv. gesproken van een soort van Christenen van de laatste dagen, dat in weerwil van een Christelijke schijn, die het draagt, toch tot een heidendom van de ergste soort zou ontaarden. nu geeft de apostel hem, die zijn ambt waarneemt, te overwegen hoe hij moet tonen dat de Geest van God, die in hem werkt, niet slechts een geest van kracht en liefde, maar ook een geest van tucht is. In de eerste plaats moet er een zelfbedwang bij hem zijn. Tegenover het toenemen van de boze en verleidende mensen, met wie het hoe langer hoe erger wordt, zowel wat hun leiden in dwalingen als wat hun eigen afdwalen aangaat, moet hij blijven bij de apostolische leer, die hij met volle overtuiging van het hart heeft aangenomen en bij de Heilige Schrift, die hij van kindsbeen af geleerd heeft en welke wijs kan maken tot zaligheid, zolang hij in het geloof in Christus staat. Is deze toch van God ingegeven, dan is zij ook nuttig tot dat alles, waardoor een mens van God tot de volmaaktheid toebereid en tot alle goed werk geschikt wordt (vs. 13-17). Op deze manier zal hij nu ook in staat zijn om de tucht in de gemeente uit te oefenen. De apostel vermaant hem dan onder plechtige aandrang, zijn predikambt met alle getrouwheid en met uitkopen van de tijd zo waar te nemen, dat hij er niet schuldig aan bevonden wordt, als een tijd komt, zoals die van de gnostische dwaalleer, wanneer men zich zelf leraars zal opgaderen naar eigen begeerlijkheid. Hij moet zorgen, dat, waar men de leer van het heil nog verdraagt, dat hij aanhoudt met de prediking van het woord, dat hij bestraft en dreigt en vermaant met alle geduld, dat hij wakker blijft, verdrukking lijdt, het werk van een Evangelie doet en zijn ambt ten volle vervulle in de apostel, wiens plaats hij moet vervangen, heeft hij een goed

voorbeeld, hoe men de goede strijd moet strijden, de loop voleindigen en het geloof behouden moet, om daarna, als de tijd van scheiden aanwezig is, van de rechtvaardige Rechter de kroon van de rechtvaardigheid te ontvangen (Hoofdstuk 4: 1-8).

Maar de boze mensen, waarvan welke u zich volgens het gezegde in Hoofdstuk 2: 16 vv. zuiver moet houden en de bedriegers, die anderen door hetgeen zij vertonen proberen te verblinden en tot zich te trekken, zullen tot erger voortgaan, verleidend en wordend verleid. Zoals zij de door hen bedrogenen op dwaalwegen leiden raken zij zelf op de weg van het bedrog, die zij zijn opgegaan, altijd verder aan het dwalen en dieper in het verderf.

Maar blijf, in plaats van u te laten verleiden, in hetgeen u geleerd heeft en waarvan u verzekering gedaan is, waarvan u tot vaste overtuiging gebracht bent, wetend van wie (Hoofdstuk 2: 2) u het geleerd heeft.

En dat u ten gevolge van uw opvoeding door uw grootmoeder Loïs en uw moeder Eunice (Hoofdstuk 1: 5) van kinds af de heilige schriften van het Oude Testament (Joh. 7: 15) geweten heeft, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, u steeds meer licht kunnen geven over de waarheid en de weg van het leven door het geloof, dat in Christus Jezus is, terwijl zonder deze niemand die juist kan verstaan (1 Tim. 1: 7).

Wat over die mensen, over wie de apostel in vs. 5-9 handelde, te zeggen was, is in vs. 10-12 daardoor ten einde gebracht, dat Timotheus werd voorgehouden, in wat een tegenspraak hij zich met zichzelf zou brengen, als hij toeliet, dat hun Christendom voor Christendom werd gehouden, in plaats van hen van zich af te wijzen als mensen, met wie hij niets gemeen had. De nieuwe afdeling, die volgt, handelt nu over mensen, die boos zijn en wier werk is om anderen te misleiden door hetgeen zij hun voorhouden. Met hen, zegt de apostel, blijft het niet, zoals het is, maar erger en erger wordt beide, hun misleiden en hun eigen dwalen; zij gaan voort, maar naar de laagte (daarentegen wordt van de mensen in vs. 5 vv. gezegd: "zij zullen niet meer toenemen. Tegenover zo’n voortgaan moet Timotheus blijven in hetgeen hij geleerd heeft, en waarvan hij zeker geworden is, waarvan hem verzekering is gedaan, wetend van wie hij het geleerd heeft en omdat hij ook van kinds af de Heilige Schriften geweten heeft. De eerste zin "wetende van wie u het geleerd heeft", noemt iets, dat het Timotheus gemakkelijk moet maken, te blijven in hetgeen hij geleerd heeft en de tweede "dat hij van kinds af de Heilige Schriften geweten heeft", geeft een grond aan, waarom hij zich daartoe verplicht moet achten. Nadat de apostel hen in vs. 10 vv. heeft voorgehouden, hoe hij zijn leer en zijn wandel nagevolgd heeft, hoefde hij hem niet te zeggen, dat hij met het "van wie" zichzelf bedoelde. Had hij echter het geluk gehad, van kinds af de Heilige Schriften te kennen, waarin hem dus zijn moeder, nog voordat zij de Heere Jezus kende, zal hebben ingeleid, hoe zou hij dan van het standpunt afwijken, dat hij inneemt, sinds hij de discipel en navolger van de apostel geworden is, omdat hij volgens zijn schriftkennis moet weten, op hoe vaste grond die rust.

De boze verleiders zijn bedrogen bedriegers; wie bedriegt hen? Zij bedriegen zichzelf. Dat is het gewone, hoewel het niet altijd het geval is, dat degenen, die dwalingen in de godsdienst verbreiden, eerst zichzelf bedriegen en dan, ten minste voor een deel, geloven wat zij zelf zeggen.

Verleiden en verleid worden gaat steeds samen. Er is geen huichelaar, geen verleider, die niet op zijn beurt ten dele de prooi van de dwaling wordt en er zijn geen verleiders, die in hun

ijver voor de leugen niet op de duur door de huichelarij en verleiding van anderen moeten worden gesterkt.

In tegenstelling tot de boze verleidende mensen en hun voortvaren tot steeds ergere dingen moet Timotheus blijven in hetgeen hij geleerd heeft. Hij heeft zich eens met vreugde aan de apostel aangesloten, terwijl hij door te zien op diens voorbeeld, dat hem ten waarborg was, en gedragen door de getuigenis van de Schrift, waarmee hij van kinds af vertrouwd was, van de waarheid van het geleerde verzekerd was geworden. een blijvende eigenschap nu van de Schrift, die voor Timotheus, die met haar bekend was, van grote betekenis was, opdat hij blijven zou bij hetgeen hij geleerd had, is die, dat zij wijs kan maken tot zaligheid, hem steeds dieper kan inleiden in de kennis daarvan door het geloof in Christus Jezus. Deze bijvoeging "door het geloof, dat in Christus Jezus is", houdt de voorwaarde in, nodig tot het juiste gebruik van het Oude Testament, want alleen, die dat geloof heeft, zal daarin de waarheid ter zaligheid vinden, maar bijvoorbeeld niet een ongelovige Jood (vgl. 2 Kor. 3: 1 vv.).

Zoals Christus de geest van het Oude Verbond is (2 Kor. 3: 17), zo is het geloof in Christus Jezus de sleutel tot de Heilige Schrift van het Oude Verbond. Voor dit geloof ontsluiten zich alle diepten van de wijsheid, daardoor wordt de Schrift in staat om wijs te maken tot zaligheid, dat is de gelovige de volle kennis van het systematisch verband van alle heilswegen van God te schenken en hem daardoor de waarborg te geven, dat de prediking van het Evangelie waarachtig van God woord is.

Al de schrift, de gehele Schrift, ook reeds die van het Oude Testament (2 Petrus 1: 20), is van God ingegeven (2 Petrus 1: 21 en "De 18: 22 en is ten gevolge van deze oorsprong van boven nuttig tot lering, omdat zij steeds meer tot kennis van de waarheid leidt (Rom. 15: 4). Bovendien is zij nuttig tot weerlegging, omdat zij de mens aanwijst welke zonde en dwaling hem nog aankleeft (Joh. 16: 8), tot verbetering, omdat zij ook van zonde en dwaling geneest, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is, omdat zij voorwaarts dringt op de weg van Gods geboden (Tit. 2: 12).

Plaatsen, zoals MATTHEUS. 1: 22; 2: 15. 4: 25; 28: 25 Rom. 3: 2. 2 Petrus 1: 21 Hebr. 1: 1;
15, bewijzen voldoende, dat het Nieuwe Testament niet alleen de profetische schriften, maar al de schriften van het Oude Verbond in hun geheel en alle tezamen (Luk. 24: 44) als ook ieder woord, zoals het telkens in het bijzonder wordt aangehaald (Luk. 20: 37 Gal. 3: 16), als geïnspireerd woord van God beschouwt. Paulus stelt zichzelf de Schrift voor als een met God, zodat hij haar zelfs als een persoon voorstelt (Gal. 3: 8, 22 plaats, waar de Vulgata het woord van de apostel (yeopneustov) met inspirata vertaalt, van waar het woord "inspiratie" in het dogmatische spraakgebruik is overgegaan, verzekert nog uitdrukkelijk de inspiratie van het gehele Oude Testament. Hoezeer wat van het geheel waar is, ook van alle delen in het bijzonder kan gezegd worden, toont Joh. 10: 35 aan, waar de Heere over een enkele bijzonderheid van het Oude Testament zegt, dat de Schrift niet gebroken kan worden en eveneens MATTHEUS. 5: 18 en Luk. 16: 17 waar Hij betuigt, dat geen jota of tittel van de wet zal voorbijgaan. De inspiratie van het Oude Testament is nu voor die van het Nieuwe Testament des te meer tot een bewijs, hoe hoger de openbaring van het laatste boven die van het eerste staat. De Heere zegt dan ook van Zijn eigen woorden, evenals van de woorden van het Oude Testament, dat zij niet voorbijgaan (Luk. 21: 33). Zijn discipelen belooft Hij Zijn Geest als Zijn plaatsbekleder, die hun alles zal herinneren, alles leren, in alle waarheid zal leiden, uit hen spreken en getuigen zal en dus Zijn woorden in hun mond zal leggen (Joh. 15: 26 v. ; 16: 13 v. MATTHEUS. 10: 19 v.). Deze belofte, voor de hemelvaart herhaald (Hand.
8), werd op de Pinksterdag vervuld, toen de apostelen, door de Geest vervuld, predikten en

getuigden, naardat de Geest hun gaf uit te spreken (Hand. 2: 4). Van die tijd was het zekere en vaste bewustzijn bij hen, dat hun woord niet minder dan het Oud-Testamentische profetenwoord echt Gods woord was (1 Thessalonicenzen. 2: 13. 2 Kor. 5: 20; 13: 3 3: 4 v. 1 Petrus 1: 12, 25 Het spreekt echter vanzelf, dat alles, wat van het mondelinge woord waar is, ook minstens in dezelfde graad van het schriftelijk woord van de apostelen kan worden gezegd. Ook hebben zij niets anders geschreven dan wat zij verkondigd hebben (1 Joh. 1: 3 v.) en Paulus stelt in 2 Thessalonicenzen. 2: 15 uitdrukkelijk zijn brieven geheel gelijk met zijn mondelinge prediking en vervloekt engelen en mensen, die zijn Evangelie, dat hij niet van mensen, maar van de Heere ontvangen heeft, dat hij hun mondeling gepredikt en schriftelijk herhaald heeft, veranderen (Gal. 1: 8 en 12). De inspiratie is die werking van Gods Geest op de menselijke geest, waardoor de laatste geheel in het openbaringsobject wordt geplaatst en bekwaam wordt gemaakt, dat zuiver en onverminderd op te nemen en weer te geven.

De Geest, die de inhoud van de Schrift, de openbaring heeft gegeven, heeft ook de schriftelijke getuigenis van die inhoud geïnspireerd. Inspiratie is die hulp, die de Heilige Geest de getuigen van het Oude en Nieuwe Verbond bij de schriftelijke voorstelling ervan verleende.

Wat bij voortreffelijke menselijke boeken een getuigenis is, deels van het aangeboren talent, deels van grondig, vlijtig onderzoek en nadenken, deels van enige gelukkige gemoedsverheffing en stemming de degelijke inhoud en de overeenkomstige vorm, waarin deze inhoud naar de geest van het geheel en in bijzonderheden is ingekleed, dat is ten opzichte van de Heilige Schrift een ineensluiten van de menselijke geest met Gods Geest, waardoor de openbaring van de laatste zuiver en onveranderd tot inhoud van de eerste wordt. Juist dit, dat de bijzondere delen van de Schrift op die wijze of een dictaat zijn van Gods Geest, of ten minste onder de heiligende en bewarende leiding van deze Geest zijn geschreven, maakt de Schrift tot hetgeen zij is, geen mensenwoord, maar Gods woord. Hiermee is nu een wonderbaar ingrijpen van God uitgesproken, een neerdalen van de Heere in de menselijke werkzaamheid van het schrijven: maar is dan ook niet alle waarachtige openbaring een wonderbaar neerdalen van God in ons menselijk leven? En de Schrift behoort juist tot de openbaring, is een zo noodzakelijk bestanddeel van haar, dat men wel mag zeggen: zonder een Schrift, die Gods woord is, zou er voor ons in het geheel geen zekere kennis zijn van de openbaringen van de Heere.

Het is niet geoorloofd inspiratio realis en verbalis (ingeving van de zaken en van de woorden) te onderscheiden. Inhoud en werking zijn beiden werkingen van de een goddelijke daad. Zoals de ziel ontstond, toen God Zijn adem in de mens blies (Gen. 2: 7), zo ontstaan woorden, goddelijk van wezen en menselijk van vorm, doordat God de mens gedachten inademt. Het is een feit van de ervaring, dat in het geheel niet zo verre van ons is, dat ieder Christen ze niet nu en dan enigermate in zichzelf zou kunnen ervaren. Ook is Theopneustie (inspiratie) een begrip, dat menigvuldige trappen van geestelijke werkingen in zich bevat, naar het bijzondere charisma, de bijzondere roeping en het bijzondere doel van de schrijver, dat is naardat de schrijver in productieve en continuatieve, of in reproductieve en applicatieve verhouding tot de openbaring en geschiedenis van de zaligheid staat.

Evenals de werking van de Heilige Geest de bijbelse boeken heeft voortgebracht, zo heeft de werking van de Heilige Geest die ook te samen gebracht: de eerste alleen is niet toereikend om het eigenaardige van de Schrift te verklaren; de een had plaats bij de bijzondere schrijvers, de andere bij de gemeente, aan wie ze toebehoorden.

Als God het meerdere heeft gedaan, dat Hij Zich aan de mensen openbaarde, dan zal Hij ook het mindere hebben gedaan, dat Hij voor de getrouwe voortplanting van Zijn openbaringen zorg droeg; want anders zouden zij voor het grootste gedeelte hun doel hebben gemist. Dit is een volkomen rechtmatige gevolgtrekking a majori ad minus; het is dezelfde hoofdgedachte ten opzichte van het hoogste geestelijke leven van de mensen, zoals de Heere die in de bergprediking ten opzichte van het natuurlijke leven uitspreekt (MATTHEUS. 6: 25). Wij moeten, zegt Hij, niet voor het onderhoud bezorgd zijn; het leven is toch meer dan het voedsel en die God, die ons het eerste gegeven heeft, zal ook voor het andere zorgen.

Al de Schrift, dat is, de Heilige Schrift, want daarvan spreekt de apostel hier alleen en die meent hij geheel, niet alleen de boeken van het Oude Testament, maar ook het Nieuwe, zijnde het grootste gedeelte daarvan nu reeds geschreven; want deze tweede brief van Timotheus wordt door sommigen geoordeeld de laatste van Paulus brieven te zijn en daarop past ook het zeggen van de apostel, want alles is ingegeven door God, de Schriften zijn de stemmen van God, het woord van God en niet van mensen. Zij zijn geschreven door de Geest, zoals de Syrische vertaling de woorden vertaalt, of door de Geest van God gelijk de Ethiopische heeft. De Schriften worden hier aangeprezen door haar Goddelijk gezag, dat door verschillende duidelijke bewijzen betuigd en bevestigd is, alsook de majesteit en hoogdravendheid van stijl, die op vele plaatsen onnavolgbaar is door mensen. De verhevenheid van de inhoud, die door geen menselijk verstand of scherpzinnigheid ooit ontdekt had kunnen worden, als daar is de drie-eenheid van de personen in de Godheid, de vleeswording van Christus, de opstanding van de doden enz. De zuiverheid daarvan toont, dat zij zijn het woord van Hem, die te rein van ogen is om de ongerechtigheid te aanschouwen. Als ook de overeenstemming en eenparigheid, ofschoon geschreven door verscheidene personen, op verschillende plaatsen, tijden en wijzen en de schijnstrijdigheden, die er in mogen voorkomen, zijn met enige oplettendheid en naarstigheid, onder de goddelijke bijstand gemakkelijk op te lossen. De voorspelling van toekomende dingen daarin, als in het bijzonder aangaande Jozua en Cyrus met name, lang voordat zij geboren waren en nog meer aangaande Jezus Christus, die haar vervulling gehad hebben en vele anderen in het Nieuwe Testament, door Christus en de apostelen, zijn een bewijs dat ze niet geschreven kunnen zijn door mensen, maar de alwetende God tot auteur hebben. De onpartijdigheid van de schrijvers in de geringe afkomst van sommigen niet te verbergen, of de zonde van anderen vóór hun bekering en zelfs de misslagen door hen zelf naderhand begaan, of door hun naaste en beste vrienden niet te verschonen, versterkt nog het bewijs van het goddelijk gezag van de Schriften. Hier kan nog bijgedaan worden de wonderdadige bewaring, niettegenstaande al de omkeringen en lotsverwisselingen van de joodse staat en kerk, waaraan de boeken van het Oude Testament betrouwd waren. En niettegenstaande het geweld en de boosaardigheid van de heidense vervolgers, inzonderheid van Diocletiaan, die alle afschriften daarvan probeerde te vernielen en een openbaar bevel daartoe uitgaf; ja niettegenstaande de menigvuldige ketters en die in aanzien geweest zijn, als ook de afval van de kerk van Rome, zijn deze schriften zuiver en ongeschonden bewaard, dat andere Schriften niet gebeurd is, zoals er ook geen zijn van zo'n oudheid als de oudsten van deze. Men doe hier nog bij het getuigenis van God zelf; zijn uitwendig getuigenis door wonderdaden, gewrocht door Mozes en de profeten, rakende de Schriften van het Oude Verbond en door de apostelen van het Nieuwe en zijn inwendig getuigenis, dat is de kracht van die Schriften op de harten van de mensen tot bekering, vertroosting en stichting van menige duizenden en tienduizenden van mensen.

Opdat de mens van God, een door de Heilige Geest uit God geboren mens, die in kinderlijke betrekking tot Hem staat (1 Tim. 6: 11), volmaakt is, zoals dat overeenkomstig

zo'n staat is (MATTHEUS. 5: 48), tot alle goed werk en vooral ook tot zodanig een, als u te volbrengen heeft (Hoofdstuk 4: 5), volmaakt toegerust (Hoofdstuk 2: 21).

Het hoeft zeker wel niet bepaald gezegd te worden, dat de apostel hier van het evangelische standpunt een licht laat schijnen over het wezen, het nut en het doel van het Oude Testament en dat hij die ten gevolge niet denkt aan een volmaaktheid zonder Christus, waarop de Schrift toch doelt, zodat ook vooraf (vs. 15) het geloof in Christus Jezus uitdrukkelijk op de voorgrond werd gesteld.

Leest een Christen het Oude Testament, zoals hij toch niet anders kan, in het licht van de Nieuw-Testamentische vervulling en probeert hij het in de zin van zijn Heer en Meester en van Zijn discipelen te verstaan, dan wordt hij snel gewaar, dat dit geen bedrieglijk dwaallicht is, maar een waarachtig licht, dat hem hoe langer hoe meer alle duisterheden van de Schriften van het Oude Testament verheldert, zodat hij in deze geen mindere heerlijkheid ziet, dan die is, die zich voor hem in de Schriften van het Nieuwe Verbond ontsloten heeft. Hij verstaat de geschiedenis van de schepping en van de val, van de verkiezing en leiding van Abraham en Zijn volk, de wet en de belofte, de wonderen van het gericht en van de genade van de Heere. Het gehele Oude Testament wordt hem een groot samenhangend woord van de profetie van Christus. Zijn geschiedenis en instellingen; de daar genoemde personen, die de bemiddelaars van de zaligheid zijn, in hun karakters en ambten, de wet en de voorspelling ontwikkelt zich voor hem als een systeem van goddelijke pedagogie, evenals een wonderbare voorafgaande voorstelling en verkondiging van het ware Israël in de individuele en collectieve zin van het woord, dat is van Jezus en Zijn gemeente, als een weg banen en van te voren betuigen (1 Petrus 1: 11) van het lijden, dat op Christus komen zou en de heerlijkheid, daarna volgend. Vooral wordt hij op de Schriften van het Nieuwe Testament gewezen (die, toen de apostel bovenstaande woorden aan Timotheus schreef, nog eerst begon te ontstaan); daar aanschouwt hij in de Evangeliën de Zoon des mensen als de Zoon van God, vol van genade en waarheid. Hij ziet Hem in Zijn heerlijkheid, die door Zijn geringheid heenstraalt, ziet Hem in Zijn geboorte, Zijn dood en Zijn opstanding als het wonder van God, die daarom ook als de Wonderdoener op de aarde heeft gewandeld. Hij verneemt Hem ook in Zijn woorden als het Woord van God, bij wiens woorden hem het Ja en Amen in zijn hart weerklinkt. Dit geloof van de wonderbare, wonderdoende en wondersprekende Zoon van God en van Maria is zelf een wonder van God, het door Gods Geest geschapen oog van Zijn ziel, waarin het licht van de hemelse wereld, de opgang uit de hoogte, straalt; zo kan hij niet twijfelen en vitten, maar alleen de knieën buigen, aanbidden en juichen. En evenals de geschiedenis van de Heere, zo wordt hem ook de geschiedenis van de eerste stichting en uitbreiding van Zijn kerk met haar wonderbare uitstorting van de Heilige Geest en de wonderbare werkingen en getuigenissen, die de verhoogde Heere door middel van Zijn Geest door Zijn apostelen volvoert, tot een wonderbare, onomstotelijke, zekere, door de Geest verzegelde geschiedenis. Komt hij vervolgens aan de Schriften van de apostelen, dan vindt hij eerst hier de volkomen verklaring van dit wonderbaar gebouw van de evangelische en apostolische geschiedenis, de juiste sleutel tot al haar, gedeeltelijk nog verborgen, mysteriën. Hem wordt nu bekend gemaakt wat reeds Evangelie en geschiedenis van de apostelen op de meest bepaalde manier verzekert, dat deze geschiedenis van de menswording van Gods Zoon, van Zijn dood en van Zijn opstanding, van Zijn hemelvaart en Zijn zitten ter rechterhand van God, alsmede van Zijn tweede komst, die beloofd is, voor hem, tot zijn rechtvaardiging en heiligmaking, tot zijn zaligmaking en verheerlijking geschied is en dat dit waarschijnlijk zo moest plaats hebben, als hij van de eeuwige dood gered en het eeuwige leven deelachtig worden zou. Zo wordt hem ook de Handelingen van de Apostelen tot een Woord van God, dat hem het eeuwig raadsbesluit van God tot zijn zaligheid openbaart en het zegel van God voor zijn waarheid in

zichzelf heeft en werkzaam bij zich draagt. Zo geheel en al door de absolute autoriteit van de Heere en van Zijn heilige apostelen overtuigd, is hem ook meteen hun getuigenis over het goddelijke en onvoorwaardelijk verbindende van de Oud-Testamentische Schriften, dat door al hun woorden heengaat en door hen als bewijs en bevestiging van hun eigen woorden wordt aangehaald, een autoriteit, die tot gehoorzaamheid van het geloof verplicht.

De bijbel is het boek der boeken, duidelijk genoeg voor de eenvoudigen en ondoorgrondelijk ook voor de wijsten. Uit haar, zo zeggen wij met Jezus Sirach (24: 34 vv.) is de wijsheid gevloeid als het water van de Pion, als het zich verheft en als het water van de Tiger, als het overvloeit in de lente; uit haar is het verstand gevloeid, evenals de Jordaan in de oogst. Uit haar is voortgekomen de tucht, evenals het licht en als de wateren van de Nijl in de herfst. Nooit is er iemand geweest, die ze zou hebben uitgeleerd en nooit zal er iemand komen, die ze zou kunnen uitvorsen: want zij is rijker dan enige zee en haar woord is dieper dan enige afgrond. Laat daarom dat al te veel lezen van andere boeken na en lees voor alles dagelijks in de Heilige Schrift: dat is niet maar een menselijke raad, het is de wil van God; want wat God tot Jozua (1: 8) zegt, dat zegt Hij ook tot u.

Wat een belangrijk onderwijs voor Timotheus en niet alleen voor hem, maar ook voor de tegenwoordige dienaar van het Evangelie en voor ons allen! Blijven ook wij in hetgeen wij geleerd hebben, niet in hetgeen wij wellicht in strijd met Gods woord van feilbare mensen, van ouders en leraars, maar in hetgeen wij van onze Heer en Zijn apostelen en door hen van God zelf geleerd hebben! Toetsen wij daaraan het onderwijs, dat ons gegeven is en nog gegeven wordt! Danken wij God, als wij ouders en leraars, als wij een gelovige, vrome moeder gehad hebben, of nog hebben, die ons naar deze zuivere bron van de waarheid heeft geleid en water van het leven uit haar heeft doen drinken! Achten wij de Heilige Schriften, ook die van het Oude Verbond, niet minder hoog dan Paulus! Hij noemt ze een van God ingegeven Schrift en, schoon hij niet verklaart, hoe wij die goddelijke ingeving ons hebben voor te stellen, schoon wij redelijke, voor God en Zijn dienaren waardige begrippen van haar moeten koesteren, zo geeft hij echter hiermee te kennen, dat deze Schriften onder Gods bijzondere leiding zijn geschreven en dat wij op hetgeen zij ons van Hem, van Zijn wil, Zijn beloften, Zijn genade en de weg tot zaligheid openbaren, volkomen staat kunnen maken. Hij noemt ze verder nuttig tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is; en wie, die ze kent en gebruikt, zal hem dit niet graag, door eigen ervaring geleerd, toestemmen? Hij verheft eindelijk haar lof door te verzekeren, dat zij ons wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus. Niet zonder het geloof in Hem, maar door het geloof in Hem; want als het geloof in Hem in ons woont, als wij met dit geloof in ons hoofd en hart deze Schriften onderzoeken, dan staan wij op het ware, hoge standpunt om ze goed te bezien en echt te leren kennen, dan gaat er licht voor ons op over hetgeen ons anders duister blijft, dan werpen wij de schaal weg om de kern te behouden, dan ontdoen wij het goddelijke van het menselijke, het eeuwige, altijd geldende van het tijdelijke en plaatselijke, dan vinden wij met Paulus de Christus, waar wij Hem anders niet vinden zouden, dan beschouwen wij met Hem de wet als een tuchtmeester, maar tevens als naar Christus heen leidende, en de kiem bevattende van de genade van God, ons geopenbaard in het Evangelie, dan merken wij de vervulling van de oude Godsspraken op, dan zien wij de strijd tussen de wet en het Evangelie, maar tevens de oplossing van die strijd in de schoonste harmonie, dan wordt de Gods-openbaring in het Oude en Nieuwe Verbond één samenhangend geheel voor onze ogen, dan is het ons steeds duidelijker, dat het Nieuwe Verbond in het Oude verborgen is en het Oude in het Nieuwe geopenbaard is en wij bewonderen met dankbare aanbidding de liefde, wijsheid, heiligheid en trouw van onze hemelse Opvoeder in Zijn leidingen met Israël en al Zijn mensenkinderen gehouden. Kweken wij dan het geloof in

Christus Jezus aan in onze harten! Lezen en overdenken wij daartoe vooral de Schriften van het Nieuwe Testament! Danken wij God vooral voor het bezit van deze Schriften! Merken wij haar niet minder, ja meer nog dan die van het Oude Verbond aan als door God ingegeven, als nuttig tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is en ons wijs kunnende maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus! Dan zullen ook wij in kennis, geloof, liefde en heiligmaking tot meerdere volkomenheid opgroeien, dan steeds bruikbaarder en nuttiger worden in de dienst van onze Heer, dan tot alle goed werk, dat ons in onze verschillende betrekkingen te doen staat, volkomen toegerust zijn, dan een zegen voor de gemeente en een eer van Christus wezen. "Uw woord", zo spreekt ons hart, zich tot God verheffend, "Uw woord is mij een lamp voor mijn voet, mijn pad ten licht om het donker op te klaren. Ik zwoer en zal dit met een blij gemoed bevestigen, in al mijn levensjaren, dat ik Uw wet, die heilig is en goed, door Uw genade bestendig zal bewaren. "

Opdat de mens van God, een door de Heilige Geest uit God geboren mens, die in kinderlijke betrekking tot Hem staat (1 Tim. 6: 11), volmaakt is, zoals dat overeenkomstig zo’n staat is (MATTHEUS. 5: 48), tot alle goed werk en vooral ook tot zodanig een, als u te volbrengen heeft (Hoofdstuk 4: 5), volmaakt toegerust (Hoofdstuk 2: 21).

Het hoeft zeker wel niet bepaald gezegd te worden, dat de apostel hier van het evangelische standpunt een licht laat schijnen over het wezen, het nut en het doel van het Oude Testament en dat hij die ten gevolge niet denkt aan een volmaaktheid zonder Christus, waarop de Schrift toch doelt, zodat ook vooraf (vs. 15) het geloof in Christus Jezus uitdrukkelijk op de voorgrond werd gesteld.

Leest een Christen het Oude Testament, zoals hij toch niet anders kan, in het licht van de Nieuw-Testamentische vervulling en probeert hij het in de zin van zijn Heer en Meester en van Zijn discipelen te verstaan, dan wordt hij snel gewaar, dat dit geen bedrieglijk dwaallicht is, maar een waarachtig licht, dat hem hoe langer hoe meer alle duisterheden van de Schriften van het Oude Testament verheldert, zodat hij in deze geen mindere heerlijkheid ziet, dan die is, die zich voor hem in de Schriften van het Nieuwe Verbond ontsloten heeft. Hij verstaat de geschiedenis van de schepping en van de val, van de verkiezing en leiding van Abraham en Zijn volk, de wet en de belofte, de wonderen van het gericht en van de genade van de Heere. Het gehele Oude Testament wordt hem een groot samenhangend woord van de profetie van Christus. Zijn geschiedenis en instellingen; de daar genoemde personen, die de bemiddelaars van de zaligheid zijn, in hun karakters en ambten, de wet en de voorspelling ontwikkelt zich voor hem als een systeem van goddelijke pedagogie, evenals een wonderbare voorafgaande voorstelling en verkondiging van het ware Israël in de individuele en collectieve zin van het woord, dat is van Jezus en Zijn gemeente, als een weg banen en van te voren betuigen (1 Petrus 1: 11) van het lijden, dat op Christus komen zou en de heerlijkheid, daarna volgend. Vooral wordt hij op de Schriften van het Nieuwe Testament gewezen (die, toen de apostel bovenstaande woorden aan Timotheus schreef, nog eerst begon te ontstaan); daar aanschouwt hij in de Evangeliën de Zoon des mensen als de Zoon van God, vol van genade en waarheid. Hij ziet Hem in Zijn heerlijkheid, die door Zijn geringheid heenstraalt, ziet Hem in Zijn geboorte, Zijn dood en Zijn opstanding als het wonder van God, die daarom ook als de Wonderdoener op de aarde heeft gewandeld. Hij verneemt Hem ook in Zijn woorden als het Woord van God, bij wiens woorden hem het Ja en Amen in zijn hart weerklinkt. Dit geloof van de wonderbare, wonderdoende en wondersprekende Zoon van God en van Maria is zelf een wonder van God, het door Gods Geest geschapen oog van Zijn ziel, waarin het licht van de hemelse wereld, de opgang uit de hoogte, straalt; zo kan hij niet twijfelen en vitten, maar alleen de knieën buigen, aanbidden en juichen. En evenals de geschiedenis van de Heere, zo

wordt hem ook de geschiedenis van de eerste stichting en uitbreiding van Zijn kerk met haar wonderbare uitstorting van de Heilige Geest en de wonderbare werkingen en getuigenissen, die de verhoogde Heere door middel van Zijn Geest door Zijn apostelen volvoert, tot een wonderbare, onomstotelijke, zekere, door de Geest verzegelde geschiedenis. Komt hij vervolgens aan de Schriften van de apostelen, dan vindt hij eerst hier de volkomen verklaring van dit wonderbaar gebouw van de evangelische en apostolische geschiedenis, de juiste sleutel tot al haar, gedeeltelijk nog verborgen, mysteriën. Hem wordt nu bekend gemaakt wat reeds Evangelie en geschiedenis van de apostelen op de meest bepaalde manier verzekert, dat deze geschiedenis van de menswording van Gods Zoon, van Zijn dood en van Zijn opstanding, van Zijn hemelvaart en Zijn zitten ter rechterhand van God, alsmede van Zijn tweede komst, die beloofd is, voor hem, tot zijn rechtvaardiging en heiligmaking, tot zijn zaligmaking en verheerlijking geschied is en dat dit waarschijnlijk zo moest plaats hebben, als hij van de eeuwige dood gered en het eeuwige leven deelachtig worden zou. Zo wordt hem ook de Handelingen van de Apostelen tot een Woord van God, dat hem het eeuwig raadsbesluit van God tot zijn zaligheid openbaart en het zegel van God voor zijn waarheid in zichzelf heeft en werkzaam bij zich draagt. Zo geheel en al door de absolute autoriteit van de Heere en van Zijn heilige apostelen overtuigd, is hem ook meteen hun getuigenis over het goddelijke en onvoorwaardelijk verbindende van de Oud-Testamentische Schriften, dat door al hun woorden heengaat en door hen als bewijs en bevestiging van hun eigen woorden wordt aangehaald, een autoriteit, die tot gehoorzaamheid van het geloof verplicht.

De bijbel is het boek der boeken, duidelijk genoeg voor de eenvoudigen en ondoorgrondelijk ook voor de wijsten. Uit haar, zo zeggen wij met Jezus Sirach (24: 34 vv.) is de wijsheid gevloeid als het water van de Pion, als het zich verheft en als het water van de Tiger, als het overvloeit in de lente; uit haar is het verstand gevloeid, evenals de Jordaan in de oogst. Uit haar is voortgekomen de tucht, evenals het licht en als de wateren van de Nijl in de herfst. Nooit is er iemand geweest, die ze zou hebben uitgeleerd en nooit zal er iemand komen, die ze zou kunnen uitvorsen: want zij is rijker dan enige zee en haar woord is dieper dan enige afgrond. Laat daarom dat al te veel lezen van andere boeken na en lees voor alles dagelijks in de Heilige Schrift: dat is niet maar een menselijke raad, het is de wil van God; want wat God tot Jozua (1: 8) zegt, dat zegt Hij ook tot u.

Wat een belangrijk onderwijs voor Timotheus en niet alleen voor hem, maar ook voor de tegenwoordige dienaar van het Evangelie en voor ons allen! Blijven ook wij in hetgeen wij geleerd hebben, niet in hetgeen wij wellicht in strijd met Gods woord van feilbare mensen, van ouders en leraars, maar in hetgeen wij van onze Heer en Zijn apostelen en door hen van God zelf geleerd hebben! Toetsen wij daaraan het onderwijs, dat ons gegeven is en nog gegeven wordt! Danken wij God, als wij ouders en leraars, als wij een gelovige, vrome moeder gehad hebben, of nog hebben, die ons naar deze zuivere bron van de waarheid heeft geleid en water van het leven uit haar heeft doen drinken! Achten wij de Heilige Schriften, ook die van het Oude Verbond, niet minder hoog dan Paulus! Hij noemt ze een van God ingegeven Schrift en, schoon hij niet verklaart, hoe wij die goddelijke ingeving ons hebben voor te stellen, schoon wij redelijke, voor God en Zijn dienaren waardige begrippen van haar moeten koesteren, zo geeft hij echter hiermee te kennen, dat deze Schriften onder Gods bijzondere leiding zijn geschreven en dat wij op hetgeen zij ons van Hem, van Zijn wil, Zijn beloften, Zijn genade en de weg tot zaligheid openbaren, volkomen staat kunnen maken. Hij noemt ze verder nuttig tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is; en wie, die ze kent en gebruikt, zal hem dit niet graag, door eigen ervaring geleerd, toestemmen? Hij verheft eindelijk haar lof door te verzekeren, dat zij ons wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus. Niet zonder het geloof in

Hem, maar door het geloof in Hem; want als het geloof in Hem in ons woont, als wij met dit geloof in ons hoofd en hart deze Schriften onderzoeken, dan staan wij op het ware, hoge standpunt om ze goed te bezien en echt te leren kennen, dan gaat er licht voor ons op over hetgeen ons anders duister blijft, dan werpen wij de schaal weg om de kern te behouden, dan ontdoen wij het goddelijke van het menselijke, het eeuwige, altijd geldende van het tijdelijke en plaatselijke, dan vinden wij met Paulus de Christus, waar wij Hem anders niet vinden zouden, dan beschouwen wij met Hem de wet als een tuchtmeester, maar tevens als naar Christus heen leidende, en de kiem bevattende van de genade van God, ons geopenbaard in het Evangelie, dan merken wij de vervulling van de oude Godsspraken op, dan zien wij de strijd tussen de wet en het Evangelie, maar tevens de oplossing van die strijd in de schoonste harmonie, dan wordt de Gods-openbaring in het Oude en Nieuwe Verbond één samenhangend geheel voor onze ogen, dan is het ons steeds duidelijker, dat het Nieuwe Verbond in het Oude verborgen is en het Oude in het Nieuwe geopenbaard is en wij bewonderen met dankbare aanbidding de liefde, wijsheid, heiligheid en trouw van onze hemelse Opvoeder in Zijn leidingen met Israël en al Zijn mensenkinderen gehouden. Kweken wij dan het geloof in Christus Jezus aan in onze harten! Lezen en overdenken wij daartoe vooral de Schriften van het Nieuwe Testament! Danken wij God vooral voor het bezit van deze Schriften! Merken wij haar niet minder, ja meer nog dan die van het Oude Verbond aan als door God ingegeven, als nuttig tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is en ons wijs kunnende maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus! Dan zullen ook wij in kennis, geloof, liefde en heiligmaking tot meerdere volkomenheid opgroeien, dan steeds bruikbaarder en nuttiger worden in de dienst van onze Heer, dan tot alle goed werk, dat ons in onze verschillende betrekkingen te doen staat, volkomen toegerust zijn, dan een zegen voor de gemeente en een eer van Christus wezen. "Uw woord", zo spreekt ons hart, zich tot God verheffend, "Uw woord is mij een lamp voor mijn voet, mijn pad ten licht om het donker op te klaren. Ik zwoer en zal dit met een blij gemoed bevestigen, in al mijn levensjaren, dat ik Uw wet, die heilig is en goed, door Uw genade bestendig zal bewaren. "

HOOFDSTUK 4

EEN GOED TOEZICHT BIJ HET PREDIKAMBT IS NODIG. PAULUS' STRIJD EN KROON

Ik a) betuig dan en vermaan u onder plechtige verzekering (Hoofdstuk 2: 14. 1 Tim. 5: 21) voor God en de Heere Jezus Christus, die de levenden en doden oordelen zal en dus ook over u het oordeel zal vellen, hetzij dat u, als Hij komt, nog in leven bent of reeds ontslapen bent (Hand. 10: 42. 2 Thessalonicenzen. 1: 10. 1 Petrus 4: 5 in Zijn verschijning (1 Tim. 6: 14) en in Zijn koninkrijk, dat toekomstig is, dat u uw plicht getrouw betracht. Dan toch zal de vraag zijn, of u zult kunnen bestaan voor Hem, de Zoon des mensen (Luk. 21: 36) en een oordeel van Hem zult mogen vernemen, dat ons tot deelgenoten van zijn heerlijkheid verklaart (MATTHEUS. 25: 34).

Rom. 1: 9; 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31.

5

Voor God en Christus iets betuigen, is zoveel als God en Christus tot getuigen nemen. In het voor ons liggende geval moet hij, die vermaand wordt, zich deze vermaning voor deze Getuige laten zeggen, deze als een voor Hem gehoorde opnemen. Hierdoor verkrijgt het "ik betuig voor God enz. " de betekenis van een bezwering. De apostel bezweert Timotheus nog in het bijzonder bij de verschijning van Jezus Christus, omdat het dan de vraag zal zijn, of hij voor Hem, de Rechter zal hun bestaan en hij bezweert hem bij de Koninklijke heerschappij, die dan begint, omdat het er dan op aankomt Zijn heerlijkheid ook deelachtig te zijn.

Ook de meest welwillenden hebben nodig tegen de zwakheid van het vlees en de verzoekingen van hun tijd zo aangevuurd te worden, als de apostel het hier met Timotheus doet. Die dat niet nodig meent te hebben, die is reeds op een glibberig pad. Met het oog op de eeuwigheid, inzonderheid op de dag van Jezus Christus, moet men zijn trage handen vaak oprichten en zijn moede knieën sterken. De Heere Jezus te behagen en in Zijn dag te kunnen bestaan, moet de grond zijn, waarop wij ons dagelijks vernieuwen; dit verhoedt dat werkzaamheid geen terloops doen, geduld geen luiheid, begeerte om vooruit te komen geen voortjagen wordt: het licht van die dag houdt alles binnen de juiste grenzen en regels.

Predik het woord van het Evangelie in zijn hele omvang, zonder enig deel er van terug te houden of op de achtergrond te plaatsen (Hand. 17: 11), houd aan met dat prediken en handhaaf dat woord tijdelijk, ontijdelijk, of de tijd daartoe u geschikt voorkomt of niet; weerleg met nadruk degenen, die overtuigd moeten worden van hun ongelijk; bestraf in de naam van de Heere (Judas 1: 9) degenen, die zich tegen het woord van de waarheid verzetten, vermaan in alle lankmoedigheid en leer, zodat u niet ongeduldig wordt, als u vaak hetzelfde moet zeggen en niet op dictatorische manier eist, maar over de reden van uw eis onderrichting geeft.

In dit vers is een grote rijkdom van pastoraal-wijsheid neergelegd. Daarmee moet echter Hoofdstuk 3: 16 worden vergeleken. Vóór alle dingen moet namelijk de geestelijke, die het Woord van God moet verkondigen, zichzelf stellen onder de tucht van dit Woord. Hij moet zich daardoor tot meerdere kennis laten onderwijzen, in zijn wandel zich laten leiden, in zijn hart zich laten vertroosten en versterken, opdat hij zo in de gerechtigheid wordt opgevoed. Door het gehele ambtelijke leven van de geestelijke moet dit putten uit de bron van het Goddelijke Woord voortgaan. Alleen als hij dit doet zal hij bekwaam zijn om zijn ambt goed

waar te nemen. Steeds moet hij voor zijn gedachten houden, dat de Heere, die hij dient, van Zijn knechten rekenschap eist. Dat bewustzijn van zijn verantwoordelijkheid moet hem dringen, om evenals een heraut het Woord, het éne eeuwige Woord te verkondigen en niet te wachten, totdat naar zijn mening alles voor die verkondiging gunstig staat. De Heere heeft hem bevolen te prediken, daarom predikt hij, of het de juiste of niet de juiste tijd is. Maar zonder wijsheid moet dit prediken niet geschieden; men moet niet, zonder te onderscheiden zoals dit veelal geschiedt, aan allen hetzelfde zeggen. Hoe nu het prediken in bijzondere gevallen naar het eigenaardige van het object onderscheiden moet zijn, zeggen de woorden: "weerleg, bestraf, vermaan. " Nu is de verkondiging een overtuigen, een weerleggen, dan een berispen en dreigen, dan weer een opbeuren en vertroosten.

Het vermanen moet niet plaats hebben in toorn, niet in zelfverheffing, maar vol medelijden, ook niet om een ogenblikkelijke opwelling van gevoel, maar om door de vaste grond van de leer een duurzame verandering teweeg te brengen.

Houd u aan geen bepaalde tijd, hetzij steeds tijd voor u, niet alleen in vrede, wanneer u niets te vrezen heeft, wanneer u in de kerk bent, maar ook onder gevaren, in gevangenissen, in ketens, wanneer u ter dood geleid wordt.

Predik het Woord. De grote taak van een leraar, waaraan hij al zijn gaven van lichaam en ziel moet toewijden, is de prediking van het Woord. Zwak en dwaas als zij schijnen moge, toch is die verkondiging het grote werk door God ons in de hand gegeven, waardoor zondaren gezaligd en heiligen voor de heerlijkheid bereid moeten worden. Het heeft God behaagd door de dwaasheid van de prediking zalig te maken die geloven. Aan deze prediking wijdde onze gezegende Meester Zijn gehele leven, nadat Hij als leraar was opgetreden. O! hoe heeft Hij deze roeping verheerlijkt door te prediken in de synagoge, in de tempel, aan Galilea’s heldere waterspiegel of onder het blauwe luchtgewelf. Heeft Hij deze wereld niet ten kansel gewijd? Die prediking was de grote taak van Paulus en van al de apostelen, want zo luidde het bevel van onze Heere: Ga heen in de gehele wereld en predik het Evangelie. O, mijn broeders! dit is onze hoge roeping. Het is goed zieken te bezoeken, goed kinderen te onderwijzen en naakten te kleden. Het is goed onze kerkelijke vergaderingen bij te wonen. Het is nuttig boeken te schrijven en veel te lezen; maar de hoofdzaak is eigenlijk: Predik het Woord. De kansel is, zoals George Herbert zegt: "onze blijdschap en troon. " Hij is onze wachttoren, van daar moeten wij het volk waarschuwen. Een zilveren bazuin is ons in de hand gegeven. Wee ons, als wij het Evangelie niet verkondigen. De inhoud Het Woord. Tevergeefs prediken wij, als wij het Woord niet verkondigen. U bent mijn getuigen. Deze was gezonden om van het licht te getuigen. Wij moeten niets spreken, dan hetgeen wij van God gezien en gehoord hebben. Het is geenszins de roeping van een leraars om plannen van menselijke wijsheid of geleerdheid te verklaren, of eigen denkbeelden voor te dragen maar alleen de feiten en de heerlijkheid van het Evangelie bekend te maken. Wij moeten prediken hetgeen in het Woord van God geschreven staat. Predik het Woord en vooral het noodzakelijkste eruit. Als u aan het ziekbed van een stervende stond en wist, dat hij slechts een half uur meer te leven had, wat zou zich dan tot hem zeggen? Zou zich hem een van de verborgenheden van de Schrift beginnen te verklaren, of hem de zedenleer van het Woord met ernst op het hart drukken? Zou zich hem zijn hulpeloze toestand niet onder het oog brengen, zowel door zijn zondige natuur als door zijn boze werken? Zou zich niet tot hem spreken over de liefde en de dood van de Heere Jezus? Zou zich hem niet bekend trachten te maken met de kracht van de Heilige Geest? Dit zijn de belangrijkste waarheden, die een mens moet aannemen, of hij zal verloren gaan. Dit moeten de voornaamste onderwerpen van onze prediking zijn. Moesten wij niet prediken zoals Jezus predikte, toen Hij naar Emmaus ging en beginnende van Mozes en al de

profeten uitlegde in al de Schriften hetgeen van Hem geschreven was? Laat er veel van Christus voorkomen in onze prediking, zegt de voortreffelijke Elliot. Rowland Hill was gewoon te zeggen: Houd nooit een leerrede, waarin deze drie waarheden niet voorkomen: Verderf door de val, gerechtigheid door Christus en wedergeboorte door de Heilige Geest. Predik Christus tot overtuiging van zondaren, Christus tot vertroosting, Christus tot reinigmaking. Verre zij het van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus. Predik zoals het Woord. Ik zou met bescheidenheid aan alle leraars in overweging willen geven vanwaar het komt, dat wij niet meer in de geest van het Woord van God prediken? Is niet het Woord het zwaard van de Geest? Zou het onze grote taak niet zijn, het van de schede te ontdoen, het van alle roestvlekken te reinigen en zijn scherpte aan de gewetens van de mensen te beproeven. Zeker is het, dat onze vaderen op die manier predikten. Brown van Haddington was gewoon te prediken, alsof hij nooit een ander boek dan de Bijbel gelezen had. Het is de waarheid van God in haar onbedekte eenvoudigheid, die door de Geest het meest gezegend en bekrachtigd worden zal. Weerleg, bestraf, vermaan. De eerste werking van de Geest op het hart van de natuurlijke mens, is de wereld te overtuigen van zonde. Schoon Hij de Geest van de liefde is schoon Hij een duif tot Zijn zinnebeeld koos, schoon Hij vergeleken wordt bij de zachte wind en de liefelijke dauw toch is Zijn eerste werk te overtuigen van zonde. Als de predikers met dezelfde Geest vervuld zijn, zullen zij hun taak op dezelfde manier aanvangen. Het is Gods gewone handelwijze de mensen aan zichzelf te ontdekken en hen eraan te doen wanhopen, om de zaligheid door hun eigen gerechtigheid te verdienen, vóórdat Hij Christus aan hen openbaart. Zo ging het met de stokbewaarder. Zo geschiedde het met Paulus; drie dagen lang was hij blind. Een getrouw leraar moet zich op het volgen van die regel toeleggen. Braak u een braakland en zaai niet onder de doornen. De mensen moeten door de prediking van de wet tot de overtuiging van hun zonde en ellende gebracht worden, of wij zullen prediken als in de lucht slaande. O, mijn broeders, is dit onze prediking? Laat ons dit duidelijk ontwikkelen. De meesten van hen vrees ik, die al onze bijeenkomsten bijwonen, worden gemakkelijk met de stroom meegevoerd, in een reddeloze eeuwigheid, onbekeerd en onontwaakt als zij zijn. Broeders! in de eeuwigheid zullen zij er ons niet voor danken, als wij hier liefelijke dingen verkondigen dat wij hun de weg zo gemakkelijk maakten en riepen: Vrede, vrede, en daar is geen vrede. Nee, nu mogen zij ons daarom prijzen, in de eeuwigheid zullen zij onze vleierij vervloeken. O, dat wij en alle evangeliedienaren door de innerlijke bewegingen van Jezus Christus hen allen probeerden te behouden! Vermaan. Het woord, dat wij in de oorspronkelijke tekst vinden, betekent vertroosten, spreken, zoals de trooster spreekt. Dit is het tweede gedeelte van het werk van de Geest, de ziel tot Christus te brengen, haar een blijde boodschap te verkondigen. Dit is het moeilijkste gedeelte van ons Christelijk leraarsambt. Dit deed Johannes, toen hij zei: Zie het Lam van God. Zo zei Jesaja: Troost, troost. Zo gebood de Heere: Ga heen, predik het Evangelie alle creaturen. Het is waar, dit maakt de voeten van de evangelieboden liefelijk op de bergen. Zij mogen een volkomen, gewillige goddelijke Zaligmaker verkondigen. En hier wilde ik tevens doen opmerken, wat naar het mij voorkomt, een gebrek is in de prediking in ons geliefd Vaderland. De meeste predikers zijn gewoon Christus de mensen voor ogen te schilderen. Zij stellen het Evangelie bevattelijk en uitlokkend voor, maar zij dringen de mensen niet om in te gaan. Nu zegt God: Vermaan bid hen overreed de mensen; wijs hun niet alleen de geopende deur, maar dwing ze om in te gaan. Och, dat wij barmhartiger waren voor de aan ons toevertrouwde zielen, dat wij de hand op hen legden en wij hen tot de Heere Jezus brachten. De wijze. Met lankmoedigheid. Er is geen gave, die wij meer nodig hebben in het Christelijk leraarsambt dan deze. Daarvan is het hart van God voor zondaren vervuld; Hij is lankmoedig over ons, niet willend dat enigen verloren gaan. Daarvan is ook Jezus' hart vervuld. Met hoeveel tedere liefde roept Hij uit: Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik enz. Zo handelt ook de Heilige Geest, als Hij met hen twist: Hij zal niet in eeuwigheid twisten

met de mens, maar ach, hoe lang twist Hij met hen! Geliefde broeders, als Hij niet lang met ons getwist had, dan waren wij nu zoals Lots huisvrouw: gedenktekenen van de weerstane genade. Met dezelfde lankmoedigheid moeten ook de evangeliedienaars vervuld zijn. Meer dan anderen moeten zij gedreven worden door de liefde, die lankmoedig is en goedertieren. Vaak als wij met harde, weerspannige zondaren te doen hebben, komen wij in verzoeking om wanhopig van hun bekering af te zien, of wrevelig te worden en in toorn tegen hen te ontbranden, evenals de apostelen deden, toen zij vuur van de hemel wilden doen neerdalen. Maar, mijn broeders, van een anderen geest moeten wij zijn. De toorn van de mans werkt Gods gerechtigheid niet. Zullen wij slechts vervuld zijn van de Geest van Christus, dan zullen wij geduldig zijn jegens allen. Dan zullen wij hun toeroepen: Hoe menigmaal heb Ik enz. Met lering. Vele vrome mannen roepen: Vlucht, vlucht! zonder de zondaar duidelijk aan te tonen wat hij vluchten moet; en weer roepen zij: Kom, kom! zonder hun de weg tot vergiffenis en vrede duidelijk voor te stellen. Zulke predikers doen als iemand, die langs onze straten liep, roepende: brand, brand! zonder te zeggen waar de brand was. In de prediking van de apostelen zien zij altijd de eenvoudige, heldere voorstelling van de waarheid aan de dringende en treffende vermaning voorafgaan. En dit is ook altijd door de uitnemendste godgeleerden nagevolgd en met de beste uitslag bekroond. Het betaamt de leraar de cherub en de seraph in zijn prediking te verenigen, de engel van de kennis met de engel van de vurige ijvers. Als wij de zielen mensen te behouden, moeten wij haar de weg ten hemel duidelijk voorstellen, haar toeroepen: Ontvlucht de toekomende toorn. Mij dunkt, dat wij de zonde in de mens, zijn volstrekte verdorvenheid en de heerlijkheid van het Evangelie van Christus niet te duidelijk kunnen voorstellen; dat wij de mensen niet te dringend kunnen vermanen, om dit aan te nemen en de toorn te ontvluchten. O mochten alle leraars de diepe kennis van Edwards, de duidelijke voorstelling van Uwen en de krachtige drangredenen van Baxter in zich verenigen. Met aandrang. Als de woning van uw buurman in brand stond, zou zich dan niet luide om hulp roepen en al wat in uw kunnen was aanwenden om de vlammen te helpen blussen? Als een van onze vrienden gevaar liep van te verdrinken, zouden wij ons dan schamen al onze krachten aan te wenden om hem te redden? Maar helaas! de zielen van die ons omringen gaan het eeuwige vuur tegemoet; in de poel van het verderf zullen zij wegzinken. Zullen wij minder ernstig hun onverderfelijke zielen proberen te behouden, dan dat wij hun aardse leven zouden willen redden? Hoe wijdde de Heere daaraan al Zijn krachten; toen Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar! Hoe ernstig streefde Paulus daarnaar: "Gedenk, dat ik jaren lang, nacht en dag, niet opgehouden heb een ieder met tranen te vermanen. " Zo was ook George Withefield; die grote man predikte bijna nooit, zonder tot schreiens toe bewogen te worden. Mijn broeders, ook nu nog moeten wij met dezelfde aandrang prediken. De hel is even diep, even onblusbaar als ooit. De zielen van de onbekeerden zullen daartoe eens verwezen worden. Christus is even gewillig, de vergeving van zonden even zalig als ooit! Och, hoe zullen wij in de hemel ons over onze lauwheid verwonderen. Tijdig en ontijdig. Onze Heer ging het land door, immer goeddoende; het was Zijn voedsel en drank geworden. Dagelijks was Hij in de tempel. Zo moeten wij ook zijn. De satan werkt altijd. Hij staat niet op plichtplegingen, hij houdt zich niet aan sabbatdagen, of aan bepaalde uren. De dood is werkzaam. De mensen sterven terwijl wij slapen. Iedere minuut worden er ongeveer vijftig weggenomen, bijna elke seconde wordt er een ziel in een eeuwige onveranderlijke wereld overgebracht! De Geest van God is werkzaam. Geloofd zij God, dat Hij ons geboren heeft doen worden in een tijd, waarin de Geest grote beroering brengt onder de doodsbeenderen. Zullen de leraars dan traag zijn of omwegen maken? Och, dat wij door God gedoopt worden met de Heilige Geest en met vuur, dat wij allen als in vuurvlammen veranderd worden, om het Woord te prediken en de kerk van Christus tot onze laatste uur te helpen opbouwen.

Koop de tijd uit, die nog voorhanden is Eph 5: 16: want er zal een tijd zijn (1 Tim. 4: 1 vv.), wanneer zij de gezonde leer (Hoofdstuk 1: 13. 1 Tim. 6: 3) niet zullen verdragen, omdat die tegen hun begeerlijkheden strijdt; maar ketelachtig zijnde van gehoor, om iets nieuws, iets aangenaams, iets dat het vlees behaagt, te horen, zullen zij zichzelf tot hun eigen schade leraars opgaderen, de een na de anderen, naar hun eigen begeerlijkheden, opdat zij aan deze ongehinderd zullen kunnen voldoen.

De grond van hun afkerigheid zou daarin bestaan, dat zij ketelachtig waren van gehoor. Het Griekse woord legt eigenlijk jeukerig en schijnt ontleend te zijn aan een huidziekte, die jeukte, zodat het krabben wel enig vermaak geeft, maar tevens het kwaad veel erger maakt. Het gehoor van deze mensen was als door een huidziekte bedorven en jeukerig. Zij zouden een onverzadelijke begeerte hebben, niet naar wezenlijk Evangelie-voedsel, echt geschikt om hun geestelijke gezondheid te bevorderen, maar naar zulke voorstellen, die door hun nieuwigheid en door het zonderlinge, het verstand vermaken, het geweten in slaap wiegen en de begeerlijkheden van het vlees strelen. Daarom zouden zij dan ook een afkeer hebben en betonen van de beproefde leer van de waarheid, d. i. naar de godzaligheid is.

En zij zullen, omdat zij niet meer onaangenaam aangedaan willen worden, hun gehoor van de waarheid afwenden en zullen zich in de plaats daarvan keren (Tit. 1: 14) tot fabels (2 Petrus 1: 16).

Wat Timotheus onder alle omstandigheden voor zijn plicht moest houden, dat wordt hem hier in het bijzonder als een plicht voorgehouden, door de voorspelling van een tijd, waarin zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerlijkheden zich leraars zullen verzamelen. Men wil iets anders horen, dan de apostolische leer, door de leraars tot hiertoe voorgesteld en dan heeft de één lust in deze, de anderen in die leraar, die hem iets nieuws zegt.

Onder de "gezonde leer" moet de oorspronkelijke, de apostolische leer worden verstaan, die op de feiten van het heil is gegrond en tot godzaligheid leidt. Allen, die deze niet kunnen verdragen, geven daardoor een inwendige afkeer te kennen, die uit de heimelijke strijd van hun eigen gezindheid met de inhoud en de eisen van de gezonde leer voortkomt. Het natuurlijk gevolg van deze antipathie is, dat zij zich zodanige leraars opeen hopen een menigte van hen, die hun behagen. Hoewel de gedachte aan een last juist niet ligt uitgedrukt in het woord van de grondtekst (Luther vertaalde "zichzelf opladen, wordt toch daardoor het verachtelijke en verwerpelijke van hun gehele streven en drijven duidelijk genoeg te kennen gegeven; hun begeerlijkheden, die hen daarbij leiden, staan in directe tegenspraak met de eisen van Gods Woord, waaraan zij zich moesten onderwerpen en nu is het minder het groot getal van de op deze manier gekozen leraars, als wel de onophoudelijke afwisseling, waarin deze mensen behagen scheppen en waarnaar zij verlangen.

Het gevolg daarvan is, dat zij zich geheel van de waarheid, die de inhoud van de gezonde leer is, afwenden en zich tot fabels keren. Dat zijn in het algemeen opgesmukte geschiedenissen, of tot geschiedenissen verdichte ideeën, dus onhistorische verhalen, zij zijn in elk geval mensenwerk, in tegenstelling tot de ware leer, die God heeft gegeven.

Een van de grootste gerichten over de wereld is, dat zij zoveel tongen en pennen vindt, die haar en haar eigen begeerlijkheden terwille zijn, die zij dan of kan leren, of toch aan die schriften kan verbinden.

Maar u, wees wakker in alles, waak dat u niet in die strikken raakt, maar verzet u tegen die fabelzucht, die reeds begint te ontwaken (1 Tim. 1: 4; 4: 7 en tracht die met alle krachten te vernietigen Col 4: 17. Als er voor het ware Evangelie moet worden geleden, lijd dan gewillig verdrukkingen ("2Ti 2: 3" en 2Ti 1: 8. Doe het werk van een evangelist, van een prediker van de evangelische geschiedenis (Hand. 21: 8 en "Eph 4: 11; maak dat men van uw dienst in het ambt van apostolisch delegaat voor de gemeente te Efeze in zijn hele omvang, ten volle verzekerd zij (vs. 2; 1: 8; 2: 2, 8, 14 vv., 22 vv. ; 3: 14 vv. 1 Tim. 1: 3 vv., 18 vv. ; 2: 1 vv. ; 3: vv. ; 4: 6 v., 13 vv; 5: 1 vv. ; 6: 1 vv. 1Ti 1. 3, 18 2. 1

Het is zeker, dat de uitleggers dwalen, die uit de woorden "doe het werk van een evangelist" het besluit trekken, dat het ambt Timotheus opgedragen, dat van een evangelist zal geweest zijn. Ieder apostel, ieder helper van de apostelen moest evangelist zijn, of liever, geen apostel of apostolisch helper kan geacht worden zonder het charisma, dat tot het werk van een evangelist behoorde, zoals dan ook de gave van de profetie, van de leer enz. (Rom. 12: 6 vv. 1 Kor. 12: 7 vv. bij hen moest zijn. Als nu Paulus Timotheus vermaant, juist die werkzaamheid van een evangelist ijverig te volbrengen, dan begrijpen wij dat volkomen tegenover de vrees van de apostel (vs. 4) "zij zullen zich keren tot fabels; " want tegenover fabels helpt niets beter dan heldere, geschiedkundige getuigenissen. Wij moeten echter niet een in het bijzonder opgedragen dienst verwisselen met het ambt, dat hem was opgedragen, dat, zoals de eerste pastoraalbrief duidelijk genoeg aanwijst, geen minder was, dan de plaats van de apostel met al de apostolische werkzaamheden in te nemen.

Timotheus, een helper van de apostelen, dus niet slechts een evangelist zoals Filippus (Hand. 8); hij moest dus deelnemen aan alles wat de apostel deed; hij moest dus 1) rondreizend het Evangelie prediken en in zo verre was hij als helper van de apostel ook evangelist, 2) moest hij deelnemen aan het kerkbestuur. Het een woord "doe het werk van een evangelist" heeft dus betrekking op de eerstgenoemde zijde van zijn beroepsbezigheid, die hier in verband met vs. 4 in het bijzonder op de voorgrond gesteld wordt; de volgende woorden: "maak dat men van uw dienst verzekerd is" zien op zijn roeping in het algemeen.

De verplichting om het geestelijk ambt in al zijn delen te vervullen, is vooral in uitgestrekte en talrijke gemeenten van zo grote omvang, dat zeker bij velen de vraag (2 Kor. 2: 16) oprijst: "wie is daartoe bekwaam? " en het recht van het "non omnia possumus omnes" (niet ieder mens kan doen alles) moet ook op dit gebied worden erkend. Zoals de zaken nu staan, dat inderdaad van ieder alles wordt geëist, is het het best, om door nauwgezet zelfonderzoek te leren kennen, wat onze sterkere en wat onze zwakke kant is en ons dan, zonder enig deel van de dienst geheel te verzuimen, het meest te wijden aan dat deel, waartoe wij uit- en inwendig ons het meest geroepen gevoelen.

Ditmaal kan ik hier echter niet bijvoegen, zoals ik de vorige maal (1 Tim. 4: 13) deed, "totdat ik kom"; a) want ik word nu door hetgeen ik te lijden heb (2 Tim. 1: 8, 12) tot een drankoffer geofferd (Fil. 2: 17) en de tijd van mijn ontbinding (Fil. 1: 23) is aanstaande.

2 Petrus 1: 14

Ik heb, zoals de roeping van de navolger van Christus is (1 Tim. 6: 12 Hebr. 12: 1), de goede strijd gestreden, ik heb de loop tot het voorgehouden doel, het kleinood (Fil. 3: 14. 1 Kor. 9: 24) geëindigd, ik heb ondanks alle verleidingen tot ontrouw het geloof behouden (Hand. 20: 24 v. 1 Kor. 9: 26 v.

a) Voorts (vgl. Hebr. 10: 13) is voor mij weggelegd (Kol. 1: 5) de kroon van de rechtvaardigheid (Hoofdstuk 2: 22; 3: 16), die mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, nadat Hij door de onrechtvaardige aardse rechters in deze tegenwoordige tijd mijn opoffering heeft laten volbrengen, op die dag (Hoofdstuk 1: 12) geven zal en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning (1 Tim. 6: 14) liefgehad hebben (2 Thessalonicenzen. 1: 7 vv.).

1 Petrus 5: 4

Timotheus moet voor zijn taak houden om wat Paulus als apostel met zijn hulp heeft gedaan, nadat deze de wereld zal hebben verlaten, als diens opvolger te doen. Zo beschouwt het de apostel, als hij zijn vermaning in vs. 5 daardoor aandringt, dat hij reeds geofferd wordt en de tijd van zijn scheiden aanstaande is. Als hij dan voortgaat: "ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden", dan is dat niet een roemen, dat in strijd is met de Christelijke ootmoed. Het is echter ook niet slechts een blij terugzien op zijn afgelegd leven, maar het is om Timotheus geschreven, om in hem de wens op te wekken, dat hij aan het einde van zijn leven ook zo zal kunnen spreken. De strijd, de Christen opgelegd, is echter hem; hij is aan het einde van de loopbaan gekomen, die hij doorlopen moest. Hij heeft het geloof behouden, in welks vasthouden het strijden en lopen bestaat, terwijl zijn apostolische roeping aan zijn leven als Christen die bijzondere vorm gaf, waarin hij zijn geloof tot het einde toe behouden moest. Na hetgeen nu achter hem ligt en aan het punt, waarbij hij nu is aangekomen, wacht hem de kroon van de gerechtigheid; hij noemt die zo, omdat hij, wie zij wordt toegekend, daardoor voor een rechtvaardige wordt erkend. Als een "rechtvaardig Rechter" zal de Heere de apostel, omdat hij het geloof behouden heeft, voor een rechtvaardige erkennen, deze overwinningsprijs voor zijn leven hem toekennen. De apostel wil echter het hier ten einde lopend deel van zijn brief, de aan Timotheus gerichte vermaning, niet besluiten met de uitdrukking van de hoop, waarvan hij voor zichzelf verzekerd is; hij voegt erbij: "en niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning hebben liefgehad", dezelfde hoop uitbreidend tot alle Christenen, die het in waarheid zijn. Hij stelt ze voor als degenen, die in deze tijd hebben verlangd naar de verschijning van de Heere. De aanleiding tot die naam ligt in de betekenis die dit voor Timotheus heeft; het vermaant hem niet het tijdelijke (Hoofdstuk 4: 10) en het aardse goed (1 Tim. 6: 11) lief te hebben, waarmee een verlangen naar de verschijning van de Heere niet overeenstemmen zou. De apostel schrijft al deze verzen, is het ook als een, die aan het einde van zijn loopbaan is gekomen, toch niet als een stervende, maar met het uitzicht op een tijd in gevangenschap, die hem niet ledig moet laten en op een rechtspraak, die hem, moet die ook met zijn doodvonnis eindigen, het grote doel stelt, om het Evangelie van Christus tegen zware aanklacht te verdedigen (vgl. Fil. 1: 17).

Twijfelende, zie! u heeft vaak gezegd: Ik vrees, dat ik nooit de hemel zal binnengaan. Vrees niet! Al Gods volk zal daar binnenkomen. Ik heb de juiste uitdrukking van een stervende man lief, die uitriep: Ik ben niet bevreesd om naar huis te gaan; ik heb alles vóór mij weggezonden. Gods vinger is dan de klink van mijn deur en ik ben gereed om Hem te laten binnenkomen. "Maar", zei een ander, "bent u niet bevreesd, uw erfenis te zullen missen? " "Nee", antwoordde hij, "nee, daar is een kroon in de hemel, die de engel Gabriël niet kan dragen, die zal op geen hoofd dan op het mijne passen. Daar is een troon in de hemel, die de apostel Paulus niet kon bezetten, hij werd voor mij gemaakt en ik zal daarin zitten. " O Christen, wat een vrolijke gedachte! Uw erfdeel is zeker, daar blijft een rust over. " Maar kan ik haar niet verliezen? Nee, zij staat vast. Als ik een kind van God ben, zal ik haar niet verliezen. Zij is mijn deel, zo zeker, alsof ik daar was. Ga met mij, gelovigen en zetten wij ons neer op de berg Nebo, om het beloofde land, ja het land Kanaän te bezien. Ziet u die

kleine rivier van de dood in het zonlicht glinsteren en daar overheen de tin van de eeuwige stad? Merkt u die heerlijke streek en al haar vrolijke bewoners wel op? Weet dan, dat als u daarover heenvloog, u op elke van haar vele woningen geschreven zou zien: Deze blijft voor zo iemand open en wordt voor hem alleen bewaard. Hij zat opgenomen worden om voor eeuwig met God te wezen. Arme twijfelende ziel, zie, wat een schone erfenis; zij is de uwe. Als u gelooft in de Heere Jezus, als u berouw heeft over uw zonden, als uw hart vernieuwd is geworden; bent u een van ‘s Heren volk en wordt er een plaats voor u bewaard, een kroon voor u weggelegd, een harp voor u in het bijzonder gereed gemaakt. Niemand anders zal uw deel ontvangen, het wordt in de hemel voor u bewaard en binnenkort zult u het aanvaarden, want er zullen geen lege tronen in de heerlijkheid gevonden worden, wanneer al de uitverkorenen daarin verzameld zullen zijn.

De rechtvaardigmaking uit genade alleen, die aan het geloof gegeven wordt, strijdt niet met de beloning van onze werken, ja, het een sluit het ander in zich. Want zodra God ons in Zijn genade opneemt, worden Hem ook daardoor onze werken aangenaam, zodat Hij ze, al is Hij het niet schuldig en verplicht, ze een beloning waardig acht. Dit loon geeft Hij zeker niet, omdat wij van te voren gehoorzaamheid jegens Hem betoond hebben, dat ons dit moest vergolden worden, maar omdat Hij met dezelfde rijkdom van genade Zijn vroegere geschenken met nieuwe kroont. Aan een heerlijk kenteken leert Hij hier de gelovigen herkennen; zij zijn degenen, die Zijn verschijning liefhebben. Waar een levendig geloof is, daar laat het nooit de harten verkoelen, maar verwarmt ze tot de hoop van de toekomstige verrijzenis.

De zekerheid van de zaligheid is niet het voorrecht van enkelen, maar een gemeen goed van allen, die geloven. Dit blijkt, wanneer wij letten op de grond, waarop deze zekerheid steunt. Waarop steunde zij bij Paulus? Op zijn apostelschap? Op zijn aanstaande martelkroon? Op zijn vele verdrukkingen? Op zijn goede werken? Daarop, dat hij eerlang tot een plengoffer worden zou, dat Hij de goede strijd gestreden had, dat hij de loop voleindigd had? Ach! niettegenstaande dit alles zou hij, die geenszins zijn zondaars-ootmoed had verloren en zijn grote overtredingen nooit vergeten kon, niettegenstaande dit alles zou hij, die zich nog dagelijks vele zwakheden bewust was, niettegenstaande dit alles zou ook deze Paulus hebben moeten beven voor de rechtvaardige Rechter en Zijn ontzaglijke verschijning in die dag! Hij beeft niet voor die Rechter, niet voor Zijn verschijning; hij heeft die verschijning lief; hij verlangt ernaar; hij ziet ernaar uit met blijdschap; hij troost er zich mee in afwachting van het ogenblik, dat de onrechtvaardige aardse rechter hem voor zijn zetel dagen en tot een bloedige dood doemen zal. Hij weet, dat hij die heilige Rechter zien zal tot zaligheid, ja tot heerlijkheid; hij zal van Hem de kroon van de rechtvaardigheid ontvangen, die voor hem weggelegd is. En waarop grondt bij deze hoge verwachtingen? Hij heeft het geloof behouden; het geloof in een rechtvaardiging uit genade en niet uit de werken van de wet; niet om de goede strijd, de getrouwe, de Christelijke levensloop; het geloof in een zoenoffer, voor zijn zonden geslacht, van oneindig groter waarde dan het plengoffer, dat Hij zelf in Zijn bloedig uiteinde verstrekken zal; het geloof, dat hij in zijn Rechter, zijn Middelaar, Zijn Verzoener, zijn Voorspraak heeft en dat Hij, die hem heeft gerechtvaardigd, hem niet zal verdoemen, maar Zich met hem als een gerechtvaardigde, een met de kroon van de rechtvaardigheid gesierde voorstellen in die dag, Hem zelf tot heerlijkheid en eer! Is alleen Paulus uit genade gerechtvaardigd! Heeft Christus Zijn zoenoffer voor Paulus alleen gebracht? Is Hij de Middelaar, de Verzoener, de Voorspraak alleen van Paulus geworden? spreekt deze Paulus zelf hier alleen van zichzelf, of ook van anderen? Immers ook van anderen, immers van allen, die eenzelfde geloof, eenzelfde hoop als hij hebben op de Heere. Eist hij ook van anderen, dat zij in zijn roeping, zijn strijd, zijn hoop, zijn marteldood delen zullen, om te delen in de kroon

van de rechtvaardigheid? Horen wij hier niet diezelfde apostel, die de rechtvaardiging door het geloof zonder de werken van de wet aan allen gepredikt heeft; die het heeft aangeprezen als een getrouw woord, alle aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken? Heeft die Paulus de zin beperkt, of heeft hij in al zijn onvoorwaardelijkheid de zin doen verstaan van die goddelijke woorden, die in de Zoon gelooft wordt niet veroordeeld; die in de Zoon gelooft komt niet in de verdoemenis; die in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven; die in de Zoon gelooft is uit de dood overgegaan in het leven? Heeft hij een ander geloof behouden of behoudt hem een ander geloof dan dit geloof in de Zoon? Zolang wij geloven in de leugen van onze harten, die de zaligheid enigszins als een loon van onze strijd, of loop, of lijden, of dood doet voorkomen, is daar geen plaats voor het geloof in Hem. Zolang wij iets hopen van onze goede werken, hebben wij alles te vrezen van onze zonden; zo blijven wij geslingerd tussen hoop en vrees. Pas als wij ons geheel vertrouwen alleen stellen op het werk van Christus, hebben wij niets meer te duchten; onze zaligheid is dan zo zeker als Zijn volmaaktheid. Verstaat u dat? Ach, dat u het leerde verstaan. Deze Paulus, die het zo goed verstond en daardoor zo gerust dood en eeuwigheid tegemoet zag, heeft zijn leven versleten, om het voor allen verstaanbaar te maken; en nog is het zo velen niet duidelijk. Uit genade wordt men zalig, door het geloof niet uit de werken; de zaligheid, zij is Gods gave, Gods gave in Christus. Die de genade als genade, de gave als gave aanneemt wordt zalig. Die gelooft is van zijn zaligheid zeker, want het geloof is het aannemen van de zaligheid. Niet: hoe heet u? of wat heeft u verricht? is de vraag; naar: Gelooft u? Wilt u al uw werken vergeten en uit genade zalig worden? Wilt u uw onkunde belijden en op de liefdemacht van Christus rekenen? Zo ja! dan is de zaligheid en zekerheid aan u. De zaligheid is de gelovige zeker, niet omdat hij degene is, die gelooft, maar omdat Christus Die is, die alle geloof waardig is. De zekerheid van de zaligheid is allen gelovigen eigen, omdat zij niets anders is dan het gemeen geloof in Christus: zij is hun gelijkelijk gemeen, omdat hun zaligheid niet in verband staat met onderscheid van deugden, werken, verdiensten, wegen, verdrukkingen, strijd; maar voor allen voortvloeit uit dezelfde genade van God, die Paulus en Onesimus, Paulus en allen, die geloven, Paulus en u en mij, als wij geloven, rechtvaardigt en de kroon van de rechtvaardigheid geeft "om niet door de verlossing, die in Jezus Christus is. " De verzekering van de zaligheid is een deel, waartoe alle oprechte belijders van Christus geroepen zijn. Wij zagen haar door de leer van de dwalenden als een schadelijke en gruwelijke hoogmoed afgewezen; en op die grond moet haar afwijzen een ieder, die onbekend is met de aard van deze verzekering en de grond waarop zij, die niet voelt hoe het denkbeeld van geloof in niets dan enkel genade, alle denkbeeld van hoogmoed voor ‘s hands uitsluit; die niet bevroedt, wat een berg van hoogmoed er liggen kan achter een zedige vrees. Schijn bedriegt. Daar waren eens twee armen. De een waande dat hij die avond eten zou; de andere schudde bedenkelijk het hoofd en zei, "dat hij het wel hoopte, maar nog zo zeker niet durfde zeggen. " Aan beiden was een maaltijd beloofd in de keuken van een rijke. De eerste had de rijke op zijn woord vertrouwd; waar was de hoogmoed? De laatste wantrouwde hem; waar was de nederigheid? Zeker het klinkt vrij wat nederiger te zeggen: wie ben ik, dat ik mij van de eeuwige zaligheid verzekerd zou durven houden? dan te vragen: God en eeuwigheid is van mij; maar als die onzekerheid misschien niet gepaard gaat met enige de minste bekommering over de zonde, of met enige ernstige vrees voor dood en oordeel, zou zij echt zo’n groot bewijs inhouden van zedige gedachten over eigen onwaardigheid en verwerpelijkheid? En waar deze zekerheid gevonden is op de weg van de allerdiepste verootmoediging, waardoor men heeft leren vragen en mogen ontvangen wat men inzag zelf niet te kunnen daarstellen of uitwerken, zou daar zo grote hoogmoed worden verondersteld? Is er echt zoveel hoogmoed in voor een weldaad en een weldoener uit te komen? Bewijst het altijd evenveel nederigheid een weldaad te weigeren, te ontveinzen? De kleingelovigheid, op zichzelf een zonde, staat meestal met enige andere zonde in verband. Menig bekommerd gelovige is ten slotte gebleken een

meer of min hebzuchtig, meer of min geldgierig gelovige te zijn, wiens ziel nog veel meer aan het stof kleefde, dan hij, ondanks alle belijdenis van zonde, bij gebrek aan oprechte zelfbeproeving zich bewust was. Er was bij vele anderen een diep verborgen eerzucht, een heimelijke hoogheid, waaraan het hart nog niet geheel was verloochend, een kwade begeerte of gewoonte, waaraan men zich gaan liet, of waarover men klaagde zonder haar ernstig te bestrijden, een gevoel van innerlijke roeping tot een daad of taak, waartegen vlees en bloed zich nog verzette; er was iets dergelijks dat de vrijmoedigheid wegnam, de ogen deed neerslaan, het hoofd deed hangen; in plaats van bekommerd te zijn, was men niet bekommerd genoeg, in plaats van te ootmoedig te wezen, verootmoedigde men zich niet op alle punten en dat was het wat de zaligheid (die steeds met het diepst gevoel van zonde gepaard gaat, en eenzelvig is met het eenvoudig geloof) uit het hart weerde. Arglistig is het hart meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen? Die man zal het kennen, die zijn troost gezocht hebbend bij het kruis van Christus, niet vreest het vlees te kruisigen met al de begeerlijkheden. Ook zal zijn troost helder en zeker zijn. Maar als wij uit deze hoofde geen enkel van de kleinmoedigen en bekommerden van de plicht van zelfonderzoek willen ontslaan, wij willen hen geenszins allen van een heimelijke nog voor henzelf zich verschuilende zonde beschuldigen. Konden wij hen slechts alleen overtuigen, dat hun kleinmoedigheid in zichzelf een zonde is; zo schandelijk als schadelijk. Geloof wordt geëist; elke mate van ongelovigheid is een mate van ongehoorzaamheid; elke mate van ongehoorzaamheid een mate van zonde. Christus heeft zich gegeven, geheel gegeven; alle gedeeltelijk aannemen is gedeeltelijk weigeren. Hij stelt Zijn eer in het geven; niet blijmoedig te ontvangen, is Hem Zijn eer te verzwijgen. Hier komt geen schroomvalligheid, geen bescheidenheid, geen voorzichtigheid te pas. Het geldt de eer, o zondaar, van de Zaligmaker, die voor uw zonden gestorven is. Het van de zaligheid verzekerd geloof zal pas echt een vruchtbaar geloof zijn. Als het geloof een kracht is tot alle lijdzaamheid en goede werken, de gelovigste zal de krachtigste wezen, als het leven van de Christens een leven van dankbaarheid is, diens dankbaarheid zal het grootst zijn, die met een volkomen blijdschap voor de hem gans zekere gave dankt. Meent u dat deze Paulus zo wakker in alles zou geweest zijn, zoveel verdrukkingen met zo'n grote kracht zou hebben geleden, zo overvloedig bevonden zou zijn in al zijn arbeid, en ons zo ten volle verzekerd hebben van zijn dienst, als hij het met name van Timotheus in de brief, die wij hebben opgeslagen, eist, als hij niet ten volle verzekerd geweest was van zijn eeuwig deel in de hemelen? Meent u dat hij de bloedige dood zo kalm, zo blijmoedig, zo juichend tegemoet zou zijn gegaan, als hij niet had kunnen weten: ik heb het geloof behouden; de kroon van de rechtvaardigheid, die de Heere, de rechtvaardige Rechter geven zal, is voor mij weggelegd en weer: de Heere zal mij bewaren tot Zijn hemels Koninkrijk? Meent u niet dat ook u uw verdrukkingen, uw smarten, uw rampen beter zou kunnen verdragen en geduldig doorstaan, dat ook u uw tranen met blijde moed uit uw ogen zou kunnen wissen, als u hem dat kon nazeggen? Meent u niet, dat er ook in deze tijd meer kan worden uitgericht voor het koninkrijk van God, meer geijverd voor het heil van de zielen, meer overvloedige vrucht van de Christelijke liefde en zelfverloochening zou worden gezien, als er wat meer belijders van Christus gevonden werden in het volle, heldere bezit van een blijdschap, die niemand van hen zou kunnen wegnemen? Zou niet de verwachting van de toekomst van de Heere een zichtbare invloed hebben op het heilig leven en de waakzaamheid van de gemeente, als die gemeente meer uit degenen bestond, die haar met een gans rustig, gans verzekerd hart tegemoet zagen?

Dat is taal van het geloof, dat taal de grote geloofsheld Paulus waardig. Zij doet ons lezen in zijn ziel en dringt ons hem te bewonderen, met warme dank aan de Heer die hem had geroepen en tot zo'n geloofsheld gevormd. Hij ziet zijn naderende dood vooruit en voorspelt hem aan zijn geliefde Timotheus, niet met opgewonden, overspannen vreugde, niet met

blijkbaar, onbetamend, hijgend verlangen om met de martelaarskroon te prijken, maar met zekere weemoed, bij de gedachte aan de wijze, waarop hij zal moeten sterven en tevens met die kalme zielsrust en die stille blijdschap, die het geloof in Jezus Christus wekt en bewaart in het hart; want hij stelt zijn aanstaande, bloedige dood onder het beeld van een plengoffer voor en tegelijk onder dat van een verhuizen, van een afreis naar zijn vaderland. Maar terwijl hij hierover denkt en schrijft, verdwijnt het zwaard van Nero, waardoor hij zal vallen, al meer en meer uit zijn ogen, zijn geloof wordt levendiger en zijn blijdschap groter. Hij werpt eerst een blik terug op zijn afgelegd leven. Hij denkt nu niet aan dat leven, dat hij buiten Christus en tegen Hem in de zonde had doorgebracht, maar aan het leven, dat hij in de dienst van zijn Heer, wiens genade zo overvloedig over hem was geweest, had gesleten en dat hij Timotheus ter navolging wil voorstellen. Hij zegt met innige zelfbewustheid in beeldspraak, aan de Griekse spelen ontleend: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd" en voegt er met eigenlijke woorden bij: "ik heb het geloof behouden. " Ja, zo kon u naar waarheid, zonder zelfverheffing schrijven, edele Paulus, trouwe dienstknecht van Christus. De geschiedenis van uw leven getuigt ervan op elke bladzijde, sinds uw aanstelling tot apostel. Zij zet het zegel van de waarheid op uw verklaring.

II. Vs. 9-21. Nu volgt de tweede van de beide in de Inleidingen op Hoofdstuk 1: 3-7 genoemde partijen van het hoofddeel van de brief. Zij handelt daarover, dat Timotheus tot de apostel naar Rome mocht komen en wel zeer snel, voordat de winter aanbreekt en hem het reizen verhindert. Daarbij wordt dan deels aangegeven wat zo’n snelle komst van zijn helper voor hem noodzakelijk maakt, namelijk, dat hij nu van andere helpers beroofd is, die hij zo dringend nodig heeft, deels wordt hem gezegd, wie hij bij de afreis en wat hij voor de apostel meebrengen moet. Ook over Alexander, de kopersmid, die hem zoveel kwaad doet en door zijn machinatiën niet alleen de Joden te Jeruzalem heeft opgehitst om hem aan te vallen, maar ook aan het proces te Cesarea zo’n wending heeft gegeven, dat hem niets overbleef, dan om zich te beroepen op de keizer te Rome, doet de apostel nog besluiten dat het vroeger overgeven aan de Satan nu wordt tot een overgave aan het gericht van God en Timotheus wordt weerhouden om in enige aanraking met hem de komen. Bij de machinatiën van deze mens hebben ook wel zij tegen Paulus gezondigd, die hem hadden moeten bijstaan, in plaats van hem in de steek te laten; maar het moge hun niet worden toegerekend, want de Heere had hem bijgestaan en alles zo bestuurd als het overeenkomstig Zijn heilige raad en wil was en in allen dele het beste was.

Benaarstig u haastig tot mij te komen, omdat ik zeer verlangend ben (Hoofdstuk 1: 4) en uw hulp dringend behoef.

Het is geen uitnodiging, als Paulus schrijft: "benaarstig u haastig tot mij te komen. " De apostel dringt met deze woorden niet bij Timotheus aan op het komen, maar om zich te benaarstigen, dat bij snel komt. Omdat hij nu vroeger nog niet tot komen heeft gedrongen, kan de vermaning, dat hij het erop moet toeleggen, dat hij snel komt, slechts op zijn eigen verklaring zien (die hij misschien door Onesiforus had laten doen Hoofdstuk 1: 16 vv.), dat hij bereid was naar Rome te gaan, als de apostel het begeerde (of toestond). De apostel nu heeft het hem in Hoofdstuk 1: 4 niet verzwegen, hoezeer hij naar hem verlangde, maar zijn vraag of hij moest komen, nog niet beantwoord. Meteen heeft hij aan zijn brief een wending gegeven, die die tot een vermaning maakte, om de hem gegeven roeping weer te aanvaarden; want alleen als Timotheus gedachtig aan zijn roeping is, niet als hij slechts uit persoonlijke gehechtheid (of vluchtende van de op zich genomen plicht) komt, is zijn komst de apostel welgevallig en naar wens (Hoofdstuk 1: 5). Terwijl nu Paulus hem schrijft, dat hij zonder vrees voor lijden moet zijn en hoe hij voor zijn roeping moet leven, laat hij hem vernemen,

wat hij moet weten; voor het geval, dat hij de apostel niet meer onder de levenden mocht vinden (vgl. vs. 6 v.). Hij moge nog ter rechter tijd komen of niet, in ieder geval heeft hij in de brief een opdracht, die hij wel waardig zal achten om ernaar te leven.

Want Demas (verkorte naam voor Demetrius of Demarchus) heeft mij verlaten, mij in de steek gelaten, hebbende, zoals het ten minste nu met hem is (Mark. 10: 21), de tegenwoordige wereld lief gekregen en is in het belang van zijn tijdelijke aangelegenheden, naar Thessalonika gereisd, Crescens is ten behoeve van het zendingswerk naar Galatië (volgens andere lezing "Gallië gegaan, Titus naar Dalmatië, het zuidelijk deel van Illyrië, zodat ik lange tijd hun hulp moet missen.

Demas heeft zich laten leiden door aardse belangen, door de zorg voor tijdelijke aangelegenheden en zich laten bewegen om van de apostel te scheiden. Daarmee is echter niet een afvallen van het Christendom bedoeld, dat scherper en zeker duidelijker zou zijn uitgedrukt.

Demas heeft niet de apostolische leer verlaten, maar de persoon van de apostel. Ook hebben wij niet de minste noodzakelijkheid om daaraan te denken, dat Demas zou zijn begonnen, zich te schamen voor de banden van de apostel. Had toch de man zich, nadat Paulus twee jaren te Cesarea gezeten had, meteen naar Rome begeven, om hem daar zijn diensten aan te bieden, dan zullen de banden hem ook verder niet hebben afgeschrikt om bij hem te blijven, omdat toch geen verandering in de gevangenschap van de apostel was gekomen, deze integendeel met een vrijheid verbonden was, die de gunstigste verwachtingen voor zijn toekomst gaf. De enige reden was, dat Demas het tijdelijke liefhad, d. i. om de dienst van de zending zijn tijdelijke zaken niet buiten aanmerking wilde laten. Hij had bezittingen, aardse goederen te Thessalonika, die zijn tegenwoordigheid eisten, terwijl de apostel bij de geringe krachten, die hem ten dienste stonden, meende hem niet te kunnen missen. In Kol. 4: 14 Col Filemon 1: 24 is hij intussen weer bij de apostel. Waarschijnlijk heeft hij zijn aardse zaken geregeld en is hij vervolgens weer naar Rome teruggekeerd. Wat Crescens in Galatië en Titus in Dalmatië aangaat, wordt de mening, dat de apostel ze daarheen zou gezonden hebben, door de woorden van de grondtekst niet gesteund. Waarschijnlijk zijn zij uit eigen beweging, wellicht gedurende Paulus' gevangenschap te Cesarea, naar dat arbeidsveld gegaan en heeft de apostel daarvan op enige wijze bericht ontvangen. Nu deelt hij het Timotheus mee, opdat deze daaruit ziet, dat hij ook over Titus en Crescens niet te beschikken had.

Het is bijna traditioneel geworden, onder Galatië hier niet de bekende provincie in Klein-Azië Ac 16: 8 te verstaan, maar Gallië. Eusebius, Hieronymus, Epifanius en Theodoretus getuigen beslist voor Gallië. Nu zijn er twee steden, die voornamelijk op de prediking van Crescens aanspraak maken, namelijk Vienne en Maintz; zekerheid is natuurlijk hier niet te verkrijgen.

Demas was naar Thessalonika gereisd, mogelijk omdat deze stad zijn geboorteplaats was; het kan ook zijn, dat hij daarheen gegaan is om de gemeente te bezoeken en dat hij dit tot een voorwendsel gebruikt heeft, om Rome zonder merkelijke ergernis te verlaten. Hoe het zij, men oordeelt verschillend over het karakter van deze Demas. Sommigen beschouwen hem als een afvallige verlater van het Christendom en zijn belijdenis, anderen houden hem voor een tijdgelovige, die de waarheid van het Evangelie omhelsd, beleden en aangekleefd had zonder dat evenwel zijn hart wezenlijk verbeterd en van de liefde tot de wereld en haar begeerlijkheden gezuiverd was en die daarom nu, in een tijd van gevaar, de belangen van het Evangelie, uit vrees, lafhartig varen liet. Nog anderen denken gunstiger over hem, dat hij de Heere Jezus wel in waarheid lief gehad en zich uit zuivere beginselen beijverd zou hebben om

Zijn Koninkrijk uit te breiden, maar dat zijn geloof en ijver, uit hoofde van zwakheid en vrees voor zijn leven, dermate bezweken zijn, dat hij de apostel in de hitte van de vervolging verlaten en zich naar Thessalonika begeven heeft, om voor zijn veiligheid te zorgen, zonder dat hij in de eigenlijke zin van Christus en het Evangelie is afgevallen. Wanneer de apostel spreekt van afvallige mensen, die de Heere Christus en het Evangelie verlaten hebben, drukt hij zich veel sterker uit. Hier zegt hij niet: Demas heeft de Heere Christus of het geloof verlaten, maar eenvoudig: hij heeft mij verlaten, dat is, zoals wij zouden zeggen, hij heeft mij in de nood laten zitten. Dit gedrag was zeker zeer te laken, maar sluit toch nog niet in een volstrekte afval van Christus en het Evangelie. Daarenboven hetgeen de apostel hier van Demas verklaart, schijnt hij ook te zeggen van al de Christenen, wat het wezen van de zaak betreft; deze laaghartigheid was ook ontstaan uit zwakheid, uit vrees voor het leven, maar evenwel zij hadden daarom het geloof niet volstrekt verzaakt, of Christus geheel laten varen. Het is waar, Demas had de tegenwoordige wereld lief gekregen en Johannes zegt: als iemand de wereld lief heeft, de liefde van de Vader is in hem niet. Maar de uitdrukking, die Paulus gebruikt, is geheel onderscheiden van die, die wij bij Johannes ontmoeten, naardien de benaming van de tegenwoordige wereld, die hier bij Paulus voorkomt, in de Heilige Schriften niets anders betekent dan dit tegenwoordige leven, de rust en genoegens van dit leven en vooral het lichamelijk leven zelf. Demas had deze tegenwoordige wereld lief gekregen; bemerkend, dat hij zich, wanneer hij te Rome bleef, aan gevaar van gevangenis en de marteldood zelf blootstelde, omdat hij, voor een evangelieprediker bekend was, had hem de liefde voor het tegenwoordige leven zodanig overmeesterd, dat hij Rome verliet om het gevaar te ontlopen en naar Thessalonika reisde, om in veiligheid te wezen. Het lafhartig gedrag van Demas was daarom alleszins te misprijzen, maar het levert niet genoeg grond op om hem als een afvallige te brandmerken.

Niet ten onrechte heeft men de tweede brief van Timotheus het testament van Paulus genoemd. Korte tijd vóór zijn marteldood neergeschreven, is hij een onschatbaar getuigenis van zijn volstandig geloof en zijn levende hoop. Dubbele waarde verkrijgen uit dit oogpunt verschillende bepalingen en mededelingen van betrekkelijk ondergeschikte betekenis, in dit laatste hoofdstuk te vinden; ook omdat zij ons geheel verplaatsen in de wisselende kring, die hem kort vóór zijn heengaan omgaf. Vurig verlangt hij Timotheus nog vóór zijn sterven te zien en die wens dringt hij aan door een kort bericht aangaande zekere Demas, dat niet weinig te denken geeft. Vroeger had hij deze bij herhaling onder zijn mede-arbeiders vermeld, maar nu is het op kennelijk weemoedige toon: Demas heeft ons verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen en is naar Thessalonika gereisd. Kennelijk moet dit laatste met het voorafgaande in verband worden gebracht en draagt dus deze reis een ander karakter dan die van Crescens naar Galatië en van Titus naar Dalmatië, hier in één adem vermeld. Waren deze laatste tochten met goedvinden van de apostel voor de zaak van de Heere geschied, niet zo die van Demas, waarbij eigen willekeur en wereldliefde in het spel was gekomen. Was het de eer, het genot, het goed van de tegenwoordige wereld vroeger door hem verzaakt, waardoor hij zich aangetrokken voelde? Althans, toen hij tussen de gemeenschap met de banden van Paulus en de vrijheid van de wereld te kiezen had, heeft hij niet angstvallig geaarzeld; meer dan naar de kerker van Rome, voelde hij zich naar het genot of gewin van Thessalonika heengetrokken. Hij heeft niet gevraagd, of het trouw, of het Christelijk was van zo’n gevangene, op zo’n ogenblik weg te trekken; hij is alleszins te rade gegaan met vlees en bloed en verdwijnt hij ook voorgoed uit het oog in Thessalonika’s woelige straten, er is reden van vrezen, dat zijn scheiding van Paulus ook een innerlijke, wellicht zelfs uiterlijke afval van een geloof geweest en geworden is, dat immers, meer dan iets anders, zelfverloochening en kruisiging van het vlees van zijn belijders verlangt. Meer dan eenmaal is dit bericht aangaande Demas misbruikt, om de troosteloze leer van de afval

van de heilige met schriftuurlijke gronden te staven. Immers, de vraag laat zich nauwelijks afwijzen, of de man, wie deze weinig eervolle getuigenis geldt, wel immer een oprecht gelovige en echt bekeerde geweest is. Maar toch blijkt ook hier, "hetgeen van te voren geschreven is, is tot onze lering geschreven" en als een gezonken schip blijft de naam van Demas voor alle volgende eeuwen een waarschuwende baken op de zee van het Christelijk leven. Zijn voorbeeld predikt ons op treurige manier de macht van de zelfzucht ook in zulke, die zich Jezus' discipelen noemen. Ach, het valt niet moeilijk van de broederlijke liefde op stichtelijke toon te spreken, te schrijven, te zingen, maar als de nood aan de man komt, als er omwille van de broeders iets moet worden verzaakt en gewaagd; als het dierbaar Ik het, in een woord, te Rome niet goed meer heeft, dan snelt de geest en het oog, straks ook de voet en het hart over de zee naar het uitlokkende Thessalonika heen en het "een ieder is zichzelf de naaste" is niet maar alleen in de ziel van Demas tegenover Paulus te lezen geweest. Hoe groot is toch het gevaar van de wereldliefde, ook voor zulke, van wie wij zouden menen, dat zij reeds op weg waren een schat in de hemel te hebben! Het aantrekkelijk Thessalonika zet zijn valstrikken uit, tot zelfs in de schaduwen van de kerker van een apostel te Rome; een welmenend hart is daarom nog niet ongevoelig voor de prikkels van grover of fijner zinnelijkheid; en ook in wat het hart in zijn heiligste ogenblikken verzaakt heeft en afgezworen, schuilt nog zo menig verborgen magneet. Ach, wat zijn we nog weinig geborgen, als wij alleen bijna, maar nog niet geheel van Christus geworden zijn; hoe blijkt het ook hier: men kan een tijdlang met Paulus en Lukas en Aristarchus meegaan, zonder dat het daarom het juiste nog is. Welgelukzalig is hij, die gedurig vreest, een dwaas, die op zijn hart vertrouwt; het staat ook hier als tussen de regels geschreven. Wenden wij van Demas op Paulus het oog; het lijden van het geloofs treed ook hier weer in een van zijn eigenaardige vormen ons tegen. Een lijdend gemoed voelt aan gemeenschap behoefte en ondervindt die soms het minst in zijn donkerste levensuren. Verwonder u niet, vriend van de Heere, als u uit het diepst van een gebroken hart met de oude dichter moet zuchten: Wend U tot mij en wees mij genadig, want ik ben eenzaam en ellendig. Eenzaam en ellendig, een dubbel lijden; maar menigeen draagt het met u. Paulus heeft het vóór u gekend en ook dat behoort tot de weg, die door de diepte naar boven leidt. Zo is de wereld; zo zijn de mensen zalig, die een betere arm dan van vlees tot hun steun hebben gevonden. Ja, dat is de slotsom ook hier; als bij tegenstelling treedt hier de trouw van de Heere in verhoogde glans voor ons oog. Zij hebben mij allen verlaten, maar de Heere heeft mij bijgestaan, zo luidt straks de geloofsroem van Paulus. Jezus gaat niet heen; Jezus is nooit meer nabij, dan waar de Demassen door hun afwezigheid blinken. Hij heeft de tegenwoordige wereld overwonnen en die Hem trouw blijft, zal in zijn zegepraal delen. (VAN OOSTERZEE).

a) Maar Tychicus, die voor mij had kunnen doen, waarvoor ik nu de dienst van Markus begeer, heb ik naar Efeze gezonden, niet alleen om dit schrijven, voor u bestemd, over te brengen, maar ook een brief aan de Efeziërs zelf te bezorgen (Efeze 6: 21 v.) en bij deze gedurende de tijd van uw afwezigheid uw plaats te vervullen (Kol. 4: 9).

Hand. 20: 4

Breng de reismantel (of "brieventas mee, die ik te Troas bij Carpus gelaten heb, toen ik drie jaar geleden op mijn reis naar Jeruzalem de weg van Troas tot Assus te voet aflegde Ac
13. Breng die mee als u op uw reis die stad aandoet en tot mij komt en breng ook mee de boeken, inzonderheid de perkamenten, de rollen, die nog kostbaarder zijn dan de gewone, op papyrus geschreven boeken.

Als de apostel schrijft: "Tychicus heb ik naar Efeze gezonden", dat met de voorafgaande zin samenhangt, dan ziet men tot welke dienst hij Markus bij zich wenst te hebben. Men ziet ook, omdat in elk geval een geruime tijd verliep, voordat Markus mee naar Rome kon komen, dat de apostel Tychicus niet zo snel van Efeze terug wachtte en hij hem dus had laten gaan met een doel, dat een langer afzijn nodig maakte. Behoort dan de zin: "Tychicus heb ik naar Efeze gezonden" met hetgeen onmiddellijk voorafgaat als verklaring bij elkaar, dan breekt hij het verband van de beide aanwijzingen niet af, waarvan de ene aan Timotheus opdraagt wie hij, de andere daarentegen wat hij moet medebrengen. Zijn weg zal hem over Troas leiden; van daar moest hij meebrengen, wat de apostel bij een zekere Carpus heeft achtergelaten, zijn goed verwarmende mantel van stevige stof en zijn boeken vooral, als hij ze niet alle kon meenemen, de perkamenten rollen. De mantel kon hij, als het ruwere jaargetijde kwam, goed gebruiken; en boeken, die hij op reis meegevoerd had, moesten hem zeker ook in zijn gevangenschap, die hem met het verkeer naar buiten afsneed, dienstbaar zijn voor de werkzaamheid, die hij kon verrichten.

Een man als Paulus, die wenste ontbonden te worden en bij Christus te zijn, vraagt nochtans naar de verwarmende mantel; een man als Paulus, die wist de Heilige Geest te hebben, stelt nochtans belang en veel belang in zijn boeken, die hem kunnen onderrichten. Niemand acht zich boven Paulus verheven!

De brieventas gewoonlijk vertaald: de reismantel in overeenstemming met vele anderen. Maar deze betekenis van het woord is ver van uitgemaakt te zijn, dat Paulus die te Troas had laten liggen. Of zou Paulus behalve zijn gewone mantel, nog wel zo’n mantel gehad hebben? Ja, als hij zo een te Rome nodig kon hebben, had hij zich die niet beter daar kunnen afschaffen, dan Timotheus op een reis van Troas naar Rome daarmee te bezwaren? Er wordt hier zonder twijfel gesproken van dingen, die aan een vertrouwd persoon in bewaring waren gegeven en slechts door een vertrouwd persoon overgebracht konden worden. Nu kan het ongewone Griekse woord zowel en misschien vrij beter en waarschijnlijker, een omslag betekenen, waarin men brieven, papieren, ook boeken bewaarde. En is het niet waarschijnlijk, dat Paulus een verzameling van papieren had, bijvoorbeeld briefwisseling van Heiden-Christenen, afschriften van brieven aan heiden-gemeenten, die hij niet graag mee naar Jeruzalem wilde nemen, wetend welke lagen hem daar door de Joden gelegd zouden worden? De boeken, zo op Egyptisch papier als op perkament geschreven, kunnen zeer wel Griekse schrijvers geweest zijn; en wanneer men dit een en ander te Jeruzalem bij hem vond, had men er gemakkelijk gebruik van kunnen maken, om zijn hele afval van het Jodendom te bewijzen en de Palestijnse Joden-Christenen hadden er zich aan kunnen ergeren. Toen hij dus de reis deed, uit Griekenland naar Jeruzalem en op die reis te Troas was gekomen, liet hij daar die papieren en boeken bij Carpus in vertrouwde bewaring en wilde nu, dat Timotheus ze bij hem te Rome zou brengen, opdat hij er beschikking over zou kunnen maken. (V. D. PALM).

Alexander, de kopersmid Ac 19: 34, heeft mij veel kwaads betoond; de Heere vergelde hem naar zijn werken. Nadat de vroegere tuchtmiddelen (1 Tim. 1: 20) geen verandering hebben teweeg gebracht, maar hem slechts verstokter en boosaardiger gemaakt heeft, moet ik hem wel aan het oordeel van God overgeven ("Ac 19: 40" en "25: 8.

Alleen als wij aannemen, dat de hier genoemde Alexander een en dezelfde persoon is als die, van wie Paulus in 1 Tim. 1: 20 zegt, dat hij hem de satan ter kastijding heeft overgegeven, is het te verklaren, dat de apostel, nadat hij zich niet heeft laten terugbrengen, maar intussen slechts te meer kwaad gedaan heeft, hem nu aan God ten oordeel overgeeft met het woord: "De Heere vergelde hem naar zijn werken. " Alle andere pogingen van de uitleggers om hem

te bewaren voor het verwijt, dat hij zijn eigen woord in Rom. 12: 19 zou hebben overtreden, missen hun doel, als onze plaats hier niet met die vorige in verband wordt gebracht. De toedracht van de zaak moet zo worden opgevat, dat Paulus het gedrag van Alexander, die zich over de tucht, waaronder Hij geplaatst werd, heeft heengezet op de manier van Farao, gezien heeft, dat hij in de lucht geschermd had 2Ti 2: 18, omdat Alexander zijn hart verhardde (Ex. 15) en met fanatieke haat zijn geestelijke verzorger ter dood toe vervolgde. Paulus bezigt nu de autoriteit van zijn apostolisch ambt voordat hij Timotheus voor enige tijd van Efeze roept en besluit nu, als wij ons van het spraakgebruik bij de Joodse ban, bij Joh. 9: 23 aangeduid, mogen bedienen, de hoogste graad daarvan, de Sjammata, over hem (1 Kor. 16: 22 Gal. 1: 8 v.). Daarmee verklaart de apostel zich geheel los van hem, evenals de Heere van Judas, toen Hij tot hem zei (Joh. 13: 27): "wat u doet doe het haastig" en hij wil, dat ook Timotheus zich voor hem wacht als voor een, op wie het anathema rust en geen pogingen meer doe tot zijn bekering. Hij is er toch een, die de zonde tegen de Heilige Geest heeft bedreven (MATTHEUS. 12: 31 v). Ook v. Hofmann ziet zich genoodzaakt de hier bedoelde Alexander voor dezelfde persoon te houden als die in Hand. 19: 33 Met welk recht men het voor "de dwaaste uitvinding" verklaart, dat dezelfde Demetrius in Efeze zou hebben opgehitst en het tumult tegen Paulus zou hebben verwekt en die uitvinding volstrekt belachelijk noemt, als deze zelfde Alexander een van het geloof afgevallene en een en dezelfde persoon als de in Tim. 1: 20 genoemde moet zijn, blijft voor ons onbegrijpelijk. Wij hebben in de Handelingen van de Apostelen de voorstelling gegeven van de gehele toedracht, waarbij wel niemand de indruk van dwaasheid en belachelijkheid zal ontvangen.

Reeds uit Paulus' woorden laat het zich opmaken, dat, wat deze Alexander hem had aangedaan, niets anders was dan zijn tegenstand tegen de reine leer; want had hij de apostel persoonlijk beledigd, dan zou deze dit zeker met kalmte verdragen hebben. Maar waar Gods waarheid wordt aangetast, daar ontbrandt dit heilig gemoed in tegenzin, zoals het betaamt, dat in alle leden van Christus het woord vervuld wordt: de ijver voor Uw huis heeft mij verteerd. Tegen hem spreekt hij daarom een sterke verwensing uit, terwijl voor degenen, die hem verlaten hebben, een voorbidding geschiedt. Deze toch waren uit vrees en zwakheid gevallen; daarom wenst hij dat de Heere hun moge vergeven; anderen hebben met zelfbewuste boosaardigheid zich tegen de Heere verzet en tegen de erkende waarheid gestreden. Maar wie de apostel wil navolgen, die bedenkt wel deze drie punten: ten eerste dat hij nooit uit eigenliefde zich tegen anderen verheft, ten andere, dat hij in de ijver voor Gods eer nooit eigen gevoeligheid mengt, die steeds een omkering van zaken teweegbrengt en ten slotte dat hij wel toeziet tegen wie hij eigenlijk zo spreekt, namelijk tegen geheel verstokten, opdat hem niet Christus' antwoord in Luk. 9: 55 tegemoet gevoerd wordt. Gods strafgericht moet ons eerst openbaar geworden zijn, vóórdat wij zulke verwensing uitspreken en Zijn Geest moet steeds onze ijver beteugelen.

Hoed u zich ook voor hem: meen niet, dat u zich nog verder met hem zou moeten inlaten en trachten hem nog op betere wegen te leiden. Reeds genoeg is aan hem beproefd, maar op zijn bekering is geen hoop; want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan en reeds de zonde tot de dood bedreven, waarvoor men niet meer bidden moet (1 Joh. 5: 16).

In mijn eerste verantwoording, die ik het vorige jaar voor de landvoogd Festus te Cesarea moest afleggen, is niemand van de Christelijke broeders, die toch daar hadden kunnen zijn, om ten mijn behoeve te getuigen, bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten; allen hebben zij mij aan mijn lot overgelaten. Het wordt hun niet toegerekend Ac 25: 8.

"Het wordt hun niet toegerekend", voegt de apostel erbij in het bewustzijn aan de ene kant, dat hier een wezenlijke zonde bedreven was, die vergeving behoefde, aan de andere zijde, dat hier geen opzettelijke boosheid, als bij Alexander, in het spel was geweest. Ook in dit zachtmoedig oordeel openbaart Paulus het beeld van zijn Meester (Matth. 26: 41), die hij eveneens hierin gelijk wordt, dat hij dan het begin van zijn weg ter dood (Kol. 1: 24 Joh. 16:
door zijn vrienden zich verlaten ziet en zich toch niet alleen bevindt.

Maar de Heere Christus heeft mij bijgestaan met Zijn Geest (MATTHEUS. 10: 19 v.) en heeft mij bekrachtigd, dat ik ten volle de tegenwoordigheid van mijn geest in het beslissend ogenblik behield en op de keizer appelleerde, opdat men, omdat het nu tot mijn overbrengingnaar Rome kwam, door mij ten volle zou verzekerd zijn van de prediking, opdat mijn prediking tot de bestemde volle mate (Hand. 19: 21; 23: 11) zou worden gebracht en alle heidenen die zouden horen, doordat zij in het centrum van hun wereldrijk werd vernomen. En ik ben ten gevolge van die bijstand en tot dat zo-even genoemd doel uit de muil van de leeuw verlost. Het fanatisme van de Joden probeert mij met alle macht te vernietigen (Ps. 22: 22), maar de Heere heeft gewaakt, dat het zover niet gekomen is Ac 25: 11.

En de Heere zal, ook als het met mij tot sterven komt (vs. 6), het voor mij geen nacht laten worden voordat de dag ten einde is (Jes. 38: 12), maar Hij zal mij verlossen van alle boos werk, dat hier beneden menselijke boosheid mij aandoet en bewaren tot Zijn hemels koninkrijk. Hij zal mij daarheen overbrengen, waar geen kwelling mij meer zal kunnen genaken (Wijsh. 3: 1 en daarentegen een eeuwige kroon mij wacht (vs. 7 en "Ac 25: 11. De Heere zij daarvoor geprezen, die de heerlijkheid is in alle eeuwigheid (1 Petr. 4: 11. 2 Petr. 3: 18 Amen.

Het "de Heere zal mij verlossen van alle boos werk" moet worden verklaard van een redding, waarvan verder kan worden gezegd: "en bewaren tot Zijn hemels koninkrijk", terwijl het eerste gedeelte zegt waaraan en het tweede waarheen hij zich verzekerd houdt gered te zullen worden. Met het eerste kan hij dus niet willen zeggen, dat hem voortaan geen kwaad treffen zal, ook niet, dat hij door de dood van alle kwaad verlost zal worden, maar nog minder, dat hij zal worden bewaard kwaad te doen, maar in al het kwaad, dat hem zou kunnen worden aangedaan, zal de Heere hem helpen, dat hij niet bezwijkt. Hij zal het doorstaan en zo doorstaan, dat hij door de dood uit de wereld, waarin vijandige machten heersen, in het hemelse rijk van de Heere zal overgaan.

Evenals de plaats Fil. 1: 23, zo toont ook die, die hier volgt, dat de apostel voor de gelovigen dadelijk na de dood een volle levensgemeenschap met Christus, een zijn bij Hem verwacht, zodat het leven in het vlees als een relatief gescheiden zijn door hem wordt beschouwd. Ondanks dat blijft echter de dag van de toekomst van de Heere de dag van de eigenlijke beslissing (Hoofdstuk 1: 12; 4: 8 en moet de Christen steeds deze dag verwachten.

Groet a) Prisca en Aquila, die zich toch weer te Efeze ophouden Ac 18: 2 en het huis van Onesiforus, van wie ik in Hoofdstuk 1: 16 vv. sprak.

Rom. 16: 3

Erastus (Hand. 19: 22 Rom. 16: 23) is te Corinthiërs gebleven, in plaats van naar Rome te komen, zoals ik verwacht had; en Trofimus, die u anders als mijn helper kent (2 Kor. 8: 18), heb ik op de reis hierheen Ac 27: 3 te Milete ziek achtergelaten.

Nadat de apostel in vs. 19 zijn groet besteld had aan degenen, die hem te Efeze het liefst waren (vgl. Hoofdstuk 1: 15), volgt in vs. 20 een toevoegsel aan vs. 10-12, zoals vs. 21 een dringende herhaling van vs. 9 is. Zonder twijfel is de hier genoemde Erastus dezelfde als die in Hand. 19: 22 genoemd is, die vroeger in gemeenschap met Timotheus de apostel had gediend.

"Erastus", zegt Paulus, "is te Corinthiërs gebleven; " hij zegt niet "achtergebleven", maar alleen, dat hij te Corinthiërs gebleven is, die plaats niet verlaten heeft. Dienvolgens was die stad zijn verblijfplaats; hij is er niet met de apostel heengekomen, om hem dan niet verder te vergezellen. Omdat nu Paulus, toen hij te Corinthiërs aan de gemeente te Rome schreef, de groet overbracht van Erastus, de rentmeester van de stad, ligt het voor de hand te geloven, dat hij hier dezelfde bedoelt.

Ambtsplichten konden een rentmeester even gemakkelijk naar Rome als naar Efeze voeren, zoals het laatste wel vroeger het geval was geweest; en wellicht had Erastus de apostel zijn komst doen verwachten, maar hij had zich te Rome niet laten zien.

Misschien had hij zijn ambt reeds neergelegd, of was hij om zijn Christelijke belijdenis afgezet, zodat hij gemakkelijker de apostel te Rome had kunnen gaan dienen.

Benaarstig u om voor de winter te komen, opdat niet, als deze invalt en de scheepvaart voor een geruime tijd ophoudt, uw reis onuitvoerbaar is Ac 27: 8.

In vs. 9 heeft de apostel Timotheus gedrongen om snel te komen; nu drukt hij erop, dat hij erop bedacht moet zijn om te komen voor het invallen van de winter, die dus niet ver meer verwijderd moet zijn, opdat zijn reis door het afbreken van de scheepvaart niet verhinderd wordt.

Nemen wij aan, dat Timotheus bij zijn reis de kortste weg over Troas, Thessalonika, de grote weg (via Egnati a) tot Dyrrhachium en vandaar over Sipontum en Corfinium, naar Rome koos, dan hoefde hij juist niet snel te reizen, om op zijn laatst na een maand te Rome te zijn. Heeft nu Paulus even zoveel tijd gerekend voor de bezorging van zijn brief en stellen wij het begin van de winter gelijktijdig met het begin van het sluiten van de zee (11 November), dan moet de apostel in het midden of op het einde van augustus de brief hebben geschreven.

Nadat Paulus reeds vroeger (vs. 19) aan Timotheus groeten heeft opgedragen, die hij moet overbrengen, laat hij nu zodanige groeten volgen, die hij van de gemeente te Rome aan hem heeft over te brengen, deels van enigen, die hij met name noemt, omdat zij zelf er hem wel zeker om hadden gevraagd, deels van alle broeders te samen, die hem nog niet persoonlijk kennen. Daarop volgt tenslotte de zegenwens in een eigenaardige vorm.

21b U groet Eubulus en Pudens en Linus en Claudia en al de broeders hier te Rome.

De drie laatste namen Pudens, Linus en Claudia zijn Latijnse en wijzen op Rome.

Linus is waarschijnlijk dezelfde, die door de kerkvaders als de eerste bisschop van Rome genoemd wordt.

Uit deze plaats heeft de latere sage hem op de stoel te Rome geplaatst als eerste opvolger van Petrus. Volgens Eusebius zou hij gedurende twaalf jaren, tot in het tweede jaar van de regering van Titus (80 na Christus) aan het hoofd van de gemeente te Rome hebben gestaan.

De Heere Jezus Christus zij met uw geest (Filemon 1: 25 Gal. 6: 18). De genade zij met jullie (Fil. 4: 23 Tit. 3: 15). Amen.

Deze zegenwens is in zijn soort eigenaardig; aan het slot van de eerste brief aan de Corinthiërs staat evenals hier een dubbele zegenwens, die daar echter anders luidt.

Met het eerste lid van de zegenwens zien wij hoe oud het "en met uw geest" in de kerkelijke liturgie is.

In de tweede helft geldt de groet niet alleen Timotheüs, maar ook degenen, bij wie hij is. Dat de gemeente bedoeld is laat zich niet denken, eer zijn die bedoeld, die volgens vs. 19, moesten gegroet worden.

Het is niet gezegd van wie de apostel zich tot het schrijven van de brief bediend heeft. Misschien was het Tychicus, de overbrenger van de brief, voor wie de inhoud toch zo belangrijk was, omdat hij in de plaats van Timotheus moest treden, als deze naar Rome kwam (vs. 12).

De tweede zendbrief aan Timotheus, die de eerste verkoren opziener van de gemeente van de Efeziërs was, is geschreven uit Rome, toen Paulus de tweede reis voor de keizer Nero gesteld was (deze laatste tijdsbepaling berust op een verkeerde opvatting van Hoofdstuk 4: 16 vv. 2Ti en wordt dus liever geheel weggelaten).

DE ZENDBRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN TITUS

Wat doel en inhoud betreft heeft de brief veel overeenkomst met de eerste brief aan Timotheus. Behalve de strijd tegen de Joodse dwaalleraars, die op Kreta zowel als te Efeze binnengedrongen waren, worden wij telkens gewezen op het leugenachtige en het aardsgezinde en de buitensporige zeden van de Kretensen. De toon is meer van die aard, dat deze brief tegelijk kan worden gehouden voor een schriftelijke volmacht tot het heilig ambt.

HOOFDSTUK 1

WELKE PERSONEN HET PREDIKAMBT MOETEN BEDIENEN EN WAT HET AMBT VAN DE PREDIKERS IS

Deze brief is waarschijnlijk aan Titus, die op Kreta was achtergelaten, door Paulus uit Efeze geschreven, na Paulus terugkeren van de reis in Hand. 19: 20 beschreven, snel na Pasen van het jaar 57. De aanvang heeft met die van de eerste brief aan Timotheus overeenkomst, niet alleen in de zegenwens, maar ook reeds in het opschrift. Het is hier echter uitgebreid op een wijze, dat veel meer over de persoon van de apostel gezegd is, dat slechts op dergelijke manier voorkomt in het opschrift boven de brief aan de Romeinen (Rom. 1: 1-6). Zonder twijfel deze uitbreiding heeft haar grond in de gemoedsstemming, waarin Paulus zijn brief begon en in de gezichtspunten, die hij Titus wilde openen, om hem de juiste verhouding aan te wijzen tot het hem opgedragen werken en hierin is nu menige behartigingwaardige wenk, tot verkrijging van een vast oordeel over de tijd, waarin de brief is geschreven, terwijl nergens elders onmiddellijke en zekere berichten daarover te vinden zijn.

Paulus, een dienstknecht van God en niet slechts dit in de algemene zin van het woord, waarin ieder Christus zichzelf als zo iemand moet en mag kennen (1 Petrus 2: 16), maar in de bijzondere zin van het woord, een apostel van Jezus Christus (Openbaring 1: 1 v.), naar of in overeenstemming met het geloof van de uitverkorenen van God, zoals deze dat bezitten en overeenkomstig de kennis van de waarheid, die in aard en gesteldheid naar de godzaligheid is (1 Tim. 6: 3).

In de hoop van het eeuwige leven, die God, a) die niet liegen kan, beloofd heeft b) voor de tijden van de eeuwen, ondenkbaar lange tijden geleden (2 Tim. 1: 9), maar geopenbaard heeft te zijner tijd, toen de door Hem bepaalde tijd daar was, dat het beloofde eeuwige leven niet meer iets toekomstig zou zijn, maar reeds werkelijk voorhanden was.

Num. 23: 19. 2 Tim. 2: 13 b) Efeze 1: 9; 3: 9

Namelijk Zijn woord, dat de vervulling van die belofte in Christus gegeven, overal laat horen, door de prediking, a) die mij toevertrouwd is (1 Tim. 1: 11), om in het bijzonder onder de heidenen te volbrengen (Rom. 16: 25 v.), naar het bevel van God onze Zaligmaker1) 1Ti 1:
aan b) Titus, mijn oprechte (1 Tim. 1: 2) zoon (Hand. 18: 23 en "Ac 18. 23" en "Ac 19: 20, naar het ons beiden gemeen geloof 2).

Hand. 10: 24 Gal. 1: 1 b) 2 Kor. 2: 12; 7: 14; 8: 6, 16

Er kunnen dienstknechten van God zijn, die geen apostelen zijn; maar er kan geen apostel zijn, die niet een dienstknecht van God is, anders was hij een vals apostel. Ieder mens, die zijn zedelijke roeping wil vervullen, moet eerst een knecht van God worden, d. i. hij moet zijn wil aan God overgeven en in die eenheid van wil met God volharden: deze is de ware wijsheid. Zijn wij inwendig knechten van God geworden, dan kan God ons tot iets gebruiken, dan komt een uitwendige roeping; deze was bij Paulus de roeping tot apostel.

Als Paulus, wanneer hij zich een dienstknecht van God en een apostel van Jezus Christus noemt, die beide namen verbindt door een "en" of "maar" (vgl. Judas 1: 1), dan wil hij die eerste door de tweede nader bepalen. Hierdoor zijn zij tot elkaar geplaatst in een verhouding, waardoor de prepositionele bijvoegingen "naar het geloof van de uitverkorenen van God en

de kennis van de waarheid, die naar de godzaligheid is, in de hoop van het eeuwige leven enz. niet alleen tot het tweede behoren, maar ook tot het eerste. Zij drukken zijn verhouding tot God uit als die de eigenschap heeft, van een apostel in de dienst van God, ten opzichte van de grond, waarop zij rust. Hij is namelijk als apostel van Jezus Christus Gods knecht aan de ene kant naar het geloof van de uitverkorenen van God en de kennis van de waarheid, die naar de godzaligheid is, want daarin staat hij en aan de andere kant de hoop van het eeuwige leven, want daardoor gedragen volbrengt hij zijn ambt. Geloof van de uitverkorenen is geloof, zoals Gods uitverkorenen dat bezitten (in tegenstelling tot het valse geloof, waarop de dwaalleraars zich beroemden): waar zo'n geloof is, daar is ook kennis van de waarheid en wel een kennis van de waarheid, waarvan het eigenaardig wezen daarin bestaat: dat bij haar van godzaligheid sprake is.

Hier is een tegenstelling te kennen gegeven tot een kennis, die niet is die van de waarheid, die tot godzaligheid leidt, maar daarvan afleidt (Hoofdstuk 1: 11 en 16). In het algemeen kan de manier, waarop de apostel nader zijn ambt noemt, alleen begrepen worden uit de tegenstelling tot hen, wier leren en streven hij bestrijdt.

Verder zegt Paulus, die kracht hem in staat stelt om zijn taak te vervullen, namelijk de hoop van het eeuwige leven en geeft hij getuigenis van het onbedriedere van die hoop. God, die niet liegt, heeft dat, wat het voorwerp van de hoop is, namelijk het eeuwige leven, beloofd door Zijn profeten in de Heilige Schrift (Rom. 1: 2), vóór de tijden van de eeuwen, d. i. in de Oud-Testamentische tijdruimte (Hebr. 1: 1), die met het paradijs-Evangelie (Gen. 3: 5) zijn aanvang neemt; en Hij heeft te Zijner tijd Zijn woord geopenbaard door de prediking, die mij toevertrouwd is naar het bevel van God. Bij de laatste uitdrukking denkt men aan de opdracht, die de apostel dadelijk na zijn bekering en later vaker op verschillende manieren ontvangen had (Hand. 9: 15; 22: 21; 13: 2 Hij ontkent door deze bijvoeging beslist, dat hij in zijn prediking ooit naar willekeur handelde.

De apostel noemt Titus, omdat die door zijn prediking bekeerd is, zijn zoon en ter getuigenis, dat hij zichzelf in hem weervindt, zijn oprechte zoon; vervolgens voegt hij erbij, "naar het gemeen geloof", om te zeggen, dat de verhouding van Titus als zoon tot hem berust op het geloof, dat in hen beiden een en hetzelfde is, zodat in die eenheid van het geloof de onderscheiding van vader en zoon wordt weggenomen. Hij probeert dus Titus zo te stemmen, dat hij de afhankelijkheid, waarin hij zich heeft begeven, niet op onaangename wijze voelt.

Wellicht legt de apostel op dit gemeenschappelijke van het geloof bijzondere nadruk, met het oog op de heidense afkomst van Titus, terwijl hij zelf van Joodse oorsprong was; hier moet dus het principe: Kol. 3: 11 Gal. 5: 6 gelden.

Over de bijzondere omstandigheden van Titus ontbreekt het aan uitvoerige mededelingen. De Handelingen van de Apostelen bericht niets over hem. Daarentegen blijkt uit Gal. 2: 1 vv. dat hij van heidense afkomst was, van Griekse ouders en dat hij ook als Christen, op aandrang van Paulus, die hij naast Barnabas van Antiochië naar Jeruzalem tot het apostelen-convent vergezelde, zich niet had laten besnijden. Later, toen de apostel op zijn derde bekeringsreis Efeze na een twee- of derdehalfjarig oponthoud wilde verlaten, werd hij naar Corinthiërs gezonden, om over de bedenkelijke toestand van de gemeente daar berichten in te winnen voor de apostel, die eveneens daarheen dacht te reizen en intussen reeds de eersten brief aan de Corinthiërs had afgezonden. Paulus hoopte hem te Troas weer te vinden, maar ontmoette hem pas weer in Macedonië en zond hem nu van hier weer naar Corinthiërs vooruit, tot overbrenging van de tweede brief aan de Corinthiërs en om een inzameling voor de arme

Christenen, reeds bij zijn eerste oponthoud voorbereid, te bewerkstelligen (2 Kor. 2: 12 v. ; 7: 13 v. ; 8: 6, 16 vv. ; 12: 18 Nog een korte mededeling over hem wordt gevonden in 2 Tim. 10, namelijk dat hij, terwijl de apostel te Rome in gevangenschap was, zich in Dalmatië bevond. Wanneer hij op Kreta met Paulus samen was en onder welke omstandigheden deze de brief aan hem schreef, moet uit gebrek aan nadere berichten door combinaties Tit 3: 14 gezocht worden.

a) Genade zij met u, barmhartigheid 1Ti 1: 2 (dit woord ontbreekt in vele handschriften), vrede zij u van God de Vader en de Heere Jezus Christus, onze Zaligmaker.

Efeze 1: 2 Kol. 1: 2. 2 Tim. 1: 2. 1 Petrus 1: 2

In het hoofdgedeelte van de brief, dat nu volgt, wijst de apostel Titus, zijn op het eiland Kreta achtergebleven plaatsbekleder en gevolmachtigde aan, op welke wijze hij zijn ambtswerk overeenkomstig de aanleiding hem reeds vroeger gegeven, moet vervullen.

Vs. 5-16. In de eerste plaats herinnert Paulus Titus aan de opdracht hem gegeven, om aan alle plaatsen op Kreta, waar reeds Christenen waren, maar die nog niet tot een gemeente georganiseerd waren, oudsten aan te stellen. Hij stelt hem de eigenschappen voor, die in zedelijk opzicht eis zijn voor hen, die hij roepen zal tot dat ambt, dat toch een opzichtersambt is. Hij voegt er nog met nadruk bij, dat zij aan het woord van God, zoals dat in de ware Christelijke leer vervat is, beslist vasthouden. Zo’n vasthouden toch was, wel overal elders, maar toch in het bijzonder op Kreta nodig, waar de verkeerde leer van Joodse dwaalleraars, waarover reeds in de tweede brief aan Timotheus gesproken is en die in de Klein-Aziatische gemeenten zich verbreidde, een leer die met haar fabels en geboden van mensen een zo gunstige opname vond, dat de gemeenteleden door de leer van de zaligheid ernstig moesten worden vermaand en de tegensprekers met kracht bestraft (vs. 5-11). Hier sluit de apostel de karakteristiek aan van de slechte eigenaardigheden van de Kretensen met de eigen woorden van een van hun dichters, die door hen voor een profeet werd gehouden. Nu stelt hij Titus voor, welke taak hem als leraar van de gemeente door het drijven van die leraars wordt opgelegd en spreekt zich dan des te scherper uit, zowel over hun zedelijkheid als over hun geloofssysteem, opdat Titus iets bemerkt van de strengheid, waarmee hij de gemeente moet bestraffen, om haar van haar geestelijke ziekte weer te doen komen tot een gezond zijn in het geloof (vs. 12-16).

Om die oorzaak heb ik u, mijn geliefde zoon in de Heere, in Kreta gelaten, toen ik van daar hierheen naar Efeze terugkeerde, opdat u hetgeen nog ontbrak, wat ik nog onafgedaan had gelaten, voorts zou terecht brengen en dat u van stad tot stad, overal waar reeds Christenen waren, ouderlingen zou stellen op de wijze, zoals ik u bij mijn afscheid bevolen heb.

De brief begint als om te voorkomen, dat Titus het doel, waarmee de apostel hem op Kreta heeft achtergelaten, zou verzuimen om iets anders, dat hem nodiger en doelmatiger zou kunnen voorkomen. Die indruk maakt hij, als hij met het "om die oorzaak" begint, dat een sterke nadruk heeft. Het aanwijzen van het doel, waarom de apostel Titus op Kreta heeft achtergelaten, klinkt eerst meer algemeen "opdat u hetgeen nog ontbrak voorts zou terecht brengen. " Uit deze woorden blijkt, dat de Christenen aldaar zich nog bevonden in een gebrekkige toestand. Voornamelijk, zoals het volgende meer bepalende aanwijzing te kennen geeft: "en dat u van stad tot stad ouderlingen zou stellen", ontbrak het hun aan een regeling, omdat zij zonder voorganger waren, zodat zij, die Jezus beleden, afgezonderd bleven, geen regeling van de gemeente-toestand hadden. Dit gebrek weg te nemen was vooral het doel van

Titus, waarbij de aanwijzing van de apostel met de woorden "zoals ik u bevelen heb" in herinnering gebracht wordt, maar niet alleen op de aanstelling, maar ook op de rechte keus van oudsten ziet. Het blijkt ook verder, dat Titus de opzieners naar eigen keus moest aanstellen (vgl. Hand. 14: 23) en hij ze niet door de eerst tot een gemeente vergaderde Christenen moest laten kiezen.

Uit deze plaats blijkt geenszins, dat er vóór de aankomst van Paulus nog in het geheel geen Christenen op Kreta waren, het tegendeel zou naar andere gegevens meer waarschijnlijk zijn. Wij weten zowel uit Josefus en Philo als uit Hand. 2: 11 dat ten tijde van de apostelen de Joden zich ook bij hun verstrooiing daar hebben neergezet: en zo kan de eerste tijding over het Evangelie, zoals dat ook ten opzichte van Rome het geval schijnt geweest te zijn, door de Joden, die van het eerste Christelijke Pinksterfeest huiswaarts keerden, naar Kreta zijn gekomen, (of wat nog juister zou kunnen zijn, zij werd op dezelfde weg als in Fenicië, Cyprus, Antiochië (Hand. 11: 19) daar verbreid, zodat het werk van de apostelen slechts uitbreidend, reinigend, bevestigend en verenigend volgde). Het is echter niet zonder moeilijkheid, naar aanleiding van de Handelingen van de apostelen en de overige Paulinische brieven te bepalen, wanneer Paulus op Kreta is geweest, om daar het Evangelie te verkondigen. Wilde men nu ook de bevrijding van de apostel uit de Romeinse gevangenschap, waarna men veelal dat aanwezig zijn plaatst, als een ontwijfelbaar factum toegeven, terwijl wij integendeel op goede gronden dat bepaald moeten ontkennen, zo zou de inhoud van onze brief toch bezwaarlijk aan zo’n late tijd doen denken: wie zou wel als hij die zonder vooroordelen in zijn samenhang doorleest, erop komen, dat hij na een gevangenschap zo gevaarvol, zo rijk in lijden, zo veelbetekenend voor Evangelie en Kerk, als die te Cesarea en te Rome was, geschreven zou zijn, zonder dat daarvan ook maar het geringste spoor in de brief wordt gevonden? Het schijnt integendeel dat de woorden van de apostel in Rom. 15: 19 en 23 "dat hij van Jeruzalem en in de omtrek tot in Illyrië toe alles met het Evangelie van Christus vervuld heeft en in deze streken reeds geen plaats meer had", bepaald te blijken, dat hij bij het opstellen van de brief aan de Romeinen op het eiland Kreta, in het midden tussen de genoemde grenzen gelegen, het Evangelie had verkondigd. Wij sluiten ons daarom aan de oudste opvatting van een Theodoretus en Chrysostomus aan, dat onze brief werd opgesteld vóór de Romeinse gevangenschap, in de Handelingen beschreven, het oponthoud van Paulus op Kreta nu valt waarschijnlijk in de reis naar Macedonië en Corinthiërs, door Lukas voorbijgegaan, die plaats had in het jaar 56 na Christus (Hand. 19: 20), het schrijven van de brief aan Titus echter snel na Pasen van het jaar 57 d. i. na het afzenden van de eerste brief aan de Corinthiërs, omdat volgens Tit. 3: 12 die brief door Apollos in gemeenschap met de Schriftgeleerden Zenas naar de plaats van bestemming moest worden overgebracht, in 1 Kor.
12 daarentegen Apollos nog bij de apostel te Efeze is.

Als namelijk iemand onberispelijk of onbestraffelijk (1 Tim. 3: 10) is, een man van een vrouw, gelovige kinderen heeft, die niet meer tot het heidendom of Jodendom behoren, die bovendien niet te beschuldigen zijn van overdadigheid (1 Petrus 4: 4), die geen buitensporig leven leiden, of ongehoorzaam zijn op de wijze van Eli’s zonen (1 Sam. 2: 12 vv.).

De apostel noemt nu de eisen van een opziener in zedelijk opzicht: en wel worden eisen zowel ten opzichte van de persoon van de oudsten zelf, als ten opzichte van de zijnen genoemd: onberispelijk is hij, die geen verwijt treft; het woord wordt later in vs. 7 weer opgenomen en daar "als een huisverzorger van God" bevestigd, zowel als naar de inhoud opgehelderd. Dit eerste woord laat ons dadelijk zien, waarop het de apostel aankomt: het is het zedelijk oordeel, de naam waarin de te kiezen persoon staat, waarop hij vooral gewicht legt; want een gezegende bediening van het ambt kan alleen gedacht worden bij

veronderstelling van de goede naam; in Kreta was dat echter nog van bijzondere betekenis, in dubbel opzicht was dus hier het Christelijk leven ziek, zowel wat het zedelijke als wat de leer aangaat. Wat was daar noodzakelijker dan dat zij, die als ouderlingen de roeping hadden dit kwaad tegen te werken, eerst in zedelijk opzicht rein en onberispelijk waren, om anderen te kunnen bestraffen (vs. 13) en dat zij ten tweede, zoals later in vs. 9 vv. wordt uiteengezet, trouw vasthielden aan de onwankelbare leer en vrij waren van het nietswaardig haarkloven en disputeren!

Het "een man van een vrouw" heeft men zo verstaan, alsof niemand ten tweeden male gehuwd of, die meer dan eens gehuwd geweest was, ouderling zijn mocht; maar gesteld ook, dat het voor beter en eervoller werd gehouden, met éénmaal in het huwelijk te treden tevreden te zijn, wat uit de Nieuw-Testamentische geschriften slechts eenmaal ten opzichte van vrouwen kan worden aangewezen (vgl. Luk. 2: 36), zo is het uitsluiten van mannen, meer dan eens gehuwd, van het ouderlingschap, niet te rijmen met die herhaaldelijk (1 Kor. 7: 8 v., 39.
Tim. 5: 14 door de apostel zelf erkende zedelijke toelating van een herhaling van de echt zelfs van vrouwen. Dat hij echter voor hen, die het ambt van ouderlingen moesten bekleden, een hogere zedelijke eis van die aard zou hebben gesteld, komt niet overeen met de eigenschappen, die hij overigens verlangt; alleen wat bij een Christen in het algemeen niet mag worden gevonden, maakt tot opziener van de gemeente ongeschikt. Wij blijven dus bij de opvatting bij 1 Tim. 3: 2, 12 en 5: 9 Alleen een verwijt van zo’n aard als uit de daar genoemde omstandigheden blijkt, maar niet, dat hij reeds een vorige maal gehuwd geweest is, staat op gelijke lijn met het tweede, dat hij kinderen heeft, die zijn Christelijk geloof niet delen, of die een verkeerde levenswandel leiden, of wier ongezeggelijkheid een slecht getuigenis over zijn opvoeding geeft, waaruit men ziet, dat de apostel denkt aan mannen van hogere ouderdom.

Het is betreurenswaardig, als in de Hervormde kerk de predikantszonen zoals dat wel nu en dan voorkomt, de ijdelste en uitgelatenste en de predikantsdochters de koketste en pronkziekste meisjes zijn.

Want een opziener of ouderling (Hand. 20: 17 en 28) moet onberispelijk zijn, zowel voor zijn persoon als wat zijn betrekkingen aangaat. Hij moet zijn a) als een huisverzorger van God (1 Tim. 3: 15 Hebr. 3: 6 Luk. 12: 42 v.), niet eigenzinnig (2 Petrus 2: 10), b) niet genegen tot toornigheid, makkelijk in toorn ontstoken, niet genegen tot de wijn (1 Tim. 3: 3 en 8), geen smijter of pocher, geen vuil-gewinzoeker, zodat hij niet slechts van het Evangelie wil leven (1 Kor. 9: 14), maar er een geldwinning van probeert te maken (1 Petrus 5: 2).

MATTHEUS. 24: 45, 1 Kor. 4: 1 b) Lev. 10: 9 Efeze. 5: 18

Met een "want" volgt een motivering van het "onberispelijk" in vs. 6. Op het "moet" ligt de nadruk. De apostel wijst op de noodzakelijkheid, die in de omstandigheden ligt en overeenkomstig welke deze eis wordt gesteld. Op die omstandigheden wordt met de uitdrukking "opziener" gewezen; de ouderling, in zo verre hij opziener, herder van de gemeente is, mag aan geen verwijt zijn blootgesteld, als hij de gemeente zal leiden; daardoor is de afwisseling van naam verklaard. De apostel stelt ook nog wat in de naam "opziener" ligt nadrukkelijk voor met het woord "als een huisverzorger van God. " Onjuist is het hier wijzende op 1 Kor. 4: 1 te denken aan een "uitdeler van de verborgenheden van God. " Integendeel kan het "als" in zijn betrekking op "opziener" alleen de gedachte uitdrukken, die reeds in het woord "opziener" ligt, dat hij een opziener is van dat huis, dat volgens 1 Tim. 3: 15 de gemeente is van de levende God.

Oudsten en opzieners of bisschoppen zijn in het Nieuwe Testament slechts namen voor hetzelfde ambt; namelijk het ambt van herder van een afzonderlijke gemeente. Volgens het voorbeeld van de gemeenten van de Joodse synagogen, wier hoofden "oudsten" heetten, stelde de eerste Christelijke gemeente onder dezelfde naam een opziener aan, die met de apostelen samenwerkte (Hand. 11: 30; 15: 6, 22; 16: 4; 21: 18 De instelling van deze ouderlingen, die in Hand. 11: 30 optreden, wordt niet bericht. Waarschijnlijk had die plaats bij het herstel van de gemeente, nadat zij door de vervolging bij de dood van Stefanus verstrooid was en bij diezelfde vervolging het ambt van de zeven armenverzorgers was teniet gegaan. Snel staat het ambt van ouderling ook buiten Jeruzalem op, en dit vooral bij Paulinische gemeenten als bij die uit de Joden (Hand. 14: 28; 20: 17 Jak. 5: 14. 1 Petrus 5: 1, zodra zij uit de eerste ongeordende tijd van haar bestaan tot een vastere regeling voortgaan. In de vooral uit heidenen en wel uit Grieken gevormde gemeenten schijnt men boven de Joodsen naam "ouderling" (presbyter) aan Griekse namen de voorkeur te hebben gegeven, zoals "voorstander" (Rom. 12: 8. 1 Thessalonicenzen. 5: 12. 1 Tim. 5: 17 of "herder" (Efeze. 4: 11.
Petrus 5: 2 vv. of "opziener" (Grieks episkopos bisschop). Die gelijkheid van ouderlingen en bisschoppen is door de Christelijke oudheid tot aan de middeleeuwen veelvuldig verzekerd en erkend, maar later door Katholicisme en Anglicanisme in het belang van de voorgewende apostolische instelling van het latere, van het ambt van de oudsten onderscheiden, monarchisch episkopaat geloochend. Dit gelijk zijn blijkt met volle zekerheid daaruit, dat het Nieuwe Testament beide namen (evenals op onze plaats, zo ook op boven aangehaalde uit de Handelingen) beurtelings voor hetzelfde begrip gebruikt (vgl. Fil. 1: 1 Tim. 3: 1 vv.), of van bisschoppen van een bijzondere gemeente in het meervoud en daarnaast slechts van "dienaars" (diakenen) en niet van "ouderlingen" spreekt. Zeker kwam reeds in de loop van de tweede eeuw het ambt van bisschop voor als van een ouderling, die boven de voorstanders van de gemeente geplaatst was, maar in het Nieuwe Testament is daarvan nog geen spoor.

Uit de woorden "als een huishouder van God" blijkt duidelijk en bepaald, dat de bisschoppen of geestelijken geen gevolmachtigden van de gemeente zijn; zelfs als zij door deze worden gekozen, dragen zij toch hun ambt als een goddelijk ambt, zodat zij niet naar de veranderlijke wil van hen, door wie zij zijn gekozen, maar naar de wil van God te handelen hebben.

Maar die graag herbergt (1 Petrus 4: 9), die de goeden lief heeft, matig (Hoofdstuk 2: 2. 2 Tim. 1: 7, rechtvaardig, heilig (Efeze 4: 24. 1 Thessalonicenzen. 2: 10, kuis vgl. 1 Tim. 3: 2-7).

Paulus noemt in vs. 7 zodanige eigenschappen, die duidelijk in strijd zijn met de roeping van een opziener, als een huisverzorger van God: hij mag niet "eigenzinnig" zijn, niet zo met zichzelf ingenomen (2 Tim. 3: 2), dat hij alleen zijn eigen hoofd volgt, niet "toornig" zodat hij buiten zichzelf raakt, als het niet naar zijn zin gaat, niet "dolzinnig" of onhandelbaar jegens degenen, met wie hij te doen heeft, (onze vertaling heeft "genegen tot de wijn" evenals in 1 Tim. 3: 3 ; het betekent echter ook het uittartende, smadende, dolle handelen van een dronkene), geen "smijter", niet iemand die geneigd is er op in te houwen, geen "vuilgewinzoeker", niet iemand, die alleen naar winst vraagt, zonder er zich aan te storen, hoe hij die verkrijgt. Aan deze eigenschappen, die in een opziener van de gemeente niet mogen worden gevonden, worden zodanige tegenovergesteld, die hij moet hebben, zonder dat juist elk in volgorde aan de vorige wordt tegenovergesteld, alleen de gezindheid, die daarin zich uitdrukt, moet de tegengestelde zijn. Zo is dan dadelijk de gastvrijheid, die broeders, die uit de vreemde komen, graag opneemt, kenteken van een gezindheid, die het tegendeel is van een, die schandelijke winst zoekt. Die de goeden liefheeft, is het tegendeel van een eigenzinnige, in zoverre hij zich verblijdt in het goede, waar hij het ook vindt, eveneens is

matig een tegenstelling tot "toornig", "tot wijn geneigd" en "smijter; " de verstandige laat zich niet tot hartstochtelijkheid meeslepen. Met "matig" is "rechtvaardig" en ook "heilig" verwant, omdat de "matige" (het Griekse woord betekent "bezadigd, zedig, bescheiden zoveel in hem is, ieder tot zijn recht laat komen en de goddelijke regelingen van het leven heilig houdt. Niet minder is "matig" ook verwant met "kuis" (zelfbeheersend), omdat de "matige" zichzelf zo in de macht heeft, dat hij zich van alles zal onthouden, wat voor hem ongepast is als Christen en met zijn roeping niet overeenkomt.

Een ieder beproeft zich, in plaats van alleen aan Kreta's ouderlingen te denken, of ook niet tot hem in deze woorden van Paulus iets gelegd is. Ten opzichte van de hebzucht is ten allen tijde erover geklaagd, dat dit kwaad bij de geestelijken aanwezig was. De wereld beschouwt ons bijna allen door de zonde aangestoken, zegt Massillon, een priester en een gierigaard is voor haar een en hetzelfde. En ook Chrysostomus heeft wel gelijk, als hij beweert dat de eergierigheid nog moeilijker te overwinnen is dan de geldgierigheid en voor een onbekeerd hart is er wel geen stand, die zoveel verzoeking tot heerszucht meebrengt als de geestelijke stand. Het is wel te begrijpen: de geestelijke beschouwt zichzelf als een huisverzorger van God en met recht; hij beschouwt weer terecht zijn ambt, als een door de Heer ingesteld ambt. Nu denkt hij makkelijk meer aan de hem verleende macht, dan aan de hem opgelegde verantwoordelijkheid. Dan volgen de positieve eigenschappen, die voor een opziener nodig zijn; alles wat er genoemd wordt is nodig, maar ook niets van hetgeen nodig is, is ongenoemd gebleven. Als wij al deze eigenschappen samen nemen, dan moeten wij zeggen: die ze bezit, is een volmaakt geestelijke. Een bijzondere opmerking zou nog ten opzichte van de gastvrijheid op haar plaats zijn. een bijzondere reden tot aanbeveling van de gastvrijheid was zeker ook gelegen in de toestanden van de oudheid in het algemeen en in de omstandigheden van de Christenen in het bijzonder: en hoe zou dan de opziener, het voorbeeld van de kudde, mogen achterblijven? Anders is de zaak gelegen in beschaafde landen; daar zijn logementen en de meeste mensen die reizen voorzien zich van geld; voor hen die zonder geld reizen is het in de regel voorzichtiger, voor hen de slaapplaats in het logement te betalen, dan ze in zijn huis op te nemen. Veel daarentegen van hetgeen men gastvrijheid noemt, is geen Christelijke deugd, maar maatschappelijke beminnelijkheid. Als men ze overdrijft, wordt teveel tijd ontroofd Eph 5: 16 en brengt ze teveel verstrooiing in het heiligdom van het huis.

Vooral behoort hij iemand te zijn, die vasthoudt aan het getrouwe woord (Fil. 2: 16), het woord, waarop hij zich kan verlaten, het woord, dat naar de apostolische leer is en als zodanig waarachtig en betrouwbaar (2Thess. 2: 15). Dit vooral is nodig, opdat hij machtig is zowel om de gelovigen te vermanen en hen bevorderlijk te zijn in het voortgaan op de ingeslagen weg, dat alleen kan geschieden door de gezonde leer (1 Tim. 1: 10) als om de tegensprekers te weerleggen (Hand. 6: 10).

Bij de zedelijke eigenschappen, die de apostel van de opziener verlangt, voegt hij nu nog de eis van een gezonde orthodoxie (rechtzinnigheid), die bestaat in het onwankelbaar vasthouden aan de apostolische leer, zowel met het oog op de gelovigen, die hij moet vermanen en stichten, als met het oog op de dwalenden, die hij moet terechtwijzen en weerleggen.

Een opziener moet in staat zijn, zowel om te vermanen met de gezonde leer, als om de tegensprekers te weerleggen. Tot beiden is hij dan alleen bekwaam, als hij zelf niet een subjectieve mening, maar een overgeleverd en in zijn overlevering geloofwaardig woord mag uitspreken.

Het woord is zeker, als het volgens de leer is, die door de Heere en de apostelen is overgeleverd; daaraan moet de opziener vasthouden, daarom moet hij conservatief zijn, opdat hij positief vermanen, negatief wederleggen kan; want voor het eerste werk heeft hij dan een gezonde leer, die werkelijk vermaant en opbouwt, voor het tweede een wijsheid, die zijn tegenstanders niet kunnen tegenspreken, noch weerstaan (Luk. 21: 15).

Want er zijn, zowel hier te Efeze (1 Tim. 1: 3 vv.) als ook te Kreta (vs. 14; 3: 9 Tit 1. 14), ook vele ongeregelden, die nietswaardige dingen voortbrengen, ijdelheidsprekers en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de besnijdenis zijn (Hand. 11: 2 Gal. 2: 12).

Hand. 15: 1

Deze zijn verleiders, die men moet de mond stoppen (MATTHEUS. 22: 34), mensen, die door hun ijdel spreken gehele a) huizen, wat het geloof aangaat, verkeren, zodat zij steeds verder zich afkeren van de waarheid, die ter godzaligheid is (vs. 1). Zij hebben een welbehagen om het ongoddelijke te bevorderen (2 Tim. 2: 16), lerend wat niet behoort geleerd te worden (1 Tim. 5: 13) om vuil-gewinswil, daarom toch is het hun bij al hun lerenalleen te doen (1 Tim. 6: 5 en 10).

MATTHEUS. 23: 14. 2 Tim. 3: 6

De apostel zegt nu, welke tegenspraak de opzieners van de gemeenten op Kreta te wachten hebben. "IJdelheidsprekers", die spreken wat geen vastheid heeft en zich voor iets uitgeeft, dat het niet is en "verleiders" of beter mensen, die anderen bedriegen, zodat zij hun oordeel verliezen, zo noemt hij hen, van wie zij tegenspraak hebben te wachten en zo stelt hij ze voor als "ongeregelden" of ongeschikte (ongehoorzaam vs. 6. 1 Tim. 1: 9 mensen. Dezen moet men de mond stoppen, ze tot zwijgen brengen. Dit is nodig, omdat zij gehele families te gronde richten door hetgeen zij om vuil gewin leren, en dat niet moest geleerd worden.

De dwaalleraars worden als ongeregelden voorgesteld, omdat zij zich tegen het woord van het Evangelie verzetten, de gehoorzaamheid daaraan ontzeggen. Het "inzonderheid die uit de besnijdenis zijn" toont aan, dat het vooral de Christenen uit de Joden op Kreta waren, die de dwaalleer verkondigden.

Er is hier geen sprake van een besliste tegenstand tegen de waarheid, een eigenlijk gezegde dwaalleer, maar alleen van een zich bezighouden met dingen, die niet ter zaligheid dienen en geen zedelijke kracht in zich hebben. Het zou anders onbegrijpelijk zijn, hoe de apostel Titus zou kunnen vermanen, om zich niet met deze dingen in te laten (Hoofdstuk 3: 9), dat is alleen begrijpelijk, als deze dingen er onschuldig uitzagen, maar evenwel van de ware grond van het geloof en het leven afleidden. Wij hebben niet dezelfde tegenstelling van het judaïsme voor ons, die wij uit de brief aan de Galaten en uit de brieven aan de Corinthiërs en de Filippensen kennen. Daar zijn het Christenen uit de Joden, wier ijver voor de wet hen tot vijanden van de apostel maakt; hier mensen, die op gewin uitgaan en hun toevoegsels, waarmee zij de Christelijke waarheid misvormen, maar die zij voor wijsheid uitgeven, aan de man proberen te brengen.

Een uit hen, uit die bewoners van Kreta, zijnde hun eigen profeet, zoals zij het noemen, namelijk, de dichter Epimenides uit Gnossus, hun nationaal karakter beschrijvend, heeft gezegd: "De Kretensen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken" (in de grondtekst maken deze woorden een vers uit, vgl. Hand. 17: 28. 1 Kor. 15: 33 Jak. 1: 17

Deze getuigenis is waar, zoals ik bij eigen ervaring weet. Daarom, omdat zij volgens hun volkskarakter zodanige mensen zijn, bestraf hen, die Kretenzische Christenen, aan wie u nog in ander opzicht dan in vs. 5-11 is gezegd, mijn werk moet voortzetten, scherp, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof, terwijl zij nu daarin nog zeer ziek zijn.

a) En zich niet met hun hart neigen (Hand. 8: 6) noch begeven tot Joodse fabels en geboden van de mensen, namelijk van mensen, die hen van de waarheid afkeren (1 Tim. 1: 4;
7. 2 Tim. 4: 4).

Jes. 29: 13 MATTHEUS. 15: 9 Kol. 2: 22. 1 Tim. 6: 20

Om aan te tonen, hoezeer het te vrezen was, dat de verkeerdheid van de dwaalleraars bij de Kretensen ingang zou vinden, ja, dat dit wellicht op Kreta eerder dan op enige andere plaats diepe wortels zou slaan, haalt de apostel het veelbetekenend oordeel van een dichter over het Kretenzische volkskarakter aan.

Kreta, nu Kandia, is het grote Griekse eiland, dat de Egeïsche zee aan de zuidzijde enigermate afsluit. Het is ongeveer 190 vierkante geografische mijlen oppervlakte. Het is zowel door zijn ligging als door grote vruchtbaarheid buitengewoon bevoorrecht. In de oudste tijden vormde dit eiland een basis voor de opperheerschappij van de Feniciërs in de Egeïsche zee. Zijn betekenis als Grieks eiland begint met de Dorische volksverhuizing en sinds de bezetting van het eiland door grote menigte Dorische kolonisten die een reeks van belangrijke steden in het leven riepen. Deze brachten gedurende vele eeuwen een eigenaardige geschiedenis voor het eiland aan op de wijze van het overige Griekenland; alleen was in de oudheid het verband met de overige Hellenen altijd slechts zeer gering. Onder de steden van Kreta hebben Cydonia, Gnossus, Goorthyna en Lyttos, de meestbetekenende rol gespeeld. In de Bijbel zijn bovendien Lasea en Fenix (Hand. 27: 8 en 12) genoemd en het voorgebergte Salmone (Hand. 27: 7) De Kretensen hadden bij de ouden een bijzondere naam als uitstekende boogschutters en slingeraars verworven; voor het overige hadden zij geen goede naam. Kretenzische onzedelijkheid (namelijk pederastie), Kretenzische leugen en trouweloosheid waren ten spreekwoord geworden. Als getuigenis daarvoor haalt de apostel een woord aan van Epimenides. Deze was te Phaestos geboren en woonde in Gnossus; hij was beroemd als Episch dichter, een tijdgenoot van de zeven wijzen en menigmaal onder hen gerekend. Hij stond in de dienst van de enthousiaste cultus van Zeus en van de Cureten, maar ook in die van Apollo. Als grijsaard werd hij in het jaar 596 voor Christus naar Athene geroepen, waar hij evenals op Delos door nieuwe godsdienstige inrichtingen de toorn van de goden verzoende. Van hem waren orakelspreuken en verzoeningsliederen overgeleverd en Hieronymus zegt, dat in deze de door Paulus aangehaalde woorden werden gevonden. Zijn naam profeet wordt reeds gewettigd door de roem, die hij als zodanig bij de Grieken had, waarom Cicero hem ook onder de enthousiaste profeten telt. Paulus geeft hem die titel omdat hij het karakter van de Kretensen zo juist door hem getekend vond. Tegenover Grieken en Romeinen deden de Kretensen zich gevoelen, toen in de laatste eeuw voor Christus in aansluiting van de oorlogen van Mithridates de Grote tegen de Romeinen de piraterie of zeeroverij in het oosten van de Middellandse zee losbrak en nu het eiland Kreta, welks inwoners met hun krachtig ontwikkelde handelsgeest sinds oude tijden grote kennis van de zeevaart en geneigdheid tot het zeeroverswerk getoond hadden, zich tot een hoofdzetel van de zeerovers vormde. Dit gaf de Romeinen aanleiding tot verschillende veldtochten tegen het eiland, maar pas in de jaren 68-66 voor Christus lukte het Quintus Caecilius Metellus onder vreselijk bloedvergieten het eiland geheel te onderwerpen. Sinds was Kreta een Romeinse provincie, die later met Cyrene

is gecombineerd. Het oude getal van inwoners en de vroegere bloei heeft echter Kreta sinds die gruwelijke verwoesting door Metellus nooit weer kunnen herwinnen.

Kreta, "het honderdstedige eiland, midden in de donkerkleurige zee gelegen", was vervuld met bergen en wouden, maar ook met vruchtbare dalen. Vroeg was het bewoond door Cureten, Pelasgen en Hellenen, onder elkaar wonende. Reeds in vroege eeuwen (1300 voor Christus) regeerde hier Menos, denkelijk als de eerste over het gehele eiland; hij gaf, naar men wil, die beroemde wetten, die Lykurgus ten voorbeeld waren; hij zuiverde de Egeïsche zee van zeeschuimers en zijn roem deed het volksgeloof geboren worden, dat hij in het schimmenrijk als rechter zat. Na hem kwamen Rhadamantus, zijn broeder en de helden uit de Ilias, Idomenus en Meriones. Ook hier raakte het koninklijk bestuur later (800) in onbruik en Gortyna, Gnossus en Cydoma speelden de hoofdrol in de geschiedenis van het gehele eiland; steden, die ook in Strabo’s tijd de voornaamste waren, toen Kreta aan de Romeinen onderworpen was en hun volkplantingen had ontvangen. De geschaakte Europa, de liefde van Ariadne, Pasiphae de Minotaurus, Daedalus en zijn doolhof, komen ons bij dit eiland vanzelf in de gedachte.

De geschiedenis van Epimenides is in een geheimzinnig duister gehuld. De oudheid verhaalt, dat hij door zijn ader Agasiarchus naar het veld gezonden was om het vee te hoeden. Verdwaald kwam hij in een grot, viel daar in slaap en ontwaakte pas na 57 jaren. Naar huis gegaan, zag hij tot zijn verbazing alles veranderd. Door samenspreking met zijn broeder kwam alles aan het licht. Men zegt dat hij 289 jaren geleefd heeft. In 596 voor Christus werd hij door de Staat Athene geroepen om door offeranden en instellingen de bloedsmet van Cylon uit te wissen en de pest, die tot straf gezonden was, uit te delgen. Hij schreef vele werken en werd door de Atheners na zijn dood als god vereerd.

Iemand die lachend met een mengsel van de geest van de wereld de waarheid wil zeggen, die kan het van de wereld zo scherp zeggen als de Kretenzers een van hun poëten; maar als een Paulus wenend spreekt van vijanden van het kruis van Christus en van hun wandel, dan neemt men elke uitdrukking kwalijk.

Drie dingen zegt het woord van Epimenides over de Kretensen: dat zij leugenaars waren, zoals dan ook de uitdrukking "als een Kretenzer spreken of handelen" gewone aanwijzing was voor "liegen en bedriegen"; dat zij "kwade beesten" waren, evenals bij Josefus Antipater in zijn boosaardigheid, waarbij alle zedelijk gevoel verstompt was, genoemd wordt en dat zij "luie buiken" waren dus geneigd tot ledigheid en gemakkelijk leven, waarin men zich goed voedt zonder dat het veel inspanning kost. De apostel verklaart dit oordeel voor waar. Hij heeft zelf de Kretensen van die kant leren kennen; hij heeft zich dus onder hen lang genoeg opgehouden, om zelf ervaring op te doen. Hebben zij zulke slechte eigenschappen in hun Christendom overgebracht, dan was er zeker reden om hen met strenge woorden te bestraffen, als zij in het geloof gezond zouden zijn. Zij bezitten geloof, maar aan hun geloofsstaat ontbreekt de gezondheid. In hoeverre dat was, zeggen de woorden "en zich niet begeven tot Joodse fabels en gebeden van de mensen, die hen van de waarheid afkeren", terwijl hetgeen door deze woorden wordt genoemd, als dat weggedaan moet worden, de ongezondheid is van hun geloofsstaat, die door de strenge berisping van Titus moet worden gemeen. Zij gaven acht op die dingen, zij helden over tot hetgeen door die mensen, die de waarheid de rug toekeerden, voor de dag werd gebracht. Zij lieten zich in met Joodse fabels en geboden. Wat die mensen leren is tweevoudig, van geschiedkundige en van wetgevende aard en beide was op Joodse wijze. De uitdrukking "Joods" geeft de Joodse afkomst te kennen van hetgeen zij leren en waarom dan ook Christenen er niets mee te maken hebben en het "mensen, die van

de waarheid afkeren" drukt de gesteldheid uit van hen, die het leren, waarom Christenen zich van hen niet moeten laten onderwijzen. Welke soort van fabels en geboden men zich moet denken, kan bezwaarlijk gezegd worden. Fabels in tegenstelling tot geschiedkundige feiten, zoals die de Christen in zijn heilige geschiedenis heeft, stellen zich voor als geschiedenissen, maar zij missen de waarborg voor hun geschiedkundige werkelijkheid (2 Petrus 1: 16). Vooral Joodse fabels hebben het eigenaardige, dat zij zich aan de Heilige Schrift en de geschiedenis aansluiten, of op uitlegging en toepassing van de geopenbaarde wet betrekking hebben, zoals men die in de Talmud en in rabbijnse geschriften in overvloed vindt. Van dat anti-Christelijk Jodendom komen dan ook de geboden, die de Kretensische Christenen ten leefregel moesten zijn, geboden van de geopenbaarde wet, maar niet zoals zij de inhoud van de Heilige Schrift, maar zoals zij voorwerp van de rabbijnse schriftgeleerdheid waren. Geschiedkundige en rechtsgeleerde zaken van die aard konden onder Christenen alleen door degenen tot onderwerp van onderwijs worden gemaakt, die zich afkeerden van hetgeen Christelijke waarheid is, terwijl zij toch voor Christenen gehouden wilden worden, of dat zij van oorsprong Joden waren, of heidenen, die door Joden in deze nutteloze godsdienstwetenschap waren ingeleid.

In vs. 13 wendt de apostel het oog af van de aan te stellen opzieners en stelt hij het Titus zelf ten plicht om het ware geneesmiddel tegen het zieke geloof van de Christenen aan te wenden "bestraf hen scherp", want zo eist dat de aard van het volk een wenk, die voor de praktijk wel van belang is.

Er zijn vele karakters, waarbij een strenge terechtwijzing nodig is.

Men moet niet alleen enkele personen bestraffen, maar ook een geheel volk om de zonden, die daar gewoon zijn.

a) Alle dingen, die God geschapen en gegeven heeft en welke zonder zonde gebruikt en genoten kunnen worden, zijn wel rein, al willen die leraars van mensengeboden ze ook nog zoveel verbieden (Kol. 2: 21 v. 1 Tim. 4: 4 v.); namelijk de reinen, hun, die dat in gezindheid en geweten zijn (Hand. 15: 9 Maar de bevlekten en ongelovigen, zoals die leraars dat zijn met allen, die naar hen horen, is geen ding rein, ook die niet, die hun mensengeboden (vs. 14) zonder bedenken ter genieting toelaten, maar zowel hun verstand en geweten zijn bevlekt, door welke onreinheid dan ook alles wordt aangeboden, wat zij in hand of mond nemen.

MATTHEUS. 15: 11 Hand. 10: 15 b) MATTHEUS. 23: 25 Rom. 14: 23

Zij belijden, dat zij God kennen (Rom. 2: 17), maar zij verloochenen Hem met de werken, als zij in hun gehele gedrag gruwelijk zijn (Spr. 17: 15 Luk. 16: 15) en ongehoorzaam, zodat zij geen lust hebben om te doen wat de wil van God is en tot alle goed werk ondeugend, onbekwaam zodat zij niets kunnen tot stand brengen, dat echt goed is.

Hoe het met hen, van wie vroeger gesproken werd met de woorden "mensen, die van de waarheid afkeren" en met hun leer gesteld is, zeggen deze beide verzen waarin de verontwaardiging van de apostel over hun zijn en handelen zich uitspreekt; ten opzichte van hetgeen zij leren, hoe de mens zich moet gedragen, spreekt vs. 14 over hetgeen zij leren hoe men over God moet denken, spreekt vs. 16 van hen. Daar, wat het eerste aangaat al hun leren op Joodse wijze plaats had en handelde over rein en onrein, stelt de apostel tegenover hun drijven de stelling, dat voor hen, die inwendig, in hun gezindheid rein zijn, alles, wat onder de tegenstelling kan worden gesteld, dus alles wat door de mens gezien wordt, rein is omdat het

hen niet in Gods ogen onrein maakt, als zij ermee in aanraking komen; maar deze zin moet alleen zijn oordeel daarover inleiden, hoe het komt, dat deze godsdienst-leraars zoveel met die tegenstelling zich bemoeien. Zij behoren tot de onreinen en ongelovigen, van wie hij zegt, dat hun volstrekt niets rein is. In plaats dat voor hen iets buiten hen rein zou zijn, zodat zij er zich mee zouden kunnen afgeven, zonder voor God onrein te worden, zijn zij zelf inwendig in hun gezindheid en in hun geweten bevlekt. Daar zijn zij zo bevlekt, omdat zij zo gezind zijn, dat hun gehele verhouding tot de zaken besmet is met de onreinheid van de zonde en hier zijn zij het, omdat hen, bij alles wat zij te doen krijgen, het bewustzijn vergezelt, dat zij zo’n gezindheid daartoe meebrengen. In beiderlei opzicht dus betekent hun leren over rein en onrein niets; noch voor de reinen, voor wie alles rein, noch voor hen, voor wie niets rein is, ligt in deze onderscheiding een waarheid. En niet beter is het in het tweede opzicht gesteld met hun onderwijs over God en goddelijke zaken. Zonder twijfel doelt het op hun leren van anderen, als de apostel schrijft: "zij belijden of verklaren, dat zij God kennen"; maar, zo gaat hij nu voort, door hun wandel ontkennen zij wat zij met hun woorden bevestigen; zij nemen als het ware hun verklaring weer terug. Want in hun wandel zijn zij zodanig, dat het voor God een gruwel is. Zij zijn ongezind om te doen wat Gods wil is en zijn nergens te gebruiken, waar iets goeds te doen is hoe zouden zij beter kunnen bewijzen, dat zij God niet kennen.

HOOFDSTUK 2

LEEFREGELS VOOR ONDERSCHEIDEN STANDEN, TER WILLE VAN GODS GENADE TE VOLGEN

III. Vs. 1-15. Welke taak Titus als leraar van de gemeente te Kreta volbrengen moest, daarover had Paulus reeds in de tweede helft van de vorige afdeling, die over zijn taak ter regeling van de toen nog ordeloze toestand handelde, nu en dan een woord gesproken. Nu handelt hij uitdrukkelijk over dit thema en hij brengt het in die en de volgende afdeling ten einde. Tegenover het ijdel nutteloze gepraat van de leraars, wier fabels en menselijke geboden volstrekt niet een zedelijk vernieuwende invloed uitoefenen, maar integendeel tot het goddeloze leiden (2 Tim. 2: 16), moet Titus spreken, zoals het de gezonde leer betaamt (vs. 4). Wat de apostel met die uitdrukking bedoelt, heldert hij nu nader op, doordat hij Titus voorschriften geeft, waartoe hij de ouden in de gemeente moet vermanen (vs. 2), waartoe verder de oude vrouwen, opdat de jongere van haar geslacht tot het goede geleid worden (vs. 3-5), verder, wat hij de jongeren mannen moet voorhouden en hoe hij als een, die zichzelf onder hen te rekenen heeft, volgens zijn roeping tot een voorbeeld van goede werken moet stellen (vs. 6-8), eindelijk wat voor de dienstknechten plicht is, opdat zij de leer van God in alle stukken versieren (vs. 9 en 10). Van deze voorschriften ten opzichte van de onderrichting van elk in het bijzonder naar ouderdom, geslacht en stand, wendt de apostel zich tot de beschouwing, die de grond tot het voorafgaande aanduidt, hoe het doel van de openbaring van de goddelijke genade in Christus Jezus is, dat wij een nieuw, godzalig leven hier beneden aanvangen en dat leiden in de verwachting van de heerlijke terugkomst van Hem, die Zich door Zijn dood een eigen volk wilde verwerven, dat ijverig zou zijn in goede werken (vs. 11-14). Dit moet Titus aan de zielen, die aan zijn herderlijke zorg zijn toevertrouwd, op alle wijze inprenten; in het uitoefenen van de tucht moet hij met ernst en nadruk handelen en zich door niemand laten verachten (vs. 15).

Maar handel geheel anders dan zij, die met hun Joodse fabels en inzettingen van de waarheid afleiden en de zegen doen verliezen (Hoofdstuk 1: 14 vv.). Spreek datgene in de gemeente, waardoor u haar leden elk naar ouderdom, geslacht en stand de weg wijst om een wandel te leiden overeenkomstig Gods wil, spreek hetgeen de gezonde leer betaamt (Hoofdstuk 1: 9).

Tegenover de vroeger voorgestelde verleiders en hun streven, moet Titus spreken wat van de gezonde leer betaamt. Hiermee kan niet de ware leer zelf bedoeld zijn tegenover de dwaalleer, maar wat overeenkomstig de gezonde leer tot godzaligheid is. Het is, zoals het volgende aanwijst, het ware zedelijke gedrag, zoals dat in de feiten van het koninkrijk van God zijn grond heeft. Deze tegenstelling doet zien, dat het geen dogmatisch verkeerde leringen zijn, die de apostel bestrijdt, want alles, wat hij van die aard in het volgende voortbrengt (vs. 11 vv. en 3: 3 vv.) heeft hiertoe slechts een ondergeschikte betrekking, die de gegeven zedelijke voorschriften bevestigt. Moet Titus tegenover de heersende verkeerdheid met alle macht aandringen op de zedelijke kant van het Christendom, moet hij vermanen tot een zedelijk wandelen overeenkomstig de gezonde leer, dan kan die verkeerdheid eigenlijk daarin alleen hebben bestaan dat zij zedelijk onvruchtbaar was en door zich bezig te houden met nutteloze vragen van het streven naar heiligmaking afvoerde.

De apostel stelt Titus als zijn plicht voor aan te dringen op een leven, dat Christelijke gezindheid openbaart. Hieruit kunnen wij de belangrijke en vaak niet genoeg in het oog gehouden leer trekken, dat niets meer geschikt is om zulke mensen, die zich zeer graag met

allerlei godsdienstige nietigheden bezighouden, tot een waar en gezond Christendom te brengen, alsof men hen eenvoudig hun eerste plichten voorhoudt. Dit is veel beter dan wanneer men zich met disputaties over hun bijzondere meningen inlaat.

Houd het hun voor, dat de oude mannen nuchter (1 Tim. 3: 2) zijn, stemmig (1 Tim. 2: 2 Fil. 4: 8), voorzichtig (Hoofdstuk 1: 8), gezond in het geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid (1 Thessalonicenzen. 1: 3).

De oude vrouwen insgelijks, a) dat zij in haar dracht, in houding en gedrag zijn, zoals de heilige betaamt (1 Tim. 2: 10), dat zij geen lasteressen zijn (1 Tim. 3: 11), zich niet tot veel wijn begeven (1 Tim. 3: 8), maar leraressen zijn van het goede, volgens de plaats haar in de gemeente toegekend 1Ti 5: 10.

1 Petrus 3: 3

Opdat zij de jonge vrouwen leren, wat aan deze bij de verzoekingen van haar leeftijd en haar omstandigheden vaak moeilijk valt, namelijk voorzichtig, verstandig te zijn, haar mannen lief te hebben, haar kinderen lief te hebben.

Matig te zijn, zedig, alle onbetamelijke hartstocht en alle buitensporigheid vermijdend (1 Tim. 3: 2), kuis te zijn, het huis te bewaren, in haar huiswerk ijverig te zijn, goed te zijn, jegens haar huisgezin; a) haar eigen mannen onderdanig te zijn, opdat het woord van God niet gelasterd wordt, dat toch het geval zou zijn als zij niet naar het woord van God in het geloof leefden; men zou dan lasteren dat met die leer en die beloften van genade ongehoorzaamheid en ongebondenheid te verenigen waren (1 Tim. 6: 1).

Gen. 3: 6. 1 Kor. 14: 34 Kol. 3: 18. 1 Petrus 3: 1

Titus moet zich niet slechts in het algemeen bij zijn spreken houden aan de gezonde leer, maar tegenover hen, die alleen van rein en onrein weten te spreken, daarop drukken, dat elke leeftijd en elk geslacht op zijn wijze de Christelijke waarheid door zijn gedrag moet eren. De mannen van gevorderde leeftijd moeten nuchter zijn, d. i. geestelijk nuchter in tegenstelling tot onbedachtzaamheid en lichtvaardigheid, die aan zaak een leeftijd het minst voegt. Zij moeten stemmig en voorzichtig zijn; de gepaste ernst in tegenstelling tot het beuzelachtige, het eerbare van de bedaardheid tegenover hartstochtelijkheid moet bij hen worden gevonden. Wat de drie hoofdstukken van het eigenlijk Christelijk leven, geloof, liefde en verdraagzaamheid aangaat, het moet bij hen zo zijn, dat het uitgesloten zijn van al wat ongezond is, overeenkomt met de rijpheid van hun ouderdom. Hetzelfde als voor de mannen geldt ook voor de vrouwen van meer gevorderde leeftijd. Het "zo ook" brengt de eis, de eersten gesteld op deze over en daarmee staat nu in nauw verband het gedrag "zoals de heilige betaamt. " Zij moeten in haar houding, in al haar zijn en doen, zijn zoals het hun past, die in de heilige dienst zijn. Daarmee komt niet overeen de neiging tot kwaadsprekendheid, die een gewone ondeugd van oude vrouwen is, daarom "geen lasteressen; " noch hetgeen eveneens veel bij haar gevonden wordt, onmatigheid in het gebruik van bedwelmende dranken; "anderen, die zich tot zoveel wijn begeven. " Haar verkeer met de jongeren van haar geslacht moeten zij aanwenden, zoals het woord "leraressen van het goede" te kennen geeft, om een heilrijke, tot voorzichtigheid leidende invloed bij haar uit te oefenen, in plaats van, zoals dat wel geschiedt, ijdel gepraat te houden. De eerste plicht van de jongere vrouwen naar het bijzondere van haar stand, is die jegens man en kinderen. Daarom moet voor alles de vermaning staan, dat zij de man en de kinderen liefhebben. Daarmee wordt de eis van

zedigheid en kuisheid verbonden. Verder wil de apostel goede huisvrouwen hebben, die met de vervulling van de huiselijke plichten werkzaam zijn en dat op welwillende wijze voor haar huisgenoten doen. Daarbij moeten zij haar huis niet naar eigen zin en wil, maar in onderdanigheid aan de wil van haar mannen waarnemen. Als Christelijke vrouwen haar huisgezinnen verwaarloosden, of in het bestuur ervan haar mannen, vooral degenen die haar geloof niet deelden, ongehoorzaam waren, zou dit op rekening van Gods woord worden geschreven. Het Christendom, zo zou men zeggen, maakt haar afkerig van haar eerste plichten en door de plaats, die het haar toekent, eigenmachtig handelend en ongeneigd om haar mannen gehoorzaam te zijn.

Dat de apostel de jongere vrouwen door de andere en niet onmiddellijk door Titus tot het goede geleid wil hebben, is zeker niet toevallig.

Vermaan de jonge mannen insgelijks, dat zij matig zijn.

Het woord, dat u verkondigt, moet zijn gezond en onverwerpelijk, zodat al wat u spreekt vrij blijft van al die verkeerdheid, die bij die verkeerde leraars gevonden wordt; ook uitdrukking en vorm behoort overeenkomstig de ernst en de betekenis van de inhoud te zijn. Zorg daarvoor, a) opdat degene, die daartegen is, die een tegenstander van het Christendom en die bij de Christelijke vergadering is om op u te loeren, of hij iets kan vinden in uw nadeel, beschaamd wordt, als hij het gans anders bevindt dan hij veronderstelde en hij niets kwaads van u te zeggen heeft, niets in uw nadeel heeft kunnen zeggen (1 Kor. 14: 24 v. 1 Petrus 2: 12, 15

1 Petrus 3: 16

Bij de aanwijzing, waarop Titus bij de jonge vrouw moest aandringen, ging de apostel zeer in bijzonderheden, omdat het nodig was het Christendom voor een verdenking te bewaren, die zeer gevaarlijk was, zo veel te korter spreekt hij over de mannen van jongere leeftijd. Hier wordt alleen gezegd, dat Titus ze eveneens tot verstandig handelen (statenvertaling: "matig zijn moet vermanen, dat dan ook werkelijk alles in zich sluit, waarin de zedelijke werking van het Christendom zich kan openbaren, terwijl verondersteld wordt, dat de zo genoemde deugd zich uitstrekt tot alle zaken en omstandigheden van het leven. De vermaning de jongen mannen te geven kan daarom met zo weinige woorden worden uitgedrukt, omdat tegenover hen, Titus, die zelfs tot de jongeren en niet tot de mannen van gevorderde leeftijd behoort het meest daarvoor tot nut kan zijn, dat hij zichzelf als een voorbeeld stelt in alles wat goed en loffelijk is.

Reeds vaak genoeg is het gezegd, dat in het Christendom de leer leven is; als dat zo is, dan moet ook het leven leer zijn. Leven en leer moeten met elkaar harmoniëren.

Nadat de apostel met "in alles" alle dingen in het algemeen heeft genoemd, waarin Titus zichzelf tot een voorbeeld van goede werken moet stellen, spreekt hij met de woorden "in de leer onvervalstheid, deftigheid, oprechtheid; het woord gezond en onverwerpelijk" over de bijzondere roeping, die hij heeft en waarin hij de algemene vermaning, die hem aangaat ook in het bijzonder moet nakomen. Hij verlangt van hem, dat zij, die onderwezen worden, bij zijn onderricht die reinheid en onvervalstheid, die het om niets dan om de verkondiging van de zuivere waarheid te doen is en de diepe, waardige ernst van de onderwijzer voelen. Zo stelt zich de leraar bij zijn onderwijs voor als een voorbeeld; in zijn eigen persoon ziet men de kracht en de waarheid van hetgeen hij verkondigt.

Zowel de zuiverheid als de deftigheid werd door die verkeerde leraars bij hun woordenstrijd (1 Tim. 6: 4) geschonden.

Het "woord gezond en onverwerpelijk" dient ogenschijnlijk tot verklaring van de hoofdzaak; het omvat de hele Evangelische kern van de leer, met zuiverheid en waardigheid voorgedragen. Als bijzondere beweegreden, waarvan Titus zich op de zo-even aangegeven wijze als voorbeeld moet voorstellen, wordt nog gezegd: "opdat degene, die daartegen is, beschaamd wordt" waarbij men voornamelijk denken moet aan tegenstanders, die geen Christenen zijn; de tegenstander wordt beschaamd, als hij "niets kwaads van ons heeft te zeggen", namelijk van ons, belijders van het Evangelie.

Evenals de Heere al Zijn discipelen vermaant, om door hun voorbeeld in de wandel de naaste te stichten (MATTHEUS. 5: 13 vv.), zo is inzonderheid de dienaar van het Evangelie daartoe ten allen tijde te meer geroepen, zal zijn prediking niet geheel vruchteloos zijn.

Heb acht op uzelf, u dienaars van het Evangelie, want veler ogen zijn op u gericht en velen kunnen uw val zien; u kunt geen verkeerde stap doen, dat de wereld er niet van gewagen zou. Zonsverduisteringen bij heldere hemel gaan zelden onopgemerkt voorbij; omdat u zichzelf de lichten van de gemeente noemt, moeten noodzakelijk veler ogen op u gericht zijn. Kunnen anderen onopgemerkt zondigen, u kunt het niet, het licht van uw eigen leer zal uw verkeerde wandel openbaren. Doe daarom uw werk als degenen, die weten, dat de wereld erop ziet en wel met het scherpe oog van de vijandschap, die altijd uit alles het ergste neemt, de kleinste zwakheden weet te vinden, uit te breiden en te gebruiken en ook daar nog kwaad vindt, waar niets is!

Vermaan de dienstknechten dat zij hun eigen heren onderdanig zijn (1 Tim. 6: 1 v. Kol. 3: 22 Efeze. 6: 5. 1 Petrus 2: 18), dat zij in alles, wat niet Christenplicht is (Hand. 5: 29) welbehaaglijk zijn, datgene doen wat hun aangenaam is en lief, niet tegensprekend, niet altijd bezwaren inbrengend tegen hetgeen hun wordt gezegd (Rom. 10: 21).

Niet op heimelijke wijze iets ontvreemdend (Hand. 5: 2 v.), of zich aan de opgedragen arbeid onttrekkend, maar alle goede trouw bewijzend; trouw, die niet slechts in een uitwendige schijn bestaat, maar werkelijk is, zoals die zich voordoet (Efeze. 6: 6 v. Kol. 3: 22 v., opdat zij de leer van God, onze Zaligmaker 1Ti 1: 1 in alles mogen versieren, doordat in hun gehele gedrag deze zich betoont een kracht van God tot heiligmaking te zijn.

Tot hiertoe heeft de apostel Titus herinnerd, zijn leren tot vermaning van bijzondere personen te richten naar het onderscheid van ouderdom en geslacht. Hij maakt hem nu een gelijke onderwijzing van Christenen van een bijzondere stand tot plicht hij moet de dienstknechten tot een oprecht gedrag in hun stand vermanen, dat te eer achterbleef, hoe meer zo’n onderwijs verwijderd lag van de grote daden van God tot onze zaligheid, terwijl toch juist het gedrag van de Christelijke slaven voor het oordeel over het Christendom van grote betekenis was en de verbreiding ervan kon bevorderlijk of hinderlijk zijn. Zo is het te verklaren, dat Paulus juist nog de vermaning noemt, die Titus aan de dienstknechten moet geven. Zij hadden die meer dan anderen nodig, omdat hun stand zoveel moeilijker was, zij ontbeerden die meer dan anderen, omdat hun stand een zo geringe was, hun plicht zo weinig in het oog lopend en men moest toch in het bijzonder van deze niet kunnen zeggen, dat het Christendom ze verleidde of verdierf.

Men klaagt veelvuldig over het bederf onder de dienstboden, maar hoe weinig gelegenheid men deze geeft om het woord en de waarheid van God te leren kennen, bedenkt men het voldoende?

EPISTEL OP HET HEILIG KERSTFEEST

Reeds in de vroegste tijd en nog vóór het geboortefeest van de Heere, dat volgens de westerse traditie op 25 December gevierd werd, was men gewoon dit feest een feest van de theofanie d. van de verschijning van God of epifanie d. i. van de verschijning te noemen. Gemakkelijk is hieruit te verklaren, dat de uitdrukking in vs. 11 "de zaligmakende genade van God is verschenen aan alle mensen" en in Hoofdstuk 3: 4 "wanneer de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker en Zijn liefde tot de mensen verschenen is" opgevat werd als ziende op de nacht, helder als de dag, waaraan wij heden plechtig gedenken. En als nu de eerste en grootste prediker van Christus' geboorte, de engel boven de velden van Bethlehem de geboorte van de Heere een blijdschap noemt, die al de volke wezen zal, d. i. het gehele Joodse volk, dan gaat de uitdrukking van het epistel "de zaligmakende genade van God is verschenen aan alle mensen" reeds verder dan de kerstgeschiedenis. Reeds was in de tijd van de apostel de prediking van deze zaligmakende genade overal doorgedrongen, zodat het licht, over die verborgenheid ontstoken, zich over de gehele aarde verbreidde.

De verschijning van de zaligmakende genade van God: 1) de zaligheid, die zij allen mensen aanbiedt; 2) de eis, die tot allen komt, aan wie zij verschijnt; 3) de kracht, die zij tot vervulling van zo'n eis aanbiedt.

Waartoe zal het ons dienen, dat Christus verschenen is? Het dient 1) tot onze redding; 2) tot onze heiligmaking; 3) tot onze zaligmaking. Welke heilzame vrucht draagt Gods zaligmakende genade? Zij brengt teweeg, dat wij 1) vroom leven in deze wereld; 2) blij wachten op gindse wereld.

Het geestelijk kerstgeschenk: 1) wat de Heere ons heeft geschonken; 2) wat wij de Heere moeten schenken.

De drie heerlijke kerstdagen: 1) de eerste is gekomen sinds de zaligmakende genade van God allen mensen verschenen is; 2) de tweede komt, als de genade ons inwendig begint te veranderen;
de derde zal komen, als de genade haar werk aan de mensen heeft voleindigd.

Wat is het zwakke kindje Jezus in de kribbe toch een machtig Koning van de eer! Hij 1) biedt allen mensen genade en zaligheid aan; 2) verwerft door Zijn overgave een heilig volk tot Zijn eigendom; 3) richt in de goddeloze wereld een rijk van de gerechtigheid op; 4) volmaakt Zijn volk en Zijn rijk met eeuwige heerlijkheid.

Dat onze kerstvreugde alleen dan van de juiste stempel is, als er iets van het "verheugt u met beving" (Ps. 2: 11) is bijgevoegd. 1) Bedenk, met welk offer u de kerstvreugde is gekocht; 2) vergeet niet, die heilige verplichtingen zij u daardoor oplegt; 3) laat u door de verschijning van Christus in de gestaltenis van een dienstknecht wijzen op Zijn openbaring in heerlijkheid.

Als u zo spreekt, als in vs. 2-10 gezegd is, spreek dan, zoals het van de gezonde leer betaamt 1), want de zaligmakende genade van God is volgens die leer verschenen aan alle mensen (1 Tim. 2: 4).

Het woordje "want" geeft de grond van het voorgaande aan, namelijk, waarom hij Timotheus heeft voorgeschreven wat hij aan de grijsaards, de oude vrouwen, de jongen, de dienstknechten moest leren. De grond nu is, dat voor hen allen, zelfs ook voor de armste slaven, Christus geboren is, opdat Hij een ieder ertoe leidt, dat hij naar zijn staat, vroom en heilig leeft.

De gehele aanwijzing, die de apostel aan Titus heeft gegeven, om een gedrag, de Christen waardig, in te scherpen, verkrijgt hier een bevestiging, die Titus zelf kan aanwenden om daardoor zijn vermaning aan te dringen. De genade van God is, zegt de apostel, verschenen op de wijze, waarop een zon voor de wereld is opgegaan; dat zij ons opvoedt om een nuttig, rechtvaardig en godzalig leven te leiden.

De apostel, die ook elders (Rom. 13: 12. 1 Thessalonicenzen. 5: 8 de openbaring van het Nieuwe Verbond met een heldere dag vergelijkt, kiest hier de uitdrukking "is verschenen", die op andere plaatsen voor de zon wordt gebruikt (Hand. 27: 20 Luk. 1: 79), om de openbaring van de goddelijke genade van haar heldere en schitterende zijde voor te stellen. In zoverre nu de menswording van de Zoon het aanvangspunt van deze openbaring van de zaligheid uitmaakt, is deze afdeling met recht door de oude kerk tot een vaste perikoop voor het Kerstfeest gekozen, hoewel aan de andere kant de hier vermelde verschijning van de genade van God niet uitsluitend op de geboortegeschiedenis betrekking heeft.

De genade van God wordt een reddende, zaligmakende genoemd, want zij bevrijdt niet slechts van de vloek van de wet, verkondigt niet alleen ontheffing van straf en verdoemenis, maar rukt ook uit de slavernij van de zonde en van de duivel, heiligt ons tot een nieuw leven en maakt ons tot kinderen en erfgenamen van het eeuwige leven. Op deze wijze is zij reddend voor alle mensen zonder onderscheid en is ook voor alle mensen verschenen; want allen hebben ze nodig, omdat zij van nature kinderen van de toorn zijn, omdat er niemand is, die goed doet, ook niet één.

Niemand is uitgesloten van de vreugde, die het heilig Kerstfeest verkondigt, omdat onze Heer, de overwinnaar van zonde en dood evenzeer tot bevrijding van allen gekomen is, als Hij geen enkele mens vrij van zonde gevonden heeft. De gelovige jubelt, omdat hij de palm nadert, de zondaar verheugt zich, omdat hij geroepen wordt tot vergeving, de heiden grijpt moed, omdat ook hij geroepen wordt ten leven. (LEO de GR.).

Heidenen of Joden, slaven of vrijen. Het Evangelie was als een licht op de kandelaar gesteld in een gedeelte van de wereld, alleen voor Joden, maar nu scheen het zoals de zon op de middag voor alle mensen; niet voor alle mensen hoofd voor hoofd. Het heeft nooit geschenen op of in elkeen, dit heeft het niet gedaan in de tijden van de apostelen, wanneer het allerhelderst, allerverst en allerklaarst heeft geschenen; ook niet in volgende tijden of in de onze; er is een grote menigte mensen, die er niets van weten en nooit onder de macht of bestiering daarvan geweest zijn, maar dit moet verstaan worden van allerhande soort van mensen, van volk, ouderdom, geslacht, staat en omstandigheden, hogen en lagen, rijken en armen, slaven en heren en de zin komt zeer wel overeen met de samenhang en de woorden zijn een redegeving, waarom de apostel alle mensen hun plicht wilde aangedrongen hebben, omdat het Evangelie nu gepredikt was aan allen; en het kan zijn, dat de heidenen in het bijzonder beoogd worden, voor wie het Evangelie van te voren verborgen was en die in de duisternis en schaduw van de dood hadden gezeten, maar nu was dat grote licht ook voor hen opgegaan en het Evangelie was nu niet meer tot één volk bepaald, maar gepredikt aan alle schepsel onder de hemel volgens de last.

En deze genade onderwijst door bestraffende terechtwijzing ons, die haar deelachtig zijn geworden, a) dat wij de goddeloosheid, waarin men leeft alsof er geen God in de hemel was en b) de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld. Zolang wij op aarde zijn, moeten wij ons onderscheiden van hen, die de begeerlijkheid van het vlees en de begeerlijkheid van de ogen en de grootsheid van het leven najagen en ons juist gedragen tegenover andere mensen en vooral ten opzichte van God.

Efeze. 1: 4 Kol. 1: 22. 2 Tim. 1: 9 b) 1 Joh. 2: 16

De mening van de apostel is: Christus heeft zo'n openbaring en verkondiging van de zaligmakende genade van God niet laten plaats hebben, opdat het daarbij alleen zou blijven en zij slechts een rede zou zijn, iets, dat gehoord werd, maar opdat zij in ons zou vrucht dragen. Het is zo'n openbaring en verkondiging, die ons als kinderen onderwijst, dat wij alles wat goddeloos is, vaarwel zouden zeggen, alle aardse, wereldse lusten en begeerlijkheden afleggen en voortaan een matig rechtvaardig, godzalig leven zouden leiden. Wat volgt hieruit anders, dan dat zonder de genade van God alles goddeloosheid, wereldse lust is? Was toch in iemand iets van het goddelijke wezen en enige geestelijke gezindheid, dan zouden niet alle mensen goddeloosheid en wereldlijke begeerlijkheden hoeven te verzaken, dan was ook de genade niet nodig, noch de verschijning van de zaligheid. Het Griekse asebeia, lat. impietas, kan ik met geen woord uit onze taal duidelijk uitdrukken, daarom heb ik het genoemd "goddeloosheid", dat wil zeggen dat leven, waarin men God niet eert, zoals men moet, Hem niet gelooft, vertrouwt, vreest, zich aan Hem niet overgeeft, Hem niet laat besturen en God zijn. De uitwendige grote zondaars zijn wel diep in hun zonden verzonken maar veel dieper de wijzen, de heiligen, de geleerden, de geestelijken, die voor de wereld en zichzelf vroom zijn en op hun werken bouwen. Het tweede boze stuk in de mens noemt Paulus de wereldlijke begeerlijkheden; daaronder neemt hij samen al dat onreine, dat een mens tegen zichzelf en zijn naaste doet, evenals het eerste, de goddeloosheid, al het verkeerde tegenover God in zich sluit. Verder wijst hij aan, hoe wij moeten leven, nadat wij de goddeloosheid en wereldse begeerlijkheid vaarwel gezegd hebben en zegt dat wij matig en rechtvaardig en godzalig leven zouden. " In deze drie stukken vat hij het Christelijk leven samen en verstaat hij alles, wat de mens moet doen en hoe hij zich gedragen moet over zichzelf, zijn naaste en God. Hij zegt "in deze tegenwoordige wereld" ten eerste omdat men niet met enkele werken kan volstaan, maar het gehele leven zo moet zijn, omdat wij hier zijn; ten tweede, dat niemand zijn goed leven uitstelt tot na dit leven of tot de dood, want van dit leven zal het afhangen, hoe het ons in het volgend leven zijn zal. Maar meer nog zegt hij "in deze tegenwoordige wereld", om aan te tonen de kracht van de zaligmakende genade van God, dat de wereld zo boos is en nu een godzalig mens als het ware alleen, zonder voorbeeld, als een roos onder de doornen moet leven. Zie midden in het drankhuis moet hij matig, midden in het huis van de ontucht kuis, midden in het danshuis godzalig, midden in het moordhol rechtvaardig leven. Zo'n wereld maakt het leven moeilijk en verdrietig, zodat de mens wenst, schreit en roept naar de dood en de jongste dag en naar deze met groot verlangen uitziet.

Evenals wij tegenover God in de juiste betrekking terugkeren, als wij de goddeloosheid vaarwel zeggen, dan verkrijgen wij tegenover de wereld pas dan weer het juiste standpunt, als wij de wereldse begeerlijkheden verzaken. Het opvoedende werk van de zaligmakende genade heeft allereerst ten doel, ons los te maken van goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden. Als de mens zich niet tot dat besluit kan vermannen, dan is de verdere werkzaamheid van de genade aan de verloren mens zonder enig uitzicht; is dat echter verkregen, dan wil zij in ons een nieuw leven wekken, dat door de drie woorden, "matig,

rechtvaardig en godzalig", wordt uitgedrukt. Deze bepalen het Christelijk leven naar drie zijden; van deze is de godzaligheid de levensbron en het levensfundament van de gerechtigheid en van de matigheid. Die zaligmakende genade, die ons door verloochening van de goddeloosheid en van de wereldse begeerlijkheden tot dit uit God geboren leven wil leiden, voert ons niet uit dit leven weg; zij verplaatst ons niet van de aarde in de hemel, maar zij komt tot de aarde neer in deze tijd, omdat deze tijd onze voorbereidingstijd en deze aarde het toneel, het arbeidsveld van de goddelijke opvoeding moet zijn. Hierop wijst de bijvoeging "in deze wereld" nog in het bijzonder.

Het werk van de opvoedende genade is drievoudig, met het oog op het verleden, het tegenwoordige en de toekomst. Voor het verleden werkt de opvoedende genade een verloochening, in het tegenwoordige een nieuw, heilig leven, voor de toekomst een sterke, blijde hoop; zij ontwent, zij gewent en bereidt voor de dag van de eeuwigheid. Over deze opvoeding voor de toekomst, handelt het volgend vers, dat ten nauwste met vs. 2 verbonden is.

Zo behoren wij te leven a) verwachtend de zalige hoop (Hand. 24: 15 Gal. 5: 5 Kol. 1: 5 Rom. 15: 4) en verschijning van de heerlijkheid van de grote God (Openbaring 19: 17) en onze Zaligmaker Jezus Christus (1 Tim. 6: 14. 1 Petrus 4: 13. 2 Petrus 3: 12

1 Kor. 1: 7 Fil. 3: 20

Het verzaken van de goddeloosheid en het betonen van godzaligheid zal niet gelukken, als niet het inwendig oog van de Christen zich naar de eeuwigheid richt, zo niet het gevoel van de ellende van deze wereld ontwaakt en tot het zien op de toekomst van de Heere leidt. De zekere hoop op de voleinding, die met de terugkomst van de Heere begint, geeft de gelovigen moed en kracht tot zo’n leven van zelfverloochening en godzaligheid, als dit tot hiertoe was beschreven. Het is een kenteken daarvoor, dat de tucht van de genade bij iemand kracht en werkzaamheid heeft verkregen, als hij met verlangen op de eeuwigheid wacht.

Er zijn weinigen, die dit tijdelijk leven slechts door een geschilderd glas en als bijziende, maar het volgende, het eeuwige leven met heldere open ogen beschouwen. De zalige hoop en de hemelse erfenis wordt, helaas, al te vaak vergeten, maar aan het tijdelijk leven en het vergankelijk rijk op aarde wordt al te veel gedacht het eerste jaagt men na dag en nacht, het tweede slaat men in de wind. Ook bevindt men dat men voor de dood vreest, treurt en siddert als het kwalijk gaat; dat is een teken, dat wij niet vervuld zijn met de zalige hoop, zoals wij dat moeten zijn. Een Christen moet dit tijdelijk leven slechts met gesloten ogen aanschouwen, maar het volgend leven moet hij met open ogen en in helder, duidelijk licht aanzien; hij moest alleen met de linkerhand in dit leven op aarde zijn, maar met de rechterhand en met de ziel en zijn gehele hart moet hij zijn in dat leven in de hemel en daarop blij in vaste hoop wachten.

Het bevreemdende, dat bij de eerste blik liggen kan in de uitdrukking "verwachtende de zalige hoop", valt weg, als men bedenkt, dat "hoop" hier niet zozeer subjectief de handeling van het hopen als integendeel objectief de inhoud en het voorwerp daarvan aanwijst, het gehoopte als doel van vertrouwend wachten voorstelt (vgl. Rom. 8: 24 v.).

Wat gehoopt wordt is het verkrijgen van de zegekroon, het thuis zijn bij de Heere in eeuwige gerechtigheid, onschuld en zaligheid, waarom ook deze hoop een zalige hoop wordt genoemd tegenover dit onzalige arme leven hier beneden. Vragen wij echter hoelang wij op deze zaligmakende hoop moeten wachten, of zij dan altijd slechts hoop zal blijven en niet tot

vervulling zal komen, dan ligt het antwoord in hetgeen verder volgt, "en verschijning van de heerlijkheid van de grote God en onze Zaligmaker Jezus Christus; " beide uitdrukkingen zien op de persoon van Christus Col 2: 9, evenals in 2 Petrus 1: 11 sprake is van "het eeuwig koninkrijk van onze Heer en Zaligmaker, Jezus Christus", zodat Christus dus hier door de apostel "de grote God" wordt genoemd.

Als men twee subjecten wil onderscheiden, zodat van een verschijning van de heerlijkheid van de grote van God aan de ene kant en van een verschijning van de heerlijkheid van onze Heiland Jezus Christus aan de andere kant sprake zou zijn (vgl. MATTHEUS. 16: 27 en 25: 31 Uit 16. 27), dan getuigt de plaats toch in elk geval door de verbinding van het ene met het andere indirect voor de waarheid van de leer van de godheid van Christus.

a) Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, waarvan wij dienstknechten waren (Rom. 6: 17 Gal. 1: 4 Efeze 5: 25 v. 1 Tim. 2: 6. 1 Petrus 1: 18 v. en Zichzelf een eigen volk (1 Petrus 2: 9 Exod. 19: 5), zou reinigen b) ijverig in goede werken (Ezechiël. 36: 25 vv. Hebr. 13: 20 v.).

Gal. 2: 20 Efeze. 5: 2 Hebr. 9: 14 b) Efeze. 2: 10

Evenals in het oude Testament de Heere een volk wilde doen worden, dat Hem in het bijzonder toebehoorde, aan Zijn wet onderworpen was, in onderscheiding van de overige volken, die hun maatschappij naar iets anders dan naar God inrichtten, zo wilde Jezus Christus Zich een volk vormen, dat Hem toebehorend zich toelegde op goed doen, terwijl de mensheid aan zichzelf overgelaten in haar zonden voortleeft. Vervolgens is Hij ook van Zijn volk God, evenals Israël het volk van de Heere, of de Heere de God van Israël was en Hij zal Zich daaraan als zodanig in Zijn heerlijkheid openbaren, als Israël de openbaring van de heerlijkheid van zijn God tegemoet zag. Die nu in Hem zijn rust zoekt, als in onze Heiland, die Zich voor ons heeft gegeven, die moet zich ook toeleggen op het goede, omdat dit het doel was, waartoe Hij Zich voor ons heeft gegeven en die leeft voor de hoop, dat Hij Zich als onze God in heerlijkheid zal openbaren, die moet in deze tegenwoordige tijd door zijn wandel betonen, dat hij de openbaring wacht van Hem, die Zich tot dat doel heeft gegeven. Zo wordt dan aan ons het opvoedende doel bereikt, waarom de genade van God was verschenen.

De ijver in goede werken bedoelen Gods raadsbesluiten bij de menswording en de offerdood van Jezus Christus. Daarin ligt het deel van Gods kinderen, het onderscheidend kenmerk van het uitverkoren volk, het zegel van onze begenadiging, de zekerheid van onze verkiezing, het beste kenteken, dat wij door Christus verlost en van de oude slavernij bevrijd zijn.

Paulus spreekt van de Genade van God, dat is niet de leer van Gods genade, maar Zijn genadige, onverdiende liefde zelf. Hij zegt van haar, dat zij aan het licht is gekomen, heilaanbrengend voor alle mensen en geeft met weinige, maar veelbetekenende woorden het grote doel op van haar openbaring in het Evangelie. Aangaande dit doel bestaan er bij niet weinigen twee grove, hoogst verderfelijke dwalingen. De een is deze, dat men dit doel in onze heiligmaking alleen gelegen acht, terwijl men de vergeving van onze zonden door het gehoorzaam lijden en sterven van Christus óf geheel voorbij ziet, óf althans weinig waarde daaraan hecht. Dit is een grove, hoogst verderfelijke dwaling; want het is lijnrecht in strijd met het onderwijs van de Heer en Zijn Apostelen, het stopt de bron van rust en troost, die het Evangelie voor ons opent, toe en is nadelig voor de beoefening van de echte godzaligheid. Niet minder grof en verderfelijk is de andere dwaling, volgens welke men zich alleen, of althans voornamelijk bepaalt bij de genade van God en de vergeving van de zonden, door

Hem in Christus geschonken, terwijl men de reiniging van hart en wandel óf voorbij ziet, óf althans minder in het oog houdt. Ook dit is in openbare strijd met de leer van het Evangelie, dat de reinen van hart alleen zalig spreekt en ons duidelijk zegt, dat niemand zonder heiligmaking God zal zien. En het is niet minder verderfelijk; want wie deze dwaling koestert, hecht aan de reiniging van hart en wandel weinig waarde. Hij steunt tevergeefs op de barmhartigheid van God en de verdiensten van Christus. Hij heeft geen vatbaarheid voor het genot van de zaligheid van de hemel en kan geen plaats vinden in het huis van de Vader, waarin niets zal komen, dat onrein is. Willen wij het grote doel van God met de openbaring van Zijn genade echt kennen, dan moeten wij, naar het onderwijs van Paulus, acht geven op hetgeen die genade ons leert aangaande hetgeen wij te doen, te verwachten en van de overgave van Christus aan de dood te geloven hebben. Het eerste zegt de Apostel ons in het 12de, het tweede in het 13de, het laatste in het 14de vers genade van God onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en godzalig leven moeten in deze tegenwoordige wereld. Wij moeten dus de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzaken, niet langer God en Zijn gebod verachten, van de zonde, van alle zonden afstand doen, haar haten en vluchten, niet meer toegeven aan de begeerlijkheden van deze wereld, door ons schuldig te maken hetzij aan onmatigheid, hetzij aan wellust, hetzij aan een overdreven jagen naar eer en geld en goed. Wij moeten integendeel matig, rechtvaardig en godzalig leven in deze tegenwoordige wereld. Bij alle genot van het goede, dat ons hier wordt geschonken, moet de matigheid door ons worden beoefend. In onze betrekking tot en ons verkeer met onze medemensen moet de rechtvaardigheid ons bezielen en besturen. En nooit moet van ons verwijderd zijn die godsdienstige stemming van het gemoed, die zich openbaart in de diepste eerbied voor de Allerhoogste en in de getrouwe beoefening van zijn geboden. Zo leert de genade van God ons, wat wij nalaten en wat wij doen moeten. Zo stelt zij ons voor, hoe wij ons over onszelf, over onze medemensen en over God te gedragen hebben. Het is de doorgaande leer van het Evangelie. Paulus zegt het niet alleen op deze plaats, maar allerwegen. De andere Apostelen stemmen met hem overeen en de Heere zelf heeft het verklaard. Maar is dit zo dan kan het niet anders, of de genade van God moest willen dat wij de voorschriften volbrengen, dan kan het niet anders, of God moet met haar openbaring ten doel hebben, dat wij de goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden verzakend, matig en rechtvaardig en godzalig zullen leven in deze tegenwoordige wereld. Ja, dat is het grote doel van God met de openbaring van Zijn genade. Letten wij slechts verder op hetgeen zij ons leert aangaande hetgeen wij te verwachten hebben. Wij verwachten de vervulling van onze zalige hoop, bij de verschijning van de heerlijkheid van de grote God en van onze Zaligmaker Jezus Christus. De Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader (MATTHEUS. 16: 27). Hij zal met de bazuin van God neerdalen van de hemel (1 Thessalonicenzen. 4: 16). Zijn verschijning zal te Zijnen tijd vertonen de zalige en alleen machtige Heere, de Koning der koningen en Heere der heren (1 Tim. 6: 14, 15). En dan zal onze hoop op de zaligheid vervuld worden, dan de heerlijke erfenis, die wij verwachten, ons ten dele vallen. Maar heeft niet deze verwachting uit haar aard de heilrijke strekking, om ons te dringen tot een heilige wandel? Zij is het, die ons hart verheft boven het stof, die ons niet hier beneden, maar daar boven onze ware schat doet hebben, die ons veel met de hemel werkzaam maakt en ons reeds hier gemeenschap doet oefenen met Zijn zalige bewoners. Als die gedachten en gezindheden in ons levendig zijn, dan voelen wij ons gedrongen, om de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden te verzaken; dan hechten wij ons niet te vast aan het schijngoed van deze aarde, dan is onze wandel reeds hier in de hemelen, dan proberen wij hoe langer hoe meer matig en rechtvaardig en godzalig te leven in deze tegenwoordige wereld. Zoals de reiziger, die zijn vaderland bestendig in het oog houdt en ernaar verlangt, alles vermijdt wat zijn komst daarheen kan vertragen en voor het genot, dat hij daar verwacht, hem onvatbaar maken, zo leggen wij dan ook af alle last en de zonde, die ons licht omringt en

lopen met standvastigheid de loopbaan, die ons is voorgesteld. Zonder dit kan de hoop op de zaligheid niet in ons vervuld worden; want die zaligheid zal niet bestaan in zinnelijk genot, maar uit heiligheid, uit gelijkvormigheid aan God en de Heer voortvloeien, en wij kunnen geen goed genieten, voor welks genot wij geen vatbaarheid hebben. Maar die hoop staat vast op grond van Gods belofte, die zaligheid wordt de onze, als wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakend, matig en rechtvaardig en godzalig leven in deze tegenwoordige wereld. Wat een krachtige drangreden tot heiligmaking! Wat een rijke bron van moed en troost om de strijd van het geloof en van de godzaligheid standvastig te voeren! Onze zelfbeheersing en zelfverloochening, onze godsvrucht en deugd zijn niet tevergeefs, onze arbeid is niet ijdel. Eens oogsten wij daarvan de zoetste vruchten. Onze werken volgen ons. De hemel in ons hart zal reeds hemel in de hemel zijn. En de Heere zal daaraan toevoegen het heerlijke genade-loon, dat Hij heeft toegezegd aan Zijn oprechte dienaren. Zo dringt de verwachting, die wij hebben, ons ten krachtigste tot heiligmaking en het kan dus niet anders of God moet met de openbaring van Zijn genade ten doel hebben, dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakend, matig en rechtvaardig en godzalig zullen leven in deze tegenwoordige wereld. Dit doel blijkt ons ten slotte uit hetgeen wij naar het onderwijs van de Apostel aangemelde de overgave van Jezus Christus aan de dood te geloven hebben. Ons te verlossen van alle ongerechtigheid en Zichzelf een eigen volk te reinigen, ijverig in goede werken, dat was het grote, dat het einddoel van Zijn lijden en sterven. En hoe uitnemend geschikt was dit lijden en sterven om dat doel te bereiken! Want de Heere onderging het tot vergeving van de zonden. Paulus zegt dit wel niet uitdrukkelijk op deze plaats, maar hij heeft het ons elders overeenkomstig het onderwijs van Christus zelf, (zie MATTHEUS. 26: 28) duidelijk geleerd. "Zo zij u dan bekend", dus hoorden wij hem te Antiochië spreken, "dat door dezen u vergeving van de zonden verkondigd wordt en dat van allen, waarvan u niet gerechtvaardigd kon worden door de wet van Mozes, door deze een ieder, die gelooft, gerechtvaardigd wordt (Hand. 13: 38, 39). "In Hem" namelijk Jezus Christus, zo schreef hij aan de Efeziers, "hebben wij de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de misdaden; " (Efez. 1: 7) en om niet meer te noemen, aan de Corinthiërs: "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend, hun zonden hun niet toerekenend; want die, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid van God in Hem" (2 Kor. 5: 19, 21). Zo is de slagboom weggenomen, die ons voor altijd zou verhinderd hebben om de weg van de godzaligheid in te slaan en te bewandelen. Zo is de ware, altijd vloeiende bron van rust en aanmoediging ten goede voor ons geopend. Zo is de vrees voor straf, die de liefde buitensluit en alle ware godsdienst vernietigt, uit het hart van de gelovige verbannen. En zo blijkt de dood van Christus, uit dit oogpunt beschouwd, bij uitnemendheid geschikt te zijn, om het einddoel, door Paulus opgegeven, bij ons te bereiken. Dat niet alleen. Wij zien nu ook in die dood het treffendste bewijs van de liefde van God en de genade van de Heere jegens ons zondaren. Zó lief heeft God de wereld en dus ook ons gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderft, maar het eeuwige leven heeft. Zó lief heeft de Heere ons gehad, dat Hij niet aarzelde om het zwaarste lijden en de smartelijkste dood voor ons te ondergaan. Als wij dat geloven, het kan niet anders, of het moet vurige, dankbare wederliefde in ons wekken en zo de sterkste drijfveer bij ons in beweging brengen, om nu ook God en de Verlosser in alles welgevallig te zijn, om uit het edelste beginsel en met de reinste bedoeling steeds te doen, wat ons door God en de Verlosser wordt voorgeschreven. Maar is dit zo, dan is de dood van Christus, ook uit dit oogpunt beschouwd, allergeschiktst om het einddoel, door de apostel opgegeven, bij ons te bereiken. En dit temeer, omdat Hij ons in Zijn lijden en sterven een uitnemend voorbeeld ter navolging heeft gegeven, omdat dit lijden en sterven Hem de weg heeft gebaand tot Zijn heerlijkheid en omdat Hij hierdoor werd gevormd tot de uitoefening van de macht, die Hem is toevertrouwd. Denken wij slechts na ook over

deze oogpunten, waaruit ons de dood van Christus wordt voorgesteld en wij zullen het inzien, hoe uitnemend geschikt die dood was en is, om het gezegde einddoel bij ons te bereiken. Maar is dit zo, dan volgt ook hieruit, dat het eind-oogmerk van God met de openbaring van Zijn zaligmakende genade geen ander is, dan dit, dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakend, matig en rechtvaardig en godzalig zullen leven in deze tegenwoordige wereld. Loven en danken wij God, dat Zijn genade, die heilaanbrengend is voor allen, ook voor ons, aan het licht is gekomen! Het is een genade, wier waarde en rijkdom wij niet genoeg kunnen prijzen een genade, Gode waardig en ons heilrijk; een genade, die wij niet verdiend hadden, die ons echt zalig maakt, zalig reeds in dit leven, zalig vooral in het toekomende; een genade, die met onze redelijke, zedelijke natuur volkomen overeenstemt en al onze behoeften bevredigt, die ons vertroost en heiligt, die ons leert wat wij doen en wat wij laten moeten, die ons wijst op de hoop van het eeuwige leven, die de krachtigste drangredenen in zich bevat tot een godzalige wandel, en ons vatbaar maakt voor de reine vreugde van de hemel en om ons die genade te schenken heeft God, hoe klimt hier onze stof tot dankbare aanbidding! om ons die genade te schenken heeft God Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven aan het bitterste lijden en de smartelijkste dood! Schamen wij ons, dat ons hart van zo’n genade niet steeds vervuld is en onze mond de lof van God niet meer met hoge ingenomenheid verkondigt! Maar loven en prijzen wij ook de Heere, die Zichzelf voor ons aan de dood heeft overgegeven, want niemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden. En dat heeft Hij gedaan, onder de diepste vernedering en de vreselijkste smarten. Brengen wij het ons levendig voor de geest, om de rijkdom van Zijn liefde echt te voelen! En die liefde heeft Hij ons bewezen, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid en Zichzelf een eigen volk reinigen, ijverig in goede werken. Groter weldaad kan ons niet te beurt vallen. Of is het niet de ongerechtigheid, die ons verlaagt, het beeld van God, waarnaar wij zijn geschapen, in ons vernietigt, van onze bestemming ons verwijdert, ons van de gunst van God berooft en angst en wroeging, dood en bezoldiging aan haar dienaren geeft! Zijn het niet de goeie werken, die ons verhogen, aan God doen gelijken, aan onze bestemming nader brengen en echt gelukkig maken? En wat is zaliger voorrecht, dan het eigendom te zijn van een Heere, die met de hoogste macht de diepste wijsheid en trouwste liefde in Zich verenigt en wie de Vader al het oordeel heeft overgegeven? Dierbare Verlosser! vergeef het ons, dat wij U niet meer danken en niet vuriger lief hebben. Vermeerder U zelf de dankbare wederliefde tot U in onze harten en geef, dat wij ons hier reeds verlustigen in de lof, die wij U eens hierboven hopen toe te brengen! Maar trachten wij dan ook hoe langer hoe meer aan het grote doel van Gods genade en van de liefde van de Heere te beantwoorden. Ontvluchten wij de goddeloosheid! Verzaken wij de wereldse begeerlijkheden! Begeren wij de verlossing van alle ongerechtigheid! Leiden wij een matig, rechtvaardig en godzalig leven in deze tegenwoordige wereld! Zijn wij, als het eigen volk van de Heere, ijverig in goede werken! Anders is de genade van God voor ons tevergeefs aan het licht gekomen. Anders is Christus voor ons tevergeefs gestorven. Anders is er voor ons geen zaligheid.

Spreek dit op een wijze, dat u in hetgeen u aan de mensen naar ouderdom, geslacht en land te zeggen heeft (vs. 2-10), ook de beweegreden daartoe laat opmerken en verenig daarmee een gedrag (vs. 11-14), dat de Christen waardig is, opdat uw woord ingang moge hebben. En vermaan degenen, die gewillig zijn, met alle ernst, 1) zoals dat betamelijk is bij een zaak, waarbij het niet te doen is om iets, dat men kan doen, maar waaraan men zich ook naar welgevallen kan onttrekken, maar wel een volstrekt noodzakelijk iets, iets, dat een volstrekt bevel in de volle zin van het woord is, (vgl. Hoofdstuk 1: 13). Dat niemand u veracht 2) (vgl. 1 Tim. 4: 12).

In het "spreek, vermaan, bestraf" ligt een opklimming: Spreken is het eenvoudig leren, het onderwijs de Christen over zijn plicht te geven; vermanen is het dringend opwekken tot vervulling van deze plichten, "bestraffen" het ernstig terechtwijzen van hen, die deze plichten verwaarlozen en daartegen handelen. Op alle drie de werkwoorden en niet maar alleen op het laatste heeft het "met alle ernst" betrekking.

"Met alle ernst" d. i. opdat zij weten, dat het Gods gebod is en geen scherts. Men hoort, dat het ernstig gemeend is.

De zin is deze: als iemand vermaant en bestraft en men laat dan toch alles gaan, zoals het gaat, terwijl men er geen acht op slaat of hetgeen men zegt ook gedaan wordt, dan geeft men zichzelf aan de verachting prijs. Spreek daarom zo, met zo’n ernst, zo’n drang, dat u zichzelf achting verwerft. Deze regel is nu zeker niet te betwisten, maar het is niet altijd mogelijk haar op te volgen. Als de kerk geen tuchtmiddelen heeft, onwaardige leden niet mag bestraffen of uitsluiten, dan is het niet mogelijk, aan zijn woorden altijd de vereiste nadruk te geven; men moet echter ook dan doen wat mogelijk is.

HOOFDSTUK 3

DE OVERHEID MOET GEËERD, GODS GOEDHEID MOET GEPREZEN, NUTTELOZE VRAGEN EN KETTERS MOETEN VERMEDEN WORDEN

III. Vs. 1-11. In de vorige afdeling had de apostel gezegd hoe Titus ieder naar zijn ouderdom, geslacht en stand moest leiden tot een wandel overeenkomstig de leer van de zaligheid. Nu onderricht hij hem, hoe allen te samen handelen moeten, ten opzichte van de overheid en van de medeburgers, die geen Christenen waren. Zij moeten aan de eerste alle onderdanigheid en gehoorzaamheid bewijzen en tonen, dat zij tot alle goed werk bereid zijn. Op de laatsten mogen zij in geen dele met minachting of verachtend neerzien, noch hen lasteren of met hen twisten. Zij moeten daarentegen alle liefderijkheid of zachtmoedigheid bewijzen, denkend aan hun eigen vroegere toestand. Het is niet hun eigen verdienste, maar alleen Gods ontferming, dat zij niet meer zijn als vroeger en als zij, die heden nog geen Christenen zijn. Terwijl Paulus dit punt uitvoerig behandelt geeft hij Titus daarmee de hoofdsom van de leer aan, die hij met alle nadruk moet voorstellen, terwijl hij zich daarentegen moet onthouden van het dwaze en nutteloze gepraat van de dwaalleraars (vs. 1-9). Is hem daardoor aangewezen, hoe hij zich moet houden tegenover de verkeerdheden van de dwaalleraars, tenslotte wordt hem ook nog gezegd, welke zijn verhouding moet zijn tegenover hen, die zich ondervinden scheuringen te verwekken en door een herhaald vermaan niet van hun weg laten terug brengen (vs. 10 en 11).

Vermaan hen allen, al de leden van de gemeente daar zonder onderscheid van stand of ouderdom, dat zij aan de overheden en machten (Luk. 12: 11 Rom. 13: 1 v. 1 Petrus 2: 13 vv. onderdanig zijn, dat zij hun gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn, ook dan, als geen bepaald bevel van hun zijde tot hen gekomen is (Efeze 2: 10. 2 Tim. 3: 17).

Dat zij niemand van de niet-Christenen lasteren, in het verkeer met hen niet twisten, geen vechters zijn, maar integendeel bescheiden (Fil. 4: 5) zijn, a) alle zachtmoedigheid, zoals die de Christen naar het voorbeeld van zijn Heere eigen moet zijn (2 Kor. 10: 11 Gal. 5: 22 Efeze 2), bewijzende jegens alle mensen (1 Tim. 2: 1 vv.).

2 Tim. 2: 24-25

De apostel gebruikt hier het woord "vermaan, herinner hen" (2 Tim. 2: 14), om uit te drukken, dat Titus het hun moet inscherpen als iets dat hun moet worden gezegd, hoewel hun niets anders geleerd is, omdat zij tot het tegendeel geneigd zijn. In Hoofdstuk 1: 12 v. werd op de zedelijke verkeerdheid van het volk op Kreta gewezen en daartoe behoorde dan ook de neiging, de Kretenzers eigen, tot het verstoren van de burgerlijke vrede, waarom Paulus vooral wil, dat tot gehoorzaamheid aan de overheid wordt vermaand. Een daaraan tegenovergesteld gedrag lag dan des te meer voor de hand, omdat de Christenen konden denken, dat zij als zodanig verheven waren boven het zich onderwerpen aan een niet Christelijk bestuur. Wie ook de overheid is en wie van ambtswege te gebieden heeft, die moeten zij onderdanig zijn, gehoorzaamheid betonen, tot alle goeds bereid zich betonen. Onder het laatste is ook de gewilligheid bedoeld in zulke gevallen, waarin de overheid een dienst nodig heeft, die zij niet kan bevelen. Dat nu zo’n verhouding over de overheid deze Christenen op het hart moet worden gedrukt, omdat zij geneigd waren zich als vreemden en vijanden te stellen tegenover al wat niet Christelijk was, blijkt uit hetgeen de apostel verder in vs. 2 verlangt. Evenals de Christenen door de niet-Christenen gelasterd werden, die het goede verklaarden alsof het kwaad was (1 Petrus 4: 4), zo konden zij weer de niet-Christenen

lasteren, door hun de eer te onthouden, die hen van Godswege toekwam. Dat mochten zij niet, ook niet onder elkaar. In de omgang met niet-Christenen moest en zij vreedzaam, vriendelijk en zachtmoedig zijn, eraan denkend dat de goddelijke genadeweg bestemd was voor alle mensen (Hoofdstuk 2: 11).

a) Want ook wij waren eertijds, voordat wij Christenen waren (Rom. 11: 30. Efeze 2: 2 v. ; 13 Gal. 1: 13), onwijs, onwetend over hetgeen juist is, ongehoorzaam, onwillig om onze plicht te doen, dwalend, andere dan de rechte wegen bewandelend, menigerlei begeerlijkheden en wellustendienend, in de dienst van een menigte verschillende begeerlijkheden, die bevrediging eisten en van wellusten, die voldaan willen zijn, in boosheid en nijdigheid tegen de naaste levend, hatelijk zijnde en elkaar hatend, omdat wij alle van dezelfde aard voor elkaar voorwerpen van afkeer waren.

1 Kor. 6: 11 Kol. 3: 7. 1 Petrus 4: 3

Om tot het gedrag in vs. 1 v. geëist te meer aan te dringen, het gedrag tegenover de niet-Christenen, wordt daarop gewezen, dat ook de Christen vroeger in dezelfde toestand van goddeloosheid was als nog de niet-Christenen waren en dat zijn redding niet aan zijn eigen verdienste was toe te schrijven. Hieruit is duidelijk op te merken dat de Christenen van Kreta in hun Christendom een grond meenden te vinden waarom zij niet-Christenen gering mochten achten en meenden over hen geen liefde verschuldigd te zijn. Als het Christendom verlaagd wordt tot een zaak van enkel wetenschap gaat daarmee natuurlijk gepaard, dat men, menend in het bezit van de waarheid te zijn, zichzelf persoonlijk boven anderen plaatst. De apostel houdt hun daarom hun vroegere toestand voor ogen. In hun liefdeloos verachten van de naaste schijnen zij het geheel vergeten te hebben, dat het hun eigen vroegere gedaante is, die zij bij de niet-Christenen vinden, en waarom zij deze verachten.

Het vers bevat een bijzonder praktisch motief; mogen wij de rokende vlaswiek en het gekrookte riet verbreken; omdat God het niet doet, maar ons met groot geduld heeft gedragen en nog dagelijks draagt? Als de apostel zichzelf in het "wij" mee insluit, dan geeft hij daarmee de prediker en zielverzorger een wenk, hoe die spreken moet.

(EPISTEL OP DE TWEEDEN KERSTDAG)

De epistel van de vorige dag stelde ons het volk van onze Heere Jezus Christus voor in het werk van de opvoedende genade van God. Dit veronderstelde, dat er reeds zo’n eigen volk aanwezig is, geboren en boven de eerste, de onmondige kindsheid verheven. Wie toch moet worden opgevoed, die moet reeds leven, geboren zijn en een werk van de opvoeding kunnen aannemen en ondergaan. Wij zien dus volgens de tekst van gisteren rondom de kribbe het volk verzameld, dat Jezus waardig is, reeds geboren en voor de opvoeding van de Heere rijp is geworden. Is het nu een schone kerstgedachte de kribbe van de Heere te midden van een heilig, mondig volk te zien, dan is het zeker een niet minder schone kerstgedachte, die in dit epistel op de voorgrond treedt, namelijk de gedachte van de geboorte van Christus volk. Met de menswording van de eeuwige God, staat zo schoon de geboorte van Zijn volk in verband, waardoor wij Zijn eigen heilige geboorte deelachtig worden; wij zien dus heden de kribbe van de pasgeborene midden onder een volk, dat zelf nieuw geboren wordt.

Wat de verschijning van de barmhartigheid en genade van God, onze Heiland, bij ons op het oog heeft: 1) ons van het oude leven te redden, 2) een nieuw leven bij ons te verwekken, 3) tot het eeuwig leven ons te verheffen.

De barmhartigheid van onze God voor Zijn Christenen: wij bedenken bij hel ontvangen van de hemelse kerstgave: 1) hoe genadig God Zich daardoor aan ons betoont, 2) hoe men Hem op betamelijke wijze daarvoor prijst.

De boodschap van het kerstfeest: God heeft ons zalig gemaakt! In het licht van deze boodschap, 1) onderzoekt men het verleden, 2) verblijdt men zich over het tegenwoordige. 3) wacht men getroost de toekomst af.

Wat heeft de Christus van God van de wereld aangebracht? 1) de liefelijke en genadige God, een nieuw leven, 3) de eeuwige erfenis.

Hoezeer is de barmhartigheid en genade van God, die ons in Christus verschenen is, te prijzen! Zij is 1) zo onverdiend, als wij zien op ons, tot wie zij is gekomen; 2) zo neerbuigend, als wij zien op de genademiddelen, waardoor zij aan allen verschijnt; 3) zo buitengewoon rijk, als wij de geestelijke gaven aanzien, waarmee zij ons begiftigt.

De rijke liefde van God: 1) hoe hoog zij de mens acht, 2) welke genade zij meedeelt. 3) hoe zij ons borg is voor de erfenis van het eeuwige leven. Onze wedergeboorte: 1) zij heeft haar grond in Gods barmhartigheid, 2) wordt gewerkt door Zijn kracht, 3) wordt bewaard door de Heilige Geest, 4) heeft haar einddoel in het eeuwige leven.

Maar wanneer in een wereld van mensen, zo gesteld als in vs. 3 werd beschreven, de goedertierenheid (Luk. 6: 35 Rom. 2: 4; 11: 22 van God onze Zaligmaker (Hoofdstuk 1: 3; 2: 1 Tim. 1: 1; 2: 3; 4: 10 2. 3) en Zijn liefde tot de mensen (Deut. 33: 3) verschenen is, is een andere toestand ingetreden.

Dit vers vormt de voorzin en geeft nu wat noodzakelijk moest voorgaan tot het "heeft ons zalig gemaakt" in vs. 5 dat de nazin bevat; eerst moet de zaligheid aanwezig zijn, voordat ieder in het bijzonder in het bezit daarvan kan komen.

De voorzin is nog algemeen; nog is daarin niet gezegd, dat Gods goedertierenheid en liefde tot de mensen verschenen is, pas in de nazin is van ons sprake als van degenen, die zich op geen verdienste tegenover de niet-Christenen kunnen beroemen. De beide uitdrukkingen voor God gebruikt, geven te kennen, dat God gezind is om hen, die jegens elkaar hatelijk waren (vs. 3), goedertierenheid te bewijzen, in jegens hen, die elkaar haatten, met liefde vervuld was, hoewel Hij God was en zij mensen waren.

Bij het "verschenen is" gebruikt de apostel niet het woord "genade", als bij het "verschenen" in Hoofdstuk 2: 11, maar twee andere liefelijke woorden, "goedertierenheid en liefde tot de mensen" Ik moet zeggen, dat ik in de gehele Heilige Schrift geen liefelijker woorden heb gelezen, die voor Gods genade werden gebruikt dan deze twee: chrestotes en philantropia, waarin de genade zo is voorgesteld, dat zij niet alleen zonde vergeeft, maar ook bij ons woont, vriendelijk met ons omgaat, gewillig is te helpen en bereidvaardig om alles te doen, wat wij ook begeren, als van een goede, gewillige vriend, van wie een mens alle goeds mag verwachten en op wie hij vertrouwen mag. Denk u dus een goede vriend, dan heeft u een beeld, hoe God jegens u in Christus gezind is; en toch is zo’n beeld nog te gering om zo’n buitengewoon rijke genade af te beelden.

De apostel spreekt van een verschijnen van de goddelijke zondaarsliefde met betrekking tot de verlossing, die door Jezus Christus heeft plaats gehad. Alhoewel toch ook de gelovigen

onder het Oude Verbond Gods barmhartigheid en liefde ondervonden (Ps. 34: 9), zagen zij toch slechts de eerste schemering van de later aangebroken dag van de zaligheid en bezaten alleen de belofte van hetgeen de Christen in werkelijke vervulling geniet. De gehele plaats, zoals die voor ons ligt, heeft grote overeenkomst met Hoofdstuk 2: 11-14 en toch ook weer een geheel eigenaardig karakter. Daar wijst de apostel, om tot Christelijke godzaligheid op te wekken, op het heilig doel van de verlossing, die in Christus de wereld ten deel geworden is, hier daarentegen, tegenover de gehele onwaardigheid van de gelovigen, op de hun betoonde barmhartigheid, om hen tol een dankbaarheid te bewegen, die zich vooral betoont in liefde jegens degenen, die het onschatbaar voorrecht van de gelovigen nog voor het ogenblik missen.

Hoe liefelijk is het de Heere in gemeenschap met Zijn uitverkoren volk te zien. Niets kan heerlijker zijn dan door de goddelijke Geest in dit vruchtbare veld van genot te worden gevoerd. Laat de ziel voor een ogenblik de geschiedenis van de liefde van de Heere Jezus nagaan en duizenden verrukkende liefdedaden zullen ons te binnen komen, die allen ten doel hebben gehad, het hart aan Christus vast te hechten en de gedachten en aandoeningen van de vernieuwde ziel met de ziel van de Heere Jezus samen te smelten. Wanneer wij over die aanbiddelijke liefde peinzen en de verheerlijkte Bruidegom van de kerk haar al Zijn heerlijkheid, die Hij vóór de grondlegging van de wereld had, zien geven, moeten onze zielen wel van vreugde bezwijken. Wie kan zo’n gewicht van de liefde dragen? Dat gedeeltelijk gevoel ervan, dat de Heilige Geest soms wil schenken, is meer dan de ziel kan bevatten, hoe veroverend moet dan niet een volkomen gevoel daarvan zijn? Wanneer de ziel verstand zal hebben om al de gaven van onze Heiland te onderscheiden, wijsheid om ze te kunnen waarderen en tijd, om er over te peinzen, zoals de toekomende wereld ons zal geven, dan zullen wij in nauwere gemeenschap met Jezus leven dan tegenwoordig. Maar wie kan zich de verrukking van zo’n gemeenschap voorstellen? Het moet een van die zaken zijn, die in het hart van de mensen niet zijn opgeklommen, maar die God bereid heeft aan hen, die Hem liefhebben. O, dat wij de deuren van de graanschuren van onze Jozef konden openbreken en de overvloed zien, die hij voor ons verzameld heeft! Dit zou ons met liefde overstelpen. Door het geloof zien wij als door een spiegel in een duistere rede het weergekaatste beeld van Zijn ongetelde schatten; maar wanneer wij werkelijk met onze eigen ogen de hemelse dingen zien zullen, hoe diep zal dan niet de stroom van de gemeenschap zijn, waarin onze ziel zich zal kunnen baden. Onze hoogste lofliederen zullen tot zolang bewaard worden voor onze geliefde Weldoener Jezus Christus, onze Heer, wiens liefde voor ons wonderlijker is dan de liefde van de vrouwen.

Toen Hij verschenen is a) heeft Hij ons, die, in onderscheiding van hen, die nog geen Christenen zijn, Zijn goedertierenheid en liefde ook persoonlijk ervaren hebben, zalig gemaakt (Efeze 2: 8 v.). Hij heeft dat b) niet gedaan uit de werken van de rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, want juist het tegendeel had bij ons plaats (vs. 3), c) maar naar Zijnbarmhartigheid, waarin Hij, alleen door Zichzelf bewogen, Zich over onze ellende ontfermde, door het bad van de wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest, waarvan de heilige doop teken en zegel is (Efeze 5: 26 Joh. 3: 5. 2 Kor. 5: 17 Gal. 3: 2 en 27 Hand. 19: 15 v.).

Efeze. 1: 4. 2 Tim. 1: 9 b) Rom. 3: 20, 28; 4: 2, 6; 9: 11; 11: 16 c) Hand. 15: 11 Efeze. 2: 4

Het "niet uit de werken van de rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden (op dit wij ligt nadruk: wij, die nu Christenen en als zodanig zalig zijn), heeft Hij ons zalig gemaakt" volgt uit het voorgaande vanzelf. Als de apostel het evenwel nog uitdrukkelijk zegt, ligt de reden

daarin, dat hij de reddende genade als een geheel vrije en onverdiende, ook negatief door de tegenstelling duidelijk wil doen opmerken. Daarop toch rust geheel en al het gewicht van de gedachte van onze plaats, in zoverre moet worden aangetoond, hoe weinig de gelovig geworden Christen tegenover de niet-Christen reden heeft op zijn beter geworden zijn zich te verheffen. De werkelijke grond van onze redding of zaligmaking, op deze wijze negatief voorbereid en zo met nadruk op de voorgrond geplaatst, wordt vervolgens uitgedrukt door "maar naar Zijn barmhartigheid" (vgl. 1 Petrus 1: 3). Op die grond laat dan Paulus het middel van de redding voor de bijzondere personen, nadat de goedheid en liefde van God in de objectieve feiten van de genade reeds verschenen was, volgen. Nu spreekt het vanzelf, dat niet van deze feiten, die voor de mogelijkheid van redding voor de bijzondere personen tot voorwaarde zijn, sprake is, maar alleen daarvan, op welke weg God ieder in het bijzonder in de staat van de genade brengt. Nu kan hier weer volgens het gehele verband, dat alleen Gods daad voor ogen wil stellen, niet datgene genoemd zijn, wat van de kant van de mensen als objectief middel of als voorwaarde van de zaligheid geëist wordt (Efeze 2: 8, "uit genade bent u zalig geworden door het geloof, maar alleen dat, waardoor de nieuwe toestand van de zijde van God wordt teweeg gebracht, namelijk het bad van de wedergeboorte. Deze is het, die de mens uit de toestand, in vs. 3 beschreven, in het nieuwe leven van de Geest verplaatst; deze is de zekere grond in ieder in het bijzonder, waarop de gehele verdere groei in het leven van de Geest rust.

Onze Heidelbergse catechismus mag bij deze plaats wel worden herinnerd, waar die in Zondag 27 vr. 73 ons het volgende geeft: "Waarom noemt dan de Heilige Geest (wanneer het uiterlijke waterbad niet de afwassing van de zonde zelf is) de doop het bad van de wedergeboorte en de afwassing van de zonde? God spreekt zo niet zonder grote oorzaak, namelijk: niet alleen om ons daarmee te leren, dat zoals de onzuiverheid van het lichaam door het water, zo ook onze zonden door dat bloed en de Geest van Jezus Christus weggenomen worden; maar veel meer, dat Hij ons door dit goddelijk pand een waarteken wil verzekeren, dat wij zo waarachtig van onze zonden geestelijk gewassen zijn, als wij uitwendig met water gewassen worden. "

Werkelijk was de doop in zekere zin afwassing van de zonden en bad van de wedergeboorte in de apostolische eeuw. Niemand toch deed in de regel, vaak ten koste van de belangrijkste offers, afstand van Joden- en Heidendom, dan die van harte geloofde en zo in waarheid een nieuw schepsel werd in Christus de Heer. En waar nu de heilbegerige reeds in zijn leven van de zonde was afgestorven, eer hij daalde in bad of beek, omdat hem het heilig doopsel verbeidde, maar zijn verrukte blik de hemel geopend zag en niet zelden buitengewone gaven van de Heilige Geest in zijn hart uitgestort werden; waar hij straks zich uit het water verhief om, opgestaan met Christus, in waarheid van het leven te wandelen, hoe kon het anders, of hij mocht en moest nu ook spreken. Ik ben afgewassen, geheiligd, gerechtvaardigd, door het bloed van Christus en door de Geest van onze God? Maar nooit had men behoren te vergeten, dat dit eigenlijk toch de vrucht was van het geloof, waarmee de Doop was ontvangen en in geen deel van het doopwater, op zichzelf beschouwd.

De uitdrukking: bad van de wedergeboorte betekent niet een bad, waardoor de wedergeboorte ontstaat, maar waaruit de gelovig gedoopte als een wedergeborene oprees. Zegt Ananias tot Paulus: "Sta op, laat u dopen en uw zonden afwassen", reeds wat hij er bijvoegt: "aanroepende de naam van de Heere", bewijst, dat hij afgescheiden van dit laatste aan de doop geen kracht tot reiniging toekent. Naar Petrus onderwijs heeft alleen die doop behoudende kracht, die gepaard gaat met de belofte van het bewaren van een goed geweten voor God en heeft onze Heere de zaligheid van Geloof en Doop, te samen verenigd,

verbonden, het ontgaat zeker uwer opmerkzaamheid niet, dat Hij daarentegen over van de verdoemenis wel van de ongelovigen, maar niet van de ongedoopten gewaagt.

De apostel spreekt van een bad, omdat de doop hem voor ogen staat (Efez. 5: 26 Hand. 22: en noemt het meer bepaald een bad van de wedergeboorte, waarvan de Heer in Joh. 3 spreekt. Door deze wordt het mensenkind, dat vlees uit vlees geboren is, opgeheven en verplant in een nieuw leven en een nieuw rijk. Uit het rijk van de wereld, waarin de zonde haar macht uitoefent, treedt men uit het bad van de wedergeboorte in het rijk van God, waar Gods genade haar krachten ontwikkelt, waarin de krachten van de toekomstige wereld werken. Ja, nog meer, hij wordt niet maar op enige plaats van dit rijk ingeplant, hij wordt in de levensboom, die in het midden van dit rijk van God staat, als een rijsje ingeënt. Hij wordt door dat bad met de Heere verbonden, in de Heere ingelijfd en ingeplant, zodat hij in de gemeenschap van Zijn dood en van Zijn leven intreedt en daarin liggen toch de krachten van de wedergeboorte, daarin vloeit de bron van het nieuwe leven. De apostel spreekt ook van het bad van de vernieuwing van de Heilige Geest en geeft daarmee de voortgang te kennen, het principe van een nieuwe ontwikkeling.

Men kan de beide uitdrukkingen op deze wijze onderscheiden, dat door de eerste uitsluitend het begin, door de andere tevens de verdere voortgang en de ontwikkeling van het nieuwe leven wordt uitgedrukt.

Maar wat hebben wij door het bad van de wedergeboorte te verstaan? Gemeenlijk denkt men aan de doop, voor zover die de wedergeboorte, of verbetering van het gemoed betekent en verzegelt. Dan deze verklaring schijnt ons zeer gedrongen. Men is het er niet eens over, van waar deze spreekwijze ontleend is. Volgens sommigen zou de apostel zinspelen op een bad, waarin de jonggeboren kinderen afgewassen werden, volgens anderen op de koperen bekkens in de tempel van Salomo, volgens nog anderen op de doopvaten van de Christenen, maar deze zijn van latere oorsprong. Hoe het ook zij, naar onze gedachten komen hier de borgtochtelijke verdiensten van Christus voor, onder de benaming van het bad van de wedergeboorte. Door het bloed toch, of de verdiensten van de Middelaar worden wij gewassen van de schud van de zonden. Ook is deze benaming ongemeen gepast, in een bad is overvloedig water, om de hele mens te reinigen, zo zijn ook de verdiensten van de Middelaar alvoldoende, om de zondaar van al zijn schulden te reinigen, omdat de bloedstorting van Christus alleen heeft teweeg gebracht, hetgeen alle wassingen onder de Levitische godsdienst niet konden uitwerken. De gerechtigheid van Christus heet een bad van de wedergeboorte, of van de herstelling van de zondaars in zijn oorspronkelijken staat, in de gunst en vriendschap van God. Het woord, door wedergeboorte vertaald, betekent toch een herstelling in de vorige staat. Volgens deze opvatting hangt alles ongemeen goed samen; zondaars worden aanvankelijk zalig, wanneer zij door het bloed van Christus, van de schuld van de zonden gereinigd en hun harten, door de genadewerking van de Heilige Geest, vernieuwd en verbeterd worden en langs deze weg, op grond van de toegerekende gerechtigheid van Christus, gerechtvaardigd zijnde, hebben zij een gegronde hoop op het eeuwige leven.

a) Welke Geest, die de wedergeboorte en vernieuwing teweeg brengt, Hij ter vervulling van Zijn belofte (Joël 3: 11 Zach. 12: 10) over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker.

Ezechiël. 36: 25

De woorden van de apostel vormen een sterke opklimming; de genade, die ons is overkomen, openbaart zich in steeds rijker volheid. Dit geschiedt niet zonder doel: wij moeten overgoten worden. Gods goedertierenheid en liefde tot de mensen moet ons geheel innemen en alle onvriendelijkheid en haat tegen onze naaste uit ons hart uitbannen.

Zie de Heilige Geest is niet alleen gegeven, niet alleen "uitgegoten", maar "rijkelijk" uitgegoten. De apostel kan de genade en haar werkingen niet hoog genoeg verheffen en wij achten ze, helaas, zo gering bij onze goede werken.

Gods vrije genade is ons voorgekomen; daarom moeten ook wij anderen met ontfermende liefde voorkomen.

Stort God de Heilige Geest over ons rijkelijk uit door Jezus Christus onze Heiland, dan is de Vader de aanvang, de Zoon de Middelaar en de Heilige Geest de Voleinder van het grote werk. Onze wedergeboorte is een werk van de Drie-enige God, die ons ook geschapen heeft.

En deze uitgieting van de Geest heeft Hij gegeven, opdat wij, gerechtvaardigd zijnde (Rom. 24. v. ; 5: 19) door Zijn genade (Rom. 5: 15), de genade namelijk van onze Heere Jezus Christus, erfgenamen zouden worden (Rom. 8: 17 Gal. 4: 17 2: 13 van het eeuwige leven.

In dit vers zegt de Apostel welk doel God had, om door Jezus Christus de Heilige Geest rijkelijk over ons uit te gieten. Er wordt niet slechts gezegd dat wij in hoop erfgenamen van het eeuwige leven worden, waartoe het bezitten van de Heilige Geest ons maakt, maar tevens wordt gezegd dat wij het moesten worden, nadat wij door de genade van onze Heiland rechtvaardig waren geworden. Met dit "gerechtvaardigd zijn" is de verandering van onze betrekking tot God bedoeld, die wij uit onszelf tegen ons, maar nu door Christus gerechtigd voor ons hebben. Deze verandering door de uitgieting van de Geest over ons gaat vooraf; zij is de noodzakelijke voorwaarde tot ons intreden in de erfenis van het eeuwige leven. Wij denken het aan de genade van Christus, dat wij zo voor God zijn komen te staan, om het eeuwige leven te beërven, in plaats dat onze schuld ons de eeuwige dood zou hebben overgeleverd, evenals wij de Heilige Geest, die in ons een heilig leven herstelt, niet zouden hebben ontvangen, als het niet de genade van Christus was, waardoor wij tot de gerechtigheid voor God zijn gekomen. Zo hebben wij het dus in ieder opzicht aan God, onze Heiland en Jezus Christus onze Zaligmaker te danken en niet aan onszelf, dat wij niet meer in ons vroeger zondig leven gevangen zijn, dat niet onderscheiden was van dat van de niet-Christenen (vs. 3).

Wij zijn eerst "naar de hoop" erfgenamen van het eeuwige leven, d. i. wij zijn nog niet in het werkelijk bezit van de erfenis, maar eerst in de zekerheid het in de toekomst te zullen ontvangen. Is de Christen hier beneden reeds rechtvaardig en geniet hij als kind van God rijkelijk en dagelijks de goederen van God, het volle genot van de rijkdom van God zal eerst later komen.

Het eeuwige leven is een erfenis en wordt bijgevolg niet verkregen door arbeid of naarstigheid; het is een erfmaking van God de Vader aan Zijn kinderen, naar Zijn vrij welbehagen en behoort alleen tot Zijn kinderen; zij allen zijn erfgenamen en worden dat door de genadige aanneming tot kinderen; noch de wedergeboorte noch de rechtvaardigmaking doet hen kinderen van God worden, maar maken dat zij blijken zodanige te wezen. God stelt hen door Zijn genadige aanneming onder Zijn kinderen en schenkt hun die zalige erfenis en

deze aanneming tot kinderen rust op de eeuwige voorbeschikking in Christus, in wie de erfenis daarom verkregen wordt.

Dit, wat ik hier (vs. 4-7) u heb herinnerd, is een getrouw woord (1 Tim. 4: 9) en deze dingen wil ik, dat u ernstelijk bevestigt, die als ontwijfelbare waarheid bij uw leren (Hoofdstuk 2: 1) in de gemeente op het hart drukt, opdat degenen, die in God geloven (Hand.
34 Gal. 4: 9. 1 Thessalonicenzen. 1: 9. 1 Petrus 1: 21, zorg dragen, om goede werken van die aard, als die in Hoofdstuk 2: 2-3: 2 zijn voorgesteld, voor te staan. Deze dingen zijn het, die u moet leren, omdat die goed zijn in Gods ogen (1 Tim. 2: 3) en nuttig zijn de mensen (Hoofdstuk 1: 9).

Maar weersta de dwaze vragen en geslachtrekeningen en twistingen en strijdingen over de wet (Hoofdstuk 1: 14. 1 Tim. 1: 4, 7; 6: 4. 2 Tim. 2: 23), zoals zij, die uit de besnijdenis zijn, die voorbrengen (Hoofdstuk 1: 10), omdat zij het zuurdeeg van hun vroeger Jodendom (MATTHEUS. 16: 6) niet willen laten varen. Onthoud u van deze (1 Tim. 4: 7. 2 Tim. 2: 16, want zij zijn het tegendeel van wat ik zo-even als goed en de mensen nuttig voorstelde, nutteloos en ijdel, zonder waarde en zonder waarheid.

Vragen zijn beschouwingen, uiteenzettingen over hetgeen in de Thora (Israël's wetboek) duister is. Zij zijn dwaas, wanneer zij behandeld worden, als of het zich bezig houden met deze voor het godsdienstig leven van betekenis was en daarom de tijd en de kracht voor zich eisen, die aan de zekere en onbetwistbare Christelijke waarheid gewijd moest zijn. Het geslachtsregister doelt op de geschiedkundige inhoud van de Thora; de uitdrukking komt van de opschriften, waaraan het verhaal tussen de scheppingsgeschiedenis en de wetgeving zich vastknoopt (Gen. 2: 4; 5: 1; 6: 9; 10: 1; 11: 10 en 27; 25: 12 en 19; 36: 1; 37: 2). Onderzoekingen over die geschiedkundige inhoud waren dan dwaas, als zij alleen over het uitwendige handelden en daarbij toch aanspraak maakten voor het godsdienstige leven betekenis te hebben, zoals onder Christenen alleen het geestelijk verstaan van de heilige geschiedenis, alleen de eigenlijke geschiedenis van de zaligheid die kon hebben. Wat met betrekking tot de wet de "vragen" waren, dat waren met betrekking tot de geschiedkundige inhoud van de Thora de "geslachtsregisters. " Als men zich met deze bezig hield had dat "twistingen en strijdingen over de wet" ten gevolge, "twisting", omdat men meningen tegenover elkaar plaatste, "strijdingen", omdat niemand een ander gelijk wilde geven, maar ieder de ander wilde verslaan. Altijd werd hierbij gehandeld over de Schriften van het Oude Testament, maar niet tot dat doel, waarmee zij gegeven waren (2 Tim. 3: 16 v) en met achterplaatsing van hetgeen de inhoud van de apostolische prediking uitmaakte. Daarom noemt de apostel die "nutteloos en ijdel" en vermaant hij Titus zich daarmee niet in te laten en niet, zoals hij bij onchristelijke leringen moest doen, daartegen strijden, behalve dat hij, zoals wij in Hoofdstuk 1: 13 lezen, hen met strenge woorden moest bestraffen, die de gemeente met zulke zaken bezig houden en daarvoor schade doen aan de gezonde leer. Het is steeds (behalve van plaatsen als 1 Tim. 4: 1 vv., waar hij van de toekomst spreekt) de verkeerde Joodse Schriftgeleerdheid, die hij buiten de Christelijke gemeente wil houden.

Onze dagen zijn kort en wij doen beter om ze tot weldoen te gebruiken, dan om over zaken te twisten, die op zijn best genomen, van minder belang zijn. De oude geleerden deden een wereld van kwaad door hun oneindige twisten over dingen, die geen praktisch belang hebben; en onze kerken hebben veel te lijden van kleine onenigheden over afgetrokken onderwerpen en onbelangrijke vragen. Nadat alles gezegd is, wat gezegd kan worden, is niemand wijzer dan van te voren en daarom bevordert de twisting noch de kennis, noch de liefde en het is dwaas om in zo'n onvruchtbaar veld te zaaien. Vragen over punten, waarover de Schrift

zwijgt, over verborgenheden, die alleen voor God zijn, over profetieën, die voor verschillende uitlegging vatbaar zijn en over de wijze van menselijke instellingen te onderhouden, deze allen zijn dwaas en wijze mensen vermijden ze. Onze taak is niet om dwaze vragen te doen of te beantwoorden, maar om ze te weerstaan als zo wij het voorschrift van de apostel ijverig betrachten en zorg dragen om goede werken voor te staan, dan zullen wij door nuttige werkzaamheid zozeer ingenomen zijn, dat wij geen belang zullen stellen in onwaardige en onnodige twistvragen. Er zijn echter enige vragen, die juist het tegenovergestelde van dwaas zijn: wij moeten die niet vermijden, maar ze eerlijk en oprecht onder de ogen zien; bijvoorbeeld: Geloof ik in de Heere Jezus Christus? Ben ik vernieuwd in de geest van mijn gemoed? Wandel ik niet naar het vlees, maar naar de Geest? Groei ik op in genade? Is mijn wandel een sieraad voor de leer van God, mijn Heiland? Zie ik uit naar de komst van de Heere en gedraag ik mij als een dienstknecht, die zijn meester verwacht? Wat kan ik meer voor Jezus doen? Zulke vragen eisen onze ernstige betrachting en als wij ons vroeger tot twistvragen begeven hebben, laat ons nu onze krachten voor nuttiger dienst gebruiken. Laat ons vredemakers zijn en laat ons trachten anderen door woord en voorbeeld te bewegen om "dwaze vragen te weerstaan. "

a) Verwerp en mijd een ketterse mens, iemand, die een bijzondere plaats in de gemeente inneemt en voor deze aanhangers probeert te verwerven (2 Petrus 2: 1), na de eerste en tweede vermaning, als die zonder uitwerking bij hem zijn gebleven.

MATTHEUS. 18: 17 Rom. 16: 17. 2 Thessalonicenzen. 3: 6. 2 Tim. 3: 5. 2 Joh. 1: 10

Wetend, dat de zodanige verkeerd is, zodat een verder vermanen hem toch niet tot andere mening zou brengen en dat die zondigt niet alleen uit zwakheid en onkunde, maar met het bepaalde doel om juist dat te zijn wat hij is en daarom ook niet nader gewezen hoeft te worden op zijn onrecht en het oordeel, dat hij zich daardoor op de hals haalt, zijnde bij zichzelf veroordeeld, in zijn eigen geweten het vonnis van de verwerping omdragend.

Paulus zegt niet, dat men een ketterse mens moet doden, maar zegt, dat men hem een of twee maal moet vermanen; als hij zich echter niet wil laten vermanen, moet men hem mijden als een, die opzettelijk en moedwillig weigert te horen en te zien en de Heilige Geest, die enkel genade is, verwerpt, ja smaadt en schandvlekt (Hebr. 10: 29). Het is nooit gehoord, voor zoveel ik gehoord en gelezen heb, dat een aanvoerder, een hoofd van een ketterij bekeerd is.

Onder een "ketterse mens" moet men hier iemand verstaan, die het erop toelegt om zich naast de geordende gemeenschap, waarin Titus de Christenen op Kreta moest leiden en stichten, een aanhang te verwerven, een bijzondere plaats in te nemen, waarvoor hij zeker iets bijzonders moest leren, om zich ingang te verschaffen, maar zonder dat dit iets hoefde te zijn, dat de apostolische leer verwierp, of een dwaalleer in die zin hoefde te zijn: hoe zou anders Titus kunnen gedrongen worden, om zo iemand, nadat hij hem een of tweemaal op het gemoed had gedrukt dat hij verkeerd handelde, de deur te wijzen en zich niet langer met hem te bemoeien? Niet, omdat het toch niets helpen zou, om zich langer met hem te bemoeien moet Titus al zo doen, maar omdat het niet nodig is. Als namelijk zo iemand eens en nog eens vermaand en gewaarschuwd is, zonder dat het iets baatte, dan ligt de reden van zijn dwalen niet daarin, dat hij niet weet wat hij doet, maar hij heeft met volle kennis van zijn onrecht, waarvan hij voor zichzelf bewust is, zodat hij dus geen opheldering nodig heeft, een weg ingeslagen en voortgezet, die hem uit de gemeenschap tot partijschap leidt. Dit moet Titus bedenken en zich dus overtuigd houden van het vergeefse van zijn vermaning en geen verdere moeite doen, om hem van zijn weg af te brengen. Zoals het een verspillen zou zijn van de tijd,

die aan de ware leer moet worden gegeven, als hij zich inliet met de dwaasheden van een schriftgeleerdheid, die tot niets nuttig is, zo zou hij er ook verkeerd aan doen, als hij daardoor de scheuringen van de Christelijke gemeente wilde voorkomen, dat hij een, die naar een bijzondere plaats haakt, door steeds nieuwe voorstellingen probeerde terecht te brengen, in plaats van hem door juiste zorg voor de gemeenschap de weg te versperren.

Die zich onder het oordeel van anderen het minst wil brengen, draagt het oordeel en het getuigenis van zijn geweten tegen zich, dat hij zichzelf en zijn eer zoekt, gehoorzaamheid weigert enz. Aan deze waarheid, die in zijn eigen oordelen nog werkzaam is, kan men zo iemand overlaten.

Tenslotte gaat de apostel over tot persoonlijke aangelegenheden. Hij deelt Titus in de eerste plaats mee, dat hij door de een of anderen helper, die zich in zijn omgeving bevindt, hem van Kreta zal afroepen, om met hem te Nikopolis te overwinteren. Vervolgens roept hij hem op om de schriftgeleerden Zenas en Apollos, die deze brief aan hem overbrengen, te helpen, opdat het hun op de terugreis aan niets ontbreekt en aan die verzorging de Christenen op Kreta mede te laten deelnemen, omdat hun gelegenheid moet worden aangeboden, in het beoefenen van goede werken van het hun aangeboren volkskarakter bevrijd te worden en Christelijke gezindheid deelachtig te worden (vs. 12-14). Hierop worden groeten overgebracht en groeten opgedragen, beide met zekere beperking; daarentegen is het toewensen van genade niet meer voor Titus persoon alleen, maar voor de gehele gemeente op Kreta (vs. 15).

Als ik, volgens de verandering, die ik in mijn vroeger reisplan naar Achaje (2 Kor. 1: 15 v.) heb gemaakt ("1Co 16: 5" en "2Co 1: 2, Artemas (= Artemidorus) tot u zal zenden, of Tychicus, dat echter niet zo snel zal plaats hebben, maar eerst van een van de stations in Macedonië (Hand. 20: 1 v.), zo benaarstig u tot mij te komen, kom dan snel tot mij te Nikopolis in Epirus Ac 19: 20; want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren (van 57-58 na Christus).

Volgens het reisplan van de Apostel in 1 Kor. 16: 5 v. en dat een ander was dan zijn vroeger, dat in 2 Kor. 1: 15 v. is meegedeeld, had hij het voornemen te Corinthiërs te overwinteren, hij stelt het echter met een "mogelijk" nog als problematisch voor, het zal erop aankomen, of de Corinthiërs door hun gedrag een langer oponthoud bij hen gewenst maken. Op onze plaats zorgt Paulus voor het tegengestelde geval, als hem namelijk een overwinteren te Corinthiërs niet zou worden mogelijk gemaakt. Hij was toch, toen hij aan Titus schreef, zeer terneer geslagen over de verwarringen te Corinthiërs en durfde nauwelijks hopen, dat zijn brief, die wij voor de eersten houden, bij de Corinthiërs de gewenste uitwerking zou doen. Onder alle omstandigheden was het het veiligste, tegenover Titus, wie hij dit instruerend schrijven toezond, omdat hij hem voor een geruime tijd op zijn tegenwoordige standplaats wilde laten werken, een overwinteren te Nikopolis zich voor te nemen. De stad was, zoals wij bij Hand.
20 hebben uitgedrukt, een wachttoren, waar hij kon blijven tot de winter voorbij was, als de Corinthiërs zich hardnekkig betoonden. Van daar kon hij echter ook te allen tijde opbreken en naar Corinthiërs verhuizen, als de omstandigheden gunstig werden. Uit Hand. 20: 2 vernemen wij vervolgens, dat inderdaad dat tweede plaats had en dus het "mogelijk" in 1 Kor.
6 tot werkelijkheid is geworden. Maar ook het tweede, dat Paulus hier schrijft: "als ik Artemas tot u zal zenden, of Tychicus, zo benaarstig u tot mij te komen", veranderde en wel reeds dadelijk bij het terugkeren van Apollos tot de apostel, waarvan in vs. 13 sprake is, omdat daar een geheel nieuwe toestand geboren werd, die de dispositie van Paulus, om Titus tot de winter op Kreta te laten, geheel veranderde. Intussen zou ook de mening verdedigd

kunnen worden, dat onze brief nog voor de eerste brief aan de Corinthiërs was geschreven en de beschikking in ons vers volgens het oorspronkelijk reisplan zou gemaakt zijn. In zodanige zaken, waarbij wij niets hebben dan gissingen, kan niets absoluut vastgesteld worden. Verder moet nog worden opgemerkt, dat men in oude tijd de woorden: "benaarstig u tot mij te komen te Nikopolis" verstond, alsof de apostel bij het schrijven van de brief zich reeds in die stad bevond, terwijl men dan niet aan Nikopolis in Epirus, maar aan dat aan de rivier Nestus dacht. Daarop rust dan het onder geschrevene: "geschreven uit Nikopolis in Macedonië. " Wanneer intussen Paulus snel voortgaat, "want daar heb ik voorgenomen te overwinteren" blijkt daaruit duidelijk genoeg, dat hij in de genoemde stad niet is aangekomen, maar pas voor de winter daarheen zou komen. Wij moeten daar een andere plaats en wel Efeze voor de plaats houden, waar de brief is geschreven.

Geleid Zenas, de wetgeleerde en a) Apollos, aan wie ik het overbrengen van deze brief heb opgedragen Tit 1: 5, zorgvuldig en voorzie ze van al wat zij nodig hebben voor hun terugreis naar Efeze (3 Joh. 1: 6), opdat hun niets ontbreekt.

Hand. 18: 24. 1 Kor. 1: 12

Zenas komt overigens niet meer voor, behalve dat er onder zijn naam een apokryfisch geschrift is, dat over het leven en de daden van Titus handelt. De titel "schriftgeleerde" wijst wellicht aan dat hij een Joods schriftgeleerde was geweest. Het woord in de grondtekst heeft echter ook de betekenis van "rechtsgeleerde", zodat wij hem eer voor een Christen uit de heidenen moeten aanzien. Apollos vinden wij in 1 Kor. 6: 12 nog in Paulus omgeving te Efeze. De apostel zou wel aan het verlangen van de Corinthiërs hebben willen voldoen en hem bij het zenden van de eerste brief aan de Corinthiërs hebben laten gaan, maar hij zelf wilde vermijden in de strijd van de partijen aldaar, waarvan er een zich naar hem noemde (1 Kor. 3: 4), nog meer te worden ingewikkeld, dan het helaas reeds zonder zijn wil had plaats gehad en zo werd hij in gemeenschap met Zenas tot het overbrengen van ons epistel naar Kreta gebruikt. Ja, zoals het schijnt, moest het woord in 1 Kor. 16: 12, "hij zal komen wanneer het hem welgelegen zal zijn", dat zijn eigen antwoord op de begeerte van de Corinthiërs, om hem weer in hun midden te hebben bevat, zoveel betekenen, als dat, zoals het nu te Corinthiërs was, hij nog in lange tijd niet dacht daarheen te komen. Om nu de apostel, die voor Corinthiërs nog andere helpers, dan de reeds daarheen gezondene (Timotheus en Erastus, Hand. 19: 22) nodig had, schadeloos te stellen, bewoog hij, toen hij op Kreta was, Titus om zich voor die dienst ter beschikking van Paulus te stellen, terwijl hij zelf bereid was het ambt van Titus bij de Kretensen op zich te nemen. Dit keurde Paulus, toen Apollos naar Efeze terugkeerde, goed en zond hem met Tychicus weer naar Kreta, waar hij bleef, terwijl Tychicus en Titus zich haar Corinthiërs begaven. Zo arbeidden nu deze op de manier, die uit
Kor. 2: 12 v. ; 7: 6, 13 v. ; 8: 6, 16 vv. ; 12: 18 blijkt, totdat zij de apostel op zijn reis door Macedonië en Illyrië vergezelden, met hem naar Nikopolis en van daar naar Griekenland kwamen (Hand. 20: 1 v.). Ook op de Pinksterreis van Paulus naar Jeruzalem in het jaar 58, is Tychicus in diens gezelschap (Hand. 20: 4), terwijl wij van Titus niets horen. Zeker was dan mogelijk, dat hij niet mee naar Nikopolis in Griekenland kwam, maar door de apostel in het zuidelijke deel van Illyrië, d. i. Dalmatië gestationeerd werd, waar wij hem gedurende de gevangenschap van de apostel te Rome aantreffen (2 Tim. 4: 10).

U moet die verzorging niet uit eigen middelen bekostigen, maar de gemeenteleden daartoe dringen en dat ook de onze leren goede werken voor te staan (vs. 8) tot nodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn (2 Petrus 1: 8). De Kretensen naar hun volkskarakter "luie buiken" (Hoofdstuk 1: 12) houden wel van eigen genot, maar zorgen des te minder graag voor de

behoeften van anderen en daarom moeten de Christenen daar daarin geoefend worden, dat zij het eigenaardige van hun volk afleggen en zich op de tegengestelde deugden (Fil. 2: 4 Hebr. 16 Rom. 12: 13) toeleggen.

De vermaning hier gegeven doelt niet alleen op het tegenwoordige geval van verzorging van Zenas en Apollos, hoewel daarin de aanleiding ertoe lag; maar zij is algemeen uitgedrukt, omdat zij algemeen, op alle gevallen, wanneer noodzakelijke behoeften van anderen bevredigd moeten worden, moet worden toegepast.

Die met mij zijn, mijn medearbeiders, als Artemas, Tychicus (vs. 12), Trofimus (2 Kor. 8: 18 v.) en Sosthenes (1 Kor. 1: 1) groeten u allen. Groet ze, die ons liefhebben in het geloof, de anderen toch, die in hun ongeloof van ons zijn afgekeerd (Hoofdstuk 1: 9 vv. ; 3: 9 v.), zouden met onze groet niets te doen willen hebben en verdienen ook die groet niet (2 Joh. 1: 10 v. Gal. 6: 16). De genade, die ik u in Hoofdstuk 1: 4 inzonderheid toewenste, zij met u allen, die op Kreta de gemeente van de Heere uitmaakt (2 Tim. 4: 22). Amen.

Groeten en gegroet worden is niet een nutteloze gewoonte, maar een zeer goed werk, dat de engelen en God zelf hebben gedaan. (Richt. 6: 12 Luk. 1: 28 MATTHEUS. 28: 9).

Wij moeten wel aan ieder het goede geven en bewijzen, maar vooral hun, die met ons van de ware godsdienst zijn en geloofsgenoten heten (Gal. 6: 10).

De zedelijke betekenis van de zegen openbaart zich ook daarin, dat zijn werkzaamheid niet slechts de vrome gezindheid van de zegenende, maar ook die van de gezegende tot voorwaarde heeft (MATTHEUS. 10: 13). De meest algemene wijze van zegenen, die de Christelijke liefde tot de broeders in het toewensen van leven in en met God uitdrukt, is het "groeten" dat, als het niet tot ijdele vorm is verlaagd, bij het komen en scheiden de zedelijke band, doorvlochten van de vrede van God, tussen de zielen vormt.

De (zendbrief) aan Titus, de eerste verkoren opziener van de gemeente van de Kretensen, is

geschreven van Nikopolis in Macedonië (beter: "van Efeze in Klein-Azië", "Tit 3:

12. SLOTWOORD OP DE DRIE PASTORAAL-BRIEVEN

Evenals aan de nachtelijke hemel hier afzonderlijk staande sterren, en daar groepen worden gezien, die te samen een schitterend sterrenbeeld uitmaken, zo vinden wij ook aan de hemel van de Heilige Schrift gelijke verschijnselen. De drie pastoraal-brieven vormen een kleine cyclus van apostolische schriften, die in menig opzicht een andere physionomie dan de overige brieven van dezelfde apostel laten aanschouwen. Terwijl alle andere brieven met uitzondering van die aan Filemon aan gehele gemeenten zijn gericht, worden deze drie aan bijzondere personen, mede-arbeiders in het evangelie, gezonden. Zij bevatten voorschriften voor het herderlijk ambt, gevloeid uit het hart van een ware herder en zeer geschikt om deze discipelen te vormen naar het beeld van de grote Herder van de schapen (1 Petr. 5: 4). Zij bezitten dus minder een officieel dan wel een vertrouwelijk karakter en bevatten menige uitdrukking, die in de overige schriften van dezelfde apostel niet of ten minste niet op dezelfde manier gevonden worden. Zij slaan meer een toon van vaderlijke tederheid aan en verraden de innigste bezorgdheid, niet alleen voor de gemeenten, aan wier hoofd Timotheus en Titus geplaatst waren, maar ook voor het geestelijke en lichamelijk welzijn van de laatsten.

Deze drie brieven dragen meer een praktische dan een dogmatische kleur. Verschillende belangrijke wenken, waarschuwingen, voorschriften en voorspellingen worden aan de beide jeugdige opzieners gegeven en door hen aan de gemeenten, hoewel deze brieven niet zoals de meeste andere (Kol. 4: 10) tot openlijke voorlezing bestemd waren. Zij laten ons een diepe blik slaan in het hart van de apostel, die wij hier in het laatste tijdvak van zijn leven, meer dan vroeger het geval was, gebogen vinden onder velerlei vervolgingen in moeiten, maar die nog aan de ene kant tegen de vijanden van het Godsrijk, aan de andere kant met innige, vaderlijke liefde tot zijn beide geestelijke zonen in het geloof vervuld is. Tevens geven zij ons een duidelijk beeld van de stemming, waarin hij de nabij zijnde ontaarding van de kerk als ook zijn eigen naderend einde verwachtte. Meer dan andere brieven herinneren zij ons aan het eigen woord van de apostel, dat hij de schat van het evangelie in aarden vaten droeg, maar zij bewijzen ook de waarheid van hetgeen hij daarop onmiddellijk volgen laat "opdat de uitnemendheid van de kracht zij van God en niet uit ons" (2 Kor. 4: 7). Onder de drie brieven hebben de eerste aan Timotheus en die aan Titus veel overeenkomst met elkaar, hoewel de betrekking tot Timotheus nog inniger was dan die tot Titus. De tweede aan Timotheus onderscheidt zich van beide, dat die het apostolisch-profetisch testament van de grote apostel van de heidenen, zijn erflating aan zijn vriend en in hem aan de gehele gemeente, genoemd zou kunnen worden.

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN FILEMON

De kleine brief is een voorbeeld van een tedere en toch dringende bede. Hij is een bewijs, hoe de gevangen apostel met de belangrijkste aangelegenheden van het rijk van God bezig gehouden, ook de persoonlijke belangen van enkelen, zelfs van de geringsten met liefde kon behartigen en zo over uitwendige omstandigheden wist te schrijven, dat het inwendige leven erbij kon winnen. In het bijzonder wordt daarin de echt Christelijke betrekking tussen heren en dienstknechten in weinige, krachtige trekken geschilderd. Alhoewel dan Onesimus om zijn vlucht wordt berispt en Filemon ‘s wettig recht op zijn persoon wordt erkend, mag toch met recht deze brief beschouwd worden als de eerste stem, die zich uit de Christelijke kerk tegen de slavernij heeft verheven. En inderdaad, waar ware Christelijke gezindheid is, daar houdt de slavernij vanzelf op.

PAULUS VOORBEDE VOOR ONESIMUS, DE BEKEERDE DIENSTKNECHT

Volgens zijn gewoonte begint de apostel ook deze brief, die gelijktijdig met die aan de Kolossensen in de herfst van het jaar 61 na Christus geschreven is Ac 28: 31, na adres en groet, waarin hij niet alleen in zijn, maar ook in Timotheus' naam groet en zich niet alleen aan de geadresseerde, maar ook tot de personen, die bij hem zijn, zich wendt (vs. 1-3), met een voorbede en dankzegging aan God. Deze geschiedt met het oog op het geloof en de liefde van hem, die de brief ontvangt, en die aan alle heiligen is bekend geworden (vs. 4-7).

Paulus, een gevangene van Christus Jezus, (Efeze. 3: 1) en Timotheus de broeder (Kol. 1: 1), aan Filemon (= onze vriend), de geliefde en onze medearbeider (Rom. 16: 3 Fil. 2: 25).

En aan Appia, de geliefde, onze zuster in de Heer (Rom. 16: 1. 1 Kor. 7: 15; 9: 5 en aan Archippus (Kol. 4: 17), onze medestrijder (Fil. 2: 25; 2 Tim. 2: 3) en aan de gemeente, die in uw huis is (Rom. 16: 5. 1 Kor. 16: 19

Is er een gemeente in uw huis? Zijn ouders, kinderen, vrienden, dienstboden, alle leden van die gemeente? Of zijn er nog sommigen onbekeerd? Laat ons hier een ogenblik stilstaan en laat de vraag bij allen rondgaan: Ben ik een lid van de gemeente in dit huis? Hoe zou vaders hart van vreugde opspringen en moeders ogen zich met heilige tranen vullen, als allen, van de oudste tot de jongste toe behouden waren! Laat ons deze genade afbidden, totdat de Heere ze ons schenkt. Waarschijnlijk was het Filemons dierbaarste wens geweest om zijn gehele huisgezin behouden te weten; maar deze wens werd hem niet meteen in zijn hele volheid geschonken. Hij had een ongehoorzame dienstknecht, Onesimus, die hem eerst bestal en daarna zijn dienst verliet. De gebeden van zijn meester volgden hem en ten slotte beschikte God, dat Onesimus de Evangelieverkondiging van Paulus hoorde. Zijn hart werd getroffen en hij keerde tot Filemon terug, niet slechts als een getrouwe dienstknecht, maar als een geliefde broeder en een nieuw lid voor de gemeente in Filemon's huis. Is er een onbekeerd kind, een onbekeerde dienstbode afwezig? Bid in het bijzonder, dat deze bij zijn terugkomst thuis blijde tijdingen moge medebrengen over hetgeen de genade aan hem gedaan heeft! Is er zo iemand tegenwoordig, laat hem in dezelfde ernstige bede delen. Als er zo'n gemeente in ons huis is, laat ons haar wel ordenen en laten allen voor Gods aangezicht handelen. Laat ons in de gewone bezigheden van het leven heilig, oprecht, naarstig en vriendelijk wandelen. Van een gemeente wordt meer verwacht dan van een gewone huishouding; in dat geval moet de huisgodsdienst hartelijker en ernstiger zijn; de onderlinge liefde moet tederder en standvastiger zijn en het uitwendig gedrag Christelijker en heiliger. Wij behoeven niet te vrezen, dat ons geringe aantal ons buiten de rij van de gemeente zal sluiten, want de Heilige Geest heeft hier een familiegemeente in het boek van de gedachtenis geschreven. Laat ons als gemeente nader treden tot het grote Hoofd van de ene, algemene Christelijke kerk en van Hem de genade afsmeken om tot eer van Zijn Naam ons licht voor de mensen te laten schijnen.

Genade zij jullie (vgl. vs. 25) en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus (vgl. bij Rom. 1: 7 Efeze. 1: 2. 1 Thessalonicenzen. 1: 1).

Het is slechts een persoonlijke aangelegenheid, die tussen Paulus en Filemon moet worden behandeld, waarover de apostel aan deze met hem bevriende Christen schreef, zoals hij dan ook doorgaans in de eerste persoon in het enkelvoud spreekt en met uitzondering van de slotwoorden (vs. 25) doorgaande alleen hem aanspreekt. Desalniettemin noemt hij in het opschrift, nevens zijn eigen naam, ook die van Timotheus en richt hij zijn groet niet alleen

aan Filemon, die hij, zeker wel om dezelfde reden als in Rom. 16: 3 Aquila en Priscilla, zijn medearbeider en van Timotheus noemt, maar ook aan zijn vrouw Appia en zijn zoon, waarvoor wij in Kol. 4: 17 Archippus leerden kennen, ja ook aan de gemeente in zijn huis. Door dit opschrift maakt hij het tot een plicht voor Filemon om de brief niet voor zichzelf te houden, maar die aan zijn betrekkingen en de gemeente in zijn huis mee te delen, echter niet alsof hij van hen een steunen van zijn bede hoopte, maar met het doel, dat zij ook zouden weten, wat Filemon had gedrongen het gevraagde te doen. Eveneens moest Filemon weten, dat Paulus niet zonder medeweten van Timotheüs de brief had geschreven, maar niet alsof hij hoopte des te eer zijn bede vervuld te zien, maar opdat zijn bede niet misschien slechts zou voorkomen als een uitvloeisel van persoonlijke gunst jegens Onesimus. Het moest zijn alsof hij de bede in tegenwoordigheid van zijn medearbeiders aan de ene en van de gemeente ten huize van Filemon aan de andere kant uitsprak. Hij noemt zich verder "een gevangene van Christus Jezus" en hij laat zo zijn apostelschap ongenoemd en terugtreden achter het lijden, dat hij om Christus' wil leed, dat Filemon gunstig voor hem moest stemmen.

Omdat de woonplaats van Filemon niet genoemd is, heeft men hem elders proberen te vinden. Nu vond men in Kol. 4: 9 dat zijn slaaf Onesimus uit Kolosse afkomstig was en besloot hieruit, dat ook Filemon in Kolosse moest gezocht worden; men vergat echter, dat de geboorteplaats van de slaaf nog niets voor de geboorteplaats van de heer bewijst. Juister is zeker de volgende gevolgtrekking: de brief aan Filemon is niet slechts aan deze, maar onder anderen ook aan Archippus gericht; de laatste nu woonde volgens Kol. 4: 17 niet te Kolosse, maar te Laodicea, want had hij het ambt of de dienst, waarvan daar sprake is, in Kolosse waargenomen, dan is het niet te begrijpen, waarom de apostel hem alleen door anderen laat vermanen, de dienst, die hij op zich heeft genomen, te volvoeren en niet onmiddellijk zelf in de brief hem daartoe opwekt. Evenals dus Archippus te Laodicea woonde, zo moest ook Filemon (ten minste als hij diens vader was) daar zijn woonplaats hebben gehad.

a) Ik dank mijn God (vgl. de verklaring bij 1 Kor. 1: 4), u altijd gedachtig zijnde in mijn gebeden (Kol. 1: 3 v. Efeze. 1: 15 v. Rom. 1: 8 Fil. 1: 3 vv.).

1 Thess. 1: 2. 2 Thess. 1: 3

Zo, (daarom), omdat ik van meer dan ene kant, door Epaphras (Kol. 1: 7 v.) alsook door de bekeerde Onesimus (vs. 10 v.), hoor uw liefde (vgl. bij vs. 7) en geloof, dat u heeft aan de Heere Jezus en jegens al de heiligen en zoals mij dat nudringt tot dank jegens God, zo vraag ik daarom, zo vaak ik u gedenk in mijn gebed.

Ik vraag voor u om die zegen, opdat de gemeenschap van uw geloof, u van uw kant en wij Christenen van onze kant, krachtig wordt in de bekendmaking van alle goed, dat in jullie, die de gemeente aldaar vormt met allen, die vroegerheidenen waren, is door Christus Jezus en de dankbare erkentenis daarvan u dan dringt om uw liefde tot een ieder uit te strekken, die dezelfde genade met u deelachtig bent geworden en uw broeder in Christus is (vs. 16. Kol. 3: 10 v.).

Want wij hebben grote vreugde en vertroosting (2 Kor. 7: 13) over uw liefde, die u in een bepaald opzicht zo duidelijk heeft geopenbaard, dat de ingewanden, de harten van de heiligen te Jeruzalem (1 Kor. 16: 1 Rom. 12: 13; 15: 26) in de moeilijke omstandigheden en het lijden, waarin zij zijn, verkwikt zijn geworden (vs. 20) door u, broeder, zoals ik in dankbare erkenning van uw broederlijke gezindheid met vreugde u mag noemen.

Voordat de apostel in de volgende afdeling tot het voorhouden van zijn bede voor Onesimus overgaat, noemt hij in vs. 7 nog de reden, waarvoor hij zijn dankzegging uitspreekt (vs. 4). Hij spreekt daar van iets, dat zowel hem als Timotheüs tot vreugde en met het oog op zijn banden tot troost is geweest. Welke "heiligen", wier "ingewanden" (als zetel van het gevoel Fil. 1: 8. 2 Kor. 6: 12 door Filemon verkwikt worden en welke verkwikkingen hier bedoeld zijn, wordt niet nader bepaald; de uitdrukking leidt er in de eerste plaats toe, om aan arme ongelovigen en aan tijdelijke verkwikkingen te denken.

Men zal daaraan moeten denken, dat door "heiligen", ook zonder alle nadere bepaling, de moedergemeente van de Christenen gewoonlijk werd voorgesteld. Vindt nu dit gebruik van de uitdrukking hier plaats, dan heeft Filemon door een gave aan de moedergemeente te Jeruzalem bij haar behoefte aan een bewijs van liefde van de kant van de heidenen, haar hulp verleend. Dat was de apostel tot vreugde en tot troost, van wie wij weten hoeveel belang hij erin stelde, dat de Christenen uit de heidenen aan de moedergemeente zulke bewijzen van haar liefde gaven (vgl. 2 Kor. 9: 12 vv. Rom. 15: 27). Heeft dan Filemon zijn geloofsgemeenschap zo krachtig op die wijze geopenbaard, dan zal hij het niet minder in zijn naaste omgeving aan ieder, die de naam van Christen waardig is, doen en geen van die miskennen. Dit bidt de apostel hem (vs. 6) op grond van hetgeen hij van zijn algemene Christelijke liefde hoort (vs. 5) en hij verenige deze bede met dankzegging aan God, waarin de vreugde en troost, waarmee het liefdewerk aan de gemeente gedaan hem vervuld heeft (vs. 7), zich uitdrukt. Filemon moet dit echter weten, voordat hij de bede mag horen, waarmee de apostel in het volgende tot hem komt.

Na deze inleiding begint de apostel te schrijven over de zaak, die eigenlijk het hoofdpunt van zijn schrijven uitmaakt. Hij gaat uit van de liefde, waaraan hij van te voren als door Filemon betoond, met lof gedacht heeft en vermaant hem nu, Onesimus, die hij hem met deze brief terugzendt, aan te nemen. Graag had hij zelf hem in zijn dienst gehouden, maar dat hij hem nu na die grote verandering, die met hem had plaats gehad, niet meer als een dienstknecht beschouwt, maar als een broeder in Christus behandelt, alsof hij met hemzelf, met de apostel te doen had. Deze verbindt zich dan ook tot vergoeding van alle schade, die uit het misdrijf van de ontvluchte voor zijn heer is voortgevloeid, hoewel hij zo’n borgtocht bij Filemon op grond van hetgeen die zijn leermeester te danken heeft, wel niet nodig zou hebben. Terwijl Paulus nog eens Filemon een echt dringend woord toespreekt, zodat deze wel niet anders kan dan het gevraagde toestaan, leidt hij hem door een fijne wending daarheen dat hij meer doet dan in de eerste plaats van hem is gevraagd, waarbij alleen kan gemeend zijn, dat hij aan Onesimus de vrijheid schenkt en het recht als heer over hem niet doet gelden.

Daarom, omdat ik volgens het zo-even gezegde reden heb, mijn God uwentwege te danken over hetgeen u reeds gedaan heeft (vs. 4 v.), hoewel ik in een ander opzicht, namelijk (vs. 1) als apostel van de Heere, grote vrijmoedigheid heb in Christus, om u in dezezaak te bevelen hetgeen betamelijk is;

Zo bid ik nochtans liever door de liefde en wens dat deze in een zaak, waarbij het zo geheel op haar opkomt, wanneer die geheel en goed en tot blijdschap ten einde gebracht zal worden, zich openbaart. U zult die liefdebetoning aan mijniet weigeren, omdat ik, te weten Paulus, iemand ben, een oud man en nu ook een gevangene van Jezus Christus.

Paulus verzwijgt niet, dat hij zich wel bewust is van zijn recht om Filemon iets te bevelen, dat hem toekomt als een, die het van Christuswege is geschonken. Als hij nu echter zegt, dat hij om de liefde de voorkeur geeft aan een bede, dan is daarmee bedoeld, dat het in het algemeen

het zien op de liefde is, die hem tot de bede dringt. Deze moet gelegenheid hebben om zich in een zaak, die de hare is, te openbaren. Daarmee stemt nu ook overeen het "daarom", waarmee vs. 8 aan het voorgaande is verbonden: de apostel zou, als hij bevelender wijze handelde, met zijn dankzegging in tegenspraak komen, die voortkwam uit zijn verzekerdheid, die op ervaring rustte, dat hij niet zou weigeren, wat van hem in naam van de liefde werd begeerd. De verklaring, waarom hij bidt in plaats van te gebieden, is het eerste, waarmee de apostel zijn bede op een wijze inleidt, die geschikt is op Filemons gemoed een invloed uit te oefenen, die hem de vervulling van de bede verzekert. Het tweede is, dat hij hem voorstelt wie hij is, die hem bidt en dan wijst het, "omdat ik zo iemand ben" op de toestand, waarin de spreker tegenover de aangesprokene staat.

Er zijn drie aanwijzingen over zijn persoon, die de apostel wil doen opmerken met de woorden: "Paulus, een oud man en nu ook een gevangene van Jezus Christus. " Paulus, de welbekende, wiens naam reeds een goede klank in het oor van Filemon heeft gekregen; bovendien een oud man, wiens woord met zachtmoedigheid en gewilligheid aangehoord moet worden en niet hartelijk mag worden afgewezen. Ten slotte een gevangene van Jezus Christus, tot wiens verkwikking en verlichting Filemon zeker zeer graag het zijne zal willen bijdragen. Zo stelt de apostel zijn eigen persoonlijkheid zo concreet en aanschouwelijk als maar mogelijk is Filemon voor ogen, alsof hij daardoor tevens de persoon van Onesimus, die nu pas als van achter hem tevoorschijn komt, voor de toorn van zijn heren wil dekken.

a) Ik bid u dan, om nu nader de zaak te behandelen, waarom ik deze aan u schrijf, voor mijn zoon, die ik op geestelijke wijze, door zijn bekering tot Christus (1 Kor. 4: 15 Gal. 4: 19) in mijn banden heb geteeld een omstandigheid, die mij zijn aanwinst voor het rijk van God dubbel verblijdend maakt, dat ik nu met mijn werk tot een zo’n nauwe kring beperkt ben. Ik bid u voor hem, namelijk voor Onesimus.

Kol. 4: 9

Hij beschrijft zichzelf als iemand, die men geen verzoek, dat niet uit eigen belang, maar alleen uit mensenliefde voortkwam, weigeren kon, (vs. 9); als Paulus, wat een geachte naam bij de Christenen, die ieder een eerbied inboezemde; als een oud man, die reeds ver op zijn dagen was en zo veel ondervinding had, dat hij geen onbedachtzaam verzoek zou voorstellen; als iemand, die nu ook een gevangene was om de zaak van Jezus Christus en daarvoor zeer veel te lijden had. Zo’n man was hij, die het verzoek deed en wie van de Christenen zou hem zijn begeerte hebben willen en kunnen weigeren? Deze beschrijving daarom van de persoon, die het verzoek deed, behelsde reeds veel drangredenen in zich. Evenzo is het ook gelegen met de beschrijving van Onesimus, ten behoeve van wie het verzoek gedaan werd (vs. 10-11). De apostel noemt hem zijn zoon, omdat hij hem in zijn banden geteelt en, te Rome, waar hij gevangen was, tot het geloof in Christus bekeerd had. De keten, waaraan de apostel gekluisterd was, verhinderde hem niet om in zijn woning het Evangelie te prediken voor allen, die hem kwamen horen. Onder deze was ook Onesimus geweest en het Evangelie had zo’n invloed op zijn gemoed gemaakt, dat hij het gelovig omhelsd had. Onesimus was daarom nu een mede-Christen van Filemon, zijn heer en de geestelijke zoon van de apostel. Hoe aandoenlijk is het verzoek van een vader, ten behoeve van zijn zoon!

Die eertijds, (een woordspeling op zijn naam "Onesimus", d. i. "een nuttige u nutteloos was (vgl. vs. 18), maar nu om zijn naam tot waarheid te maken, u en mij zeer nuttig, die ik tot u teruggezonden heb, nadat hij eerst van u was weggevlucht.

Maar beantwoord nu zich uit mijn liefdewerk met een wederkerig bewijs van liefde aan Onesimus. Neem hem, dat is mijn ingewanden, weer aan; een, die ik zozeer in mijn hart heb opgenomen, dat het mij was, alsof ik mijn ingewandenweggaf, toen ik hem van mij liet gaan (vgl. vs. 17).

Onesimus betekent "nuttig. " Daarop zinspeelt Paulus als hij zegt: "hij is mij en u zeer nuttig. "

Zijn bekering heeft hem zowel voor de apostel als voor Filemon werkelijk bruikbaar gemaakt, de apostel, in wiens bezigheden hij vroeger niet te gebruiken zou geweest zijn, maar ook aan Filemon, wie hij bij zo’n gezindheid als hij door zijn weglopen toonde, een onbetrouwbaar knecht was geweest, maar aan wie hij daarentegen nu des te getrouwer zou zijn.

Die ik wel bij mij had willen houden, opdat hij mij voor u, als in uw plaats (vgl. 1 Kor. 17 Fil. 2: 30) dienen zou in de banden van het Evangelie (Efeze. 3: 1 vv.).

Maar Ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen in een zaak, waarbij alles op uw beslissing aankomt, opdat uw goeddadigheid, wat ik bij de in vs. 13 genoemde plaatsvervanging van u zou ontvangen, niet zou zijnals naar bedwang, niet als was het u afgeperst, maar naar vrijwilligheid, zoals dat in zo’n geval dan ook alleen van wezenlijke waarde is (2 Kor. 9: 7. 1 Petr. 5: 2).

De apostel laat in het "voor u" de veronderstelling van het vertrouwen doorschemeren, dat Filemon zelfs, als hij het zou hebben gewenst, hen in de gevangenis zou hebben gediend en in het "in de banden van het Evangelie" stelt hij zijn toestand voor als een, die zo’n liefdedienst noodzakelijk en gewenst zou maken; door de dienst van zijn slaaf zou hij dan daarvan ontheven zijn. Zo juist! weet Paulus wat hij eerst dacht te doen, omdat hij anders op de lijfeigen van een ander in het geheel geen recht had te rechtvaardigen. Intussen, zo gaat hij voort, omdat hij Filemons eigen mening niet kende en dus zonder deze zou hebben moeten handelen, meende hij het eerst voorgenomen bij zich houden van die slaaf te moeten nalaten, om niet op wijze van drang, omdat er toch van de kant van Filemon geen verklaring bestond, zich iets goeds te laten betonen, dat alleen dan zedelijke waarde had, als het vrijwillig geschiedde.

Want wellicht, zo denk bij uzelf, als u hem nu op grond van mijn overweging terug ontvangt, nadat hij vroeger van u gevlucht was, is hij daarom voor een kleine tijd van u gescheiden geweest, opdat u hem eeuwig, niet alleen voor deze, maar ook voor de toekomstige wereld weer zou hebben.

Nu voortaan niet als een dienstknecht, maar meer dan een dienstknecht, namelijk een geliefde broeder. Dat is hij inzonderheid mij, die hem hier boven (vs. 12) voor mijn eigen ingewanden verklaarde, hoeveel temeer dan u, die hij in dubbele betrekking toebehoort, zowel in het vlees (Rom. 9: 3) als in de Heere (1 Tim. 6: 2).

Naar Gods weg, waarop Hij een val tot een geneesmiddel maakt, zou men kunnen besluiten, dat het kwaad was toegelaten, om het goede daaruit voortgekomen (Gen. 45: 5); omdat men echter dergelijke woorden zou kunnen misbruiken, voegt de apostel er het "wellicht" bij. Het was aan de kant van Onesimus een moedwillig, ongehoorzaam en voor Filemon nadelig weglopen; omdat echter de genadige terechtbrenging reeds tussen getreden was, spreekt de apostel er met zachtheid over terug "een kleine tijd van u gescheiden". Filemon moest hem

aannemen zonder enige vrees, dat hij opnieuw zich aan iets dergelijks zou schuldig maken. Paulus zendt hem met verzekering van zijn bestendige trouw en van een eeuwige vrucht, die van de nieuwe verbintenis mag worden verwacht.

Als u mij dan houdt voor een metgezel, aan wie u zich innig verbonden voelt en die u met alle vreugde en liefde opname in uw huis zou geven, als hij tot u kwam (Fil. 2: 29), neem hem dan, Onesimus, aan, zoals u mij zou aannemen: ontvang hem met dezelfde blijdschap, waarmee u mij zou ontvangen.

En als hij door zijn verkeerdheid u iets verongelijkt heeft, u schade heeft veroorzaakt, of in iets anders schuldig is, reken dat mij toe, stel het op mijn rekening, zodat ik voortaan uw schuldenaar ben.

Ik Paulus heb hetgeen nu volgt (2 Thess. 3: 17 en "Ro 16: 24 geschreven met mijn hand. Ik zal het betalen en stel mij dus plechtig als borg; opdat ik u niet zegt, als ik spreek zoals ik in vs. 18 deed, dat u, in zoverre uw bekering tot Christus door middel van mij heeft plaats gehadAc 18: 23 en u dus, wat u in het geestelijkleven bent, door mij bent geworden, ook dezelf (vgl. Luk. 9: 25) mij daartoe schuldig bent. Liever zou zich dus aan uw schuld van de dankbaarheid iets moeten aflossen door de schuld van Onesimus op eigen rekening over te schrijven.

Ja, broeder, laat mij u hiervan genieten en vreugde van u hebben in de Heere; verkwik mijn ingewanden in de Heere door mijn Onesimus zo te behandelen, dat ik van alle bezorgdheid over hem ontheven ben.

Filemon moet Onesimus niet anders opnemen, dan of de apostel zelf tot hem kwam, zo’n volle en volkomen liefde eist hij van hem. Opdat nu niet misschien de gedachte aan enig verlies stoornis zou aanbrengen, een verlies tengevolge van Onesimus wangedrag geleden, zij het dat deze hem in enig opzicht schade had aangedaan, of ontrouw was geworden, dan vraagt hij hem, dit hem zelf op rekening te plaatsen; hij wil hem dit beloven en waarborgen met deze eigen handtekening (het overige van de brief was waarschijnlijk Epafras (vs. 23) gedicteerd "Ro 16: 23. Hij nu zal dat wel niet in die zin ernstig hebben gemeend, dat hij de mogelijkheid zich voorstelde, door Filemon om betaling aangemaand te worden. Maar scherts, zoals vele uitleggers het hebben voorgesteld, is daarom het woord toch niet, want bij een schertsen zou niet passen, dat hij voortgaat: "opdat ik u niet zeg, dat u ook uzelf mij daartoe schuldig bent", Deze spreekwijze "opdat ik u niet zeg" drukt uit, dat men in plaats van hetgeen men zegt, eigenlijk iets anders zou kunnen zeggen, maar dat niet wil zeggen, zonder toch te verzwijgen, dat men het zou kunnen (2 Kor. 9: 4). Wat nu de apostel kon zeggen is dit, dat Filemon het zichzelf en niet Paulus van rechtswege op rekening moest plaatsen, wat Onesimus hem schuldig mocht zijn en het als een afkorting zou kunnen beschouwen op de schuld van de dankbaarheid, die de apostel hem kon voorhouden. Ja, boven dit nietig bedrag van geld of goed is hij hem ook zichzelf verschuldigd; hij heeft toch wat hij is, de werkelijke waarde van zijn leven te danken aan hem, door wie hij tot eeuwige zaligheid is gekomen. Bij deze hoogst ernstige wending is het: "reken dat mij toe" en het "ik zal het betalen" echt niet schertsend bedoeld, het moest integendeel voor Filemon iets beschamends inhouden. De apostel had niet nodig moeten hebben over die geringe schade in geld of goed, die Filemon door Onesimus meende geleden te hebben, of ook werkelijk geleden had, een woord te verliezen. Als hij ervan spreekt moet hij Filemon ervoor hebben gekend, dat het voor deze moeilijk was zich daarover heen te zetten. Men zou zelfs recht hebben om te vermoeden, dat het vrees voor een straf om zo’n zaak geweest is die Onesimus bewoog op de vlucht te gaan. Maar geen vrees

voor de straf van een begane diefstal of opzettelijke ontrouw, zoals men veelal aanneemt. Had Onesimus de apostel zo'n misdrijf beleden, dan zou hij het kwaad, dat Filemon hem moest vergeven, geheel anders voorstellen dan met de woorden: "als hij u iets verongelijkt heeft of schuldig is" en in vs. 11 zou hij wat Onesimus vroeger geweest is, geheel anders hebben uitgedrukt dan met de woorden "die eertijds voor u nutteloos was. " Een fout dus in de dienst waardoor Filemon schade had geleden, zal zijn schuld zijn geweest. Zo is het duidelijk, waarom de apostel slechts denkt aan de veroorzaakte schade of het verlies een schade waarvan hij kan zeggen, dat hij die op zijn rekening neemt en hij zou dit niet zeggen, als hij niet bij Filemon een verstoordheid veronderstelde, waarvoor hij zeker een beschamend woord verdiende. Als echter Filemon het beschamende, dat er voor hem lag in het: "ik zal het betalen" en "reken nu dat toe" en het ernstige van de vermaning dat er voor hem lag in het "opdat ik u niet zeg, dat u ook zelf mij daartoe schuldig bent", gevoelig trof, dan wist de apostel dat gevoelige dadelijk weer uit door voort te gaan. "Ja broeder", laat mij u hierin genieten in de Heere; verkwik mijn ingewanden in de Heere. Hij heeft er hem zo-even aan herinnerd, dat hij zijn gemeenschap met Christus aan hem te danken heeft en juist hier spreekt hij hem aan met het woord "broeder. " Door het "u bent ook uzelf mij schuldig" heeft hij hem herinnert aan een schuld, die hem tot een eis recht geeft, maar nu wordt de eis tot een wens "laat mij u genieten. " Niet als een vader van zijn zoon, maar als een broeder van de broeder wil hij genot van hem hebben; en deze wens, waardoor hij de vervulling van zijn bede voor Onesimus als een weldaad voorstelt, die hem zelf van Filemon ten dele wordt laat hij daardoor, dat hij die met een "ja" verbindt uitdrukkelijk in de plaats treden van de eis, die in de voorgaande zin lag "en verklaar die voor een met deze. "In de Heere" zegt hij, want er is hier sprake van een zaak van de Heere, van een bede vanwege de Heere gesteld en omwille van de Heere te vervullen. Eveneens is het, zoals de zin zegt, die de wens in de vorm van een bede herhaalt "verkwik mijn ingewanden in de Heere", het door bezorgde liefde van de apostel bewogen gemoed, dat Filemon van zijn zorg moest verlossen en met vreugde vervullen en wat hij daarmee doet, is een Christelijk handelen, omdat de liefde, wier wens hij vervult, Christelijke liefde is.

Ik heb zo nu aan u geschreven en laat nu het overige gerust over, vertrouwend op uw gehoorzaamheid, op uw bereidwilligheid om aan mijn bede gehoor te lenen; en ik weet, dat u doen zult ook boven hetgeen ik zeg Col 4: 17.

De vraag, wat hij met het "doen ook boven hetgeen ik zeg" bedoelt, laat hij ter beantwoording aan het verstand en het hart van zijn vriend over; en de gedachte aan een vrijlating van Onesimus, hoewel deze niet dadelijk gevraagd wordt, moet hier toch wel vanzelf in het hart van de getroffen Filemon opkomen.

Ziedaar de bede, die Paulus aan Filemon had voor te dragen en de redenen, waarmee hij haar aandringt. Zij is geheel gebouwd op het karakter en de gemoedsgesteldheid van Filemon, zoals de Apostel die had leren kennen, op zijn geloof in de Heere Jezus en zijn daaruit voortvloeiende liefde voor al de heiligen, inzonderheid voor Paulus. Zij spreekt de taal van het gevoelige, liefdevolle hart, maar is tegelijk weldoordacht en juist geordend. Zij getuigt van de grote gaven van de Apostel naar geest en gemoed, van zijn mensenkennis en wijsheid, van zijn vernuft en zijn scherpzinnigheid, van zijn bescheidenheid en vrijmoedigheid, van zijn nederigheid en zijn betamend gevoel van zijn waardigheid, van zijn gevoel voor recht en billijkheid, maar ook van zijn diep besef van hetgeen de Christen naar het Evangelie betaamt. Zij bevat meer dan één schone, verrassende, roerende wending. Zij klimt gedurig en dringt al sterker en sterker aan, totdat zij ten slotte rustig vertrouwt op de gemoedsgesteldheid van Filemon zelf. Met één woord, zij doet het hoofd en het hart van Paulus eer aan. Zij boezemt

ons hoogachting en liefde voor hem in en verdient in waarheid een liefelijk meesterstuk van Christelijke aanbeveling te heten. Denken wij er slechts een ogenblik over na! Ofschoon hij Filemon voor zijn bede reeds had voorbereid, zo legt hij haar echter niet meteen voor hem open, maar herinnert hem eerst, als in het voorbijgaan, wat Filemon graag zou toestemmen, dat hij grote vrijmoedigheid had in Christus, om hem te bevelen hetgeen betamelijk is. Zo doet hij hem voelen, dat hij niet dan hetgeen betamelijk is van hem zal verlangen en dat hij zich aan geen aanmatiging zou schuldig maken, als hij hem beval te doen wat hij van hem zal begeren. Maar hij wil van zijn vrijmoedigheid in Christus geen gebruik maken. Het was niet nodig, ja voegde niet bij een man als Filemon, van wiens liefde tot al de heilige hij zoveel had vernomen. Hij wil daarom liever verzoeken, liever bidden om hetgeen hij verlangde. Dat zou bij Filemon voldoende wezen. Hoe zou hij ook bevelen, hij, de oude Paulus, die nog wel niet zover in jaren was gevorderd, maar toch reeds grijs in de dienst van zijn Heer was geworden en die nu daarenboven om Christus' wil zich bevond in de gevangenis? Zo'n man voegde het verzoeken en bidden meer dan het gebieden en eisen. Maar zo'n man, wij voelen de kracht en schoonheid van de woorden van de Apostel, aan zo'n man zou geen Christen, zou vooral geen Filemon zijn verzoek weigeren. En wat had hij dan van hem te vragen? Hij bidt voor zijn zoon, hij noemt nog niet zijn naam, voor zijn zoon, die hij in zijn banden had geteeld, bidt hij. Maar zou Filemon Paulus kunnen weigeren, wat hij voor zijn zoon en wel voor een zoon, die hij in zijn gevangenis had gewonnen, van hem begeerde? En die zoon was? Zijn naam moest genoemd worden en Paulus noemt hem dn ook nu. Die zoon was Onesimus. Hoe? Onesimus? de dief en weggelopen slaaf? Bidt Paulus voor hem? Zo zou de met recht vertoornde meester kunnen vragen. Daarom dringt de Apostel zijn bede met verschillende drangredenen en op de roerendste manier aan. Hij erkent met toespeling, zo het schijnt, op zijn naam, dat Onesimus vroeger voor Filemon onnut was, maar doet hem tevens voelen wat een grote, heugelijke verandering er bij zijn slaaf had plaats gehad. Hij had dit reeds aangeduid door hem zijn zoon te noemen, die hij in zijn gevangenis had gewonnen (en hij hoefde Filemon niet uit te leggen, wat hij hiermee bedoelde), maar gaat het nu opzettelijk ontvouwen. De geschiedenis van Onesimus' bekering deelt hij hem niet mee; dit laat hij aan de gelovig geworden man zelf en aan Tychicus over. Hij verzekert Filemon alleen, dat diezelfde Onesimus, die, om niet ergers te zeggen, hem van te voren nutteloos was, hem nu zeer nuttig zou zijn. Ja, hij kon, door ervaring geleerd, er bijvoegen, dat hij hem zelf in zijn banden van grote dienst was. Hoe geschikt was deze verzekering om Filemon gunstig voor Onesimus te stemmen! Hij zag er in, hoezeer Paulus met hem was ingenomen en wat hij van hem mocht verwachten. De apostel had hem daarom graag bij zich gehouden en Filemon zou hem dit wel niet kwalijk genomen hebben; want Onesimus (wat een schone wending!) had dan voor hem kunnen zijn, wat Filemon ongetwijfeld graag zou willen zijn, hij had hem dan in de plaats van zijn meester kunnen dienen in zijn banden. Maar nee, hij had dat niet willen doen zonder Filemons toestemming. Uit vrije keus en door de liefde gedrongen moest deze zijn goedheid kunnen bewijzen. Dat genot wil Paulus hem niet onthouden. Daarom zendt hij Onesimus terug en bidt Filemon, dat hij zijn slaaf, die de apostel zijn ingewanden noemt, om zijn toegenegenheid voor hem zo sterk mogelijk uit te drukken, in gunst weer aannemen. Deze was ja van hem weggelopen; maar wellicht (hoe zacht en vroom stelt Paulus dit voor en hoe krachtig moest dit werken op het godvruchtige gemoed van Filemon!), wellicht was hij, onder het hoge, liefderijke Godsbestuur, daarom voor een kleine tijd van hem gescheiden geweest, opdat hij hem eeuwig zou weer hebben, weer hebben niet meer als een slaaf, maar meer dan een slaaf, als een broeder, geliefd bij de broeders, geliefd inzonderheid bij Paulus en bovenal bij Filemon zelf. Of aarzelde Filemon nog? Maar hij had immers de nauwste, innigste betrekking op Paulus en was dit zo, zoals de apostel er zich ten volle van verzekerd hield, dan moest hij aan zijn bede gehoor geven en Onesimus in gunst aannemen; want in Onesimus zou hij hem, zijn metgezel, zijn boezemvriend aannemen. Maar de weggelopen slaaf had hem onrecht

aangedaan en, zo het schijnt, bestolen? Paulus wil het niet ontkennen! maar hij neemt ook dit bezwaar uit de weg. Het mocht zo zijn, dat Onesimus zijn heer wat ontvreemd had, welnu, hij neemt de schuld voor zijn rekening; hij zal het betalen; daartoe verbindt hij zich schriftelijk. Hoe? Paulus iets aan Filemon betalen en deze was hem niet slechts de ontvreemde som, maar ook daarbij zichzelf schuldig? Hoe treffend doet de apostel hem dit voelen! Hoe moest het hem meteen doen besluiten, om de schuld aan Onesimus kwijt te schelden en ze niet op Paulus te verhalen! Roerend is de bede, die de apostel hierop grondt, dat Filemon hem zichzelf doet genieten en zijn ziel verkwikt in de Heer, door Onesimus in gunst aan te nemen. En nu eindigt hij, zoals het de apostel en de vriend betaamde, met waardigheid en vol vertrouwen. Hij verwacht van Filemon gehoorzaamheid en houdt zich verzekerd, dat hij zal doen zelfs boven hetgeen hem gevraagd was. Nee, wij hebben niet te veel tot lof van het schrijven van de apostel gezegd. Betere voorspraak kon Onesimus niet hebben. Betere aanbevelingsbrief kon hem niet zijn meegegeven. Met die brief kon hij gerust Filemon naderen. Zijn hart moet erdoor bewogen zijn, om Onesimus alles te vergeven en de weggelopen, maar teruggekeerde slaaf zal voortaan als broeder in de Heere door hem behandeld, maar ook de grote verwachting, die Paulus van hem had gegeven, niet beschaamd hebben. Zó heiligt het geloof in Christus de mens. Zó wekt het al de kracht, die in hem is, op en maakt ze werkzaam ten nutte van anderen. Merken wij het op en leren wij van Paulus de gaven, ons door God geschonken, ook die van vernuft en welsprekendheid, aan te wenden, om betamende, Christelijke bedoelingen door de meest geschikte middelen te bereiken en een zegen te worden voor onze medemensen. Er is nog iets, dat onze opmerking verdient. Onesimus ontvlucht zijn heer. Hij komt te Rome, Daar hoort hij van Paulus spreken en hij gaat naar hem henen. Wat hem hiertoe bewogen heeft zegt de geschiedenis niet; maar wij mogen wel vaststellen, dat zijn geweten onrustig zal geweest zijn, dat hij de naam van de grote apostel in Filemons huis vaker zal hebben horen noemen en dat hij bij hem rust voor zijn hart gezocht zal hebben. Hoe het zij, hij ging naar hem heen en stortte zijn hart voor hem uit. Paulus hoort hem met welwillendheid aan en predikt hem het Evangelie van de bekering en vergeving van zonden, overeenkomstig zijn behoefte en wat te Kolosse in het huis van Filemon tevergeefs was geweest, draagt nu te Rome in de gevangenis van Paulus rijke vrucht. Onesimus wordt getrouwen, geroerd, overtuigd, voor Christus gewonnen en zo’n dienaar van de Heere, dat de apostel hem in grote waarde hield! Zonderlinge bestelling van Gods voorzienigheid! Treffende proef van de opzoekende en terechtbrengende liefde van de verhoogde Zaligmaker! Hoe zal Paulus zich verblijd en zijn God gedankt hebben, dat hij ook deze verloren zoon in zijn gevangenis voor zijn Heer en voor Filemon had gewonnen! En u, ouders, die weent over een afgedwaalde, nu voor u verloren zoon of over een dochter, vertroost er u mee en wanhoop niet; maar houdt aan in uw gebeden; wellicht wordt het hart van uw kind, dat u niet kon treffen, elders vertederd; wellicht is het voor een tijd van u gescheiden, opdat u het eeuwig terug zou hebben. Of heeft u het teruggekregen, teruggekregen als uw broeder of zuster in de Heere, o, dank er God voor, die uw gebeden heeft verhoord en verheugt er u over in Hem met een onuitsprekelijke, hemelse vreugde.

Terwijl hetgeen de apostel Filemon over Onesimus had te zeggen, met de uitdrukking van vast vertrouwen op diens bereidwilligheid, die nog meer zou doen dan met bepaalde woorden gezegd is, nu geëindigd is, volgt het slot van de brief. Paulus had in vs. 17 over Onesimus gevraagd: "neem hem aan zoals mij", nu zegt hij dat de gebeden van zijn Christelijke gemeenten uit de heidenen het bij de Heere zo ver zouden kunnen brengen, dat hij hem weer geschonken werd, en hij dus ook zelf binnenkort bij Filemon zich kon bevinden. Met het oog op zo’n mogelijkheid vraagt hij reeds vooraf een herberg (vs. 22). Daarop lezen wij groeten van de kant van die medehelpers, die zich in de omgeving van de apostel bevinden (vs. 23 en en aan deze wordt verbonden een zegen, die het geheel sluit (vs. 25).

En bovendien heb ik nog een bede: bereid mij ook tegelijk a) een herberg (Hand. 28: 20); want ik hoop, dat ik door uw gebeden, o Christenen uit de heidenen, omwille van wie ik lijd (Kol. 1: 24) jullie tot verder opbouwen van het rijk van God in de heidenwereld (Fil. 1: 22 v.) geschonken zal worden (vgl. Hand. 12: 5 vv. en "Ac 20: 27.

Hebr. 13: 2

U, Filemon. groeten Epafras, mijn medegevangene in Christus Jezus (Kol. 1: 2 Col en "Col 4: 10.

a) Markus, b) Aristarchus, c) Demas, d) Lukas, mijn medearbeiders.

Hand. 12: 12, 25; 15: 37 1 Petr. 5: 13 b) Hand. 19: 29; 20: 4; 27: 2) Kol. 4: 14. 2 Tim. 4: 10
Tim. 4: 11

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE HEBREEËN.

De gedachten zijn van Paulus, de stijl en de woordkeus van een ander, die weergaf wat van de apostel uitging en wellicht later opschreef wat door de leermeester was voorgedragen. Wanneer daarom een kerk deze brief beschouwt als één van Paulus, dan is zij ook in dit opzicht te prijzen; want de voorvaderen hebben ons die niet overgeleverd als één van Paulus, omdat zij er slechts naar raadden. Maar wie hij geweest is die deze brief heeft geschreven, wie zal het zeggen? Door enigen wordt gezegd dat het Lukas is geweest, de schrijver van het evangelie en van de Handelingen.

HOOFDSTUK 1

CHRISTUS IS GODS ZOON EN HOGER DAN ENGELEN EN SCHEPSELEN

De aanvang van deze brief is van alle andere apostolische zendbrieven onderscheiden, behalve misschien van de eerste brief van Johannes. En toch is de zaak daar nog anders. De vorm van een brief wordt bij deze geheel gemist. Elke, ook de minste aanwijzing daaromtrent, ontbreekt. Wie schrijft en aan wie wordt niet bericht, ook ontbreekt elk woord waarmee de schrijver hen, die de brief zouden ontvangen, begroette, voordat hij hun zijn gedachten voordroeg. Daarentegen plaatst hij dadelijk een gewichtige stelling, die het hoofdpunt vormt waarom de latere inhoud zich beweegt, aan het hoofd van het geschrift en geeft hij zo daaraan meer het karakter van een verhandeling, of nog beter gezegd, daar een gedurige afwisseling van dogmatisch onderricht en daarop gegronde vermaning door het geheel heentrekt, het karakter van een homilie of prediking. Het slot (hoofdst. 13: 19, 23) wijst dan aan dat de schrijver niet spreekt tot aanwezige hoorders, maar aan afwezigen schrijft en de groeten, waarmee het schrijven eindigt (hoofdst. 13: 24), stellen het buiten alle twijfel dat wij werkelijk een brief, een zendbrief aan een bepaalde christelijke gemeente voor ons hebben. In hoofdst. 2: 3 rekent de schrijver zich uitdrukkelijk onder de apostelen als één die niet tot hun kring behoort. Hij heeft het dan zeker wel opzettelijk vermeden om zijn brief op de wijze van een apostel te beginnen, terwijl hij hen die de brief ontvangen, van wie hij als eigenlijke apostel in hoofdst. 3: 1 Christus Jezus zelf noemt, volstrekt niet met apostolisch gezag wil tegemoettreden, maar er de voorkeur aan geeft om eenvoudig op persoonlijke titel door bemiddeling van de overbrenger het schrijven bij hen in te leiden. Wie het waren die de brief zouden ontvangen, zegt ons het opschrift "brief aan de Hebreeën. " Dit is wel een kerkelijk bijvoegsel, gemaakt in de tijd toen de brief tot kerkelijk gebruik werd aangenomen, maar is toch van zeer oude datum en geeft het juiste gezichtspunt tot een goed verstaan van de inhoud (vgl. Deel VI Aanh. II b. 3). Tot wie anders dan tot Hebreeën d. i. tot Joden, die in het heilige land thuis hoorden en het Hebreeuws als moedertaal spraken Ac 6: 1, die in Christus gelovig waren geworden, maar nu het gevaar liepen van hun geloof af te dwalen, kon de schrijver zich zonder enig bijschrift wenden met een bewering, die plotseling als een geweldige bliksemstraal neerdaalt ter verlichting van de nacht van de gemoederen, die met allerlei twijfels worstelen. Die lichtstraal wijst aan hun oog de weg die zij moeten inslaan, als zij niet in de afgrond willen neerstorten, waarvan zij reeds aan de rand staan. Kort en bondig spreekt hij uit wie Hij is, door wie God deze laatste dagen tot ons heeft gesproken, nadat de openbaring die vroeger aan de vaderen door de profetie op verschillende wijzen en vele malen ten deel was gevallen, toch slechts een onvolkomene was geweest en geen laatste had kunnen zijn.

(EPISTEL OP DE TWEEDE KERSTDAG, OF OP DE DAG VAN JOHANNES DE APOSTEL: vs. 1-12).

Nadat God eertijds gedurende de dagen, die de tijd van de oudtestamentische bedeling uitmaken, vele malen in trapsgewijze voortgang Zijn openbaringen meedeelde en op velerlei wijze, het nu op deze dan op gene wijze inrichtend naar de omstandigheden waaronder Zijn woord werd gegeven, tot de vaderen, van wie wij de kinderen zijn (Hand. 3: 22; 28: 25 gesproken had door de profeten, die met Zijn Geest vervuld waren (1 Petr. 1: 25), heeft Hij in deze laatste dagen tot ons, tot wie het einde van de wereld gekomen is ("1Co 11: 11" en "Ac 17 gesproken op een heel andere wijze en wel door de Zoon, die in een heel andere betrekking tot Hem stond dan dieprofeten.

De christelijke gemeente te Jeruzalem, die uit geboren Israëlieten of ook uit proselieten bestond, had vanaf het begin naast het Jodendom en de tempel niet zo'n zelfstandig bestaan als de gemeenten van de apostel Paulus, die meestal uit oorspronkelijke heidenen waren samengevoegd. Zij was gevormd in de schoot van de Joodse kerk, waarin in die tijd velerlei sekten ongestoord naast elkaar bestonden en was daarom in het oog van de Joden slechts op dezelfde wijze een bijzondere sekte als die van de farizeeën en sadduceeën. Zij werden echter niet "christenen" genoemd, waarmee men toch aan hun belijdenis, dat Jezus de Christus was (Hand. 2: 36; 9: 22) recht zou hebben gegeven, maar "Nazareners" (Hand. 24: 5; 28: 22; 11: 25 te Jeruzalem beschouwden ook zelf hun overgang tot het christendom volstrekt niet als een uittreden uit de godsdienstige en politieke gemeenschap van Israël, maar namen, zowel daarna als tevoren, alle feesten en godsdienstige gebruiken van de Joden waar en wisten dat zij aan de geestelijke gerechtsspraak van de hoge raad onderworpen waren. Hun nauwere godsdienstgemeenschap onder elkaar hief de ruimere met het Joodse heiligdom en diens godsverering niet op, ja naar de richting die bij de meesten gevonden werd, voelden zij zich nauwer verbonden met de niet-christelijke Joden, dan met hun christelijke broeders uit de heidenen (Hand. 10: 14; 18: 18 en 21; 20: 16; 23: 5; 2: 46; 3: 1). Die verhouding tot het Jodendom was onder het achttienjarig voorgaan en besturen van de apostel Jakobus II zo bevestigd dat Paulus bij zijn laatste reis naar Jeruzalem op een voor ons zeer in het oog lopende wijze verantwoording doen moest (Hand. 21: 20vv.). Wij zien echter ook bij deze gelegenheid wat een onverhinderde toegang de christenen nog tot het heiligdom hadden en hoe zij nog de rechten van rechtgelovige Israëlieten in volle mate genoten. Door de martelaarsdood van deze Jakobus II omstreeks Pasen van 62 bracht de hogepriester Annas II een geweldige breuk teweeg in de innige verhouding, die tot hiertoe tussen de christelijke gemeente en de Joodse kerk had bestaan, zodat nu vervuld werd wat de Heere in Joh. 16: 2 aan Zijn discipelen voorzegd had: "zij zullen u uit de synagogen werpen. " Toen was aan de leden het alternatief gesteld, òf Christus lasteren (Hand. 26: 11) òf als uitgeslotenen en vervloekten Joh 9: 23 alle gemeenschap met het heilige volk en zijn godsverering mijden. Hoewel nu de hoge raad niet zoals vroeger, toen Saulus dreiging en moord tegen de discipelen van de Heere blies, het durfde te wagen de christelijke gemeente te verstoren en zo mogelijk te vernietigen, omdat zij anders met de Romeinse landvoogd (Albinus van 62-64) in conflict zou zijn gekomen, konden zij toch door verdrukkingen van allerlei aard hun het leven onder de bovendien reeds moeilijke tijdsomstandigheden moeilijk maken. De beproeving, die nu over de gelovigen uit Israël kwam, moest hen in het binnenste aangrijpen. Tot zolang hadden zij zich vastgehouden aan de hoop dat Jezus toch nog door hun volk als de ware Messias zou worden erkend; maar deze hoop op te geven was voor hen van dezelfde betekenis als het laten varen van hun volk zelf. Zij zagen niet in dat na de vervulling van de apocalyptische voorzegging in Matth. 23: 35, die met het ombrengen van Jakobus had plaatsgehad, hun volk door de Heere zelf was losgelaten en met Zijn tempel en godsdienst voor het naderend gericht bestemd was en hun uitgaan uit die godsdienst- en volksgemeenschap dus de betekenis had van een uitgaan uit het verband van de aan het gerichte overgegevenen (Openb. 18: 4). Bij dat gemis van het goed begrijpen van de wegen van God kwamen allerlei twijfels bij hen op of het werkelijk Gods wil was dat de aanhangers van de Messias door het volk van de Messias zonden worden uitgestoten? Of de goddelijke zending werkelijk zekerder was dan de goddelijke verkiezing van Israël? Of een man, om wiens wil men van de zekerheid van de zondenvergevende genade van God, zoals die in de verzoeningsmiddelen van tempel en offerdienst was gegeven afstand moest doen, werkelijk de beloofde door de profeten kon zijn? Zo waren zij in groot gevaar om liever hun christendom te laten varen en zich weer tot het Jodendom te wenden, dan zich van de tempel en de godsverering te laten uitsluiten. Zo werd, vooral als juist nu bij de ongelovige Joden valse Christussen en valse profeten de Messiaanse verwachting op het hoogst spanden, het

woord van de Heere vervuld in Matth. 24: 24 "zo dat zij, indien het mogelijk was, ook de uitverkorenen zouden verleiden. " Zo was het dan hoog tijd dat een verlicht man van God hun dezelfde dienst betoonde, die eens de profeet Ezechiël ("Eze 11: 1 aan zijn broeders in de ballingschap had moeten betonen. Hij moest hun de eeuwige godheid van de Verlosser, die bij de eerste verkondiging van het evangelie in Palestina minder op de voorgrond trad, duidelijk voorstellen, opdat zij mochten inzien hoever het nieuwe verbond boven het oude verheven was en hoe het oude, zonder in zijn goddelijke oorsprong vermindering te ondervinden, voor dit laatste moest wijken. Hij moest hen die aan de zegeningen van het Aäronietische priesterschap geen deel meer zouden hebben, het hemelse priesterschap ontvouwen, dat Christus, de Opgestane bedient. Hij moest hun, daar zij voortaan van de Mozaïsche eredienst waren uitgesloten, het wezen van de christelijke eredienst, hun recht van toegang tot God en het voor God welgevallige van de nieuwtestamentische offeranden op het gemoed drukken. De briefschrijver breekt nu ook, zoals Stein zegt, dadelijk aan het begin van zijn brief als een ingehouden stroom tevoorschijn en voert dadelijk met de eerste woorden zijn lezers, hen als een draaikolk aangrijpend, in het midden van de grote inhoud, zonder voorrede, zonder enige inleiding, zelfs zonder enige groet. In een gevleugelde ritme aanheffend, merkt Delitzsch op, stelt hij de oud- en nieuwtestamentische openbaring tegenover elkaar. De ene is die, die in vroegere tijd is gegeven, de tweede, die in deze laatste dagen is geopenbaard. Van beide openbaringen nu zegt hij eerst iets dat aan beiden gemeen is. Het is in elk tijdsverloop God die Zich openbaart, God de Hoogste en Enige en in het algemeen is de openbaring hier zowel als daar, een spreken van God. Het is echter hier niet het doel het overeenkomstige van beide openbaringen in het licht te stellen, wel hetgeen ze van elkaar onderscheidt. Daarom staat, waardoor beide openbaringen van elkaar onderscheiden zijn, aan de ene zijde aan het begin en het einde van de voorzin: "vele malen en op velerlei wijze. door de profeten, " aan de andere zijde aan het einde van de voorzin "door de Zoon". Uit de tegenstelling waarin het "tot ons" tot het "tot de vaderen" staat, blijkt, zoals Kurtz opmerkt, dat de schrijver als christen uit de Joden tot christenen uit de Joden spreekt. Daarmee is echter natuurlijk niet gezegd dat het spreken van God door de Zoon alleen de christenen van Joodse en niet de christenen van heidense afkomst betrof, want de schrijver deelt met de apostel Paulus de mening van de algemeen menselijke bestemming van het christendom en van het volkomen gelijke recht dat heidenen en Joden hebben op deelname aan de aangeboden zaligheid. Zeker is, zo moeten wij met Bleek zeggen, de schrijver een Jood van geboorte. Het "vele malen" zegt Lünemann, geeft te kennen dat het spreken van God in de vroegere tijd iets was dat in een veelheid van op elkaar volgende handelingen plaats had, terwijl het "op velerlei wijze" het onderscheiden van soort en wijze noemt, waarop bij die bijzondere zaken het spreken plaats had. Niet alleen was de vorm en omvang van de openbaringen verschillend, ook de middelen waren onderscheiden, aangezien God nu eens door dromen en gezichten en dan van mond tot mond, nu eens rechtstreeks en dan door middel van een engel, nu onder het kleed van symbolen en zinnebeelden en dan zonder deze sprak tot hen die Zijn openbaringen ontvingen. Door dat alles wordt de onvolkomenheid van de oudtestamentische openbaringen aangeduid; geen enkele bevatte de volle waarheid, anders zou niet de aanvulling van de ene door de andere nodig zijn geweest; ook stemt met de volkomen waarheid slechts één enkele volkomen vorm van mededeling overeen. Met de woorden "in deze laatste dagen" wil hij zeggen, schrijft Luther, dat er tot aan de jongste dag toe niets anders te prediken zal zijn. Het is de laatste maal en de laatste wijze waarop Hij wil spreken, gij moogt dus niet denken aan toekomstige dagen, zij zijn reeds aanwezig, de dagen waarin begonnen is de laatste maal en de laatste wijze van prediken. Hij veronderstelt, zo horen wij v. Hofmann zich uiten, met de woorden "heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon" bij zijn lezers, dat zij met de openbaring van Hem die hij Gods Zoon noemt, de tijd als aangebroken beschouwen, waarop alle voorzegging doelde.

Evenzo veronderstelt hij dat voor hen evenals voor hemzelf, Hij door wie God nu gesproken heeft, van hen door wie Hij vroeger gesproken heeft, onderscheiden is door hun en Zijn verhouding tot God. Want in verhouding tot Hem die door hen en door Hem gesproken heeft, heten zij "de profeten" en heet Hij "de Zoon. " De eerste naam geeft een roeping te kennen die niet alleen hen omvat van wie profeet zijn hun levenstaak was, maar allen die krachtens de Geest van de profetie hebben gesproken (Hand. 2: 30); de tweede uitdrukking wijst op de betrekking zoals die tussen Vader en Zoon bestaat.

Men moet denken aan de dagen van de vervulling, de tijd van het evangelie, toen de beloofde Verlosser werkelijk gekomen was. Deze uitdrukking is zeer gewoon in de stijl van de Hebreeën (vergl. Gen. 49: 1 Num. 24: 14 Jes. 2: 2 Dan. 2: 28). Deze tijd heet met het hoogste recht, de laatste dagen. Toen was het Joodse gemenebest dichtbij zijn einde gekomen; het waren de laatste dagen van de oude huishouding; de wet van Mozes en de plechtige godsdienst zouden binnen korte tijd, door de verwoesting van stad en tempel, in één keer worden afgeschaft; nu stond dat geestelijk Koninkrijk op het punt te worden opgericht, dat in eeuwigheid niet zal verstoord worden (vergl. Dan. 2: 44). De openbaring die God nu had gegeven, zou de laatste zijn van alle rechtstreekse openbaringen; nu zou de godsdienst van het evangelie worden ingevoerd, om onveranderlijk te blijven tot aan het einde van de wereld (vergel. hoofdst. 12: 20, 29). Wat mag wel de reden zijn dat Paulus niet zegt: God heeft nu gesproken door Jezus Christus, of door Zijn Zoon, maar zonder enige nadere bepaling: door de Zoon? Dit is omdat al de Hebreeuwse christenen zeker wisten welke persoon de apostel bedoelde, net als de onderdanen van een vorst gewend zijn te zeggen: de koning en niet onze koning, omdat hij namelijk aan allen bekend is. Het stond bij al de Hebreeuwse christenen vast dat Jezus Christus de Zoon van God was. De oude Joden waren reeds gewoon de Messias de Zoon te noemen. Bij Philo heet hij de Zoon, de allervolkomenste Zoon. God heeft door Zijn Zoon gesproken, maar op een heel andere manier dan door de profeten. Aan de profeten maakte Hij zekere zaken bekend, die zij, zonder een nadere openbaring, nooit zouden geweten hebben. Zij kregen nieuwe denkbeelden en begrippen, maar de geheimenissen van de Vader konden de Zoon niet onbekend zijn, aangezien Hij met de Vader één en hetzelfde eeuwig Wezen en oneindig verstand bezit. De Vader en de Zoon zijn één en dus is het om het even of de Vader of de Zoon spreekt. God, zegt Paulus, heeft door Zijn Zoon gesproken tot ons, dat is, tot de Joden, onder wie Gods Zoon, in het vlees verschenen, verkeerd en gepredikt heeft en wel bijzonder tot de apostelen en ook tot Paulus (vergel. Gal. 1: 10, 12). Er wordt dit bijgevoegd: vele malen en op velerlei wijze, want God heeft eenmaal door Zijn Zoon gesproken, gedurende Zijn omwandeling op aarde, door een mondeling en allerduidelijkst voorstel.

God heeft gesproken, vanaf de vroegste tijden, nog op andere wijze dan door de stem van de natuur, van de geschiedenis en van ieder menselijk hart. Hij moest meer zeggen dan al die stemmen verkondigen om in de nacht van de zonde een enkele lichtstraal te doen rijzen. Hij kan meer zeggen, want Hij is de persoonlijke, levende, vrij werkende God, die niet slechts denkt, maar voelt en Zich openbaart aan de mens, die naar Zijn beeld is geschapen. Hij wilde spreken, juist omdat Hij een God van genade is; de Hoogverhevene, maar die Zich tot het diepst gevallene neerbuigt. Hij heeft het werkelijk gedaan naar het getuigenis van de nog niet verscheurde of weerlegde oorkonden van Zijn eigen heilsopenbaring, en, zonder Zich onbetuigd te laten aan de heidense wereld, deed Hij het eeuwen achtereen meer bepaald aan Israëls vaderen. Hij deed het vele malen, in de schaduw van het Paradijs en bij het licht van de regenboog, in de aartsvaderlijke tent en vanuit de brandende braambos, uit de wolkkolom voor de tent van de getuigenis en door het orakel, in de tempel geraadpleegd; hij sprak op velerlei wijze, in dromen en gezichten, in woorden en feiten, door typen en tekenen, bij

voorkeur door de profeten, tolken van Zijn raad en zieners van een nog verborgen toekomst. Wat een glansrijke rij van eerbiedwekkende gestalten van de oudheid gaat bij deze naam als voor onze ogen voorbij en wat een treffende openbaring van de veelvuldige wijsheid van God, als wij dat "vele malen en op velerlei wijze" vergelijken met de klimmende vatbaarheid en behoefte van hen, voor wier oog het morgenlicht als sprank voor sprank wordt ontstoken! En toch, ook het heerlijkts morgenrood verbleekt bij de luister van de zon en arm wordt eenmaal het "eertijds", vergeleken bij de schat van het heden. Hij, die reeds zoveel deed, deed nog meer; Hij heeft, zo staat er letterlijk, in het laatste van deze dagen tot ons gesproken door de Zoon. Nu geen openbaring in het grijs verleden, maar de volle volheid van de tijd; nu niet meer door dienstknechten, hoe voortreffelijk, maar door de Zoon, de Erfgenaam, de Koning van alles; niet meer tot anderen, van wie wij het geluk benijden, maar tot ons, tot alle volken, tot wie de zegen van Israël kwam!

Nog eens, wat een gedachte! Zo hebben wij dan in Christus Gods eigen heilsopenbaring en wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft en in geen mensenhart is opgekomen, het is in Hem onthuld en verschenen voor allen, die waarlijk heilbegerig begonnen te vragen naar God. Die eigene is tegelijk de hoogste openbaring van de Vader; de diepste gedachten van het Vaderhart zijn in de Zoon voor ons, arme zondaars, onthuld en zelfs de H. Geest kan het voortaan slechts uit het Zijne nemen om het ons te verkondigen. Maar die hoogste is dan ook tevens de laatste openbaring van God; na het "hoort Hem" heeft Hij in principe niets meer tot de wereld te zeggen, tenzij dan dit ene: "Hij komt. " Is het mogelijk dat te geloven, zonder dat wij naast de grootheid van onze voorrechten al de zwaarte van onze verantwoording voelen en ons verbergen met beving? Maar deze eigene, deze hoogste, deze laatste heilsontdekking, hoe is zij tot dusver door velen, hoe wordt zij zelfs ook door hen ontvangen die zeggen dat zij niets dierbaarders kennen! Ach, al rustte geen andere schuld dan het gebrek aan waarachtige dankbaarheid op ons, reeds dat zou genoeg zijn om ons voor een heilig God te veroordelen. O Gij, die door Uw Zoon van grenzeloze genade gesproken hebt, spreek zelf door Uw Geest tot dit hart van leven en licht, opdat uw grootste gave niet eenmaal tegen mij getuige! (VAN OOSTERZEE).

En deze Zoon is het die Hij, zoals in de Messiaanse tekst Ps. 2: 7v. staat, gesteld heeft a) tot een erfgenaam van alles, b) waardoor Hij ook de hele wereld in haar omvang en inhoud gemaakt heeft. Dat bezitten van de wereld als erfgenaam geeft toch dezelfde wijsheid en kracht te kennen als waardoor zij tot aanzijn werd geroepen (Joh. 1: 3, 10).

Matth. 21: 38 b) Gen. 1: 3 Ps. 33: 6 Efez. 3: 9 Kol. 1: 16

Op de woorden "in deze nu aangebroken laatste tijd heeft God, nadat Hij tot de vaderen door de profeten gesproken heeft, door één gesproken, die de Zoon is", volgen in vs. 2 en 3 Heb drie zinnen, die de Zoon aangaan en die een opklimmende ladder vormen. In de eerste zin, "die Hij gesteld heeft tot een erfgenaam van alles, " komt de Zoon als object van de goddelijke daad naar voren; in de tweede, "door wie Hij ook de wereld gemaakt heeft, " als orgaan van een goddelijke daad; in de derde, "die is gezeten aan de rechterhand van de majesteit in de hoogste hemelen, " als zelf werkzaam volbrenger van een daad. De eerste en derde zinnen spreken van de Zoon datgene uit waarvan de nauwe betrekking op Zijn Zoonschap voor ogen ligt. Met het Zoonschap komt overeen het gesteld zijn tot erfgenaam, want hoe zou hij die zoon is, ook niet erfgenaam zijn? Met het Zoonschap komt echter ook niet minder overeen het zich plaatsen aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogte; want waar anders dan aan de zijde van God zou de plaats zijn voor Gods Zoon? Daarentegen staat de tweede zin niet in openlijke betrekking tot het Zoonschap, maar is integendeel door het

"ook" tot de eerste relatieve zin in nauw verband gebracht: dat God de Zoon gesteld heeft tot erfgenaam over alles stemt overeen met het feit dat Hij door Hem ook de wereld gemaakt heeft. Het bezitten van het heelal is natuurlijk voor Hem, door wie God alles gemaakt heeft. Nauwkeuriger beschouwd moet echter toch ook tussen het feit dat God door Hem de wereld gemaakt heeft en Zijn Zoonschap een zakelijk verband bestaan, zoals dat bestaat tussen Zijn Zoon zijn en erfgenaam zijn aan de ene zijde, tussen Zijn erfgenaam zijn en Zijn scheppingswerk aan de andere zijde.

Het eerste dat de schrijver van de Zoon zegt, is: "God heeft Hem gesteld tot een erfgenaam van alles. " Eigenlijk had God in het begin de mens gesteld tot een heer over alles (Gen. 1: 16), maar de mens keerde zich van God af en verloor zijn erfenis. Om nu de mens de erfenis, de heerschappij over alles weer te laten krijgen, wordt de Zoon, die als Zoon reeds van eeuwigheid erfgenaam is, erfgenaam over alles, mens en als mens door God tot erfgenaam over alles gesteld, zodat wat van God is ook van Christus is en als wij deel hebben aan Christus, wij ook weer een recht hebben op de goederen van God. De volgende zinnen helderen dan op in welke omvang Christus de erfgenaam over alles is en via welke weg Hij tot dit doel kwam. En nu is het voor het eerste punt van belang dat de Zoon, die God tot erfgenaam over alles gesteld heeft, juist die is door wie Hij de wereld gemaakt heeft (vgl. hoofdst. 2: 6vv.).

De naam Zoon kwam in vs. 2 geheel als een eigennaam voor, om de persoon van Christus aan te wijzen en eveneens komt hij weer in hoofdst. 7: 28 voor. Ook elders noemt onze schrijver Christus zeer dikwijls Zoon van God en dan is het de vraag: Is Christus dat voor hen, is Hij de Zoon van God, als goddelijk persoon vóór Zijn menswording, of als de op aarde levende Jezus van Nazareth, of als de ter rechterhand Gods verhoogde Heere en Christus? Op deze vraag kan worden geantwoord: zoals de christologische uiteenzettingen van de schrijver in het algemeen van het historisch standpunt uitgaan, zo is het zeker ook in de eerste plaats de geschiedkundige Christus, aan wie hij de naam Zoon geeft (vs. 2; 5: 8); maar deze naam draagt de geschiedkundige Christus alleen om Zijn persoonlijke en dus ook eeuwige betrekking tot God, zoals die vóór Zijn vernedering was. Dat Christus de Zoon van God is, dat is het onveranderlijk, eigenaardig karakter van Zijn persoon. Dit karakter moet Hem worden toegekend in elk van Zijn onderscheiden bestaanswijzen, in elke vorm van Zijn bestaan; daarom kan Hem als de Zoon evenzeer de wereldschepping en wereldonderhouding worden toegeschreven als de bewerking van de vergeving van de zonden en de verhoging aan de rechterhand van God. De persoon van Christus is dus in drie onderscheiden bestaanswijzen, in die vóór zijn menswording, in Zijn aards-menselijke en in de verhoogde en verheerlijkte, steeds één en dezelfde, namelijk de persoon van de Zoon.

a) Deze, die, omdat de Wereldschepper ook een wezen moest zijn dat daartoe bruikbaar was, het afschijnsel van Zijn heerlijkheid is, de bovenzinnelijke geestelijke natuur van God (1 Joh. 1: 5) in Zich opnemend en weer uitstralend en het uitgedrukte, op de Vader in alle trekken volkomen gelijkend beeld van Zijn zelfstandigheid (Wijsh. 7: 26 Kol. 1: 15) en alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, 1) daar Hij, door wie de wereld geschapen is en die nu ook de onderhouding en regering bewerkt (Kol. 1: 16v.), nadat Hij als mens voor allen de dood smaakte (hoofdst. 2: 9) en de reinigmaking van onze zonden door Zichzelf, niet door enig uiterlijk middel, maar door de opoffering van Zijn eigen leven teweeggebracht heeft (hoofdst. 9: 14, 26), is uitermate verhoogd. Na deze priesterlijke verlossingsdaad is Hij door God de Vader met eer en heerlijkheid gekroond (hoofdst. 2: 9v.) en is gezeten, door zelf van het Hem in Ps. 110: 1 sedert lang toegekende recht gebruik te maken (hoofdst. 10: 12), aan de

rechterhand van de Majesteit van God (hoofdst. 8: 1 Matth. 26: 64) in de hoogste hemelen 2) (Efez. 1: 20 Luk. 3: 14 Ps. 93: 4
Filipp. 2: 6

De woorden "die het afschijnsel van Zijn heerlijkheid is en het uitgedrukte beeld van Zijn zelfstandigheid en alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, " geven niet de innerlijke grond te kennen van de verhoging aan het slot van het vers uitgesproken; deze ligt integendeel in het feit dat Hij, zoals de tussenzin zegt, het werk van onze reiniging van zonden op Zich heeft genomen en dat ook heeft teweeggebracht. Die zin drukt uit wat de Christus, die dat deed, was en vermocht. Die beschrijft de absolute achtergrond van de geschiedkundige daad van de Heere en stelt de betekenis en waarde daarvan pas in het juiste licht. Het eeuwige zijn van de Zoon wordt op de voorgrond geplaatst, dat aan Zijn intreden in de geschiedenis die eindeloze adel geeft. Nu geeft de eerste helft van de zin, waarin Christus het afschijnsel van de heerlijkheid van God en het evenbeeld van Zijn wezen wordt genoemd, de eeuwige innerlijk goddelijke relatie van onze Verzoener tot God te kennen, waaromtrent de Heilige Schrift ons ook overigens niet zonder lering laat, omdat wij, zonder daaromtrent onderricht te zijn het werk van de verzoening niet zouden kunnen verstaan, noch op de rechte prijs stellen. De tweede helft, waarin gezegd wordt dat Hij alle dingen draagt door het woord van Zijn kracht, sluit aan bij de uitspraak omtrent de goddelijke verhevenheid van de Zoon in betrekking tot God, de uitspraak daarvan in betrekking tot de wereld- zoals Hij het afschijnsel en evenbeeld van God is, zo is Hij de levensgrond van de wereld.

Wat nu de Zoon in betrekking tot God is, wordt door twee uitdrukkingen aangewezen, die niet tweeërlei uitspreken, zodat het ene bij het andere zou komen: "het afschijnsel van Gods heerlijkheid en het evenbeeld van Zijn wezen, " maar iets te kennen geven dat gelijksoortig is, dat wederkerig voorwaarde van het andere is, waarvan het ene zonder het andere niet kan bestaan. En nu staan "afschijnsel" en "beeld" zo tot elkaar als "heerlijkheid" en "zelfstandigheid" tot elkaar staan; het eerste is namelijk het wezen in zijn openbaring naar buiten, het tweede het wezen als hetgeen aan de openbaring ten grondslag ligt. Gods wegen in Zijn openbaring naar buiten is Zijn heerlijkheid, het afschijnsel van het licht dat Hij is. Het afschijnsel van deze glans van Zijn heerlijkheid heet de Zoon. Hij is de afstraling, die de glans van de goddelijke heerlijkheid geeft, de heerlijkheid van de Zich openbarende God wordt in Hem aanschouwd.

De Zoon is de Middelaar van de hele wereld, in wie de Godheid Zich aan haar voorstelt, afspiegelt in al haar eigenschappen, in macht, wijsheid, heiligheid. De verhouding van de Zoon tot de Vader naar buiten is dit, dat Hij "het afschijnsel van Zijn heerlijkheid" is. Hij is voor de wereld, voor ons Degene, die de goddelijke heerlijkheid van Zich laat uitstralen. De oorzaak daarvan is echter dat in Hem het goddelijk wezen is ingedrukt, ingestempeld, dat Hijzelf de goddelijke natuur deelachtig is, het evenbeeld van Gods wezen is: dit drukt de innerlijke betrekking van de Zoon tot de Vader uit.

Het afschijnsel van de goddelijke heerlijkheid, zoals de Zoon eerst wordt genoemd, is geen blote afspiegeling, geen vluchtige, slechts tot een bepaald doel teweeggebrachte openbaring. Het wezen van God is in Hem blijvend uitgedrukt, evenals in een stempel het beeld.

Evenals de Zoon tot God in een verhouding van een enige aard staat, heeft Zijn persoon en Zijn werkzaamheid ook de hoogste en naar haar aard eveneens enige betekenis voor de hele wereld. Deze is nader zo te bepalen dat de Zoon de Middelaar is van alle werkzaamheid van God, die zich tot de wereld uitstrekt. Zo heeft Hij als de Zoon, die vóór de wereld was, reeds

de schepping van de wereld teweeggebracht (vs. 2 waardoor Hij ook de wereld gemaakt heeft). Dit komt juist overeen met het wezen van de Zoon, want is Hij het afschijnsel van de heerlijkheid van God, de openbaarder van de kracht en het wezen van God, dan moet ook de scheppende werkzaamheid, die Gods kracht en wezen openbaart, door Hem als Middelaar in het licht zijn getreden en zij kon dat, omdat dezelfde almacht waardoor de besluiten van de wil van de Vader tot werkelijkheid worden (Ps. 33: 9), ook de Zoon (als degene, die het evenbeeld van Gods wezen is) toekomt. Aan dit almachtig woord van de Zoon, die boven de wereld is (zo moeten wij nu in plaats van de eerder gebruikte uitdrukking "vóór de wereld" zeggen) wordt hier ook het onderhouden van de wereld toegeschreven: "Hij draagt alle dingen door het woord van Zijn kracht, " d. i. : alles wordt door Zijn woord gesteund, zodat het niet in elkaar stort; door Zijn almachtige, werkende wil wordt het voortbestaan ervan verzekerd.

Ook hier is in de eerste plaats van de eeuwige betrekking van de Zoon als van de Eeuwige tot het heelal sprake, van die betrekking waarvan de grond in de woorden (vs. 2) "waardoor Hij ook de wereld gemaakt heeft" was uitgedrukt. Hier mag echter niet worden vergeten dat deze eeuwige betrekking van de Zoon tot het heelal niet in het minst is veranderd door het feit dat de Zoon, mens geworden, de drager van de wereld in de andere zin, namelijk het centrum van de wereldgeschiedenis, de Verlosser van de mensheid en de Verzoener van hemel en aarde (Kol. 1: 19v.) werd.

De werkzaamheid van de Zoon, die al het geschapene draagt, onderging in de staat van de vernedering (ontbloting) wel een verandering, maar geen opheffing en concentreerde zich juist in de tijd waarin het werk van onze verlossing volbracht is, zo intensief als maar mogelijk was.

Hij is voor alle dingen onontbeerlijk, van het ene ogenblik tot het andere, indien zij zullen blijven wat zij eenmaal zijn geworden. Zijn kracht doortrekt alle dingen; Zijn macht houdt alles in stand. Evenals Hij de werkmeester was, zo is Hij ook de onderhouder van al die dingen die van Hem afhankelijk zijn.

Nadat eerder is gezegd wie de Zoon van eeuwigheid tot eeuwigheid is en wat Hij doet krachtens Zijn goddelijke natuur, beschrijft hetgeen hier volgt het werk van de vlees geworden Zoon van God op aarde, en wel als iets dat reeds gereed, reeds volbracht is: "Hij heeft de reinigmaking van onze zonden door Zichzelf teweeggebracht. " "De zonden reinigen, verzoenen" betekent: een verzoening stichten, een zoenoffer brengen, waardoor de zonden worden uitgedelgd. Dit slaat dus niet op de heiliging, die in de harten van de mensen plaats heeft, maar op de buiten Hem tot stand gebrachte voldoening voor zijn zonden. Daarom spreekt de schrijver er ook van als van een volbrachte zaak. Zoals hij in het voorafgaande de Zoon verheft boven de profeten, zo stelt hij hier de Zoon en Zijn offer boven de profeten en offers van het oude Verbond.

Hij, die mens geworden was, werd nu om Zijn trouwe gehoorzaamheid tot de dood van het kruis gekroond, daar Hij zonder de wijze van bestaan die tot hiertoe de Zijne was, te moeten opgeven, dus als mens en mens blijvend, verhoogd werd tot deelgenootschap aan het goddelijk wereldbestuur. Dit deelhebben wordt uitgedrukt door het zitten aan de rechterhand van God. Nooit en nergens gebruikt de Heilige Schrift deze uitdrukking om die wereldregerende eeuwigheid, d. i. die wijze van wereldregering aan te wijzen die boven de tijd verheven is en waarop het Woord, dat in het begin bij God was, die volbracht. Het zitten aan de rechterhand van God wijst integendeel slechts op dat deelgenootschap aan de goddelijke majesteit, heerschappij en heerlijkheid, waartoe de Messias na Zijn volbracht

werk, dus in de tijd verhoogd is, die dus onder de categorie van de tijd door Hem als de verheerlijkte Zoon wordt uitgeoefend. Reeds in Ps. 110: 1, waar de uitdrukking voor de eerste maal voorkomt, heeft die betrekking op de toekomstige, later te verhogen tweede David.

Wij merken op dat het zitten aan de rechterhand van God overal in de Heilige Schrift alleen gebruikt is als uitdrukking voor de verhouding van de Zoon tot de wereld, die na en ten gevolge van het verrichten van het verlossingswerk heeft bestaan, maar nooit voor die, die reeds vóór Zijn menswording was: verder dat in vs. 13 onze schrijver het zitten aan de rechterhand van God voorstelt als een niet alomvattend koninkrijk, maar dat bestemd was om alles te omvatten, hetgeen van de heerschappij over de wereld, die de Zoon als zodanig vanaf het begin uitoefent, niet kan worden gezegd; en tenslotte dat, evenals overal in het Nieuwe Testament, zo ook hier de uitdrukking bijzonder op Ps. 110: 1 terugslaat, waar niet de troon van de wereldse Koning buiten de theocratie, maar de troon van de door God aangestelde Koning van Israël genoemd wordt. Letten wij op dat alles, dan zullen wij wel niet dwalen als wij ook hier denken aan de theocratische troon van God, tot wiens gemeenschap aan eer en macht Christus pas als Davids Zoon, als godmenselijk Voleinder van het Davidisch-theocratisch Koningschap komen zou.

Wij hebben in dit gedeelte een kort overzicht van de hele Christologie (leer van Christus): 1) wat Christus in Zijn persoon is; 2) wat Hij voor ons is (Openbaarder van God, verzoener van de zonden); 3) in welke toestand Hij verheven is. Nu is het van groot beland een ware, bijbelse, waardige voorstelling van Christus te hebben; want hoe meer Christus voor ons betekent, des te meer is voor ons Zijn woord, een des te heiliger voorbeeld is Hij voor ons, des te meer kracht gaat van Hem over ons uit en des te onbeperkter vertrouwen kunnen wij op Hem stellen.

Zoveel treffelijker, verhevener en hoger in waarde geworden dan de engelen, die toch anders voor de hoogste wezens in de geschapen wereld worden gehouden (1 Petr. 1: 12 Gal. 8), als Hij in het woord "Zoon van God" (Luk. 1: 31 Joh. 1: 49) uitnemender naam boven hen geërfd heeft, die volgens de naam, hun in de Schrift gegeven, toch altijd slechts als boden of dienaren van God worden voorgesteld (vs. 7 en 14). In alle profetische teksten die van Hem getuigen, wordt Hij met de naam aangeduid die zegt wat Hij naar Zijn wezen zijn zou.

Filipp. 2: 9

Onder de openbaringen van God in het Oude Verbond, waarvan de schrijver in vs. 1 in de eerste plaats, wat hen allen samen aangaat, gesproken heeft, was in roem geen aan de Mozaïsche gelijk, daar deze niet slechts door een door Gods Geest verlichte mens, d. i. één van de daar genoemde profeten, maar volgens de algemene Joodse mening behalve door Mozes ook door engelen was gegeven. Evenals daarom de schrijver eerder het verhevene van Christus als de Zoon van God boven de profeten heeft aangewezen, zo wordt hij er natuurlijk verder toe gebracht om ook het verheven zijn van Hem boven de engelen voor te stellen. Dit geschiedt door het woord van dit vers, dat grammatisch nauw met het vorige verbonden is en tot vervollediging van de reeds gegeven karakteristiek dient, doch tevens, logisch beschouwd, voor de volgende uiteenzetting, dat het eerste gedeelte van de brief vormt (vs. 5-hoofdst. 2: 18 het thema aan de hand geeft.

Het subject, waarvan gezegd wordt dat het boven de engelen staat, is niet zozeer de Zoon van God als het Woord, dat in het begin bij God en God was, maar integendeel de mensgeworden Zoon van God in Zijn eigenschap als Middelaar van de openbaring van het Nieuwe

Testament. Dit blijkt deels uit het verband en de gedachtengang, deels uit de uitdrukkingen "treffelijker geworden, " en "uitnemender naam boven hen geërfd heeft. "

Het eerste deel, dat nu volgt, het dogmatische, neemt dadelijk vanaf het begin de reeds uitgesproken gedachte op van de heerlijkheid van Christus als boven die van de profeten, Levieten en engelen verheven. De gedachte wordt uitgewerkt, terwijl onophoudelijk vermaningen worden ingevlochten. Echter wordt naar de waardigheid, die aan de personen met wie Christus wordt vergeleken, toegekend wordt, een enigszins andere opeenvolging dan eerst in acht genomen, doordat de heerlijkheid van de Heere boven die van de profeten verheven, vooral gesteld wordt tegenover de waardigheid van Mozes en Jozua en midden tussen Zijn heerlijkheid, die Hij boven engelen en Levieten heeft.

Vs. 5. -hoofdst. 2: 18. Christus' verhevenheid boven de engelen. Bij de openbaring van het Oude Testament hebben eens engelen meegewerkt (Hand. 7: 53 Gal. 3: 19) en daardoor is zij zeker zoals Israël vanouds zich daarvan bewust is geweest, van buitengewone waarde; maar wat een geheel andere heerlijkheid in vergelijking met de engelen komt toch Christus de Middelaar van de nieuwtestamentische openbaring toe!

Vs. 5-14. Van hetgeen de schrijver hiervoor aan het einde van de inleiding gezegd heeft, gaat hij aanstonds verder zonder ergens de overgang aan te duiden, naar het eerste punt dat hij in zijn geschrift denkt uiteen te zetten. De rede begint met een "want, " zo nauw sluit dit gedeelte aan bij het vorige. En nu worden ook werkelijk eerst de beide stellingen, in vs. 4 vervat, uit de Schrift bewezen, doch in omgekeerde volgorde. Eerst is sprake van de hogere naam, die Christus boven de engelen heeft geërfd, vervolgens van de veel meer verheven staat, die Hij in vergelijking met hen inneemt (vs. 5 en 6). Nu volgt, weer op grond van de Schrift, een voorstelling van het wezen van de engelen en wordt nu daaraan het wezen van de Zoon, als de goddelijke, onveranderlijke en onvergankelijke Heerser tegenovergesteld (vs. 7-12). In omgekeerde volgorde wordt vervolgens tegenover de waardigheid van de Zoon als Heerser, de plaats van de engelen als dienaren zowel in betrekking tot Godq als in betrekking tot de voor de zaligheid bestemde mensen voorgehouden en zo de bewijsvoering voor het gezegde in vs. 4 besloten (vs. 13, 14).

Want (om nu nader te spreken over deze naam, die Hem hoog boven alle engelen verheft) tot wie van de engelen, als één persoon, heeft Hij, de Heere God, in de Heilige Schrift (2 Kor. 2; 2 Tim. 3: 16 ooit op enige plaats van het Oude Testament gezegd wat Hij in Ps. 2: 7 zei tot de Messiaanse Koning, die Hij over Zijn heilige berg Zion gezalfd heeft? Daar betuigt Hij: "Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt. " En opnieuw zegt Hij ten opzichte van deze Koning, die uit Davids geslacht zou voortkomen en Davids troon op die wijze zou innemen dat aan Zijn Koninkrijk geen einde zou zijn, volgens de aan David geschonken belofte in 2 Sam. 7: 14 : "Ik zal Hem tot een Vader zijn en Hij zal Mij tot een Zoon zijn" en zo kan eveneens worden gevraagd: Tot wie van de engelen heeft God Zich ooit in zo'n betrekking geplaatst als van Vader tot Zoon, zoals Hij hier omtrent de Messiaanse Koning doet?

De omstandigheid dat in het Oude Testament nu en dan ook de engelen "zonen van God" worden genoemd (Job 1: 6; 2: 1; 38: 7 verzwakt de bewijskracht van deze teksten geenszins. Het "tot wie van de engelen" wijst aan dat niet aan een naam kan worden gedacht die aan alle engelen samen gemeen is. Alleen dan zou het woord van de schrijver onjuist zijn, als in het Oude Testament een tekst werd gevonden, waarin een afzonderlijke engel in een betekenis, die hem boven de anderen verhief, Gods Zoon werd genoemd en in de nauwste betrekking tot God werd geplaatst. Zo'n tekst is echter nergens te vinden, alleen aan de toekomstige Messias

geeft God in de aangehaalde teksten de naam van Zoon op een wijze dat Hij Hem daardoor boven alle andere personen verheft en Hem een verhouding tot God toeschrijft, die Hem alleen toekomt.

Net als Paulus in Hand. 13: 33 (vgl. Rom. 1: 4), zo verklaart ook hier de schrijver de tekst Ps. 7 als het plaatsen van Christus in Zijn Koninklijk ambt na Zijn opstanding, maar niet als de eeuwige verwekking van de Zoon door de Vader. Dat stellen in Zijn Koninklijke waardigheid was geen bloot uiterlijk feit, maar in zoverre inderdaad een verwekking, als daardoor de menselijke natuur van de Heere in het volle bezit van alle goddelijke eigenschappen, tot de hoogste volmaking kwam, tot de volle heerlijkheid van God als het ware werd geboren.

Beter toch zal men het "heden heb Ik U verwekt" toepassen op de dag van de inleiding van de Messias als van de theocratische Heerser uit Davids zaad in het bewustzijn van het volk van God door het woord van de openbaring (vgl. Jak. 1: 8). Op de dag, waarop het in de tweede tekst aangehaalde woord tot David kwam, waarin hem een Zoon werd beloofd die tot God in betrekking als Zoon zou staan, ontving deze Zoon van David de verwekking als Zoon van God.

Het vraagteken moet ook bij de tweede tekst worden gedacht: het is een vraag van gelijke inhoud, maar bestaande uit twee helften.

En als Hij weer de Eerstgeborene, waarvoor Hij Hem in Ps. 89: 27v. verklaart, die in betrekking als Zoon tot Hem zou staan, in tegenstelling tot anderen die ook koninklijke waardigheid bezitten, in de wereld brengt, zegt Hij, volgens de Griekse vertaling van Deut. 43 : "En dat alle engelen van God Hem aanbidden. " Dit nu heeft plaatsgehad, toen in de Kerstnacht de hele menigte van hemelse legerscharen de geboren Zoon met hun lofzangen eerde (Luk. 2: 13v.).

Als tekst, die de schrijver hier op het oog zou hebben, wordt veelal het woord Ps. 97: 7 Ps gehouden: "buigt u neer voor Hem, al gij goden! " waar de Septuaginta voor "goden" "al Zijn engelen" heeft. Maar behalve andere redenen leidt reeds het vooraangeplaatste "er" er toe om aan de tekst Deut. 32: 43 volgens de Griekse vertaling van het Oude Testament te denken. Deze heeft namelijk in plaats van de zin: "juicht gij heidenen, met Zijn volk" (liever "over Zijn volk deze viervoudige zin: "verheugt u, gij hemelen, met Hem en alle engelen van God zullen Hem aanbidden, verblijdt u, gij heidenen met Zijn volk en alle kinderen van God zullen Hem heerlijkheid geven. " Deze uitbreiding is een mozaïek uit Jes. 44: 23 ("zingt met vreugde gij hemelen! Ps. 97: 7 ("buigt u neer voor Hem, al gij goden en Ps. 29: 1 ("geeft de Heere, gij kinderen van de machtigen, geeft de Heere eer en sterkte. Nu was in de Joodse synagoge die uitbreiding met het gehele lied van Mozes in zo’n algemeen liturgisch gebruik, dat, evenals Paulus in Rom. 15: 10 de derde strofe, zo hier de schrijver van de eerste brief aan de Hebreeën de tweede kon behandelen als een voor de Joden welbekend woord van de Schrift. Nu slaat het "Hem, " dat aanduidt wie de engelen van God moet aanbidden, in de aangehaalde tekst wel eerst op God, de woorden staan echter in rechtstreeks verband met hetgeen God door het gericht over de volken van de wereld tot redding van Zijn zwaar bezocht volk tenslotte doen zal en daar Hij dat door Zijn Zoon, de Messiaanse Koning van Zijn volk, doet, komt volgens een door de Joden erkende grondstelling deze zelfde aanbidding de engelen toe, die voor God zelf wordt geëist. Nu zou men vs. 6 ook kunnen vertalen; "En als Hij weer de Eerstgeborene in de wereld zal gebracht hebben, zegt Hij enz. ", dat dan op de wederkomst van Christus zou slaan, waarbij alle heilige engelen als Zijn dienaars en volvoerders van Zijn gericht Hem in aanbidding zullen vergezellen (Matth. 13: 41v. ; 25: 31). Hebben wij nu echter

in het vorige vers: "heden heb ik U verwekt" met Moll als de eerste invoering van Gods Zoon in de wereld, op de inleiding in het geloofsbewustzijn van het uitverkoren volk verklaard, zodat dit voortaan op Christus hoopte en in zijn verdere ontwikkeling van de mannelijke Zoon als het ware zwanger was (Efez. 1: 12 Openb. 12: 2), zo kan het "als Hij weer de Eerstgeborene inbrengt" op de geboorte van Christus slaan, zoals wij hierboven in de verklaring hebben voorgesteld (Gal. 4: 4 Openb. 12: 5 van de hemelse engelenscharen, waarin het "alle engelen van God zullen Hem aanbidden" bij de inleiding van Christus in de wereld werkelijk verwezenlijkt werd, was overal, zeker in de gemeente te Jeruzalem bekend en misschien juist daar evenzo bij de godsdienstige samenkomsten van de christenen in liturgisch gebruik, als in de Joodse synagoge het lied van Mozes en van deze gemeente, waarbij overigens ook de geschiedenis van de kindheid en jeugd van de Heere in levendige herdenking bleef, heeft Lukas dit in zijn evangelie mede opgenomen (Luk. 1: 1-4). Ons lijkt zo’n aanhaling door de schrijver van onze brief veel overtuigender voor de lezers, zoals hij die voor zich had, als het slaat op iets verledens, dat reeds lang geloofd was en reeds in het loflied van Zacharias (Luk. 1: 68vv. als begin van de vervulling van het woord van de belofte in het lied van Mozes (Deut. 32: 40-42), dan wanneer hij hen gewezen had op iets dat nog toekomstig was, dat aan het einde van de wereld zou plaatshebben en waarvan de lezers toch bij hun wankelend en twijfelend geloof niet wisten of zij het nog met vertrouwen mochten verwachten of niet.

Het woord "gij" wordt in de grondtekst uitgedrukt en dit heeft een bijzondere nadruk, zodat wij dit zo moeten opvatten: "Gij", Gij alleen, zijt mijn Zoon, Gij zijt mijn Zoon, op zo’n wijze en in zo’n verheven zin, als niemand anders mijn Zoon is (vergel. Gen. 49: 8). Maar in welke zin is Christus Gods Zoon? In een eigenlijke of overdrachtelijke betekenis? Dit moet blijken uit de volgende uitdrukking: "Ik heb U verwekt, " want dit verwekken wordt hier genoemd als de grond en reden van Christus’ goddelijk Zoonschap. Het Hebreeuwse woord wijst ons in de eigenlijke zin naar de natuurlijke geboorte, het wordt niet alleen gebruikt van het baren van vrouwen, maar ook zeer dikwijls van het verwekken van de mannen (vergel. Gen. 5: 9, 10). Het is dus alsof God de Vader zei: Gij zijt mijn Zoon, die Ik verwekt en uit Mijn eigen wezen voortgebracht heb; Gij zijt mijn Zoon in dezelfde allereigenlijkste zin, als waarin een mens de zoon is van zijn vader, die hem verwekt en voortgebracht heeft. De tijdsbepaling "heden" schijnt ons een gebeurtenis aan te wijzen die in de tijd is voorgevallen. Doch de Hebreeuwen hebben geen woord dat eigenlijk de eeuwigheid betekent en daarom zijn zij genoodzaakt die te omschrijven met woorden aan de tijd ontleend (vergel. Dan. 7: 9 Mich. 5: 1). Dit erkennen de Joden volmondig. "Heden" (zegt Philo) betekent de onbegrensde eeuwigheid, die geen einde heeft. Inderdaad de eeuwigheid is een voortdurend heden, waarin geen gisteren of morgen, geen verleden noch toekomende tijd plaats heeft. Hier komt nog bij dat het woord heden, in ons geval, veel sterker is dan als er stond van eeuwigheid; want de verwekking van de Zoon is een voortdurende, steeds blijvende daad, die daarom niet krachtiger kan worden uitgedrukt dan met een woord dat een altijd tegenwoordige tijd aanduidt.

En tot de engelen zegt Hij (vs. 5) wel in Ps. 104: 4 : "Die Zijn engelen maakt tot geesten ("winden en Zijn dienaars tot een vuurvlam. " Dat zijn zij naar hun wezen en de werking van hun macht en hiermee zegt Hij iets zo groots van hen, dat men zou denken, de rede kan niet hoger stijgen en geen natuur kan als heerlijker worden voorgesteld.

Om het leven, de grootheid en heerlijkheid van de natuur van de engelen te beschrijven kiest de Psalmist datgene uit de stoffelijke natuur tot een vergelijkend beeld wat in onze beschouwing daarvan het minst lichamelijk en aards, maar in zijn kracht en werking het machtigste en onweerstaanbaarste is: wind en vuurvlammen. Het eenvoudige, het fijne, het

onzichtbare, het reine, het machtige, het snelle van de natuur van die verheven wezens kon geen ander beeld op aarde zo schoon en zo waardig voorstellen als dit. Ook is er geen scherp en diep nadenken nodig om dit beeld te verstaan, het ontwikkelt zich vanzelf. Om echter niet zonder indruk te blijven van het verhevene en eervolle dat met dit beeld van de engelen wordt gezegd, moeten wij het plaatsen tegenover het beeld waarmee de menselijke natuur en het menselijk wezen wordt vergeleken (Ps. 103: 14vv. Job 14: 1v.), tegenover verwelkende bloemen en verdwijnende schaduwen. Wat een onmetelijk onderscheid met het oog op kracht en werking, op glans en heerlijkheid tussen de grashalm, die zo gemakkelijk vertreden of zo spoedig verdord is en de bloem, die in weinige dagen verwelkt, of de schaduw, die zo spoedig zonder spoor van leven en werken verdwenen is en daartegenover de stormwind, die de zee in beweging brengt, bossen neervelt, steden verwoest en de vlam in haar verhelderend licht, haar verwarmende gloed, haar liefelijke, heldere glans, of in haar vreselijke verwoestende heerlijkheid! Wat een onderscheid tussen de zondige en sterfelijke mens op aarde en de onzondige, onsterfelijke, heilige en heerlijke engelen van God in de hemel!

Waarschijnlijk dacht de schrijver in het bijzonder aan de Sinaïtische wetgeving, die door bemiddeling van de engelen volgens hoofdst. 2: 2 was gegeven en waarbij volgens Ex. 19: 16vv. (vgl. hoofdst. 12: 18vv.) God in storm en vuur neerdaalde op de berg.

Misschien komt hierbij ook de geschiedenis in 1 Kon. 19: 9vv. in aanmerking.

Maar tot de Zoon zegt Hij nog veel meer, als Hij Hem in Ps. 45: 7vv. rechtstreeks als God aanspreekt en Hem goddelijke eigenschappen en goddelijke krachten toekent: "Uw troon, waarop Gij als Koning zijt gezeten (Luk. 1: 32), o God, is in alle eeuwigheid, net als het rijk van God zelf (Dan. 6: 23; 7: 27
van uw Koninkrijk, de scepter,
zoals Gij die in Uw rijk draagt, is een rechte scepter, één die noch naar de rechter noch naar de linkerhand overbuigt.

Gij hebt in Uw leven op aarde rechtvaardigheid liefgehad en ongerechtigheid gehaat, zoals dat het goddelijk wezen meebrengt (Ps. 5: 5 Jes. 61: 8); daarom, tot belonende onderscheiding daarvoor, heeft U, o God, Uw God gezalfd, toen Hij U op Uw troon (vs. 8) verhief (Hand. 2:
4: 27
van de vreugde, tot het voeren van een
bestuur dat voor de onderdanen tot enkel zegen en zaligheid was en dit boven Uw medegenoten, boven alle andere vorsten.

De schrijver beschouwt duidelijk Psalm 45 niet als eenvoudig typisch Messiaans, maar als direct of profetisch Messiaans en vindt nu in de aanspraak "o God! " degene die in Jezus verschenen is, de nu op de troon van de majesteit in de hemel verhoogde Christus rechtstreeks God genoemd. Hij staat met deze opvatting op oud profetische bodem, want reeds Jesaja brengt in hoofdst. 61 van zijn profetie woorden van de Psalm op de Knecht van de Heere, de door God Gezalfde over, zoals ook de uitdrukkingen "raad, sterke God" in Jes. 9: 6 en "sterke God" in hoofdst. 10: 21 op het "o Held! " in vs. 4 en de aanspraak "God" in vs. 7 van onze Psalm terugzien en het gezegde in Zach. 12: 8 "en het huis van David zal zijn als goden (als huis van God), als de Engel van de Heere voor hun aangezicht, " hangt eveneens hiermee samen. De oudtestamentische profetie onderscheidt in de Koning, waarop Israël de hoop van zijn heerlijkheid heeft gevestigd, een goddelijke en een menselijke zijde; evenzo ook volgens onze schrijver de hier aangehaalde Psalm. Volgens de ene heet Hij God (vgl. Jer. 23: 6), volgens de andere is Hij Gods Gezalfde. Als zodanig nu is Hij boven Zijn medegenoten,

waarbij men zeker aan de koningen van de aarde, aan alle door God aangestelde aardse machten moet denken, gesteld, terwijl God Hem ten gevolge van het feit dat Hij gerechtigheid heeft liefgehad en ongerechtigheid gehaat, voor hen allen met de olie van de vreugde gezalfd heeft: want het is het liefelijkste, zaligste, roemrijkste van alle koninkrijken dat voor Hem, de Verhoogde weggelegd is. De aard van dit Koningschap wordt van verschillende zijden beschreven; de hoofdzaak voor onze schrijver is echter dat Hij, die zo eindeloos en rechtvaardig en heilig en zalig heerst, God heet en in een verhouding van God tot God staat, dat is het toppunt van Zijn verhevenheid boven de engelen.

En verder zegt Hij tot de Zoon in Ps. 102: 26-28, Hem, zoals hiervoor met "God" nu met "Heere", d. i. de HEERE ("Ge 2: 6" en "Ps 110: 1 aansprekend: "Gij Heere ("Ps 102: 27 hebt in het begin de aarde gegrond en de hemelen zijn werken van Uw handen.

Die, dat is de hemelen (Jes. 34: 4) en daarmee natuurlijk ook de aarde (Jes. 51: 6 Openb. 11), zullen vergaan (Matth. 24: 35), maar Gij blijft altijd en zij zullen allen als een kleed verslijten, dat door lang gebruik is afgedragen en nu wordt afgelegd om tegen een nieuw en beter verruild te worden (Jes. 65: 17; 2 Petr. 3: 13

En als een dekkleed of mantel zult Gij ze ineenrollen (vgl. Jes. 34: 4) en zij zullen ten gevolge van deze daad veranderd worden, van aard en gesteldheid verwisselen, maar Gij zijt dezelfde en uw jaren zullen niet ophouden; nooit zal daar een einde aan komen.

De christenen uit de Joden te Jeruzalem en in het heilige land, tot wie de schrijver zijn woord richt, hingen nog sterk de verkeerde Schriftopvatting van de Joodse Schriftgeleerden aan, in wier school zij waren gevormd. Dat was niet meer de opvatting van de Schrift als van de profeten, zoals wij reeds eerder zagen bij de tekst uit Psalm 45: 7v. Heb 1: 9 en zoals wij ook ten opzichte van Ps. 102 bij Jesaja zagen, waarnaar hetgeen in de Schrift wordt gezegd van de HEERE, die tot Zijn volk kwam als van de Zoon van God, de Knecht van de Heere, de Messias, moet worden verklaard, in wie toch de toekomst van de HEERE wordt teweeggebracht. De schriftverklaring was oorspronkelijk zo christologisch geweest, dat bijv. Deut. 32: 39 ook nog later in de Joodse synagogen zo verklaard werd: "Als het woord van de HEERE Joh 1: 1 openbaar zal worden om Zijn volk te verlossen, zal Hij (de HEERE) tot alle volken zeggen: "Ziet nu, dat Ik ben die is en die was en die zijn zal en er is geen ander God is behalve Mij. Ik in Mijn woord (de Logos) maak dood en maak levend; Ik heb geslagen het volk van het huis van Israël en Ik genees het aan het einde van de dagen en er is niemand die redt uit de handen van God en Zijn legerscharen, die zich tegen hen in slagorde zullen stellen.
Maar de Schriftopvatting van de latere schriftgeleerden en farizeeën was ten gevolge van een abstract monotheïsme, evenals ook het vulgaire rationalisme aan het einde van de vorige en aan het begin van deze eeuw dat huldigde, zover van dat van de profeten verwijderd, dat de farizeërs in het onderzoek dat Jezus in Matth. 22: 41vv. bij hen hield, zeer beschaamd werden. Als voor hen de naam van Messias als van Zoon van God een zo gewone was dat het één voor hen evenveel zei als het andere (Joh. 1: 49 Matth. 14: 33), dan erkenden zij toch dat Zoonschap van God niet in zijn eigenlijke, ware betekenis Mt 16: 16 en veroordeelde de hoge raad Jezus als godslasteraar omdat men Hem, ook als Hij Zich voor Messias verklaarde, toch meende het recht niet te mogen toestaan om Zich in een hogere zin dan waarin men nu eenmaal het Zoonschap van de Heere van de Messias opvatte, voor Gods Zoon te verklaren (MATTHEUS. 26: 63vv. Joh. 19: 7), zodat men dus eigenlijk niet wist wat men deed (Luk. 34). Voor de eerste christelijke gemeente nu was Jezus Christus, haar Heer, krachtig bewezen Zoon van God te zijn naar de Geest van de heiligmaking uit de opstanding van de doden (Rom. 1: 4); maar de latere Jeruzalemse gemeente in die tijd, waartoe onze brief aan de

Hebreeën behoort, was sedert farizees-wettische geest bij hen de overhand had gekregen, in haar denkwijze omtrent de persoon van Christus ook meer en meer tot het standpunt van het toenmalig ebionitisme verzonken. Door deze stroming werd Hij gehouden voor een uitnemend mens, die bij de doop goddelijke kracht had gekregen, maar toch werd Hij voor een mens gehouden en het bestaan van een wezenlijke goddelijke natuur in Hem geheel ontkend. Hierdoor wordt het dan verklaarbaar dat deze gemeente, toen de zware beproeving die boven bij vs. 2 Heb 1: 2 genoemd is, over hen kwam, omtrent het christendom in twijfel kon komen en in gevaar om tot het Jodendom terug te keren, als de meer schitterende, meer bevestigde en een beter lot aanbiedende godsdienst. Hierdoor wordt het dan ook verklaarbaar waarom onze schrijver het artikel van Christus als Zoon van God zo zeer op de voorgrond plaatst en dat in zijn ware betekenis zo uitvoerig uit oudtestamentische bijbelplaatsen voorstelt, op grond van een schriftverklaring, door de profetische opvatting en verklaring gewettigd. Was nu eerst van deze zijde in het ebionitisme van de gemeente, in het armzalige van haar voorstellingen omtrent de goddelijke persoon van Christus bres geschoten, dan kon het overige bolwerk van hun vastigheden tegen hetgeen de leiding van de Heere nu met haar voorhad, eveneens neergeworpen worden.

En tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd, zoals Hij in Ps. 110: 1 tot Hem zegt, die David in de Geest zijn Heer noemt (MATTHEUS. 22: 41vv.):
"Zit aan Mijn rechterhand, totdat ik uw vijanden zal gemaakt hebben tot een voetbank voor Uw voeten? "

Hand. 2: 34; 1 Kor. 15: 25

Zijn zij, de engelen, niet integendeel, zoals behalve uit Ps. 104: 4 ook uit Ps. 34: 8; 91: 11vv. allen, zelfs de voornaamste onder hen niet uitgezonderd, dienende geesten die door God, als Hij ze tot Zijn dienst wil gebruiken, uitgezonden worden omwille van degenen die de zaligheid, door de boven hen verheven Zoon voor de wereld verworven, beërven zullen?

Op de twee eerste paren van antithesen (vs. 5, 6 en 7-12), die Zoon en engel tegenover elkaar stellen om de verhevenheid van de Zoon en Zijn naam boven de engelen voor te stellen, volgt in vs. 13v. een derde soortgelijk paar. De voortgang is dus chiastisch (kruisweegs): eerst worden tegenover de Zoon de engelen, dan tegenover de engelen de Zoon, nu weer tegenover de Zoon de engelen gesteld. Geen Psalm wordt in het Nieuwe Testament zo dikwijls (niet minder dan tien maal: MATTHEUS. 22: 44 Mark. 12: 36 Luk. 20: 42 Hand. 2: 34v. 1 Kor.
25 Hebr. 1: 13; 10: 12; 5: 6; 7: 17 en 21 geciteerd als de 110e, waarnaar de schrijver hier verwijst. Ook staan alle nieuwtestamentische teksten, die over Christus zitten aan de rechterhand van God spreken in rechtstreekse betrekking en in verband met deze Psalm, waarin dat nieuwtestamentische feit het eerst deze uitdrukking heeft gevonden. Hij werd dus in de tijd van Jezus en de apostelen voor de Messiaanse hoofdpsalm gehouden.

Hoe de engelen geheel anders deelnemen aan het werk van God tot zaligmaking zegt de schrijver met zijn eigen woorden: zij zijn "dienende geesten, " dit is het eerste; "tot dienst uitgezonden" is het tweede; "omwille van degenen die de zaligheid beërven zullen, " het derde. Zij die zelf geen redding nodig hebben, worden, daar de wil van God alleen doelt op een redding van de mensheid die in de dood ligt, van daar waar de mens Jezus aan de rechterhand van God op de troon zit, tot dienst van degenen ontboden, voor wie die redding bedoeld is.

De aanroeping van engelen als helpers in de nood of als middelaars ter zaligheid is even verwerpelijk als de loochening van hun bestaan of van het gebruik van hen door God in Zijn dienst terwille van hen die de zaligheid zullen beërven, onbijbels is. De hun hierdoor aangewezen plaats sluit elke hun te wijden cultus uit, terwijl aan de andere kant hun gesteldheid als geesten de zinnelijke voorstelling van hun gedaante naar het gebied van de fantasie en van de kunst verwijst, maar hun gebruik ten dienste van God een voorbijgaande verschijning en werkzaamheid op aarde in de meest verschillende vormen mogelijk maakt.

In oude tijden werden de kinderen van God met hun zichtbare verschijning bevoorrecht en heden ten dage is de hemel, hoewel voor ons onzichtbaar, nog steeds geopend en de engelen van God klimmen op en dalen neer voor de Zoon van de mensen en bezoeken de erfgenamen van de zaligheid. De serafs vliegen nog met brandende kolen van het altaar om de lippen van uitverkoren mensen aan te roeren. Indien onze ogen geopend waren, zouden wij vurige wagens en paarden rondom de dienstknechten van de Heere aanschouwen; want wij zijn gekomen tot de vele duizenden van de engelen, die allen wachters en beschermers van het koninklijke zaad zijn. Het is geen dichterlijke figuur, wanneer Spencer zegt:

Zie, hoe ze vaak op gouden wiek de lucht Doorklieven, als vervolgers in hun vlucht, Die tegen ‘s vijands heir ons helpen strijden!

Tot wat een hoge eer worden de uitverkorenen verwaardigd, daar de schitterende hemelgeesten hun dienaren worden! In wat een verheven gezelschap zijn zij opgenomen, sedert zij gemeenschap hebben met vlekkeloze hemelingen! Hoe goed worden wij verdedigd sedert de twintigduizenden van Gods wagens tot onze verlossing gewapend zijn! En aan wie zijn wij dit alles verschuldigd? Laat de Heere Jezus Christus ons voor eeuwig dierbaar zijn, want door Hem zijn wij gezet in de hemelen, ver boven alle machten en krachten. Hij legert Zich rondom degenen die Hem vrezen.

De engelen blijken in de Heilige Schrift zeer voortreffelijke wezens te zijn, in sterkte en kracht meer dan de mensen; als geesten, d. i. als wezens die, indien zij ook tot handhaving van hun persoonlijkheid een zeker orgaan nodig hebben, nochtans geen ander dan een zeer geestelijk bekleedsel (d. i. een geheel ander dan ons zinnelijk lichaam ook na de verheerlijking) bezitten. Zij zijn door God geschapen voor de eeuwigheid, hebben dus een bestaansbegin gehad, maar zullen geen levenseinde hebben, behoren tot een andere kring van voorwerpen dan wij, d. i. niet tot de zinnelijke en zienlijke, maar tot de onzichtbare wereld, die in de Schrift de hemel genoemd wordt; nochtans kunnen zij met de zinnenwereld in aanraking komen, daarin verschijnen en een zekere werking uitoefenen. Deze verschijningen zijn geen uiterlijke vertoningen van hun innerlijk wezen, die om gezien en doorzien te worden zonder twijfel die trap van gelijkheid aan hen vereisen, die aan de gelovigen als toekomstig beloofd is; maar aanneming van gedaanten, waarin zij zich, sprekend en handelend, aan mensen kunnen tonen en waarbij de glans en heerlijkheid die hen omstraalt met een onweerstaanbare indruk op hun heiligheid en hemelse herkomst wijst. De voorstellingen van hun persoon als met veel vleugels, ogen en dergelijke, duidt op de eigenschappen die in hen en op de werkzaamheden, waartoe zij geroepen zijn. Hun werking is aan de wil van God onderworpen, niet onbeperkt, niet onweerstaanbaar, niet rechtstreeks als van dienaren van de voorzienigheid, dienaren van de Geest van God, niet als van zijn plaatsvervangers. Zoals al wat God geschapen heeft, zo zijn ook de engelen oorspronkelijk goed. De goede, want niet allen hebben de goede oorsprong bewaard, de goede engelen, van wie wij hier alleen spreken willen, zijn ook door keuze goed gebleven en nu voorts aan geen verandering onderworpen, maar in het goede bevestigd. God ziet altijd dat zij goed zijn. Als er gezegd wordt dat Hij ook

vlekken in hen ziet, is er geen sprake van zondesmetten, maar van een, alleen tegenover Zijn volstrekte volmaaktheid uitkomende, betrekkelijke onvolmaaktheid. In de Schrift dragen zij de schoonste namen van godebehagelijkheid, heiligheid, heerlijkheid, kracht. Zij heten heilige engelen, uitverkoren engelen, engelen van het licht, Gods kinderen, krachtige helden, engelen van Gods kracht. Zij worden voorgesteld als ziende het aangezicht van God, als begerig in te zien in Zijn genadebesluiten; als degenen die God eeuwig loven, geen rust hebben dag of nacht, Gods woord doen en de stem van Zijn woord gehoorzamen; voorbeeldig voor allen die daar op aarde tot God zeggen: Uw wil geschiede. Hun gelijk te zijn, wordt als een trap van hoge zaligheid en heerlijkheid voorgesteld. Zij vermeerderen niet, maar zijn als een enorme hemelse legermacht; Enochs profetie spreekt van vele duizenden. Daniëls gezicht van duizend maal duizenden en tienduizend maal tienduizenden; wie herinnert zich niet het aandoenlijk woord van zijn Zaligmaker in Gethsémané, waarin Hij van meer dan twaalf legioenen engelen sprak. Zij zijn, hoewel gelijk in heerlijkheid en roeping, verschillend, zoals de voorstelling van een leger meebrengt en de namen en titels van aartsengelen, overheden, machten, tronen en heerschappijen ons tonen. Als zodanig verkondigen zij allen en loven zij de macht en de heerlijkheid en de wijsheid en de liefde van Hem, die alleen onsterfelijkheid heeft en een ontoegankelijk licht bewoont, die geen mens gezien heeft, noch zien kan en voor wie ook de hoogst verhevenen uit hun talloze menigte het aangezicht als met vleugels bedekken. De engelen, heilige, heerlijke, krachtige, hoogste van de geschapen wezens, zijn in hun onderscheiden, ook in de hoogste rangen, gedienstige (dienstdoende) geesten. De naam zelf van engelen betekent: boden, gezanten. Zij worden voorgesteld als staande voor de troon, waarop God in de almacht en rust van Zijn heerlijkheid gezeten is; staande, met de uitdrukking van de diepste eerbied, de gehoorzaamste bereidwilligheid. Denk aan de serafim bij Jesaja: ieder had zes vleugels, met twee bedekte hij zijn aangezicht en met twee bedekte hij zijn voeten en met twee vloog hij. Zij dienen Gods voorzienigheid, Gods openbaring, Gods raad, als noodzakelijk en ook als gewillig dienende. Daarin is hun zaligheid en hun heerlijkheid; daarin hun bestemming. Hun volkomen vrijheid is gewillige afhankelijkheid van de Allerhoogste, die hen tot Zijn dienst geschapen en geroepen heeft en gebruikt; die Zijn engelen maakt tot geesten en Zijn dienaren tot een vuurvlam. Zoals de natuur met haar ingeschapen krachten Gods wil gehoorzaamt, zo gehoorzamen Hem in de engelen de persoonlijke krachten van de geestenwereld, doch niet blindelings, maar aanbiddend, maar eenswillend, maar lovend en dankend. Zelf dienend en aanbiddend, zoals het aan het schepsel, ook op de hoogste trap van de geschapen wezens betaamt, komt dus aan de engelen, ook niet aan de verhevenste onder hen, enige dienst of enige aanbidding toe. De heerlijke engel, die zulke heerlijke dingen aan de apostel-profeet toont, wijst haar met siddering af en noemt zich zijn mededienstknecht en die van zijn broeders. Van de engelen staat geschreven dat zij tot dienst uitgezonden worden, ten behoeve van hen die de zaligheid beërven zullen, d. i. van allen die tot het Godsrijk behoren, waartoe zij behoren. En deze dienst is in hun betrekking gegrond. Er is geen twijfel of het Godsrijk heeft, zoals een algemene zaligheid, het genot van de liefde van God en ook één enig doel: Gods hoogste verheerlijking. God is het heerlijk middelpunt en rondom Hem bewegen zich al de Zijnen, engelen en mensen, in een gesloten kring. De mens, naar Gods beeld en gelijkenis geschapen om de kroon van de zichtbare schepping, ja van alle geschapen wezens te zijn, was zonder twijfel, zoals de lust en liefde van God, zó ook de lust en liefde van Zijn engelen. Als deze "gejuicht hebben bij het leggen van de hoeksteen van de aarde, " veel meer hebben zij zonder twijfel gejubeld toen uit het stof van de aarde dit heerlijke wonder van Gods scheppende almacht verrees. Helaas! De zonde, die zo droevig een scheiding maken moest tussen God en de mens en hem aan de dienst van de boze engelen verbond, stelde ook een kloof tussen hem en de goede engelen. God dreef de mens uit de hof van Eden en het aangezicht en vlammig zwaard van de cherubim, die de hof bewaakten, moest tegen de mens zijn. De mensheid behoorde rechtens niet meer tot het

Godsrijk: zij moest er toe hersteld, toe teruggebracht worden. En diezelfde Middelaar, die de tot dat heil bewaarde mensheid met God verzoende, verzoende ook mens en engel. Het grote huisgezin van de Godsgemeente, waarin de verloste mensen weer de kinderen en de engelen de dienaren zijn zouden, werd door hem tot liefde en gemeenschap hersteld. Dit was "de verborgenheid van Zijn wil naar Zijn welbehagen, dat Hij voorgenomen had in Zichzelf, om in de bedeling van de volheid van de tijden weer alles bijeen te vergaderen in Christus zowel wat in de hemel als wat op de aarde is"; Zijn welbehagen dat in Christus al de volheid wonen zou en dat Hij door Hem vrede zou maken door het bloed van Zijn kruis, door Hem alle dingen verzoenen zou tot Zichzelf, hetzij de dingen die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn. In Jezus, de Middelaar van het Nieuwe Testament, is de algemene vergadering van de engelen en de gemeente uit de mensen in de hemelen opgeschreven één. Het grootste doel van de verlossing is bereikt, wanneer God te midden van deze ene gemeente van engelen en zalige mensen woont en troont en verheerlijkt wordt, in de meerdere en volmaakte tabernakel, niet met handen gemaakt, waarvan de tent van de samenkomst van God met Zijn volk binnen gordijnen met cherubswerk en tussen de cherubim op het verzoendeksel tronend, een voorafbeelding geweest is. Vandaar dat de hemelse gemeente van de engelen zo’n groot belang stelt in de dingen die van de kerk van God op aarde worden aangediend; dat van de engelen gezegd wordt dat zij "begerig zijn in de raad van het heil een blik te slaan, " dat zij die tot gedurig onderwerp van hun lofzang maken; dat de toevoeging van de volkeren tot de gemeenschap van het heil in de Schrift genoemd wordt "een bekendmaking door de gemeente van de veelvuldige wijsheid van God aan de overheden en de machten in de hemel; "dat er blijdschap is voor de engelen van God over iedere zondaar die zich bekeert, dat zij zich noemen: mededienstknechten van de dienaren van de gemeente op aarde en dat deze wederkerig "engelen van de gemeente, engelen van de Heer van de legerscharen" worden genoemd. Vandaar ook dat hun dienst alleen van hen gevergd en door hen met grote blijdschap verleend wordt, tot het brengen van menige blijde boodschap op aarde, die met de raad van het heil in verband staat; dat de gewichtigste ogenblikken van de voorbereiding en vervulling van dat heil door engelenverschijningen, engelenboodschappen, engelenliederen, engelenprofetiën gevierd worden; dat de vrede op aarde en het welbehagen van God in mensen, om de Zoon van Zijn welbehagen, de hoogste hemelen van het "ere zij God" uit hun mond weergalmen doet. Vandaar dat de uitverkoren engelen op de grote dag van Christus Zijn uitverkoren gemeente uit de mensen tegemoet zullen gaan, met een bazuin van groot geluid en haar bijeen vergaderen uit de vier windstreken, van het ene uiterste van de hemelen tot het andere uiterste; terwijl opnieuw van de heiligen van de aarde gezegd wordt dat zij (in en met Christus) de engelen oordelen zullen. Vandaar tenslotte dat de gedienstige geesten van de hemel, door alle tijden van haar bijeenvergadering, lijden en strijd, tot op de dag van de openbaarmaking van alle dingen toe, de natuurlijke en zeer gewillige beschermers van de gemeente en van haar bijzondere leden geweest zijn, die voor en met haar tegen de wereld en de boze gestreden hebben, strijden en zullen strijden, totdat de grote stem in de hemel gehoord wordt: "Nu is de zaligheid en de kracht en het koninkrijk gekomen van onze God en de macht van Zijn Christus, want de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God, is neergeworpen. " Vandaar dat wij, zowel vóór en na Christus, zo menig engel tot bescherming en uitredding van zo menig uitverkorene zien uitgezonden; en dat de apostel zich met vertrouwen beroept op de levende geloofsovertuiging van de broeders, aan wie hij schrijft, dat zij niet allen dienstdoende geesten zijn, die uitgezonden worden ten behoeve van hen die de zaligheid beërven zullen.

HOOFDSTUK 2

DE LEER VAN CHRISTUS MOET WORDEN AANGENOMEN

vs. 1-18. De christenen te Jeruzalem meenden aan het oudtestamentisch godswoord trouw te moeten blijven, daar het hun van de hemelen was gegeven, zoals door de dienst van de engelen, die bij de openbaarmaking was gegeven, zo vast gewaarborgd was. Bij deze zaak grijpt de schrijver hen nu aan, nadat de verhevenheid van Christus boven de engelen hun uit de Schrift is aangewezen. Hij doet dit om hen te doen weten dat, als zij de afval van dat godswoord reeds als een strafbare zonde beschouwden, zij zich aan een nog zwaardere verantwoording zouden blootstellen, als zij aan de zaligheid, hun in het Nieuwe Testament aangeboden, de rug wilden toekeren. Deze toch was hun eerst door de Heere zelf gepredikt en door Zijn apostelen was zij vervolgens tot hen gekomen. Door tekenen en wonderen en velerlei krachten en gaven van de Geest had God de woorden van het apostolisch getuigenis bevestigd (vs. 1-4). Zij mogen nu echter niet daartegen aanvoeren: ja, als de zaligheid van het Nieuwe Verbond zoveel heerlijker moest zijn dan het woord van God in het Oude Testament, dan hadden veeleer bij de verkondiging daarvan hemelse woorden moeten worden gebruikt, maar niet een Mensenzoon, die beneden de engelen was vernederd en diens menselijke getuigen. Om deze tegenspraak, die hij volgens de hele gesteldheid van de harten van de leden met reden vreest, geheel te weerleggen of te voorkomen, leidt de schrijver hen tot het juist begrip van Gods raadsbesluit tot zaligheid van het menselijk geslacht, dat alleen ten uitvoer kon worden gebracht door de Mensenzoon, die beneden de engelen was vernederd en tenslotte zelfs aan de dood overgegeven (vs. 5-15). Vervolgens zegt hij hun nog in het bijzonder dat deze Zoon van de mensen juist voor hun volk, voor het zaad van Abraham, nog in bijzondere zin één van hun gelijken en een Hogepriester geworden is die hen volkomen helpen kan (vs. 16-18).

Daarom, omdat volgens de zojuist aangehaalde bewijsplaatsen uit de Schrift Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, zo hoog verheven is boven de engelen, de middelaars van het Oude Verbond, moeten wij, die nu tot het Nieuwe Verbond behoren, nadat wij tevoren leden van het Oude geweest zijn, ons des te meer houden aan hetgeen door ons in deze dagen van het Nieuwe Testament (vs. 2) gehoord is. Daaraan moeten wij ons vasthouden en er ons niet van laten afkeren, opdat wij nooit afdrijven, als door een stroom voortgesleept worden, zoals zeker zou plaatshebben, indien wij het wilden loslaten.

Het begrip van het evangelie, dat Lukas graag omschrijft (alleen in Hand. 15: 7 en 20: 24 gebruikt hij het woord) wordt hier uitgedrukt door "hetgeen door ons gehoord is", omdat het hier niet aankomt op de inhoud, maar op de vorm boven alle andere wijzen van openbaring. Het evangelie zou overgave eisen en verdienen, op welke wijze het ook was uitgedrukt en vernomen. De alles overtreffende wijze, waarop het openbaar is geworden, brengt de noodzaak mee die in de zaak ligt opgesloten en waarvan de inachtneming plicht is, dat wij des te meer onze aandacht erop moeten vestigen en ons hart erop moeten zetten.

Het "te meer" wijst een maat aan die onder andere omstandigheden, namelijk als Hij door wie God in deze laatste dagen tot ons heeft gesproken, niet was wat Hij is, niet zo groot zou zijn, een bijzondere grote mate van achtslaan op het gehoorde.

De wereld denkt dat zij in haar voortgang het godswoord ten onder zal brengen; maar nee, de gerechtigheid van God als bergen gegrondvest blijft staan, alles blijft volgens Zijn woord, alleen de arme mens gaat daaraan voorbij en al de daarin aangeboden zaligheid.

Want indien a) het woord, door de engelen gesproken, het woord van het Oude Testament in de wet van Mozes ("Ex 19: 25" en "De 32: 2, vast is geweest, het karakter van een onverbreekbare goddelijke instelling had en b) alle overtreding, elke handeling tegen dat woord en alle ongehoorzaamheid in het geen gevolg geven aan zijn voorschriften rechtvaardige vergelding, straf, in overeenstemming met de misdaad, ontvangen heeft,

Hand. 7: 53 Gal. 3: 19 b) Gen. 19: 17, 26 Deut. 27: 26

a) hoe zullen wij het oordeel van de verdoemenis (1 Thessalonicenzen. 5: 3) ontvluchten, indien wij op zo'n grote zaligheid, als die in het woord van het Nieuwe Testament, in het evangelie van Jezus Christus ons wordt aangeboden (2 Petrus 1: 13 Hand. 13: 26 geen acht slaan (hoofdstuk 10: 29) 12: 25)? En die zaligheid is groot, b) die, begonnen verkondigd te worden door de Heere (Hand. 10: 36v.) aan ons in rechtstreekse voortgang en dus met alle zekerheid en vastheid, en bevestigd is aan ons die Hem gehoord hebben, die uit Zijn eigen mond hebben vernomen wat de Heere heeft gepredikt (Luk. 1: 2).

Hebr. 12: 25 b) MATTHEUS. 4: 17 Mark. 1: 14

De geschiedkundig geopenbaarde wet wordt genoemd: "het woord door de engelen gesproken" zonder in tegenspraak te zijn met het getuigenis van het Oude Testament, dat God het heeft gesproken. Evengoed als men alle geschiedkundige openbaring van God van Zichzelf, waarvan de mens bewust werd, kende als een door de dienst van zijn geesten als middelen teweeggebracht, evengoed wist men ook dat Israël zijn Wet van God maar door engelen verkregen had. Zij kwam van God en niet uit menselijk willen en denken, maar zo dat God op de wijze waarop Hij tot de mensen kwam, verborgen en tegelijk openbaar was, omdat zij tot hem kwam door gebeurtenissen die tot het leven van de geschapen wereld behoorden.

Mozes heeft de wet niet gemaakt maar ontvangen, doch de stem die de tien woorden sprak, de vingers die ze schreef, konden niet rechtstreeks als van God worden voorgesteld, deze uiterlijke wijze van openbaring zijn door de medewerking van hogere schepselen teweeggebracht.

Op de Sinaï sprak wel de HEERE, maar Zijn rede was door bemiddeling van engelen hoorbaar geworden. Hij sprak dus slechts indirect, niet rechtstreeks, zoals in het Nieuwe Verbond want de mens Jezus is in Zijn persoon geen ander dan de eeuwige Zoon, doch de engelen, van wie de HEERE Zich bediende, waren in hun persoon anderen dan de HEERE zelf.

Met de waardigheid van de Middelaar van het Nieuwe Testament en met de grootheid van de door Hem in het evangelie aangeboden zaligheid staat in overeenstemming de zware verantwoordelijkheid van de hoorders van het evangelie en de zekerheid van het verloren gaan van hen, die het verachten.

Het kind is meer verschuldigd dan de knecht.

Aan wie veel gegeven is, van die zal ook veel geëist worden. In het Nieuwe Testament is het licht van de openbaring veel helderder en heerlijker dan het in het Oude Testament bij de belofte en de voorbeelden geweest is. Bedenkt gij, die in de laatste dagen leeft, welke verplichting dat op u legt! Wij dingen niets af van de waarde van de wet, aan Israël gegeven. Zij was van God afkomstig en Hem waardig. Haar geboden waren wijs, heilig en goed en zij was volkomen berekend naar de behoeften van het volk. Maar ach, hoe veelvuldig waren haar inzettingen! Wat een brandoffers en zoenoffers en dankoffers, wat een wassingen en reinigingen werden door haar voorgeschreven! Zij legde een juk op de schouders dat, naar de verklaring van Petrus zelf, door niemand was te dragen. En hoe streng was zij! Zij sprak als tot

dienstknechten. Zij eiste gehoorzaamheid, volkomen gehoorzaamheid aan haar geboden, en hoewel zij de kiem in zich bevatte van de mildere bedeling waaronder wij leven, hoewel zij God ook als genadig en barmhartig en groot van goedertierenheid deed kennen en voor sommige overtredingen offers vergunde, waardoor haar verzoening afgebeeld en verzekerd werd, zodat het beschuldigend geweten zonder het gevoel van schuld te verliezen echter gerustgesteld werd en die naar het grote offer heen wezen, dat eens gebracht zou worden voor de zonden van de wereld, toch predikte zij God meestal als de vlekkeloos Heilige en onkreukbaar Rechtvaardige en stelde Hem voor als een wreker van de ongerechtigheid van de mensen. Wie deinst niet terug als hij een berg ziet roken? Wie schrikt en beeft niet als hij zich de ontzettende tekenen voor de geest haalt, waaronder de wet van de HEERE werd afgekondigd? Wie de berg naderde, moest een gewisse dood sterven, ja zo vreselijk was het gezicht, dat de vertrouweling van de Heere, dat Mozes zelf beefde.

Stellen wij nu hier tegenover het evangelie, of de bedeling van het Nieuwe Verbond, waaronder wij leven, dan voelen wij dat onze schrijver met het hoogste recht spreekt van de zaligheid die aan ons is verkondigd; maar dan straalt ons tevens al de kracht van zijn gewichtige vraag in de ogen. God zij dank! Wij zijn niet gekomen tot de tastbare berg en het brandende vuur en de duisternis en het onweer en tot het geklank van de bazuin en de stem van de woorden, die zij die ze hoorden baden, dat het woord tot hen niet meer zou gesproken worden. Wij zijn gekomen tot de berg Sion en de stad van de levende God, tot het hemelse Jeruzalem en de vele duizenden engelen en tot de Middelaar van het Nieuwe Testament Jezus en het bloed van de besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel. Op Horebs top vertoonde Zich God in al Zijn grootheid en majesteit; maar op Golgotha zien wij Hem, ja ook in Zijn heiligheid, maar bovenal in Zijn weergaloze liefde. Van Horebs top ontzei Hij Israël de toegang tot Zich en niemand dan Mozes kon tot Hem naderen; maar op Golgotha nodigt de Vader van alle genade ons tot Zich, al zijn wij nog zo ver van Hem afgeweken. Van Horebs top eiste Hij de stipte volbrenging van Zijn bevelen, onder de vreselijkste bedreigingen; maar op Golgotha wordt ons genade en vergeving, volkomen vergeving van al onze zonden verkondigd en de ene eis die Hij doet aan ons is dat wij geloven, opdat wij, vervuld van Zijn liefde, tot dankbare wederliefde geroepen worden en niet als slaven, maar als kinderen, niet uit vrees, maar gewillig, ijverig zijn in alle goede werken. Maar is het ongehoorzame kind niet nog strafwaardiger, naarmate het meer blijken van de tedere liefde van de vader heeft ontvangen? Is een volk dat opstaat tegen de koning, die het met vaderlijke welwillendheid regeert, niet schuldiger dan wanneer het gebukt gaat onder een ijzeren scepter? Indien dan zij die het juk van de wet moesten dragen, niet zijn ontkomen, hoe zullen wij dan ontkomen, indien wij op zo’n grote zaligheid geen acht slaan, als die aan ons is verkondigd? Hierbij komt dat het woord van de wet slechts door Engelen is gesproken, maar het evangelie door de Heere is verkondigd. Engelen en de Heere staan hier tegenover elkaar en hoe oneindig ver munt Hij boven hen uit: Herinneren wij ons slechts wat de schrijver in het vurige hoofdstuk van Hem en van de engelen getuigt! Maar indien zij nu niet zijn ontkomen die het woord, door engelen gesproken, veronachtzaamden, hoe zouden wij dan ontkomen, als wij geen acht namen op de zaligheid die door de Heere is verkondigd! Onze schuld zou dan nog veel groter zijn; want een groter gezant kon God niet zenden, dan Zijn eigen Zoon en meer liefde kon Hij ons niet bewijzen, dan Hem voor ons over te geven.

God getuigt bovendien mede door oorgetuigen van de tot ons gekomen zaligheid omtrent het betrouwbare van hetgeen daarin wordt verkondigd (Hand. 13: 26; 16: 17; 28: 28, door tekenen en wonderen en velerlei krachten (Rom. 15: 19 Mark. 16: 20 Hand. 4: 30; 5: 12vv.) en het toedelen van de Heilige Geest in allerlei gaven, die Hij verleende naar Zijn wil (1 Kor. 8vv.). Waarom wij zoveel te minder zullen ontkomen, onstraffelijk zullen worden bevonden, als wij ons niet laten gezeggen door hetgeen wij horen, ligt deels in de inhoud daarvan, deels en in de eerste plaats in de wijze waarop het tot ons is gekomen.

In hoeverre het in de inhoud ligt, is eerst aangegeven door "zo'n grote zaligheid" en vervolgens in de bijzin nader uiteengezet "die, begonnen zijnde enz. " De redding (zaligheid) zegt de schrijver en wat voor een redding die de inhoud uitmaakt van het nu uitgegane woord van God, is volgens de eerste bekendmaking door de Heere, gegeven aan hen die ze Hem hebben horen meedelen, op een wijze die alle onzekerheid uitsluit. Aan het feit dat de zaligheid, waarvan nu voor ons wordt gesproken, eerst door de Heere bekend is geworden, denkt hij nu als in een tussenzin, om er daarna de nadruk op te leggen dat en hoe het door degenen die het Hem hebben horen bekend maken, aan ons is doorgegeven. Ditmaal is het woord van God ons zo nabij gekomen: eerst door de Heere verkondigd, die op aarde gewandeld en als mens tot mensen gesproken heeft, is het vervolgens door degenen die Hem gehoord hebben, aan anderen openbaar gemaakt. Hoe geheel anders dan wanneer het door engelen bekend was gemaakt, zodat het voor degenen die het hoorden als een woord uit een vreemde wereld was! Aan de andere kant is "aan ons bevestigd" de zaligheid die de inhoud van het woord van God is, het is ons bekend geworden op een wijze die alle twijfel buitensluit en de waarheid waarborgt, doordat God getuigenis gaf aan de verkondiging van hen die het uit de mond van de Heere hadden vernomen, om te getuigen dat het waarheid was, door tekenen en wonderen en velerlei krachten en het toedelen van de Heilige Geest van de een of andere aard naar Zijn wil, maar altijd door hetgeen midden onder ons geschiedde. Zo op menselijke wijze nabij dus en toch zo op goddelijke wijze gewaarborgd is de bekendmaking van deze zaligheid tot ons gekomen, terwijl de overbrenging van de wet er een was die tegelijk boven het menselijke en beneden het goddelijke stond.

Zoals in vs. 3 staat "aan ons bevestigd is door degenen die Hem gehoord hebben" kon de apostel Paulus, die er anders zo'n grote nadruk op legt dat hij zijn evangelie niet minder rechtstreeks dan de Palestijnse apostelen van Jezus had, niet schrijven. Hij had, als hij zijn eigen apostolaat op de achtergrond had willen laten treden (Judas 1: 17v.) moeten schrijven "aan u" om niet in tegenspraak met zichzelf te komen. Zoals de woorden hier gelezen worden, zijn het woorden van een leerling van de apostelen aan een door apostelen gestichte gemeente.

Om goede redenen heeft God bij die wijze van verkondiging (vs. 3v.), niet weer zoals bij de openbaring van de wet van het Oude Testament (vs. 2), waaraan gij zo'n grote betekenis hecht, gebruik gemaakt van engelen als werktuigen. Want Hij heeft de toekomende wereld niet aan de engelen onderworpen, waarin een nieuwe orde van zaken heerst (hoofdstuk 1: 2), waarvan wij in het verband van onze uiteenzettingen (vs. 3 hoofdstuk 1: 12) spreken, zodat nu juist de engelen als de hoofdpersonen bij deze nieuwe vestiging als middelpersonen hadden moeten dienen.

In vs. 3v. had de schrijver, beginnend bij de Heere zelf de voortgang van de nieuwtestamentische prediking overzien. Daar zijn het mensen, Zijn discipelen, die terwijl God door wonderen en wonderbare gaven medegetuigt, de zaligheid verder verbreiden. Evenals het is uitgegaan van de Heere, die boven engelen verheven was, die God en mens in

één persoon is, zo is het uit Zijn mond door mensen, die met bovennatuurlijke gaven waren toegerust, tot de gemeente van deze tijd gekomen. "Want, " zo gaat de schrijver nu voort, "Hij heeft de toekomende wereld niet aan de engelen onderworpen. " Wat hier de tegenstelling is, is duidelijk "maar aan de mensen" en wel om die Ene die als Heer aan het hoofd van de zaligheid staat. Hier is echter bedoeld de nieuwe verloste wereld in onderscheiding van de oude geschapen wereld, die ten gevolge van de zonde een prooi van vergankelijkheid, van dood geworden is. Deze nieuwe wereld heet "de toekomende, " ook van nieuwtestamentisch standpunt; want hoewel de krachten van de toekomende wereld (hoofdstuk 6: 5), waartoe de eerder genoemde wonderen en wondergaven behoren, die de getuigenis van de apostelen bekrachtigden, reeds tot de tegenwoordige tijd behoren, is toch voor ons de stad van de toekomst (hoofdstuk 13: 14) nog een zaak van verlangen en hoewel vanaf de openbaring van Christus de oude wereld volgens het recht van haar bestaan afgedaan en afgelopen is, bestaat zij toch nog als de uiterlijke schaal van de in haar verborgen, nieuwe wereld, die niet zal komen voordat alles heel zal geworden zijn, voor de nieuwe wereld en de nieuwe aarde (2 Petrus 3: 13) zullen zijn geschapen. Deze nieuwe, heerlijke, verloste wereld noemt de schrijver met de woorden "waarvan wij spreken. " Hij spreekt dus van zichzelf in het meervoud, evenals in hoofdstuk 5: 11; 6: 9, 11; 13: 18 terugziend op het vorige hoofdstuk en vooruitziende op hetgeen hij verder wil zeggen, als het hoofdonderwerp van zijn brief.

Om te begrijpen wat hem tot dit woord leidt, moeten wij eraan denken dat onze brief geschreven is aan christenen, die zich juist door het feit dat zij in de eerste plaats aan het door de engelen en dus vast geworden woord gehoorzaam wilden zijn, lieten verleiden tot geringschatting van de nieuwtestamentische zaligheid (vs. 2v.). Nu moest hij de lezers er opmerkzaam op maken dat de geringschatting van Christus en van de door Hem en Zijn apostelen verkondigde zaligheid, ook als die met het acht geven op het door de engelen gesproken woord door terugkering tot het Jodendom wordt verbonden, niet ongestraft kon blijven. Immers was volgens het uitgesproken welbehagen van God de toekomende wereld niet aan de engelen maar aan Christus (of nauwkeuriger aan de door Christus geheiligde mens (vs. 11) onderworpen, zodat de christenen Christus als hun Heere moesten eren en aan Hem en het woord van Zijn apostelen moesten gehoor geven. De schrijver spreekt toch het tweede, positieve deel van de gedachte, die hij met de woorden: "Hij heeft de toekomende wereld niet aan de engelen onderworpen" heeft voorgesteld, niet met zijn eigen woorden uit, maar wijst in vs. 7 in plaats daarvan op een woord van de profetie.

Niet aan de engelen heeft Hij de toekomende wereld onderworpen, maar iemand heeft ergens (en gij zult wel weten welke tekst ik bedoel, namelijk Ps. 8: 5-7, zoals u ook niet onbekend kan zijn wie de schrijver van deze Psalm is) verklaard met het oog op Hem aan wie die toekomende wereld onderworpen is: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, tot zo’n verlossing juist Hem verkiest? Of, om Hem van wie hier gesproken wordt ook in het bijzonder aan te wijzen, de mensenzoon, dat Gij hem bezoekt met het doel om hem zozeer te verheerlijken?

Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt Gij hem gekroond, opdat iets groots van hem zou worden en Gij hebt hem gesteld over de werken van Uw handen:

Maar wij zien Jezus, die Zichzelf zo dikwijls Zoon van de mensen heeft genoemd ("Uit 16:
a) met heerlijkheid en eer gekroond, die zoals die onmiddellijk ervoor staande uitdrukking zegt, een weinig minder dan de engelen geworden was, doordat Hij Zichzelf zo diep onder hen vernederd heeft (Fil. 2: 6vv.). En die verhoging is geschied vanwege het lijden tot in de

dood (Fil. 2: 8v.), dat Hem was opgelegd, opdat Hij door de genade van God (Rom. 5: 8 Gal. 21) voor allen, voor elk van de in vs. 15 genoemden, de dood smaken zou (2 Kor. 5: 14; 1 Joh. 2: 2 Joh. 8: 52).

Hand. 2: 33

Want (om dit "door de genade van God" nader op te helderen) het betaamde Hem, om wie alle dingen zijn en door wie alle dingen zijn, namelijk God (Rom. 11: 36; 1 Kor. 8: 6, dat Hij door hetgeen Hij naar Zijn raad wilde doen en ook werkelijk gedaan heeft, om vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden, de overste Leidsman van hun zaligheid in Zijn eigenschap als Overste en Heiland (hoofdstuk 12: 2 Hand. 5: 31) door lijden innerlijk en uiterlijk zou heiligen (hoofdstuk 5: 8v.).

De mens staat daar te midden van Gods schepping als een onttroond Koning met aanspraak op het rijk en met de belofte het eenmaal weer te zullen ontvangen. Wat nu op de mens in het algemeen betrekking heeft, maar ten opzichte van hem nog niet vervuld is, dat vindt nu reeds zijn toepassing op Jezus, de stamvader van het verloste mensengeslacht, die juist daarom "de Mensenzoon" heet (vs. 6 MATTHEUS. 8: 20). Hij is een korte tijd onder de engelen vernederd geweest, van wie Hij de Schepper en Heer was. Maar met des te grotere eer en heerlijkheid is hij daarna gekroond. Zijn vernedering tot onder de engelen had plaats, opdat Hij de dood zou ondergaan, opdat Hij, in volkomen gehoorzaamheid jegens God tot aan het einde trouw, zich aan God voor de mensen zou kunnen opofferen. En daarom kreeg Hij de oorspronkelijk voor mensen bestemde heerlijkheid, die Hij tevens verhoogde. En dit alles geschiedde door Gods genadige beschikking, opdat door Zijn dood allen verlost en met Hem verhoogd mochten worden. Verre vandaar dus dat er in Jezus’ sterven een reden tot aanstoot en ergernis zou zijn gelegen, strekte het veeleer in de hoogste mate tot verheerlijking van God. Want God wilde de heerlijkheid van Zijn Zoon aan het hele menselijk geslacht meedelen, wilde grote scharen verheffen tot dezelfde heerlijkheid, waartoe Jezus door Zijn bloedig lijden en sterven geklommen was. Daarom is niet bij toeval de Zoon van God na bitter lijden gestorven. Het sterven had plaats volgens het raadsbesluit van Hem, die alle dingen geschapen heeft en die ze geschapen en ook weer hersteld heeft voor Zich en tot Zijn eeuwige heerlijkheid heeft geleid; in Hem heeft de lange reeks van Zijn gelovige volgelingen reeds overwonnen en de heerlijkheid verworven (vgl. hoofdstuk 10: 14 Rom. 8: 30). Daarom heet hij de Leidsman van hun zaligheid, hun heil, de wegbaner, die de baan gebroken heeft en door Zijn overwinning de overwinning voor de Zijnen mogelijk heeft gemaakt.

Overste Leidsman ter zaligheid wordt Jezus genoemd als degene die het heil of de zaligheid voor het hele menselijk geslacht verworven heeft en van wie die nu op hen uitgaat, als bewerker en bezitter van de zaligheid; aan het hoofd van de mensheid geplaatst, gaat Hij voor hen uit en leidt Hij ze tot hetzelfde doel. God nu heeft, zo zegt de schrijver, deze, die een voorganger van de zaligheid zou zijn en wilde zijn, door lijden gebracht tot het doel, waar Hij aangekomen, volkomen is, wat Hij als bewerker van de zaligheid zijn moet en zijn wil. Hem zo door lijden volkomen te maken, te heiligen, dat werd geëist door Zijn verhouding tot de heilbehoevende mensheid aan de ene kant en tot Hem, die met de verworven zaligheid aan haar hoofd zou staan, aan de andere kant. Het was een werk van vrije genade, waarin God dus noch door een buiten Hemzelf liggende noodzaak, noch door een buiten Hemzelf gelegen toeval bepaald werd, maar waarin Hij Zichzelf bepaalde overeenkomstig Zijn eigen wezen. De schrijver slaat daarmee alles terneer wat tot een zich ergeren aan het kruis van Christus zou kunnen aanleiding geven. Wat in het werk van onze zaligheid voor God betamelijk was, daarover heeft niemand een oordeel dan Hij alleen, die het einde en het begin van alles is.

Intussen is de heiliging van de Heiland door lijden toch ook geen vraag voor ons, die volstrekt zonder antwoord blijft. En het antwoord waarom er geen andere voor God aanvaardbare weg was dan deze, ligt aangeduid in de woorden: "vele kinderen tot de heerlijkheid leidend. " Om de mensen in gemeenschap van de heerlijkheid met de Zoon te plaatsen, moest Hij deze brengen in gemeenschap van het lijden met de mens, opdat daaruit zaligheid en heerlijkheid als een gemeenschappelijk goed te voorschijn zou treden. Om de mensheid uit de diepte van het lijden, waarin zij zo ver is van haar bestemming, tot de hoogte van haar bestemming te verheffen, moest Hij Zijn Zoon door deze diepte van het lijden heen tot heerlijkheid omhoog leiden, zodat Hij nu door Hem, de door menselijk lijden geheiligde, de mensen tot heerlijke kinderen van God kan maken.

De christelijke gemeente te Jeruzalem was toen tot het ogenblik van beslissing gekomen; het was de vraag of zij in staat was om Christus' wil het hoogste over te geven wat van een Hebreeër kon worden geëist, elk en ieder verband met de heilige tempel en zijn godsdienst, alle verband met het volk van Israël. Israël naar het vlees maakte zich juist toen gereed om het Messiasrijk op de weg van het vlees te voorschijn te roepen en met geweld de heerschappij van Rome af te werpen. Gloeiende voorspellingen van valse profeten en zeloten omtrent de nabij zijnde verheerlijking van het uitverkoren volk rakelden het vuur op. Daarentegen hadden de christenen, zoals de vervolging van Nero bewees, die spoedig daarna uitbrak, overal in het Romeinse rijk het zwaarste te vrezen, terwijl hun hoop op de spoedige volmaking van hun heil en de zegevierende aankomst van hun hemelse Heer niet vervuld werd. Wat de Doper eens de vraag aan Christus in de mond legde: "Zijt Gij degene die komen zou of verwachten wij een andere? " dat deed velen in de gemeente die vraag nogmaals opwerpen. Ook zij, de gemeente te Jeruzalem, was als door een gevangenis omsloten door het volk, dat om een vleselijk Messiasrijk worstelde en wat anders hadden zij tegenover de zichtbare heerlijkheid, die aan het volk door de valse profeten beloofd werd, te stellen dan onzichtbare goederen? Als Paulus zegt dat voor de Joden Christus, de Gekruisigde, een ergernis was (1 Kor. 1: 23), dan bestond nu het grootste gevaar dat dit ook bij een aanzienlijk deel van de christelijke gemeente waarheid zou worden.

Bij alle verschil over de fijnere trekken in dit compacte en gedachtenrijk vers, komen toch bijna alle schriftuitleggers daarin met onze kanttekenaren overeen dat hier onder dit woord "heiligen" verstaan wordt dat de vader geëist heeft dat Christus door Zijn gehoorzaamheid tot de dood aan het kruis toe in zijn heerlijkheid zou ingaan. De samenhang met wat voorafgaat en volgt, wijst hierop. De term waardoor "heiligen" in de grondtaal staat uitgedrukt, wijst hier duidelijk op, want letterlijk betekent ze: "voleinden. " En wat alle andere interpretaties uitsluit, men voelt reeds bij oppervlakkige lezing dat het "heiligen door lijden" niet kan opgevat worden in de gangbare zin, waar niet de zondaar, maar de hogepriester van zondaren, Hij, die "onschuldig, heilig, onbevlekt, afgescheiden van de zondaren" is, als voorwerp van de heiliging wordt voorgesteld. Ondervragen we de kundige en gelovige leek, die zuiver de mening van de gemeente weergeeft, welke zin in de strijd van het leven, bij smart en rouw, bij ontnuchtering en teleurstelling, bij verwonding van het hart en foltering van de ziel, kortom bij heel de brede reeks van kruistekenen, die het lijden ons in lijf en ziel drukt, aan het "door lijden geheiligd" pleegt gehecht te worden, dan kunnen we het zwevende begrip van deze uitdrukking veilig tussen drie lijnen begrenzen: losmaking van de wereld, breking met boezemzonde, leerschool van berusting en geduld. Het lijden, zo oordeelt men, rooft van de schijnheerlijkheid van de wereld haar ons betoverende glans. Als oordeel van God door onze gewetens gaand, brandt het op de bodem van onze zielen het onkruid van het vlees weg. Uiteindelijk, door ons onder druk te zetten in de nood, door onze machteloosheid in vaste gestalte voor de blik van onze geest te tonen en door weg te nemen elke staf en steun waarop

we tot dusver leunden, leert het ons tegenstand te laten varen en neigt het ons tot de wil en raad van onze God. Tegen deze zienswijze nu komen we op, deels omdat ze ons onwaar, deels omdat ze ons te geesteloos en oppervlakkig lijkt. Onwaar, want losmaking van de wereld mist elke zedelijke geloofswaarde, als door de smart haar aantrekkelijkheid voor mij wegviel. Niet bij de grijsaard, voor wie de wereld haar magnetische kracht verloor, maar voor de jongeling, die ze trekt met duizenden koorden, kan breking met die wereld een daad van het geloof zijn. Maar evenzeer geesteloos en oppervlakkig, want het oordeel van het geweten moet tot de wortel doordringen of schiet in uitroeiing van het onkruid tekort; en wat men meestal de door lijden gewerkte zachtheid van zielsstemming, het stille duldend en onderwerpend berusten noemt, is voor verreweg het grootste deel zelfbedrog en gaat als zodanig om buiten het christelijk geloof. Zie voor die zelfmisleiding het droef bewijs in het opgloeien van het vuur van drift in zelfzucht, zodra de lijder in zijn kleine wereld gedwarsboomd wordt en, zichzelf vergetend, uit zijn Jobs rol valt; en oordeel over het christelijk karakter van het duldend berusten, als men buiten het christelijke erf, aan de oevers van de Ganges, een lijdzaam dragen bespeurt dat zeer ver deze hoog geroemde "overgave aan hoger wil" overtreft. De eer van God is niet dat Hij oordelend triomfeert over iemand wiens moed en veerkracht en wilsvolheid en persoonlijk bewustzijn door de afmatting van het lijden uitgeput en ontzenuwd werd, maar integendeel, dat Hij door zijn oordelen juist die moed verhoogt, die veerkracht verdubbelt, die wilsvolheid opwekt en dat persoonlijk bewustzijn spieren geeft, door de lijder langs de weg van nood en dood in te leiden in Zijn goddelijke rijkdom. Een ingaan door lijden tot heerlijkheid moet dat "heiligen" dus voor de Christus zowel als de voor de christen zijn, zoals niet Buddha of Mohammed, maar de Christus van de schriften ons ten Leidsman ook op de lijdensweg zal zijn. Een dubbele omstandigheid noopt ons daarbij gezag toe te kennen aan het elfde en twaalfde hoofdstuk van de brief aan de Hebreeën eerste wordt ons in dat schriftdeel uitdrukkelijk verklaard hoe we de uitdrukking "overste Leidsman" moeten verstaan; en bovendien, er is geen hoofdstuk in de Schrift, waarin de bedoeling van Gods kastijdingen zo met opzet en met zo’n uitvoerigheid behandeld wordt. Vatten we nu deze beide hoofdstukken in haar innerlijke eenheid samen, vragen we wat het verloop en de samenhang van beiden is en wat de Schrift in deze prachtige openbaring wil zeggen, dan moet natuurlijk achtereenvolgens op de "wolk van getuigen, " op de "overste Leidsman" en op de "zonen" gelet worden. Eerst treedt de wolk van getuigen voor ons op, als dragers van Gods openbaring en wordt van hen gezegd "dat zij de belofte niet verkregen hebben, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden. " Dan worden we op de Zoon van God gewezen, die, inhoud en volheid van deze belofte, ze in de weg van smart en dood vervuld heeft. En daarna pas worden de gelovigen zelf als zonen toegesproken, die door Gods oordeel en gerichten tot beërving van die belofte worden geleid. Die "belofte van God" is dus de hoofdgedachte, die elk van de drie delen bezielt. Het is God almachtig die in de drang van Zijn ontfermende genade brengen wil wat Hij beloofd heeft, namelijk Zijn leven in de dood van de zondaars. De verwerkelijking van die genade doorloopt nu drie stadiën. Om die belofte waarheid te maken, moet zij eerst geopenbaard, dan vervuld, daarna toegeëigend worden. Geopenbaard is zij door de wolk van getuigen, vervuld in de overste Leidsman, toegeëigend in hen, tot wie de Schrift als tot zonen spreekt en dat wel in elk van die stadiën door een weg van bedruktheid, van vervolging en leed. Zal de Heere Zijn belofte openbaren kunnen aan de mannen van God in het Oude Verbond, dan moeten zij eerst door Hem vatbaar worden gemaakt om in te gaan in de zielstoestand, die de aanneming van deze belofte eist. Zij moeten daartoe "dolen in de woestijn en op de bergen en in de holen en spelonken van de aarde. " Zij moeten daartoe al wat hun lief is, prijsgeven, van de vreugde, die hun voorgesteld was, afzien, door storm op storm omringd, door nood op nood vervolgd en bedreigd worden, en uiteindelijk tot in de hoek zonder uitweg gedrongen worden, om door de ervaring van Gods trouw als enig levenssap van hun ziel, bereid te worden voor de oneindig rijke belofte,

waarmee God bij Zichzelf heeft voorgenomen het leven in te brengen in onze dood. De Heere brengt dan over hen een beperkte nood van het aardse leven. Die nood verdiept Hij in hun zielsleven tot een besef van de peilloze eeuwige nood. En waar nu die druk van de nood zich in een roepen om genade oplost, daalt het licht van de Geest van de Hoge neer, kiest God hun fel bewogen hart tot instrument van Zijn Heilige Geest en trekt Hij hen op in een helderheid van alles omvattende beschouwing, die hen de schittering van Gods heilige belofte zichtbaar maakt en woorden op hun lippen legt die zeer ver uitgaan boven alles wat eigen inzicht hen kan doen verstaan. Wij hoeven slechts aan de eerste van de Patriarchen, aan Samuëls moeder en aan de koninklijke psalmist te herinneren, om elk kennen van de Schrift te overtuigen hoe de verdieping van hun eigen smart steeds hand aan hand gaat met de volle openbaring die hun wordt toevertrouwd. Geldt het dus allereerst van de "wolk van getuigen" dat zij door lijden geheiligd is, dan kan, dan mag dit niet in andere zin verstaan worden, dan dat zij door lijden in die diepten van de nood zijn geworpen, waarin voor de ziel pas de vatbaarheid geboren wordt om de heerlijke belofte van Gods genade te verstaan. Is langs die weg de belofte geopenbaard en voorbereid, langs geen andere weg is zij in Christus vervult. Hij "de overste Leidsman en Voleinder van het geloof heeft voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis gedragen en de schande veracht en is nu, als gevolg daarvan, gezeten aan de rechterhand van God. " Natuurlijk, van de Zoon van God als het eeuwige Woord is hier geen sprake. In die zin had het woord "geloof" recht noch reden. Voor de Zoon van God is de "heerlijkheid" geen toekomstige schat, waartoe Hij ingaat, maar eeuwig bezit. Voor de hogepriester geldt dus het Schriftwoord, waarop wij wezen; voor Hem, die mens werd en inging in ons vlees en bloed; voor Hem, die, hoewel Hij de Zoon was, nochtans gehoorzaamheid geleerd heeft. En dan was er in Christus niet slechts geloof, maar kan er geen geloof in ons zijn, tenzij het aan het Zijne ontleend is. Dan is Hij niet als bezitter van het eeuwige tot ons gekomen, maar heeft Hij dat eeuwige omwille van ons afgelegd, om het nu ons ten goede te verwerven langs die weg, waarop het door ons moet worden gezocht. Zoals wij het zouden moeten grijpen, zo heeft Hij het voor ons gegrepen. Op de plek waar wij stonden met ons leeg hart, ging Hij staan in onze plaats, om het van daaruit voor ons te verwerven. En wat is nu die weg, waarlangs de christen uitgaat om de volheid van de Godsbelofte, d. i. de eeuwige heerlijkheid te grijpen? Immers geen andere dan die reeds in de wolk van de getuigen was afgeschaduwd, de weg van lijden en nood. Hij brengt verlossing, Hij is de Verlossing zelf, maar om het te kunnen zijn, moet Hij zelf eerst ervaren wat het is uit de nood tot Hem te roepen die alleen verlossen kan. Hij brengt opstanding, Hij is de opstanding zelf; maar opnieuw, om het te kunnen zijn, moet Hij Zichzelf eerst in de dood werpen om de kracht van het eeuwige leven te grijpen, die in het allesdoordringend en aangrijpend en alle macht verre te bovengaand feit van verrijzen en opstanding ligt. Is het zó nu bij de wolk van getuigen, zó bij de overste Leidsman, dan spreekt het vanzelf, dat het "door lijden geheiligd" ook bij de "zonen" geen andere betekenis kan hebben en pas werkelijkheid wordt, als het hen op de verse weg van het leven met die beiden vereent.

Die beiden, de overste Leidsman tot de zaligheid, zoals ik Jezus hier noemde en de kinderen, die tot heerlijkheid moesten geleid worden, horen bij elkaar. Want Hij die heiligt, namelijk Christus (hoofdstuk 9: 13v. Joh. 17: 19) en zij die door Hem (hoofdstuk 10: 10, 14;
12) geheiligd worden, a) zijn allen uit één, namelijk uit God, de Vader (Joh. 20: 17). Daarom, vanwege hun afkomst van één en dezelfde God en Vader, schaamt Hij die heiligt Zich niet hen broeders te noemen (Joh. 20: 17 MATTHEUS. 12: 49; 28: 16), hoewel Hij naar Zijn eigenlijk wezen of Zijn goddelijke natuur (hoofdstuk 1: 2v.) zo oneindig ver verheven is boven degenen die geheiligd worden.

Hand. 17: 26

Niettegenstaande de eenheid en overeenkomst van natuur, die er is tussen Christus en ons, is er echter ten aanzien van de personen een onbegrijpelijk onderscheid tussen hen en ons, zodat het een wonderbare vernedering in Hem is ons broeders te noemen; en hoewel Hij ons broeders noemt, past het ons echter hem Heere te noemen; en Hem als zodanig te aanbidden, te verheerlijken, te eren, te dienen en te gehoorzamen.

En Hij zegt in Ps. 22: 23 : a) Ik zal, o God, Uw naam aan Mijn broeders verkondigen; in het midden van de gemeente zal Ik U lofzingen.
Ps. 18: 3

En opnieuw zegt Hij in Jes. 8: 17, volgens de Griekse vertaling: Ik zal Mijn vertrouwen op Hem, op God, stellen, Mij daarmee aan de andere leden van de gemeente, die dat moeten doen, als Mijn broeders volkomen gelijkstellend. En nogmaals in de dadelijk daarachter staande uitspraak (Jes. 8: 18): "Ziehier Ik en de kinderen, die God Mij, Mijn Vader en hun Vader, gegeven heeft (Joh. 6: 39; 17: 6), opdat Ik hen als broeders zou liefhebben en uit hen een zalige gemeente voor de toekomst zou vormen.

In de uitdrukking "en Hij die heiligt en zij die geheiligd worden" in vs. 11 betekent het "heiligen" hier niet de heiliging in bijzondere zin, zoals dit als een gevolg van het geloof in de verzoening en als zodanig van de rechtvaardiging hierdoor is. Evenmin is het echter de rechtvaardiging als zodanig, maar de uitdrukking geeft hier te kennen de gehele omkering van de verhouding tot God, die bij de leden van het nieuwe verbond ontstaat, in tegenstelling tot de verhouding van de natuurlijke mens tot God.

Door de tegenstelling "die heiligt" en "die geheiligd worden" is de verhouding tussen Jezus en ons in de grond aangewezen, daar alles wat van Hem en ons in tegenstelling gezegd kan worden, erop uitkomt dat wij behoren tot de wereld zoals die is, de van God vervreemde wereld, waaraan Hij ons ontrukt, om ons te verplaatsen in dat goddelijk wezen, dat tegenover de wereld algenoegzaam in Zichzelf is; want het eigenlijke begrip van heilig is dat van afgezonderd zijn.

Bij de woorden "zijn allen uit één" moet niet aan God als Schepper, maar aan de geestelijke verhouding tot Hem als Vader worden gedacht. Daarin staan wij doordat Christus, als degene die heiligt, ons uit de staat van de verdrukking van het van God vervreemde leven in het verband van een eigen zijn aan God als het volkomen reine en volmaakte Wezen heeft geplaatst en als hen die geheiligd worden daarin ook bewaart. Evenals nu wij "uit God" zijn (Joh. 8: 47; 1 Joh. 4: 6 kan dezelfde uitdrukking ook van Jezus worden gebruikt, omdat hier sprake is van de geschiedkundige verhouding van de Heiland tot God.

Om aan te tonen dat Hij die heiligt, Zichzelf beschouwt als broeder van degenen die geheiligd worden, Zich zo voelt en dat uitspreekt, had de schrijver zich kunnen beroepen op uitspraken van de Verschenene, zoals die in de Evangeliën worden gevonden. Hij voegt echter, omdat hij ook daarin de vervulling van het Oude Testament en van het geopenbaarde goddelijk raadsbesluit wil aanwijzen, woorden van het Oude Testament bij elkaar, die hij opvat als uitspraken van het toekomstige.

De eerste van die uitspraken heeft betrekking op de tijd vóór de menswording en drukt de gewilligheid en de bedoeling van de Heere uit om door middel van de menswording het raadsbesluit van God tot zaligheid aan de mensen te verkondigen en voor hen te volvoeren. In de tweede is dan te kennen gegeven hoe de mens geworden Zoon van God tot het standpunt

van de mens is afgedaald; in de derde hoe de verloste mensen door Christus tot Zijn standpunt verheven zijn.

en door verdelging van de zonde, die de prikkel van de dood is (1 Kor. 15: 56), al degenen verlossen zou, die in hun vroegere toestand (Rom. 5: 12) gedurende hun hele leven door angst voor de dood aan de dienstbaarheid onderworpen waren, gedoemd waren tot slavernij, in plaats van de kinderen te worden die zij moesten zijn (Luk. 1: 74v. Rom. 8: 15vv.).

De kinderen, die volgens de slotwoorden van vs. 13 God, de Heere, aan de Heiland heeft gegeven, worden zo niet genoemd ten opzichte van de menselijke natuur, die zij uit de moederschoot hebben meegebracht, maar ten gevolge van het leven dat uit God is geboren en hun door Hem, de Heiland indirect is toegedeeld. Het zijn geestelijke kinderen, die met Hem als zodanig eenheid van gelijke goddelijke oorsprong bezitten. Maar zij dragen hun geestelijk leven in het aarden vat van de menselijke natuur. Deze gedachte is het, waaruit de schrijver verder het gevolg trekt dat Jezus, om de Heiland van heilbehoevenden, de Heiligende voor mensen te worden, niet slechts in zo’n geestelijke gemeenschap van een uit God geworden leven, maar ook in de natuurlijke gemeenschap van een gelijk lichamelijk leven tot hen moest komen. Met het woord "opdat" laat hij de mededeling van het dubbele doel volgen, dat niet zonder zo’n menswording kon worden bereikt en dat de Heiland wilde bereiken, toen Hij onze gelijke werd. Hij moest en wilde als medelid van ons geslacht door middel van de dood aan de dood, die grootste tegenspraak tegen de grootheid van de mensen, in Ps. 8 toegekend, zijn macht over ons ontnemen, doordat hij 1) de oorzaak van de dood, de macht van de vorst van de dood en 2) de werking van de dood, de vrees voor de dood, wegnam. De hoofdreden van de verlossende dood van Christus was dus de ontworsteling van de macht van de dood, die zich in de duivel concentreerde: "opdat Hij door de dood teniet zou doen degene die het geweld van de dood had, dat is de duivel". De duivel wordt hier zo genoemd, omdat zijn heerschappij de oorzaak is die achter alle sterven ligt. Hij heeft de macht van de dood niet rechtstreeks, maar indirect door de zonde, die door hem op de mensheid is overgebracht en daar wordt onderhouden en waardoor Hij de mensen overlevert aan het oordeel van God, dat de dood ten gevolge heeft. Wat nu de Heiland door Zijn eigen ingaan in de dood heeft teweeggebracht, dat is het macht ontnemen aan de vorst van de dood, een overwinning die in haar volle betekenis pas openbaar wordt aan het slot van de geschiedenis van de zaligheid. Het eerste gevolg is dat de dood zelf, hoewel nog niet vernietigd, voortaan onder de grote macht van de Overwinnaar van de dood staat, waarmee dan bij allen, die daarvan deelgenoten willen worden, ook het tweede doel wordt bereikt; de staat van dienstbaarheid wordt namelijk weggenomen, waaraan men ten prooi wordt als men de dood moet vrezen en wel in het gehele leven moet vrezen, zodat het leven in zijn verloop de angst voor de dood tot een onafscheidbare geleider heeft en daarom een leven zonder kracht en zonder ware vreugde moet zijn.

Met wat een grote angst men meermalen onder de wet de dood heeft beschouwd, is uit vele getuigenissen van het Oude Testament af te leiden Job 7: 9. Intussen deed het woord van de belofte hun zeker zoveel dienst als een licht schijnend in een duistere plaats (2 Petrus 1: 19): toch was de toestand vooral een dienstbaarheid uit angst voor de dood. Dat diende aan de ene kant om de mensen tot het geloof in het evangelie voor te bereiden en aan de zonde enige afbreuk te doen; maar aan de andere kant was het toch gebrekkig en was er verlossing nodig.

Daarom nam Christus de sterfelijke menselijke natuur aan, opdat Hij sterven zou, opdat Zijn dood hem, die de macht over de dood had, de macht ontnemen mocht en hen die onderworpen waren aan de angst voor de dood, bevrijden zou uit hun staat van slavernij. De duivel wordt

hier genoemd "die de macht over de dood heeft, " want door de verlokking van de duivel is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood. Dit woord heeft daarom dezelfde betekenis als Joh. 8: 44 "de moordenaar vanaf het begin. " "Dood" staat hier eveneens in zijn volle diepe bijbelse betekenis, die niet alleen het lichamelijk sterven aanduidt, maar ook het verderf van lichaam en ziel door de zonde (vgl. Rom. 1: 32; 5: 12). De duivel is dus de oorzaak van het lichamelijk en geestelijk, van het tijdelijk en eeuwig verderf voor de mensen. In hem heeft het in het oneindige gesplitste rijk van het kwaad eenheid, samenhang en leiding. Door zijn verlokking voert hij de mensen ten verderve. Ten gevolge van deze verlokking van de duivel verkeren alle mensen hun leven lang in angst voor de dood, in angst voor de verdoemenis, die hen eenmaal, vroeger of later, uiterlijk en innerlijk met de vreselijkste gevolgen bereikt. Daarmee is niet gezegd dat alle mensen deze angst werkelijk in haar volle omvang voelen, maar zij moeten haar noodzakelijk voelen, wanneer zij hun geweten niet bedwelmen door valse voorstellingen van God, door de lust van het vlees en van de wereld en haar voortdurende verstrooiingen. Maar juist daaruit blijkt dat zij voortdurend in slavernij leven. "Wie er behagen in schept slechts de ijdelheid en nietigheid van het vermaak van de mensen aan te tonen, die kent weliswaar een deel van hun ellende, want het is een grote ellende in zo nietige en verachtelijke dingen vermaak te vinden, maar hij kent de grond niet van deze ellende, tot zolang zij niet van hun natuurlijke ellende genezen zijn, waardoor zij de aanblik van zichzelf niet kunnen verdragen. Dat is de reden waarom de mensen het gedruis en de verstrooiing van de wereld zozeer liefhebben, waarom de gevangenis een zo geduchte straf is en er zo weinigen zijn die de eenzaamheid kunnen verdragen. " Uit angst voor tijdelijk en eeuwig verderf staan de mensen dus als slaven in de dienst van hem, die de macht over de dood heeft. Hem heeft Christus door de dood de macht ontnomen. Door Zijn zoendood heeft Hij, de onschuldige, de straf van de schuldigen gedragen en hen daarmee uit de handen van de duivel gered, aan wie zij als zondaars toebehoorden, d. i. als mensen die aan het gericht van God overgeleverd en door God uitgestoten waren. Dat is de leer van de Kerkvaders, bijv. van Augustinus (Serm. 130. Ben.): "Wij zijn in de macht van de vorst van deze wereld geraakt, die Adam verleid en tot zijn knecht gemaakt heeft en ons als zijn erfelijke slaven in bezit had. Maar de Verlosser kwam en de verleider werd overwonnen. En wat deed de Verlosser met hem, die ons gevangen had? Tot ons losgeld stelde Hij hem de valstrik van Zijn kruis en hield hem Zijn bloed voor tot een losprijs. Daarom nu, omdat hij het bloed vergoot van Hem, die hem niets schuldig was, moest hij de schuldenaars vrij geven, omdat hij het bloed van de Zondeloze vergoot, moest hij van de zondaars afzien. Want de Heiland vergoot Zijn bloed om onze zonden uit te delgen en zo werd dat waaraan de duivel ons vasthield door het bloed van de Heiland uitgedelgd. De zonden waren de tekenen van zijn gevangenen. Daar kwam de Heiland en bond de sterke (MATTHEUS. 12: 29) met de banden van Zijn lijden. Hij drong zijn huis, de harten waarin hij woonde binnen en nam hem zijn huisraad af. " En (Serm. 263): "de duivel, die de macht over de dood had, schiep behagen in de dood en wat hem behaagde, dat hield de Heere hem voor. Zo werd Zijn kruis een valstrik voor de duivel. " Door het bloed van het kruis heeft Hij dus de schuld van de zonde uitgedelgd, die de mensen als knechten onder de macht van de duivel hield en heeft Hij de vrije toegang tot God geopend. Door Zijn dood heeft Hij tevens de oude mens in ons de doodsteek gegeven. Door deze overwinning van het innerlijk verderf heeft Hij dan ook het uiterlijke stoffelijk kwaad en de tijdelijke dood in zegen en heil voor ons veranderd, zodat zelfs het sterven voor ons winst wordt.

De bevrijding van de angst voor de dood heeft niet plaats door een nieuwe leer van onsterfelijkheid, ten gevolge waarvan de voorstellingen omtrent gindse zijde van het graf veranderen, maar door in een andere verhouding te plaatsen, waarin de prikkel van de dood, het verwondende bewustzijn van schuld verdwenen is.

Kind van God, luister toe, de dood heeft zijn prikkel verloren, omdat het geweld van de duivel teniet is gedaan. Vrees daarom de dood niet meer. Smeek genade van God, de Heilige Geest, om door een innige kennis en een vast geloof in de dood van uw Verlosser bekrachtigd te worden tegen het vreselijke uur. Wanneer gij dicht bij het kruis van Golgotha leeft, zult gij met blijdschap aan de dood denken en hem met innige vreugde begroeten kunnen, wanneer hij komt. Het is zoet in de Heere te sterven, het is een verbondszegen in de Heere Jezus te ontslapen. De dood maakt een einde aan de verwijdering van het vaderland, het is een terugkeren uit de ballingschap, een huiswaarts gaan naar de vele woningen, waar zij die Mij liefhebben, reeds wonen. De afstand tussen de verheerlijkte geesten in de hemel en de strijdende heiligen op aarde schijnt groot, maar het is niet alzo. Wij zijn niet ver van huis een ogenblik zal ons daarheen voeren. De zeilen zijn uitgespannen en de ziel dobbert op de diepe wateren. Hoelang zal haar reis duren? Hoeveel vermoeiende stormen zullen tegen de zeilen aanwaaien, voordat zij de haven van de vrede zal ingestevend zijn. Hoelang zal deze ziel op de golven geslingerd worden vóór zij die zee bereikt, die geen storm kent. Hoor het antwoord: Inwonend in het lichaam zijn wij uitwonenden van de Heere. Zie dat schip is juist uitgezeild, maar het is de haven reeds binnengelopen. De zeilen werden niet uitgespannen of het was in het vaderland. Zoals bij dat scheepje vanouds, op het meer van Galilea, had een storm het heen en weer geslingerd; maar Jezus sprak: "Zwijg, wees stil" en ogenblikkelijk landde het veilig aan. Denk niet dat er een lang tijdperk is tussen het uur van de dood en de eeuwige heerlijkheid. Zodra de ogen zich op aarde sluiten, openen zij zich in de hemel. De vurige paarden zijn geen ogenblik onderweg. Wat voor reden is er dus voor u, gij kind van God, om bang te zijn voor de dood, terwijl gij ziet dat door de dood van uw Heere zijn smart en prikkel zijn teniet gedaan? En nu is de dood slechts een ladder van Jakob, waarvan de onderkant in het donkere graf staat, maar de top tot in de eeuwige heerlijkheid rijkt.

Als Hij nu door dat gedood worden naar het vlees (1 Petrus 3: 18) een korte tijd onder de engelen vernederd is, kan ons dat niet bevreemden als iets wat de overste Leidsman tot de zaligheid niet passen zou, zodat wij ons daaraan zouden moeten ergeren. Want werkelijk, Hij neemt de engelen niet aan. Nergens in de Schrift is er sprake van dat Hij hen tot Zijn eigendom zou willen maken (Joh. 1: 11) en als het zo was, dan zou het in de Schrift wel niet worden gemist; maar Hij neemt het zaad van Abraham aan (Jes. 41: 8v.) om aan dit volk, dat Hij vanaf het begin tot Zijn bijzonder volk heeft verkoren, Zijn verlossingswerk te volbrengen (Joh. 1: 11 Rom. 15: 8).

Wij lezen van twee grote omwentelingen in de geschiedenis van het heelal: van de opstand van de engelen en de opstand van de mensen. Uit oneindig wijze en liefderijke bedoelingen had God die beide beraamd en liet Hij ze beide plaatshebben, opdat Hij uit het kwade het goede zou voortbrengen. De eerste viel in de hemel zelf voor. Hoogmoed was de zonde, waardoor de engelen vielen; daarom wordt zij het oordeel van de duivelen genoemd. Zij hebben hun heerschappij niet bewaard, maar hebben hun eigene woonplaats verlaten. God heeft hen niet gespaard, maar hen in de hel neergeworpen, overgegeven aan de ketenen van de duisternis om tot het oordeel bewaard te worden. De volgende opstand vond op aarde plaats. De satan kwam met zijn verzoeking en de mens viel hij geloofde de duivel meer dan God en kwam zo onder de vloek: "Gij zult de dood sterven. " Deze beide geslachten kwamen onder dezelfde toorn onder hetzelfde oordeel beiden werden veroordeeld tot hetzelfde eeuwige vuur. Maar de nooit volprezen Zoon van God besloot van alle eeuwigheid voor zondaren te sterven. Doch voor wie van beiden zal Hij nu de dood ondergaan? Wellicht zouden de engelen in de hemel wensen dat Hij stierf voor hen, die eens hun broeders waren. De natuur van de engelen was verhevener dan die van de mensen. De mensen waren dieper in de zonde verzonken dan de gevallen engelen. Zal Hij niet voor de engelen sterven? Welaan, ziet hier het antwoord:

Werkelijk, Hij neemt de engelen niet aan; maar Hij neemt het zaad van Abraham aan. Hier is een vrijmachtige genade, die het ene geslacht voorbijgaat, om het andere aan te nemen. Laat ons de vrijmachtige genade van Jezus bewonderen en aanbidden.

Hij wilde de Zijnen werkelijk redden en uit hun gevangenis bevrijden (Jer. 31: 32); a) daarom moest Hij de broeders in alles, in alle delen, gelijk worden en wel behalve die van het menselijk geslacht in het algemeen nog die uit het Joodse volk in het bijzonder (Rom. 9: 3 en
Gal. 4: 17 MATTHEUS. 1: 1vv.), opdat Hij een barmhartig en een trouw Hogepriester zou zijn, vol gevoel voor hun lijden dat Hij persoonlijk had gevoeld en trouw Zijn ambt zou vervullen zonder enige tekortkoming of enig gebrek (hoofdstuk 3: 2 en 5). Zo moest Hij zijn in de dingen die bij God te doen waren, om de zonden van het volk te verzoenen; dit toch was het doel van het hogepriesterschap, dat Gods genade beschikbaar maakte (hoofdstuk 13: 12 Joh. 11: 50-52 Hand. 2: 39; 13: 46).

Filippenzen 2: 7

Want door hetgeen of op grond van hetgeen Hij zelf in zijn verzoekingen (hoofdstuk 4:
geleden heeft, kan Hij degenen die door het lijden, dat over hen komt (Luk. 22: 28 Hand.
19), verzocht worden, te hulp komen. Hij weet dan niet alleen hoe zij zich in hun toestand voelen (hoofdstuk 5: 7v.), maar Hij weet ook de middelen en wegen voor hen te openen om niet in de verzoeking te bezwijken.

Als in vers 16 van "aannemen" sprake is, doelt dat niet op een aannemen van de natuur van engelen of mensen, maar op een aannemen tot eigendom, zoals de tijdgenoot en helper van Calvijn, Sebastiaan Castellio (eigenlijk Chatillon overl. 1563) het eerst heeft aangetoond. De nieuwe verklaring meent verder dat de uitdrukking "het zaad Abrahams" meer algemeen moet worden opgevat, zodat het hetzelfde zou betekenen als het menselijk geslacht. Integendeel, de schrijver, die zich wendt tot christenen uit de Joden heeft zich eerst op zekere afstand van hen gehouden, maar komt nu dichterbij en werkt toe naar de aanspraak in hoofdstuk 3: 1 "heilige broeders". Hierin noemt hij hen "broeders" als christenen, maar "heilige" vooral als christenen van de Jeruzalemse moedergemeente (in 1 Thessalonicenzen. 5: 27 is het "heilig" allerwaarschijnlijkst een bijvoeging van de kopieerders) (1 Kor. 16: 1 Rom. 15: 26v. "Phm 1:
En evenals deze eigenaardige aanspraak, die nergens anders in een apostolische brief voorkomt, bereidt hij ook de eigenaardige naam van Christus, die alleen in onze brief voorkomt, de naam "apostel en hogepriester" voor. Het eerste is de Heere alleen voor het volk Israël, waaronder Hij persoonlijk is verschenen en het evangelie verkondigt heeft (vs. 3 MATTHEUS. 15: 24 Hand. 3: 26; 10: 36 het tweede is Hij alleen voor dat volk waarbij een priesterschap bestond, door God zelf ingesteld en in Gods werkelijke dienst, niet in die van de afgoden of van de duivelen (1 Kor. 10: 20), een priesterschap, waarvan hij de ideale taak inderdaad kan vervullen. De schrijver denkt dus nu niet meer alleen, zoals in vs. 5-15 aan de mensen in het algemeen, voor wie de Heiland Mensenzoon is, die hen tot de heerlijkheid leidt, die voor het menselijk geslacht bestemd is, maar hij spreekt over de Heiland van Israël. Daarom noemt Hij dit volk met de erenaam, die in de belofte, Jes. 41: 8vv. voorkomt: "zaad Abrahams" en hij bedoelt het "neemt aan" in de zin van het aannemen, daar aan het volk van Zijn eigendom door de Heere beloofd. Dit aannemen kon nu niet anders plaatshebben dan door een gelijk worden aan Zijn broeders. Hij moest hun natuur aannemen in alle delen, hetgeen hier minder doelt op het aannemen van de menselijke natuur dan op het aannemen van de Joodse nationaliteit, minder op het medelijden van de dood, waaronder alle mensen als dienstknechten gevangen zijn, dan op het intreden in de hele staat van lijden en van ellende, waarin Zijn volk was, door hun oversten misleid, door vreemde overwinnaars onderdrukt,

zuchtend onder de vloek van hun zonden. Terwijl Hij nu in de laatste zin de trouwe Hogepriester voor God geworden is, die de zonde van het volk verzoend heeft, kan Hij in het eerste opzicht, als Hij die zelf is overgeleverd aan de Joodse oversten en door hen aan de heidense heersers tot de smadelijke kruisdood, een medelijdend Hogepriester zijn om hen te helpen die in hun tegenwoordige toestand van diezelfde vijanden ook veel te lijden hebben en, zoals Hij vroeger zelf, door de beproevingen moeten heengaan, hetgeen in Ps. 42: 10v. wordt uitgedrukt: "Ik zeg tot God, Mijn steenrots, waarom vergeet Gij mij? Waarvoor ga ik in het zwart vanwege de onderdrukking van de vijand? Met een doodsteek in mijn beenderen honen mij mijn tegenstanders, als zij de hele dag tot mij zeggen: Waar is uw God? " Dat ik de schrijver op deze wijze juist versta, kan het "te hulp komen" bevestigen, waarmee de uiteenzetting wordt besloten en dat ook in Jes. 41: 10 gevonden wordt met de verklarende toevoeging: "Ik ondersteun u met de rechterhand van Mijn gerechtigheid". Ook in hoofdstuk 12 staat bij de uitdrukking "volk" slechts Israël voor het oog van de schrijver, evenals voor de evangelist in Joh. 11: 51v. ; maar zoals deze dadelijk het particularisme weer opheft, zo heeft ook onze schrijver zijn universalisme reeds eerder is vs. 1 bekend gemaakt en hij doet het later nog meer door de gelijkstelling van Jezus met Melchizedek.

Al de gelovigen zijn een verzocht volk. Elke dag heeft voor hen zijn verzoekingen, iedere tijd is voor hen een tijd van nood. De onbekeerden worden niet zwaar verzocht; zij zijn niet in de moeite als de andere mensen en worden met anderen niet geplaagd. Zij voelen een verzoeking in hun hart opkomen, de macht van de satan kennen zij niet. Vóór zijn bekering gelooft de mens evenmin in de duivel als Hij in Christus gelooft. Maar zodra Hij tot Christus komt, wordt Hij een verzochte ziel, arm en nooddruftig, "water zoekend en hij vindt het niet. " Hij wordt door God verzocht. God verzocht Abraham niet tot de zonde, want God kan niet verzocht worden door het kwade en Hij zelf verzoekt niemand. God beproeft wel altijd Zijn kinderen. Nooit schenkt Hij het geloof zonder Zijn kinderen in een toestand te brengen, waardoor dat geloof op de proef gesteld zal worden. Soms verheft Hij hen boven anderen om te beproeven of zij hoogmoedig worden en hun God vergeten zullen, een andere keer vernedert Hij hen om te zien of zij in opstand komen tegen God. Zalig is de man die verzoeking verdraagt. Soms brengt Hij hen in grote moeilijkheden en dan bestaat de beproeving erin of zij in Hem alleen geloven of op vlees en bloed hun vertrouwen stellen zullen. De wereld verzoekt de kinderen van God. Zij bespiedt hun struikelingen. Zij ziet niets liever dan dat een kind van God tot zonde vervalt. De gedachte dat alle mensen even slecht zijn, wiegt hun geweten in slaap. Zij fronsen hun voorhoofd en glimlachen. Hun eigen hart is een bron van verzoeking. Soms zegt het tot hen: Wat voor kwaad steekt daarin? Het is een kleine zonde: of, ik zal slechts deze ene keer zondigen en dan nooit weer! Of, ik zal mij daarna bekeren en behouden worden. De satan schiet zijn vurige pijlen op hen af, hij schrikt hen terug van Christus, leidt hen af als zij bidden, vervult hun geest met godslasteringen en hitst de wereld tegen hen op. Ja, mijn gelovige vrienden, gij zijt een verdrukt volk. Gij zijt altijd arm en hulpbehoevend. En God wil dat dit zo is, opdat gij steeds opnieuw tot Christus de toevlucht zoudt nemen. Sommigen mogen zeggen: de gelovigen zijn niet gelukkiger om hun geloof: ach! ziet tot wie zij mogen heengaan. Zij hebben een barmhartige en trouwe Hogepriester. Hij is verzocht en heeft geleden, opdat Hij degenen die verzocht worden, te hulp zou kunnen komen. De Hogepriester van het Oude Verbond offerde niet alleen het offer op het altaar zijn werk was niet af als het lam door de vlammen verteerd was. Hij moest een vader zijn voor Israël. Hij droeg al hun namen gegraveerd op zijn hart, hij ging in binnen het voorhangsel en bad voor zijn volk. Daarna kwam hij weer naar buiten en zegende hen, zeggende: "De Heere zegene u en Hij behoede u. De Heere doe Zijn aangezicht over u lichten (Num. 6: 24-26). Niet anders is het met de Heere Jezus. Zijn werk was op Golgotha niet geheel volbracht. Hij, die gestorven is voor onze zonden, leeft om voor ons te bidden, om ons

in elke tijd van nood te hulp te komen. Nog is Hij mens aan de rechterhand van God. Nog is Hij God en daarom, in zijn goddelijke hoedanigheid, is Hij heden hier evenzeer tegenwoordig als één van ons allen. Hij kent al uw zorgen, beproevingen en bezwaren; Hij hoort elke halfgesmoorde zucht en verstaat die met Zijn menselijk hart aan de rechterhand van God. Zijn menselijk hart is gisteren en heden hetzelfde en tot in alle eeuwigheid, het pleit voor u, denkt aan u, beraamt verlossing voor u.

HOOFDSTUK 3

CHRISTUS, DE VOORTREFFELIJKE LERAAR VAN HET NIEUWE TESTAMENT, MOET MEN HOREN

II. Vs. 1-hoofdstuk 4: 16. Christus verheven boven Mozes en diens opvolger Jozua. "Wij zijn Mozes' discipelen, " zo roemden de Joden in trotsheid op hun profeet (Joh. 9: 28v.) en "wij hebben nooit iemand gediend, " zo beeldden zij zich in pochend op hun vermeend onaantastbaar bezitten van het heilige land. Zo spraken zij, alsof er nooit een Babylonische ballingschap, nooit een Perzische, Griekse, Egyptische, Syrische, Romeinse opperheerschappij over Palestina geweest was (Joh. 8: 33). In de tijd waarin de schrijver van onze brief aan hen schrijft, waren de christenen te Jeruzalem uit de Joodse synagoge uitgestoten en konden dus geen aandeel meer hebben aan de roem van hun volk: Mozes' discipelen te zijn. Bij hun Joodse geaardheid werd het hun bijzonder moeilijk om het schijnbare verlies van zo'n ereplaats te dragen. En terwijl binnen enkele jaren onder Gods toelaten ook omstandigheden zouden plaatshebben waarin het land voor een korte tijd weer vrij zou worden van vreemde heerschappij, zou dat een nog veel ergere verzoeking voor hen kunnen worden om in het Jodendom terug te vallen, als zij niet reeds heden tot een juist inzicht waren gebracht. Om het van die valse zelfverheffing op Mozes te genezen en voor het meedrinken van die bedwelmende beker, die Jeruzalem spoedig zou worden gevuld, tijdig te behoeden, dienen deze beide hoofdstukken.

vs. 1-19. De gedachtegang had de schrijver aan het slot van het vorige gedeelte reeds gebracht tot het punt dat hij Christus in het hoofddoel van Zijn verlossingsambt, in Zijn hogepriesterlijke werkzaamheid kon laten aanschouwen. Daarover kan hij echter naar de gesteldheid van zijn lezers voor het ogenblik nog niet nader handelen; hij moet hen vooraf van de overmatige verheffing van Mozes, deze godsgezant voor het oudtestamentische verbondsvolk en de Middelaar bij de oudtestamentische stichting van het verbond, genezen, opdat zij niet om Mozes Christus zouden prijs geven. Hij stelt hun dus de Heere Jezus Christus voor, hoe Hij evenzeer een apostel, een door God gezondene is en Hem als zodanig hogepriesterlijk werk is opgedragen, als Mozes (hoofdstuk 9: 19vv.) en ook niet minder dan deze trouw geweest is in het hele huis van God. Hij stelt Hem daarbij voor als zo hoog boven deze verheven als de Zoon des huizes verheven is boven de knecht, die niet zelf het huis kan leiden alsof het het zijne was en het beheerst en inricht naar de bedoelingen van de huisheer, waarvan hij zich wel bewust is en die hij ook met instemming doet, maar toch alleen diensten bewijst, de ene na de andere hem opgedragen. Terwijl dus Israël zo in de oudtestamentische bedeling staat dat het Mozes wel moet eren als dienaar van God, maar zich toch nooit kan beschouwen als Mozes' huis, zijn de christenen zeker het huis van Christus, maar nu ook des te meer verplicht de stem van God, die door hun apostelen en overpriesters tot hen komt, te horen, opdat zij niet in dat voorbeeld van ongeloof dreigen te vallen, waaraan zich eens het volk van Mozes in de woestijn heeft schuldig gemaakt en waarvan de waarschuwende betekenis reeds lang geleden in een Psalm van het Oude Testament is aangewezen.

Hierom, omdat het is zoals in hoofdstuk 2: 16vv. gezegd is, heilige broeders, christenen die tot het zaad van Abraham behoort en die deel hebt aan de hemelse roeping, die leden zijt geworden van het nieuwtestamentische verbondsvolk en tot erfgenamen van de eeuwige zaligheid (vs. 6 hoofdstuk 9: 15) door een roeping, die van de hemel is uitgegaan en tot de hemel leidt (hoofdstuk 2: 3; 4: 9vv. ; 12: 25, richt uw oog op de apostel, de godsgezant ("Joh 29" en "Uit 18: 10 en hogepriester van onze belijdenis Heb 2: 18, Christus Jezus. Houdt u met al Uw vertrouwen vast aan Hem als de Helper in de verzoekingen die gij moet doorstaan.

Hier wendt de schrijver zich voor het eerst tot zijn lezers met een aanspraak, nadat zijn geschrift tot hiertoe de vorm van een verhandeling heeft gehad. De aanspraak luidt: "heilige broeders, die deel hebt aan de hemelse roeping. " De beide aanwijzingen gevoegd bij de naam "broeders" geven een christelijke staat naar twee onderscheiden kanten te kennen, ten eerste als een staat van heiligheid in de zin, waarin in hoofdstuk 2: 11 het "die geheiligd worden" bedoeld was en vervolgens als de staat van deelhebben aan een hemelse roeping in tegenstelling tot een roeping, die een relatie tot deze wereld verleent, een goed, dat tot deze wereld behoort, aanbiedt. Het eerste woord sluit de vermaning in zich om aan de zonde geen plaats te geven, die de staat van heiligheid verliezen doet en de tweede de vermaning om zich door niets van wat van de aarde is, hetzij lief of leed, het hemelse goed te laten ontrukken. En hierbij, zowel als bij dat waarop het "hierom" aan het begin van het vers wijst, voegt nu ook de uitgesproken vermaning zelf "richt uw oog op de Apostel en Hogepriester, Jezus Christus". De schrijver neemt daarmee uit hetgeen hij eerder van Christus Jezus heeft gezegd, die beide stukken, ten opzichte waarvan hij Hem later met Mozes en Aäron wil vergelijken. En als hij nu bij die beide woorden omtrent Jezus voegt "onze belijdenis", karakteriseert hij Hem als degene die in de eigenschap van een apostel of afgezant en hogepriester inhoud van de belijdenis is, die de christenen in dezelfde zin de hunne noemen, zoals in de mond van een Jood de uitdrukking (Hand. 26: 5) "onze godsdienst" die godsverering is, die hij als Jood met zijn volk deelt. "De apostel" is Hij voor hen als Degene, die God heeft gezonden om de zaligheid te verkondigen, waarmee zij zich vertroosten en de Hogepriester is Hij voor hen als Degene, die door Zijn lijden de zonde van de gemeente van God heeft verzoend. Als zodanig belijdt de christenheid Hem en zo ook moeten de lezers Hem belijden en aan deze belijdenis vasthouden.

Christus is de apostel, de gezant die in Gods naam tot ons spreekt, die Gods plaats bij ons vervult. Maar Hij is ook de Hogepriester. Hij is degene die in onze plaats bij God staat. Terwijl de schrijver zegt "richt het oog op Jezus Christus", ligt in die woorden opgesloten: ziet niet meer op Mozes; Mozes heeft zijn werk reeds gedaan, wij zijn de tijden van Mozes voorbij.

De taak van de hogepriester was tweeledig: I. Hij moest verzoening doen; II. de voorbidder van het volk zijn. Als de hogepriester de bok doodde voor het brandofferaltaar, deed hij dit in tegenwoordigheid van het hele volk, om voldoening te doen over hun zonden. Zij allen stonden rondom de hogepriester en letten op hem en sloegen zijn handelingen nauwkeurig gade; en als hij na het bloed in het gouden bekken opgevangen en zich met de witte linnen klederen bekleed te hebben, binnen het voorhangsel uit hun gezicht verdween, dan volgden zij hem met de ogen tot het geheimzinnig gordijn hem aan hun blik onttrok. Maar zelfs dan nog volgde hem het hart van de gelovige Israëliet. Nu nadert Hij voor ons tot God nu sprengt Hij het bloed zevenmaal voor het verzoendeksel nu bidt Hij voor ons. Broeders, laat ons ook naar onze Hogepriester zien. Ziet Hem terwijl Hij verzoening doet. Gij kunt Hem niet zien hangen aan het kruis, zoals Zijn discipelen Hem zagen. Gij kunt niet het bloed zien vloeien uit Zijn vijf diepe wonden. Gij kunt Hem niet zien Zijn bloed vergieten, opdat het bloed van zondaren niet vergoten zou worden. Maar als God ons het leven spaart, kunt gij het brood zien breken en de wijn zien vergieten als een levend symbool van de lijdende Zaligmaker. Nu, mijn broeders, de verzoening is teweeggebracht. Christus is gestorven, al Zijn lijden is geleden. En wat is er met u, dat gij geen vrede kunt vinden? Is het omdat gij het niet verstaat: Israël heeft geen kennis, mijn volk verstaat niet. Ziet, is Jezus gestorven in plaats van schuldige zondaren en neemt gij van ganser harte Jezus als uw plaatsbekleder aan, dan hoeft gij niet te sterven. O gelukkige christen, verblijd u te allen tijd. Leef met het oog naar Golgotha gericht en gij zult leven in de hoop van de heerlijkheid en o, verblijd u in de gezegende instelling, die de

gekruisigde Verlosser u zo duidelijk voor de ogen schildert. Zie op Christus als onze voorspraak. Toen Christus van de Olijfberg opvoer en door de hemelen ging om met Zijn bloedige wonden voor Gods aangezicht te verschijnen, Zijn discipelen Hem nastaarden, totdat een wolk Hem wegnam voor hun ogen, lezen wij dat zij naar Jeruzalem terugkeerden met grote blijdschap. Wat! Zijn zij verblijd nu hun gezegende Meester van hen gescheiden is? Toen Hij hun aankondigde dat Hij op het punt stond van hen weg gaan, vervulde droefheid hun harten en moest Hij lang tot hen spreken en hun troosten door te zeggen: Uw hart worde niet ontroerd, het is voor u nuttig dat Ik weg ga. Hoe zijn zij dus veranderd! Christus heeft hen verlaten en blijdschap vervult hun hart. Hier is het geheim: nu wisten zij dat Christus was weggegaan om te verschijnen voor het aangezicht van God voor hen dat hun grote Hogepriester nu was ingegaan binnen het voorhangsel om hun voorspraak te zijn bij de Vader.

En nu, gelovig belijder, wenst gij deel te hebben aan de blijdschap van de discipelen? Zie op de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis, Christus Jezus. Hij is boven de wolken en boven de hemel. O, dat gij trachtte in de hemel te zien, niet met het oog van het lichaam, maar met het oog van het geloof; het ziet voorbij de sterren; het dringt door tot de troon van God en daar ziet het Jezus' aanschijn als Hij voor ons bidt, die wij niet gezien en nochtans liefhebben en in wie wij ons, hoewel wij Hem niet zien maar geloven, verheugen met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde. O, als gij zo leefde, wat een liefelijke vreugde zou dan uw hart vervullen en hoeveel zegeningen zou de Heilige Geest over u uitstorten als de verhoring van het gebed van de Heiland. O, hoe zou uw aangezicht blinken als dat van Stefanus en de arme blinde wereld overtuigd worden dat er een blijdschap bestaat, die de wereld niet kan geven en die de wereld niet van ons kan wegnemen een hemel op aarde.

Hij is de Middelaar, die trouw is aan Degene, die Hem tot hetgeen Hij is, gesteld heeft, in het ambt van apostel en hogepriester voor Zijn volk heeft gezet (1 Sam. 12: 6), zoals ook Mozes volgens Gods eigengetuigenis (Num. 12: 7) in heel zijn huis, in alles wat tot het huis van God behoorde, trouw was.

Want deze overste leidsman tot onze zaligheid (hoofdstuk 2: 10), Christus Jezus, is zoveel meer heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, zoals degene die het huis gebouwd heeft, de stichter en bouwmeester, meer eer heeft dan het huis en ieder in het huis, die slechts een lid van het gezin uitmaakt (1 Petrus 2: 5; 4: 17).

Mozes werd eer en heerlijkheid waardig geacht en ontving ze beiden van God en de mensen; van God, zoals blijkt uit het werk waartoe Hij hem riep om Zijn volk Israël te verlossen, om Zijn wil en welbehagen aan hen te openbaren en om dit volk te regeren; en uit de gunsten aan hem bewezen, uit de wonderen die Hij door hem bewerkte, de hechte band waartoe Hij hem verwaardigde, het gezicht dat Hij hem gaf van Zijn heerlijkheid die hij hem deed voorbij gaan, de zorgen die Hij voor hem droeg bij zijn dood en omtrent zijn begrafenis, zowel als uit het getuigenis dat Hij van hem gaf. En hij werd eerwaardig geacht bij de mensen, die ze ook aan hem gaven, zoals Farao en zijn volk en de Israëlieten. De Joden geven hem grote lofspraken; zij noemen hem een vader in de wet, een vader in wijsheid en een vader in profetie; en zeggen dat hij is de vader, de meester, het hoofd en de prins van al de profeten, ja de grote profeet die in de laatste dagen verwacht wordt, zeggen zij, zal slechts naast Mozes hun meester wezen. Zij merken op dat er meer wonderen werden gedaan door en voor hem dan door en voor al de profeten, die geweest zijn vanaf het begin van de wereld, zodat hij hen niet alleen te boven ging in de voortreffelijkheid en verhevenheid van profeten, maar in de menigte van wonderwerken. Doch Christus is meer heerlijkheid waardig dan Mozes en heeft

ze ontvangen van God, engelen en mensen, Hij is een groter Verlosser dan Mozes; Mozes was alleen een tijdelijk verlosser, doch Hij is de oorzaak van de geestelijke en eeuwige verlossing. Hij is een groter profeet dan Mozes, de eniggeboren Zoon van God, die in de schoot van de Vader was en Zijn wil en welbehagen, Zijn evangelie, genade en waarheid heeft verklaard, zoals Mozes nooit heeft gedaan. Hij is een groter Koning dan Mozes, hoger geworden dan de koningen van de aarde. Hij deed meer wonderwerken dan Mozes en had een groter getuigenis van God dan hij, namelijk dat Hij Zijn geliefde Zoon was en gehoord moest worden; Hij werd ook uit de dood opgewekt en is gezeten aan de rechterhand van God en gesteld tot een Rechter van allen; Hij wordt gediend en aanbeden van de engelen; Hij wordt geloofd door de mensen, die al de eer van hun zaligheid aan Hem toe-eigenen.

Heb ik Jezus als de stichter en bouwmeester van dat huis voorgesteld, waarin Hij trouw is aan degene die Hem aangesteld heeft, dan heb ik daarmee van Hem in vergelijking met Mozes geenszins te veel beweerd. Want ieder huis wordt door iemand gebouwd en hier wordt gesproken van de huizen, het huis van het oud- en dat van het nieuwtestamentische verbondsvolk (MATTHEUS. 10: 6 Luk. 14: 23). a) Maar Hij die dit alles gebouwd heeft, is God en zo is God zeker voor deze beide huizen de eigenlijke Maken en Hersteller. Het is alleen de vraag, in welke relatie zij tot Hem staan, van wie Hij Zich daarbij als Middelaar bediende.

2 Kor. 5: 17, 18 Efeze. 2: 10

En Mozes is wel trouw geweest in heel zijn huis, dat ook van God was en wel als een dienaar, bereidwillig de bevelen van de Heere aannemend en nauwkeurig volbrengend,
tot getuigenis van de dingen die daarna gesproken zouden worden, die hij tot het volk moest brengen, waarmee God Zijn verbond wilde oprichten;

Deut. 18: 15, 18

Maar Christus, die in de persoon van Jezus is verschenen, is trouw in het hele huis van God, als de Zoon over Zijn eigen huis, dat Hij als Zijn eigen bestuurt en waarvan Hij door Zijn werk nu zelf stichter en bestuurder wordt (hoofdstuk 9: 16v.); a) wiens huis wij, die het nieuwtestamentische verbondsvolk uitmaken, zijn, b) indien wij maar de vrijmoedigheid tot volkomen vertrouwen en de roem van de hoop die de hemelse roeping (vs. 1) ons verleent, tot het einde toe, totdat de hoop verandert in aanschouwen (vs. 14), vasthouden (hoofdstuk 6: 11).

1 Kor. 3: 16; 6: 19; 2 Kor. 6: 16; 1 Petrus 2: 5 b) Rom. 5: 2

Mozes, de middelaar van het Oude Verbond, was vroeger uw man, zo wil de schrijver zijn lezers zeggen. En zeker, Mozes is groot. Die lof wordt hem door God zelf gegeven, als Hij hem Zijn knecht noemt, die trouw was in Zijn hele huis. Maar ziet nu om Mozes niet voorbij de Apostel en Hogepriester van onze belijdenis, Christus Jezus; merkt integendeel op, hoeveel grotere eer deze waard is in vergelijking met Mozes. De bijzondere woorden en uitspraken, waardoor de schrijver de lezers wil aantonen hoeveel Christus boven Mozes verheven is, hebben de uitleggers in verlegenheid gebracht en nog heden is er geen onder hen, bij wie wij ons onvoorwaardelijk kunnen aansluiten. Bij de eerste blik is ons duidelijk dat de schrijver eerst Christus en Mozes aan elkaar heeft gelijk gesteld in dit opzicht, dat elk van die beide trouw was in het hele huis van God. De meerdere eer van de eerste in vergelijking van de andere, wat de roeping aangaat die zij te vervullen hebben, is al te meten naar de verhouding

waarin zij tot het huis staan. Onder "huis" moet zonder twijfel verstaan worden de theocratie of gemeente van God; en dan is er een oudtestamentisch en een nieuwtestamentisch volk van God. De oprichter en inrichter (want het een zowel als het ander ligt in de uitdrukking "bouwen" opgesloten) van het eerste is Mozes niet: "ieder huis", zegt vs. 4, wordt door iemand gebouwd; maar Hij die dit alles gebouwd heeft, is God! Is het dus God die eerst de oudtestamentische theocratie heeft gesticht, dan heeft Hij zich daarbij volgens hoofdstuk 2: 2 van engelen bediend; maar Mozes heeft op generlei wijze het huis gebouwd, hij is zelf een deel, een lid daarvan geweest, heeft er mede toe behoord. Hij heeft alleen, om zijn betrekking tot het huis in vergelijking met de overigen die er toe behoren, als voortreffelijk te karakteriseren, volgens vs. 5, de dienst van een dienaar bij het bereiden ervan waargenomen. In de grondtekst staat voor "dienaar" een woord, waarvan het begrip van gedwongen, slaafse afhankelijkheid ver verwijderd is en integendeel doet denken aan een vrijwillig eervol dienen. De dienst van Mozes was ertoe bestemd dat een getuigenis door hem zou gegeven worden van hetgeen zou worden gezegd of bekend gemaakt; hij moest er altijd op letten of er iets werd gesproken, dat hij dan moest openbaren aan hen die naast hem het huis van God uitmaakten. Zijn werk was getuigen, het spreken daarentegen was het werk van God, die het hem bekend maakte; hij was de mond van God. Evenals een dienaar steeds moet letten op hetgeen hem wordt bevolen, zo moest hij altijd gereed zijn om te letten op hetgeen tot dat doel, door bemiddeling van engelen, door God zou worden gesproken. Zijn dienst was een dienen van het woord; hij droeg echter dit woord niet vanaf het begin in zich, hij moest het zelf eerst verkrijgen, om het daarna bekend te maken (vgl. bijv. Lev. 24: 10vv. Num. 15: 32vv. ; 9: 6vv.). In deze roeping betoonde hij zich nu trouw in het hele huis van God; hij heeft niet het minste uit eigen macht en naar eigen gedachte aan het oudtestamentische verbondsvolk bevolen en evenmin heeft hij het minste verzwegen of voor zich gehouden van hetgeen hem was opgedragen, zodat God ten opzichte van de openbaring door hem aan de kinderen van Israël gegeven, kon bevelen (Deut. 4: 2): "Gij zult tot dit woord, dat Ik u gebied, niet toedoen, ook daarvan niet afdoen". Hoe is het daarentegen gesteld met de roeping van Christus in de nieuwtestamentische huishouding van God? Ook hier is volgens het woord in vs. 4 de opperste bouwmeester God en als Christus in het hele nieuwtestamentische huis evenzeer trouw is als Mozes in het oudtestamentische huis, dan is Hij het net als deze in het hele huis van God. Maar dit brengt een groot onderscheid tussen Hem en Mozes teweeg, namelijk dat Hij niet zelf een lid van het huis is, noch een dienaar daarvan; maar Hij staat er als de Zoon, die het huis besturen, naar de wil van de Vader oprichten en inrichten moet, het dus onder bemiddeling van engelen zelf moet bereiden en tot dit doel heeft dan de Vader Hem zoveel macht gegeven over alle vlees (Joh. 17: 2) dat het huis dat Hij bereidt, Zijn eigen huis wordt (MATTHEUS. 21: 38; 28: 18vv.). God heeft Hem, de Christus, ook tot een Heer gemaakt (Hand. 2: 36); en zo kan de schrijver doorgaan: "wiens huis wij zijn", waarin men zonder bedenking het "wiens" als "van Christus" of "van de Zoon" kan opvatten; want al kan geen enkele andere tekst worden aangehaald, waarin de nieuwtestamentische gemeente juist het huis van Christus zou worden genoemd, wil toch het gezicht in Openbaring 1: 10vv. juist zeggen dat zij het werkelijk is. Even onderscheiden, zo merkt hier v. Hofmann op, als de zoon die het huis van de vader onder zich heeft en de dienaar die tot de daarin te verrichte werkzaamheden voor zijn heer gereed moet zijn, tot hem staat wiens het huis is, op even zo onderscheiden wijze staan Christus en Mozes tot degene die de gemeente van de zaligheid als Zijn huis heeft gebouwd. Christus is in wezen gelijk aan Hem, Mozes is een van de dienaren van Zijn huis. De tegenstelling van het huis en van Hem, wiens eigendom het is, van de eer, die deze en de eer, die de ander toekomt, kan de maatstaf vormen waarnaar kan worden afgemeten hoeveel grotere heerlijkheid Jezus waardig geacht is dan Mozes.

De christenheid heeft, zoals het woord "wiens huis wij zijn" dat uitdrukte, het karakter van een huis van de Heere; maar of wij als gemeente dat karakter bewaren, hangt af van de vervulling van de gestelde voorwaarden.

Als de nieuwtestamentische gemeente, waarvan hier wordt gesproken, ondanks alle tegenspraak van het heden met de beloofde toekomst en te midden van alle gevaren van ergernis en afval, die de vijanden van het kruis door bedreigingen en verleidingen voorbereiden, de schat van de hoop vasthoudt, dan, maar ook dan alleen, blijft zij het huis van God onder de trouwe verzorging van Christus, Zijn met haar broederlijk verbonden grote Zoon, haar Apostel en Hogepriester.

Het huis van de Heere is nog in wording. De voorwaarde voor degenen die het zijn binnengetreden om daarin te mogen blijven, is: zonder wankeling vast te houden aan de belijdenis van de hoop (hoofdstuk 10: 23, 35); daarom waarschuwt de schrijver en vermaant hij tot vasthouden aan de belijdenis in het algemeen en in het bijzonder aan de belijdenis van de hoop. Hij bedoelt daarmee niet het innerlijk vasthouden van het geloof en van de hoop, die de inhoud zijn van de christelijke geloofsbelijdenis, maar ook het voortgaande, onbevreesde, moedige en blijde getuigenis geven en roemen van hetgeen wij geloven en hopen.

Leidde de apostel met de woorden "wiens huis wij zijn" de nieuwe gedachtegang in, de voorwaarde "indien wij maar de vrijmoedigheid en de roem van de hoop tot het einde toe vasthouden, " is voor hem een overgang tot de vermaning die in vs. 7-19 volgt.

Daarom, omdat onze zaligheid ervan afhangt dat wij het vertrouwen en de roem van de hoop tot het einde vasthouden, moeten wij ons laten waarschuwen voor de ontrouw van een afval van Hem wiens huis wij zijn, zoals de Heilige Geest (hoofdstuk 9: 8; 10: 15) zegt in Ps.
7-11 : a) "Heden, indien gij, of zolang gij nog Zijn stem hoort, "

Hebr. 4: 7

Evenals in 1 Tim. 4: 1 en Openbaring 2: 7 voor een woord van de profetie, dat in de tegenwoordige tijd gezegd wordt, als voor een woord van de Geest gehoor wordt gevraagd, zo geldt dat hier voor een woord dat in de Schrift is opgetekend en dat in zoverre de aard van een profetisch woord heeft als de schrijver van Psalm 95 de vermaning, die hij tot zijn volk richt, in de vorm van een woord van de HEERE geeft, waarnaar het moet luisteren. Onze schrijver nu maakt dit woord van de Schrift tot zijn eigen woord, zodat het "daarom" aan het begin en de woorden "Heden. in Mijn rust zullen ingaan" (vs. 11) bij elkaar horen, terwijl de woorden "zoals de Heilige Geest zegt" een tussenzin vormen. Wat dan in vs. 12 volgt, is niet zoals men veelal heeft gemeend, de nazin in verhouding tot de voorzin, die zich van vs. 7-11 uitstrekt, maar werkelijk een andere vermaning dan die van het woord van de Psalm. Met dit woord van de Psalm kon de schrijver zich echter (in plaats van de bedoelde vermaning met eigen woorden uit te spreken) met eer tot zijn lezers wenden, omdat wat hij eerder zei (vs. 6), "wiens huis wij zijn", in hoofdzaak uitloopt op hetgeen in Ps. 95: 7 voorafgaat: "Hij is onze God en wij zijn het volk van Zijn weide en de schapen van Zijn hand. "

Zo verhardt uw harten niet, zoals het vroeger gebeurd is in de verbittering op de plaats die met die naam is genoemd Meriba of twistwater (Num. 20: 13 Ps. 106: 32); ja, reeds veertig jaar eerder ten dage van de verzoeking, op de dag die aan de plaats Massa zijn naam gaf (Ex.
7 Deut. 33: 8 "Ps 95: 8 in de woestijn,

waar (namelijk: in de woestijn) uw vaders Mij verzocht hebben; zij hebben Mij beproefd, hoe ver zij met Mij konden gaan 1Co 10: 10, hoewel zij toch Mijn werken zagen, veertig jaren lang (vgl. hoofdstuk 2: 3 en 4).

Daarna was Ik vertoornd over dat geslacht en sprak: "Altijd dwalen zij met het hart en zij hebben Mijn wegen niet gekend, " omdat zij die niet wilden kennen (Deut. 29: 20).

Alle zonden zijn dwalingen of afwijkingen van de wet van God; alle mensen dwalen in deze zin. Dit volk dwaalde niet af in hun hart, want er is een dwaling in het verstand, de wil en de neigingen zowel als in het leven en de daden en zij mogen gezegd worden met hun hart gedwaald te hebben, omdat hun zonden niet alleen kwamen uit het hart, maar van harte, hartelijk of met het hart gedaan worden en dat voortdurend, hetgeen de dwaasheid toont van dit volk, hun weerbarstigheid en halsstarrigheid, hun onoprechtheid en hun aanhoudendheid in het zondigen. God slaat zowel acht op zonden van het hart als op andere.

a) Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn: nooit zullen zij in Mijn rust, de rustplaats die Ik had uitgekozen, opdat zij daar zouden wonen (Deut. 12: 9; 1 Kon. 8: 56), ingaan (Num. 14: 21vv.).

Deut. 1: 34

In Ps. 95 horen de veertig jaren bij het volgende zinsdeel: "veertig jaren heb Ik verdriet gehad om dit geslacht enz. " Zo vat ook deze schrijver de woorden zelf in vs. 17 op: "over wie nu is Hij vertoornd geweest veertig jaren lang? " Als hij ze echter hier (vs. 9) op het vorige laat slaan: "en hebben Mijn werken gezien, veertig jaren lang" en de verbinding met het volgende door een door hemzelf tussen geschoven "daarom" (vs. 10) onmogelijk maakt, had hij daarbij zeker een bijzondere bedoeling.

Niet de veertig jaren van het vertoornen, waarvan de Psalm spreekt, maar wel de veertig jaren van het zien van Gods werken, die de Psalmist bedoelt, hebben in de geschiedenis van de gemeente van Christus, waarop de schrijver terugziet, hun parallel. Van de aanvankelijke verkondiging van de zaligheid door de Heere zelf (hoofdstuk 2: 3), dus van het begin van Zijn leraarsambt (?) tot aan Jeruzalems verwoesting verlopen veertig jaren, de Messiaanse jaren, waaraan ook de synagoge tegen zijn wil getuigenis geeft, als in de Talmud met het oog op Ps. 10 wordt gezegd dat de dagen van de Messias veertig jaren zullen duren; deze veertig jaren moeten, zoals de schrijver schreef, bijna voorbij zijn geweest en wat een ontzaglijke ernst ligt nu in de aangegeven vergelijking van deze met de veertig jaren van de mozaïsche verlossingstijd.

Ziet toe, broeders, gij, die tot dat volk behoort, waartoe de Heilige Geest deze woorden eens in een genaderijker, gewichtiger tijd Ezr 6: 18 gesproken heeft: laat nooit in iemand van u een boos, ongelovig hart zijn, zoals uw vaderen in de woestijn hadden (vs. 9v. ; 4: 11), om af te wijken van de levende God, in wiens handen te vallen vreselijk is (hoofdstuk 10: 31).

Maar vermaant elkaar (Kol. 3: 16) dagelijks, zolang men nog van een heden kan spreken en dit "heden" doelt op het begin van een tijd, nog veel rijker in genade en veel gewichtiger dan die, waarop het woord van de Psalm (vs. 7) wijst opdat niemand van u zich zou verharden door de verleiding van de zonde, in welk geval de deur van de bekering voor hem zou worden gesloten, zodat hij niet meer zalig zou kunnen worden (Hebr. 6: 4vv. ; 12: 15vv.).

Met het woord "afwijken van de levende God" is het terugkeren uit het christendom tot het Jodendom bedoeld. Dit is een afvallen van God, omdat God in de laatste dagen door de Zoon heeft gesproken en aan de prediking van het evangelie door tekenen en wonderen en velerlei krachten en het toedelen van de Heilige Geest getuigenis heeft gegeven (hoofdstuk 1: 2; 2: 3v.) en hij die de Zoon verloochent, om zich bij een dienaar te voegen (vs. 8vv.) daardoor de Vader verloochent. De God van de christenen nu wordt de levende God genoemd, niet in tegenstelling tot de dode afgoden van de heidenen, maar als een God die, omdat Hij "levend" is, zo'n afval niet ongestraft laat. "Verleiding van de zonde", waardoor het hart wordt verstokt, moet zo worden opgevat dat zij ons eer, genot, goed, leven en zaligheid belooft op de wegen, waarop zij ons wil brengen; doch in plaats daarvan ons op die wegen in schande, verderf en verdoemenis stort.

De verleiding van de zonde kan het ene heden na het andere uit de gedachte van mijn hart wegrukken, zo kan zij mij ongemerkt mijn hele genadetijd van vele jaren ontroven.

Weten wij dat iemands vermogen, eer of goede naam wordt bedreigd, wij zouden ons althans tegenover een broeder of vriend, niet verantwoord achten te zwijgen zolang er nog tijd is om te spreken; en terwijl wij vrezen, nee, zien dat zijn ziel in gevaar is, zullen wij hem aan eigen verblinding overlaten, in plaats van althans bij herhaling een poging te wagen om de blinddoek van zijn gezicht te rukken? Nee voorwaar, daartoe zijn toch de handen te heilig, die ons, als leden van één gezin, van één geslacht, van één gemeente samenbinden; daartoe is de waarde ook van slechts één ziel, die verloren gaat, te kostbaar in de ogen van God. Daartoe is het nieuwe gebod van de liefde, dat de stervende Heiland ons naliet, van te grote betekenis. Hoe ontslaat men zich van zo'n heilige plicht door op het vruchteloze van zo vele pogingen te wijzen? Is werkelijk iemand in onze naaste omgeving reeds geheel verhard door de verleiding van de zonde, God weet of het niet ten dele een gevolg van onze ontrouw in het vermanen en bidden geweest is. In ieder geval kan men nog van een heden spreken en wij zijn alleen aansprakelijk voor de trouw, maar volstrekt niet voor de vrucht van ons pogen. "Werp uw brood uit op het water en gij zult het vinden na vele dagen; " die les van de oude wijsheid (Pred. 11: 1) komt ook hier te pas. Jarenlang moet soms de waterdruppel neervallen, voordat de rotsgrond uitgehold wordt; maar de vrome Spener was zeker de enige niet van wie later een afkerige zoon moest getuigen: "de gebeden van mijn vader liggen mij als een berg op de ziel". In ieder geval, het is een heilrijke plicht, waartoe heden de stem van God ons wekt en die wij onmogelijk anders dan tot eigen schade vergeten. Door anderen te vermanen, leren wij, zelfs onwillekeurig, nauwgezetter over onszelf te waken. Ook waar tot onze diepe smart de poging vruchteloos was, behouden wij de onschatbare troost van een goed geweten voor God. En wie schetst de vreugde hier en daarboven, wanneer het ons werkelijk door Gods genade gebeuren mag, al was het ook slechts één ziel te hebben mogen behouden van de dwaling van haar weg? Hoe vreselijk daartegenover reeds het denkbeeld alleen, dat zij zou kunnen verloren gaan door ons lafhartig en gewetenloos zwijgen! God verhoede dat die ervaring voor iemand van ons in de eeuwigheid zou weggelegd zijn en laat Hijzelf ons in dit deel van onze roeping trouwer maken dan wij tot dusverre geweest zijn! Dan alleen, maar ook zeker worden wij het, wanneer wij zelf waarlijk van Christus zijn, door de Heilige Geest naar Zijn beeld vernieuwd en dagelijks meer bewust van de onschatbare waarde van het heden.

Zo iemand komt te vallen, Men helpe hem terecht; Men tone liefd' aan allen, De Heer was aller knecht, Dat ieder zacht als Hij En nederig van geeste En niemand ooit de meeste Dan in de liefde zij!

Wachten wij ons met alle ernst voor die verleiding en verharding, dan heeft op ons geen betrekking als op de anderen de eed van God: "zij zullen Mijn rust niet ingaan" (vs. 11); want wij hebben reeds deel gekregen aan Christus door het geloof in Zijn naam (vs. 1 en 6) en zullen nu ook in Hem deelgenoten worden van de hemelse heerlijkheid van de beloofde eeuwige erfenis (hoofdstuk 9: 15 Rom. 8: 17), als wij tenminste het beginsel van deze vaste grond tot het einde toe vasthouden (vs. 6; 6: 11), als wij dat vasthouden aan Hem in vol vertrouwen, waarbij het ons tevoren zo goed was, bewaren (hoofdstuk 6: 10; 10: 32v.).

De verhouding tot Christus, waarin de mens, als hij in het Nieuwe Verbond binnentreedt, opgenomen wordt, stelt de schrijver voor op een geheel algemene en allesomvattende wijze, als een "deel krijgen aan Christus". Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond, treedt met de gelovigen in een zo innige persoonlijke gemeenschap, dat men van hem kan zeggen dat hij Christus leeft en met Christus zelf is hem nu ook alles ten deel gevallen wat Christus verkregen heeft. Als iemand die aan Christus deel heeft, heeft hij ook met Christus deel aan de hemelse heerlijkheid en zaligheid.

Het beginsel van deze vaste grond, d. i. het oorspronkelijke ware geloof, brengt ons reeds tot de hele vereniging met Christus en is een ware grondsteen, neemt de hele Christus aan en rust geheel op Christus als op zijn onbedrieglijk fundament; aan deze grond moesten wij vasthouden en met het vasthouden volharden tot aan het einde.

Wij zullen verklaren deel gekregen te hebben aan Christus door te volharden in het geloof van het evangelie, dat wij begonnen hebben te belijden; en dit leert ons dat christenen die de belijdenis van het christelijk geloof verzaken, hetzij door vrees of vleierij, nooit deel hebben gekregen aan Christus, noch op een zaligmakende wijze met Hem verenigd zijn: geen beter bewijs van ons aandeel in Christus dan dat van volharding en standvastigheid.

Terwijl en zolang als er gezegd wordt: a) "Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet, zoals in de verbittering te Meriba, " moeten wij erop letten dat wij niet in hetzelfde voorbeeld van ongeloof vervallen, dat dit volk in zijn grote massa overkomen is en wij onze erfenis niet verliezen (hoofdstuk 4: 1 en 11).

Hebr. 3: 7

Een verleiding van de zonde (vs. 13) zou het zijn als wij meenden dat wij ons moesten plaatsen aan de kant van de grote massa; want sommigen in die geschiedenis, waarop het in vs. 7vv. aangehaalde Psalmwoord slaat, hebben, toen zij die stem van God gehoord hadden, Hem door hun ongehoorzaamheid verbitterd, doch niet allen, die uit Egypte onder Mozes zijn uitgegaan, die 600. 000 man, waarvan in Ex. 12: 37 wordt gesproken (of "want wie hebben Hem verbitterd? Zijn het niet allen die uit Egypte onder Mozes zijn uitgegaan?

Over wie nu, om nog nader de woorden uit Ps. 95: 10 te beschouwen, is Hij vertoornd geweest veertig jaren lang? Was het niet over degenen die gezondigd hadden, doordat zij Zijn genade tartten en Hem door hun verzoeken (vs. 9) verloochenden (Judas 1: 4), a) van wie de lichamen dan ook, als bewijs dat zij door Zijn toorn waren getroffen (Ps. 90: 7vv.), gevallen zijn in de woestijn? (Num. 26: 63vv. ; 1 Kor. 10: 5

Num. 14: 36 Ps. 106: 26

a) En, om nog eens te vragen en het woord in vs. 11, Ps. 95: 11 nader te overdenken, aan wie anders heeft Hij gezworen dat zij in Zijn rust niet zouden ingaan dan degenen die ongehoorzaam geweest waren, daar Hij toch hen die niet tot de grotemassa behoorden, deze rust niet onthield, maar twee van hen die zelfs zeer bepaald beloofde (Num. 14: 24, 30)?

Deut. 1: 34

En wij zien, wat betreft de geschiedkundige vervulling van deze eed, dat zij ondanks hun pogingen om verandering te verkrijgen (Num. 21: 39vv.) niet in het beloofde land, als de toegezegde rustplaats, hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof, waardoor zij die zaligheid hadden verloren.

De schrijver denkt in vs. 18 en 19 niet alleen aan Jozua en Kaleb (Num. 14: 21vv.), maar hij beweert dat ondanks de woorden in vs. 17 werkelijk een volk van God overbleef; daarmee bereidt hij het volgende gedeelte in hoofdstuk 4 voor. Zoals hij nu bij de ongelovigen in vs. 19 zonder twijfel het aan Christus ongelovig gebleven volk van de Joden van die tijd op het oog heeft en door de in vs. 17 genoemde nadere verklaring erop wijst wat hun lot in de eerstvolgende tijd zou zijn (Luk. 21: 23 en 24), houdt hij het overige volk van de jongere generatie, dat door het woord in vs. 16 buiten beschouwing is gebleven, voor een voorbeeld van de christelijke gemeente, die zich van dat ongelovige volk afzondert en die hij zo dringend vermaant hun hemelse roeping te erkennen.

HOOFDSTUK 4

HOE MEN TOT DE RUST VAN CHRISTUS KOMEN KAN

Vs. 1-16. In het vorige gedeelte stelde de schrijver de ongelovige Israëlieten van Mozes' tijd voor als een waarschuwend voorbeeld van ongeloof, om welke reden zij niet in de beloofde rust konden ingaan. Hier geeft hij nadere verklaringen over die rust zelf, wat die eigenlijk betekent. Voor de christelijke gemeente in het Joodse land, waaraan hij schrijft, was de tijd zeer nabij gekomen waarin zij volgens de aanwijzing in MATTHEUS. 24: 16 dit land moest verlaten en dan zou het zeer gevaarlijk zijn geweest, als iemand de verkeerde mening had gekoesterd dat men door het vluchten uit het land zich afscheidde van Gods erfenis, die Hij eenmaal aan zijn volk had gegeven en van de rust, waarin Hij het eenmaal tot vervulling van Zijn belofte zou hebben ingeleid (Deut. 12: 9v. Joz. 21: 43vv.). Daarom moest hij de gemeente, van wie de leden overigens wat het grootste deel betreft geneigd waren van Christus af te vallen en tot het mozaïsche Jodendom terug te gaan, tot andere gedachten brengen. Hij doet het nu hier door een uiteenzetting van verschillende oudtestamentische teksten, waarin hij aanwijst dat Gods rust voor Zijn volk dezelfde was als die waarin Hij zichzelf, na het scheppingswerk volbracht te hebben, had teruggetrokken. Die rust had Mozes ook door zijn ongeloof onmiddellijk verloren. Toen nu Mozes' opvolger, Jozua, het jongere geslacht in het beloofde land had ingevoerd, hetgeen meermalen als een inleiden in de rust wordt voorgesteld, dan was dat toch slechts een in eerste instantie nog gebrekkige, slechts voorafbeeldende vervulling van de goddelijke belofte geweest. Daarentegen zijn wij, christenen, door onze Heer en Heiland inderdaad en in waarheid op de weg gebracht om de werkelijke rust van God in te gaan, waarin Hij ons is voorgegaan. Wij moeten ons echter erop toeleggen dat wij Hem op Zijn weg navolgen en moeten ons voor afval van Hem uit ongeloof wachten. Gods woord, dat wij hebben, is levendig en krachtig genoeg om ons daarvoor de kracht te verlenen. Het is echter ook scherper dan enig tweesnijdend zwaard om zich aan ons te wreken, als wij verbittering teweegbrengen, zoals eens Gods volk. En indien de verzoeking tot afval voor ons te sterk zou worden om die zelf te kunnen overwinnen, dan hebben wij in onze Apostel Christus Jezus ook een Hogepriester, die medelijden kan hebben met onze zwakheden en vanaf de troon van Zijn goddelijke genade, waarheen Hij gegaan is, ons met barmhartigheid en genade te hulp komt.

Zoals ik nader (vs. 3vv.) uiteen zal zetten, werkt de eed, door het Joodse volk gehoord (hoofdstuk 3: 18v.), ten gevolge van het volhardend ongeloof nog voort en de rust door God aan hen beloofd (Hand. 3: 20 Dan. 7: 22, 27) is nog geenszins gekomen, maar pas in de toekomst te verwachten. Laat ons dan vrezen, 1) er bezorgd voor zijn dat niemand van u, terwijl de belofte van in Zijn rust in te gaan nog niet is vervuld, verwaarloosd is door het verlaten van de overste Leidsman tot de zaligheid die ons tot de vervulling leidt, de indruk zou wekken achtergebleven te zijn. 2)

Laat ons dan vrezen. Niet met een vrees van toorn en verdoemenis, noch met een vrees van wantrouw van de goddelijke macht, genade en goedheid, maar met een vrees van voorzichtigheid en waakzaamheid. Vrees is die aandoening van de ziel, waardoor zij ontvlucht en vermijdt wat schadelijk is voor haar en hier betekent zij een deugdelijke kinderlijke zorg en bekommering om niet Gods beloften te versmaden en de hemel mis te lopen, een vrees voortkomend uit geloof (Filippenzen 2: 12).

Is aan de ene kant het nieuwe, door Christus gestichte verbond een vervulling van de in het Oude Verbond gegeven beloften, toch moet ook aan de andere kant het volk van God van het

Nieuwe Testament nog een groot deel van deze vervulling in de toekomst verwachten. De nog onvervulde profetieën gaan ook de christenen aan en vormen nu het fundament van de christelijke hoop. Tot deze beloften behoort in het bijzonder die, die aan de Israëlieten reeds in de woestijn is gegeven, maar aan hen nog onvervuld gebleven is, namelijk van het ingaan in de rust van God. Nog heeft deze belofte haar volle kracht, nog moet men haar vervulling tegemoet zien; zij is nu voor de christenen de hoogste heilsbelofte, die hun haar laatste zalige doel doet tegemoet zien, evenals zij dat in vroegere tijden voor het verbondsvolk van het Oude Testament is geweest. Bij de stichting van het Oude en bij die van het Nieuwe Verbond had God namelijk één en hetzelfde doel voor ogen. Hij toonde reeds in de woestijn de Israëliet dit doel, waartoe Hij Zijn volk wilde leiden, omdat het met hen opgerichte Oude Verbond de bestemming had een Nieuw Verbond voor te bereiden. Maar daarom was toch de belofte van een ingaan in de rust van God er niet werkelijk een die het oudtestamentische verbondsvolk als zodanig aanging; het lag vanaf het begin niet in de bedoeling van God deze belofte aan het verbondsvolk nog in de tijd van het Oude Verbond te vervullen; en zo was dan ook het in bezit nemen van het heilige land, waarin na de lange en moeilijke tocht door de woestijn, het ingaan in de rust van God enigszins verwezenlijkt werd, vanaf het begin onder het kleed van het aardse en uiterlijke, de kern van een hogere, geestelijke zin verborgen.

De uiterlijke vervulling van de belofte door het ingaan in het heerlijk Kanaän na een lange vreemdelingschap en een moeilijk omzwerven, was zelf zo onvolkomen dat zij in de harten van alle gelovigen de vraag met kracht deed oprijzen wat de eigenlijk bedoelde rust mocht zijn.

Want ook aan ons, die ons aan Christus vasthouden, is het evangelie, de tijding die op die rust betrekking heeft, verkondigd, zoals aan hen wie God door Mozes het ingaan in Zijn rust beloofde. Maar het woord van de prediking dat zich in die goede boodschap liet horen, had voor hen geen nut, omdat het niet met geloof gepaard ging bij degenen die het gehoord hebben. En dan alleen kan het werkelijk tot het doel leiden, als het door het geloof met de hoorders als het ware samensmelt, bij hen overgaat in vlees en bloed, maar niet zolang het hun nog vreemd blijft.

En zo hebben wij het voordeel boven hen dat dit woord van de prediking ons tot het doel brengt; want wij, die geloofd hebben en in het nieuwtestamentisch verbond zijn ingegaan, gaan werkelijk op de weg waarop wij ons bevinden tot de rust in en hebben daarmee het begin van de vervulling van die blijde boodschap verkregen, die hun nog werd onthouden, zoals Hij, de Heere, in het reeds eerder (hoofdstuk 3: 11) aangehaalde psalmwoord gezegd heeft: "Zo heb Ik dan gezworen in Mijn toorn: nooit zullen zij ingaan tot Mijn rust" (Ps. 95: 11). God heeft vanaf het begin duidelijk genoeg verklaard wat Hij met Zijn rust (vs. 9v.) bedoelde en waaraan wij dus ook moeten denken, hoewel (liever "omdat Zijn werken van de grondlegging van de wereld af al volbracht waren, als reeds volbracht waren, omdat zij Zijn raadsbesluit waren en voor Hem de Eeuwige, de God voor wie geen tijd bestaat, reeds aanwezig waren.

In de loop van de denkbeelden van dit gedeelte is, wegens de grote kortheid van de diepzinnige uitdrukkingen van de schrijver, een zekere duisterheid, die door enige ontwikkeling van zijn leer en de leer van de Schrift over dit onderwerp moet worden opgehelderd. Volgens vs. 8 was de rust in Kanaän, waarnaar Jozua de Israëlieten leidde, niet de rust van God die aan het volk in de woestijn beloofd was; maar dezelfde rust die ons nu nog wacht, had God hun aangeboden. Zij hadden die echter door hun ongeloof verloren. Hierin ligt nu het denkbeeld dat bij de ontwikkeling van Gods openbaring voortdurend de geschiedenis terugkeert: op elke trap van de openbaring van Zijn genade jegens zondaren,

biedt God hun geheel Zijn heil aan. Onder elk omhulsel waarmee Hij Zijn waarheid in de jaren van de kindsheid omsluierde, lag zij geheel en reeds toen konden de gelovigen alles ontvangen. Maar omdat God de enkelen niet zonder het geheel voltooit (hoofdstuk 11: 40 b), hield (ofschoon enigen geloofden) het algemeen ongeloof van hen aan wie Hij Zijn heil had aangeboden, op elke stap de voltooiing opnieuw terug. Zo moest Mozes de Israëlieten meer geven dan de wet (vgl. Rom. 10: 6), maar door hun schuld bleven zij vreemd aan de gerechtigheid uit het geloof. Ook Christus wilde de kinderen van Jeruzalem vergaderen, als een hen haar kuikens; maar zij wilden niet. Hadden zij gewild, dan was het rijk van God op een andere wijze tot hen gekomen. Maar nu kan geen verwerping van de genade van God van de zijde van de mensen haar steeds heerlijker ontwikkeling verhinderen of beletten; veelmeer schijnt zij, als de zon die opgaat na de nacht, steeds heerlijker straalt zij, rijzend uit het ongeloof van de mensen tot Gods eer. Zo moest ook het verlangen naar de ware rust van God, die de Israëliet aangeboden was, erheen leiden dat zij onder Jozua in Kanaän slechts een aardse, in alle delen onvoldoende, steeds verstoorde rust vonden, die het verlangen naar de ware rust opwekte, maar niet bevredigde. En zo staat dan de ingang in de rust van God voor het volk van de Heere nog te wachten, de viering van de eeuwige sabbat na de tweede schepping, waarvan de eerste sabbatviering het symbool is.

Want Hij heeft ergens, in een tekst die ik niet hoef te noemen, omdat u die zelf kent (vgl. hoofdstuk 2: 6), over de zevende dag, die op de zes scheppingsdagen volgde, dit gezegd: a) "En God heeft op de zevende dag van al Zijn werken gerust" (Gen. 2: 2).

Exod. 20: 11; 31: 17

En in de tekst die ik reeds meermalen heb aangehaald (Ps. 95: 11), zegt Hij weer, verklarend dat er sedert die schepping een rust bij Hem is, die Hij Zijn rust noemt: "Nooit zullen zij tot Mijn rust ingaan! "

Evenals door het scheppen van God het scheppen, werken en arbeiden van de mens en de zes dagen van de week als dagen van arbeid zijn ontstaan, zo komt met dat rusten van God een grote rustdag aan het einde en na elke zes dagen van arbeid een kleine, door God gemaakte en gezegende rustdag. Tegelijk met de voltooiing van de schepping is dus de rust van God, waaraan de mens deel zal hebben, aanwezig en een voortdurende getuige hiervan is de sabbath, de rustdag. Toen nu God de Israëlieten uit Egypte, uit het diensthuis leidde, was Zijn bedoeling dat het Joodse land de plaats zou zijn waar de Joden, voor zover het hier beneden mogelijk is, deel zouden krijgen aan de rust van God; doch om hun ongeloof heeft God hun niet kunnen schenken wat Hij hun had toegedacht.

De vergelijking van de beide door de schrijver aangehaalde schriftplaatsen stelt de gedachte op de voorgrond dat er van het begin af een rust van God is, waarin de mensen moesten en konden ingaan en dat hierdoor toch het ingaan in de rust van God niet voor alle tijden en voor alle mensen opgeheven of onmogelijk kan gemaakt zijn, omdat in dat feit het gericht van Gods toorn alleen over de ongelovigen is volvoerd. En de rust die God aan Zijn volk belooft en geeft, is geen andere dan de rust die Hij zelf heeft en geniet.

Aan de andere kant heeft dat woord, dat tot uitsluiting uit deze rust veroordeelt, ook een keerzijde, namelijk dat het inleiden in die rust toch in de toekomst plaats zal hebben. Omdat dan blijft dat sommigen in deze rust ingaan en degenen aan wie het evangelie het eerst verkondigd was (vs. 2), niet ingegaan zijn vanwege hun ongehoorzaamheid,

stelt Hij weer tot verwezenlijking van Zijn heerlijke bedoelingen een zekere dag vast, namelijk heden, zoals Psalm 95 zegt door David, aan wie in de Griekse vertaling van het Oude Testament de Psalm wordt toegeschreven, na zo'n lange tijd, lange tijd nadat de dagen van Mozes voorbij waren (zoals gezegd is in de aangehaalde Psalmwooorden): "Heden, (om nog eens de nadruk te leggen op dit veel betekenende woord), indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet. " Door die vermaning verklaarde Hij tevens dat Zijn bedoelingen tot zaligheid nog niet haar doel hadden bereikt.

Want indien Jezus (hier en in Hand. 7: 45 staat in de grondtekst de kortere vorm Jezus in plaats van Jozua) hen, de kinderen van Israël, tot wie het woord van de prediking in de eerste plaats was gericht (vs. 2), in de rust gebracht had, indien Hij door de verovering van het land Kanaän en de verdeling ervan onder de 12 stammen (Deut. 31: 7) hun een rust had gegeven, zoals de belofte vanaf het begin was bedoeld, dan had Hij daarna, in de tijd van David (vs. 7), niet gesproken van een andere dag, waarop de inleiding in Zijn rust zou plaatshebben, zoals Hij dat met het "heden" doet.

De Psalm, zo wil de schrijver in vs. 6v. zeggen, geeft door van die eed van God te spreken, die Mozes' volk van het ingaan in de rust van God uitsloot, te kennen dat dat ingaan in het algemeen mag verwacht worden. Daar dit dan zo is en zij die als eerste de boodschap die dit beloofde, ontvangen hadden, maar de gehoorzaamheid van het geloof erin hadden geweigerd, niet waren ingegaan, stelde God, wiens woord toch het woord van de Psalm als woord van de Schrift is, weer een dag vast en wel in de zin van dat "heden", waarop reeds in hoofdstuk 3: 15 werd gewezen. Als de schrijver zegt "door David", dan neemt hij de Psalm zoals de lezers die als een deel van de Schrift kenden; want de Alexandrijnse vertalers stellen van alle Psalmen tussen de 90e en 101e David als dichter. Is de Psalm van latere oorsprong, dan verandert dit aan de toepassing ervan door de schrijver niets, terwijl het dan des te meer blijkt dat dit woord betrekking heeft op hen die in de Heilige Schrift het woord van God hebben.

Er blijft dan, zoals uit die beschouwing blijkt, een rust over als eigenlijke sabbatviering, in onderscheiding van de slechts voorafbeeldende rust in het beloofde land, voor het volk van God, nadat zij ook sedert David's tijd tot heden toe nog niet zijn ingegaan in de rust, die in de Psalm is voorzegd.

Aan het volk van God wordt een grote zegen toegezegd: "een rust. " Zal die mij voor begeerlijk zijn, dan moet er vermoeidheid wezen, zoals slechts spijs de hongerige en water de dorstige goed doet. Waarvan zullen wij rusten? Op die vraag is het niet moeilijk uzelf een antwoord te geven. Sedert dat vreselijke uur, waarin de mens opstandig is geworden, wat een leger van ziekten, van ellende, van plagen. Hier zie ik een David neerliggen op aarde, omdat zijn zoontje naar het Godswoord zal sterven. Daar weigert de Sunamitische Gehazi een antwoord, omdat haar zoon is weggenomen. Daar klinken de klaagzangen in Jaïrus huis; te Naïn brengt men de enige zoon van de weduwe naar het graf en te Bethanië klagen Maria en Martha, want Lazarus is dood. Wat een ziekten op Jericho's weg, aan Thabors voet, in Bethesda's zalen, overal zieken die bedelen, zieken die op een bed worden gedragen, zieken die ieder schuwt. Wie noemt het getal? Wat een gebrek. Sarphats weduwe zal haar laatste meel eten met haar zoon en Hagar bedekt haar kind onder de struiken, terwijl zij beiden smachten van dorst. Daar weerhouden de akkers zeven jarenlang de vruchten, een David wordt gejaagd als een hinde over de bergen en een Lazarus verlangt verzadigd te worden van de kruimels die van de tafel van de rijken vallen. Wat een lijden dikwijls opeengehoopt. Naomi wil Mara heten, want man en zonen en bezittingen brengt zij naar Bethlehem niet meer terug; een Job zien wij op de mesthoop en er is hem niets overgebleven dan een vrouw, die

hem aanzet de Heere te zegenen en te sterven en een drietal vrienden, die slechte vertroosters zijn. Wat een tranen, wat een zuchten! En deze gebeurtenissen zijn niet het minste uw lot, kinderen van de Heere! Maar voor dat alles blijft er voor u een rust bestaan. Eenmaal worden alle tranen door God van de ogen gewist, eenmaal geen lijden meer! Wat een vervolging. Het is met de rechtvaardige Abel begonnen. Gods profeten zijn gelasterd, gedood. Christus, is Hij niet veracht, door de mannen van de wetenschap van Zijn dagen uitgescholden, gekruisigd en als men de Heere des huizes Beëlzebub heeft genoemd, wat zal men met Zijn dienaar doen? Hier is het tot Paulus: "gij spreekt wartaal; " daar valt het volk aan op Jasons huis, daar ligt hij in de kerker. O wij hebben de Heere hier te danken dat Hij de macht van de bozen beteugelt, maar toch hoeveel verachting, hoeveel tegenstand, hoeveel haat. Maar er blijft een rust bestaan. Nee! Dat lijden zal niet eeuwig duren. En dat alles treft nog slechts ons, maar waar het dadelijk de Heere treft, die ons dierbaarder is dan het leven. O, daar is het harder voor ons; wij leven in een wereld die in het boze ligt en iedere rechtvaardige kent die kwelling, die een Lot in Sodom ondervond. De reinheid vloekt Hem, de beschaafdheid vergeet Hem, het ongeloof loochent Hem, de eigengerechtigheid miskent Hem, de halve godsdienstigheid vermoeit Hem, de dode rechtzinnigheid speelt met Zijn naam. Gaat het u als mij, in deze dagen, waarin het woord zo bevestigd wordt: "Wie vuil is, laat hij nog vuiler worde, " dan ondervindt gij die moeite veel. Als u hier de bladen in handen krijgt van een die Christusprediker heet, maar op de onbeschaamdste wijze onder de titel van christelijke toespraken, de waarheid door het slijk haalt; als een ander u van zekerheid spreekt en een lichtkleed omdoet om op de gevaarlijkste wijze u uw zekerheid te ontnemen en u zekere leugen, voor zekere waarheid gehouden, voorstelt, die naar een zeker ellendig einde moet leiden; als zo vele stemmen oprijzen en allerlei draden worden gespannen, allerlei strikken van de wetenschap worden gelegd, als loochenen voor geleerdheid en ontkennen voor oprechtheid wordt uitgevend. O zegt mij! Ziet gij dan niet uit naar rust na die strijd? Klinkt dat woord u niet als de schoonste melodie in de oren: "Er blijft dan een rust bestaan voor het volk van God. " En wat die rust pas werkelijk tot rust zal maken. O het is dat wij dan geen zonde meer zullen kennen. Zijt gij u bewust met het oog op dat kruis, dat bloed, die dood, dat uw schulden zijn uitgewist en uw ongerechtigheden vergeven; de oude slang vermorzelt nog altijd hielen. O, dat wij heilig voor God konden leven! Maar als wij het goede willen doen, dan ligt de zonde op de loer. Wij moeten toegeven dat ook de gelovige nog steeds tot alle boosheid geneigd is. Ach, nu staan wij gesterkt in God van onze knieën op en menen, nu is het goed en weer slaan wij het hoofd ter aarde als zij die misdeden. Soms zijn wij zo vol goede moed in het gebed en straks voelen wij ook de schuld daarin. Dan hebben wij een ijver voor God, maar wij merken dat zij een verkeerde was en wij tabernakels wilden bouwen in plaats van Gods Zoon te horen. Zalige gedachte: eenmaal is het zondige in ons helemaal weg; die strijd houdt op; er is een einde aan satans verleidingen. Er is een rust weggelegd voor het volk van God! En hoe zal die rust zijn? Ik denk dat u hebt verlangd dat wij ook dit zouden noemen. Er is een rust door te buigen in de strijd, een rust in de boeien. Nee, zo’n rust is het niet, het is een rust van de overwinning, van de overwinning in Christus Jezus over alle leed, over elke vijand van God, over alle zonde, hier is een heerlijk leven. Wat is het kleed? Een rein gewassen in Christus bloed. Wat de zetel? De troon van God. Wat de feestzaal? De hemel. Wat het licht? Het Lam. Wat het eten? Van de boom van het leven. Wat de drank? Uit de rivier, zuiver als kristal. Wat het lied? Van de overwinning van het Lam. Wie de gastheer? God zelf! Heerlijke rust! Het is een rust in God. O, wat dat betekent, dat weet gij die met David zingt dat uw hart dorst naar de God van uw leven, zoals het hert naar de waterstromen, die daar het lied van het verlangen aanheft: "Ach wanneer zal ik naderen voor uw ogen? " In God is ons heil en onze eer. Nee! Geen verleidende armen van de zonde, geen zoet lokken van de satan. Daar is het liggen in Gods schoot; rusten aan Gods Vaderhart. Hoe heilig die rust! Zal ik dan nog moeten zeggen dat zij een zalige is? Al wat op aarde rust heet, is daarbij

vermoeienis. En als wij die zijn ingegaan, o wij zullen, denkend aan onze gedachten over de hemel op aarde, glimlachen over haar nietigheid. Het is een sabbatsrust, het staat duidelijk te lezen, zo toch moeten wij het woord vertalen van onze tekst; en de sabbat gaf de Heere ons op aarde niet om niets te doen, maar om het hoogste te doen. O dan is er in de hemel werkzaamheid en die werkzaamheid is rust, omdat daar geen vermoeienis is. Nee, daar is het niet slechts de handen vouwen, daar is het volgen van het Lam, daar is het kronen neerleggen aan Jezus' voeten. Halleluja zingen, het geslachte Lam ter eer; daar het lied van de dankbaarheid, een lied zo schoon, dat na duizenden eeuwen de gezaligde in het hart zal zeggen: er is nauwelijks een begin. Ik voel het ook heden dat werkzaamheid rust voor de ziel kan wezen, want ik zou wel wensen ook heden nauwelijks begonnen te zijn om nog een uur tot u te kunnen spreken. Er is nog zoveel voor ons in onze tekst. Die rust blijft. Dat kon niet gezegd worden, als er niet hier reeds iets van werd gesmaakt en dat wordt het ook. Als het leed van de aarde ons heeft terneergedrukt en wij slaan het Godswoord open, dat zoveel troost bevat: wat een verkwikking. Als wij door de Heere tot moeilijke dingen geroepen zijn en de bezwaren rijzen in ons op en mensen gaan berekenen, dan buigt het wankelmoedig hart zich neer om geloof van hen Heere te bidden en wij worden gesterkt. Als de zonde ons heeft vervuld en de hoek van onze binnenkamer is nat gemaakt van tranen, de Heere spreekt van genade, de Heere spreekt van vrede. Als het zo dood is daar binnen, maar de Heere Zijn kinderen zendt om ons te verkwikken, dan vindt de ziel het leven weer, Christus, die het leven is en leven is rust. Als ongeloof en zonde niet weken bij de strijd en onze knie boog zich om de Heere bekering te vragen, dan wees Hij op Zijn grote daden en het verbond van Zijn genade en ons hoofd richtte zich op naar boven. Ja, er is hier een rust voor het volk van God. Kent gij die omgang met Hem, die verborgen gemeenschap? Wat is zij heerlijk en toch het is slechts een wandelen in de voorhof, nee, het is nog niet een in het heilige van de heiligen zijn: de ware ruste is pas daarboven; het volle genot, waarvan hier een voorsmaak werd gegund, is pas in de hemel. Die rust blijft, die is weggelegd. Christen, het is waar, het is beter buiten het lichaam te wonen; maar die strijd is nodig voor u, die moeite is niet zonder reden, geen minuut eerder in de rust dan God het wil. Hier zijn wij op onze plaats totdat het ogenblik van God voor ons heengaan gesteld, daar is. Die rust blijft. Niets kan die meer weg roven, noch engelen, noch machten, noch dood, noch leven; zij is zeker, zij wordt door God bewaard, zij is voor u weggelegd. Hetzij nog een uur, hetzij nog 50 of meer jaren op aarde, zij vlucht niet weg, zij blijft. Zij blijft. O dierbaar Godswoord! Laat dan alles veranderen hier beneden, laat de wereld vergaan: zij vergaat niet. Laat wetenschappen en talen teniet gaan: zij blijft. O heerlijke gedachte: laat goud en eer wegzinken: wat is het, waar die rust nooit wegzinkt. Een eeuwigheid, o ik duizel bij die gedachte, als elke duizend jaren een stofje van een hemelhoge berg wegnam, eenmaal zou daar toch een vlakte zijn; maar in die rust leven wij elke dag een duizendtal jaren en elk duizendtal jaren is dan één dag. In Eden werd eens rust gekend, maar ach, hoe werd zij verstoord. Wat geeft Christus dan veel meer dan in Eden werd verloren! Geen kind van God verzondigt die meer. Toen de mens die was gegeven, heeft hij ze verloren, maar Christus won haar weer en nu houdt Hij die zegen in eigen hand en bewaart ze eeuwig. O God, wat is uw belofte groot!

Rust, zeker, zij is niet het allereerst, ook aanvankelijk niet het allerhoogst ideaal van dit rusteloos mensenhart. Verzadiging, ontwikkeling, bevrediging ook van het stoutste verlangen, met die wens treedt de jongeling de nog onbekende levensbaan op en de man die het schaduwbeeld najaagt van roem en lof bij de mensen, verwacht gouden bergen wellicht van de voldoening van zijn brandende eerzucht. Maar wonderlijk, doch waarachtig verschijnsel; hoe langer wij leven op aarde, des te zekerder wijkt de begoocheling en duizendmaal teleurgesteld in ons eindeloos jagen en vragen, wordt het ideaal niet vijfletterig lang: "geluk", maar slechts vierletterig: "rust"; de man verwacht haar van de ouderdom, de grijsaard van de

dood, de christen van een nog verborgen toekomst aan de andere zijde van het graf. Rust, nee, geen vernietiging, zoals nu voor velen het evangelie van de wanhoop luidt: geen verlies van een zelfbewustzijn, dat met zoveel smarten gepaard ging; ook geen eeuwigdurend zingen en loven, zoals een kinderlijke verbeelding zo graag de hemel voorstelt, maar een toestand, een oord, een persoonlijke genieten van rust, in de diepste en heiligste zin van het woord. Sabbatsrust, dat betekent het oorspronkelijk woord, zoals naar de gewijde oorkonden God heeft genoten, toen het werk van de schepping was volbracht. Zeker, wij weten het, ook die uitdrukking draagt een mensvormig karakter; "weet gij niet dat de eeuwige God, de Heer, de Schepper van de einden van de aarde, niet moe of mat wordt? " (Jes. 40: 28). Maar toch, wij beseffen het vaag, ook achter deze beeldspraak moet zich een hogere waarheid verbergen en liefelijk blinkt de lichtstraal die dit betekenisvolle woord het wordt alleen op deze plaats in de gewijde Schriften gevonden over het leven van de toekomst verspreidt. Goddelijke sabbatsrust, dat is ongetwijfeld een onbeschrijfelijk zalige rust waaruit het oog met stille vrede op al de volbrachte arbeid terugziet. Dat is een onvermoeid werkzame rust van de Vader, die in Zijn rust werkt tot nu toe; want hemelvreugde zonder enige arbeidstaak zou ophouden een hemel te zijn. Dat is uiteindelijk een stoorloze rust, zoals die van God zelf, verheven boven alles wat vrede en kalmte kon storen: de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geklaag, noch moeite zal er zijn, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan (Openbaring
4). Zo treedt, hoe langer hoe duidelijker, de hemel als het land van de volmaakte rust voor ons oog en ook de schoonste sabbat op aarde wordt slechts het flauwe schaduwbeeld van wat daarboven volkomen wordt gekend en genoten. En die rust blijft bestaan, zegt de tekst: na al de onrust hier beneden staat zij even zeker te wachten als er voor de vrome Israëliet nog iets beters dan het aardse Kanaän overbleef, waarin Jozua hen had binnengeleid. Ja waarlijk, zij blijft bestaan, wat ook wegvalt of wegblijft op aarde. Dat herhaalt reeds de stem van ons hart, dat, lang overtuigd en verzadigd van de onrust van het leven, toch nog het zoeken naar iets eeuwigblijvends niet nalaten kan, zonder zichzelf geweld aan te doen. Dat getuigt de stem van Gods woord in de Heilige Schriften, die op allerlei wijze ons heen wijst naar een onvergankelijk goed aan de andere kant van het graf. Dat bezegelt in het binnenste heiligdom van de gelovige christen de stem van de Heilige Geest, "die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregen verlossing, tot prijs van Zijn heerlijkheid. " Nee, de hoop kan niet beschamen, op zo’n vaste grond gebouwd; aan het einde van de korte en toch voor ons gevoel soms zo lange arbeidsweek lacht reeds van ver de sabbat van de rust ons tegemoet. Alleen, het mag nooit vergeten worden, die rust blijft over voor het volk van God, voor geheel dat volk, maar ook voor geen ander dan dit. Men moet behoren tot het Israël van God, om in de hoop op de rust van het hemels Kanaän te leven. Het is niet genoeg in de woestijn te zijn en te zuchten, om over de doodsjordaan heen erin te gaan; als een groot deel van Israël kan men van de rust horen en ernaar verlangen, zonder er ooit in te delen. Tot het ware volk van God behoort niemand alleen door doop en belijdenis, maar allen kunnen ertoe behoren langs de weg van de wedergeboorte en of dit reeds met ons het geval is, wij kunnen, maar ook wij moeten het weten van onszelf om het huis van onze hoop op vaste grond te bouwen. O, wie zou niet bovenal begeren tot dat volk te behoren, dat door alle strijd en onrust heen, het land van de rust, onder geleide van de Meerdere dan Jozua, tegemoet trekt? Wie zou, naar de gewijde vermaning, zich niet inspannen om in deze rust in te gaan en toezien om niet achter te blijven (vs. 2, 9)? Maar wie, die deze hoop heeft, voelt ook niet soms een stil verlangen ontwaken en herhaalt met de dichter: "die rust, Gods rust, gaat ons denken, al ons denken en geloven, ver te boven! "

Want wat is het einddoel, waarop Gods raadsbesluiten tot zaligheid uitlopen, als Hij van Zijn rust spreekt die Hij met ons wil delen: wie ingegaan is in zijn rust, heeft zelf ook van zijn werken gerust, zoals God van de Zijne (vs. 3v. Openbaring 14: 13).

Met het zesdaagse werk van God komt aan de kant van de mensen overeen het aardse dagwerk met al zijn inspanning, zijn strijd en lijden en zo is het grote beginsel van alle geschiedenis, dat de sabbat van God, de Schepper, tot een sabbat van al het geschapene wordt. De schrijver staat met die mening niet alleen; dat een dag, die geheel sabbat is, de wereldweek zal besluiten, spreken op onderscheidene wijze ook synagogale overleveringen uit, waarvan bijv. de ene zegt: "evenals het zevende jaar een sabbat van een jaar lang voor een zevenjarige periode geeft, zo geniet eens de wereld een sabbat van duizend jaar (Openbaring
1vv.) voor een periode van zevenduizend jaar. Dat dit millennium op aarde nog niet de laatste sabbat is van de zalige eeuwigheid, ook die opvatting is aan de synagoge niet vreemd, als in een verklaring op het "lied op de sabbatdag" (Ps. 92) gezegd wordt: "er is een sabbath is bedoeld die rust gebiedt aan de zonde, die in de wereld heerst, de zevende werelddag, waarop als na-sabbat de toekomstige wereld volgt, waarin geen leed meer is in alle eeuwigheid en geen zonde of straf over de zonde, maar alleen vreugde in de wijsheid en de kennis van God", vgl. Rom. 11: 33

Laat ons dan, om de waarschuwing en vermaning waarvan ik boven (vs. 1) uitging, weer op te nemen, er ernst mee maken om in die rust in te gaan, zoals die zo-even is gekarakteriseerd (vs. 10) en die toch zeker zeer begerenswaardig voor ons allen is; opdat niemand in de kring van ons die het nieuwe verbondsvolk uitmaken, in tegenstelling tot het oude, door minachting van de daartoe uitnodigende belofte, in hetzelfde voorbeeld van ongeloof zou vallen, een prooi zou worden van hetzelfde ongeloof als zij (vs. 2, 6) en net als zij voor anderen een waarschuwend voorbeeld zouden worden.

Op de uiteenzetting dat er voor het volk van God niet slechts een ware rust is, die in deelneming aan de rust van God zelf bestaat, maar dat ook wij christenen daartoe uitgenodigd zijn door een woord van de belofte en in Jezus de ware leidsman hebben, die tot deze rust reeds is ingegaan, is, met wederopvatting van de woorden in vs. 1 de vermaning gebouwd tot een ernstig en ijverig zoeken om in die rust in te gaan. Wie dit zoeken nalaat, zou zowel door zijn gedrag als in zijn lot eenzelfde voorbeeld van ongehoorzaamheid geven als het Israëlitische volk op zijn tocht door de woestijn.

Zonder rust waren wij de ellendigste schepselen en het zou beter zijn als wij nooit waren geboren dan dat wij eeuwig in onrust bleven. Daarom met blijdschap voort, moedig de strijd in, verheugd voorwaarts, opdat wij het kleinood van de rust verkrijgen!

Dat "er ernst mee maken" kunnen wij volbrengen en voor het andere "in hetzelfde voorbeeld van ongeloof vallen" moeten wij ons wachten. Want het woord van God in zijn hele omvang (hoofdstuk 1: 1v.), vooral ook dat woord waarvan hier wordt gesproken (vs. 2vv.), is levend en krachtig (Hand. 7: 38; 1 Petrus 1: 23; 2 Tim. 3: 16v. zodat het ons ook kracht geeft om het doel van onze hemelse roeping, die het ons voorhoudt, na te streven. En wat het bewaren voor ongeloof aangaat, snijdt het scherper a) dan enig tweesnijdend zwaard (Openbaring 1: 16; 2: 12; 19: 15 en gaat bij hem bij wie het in het hart wordt gestoten (Richt.
21v.), door tot de scheiding van ziel en geest en van de gewrichten en het merg, het gaatdoor merg en been, het doorsteekt de hele mens (Ps. 6: 3; 31: 11; 32: 3; 51: 10 en het schift gedachten en de overleggingen van het hart (MATTHEUS. 12: 25; 1 Petrus 4: 1

Pred. 12: 11 Jes. 49: 2 Efeziers 6: 17

De zin is in de eerste plaats heel algemeen en in algemene zin moet daarom ook de uitdrukking "het woord van God" opgevat worden. Daarmee is alles bedoeld wat God zegt.

Uit het verband begreep echter de lezer vanzelf dat hetgeen hier bedoeld was, in het bijzondere geval de eis van God was om het hart te openen en de uitsluiting uit Zijn rust, die voor het geval van weerbarstigheid en ongeloof dreigde. Maar welke inhoud het woord van God ook mag hebben, altijd is het als woord van de levende God (hoofdstuk 3: 12; 10: 31 Heb 12) een woord dat niet dood, niet krachteloos is, geen droge kennis meedeelt, maar in elk van Zijn woorden woont ook de levende kracht van God en het betoont zich steeds werkzaam. Evenals in het woord van de schepping de almachtige kracht van de Schepper lag en werkte, zodat de wereld ontstond zodra het was uitgesproken (hoofdstuk 11: 3), zo is het met alle woorden van God; zij zijn alle levensopenbaringen van God en daarom moet zich in deze en door deze de goddelijke levenskracht openbaren. Terwijl zo de beide predikaten "levend en krachtig" nog zeer algemeen zijn en pas door het verband een nader bepaalde betekenis krijgen, is het anders met hetgeen verder volgt. De schrijver wil zijn lezers vooral de energie van de uiterlijke en innerlijk straffende werkzaamheid van Gods woord op het hart leggen. Wie die ernst nalaat en zich aan hetzelfde ongeloof schuldig maakt als de Israëlieten in de woestijn, die zal ook zeker vallen, net als zij wier lichamen vielen (hoofdstuk 3: 17). Want het woord van God snijdt scherper dan enig tweesnijdend zwaard; het heeft een kracht die alles overwint en vernietigt wat zich verzet en een kracht die voor alle ongehoorzamen zeker dodelijk is. De schrijver heeft daarbij niet slechts uiterlijke oordelen op het oog, maar hij denkt ook aan de uiterlijke oordelende en veroordelende werkzaamheid die het woord van God op de ongehoorzamen uitoefent en juist deze kanten van Zijn bestraffende werkzaamheid worden uitgedrukt door de predikaten: "en gaat door tot de scheiding van ziel en geest en van de gewrichten en het merg en het schift de gedachten en de overleggingen van het hart. " Het dringt met zijn doorsnijdende scherpheid tot in de diepste diepten van het leven van de menselijke geest. Ook de meest verborgen neigingen tot ongehoorzaamheid of ongeloof, ook de meest verborgen gezindheden en gedachten van het hart, die het gevolg zijn van dat "geen ernst maken", of die daar reeds besloten liggen, kunnen voor het woord van God niet verborgen zijn en blijven niet ongestraft door Hem het is bekwaam ze te beoordelen en te berechten naar waarheid.

Het woord van God wordt hier met een zwaard vergeleken, omdat dit de volvoerder is van de menselijk rechterlijke wraak en daarom zeer geschikt is als beeld van goddelijk rechterlijk straffen (Joh. 12: 48). Met het beeld van het zwaard in gedachten, stelt nu de schrijver de rechterlijk straffende werking van het goddelijk woord voor als iets wat in het binnenste merg van het menselijk geestes- en zielenleven doordringt, de hele mens doorboort en neerhouwt. De lichamelijke smart, die veroorzaakt wordt door het zwaard dat tot het binnenste merg van het lichaam doordringt, heeft zijn anologen in de kwellende, hopeloze smart van het geweten, die het hem doorborende geestelijke zwaard van Gods woord in hem verwekt; deze pijn grijpt hem aan in zijn hele innerlijke zijn. De ziel is het mindere, zinnelijke leven, het sensitieve principe van de mens, de zetel van zijn gevoel van vreugde en droefheid, mede de drijfkracht van zijn lichamelijke beweging en werkzaamheid; geest daarentegen is de denkende kracht in de mens, het principe van zijn persoonlijkheid, van zijn zedelijke vrijheid en verantwoordelijkheid; gewrichten en merg vertegenwoordigen de meest innerlijke en wezenlijke bestanddelen van het lichaam. Zij worden hier niet beschouwd naar het lichamelijke en stoffelijke, maar als de dragers van de ziel en van de geest. Ziel en geest worden niet slechts gewond aan de oppervlakte van hun zijn, de doorsnijdende macht van het zwaard dringt door tot in gewrichten en merg, als de lichamelijke basis waarin zij wortelen. Wat op deze wijze door een beeld is uitgesproken, zeggen de volgende woorden zonder beeld. Wanneer het woord van God als een rechterlijk straffend woord indringt in het geestes- en zielenleven van de mens, dan baat geen verbergen en verstoppen, geen verontschuldigen en

zelf misleiden meer. Wat in de mens is, wordt gekend en veroordeeld. Zoals het in de ogen van God is. Gods woord oordeelt de gedachten en de overleggingen van het hart.

De uitspraak van de schrijver is algemeen en omvat ook zelfs de verstokten; want worden deze ook niet vermurwd, maar plaatsen zij tegenover Gods woord een hart van ijzer en staal, dan worden toch ook zij daardoor innerlijk met het gevoel van hun schuld getroffen. Zij lachen wel, maar met gedwongen gezicht, omdat zij zich innerlijk toch geketend voelen. Zij draaien en wenden zich nu hier-, dan daarheen om zich niet te laten brengen voor de rechterstoel van het woord, maar het woord, dat zij lasteren, trekt hen tegen hun wil te voorschijn. Zij zijn als woedende honden die in de ketting bijten, waarmee zij vastgebonden zijn, maar daarmee niets teweegbrengen.

a) En er is geen schepsel onzichtbaar voor Hem, voor die God met wie wij in Zijn woord te doen hebben; maar alle dingen liggen open en ontbloot, in plaats van dat iets onzichtbaar en ondoordringbaar voor Hem zou zijn, voor de ogen van Degene met wie wij te doen hebben, al probeert men ook nog zozeer het te bedekken of verbergt men zich in nog zo’n donkere hoek (Jer. 23: 24 Sir. 23: 28 Bedenkt dan dat als wij Hem eens zullen rekenschap geven, Hij tegenover ons zal staan zoals ik Hem zo-even heb genoemd.

Ps. 33: 13

Hier gaat de schrijver van het woord van God over tot God zelf. Het woord, als een uitvloeisel van God, heeft zelf aan Zijn eigenschappen deel. God leeft en werkt in het woord. Zo verplaatst dan ook het woord van God rechtstreeks, geestelijk voor Zijn rechterstoel. En alle schepselen verschijnen daar zoals het is; de omhulsels, waaronder men zich verborg en voor anderen bedekte, zijn afgelegd. Het afwenden van het gezicht heeft geen nut.

Wij hebben niet te doen met een eenvoudig mens die het woord eens heeft opgeschreven of het nu predikt; nee, wij hebben in dat woord met God zelf, de Rechter te doen.

O gelukkig hij, die bij het woord van God, bij het werken van dat woord in zijn hart diep voelt dat hij te doen heeft met Hem, voor wie geen schepsel onzichtbaar is, maar voor wiens ogen alle dingen open en bloot liggen en die het daarom als liefde aanneemt dat dat onze hele toestand des te juister voor ogen stelt en ons doet weten wat in ons is van de oude mens en van de nieuwe geboorte.

HET NAAST ELKAAR PLAATSEN VAN CHRISTUS EN AÄRON

a) Omdat wij, om die naam van de overste Leidsman tot de zaligheid, waarvan ik mij reeds tweemaal heb bediend (hoofdstuk 3: 1; 2: 17) weer te gebruiken, een grote (hoofdstuk 20) Hogepriester hebben, die door de hemelen gegaan is om te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons (hoofdstuk 9: 24 Efeziers 4: 10; 1 Joh. 2: 1, namelijk Jezus, de Zoon van God, laat ons deze belijdenis dan vasthouden. Laat ons vasthouden aan het woord van God, zoals het onder ons christenen verkondigd wordt (vs. 2) en niet menen dat wij er ons aan zouden kunnen onttrekken, alsof het zwaardere dingen oplegt dan wij zouden kunnen dragen.

Hebr. 6: 20; 8: 1; 9: 11

De schrijver heeft in hoofdstuk 3: 1 vermaand te letten op de apostel en hogepriester van onze belijdenis, Christus Jezus. Hij heeft nu aangewezen wat wij aan Hem, de Godsgezant, zo ver boven Mozes verheven, verschuldigd zijn en hoeveel ervan afhangt. Hij heeft dat aangewezen in het voorbeeld van het volk van Mozes, dat voor de christenheid tot waarschuwing is en in de kracht van het woord van God, de alwetende Rechter, dat ons binnenste in het licht stelt. Daaruit ontwikkelt zich verder de vermaning die aan de ene kant het begin van het tweede deel van zijn verhandeling sluitend, terugziet en aan de andere kant de overgang aangeeft naar het volgende deel.

Christus is niet alleen ingegaan in de heilige geestenwereld en aan de engelen gelijk geworden, maar Hij is zelf boven alle schepselen verhoogd en met goddelijke majesteit bekleed. Meestal wordt Christus' verhoging aan de rechterhand van God tot Zijn koninklijk ambt teruggebracht. Dan moet zij aanduiden dat door Zijn middelaarsambt de verloste mensheid wordt teruggebracht in de meest rechtstreekse afhankelijkheid van God; dat de vijanden van ons geluk door Gods macht zijn overwonnen en steeds opnieuw overwonnen worden. In deze brief wordt nu de verhoging van Christus ook als Zijn priesterlijk ingaan in het Allerheilige voorgesteld, waardoor voor altijd, na volkomen uitdelging van de zonden, de gemeenschap van God en mensen hersteld is. Heeft Zijn koninklijk ambt betrekking op de vernietiging van de heerschappij van zonde, dood en duivel en op het herstel van de mensen tot de heerlijke vrijheid van de kinderen van God, Zijn priesterambt heeft ten doel de opheffing van de door de zonde veroorzaakte scheiding van de mensen van God en het herstel van hun innige gemeenschap met Hem. De eerste is meer bepaald een verheerlijking van Gods almacht; de laatste meer een verheerlijking van Gods liefde in het werk van de verlossing.

Zo'n Hogepriester als de schrijver voorstelt, is niet alleen reeds aanwezig, maar wij staan ook, zoals hij met het woord "wij hebben" wil uitdrukken, in een bepaalde verhouding tot Hem waardoor Hij de onze is. Daarop grondt zich dan de vermaning om vast te houden aan de belijdenis, namelijk aan de christelijke.

Hebben en houden, dat behoort bij elkaar: wij kunnen Christus slechts zo hebben dat wij aan de belijdenis van Hem vasthouden. Wie Hem verloochent voor de wereld, die zal Hij verloochenen voor Zijn Hemelse Vader.

Want wij hebben in Hem geen Hogepriester die, omdat hij naar Zijn goddelijke natuur zo hoog boven ons verheven is, niet kan meelijden hebben met onze zwakheden, zoals het bij de eerste blik zou kunnen schijnen. Onze Heer is niet onbekend met onze nood, a) maar een Heiland die naar Zijn menselijke natuur in alle dingen, in alle levensomstandigheden die voor ons een verzoeking zijn, net als wij verzocht is, die tot alles verzocht is waartoe wij verzocht worden, zelfs tot afval van God (hoofdstuk 3: 12 MATTHEUS. 4: 9), doch b) zonder zonde. Bij Hem was geen zonde aanwezig als aanknopingspunt voor de verzoeking, zoals dat bij ons het geval is en geen enkele zonde werd bij Hem door de verzoeking teweeggebracht, zoals dat bij de eerste mensen in het paradijs gebeurde.

Filippenzen 2: 7 b) Jes. 53: 9; 2 Kor. 5: 21; 1 Petrus 2: 22; 1 Joh. 3: 5;

De schrijver snijdt dus hier de gedachte af, die zou kunnen opkomen, dat een Hogepriester, van God gekomen en tot God heengegaan, zoals hij tevoren Jezus karakteriseerde, wel de menselijke leefwijze, maar niet de volle menselijke natuur tot het werkelijk meevoelen met onze zwakheden en het verzocht worden op zich zou hebben genomen. Integendeel de

gelijkheid met ons is in ieder opzicht aanwezig, met één enkele, maar veel betekenende uitzondering, die de gehele overeenkomst in alle punten aangaat. Het deelnemen van Jezus aan elke menselijke toestand van lijden, de werkelijke beweging van zijn gevoelens, het volle meevoelen met onze zwakheden, de waarheid van het werkelijk verzocht zijn, heeft zeker plaatsgehad; maar die heeft plaatsgehad zonder enige zondige opwelling en zij heeft ook niet een in Hem sluimerende zonde tot aanmoedigingspunt gehad het heeft alles voor Hem en bij Hem zonder zonde plaatsgehad.

Wij worden verzocht door zonde en tot zonde. Christus werd in beiderlei zin verzocht zonder zonde. De aanvechtingen kwamen bij Hem niet voort uit een in Hem wonende, Hem aanklevende, of op enigerlei wijze tot Hem behorende zondigheid, zij kwamen niet uit Hemzelf voort. Van de prikkel tot zelfverheffing, die aan het vlees de macht geeft en zijn begeren tegen de geest, wist Hij niets en in elke van buiten tot Hem naderende verzoeking hield Hij Zich zegevierend staande zonder aan enige zonde toe te geven. Desalniettemin lag in Zijn "vlees" de mogelijkheid van een val (vgl. MATTHEUS. 4: 1vv.). Gekweld door honger en dorst, verscheurd door smarten van lichaam en ziel, net als wij, vond hier de duivel een grond, bij ons zo dikwijls met al te veel vrucht bearbeid en op deze kwetsbare plaats richtte hij zijn aanvallen. En juist daarom had ook Zijn menselijke natuur de "volmaking" nodig (hoofdstuk 5: 9). Zij moest zich door de strijd tegen de zonde heen de staat van heilige goddelijke verheerlijking winnen, waarin geen zonde en geen kwaad meer voor de mens zijn. Hoewel Hij dus in volle omvang van het woord zonder zonde verzocht is, kan Hij toch medelijden hebben met onze zwakheid. Hierin ligt de fijne grenslinie tussen de ware bijbelse leer en de hier en daar verbreide dwaling die predikt dat Christus zelfs de erfzonde (het zondige vlees) zou hebben aangenomen en dan uit zichzelf tot zonde zou verzocht zijn, een dwaling waar volgens de bewuste lust, de erfzonde, geen eigenlijke zonde zou zijn, maar alleen de daaruit voortvloeiende daadwerkelijke zonde. En hiermee hangen dan weer andere gevaarlijke afwijkingen samen van de bijbelse leer van verzoening en verlossing. Wie het hier en in de aangehaalde teksten gezegde nauwkeurig gadeslaat, zal zich door de bijbelse schijn van deze leer niet laten verlokken en de zuivere leer van de Schrift van die misvorming weten te onderscheiden.

Het feit dat Christus in alles op dezelfde wijze als wij verzocht is, wordt door de toevoeging "doch zonder zonde" in dubbel opzicht begrensd. Ten eerste was er een klasse van verzoekingen die bij ons voorkomt en die bij Christus geen plaats had, namelijk die waarvan de bron eigen begeerte (Jak. 1: 14) is: voor Christus kwam geen verzoeking uit een begeerte, die Hem reeds aangeboren was; er was geen geneigdheid tot zonde in Hem, die eerst moest worden overwonnen; integendeel, Hij was vanaf het begin van alle zondige begeerte, van alle boze lust geheel vrij. Vervolgens en hieraan denkt de schrijver zeker hoofdzakelijk, kwam het bij al de verzoekingen, waaraan Christus net als wij was blootgesteld, er nooit toe dat het boze een leidende indruk op Zijn gemoed maakte en Zijn wil ook maar voor een ogenblik een richting gaf die strijdig was met de wil van God of dat Hij Zich aan een zondige daad zou hebben schuldig gemaakt. De reinheid van Zijn ziel werd nooit door de minste opwelling van begeerte om de verzoekingen te volgen, verduisterd, integendeel was Hij daartegen slechts afwerend en wees die met al de energie van Zijn heilige wilskracht af. Zijn verzocht worden was dus zuiver passief: zoals Zijn lijden voor Hem verzoening was, zo was aan de andere kant ook elke verzoeking voor Hem enkel lijden, enkel rampspoeden, die Hij, zonder ook maar één ogenblik te wankelen, door de kracht van de energie van Zijn met Gods wil overeenstemmende wil doorstond en overwon.

HOOFDSTUK 5

III. Vs. 1-hoofdstuk 10: 18. Christus verhevenheid boven de Aäronitische hogepriester. De schrijver heeft ons de verhevenheid van Christus voorgesteld boven de engelen, die de middelaars waren van de wetgeving op Sinaï en boven Mozes, Gods apostel voor het oudtestamentische verbondsvolk, die het ook door zijn opvolger Jozua niet werkelijk en waarlijk inleiden kon in de rust aan het volk van God toegekend. Nu gaat de schrijver over tot het hoofdthema van zijn brief, waarop hij reeds aan het slot van het eerste en van het tweede deel (hoofdstuk 2: 17v. en 4: 11vv.) op voorbereidende wijze gewezen heeft, namelijk tot het hogepriesterschap van Christus waarvan hij de verhevenheid boven het Levitische van het Oude Testament nu in 6 hoofdstukken zeer uitvoerig aanwijst. De uitvoerigheid waarmee juist dit punt wordt uiteengezet, moet verklaard worden uit het gewicht dat het voor de lezers had. Angstvallig werd de tempeldienst, van de vaderen geërfd, op overdreven waarde geschat, zodat het voortdurend deelnemen daaraan voor volstrekt noodzakelijk tot gehele verzoening van zonden en tot het verkrijgen van de eeuwige zaligheid werd gehouden. Het was voor hen al een zware zaak dat men hen als christenen met geweld daarvan had uitgesloten en meenden niets in hun christendom te hebben dat hen daarvoor schadeloos stelde. Zo stonden zij op het punt weer af te vallen en tot het Jodendom terug te gaan. Tenslotte echter kwam het moment waarop zij Jeruzalem en het Joodse land volgens de wil van de Heere moesten verlaten. De gedachte aan de engelen en aan Mozes hadden zij zeker ook nog mee buiten het land kunnen meenemen in de verstrooiing, maar de tempel en zijn hogepriester te verlaten, dat zou voor hen volgens hun tegenwoordige geloofsstaat volstrekt onmogelijk zijn geweest. Zij hadden daarom ook hier de meest ingrijpende en uitvoerige terechtwijzing nodig om van hun verkeerdheid genezen en tot een juist inzicht gebracht te worden.

Vs. 1-hoofdstuk 6: 20. De schrijver wil nu Christus, die hij zowel aan het slot van de vorige als aan het slot van het eerste deel van zijn verhandeling als Hogepriester heeft voorgesteld, nu gaan voorstellen als de ware en volmaakte Hogepriester in vergelijking met de Aäronitische van de oudtestamentische cultus. Hij stelt nu in de eerste plaats de aard en het doel van het hogepriesterlijk ambt voor volgens de geopenbaarde wet. Daarnaar bestaat het wezen van het hogepriesterschap daarin, dat de hogepriester voor mensen, tot hun welzijn en als hun vertegenwoordiger is aangesteld met het oog op hun verhouding tot God, en wel met het doel dat hij gaven en offeranden tot verzoening van de zonden brengen zou (vs. 1). Dit doel nu brengt eisen met zich mee die bij iedere hogepriester moesten worden gevonden, opdat hij tot zijn ambt bekwaam zou zijn. De eerste is dat hij, als zelf omgeven met zwakheid, medelijden hebben kan met degenen die hij moet verzoenen en ten tweede dat hij door God tot zijn ambt geroepen is en niet zichzelf die eer heeft toegeëigend. Nu behoort Christus, wat het tweede punt betreft, tot een andere, veel hogere priesterordening dan de hogepriester uit het geslacht van Aäron; namelijk tot die van Melchizedek, die de priesterlijke waardigheid met de koninklijke verenigde en naar deze ordening zal Hij priester zijn in eeuwigheid. Wat het eerste punt aangaat, heeft Hij in zijn gebedsstrijd in Gethsemané alles volkomen teweeggebracht wat de Aäronitische priester teweegbrengen moest op de grote Verzoendag, als hij, voordat hij het zoenoffer voor het volk brengt, eerst een offer voor zichzelf brengt, om dat dan voor het volk op vruchtbare wijze te kunnen volbrengen. Hij is ook bij Zijn ingaan in het Allerheilige, na het offer voor het volk te hebben volbracht, uitdrukkelijk door God begroet als de Hogepriester naar de ordening van Melchizedek, die voor allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak zal zijn tot eeuwige zaligheid (vs. 2-10). Hiermee heeft de schrijver een thema aangeroerd dat nadere uiteenzetting behoeft, maar ook naar zijn hele aard een onderwijs is voor reeds gevorderde christenen, zoals zijn lezers zeker ook reeds moesten en konden zijn. Hij maakt hun duidelijk hoe moeilijk de behandeling hiervan is voor hen die

in de laatste tijd zover zijn achteruit gegaan en bijna tot jonge kinderen zijn geworden, aan wie men geen vaste spijs mag geven, maar die met melk moeten gevoed worden. Eigenlijk moest hij bij hen eerst weer een grondslag leggen door de eerste beginselen van het christendom te leren. Dat wil hij ook later doen, indien God het toelaat en zij intussen voor afval van het christendom en teruggang tot het Jodendom bewaard blijven, want bij afval en terugkeren zou hij hen zeker aan hun verderf moeten overlaten. Hij verwacht echter iets beters van hen met het oog op de trouw van God, omdat zij Abrahams kinderen zijn en zij zich zullen houden aan de voetstappen van diens geloof en gehoorzaamheid. Zo wil hij hen toch hier in zijn brief behandelen als sterken en snijdt hij hier nog eens zijn thema aan waarop zijn uiteenzetting hem al eerder heeft gebracht en dat hij nu uitvoerig wil behandelen (vs. 11-hoofdstuk 6. 20).

Christus nu is werkelijk wat ik Hem zo-even in hoofdstuk 4: 14vv. noemde, net als reeds eerder in hoofdstuk 2: 17vv., namelijk een Hogepriester. Hij beantwoordt volkomen aan alle eisen, die volgens de aard en het doel van het ambt bij elke hogepriester aanwezig horen te zijn. Want elke hogepriester die uit de mensen genomen wordt, wordt gesteld voor de mensen (liever "elke hogepriester wordt, uit de mensen genomen, voor de mensen gesteld) in de zaken die bij God te doen zijn, om offergaven en slachtoffers te brengen voor de zonden, teneinde die te verzoenen (hoofdstuk 8: 3; 2: 17).

Geeft nu dit het begrip en het doel aan van het hogepriesterlijk ambt, dan is duidelijk wat de eerste eis is voor de persoon die dat zal bedienen. Hij moet namelijk iemand zijn die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, behoorlijk, dus op de juiste wijze, niet zo, dat hij uit medelijden de ernst die de schuldigen bestraft, noch aan de andere kant hierom het medelijden uit het oog verliest. Hij moet zich ontfermen over hen die uit onwetendheid of in dwaling een zonde bedrijven Le 4: 2, omdat hij ook zelf met zwakheid omvangen is en dus uit eigen ervaren weet hoe gemakkelijk de mensen, uit wie hij genomen is, misstappen doen (Ps. 49: 13).

En omwille van deze zwakheid moet hij, a) net als voor het volk, ook voor zichzelf offeren voor de zonde, zoals vooral op de grote Verzoendag, als hij in volle mate zijn ambt moet bedienen, zichtbaar wordt.

Lev. 9: 7 Hebr. 7: 26

Hierin verschilde Christus van de andere hogepriesters, want Hij had geen zonde van Zichzelf om voor te offeren (hoofdstuk 7: 26), maar zij hadden ze en daarom offerden zij daarvoor (Lev. 16: 11) en beleden ze, hetgeen zij op de verzoendag op deze manier deden: "hij (de hogepriester) legde beide handen op de stier en beleed en zei dus: ik bid U, Heere, ik heb goddeloos gedaan, ik heb overtreden, ik heb voor U gezondigd, ik en mijn huis; ik bid U, o Heere, vergeef de ongerechtigheden, overtredingen en zonden, die ik goddeloos gedaan en waardoor ik overtreden en voor U gezondigd heb, ik en mijn huis" (Misna Yom. c. 3:8; 4:2). En dit deed hij twee keer op die dag.

a) En, wat de tweede eis betreft, niemand geeft zichzelf uit eigen willekeur die eer, waarvan hier gesproken wordt, maar alleen hij die door God, die hij in zijn ambt moet verzoenen, geroepen wordt, zoals Aäron. Die stamvader van de oudtestamentische hogepriesters is uitdrukkelijk door God geroepen en in zijn roeping zelfs door een wonder voor heel het volk bevestigd (Exod. 28: 1vv. Num. 16: 5; 17: 5 en 8; 18: 1

2 Kron. 26: 16

De schrijver beschrijft hier het wezenlijke karakteristiek van de hogepriester volgens de regels van de goddelijke wet. Hij gaat daarbij uit van de veronderstelling dat wat de hogepriester (die het middelpunt van het hele priesterschap was en in wie zich de hele betekenis van het priesterlijk ambt en van alle priesterlijke handelingen verenigde) werkelijk karakteriseerde, ook in Christus niet mocht ontbreken, zou Hij Hogepriester zijn. Nu is, zoals vs. 5 dadelijk zegt, het wezenlijke karakteristiek dat de hogepriester aangesteld wordt tot de vertegenwoordiger van de mensen in hun verhouding tot God, namelijk als offeraar, terwijl hij tot het doel om uit eigen ervaring te weten hoe het zondige mensen vergaat, uit de mensen wordt genomen. Als nu gezegd wordt: "opdat hij offergaven en slachtoffers zou brengen voor de zonde", dan is hier niet in het algemeen van priesterlijk offeren sprake, maar van het hogepriesterlijk offeren in het bijzonder en vooral is het oog gevestigd op dat van de grote Verzoendag. De hogepriesterlijke offeranden moeten de genadestaat van de gemeente, in zoverre die reeds door zonden deels gebroken, deels in gevaar gebracht is, weer herstellen en verzekeren en geschiedden dus "voor de zonden". Tot zo’n godsdienstig vertegenwoordiger is dan de hogepriester "aangesteld voor de mensen" en "uit de mensen genomen. " Men moet hier niet vertalen "elke hogepriester, uit de mensen genomen" (dan zou het kunnen lijken alsof in onderscheiding van de Zoon van God sprake was van een alleen menselijke hogepriester, terwijl juist moet worden aangewezen dat iedere hogepriester, die in de betrekking van de mensen tot God middelaar moet zijn, uit de mensen moet genomen zijn), men kan beter vertalen: "iedere hogepriester wordt, daar hij uit de mensen genomen wordt (vgl. Num. 8: 6), voor mensen gesteld in hun zaken bij God. " Reeds is dus, zo moet daardoor worden te kennen gegeven, in de keuze van de hogepriester gelet op de mogelijkheid van geschiktheid voor het ambt en wel bestaat die geschiktheid ten eerste daarin, dat, zoals vs. 2 zegt, hij behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, omdat hij ook zelf met zwakheid omvangen is", waaruit, zoals in vs. 3 verder wordt aangewezen, voor hemzelf dezelfde dienst ook weer vereist wordt. Aan deze eerste eis, het mens zijn van de aangestelde hij wordt uit de mensen genomen, om als mens voelend een zondige gemeente te vertegenwoordigen sluit zich het tweede, in vs. 4 genoemd, de goddelijke roeping aan.

De noodzaak van het brengen van een offer dat de zonden verzoent dat is de gedachtegang van de schrijver eiste het oprichten van het hogepriesterlijk ambt van de zijde van God. Taak en doel is dus de verzoening van de zonden teweeg te brengen en deze taak wijst de beide vereisten aan, die bij iedere hogepriester moeten aanwezig zijn, zal hij voor zijn ambt geschikt zijn. Opdat hij namelijk bereidwillig en geschikt zou zijn tot het brengen van zoenoffers, is voor alles nodig dat hij zich niet bevindt in een moedeloze en op zondaars vertoornde stemming, maar in een zonder hartstocht, gematigd en zacht jegens de zondaars. Op deze wijze kan hij jegens de zondaars zich gedragen, daar hij ook zelf rondom omgeven is met de zedelijke zwakheid, waarvan de gevolgen de zonden zijn, als met een gewaad, zodat de zonden van anderen hem niet voorkomen als iets vreemdsoortigs, niet als iets waarmee hij niet kan te doen hebben, maar dat hij alleen toornig en moedeloos van zich zou moeten houden zijn eigen ervaring wekt die gemoedsstemming in hem op. Om zijn eigen zwakheid moest dan ook de oudtestamentische hogepriester, zoals de schrijver in vs. 3 eveneens opmerkt, niet alleen voor het volk, maar ook voor zichzelf zoenoffers brengen: hoezeer had men dus recht om bij hem de gemoedsstemming te veronderstellen, die hem geschikt en bereidwillig maakte om datgene voor anderen te doen, wat hij voor zichzelf nodig had. Het tweede vereiste dat bij iedere hogepriester aanwezig moet zijn, is de goddelijke roeping tot de hogepriesterlijke waardigheid; niemand kan het ereambt, om andere mensen in hun betrekking tot God te vertegenwoordigen, zelf op zich nemen. Een ereambt is dit namelijk

reeds daarom, omdat het een bevoorrechte plaats is en een nadere betrekking tot God veronderstelt dan die waarin zij tot God staan, die hij moet vertegenwoordigen. Hem, die anderen aan wie het naderen tot God nog niet geoorloofd is, zal vertegenwoordigen, moet dit toetreden tot God reeds zijn toegestaan. Reeds daarom moet de hogepriester door God tot zijn ambt geroepen zijn; want het zou een misdadige zelfverheffing zijn, als hij, zelf een zondaar als de anderen, zich het recht wilde aanmatigen om tot God te naderen. Maar zelfs als hij dat recht had, dan mocht hij toch daarom nog niet zonder bijzondere goddelijke roeping in naam en terwille van anderen tot God naderen; want ook dit zou een inbreuk maken op de majesteitsrechten van God wiens voorrecht het is te bepalen wie Hij als vertegenwoordiger van de mensen wil erkennen. Ook Aäron had slechts als een hogepriester, geroepen door God, de volmacht tot uitoefenen van zijn ambt.

Zo heeft ook Christus, de nieuwtestamentische hogepriester, Zichzelf niet verheerlijkt om hogepriester te worden, maar God heeft Hem tot die ereplaats geroepen, de Vader, die tot Hem gesproken heeft in het reeds boven aangehaalde woord van de Psalmist (Ps. 2: 7):
"Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt. "

Hand. 13: 33 Hebr. 1: 5

Het was een verheerlijking van Christus Hem Hogepriester te maken; niet als God, want als zodanig kan niets tot Zijn heerlijkheid toegevoegd worden; ja als zodanig was het een vernedering in Hem Hogepriester te worden; maar als mens, het was een eer voor de menselijke natuur met de Zoon van God verenigd te worden; en uit anderen tot deze bediening afgezonderd, daartoe geroepen en bekwaam gemaakt, daarmee bekleed en tot die rang verheven te worden; en toen het werk gedaan was, werd Hem heerlijkheid gegeven door Zijn Vader en Hij wordt door de engelen en heiligen geëerd. Maar Christus nam zelf niet deze hoge eerwaardige bediening aan, noch de heerlijkheid daarvan. het is waar, Hij ontving ze niet van de mensen, noch werd Hij een priester volgens de ceremoniële wet; Maar Hij drong Zichzelf niet in deze bediening.

Het hogepriesterlijke ambt, in het vorige vers een eer genaamd, een benaming die de menselijke, wereldlijke waardigheid van het ambt aanduidt, wordt hier genoemd een heerlijkheid, hetgeen de goddelijke, geestelijke waardigheid uitdrukt. Het is een uitdrukking eigen aan het evangelie van Johannes, waarin de toekomst van de Heere zo vaak met de benaming van heerlijkheid en verheerlijking wordt aangeduid; b. v. "Vader, verheerlijk Mij met de heerlijkheid, die Ik bij U had voor de wereld was. "

Hij, die uit de mensen genomen en voor de mensen bij God gesteld was (vs. 1), heeft ook als voorbidder Zijn hogepriesterlijk werk volbracht, Hij, a) die in de dagen van Zijn vlees, in de dagen van Zijn leven op aarde, toen Hij de menselijke natuur bezat, zoals die ten gevolge van de zonde geworden is (hoofdstuk 2: 14 Rom. 8: 3; 2 Kor. 4: 11), gebeden en smekingen (MATTHEUS. 26: 39) opgezonden heeft tot degene die Hem uit de dood verlossen kon ("Mr 36" en "Uit 26: 39. En wel heeft Hij dit gedaan onder sterk geroep en het offeren van tranen (Luk. 22: 44) en toen Hij verhoord is uit de vrees (Ps. 22: 25) door de versterking die Hij uit de hemel ontving (Luk. 22: 43), is Hij van de angst van de dood, die Hem tot het gebed geleid had, vrij gemaakt Lu 22: 46.

MATTHEUS. 27: 46, 50 Joh. 17: 1

Niet dat Christus de dood vreesde, die Hij, als Borg van zondaren, ondergaan moest; hoewel Hij, als mens beschouwd, een afkeer had van het lijden, onderging Hij het met de grootste bereidwilligheid. Maar naar mijn inzien bedoelt de apostel met de dood en de vrees voor de dood, waaruit Christus, op Zijn ootmoedige smekingen verhoord en verlost is, die duldeloze angsten, die Hem voornamelijk door de satan veroorzaakt werden om Hem, als het mogelijk was, van Zijn verzoenende dood af te schrikken en zo groot waren dat zij wel met de dood zelf mochten vergeleken worden, zodat Hij klagen moest: Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe. Toen voelde Hij tevens heel het gewicht van Gods ontzaggelijke toorn; toen overzag Hij de ontelbare menigte van de zonden, die Hij als Borg op Zich genomen had, in heel haar grootheid en afschuwelijkheid; toen was Hij beladen en als omringd met zonden (vergel. vs. 2). Christus bezit dus ook het tweede vereiste van een hogepriester. Hij kon medelijden hebben met de zondaren; Hij weet bij ondervinding wat het menselijk hart voelt onder ellenden, angsten en smarten en als plaatsvervangende Borg is Hij met zwakheid omvangen en als met overtredingen omringd geweest (vergel. vs. 2).

Ontstond deze vrees uit de helse influistering dat Hij geheel verlaten was? Er kunnen heviger beproevingen zijn dan deze, maar ongetwijfeld is zij één van de zwaarste om van alles verlaten te zijn! "Zie, " zegt satan, "nergens hebt Gij een vriend! Uw Vader heeft Zijn hart van barmhartigheid voor U toegesloten. Geen engel in zijn voorhoven zal zijn hand uitstrekken om U te helpen. De hele hemel is van U vervreemd; Gij zijt alleen gelaten. Zie uw metgezellen, die Gij vriendelijk hebt geraadpleegd, wat is hun waarde! Zoon van Maria, zie daar Uw broeder Jakobus, zie daar Uw geliefde discipel Johannes en Uw vurige apostel Petrus, hoe de zwakkelingen slapen, terwijl Gij in het midden van uw smarten zijt! Zie! Gij hebt geen vriend in de hemel noch op aarde over. De hele hel tegen U. Ik heb mijn helse rijk beroerd. Ik heb mijn zendbrieven naar alle streken gezonden om iedere vorst van de duisternis op te roepen om U deze nacht aan te vallen en wij zullen geen pijlen sparen, wij zullen al onze helse machten gebruiken om U te bestormen en wat zult Gij, eenzame doen? " Het is mogelijk dat dit de verzoeking is geweest. Wij denken dat het zo was, omdat een engel Hem verscheen om Hem te versterken, die die vrees wegnam. Hij werd verhoord uit de vrees, Hij was niet meer alleen, de hemel was met Hem. Dit kan wel de reden zijn geweest dat Hij driemaal tot Zijn discipelen ging, zoals een gelovige het uitdrukt: Ach! driemaal ging de Heer, Als zocht Hij mensenhulp naar het drietal heen en weer. Hij wilde voor Zich zelf zien of het werkelijk waar was dat een ieder Hem verlaten had. Hij vond hen allen slapend; maar misschien gaf de gedachte dat zij sliepen, niet uit verraad, maar uit droefheid, Hem een zwakke troost; de geest was inderdaad wel gewillig, maar het vlees was zwak. In ieder geval werd Hij verhoord uit de vrees. De Heere Jezus werd in Zijn diepste smart verhoord; mijn ziel, gij zult ook verhoring vinden.

Hij heeft in de dagen van Zijn vlees, d. i. gedurende de tijd dat Hij, een weinig minder dan de engelen geworden, in alles de kinderen van de mensen gelijk was, gebeden en smekingen tot degene die Hem uit de dood kon verlossen, geofferd. Dit is dus Zijn wijdingsoffer: gebeden en smekingen. Gebeden geven behoefte te kennen, zij zijn de uitdrukking van nood; smekingen veronderstellen bij de behoefte vrees, zij zijn de uitdrukking van angst. Nood en angst worden dus hier aan de Christus, in de dagen van Zijn vlees toegeschreven, behoefte aan hulp, behoefte aan redding. En waarin bestond die nood en die angst! Zijn gebeden en smekingen waren gericht tot degene, die Hem uit de dood kon verlossen. In de dood dus bestond Zijn nood en angst. De dood wordt voorgesteld als een toestand waarin Hij zich bevond, toen Hij gebeden en smekingen offerde, die Hem althans zo nabij was en als het ware omringde dat Hij Zich gedrongen voelde om te bidden en te smeken om verlossing uit de nood. Hierin bestond Zijn deel aan de zwakheid, die de hogepriester bevangen moest, als hij

jegens de onwetenden en dwalenden die gezindheid zou bezitten die hem in staat stelde voor hen in te treden bij God. Wij zien dus dat de dood, hier bedoeld, niet het gestorven zijn op zichzelf aanduidt. Van een dode toch kan niet gezegd worden dat hij om verlossing bidt en ook laat het zich moeilijk voorstellen dat de Christus juist als verlossing gedacht zou hebben aan het niet sterven en dat met Zijn gebeden en smekingen bedoeld heeft. Nee, maar wat de dood aanduidt of afbeeldt, wat eigenlijk voor de ziel de dood is, daaruit zocht en vond Hij verlossing. De dood als verlatenheid van God, als ontrukking aan de levensgrond in Hem, als verberging van Gods aangezicht, de dood als openbaring van de toorn van God, dat alleen is het wat de ziel nood en angst doet voelen, wat haar doet sidderen en om hulp roepen. Deze toestand is wel niet afgezonderd van de lichamelijke dood, maar wordt integendeel daarin voltooid; de lichamelijke dood is het bezwijken onder die siddering, het teken van de onmacht van het aan zichzelf overgeleverde schepsel om te leven. Doch wat eigenlijk de dood is, verkondigt zich reeds in dat sidderen van de bezwijkende natuur, in die onmacht van de geest om het wegvliegende leven te grijpen. Deze siddering nu, deze angst van de ziel greep de Christus aan. Vandaar Zijn gebeden en smekingen, die zich in sterk geroep en tranen openbaarden. Het roepen is het grijpen naar het verwijderde, naar het wegvluchtende, om het vast te houden en dichterbij te brengen. Tot de hoge God in de hemel roept de sterveling, die zijn onmacht om tot Hem te naderen voelt, opdat hij tot Hem mag naderen. Tranen zijn het teken van het wegvloeiende leven van de in zichzelf verzonken ziel die zichzelf niet meer meester is, van de geest die, het overwicht van de natuur ondervindend, nu zijn eigen leven niet anders meer voelt en niet anders openbaren kan dan als oneindige smart. Het gebroken hart stort tranen. Wanneer men zegt dat tranen ontspannen, is dat alleen omdat de wil de veerkracht verloren heeft, althans tijdelijk niet kan uitoefenen, om het zielenleven te beheersen, waardoor dus ook het gevoel van spanning, dat uit iedere werkzaamheid van de wil ontstaat, heeft opgehouden. Wij kunnen hieruit opmaken dat God dikwijls door ons verbeden wordt, ook wanneer dit het allerminst blijkbaar is. Alhoewel het ons toch evenmin past aan God enige bijzondere wijze voor te schrijven, als het met Zijn eer bestaanbaar is om onze wensen op te volgen, met welk gemoed of met welke woorden wij die ook willen opzenden, toch toont Hij dat Hij onze gebeden verhoort door, op welke wijze dan ook, ons heil te bevorderen. Zo dan, terwijl wij schijnbaar een weigering verlangen, ontvangen wij veel meer dan indien Hij ons onze beden ten volle had toegestaan. Maar hoe, vragen wij, is Christus verhoord uit Zijn vrees, daar Hij de dood, die Hij vreesde, toch heeft ondergaan? Ik antwoord dat men moet letten op het eind van zijn vrees. Waarom toch was Hij bang voor de dood, dan omdat Hij daarin de vloek van God zag, dat Hij te strijden had met de schuld van alle misdaden, ja met de helse machten zelf? Vandaar de siddering en angsten, daar het oordeel van God meer dan ontzettend is. Wat Hij dus wilde, dat verkreeg Hij, dat Hij uit de smarten van de dood als overwinnaar zou oprijzen, dat Hij door de verlossende hand van de Vader zou worden ondersteund, dat Hij, na een korte strijd, over satan, zonde en hel een heerlijke triomf zou behalen. Zo gebeurt het vaak dat wij dit of dat vragen, doch met een ander doel, maar God, door ons niet toe te staan wat wij vroegen, heeft intussen het middel gevonden om ons te hulp te komen.

Hier worden wij bepaald bij dat lijden, dat de aanbiddelijke Heiland, in onderscheiding van al Zijn lijden, bij uitnemendheid Zijn lijden genoemd heeft (Luk. 22: 15). Hier volgen wij Hem met Petrus en de zonen van Zebedeus tot aan, tot in de hof, waar ook deze tedersten van Zijn tedere vrienden geen uur met Hem waken kunnen; waar, met zoveel profetieën, ook dit aandoenlijk woord van Hem in vervulling gaat: "Ik heb gewacht op medelijden, maar er is geen; en op vertroosting, maar heb ze niet gevonden. " Het komt, het ogenblik waarvan Zijn ziel alleen bij de gedachte eraan tot in haar diepste grond ontroerde, hij komt, de doop, waarmee Hij gedoopt moet worden en waarvoor Hij siddert; Hij ziet, Hij aanvaardt, Hij weegt

op Zijn hand de bittere beker, die geheel moet worden gedronken; Hij proeft en smaakt in Zijn eerste teug zijn ganse bittere inhoud. Zijn teder vlees krimpt angstig ineen; Zijn aandoenlijke ziel schijnt van angst te zullen bezwijken. Zelfs Zijn geest wordt aangegrepen met verschrikking van de dood. Van de dood, waarvan het uur nu gekomen is; de dood, waarvan al de baren, al de golven nu over Zijn heilig hoofd zullen heengaan, de dood, die Hij nu niet slechts moet smaken, in al zijn bitterheid en in al zijn smart voor lichaam en ziel, maar waarin Hij moet de straf voor de zonde moet ondergaan, het vonnis van de zonde, de openbaring van Gods toorn tegen de zonde; Hij, de onzondige, Hij Gods welbehagen. Hij, zo totaal vreemd aan die dood door de zonde en de misdaden, die de volkomenheid van het levensgevoel in de zondige mens verdooft; Hij, met het volle afgrijzen dat het frisse levensgevoel van een heilig leven voor de dood voelen moet en slechts in Hem zo gevoeld heeft: Hij, wiens heilig bewustzijn de gehele diepte peilt van die ontzaglijke denkbeelden, van die verschrikkelijke dingen; straf voor de zonde, toorn van God. Zeker, hier gaan schokken door het gemoed die door geen menselijk gevoel op aarde ooit hebben kunnen gaan; hier springen tranen uit de ogen zoals geen menselijk oog ooit heeft hoeven huilen; hier worden kreten geslaakt door een smart, waarbij al wat onder mensen smart mag heten, strelend mag worden geacht. Nooit zijn uit grotere angst gebeden en smekingen opgegaan tot Hem, die uit de dood verlossen kan. Het verwondert ons niet indien hier, waar het volkomen leven de dood volkomen ziet, volkomen inziet, volkomen doorziet en dat in Hem ziet wat geen zondig mens ooit met zulke duidelijkheid en waarheid in Hem gezien heeft; het verwondert ons niet, indien in deze doodstrijd geen zweet maar bloed wordt uitgeperst en een engel uit de hemel nodig is om de bezwijkende krachten te sterken voor het overige lijden.

Daardoor is duidelijk geworden dat Hij, hoewel Hij de Zoon was, die als zodanig (hoofdstuk 1: 2v.) niet als andere mensen onderworpen was aan de noodzaak van het sterven (MATTHEUS. 26: 53 Joh. 10: 18), toch naar de wijze van de mensen gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij in Zijn gevangenneming, veroordeling en kruisdood heeft geleden (Fil. 2: 8).

De apostel begint in vs. 5 aan te wijzen dat de beide vereisten voor het hogepriesterschap volgens het eerder gezegde in Christus werkelijk aanwezig zijn. Hij doet dit chiastisch (d. i. in de vorm van de Griekse letter Chi, of van een liggend kruis, zodat de verhouding van de verzen tot elkaar deze vorm heeft: vs. 1-3 x 4
6 x 7 en 8) terwijl hij in rechtstreekse aansluiting bij vs. 4 eerst de tweede eis aantoont. De twee schriftwoorden die hij aanhaalt, moeten echter geen twee getuigenissen zijn voor de goddelijke roeping van Christus tot het hogepriesterschap; integendeel, nadat gezegd is dat Christus, de Messias, niet Zichzelf, maar dat Hij die tot Hem gezegd heeft: "Gij zijt Mijn Zoon, " Hem die eer heeft gegeven of verheerlijkt heeft om Hogepriester te worden, wordt er een andere bijbelplaats toegevoegd, die dit uitgesproken feit bevestigt. Hij die de Messias plechtig voor Zijn Zoon verklaard heeft, die Hij (evenals David na een lange weg van lijden) heden (als hij Hem op Zijn hemelse troon verhoogt, vanwaar Hij voortaan ook op aarde alles overwinnend heerst) in het leven van de heerlijkheid van het Koningschap verwekt heeft, die is het ook die Hem tot Hogepriester gemaakt heeft, zoals Hij Hem ook in Ps. 110: 4 plechtig verklaart voor een priester die tevens Koning is, voor een priester naar de wijze van Melchizedek. Vervolgens gaat de schrijver in vs. 7vv. verder ook de tweede eis, het menselijke van de persoon aan te wijzen, terwijl hij het menselijk handelen en lijden van Christus hier beneden schildert, waaruit Hij als onze hemelse Hogepriester is te voorschijn getreden; want Hogepriester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek is Hij als degene die aan de rechterhand van God op de troon is gezeten, maar tevens is Hij de Koning, die ons op priesterlijke wijze vertegenwoordigt (vs. 10). Dat is Hij echter geworden op aarde

langs de weg van menselijke angst en van menselijk lijden en te midden daarvan van menselijke gehoorzaamheid aan God.

"Elke hogepriester, uit de mensen genomen, wordt aangesteld voor de mensen in de zaken die bij God te doen zijn, opdat hij offergaven en slachtoffers brengt voor de zonde. " Dit was in vs. 1 het algemene begrip dat zich voor de schrijver ontwikkeld had uit de blik op de regeling van het hogepriesterlijk ambt tot de wet, omtrent de hogepriester uit de mensen genomen. Nadat hij nu ten opzichte van het hogepriesterschap van Christus in vs. 5vv. de vraag beantwoord heeft hoe het bij de Zoon van God ertoe kwam dat Hij voor de mensen aangesteld werd in de zaken die bij God te doen waren, om gaven en slachtoffers voor de zonden te offeren, wordt in vs. 7v. de tweede vraag behandeld, wat voor gaven en offeranden Hij dan voor de zonde gebracht heeft. Zoals in hoofdstuk 10: 10 op deze vraag wordt geantwoord "Zijn lichaam" en in hoofdstuk 9: 14 "Zichzelf, " zo luidt hier het antwoord "gebeden en smekingen. " En evenals nu Christus Zijn lichaam of Zichzelf heeft geofferd op Golgotha, zo wijzen de woorden in vs. 7 duidelijk op het gebeurde in Gethsemané. Nu is het de vraag wat in vs. 7 bedoeld is als hetgeen waarom gebeden werd tot Hem, die uit de dood kan verlossen of bewaren voor de dood, dat Hij niet zou moeten sterven of dat Hij redding zou ontvangen uit de staat van de dood, nadat Hij zou gestorven zijn? Nu zegt ons de uitspraak in vs. 8 dat het verhoord worden van Christus gediend heeft om gehoorzaamheid te leren, zodat de mening van de schrijver moet zijn: door offers en gebeden en smekingen om bewaring voor het sterven en door verhoord te worden uit de vrees heeft Jezus gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden. Wie namelijk in angst voor de dood, die hem door de mensen bedreigt, noch in ontrouw aan de roeping datgene ontwijkt wat hem bedreigt, noch zijn ziel in opstand laat komen tegen God, die de mensen macht gegeven heeft, maar slechts bidt en smeekt tot zijn God, diens bidden en smeken is zeker een offeren, omdat het een verloochenen is van vlees en bloed en een wenden van de ziel tot God alleen; en wat kon meer bevorderlijk zijn om gehoorzaamheid te leren dan dat offeren? En van hem die verhoord wordt uit de vrees, dus niet de afgebeden bewaring voor de dood zelf, maar alleen de kracht tot gewillig lijden ontvangt en zich deze werkelijk laat geven, van hem is het opnieuw duidelijk hoezeer hetgeen hij lijdt, voor hem bevorderlijk moet zijn in het leren van gehoorzaamheid. Dit offeren van gebeden en smekingen in Gethsémané heeft Christus voor Zichzelf gebracht; toch was het veelbetekenend ook voor onze zaligheid; want had Jezus niet zo gebeden en smekingen geofferd, dan was Hij niet uit de vrees verhoord; en was hij niet daarvan door de verhoring verlost, dan had Hij niet kunnen verdergaan tot het doel van Zijn weg. Men begrijpt dus hoe de schrijver het offer in Gethsémané van de Zoon kan beschouwen als het tegenbeeld van dat offer dat de uit de mensen genomen hogepriester van de wet moest brengen voor zichzelf (vs. 3) en wel voordat hij overging tot het offer voor het volk. Opdat men niet het "voor de zonden" zou laten slaan op het "voor Zichzelf offeren", zoals dat zeker bij de hogepriester van het Oude Testament noodzakelijk is, ook bij het tegenbeeld van Christus, daarvoor heeft de schrijver reeds in hoofdstuk 4: 15 gezorgd door zijn "doch zonder zonde. "

Dat wij met bovenstaande verklaringen niet kunnen instemmen, kan blijken uit hetgeen wij bij de evangelieverhalen van Gethsémané’s lijden hebben neergeschreven. Dat onze Heer, die de satans verzoeking om Zich aan lijden te onttrekken, zegevierend afwees, ooit zou gedacht hebben om er voor bewaard te blijven, is ons onmogelijk aan te nemen en strijdt tegen het hele wezen van de Verlosser. Dat Christus voor Zichzelf zou geofferd hebben, is evenmin ondenkbaar, daar offeren voor de zonde geschiedt en de apostel juist verklaard heeft dat Christus zonder zonde was. Zoals Hij, de Heilige, Zich de doop tot teken van de afwassing van zonde liet toedienen en de Doper daaruit moest weten dat Hij "het Lam van God" was dat

de zonde van de wereld droeg, zo leert ook Gethsémané's strijd ons dat Hij, die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons is gemaakt. Het "verhoord geworden uit de vrees" zegt duidelijk dat Christus niet gebeden heeft om bewaring voor de dood, want dan was Hij niet verhoord, maar de "vrees" geeft nadere aanwijzing wat moet verstaan worden onder "die Hem uit de dood verlossen kon; " er staat ook niet "voor de dood bewaren" of "van de dood behouden, " maar er "uit verlossen. " Wij menen dat dit de mening van de apostel is: een hogepriester van de mensen moest iemand zijn die medelijden kon hebben, daartoe moest hij gedwongen worden door de gedachte aan eigen zonde, die hem vervullen moest als hij eerst het offer voor zichzelf bracht; maar Christus is oneindig veel hoger priester. Hij had geen zonde en kijk nu in Gethsémané's strijd en bidden en smeken met het lijden dat daarop gevolgd is, wat een medelijden Hij, de Zoon van God, met arme zondaren had. Zoveel medelijden had Hij met hen dat Hij, die gebied had gevoerd als gezetene aan Gods rechterhand, Zich in de staat van onderwerping heeft begeven en gehoorzaamheid geleerd heeft, "geleerd" omdat Hij die vóór Zijn menswording als Wereldgebieder niet kende.

Het gebed van Christus, waarin Hij Zijn angst voor God bracht, was een offer (offerre = aanbieden) en wel een offer dat aangenomen wordt. De verhoring ontlastte Hem van de angst die van Hem moest worden genomen, voordat het lijden over Hem kwam, waarin Hij Zijn gehoorzaamheid moest betonen. Nu was echter Zijn zwakheid en de angst voor het lijden, dat Hem wachtte, voor Hem hetzelfde als wat voor de hogepriester naar de wet de zwakheid was, waarom Hem bevolen was voor Zichzelf een zoenoffer te brengen; het was echter bij Hem geen zondige zwakheid; Hij toch, Hij bracht die in gebed en heiligde zo Zijn vrezen voor de dood. Het nabij zijnde van het lijden tot in de dood, waarin Hij zou worden overgegeven als een door God verlatene en als een door God geslagene, moest Hem veel verdriet doen, diep schokken: zonder die aanvechting zou Hij niet Degene zijn, die in alles verzocht is geworden zoals wij (hoofdstuk 4: 15). Net als nu de hogepriester van de wet eerst voor Zichzelf gaven en offeranden moest offeren, gaven waarmee Hij aan God de eer gaf en offeranden omdat Hij voor Zichzelf vergeving nodig had van de zonden, die Hem veroordeelden, zo offert Christus voor Zich gebeden, waarin Hij iets voor Zich bad van God en waardoor Hij Hem Zijn eer gaf en smekingen, hetgeen zeker een daad van zwakheid is, maar toch ook een daad van vroomheid. Nadat dan de hogepriester van de wet het hem voorgeschreven zoenoffer voor zichzelf had gebracht, was hij in een toestand dat hij de offeranden kon brengen, die nodig waren tot verzoening van de zonden van het volk. Zo is ook Christus pas nadat het gebed, waarin Hij Zijn angst voor God bracht, verhoord was, zodat Hij van de vrees werd verlost die Hem had doen bidden, maar ook medelijdend gezind jegens ons met zonden bevlekte mensen (men moet denken aan Zijn zachtheid ten opzichte van de slapende discipelen, jegens hen die Hem gevangen namen, ja zelfs tegen de verrader en aan de andere zijde aan de kalmte en helderheid van geest waarmee Hij, nadat Hij tot de dood bedroefd was geweest, terugkwam om de soldaten af te wachten) in een toestand om het lijden in gehoorzaamheid te dragen.

Er wordt ons gezegd dat de overste Leidsman tot onze zaligheid door lijden is geheiligd, zodat wij, die zondig en verre van volmaakt zijn, ons niet moeten verwonderen wanneer wij ook tot lijden geroepen worden. Zal het hoofd met doornen worden gekroond en de andere delen van het lichaam in de zachte schoot van de rust gekoesterd worden? Moet Christus zeeën van Zijn eigen bloed doorwaden om de kroon te winnen en zouden wij op zilveren muilen droogvoets hemelwaarts gaan? Nee, de ondervinding van onze Meester leert ons dat het lijden nodig is en het echte kind van God moet het niet ontgaan, zou het zelfs niet willen, al mocht hij. Maar er is een zeer troostrijke gedachte in het feit dat Christus door lijden is geheiligd en dat is dat Hij volkomen medelijden met ons hebben kan. Wij hebben geen hogepriester die geen medelijden kan hebben met onze zwakheden. Wij hebben in dat

medelijden van Christus een ondersteunende kracht. Eén van de eerste martelaren zei: Ik kan het allemaal verdragen, want Jezus leed en Hij lijdt nu in mij; Hij voelt met mij mee en dat maakt mij sterk. Gelovige, houd deze gedachten te allen tijde in de diepste smarten vast, zodat de gedachte aan Jezus u zal versterken als gij Zijn voetstappen volgt. Vind een zoete steun in Zijn medelijden en bedenk dat het een eer is te lijden, doch te lijden voor Christus is heerlijkheid. De apostelen verblijdden zich dat zij daartoe waardig waren geacht. Juist in zoverre de Heere ons de genade zal geven om voor Christus te lijden, om met Christus te lijden, in juist die mate doet Hij ons eer aan. De juwelen van een christen zijn zijn beproevingen. De eretekenen van de koningen die God gezalfd heeft, zijn hun moeiten, hun smarten en hun droefheid. Laat ons daarom niet schuwen geëerd te worden. Dat wij ons niet afkeren van onze verhoging. Droefheden verhogen ons en moeilijkheden heffen ons op. Indien wij verdragen, zullen wij ook met Hem heersen.

En toen Hij geheiligd was, volmaakt tot die staat van heerlijkheid was gekomen (Fil. 2: 9vv.), geheel geworden wat Hij moest zijn (hoofdstuk 2: 10), is Hij voor allen die Hem gehoorzaamzijn, een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden (hoofdstuk 7: 25 Jes. 45: 17).

Toen Hij voleindigd was als offer, is Hij ook voleindigd als Hogepriester. Hier is de offeraar één met het offer. In Zijn lijden voltooit Hij Zijn gehoorzaamheid. Is de dood de laatste openbaring van de volkomen afhankelijkheid en lijdelijkheid van onze natuur, Zijn dood is tot volkomen vrijheid, waarin geen enkel deel van onzelfstandigheid, geen spoor van noodlot meer is, geworden. Zijn sterven is een handelen, een doen, een zichzelf offeren, zich zelf overgeven en stellen in de hand van de Vader, die Hem het leven neemt. Hij legt het leven af, dat de Vader van Hem neemt, zoals Hij het weer aanneemt, waar de Vader het Hem geeft. Dit is de eenheid van de twee lijnen van uitspraken van de Heilige Schrift, waarvan de ene ons in het sterven en de opstanding van de Heere het werk van de Vader doet zien en de andere die als het werk van de Heere voorstelt. Ook hier zijn weer Vader en Zoon één. Zij vinden elkaar weer in de schijnbare scheiding, waar de Zoon de schoot van de Vader verlaat om in de schoot van de gevallen mensheid neer te dalen, daar vindt Hij de Vader weer in de diepe afgrond, waar Hij de vloek van de zonde draagt aan het hout, daar is Hij meer dan ooit Zoon van God. De Zoon van God is voleindigd, d. i. tot volkomen ontwikkeling van Zijn wezen, volkomen openbaring van Zijn heerlijkheid gekomen, als Zoon van God, juist daar waar Hij Zijn eigen leven aan God ten offer brengt om toch niet gescheiden te zijn van de zondaar, die Hij is komen verlossen. En in die voleinding is Hij voor God het volmaakte, toereikende, welriekende offer geworden. Dit offer is wat God nodig heeft en geen minder. Hier, in dit liefdeoffer, erkent Hij meer dan ooit Zijn Zoon, Zijn beeld; geeft Hem al Zijn begeren, de eeuwige zaligheid van de verlosten door Hem een Hogepriester te noemen, een Hogepriester niet naar de tijdelijke, voorbijgaande ordening van Aäron, nee, naar die van Melchizedek, de koning. Hoofd van de verlosten die Zijn eigendom, Zijn koninkrijk zijn, is Hij hun Hogepriester, die voor hen bidt, hun zonden verzoent en zegent, zegent met de eeuwige zaligheid.

Hij heeft het zwaarste lijden niet te zwaar geacht en is door dat lijden geheiligd, volmaakt, voleindigd tot de volkomen Zaligmaker, die Hij zijn moest; door dat lijden werd Hij de Hogepriester, die wij nodig hadden en voor God aangenaam was; in dat lijden heeft Hij alles gedaan wat bij God te doen was, opdat zondaren zouden zalig worden en heeft Hij een offer gebracht waardoor allen, die door Hem tot God gaan, in eeuwigheid geheiligd worden. Zo is Jezus Christus een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden voor allen, die Hem gehoorzaam zijn. En wat is het dat in de eis ligt opgesloten? Immers niet meer of niet anders dan dat wij de roepstem van Zijn liefde niet in de wind slaan; niet meer of niet anders dan dat wij op zo’n

grote zaligheid acht geven. Niet meer of niet anders dan dat wij ons, wanneer wij Zijn lijdende liefde zien, laten bewegen om door het offer van Zijn bloed en tranen met God ons te laten verzoenen. Niet anders dan dat wij in de liefde geloven die de bittere beker gedronken, ook voor ons gedronken heeft; niets anders dan dat, indien wij geloven dat Christus voor ons in het vlees geleden heeft, wij ook de zonde haten en afstand nemen van de zonde, die Hem dit lijden heeft gekost.

Ene oorzaak van eeuwige zaligheid! Wat een troostvolle, hartverblijdende gedachte! Is hij het ook voor ons? Hij kan het zijn en Hij wil het zijn ook voor ons. Maar zal Hij het zijn voor ons, dan moeten wij Hem gehoorzamen; want de schrijver zegt uitdrukkelijk: "voor allen die Hem gehoorzaam zijn. " Doen wij dit niet, dan handelen wij tegen de wil van God, dan maken wij ons aan de zwartste ondankbaarheid schuldig, dan kan de Heere ons niet zalig maken, dan zijn wij niet vatbaar voor de zaligheid, die God ons door Hem schenken wil. Laten wij Hem dan erkennen als onze Hogepriester, als onze enige Hogepriester! Laten wij geloven in Hem, vertrouwen op Hem en Hem gehoorzamen! Hij is die hulde waardig. God zelf heeft Hem tot onze Hogepriester en Koning aangesteld. En hoeveel heeft Hij geleden om voor ons een oorzaak van eeuwige zaligheid te worden! Laten wij ons niet alleen Gethsémané, maar ook de zaal van Kajafas en het paleis van Pilatus en Golgotha voor de geest brengen, om diep en levendig te voelen wat Hij voor ons verduurde! Laat het ons opwekken en aanvuren om uit dankbare wederliefde te leven voor Hem, die Zich voor ons zo diep vernederde en onder de vreselijkste smarten aan een kruis gestorven is! Laten wij ons Zijn beeld dagelijks voor ogen stellen en trachten Hem gelijkvormiger te worden! Wie Hem gehoorzamen, zoals Hij de Vader gehoorzaamde, zullen als Hij met eer en heerlijkheid gekroond worden.

En Hij is door God, die Hem, de door het lijden tot in de dood volmaakte, tot Zich opnam en Hem onmiddellijk plechtig met de eretitel begroette die Hem profetisch reeds lang geleden was gegeven, genoemd een Hogepriester naar de ordening van Melchizedek (vs. 6).

Christus had God gehoorzaamd die Hem het lijden oplegde, waarmee Zijn leven op aarde eindigde; nu wordt Hij voor degenen die Hem gehoorzaam zijn, een bewerker van eeuwige redding. Zoals Zijn gehoorzaamheid en de hunne tegenover elkaar staan, daar nu gehoorzaamd wordt aan Hem die tevoren gehoorzaamd heeft, zo staat ook tegenover Zijn lijden in de tijd waarin Hij gehoorzaamd heeft, hun eeuwige redding, die de gehoorzaamheid aan Hem beloont. Op grond van hetgeen Hij in de dagen van Zijn vlees gedaan heeft, is Hij na Zijn volmaking een oorzaak van zaligheid voor degenen die doen wat voorwaarde is tot het ontvangen van de zaligheid, namelijk in geloof Hem erkennen voor hetgeen Hij is, terwijl Hij Zich openbaart als degene die God bij Zich ontvangen en begroet heeft, als Hogepriester naar de ordening van Melchizedek, de koninklijke Priester. Hij toch beval Hem te zitten aan Zijn rechterhand op Zijn troon om nu de hogepriesterlijke verzoening van de zonden in de eigenschap van een priester, die de bovenaardse majesteit van God deelt, toe te delen aan hen die in Hem geloven.

Volgens deze tekst (vgl. hoofdstuk 6: 20 en 7: 28) moet worden onderscheiden tussen Christus' hogepriesterschap in het algemeen en Zijn hogepriesterschap naar de ordening van Melchizedek. Hij had reeds op aarde de hogepriesterlijke waardigheid en bracht als Hogepriester Zichzelf als offer van verzoening op aarde, stervend en ingaand in het hemels heiligdom. Maar pas met Zijn ingaan in de hemel, pas met Zijn volmaking is Hij ook als Hogepriester volmaakt geworden en is Hij dat nu naar de ordening van Melchizedek. Aan de Levitische priester is Hij gelijk in het feit dat Hij, net als wij, Zich bevindt in een gemoedsstemming vrij van afkeer van de zondaars, ten gevolge van eigen ervaring; dat Hij

door God tot het Hogepriesterlijk ambt geroepen is en dat Hij een offer voor de zonden van het volk heeft gebracht, de dood op aarde lijdend en vervolgens met Zijn bloed in het Allerheilige van de hemel ingaand. Aan Melchizedek is Hij gelijk, omdat Hij eeuwig leeft en eeuwig Priester is. Terwijl Hij zo een eeuwig, op geen ander overgaand priesterdom bezit, helpt Hij hen die Hem gehoorzaam worden hier beneden, in zoverre dat Hij in de menigvuldige verzoekingen, waarmee de christen te strijden heeft zolang Hij nog met zwakheid aangedaan in deze wereld van lijden en verzoekingen leeft, op het juiste moment hem vanuit de hemel de nodige goddelijke kracht schenkt en hem daardoor de zege toedeelt, of wanneer hij tot een val komt, hem weer opricht en hem de goddelijke genade en barmhartigheid geeft. Dit helpen wordt volkomen daarboven in de algehele bevrijding uit alle nood van de zonde in de ruimste zin van het woord en in de volledige gave van de beloofde zaligheid. Christus brengt de Zijnen ertoe dat alle nood van de verzoeking, de nog aanklevende zonde en de lichamelijke en geestelijke ellende die het gevolg en de straf van de zonde is, voor hen voor altijd beëindigd is (vgl. hoofdstuk 7: 23vv.). Men zou nu kunnen zeggen dat Zijn werkzaamheid toch eigenlijk tot Zijn koninklijk ambt zou moeten worden gerekend; maar doordat de schrijver de verhoogde Christus beschouwt als de Hogepriester naar de wijze van de priesterkoning Melchizedek, komt de hogepriesterlijke en koninklijke waardigheid van Christus bij Hem in de nauwste vereniging voor. Zijn koninklijk werken is, tenminste in zoverre het op de gelovigen betrekking heeft, tevens een hogepriesterlijk werken en vanuit dit gezichtspunt stelt de schrijver het voor, daar zijn hele christologische mening beheerst is door het denkbeeld van Christus' hogepriesterschap.

Ook in de verklaring van deze beide verzen verschillen wij van het bovenstaande. Het woord, hier met "heiligen" vertaald, heeft de betekenis a. voleinden b. tot volkomen ontwikkeling brengen en c. wijden. Daarom maken ook onze statenvertalers de aantekening "of volmaakt geworden zijnde, " namelijk in Zijn gehoorzaamheid; of "geofferd zijnde" namelijk aan het kruis door de eeuwige Geest, zoals de apostel hierna spreekt (hoofdstuk 9: 14); of "volkomen ingewijd zijnde, " want al deze betekenissen heeft het Griekse woord "teleiootheis. " De apostel heeft hier wel zeker aan het sterven van de Heere Jezus gedacht. Christus' dood wordt overal als de grote, de hoofdoorzaak van onze zaligheid gezien. Wij zullen dus moeten lezen "gewijd zijnde, " namelijk in de dood aan het kruis of "tot volkomenheid gebracht, " namelijk tot de volkomenheid als Middelaar en Hogepriester door de gehoorzaamheid tot de dood aan het kruis. Wij menen ook dat met "de ordening van Melchizedek" bedoeld is een ordening die niet van mensen is, niet aan de afstammeling uit een priesterlijk geslacht als dat van Aäron is gegeven, maar door bijzondere verkiezing en aanstelling van God.

Over Melchizedek (vs. 10) en diens priesterschap hebben wij veel te zeggen, maar het is moeilijk uit te leggen. Zij zijn echter niet zo onbegrijpelijk in zichzelf, maar zij zijn het in het bijzonder voor u, omdat gij traag om te horen geworden zijt, terwijl het toch vroeger beter met u was.

Want hoewel gij bij het reeds lange bestaan van de christelijke gemeente te Jeruzalem (Hand. 2: 41vv.), naar de tijd gerekend al leraars behoorde te zijn, mensen die anderen konden onderwijzen (Joh. 3: 10), gij zijt, in plaats van op de ingeslagen weg van kennis voort te gaan, achteruit gegaan. Gij hebt het zelfs weer nodig, zo treurig is het met uw christelijke kennis gesteld, dat men u leert wat de eerste beginselen zijn van de woorden van God Ga 4: 3; de eerste en eenvoudigste zaken van de christelijke waarheid moeten u eerst nog worden voorgehouden (hoofdstuk 6: 1v.) en gij zijt geworden als zij die, om het in beeldspraak te zeggen, melk nodig hebben en geen vaste spijs (1 Kor. 3: 2).

De zinspeling in deze woorden: gij zijt geworden als zij die melk nodig hebben en geen vaste spijs, is gemakkelijk en natuurlijk en wordt door Paulus gebruikt en aangezien zij ontleend is aan een algemene gewoonte, ontmoet men ze ook bij andere schrijvers. Het doel is om de Hebreeërs af te beelden als kinderen en geen volwassen mensen en in de twee volgende verzen wordt gezegd dat zoals de kinderen een begeerte hebben tot en alleen kunnen verteren een licht, zacht voedsel, melk en dergelijke en niet die vastere en sterkere spijzen waardoor de volwassenen gevoed worden, zo hadden de Hebreeërs alleen trek in die geringere dingen van het Oude Testament, zonder acht te slaan op en te onderscheiden het goede en voorname doel daarvan en andere dingen, die ingewikkelder en duister waren, zoals het priesterschap van Melchizedek. Hadden zij zich meer ingespannen om zich door en door hierin te onderrichten, dan zouden zij beter voorbereid zijn geweest om de godsspraken, die God door Christus en Zijn apostelen gaf, te ontvangen en zouden vaster zijn geweest dan zij in het algemeen waren in de christelijke belijdenis. Wanneer zij gezegd worden te zijn als zij die melk nodig hadden en geen vaste spijs, kan men nauwelijks denken dat hij zou menen dat zij geen vaste spijs nodig hadden, maar alleen dat zij door hun zwakheid en onbereidheid geen neiging of trek daartoe hadden, zij baden daar niet om.

Zo zijt gij dan sedert het verliezen van uw vorige leraars (hoofdstuk 13: 7) tot het standpunt van beginnende leerlingen afgedaald; want een ieder die van melk leeft, die men nog met melk voeden moet, zoals dat bij u het geval is, die is onervaren in het woord van de gerechtigheid, in het evangelie van Christus, waarin de gerechtigheid wordt geopenbaard die voor God geldt, (Rom. 1: 16v.) want hij is een kind dat vastere spijs, het leren van diepere zaken, niet kan verdragen.

Melk de eenvoudigste en duidelijkste waarheden van het evangelie. Vaste spijs dieper en verhevener waarheden van het evangelie, of de leer die het geestelijk gevoel van de typen en profetieën van het Oude Testament openbaart. Een ieder die alleen melk gebruikt en niets van de oude openbaring weet dan de letter, is onervaren in het woord van rechtvaardigheid, want hij is een kind in christelijke kennis.

Het woord van God wordt op verschillende plaatsen melk en wijn, water en honing genoemd. Het is honing vanwege zijn zoetheid. Het is wijn vanwege zijn kracht om te herleven en de geest van de mens te verfrissen en zijn hart blij te maken. Het is water om zijn geestelijke dorst te lessen. Het is melk tot voedsel. Het doet meer om de menselijke ziel op te kweken dan de moedermelk kan doen aan het lichaam van de kinderen.

Maar voor de volwassenen, die gij zou moeten zijn (vs. 12), is de vaste spijs, namelijk voor de gelovigen die door het gebruik hun zinnen geoefend hebben, door vlijtige oefening hun bevattingsvermogen gescherpt hebben (Efeziers 4: 13v.) tot onderscheiding van goed en kwaad, zodat zij in hetgeen hun van verschillende kanten als geestelijk voedsel wordt aangeboden, het goede van het verkeerde, het heilzame van het verderfelijke weten te onderscheiden (Deut. 1: 39; 2 Sam. 19: 35

In vs. 1-10 had de schrijver gesproken over het hogepriesterschap van Christus, maar reeds de eerste stappen die hij daar deed, deden ons een blik slaan in de rijkdom van inhoud, die moest worden ontwikkeld. Hij kan wel niet bedoelen dat de gegeven wenken voldoende zouden zijn als de toestand van de lezers een andere was geweest, maar de mogelijkheid van de grote en uitgebreide leerstof, die hier voor hem ligt, doet hem denken aan de staat van de lezers en geeft hem onwillekeurig aanleiding tot dat afwijken van zijn onderwerp. Als hij schrijft "het is moeilijk om te verklaren, omdat gij traag om te horen geworden zijt, " dan wil hij daarmee

zeggen dat het moeilijk voor hem is de juiste uitdrukking te vinden voor hetgeen hij heeft voor te dragen, omdat met dit verwijt moet hij, helaas, tot hen komen zij zo traag, zo stomp in het horen zijn geworden. Wat de latere Nazareeërs kenmerkte, stoornis in de groei van de leden en ten gevolge daarvan de treurige staat, daarover moet deze schrijver reeds bij zijn christelijke lezers uit de Joden klagen; het ontbreekt hun aan "gewoonheid, " gevatheid en scherpte van geestelijk begrip, zoals het "geworden zijt" te kennen geeft, ten gevolge van teruggang en, zoals vs. 12 uitdrukt, van een zeer tegennatuurlijk achteruitgaan, dat hen die in een toestand moesten zijn waarin zij de vaste spijs van de mannelijke leeftijd nodig hadden, teruggeplaatst heeft is de kinderlijke leeftijd, waarop men melk nodig heeft, dus op de bank van de catechisanten. Vaste spijs eist, om in voedend sap en bloed veranderd te worden, krachtiger verteringsorganen dan de zuigeling bij de tedere staat van de maag nog bezit. Daarmee wordt een waarheid vergeleken die niet alleen geestelijke vatbaarheid nodig heeft om toegeëigend te kunnen worden, maar die door middel van zelfwerkzame intensiteit van geestelijk denken verkregen kan worden op de reeds innerlijk gelegde en door ervaring ontwikkelde grond van kennis en tot die voorwerpen van het kennen behoort dan ook het hogepriesterschap van Christus en het aan de ene kant vervullend Aäronitische, aan de andere kant belovend Melchizedek’s karakter. Dergelijke vaste spijs, die de schrijver zijn lezers hier voorhoudt, komt hun eigenlijk niet toe, integendeel hebben zij de melk nodig van het grondleggend christelijk onderricht. Welke leerstukken hij hiertoe rekent, daaromtrent verklaart hij zich later in hoofst. 6: 1v. Spreekt hij nu echter toch vanaf hoofst. 7 nader over het hogepriesterschap van Christus, in plaats van die beginselen voor te stellen, zo kan het "hebt weer nodig" relatief bedoeld zijn. Het is een gevolgtrekking van hun gedrag ten opzichte van hun kennis, die zich door de Joodse ergernissen tegen het kruis van Christus en het Joodse honen van onze Heiland, die aan het oog ontrukt is en de uiterlijke pracht van de Joodse godsdienst aan het wankelen laat brengen, op een dwaalweg laat leiden, zoals dit in de joods-christelijke moedergemeenten voorkwam, die ten gevolge van de nooit afgesneden band van de ceremoniële wet in gevaarlijk verband met de synagoge waren gebleven; zij tonen daardoor dat zij de levendige kennis van de beginselen van het christendom verloren zijn en dat hun eigenlijk niet de vaste spijs, maar melk toekomt. In vs. 13v. wijst de schrijver aan hoe hij die melk verkrijgt, gesteld is en hoe daarentegen zij behoorden te zijn, aan wie vast voedsel kan worden gegeven. Door deze algemene opheldering houdt hij de lezers een spiegel voor om daarin een onderzoekende blik op zichzelf te slaan. Had hij, zoals vele uitleggers gewenst hebben, de eerste zin omgekeerd gesteld: "wie onervaren is in het woord van de gerechtigheid die moet men nog melk geven", dan zou hij direct zeggen dat de lezers onervarenen waren. Die wijze van uitdrukking echter, afwijkende van het woord in het volgende vers, is een fijne wending.

De schrijver wil daardoor de lezers opwekken om niet weer te begeren dat de eerste beginselen van de christelijke leer met hen behandeld worden, maar hen begerig te maken naar nadere mededelingen omtrent de hogere leerstukken, waarover hier gesproken wordt en verplaatst men zich levendig in de tijdsomstandigheden waaronder hij schreef, dan mocht hij er ook met zekerheid op rekenen dat reeds het in vs. 1 en 2 gezegde, waarvan de volkomen overeenstemming met de goddelijke wet hun dadelijk duidelijk moest zijn, aan hun geestdrift voor de Joodse hogepriester ineens de doodsteek zou gegeven hebben en hun zou hebben doen voelen dat het Aäronitische hogepriesterschap reeds ontaard was tot het tegengestelde van hetgeen het zijn moest. "Uit de mensen genomen, wordt hij gesteld voor God", dit predikaat had sedert de heerschappij van Herodes de Grote zijn volle waarheid verloren doordat hij geheel willekeurig de hogepriesters afzette en aanstelde en vooral in de tijd van de laatste Romeinse landvoogden werd de hogepriesterlijke waardigheid door herhaalde afwisseling van de bekleders steeds dieper vernederd (Slotwoord op 1 Makk. Nr, 11 c) Na

terzijde stellen van Annas II, de vijfde zoon van de in Joh. 18: 13 genoemde Annas, waren in de jaren 62-63 Jezus, zoon van Damnaeus en in de jaren 63-65 Jezus, zoon van Gamaliël de fungerende hogepriesters. Annas II had tegen de christelijke gemeente zijn despotisch karakter getoond in het ombrengen van haar opziener, de apostel Jakobus II en wel op diep krenkende wijze. Jezus, de zoon van Damnaeus, voerde met zijn opvolger, Jezus, zoon van Gamaliël, openlijke straatgevechten, omdat hij aan deze het door Agrippa II hem ontnomen ambt niet goedschiks wilde afstaan. De eerder in Hand. 23: 2 en 24: 1 hogepriester Ananias, zoon van Nebedaeus, handelde nog waanzinniger, daar hij door zijn knechten, de priesters, de tienden van de dorsvloeren liet wegnemen en aan degenen die zich enigszins verzetten, slagen liet geven. Zo was ook het tweede predikaat "die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden" op de schadelijkste wijze te schande geworden. En niet zonder bepaald doel heeft zeker de schrijver, toen hij in hoofst. 4: 14vv. van de grote hogepriester sprak, die medelijden kan hebben met onze zwakheid, diens naam zo genoemd: "Jezus, de zoon van God". Het onderscheid tussen deze en Jezus, de zoon van Damnaeus en Jezus, de zoon van Gamaliël, moest hem vanzelf in het oog vallen, ook als hij over hen niet nader sprak. En indien het nu voor de lezers nog iets was waarin zij zich niet konden vinden dat hun Hogepriester Jezus, de zoon van God, niet uit Aärons, maar uit David’s geslacht afkomstig was, dan heeft hij in de nacht van hun verwarde gedachten als een licht dat de duisternis moet verdrijven, reeds de beide woorden laten schijnen, die hij in vs. 5v. aanhaalde en wil hij nu het tweede, dat hij in vs. 10 herhaald heeft, in zijn volle betekenis en naar zijn hele omvang uitvoerig verklaren. Hij heeft zich daar zeker niet verrekend als hij veronderstelt dat zij niet meer "traag om te horen" zijn, zoals in vs. 11 staat, maar begerig om vaste spijs te ontvangen. Hij mag echter ook verwachten dat juist het vaste voedsel, dat hij hun wilde aanbieden, er veel beter toe zal dienen om hun de melk weer lief en dierbaar te maken en hen voor het woord van de gerechtigheid opnieuw op te wekken, waarin zij zich in de laatste tijd zo onervaren betoond hebben, dan als hij hun de melk zelf zou voortzetten en de leer van de aanvang van het christelijk leven met hen wilde behandelen. Daaruit is te verklaren wat hij in hoofst. 6: 1v. zegt, een tekst die voor veel uitleggers nog vrij duister schijnt gebleven te zijn. De brief is zonder twijfel niet lang na de marteldood van Jakobus II omstreeks Pasen van het jaar 62 (Deel 6 Aanh. II) ongeveer, zoals wij hebben aangenomen, in juli van het jaar 63 n. Chr. geschreven. Vanaf die dood zal de achteruitgang van de Jeruzalemse gemeente, waarvan hier sprake is, dat onverstandig geworden zijn dateren, maar de schrijver plaatst hen over de 5/10 jarige episode van hun afval heen terug en spreekt nu met hen als met mensen, met wie het nog is als toen hun opziener hen leidde. De schrijver heeft niet van de lezers gezegd, zo merkt v. Hofmann op, dat zij onmondige kinderen waren die nog in de aanvang van het christelijk leven waren, maar dat zij, terwijl zij lang genoeg onderricht zijn om leraars te zijn, in een staat waren gekomen dat zij het voedsel van onmondige kinderen nodig hadden, in plaats van dat zij als volwassenen vaste spijs tot hun voedsel moesten hebben. Hij kan dus met hen niet als met onmondigen handelen en hun datgene willen leren wat men aan mensen leert die Christus eerst moeten leren kennen; maar het moet zijn streven zijn hen boven de toestand waarin zij gekomen zijn en tot het standpunt te verheffen dat zij moesten innemen.

De zuigeling gebruikt slechts de moedermelk en heeft geen onderscheidingsvermogen voor ander voedsel. Maar tegelijk met de spraakorganen ontwikkelt zich het vermogen en vormt zich de behoefte om andere spijzen te genieten. De menigvuldigheid van vaste spijzen oefent de smaak. De ondervinding van het schadelijke of gezonde regelt de smaak, geeft hem wet en rede. Zo worden in het lichamelijke door het regelmatig gebruik de zinnen geoefend tot onderscheiding van hetgeen goed of kwaad is. Die onderscheiding wordt tot gewoonte en die gewoonte scherpt de zinnen, zodat zij instinktmatig gaan onderscheiden wat zij toch in de grond hebben leren onderscheiden. Zo ook in het geestelijke. De volwassenen, dat zijn niet zij

die niet meer hoeven groeien, maar zij die zich op de rechte weg van geestelijke groei bevinden, wier leven in Christus geen stoornis ondervindt, die van Hem niet afgeleid worden naar een andere weg: zulke christenen kunnen, omdat zij in hun levensgemeenschap met Christus de geestelijke zintuigen gescherpt hebben tot onderscheiding van goed en kwaad in geestelijke zin en een gewoonte ontwikkeld hebben om terstond te bemerken wat al of niet uit Christus is, de waarheid verstaan. Voor hen is het woord van de gerechtigheid, voor hen is de vaste spijs. Zij weten door hun zedelijke zintuigen, door de fijne en tedere voelhorens van hun geest (dit is toch de eigenlijke kracht van de uitdrukking zintuigen) wat gezonde leer is en wat niet. Zij hebben daarvoor geen van buiten aangebrachte regels of toetsstenen nodig. Zij hebben in de Heilige Geest zelf die toetssteen. Zij hebben, zegt Johannes, de zalving van de Heilige en weten alle dingen; want die zalving leert hen alle dingen.

Er mag in het leven na de bekering nooit ontbreken wat men proces noemt, d. i. een gestadige ontwikkeling van kracht, een voortdurende ontplooiing van het schone van het hogere leven, een steeds uitbotten en rijpen van vrucht. Stilstand is een eigenschap van de dood, maar niet van het leven. Een zo machtige overgang als van het rijk van de duisternis in het Koninkrijk van de Zoon van de liefde kan niet verborgen blijven. Een kind van God en "het licht onder de korenmaat" horen niet bij elkaar. Dat proces van het nieuwe leven heeft drie verschillende kanten, van waaruit men het bezien kan, naar gelang het 1 door God zelf in ons gewerkt; 2 door ons persoonlijk ik in het geloof tot het onze gemaakt; en 3 voor de wereld in vruchten van de dankbaarheid openbaar wordt. Aan de pas bekeerde geeft, wat het eerste punt betreft, de Heilige Geest nog niet de spijs, die Hij aan de geoefende schenkt, er komen bij voortgaande ervaringen aan Gods kinderen, openbaringen van kennis, ontsluitingen van een innige gemeenschap met de Heiland, bovenal bevindingen van kracht en genietingen van zaligheid toe, die aan de pas bekeerde nog onthouden moeten worden, omdat ze hem nog te machtig zouden zijn en de geregelde orde ook bij deze inwerkingen van de Geest niet kan worden veronachtzaamd. Evenzo blijft, voor wat, ten tweede, ons persoonlijk ik aangaat de geloofsmacht bij het kind van God niet vanaf het begin tot de einde aan zichzelf gelijk. Wel is het geloofsvermogen in de eerste dagen na de bekering zeer krachtig werkend. Maar dit is een natuurlijke overspanning, die altijd vast na enige tijd door inzinking achtervolgd wordt. Dan pas komt de oefening, komt de zielservaring, komt de geestelijke bevinding en leert het persoonlijk geloof, door vallen en opstaan, hoe het op de paden van de Heere te lopen heeft. Daardoor worden de enkels vaster, de werking van het geloofsvermogen geregelder, hecht het zich inniger aan het woord van de Heere en leert het door bittere teleurstelling, de krachtsverspilling van het overgeloof en de Godverzoeking van het verzoeningsgeloof wel af. En tenslotte komt dan ook, ten derde, in de vruchten deze gezonde groeikracht van het groen geworden hout uit. De ongelooflijke kracht namelijk van de gewoonte, die vóór zijn bekering in de dienst van de zonde was, begint nu langzaam aan in de dienst van het heilige over te gaan, de poel blijft wel goddeloos uitdampen uit de verpeste kuil van de natuur waarin we geboren zijn, maar de giftige dampen kunnen in zijn menselijk organisme niet meer zo sterk doordringen. De vermogens van zijn geest, de vleugels van zijn ziel en de zintuigen van zijn lichaam ontvangen al meer en meer een plooi, die maakt dat met gelijke krachtsinspanning voortaan al overvloediger resultaat verkregen wordt en zo is de pas gezette vrucht beter tegen de koude nachtvorsten gehard. Toch moet men nooit uit het oog verliezen dat het geloofsproces in Gods kinderen noch bij allen eenzelfde vorm draagt, noch ook in alle ogenblikken en tijden zichzelf gelijk blijft. Gij vindt christenen bij wie dit geestelijk proces een volkomen geleidelijke ontwikkeling vertoont en met onverstoorbare gelijkmatigheid zijn heerlijke weg vervolgt. Maar deze zijn de minsten in aantal en tegenover hen staan tal van broeders, die nu eens te hard, dan weer te zacht lopen, of door onvoorzichtigheid in kuilen vallen, waaruit zij dan straks weer moeten opkomen. Anderen weer, winteren lang, om bijna

zonder lente in een late zomer over te springen. Ja, men vindt er ook, bij wie je slechts nu en dan de vonk ziet opgloren, die u de overtuiging hergeeft dat er onder die dode as toch iets smeult. Dat hangt af van de nawerking van het verleden of van de omgeving die ons bewerkt; van de leidende geesten onder wier beademing we komen, van de grondneiging van ons karakter; of van de oprechtheid of leugenachtigheid van ons vroom willen en bedoelen, of ook van de vrijmachtige verscheidenheid waarin het de Heilige Geest belieft Zijn heerlijke glans te doen uitstralen. Maar welk verloop dit heiligingsproces ook bij ons neemt, deze drie verschijnselen zijn daarvan onafscheidelijk: ten eerste dat bij korter of langer tussenpozen weer zondige uitwerkselen zich tussen de werkingen van het goede indringen; ten tweede dat aan alle werkingen van het goede iets heiligs ontbreekt dat er aan zijn moest en iets besmets aankleeft dat er niet aan hoorde; ten derde dat voor het bewustzijn van de uitverkorenen zelf hun schuld al groter en hun heiligheid steeds onvoldoender wordt. Over elk van deze drie een kort woord ter toelichting. Allereerst dan: de reeks van goede werken wordt altijd weer door uitwerkingen van de zonde afgebroken. De tegenwerping dat toch de volmaakbaarheidsdrijvers het tegendeel beweren en dat men in christelijke bedehuizen de heiligschennende taal heeft moeten aanhoren dat een zondaar zeggen durft: "wie van uw overtuigt mij van zonde? " of ook een ander roemen durft: "in deze laatste dertig jaren geen enkele zonde bedreven te hebben" bewijst tegen onze stelling niets. Of meent u dat de stelling "om te slapen, moet het lichaam in rust zijn", moet opgegeven worden terwille van de slaapwandelaars; of wel dat de stelling "met de ogen toe ziet men niet, " door de helderziende onhoudbaar wordt; of ook dat de goddelijke stelling "een vrouw zal met smart baren" wordt opgeheven door het feit dat zich te laten chloroformiseren steeds meer het waagstuk van vele barenden werd? Immers, het komt bij zo’n onderzoek erop aan, niet wat enkele individuen beweren, maar wat de gewone zielsbevinding is. Hoe het in de regel toegaat. Bovenal hoe het toegaat als het normaal gaat, d. i. gaat naar Gods Woord. Uitzonderingen, bovenal indien ze, zoals hier, ingebeeld zijn, bevestigen de regel en stoten die allerminst omver. Zijn er dan ook onder Gods kinderen enthousiasten, die de nuchterheid van de Geest prijs geven, zich dronken drinken aan de wijn van hun bezwijmeling en zich, ofwel door onvoorzichtigheid of met opzet bedwelmen laten, dan rekenen zulke broeders slechts in zoverre mee, als uit hun geestelijke overspanning niet tot wat werkelijk in hen omgaat, maar wel tot het tegendeel mag besloten worden. Ten tweede, zelfs aan onze beste werken ontbreekt iets heiligs en kleeft een smet. Ongetwijfeld komen de krachten van het hogere leven blank als sneeuw van boven en met meer dan aardse reinheid tot ons hart. Maar als je nu witte sneeuw op een met modder bevuilde bodem doet vallen, kan ze dan bij de vermenging wit blijven? En hoe zou dan, vragen we u, het heilige van God, dat vlekkeloos rein in ons komt, onbesmet weer in goede werken uit ons kunnen te voorschijn komen, indien het daartoe de onreine en onzuivere weg doorlopen moet van een bezoedeld menselijk organisme? Ook al stelt men dus voor een ogenblik dat voor zeker heilig werk de inspiratie geheel van boven kwam en de wilswerking ongebroken was en het geloof onvermengd bleef, zelfs dan nog zou dat heilig werk het stofgoud van de vleugels verloren hebben, voordat het als vrucht van onze liefde van de stam van ons leven werd geplukt. En kan op die manier niets onbesmets van ons uitgaan en door dezelfde oorzaak stuit men bij elk goed werk op een tekort. Een tekort, niet alsof de genade van God niet volkomen zou zijn, maar zó dat het onvolkomen werktuig, waardoor wij die genade in ons opnemen, de volle stroom van het leven niet doorlaat. De mond van het geloof kan zich daartoe nog niet wijd genoeg opendoen. En ook al stelde men dat het geloof zichzelf daartoe overtreffen kon, dan nog zou de gloed van het leven bij zijn doorgang door ons koud wezen afkoelen en een deel van de ontvangen kracht verloren raken, voordat ze in het verborgene de weg had afgelegd die van de wortel van ons leven door stam en kroon en tak naar bloesemknop en vrucht leidt. De drie-enig God is zeer zeker almachtig, maar die almacht heeft zichzelf in de begrensde natuur van het schepsel vrijwillig een perk gesteld. Zo min nu

als Gods almacht de wateren van de oceaan in de bedding van de Zuiderzee zou kunnen vatten, evenmin kan de almacht van Gods genade de volheid van Zijn leven in een keer doen invloeien in een nog onontwikkeld, beperkt en nog onafgewerkt geestelijk schepsel. Op die grond leerden dan ook onze vaderen en leren wij met hen dat een kind van God, zelfs bij zijn beste werken, voor wat ontbreekt nog de aanvulling van de plaats bekledende gerechtigheid van Christus nodig heeft en voor wat er is de bedekking niet missen kan van de verzoening die er is in Zijn offerande. En dienovereenkomstig voegden we aan deze beide daarom tenslotte nog deze stelling toe: voor het bewustzijn van Gods uitverkorenen wordt hun schuld al groter en groter en hun heiligheid al meer onvoldoende. De schatten die in het bloed van de Zoon van God, in Zijn kruisverdiensten en in Zijn doodsangsten liggen, zijn zo rijk en overheerlijk dat men pas van lieverlee en langzamerhand ook dan nog slechts bij benadering er de onbeschrijfelijke majesteit van kennen leert. Deze verworven schat van balsem voor de ziel is namelijk van dien aard dat hij alleen door hem op de wond te leggen kan gewaardeerd worden. Hoe verder men dus doordringt in de kennis van de zonde en op die telkens beter gekende zonde voller en overvloediger dat bloed van de Zoon van God ter verzoening door het geloof toepast, des te onbelemmerder wordt ook ons inzicht in het wonder van Golgotha. En dat op drie manieren. Allereerst doordat Gods kinderen pas bij voortgang in geestelijk leven een ook maar enigszins adequaat inzicht krijgen in het diep verderfelijk wezen van de zonde als zonde. Hoe hoger men klimt hoe ontzettender het inzicht wordt in de diepte waarin men dreigde neer te storten. En zo ook wordt pas bij ons groeien in genade van lieverlee voor ons oog de verschrikkelijkheid van het verderf openbaar, waarvan de Heer van de heerlijkheid ons door Zijn bloed en tranen heeft verlost. Dan gaat bij het rijzen van de zon der gerechtigheid boven de kim pas van lieverlee dat voller licht over ons verleden op, waardoor we werkelijk ons vroeger leven buiten Christus leren haten en verfoeien. Wel snijden we dit leven reeds af bij de bekering, maar meer instinctmatig dan met helder bewustzijn en dat wel om de eenvoudige reden dat de maatstaf om zonde en heiligheid te meten ons dan nog ontbreekt. Maar krijgen we daar langzaam aan kennis van, dan begint ook dat verleden al zwarter te worden, niet om ons bij vernieuwing de ziel te beangstigen, maar om steeds dieper en voller ons te baden in de heerlijkheid van die kruisverdiensten, waardoor we van zo’n grote schuld zijn verlost. En tenslotte klimt het schuldbesef evenzeer, omdat we ook bij onze beste werken al meer gaan letten op de schuldige en zondige bijwerkingen van onze onheilige bedoelingen. Er komt meer verlichting, daardoor meer opmerkzaamheid en fijne tact en "door de gewoonte worden de zinnen geoefend tot onderscheiding tussen goed en kwaad. " Zo leert men langzamerhand smetten zien, waar men zich eerst in eigen voortreffelijkheid behaagde, en het einde is dat we zelf al minder worden en Christus al meer wordt voor ons geloof. Dat tegelijk hiermee voor het besef van Gods uitverkorenen hun heiligheid al onvoldoender wordt, is van dit dieper indringen in het wezen van de zonde slechts de keerzijde. Wat heilig en goed en recht is, menen we eerst zelf wel te kunnen uitmaken. We gaan dan af op eigen inbeelding, meten dan met de standaard van het zedelijke leven die in onze vrome omgeving geldt en rekenen dus naar een menselijke wet. Maar komt er genade, dan houden we het bij die menselijke wet, die niets dan afgoderij in haar wortel en dood in haar vrucht is, niet uit. De Heilige Geest dringt ons dan naar Gods wet! Wij zouden er niet heen willen, want die wet is een verterend vuur dat niets heel aan ons laat. Maar weerstand baat niet. We moeten er aan. We moeten in dat vuur. De Geest gunt ons geen rust. En leven we dan, na in die eisende wet van God geheel verteerd te zijn, in de volbrachte wet van God, d. i. Christus, weer glorieus op, dan ziet ons oog ook iets anders dan vroeger, dan meer het met een anderen maatstaf, dan rekent het bij alle geestelijke becijfering van nu aan met de oneindige goddelijke differentiaal,
w. z. dan meer Gods kind alle dingen en laat zichzelf en zijn werk door de Heilige Geest meten, "naar de wet van God" in haar oneindige geestelijke verdieping, of, wil men korter nog, naar de negen geboden met het tiende als commentaar en Christus als Uitlegger. Als hij

beetje bij beetje zover komt, bespeurt het kind van God hoe onheilig laag en beschamend klein hij, om zichzelf te dekken, tot dusver de heiligheid van zijn God beoordeeld had en ziet nu, in Christus geborgen, bij het licht van de Geest, die heiligheden van Gods drieënig wezen al groter, al rijker, al heerlijker worden, ja zo in schittering en luister groeien en toenemen dat al zijn eigen werk er al schameler en nietiger bij wegzinkt en hij beseffen gaat wat een zonde en trots het was toen hij eerst een tijd lang de majesteit van de Heere naar zijn eigen geestelijke gebrekkigheid verkleinen durfde. Zo is er dan in de begenadigde een geestelijk proces dat voor hem het bloed van Christus al dierbaarder en de heiligheden van God al heerlijker maakt en edeler vruchten in hem rijpen doet, omdat ze uit oprechter geloof, d. i. uit dieper verwerping van zichzelf, voortkomen. Ziedaar dan de keten die de roeping van Gods kinderen met hun verheerlijking samenbindt en waarin geen enkele van de schakels, waarop we wezen, kan uitvallen. Wie nu anders leert, die richt het werkverbond na de bekering weer op, vervormt de deugden van God naar eigen begeerte en raakt in zijn bedrieglijke waan steeds verder af van die waarachtige en zaligmakende kennis van God, waarin het eeuwige leven schuilt. Als Icarus zweeft hij hoger dan God het een mens op aarde gegeven heeft, maar om, als straks de was aan de vleugels wegsmelt, dieper neer te storten dan het naar Gods aanbiddelijk plan voor Zijn kinderen reeds op aarde was vastgelegd.

HOOFDSTUK 6

WAARSCHUWING TEGEN AFVAL, AANMANING TOT VOLHARDING

Laten wij ons daarom richten op de volmaaktheid, omdat het met de lange tijd dat gij christen zijt, beter overeenkomt u vast voedsel dan melk te geven en laten we het beginsel van de leer van Christus, de christelijke leer in haar eerste beginselen, die melk voor de onervarenen (hoofst. 5: 12v.), laten rusten. Laat ons zonder verder omhaal van woorden overgaan tot een zaak die alleen met de volwassenen (hoofst. 5: 14) kan worden behandeld. Wij willen dat doen, niet weer (hoofst. 5: 11) alsof gij nog ongeoefend was, door het fundament van de bekering van dode werken en van het geloof in God te leggen. Daarvan zouden wij moeten spreken als wij mensen voor ons hadden die nog bekeerd moesten worden van farizese werkheiligheid en die nog zonder het levend geloof in God zijn gebleven (hoofst.
14 Jak. 2: 19).

De apostel schijnt in deze woorden te zinspelen op het bouwen van een huis. Hij wil zeggen dat wie hierin eerst een goed en zeker fundament leggen, doch daar niet bij blijven, maar voortvaren in het gebouw op te trekken. Zo is het ook niet genoeg en voldoende, niet verder in de christelijke godsdienst te komen dan tot de kennis van de eerste beginselen daarvan; maar men moet trachten en zich inspannen om een volmaaktere trap en mate van kennis in de verborgenheden van het evangelie te verkrijgen. De mening van de apostel is niet dat wij de beginselen van Christus' leer zo zullen nalaten dat wij ze terzijde zullen stellen, maar wij moeten ze daar laten om vandaar uit verder te gaan en te vorderen in de kennis van de christelijke leer.

Geloof en bekering kunnen nooit van elkaar gescheiden worden: de boetvaardige zondaar verlaat zijn zonden en wendt zich door bekering af van zijn zonden en tot die God, in wie hij gelooft. Het geloof in God betekent hier niet het geloof in het wezen en de volmaaktheden van God, dit leert zelfs het licht van de natuur, maar er wordt iets meer vereist in het geloof van de christen. Gij gelooft in God, zegt Christus, gelooft ook in Mij. Het betekent hier dus een geloof in God, als vervulling van de grote belofte, aan Abraham gedaan, om Christus, om Jezus Christus de Messias te zenden en vergeving van de zonden door Hem te schenken. Dus wanneer deze twee leerstukken, die zo dikwijls samengevoegd zijn in de heilige Schrift, geloof en bekering, door de apostel Paulus gemeld worden, verkondigt hij zowel aan Joden als aan Grieken de bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus. En als wij de redevoering van Petrus inzien, waardoor als het ware het fundament gelegd wordt onder de Hebreeërs, zullen wij vinden dat het geloof, dat hij hun leerde, een geloof in God was, als vervulling van Zijn beloften.

Evenmin willen wij weer spreken over de leer van de doop, de doop in de naam van Christus (Hand. 2: 38) in tegenstelling tot het dopen van de mozaïsme (hoofst. 9: 10 b) en van de johanneïsche doop (1 Joh. 5: 6), waaromtrent de dopelingen worden onderricht (Hand. 2:
en over de oplegging van handen, die bij de doop plaats heeft en waarbij de Heilige Geest wordt toegedeeld (Hand. 8: 17; 19: 6)en over de opstanding van de doden en het eeuwig oordeel, die voor het christelijk leven zo belangrijke artikelen van het geloof en van de hoop (Hand. 24: 15v., 25; 26: 23; 17: 31

Het meervoudig "dopen" duidt hier misschien niet meer aan dan het enkelvoudig "doop" of "doop bij uitnemendheid. " Er was toch bij de Joden ook een doop van de proselieten bekend; en misschien eisten wel de Joodse christenen in Palestina dat een heiden die tot het

christendom overging, eerst de doop van de proselieten aan zich liet bedienen, voor hij de christelijke doop ontving. Wellicht wordt ook op de doop van Johannes en die van Christus gedoeld. (V. D. PALM).

En dit, wat wij voor het ogenblik nog nalaten, zullen wij echter niet geheel voorbijzien, maar dat ook later doen en u dus de eerste gronden nog eens herinneren, a) indien God het toelaat en u bewaart voor afval van Christus; want als u afvallig wordt, dan zullen wij u moeten opgeven en niets meer tot uw vernieuwing kunnen doen.

Hand. 18: 21; 1 Kor. 4: 19

Als datgene waaruit het beginsel zou bestaan, noemt de schrijver in de eerste plaats bekering of verandering van gezindheid, zodat men zich van dode werken afkeert en geloof, dat zich tot God keert. Hij noemt niet de leerstukken die hierover handelen, maar dit zelf, dat men van andere gezindheid en gelovig wordt; want het gebouw, waarvan de grondlegging niet opnieuw geschieden moet, is het herstel van een christelijke staat en niet het oprichten van een gebouw van leerstellingen. De uitdrukking "de dode werken" omvat alle werken waarin het leven van God niet woont. De schrijver gebruikt die uitdrukking om onder hetgeen waarvan de christen zich in de eerste plaats moet afkeren, ook alle werken van de wet, zoals de natuurlijke mens die doet, te vatten; het zich afwenden van alle werken van de natuurlijke mens, hetzij wetsovertreding of wetsvervulling, is tevens een zich gelovig wenden tot God, een teken dat men tot Hem, de levende, ook graag in een levende relatie zou willen treden (Hand. 2: 37; 9: 6; 16: 30 en beiden tezamen, dat afkeren en dit zich toekeren, leidt tot op de drempel van het christendom. In de vertaling van Luther vinden wij, misschien niet ten onrechte, in plaats van "leer van de dopen", "van de dopen, van de leer", zodat wij een zevental stukken vinden die ons aan de Handelingen van de apostelen doen denken. De drieduizend op de dag van het Pinksterfeest lieten zich dopen, waren volhardend in de leer van de apostelen, hadden onder handoplegging de Heilige Geest ontvangen en wachtten nu, zoals ook Paulus, eveneens een christen uit de Joden, van zichzelf betuigt, op de opstanding van de doden in het toekomende oordeel; in die hoop oefenden zij zich dan om een onbevlekt geweten te hebben, zowel voor God als voor mensen, waartoe zij aanleiding vonden in de wet van Mozes. Daarom gingen zij in de Joodse synagogen nog elke sabbatdag luisteren naar de lezing (Hand. 15: 21), terwijl zij die nu niet meer verstonden naar de stellingen van de ouden, maar volgens Christus' uitleg in de bergrede (MATTHEUS. 6: 20vv.), omdat zij toch van de dode werken bekeerd waren en in God gelovig waren geworden. Op deze wijze heeft Jakobus II de rechtvaardige hen geleerd, zoals zijn brief dat bewijst. Ook de schrijver van onze brief wil hen weer in dit grondbeginsel van hun christendom leiden, als het hem met dit schrijven lukt hen voor afval van Christus en terugkeren tot het Jodendom te bewaren. Een zwaar oordeel zou hen treffen als zij afvielen en tot het oude terugkeerden: dat is het waarop hij hen in vs. 4-8 wijst. Hij heeft echter, zoals hij in vs. 9-20 te kennen geeft, een goed vertrouwen in hen en belooft daarom in hoofst. 13: 19 en 23 dat hij spoedig met Timotheus tot hen zal komen. Die belofte heeft hij, nadat hij eerst, zoals wij aannemen te Antiochië in Syrië met de apostel Johannes een samenkomst heeft gehad en deze volgens opdracht van de nu heengegane Paulus tot verhuizing naar Efeze bewogen heeft, te zijner tijd ook vervuld. Hij heeft toen zo'n invloed op de gemeente uitgeoefend dat hij haar later, toen in oktober van het jaar 66 het uur voor haar was gekomen om naar aanwijzing van de Heere Jeruzalem en het Joodse land te verlaten (Luk. 21: 20vv.), haar vandaar kunnen uitleiden en naar Pella, de plaats van zijn eigen woning, in veiligheid kunnen brengen. Wij houden, zoals reeds meermalen door ons is te kennen gegeven en ook in het woord van Origenes, dat wij boven deze brief als motto hebben geplaatst, Lukas voor de schrijver van de brief. In hem heeft de

school van Paulus door hetgeen de brief over Christus' persoon en ambt leert, aan de in vs. 1v. op juiste wijze voorgestelde, vooral door Jakobus II ontwikkelde christelijke staat van de Hebreeuwse gemeenten, die echter nog niet voldoende was om het Jodendom te overwinnen en zich daarvan te emanciperen, toegevoegd wat nog ontbrak (vgl. Rom. 1: 11).

a) Want het is onmogelijk degenen, die eens verlicht geweest zijn, op wie eenmaal het licht van het evangelie heeft geschenen (hoofst. 10: 26, 32) en de hemelse gave van vrede en rust in hun hart gesmaakt hebben (Hand. 2: 38 Rom. 5: 1 Fil. 4: 7) en deel hebben gekregen aan de Heilige Geest,

MATTHEUS 12: 31; 1 Joh. 5: 16

en die het goede woord van God in de troostvolle en heerlijke beloften, die het in zich sluit (Joz. 21: 45 Jer. 29: 10) geproefd hebben, evenals de krachten van de toekomende eeuw, waarmee wij reeds hier beneden worden toegerust om een godzalig leven te leiden en bekwaam te worden voor de erfenis van de heiligen in het licht (2 Petrus 1: 3vv.),

en, ondanks dat, afvallig worden, zodat zij niet alleen de zedelijke uitwerkingen van de christelijke waarheid zich in sommige gevallen onttrekken, maar in geen opzicht meer daarvan willen weten, die zeg ik weer te vernieuwen tot bekering, daar toch een menselijk leraar geen ander middel tot bekering heeft dan de prediking van Hem die zij van zich hebben gestoten (hoofst. 10: 2v.). Dat is onmogelijk bij zulke mensen, die als het ware zelf de Zoon van God opnieuw kruisigen, daar ook zij roepen "weg met Hem, Hij moet gekruisigd worden" (Joh. 19: 15) en Hem zo openlijk te schande maken (1 Tim. 1: 15), daar zij Hem nu lasteren met de ongelovige Joden, aan wier zijde zij zich hebben gesteld.

Men vergelijke hierbij 1 Joh. 2: 19; 5: 16v. daarbij gevoegde aanmerkingen 1Jo 2: 19.

Twee vragen treden bij deze woorden de lezers voor de geest: in hoeverre is het mogelijk dat waarlijk verlichte, met de Heilige Geest vervulde mensen kunnen afvallen? En in hoeverre is het onmogelijk dat afgevallenen zich weer bekeren? Een door God tot zaligheid uitverkoren mens kan zeker niet verloren gaan, maar of iemand uitverkoren is, daarvan kan en moet hij, door het geloof in Christus, door het getuigenis van de Heilige Geest verzekerd worden. Onze verkiezing, onze volharding aan het einde, is een geloofspunt, evenals de genade van Christus in het algemeen. Deze zekerheid, door God verkoren te zijn, sluit echter de ware blijvende bekering van het hart en de volhardende trouw aan het verbond in. Immers iemand verkrijgt niet het getuigenis van de Geest dat hij uitverkoren is, hij moge zijn en doen wat hij wil, wanneer hij bekering en geloof verzaakt. Verder, zoals deze zekerheid ontstaan is, zo alleen kan zij ook bewaard blijven. Of ik ze gisteren zonder zelfmisleiding bezat, kan ik heden niet enkel uit herinnering weten, zij moet nog heden onder dezelfde voorwaarden van ware boete en levendig geloof worden vernieuwd, ja steeds nieuw en levendig bewaard blijven. Bedenkt men dus deze waarheid in haar volle omvang en samenhang, dan is een misbruik van de leer van de verkiezing en van de zekerheid van de eeuwige zaligheid onmogelijk. Maar daaruit volgt ook dat die zekerheid die de mensen ervan menen te hebben die later afvielen, een zelfbedrog was. Zij konden verlicht zijn, de hemelse gave van de Heilige Geest kon hun verleend zijn (dit is, zij konden deel hebben gekregen aan de Heilige Geest) en het goede (Gr. "heerlijke Woord van God en de krachten van de toekomende eeuw (d. i. de vernieuwende werkingen van de Geest, die ons hier beneden bij voorbaat verplaatsen in het eeuwige rijk van de heerlijkheid) kunnen zij misschien geproefd hebben; dit zijn grote genadetekenen van God, die aan de ware, blijvende bekering kunnen voorafgaan, zonder dat in de mens de laatste en

geduchtste tegenstand overwonnen is. Vallen nu zulke mensen af, die deze grootste bewijzen van Gods genade ontvangen hebben, dan verklaart de schrijver hun vernieuwing tot boete voor "onmogelijk. " Het is niet te ontkennen dat ook Christus de redding van de rijken, door de gelijkenis van de kameel en het oog van de naald, voor een onmogelijke zaak verklaart, maar ze toch heeft verklaard als mogelijk bij God. Men zou dus dit woord nog geen geweld aandoen, wanneer men het zo uitlegde als in de regel onmogelijk, zonder dat daarmee de uitzonderingen werden uitgesloten door een machtig, geheel uitzonderlijk ingrijpen van God. Maar er is hier toch wel meer gezegd. Duidelijk wordt hier gewezen op de zwaarste zonde, de lastering van de Heilige Geest, wanneer de mens de verlichtende en vernieuwende kracht van het evangelie aan geest en hart als een goddelijke werking ondervonden heeft en haar niettemin lasteren en smaden kan. De Zoon van God weer kruisigen en bespotten heet dan zoveel als, voor zoverre in onze macht staat, Hem weer aan de smadelijke dood prijsgeven en, wat onze gezindheid betreft, Hem aandoen wat Zijn vijanden Hem deden lijden, toen zij Hem aan het kruis brachten. De lastering van God geschiedt in het algemeen door mensen die Hem in Zijn openbaring nog niet kennen, aan wie God Zich wel in Christus geopenbaard heeft, maar door wie Christus nog iets buiten hen gebleven is, die nooit iets anders dan het historisch geloof gekend hebben; de lastering van de Heilige Geest kan slechts door hen geschieden aan wie de Vader en de Zoon Zich innerlijk door die Geest geopenbaard hebben. Van zulke mensen is hier dan ook sprake. Overigens zegt de schrijver hier niet, evenmin als Christus, dat zij tot wie hier gesproken werd, deze zonde reeds werkelijk begaan hadden. De ene mens zal dit zeker nooit van de andere kunnen zeggen, maar hij waarschuwt er ernstig voor dat elke verkoeling jegens de erkende waarheid een stap is tot volledige afval en algehele verharding.

De schrijver zegt wel dat zij verlicht zijn geweest, doch de discipel van de Heere moet zelf een licht zijn. Een huis kan van buiten verlicht zijn, terwijl het innerlijk nog donker is. Van het woord "smaken" zeggen de Statenvertalers terecht "niet omdat zij de hemelse gave in het wezen ooit zouden ontvangen hebben, maar omdat zij een klein begin, gelijkenis of schijn ervan gevoeld hebben, zoals het woord "smaken" tegenover "innemen, " "drinken" gesteld wordt in MATTHEUS. 27: 14 waar Christus in de gelijkenis van de zaaier smaken (MATTHEUS. 13: 20, 21) noemt "een ontvangen van het woord met blijdschap, " dat nochtans geen wortel d. i. geen recht vertrouwen op Christus heeft, noch behoorlijke vruchten geeft, omdat het op steenachtige plaatsen, d. i. in een hart dat niet behoorlijk voor God vernederd en bereid is, gevallen is. Het woord "smaken, " "proeven" geeft geenszins een eten, een drinken, een verzadigd worden te kennen, terwijl toch hij die van het water, dat Christus geeft, drinkt, nooit meer dorst zal hebben en wie Zijn vlees eet, het eeuwige leven heeft. Smaken is een proef nemen om daarna te beslissen of men zich daaraan verzadigen wil. Zo geeft het woord "deelachtig" ook geenszins te kennen een vervuld worden met de Geest, een vernieuwd worden door de Geest, een wedergeboren worden door de Geest, maar geeft slechts enig verband te kennen, net als het zelfstandig naamwoord "mededeel" in 2 Kor. 6: 14 Ook Saul werd door de Geest een ogenblik meegevoerd en van de zeventig mannen, op wie de Geest gelegd was in Mozes’ dagen, bleven alleen Eldad en Medad over, op wie de Geest ook verder rustte. Met zorg zijn dus wel de woorden gekozen, zodat geen enkel woord hartgrondige bekering, innerlijk genadewerk of verkiezing van God aanduidt en dat mensen bij wie dit niet het geval is, na een tijd lang meegegaan te zijn, weer tot de wenteling in het slijk terugkeren, is de voortdurende ervaring.

Uw traagheid in het onderzoeken van de meer verheven waarheden van het evangelie zou de weg banen kunnen tot afval van het christendom. Laat mij u tegen dat afval ernstig waarschuwen, laat mij u de slechtheid en de vreselijke gevolgen van dat afval onder het oog

brengen; te weten, het is onmogelijk voor mij en alle predikers, die alle mogelijke middelen gehad hebben om hen van de waarheid van het christendom te overtuigen, hen die ondanks dit alles het christendom verzaken, opnieuw terecht te brengen, aangezien zij zich openbaar maken als mensen die voor geen overtuiging vatbaar zijn; het is menselijk gezien ten ene male ondoenlijk om zulke mensen, die eens grondig in de waarheden van het evangelie zijn onderwezen en door de kracht van beslissende bewijzen van de waarheid van het christendom zijn overtuigd, die door oplegging van de handen, bij hun doop, de buitengewone gaven van de Heilige Geest ontvangen hebben, die de voortreffelijkheid van de evangelieleer erkend hebben en de verbazende wonderen, waarmee de waarheid van het evangelie bevestigd is, aanschouwd hebben, die dus alle mogelijke middelen gehad hebben om volkomen van de waarheid van het christendom verzekerd te zijn, het is, zeg ik, voor mensen ten ene male onmogelijk om zulke, wanneer zij, ondanks al deze middelen van overtuiging, het christendom verzaken, weer terecht te brengen; aan zulke leden is, van de kant van de mensen, niets meer te doen. Deze verklaring, menen wij, beantwoordt volkomen, èn aan de kracht van de woorden èn aan het verband van zaken èn aan het doel van de apostel. Men kan dus uit deze tekst geen bewijs afleiden tegen de standvastigheid van de heiligen, er wordt geheel niet gesproken van mensen die de zaligmakende gave van het geloof ontvangen hebben. Ook heeft de apostel geheel niet gedacht aan de zonde tegen de Heilige Geest, die alleen plaats had bij de hardnekkige Farizeeën, toen de Heiland wonderen verrichtte door de oneindige kracht van Zijn godheid. Evenmin wordt er geleerd dat mensen die, hoewel zij alle middelen van overtuiging hebben ontvangen, het christendom verzaken, door Gods genade niet kunnen bekeerd worden, maar alleen dat het voor de predikers van het evangelie geheel onmogelijk is om zulke mensen terecht te brengen, omdat zij alle middelen van overtuiging links laten liggen. Er konden geen krachtiger bewijzen van de waarheid van het christendom gegeven worden dan die zij gezien hadden.

Uit al hetgeen de apostel zegt, is geen bewijs te halen dat het onmogelijk was bij God om hen terug te roepen en weer te vernieuwen tot bekering; het zij door zijn verschrikkingen in hun geweten of door enige grote straffen of door de kracht van Zijn Geest in hun harten; nog veel minder bewijst het dat als zij zich bekeerden, zij echter geen vergiffenis konden krijgen. De apostel gebruikt hier slechts dezelfde wijze van spreken als gebruikt wordt van een geneesheer die zijn lijder opgeeft, die niet geregeld zijn geneesmiddelen wil gebruiken; of van een vader die een onverbeterlijke zoon opgeeft en zegt: ik wil hem geen voorschriften meer geven; of ik wil hem niet meer vermanen, maar wil mijn lessen aan mijn andere kinderen geven, die daardoor verbeterd worden, want ik kan geen andere geven dan die ik reeds gegeven heb; het is onmogelijk enig goed aan hem te doen. Noch de vader, noch de geneesheer denken dat het onmogelijk is voor God hen te herstellen. De profeten hebben veel van zulke gezegden: waarom zou men meer geslagen worden?

Deze dingen hebben plaats in de harten en het geweten van mensen die onwedergeboren voortgaan. Zij hebben kennis, overtuiging, hoop en vrees en tijden wanneer zij ernstig blijken, maar zij zijn niet werkelijk verootmoedigd, niet geestelijk gezind; de godsdienst is hun vermaak niet; zij ontvangen Christus niet van harte in al Zijn ambten, noch beminnen oprecht Zijn schikkingen en bevelen. De oude natuur, de grond van zelfzucht is onderdrukt of tevreden gesteld, maar een nieuwe natuur is niet teweeggebracht, daarom vallen zij in tijd van beproeving. Zoveel zij konden, kruisigden zij de Zoon van God opnieuw en brachten Hem tot openbare schande door Zijn godsdienst te verloochenen en Zijn naam te lasteren, zich te verbinden met Zijn vijanden en kwaad te doen aan Zijn discipelen. Zulke mensen moeten als verharden worden beschouwd; maar juist de woorden van deze tekst bewijzen dat allen die door berouw vernieuwd zijn, vergeving zullen ontvangen, zodat de nederige zondaar, die

schuld bekent en om genade roept, geen grond kan hebben om door deze tekst ontmoedigd te worden, waarvan zijn geweten hem ook moge beschuldigen. Dit bewijst niet dat iemand die een nieuw schepsel in Christus is, ooit geheel en al van Hem afvalt. Het doel en de macht van God, het offer en het gebed van Christus, de beloften van het evangelie, het eeuwigdurend verbond dat God met hem gemaakt heeft, vastgelegd in alle dingen en zeker de inwoning van de Geest en het onsterfelijke zaad van het Woord, dat zijn de zekerheden van oprecht gelovigen; maar de boom die deze wortels niet heeft, zal niet blijven staan.

Want de aarde (Mal. 4: 6 Openbaring 6: 4), die de regen, die er telkens opvalt, indrinkt en bekwaam, nuttig kruid voortbrengt voor degenen door wie zij ook bebouwd wordt, die ontvangt zegen van God tot toenemende vruchtbaarheid (MATTHEUS. 13: 12 Joh. 15: 2).

Deze mensen nu, die zo afvallig geworden zijn, is het onmogelijk, volgens onze schrijver, te vernieuwen tot bekering. Er bestaat geen enkele reden om de uitdrukking van de schrijver te beperken en niet als een volstrekte onmogelijkheid te beschouwen. Alleen, wat noemt hij onmogelijk? De afvalligen te vernieuwen tot bekering, niet dat de afvalligen tot bekering vernieuwd worden. In hoeverre men dit laatste mag toelaten, is een vraag die bij de behandeling van dit schriftwoord niet te pas komt en die afhangt van de wijze hoe men zich overigens de genadewerkingen van God voorstelt. Hier wordt gesproken van hetgeen in de gemeente geschiedt. Of er buiten de gemeente, buiten de middelen en krachten die in de gemeente bestaan en werken, een weg tot zaligheid, d. i. een weg om tot de gemeente terug te komen voor hen aanwezig is, is een vraag die buiten alle openbaring ligt en die de in de openbaring gelovende zich nauwelijks durft stellen, laat staan er enig bevestigend antwoord op te geven. Genoeg: hier wordt gesproken van hetgeen de gemeente mag hopen. Buiten haar genademiddelen heeft zij niets te hopen. Waar deze tekortschieten, wat zal daar toereikend bevonden worden? Hen tot bekering te vernieuwen, die eenmaal het nieuwe leven van de Geest bij ervaring gekend hebben en nu afvallig worden, de gemeente moet die hoop opgeven. Ja, dit is haar gesteld in de wereld tot beproeving en loutering. Dit is haar kruis in de tegenwoordige eeuw. Zij moet weten dat zij tot aan haar voleindiging, totdat de toekomende eeuw in haar heerlijkheid zal worden geopenbaard, in haar eigen boezem hen zal omdragen die afvallig geworden zijn, dode leden, van Christus afgestorven, ongevoelig en onverschillig voor al de genadewerkingen, waaruit zij bestaat, voor al de krachten van de Heilige Geest die in haar leven. Niet het feit dat zij vijanden telt bij miljoenen, dat zij een wereld om zich heen ziet die in het boze ligt, is haar grootste lijden, maar dit, dat zij haar eigen onmacht moet ervaren bij velen die schijnbaar haar toebehoren, dat zij niets ziet rijpen want wat rijp is geworden behoort haar niet meer toe maar zo vele, vele bloesems ziet verwelken. Niet dat er miljoenen heidenen zijn die nog het Woord van de waarheid niet vernomen hebben. Vol trotse moed zendt zij haar handvol zendelingen uit om de ongelijke Gideonstrijd te wagen met de legermacht van de duisternis; niet dat zij alle natuurlijke krachten van wetenschap en kunst, alle maatschappelijke milieus de doop van de Geest, die in haar is, ziet verachten, voordat de ervaring van teleurstelling en onmacht die doop doet zoeken. geduldig wacht zij die ervaring af, houdt haar woord gereed om het wegstervende te redden, waar het ineenzinkt; niet dat in iedere nieuwe spruit, die in haar heilige tuin oprijst, haar een nieuwe wereld gegeven wordt te overwinnen, te doordringen, te heiligen; gelovig sprenkelt zij het water van de doop op het voorhoofd van de zuigeling en houdt haar handen geopend om de zegen te leggen op het hoofd van het toetredende lid, niet in dit alles bestaat haar kruis, ligt haar grote verzoeking. Maar dat er zijn uit de aard van haar verschijning blijkt het velen wellicht velen, voor wie deze dingen zijn geweest waarheid, innerlijke waarheid, voor wie het een heilige zaak was lid te zijn van de gemeente van Jezus Christus, een ernstige zaak de goede strijd te aanvaarden, een waarheid de verbondsbelofte aan de Heer in de tekenen van Zijn gebroken lichaam en

vergoten bloed af te leggen en voor wie dit alles geen waarheid meer is, geen ernst, geen heilige zaak: vorm, schijn, overlevering, gewoonte, ach, wie siddert niet bij de gedachte aan de werkelijkheid van deze toestand? Dat is het kruis van de gemeente, dat is haar bitterste lijden, haar angstvol Gethsémané, tot aan het uiterste van de dagen! Over zulke mensen heeft zij toch geen macht: haar zout is voor hen geen zout meer, haar tooi is voor hen geen vertoning, haar lijden een fantasie, haar liefde waanzin. Zij staan boven al deze dingen; zij zijn onvruchtbaar geworden, tweemaal verstorven, ontworteld.

Maar als de grond doornen en distels draagt, is zij verwerpelijk; zij toont, daar zij de regelmatige verwachtingen teleurstelt, de verdere behandeling als akkerland onwaardig te zijn (Luk. 13: 7 Hos. 10: 8) en daar vruchten van de vloek (Gen. 3: 18) worden voortgebracht, is die aarde dichtbij de vervloeking, waarvan de volvoering dan ook niet lang op zich zal laten wachten. Haar einde is de verbranding (Exod. 22: 6 Jes. 5: 24 MATTHEUS. 22: 7).

Evenals in de gelijkenissen van Jesaja (hoofst. 5: 1-6; 28: 23vv.) en van de evangeliën, zo is het ook hier. Wat afgebeeld wordt, verraadt zich reeds door de uitdrukkingen die uit de kring van het natuurlijke tot die van het ethische overslaan. De akker, waarop de schrijver doelt, is de christelijke gemeente. Zij die deze bebouwen, zijn de predikers van het Woord en de dienaren van de verborgenheden van het Koninkrijk van de hemelen. Degenen voor wie zij die akker verzorgen, zijn God en diens Zoon, die Zijn erfgenaam is (hoofst. 3: 9; 1 Kor. 3: 9 1Co). De regen van boven is een beeld van de velerlei genadebetoningen van God, die in vs. 4v. zijn voorgesteld en waarvan het innerlijk levend maken voorgesteld wordt met de uitdrukking "de regen indrinken. " En dat de regen telkens op de akker neerdaalt wil zeggen dat de goddelijke genade iets is wat aan de gemeente in het algemeen nu en dan wordt toegedeeld. Is nu met deze genade van God en die arbeid van Zijn dienstknechten de levensvatbaarheid van de gemeente in overeenstemming, dan blijft zij gezegend en wordt het meer en meer. In het tegengestelde geval is zij rijp voor het oordeel, dat haar onbruikbaarheid verdiend heeft. Het is mogelijk dat bij het woord "nabij de vervloeking" profetisch het nabijzijnd oordeel van het vuur over Jeruzalem voor ogen zweeft, dat met de ongelovige Joodse volksmassa, die het "kruisig Hem" schreeuwde, tevens de christenen uit de Joden, die zich eerst bij de christenen hadden geschaard, maar afgevallen waren, mee zou wegslepen.

In vs. 8 moet bij de woorden "maar" uit het vorige vers worden gedacht "die de regen, die telkens op haar valt, indrinkt. " Het lijkt ons daarom een toespeling op het nabij zijnde oordeel over Jeruzalem. Daardoor is alleen de eigenaardige uitdrukking aan het slot verklaarbaar "waarvan einde is de verbranding. " Is echter met de tegenstelling in vs. 8 op het ongelovig gebleven verbondsvolk van het Oude Testament gezinspeeld, dan kan de akker, waarop vs. 7 wijst, als op een grond die bekwaam kruid voortbrengt voor degenen die haar bebouwen en zegen van God ontvangen, niet de christelijke gemeente te Jeruzalem zijn, tenminste niet in haar toenmalige toestand, toen zij op het punt stond zich onbekwaam te betonen. Wel zal het wijzen op die christenen die naar het Woord van de Heere in MATTHEUS. 21: 41 en 43 de toekomst voor zich hebben, de christelijke kerk uit de heidenen. Tot hiertoe had de Jeruzalemse gemeente zich zeer terughoudend, ja zelfs afkerig ten opzichte van hen gehouden Heb 1: 4. Had zij, in plaats van al te zeer met hun broeders naar het vlees te sympatiseren, zich beter verenigd gehouden met de christelijke broeders in de heidenwereld, dan zou zij nu niet zo wankelen, maar weten bij wie zij zich moest aansluiten. De schrijver dringt nu bij haar op die aansluiting aan: zij moest het daar zoeken, waar het aan de Joden ontnomen rijk van God nu was heengegaan en waar men reeds vruchten droeg.

Indien dit door de apostel wordt aangevoerd om de Hebreeuwse christenen te doen zien waartoe onkunde, vooroordeel en verleiding hen zouden kunnen vervoeren en hoe rampzalig dan ook uiteindelijk hun afval en einde zou moeten zijn, indien hij hen daardoor ten zeerste waarschuwt en bij hen aandringt en hen opmerkzaam maakt op de noodzaak van een heldere en gegronde kennis van een waarachtig en vruchtbaar geloof en de voortzetting daarvan, dan moet dit ook ons ervan overtuigen dat noch kennis, noch een historisch geloof, wat inderdaad geen geloof is, noch uiterlijke zedigheid voor ons voldoende zijn, dat wij gewaarschuwd behoren te zijn tegen de verleidingen tot afval, die er te allen tijde gevonden worden en dat moedwillige afval de allerergste, gevaarlijkste en strafwaardigste misdaad is, waaraan een mens zich schuldig kan maken. Inderdaad, indien één stuk van de ernstige overweging voor onze dagen geldt, dan is het voorzeker dit, niet alleen om de grote mate van onkunde die er overal heerst en waardoor vele belijders gemakkelijk tot allerlei dwaalbegrippen te brengen zijn, noch ook vanwege de onverschilligheid voor de godsdienst, waarmee een zeer groot aantal besmet is en waardoor men de godsdienst als een weinig betekenende bijzaak behandelt, maar vooral omdat er onder de christelijke naam zeer velen gevonden worden die in niets geloven, tenminste in geen Bijbel of evangelie, noch ook in de waarheid van het christendom, die aan de leer van de Heilige Schrift een vijandig hart toedragen en die waar zij kunnen bespottelijk maken, verachten en tegenwerken. Deze zijn het, die de Zoon van God een tweede maal kruisigen, het bloed van het Nieuwe Testament onrein achten en de geest van de genade smaad aandoen. Laten wij ons wapenen in de kracht van God tegen zo'n afval,
opdat wij ons niet uiteindelijk storten zouden in een eindeloze en jammervolle rampzaligheid,
waarin men zijn eigen moedwil en dwaasheid onherroepelijk en onherstelbaar beklagen moet.

Aan de zon en de regen in de natuur beantwoordt een zon en een regen in de geestelijke wereld, een zon van de waarheid die over allen opgaat, een regen van liefde, die zich over allen uitstroomt. Maar zijn er die de waarheid verwerpen en zich tegen de liefde verharden, bozen, onrechtvaardigen, zij vinden hun voorbeeld in de onvruchtbare akker, waarover de zon tevergeefs schijnt, waarop de regen tevergeefs neerdaalt. Zijn er in de natuur twee soorten akkers, zo ook in de mens. En wat de op natuurlijke akker gebeurt, gebeurt ook de op geestelijke. Drinkt de akker de regen in en ontwikkelt hij de verborgen kiemen en zaden, zodat de heer van de akker zijn akker als een rentegevend goed kan beschouwen, dan vermenigvuldigt de rijkdom van de akker de zorg en de zorg vermenigvuldigt de rijkdom. Hier is geen uitputting te vrezen. De ontvangen zegen brengt nieuwe zegen mee. De vruchtbaarheid stijgt met het voortbrengen van de vruchten. Al het harde, ondoordringbare, onvruchtbare wordt van lieverlee overwonnen en in vruchtbaarheid veranderd. Iedere oogst bereidt een nieuw zaad. Zo ook in het geestelijke. Hoe meer de zon van de waarheid haar licht, de regen van de liefde zijn kracht in het hart heeft ontwikkelt en het hart die waarheid en die liefde heeft teruggegeven in bekwaam kruid, in eigen vorm, persoonlijke werkzaamheid, des te ontvankelijker wordt dat hart voor de zegen; des te meer ontvangt het van God, des te krachtiger is de werkzaamheid van de Heilige Geest in de geest van de mensen. Maar blijft daarentegen het hart onder de verlichtende en bevruchtende werkzaamheid van de Geest tenslotte werkeloos en onvruchtbaar en brengt het niets anders voort dan wat uit de eigen boze, ongoddelijke natuur ontstaan kan, doornen en distels, vruchten zonder zaad, werken zonder zegen, daden waarin niets goddelijks zich openbaart, dan toont daarmee het hart zijn verwerpelijkheid. Het blijkt onvatbaar te zijn om het leven van God te ontvangen. Die akker is verwerpelijk. Nog is wel, zolang de zon hem beschijnt en de regen op hem neerdruppelt, die akker niet vervloekt: zolang de mens nog leeft midden onder de genadewerkingen en genadebezoekingen van God, is de vloek over die mens niet vervuld. Maar hoe meer hij lijdelijk verkeert tegenover al die gaven van God, hoe meer hij zijn hart innerlijk verstokt tegen de genade, des te meer trekt hij de vloek tot zich aan, is hij

de vervloeking nabij, bereidt hij zich een einde buiten de gemeente, buiten de gemeenschap van de Heilige Geest; een einde dus in de buitenste duisternis, waar de zon van de genade niet meer schijnt, de regen van de Geest niet meer neervalt. Zoals het einde van de onvruchtbare akkers is, dat zijn doornen en distels verbrand worden en dat hij aan de invloed van zon en regen onttrokken wordt en aan eigen verschroeiing ten prooi gegeven, omdat de landman wanhoopt uit die akker vrucht te trekken, zo is het met de mens tot wie Gods genade tevergeefs gekomen is. Hij heeft het doel van zijn leven gemist; hij is als verloren te beschouwen. Het was voor die mens beter niet geboren te zijn.

Om tegenstrijdigheid te vinden tussen de overtuiging, die in de aangehaalde belofte van de Heere haar beste steun vindt, van de volharding van de heiligen en de mogelijkheid van volkomen afval van hen wier zedelijke toestand en trap van ontwikkeling ten opzichte van het evangelie van Christus in de door ons behandelde tekst aan de Hebreeën beschreven is, zou moeten blijken dat ons ook hier de schets gegeven wordt van mensen waarvan gezegd kan worden dat zij schapen zijn, die niet slechts de stem van de goede Herder gehoord hebben, maar die ook de goede Herder volgen, dat is van hoorders en behartigers van het woord, die ook daders van het woord geworden zijn; van heiligen, die uit de heiligmaking, ik zeg niet de volmaaktheid en de kracht van hun geloof, maar de waarheid en wezenlijkheid ervan begonnen hebben te bewijzen. Is dit het geval? Geenszins. Van kennis wordt gesproken, van innerlijke gewaarwordingen eveneens; van beoefening geen woord. Zij zijn verlicht, zij hebben deel gekregen aan de Heilige Geest, zij hebben gezien, zij hebben geproefd, maar wat hebben zij gedaan? Veel is voor en in hen gebeurd; maar wat is van hen uitgegaan? Hieromtrent wordt het stilzwijgen bewaard. Een zekere verandering in de geest van hun gemoed heeft plaatsgehad; maar waar blijft de toepassing op het leven? Er is licht opgegaan, er is warmte gevoeld; maar waar is de vruchtbaarheid? Zelfs de vrucht is niet gezien, die de schrijver bij zijn eerste lezers, de Hebreeën, betere, met de zaligheid in verband staande dingen doet veronderstellen: arbeid van de liefde, praktische gemeenschap der heiligen. Aan bewerking door de hemelse Landman, aan regen uit de hemel heeft het niet ontbroken, dikwijls en bij toestemming is hij neergedaald op de akker van hun hart; ook aan het indrinken van die regen ontbrak het niet; maar tot het voortbrengen van bekwaam kruid is het niet gekomen. Ontzaglijk is de les van mensen- en hartenkennis, die wij hier ontvangen. Het beslissend ogenblik in de bekering van de mens is nog geenszins daar waar de duisternis wijkt voor het licht; niet daar waar hetgeen vlees en bloed ingeven, zwijgt voor het onderricht van de Heilige Geest; niet daar waar het geweten ontwaakt en de ziel tot bewustheid komt van haar diepste behoefte en van deze vervulling in Christus; niet daar, als een nieuw inzicht al het tot hiertoe gekende in een ander licht leert zien, een nieuwe neiging alle gevoelens in beweging brengt en een nieuwe hoop het hart vervult maar dan en daar waar het de vraag is of dat nieuwe inzicht, die nieuwe neiging, die nieuwe hoop al of niet naar buiten zal treden in het leven en handelend worden in plaats van beschouwend en genietend. En deze vraag wordt pas beslist en gunstig beslist wanneer de nieuwe inzichten, nieuwe behoefte, nieuwe neiging, nieuwe hoop, een zodanige invloed hebben op het geweten dat de wil wordt omgezet. Waar dit niet plaats heeft daar kunnen de nieuwe inzichten, neigingen, behoeften en verwachtingen slechts ten goede zijn van een leven van gevoel en verbeelding, niet ten bate van het werkelijke leven. En wat tot het werkelijke leven niet doordringt, heeft bij alle levendigheid, toch geen leven in zichzelf. Niet in het voorhof van het, meer dan men doorgaans meent, afhankelijk verstand, niet in het heiligdom van de indrukken en het gevoel, maar in het verborgene, heilige der heiligen van de wil, waar zich alle geheimen tussen Gods Geest en de geest van de mensen onnaspeurlijk verenigen en de tegenstrijdigste waarheden haar verborgen punt van evenwicht vinden, waar het kostelijk onderpand van de vrijheid van de mensen bewaard wordt, maar waar hij ook de wet van zijn verantwoordelijkheid in onuitwisbare

letters leest, is het dat alle grote levensvragen beslist worden. Daar en daar alleen wordt de mens een persoon; daar en daar alleen kan hij ook een heilige worden. Daar en pas daar wordt de geestelijke spijs voedsel, het voedsel kracht, de kracht daad, daad, die steeds nieuwe kracht, nieuw voedsel, nieuwe spijs nodig maakt en zoeken doet. En het zelfstandige leven, dat zich vandaar uit openbaren zal, verschilt van het vorige leven, zoals het leven van het geboren kind, dat nu zelf adem haalt en zich keert tot de borst van de moeder, van het leven verschilt dat de vrucht in haar schoot geleid heeft. De heilige is nooit volmaakt, maar hij is zelfs niet voldragen zolang zijn geloof zich nog niet openbaart in de nieuwe wil.

Maar geliefden, wat u betreft zijn wij overtuigd van iets beters dan dat het met u zo'n verschrikkelijk einde zou nemen als in vs. 8 werd genoemd en dat u bij de zaligheid blijft, dat gij u aan de leer van de zaligheid houden zult en naar uw behoud langs de weg u aangewezen zult streven, hoewel wij zo spreken als in vs. 3, waar wij van een reddeloze toestand spraken, die ons zou kunnen verhinderen weer bij u de grondslag te leggen.

a) Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zou vergeten, dat gij door standvastig te blijven gedurende een lange tijd hebt verricht en de arbeid van de liefde die gij voor Zijn naam betoond hebt, door de diensten die gij de heiligen, die de naam van de Heere dragen (Hand. 15: 17) in hun noden bewezen hebt met hulpbetoon van allerlei aard ("Ro 12:
en "1Co 12: 6 en nog bewijst (hoofst. 10: 32vv.). Hij zal u integendeel lonen met de kracht van het geloof en u in de strijd geven wat u op de weg van de zaligheid houden en bevestigen kan (MATTHEUS. 10: 42).

Spr. 14: 31 MATTHEUS. 25: 40 Mark. 9: 41 Joh. 13: 20

De aanspraak, die bij Paulus veelvoudig voorkomt, "geliefden" wordt in deze brief alleen op deze plaats gevonden, nadat tevoren zijn berisping zeer ernstig is geweest, zijn hoopvolle liefde doorbreekt en hij met de woorden "wij verzekeren ons wat u betreft van betere dingen" met nadruk zijn overtuiging uitspreekt dat het met de lezers niet tot dat ontzettende zal komen dat hij zo-even heeft voorgesteld. Deze overtuiging is bij hem gevestigd op Gods gerechtigheid, d. i. op een handelen dat met zijn trouw in volstrekte overeenstemming is (1 Joh. 1: 9), een trouw die het als onmogelijk doet voorkomen dat Hij Zijn genadige hulp zou onthouden aan hen die in hun leven, wandel en gedrag, de waarheid en kracht van hun geloof en de ernst van hun bediening reeds geopenbaard hebben en nog openbaren.

God betoont Zich als rechtvaardig, niet alleen als Hij vloek en straf brengt over hen die ondanks de ontvangen genadegiften, kwade vruchten voortbrengen, maar ook als Hij hen die goede vruchten hebben voortgebracht, verder zegent. Hij kan niet vergeten dat de Hebreeën, aan wie de brief gericht is, hun geloof met een godzalig handelen en vooral in werken van liefde betoond hebben, want Hij is niet onrechtvaardig. Volgens een noodzakelijkheid, die in Zijn wezen en Zijn wil gelegen is, moet Hij die daad ermee belonen dat Hij ook verder het Zijne doet om hen in het bezit van de zaligheid te bewaren. De zekere verwachting dat God naar Zijn gerechtigheid de beloner zal zijn van hen die Hem zoeken, beschouwt de schrijver in hoofst. 11: 6 en 26 als een werkelijk moment van het geloof in God. Maar van welke aard het gedrag van de Hebreeërs is geweest, waaraan God naar Zijn gerechtigheid hun ten goede zal denken, zien wij in hoofst. 10: 32vv., volgens welke tekst zij werkelijk reeds schone bewijzen gegeven hebben van een geloof, dat in de vervolgingen staande blijft en in de liefde werkzaam is.

Uit de woorden "die de heiligen gediend hebt en nog dient" heeft men, daar "de heiligen" in zo’n verband alleen benaming zijn kan van de Palestijnse en in het bijzonder van de Jeruzalemse christenen ("Heb 13: 14" en "Phm 1: 7, geconcludeerd dat de brief niet aan Palestijnse christenen, noch in het bijzonder aan de christenen te Jeruzalem gericht kon zijn. Die gevolgtrekking is echter zonder waarde, want de christenen te Jeruzalem waren niet allen arm (Rom. 15: 26) en de geschiedenis van de kerk begint met het heerlijkste voorbeeld van offervaardigheid dat de Jeruzalemse gemeente voor haar armen in haar eigen midden gaf (Hand. 4: 32vv.). Voor het overige waren de broeders die ondersteuning behoefden, door heel Judea verstrooid (Hand. 11: 29), zodat de diaconie een ruim veld geopend vond.

Maar wij begeren, opdat ook werkelijkheid mag worden wat wij omtrent u vertrouwen, dat een ieder van u dezelfde ijver in alle opzichten zal betonen, die gij in de betoning van de liefde hebt laten zien tot de volle verwezenlijking van de hoop tot het einde toe (hoofst. 3: 6, 14);

opdat gij niet traag wordt te midden van deze tegenwoordige moeilijke omstandigheden. Laat u er niet door ontmoedigen dat u nog zo ver bent van de rijke, heerlijke inhoud van hetgeen God bereid heeft voor degenen die Hem liefhebben, hetgeen zo gemakkelijk een verslapping en afmatting van de hoop kan teweegbrengen. Ik hoop dat niet, maar dat gij navolgers zijt van degenen onder de christenen die door geloof en geduld (Kol. 1: 11 Jak. 5: 7v.) de beloften beërven (Fil. 3: 17).

Aan hetgeen hij omtrent de lezers hoopt, verbindt nu de schrijver wat hij door hen wenst betoond te zien. Het "een ieder van" is nadrukkelijker en sterker dan alleen "gij". Daarmee wordt aan de ene zijde te kennen gegeven dat de innige deelneming, die de schrijver voor de lezers voelt, zich tot ieder in het bijzonder uitstrekt; aan de andere zijde ligt echter daarin dat, als ook soms enkelen onder de lezers aan de hier uitgesproken eis mochten voldoen, het er toch op aankomt dat ieder van hen zo handelen zal, als gezegd is.

Er wordt gevraagd van hen en wel van ieder in het bijzonder, dezelfde ijver niet alleen in de liefde, maar ook in de hoop te bewijzen. Zij moeten ernaar streven om in de hoop vol van zekerheid te worden en in deze ijver tot het einde toe volharden, zolang de tijd van wachten duurt, anders zouden zij slap worden, terwijl alleen de inspanning van het gemoed, waarmee zij trachten verzekerd te worden in de hoop, ervoor bewaart dat de kracht verlamt om onder alle aanvechtingen te volharden. Als de schrijver hen vervolgens aanmaant om zich toe te leggen op navolging van hen die door geloof en geduld de beloften beërven, dan moeten de voorbeelden die zij navolgen, onder de medechristenen worden gezocht. Er word gedoeld op christenen wier geloof en geduld (het geloof dat van het beloofde verzekerd is en het geduld dat in het wachten op de vervulling niet moe wordt) tot de tegenwoordige tijd behoren.

Daarvoor is vooral nodig dat gij opmerkt hoe zeker deze beloften zijn en gij u dus door niets, hoe bedenkelijk het u ook mag voorkomen, in de hoop daarop aan het wankelen laat brengen. Want toen God aan Abraham de belofte deed, zwoer Hij, omdat Hij bij niemand die meer was, kon zweren, bij Zichzelf.

En Hij zei: a) "voorzeker zal Ik u zegenen (Gen. 22: 15vv.) en waarlijk u vermenigvuldigen. Ik zal u zegenen door u in de eerste plaats een talrijk nakomelingschap te geven"

Gen. 12: 3 Ps. 105: 9 Luk. 1: 73

En zo, op grond van het feit dat God hem op zo zekere wijze de belofte had gewaarborgd, heeft hij geduld getoond en de belofte verkregen, daar hij tenminste het begin van de vervulling beleefde en de dag van Christus reeds in de geest aanschouwde (hoofst. 11: 12 Joh. 56).

De schrijver verbindt zijn rede aan de belangrijkste daad in Abrahams leven, aan de geschiedenis van Isaak's offer. Reeds eerder had Abraham Gods belofte gekregen (Gen. 12: 2v. ; 15: 5; 17: 4vv. ; 18: 18 maar al deze beloften van God schijnen vernietigd te zijn door het bevel: "neem uw enige Zoon Izaak, die gij lief hebt en ga heen in het land Moria en offer hem daar tot een brandoffer op één van de bergen, die Ik u zeggen zal". Abraham is bereid om te doen wat de Heere wil en hoopt toch. Nu ontvangt hij, behalve de beloften van God die hij reeds had, ook nog de eed van God (vgl. vs. 18) en zo, namelijk met Gods belofte en Gods eed achter zich, was Abraham geduldig, hij hield zich vol moed vast aan hetgeen God hem toegezegd en gezworen had. Op deze weg verkreeg hij werkelijk, deels reeds in dit leven, deels in het volgende leven, wat de inhoud van de belofte was.

Nadat hij de zoon van de belofte als uit de dood weer ontvangen had, beleefde Abraham de vervulling van het: "Ik zal u zegenen en vermeerderen" in de beginselen; want Hij beleefde zowel de geboorte van Jakob Israël (Gen. 25: 19vv.) als de vermenigvuldiging van Ismaël en van de zonen van Ketura (Gen. 25: 12vv.). Volgens zijn woord in hoofst. 11: 12vv. b) denkt echter de schrijver nog meer aan het feit dat het 175e levensjaar, waarin Abraham stierf, niet het einde van zijn leven was, zoals hij ons ook in hoofst. 11 een zo diepe blik laat slaan in het verlangen van de patriarchen en de bevrediging daarvan aan de andere zijde van het graf. Geschiedkundig is de belofte eerst vervuld in het feit dat Abraham door de zoon van de belofte de vader van Israël, het volk van de belofte geworden is en verder daarin, dat deze oudtestamentische gemeente van God in het Nieuwe Testament door de inlijving van de gelovigen uit alle volken zo zeer toeneemt dat Abraham niet slechts voorvader van Israël, maar als zodanig tegelijk, zoals de belofte zegt (Gen. 17: 5) de vader van vele volken of, daar niet zozeer over de voortplanting van zijn vlees als wel over zijn zegen gesproken wordt, vader van vele gelovigen is (Rom. 4: 9vv.). De nieuwtestamentische algemene en waarachtige zaligheid echter is de vreugde van de oudtestamentische patriarchen aan de andere zijde van het graf, terwijl hij als voorvader van de uit Israël voortgekomen en uit alle volken aangegroeide en steeds aangroeiende gemeente van God zich nu in het bezit weet van het beloofde, in het bezit van het loon voor zijn hier betoonde lankmoedigheid.

Want de mensen zweren wel bij wie hoger is dan zij en
de eed tot bevestiging van enige bewering of belofte is voor hen een einde van alle tegenspraak, zodat een herroepen van het bezworen woord of een terugnemen van de bezworen toezegging geen plaats meer heeft.

Exod. 22: 11

Daarom heeft God, hoewel Hij eigenlijk niet kan zweren naar de wijze van de mensen (vs. daar Hij geen hogere boven Zich heeft (vs. 13), omdat Hij in neerbuigende liefde tot de menselijke zwakheid de erfgenamen van de belofte, van wie in vs. 12 sprake was, overvloediger wilde bewijzen, nog nadrukkelijker dan door het woord van de belofte reeds geschied was, hen doen weten dat Zijn raad onveranderlijk was, bij Zichzelf gezworen. Hij heeft Zich willen aansluiten bij de wijze van de mensen, om door middel van de eed een belofte boven alle twijfel te verheffen (vs. 16 b) en als het ware tot Zichzelf opziend, zowel in Ps. 110: 4 als tevoren in Gen. 22: 16, heeft Hij zo'n verzekering gegeven dat Hij met een eed

daartussen is gekomen, dat Hij nog een eed gevoegd heeft bij het woord van de belofte daar gesproken, alsof dit woord alleen nog niet voldoende was, maar nog eerst tot zekerheid het aanroepen van de Getuige in de hemel nodig had.

Aandoenlijk teder en tevens hoog verheven is deze vermenselijking van God, deze eedzwering van God, deze daad waarmee God Zich onderscheidt van Zichzelf, Zich als partij van Abraham, samen met hem plaatst onder Zijn eigen recht en wet. God is jegens Abraham bij ede verplicht om hem de zegen, de zegen, die eeuwig is, te geven, bij Zijn eigen waarachtigheid en trouw. Het verbond met Abraham is in Zijn eigen wezen gegrond en niet als de belofte van de wet, voorwaardelijk, een nog in de toekomst te vervullen voorwaarde stellend, waarvan het onzeker is of zij al of niet zal vervuld worden, maar op grond van een reeds in Abrahams verbondsbetrekking vervulde voorwaarde. Het geloof van Abraham is het teken dat het verbond van God waarachtig, onveranderlijk, eeuwig is. Abraham is als de eerste spruit van het waarachtige en eeuwige verbond, de Vader van de gelovigen.

Hij heeft dat gedaan, opdat wij door twee onveranderlijke dingen, enerzijds door het gegeven woord en aan de andere zijde door de gedane eed, die geen van beiden kunnen wankelen en waarin het onmogelijk is dat God zou liegen, niet in Zijn woord, laat staan als Hij Zijn woord bezweert (Tit. 1: 2), een sterke troost zouden hebben. God wilde toch dat wij kracht zouden ontvangen tegen alle wankeling en vrees en smart, die de afstand die er is tussen het moeilijke heden en de inhoud van de belofte, veroorzaakt, wij namelijk die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden (Kol. 1: 15), die ons met alle kracht aan de beloften van God gelovig vastklemmen.

Gods raad bestaat uit deze twee delen: de behandeling van God naar buiten en zijn innerlijk wezen, of zo men wil belofte en recht. In beide is God onveranderlijk. Niets in Zijn bestuur is willekeur. Al Zijn handelingen staan met elkaar in verband. Lossen nu al die handelingen zich op in verbondsbeloften, is dit eenheid en middelpunt van die handelingen, dan blijkt die belofte eeuwig en onveranderlijk te zijn. Doch zij is het doordat zij de uitdrukking is van Gods wezen, dat geen verandering noch schaduw van omkering toelaat. Door deze twee onveranderlijke dingen, die zich in de eedzwering onderscheiden, de belofte, die bezworen, het recht, waarbij bezworen wordt, beiden even onveranderlijk, omdat zij even goddelijk zijn, de ene de éénheid van Gods daden, het andere de uitdrukking van Zijn wezen, blijkt de onveranderlijkheid van Zijn raad, van dat bestel waardoor zij die geloven zalig zijn en hebben wij dus een sterke aansporing tot volharding, tot de lankmoedigheid van het geloof, wij namelijk die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden. Dat geloof, dat zich in de lankmoedigheid van de hoop openbaart, heeft een begin. Het begint met een toevlucht nemen tot hetgeen voorgesteld is. Niemand nu zoekt een toevlucht dan wie zich in gevaar bevindt. Zolang de mens de ellende, het onbevredigende, het dodende van het wereldse leven niet voelt en het gevaar niet inziet om daarin te blijven, heeft hij geen oog om de voorgestelde hoop te zien, d. i. die onzichtbare goederen die als zodanig toekomstig zijn, maar die door het woord van de belofte reeds tot het heden behoren. Hij ziet ze niet, want hij zoekt ze niet; het woord dat ze voorstelt, is voor hem een lastige overtolligheid, waaraan in de werkelijkheid van zijn leven niets beantwoordt. Maar ook, zodra de mens ontwaakt is uit het schijnleven van de wereld, gaan zijn ogen open voor de waarachtigheid en heerlijkheid van de toekomstige wereld. Ja de openbaring van die waarachtigheid en heerlijkheid gaat onafscheidelijk samen met de ontdekking van de ellende van deze voorbijgaande wereld. Eenzelfde licht gaat voor hem op over het tegenwoordige en toekomstige, het zichtbare en onzichtbare, om beiden aan zijn oog te ontdekken. Doch nu moet dat ontdekkend licht worden tot een daad, tot een vrij aangrijpen van het voorgestelde, tot een vluchten uit de dood, een

toevlucht nemen als voor de vervolgende vijand tot het zekere heiligdom, zoals de misdadiger, door de wet van de mensen vervolgd, vlucht naar de tempel om zich aan de hoornen van het altaar vast te klemmen en door de goddelijke genade beschermd te zijn tegen de menselijke gerechtigheid, zo is het door een meer dan schijnbare overeenstemming met het leven van het geloof. Het geloven is ook als een ontvluchten aan de dreigende dood die, wat hier trouwens niet gezegd wordt, een rechtvaardige straf voor de zonde is, om in het binnenste heiligdom van de genade een zekere schuilplaats te vinden.

En het zijn heerlijke verzekeringen die wij hebben als een anker voor de ziel, dat zeker en vast is, waaraan zij zich vast kan houden in de stormen van het aardse leven en waardoor zij als met een touw, waaraan zij bevestigd is, ingaat in het binnenste van het voorhangsel, in het allerheilige van de hemel, dat zich achter dat voorhangsel bevindt (hoofst. 9: 3, 24).

Het hoofdgebruik van een anker bestaat erin dat een schip door dit middel vast ligt en beveiligd wordt van door de vloed en stormen weg te drijven of tegen strand of klippen verbrijzeld te worden. Zo is het ook met de hoop van de christenen. Zij zijn in deze wereld als op een zee, waarover zij reizen naar de haven van een beter vaderland; op deze zee zijn zij blootgesteld aan stormwinden van allerlei verzoekingen; bijzonder mochten de vervolgingen, waaraan de Hebreeuwse christenen blootstonden, als zoveel golven en stormen beschouwd worden; maar onder al dat gevaar is de voorgestelde hoop voor een christen een anker voor de ziel en het vooruitzicht van de hemelse gelukzaligheid is zeer geschikt om zijn ziel gerust te stellen onder alle stormwinden van verzoekingen. Op dit anker kan hij zich altijd en in alle gevallen veilig verlaten, het is zeker en vast. Het gebeurt de schepelingen wel eens dat het ene anker na het andere hen begeeft en dat zij tenslotte een prooi van de woeste golven worden. Maar dit kan een christen nooit gebeuren, het anker van zijn ziel is zeker en vast: het is onmogelijk dat hij die zaligheid niet verlangen zou, waarop hij hoopt. Deze zekerheid heeft haar grond in die twee onveranderlijke dingen, Gods beloften en eed, waarvan in vs. 8 Heb gesproken is.

De voorloper (hoofst. 12: 2 Joh. 14: 2v. ; 12: 26) is daar voor ons ingegaan (hoofst. 4: 14), namelijk Jezus, volgens de woorden in hoofst. 5: 10 naar de ordening van Melchizedek a) een hogepriester geworden in eeuwigheid.

Hebr. 3: 1; 8: 1; 9: 11

Dat de schrijver vanaf vs. 16 niet meer spreekt van het feit dat in vs. 13-15 op de voorgrond gesteld is, het feit van de aan Abraham gegeven en door hem ervaren belofte, maar daarentegen tot de vermaning in vs. 12 terugkeert en deze versterkt door het resultaat uit vs. 13-15 verkregen, blijkt reeds uit het weer opvatten van ongeveer dezelfde uitdrukking, die hij daar gebruikt had, als hij in vs. 17 spreekt van "erfgenamen van de belofte"; verder uit het feit dat hij niet meer spreekt van één, maar van vele erfgenamen en in vs. 18, 19 en 20 een "wij" en "ons" toevoegt.

Hij zegt dat God het zweren van de mensen en het feit dat zij in de eed een bevestiging zien die alle tegenspraak uitsluit, heeft willen gebruiken om de erfgenamen van de belofte, die hij hier op het oog heeft, het onveranderlijke van Zijn wil nog rijker dan anders het geval zou zijn, te tonen en Zich daarom met een eed borgstelt voor Zijn belofte. Zoals de mensen, als zij elkaar iets beloven en het bij God bezweren, Hem tussen zich als in het midden laten treden (Gen. 31: 50), zo is Hij tussen Zichzelf, die belooft en de erfgenamen van de belofte met een eed in het midden getreden. Dat is echter niet de eed, waarmee God aan Abraham de belofte

hem gegeven en die, vooral zoals de schrijver die aanvoert, alleen op hem persoonlijk slaat (vs. 13v.), bekrachtigd heeft, zoals dan ook deze belofte alleen aan hem en aan niemand anders kon worden vervuld en volgens vs. 15 ook werkelijk reeds aan hem vervuld is; maar er is van een eed sprake die een belofte betreft aan de gelovigen van het Nieuwe Testament gegeven; en daar nu God door zo’n eed heeft gedaan wat Hij aan Abraham deed, namelijk Zijn belofte met een eed te bekrachtigen, zo moeten ook zij doen als Abraham heeft gedaan, op die bekrachtiging met ede geduldig wachten totdat zij de belofte verkrijgen.

De belofte, aan Abraham gegeven, waarvan de vervulling in de tijd dat deze brief werd geschreven, in volle gang was, was het niet waarvan de waarborging bij ede aan de Hebreeën herinnerd hoefde te worden. De schrijver denkt integendeel aan een ander evenzo bezworen woord van God (vgl. hoofst. 7: 20vv.), dat hij, toen hij tot deze episodische bestraffing, waarschuwing en vermaning overging, op de lippen had (hoofst. 5: 10). Dat wil hij de lezers voorhouden om hun kleinmoedige verslappende hoop op te heffen en stuurt dan hier met volle zeilen naar het door een goddelijke eed bekrachtigd woord van God over het priesterschap van Christus.

Met de woorden "die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden", die in tegenstelling staan tot het "wij" aan het begin van het vers ("opdat wij door twee onveranderlijke dingen een sterke troost zouden hebben, herhaalt de schrijver nog eens de voorwaarde waarop men subjectief deel krijgt aan de belofte, die objectief zeker is. Hij wil daarmee de lezers eraan herinneren dat zij alle valse Judaïstische steun van hun hoop als verzoekingen en verleidingen moeten ontvluchten en hun blik alleen op het onzichtbare doel van de in Christus beloofde toekomstige heerlijkheid moeten richten.

De christenen hebben erkend dat zij zich in de grootste nood en in gevaar bevonden en er geen ogenblik van verzekerd waren dat zij niet ten prooi zouden vallen aan het verderf; maar zij hebben ook het redmiddel erkend dat God de mens biedt, opdat die het zou aangrijpen en daardoor in deze wereld van gevaren en verdrukkingen gerustgesteld worden omtrent zijn lot, verzekerd tegen de ondergang en volkomen en voor altijd gered uit alle nood. Dit redmiddel is de hoop door Gods belofte aan de mens gegeven. De christenen hebben er hun toevlucht toe genomen door die vast te grijpen. Hoe zouden zij die toevlucht weer verlaten om opnieuw aan het gevaar van het verderf prijs gegeven te zijn, vooral daar zij in de bezworen belofte van God een dubbele waarborg hadden voor het feit dat hun hoop hen niet kon bedriegen! Van deze christelijke hoop zegt de schrijver hierop, om haar onschatbare waarde voor tijd en eeuwigheid aan zijn lezers nog meer te doen voelen, dat wij daarin een betrouwbaar en vast anker voor de ziel hebben, dat in het binnenste van het voorhangsel, dat is, in het hemels heiligdom binnendringt, waarheen Jezus de hogepriester van het Nieuwe Testament als voorloper voor ons is ingegaan. Aan de christelijke hoop hebben wij het te danken dat onze ziel in de gevaren en moeiten van dit aardse leven niet heen en weer wordt geslingerd, niet door zorg en angst in voortdurende onrust wordt rondgedreven, niet in troosteloze wanhoop verzinken en daarin omkomen kan. Zij is een sterk, betrouwbaar anker, dat ons scheepje op de golvende zee van het leven zo vasthoudt dat de storm er geen macht over heeft, dat de golven ertegen moeten breken en dat het tegen alle gevaar van schipbreuk verzekerd is, een anker dat niet is neergezonken in de verborgen diepten van de zee, maar reikt tot de verborgen diepten van het allerheiligste van de hemel. Onze ziel heeft het anker van haar hoop opwaarts geworpen, in het land dat in onveranderlijke rust hoog boven de golvende zee van het aardse leven ligt, in de heilige en zalige woonplaats van God, waar de troon van de genade staat en waar onze trouwe en barmhartige Hogepriester met Zijn voorbede voor God staat en ons als overste Leidsman tot de zaligheid ons eeuwig heil voor altijd verzekerd heeft.

In vs. 18 en 19v. zijn twee beelden, het ene van de zee, het andere van de tempel, met elkaar verbonden. Het anker (vgl. Hand. 27: 29v., 40) wordt dikwijls bij klassieke schrijvers en op munten uit de oudheid als symbool van de hoop gevonden.

HOOFDSTUK 7

VERGELIJKING VAN CHRISTUS MET MELCHIZEDEK

Vs. 1-28. De schrijver gaat nu uiteenzetten wat het betekent: "Jezus, een Hogepriester geworden in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek. " In de eerste plaats reproduceert hij wat de oudtestamentische geschiedenis omtrent het priesterschap van de voorafbeeldende Melchizedek bericht. Hij ontwikkelt daaruit diens ideale verhouding tot het later optredende priesterschap en zet zo uiteen hoe op voorafbeeldende wijze reeds aan niemand de voorrang boven deze gegeven was. Hij gaat daarbij uit van de juiste veronderstelling dat één en dezelfde priesteridee in de loop van de geschiedenis eerst aan Melchizedek op voorlopige, onvolkomene wijze verwezenlijkt is, om later naar de hele volheid van de inhoud in Christus werkelijkheid te worden. En omdat hij nu van de overtuiging doordrongen is dat God de geschiedenis van Melchizedek, niet alleen zoals die werkelijk heeft plaatsgehad, maar ook in haar bijbelse voorstelling erop heeft ingericht dat men in haar de omtrekken kon herkennen van de gedaante van de Hogepriester van het Nieuwe Testament, gebruikt hij bij zijn nadere behandeling niet alleen datgene wat de Schrift van deze man zegt, maar ook wat zij van hem verzwijgt (vs. 1-10). Daarna gaat hij over tot de voorafgebeelde Melchizedek en stelt diens verhouding tot het Levitische priesterschap naar de drie bestanddelen van het reeds dikwijls aangehaalde psalmwoord in omgekeerde volgorde voor. De onvergelijkelijke verhevenheid van deze blijkt in ieder opzicht; daar nu echter in Hem de volkomenheid bereikt is die het Levitische priesterschap van de wet niet kon bereiken, ontstaat voor dit in het ene opzicht een verandering, in het andere een opheffing (vs. 11-22). Had de schrijver tot hiertoe in het algemeen gesproken van de Levitische priesters en tegenover deze, zoals het profetische woord zich uitdrukt, de priester naar de ordening van Melchizedek gesteld, nu komt hij op de voorstelling van Christus als Hogepriester en op de vergelijking van Hem met de Joodse hogepriester terug, dus op het thema dat hij reeds eerder, in de inleiding van dit derde gedeelte (hoofst. 5: 1vv.) begon te behandelen. Hij breidt de gedachte, daar reeds uitgedrukt, uit, daar hij erop kan rekenen dat de gezichtskring van de lezers na de scherpe terechtwijzing die hij hun toedeelt, na de vriendelijke toenadering waarmee hij zich in zijn zielszorg tot hen in betrekking heeft gesteld en na de verklaring van de inhoud van de Schrift, waardoor hij getracht heeft hun een inzicht te openen, intussen aanmerkelijk ruimer geworden is (vs. 23-28).

Want deze Melchizedek, naar wiens ordening Jezus een Hogepriester in eeuwigheid geworden is, was, om nu nader te spreken over de bijzonderheden die hier in aanmerking komen, overeenkomstig hetgeen in Gen. 14: 17vv. wordt bericht, koning van Salem, een priester van de Allerhoogste God, die Abraham tegemoet ging, toen hij, Abraham, terugkeerde van het verslaan van de koningen, van de zegevierende strijd tegen Kedor Laomer en diens vazallen en hem zegende bij de ontmoeting in het koningsdal bij Jeruzalem Jos 10: 1krachtens zijn priesterlijk ambt,

aan wie ook Abraham, daar hij hem als zijn priester erkende, van alles, van alle goederen die hij bij zich had (vs. 4), een tiende gaf en die ten eerste wat zijn naam betreft, in onze taal vertaald, koning (Melchi) van de gerechtigheid was (Zedek: "Jos 10: 1"Jer. 23: 6; 33: 15) en vervolgens ook, als men naast zijn naam de titel van zijn waardigheid in aanmerking neemt, een koning van Salem, dat is: koning van de vrede ("Jos 15: 63" Jes. 9: 6 Zach. 9: 9v. Rom.
17

Ook blijkt hij overigens in de hele geschiedenis vol betekenis te zijn. Hij komt ons in de geschiedenis voor zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsregister, dus zonder dat iets gezegd wordt van zijn afkomst of van zijn nakomelingschap (vs. 13vv.). Hij treedt daar opeens op, zonder begin van dagen of einde van leven, daar de Heilige Schrift over zijn geboorte en zijn dood een geheimvol zwijgen bewaart, terwijl toch anders bij belangrijke personen dergelijke omstandigheden niet onbesproken worden gelaten. Maar, als hij zo wat zijn persoon betreft als zonder tijd daar voor ons staat, gelijk aan de Zoon van God, als type of voorbeeld wijzend op Hem die geen begin of einde van dagen heeft, blijft hij, om ook in dit opzicht Zijn type te zijn, een priester in eeuwigheid, in zoverre het priesterschap, waarvan hij als drager tot de heilige geschiedenis behoort, zijn eigendom is gebleven en op geen ander is overgegaan.

De schrijver gaat hier eerst van de psalmtekst over tot de oorsprong daarvan, tot het historisch bericht in Genesis, om daaruit aan te wijzen wat de uitdrukking "naar de ordening van Melchizedek" wil zeggen. Met dat doel geeft hij eerst een karakteristiek van Melchizedek, de priester van de Allerhoogste God. Volgens mededeling van de geschiedkundige feiten, die uitdrukkelijk door hem zijn meegedeeld en waarvan de vermelding hier alleen dient om zijn beeld aan de lezer voor te stellen, maar die zeker later worden gebruikt, noemt de schrijver wat in deze priester vooral opmerkelijk is. Hij vertaalt Zijn namen "Koning van de gerechtigheid" en "Koning van de vrede" en herinnert daarmee eraan dat Melchizedek met de priesterlijke waardigheid de koninklijke heeft verenigd en dat zijn bestuur rechtvaardig en vreedzaam geweest is. Zonder twijfel wordt Melchizedek ook in dit opzicht door onze schrijver als een voorbeeld van Christus beschouwd, die eveneens de priesterlijke en koninklijke waardigheid in Zijn persoon verenigt en in hogere zin de namen "koning van de gerechtigheid" en "koning van de vrede" draagt, aangezien Hij namelijk niet alleen zelf de volheid van de gerechtigheid en van de vrede in Zich draagt en een rechtvaardig en vreedzaam bestuur voert, maar ook aan de leden van Zijn rijk gerechtigheid en vrede geeft. Toch geeft de schrijver dit slechts terloops aan en komt hij later daarop terug, zonder nader op het voorbeeld van Melchizedek te letten. De beide eigenschappen van Melchizedek, waarom het hem hier voornamelijk te doen is, zijn in de eerste plaats dat in de Heilige Schrift noch zijn vader noch zijn moeder, noch zijn geslacht wordt genoemd en ten tweede dat evenmin een begin of een einde van zijn leven wordt bericht, zodat Hij in de voorstelling van de Heilige Schrift aan de Zoon van God gelijk is gemaakt. Dit zijn de beide eigenschappen die men in het oog moet houden om te begrijpen wat bedoeld is met de uitdrukking "priester naar de ordening van Melchizedek. " Er is een priester bedoeld wiens priesterschap er geheel onafhankelijk van is wie zijn vader, wie zijn moeder en uit welk geslacht hij is. Vleselijke afstamming van Aäron of Levi of in het algemeen uit de theocratische geslachtslijn komt bij hem in het geheel niet in aanmerking. Zijn priesterschap hangt van zulke uiterlijke voorwaarden niet af. Het moet hem dus alleen door persoonlijke bekwaamheid toekomen. Er wordt dus een priester bedoeld wiens leven niet menselijk beperkt is, geen begin of einde van tijd heeft, maar eeuwig is, een priester die daarom noch de navolger is van een ander, noch zelfs een navolger heeft, die geen lid is van een op elkaar volgende rij van priesters, maar, enig in zijn soort, voor altijd priester blijft.

De mening van de schrijver is duidelijk dat de Geest van God, die de feitelijke vormen van de geschiedenis van het Koninkrijk evenals de vorm waarin de heilige geschiedenis ons is meegedeeld, bezield en geregeld heeft, aan de gedachte van de toen nog in Gods raad besloten en nog toekomstige Middelaar van de zaligheid zekere karakteristieke trekken ontleend heeft en deze niet alleen in de geschiedkundige persoon van Melchizedek heeft gelegd, maar er ook voor gezorgd heeft dat die in het bericht over Melchizedek op de voorgrond treden en wel zo

dat het bericht over hem zowel de werkelijk overeenstemmende trekken volledig en duidelijk doet uitkomen, als ook door opmerkelijk voorbijgaan aan de overeenstemmende trekken een verduisteren van de gelijkheid verhoedt, zodat niet alleen het positieve spreken, maar ook het privatieve zwijgen een typisch Messiaanse betekenis heeft.

De apostel spreekt hier van Melchizedek, beschouwd als priester en dus moeten de uitdrukkingen "zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, zonder begin van dagen of einde van leven" niet onbepaald worden opgevat, maar met betrekking tot het predikambt. Hij was zonder priesterlijke vader, zonder priesterlijke moeder, zonder priesterlijk geslachtsregister. Hij overtrof dan daarin de Levitische priesters, die deze waardigheid niet bekleden konden, wanneer zij niet uit priesterlijke ouders geboren waren en wanneer zij hun erfrecht of recht van Aärons nakomelingen niet konden aantonen. Dit alles had Melchizedek niet nodig gehad, omdat hij, als de eerste en enige priester in zijn soort, door Gods rechtstreekse roeping was aangesteld. In datzelfde verband had hij ook geen begin van dagen noch einde van leven. Het begin van dagen van de Levitische priesters wordt gerekend vanaf de dag van hun plechtige inwijding; wanneer zij stierven en door een ander werden opgevolgd, was het einde van hun priesterlijk leven gekomen. In zoverre was Melchizedek aan de Zoon van God gelijk geworden dat hij priester was, niet uit kracht van erfrecht of opvolging, maar door een rechtstreekse roeping. Ook is hij aan Gods Zoon gelijk in het feit dat hij een priester in eeuwigheid blijft, omdat zijn priesterschap, evenals dat van Christus, zijn luisterrijk tegenbeeld, uit geen erfrecht ontstaan, nooit door een gewone inwijding begonnen en ook nooit door de opvolging van een ander beëindigd is, zodat het priesterschap van Melchizedek een duurzaamheid vertoonde die nooit begonnen en nooit geëindigd is, ter uitbeelding van de eeuwigheid die aan het priesterschap van Christus in veel grotere nadruk eigen is.

Merkt dan op hoe groot in waarde en hoogheid deze geweest is in vergelijking met de Levitische priesters, aan wie Abraham, de patriarch, de stamvader van heel Israël en dus ook van Levi, een tiende gegeven heeft van de buit en zich dus vrijwillig en eerbiedig aan hem als aan een meerdere onderdanig betoond heeft.

En de kinderen van Levi zijn nu wel het door God uit de kinderen van Israël uitverkoren geslacht en elk van hen is het als behorend tot dat geslacht. Zij die het priesterschap met zijn plichten en voorrechten (Sir. 45: 8 ontvangen, a) hebben wel bevel om tienden te nemen van het volk, naar de wet (Num. 18: 20vv.), dat is van hun broeders, de kinderen van Israël uit de overige stammen. Zij mogen dat doen naar de nadere bepalingen in de wet, die pas het betalen van de tienden door het volk aan de Levieten en vervolgens door de Levieten aan de priesters voorschrijven, hoewel die overige Israëlieten die de eerste tienden geven, uit de lendenen van Abraham voortgekomen zijn (Gen. 35: 11; 2 Kron. 6: 9 en dus aan hen volkomen gelijk zijn wat afkomst aangaat.

Deut. 18: 1 Joz. 14: 4; 2 Kron. 31: 5

Maar hij, die zich niet tot zijn geslacht kon rekenen, tot de kinderen van Levi en die dus daartoe geen enkele wettige volmacht had, namelijk Melchizedek, die heeft van Abraham tienden genomen en zich dus in zijn eigen persoonlijkheid als meerdere doen kennen en dat had hij reeds vroeger op een nog veel duidelijker wijze uitgesproken, volgens Gen. 14: 19 ; want hem die de belofte droeg dat in hem alle geslachten van de aarde gezegend zouden worden, heeft hij gezegend (Gen. 12: 3).

Nu wordt zonder enig tegenspreken hetgeen minder is gezegend door hetgeen meerder is en blijkt dus uit dat zegenen het verheven zijn van Melchizedek boven Abraham nog in het bijzonder.

Nadat de schrijver in vs. 1-3, duidelijk verwijzend naar de Levitische priesters, Melchizedek, de priester van de Allerhoogste God gekarakteriseerd heeft en daarmee het belangrijkste heeft gezegd tot verklaring van de woorden "naar de ordening van Melchizedek, " wijst hij aan dat reeds volgens het geschiedkundig bericht bij Mozes Melchizedek boven de Levitische priesters verheven is. In die uitdrukking "naar de ordening van Melchizedek", die het woord van de profetie van Christus gebruikt, is dus ook de verhevenheid van de Hogepriester van het Nieuwe Testament boven die van het Oude Verbond onvoorwaardelijk uitgesproken. De schrijver wijst dat aan door er in de eerste plaats opmerkzaam op te maken hoe groot en verheven Melchizedek in de geschiedenis voorkomt, daar Abraham hem de tienden gaf van het beste van de buit, hij, de beroemde en hoogverheven patriarch (vs. 4). Daarna geeft hij drie gronden, waaruit men die rangschikking van Abraham beneden Melchizedek en de verhevenheid van de laatste boven de Levitische priesters moet concluderen. De eerste (vs. 5-7) is deze: wel heffen zij die ten gevolge van hun afstamming van Levi het priesterschap ontvangen, volgens een voorschrift van de wet, de tienden van het volk, d. i. van hun broeders, hoewel deze uit de lendenen van Abraham zijn voortgekomen. Onder degenen die zich beroemen Abrahams nakomelingen te zijn, komt hun dus volgens een bepaling van de wet zonder twijfel een voorrang toe. Hun afstamming van Levi aan de ene en de bepaling van de wet aan de andere zijde verheft hen boven degenen aan wie zij overigens als hun broeders gelijk zijn. Daarenboven legt hij, wiens stamboom niet tot hem terugleidt, Abraham zelf tienden op en zegent hem die de goddelijke belofte ontvangen had, hetgeen onweersprekelijk bewijst hoezeer hij boven Abraham verheven was. Ondanks het hoge aanzien van Abraham, die zoals erkend wordt, niet alleen boven het in vs. 5 genoemde volk, maar ook boven de Levitische priesters staat en op wiens persoon ook de voorrang, die deze laatsten hebben, als op zijn eigenlijk fundament rust en ondanks de grote beloften die hem waren gegeven, staat toch Melchizedek boven hem en dat niet uit kracht van zijn afkomst en niet uit kracht een wettelijke bepaling, maar alleen uit kracht van de hogere waarde die in zijn persoon gelegen is; hoe hoog moet Hij dus boven de Levitische priesters verheven zijn!

In vs. 4-7 leert de schrijver de beide feiten op zichzelf in hun betekenis waarderen, dat Abraham aan Melchizedek tienden gaf en dat Melchizedek Abraham heeft gezegend. In de geschiedenis zelf gaat het zegenen aan de tienden vooraf. Juist in dat zegenen erkende Abraham het goddelijk recht van Melchizedek’s ereplaats. Onze schrijver keert echter de beide gebeurtenissen om, omdat het hem niet aankomt op de geschiedkundige gevolgen, maar op de innerlijke betekenis ervan en dan klimt hij van het mindere tot het hogere op. In het tienden nemen van Abraham handelt Melchizedek als degene, die boven de wet staat. Maar zoals hij boven de wet staat, zo staat hij ook boven de belofte, in zoverre die aan de verbondslijn gebonden is, terwijl hij, de geheimzinnige vreemde, de door alle mensen en voor alle mensen gezegende zegent. Zijn priesterschap berust niet op afkomst, niet op wet, hoewel toch op goddelijke grond en overtreft als zuiver persoonlijk en enig in zijn soort zowel de wet als de belofte in haar oudtestamentische grenzen en wel in haar meest verheven oudtestamentische drager, die de door beide machten beheerste oudtestamentische geschiedenis van het godsrijk opent en de grond ervoor legt.

Steekt Melchizedek, als hij van Abraham de tienden neemt, boven de orde van zaken door de wet gesteld uit, dan verheft hij ook door zijn zegenen de zaligheid in de belofte vervat. Maar

niet van Melchizedek’s persoon in het algemeen geldt wat hem boven wet en belofte stelt, maar alleen van hem op dat ogenblik, toen hij tegenover Abraham stond.

En hier, zolang het Levitische priesterschap hier nog bestaat, nemen de mensen die sterven (liever zonder lidwoord "mensen, die sterven wel tienden, zij die als leden van hun geslacht daartoe recht hebben, om ze bij hun sterven af te staan aan anderen die hun plaats weer innemen; maar daar, in het geval van Melchizedek neemt hij ze, van wie, doordat hij tienden van Abraham neemt, getuigd wordt dat hij leeft, want hij doet hetgeen hij doet als iemand die in geen ander een opvolger heeft.

Het getuigenis dat hij leeft, vinden wij van Melchizedek niet woordelijk, maar zakelijk. Er wordt van Gods Zoon getuigt dat Hij priester is in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek. Daardoor wordt ook Melchizedek daar uitgebeeld als een eeuwig levend priester. Niet als een eeuwig levend mens, want als mens is Melchizedek, net als zijn natuurgenoten, gestorven. Zoals hij wordt voorgesteld als iemand die in zijn betrekking van priester noch begin van dagen noch einde van leven heeft, zo komt hij ook hier voor als een priester die, met betrekking tot zijn waardigheid volgens het aangehaalde getuigenis nooit heeft opgehouden te leven, voor zover er namelijk nooit, door opvolging van een soortgelijk priester, aan zijn priesterleven een einde gekomen is.

En om zo te spreken, om mij van een enigszins gewaagde uitdrukking te bedienen voor een juiste gedachte, die echter moeilijk met juiste woorden kan worden uitgedrukt, heeft ook Levi, die volgens hetgeen in vs. 5 werd gezegd, van zijn broeders tienden neemt, door Abrahamtienden gegeven, toen die ze aan Melchizedek gaf.

Want hij, Levi, met al de leden van zijn volk, zelfs ook de beide andere aartsvaders, Izaak en Jakob niet uitgezonderd, was nog in de lendenen van zijn vader, toen Melchizedek hem tegemoet ging en stond daardoor tot deze geheel in de verhouding waarin hij zich tegenover deze plaatste.

De tweede reden, in vs. 8 uiteengezet, van Melchizedek’s verhevenheid boven de Levitische priesters, is ontleend aan de voorafgegane karakteristiek van de eerste. Wanneer ook de laatsten, evenals hij, tienden ontvangen en dus boven anderen bevoorrecht en onderscheiden zijn, dan is toch tussen beiden dit grote onderscheid dat de Levieten wegstervende mensen zijn, zodat de dood aan hun voorrechten een einde maakt, terwijl van Melchizedek wordt getuigd dat Hij leeft. Hem, de vertegenwoordiger van een priesterschap dat niet verbonden is aan afkomst en niet van de een op de ander overgaat, stelt de Heilige Schrift voor als iemand die voortdurend leeft, die zijn bevoorrechte plaats behoudt en voor geen ander wijkt. Terwijl dus de sterfelijke priesters met al hun navolgers hun hogere plaats en het tiendrecht delen, staat hij voor altijd geheel enig in zijn soort en het nemen van tienden heeft daarom een veel hogere betekenis. De derde reden, in vs. 9 en 10, is deze: ook Levi, de stamvader van de priesters die de tienden ontvangen, heeft, om zo te spreken, zelf door Abraham aan Melchizedek tienden gegeven en daardoor zijn hogere rang erkend; want hij was nog in de lendenen van zijn vader, toen Melchizedek hem tegemoet kwam. De stamvader Abraham is namelijk vertegenwoordiger van zijn nog ongeboren nakomelingen en het blijkt, daar hij zich beneden Melchizedek plaatst, dat hij zijn hele nakomelingschap onder hem rangschikt; want daar de bevoorrechte stand van de Levitische priesters in de theocratie rustte op het feit dat zij uit de lendenen van Levi en uit de lendenen van Abraham waren voortgekomen, moet de plaats die Abraham ten opzichte van Melchizedek had ingenomen, toen zij nog in zijn lendenen waren, ook als hun stand tot Melchizedek worden beschouwd.

De beide feiten, dat Melchizedek van Abraham tienden nam en dat hij hem gezegend heeft, waren tevoren geplaatst in het licht van hun betekenis voor het godsrijk. In vs. 8vv. wordt de eerste op die wijze verklaard dat Melchizedek's grootheid nu niet meer tegenover Abraham (en daardoor rechtstreeks ook tegenover het Levitische priesterschap), maar tegenover de Levitische priesters wordt gesteld: ten eerste (vs. 8) met de tegenstelling van "het" en "daar", op zo'n wijze dat de schrijver het tienden nemen in het eerste geval als een daad van stervende mensen voorstelt, in het tweede geval daarentegen als een daad van een mens, van wie gezegd wordt dat hij leeft. Is het eerste zo bedoeld dat de Levitische priesters, die de tienden ontvangen, bestaan uit mensen die na elkaar wegsterven en dus slechts als leden van hun geslacht de tienden ontvangen zonder eeuwig ander recht dan dat het van hen overgaat op anderen die in hun plaats komen, zo is daarentegen het ontvangen van tienden door Melchizedek, zoals hij in de heilige geschiedenis naar voren komt, zuiver persoonlijk en dus iets van zijn eigen leven, dat niet, zoals het tienden heffen van de Levitische priesters, een einde tegemoet zag dat met de dood plaats had.

De Levieten ontvangen de erkenning van hun voorrecht en van hun waardigheid alleen als leden van een geslacht dat voortdurend wegsterft. De bijzondere personen behoren niet krachtens hun persoonlijkheid, maar alleen krachtens de volmacht van Levi's stam tot de familie van Aäron, waartoe zij, komend en gaand, behoren als voortdurend weggaande leden. Anders is het daar, aan de zijde van Melchizedek; daar ontvangt iemand de tienden van wie getuigd wordt dat hij in het leven blijft; want de geschiedkundige Melchizedek is wel gestorven, maar de Melchizedek van het godsrijk blijft, zonder te sterven, door de heilige pen van de heilige geschiedenis voor altijd als levende voorgesteld en daardoor gestempeld tot een type van de Zoon van God, de eeuwig levende Priester. Als het nu voor Joodse lezers voor de hand lag om te zeggen: ja, Abraham was geen priester en daarom gaf Melchizedek de tienden en liet hij zich door hem zegenen, dan is dit natuurlijk; pas Aäron en diens geslacht werd met de priesterlijke waardigheid begenadigd, dan beantwoordt de schrijver in vs. 9v. die tegenspraak met een paradoxe, maar desalniettemin ware bewering: Levi zelf, die in zijn tot de dienst voor het heiligdom verkoren nakomelingen tienden neemt en die toen Melchizedek Abraham ontmoette, nog in de lendenen van zijn vader was, van hem zijn in en met Abraham tienden genomen. Terecht is dit woord over het tienden nemen door Levi in de lendenen van Abraham vanouds als belangrijk beschouwd voor de betekenis van de val. De stelling, al is die ook niet in Rom. 5: 12 uitgesproken, dat wij allen in Adam gezondigd hebben, is schriftuurlijk en heeft in onze tekst een niet verwerpelijke steun.

Zeer te verwonderen is het dat vele uitleggers in het woord van de schrijver een moeilijkheid hebben gevonden, in zoverre als Jezus, omdat Hij nakomeling van David en Abraham is, dan ook lager dan Melchizedek zou staan; maar is dan Jezus uit de lendenen van een menselijke vader voortgekomen?

a) Indien dan nu, zoals gij in uw te hoge waardering van de Joodse tempeldienst "Heb 1: 2 meent, de volmaaktheid van de verhouding van de mensen tot God, om Hem met een goed geweten te benaderen en met een geheiligd hart te kunnen dienen (vs. 19; 10: 1v. 9: 8vv., door het Levitische priesterschap gebracht was, dan zou men ook nu, om voortaan nog de zegeningen van dit priesterschap te behouden, streng aan de mozaïsche wet moeten vasthouden en zich niet aan een andere wet mogen onderwerpen (want onder dit priesterschap, onder voorwaarde en veronderstelling hiervan, heeft het volk de wet ontvangen, zodat men zeker de wet niet kan hebben, zonder tevens het priesterschap te behouden, dat daarmee staat en valt). Maar als dat zo was, waarom was het dan nog nodig, zoals toch Gods eigen woord in Ps. 110: 4 uitdrukkelijk zegt, dat een andere priester, die dat

was naar de ordening van Melchizedek zou opstaan en waarvan niet zou gezegd worden dat hij een priester naar de ordening van Aäron was?

Gal. 2: 21

Dit verlaten van de wettige priesterorde kan alleen zijn grond hebben in het onvoldoende zijn ervan, omdat nog een andere gewichtige verandering daarvan het gevolg is. Want wanneer het priesterschap veranderd, geschiedt er ook noodzakelijk verandering van de wet, volgens hetgeen vroeger werd gezegd "hieronder heeft het volk de wet ontvangen. "

Zo'n wetsverandering geeft het profetische woord, waarvan wij spreken, zelf reeds aan: want Hij, op wie deze dingen in de profetie slaan: "Gij zijt priester naar de ordening van Melchizedek, " namelijk de toekomstige Messias, tot wie zonder twijfel dit woord gezegd wordt, behoort, wat zijn afkomst betreft, zoals reeds in Gen. 49: 10 Ge tevoren bepaald was, tot een andere stam, waarvan niemand zich tot de dienst van het altaar (hoofst. 13: 10) begeven heeft.

Dat is dan ook in de historische Christus inderdaad vervuld: want het is naar alles wat in de christelijke gemeente van Zijn stamboom bekend is (MATTHEUS. 1: 1vv. Luk. 3: 23vv.) openbaar, a) dat onze Heere Jezus (Openbaring 5: 5) uit het huis van David, en dus uit de stam van Juda (1 Kron. 29: 4) gesproten is (Luk. 1: 78); ten aanzien van die stam heeft Mozes niets gezegd heeft over het priesterschap, dat dit ooit, zolang de ordening van de wet bestond, door iemand uit deze stam zou mogen worden bediend, integendeel was het aan ieder buiten Levi's stam uitdrukkelijk ontzegd (2 Kron. 26: 16vv.).

Jes. 11: 1

Bij de ontwikkeling van de verhouding van de voorafbeeldende Melchizedek tot de Levitische priesterschap in vs. 1-10 heeft de schrijver de uitspraken van het geschiedkundig bericht in Gen. 14: 17vv. gevolgd. Nu ontwikkelt hij uit de woorden van de profetie in Ps.
4 de verhouding van de voorafbeeldende Melchizedek tot het Levitische priesterschap en wijst de onvergelijkelijke verhevenheid van de eerste boven de laatsten aan, waarbij de drie bestanddelen van deze uitspraak: 1) de Heere heeft gezworen, 2) Gij zijt een priester in eeuwigheid,
naar de ordening van Melchizedek in omgekeerde volgorde worden toegepast: namelijk de derde in vs. 11-14, de tweede in vs. 15-19 en de eerste in vs. 16-22 De beide eerste als bewijs van de hele abrogatie (afschaffing) van niet alleen het Levitische priesterschap, maar ook van de hele daarop gegronde wet: de laatste daarentegen als bewijs van de veel hogere waarde, die het nieuwtestamentische hogepriesterschap had in de vredesraad van God. Daaraan sluit zich dan nog in vs. 23-28 de aanwijzing aan dat aan de eisen, die aan een volkomen hogepriesterschap moeten gesteld worden, namelijk eeuwige, onveranderlijke duur, absolute zondeloosheid en hemelse verhevenheid, alleen Christus voldeed en niet de Levitische priesters. Beschouwen wij nu in de eerste plaats het gedeelte in vs. 11-14, dan vinden wij de volgende gedachten ontwikkeld: doordat de priester, in Ps. 110: 4 beloofd, een priester naar de ordening van Melchizedek wordt genoemd en niet naar de ordening van Aäron, zoals Christus dan ook werkelijk uit de stam van Juda afkomstig was en niet uit de stam van Levi, aan wie de wet uitsluitend een priesterlijke roeping had toegekend, is de noodzaak uitgesproken van een latere en nu reeds begonnen afschaffing van het Levitische priesterschap, maar ook van de hele daarop rustende instelling van het Oude Verbond en zo ook het onvoldoende karakter ervan om de voltooiing van het godsrijk teweeg te brengen.

De wet kan als uitdrukking van Gods wil de volkomenheid alleen beschrijven, maar niet persoonlijk voorstellen. Zij kan verder als gebod van God aan Zijn volk de menselijke volmaaktheid alleen eisen, maar niet teweegbrengen; zij kan tenslotte als wet van de heilige God aan de volmaaktheid, die overal gemist wordt, niet voorbijzien of bij hen die tot haar verplicht zijn, onaangeroerd laten, zij moet integendeel de zonde, die overal door haar wordt ontdekt, veroordelen; zij kan omdat alle mensen zondaars zijn, alleen veroordelen, maar niet vrijspreken. Dat is de onvolkomenheid van de wet, die in haar aard ligt en dus ook in de goddelijke wet, dat haar zwakheid of ongeschiktheid tot volmaking (vgl. Rom. 8: 3 Gal. 4: 9). Zal nu bij deze stand van zaken een positieve verbondsrelatie mogelijk zijn tussen God en Zijn volk, dat tot de wet plechtig verbonden is, dan kan dit alleen plaatshebben in de veronderstelling van een verzoening. Die is dan in het Oude Verbond op wettige wijze door het instellen van het Levitische priesterschap en de offerdienst door God vastgelegd en met direct doelen op de latere werkzaamheid in de wet gebracht. Daarbij is echter zo weinig gedacht aan het teweegbrengen van de voleindiging door deze instelling, dat integendeel niet alleen op het typische en symbolische karakter ervan wordt gewezen, maar dat ook de tijdelijke betekenis ervan door de directe voorspelling van een priesterschap van andere aard uitdrukkelijk in het Oude Testament zelf is voorgesteld, waar opzettelijk de Messias niet alleen als priesterkoning wordt geschilderd, maar ook wordt voorgesteld als een naar de ordening van Melchizedek en dus als een niet-Aäronitische priester.

En dit, dat door het Levitische priesterschap de volmaaktheid niet kon worden teweeggebracht en dus de toekomstige opheffing ervan een reeds dadelijk bij God besloten zaak was, is nog veel duideljker, als er naar de verdere inhoud van dat profetisch woord naar de gelijkenis van Melchizedek, in zoverre deze het getuigenis heeft dat hij leeft (vs. 8), een ander priester opstaat,

die dit niet naar de wet van een vleselijk gebod is geworden, niet in uiterlijke, met het vlees samenhangende en de vergankelijkheid daarvan in zich bevattende zaken alle waarde stelt, noch rust op mensen, die de dood wegneemt (vs. 23 vgl. vs. 8), maar naar de kracht van het onvernietigbare leven, naar de kracht van een leven dat door geen dood kan worden ontbonden, zoals dat alleen in de Zoon van God woont (Joh. 10: 18).

Want Hij, die dit woord spreekt, God de Heere, getuigt, om nu die voorstelling van het nieuwtestamentische priesterschap mede te noemen, dat hierboven (vs. 11) nog terzijde bleef en hier het hoofdgewicht daarop te leggen: a) "Gij zijt priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek. "

Ps. 110: 4 Hebr. 5: 6

Dat woord "in eeuwigheid" is van groot belang voor de zaak waarover wij spraken; want de vernietiging van het voorgaande gebod, van dat vleselijke gebod, zoals Mozes’ wet omtrent het priesterschap spreekt (vs. 16), gebeurt omwille van zijn zwakheid en nutteloosheid. Het is te zwak om door een werkelijke en waarachtige verzoening een gewenst einde teweeg te brengen en dit is nutteloos of onbekwaam om werkelijke zaligheid aan te brengen.

De ceremoniële wet was nutteloos, niet vóór de komst van Christus, want toen was zij een schaduw, een afbeelding, een schoolmeester, en had haar nut; maar sedert Zijn komst, die het lichaam en wezen daarvan was, is zij zonder nut om bij Hem gevoegd te worden; van geen dienst tot onze behoudenis; niet anders dan een lastig juk van dienstbaarheid; ja, zij maakt

Christus nutteloos en ijdel, wanneer men zich aan haar onderwerpt als in kracht zijnde en als noodzakelijk voor de zaligheid; en hierom is zij afgeschaft, vernietigd en ijdel gemaakt. De Joden, hoewel zij sterke beweerders zijn van de onveranderlijkheid van Mozes' wet, zijn echter soms genoodzaakt de afschaffing van de ceremoniële wet in de dagen van de Messias te erkennen; het gebod, zeggen zij, en zij menen dit, zal ophouden in de toekomst en bovendien, alle offeranden zullen ophouden in de toekomende staat, of in de toekomende tijd (dat is de tijd van de Messias), behalve het lofoffer.

a) Want de wet, zoals die door Mozes is gegeven (Joh. 1: 17) heeft in geen enkel opzicht het volmaakte gebracht. Zij kon in geen enkel geval het eigenlijke heil voortbrengen (Gal. 4: 9). De wet kon alleen een voorwerp leren kennen, dat de mens voortdurend ernaar deed zuchten, maar kon zelf dat niet aanbrengen (hoofst. 9: 6vv.). Zij gaf dus niets, b) maar werd de aanleiding tot een betere hoop, namelijk op werkelijke en volkomen verzoening, waardoor wij tot God naderen, zodat wij nu zelf mogen doordringen tot de troon van de genade in het allerheiligste (hoofst. 6: 18v. ; 10: 19vv. Openbaring 1: 5v.).

Hand. 13: 39 Rom. 3: 28; 8: 3 b) Rom. 3: 21

In vs. 11-14 heeft de schrijver naar de profetie van een niet-aäronitische, niet uit de stam van Levi gesproten priester laten afmeten of het Levitische priesterschap een middel geweest is tot herstel van een volkomen verhouding tot God. Nu bewijst hij dat het dit niet geweest is, uit het verschil tussen deze priester en het Levitische priesterschap. Nog meer, zegt hij, dan uit het feit dat een niet-aäronitische priester wordt genoemd, is de onbekwaamheid van het Levitische priesterschap om een volkomen relatie met God te herstellen, zichtbaar uit de belofte van een priester, die het is naar de ordening van Melchizedek. Waarin nu het tegengestelde van de nieuwe priester bestaat, zegt de bijzin van vs. 16 : "die dit niet naar de wet van een vleselijk gebod is geworden, maar naar de kracht van het onvergankelijke leven".

In deze woorden wordt een drievoudige tegenstelling gevonden. Tegenover "de wet" staat "de kracht", tegenover "het gebod", "het leven", tegenover het "vleselijk" het "onvergankelijk". De zin van deze tegenstelling zullen wij ons het best kunnen voorstellen door de volgende vragen: a) hoe is het Levitische priesterschap ontstaan? Volgens een wet die bepaalde dat de nakomelingen van Aäron priester zouden zijn, zij mochten innerlijk gesteld zijn zoals zij wilden. Hoe is daarentegen de Messias tot priester geworden? Onafhankelijk van de wet, ja, tegen de wet, alleen ten gevolge van de kracht die persoonlijk in Hem was, die Hem recht gaf en bekwaam maakte om de mensen voor God te vertegenwoordigen! b) Hoe was die wet gesteld? Zij betoonde zich als een uiterlijke inzetting, als een gebod! Hoe openbaart zich daarentegen die kracht? Als leven, als rechtstreekse kracht en werkelijkheid van het leven. c) Wat was het karakter van dat gebod? Het was vijandig, behoorde tot de pedagogische voorschool, waar nog geen sprake was van inplanting van geestelijk leven in de door de zonde dode mensheid, maar van uiterlijke grenzen van de zonde en voorbeelden van het goede voor de natuurlijke, vleselijke mensen! Hoe is daarentegen dat leven gesteld? Oneindig of onoplosbaar, d. i. de krachten van de eeuwigheid in zich omdraaiend. Aan de ene zijde dus, aan de zijde van het Levitische priesterschap bestaat nog de scheiding van de mensheid van haar Schepper, waarbij het goddelijk wezen zich slechts uiterlijk als een strenge wet tegenover de mens plaatst, zonder hem innerlijk te veranderen. Aan de andere zijde daarentegen, aan de zijde van de Hogepriester naar de ordening van Melchizedek, heeft God Zich met de mensheid verenigd, Zichzelf, daar Hij de natuur van de mensen aannam, als het begin en de beginner van een nieuw leven in hen ingeplant en daar Hij Zijn goddelijke kracht

in plaatsbekledend dragen en in overwinning van de opstanding betoonde, Zichzelf bewezen de ware volmaakte Hogepriester te zijn.

Het is duidelijk dat volgens de bedoeling van de schrijver het "naar de kracht van het onvergankelijke leven" overeenstemt met de uitdrukking in vs. 15 gebruikt "naar de gelijkenis van Melchizedek; " en zo legt hij nu op het "eeuwigheid" in vs. 17 de nadruk, zoals hij ook verder de eeuwigheid van de priesterlijke persoon als de voornaamste karaktertrek van het priesterschap naar Melchizedek beschouwt.

Op deze wijze, waarop in vs. 11 het woord van de Psalm werd gebruikt "naar de ordening van Melchizedek" was de nieuwtestamentische Hogepriester in vergelijking met de oudtestamentische eerst voorgesteld als een "ander priester, " die in de plaats van de Levitische zou treden, dat ook nog had kunnen gezegd worden van een tijdelijke opheffing van het Levitische priesterschap. Door de opname van "in eeuwigheid" in vs. 17, wordt echter nu ook de mogelijkheid uitgesloten van zo’n verkeerde verklaring. En evenals nu daar in vs. 12 alleen een gevolgtrekking wordt getrokken tot een verandering van het priesterschap en verder van de wet, zo wordt in vs. 18v. van een opheffing (abrogatie) van beide gesproken. Het "en dit is nog veel duidelijker" aan het begin van vs. 15 is dus nog meer gerechtvaardigd niet alleen door het "naar de ordening van Melchizedek, " maar ook en wel nog duidelijker, door het "in eeuwigheid; " in die profetie is de wet voorgesteld als onvoldoende te zijn en als te moeten worden afgeschaft. Zwak en daarom ook nutteloos, schrijft de schrijver in vs. 18v., was de inzetting van het Levitische priesterschap, omdat het zijn doel, de volkomenheid niet kon bereiken; maar niet alleen het Levitische priesterschap, zo merkt hij op in de tussenzin aan het begin van vs. 19, maar ook de gehele mozaïsche wet bleek tot het aanbrengen van volmaaktheid in alle opzichten krachteloos.

De afschaffing van de huishouding van de wet wordt hier nog duidelijker doordat de naar de ordening van Melchizedek ingestelde priester de eeuwige priester is. De priesters uit Aärons geslacht zijn namelijk ingesteld "naar de wet van het vleselijke gebod, " door een van buiten afgegeven gebod, een eenvoudig uiterlijke beschikking, in verband met een vleselijke afstamming. Wat dit betekende maakt de tegenstelling geheel en al duidelijk. De priester naar de ordening van Melchizedek is priester door de innerlijke kracht van het onvergankelijke leven. De verordening van een uiterlijk gebod (d. i. van een gebod dat slechts iets uiterlijks en aards bepaalde, de priesterlijke waardigheid aan vleselijke afkomst verbonden) bepaalde dat Aäron en zijn nakomelingen priesters zouden zijn, het kon het priesterschap alleen als iets blijvends bewaren doordat het dit toevertrouwde aan een lange reeks van mannen uit een geslacht; maar zij ontvangen die waardigheid niet door een hun eigen hogere natuur; noch werd hun daardoor een blijvend hoger leven geschonken. Het bleef daarom dus ook een vleselijk gebod, in zoverre dat het hen in hun vlees (d. i. in hun machteloze sterfelijke natuur) liet en alleen uiterlijke verordeningen vaststelde. Anders was het met de eeuwige Priester naar de ordening van Melchizedek. Hij is Priester door Zijn eeuwige goddelijke natuur en Zijn Priesterschap is mede goddelijk en eeuwig.

Terwijl de wet zo voortdreef van de ene sterfelijke hogepriester naar de andere, heeft zij te doen met een hoop die geen uitzicht of gevolg belooft. Nu treedt in haar plaats en van de door haar slechts voorgehouden hoop, met de oprichting van het priesterschap van Melchizedek een betere hoop voor de dag, waardoor wij in werkelijkheid naderen tot God.

In het Oude Verbond waren de Levitische priesters de middelaars tussen God en het volk; zij hadden de eervolle naam (Lev. 10: 3) "zij die tot de HEERE naderen. " Sedert de

werkzaamheid van Christus als de enige en eeuwige Middelaar heeft daarentegen het hele volk van God de bestemming ontvangen van een koninklijk priesterschap; een vrij toegaan tot de Vader is voor alle gelovigen geopend en de verwezenlijking van een betere hoop is begonnen, die in de voorzegging van het Oude Testament van de priester naar Melchizedek's ordening bij de wet werd gevoegd en daarboven verhief.

En hierbij komt nog iets van groot belang, namelijk dat het invoeren van een betere hoop niet zonder eedzwering is gebeurd (want niemand, namelijk van de Levitische priesters (vs. 16), is zonder eedzwering van de zijde van God priester geworden, waaruit blijkt dat de instelling van hun priesterschap nog niet het hoogste was;

Maar deze, de andere priester (vs. 15), is in Zijn ambt gesteld met eedzwering, met toevoeging van een eed, door Hem die als de Gever van het bericht dat Zijn rede in Ps. 110: 4 inleidt en er een geheel mee vormt, tot Hem gezegd heeft: "De Heere heeft gezworen en hetgeen Hij in zo'n eed toezegt, zal Hem niet berouwen, zodat Hij ooit wensen zou Zijn toezegging weer in te trekken: Gij zijt priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek" (in Griekse handschriften van veel gewicht worden de laatste woorden "naar de ordening van Melchizedek" niet gevonden).

Van een zoveel beter verbond 2Co 3: 6 als namelijk wordt aangewezen doordat het bezworen is en dus zo ver verheven is boven het eerste, waarop vroeger zo'n gewicht niet gelegd is, is Jezus borg geworden.

Het woord diayhkh betekent zowel verbond als testament; en wat hier daarmee is bedoeld mag een testament en een verbond genoemd worden; een testament, omdat het gegrond is in de goede wil en het welbehagen van God en een erfenis betreft door God, de Vader, bij testament voor Zijn kinderen gemaakt, dat hun bevestigd is en werkelijkheid geworden door de dood van Christus de Testateur en een verbond, omdat het een verdrag is of een overeenkomst, gemaakt door de Vader met Christus als de Vertegenwoordiger van al de Uitverkorenen, waarin beloften en zegeningen van allerlei aard voor hen bezorgd en verzekerd zijn; en dat in de Heilige Schrift genoemd is een verbond van het leven en van de vrede, omdat deze dingen daarin begrepen zijn; en dat bij de mensen gewoonlijk genoemd wordt het verbond van de genade, omdat het voortkomt uit Gods genade, omdat het onderwerp van die genade en het einde daarvan de verheerlijking van Gods genade is. Nu, dat is beter dan het verbond van de werken, dat door de mens gesproken is en hem onderhevig maakt aan de vloek van het Levitische priesterschap, dat niets volmaakte; en de bediening van dit verbond onder de evangelische bedeling is beter dan die onder de wet, want het is nu veel duidelijker geopenbaard en wordt bediend zonder afbeeldingen, schaduwen en offers; en de uitgestrektheid van die bediening is groter, het gaat tot de heidenen zowel als de Joden en bovendien, het is nu duidelijk bevestigd en gestaafd door het bloed van het eeuwige Verbond. Van dit testament of verbond is Christus de borg; het woord egguov betekent "iemand die nadert. " Christus naderde Zijn Vader in de raad van de vrede en nam op Zich om de Zaligmaker en Verlosser te zijn van Zijn volk; Hij stelde Zich in hun plaats; Hij stelde zich tussen de eiser en de schuldenaar en werd Borg voor de betaling van de schulden van de laatste, Christus is geen borg voor de Vader bij Zijn volk, maar voor Zijn volk bij de Vader;
en dat om te voldoen voor hun zonden, om gerechtigheid voor hen uit te werken, om hen te bewaren en te behouden en om hen zalig te maken, dat is een bewijs van weergaloze liefde.

Terwijl de schrijver ook de inleidende woorden van de Psalm in de kring van zijn beschouwingen opneemt, maakt hij erop opmerkzaam dat de nieuwtestamentische priester

volgens Melchizedek's ordening ook voorrang heeft boven de Levitische priesters in het feit dat Hij door een eed in Zijn ambt is gesteld, terwijl dit bij de Levitische priesters niet het geval was. Hij beschouwt dit als een voorrang, omdat God Hem zo het priesterschap op onherroepelijke wijze heeft opgedragen (hoofst. 6: 16vv.) en omdat mede uit deze plechtiger en gewichtiger bevestiging de conclusie moest worden getrokken dat Zijn priesterschap van veel meer gewicht en betekenis is dan het Levitische, ja dat het het volkomen priesterschap is. Was het dit toch niet, dan kon God Christus niet op onherroepelijke wijze priester maken.

De Levitische priesters zijn door een eenvoudig bevel in het priesterschap gekomen. In de aard van een koninklijk bevel over een regeling en stichting, waarvan de duur niet nader is aangewezen, nog minder beloofd of gewaarborgd, ligt echter reeds vanzelf de mogelijkheid van een terugnemen van het bevel, van een opheffing van de stichting, van een verandering van de beschikking door de Meester zelf, zonder dat deze daardoor Zijn woord breekt, onrechtvaardig of ontrouw wordt, in tegenspraak met Zichzelf komt of vernietigt wat Hij zelf tot stand bracht. Anders is het daarentegen met Christus, die door een met een eed van God bekrachtigde regeling in de priesterstand is gekomen.

De schrijver bewijst met recht op grond van de eed de grote ernst, de grote belangstelling en het bijzonder welgevallen, die in God voor Zijn inzetting zijn; anders zweert hij die het ambt ontvangt, opdat men zal kunnen vertrouwen op zijn vlijt en zijn trouw. Hier zweert echter hij die het ambt opdraagt om getuigenis te geven van de grote bedoelingen die Hij daarmee heeft en van Zijn onveranderlijk welbehagen, waarmee Hij vervuld is voor dat ambt en de zegeningen daarvan.

En van de kinderen van Levi onder het Oude Verbond (vs. 20), zijn wel velen priesters geworden voor de inzetting van hun ambt (Ex. 28 en 29), namelijk Aäron en zijn zonen, om vervolgens de een na de ander in successieve opvolging van de generaties tot bediening van het ambt te komen (Num. 20: 22v.), omdat zij door de dood verhinderd werden altijd te blijven en dus ieder weer voor zijn nakomelingen plaats moet maken.

Maar Deze, de priester van het Nieuwe Testament heeft (vs. 21), omdat Hij, zoals wij van de Messias weten (Joh. 12: 34) en reeds in vs. 16 van Jezus Christus is gezegd, in eeuwigheid blijft, een onvergankelijk, in zijn bestaan volkomen verzekerd priesterschap, dat zonder afwisseling aan Hem blijft.

Daarom kan Hij ook volkomen zalig maken wie door Hem, gelovend in Hem, zich zo aan Zijn priesterlijke bediening toevertrouwen (hoofst. 5: 9) en tot God gaan (hoofst. 11: 6 Joh.
6), daar Hij altijd in de hoogte, waar Hij naar toe is gegaan (hoofst. 4: 14; 6: 20), leeft a) om voor hen tot God te bidden, zodat de zegen van Zijn verdienste hun deel zal worden tot volmaking van hun zaligheid.
1 Tim. 2: 5; 1 Joh. 2: 1

De eerste vereiste voor een volmaakte Hogepriester, waaraan Christus alleen kon voldoen en niet de Levitische priesters, is, zoals de schrijver in vs. 23-25 uiteenzet, dat hij zelf tot de absolute voltooiing van het rijk van God blijft en niet, zoals de Levitische hogepriester de een na de ander door de dood in de voortzetting ervan verhinderd wordt. De tweede, die hij in vs. 26-28 bespreekt, is dat Hij, die de zondaars zou verlossen, zelf zonder zonde en oneindig ver boven hen verheven was.

Nadat is aangetoond dat de wet met haar priesterschap de volkomenheid niet had aangebracht en er ook niet toe bestemd was geweest om die aan te brengen, leert de schrijver verder hoe veel meer het Nieuwe Verbond met zijn eeuwige priesterschap naar Melchizedek's ordening die bracht en kon brengen, omdat het zegenend werken van de Priester van het Nieuwe Testament tegenover de ambtsbediening van de Levitische priesters, de een na de ander door de dood weggerukt, onvergankelijk is. Hij kan in ieder opzicht, zelf scheppend, redden of zalig maken wie gelovig gebruik maken van de toegang die door Hem geopend is en open blijft, zodat de nood in zijn hele omvang en in zijn hele diepte iets uit de verleden tijd wordt en ook niet de minste behoefte meer over blijft. Een zo volkomen verlossing kan Hij aanbrengen als degene die altijd leeft en zolang de laatste verlossing van het volk van God op aarde, d. i. de vernietiging van de zonde, dood en alle ellende nog niet teweeggebracht is, vertegenwoordigt Hij als Middelaar Zijn gelovigen. Die priesterlijke werkzaamheid van Christus in de hemel staat in verband met Zijn verlossingwerk op aarde, evenals Gods wereldonderhoudend werken met Zijn scheppingswerk in verband staat.

De dood van Christus heeft Hem in de voortzetting van Zijn priesterlijk ambt en werk niet gehinderd, maar was integendeel een belangrijk gedeelte daarvan. En sedert Hij nu uit de dood is opgestaan, heeft Hij een onvergankelijk priesterschap dat op geen ander overgaat en waarin Hij ook zelf voortdurend onverhinderd werkzaam is. Men heeft dus ook niemand anders nodig dan Hem; er hoeft geen ander te komen die het ontbrekende aanvult.

In de hemel wordt dikwijls aan ons gedacht, meer dan wij denken. In het hart van de Vader en van de Zoon gaat veel om, wat ons betreft. Wie zou anders komen tot het doel, indien niet altijd in het heiligdom van God zo priesterlijk over ons werd gesproken?

Hoe de Heere Christus als onze Pleitbezorger en Voogd bij de Vader eigenlijk onze zaak bespreekt en waarin de aard en wijze van Zijn voorspraak bestaat, is voor ons niet na te gaan en voor het menselijk verstand op aarde onbegrijpelijk; toch heeft Hij Zijn bidden, zoals Hij dat aan het hart van Zijn Vader legt, eenmaal op aarde (zie Joh. 17) met menselijke woorden uitgesproken en dat met luide stem laten horen, opdat wij zouden weten welke gezindheid van het hart Hij omtrent ons voortdurend heeft en wat Hij nu op goddelijke wijze voorbrengt, nadat Hij door de Vader verheerlijkt is.

Tot God gaan, sluit alle gelovige toenaderingen tot God in zich om bij God in gunst aangenomen te worden. Dit kan van doemwaardige zondaren niet anders geschieden dan door Hem, door Christus, de volmaakte Hogepriester, die de verzoening met God heeft teweeg gebracht en daarom kan Christus, die grote Hogepriester, alle zondaren die door Hem tot God gaan, die Gods gunst proberen te verwerven door een gelovig vertrouwen op Zijn verzoenend offer, volkomen zalig maken en hen in het werkelijk bezit stellen van een volmaakt eeuwig geluk. Dat nu de Hogepriester Jezus op de genoemde manier alle zondaren die door Hem tot God gaan, kan zalig maken, zodat Hij daartoe de macht en een onbetwistbaar recht heeft, leidt de apostel af uit de eeuwige duur van Zijn priesterschap. Daaruit bleek dat er in dat priesterschap niets was dat een afschaffing ervan vereisen zou, maar dat het ten volle voldoende was voor het doel waartoe het was ingericht, namelijk om zondaren met God te verzoenen en hen eindeloos gelukkig te maken. Om de Hebreeuwse christenen nader te onderwijzen omtrent de wijze waarop of het middel waardoor Christus zondaren die door Hem tot God gaan, volkomen zalig kan maken, voegt de apostel erbij: daar Hij leeft om voor hen te bidden. Het bidden van Christus is het middel waardoor Hij zondaars volkomen zalig maakt. Dit bidden bestaat als het ware uit een tonen van Zijn verzoenend offer en Zijn daarop gegronde begeerte dat allen die in Hem geloven eindeloos gelukkig mogen worden; indien nu

Zijn bidden altijd verhoord wordt, kan het niet anders wezen of het moet de volkomen zaligheid van alle gelovigen tot een zeker gevolg hebben. Dat nu Christus deze voorbede, die nooit wordt afgeslagen, altijd verricht en ook werkelijk verrichten kan, bewijst de apostel uit Zijn altijddurend priesterschap; namelijk omdat Hij altijd leeft als Priester en eeuwig in het bezit blijft van Zijn priesterschap, zodat Hij zich ongestoord en onafgebroken met Zijn priesterlijk bedewerk kan bezig houden.

Daar hij altijd leeft om voor hen te bidden. Christus leeft eeuwig als God, Hij is de levende God en hoewel Hij stierf als mens, is Hij weer opgestaan uit de dood en zal niet meer sterven, maar leven in alle eeuwigheid; en Hij leeft als Middelaar en Verlosser en in het bijzonder als Priester, van wiens bediening een gedeelte is voorbede te doen voor Zijn volk. Dit doet Hij nu in de hemel niet door het uitspreken van gebeden en smekingen, tenminste niet zoals in de dagen van Zijn vlees of alsof Hij een vertoornd rechter smeekte, maar door de verschijning van Zijn persoon voor hen, door het tonen van Zijn offer, bloed en gerechtigheid, door de verklaringen van Zijn wil dat die en die zegeningen, aan die en die mensen gegeven worden en door het aannemen van de gebeden van Zijn volk en het wegvoeren van de gebeden en beschuldigingen van de satan. De dingen die Hij ten gunste van hen bepleit zijn de bekering van de Zijnen die nog in de oude mens leven, de vertroosting van de verslagenen, nieuwe ontdekkingen, vernieuwde sterkte tot weerstand van de zonde, het waarnemen van de genade, de volbrenging van hun plicht, moed in verzoekingen en verlossing daaruit, volharding in geloof en eeuwige heerlijkheid. Hij is een Voorspraak en Voorbidder voor deze dingen; niet voor de hele wereld, maar voor alle uitverkorenen, hoewel zij nog overtreders zijn; en Hij is zeer bekwaam en bevoegd tot dit werk, zoals het volgende vers bewijst: Hij is de enige Middelaar, Hij is een zeer vermogend Voorbidder, Hij werd altijd verhoord. Hij doet dit voorbidden met rede, gewillig, blijmoedig en vrij; en dit alles bewijst dat Hij machtig is om zalig te maken, want hoewel de verkrijging van de zaligheid is door Zijn dood, de toepassing daarvan komt pas door Zijn voorbiddend leven. Indien Hij gestorven was en niet weer levend geworden, kon Hij niet volkomen zalig gemaakt hebben; Zijn leven is de borg van Zijn volk en Hij leeft voor hen en draagt hen, waarvan zij de gezegende gevolgen en uitwerkingen voortdurend genieten.

Wij hebben dus in Hem geen halve, noch een tijdelijke, maar een volkomen Zaligmaker. Hij heeft ons niet slechts door Zijn verzoenend lijden en sterven voorlopig verlost, maar bewaart ons ook als Zijn verlosten en gaat door ons te verlossen door Zijn hemels leven. Hij heeft ons niet slechts gebracht tot God, maar houdt ons ook bij God en verenigt ons steeds nauwer met God. Hij maakt ons hoe langer hoe meer bekend met ons zelf, met onze overtredingen, met onze voortdurende behoefte aan vergeving en heiligmaking en met de rijkdom van Gods vergevende en vernieuwende genade. Hij komt ons in onze zwakheden te hulp, houdt ons staande als wij struikelen, richt ons op als wij gevallen zijn en leidt ons langs allerlei wegen om ons naar Zijn beeld tot eer van God te vormen. Hij herstelt de rust in ons hart, als zij is gestoord door de bewustheid van onze zonden en kweekt het nieuwe, geestelijke, hemelse leven in ons aan, dat Hij in ons gewekt heeft. En Hij zal ons eenmaal volkomen van dwaling en zonde verlossen, als Hij ons tot Zich neemt in heerlijkheid en inleidt in het huis van Zijn Vader. Laten wij God danken dat Hij ons in Hem zo’n volkomen Zaligmaker gegeven heeft! Laten wij ons daartoe steeds levendiger voor de geest brengen dat wij juist zo’n Zaligmaker nodig hebben en hoe wij bij Hem de vervulling vinden van al onze behoeften voor de tijd en de eeuwigheid! Als wij volkomen door Hem verlost zijn, dan vooral zullen wij voelen wat wij God voor Zijn onuitsprekelijke gave, in onze grote Hogepriester ons geschonken, zijn verschuldigd en op volmaakte wijze met al de verlosten Hem er de eer en de lof voor toebrengen. Maar gaan wij dan ook door Hem tot God; want Hij maakt hen alleen volkomen

zalig, die door Hem tot God gaan. Zó heeft God het vastgelegd en wij eerbiedigen hierin Zijn wijze liefde. Wie buiten Hem tot God gaat en zalig tracht te worden, miskent Gods wijze liefde en vindt de zaligheid niet. Hij vindt ze reeds hier niet en zal ze niet vinden in de eeuwigheid. Wie niet door Hem en Hem alleen, maar ook door mensen, door heiligen en engelen tot God gaat, handelt tegen Gods verordening en onteert de enige, door God aangestelde Hogepriester Jezus Christus. Hij, Hij alleen is de Middelaar van God en van de mensen; Hij, Hij alleen onze Voorspraak bij de Vader. Door Hem alleen kunnen en moeten wij tot God naderen, om zalig, volkomen zalig te worden.

Want zo'n hogepriester, ver verheven boven Aärons geslacht, hadden wij nodig, moesten wij volgens onze behoefte hebben, zoals Christus inderdaad was, opdat Hij in de dagen van Zijn vlees het offer zou kunnen brengen (hoofst. 9: 14; 10: 5vv., namelijk heilig, onschuldig, onbesmet. Verder moest Hij zijn, nadat Hij het allerheilige was ingegaan om Zijn volk dagelijks te vertegenwoordigen en alles wat Hem in Zijn zaligmakend werk probeert te verhinderen, teniet te doen of tenminste onschadelijk te maken, afgescheiden van de zondaren, zodat zij Hem niet meer als tevoren zouden tegenspreken en zich aan Hem vergrijpen (hoofst. 12: 3 Luk. 22: 53) en boven de hemelen verheven om vandaar alle vijandige machten in de hoogte en de diepte ten onder te houden;

Om tot God te gaan moest de Levitische hogepriester zich van het volk afscheiden, onzichtbaar worden voor de ogen van het volk achter het voorhangsel en daar in de eenzaamheid met God verkeren. Maar hij kon niet daar blijven. In plaats van daar in het binnenste heiligdom voor het volk plaats te bereiden, moest hij zelf tot het volk terugkeren. Het hoge doel van de priesterlijke bemiddeling, een heilig volk te vormen en voor dat volk een heilige plaats, werd niet bereikt. De ware Hogepriester, waar Hij, na in het midden van de zondaren onschuldig en onbesmet te zijn gebleven en Zijn heiligheid te hebben bewaard, Zich van de zondaren afscheidt, zonder daarom op te houden hun Hogepriester te zijn, daar blijft Hij van de zondaren afgescheiden; Hij alleen kan de tegenwoordigheid van God verdragen en hoeft niet weer te keren tot de schuldigen en onreinen; maar daarom ook is Hij voor die schuldigen en onreinen, wier Hogepriester Hij is, een waarborg van verzoening van schuld en heiliging. Zijn verdwijning, zijn onzichtbaar worden, is voor ons integendeel de voortdurende prikkel om Hem te zoeken en Hem te volgen. In Zijn afgescheidenheid van de zondaren is Hij de zondaren tot levensweg en levensdoel. Wij die voor de hemel geschapen zijn, maar die ons op de zondige aarde bevinden, hadden zo'n Hogepriester nodig, die niet terugkeert tot de zondige wereld, maar die in de hemel blijft. Wij hadden een Hogepriester, afgescheiden van de zondaren, nodig, maar niet alsof Hij in een ander deel van de schepping van God een ander werk ging zoeken ofwel voor de verlosten van de aarde een andere plaats bereiden. Zijn hogepriesterlijk medelijden is niet onvruchtbaar gebleven voor het hele geslacht. De heiligheid, in de verzoeking bewaard, dient Hem niet tot verlossing van Zichzelf, maar tot verlossing van anderen. Hij wordt niet aan de tegensprekingen van de zondaren ontrukt om elders te rusten en te genieten. Nee, Zijn hogepriesterlijk medelijden verheft hen tot de hoogste heerlijkheid van God. De naam, die Hij ontvangen heeft, is boven alle andere naam. Afgescheiden van de zondaren is Hij boven de hemelen verheven. Met deze verheffing boven al het geschapene, waardoor Hij als Hogepriester aangesteld is, is een eeuwige verlossing verzekerd, een almachtige hulp verleend tegen alle machten van de dood. Is de zonde als dodend in alle levenssferen van de mensheid doorgedrongen, Hij die, mens geworden, hoger dan de hemelen verheven is, heeft daardoor aan die menselijke levenssferen, die aan de dood ten prooi waren, geen minder onfeilbaar geneesmiddel geschonken dan de scheppende kracht van God zelf. Boven de hemelen verheven, heeft de ware Hogepriester de scheppende krachten veranderd in of liever gebruikt als verlossende krachten, zodat in Hem scheppende

en verlossende werkzaamheid één zijn. Zeker, wij die met behoefte aan eeuwig leven de eeuwige dood ten prooi zijn, wij die onmachtig zijn het eenmaal verdorvene aan de heerschappij van het verderf te ontrukken, wij hadden zo'n Hogepriester nodig, die, afgescheiden van de zondaren, boven de hemelen verheven is.

Hij moest bij die dagelijkse vertegenwoordiging van Zijn volk iemand zijn die het niet elke dag nodig had, zoals de hogepriesters als zij eenmaal per jaar de gemeente moesten vertegenwoordigen (Lev. 16: 1vv.), de verplichting was opgelegd, a) eerst voor zijn eigen zonden slachtoffers te offeren en daarna voor de zonden van het volk, om door de zo teweeggebrachte verzoening een basis te verkrijgen om als hogepriester het heilige der heiligen binnen te treden. Want dit heeft Hij op die ene Grote Verzoendag van het Nieuwe Testament eenmaal voor altijd gedaan, toen Hij eerst met het offer in Gethsemané en daarna met het offer op Golgotha (hoofst. 5: 7; 9: 14, 28; 1 Petrus 2: 24 Heb 5. 7 9. 14, 28 1Pe) Zichzelf opgeofferd heeft. Daarmee is het offeren nu voor altijd geschied en hoeft Hij alleen nog in het allerheilige van de hemel ons voor God te vertegenwoordigen en ons de zaligheid toe te delen (vs. 25; 10: 19vv.).

Lev. 9: 7 Hebr. 5: 3

Zo hebben wij onder Zijn hogepriesterschap veel meer voorrechten dan onder het mozaïsche, waarvan gij u zo moeilijk scheiden kunt, want de wet stelt in Aäron en diens zonen tot hogepriesters mensen die een zwakheid hebben die blijft, die niet voorbijgaat zoals bij de Heere Jezus (hoofst. 4: 15; 5: 7v.). Die zwakheid is een hun aanklevende eigenschap, zodat zij nooit de volmaaktheid kunnen teweeg brengen (vs. 11)en daarom jaarlijks hun offer moeten doen ten teken dat de werkelijke verzoening nog niet is bewerkt (hoofst. 10: 1vv.). Maar het woord van de eedzwering in Ps. 110: 4 die omstreeks 500 jaar na de wet is gevolgd, na de afkondiging daarvan door Mozes, stelt de Zoon, tot wie zij is gericht, als Hem die in eeuwigheid geheiligd is, daar zij aan Hem als aan een reeds volmaakte (hoofst. 5: 9v.) het hogepriesterschap voor eeuwig onherroepelijk overgeeft (hoofst. 10: 10vv.).

In het voorgaande heeft de schrijver zijn lezers geleerd wat in de naam "priester naar de ordening van Melchizedek" van Christus lag opgesloten. Maar hoeveel daarin ook vervat is en hoe hoog Christus ook daardoor boven het hele Levitische priesterschap en daardoor ook boven de oudtestamentische hogepriesters wordt verheven, daarmee is toch niet alles gezegd wat Christus tot een volmaakt Hogepriester maakt en boven de oudtestamentische hogepriesters verheft. Het oudtestamentisch voorbeeld laat de verhevenheid en volmaaktheid van de Hogepriester van het Nieuwe Testament in menig opzicht reeds duidelijk opmerken; doch het stelt Hem toch niet volledig voor ogen; er ontbreken namelijk nog twee belangrijke trekken: de vlekkeloze heiligheid van de Hogepriester van het Nieuwe Testament en Zijn verhoging boven de hemelen zijn in het voorbeeld niet in het bijzonder aangegeven. Daarom moet de schrijver deze eigenschappen, die mede behoren tot hetgeen Christus tot een waarachtig Hogepriester maakt en Zijn verhevenheid boven de hogepriesters van het Oude Testament aanwijst, nog in het bijzonder noemen, zoals hij dat in deze laatste verzen van het hoofdstuk doet. Het moet u niet ontgaan dat in het hele vorige gedeelte altijd alleen van een priesterschap en niet van een hogepriesterschap van Christus sprake is en Hij steeds met de hele Levitische priesterschap, niet in het bijzonder met de hogepriesters wordt vergeleken. Deze omstandigheid heeft zijn natuurlijke reden in het feit dat het Oude Testament Melchizedek "priester" en niet "hogepriester" noemt en alleen een priesterschap naar de ordening van Melchizedek kent. Christus is echter niet slechts Priester, maar ook

Hogepriester; daarom wordt Hij onmiddellijk vóór (hoofst. 6: 20) en dadelijk na de vergelijking met Melchizedek (hoofst. 7: 26) Hogepriester genoemd.

"Christus kan volkomen zalig maken wie door Hem tot God gaan, " dat was de laatste zin van het vorige gedeelte (vs. 25); daaraan wordt nu hier (vs. 26) de bevestiging toegevoegd: "Want zo'n Hogepriester hadden wij nodig enz. " Wanneer mensen zoals verlost moeten worden, dan moet hun hogepriester zijn zoals in het volgende wordt gezegd: Hij moet heilig zijn, zodat Hij in de juiste verhouding tot God staat; onschuldig, zonder valsheid tegenover de mensen, Zijn broeders, opdat ieder dadelijk zou weten wat hij aan Hem heeft; onbesmet, zodat Hij bij Zijn wandelen door de wereld, in Zijn hele leven, Zich nooit bezoedeld heeft met de bevlekking van de zonde (volgens Tholuck stelt het woord "heilig" Hem voor als iemand die geheel overeenkomstig Gods wil is, dus zoveel als rechtvaardig (1 Joh. 2: 1); "onschuldig" als iemand die volgens Zijn wezen die wil kon vervullen; en "onbesmet" als iemand bij wie de verzoeking geen enkel spoor achterliet). En aangezien Hij afgescheiden van de zondaren (dat volgens Jes. 53: 8 zo moet worden verstaan dat Hij wat Zijn woonplaats aangaat, van de zondaren op zo'n wijze is afgezonderd dat zij Hem niet meer kunnen (Joh. 7: 33v.) bereiken) moet zijn, is Hij boven de hemelen verheven. Bij God moet toch de Hogepriester de mensen vertegenwoordigen; daarom moet Hij ook noodzakelijk daar toegang hebben en daar kunnen verschijnen waar God zo tegenwoordig is als nergens anders op aarde. Elke vertegenwoordiging van de mensen bij God, die alleen hier op aarde geschiedt, blijft reeds daarom een gebrekkige. Slechts een hogepriester, zoals die hier is beschreven, voldoet aan onze nood en aan de behoefte die wij hebben.

Van het wezen van de persoon van de Heere: "heilig, onschuldig, onbesmet" gaat de optelling voort tot Zijn tegenwoordige wijze van bestaan, dat Hij, na zelfs "hoger dan de hemelen" gekomen te zijn, afgezonderd of "afgescheiden van de zondaren" geworden is. Terwijl Hij daar voor de Zijnen bij God is, hoeft Hij als voorwaarde daartoe geen offers meer te brengen ter verzoening van de zonden. Als de Hogepriester naar de wet voor God verscheen, om de gemeente voor te stellen, zoals hem door de wet was bevolen, dan moest hij vooraf tot verzoening van zijn eigen zonden en tot verzoening van de zonden van de gemeente hebben geofferd (Lev. 16). Dit heeft Jezus niet nodig: want Hij heeft, doordat Hij Zichzelf offerde, dit eens voor altijd gedaan. De schrijver bedient zich hierbij van een uitdrukking die bepaald uitsluit dat daaronder "offeren" van het aanbieden van het zoenbloed in het allerheiligste (Lev. 16: 14vv.) zou worden verstaan. Integendeel heeft Christus dit door het "Zichzelf offeren" eens voor altijd gedaan (1 Petrus 2: 24), wat de hogepriesters naar de wet deden, als zij eerst voor hun eigen zonden, dan voor die van de gemeente offerden. Deze doen dat ieder jaar slechts eenmaal, zoals onze schrijver (hoofst. 10: 1) zelf daarop wijst. Daar nu de Heere voortdurend staat in een leven dat gewijd is aan de vertegenwoordiging van de Zijnen (vs. 25), moest bij Hem het werk, dat in het bijzonder de hogepriester naar de wet was opgedragen, dagelijks worden herhaald. In deze noodzaak bevindt Hij Zich echter niet. Hij heeft het hogepriesterlijk werk van het offer voor de zonde in Zijn leven op aarde door Zijn zelfopoffering eens voor altijd volbracht en Hij heeft door het "Zichzelf offeren" niet alleen iets gedaan wat als tegenbeeld overeenkomt met het hogepriesterlijk offeren voor de zonde van het volk, maar ook volgens hoofst. 5: 7 een offer gebracht dat overeenkomt met het hogepriesterlijk offeren voor eigen zonde, zoals dit bij Hem overeenkwam met Zijn zondeloze zwakheid.

Het reddingswerk van Jezus, het zich stellen voor hen die door Hem tot God gaan, houdt niet op, zolang nog iets aan de volheid van de zaligheid ontbreekt; toch wordt het offeren niet

herhaald. Het is niet meer nodig, maar alleen het bidden dat het gegeven offer ook voor die en die, ook nog ditmaal gelden mag.

Voor de christenen aan wie de brief gericht is, was de tempeldienst van het Oude Testament vanwege het onafgebroken voortgezette en dagelijks herhaalde offer iets zo aanlokkelijks, dat voor hen Christus' hogepriesterlijk vertegenwoordigen in de hemel op grond van Zijn eens voor altijd volbracht, waarachtig zoenoffer niet voldoende was en zij zelfs het gevaar liepen Zijn hogepriesterschap geheel af te vallen. Nu verbindt hij door een "want" vs. 28 met de bewering in vs. 27, als besluit van de vorige uiteenzettingen dat wij in Christus de volmaakte Hogepriester hebben, omdat Hij in Zijn tegenwoordige staat het offeren voor altijd achter Zich heeft en er niets meer mee te doen heeft, terwijl daarentegen het voortgaande offeren van de oudtestamentische hogepriesters bewijst dat hun op de duur de zwakheid aankleeft, die zij niet te boven komen, zodat zij ook geen voor altijd geldende verzoening kunnen tot stand brengen. Zeker kleefde Christus gedurende de dagen van Zijn vlees eveneens de zwakheid aan en die moest volgens de woorden in hoofst. 5: 2 Hem aankleven, alhoewel niet als zondige zwakheid; hoe zou Hij anders kunnen voleindigd worden? Maar het ging bij Hem niet als bij de menselijke hogepriesters, uit zwakheid in zwakheid, maar uit zwakheid tot volmaaktheid, uit lijden tot heerlijkheid; en zo is Hij nu in tegenstelling tot de hogepriesters, door de mozaïsche wet aangesteld, de Hogepriester die eeuwen na de wet met een eed in het ambt is gesteld; Hij is Hogepriester volgens Melchizedek's ordening, ook in het opzicht dat van deze in Gen. 14: 18vv. geen offeren bericht wordt, maar alleen een aanbrengen van brood en wijn en een zegenen. Hiermee is de schrijver weer tot dat punt gekomen waarop hij zich eerder na de uiteenzetting in hoofst. 4 bevond, met dit onderscheid dat hij zich hier beter begrijpende hoorders dan daar (hoofst. 5: 11) voorstelde.

HOOFDSTUK 8

VERGELIJKING VAN HET PRIESTERSCHAP VAN CHRISTUS MET HET PRIESTERSCHAP VAN DE LEVIETEN

Vs. 1-hoofst. 10: 18. De schrijver heeft in het vorige gedeelte de persoonlijke meerderheid van de Hogepriester van het Nieuwe Testament, die de Priester naar de ordening van Melchizedek is, boven de priesters en hogepriesters van het Oude Testament uitvoerig aangewezen. Daarbij voegt hij nog enige gevolgtrekkingen in betrekking tot de opheffing van het priesterschap van het Oude Testament, de verandering van de wet en de uitnemendheid van het Nieuwe Testament boven het Oude. Nu gaat hij ertoe over om de uitnemendheid van de ambtsbezigheden van Christus boven die van de Levitische priesters aan te tonen, hoewel hij reeds eerder, voordat hij met de behandeling van het leerstuk van het hogepriesterschap van Christus begon, zich wel bewust was van het gewicht en de moeilijkheid van deze behandeling tegenover zijn lezers. Daarom gaf hij hun eerst de lange toespraak van hoofst. 5: 11 tot 6: 20 ; hij maakt bij het nu volgende punt nog bijzonder opmerkzaam op het feit dat hij hier bij het hoogste en meest verheven punt van zijn verklaring gekomen is (vs. 1 en 2). Wat nu Christus' ambtswerk van dat van de Levitische hogepriesters onderscheidt, is ten eerste dat het niet in het symbolische heiligdom, maar in de hemel zelf door Hem verricht wordt; daarbij dat dit ambtswerk aan het karakter van het Nieuwe Testament beantwoordt, hetgeen op betere beloften gegrond is dan het Oude Testament (vs. 3-6). Als bewijs voor de onvolmaaktheid van het Oude Testament en het meer verheven karakter van het Nieuwe voert de schrijver Gods eigen uitspraak bij de Profeet Jeremia aan en leidt uit die uitspraak af dat de Heere zelf daarmee reeds betuigd heeft dat het Oude Testament voor het Nieuwe moest wijken (vs. 7-13). Maar met hetgeen tot hiertoe gezegd is, is de voortreffelijkheid van de Hogepriesterdienst van Christus boven die van het Oude Testament slechts in het algemeen aangetoond; daarom worden nu beiden nader met elkaar vergeleken. Het Oude Testament had toch zeker zowel een door God ingestelde regeling van openbare eredienst als een door Hem voorgeschreven plaats voor de openbare eredienst. De laatste was mooi ingericht; de eerste had haar dagelijkse loop en haar hoogste punt in het hogepriesterlijk offer op de grote Verzoendag. Maar juist in deze godsdienstige instelling spiegelt zich ook de onvolkomenheid en onvolmaaktheid van de godsdienst van het Oude Testament af, die niet in staat is degenen die de eredienst volbrengen, volmaakt te maken naar het geweten (hoofst. 9: 1-10 b) Die onvolmaaktheid staat dus tegenover Christus met het heiligdom dat Hij bedient en het offer dat Hij brengt; het eerste is het allerheilige van de hemel, het tweede Zijn eigen door Hem vergoten bloed. Zo kan Hij ons geweten reinigen van dode werken om de levende God te dienen en de verlossing die Hij aangebracht heeft, is tot in eeuwigheid voldoende. Hij is echter ook de Middelaar van een Nieuw Testament, hetgeen werkelijk dient om de eeuwige erfenis te vervangen voor hen die daartoe geroepen zijn (9: 11-15). In zoverre dit Testament de gedaante heeft van een erfenis en daarbij sprake is van een erfdeel van goederen, zo is toch inderdaad degene die het Testament gemaakt heeft, gestorven en heeft de goederen die Hij verworven heeft en waarvan Hij de Zijnen het bezit geeft, tot een erfenis gemaakt. In zoverre het echter het karakter draagt van een Nieuw Verbond van God met Zijn volk, is het niets minder dan het Oude Verbond, maar tot stand gebracht met een ontwijfelbaar beter Verbondsbloed. Door het binnentreden van Hem die de Middelaar is in het hemelse heiligdom, om te verschijnen voor het aangezicht van God, zijn deze heilige, op zichzelf onbereikbare gewesten voor ons voor altijd geopend, zonder ooit weer onbereikbaar gemaakt te kunnen worden (9: 16-28). Want dat juist behoort tot de voornaamste voorrechten van de offerdienst van onze Hogepriester, dat hetgeen Hij eens gedaan heeft, nooit hoeft herhaald te

worden; het is genoeg om al onze zonden weg te nemen en heeft zo'n macht dat het voor ons tot in alle eeuwigheid voldoende is (hoofst. 10: 1-18).

De hoofdzaak, hetgeen er bij de zaak het meest op aankomt om nu op grond van het eerder verklaarde ons onderwerp thans te vervolgen, de hoofdzaak van de dingen waarvan wij spreken, namelijk bij het hogepriesterschap van onze Heere Jezus Christus in Zijn voorrang boven het hogepriesterschap van het Oude Testament, is dat wij in Hem een Hogepriester hebben die, nadat Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf teweeggebracht heeft, gezeten is aan de rechterhand van de troon van de Majesteit van God in de hemelen (hoofst. 3; 4: 14; 10: 12 ;

Hij is gezeten, terwijl de Levitische priesters stonden, hetgeen toont dat Hij Zijn werk heeft afgedaan.

Dit is voor hem die de Messiaswaardigheid van Jezus gelooft, niet meer twijfelachtig, niet afhankelijk van enig zegevierend betoog, van enige toestemming van mensen. Het is met het feit zelf van het christelijk geloofsleven gegeven. Dit geloofsleven sluit die erkentenis in. Daarbuiten bestaat het niet. Daarbuiten is Jezus de gekruisigde, gestorvene en begravene. Het christelijk geloofsleven is geworteld in de erkentenis van de hemelse heerlijkheid en Middelaarswaardigheid van die Gekruisigde. Dit geloofsleven sluit zich aan bij de natuurlijke behoefte die de zondaar heeft aan die priesterlijke bemiddeling. Waar die behoefte niet bestaat of niet erkend wordt, daar kan ook het christelijk geloofsleven niet ontstaan. De grond ontbreekt, waarin het zou kunnen wortelen. Wel is het nodig op deze behoefte, die als de natuurlijke grond is waarop het geloofsleven ontspruit, nauwkeurig acht te geven, vooral in een tijd waarin het vaak als de levenstaak van Jezus wordt voorgesteld om ons die behoefte als een ijdele waan, aan God en Mensen onwaardig, te doen terzijde stellen. Wij hebben dan een Hogepriester, wij christenen die die naam dragen, niet omdat wij Jezus van Nazareth als één van de helden van de mensheid, als een religieus genie erkennen, maar omdat wij aan Hem verbonden zijn met ons innigste persoonlijk leven, aan Hem onderworpen zijn en Hem erkennen als de Koning die over ons geweten heerst, met volheid van macht en van recht. Wij hebben Hem tot een Hogepriester, dat is tot iemand die voor ons bij God intreedt, instaat en Gods zegen voor ons verkrijgt. Door in onze Koning onze Hogepriester te zien, belijden wij dat Hij tot God in een heel andere betrekking staat dan wij, dat Hij voor ons kan intreden en ons kan vertegenwoordigen, echter zo aan God verbonden is dat Hij ons aan Hem kan verbinden en dat voor ons Zijn betrekking tot ons en onze betrekking tot Hem een betrekking is tot God. Dit is het wat Israël, wat alle volken in hun priesters of hogepriesters hebben gezocht, maar niet gevonden: een ware Middelaar, die God met hen en hen met God verzoende. Want behoefte aan verzoening met God, gevoel van een breuk met God ligt op de bodem van ieder menselijk hart. Maar wat de volkeren niet hebben gevonden, wat Israël niet bezat in zijn sterfelijke hogepriesters, dat hebben wij. Wij hebben zo'n Hogepriester, die gezeten is aan de rechterhand van de troon van de Majesteit in de hemelen.

Een bedienaar van het Heiligdom, een beheerder van de goederen die daar zijn (hoofdstuk 24 1 Makk. 4: 36 en van de ware tabernakel, die de Heere heeft opgericht en geen mens, zoals het geval is met de tabernakel door Mozes gesticht en met de tempel (Exod. 40: 16 Wijsh. 9: 8

Het hier gebruikte woord drukt niet het dienen van de gehoorzaamheid van de verhoogde Middelaar uit en zou slechts in een zeer oneigenlijke zin kunnen omschrijven wat van de dagen van Zijn vlees is gezegd, dat Hij in de gestalte van een dienstknecht kwam (Fil. 2: 7) en

wat Hij zelf uitdrukte door te zeggen dat Hij gekomen was niet om gediend te worden, maar om te dienen (MATTHEUS. 20: 8). Het woord dat hier wordt gebruikt, wordt gewoonlijk gebruikt in de betekenis van eredienst en is ook in die zin overgegaan in sommige nieuwere talen. Het is het woord Liturg. Er is dus ook een hemelse liturgie. Als onze Hogepriester is de Zoon van God in het hemelse heiligdom onze liturg, onze Voorganger en leider in de aanbidding van God en de toewijding aan God. Die bediening is in overeenstemming met het wezen van het hemels heiligdom. Alles is daarom waarheid en wezen; niets is meer schijn of louter vorm. Wat nu is aanbidding? Is het niet een opgaan in het wezen van God, zodat het wezen van de aanbidders door het licht dat van God uitgaat, wordt bestraald en dus alles goddelijk aan Hem wordt? Het is zeker niet ten koste van het eeuwige wezen van de Zoon, wanneer wij dat beschrijven als een eeuwige onafgebroken aanbidding van de Vader. Wat is het aanschouwen van de Vader, dat de Zoon Zich toeschrijft, anders dan een opgaan in Zijn heerlijkheid, op zo'n manier dat ook Zijn wezen vol heerlijkheid is en het afschijnsel van de heerlijkheid van de Vader (1: 3). Maar nu wat van de Zoon zelf in Zijn eigen persoonlijk bestaan geldt, wordt hier van de Middelaar vermeld. Daarom heet Hij Liturg, niet alleen aanbidder voor Zichzelf, maar leider en voorganger van anderen in de aanbidding. Daarom is Hij Liturg van een heiligdom, van de tabernakel; de ene eeuwige aanbiddingsdaad splitst zich, als ik het zo mag uitdrukken, als de ene zon in haar stralen in de menigvuldigheid van aanbiddingen en toewijdingen van Zijn gemeente. Het ene licht van de Vader gaat van Hem uit als van het brandpunt, om een menigte van schepselen heen, ieder naar de mate van zijn ontvankelijkheid en de eigenheid van zijn bestemming. Waar allen in de Zoon de Vader aanbidden, daar heeft toch die aanbidding in ieder haar eigen klank. Niet een zelfde geluid wekt het woord van God in de zielen die het ontvangen: de weerklank is bij een ieder verschillend, maar harmonieus is het samenspel van die akkoorden en al die aanbiddingen samen lossen zich op in de ene van de Zoon zelf. Zijn Hogepriesterlijke wijding doet het hele volk van de priesters zijn tot één volk aan God geheiligd, waarvan de priesterlijke diensten in elkaar sluiten en samenstemmen in het ene volmaakte loflied, dat de verloste schepping zingt tot eer van haar Schepper.

Zo'n bestuurder is Hij, omdat Hij daar Zijn hogepriesterlijke gaven rechtstreeks voor God brengt. Want iedere Hogepriester wordt, zoals reeds in hoofdstuk 5: 1 werd getoond, aangesteld om gaven en slachtoffers te offeren, in het Allerheilige te brengen (Lev. 16: 12) en om die reden was het noodzakelijk dat ook deze, de Hogepriester van het Nieuwe Testament, wanneer Hij werkelijk een Hogepriester zou zijn, iets had om te offeren, bij Zijn verschijnen voor God iets als het door Hem gebrachte offer aanbieden kon (hoofdstuk 9: 12; 10: 10).

Want indien Hij op aarde was en in het aardse heiligdom Zijn offer kon aanbieden, dan zou Hij zelfs geen priester zijn, daar er op aarde, namelijk bij het aardse heiligdom, in de zonen van Aäron, priesters zijn die naar de wet gaven offeren; in hun kring hoort Hij echter ook niet thuis, als niet behorend tot hun geslacht;

a) Deze priesters, die door de wet aangesteld zijn uit de stam van Levi (Heb. 7: 5, 11, 16) om in de tempel dienst te doen, dienen het voorbeeld (juister uitgedrukt: schets of kopie) en de voorafgaande schaduw van de hemelse dingen (hoofdstuk 9: 23), zoals gij altijd voor ogen moet houden, opdat gij aan hun dienst geen grotere waarde zult toekennen dan haar in waarheid toekomt, zoals Mozes door een godsspraak, door aanwijzing of openbaring, die het aardse heiligdom uitdrukkelijk als een afbeelding en voorafschaduwing van het hemelse aanduidde, werd vermaand (Exod. 25: 8, 40), toen hij de tabernakel zou gereedmaken, die met al zijn gereedschappen tot stand zou brengen; want zie, zegt Hij, de Heere, dat Gij dat alles maakt naar de afbeelding die u op de berg getoond is (Hand. 7: 44).

Kol. 2: 17 Hebr. 10: 1

Mozes was op de berg Sinaï bij God en terwijl hij daar was werd hem een schets en patroon gegeven van de tabernakel en al zijn gereedschappen; deze waren niet van zijn eigen uitvinding, maar werden hem door God getoond en dit voorbeeld, deze schets bevatte elk detail en er werd nauwkeurig voor gezorgd dat zelfs het allerkleinste ding aan dit voorbeeld beantwoordde. De Joden menen dat dit voorbeeld aan Mozes gegeven werd door de dienst van de engelen; Gabriël, zeggen zij, gordde zich met een gordel en toonde aan Mozes het werk van de kandelaar en zij zeggen verder dat een ark van vuur en een tafel van vuur en een kandelaar van vuur uit de hemel neerdaalden en dat Mozes deze zag en ze daarnaar maakte. Hieruit leren wij dat de tabernakel en de dienst van de tabernakel van goddelijke instelling waren, dat de plechtigheden en ceremoniën van de Joden niet ontleend zijn, zoals sommigen hebben gezegd, aan de Egyptenaars, noch dat zij aan het Joodse volk gegeven waren als afleidingen om hen bezig te houden, niet alleen om hen voor afgoderij te bewaren en hen afgezonderd te houden van anderen, maar dat zij geschikt waren om hen tot Christus te leiden, waarvan zij afschaduwingen waren, om welke reden het misbruik en niet het gebruik daarvan werd veroordeeld onder de voorgaande bedelingen; hoewel zij niet langer moesten duren dan totdat Christus kwam en leed en stierf en nu zijn zij geheel vernietigd.

En nu, daar Hij, onze Heere Christus niet op aarde (vs. 4), maar in de hemel is (vs. 1), heeft Hij, die niet tot de klasse van de Levitische priesters behoort (hoofdstuk 7: 13 b), een zoveel verhevener bediening dan de hogepriesterlijke offerdienst (vs. 3 b) gekregen, omdat Hij ook, zoals reeds eerder gezegd is (hoofdstuk 7: 22), Middelaar is van een beter verbond (hoofdstuk 15; 12: 24; 2 Kor. 3: 6 hetgeen in betere beloften, zoals in de woorden van de Schrift die in vs. 10-12 aangehaald zijn, voor de hand ligt, bevestigd is Jer 31: 34.

Dit gedeelte (vs. 1-6) handelt over het voornaamste punt van de hele verklaring, waarvan hier sprake is en die wegens de gesteldheid van de lezers in vs. 1 bijzonder duidelijk gemaakt wordt. Dit hoofdpunt is de bestemming van de waardigheid van onze Hogepriester Christus, die slechts in het heiligdom dienst kan doen, daar Hij de Messias is, die aan de rechterhand van God zit en als Wiens aards afbeeldsel wij het mozaïsche hogepriesterschap moeten beschouwen.

Men moet zich hier voorstellen hoe moeilijk het was voor de Hebreeuwse christen dat de Messias nog onzichtbaar was (vgl. Joh. 12: 34) en wat een machtige indruk het zichtbare priesterschap in Jeruzalems tempel op hun gemoed uitoefende. Dit bewoog de schrijver juist in de onzichtbaarheid van hun Hogepriester het sterkste bewijs aan te voeren voor de waarheid dat Hij de ware Hogepriester is (vgl. hoofdstuk 5: 10) en hun aan te tonen dat het liturg zijn van Jezus in het hemelse heiligdom, het brengen van Zijn offer in de hemel, een beslissend bewijs is voor de volmaaktheid van Zijn priesterschap.

Het hogepriesterschap van Aäron met zijn bedieningen in het zichtbare heiligdom was toen de levende en tegenwoordige macht, die als ijverzucht in de gemoederen van de lezers tegen Jezus optrad. De engelen als hemelse middelaars van het Oude Verbond (hoofdstuk 1: 5; 2: verschenen op aarde niet meer (hoofdstuk 3: 1-4: 16) en behoorden tot het verleden; Aärons opvolgers stonden er echter nog in zichtbare heerlijkheid en bedienden hun ambt. Daar treedt Jezus tegenover hen op, als Schepper van een eeuwig heil, als onzichtbare Hogepriester. Nu moet de schrijver, nadat hij de verhevenheid van de laatste boven de eerste aangewezen heeft (hoofdstuk 5: 1-7: 28) met bijzondere nadruk bewijzen dat hetgeen wat als een voorafschaduwing en onvolmaakte geschiedkundige voorbereiding in het priesterschap

van het Oude Testament aanwezig was, in Christus tot volmaaktheid en eeuwige waarde gekomen is. Indien de lezers zullen gered worden van het gevaar waarin zij verkeren om geheel van Christus af te vallen, dan moeten zij in de diepte van het heiligdom gevoerd worden, hun ogen moeten geopend worden voor het eeuwige geheim, opdat alle aardse twijfel zal verdwijnen voor de lichtglans uit de hoogte. En zo opent zich hier dan werkelijk het heiligdom hierboven, waar Christus binnen is gegaan. Hij laat de christen die verzocht en aan gevaar blootgesteld is geweest, door Zijn heilige profeet, de schrijver van deze brief, een blik slaan in het heiligdom en in Zijn eigen eeuwig goddelijk wezen, een blik die hem juist datgene openbaart wat hij vroeger miskend heeft. Spoedig zou het aardse Jeruzalem en zijn heiligdom ten ondergaan, nu moet de profeet de gemeente een blik laten slaan in het verheven heiligdom; maar in dit heiligdom heerst Christus, de eeuwige Hogepriester, Hij die offer en priester beide is. In zekere zin is de brief aan de Hebreeën een Apocalyps of openbaring.

Onze schrijver stelt Christus weliswaar slechts in het hemelse heiligdom als Hogepriester voor, maar dat krachtens het offer dat door Hem op aarde is volbracht (hoofdstuk 7: 27). Men kan dus niet zeggen, zoals de Socinianen deze schriftuurplaats verklaard hebben, dat de Verlosser pas priester geworden is bij Zijn verschijnen voor het aangezicht van God in de hemel. Maar liever, zoals de hogepriester van het Oude Testaments reeds zijn hogepriesterlijk ambt bediende wanneer hij in het priestervoorhof eerst voor zijn eigen zonden, daarna voor de zonden van het volk offerde, zo is ook de Hogepriester van het Nieuwe Testament pas na de daad van verzoening, die Hij op aarde verricht heeft, verheven tot de rechterhand van God, om nu daar bij God voor de Zijnen te bidden. Onze schrijver vergelijkt met grote wijsheid het offer van de Verlosser juist bij voorkeur met het offer van de hogepriester op de grote Verzoendag en niet met andere offers. Dit gebeurde, omdat de andere offers slechts betrekking hadden op enkele en hoofdzakelijk op ceremoniële misdaden, terwijl dit grote jaarlijkse offer voor het hele volk geschiedde, zodat ook alleen de hogepriester dit offer mocht brengen.

Want indien dat eerste of oude verbond zoals het gewoonlijk genoemd wordt (vs. 13), onberispelijk, zonder gebreken (hoofdstuk 7: 18) geweest was, dan zou door God, zoals toch door Hemzelf geschiedt in de profetie die later aangehaald zou worden, voor het tweede of nieuwe, geen plaats gezocht zijn door het eerste of oude te verdringen en terzijde te stellen, om voortaan de plaats daarvan in de geschiedenis van het heil in te nemen.

Wanneer onze schrijver spreekt van het zoeken van een plaats voor een tweede verbond, dan bedoelt hij niet dat mensen, uit zichzelf ontevreden met het eerste, een ander en beter gezocht hebben. Hij die hier zoekt is de Heilige Geest zelf, die op verschillende manieren, door kastijding en aanmaning, leer en straf een plaats zoekt in de harten van de mensen. Juist omdat de Heilige Geest, om zo te zeggen, niet tevreden was met een plaats in instelling en gebod, zoekt Hij een andere en betere. Mensen mogen in verschillenden graad die wegen van God in de geschiedenis hebben begrepen; naar die mate van hun begrip zijn zij min of meer verlicht, min of meer profeet. Maar vóór de plaats zelf in het middelpunt van de mensen gevonden is, vóór de menswording van God in de eniggeboren Zoon, treedt toch bij de werkzaamheid van God in de geschiedenis de mens op de achtergrond. Wel is hij het doelwit van die werkzaamheid, maar nog niet, althans nog niet volkomen het middel, het orgaan daarvan. Tegenover de objectieve machten van de geschiedenis zoals men nu zou zeggen d. i. tegenover de daden van God in de geschiedenis die in de natuur en in de lotsbedeling van de volkeren Zijn Almachtige kracht en wezen openbaren, treedt de subjectiviteit van de mensen op de achtergrond. Nog is het de mens niet gegeven om, in de volkomen onderwerping aan God, zich heer te voelen en te betonen van natuur en eigen lotsbeschikking. Nog weet hij het

niet dat hij het is die de geschiedenis maakt, maar dat hij zelf dienaar is van de Allerhoogste, diens wil volbrengt, diens raad verkondigt. Dit zoekt de Heilige Geest. Hij streeft er als het ware naar om uit de instelling en in de mensen te komen. Dit streven van de Heilige Geest openbaart zich in de profetische verkondiging; en hier wordt het reeds voorlopig verwerkelijkt. Het is toch het kenmerk van de profetie om de uiterlijke wereld, zoals die zich in de lotsbeschikking van de mensen afspiegelt, afhankelijk te stellen van de innerlijke wereld en in natuur en geschiedenis de oordelen van God over Zijn volk te tonen. En wat bedoelt God met deze oordelen? Zijn eer te handhaven en de onkreukbaarheid van Zijn wet aan te tonen? Zeker, maar die eer bestaat juist daarin, dat Hij als God erkend en geëerd wordt door de mens; en de wet stelt als hoogste eis, eindpunt van alle bijzondere verordeningen, liefde tot God. In de profetische verkondiging komt dit geestelijk karakter van de wet en het geestelijk doel van de levenservaringen van de mensen het duidelijkst voor de dag. Beide, natuur en mensenwereld, worden verheerlijkt in de Geest. Men kan dus beweren dat in de profetie de Heilige Geest het voorwerp wordt van het zelfbewustzijn van de mensen en de mens zichzelf leert kennen als in God gegrond en voor God geschapen. Dit is het wat onze schrijver noemt een zoeken van een plaats voor een tweede verbond. In het eerste verbond, het verbond van de wet, was voor dit geestelijk leven geen plaats. De wet, ook al mocht zij naar de letter worden opgevolgd, geeft geen vereniging met God. Als wetgever blijft God buiten en tegenover de mens. Pas waar de wet als een ondergeschikte openbaring van God beschouwd wordt en de hogere is gevonden, kan ook de wet als geestelijk worden beschouwd. Vóór die tijd niet. Wordt nu dit hogere gezocht, dan wordt openbaar dat de wet als wet, afgezien van haar waarde als ondergeschikt moment in de goddelijke heilsopenbaringen niet onberispelijk is. Berispelijk is het eerste, onvolmaakt; niet omdat het niet geheel waarheid is en het wezen van God uitdrukt, maar omdat het de waarborg mist dat de mens aan zijn verbondsverplichtingen zal kunnen voldoen. De berisping komt dus op het verbond door de mens heen, als het ware. Eerst valt zij op de mens en omdat zij op de mens valt, zonder de mens te veranderen, valt zij op het verbond zelf, dat onmachtig blijkt te zijn om die verandering teweeg te brengen. Berispelijk is het verbond, omdat het rekent op Hem, op wie niet te rekenen valt. Doch deze berisping wordt een lof, wanneer blijkt, zoals de aangehaalde profetie en de hele reeks van oudtestamentische getuigenissen overvloedig aantoont, dat het Oude Verbond zich van zijn eigen onvolmaaktheid bewust is, d. i. erop aangelegd is om het betere in het leven te roepen, dat de hele betekenis van dit verbond daarin opgaat, dat daardoor een plaats gezocht wordt voor het betere.

Want hen die in dit verbond begrepen waren, de kinderen van Israël, berispt Hij, de Heere, die dat verbond met de kinderen van Israël door Mozes opgericht heeft, wanneer Hij tot hen in Jer. 31: 31-34 zegt: "Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik over het huis van israël en over het huis Juda, die zich in twee huizen of rijken verdeeld hebben, een nieuw verbond zal oprichten;

Niet naar het verbond, niet weer een verbond naar de wijze en gedaante van het verbond dat Ik met hun vaderen gemaakt heb, ten dage dat Ik hen bij de hand nam om hen uit Egypte te leiden, zodat zeker ook aan dit verbond grote gunstbewijzen van Mijn zijde voorafgegaan waren (Exod. 19: 4) en ook daaraan een zekere duidelijkheid eigen was (2 Kor. 3: 7), want zij zijn, omdat hun hart daardoor niet vernieuwd kon worden, in dit verbond niet gebleven; en Ik heb Mij niet meer om hen bekommerd, dat Ik hen nog langer in het verbond met Mij zou gedenken, zegt de Heere. Het moet een verbond zijn van een heel andere aard, dus werkelijk een nieuw verbond, dat Ik maken wil.

Want dit is het verbond dat Ik met het huis Israël, Israël en Juda weer tot een geheel verenigd, maken zal na die dagen (Ezechiël. 37: 15), wanneer de daarvoor bepaalde tijd zal gekomen zijn (Gal. 4: 4), zegt de Heere: a) Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en in hun harten zal Ik die schrijven (Ezechiël. 36: 26; 11: 19), b) en Ik zal, wanneer nu werkelijk de voorwaarde (Exod. 19: 5) vervuld zal zijn, die reeds bij het eerste verbond voor deze belofte gemaakt is, hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn (Ezechiël. 36: 28; 34: 30).

Jer. 31: 33 b) Zach. 8: 8

Ik zal hun tot een God zijn; niet zoals Hij de God is van het hele mensdom of als Hij de God was van Israël op een bijzondere wijze, maar zoals Hij de God is van Christus en van al de uitverkorenen in Hem en Hij is deze God, niet slechts als de God van de natuur en voorzienigheid, maar als de God van alle genade; Hij is hun Verbondsgod en in Christus en uit kracht van de verkiezende genade, hetgeen kenbaar is uit hun krachtdadige roeping; en als die God heeft Hij Zijn hart op hen gezet en hen voor Zich afgezonderd; Hij zaligt hen door Zijn Zoon, neemt hen aan tot Zijn kinderen en doet hen wedergeboren worden, rechtvaardigt en heiligt hen, laat Zijn Voorzienigheid over hen gaan, beschermt en bewaakt hen en zalig zijn zij die deel hebben aan dit gezegend verbond; zij hebben alles en ontberen niets goeds; zij hoeven geen vijand te vrezen, alle dingen werken samen tot hun nut en God blijft hun God, zowel in leven als in dood, zodat zij zich volkomen op Zijn liefde en macht mogen verlaten, alle nodige bijstand van genade verwachten en erop vertrouwen dat zij, in de betrachtingen van alle plicht en door alle beproevingen heen geholpen, deel zullen krijgen aan de eerste opstanding en de eeuwige zaligheid zullen genieten. Zij zullen Mij tot een volk zijn, niet zoals het hele mensdom is of de Joden op een meer bijzondere wijze waren, maar zoals al Gods uitverkorenen, hetzij Joden of heidenen; zij zijn het die God geliefd heeft met een bijzondere liefde. Zij die Hij in Christus verkoren, aan Hem gegeven en met wie Hij een verbond in Hem gemaakt heeft, die Christus door Zijn bloed zaligt van hun zonden en door Zijn Geest en genade roept en die zichzelf aan Hem overgeven, deze zijn een onderscheiden en bijzonder volk, een volk dat aan de Heere toebehoort, allen gerechtvaardigd in Christus en gewillig gemaakt in de dag van Zijn mogendheid op hun zielen.

God schreef eens Zijn wetten aan Zijn volk (vs. 10) en nu wil Hij ze in hen schrijven; Hij wil hun het verstand geven om Zijn wetten te kennen en te geloven; Hij wil hun het geheugen geven om ze te onthouden; Hij wil hun harten geven om ze lief te hebben en bewustheid om ze te erkennen. Hij wil hun moed geven om ze te belijden en macht om ze in toepassing te brengen. De hele toestand en inhoud van hun zielen zal een tafel zijn, beschreven met de wet van God. Dit is de grondslag van het verbond en wanneer deze gelegd is, zal men zijn plicht wijs, oprecht, gemakkelijk, graag, beslist, standvastig en getroost doen. Hij wil hun tot een God zijn; Hij wil alles voor hen doen wat God voor hen zijn en doen kan. Niets meer kan gezegd worden in duizend boekdelen, dan begrepen is in deze weinige woorden: "Ik zal hun tot een God zijn; zij zullen Hem tot een volk zijn; " Hem in alle dingen beminnen, eren, naleven en gehoorzamen. Zij zullen meer en meer bekend worden met hun God (vs. 11 b) Bij gebrek aan beter onderwijs zou de ene buur de andere leren God te kennen, indien zij bekwaamheid en gelegenheid hadden. Een overvloedige uitstorting van de Geest van God zal de dienst van het evangelie zo krachtdadig maken dat er een machtige vermeerdering en uitbreiding van christelijke kennis in mensen van allerlei soort zal zijn. O, dat deze belofte in onze dagen vervuld mag worden, dat de hand van God mag zijn met Zijn dienaren, dat grote getalen mogen geloven en tot de Heere gekeerd worden.

a) En zij zullen elkaar niet meer leren, ieder aan zijn naaste en ieder aan zijn broeder, zeggende: "Ken de Heere, " zoals bij het eerste verbond het geval was, waar bijzondere middelaars en profeten nodig waren om Mijn kennis te openbaren, want zij zullen Mij allen kennen van de kleinste tot de grootste onder hen.

Joh. 6: 45, 65; 1 Joh. 2: 27

Van de zuigelingen tot de vaders in Christus: zij zullen kennen, niet met een natuurlijke, maar met een geestelijke kennis; niet met een algemene kennis van God, dat Hij bestaat, maar met een bijzondere kennis van Hem, dat Hij hun God is, niet met een wettische maar met een evangelische kennis van Hem in en door de schepselen, in Christus en dat niet slechts beschouwelijk, maar rechtstreeks en uit ervaring; met een kennis die vergezeld gaat met geloof in, vrees voor en liefde tot Hem en een blijmoedige gehoorzaamheid aan Zijn wil. De kennis van de Heere onder de bedeling van het Nieuwe Verbond is groter dan onder de voorgaande bedelingen; het onderwerp daarvan is duidelijker. God is meer bekend in de personen van de Vader, Zoon en Geest, in de volmaaktheden van Zijn natuur, in Zijn namen en hoedanigheden, in Zijn Zoon; zij aan wie deze kennis meegedeeld is, zijn talrijker; deze kennis is niet beperkt tot de Joden, maar ook aan de heidenen gegeven en dit alles moet toegekend worden aan een ruimere uitstorting van de Heilige Geest!

In al het tijdelijke en eindige is een groot verschil tussen mensen. In een hoeveelheid van schakeringen openbaart zich de altijd weerkerende tegenstelling van het menselijk leven tussen groot en klein. Hier gelden niet alleen de maatschappelijke verschillen, de uiterlijke voorrechten, zij zijn afhankelijk van en worden beheerst door het grote onderscheid dat in de menselijke vermogens en vatbaarheden zelf bestaat. Zo keert dan op ieder gebied en met velerlei overgangen van het ene gebied op het andere, de voortdurende tegenstelling terug van kleinen en groten. Er is een gebied, waarop die tegenstelling niet bestaat. Het is het gebied van de Heilige Geest, het gebied van het eeuwige. Waar God zelf tot de harten spreekt, daar ontvangt ook het kleinste een goddelijke wijding en een eeuwig karakter; daar wordt ook de kleine een door God geleerde; daar is tussen hem en de wijze en verstandige evenmin onderscheid als tussen hem en de aanzienlijke en machtige. De grote naar de wereld is niet groter dan hij; en de kleine is niet kleiner dan de grote, die door God is onderwezen. Hier bestaat de ware gelijkheid. Tot de waarachtige Godskennis baat ons alle geleerdheid niet, evenmin als rijkdom en aanzien. Niet alsof enige van deze voorrechten hun waarde verloren. Integendeel, zij krijgen die pas werkelijk, wanneer zij die hogere wijding, die doop van de Heilige Geest ontvangen hebben. Die Geest leert geen wereldverachting, maar verheerlijking van die wereld door de gemeenschap met God. Alleen in datgene, wat die wijding geeft is geen onderscheid. In de eerste ware toenadering tot God en toewijding aan God ligt reeds de volheid van het eeuwige leven; in de eerste geestelijke zegen ligt reeds al de rijkdom van het Verbond van de genade. Reeds aan de armen van geest, die nog niets anders zijn dan dit en niet anders kennen dan hun armoede, behoort het koninkrijk van de hemelen. Dit is de waarheid in de gelijkenis uitgesproken, dat zij die de hele dag in de wijngaard van de Heere hadden gewerkt, toch op de dag van de afrekening hetzelfde loon ontvingen als de in het laatste uur gehuurden. Het ene talent is onuitputtelijk. Dat talent wordt dan ook niet door mensen gegeven. Het kan in een veelheid van menselijke krachten en werkzaamheden zijn waarde openbaren en alle natuurlijke gaven in geestelijke veranderen, op zichzelf staat het niet in de macht van de mensen om het toe te delen. Hier geldt het paulinische: het is niet van degene die loopt, noch van degene die wil, maar van hem over wie God zich ontfermt. Wat de mens bijdraagt aan de gave van God is immers slechts de buitenste schors, de bolster, die de kern omvat. Het talent van de godsdienstleraars bestaat geenszins in het fatsoeneren, naar

vatbaarheid en begrip van de mensen, van een toereikend stelsel waarmee hij, zo goed hij kan, zich in de wereld op zijn plaats zal vinden en haar verschijnselen en zijn eigen ervaring zo goed mogelijk verklaren en beheersen. Nee, het bestaat erin altijd heen te leiden naar de binnenste kern, naar hetgeen in de godsdienst onbeschrijfelijk en onmededeelbaar is, naar "die haven van de mystiek, " zoals zij trots zeggen, die in hun dwaze overmoed menen het laatste woord van het wereldraadsel gevonden te hebben en niet inzien of voelen dat dit laatste woord juist het onuitsprekelijke is. Zij zullen niet meer zeggen een ieder tot zijn naaste of een ieder tot zijn medeburger: ken de Heere. Geen nationale godsdienst meer, geen onderwerping van het eeuwige aan de tijdelijke, zelfs wettige vorm, die het aanneemt. Niet in een vaderlandse kerk op zichzelf, maar in hetgeen in die vaderlandse kerk uit God is en naar God leidt, zal zich het eeuwige verbond openbaren. Ook niet in de broederlijke gemeenschap op zichzelf. Geen lidmaatschap van enige bijzondere kring, al is ook dat lidmaatschap oprecht en welgemeend, geen kring van vrome huisgenoten of gelijkgezinde vrienden verschaft die hogere kennis, die ware godgeleerdheid. Zij zullen niet meer zeggen, een ieder tot zijn broeder: ken de Heere. Een ieder wordt verwezen naar die godstaal in zijn binnenste en om hem daarheen te verwijzen, behouden al deze dingen, vaderlandse en huiselijke en broederlijke godsdienstgemeenschap, kracht en waarde. Niet buiten dit doel. Integendeel, stelt men ze in de plaats van dat doel, dan vormen zij zelf een afgodische eredienst. Zij zullen Mij allen kennen van de kleinste tot de grootste onder hen. In deze persoonlijke godskennis, gegrond op de rechtstreekse werking van God in het hart, ligt ook de grond en de waarborg voor alle broederlijke gemeenschap en geestelijke kerkorde. Daardoor pas wordt de bedoeling van het Oude Verbond bereikt en een volk van priesters de Heere gewijd.

Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken (Jes. 33: 24).

De schrijver wil juist niet zeggen dat God in de aangehaalde profetie het Oude Verbond, dat Hij vroeger als "niet onberispelijk" heeft voorgesteld, minacht. Veeleer zijn het juist de leden van het oudtestamentische Verbond, die hier berispt worden. De berisping valt echter zeker volgens het inzicht van de schrijver en in de zin van de profetie van het Oude Testament op het Verbond zelf terug en daarmee is duidelijk genoeg de gebrekkigheid van het Oude Verbond uitgesproken, wanneer gezegd wordt dat het Nieuwe Verbond niet meer zijn zal zoals het Oude. Zoals men zien kan uit de berisping die de leden van het Oude Verbond ontvangen, was in dit Verbond geen voorzorg genomen, waardoor de verbreking van het Verbond en de noodzakelijk daarop volgende verwerping van het Verbondsvolk had kunnen verhoed worden; daarentegen bestaat de uitnemendheid en volmaaktheid van het Nieuwe Verbond erin dat daarin zo’n voorzorg zal worden genomen, dat het een onverbreekbaar Verbond kan zijn. Wat dit Verbond onverbreekbaar maakt, zegt de verdere inhoud van de profetie in drie beloften. De eerste is: in het Nieuwe Verbond zal God Zijn Verbondsvolk Zijn wetten in het verstand geven en die schrijven op de tafelen van hun harten. Zij zullen niet meer uiterlijk tegenover de wet van God staan, maar God zelf zal er zorg voor dragen dat Zijn wet voor al de leden van het Verbond een innerlijke wet wordt, opdat zij allen Hem niet alleen kennen, maar zich ook innerlijk gedreven voelen om de wil van God te vervullen. De wetten van God zullen een levendig werkzame macht over de harten zijn; zo zal dan een schennis van de plichten van het Verbond en een verbreking van het Verbond een onmogelijkheid worden; God zal voortdurend aan de leden van het nieuwtestamentische Verbond als hun God en zij wederkerig als Zijn volk, tot elkaar behoren. De tweede belofte is nauw met de eerste verbonden, maar toch is zij juist niet als een gevolg van de eerste te beschouwen; men zou evengoed een omgekeerde verhouding kunnen aannemen. Zij maakt ons namelijk bekend dat in het Nieuwe Verbond niet meer de één de ander zal leren en

vermanen, zeggende: "ken de Heere", daar allen klein en groot, God zullen kennen: het onderscheid tussen godgeleerden en leken zal ophouden, terwijl allen zonder onderscheid door God zelf onderwezen zullen worden. Wij hebben hierbij natuurlijk niet aan een enkel theoretische godskennis te denken, maar aan een levendige persoonlijke omgang, aan een innige vertrouwelijkheid met God. Hieraan moet natuurlijk voorafgaan dat de wetten van God in de harten geschreven zijn, maar aan de andere zijde heeft dit ook als gevolg dat de wet in het binnenste van de harten geschreven wordt het ene is met het andere ten nauwste verbonden. De derde belofte is die van de genade van God en van de vergeving van de zonden; zij wordt aangehaald als een samenvatting van de beide eersten, omdat Gods genade bij de stichting van het Nieuwe Verbond de zonden, die tot hiertoe gepleegd zijn, vergeven zal; daarom zullen de wetten van God in de harten van de leden van het Nieuwe Testament leven en daarom zullen zij allen God kennen en met Hem omgaan; want pas dan zullen zij allen God kennen en voor Zijn aangezicht wandelen, wanneer Hij over ons zondaren Zijn aangezicht genadig laat lichten. Deze waarheid is reeds geopenbaard in het woord dat door Jeremia gesproken is; reeds daarin wordt de vergeving van de zonden de voornaamste daad van God in het Nieuwe Verbond genoemd, waarvan al het andere het gevolg en de vrucht is. Men moet er wel op letten dat de schrijver de aanwijzing van de gebrekkigheid van het Oude en de uitnemendheid van Nieuwe Verbond ontleent aan een profetie uit de schriften van het Oude Verbond. In het Oude Verbond zelf zijn betere beloften gegeven, die voor het Nieuwe Verbond gelden; zij zijn echter niet van toepassing op het Oude Verbond, maar zij wijzen uitdrukkelijk op een nieuw en beter Verbond, ver boven het Oude verheven. Het is dus en dit is van groot belang omdat men proselitische lezers moest overtuigen van de uitnemendheid van het Oude Verbond boven het Nieuwe, niet de schrijver, ook niet alleen het woord dat door Christus gesproken is, maar veeleer het woord van God in het Oude Verbond zelf dat de onvolkomenheid van het Nieuwe uitspreekt. Het Oude Verbond wil zelfs niet gehouden worden voor volmaakt en op de duur voldoende; het is daarom ook geen loochening, maar een erkentenis van de goddelijke heerschappij in het Oude Verbond, wanneer men de gebrekkigheid van het Oude en de uitnemendheid van het Nieuwe Verbond verdedigt.

Hieronder moeten alle soorten zonden worden verstaan, erfzonde en directe zonde, zonden voor en na de bekering, alle zonden behalve die tegen de Heilige Geest en aan deze is Gods verbondsvolk nooit schuldig; deze zonden gedenkt God niet meer. Hij werpt ze achter Zijn rug en in de diepte van de zee, zodat als men ze zoekt ze niet gevonden zullen worden, God zal hen nooit daarvan beschuldigen of hen daarvoor straffen. Dit is een andere spreekwijze om de vergeving van de zonde uit te drukken en het Nieuwe Verbond is van het Oude, of de voorgaande bedeling onderscheiden door het feit dat in het laatste, hoewel er veel afbeeldende slachtoffers en een afschaduwende wegneming van de zonden waren, echter jaarlijks weer gedachtenis van de zonde plaats had.

Als men hier denkt aan ongerechtigheden en overtredingen van het verleden, in de veronderstelling dat, wanneer die eenmaal vergeven zijn, nu heiligheid en gerechtigheid daarvoor in de plaats treden, dan zou men het hele Nieuwe Verbond tot een illusie maken, voor zondaren d. i. voor mensen niet bruikbaar. Nee, het mysterie bestaat juist in de zedelijke paradox van het evangelie, die wijsheid van God, die voor de mensen dwaasheid is, dat de genade van God de ongerechtigheden en overtredingen overdekt, beheerst, ze schijnbaar onaangeroerd laat en zij zelf er niet door wordt aangedaan. Niet alsof de zonde ooit ophield zonde te zijn, het God onverschillig laat en de mens die zondigt, kon ophouden het voorwerp te zijn van Gods heilige toorn! Geenszins: maar er wordt als het ware een terrein gezocht buiten de zonde om, d. i. buiten de actuele toestand van de mens, een terrein in Zijn ideale bestemming en goddelijke voorbeschikking en op dit terrein wordt de mens geplaatst, opdat

hij daar vijand zal worden van zijn eigen natuurlijk bestaan, van dat natuurlijke ik, waarin de zonde zetelt en bestrijder van zijn eigen natuurlijk leven. Hem wordt door de goddelijke genade een nieuw leven gegeven, opdat hij door de krachten van dat levens het oude leven zou kunnen doden. Opgegeven wordt de voor dit doel, de bestrijding van de zonde onvruchtbare, maar toch met het oog op andere doeleinden noodzakelijke poging om met de mens een verbond te sluiten, waarin hij zelf iets zou moeten meebrengen en meewerken uit eigen kracht. De ongerechtigheden bij overtredingen, hoewel veroordeeld door de wet van de Heere en de mens schuldig stellend tegenover Hem, worden in het Nieuwe Verbond de voorwerpen van het goddelijk medelijden. God eist niets meer van de mens, maar geeft hem alles. God beschouwt de zondaar meer als ellendig dan als schuldig. Niet alsof zijn schuld niet echt zou zijn, maar in de schuld ziet Hij ellende. Dat de mens zich vruchteloos aftobt om uit de noodlottige tovercirkel van zonde en straf en straf en zonde te komen en het hem niet lukt, dat wordt in het Nieuwe Verbond aanleiding en grond van zijn verlossing, Zijn eigen onmacht dus. De onmacht heeft eerst voor de dag moeten komen door de wet vóór de ondoorgrondelijke diepte van de goddelijke barmhartigheden jegens de zondaar kon blijken. Wel zijn die barmhartigheden van eeuwigheid, wel was ook de wet gegeven met het oog op de belofte en is deze belofte de openbaring van de eeuwige vredesraad van God jegens mensen, door geen zonden te vernietigen, doch geopenbaard d. i. in de geschiedenis verwezenlijkt, is die raad van God slechts door het Nieuwe Verbond. Het wezen dus van dit Verbond, de eigenlijke heilsverkondiging bestaat erin dat God de ongerechtigheden van Zijn volk genadig is en hun overtredingen geenszins meer gedenkt. Van Zijn volk! Hier kunnen we niet aan voorbijzien. Dit is niet in strijd met de algemene evangelieverkondiging: God heeft in Christus de wereld met Zichzelf verzoent, door haar haar zonden niet toe te rekenen (2 Kor. 5: 19). Het heil is in Christus objectief voor de wereld verworven. Evenals de hele toestand van zonde en dood een collectieve toestand was, een vervreemding van de mensheid van God en een openbaring van Gods toorn over de zondige mensheid, zo is ook, in Christus, de mensheid als één lichaam met God verzoend (Vergel. Rom. 5: 18, 19). Maar wat voor het geslacht bereikt is en dus voor de individu slechts als beginsel en kracht (potentieel) bestaat, moet in het leven van de individu tot historische werkelijkheid worden en daardoor pas wordt het ook in het geslacht tot historische werkelijkheid, wordt het potentiële actueel; het ideale, Gods raad, wordt tot geschiedenis. Daarom wordt hier als kenmerkend eigenschap van het volk van God opgegeven en wel als iets waarin de overige, vroeger genoemde, voorrechten gegrond zijn, dat God hun ongerechtigheden genadig is en hun overtredingen geenszins meer gedenkt. De toestand van hen, die niet tot dit volk behoren, is en blijft een toestand van toorn (Joh. 3: 36). Zij blijven in de noodlottige cirkel van zonde en straf, straf en zonde zonder dat het beginsel in hen is gelegd en de kracht in hen bestaat waardoor die cirkel verbroken wordt. Hun ongerechtigheden verwijderen Gods aangezicht van hen, hun overtredingen blijven voor Hem bestaan. Maar zij die Christus door het geloof zijn ingeplant, zijn begenadigden van God; hun ongerechtigheden is Hij genadig, aan hun overtredingen denkt Hij niet meer. Niet alsof er onrechtvaardigheid was in God. Want wat Hij in hen liefheeft en spaart en bewaart, is niet die mens, die ongerechtigheden bedrijft en in overtredingen leeft. Integendeel, deze wordt door de harde kastijdingen van de liefde aan de dood overgegeven. De Heer tuchtigt wie Hij liefheeft. Altijd beginnen Zijn oordelen met Zijn huis. De zonden van de Zijnen worden hun bezocht, niet in kinderen of kindskinderen naar het troostrijke woord dat voorafgaat bij Jeremia (vs. 29 en 30; Verg. Ezechiël. 18: 1vv.), want de genade overtreft en vernietigt steeds alle gevolgen van de zonde, in persoonlijke ervaringen die door hen als oordelen van God erkend, in het geloof goedgekeurd en aangenomen worden en daardoor tot waarachtige boete leiden. Zo is dan in het geloofsleven zelf, in hun verzoend zijn met God door Christus de waarborg gelegen van de overwinning van de zonde en blijkt dus in hun leven hoe de goddelijke genade, de goddelijke gerechtigheid niet uitsluit, maar integendeel die bevat en

daaruit ontspruit. Wat God toch in Zijn volk liefheeft, dat is de eeuwige Zoon en hun ongerechtigheden en overtredingen worden niet in hen verontschuldigd, maar integendeel ten dode gedoemd en uitgedelgd.

Als Hij, God de Heere, bij het begin van deze tekst (vs. 8) zegt: "Een nieuw verbond wil Ik oprichten", dan heeft Hij het eerste, dat Hij door Mozes opgericht heeft, oud gemaakt, Hij verklaart het voor oud, omdat toch het woord "nieuw" deze tegenstelling in zich besluit. Wat nu oud gemaakt is en verouderd, bijna de grijsheid ingetreden en dus afgeleefd, is niet ver van de verdwijning, om uiteindelijk geheel te vergaan.

Sedert het Nieuwe Verbond in het bloed van Jezus Christus gesloten is, leeft het Oude nog slechts schijnbaar in de gedachte van de Israëlieten; in werkelijkheid behoort het tot de afgelopen geschiedenis en is het gestorven en begraven. De verhouding van de psalmisten en profeten tot de wet van Mozes kan niet juister beoordeeld worden dan zo dat reeds in hun dagen het Oude Verbond "oud en verouderd" was. Hoe zou ook anders zo’n tegenstelling met hun eredienst mogelijk zijn, zoals in 1 Sam. 15: 22 Ps. 40: 7; 50: 8-9; 51: 18 Spr. 21: 3 Hos. 6 Jer. 7: 21 en overal in de profetieën onze aandacht trekt. Het is daar overal alsof wij reeds het laatste uur van het Oude Verbond horen slaan; het tweede Verbond worstelt reeds met het eerste om het bestaan en schudt aan zijn grijs lichaam. Maar in de tijd van onze schrijver was deze wording van het nieuwe en deze sloping van het oude reeds lang beëindigd; het Oude Verbond was gestorven en het Nieuwe opgestaan; het eerste lag in alle heerlijkheid van de tempeldienst, die nog slechts weinige jaren zou bestaan, op het praalbed; dit leidde in alle nederigheid de gemeente van Christus op tot een hemels leven, dat naar boven heen wijst. Toch waren de lezers geneigd zich te laten verblinden door de uiterlijke glans van het Jodendom en daarentegen zich te ergeren aan de arme kruisbanier van de christelijke gemeente.

God zelf heeft door in het profetisch woord te spreken van een Nieuw Verbond daarmee over het Oude het oordeel uitgesproken. Hij heeft het eerste oud gemaakt, eigenlijk oud verklaard. Van de eerste overtreding af is de kracht van het verbond gebroken. Een verbond, in wederkerigheid gegrond, is innerlijk verbroken, zodra de kracht aan de ene partij ontbreekt om het te behouden. Wanneer God spreekt van een Nieuw Verbond, dan verklaart Hij daarmee wat in het wezen van de zaak bestaat. Maar Zijn verklaring is een oordeel. Dat wezen van de zaak wordt als Zijn oordeel voorgesteld. Dat oordeel zal openbaar worden in de werkelijkheid en daarmee wordt de zaak zelf in haar wezen bekend. Dit tweeledige, dat in de grond één zaak is, van twee zijden beschouwd, wordt door de twee woorden uitgedrukt: wat oud gemaakt is en verouderd. Verouderen is de openbaring van het verminderen en van lieverlee ontbreken van levenskracht. Maar hoe komt dit verminderen en ontbreken, tenzij van Hem die de levenskracht onttrekt, die doodt of levend maakt. En wat is het einde van die onttrekking en vermindering? De dood zelf: de verdwijning. Wat oud gemaakt is (door God) en verouderd is (in zichzelf), is nabij de verdwijning. Zó met de mens, zó in de mensheid; zó met al het geschapene, in de stoffelijke en zedelijke wereld. Zó dus ook met de machten die de geschiedenis beheersen met instellingen, wetten en zeden. Zo verwelkt alles wat gebloeid heeft, maar laat de kiem na van nieuwe levenskracht en nieuwe ontwikkeling. Zo gaat het Oude Verbond over in het Nieuwe en wordt de tempel van Jeruzalem vervangen door de gemeente, die er haar eerste wijding in heeft ontvangen. "Gij breekt de tempel af, maar in drie dagen bouw Ik hem weer op". Zo had Hij gesproken die het Verbond is van het volk, de eenheid van het Oude en van het Nieuwe.

HOOFDSTUK 9

DE TABERNAKEL VAN HET VERBOND EN HET LEVITISCHE OFFER, EEN VOORAFSCHADUWING VAN HET HOGEPRIESTERLIJK AMBT VAN CHRISTUS

Nu had dan wel, om thans op het punt dat in hoofdstuk 8: 4 aangehaald is, terug te komen, ook het eerste onder Mozes opgerichte verbond (hoofdstuk 8: 7 en 13), rechten van godsdienst, rechten betrekking hebbend op goddelijke instellingen (vs. 6) en het wereldlijk heiligdom (vs. 10), zoals zij overeenkwamen met het wereldlijk heiligdom dat voor de godsdienst gegeven was.

a) Want, om eerst wat nader te spreken over dit heiligdom, zoals Mozes het moest maken volgens het beeld dat hem op de berg getoond was 2Ki 25: 17, er was een tent ingericht, namelijk de eerste, waarin de kandelaar stond 1) (Exod. 25: 31) aan de westzijde (Exod. 40:
en de tafel met de toonbroden aan de noordzijde (Exod. 25: 22; 40: 22); deze tent werd het heilige genoemd (Exod. 26: 23

Exod. 26: 1; 36: 1

De kandelaar is het licht in de tent van de HEERE; een licht toebereid uit de olie, het vette van de aarde en versierd uit de schoonste en rijkste pracht van de plantenwereld. Als een aards en menselijk licht laat de HEERE Zich toebereiden, Hij die onder Zijn volk en op aarde woont. Wel is in de eigenlijkste zin Zijn plaats in het allerheilige, dat donker is en daarmee toont Hij dat Hij het aardse licht niet nodig heeft, daar het licht oorspronkelijk van Hem komt (Ps. 36: 10). In zoverre dus als de HEERE in de donkerheid van het allerheilige woont, verschijnt Hij in Zijn goddelijk licht, maar in zoverre de kandelaar brandt en zijn licht verspreidt in Zijn heiligdom, belooft Hij dat Hij uit Zijn onbereikbaar licht uittreden en in het licht van de mensen binnenkomen wil.

Maar achter het tweede voorhangsel, dat zich binnen in het heiligdom bevindt (Exod. 26:
en van het eerste wel te onderscheiden is (Exod. 36: 35, 37v.), was een tent, genaamd het heilige der heiligen, het allerheiligste (1 Kon. 6: 16).

Waren er, mag men vragen, meer dan één voorhangsel? De Heilige Schrift spreekt maar van één (Exod. 26: 31). Daar was wel een neerhangend kleed voor de deur van de tent, maar dat wordt een voorhangsel genoemd; er was niets meer dan één voorhangsel in de tabernakel, noch in de tempel van Salomo: maar in de tweede tempel, waaronder de apostel leefde, waren er twee voorhangsels, die het heilige van het heilige der heiligen afscheidden; op het binnenste van deze twee wordt hier door de apostel gedoeld; en de Joodse schrijvers beweren voortdurend dat er twee voorhangsels waren tussen de gemelde plaatsen en dat jaarlijks twee nieuwe werden gemaakt. Dus wordt er gezegd dat wanneer de hogepriester op de grote Verzoendag met het reukwerk het heilige der heiligen binnenging, hij dan ging in de tempel, totdat hij kwam tussen shette happarochoth, de twee voorhangsels die het heilige afscheidden van het heilige der heiligen en dat er een ruimte van een el daartussen was. De reden van deze twee voorhangsels kunnen wij zien uit het bericht dat Maimonides over deze zaak geeft. In de eerste tempel was een muur, die het heilige van het heilige der heiligen afscheidde, ter dikte van een el; maar toen zij de tweede tempel bouwden, werd eraan getwijfeld of de dikte van de muur afgenomen was van de ruimte van het heilige of van het heilige van de heiligen; om die reden maakten zij het heilige der heiligen twintig volledige ellen groot en zij lieten een ruimte van een el tussen het heilige en het heilige der heiligen en zij bouwden geen muur in de

tweede tempel, maar maakten "shetthe parochoth", twee voorhangsels; één aan de zijde van het heilige der heiligen en het andere aan de zijde van het heilige en lieten tussen deze beide een ruimte van een el, zoals de dikte van de muur die er in de eerste tempel was; maar in de eerste tempel was slechts één voorhangsel, zoals gezegd wordt in Exod. 26: 33 : "en het voorhangsel zal u een scheiding maken tussen het heilige en het heilige der heiligen. " En met dit verhaal stemmen andere Joodse schrijvers overeen. De ruimte tussen de twee voorhangsels wordt door hen genoemd tarkesn, vanwege de moeilijkheid en verbijstering die deze zaak hun maakte. Dit voorhangsel of deze voorhangsels kunnen opgevat worden als afbeeldingen van de zonde van de mensen, die scheiding maakt tussen God en de mensen en hen buiten de hemel sluit, maar door de dood van Christus weggenomen is, toen het voorhangsel in tweeën scheurde, zodat er nu een open weg naar de hemel is. Christus is daar ingegaan door Zijn eigen bloed en de gelovigen hebben vrijmoedigheid om nu door geloof en hoop in te gaan en zullen hierna persoonlijk daarin gaan; of anders kan dit voorhangsel betekenen de ceremoniële wet, die scheiding maakte tussen Joden en heidenen en vernietigd is door de dood van Christus; of liever was dit voorhangsel een afschaduwing en afbeelding van het vlees of de menselijke natuur van Christus, genaamd het voorhangsel van Zijn vlees (hoofdstuk 10: 20).

Met een gouden wierookvat, waarmee de hogepriester op de grotenVerzoendag het heilige der heiligen moest bewieroken (Lev. 16: 12), volgens de betekenis van het Griekse woord, die thans bijna algemeen wordt aangenomen, het "gouden wierookaltaar", dat weliswaar voor het voorhangsel (vs. 3) staat, maar toch tot het heilige der heiligen gerekend wordt (Exod. 30: 1v.
40: 26v. ; 1 Kon. 6: 20, 22 en de ark van het verbond, rondom met goud overdekt 1) (Exod.
10v. ; 40: 20v., waarin "1Ki 8: 9 de gouden kruik of urn met het manna lag (Exod. 16: 32,
en de staf van Aäron, die gebloeid had (Num. 17: 10) en de tafelen van het verbond; de laatsten in de ark zelf, maar de beide eersten naast of aan de zijde van de ark (Exod. 34: 29; 2 Kron. 5: 10

Deze wordt de ark van het Verbond genoemd, omdat de tafelen van het Verbond, naderhand vermeld, daarin lagen en dat zij rondom met goud overdekt en belegd was, is zeker op te maken uit Ex. 25: 11, waar gezegd wordt dat zij overtrokken was met louter goud van binnen en van buiten en het feit dat de ark binnen het voorhangsel en in het heilige der heiligen was, wordt duidelijk in Ex. 40: 21 en 2 Kron. 5: 7 Dat deze ark ontbrak in de tweede tempel, wordt algemeen toegestaan, maar wie haar wegnam, waar zij gebracht is of wat van haar geworden zij, daaromtrent zijn de gevoelens van de Joodse schrijvers verschillend; sommigen zeggen dat zij door Nebukadnezar naar Babel weggevoerd werd samen met de kostelijke vaten van het huis van de Heere (2 Kron. 36: 10); anderen zeggen dat de profeet Jeremia haar nam en verborg in een hol van de berg Nebo; maar de meest aangenomen hypothese is dat zij verborgen werd door koning Josia in een diepe en verborgen plaats, die Salomo tot dat doel onder de grond had doen bouwen, omdat hij wist dat de tempel zou verwoest worden en dikwijls wordt in de Joodse schriften gezegd dat zij verborgen was onder de vloer van een plaats in de tempel, genaamd "de houtplaats. "

En bovenop deze ark van het verbond stonden de cherubijnen, deze dragers van de goddelijke heerlijkheid (Lev. 16: 2; 1 Sam. 4: 4; 2 Kon. 19: 15
die het verzoendeksel
overschaduwden (Exod. 25: 18); hierover, over de dingen die hier van vs. 2-5 voor ons opgesomd worden, zullen wij nu niet in bijzonderheden treden, omdat het buiten onze roeping ligt om deze stukken alle in het bijzonder naar hun nadere gedaante en symbolische betekenis te verklaren.

Het eerste verbond, zegt de schrijver, was nu weliswaar op zijn wijze zeer godsdienstig ingericht; het had godsdienstige verordeningen van positieve wettelijke kracht, die rustten op goddelijke openbaring, op openbaring van de goddelijke wil. Het had een wereldlijk heiligdom, d. i. een heiligdom dat, wat de stof aangaat waaruit het bestond en de plaats die het innam en de aard en de wijze van zijn bediening, tot de tegenwoordige stoffelijke wereld behoort. Doch dit "maar, " dat reeds wordt gevonden in de uitdrukking "wereldlijk" en in vs.
letterlijk wordt geschreven, komt in vs. 11v. tot de positieve uitdrukking waarnaar het vanaf vs. 6 zocht, door de ontkenning die in de uitdrukking ligt. In vs. 6-10 begint de schrijver eerst te spreken over de bepalingen van de godsdienst en hij begint dadelijk te bewijzen dat het Oude Testament ook een heiligdom had en wel één van wereldlijke aard.

Als de lente gekomen is, zeggen wij: "de winter is voorbij", al blijft ook soms nog enige weken in de lente de sneeuw liggen. In deze zin zegt de schrijver: "zo had dan ook wel het eerste verbond voorschriften voor de godsdienst en het wereldlijk heiligdom, hoewel de tempel er nog stond en er zelfs nog geofferd werd; daar echter het Nieuwe Verbond reeds bestond, behoorden de tempel en de offerdienst reeds tot het verleden. Het geloof van de christen ziet scherper dan zijn lichamelijk oog. Terwijl nu echter de schrijver met ons in de geest het Joodse heiligdom binnentreedt en ons een blik laat slaan op zijn heerlijkheid, beschrijft hij ons niet de tempel zoals hij toen voor de ogen van zijn lezers stond, maar gaat met voorbedachte rade terug tot de oorsprong, de eerste inrichting van de tabernakel onder Mozes. Er ontbrak in de toenmalige tempel reeds menig stuk dat hier genoemd wordt, b. v. de ark van het verbond Ezr 6: 15, zodat de lezer hieraan reeds kon bemerken dat waar was wat in hoofdstuk 8: 13 over het Oude Verbond gezegd is: "het verbond, dat nu oud gemaakt is en verouderd en nabij de verdwijning". Maar ook in zijn eerste oorspronkelijke reinheid en volkomenheid was het oudtestamentische heiligdom slechts een voorafschaduwing en de priesterdienst onvolmaakt.

Deze dingen nu (juister uitgedrukt: "echter waren zo ingericht, het heiligdom naar zijn beide hiervoor genoemde gedeeltes met de gereedschappen die bij elke afdeling in het bijzonder behoren voor alle toekomende tijden a) en zo gingen de priesters, zoals het ook tegenwoordig in de tempel geschiedt, voortdurend de eerste tent binnen (vs. 2) om de erediensten, zoals in Exod. 30: 6vv. voorgeschreven is (Luk. 1: 8), te volbrengen, tweemaal per dag aan het reukaltaar (vs. 4).

Num. 28: 3

a) Maar in de tweede tent, in het heilige der heiligen (vs. 3), ging, naar het voorschrift in Exod. 30: 10 Lev. 16: 1vv., alleen de hogepriester eenmaal per jaar naar binnen, namelijk op de grote Verzoendag, niet zonder bloed, dat hij zelf offerde, nadat hij het bij het slachten van zijn eigen zondoffer en van het zondoffer voor de gemeente in het priestervoorhof opgevangen had, voor zichzelf en voor de misdaden van het volk, voor zonden door onwetendheid en dwaling begaan (hoofdstuk 5: 2; 7: 27

Hebr. 9: 25

Daarmee, met de instelling die het heilige der heiligen zo goed als ontoegankelijk maakt, wilde de Heilige Geest,
op wiens bevel en onder wiens ingeving de bepalingen van de wet die op de eredienst van Mozes betrekking hebben, zijn gemaakt (1 Petrus 1: 11), a) zeggen dat de weg van het heiligdom nog niet openbaar gemaakt was, dat de toegang tot het eigenlijke heiligdom van

God (hoofdstuk 8: 1; 6: 19) nog niet voor iedereen en op elk moment geopend is (hoofdstuk 19), zolang de eerste tent met het voorhangsel, dat haar van de tweede afdeling scheidt, maar dat bij de dood van Jezus doorgescheurd is (vs. 3 MATTHEUS. 27: 51), nog bestond. 2)

Joh. 14: 6

Dit toont dat de Heilige Geest bestond en in wezen was onder het Oude Verbond, dat Hij een onderscheiden persoon in de Godheid is, aangezien hier een persoonlijke daad aan Hem wordt toegeschreven; dat Hij waarachtig en eigenlijk God is, de God, Wiens dienst de priesters in de tabernakel verrichtten, door wie Mozes vermaand werd alles in de tabernakel te maken naar het hem getoonde voorbeeld en die de hogepriester waarschuwde om niet op elke moment binnen het voorhangsel te gaan; verder dat de Levitische inzettingen van God waren en een geestelijke betekenis hadden; dat de heiligen van het Oude Verbond niet zonder kennis van de geestelijke betekenis van die dingen waren en dat de Heilige Geest de gever en oorzaak van die kennis was.

Deze tekst lijkt mij dat vertroostend leerstuk te leren, dat echter door vele zeer brave, waardige en geleerde christenen niet wordt geloofd, dat wanneer de vromen sterven, zij niet in een staat van slaap vallen en daarin blijven tot de opstanding, maar dat rechtstreeks na hun dood hun zielen naar de hemel gaan en naar de plaats waar onze verheerlijkte Zaligmaker is en daar waarachtig zalig zijn in het genot van Christus en van God. Ik zeg, deze tekst schijnt deze leer te vervatten, omdat ik die anders niet kan verstaan dan in de veronderstelling dat deze leer waar is. Dat de apostel onder het heiligdom hier niet verstaat het heilige der heiligen van de Joodse tabernakel of tempel zal redelijk geaccepteerd worden. Verder dat het niet kan betekenen het hemels Jeruzalem, waarin de verheerlijkte heiligen tot in eeuwigheid zullen wonen na de opstanding, is duidelijk, omdat de apostel hiervan niet kon zeggen dat het niet openbaar gemaakt was, zolang de eerste tabernakel bestond en omdat dezelfde apostel in deze zelfde brief wel zeer uitdrukkelijk zegt dat het openbaar was gemaakt in die tijd. Hij zegt (hoofdstuk 11: 10) dat Abraham, voordat de mozaïsche tabernakel gebouwd was, de stad, dat is het hemels Jeruzalem zelf verwachtte, waarvan God de kunstenaar en bouwmeester is. De apostel voegt erbij, aangaande Abel, Enoch, Abraham, Izaak, Jakob en Sara: "deze allen zijn in het geloof gestorven, zonder de beloften, dat is de vervulling van de beloften, verkregen te hebben, maar zij hebben die van verre gezien en geloofd en omhelsd en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen waren. Want zij die zulke dingen zeggen, tonen duidelijk dat zij een vaderland zoeken. Maar nu zijn zij begerig naar een beter, dat is naar het hemelse vaderland. Mozes zag op de vergelding van het loon. Anderen namen de aangeboden verlossingen niet aan, opdat zij een betere opstanding zouden verkrijgen dan de terugkering uit het graf in deze wereld. " Uit dit alles blijkt zeer duidelijk dat de weg tot de toekomstige staat van gelukzaligheid na de opstanding openbaar was aan de vromen, terwijl de tabernakel en tempel stonden. De apostel kan dan niet verondersteld worden in deze tekst te spreken van deze toekomstige staat na de opstanding. Dientengevolge moet hij met het heiligdom de hemel bedoelen, waar Christus nu is en waar de vromen nu zijn in een staat van gelukzaligheid tussen hun dood en hun opstanding, wanneer de apostel zegt dat de weg hiertoe niet openbaar gemaakt is, voordat die tabernakel weggedaan werd. Dat de weg tot het heiligdom toen niet openbaar was, werd aangeduid door het feit dat niemand, behalve de hogepriester alleen, in het heilige der heiligen mocht komen. In dat heilige der heiligen was de wolk van de heerlijkheid op het verzoendeksel en verbeeldde de persoonlijke tegenwoordigheid van God. Doordat het volk niet toegelaten werd om in de tegenwoordigheid van God te komen in de tabernakel, werd aangegeven dat de weg voor hen niet open was om in de tegenwoordigheid van God te gaan in de hemel, tussen de dood en de opstanding. Als de

apostel zegt dat de weg niet open was, is het duidelijk dat hij niet bedoelt dat de weg niet openbaar was voor onze Hogepriester Christus Jezus; de Heilige Geest kon dus met het binnengaan van de Joodse hogepriester in het heilige der heiligen nooit te kennen willen geven dat de weg van het heiligdom niet openbaar was voor onze Hogepriester. Omdat de weg in het heilige der heiligen open was voor de Joodse hogepriester, moet dat natuurlijk betekenen dat de weg in het allerheilige ook open was voor onze Hogepriester. En zoals de weg in het heilige der heiligen niet openbaar was voor het Joodse volk, zo was de weg naar de hemel op dat moment niet openbaar voor datzelfde volk. Wanneer de hogepriester in het heilige der heiligen ging, kon hij het volk achter hem niet naar binnen laten gaan, maar Christus, die ingegaan is in het heiligdom, dat is in de hemel zelf, heeft een eeuwige verlossing teweeggebracht voor ons, zodat wij, buiten ons lichaam, bij de Heere tegenwoordig zullen zijn. Wij hebben vrijheid om in te gaan in het heiligdom, door het bloed van Jezus.

Deze eerste voorhof, waarin de priesters altijd mochten komen (vs. 6), was een gelijkenis of afbeelding (hoofdstuk 11: 19), van die tegenwoordige tijd, zolang het Oude Verbond recht van bestaan had, waarin gaven en slachtoffers (hoofdstuk 5: 1) geofferd werden, die als zodanig beantwoordden aan hun vooraf schaduwend karakter, die degene die de dienst pleegde, niet konden heiligen (hoofdstuk 7: 19) naar het geweten, zodat zij het bewustzijn konden hebben nu werkelijk bereikt te hebben waarnaar zij gestreefd hadden, om zo met God verzoend en Hem aangenaam te zijn.

Wat beeldde die eerste tent af? Ik aarzel niet hierop dit antwoord te geven, waardoor het hier gebruikte voorzetsel (voor of tot) in dubbele zin gebruikt wordt en twee gedachten in één zinsnede worden uitgedrukt; die eerste tent, die tot in de tegenwoordige tijd moest dienen, was ook de afbeelding van deze tegenwoordige tijd. De tegenwoordige tijd is dan die waarin Christus tot ons is gekomen, zonder dat wij Hem reeds in het binnenste heiligdom achter het voorhangsel, in de hemel zijn gevolgd. Welnu, is dit het niet juist wat door de dienst in het heilige werd afgebeeld? Daar verkeerden dagelijks de priesters zonder onderscheid van rang en brachten er de gaven en offers van het volk. Daar geschiedde dus de dagelijkse godsdienst van het volk. De zich daar bevindende voorwerpen toonden aan, wij zagen het, de zaliging van het natuurlijke leven. Is het nu niet juist deze dienst die in de gemeente van de Heere vervuld is? Wat is daar symbolisch geworden? Is niet, door de dienst van Christus in deze wereld, deze wereld aan God gewijd? Is Hij niet door Zijn komst in de duisternis, het licht van deze wereld, zoals in het duistere heiligdom de gouden kandelaar brandde, als teken van het licht in de duisternis? Richt Hij niet Zijn priesterlijke tafel aan voor ons in deze wereld in het heilig avondmaal, dat niet als een afzonderlijke maaltijd moet beschouwd worden, afgescheiden van onze dagelijkse maaltijden, maar als de maaltijd van de gemeente, van die gemeente, die ook in haar huizen Christus opneemt en Hem als gast eert aan de huiselijke tafel? Is de voorstelling van de broden niet het symbool van het feit dat Christus in ons midden heeft gewoond, Hij eigenlijk Zijn tabernakel heeft opgericht, (Joh. 1: 14) al het onze, ons huiselijk en maatschappelijk leven, het Zijne is geworden? Voorwaar, de eerste tent was afbeelding en geen wezen en alles wat daarin plaats vond, was afbeelding van een toestand waarin het wezen van deze dingen openbaar zou zijn geworden, maar wees daardoor ook op die toestand als afbeelding van de toekomende tijd.

Daar zij alleen a) (slechts) bestonden uit spijzen en dranken (Rom. 14: 17 Kol. 2: 16) b) en verscheidene wassingen (2 Kon. 5: 14 Mark. 7: 4) en dergelijke rechtvaardigmakingen van het vlees, zoals de wet ze voorschrijft, behalve de gaven en offeranden die zulke inzettingen uitmaken, opgelegd tot op de tijd van de verbetering die met het beloofde Nieuwe Verbond (hoofdstuk 8: 8) zou beginnen (Hand. 15: 10 Gal. 4: 3, 9).

Lev. 11: 2 b) Num. 19: 7, enz.

Aan het einde van het vijfde vers verklaarde de schrijver dat hij hier niet de juiste betekenis van alle vroeger opgenoemde voorbeelden in het bijzonder wilde verklaren. Hij wijst echter de juiste betekenis aan van de beide hoofdafdelingen van de tabernakel zelf en zo begint hij dan in vs. 6, terwijl hij nu de bepalingen van de godsdienst (vs. 1) bij één van haar hoofdpunten aanhaalt, zo'n verklaring en laat die in vs. 8 ook werkelijk volgen. De gedachte, in dit vers uitgedrukt, is deze: door de verordening dat het heilige der heiligen, de zetel van God en de plaats waar Hij Zich openbaart, niet mag betreden worden, behalve op één dag per jaar, alleen door de Hogepriester en daarentegen de dagelijkse Levitische priesterdienst in het heilige plaats heeft en de toegang tot het heilige der heiligen daardoor wordt versperd en gesloten, spreekt de Heilige Geest uit dat zolang de Levitische priesterdienst bestaat, de onmiddellijke toegang tot God nog niet veroorloofd is. Er moet dus nog iets anders geschieden om een volkomen en directe gemeenschap met God te bewerken en mogelijk te maken, hetgeen reeds door de jaarlijkse dienst van de hogepriester op de grote verzoendag is voor afgebeeld.

Bij de beschrijving van de bouw van het heiligdom (vs. 2-5), heeft de schrijver zich niet gehouden aan de Herodiaanse tempel, maar aan de beschrijving die door Mozes gegeven is van het oorspronkelijke heiligdom, de tabernakel. Herodes heeft zich toch bij de verbouwing van de tempel velerlei veranderingen veroorloofd (slotw. bij 1 Makk. nr. 11), zodat men ook hieruit de waarheid kan zien van hetgeen in hoofdstuk 8: 13 gezegd is. Hier echter, waar hij van de uitoefening van de godsdienst spreekt, beschrijft hij ze als nog voortdurend. Deze handelingen toch waren dezelfde gebleven, evenals ook het tweevoudige van het heiligdom als heilige en heilige der heiligen, hoewel in een andere vorm, bewaard gebleven is.

Evenmin als de priesters van het Oude Verbond, volgens de wet van het heiligdom van het Oude Verbond, zelf niet tot God kunnen naderen (Lev. 16: 1), evenmin kunnen zij ook anderen een vrije toegang tot God verschaffen; slechts in het heilige mogen zij komen en daar in eerbiedige vorm God door hun priesterlijk werk eren. En zo is dit heilige een treffende afbeelding van de tijd van het Oude Verbond, waarin slechts een onvolkomen nadering tot God mogelijk was, waarin zelfs zij die het allereerst Hem konden naderen, nog door een voorhangsel van Hem gescheiden bleven. Ja, zelfs de enige onder hen, voor wie het allerhoogste, als hem alleen toekomend, weggelegd was, mocht zich altijd slechts zeer kort en slechts wanneer hij elke keer verzoening deed voor zijn zonden, in de onmiddellijke, maar toch nog slechts uiterlijk symbolische nabijheid van God wagen. Het hele karakter van de tijd van het Oude Verbond, van zijn godsdienst en zijn godsdienstig leven wordt dus door het heilige als in een gelijkenis voorgesteld. Dit symbool, dat het karakter van de hele tijd van het Oude Verbond voorstelt, doet ons ook zien dat de offers van het Oude Verbond, het voornaamste onderdeel van de priesterdienst, onvolmaakt waren en slechts een heel onvolkomen, uiterlijke nadering tot God mogelijk maakten. Daarbij noemt de schrijver nog andere godsdienstige inzettingen, die behalve de priesterdienst, nog bekwaam hadden kunnen maken tot de nadering tot God; maar ook zij zijn van hetzelfde karakter; alles samen is niets dan een menigte uiterlijke, vleselijke inzettingen.

EPISTEL OP DE VIJFDE ZONDAG IN DE VASTENTIJD: JUDICA

In deze brief zien wij onze Heere niet alleen als de onschuldige en reine, zoals in het evangelie van de Zondag, niet alleen in majestueuze rust door de haat van Zijn vijanden heengaan; maar wij zien Hem daar aangedaan met de hogepriesterlijke waardigheid. De beide

eerste verzen van onze tekst vertellen ons over Zijn intreden in de volmaakte tabernakel. Hij wordt ons voorgesteld, zoals Hij met Zijn eigen bloed binnengaat. In de twee volgende verzen worden ons de zalige gevolgen van al het lijden van Christus op aarde voorgesteld; en evenals het bloed in het eerste gedeelte van de tekst, in de hemel een eeuwige verlossing uitwerkt, zo wordt ons nu getoond wat een vrede en grote vrijheid datzelfde wonderbare middel op aarde in de harten en het geweten van de gelovigen teweegbrengt. Tenslotte verkondigt ons het laatste vers niet alleen wat het bloed van de Heere in de hemel bewerkt, maar ook hoe de gelovigen door de kracht van het bloed zelf de hemel ingaan en de beloofde erfenis verkrijgen.

Christus, onze Hogepriester: 1) door de heerlijkheid van Zijn offer, 2) door de werking van Zijn bloed.

Van het hogepriesterlijk ambt van Christus: 1) hoe dit reeds in het Oude Testament voor afgebeeld is, 2) hoe Christus het uitgeoefend heeft en nog uitoefent, 3) welke winst dat ambt ons geeft.

Het hogepriesterschap van Jezus Christus: 1) het altaar waarop Hij Zijn offer brengt, 2) het heiligdom waar Hij als priester regeert, 3) de zegen die Hij uitstort.

De verzoening van de zondige mensheid met God: 1) hoe zij bewerkt is door het bloed van Christus, 2) hoe zij kracht verleent voor de dienst van God, 3) hoe zij de eeuwige erfenis voor ons ontsluit. De reiniging van ons geweten; wij vertegenwoordigen ons 1) de dode werken, die ons geweten bevlekken, 2) het middel, waardoor wij van deze bevrijd kunnen worden, 3) de heiligmaking, die op de bevrijding volgt.

Van de eeuwige verlossing; 1) wie is de mens die haar verworven heeft? 2) wat is de prijs die er voor betaald is?
welke winst heeft zij aangebracht?

In hoeverre is onze Heere Jezus Christus de Middelaar van het Nieuwe Verbond? In zoverre Hij 1) het offer werkelijk brengt dat in het Oude Testament slechts voor afgebeeld wordt, 2) de gerechtigheid aanbiedt die in het Oude Testament wel geëist, maar niet gegeven werd, 3) ons de eeuwige goederen aanbiedt die in het Oude Testament beloofd worden.

Maar Christus is, a) in onderscheiding van de priesters van het Oude Testament (vs. 6 hoofdstuk 8: 5), die slechts tot voorafschaduwing dienden, de Hogepriester van de toekomende goederen, die tot de toekomstige wereld (hoofdstuk 10: 1; 2: 5; 13: 14) behoren. Hij is het die door Zijn hogepriesterlijke dienst deze aanbrengt en dan ook op hogepriesterlijke wijze bestuurt (hoofdstuk 8: 2). En nadat Hij bij Zijn lijden als het ware de hogepriesterlijke dienst van de Grote Verzoendag in het voorhof heeft vervuld (hoofdstuk 5:
7: 27
het begin van de tijd van de
verbetering (vs. 10), is Hij door de meerdere en volmaaktere tabernakel (vs. 6 en 8) heengegaan (hoofdstuk 4: 14). Deze is niet zoals het heiligdom van Mozes (vs. 2) met handen gemaakt (hoofdstuk 8: 2), dat is, om nader aan te duiden welke tabernakel hier bedoeld wordt, niet van dit maaksel (beter, zoals Luther eerst vertaald heeft, niet van deze schepping). Ik bedoel de tabernakel die niet tot deze aardse zichtbare wereld behoort, maar zich in de onzichtbare wereld aan de andere zijde bevindt, namelijk in de verblijfplaats van de hemelse legermacht (hoofdstuk 4: 14; 7: 26

Hebr. 3: 1; 4: 14; 6: 20; 8: 1

Niet door het bloed van bokken en kalveren zoals de levitische hogepriester (vs. 7 Lev. 15v., 12v.), heeft Hij Zich de intrede in het heilige verschaft, a) maar door Zijn eigen bloed, dat Hij in Zijn verheerlijkt lichaam met Zich bracht en waarin de verzoenende kracht woonde van Zijn aan het kruis vergoten bloed. Hij is eenmaal voor altijd (Hand. 3: 21), niet om het net als de levitische hogepriester elk jaar weer te moeten doen (vs. 25), ingegaan in het heiligdom, dat in de hoogste zin van het woord het heilige der heiligen is, in de troonhemel van God (vs. 24 MATTHEUS. 6: 9), waardoor Hij een eeuwige verlossing teweeg bracht van alle schuld en straf van de zonde, om die te geven aan allen die in Zijn naam geloven, zodat wij nu werkelijk en waarachtig, hetgeen de Levitische priester nooit met zijn offerdienst kon bewerken (vs. 9), geheiligd Zijn naar het geweten.

Hand. 20: 28 Efeze. 1: 7 Kol. 1: 14 Hebr. 10: 10; 1 Petrus 1: 19

Het is niet zonder betekenis dat het onderwerp in deze beide verzen "Christus" is en niet zoals in hoofdstuk 7: 22 "Jezus". Hier wordt niet gezegd wat wij aan Jezus hebben, maar hoe geheel anders het met het hogepriesterlijk werk gesteld is dat de beloofde Middelaar gedaan heeft nadat Hij verschenen is, dan met het werk van de vorige ordening van God en van haar heiligdom. Hij is namelijk als de beloofde Middelaar "een hogepriester van de toekomende goederen, " waarmee de goederen bedoeld zijn, die verwezenlijkt zullen worden aan het einde van de geschiedenis die tussen God en de mensheid plaats heeft, in tegenstelling tot de goederen die behoren tot de toestand van de wereld, zoals die door de schepping teweeggebracht is.

Als Hogepriester van de toekomende goederen, in vs. 15 met de uitdrukking "de beloofde eeuwige erfenis" aangeduid, is Christus ingegaan in "het heilige", d. i. in het hemelse heilige der heiligen, in de plaats van de onmiddellijke nabijheid van God en van de volkomen openbaring van Zijn heerlijkheid. Evenals de hogepriester van het Oude Verbond van het voorhof in het heilige en hierdoor in het heilige der heiligen van de mozaïsche tabernakel ging, zo is Christus bij Zijn hemelvaart van de aarde, door alle ruimten van de hemel, naar de hoogste hemel, in het hemelse heilige der heiligen gegaan. Dat er boven de zichtbare sterrenhemel nog andere hemelen zijn, die tot de geestelijke wereld behoren en waarvan de allerhoogste pas als de eigenlijke woonplaats van God is te beschouwen, wordt in 2 Kor. 12: 2 aangetoond. Daar zegt Paulus dat hij opgetrokken is geweest tot in de derde hemel. De hemelen nu, waar Christus doorgegaan is (waar de engelen als gewone priesters God dienen nacht en dagen vs. 6) zijn "niet met handen gemaakt" zoals de tabernakel van Mozes. Zij zijn wel geschapen, maar behoren niet tot deze schepping, niet tot de stoffelijke schepping die men met het oog kan zien (Ps. 33: 6) en die de grondstoffen levert waarmee mensenhanden een tent als de tabernakel konden maken (hoofdstuk 8: 2). Als behorend tot het gebied van een bovennatuurlijke wereld, zijn zij een "grotere en meer volmaakte tabernakel", dan het voorste gedeelte (hoofdst. 9: 2) van de tabernakel, die wat tijd en ruimte betreft, beperkt was.

De schrijver noemt deze hemelse tabernakel groter, in tegenstelling tot de nietigheid en volmaakter in tegenstelling tot de ontoereikendheid van het heilige in de tabernakel van Mozes, waarachter een ondoordringbaar, maar beperkt heilige der heiligen lag. De hemelse woonplaats van de reine geesten heeft weliswaar het heilige der heiligen, de verblijfplaats van de godheid achter zich, maar zij is door geen voorhangsel van Gods tegenwoordigheid gescheiden.

"Niet door het bloed van bokken en kalveren", zegt de schrijver, terugziende op de hogepriester van het Oude Verbond die met het bloed van een bok voor de zonden van het volk en met het bloed van een stier voor zijn eigen zonden het heilige der heiligen moet binnengaan. Er werd, weliswaar, elke keer slechts één bok en slechts één stier geslacht, maar elk jaar moest die slachting herhaald worden en in de loop der jaren waren de offeranden voor de hogepriester en voor het volk reeds vele geworden. Daar tegenover staat dat Christus eenmaal het heilige der heiligen is binnengegaan en wel met Zijn eigen bloed.

Daarheen, waar Hij van eeuwigheid was als Gods Zoon (Joh. 1: 1v. ; 17: 5) ging Christus als Mensenzoon bij Zijn hemelvaart (Joh. 17: 11 Mark. 16: 19) door middel van "Zijn eigen bloed, " hoe moeten wij ons dit voorstellen? Toen Hij aan het kruis Zijn bloed vergoot, heeft Hij niet al het bloed vergoten dat in Hem was, maar slechts zoveel als tot Zijn dood, tot Zijn sterven nodig was. Dit vergoten bloed drinkt de aarde, die met Gods vloek beladen was (Gen. 17) en voor haar is het een heilig zaad, dat zij verbergt en dat haar in staat stelt eens opnieuw verlevendigd en verheerlijkt te worden. Ook hij die het lichaam en het bloed van Christus ontvangen heeft, heeft een tegengif tegen de dood, een zaadkorrel van de opstanding in zich. Het bloed daarentegen dat bij de dood van de Heere achterbleef en dat de verzoenende kracht van het bloed dat Hij vergoten heeft en dat nauw met Hem verbonden is met Zich droeg, dat bloed voert Hij in Zijn weer opgestaan en verheerlijkt lichaam met Zich tot het heilige der heiligen in de hemel.

Als hogepriesterlijk Middelaar voor de zondige mensheid was ook voor Hem de toegang tot de heilige majesteit van God nog gesloten, zolang Hij de offerdood nog niet had ondergaan; want als zodanig had Hij toch de zaak van de mensheid tot Zijn eigen gemaakt; wat dus naar de onveranderlijke verordeningen van de goddelijke heiligheid en gerechtigheid voor hen gold, moest ook voor Hem gelden. Hij moest de straf van de zonde, de dood, vrijwillig op Zich nemen, voor Hij als Middelaar voor God verschijnen en om genade en vergeving voor hen bidden kon. Nu Hij echter de dood ondergaan heeft en zo door Zijn eigen bloed het hemelse heiligdom binnenging, heeft Hij "een eeuwige verlossing teweeggebracht"; aan de verordeningen van de heiligheid en gerechtigheid is voldaan, ook nu zij toch voor de door Christus vrijgekochte zondaars niet meer aangewend hoeven te worden.

Een eeuwige verlossing van zonde, satan, de wet en de dood, waaronder Zijn volk in slavernij was; en deze verlossing heeft Christus teweeggebracht door een losprijs daarvoor te betalen, die niet bestond in vergankelijke dingen, zoals zilver en goud, maar in Zijn dierbaar bloed. In de grondtekst staat "een eeuwige verlossing gevonden hebbend"; hier schijnt een toespeling te worden gemaakt op Job 33: 24 Deze verlossing werd reeds lang gezocht door de heiligen van het Oude Testament, die deze zaligheid wensten, verwachtten en reikhalzend tegemoet zagen; zij is een zeer dierbaar ding en moeilijk te vinden: zij kan nergens verkregen worden dan alleen in Christus en wanneer zij in Hem gevonden is, is zij reden tot grote blijdschap voor ontwaakte zondaren; God vond ze in Christus en vond Hem een allergeschiktst persoon om haar teweeg te brengen en Christus heeft ze gevonden door de oorzaak daarvan te zijn. Deze wordt genoemd een eeuwige verlossing, omdat zij zich uitstrekt tot de heiligen in alle eeuwen, zowel in voorgaande als in de toekomende tijd: omdat zij een eeuwig leven en eeuwige zaligheid insluit en omdat zij die daar deel aan hebben, nooit zullen vergaan, maar gezaligd zullen worden met een eeuwige zaligheid; en zij wordt zo genoemd in tegenstelling tot de vleselijke verzoeningen van de hogepriesters en in onderscheiding van tijdelijke verlossingen, bevrijdingen en zaligingen. Opmerkelijk is de uitbreiding van Jonathan en Uzziël over Gen. 49: 18 Jakob zei, toen hij Gideon, de zoon van Joas en Simson, de zoon van Manoah zag, die verlossers zouden zijn: ik wacht niet op de verlossing van Gideon, noch zie

ik uit naar de verlossing van Simson, want hun verlossing is een tijdelijke verlossing, maar op Uw verlossing wacht ik en naar deze zie ik uit, o Heere, want Uw verlossing is purkan olamin, een eeuwige verlossing.

Ja, hoeveel te meer zal a) het bloed van Christus,
die door de eeuwige Geest, die Hem vervulde en die Zijn daad maakte tot een vrijwillige gehoorzaamheid aan God en tot opofferende liefde voor Zijn broeders, Zichzelf (hoofdstuk 7:
aan God als een smetteloos offer gebracht heeft, zoals het bij een volmaakt offer nodig is (Lev. 1: 3; 4: 3v. ; 22: 19 en daardoor de reiniging van onze zonden teweeggebracht heeft (hoofdst. 1: 3), wanneer wij nu met hetzelfde bloed in ons hart gereinigd worden (hoofdst. 10: 22), uw geweten reinigen van dode werken. En in zulke werken, die niet voortkomen uit, noch vervuld zijn van het leven in God, c) hebben wij tot hiertoe geleefd (hoofdstuk 6: 1). Maar dat bloed zal ertoe leiden om de levende God te dienen, in levende, waarlijk goede werken (hoofdst. 10: 24; 13: 21).

1 Joh. 1: 7 Openb. 1: 5 b) Gal. 1: 4 Efeze. 5: 2 Tit. 2: 14 c) Luk. 1: 74 Rom. 6: 13 Gal. 2:
1 Petrus 4: 2

Een "eeuwige verlossing" heeft onze Hogepriester teweeggebracht. Dit woord is vroeger alleen als een bewering voorgesteld; thans echter wordt het bewijs daarvoor geleverd en tegelijk gezegd waarin die verlossing bestaat, namelijk in de reiniging van ons geweten van de zondenlast en in de versterking van onze zedelijke kracht. Het bewijs wordt echter, te oordelen naar de algemene wijze van behandeling in deze brief, genomen uit een vergelijking met de reinigingsmaatregelen in het Oude Testament en de aanvoering van het bewijs heeft plaats in de vorm van een gevolgtrekking a minori ad majus (van het mindere tot het meerdere). Gods volk uit het Oude Testament had een dubbele reiniging nodig, daar het zich voor God verontreinigd had of doordat het zelf in de zonde behagen had of doordat het iemand had aangeraakt die aan de dood, de straf van zonde, ten prooi was geworden. Voor de ene soort van verontreinigingen werd op de jaarlijkse grote Verzoendag een reinigingsoffer gebracht voor de hele gemeente; voor de andere soort was de besprenging met water, gemengd met de as van een rode koe, vereist (en wordt, wijzend op de hele offerdienst van Mozes, waarvan de beide uiteinden worden voorgesteld in het offer van de hogepriester op de grote Verzoendag en in de offering van de rode koe, die door de zoon en vermoedelijke opvolger van de hogepriester moest worden gedaan, samengevat). Deze reinigingsmiddelen van het Oude Verbond brachten geen reiniging van het hart van de zonden, noch een bevrijding van de straf van de zonde, van de dood, teweeg, maar "heiligden slechts de onreinen tot de reinheid van het vlees". De reiniging die zij bewerkte, bestond in niets anders dan daarin, dat hetgeen de leden van het volk van God van de gemeenschap met God buitensloot, hun door een symbolische handeling werd ontnomen, zodat daardoor de uiterlijke gemeenschap met God weer tot stand kwam. Slechts zo’n uiterlijke reiniging, die, daar het lichaam onze uiterlijke gedaante vormt en ons uiterlijk verkeer mogelijk maakt, daarom ook slechts door uiterlijke heilige gebruiken aan het lichaam geschiedt, was de uitwerking van deze reiniging. Men moet echter deze werking niet gering achten: het is reeds iets zeer groots, wanneer voor de mens die voor God gezondigd of zich verontreinigd heeft, de uiterlijke toegang tot God en Zijn heiligdommen weer geopend is en hem tenminste de uiterlijke gemeenschap met zijn God weer plechtig en stellig beloofd wordt. Dit heil wordt des te groter, omdat in de offerdienst van Mozes geen inzettingen zijn die de mens, om zijn hart tot rust te brengen, zelf heeft opgericht, maar omdat deze heilige ceremoniën, die de uiterlijke gemeenschap met God herstellen, allemaal verordeningen van God zelf zijn. Dezelfde zichtbare tekenen en onderpanden van de genade van zijn God worden dus de mens

aangeboden; maar wat zijn deze reinigingsmiddelen van het Oude Verbond, vergeleken bij de reinigingsmiddelen van het Nieuwe? Wanneer die reinigingsmiddelen reeds zo'n uitwerking gehad hebben, wat een uitwerking zal dan het bloed van Christus niet hebben! Zoveel hoger als het bloed van Christus staat in de ogen van God boven het bloed van de stieren en bokken, zoveel groter moet de uitwerking van het bloed van Christus zijn.

Met de woorden "die door de eeuwige Geest Zichzelf aan God als een smetteloos offer gebracht heeft", treedt Christus als offer op in tegenstelling tot de offeranden van het Oude Testament, zoals in het bijzonder het woord "smetteloos" boven alle twijfel verheft; wij moeten dus denken aan Zijn zelfopoffering aan het kruis, aan het offer op Golgotha ("Heb 5:
Door de kracht van de Heilige Geest heeft Christus daar Zichzelf geofferd: voor het dier is de offerdood een werk van dwang, het gedraagt zich bij het werk van de offering slechts lijdelijk, zonder bewustzijn; de zelfopoffering van Christus daarentegen geschiedt in de kracht van de Heilige Geest, is dus een geheel vrije daad van de gehoorzaamheid en van de liefde, met het volle bewustzijn gedaan; de Heilige Geest is het, die deze daad bezielt. Daarom is zij niet een voorafschaduwing, maar werkelijk een verzoening, die voor God voldoende is; zij is de overgave van een geheel rein, onschuldig leven, maar ook een oneindig leven dat door de Heilige Geest voortleeft (hoofdst. 7: 16) en dus een werk van oneindige intensiteit, dat de zaligheid bewerkt heeft niet alleen van enkelen, maar van de hele mensheid. De schrijver houdt hun de jaarlijkse zoenoffers voor het gehele volk en de as van de rode koe, die niet voor enkelen, maar voor de behoefte van alle leden van de gemeente bestemd was, voor ogen; hij heeft dus blijkbaar de algemeenheid van hun zaligheid op het oog. De reiniging van het geweten van dode werken tot de dienst van de levende God is dus de uitwerking, die men van dit heilig bloed van God (Hand. 20: 28) kan verwachten en die zij allen zeker zullen ervaren, die er zich van willen laten bedienen, waartoe de Heere het ook heeft vergoten, toen Hij Zich opofferde om ons met God te verzoenen. Voor de verzoende en gereinigde van het Oude Verbond was de uiterlijke deelname aan de algemene godsdienst en het gemeenteleven weer geoorloofd zonder dat hij een innerlijke verandering, die van het offer en de besprenging uitging, ervaren had. Maar de gereinigde door Christus' bloed is daarentegen door de kracht van Christus' zoenoffer, in de levensgemeenschap met de levende God gebracht en zo niet meer alleen tot de uiterlijke en dode, maar tot de innerlijke en levende dienst van de levende God in staat gesteld.

Velen hebben onder de eeuwige geest verstaan de Godheid in het algemeen of de goddelijke natuur van Christus. Maar omdat de woorden zeer goed te verstaan zijn, verkies ik die laatste uitleg als de beste. Bisschop Fell begrijpt dit wonder op dezelfde wijze en meldt wel degelijk Christus' ontvangenis, roeping, zalving om wonderwerken en Zijn vrijwillig aanbrengen en aannemen van Zijn leven door deze Geest. En ik heb het genoegen te vinden dat de heer Owen zich op dezelfde wijze uitdrukt, wanneer hij meldt dat Christus door deze Geest versterkt werd in het oefenen van dat wonderbare geloof en die onderwerping, liefde en ijver, die Hij in Zijn stervende ogenblikken vertoonde.

Met het bloed dat het geweten reinigt, wordt het bloed van de besprenging bedoeld, waarmee de Hogepriester van de toekomende goederen het hemelse heiligdom binnentrad (vs. 11; 12: 24). Evenals de verhandeling over het besprengd worden van het hart in hoofdst. 10: 22 voorafgegaan wordt door de verhandeling over de offerande (hoofdst. 10: 14, 18), zo wordt hier ook de reiniging van het geweten door het bloed voorafgegaan door het woord: "die Zichzelf aan God opgeofferd heeft. " Het Zichzelf opofferen van Christus is Zijn hogepriesterlijk werk op aarde, maar de besprenging met Zijn bloed, die Hij ons ten deel laat

vallen, is Zijn hogepriesterlijk werk in de hemel; zij heeft ten gevolge de reiniging van het geweten en met haar gaat hand aan hand de vernieuwing van het leven.

Het was bij de reinigingsmiddelen van het Oude Verbond niet genoeg dat het bloed van de stieren en bokken in het heiligdom gebracht werd, maar de besprenging van de as van de jonge koe moest in het bijzonder bij enkelen gebruikt en toegedeeld worden. Daaruit zou men moeten concluderen dat ook in het Nieuwe Testament het bloed van Jezus Christus, de Zoon van God, aan de gelovige zondaars op een bijzondere wijze toegedeeld wordt. En dat geschiedt dan ook inderdaad in de beide sacramenten: als bewijs voor het feit dat in de doop een besprenging met het bloed van Christus plaats heeft, spreekt het woord in hoofdst. 10: 22, waar "onze harten gereinigd van het kwaad geweten" met "het lichaam gewassen met rein water", samengevoegd is. Zoals echter in het eerste sacrament, in de heilige doop, het begin ligt van de gave van het bloed van Christus, zo is het heilig avondmaal de voortzetting ervan. Werkelijk, hier opent zich voor ons een hemel op aarde, de aarde wordt tot een voorhof van het eeuwige heiligdom. Wat daarboven geschiedt, wordt hier beneden ondervonden en van de bediening van het eeuwige hogepriesterschap ontvangen wij bij het naderen tot het sacrament in het heiligdom de hemelse boodschap. Daar is het ons alsof de tempel van de eeuwigheid zich tot dit tijdelijke leven uitstrekte, alsof de viering van het sacrament zelf tot het hemelse heiligdom behoorde, alsof slechts een dunne scheidsmuur ons scheidde van de verheven plaats, waar Christus, de Alomtegenwoordige, Zijn eeuwig, hogepriesterlijk ambt bekleedt.

En omdat Hij, zoals in vs. 12 gezegd is, niet door het bloed van stieren en bokken, maar door Zijn eigen bloed eenmaal het heiligdom binnengegaan is, is Hij, om hier weer in de in hoofdst. 8: 6v. voorgestelde gedachtereeks te treden, de Middelaar van het Nieuwe Testament, dat naar Gods eigen Woord, dat daar aangehaald wordt, in de plaats van het Oude moest treden. Hij is dat a) opdat door de door Hem als Middelaar ondergane dood er een middel zou zijn tot verzoening van de overtredingen, die door het verbondsvolk onder het eerste testament zijn begaan, door de voorafschaduwende middelen van de verzoening echter niet werkelijk verzoend, maar slechts aan Gods geduld overgeleverd waren (Hand. 13: : 38v. Rom. 3: 25); om die reden kon ook onder dit testament de vervulling van de belofte niet plaatshebben. Hij heeft die dood namelijk geleden, opdat degenen die geroepen zijn, die de kring van de geroepenen vormen, d. i. de leden van het oudtestamentische verbondsvolk (Luk.
17), de belofte van de eeuwige erfenis, de inbezitneming van de hemelse goederen (vs.
ontvangen zouden, opdat zo het verbond van God met het uitverkoren volk tot volmaking zou komen (Rom. 15: 8v.).

Rom. 5: 6; 1 Petrus 3: 18

Het gedeelte dat nu volgt, gaat terug op hoofdst. 8, waar in het algemeen wordt uitgesproken dat God beloofd heeft een nieuw verbond te stichten en dat door het nieuwe het oude moest worden vernietigd. In hoofdstuk 9 spreekt de schrijver nader over het Oude Verbond, erkent zijn waarde, maar toont ook aan dat zowel het heiligdom van dat verbond als de dienst die daarin gehouden werd, slechts heen wees naar een toekomstig en volmaakt heiligdom. Tegelijk bewijst hij ook dat het laatste met Christus’ verschijning nu voorhanden is; dan toont hij verder nog aan hoe de dood, die door Christus als priester ondergaan is, nu ook het Nieuwe Verbond tot stand brengt.

De schrijver heeft bij die verklaring allereerst Israël op het oog, want de heidenen waren toch buiten het verbond met God en vreemd aan het verbond van de belofte (Ef. 2: 12). Israël had dus de eerste roeping om van een gemeente van het Oude Verbond een gemeente van het

Nieuwe te worden. Dezelfde Christus nu, die hij eerder als het tegenbeeld van Aäron heeft voorgesteld, stelt hij hier voor als het tegenbeeld van Mozes, noemt Hem de Middelaar van het Nieuwe Verbond; dan denkt hij ook bij het woord dat hij voor Testament gebruikt, niet wat wij, maar wat de Grieken daarbij denken; want in het Griekse woord liggen de begrippen van wederzijdse beschikking (verbond) en van uiterste wil (testament) ("Jer 31: 34" en "2Co 6. Dadelijk vanaf het begin staat hem het Nieuwe Verbond voor de geest, als gegrond op de belofte van een erfenis, dus een beschikking zowel van een verbond als van een erfenis. Christus is dus als de Middelaar aan de zijde van de mensen degene, in wie het erfgoed gelegen is om dit aan de mensen over te geven en aan de zijde van God degene, die voor de mensen teweeg moet brengen wat voor hen de voorwaarde is om in het werkelijk bezit van dat erfgoed te komen. Het overgaan van de erfenis tot eigendom van de geroepene was echter niet mogelijk, zonder dat vooraf een sterven plaats had, dat de geroepene door verzoening van de onder het eerste verbond opgehoopte overtredingen bekwaam maakte de erfenis te aanvaarden en die erfenis zelf vrijmaakte, zodat zij in bezit kon worden genomen.

Zij, die tot de eeuwige erfenis geroepen waren (de kinderen van Abraham) waren gevangen gemaakt om de overtredingen die zij in de tijd van het eerste verbond begaan hadden. Deze overtredingen hadden krachtens het verbond door God met Israël gesloten, recht en macht om het volk de vervulling van die belofte te doen verliezen; het Nieuwe Verbond kon dus niet in de plaats van het Oude treden en de geroepenen tot de eeuwige erfenis konden de belofte niet deelachtig worden, voordat zij van deze overtredingen vrijgekocht waren. Terwijl nu echter Hij aan wie God volmacht gegeven heeft om de geroepenen tot de erfenis de belofte deelachtig te doen worden, de dood onderging, zo is aan die overtredingen recht gedaan. Niets staat de vervulling van de belofte meer in de weg en het Nieuwe Verbond kan in de plaats van het Oude treden.

Volgens hetgeen in Gal. 4: 6 opgemerkt wordt, hebben de heidenen het recht zich te achten als mede behorend tot de gemeente van het Oude Testament en komt de inlijving van die gemeente bij het Nieuwe Verbond ook hun ten goede.

"Toen de dood daar tussen gekomen is, " zo luidt het in het vorige vers; zo zullen zij de erfenis verkrijgen, want waar een testament voorhanden is, dat werkelijk nagekomen zal worden, daar is het noodzaak dat eerst de dood van de testamentmaker, de dood van hem die de erfenis nalaat, tussenkomt.

Want een testament wordt pas van kracht, zodat de erfenis aanvaard kan worden, door de dood van de erflater, omdat het nog geen kracht heeft om volgens het recht geldig te worden; het rust veeleer wanneer de testamentmaker leeft (Vgl. Joh. 16: 7). a)

Gal. 3: 16

Eigenlijk is hij die het testament maakt, de oprichter van het testament, God; maar daar God de erfenis, die voor de mensen bestemd was, aan Christus overgegeven heeft, om die als Middelaar aan de mensen te brengen, zodat deze slechts erfgenamen van God kunnen worden, wanneer zij mede-erfgenamen van Christus worden (Rom. 8: 17), is het Christus, die aan de avond vóór Zijn dood van Zichzelf zegt (Luk. 22: 29v.): "en Ik beschik u het koninkrijk, zoals Mijn Vader dat Mij beschikt heeft, opdat gij eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn koninkrijk. " In Zijn hand is de eeuwige erfenis, die daar "koninkrijk" genoemd wordt, gelegd; Hij is dus de testamentmaker die sterven moet, opdat voor ons het in bezit nemen van het genadegoed

mogelijk zou worden, waarvan toch de gedachte verwijderd moet blijven dat Hij door Zijn sterven zou verliezen wat op ons overgaat.

Wanneer God aan Abraham de belofte geeft: "in uw zaad zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden, " dan is zeker het woord "zaad" een collectief woord, d. i. een woord dat, hoewel het in het enkelvoud staat, toch de hele menigte van alle mensen van hetzelfde geslacht, al de nakomelingen van Abraham, insluit. Toch doelt het woord, zoals de Schrift uitdrukkelijk zegt (Gal. 3: 16) naar de bedoeling van God, op één uit het zaad van Abraham, op één enkele van zijn nakomelingen. Op één, die bij voorkeur Abrahams zoon genoemd wordt, die daar zijn zal tot een zegen voor alle geslachten van de aarde. Evenzo is het als God in het paradijs zegt (Gen. 3: 15), als Hij de slang verdoemt en het menselijk geslacht, heil en verlossing belooft: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad; dat zal u de kop vermorzelen. " Ook daar sluit het woord "zaad" de hele nakomelingschap van de vrouw in, als gij als een huisgezin van kinderen van God, tegenover een huisgezin van kinderen van de wereld, de heilige door God bevolen strijd tegen de slang zullen voeren en volhouden. Toch heeft God slechts het oog op één vrouwenzaad, op één zoon van de moeder van alle levenden, op één, die bij voorkeur de Mensenzoon genoemd wordt, die zowel de zonde als de slang overwinnen zou door Zijn verhoging aan het kruis. Deze één zoon van Abraham en Zoon van de mensen, zoals Hij Zichzelf noemt, is nu ook aangesteld tot een erfgenaam over alles (hoofdst. 1: 2). Hij is degene onder wiens voeten God alle dingen onderworpen heeft (hoofdst. 2: 8). Alle andere mensen konden slechts door Hem de eeuwige erfenis verkrijgen, slechts dan wanneer Hij hun als Zijn broeders het recht verleende om mede erfgenamen te zijn. Dit geeft aan de Zijnen de hoop om tot het bezit te komen van hetgeen Hij Zich verworven heeft, wat Zijn eigendom is, als een testament nagelaten. Hij heeft hun het Zijne vermaakt; maar Zijn testament moest eerst vast worden en kracht en geldigheid verkrijgen door Zijn dood, zodat Zijn erfenis aanvaard kan worden door hen die in het testament staan. Toch kon Hij hen, die Hij als broeders aangenomen had, niet zo, zonder meer, het recht verlenen om mede erfgenamen te zijn van de eeuwige, onbevlekte, hemelse erfenis; eerst moest Hij de zondaren verzoenen, de onreinen reinigen, voor de overtreders van de wet aan de wet voldoen, opdat zij rechtmatig bevrijd zouden woorden van de vloek en de verdoemenis van de wet; en ook dat kon niet geschieden zonder Zijn dood, waarmee Hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf teweeggebracht heeft (hoofdst. 1: 3). Om nu aan zijn lezers nog eens van deze zijde de betekenis van de dood van Christus onder de aandacht te brengen en om hun te leren dat zij, als de geroepen erfgenamen, niet in het werkelijke bezit van de beloofde eeuwige erfenis konden komen, tenzij zij eerst verzoend, gereinigd en geheiligd werden, wijst de schrijver vervolgens op het feit dat ook het Oude Verbond niet zonder bloed gesticht is.

In vs. 15 stond verder "tot verzoening van de overtredingen die onder het eerste testament waren. " Om die reden, omdat het nodig was dat er een verlossing van vroegere zonden en overtredingen door het offerbloed vooraf ging om te komen tot het verbond met God, is ook het eerste testament, dat meestal verbond genoemd wordt (Jer. 31: 31v.), niet zonder bloed ingewijd, zoals wij in Exod. 24: 4-8 gezien hebben.

Want nadat al de geboden naar de wet van Mozes voor heel het volk uitgesproken waren, al die geboden in het bijzonder, daar toch de wet een samenvoegsel van verschillende geboden was die aan het volk voorgelegd werden, waarbij hun de verplichting werd opgelegd om ze te houden, nam hij het bloed van de kalveren en bokken, dat hij van de dank- en brandoffers genomen had. Daarvan sprengde hij de ene helft op het altaar, met water vermengd en zich nu bedienend van een sprengkwast (Lev. 14: 6)van purperen wol en hysop,

besprengde hij met de andere helft zowel het boek zelf, hetgeen de zo-even meegedeelde geboden als grondslagen van het verbond bevatte, als heel het volk, dat in het verbond met God ingelijfd zou worden en daarvoor een reiniging van vroegere zonden nodig had.

Bij Mozes wordt geen melding gemaakt van zijn besprenging van het boek. En ook kan het verband van de woorden hier heel goed dit zijn (zoals Grotius heeft opgemerkt): nam hij het bloed van de kalveren en bokken met water en purperen wol en hysop en het boek zelf en besprengde heel het volk. Hij hield het boek van het Verbond in zijn hand; en wanneer hij al de geboden tot het volk had uitgesproken, besprengde hij het altaar aan de ene kant en heel het volk aan de andere kant, met bloed. Het is niet onwaarschijnlijk dat hij op dezelfde wijze het boek zelf besprengde. De plechtigheid was nadrukkelijk en veelbetekenend; zij hield in dat de overeenkomende partijen in dat verbond verplicht werden tot een stipte nakoming van hetgeen dat verbond hun oplegde. Het bloed werd gehouden voor het leven van alle dieren zowel als van de mensen; en deze plechtigheid werd geacht in te sluiten dat de personen, die een op deze manier aangegaan verbond schonden, bereid waren om hun bloed te laten vergieten, zoals het bloed van het dier, dat voor hen stond, vergoten werd. Het altaar werd besprengd van Gods zijde, die zich dus vernederde om naar de manier van de mensen te handelen; het volk werd besprengd ten teken van hun gezindheid om het verbond te houden en tot erkentenis van hun bereidheid dat hun bloed vergoten werd, indien zij het verbraken. En het boek zelf werd mogelijk besprengd, ten teken en bewijs dat dit het verbond zelf bevatte, waarin de overeenkomende partijen op zo’n plechtige wijze bewilligd hadden.

Hij deed dat, zeggende, terwijl hij op die wijze het bloed voor de kinderen van Israël gebruikte: a) "Dit is het bloed van het testament (vgl. Luk. 22: 20), dat (het woord testament wordt hier in de betekenis van verbond gebruikt), God aan u heeft geboden en dat gij voortaan verplicht zijt te houden (Joz. 23: 16).

Exod. 24: 8 Matth. 26: 28

En hij besprengde evenzo ook de tabernakel en al de vaten voor de eredienst, als later de tabernakel met zijn gereedschappen opgericht en voor de eredienst gewijd moest worden, met het bloed (Exod. 40: 9 Lev. 8: 10).

En, zoals hier met de tabernakel en met de vaten voor de eredienst geschiedde, zo is het ook in het verdere godsdienstig leven van Israël. Bijna alle dingen wordendoor het bloed gereinigd naar de wet, terwijl alleen bij kleinere verontreinigingen het gebruik van water alleen voldoende is (Lev. 15: 5); en wat de eigenlijk zedelijke reiniging van personen (vs. 19), in onderscheiding van de uiterlijke reiniging van zaken aangaat (vs. 21), zo geldt daar, zoals de Joodse leraars dit zelf erkennen, de grondstelling: "zonder bloedstorting door het doen van slachtoffersgeschiedt volgens het woord in Lev. 17: 11 geen vergeving van de zonden, in zoverre deze in het Oude Testament kon plaatshebben. "

De schrijver wil niet zeggen dat vermits er bij de stichting van het Oude Verbond bloed vloeide, dit ook in de eigenlijke zin een testament was, zoals het Nieuwe is. Integendeel, omdat de offers van dieren slechts afbeeldingen van het eigenlijke offer waren: omdat de stichter van het verbond, de testamentmaker niet zelf stierf kon ook het Oude Verbond geen eigenlijk testament zijn. Het was slechts uiterlijk, symbolisch. Het algemene denkbeeld "zonder bloedvergieten geen vergeving, " zonder voldoening geen schulddelging, zonder algehele zelfverzaking en zonder overgave tot in de dood geen verzoening en geen hemels erfdeel, dit denkbeeld werd symbolisch voorgesteld door het dierlijk offer. Maar omdat het de

zonde niet kon wegnemen, was het Oude Testament ook slechts in afbeeldende zin een Testament, in zoverre het dierlijk offer geen voldoening schenken kon en door zijn onvolkomenheid zelf op het eens te wachten enig volkomen offer heen wees.

Daar volgens de wet van de heilige gebruiken en symbolische handelingen van het Oude Verbond bijna alles met bloed gereinigd werd en zonder bloedstorting geen vergeving geschiedde, stelde die wet aan de Israëlieten overal de noodzaak en het oneindige belang van het offer voor ogen tot verzoening en tot besprenging, tot vergeving van de zonde, die een schuld is en tot reiniging van de zonde, die een verderf en een verontreiniging is. Bij deze symbolische profetische eredienst van het Oude Testament was de dood van het offer iets van zeer veel betekenis en het bloed van dat offer werd, als zo belangrijk en vol diepe betekenis, naar boven opgeheven en nauwkeurig onder de aandacht gebracht. Zo leerde en predikte, profeteerde en evangeliseerde de wet van het heiligdom overal de heilige dienst van het priesterdom van Christus en betuigde dat Christus slechts de Christus kon zijn door Zijn dood en door Zijn vergoten bloed. Alles wat Hij nu, nadat Hij werkelijk verschenen is, geworden is: Vervuller van de wet, Verzoener van de wereld, Gever van het eeuwige leven en van de eeuwige erfenis, Hogepriester van het hemelse heiligdom, Koning van het rijk van God, dat is Hij dan inderdaad door de betekenis van Zijn dood; en alles wat wij door Hem worden en verkrijgen, wordt ons nu, indien wij deel hebben gekregen aan Zijn vergoten bloed, tot verzoening en tot reiniging.

Men moet Christus niet als priester en offer beschouwen, als zich schikkend naar Joodse voorstellingen en spreekwijzen van de rabbijnen; veeleer moet men de Levitische offers opvatten vanuit het gezichtspunt van een type van een offer, dat in het eeuwig raadsbesluit van God besloten is en daar door Christus vrijwillig overgenomen is.

Dit is de stem van de onveranderlijke waarheid: bij alle Joodse plechtigheden werden de zonden alleen door bloedstorting weggenomen. In geen geval en door geen ander middel dan door verzoening kunnen de zonden worden kwijtgescholden. Het is dus duidelijk dat er buiten Christus voor mij geen hoop is; want er is geen andere bloedstorting die ook slechts een gedachte aan verzoening van de zonde waardig is. Geloof ik dan in Hem? Is mijn ziel echt besprengd met het bloed van Zijn verzoening? Alle mensen hebben dezelfde behoefte aan Hem. Al zijn wij ook nog zo braaf, zo edelmoedig, beminnelijk, of vaderlandslievend, op deze regel wordt nooit een uitzondering gemaakt. De zonde wijkt voor niets minder dan het bloed van Hem, die God voorgesteld heeft tot een verzoening. Wat een zaligheid, dat daar de enige weg tot vergeving is! Waarom zouden wij een andere zoeken? Zij die slechts vormelijk godsdienstig zijn, kunnen niet begrijpen hoe wij zo verheugd kunnen wezen dat al onze zonden om Christus' wil ons vergeven zijn. Hun werken en gebeden en godsdienstplechtigheden geven hun een zeer arme troost en zij hebben werkelijk wel reden om onrustig te zijn, daar zij op de ene grote zaligheid geen acht geven en vergeving trachten te verkrijgen zonder bloed. O mijn ziel, zit neer en zie de rechtvaardigheid van God, die verplicht is om de zonde te straffen; zie die straf gelegd op uw Heer Jezus, zink neer in ootmoedige vreugde en kus de dierbare voeten van Hem, wiens bloed verzoening voor u heeft teweeggebracht. Wanneer het geweten wakker is, neemt men tevergeefs voor vertroosting de toevlucht tot bevindingen en kentekenen; dat is een gewoonte die wij hebben aangeleerd in het Egypte van onze vroegere slavernij van de wet. Het enige geneesmiddel voor een schuldig geweten is een blik op het lijden van de Heere Jezus aan het kruis. "Zijn ziel is in het bloed, " zegt de Levitische wet en laat ons verzekerd zijn dat dit het leven van het geloof, van de blijdschap en van elke andere heerlijke genade is.

O hoe zalig voor ‘t gemoed; ‘t Vloeien van mijns Heilands bloed: En te weten heerlijk lot! ‘k Ben door Hem verzoend met God.

Zo was het dan noodzaak, zoals blijkt uit de zaak die in vs. 21 gemeld wordt en die toch op een goddelijke verordening berustte en niet op menselijke instellingen, dat wel de voorbeeldingen van de dingen diein de hemelen zijn (juister uitgedrukt "afbeeldingen, " waaronder wij in hoofdst. 8: 5 de tabernakel met zijn beide gedeeltes, het heilige en het heilige der heiligen met hun gereedschappen verstonden), hiermee, met het bloed van verschillende offers van dieren (Lev. 8: 14) gereinigd werden, maar de hemelse dingen zelf, dingen die voor de aardse de oorspronkelijke beelden zijn en waarop reeds in vs. 11 en 12 gewezen werd, met betere offeranden dan deze offers van dieren.

Vreemd zou het kunnen voorkomen dat van de hemelse dingen gezegd wordt dat zij reiniging nodig hadden. Men moet er hier opletten dat de hemel zelf niet genoemd wordt, maar veeleer de dingen die een hemels karakter dragen onder de mensen en die bestemd zijn om aan de mensen die hemel te verschaffen. Daarom ontving ook de tabernakel in Israël het bloed van de verzoening niet voordat de priesters er hun dienst in begonnen. Onder de hemelse dingen verstaan wij dus de hele inrichting van het Nieuwe Verbond voor zover die hemels is, de gemeente gezien, niet in haar onvolmaaktheid en in haar strijd, maar in haar voleinding. Die gemeente is dan niet alleen zichtbaar, maar ook levend in een zichtbare wereld die met haar behoeften en haar heilig karakter volkomen overeenstemt, namelijk in de hemel. Welnu, die hemel, niet als woonplaats van God, maar als woonplaats van de gemeente, dus de hele hemelse inrichting van de gemeente, het hemelse organisme, als ik het zo mag uitdrukken, van haar leven, zowel voor zover het tot de sfeer van de zichtbaarheid behoort als tot de onzichtbare dingen van de Geest: de gemeente, in één woord, als hemelse maatschappij, heeft, om te bestaan, reiniging nodig, kan niet anders ontstaan dan door middel van reiniging. Door reiniging alleen wordt zij gemeente, omdat de uitgangen van de gemeente onrein zijn, de gemeente was in haar oorsprong wereld. Daarom zegt de apostel Paulus van de gemeente dat Christus haar heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou, na haar gereinigd te hebben met het bad van het water door het woord, opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente die vlek noch rimpel heeft, noch iets dergelijks, maar dat zij heilig zou zijn en onberispelijk (Efez. 5: 25-26). Een dergelijke gedachte wordt hier ook uitgesproken in de vorm van een tegenstelling met de reiniging van de tabernakel en dientengevolge in uitdrukkingen aan die tegenstelling ontleend.

En deze noodzakelijkheid heeft nu door een ander geschiedkundig feit, dat bij ons christenen algemeen bekend is en waaraan algemeen geloof gehecht wordt, haar bevestiging zowel als haar vervulling gevonden. Want Christus is niet, zoals de Joodse hogepriester op de grote Verzoendag, binnengegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, in het heilige der heiligen van de tempel (hoofdst. 8: 2), dat nog niet het werkelijke heiligdom zelf is, maar slechts een tegenbeeld van het ware, van het werkelijke heilige der heiligen, maar Hij is zoals in vs. 12 gezegd is, de hemel zelf door Zijn eigen bloed binnengegaan om nu werkelijk en letterlijk, niet meer op symbolische wijze zoals met de Joodse hogepriester het geval was (Hand. 7: 48), te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons, nadat hij de reiniging van onze zonden door Zichzelf teweeggebracht had (hoofdst. 1: 3).

Hoe men moet opvatten wat de schrijver zegt, dat wanneer Christus als onze Middelaar voor God zou verschijnen er een reiniging van het hemelse heiligdom door Zijn zelfopoffering nodig was, wordt ons het duidelijkste uit de tekst in Lev. 16: 16, 19, waar staat dat door het bloed van het zoenoffer het heiligdom van de onreinheid en de zonden van de kinderen van

Israël gereinigd werd. De grond voor deze voorstelling is dus dat de zonden van het volk het heiligdom, dat zich midden in hun onreinheden bevindt, bevlekken. Dit heiligdom wordt gereinigd doordat deze vlekken door het verzoenende offerbloed bedekt worden, zodat het oog van God ze niet meer ziet, maar in de plaats daarvan het bloed, dat teken van het feit dat er een leven in de dood gegeven is tot verzoening van de zonden en dat God die zonden daarom niet meer hoeft te straffen. Zo wordt hier ook aan de zonden gedacht als aan vlekken die aan de troon van God en aan het hemelse heiligdom kleven. Maar God heeft in Zijn genade het besluit genomen dat de mensen, die toch met zonde bevlekt zijn, Zijn heilige, hemelse woning binnengaan, het hemelse heiligdom betreden, tot Zijn troon naderen en in het hemelse heiligdom hun eeuwige woonplaats zouden vinden. Zo is ook het hele hemelse heiligdom, zolang er nog geen verzoening voor de zonden geschied is, even bevlekt als de symbolische woning van God, die de heilige God in Zijn liefderijk raadsbesluit over het volk van Israël in het midden van het volk opgeslagen heeft, hoewel het nog (vóór de verzoening die steeds weer geschiedde) een zondig en onrein volk is. Indien God dit raadsbesluit niet genomen had, zou het hemelse heiligdom niet door de zonden van de mensen bevlekt zijn; het wonderbare genadige raadsbesluit van de Heilige over de zondaren is de reden waarom de zonden de verheven woning van God konden bevlekken. Deze bevlekking zou het straffen van de zonden noodzakelijk en daarom de verwezenlijking van dit liefderijk raadsbesluit onmogelijk maken, wanneer niet door het bloed van Christus de troon van God en het hemelse heiligdom gereinigd werden, daar het deze vlekken bedekt. God ziet nu niet meer de zonden van de mensen, maar het bloed van Christus, dat, zoals het bloed van Abel om wraak riep (hoofdst. 12: 24), ervan getuigt dat er een verzoening van de zonden geschied is, omdat Christus Zijn leven, dat aan de dood overgegeven is, aan God heeft aangeboden. Daarom kan God de Middelaar van de zondige mensheid en in Hem de mensheid zelf in Zijn gemeenschap opnemen, zonder dat Zijn troon en Zijn woning bevlekt wordt, d. i. Zijn heilige Majesteit benadeeld wordt, zonder dat Hij Zijn heilige verhevenheid verliest en in Zijn gerechtigheid gekrenkt wordt, want door de offerdood van Christus is aan Zijn Heilige Majesteit recht geschied en aan de eisen van Zijn heiligheid en gerechtigheid voldaan.

Indien de reiniging van de aardse tabernakel nodig was omdat hij in het midden van een zondig volk stond, dan is die ook nodig voor de hemelse, omdat er een zondig volk in komen zal: want het zijn zondaars die de toekomstige stad, het hemelse Jeruzalem, de stad van de levende God zoeken (hoofdst. 12: 22; 13: 14). De verschijning van de Gezalfde met Zijn bloed in de hemel bewaart dat bloed voor elke verontreiniging door hen die na Hem zullen komen (vgl. Joh. 14: 2v.).

Zolang wij nog in deze wereld leven, behoren ook nog onze gebeden aan haar; zij zouden, wanneer ze tot de troon van God opklimmen, met het vele gebrekkige en zondige dat ze aankleeft, het hemelse heiligdom bevlekken; daarom kunnen ze ook slechts verhoring vinden wanneer ze in Jezus' naam geschieden (Joh. 14: 13; 16: 24vv.).

Hij is ook niet op zo'n onvolmaakte wijze dit heiligdom binnengegaan, dat hij het weer zou moeten verlaten, opdat Hij terug zou keren in de wereld om Zichzelf vaker, elk jaar weer, op te offeren om daarna steeds weer opnieuw metZijn bloed het heiligdom binnen te gaan, a) zoals de hogepriester van de Joodse tempel elk jaar het heiligdom, het heilige der heiligen, binnengaat met vreemd bloed, nadat hij weer het voorgeschreven offer op de grote Verzoendag heeft gebracht.

Exod. 30: 10 Lev. 16: 2, 34 Hebr. 9: 7

Anders, indien het in dit opzicht met Zijn hogepriesterschap net zo stond als met dat van Aäron, had Hij dikwijls de offerdood (hoofdst. 13: 12) moeten lijden vanaf de grondlegging van de wereld, daar alle geslachten vanaf het begin (Luk. 11: 51) door Hem verzoend moesten worden (hoofdst. 2: 9). Maar nu is Hij eenmaal bij de voleinding van de eeuwen (hoofdst. 1:
1 Petrus 1: 20; 1 Kor. 10: 11
de zonde teniet te doen (1
Joh. 3: 5), zodat ze bij onze relatie tot God eens voor altijd niet meer aanwezig is (Rom. 6: 9), door het offer van Hemzelf, in plaats van de offerande van dieren (vs. 25 en 12).

Reeds in vs. 12 heeft de schrijver niet nagelaten nadrukkelijk op te merken dat Christus eens voor altijd het hemelse heilige der heiligen is binnengegaan en dat Hij door deze weg door het verheven karakter dat die weg kenmerkt, een eeuwige verlossing gevonden heeft. Hij spreekt nu nog verder over de verhevenheid van de hogepriesterlijke dienst van Christus en bewijst dat er bij Christus volstrekt niet gedacht kan worden aan herhaalde offerande. Het doel van zijn brief vereiste dit des te meer omdat de lezers juist door hun gehechtheid aan de offerdienst van het Oude Testament, die zij voortdurend meenden nodig te hebben tot verzoening van de zonden, blootgesteld waren aan het gevaar van afval. Er ontbrak hun een duidelijke kennis van de algenoegzaamheid van het offer van Christus; de zich herhalende offeranden op de Grote Verzoendag, die jaarlijks terugkwamen, bevielen hun beter en schenen hun beter geschikt om hun geweten tot rust te brengen en om hen van de toekomstige zaligheid te verzekeren. Evenzo heeft het katholieke zogenaamde misoffer dat aan zo’n gewaande behoefte wil tegemoet komen, soms voor evangelische christenen, die zich op hetzelfde beperkte standpunt bevinden, iets aantrekkelijks dat hen uiteindelijk bijna verleidt om van hun kerk af te vallen.

En zoals het de mensen, naar het plan van God, beschikt is eenmaal te sterven en daarmee hun leven voor altijd te beëindigen, en daarna het oordeel, dat over hun toestand aan de andere kant van het graf beslist;

Het is de mens beschikt te sterven. Onder dit opschrift wordt deel bij deel aan de geschiedenis van het mensdom toegevoegd. Het is een spreuk die niet slechts op de graven, maar ook op wiegen te lezen staat. Niet slechts het bleek, maar ook menig blozend gelaat roept ze ons toe. Wij voelen, wij ondervinden haar waarheid. Alles zal leven zijn, om ons heen en binnen in ons; onze ogen zien niets dan levensvreugde en bloeiende kracht, opeens! daar betrekt een gelaat, daar zinkt een hoofd op de borst, daar wordt een dode uitgedragen! Of wel, wijzelf voelen ons door een onzichtbare hand aangetast; ons hart krimpt samen, onze pols begint te jagen. misschien is het slechts een koorts die voorbijgaat, maar als wij het willen aannemen, ook daarin horen wij het gelui van een klok, waarvan de klepel verkondigt: het is de mens beschikt te sterven. Redelijkerwijs verwacht men dat de gedachte aan hetgeen zo zeker en dus ernstig is en allen treffen zal, ook een zekere invloed zal oefenen op ieders stemming, ieders gedrag en dat, daar het allen beschikt is te sterven, allen ook zullen trachten zich enigszins eigen te maken met het denkbeeld en de werkelijkheid van dat lot. In deze verwachtingen wordt men teleurgesteld. Ziende op het leven en de bedrijvigheid van velen, heeft men het recht uit te roepen aan de ene kant: is er zoveel, aan de andere kant: is er zo weinig nodig om te sterven! Zoveel zorg en onrust en inspanning en verwarring van allerlei hartstocht voor tijdelijk goed en eer? Zo weinig voorbereiding en ernstig nadenken op dat ontzaglijk en onzeker uur? Zich in het leven eigen te maken met de dood, hoe weinigen achten het menselijk. Als het anders was, zouden wij wel zo vaak wenend moeten aanschouwen hoe de ene sterveling de andere, soms tot op het sterfbed toe, met gemoedelijke zorg tracht te behoeden voor de gedachte: het is de mensen, het is u beschikt te sterven? Niemand is er die

niet weet hoeveel lichtzinnigheid de mens in dat leven ten dienste staat, hoeveel zelfbedrog hem vaak tot in het sterven bijblijft, om de punt af te breken van die scherpe pijl van de Heere: gij zijt stof en zult tot stof wederkeren! Niemand is er die niet weet dat een sterflijst van zestig eeuwen en een graf groot als de aarde, hoe gehoorzaam ook om dat slangenwoord te logenstraffen: gij zult de dood niet sterven, toch onvoldoende zijn om het graag bedrogen Adamskind te verbieden naar de herhaling van die leugen te luisteren, alsof zij waarheid bevatte, alsof zij hem bemoedigen en besturen moest. Elk uur kan voor mij het laatste zijn, dit weet men; maar in het onheilig middelpunt van het levenslustig hart van de mens spreekt een stem die uitroept: nog niet! En met dit "nog niet" wordt de ziel heimelijk getroost, met dit "nog niet" wandelt zij verder op de weg van de begeerlijkheden, van de ijdelheden, van de bekommeringen van deze wereld, alsof er geen eind aan was; aan dit "nog niet" houdt hij zich vast. De jaren vermeerderen, de krachten nemen af; reeds wandelt men niet meer alleen tussen graven van voorgeslachten, maar ook van tijdgenoten en jongeren dan men zelf is; alles roept uit: bijna! Maar nog houdt het hart vol met zijn "nog niet" en wordt er in gesterkt door allen die even levenslustig zijn en even stervensschuw; en dit op de stilzwijgende voorwaarde dat men ook anderen niet storen zal in de behagelijke droom, die zij wensen door te dromen. Dan, ziedaar de tijd door God bepaald. Men voelt wat men nog nooit voeld heeft, maar nauwelijks miskennen kan: banden van de dood, zwarte schaduwen, ruisende wateren, zou dit sterven zijn? Men durft het niet te vragen, men durft geen antwoord te verwachten. In een nevel ziet men hen die rondom het ziekbed staan. Bedenkelijke gezichten genoeg, zeker, bij arts en huisgenoot en vriend. Misschien verschijnt onwillekeurig de vraag in het brekend oog: nu al? Dan verhelderen die gezichten, alsof zij nog eenmaal wilden vleien: nog niet! Helaas, nog een enkele dag van verzwijgen en verbergen, nog een enkel uur van bewusteloos lijden, nog een enkel ogenblik van een naamloos gevoel en er wordt niets meer gevraagd. Er hoeft ook niets meer gezegd te worden of verzwegen. Zo gaat het, waar het vlees de weg van het vlees gaat, dwaas in het leven, dwaas in het sterven. Mijn lezer, zal het bij u anders zijn? Hebt gij reeds gevoeld dat een waarheid zo ernstig als deze: et is u beschikt te sterven, recht heeft om in uw hart te leven en u in het gebruik van het leven te leiden? Hebt gij al leren zien dat die ontzettende waarheid voor u nuttig en bruikbaar is, vertroostend worden kan? Hebt gij reeds pogingen gedaan om u eigen te maken met een gedachte, waarvan anderszins het vlees zo schuw terugtreedt? Als de Heilige Schrift u toeroept: het is de mens beschikt te sterven, hoort gij er een vermaning in om u op dat sterven voor te bereiden? En zijt gij reeds gekomen tot overdenkingen, maatregelen, stappen, voor uzelf en anderen van meer gewicht dan de zorg wie uw eigendommen zal hebben en wie uw geld; met welk doodskleed gij bekleed, op welke plank gij zult uitgestrekt worden en of het een zode zijn zal of een steen, waaronder gij de lange slaap zult slapen? Of zou hetgeen wij dwaasheid genoemd hebben, inderdaad een hoge wijsheid zijn? En eerder dwaasheid om in het sterfelijk hart enigszins een waarheid te laten hechten, die zo diep grieft en zo smartelijk schijnt? Wijsheid, de gedachte aan de dood als het stof van de graven af te schudden en als wij tot de dood zelf niet zeggen kunnen "nog niet" dat woord tenminste toe te roepen aan de verschrikkingen die van hem uitgaan? Dwaasheid, zoveel strenge ernst te plaatsen tussen het leven en het genot van het leven? Wijsheid, toe te geven aan een begoocheling, die ons van dag tot dag gerust stelt? Dwaasheid, tot de Heere te zeggen: maak mij mijn einde bekend en wat de maat van mijn dagen is, zodat ik weet hoe vergankelijk ik ben? Wijsheid, zijn ziel toe te roepen: ziel, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren; eet, drink en wees vrolijk? Ja, de hoogste wijsheid van het leven, niet aan het sterven te denken om des te gulziger het leven in te zwelgen: laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij? Wij staan versteld van deze dierlijke leer, waar zij zo grof en onbeschaamd geleerd wordt; wij keren ons af waar dit slordig stelsel met ruwe zinnelijkheid wordt beoefend; laat ons bedenken dat wij het in beginsel aannemen, wanneer wij, op grond van de kortheid van het leven, aan de ijdelheden van het leven zo zeer

toegevend zijn en dit woord ons een vrijbrief is voor zonde en dwaasheid: de mens leeft slechts eenmaal. Mijn lezer, laat niemand ons met ijdele woorden verleiden! Als wij tot elkaar of in ons hart zeggen: we laten ons het leven niet verbitteren door te veel ernst, de mens leeft slechts eenmaal, dan heeft Gods Woord een ontzettend woord daartegen over te stellen: eenmaal sterft de mens, het is hem beschikt eenmaal te sterven en daarna. niet de vernietiging, die misschien wenselijk zou lijken voor hen die een heel leven in nietigheid van zonde en wereld hebben doorgebracht. Daarna niet nog weer een proeftijd om het anders te leren inzien en het beter te maken dan men het in dit leven met het leven en de gedachte van de dood gemaakt heeft en dan voor eeuwig gelukkig te zijn; donkere hoop van een lichtschuw hart dat geen bekering wil en dan toch eenmaal zou willen bekeerd zijn! Daarna: niet het ontwaken op een hoge trap van zedelijke ontwikkeling, waartoe niet de oefening en de strijd van het doorleefde leven, maar de dood de mens zou ontwikkeld hebben; waartoe hij zou veranderd zijn, niet door een goddelijke werking in zijn redelijke zelfbewuste geest, maar in de bewusteloosheid van een ellendig sterven, om zo verder van trap tot trap op te klimmen, totdat hij het hoogste toppunt zou bereikt hebben; ijdele verwachtingen, voorgegeven door mensen die de hoogmoed van hun verstand voor redelijke ernst houden en door honderden nagepraat die van niets anders weten dan zich dagelijks in de goederen en de besmettingen van de wereld te wentelen! Daarna niets van dit alles, daarna het oordeel! Het is de mens beschikt eenmaal te sterven en na dit ontzaglijk eenmaal, het nog zo veel ontzaglijker daarna; het oordeel, even zeker als de dood, even zeker als die ontzettende zekerheid dat men slechts eenmaal sterven kan. Ja men sterft slechts eenmaal om tot een onherroepelijk oordeel te ontwaken; men sterft en het eeuwig lot is beslist; men weet, men voelt, men verneemt wat voor eeuwig zijn lot zal zijn; en de dag komt, waarop men geopenbaard zal worden voor de rechterstoel van Christus. Men kan niet sterven bij wijze van proef om te zien of Gods woord waarheid spreekt of het aan de andere kant inderdaad zo is als ons gezegd en gepredikt werd. Het sterven zelf is de proef van het leven en brengt tot beslissing en openbaring of wij een leven gezocht en gevonden hebben dat niet sterft of dat wij in de dood gebleven zijn en nu de eeuwige dood moeten ondergaan. De vraag "wat denkt u van de dood? " is gelijk aan de vraag "wat denkt u van de eeuwigheid, die gij tegemoet gaat? " Zich op het sterven voorbereiden, is zich voorbereiden op het oordeel. Slechts eenmaal sterft de mens, die slechts eenmaal leeft; dat eenmaal kan nog heden zijn; en als het nog heden is, dan is nog heden zijn eeuwigheid van zaligheid of van smart begonnen. Zoals de boom valt blijft hij liggen. Het is hoog tijd voor het gebed: leer mij mijn dagen zo tellen, dat ik een wijs hart bekome. Maak mij de wegen van het leven bekend.

a) Zo zal ook Christus, nadat Hij zich eveneens slechts eenmaal geofferd heeft, aan de offerdood overgegeven is (Rom. 8: 32) om de zonden van velen weg te nemen (hoofdstuk 7: 10: 12, een tweede maal, wanneer Hij weer in de wereld komt, hetgeen bij Hem zeker nog eens zal geschieden (hoofdstuk 10: 37 Hand. 1: 11), zonder zonde, niet meer met de zonden beladen zoals bij Zijn eerste verschijning (2 Kor. 5: 21), gezien worden door degenen die Hem verwachten (1 Kor. 1: 7 Fil. 3: 20; 1 Thessalonicenzen. 1: 10 tot hun heil (2 Thessalonicenzen. 1: 7; 1 Petrus 4: 13

Rom. 5: 6, 8; 1 Petrus 3: 18

De schrijver neemt hier tot maatstaf het afgeslotene van het met de dood eindigende mensenleven, waarop alleen het gericht nog volgt, voor hetgeen men zich van Christus moet voorstellen. Hiernaar te oordelen heeft Christus na Zijn offer niets meer te doen van dien aard, maar Hem wacht alleen nog op Zijn wederkomst in de wereld.

Op de dood volgt een gericht, waardoor aan de gestorvene zijn plaats en toestand aan de andere kant van het graf wordt toegewezen. Wanneer dit gericht eenmaal geschied is, (zoals bij hen die uit de dood opgewekt werden, nog niet het geval was), dan kan een gestorvene niet weer in het oude aardse leven terugkeren, dus ook niet voor de tweede maal sterven. Ook bij Christus heeft in zekere zin een gericht van God beslist over Zijn tegenwoordige toestand; Hij is door opstanding en hemelvaart tot Zijn heerlijkheid ingegaan; vandaar keert Hij niet in deze tegenwoordige wereld terug. Het katholieke misoffer heeft dus geen werkelijke gebeurtenis tot grond. Wanneer Christus aan het einde van de wereld terugkomt, komt Hij juist in heerlijkheid om een einde aan de wereld te maken.

Zijn dood is geweest wat geen dood van een mens geweest is, het heilige offer dat een heilige mensheid brengt aan God. Is de dood van de zondaar beeld en teken van het oordeel van God over hem, de dood van Christus is de triomf van de gehoorzaamheid, de verwerving van de heiligheid in de mensheid. De mensheid brengt in de mens Jezus aan God het volmaakte offer. Daarom is ook die dood verzoenend, de zonden van velen wegnemend. Het ene volmaakte offer is toereikend om menigte van zonden en de zonden van velen weg te nemen. Christus neemt ze weg door ze te dragen. Zijn lijden tot in de dood is een lijden van de straf van de zonden, een ondergaan van die straf is de volmaakste gehoorzaamheid, zodat, wordt de dood in Hem overwonnen ten leven, de kracht van die overwinning ligt in het overwinnen van de zonde door de heiligheid. Is Gods Zoon door Zijn verbroedering met het menselijk geslacht zo volkomen in de lotsbedeling van dat geslacht ingegaan, dat wat dat lot als bitterst heeft, de toorn van God over de zonde, door Hem, de Heilige, gesmaakt wordt, zoals door geen zondaar; welnu, juist in dat bittere lijden van de dood viert de mensheid haar triomf, wordt in het vlees van de zonde de Heilige Geest gevonden, hervonden, wordt de schuld vernietigd en de smet van de zonde uitgewist. Zo is het offer van Zijn gehoorzaamheid een zoenoffer geworden, bedekkend in de één de zonden van de velen. Dit verzoeningswerk echter wacht zijn voltooiing. De Geest van de verzoening werkt verder met kracht te midden van de zondaren; Hij wekt zondaren tot bekering en brengt hen tot die wederkerige aansluiting aan, vereniging met het onzichtbare Hoofd in de hemel, die gegrond is in zijn oorspronkelijke aansluiting aan en vereniging met hen, de zondaren. Waar dit werk voltooid is, de gemeente geheiligd, daar valt het voorhangsel van de dood weg; het oordeel dat ieder mens wacht na de dood blijkt een verlossing te zijn voor hen die Christus verwachten. Verlost moeten zij worden, verlost van het lichaam van de dood, verlost van de zondige hun vreemd geworden wereld. Het doet hier niets ter zake of die verlossing persoonlijk of gemeentelijk gedacht moet worden. De kracht van de redenering hier ligt noch in het persoonlijke, noch in het gemeentelijke van de verlossing; op beide is hier het gezegde van toepassing; het ligt in het feit dat voor hen, die Christus verwachten, het oordeel een komst is van Hem tot hun verlossing. Hiermee wordt de hogepriesterlijke dienst van de Middelaar vervuld. Hij komt terug van achter het voorhangsel van de dood, zoals de hogepriester uit het heilige der heiligen terugkwam; Hij komt terug, maar niet om nu opnieuw het strijden met, het lijden voor de zonde te beginnen; Hij komt terug zonder zonde, niet meer haar last, haar vloek dragend zoals toen Hij in de wereld was; maar als de verheerlijkte, de verheerlijkte Mensenzoon, om in Zijn heerlijkheid op te nemen degenen die Hem verwachten. Onverschillig is het, ik herhaal het, of men zich die toekomst, dit wegvallen van het voorhangsel tussen de tweede en de eerste tent, voorstelt als iets dat plaats heeft bij de dood van de gelovige individu's of bij de voleinding van de eeuwen voor de mensheid; genoeg is het dat voor de enkelen zowel als voor de gemeente het wegvallen van dat voorhangsel de laatste voorwaarde is van de volkomen verlossing. Aan deze zijde van het graf staat de gemeente als in de eerste tent haar priesterlijke dienst vervullend op aarde, zij wacht op de terugkeer van haar eeuwige Voorganger en Hogepriester, die in het binnenste heiligdom is

ingegaan met het bloed van het Nieuwe Testament, maar die eenmaal terugkeert om ons de blik te doen slaan in en de toegang te verlenen tot de heerlijkheid van de tweede tent, die de hemel van de heerlijkheid van God is, geworden tot een hemel van heerlijkheid voor de mens.

HOOFDSTUK 10

VOORTREFFELIJKHEID VAN HET ZOENOFFER VAN CHRISTUS

Zo'n eenmalig offer als Christus, de Middelaar van het Nieuwe Testament gebracht heeft, kon er ook ten tijde van het Oude Testament nog niet zijn. Want daar de wet, die in het Oude Testament de godsdienst regelt, slecht een schaduw van de toekomende goederen heeft en niet het beeld, het wezen zelf van de zaken (hoofdstuk 8: 5 Kol. 2: 17), is zij daartoe ongeschikt. Zij kan toch met dezelfde offers (hoofdstuk 9: 25 b), die zij, de priesters, zoals de voorschriften luiden, elk jaar weer op de grote Verzoendag offeren, nooit degenen heiligen die daar toetreden. Zij, die door middel van het offer de genade en gemeenschap van God trachten te verkrijgen, kunnen nooit als vrucht van hun offer verkrijgen wat zij nodig hebben en wensen (hoofdstuk 7: 19; 9: 9

De wet dus is niet het oorspronkelijke, maar het afgeleide; de wet is de schaduw van het beeld of de schets van de werkelijkheid. De zaken door de wet afgebeeld hebben haar wezen en werkelijkheid buiten haar. Als dit nu zo is, kan de wet nooit degenen volmaken die daar toetreden, d. i. die volgens haar instellingen en naar de wijze door haar bepaald tot God naderen. Immers zij naderen niet tot God zelf, maar tot een symbool, een afschaduwing van God. Zij ontvangen dus ook de Heilige Geest niet; zij doen iets waardoor slechts werd aangeduid hoe de mens tot God moet naderen, namelijk door een Middelaar, maar tevens dat die Middelaar nog niet gevonden is.

Anders zouden zij, als de offers eenmaal gebracht waren, opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen die de dienst pleegden (hoofdstuk 9: 9), geen geweten, geen beschuldiging, geen overtuiging meer zouden hebben van de zonden, na eenmaal gereinigd te zijn. Zij zouden dan volkomen vrede voor hun gemoed hebben gehad.

Maar nu is dat het geval niet en werd elk jaar weer opnieuw geofferd en zo de zonden in gedachtenis gebracht, waardoor juist het tegendeel wordt teweeggebracht van het geheiligd, van het volkomen gemaakt worden.

Dit ligt ook geheel in de aard van de zaak: a) want het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken (hoofdstuk 9: 13) de zonden zou wegnemen, zoals dat reeds in Ps. 50: 3 is gezegd.

Lev. 16: 14 Num. 19: 4

Als de schrijver hier en in vs. 11 zo bepaald mogelijk uitspreekt dat het bloed van stieren en bokken de zonden niet kan wegnemen en in hoofdstuk 9: 9 en 13 dat daardoor geen reiniging van het geweten maar alleen een lichamelijke reinheid kon worden verkregen, dan schijnt hij daardoor in tegenspraak te komen zowel met de mozaïsche wetgeving, die zeker aan de rite van gebrachte offers van dieren werkelijke vergeving van de zonden toezegt (Lev. 17: 11) alsook met de blijde zekerheid van daardoor gewaarborgde zondevergeving bij de psalmdichters. De tegenspraak wordt echter weggenomen, als men onderscheid maakt tussen dat wat de oudtestamentische offerdienst voor de schrijver was in verband met het offer van Christus, dat vol leven was en door het Oude Testament voor afgebeeld en hetgeen het is in zichzelf en buiten dat verband.

Evenals Paulus de wet, als men er naast Christus enige waarde aan toekent, in haar machteloosheid voorstelt zoals zij buiten verband met de belofte zou zijn, evenzo vinden wij in de brief aan de Hebreeën een terechtwijzing van degenen die de offers naar de wet niet wilden laten varen, nadat zij toch Christus hadden; daarom beschouwt en beoordeelt de schrijver deze offers buiten hun verband met het offer van Christus.

Het offerbloed van de dieren, op het altaar gebracht, is wel een middel door God gegeven tot verzoening van de zielen van de mensen, maar bij het onevenredige tussen middel en doel, zoals dat voor de hand ligt, slechts tijdelijk toegestaan. Het offer van het dier, aan de ene zijde ontoereikend, aan de andere toch voorgeschreven, was een heen wijzing naar een ander, dat het voorafschaduwde en dat het eigenlijke doel van Gods genadig welbehagen was.

Met de zekerheid van de door Christus werkelijk volbrachte en door God waarlijk erkende verzoening, ontstaat een hele omkering van het zedelijk godsdienstige bewustzijn in het geweten van de mens. Dit heeft niet meer als inhoud de zonde en de vrees voor de rechtmatige straf in het gevoel van de niet uitgedelgde schuld, maar de verzoening ten gevolge van de vergeving, die door genade op grond van de verzoening is geschied. De verzoenden hebben zeker, omdat zij nog in de staat van de volmaking leven, de voortdurende toe-eigening van de offerdood van Jezus Christus en de werkingen daarvan nodig; maar omdat zij eens voor altijd geplaatst zijn in de nieuwe verhouding van zaligheid en vrede met God, hebben wij niet de voortdurende herhaling van dat offer nodig. Juist de herhaling van het zoenoffer toont aan dat het uitwerkt wat het aanduidt, dat het dus het ware zoenoffer niet is, zoals ook het offeren van dieren van de niet-christelijke godsdiensten wel de behoefte aanwees, maar ontoereikende verzoeningsmiddelen zijn, onvoldoende tot bevrediging. Geheel onverenigbaar met hetgeen de Schrift leert, is dus de idee van het misoffer als de onbloedige herhaling van het bloedige offer aan het kruis.

Het ligt in de aard van de zaak. Het bloed van stieren en van bokken is evenmin in staat voor de ziel van de mens verzoenend te werken bij God, als de mens zelf kracht te geven tot verlossing. Ligt toch betekenis van de offering van het bloed in de overgave van de ziel aan God, de ziel van het dier kan evenmin een nieuwe mensheid voor God in het leven roepen als aan de oude mensheid de kracht van de vernieuwing geven. Het een en ander nu wordt vereist. Hij die door de eeuwige Geest Zichzelf aan God heeft geofferd, heeft door dit offer een heilige mensheid aan God voorgesteld: de menselijke natuur is voor het eerst in Hem heilig en welbehaaglijk voor God geworden en heeft recht gekregen voor Hem te bestaan. Maar daardoor ook en om dit recht en om de wijze waarop dit recht verworven is, namelijk door een onverbrekelijk verband met hen die dat recht niet bezitten, met de zondaren, kan die heilige mensheid veranderen en is de kracht van de verzoening tevens een kracht van wedergeboorte. De rechtvaardigmaking wordt tot heiligmaking en openbaart zich daarin.

Daarom, omdat het onmogelijk was voor de offerdienst van het Oude Testament, is de "komende in de wereld", de Messias (de letterlijke vertaling is overal "de komende"; waar wij in de evangeliën lezen "die komen zou", is het de gewone Messiaanse naam) geopenbaard. En om nu volgens Zijn roeping Zijn verlossersambt op Zich te nemen zegt Hij, om een ander verzoenmiddel in de plaats te stellen van het bloed van stieren en bokken (Ps. 40: 7-9): "slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild (1 Sam. 15: 22 Ps. 50: 7vv. ; 51: 18), maar Gij hebt Mij een lichaam toebereid en dat kan Ik U als offer tot uitdelging van de menselijke zonde (1 Petrus 2: 24) aanbieden.

Brandoffers en zondoffers hebben U niet behaagd. " (Jes. 1: 11 Jer. 6: 20 Amos 5: 21v. Mich. 6: 6vv.).

Toen sprak Ik: "Zie, Ik kom (in het begin van het Boek, van de Heilige Schrijft, is van Mij geschreven dat Ik het middel en het hoofdpunt van het woord ben) om Uw wil te doen, o God Ps 40: 8.

In zijn rechtvaardig ongenoegen over de zonde kon God de zondaar verdelgen; in Zijn goddelijke lankmoedigheid heeft Hij hem echter offers en zoenoffers gegeven, waardoor de zondaar, bij de slachting en het bloedvergieten, zich tot de dood schuldig moest verklaren, maar nog een toegang tot de reddende gerechtigheid en genade van Zijn God aannemen. Gedurende de tijd dat God door zulke gaven geduld bleef houden tot de tijd van de lankmoedigheid, sprak de Zoon in de schoot van de Vader van Zijn komst, van Zijn middelaarsambt, van Zijn Hem toebereid lichaam, van Zijn tot volkomen gehoorzaamheid geneigd hart. Het spreken van de Zoon is uit drang van Christus' Geest door de heilige mannen van God ook te boek gesteld en zo is langzamerhand de hele Schrift van het Oude Testament als het ware de schriftelijke obligatie geworden van de komende, waarin zelfs een blik wordt geslagen op het kruis, tot Hij wist dat alles volbracht was.

De idee zelf, die in de aangehaalde tekst is uitgedrukt, namelijk de gedachte dat het gewillig volbrengen van Gods welbehagen in de plaats moest treden van het oudtestamentische offeren, is de brug tussen de persoon van de dichter en de Messias en leidt tot het doel van de psalmwoorden. In de oudtestamentische tijd toch had die idee slechts in zeer beperkte zin betekenis, zij wees reeds verder dan het Oude Testament, ja zij had daarin eigenlijk volstrekt geen recht. De dichter kon zich tot deze slechts verheffen, als hij zich tevens ook verhief boven het zuiver oudtestamentisch standpunt. Maar zo was ook alleen een onvolkomen verwezenlijking van deze wezenlijk nieuwtestamentische idee in het leven van de oudtestamentische vormen mogelijk, niet alleen om het gebrekkige van de vervulling van Gods welbehagen, dat altijd bestond, maar ook omdat de wil van God, die zij moesten volbrengen, volstrekt niet zag op de verzoening van de zonden, zodat de vervulling daarvan de plaats van het aanbieden van offers niet kon innemen. Die gedachte is pas gerealiseerd doordat Christus, door Zijn eigen lichaam ten offer te geven, de waarachtige raad van God volbracht en daarmee aan alle oudtestamentische offeranden een einde maakte.

Toen Hij tevoren, in de eerder aangehaalde tekst zei: "Slachtoffers en offergaven, brandoffers en zondoffers hebt Gij niet gewild en hebben U niet behaagd (hoewel deze vier soorten van offers, waaronder alle andere begrepen zijn, naar de wet geofferd worden), " heeft Hij daardoor te kennen gegeven dat zij voor God niet konden voldoen tot herstel van de ware verhouding tot de mens. "

Daarna sprak Hij, om tegenover het onvoldoende het voldoende te stellen (vs. 6 en 7): "Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God. " Hij neemt dus, zoals duidelijk blijkt, het eerste, het offer, weg om het tweede, het doen van Gods wil, te laten gelden als de weg om ons te heiligen.

Krachtens die wil, daar Hij het volbrengen op Zich heeft genomen en tot werkelijkheid heeft gebracht, zijn wij geheiligd. Dit is eens voor altijd gebeurd, om nu ook aan te voeren wat Hij in de nazin als het Hem verleende middel van het brengen van een waar offer voorstelt, door het offer van het lichaam van Jezus Christus, dat Hij door Zijn dood aan het hout van het kruis heeft gebracht (Efez. 5: 2).

De wil van God, waarin wij geheiligd zijn, is niet de wil en gehoorzaamheid van Christus, maar het raadsbesluit van Gods liefde, dat moet beschouwd worden als genomen in eeuwigheid, dat in de tijd door de overgave van Christus is volbracht en in de Heilige Schrift gevonden wordt als een geopenbaard verlossingsplan.

Evenals het in Gods raadsbesluit gegrond is dat Christus de hogepriesterlijke vertegenwoordiger van de zondige mensheid is (hoofdstuk 5: 1vv.), zo heeft ook de zonden verzoenende kracht van Zijn zelfopoffering haar grond in de wil van God. De wil van God, waarom en waardoor alles geschiedt (hoofdstuk 2: 10), heeft bepaald dat de verzoening van de zonden door Christus volbracht zou worden, terwijl Hij Hogepriester wordt en als zodanig zelf het offer brengt. God heeft namelijk in Zijn genade het vaste, onveranderlijke raadsbesluit (hoofdstuk 6: 17) genomen om aan het zaad van Abraham een eeuwige erfenis te schenken, waartoe ook de goederen behoren van reinheid, van verzoening en vergeving van zonden; en Hij heeft dit raadsbesluit bekend gemaakt in de Messiaanse beloften van het Oude Testament, die Hij met een eed heeft bekrachtigd (vs. 16vv. ; 8: 8vv.). Maar ook de aard en wijze waarop de beloofde reiniging en vergeving van de zonden voor Abrahams zaad moest worden teweeggebracht, was door de wil van God tevoren bepaald en in het Oude Testament aangekondigd; het was de wil van God dat de Messias dit deed door Zijn lichaam ten offer te brengen. Zo heeft dus de kracht van Christus' zelfovergave haar grond in de wil van God, of, daar deze wil een besluit is dat uitgaat van de genade van God, in Gods genade gegrond. Daarom zegt de schrijver dat Christus "door de genade van God" voor allen de dood gesmaakt heeft (hoofdstuk 2: 9), d. i. dat Gods genade grond en oorzaak ervan is dat Christus tot heil van de mensheid gestorven is. Als dientengevolge de zondenverzoenende kracht van de zelfopoffering van Christus haar laatste grond heeft in Gods genadige wil, dan heeft die verder aan de zijde van Christus deze voorwaarde dat Hij in vrijwillige gehoorzaamheid en in vrije ontfermende liefde (hoofdstuk 2: 17; 4: 15; 5: 2 deze genadige wil van God volbracht. Dit vrijwillig verrichten van Gods welbehagen geeft aan het offer van Christus haar zedelijk religieuze waarde, haar waarde in de ogen van God: een offerdood door gedwongen noodzaak opgelegd, vrijwillig geleden, zou God niet hebben kunnen behagen; het genadig welbehagen van God zou daardoor niet zijn volbracht, want zo'n offerdood zou geen wezenlijk offer zijn geweest. Alleen doordat Christus met het besluit van Zijn eigen wil om dat genadig welbehagen van God door overgave van Zichzelf te volbrengen in de wereld kwam, dit in volkomen gehoorzaamheid en in trouwe, barmhartige liefde vasthield en tenslotte volvoerde, werd Zijn offerdood het middel waardoor de verzoening van de zonde tot stand werd gebracht.

Dat de oudtestamentische offers geen werkelijke verzoening konden aanbrengen, was in vs. 2 afgeleid uit het feit van hun herhaling. Immers, God zou iets dwaas hebben gewild als Hij had bevolen een offer te herhalen dat reeds voor de eerste maal de schuld van de mensheid of van Israël weggenomen had. In vs. 4 werd dat, namelijk het onvoldoende karakter van de oudtestamentische offers om werkelijk de zonde te verzoenen, uit het wezen zelf afgeleid. Het bloed van redeloze dieren is niet in staat zedelijke schulden weg te nemen. Hier ontbreekt het een zowel als het ander dat tot een ware plaatsbekleding nodig is. Een offer dat werkelijk de straf van de schuld van een ander op zich kan nemen, moet eerst hetzelfde lijden kunnen dragen dat de schuldige had moeten treffen, dus niet slechts een lichamelijke smart of lichamelijke dood, maar een innerlijk lijden van de met een ziel begaafde mens. Ten tweede moet een waar offer, nadat dit het lijden plaatsbekledend heeft ondergaan, het plaats bekledende weer kunnen opheffen, d. i. zich in innerlijke eenheid kunnen plaatsen met diegene van wie het de plaats bekleed heeft. Zo wordt ons immers de verdienste van Christus toegeëigend, dat wij, hoewel wij als andere, onderscheiden personen naast Hem stonden toen

Hij leed, zodat Hij zonder ons toedoen en zonder onze medewerking voor ons heeft voldaan, toch nu niet naast Hem blijven staan, maar door Zijn Geest van Zijn kant en door het geloof van onze kant tot leden van Hem worden, aan wie nu in werkelijkheid alles toebehoort wat het Zijne is.

En verder stond wel iedere priester elke dag, zo dikwijls het zijn beurt was (Luk. 1: 8v.), in het heiligdom om te dienen (Deut. 10: 8 Richt. 20: 28) en telkens dezelfde slachtoffers te offeren, die de zonden nooit kunnen wegnemen van degenen, voor wie Hij ze bracht;

Maar deze is, na één slachtoffer voor de zonden geofferd te hebben, a) in eeuwigheid in koninklijke majesteit gezeten aan de rechterhand van God.

Ps. 110: 1 Hand. 2: 34; 1 Kor. 15: 35 Hebr. 1: 13

De priester van het Oude Verbond staat, beschroomd en angstvallig, wakend en dienend, om zich, zodra de dienst verricht is, uit het heiligdom te verwijderen, waarin hij geen vertrouwelijke blik durft slaan; Christus blijft in het allerheiligste vertrouwelijk gezeten aan de rechterhand van de Majesteit, met gerustheid en zaligheid, na het volbrachte werk, in afwachting van de laatste vrucht daarvan.

Hij wacht verder af, nadat Hij door Zijn werk op aarde aan de wereldgeschiedenis de wending tot het einde heeft gegeven (hoofdstuk 9: 26), totdat, overeenkomstig hetgeen God Hem in Ps. 110: 1 beloofd heeft, Zijn vijanden gemaakt worden tot een voetbank voor Zijn voeten (hoofdstuk 2: 8 Hand. 3: 21).

Verder offeren is nu voor Hem niet meer nodig, want met één offerande heeft Hij, zoals reeds in hoofdstuk 7: 27; 9: 12, 28 is, in eeuwigheid hen volmaakt, die geheiligd worden (hoofdstuk 2: 11).

De schrijver neemt alle priesters en hogepriesters samen, alsof zij één persoon, één man waren. Daar is nu de priester van het Oude Verbond: wat doet hij? Hij staat, door God geplaatst, als een soldaat op zijn post in de tempel. Dag aan dag offert hij en altijd weer dezelfde offers; hij bidt en steeds weer dezelfde gebeden; altijd verricht hij weer dezelfde gebruiken; maar dat waarnaar men in alle godsdiensten zoekt en streeft, een ware gemeenschap met God, het komt nooit in het Oude Verbond tot stand. Tegenover de priester die in de tempel staat, hebben wij de Heiland, die als Koning aan de rechterhand van God verhoogd is. Hij spant Zich niet meer in om evenals de priesters ons de zaligheid te verwerven; dat is reeds gebeurd; door één offer, dat voor alle eeuwigheid geldt, heeft Hij reeds allen die geheiligd worden, tot het doel geleid. Als Hij nu ook bij de Vader voor ons bidt en onze plaats bekleedt, dan is dat toch geen nieuw offer; dat is net zo’n natuurlijk gevolg als dat het vanzelf spreekt dat de zon licht geeft als zij eenmaal is opgegaan.

De priester van het Oude Verbond staat, bevreesd en bescheiden de wacht waarnemend en dienend, om zich, zodra de dienst is beëindigd uit het heiligdom te verwijderen, waarin hij geen vrije, vertrouwelijke blik mocht slaan: Christus blijft in het allerheilige vertrouwelijk zitten aan de rechterhand van de majesteit om in rust en zaligheid na het volbrachte werk het loon daarvan af te wachten.

Het wachten van de priesterkoning, die aan de rechterhand van God is gezeten, op de gehele onderwerping van al Zijn vijanden sluit niet de gedachte in aan persoonlijke werkeloosheid

tot de tijd van Zijn wederkomst, maar drukt in tegenstelling tot het werk van de dienende priesters, die het doel niet bereiken, de verheven rust uit van de Middelaar, die in ieder opzicht tot het doel van de heiliging is gekomen, een Middelaar die, na verwezenlijking van de idee van verzoening, in de type van de aäronitische priester aangekondigd, alleen en wel voor eeuwig de plaats inneemt die in de type van Melchizedek, de priesterkoning, is voorzegd, een plaats vrij van diensten en rijk in erkenning, eer en geschiktheid tot het uitdelen van zegen.

Daarom kan Zijn werkzaamheid in de hemel koninklijk en heersend zijn en niet meer priesterlijk dienend en is Hij Hogepriester, niet naar de ordening van Aäron, niet om nog eens bloed tot verzoening te offeren, maar naar de ordening van Melchizedek, dat is om het huis, het koninkrijk te besturen, namelijk, omdat in dat ene offer de kracht van de volmaking ligt voor degenen die geheiligd worden. Het ene offer is eenmaal gebracht, maar niet alsof zij een daad van het verleden was, die nu door andere daden haar werking doet over- en opgaan. Nee, die daad is eeuwig; wat van haar uitgaat is niet opheffing van het mindere door het meerdere, maar een openbaring van de kracht aan de ene daad, die altijd groter blijft dan al wat zij uitwerkt. Die kracht bestaat nu in de heiligmaking. Het offer van Christus heeft een heiligende kracht die tot volmaaktheid leidt, zodat al wat de heiligheid weerstreeft, de zonde, volkomen overwonnen en de gehele mens heilig wordt. Dat dit geheiligd worden van de kant van de mensen een gestadig zich toe-eigenen en toepassen van dat offer vereist, ligt in de aard van de zaak. Hoe zou toch heiliging kunnen geschieden op een passieve manier, buiten de wil om van de geheiligden? Maar die wil openbaart en oefent zich in die toe-eigening van het offer van Jezus Christus. Het medium is dus altijd het geloof, waardoor men zich niet met de geofferde maar levende, de Hogepriester van onze belijdenis, in die leefgemeenschap bevindt, waardoor Hij in ons werkt en wij deel krijgen aan de kracht van Zijn eeuwige leven. Het offer dus van Jezus Christus, als de eeuwige toewijding van Hem, de Hogepriester, zoals Hij verenigd is met het volk, waarvan Hij de priester is, is de kracht van de volmaking voor hen die geheiligd worden.

En de Heilige Geest, door wie de hele Schrift is ingegeven (2 Petrus 1: 21; 2 Tim. 3: 16 ons ook, dat Christus door Zijn
offer, eenmaal geschied, voor eeuwig volmaakt heeft, zodat een ander offer niet meer nodig is.

Want, nadat Hij, God de Heere, in de tekst van de profeet Jeremia, in hoofdstuk 8: 8vv. aangehaald, tevoren gezegd had: a) "Dit is het verbond dat Ik met hen, met het huis van Israël maken zal na die dagen, " zegt de Heere verder, om aan te wijzen waarin het wezen van het Nieuwe Testament zal bestaan: "Ik zal Mijn wetten geven in hun harten en Ik zal die in hun verstand schrijven (hoofdstuk 8: 10). "

Jer. 31: 31-34 Rom. 11: 27

"En, " zo zegt Hij tenslotte en hierop komt het ons vooral aan: "hun zonden en ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken (hoofdstuk 8: 12)".

De schrijver stelt het woord van de Schrift, waarvan hij het getuigenis aanvoert, voor als een werk van de Heilige Geest; toch haalt hij het vrij aan, doch ook deze vrijheid ten opzichte van de letter van de Schrift is een werk van de Heilige Geest (vgl. vs. 38 en "Ex 20: 6" en "De 5: 12.

Waar nu vergeving van deze ongerechtigheid is, daar is geen zondoffer meer, alsof zo'n offer nog verder tot verzoening nodig zou zijn.

De mening van de lezers is dat zij de oudtestamentische offerdienst voortdurend tot verzoening van zonden nodig hadden en hun dwaling is ook dat Christus, als Zijn hogepriesterlijk werk dat van de oudtestamentische hogepriesters moest vervangen, Zichzelf herhaaldelijk ten offer zou moeten brengen. Beide ideeën heeft de schrijver grondig en volledig weerlegd; hij mocht hopen dat hij de Hebreeën ervan overtuigd had dat het offer van Christus, eenmaal geschied, de godsdienstige behoefte die ten grondslag lag aan hun gerechtigheid aan de offerdienst, niet alleen even goed bevredigde als de herhaalde Levitische offeranden, maar dat het integendeel die behoefte alleen werkelijk kon bevredigen, terwijl de herhaalde Levitische offeranden zonder uitwerking waren en door het betere offer overbodig geworden.

Vs. 19-39. Reeds eerder (hoofdstuk 2: 1vv. ; 4: 1vv.) verbond de schrijver aan zijn leerzame uiteenzettingen telkens een dringende vermaning voor de lezers naar de behoefte van hun geloofsstaat, zoals die in zwakheid was en door gevaar voor afval bedreigd werd. Op dezelfde wijze doet hij na dit zo uitvoerig derde onderricht, waarin hij de voorrang van Christus' hogepriesterschap boven het Levitische heeft aangewezen en Zijn hogepriesterlijke dienst heeft voorgesteld als iets waardoor een volkomen verzoening is teweeggebracht, een nieuw verbond is opgericht en het allerheilige van de hemel is ontsloten, maar waardoor ook het Oude Testament met de offerdienst naar de wet is opgeheven. Hij vermaant de Hebreeën tot een trouw gebruik maken van de zaligheid in Christus' zelfopoffering aangeboden (vs. 19-25), waarschuwt hen op diep treffende wijze voor afval van het christelijk geloof (vs. 26-31), herinnert hen aan de tijd van hun eerste liefde (vs. 32-34) en sluit af, lettend op een oudtestamentisch profetisch woord, met de aansporing om in het geloof te volharden tot aan de wederkomst van Christus, die voor de deur staat (vs. 35-39).

Omdat wij dan, broeders, volgens de woorden in hoofdstuk 5: 1-10: 18, vrijmoedigheid hebben a) om in te gaan in het heiligdom, d. i. het allerheilige van de hemel en zo God rechtstreeks te naderen om gemeenschap met Hem te hebben en van Hem te bidden wat wij willen (Efez. 3: 12), door het bloed van Jezus, waardoor Hij ons genade bij God en vergeving van zonden heeft aangebracht, laat ons dit niet gering achten.

Joh. 10: 9; 14: 6

Wij mogen toch gaan op een nieuwe en levende weg, die wij onder het Oude Verbond nog niet konden bewandelen of slechts in dode werken trachtten te bewandelen (hoofdstuk 9: 6vv., 13v.), een weg die Hij ons ingewijd heeft door wegneming van het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, dat eerst moest worden geofferd (MATTHEUS. 27: 50v. Kol. 1: 22);

Vers of nieuw, niet alleen omdat hij pas nu geopend is, daar hij tevoren onbekend was, maar ook omdat die weg niet veroudert, niet door een andere vervangen wordt. Hij blijft, ook in het verloop van de eeuwen, de nieuwe weg die niets van zijn frisheid verliest. Alle andere wegen verwelken. Iedere toegang tot God die in praktijken en ceremoniën bestaat en door instellingen gehandhaafd wordt, ondervindt de invloed van deze wereld. Aan praktijken en ceremoniën raakt men gewend en de instellingen verouderen, maar het bloed van Christus behoudt zijn kracht, omdat het de openbaring is van de eeuwig levende en levendmakende Geest. Daarom wordt deze weg ook een levende genoemd. De weg bestaat in het leven dat hij die hem gaat, ondervindt. Wie door het bloed van Christus tot God gaat, ervaart de kracht van

dat bloed door het leven dat aan hem gegeven wordt. Hij is niet passief in het betreden van deze weg. Het betreden daarvan is integendeel de volledige ontwikkeling en openbaring van alle krachten die hij van Christus ontvangen heeft. Het geloof is een leven, een eeuwig leven. De vrijmoedigheid dus, waarmee hij tot God gaat, is niet afhankelijk van de tegenspoed van het leven, noch zelfs van de belemmeringen die hij in eigen geloofsleven ondervindt. Alle stormen, uiterlijke en innerlijke, verbreken de tedere last niet, blussen de vonk niet. Altijd heft zich de last weer bloeiend en groenend naar boven, altijd schiet de vonk weer nieuwe vlammen. Maar hoe loopt deze weg? Wat is zijn richting? Van het zichtbare naar het onzichtbare. Het bloed van Christus is op zichtbare wijze uitgestort in de dood. De dood van de Heere behoort tot het gebied van de zintuiglijk waarneembare zaken, tot het gebied van de lagere werkelijkheid. Hoe dat bloed begin wordt van een nieuwe, niet meer aan de dood onderworpen leven, behoort niet meer tot het gebied van de stoffelijke, maar alleen tot dat van de geestelijke ervaring. De opstanding en verheerlijking van de Heere behoort niet tot het gebied van de lagere werkelijkheid van de geschiedenis in de dagelijkse zin van het woord. De Geest alleen getuigt de waarachtigheid daarvan. De weg gaat dus door het vlees van Christus heen. Dat vlees van Christus is als het voorhangsel, dat het heilige der heiligen verborg. Het voorhangsel moet neervallen, zal het heilige der heiligen zich aan de blik ontsluiten. Christus moet sterven en onzichtbaar worden, opdat de gemeente Hem als de Zoon van God zou erkennen en de volheid van Zijn leven deelachtig worden. Daarom heeft de gemeente terecht Zijn opstanding, maar ook Zijn hemelvaart tot een onderwerp van haar feestviering gemaakt. Het aardse moet in Hem teniet gedaan worden, opdat Hij als de hemelse, de nieuwe mens, die de Heer is uit de hemel, erkend, aanbeden en gevolgd zou worden. Wij kunnen Hem echter niet als de hemelse volgen, als wij Hem niet tevoren als de aardse gekend hebben. Evenals de Christus verminkt wordt, de nieuwe en levende weg gewelddadig gesloten door hen die zich met de aardse tevreden stellen, Hem als de gestorvene beschouwen en van geen opstanding en hemelvaart willen weten, evenzeer doen zij het die de aardse verachten en alleen de hemelse willen, dat is, die over het hogepriesterlijk werk en de koninklijke heerschappij van Christus grote dingen verkondigen, de eeuwige godheid van de Zoon met vuur handhaven, maar die niet weten wat zij aan die Jezus van Nazareth hebben, met Zijn wonderen, leringen en smarten. De aardse Jezus hebben wij nodig om tot de hemelse te komen; zo alleen heeft Hij ons in de nieuwe en levende weg ingewijd.

en omdat wij een grote Priester over het huis van God hebben, een die ons als Zijn huis (hoofdstuk 3: 6) priesterlijk bij God vertegenwoordigt en ons de hemelse goederen toedeelt (hoofdstuk 3: 1vv. ; 7: 24v.).

Laat ons dan toetreden tot de troon van de genade (hoofdstuk 4: 16) met een oprecht hart, zodat het ons volle ernst is met het verkrijgen van de zaligheid, in volle verzekerdheid van het geloof, waarzonder wij zeker niet zouden mogen naderen (Jak. 1: 5vv.), met een hart dat door datzelfde bloed (vs. 19; 1 Petrus 1: 2 gereinigd is (hoofdstuk 9: 14) en bevrijd is van het kwaad geweten over de vroegere overtredingen (hoofdstuk 9: 14v.) en met een lichaam dat door de doop die wij ontvangen (Efeze. 5: 26; 1 Petrus 3: 21; 1 Joh. 5: 6
met rein water, zodat ook
ons leven in dit lichaam geheiligd is.

Ezechiël. 36: 25

Laten wij, nadat wij door onze bekering tot Christus reeds voor dit leven die genade hebben ontvangen (hoofdstuk 6: 4v.), de onwankelbare belijdenis van de hoop voor de toekomst die ons wacht (hoofdstuk 6: 11), vasthouden. Dat wij ons noch door aanlokkelijke

schijnbeelden, noch door honende tegenspraak, noch door het donkere van het heden in twijfel laten brengen omtrent de toekomstige heerlijkheid (hoofdst. 3: 6 en 14 b) ; want Hij die het beloofd heeft, wat die hoop ons doet tegemoet zien, is getrouw (hoofdstuk 4: 14-16; 6: 18vv. ; 1 Kor. 1: 9; 1 Thessalonicenzen. 5: 24).

Hoe kunstig, zij het meer of minder bewust volgens een vooraf gemaakt plan, de samenstelling van het geheel is, blijkt uit het feit dat de schrijver, als hij afgerond heeft wat hij in hoofdstuk 5: 1 is begonnen, de vermaningen weer op dezelfde wijze begint als hij die (bij de overgang van het tweede naar het derde deel) in hoofdstuk 4: 14vv. afgesloten heeft. De vermaningen: "laat ons deze belijdenis vasthouden" en "laat ons dan met vrijmoedigheid toetreden tot de troon van de genade" worden hier herhaald in de woorden: "laat ons toetreden met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid van het geloof", en "laat ons de onwankelbare belijdenis vasthouden", hetgeen evenals daar gemotiveerd wordt door het "omdat wij dan hebben"; alleen klinkt zowel de vermaning zelf als het motiveren daarvan hier als echo van de voorafgegane lange rijke uiteenzetting veel voller.

De schrijver heeft het hier eerst over het naderen tot God, waarover hij in hoofdstuk 4: 14vv. pas in de tweede plaats handelde. Hij noemt echter aanstonds de twee objectieve voorwaarden ervan, namelijk dat wij in het Nieuwe Verbond een blij vertrouwen hebben op de door Hem geopende toegang tot het hemels heiligdom en op Hem die daarover gesteld is en daar regeert. Vervolgens houdt hij ons de subjectieve eisen voor, de gezindheden waarmee het naderen tot God moet plaatshebben. Er wordt namelijk vereist dat wij met een waarachtig hart, d. i. met een hart dat rein, oprecht, zonder bijbedoelingen op God gericht en van alle Hem onaangename geheime nevengedachten en nevenbedoelingen vrij is en met blijde volle verzekerdheid van het geloof tot God gaan. Tenslotte wijst hij op de subjectieve geschiktheid om te naderen, die aan de ene zijde voorwaarde is tot het aanwezig zijn van de geëiste gezindheid en aan de andere zijde deze tot voorwaarde heeft. De harten van de christenen zijn met het bloed van Christus besproeid en daardoor verlost van het kwaad geweten en hun lichamen zijn door het reine en reinigende water van de doop op geestelijke wijze van alle smet rein gewassen. Daarom kunnen wij, door met een waarachtig hart en met vol geloof de geopende toegang tot het allerheilige en de bemiddeling van de grote Priester in het huis van God ons ten nutte te maken, tot God naderen. Onloochenbaar kent de schrijver hiermee de gelovigen van het Nieuwe Verbond een priesterlijk karakter en priesterlijke voorrechten toe; want als van hen gezegd wordt dat hun de toegang tot het hemelse heiligdom openstaat en dat zij tot de God naderen, die daar Zijn troon heeft, dan is hun daarin een voorrecht toegekend dat volgens de voorafschaduwende oudtestamentische bedeling alleen de hogepriester toekwam. En als van de subjectieve geschiktheid van de christenen om tot God te naderen zo wordt gesproken dat zij worden voorgesteld als mensen van wie het "hart gereinigd is" en het "lichaam gewassen is met rein water", dan wijzen deze uitdrukkingen op de wijding, waardoor de priesters volgens Ex. 29: 21; 40: 12v. ; 30: 19v. hun dienst in het heiligdom werden bekwaam gemaakt.

Doordat het bloed van Christus is vergoten, zegt de schrijver in vs. 19v., hebben wij in en met dat bloed in die richting waar het tot God, in de woonplaats van God binnengaat (om nu reeds tot Hem te gaan en eens tot Hem binnen te komen), blij vertrouwen dat wij de toegang niet gesloten vinden. Jezus toch heeft, doordat Hij Zijn bloed vergoot, die toegang als voorganger geopend. De schrijver noemt dit een inwijden van een nieuwe en levende weg, omdat zo’n weg korte tijd daarvoor nog niet voorhanden was en omdat hij die hem betreedt, wordt gedragen waarheen hij wil; hij gebruikt deze woorden om de tegenstelling aan te geven tot de gesloten toegang van het wettelijk heiligdom en om te vermanen dat men die niet ongebruikt

zou laten, die weg die ons pas gegeven is, vroeger niet bestond en door eigen kracht tot God brengt wie daarop vertrouwt. Ook hier was een voorhangsel tussen onze Hogepriester, die tot God ging en de plaats van God, namelijk Zijn vlees, (het menselijk lichamelijke, dat lijden en sterven kan, zoals Hij dat, om ons in alles gelijk te zijn en voor ons de dood te kunnen smaken, had aangenomen; hoofdstuk 2: 14vv. ; 5: 7v.). De hogepriester naar de wet nu hoefde alleen het voorhangsel opzij te schuiven dat het allerheilige afscheidde, maar Jezus moest Zijn vlees, namelijk Zijn leven in het vlees overgeven (Efez. 2: 14) om tot God te komen, van wie Hij gescheiden bleef zolang Hij in de aangenomen menselijke natuur leefde.

De schrijver zegt dat de voor ons geopende weg tot het allerheilige door het voorhangsel heenlijdt, d. i. door het vlees van Christus. Hij geeft hiermee te kennen dat geen andere weg daarheen bestaat en dat niemand in het hemels heiligdom kan komen, tenzij hij langs die door Christus door dit voorhangsel heen gebaande weg wil gaan. Zonder beeld gesproken: men moet eerst Christus' offerdood aannemen, voordat men tot God kan naderen; de weg tot de troon van God leidt over Golgotha, waar het lichaam van Christus verbroken is, want alleen daar is een ingang tot het hemelse heiligdom.

Wij hebben niet alleen de ingang in het hemelse heiligdom, maar wij hebben daar een Hogepriester over het huis van God. Het heiligdom, het allerheilige, waartoe wij als Christus toegang hebben, is niet leeg zoals sedert de Babylonische ballingschap het allerheilige van de Joodse tempel leeg was 2Ki 25: 17; wij hebben daar Jezus, die als priester voor ons bidt, als Koning aan de rechterhand van God gezeten is totdat alle vijanden tot een voetbank voor Zijn voeten zijn geworden. Dit moet ons aan de ene zijde ertoe dringen om met blij vertrouwen tot God te naderen als een eigen priestervolk van de Heere en aan de andere zijde vast te houden aan de belijdenis van de hoop. "Een riet laat zich buigen en wordt gebogen door elke wind" (MATTHEUS. 11: 7), maar de belijdenis van onze hoop mag zich niet door wind en onweer heen en weer laten slingeren; wij moeten met blije moed voor de hele wereld belijden wat wij hopen, omdat Hij die het beloofd heeft, trouw is.

In deze tekst is "de belijdenis van de hoop" in het bijzonder dit, dat de christen, alhoewel uit de Joodse theocratie en de tempel buiten gestoten en ontdaan van alle vleselijke hoop dat de Messias aards geluk zou geven, de zekere hoop heeft om het koninkrijk te beërven.

En laat ons op elkaar acht slaan, dat de een voor de ander christelijke zorg heeft, dat niet iemand achter blijft (hoofdstuk 4: 1), om aan te vuren tot liefde en goede werken.

En laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet verzuimen, niet van onze christelijke godsdienstoefeningen (Hand. 2: 42, 44) wegblijven (2 Tim. 4: 16), zoals sommigen de gewoonte hebben. Zij maken zich schuldig aan een verkoeling die tot gehele afval leidt, maar laat ons die godsdienstige samenkomsten ijverigbezoeken en elkaar vermanen om vast te houden aan de belijdenis van de hoop (vs. 23) en de beoefening van de broederliefde in goede werken (vs. 24). En laat ons dat wederkerig vermanen (hoofdstuk 3: 13) des te meer doen, als gij uit de tekenen van de tijd (1 Petrus 4: 16v.) ziet dat de dag van de toekomst van Christus (vs. 37 MATTHEUS. 26: 64; 1 Kor. 3: 13
toch zal het nodig zijn dat wij
mensen blijken te zijn die zijn verschijning liefhebben en op Hem wachten (hoofdstuk 9: 28;
Tim. 4: 8

Hoe schoon vormt zich hier de keten van vermaningen tot één van de drie schakels naar de Paulinische trias van het christelijk leven (1 Kor. 13: 13: 1 Thessalonicenzen. 1: 3; 5: 8 Kol.

4v.). Op de vermaning om toe te treden tot God (vs. 22) volgt de vermaning om de onwankelbare belijdenis van de hoop vast te houden (vs. 23) en daarop volgt nu (vs. 24) de vermaning om ijverig te zijn in de liefde. Ook deze vermaning staat nog in verband met het "omdat wij dan hebben" in vs. 19-21 Met het "broeders! " heeft de schrijver zich daar na de lange uiteenzetting weer direct tot zijn lezers gewend. Voor hen allen staat op gelijke wijze de toegang open tot het heiligdom van het leven; zij allen zijn deelgenoten van het grote, door de grote Priester bestuurde leger; zo moeten zij zich dan als gelijk bevoorrechte huisgenoten broederlijk jegens elkaar gedragen. De woorden "laat ons op elkaar acht slaan" dringen in tegenstelling tot zelfzuchtige onverschilligheid aan op wederkerig zorgen als hoofdvoorwaarde van alle gemeenschap en de bepaling van het doel "om aan te vuren tot liefde en goede werken, " geeft aan deze belangstelling, die de een voor de anderen moet voelen, de richting die de enige waardige van de christelijke gemeenschap is.

In het eerste onderdeel van de vermaning (vs. 22) heeft de schrijver gezegd hoe de christen zich jegens God, in het tweede (vs. 23) hoe hij zich tegenover de wereld buiten hem moest gedragen; hij zegt nu in het derde deel (vs. 24v.) hoe hij zich jegens de broeders, jegens de gemeente moet houden.

Er is een verkeerd acht geven op elkaar, dat uit zelfzucht en hoogmoed voortkomt en door de apostel in Gal. 6: 4 wordt verboden. Maar er is ook een goed acht geven op elkaar, dat uit liefde voortkomt en slechts opscherping in liefde en goede werken wil teweegbrengen; dit wordt in vs. 24 door de schrijver aanbevolen. Bij deze algemene plicht komt in vs. 25 nog de bijzondere, om het bezoeken van de christelijke samenkomsten niet na te laten, zoals vele van de lezers dat uit mensenvrees hadden gedaan. Tegenover dat wegblijven wordt het elkaar "vermanen" voorgesteld en als bijzonder motief daartoe het zichtbaar naderen van de dag van de Heere aangevoerd.

De tekenen, die volgens de profetie van Christus aan Zijn dag zullen voorafgaan (MATTHEUS. 24: 5vv. Luk. 21: 8vv.) waren toch reeds gedeeltelijk aanwezig en deels in aantocht. Hierbij moet men denken aan de ellende, die onmiddellijk voor de Joodse oorlog over het Joodse volk is gekomen, aan de oproeren en volksopstanden (vgl. Deel VI Aant. II d.
en "Zec 11: 10 en misschien ook aan de lauwten en de dwaalleer in de christelijke gemeenten (MATTHEUS. 24: 12). Uit hoofdstuk 3: 9 schijnt zelfs te volgen dat de schrijver zich voorstelde dat de tijd van het openlijk optreden van Christus tot Zijn wederkomst, overeenkomstig de tocht van de Israëlieten door de woestijn, 40 jaar zou duren en die tijd zou zeker, toen hij de brief schreef, reeds zeer nabij zijn geweest.

Het is zo nodig dat wij dit doen om onze zaligheid niet voor altijd te verliezen, a) want als wij opzettelijk zondigen, nadat wij verlichting van de Heilige Geest (vs. 32; 6: 4 en dus de kennis van de waarheid (1 Tim. 2: 4) ontvangen hebben en van die waarheid afvallen (hoofdstuk 3: 12; 6: 6; 2 Petrus 2: 4), dat blijft er geen offer meer over voor de zonden. Na zo’n verlaten van Christus en van het door Hem gebrachte offer (vs. 29), is er niets meer dat de vergeving zou kunnen aanbrengen.

Num. 15: 30 MATTHEUS. 12: 31; 2 Petrus 2: 20; 1 Joh. 5: 16

Er blijft alleen maar voor dit aardse leven een verschrikkelijke verwachting van het oordeel over en als ons einde de hitte van het vuur (hoofdstuk 12: 29), dat door God gezonden de tegenstanders van Christus (vs. 13) zal verslinden (Jes. 26: 11 Zef. 1: 18; 3: 8).

De belangrijke beweegreden tot het opvolgen van de vermaningen hiervoor uitgesproken, ligt in de gedachte van het grote gevaar om van Christus af te vallen en in het vreselijke van de gevolgen daarvan.

Aan zo'n gevaar stelde men zich bloot, wie uit mensenvrees van de samenkomsten van de christenen wegbleef of door enige verloochening van de waarheid zich de mogelijkheid kocht om aan de tempeldienst te kunnen deelnemen. Wie nu, nadat hij de waarheid heeft leren kennen, toch zulke zonden begaat, dus tegen beter weten en geweten in en die dus het enige offer van Christus versmaadt, voor hem bestaat dan geen tweede zoenoffer meer waardoor hij zou kunnen worden gereinigd van de schuld van deze nieuwe en overmeesterende zonde.

Wie de kennis van de waarheid heeft ontvangen en dan een weg gaat die hem elders heen voert, die weet wat hij doet en doet wat hij wil: hij wil de waarheid, die hij erkend heeft voor hetgeen zij is, desalniettemin de rug toekeren (in deze zin moet dus het "moedwillig zondigen" opgevat worden en niet, zoals vaak gebeurd is, op iedere zonde met voorbedachte rade gepleegd, worden toegepast, vgl. hoofdstuk 6: 6). Op de weg die zo iemand bewandelt, kan hij geen zoenoffer meer verwachten dat hem tot vergeving van de zonde zou kunnen zijn. In plaats van een uitzicht op een ander offer dat hem ook verzoening zou aanbrengen voor de zonde, die hij beging doordat hij het zoenoffer van Christus weer opgaf nadat hij het had leren kennen, is er voor hem op zijn weg alleen een verschrikkelijke verwachting van een oordeel en een vuur dat de tegenstanders zal verslinden.

Dat woord (verschrikkelijke verwachting van het oordeel) zegt wat de afgevallenen van Christus reeds nu als vrucht van hun afval ondervinden; het andere (hitte van het vuur dat de tegenstanders zal verslinden) wat zij er eens voor zullen inoogsten.

De grootheid van het onverbiddelijk gericht dat zal treffen wie van een begenadigde van Christus Zijn vijand is geworden, wordt hierop in vs. 28v. opgehelderd door het onverbiddelijk gericht dat het misdadig verbreken van de wet van Mozes ten gevolge heeft.

Wie de wet van Mozes door schending van het verbond van God (Deut. 17: 2-17) heeft teniet gedaan en andere goden dienen gaat, die sterft zonder barmhartigheid (Deut. 13: 6vv. ; 12vv.) a) op het getuigenis van twee of drie personen.

Num. 35: 30 Deut. 19: 15 MATTHEUS. 18: 16 Joh. 8: 17; 2 Kor. 13: 1

Hoeveel zwaarder straf, meent gij, zal hij verdienen, die de Zoon van God vertreden heeft, zoals Judas de verrader dat zelf heeft gedaan (Joh. 13: 18) en het bloed van het Testament, het bloed waardoor het Nieuwe Verbond is opgericht (hoofdstuk 9: 15 MATTHEUS. 26: 28), onrein geacht heeft, waardoor hij toch, zoals hij meende bij zijn overgang tot het christendom (vs. 10) geheiligd was, aan God was gewijd (hoofdstuk 6: 6) en de geest van de genade die toen over hem kwam (Zach. 12: 10), smaadheid heeft aangedaan, zodat men die lasteren kon alsof die een geest van dwaling en niet van waarheid was (1 Joh. 4: 6)?

Met afval van de HEERE tot vreemde goden als uiterste graad van verbreking van de mozaïsche wet, wordt vergeleken de afval van Christus tot het Christus-vijandige Jodendom, waarvan de god ook niet meer de ware is, omdat Hij niet als de God en Vader van Jezus Christus erkend wordt. Als nu reeds aan de oudtestamentische afvalligen met onverbiddelijke strengheid de doodstraf werd voltrokken, hoeveel ergere dingen staan dan niet te wachten naar de maat van de rijkere volheid van openbaring en genade, voor hen die van het Nieuwe

Testament afvallen! Met het "meent gij" laat de schrijver aan zijn lezers over om uit de verhouding van beide Testamenten de gevolgtrekking te maken van de opklimming van het mindere tot het zwaardere (vgl. hoofdst. 2: 2; 12: 25). Vervolgens stelt hij de afvallige van het Nieuwe Testament nader voor naar de werkelijke toestand van zijn ontzettende zonde. Zijn veel grotere zonde is 1) zonde tegen de persoon van de Middelaar van het Nieuwe Testament: hij treedt de Zoon van God met voeten. De Middelaar wordt Zoon van God genoemd, want juist in Zijn eeuwig Zoonschap bestaat Zijn verhevenheid boven de Middelaar van de wet, boven profeten en engelen. Het met voeten treden of "vertreden" is niet alleen zoveel als van zich stoten als een onbruikbare zaak, waarover men heenloopt zonder zich in acht te nemen (Matth. 5: 13 Luk. 8: 5), maar de ergste verachting over iets tonen (Matth. 7: 6) en dat is een uitdagen van de straffende gerechtigheid door verlaging van het hoogste (vgl. het Franse "écrasez l'infame. Het is 2) zonde tegen het verbondsoffer van het Nieuwe Testament: "hij acht het bloed onrein, waardoor hij geheiligd was. " Is reeds het bloed van het verbondsoffer en vooral van het zoenoffer (Num. 6: 20), het bloed van dieren, heilig, hoe veel te meer dan het bloed van de besprenging van ons ene volmaakte offer, dat krachtens de eeuwige Geest tot onze verzoening vergoten is, het bloed van het Nieuwe Testament (hoofdst. 9: 20 Luk. 22: 20) dat ons in volkomen gemeenschap met God stelt en tot het verkrijgen van de eeuwige erfenis bekwaam gemaakt heeft. Als men nu, door terug te gaan tot het Jodendom, dit bloed gelijkstelt met het bloed van een gewoon mens en wel van een verblinde, naar recht en billijkheid terdoodgebrachte, wat een tarten van die straffende gerechtigheid door versmaden van het allerheiligste en nog daarenboven door de schandelijkste ondank! Als ondankbaarheid brandmerken de woorden "waardoor hij geheiligd was" die afval. Dat spreekt toch van iets dat men zelf ondervonden heeft, van een ervaring van de kracht van het bloed van Christus. Dat hier van een afval sprake is die één is met de lastering van de Heilige Geest, of deze in zich sluit, blijkt uit het feit dat deze zonde aller zonden 3) als zonde tegen de Geest van de genade wordt voorgesteld. Alle genadegaven van het Nieuwe Testament zijn samengevat in de "Geest van de genade", want de Geest is het die ons die toe-eigent. Sterkere tegenstellingen dan "smaadheid aandoen" en "genade" kunnen er niet bestaan. Die overmoedig te smaden is zoveel als het werk van Gods genade, dat men aan zich heeft ervaren, als leugen en bedrog lasteren, een voorstellen van de waarheid zelf als leugen, dat de straf van God niet zal ontgaan.

Als de wet teniet werd gedaan, lag daarin slechts op verborgen wijze een vertreden van de wetgever. De wet toch is niet de volmaakte uitdrukking van Zijn wezen. Nooit kan de letter de Geest volkomen vertegenwoordigen. Waar God zich niet meer in de wet, maar in de Zoon openbaart, daar is Zijn wezen volkomen geopenbaard. Wie dus opzettelijk zondigt, nadat de Zoon hem geopenbaard is, doet niet alleen de wet teniet, maar hij vertreedt de Zoon, d. i. hij werpt Hem verachtelijk weg, vervolgt zijn eigenen weg van de zonde, als het ware over het lichaam van de Zoon heen, leeft alsof er geen Zoon gegeven, geen heilsweg geopend was. Het afschuwelijke nu van deze handelingen komt des te meer uit, als wij erop letten waartoe de Zoon gegeven is. Hij is niet gekomen om te oordelen, maar om te verlossen. De wet van Mozes stelde dierenbloed, dat geen goddelijke kracht had, tot verzoening van de overtredingen. Doch de waarheid van deze offerande is het bloed van de Zoon van God. Dit bloed reinigt van alle ongerechtigheden, omdat het in de dood het leven behoudt en geeft en door het leven de dood overwint. Wie aan de kracht van dit bloed twijfelt, d. i. wie de verzoening in dit bloed gegeven als niet geschied beschouwt en dit nu doet hij die opzettelijk zondigt, na door dit bloed geheiligd te zijn die ziet geen onderscheid tussen het bloed van Christus, de Zoon van God en dat van stieren en bokken en beschouwt het eerste als even onrein of liever algemeen, onkrachtig en onwerkzaam als het laatste.

Zeker, deze straf zal geen andere zijn dan de som van alle straffen van God, de eeuwige verdoemenis en het uitstoten uit Zijn volk door een neerstoten naar de plaats waar geween is en tandengeknars (Matth. 25: 11); want wij kennen Hem die gezegd heeft (Deut. 32: 35): "Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden" spreekt de Heere (vgl. Rom. 12: 19). En opnieuw (Deut. 32: 36): "De Heere zal Zijn volk oordelen. " (Ps. 135: 14).

De Heere zal Zijn volk oordelen. Dat is, zij die waarlijk Zijn volk zijn, zijn uitverkorenen, Zijn verlosten en geroepenen; deze oordeelt Hij door hen op een vaderlijke wijze te kastijden, opdat zij niet met de waarheid mogen verloren gaan, door hen te regeren en te beschermen, door hun zaak te bevorderen en voor te staan en hen te wreken aan hun vijanden; anders zal het gaan met hen die alleen Zijn volk zijn door belijdenis; op deze zal Hij schrijven een Lo-ammi, Hij onderscheidt hen van Zijn eigen volk en oordeelt tussen hen en Zijn volk en zal hen veroordelen, noch zal hun belijdenis hen behoeden van Zijn grimmigheid en wraak.

Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God (vgl. Sir. 2: 21vv. en 2 Sam. 14).

Als de schrijver voortgaat: "want wij kennen Hem, die zegt enz. ", dan wil hij niet alleen uit het geschreven woord van God bevestigen dat de straf niet zal uitblijven; want er staat niet: wij weten dat of wat Hij gezegd heeft, wat het betekent dat hij gezegd heeft, maar wij kennen Hem, die gezegd heeft en achter de aangehaalde plaatsen volgt dan de zin: vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God". De bedoeling is: wij kennen Hem, die dat gezegd heeft, als de levende God, die een vreselijk wreker is. Hoe zware straf hem zal treffen, die in de handen van deze wreker valt, moet vervolgens vs. 30 te bedenken geven, zoals ook in vs. 29 niet alleen wordt gezegd dat hij, maar ook hoe verschrikkelijk hij zal worden gestraft. Beide teksten nu zijn ontleend aan het boek van Mozes. De eerste wordt geheel zoals hier, meer gelijk aan de grondtekst dan de vertaling, maar toch ook aan deze ongelijk, door Paulus in Rom. 12: 19 aangehaald (het woord was waarschijnlijk in deze vorm een stereotyp bestanddeel van de kerkelijke taal geworden). De tweede zegt, evenals bij Mozes en in de herhaling van Psalm 135 en het "oordelen, " dat de Heere Zijn volk zal laten ervaren dat Hij recht doet tegenover hen die zich aan hem bezondigd hebben, zodat in verband daarmee de slotzin betekent dat hij die zondigt tegen Gods gemeente, in de handen zal vallen van de levende God, die Zijn macht niet ongebruikt zal laten.

Wat het vallen in de handen van de levende God aangaat, komt het erop aan wie degene is die in deze handen valt; of hij ootmoedig en gewillig zich buigt onder de kastijdende hand van God of tegen zijn wil als vijand en tegenstander van God onder deze wordt gebracht.

Let hier op de gegeven beschrijving van God, Hij is de levende God; Hij wordt zo genoemd zowel bij wijze van tegenstelling tegen alle dode en stomme afgoden als ook wat betreft Zijn levendige macht en sterkte, waardoor Hij in staat is om de zonde van de mensen te wreken; en insgelijks om de eeuwige duur van Zijn wezen aan te duiden. Het gevolg en de vrucht van alle zonde in het algemeen en van afval in het bijzonder is in Gods handen te vallen. Er wordt van drieërlei hand van God in de Heilige Schrift gesproken: Zijn beschermende, Zijn bestraffende en Zijn wrekende hand. Het is veilig en troostrijk te vallen in Gods beschermende en bewarende hand; het is nuttig en een weldaad, hoewel niet aangenaam en prettig te vallen in Gods kastijdende en bestraffende hand; maar te vallen in Zijn toornige hand, Zijn wrekende hand, dat is vreselijk en verschrikkelijk; of te vallen onder het vonnis van Zijn toorn in dit leven of onder de volle en uiteindelijke uitvoering van die toorn in het toekomende leven. De

ontzaggelijkheid en vreselijkheid van die toorn, het is een verschrikkelijk ding dat geen tong kan uitspreken, noch het hart kan begrijpen. Wie kent de sterkte van uw toorn? Ps. 90: 11

Wat een ernstige waarschuwing! De schrijver had in dezelfde geest reeds eerder gesproken; maar hij kan niet nalaten het nogmaals te doen. De vrees dat misschien sommigen van het christendom afvallig zouden worden, tegen God zich bezondigen en zichzelf diep rampzalig maken, dringt hem ertoe; want het geluk van allen lag hem na aan het hart. Zo diep als hij overtuigd was van de ontfermende liefde en de onbegrensde genade van God jegens de berouwhebbende en zich bekerende zondaar, even diep was hij overtuigd van Gods vlekkeloze heiligheid en onkreukbare rechtvaardigheid jegens de hardnekkige overtreder van Zijn geboden. Zoals hij die liefde en genade in al haar grootheid en trouw had geroemd, zo predikt hij ook met luide stem deze heiligheid en rechtvaardigheid. Zo min als de gelovige aan zijn zaligheid mocht twijfelen, evenmin mocht de ongelovige die de Heere verliet, zich met zijn zaligheid vleien. Hij spreekt en dit moeten wij wel in het oog houden, van mensen die de kennis van de waarheid ontvangen hebben, aan wie het evangelie van de zaligheid is verkondigd, die het hebben aangenomen, die door het bloed van het Nieuwe Verbond zijn geheiligd, op en in wie de Geest van de genade heeft gewerkt, maar die echter van Christus en het christendom weer afvallen, de Zoon van God als met voeten vertreden, het bloed van het Nieuwe Verbond onrein achten, de Geest van de genade smaadheid aandoen, tegen beter weten in zondigen en hierin tot het einde volharden; en hij toont zijn lezers zo krachtig mogelijk wat een verschrikkelijk lot zulke mensen staat te wachten. Geen offer blijft er meer over voor hun zonden, maar de ergste straf zal hun deel zijn.

Maar denk aan de dagen van weleer, toen gij, na verlicht te zijn, nadat gij tot erkentenis van de waarheid (vs. 26) zijt gekomen en tot Christus bekeerd zijt (hoofdstuk 6: 4v.), veel strijd en lijden hebt verdragen (Luk. 6: 22v.).

Hetzij als gij door smaadheden, die gij om de naam van Christus hebt geleden en door verdrukkingen, die men u door lijfstraffen en beroving van goederen heeft aangedaan, een schouwspel geworden zijt (1 Kor. 4: 9 Hand. 12: 1vv.); hetzij als gij meeleed met degenen die zo behandeld werden (1 Kor. 12: 26 MATTHEUS. 25: 35vv.).

Want gij hebt ook met mijn boeien, (volgens de lezing die zonder twijfel de oorspronkelijke en beste is, staat in de grondtekst "met de gebondenen, " de gevangenen (hoofdstuk 13: 3 Hand. 9: 2, 21; 22: 5) medelijden gehad. Gij hebt dat getoond door bezoek en toespraak en ondersteuning tot verzachting van de nood en de door van uw goederen, als men u geldstraffen oplegde of u uw bezitting ontnam, hebt gij met blijdschap (Kol. 1: 11) aanvaard, omdat gij wist dat gij een schat hebt in uzelf, die geen menselijke macht u kan
ontrukken, een beter en blijvend goed in de hemelen, want voor u wordt de onvergankelijke
en onbevlekte en onverwelkelijke erfenis bewaard (1 Petrus 1: 4 MATTHEUS. 19: 29).

Evenals in hoofdstuk 6: 9vv. keert de schrijver ook hier van de grootste ernst van de bedreiging terug tot vriendelijke waardering. Hij doet het daar zo dat hij zich, terwijl hij betere dingen van hen verwacht, op Gods gerechtigheid verlaat, die hun werkdadige liefde jegens de belijders van Zijn naam niet zal vergeten. Hij doet het hier op een manier dat hij henzelf dringt te denken aan de tijd dat zij zich na hun bekering aan al de moeilijkheden, die die ten gevolge had, met een blijdschap hebben onderworpen, die zij toch nu niet zullen wegwerpen in plaats van op het loon ervan te wachten.

Het feit dat nog vóór het begin van de Joodse oorlog van de oversten van de Joden een zware stelselmatige vervolging tegen de christenen van Palestina uitging, staat volkomen vast, al was er ook geen ander getuigenis voor dan de brief aan de Hebreeën. Maar er zijn daaromtrent nadere berichten en wel in het volkomen geloofwaardige bericht van Josephus aan het begin van het laatste boek van zijn archeologie 1Ch 25: 7. Festus, de procurator "Uit
20 stierf na nauwelijks twee jaar zijn ambt in de provincie te hebben bekleed in het begin van het jaar 62 n. Chr. (Deel 6. Aanh. II d. 2). Nero, zo verhaalt Josephus, zond op het bericht van diens dood Albinus als stadhouder naar Judea; maar de hogepriester Ananus de Jongere (Annas II), die een bij uitstek vermetel karakter had en bij de sadduceese partij hoorde, die zich boven alle Judeeërs door een wreed gericht onderscheidde, greep de gelegenheid van het interregnum aan, terwijl Albinus nog op weg was en verzamelde een sanhedrin van rechters. Hij bracht enigen voor hen met de aanklacht van wetsovertreding en gaf ze (nadat het sanhedrin het doodvonnis had uitgesproken) aan de straf van de steniging over. Doch juist de meest onpartijdige mannen van de stad, zij die tevens zelf nauwgezet waren in het waarnemen van de wet, keurden dit ten sterkste af; zij zonden aan koning Agrippa II heimelijk het verzoek dat hij Ananus schriftelijk tot ophouden zou aanmanen. Ook trokken enigen Albinus tegemoet, terwijl hij van Alexandrië daarheen reisde en stelden hem voor dat hij Ananus niet zou toelaten, zonder zijn toestemming, zo’n gericht te houden (Joh. 18: 31). De stadhouder zond daarop aan Ananus een brief vol ontevredenheid, waarin hij dreigde van hem rekenschap te zullen eisen. De koning Agrippa (aan wie het recht tot aanstellen en afzetten van de hogepriester toekwam) zette hem af, nadat hij drie maanden het hogepriesterschap had waargenomen. Dit is het bericht van Josephus, doch zonder vermelding van Jakobus onder de terdoodgebrachten (Aanh. II: b, 3). Zo zijn dan zonder twijfel toen (de schrijver verwijst waarschijnlijk naar die periode met de woorden "denkt aan de dagen van weleer enz.) enigen als martelaars gevallen; maar daarmee was het lijden van de christenen niet beëindigd. Het sanhedrin kon verder geen doodstraffen meer volbrengen; doch terwijl het recht over leven en dood ontnomen was, bleef nog de geestelijke macht over. De hoge raad kon zonder door de Romeinse stadhouders bemoeilijkt te worden, maatregelen nemen en die onder de volgende hogepriesters handhaven, die voor de christenen van Palestina zeer smartelijk, ja zeker voor velen van hen een vreselijke slag waren. Zij konden de toegang tot de tempel en zijn godsdienst weigeren en hun opleggen om of Christus te lasteren of als uitgestotenen en vervloekten alle gemeenschap met het "heilige volk van God" te mijden en aan deze maatregel kon, al was het niet door de doodstraf, toch door andere verdrukkingen van allerlei aard nadruk worden bijgezet.

Werpt dan gij, die tevoren zoveel standvastigheid in het geloof hebt getoond, uw vrijmoedigheid niet weg, die een ruime vergelding staat te wachten, daar het beter en blijvend goed in de hemel, waarvoor gij het ontroven van de aardse goederen met vreugde hebt gedragen, u zeker ten deel zal vallen.

a) Want gij hebt, als dat werkelijk zal geschieden, volharding nodig, opdat gij door de wil van God te doen, hetgeen een trouw volharden tot het einde van u eist, (hoofdst. 13: 21 MATTHEUS. 24: 13), de belofte, de beloofde eeuwige erfenis (hoofdstuk 9: 15) mag wegdragen.

Luk. 21: 19

Maar ons geduld zal niet al te lang op de proef worden gesteld. a) Want "nog een zeer korte tijd" zo wordt bij de profeet gezegd (Jes. 26: 10v. Habakuk. 2: 3) "en Hij die komt, zal

er zijn en niet meer dralen" en dit zullen wij zeker vervuld zien (Matth. 26: 64 Openbaring 6: 15vv.).

Hagg. 2: 7; 1 Petrus 1: 6; 5: 10

"Maar, " zo wordt vervolgens in Habakuk. 2: 4 gezegd, "de rechtvaardige zal uit geloof leven" (Rom. 1: 17 Gal. 3: 11) en verder zegt de Heere op deze plaats, om die op vrije wijze naar onze behoefte toe te passen Heb 10: 17, "als iemand zich onttrekt, mijn ziel heeft in hem geen behagen, maar Ik zal hem aan het welverdiende verderf prijs geven.

Zonder twijfel wilde de schrijver met hetgeen hij in vs. 37v. heeft gezegd erop wijzen dat het gericht over Jeruzalem naderde, waaruit alleen het geloof kon redden. Hij spreekt deze gedachte uit met de woorden waarmee eens de profeet Habakuk van het toenmalig gericht door de Chaldeeën gesproken had, zodat hij deze woorden niet zozeer citeert, maar op een analoog geval toepast. De woorden bij de profeet had reeds de Griekse vertaling van de Septuaginta zo opgevat dat in plaats van trotseren, bevreesdheid werd vertaald en in plaats van "zijn ziel" "mijn ziel", waardoor een heel andere zin wordt verkregen. Maar juist zo was de gedachte voor het doel van de schrijver dubbel gepast en daar hij de tekst niet tot een bewijsvoering aanvoert, maar zich alleen van de woorden bedient om tot het hart van zijn lezers te spreken, kon hij zeker zonder bedenking de voor hen geldende Septuaginta volgen.

Door de uitdrukking "zich onttrekken" wordt de afval op bijzondere wijze voorgesteld; hiermee wordt namelijk het passieve van het ongeloof getekend. Het ongeloof, waarin het wezen ligt van de afval, bestaat veel minder in enige daad of reeks van daden, dan in een afwezigheid van daden, in een niet meer werken, niet meer streven naar het doel ons voorgesteld. Het is een zich onttrekken aan zijn bestemming, een loslaten van de levende God, een zich overgeven aan de stroom van de wereld. Wie zo God loslaat en daardoor goddeloos wordt, die kan ook Gods hulp en bijstand niet meer verwachten; zoals hij geen behagen heeft in God, zo heeft God geen behagen in hem. Mijn ziele, zegt de Heer, heeft in hem geen behagen. Daarom ondervindt hij ook niet het welbehagen van God, kent Zijn vrede en de zaligheid van Zijn gemeenschap niet. Hij keert zo van lieverlee terug onder de toorn en het oordeel van God en het laatste van die mens is erger dan het eerste.

Maar wij, broeders, (vs. 19) behoren niet tot degenen die zich onttrekken ten verderve, maar tot degenen die geloven tot behoud van hun ziel (Tob. 2: 17v. 1 Thessalonicenzen. 5: 6vv. en "Heb 12: 24.

Zoals de schrijver nu reeds twee maal (vs. 32vv. 6: 9vv.) van sombere klacht en bedreiging tot lof en hoop is overgegaan om de verschrikten te bemoedigen en de wankelenden te bevestigen, zo versterkt hij ook hier, nadat hij met de woorden "als iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen" op profetische toon weer een vermaning tot de lezers gericht heeft, als een wijs zielverzorger hun zacht christelijk gevoel, door zichzelf met hen te verenigen en gemeenschappelijk met hen aan het gevaar het hoofd te bieden.

Het gevoel van hetgeen men zelf is, dat hem vervult en dat hij ook in zijn lezers wil opwekken, is geen ander dan dit, dat de gelovigen in Christus mensen zijn tot wie in de hierbij behorende, maar zeker meestal niet goed begrepen tekst Jes. 66: 1-12 de woorden van vs. 5 en gericht zijn: "Hoort het woord van de Heere, gij die voor Zijn woord beeft, enz. "

HOOFDSTUK 11

OVER HET ZALIGMAKEND GELOOF

Aan de toespraak in het vorige gedeelte sluit zich onmiddellijk het tweede, paranetische of vermanende gedeelte aan. In het eerste of dogmatische gedeelte was het doel van de schrijver in zijn lezers het besluit levend en werkzaam te maken: "wij behoren niet tot degenen die zich onttrekken ten verderve. " Nu wil hij ook het tweede "maar tot degenen die geloven tot behoud van de ziel" doen kennen en voelen als het doel, dat hun altijd voor ogen moet staan. Zoals toch de zaken nu staan in de tijd waarin hij schrijft, is het voor de christenen te Jeruzalem niet genoeg dat zij niet afvallig worden tot het Jodendom en hun christelijke staat tegenover de bestrijdingen, waardoor zij getroffen worden, met beslistheid vasthouden; integendeel staat nu reeds het uur voor de deur waarin moet worden gewaakt om niet met het ongelovige volk van de Joden verdoemd te worden, maar de ziel te redden, van Jeruzalem uit te gaan en te wijken van de stad die onrein is geworden en aan het verderf gewijd. Pas in hoofdstuk 13: 13v. Heb zal hij hun deze noodzaak op het hart drukken; maar eerst, dat weet hij in zijn pastorale wijsheid zeer goed, moet hij hun harten beter vertrouwd maken met die gedachte, waarvan de uitvoering nu nog niet moet plaatshebben, maar pas als het door de Heere zelf aangegeven teken (Luk. 21: 20v.) zal worden gezien.

Vs. 1-40. Was door de schrijver verklaard, "wij behoren tot degenen die geloven tot behoud van de ziel, " nu gaat hij de hele heilige geschiedenis van het Oude Testament door en voegt er ook de roemrijke tijd van de strijd van de Makkabeeën bij. Hij wijst in de voorbeelden van de vaderen aan, wat de aard is van degenen die geloven en hun ziel redden. Tot aan de tijd van de intocht van de kinderen van Israël in het beloofde land doet hij dit chronologisch en redelijk gedetailleerd, vervolgens beschrijft hij alles samenvattend in een kort overzicht en kan wat in de tijd van de Makkabeeën van geloofsdaden is voorgekomen, mede in dit overzicht opnemen, omdat deze tijd, hoewel die na de in de Heilige Schrift beschreven geschiedenis ligt, toch in het profetisch woord is voorzegd en daardoor mede in de heilige geschiedenis begrepen is. Hoe echter alles wat de schrijver zegt erop is berekend dat de lezers in de moeiten en strijd die hun is overkomen, iets dergelijks leren zien als wat vanaf de oudste tijden de vrome vaderen hebben moeten lijden en dat zij zich op een uittrekken uit het land, waaraan zij voor een tijd hun voorliefde gaven, moeten voorbereiden, hebben wij reeds in de Aanmerkingen bij Hand. 28: 31 Ac 28: 31 gezegd.

Het geloof nu, dat wij in het hart moeten dragen om onze ziel te behouden (hoofdstuk 10:
is een vaste grond van de dingen die men hoopt, alsof men ze reeds in handen had (vs. 6, 13vv.) en een bewijs van de zaken die men niet ziet, een gemoedstoestand waarbij men niet twijfelt, er zo vast van verzekerd is alsof men het zag met lichamelijke ogen.

Want doordat zij in zo’n geloof stonden, dat zeker geen geloof meer zijn zou als het niet datgene was wat zo-even gezegd is, hebben de ouden, de vaderen, ten tijde van het Oude Testament (hoofdstuk 1: 1), door hetgeen de Schrift van hen vertelt, een getuigenis gekregen dat God in hen welbehagen had (hoofdstuk 10: 38) en zij de belofte beërven zouden (hoofdstuk 6: 12).

Het is duidelijk dat de schrijver het geloof niet alleen wil beschrijven naar zijn eigenschappen en openbaringen, maar hij wil zeggen waarin het wezen van het geloof bestaat; nu moet men om zijn definitie juist te beoordelen, twee zaken in aanmerking nemen. Men mag namelijk ten eerste niet onopgemerkt laten dat de schrijver niet het karakteristieke wezen van het

christelijk geloof wil voorstellen, maar alleen een geheel algemeen geloofsbegrip wil geven, dat evenzeer van toepassing is op het geloof door de vromen van het Oude Verbond en door de aartsvaders betoond, als op het geloof van de christenen. Vervolgens moet men opmerken dat de schrijver in het algemeen volgens het doel en het verband van onze tekst het geloof, geheel afgezien van een bepaald geloofsobject, wilde definiëren: het is de subjectieve kant van het geloof die hier wordt beschouwd. De schrijver wil alleen in zijn definitie voorstellen het geloof, zoals het te allen tijde en bij de meest onderscheiden inhoud van het geloof altijd gelijk blijft, de waarde, de zedelijk godsdienstige betekenis, de leven gevende aard van het geloof, in zoverre deze een bepaalde richting van het gemoed is. Hij had toch juist hiervoor (hoofdstuk 10: 35vv.) de lezers vermaand om vol vertrouwen vast te houden en geduld te oefenen en hen gewezen op het nabij zijnde van de wederkomst van Christus en op het loon dat zo'n gedrag in de vervulling van de belofte zal vinden. Hij deed dit, omdat zij onder het lijden, dat zij om hun geloof moesten dulden en bij de vertraging van de wederkomst van Christus, het wachten daarop moe en wankelmoedig waren geworden; het ontbrak hun dus aan de energie van het geloof. Niet over het geloofsobject, maar over de subjectieve verhouding tot het geloofsobject werd gesproken. Het wezen van het geloof moest dus alleen in zoverre worden bepaald, als dit een subjectieve verhouding is tot de geloofsobjecten en deze konden slechts zo algemeen mogelijk worden genoemd. In het voorgestelde begrip van geloof nu worden twee zaken genoemd: ten eerste, het is een vast vertrouwen op hetgeen nog wordt gehoopt; het brengt het toekomstige reeds in het bereik van de tegenwoordige innerlijke waarneming, zodat de gelovige het reeds uit de verte ziet, voelt en begroet (hoofdstuk 6: 5) en hierin een verzekering heeft omtrent de toekomstige verwezenlijking van hetgeen nu nog voorwerp van de hoop is. Maar ten tweede is het geloof een verzekering, die alle loochening, alle twijfel, alle onzekerheid buitensluit, ten opzichte van dingen, die niet gezien worden, voor zinnelijke waarneming afgesloten zijn, omdat zij tot het gebied van de bovenzinnelijke wereld behoren. De onzichtbare wereld zou voor ons in het geheel niet aanwezig zijn, als wij geen geloof hadden, wij zouden in dit geval alleen in de wereld van het zichtbare leven. Het geloof plaatst ons echter in de onzichtbare wereld; het opent niet alleen het innerlijk oog, waarvoor het onzichtbare evenzeer waar te nemen is als het zichtbare voor het lichamelijk oog, maar daarin is ook het gemoed voortdurend naar het onzichtbare gekeerd en het hart geopend voor de indrukken van die andere wereld.

Door vooraan te plaatsen "een vaste grond van de dingen, die men hoopt" wil de schrijver dit punt van zijn geloofsbegrip beschouwd hebben als het hoofdpunt dat hij vanaf hoofdstuk 10: 39 op het oog heeft: "Wij behoren niet tot degenen die zich onttrekken ten verderve", waarmee hij het schuwe, wankelmoedige, wantrouwende terugtrekken van God bedoeld, van Zijn belofte en van de beloofde goederen van het heil. Daarentegen is het tweede "maar tot degenen die geloven tot behoud van de ziel" in het tweede punt van het geloofsbegrip voorgesteld, "een bewijs van de zaken die men niet ziet", dat doordat het in de tweede plaats staat, nu ook in nadere betrekking komt tot het eerste in vs. 3 aangevoerde voorbeeld van de voorvaderen, gedurende de hele tijd van het Oude Testament vanaf Adam tot aan de Makkabese geloofshelden en bloedgetuigen, die in hun trouw bij geringere genademiddelen de navolgingswaardige voorbeelden zijn voor het jongere geslacht.

Het geloof waarvan hier gesproken wordt, is niet een eenvoudig zedelijke deugd, die een aanhangsel is van de wet, noch slechts een toestemming aan enig geopenbaard, verkondigd en in het evangelie bevestigd ding, noch een wonderwerkend geloof, noch een kale belijdenis van het geloof, die soms slechts voor een tijd is, noch het woord of de leer van het geloof, maar dat geloof, waarvan in het voorgaand hoofddeel is gesproken, waardoor de rechtvaardige leeft en waaraan de zaligheid van de ziel is verbonden; en hier is niet zozeer

bedoeld enig bijzonder deel of uitwerking van het geloof, als wel dat geloof in het algemeen, dat zich uitstrekt tot de verscheidene beloften en zegeningen van de genade en dan wordt hier nog wel allerbijzonderst gedoeld op het geloof van de heiligen van het Oude Verbond, hoewel dit ten aanzien van de natuur, voorwerp en maaksel hetzelfde is als het geloof van de heiligen van het Nieuwe Verbond; dit geloof nu is een vaste en zekere overtuiging van de macht, trouw en liefde van God in Christus en van belang en aandeel daarin en in alle bijzondere zegeningen te hebben.

Geen voor waar houden, geen ijdel wensen, geen op goed geloof aannemen, zoals men zegt, is het geloof. Het geloof staat niet tegenover het weten; het geloof is geen ziekelijke, vreesachtige gemoedsstemming, zonder nadenken, noch oordeel, geen lichtgelovigheid. Het geloof is een vaste grond, de kracht van dat bewijs. Voor twee gevaren moet men hier opletten. Het eerste bestaat erin om die vastheid en die kracht afhankelijk te stellen van enige aandoening of stemming van het gemoed van hem die gelooft. Dit zou juist alle objectiviteit en daarmee alle waarheid aan het geloof ontnemen. Het subjectieve verzekerd zijn is nog geen zekerheid. Dan zouden juist de onkritische geesten, ja, de hartstochtelijke gemoederen de meest gelovigen zijn onder de mensen. De hartstocht toch laat geen twijfelen, geen wikken en wegen van redenen toe. Hij is voortvarend en blind. Dan zou de heftigheid van de gemoedsbeweging de zekerste waarborg zijn voor de vastheid van het geloof. De twijfel kan meer bestanddelen van geloof bevatten dan zo'n verzekerdheid. Zullen de dingen die men niet ziet maar hoopt, in ons een vaste grond verkrijgen en kracht van bewijs ontvangen, dan moeten zij buiten ons geopenbaard zijn. Dit is de wet van de menselijke natuur, dat de enkele mens zijn vastheid moet ontlenen aan hetgeen buiten hem aanwezig is en zijn plaats moet erkennen in de harmonie van het geheel. De waarheid moet gezien worden, zal zij geloofd worden. De zintuigelijke wereld is hier als altijd toonbeeld en afschaduwing van de niet-zintuigelijke, zoals de zichtbare wereld niet kan worden waargenomen door ijdele bespiegeling van de waarnemende organen, geen wereld is van verbeelding, van schijn, zoals het lichamelijke oog om te zien, behoefte heeft aan een wereld die gezien kan worden, zo is het ook met de onzichtbare wereld. Ook zij moet kunnen gezien worden, d. i. waargenomen met organen, die haar kunnen waarnemen. Het zielsoog moet, als het zich ontsluit, een wereld vinden waarop het kan rusten, anders ziet het niet, ja wordt het zelfs niet ontsloten. In één woord: de onzichtbare wereld moet geopenbaard zijn om te kunnen worden geloofd; openbaring is de noodzakelijke voorwaarde van geloof. Daartoe is de zichtbare wereld op zich zelf niet voldoende. Is ook de onzichtbare wereld niet afgescheiden van de zichtbare, ja nog veel meer haar grond en haar wezen, die grond moet op enige wijze te voorschijn komen, als men hier in de zichtbare wereld de onzichtbare wil leren kennen. En vanwege het verband tussen het lichamelijke oog en het zielsoog, de zintuigen en de geestvermogens, een verband vereist door de eenheid van de menselijke natuur en zo noodzakelijk dat de zintuigen zonder de werkzaamheid van de geestvermogens in de geordende natuur niets dan verwarde beelden en onsamenhangende lijnen en kleuren zouden waarnemen en wederkerig de geestvermogens zonder de zintuigen slechts zichzelf zouden verteren en uiteindelijk wegsterven; vanwege dit verband moest ook in de uiterlijke wereld het onzichtbare zich in het zichtbare openbaren, daarin als het ware zijn uitstekende punten hebben, zoals in het menselijk lichaam het innerlijkste en meest onstoffelijke orgaan, het zenuwstelsel, zich tot de oppervlakte van de huid uitstrekt en daardoor met de uiterlijke wereld in verband staat. De volheid van de godheid, die de volheid is van de onzichtbare wereld, moet lichamelijk geopenbaard zijn. Maar, zo noodzakelijk als het is voor het verkrijgen van een vaste grond en een bewijs van de zaken die men niet ziet maar hoopt, dat zij geopenbaard zijn aan de mens buiten hem, niet minder noodzakelijk is het dat zij geopenbaard worden in hem, met andere woorden dat er aansluiting plaats vindt tussen de mens en de dingen die hem geopenbaard worden. Ja, die

aansluiting is het geloof. Zekerheid kan voor de mens niet aanwezig zijn alleen doordat de dingen zelf aanwezig zijn. Zolang hij zelf buiten die dingen staat, bestaan zij voor hem niet, heeft hij zelf geen zekerheid. Zekerheid toch, hoewel zij niet kan verkregen worden zonder openbaring van buiten, is zelf iets innerlijks. De vaste grond moet in de mens gelegd worden; het bewijs moet voor hem van kracht zijn: welke zekerheid zouden wij bezitten, wat zou ons bewezen zijn, indien de volheid van de godheid geheel lichamelijk in Jezus Christus geopenbaard was, maar het ons ten ene male aan middelen ontbrak om de openbaring te erkennen, aan organen om die volheid van de godheid waar te nemen en te ontvangen? Hier nu bestaat een tweede klip, waarop zeer velen stranden. In hun ijver voor de objectieve waarheid, voor de openbaring en haar geschiedenis, vergeten zij geheel dat de openbaring buiten ons blijft, ja, dat wij haar niet kennen, dat wij slechts haar formules, de leerstukken, maar niet haar wezen bezitten, zolang ons eigen wezen niet in haar woont, zolang wij ons niet op zo'n manier met haar vereenzelvigd hebben dat wij zelf als het ware een deel van haar geworden zijn. Christus blijft buiten ons zolang Zijn geest niet onze geest geworden is en Hij niet door het geloof, waardoor wij ons bij Hem aansluiten, in onze harten woont. Zo kan er een ijveren voor Zijn titels en waardigheden ontstaan, een blinde, slaafse onderwerping aan de geloofsuitdrukking van de kerk die Hem belijdt, een angstig en tegelijk dweepziek vasthouden aan het onbegrepene als zodanig, ja een verkleinen en verachten van alle natuurlijke vermogens van de menselijke natuur, van de menselijke natuur zelf, die men, de zonde van de natuur verwarrend met die natuur, voor louter duivels houdt en een onwillekeurige lastering van het scheppingswerk van het menselijke als zodanig. Groot, ontzaglijk groot is het gevaar van deze dwaling; zij plaatst ons buiten de Heer. Zij doet ons, voor een verborgen en niet geopenbaarde goddelijke natuur in Hem die men als leerstuk belijdt, zijn mensheid, waarin Zich die godheid openbaart, geheel miskennen en voor iets overtolligs houden, hoogstens alleen noodzakelijk voor het moment van het plaatsvervangend lijden en sterven. Dat er op die wijze geen vaste grond kan ontstaan van de dingen die men hoopt, geen bewijs van de zaken die men niet ziet, blijkt voldoende uit de voortdurende vrees die het geloofsleven, als het al zo genoemd mag worden, van hen kenmerkt, die in die dwaling gevangen zijn. Het is aan hun ijveren te merken dat in hun ogen het Godsrijk altijd het gevaar loopt te vergaan, de Heilige Geest altijd nog moet uitgestort worden; en dat zonder dit jagen en ijveren miljoenen zielen gevaar lopen te vergaan. Zo zoeken zij de zekerheid die zij missen en schitterende opwekkingen en geestelijke prikkelingen en altijd vernieuwde en toch altijd onbevredigende aandoeningen en schokken. De vaste grond die zij menen te bezitten en toch altijd zoeken, wordt op veel dieper, maar ook veel eenvoudiger, veel natuurlijker weg gevonden, het bewijs dat te verkrijgen is, doet dan geen vermogen van de menselijke natuur geweld aan. Integendeel, het wekt die juist op en verlevendigt ze. Dat bewijs wordt verkregen, die vaste grond wordt gevonden door eenvoudig de gegeven openbaring op zich te laten werken. Er is in de persoon van de Heere een voor allen openstaande, voor allen waarneembare kant. Het licht van die zon komt tot onze duisternis in duizend schakeringen van licht, vanaf de eerste grauwe morgenschemering tot de volle middagklaarheid. Het leven van de Heere heeft een uiterlijke zijde, die voor de minst ontvankelijken bevattelijk is en die, als men zich daarbij aansluit, de weg opent tot de meest verborgen geesten. Onze vatbaarheid om die uiterlijke zijde waar te nemen, maakt onze verantwoordelijkheid uit. Immers om haar niet waar te nemen, om ongevoelig te zijn voor de indruk van verhevenheid, heiligheid, liefde, die van het beeld van Christus uitgaat, moet men niet eenvoudig passief blijven, maar integendeel zijn eigen natuur geweld aandoen, zijn zedelijke zin verstompen, zijn geweten toeschroeien. Door nu het beeld van de Christus op zich te laten werken en de indrukken van vrees, van hoop, van beschaming, van bemoediging, de openbaring van het geestelijke leven door dat beeld gewekt als openbaringen van God te beschouwen en aan te nemen, wordt de vaste grond van de dingen die men hoopt in ons

gelegd en het bewijs van de zaken die men niet ziet door ons verkregen. Dit is de enige weg tot het verkrijgen van een verzekerdheid van het geloof die evenmin afhankelijk is van onze veranderlijke stemmingen en aandoeningen als van de altijd wankelende verstandelijke bewijzen.

Het geloof is het aanschouwen van het verborgene en geeft van het ongeziene een zekerheid, zoals wij die van het zichtbare hebben. Wat daarom onwezenlijk schijnt, omdat het nog in de hoop ligt, dat verkrijgt wezen en bestaan door het geloof of veelmeer, het verkrijgt daardoor geen bestaan, maar het geloof zelf is er het bestaan van. Zo is de opstanding nog niet aanwezig, maar het geloof geeft haar bestaan in onze ziel. De onzichtbare hemelse heilgoederen, die naar de werkelijkheid nog niet aanwezig zijn, bestaan reeds in ons door het geloof en het geloof is hun bestaan in ons, zo spreekt Hugo van St. Victor.

De voorwerpen van het geloof zijn dingen die men niet ziet, hetzij zij in het verleden liggen, zoals de schepping van de wereld, waarvan de schrijver in het derde vers zal spreken, hetzij zij toekomstig zijn, zoals de vervulling van de beloften, door God aan de gelovigen gegeven. Dit laatste komt hier vooral in aanmerking. Daarom spreekt de schrijver eerst van dingen die men hoopt, aangezien dit in het bijzonder voorwerpen van het geloof zijn. De dingen die men gelooft, zijn dus niet tegenwoordig, noch vallen onder het bereik van ons lichamelijk oog. Zij zijn afwezig en onzichtbaar. Zij betreffen gebeurtenissen die vóór ons geschied zijn, die wij niet aanschouwd, niet bijgewoond hebben en heilgoederen die wij hopen te bezitten, maar die wij nog niet genieten. En hoe verhoudt het geloof zich ten opzichte van deze voorwerpen? Het is, zegt onze schrijver, een zeker vertrouwen op hetgeen men hoopt en een vaste overtuiging aangaande de zaken die men niet ziet. Dat is de aard van het geloof in het algemeen, dat de aard van het godsdienstige geloof in het bijzonder. Wie gelooft, twijfelt dus niet aan de waarheid van hetgeen voorwerp van zijn geloof is, al ziet hij het niet, maar houdt zich van die waarheid zó volkomen overtuigd, alsof hij het met zijn ogen aanschouwde. Hij twijfelt niet aan de vervulling van zijn hoop, maar verwacht met vast vertrouwen dat hij het goed, waarop hij hoopt, zeker zal verkrijgen. Geloven en weten staan dus niet tegenover elkaar. Nee, het geloof, het godsdienstige geloof, want hiervan spreekt de schrijver in het bijzonder, is ook een weten, een zeker weten, waardoor wij voor waar houden wat ons van Godswege geopenbaard is en de vervulling van zijn beloften met zekerheid verwachten en het verschilt van het weten dat door ervaring en redenering wordt verkregen alleen hierin dat het niet rust op het getuigenis van feilbare mensen, maar van de waarachtige God, die niet liegen, niet ontrouw worden kan. Dat geloof hadden de Hebreeuwse christenen nodig om staande te blijven te midden van de verzoekingen, die hen tot afval trachtten te bewegen. Als dat geloof in hen woonde, dan zouden zij niet wankelen, noch bezwijken. Het zou hun moed en kracht schenken om niet te letten op de dingen die men ziet, maar die men niet ziet, om aan God en Zijn beloften vast te houden, om over het leed dat hen om hun belijdenis van de Heere drukte, heen te zien en zich op de kroon van de overwinning, op de grote vergelding van het loon te richten en aan de Heere trouw te blijven tot het einde.

Door het geloof verstaan wij in onze geest a) dat de wereld in haar hele omvang met al wat op haar is (hoofdstuk 1: 2) door het woord van God is toebereid, in de vorm en toestand gebracht is waarin zij zich nu bevindt, b) zodat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit dingen die gezien worden (2 Makk. 7: 28, niet uit reeds aanwezige kiemen of bestanddelen als het ware vanzelf zijn ontwikkeld, zoals wij nu uit reeds aanwezige dieren, planten enz. weer nieuwe te voorschijn zien treden, maar uit het niets door het Woord van Gods almacht tot aanzijn zijn geroepen (Gen. 1: 1-31).

Gen. 1: 1 Ps. 33: 6 Joh. 1: 10 Efez. 3: 9 Kol. 1: 16 b) Rom. 4: 17

De schrijver wil door voorbeelden ophelderen wat geloof is en wat het uitwerkt; nu zou hij de eerste mensen met hun geloof aan het hoofd hebben kunnen stellen, maar het is toch bezwaarlijk dat Adam en Eva, de bewerkers van de zonde en van de dood, ons als voorbeelden van het geloof worden voorgehouden; bovendien gaat die zaak waaraan het geloof van de eerste mensen verbonden is, de schepping, de mensen van alle tijden evenzeer aan. Daarom spreekt hij geheel algemeen: "door het geloof verstaan wij dat de wereld door het woord van God is toebereid. " Kan men ook niet zonder geloof, alleen met het verstand, tot de leer van de schepping komen? Beter "een ieder huis wordt door iemand gebouwd; maar Hij die dit alles gebouwd heeft, is God" (hoofdstuk 3: 4). Maar wat het verstand uit zichzelf omtrent de schepping kan hebben en wat het geloof "verstaat" is toch wezenlijk verschillend. Het geloof verstaat dat God door Zijn woord de wereld geschapen heeft; het erkent God als de levende, die spreekt en het is er, die gebiedt en het staat er. Het geloof is het realiseren wat een machtig iets Gods Woord is. Het is één en hetzelfde Woord waaruit en waardoor het geloof dagelijks leert en door middel waarvan God de wereld heeft geschapen. Het verstand ziet slechte één wereld, het geloof verstaat iets van de "werelden". Het weet van een tegenwoordige wereld, die ons omgeeft en van een toekomstige wereld, die ons wacht, maar de ene wereld is zowel als de andere sedert de schepping gereed. Vele verstandige mensen in de oudheid wilden van God de Wereldschepper graag slechts een bouwmeester van de wereld maken; evenals een metselaar, wanneer hij een huis bereidt, kalk, hout en stenen vindt, zo meenden zij, was er reeds, toen God de wereld bereidde, iets aanwezig, dat noemden zij de materie. Maar niets daarvan! Toen God de wereld schiep, was er niets buiten God, noch iets zichtbaars, noch iets onzichtbaars; toen werd gezegd: "er zij" en het werd. Zo is de wereld ontstaan dat verstaat het geloof.

Reeds het allereerste dat de Heilige Schrift bericht, is iets dat alleen voor het geloof duidelijk is, want de oorzaak van het ontstaan van de zichtbare wereld ligt niet in, maar boven haar, de wereld heeft haar bestaan te danken aan het onzichtbare scheppende Woord van God. En zo blijkt dan ook reeds hier het wezen van het geloof als zodanig dat het een niet twijfelen is aan de zaken die men niet ziet.

In de grondtekst staat waar hier "wereld" vertaald is, een meervoudig woord, zodat wij hier zouden kunnen denken aan de hemel met zijn engelen, aan al de hemelbollen, aan alle delen van onze aardbol. Er staat hier niet het word "kosmos", dat gewoonlijk voor "wereld" wordt gebruikt. Aiones, het meervoud van aioon, is afgeleid (Arist. coel. t. 16) van aien oon, d. i. "altijd zijnde" en komt bij de klassieken voor in de betekenis van "tijd, leven, lange tijd, eeuwigheid", nooit in de betekenis van "wereld". Het is dan ook in onze Bijbel in de regel weergegeven door "eeuwen", zoals in 1 Tim. 1: 17 "de Koning nu van de eeuwen" en 1 Kor. 11 "waarop de tijden van de eeuwen gekomen zijn". Met het woord "wereld" is het woord aiones vertaald: 1 Kor. 2: 7 en Hebr. 1: 2; ; het enkelvoud wordt gebruikt op meerdere plaatsen, waar het evengoed door "tijd" of "eeuw" zou kunnen worden vertaald. Met dat woord vertaalt de Septuaginta het Hebreeuwse Olaam, dat alleen in Ps. 73: 19 door "wereld" wordt vertaald, maar ook daar beter door "tijd" zou zijn vertaald. Naar onze mening had de letterlijke vertaling overal moeten gevolgd zijn en betekent dit woord "tijden" of "eeuwen". Vóór de schepping was er geen tijd, eens zal die volgens Openbaring 10: 6 ook niet meer zijn. Nu wil de apostel zeggen dat die tijd met al wat daarin bestaat en geschiedt, al de eeuwen met wat ze te zien en te ondervinden gaven en zullen geven, geschapen zijn door het Woord van God. Daarom staat er ook niet het gewone woord voor "scheppen", maar katartitzein, dat "inrichten, in orde brengen, toerusten, regeren" betekent en vertaald is in 1 Kor. 1: 10 door

"samenvoegen", in 2 Kor. 13: 11 door "volmaken" en in Gal. 6: 1 door "terechtbrengen" enz. Wij zouden vertalen "door het geloof verstaan wij dat de eeuwen door het woord van God geregeld zijn" enz.

Door dit te verstaan, door dit in te zien, staat deze Joodse tentenmaker uit Tarsus, of die andere geheel onbekende Israëliet, hoger dan de verlichtste van zijn tijdgenoten uit de heidenen, die zelfs niet komen kunnen tot de veronderstelling van hetgeen voor hem bewezen is; die slechts kunnen hopen wat bij hem vast staat op de onomstotelijke grond van het geloof. Nee, deze schrijver droomt niet van een eeuwige stof, waaruit zich in oneindige cirkelgang van oorzaak en werking, al wat is en aanzijn heeft zou ontwikkeld hebben; hij beuzelt niet van een God die niets meer of niets anders is dan de hoogste voorbereidingskracht, het toevallig aanvangs- en uitgangspunt van al het sindsdien gewordene; of op zijn hoogst Schikker en Vervormer van een vóór of met hem bestaande blinde, vormloze chaos; hij kent een God die dit alles gebouwd heeft, Hebr. 3: 3 ; een Almachtige, die al wat is te voorschijn geroepen heeft door het Woord (d. i. de uitgang) van Zijn wils; een Schepper, die het heelal uit niet, dat is uit niets stoffelijks geschapen heeft; bij wiens onzichtbare, bij wiens vrije kracht en goddelijkheid de mogelijkheid en de oorzaak van al het bestaande berustte. Voor hem is de wereld geen raadsel of reeks van raadselen, maar een wonder en samenstel van wonderen; een schepping, een schoon geheel vol onschatbare godsgedachten, waarvan voor hem de sommen machtig veel en ontelbaar zijn, Ps. 139: 17 De hemelen vertellen hem de eer van deze God en het uitspansel verkondigt hem het werk van Zijn handen, Ps. 19 Als hij zijn ogen omhoog heft, ziet hij wie deze dingen geschapen heeft, Hij die ze allen bij name roept vanwege de grootheid van Zijn krachten en er niet één mist, omdat Hij sterk van vermogen is, Jes. 40 Trouwens, deze heilige schrijver behoort tot een volk, waartoe reeds vijftien eeuwen eerder van godswege gezegd was: in het begin schiep God de hemel en de aarde. Hoe verheven door zijn eenvoud, hoe groots door zijn kalmte en in de onnavolgbare samenstemming van deze eigenschappen het onmiskenbaar kenmerk van zijn goddelijke oorsprong in zich dragend, is het bericht, is het verhaal van de schepping op de eerste bladzijde van de Heilige Schrift! Met welke grote trekken is alles getekend, omdat het alles door Gods ogen gezien is; in welke eenvoudige taal is alles uitgedrukt, omdat het voor menselijke verstanden is geschreven. Voorop, met een enkele pennenstreek, als een lichtstraal uit de hemel, de beantwoording van de grote verbijsterende wereldvraag, de vermelding van de ontzettende wonderdaad van de Almachtige, waarin alle verdere wonderen hun grond en sleutel hebben; maar zonder ophef en met zo weinig woorden alsof zij in het geheel niet wonderlijk was. Ook is zij niet wonderlijk in de Wonderlijke. In het begin schiep God de hemel en de aarde. Het is echter ook vergund een blik te slaan op dit grote werk en het te volgen in zijn majestueuze, melodische voortgang en trapsgewijze voltooiing. Hoe gaat het hier van woord tot woord, van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid, van liefde tot liefde! Van het grote tot het vele, van het vele tot de eenheid. Wij zien een woeste en lege aarde, door reusachtige watervloeden overspoeld, een ontzettende afgrond door dikke duisternis omgeven. Maar het wordt ons niet veroorloofd die met een andere dan heilige siddering te aanschouwen, want de Geest, wordt ons gezegd, de Geest van God zweeft in dit heilig donker over deze vloeden; koesterend en levenwekkend vliegt Hij over de woeste en ledige aarde heen. Een stem wordt gehoord: er zij licht! En het licht is. Het schijnt uit de duisternis. Het is daar als haar schone en machtige tegenstelling. De aanvang en de mogelijkheid van de onafgebroken afwisseling van licht en duister, de voorwaarde en het middel tot alle verdere wording is gegeven. Hier is een rustpunt, een pauze, waarin de Schepper Zich in Zijn werk verblijdt en de eerste beurtwisseling van licht en duister plaats heeft. En nu zien wij achtereenvolgens en als op de maat van de gestelde tijden en ordeningen van God, het dunne doorzichtige luchtruim zich plaatsen tussen de stromen die beneden en de wolken die boven zijn, de bergen oprijzen, de

dalen dalen, de wateren een paal gesteld, die zij niet overschrijden zullen, de aarde zich met groen kruid bedekken, het geboomte zijn groene toppen omhoog heffen; heel het plantenrijk in zijn hogere en lagere verdiepingen daar; stralen van licht over hemelbollen verdeeld, waaraan de heerschappij over nacht en dag wordt toevertrouwd; de zon ontvlamd, de maan ontstoken, de sterren uitgestrooid. Nu wordt de stilte van de levenloze en van de onbezielde natuur afgebroken door het gezang, door het wiekgeklap van vogels in de lucht, door het gewemel van al wat zwemt in zeeën en in stromen. De Leviathan is geschapen en speelt in de diepte van de oceaan, waar hij ruimte genoeg heeft; en het musje, dat zonder de wil van zijn Schepper niet op aarde vallen zal, vliegt uit om voedsel te zoeken. Tenslotte bevolkt zich ook de vaste grond met zijn viervoetige bewoners, statig opgetreden of met vrolijke sprongen huppelend of nederig kruipend, aan de voet van wie? Van hem voor wie dit alles bereid is; van hem, wie dit alles dienen moet; van hem, die van dit alles zal kunnen genieten en zijn Schepper daarvoor danken mag. Nog is het wezen niet opgeroepen uit het stof, dat, keur en kroon van deze geschapen wereld, aan het hoofd van alle schepselen staan zal; dat zijn ogen zal opheffen naar deze hemel en laten rondgaan over deze aarde; dat in zijn blik alles vergaderen, in zijn geest alles opnemen, in zijn hart alles voelen zal en ook die God voelen, die zijn Schepper en de Schepper van alles is. Op hem schijnt de schepping te wachten, die zonder hem een wonderwerk zonder doel, een veelheid zonder eenheid wezen moet; en in het midden van deze wachtende schepping zien wij de Schepper stilstaan, Zich beraden en dat wezen scheppen naar Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis. Maar wat doe ik, mijn lezers? Ik poog u de grootse inhoud van het scheppingsverhaal beter te doen beseffen, maar vergrijp mij tegelijkertijd aan zijn ontroerende eenvoud.

Door het geloof heeft Abel, volgens hetgeen ons in Gen. 4: 3-5 wordt verteld, een beter offer gebracht dan Kaïn, waardoor hij bij het offer zelf getuigenis gekregen heeft dat hij rechtvaardig was (MATTHEUS. 23: 35; 1 Joh. 3: 12, daar God over zijn gave getuigenis gaf en toonde dat Hij die aannam (Lev. 9: 24); en door dat geloof spreekt hij nog, nadat hij gestorven is, daar God van zijn bloed zei dat de stem ervan tot Hem van de aarde riep (Gen. 4: 10 Ps. 116: 15).

Door het geloof is Enoch, de zevende vanaf Adam (Judas 1: 14) weggenomen, van de aarde in de hemel opgenomen (Sir. 44: 16; 49: 16), opdat hij de dood niet zou zien, de bitterheid van de dood niet door hem zou worden ervaren; en hij werd niet meer gevonden onder degenen die hier beneden leven (Wijsh. 4: 10, omdat God hem weggenomen had, want vóór zijn wegneming, voordat nog in de Schrift daarvan sprake was, is van getuigd dat hij God behaagde, als van hem gezegd wordt dat hij een godzalig leven leidde en daarin volhardde (Gen. 5: 21vv.).

Maar zonder geloof is het onmogelijk God te behagen, zoals in het voorafgaande voorbeeld (vs. 4) uit Abels tegenpartij, uit Kaïn, blijkt. Want wie tot God komt, wie in aanbidding zich voor Hem stelt of met gaven en offers Hem nadert (hoofdstuk 10: 1 b), moetgeloven dat Hij is, dat Hij niet slechts op ingebeelde wijze, maar werkelijk bestaat en dat Hij een beloner is van degenen die Hem zoeken, zodat Hij Zich ook door allen die naar Hem vragen (Hand. 15: 17 Rom. 3: 11), zal laten vinden en Zich hun God zal noemen.

Niet zonder moeilijkheid is het om de karakteristieke kentekenen van geloof, in vs. 1 Heb genoemd, aan te wijzen in hetgeen de schrijver in vs. 4 omtrent Abel zegt; zij liggen echter voor Abel en Enoch beide in wat vs. 6 zegt. Evenals dit vers zich aansluit bij hetgeen in vs. 5 van Gods welbehagen omtrent Enoch gezegd is, zo was in vs. 4 van een verzekering van het goddelijk welbehagen ook over Abel sprake (en het woord "zonder geloof is het onmogelijk

God te behagen" wijst in die negatieve verzekering onmiskenbaar terug op het "een beter offer dan Kaïn. Zonder twijfel moet dus de inhoud van vs. 6 voor beide, zowel voor Abel als voor Enoch gelden.

Het hoofdobject van het geloof in God was in de allervroegste tijd, waarin nog geen bepaalde beloften waren gegeven, bijv. voor Abel en Enoch, het zeker nog algemene en onbepaalde dat God bestaat en dat Hij een beloner is van degenen die Hem ernstig zoeken. Maar reeds dit nog geheel onontwikkeld geloof heeft iets tot voorwerp dat men "niet ziet" en iets dat men "hoopt". Het is een verzekerdheid omtrent het werkelijke en werkzame bestaan van de levende en persoonlijke, maar onzichtbare God, van Zijn neerbuigende liefde en vergeldende gerechtigheid, waarin Hij Zich niet onttrekt aan de mens die naar Hem verlangt. En het is ook een vertrouwen op hetgeen men hoopt, in zoverre het erop vertrouwt en bouwt dat de trouwe en rechtvaardige God de hoop van degenen die Hem willen naderen, niet beschamen zal, maar Zich laat vinden door degenen die Hem zoeken. Een meer bepaalde inhoud had verder reeds Noach’s geloof, waarvan in het volgende vers sprake was en wel in de "goddelijke aanspraak" of in het godsbevel omtrent het naderend gericht van de zondvloed en in de daarmee verbonden belofte dat God een verbond met hem zou oprichten en hem en zijn gezin door de ark wilde redden.

Door het geloof heeft Noach God de eer gegeven, toen hij in trouwe gehoorzaamheid deed wat Deze hem had bevolen (Gen. 6: 22). Door goddelijke aanspraak vermaand en onderricht (hoofdstuk 8: 5 Luk. 2: 26) over de dingen die nog niet gezien werden, over de wateren van de zondvloed die zouden komen en alle vlees doen omkomen (Gen. 6: 13vv.) en bevreesd geworden, heeft hij de ark gebouwd tot behoud van zijn huisgezin. Door die ark, die zijn geloof openbaarde, heeft hij de wereld veroordeeld (MATTHEUS. 12: 41v.), de hele overige mensheid, die, zoals zij vroeger zich niet wilde laten vermanen door de Geest van God, nu ook met Zijn Woord spotte (2 Petrus 2: 5 MATTHEUS. 24: 37vv.). En zo is hij volgens het getuigenis dat de Schrift van hem geeft, wanneer die hem de rechtvaardige noemt (Gen. 7: 1 Ezechiël. 14: 14, 20 Sir. 44: 17 Wijsh. 10: 4 en 6), een erfgenaam van de rechtvaardigheid geworden, die naar het geloof is, de rechtvaardigheid die erin bestaat dat men in het geloof leeft en wandelt, spreekt en handelt en uiteindelijk er ook in sterft (vs. 13).

Wat een geheel ander iets is het geloof in de zin van de wereld en naar de bedoeling van de Heilige Schrift! Wat een geheel ander iets het geloof volgens de voorstellingen die de onwetendheid omtrent geestelijke en goddelijke zaken en de profaniteit zich zelf daarvan maken en in de wereld trachten te verbreiden en te bewaren en het geloof volgens de leer en voorstelling van Bijbel en geschiedenis! Horen wij de wereld, hoe zij over geloof denkt, spreekt en leert, dan is er in de wereld niets zo nietig, afgezaagd, zo zonder betekenis als geloof. Geloven en afstand doen van het gebruik maken van ons verstand tot het vinden van de waarheid is voor haar bijna van dezelfde betekenis. Geloven houdt zij voor niets anders dan voor een gedachteloos vasthouden aan overgeleverde meningen en leerstellingen, waarvoor men volstrekt geen gronden heeft. En dit onverstandig vasthouden aan zulke meningen en leerstellingen houdt zij voor het karakteristieke van gelovige mensen, die juist daarin een equivalent, een vergoeding menen te bezitten voor het gebrek aan alle verbetering en aan alle hogere voortreffelijkheid. Het is de duivel gelukt (en daarmee is hem veel gelukt) van datgene waarzonder het volstrekt onmogelijk is God te behagen en tot God te komen, van het geloof, zulke voorstellingen in de wereld bij ouden en jongen, bij aanzienlijken en geringen, bij geleerden en ongeleerden algemeen te maken, het ongeloof tot een erezaak van het verstand te verheffen en een smaad en schande op het geloof te werpen, zodat wie in de wereld voor een verlicht, geleerd, verstandig mens wil worden gehouden, zich tenminste het

aanzien moet geven van ongelovig te zijn en het geloof in het goddelijk getuigenis, in de goddelijke bepalingen, in de goddelijke vergelding voor bijgeloof van het volk te houden. In de Schrift daarentegen is een godzalig leven leiden en wandelen met God van dezelfde betekenis als geloven, het is één en dezelfde zaak, dus het hoogste, het eerwaardigste, ook reeds daar eerwaardig, waar het zich nog slechts in zijn eerste beginselen en in zijn zwakste pogingen bevindt. Het is het enige wat de sterfelijke mens reeds in het sterfelijke en nietige van zijn wezen en van deze wereld als een onsterfelijke gezind maakt en doet wandelen, dat hem bij de druk van de vergankelijkheid troost en versterkt, dat hem met God in gemeenschap brengt en hem in God doet vinden wat zijn ziel nodig heeft en wat deze zichtbare wereld voor zijn ziel niet heeft, de edelste en heiligste relatie met God, die elke andere soort van relatie van liefde tot de naaste en van heiliging van eigen bestaan ten opzichte van zichzelf tot natuurlijk en noodzakelijk gevolg heeft. Zijn er mensen geweest en zijn er mensen, van wie het geloof waan en gepraat was en is, zonder geest, zonder licht, zonder kracht, zonder troost en vrede, dan beklagen wij hen, maar ons in twijfel brengen omtrent het hoogste en beste, dat zal het ons niet! Dat, zo zeggen wij, is niet het ware, niet het rechte, niet het zaligmakende geloof. Het ware, oprechte, zaligmakende geloof leidt tot hemelse gezindheid en tot een godzalig leven, het laat de mens niet 10 en 20 jaar dezelfde blijven die hij 10 en 20 jaar geleden was en daarnaar willen wij ons ten opzichte van ons eigen geloof onderzoeken!

Dat was een bewonderenswaardig voorbeeld van geloof, dat Noach alleen, terwijl geheel de wereld zich zeker waande en in lichtzinnigheid slechts voor het genot leefde, zich de straf van God voor ogen stelde, die nog zolang was uitgesteld dat hij zich honderdtwintig jaar lang inspande om de ark te bouwen, dat hij te midden van de smaad van vele goddelozen ongeschokt staande bleef, dat hij niet twijfelde of hij bij de ondergang van de wereld gespaard zou blijven, ja dat hij in het graf, dat is in de ark, het leven zou vinden. Het eigenaardige is altijd het verborgene en voor onze zinnen bedekte in Gods woord te zien.

Door het geloof is Abraham, toen hij geroepen werd, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zou en hij is uitgegaan op grond van die roeping, niet wetend waar hij komen zou. God had hem het land niet eens genoemd, maar alleen voorgesteld als een plaats die de Heere hem wilde wijzen (Gen. 12: 1-7 Hand. 7: 2-4).

Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land van de belofte en is hij er heen en weer getrokken als in een vreemd land (Gen. 12: 8vv. ; 17: 8; 23: 4
en heeft in tabernakelen
of tenten, waarmee men weer spoedig verder kon trekken (Jes. 38: 12, gewoond, zoals dat de manier van de vreemdelingen is, die van de ene plaats naar de andere trekken en daarom geen vaste huizen bouwen. Hijwoonde daarin met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren van dezelfde belofte en evenzo gedurende hun hele leven op die wijze als vreemdelingen gewoond hebben (Gen. 26: 3, 25; 28: 4; 47: 9

Want hij verwachtte de stad, die in de volle zin van het woord fundamenten heeft, dus een onwankelbare, onbeweegbare grondslag, omdat die elders dan op deze veranderlijke, vergankelijke wereld gelegen is (hoofdst. 12: 22; 13: 14, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is (vs. 16 hoofdst. 8: 2).

De schrijver is in vs. 3 begonnen met het onzichtbare feit van de wereldschepping, het eerste geloofsobject dat aan alle andere voorafgaat. Vervolgens heeft hij zijn lezers de drie voorbeelden van het geloof van voor de zondvloed voorgesteld: Abel, Henoch en Noach. Door zijn geloof bracht de eerste een voor God welgevallig offer; de tweede leidde door zijn

geloof een godzalige wandel; de derde gehoorzaamde door zijn geloof aan een godswoord dat voor de toekomst beloften gaf. Bij alle drie werd het geloof beloond: de eerste stierf, maar zonder zijn betrekking tot God te verliezen of vergeten te worden; de tweede leed zelfs de dood niet, maar werd tot God opgenomen; de derde werd in leven gehouden, terwijl de wereld een prooi werd van het verderf. Voorbeelden, navolgenswaardig, opwekkend, zijn zij voor ons in de daad van hun geloof en in het loon van hun geloof. De schrijver gaat van de vaderen van de oude tijd nu over tot de vaderen uit de patriarchentijd na de zondvloed. Daar is alles gericht op het volk dat geboren, verlost en geheiligd moet worden; dientengevolge wordt het object van het geloos, de belofte, steeds nader bepaald. Deze betreft een land waarin de patriarchen nog vreemdelingen zijn, een zoon die nog niet geboren is, de toekomst van een volk dat eerst nog moet onstaan.

Wat de schrijver in vs. 10 van Abraham en in vs. 13-16 van de patriarchen zegt, doet vragen of hij zich steeds op het juiste geschiedkundige standpunt heeft gehouden, of hij niet aan de vromen van het oude Testament een geloof heeft toegeschreven dat zij nog niet hadden en niet konden hebben. Zeker ligt de voorstelling van een hemels vaderland of van een door God geschapen, hemelse stad buiten de gezichtskring van de aartsvaders; toch zijn de woorden van de schrijver niet zonder recht. De patriarchen leefden in de vaste zekerheid dat God hen en hun nakomelingen had verkoren om een raadsbesluit van particuliere genade aan hen te verwezenlijken. Hun geloof in de belofte bevatte dan, alhoewel hun nog weinig van de inhoud van het raadsbesluit van de goddelijke genade geopenbaard was, evenwel impliciet de zekerheid dat God het hele raadsbeluit, dat pas later meer en meer zou worden geopenbaard, aan hen zou verwezenlijken. Wat dus de inhoud is van het raadsbesluit van de goddelijke genade, kan in zekere zin ook beschouwd worden als inhoud van het geloof in de belofte. En dit geeft aan het meer ontwikkeld geloof, dat door de verdere openbaringen van God een rijkere inhoud heeft verkregen, een recht om die inhoud zelf over te brengen op het geloof van de patriarchen, dat wat zijn inhoud aangaat nog minder ontwikkeld was, maar door zijn kracht voor alle tijden een voorbeeld was.

Abraham had wel alleen deze belofte van God "aan uw zaad zal Ik dit land geven"; maar zoals elke zonnestraal met de zon samenhangt, zo hangt elke bijzondere belofte van God samen met de belofte in de hoogste zin van het woord, met de belofte van de eeuwige zaligheid in de hemel; en als Abraham nu in Kanaän rondtrekt als een vreemdeling in het vreemde land, zonder ook maar in het allerminst aan God en Zijn toezegging te twijfelen, dan wortelt zijn geloof in het geloof in die eeuwige stad van God, die fundamenten, d. i. de ware, vaste grondslag heeft en waarvan de bouwmeester en schepper Hijzelf is. Daarin ligt een belangrijke les voor ons en ons geloof. Elk van de vele beloften van God, waarmee ons hele leven is doortrokken, kunnen wij op een dubbele wijze opvatten. Of wij rukken de bijzondere beloften los van de belofte van de hemelse erfenis, die belofte aller beloften, dan is elke bijzondere belofte van God als een van de boom afgesneden tak, die spoedig verdort en de vervulling zal dikwijls veel te wensen overlaten. Of wij plaatsen elke belofte in verband met de belofte aller beloften, dan zal die steeds, ook al is het niet voor onze ogen, wellicht ook niet eens in ons leven, maar toch woordelijk en letterlijk en boven bidden en denken vervuld worden.

Door het geloof heeft ook Sara zelf kracht ontvangen om zelf, en niet door een ander, zoals dat eerst voor de enige mogelijke weg om een zoon te krijgen gehouden werd (Gen. 16: 1vv.) zaad te geven en a) ondanks haar hoge leeftijd (Gen. 18: 12v. ; 21: 1vv. Ge 18. 12) heeft zij gebaard, daar zij Hem betrouwbaar heeft geacht, die het beloofd had. Zij geloofde dat God,

ondanks de natuurlijke onmogelijkheid (Gen. 18: 14), machtig was om Zijn woord te vervullen (hoofdst. 10: 23) en haar persoonlijk een zoon zou geven (Gen. 18: 9vv.).

Luk. 1: 36

Daarom, omdat zij door zo'n geloof bij alle natuurlijke onvruchtbaarheid zelfs in haar ouderdom nog bekwaam is geworden om voort te brengen, zijn ook uit één man, namelijk uit Abraham (Mal. 2: 15 Ezech. 33: 24), die nog wel een verstorvene was (Gen. 18: 12 Jes. 51: 1v. Rom. 4: 19), tot vervulling van de belofte (Gen. 15: 5; 22: 17), zovelen in menigte geboren als de sterren van de hemel en als het zand dat aan de oever van de zee is en dat ontelbaar is (Num. 23: 10 Deut. 1: 10).

Bij het voorbeeld van Abrahams geloof sluit zich dat van Sara aan. Uit het in elkaar grijpend geloof van beiden is toch Israël ontsproten. Net als Abraham vermocht ook Sara eveneens in geloof iets groots, namelijk binnen de kring van haar roeping als vrouw.

Men zou er zich over kunnen verwonderen dat hier het geloof van Sara geprezen wordt, terwijl zij toch openlijk om haar ongeloof is berispt, toen zij om het woord van de Heere als iets ongerijmds gelachen had (Gen. 18: 10-15). Haar geloof was echter met ongeloof vermengd en omdat zij op de vermaning daartoe haar ongeloof verzaakte, verwerpt God haar toch niet en haar geloof wordt geprezen. Wat zij aanvankelijk als ongelofelijk van zich wierp, dat neemt zij in gehoorzaamheid aan, zodra zij weet dat het uit de mond van God is voortgekomen. Daaruit blijkt dat ook wanneer soms nu en dan ons geloof nog wankelt en zwicht, het toch door God wordt aangenomen, zodra wij ons maar niet overgeven aan het ongeloof.

roemt onze schrijver ook Sara's geloof. Zij was wel eerst ongelovig geweest; want, toen zij de belofte hoorde die Abraham ontving: "ik zal voorzeker weer tot u komen omtrent deze tijd van het jaar en zie, Sara uw huisvrouw zal een zoon hebben, " lachte zij, bij zich zelf zeggend: "zal ik wellust hebben, nadat ik oud geworden ben en mijn heer oud is? " Maar nadat zij over haar ongeloof berispt was en de krachtvolle woorden had vernomen: "zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn? Ter gezette tijd zal Ik tot u terugkeren, omtrent deze tijd van het jaar en Sara zal een zoon hebben, " toen vreesde zij, schaamde zich over haar ongelovig lachen, trachtte het te ontkennen en werd haar ongeloof door geloof vervangen. En waarop bouwde zij nu haar geloof? Was de vervulling van de belofte nu waarschijnlijker geworden? Nee! Maar zij achtte Hem betrouwbaar, die het beloofd had. Zij grondde haar geloof op Zijn macht en trouw. En haar geloof werd niet beschaamd. "De Heere bezocht haar zoals Hij gezegd had, Hij deed haar zoals Hij gesproken had. Zij werd bevrucht en baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom, op het moment dat God hem gezegd had. " Ja, hun nakroost werd, overeenkomstig de belofte van de Heere, zó talrijk dat het in menigte met de sterren van de hemel en het zand aan de oever van de zee kon vergeleken worden.

Sara heeft de eer in deze lijst van mensen van God, die God door geloof geëerd hebben, dicht naast Abraham te staan, omdat zij boven alle vrouwen van het Oude Testament in de voetstappen van zijn geloof is getreden. Maar toch wordt er van haar in haar verhouding tot Abraham zo gesproken dat de grote zaak die met Gods belofte en Abrahams geloof aanving, niet lijkt als tussen haar en Abraham gedeeld of alsof zij in deze zaak van dezelfde betekenis als Abraham zou zijn, maar steeds wordt het weer geheel teruggevoerd tot hem, de enige.

a) Deze allen, die in vs. 8, 9 en 11 werden genoemd, Abraham met Sara, evenals Izak en Jakob, zijn in het geloof gestorven, zodat de karakteristieke aard van het geloof (vs. 1), die gedurende het hele leven blijken moest, ook in het sterven openbaar werd. Zij zijn toch heengegaan zonder de belofte verkregen te hebben die hun was gegeven (vs. 9 b), maar zij hebben die van verre gezien en geloofd, zoals dat onder anderen op Jakobs sterfbed gebleken is, toen hij (Gen. 42: 18)zei: "op uw zaligheid wacht ik, o Heere! " Zij hebben zich met dat van verre zien en dat verwachten getroost en de belofte omhelsd, zonder er aanspraak op te maken dat zij die reeds op aarde vervuld zouden zien en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op aarde waren (Gen. 23: 4; 47: 9

Joh. 8: 53

Lees het grafschrift van al die bijbelheiligen, die vóór de komst van onze Heer ontslapen zijn! Het komt er niet op aan hoe zij gestorven zijn, van ouderdom of op een geweldadige wijze, dit ene punt, waarin zij allen overeenkomen, is het meeste waard vermeld te worden: "zij zijn allen in het geloof gestorven. " Zij leerden in het geloof; het was hun troost, hun leidsman, hun beweegkracht, hun straf en zij stierven in dezelfde genadestaat, de psalm van hun leven eindigde op dezelfde wijs, die zij zo lang reeds hadden gezongen. Zij ontsliepen, niet op het vlees vertrouwend of op hun eigen verdienste; zij weken niet af van de weg van hun eerste aanneming bij God, maar bewandelden de weg van het geloof tot het einde toe. Het geloof is even veel waard om er in te sterven als om er bij te leven. Het sterven in het geloof heeft duidelijk betrekking op het verleden. Zij geloofden de beloften die vooraf waren gegaan en waren verzekerd dat hun zonden waren uitgewist door Gods genade. Het sterven in het geloof is ook van toepassing op het tegenwoordige. Deze heiligen geloofden in hun aanvaarding door God, zij voelden de stralen van Zijn liefde en bouwden op Zijn trouw. Het sterven in het geloof ziet ook op de toekomst. Zij ontsliepen in de vaste overtuiging dat de Messias zeker komen zou en dat, wanneer Hij in de laatste dagen op aarde zou verschijnen, zij uit hun graven zouden opstaan om Hem te aanschouwen. Voor hen waren de smarten van de dood slechts de geboorteweeën voor een beter leven. Grijp moed, mijn ziel, als gij dit grafschrift leest. Uw wandel, uit genade, is die van het geloof en zelden wordt gij door zien verblijd; dit is ook de weg van de uitnemendsten en besten geweest. Het geloof was de loopbaan, waarin deze sterren van de eerste grootte zich bewogen, zolang zij hier geschenen hebben; en gezegend zij u, omdat het ook de uwe is. Zie heden opnieuw op Jezus, de aanvang en voleinder van het geloof en dank Hem dat Hij u een even kostbaar geloof heeft geschonken, als aan de zielen die nu in heerlijkheid zijn.

Op goede grond mogen wij aan hun woord toevoegen: "op aarde, " want zij die zulke dingen zeggen, die hun leven als een vertoeven in de vreemde voorstellen, zoals bijv. Jakob van "tijd van mijn leven, " en "jaren van mijn vreemdelingschap, " spreekt, betonen duidelijk dat zij eenvaderland zoeken, waar zij denken heen te gaan.

En indien zij aan dat vaderland gedacht hadden, waarvandaan zij eens in Abraham, de buitenlander, zoals de mensen hem noemden (Gen. 14: 13), gekomen waren en dat toch alleen het vaderland kon heten als zij over een aards land hadden gesproken, dan zouden zij tijd genoeg gehad hebben gedurende hun toen nog zo langdurend leven ("Ps 90: 10 om daarheen terug te keren;

Maar nu verlangen zij niet naar een aards vaderland, aangezien zij dat terugkeren bepaald vermijdden (Gen. 24: 5vv.), maar naar een beter, dat is naar het hemelse. Daarom, om dit verlangen, dat gericht was op een thuis zijn bij Hem, schaamt God Zich voor hen niet a) om

hun God te heten, zoals Hij Zichzelf in Exod. 3: 6 noemt, want Hij had hun een stad bereid, waarin Hij hen bij hun sterven opnemen zou om daar Zijn verbondsrelatie tot hen voort te zetten en Zich in alle eeuwigheid hun God te betonen (Matth. 22: 31v.).

Hand. 7: 32

Een drievoudig geloof heeft de schrijver in vs. 8-12 aangetoond in de geschiedenis van Abraham en Sara: geloof dat aan een onbegrijpelijke roeping van God gehoorzaam maakte; geloof dat een heden accepteerde dat geheel ongelijk was aan de belofte, zonder zich te laten wegtrekken; een geloof dat anders onmogelijke zaken op Gods woord als zeker aannam. Nu wijst hij op een geloof dat zich troostte met een beloofde toekomst die na de dood lag; en hij spreekt dit uit van al de daar genoemden, van Abraham en Sara, van Izak en Jakob.

"Deze allen" wordt gezegd van de patriarchen, die van God de belofte ontvingen dat zij het land Kanaän zouden bezitten. Zij "zijn in het geloof gestorven. " Zij hebben niet gedurende hun leven jaar in jaar uit op de vervulling gehoopt en, als zij moesten heengaan, het geloof laten varen, zich daarvan met tegenzin afgewend als van een waan die hen met ijdele hoop geheel het leven had misleid; nee, zij zijn in hun geloof gestorven. Zij hebben dat uit deze wereld meegenomen naar de andere om daar te zien wat zij hier beneden geloofd hadden en daar wezenlijk bezitten en genieten zouden wat zij hier slechts in hoop hadden. "Zij hebben de belofte niet verkregen, de vervulling niet beleefd, het beloofde land en de erfenis gedurende hun leven op aarde nooit ten eigendom verkregen, maar zij hebben de vervulling van de belofte slechts van verre gezien, zich met deze getroost, die de troost en de vreugde van hun leven geacht. En zo weinig rekenden zij op het bezit van een aards vaderland dat zij integendeel beleden gasten en vreemdelingen op aarde te zijn. Daarmee spraken zij het hart en het geheim van hun godsdienst uit, hun zekerheid omtrent een onzichtbare hemelse wereld en hun hoop op een eeuwig leven; want, terwijl zij zich voor gasten en vreemdelingen verklaarden, verklaarden zij zich tevens voor burgers en erfgenamen van een eeuwige, hemelse wereld en van haar goederen. Zij hadden echter bijzondere redenen (die hen hoewel zij die zelf ook niet duidelijk kenden, toch onder bestuur van de Geest van God, aan wie al Zijn werken vanaf de wording van de wereld bekend zijn, Hand. 15: 18, leidden), die hen de eerste uitdrukking deden verkiezen boven de laatste.

De stad van God die zij zochten, was nog niet volmaakt (vs. 39v.). Pas bij de wederkomst van Christus zal zij, al is zij ook in zekere zin reeds toebereid, haar volmaking bereiken en wel daarin, dat de stad, het hemelse Jeruzalem, van de hemel op de verheerlijkte aarde neerdaalt (Openb. 21: 2). Tot die tijd wonen de afgescheiden rechtvaardigen wel reeds in deze stad (hoofdst. 12: 22v.), maar dit wonen bereikt pas zijn volkomen bestemming, als die stad zelf haar bestemming gerealiseerd heeft.

Het is ten onrechte, als men zegt dat de patriarchen niets zouden geweten hebben van het onderscheid van een heden en een eeuwigheid. Zoals hun "van het leven zat zijn", als zij sterven (Gen. 25: 8; 35: 29; 49: 33 niet alleen een afkeer is van de moeite van deze tijd, maar ook een verlangen naar een leven dat van deze moeite ontheven is, zo is het verzameld worden tot de vaderen, zoals hun sterven (niet hun begraven worden) genoemd wordt, niet een samenbrengen van de lijken, maar van de personen. Al hun verlangen naar bevrijding en naar rust in God concentreerde zich in de gelovige hoop op het door God geschonken land, waar Hijzelf tegenwoordig was en waarin zij, evenals de hemel overal en alleen daar is waar God Zich in Zijn genade en heerlijkheid openbaart, niets minder dan de hemel zelf begeerden en verwachtten. De schaal van het voorwerp van hun verlangen was aards, maar de kern van

het voorwerp van hun verlangen en het doel ervan waren in waarheid hemels. Daarom kwam God dat verlangen, dat zich werkelijk tot Hem uitstrekte, tegemoet en schaamde Zich niet hun God genoemd te worden en beantwoordde hun geloof in Zijn belofte, dat tot in de dood trouw bleef, met een aandeel aan Zijn onveranderlijk eeuwig, zalig leven.

Door het geloof heeft Abraham, toen hij verzocht werd, Izak geofferd (Gen. 22: 1vv.) en hij die de belofte ontvangen had dat hij een vader van vele volken worden zou (Gen. 17: 4v.), heeft zijneniggeborene geofferd; hij heeft hem geofferd, hoewel hij geen andere zoon had (Gen. 22: 16) en hij dus wist hoeveel hem gelegen was aan het behouden van die enige.

Tot hem was ook omtrent zijn zoon gezegd, als een getuigenis dat deze waarlijk de drager van de belofte was (Rom. 9: 7): a) "In Izak zal u het zaad genoemd worden" (Gen. 21: 12), zodat met diens dood de belofte zelf ook geheel en al verloren scheente zijn. Boven deze bedenking heeft hij zichzelf echter vol geloofsmoed verheven door te overwegen dat God, indien het Hem behaagde op deze wijze de strijd tussen Zijn bevel en Zijn belofte weg te nemen, machtig was hem ook uit de doden op te wekken (1 Sam. 2: 6; 2 Kon. 5: 7

Gal. 3: 29

En daaruit, uit die dood (of "daarom, " om dat geloof) heeft hij hem ook bij wijze van spreken, alsof hij een uit de dood opgestane was (of "in een voorbeeld, " namelijk van Hem die eens uit Zijn geslacht als Heiland van de wereld zou voortkomen en werkelijk een uit de dood Opgestane zou zijn) teruggekregen.

Nadat de schrijver in het voorgaande gesproken heeft van de plaats van het geloof, waarop de drie patriarchen gemeenschappelijk stonden, namelijk dat zij beleden gasten en vreemdelingen op aarde te zijn, noemt hij nog van elk van hen een daad waarbij hun geloof bijzonder uitblinkt. In de eerste plaats haalt hij van Abraham die daad aan, die het schitterendst toppunt van zijn geloof voor ogen stelt. Hij schrijft: "Abraham heeft Izak geofferd. " Abraham heeft ook werkelijk alles wat in hem was op dat ogenblik in zijn zoon als offer gebracht, toen hij het mes boven hem ophief om hem te slachten. Dat het niet tot het slachten zelf kwam, was alleen ten gevolge van het tussenbeide treden van God.

Met de woorden "heeft zijn eniggeborene geofferd" wordt hetzelfde feit nog eens uitgesproken, zodat men moet bedenken wat een geloof ervoor nodig is om zich niet te onttrekken aan een eis zo tegen de natuur, zo paradox. Nadat de schrijver het gebeurde eerst als een aanwezig feit heeft voorgesteld, verplaatst hij zich nu midden in de zaak zelf. God scheen, zegt hier Chrysostomus, met God in tegenspraak te komen en geloof kwam in tegenspraak met geloof en bevel met belofte; maar hoe ontzettend, hoe paradox het goddelijk bevel ook was, Abraham gehoorzaamde, daar hij dacht: God kan ook wel uit de doden opwekken.

Daar Abraham onmogelijk de hoop op de belofte zelf kon hebben opgegeven, maar wel bereid was de zoon, door wie volgens Gods uitdrukkelijk woord die moest worden vervuld, als brandoffer te brengen, blijft hier niets anders over dan de veronderstelling die onze schrijver uitspreekt, namelijk de veronderstelling dat God de gedode weer in het leven zou terugroepen. En om dit geloof, waarvoor Gods onbegrensde almacht veiliger was dan de macht van de dood en dat zich daarom blindelings overgaf aan Gods onbegrijpelijke leiding, ontving hij als loon zijn zoon levend en wel als een voorbeeld.

"Bij wijze van spreken" kreeg hij de geofferde uit het dodenrijk terug als loon voor zijn vertrouwen dat God machtig was hem uit de doden op te wekken. Hij heeft hem werkelijk van daar weergekregen, maar zo, dat de aard en wijze waarop Hij hem weerkreeg, een voorbeeld was van de opstanding van de Heere, als God Zijn enige Zoon, die Hij niet gespaard, maar in de dood over gegeven had, in de eigenlijke zin van het woord uit het rijk van de dood terugnam.

Door het geloof heeft Izak zijn zonen Jakob en Ezau gezegend met woorden waarin over de toekomst gesproken werd en geprofeteerd in welke verhouding die beiden tot het rijk van God zouden staan (Gen. 27: 27vv. en 39v. ; 28: 3v.).

Door het geloof heeft Jakob bij zijn sterven elk van de beide zonen van Jozef gezegend, ook profeterend over de verhouding waarin de een en de ander tot het rijk van God zouden staan (Gen. 48: 13vv.) en hij heeft aanbeden, leunend op het uiteinde van zijn staf, toen hem door Jozef de vervulling toegezegd was van zijn verzoek om in Kanaän begraven te worden (de woorden aan het slot van Gen. 47: 31 zijn hier volgens de Septuaginta, de tekst zoals die de lezers bekend was, weergegeven; in het Hebreeuws luiden zij volgens de Statenvertaling: "Israël boog zich aan het hoofdeinde van het bed.

Door het geloof heeft Jozef bij zijn sterven melding gemaakt van de latere uittocht van de kinderen van Israël uit Egypte en heeft bevel gegeven aangaande zijn gebeente, dat men dit mee zou nemen naar het beloofde land en daar ter aarde bestellen (Gen. 50: 24v.).

Geheel in het bijzonder sprekend over het geloof van de vader van alle gelovigen, heeft de schrijver hierboven (vs. 9) ook reeds gedacht aan het overeenkomstige geloof van diens zoon en kleinzoon, van Izak en van Jakob, hoe dezen, de mede-erfgenamen van diezelfde belofte, met hem en evenals hij hier op aarde hun hele leven in het beloofde land in tenten van vreemdelingschap hadden gewoond, zich gasten en vreemdelingen hadden genoemd, die een vaderland en een erfenis zoeken; doch het was een begeren, niet van een aards, maar een beter, namelijk van een hemels vaderland (vs. 13vv.). Nu stelt hij uit de geschiedenis van elk van deze beide patriarchen nog een trek van het geloof op de voorgrond en daartoe kiest hij bij beiden, evenals vervolgens ook bij Jozef, het liefst iets uit hun laatste uren, iets dat enigszins het laatste van hun aardse leven was, waarmee zij hun hele aardse leven voor een wandelen in geloof verklaarden, op hun hele verleden nog het zegel van het geloof drukten en daarmee getuigden dat hetgeen hen in hun hele leven gedragen en getroost, gesterkt en bemoedigd, opgebeurd en verheugd had, het vertrouwend hopen op de vervulling van de goddelijke beloften en de vaste overtuiging van de onzichtbare dingen, hen ook nu nog als onveranderlijke, blijvende waarheid bezielde en dat zij, daarmee deze wereld verlatend, in die eeuwige wereld overgingen. Zo komen dus deze patriarchen in hetgeen de schrijver hier van hen aanhaalt naar voren als nog in de dood gelovend (vs. 13), het geloof van hun aardse leven nog in de dood vasthoudend en, in zoverre het volgens zijn natuur, volgens de aard van de goddelijke beloften daarop rustte, hier beneden niet volmaakt kan worden, het mee in de eeuwigheid nemend en daar de volle, de hele vervulling verwachtend. Van Izak en Jakob, de beide andere patriarchen na Abraham, wordt eerst gezegd dat zij enigszins op gelijke wijze hun wandel in geloof met zegenen en profeteren beëindigden.

De zegeningen van de gelovigen zijn niet slechts uitdrukkingen van vrome wensen, maar voorspellingen van de toekomst en daden die in de geschiedenis ingrijpen; het zijn geen toverspreuken die macht hebben over de wil van God en magisch het lot van andere mensen zouden kunnen bepalen; zij ontstaan en werken alleen op grond en in de kracht van een willen

van de mensen, dat met het willen van God één is. God zelf is het die de zegenende hart, hand en lippen vervult en bestuurt.

Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang door zijn ouders verborgen, omdat zij zagen dat het kindje mooi was en zij voelden dat het door God tot grote dingen geroepen was (Exod. 2: 1vv.); en zij erkenden dat men God meer gehoorzaam moet zijn dan de mensen (Hand. 5: 29) en vreesden daarom het gebod van de koning niet, die bevolen had alle mannelijke kinderen dadelijk na de geboorte in het water te werpen (Exod. 1: 22 Hand. 7: 19).

Door het geloof heeft Mozes, volwassen geworden en bij alle onderwijs in de wijsheid van de Egyptenaren, dat hem ten deel was gevallen (Hand. 7: 22), toch in godsdienstig opzicht een zoon van Abraham, de vader van de gelovigen, gebleven, geweigerd een zoon van Farao's dochter genoemd te worden.

Hij ging uit tot zijn broeders om hun lasten te zien (Exod. 2: 11vv.), omdat hij liever met het volk van God kwalijk behandeld wilde worden dan voor een tijd te genieten van de zonde, het tijdelijk genot dat de zonde biedt, als men haar dient, zoals het verdere leven aan het koninklijk hof hem dat zou hebben verschaft (Ps. 84: 11).

Later vluchtte hij naar het land Midian en hoedde daar de schapen van Jethro (Exod. 2: 15vv.), zonder enige poging te doen om Farao's toorn te stillen en het terugkeren tot vroegere omstandigheden mogelijk te maken (vs. 15v.). Hij deed dat omdat hij deversmaadheid van Christus, de smaad die de toekomstige Christus in Zijn volk, waarin Hij in zekere zin reeds aanwezig was (Openb. 12: 2), dragen moest (Hand. 9: 4), groter en begeerlijker rijkdom achtte dan de schatten van Egypte. Die smaad nu, die smarten wilde hij zoveel voor hem mogelijk was, mede op zich nemen (hoofdst. 13: 13; 2 Kor. 1: 5
hield de blik gericht op de
vergelding van het loon, die hun die deze smaad gewillig dragen, is toegezegd (Matth. 5: 10vv.).

In vs. 22 was de schrijver met zijn doorlopen van de geschiedenis van het Oude Testament aan het einde van Genesis gekomen, dat met het balsemen van Jozefs lijk eindigt. Nu volgen in vs. 23-29 voorbeelden van geloof uit Exodus, dus uit de geschiedenis van Mozes.

Het hele zijn van Mozes werd mogelijk door die gezindheid van zijn ouders, die in het vertrouwen dat het kindje, dat hun zo "schoon" voorkwam, ook voor het vaderoog van God, dat tot in het kleinste ziet, een voorwerp van zorg zal zijn en dat Gods macht groter is dan alle ogenschijnlijke gevaren en sterker dan Farao's boosheid, het kind in het biezen mandje neerlegden. Mozes zelf had, toen hij groot was geworden, de keus om als een Egyptische prins aan het hof te blijven en alle heerlijkheid van het leven te genieten, maar dan moest hij zijn geloof, dat zijn moeder hem als verzorgster in het hart had gelegd en zijn gehechtheid aan zijn volk opgeven; wilde hij daarentegen de God van zijn vaderen trouw blijven, dan moest hij het hof vaarwel zeggen en gaan delen in de nood van zijn volk. Zijn God en zijn theokratische verwachting waren hem liever en dierbaarder dan alle aards geluk. Hij stelde
het "kwalijk behandeld worden met het volk van God" boven het tijdelijk genot van de zonde
en "de versmaadheid van Christus" achtte hij grotere rijkdom dan de schatten van Egypte.

Deze uitdrukking moet men hier wel in het oog houden. Zij leert ons dat wij alles als een dodelijk gif moeten ontvluchten, wat ons slechts ten deel kan vallen wanneer wij ons aan God

bezondigen. Vermaak van de zonde zijn alle verlokkingen van de wereld die ons van God en Zijn roeping aftrekken. Want de vreugde van het aardse leven, die God ons met een rein geweten laat smaken, moeten niet daaronder gerekend worden; om die reden moeten wij wel toezien op wat God ons te genieten veroorlooft.

Mozes, op wie de ongelovige Joden en de weifelende Joodse christenen zich verlieten, is er verre van vijandig te staan tegenover het geloof in Christus. Hij zelf streed veelmeer dezelfde strijd die de christenen is beschoren. De smaadheid die hij koos, heet een smaadheid van Christus omdat vanaf het begin Christus zelf in Zijn gelovigen woonde, met hen leed en streed, omdat Hij reeds de Leidsman was van Gods volk onder het Oude Verbond en dus alle strijd en alle overwinning van die oude geloofshelden ons ten goede dient, als wij met hen een heilige strijd voeren (Vgl. hoofdst. 3: 5, 6; 1 Kor. 10: 9

Versmaadheid van Christus noemt de schrijver de smaad die Mozes op zich nam, evenals Paulus in 2 Kor. 1: 5 het lijden van de christenen lijden van Christus noemt, d. i. van de in Zijn gemeente als in Zijn lichaam wonende, strijdende en lijdende Christus, tot wie die smaadheid wordt teruggebracht volgens de idee van de eenheid van het Oude en het Nieuwe Testament en van de daarin reeds werkende Christus.

Heel Gods volk door alle tijden heen heeft een levend verband, terwijl Christus in hun midden staat; ook de gelovigen van het Oude Testament waren reeds leden van het nog niet verschenen Hoofd.

Door het geloof heeft hij, toen de tijd van de uittocht, vs. 22 gekomen was, met de kinderen van Israël, voor wie hij als het ware de ziel was van al hun denken en handelen (vgl. Exod. 14: 15) Egypte (Exod. 12: 51) verlaten, zonder angst voor de toorn van de koning, waarmee deze hem en zijn volk zou vervolgen en proberen zou hem te gronde te richten (Exod. 14: 1vv.); want hij hield zich vast aan God, Zijn rechtmatige Koning (Exod. 15: 18 Ps.
19 Openb. 15: 3), als ziende de Onzienlijke.

God was hem wel in de brandende braamstruik verschenen, maar toch was dit geen gezicht dat hem de vleselijke manier van zien ontnam. God openbaarde Zich daarmee als tegenwoordig, maar er ontbrak veel aan dat hij God zou hebben gezien zoals Hij is. De apostel zegt hier alleen dat Mozes zo standvastig is geworden, alsof hij naar de hemel was weggerukt en hij alleen God voor zich had en volstrekt niet meer met mensen te doen had, alsof hij geen gevaren van dit leven meer gekend had, geen strijd met Farao meer te strijden had. En toch is het zeker dat het hem bij vele grote gevaren die hem troffen, schijnen moest alsof God ver van hem was verwijderd, zodat de hoogmoed van de koning, die zo vele wapens tot tegenstand bezat, toch tenslotte zou zegevieren. God had Zich dus zó aan hem geopenbaard dat daar voor het geloof nog plaats gelaten werd en Mozes wendde zich onder alle verschrikkingen geheel en al tot God. Hij hield zich aan Zijn almacht vast, die alle vrees en alle gevaren verzwolg. Vast op de belofte steunend was het hem zo zeker alsof het volk, hoewel nog onder de druk van de Egyptische heerschappij, reeds in het bezit van het beloofde land was. Dat is dus de aard van het geloof, dat wij God steeds voor ogen hebben, dat wij altijd in God iets veel hogers en heerlijkers zien dan wat onze ogen aanschouwen en dat deze blik op God onze zwakheid overwint en wij vaster dan rotsen staan tegenover aanvallen van de satan.

Wat is het geheim van die eigenschap van het hart, van die stemming van de geest, die wij moed noemen? Uit wat voor wortel was de plant die deze zo geëerde naam verdient?

Sommigen schijnen het denkbeeld te koesteren dat de naam reeds toekomt aan een meerdere of mindere mate van natuurlijke koelbloedigheid, ofwel onnatuurlijke stompheid, immers aan een geheel of gedeeltelijk gebrek aan gevoel, nadenken en verbeelding, waarbij men blind is voor de gevaren en noden waarin men zich ziet gebracht en de rampen waarmee men beladen is gemakkelijk klein acht; waarbij niets het hart treft en de ziel ontroert dan hetgeen voor het ogenblik angstaanjagend en bedroevend is, zonder dat men enigszins wordt geschokt of aangedaan door de gedachte aan de onmiddellijke of meer verwijderde gevolgen. Met zo'n manier van denken kan men zeer veel beleven, zonder iets te ondervinden; veel moeilijkheden doorstaan, zonder ze enigszins te voelen wegen; veel moed voorwenden, zonder ooit een sprank van zedelijke, ware menselijke moed bezeten te hebben. Deze koelbloedigheid kan het deel van een ieder worden die op de hoogte gekomen is van een moedig dier; deze stompheid maakt men zich eigen op de weg waarop men beneden de aarde afdaalt. Als bewonderenswaardige moed is niet zelden beschouwd wat niet anders was dan roekeloosheid. Zij kwam voort uit de een of andere prikkel van onedele aard, wraakzucht, eerzucht, zelfbehagen. Deze prikkels kunnen lichtelijk de ziel tot een stemming spannen waarin geen gevaren ontzien, ja waarin ze zelfs met geestdrift begroet, met verzoeking van God, getart worden. Goede diensten heeft de moed die door zulk vuur werd aangeblazen meermalen bewezen, maar deze komen bij de schatting van zijn zedelijke waarde niet in aanmerking. Ook heeft hij veel kwaads gesticht. Als wij naar de ware moed vragen, vragen wij niet naar hetgeen een hartstocht doen kan, naar een kracht van de ziel die zowel kan uitstellen als handelen, zowel wachten en stil zijn, als aanvallen en strijden; maar naar een kracht van de ziel, die zowel veerkracht is om te lijden als beweegkracht tot grote daden. Mogen wij deze veerkracht om te lijden dßßr veronderstellen, waar men zonder innerlijke kalmte en zonder innerlijke troost zijn smart, zijn angst, zijn zwakheid verbergt, verbijt, in de droefheid van het stilzwijgen, in het plezier van de verstrooiing verloochent? Wij zouden ons even zeker bedriegen als zij die op deze wijze zich trachten groot te houden, de innigste bewustheid hebben dat zij het niet zijn. Nee, wij zien geen moed, waar geen moed nodig is; geen moed, waar slechts hartstocht is; geen moed, waar slechts schijn is. Geen koud gelaat, geen ontstoken wang, geen samengeperste lippen, geen juichende mond zullen ons misleiden. Naar een kalm en rustig hart vragen wij, als er sprake is van wezenlijke moed. Naar een kalm en rustig hart, niet geoefend om het gevaar te verachten of daarvan de schijn voor te doen; maar geroepen om zijn innerlijke kracht daartegenover te stellen en het, hoe groot het ook zijn mag, te overwinnen; een kalm en rustig hart dat niet gevoelloos is voor zijn leed of slechts de uitingen van zijn leed bestrijdt, maar het verdraagt en er blijmoedig over zegeviert door innerlijke vertroosting. Kracht, kalmte, blijdschap uit innerlijke vertroosting, ziedaar de drie onmisbare bestanddelen van ware moed. Kracht tot lijden; kracht tot handelen. Kalmte in evenredigheid aan nood en leed toenemend en bij grote gebeurtenissen niet geschokt, maar snel hersteld. Blijdschap uit innerlijke vertroosting, die haar waarde of kracht niet verliest als zij het meest nodig is.

Niet ten onrechte heeft men dit elfde hoofdstuk van de brief aan de Hebreeën met een beeldengalerij vergeleken, waarin de voornaamste geloofhelden van het Oude Verbond door een helder licht zijn omstraald, terwijl in tal van voorbeelden de waarheid van het woord wordt gestaafd: zonder geloof is het onmogelijk God te behagen. Maar er wordt hier niet één naam genoemd waarvan de vermelding ons zo treffend het eigenlijk wezen en tegelijk de alles overwinnende kracht van dat geloof doet beseffen, als die van de Wetgever en Middelaar van het Oude Verbond, voor wie deze getuigenis geldt. Als ziende de Onzienlijke, met die een trek wordt ons de eigenlijke aard van een waarachtig geloof aanschouwelijker voor ogen gesteld dan door een uitgebreide beschrijving. Ja waarlijk, dßt is het geloof, een geestelijk oog waarvoor zich de onzichtbare wereld ontsluit, die voor het zinnelijk oog is verborgen; een

zintuig van de ziel, waardoor zij ontdekt wat allerminst onder het bereik van de gewone waarneming valt; een orgaan, om het zo eens uit te drukken, waardoor de mens achter en door alle wolken heen, zijn God in het aangezicht en diep in het hart kan zien. Het ongeloof ziet aan God voorbij, zelfs waar Hij Zich op het heerlijkst openbaart, het geloof aanschouwt God, zelfs waar Hij Zich in een ontoegankelijk duister verbergt. Maar juist omdat het geloof hemel en aarde bekijkt met andere ogen, weegt het ook met andere schalen en strijdt met heel andere krachten dan de mens die het leven van het begin tot het einde doorwandelt met een onbeantwoorde vraag op de lippen. Hoe blijkt ons die kracht van het geloof bij de blik op de man, van wie met zoveel recht wordt getuigd, zoals er eigenlijk staat: "Hij hield vol dat hij de Onzienlijke zag. " Hij hield vol; met name wordt dit hier gezegd van zijn moedig pal staan tegenover Farao, waar het op trotseren van diens toorn bij Israëls uitleiden aankwam; maar is het ons nog niet vergund een stap verder te gaan en datzelfde woord als samenvatting van zijn hele geschiedenis, als onderschrift voor het eerbiedwaardig beeld van Mozes te kiezen? Wij herinneren het ons: Mozes' levensgeschiedenis wordt in drie periodes, ieder van veertig jaar, gesplitst, doch wanneer en waar ook wij de godsman in één van deze perioden beschouwen, altijd blijkt het opnieuw en het is de sleutel tot het anders volstrekt onverklaarbaar geheim van zijn grootheid, hij hield zich vast, als ziende de Onzienlijke. Zo wordt het weer in hem openbaar, het onwrikbaar geloof in God is een kracht tot volharding in de morgen, in de middag en nog op de late avond van het leven. In de morgen geeft het kracht tot kiezen van wat Mozes gekozen heeft: smaad voor eer, armoede voor rijkdom, gevaar voor schijnbaar veilige rust, als het zijn moet, als het slechts tot verheerlijking van God en tot heil voor de broeder kan strekken. In de middag geeft het kracht tot wachten, waar Gods wegen anders zijn dan onze wegen en Zijn uur nog niet gekomen is voor wat wij het vurigst verlangen. In de avond nog geeft het kracht om te werken, meer dan de natuurlijke mens zou kunnen, om te dragen wat vlees en bloed met het volste recht ondraaglijk noemen zouden; ja, om te sterven, ook zonder dat de voet de bodem van het aardse Kanaän drukt, omdat het geloofsoog op Nebo ook in de dood een bode van de God van het leven gezien heeft. Ach, hoe komt het dat zoveel jonge mensen de wereld met haar klatergoud boven de schatten van Gods koninkrijk verkiezen, dat zo menig man bang is als een kind voor de ongenade van een mens, die hij in zijn hart toch veracht; dat zo menig grijsaard reeds vóór de tijd zijn oog verdonkerd en zijn kracht voelt vergaan. Is het niet omdat het persoonlijk, levend, onbezweken geloof van Mozes aan zovelen ternauwernood bij name bekend is? "De Onzienlijke", ons is Hij veel duidelijker dan aan Mozes geopenbaard en getoond; maar menigeen die vroeger Zijn heerlijkheid in het aangezicht van Christus aanschouwde, heeft zich als met eigen hand het geestelijk zintuig uitgegraven en ziet nu niet meer dan stof en daarachter ondoordringbare nevel. Daarom is onze tijd zo arm aan waarachtige grootheid en heilige vrede van de ziel, want on- en kleingeloof maakt reuzen tot dwergen, terwijl de toverkracht van het geloof ook kinderen in helden verandert. Wat zijn wij God veel dank verschuldigd als wij nog een geloofsoog hebben dat goed in de verte en blij naar boven kan zien en hoe zorgvuldig horen wij, zoveel als dat de mensen gegeven is, ook het oog van onze kinderen veel en vroeg op de onzienlijke dingen te richten, zoals Mozes het eerste gelovig opzien tot God ongetwijfeld van Amram en Jochebed geleerd heeft! Maar hoe hebben wij bovenal toe te zien voor onszelf dat wij niet slechts in, maar door het geloof blijven pal staan, zelfs in de heetste strijd van het leven en niet vrezen, behalve voor dit ene, dat wij aan ons geloof zouden schipbreuk lijden. Nee, niet vrezen: of heeft de Meerdere dan Mozes het ons ook niet gezegd, dat indien wij geloven wij de heerlijkheid van God zullen zien?

Door het geloof heeft hij in de nacht van de uittocht het pascha (Exod. 12: 50) gehouden en het bloed doen aanbrengen, zoals hem bevolen was, aan de posten van de deuren (Exod. 7, 22v.), opdat de verderver, de moordende engel (Ps. 78: 49vv.) van de eerstgeborenen

van de Egyptenaren (Exod. 11: 4vv. ; 12: 23, 29) hen, de kinderen van Israël, niet aanraken zou (Exod. 12: 13; 11: 7).

Door het geloof zijn zij, de kinderen van Israël, door de Rode zee gegaan als over droog land (Exod. 14: 15vv. Ps. 78: 13), terwijl de Egyptenaars, toen zij het in hun overmoed ook probeerden, zijn verdronken, want toen zij in de zee waren, werden zij door de terugkerende golven van de zee verzwolgen (Exod. 14: 23vv. Wijsh. 10: 18v. / APOSV Wijs).

De reddende en de verdervende macht liggen niet in uiterlijke zaken en gebeurtenissen, maar aan de een kant in de genade en in de toorn van God, die Zich daarvan als middelen en werktuigen bedient en aan de andere kant in het geloof en in het ongeloof van de mensen, die zich van deze middelen tot zaligheid bedienen of zichzelf tot ellende daaraan vergrijpen.

Door het geloof van Jozua, de opvolger van Mozes (vgl. vs. 27), zijn de muren van Jericho gevallen, toen zij door de kinderen van Israël volgens de van God ontvangen aanwijzing tot zeven dagen toe omringd waren, onder bazuingeschal dagelijks waren rondgetrokken (Joz. 6: 1vv.).

Door het geloof is Rachab, de hoer, niet omgekomen met de ongehoorzamen, met de overige bewoners van de stad, toen deze allen samen omgebracht werden (Joz. 6: 22vv.); en wel had zij haar geloof bewezen toen zij de verspieders met vrede had ontvangen (Joz. 2: 1vv. Jak. 2: 25) en aan deze alle goeds bewees, waardoor zij zich als vriendin bij het volk van God, waartoe zij behoorden, aansloot.

In vs. 29 werd een gebeurtenis voorgesteld als een daad van het geloof; in vs. 30 volgt een feit, dat wordt voorgesteld als een gevolg van het geloof. Het plechtig omtrekken van het Israëlitische leger om Jericho’s muren gedurende zeven dagen was in de ogen van de vijanden slechts iets belachelijks; maar omdat Israël uit geloof in de goddelijke belofte zo deed, werd ook de belofte vervuld, de muren van de vesting stortten vanzelf neer. En nu nog Rachab, de hoer! Indien zij, omdat zij de Israëlitische verspieders in huis nam in plaats van hen als vijanden te behandelen, het lot van haar landgenoten niet heeft gedeeld, die aan de in wonderen bekend gemaakte wil van God geen gevolg gaven, had zij dit te danken aan het geloof dat zij betoonde doordat zij het tegendeel deed. Als hoer was zij een zeer verachtelijke onder haar volk (MATTHEUS. 21: 31v.), maar geloof veroorzaakte dat zij het overleefde; want het geloof dat haar handelen bepaalde, was hetzelfde als het geloof van Israël en maakte haar, de heidin, aan het volk van God gelijk. En zo is het voorbeeld van haar geloof een bijzonder voorbeeld voor anderen en zeer geschikt om de reeks van de tot hiertoe afzonderlijk opgetelde voorbeelden te besluiten.

En wat zal ik nog meer zeggen? Zal ik u alle geloofshelden en heldinnen van de heilige geschiedenis voorhouden? Want de tijd, die ik mij gunnen kan om aan u te schrijven zal mij ontbreken, als ik zou vertellen a) van Gideon b) en Barak c) en Samson d) en Jeftha e)en David, die geloofshelden op maatschappelijk, f) en Samuel en de profeten, die geloofshelden op godsdienstig gebied waren.

Richt. 6: 11 b) Richt. 4: 6 c) Richt. 13: 24 d) Richt. 11: 1; 12: 7) e) 1 Sam. 17: 45 f) 1 Sam. 20

Zij hebben naast anderen, die ik hier niet met name wil aanhalen, maar waarvan de namen u vanzelf wel in gedachte zullen komen, door het geloof koninkrijken overwonnen, die het

volk van God dreigden te overweldigen, gerechtigheidgeoefend door goede rechtspraak en regering van het land (2 Sam. 8: 15; 2 Kron. 9: 8 en "Jud 2: 23, de beloften verkregen, zodat zij nog bij hun leven de vervulling zagen van hetgeen zij in de naam van de Heere moesten verkondigen (2 Kon. 18: 17-19: 37), a) muilen van leeuwen dichtgesnoerd, zodat deze hen niet verscheuren noch verslinden konden (Dan. 6: 17vv.).

Richt. 14: 6; 1 Sam. 17: 34

Zij hebben de kracht van het vuur uitgeblust (Dan. 3: 23vv.), a) zij zijn aan de scherpte van het zwaard ontkomen, dat hun als het ware reeds op de borst was gezet, b) in zwakheid hebben zij kracht ontvangen, in de oorlog zijn zij sterk geworden, legers van de vreemden hebben zij op de vlucht doen slaan (Vgl. de geschiedenissen in het 1e boek van de Makkabeeën).

1 Sam. 20: 1; 1 Kon. 19: 3; 2 Kon. 6: 16 Job 42: 10 Ps. 6: 9 Jes. 38: 21

De schrijver breekt nu af, omdat hij voelt dat deze verklaring van het wezen en van de werkingen van het geloof door voorbeelden al te lang zou worden, als hij de hele geschiedenis van het Oude Testament op die wijze verder wilde doorgaan. Mij zou, zo verklaart hij, aldus zie ik vooruit, de tijd ontbreken zeker niet de tijd in het algemeen, maar de tijd, waarover hij beschikken, thans beschikken kan, nu hij aan de Hebreeën schrijft (hoofdstuk 13: 22). Bij de verdeling van de zeven namen, die hij als in het voorbijgaan aanhaalt, zoals wij die hierboven bij de verklaring hebben aangegeven, krijgen wij twee groepen: eerst de regenten van Israël, de rechters en koning David, vervolgens Samuel en de profeten. Daar staat Gideon vóór de oudere Barak als een groter geloofsheld en hier staat Samuel achter David, om naast de eigenlijke vader van de profeten (Hand. 3: 24), naast hem die de profetenstand vormde, die de bloeitijd van de profetie, die parallel loopt met de geschiedenis van het koningschap, de profeten te plaatsen. Het ontbreekt de schrijver aan tijd om over al deze mensen in het bijzonder te spreken; hij neemt er daarom genoegen mee met de woorden "die door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, beloften verkregen, muilen van leeuwen toegesloten" slechts samenvattend te wijzen op de grote gevolgen van hun geloof en daalt nu af tot de tijd van de profeet Daniël. Bij de woorden "in zwakheid kracht ontvangen, in de oorlog sterk geworden, legers van de vreemden op de vlucht gebracht", heeft hij zeker wel de Makkabese tijd op het oog, het gelukkig ontkomen van Matathias en diens zonen in het gebergte, de verheffing van de kleine schare die kracht zocht bij God, de eerste overwinning van de Makkabeeër Judas en de zegenrijke oorlogen van de Chasmonese helden met de Syriërs en de naburige volkeren. Dat de schrijver deze daden voor roemvolle daden van het geloof (als een weer opleven van de heldendaden uit de tijd van de Richters, "Joh 10:
erkent, hoeft niet te bevreemden. Men heeft wel onlangs gezegd dat de krachtige geestdrift van de Makkabese tijd meer menselijk dan goddelijk, meer nationaal-patriottisch dan theocratisch-nationaal was; maar het boek van Daniël toont ons in de profetische afbeelding van die tijd ("Mic 4: 1" en "Zec 9: 11 een heilig volk van de Allerhoogste, strijdend met de goddeloze, anti-christelijke macht van de wereld (Dan. 11: 31vv.) en kent aan deze gevechten de grootst mogelijke betekenis toe voor de geschiedenis van de kerk.

De vrouwen hebben voor een deel, zoals die van Zarfath en de Sunamitische, door het geloof in Gods macht die met de profeten Elia en Eliza was, hun doden uit de opstanding, die hun deel werd (1 Kon. 17: 17vv. 2 Kon. 4: 18vv., teruggekregen; zij hebben ze als herrezenen van de dood terug ontvangen. a) En anderen, zoals de mondelinge overlevering van Eleazar (2 Makk. 6: 18vv. en van de moeder met haar zeven zonen (2 Makk. 7: 1vv. bericht, zijn

gefolterd, op de pijnbank doodgemarteld (1Makk. 7: 50 Aanm.) en hebben de aangeboden verlossing van zulke en van andere martelingen niet aangenomen, daar men die aanbood onder voorwaarde dat zij aan het bevel van de koning, dat tegen Gods wet inging, zouden gehoorzamen. Zij verkozen de marteldood, opdat zij een betere opstanding verkrijgen zouden dan die, die de kinderen van die beide vrouwen tot het tijdelijk leven ondervonden, of een die beter was dan de redding uit die pijnen en uit de dood, namelijk de opstanding tot het eeuwige leven (2 Makk. 7: 9, 11, 14, 23, 29, 36

Hand. 22: 25

De schrijver stelt hier twee soorten van betoningen van het geloof tegenover elkaar, het geloof van die vrouwen waarvan de zonen door de profeten tot het tijdelijke leven werden opgewekt en het nog groter geloof van de martelaars uit de tijd van de Makkabeeën, die het tijdelijk leven in geloof en omwille van het geloof overgaven, om de toekomstige opstanding tot een verheerlijkt leven.

Het geloof openbaart zijn schoonheid, kracht en grootheid niet alleen in hetgeen het verricht, verslaat en verkrijgt (vs. 33v.), maar ook in hetgeen het verdraagt, lijdt en opoffert; en hierin staan de vrouwen bij de mannen niet achter, maar geven hun niet zelden een aanmoedigend voorbeeld.

Een betere opstanding, dat is een betere opstanding dan de daarvoor genoemde, in het begin van het vers; want de kinderen die de gemelde vrouwen door een opstanding terugkregen, werden door de profeten opgewekt om een leven dat in de dood eindigen zou te leiden in deze wereld. Maar de martelaren waarvan hier gesproken wordt, verwachtten een opstanding tot een eeuwig leven in een andere toestand, die ongetwijfeld beter is dan een opstanding om te leven in deze wereld.

En anderen hebben bespottingen en geselslagen ondergaan (1 Makk. 9: 26v. / APOSV 1Ma 2 Makk. 7: 1 en ook nog zwaardere dingen verduurd, weer anderen boeien en gevangenschap (Jer. 20: 2; 37: 15; 38: 6

Weer anderen a) zijn gestenigd (2 Kron. 24: 20vv. Matth. 23: 35), in stukken gezaagd 1) 2Ki 15: 7, verzocht met allerlei schone beloften aan de een en pijnigingen aan de andere kant om afvallig te maken van de Heer, door het zwaard ter dood gebracht (1 Kon. 19: 10 Jer. 26: 20vv.). Anderen en vooral in het afgodische rijk van Israël, hebben gewandeld b) in schaapsvellen en in geitenvellen (2 Kon. 1: 8 Zach. 13: 4), verlaten, verdrukt, mishandeld op allerlei wijze;

1 Kon. 21: 13 b) Matth. 3: 4

Dit is een afschuwelijke doodstraf. Toch was het vroeger, zowel bij de Joden als bij andere volken gebruikelijk om grote misdadigers op deze wijze ter dood te brengen (Vergel. 1 Kron. 3). Onder al de wreedheden van keizer Caligula telt de geschiedschrijver Suetonius ook dit, dat hij vele brave en aanzienlijke lieden met een zaag heeft laten doorzagen. De apostel heeft hier zeker het oog op godvruchtige mensen, die om de belijdenis van de waarheid en hun verbondenheid met de goddelijke wet op deze wrede manier zijn omgebracht. Veel van de oude kerkleraren zijn van oordeel dat hier de profeet Jesaja in het bijzonder bedoeld wordt; er is althans een oude overlevering onder de Joden, die in de Babylonische en Jeruzalemmer Targums bewaard is, dat deze profeet op bevel van koning Manasse, een monster van

goddeloosheid, in stukken gezaagd is. Van deze gebeurtenis spreken de Joden met zoveel vertrouwen dat Hiëronymus haar een allerzekerste overlevering noemt en Justinus de martelaar gaat zover dat hij de Joden ervan beschuldigt deze gebeurtenis uit het Oude Testament te hebben gehaald. Wat er ook waar van wezen mag, het is zeker dat koning Manasse niet te goed was voor zo'n vreselijke misdaad. Hij was immers een verfoeilijk afgodendienaar. Hij deed zijn zonen door het vuur gaan; hij overtrof de Amonieten zelfs in boosheid en hij vervulde heel Jeruzalem van het een einde tot het andere met onschuldig mensenbloed (verg. 2 Kon. 21: 1-16).

De wereld, die hen van zich afstootte (1 Kor. 4: 13), was hun niet waardig. Zij hebben als verbannenen rondgedoold in woestijnen (Wijsh. 19: 10 Aanm.), op bergen en inspelonken en in de holen van de aarde (1 Kon. 18: 4; 19: 4, 8v. 1 Makk. 2: 28v.

Met de woorden in vs. 35 word de rij ingeleid van hen die, zoals nu in vs. 36vv. volgt, door het geloof sterk gemaakt werden om mishandeling en pijniging te verdragen en wat nog meer betekent, omdat het een aanhoudende pijn is, ook boeien en gevangenschap; erger dan de dood, ook dan een pijnlijke dood, waarvan hierna sprake is, is een leven van voortdurend ontberen en van druk, waarvan de schrijver vervolgens nog nader spreekt.

De wereld was hun niet waardig, zegt hij vooral van hen die in ellende of in ballingschap moesten ronddolen. De wereld is zo wijd en dezen, die met hun vader Abraham van God de belofte hebben verkregen dat zij erfgenamen van de wereld zouden zijn, dezen, die meer waardig waren dan de hele wereld zonder hen, hadden onder de druk van enkel jammer en ellende tot hun woning nauwelijks een hol, een kloof, een gat in de aarde, meer geschikt om voor een wild dier een hard en koud leger te zijn, waar zij konden ademen en leven en het moede hoofd neerleggen om te sterven.

Hoe dikwijls moet zich de onschuld, de waarheid verbergen en terugtrekken; zij die eens in de eeuwige tenten zal wonen, dwaalt nu dikwijls rond zonder dak!

En deze allen van wie in dit hele hoofdstuk sprake was, hebben, hoewel zij aan de een kant door het geloof een getuigenis ontvingen, in zoverre van hen in de Schrift wordt verklaard dat zij God behaagden (vs. 2, 4v.), toch aan de andere kant het beloofde niet verkregen, door werkelijk in het bezit te komen van de volmaking waarop zij hoopten en waarmee zij zich vertroostten (vs. 19, 13vv., 35);

omdat God iets beters, namelijk het werkelijk ingaan in de tijd van de zaligheid (hoofdst.
1; 9: 26
voorzien had (Matth. 13: 17
Luk. 10: 23v.) en Hij zo Zijn raadsbesluit had vastgelegd dat zij zonder ons, voordat de tijd van de volmaking en zaligheid begonnen was, niet zouden volmaakt worden.

De schrijver wil zeggen: de gelovigen van het Oude Verbond hebben gedurende hun leven de vervulling van de belofte niet verkregen, omdat God voor ons iets beters dan voor hen tevoren bepaald had, namelijk dat wij niet net als zij ons hele leven op de vervulling van de belofte zouden moeten wachten en de volmaking van Zijn hogepriesterlijk werk deelachtig worden. Dat wij in de tijd van de vervulling leven, dat is het grote voorrecht dat wij boven hen hebben; en wij hebben dat als gevolg van het voor ons bijzonder genadige raadsbesluit van God, dat bepaald had dat in onze tijd de Messias moest verschijnen (Gal. 4: 4). Terwijl echter God dat raadsbesluit, dat ons een voorrecht boven de gelovigen van het Oude Verbond

toekende, genomen heeft, heeft Hij de bedoeling gehad op hetzelfde moment en door één enkele daad die allen, de vroegeren en lateren, tot zegen werd, hen en ons tot volmaking te leiden. Terwijl wij nu zeker als eerste principieel volmaakt zijn en wij, de christenen die nog op aarde leven, slechts volkomen zijn gemaakt "naar het geweten" (hoofdst. 9: 9, 14 b), is daarentegen aan de vromen van het Oude Testament en aan de reeds gestorven christenen de volmaking ook subjectief verwezenlijkt. In dat opzicht zijn zij, is dus met name de oudtestamentische vrouw, eerder dan wij, die nog het zwakke, menselijke vlees met ons mee dragen, met zonde en lijden te strijden en de dood te wachten hebben, volmaakt geworden (vgl. hoofdst. 12: 23 "de gemeente van de eerstgeborenen", enz.); want als gevolg van het offer van Christus hebben zij het hun gestelde doel bereikt, vrij te zijn van alle zonde, van alle zwakheid, van alle lijden en daarentegen heilig, zalig en heerlijk te zijn.

De schrijver veronderstelt dat de verschijning en het werk van Christus een omkering heeft teweeggebracht van de toestand van de oudtestamentische gelovigen.

Nog hebben zij het niet ontvangen, nog wachten zij en dit nadat zij in zo’n droefenis hun leven beëindigd hebben. En zoveel tijd is er reeds na hun overwinning verlopen en nog hebben zij het niet ontvangen. Maar gij zijt reeds verslagen, terwijl gij nog te midden van de strijd staat! Bedenkt toch wat en hoeveel het zeggen wil dat Abraham zit en de apostel Paulus wacht tot gij voleindigd wordt, opdat zij dan ook hun loon ontvangen kunnen, want zolang wij niet komen, heeft de Heiland gezegd dat Hij hun het loon niet wil geven, zoals een teder vader aan uitnemende zonen, die hun werk volbracht hebben, zeggen zou dat hij hun niet te eten geeft vóór ook hun broers komen. En gij zijt terneergeslagen dat gij het loon nog niet ontvangt. Wat moet Abel dan wel niet ontvangen, die vóór allen overwonnen heeft en daar nog ongekroond neerzit? Zij zijn in de strijd voorgegaan, maar zij ontvangen de kroon niet vóór ons. De Heere heeft hun geen onrecht aangedaan, maar ons heeft Hij toch geëerd. Want ook zij wachten op hun broeders. Zijn wij allen namelijk één lichaam, dan geniet dit lichaam een des te grotere zaligheid, zodra allen gemeenschappelijk gekroond worden en niet maar elk lid op zichzelf. Want ook daarin zijn de rechtvaardigen te bewonderen dat zij zich over het goed dat hun broeders overkomt, verheugen als over het eigen geluk. Zo is het dan ook naar hun zin dat zij in gemeenschap met hun broeders gekroond worden. Dat gemeenschappelijk gekroond worden is een grote zaligheid.

HOOFDSTUK 12

VERMANING TOT GEDULD EN GODZALIGHEID

II. Vs. 1-29. De schrijver heeft een lange reeks aangehaald van voorbeelden van geloof dat niet op het zichtbare maar op het onzichtbare ziet en dat, met verloochening van aards geluk en onder alle moeiten van deze wereld standvastig blijft. Nu wendt hij zich tot de lezers met een dringende vermaning. In hun christelijke loopbaan bevinden zij zich als het ware in een renbaan, waar al die geloofshelden, die tot hun rust zijn ingegaan, van boven af als toeschouwers naar hen kijken of ook zij hun loop goed ten einde zullen brengen. Vóór zich hebben zij een Beginner en Voleindiger van het geloof als hun heerlijk voorbeeld, waarnaar zij zelf moeten zien. En als zij nu alles afleggen wat hen voor de loop te zeer bezwaart en vóór alles de aanklevende zonde, die die zelfs onmogelijk zou maken, van zich doen, zal bij zo’n voorganger de moed opnieuw worden opgewekt om te lopen in de wedstrijd waartoe zij geroepen zijn, terwijl hun nu nog niet het zwaarste is opgelegd (vs. 1-4). Zoals het nu met hen gesteld is, hebben zij geheel vergeten met welke troost de goddelijke wijsheid hen, die onder de kastijding van de Heere zijn, versterkend en oprichtend tegemoet komt. Daarom herinnert de schrijver hun aan het woord, wijdt hij uit over de betekenis, de noodzaak en de zegen van zulke kastijding en roept hen dan weer op om de trage handen en de slappe knieën op te richten, vaste stappen te zetten en te zorgen dat de zwakken in de gemeente niet struikelen, maar ieder die ziek geworden is, weer gezond wordt (vs. 5-13). Het komt erop aan om niet zonder noodzaak de verzoeking te verzwaren, de vrede met elkaar na te jagen, maar ook de heiligmaking, ten einde de genade van God in de verzoeking niet op de proef te stellen (vs. 14). Hiervoor neemt de schrijver woorden van de wet van het Oude Verbond en oudtestamentische voorbeelden als grondslag om deels te waarschuwen en af te schrikken, deels te verheffen en te vertroosten, waarbij dan alles erop neerkomt dat men trouw blijft en niet afvalt, het heil in Christus hoogschat en niet moedwillig de eeuwige zaligheid verliest! (vs. 15-29).

Nu zijn wij geroepen om de nieuwtestamentische navolgers te zijn van de geloofshelden van het Oude Testament in hoofdst. 11 genoemd. Daarom dan, nu wij zo’n grote wolk, 1) een menigte van getuigen rondom ons hebben, a) laat ons alle last afleggen en de zonde die ons gemakkelijk omringt, die ons zo licht aankleeft, en laat ons, als wij ons zo tot lopen geschikt gemaakt hebben, b) met volharding, zoals degenen die altijd geduld en volharding betonen (hoofdst. 10: 36), c) de wedloop lopen die voor ons ligt. 2)

Rom. 6: 4 Efez. 4: 22 Kol. 3: 8; 1 Petr. 2: 1, 2 b) Rom. 12: 12 c) 1 Kor. 9: 24

Het woordnefov = nimbus heeft in de tweede plaats de betekenis van een "dicht op elkaar gedrongen menigte" en is door onze Statenvertalers terecht vertaald met "wolk", waarbij zij wel de verklaring voegen "een hoop of menigte" maar verder: "zo spreekt de apostel, omdat zoals een wolk die rondom ons in de lucht hangt, altijd door ons gezien wordt, hoe wij ons ook keren, wij ook zo, waar wij ons keren in Gods woord deze voorbeelden voor ogen vinden". Het woord prokeimeuon, dat zeker een paronomasia of annomatio (overeenkomst in klank tussen twee onderscheiden woorden) bevat met perikeimnon, dat als nadere bepaling gevoegd is bij loopbaan en met "die voor ons ligt" vertaald is, betekent "om iets geplaatst zijn, over iemand liggen en hem omstrengelen, omgeven zijn met". Nu komt het mij voor dat de apostel, die ook hier, evenals op meerdere plaatsen in zijn brieven, aan de wedstrijden en spelen bij Grieken en Romeinen denkt, het woord nefov met zorg heeft gekozen. In de amfitheaters, waarin de gevechten van de zwaardvechters enz. werden gehouden, trachtte men

stof en hitte te verminderen door water en welriekende vochten, die door middel van zekere werktuigen als dauw neerdrupten. Die neervallende dauw heette nimbus theatralis. Zo waren die gestorvenen als onzichtbaar tegenwoordig en omzweefden verkwikkend de christenen, die om de kroon van de heerlijkheid streden. Opmerkelijk is het verder dat hetzelfde woord nimbus door de ouden wordt gebruikt voor (Virg. Georg. I. 328) de wolk, de glans die het hoofd van de goden bedekte. Hoewel ik bij geen enkele van de uitleggers enige aanwijzing hiervan vond, meende ik deze gedachte, salva meliore sententia, te mogen meedelen.

Het is een grote troost en een grote kracht voor de christelijke strijder dat hij zich zijn eigen weg niet kiest; die weg is voor hem gebaand. Tot de strijd wordt hij geroepen, maar niet tot een strijd van eigen wil afhankelijk en door eigen kracht te strijden. De baan is voor hem precies zo lang en de te overwinnen hinderpalen precies zo groot als de rechter in het strijdperk heeft nodig geoordeeld. Van de zorg om zijn taak af te meten naar zijn krachten of zijn krachten naar zijn taak, is hij ontheven. Hij heeft slechts te volgen; de krachten blijken toereikend te zijn of te worden voor hem die volhardt, die met lijdzaamheid de loopbaan die voor hem ligt loopt. De lijdzaamheid is van de kant van de mensen het middel tot volharding. Lijdzaamheid nu heeft twee delen: verloochening en verwachting. Door het ene ontberend wat men had, zoekt men wat men niet heeft. Zo is het leven van de christen een voortdurend sterven aan hetgeen hij had en een voortdurend verwachten van hetgeen hij nog niet heeft.

De lijdzaamheid, waarvan de schrijver eerder gezegd heeft dat die voor de Hebreeën nodig was en waarop hij nu hier op zeer ernstige wijze aandringt, is niet een lijdelijke toestand, maar een krachtige betoning van geloofsmoed en van blijde hoop tegenover alle bestrijdingen, een krachtig standhouden onder de druk van het kruis, een onbuigzame en zegenrijke standvastigheid in de strijd met de spot en de vervolgingen van de ongelovige wereld. In vroegere tijden hadden de Hebreeën bewijzen gegeven van zulke standvastigheid; zij hadden een zware strijd om staande te blijven doorstaan, daar zij deels zelf door smaad en lijden tot een schouwspel van de wereld werden, deels in medelijdend en hulpvaardig deelnemen deelgenoten werden van hen die zich in zo’n smaad en lijden bevonden en omwille van hun geloof gevangen werden gehouden. Het werd hun dan gemakkelijk de roof van hun goederen te lijden; zij droegen dat met vreugde, in het bewustzijn een beter en blijvend goed te bezitten, dat niemand hun kon ontnemen (hoofdst. 10: 32vv.). In de moeilijkheden daarentegen, die hun ten tijde van het schrijven van deze brief getroffen hadden, betoonden zij zich niet zo standvastig in het volharden te zijn. Daarom herinnerde de schrijver hen aan hun vroeger beter gedrag, wekte hen op door hen te wijzen op de nabijzijnde wederkomst van de Heere en nadat hij hun in hoofdst. 11 een grote wolk van geloofsgetuigen voor ogen gesteld heeft, die gedurende hun aardse leven standvastige volharding hadden betoond, wijst hij nu aan hoe deze nu de toeschouwers zijn van hen die, zoals vroeger zijzelf, op het schouwtoneel van de aarde de hun opgedragen wedstrijd te strijden hebben.

Door "ook-wij" worden de leden van het Nieuwe Verbond voorgesteld in tegenstelling tot de leden van het Oude Verbond, in het vorige hoofdstuk vermeld. De vermaning die nu volgt, is uitgedrukt in een beeld van de kampspelen, die oorspronkelijk heidense gewoonten waren "1Co 9: 24, maar door de Herodianen ook onder de Joden waren overgebracht ("Ac 12: 22 en daar zeker een diepe indruk op de fantasie zullen gemaakt hebben.

Evenals in het theater de toeschouwers gezeten zijn op banken die in een halve kring zijn geplaatst, zo hebben wij, zegt de schrijver, rondom ons een wolk van getuigen, d. i. ons omringt als een wolk een dichte, zich ver uitbreidende menigte van getuigen. Die getuigen van de strijd zijn echter niet maar toeschouwers, maar behalve de menigte van hen die ons

omgeven, komen ook nog in aanmerking hun geschiktheid en hun recht tot beoordeling, want het zijn mensen die volgens hoofdst. 11: 2 en 39 zelf een getuigenis hebben ontvangen en toen zij nog op aarde waren, zich in woord en daad strijders voor het geloof betoond hebben. Zij leven nu daarboven, sedert Christus de hemel door Zijn bloed ontsloten heeft (hoofdst. 9: 12), een hemels leven en er bestaat een levendige wederkerige relatie tussen de hemelse gemeente en de gemeente hier beneden (vs. 22v.). En zoals in de hoogte en onbereikbaar een wolk over de aarde zweeft, zo omzweven de geesten van de volmaakt rechtvaardigen ons, die ons nog in het strijdperk bevinden van het leven op aarde.

Als ons storm en nacht omgeven, beseffen wij in het duister van onze strijd pas goed hoe de oude strijders uit hun vrede op ons zien en ons toewenken, dan verstaan wij pas goed de zin en de stem van hun geschiedenis.

Evenals nu hij die in de aardse wedloop om de prijs van de overwinning worstelt, vooraf alle kleding die hem bezwaart en lastig is en alles wat hem overigens nog hindert, afwerpt, zo moeten ook de christenen alles terzijde stellen wat hun in hun christelijke loop hinderlijk zou kunnen worden; en dan heeft de schrijver bij de woorden "laat ons afleggen alle last" wel in het bijzonder gedacht aan de ballast van de Joodse ceremoniedienst, die zijn lezers nog altijd meeslepen, terwijl daarentegen "de zonde, die ons gemakkelijk omringt" of de aanklevende zonde, een hindernis is die de loop stremt, tot stilstaan of zelfs tot achteruitgang dwingt.

De zonde is de zwaarste last die tot de aarde neertrekt.

Wij moeten dat doen met het oog gericht op de overste Leidsman tot de zaligheid, die ons in het Nieuwe Verbond is gegeven (hoofdst. 2: 10 Luk. 10: 23v.), op Hem die het geloof in ons wekt en tevens Voleinder van het geloof is, namelijk op Jezus. Hij is het die op de baan, die het geloof te doorlopen heeft, ons als doorbreker (Micha 2: 13) is voorgegaan en, nadat Hij zelf op die baan tot het doel gekomen is, ook ons daarheen leidt. Ziet op Hem a) die, net als Mozes (hoofdst. 11: 24v. Matth. 26: 53), om de vreugde die voor Hem lag het kruis met zijn kwellingen heeft verdragen en de schande van de dood van een misdadiger (Luk. 23: 32v.) heeft veracht, waardoor Hij de Aanvanger van het geloof is geworden en is gezeten aan de rechterhand b) van de troon van God (hoofdst. 8: 1 Openb. 3: 21), zodat Hij ook de Voleindiger van het geloof is (hoofdst. 11: 40).

Luk. 24: 26 Filipp. 2: 8, 9; 1 Petr. 1: 11 b) Hebr. 1: 3

Hebben wij ons nu van hetgeen ons de loop verzwaart, zodat wij slechts langzaam en van hetgeen ons in het lopen hindert, zodat wij in het geheel niet voorwaarts kunnen, ontdaan, dan moeten wij met lijdzaamheid, geduldig lopen, dat is met volharding de loop doorzetten, zonder door moeite en inspanning ons te laten afmatten, wij moeten voort totdat wij aan het doel zijn. Wij moeten van de baan, die voor ons ligt en die wij lopen, opzien tot Jezus, die daarboven is, als tot Hem die de Aanvang en de Voleinder van het geloof is. Naar Hem zien wij op, terwijl de gelovigen van het Oude Testament op ons zien.

Het heerlijkst onderwerp waarvan gesproken of geschreven kan worden, is Jezus Christus. Augustinus roemde de werken van Cicero vanwege hun welsprekendheid, maar hij geeft er dit oordeel aan: zij zijn niet zoet, omdat de naam van Jezus er niet in gevonden wordt. En de woorden van Bernardus zijn bijna dezelfde: als gij iets schrijft, het smaakt mij niet als ik Jezus daar niet hoor. Zeker, al wat wij spreken is geheel onsmakelijk, als het met dit zout niet smakelijk wordt gemaakt. "Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, zei Paulus, dan

Jezus Christus en die gekruisigd. " (1 Kor. 2: 2). Voor hij onder de Korinthiërs predikte, besloot hij bij zichzelf dat dit het enige punt van kennis zou zijn waarin hij zich voor een kunstig meester wilde uitgeven en dat hij in de weg van zijn bediening hen daartoe wilde brengen; dit maakte hij tot de breedte en lengte en diepte en hoogte van zijn kennis (Efeze. 3: 18). "Ja zeker, " zei hij, "ik acht ook alle dingen schade, om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer. " Fil. 3: 18 In deze kennis van Christus is een uitnemendheid boven alle andere kennis van de hele wereld; er is niets zo aangenaam en troostrijk, niets dat meer moed en leven geeft, dat de ziel krachtiger opwekt en gerust stelt. Christus alleen is het hoofdstuk en het middelpunt van alle goddelijke geopenbaarde waarheid. Wij kunnen niets anders prediken als een voorwerp van ons geloof, als een noodzakelijk begin van de zaligheid van onze zielen, dat niet op de een of andere manier in Christus of samen komt of tot Hem gericht wordt: Christus alleen is het geheel en al van het geluk van de mensen; een Zon om te verlichten, een Arts om te genezen, een vurige Muur om te beschermen, een Vriend om te troosten, een Parel om te verrijken, een Ark om hem te dragen, een Rots om in de droevigste verdrukkingen te ondersteunen, "als een Beschutting tegen de wind en een Schuilplaats tegen de vloed, als Waterbeken in een dorre plaats, als de Schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land. " (Jes. 32: 2). Alleen Christus is de Ladder tussen hemel en aarde, de Middelaar tussen God en mens, een Geheim waarin de engelen van de hemel een blik zouden willen slaan (1 Petr. 1: 12). Hier is een werkelijk zalig onderwerp en wie zou niet begerig zijn om het in te zien om daarvan kennis te mogen hebben? "Dit is het eeuwige leven, God te kennen en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft. " (Joh. 17: 3). Komt dan en laat ons aanschouwen deze Zon van de gerechtigheid. Wij kunnen niets dan goeds ontvangen en geenszins schade lijden door Hem te aanschouwen. Het is zo, dat lang kijken naar de natuurlijke zon onze ogen verduistert en onze gezichten zwart maakt; maar als wij op Jezus Christus zien, zullen onze ogen helderder en onze gezichten mooier worden, aangezien het licht van de ogen het hart verblijdt (Spr. 15: 30); hoeveel te meer als wij zo’n gezegend voorwerp ter beschouwing hebben. Zoals Christus uitnemender is dan de hele wereld, zo gaat dit aanzien alle beschouwingen verre te boven; het is een samenvatting van de gelukzaligheid van een christen, de beste kracht voor de evangelische plichten: ziende op Jezus. In de tekst hebben wij een daad en haar voorwerp. De daad staat in de oorspronkelijke Griekse tekst zeer uitdrukkelijk; de vertaling drukt het niet volkomen uit. Het betekent een afkering of afwending van het oog van het een voorwerp tot een ander, zoals daar twee uitdrukkingen zijn; de een wil zeggen een afkering van het oog van alle andere voorwerpen, het ander een vestiging van het oog op één voorwerp en alleen op dat. Dus is het zowel een afzien als een opzien. Waarop? Dat is het voorwerp: een zien op Jezus; een naam die Zijn barmhartigheid en mildheid uitdrukt. Ik zal zo nieuwsgierig niet zijn om te onderzoeken waarom Hij Jezus en niet Christus genoemd wordt; ik meen dat op de Persoon gedoeld wordt, Die door beide namen wordt aangewezen; alleen kan opgemerkt worden dat Jezus de zuiverste van alle namen van het evangelie is: Jezus was niet de taal van het Oude Testament. De eerste tekst waar wij van deze titel, dus aan Christus gegeven, lezen, is Matth. 1: 21 : "Gij zult Hem Jezus noemen; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden. " Sommigen hebben opgemerkt dat deze naam Jezus Hem tweemaal gegeven is, eens vóór Zijn dood: Matth. 1: 21 en daarna voor eeuwig: Fil. 2: 10 De eerste was een intrede in het verbond met God om de wet voor ons te vervullen en te sterven voor onze zonden; de tweede was een teken van een zo waardig Persoon, Die vanwege Zijn nederigheid meer verhoogd is dan ooit iemand geweest is of zijn zal. Eerst was Jezus de nederige naam van Zijn verdienende genade; nu is Jezus die verhoogde naam van Zijn uitnemende heerlijkheid. Eerst hebben de Joden Jezus en Zijn naam gekruisigd en de apostelen twijfelden of Jezus de echte Jezus was (Luk. 24: 11); maar nu heeft God Hem opgewekt uit de dood, "en heeft Hem uitermate verhoogd en heeft Hem een naam gegeven die boven alle naam is, opdat in de naam van Jezus zich zou buigen elke knie

van degenen die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn. " (Fil. 2: 9, 10). Mijn bedoeling is niet om bij deze naam te blijven staan en die te onderscheiden van Christus' andere namen. Hij wordt vaak genoemd: Christus en Heere en Middelaar en Gods Zoon en Immanuël. Maar Jezus is dit alles; Jezus is de Christus, zoals Hij de Gezalfde van God is; Jezus is de Heere, zoals Hij de heerschappij heeft over de hele wereld; Jezus is de Middelaar, zoals Hij de Verzoener is tussen God en de mens; Jezus is de Zoon van God, zoals Hij van eeuwigheid vóór de grondlegging van de wereld verwekt is; en Jezus is Immanuël, zoals Hij mens geworden is; en dus God met ons. Alleen omdat Jezus Zaligmaker betekent en Hem deze naam zelfs om die waardigheid gegeven is: "want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden, " zal mijn voornemen zijn om Jezus in het bijzonder te beschouwen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid van het begin tot het einde op Zich genomen heeft. Dit is zeker die goede boodschap, het evangelie, dat evangelievoorrecht en onze evangelische plicht: zien op Jezus.

Het is altijd het werk van de Heilige Geest ons oog van onszelf af op Jezus te richten; maar het werk van de satan is juist het tegenovergestelde; want hij tracht zonder ophouden onze ogen op onszelf in plaats van op Christus te doen slaan. Hij fluistert ons in: "uw zonden zijn te groot om vergeven te worden; gij hebt geen geloof, gij hebt geen berouw genoeg; gij zult nooit ten einde toe volharden; gij deelt niet in de vreugde van de kinderen van God; gij klemt u zo weinig aan Jezus vast. " Dit zijn alle gedachten omtrent uzelf en nooit zullen wij troost of verzekering krijgen door naar binnen te zien. Maar de Heilige Geest trekt ons oog geheel van onszelf af. Hij zegt ons dat wij niets zijn, maar dat Christus alles in allen is. Bedenkt daarom, het is niet uw vastklemmen aan Christus dat u redt, het is Christus; het is niet uw blijdschap in Christus die u verlost, het is Christus; het is zelfs niet het geloof in Christus, hoewel dat het middel is, het is het bloed en de verdienste van Christus; zie dus niet zoveel op uw hand waarmee gij Christus vastpakt als op Christus; zie niet op uw hoop, maar op Jezus, de bron van uw hoop; zie niet op uw geloof, maar op Jezus, de overste Leidsman en Voleinder van het geloof. Wij zullen nooit gelukkig worden door op onze gebeden, onze daden en gevoelens te zien; hetgeen Jezus is, niet wat wij zijn, dat alleen geeft rust aan de ziel. Wensen wij satan onmiddellijk te overwinnen en vrede met God te hebben, dan moet het alleen zijn door "op Jezus te zien. " Houd uw oog eenvoudig op Hem gericht; laat Zijn dood, Zijn lijden, Zijn verdiensten, Zijn heerlijkheid, Zijn voorspraak u steeds voor de geest staan; wanneer gij in de morgenstond ontwaakt, zie op Hem, wanneer gij u 's avonds neerlegt, zie op Hem! O, laat uw hoop, noch uw vrees zich tussen u en de Heere Jezus plaatsen; ga dicht achter Hem aan en Hij zal u nooit begeven.

Wat ons in de strijd sterkt, is het omhoog zien vanuit ons nederig en verwijderd standpunt naar Jezus, die na Zijn strijd gezeten is op de troon van God. Hij is de aanvanger (en tevens de aanvoerder) van het geloof; Hij is ons in het geloof voorgegaan en heeft ons de weg gebaand. In zoverre is Hij zelf de geloofsstrijd voor ons begonnen. Maar Hij is tevens "de Voleinder van ons geloof, " die door Zijn verlossing de gelovige strijders de kracht verleent om alles goed te volbrengen en de zegen weg te dragen. In zoverre hebben deze namen ook de zin die Chrysostomus daaraan geeft: "Hij is het die het geloof het eerst in ons gelegd heeft; Hij heeft ons de aanvang gegeven, zoals Christus tot de jongeren zei: "gij hebt Mij niet verkoren" (Joh. 15: 16) of Paulus: "dan zal ik kennen zoals ik gekend ben. " (1 Kor. 13: 12). Maar heeft Hij het begin in ons gelegd, dan zal Hij ook het einde daartoe verlenen.

Christus wordt hier terecht genoemd de auteur van ons geloof, omdat Zijn heilige leer de grondslag is van ons geloof, Zijn Heilige Geest de werker is van het geloof in de zielen van Zijn volk en Zijn kostelijk bloed de verkrijger is van het geloof en van alle genade voor Zijn

volk. En Hij is ook de Voleinder van ons geloof zowel als de auteur daarvan, omdat Hij door Zijn belofte op Zich heeft genomen om te volmaken wat Hij is begonnen (Fil. 1: 6): "ervan overtuigd dat Hij die in u een goed werk begonnen is, dat voleindigen zal". En eveneens omdat Hij voorbede doet bij de Vader dat de gelovigen mogen volharden in het geloof en standvastig blijven in heiligheid tot het einde: "Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet zou ophouden. " (Luk. 22: 32).

Jezus heeft het persoonlijk levensbeeld van de loop en strijd van het geloof in Zijn hele volmaaktheid in Zijn eigen levens- en lijdensgeschiedenis uitgewerkt en voorgesteld; Hij is nu niet slechts ons voorbeeld ter navolging, maar ook onze helper daarin.

Als gij in uw tegenwoordige staat van lijden de verzoeking in u voelt om te klagen dat het christendom u niets dan de haat en de tegenspraak van uw broeders naar het vlees oplevert (Matth. 10: 35v.), geefdan aan die klacht geen voedsel. Want vestigt uw aandacht op deze Jezus, die zoveel tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen als wij in Zijn leven, vooral in Zijn lijden voor ons zien (Luk. 2: 34 Joh. 8: 12vv.), opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uw zielen, in de geestelijke loop en de opgedragen strijd verslapt (vs. 1).

Stonden er vroeger in de loopbanen van de Olympische spelen vele standbeelden opgericht ter ere van hen die eerder mededingers waren geweest en de overwinning behaald hadden, dan mocht de hele rij van gelovigen door de apostel, in het voorgaande hoofdstuk voorgesteld, wel als een wolk van aanmoedigende getuigen worden aangemerkt en dan was het zeker gepast de Hebreeuwse christenen daarop te wijzen en daarbij te bepalen, om hen dan ook langs die weg aan te moedigen, opdat zij als wedlopers op de baan van de godzaligheid zouden treden, zichzelf als hardlopers van alles ontdoen wat enigszins belemmeren kan, vooral van de zonden van het ongeloof en de verlokkingen van de wereld en hoewel de loopbaan soms moeilijk kon zijn, met goede moed, geduld en ijver, steeds voorwaarts gaan. En moesten zij hierin vooral aangemoedigd worden door het voorbeeld van Jezus Christus onze Heer, die Zelf in eigen persoon de uitnemendste Voorganger, ja zelfs de grote Voleinder van het geloof geweest is, die het geloof in de grootste en zwaarste verzoekingen ten einde toe heeft volgehouden en beoefend en die niet tevergeefs op een heerlijke uitkomst heeft gezien; een voorbeeld, dat de vaderen van het Oude Verbond nog niet kenden en waardoor de gelovigen van het Nieuwe Verbond het allermeest mogen worden aangemoedigd, dan moesten zij daarop ook al hun aandacht vestigen en daarbij vooral niet vergeten hoe ontzettend moeilijk en zwaar de strijd van onze Heer is geweest tegen zoveel boze vijanden en dat daarmee hun leed in geen enkel opzicht nog te vergelijken is.

Hoe kunt gij nu reeds de moed laten zinken? Gij hebt nog niet ten bloede toe weerstand geboden, zoals uw leraars dat vroeger hebben gedaan (hoofdst. 13: 7), in uw strijd tegen de zonde, zodat ook reeds enigen van u de dood zouden hebben moeten lijden om de belijdenis van Christus.

En toch, hoewel de bestrijding nog volstrekt niet op het hoogst is gekomen (1 Kor. 10: 13), hebt gij reeds de vermaning vergeten die uit de mond van de goddelijke wijsheid tot u komt en die tot u als tot zonen spreekt, die zij als een moeder wil leren en terechtwijzen, zoals in Spr. 3: 11v. staat: "Mijn zoon, acht de kastijding van de Heere niet gering, zodat gij u aan haar, als aan een ramp die u slechts schadelijk, niet voordelig zou kunnen zijn, zou willen onttrekken op wegen naar eigen goeddunken gekozen (Job 5: 17) en bezwijk niet als gij door Hem bestraft wordt, zodat giju in moedeloosheid zou houden voor iemand om wie Hij Zich niet bekommert, die Hij aan zijn lot overliet.

Het tegengestelde is juist het geval, want wie de Heere liefheeft, kastijdt Hij; en, zo ver gaat soms de kastijding, Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt, ieder die Hij als zoon erkent en nu in Zijn opvoedingsschool opneemt" (Efez. 6: 4 Openb. 3: 19).

Als de schrijver met de woorden van vs. 3 de lezers oproept om te bedenken wat Jezus, die toch het tegengestelde van een zondaar was, van de zondaars heeft moeten lijden en voor dat lijden geen sterkere uitdrukking gebruikt dan "tegenspreken", dan doet hij dat, omdat ook hetgeen de lezers van hun volksgenoten ondervonden, tegenspraak was tegen hun belijdenis van Jezus de Christus (Hand. 13: 45; 28: 22). Verhief zich vervolgens die tegenspraak bij hen wellicht tot mishandelen en vervolgen, dan bleef dat nog altijd ver achter bij de tegenspraak die het getuigenis van Jezus omtrent Zichzelf vond, daar deze bij Hem zo hoog is gestegen dat die Hem aan het kruis bracht. Dat moesten zij bedenken om niet, zoals met betrekking tot het beeld in vs. 2 wordt gezegd, door verslapping van de ziel, als een loper wiens knieën moe worden, in de wedloop te bezwijken. Is de schrijver tot hiertoe gebleven bij het beeld van een wedloop, nu gaat hij tot een ander over, net als Paulus in 1 Kor. 9: 25 van een vuistgevecht, terwijl hij van een "strijden tegen de zonde" spreekt. Dat doelt echter niet, zoals vele uitleggers aannemen, op een strijden tegen de zonde in hen, maar de zonde dringt van buiten op hen aan, namelijk in de bestrijdingen waardoor zij gebracht moeten worden tot afval van de erkende Heiland.

In deze strijd, zegt de schrijver, hebt gij nog niet ten bloede toe weerstand geboden, d. i. de druk van de zonde op u is nog niet zo hevig geworden dat het afweren u uw bloed, uw tijdelijk leven zou hebben gekost. Daardoor wil hij te kennen geven dat zij zich voor dat zwaarste hadden weten te bewaren op een wijze die aan verloochening grenst. Hun tegenwoordig gedrag, terwijl het vroeger anders was (hoofdst. 10: 32vv.), is een ontvluchten van het kruis. Zij schijnen geheel te zijn vergeten dat het lijden, dat God de Zijnen toedeelt, een school van de liefde is.

Met verwijzing naar een woord van de Schrift herinnert hij hen aan de waarheid door hen vergeten, dat het dragen van lijden en vervolging niet in tegenspraak is met de kinderlijke relatie tot God en niet een teken is van gebrek aan vaderliefde van de zijde van God, maar juist omgekeerd een bewijs van Zijn vaderliefde.

Geheiligd door lijden is de "wolk van getuigen, " want zij zijn gedorst op het veld en platgetreden in de wijnpersbak, in hun ziel wekte de God van Israël wakkerheid en vatbaarheid om de belofte van een eeuwige verlossing te verstaan. Geheiligd door lijden is nog letterlijker "de overste Leidsman en Voleinder van het geloof, " omdat door Hem, voor wie elke levenswaarheid feit en werkelijkheid moest worden, de alles doordringende geur van de heerlijkheid niet kon gesmaakt, als niet eerst de diepte van de eeuwige dood met Zijn eigen heilig wezen gepeild was. Naar de regel van de Schrift, naar de wet en ordening van Gods Koninkrijk, moeten dus ook de zonen, de erfgenamen van het verworven heil, zij om wier wil de "wolk van getuigen" het altaar van de verlossing in schaduwen bediend hebben, zij om wier toevoeging de Zoon van God dat altaar met Zijn heilig bloed bedropen heeft, door lijden geheiligd worden om de vrucht van die arbeid van het lijden te smaken. De getuigen van vroeger hebben de belofte niet verkregen, "opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden. " De Zoon is geheiligd, "opdat Hij vele kinderen tot de heerlijkheid leiden zou. " In de "gemeente van de uitverkorenen" ligt dus het doel van al de moeite van de ziel die doorworsteld is. Maar zal deze schare van de geroepenen tot het heil doorbreken, dan moet zij zelf door de enge poort worden heengetrokken en ervaren wat de kastijding van de Heere is om deel te krijgen aan Zijn heiligheid. Zo vast zelfs is deze wet, dat zij die deze kastijding

niet ervaren bastaarden genoemd worden en de geseling met het striemend koord van de Eeuwige, striemend tot in het bloed van de ziel, kenteken en waarmerk geacht wordt van het zalig kindschap, dat in het bezit van eeuwige Liefde roemt. Van hoog gewicht is dus de vraag wat onder dit kastijden tot ons nut, onder deze vreedzame vrucht van de gerechtigheid, wat onder dit "door lijden geheiligd worden" verstaan moet worden. Mislukt is daarbij natuurlijk elke verklaring te achten die de samenhang met het lijden van de Zoon verbreekt en slechts dan zal deze zeer belangrijke kant van het mysterie van het lijden doorzichtig worden, als naar de eis van Hebr. 11 en 12 van Jak. 5: 7-11 het lijden van Gods kinderen met Christus' nood en dood in rechtstreeks verband staat. Het spreekt nu vanzelf dat noch bij de profeten en aartsvaders, noch bij Christus dit doel van het lijden gezocht kan worden in hun gebracht worden tot een heiliger staat. Niet bij de profeten en aartsvaders, omdat "ze niet zichzelf maar ons met deze dingen dienden" en evenmin bij de Zoon, omdat een staat van mindere heiligheid bij Hem geen ogenblik kan worden gedacht. Daarentegen toont èn de geschiedenis van de openbaring zelf èn de toelichting waarmee de Hebreeënbrief deze openbaringsgeschiedenis begeleidt dat het mysterie van het lijden, dat om onzentwil bij het altaar van de verlossing in bloed en tranen doorworsteld is, de overplaatsing tot doel had uit de levenssfeer van deze zondige, voorbijgaande wereld naar de eeuwige volheid van het leven en de heerlijkheid van God en dan wel een overplaatsing van de hele mens, eerst in de kern van zijn ziel, vervolgens voor zijn bewustzijn en uiteindelijk ook voor zijn uiterlijke persoonlijkheid. Van de aartsvaders en godsmannen van het Oude Verbond wordt ons met nadruk gezegd dat zij uit het tegenwoordige werden weggedreven naar een ander vaderland,
i. naar een andere levenssfeer en wel naar die sfeer van de eeuwige volheid, waarvan de Bouwmeester en Ontwerper God is. Van de Zoon wordt ons gezegd dat Hij neergedaald is in deze voorbijgaande wereld, niet in schijn, maar werkelijk, zodat Hij in deze wereld ons leven leefde, met prijsgeving van die heilige heerlijkheid die Hij bij de Vader had voor eeuwig. En nadat nu eerst deze nederdaling van Christus als een werkelijk overgaan in onze toestand getekend is, wordt de vrucht van het lijden van de Zoon ons in deze korte woorden geschetst, dat Hij nu gezeten is aan de rechterhand van de Vader, dat wil zeggen in de levenssfeer waaruit Hij neergedaald was, nu ook als de mens Jezus Christus leeft. Vergelijkt men nu hiermee wat èn de Hebreeënbrief èn Jakobus van het lijden van de "zonen" verklaren, dan blijkt dat dit met hetgeen van de aartsvaders en van de Zoon gezegd is, in volkomen harmonie staat. Want volgens de Hebreeënbrief is de gedachte die ons lijden beheerst, dat we gekomen zijn tot de berg Zion en de stad van de levende God, tot het hemels Jeruzalem; en Jakobus dringt hiermee in volstrekte overeenstemming de lijdzaamheid in het lijden aan, met de juichkreet: "want de toekomst van de Heere is nabij! " Deze overplaatsing nu, dit overgeplaatst worden in de zaligheid van onze Heere, heeft eerst voor de kern van de ziel plaats, dan voor ons bewustzijn en uiteindelijk in volle werkelijkheid. Luister maar naar Paulus, die juicht: gerechtvaardigd door het geloof hebben wij vrede met God en staan in de genade en roemen in de hoop van de heerlijkheid. Tot die genade hebben we de toeleiding door het geloof (het overgeplaatst worden naar de kern van de ziel). En nu komt de verdrukking die, lijdzaamheid werkend, ons brengt tot de bevinding (het opengaan van de eeuwige wereld voor ons bewustzijn). En daarna pas wordt uit de bevinding de hoop geboren,
i. het zich uitstrekken van de ziel naar de volle werkelijkheid van wat de ziel reeds door het geloof bezit. En nu, is deze voortgang te verstaan als een voortdurend toenemen in hemelwaardigheid, zodat het besef van meerdere heiligheid grond van die hoop zou zijn? Integendeel. Ook nadat de verloste de cirkelloop van het geloof is doorgegaan, moet hij weer tot het uitgangspunt terugkeren en blijft de bron waar al zijn heil uit welt "de liefde van God, die door de Heilige Geest in zijn hart is uitgestort. " Dit is zó waar dat Paulus voor het "uitgestort zijn" met opzet een taalvorm gebruikt die ons de uitstorting als een voltooide en afgelopen daad voor ogen stelt. Met het oog op de overste Leidsman en Voleinder van het

geloof is deze cirkelloop van het geloof boven alle twijfel verheven. Naar de kern van Zijn Godmenselijk wezen stond de Zoon van meet af aan in het Koninkrijk der Hemelen, Hij bracht dit in Zijn eigen persoon op aarde. Toch nam Hij toe "in wijsheid en genade, " d. w. z. ging Hij ook met Zijn menselijk bewustzijn de levenssfeer van dit Koninkrijk binnen en daarna pas opent zich voor Hem de via dolorosa, die Hem door Opstanding en Hemelvaart de toegang tot de uiterlijke werkelijkheid van dat eeuwig Koninkrijk ontsluit. Hieruit volgt dus dat elke opvatting van het door lijden geheiligd worden tegen de Schrift ingaat, als die het lijden als middel beschouwt waardoor wij een meerder iets in ons of aan ons verkrijgen zouden dan God ons in de wedergeboorte schonk. Tegen de Schrift in gaat elke verklaring die het door lijden geheiligd worden, verstaan wil als de kastijding van de voorbereidende genade waardoor de Heer van alle leven zielen tot de wedergeboorte brengt. Het "door lijden geheiligd worden" slaat op de christen die reeds geroepen, die reeds ontdekt, die reeds wedergeboren is, het is een kastijden van wie zich kinderen van God weten, een geselen van de zonen en dochters aan wie de Ontfermer Zijn liefde reeds heeft geopenbaard. Die christenen nu staan in het leven, zij staan in de genade, zij zijn uit de dood in het leven, uit het rijk van de duisternis overgeplaatst naar het Koninkrijk van de Zoon van de liefde. Laat op dit ogenblik zelf hun levensdraad worden afgesneden, zij zullen niet anders kunnen gevonden worden dan waar zij zijn, dat is in dat Koninkrijk, als heiligen in Christus, als kinderen van de Opstanding. Maar van de meesten geldt dit niet. Het leven van de meesten wordt na hun wedergeboorte nog verlengd. Zij staan dus ook nog in deze wereld, zij leven nog in het lichaam van de zonde, in het bewustzijn van de zonde; eerst zelfs onderdrukt die gedachtenwereld van de zonde de gedachtenwereld van het eeuwige bijna nog geheel. Zij staan in het leven, het leven is van hen, maar zij zien het nog niet. Hun oog is wel geopend, maar aan die glans ongewoon sluit het zich telkens weer om hen in de dromenwereld van de zonde te doen staren. Kortom, zij hebben wel het leven, maar nog niet de bevinding waarvan Paulus spreekt. Wat is nu die bevinding? Natuurlijk niet een spel van de verbeelding en raadselachtige aandoening, een vreemdsoortige gewaarwording of waarin men ook de christelijke bevinding gezocht mag hebben. De bevinding waarvan Paulus spreekt, is het georiënteerd worden in het Koninkrijk van de hemelen, het steeds duidelijker en helderder met ons bewustzijn ingaan en ons "thuis voelen" in de genade, waarin wij staan. Zag God nu ons bewustzijn zoals de mensen het zien, dan zou dit slechts een omzetten van gedachten zijn. Leert daarentegen de Schrift dat in Gods openbaring het bewustzijn steeds in rechtstreekse samenhang met het leven wordt genomen, omdat in dat bewustzijn onze hele persoonlijkheid zich uitspreekt, dan spreekt het vanzelf dat ter omzetting van ons bewustzijn een aanpakken van onze hele persoonlijkheid onmisbaar is. Dit nu doet God in de kastijding, dit werkt Hij door de geselslagen waarmee Hij ons striemt. Dat lijden tast ons aan in ons hart, in ons lichaam, in ons huis, in ons bloed, in onze liefde, in heel onze levens- en gedachtenwereld, het jaagt ons, met heel de levenskring die tot ons ik behoort, uit onze valse vrede op, drijft ons uit naar de woestijn van nood en dood en brengt er ons, ondanks onze tegenstand, toe dat we zelf van achteren de hand zegenen die het geselkoord zwaaide, als onze ziel, in het uur van de verademing, "de vreedzame vrucht van de gerechtigheid" smaakt.

Indien gij de kastijding verdraagt, straf moet ondervinden, zoals dat heden met u het geval is, dan gedraagt God Zich jegens u als zonen; Hij wil Zich eenVader aan u betonen, want welke zoon wordt niet door zijn vader gekastijd?

Maar indien gij zonder kastijding zijt, die allen, in het bijzonder ook zij van wie in hoofdst. 11 sprake was, hebben ondervonden (Ps. 73: 15), dan zijt gij bastaarden, onwettige kinderen, die geen wettige vader toebehoren en dus niet in de eervolle zin van het woord zonen zijn.

De schrijver maakt hier onderscheid tussen bastaarden en kinderen, d. i. tussen zonen buiten de echt geboren, die geen recht hebben op de erfenis, noch door de vader als zijn echte kinderen erkend, geliefd en opgevoed worden en de wettige zonen, die hij als zodanig op- en aanneemt en als hem toebehorend liefheeft. Door beide uitdrukkingen is een geheel verschillende verhouding ten opzichte van God uitgedrukt. Beiden, de bastaarden en de kinderen, hebben wel hun bestaan aan God, de Vader van de geesten (vs. 9) te danken, maar alleen de laatsten staan in de rechte verhouding, in de wezenlijke kinderlijke relatie tot de Vader van de geesten; slechts aan hen komt de naam "kinderen van God" toe en zij zijn het die God als zodanig aanneemt en erkent.

De grond van het niet erkennen, komt hier niet verder in aanmerking, maar alleen het feit en dit blijkt daaruit, dat de Vader hen geen kastijding waardig acht.

Na de dringende vermaningen in het voorgaande doet de schrijver de droefenissen van dezelfde vriendelijke zijde kennen als zij ons in Rom. 5: 3 en 8: 28 geschilderd. Alle droefenis is op zichzelf een voortvloeisel van Gods toorn en van Zijn straffende gerechtigheid en dus ook, uit een zeker oogpunt beschouwd, het lijden van Christus (Luk. 23: 31). Maar zoals in Christus' lijden zelf de eeuwige liefde de toorn en de straf overwonnen heeft, zo wordt nu ook het gevolg van de toorn voor hen die Gods kinderen geworden zijn, het grootste bewijs van liefde. Niet alleen wordt de prikkel uit de straf weggenomen, maar het kruis dat ons aan de Zoon van God gelijkvormig maakt, wordt een zeer uitnemend middel van de goddelijke genade. God voltooit de christenen op dezelfde weg als Christus (vgl. hoofd. 2: 10). Zonder uiterlijk en innerlijk lijden, zonder dat onder de uiterlijke druk de innerlijke mens gedijt, moet daarom de christen zich als door Zijn hemelse Vader verlaten en verworpen voelen. Intussen moet hij het lijden niet opzoeken. Bij steeds toenemende trouw in het hart en leven doet het zich spoedig genoeg voor.

Voorts, wij hebben, toen wij nog kinderen waren, de vaders van onze vlees wel tot kastijders gehad: tot onze opvoeding op lichamelijk aards gebied en wij zagen tegen hen op, zodat wij ons aan hun kastijding zonder tegenstrevenonderwierpen; zullen wij dan niet veel meer aan de Vader van de geesten, Hem, die onze Vader en Opvoeder is op hoger geestelijk levensgebied, onderworpen zijn en leven, door Zijn kastijding tot het ware, eeuwige leven opgroeien?

Want zij hebben ons wel voor een korte tijd, zolang de tijd van de opvoeding tot de mannelijke leeftijd duurde, naar dat het hun goeddacht, zodat zeker menige misstap en dwaling plaats had, gekastijd, maar Hij kastijdt onseigenlijk ook slechts een korte tijd, zolang de tijd van onze opvoeding tot hemelse rijpheid duurt, tot ons nut, opdat wij deel zouden krijgen aan Zijn heiligheid (2 Petr. 1: 4). En Hij zet nooit een misstap, alles wat Hij over ons beschikt, moet op ons welzijn uitlopen (Rom. 8: 28).

Eerst werd de vermaning om zich door de kastijding van het aardse leven in de loop van het christelijke geloof niet te laten ontmoedigen, erdoor gesteund dat God daarbij alleen doet wat alle vaders en opvoeders doen en dat Hij daardoor met de daad toont onze Vader te zijn en ons als zonen erkent. Hebben wij ons nu, gaat de schrijver in vs. 9 verder, zonder te weerstreven en te vrezen onder de kastijding van onze aardse vaders gebogen, hoeveel minder mogen we de toch veel wijzere en meer heilzame kastijding van de hemelse Vader afslaan.

Het "en wij leven" aan het einde van het vers, dat een nieuwe beweegreden inhoudt, gaat verder dan de tegenstelling waarin de beide namen van het vers tot elkaar staan. Het geeft

aanleiding tot een nieuwe bevestiging van de verwachting dat wij, die onze aardse vaders als kastijders eerbiedig hebben ontzien, ons onder de kastijdende hand van God buigen. Deze aanwijzing geschiedt dan in vs. 10 op die wijze dat de kastijding van deze en die van de anderen naar haar waarde voor ons worden vergeleken tegenover het "naar het hun goeddacht" staat "tot ons nut, " opgehelderd door het daarnaast geplaatste "opdat wij deel zouden krijgen aan Zijn heiligheid. " Onze lichamelijke vaders volbrachten hun kastijding naar hun goeddunken, terwijl God met de Zijnen altijd hun welzijn op het oog heeft. Hij wil opvoeden opdat men zal delen in Zijn heiligheid.

De kastijding van de aardse vader is een heilig recht en een heilige plicht, die deze heeft en Hij handelt daarin zo goed als mogelijk is voor hen, doch bij de beste wil zal hij daarbij zeker veel mistasten. God nu heeft bij elke en iedere kastijding het hoogste doel van ons leven voor ogen en kan zich niet vergissen. Hij neemt alleen om te geven; Hij slaat alleen om te genezen; Hij buigt slechts neer om op te heffen, Hij wil ons deel geven aan Zijn heiligheid.

Zijn kastijding heeft niet alleen als bedoeling, maar ook, in zoverre wij niet tegenstreven, ook steeds als zeker gevolg niets minder dan ons heilig te maken, zoals Hij heilig is (Lev. 11: 45) en ons zo geheel te verheffen boven het noodzakelijke van haar bitter medicijn.

Heiligen is niet een vermeerdering van het heilige maar een voortgaande losmaking van het kwade, waarmee onze heilige, nieuwe persoonlijkheid in Christus aanvankelijk vermengd is. Het verschil tussen beiden is tastbaar. Zoek ik de heiliging in vermeerdering van het heilige in mij, zodat nieuwe kracht aan de oude wordt toegevoegd en telkens een nieuw bestanddeel het reeds bestaande komt vermeerderen, dan is het feit van de bekering uit zijn middelpunt gerukt, blijft voor de eeuwige daad van God geen plaats over en moet bij verdere ontleding onze belijdenis al meer overvloeien in het stroombed van de wereld, dat in heiliging en ontwikkeling van ons natuurlijk leven het middel tot zaligheid biedt. Daarmee echter, het spreekt vanzelf, is het christendom als genadeopenbaring, als wonder van Gods barmhartigheid, als enig redmiddel tot behoudenis, verworpen en vernietigd. Zeg ik daarentegen: de wedergeboorte is een eeuwige en dus in zichzelf voltooide daad, die, voor toeneming en herhaling onvatbaar, slechts een proces doorloopt omdat ze zich vermengt met een ander leven, waarvan ze zich door voortgaande loutering moet afscheiden, dan is er evenmin stilstand, dan is er evenzeer geestelijke groei, maar blijft het christendom ongedeerd en ongeschonden als de volstrekte openbaring van God voor mij staan. Volgens Gods Woord blijft de strijd met de zwakheid van het vlees heel ons leven aanhouden en komt de afsterving van de zonde pas in de dood. En evenzo wordt de verklaring dat de wedergeborene niet zondigt allerminst als laatste uitkomst van het streven naar heiligheid aan het einde van de loopbaan van de christen geplaatst, maar van elke uit God geborene, zonder graad- of trap-verschil uitgesproken, uitsluitend op grond van het zaad van God dat in hem blijft, dat is, zoals onze kanttekenaren volkomen juist bemerken, Zijn Woord. We voegen er nog bij dat het steeds dieper schuldbesef met deze opvatting van "heiliging" in lijnrechte tegenspraak is. Van de lippen van alle vromen wordt door alle eeuwen heen een schuldbelijden gehoord dat, verre van langzaamaan te verstommen, juist bij krachtiger ervaring van Gods genade, steeds uit dieper diepte oprees, in kracht van bewustheid won en pas in het stervensuur zijn volste uiting bereikt had. Dit is ervaring. Dit is een feit. Elk christen zal als dor en geesteloos juist die periodes in zijn leven veroordelen, waarin Hij de tegenwoordigheid van de Heilige Geest in zijn geweten minder scherp en krachtig ervaren heeft en omgekeerd, er is voor hem geen terugkeer tot een blijder en voller leven dan juist door nieuwe diepten van schuldbesef heen. Intussen, spreekt men van "heiliging" in de zojuist bestreden zin, dan was dit verschijnsel ondenkbaar, dan zou veeleer het schuldbesef bij de vrome met elke dag moeten afnemen en

tenslotte zou hij in een staat van heiligheid ingaan, waarbij de bede "vergeef ons onze schulden" uit het allervolmaaktst gebed verdween. Daarom moet dus bij het denkbeeld van "heiligen" steeds volle nadruk gelegd worden op de grondbetekenis, wegneming van het kwade uit zijn vermenging met het goede. Dit juist geschiedt door het oordeel van de Heilige Geest in ons geweten, d. i. door steeds dieper schuldbesef. Dit is het wat de Heere Zijn volgelingen toeriep: wie achter Mij wil komen, moet zichzelf verloochenen. Hierin alleen ligt de oplossing van het raadsel hoe voortgaande heiliging tot steeds dieper verootmoediging leidt en meer genade doet ervaren, omdat de nederigheid van het hart zich steeds dieper buigt. Tenslotte, zó alleen blijven we de weg van onze vaderen bewandelen, die het wezen van de heiliging als een vrucht van het kruis voorstelden: als door Zijn kracht onze oude mens met Hem gekruisigd, gedood wordt en begraven.

En alle kastijding, de menselijke, maar vooral de goddelijke, schijnt op het moment zelf geen zaak, geen oorzaak van vreugde, maar integendeel van droefheid tezijn; doch daarna, als zij tot haar doel komt, geeft zij een vreedzame vrucht van gerechtigheid, een vrucht die wat de toestand van het hart aangaat, in vrede en wat het leven aangaat in gerechtigheid bestaat, namelijk voor degenen die door haar geoefend zijn (Jes. 32: 17).

Het is een aangrijpende gedachte zich overal door een lijdend mensdom omringd te weten. Maar wat deze gedachte zo dubbel, ja zevendubbel treurig maakt, is te moeten vrezen dat zeker een groot, zeer groot gedeelte van het leed van de aarde tevergeefs geleden wordt, tot louter verlies, tot enkel smart. Een ander gedeelte met geringe winst. En dat, terwijl er zo’n rijke vrucht viel in te zamelen en bedoeld was. Ach, velen lijden veel en leren niets. Velen verliezen alles zonder iets te winnen. In ieder geval in een zedelijk opzicht. Want van uiterlijke voordelen, waartoe de tegenspoed van sommigen de weg gebaand heeft, spreken wij niet. Zij zijn geen duurzaam, zij zijn geen wezenlijk goed. Een enkele, eeuwige ramp en zij zijn verdwenen. Niet zelden gebeurt het dat opvolging van rampen, diepgaande wonden, langdurig lijden, aan het zedelijk karakter metterdaad hebben geschaad en de zondaar meer zondaar gemaakt hebben dan hij tevoren was. Velen hebben door het leed de beminnelijkheid, de goedhartigheid verloren, die hun vroeger natuurlijk was. Anderen zijn slechtgehumeurd geworden, baatzuchtig, kleingeestig, ja tot sombere mensenhaat of lichtzinnig ongeloof vervallen. Velen zijn vol van zichzelf geworden en zeer trots op hun zogenaamde ondervinding, die hun echter tot niets schijnt te baten. Anderen hebben veel geleden en iets geleerd. Zij hebben énige winst bij het vele verlies. Zij hebben geleerd wat minder van de aarde te verwachten, wat minder op het geluk, op mensen, op zichzelf te rekenen. Hun leed heeft hen gevoeliger gemaakt voor het leed van anderen en sommige scherpe kanten van hun karakter en humeur wat afgestompt. Ook hebben zij, wat zij eerst niet konden: zij hebben leren lijden, door geduld en onderwerping het leed leren verzachten. Zij zijn ook wel wat losser van het leven geworden; veel ernstiger en inderdaad vatbaar voor godsdienstige indrukken. Men zag hen vroeger weinig in de kerk; nu vrij regelmatig. Zij grijpen naar de Bijbel; zij lezen hem. Maar als zij in hun Bijbel lezen "alle kastijding, die ons overkomt, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij de vreedzame vrucht van de gerechtigheid aan degenen die door haar geoefend zijn, " begrijpen zij dan ook al wat de heilige schrijver met die woorden bedoelt? Niemand kan dit verstaan, als hij het lijden zelf niet verstaat, het niet verstaat als kastijding. Maar hij die zijn leed uit dit oogpunt heeft leren beschouwen, die daardoor als zodanig verootmoedigd is voor God, die bepaald is bij zijn zonde en gaat vragen naar de troost die hij als zondaar veel meer dan als lijder nodig heeft, die een droefheid naar God heeft leren kennen die een definitieve bekering tot zaligheid werkt, die kan het begrijpen, die zal in wat hem voortaan ook overkomt, meer en meer ervaren wat het betekent dat alle kastijding een vreedzame vrucht van de gerechtigheid geven

kan en geeft aan hen die door haar geoefend zijn. De christen verstaat het. De ware christen. De christen die in de ootmoed van een zondaar de toevlucht genomen heeft tot de Heiland van zondaren, die bij Hem de balsem voor zijn diepste wonden gevonden heeft, de troost voor zijn grootste smart in de verzoening van zijn schuld, zijn rechtvaardiging voor God, de vrede met God. Maar die ook weet dat het genot van deze troost slechts bewaard blijft in de strijd, de onvermoeide strijd tegen elke zonde. Deze beseft dat het doel van de kastijding geen ander is dan hem in deze strijd te hulp te komen; hem aan te wijzen wat hij nog, wat hij opnieuw, wat hij nu weer te bestrijden heeft; hem uit zijn traagheid tot de strijd aan te prikkelen en voor hem te doen wat hij verzuimt. Deze weet wat het doel van de kastijding is: het steeds verder bereiken van het doel van de verlossing in het deel krijgen aan de heiligheid van God. Daarom is voor hem meer dan voor wie ook de kastijding een blijk van Gods liefde, een blijk van Gods Vadertrouw, ja de zwaarste kastijding het meest. Daarom verstaat, daarom onderschrijft hij het woord van de apostel: alle kastijding schijnt op het ogenblik zelf geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij de vreedzame vrucht van de gerechtigheid aan degenen die door haar geoefend zijn. Een vreedzame vrucht van de gerechtigheid. Een vermeerdering, een verhoging van die stille, innerlijke vrede van het hart, die daar gesmaakt wordt waar het hart ook onder ramp en druk of bloedige verliezen erkent en ondervindt dat aan zijn innerlijke gerechtigheid, aan zijn heiligmaking, de volmaking in het gemoed gearbeid wordt door die trouwe liefde van God, die het om Jezus' wil al zijn schuld vergeven heeft en waarin het heeft leren geloven. Zolang wij deze blijdschap nog niet uit onze droefheid, deze winst nog niet uit ons verlies hebben weten te halen, hebben wij de wezenlijke, hebben wij de wenselijke vrucht van het aardse leed nog niet ingezameld, nog niet op het oog gehad. Deze alleen is voor de eeuwigheid. Alleen deze geeft niet slechts berusting, niet slechts onderwerping, niet slechts lijdzaamheid, niet slechts wijsheid, niet slechts vertroosting, maar blijdschap onder het lijden. Alleen deze kan op gelijke wijze van alle leed geplukt worden. Wat is bij het genot van deze vreedzame vrucht van de gerechtigheid het genot van duizend zaken, die voor een genotzieke wereld zaken van vreugde schijnen te zijn, doch die allen een kiem van komende smart in zich dragen? Hier is een kiem, hier is een aanvang van eeuwige vreugde, een aanraking van Gods heilige en heiligende liefde, die te midden van Zijn oordelen over de zonde, het geluk van de heiligheid voelen doet. Een voorsmaak van het hemels paradijs, te midden van de distels en doornen van de aarde. Doch laat ons niet vergeten te letten en de nadruk te leggen op die ene beperking, die de apostolische schrijver aan zijn voor het overige algemene verklaring heeft toegevoegd. Alle kastijding, zegt hij, schijnt op het moment zelf geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij een vreedzame vrucht van de gerechtigheid, maar hij laat volgen: aan degenen die door haar geoefend zijn. De juiste, de christelijke beschouwing van het leed van het leven kan op wegen van boetvaardigheid en geloof het genot van de uitnemende, van de goddelijke vrucht van het leed van het leven geven. Maar deze vrucht valt niemand vanzelf in de schoot. Zij moet geplukt worden. Het lijden heiligt niet de lijdelijke, maar hem die zich door het lijden laat oefenen, die zich aangrijpt omdat hij gegrepen wordt, die in de strijd tegen de zonde de trage handen en de slappe knieën weer opricht en rechte paden voor zijn voeten maakt, opdat hetgeen kreupel is niet verdraaid wordt, maar dat het veeleer genezen zal worden. Vermaningen van deze aard volgen onmiddellijk op onze tekst en daaraan gingen herinneringen vooraf van dezelfde inhoud.

Het is een kostelijk vers, waarbij eigenlijk alleen de ervaring het juiste commentaar kan leveren; alle kastijding schijnt voor de tijd dat zij duurt een voorwerp niet van vreugde, maar van droefheid te zijn; later geeft zij echter een vrucht van de vrede aan degenen die door haar zijn geoefend, een vrucht van de gerechtigheid.

Het "alle kastijding" doelt op elke soort van kastijding die God ons toezendt; omdat echter de kastijding van de aardse vader een beeld is van de kastijding van de hemelse Vader, is ook in een zaak van de kastijding van de aardse vader waar, wat de schrijver van de kastijding van de hemelse Vaders schrijft. Elke kastijding van God van Zijn kinderen wordt op het moment zelf volgens onze gedachten niet gerekend als vreugde, maar als droefheid. Heel ons vlees verzet zich tegen het lijden en ook komt, daar in iedere christen nog de oude mens bestaat, de naaktheid en zwakheid ervan juist bij de kastijding duidelijk tevoorschijn. Maar desalniettemin is elke kastijding van God bij Zijn kinderen een zaadkorrel die daarna nu eens spoediger, dan pas na lange tijd vreugde geeft aan degenen die erdoor geoefend zijn. Draagt men de kastijding van God, dan komt veel vrede in het hart en het hele bestaan komt in de juiste verhouding tot God.

"Vreedzame vrucht van de gerechtigheid" is een vrucht die in gerechtigheid bestaat en waarvan de smaak vrede is, vreedzaamheid en bevrediging in alle opzichten.

Hoe gelukkig zijn beproefde christenen daarna. Geen rust zo diep als die na de storm. Wie heeft zich niet verheugd over heldere zonnestralen na de regen? Zegenfeesten zijn voor goed geoefende soldaten. Na het doden van de leeuw eten wij de honing; na het bestijgen van de heuvel, zitten wij in het prieel uit te rusten; na het doortrekken van het dal van de vernedering, na het gevecht met Appollyon, verschijnt de blinkende bode met de genezende tak van de boom van het leven. Onze beproevingen, gelijk aan voorbijgaande schepen op zee, laten een zilveren streep van heilig licht achter zich. Een diepe stille vrede volgt op de vreselijke onrust, die eens in onze geplaagde, schuldige zielen heerste. Zie dan hoe gelukkig de toestand van de christen is. Hij bewaart het beste voor het laatst en heeft daarom in deze wereld het slechtste het eerst. Maar zelfs dat slechtste is daarna goed; het zijn diepe voren met het ploegijzer, die een blijde oogst voorbereiden. Nu zelfs wordt hij rijk door zijn verlies, stijgt hij door zijn val, leeft hij door te sterven, wordt hij met goederen vervuld, omdat hij ontledigd wordt; indien zijn smartelijke beproevingen hem reeds in dit leven zo’n vreedzame vrucht geven, hoe zal dan zijn volle oogst van vreugde hierna, "in de hemel" zijn? Indien zijn donkere nachten zo helder zijn als de dagen van de wereld, wat zullen zijn dagen zijn? Als zijn sterrenlicht schitterender is dan de zon, hoe moet zijn zonlicht wezen? Indien hij kan zingen in een gevangenis, hoe mooi zal hij in de hemel zingen! Indien hij de Heere kan loven in het midden van het vuur, hoe zal Hij Hem prijzen voor de eeuwige troon! Indien het kwade hem nu goed is, wat zal Gods overvloeiende goedheid voor hem dan zijn? O gezegend hierna! Wie zou niet een christen willen zijn? Wie zou nu het kruis niet willen dragen om de heerlijkheid die daarna volgen zal? Maar dit is een werk van lijdzaamheid, want de rust is niet voor heden, noch de zegenpraal voor het tegenwoordige, maar voor later. Wacht, o mijn ziel, zodat de lijdzaamheid een volmaakt werk zal hebben!

Ook hier blijkt weer dat het geloof zijn kracht ontvangt uit de hoop, dat de kracht voor het tegenwoordige ligt in de toekomst. Zien wij alleen op het tegenwoordige, dan kan niemand de kastijding verdragen. Wij staan op tegen de kastijdende hand en trachten haar van ons af te slaan. Wij beoordelen haar naar hetgeen zij schijnt te wezen: een zaak niet van vreugde, maar van droefheid. Droefheid nu is stoornis van de harmonie van onze wezen; vreugde is die harmonie. Vreugde is dus onze behoefte, ons streven. Zien wij de kastijding alleen als oorzaak van droefheid, dan is zij niet te verdragen. Doch wij zien van het tegenwoordige af en letten op het daarna. Wetend van wie ons de kastijding toekomt, hetzij van de aardse vader, op wiens liefde en wijsheid wij vertrouwen, hetzij bovenal van de hemelse Vader, van wie wij weten dat Hij Zich nooit vergist, dat Zijn goeddunken de hoogste wijsheid is, laat ons dan door haar ons laten oefenen, oefenen in het geloof. Nog zien wij niet in wat het doel is van de

kastijding en wat zij moet bereiken, maar wij dragen haar in het geloof dat zij een doel heeft en dat dit doel bereikt zal worden. En naarmate wij haar zo dragen wordt het doel bereikt. De plant door de hemelse Vader geplant, ontvangt haar groei en draagt haar vrucht. Die vrucht wordt genoemd een vreedzame vrucht van gerechtigheid. Gerechtigheid is haar vrucht en de vrucht is vreedzaam. Gerechtigheid is onafscheidelijk van vrede. De zonde brengt tweespalt in ons innerlijk wezen. Die tweespalt kan niet anders overwonnen worden dan door de strijd, de strijd die de kastijding in ons opwekt. In het geloof de kastijding dragend overwinnen wij de zonde en het geloof werkt de gerechtigheid en de gerechtigheid brengt vrede, vrede na de strijd, gerechtigheid na de zonde. In de gerechtigheid is de genezing en door haar krijgen wij deel aan de heiligheid van God en het gevoel van de genezing is de vrede en in de vrede krijgen wij deel aan de heiligheid van God. Door die vrede wordt openbaar hoe heilzaam de kastijding was en wij danken de Vader van de geesten voor de heilzame roede. Zonder die roede zouden wij nooit kunnen ingaan in Zijn rust.

Wat de kastijding op het ogenblik zelf schijnt en wat zij in de toekomst wordt, hij plaatst het tegenover elkaar, maar verzwijgt tegelijk de enige voorwaarde niet waarop zich voor de christen een zo heerlijke uitkomst laat hopen. Hoe hoog staat ook hier weer het evangelie boven de wijsheid van de wereld, die ons in donkere dagen geen andere keus dan tussen stille wanhoop of stoïcijnse ongevoeligheid laat! Nee, het wordt u niet verboden, beproefde, te klagen als de tuchtroede u treft en de tranen die in de lijdenskelk vallen, mogen u vrij het hart verlichten. De droefheid heeft haar recht, niet minder dan de blijdschap van de ziel en de schijn waarvan hier wordt gesproken, is meer dan bedrog. De kastijding is werkelijk geen zaak van vreugde, maar van droefheid op het ogenblik, dat het hart op de gevoeligste plek wordt verscheurd en God wordt voorwaar niet verheerlijkt, wanneer Hij van ons, als vroeger van Israël, zeggen moet: "Ik heb ze getuchtigd, maar zij hebben geen pijn gevoeld. " Doch daarna, kruisdrager, sta een ogenblik stil bij dat kostelijk woord en versterk u het kleinmoedige hart! Geen smart duurt eeuwig voor Gods getuchtigde kinderen, ook waar zij eindeloos schijnt, het benevelde heden draagt in zijn donkere schoot het alles vergoedende morgen. Er is een tijd van treuren, maar er komt ook een tijd van danken en roemen en juist dan wanneer Gods baren en golven op het punt schijnen ons geheel te overspoelen, wordt vaak de gebiedende stem: "tot hiertoe en niet verder" vernomen. De ploegschaar moet de akker doorsnijden, maar geen akker wordt altijd beploegd: de smeltkroes moet het zilver doorlouteren, maar geen smelter laat het lang in de vlammen; de christen wordt onder de tuchtroede eerst klein, maar dan groot en heeft nu een bepaalde bezoeking haar bedoelingen bereikt, dan legt de Vader de roede neer en drukt Zijn kind aan Zijn hart. Dan draagt de kastijding een vreedzame, d. i. vrede, heil en zegen brengende vrucht van de gerechtigheid voor degenen die door haar geoefend zijn. Gerechtigheid of zedelijke volmaaktheid in die mate waarin die hier beneden bereikbaar is, wordt de onschatbaar winst die zij oplevert en nu, zo mogen wij het tekstwoord wel aanvullen, nu blijkt zij geen zaak meer van droefheid, maar van louter vreugde te zijn. Vreugde smaakt het geloof, hoe vreemd het klinkt, zelfs onder het lijden van de aarde en menigeen heeft in het klaaghuis meer stille blijdschap gekend dan de ongelovige aan de overvloedigste feesttafel. Doch vooral na het lijden ontluikt dikwijls hier beneden uit het tranenzaad de heerlijkste vreugdeoogst. Niet zelden behaagt het God na een donkere morgen of middag van het leven, een heldere avond te schenken, waarbij men als Jozef mag juichen: "God heeft mij doen vergeten al mijn moeite" en als Jakob het nog bijna besterven van vreugde, waar men eerst dreigde te bezwijken van smart. En indien ook dit niet het geval is, heeft Hij geen eeuwigheid vóór zich om met nu nog ongekende ontferming de tranen te drogen, die Hij hier een tijdlang in Zijn aanbiddelijke wijsheid deed vloeien? O hoe hebben wij Hem te danken voor het licht van troost en hoop, dat Zijn evangelie ook voor de droevigste blik aan de donkerste hemel doet rijzen! Maar hoe hebben we bovenal te letten op

dat grote woord: "aan degenen die door haar geoefend zijn" en toe te zien dat wij geen hardsleerse discipelen in de school van de kastijding zijn, die vroeg of laat voor iedere christen ontsloten wordt! Zonder lijden wordt niemand geadeld, maar alleen wanneer wij het bijzonder onderwijs van de tuchtschool met ernst voor onszelf ter harte nemen, is er hoop dat wij niet slechts behouden worden, maar ook van lieverlee deel krijgen aan de heiliging "en aan de Vader, die ons tot ons nut kastijdt. " Het is weinig kunst de smart te verduren, het leed te verzetten, het gemoed te verstenen; tegenover elke bittere kelk biedt de wereld ons tien en meer slaapdranken aan, maar "de vreedzame vrucht van de gerechtigheid" wordt allerminst slapend gekweekt. Hier gaat het veeleer om: af te zien van het vruchteloos "waarom? " om des te meer acht te geven op het belangrijk "waartoe? " en uit iedere steen op ons pad een trede meer op de ladder naar boven te winnen en waar wij ook zo licht verflauwen en bezwijken in onze zielen, door alle nevelen van het heden heen te staren op dat énig en eeuwig daarna, dat alles verklaart en vergoedt.

Lijden is voor de gelovige zielservaring. Meer nog dan in perioden van vreugde, voelt de christen zich in het uur van het lijden onder de bewerking van zijn God. Hij weet dat "de pijn die hij de Heere met zijn ziel doet" vooral aan het uur van de kastijding verbonden is. Niet slechts dat hij een God kent "die niet van harte slaat, " maar hij weet dat dat "slaan" niet slechts een tuchtiging voor hem is, maar minstens evenzeer een geweld doen van de Heilige aan Zijn eigen hogepriesterlijk hart. Waarom blijft het dan niet uit, waarom spaart de Heere dan dat lijden ons en Zichzelf niet, waarom houdt Zijn koninklijke barmhartigheid dan de tuchtroede niet in? Op die vraag is maar één antwoord. De Heere wil dat we "de vrucht van de gerechtigheid wegdragen. " Hij heeft ons als zonen en dochters lief en kan daarom niet dulden dat die volheerlijke vrucht ons ontgaan zou. En omdat het nu eenmaal een onverbrekelijke ordening van zijn koninkrijk is dat op het rijpe veld van de gerechtigheid slechts met de scherpe sikkel van de smart kan gemaaid worden, hanteert Hij in ontfermende liefde die sikkel ook over ons leven, waar Hij die ons kent, weet dat het ons aan moed zou falen om die te omklemmen met eigen hand. De ordening dat de heerlijkheid niet kan worden bereikt zonder lijden, kan niet worden opgeheven, omdat met haar heel het evangelie van de genade staat of valt. Dat evangelie toch ligt in het denkbeeld van opstanding uitgesproken en opstanding is ongerijmd en ondenkbaar, tenzij het opstanding is uit de dood. Niet slechts prediking van Gods liefde in algemene zin is het evangelie, maar van die zichzelf bijna overtreffende liefdewerking van de Eeuwige, waarmee Hij raad en heil schept voor de zondaar. Als van de overkant ons telkens verweten wordt dat wij, rechtzinnige christenen, geen hart voor de prediking van Gods liefde hebben, is er voor dat verwijt alleszins grond. De liefde van God, zoals zij door die zijde in vage algemeenheid op de lippen wordt gedragen, mist onze sympathie, niet omdat we voor die liefde blind zijn, maar omdat ons oog voor een veel reiner, oneindig dieper, onvergelijkelijk heerlijker denkbeeld van liefde van God ontsloten werd. De liefde als wezenseigenschap, die met het begrip van God zelf gegeven is, laat ons koel, overwint ons hart niet, omdat ons eigen schuldbesef ons zegt dat die liefde voor ons verbeurd is, dat we van de zegen van die liefde zijn afgesneden, dat er voor ons als zondaren geen heil uit die abstracte liefde vloeit. Wat men ons aanprijst, is een liefde van de Schepper die het eens verwekte leven bedauwt en wat we nodig hebben is een liefdeuiting die ons het verloren leven terugbrengt. En daarom, we achten die alle leven overschaduwende liefde van onze God niet gering; ook ons is haar gedachte met het denkbeeld van God zelf gegeven, maar waar onze ziel naar dorst, is de tot genade opgeklommen goedheid, de tot ontferming gestegen liefde, waar we naar tasten en zoeken, is niet de liefdemacht die het leven voor verderf behoedt, maar dat hart van barmhartigheid, dat uit het verderf op kan halen wat onder dat verderf wegzonk. Welnu, we hebben een evangelie, waarin die verhoogde glans van de liefde ons tegemoetstraalt; we hebben een openbaring van God, waarin ons

aanbiddend oog een zichzelf overtreffen van Gods liefde ziet, zoals in geen mensenhart ooit was opgekomen; er is tot ons een woord uitgegaan "dat de uitnemende grootheid van Zijn kracht naar de werking van de sterkte van Zijn macht" ons tot behoud geworden is en daarom jubelen we met de gemeente van alle eeuwen bij voorkeur bijna alleen van die hoogste glorie van de ontfermende liefde, die God getoond heeft in de opwekking van Christus uit de dood. Waar we door de bekering dus in gezet worden, het is dat opstandingsleven. Het leven in de ziel van de christen gewekt, is voortvloeisel en vrucht van Christus' opstanding. De hogere zaligheid waartoe hij opklimt, is juist de kennis naar lengte en breedte, naar hoogte en diepte van de liefde van God in Christus Jezus, het met heilige aanbidding staren in dat mysterie van de hoogste liefdesontplooiing, waarin zelfs engelen begerig zijn een blik te slaan. Alle strijd van de christen, al zijn lijden en worstelen, al zijn zoeken en denken, mag dus slechts één doel hebben, namelijk dat hij steeds dieper wordt ingeleid in dat ongeziene heiligdom, waar dat hoogste mysterie van de ontferming van God aan de schare van de verlosten wordt getoond. Zij het in een andere zin, enigszins moet ook over hem dus komen wat vroeger over de profeten gebracht werd door de Geest van de Heere. Heel het leven van zijn ziel moet steeds meer leven van de inspiratie worden. Op het voetspoor van de oude godsmannen moet ook hij in de aanschouwing "van de dingen die bij God zijn" geplaatst worden. In nog letterlijker zin dan zij moet hij gezalfd worden met de Geest van de Heere en door die zalving gewijd, tot het "weten van alle dingen" doordringen. Slechts dit verschil moet tussen hem en de vroegere mannen van God bestaan, dat bij hem de Geest tot het middelpunt van zijn leven doorgaat, waar het bij de zieners van het Oude Verbond slechts de tijdelijke verlichting van het geestesoog was. Zijn inzien in het mysterie van de ontferming en opstanding moet dus een zien met heel zijn wezen, een ingaan met zijn hele persoonlijkheid, een indrinken met al de organen van zijn leven zijn. Dit nu kan de christen nog veel minder dan de profeten van vroeger, als hij niet naar het uiterlijk leven voortdurend in een toestand wordt gebracht die zich bij de gang van het geestelijke leven aansluit, bij de wet van dat eeuwig mysterie past en de daad van God op de diepe achtergrond van de geest in tastbare feiten afspiegelt. Is nu de sleutel tot dat eeuwig mysterie in de vraag gegeven hoe er leven uit de dood kan komen? Is het enige schone in de nieuwe wereld, waartoe hij overging, het leven dat Gods ontferming in de dood van zijn hart wist te brengen, dan spreekt het vanzelf dat slechts het geperst worden in de nood van het aardse leven de stemming geeft die voor dit mysterie de ogen kan openen, de ziel voor die gedachte van de eeuwige liefde ontsluiten en in heilige bezieling voor de genade van de opstanding kan doen ontbranden. Daarom moest, zoals reeds vroeger bleek, de profeet in aardse nood beklemd worden om hem te doen getuigen van redding uit de diepe nood van het verderf en daarom moet in nog veel letterlijker zin de christen door vele verdrukkingen ingaan in het koninkrijk van de hemelen om in het kruis van druk en leed, als in een spiegel, die diepten van de eeuwige dood te aanschouwen, waarboven ook hij nog steeds hangt, maar waarin hij nooit weer vallen kan, omdat hij voor eeuwig vastgehouden wordt door de hand die hem uit die diepte van het verderf greep. De aardse nood is voor de christen dus slechts de deur die hem de toegang verleent tot het heiligdom waarin de redder uit de eeuwige dood wordt aanbeden. Doelloos zou voor hem dan ook dat lijden zijn, als het voor zijn bewustzijn tot de zichtbare nood beperkt bleef. Maar zo is het voor hem niet. Zo is het wel voor wie buiten Christus staat en aan wie de weeën van de smart dus zonder barensvrucht voorbijgaan. Maar niet voor hem. Integendeel. De aardse nood is het zichtbare, is voor hem slechts het begin aan de oppervlakte en diep spreiden zich daaronder de wortelen van de smart in het geweten uit. Hij ervaart het lijden tot op de diepte van de ziel, in zijn geestelijke wezen. Voor hem is elk lijden, elke nood slechts een vluchtige uiting van die levensvernieling, van dat verderf, van die dood, waaronder ook hij eens verzonken lag. Elk lijden dat hem overkomt, brengt hem die reuk van het verderf weer, is voor hem een weer in aanraking komen met die onheilspellende macht, waaraan zijn ziel verkocht, in wier banden

zij gebonden was. Vandaar dat in het lijden meer dan ooit de aanvechting over de ziel kruipt en haar pijnigt, omdat het de geest van het verderf zelf is die uit de diepste bodem in die kwalen en pijnen, in die plagen en ellenden blaast. Niet dat lijden op zichzelf brengt dus een vrucht van de gerechtigheid, maar dat lijden, zoals het in de ziel van de christen bij het licht van de geest wordt verdiept. Nu toch wordt werkelijkheid voor zijn zielservaring, wat in de dag van de vreugde slechts speling van de gedachten en belijden van de lippen was, namelijk zijn eeuwige dood, waarin hij had moeten verzinken. Nu is het of de Heere hem met eigen hand tot aan de rand van die afgrond trekt, opdat hij, starend in die peilloze diepte, weer zien, weer tasten, weer ervaren zou uit welke nood en dood de Heere hem greep. Nu wordt het leven, nu wordt het werkelijkheid voor hem, wat de onuitsprekelijke inhoud van die heilige klank van de verlossing is, nu hij, gevoerd tot aan die afgrond, toch wordt gered, toch er niet instort, toch weet dat die afgrond zich voor eeuwig sluiten zal, voordat dat hij hem ontvangen heeft als zijn prooi. Nu pas wordt dat bidden, waar een verbrijzelde ziel zich in uitstort, leven en werkelijkheid voor hem, dat smeken, waar een verslagen hart zich in uitgiet, dat zich klemmen met de verzuchting van de ziel aan de Almachtige, om heil, om uitkomst, om redding af te smeken door Zijn ontferming en genade. En volgt het amen op dat gebed, gaat de nacht waarin hij zo bang was voorbij en daagt het morgenlicht van vrede en vreugde weer op zijn levensweg, nee, dan is het niet slechts die tijdelijke nood waaruit hij zich verlost voelt, maar dan is zijn uitgaan uit de lijdensnacht in het licht voor hem opstanding ten leven, een ervaren zoals nooit tevoren van de eeuwige verlossing, die aan zijn ziel geschied is en met de Psalmist uit Zions tempelzalen roept ook hij "na verdrukt te zijn geweest" in verrukking en aanbidding uit:

Wat zijt Gij goed, wat spreidt uw mensenmin Op ieder die U vreest al milde zegen.

Pas zulk lijden is lijden met Christus. Allen wie het zo in nood en dood vergaat, worden door lijden geheiligd. Slechts hij die met zo’n zielservaring op de ashoop heeft neergezeten, verstaat het mysterie van de smart en weet wat "de vreedzame vrucht van de gerechtigheid" is. We ontkennen dus allerminst dat het lijden ook de vrucht van de lijdzaamheid, van de stilheid in God, van de afsterving van boezemzonden draagt, maar eisen dat men in dit alles "de vreedzame vrucht van de gerechtigheid" niet doet verdwijnen; dat het lijden van de wortel van het geweten en de geestelijke achtergrond niet wordt losgemaakt; dat men het lijden van de christen niet vereenzelvigt met de smart die ook het kind van de wereld kent; bovenal dat men van het lijden als instrument van de heiligmaking sprekend, zich bewust blijft dat die heiligmaking een genade van God is, die naar de woorden van onze vaderen alleen de "bondgenoten" of, zoals de Schrift het uitdrukt, alleen de "zonen" en dochters, niet de "bastaarden" toekomt.

Gij hebt dus volstrekt geen reden om vanwege de kastijding die gij om het christendom moet lijden, uzelf te beschouwen als door God verlatenen en overgegevenen aan het verderf, die, om het verderf te ontvluchten en weer door God in genade aangenomen te worden, tot uw vorig Jodendom zou moeten terugkeren. Daarom, richt weer op de trage handen, die de lust tot worstelen hebben verloren en slap langs het lichaam neerhangen; en richt ook op de slappe knieën, die tot lopen ongeschikt geworden zijn (Jes. 35: 3v.).

En maakt rechte paden voor uw voeten, door weer een gemeente te worden die vast op haar voeten staat in geloof en belijdenis, opdat hetgeen kreupel is niet verdraaid wordt en gij tot een algehele val komt (Ps. 73: 2), maar dat het veelmeer genezen wordt bij ieder van hen diereeds, wat geest en gemoed betreft, ziek is.

De christelijke gemeente is een levend organisme. Elk lid daarvan staat in nauw verband en innige relatie tot de andere leden en de gezondheid of ziekte van zijn geloofsleven oefent een heilzame of schadelijke invloed uit op het geloofsleven van anderen, dus ook op de toestand van het leven van de hele gemeente. Evenzo staat het aan de andere kant weer onder de invloed van andere gemeenteleden en van de hele toestand van de gemeente. Als bijv. een gemeentelid dat dreigt afvallig te worden en zich onttrekt aan de in Christus geopenbaarde genade van God, de boosheid van zijn ongelovig hart kan openbaren, ja zelfs tot aanzien en invloed kan komen, dan veroorzaakt hij de gemeente veel moeite en smart; hij trekt dan velen in diezelfde zonde mee of tenminste tot enkele zonden van verloochening die hem bevlekken (vs. 15). Als daarentegen de gemeente, wat het grootste deel van de leden aangaat, de trage handen en de slappe knieën weer opricht en vaste stappen zet, d. i. als zij wordt opgewekt om standvastig op de rechte weg van onvervalst en gezond christelijk geloof en van belijdenis en betonen van dit geloof met vaste gang te wandelen, heeft dat de heilzame gevolgen dat ook de tragen, d. i. de reeds tot afval geneigde leden van de gemeente niet struikelen, maar integendeel van hun neiging tot afval weer worden genezen.

a) Jaagt naar vrede Ps 34: 14 met allen (Rom. 12: 18; 1 Petr. 3: 11 en naar de heiliging (2 Thess. 2: 13), die noodzakelijk is om de Heere te zien (Matth. 5: 8 Openb. 21: 27).

2 Tim. 2: 22

Het streven naar vrede, waartoe de schrijver vermaant, zoekt de rechte verhouding tot de naaste, het streven naar heiliging, waarop hij in de tweede plaats aandringt, het herstel van de relatie met God.

Er wordt niet gezegd: "Jaagt de vrede na onder elkaar" (Mark. 9: 50), maar "met allen". De mening kan dus niet zijn, zoals vele schriftverklaarders willen, dat zij onder elkaar in vrede moeten leven; de christenen moeten integendeel met allen die daarbuiten zijn, zoveel in hen is, in vrede proberen te leven, om niet zelf de schuld te worden van onnodig verzwaren bij hun christelijke loop. Maar dat is zeker niet genoeg; zij moeten ten tweede zich erop toeleggen dat het niet aan heiliging ontbreekt en wel moet ieder niet alleen bedacht zijn op zijn eigen heiliging, maar de gemeente moet de heiliging zoeken, als iets dat door allen en bij allen moet worden gezocht, als een voorwaarde om de Heere te zien.

De naam "de Heere" gebruikt de schrijver zowel van God (hoofdst. 8: 8) als van Christus (hoofdst. 2: 3). Dat hier echter God de Vader bedoeld is, is meer dan waarschijnlijk. De Heere is de God van de zaligheid, die Zich hier heeft geopenbaard en na de dood zal worden aanschouwd (Ps. 17: 15; 42: 3).

De stengel wordt niet in de zaadkorrel geboord, blad en bloesem niet aan de stengel gehangen, maar uit de korrel zelf komt alles voort. Ook bij de heiliging kan dus wel van afscheiding, maar niet van toevoeging sprake zijn. Wat na de wedergeboorte tevoorschijn komt of in de eeuwigheid ontluiken zal, ontplooit zich uit het zaad van God, dat in de diepte van de ziel werd weggeborgen. Niet de kunstige samenvoeging, maar "groei en wasdom" is volgens de Schrift voor "heiliging" het beeld. Die wasdom nu mag met de heiliging slechts vereenzelvigd worden, als door het wegnemen van het kwade die wasdom is te verwachten. Immers de elementen zelf die ten wasdom strekken moeten, zijn bij de wedergeborene steeds in volle kracht aanwezig. De bodem waarin hij de wortels van zijn ziel spreidt, is voor hem de eeuwige levensbodem die zich in de ontfermingen van zijn God uitbreidt. Het licht dat hij nodig heeft, straalt de Zon van de gerechtigheid zonder wisseling van dagen of van nachten

voortdurend uit. De bevochtiging van het ontkiemend zaad is in de besproeiing van de Heilige Geest aan elk kind van God verzekerd. En tenslotte, de werkende levenskracht die, van de kiem uitgaand, door wortelvezel en bladporie de voedende elementen inzuigt om ze, tot heulsap omgezet, door alle aderen van de plant te drijven, is voor het verborgen leven van de gelovigen die bezieling, die geestesbeweging, die inspiratie die, ook al reageert ze niet voortdurend op zijn bewustzijn, geen ogenblik kan worden weggedacht, zonder hem terug te doen vallen in de dood. Slechts uitstening van de akker, afscheiding van stof en smet en onkruid, bovenal mijding van giftige invloeden is dus nodig om de groei te stimuleren en juist in deze arbeid wordt het werk van de heiliging volbracht. Volbracht door Hem die alles werkt, dus door God, maar langs indirecte weg minstens evenzeer als door volstrekt eigen daad. Rechtstreeks is deze heiliging voor zover de plant zelf door innerlijke werking los kan laten wat zich aan haar schil en schors tracht te hechten. De kracht waarmee de wereld, in haar zondige verschijning, aan onze ziel kleeft, ligt niet alleen in die wereld, maar evenzeer in onze ziel. Er zijn in onze ziel oneffenheden, er gaan van onze ziel vezelen en draden uit die met het hechtingsvermogen van de wereld samenwerken om ons hart aan haar gebonden te houden. Deze nu neemt de Geest van de heiligmaking in ons weg door Zijn verborgen onzichtbare werking en menige woekerplant, die op onze ziel teerde, laat tenslotte vanzelf los, alleen omdat God er ons toe bereid heeft. Maar behalve deze werking gebeurt het werk van God in onze "heiliging" uitsluitend met behulp van middelen en wel in dubbele zin. De Heere werkt op de wedergeborene door Zijn Woord in volle omvang. Niet slechts door Zijn Woord in de Schrift, maar net zo goed door Zijn Woord in levensloop en levensbeschikking, dat juist sinds zijn wedergeboorte, bij het licht van de Schrift, een leesbaar Gods Woord voor hem geworden is. In dat dubbele Woord spreekt Gods wil zich uit, tekent de Heere hem telkens duidelijker wat opgenomen, wat weggeworpen moet worden en ontvangt elk bestanddeel van het leven dat zich aan hem voordoet, een steeds duidelijker stempel van bij zijn leven te behoren of als strijdig daarmee voor oordeel en verwerping rijp te zijn.

a) Ziet daarbij in broederlijke waakzaamheid en tucht, die gij onder elkaar hebt (hoofdst. 24), toe dat niemand onder u (hoofdst. 3: 12v.) de genade van God aan zich voorbij laat gaan (hoofdst. 4: 1), doordat hij haar weer moedwillig ontloopt, nadat hij haar reeds had gegrepen (hoofdst. 6: 4vv. ; 10: 25). Laat er, zoals de gemeente reeds in het Oude Testament (Deut. 29: 18v.) op het hart werd gedrukt, geen wortel Pr 5: 4 van bitterheid opschieten in uw gemeente en er aanleiding toe geven datmen van Christus tot de Christus vijandige synagoge over zou gaan. Ziet toe dat er geen verdeeldheid is, opdat die geen b) verwarring zou stichten en daardoor velen besmet worden, mede in diezelfde onreinheid worden gesleept.

2 Kor. 6: 1 b) Hand. 17: 13 Gal. 5: 12

"Toeziende": de uitdrukking schijnt aan een oosterse karavaan te zijn ontleend, waar bij het weer optrekken ieder nog eens eerst in het rond ziet of er misschien een tochtgenoot achtergebleven is en daardoor het gevaar loopt het doel van de reis te missen. Dat niemand de genade van God aan zich voorbij laat gaan; die ene trek schetst ons het beeld van een mens, bij wie op een lente van opgewekt geestelijk leven en na een zomer die rijke vruchten beloofde, een tijdperk van stilstand, straks van teruggang gevolgd is, waarvan zich het einde nog niet berekenen laat. Hebben wij ooit mensen gekend, misschien van al te nabij, van wie de treurige geschiedenis in dat onheilspellend woord is vervat? De genade van God, zij hebben zij haar een tijdlang ernstig gezocht, blijmoedig aanvaard, zelfs door een wandel in liefde en reinheid, waardig het evangelie beantwoord! Met wat een opgewektheid konden zij roemen in de liefde van de Vader, de gemeenschap van de Zoon, de vertroosting van de Heilige Geest! Zelfs het kruis werd gewillig op de schouders genomen, de eerste stappen

verdienden wellicht reuzenstappen te heten en wie naar hen keek, meende, om met de profeet te spreken, eikenbomen van de gerechtigheid te zien, die in wijde omtrek verkwikkende schaduw verspreidden. Ach, waarom veranderden zij zo jammerlijk, zodat zij diep beschaamd de ogen moeten neerslaan voor het ernstig verwijt van de Heer: Ik heb tegen u dat gij uw eerste liefde hebt verlaten? (Openb. 2: 4). Hun godsvrucht was als een morgenwolk en met de gloed van de liefde werd het vuur van de ijver uitgedoofd. Het hemelbrood, waarvan de ziel had geleefd, begon haar eerst onverschillig te worden en later tegen te staan zoals de Israëlieten het manna; de polsslag van het geestelijk leven, vroeger zo regelmatig en veerkrachtig, begon al flauwer en flauwer te kloppen; het valt hun thans even moeilijk van Gods genade te spreken als het hun vroeger was van die genade te zwijgen en. maar waarom zouden wij de wandelaar die achterop raakt en uiteindelijk de voorttrekkende karavaan geheel uit het oog verliest van stap tot stap volgen? God geve dat hij de geleden schade nog in zal halen en nu één van de laatsten geworden, nog zal eindigen als één van de eersten. Maar het gevaar van het tegendeel is groot en gij die u aan zijn voorbeeld spiegelt, pas op voor uzelf dat gij het groeiend aantal van die achterblijvers niet met het uwe vermeerdert. De dwaze maagden, die pas komen aanrennen als de bruidegom al is binnengegaan, vinden de deur van de feestzaal gesloten.

"Een wortel van bitterheid" betekent zoveel als een bittere wortel. De spreekwijze is ontleend aan Deut. 29: 18, waar een wortel die gal en alsem draagt als beeld wordt gebruikt voor een Israëliet die niet alleen voor zichzelf naar afgoderij hunkerde, maar ook anderen door verleiding en andere listige wegen tracht te vergiftigen en tot afgoderij te brengen. Een bittere wortel betekent hier dus zo iemand onder de Hebreeuwse christenen, die niet alleen voor zichzelf tot afval van het christendom neigde, maar ook anderen daartoe trachtte te verleiden. Paulus wil daarom dat zij voor zulke mensen zouden oppassen en zorg dragen dat er zo’n gevaarlijke verleider in hun midden niet gevonden werd. Zo iemand moest beschouwd worden als een bittere en vergiftige plant. Opschietend zou het verwarring brengen. Zo’n verleider zou grote beroering in de gemeente veroorzaken, zoals een vergiftige plant in de maag en ingewanden innerlijke beroerten teweeg brengt; en daardoor zouden velen verontreinigd worden, vele leden van de gemeente door het vergif aangestoken en overgehaald worden om ook het christendom los te laten.

a) Laat niemand een hoereerder zijn (hoofdst. 13: 4) of een onheilige, een mens zonder gevoel voor geestelijke en goddelijke zaken, zoals Ezau, die om één spijze, om het linzenmaal (Gen. 25: 29vv.), het recht van zijn eerstgeboorte weggaf, die hem tot erfgenaam van de belofte en tot de derde van de heilige aartsvaders zou hebben gemaakt.

Efeze. 5: 3 Kol. 3: 5; 1 Thess. 4: 3

Bij de vermaning "ziet toe dat niemand de genade van God aan zich voorbij laat gaan; dat geen wortel van bitterheid zal opschieten en verwarring stichten en door haar velen ontreinigd worden", stond de schrijver een gedeelte van de wet (Deut. 29: 18, 19) voor de geest, dat hij niet nader hoefde aan te wijzen. Reeds enkele uitdrukkingen in zijn rede hadden de eerste lezers van zijn brief zonder twijfel het woord van de Schrift moeten herinneren dat hij in gedachten had, namelijk de woorden: "Laat onder u geen man of vrouw of huisgezin of stam zijn, die zijn hart heden van de Heere onze God afwendt om de goden van deze volken te gaan dienen; laat onder u geen wortel zijn, die gal en alsem draagt. Maar als iemand bij het horen van deze vervloekingen meent dat hij gezegend zal blijven en zegt: ik zal vrede hebben, wanneer ik, hoewel naar mijn beste weten, zo zal wandelen, en hij daardoor verdelging brengt over zowel het bevloeide als het dorre, enz. " Aan dat onderricht van de wet wordt vervolgens

in de gedachte van de schrijver de leer en de waarschuwing van de geschiedenis verbonden en om het één door het andere in zijn afschrikkende en bewarende invloed op het gemoed van de lezer te versterken, verbindt hij beide met elkaar, daar hij zonder af te breken voortgaat: "laat niemand een hoereerder zijn of een onheilige, zoals Ezau, die om één spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf. "

Twee gevaren van het niet najagen van de heiliging (vs. 14) worden hier in het bijzonder als de meest gewone op de voorgrond geplaatst, namelijk 1) dat men tot het vleselijk begeerlijke vervalt en een hoereerder wordt, zich dus aan wereldzin overgeeft; en 2) dat men gevoel en smaak voor het hogere verliest en een onheilige wordt, zich dus van God en het goddelijke afkeert. De vergelijking met Ezau heeft alleen betrekking op het tweede punt, niet op het eerste, daar de zin die de oorzaak aangeeft, "die om één spijze het recht van zijn eerstgeboorte weggaf", alleen het laatste gevaar en niet ook het eerste in verband met Ezau noemt.

Ten tijde van Christus en de apostelen had de echtbreuk onder het Joodse volk zo de overhand genomen, dat de schriftgeleerde van die tijd, Johannes, de zoon van Sakkai, het godsoordeel van het bitter water (Num. 5: 11vv.) afschafte; en in die zin is wellicht het woord van Matth. 39, "dit overspelig geslacht", eigenlijk bedoeld; vooral Magdala (Luk. 8: 2) was om de hoererij bekend.

De schrijver spreekt hier over mensen die de lust van het vlees of het goed van de aarde (hoofdst. 13: 4 en 5) hoger schatten dan het recht op het rijk van God en door hun lichtvaardige en ongeestelijke gezindheid hun delen in het eeuwige leven op het spel zetten om aan hun lusten te voldoen; hij toont de gemeente wat zij doet, als zij zulke mensen ongestoord in haar midden laat leven, terwijl hij hen eraan herinnert hoe zwaar Ezau’s verachting van het eerstgeboorterecht gestraft is.

Want gij weet, als gij u niet alleen de geschiedenis herinnert, maar ook wat in Gen. 27: 30vv. daarop volgt, dat hij ook daarna toen hij de zegen van zijn vader (Gen. 27: 4, 31) wilde beërven, alsof die verkoop geen kracht of betekenis had en hem heteerstgeboorterecht nog even wettig toekwam als tevoren, terwijl de zegen met dat eerstgeboorterecht verbonden was, verworpen werd. Hij kreeg wel een mindere zegen (Gen. 27: 36-40), maar de eigenlijke kon hij op geen enkele manier verkrijgen, want hij vond ten opzichte van die aanspraak geen plaats voor berouw, geen mogelijkheid tot verandering van mening bij Izak, hoewel hij die onder tranen zocht (Gen. 27: 33-35).

De tweede helft van het vers luidt volgens de grondtekst zo, dat een viervoudige opvatting van de inhoud mogelijk is en de beslissing welke van de vier de juiste is, vrij moeilijk is. Wij moeten vertalen in plaats van "berouw" "verandering van gezindheid. " De volgende vragen komen bij ons op: I. Wat zoekt Ezau met tranen? Was het a) de verandering? of b) de zegening? II. Voor wiens verandering vond hij geen plaats? a) Voor zijn eigen? Of b) voor die van zijn vader? Al naar gelang men voor het ene of andere antwoord bij deze dubbele vraag beslist, komen de vier volgende samenvoegingen voor a) I a met II a; b) I b met II a; c) I a met II b; D) I b met II b. Luther volgt in zijn vertaling, in navolging van de oudere kerkleraars, de eerste verbinding; het was berouw of boete, die Ezau met tranen zocht en wel berouw bij zichzelf, maar hij vond daarvoor geen plaats; zij werd niet aangenomen, hij was en bleef een verworpene. Was dat werkelijk de mening van de schrijver, dan zou daarin, zoals Luther beweert, een grote moeilijkheid liggen (Vgl. bij hoofdst. 6: 6). De schrijver, die "toch geen apostel was en ook niet het fundament van het geloof wilde leggen" (hoofdst. 6: 1 b), had wel elders op het door de apostelen gelegde fundament (hoofdst. 2: 3) goud, zilver,

edelstenen, maar toch weer hier, net als reeds in hoofdst. 6: 4vv. ; 10: 26vv., hooi, stoppelen gebouwd (1 Kor. 3: 12), terwijl hij de zondaren het berouw ontzegt en iets schrijft dat, zoals het luidt, tegen alle evangeliën en brieven van Paulus schijnt te zijn. " Tegenover die opvatting van Luther moeten wij beweren dat dat in het geheel niet de mening van de schrijver was; want wie "met tranen" berouw zoekt, die heeft dat eigenlijk reeds en dat Gods genade tot zijn bekering niet van Ezau is afgekeerd om hem tot een onherroepelijk verworpene te maken, blijkt uit Gen. 33: 4, waar hij met een verzoend en liefdevol hart zijn broeder Jakob tegemoetsnelt. Daarom hebben wij in de tekst ook de verklaring gegeven volgens de onder C genoemde samenvoeging I a met II b. Veel uitleggers verklaren die dan ook voor de enige mogelijke, omdat "zocht" hetzelfde onderwerp moet hebben als dat wat bij "vond geen plaats" is genoemd, daar zoeken en vinden twee begrippen zijn die bij elkaar horen. Toch is deze verklaring niet de juiste. Als onderwerp bij "vond" is toch niet het berouw of de verandering van gezindheid zelf genoemd, maar integendeel de plaats daarvoor en wel de plaats voor verandering, niet zozeer om die bij anderen teweeg te brengen, maar, zoals wij ons daarvan later zullen overtuigen, om ze bij hem aan te brengen, hetgeen alleen op eigen verandering kan slaan. Er was toch werkelijk ook bij Ezau gemoedsverandering aanwezig; hij had berouw over de verkoop van zijn eerstgeboorterecht en wilde nu door zijn verandering van gedachten bij Izak gedaan krijgen om, zoals eerder gezegd is, nog de zegen te beërven. Die zegen, die hij vroeger zo gering had geacht dat hij zei (Gen. 25: 32): "zie, ik ga sterven en waartoe dient mij dan het eerstgeboorterecht? " trachtte hij nu onder tranen terug te krijgen (Gen. 27: 38): "zegen mij, ook mij, mijn vader! En Ezau verhief zijn stem en weende. " Maar hoe hij ook met zijn tranen over de verworpen zegen van de eerstgeboorte zijn nu verkregen zinsverandering probeerde te tonen, zij kon niet meer worden aangenomen, de zaak was volkomen beslist. Izak moest hem zeggen: "uw broer heeft uw zegen weggenomen en hij zal gezegend wezen. " Dit is de samenvoeging die hierboven onder B is voorgesteld; niet voldoende komt daarentegen die onder D naar voren, waarbij de zin wordt: Ezau zoekt wel met tranen de zegen van zijn vader, maar hij was niet in staat de mening van deze te veranderen. In werkelijkheid komt dat wel op de gedachte neer die wij zo-even hebben ontwikkeld, maar de uitdrukking "plaats vinden voor berouw" kan niet slaan op een berouw of een verandering van gedachten die men bij anderen wil teweegbrengen, maar alleen op een berouw of een verandering, die men zelf heeft en die een ander nu moet accepteren en waaraan hij gevolg moet geven (anders is het met de spreekwijze "gij gaf hun plaats tot berouw" in Wijsh. 12: 10 Evenals voor Ezau een tijd kwam dat hij zijn vroegere gezindheid veranderde en nu met tranen de zegen zocht, die hij vroeger lichtzinnig had verworpen, maar met dit berouw nu niet meer werd aangenomen en met al zijn tranen niet de stand van zaken kon veranderen, evenals hij intussen onder Gods leiding veranderd is, zo (dat is zonder twijfel de mening van de schrijver) zal ook voor ieder van u die de belofte van het eeuwige leven nu gering acht om aan zijn lusten te kunnen voldoen, een ogenblik komen dat hij dat goed dat hij zo gering achtte dat hij het voor een linzengerecht gaf, zeer sterk begeert, maar dan is het te laat. Als toch de tijd daar is dat de beslissing over aanneming of verwerping wordt genomen, kan zo’n berouw er niets meer aan veranderen (Vgl. Luk. 16: 23vv.). De nieuwe Nederlandse, synodale bijbelvertaling heeft "hoewel hij die zegen met tranen zocht. "

Ja, ziet toe dat niemand Gods genade aan zich voorbij laat gaan of goddeloos is, net als Ezau die om een spijze zijn eerstgeboorterecht verkocht (vs. 15v.); want gij zijt, toen gij door uw doop in het nieuwtestamentische genadeverbond zijt ingetreden, niet, zoals dat met onze vaderen bij de instelling van het oudtestamentische verbond van de wet het geval was (Exod. 10vv. Deut. 4: 9vv.), gekomen tot de tastbare berg, tot de berg die tot het aardse en zichtbare behoort en tot het brandende vuur (Deut. 5: 23) en donkerheid en duisternis en onweer, zoals in Deut. 4: 11; 5: 22

dat de Heere daaruit heeft gesproken.

En tot het geklank van de bazuin, die met zeer sterke toon en een steeds sterker en sterkere klank (Exod. 19: 16, 19; 20: 18) en de stem van de woorden, die bij het verkondigen van de geboden werd gehoord (Exod. 20: 1-17 Deut. 4: 12; 5: 5vv.), waarbij zij die het hoorden, smeekten dat het woord tot hen niet meer rechtstreeks door God zelf, maar alleen via een middelaar zou gesproken worden (Exod. 20: 18vv. Deut. 5: 23vv. ; 18: 16).

Want zij konden niet dragen wat er omtrent het onbereikbare van de Zich openbarende God geboden werd: "indien ook maar een dier de berg aanraakt, het zal, hoewel het als dier niet verantwoordelijk te stellen is, toch alsheiligheidschender gestenigd of met een pijl doorschoten worden. " Zo toch had God het bevolen (Exod. 19: 13). Hoe veel te meer waren dan de mensen in gevaar, als iemand onder hen de berg te zeer naderde, ook al was dat uit vergissing (Exod. 19: 12; 34: 3

En zelfs Mozes, met wie God omging zoals een man met zijn vriend spreekt (Exod. 33:
(zo vreselijk was het gezicht van datgene waarin God Zijntegenwoordigheid te kennen gaf), zei, toen hij bij een latere gelegenheid het gevoel uitdrukte dat daarbij zijn hart vervulde: "ik ben gans bevreesd en bevende (Vgl. Deut. 9: 19).

Maar gij zijt door in het nieuwtestamentische genadeverbond in te treden, gekomen tot een heel andere berg dan die Sinaï (vs. 18) was, zodat gij nu aan de voet daarvan staat, totdat gij eenmaal naderbijzult komen (Exod. 19: 17; 24: 9vv. 1 Joh. 3: 2, namelijk tot de berg Zion, daarboven in de hoogte, waar de Heere is ingegaan (Kol. 3: 1 Exod. 24: 2) en tot de stad van de levende God, waar Hij in waarheid en niet slechts symbolisch Zijn woning heeft (Matth. 5: 35), tot a) het hemelse Jeruzalem, dat namelijk berg en stad verenigt (Gal. 4: 26 duizenden engelen die als het ware Zijn hofstoet uitmaken (Dan. 7: 10 Openb. 5: 11).

Openb. 3: 12; 21: 10

Niet gekomen dus tot de tastbare berg, maar tot de berg Zion. Wij merkten reeds op dat hier dus het tastbare Zion niet kan bedoeld zijn. Dit blijkt nog meer uit de benaming die aan Jeruzalem gegeven wordt, namelijk het hemelse, om het te onderscheiden van het aardse. Zion wordt eerst genoemd, daarna Jeruzalem, vervolgens de bewoners van Jeruzalem, ten vierde de rechter en God van hen allen, dan in de drie volgende benamingen eerst de tot Zion toegetredenen, dan hun hoofd en tenslotte hetgeen beiden, de eerstgenoemden en de laatstgenoemden, verenigt, het bloed van het Nieuwe Testament. Laten wij proberen de betekenis te vinden van alle hier genoemde zaken. Eerst dan Zion. Het karakteristieke van de heuvel Zion was de combinatie van het koninklijk paleis van David met de tempel door Salomo gesticht op zijn top, alhoewel van elkaar gescheiden door een steilte. De samenvoeging van beide was Davids vurigste, maar onvervulbare wens (Ps. 110, 132 Ps 110$,). In het ware Zion zijn beide, paleis en tempel, verenigd. De scheiding van koninklijke en priesterlijke waardigheid heeft opgehouden. De koning is priester, en de priester is koning. Verder de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem. De zo gekroonde Zionstop staat daar niet meer als de met het vuur van de hemel ontbrande Sinaïkruin, eenzaam en onbereikbaar. Een stad is gebouwd op en om de top, waarvan de heilige tempelburcht, de woonplaats van God, het middelpunt is. Die stad wordt het hemelse Jeruzalem, de stad van de levende God genoemd, in tegenstelling tot het aardse Jeruzalem, waar slechts een schaduw van Zijn wezen werd aanschouwd, waar de hele dienst symbool was van Zijn ontoegankelijke

heiligheid en Zijn Geest nog niet was uitgestort. De bewoners nu van dit hemelse Jeruzalem zijn niet alleen engelen, maar ook mensen.

Gij zijt gekomen tot de algemene vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen ingeschreven zijn, tot de gemeente van die heiligen (Jes. 60: 22), die bij de opstanding van Christus uit de graven gingen en in de heilige stad kwamen en aan velen verschenen (Matth. 27: 53) en die vervolgens bij Zijn hemelvaart met Hem zijn ingegaan in het rijk van de heerlijkheid, waar zij met Henoch, Mozes en Elia verenigd zijn tot een feestelijkevergadering, die reeds het doel van de laatste volmaking heeft bereikt. En bovendien zijt gij ook gekomen tot God, de Rechter over allen, die hun zo'n zalig lot heeft toegedeeld dat zij boven anderen deel hebben aan de eerste opstanding (vgl. Openbaring 20: 4vv.) en tot de geesten van de volmaakte rechtvaardigen, die wel reeds tot de volmaking zijn ingegaan (hoofdstuk 2: 10; 5: 9, maar toch nog wachten op de opstanding van hun lichaam Ex
25.

Luk. 10: 20

Herinner u dat er twee soorten van volmaaktheid zijn, die de christen nodig heeft, de volmaakte rechtvaardiging in de persoon van Jezus en de volmaakte heiliging door de Heilige Geest in Hem volbracht. Nu blijft er zelfs nog verderf over in de harten van de wedergeborenen; de ervaring leert ons dit spoedig. Er wonen in ons nog boze begeerten en bedenkingen. Maar ik verheug mij erop dat de dag komen zal, waarop God het werk dat Hij begonnen is, zal voleinden; en Hij zal mijn ziel niet alleen in Christus, maar ook door de Heilige Geest volmaakt, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks voor zich stellen.

En tot de Middelaar van het Nieuwe Testament Jezus (hoofdstuk 8: 6; 9: 15; 1 Tim. 2: 5 1Ti) en het bloed van de besprenging (hoofdstuk 10: 22; 1 Petrus 1: 2), dat als bloed van verzoening betere dingen spreekt dan het bloed van Abel, dat tot God om wraak roept over de moordenaar (hoofdstuk 11: 4 Gen. 4: 10), daar het integendeel voor hen die Hem gedood hebben vergeving van de zonden zou willen teweegbrengen (Luk. 23: 34 Hand. 2: 36; 3: 13vv.).

De voorafgaande vermaning wordt nu nader aangescherpt in dit gedeelte, dat uit twee delen bestaat en even kunstig gevormd als rijk van inhoud is, door tegenover elkaar plaatsing van de oud- en nieuwtestamentische, van de Sinaïtische en Zionitische openbaring. De eerste was aards, verschrikkelijk en onbereikbaar, de tweede is hemels en even uitnodigend en boeiend met banden van hemelse liefde als ernstig en verheven; alle ontrouw jegens haar is dus dubbel en drievoudig strafbaar.

Niet alleen van het in de grond verschillend karakter van de oud- en nieuwtestamentische openbaring is in deze schone, schilderachtige, hoogdichterlijke tekst sprake, de inhoud karakteriseert integendeel de in de grond van elkaar verschillende omstandigheden, waaronder het oud- en het nieuwtestamentisch verbondsvolk leeft en geeft een voorstelling van het tegengestelde karakter van het oud- en nieuwtestamentisch godsrijk in het algemeen. Beschouwen wij nu in de eerste plaats het karakteristieke van het oudtestamentische godsrijk in vs. 18-21 nader, dan was de toestand van de Israëlieten, toen het verbond aan de Sinaï met hen werd gesloten deze: zij stonden voor een plaats van openbaring die behoorde tot de aarde en met de zintuigen waar te nemen was en zij zagen en hoorden slechts de manifestaties van God die binnen het bereik van het aardse en zichtbare bleven; zo greep hen een ontzaglijke vrees aan voor die God die zij in Zijn heilige majesteit niet konden naderen. Dit is echter ook

de toestand van alle burgers van het oudtestamentisch godsrijk. Zij moeten zich houden aan aardse plaatsen van openbaring; zij leven in een rijk, waarin de openbaringen van macht, van gerechtigheid, van Gods trouw nog binnen de grenzen van het aardse en zichtbare blijven, waarin alles wat God in het werk stelt, tot het gebied van deze tijd behoort; zij moeten daarbij voor Gods heilige majesteit vrezen en ver van Hem verwijderd blijven. Daarentegen is volgens de voorstelling die in vs. 22-24 van de nieuwe wereld volgt, waartoe de christenen zijn toegetreden, het godsrijk van het Nieuwe Testament werkelijk een hemels rijk en een rijk van genade. Deze beide grondtrekken van zijn karakter bepalen dan de regeling van de afzonderlijke trekken van die voorstelling, zodat in vs. 22 en 23 het karakter van het bovenaardse en hemelse en in vs. 24 dat van de genade op de voorgrond treedt. De berg Zion, waarvan in de eerste zin gesproken wordt, is de hoogverheven plaats waar God woont en Zich openbaart, de hemel, de plaats waar God, die naar Zijn wezen boven de wereld verheven is en buiten haar bestaat, de heerlijkheid van Zijn wezen aan het begenadigde schepsel zichtbaar en bereikbaar voorstelt en van wie alle heil, alle zaligheid, alle licht en heerlijkheid van de hemelbewoners uitgaat. Deze hoogverheven, hemelse woonplaats van God wordt Zion genoemd, omdat zij in het godsrijk van het Oude Testament in de berg Zion, als de plaats die God had verkozen om daar Zijn naam te doen wonen, haar aardse afbeelding heeft, maar niet in de berg Sinaï, die geen plaats was van Gods genadige tegenwoordigheid. Verder komt in aanmerking de stad van de levende God, als de hemelse woonplaats van allen die waardig zijn in Gods genadige nabijheid te leven. Zij heet zo, niet alleen omdat God haar bouwmeester is (hoofdstuk 11: 10 en 16), maar ook omdat zij Gods eigendom is en door Hem met Zijn levensvolheid vervuld wordt. Beide, de hemelse woonplaats van God en de hemelse woonplaats van hen die in indirecte gemeenschap met God leven, is dan in de naam van het hemels Jeruzalem vervat en dan worden de hoofdklassen van de bewoners genoemd. Als eerste vinden wij de menigte van de vele duizenden engelen, een talrijke vergadering van hen die zich in Gods heerlijkheid verheugen.

Bezwaarlijk is het onder de tweede hoofdklasse, die de gemeente van eerstgeborenen vormt, zoals men om de aanwijzing "die in de hemelen ingeschreven zijn" meestal verklaart, de christelijke gemeente op aarde te verstaan, waarvan de leden allen voor God de waardigheid en de rechten van eerstgeborenen hadden en, hoewel zij nog op aarde leefden, toch als deelgenoten van de hemelse roeping werkelijk tot de hemel behoorden. Ook andere verklaringen die worden gegeven, bevredigen niet; wij zijn daarom bij de tekstverklaring onze eigen weg gegaan. Net zoals in Openbaring 20: 6 zij die bij het begin van het duizendjarig rijk deel hebben aan de eerste opstanding, worden voorgesteld als mensen over wie de tweede dood geen macht heeft, zo zijn hier zij die dadelijk bij de opstanding en hemelvaart van Christus met de opstanding en het ingaan in het rijk van de heerlijkheid verwaardigd zijn en in zoverre in alle opzichten de eerstgeborenen van het eeuwige leven zijn, voorgesteld als zij die in de hemelen ingeschreven zijn. Zij maken daar een gemeente uit, onderscheiden van de later genoemde geesten van de volmaakt rechtvaardigen en zijn reeds een feestvierende, triomferende, grootse vergadering, terwijl ook voor hen de laatste vijand die wordt teniet gedaan, de dood, reeds geheel overwonnen is, wat van de zo-even genoemde derde hoofdsoort, die van de geesten van de volmaakt rechtvaardigen, die de opstanding van hun lichamen van de doden nog tegemoet zien (Openbaring 6: 9 en 11) niet gezegd kan worden. Om beide klassen uit elkaar te houden staat het "tot God, de Rechter over allen" er tussenin. Het onderscheid rust op een oordeel van God, dat aan de ene soort deze en aan de andere die staat in de hemelen heeft aangewezen (MATTHEUS. 20: 23). Naar onze mening nu was juist voor de gemeente te Jeruzalem de vermelding van die tweede en van deze derde klasse van bijzondere betekenis. Evenals men te Jeruzalem wist van heiligen die uit hun graven kwamen, zo had men daar, afgezien van de rechtvaardigen in hoofdstuk 11 genoemd,

die, voor zover zij niet onder die heiligen gerekend werden, toch de volmaking hadden bereikt (hoofdstuk 11: 40 b), ook een opziener gehad die de erenaam van de rechtvaardige in bijzondere zin droeg en sedert jaren eveneens in de rij van de volmaakten was ingegaan (Deel Aanm. II b. 2 en 3). Waar dan deze allen nu waren, daarheen moesten de in hun geloof zo zwak geworden christenen zich met hun hart verplaatst voelen (Efeze. 2: 6 Fil. 3: 20v.), opdat zij niet meer aan het zichtbare Jeruzalem zouden hechten en te zijner tijd, als het uur van de Heere kwam, bereid zouden zijn om uit het Joodse land te vluchten naar de bergen (MATTHEUS. 24: 16). Zij moesten weten dat zij daardoor niet uit het bereik van het hemelse Jeruzalem gingen. Wat de gemeente op aarde aangaat, deze valt onder hen die volgens vs. 18vv. niet gekomen zijn tot "de tastbare berg, " maar volgens vs. 22v. tot de berg Zion en voor hen is er dan volgens vs. 23 eveneens een Middelaar in Jezus, de stichter van het Nieuwe Verbond, evenals de oudtestamentische gemeente haar Middelaar had in de in vs. 21 genoemde Mozes. Als echter deze zelf moest erkennen: "Ik ben gans bevreesd en bevende, " dan tonen zij door wie God, de Rechter van allen, daarboven omgeven is of te midden van wie Hij als het ware gesteld is, de eerstgeborenen die in de hemelen ingeschreven zijn en de geesten van de volmaakt rechtvaardigen, dat de Middelaar van het Nieuwe Testament, zoals Hij de zijnen tot volmaking leidt, hen zo ook in Gods onmiddellijke nabijheid brengt. De wet is door Mozes gegeven, zegt Johannes (hoofdstuk 1: 17), de genade en waarheid zijn door Jezus Christus gekomen. In het Nieuwe Verbond komt dus de vrees, die pijn heeft, tot een einde (1 Joh. 4: 18) en die weldaad verkrijgt de christen dadelijk bij zijn overgaan tot het christendom, bij het intreden in het verbond van het Nieuwe Testament, door het bloed van de besprenging (1 Joh. 5: 6). Wat de schrijver bedoelt als hij van dit bloed zegt dat het betere dingen spreekt dan Abel, wordt door de uitleggers wel gezegd, maar op de vraag waarom hij juist deze vergelijking kiest en niet liever denkt aan de besprenging die volgens Exod. 24: 8 Mozes bij de inzetting van het verbond van de wet met het volk verrichtte, dat toch volgens het verband van zijn rede veel meer voor de hand zou hebben gelegen (hoofdstuk 9: 19), daarover heeft, voor zover wij weten, niemand zich uitgelaten. Zonder twijfel, zo menen wij, kwam hem hier het Woord van de Heere in Luk. 11: 49vv. voor de geest. In de tijd dat hij schreef, nadat in de wijze waarop Jakobus, de rechtvaardige, was omgebracht, de geschiedenis van het vermoorden van Zacharias tussen altaar en tempel herhaald was (vgl. Aanh. II b. 3), was het bloed van Abel in de plaats van het bloed van Christus spreekwoordelijk geworden voor het Jeruzalem, dat de profeten doodde en dat riep om wraak. Over hen, de christenen van Jeruzalem, nu had het bloed van de besprenging gesproken en de stem daarvan was krachtiger geweest dan de stem van dat bloed, dat in de eerste plaats tot hen gericht was en waarmee hun redding werd aangeboden door dit verkeerde geslacht (Hand. 2: 38vv.). Aan het einde van deze zo ingrijpende tekst moesten zij denken aan de tijd van hun eerste liefde, toen zij zo zalig waren (Gal. 4: 15) en zich nog eens bewust worden om er zich voor te bewaren het bloed van het testament onrein te achten, waardoor zij geheiligd waren (hoofdstuk 10: 29). In wat volgt spreekt de schrijver dan weer over de geschiedenis van de Sinaï en laat vanuit dit standpunt zijn waarschuwing klinken.

De berg Zion, die bereisd wordt, die eenmaal zal beklommen en overzien worden door een ieder die gelooft, is geen berg die door niet of nauwelijks bewoond te zijn verheven en groots zal bevonden worden. De rust van de stad van de levende God, de vrede van het hemels Jeruzalem zal niet die van een doodse stilte zijn. In de veelheid van het volk zal, zoals die van haar koning, haar heerlijkheid wezen. Vele duizenden bewonen haar naar de trappen van hun ordeningen, in de rijke verscheidenheid van het persoonlijke geestelijke leven, in de volkomen eenheid van de liefde, in de blijde rust van de feestelijke vreugde. In hun midden "niets dat verontreinigt. " Allen goed, alleen goeden. Allen voortreffelijk, elk naar zijn eigen voortreffelijkheid. Daar komt samen al wat van alle eeuwen voor God geleefd, bij God

gebleven of uit de afval weer tot Hem gekomen is. Allereerst noemt de apostel onder deze vele duizenden de duizendmaal duizenden die Hem dienen en de tienduizendmaal tienduizenden die voor Hem staan, door de profeet Daniël gezien in zijn droom, in de gezichten die hij in zijn hoofd zag op zijn bed (Dan. 7); het is de algemene vergadering van de engelen. Dit zijn de eerstgeschapen legers van persoonlijke geesten, die vóór Adam in de hemel waren, allen morgensterren en kinderen van God, die met elkaar de Schepper loofden en Zijn schepping toejuichten toen Hij de aarde grondvestte (Job 38). Nooit week van hun lippen de stem van de lof en van het gejuich en hun algemene vergadering is een feestelijk samenzijn, als die waarvoor heel Israël driemaal per jaar samenkwam in het Jeruzalem dat beneden was. Aan deze voltallige, openbare en door God getelde legioenen, deze eenstemmige, tot de hoogste feestvreugde gestemde engelkoren, die zolang zij bestaan, altijd geweest zijn waar God is; door hun diensten is de wet op Sinaï ontvangen en hen heeft de Heere vele malen geboden "zijn gunstgenoten op te nemen zodat zij hun voet niet aan een steen stoten; " zij hebben de komst in het vlees van het Woord dat bij God was, dat God was, gevierd met gezang en Hem ten hemel zien opvaren "met gejuich; " zij verheugden zich elke keer wanneer een zondaar zich bekeerde; bij deze algemene vergadering van engelen sluit zich, onder de regering van die ene Rechter, die de Heere Zebaoth en de God van allen is, de gemeente van de eerstgeborenen die in de hemelen ingeschreven zijn aan. Op aarde hebben zij geleefd, "op de zaligheid van de HEERE wachtend" zijn zij ontslapen en zij leven bij die God, "die geen God is van de doden, maar van de levenden. " Het is de gemeente van de gelovigen onder het verbond van het Oude Testament, het evangelie van de beloften, de gemeente van de aartsvaderen, de gemeente uit Israël, Gods eerstgeboren Zoon; de gemeente uit de dagen van de profeten en daaronder menige zevenduizend waarvan geen profeet geweten heeft, maar van wie de namen toch in de hemelen waren opgeschreven met de zijne. Daaronder ook velen die reeds toen vanuit het oosten en westen gekomen zijn om voor het aangezicht van de God van Abraham, Izaak en Jakob met Abraham, Izaak en Jakob deel te hebben aan de vreugde van Zion. En in het midden van de kring van deze eerstgeboren gemeente, in het hemelse Jeruzalem en als boven haar uit op de heilige berg zelf, op wiens top de Middelaar van het Nieuwe Testament Jezus gezien wordt op Zijn troon, ziedaar de gemeente van de later geborenen, voor wie God wat beters voorzien had, zonder wie de eerstgeborenen niet zouden volmaakt worden (Hebr. 11: 40). Het zijn de geesten van de volmaakt rechtvaardigen die, toen de volheid van de tijd gekomen is, de weg door het bloed van het Nieuwe Testament ingewijd hebben gezien, hebben bewandeld; die hebben geleerd wat het betekent "de dood van de Heiland gelijkvormig te worden en tot de kracht van Zijn opstanding te komen, " voor wie Hij Zich door lijden volmaakt heeft, opdat zij volmaakt zouden zijn in Hem. Zij zijn het die "met Hem overwonnen hebben en wie het gegeven is met Hem te zitten aan de troon van Zijn Vader! "

Lezer, zijt gij tot het bloed van de besprenging gekomen? Het is niet de vraag of gij tot de kennis van een leer of tot de waarneming van plechtigheden of tot een zekere ervaring zijt gekomen. Het bloed van Jezus is het leven van alle levende godzaligheid. Indien gij in waarheid tot Jezus zijt gekomen, weten wij hoe gij tot Hem kwam; de Heilige Geest voerde u zachtjes daarheen. U kwam tot het bloed van de besprenging zonder enige verdienste van uzelf. Schuldig, verloren en hulpeloos leerde gij dat bloed aangrijpen tot uw eeuwige hoop. U kwam tot het kruis van Christus met een bevend en lijdend hart; en o wat een zalige klank was het voor u, toen gij de stem van het bloed van de Heere Jezus hoorde. Het druppelen van Zijn bloed is als hemelse muziek voor de boetvaardige kinderen van de aarde. Wij zijn vol zonden, maar de Zaligmaker roept ons om onze ogen op Hem te slaan; en zien wij dan op Zijn stromende wonden, dan roept elke druppel bloed die neervalt uit: het is volbracht, Ik heb de zonden teniet gedaan; Ik heb een eeuwige gerechtigheid aan het licht gebracht. O, die

liefelijke taal van het dierbaar bloed van de Heere Jezus! En zijt gij eens tot dat bloed gekomen, dan zult gij u voortdurend daarheen wenden. Uw leven zal zijn: "ziende op Jezus. " Uw hele gedrag zal samengevat zijn in deze woorden: "tot wie komende. " Niet tot wie ik ben gekomen, maar tot wie ik steeds kom. Wanneer gij eens tot het bloed van de besprenging gekomen zijt, zult gij ook de behoefte voelen om elke dag daartoe te komen. Hij die niet begeert zich elke dag daarin te wassen, heeft er zich nooit in gewassen. De gelovige acht het zich steeds tot een vreugde en een voorrecht dat er nog een geopende fontein is. Vervlogen ervaringen zijn een onzeker voedsel voor christenen; een voortdurend komen tot Christus kan ons alleen vreugde en troost geven. Laat ons elke morgen opnieuw onze deurpost met bloed besprengen en dan met het Lam feest vieren, in de vaste zekerheid dat de engel van het verderf voorbij zal gaan.

Aan het in vs. 18-21 voorgestelde geschiedkundige beeld wil ik in het bijzonder wat het gedrag van uw vaderen volgens vs. 19 aangaat, nog een waarschuwing verbinden. Ziet toe dat gij Hem die in het Nieuwe Verbond tot u (hoofdstuk 1: 2) spreekt, niet verwerpt, want indien dezen, de vaderen aan de berg Sinaï, niet aan het gericht van de verwerping (hoofdstuk 3: 7vv.), zijn ontkomen, toen zij Hem verwierpen die op aarde van de Sinaï goddelijke antwoorden gaf, goddelijke mededelingen deed en daardoor dadelijk aanduidde hoe zij zich tegenover het Woord van God willen stellen (hoofdstuk 3: 16 b) ; hoeveel temeer zullen wij niet aan de straf ontkomen, als wij ons van Hem afkeren die van de hemelen is en tot ons niet meer slechts op aarde, maar in het evangelie van Christus en in de daden van het heil (hoofdstuk 2: 3v. Joh. 3: 31v.) van de hemel spreekt. Het verachten van zo’n openbaring, die zo veel hoger is dan die van het Oude Testament als de hemel hoger is dan de aarde (Jes. 55: 9), brengt ook een zoveel zwaarder oordeel met zich mee (hoofdstuk 2: 1vv. ; 10: 28vv.).

Zijn stem heeft de aarde bewogen, toen Hij tot de vaderen sprak (Exod. 19: 18 Ex Richt.
4v. Ps. 68: 8v. ; 114: 7). Maar nu heeft Hij verkondigd vóór het einde van de tijden, waarin wij bij het begin van de tijd van het Nieuwe Testament gekomen zijn "1Jo 2: 18, met de woorden van de profeet Haggai (hoofdstuk 2: 7v. ; 22vv.): "Nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook de hemel" (MATTHEUS. 24: 29).

En dit woord "nog eenmaal" wijst op de verandering van de bewegelijke dingen van deze hemel en deze tegenwoordige wereld, zoals die gemaakt waren, aan verandering en vergankelijkheid onderworpen, opdat onveranderlijk bestaan blijven zouden de dingen die niet beweeglijk zijn, in de plaats daarvan zouden treden een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont (2 Petrus 3: 13 Openbaring 21: 1).

Laten wij dus, omdat wij volgens die aanwijzing van het profetisch woord, zoals dat ook in andere teksten gevonden wordt (Dan. 2: 44; 7: 18), een onwankelbaar koninkrijk ontvangen, de genade vasthouden. Wij genieten als voorrecht boven het oudtestamentische verbondsvolk, dat in zijn instellingen slechts een veranderlijk koninkrijk had (hoofdstuk 8: 7vv.), een genade, a) waardoor wij in hartelijke dankbaarheid op een Hem welbehaaglijke wijze God mogen dienen met eerbied en ontzag, terwijl wij er zo zorgvuldig mogelijk op letten dat wij niets doen dat Hem mishaagt.

1 Petrus 2: 5

Want ook voor ons, die onder het Nieuwe Testament leven, geldt nog het woord dat in het Oude Testament geschreven staat (Deut. 4: 24; 9: 3): "Onze God is een verterend vuur. " Hij is dat zeker voor zij die zich verzetten, die Zijn genade verachten (hoofdstuk 10: 27).

De schrijver vestigt in vs. 25 de aandacht op het gebied van het oudtestamentische godsrijk, dat tot het lagere gebied van de aarde beperkt is en op het gebied van het nieuwtestamentische godsrijk, dat alles, ook het gebied van de hemelen, omvat. Hij waarschuwt nu de lezers zich niet te onttrekken aan die God, die hen tot dit nieuwtestamentische rijk heeft geroepen. In vs. 27 schetst hij het onveranderlijke en onwankelbare, eeuwige bestaan van het nieuwtestamentische godsrijk als weer een voorrang boven het oudtestamentische, dat altijd tot de aarde behoorde die nog de laatste omkering en verandering tegemoet ziet en wijst er nu in vs. 28 op hoeveel reden wij hebben om God onze dankbaarheid te betonen voor de opname in zo'n rijk door een Hem welbehaaglijke dienst, maar ook met eerbiedige vrees voor Hem, die een verterend vuur is.

Juist hiervoor stelt hij op aantrekkelijke wijze Gods genade voor ogen; hier dreigt hij met Zijn toorn. En het is voor ons inderdaad heilzaam dat Gods genade ons nooit beloofd wordt zonder dat er ook bedreigingen aan worden toegevoegd; want zoals wij steeds geneigd zijn ons te laten geven, zo zou de zachtere leer ons weldra koud laten, als deze prikkels ons niet altijd weer voorwaarts dreven. Zoals de Heere daarom barmhartig en genadig is tot in het duizendste geslacht van degenen die Hem vrezen, zo is Hij een ijverig en rechtvaardig Rechter tot in het derde en vierde geslacht, zodra Hij versmaad wordt.

Het vuur van de heiligheid is niet alleen op de berg Zion. In de genade is de heiligheid van God openbaar en daarom is er een gericht van de genade. Vuur is iedere openbaring van Gods wezen. Ieder woord is een daad van God, waardoor het onheilige, het verzet tegen Hem wordt verteerd, terwijl al wat deel heeft of kan krijgen aan Zijn heiligheid door dat vuur wordt behouden, gelouterd en gesterkt. Dit is het gericht van het Nieuwe Verbond; het is de openbaring en gave van de heilige Geest in hemel en op aarde. Daarom is het gericht van het Nieuwe Verbond het laatste, het eeuwige.

HOOFDSTUK 13

III. Vs. 1-21. Men heeft beweerd dat hier in het slot van het paranetische gedeelte bijzondere vermaningen volgden, die ook meer of minder gericht konden zijn aan andere lezers dan die met wie de schrijver in het bijzonder te doen heeft. Dit heeft een schijn van waarheid, voor zover de inhoud van deze vermaningen deels een algemeen christelijk karakter bezit. Maar niet alleen is de keus van de bijzondere vermaningen in juiste overeenstemming geschied met de bijzondere toestanden en behoeften, zoals wij die in de Jeruzalemse gemeente van die tijd hebben leren kennen, maar ook de vorm waarin zij zijn uitgesproken en de kleur die daaraan doorgaans is gegeven, passen moeilijk bij enige andere gemeente even goed als bij deze: de briefschrijver is meester over de taal, ook in het individualiseren, tot aan het einde toe. Uitgaande van de broederlijke liefde in het algemeen, maant hij aan tot betoning daarvan in gastvriendschap en jegens geloofsgenoten die gevangen zitten of zich in enige andere moeilijkheid bevinden (vs. 1-3). Dan laat hij een waarschuwing volgen tegen ontucht en gierigheid, als de hoofdzonden die tegenover die hoofddeugden staan (vs. 4-5). Hij herinnert daarna aan leraars en opzieners die zijn heengegaan, opdat zij met het oog op hun zalig einde zich laten bewegen te blijven bij Jezus Christus, de enige grond van de zaligheid en zich niet laten ompraten door allerlei vreemde leringen (vs. 6-9). Zo komt hij er verder toe hun heel duidelijk voor ogen te stellen wat een verheven voorrang zij in het Nieuwe Testament hebben ontvangen boven de ongelovig gebleven leden van het Oude Verbond en zich te verzoenen met de gedachte dat zij zich van hun broeders naar het vlees en van hun godsdienst en Gods huis en Gods stad geheel moeten losmaken (vs. 10-16). Dan volgt een aansporing tot een juiste houding ten opzichte van de leraars, die zich nu in het ambt van opzieners bevinden en onder wie de schrijver zichzelf in deze brief als medearbeider schaart. Daaraan verbindt hij daarna ook de vermaning in voorbede te denken aan hem en aan zijn medearbeiders, zoals hij hun ook van God toebidt wat hun tot hun zaligheid nuttig en nodig is (vs. 17-21 b)

Laat de broederlijke liefde blijven, zoals gij die in vroegere tijd wel hebt beoefend (hoofdstuk 6: 10; 10: 33v.), maar de laatste tijd dreigt daarvan af te vallen (hoofdstuk 10: 24v.). a)

Rom. 12: 10 Efeze. 4: 3; 1 Petrus 1: 22; 2: 17; 4: 8

Vergeet de herbergzaamheid jegens reizende broeders (Rom. 12: 13; 1 Petrus 4: 9 Ro 12. 13 1Pe) niet, want hierdoor, door gastvrij opnemen van reizigers, hebben sommigen zonder het te weten engelen geherbergd (Gen. 18: 3; 19: 2v.) en iets dergelijks wordt ook uw deel volgens het woord van Christus in MATTHEUS. 25: 35, 40 als gij tegemoet komt aan de behoeften van de heiligen.

Denkt aan de gevangenen, alsof u met hen gevangen was (vgl. Rom. 16: 7; 1 Kor. 12: 26); en aan degenen die mishandeld worden, alsof gij ook zelf aan uw lichaam mishandeld werd en dus eveneens voortdurend aan de moeiten van dit leven werd blootgesteld (Luk. 10: 33vv.).

De reeks van bijzondere vermaningen begint met de broederlijke liefde, zoals de christenen die voor elkaar moeten voelen en beoefenen. Er wordt gezegd dat zij moet blijven, omdat zij het gevaar liep te verdwijnen. Dadelijk naast haar staat de gastvrijheid; zij was toch een betoning van die liefde aan hen die als geloofsgenoten uit andere streken recht hadden op broederlijke opname, die zij des te meer nodig hadden daar zij door hun belijdenis in de vreemde dubbel vreemd waren. Verzwakte bij de lezers het vertrouwen van hun christelijk

geloof, dan was er ook het gevaar dat zij zich dergelijke geloofsgenoten minder aantrokken. De drang die aan de vermaning wordt toegevoegd, wijst op Abraham en Lot, die doordat zij gastvrij waren, zonder het te weten engelen tot gasten hebben gehad (Abraham komt wel de drie tegemoet met de aanspraak "Heere, " hetgeen van de diepe geloofsblik getuigt, zonder dat hij de verschijning van die verheven gasten kon ontraadselen; hij beschouwt hen echter toch als reizigers, die ook menselijke versterking nodig hebben). Zo kunnen ook zij gasten ontvangen, die meer en groter zijn dan zij schijnen ("dikwijls heeft een gast een onzichtbare leider, dan zijn de kosten rijkelijk vergoed" (Hahn)) en een zegen voor hun huis ontvangen, die zij niet verwachten (Abraham werd voor zijn gastvrijheid beloond door het zegenen van zijn onvruchtbaar huwelijk, Lot door redding van de ondergang). Evenals nu christenen die van ver komen, in het bijzonder broederlijke liefde nodig hebben, zo ook zij, die zich om hun geloof in gevangenschap of in een andere moeilijke situatie bevinden. Over de eersten moeten zij zich ontfermen als medegevangenen, over de anderen als mensen die ook nog in dit lichaam zijn (het "mishandeld" in de nazin is een toevoeging van onze statenvertalers). Het eerste zijn zij niet vanwege de boeien, waarin de gevangenen door de mensen, maar wel vanwege die, waarin zij door de Heere gelegd zijn en zoals zij zich nu ontfermen over de gevangenen als over medechristenen, zo moeten zij zich hen die in lijden zijn aantrekken als medemensen.

Laat het huwelijk eerlijk zijn, in ere gehouden worden Pr 19: 11 onder allen, zodat niemand, gehuwd of niet, die heilige instelling van God gering zal achten of schenden en laat het bed onbevlekt blijven, zodat niemand het bed van een ander zal bezoedelen (Gen. 49: 4), noch het zijne zal laten bezoedelen; maar hoereerders en overspelers, die in deze tegenwoordige boze tijd door het menselijk gericht niet meer kunnen geoordeeld worden (vgl. hoofdstuk 12: 6), zullen door God geoordeeld worden (1 Kor. 6: 9v. Gal. 5: 19 en 21).

a) Laat uw wandel, uw gezindheid en handelwijze niet geldgierig zijn, vrij van geldzucht (1 Tim. 3: 3; 6: 10 b) en weest tevreden met het tegenwoordige, met wat u voor elke dag heeft (MATTHEUS. 6: 11 Fil. 4: 11). Want Hij, God de Heere, heeft gezegd in de Heilige Schrift: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten" (Joh. 1: 5 Jes. 41: 17 Deut. 31: 6 en 8).

Exod. 23: 8 Deut. 16: 19 Spr. 15: 16 b) 1 Tim. 6: 6, 8 c) Joz. 1: 5; 1 Kron. 28: 20

Indien wij deze woorden slechts door het geloof kunnen aangrijpen, hebben wij een alles overwinnend wapen in de hand. Welke twijfel zal niet door dit tweesnijdend zwaard neergeslagen worden? Van welke aard de vrees ook is, zal zij niet dodelijk gewond, door deze pijl uit de boog van Gods verbond vallen? Zullen niet het verdriet van het leven en de angsten van de dood, het bederf van binnen en de strikken van buiten, de beproevingen van boven en de verzoekingen van beneden ons allen slechts lichte verdrukkingen schijnen, wanneer wij onszelf achter het bolwerk van het: "Hij heeft gezegd, " kunnen verschuilen? Ja, hetzij wij vragen om blijdschap in onze rust of om kracht in onze strijd, altijd moet het: "Hij heeft gezegd, " onze dagelijkse toevlucht zijn. En dit zal ons de hoge waarde van het onderzoek van de Schriften leren. Er is misschien een belofte in het Woord, die juist voor uw toestand geschikt is, maar gij kent haar niet en mist daarom de troost ervan. Gij zijt als gevangenen in een kerker; er is misschien een sleutel aan de ring, die de deur kan ontsluiten en gij zoudt vrij zijn; maar als gij er niet naar zoekt, zult gij toch een gevangene blijven, hoewel de vrijheid zo dichtbij is. Er kan een krachtig geneesmiddel in de grote medicijnzaal van de Schrift staan en toch zult gij ziek blijven, tenzij gij de Schriften wilt onderzoeken en doorzoeken om te ontdekken wat Hij heeft gezegd. Behoort gij niet, behalve het lezen van de Bijbel, uw geheugen overvloedig te vullen met de beloften van God? Gij kunt de gezegden van grote

mannen onthouden; gij verzamelt de verzen van beroemde dichters, zoudt gij niet een diepe kennis moeten hebben van de woorden van God, opdat gij in staat zijt ze onmiddellijk aan te voeren om een moeilijkheid op te lossen of twijfel omver te werpen? Omdat "Hij heeft gezegd" de bron is van alle wijsheid en de fontein van alle vertroosting, laat het dan overvloedig in u wonen als een fontein die water geeft tot in het eeuwige leven, dan zult gij gezond, krachtig en gelukkig in het goddelijk leven opgroeien. Geen belofte mag beperkt worden. Hetgeen God tot één heilige gezegd heeft, zei Hij tot allen. Opent Hij een bron voor de één, het is opdat allen zouden drinken. Wanneer Hij de deur van zijn graanschuren openzet om voedsel uit te delen, kan een enkele stervende daartoe aanleiding hebben gegeven, maar alle hongerigen mogen komen om ook gevoed te worden. Het doet er niet toe, gelovige, of Hij tot Abraham of tot Mozes het woord richt. Hij heeft het ook tot u gesproken als tot één van het uitverkoren volk. Er is geen geluk te hoog, geen genade te uitgebreid voor u. Hef nu uw ogen op naar het noorden en naar het zuiden, naar het oosten en naar het westen, want alles is van u. Klim op de hoogte van Pisga en zie de uiterste grens van de goddelijke belofte, want het hele land is uw deel. Geen beek van levend water is er, of gij moogt er uit drinken. Is het land vloeiend van melk en honing, eet de honing en drink de melk, want zij zijn beide voor u. Wees vrijmoedig om te geloven, want Hij heeft gezegd: "Ik zal U niet begeven en Ik zal u niet verlaten. " God geeft in deze belofte alles aan Zijn volk. "Ik zal u niet begeven! " Geen eigenschap van God kan zo ophouden voo ons gebruikt te worden. Is hij machtig? Hij zal zichzelf krachtig betonen ten behoeve van hen die op Hem vertrouwen. Is Hij de liefde? Dan zal Hij Zich in genade over ons ontfermen. Welke eigenschappen het karakter van God ook uitmaken, allen zullen zij in de volste betekenis voor ons worden waargemaakt. Om alles in enkele woorden uit te drukken: er is niets wat gij nodig hebt, er is niets waarnaar gij moogt vragen, er is niets wat gij voor tijd en eeuwigheid nodig hebt, er is niets in leven, niets in sterven, er is niets in deze wereld, niets in de toekomende, er is niets tegenwoordig, niets op de opstandingsmorgen, niets in de hemel, dat niet in deze tekst opgesloten is: "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten. "

Zodat wij, als ons iets overkomt zoals in hoofdst. 10: 34 werd gemeld, vrijmoedig met de psalmist (Ps. 56: 5, 12 en 118: 6) durven zeggen: "De Heere is mij een helper en ik zal niet vrezen voor wat een mens mij zal doen. "

Van de christelijke broederliefde gaat de schrijver over tot twee relaties in het aardse leven, huwelijk en broodwinning, zoals ook elders in de Paulinische brieven de waarschuwingen tegen ontucht en hebzucht bij elkaar staan (Efeze. 5: 5 Kol. 3: 5). Het huwelijk wordt door God, die het instelde, geëerd en deze eer moet worden staande gehouden. De door God gestelde verhouding van natuurlijke gemeenschap moet op generlei wijze, noch in leer noch metterdaad ter wille van de ongehuwde staat in minachting worden gebracht (naar 1 Tim. 4: 3 geschiedde dat in de dienst van een valse gnosis, te Jeruzalem en in Palestina was de christelijke gemeente door de Esseërs van de tempel uit te sluiten (Slotw. op 1 Makk. Nr. 4 c.) nog verder gegaan dan zij reeds was en moest men een sekte die het huweljk minachtte, verhoeden). Waar christenen gehuwd zijn, daar moet het huwelijksbed onbevlekt zijn d. i. noch door echtbreuk, noch door wellust van de echtgenoten worden bezoedeld. Zij die het huwelijk niet in ere houden, terwijl zij buiten de grenzen van het huwelijk aan de begeerlijkheden van de wellust willen voldoen (de hoereerders) en zij die het huwelijksbed bezoedelen (de echtbrekers) zal God oordelen, de Heilige en tevens Alwetende, de Rechtvaardige en tevens Almachtige. De grondtekst legt de nadruk op het woord "God" aan het einde van de zin.

Wat hun beroep aangaat moeten zij zich vrij houden van geldzucht. Dat kan echter alleen hij die zich tevreden stelt met hetgeen hij heeft, terwijl hij die daarmee niet tevreden is, maar zich boven zijn stand wil verheffen, erop uit moet zijn om geld te krijgen. Hoe verkeerd, zo gaat de schrijver verder, zou dat zijn voor ons, die weten dat Hij, de Heere God, in tegenstelling tot mensen, op wie men niet kan vertrouwen, ons heeft toegezegd ons niet te zullen verlaten. Dit woord van de belofte moet ons echter moed geven om de psalmist zijn woord met vertrouwen na te spreken en die moed is nodig voor de lezers, want zij moeten ernaar streven dat hun niet weer zal overkomen wat hun reeds eenmaal om hun belijdenis is overkomen.

Gedenkt uw voorgangers, uw leraren in vroegere tijden, die het leraarsambt onder u bedienden1Ti 5: 18 en als zodanig het Woord van God tot u gesproken hebben en volgt hun geloof na, dat zij tot aan het einde hebben vastgehouden, al zou u zich ook ten bloede toe moeten verzetten en strijden tegen de zonde (hoofdst. 12: 4). Weest standvastig en houdt met ernst, opdat hun beeld in uw hart zal worden afgedrukt, uw blik gericht op het einde van hun wandel, dat heerlijk is geweest, ook al hebben zij om hun belijdenis van Christus de marteldood geleden.

Welke gedachtengang de schrijver ertoe leidt om hier te wijzen op het voorbeeld van de oude opzieners van de gemeente is niet moeilijk te raden. In hoofdst. 10: 34 wordt van de lezers gezegd dat zij het verlies van hun goederen met blijmoedigheid hebben gedragen, maar volgens hoofdst. 12: 4 heeft de vervolging van de zijde van de Joodse overheden voor hen nog niet tot de dood geleid. Evenals nu het goddelijk troostwoord in vs. 5 "Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten" hen sterk moet maken om zulk lijden, als zij weer daardoor moesten worden getroffen, getroost te dragen, zo moet het woord van de gelovige belijdenis in vs. 6 "de Heere is mij een helper en ik zal niet vrezen voor wat een mens mij zal doen" hen toerusten voor zulke tijden, wanneer ook iets van dit soort van lijden over hen zal komen. Dat woord moest hun werkelijk op het hart geschreven staan door het zien op het einde van het geloof van hun leraars en opzieners, onder wie wij zeker vooral aan de beide Jakobussen, Jakobus I (Hand. 12: 1v.) en Jakobus II (Aanh. II b. 3), vooral aan de laatste en behalve hem aan nog enige andere geloofshelden moeten denken, die volgens hoofdstuk 10: 34 als offer van de vervolgingswoede van de hogepriester Hannas vielen.

Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid! (Openb. 1: 17v.).

Deze zin, die als leus voor het christelijk leven is gesteld, en die door ontbreken van het werkwoord een karakter krijgt van een interjectio, slaat in de eerste plaats op het voorgaande vers. "Jezus Christus gisteren en heden dezelfde, " is het verbindende middenlid tussen de opzieners die ontslapen zijn en de nog achtergebleven gemeenteleden. Dezelfde Christus, die hun kracht gegeven heeft om hun loopbaan van het geloof tot een roemrijk einde te brengen, zal ook later kracht geven in het streven om hen na te volgen, zodat het "gisteren" specifiek slaat op de tijd dat de ontslapen opzieners nog leefden en werkten en het "heden" op de tegenwoordige tijd, waarin de lezers van de brief leven, waarop dan nog toegevoegd is "dezelfde tot in eeuwigheid", om te getuigen dat wat voor het vorige gisteren en heden waar is, ook voor elk volgend gisteren en heden zal gelden. En daar te allen tijde Christus voor alle christenen dezelfde is, is het van belang dat, zoals vs. 9 verder gaat, het hart in de erkentenis van dit ene verankerd is en zich noch rechts noch links van deze eeuwige Leidsman laat afleiden.

In welk opzicht de onveranderlijkheid van Jezus Christus hier bedoeld is, kan niet twijfelachtig zijn. In twee opzichten doelde vs. 7 op Hem. Hij was de centrale inhoud van het Woord van God, dat de nu volmaakten verkondigden, opdat het in geloof zou worden aangenomen. Hij was de aanvanger en voleindiger van dat geloof, dat zij tot het einde bewaarden. In beide opzichten is Hij nog heden dezelfde. Zowel in het opzicht dat het Woord Hem nog altijd

voorstelt als Degene die moet worden geloofd, als in de betoning dat Zijn goddelijk leven gewijd is aan het zorgen voor de Zijnen. Hij is dezelfde als object van het geloof en als subject van de genade, waaruit dit geloof ontstaat en rijpt en uiteindelijk zichtbare vruchten draagt. Evenals Mozes in Ps. 90: 2vv. van de HEERE zegt dat Hij, de Heere God, er was voor de wereld was en dat Zijn goddelijk wezen uit het onbegrensde verleden in de onbegrensde toekomst reikt, dat Zijn almacht het ontstaan en vergaan hier beneden regelt en dat voor Zijn eeuwigheid een tijd van duizend jaren vol verandering een vluchtig ogenblik is, zo zegt onze schrijver van Jezus Christus dat Hij midden onder het gaan en komen van de geslachten van de gemeente op aarde steeds dezelfde blijft en noch in de relatie van de Zijnen tot Hem, noch in Zijn verhouding tot de Zijnen een verandering teweegbrengt. Wat een ernstige waarschuwing ligt erin om het ontvangen goddelijk woord van Christus, het ene, zuivere, dat niet met velerlei vreemde leerstellingen vermengd is en de genade van Christus, die alleen het hart vertroost, niet te verwisselen met onvruchtbare spijswetten en reinigingsmiddelen.

Met deze stelling wordt in de eerste plaats de zin aangegeven van de voorafgaande vermaning: "volgt het geloof van uw voorgangers na" en de mogelijkheid aangegeven om die te volgen. Het voorwerp van het geloof verandert niet, evenmin in het leven van het menselijk geslacht, zoals dit in de gemeente tot volkomen rijpheid groeit, als in het leven van het individu, al is het ook dat de vormen en openbaringen van dit geloof oneindig verschillend zijn. Dit voorwerp is Jezus Christus, zo genoemd om daarmee aan te duiden dat Hij alleen als zodanig, namelijk in Zijn historische verschijning als Jezus de Christus, niet in Zijn afgetrokken wezenheid, het voorwerp van het geloof is. Wel ligt in Zijn onveranderlijkheid als voorwerp van het geloof ook opgesloten dat hij in Zijn eigen wezen onveranderlijk is; was Hij dit niet, hoe zou Hij dan het onveranderlijke voorwerp van het geloof kunnen zijn? Maar toch is dit eerder een alleszins wettige gevolgtrekking uit de inhoud van deze uitspraak dan die inhoud zelf. Jezus Christus is dezelfde, gisteren, toen die voorgangers die in Hem geloofden en op Hem vertrouwden nog in leven waren; ja, niet alleen vanaf het ogenblik van Zijn historische verschijning, maar, daar hij als zodanig, als Jezus Christus, reeds vanaf de grondlegging van de wereld was vooruit gekend en in profetisch woord vooruit verkondigd en de ouden Hem in het geloof hadden vooruit gezocht en verwacht, zo strekt zich dit gisteren ook tot die voortijd uit, waarvan in hoofdst. 11 gesproken werd, zodat er, ja, wel in vorm en graad van ontwikkeling groot verschil bestaat tussen het geloof van de oud- en dat van de nieuwtestamentische heiligen, ja, ook bij beiden onderling, maar niet in het voorwerp, dat meer of minder onthuld, bij allen hetzelfde was. Jezus Christus dezelfde gisteren, is het ook heden. Dezelfde kracht openbaart zich heden in de gemeente. Nu Hij in de onzichtbare wereld is overgegaan, werkt Hij niet minder in het midden van de gemeente en openbaart in haar Zijn leven. In Hem hoeft de gemeente niet uitsluitend op het gisteren te zien; zij doet het alleen om uit de in het verleden geopenbaarde kracht, het geloof te putten in haar tegenwoordige werking. Zo wordt voor ons de Bijbel niet een wetboek, maar een Boek van het leven, de Spiegel waarin wij zien wie God is, hoe Hij werkt, wat Hij doet; ook in het heden door Jezus Christus. Dat is het profetisch karakter van de Heilige Schrift. En wat Jezus Christus gisteren was en heden is, dat is Hij ook tot in eeuwigheid. Bij Hem is evenmin verandering noch schaduw van omkeer als bij God; het onveranderlijke leven van God drukt zich in Zijn historisch leven, zoals het alle eeuwen omvat, uit. De onveranderlijkheid van die God, die de HEERE heet, is in de geschiedenis openbaar geworden, niet door een sluitreden van het verstand, niet door enig stelsel van de geleerden vernuftig uitgedacht en gehandhaafd, maar in

de mens Jezus Christus. Jezus Christus is eeuwig net als God. Wat een troost voor hen die door het geloof met Hem verbonden zijn; wat een prikkel om te volharden in dat geloof, wat een aanmoediging tot de arbeid van het geloof, wat een drangreden om niet op te geven bij al de tegenstand van de vijanden! Maar als Hij dus het onveranderlijke voorwerp van het geloof is, moet Hij ook het onveranderlijke onderwerp, het enige middelpunt van de prediking zijn en blijven! Evangelieprediking moet niets anders zijn en blijven dan prediking van Jezus Christus, zoals Hij is, zoals Hij Zich als Jezus de Christus historisch heeft geopenbaard. Hierop doelt de volgende vermaning, in de vorm van een waarschuwing gegeven, vanwege het gevaar dat hier dreigde.

Wat een verheven uitspraak! Zij stemt overeen met hetgeen de schrijver vooral in het eerste hoofdstuk van zijn brief over de Heer had verklaard en staat in een nauw verband met zijn voorafgaande vermaning: "Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord van God verkondigd hebben en volgt hun geloof na, de blik gericht op de uitkomst van hun wandel. " Die vermaning had voor de Hebreeuwse christenen een zeer bedroevende zijde, omdat zij hun deed denken aan het gemis van die leraren, met wie zij door de zuiverste banden innig waren verbonden geweest en van wie het onderwijs, de opwekkingen en het voorbeeld hun nog zo nuttig hadden kunnen zijn. Daarom voegt de schrijver er een woord van vertroosting bij. Hun voorgangers mochten zijn weggenomen, Jezus Christus, het Hoofd van de gemeente, bleef dezelfde, tot in eeuwigheid dezelfde, dezelfde in leven en werking, in liefde en macht en wijsheid en trouw. Wie hun ook waren ontvallen, Hij bleef met hen en zou voor hen zorgen. Zoals Hij met hun ontslapen voorgangers was geweest, van wie zij het heerlijke einde van hun wandel aanschouwd hadden, zoals Hij hun kracht had geschonken om door het geloof in de hoop op het betere leven blijmoedig de dood te ondergaan, zo zou Hij ook hen, indien zij hun geloof navolgden, Zijn nabijheid doen ervaren, hen ondersteunen, helpen en een even zalig einde geven.

a) Laat u niet meeslepen door allerlei vreemde leringen, zodat gij van het Woord van God, dat uw leraars u in het evangelie van Jezus Christus verkondigen (vs. 7 en 17), zoudt terugkeren tot Joodse inzettingen en geboden van mensen. Wacht u daarvoor: wanthet is goed Ps 92: 1 dat het hart gesterktwordt in het bewustzijn van het goddelijk welbehagen en in het bezit van de eeuwige zaligheid. Dat geschiedt door genade, als men zich daarin laat bevestigen (Kol. 2: 7), b) niet door spijzen, als men ten opzichte daarvan die inzettingen (Mark. 7: 5vv.) streng in acht neemt (Rom. 14: 17); zij die daarin gewandeld hebben, hebben er toch ook geen baat bij gevonden, zoals de Levitische uiterlijke dienst in het algemeen machteloos bleek te zijn om tot volmaaktheid naar het geweten te leiden (hoofdst. 7: 18v. ; 9: 9v.).

Jer. 29: 8 Matth. 24: 4 Rom. 16: 17 Efeze. 4: 14; 5: 16 2 Thess. 2: 2; 2 Tim. 4: 3; 1 Joh. 4: 1 Col 2. 16 b) Joh. 6: 27

Wat Jezus is, dat moet Hij net als gisteren zo ook heden voor de lezers zijn, niet nu een ander dan Hij was toen zij in Hem gingen geloven. Ook is de leer, waaraan zij zich moeten houden, dezelfde waardoor zij tot Hem bekeerd zijn. Daarom zegt de schrijver verder dat zij zich niet door een bont mengsel van leringen, in tegenstelling tot die ene, die Hem tot inhoud heeft, niet door vreemde leringen die niets met deze gemeen hebben en van elders komen, van hun standplaats laten afdwingen en op een verkeerde weg voeren.

Bij deze waarschuwing heeft hij Joodse inzettingen op het oog, die zich vastknopen aan de wetten van het Oude Testament omtrent reine en onreine spijzen (Lev. 11), maar die nog ver

overtroffen en hij zegt nu dat niet de wetenschap alleen spijzen te hebben genoten die voor bijzonder rein en heilig werden gehouden (en andere te hebben vermeden, Hand. 10: 14), maar alleen de genade van God in Jezus Christus aan de harten de ware rust, zekerheid en vastheid konden geven.

Het bonte en vreemde bekoort ons vaak. Daarom gebruikt de schrijver nu ook van hetgeen tot versterking van het hart dient, zo’n aantrekkelijke uitdrukking: "het is goed" of "het is een kostelijke zaak. " Ieder kan bij zichzelf nagaan of hij meer baat heeft bij iets wat minder is maar zekerder en het hart versterkt, of bij veel, maar dat onzeker is en het hart met ijdelheid vervult.

Wij, de gelovigen van het Nieuwe Testament, hebben in het kruis van Christus een altaar, waarop het ware, eeuwig geldende offer is gebracht (hoofdst. 7: 27; 9: 26vv. ; 10: 10 en waarvan zij die de dienst voor de tabernakel verrichten, niet mogen eten. Aan de zegeningen daarvan kunnen zij geen deel krijgen (Joh. 6: 51vv.), die bij het heiligdom van het Oude Testament hun dienst waarnamen (hoofdst. 9: 9; 10: 2), zij die nog tot het Jodendom behoren, zelfs niet diegenen onder hen die het dichtst bij het heiligdom zijn, namelijk de priesters (hoofdst. 8: 5).

Tot hiertoe is in de hele brief aangewezen dat de Levitische cultus en de door deze verkregen Levitische reinheid kon worden gemist, dat het geen ongeluk was deze te misen; en zo wordt nog in vs. 9 aangewezen dat de aandacht van de christen erop moest zijn gevestigd dat hij in genade vast mocht worden, niet wat inzettingen van spijzen aangaat, die toch nergens nuttig voor waren. Nu plaatst de schrijver zich hoger; hij gaat als het ware van het defensieve tot het offensieve over. Hij zegt: niet wij zijn er slecht aan toe, maar de Joden; niet wij, maar zij zijn de geëxcommuniceerden. Wij eten van de ware offerspijze, waar het op aankomt en van dit Messiaans, dit ware offermaal zijn zij, de Joden, uitgesloten. De eenvoudige en duidelijke gedachte van vs. 10 is: wij hebben een altaar, waarvan zij niet mogen eten, die nog in de tabernakel, het oudtestamentische heiligdom hun godsdienst verrichten. Het is duidelijk dat de schrijver aan het heilig avondmaal denkt, het maal van de levensgemeenschap en vereniging met de voor ons gestorven en nu verhoogde Heiland.

Wat is de spijze van ons altaar, die door niemand die in de tabernakel dient, mag worden gegeten? De spijze van ons altaar zal al datgene zijn dat, om zo te zeggen, van het offer van Christus ons ten goede komt: de vergeving van de zonden, de zekerheid van de genadestaat, het recht om in te gaan in de zaligheid van God.

De katholieke idee van het misoffer, of men dit nu als herhaling of als voortzetting van het offer van Christus beschouwt, rust op miskenning van het onderscheid dat tussen het offer en het offermaal bestaat; een offermaal is zeker het heilig avondmaal, maar door het offermaal wordt het daaraan voorafgegane offer noch herhaald noch gesymboliseerd; het is de feitelijke toeëigening van de vrucht van het aangebrachte offer.

Integendeel geeft de oudtestamentische cultus zelf reeds te kennen dat het nieuwtestamentische offer zou geschieden met ontbinding van het oudtestamentische heiligdom, van de tabernakel. a) Want van de dieren, waarvan het bloed op de Grote Verzoendag als zondoffer door de hogepriester gebracht werd in het heiligdom, het allerheilige (hoofdst. 9: 12, 24v. ; 10: 19
lichaam, namelijk dat van de

stieren en de bok voor het zondoffer, die geslacht waren op het brandofferaltaar om het bloed te verkrijgen (Lev. 16: 11, 15v.), verbrand buiten de legerplaats volgens de bepaling in Lev. 27

Ex. 29: 14 Lev. 4: 21; 6: 30

Daarom heeft ook Jezus, om het nieuwtestamentische offer (hoofdst. 9: 26) niet slechts gedeeltelijk maar geheel van het oudtestamentische heiligdom los te maken, opdat Hij door Zijn eigen bloed in het hemelse heilige (hoofdst. 9: 12) te brengen, het volk door Zijn hogepriesterlijke dienst (hoofdst. 2: 11, 17; 10: 10, 14) zou heiligen, buiten de poort geleden van de stad Jeruzalem, die wordt beschouwd als Israëls legerplaats in deze tijd (Matth. 27: 31vv. Joh. 19: 17 zelf tevoren in de gelijkenis van de boze wijngaardeniers had voorzegd (Mark. 12: 8).

Het was de eigenschap van het zondoffer, dat tot uitdelging van de zondeschuld moest dienen, dat het vlees zelf van het offerdier, nadat het bloed op het altaar gebracht was, buiten het leger verbrand werd. Zelfs waar dit niet geschiedde, namelijk bij de zondoffers van de individuele mens, die niet tot de priesters behoorde, kwam toch dit vlees niet op het altaar, maar het kwam de priester toe. Daar de Israëliet als zodanig niet voor het aangezicht van de Heere verscheen, maar wel voor het aangezicht van de priester, werd zijn zonde ook geacht tegen de gezalfde van de Heere te zijn en alleen indirect tegen de Heer en daarom werd de schuld betaald aan de priester. Die schuld kwam als het ware niet voor de Heer. Anders was het gelegen met de zonde van de priesters en die van het hele volk als een geheel. Dan bleef de vloek van de zonde rusten op het offerdier; het werd geslacht en als dood aas buiten het leger verbrand. Welnu, zo heeft ook Jezus buiten de poort geleden. Jeruzalem was de heilige stad, die in het Joodse land vertegenwoordigde wat de heilige legerplaats was in de woestijn. Het onreine moest buiten Jeruzalems poorten worden weggedaan en de misdadiger buiten Jeruzalems poorten zijn vonnis ondergaan. Zo is het geweest met Jezus. Als de onreine, de onheilige, de vloek van het volk, werd Hij uit de heilige legerplaats van Israël gestoten en aan het vloekhout genageld. Als een zondoffer werd Hij geslacht, niet op het altaar, maar aan het kruis.

Zo laten wij dan, als wij leden van het nieuwtestamentische verbond willen zijn en blijven, tot Hem uitgaan buiten Jeruzalem, buiten de legerplaats van Israël, naar Golgotha, waar het altaar van de christenen staat en Zijn smaad dragen, gewillig lijden als men ook ons, evenals vroeger, buiten de wijngaard werpt.

Het is een verlaten van de oude wereld en haar levensbeschouwing en wettelijke godsdienst, ten einde buiten en boven die wereld Hem te zoeken die door die wereld gekruisigd is. Dit heeft nu wel voor de Hebreeuwse christenen een toepassing, die op diezelfde, namelijk letterlijke wijze niet meer kan plaats vinden in de christelijke kerk. Daar toch ging het om het verlaten van een bestaande kerkelijke instelling, ten einde zich bij het nieuwe verbond aan te sluiten en dit verlaten ging veelal gepaard met een opofferen van maatschappelijke positie, van vaderland en familie, van goed en bloed. In de christelijke kerk worden geen kleinere offers gevraagd, maar zij zijn minder in het oog vallend. In het midden van een werelds geworden en wereldse eer genietende kerk, van een maatschappij die de vormen van het christendom eerbiedigt, moet het hart toch worden gespeend van de schijn die het wezen van de wereld uitmaakt en moet een smaadheid van de wereld gedragen worden, die, omdat zij zich niet in openlijke vervolgingen openbaart, daarom in haar fijnere vormen niet minder kwetsend en voor de natuurlijke mens ondraaglijk is. De legerplaats, waaruit wij moeten

weggaan, is de wereld, zoals zij bestaat in maatschappelijke instellingen zonder hoger beginsel, zedelijke voorschriften uit zelfzucht voortgekomen, godsdienst die bestaat in ijdele praktijken. Wie Jezus Christus volgen, wandelen in een aan de menigte tegenovergestelde richting, zij hebben andere beginselen, andere bedoelingen, andere drijfveren dan de dienaren van de wereld en worden daarom veelvuldig gesmaad door de wereld. Doch deze smaad is de smaad van Christus, die zij vrijwillig moeten dragen, door zich niet alleen het kruis te laten opleggen, maar het ook zelf op te nemen en te dragen achter Hem aan. Wat hen tot het kiezen van een zo moeilijke levensweg in staat stelt, is de overtuiging dat dit de rechte weg is, die tot het doel leidt, dat wij hier beneden geen blijvende stad hebben, dat onze blijvende stad een toekomstige is.

a) Want wij hebben hier, als gasten en vreemdelingen op aarde, geen blijvende stad, dat wij ons geluk en onze zaligheid in het aardse Jeruzalem zoudenvinden, maar wij zoeken het toekomstige, het hemelse Jeruzalem (hoofdst. 12: 22), met de ouden die door het geloof een getuigenis hebben ontvangen (hoofdst. 11: 2, 10, 13vv.).

Filipp. 3: 20

In vs. 11v. wordt aangetoond hoe juist de door de Joden verstoten Jezus, ondanks die verwerping, ja juist omdat Hij verstoten werd, het ware offer was en in vs. 13v. dat als gevolg daarvan juist de door de Joden verstoten menigte van hen die in Hem geloofden, ondanks, ja, omdat zij verstoten werd, het ware Israël was.

De schrijver denkt bij hetgeen hij in vs. 11v. zegt zonder twijfel vooral aan de zoenoffers van de grote verzoendag, die op de hele schuld van de gemeente en niet alleen op die van de hogepriester, maar tevens van zijn familie en van de hele priesterschap betrekking hadden. Overeenkomstig de bepaling van de wet dat de lichamen van de zoenoffers van die grote dag buiten de legerplaats van Israël in de woestijn, waarmee nu de omgeving van Jeruzalem overeenkomt, moesten verbrand worden (een regeling die, zoals in het "daarom" aan het begin van het 12e vers wordt aangewezen, als voorspellende wil van God niet zonder vervulling kon blijven), heeft Jezus, het tegenbeeld van dat zoenoffer voor de hele gemeente, buiten de poort en dus buiten de muren van de stad geleden. Het feit op Golgotha verenigt de tegenbeelden van alle drie de handelingen, het slachten in het voorhof, het offeren op het altaar en het verbranden buiten het kamp in zich, terwijl het plengen van het bloed, dat de hogepriester verrichtte die in het heilige der heilige binnenging, overeenkomt met het ingaan in de hemel van de tot God verhoogde (hoofdst. 9: 21).

Zoals het idee dat het verbondsvolk van het Oude Testament als zodanig geen gemeenschap had met de gekruisigde Christus, in de rite van het zoenoffer zijn voorafbeeldende uitdrukking gevonden had (vs. 11), zo moest dat ook bij het aanbieden van het ware zoenoffer haar duidelijke, in het ooglopende uitdrukking vinden (vs. 12). Wie dan van het nieuwtestamentische zoenoffer wil eten, moet besluiten zich niet alleen van de oudtestamentische bepalingen van de wet omtrent het eten en niet eten los te maken, maar ook in het algemeen de hele oudtestamentische regeling en de gemeenschap van het oudtestamentische verbondsvolk te verlaten. Wie het nu weet te waarderen wat een groot voorrecht het is en wat een heil hem is geschonken in het feit dat hij met de gekruisigde gemeenschap heeft en de goederen geniet die God ons in de gekruisigde biedt, die zal ook niet weigeren van de smaad die Christus treft, het hem bescheiden deel gewillig te dragen (vs. 13) en als christenen hier op aarde geen blijvende stad hebben, dan hebben zij die ook niet in het aardse Jeruzalem; hun vaderland is integendeel het nieuwtestamentische hemelse godsrijk van

de volmaking en deze stad zoeken zij (vs. 14). Zo roept de schrijver zijn lezers op om hun hele verhouding tot de gemeenschap van de in ongeloof volhardende Joden af te breken, zich van de christen-vijandige synagoge geheel los te maken en voor altijd alle deelname aan de tempeldienst te verlaten.

Doch wat is dit woord anders dan de korte beschrijving van de eigenaardige levenstoestand, waarin de mens en ook de christen zich levenslang hier op aarde bevindt? Ons leven hier is komen en vertrekken en elke verandering in onze uiterlijke toestand, hetzij ten goede of ten kwade, getuigt dat hier beneden alleen de veranderlijkheid onveranderlijk mag heten. Ook de liefste plek is slechts een pleisterplaats op de vreemdelingsreis en zelfs in ons aardse thuis komen wij innerlijk zo weinig echt tot rust dat het ons telkens is alsof wij de oude godsstem weer horen: "Maak u op en ga heen, want dit land zal voor u de rust niet zijn" (Micha 2: 10). Niet zonder reden zou die overtuiging ons drukken en kwellen, als wij niet wisten door het geloof dat boven het land van de onrust zich een stad van rust verheft, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is. Haar te zoeken, ziedaar de grote levensbestemming waartoe de mens is geroepen, waarop de christen boven alles bedacht moet zijn en die hij nooit anders uit het oog verliest dan tot zijn eeuwige schade. Hij zoekt de toekomstige stad, niet alsof het onzeker was of die niet ergens te vinden was; nog minder alsof zij zo afgelegen en verwijderd was dat zij pas op verre afstand te vinden is; maar hij tracht haar te naderen, zoals zij hem reeds lang verwacht; hij probeert haar binnen te gaan langs de weg van strijden en lijden, waarop zijn Heer hem voorgegaan is; hij tracht haar burgerschap, dat hij voor niets heeft gekregen, te openbaren in een hemelsgezinde, voor God geheiligde wandel. Zoals een voortreffelijk schrijver uit de tweede eeuw de christenen van zijn dagen beschrijft: "Zij bewonen hun eigen vaderland, maar als buitenlanders. Zij dragen alles mede als burgers en verdragen alles als vreemdelingen. Elk vreemd land is voor hen vaderland en elk vaderland is hun vreemd. Zij zijn in het vlees, maar wandelen niet naar het vlees; zij leven op aarde, maar zijn burgers van de hemel. Zij worden gedood, maar met de dood begint voor hen het ware leven pas. Zij zijn arm, maar maken velen rijk; zij lijden gebrek, maar hebben weelde in alles; onteerd worden zij in de ontering verheerlijkt. In één woord, hetgeen de ziel is in het lichaam, dat zijn de christenen in de wereld. De ziel woont wel in, maar is niet afkomstig van het lichaam; ook zij wonen in, maar zijn niet van de wereld. De onsterfelijke ziel woont in een sterfelijke tent; ook de christenen wonen in het verderfelijke, terwijl zij het onverderfelijke in de hemel verwachten. " Christenen uit de negentiende eeuw, moet gij voor zulke christenen uit de tweede eeuw de ogen ook neer slaan?

Laten wij dan, in plaats van verder ons in te laten met de offergaven van de Joodse godsdienst, door Hem die onze Hogepriester is (hoofdst. 10: 24) altijd aan God een lofoffer brengen (Lev. 7: 12), dat is de vrucht van de lippen (zoals in de Griekse vertaling van Hos. 3 wordt gezegd in plaats van "stieren van de lippen, die Zijn naam belijden (Ps. 116: 17; 14, 23).

En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid aan onze hulpbehoevende broeders niet; want aan zulke offers, waarin het lofoffer van de lippen zijn bevestiging vindt, heeft God een welbehagen (Hos. 6: 6 Matth. 9: 13; 11: 7

Sedert de Knecht van God buiten de stad op Golgotha geleden en in de vlam van het vuur gewandeld heeft, zoals Jesaja 50: 11 daarvan spreekt, heeft God Zijn wil en Zijn welbehagen van de offerdienst teruggetrokken. Er zijn weliswaar nog Gode welgevallige offers, maar dat zijn alleen die, die wij op grond van het ene alles verzoenende offer dat wij aan Hem, de Vader van Jezus Christus, danken, in loven en belijden, in weldoen en liefde brengen.

De Joodse offers zijn niet meer nodig. Hun tijd is voorbij. Zij waren voordat Christus kwam een profetie van Hem. Nu Hij gekomen is, zouden zij een verloochening van Christus zijn, een verklaring dat Hij niet degene is die komen zou, maar dat wij een ander zouden moeten verwachten. Hoewel wij nu echter als christenen op geen enkele wijze met de Joden of als de Joden mogen offeren, moeten wij toch offers brengen aan God. Wij moeten er echter op letten dat wij door Hem, door Christus aan God offeren, zonder Hem kan niets voor God welbehagelijk zijn. Maar wat voor offers moeten wij dan brengen? Ten eerste moeten wij God offers brengen door Zijn naam te belijden, graag te bidden, te leven en te danken. Ten tweede moeten wij God offers brengen door goed te doen aan onze naasten, liefde te betonen en weldaden uit te delen. Zulke offeranden maar dan ook alleen zulke, behagen God, andere echter niet.

Van deze ware dienst aan de levende God is de oudtestamentische godsdienst zo verschillend, dat men de laatste eigenlijk niet een werkelijk dienen van God, maar slechts een dienen van de tabernakel (vs. 10) kan noemen.

a) Weest uw voorgangers, die nu de gemeente besturen (vs. 7; 1 Thess. 5: 12v. Heb 13. 7 1Th), gehoorzaam en weest hun onderdanig, spreekt hen niet tegen als hun vermanen en leren met de meningen van uw eigen wilin strijd komt; want zij waken over uw zielen, in hetgeen zij u zeggen en gebieden, als zij die de Heere, wanneer Hij zal verschijnen (1 Petr. 5: 4), rekenschap zullen geven. Daarom moeten zij u leren en vermanen en bestraffen, opdat niemand door hun schuld verloren zou gaan (Ezech. 3: 17vv. ; 33: 2vv.). Weest hun dan onderdanig en volgt hun woord op, opdat zij dat wat God hun beveelt in hun ambt als wachter, doen mogen met vreugde en niet al zuchtend. En zwaar zou dat ambt hun zeker vallen, als u tegen hen opstond; pas daarvoor op, want dat is voor u niet nuttig; integendeel, het zou u zeer schaden, daar het ertoe zou kunnen leiden dat gij van Christus gescheiden de eeuwige zaligheid zoudt moeten missen (hoofdst. 10: 26vv. ; 12: 25vv.

Filipp. 2: 29; 1 Tim. 5: 17

Men ziet uit deze vermaning dat de opzieners van de gemeente vaststonden; misschien hadden zij zich bij de schrijver van de brief (die waarschijnlijk gedurende de tijd van de gevangenschap van Paulus te Cesarea (Hand. 24: 23, 26v.) in nauwer contact (Luk. 1: 3) met hen had gestaan) beklaagd over de afval die in de gemeente begon te komen. De enige mogelijke verklaring daarvoor is dat de gezonden in het geloof onder de Hebreeuwse christenen zich steeds meer tot Paulus en tot diens medearbeiders aangetrokken voelden, terwijl het gevaarlijke van de denk- en leefwijze van de meesten, die verdeeld waren tussen Joden- en christendom, aan het licht kwam. Als nu de schrijver de lezers gehoorzaamheid en volgzaamheid en goedwilligheid jegens de opzieners (door hun bemiddeling bracht hij ook de brief tot de gemeente) op het hart drukt, hoeft men daarom nog niet aan te nemen dat hun standpunt op alle punten het Paulinische was; maar wel moet het hun ten opzichte van het christendom zuivere, besliste, volle ernst zijn geweest (en bij hen, daarop mocht de schrijver rekenen, viel het zaad van zijn onderricht en van zijn toespraak in een vruchtbare grond). Als hij nu zijn vermaning aan de leden van de gemeente versterkt met het "want zij waken over uw zielen, als zij die rekenschap zullen geven", dan drukt hij ook de opzieners van de gemeente, hoewel indirect en op de tederste wijze, de grote verantwoordelijkheid, die op hen ligt, op het hart.

Wat zal men zeggen van het lijden en zuchten van rechtschapen herders? Zij zuchten, zoals iemand gezegd heeft, het meest van alle schepselen. Reeds toen moest de apostel op iets

dergelijks wijzen en hij spreekt sterk genoeg, al is het dat hij zich nog op zachte en vriendelijke wijze uitdrukt: opdat zij het doen mogen met vreugde en niet al zuchtend. O, hoe groot is de vreugde van de dienaar van Christus aan de zielen, als hij ze met zoveel zegen zijn Heer kan brengen, zijn schapen in de gehoorzaamheid van het geloof aan de grote Herder kan overgeven, die ze zal weiden en zich verkwikken kan voor de Heere door de vrucht van Zijn woord en dienst! Maar ook wat een zuchten over de weerspannigen! Hoe meer dit zuchten van de wachter, wiens woord door de mensen wordt afgewezen, zich tot de Heere wendt als voorbede en smeking om meer genade, des te krachtiger verandert het eens in louter aanklacht over de ongehoorzamen. Daar zal de Herder Zich tonen in het gericht en dit zal met verdubbelde kracht op de zielen neerkomen, die Hij niet voor zich kon winnen; dan zal ook gelden: Gij hebt uw ziel bevrijd (Ezech. 33: 3), maar zij die aan de stem van de waarschuwing, van de smeking en voorbede weerstand boden, zullen een oordeel ontvangen, dat de apostel hier slechts in de verte aanduidt met het zachte, nog weemoedig zuchtende woord: "want dat is voor u niet nuttig. " Ja werkelijk, reeds die geringe minachting van het heilig ambt brengt schuld en verwaarlozing over de zielen, verzwaart en verhindert de rechte toegang tot het doel: hoe zal het tenslotte met hen gesteld zijn, over wie al het zuchten van hun voorgangers zich tot een eindgericht heeft opgehoopt?

Wat een gevaar is dat! Wat zal men zeggen van die rampzalige mensen die zichzelf in zo’n afgrond van straffen neerstorten? Van allen die gij leidt, mannen, vrouwen en kinderen, zult gij rekenschap geven. In zo’n vuur steekt gij uw hoofd. Ik verwonder mij hoe het mogelijk is dat een geestelijke zalig wordt bij zo’n vreselijke bedreiging en de heersende slapheid, wanneer men toch sommigen naar voren ziet komen en zich ziet opdringen tot de last van de leiding. De vrees voor deze bedreiging (van rekenschap te moeten geven voor de zielen) beroert voortdurend mijn ziel. Want was het voor hem die één van deze geringsten ergert, beter dat een molensteen aan zijn hals gehangen en hij in de zee verdronken werd en zondigen allen die het geweten van hun broeders kwetsen, tegen Christus zelf, hoe zal het dan hun vergaan die niet slechts één of twee maar hele menigten in het verderf storten en welke straffen zullen zij ondergaan?

Bedilzucht, geestelijke doofheid en eigen wijsheid moet men niet willen bedekken met de vrijheid alles zelf te mogen onderzoeken, noch mag men zich onder dat voorwendsel aan de verschuldigde gehoorzaamheid onttrekken. Zoveel als iemand er belang in stelt dat hij geen schade lijdt aan zijn ziel, zoveel ware achting is er in het algemeen voor het predikambt in hem en omgekeerd.

Bidt voor ons die hier in het verre heidenland het evangelie prediken (1 Thess. 5: 25; 2 Thess. 3: 1

). Want ook al wordt onze arbeid door sommigen gelasterd, alsof wij verkeerde wegen bewandelen, wij vertrouwen erop dat wij een goed geweten hebben, wat ons streven en begeren betreft, daar wij in alles, in heel ons leven, dat echter niet naar het toonbeeld van Joodse inzettingen is ingericht, eerlijk willen wandelen en wij ons in ieder opzicht beijveren om toch geen aanstoot of erfenis te geven.

En ik vraag u des te meer, des te ernstiger, dat gij dit doet, dat gij voor ons bidt, opdat ik des te eerder aan u teruggegeven mag worden (Filem. 1: 22), nadat ik deze laatste jaren niet bij u geweest ben (Hand. 27: 1vv.).

Uit de woorden "wij vertrouwen erop dat wij een goed geweten hebben (d. i. dat ons gedrag met Gods Woord en wil overeenstemt en onze relatie met Hem door geen verkeerdheid afgebroken is) ziet men dat leer of leven van de schrijver, of beide tegelijk onder de Hebreeën gewantrouwd werd en verdacht gemaakt was. Het is de oude, altijd nog ongebroken tegenstand en de oude boze laster, waarmee de Paulinische prediking en haar verkondigers in de joods-christelijke gemeenten hadden te strijden. De apostel voorkomt de verlamming of verhindering van hun voorbede, die daaruit zou kunnen ontstaan, terwijl hij de zijnen oproept tot die voorbede; en hij vooral heeft die voorbede nodig, waarvan de verhoring niet alleen hem ten goede komt, maar ook de biddenden zelf.

Uit het "teruggegeven worden" ziet men dat de schrijver voor de lezers geen vreemde is, maar vroeger bij hen vertoefd heeft. Hij heeft het verlangen en het voornemen om weer tot hen te komen, maar zo, dat zijn komst door omstandigheden vertraagd of bespoedigd kan worden.

De apostel laat in vs. 19 voelen hoezeer zijn komst voor de lezers nodig is, al voelen zij dat ook nu nog niet duidelijk. Nu kan de vervulling van de belofte in hoofdst. 6: 3 hier minder in aanmerking komen. Daarentegen heeft de schrijver, nadat hij in vs. 13v. reeds zeer duidelijk op de noodzaak om spoedig Jeruzalem ook in lichamelijke zin te verlaten, gewezen heeft, in vs. 20v. dit wegtrekken uit de aan het verderf gewijde stad zeer bepaald voor ogen, zoals zijn verwijzen naar Jes. 63: 11 en misschien ook naar Zach. 9: 11 duidelijk is op te merken en hij is zich er zonder twijfel van bewust dat hij ertoe geroepen is dat wegtrekken te regelen en te leiden, als tijd en uur daartoe zijn gekomen. Daarvoor was dan ook Lukas, die wij als de schrijver beschouwen, door zijn heldere blik en zijn profetische gave vooral geschikt. Daarentegen meent P. Lange dat de apostel Simon van Kana (Matth. 10: 4) aan de gemeente die dienst zou hebben bewezen en op grond van die veronderstelling merkt hij dan op: "het was een wonder van de goddelijke genade dat Simon, de vroegere Zeloot, bestemd was om de christelijke kerk voor de verderfelijke razernij van het zelotisme te Jeruzalem naar Pella te doen vluchten. " Wel vernuftig gevonden, maar onhistorisch!

De God nu van de vrede 1) (1 Thess. 5: 3 Rom. 15: 33; 16: 20, die a) de grote Herder van de schapen 2) door het bloed van het eeuwige testament, dat Hij aan het kruis vergoten en waardoor Hij de schapen Zich tot Zijn eigendom verworven heeft (Hand. 20: 28 Joh. 10: 12v.), uit de doden heeft teruggebracht, de grote Herder van de schapen, het verheven tegenbeeld van Mozes (Jes. 63: 11), namelijk onze Heere Jezus Christus;

Jes. 40: 11 Ezech. 34: 23; 1 Petr. 5: 4

De God van de vrede, d. i. die de vrede heeft in Zichzelf, in wien geen strijd is, noch tweespalt, noch ontbinding, zonde noch dood, die het tegenbeeld zijn van de vrede, maar ook die de vrede baart en geeft aan hen die geen vrede hebben, aan de wereld die in zonde en dood verzonken ligt, de God die vrede heeft en geeft. Als zodanig is Hij niet geworden, maar geopenbaard in de Zoon, die, na de reiniging van de zonden teweeggebracht te hebben, gezeten is aan Zijn rechterhand in de hoogste hemelen.

Ook deze titel in het Oude Verbond zo vaak, sinds David van de herdersstaf tot de troon van Israël geroepen was, voor Israël’s leiders gebruikt, de ontrouwe vorsten als een bestraffende waarschuwing voorgehouden, de trouwe vorsten als een voorbeeld en het volk als een belofte voorgesteld, ook deze titel mocht in onze brief, die al de hoofddenkbeelden van het Oude Verbond opneemt en als in Christus vervuld aanwijst, niet ontbreken. Israël was de kudde van de Heere door de Heere, als de Herder van Israël (Ps. 80) geleid, geleid in de

woestijn (Ps. 78: 52) en gevoerd, althans hen die naar Zijn stem hoorden, in grazige weiden (Ps. 23). Maar die leiding van de Heere kon het volk niet dragen. Wel ging de engel van de Heere, in wie Zijn naam is, hen voor (Exod. 23: 20), doch slechts weinigen zagen Hem en hoorden Zijn stem. Mozes zou het volk leiden, waarvan God de Heere gezegd had: zie, Mijn engel zal voor uw aangezicht uitgaan (Exod. 32: 34); maar zelfs Mozes, die trouw is geweest in heel zijn huis en na wie niemand is opgestaan waarvan de Heere gezegd heeft dat Hij met hem sprak van aangezicht tot aangezicht, zelfs Mozes was een dienaar en niet de Heer des huizes; hij was niet de ware Herder van Israël en ook zijn stem hebben de schapen niet gehoord. Van Mozes kon de profeet (Jes. 63: 11, 12), toen hij sprak van de weerspannigheid van het volk, zeggen dat het volk in ballingschap later met weemoed terugdacht aan het ontoereikende en afgebrokene van de verlossing, door hem aangebracht en klagend uitriep: "waar is nu die God die hen uit de zee omhooggebracht heeft, met de herder van Zijn kudde? Waar is Hij die Zijn Heilige Geest in het midden van hen stelde? Die de arm van Zijn heerlijkheid heeft doen gaan aan de rechterhand van Mozes; die de wateren voor hun aangezicht scheidde, opdat Hij Zich een eeuwige naam maakte. " Deze woorden staan onze schrijver voor de geest, als hij van God zegt dat Hij de ware Herder, niet Mozes, maar Jezus heeft doen opstaan, niet uit de zee, maar uit de dood. Een tijdelijke verlossing, een verlossing binnen de grenzen van de tegenwoordige wereld was niet toereikend. Niet alleen de aarde, maar hemel en aarde moeten bewogen worden om het onbeweeglijk koninkrijk te doen komen (11: 26-28). Jezus is teruggebracht uit de doden: Hij heeft een verbond gesticht, niet door het woord van wet en belofte, maar door het bloed van de vervulling, naar Zacharia's voorspelling: (Zach. 9: 8-11) "verheug u zeer, gij dochter van Zion! Juich gij dochter van Jeruzalem! Zie, uw Koning zal u komen, rechtvaardig en Hij is een Heiland, arm en rijdend op een ezel en op een veulen, een jong van een ezelin. En Ik zal de wagens uit Efraïm uitroeien en de paarden uit Jeruzalem, ook zal de strijdboog uitgeroeid worden en Hij zal voor de heidenen vrede spreken en Zijn heerschappij zal zijn van zee tot zee en van de rivier tot aan het einde van de aarde. Dat gaat ook u aan, o Zion! Door het bloed van uw verbond heb Ik uw gebondenen uit de kuil, waar geen water in is, getrokken. " Daarom is de Middelaar van het Nieuwe Verbond de ware Koning, de grote Herder van de schapen, omdat Hij tevens Hogepriester is, die het niet alleen als Profeet verkondigt, maar het door Zijn eigen bloed sticht. Nu is Hij de blijvende, de eeuwige Koning, die Zijn volk leidt als een kudde in grazige weiden en langs stille wateren en op wie dat volk moet zien, wie het moet beschouwen als de Apostel en Voleinder van het geloof en in gehoorzaamheid van het geloof moet volgen. Door Zijn opstanding uit de doden is Hij als Messias gekroond, als de ware Koning van Israël; maar de onderdanen van dat rijk, de schapen van deze kudde, zijn niet alleen van deze stal (Joh. 10: 16), ook anderen moet Hij toevoegen, opdat zij Hem volgen en uit- en ingaan en weide vinden; en zij zullen Zijn stem horen en het zal één kudde met één Herder worden. Daartoe nu moest Hij niet alleen uit de doden opstaan, maar opvaren naar de hemel om vanuit de hemel tot allen te spreken (12: 25).

a) Hij volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil zult doen (1 Petr. 5: 10 1Pe Kol. 1: 9vv.). Hij zij met u, werkend in u hetgeen voor Hem welbehaaglijk is (Fil. 2: 13 Efeze. 5: 10) door Jezus Christus, die, zoals Hijzelf de Opgestane uit de doden is, zo ook zeker eens u uit de plaats van het verderf kan uitleiden Ex 2: 10. Hem zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid (Gal. 1: 5; 2 Tim. 4: 18; 2 Petrus 3: 18). Amen.

2 Kor. 3: 5 Filip. 2: 13

Eerst werd gezegd "bidt voor ons" en nu bidt hij ook voor hen en dan hebben de namen die hij aan God en Christus geeft betrekking op hetgeen hij voor hen op het hart heeft. Zo in de eerste plaats de naam "God van de vrede. "

Daar in vs. 18 te kennen werd gegeven dat zij die het schrijven ontvingen met vooroordelen tegen de persoon van de schrijver vervuld waren, ligt in de naam van God als van Hem die vrede werkt, de hoop uitgesproken dat Hij al deze vooroordelen uit de weg zal ruimen en een volkomen overeenstemming zal teweegbrengen tussen de lezers en de schrijver.

Met de naam van Christus "grote Herder van de schapen" herinnert de schrijver aan Jes. 63: 11 Aan hetgeen de Heere aan Mozes heeft gedaan, toen Hij hem wonderbaar door de zee heenleidde, ontleent hij de uitdrukking voor hetgeen God aan Jezus heeft gedaan, toen Hij Hem uit de dood teruggebracht en was nu Mozes de herder van het volk van God van het Oude Verbond, onze Heere Jezus is de grote Herder van het nieuwtestamentische. Hem kon de dood niet vasthouden, die moest Hem vrijlaten, opdat Hij het volk van God in de rust van God zou inleiden.

De volmaking van de heiligen in alle goed werk is de grote zaak die door hem gewenst wordt en dat zij uiteindelijk geschikt mogen zijn voor de bediening en het geluk van de hemel. De weg waarop God Zijn volk volmaakt, is door in hen altijd te werken wat Hem welbehaaglijk is en dat door Jezus Christus, aan wie heerlijkheid zij in eeuwigheid. Er is geen goede zaak in ons ontwikkeld of het is het werk van God. Hij werkt in ons, vóórdat wij geschikt zijn tot enig goed werk. Niets goeds wordt in ons gedaan door God dan door Jezus Christus, om Zijnentwil en door Zijn Geest. Daarom is eeuwige roem aan Hem verschuldigd, die de oorzaak is van al de goede beginselen in ons gelegd en al de goede werken door ons gedaan. Laat iedereen trachten hierop amen te zeggen.

De schrijver besluit nu zijn schrijven met het verzoek dat zij dit vriendelijk opnemen, geeft een kort bericht over Timotheüs, in wiens gezelschap hij denkt te komen, laat groeten en brengt groeten over. Op Paulinische wijze voegt hij er een zegenwens tot afscheid aan toe, die wel zeer kort is samengevat, maar het hoogste in zich bevat dat juist nu voor de lezers in het bijzonder nodig is, als de treurige staat waarin zij zich bevinden nog een goed einde zal hebben.

Maar, om tenslotte nog een enkel woord te zeggen, ik vraag u, broeders, verdraagt het woord van deze vermaning, dat ik in deze brief tot u gericht heb (Hand. 13: 15), zodat gij daarin niet een aanmatiging van mijn kant ziet; maar neemt het vriendelijk en gewillig aan; want ik heb u in vergelijking met dat wat ik had kunnen zeggen, slechts in het kort geschreven en mij dus zeer gematigd om niet tot aanmatiging te komen (1 Petr. 5: 12).

Dit is de eerste keer in de brief, dat de schrijver over zichzelf in het enkelvoud spreekt. Zeer opmerkelijk noemt hij zijn schrijven "een woord van vermaning. " De hele inhoud komt er ook op neer om de lezers tot volharding in het geloof te vermanen en te wapenen tegen afval en vrees voor kruis. Misschien is dat ook niet zonder invloed op het feit dat pas aan het einde de vorm van de verhandeling en van de rede in die van een brief overgaat. Het verzoek "verdraagt" moet worden verklaard uit het feit dat de schrijver niet in directe ambtelijke betrekking tot de lezers staat en daarom niet de autoriteit van zijn ambt tegenover hen doet gelden (Rom. 15: 14vv.), alsmede daaruit dat hij hun ernstige berisping niet bespaart en het gevaar van afval zeker op een ontzetting wekkende wijze heeft voorgehouden; maar wat hij hun had te zeggen, heeft hij zo kort mogelijk samengevat.

Weet dat de broeder Timotheüs uit zijn gevangenschap in de rechtszaak van Paulus (Deel Aanm. II e. a.) losgelaten is. Als hij spoedig tot mij, naar mijn tegenwoordige verblijfplaats komt, zal ik met hem u bezoeken; anders zal ik alleen van hier moeten afreizen, want ik denk, zoals ik eerder (vs. 19) zei, zeer spoedig weer tot u te komen.

Groet al uw voorgangers (vs. 17) en al de heiligen (hoofdst. 6: 10). U groeten de broeders uit Italië, die niet bij mij zijn en mij berichten uit Rome hebben gebracht (Aanh. II c. 3).

De genade zij met u allen (Tit. 3: 15 Ps. 106: 4)! Amen.

Met een apostolische zegen en groet, die aan Paulus eigen is, eindigt de brief, die wel niet van Paulus' hand is, meer het stempel van Lukas dan dat van Paulus draagt, maar toch Paulus' geest ademt. De genade is het die ons rechtvaardig en vrij en blij en vast (vs. 9), die ons heilig, zalig, heerlijk maakt, die van onze zaligheid het begin, midden en einde is, waarin ons geestelijk leven wortelt en waaruit het opgroeit; de genade, d. i. de onverdiende, volstrekt vrije beloning van de goddelijke liefde, door onze Heere Jezus Christus voor ons verworven en in al de volheid van haar hele rijkdom tot ons neerdalend.

De (zendbrief) aan de Hebreeën is uit Italië geschreven (en) door Timotheüs Het is met dit slot net als met de meeste andere onder de brieven van Paulus. Zie slotwoord op de brief aan de Romeinen.

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE HEBREEEN

Wie ook de schrijver van de brief aan de Hebreeën moge zijn- zo merkt Thiersch op-hij heeft de Hebreeuwse christenen in het uur van de beproeving, toen zij in geloof en kennis een grote stap voorwaarts moesten doen, met waarlijk apostolische wijsheid en kracht getroost en vermaand. Van alle brieven van de canonieke verzameling gaat deze het diepst de diepte in; hij biedt werkelijk krachtige spijs aan de volwassenen in Christus en zonder levende toeëigening van deze waarheden is er geen groei van de kerk tot volmaaktheid. De waarde van de brief blijft dezelfde, al is die ook niet, zoals veelal wordt gemeend, van Paulus. Het is als met een schilderij van volmaakte schoonheid, dat voor een stuk van Rafaël werd gehouden. Wordt bewezen dat het niet van Rafaël is, maar van een ander, dan is daarmee niet een klassiek kunststuk verloren, maar er is een meester van de eerste rang meer gevonden. Wij hebben reeds eerder ("Ac 18: 23" en "Ac 18: 28 gezegd dat wij noch met Tertullianus Barnabas, noch met Luther Apollos voor de schrijver konden houden en onze tegenbewijzen tegen beide, ook door nieuwe uitleggers verdedigde meningen, daar uiteengezet. Wij plaatsen ons daarentegen meer aan de zijde van de nieuwste Schriftverklaarders, die hun blikken op Lukas vestigen. Zeker zou men hem de eer van de schrijver te zijn nog wel meer geven dan tot hiertoe het geval is, als men zich kon losmaken van het vooroordeel dat deze van geboorte een heiden was en niet een Hebreër uit de Hebreeën, zoals men die voor de brief aan de Hebreeën nodig heeft Col 4: 14. Hij werd juist dat voor de laatste Jeruzalemse gemeente wat Barnabas voor deze, volgens de hem door de apostelen gegeven erenaam, voor de eerste gemeente aldaar geweest was, namelijk een zoon van vertroosting, van vermanende toespraak (hoofdst. 13: 23 en "Joh 14: 18.

Zo'n "zoon van de vertroosting, " als de schrijver van de brief aan de Hebreeën voor de laatste Jeruzalemse gemeente was, zal na kortere of langere tijd ook een behoefte zijn voor hen, op wie de stem van de hemel in Openb. 18: 4 doelt: "Gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt en opdat gij van haar plagen niet ontvangt. " Het

zou niet moeilijk zijn aan te wijzen hoe gelovige en ernstiggezinde leden van de katholieke kerk, terwijl zij voor die kerk ondanks haar dwaalleer en schuld als voor de alleen zaligmakende kerk ijveren en in onveranderlijke gehechtheid aan haar voor het goddelijk recht van de protestantse kerk en haar verheven neiging in het rijk van God zelfs geen oog hebben, bijna lijken op die Hebreeën, die in de ontwikkeling van het apostolisch christendom waren achtergebleven en bijna weer Joods waren geworden en van wie het beeld in onze brief geschetst wordt. Ook voor hen zal echter een uur slaan, waarop zij op de weg van deze richting niet verder gaan, maar zich tot die christenen zullen moeten keren die de dragers zijn van de reinheid en waarheid, als zij niet in het eindoordeel willen verwikkeld worden, dat in de klaagzang van de profeet over de ondergang van Tyrus in Ezech. 27 over hun kerk wordt geprofeteerd.